NN° - 141
(gazeta nr 49, str. 7, 8)
(NN° 141)

Ч. 1 (14.833). ЛЬВІВ, СУБОТА 1. СІЧНЯ 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіонарів. Прата „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьріччно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Народній комісаріят морських справ у СССР.

ТАСС подає: Центральний виконавчий комітет і рада народніх комісарів СССР рішили утворити всесоюзний народній комісаріят морських справ. Йому підлягатимуть морські збройні сили, що дотепер належали до ресорту народньої оборони.

Народнім комісаром морських справ іменовано заступника наркома оборони, Смірнова.

ЗМОВА ПРОТИ СТАЛІНА.

Віденська преса подає сензаційну вістку, що серед старшин московського гарнізону викрито змову проти Сталіна. У звязку з тим переведено великі арештування.

24-ОХ ДИПЛЬОМАТІВ ПЕРЕД СУДОМ.

Як повідомляє фінляндська преса, у січні почнеться процес проти 10-ох б. совітських послів та 14-ох інших дипльоматів.

Міркують, що 27-ох совітських дипльоматів, які тепер перебувають за кордоном, не вернуться до СССР.

Прихильна відповідь британського уряду на японську ноту.

Міністр Іден вернув вчора зі святочної відпустки і переслав через британського амбасадора в Токіо ноту, якою потверджує, що дістав японську ноту. Він висловлює вдоволення японським запевненням, згадуючи, що деякі точки вимагають ще вияснення, він сподівається полагодити їх звичайними дипльоматичними розмовами.

Тон ноти прихильний.

Німеччина й Італія домагаються, щоб Японія заняла острів Гайнан?

Паризький „Ер" твердить, що Німеччина й Італія категорично домагаються, щоб японці заняли китайський острів Гайнан, положений недалеко побереж французького Індокитаю. Вони буцімто навіть погрожують, що у противному разі перервуть воєнні достави для Японії.

ЗБОМБАРДУВАЛИ КАНТОН.

Нині виконали японці один з найбільших налетів на Кантон. 8 японських літаків кружали до 45 хвилин і бомбардували передмістя Кантону. Втрати ще невідомі.

В КИТАЮ ГРОЗЯТЬ КОНФІСКАТОЮ ЗОЛОТА І СРІБНИХ МОНЕТ.

Провінціяльна влада в Полудневім Китаю приказала всім мешканцям вимінити всі золоті і срібні монети, які вони мають, під загрозою конфіскати на банкноти.

Дальші успіхи національних військ.

ЩО ЙДУТЬ НА ВІДСІЧ ТЕРУЕЛЕВІ.

Авас повідомляє: Остаточна перемога національних військ під Теруелем не лишає ніяких сумнівів. Учора зайняли вони Сієрру Перезу, Морронес і Контуд.

На відтинку Камілло національні війська окружили і взяли в полон цілу червону бригаду.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО ВІДВОРОТУ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує в комунікаті, що незвичайно сильне повітряне бомбардування змусило червоних під Теруелем покинути дві оборонні позиції під Серро Гордо; також на східньому крилі червоні втратили кілька становищ, що зрештою не становить небезпеки для цілости фронту.

ВТРАТИ ЧЕРВОНИХ.

Як подає комунікат національної головної квартири, червоні втратили під Теруелем коло 6.000 вояків. Ціла червона бригада з генералом попала в полон. На побоєвищі найшли національні війська 1000 полеглих та чимало скорострілів і повзів.

Уряд Ґоґи обмежить права жидів?

Як подає румунська преса, уряд думає:

1) заборонити жидам співпрацю в часописах, що виходять у румунській мові;

2) заборонити жидам продавати вироби державних монополів;

3) перевести ревізію натуралізацій осіб, що дістали румунське громадянство після 1922. р.;

4) відібрати жидам рільні підприємства;

5) заборонити жидам торговлю у сільських громадах.

Болгарський уряд рішив не впускати на свою територію румунських жидів, бо сподівається, що їх виїде за кордон чимало з огляду на антисемітський курс у Румунії.

ЗАМКНУЛИ 3 ЩОДЕННИКИ.

Рада міністрів завісила 3 великі букарештенські щоденники, яких власниками були жиди: „Адеверуль", „Дімінеаца" і „Люпта".

СССР І ІТАЛІЯ ДО НОВОГО РУМУНСЬКОГО УРЯДУ.

Совітські військові кола не ховають невдоволення новим румунським урядом; вони тра[ктують] надію, що Румунія заключить зі СССР [пакт] на взір Чехословаччини.

Півофіційний орган римського міністерства закордонних справ „Інформаціоне Діпльоматіка" міркує, що новий уряд змінить курс румунської закордонної політики та ввійде у [при]язні взаємини з Італією.

Катастрофа кубайських літаків.

Уряд Куби вислав до Салі комісію для розгляду причин летунської катастрофи. Під час тієї катастрофи впали і зовсім знищилися три літаки з чотирьох, які відбували пропагандивну подорож по Америці. В катастрофі згинуло 7 летунів. Уряд у Кубі і Сан Домінго про[сив] уряди колюмбійський [і] до Салі, видати ві[дом]ця, тому, що розійш[лися] чісти в Сан Доміні[ко] на ті літаки. Трупи [ле]ійським кружляку до [Ге]вани.

Провід і система.

Львів, 31. грудня 1937.

Другим головним домаганням, що його висуває опозиція, вперше прилюдно оголосивши його в анкеті „Діла", — це вимога відділити провід УНДО від проводу УПР. Той сам голова партії тут і там та головний секретар тут і заступник голови там — це аномалія, яка подабає на комуляцію посад голови Надзірної Ради й головного директора банку, або становища директора й ревізора, або становища маршала сойму й голови уряду, себто законодатної і виконавчої влади.

Проти цієї вимоги висувають один, на перший погляд переконливий, аргумент: чому від 1925 до 1935 року таке обєднання обох становищ було можливе й допускальне, а тепер воно шкідливе? Відповідь дуже проста: тому, що тоді були інші часи й тепер інші, тоді була інша політична ситуація й тепер інша. Засаднича ріжниця між тодішньою і теперішньою ситуацією та, що тоді всі українські партії вели одну й таку саму політичну тактику і в партії та народі не було взагалі майже ніяких суперечок на цю тему. Коли вони й були, то такі, які вміщались дуже добре у рамці внутрішньо-партійних дискусій, не лише проводом толерованих, але й ініціюючих, щоб дати змогу всім течіям виявлятись і засовувати своє становище. Від 1935. року, та ще більше — від якого року 1936, — ріжниця поглядів на шляхи української національно-політичної тактики, та взагалі української національної політики, довела не тільки до загально-політичного розпорошення українців, але й до витворення внутрі партії поважної опозиції. Прийшло теж вперше від 1923. року до конфлікту між проводом партії і „Ділом", як орґаном, що стоїть на платформі партії, але впродовж останніх двох літ розходився з парт. проводом в оцінці однаково загальної політичної ситуації, як цілої низки конкретних справ. Завважування в переговорах, нарадах й інтервенції, що принесли в загальному білянсі величезне „манко", авторитету не тільки президії УПР, як органу виконавчого й немов технічного апарату партії на варшавському терені, але й авторитету голови та генерального секретаря партії, — наразило партію на поважну моральну втрату, бо позбавило її надрядного чинника. Показалося, що такий надрядний чинник необхідний, так само, як необхідно в часах вирішування великих і складних політичних питань, що викликують найріжнородніші сумніви, мати зорганізованим такий широкий гурт людей, щоб можна переводити поділ функцій і поділ компетенцій. Строга централізація партійних установ, яка у практиці зводилась до зосередження всіх партійних справ по суті в руках двох одиниць, — похвально свідчить про цивільну відвагу тих громадян брати на себе весь тягар відповідальности, але на справі, на українській політиці й на долі партії — відбилась негативно. І коли сьогодні внутрішня опозиція УНДО закидає партійному проводові та більшості, що його підтримує, що той провід не витягає політ. наслідків з політ. ситуації і падалі веде ту саму т. зв. інтервенційну тактику, депреціонуючи нею і вартість українського політичного чинника і повагу самої нормалізаційної ідеї, подуманої у широкій площині злагоди між двома народами, а не у площині задоволення маленьких і дрібних справ, коли сьогодні із позіто внутрішньо-партійна опозиція доручає на місце скомпромітованого гасла „нормалізація" ставити гасло „віри у власні сили народу" та боротьби за права народу в легальних межах, то все таки рахується, що

г 49:8

НАЙДОЦІЛЬНІШИМ
НАЙУСПІШНІШИМ
НАЙДЕШЕВШИМ
А ЧАСІ
ЗАСОБОМ
ПОШИРИТИ ЗБУТ І ПРИДБАТИ
КОНСУМЕНТІВ
ЦЕ ПОМІСТИТИ
ПРОПАГАНДИВНЕ ОГОЛОШЕННЯ
В СВЯТ-РІЗДВЯНОМУ ЧИСЛІ
„ДІЛА“
ЛАСКАВІ ЗГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄМО
ТІЛЬКИ ДО ДНЯ 3. СІЧНЯ 1938 Р.

Не забудьте побажати
НА ГОРІНКАХ СВЯТ-РІЗДВЯНОГО
„ДІЛА СВОЇМ ДОРОГИМ СВОЯКАМ,
ПРИЯТЕЛЯМ, ТОВАРИШАМ, ЗНАЙОМИМ І. Д.
ВСЕГО 2— ЗОЛОТІ ВШТУЄ БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ
А 20 СОТИКІВ КОЖНЕ ДАЛЬШЕ СЛОВО

наїть при відмові від варшавського терену праці, як того, що займає максімум енергії проводу УНДО, всеодно необхідний є поділ функцій і компетенцій голови партії і УПР: бо всеодно змінились відносини, змінився укляд українських міжпартійних сил, зросли завдання партії.

Є ще одна передумовина такого обеднання в одних руках партійного і парляментарного проводу, яка була збережена у роках 1928—35, та не була збережена у роках 1935—37. Цією передумовиною є особистий хист голови партії лагнати внутрішні суперечности, обеднювати людей та угілнювати ріжниці поглядів. Можна ріжні хиби закидати попередньому голові УНДО й УПР, однак всі напевне признають йому саме той хист — гуртувати людей, допускати їх до голосу за одним столом, вислухувати теж спокійно критики власної особи та критики тих партійних чи парляментарних кол, за які найбільш відповідає голова партії, та у висліді доходити до якоїсь злагоди. Правда, ґін до згоди колишнього голови партії може йшов навіть инколи запалеко, бо у практиці завелику свободу давав ріжним течіям в УНДО та абсорбував надто багато енергії партії на внутрішні поминрні спроби. Але з перспективи літ треба сьогодні признати, що 1) тоді УНДО дійсно було тією „концентрацією національних сил“, яка творила з партії справжню зорганізовану громадсько-політичну репрезентативну еманацію цілого народу і 2) сьогодні, після партійної чистки, сильного звуження партійних рямців, введення у практиці т. зв. президіяльної системи правління в партії, вкінці з сьогоднішніми тенденціями партійного проводу до дальшого відсування людей іншої думки від впливу на хід політики партії, — УНДО не користується більшими впливами й більшою повагою ані в рідному громадянстві, ані у поляків, ані в закордонному світі.

Говоримо без особистих притиків, тільки стверджуємо обективні факти з життя партії. Навпаки: ми ніколи особистими мотивами не кермувались, ані особами не хотіли прикривати політичних справ. З найбільшою прикрістю мусимо ствердити, що саме теперішній провід УНДО намагається стягати політичний конфлікт на ґрунт якихось особистих претенсій чи анімозій. Знаменним покажчиком тих тенденцій, що вироджуються у цілу систему, є кампанія, що її веде від ряду днів „Новий Час“: автор тих статтей атакує тільки особи, посуваючись до кпин та насмішливих прозвищ, з атаками на особи та обороною осіб, але без аналізи сучасного політичного положення та без якоїнебудь спроби дати політичну синтезу нинішньої української та внутрішньо-партійної ситуації.

Ми виходимо саме з засновку, що потрібна співпраця без огляду на особисті симпатії і антипатії, опозиція ішла та хоче йти на співпрацю з уваги на консолідацію партії в імя національного добра. Ставлючи вимогу: 1) пристосувати тактику до обективних політичних обставин та 2) перевести поділ функцій і компетенцій партійного проводу, головно розмежуванням становища голови партії від становища голови УПР, — внутрішня опозиція ставить одночасно вимогу санувати внутрішньо-партійні відносини, в яких запанувала недобра й нездорова система, що з черги витворила нездорову атмосферу.

Порушили ми дуже болючі справи. Ми того свідомі, однак уважаємо, що нинішне положення українського народу таке поважне, що годі мовчати про речі, яких наслідки бють не тільки по партії, але й по цілій нації.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах **у ПРОМ-БАНКУ** Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Міжнародні події в 1937 році.

Історія останніх років укладається так, що в кожному році у двох місцях земної кулі йде війна: 1936. р. закінчилась абісинська війна, зате вибухла еспанська; 1937. р. еспанській війні ще не видно кінця, а тут вже розгорілась нова воєнна пожога — на Далекому Сході.

Еспанські фронти минулого року устабілізувалися, всякі зміни на них проходили щойно після довших боїв. Національні війська заняли на півдні Малягу важну як базу червоної фльоти — що врештою тепер втратила вже всяку ініціятиву і навіть не старається змагатися з національною за панування над еспанськими водами; вона не має навіть змоги перешкодити тій останній замикати мінами червоні побережжа.

Ще важнішу перемогу осягнули національні війська на півночі, де вони остаточно зліквідували тамошній червоний фронт, що опирався об атлянтійське побережжа. Тепер національну армію з півночі перекинено на головний фронт, де зближується вирішна розгрівка. Щоб запобігти національній офензиві, яка моглаб розділити територію червоних на дві частини, червона армія заатакувала національні становища під Теруелем; ще передтим червоний уряд похинув Валенсію (куди він переніся з Мадриду) і виїхав до Барсельони.

Щоб зльокалізувати еспанський конфлікт, обеднані в комітеті неінтервенції держави заборонили висилати добровольців до Еспанії, а щоби це рішення не залишилося на папері, німецькі, італійські, британські та французькі корабді почали контролювати еспанські побережжа. Еспанські червоні літаки стали нападати на італійські та німецькі корабді: коли німецький кружляк „Дойчлянд“ при цьому поважно ушкоджено, німецька фльота збомбардувала червону пристань Альмерію. Німеччина й Італія покинули контролю

Еспанська війна богата в інциденти: у січні Німеччину підозрівали, що вона робить собі базу в еспанському Мароко, Італію — що хоче всадовитися на Балеарах; між Англією та національним урядом дійшло було до напруження на тлі блюкади Більбао. Та найбільше шуму наробили напади підводних човнів невідомого походження на кораблі на Середземному Морі. СССР провокуючо обвинувачував у тих „піратських нападах“ Італію, намагаючись її зголовати, та йому не пощастило. На конференції в Ніон держави рішили 14. IX. запевнити безпеку плавби на Середземному Морі та завели контролю морських шляхів, яку поручено англійській, французькій та італійській фльоті.

Ніякого успіху не дали поки що зусилля у напрямі евакуації чужинецьких добровольців з Еспанії; цю справу ускладнює питання признання обом еспанським урядам прав а комбатантів.

Причиною **китайсько-японської** війни є японський імперіялізм, що за минулі роки опанував Манджурію та сусідні китайські провінції. На тому терені дійшло в половині липня до збройного конфлікту, що розвинувся в регулярні боєві операції, коли обі держави проголосили мобілізацію. Японська армія з півночі посунулась дальше у глибину Китаю, організуючи на занятих просторах китайську та монгольську місцеву владу. У серпні японці зробили десант у Шангаю і після завзятих позиційних боїв заняли ту пристань; наступаючи відтіля здовж ріки Голнго, вони заняли столицю Китаю Нанкін. Тепер японці мабуть ударять на південний Китай, тому приготовують десант під Кантоном.

З огляду на нед у Китаю великодержави тримали на китайських морях і ріках воєнні кораблі, щоб охороняти життя і майно своїх громадян. Присутність чужинців та чужих воєнних кораблів на воєнному театрі доводило до частих міжнародніх ускладнень. 25. серпня і 12. жовтня японці обстріляли самоходи британської амбасади, підчас офензиви на Нанкін японські летуни збомбардували кілька англійських і американських корблів при чому затопили американську канонїку „Панай“. Всі ці інциденти — зокрема останній викликували тверді протести і доводили до поважних міжнародніх напружень.

Китайському уряді не пощастило скандалізувати тих заворушень. Не дали успіху і давніші китайські протести до Ліги Націй, яка обмежилася до пасивного осуду бомбардування отвертих міст. Не дала успіху й міжнародна конференція, яка намагалася довести до посередництва в далеко-східному конфлікті. Англія, Америка і дальше Франція сильно заінтересовані в тому, щоби спинити японську експанзію в Китаю, та вони безсилі, а Японія має сильну підтримку у двох великодержавах: Німеччині й Італії, що у трійку створили **протибольшевицький фронт.**

Італійсько-німецьке наближення скріпилося у 1937. р. кількома візитами німецьких міністрів до Італії та італійських до Німеччини; подорож Мусоліні до Німеччини становила величавий маніфестацію італійсько-німецької приязни. 25. листопада 1936. р. Німеччина заключила з Японією протикомуністичний пакт, 6. вересня 1937. приступила до нього Італія. Протикомуністичний договір, який — як кажуть — має і тайні військові клявзулі — викликав чималий перестрах не лише в СССР, де й у Франції — як союзниці большевиків, в Англії — загрожений на морі, та у Злучених Державах, де панує настрій, щоби до протикомуністичного пакту не приступили деякі південно-американські держави, заінтересовані в поборюванні комунізму. Між ними в першу чергу треба назвати Бразилію, де през. Варгас перевів переворот і запровадив тотальний устрій.

Італія виступила з **Ліги Націй**, з якою врештою не співпрацювала ще від часу протиіталійських санкцій. Це активізувало питання реформи пакту Ліги, яка може стати однобічною організацією проти фашистівських держав.

Реакцією на протикомуністичний пакт були англо-французькі наради в Льондоні та поїздка мін. Дельбоса до Польщі і **Середущої Европи.**

Чимало праці коштувала европейську дипльоматію справа визнання анексії **Абісинії.** З інших подій на европейському терені слід назвати такі: Німеччина запевнила 12. березня невтральність **Швайцарії,** Франція та Англія звільнили 24. квітня **Бельгію** з військових зобовязань. У січні заключила **Англія з Італією** умову про збереження „статус кво“ на Середземному Морі, але до сильнішого зближення між обома державами не дійшло. **Франко-італійські** взаємини в осені поважно охололи. Німеччина щораз то сильніше виявляє **кольоніяльні домагання** при підтримці Італії, але стрічає рішучий спротив Англії та Франції.

Югославія заключила 24 січня пакт приязни з Болгарією, та пакт невтральности й неагресії з Італією.

Мусулманський **Близький Схід** перейшов дальший етап політичної еманципації. На основі договору у Монтре (8. травня) звільнено Єгипет від капітуляцій. Туреччина підписала з Іраком, Іраном й Афганістаном пакт неагресії (8. липня).

Найважче положення арабів у Палестині, яку британська королівська комісія порадила поділити на дві держави: арабську (злучену з Трансйорданією) та жидівську. Обі сторони протестують проти такої розвязки палестинського питання, араби заактивізували партизанку і терористичну акцію.

(гал.)

за зол. 340 готівкою або при забудовці на 15 рат по зол. 24 на міс. 7 обводова висока кляса супергетеродина PHILIPS Super 4-38 A

Хроніка Совітської України.

ЮВИЛЕЙ, КНИЖКИ, МУЗЕЇ.

Ріжні бувають свята, довелося людности на заокупованій Великій Україні „святкувати" двадцятьохріччя заснування ЧЕ КА, одного із засобів утримання української людности під окупацією. Характеристична одна з фотографій з приводу нагородження ювілятів — київських чекістів: радісно посміхається секретар ЦК партії большевиків України Станислав Косіор, стискаючи руку народному комісареві внутрішніх справ Української Соціялістичної Совітської Республіки, Іванові Леплевському, а чабаколо зворушливо усміхаються найближчі співробітники Леплевського: Борисов, Перцов, Коркунов, Блюман, Дагтушев і Джірін. Не загадкова картинка для осіб усякого віку з легким для відповіді запитанням: „А деж Україна?!"

Алеж треба святкувати, треба привітати!.. І виголошує Корнійчук „привіт бойовим чекістам", і зазначує Максим Рильський: „Бути чекістом — не професія: це подвиг! Слава славному НКВС.", і інше Сосюра:

Це — Сталіну привіт,
Учителю й герою,
І другу, і вождю,
Безсмертному в віках,
Що відточив наш меч,
Ясну кольчу зброю,
На славу і радість нам,
Недолюдкам на жах."

І захоплюється Микола Бажан: „Слава сталінським меченосцям революції!"...

Не треба до цього коментарів, не треба! Занадто це жахливе...

Свята відбуваються майже без перерви на „квітучій Україні". Друге свято двадцятьохріччя істнування Української Совітської Соціялістичної України. Трохи неясно, коли саме вона почалась. „Вісті" кажуть, 24. грудня, Петровський каже — 25. грудня. Але все це цілком поважно. Навіть паризькі „Последнія Новости" вмістили у себе повідомлення про це Тасс-а з Москви. Та мабуть панове Мілюкови цілком погодились би на таку „Україну". Отже святкував Київ, — наказано танцювати у 15-ступневий мороз на Хрещатику: виголошував святкову промову президент цієї „квітучої України" чомусь тільки тільки не „квітучою" українською мовою, а звичайнісінькою російською! Треба відзначити, що жадних нагород „квітуча Україна" з приводу свого ювілею не дістала... Грузія, і Білорусь, і Татарія, і Киргізія з приводу значно коротших ювілеїв свого часу подіставали ордени, а „квітучій Україні" щось не щастить з „гонорами". Проте Москва поставилась до цього ювілею досить ласкаво, — відбулося в Москві з цього приводу кілька концертів з участю українських письменників, українських композиторів, українських музичних сил... Знову тільки чомусь майже виключно російською мовою. Говорили, співали про „веселых парней и девушек на Украине" і „про веселую Украину, мою родину" і т. д... Щось дуже знайоме в цьому... І мимоволі пригадується (нема-ж нічого нового під місяцем!), як 75 років тому російський поет граф Олексій Толстой захоплено теж викликував: „Ты знаешь край, где все весельем дышет?!"... Майже водночас, коли український поет писав:

Чорніше чорної землі блукають люди...

І слухаючи тепер про цих „веселых украинских парней" мимоволі цитуєш продовження тодішніх віршів:

Німі на панщину ідуть
І діточок своїх ведуть...

НОВІ КНИЖКИ.

Комуністична партія України випускає книгу „Советская Украина за 20 лет" російською мовою, з накладом у 50 тисячах, розрахована на масового читача. Чи не мало для 30 мілионів українського населення?!...

А треба визнати, що це українське населення трохи вибагливе щодо книжок. Саме відбулося засідання правління спілки радянських письменників України і на цьому засіданні виявилося, що населення в Лубнях, Сорочинцях, Полтаві, Кременчуці, Харкові, Конотопі, Одесі виказує великий попит на українських класиків (яких, зрозуміло, бракує), на книжки поезій Тичини, Рильського, Сосюри, Бажана, але зовсім не хоче купувати творів Гака, Луце, Бейліна, Хінкулова, Даніеля, які в великій кількости залишилися непродані.

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ
СКЛАД ШКЛА, ПОРЦЕЛЯНИ, ЛЯМП ЕЛЄКТР. І НАФТОВИХ
та випозичальня начинок на шлюби і забави
Львів, вул. Казимира Великого 17.

Модні жіночі плащі
оказійно продає
КОНФЕКЦІЯ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1

ВІДКРИЛАСЯ ГРУДНЕВА СЕСІЯ АКАДЕМІЇ НАУК СССР.

Відкрив сесію президент Академії Богомолец звичайним привітанням на честь комуністичної партії і „любимого вождя". Віцепрезидент Академії Шліхтер виступив з доповіддю: „20 років радянської влади на Україні". Академік Лисенко зробив доповідь на тему: „Направлена зміна природи рослин шляхом відповідного виховання".

Отсим повідоляю, що по розв'язанню спілки веду далі **з днем 1 січня 1938 гуртовий склад металів**
Ігнат й Вайдгорн
Львів, Боїм в 36 — тел. 243-31.
Магазини Газова 3. — тел. 285-61
Поручаю свої фахово засоблені склади мадалі ласкавій увазі.
З глибоким поважанням
Ігнат й Вайдгорн

У МУЗЕЯХ.

Театральний музей УССР готує виставу, присвячену поставам пес Горкого в театрах України. Серед експонатів лист Горкого з 1933 року про український театр, де він розповідає про захоплення творчістю Шевченка, творами якого зачитувався ще юнаком... Справді музейна річ, бо хто тепер „там" згадує про Шевченка?

Л.

МИХАЙЛО САДОВЕАНУ.

Невірний.

І в цих лагідних днях ти я болісну сповідь стомленої душі. Кіс співав світучим лукам про любов, а я стояв, маючи примружені очі, неначе в сні, захоплений якоюсь мрією, тоді, як велика золота радість з усіх сторін окружала мене, та заливала купіллю проміння. А за деревляним плотом на призпі жінка Гаврила Койсара втихомирювала когось грубим голосом, в якім аж сльози було чути, ніби, що гриз її душу.

Неначе я бачив би її, хоча її тільки чув, як сумна, зі зівялим обличчям, з великими очима, ловить сухими пальцями труди. Можливо, що час від часу погладить рукою головку хлопчини, що тулиться до неї. А кума Сафта, дружина лісника Стефана, побожно слухає повна співчуття, маючи праву долоню під бородою, а ліктем спирається об ліву руку, що спочивав нижче грудей.

І жінка говорила повільно-тихо, говорила так, наче сама собі сповідала глибокий біль.

— Ах, дорога кумонько, він мене на посміх виставляє, радо взяв би мене до нової могили! Коли прийшов то час, щоб оженитися зі мною, не бував я ранішого, аж у неділю пізнім вечором, а вітак вівторка й... Уявіть собі, кумонько, я дочкою тільки — і мала я віно. Господи Матінко Божа, дайте, щоб всі мої мали такі — Але моє пізне серце й моя гарна голова були винні! Коли я його побачила, кумонько, як я в нього закохалася... Юнак як бук, гнучко зодягнений, а той його голос і ті його очі... Коли оце пригадую собі... Ох, тільки душа моя, нещасна, знає, кілько ночей я не спала! І тепер моя душа розбита знає, кілько ночей не сплю...

На хвилину замовкла. І кіс замовк. Чую гірке зідхання, опісля голос знову озвався, але ще більш болісно: — Одружився зі мною й привів мене сюди між чужі люди, і жила я з ним щасливо рік, жила чотири роки й гляділа я на нього, як ти дивишся на смереку, як дивишся на світло... А по році дістала я хлопчика... Ось, як глядить він на мене... Мамусин коханцю, який злий твій батько! Скільки отрути влив до душі твоєї мамусі...! І красно жила я, кумонько, і колиб так красно я вмерла по чудовім житті...

Одного чудового дня чоловік змінився. Зразу я спізнала, що змінився. Одного дня надує губи, другого дня Івась під його колінами валяється, нині вечір має вирішити справу тут, другого дня знову полагодити справу там: ходить наче людина, що має голову повну павутиння. Але ані не прийшло мені на думку, куди його очі несуться! Нині знову дома не буде... Тільки зранку я бачила його з очима наче кров, з головою наче сніп входить до кімнати... Не сказавши ні слова кинувся на ліжко і — вже заснув блаженним сном. Питалася я його як дружина: — Де ти був, мій Гаврилонько? — Що? Я був на сторожі... І відповідав мені так, неначеб хотів вишкрабати мені очі. — Одного разу стрічаюся з війтом. Питаюсь: — Кумоньку Євте, чи Гаврило був нині вночі на сторожі? — Ні, Іванно, не був! І злизовано почвенча на мене... Чи зможете, кумонько, уявити собі, як мені голова закрутилася! Неначеб хтось мене поліном по голові вдарив. Не могла я ані слова промовити; не знаю, як я прийшла домів, впала на лавицю, потім зсунулася на підлогу головою вниз і почала плакати.

Коли вернувся домів, я його питалась. І добре знав, що голос мій тремтів від сліз: — Чи ти справді був нині у ночі на сторожі? — Був! — Я почала нарікати й битися кулаками в голову. А тоді він закричав, неначе хотів би мене зігнати зі світу: — Це не твоє діло, жінко, куди я ходжу й що роблю! Кости тобі потрощу, коли з тобою стрінуся на моїх дорогах... І пропав. Два дні не показувався дома... Я мучилася, плакала й вилася неначе на гарячій сковороді, але ніхто не знав про моє страждання, навіть ані мамуся, що мене породила!

Знову хвилинка мовчанки. Кума Сафта щось їй тихо говорить, Іванна сильно плаче, тільки час до часу чути уривчасті слова: — Пащаріта, кумонько дорога, та Пащаріта! Ах, чому мамуся не викрутила мені маленькій шию!...

Плач не дав їй дальше говорити.

— Вона, ніж у серце мені забила!... Коли мені Никифорова Катерина сказала, що він находиться в коршмі біля Пащаріти, тоді відчула я цю рану під серцем...

А як я дісталася до коршми, не знаю! — Довго гляділа я на цю звонницю і дрожала я, неначеб з мене мясо падало. Почала я плакати і просила я її: — Верни мені мого чоловіка! Верни мені його! Змилосердися надо мною! — Плакала я, плакала, а вона сміялася! Тоді я скочила, бо не могла вже видержати, і кинулася я на неї. Била я її по голові кулаками, волосся їй вирвала, кусала я її і з усієї сили я кричала: — Верни мені мого чоловіка!... Верни мені мого мужа! В тій хвилині виступив з її кімнати мій Гаврило — а я вирячила на нього очі. Потемніло перед мною, я почула, що щось впало, щось, під чим всі кісточки в голові затріщали. А потім я вже нічого не знала! Чекала мене

Обува віденських фабрик Cooks, Bally. **Снігівці, кальоші „Schweikert"**
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. **І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35,** Телефон 210-07.

Загадочна подія на Волині.

Про чудесне навернення 116 православних українців с. Гринки на римо-католицизм.

На Волині сталася подія, що вимагає вияснення як з огляду на її характер, так і на наслідки. Через те, що її з ріжних сторін затушовують, ніхто докладно не знає, як вона виглядає в дійсности. В кожному разі передаємо її зі слів поважних чинників, які, зрештою, попередили нас, що не можуть ручатися за всі подробиці, поки не переведено слідства.

Ось її відгуки в пресі:

В різдвяному (356) числі лодзького бульварця „Експерс Ілюстрований" появилася скромна замітка під наголовком: „Масови хжест", у якій читаємо: „В с. Гринки, кремянецького повіту, мешканці цього села в числі 150 осіб змінили віроісповідання — перейшли з православя на католицтво."

„Експр. Ілюстр." такі події звичайно подає під товстим наголовком і в крикливому тоні. Скромність і соромливість його замітки мимохіть наводила на думку, що за цією подією щось криється.

Щоб перевірити інформації, „Експресу Ілюстр.", звертаємось до органу луцької дієцезіяльної влади „Жице Католіцке" і теж у різдвяному числі знаходимо замітку про подібну подію, але вже більше вимовного, сенсаційного характеру: „В неділю, 19. грудня, в парохіяльному костелі в Ланівцях (містечко на Кремянеччині — Ред.) нашої дієцезії **вернулося** (підкреслення скрізь наше — Ред.) на лоно **св. костела** 116 членів 36 **польських** родин з числа забраних нам у „розборових" часах православям. Акт приєднання виконав місцевий парох кс. кан. Адольф Яросевіч, який повів велику заслугу при зєднуванні цих наших **братів назад до католицького костела й польського народу.** Навернених братів вітаємо з сердечною радістю. Їх приклад **повинен потягти ще багатьох** із тих, яких батьків царська влада відірвала від віри й народу."

Вийшов новий сумнів: чи це друга подія, чи та сама, бо там — с. Гринки і 150 осіб, а тут — Ланівці й осіб 116? Колиж та сама, то **чому „Жице Катол." промовчало назву села?** Зрештою, звідки на Волині чисто польське село, в якому **росіяни потрапилиб перетягнути на православя аж 36 родин?** Цеж якась казка.

І врешті довідуємося:

Обидві замітки відносяться до села Гринки біля м. Ланівця, у кількох кільометрах від совітського кордону. Село українське і православне споконвіку. Всі гринківці носять українські прізвища — всього за кількома виїмками (як Мазуркевич та ін.), всі говорили по українськи й уважали себе українцями. Врешті **історія не знає факту, щоб росіяни українізували поляків.** Отже, делікатно, кажучи, інформації час. „Жице Катол." не відповідають дійсности і можуть викликати лише здивування своїми „білими пятками". **Цілковито ясно, що навернено до костела й польськости 116 православних українців.**

Але як це сталося? Якими геніяльними **аргументами** переконано їх, що вони поляки й римо-католики? Та цеж просто чудо XX. століття!

І ось про ці **аргументи** від згаданих вище чинників довідуємось таке:

Між Ланівцями і Гринками відбулася полева Служба Божа КОП-у перед образом, здається, Божої Матері. Образ буцім-то залишено без охорони (чи це не дивно?) і якась злочинна рука зневажила його таким огидним способом, що годі його в друку назвати. Почали **шукати винуватих саме у Гринках,** не залишаючи нікого. Тоді то, як кажуть, 8 осіб утікло з села у світ за очі.

І ось кс. Яросевіч узяв гриничан під свою опіку та пообіцяв їм полагодити справу села, якщо вони навернуться до костела. І селяни погодилися на все, щоб лише скінчилися між **ними шукання винуватців.** На підставі цього й можна судити про переконливість аргументів масового характеру та про психічний стан гринківців.

Зрештою, як ми сказали на вступі, ніхто докладно не знає подробиць, бож це прикордонна смуга. Тому-то власне й ширяться по Волині неймовірні чутки, тому-то мабуть „Жице Катол." **промовчало назву села Гринки** та появилися в польській пресі такі скромні, майже соромливі замітки.

І тому то власне треба вважати за конечне:

1. Щоб православна церковна влада негайно перевела слідство і подбала про нормальні для нього умовини.

2. Щоб волинські українські посли заразже занялися висвітленням цієї справи та спрямуванням її на належні шляхи.

3. Якби волинські посли не вважали себе морально зобовязаними заняти згаданою справою, щоб перебрала її в свої руки УПР.

4. Щоб представникам преси були уможливлені відвідини Гринок і Ланівців для зібрання правдивих інформацій про чудесне відступлення 36 українських родин від свого народу й віри.

5. Щоб винних зневаження образу знайдено і щоб стверджено, що справді вони з Гринків, а не з Ланівців, чи з того боку кордону, та щоб одночасно висвітлено ті **аргументи,** які змусили українців відступити від свого народу й церкви.

А коли „Ж. Кат." хоче звільнитися від закиду, що — свідомо чи несвідомо — **подало** неправдиві відомости, називаючи українців с. Гринки поляками й буцімими латинниками, то нехай подасть їхні імена та прізвища.

Волиняк.

смерть, чекала мене могила! Два місяці я пролежала. Тільки мамуся зідхала й плакала мені в головах, а я його ледви тричі побачила.

Тепер вже не знаю, що робити. Сказати мамусі, що мені вже краще? Вона відійшла й не знає, що я знову цілі ночі вижидаю його й перину сльозами скроплюю... Не має милосердя ані для мене, ані для дитини, відійде й мене залишить так до могили!

Голос жінки тремтить неначе зідхання в гарячім повітрі. Сльозами перериваючи, серед зідхання загикуючися, бурмоче терпкі слова, але що діялось в її серці я не міг собі уявити.

Плакала гірко і я бачив, заки поглянув на хату невірного хлопчика, як спочивав, як час до часу втирав рукавом своєї сорочки сльози, які гарячими краплями падали йому на обличчя з маминих очей.

І бачив я також очі Іванни, очі великі, повні темряви. Були це дві квітки темнозі, що зіяли на восковім обличчі.

І бачив я навіть насуплене та гнівом викривлене обличчя Гаврила Койокара і здоровий його кулак, як падав на голову жінки.

А в далі вдолині видніється поміж березами коршма, вікнами якої ввечір палають вогняні стріли, стріли злих очей, що приваблюють трійливою насолодою.

І знову почув я голос Іванни: — Івасю, мамусин коханцю, йди, отвори маленькі ворота й поглянь на дорогу...! Біжи подивитись, чи татусь ще не йде...!

Після цього чую слабий діточий голосок: — Ні, не видно його, не йде...

Потім несміло, неначеб кожний раз чув мамусин плач: — Чому, мамусю, так плачете?...

А вона радо мовчала б, радо проковтнула б свої сльози, але повітря занадто просякле золотою радістю та легенький вітрець тремтить запашними зідхненями квіток та подувами щастя...

Переклав **Беркут.**

Перешкоди в праці Т-ва „Відродження" на Волині.

Поліція конфіскує виказки, відзнаки і кален дарші „Відродження" на 1938. р.!

Ще кілька літ тому існували на Волині філії і кружки „Відродження". Нині не тільки не дозволяє влада на заснування відділів, але й переслідує поодиноких членів, відбираючи їм членські виказки, відзнаки й цензуровану літературу „Відродження". Централя „Відродження" дістає часто листи від своїх членів із Волині зі скаргами на самоволю поліції. В останньому часі відобрала поліція виказки й відзнаки в костопільському повіті: від Олександра Коротчука з Тростенця і від Теодозія Цимбалюка з Красноставу, в кремянецькому повіті, від Андрона Лукянчука із Забари, якому **сконфіскували при відборі з пошти ще й 100 календарців „Відродження" на 1938. р., заявляючи, що відсилають їх найперше до староства в Кремянці.** Інших застрашує поліція так, що деякі навіть зі страху виписуються з членів Т-ва. Це діється в рівенському, дубенському повіті та інших.

Очевидно, все те проти закону! Належати до Т-ва може кожний громадянин уже від 14. року життя (за дозволом батька), і то з усіх сторін краю. Проти надужить слід за кожним разом вносити відклики до вищої влади, головно: не зражуватися тим і не втікати від культурного життя! Головна Рада „Відродження" зголошує незалежно від того в поодиноких випадках жалоби до відповідної влади і до УПР.

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
Андрія Дуфанця
поручає на карнавал фраки, смокінги та інші мужеські одяги, як також для Веч. Отців реверенди, папістники і т. п. з матеріялів власних і поручених.
Львів, ПАСАЖ МІКОЛЯША — ТЕЛ. 287-41.

ОЗН закладає... гуртівні.

Відділ ОЗН в Турці н. Стр. заложив хліборобську гуртівню в Турці. Буде вона доставляти товари до 17 крамниць кулек Рольничих в турчанськім повіті та до багатьох крамниць на терені міста.

В парадним відкритті взяв участь повітовий староста Вагнер і предсідник відділу ОЗН бурмистр Височанський. Директором гуртівні є їнж. Рудольф Колечек, торгов. керманичем М. Волян.

Людяни, чи 17 згаданих кулок (які здебільша клигають) та міські крамниці оправдують заложення такої гуртівні. Вістря звернене мабуть таки проти української кооперації.

Жіноча сторінка.

ЧОМУ ТАК?

Еманципація, фемінізм — немодні вже сьогодні гасла. Немодні тому, бо вже нема в них такої великої потреби. Жінки здобули великими зусиллями собі різні права і тепер вже тільки від них самих залежить, щоб ті права закріпити та поширити. Як докажуть жінки, що вони здібні і дійсно можуть стати нарівні з мужчинами у різних ділянках життя то вже напевно тих ділянок праці їм не відберуть. І вже багато-багато таких відтинків життя завоювали собі жінки і не легко було тепер їх відібрати від них. Зновуж є деякі ділянки, в яких жінки виказали себе не тільки нездібними, але просто й незацікавленими, а тому мовчки відійшли відти де їх праця показалась недоцільною. Ось чому від гасел час перейти до впертої та тяжкої праці.

Так напевно дивиться на сучасну еманципацію і фемінізм кожна працююча ділова жінка. Таким жінкам попросту нема часу бавитись у боротьбу за вітряні млини. Власне своєю щоденною працею, звичайного рядового робітника ці жінки приносять велику службу жіночому загалові і прокладають шлях майбутній жіночій молоді. Ці робітниці на більш чи менш визначних становищах, ці жінки — вчені, дослідники, лікарки, інжиніри, правнички, директорки підприємств, уряднички чи прості рядові робітниці різних ремесел та фахів — це оті правдиві феміністки, що переводять кинені кількадесять років тому гасла феміністок у життя, змінюють раз заняті позиції та завойовують потроху нові, мовчки і вперто борючись з тяжкою життевою дійсністю.

Є й інша дуже численна категорія жінок, яка не пішла на самостійну працю, а лишилась на своєму відвічному становищі дружини та матері родини. Коли ці жінки і цей свій природний обовязок виконують гідно та зі зрозумінням свого завдання — сторожа родинного огнища і сильної матері-громадянки, що виховує здорове тілом і духом молоде покоління то і вони заслуговують на немеркнучу пошану як і жінки, що самостійно працюють, часто тільки для себе, хоч і вони знають добре й обов'язки матері. Обидві ці категорії жінок — рівнозначні і не можна тут сказати, хто заслуговує на більше визначення та пошану.

Є ще й третя категорія жінок — це вже ті, що тільки є жінками своїх чоловіків, над собою не працюють та вважають своїх обовязків матері і дружини не пильнують і не виконують зі зрозумінням свого завдання і відповідальности. Таких жінок на жаль, в сучасному громадянстві досить багато і саме вони домагаються найбільшої уваги до себе і визначного становища тільки тому, що їх чоловіки за те становище тяжко боролися, а вони є їх жінками.

І ось коли ми приглянемось сучасному громадянству, то побачимо, що власне ота третя, найменш вартісна категорія жінок (я вже не згадую тут про зовсім безвартісні одиниці громадянства, бо то окрема проблема) має в житті найбільший успіх. Саме домагання цих жінок громадянство надиво рало і запопадливо сповняє. Не було в тому шкоди, коли це не діялось на кривду тим двом першим категоріям жінок про які тут була мова. Хай собі такі жінки „своїх чоловіків", коли вони навіть умово і морально небагато варті й тішаться пошаною громадянства, як даниною для становища та заслуг їх чоловіків, але нехай їм не відводять за це передового становища на шкоду тих жінок, що й самі по собі уявляють значно більшу громадянську вартість. Хоч то й не було може дуже справедливо, але бодай і не шкодило нікому та не робило моральної кривди тим, що дійсно виборюють і собі та іншим може й цілому народові ліпшу долю. У нас навпаки часто можна побачити, що жінку зі студіями і з головою підсувають при суспільній роботі на підрядне становище, не дають їй можливости виявити своєї ініціятиви і досвіду життевого тільки тому, що вона не є замужною або займає підрядніше становище від мужа тої пані, що за нею нема широких плечей й чоловіка, бо вона самостійно пробивається в житті. Таку жінку примушують під головуванням якоїсь зарозумілої, малоосвіченої і досвідченої пані „-ової" виконувати друго- або й третерядне становище і вона замість того, щоб відповідно прислужитись своїми знаннями і хистом бореться з непереможною впертістю і зарозумілістю та самопевністю мало інтелігентної особи витрачаючи непотрібно час і сили там, де могла б зробити багато корисного для загалу, а врешті знеохочується і відходить від суспільної праці та покидає лише в фахову свою роботу.

Чи така сумна дійсність не помучує нашу суспільність над справою застановитись і чи не стане тепер знову інше гасло фемінізму — боротьби вже між самими менш та більш вартісними жінками на порядок денний? Чи й самим жінкам не варт би може задуматись, як те ненормальне явище побороти? Бо коли така боротьба між самими жінками почне загострюватись то може мати вона прикрі наслідки і для всього загалу.

Сподіваюсь, що цих кілька рядків загал жіноцтва зрозуміє якслід та не прийме їх вороже. Може тверезна думка і хоч прикре, але правдиве слово, сказане тоді, коли вже той болак досить назрів, поможе усунути хворобу, що помалу, але дошкульно точить наш суспільний організм. Тих хворіб маємо ми дуже багато, але лічення їх буде можливе щойно тоді, коли знатимемо їх причину.

Харитя Кононенко.

Щиро повитаємо Ювилятку „Просвіту в 70-ті роковини її великої праці. Щедро зложім жертви на „Дар Просвіти"!

Що подаруємо на Свята?

Питання, що багатьох наших Читачок напевно цікавить і мучить. Ось тут кілька проектів різних дорожчих і дешевших дарунків, що може когось навели б на добру думку.

Для пана (бож ми жінки мусимо про них пам'ятати):

Книжка. Є тепер так багато гарних українських видань як Загальна Енциклопедія, Атлас та ін., що я тільки мрію чоловіка, який у першій мірі дбає про інших членів своєї родини, а себе відсуває на задній плян. Книжка певно зробить приємність кожному інтелігентному мужчині.

Майже всім нашим працівникам доводиться багато подорожувати зі службового обов'язку, а тому дуже їм придається мала подорожня валізочка, чи шкіряне пуделько на приладдя до голення, мило, щітки та інше.

Будьте обережні з краватками. Мужчина важко дібрати краватку, щоб підійшла під його смак, бо ми маємо смак інший. Уже як купуєте краватку чи шалик, то ліпше в одному тоні і по відповідне до звичайного святочному або пальтові. Якийсь неприємний взір ще може бути. Але остерігаймося картатих, пасистих та голубуватих взорів.

Такі дрібничка, як якийсь олівець із золотою технікою, шкіряна течка на ключі з срібною технікою.

А вже напевно дуже завдячитесь приятельці, коли купите їй переносну поличку на квіти, що уможливить їй догляд за кімнатними улюбленцями. Таких кошиків-поличок на низеньких ніжках, які легко винести до кухні чи лазнички, щоб там квіти скропити, є тепер дуже багато і в гарних виробах.

Одначе при всіх тих закупах памятайте про одну засаду, яка напевно дістане похвалу обдарованих: — усе купуємо у своїх фірмах, а по змозі і нашого виробу.

—o—

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

В останній понеділок цього року клюб „Нової Хати" й „Труду" влаштував свято О. Кобилянської.

У частрій II творчости впровадила присутніх Ірена Гургула, відчитавши „Битву". Повний, дзвінкий голос декламаторки підчеркнув всі прикмети твору: вишуканий стиль, тонке відчуття природи і гарну мову.

Потім розпочала Ольга Олександра Дучимінська про свої розмови з письменницею. Референтка їздила нещодавно до Чернівців й саме п'ід враженням цієї зустрічі згадала про теми балачок. Найчастіше верталась вони до природи й літератури. Дві теми, що все ще живо пізнавлять Ольгу Кобилянську.

Лідія Бурачинська мала розказати про героїв Ольги Кобилянської в дійсному житті. В т'й ділі поділила повісти письменниці на автобіографічні й такі, що в них виведені інші люди. Правда, точного поділу не могла м'ж ними перевести, бо трапляються автобіографічні риси і в „Апостолі Черні" (Дора), а є відмінні й цікаві типи і в „Пар'ївні".

Дискусія була доволі оживлена. Присутні розмитували про життя-буття письменниці, про стан її здоровля та чи святкують її ювилей на Буковині. На таєм могла п. Дучимінська відповісти на всі ці запитання доволі обширно.

Одним святом завінчив клюб серію пьогорічних вечорів. Приходить святочна перерва на два тижні. Дата й тема черговим сходин буде подана в пресі.

—o—

Практичні поради.

Що маємо кілька день до свят, а хочемо щось приготувати на ялинку для наших малих пустунів, або хочемо дати роботу школярикам, що вже починають нудитись без школи, або завжди довго бігають по морозі. Напевно до святочного печива, тортів чи інших святочних приправ потрібуватимемо помаранч. Лишаться вам шкірки. Шкода їх, а смажити нема вже за іншою роботою в кухні часу. Отже використаємо їх в той спосіб.

1) Виберемо помаранчі (або мандарини) так, що зріжемо лише верхок і вишкребем середину без порушення шкірки. Це праці не таяка і можна навіть підплаточки повибирати — тільки треба уважно цю роботу робити. Коли лишиться нам тільки ціла оболонка, вирізуємо в ній отвори — вікна і один більший — двері. Ці проріви в середині залишимо кольоровим пельоновим (напевно лишились вам мішечки від св. Миколая). Цельофан може бути одноколькоровий, скажім червоний або й різнокольоровий — скажім двері одного кольору, вікна іншого. До середини такої помаранчі-хатки дамо запалену свічечку, а на клямку зависимо її дротиком. Така ліхтарня-хатка дуже гарно виглядає і її легко самому зробити.

2) Приправлену тим самим способом шкірку від помаранчі, або навіть і цілу помаранчу можемо прикрасити в інший спосіб. Помарінуємо на шкірці очі, брови, ніс та уста і так зробимо обличчя, а на верхок зажмемо шапку з паперу, або зробимо з волічки „цільочучу" чи кольорову хустинку — можемо дати довільну прирасу згідно з тим створити ціну серію різних типів чи навіть представників та представниць різних націй. Коли хочемо, щоб обличчя не було плоске, можемо спажім вже зробити з мигдалу, а очі з родзинок. Коли цю голову робимо з видовбаної помаранчі то можемо ще й свічку всередину вставити і відповідного характеру обличчю надати, а буде з такої освітленої голови гарний чортик чи якесь дике звіратко, як тигр, котик чи інші хрущеродов' звірята.

В подібний спосіб можемо прикрасити і гарні облутки, тільки вже описано не видовбуючи середини. Багата поможе тут фантазія того, хто ті прикраси робитиме.

3) Візьмемо зірочні горішки з шкаралупкою або без. Позолотимо у вашій горішок копеєчку дротяну і побронзуємо або посріблимо чи навіть орішки в шкаралупці намастимо срібною гуаєю та посипаємо кольоровим „рельфом". Коли пробиті брова поведнуємо горішки так, що одні дротики пустимо довше, другі коротше або утворимо якусь гірлянду. Дротики потім обмотаємо прозорою зеленою або білою ниткою вирізьбимо в зеленого, срібного чи золотого паперу виноградні листки і дамо до два до кожної китички.

Такі дома зроблені забавки не коштують дорого але урізноманітнять прикрасу ялинки і діти матимуть радість, що у них на ялинці є прикраси власної роботи або улюблені мамусиними руками.

Сторінка без політики.

Невільники газарду.

Кожний дім гри це наче ждальня, в якій грачі дожидають... усміху щастя.

Справжній грач, „расовий" — коли так можна його назвати — не визнає ніякої системи: коли щастя — це щось таке нежданне, непередбачене, що і він мусить бути... необчисляний. Привичка грати зуміє зробити з людини справжнього невільника. Піддаються їй не тільки звичайні, сірі люди, але й знаменитості одиниці.

Паганіні любив рулету.

Микола Паганіні, найбільший скрипак світа, посвятив своє життя: музиці, коханню й газардові. Його можна було стрінути в кожній місцевости, де виступав із концертом, в домі гри. Найбільше любив він рулету, що була другою пристрастю Паганіня. Бувало люди, що мерщій по концерті, на якому зібрав не тільки бурю оплесків, але й гарненьку суму гонорару, що його виплатив йому імпресаріїй, ішов він до дому гри, де часто за кілька хвилин протрачував величенські суми. Та назагал він вигравав. Щастя йому усміхалося, бо Паганіні грав спокійно, не хвилювався і мав рідку серед грачів зимну кров: умів покинути зеленцй столик, коли виграв.

Один директор великого газардового дому дорадкував славному скрипакові спілку; він рахував на славне імя мистця, яке булоб чудесною реклямою. Справді Паганіні став атракцією дому гри. Час до часу вставав від зеленого столика, щоб заграти на скрипці. Усеж таки грач перемагав у ньому мистця: він цілими ночами засиджувався біля рулети, не рухаючи скрипки. Люди перестали ходити грати. Вони воліли слухати мистецької гри Паганіня на скрипці, як грати з ним у рулету. У висліді ціле підприємство провалилось. Паганіні почав грати по інших домах.

Пів доби біля стола.

Найцікавішою постаттю, яку колись можна було стрінути по всіх домах гри Европи була російська графиня Софія Кісілеа. Вона раз на день засідала до стола, тільки раз денно, але просиджувала біля нього повних 12 годин: від 11 передполуднем до 11 вночі. Їсти подавали їй до стола. Звичайно програвала, а суми, які вона залишила по ріжних домах гри сягають кількох міліонів франків.

Графиня була незвичайно груба й хора на серце. До дому гри привозив її слуга на візку. У тому візку, що виглядав наче фотель, сиділа вона 12 годин біля стола. Точно в 11. год. вночі перестравала грати та льокай, що ввесь час стояв за нею, відвозив її домів. Дома ждала на неї юрба приятелів, з якими сідала, відпочавши, грати в карти. В домі гри грала великими грошевими ставками, зате в хаті не визнавала гри в гроші: грала горіхами.

Пристрасть, що опанувала була графиню, стала причиною її розводу з чоловіком. Граф Кісілєв був російським амбасадором у Парижі. Розвівся він з дружиною, бо вона, перебуваючи в домах гри, стрічалася із підозрінми людьми, що очевидно шкодило його дипломатичній карієрі.

„Грач" Достоєвського.

Знаменитий російський письменник Достоєвський був теж пристрасним грачем. Його повість „Грач" має чимало автобіографічних подробиць. Перший раз сів він до рулети у Вісбадені. Щастя йому усміхнулось незвичайно. За одну ніч виграв він кількасот тисяч франків. Це й заохотило його до дальшої гри. Розуміється, що за кілька чергових вечорів не тільки програв він виграні гроші, але ще й дуже поважно нарушив своє майно. Демон гри зовсім затуманив письменника. Він грав кожної ночі й небаром програвши увесь маєток, почав випродувати свої річи. Написав до Москви по гроші, але коли дружина післала йому лиш стільки, що вистачало сплатити всі довги й повернутися домів, Достоєвський програв і цю суму.

Бонапарте не любив свого братанця.

Князь Карло Лука Бонапарте, братанець Наполеона, що був дуже інтелігентним молодцем, не міг почванитися приязню свого великого дядька з причини поганої навички грати газардово в карти.

Великий цісар бувало про нього так казав: „То пустогін, здібний на все..."

Князь Карло Бонапарте приїхав в 1851. р. до Вісбадену (тоді вже як старший мужчина), де був тоді на цілу Европу найбільш люксусовий дім гри.

Ніч за ночею проводив він біля стола. Майже щодня вигравав. В 1852. р. поїхав до Гамбурга, де за одну ніч виграв 480.000 франків, обголивши з готівки всіх партнерів.

По цих успіхах князь перестав грати раз на завжди. Це був один із рідких випадків, записаних у хроніках газардових грачів.

—o—

Пострах парляментарних стенографів.

Недавно у французькій палаті послів виступив після довгої недуги А. де Монзі. Його прємову у справі продовження світової виставки приняли всі зі захопленням. Він очарував усіх своєю красномовністю. Та були люди невдоволені тим, що він знову появився на парляментарній трибуні, люди, які з полекшею відітхнули підчас його неприсутности.

Це — стенографи.

Один із них сказав:

— Якби премієром міністрів став колинебудь де Монзі, ми згинулиб! Прийдеться хіба податися до димісії.

Політичних причин і ворогування нема в тому випадку ніяких. Страх стенографів криється в тому, що де Монзі говорить незвичайно швидко, швидше від усіх французьких політичних діячів. Пересічно говорить він 200 слів на мінуту. А коли розгарячкується, або роззлобиться, то й 300.

В Англії пострах та бич стенографів — Льойд Джордж. Та одного разу і він зробив стенографам приємну несподіванку.

Було воно небавом після заключення версайського миру. Льойда Джорджа запросили на великі збори, де виголошував реферат Бонар-Льов.

Усі вичікували слів Джорджа. Десять стенографів з олівцями в руках не спускали з нього очей.

Поки Бонар Льов говорив, Льойд Джордж сидів і кивав головою та всього тричі проціджив крізь зуби:

— Так.

Коли предсідник зборів звернувся до нього зі запитом, чи він хоче говорити, Льойд Джордж відповів:

— Ні.

На тім його виступ закінчився. Десятьох стенографів записало на десятьох записниках тричі „так" і один раз „ні".

—o—

Казка чи правда?

В середущій Африці, в місцевостях де рідко коли заходять европейці — мешкають пігмеї — карлики. Пересічна висота пігмея є 1 метр, вага сягає до 24—30 кг. Всі вони мають широкі, плоскі носи й викручені до середини ноги, а дуже довгим великим пальцем. Їх тіло є дуже волохате. Славний мандрівник Станлей описує, що один такий карлик з лісу Арувімі мав футро зі свого волосся, грубе на півтора сантиметра.

Мова пігмеїв дуже мало нагадує людську. Вона радше подібна до реву звірят, а першу чергу — малп.

Пігмеї примандрували до Африки імовірно з Азії. Але можливо, що вони замешкували й Европу, де лишилися по них тільки... казки! В них виступають пігмеї під назвою гномів, очайдушків, ліліпутів і т. п.

Так принайменше вважають учені загально поширену віру в істнування таких постатей.

Про пігмеїв згадує вже грецький історик Геродот. Першим, що їх бачив у сучасних часах був німецький мандрівник Швайнфурт (в 1870 р.), а потім Станлей, що в описі своєї експедиції в глибину Африки подав про них найбільше інформацій

СРІБНИЙ БАРАБАН, ЩО ПРИНОСИТЬ НЕЩАСТЯ.

Як відомо — всі моряки дуже забобонні. Виказала таку забобонність також залога англійського кружляка „Девоншір", що недавно виїхав з Ліверпулю виконувати службу на Середземнім Морі.

На чердаку кружляка був срібний барабан — вірна копія барабану, що в 16-му столітті мандрував із славним моряком Францом Дрейком. Ту копію подарували в 1904 р. багаті патріоти графства Девон кружлякові „Девоншір". Потім, коли цей корабель знищився, перенесли срібний барабан на новий корабель, що мав таку саму назву.

В четвертому місяці служби нового кружляка скоїлася страшна катастрофа. На кораблі вибух котлів і тоді згинуло 17 людей залоги. Пізніше, коли корабель стояв на якорі при берегах Туреччини — трапилося друге нещастя. Кількох старшин уладило прогульку на море, в малій лодці. Турецька прибережна сторожа взяла їх через помилку за пачкарів і стріляючи по них — забила двох офіцерів.

На чердаку корабля почали ширитися поголоски, що всі нещастя стягає на корабель срібний барабан Дрейка. А коли незадовго у пристані Олександрії „Девоншір" зударився з пасажирським кораблем, і знову згинуло кількох моряків — тіла залога кружляка зажадала зсунення з чердаку зловіщого срібного барабана.

Англійська адміралиця виконала їх бажання. Тепер срібний барабан висить на стіні костела в Девонпорті, а залога „Девоншіру" вірить, що вже ніяке нещастя не впаде на їхний кружляк.

ЯК ДОВГО ЖИВЕ СОБАКА.

Один з англійських часописів повідомив своїх читачів, що перед кількома днями в заведенні товариства охорони звірят забили безбольсним способом собаку-вівчарка, який прожив 27 літ. Це дуже довгий вік, якого правильно собака ніколи не осягає. Здебільша ці четвероножні приятелі людини осягають вік 11—12 літ. Та бувають і винятки. Напр. один часопис подає, що в 1930. р. здохла собака княжни Арджилю, яка прожила 22 роки. В Менчестері був пес, який прожив 23 роки. Рекорд всього собачого [illegible] (пес, що його досі занотували, був 28 літ.

Цікаве, що розмірно найдовше живуть собаки малого росту. Напр. „шпіц" дуже часто дотягає до 20—22 літ. Доги і бернардини не живуть довше, як 12 літ.

Природники обчислили, що вік собаки 27 літ — теоретично відповідає 200 рокам людського життя.

ГІРКА СЛУЖБА АДЮТАНТА.

Німецький генерал фон Врангель (не плутать з „білим" генералом Врангелем) був колись не лиш великим полевим маршалом, але був теж і великим звеличником гарних пань. Підчас кінної їзди посилав він дуже радо гарним жінкам цілунки рукою. Також і жінки любили веселого старого генерала і завжди в річницю його уродин висилали делеґацію, яка складала маршалові з тієї нагоди побажання.

Одного року, коли маршал поцілував уже вже зі сотню рук, запримітив, що у другому ряді жде делеґація старших жінок. Тоді усміхнувшися взяв він свого адютанта за рамя і приказав:

— Цілуй, далі, мій сину!

—o—

ПРИЄМНИЙ КОКУРЕНТ.

Князь де Рокеляр був незвичайно поганий. Одного дня прийшов до нього якийсь жахливо поганий чоловік із проханням, вставитися за нього до короля Людника XIV. Князь, який був приятелем королівського сина, зайшов до короля та просив його помилувати того „поганця", заявляючи, що буде незвичайно вдячний, коли король вислухає його просьбу.

На питання короля, який був тою інтервенцією дуже здивований, чому він те робить, князь відповів:

„Якби його стратили, то я був би тоді найпоганішою людиною у Франції."

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Добре серце.

— Може ми не йшли би нині до Скупарських? Не маю чомусь охоти.

— Я теж радо не пішла би туди, але уяви собі, як вони втішаться, коли ми не прийдемо

На важній стійці.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ УКРАЇНСЬКОГО КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ДІТЕЙ ТА ОПІКИ НАД МОЛОДЮ У ЛЬВОВІ.

В ні 30. грудня ц. р. відбулися X. звичайні Загальні Збори Українського Краєвого Товариства Охорони Дітей та опіки над молодю у Львові (централі) при участи к. 30 членів зі Львова, представників філій у Сокалі, Перемишлі і Радехові, відпоручників Товариств „Просвіта", „Української Захоронки" та представників преси („Діло", „Нового Часу"; ;;Українських Вістей", „Мети" і „Христос наша сила").

Збори відкрив голова Товариства **през. М. Каратницький** вощною промовою. Зазначивши, що ці Збори відбуваються на закінчення 20-ліття діяльности Товариства, подав він загальний звід його праці, в якій ведення розв'язаного в 1930. р. Українського Пластового Уладу належало до найсвітліших сторінок. Опісля повстанням з місць уділили Загальні Збори память першого голови Т-ва д-ра Степана Федака, радн. Івана Мацкевича, довголітнього і заслуженого голови стрийської філії і д-ра Володимира Левицького, голови рогатинської філії, що померли у звітовому часі.

Ширше звідомлення про діяльність Т-ва, зокрема про працю Головної Ради і філій у краю, зложив секретар Т-ва **д-р Р. Мармаш.** Т-во обеднує 25 філій у краю з к. 1.200 членами, які ведуть 9 захоронок і захистів, 2 бурси, 5 бібліотек, 1 порадню матерей, 1 дентистичну амбулаторію, 1 кремінну лямпу, 1 молочну станцію і 9 вакаційних таборів; крім того 13 філій займається т. зв. „отвертою опікою", як доживлюванням дітей, допомогою бідній дітворі чи шкільній молоді в харчах, одінню чи грошах, веденням осель чи півосель, дитячих харчівень і т. п. Загалом в опіці Т-ва і філій є постійно, або часово в літніх місяцях, 1.750 до 1.800 дітей і молоді. До найкращих філій у краю належать філії у Львові, Тернополі, Перемишлі і Стрию. Коли зважити, що цю всю гуманітарну й харитативну працю веде Т-во і філії виключно своїми засобами з жертв, зборок, членських вкладок, імпрез і т. п. та при допомозі українських краєвих економічних установ — без яких або при дуже незначних державних чи урядових субвенціях, — то треба ствердити, що праця Т-ва і філій у такій важній ділянці, як опіка над дітьми і молодю, є направду дуже поважна й заслугує на те, щоб з нею ближче познайомилося ширше громадянство та піддержало змагання Т-ва моральне і матеріяльно.

З діяльности самої Ради Т-ва, якої завданням є давати напрям діяльности філіям, вести організаційну і пропагандивну працю та поширювати в громадянстві ідею охорони дітей і молоді, слід відмітити успішні заходи в справі відновлення нечинних філій та оживлення праці мало діяльних філій. Заходи в справі основання нових філій показалися майже безуспішні, з уваги на мале зрозуміння значіння цілей Т-ва серед нашої інтелігенції і недостачу людей доброї волі на місцях. Для скріплення організаційної праці і пропаганди централя не має ніяких фондів, тому не могла в цьому напрямі повести більшої діяльности. Одиноким джерелом доходів централі є 2.3 членських вкладок від філій; та філії їх не присилають, зужиткувавши членські вкладки в цілости на свої потреби. На будуче Рада мусітиме енергійно стягати цю частину вкладок на поширення організаційної і пропагандивної праці.

З касового звідомлення Загальні Збори довідалися, що приходи Т-ва, на жаль, з року на рік маліють та що жертвенність на цілі суспільної опіки паде.

Окреме дуже докладне звідомлення з діяльности Комісії Виховних Осель і Мандрівок Молоді (КВОММ) зложив голова комісії **проф. Г. Павлюх.** КВОММ уладжує щорічно 9 до 12 виховних осель для дітей і молоді на Соколі й Остодорі коло Підлютого і в Старяві коло Хирова, через які переходить щорічно понад 350 учасників. Організовано також водний табор в Ісакові н. Дн. і табори в Рожанці к. Тухлі, на Бойківщині та в Поляні і Прокураві на Гуцульщині. Від двох літ організовуються теж табори для ремісничої молоді.

Т-во веде у Львові у власному домі дівочу ремісничо-промислову бурсу при вул. Кошаровій 12, у якій приміщується пересічно 30 дівчат. Звідомлення з діяльности бурси зложила управителька бурси п. **І. Левицька.**

Опісля **проф. А. Березовський** зложив іменем Контрольної Комісії основне звідомлення з внеском на признання абсолюторії.

В дискусії над звітами промовляли: **о. Салук (Сокаль), д-р О. Тисовський, д-р І. Копач, о. крил. Лищинак, дир. Залізнякова, проф. Павлюх дир. Паліївна і дир. Л. Бачинський (Перемишль),** після чого Загальні Збори признали одноголосно Головній Раді абсолюторію.

З черги іменували Загальні Збори за надзвичайні заслуги для Т-ва **почесними членами** голову Т-ва **през. М. Каратницького** і б. голову філії в Перемишлі **дир. Ізидора Білинського.**

На внесок **д-ра Копача** Загальні Збори вибрали оплесками **головою** Т-ва поновно **през. Модеста Каратницького** і на внесок Комісії Матки 18 членів Ради майже в цілости в дотеперішньому складі.

В другій частині Зборів виголосила **дир. К. Малицька** реферат на тему: **„Даймо тверду основу діяльности централі"** і п. **Ольга Макарушка-Терпилякова** реферат **„Про організацію дитячих харчівень".**

У дискусії над рефератами забирали голос **пп. Залізнякова, о. Годунько і д-р Тисовський.** Оба реферати, що були дуже дбайливо опрацьовані і прекрасно виголошені (на жаль, перед такою невеликою авдиторією), повинні безумовно появитися в найкоротшому часі друком.

Збори, які мали ввесь час дуже діловий хід нарад, закінчилися в год. 15.

Зараз після Загальних Зборів Головна Рада відбула своє установче засідання, вибираючи заступниками голови о. крил. **В. Лищинака і п. дир. К. Малицьку,** директором канцелярії п. **Софію Ракову,** скарбником п. Ірину **Бонковську** і секретарем **д-ра Р. Мармаша.**

—o—

ЕЛЄКТРИЧНІ ІНСТАЛЯЦІЇ ВИКОНУЄ СКОРО, ДЕШЕВО І НА ДОГІДНІ СПЛАТИ УКРАЇНСЬКЕ КОНЦЕСІОН. ЕЛЄКТРОТЕХНІЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ

ЛЕВ НАДРАГА

ЛЬВІВ ВУЛ. ВАЛОВА 23. — ТЕЛ. 259-49.

Направки світла, лямп і дзвінків числимо 50 сотиків. Ощадностеві жарівки по зол. 0.60. Лямпи, батерії, акумулятори, радіо-апарати найдешевше у Львові. 3—3

Памяти заслуженого громадянина.

Д-р ВОЛОДИМИР ГУРКЕВИЧ.

І знову відійшов від нас великий народній робітник, відійшов духовий батько всіх провінціональних українських музеїв у Галичині. Д-р Володимир Гуркевич належав до тих адвокатів суспільників, яких діяльність не кінчиться в мурах канцелярії та на обороні клієнтів, але до тих, що працюють цілою силою пари для культурного здвигнення села, нації.

Такій муравлиній суспільній праці віддавався д-р В. Гуркевич перед війною як адвокатський кандидат у Тернополі, Стрию та як адвокат у Самборі. Всі села в тих повітах він зійшов пішки, закладаючи в них Просвіти, каси, руханкові товариства. Вернувшись по австр. війні з В. України, забрався разом з іншими до будови нашої держави, де йому повірено важкий уряд: заступника державного секретаря у Станиславові для харчевих справ, з огляду на його організаторські спосібности і ще більше на хрустальний характер, який не дав себе нічим зломити, ні підкупити. А таких людей тоді треба було найбільше!

По повороті до Самбора, прийшовши до голих стін у своїй канцелярії, забрався знову до муравлиної роботи. Заложив „Селянську Касу", якийсь час він філію „Просвіти". Побачивши, що зачинають затирати всякі сліди по нас, задумав заснувати українські провінціональні музеї. В тій цілі уложив статут і по довгих перипетіях перевів те, що влада його затвердила. Втаємничивши в це кількох своїх приятелів зпоміж місцевої інтелігенції та обговоривши справу наперед, скликав у 1927 р. установчі збори, на яких основано Музей „Бойківщина" в Самборі. Відтак розпочав працю в терені. Підібравши кількох охочих інтелігентних до збирання та звожения експонатів, відступив свою домівку на склад тих експонатів. Дійшло до того, що його приватне мешкання до двох літ цілком завалено експонатами, а він сам мешкав лише кутом так довго, доки д-р Стахура не подарував на 10 літ свого мешкання на правдивий музей, який пізніше упорядкував і субвенціонував пок. д-р Кобільник.

Д-р Гуркевич не вдоволився тим, що щасливу руку приложив до заснування бойківського музею в Самборі. Його мрією було покрити нашими музеями цілу нашу етнографічну територію, тим більше, що бачив у Львові всюди переповнення. Тому він писав до своїх приятелів, до товаришів по фаху у Стрию, Дрогобичі, Станиславові, Яворові, Сокалі, Тернополі, посилаючи їм статут, із зазивом, щоби відкривали в себе наші регіональні музеї. Нераз писав по кілька разів і так довго писав, доки там, де він хотів, не відкрили нашого музею. Як у якім місті не мав знайомих, просив своїх приятелів, щоб вони писали, як ось до Сянока і Ярослава. Нині у всіх цих містах є свої музеї, або музеальні збірки. Тим способом урятовано неодну цінну річ від загибелі.

Як бойківський музей зачав уже добре розвиватися, подумав про заснування органу для тих цілей, щоб наші аматори-музеольоги могли висказувати свої гадки в цім органі. Так у 1931 році появився: „Літопис Бойківщини", якого перше число, що вийшло під редакцією д-ра Гуркевича, є найгарніше. Знаменитим дороговказом для молодих аматорів-музейників є його „Передне слово" в тім числі. Це рід завіщання про те, яка то праця жде наш інтеліґентний загал, наших передових робітників, для збереження нашої культури та її поширювання. Тому Покійному належиться слушно **почесне ім'я духового батька українського провінціонального музейництва!**

Д-р В. Гуркевич був дуже скромною, тихою, чесною людиною і при тім дуже спокійної вдачі. Він уникав усяких непорозумінь, усяких терть (як то у нас часто буває) і коли на щось таке заносилося, він усувався, там його вже не було, він ненавидів сварок, терть, отаманій! По урядових годинах у своїй канцелярії займався у своїй кімнаті і віддавався науці. Як аматор працював над найдавнішою кольонізацією нашої території, займався топографією, ономастикою та заохочував до цієї ділянки молодь, яка його любила і мала до нього повне довіря. Був у контакті з редакцією „У. З. Е." і в неодній справі приходив їй з поміччю, бо знання у нього було кольосальне. Тішився дуже, як докінчено друк „У. З. Е.", тішився атлясом д-ра Кубійовича, виданням „Червоної Калини" і всюди перший спішив з передплатою. Був великим приятелем українського театру і на всіх виставах бував обовязково. Любив „Діло" і намовляв до його передплати, як і літературних журналів. Загалом кожний прояв поступу в нашім національнім житті викликував у його чесній душі усмішку радости.

Жив незвичайно скромно, навіть дуже ощадно, але на ніяку добру ціль ніколи не відмовив. І вкінці все своє рухоме й нерухоме майно вартости коло 10.000 зол. записав Н. Т. Ш. у Львові, а своїй сестрінці залишив свою посмертну адвокатську відправу.

Нехай-же рідна земля, котру він так горячо любив, буде Йому пером!

Іван Филипчак.

ТЕПЛЕ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ БІЛЛЯ, СВЕТЕРИ ПАНЧОХИ, НАЙНОВІШІ КРАВАТКИ, СКАРПИТКИ І ТРИКОТИ — поручає

ОЛЯНЧУК І ПІХЛЬ

ЛЬВІВ, ПЛ. КАПІТУЛЬНА 3 (напроти катедри).

Служба Божа

СВ. ЙОАНА ЗОЛОТОУСТОГО

зі службами ріжних намірень в прегарнім перекладі

О. Д-РА ЯРОСЛАВА ЛЕВИЦЬКОГО

Знижена ціна всього 50. сотиків, почт. пересилка 20 сотиків

Замовляти: Адмін. „Діла", Львів, Ринок 10 II.

НОВИНА
Безконкуренційні
ОЛІЙКИ
ДО ПЕЧИВА
кооп. „ПЛАСТ"

† Посмертні згадки.

МАРІЯ БІЛЕЦЬКА.

Дня 30. м. м. померла у Львові Марія Білецька, заслужена українська громадянка, б. голова Союзу Українок і Т-ва опіки над інвалідами, член Виділу Т-ва „Рідна Школа" й інших установ, довголітня голова і пильна співробітниця ріжних українських харитативних установ, ревна опікунка бідної середнешкільної і студентської молоді і т. д.

Похорон цієї визначної громадянки-патріотки, що в завіщанні записала своє майно на народні цілі, відбудеться у Львові в неділю 2. січня. В. їй П.!

На свята
ВИНА ТОКАЙСЬКІ, УГОРСЬКІ
тільки у винарні
MAGYAR CSARDA
Львів, 3. мая 11 А. Тел. 238-36
Відвідуйте нашу угорську винарню. 3—3

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну переплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— **Найсолідніші футра** тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

НАЙКРАЩИЙ РІЗДВЯНИЙ ДАРУНОК ДЛЯ ВАШОЇ ПАНІ ЦЕ РІЧНА ПЕРЕДПЛАТА ЖУРНАЛУ
Жінка на 1938 р.
ВА 10.— ЗОЛ. БУДЕ ВОНА МАТИ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ ГАРНИЙ, БАГАТО ІЛЮСТРОВАНИЙ ЖІНОЧИЙ ЖУРНАЛ, ЩО ВДОВОЛИТЬ ІІ СВОЇМ ЗМІСТОМ ТА ФОРМОЮ НАВІТЬ ТОДІ,КОЛИ ВОНА ДУЖЕ ВИБАГЛИВА
АДРЕСА: ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА Ч. 46.

— **На Різдвяні свята** приїзджає до Львова на пять вистав наш народній театр Б. Сарамаги, що гратиме від 7-го січня у салі жидівського театру при вул. Ягайлонській 11.

— **Бенефіс режисера й артиста Івана Дудича.** Український театр у Чернівцях виставить в неділю, 2. січня ц. р. в салі „Народнього Дому" комедію Мольєра „Княгиня Капучідве" на бенефіс Івана Дудича, відомого артиста і режисера в приводу 20-ліття його сценічної праці.

ПАНЬЧОХИ І БІЛЛЯ
по цінах конкуренційних
поручає **„МАНОН"** Шайнохи 1
(ріг Коперника)

— **Зброя для війтів і солтисів.** Міністерство внутрішніх справ рішило видавати безплатні дозволи на коротку зброю війтам і солтисам. Повітова адміністраційна влада має допильнувати, щоб на випадок уступлення з уряду війта або солтиса відобрала йому виданий дозвіл носити зброю.

— **Курмо більше тютюну.** В часі від 1. січня до жовтня 1937 викурено в Польщі 6.026 мільйонів папіросів. У порівнанні з тимсамим часом минулого року це означує зріст консумції на 844 мілонів штук. Одначе цей зріст не всюди однаковий. Найсильніше зросла консумція у воєвідствах західних і північних. Зате у воєвідствах східних замітний спадок консумції тютюну.

— **Комуністичний процес.** Окружний суд у Луцьку розглядав справу 16 мешканців у селі Скурче луцького повіту під замітом комуністичної організації. 10 обвинуваченних засудили на кару вязниці по два роки і одного на один рік побуту в домі поправи. Інших увільнено.

Порцеляну
З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ
купуйте по складах Народньої Торговлі, місцевих кооперативах і у фірмі
„КЕРАМІКА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 5.

— **Пошесть худобячої прищиці** появилася з початком 1937. р. одночасно в північній Африці та південній Франції, опісля в другій половині перекинулась до Англії, Бельгії, Голяндії, Люксембурга, Німеччини, а врешті Данії й Швайцарії. В останніх тижнях перші випадки прищиці занотовано вже в Польщі а саме Познанщині, куди дісталася очевидно з Німеччини. Спорадичні випадки прищиці занотовано теж в Австрії, Чехословаччині, а навіть Югославії. Занесено її туди за посередництвом залізничих вагонів, що везли худобу до Німеччини. Досі прищиця спричинила в Европі шкоди на чверть мілїярда золотих. В самій Голяндії впало на цю недугу досі 13.000 штук худоби.

ВИНА НА СВЯТА!
Найкращі угорські вина з гір тонайських поручає
ГУРТІВНЯ Д. ДРУЖБЯКА
ЛЬВІВ, РИНОК 40. ТЕЛ. 275-27.
Заприсяжений доставець літургічних вин. Просить ласкаво відвідати домівку. Замовлення полагоджує відворотною почтою. 2733 1—3

— **Львівська хроніка.** За крадіж пари черевиків городський суд засудив каранного злодія Маріяна Сойку на два роки вязниці. — Морфініста Влад. Рудніцького засуджено на 6 місяців вязниці за крадіж рецептових блянкетів з кімнати лікаря та побирання наркотиків на основі сфальшованих рецепт. — Стефанія Гавронська (вул. Квітова 14) повідомила поліцію, що її 11-літня вихованиця Ярослава Щоколівна, ученица вселюдної школи, видалилася перед кількома днями з дому і більше не вернулась.

— **Краєва хроніка.** У Станиславові ведеться судове слідство проти адвокатського аплїканта Ц. під закидом спроневіреня 3.700 зол. на шкоду кількох українських товариств. — В Сокалі стрілив до себе у самогубному намірі поліцїянт Рудольф Ревгебавер. — В Горлицях серед таємних обставин убито 80-літнього купця Якова Рубінштайна. При вбитому знайшли готівку кількасот зол. — До канцелярії громадського уряду в Дашаві пов. Стрий добулися в ночі злодії і розбили касу, але грошей не знайшли.

Оригінальні англійські матер'яли
НА УБРАННЯ, ТАКОЖ НА ЖІНОЧІ ПЛАЩІ Й КОСТЮМИ НА СКЛАДІ У ФІРМІ:
С. ЕРЛІХ
ЛЬВІВ, УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20
Тел. 213-93.

— **Молодий душогуб.** Трибунал коломийського окружного суду на виїздній сесії в Городенці розглядав справу 15-літнього Миколи Йонїка, що в осени м. р. убив Миколу Абрамика, вдаривши його підчас сну кілька разів палицею по голові. На поліції зізнав, що вбив його з пімсти за якусь дрібну зневагу. Молодого злочинця засудили на уміщення в домі поправи.

— **Чим величаються безбожники в Совітах.** Як подає „Безбожник", орган протирелігійного руху в Совітах, від вибуху большевицької революції до нині замкнено в Росії 673 монастирі, а їх маєтки сконфісковано в користь уряду. Завдяки тим конфіскатам державний маєток побільшився на 1.655.000 гектарів землі і готівкою в сумі 4 і пів мілїярда рублів. Крім того „знаціоналізовано" 84 монастирські рільничі господарства, 436 молочарень, 602 великі обори, 2 менших рільних господарств, 311 пасік, осередків, 702 захисти і 277 санаторійних шпителів. Один тільки військовий округ перейняв 188 монастирських будинків, 7 монастирських будинків поділили між собою совітські комісаріяти. Решту забрали комуністичні організації.

— **Пять тайних горілень** відкрила поліція на терені лїпановського повіту. Всі були ведені зовсім фахово, мали всі потрібні апарати і випродуковували велику кількість горілки. Все те сконфісковано, а господарів потягнено до судової відповідальности.

ЕКСПОЗИТУРА ЛЬВОВА
НОВОВІДКРИТА Ф-МА
ЮГОСЛАВІЯ
ЛЕГІОНІВ 43
ЗАПРОШУЄ П. Т. ГОСТЕЙ.
Спеціяльність виробу оригінальної шорядна халва в одинацятьох гатунках, лонум, чучкела, симетати, пастили, нугати і всі східні солодощі.

ФАБРИКА
Машин і кітл
ІНЖ. РАЙТАРІВСЬКОГО
ЛЬВІВ, ЯКОВА ГЕРМАНА 26. ТЕЛ.

— **Екзекутор дефравдантом.** Перед трибуналом стрийського окружного суду на виїздній сесії в Долині станув б. екзекутор долинського староства Михайло Доброжанський під закидом спроневірення 233 зол., стягнених від винників суспільної обезпечальні. Дефравданта засудили на 8 місяців вязниці з припинінням кари на 3 місяці.

— **Присуд на коморника.** Апеляційний суд у Львові розглядав справу б. коморника Борщеві та його секретаря Федоришина. Коморника за спроневірення 3.000 зол. засудив тернопільський окружний суд на 2 роки вязниці, а Федоришина на 6 місяців з припинінням. Апеляційний суд увільнив Федоришина, потвердив у цілости присуд на коморника.

„ДІМ МОДИ"
А. ЕПШТАЙН
Станиславів, ул. Голуховськ 19
побіч Головної почти.
МАҐАЗИН ВИБАҐЛИВИХ ЖІНОЧИХ МУЖЕСЬКИХ МАТЕРІЯЛІВ, ШОВКІВ І

— **Не міг пережити ушкодження.** Шофер львівського нотаря Казими[ра], 17-літній Ярослав Рубчак, відібрав собі життя, напившись сільного квасу. Перед приїздом до шпиталю він помер. Причиною самогубства була катастрофа на вул. Легіонів, в якій самохід вийшов ушкоджений.

— **Чоловік звір.** У Винятинцях, пов. Рогатин, господар Микола Юзефчик жив зі своєю жінкою Василиною і часто, не зважаючи на її вагітний стан. Недавно побив її так тяжко, що вона померла. Звіра арештовано.

РИБИ НА УКРАЇНСЬКІ СВЯ[ТА] ЄМО ТІЛЬКИ У ЗНАН[ОГО]
Інж. Б. ПОПОВ
ЛЬВІВ, РУСЬКА 16. ТЕЛ. 105
ВЕЛИКИЙ ВИБІР. ЦІНИ
ЧАСТИНА ЗИСКУ ДЛЯ РІДНОЇ Ш[КОЛИ]

— **Учителя засудили за биття** [у окружному суді в Сосновці відбувався] проти вчителя вселюдної школи у [Бендзін, Едмунда Влоска, під зак[идом] шкільних дітей. Суд признав Вло[ска] наруш[ення] своєї влади і ділання на

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

...бличного та приватного інтересу і засудив його на 6 місяців вязниці з припиненням кари на три роки.

— **Бандитизм у потягах.** В електричному потязі під Варшавою якісь опришки напали на 35-літнього пасажира, Антона Завадзького, порізали ножами, ограбили і викинули крізь вікно. Завадзький, розчерепивши собі голову, згинув на місці. За бандитами, що висіли на найближчій станції, гладає поліція.

— **Самоходові катастрофи.** В Ленінграді впав із мосту автобус із висоти 4 метрів на лід ріки. Вісьмох пасажирів убилось, а чотири є тяжко ранені. — Біля Монтаржі (Франція) зударилися два особові самоходи, наслідком чого згинули дві особи.

— **Землетрус у Перу.** В горах Гуанкабамби в Перу відчули сильний землетрус, який знищив багато сіл. Згинуло кількадесять осіб, а тисячі людей лишилося без даху над головою.

— **Румунська сторожа безпечности.** В румунському селі Фрасін в Мурамурешті сталася така подія: Плутонер Іван Петрік піячив цілу ніч. Раненько в похміллі взяв зі собою жандарма Івана Бартоса й оба пішли до одного селянина, в котрім Петрік жив від довшого часу в незгоді. Пан плутонер повідомив селянина, що карний суд засудив його на кару смерти. Він виняв з торби якийсь папір, себто присуд на смерть і хотів переляканого господаря застрілити. На його крик збіглися сусіди і розброїли пяних жандармів. Військовий суд в Клужу потягнув обох жандармів до відповідальности за надужиття влади. Петрік дістав 7 років вязниці, а Бартос 2 місяці арешту.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально знана крамниця І. Шлянер, Львів, Личаківська 35, що тягнеться цілим кварталом і вулицею Тарнавського. Там є найбільший вибір

Дописи.

ЛЬВІВ.

Філія „Просвіти" львівського повіту започатковує ювилейний рік. День 28. грудня м. р. буде записаний золотими буквами в історії Філії Товариства „Просвіта" львівського повіту. В цьому дні в год. 10 рано відбулися святочні сходини голов читалень „Просвіти", членів Повітового Ювилейного Комітету і членів Матірного Товариства. Сходини відбулися в гарно прибраній салі бібліотеки Т-ва „Просвіта". На сходини прибули відпоручники 58 читалень у загальнім числі 126 відпоручників. Разом з членами Виділу Філії на салі було 139 осіб. Відпоручники читалень явилися, щоб гідно привитати „Просвіту" в наголи початку ювилейного року. Голова Філії дир. С. Магалис у коротких словах привитав голову „Просвіти" д-ра І. Врина; присутні тричратним „слава" віддали шану Т-ву „Просвіта" та його главі. Голова „Просвіти" в бадьорих словах вказав на терністий шлях просвітної організації колись і тепер та виголосив свою глибоку віру в те, що просвітня ідея обіймає здорові, активні сили народу для кращого завтра Нації. З черги голова Повітового Ювилейного Комітету о. крил. Гірник Г. вложив привіт Головному Виділові і голові „Просвіти" Пов. Ювил. Комітету і всіх голов читалень „Просвіти" львівського повіту. І понеслись по салі бадьорі привіти відпоручників читалень. А затим „Просвіту" поручники 58 читалень львівського повіту. Загалом вложено 165 привітів від численних установ повіту. В бадьорих словах обіцяли відпоручники читалень кріпко стояти під прапором „Просвіти" і гідно відсвяткувати її ювилей. Витаючи голову „Просвіти", складали поручники датки від установ і громадян на „Дар Просвіті". Підкреслити треба, що Львів-повіт злож... „Просвіті" щедрий дар. По привітах голова „Просвіти" подякував присутнім за їх щедрі дари і привітав вложив побажання дальших успіхів у праці, після чого понеслися гр'мкі слова національного гимну. Опісля відбулася чергова конференція Ювилейного Комітету, на якій вибрано Діловий Комітет, у склад якого ввійшли представники повіту. На закінчення відбулася спільна вечірка учасників святочних сходин. Своє свято, яке заманіфестувала Філія ім. М. Шашкевича Львів-повіт, зробило на всіх присутніх дуже гарне вражіння.

Нові книжки й журнали.

Іларіон Свєнціцький: ПУШКИН. (Доповнена відбитка з „Нашої Культури"). Львів 1937. Стор. 29, вел. 8.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Поз р! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадені українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та забезпечити собі певний прожиток, — інформації і записи щоденно. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Театри.

Зимовий Театр:

Субота 1. І. год. 3.30 попол. „Сеї"; год. 7.30 веч. „Сеї".

Неділя 2. І. год. 12. попол. „Ізабель і Фраскіта" для дітей; год. 3.30 „Сеї"; год. 7.30 „Сеї".

Театр Чжмородностей:

Субота 1. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Неділя 2. І. год. 3.30 „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".

Український Театр „Цзіркуи" у Львові, Сала „Уль", вул. Осолінських 10.

Субота 1. І. год. 7.30 „Можна, але обережно", велика ревія в 14 картинах.

Неділя 2. І. год. 7.30 „Можна, але обережно".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛУКА:
1. І. Жайворонок.

ДРОГОБИЧ:
2. І. Маруся Богуславка.
3. І. Мазепа.
4. І. Ніч на Івана Купала.

СХІДНИЦЯ:
5. І. Хмара.
7. І. Жайворонок.
8. І. Маруся Богуславка.
9. І. Ніч на Івана Купала.
10. І. Мазепа.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕЛЗ:
1. І. Шаріве.
2. І. Орлеяк.
3. І. Дівча з Маслосоюзу.
4. І. Муж двох жінок.
5. І. Ніч під Івана Купала.

З Белза йде театр до Рави Руської. Режисер'я виключує до постанови: 1) Ірод Великий. 2) Орфей у пекл. 3) Лісова Пісня.

КІНА.

АПОЛЬО: „Корол'вський вязень" (Зв'язка замку Зенда).

АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".

ВАНДА: „Королева Джуганта", „Пісня кохання".

ГРАЖИНА: „І сто, вона одна".

ЕВРОПА: „Порт Артур".

КАСІНО: „Графиня Ланська" з Марленою Дітріх.

КОПЕРНИК: „Князь [illegible]".

МАРУСЯНКА: „Любов [illegible]".

МЕТРО: „Матура" [illegible]".

МІРАЖ: „Пісня [illegible]".

МУЗА: „Фокс" [illegible]".

ПАКС: „Пасажир [illegible]" (Шерлі Темпль).

ПАЛЯС: „Князь [illegible] Сонею Геніє.

РАЙ: „Трійка гільдія".

РІЯЛЬТО: „Ледашо" з Дан. Дарьє.

СВІТ: „Вірна ріка", „Пекольне провалля".

СТИЛЕВЕ: „Книжа" та ревія „Медівники з мігдалами".

ТОН: „Пливе золото".

УТІХА: „Вапусь" з Диммшою і рев'я.

ХІМЕРА: „Весела з'рка" з Д. Дарбіл і кольорові додатки „Весела Вавда".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 6).
„Світова вистава, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Вистава в Парижі".

ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
СНІГІВЦІ Й СПОРТОВЕ ВЗУТТЯ
по цінах засохотливо низьких поручає
АЛЬ-СА-ДО ЛЬВІВ, Сикстуська 19.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 1. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. концерт, 20.00, 21.00 „Гаспароне" оп. Мілекера, БІЛГОРОД 21.00 Мельодії, пісеньки, БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 18.00, 19.00 Кубайська орх., 21.35, 22.00 Розр. концерт, ВІДЕНЬ 15.40 Смичк. квартет ес-дур Бетовена, 16.15 Країна тисяча чудес, гутірка з муз. ілюстр., 18.30 Нар. пісні, камер. музика, 19.20 20.00, 21.00 „Астроном" оп. Легара, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Відгомони Португалії, з муз., 19.10 Дутя орх., 20.00, 21.00 Бетовенівський концерт, КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Д-р І. Пашкевич: Добровський і Лучкай, деклям. Зореслав: Літургія ранку, Прашів, КЕЛЬН 19.10, 20.00, 21.00: 23.00 „Пімста лилика" оп. І. Штравса, МІЛЯНО 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00, 24.00 „Маргеріта д' Кортона" оп. Роф'чія, ПРАГА 19.10 Чар пісні й мельодії, 20.05, 21.00 Фільг. концерт, РАДІО ПАРІ 20.15 23.05 Пісні, 20.45 Легка музика, 21.15 Монольоги, 21.30, 22.00 Театр Уявн, РІМ 17.15 Розр. музика, 21.00, 22.00 Симф. концерт, СОФІЯ 20.15 Вок. концерт.

Неділя, 2. січня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 15.30 Весела всячина, 20.00, 21.00 Концерт п-х орхестр; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Сольо на скр. і флет, 18.30, 19.00 Цит. музика, 21.45, 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.40 Квартет. 18.10 Весел' альпійські мельодії, 21.45 Рекита сопр.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 15.00 Шведські нар. пісні, 15.30 Дутя орх., 17.30 Новорічні п'єсні, 18.00 Гарні мельодії, 22.30 Танок і розвага; КОШИЦІ 18.00 Грендза-Донський „Святий Вечір" відгр. ученики учит. семінарії, реж. Мик. Арвас; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 19.47 Вес. авд., 21.00, 22.00 Комедія Гольдоні'я, скрипка; МІНХЕН 19.05, 20.00, 21.00, 22.00 „Дон Карльос" оп. Верді'я; ПРАГА 12.25, 15.20 Розр. концерт, 17.35, 18.00 Нім. авд.: Пісні в супр. гітари, 22.35 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Симф. концерт, 20.30 Давні пісеньки, 21.15 Пісеньяр Пер Доріян перед м'крофоном, 21.30, 22.00, 23.00 Симф. концерт; РІМ 17.00, 18.00, 19.00 „Іпаєв і Гануся" оп. Гумпердінка, „Лебединое озеро" Чайковського; СОФІЯ 19.30 Вок. концерт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 1. січня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Орх. концерт, 10.30 Різдво у творчості різних композиторів: хор, Фел. Нововейський органіст, Реслер-Стоковська мецосопр., орх., 11.10 Репортаж із життя, 11.30 Календарні картки, авд. для дітей, 12.05 Сонети кримські" А. Міцкевича, муз. Ст. Монюшка: орх., хор, сол., 13.05 Наша програма, фейл. спікера, 13.20 Мельодії з усього світа, 14.45 Для села: Весела новорічна авдиція, 15.30 Танкова музика, 17.00 Старосвітський курант, муз. Л. Шілера, спів, форт. 18.00 Англійська муз., 19.00 Новорічна гутірка „Вертеп" Орт-Ота, 19.45 Орх. концерт, Авз. Сарі сопр. Забейда-Суміцький тенор, скрипка, 22.00 Концерт бажань, 23.00 Танк. музика в пл.

Неділя, 2. січня 1938.

8.00 Сигнал; 8.05 Для села: Хлоп. скрипка, Музика з пл., Проба організації спільного збуту худоби; 10.20 Трансм. з Ватикану (на стіжці): Концерт хору Сикстинської капелі. Джіглі тенор: 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Сигнал; Симф. поранок; 13.00 Театр. огляд; ...нографія; 13.10 Новели Гонвічинє 13.20 Сольон. музика, мецосопр., сопрано, сирішка, тенор, кларнет, фагот, ду... секст; 15.00 „Весіляна" нар. комед... Гвіздка; 15.45 Для дітей: Мусимо помогти, Музика з пл.; 16.05 Музика композиторів Польщі: форт., мецосопр. 16.45 Авангарда та життя; 17.00 Орх., ...сти; у перерві Хвилина бюра ст... 19.05 Театр Уявн: „Сон п. Луки" Івасюк. Б. Пруса; 19.35 „У читальні" 20.00 Концерт сол'стів у вик. Марії ... пяністи форт., Т. Шеглова бас-бар... 20.35 Спорт; 20.40 Політ. огляд; Веч. денник; 21.00 Новорічна спорт. 21.20 „Та йой" вес. авд.; 22.05 Найкращі Мовошкові пісні, Міхаловський форт.; 22.30 Скрипка, форт.; 22.50 вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

БІРЖА.

Львів 31. грудня 19...

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. ... 89·20 Долари американські 5.27·00, 5.... Долари канад. 5.26·30—5.24·00. Фльори гол. 293·97—292·23, Франки фр. 18... 17·77, Франки швайцарські 122·15—12... Фунти анга. 26·40—26·24, Гульдени ... 100·20—99·80, Корони ч. 18·00—17·30, ... дан. 117·79—116·95 Кор. нор. 132... 131·75 Корони шв. 136·15—135·20, ... італ. 21·80—21·00, Марки фінляндз. ...—11·05, Марки нім. 116·00 — 112·00, ... дінари австр. 99·20—98·50, Тель Авів ...—26·27, Марки нім. срібні 125·00 — 1...

Акції.

4 і пів проц. внутр. 64·50, 63·75, 3 ... 1 ен 78·25 серія ненот. 3 поз. інв. ... 77·75, серія ненот. 3 конверс. 67,00 ... дов. 42·25, 4 консол. 63·25

Папери.

Банк Польський 112·50 Цукор ... Вугель 29·25, 29·50, Дальнол 69·75, ... желів 13·50, Островець 53·75, Стараховець 33·50, 34·00, 33·75, Трембербуш 49·00.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 31 грудня 1937

1 кг. масла десер. баньок. без оп.	3·05
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·10
молоко	18—19
вершки (копа)	6·00—6·10

Тенденція на масло зниження, на ... сильна. На молоко підвищена.

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

...ОСИМО п. Гавриляшина Марію не... но порозумітися з нами у важних с... ах. Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевч... у Львові. 2720

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній К. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

МЕШКАННЯ

ГАРНА кімната, кухня, електрика, вайсові речі, портрети, город 35 золотих, побіч церкви, трамваю, пів вільна. Інформації в управі „Трамвайщик" Другова 1. 2716 2—3

СТУДЕНТКА шукає словійної станції близько старого університету. Зголошення Адміністрація „Від 10. січня". 2718 2-2

КУПНО - ПРОДАЖ

КРЕТОНИ англійські на покриття і портієри надійшли. **Меблеві матеріали** в найбільшім виборі. Ціни найнижчі. Ванн, пл. Марійська 6. Жадної філії не маємо. 2223 8—10

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, пінг фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 11-0

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 6—15

ПІЖАМИ фланелеві 3.50, хлопчачі сорочки фланелеві 3.25 та все для дітей поручає „СВІТ ДИТИНИ" Львів, Сикстуська 2. 2164 4—0

КОМПЛЕТ (сорочка, майточки) теплий і тривалий 2.60, нічні фланелеві гарні вироби 4.90 „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 2168 4—0

ВСІ СПОРТОВЦІ закуповують свої прилади лещетарське, совгарське і гандлове у відомій зі солідності фірмі Спортова Складниця, Львів, Ягайловська 9, телеф. 234-65. Гурт — детайль. 2724 1-5

ГАЛЯНТЕРІЙНУ ВИРІБНЮ добре впровадженої продам. Зголошення „Около 10,000" до Адміністрації. 2728 1—2

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ, таблиці найдешевше Роман М'ясів, Львів, Легіонів 29. 2220 11-11

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня шкла А. Тортен тепер **Бема 12 а**, тел. 224-81. 1959 28-30

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влагодить життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2287 12-30

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський **Станиславів**, ратуш, поручає на склад різного роду галантерійні артикули. 2320 7—10

ДАРУНКИ на Ялинку і Новий Рік зі золота, срібла, годинники, поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шайнохи один. Прецизійна і дешева направа годинників і бінтерб. 2707 2—7

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби, рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 245-79. 2342 9—10

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 1—10

ОГОЛОШЕННЯ.

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН

Ґ. ВІТЕК Трибунальська 10. ЛЬВІВ

(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льосналь гарний, надається на весілля, бенкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 7—15

БРИТВИ ГАРАНТОВАНІ,

ножі, ножички, поручає по найнижчих цінах фірма

Тадей Ґославський

2346 ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 15. 3—5

Земельний Банк Ґіпотечний

АКЦ. СКА У ЛЬВОВІ ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО 14.

ФІЛІЯ В СТАНИСЛАВОВІ, ВУЛ. СОБІСЬКОГО 11.

повідомляє своїх вкладників, що з уваги на загальну обнижку опроцентування вкладів і біж. рахів, яку з днем 1. січня 1938 р. переводять всі Банки державні і приватні, дальше комунальні каси ощадности і кооперативні банки, — буде починаючи від 1. січня 1938 р. при задержанню відповідних речинців виповідження опроцентовувати вклади

ЗОЛОТОВІ НАЙВИЩЕ ПО 5%
ЗОЛОТОВІ В ЗОЛОТІ НАЙВИЩЕ 3½%.

Для вкладів золотових, золотових у золоті і валютових, złożених перед 1. січня 1938 р. обнижка відсоткової стопи наступає з днем 1. лютня 1938

Львів, дня 31. грудня 1937 р.

ДИРЕКЦІЯ.

ГАЛЬО!!! УВАГА!!!

Дійсну приємність

зробиш своїм близьким, купуючи

правдивий дарунок на Ялинку

у фірмі

Галицький Маґазин Новин

Львів, ул. Галицька ч. 15.

З цієї нагоди продаємо купони на сукні, блюзки, сорочки і т. д. та всілякі білизняні вироби відпасовані і з метра по КАЗКОВО НИЗЬКИХ ЦІНАХ.
При закупні товарів від 5 зол. додаємо безплатно залізничні купони (бани).

Приймаємо чеки Централі Товарового Обороту.

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ!

Найгарніші гдяняньскі КИЛИМИ власного виробу

поручає фабричний склад

СТ. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 20 (РІГ КОСТЮШКА)

Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо Облігації Позички Народової і інші варт. папери.

Спеціяльність фірми: півгобелінові портієри, КАПИ на ліжка і столи.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ Й ПОШИРЮЙТЕ УКРАЇНСЬКУ ХЛІБОРОБСЬКУ ПРЕСУ!

Запросини до передплати на 1938 рік часописів:

„Сільський Господар"

Ілюстрований двотижневик, XXIV рік видання

Його видає Краєве Господар. Т-во „Сільський Господар" при співучасті Краєвого Молочарського Союзу „Маслосоюз" у Львові, — Це є найліпший порадник хлібороба в часі господарської скрути бо в ньому пишуть вчені і практики сільського господарства.

ЦЕЙ ЧАСОПИС ДЕШЕВИЙ, БО КОШТУЄ ВСЬОГО 3 ЗОЛ НА РІК

якщо збереться щонайменше 10 читачів, заплатить по 3 зол. кожний згори за цілий рік і часопис буде висилатися на одну адресу гуртом.

5 зол. на рік для правних осіб (кооператив, читалень і прочих культурно-освітніх установ), що є членами „Сільського Господаря", які вплатили членську вкладку 10 зол. на рік.

6 зол. на рік коштує звичайна передплата, якщо часопис висилається поодиноко.

Часопис „Сільський Господар" обіймає 24 чисел в рік або разом 384 сторінок друку і є найдешевшим часописом для наших господарів.

Комплетні річники з 1934, 1935, 1936 рр. можна набути по зол. 3.- з пересилкою.

„Український Пасічник"

Ілюстрований місячник. XI-ий рік видання.

Його видає Краєве Господар. Т-во „Сільський Господар". — В пасічницькому часописі пишеться як по новому господарити в пасіці, щоби мати з неї дохід і що робити, щоби одержати за мід добру ціну. — Передплата часопису коштує на р'к 4.— зол. якщо збереться щонайменше 5 пасічників, заплатять згори за цілий рік передплату по 4 зол. за кожний річник і коли часопис буде висилатися гуртом на одну адресу;

6 зол. річно коштує звичайна передплата, коли часопис висилається поодиноко. — Піврічна передплата коштує 3.— зол., квартальна 2 зол.

Компл. річники з 1933, 1934, 1935, 1936 рр. можна набути по зол. 4.— з перес.

„Хліборобська Молодь"

Часопис-місячник для нашої молоді

виходить від 1. листопада 1934 що місяця та містить: 1) освітні статті для молоді, 2) господарські статті, 3) вказівки для праці Хліборобського Вишколу Молоді, 4) відомости про працю нашої хліборобської молоді в цілому краю.

В кожному числі багато ілюстрацій!

Передплата на рік (12 чисел) 1.20 зол. — одно число 10 сот. Числа, що досі вийшли, можна дістати, якщо вистане запас, по 10 сот. за число. Річники з 1935 і 1936 можна набути по 1.20 з пересилкою.

Практичне Садівництво"

Ілюстрований місячник практичного садівництва, орган Садівничо-Городничої Секції „Сільського Господаря", виходить раз безплатний додаток до „Українського Пасічника"; крім нього виходить також окремо для тих Читачів, які не пікавляться пасічництвом. — Передплата на рік 1.20 золотих. Одно число 15 сотиків крім пересилки.

ПЕРЕДПЛАТИ СЛАТИ НА АДРЕСУ:

„Сільський Господар" Львів, вул. Руська ч. 20, III. п.

САМО НЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ

ОКСАНА

ФАМОЗА Львів Потоцького 58.

РІЗДВЯНІ ЛИСТІВКИ С. ГОРДИНСЬКОГО і О. КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Ялинкові прикраси, скляні банки, стеаніоля, целофан, свічки, штучні вогні, ліхтарики, булки, вертепи.

Календарі на 1938, р. шкільні, стінні і тижневі поручає

Союзний Базар

ЛЬВІВ, РУСЬКА 20.

Поручає великий вибір прикрас на ялину. 3—5

Рік основ. 1904. Телефон 213-05.

ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД

КОРСЕТІВ, ЧЕРЕВИКІВ ПОЯСІВ і НАГРУДНИКІВ

по найновіших паризьких і брюсельських кроях

Я. Шрайбер

ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6

2340 Ціни фабричні. 4—6

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
" Сикстуські ч. 7
" Галицька 19

Революція ідe

Г. ЖУРБИ

та інші новинки найдете на полицях КНИГАРНІ Н. Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕМИШЛІ, РИНОК 14. Заступництво В. ГОЦЬКИЙ.

Йоахим Вільнер

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД КРАЄВОЇ ГУТИ ШКЛА, ЛЬВІВ, СКАРБКІВСЬКА 1

поручає по [illegible] цінах: шкло, перцелляну [illegible] покриття. 1—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки [illegible] ьвів, Ринок 10.

Ч. 2 (14.834). Львів, неділя 2. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська ввійшли до Теруелю.

ПАНІЧНИЙ ВІДВОРОТ.

Головна кватира еспанської національної армії повідомляє, що вчора в годині 16. передові частини національних військ увійшли до Теруелю та опанували місто. Відсіч получилася зі залогою Теруелю через долину Турія; рівночасно ліве крило нац. військ посунулося до осередка міста.

Національні літаки ствердили, що червона армія відступає в паніці. На шляхах, що ведуть із Теруелю, повно втікачів.

Галицька Каса Ощадности у Львові

ОСНОВАНА В 1843 Р.
ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ З ГАРАНТІЄЮ ДЕРЖАВИ

Рахунки чекові. — Біжучі рахунки. — Дисконт римес. — Позички вексельові і гіпотечні. — Купно продажа і льомбард вартісних паперів. — Інкасо. — Депозити.

Під якими умовинами Японія замириться з Китаєм?

Як подають з міродатного джерела, японський уряд запропонував через німецького амбасадора в Китаю замирення на таких умовинах:

1) Японія дістане частину доходів із китайських мит і залізниць;

2) Китай приступить до протикомуністичного пакту;

3) Японські залоги залишаться в Китаю;

4) Смуги, які вкаже японський уряд, будуть здемілітаризовані;

5) Внутрішня Монголія дістане незалежний уряд;

6) Китай заплатить репарації.

—o—

Вже відкрито

у Львові, при пл. Галицькій ч. 2.

фабричної деталічної крамниці

фабрики виробів трикотових і дрібнотканих

L. PLIHAL i S-ka, ŁÓDZ

Наш склад буде засоблений в небувалий вибір всілякого трикотарського білля для пань, панів і дітей, як також в панчохи, скарпетки, пульовери, светри.

Ціни стисло фабричні

Наші філії є вже в Лодзі, Варшаві, Катовицях і Вильні.

Пляни нового румунського уряду.

Премієр Гога виголосив перед мікрофоном промову, в якій заявив, що новий уряд введе в життя свою програму через законодавство та через безпосередні розпорядки. Він не буде виступати проти меншин, що духом і ділами зрослися з румунською державою; уряд трактуватиме справедливо.

Прем. Гога змагатиме до зближення цін фабричних і рільних продуктів. Картелі та трести будуть мусіти обнизити ціни. В першу чергу подешевіє сіль, цукор, тютюн та залізничі білєти III. кляси.

Опозиції признає прем. Гога право критики, але лише, якщо вона стоятиме на національній платформі.

Опівночі виголосив король Карло через радіо промову до народу.

СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ГОГИ ДО ЖИДІВ.

Прем. Гога заявив у інтервю представникові щоденника „Івнінг Стандард", що його уряд не є антисемітський, але він сильно освободити румунський промисл і торговлю від жидівського монополю, що відсунув від тих ділянок румунів. На 18,000.000 населення має Румунія 1,500.000 жидів, які опанували майже ввесь румунський важкий промисл, зокрема продукцію заліза, нафти й вугілля, крім того велику частину вільних професій. Уряд змагатиме до того, щоб у всіх тих ділянках заступити жидів румунами. До того ужие уряд тих самих засобів, що фашистівські держави, з якими зрештою Румунія не буде мати нічого спільного.

Поголоска, що уряд звільнить усіх державних урядовців жидів неправдива; в румунській державній адміністрації зовсім нема жидів. Жидівським журналістам відібрали залізничі карти вільної їзди.

Югославянський міністр внутрішніх справ видав постанови, що мають на меті не допустити до Югославії жидівських утікачів з Румунії.

ДУЖЕ МИЛОЮ НЕСПОДІВАНКОЮ
на Ялинку
буде для Ваших діточок
ПРЕМІЯНА ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА
найстаршого українського
Кооперативного Банку „ДНІСТЕР
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА 20. ТЕЛ. 280-50.
Маючи цю книжечку — крім звичайних відсотків — можуть одержати Ваші діточки ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зол.

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вклади ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на підсилення господарства і промислу

Народній Зїзд.

Львів, 1. січня 1938.

Передісторію УНДО передаємо лише телеграфічним стилем у найзагальніших рисах, бо вона сягає до самих початків українського національного відродження в Галичині та нерозділно звязана з історією української політичної думки XIX ст. „Весна народів" і на українському терені прокинула з зимового сну нарід, що від часів упадку Галицько-Волинської Держави 1340. р. докотився в часі прилучення Галичини до Австрії 1772. р. до стану закріпощеної, матеріяльно винекспльоатованої, безіменної маси, з засміченою рідною мовою, що нею нехтувала мікроскопійна інтелігентська верхівка. Тісний звязок відродження політичної думки з відродженням української літератури, мартирольогія піонірів того відродження в Галичині та їхніх несмілівих спроб, вплив Кирило-Методіївського Брацтва та пламенного Шевченкового слова, вміщування російського чинника до процесу кристалізації української національно-політичної думки в Галичині та поділ народу на народовецький і москвофільський табор, вплив наддніпрянських діячів на галицьке громадянство (Драгоманів-Грушевський), початки політичної орґанізації галицького громадянства по західноєвропейському партійному зразку — все воно попередило повстання Української Національно-Демократичної Партії 26. грудня 1899. року. Перший період історії цієї партії обхоплює рр. 1899—1918, другий — 1918—23, третій — 1923—25, четвертий трівае досі. Факт двократної зміни назви — у 1919. році на партію „трудову" й у 1925. на Українське Національно-Демократичне Обєднання — може мати лиш остільки значіння, оскільки з тими змінами входили до партії ті члени, що вносили з собою деякий фермент, важний для дальшої партійної історії.

Пригадування відносин, в яких трудова партія переживала в рр. 1923—25 важке потрясення, розпавшись по-правді на три групи, та в яких 11. липня 1925. року прийшло їх обєднання — булоб зайвою річчю тому, що це назагал речі загально відомі. Хіба тільки з погляду хронольогії подій пригадаємо, що після того першого Народнього Зїзду, — бо так зоветься партійний конгрес УНДО, — другий Народній Зїзд відбувся 19. і 20. листопада 1926., третій Народній Зїзд у днях 24. і 25. грудня 1928, четвертий 25. і 26. березня 1932. Пятий з черги Народній Зїзд УНДО відбудеться 4 і 5. січня 1938

Перший Народній Зїзд мав характер формальний і маніфестаційний: на ньому прийняли загальні політичні тези і політичну платформу, на якій обєднались т. зв. Незалежна Група Трудової Партії, Група „Діла" й Українська Партія Національної Роботи „Заграва". На другому з черги Народньому Зїзді прийнято програму партії й організаційний статут. На третьому Народньому Зїзді партія загострила своє відношення до СССР та його національної політики в Совітській Україні, сконсолідувавшись після програної двох протилежних крайніх крил, які зрештою не захопили більшого гурту членів: акції пок. д-ра В. Бачинського та групи „Ради". Черговий Народній Зїзд стояв під знаком опозиції групи Д. Паліева з одної сторони і т. зв. радянофільської групи з другої сторони. Від попереднього Народнього Зїзду партія пережила була таке потрясення, як „пацифікація", в міжчасі були теж такі політичні події, як спроба порозуміння з урядом (переговори президії УПР з президією ББ), у тому часі демагогічна кампанія проти партії і внутрі партії прийняла була дуже гострі форми. Народній Зїзд закінчився компромісово супроти групи Д. Паліева та повною перемогою над радянофільською течією.

Коли мова про Народній Зїзд, який збереться у Львові за два дні, то в першу чергу вражає, що він збірається майже в шість літ після останнього Н. Зїзду, дарма, що статут партії наказує скликувати Народній Зїзд що два роки. Коли переступлення того статутового терміну попереднім разом (каденція Центрального Комітету тривала тоді майже три і пів року) було подекуди оправдане подіями у 1930. році та бажанням зясувати цілу низку політичних справ впродовж р. 1931, то теперішне таке велике опізнення мусить викликувати застереження і бажання на будуче триматись більш ригористично власного статуту. Нема ніякого сумніву, що первісна постанова про скликування Народнього Зїзду що два роки — була прийнята з погляду доцільности й користи з частих сходин найвищої партійної установи, яка мала змогу інгерувати у ріжних внутрішніх справах та їх авторитетно вирішувати.

Щодо мерітум справи, то найважніші поля, якими мусить зайнятись недалекий Народній Зїзд, це передусім питання: чи доцільно звужувати ряди партії щораз більше, стосуючи засаду — не велика скількість членів, лиш якнайбільша однозгідність поглядів, — чи може доцільніше зберігати давню засаду концентрації національних сил у партії. Нема сумніву, що і одна і друга теза має за собою поважні аргументи: коли перша можливість надає партії характер більш зігранога політичного табору, який через те може проявляти в деяких конкретних справах більш рішучости, тоді друга можливість робить з партії репрезентацію не одного тільки гурту зареєстрованих партійних членів, але цілого народу, запевнює партії більшу популярність та вможливлює їй кращу організацію мас, через кермування масовими акціями з участю якнайширшого віяла ріжних національних груп і течій. **Стоючи на становищі, що найважнішою проблємою сучасного українського життя є перевести консолідацію українського національного табору в якнайширших розмірах, мусимо льогічно заступати думку, щоб у партії були заступлені ріжні течії та ріжні думки з правом свобідно боронити свої погляди та мати вплив на партійну політику.**

Друга найповажніша справа, яка тісно з цією першою вяжеться, це вже сама політична тактика партії. Мабуть не помилимось, коли висловимо погляд, що на цьому пятому Народньому Зїзді УНДО тяжітиме весь час — атмосфера „нормалізації". Довкола неї мабуть крутитись буде весь хід нарад. Коли в оцінці української дійсности, здається, всі погодяться, то в оцінці висновків з отої дійсности напевне делєгати будуть поділені. Булоб великим лихом, якщоб на остаточне рішення Н. Зїзду мали вплив якінебудь інші мотиви, ніж тільки **власна совість і розуміння національного інтересу, від якого не можна відділювати поняття національної чести.**

Обовязуюча виборча ординація і самі вибори, пізніша пізна невдача „нормалізації", події, які в міжчасі трапились у краю і які виповнюють щоденно газетні шпальти з українсько-польської дійсности, — все воно поширило дух дефетизму, відштовхнуло маси взагалі від політики, багато людей зацукало й багато людей просто залякало. Народній Зїзд, як конгрес найбільшої української політичної партії, не може стояти під впливом того дефетистичного напрямку і мусить виказати ту саму сміливість, що й виказував у всіх попередніх разах. Знаємо, що є напр. одиниці, які найгостріше нинішню політичну тактику партії критикують та які явно і славно признаються, що голосувати за зміною тактики — бояться! Признаємося, що самого такого **підходу до справи** не розуміємо. **Хто має переконання та свідомість, що нічого протизаконного не поручає та до ніякої протизаконної акції зміною політичної тактики не спонукує, той не може кермуватись почуваннями, які не є гідні відповідальних громадсько-політичних діячів,** тим більше, що й меритторично таке „панічне" настрої — неповажні, опертні на незнанні нинішнього польського терену та підходу польських чинників до партії і її внутрішніх справ.

В перші роковини смерти
Д-ра СТЕПАНА ФЕДАКА

відправлять заупокійну Службу Божу в Святоюрському Храмі в четвер дня 6. січня 1938. в год. 8-ій зранку, на яку запрошує

Родина

Народній Зїзд — це такий масовий збір, що його підготова вимагає довшого часу та певного технічного апарату. Та підготова йде віддавна та приймали в ній участь головно пп. посли. Делєгати з далеких закутин краю напевне не знають про львівські партійні справи і здивуються, коли напр. ми запевнимо їх, що ось у Львові мабуть значно більше є таких членів Народньої Організації м. Львова, які зовсім не знали про ті Загальні Збори, на яких вибирано 22-ох делєгатів на Народній Зїзд, ніж тих, які повідомлення про такі сходини дістали. Це кидає характеристичне світло на спосіб організації Народнього Зїзду і належить до певної системи трактування неприємної нинішньому проводові УНДО групи та навіть окремих осіб. Так само характеристичним уважаємо скликання поодиноких делєгатів з краю на передконгресову нараду, на яку не дістав запрошення ніодин член внутрішньої партійної опозиції. Всетаки ми переконані, що величезна більшість делєгатів стане вище таких метод і поставиться до свого завдання так поважно, як вимагає цього поважна справа. Найповажніша справа не тільки одної партії УНДО, але й цілого теперішнього українського національного життя.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирала — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — ноші — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
(давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати —10 Цінники задурно

Швайцарія і Ліга Націй.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА.)

Женева, 27. грудня 1937.

З нагоди виступлення Італії з Ліги Націй висловлено на цьому місці здогад, що малі держави не дадуть зробити женевської установи знаряддям московської політики. Здогад цей справдила тепер Швайцарія своїм рішучим виступом у справі змінешеної Ліги Націй, який викликав велике вражіння в цілій Европі.

Негайно по офіціяльнім виступленні Італії з Л. Н. подав ціріхський посол радикальної партії Гут до Федеральної Ради інтерпеляцію, підтриману також іншими партіями, дотично міжнароднього становища Швайцарії у звязку з політичним кроком Італії. У відповідь на цей запит склав п. Мотта іменем уряду докладну декларацію про становище Швайцарії супроти Л. Н. В ній сказав він між іншим таке: Швайцарія не є тої думки, що виступлення Італії з Л. Н. не змінює дійсного становища цієї останньої. Вона сподівалася, що італійський суверенітет над Етіопією буде в тій чи іншій формі визнаний у Женеві та що Італія верне до активного співробітництва в Л. Н. Це не сталося. Л. Н. у 1937. р. не відповідає поняттю Швайцарії про неї в 1920. р. З погляду мілітарного швайцарська невтральність забезпечена. Участь у Л. Н. давала нові гарантії безпеки, до тогож Женеву призначили осідком Л. Н. Невтральність Швайцарії стверджено арт. 435. версайської умови та льондонською декларацією з 13. лютого 1920 р. Але виступ з Л. Н. другої великодержавної сусідки Швайцарії ставить на денний порядок важливу проблему.

По думці Федеральної Ради Конфедерація повинна негайно заявити, що її невтральність не лише мусить бути відмінна від інших, а й відповідати цілком віковим традиціям, історії та географічному становищу країни. Вже 10. жовтня 1935. р. Швайцарія заявила, що вона може застосувати господарські та фінансові санкції лише остільки, оскільки вони не порушують її невтральности. А в справі заборони довозити зброю Швайцарія кермувалась дотичною гаазькою конвенцією, що означує права й обовязки невтральних держав. Дня 1. серпня ц. р. президент Конфедерації проголосив урочисто змагання її вдержувати невтральність навіть у відношенні до самої Л. Н., разом з тим Федеральна Рада просила країну дати час на докладне сформулювання нового становища держави.

Але ніхто не повинен вимагати від Швайцарії, щоб вона покинула Л. Н., яка мала намір здійснити ідею мира при помочі права. Вона має символічне значіння і відповідає змаганням світу до міжнароднього співробітництва. Разом з тим Швайцарія не хоче викликувати вражіння, що вона належить до якоїсь групи великих держав. Вона лишиться невтральною, щоб бути незалежною. Приналежність до Л. Н. цій невтральности не загрожує. В її теперішнім стані Л. Н. не може думати про те, щоб пристосувати до когось господарські санкції. Арт. 16. Л. Н. тепер спараліжовано. Коли вона хоче зробитись універсальною, вона повинна знайти мужність зректися засобів матеріяльного примусу і бути лиш великим і добродійним організмом мирного співробітництва. Женева в ніякім разі не моглаб зробитися осідком якоїсь коаліції. Федеральна Рада не має ані на хвилину сумніву щодо того, що великі держави, Англія та Франція, підтримані рішуче іншими державами, Голяндією, Бельгією, скандинавськими державами, Австрією та багатьома іншими, дбатимуть про те, щоб Л. Н. не стала знаряддям якоїсь ідеольогії та порушила цим саму основу свого істнування.

Ці висновки речника швайцарського уряду не лише знайшли повну підтримку Національної Ради, а стрінули теж дуже прихильне відношення в політичних колах Европи, вільних від московських впливів; передовсім у Берліні і Римі. Негайно по цій декларації п. Мотти відвідав його генеральний секретар Л. Н. Авенольо, що уважають початком дипльоматичних нарад у напрямі устійнення ногово становища Швайцарії супроти Л. Н. згідно з льондонською декларацією.

В „Журналі де Жен." звертають увагу на те, що „Таймс" у цілковитій згоді з висновками п. Мотти уважає, що події уневажнили фактично цілу частину пакту Л. Н., яка не буде вже вспіді застосувати якісь примусові засоби. Національна французька преса, до напівофіціяльного „Ле Тан" включно, поставилася до швайцарської акції в напрямі скріплення традиційної

невтральности спокійно і навіть зі зрозумінням. Але в москвофільській пресі Франції не бракує різкої критики на адресу Берліна. Відома женевська кореспондентка „Л'Евр", „дам" Табуї, мішає до купи і берлінське признання для швайдарської тактики і заяву Польщі проти „політики ідеольогій", і почин Голяндії поміж державами остьовського порозуміння в напрямі визнання італійської суверенности над Етіопією. Може навіть слушно, бо політичний виступ Швайцарії є справді початком і частиною того політичного руху, що його викликав в Европі виступ Італії з Л. Н.

Обурення москвофільської преси проти цього рішучого кроку Швайцарії тим більше зрозуміле, що він перегородив у значній мірі шлях до здійснення деяких московських планів у Женеві. Наявність таких планів зраджує кореспондент агенції „Тас" із Женеви, пишучи, що „кола Л. Н. обурені" заходами французького уряду в напрямі „культурної згоди між демократичною Францією та фашистівською Німеччиною". Допис кінчиться меланхолійним твердженням, що Франція втрачає зайнтересування Л. Н., „схиляється до системи двобічних тактів та віддалюється від колективної безпеки.." Подібні закиди робить совітська преса й на адресу Льондону.

Коли до того ж у Москві роблять і гіркі докори Дельбосові, що він у часі своєї подорожі на схід Европи рідко згадував про „вірність Лізі Націй", то можна слушно запитати, якій Л. Н. треба присягати. Швайцарія може тепер цілком спокійно залишитися в Л. Н., бо вона вже стала фактично установою для міжнародніх нарад у ріжних політичних справах. Це знають тепер у Берні таксамо добре, як і в Льондоні чи Парижі. І коли в часі січневої сесії Московщина від своїх планів у Женеві не відмовиться, то Літвінову доведеться очевидно переводити їх проти Дельбоса та Ідена при допомозі еспанських большевиків та французьких комуністів. Московську політику в Парижі доведеться переносити і на женевський грунт. Такі будуть, здається останні висліди сесії швайцарського парляменту в европейській політиці.

М. Данько.

НА ЯЛИНКУ

тільки

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ

	зол.
Жіночі теплі пантофлі на шкірян. і фільц. підошві . . . . . Мужеські зол. 3·90.	**2·90**
Мужеські кальоші з язиком і без, також спец. до гетрів. . . . . З теплою підошвою зол. 3·90	**3·50**
Високі чоботи ґумові . . . . . в. 23-26 в. 27-30 — 3·90, в. 31-34 — 6·90, в. 35-38 — 7·90, в. 39-41 — 9·90	**4·90**
Жіночі снігівці реклямові чорн. і бронз.	**5·50**
Жіночі сатинові човенця і пантофельки на фасонц. і стовпцевім обцасі . . .	**6·00**
Вечірні човенця, гарний ажуровий модель на фр. обцасі	**12·90**
Лещетарські зі шкіри натовщеної „Waterproof" . . . . . в. 31-34 в. 35-40 — 22·90, в. 41-45 — 24·90.	**19·90**
Мужеські зимові скарпитки . . . . . при закупі 3-ох пар 2·50 зол.	**90 сот.**
Зимові скарпитки спортові	**1·00**
Жіночі панчохи макко з шовку і-ва . . . . . при закупі 2-ох пар 3·50 зол.	**1·90**

Дел-Ка

МОЖНА ДІСТАТИ У ВСІХ ФІЛІЯХ.

Холмщину присипає сніг.

РЕПОРТАЖ (1), З ЦИКЛЮ: „ГАЛИЧИНА НЕ КІНЧИТЬСЯ В СОКАЛІ!"

Білгорай, кінець грудня 1937.

ЛИСТ ДО РЕДАКТОРА.

Маєте повний стіл матеріялу. Газета мов машина пожирає рукописи: актуальні статті, замітки, вістки, цікаві телєграми, фейлетони, дописи і репортажі, а Ви не всилі використати усього; нема місця — годі!

Бо проблеми ростуть мов бурхлива вода у весняних байраках, а життя — таке рвійке, багате, стільки має краси, вогню і холоду, пестроти і нових подій...

Ви казали мені: не пишіть багато. Не буду писати багато, та й узагалі — чи буде це писання? Стільки сьогодні сварки за репортаж, стільки пустомельства! Кожний критик думає інакше. Одні кажуть: репортаж це — примха актуальних інновацій, інші говорять: документум темпоріс. Моїж репортажі не мають таких небосяжних аспірацій, це не фактомонтажі, ані навіть не фотофільми діяльогів, це просто фотографії життя, незнаного, далекого, відірваного від загально-української модерної течії, запхнутого в куток, замореного, здеґрадованого, а проте трівкого мов... проклін у нашій милозвучній мові, невгнутого, замкнутого в собі.

Можливо, що і тут і там заблисне в них дещо із фантазії, що де-не-де вплететься мимоволі квіточка поезії, але... Алеж поезія — це неможливе у можливому, а життя на північ від Сокальщини й на захід від Бута має стільки неймовірности в сухій, суворій, заскорузлій щоденній і недільній дійсности, так гаряче бє там підземельним живчиком струміння української стихії...

*

— Гей, тпрру.. вйо ферфлухтис коньскі шня... а гевалт!

Не помогло; велика балагула із півкопою жидків і Вашим репортером лежить вже в рові. Елі Нухімцвайг вивернув, хоч сорок років возить пасажирів балагулою. І тут вже почалася наша найновіша фото-серія, правдива фільма про незнаний край, в якому ще до нині дзвонить заворожене закляте українське серце.

З ЖИДАМИ, ПОЛІЦАЯМИ І КОЗАМИ В ГОТЕЛІ.

Пасажири тої балагули мали пеха. Не дурно-ж „пані аптекажова", що мала нове футро й добре попідсмолювані вії (нота бене: „спокуслива жінка") казала, заки ми ще вивернулись, що у пятницю, та ще й перед великим святом, завжди якесь лихо у дорозі може скоїтись. Як у соннику перечитала! Пів футра снігом пригрузилось, мальовані губоньки так скривились, як до плачу. Жиди счинили рейвах, кури з кошів повтікали, борошно розсипалось у сніг, „пан доктур вшисткіх наук" погубив кальоші. Я подряпав лише носа на драбинках воза, але теж, як стій, набрав гумору. Перегрінація відразу зачалася по моїому. Дарма, що крівавий вишневий сік із велитенської бутлі, що її красуня з аптики мов санктуарій везла на колінах, залив мій білий шалик; дурниця, що всі мої прасовані комірчики з відчиненої від удару скриньки — теж почервоніли! Грунт, що був мороз, був гумор і пригода! А „пані аптекажова" дякувала при всіх розкудкудаканих жидках „за рицерскі спокуй вобец тего бардзо трагічного видарзеня". Я був зворушений.

Вечір застав нас в Ю—ові. Треба було ночувати. Елі Нухімцвайг завів мене до одинокого „готелю". Його власнички три непогані й нестарі жидівки: Сальця, Ципра й Міріям прийняли заблуканого „туриста" з отвертими руками. Відступили мені на кімнату „сальон" з мідяною посудиною і пятьма шафами (всі на оказійну продаж).

Ліжко мало свіжу постіль і перину.

До моєї диспозиції віддали крім цього три подушки, одначе я за дві подякував, прийнявши лиш одну; тамті дві мали надто специфічний запах, але я сказав, що хочу бути джентельменом і не міг би заснути, відаючи, що мої „чарівні господині" залишились без м'якої постелі. Груба Сальця залютно сміялася вналоченими щоками, Ципра накрутила великий нікелевий будильник і завязала голову в циганську циноброву хустку, а темноока Міріям із сентиментом співала крізь відхилені двері ліричне танго:

О, муй вимажони,
О, муй витенскньони,
Ктуж так кохал цен, як я...

Я заснув як герой на хрохмалених бетах і приснилися мені райські птахи. Прокинувшися, зкечеря, зловив я в пітьмі блощицю, але навіть не кашельнув. Це теж — мовляли тричі Донцовом проклятої драгоманівщини — худоба Божа! Засвітив я ліхтарик тай побачив, що впоперек мене на перині спали два жидки. Оба хропіли. Під стіною, на тапчані, лежав якийсь дрибляє, завинений по вуха в шинелю поліцмайстра. Під печею, на мій валізі, дрімав мужичок. Не важко було догадатися, що це теж запізнені „готелеві" гості.

Спали, хто де міг. Я встав і сів у плащі на краї стола. Розгорнув книжку. Потім вийшов на двір. Дорогою йшли люди „на пастерку".

ТИХО НА ХОЛМЩИНІ — ГАМІРНО В КОСТЕЛІ.

Тихо на Холмщині, як у великій церкві, хоча таке порівнання сьогодні там не має сенсу; церкви розібрані, або перебудовані. Але й бо дійсно тихо на Холмщині, ніч як ясний сон. Містечко спить і світиться костел. Була тут колись також і церква. Продали жидам на дрова. Праворуч — чорна буда синагоги, а на ній якийсь хусит, чи що? Що, у біса, там лазить по великім даху?

Коза! Ій Богу; по берізових гилках вилізла. Дивн, яка побожна!

Люди йдуть на „пастерку" і я йду з ними. Для них вже народився Христос, я ще маю два

На близькі Свята найпрактичнішим дарунком є домащній пантофель.
У великім виборі марки „STANDART" можна їх дешево дістати
в Головнім Складі Обуви І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35 Тел. 210-07.

тижні часу, але йду до костела послухати, побачити.

„Коленда" гриміла за органом, „яселка" палали штучними вогниками, змайстрованими якимсь помисловим „техніком" при помочі старої радієвої батерії. Молодий „пробощ" рубнув вогнисту проповідь про Вефлеєм і „народове одродзене". З першої лавки усміхалася невінна знайома з дороги „пані аптекажова", її чоловік, видно, добре випив за вігілією — усе мав інклінацію до дрімоти.

Треба було вертатись. У мому ліжку розгостились жидки вже на добре. Сентиментальна Мірям увійшла зі свічником.

— Ви не спите?

Я показав їй одноплемінників недбалим жестом. Хотіла скочити до них зі шварготом, та я не дав.

— Не маєте панічко, що читати?

— Я мам цудни романс, але пан його не схочуть читати, там пише про... жидівку, заюблену в християнина.

— Це надто вже буденна історія — нецікаве!

Мірям не могла зрозуміти такої байдужности, але кивнула головою і повела мене на гору, до малої кімнатки, де було зимно, зате книжок не бракувало. Ціла антикварня! Крізь вікно у стелі було видно небо. На шклину плиту сипався сніг на періну із золотими зорями. Увагу зайняла цікава книжка.

ЗОРІ СВІТЯТЬ НЕЗМІННО — СТАТИСТИКА — МИНЛИВА, ЯК КАМЕЛЕОН.

Книжка була дійсно цікава. Лежала на самому споді, велика, з чорними окладинками, на яких виднів пожовклий викаліграфований московський напис: „Кліровия Ведомості Белгорайскаго Окрута, Холмско-Варшавской Епархії за 1893 год." Отже — статистика православних на Білгорайщині в 1893 р. А що поняття „православний" на Холмщині покривається вповні з поняттям „українець" — цікаво буде порівнити цифри зперед 44 років з сьогоднішніми даними. Не маю під рукою олівця, ані привезених з собою розвідок д-ра Кубійовича й В. Косоноцького і мушу ще раз мандрувати до „сальону" що й викликує у чорнооко Мірям чергове здивування. Вертаюся вже з книжками в „антикварню" і порівнюю.

Білгорайщина — це нині пятий з черги, щодо чисельности українського населення, повіт Холмщини (якщо вже рахуватимемо і два підляшські повіти: Білу і Володаву). Обидва українські статистики цих земель, д-р В. Кубійович та В. Косоноцький, майже однозгідно (за урядовим переписом 1931 р.) подають число православних (читай українців) у Білгорайщині на 17.8% (20.913 душ) загалу населення, при 11% жидів.

Додаю тепер цифру за цифрою населення поодиноких правосл. парохій з „Ведомостей" 1893 р. і дістаю загальну суму **28.582.** Зле з нами! За 44 роки ми не тільки не зискали а втратили на тому повітовому відтинку західнього бастіону ріжницю 28.582 (1893 р.) — 20.913 (1937 р.) = **7.669 душ!**

На Холмщині ми в повному, страшному відвороті!

ЩО БУДЕ?

Правда, за 1921—1931 рр. православні на Холмщині і Підляшші приросли на **43%**, коли рімо-католики лише на 27%. Холмщина й Підляшша — це одинокі етнічно — як стверджує д-р Кубійович — українські землі в польській державі, де відсоток українців не зменшився, але піднявся. Сталося це головно завдяки поворотові виселенців по 1921 р., але це не дає причини до радости.

Бо вернімось напр. ще раз до згаданого білгорайського повіту. Перед війною було в ньому 18 окремих (українських) парохій, тепер залишилося — всього чотири, зате костелів прибуло багато. При такому стані — самі географічні чинники (віддаль від церкви, зимою, болота) відривають нарід від **единого** його осердка і кидають або до ближчого чужого, або у темінь повної стагнації.

А чейже більшість українських сіл того повіту це — острови над узберіжжам Галичини. Не ймете віри, що від них часами лише 2 км.(!) до галицької землі.

Історія поклала в цьому поясі такі стовпи, яких не видно, а вони існують. „Тутешні" — було — по горілку за кордон ходили, тепер на ярмарок до Чесанова їздять, а тамті до Тарнорогу, але контактів мало, дуже мало.

Хто винен?

Годі перерахувати всі причини, зрештою життя кладе важніше питання: Що буде?

Буде зле, якщо сильніший брат не зможе й надалі за 20 років передістн по 2 км. від своєї місцевости на північ: в гості, купувати землю, свині, чи за ремеслом, усе одно!

Тимчасом зорі, як завжди незмінно світять денеде крізь хмари і білий сніг присипує дві сестри: Холмщину й Галичину.

Роман Гучівнович.

НА СВЯТА найбільший вибір
колядок і щедрівок
на грамофонових кружках
у фірмі: „E - COMP"
Львів, ул. Сикстуська 29. Тел. 203—30.
Замовлення з провінції полагоджуємо негайно.

„Гострий, надійний меч революції".

Так гордо звуть в країні Совітів засновану 20 років тому Всеросійську Надзвичайну Комісію боротьби з контрреволюцією, саботажем та спекуляцією.

Між іншим винахід цієї назви належав „контрреволюційному" Тимчасовому Урядові, який теж заснував таку комісію, досить не активну.

Орган цей, весь час змінюючись незмінним щодо свого змісту, назверх переживає деякі зміни. Міняється назви, мінялися провідники, мінявся напрям праці.

Перший період діяльности цього органу — 6 років — зробив його голосним досліпно на ввесь світ під жахливою тимчасовою назвою ЧЕ КА („Чрезвычайная Комиссия") на чолі його поставлено Дзержинського, цього „залізного Фелікса", що людину „з серцем тигра, з очами оленя". Фанатик, за кістох він перед усе ставив боротьбу, боротьбу на смерть, з ненависним царатом: в першій половині його життя переслідував царат, в другій він з своїми співробітниками, з своїми ідеями переміг царат, от тепер він мав змогу перевести в життя всю свою помсту, виплекану по вязницях та засланні над представниками царату.

Найкращий спосіб боротьби з ворогом — не його знищити фізично; безпечніше знищити десять цілком непричетних до цього ворожого фронту людей ніж якось перепустити ворога; ворог же кожний, хто не походить з лав пролетаріяту. Такі були нескладні правила, якими кермувався Дзержинський з своїми підвладними. Жадних розслідів робити було не треба. Головний доказ — не походження. І праця колегії ЧЕ КА була тільки переглянути довжезні реєстри заарештованих, приписуючи з боку кожного прізвища майже в 100 відсотках: „розстріляти".

Діяльність ЧЕ КА зразу поширилася на Україну. І Всеукраїнська, і губернільні, міські, повітові транспортні ЧЕ КА охопили її своєю мережою, досліпно купаючись в крові. До загально російського розуміння ворога на Україні приєдналося ще розуміння „українця", „петлюрівця", „щирого" — всіх їх „ставили під стінку" кровожадні Петерси, Лаціси та інші. Але часи минали, „вороги" ставали все мудріші, вони починали тримати себе назверх цілком льояльно; не досить його було заарештувати, треба було довести, що це справді ворог; зрозуміло, найкращий доказ — це признання самого „ворога", але не всі хочуть відразу признаватися, а крім того СССР починав домагатися собі місця проти европейського сонця; совітські дипльомати, правда дуже ще нечисленні, починали замовляти собі фраки; треба було екзотичну, своєрідну ЧЕ КА заминити на щось подібне до Европи — отже змінено назву й з'явилася нова вивіска ОДПУ (об'єднане — тобто безапеляційно для всіх союзних республик — державне політичне управління), підпорядковане прокуратурі, позбавлене права судової колегії, в одно слово ніби звичайнісінька европейська жандармерія.

На чолі цієї жандармерії поставлено Рудольфа Менжинського, людину з шляхотської поль. родини, добре освічену, типового естета. Він кохався в прерафаелітизмі, в італійських віршах XVI. віку, цілими днями вилежувався по канапах (він мав якусь хворобу хребта, що зробила його напівпараліжованим) з якоюсь старовинною книжкою, чи слухаючи старовинних мельодій.

І коли Дзержинський фанатично карав на горло тисячі людей, то Менжинський робив це цілком байдуже. А поза вивіскою европейської жандармерії зміст залишався попердній — влада ОДПУ була величезна, без огляду на обмеження закону. А крім того з виходом СССР до Европи, непомітно протягувались і туди пазурі ОДПУ.

Ще за перших років по жовтневій революції один з найвищих більшовицьких достойників, Яків Свердлов, не міг не звернути уваги на молоду людину, що завжди була при ньому й вичікувала на розпорядки, нагадуючи на спільну підпільну роботу за часів царату. Це був Герш Єгуда, який волів називати себе Генріх Ягода. Подобався також Ягода і підстаркуватій сестрі Свердлова, одружився з нею і дістав добру посаду в президії ЧЕ КА.

З властивою йому практичністю Ягода вважав за краще працювати в господарській частині ЧЕ КА, а потім ОДПУ, зумів звернути на себе увагу і згодом опинився на посаді першого заступника Менжинського, обігнавши таких його співробітників, як Мессінг, Реденс-Балицький, Фріновський, Коган, Каннельсон та інші.

Зрозумів також практичний Ягода, що всі ті гекатомби по тюрмах ДПУ мало корисні, а проте можна мати користь з цього численного людського матеріялу, що його майже щодня заарештовує ДПУ.

Отже тисячі і тисячі заарештованих переки дались на північ, на лісорозробки, на копання каналів, прокладання залізниць. Видано закон, що і всі кримінальні злочинці мусять відбувати свій речинець засудження не по вязницях, а по

цих концентраційних таборах, які без жадної контролі були під наглядом органів ДПУ. Це не робилося для добра держави, ні, всі ці роботи ДПУ брало в аренду, дістаючи велику плату від держави. Отже, справді не було видно, левова частина цієї плати йшла — о, не тільки до самого Ягоди! — він добре знав, коли треба ділитися, з ким треба ділитись і в який спосіб треба ділитися, щоб це не кидалося в очі. А крім того, маючи в своєму розпорядженні цілком дармовий найчисленніший людський матеріял, Ягода міг підносити несподіванки, як рекордове прориття балтійсько-біломорського каналу, рекордові прокладання залізниць, дослівно загачуючи трупами місце цих робіт, під час полярних морозів, діставати за це подяку і довіря...

Цього було замало. Взади на облік всіх найголовніших фахівців в СССР; їх заарештовували (чи то так трудно знайти привід для цього?!), але з ласки ДПУ, яке йшло назустріч установам, де працювали ці фахівці, їх залишали на попередній роботі з тією невеличкою різницею, що вся їхня (за спеціяльними умовами) величезна платня йшла в розпорядження ДПУ.

Провокаційно створювали різні „шкідництва", „контрреволюційні змови"; у відповідний час заарештували „злочинців". З заарештованими робили те, що було треба... і все було гаразд.

І по смерти Менжинського його посаду заняв Генрих Ягода. І трохи згодом знову змінено запис на вивісці, замість ОДПУ повстав Народній Комісаріят Внутрішніх Справ. Це безумовно звучало поважніше, нагадуючи могутне міністерство внутрішніх справ за часів царату. Повстали наркомати внутрішніх справ і по союзних республиках, але в такий спосіб, що ці наркоми підлягали тільки наркомові внутрішніх справ СССР, Ягоді, цілком обминаючи ради народніх комісарів своїх республик. Централізація досягла свого зеніту. Але коли пригадаємо, що, крім функцій політичної поліції наркомові внутрішніх справ підлягає вся звичайна поліція (міліція) цілого СССР з її кримінальним розшуком, паспортною системою, всі місця увязнення, всі комунікаційні шляхи (окрім залізничних, пароплавних та повітряних), вся прикордонна охорона, то можна уявити собі, яка це повнота влади, який справді гострий меч революції тримає в своїх руках нарком внутрішніх справ!

І можна припускати, що честилюбство Ягоди ним не обмежувалося. Памятаємо, як підчас запровадження рант в СССР, зявилася ранга Генерального Комісаря, надавана наркомові внутрішніх справ. Всі — звичайні народні комісари, а один поза ними, а може і над ними — Генеральний Комісар! чим не диктатор?!

Але це кинулося в очі і деяким членам політбюра; натякнули на це в Кремлі, і за два дні зявилося спростування — це друкарська помилка, (якої не помітили коректори ні „Правди" ні „Известій"), треба не просто Генеральний комісар, а генеральний комісар безпеки!

І може вже тоді дехто непомітно, ніби лінивo прижмурив очі на Ягоду, трохи довше, ніж звичайно. А тут виявилось несподівано, що не такий вже надійний цей гострий меч революції, немов-то зщербився він.

Забили в Ленінграді члена політбюра, особистого приятеля Сталіна, найвпливовішого секретаря ЦК партії Кірова.

Це зробило таке враження на Ягоду, що він не сказавши нікому ні слова полетів до Ленінграду надзвичайним паротягом, створивши цим легенду, ніби-то Ягода утік.

Багато річей робиться в таємниці. Але суд своїм присудом установив, що ленінградські чекісти знали про замах на Кірова, який головував у підпіллі. Проте де кінчалася провокація, а де починався злочин, як відрізнити недбальство від свідомого наміру, встановити майже неможливо, цеж і мусілаб бути робота... чекістів, політичної поліції.

І мабуть тоді вже винесли у декого в глибині душі присуд на Ягоду, але ж Ягода все знає, всі нитки у нього в руках, він через свої провокації знає всі злочини, які тільки намічаються, до яких тільки притягається увесь небезпечний елемент...

Отже ленінградських чекістів покарано дуже легко, а самого Ягоду навіть не зачіпали.

Ні, така політика небезпечна! На чолі політичної поліції мусить стояти цілком своя людина, на яку цілком може покластися партія і її втілення, генеральний секретар партії! Треба, щоб така людина виходила з робітничої класи, час уже, щоб на цій посаді був не чужинець, а „свій" росіянин.

І кому бути, як не секретареві тієї самої партії, звязуючи в такий спосіб політичну партію з політичною поліцією нерозривним звязком, робітникові з походження, голові комісії партійної контролі, тобто подекуди фахівцеві в справах розслідування, вистежування, „Ніколаю Івановичу Єжову".

Все це підготовлено тишком-нишком, поза грубезними мурами Кремля, неприступними навіть для свого звичайного члена ЦК партії Ягоди. І цілком послідовно, коли звільнено „ворога народу" Рикова з посади наркома звязку, то хтож може засісти на такий відповідальний наркомат і зробити там потрібну „чистку" — як не товариш Ягода?! а на місце Ягоди призначають Єжова. Заступник Ягоди, Фріновський, зараз пішов назустріч Єжову, ну а з іншими не так легко пішло. Отже за півроку довелося заарештувати Ягоду, причім занадто вже підкреслювали, що не зроблено з приводу його фінансових (крий Боже, не політичних!) зловживань.

Довелося змінити майже ввесь апарат в центрі, майже всю периферію. Довелося унешкідливити таких сатрапів, як комісари державної безпеки І. ранги Агранов, Балицький, Дерибас, Гай та інших, довелося створювати наново апарати республиканські, обласні, краєві...

Але це все доводилося робити в апараті політичної поліції, де від одного до другого тягнеться „традиція", таємні відомости. Деж гарантія, що і сам Ягода і всі його колишні підвладні скажуть щиру правду, не затаять найнебезпечнішого?!

Єжов знає, що „ліквідувати" Ягоду та його найближчих співробітників не можна, бо вони заберуть із собою багато таємниць. Ягода знає, що не можна оповісти всю правду, бо він тоді стане непотрібний і тимсамим його „ліквідують".

Отже справа тягнеться. Час до часу Ягода і його товариші щось викривають чи то з памяти, чи з фантазії... арешти, зізнання, розстріли... І так далі, і так далі...

Отже Наркомвнутсправ по суті тепер бореться з самим собою, чи краще сказати, з попереднім своїм апаратом, багатим у досвід, знання, всякі таємниці, бореться майже навмання...

Чи можна ж називати такий меч гострим, надійним, коли він заржавів не тільки назверх, а і всередині?!

Та все-ж серед дієвих осіб цих таємниць Кремля, серед цих поляків Дзержинського, Менжинського, німців Піллера і Леніна, жидів Каменьсона, Лещевського, латишів Петерса, Реденса, грузинів Гогідзе, Бокадзе, серед цього інтернаціоналу ЧЕКА — ОДПУ НКВС не зустрічаємо ми прізвищ на „енко"!

Га. Л.

Порцеляну

З УКРАЇНСЬКИМИ ВЗОРАМИ

купуйте по складах Народньої Торговлі, міських кооперативах і у фірмі

„КЕРАМІКА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 5.

Найкращий дарунок

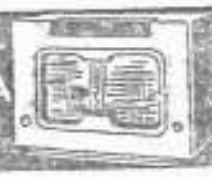
ДЛЯ ВАШОЇ РІДНІ!

ГОМІН РІЗДВЯНИХ ДЗВОНІВ... Різдвяні пісні-коляди із усіх країв... Та куди краще подобаються Вам оці тони святочного настрою, коли Ви будете їх ловити модерним радіоприймачем, який немає ніодної хиби давніх апаратів! Новий приймач Філіпса — це просто ідеальний різдвяний дарунок для цілої родини. Він дає найбагатший вибір різдвяних передач із цілого світу, із Америки і з Азії. Довгі роки буде він обслуговувати Вашу рідню доброю музикою.

PHILIPS

„Серія Симфонічна 38"

тайна успіху високої класи
PHILIPS Super 4-38A

7 супергетеродинні стрічевих обводів
при завдатку зол. 24 на 15 рат по зол. 24 на міс.
за готівку зол. 340

Якби вибухла війна...

ПОЛІТИЧНА АЗБУКА „ВОЛИНЯ".

Політичний анальфабетизм польського громадянства на північно-західних українських теренах (а здається, і пова ними) такий різкий, що луцький орган провідних політичних чинників „Волинь" розпочав щось у роді „курсу для анальфабетів" і на першу „лекцію" пустив **азбуку,** хоча для більшої повази дав їй назву „Кресова політика й обороноість держави" (ч. 59). Хоча ця лекція призначена для польського громадянства, зокрема для „кресових" адміністраторів, проте вона цікава й для українців, бо торкається в великій мірі українського народу.

Кажучи що меншинева політика на „кресах" дуже близько стоїть до питання обороноости держави, „Волинь" на вступі заявляє, що політику треба ґрунтовно простудіювати, оперти на непохитних аргументах, вона повинна бути тягла, незалежна від політичних курсів і персональних змін в адміністрації. Виходячи з того, що величезна більшість населення східніх теренів Польщі не польського походження й не римо-католицького ісповідання, „Волинь" робить висновок:

„Це досить поважна обставина, щоб в її висліді треба було принати, що політика на цих землях не може бути тотожна з політикою держави на центральних і західних теренах з цілковито іншим етнографічним й ісповідним складом. Людям, які мали щодо цього якібудь сумніви (а яких то людей, на жаль, не бракує в різних ресортах державної праці) треба сказати, що вони думали про військового команданта, який, готовлячись до переведення акції на багнистих, бездоріжних теренах, приймав би в своїх рішеннях усі ні елементи таксамо, ніби його війська оперували на теренах сухих, густо поділених асфальтовими шосами? Такий командант був сумніву мусів би бути дисциплінікований. З тої самої причини треба би дисциплінікувати кожного представника цивільної влади, який не хоче або не може принати до відома, фактів адміністрування меншинним теренам і каже, що нема приводу робити з цього фактів якібудь практичні висновки".

Щоправда вдруге доводиться нам чути про потребу вимітати з наших і білоруських етнографічних теренів тих адміністраторів, які не хочуть рахуватися з національним складом цих теренів. Це треба було говорити й робити вже давно. Зрештою ліпше пізно, ніж ніколи. Але...

Але чи не всі 100 відсотків адміністраторів треба було дисциплінікувати й вислати поза межі „кресів", особливо — з Полісся. Холмщини й Підляшшя? І чи одночасно з цими адміністраторами не слід би те саме зробити й з представниками інших ресортів, починаючи від шкільництва й кінчючи на тихо призначених війтах і бурмістрах?

„Волинь" висловлює й інші цікаві думки. Отак наводячи 7 засадничих елементів проблеми східніх земель, які зводяться до того, що стверджують факт, що між етнографічними Польщею й Росією лежать обширні терени, заселені 60 міліонами українського народу, через які проходить польсько-совітський кордон і на яких відбудеться майбутня війна, „Волинь" у дальших 3 „елементах" каже:

„Почавши від XVIII. століття на цілій земній кулі не має місця ні один факт масового винародовлення навпаки — **зріст національного чинника розвивається в усіх народів,** навіть у тих, що позбавлені якихбудь політичних і культурних традицій та нараховують менше міліона людей"

А тому

„Було б нереальною калькуляцією, що населення західнього погранича Росії чи східнього Польщі буде етнічним вимогом щодо можливости масової асиміляції... З погляду обороноости держави має засадниче значіння, чи українське населення **в межах рос. держави, буде авангардою польської експансії на Росію чи навпаки — та частина українського народу, що знайшлася в межах Польщі, буде авангардою російської експансії на Польщу?**

Виходячи з міркування, що 33-міліонова Польща не всилі відкинути від своїх кордонів ні 60 міліонової Німеччини ні 170 міліонової Росії і що географічно-політичне положення Польщі можна змінити „виграванням української справи" в розумінні неприхильного відношення українців до Росії, „Волинь" каже:

Питання настрою населення, на терені якого йдуть збройні змагання, мало велике значіння навіть у часі наполеонських війн... А що казати тепер, коли що четвертий чи що пятий польський жовнір буде українським резервістом, коли одно відслонене вікно може бути орієнтаційним сигналом для ворожого летуна, коли чинна армія стає величезним консументом різного матеріялу, що його інтенсивно постачає запілля?

По так поважно змальованій ситуації, в якій може опинитися Польща вразі зудару з Росією, можнаб було сподіватися, що „Волинь" зробить такі самі поважні висновки. Тимчасом далі читаємо щось подібне до рецепти сільського знахоря: „Щоб відгонити смерть, треба покалити старим, давно вивітреним віллям", а саме: виховати український нарід (це значить по той і по цей бік кордону!) в дусі приязни до Польщі. А для цього вжити ось того старого зілля чи не з ягайлівських часів:

„Людність руска" (sic!) мусить стояти в якнайближчому контакті з усякими проявами громадської, самоврядної і державної праці й то не на правах попелюшки, а в характері „рівних з рівними і вольних з вольними". „Кулка рільничі" „молодежи вейскей", „Кола господинь вейскіх", кооперація, рільничі палати, а також не в меншій мірі територіяльний самоуряд мають тут кольосальну волю до виконання. Треба памятати й про те, що голодні люди стають малоконтентами. Поставлена справа таким способом, що молода людина скінчивши середню чи вищу школу, тільки тому, що називає себе українцем чи білорусом, має зачинену дорогу до всяких державних і самоврядових посад, це одна з найгірших присяг, яку „польській раці" стану на кресах" можна віддати, бо це є викопуванням безодні між польськість та славянськими меншинами. Це вода на млин східнього сусіда".

В закінченні „Волинь" ще обороняє тих українців яким вдалося набути дещо землі, і каже:

„Польська державність на „кресах" повинна бути тим, чого в розумінні „русіна" варто в разі потреби боронити й за що варто проливати кров на полі боротьби".

Ну, а як з цим націоналізмом, що так швидко розвивається скрізь на земній кулі та з якого автор почав свою статтю? Невже „Волинь" думає, що й найпогашеньский націоналізм міг би вважати ріжні „кулаки" за те, за що варто проливати кров на полі бою? Що й найменше національно розвинений нарід таку роль, яку визначає йому автор, може благословляти? Що національно-свідомий нарід може обмежитись до матеріяльного животіння й якогось там кутка в чужих організаціях та покірливо підставляти шию під гарне намисто чужої „культурної експанзії"? Чи вважає „Волинь", що 60-міліоновий „русін" (аж так нарахував автор!) — така примітивна істота, що за ці щедрі дари (й по той і по цей бік кордону) низько вклониться й візьме на себе „почесну" ролю „авангарди" в експанзії на Росію?

Тон статті свідчить, що й автор і редакція прийшли до зрозуміння, що досьогоднішне трактування меншин, зокрема українців, смертельно небезпечне для польської держави та що вони щиро шукають якнайкориснішого виходу з цього положення.

Та трагедія (не лише наша, але й їхня) в тому, що вони ніяк не можуть скинути з очей старих окулярів з королівських часів, бачучи й досі в українцях не-людей, що можуть і хочуть жити повним національним життям, а політиків, якими можна дарувати для забавки ріжні „кулаки" та шматки хліба з панського стола чи якийсь там цукорок; не як чинник політичного життя, велику ролю якого вже бачать ясніші очі, а як предмет, етнографічну масу, що можна собі „виховати" на вірних слуг, на авангарду своїх експанзій політичних і культурних: як якусь межичу расу, то риза якої вільно іноді спускається лише з утилітарних міркувань.

Ми хотіли знайти в згаданій цікавій статті щось поважніше. На жаль, крім **азбуки для** політичних анальфабетів, не знайшли.

І в цьому безсумнівна заслуга „Волиня".

О. С-ський.

Машини до писання нові й уживані в українській та польській мовах на вигідних умовах.
Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.
Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

PFAFF
840

З українського життя у Варшаві.

ВІД ПРОСВІТИ ДО ДЕРЖАВНОСТИ.

Під таким наголовком продовжував **Павло Зайцев** свої спогади 11. грудня в корпорації „Запорожжя". Слухачі, як і попереднім разом („Українське студентство Петербурга в 1904—1917 рр."), мали повну насолоду. Прелегент почав від своєї поїздки на перший Всеукраїнський Національний Конгрес, знайомлячи авдиторію з тими масами несподіваних українців, що плинули з усіх московських і наших земель на з'їзд, як „делегати". Були це здебільша виключно **делегати серця,** як окреслив їх і себе вже на з'їзді єпископ Димитрій Канівський: „Ніхто мене сюди не делегував, мене привело сюди моє українське серце", даючи зараз-же розентузіязмованій масі правдиво апостольське благословення. Початковий дух антимілітаризму серед наших мас прелегент пояснює собі тим, що салдатеска за час довгої московської неволі стала для українців символом утиску і тому була зненавиджена. З притомою собі барвністю вислову представив прелегент далі цілий гумор, але й разом нещастя при будівництві наших перших урядових та адміністраційних верховних станиць. Прелегента нагороджено рясними оплесками.

ЗАКІНЧЕННЯ ПЕРШОГО ТРИМЕСТРУ.

Перший триместр закінчила Українська Студ. Громада академією в честь Лесі Українки (11. XII.) та традиційними „Андріївками" (12. XII.). В корпорації „Запорожжя" відчитав на закінчення триместру **реферат** п. н. „Організація та виховання італійської молоді" Б. Кентржинський, 18. XII. ц. р. студентство в більшій частині розїхалось на свята додому. Виїзд зорганізувала УСГ, влаштовуючи в ріжні сторони прогульки, в яких взяло участь понад 80 українських студентів. Такі зорганізовані виїзди слід безумовно улаштовувати й надалі.

НАУКОВИЙ ЗБІРНИК У ЧЕСТЬ ПРОФ. І. ОГІЄНКА.

Появився у Варшаві в друку науковий збірник, виданий Комітетом для вшанування ювілею проф. І. Огієнка та присвячений Ювілятові. Ви-

данням збірника Ювилейний Комітет завершив і закінчив свою діяльність. Книжка видана мелурно й цікаво зредагована м-ром І. Коровицьким. На зміст її складається цикль статтей, що всебічно ілюструють науковий дорібок та заслуги в науковій і суспільній ділянці Ювілята, як також ціла низка фахових розвідок і статтей українських діячів і вчених.

ВІДЧИТ В УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ІНСТИТУТІ.

20. м. м. мав виклад в Українському Наук. Інституті **проф. В. Прокопович** на тему: **Вільне піддaнство**, до питання про правну природу зєднання України з Москвою. Прелегент на підставі багатого джерельного матеріялу опрокидував те значіння слів „вічне піддaнство", яке намагались надати та надали йому російські вчені. Імя прелегента притягнуло велику кількість слухачів, особливо представників нашого наукового світу, так що сала Інституту була виповнена вщерть.

Кент.

ВИНА НА СВЯТА!
Найкращі угорські вина з гір токайських поручає
ГУРТІВНЯ Д. ДРУЖБЯКА
ЛЬВІВ, РИНОК 40. ТЕЛ. 275-27.
Заприсяжений доставець літургічних вин. Просить ласкаво відвідати домівку. Замовлення полагоджує відворотною почтою. 2733 —3

ПОРТУГАЛЬСЬКІ ВІЙСЬКА ОБСАДИЛИ ЧАСТИНУ ОСТРОВА ТАЙКОН.

Японці висадили десант на китайському острові Тайкон, що становить предмет спору між Китаєм і Португалією.

Щоб не тратити прав до острова Тайкон на випадок, якби він постійно дістався в японські руки, португальські війська обсадили східну частину острова.

АДОЛЬФ ДИМША
Нині в **АПОЛЬО** дві години гуркотливого сміху! Найпопулярніший комік, вироль гумору в своїй найзнаменитшій ролі — **„НЕПОРАЙДА"** Співучасть: ЗНІЧ, ОРВІД та інші. — Радість! Гумор! Сміх! Забава!

Воєвідство затвердило розвязання Філії „Сільського Господаря" в Луцьку.

Свого часу подали ми вістку, що староство в Луцьку припинило діяльність Філії Т-ва „Сільський Господар" в Луцьку і 52 кружків у луцькому повіті, мотивуючи своє рішення тим, що „діяльність того Товариства виходила поза межі означеного правно обсягу праці і загрожувала безпеці, спокоєві та прилюдному порядкові".

Управа Філії внесла відклик до воєвідства і в останніх днях грудня м. р. дістала таку відповідь:

Urząd Wojewódzki Wołyński, Wydział Społ. Polit: Nr. B. P. Z. 7/37. Łuck, dnia 22. grudnia 1937 r.

DECYZJA.

Urząd Wojewódzki na podstawie art. 93 i 94 rozp. Prez. RP. z dnia 28. marca 1928 r. o postępowaniu administracyjnym (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 341) w brzmieniu zmienionym w art. 2. rozp. Prez. R. P. z dnia 28. grudnia 1937 r. (Dz. U. R. P. Nr. 110, poz. 976) nie uwzględnia odwołania Zarządu Oddziału Powiatowego Krajowego Gospodarskiego Towarzystwa „Siłskyj Hospodar" w Łucku z dnia 12. listopada 1937 r. Nr. B—6/37, mocą której została zawieszona działalność Oddziału Powiatowego Filii Krajowego Gospodarskiego T-wa „Siłskyj Hospodar" w Łucku wraz ze wszystkimi kołami, istniejącymi na terenie powiatu Łuckiego i zaskarżoną powyżej decyzję Starosty powiatowego w Łucku utrzymuje w mocy z motywów w niej zawartych. — Decyzja niniejsza jest ostateczna w administracyjnym toku instancyj. Za Wojewodę (—) M. Stelanicki (Naczelnik Wydziału).

НАЙДОЦІЛЬНІШИМ НАЙУСПІШНІШИМ НАЙДЕШЕВШИМ А ЧАСІ **ЗАСОБОМ**
ПОШИРИТИ ЗБУТ І ПРИДБАТИ
КОНСУМЕНТІВ
ЦЕ ПОМІСТИТИ ПРОПАГАНДИВНЕ ОГОЛОШЕННЯ
В СВЯТ-РІЗДВЯНОМУ ЧИСЛІ
„ДІЛА"
ЛАСКАВІ ЗГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄМО ТІЛЬКИ ДО ДНЯ 3. СІЧНЯ 1938 Р.

Паризької вистави не відчинять на 1938 рік.

Згідно з внеском сенатської фінансової комісії, французький сенат відкинув 224-ма голосами проти 73-ох законопроєкт про продовження паризької вистави на 1938. рік.

Е ДЕ АМІЧІС.

Останній приятель*).

— Ходи. Ось я розсівся у фотелі так, як ти любиш. Ходи поспати собі на моїх колінах, як звичайно.

Чи рік тому мені булоб приснилося, що я звикну відпочивати з псом? Бо саме тими днями минає рік, як мій синок приніс його до хати, загорнутого в половинку газети, як смаженого голубця, і поклав його осьтут на паркеті, де він смішив мене за першим разом, та й ще після того, своїм виглядом жаби, коли хитався на розчепірених, неповоротних ногах, білий і круглий, як клубок бавовни. Бідний Дік! Ледвч відлучили його від грудей, забрали від своєї матери і своїх братів і занесли до цієї хати, яку постигло нещастя, він, наче зрозумів якстій, чого забрали його, і чого ждали від нього. Не залякала його невідома хата, не жалувався на самоту, і негайно відплатив за наші пестощі виявами чуття, вже від першого дня пречуваючи, що стане для нас не тільки милою розвагою, а товаришем і приятелем, та що всюдом, без огляду на всі наші заходи, якщо треба би вирівняти взаємний довг вдячности, вірителем був би таки він. Так, коханий Дік! ти вже не є для нас собакою: ти наш приятель. І ти саме той, кого наша хата потребувала: приятель, що не говорить і не сміється. Не звертай уваги на мене; говорю до себе; спи.

* * *

Серед ріжних довгів вдячности маю щодо нього ще й той, що він звелів мені направити кривду. Я ставився до його породи несправедливо: не тому, що ненавидів її, а тому, що її не любив, а не любив тому, що не знав її. Я ніколи не мав псів; знав про них тільки те, що довідався з розмов приятелів і зі сторінок якогось письменника. А подив і виявн ніжности, які я чув або читав, я вважав нічим іншим, тільки вицвітом уяви. Ні, я не вірив, щоб пес міг зайняти таку велику ролю і так дуже міг втиснутися в життя людини. Я вневнився в тому згодом, в часі, як оцей виростав у моїй хаті. Тепер це створіння, що сновигається по кімнатах з виглядом нероба, якого заїдає нудьга, або бігає з поспіхом працьовитого робітника, забігаючи до всіх кутків, перешукуючи всі кутки, угли і роздивляючися по всіх темних місцях як поліційний комісар; що викрадає хустини і клунки і позволяє гонити за собою з краденим у роті, немовби робив собі з нас жарти; що безстрашно наскакує на великого хлопа, а тікає заляканий перед лійкою; що цілу годину веде війну з газетою і лютим львом нападає на черевик; що обнюхує листи, мов закоханий, і вітрить у книжках, як бібліоман, і наслухує при дверях, як шпиг... Говорю про тебе, Дік, тому що ти проснувся і дивишся на мене... Так: ти, ще на мою лайку відповідаеш гаркотом, витримуючи мій погляд як безсоромний ледар, і після злого вчинку сідаеш покірно, як свідомий злочинець; що повертаєшся до мене й дивишся вдячно, коли я покладу тобі руку на голову, і лизнем платиш за поцілунок, і витягаеш до моїх уст лабу, щоб я перестав свистати, бо це дратує тебе; що очима слідкуеш за всіми рухами, і повертаешся при кожному слові розмови, коли говорять про тебе, немовби ти розумів, і переходиш безупинну від виявів інтеліґенції, які поражають нас, до ознак глупоти, яких ми в порівнянні з тамтими не вміли зрозуміти, і стаеш наперебій в одній годині, поважний як фільософ, хитрий як жінка, насильний як тиран і покірливий як жебрак. Ти став для мене предметом цікавости і постійного досліду, розвагою, кожночасною думкою, яка веде мене тисячю ріжних доріг до інших нескінчених думок і уявлінь від тебе якнайдальших; які заповнюють усі порожнечі, що в них раніше вкотила нудьга. І кожного дня сильніше затискають сотню найніжніших, але наймогутніших звязків нашої дружби.

* * *

Ось він не спить і дивиться, чи я сплю. Не сплю, ні; але ти можеш залишитися, малий друже. Що сталося? — Я простер трохи за шидко руку, щоб погладити його, а він приник головою, немовби хотів виминути удар, кидаючи на мене заляканим поглядом. І чому-ж? Я не вдарив його ніколи, ані ніхто інший у цілій хаті не торкнув його; та й ніхто раніше за тих небагатьох днів, що минули від його народження до переходу на інше мешкання. І чого йому боятися біди, якої він не зазнав, і якої не повинен знати? Це ніщо інше, тільки унаслідженний страх перед людською рукою, який розбудив у ньому мій нагальний рух, якого не вияснив, як звичайно, погляд. Певно, що так. Бідний Дік! Хто зна, кілько, ударів зазнали його предки! Бо він походить із простої собачої лінії, в якій мабуть ані один тип продовж половини століття не досягнув вартости одного таляра і може ніодин, загубивши пана, не мав чести публичної оповістки, яка обіцялаб найвищу нагороду знахідникові. Хто зна, з якого він походить клятого лайна бідних звірят, яких били варварські власники, обкидували камінням нелюдські вуличники, затроювали міські опричники, мучили в лабораторіях фізіольогій, давали на жир диким звірям у серанх, вбивали або роздирали зголоднілі жебраки! Мабуть можна би було на пальцях перечислити, виходячи ще з минулого століття, тих його антенатів, яких любили нарівні з ним, і може він представляе вершок щастя породи волокит, вічно голодних, нещасних рабів візка і землі, і жертв, що танцюють під батіг линвоскоків: він може є єдиним із тих численних, що пізнали солодощі цукру, і якого підняли до почесного ложа з бавовни. Бідний Дік! І хто зна, чи через мої руки не перейшли калитки й портфелі, та чи я не носив рукавичок, зроблених із шкірки якогось його діда; хто зна, чи я не читав у часописах про пригоди одного з них, в оповіданнях про одни із тих злочинів, що його несвідомо викриває пес, якого він є знаряддям, або болючим епізодом; і хто зна, чи серед багатьох бідних безпанських звірят, які я бачив, як вони на вулицях в колі юрби конали, переїхані возом, або зомлілі від голоду і старости, не було далекого батька цього мойого вибраного малого пояк

*) З книжки

Новорічна відозва канцлєра Гітлєра.

Канцлер Гітлер видав новорічну відозву, в якій згадав, що за кілька тижнів Німеччина святкуватиме 5. роковини націонал-соціялістичного уряду. За тих 5 років німці проломили поважну кризу: 6.000.000 безробітних дістало працю. В часі всесвітньої валютної кризи Німеччина устабілізувала свою валюту, забезпечуючись від доріжні.

Ще більшими успіхами може похвалитись гітлерівська політика в ділянці закордонної політики. 1933. р. німецький нарід, потоптаний і погорджуваний, не мав ніяких прав — нині Німеччина це могутня, горда держава, якої береже сильна армія. Німеччина зі своїми сильними приятелями зуміла створити елемент міжнародного ладу, об який заломиться жидівсько-большевицька акція. Це відродження завдячує німецька нація виключно власному зусиллю.

На найближчий рік Гітлер планує: у внутрішній ділянці — поширити націонал-соціялістичне виховання та організацію, у господарській — приспішити здійснення 4-літнього плану, в закордонній — скріпити німецькі збройні сили.

До співпраці в тому ділі запрошує Гітлер цілий нарід.

Усе для дітей!
нововідкритий магазин забагливої дитячої конфекції
„Pałac Dziecka"
Львів. Рутовського 1 (гмах Шпрехара).

Памяти заслуженої громадянки.

МАРІЯ БІЛЕЦЬКА.

Вчора подали ми в останній хвилині вістку про смерть заслуженої громадянки, Марії з Білинських Білецької, дружини покійного проф. Василя Білецького, теж відомого і заслуженого громадянина.

Покійна належала до зразкових українських громадянок. Кристально-чистий характер та витривалість у поглядах і відома загально безкомпромісовість надавали особливої вартости її діяльности, але й робили їй ворогів. Ця діяльність позначилася великими успіхами вже тоді, коли покійна на становищі учительки на Клепарові згуртувала у своїй школі велике число учениць-українок, яких до її приходу було в тій школі всього шість.

Широку діяльність розвинула Білецька, як дружина проф. Білецького, перед війною і після війни. Передусім опікувалась гаряче шк. молодю, помагала їй у злиднях, а по війні брала живу участь у праці Українського Горожанського Комітету, особливо в секції опіки над інвалідами. Коли у 1922-ому році влада розвязала УГК, Марія Білецька була одним із членів-основників товариства, що існує сьогодні під назвою УКТОДІ. У рр. 1923—25. була дуже діяльною заступницею голови того Т-ва, а в р. 1926-ому головою. Тоді зорганізувала при Т-ві Комітет Пань, що улаштував усякі імпрези, з яких дохід ішов на допомогу інвалідам. У „Домі Інвалідів", що містився тоді при вул. Софії, п. Білецька була як рідна мати. Від праці в УКТОДІ відійшла тоді, коли вже взагалі не чула сил на силах працювати.

У перших повоєнних роках Марія Білецька була дуже діяльна в „Союзі Українок", якого головою була після віднови того Т-ва; опісля багато працювала там як член, за що Виділ Т-ва відзначив її почесним членством.

Із своїм мужем, проф. Василем Білецьким, покійна працювала в повоєнних роках і в „Рідній Школі", як член Головної Управи.

В останніх роках, з уваги на поважний вік, Марія Білецька не брала вже чинної участи в громадянському житті, та все-ж час до часу не відмовляла своєї помочі там, де мала щонебудь зробити.

Відходячи від нас на завжди, Марія Білецька ще раз дала вислів своїм громадським почуванням, призначуючи по кілька тисяч золотих на В-во „Червона Калина", на громадсько-національні установи в Любичі Королівській, звідки походив проф. Білецький, та менші суми на інші установи.

Про велику скромність Покійної свідчить те, що перед смертю висловила бажання, щоб на її похороні не було ані квітів ані промов. Ще її останню волю, не вважаючи на те, що покійна заслужила собі своєю громадською працею, щоб звеличати її в її останній дорозі, вспомнують установи, в яких вона працювала, але напевно знайдуть інший спосіб, щоб підкреслити і покласти як зразок громадську працю громадянки, що в тій праці бачила найважнішу межу свого життя.

Нехай легка буде їй рідна земля!

*

Похорон Покійної відбудеться в неділю 2. ц. м. в год. 13.30 з дому жалоби при вул. Гіпсовій ч. 44 на Личаківський цвинтар.

—o—

З наших буднів.

Бережани, 29. XII. 1937.

ДЛЯ „ПЖИЄМНОСЬЦІ".

Ще у вересні цього року підсекретар гміни Біще в одній особі й секретар місцевого „Звйонзку Стжелецкого", йдучи вечором через село Біще іще з одним таким самим, як він, стріляв для „пжиємносьці" до телефонічних дротів. Як наслідок забавки телефонічні дроти прорвалися — і тоді наші „даяларе" в ноги. Та щастя хотіло, що „геройство" бачили сусіди, а саме Петро Садівник і Мирон Ворона, що повідомили про це поліцію. Та наслідків з цього до нині ніяких, а п. Адамів (секретар і підсекретар в одній особі) ходить собі дальше з дубельтівкою на плечах, „якби нігди ніц"...

Це вже другий такий випадок у нашому селі. А подумати тільки, що булоб тоді, якби не було свідків „геройства"!?

АРЕШТУВАННЯ.

У звязку з нападом на екзекутора в Августівці, пов. Бережани, арештували в Бишках Федя Ґоляша й відставили до вязниці в Бережанах. Другого арештованого Петра Галушку випустили. — У Жовківці арештували господаря Хлопася і по 4 годинах випустили. — Також арештували багато молодих у Шибалині у звязку з нападом на „кумко рольніче". — У Вербові арештували студ. Семчишина, який перебуває у вязниці вже два місяці.

теля, якому довелося зайняти таке важливе місце в моїх думках і розбудити стільки тепла в мому серці, що мене тривожить кожне його найменше недомагання, немовби це була мала людська істота, яку доручили моїй опіці його рідні!

* * *

І чого хочеш ти, що лабами гребеш у моїх ногах, і споглядаєш на двері й на мене тими очима жебрака?

Розумію. Тебе палить цікавість; хочеш побачити, хто увійшов. Йди, малий всезнайку! Та не роби звичайної вакханалії погромщика так, неначе би до моєї хати приходили самі злодії.

Бідний Дік! Навіть якщо би він не був привязаний до мене і не говорив мені очима стільки, я любив би його за милу розвагу, яку дає мені цією безмежною різнородністю поведінки і рухів, яких я раніше ніколи не помічував у зразків його породи. Він такий любий, коли ненадійно пристане з одною ногою зігнутою і завішеною в повітрі, і з головою, похиленою в один бік, немов би зродився в ньому несподівано сумнів, і коли мов їздець на коні пнеться на задніх ногах і зробить обарінок з цією захопливою елеганцією молоденького лошати, або сидить перед ватрою з витягненими передніми ногами, випинаючи білі груди і піднявши голову на зразок пустого свіжо спеченого шляхтича перед фотографічною машиною. В його деяких рухах є щось комічного; маю враження, що бачу в цьому нарошну карикатуру деяких людських пов. Він нагадує мені багатьох слухачів наукових конференцій, коли дрімає сидячи, опускаючи вільна голову й одним рухом підіймаючи її, щоб знову схиляти її додолу поволеньки-поволеньки, так як це роблять і панове, що не хотять зрадитися, так, що видається, що вони похитуючи безупинно оливяним черепом, притакують красномовству, яке всипляє їх. Коли біжить так перекривлений, з цим горбом на хребті, такий смішний, що я не ісилі дивитися на нього, щоб не усміхнутися, бачу думкою тих старих комічних жовнірів давньої народньої міліції, що були такі покривлені, коли йшли на майдан вправ, спасати Італію, з невичним крісом на рамені. Коли звинеться в клубок, тримаючи ніс під північним бігуном і виставить тільки одне примкнуте око, яким слідкує за всіми моїми рухами по кімнаті, приводить мені на думку старих чоловіків, закутаних у кутку вагону, які хотять спати й не важаться, і одною сонною повікою пильнують молодої жінки, якій і не сниться спати, проти якої сидить підозрілий молодий подорожній. А хіба це не образ приємного й жалюгідного видовища, яке дає людина зі своєї слабосильности, вибухаючи загрозливими лайками на себе самого, коли він крутиться як колесо, погавкуючи і кусаючи себе за хвіст так, немов би його хвіст був причіпкою його ворога? Або коли випростується і стоїть як мала кукла, понижуючи свою гідність чотириножної тварини, не помічуючи того, що з нього сміються, щоб досягти кусник лакомінки, яку тримають високо над його головою; чи тоді він не нагадує політичного кандидата, який понижує свою гідність двоногої тварини, коли рачкує перед великим виборцем, що показує йому голос? Таксамо протяжне й голосне позіхання, що кінчається скавучінням, яким він деколи посередині перетинає балачку вліятивого гостя, велить мені думати про непорочно щире позіхання, яким діти виявляють свою нудьгу в часі деяких глупих розмов сальонових, від якого всі в душі сміються, саме тому, що вони висловлюють загальне почування зо щирістю, яка не є дозволена великим з книги моралі. А ці вуха! Ця пара великих вух, що або поширюються як кінець труб, або стягаються як листки зівялої салати, або отвираються, одне по одному, друге по другому боці, зясовуючи стан душі того, що слухає двох противників, які говорять одночасно, з наміром витягнути користь з обидвох, не признаючи рації ні одному ні другому, — ох, ця пара вух, таких чуйних, метких і делікатних, що одночасно схоплюють сотню близьких і далеких голосів, несхопних для людського слуху, — кілько хитрих мантіїв хотіло би її мати! Справді, навіть ці дві невиразні плями, що перериваються білину його волосся, як дві плями від кави на скатерті і нагадують мені ці яскраві латки, які носять на заді циркові паяци, щоб бавити простий нарід, навіть ці два знаки, які, здається, природа нарошно дала йому поперек хребта і при насаді хвоста, будять у мені завжди якусь веселість хлопчини, глупу й погідну, коли подумаю, що він їх несвідомий, та що дитина сторожа здивувалася, коли їх побачила у нього ще в тому дні, як ми вийняли його на її очах з купелі...

* * *

І ось знову, вернувшися з виправи, звинувся в клубок під своєю літературною канапою. Сиди-ж трохи спокійно, бо я хочу зробити тобі фільософічне признання, мій дорогий Дік! Якби ти знав, що за цікавість мучить мене, і як мені нераз хочеться думкою вникнути у твій мозок, щоб дізнатися, що ти розумієш, а чого не розумієш, та які є межі цієї твоєї інтеліґенції, що в моєму розумінні безупинно росте і меншає, так, як для очей предмет, що наближається, або віддалюється, і які зародки й тіні ідей будить в тобі вид світу і наш вигляд і вчинки та звуки, що добуваються з нашої губи! Якби ти знав, як томить мене думка, щоб змірити віддаль між нами і відкрити твою заховану природу та природу звязків, що лучать нас і меж, що нас розділюють! Якби ти знав, яка привабліва і поважна таємниця міститься для мене в цій твоїй головці, що вся вміщується в руках наче помаранча, в цьому такому простому а водночас темному погляді, в якому часами немов бачу блиски людських думок, змагання виповісти слово, яке не може вийти, прикрість з приводу примусового мовчання, і трохи не агонію душі, запертої у вязниці з кісток і мяса, яка відчуває каліцтво давніх здібностей, і зберігає їх спогад неясний! Якби ти знав, як вряди-годи мучить мене думка, що я про все те не знатиму ніколи нічого, що ніхто не знатиме нічого, та що можемо жити вкупі цілі віки, і не доведеться мені зробити найменшого кроку далі, щоб пізнати приховану твою істоту, уявлення, яке ти маєш про людину й речі!

Та ти щасливіший за мене, бо не можеш завертати собі голови тими загадками і можеш бути добрий, не знаючи цього, і любиш, не думаючи про те, і живеш, щоб жити, не знаючи горя і смерти...

З італійської мови **П. Каманський.**

Літературна сторінка.

Патріотичні поезії.

Наталя Лівицька-Холодна: „СІМ ЛІТЕР". „Варяг", 1937, Варшава ст. 68.

Після збірки любовних поезій „Вогонь і попіл", надиханої своєрідною теплотою, Н. Лівицька-Холодна дає нам збірочку поезій патріотичних. І ці, як ті — визначаються дбайливою формою, чистою, вибагливою мовою, навіть можуть бути зразком, як слід поводитися з рідним словом.

Сьогодні вже нелегко писати патріотичні вірші. Нелегко тому, що сотні земляків у хвилини надхнення, або з нагоди всяких свят і появи календарів та альманахів профанує найдорожчі слова батьківщини, волі, свободи, воскресення..., ще й тому, що добрим патріотичним поетом уже давно бути нелегко. Авторка цієї збірки зупинилася головно на двох настроях, з яких пробувала добути щире, безпосереднє почування туги за рідним краєм і віри в його кращу долю. Згадуючи минуле, вона вміє викликати перед наші очі клаптики чарівного краєвиду та той запах, що звязаний з рідною землею і деякими словами, дорогими серцю земляків. Спомин прикрашує всі предмети, найбільше буденні, посірілі, призабуті, — він прибільшує теж постаті та події і в атмосфері туги родить той порив, що наливається кровю самотнього серця.

Деякі місця збірки нагадують настрій передвоєнних поезій Філянського: ту саму мелянхолію і пянку насолоду від спогаду, що золотить мрію. Н. Лівицька-Холодна майже свідомо оминає занадто ясної рефлексії на кінці поодиноких поем — залишаючи тільки ліричний настрій, що переходить з одної у другу. Деякі строфи нагадують славні станси Мореаса:

Налите колосом високе жито,
Зелені успіхи густих садів,
І в грудях знов гарячий подих літа.
Солодкий мед золотосяйних днів.

Спинився час. Душа в ясним спокою.
Якого ж щастя треба ще тепер,
Коли он там, внизу, попід горою;
Полоще камінь золотий Дністер?

Класична прозорість з кожним зважженим словом і велика простота — рідкі прикмети серед теперішньої поетичної хвороби: вічевого пафосу і претенсіонального накопичування хитромудрих слів.

Василь Пачовський: „ЗОЛОТІ ВОРОТА", містичний епос в 3-ох частинах. Львів, 1937., ст. 148.

Поема Пачовського належить до зовсім протилежного типу, як поезії Холодної; вона наскрізь романтична — ідеєю, стилем і всіма аксесуарами. Від тридяти кілька років, від часу, як молодий іще автор написав свій „Сон української ночі" в його поезіях вертається раз-у-раз мотив Марка Проклятого, як того духа, що товчеться по всій українській історії. У свіжо-виданій поемі „Золоті Ворота" Пачовський попробував добути з Марка Проклятого історіософічну ідею. Поему свою назвав „містичним епосом у 3-ох частинах". Перша частина „Пекло України" складається з 44 пісень; покищо 33 маємо в цьому томі. Всі вони в терцинах за зразком Дантової „Божеської комедії". У передмові до поеми автор наводить лист до нього від В. Липинського, що має нам допомогти зрозуміти поетовий намір.

„Золоті Ворота" мали бути чимсь у роді Словацького „Короля Духа". Як бачимо з черги пісень, то події, в яких бере участь Марко Проклятий не звязані ланцюгом історичних подій; у містичній поемі час і простір не грають ролі. Вже друга пісня говорить відразу про велику війну: про голову російської Думи Родзянка, що „зверг з царя корону", третя про Роксоляну, що вмішалася до Січових Стрільців... і таким робом події великої війни та революції попереплітувані з дійсними історичними учасниками цих подій і всякими символами. Ось один зразок таких символів і терцин:

Марко Проклятий змусив верхогіря
Мечем варягів вимести наш храм —
Ручивши хлібом-сіллю за довіря.

Забув, що в себе пан, хто встоїть сам,
Синьожупанців славних під сузіря...
А німці йшли в залізом під сезам.

Червоний Він тікав, паливши мости,
Строївся Київ військом у гердан,
За трубами вставали мертві кости.

З Марком на Запоріжжі Слобочан
Мостили мости вилинові з брости,
І йшли на Крим, займаючи Ромодан.

Автор каже у передмові що працював „15 літ над справленням твору про Марка Проклятого (свого первісного) на „Золоті Ворота" sub speciae aeternitatis. Та випускаю його не як викінчений твір, а як чернюник не в повнім виді". Форма терцини тяжка і не дуже надається до оповідного тону, в який автор часто переходить, коли хоче пригадати деякі реальні сцени з нашої недавньої історії. **м. р.**

Модні жіночі плащі
оказійно продає
КОНФЕКЦІЯ, вул. ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Цьогорічний лавреат Нобеля.

Р. МАРТЕН ДІ ГАР.

Найзаслуженішим кандидатом Франції на літературну премію Нобеля був віддавна, як загально думають, один із найкращих поетів сучасности Поль Валері. Але, мабуть час повні його мистецької слави ще не прийшов: адже у самій батьківщині П. Валері, його віршів не всі розуміють, навіть літературні критики, як самі признаються, іноді губляться в загадкових, математично-холодних, виточених гострим інтелектом строфах „Морського цвинтаря". Перед Полем Валері ще майбутнє. А нагороду дістав мало помітний, ширшому европейському загалові мало відомий — автор великого циклю повістей „Тібо", Роже Мартен ді Гар.

Даймож йому слово (другого дня по проголошенні нагороди): „Не крию, я дуже зворушений, а надзвичайно гордий з доказу пошани, яка мені припала. Це найбільша заплата, про яку мріє письменник. Тяжко наліпся я, що Нобелева нагорода прийде по останніх моїх томах, то цьому Літі 1914, де я намагався по змозі своїх сил працювати для миру, беручи приклад із минулого, викликаючи дні тривоги, що попередили мобілізацію, показуючи безглузду інерцію мирних мас перед страхіттям війни..." А проте Мартен ді Гар зовсім не підходить до категорії тих пацифістичних письменників, що недавно робили в Европі „моду" викликаючи привид війни, по мистецьки, але з деяким тенденційним забарвленням. „Літо 1914" це тільки одна частина історії родини, що обіймає два-три покоління і навіть сюжетно центр повісти тільки охоплює війну таксамо як інші події, вже широка, лінива ріка охоплює побічними річищами острови низьких узбереж. По друге — Мартен ді Гар чужий якійнебудь дидактиці, перебільшуванню фактів, як це бувае в письменника романтичного покрою. він невтральний, обективний іноді до банальности. Читаючи повість ви входите в безпосередній контакт з дівними особами, відчуваете їх до несамовитости близькими собі, ви їх бачите, їх чуете, так начеб це були ваші знайомі. Автор творить їх, він показує нам їх життя, їх духовість так реалістично, що часом приходить думка — „деж нарешті межа реалізму в літературі?" Наведемо уступ з третьої частини „Тібо", з епізоду про наглу операцію, яку переводить доктор Антуан Тібо на долні Шаля, раненій у вуличному випадку.

„Час пагнав. В кількох секундах Антуан розбив ампулю і доточив гумову тубку. На мурі висів шкляний барометр, в різьбленим деревом. Ліжар зняв його однією рукою, другою зачіпив ампулю за цвях. Потім він охопив горлянь із гарячою водою, секунду завагався й опустив гуму аж до дна. „Сироватка перістьом, проходячи тудою. Чудесно", подумав він і вибрав час, щоб спогляднути на поміченика для впевнення себе, що той бачив усі його чинности. Тоді він повернувся до дитини, підніс апарухоміле рамя, помацав тіпінок, "їдкрив жилу коротким розтином хірургічного ножа, встромив туди конду й вколов голкою бюгку.

„Коли тільки повернувся пульс!" — подумав Антуан. Він дав би десять літ власного життя, щоб ожили цього маленького трупа. „Скільки дона може мати літ? Сім. Коли я її врятую, за десять років від нині вона матиме туберкульозу. Але чи я врятую її? Вона на краю, вона над прірвою. Але я зробив усе. Сироватка йде. Проте запізно... Почекаємо. Нічого не робити. Нічого не пробувати. Чекати. А рука тримається добре. Гарне сотеріїни. Це не мати. Хтож це така? Шаль ні словом не згадував про них усіх людей. Але це не його довжність. Нічого не розумію. В кожному разі вони як слід мені дали спокій. Ось влада, що бере все нарва. Вони всі зрозуміли, а вам мають до діла. Нападок евергійного типа. Але треба щоб удалось... Чи здасться? Ні, вона в час транспорту стратила забагато крови..."

По цьому уривкові, може одній двацятій частині цілого опису операції можна загально судити про стиль Мартен ді Гара. Сім томів отакого розкладання на атоми людського істнування, думання, відчування! Сім томів скрупулятної аналізи подій, рухів, ідей, розпанахування хірургічним ножем мистця, при чому, без вишуканого неспокою, без зайвого естетизування, без ультра-мистецького екстібіціонізму. Маємо до діла з незвичайною одністю виточення: Мартен ді Гар точний як психольог, точний як письменник, точний як фільософ, точний як християнин. За цим як рушій, криється незвичайна сила і певність себе — як людини — яку відчуваєте в кожному трепті пера. Великий епічний талант, питомений лиш народам Заходу, дуже рідкий на розхріченому Сході, особливо в нашу добу, чадну й хаотичну, звідки мистець виносить лише можливість нервового, магічного ліричення супроти оточення й подій.

Едмонд Жалю стверджує, що звязок Мартен ді Гара з Л. Толстим є поза дискусією, настільки очевидний. Сам лавреат у своїй недавній стокгольмській промові не заперечував, що Толстой має на нього величезний вплив. „Неможливо, каже Е. Жалю (Нувель Літерер 1929) не думати про Смерть Івана Ілліча або про деякі агонії в „Війні й Мирі" читаючи ді Гара. Проте завжди бракує тут одного — а завжди находимо його у Толстого й у Кіплінга, це спостереження про **непередбачену** подробицю, **наглу, нельогічну**, дійсну, що вас опрокидує. Сповідь Мартен ді Гара є чудесно солідна, добре обгрунтована, вона є льогічна, ані на хвилину п. Тібо не втече від себе..."

Надбання Роже Мартен ді Гара зводиться до повістей „Тібо", як найбільшого й найбільш довершеного його твору. Ще в 1908 р. дебютував він романом „Статись", у 1913 дав повість „Жан Баруа", кілька театральних пес, „Молчальник", „Заповіт батька Леле" й ін., але для його творчости це речі не суттєві, з яких деякі автор потім сам наказував книгарям нищити. Війна, у якій брав участь як простий вояк, у самоходовому курені, розгорнула в ньому у всю широчінь творчі можливости і мабуть, ще перебуваючи під незатертим враженням війни, він розпочав цикль повістей „Тібо", що в нерівних по собі відступах дали сім томів: **„Сірий зшиток"** (1922), **„Вязень"** (1923), **„Гарний сезон"** (1928), **„Порада"** і **„Сореліна"** (1929), **„Смерть батька"** (1936), **„Літо 1914"** (1937). Критика (як відомий А. Тібоде й ін.) чекають епільогу, щоб остаточно висказатись про твір, проте ніхто вже не скриває довіря, яке можна мати до автора, що дав своїми сімома частинами „Тібо" такий широкий матеріял до роздумування і підставу до останньої нагороди.

Мартен ді Гар не моралізатор. В одному зі своїх ранніх творів „Жані Баруа" він дає свій погляд на справи творчости. „Я хотів би наново поставити справу мистецтва для мистецтва. Треба показати, що це питання було але поставлене, треба здобути для мистця знов право-обовязок не займатись нічим іншим, у той час, коли він творить, як лише справою творення гарного: тому, що творчість, це незацікавлене чуття. Але я хотів би погодити й одно й друге, доказуючи, що корисність є неухильним наслідком естетичного відруху. **Мистець не може передбачити працюючи, який соціяльний наслідок матиме його твір..."**

Вірний цій засаді автор доводить до кінця свій цикль. Він нічого не наголошує. „Все що я маю сказати, проходить автоматично в моїх „Тібо" — каже він. „Величезний напір, так характеризує він нині нашу добу, напір брутальної більшости, некультурної, пиної іпохоніями, жалібної пезности й матеріяльного щастя, проти сліпої меншости, ще могутньої, величезний напір, якого досі не знала історія, мусить перемогти, бо є новою силою, силою засіб сучасного нового духа проти світу, втомленого, збіднілого від вбожіженості". Конфлікт між творами силами старого світогляду, старої філософії й добр та хоробливими того „величезного напору, що мусить перемогти, бо є новою силою" — ось ідея нагороджених „Тібо".

Юрій Косач.

Сторінка без політики.

Жінка в мужеському одязі.

Сензаційна драма на чердаку яхту. — Жінка, яка не хотіла бути жінкою.

В Нейн, на чердаку яхту „Мует" скоїлася перед кількома днями драма, якої героїнею є жінка, що давала французьким часописам чимало тем до ріжних скандальних історій. Віолєта Моріс, донька ген. Моріса, по мужу сеючка ген. Гуро почала свою карієру ще перед війною, як визначна спортсменка.

Віолєта Моріс.

Віолєта Моріс, яка відзначалася неімовірною, як на жінку, фізичною силою, займалася всіма родами спорту: кидала диском, вправляла біги, плавала, боксувалася, їздила на колеті і грала в копаний мяч. Після розводу з чоловіком почала вона появлятися тільки в мужеському одязі, за що її виключили з жіночої спортової федерації.

Амазонки, як каже міт, вирізували собі колись одну грудь, щоб краще стріляти з луку. Віолєта Моріс звернулася до кількох спеціялістів косметичної хірургії з домаганням, щоб вони вирізали їй обі груди. Вона хотіла дістати таким чином більше „спортовий вигляд".

Ця історія викликала свого часу у французькій пресі величезний скандал. Вкінці Віолєті вдалося знайти відповідного хірурга, який перевів їй бажану операцію і від того часу Віолєта мала ще більше мужеський вигляд як досі.

Займалася тоді Віолєта автомобільним спортом і осягнула в тій ділянці незвичайно гарні успіхи. В 1927. р. виграла вона „золоту кашу" в Сен-Жермен, кермуючи автом 24 години.

Кілька літ тому покинула вона зовсім спорт і почала виступати по ріжних музік-голях. Згодом вона стала загально відомою постаттю і гостем преріжних нічних льокалів та кабаретів Монмартру і Монпарнасу.

Трагічний Свят-Вечір.

Свят-Вечір зустрічала Віолєта в моднім нічнім ресторані Парижа в товаристві барона Дениса де Тріобріяна, старшини Чужинецького Легіону на емеритурі, його жінки та бувшого вояка Чужинецького Легіону Жозефа Ле Кама, 34-літнього безробітного механіка, людини незвичайно загонистої та буйної. Ле Кам був уже двічі караний за кримінальні злочини.

Підчас вечері Ле Кам і Тріобріян посварилися. Вони оба зналися ще з Африки. Та якось удалося жінкам їх заспокоїти. Рано всі вони розїхалися домів. Ле Кам вернувся до себе до гостинниці, в якій мешкав, Тріобріяни до свого яхту „Торті", який стояв на ріці в Неї. Віолєта Моріс вернулася на свій яхт, який стояв оподалік, приблизно 100 м. від „Торті".

Убивство в обороні.

Минулої неділі Ле Кам приїхав до барона і баронеси Тріобріян. Барон спав. Ле Кам перебував пів години в товаристві баронеси. Що відтак сталося? Воно не зовсім ясне. Ле Кам опинився на яхті Віолєти Моріс. Він став кричати, що Віолєта хоче його посварити з подружжям Тріобріян. Баронеса пішла за ним. Віолєта Моріс зачинилася у своїй каюті. Ле Кам довго авантурувався і виломив вкінці двері до каюти. Баронеса скрикнула в тому самому менті:

— Бережіться! В нього ніж у руках!

Залунали два вистріли. Ле Кам згинув на місці. Ножа, що про нього говорила пані Тріобріян, не знайшли при ньому. Віолєта Моріс сама зголосилася на комісаріяті і повідомила поліцію, що вона вбила Ле Кама приневолена до того його нападом. — Він хотів мене задушити і вкинути до води.

Причини тієї дивної трагедії покищо невияснені. Віолєта Моріс запевнює, що Ле Кам, який надскакував коло пані Тріобріян, був заздрісний, підозріваючи, що бувша спортсменка стоїть йому на перешкоді. Ці зізнання складала Віолєта немов у них не було нічого гидкого, навпаки вважала почування пані Тріобріян за щось зовсім буденного. Сам барон Тріобріян натякав, що він піддержував матеріяльно і Віолету Моріс і свого б. товариша з Чужинецького Легіону Ле Кама. З того теж зродилася їх взаїмна ненависть. Убивницю арештували. Слідчий суддя обвинувачує Віолету в убивстві з премедитацією.

Ціла трагедія має несамовитий посмак і є чи не найкращою ілюстрацією моральної гнилі, яка немов червяк точить деякі зґанґренованні розтратним та розпустним життям, кола французької аристократії.

—o—

СЕЗАЦІЯ ЛЬВОВА
НОВОВІДКРИТА Ф-МА
ЮГОСЛАВІЯ
ЛЕҐІОНІВ 43.
ЗАПРОШУЄ П. Т. ГОСТЕЙ.
Спеціяльність вироби оригінально-східні. Першорядна халва в одинадцятьох ґатунках, рахатилокум, чучхала, симетати, пастили, рідкі овочеві нугати і всі східні солодощі. Ціни низькі.

ЧУДЕРНАЦЬКІ КНИЖКИ.

Недавно появилася у французьких книгарнях книжка, зроблена з еластичного, некрихкого шкла, якого в останніх часах вживають до виробу самоходових шиб. Окладинка зроблена з молочного шкла, друк — із чорного лаку, що сильно прилягає до листків.

По книжці зі шкла появилася в Італії, в Савоні книжка з блях. Були це поезії якогось поета, друковані літографічним способом.

Але один і другий дивогляд притьмарила вістка, що один американський збирач рідких книжок і цінних рукописів має у своїй бібліотеці 50-карткову книжку, виконану зі золота. Листки, тонкі як папір, з еластичних золотих плиток, зішиті золотими нитками.

Окладинки голубі на 4 мм., також зі золота.

Ту книжку дістав у дарунку від своїх підданих один індійський раджа. При нагоді він подарував їх якомусь американському приятелеві і відтак через звичайні торговельні транзакції опинилася та „золота книга" у збірці американця А. С.

Не забудьте побажати

НА СТОРІНКАХ СВЯТ-РІЗДВЯНОГО „ДІЛА" СВОЇМ ДОРОГИМ СВОЯКАМ ПРИЯТЕЛЯМ, ТОВАРИШАМ, ЗНАЙОМИМ І Т. Д.

ВСЕГО 2.— ЗОЛОТІ КОШТУЄ БАЖАННЯ ДО 15 СЛІВ А 20 СОТИКІВ КОЖНЕ ДАЛЬШЕ СЛОВО.

ТУРЕЧЧИНА КРАЄМ СТОЛІТНІХ.

По останньому переписі населення в Туреччині виявилося, що живе там 6341 осіб, які покінчили вже 100 літ. В тім числі є 3885 жінок, що було би доказом більшої довговічности жінок, як мужчин.

—o—

Історичні анекдоти.

САМ НЕ ЗНАЄ.

Шведський король Оскар II. відвідував одного разу якусь жіночу школу. При тій нагоді звернувся до одної з учениць і запитав її, котрого зі шведських королів уважає вона за найбільшого.

— Король Ґустав Адольф і Карло XII. — відповіла одна ученица.

— Оскар II. — відповіла інша.

— Чому? — кинув питання Оскар, ледви стримавшись від сміху.

Дівчинка призадумалася і вкінці розплакалася та сказала, що вона не знає.

Король погладив її по голові, успокоїв і сказав:

— Не плач, маленька, бо цього і я не знаю.

ДОТЕП БІСМАРКА.

Коли Бісмарк зголошував уже вдруге свою резиґнацію цісареві Вільгельмові I., цісар уживав усіх заходів, щоб його затримати. Коли йому те не вдавалося, то вкінці, щоб таки намовити Бісмарка залишитися в уряді, почав він уживати ріжних прикладів і сказав тоді такі слова:

— Гляньте, алже я старший від вас, а проте ще сідаю на коня.

Толі Бісмарк відповів:

— Шож, воно так завжди бувае, що вершник довше витримае від коня.

ЛЕКШЕ КЕРМУВАТИ ДЕРЖАВОЮ, ЯК ЖІНКОЮ.

Одного разу запитав хтось славного англійського поета Мільтона, автора твору „Страчений рай", чому в деяких державах князь який по скінченні чотирнацяти літ кермує державою, мусить чекати на подружжя аж 18 літ.

На те Мільтон відповів:

— Воно тому такі звичаї, що лекше кермувати державою, як жінкою.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах **у ПРОМ-БАНКУ** Львів, Ґродзіцьких 1, І. п.

Живий труп із Сан Франціско.

Управителем одного маґазину в Сан Франціско був від кількох літ добродій, який знаменито виконував усі свої обовязки і щойно недавно виявилося, що по закону він уже давно помер.

12 літ тому Вілїям Ґріз, власник фабрики консерв у Шікаґо пропав без вісти. Розшуки за ним не дали ніяких успіхів. Чи Ґріз наложив на себе руки, став жертвою нещасливого випадку чи злочину — все те залишилося загадкою.

Жінка Ґріза ждала на мужа 10 літ і вкінці почала вести заходи, щоб її мужа признали мертвим. Федеральний суд вислухав справді її просьби і признав, що Вілїям Ґріз, помер.

Шість літ перед тим, заки він пропав, Ґріз обезпечився в користь жінки на суму 60.000 долярів. Вичекавши 10 літ і доробившись офіціяльного признання смерти мужа, п-і Ґріз почала домагатися виплати обезпечення. Обезпеченеве т-во виплатило справді 60 тис. долярів, тому, що не сумівалося в чесність жінки, яка 10 літ не зголошувала ніяких претенсій до обезпечення.

Одначе не так надіючись якогонебудь успіху, як радше із принятого звичаю всіх обезпеченевих товариств, які на свою руку переводять розшуки за тими, що пропали без сліду, дирекція згаданого обезпеченевого товариства дала доручення своєму розвідчому бюрові повести розшуки за Вілїямом Ґріз.

І розвідчики знайшли його в Сан Франціско.

Цікаве, що Ґріза справді схопили були ґанґстери в Шікаґо. Та він мав щастя й вони не вбили його. З якихось причин мусіли вони з поспіхом утікати зі Злучених Держав. Та сподіючись, що всеж таки згодом вдасться їм дістати окуп за Ґріза, вивезли гони його зі собою до Шанґаю. Там потримали його якийсь час і пустили. Ґріз побував кілька літ у Шанґаю та в інших китайських пристанях. Колиж по кількох роках вернувся до Злучених Держав, не хотілось йому вертатися до жінки і він почав жити в Сан Франціско, де теж добився доброго становища. Якби не розвідчики обезпеченевого товариства, то Ґріз жив би й далі як „живий небіжчик", пані Ґріз стала би здогичкою з майном мужа і 60 тис. долярів обезпечення.

НА СВЯТА поручає **живі риби,** маринати та ріжні делікатеси й овочі
Ц. ЦІМЕРМАН Львів, вул. Леґіонів ч. 45.

Польська закордонна політика.

Огляд польської закордонної політики пічаємо від взаємин Польщі з її сусідами.

Відносини між Польщею та Данцігом, які властиво не зовсім належать до закордонних з огляду на правне становище вільного міста супроти Польщі, були не дуже коректні. У літі державні органи Данцігу почали примусово доставляти польські діти до шкіл, а це довело до нцидентів та арештувань. 13. вересня арештовано трьох польських листоношів, які кольпортували польські часописи, що не мали в Данцігу дебіту. У жовтні дійшло в Данцігу до загострення на тлі питання польських парохій, розвязання „католицького центру". Всі ті справи викликували інтервенції польського високого комісаря. Крім того мін. Бек ліквідував конфлікт між Данцігом та Лігою Націй.

Відносини між Польщею та **Німеччиною** йшли по лінії договору з 26. січня 1926. р. Мін. Бек відбув у Берліні розмови з мін. Нойратом, мін. Герінг був на полюванні в Біловежі, мін. Грабовський їздив з офіційною візитою до Берліна. У липні їздили до Німеччини прогулька польських парляментаристів, у черені — польські комбатанти.

За минулий рік Польща заключила з Німеччиною низку договорів, як: 2. червня залізничу конвенцію, 25. червня у справі виїзду польських сезонових робітників, 5. жовтня порозуміння про транзитний рух через Поморя. Найважнішим актом була заява з 5. листопада у справі меншин. З огляду на те, що доходило до напруження між Польщею та Німеччиною на тлі злого трактування меншин, німецький уряд зобовязався шанувати права польської меншини, польський — німецької. У розмові між канц. Гітлером і амб. Ліпським узгіднено, що між обома державами не може доходити до непорозумінь на тлі Данцігу.

Польсько-совітські відносини були холодні. 17. липня рішив польський уряд ліквідувати свої консуляти в Харкові і Тифлісі. У грудні дійшло під Здолбуновом до двох інцидентів у совітському поїзді, що довело до гострої виміни нот.

Між Польщею і **Литвою** не дійшло до ніякого відпруження; у вересні дійшло до граничного інциденту, у березні міністр закордонних справ порушив питання польсько-литовських взаємин, на що ПАТ реплікував. Польська преса постійно жалувалася на переслідування польської меншини на Литві, у Польщі ліквідовано у січні литовську гімназію у Свенцянах і розвязано кілька литовських товариств; також кілька литовських установ розвязано в листопаді та грудні. Відомого литовського діяча у Вильні Сташиса засуджено за тайні звязки з литовським урядом.

Не поправились і **польсько-чехословацькі** взаємини. Положення польської меншини в Чехословаччині було довгі важке і викликувало реакцію на чеській парляментарній арені та в польській пресі. Такий стан довів до маніфестацій польсько-словацької приязни у Кринці та у Братиславі.

Премієр Годжа заповів 17. листопада, що уряд заспокоїть деякі домагання польської меншини, на це „Польська Інформація Політична" відповіла, що поляків може вдоволити лиш резьльна розвязка цілої проблеми.

Зате помітно закріпила Польща дружні взаємини з **Румунією.**

У половині лютого міністр освіти Анджеєску приїхав з візитою до Варшави і підписав там конвенцію про інтеллектуальну співпрацю. У квітні заключили обі держави між собою два договори: про співпрацю у справах молоді та туристичну. Поїздку варшавського православного митрополита Деніса до Румунії також використували для маніфестацій польсько-румунської приязни.

Та найважнішими подіями у польсько-румунських взаєминах була візита румунського престолонаслідника Михайла у Польщі у другій половині червня та поїздка маршала Сьміглого-Ридза на старшинську промоцію престолонаслідника Михайла 25 жовтня. Підчас побуту румунського королевича у Кракові рішено піднести польське посольство в Букарешті та румунське у Варшаві до ступеня амбасад.

5. липня відбулась у Букарешті нарада представників генеральних штабів польського і румунського.

З держав, які з Польщею не межують, найповажніше місце в польській політиці займала і займається Франція. Французько-польські взаємини були 1937. р. приязні. Франція дала в січні Польщі позичку, міністр Дельбос підкреслив у сенаті приязнь обох держав, у вересні переговорював з мін. Беком, а з початком грудня приїхав з офіційною візитою до Варшави і до Кракова. Премієр Складковський та міністри Роман і Свентославський їздили до Парижа. Французький міністр освіти Зей — до Варшави.

12. травня заключила Польща з Францією торговельний договір.

У польсько-британських звязках слід занотувати участь польської делєгації в коронації Юрія VI. у травні; при тій нагоді польські дипльомати перевели розмови з мін. Іденом та іншими британськими державними мужами. У вересні заключено польсько-британське порозуміння, у листопаді — умову між польськими і британськими верфами.

У липні був у Польщі брат британського короля, князь Кенту з жінкою, у грудні — відомий британський парляментарист Ленсбурі.

З **Італією** підписала Польща 18. травня торговельний договір, 26. травня — туристичний, 17. червня — фінансовий. 24. квітня заявив польський представник у Лізі Націй, що з польського погляду абісинська справа вже зліквідована, ще 1. І. польський уряд підчинив територію Абісинії свому римському генеральному консулятові. Мусоліні та мін. Чіяно підкреслили в офіційних заявах участь Польщі в майбутньому західному пакті. У травні приїхала до Варшави делєгація італійської армії, у грудні польська військово-легіонерська делєгація відвідала Італію.

Японське посольство у Варшаві та польське в Токіо піднесено до ступіня амбасад.

З **Америкою** підписала Польща договір про конверсію уленівських позичок.

Коли йде про взаємини Польщі з меншими державами, треба згадати про поїздку мін Свентославського до Будапешту (4.—7. VI.) та додатковий протокол до польсько-мадярської торговельної конвенції (30. червня; про візиту мін. Бека у Відні (8. квітня) та ревізиту мін. Шмідта у Варшаві (26.—28. жовтня), підчас якої підписано договір про культурну співпрацю; про поїздку мін. Романа до Брюсселі та про два додаткові польсько-бельгійські договори; про побут голяндської королівної Юліяни (січень—лют[illegible] та голяндського міністра торговлі і промислу (травень) у Польщі, про кілька господарських договорів зі Швайцарією; про візиту шведського міністра закордонних справ у Варшаві.

Міністр торговлі і промислу Роман відвідав у жовтні столиці **балтійських** держав: Ригу, Таллін та Гельзінкі; до Польщі приїздив з Естонії **начальний вожд**, шеф генерального штабу та міністр закордонних справ, та міністр господарки; з Фінляндії — шеф генерального штабу. З Латвією й Естонією заключила Польща договори про виїзд сезонових робітників, крім того з Латвією — ветеринарійну конвенцію. Польські воєнні кораблі відвідали у серпні латвійські й естонські пристані.

Знак охоронний

Чай Прівес

Сильно запашний. Дуже ядатний.

ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

По широкому світі.

У Єгипті спокійно; поліція заняла домівку „сивих сорочок". Єгипетські політичні кола твердять, що на зміну уряду не мали впливу закордонні чинники.

В Естонії введено в життя новий закон, що повністю обмежує автономію університетів.

У Франції загрожують нові страйки.

Югославянські політичні кола прихильно поставили уряд прем. Гоги.

ЯЛИНКОВІ КУПОНИ ЗАМІННІ

Найкращий дарунок це купон нашого омнібусу, бо обдарований має право виміни

ЗАВЕДЕННЯ РІЛЬН. ПРОМ. Р. ЖУРОВСЬКОГО ЛЬВІВ. КОПЕРНИКА 2.

„Leszczków"

ДЛЯ ЗАМІСЦЕВИХ:

виключна детальічна продажа і висилка зразків просто з Лещкова почта — телеграф — телефон: Лещків власне місце львівське.

Заява

ГУБЕРНАТОРА КОНСТАНТИНА ГРАБАРА.

В ч. 244 „Діла" з 5. листопада м. р. появилася розмова спеціяльного кореспондента „Діла", ред. Романа Голіяна, з губернатором Підкарпатської Руси п. Константином Грабарем. У звязку з тією надрукованою розмовою п. губернатор Грабар надіслав до Редакції таку заяву:

„Я довідався, що інтервю, яке я дав для часопису „Діло" (що появилося в ч. 244 з 5. листопада 1937) дало привід до невідповідних та помилкових думок; тому заявляю, що ані учасники ані провідники так званого „українського" руху з кол підкарпатських русинів своєю дотеперішньою льояльною і державотворчою поведінкою не заслужили на те, щоб їх підозрівати в іредентистичній політиці чи змаганнях.

У згаданому інтервю я й не розумів того так як це помилково пояснювали окремі часописи чи особи.

Ужгород, 27. грудня 1937.

Константин Грабар.
губернатор „Підкарпатської Руси".

*

Як видно з цієї заяви, спростування п. губернатора Грабара відноситься до такого речення згаданої розмови:

„На основі матеріяльних даних українцям у нас тоді інтерпретувати інакше, як суто політичний і сепаратистичний рух, як ідеольогічну течію, що не дається відлучити від поняття соборної самостійности. Є впливові політичні круги у нас, які твердять, що не може бути державно-співтворчого українцму в рамцях іншої держави, як українська.

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно шомісячну переплату, бо інакше не дістанете книжки зі шомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найлешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам шомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **Рідній Школі поможе кожний**, хто купить ялинку: біля церкви св. Юра або св. Пятниці; біля хл. школи Р. Ш. ім. Т. Шевченка (вул. Супінського 21) або біля школи Князя Льва (Личаків, вул. Круперська ч. 10) або на пл. св. Духа. Ялинки свіжо зрубані та дуже гарні.

— **Організація учителів абстинентів.** Дня 20. грудня м. р. відбулися установчі збори секції учителів абстинентів при т-ві „Учительська Громада" у Львові. Збори вибрали провід секції у такому складі: голова: проф. Л. Турчин, заст. голови — м-р А. Антонович, секретар і бібліотекар — проф. І. Тесля, звязок із Взаїмною Поміччю — д-р П. Білянюк, пресовий референт м-р Яр. Чума, члени: проф. П. Ісаїв, м-р Е. Жарський. Контрольна комісія: д-р Т. Глушкевич і проф. Ю. Редько. Довгі заходи коло організації учителів абстинентів увінчалися врешті успі-

Великий, багато ілюстрований, енциклопедично опрацьований

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ

КРИНИЦЯ

НА РІК 1938.

Потрібен в кожнім домі
єдиний своїм оформленням

МАЛА НАСТІЛЬНА ІНФОРМАТИВНА КНИГА.
Вадемекум кожного у його професійній праці.

ЦІНА ВСЬОГО ЗОЛ. 1.50.
Можна дістати у всіх книгарнях і в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10.

хом, побажатиб тільки, щоб секція абстинентів зуміла згуртувати все учительство.

— **Гарний приклад українських безробітних.** Українські безробітні у Львові, зорганізовані в Т-ві „Сила", дали приклад розуміння національних потреб для всього українського громадянства. На своїх сходинах згадавши, що „Просвіта", Мати всього нашого зорганізованого життя, вступила в 70-ий рік свого істнування, склали для Ювілятки свої, може й останні сотики на її великі ювилейні потреби, жертвуючи суму 15 зол. Так поступили ті, що залишившись без праці, самі живуть у чорній нужді, що самі потребують народньої допомоги для себе і своїх дітей. Своїм завзятливим вчинком українські безробітні дали гарний приклад для всіх тих братів і сестер, що їм іще країна нужда у вічі не заглядає, дали приклад, що за ним повинен піти увесь український загал.

Окраси на Ялинку

— **Мороз.** На Покутті настали сильні морози, що доходять до 25°. У Городенці знайшли на вулиці тіло мужчини, що замерз на смерть. Показалося, що це 67-літній Юрко Громак. У Львові доходять морози до 14 ст.

— **Загострена контроля білетів на залізницях.** Щоби вкоротити їзду зайцем та вживання тих самих білетів, залізнична влада загострила контролю над пасажирами. Кондукторів і перонових контрольорів повідомлено, що будуть дисциплінарно карані, якщо пасажирові не відобрано білету при виході із двірця.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у книжній добі.

— **Присуд у комуністичному процесі.** Тритижневий комуністичний процес у Тернополі скінчився присудом, яким засуджені: Стефан Бич, Йоахім Байтель, Володимир Дорошук, Гінде Фрідман, Соломон Гефнер, Анна Горбата, Хана Корнман, Стан. Вислоух, Сурах Магер, Йосиф Воловодюк, Марко Вовк, Лев Балзан, Мих. Бурак, Микола Джиджора, Роман Фінк, Іван Горбайчук і Стефан Труш по 2 роки вязниці, Петро Білоус і Дмитро Видловський по півтора року, Ізраїль Воль на 6 літ, Шабсе Гімельштайн на 5 літ, Мендель Кернер на 4 і пів, Моріц Вайнґлас на 4 роки, Авраам Білер на 3 і пів, Симон Більський, Петро Цупрак, Дмитро Довбуш, Петро Герій, Стан. Криськів, Ізраїль Лявфер, Захар Ляхман, Михайло Мишанець і Павло Старинський по 3 роки, Влад. Більський, Ізак Фрідман, Маркус Лятайнер і Влад. Мандзій по 2 і пів. Усім засудженим на основі амнестійного закону даровано частину кари, так що всі, яких засуджено на 2 роки, покинули вязницю, тимбільше, що слідство тревало цілий рік. Чотирнадцять обвинуваченних увільнено.

— **Спроневіреня на пошті.** В поштовім урялі в Яблонові під Коломиєю викрили значні грошені зловживання. Наслідком карного і дисциплінарного доходження звільнено начальника уряду Тадея Сайдака, якого потягнено до судової відповідальности за спроневіреня 2.700 зол. Одночасно відповідає перед судом поштовий урядовець Петро Мосюк, що солідарно з начальником має заплатити спроневірену суму.

— **Арештування фальшівників монет.** В Зеленій пов. Скалат придержано щлюсаря Герша Бірнбаума під закидом фальшування міклених і срібних монет. Підчас ревізії знайшли у нього прилади до фальшування грошей. Переслуханий у грималівському городському суді признався до вини. Арештовано теж його брата, що пускав фальсифікати в обіг.

— **Краєва хроніка.** 22-літня Софія Ротштайн зі Сколього, яка терпіла на церковний розстрій, кинулася під поїзд, що надїхав зі Стрия. — Бандити напали на трафіку Регіни Фішман у Самборі та зрабували трохи тютюну і 5 золотих в готівці. — 3-літній Буньо Вайсберг впав до балії з кипятком і помер від попарення. — На залізничому шляху Львів-Самбір найдено тіло 21-літньої Анастазії Дудек з Косівця пов. Городок. Не відомо, чи це самопбивництво чи жертва нещасливого випадку. — В Космачі 12-літній син газевого Стан. Барткевича орудував рушницею так нещасливо, що положив трупом свого 5-літнього брата Ярослава, стріливши йому в груди. —

купуємо тільки

На Ялинку
найкращий і найцінніший
дарунок це
КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
20 томів вартости зол. 39·—
ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодинокого зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Мисютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.
Хто замовить цілий комплєт — не платить пересилки.

Останні вісти.

ЧАНКАЙШЕК ВІДКИНУВ МИРОВІ ПРОПОЗИЦІЇ.

ГАНКОВ. З достовірного джерела повідомляють, що німецький амбасадор закомунікував маршалові Чанкайшекові мирові японські пропозиції. Чанкайшек негайно відкинув їх.

ПРИПИНИЛИ ЖИДІВСЬКІ ЧАСОПИСИ.

Авас повідомляє з Букарешту, що румунський уряд припинив кілька жидівських часописів, які виходили в Ясах.

у „Фортуні Новій"

ВІДСТУП ЧЕРВОНИХ ЗПІД ТЕРУЕЛЮ.

Націоналїні війська вийшли до Теруелю по знаменитій перемозі над червоними. Вчора в год. 17. залога Теруелю вислала до Саламанки таку телеграму: „Ми в переможнім Теруелю, в нашому настав величезний ентузіязм". Червоні боронятьси ще на кількох вулицях, але назагал відступають у безладі. Відсіч увійшла до міста ще рано, але получилася з обложеними аж впополудне.

ЗГОРІЛА СОВІТСЬКА АМБАСАДА.

З Нанкіну повідомляють, що згорів там будинок совітської амбасади, якого ніхто не займав ще від тієї пори, як китайський уряд переніся до Ганков. Причина пожежі невідома.

ТЕРОРИСТИЧНА АКЦІЯ КИТАЙЦІВ.

Сьогодні 1. ц. м. вполудне група китайців к 20 люда обкинула японський відділ ручними грапатами. Чотирьох японських вояків і 3 китайців-прохожих ранено. Одночасно терористи розкинули летючки з написом „Смерть зрадникам!" Імовірно йде про китайців, які співпрацюють з японцями. Цілу дільницю, в якій трапилася ця подія, окружили поліційні кордони. Поліція переводить масові арешти.

— **8 смертних присудів.** Міністерство справедливости виготовило статистику смертних присудів у Польщі. Показуеться, що в 1937. р. виконано 8 смертних присудів за кримінальні злочини.

— **Невже Марушечко замерз?** Вже десять днів тревае облава на відомого бандита Марушечка, що втік у ліси після нічної стрічі з поліцією на шосі під Радомом. Підчас перестрілки згинув толі, як відомо, один селянин, власник воза, а другого бандита Кашевяка поранено і він перебуває тепер у шпиталю. Тому, що Марушечко пропав без сліду, здогадуються, що він замерз у лісі і лежить під снігом. Втікаючи, він лишив на возі свій плащ і не мав при собі ніяких харчів, а тимчасом потискули сильні морози. Майже неможливо, щоб Марушечко міг утекти дальше, бо район трьох повітів окружила поліція.

Даймо „Просвіті" **гідну матеріяльну підтримку! Вона мусить рости й міцніти, бо Нація хоче й мусить жити та розвиватися.**

— **Нова судова справа кн. Радзівіла.** В городському суді в Острівці заскаржено кн. Мих. Радзівіла на основі ст. 282 к. з., що передбачує кару за усування з під лицитації занятих екзекуційно предметів. Процес вяжеться з іншою цивільною справою, коли занято в лісі зрубане

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО"

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА **Львів, Ринок 10.**

Найбільше поширення свідчить про високу якість паперців і туток

„КАЛИНА"

дерево. Кн. Радзівіл заголосив свого часу скаргу на коморника й екзекуцію внесено. Одначе віителі відкликалися до другої інстанції, яка признала екзекуційну чинність важною. Коли ж мало прийти до ліцитації, показалося, що кн. Радзівіл продав дерево. Суд розглядатиме справу аж після повороту кн. Радзівіла до Польщі.

— **Проф. Фройд про виховання молоді.** З приводу 81-ліття свого життя віденський проф. Фройд, відомий творець психоаналізи, виголосив у гурті знайомих, учених і журналістів промову, в якій скритикував нетолератні настрої серед сучасної молоді. У школі учать багато цікавих річей, одначе забувають про найважніше: штуку співжиття з людьми. З кожним роком людство чисельно зростає, особливо по великих містах. Що крок маємо діло з людьми з ріжним інтелектуальним рівнем і ріжними расами і що крок бачимо погане виховання. Добре виховання повинно шанувати чужу індивідуальність. Особливо молодь зискала би на тім, якби за прикладом давніх часів слухала рад старших людей і користувалася їх досвідом. Сумно дивитися, як щораз більше розвивається тенденція поладнувати спірні справи силою пястука. Викликує це ворожі настрої та веде до конфліктів із зброєю в руці. На денному порядку війни і витрачується масу гроша та енергії непродуктивно на армії та зброєння. Спеціяльну увагу повинен молодий чоловік присвятити доборові доброї товаришки життя. Бо родина є і все буде підставою моральности народу.

— **Дім гніздом гадюк.** В містечку Ляндсберг у Сх. Прусії викрили в пивниці одного дому гніздо гадюк. Усі гадюки числом 163 штук вибито.

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

СКЛАД ШКЛА, ПОРЦЕЛЯНИ, ЛЯМП ЕЛЄКТР. І НАФТОВИХ

та виposажальня начиння на шлюби і забави

Львів, вул. Казимира Великого 17.

— **Жахлива експльозія динаміту.** З Мельбурн повідомляють про трагічну подію підчас полювання. Заблукана мисливська куля впала до магазину копальні вугля і спричинила експльозію 10 скринок із динамітом. Від вибуху згинуло одна жінка і хлопець. Вибухова сила була така велика, що відкинула тіло жінки в море, віддалене 80 метрів, а два поблизькі доми завалилися, при чому 5 осіб тяжко потовклося.

— **„Поліційний пес" заборонений.** На основі виданого на днях розпорядку в Німеччині не вільно вживати слова „поліційний пес" для означення собак, уживаних у службі безпеки. Замість того введено термін „Шуцгунд", значить пес служби безпеки.

— **Совіти арештували письменника за повість.** Совітський письменник Макаров написав повість „Міша Курбатов", у якій представив у яркому світлі внутрішнє життя в одній великій державній фабриці. Автор піддав різкій критиці адміністрацію і виконання пятилітки, нарікаючи на долю робітників у країні диктатури пролетаріяту. ГПУ сконфіскувало цю книжку, а автора арештувало.

— **Старшини чи шпіцгути.** Совітська влада видала розпорядок, що кожний старшина червоної армії мусить відбути курс політичного шпіцгунства. На тих курсах старшини мають пізнайомитись докладно про політичну ситуацію в чужих державах, особливо сумежних з Росією. Оборонці революції мають розуміти небезпеку, яка грозить Росії від її антикомуністичних сусідів.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Під нові роки.

Мій новорічний фейлетон у минулім році стрінувся з закидом, що я разом з „Греко-Католіком" і „І. К. Ц." пропагую уніфікацію календарів. (Під уніфікацією календарів прошу не розуміти уніфікації „Календарів"! Борони Боже! Тоді Галичина стратилаб одну з найбільших галузей своєї літератури!).

Цілий рік тримав я закид у кишені, щоби на другого 1. січня його витягнути і... написати знову новорічний фейлетон.

Шановні Читачі — ніде правди діти — всі ми в суботу, першого січня почали 1938. рік. Всім, хто має посаду виплатили в суботу місячну платню (трохи грішми, трохи бонами!), всім, хто має добру посаду виплатили і платню і новорічне, а хто має дуже добру посаду то ще й річну гратифікацію. Дві останні категорії страшенно в нас рідкі, але може десь і бувають — тому про них пишу.

В суботу люди стрічаючись на дорозі чи в бюрі казали собі:

— Всього кращого в новім році!

І відповідали собі:

— Наш новий рік за два тижні!

Але за побажання дякували.

Бо з пятниці на суботу, в цілім світі, в 24 годині згасли світла, гомоніли дзвони, вили сирени фабрик, трубіли гудки пароходів, а менше чи більше грошевитий народ трубів що тільки заносило алькоголем — до кольонської води і денатурату включно.

Як-же не повірити, що в суботу почався новий рік: у календарі, в історії людства і в нашій мізерії?!...

За два тижні прийде до нас симпатична наша знайома — Маланка, зараз за нею її хлопець — Василь. За два тижні заспівають:

„Василь сіно косить,
Маланка їсти носить,
Го-го-го-го добре вино!"...

За два тижні підуть по хатах старі і молоді з золотим зерном пшениці у кишені, з золотим словом на устах:

„Сійся, родися, жито-пшениця,
На щастя, на здоровля,
На Новий Рік!"...

І буде свято і буде відправа в церкві і буде якась дивна радість, тиха і лагідна, мов відблиск далекого сонця на стоках гір.

Але розмови підуть не новорічні:

— Мені, знаєте, рік дуже добре зачався Тому тиждень...

І на те нема ради.

— А мені але, Тому півтора тижня...

На мою думку календарський новий рік не перешкаджає церковному. Можна їх зовсім добре помістити в рямцях нашої психіки і традиції.

Кожне наше велике свято має три дні: Великдень, Різдво... Чому Новий Рік не має мати „два?! Дотого і вигода величезна. Не повезе комусь по першім новім році — нехай має надію на другий за чотирнацять днів. На випадок чого є змога себе піддурити, а ми-ж такі майстри в піддурюванні себе в ріжних справах!

— Ото вам трапилося! На сам новий рік! Ну-ну...

— На який новий рік? На першого січня! В мене, товаришу, новий рік на Новий Рік.

Або навпаки:

— Ви, чотирнацятого, на сам Новий Рік, захорували!? Неприємне почуття, правда?!

— Чому?

— Бо на новий рік.

— Для мене, пане, новий рік почався як у цілім світі — першого січня!

І спокій!..

А тепер дещо з ворожбитства.

Мій приятель Л. Л. каже, що всі паристі роки були для нас, українців, завжди щасливі. Битва під Полтавою і ще кілька дат як виїмки тільки доказують правило. Коли вірити в цю ворожбу, то 1938. рік буде для нас щасливий, на кожний випадок щасливіший від 1937. Коли-ж не вірити, то все таки надіятися можна.

Я раджу вірити і то вірити твердо.

Кажуть: віра без діл мертва есть. Правда. Але й діла без віри не багато варті.

Тому: вірмо всі!

Галактіон Чіпка.

— **Хто спричинив смерть Левоневського.** Сенсаційні revelяції про невдачу совітського летуна Левоневського приніс один чужинець, що приїхав із Москви. Левоневського мали арештувати перед його летом з Москви до Сан Франціско під закидом зносин з агентами чужої держави. Крім того Левоневський видався Єжовові небезпечною людиною, бо був родом поляк (його брат служить у польській армії) і знав усі військові тайни та стратегічні летунські бази Совітів. Знаючи, що йому грозить, Левоневський просив Єжова, щоби позволили йому добровільно вмерти смертю летуна, а не ганебною смертю „ворога народу". Єжов згодився на це під умовинною, що лет приготовлять механіки, яких призначить ГПУ. І Левоневський розпочав лет не знаючи, які дефекти міг мати літак. Знав тільки одно: літак скорше чи пізніше мусить упасти. Так згинув у підбігунових околицях славний пільот, а разом з ним погибли теж його товариші, на яких теж падало підозріння, що є ворогами Сталіна.

— **Політичне вбійство і самогубство.** Як повідомляють з Парижа, наслідком суперечки на політичному підкладі, еспанець Віторіо Мартінец застрілив з револьвера генерального скарбника республіканського еспанського комітету в Парижі Вірхілія Пеуза, після чого відобрав собі життя.

— **Рідкі вістки.** З ріки Десна виловили рибу, вагу коло 80 кг., а в її нутрі знайшли ціле порося, кілька штук дробу і частину кінської ноги. Рибу передали до музею. — З Анголі (Африка) повідомляють, що в районі Майомбе відкрили золотодайні поля.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально звана крамниця І. Шлєєр, Львів, Легіонів 85, що продає гуртом і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевше, також стрінете там завсіди найелегантнішу українську публіку. Самозрозуміло, що обслуга теж українська. і—7

З кіна.

КІНО КАСІНО: „ГРАФИНЯ ВЛАДІНОВ".

Фільма з російської революції. її дія починається в 1913. р. Англієць, що студіює російську мову та довший час був уже у Петрограді, вертається туди як газетний кореспондент. За політичну статтю, ворожу до російського уряду йому кажуть негайно покинути Росію. Він в останній хвилині залишається, приймаючи пропозицію одного англійця, щоб працювати в англійській контррозвідці. Ввійшовши до революційних студентських гуртків, він попадає за участь в одному замаху між засуджених на Сибір. Його фальшивий російський пашпорт наказує йому ввесь час грати ролю росіянина. З вибухом революції в 1917. р. як політичний заслужнець він вертається до дому і тут стає підчас громадянської війни большевицьким комісаром. На цьому становищі він зустрічається з одною графинею — власницею великого маєтку, з якого проганяють большевики всіх панів і де розстрілюють „буржуїв". Більшу частину фільми займає історія втечі того молодця з аристократкою, в якій він закохався. Сцени російської революції зображені дуже вірно, без дешевих ефектів, не так, як у популярних фільмах. Хоч уся фільма наверх буцім-то кримінальна, вона має глибший психольогічний підклад і визначується справді поетичними оригінальними сценами. Чудова сцена прокиду графині в самотній палаті, звідки вся служба повтікала в ній большевицького перевороту, сцена, як вона ховається в лісі, сцена божевільного начальника станції і сцени допиту большевицьких комісарів. Марлена Дітріх дістала новий прегарний сценарій і відограла свою ролю просто, чайже без акторського мистецтва. її партнер Донат — гідний її товариш.

Через „Просвіту" — до Воскресення! Ставаймо під прапор „Просвіти"! Не жалуймо для неї ні праці, ні гроша!

? М. С. М. С. М. Я. ?

Це початкові букви тих товарів, які необхідно закупити до святочних страв і печива. Ось вони: масло, сир, молоко сметана, мід, яйця. Їх закупити треба тільки в Маслосоюзі, бо маєте певність дійсно повновартісного і гарантованого щодо якости товару.

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв

По 10 зол. зложили: Біленький Микола, Пашків-Загода; Цибикова Катря, Надвірна; Грицевецька Іванна, Львів; д-р Федорович Іван, Білгорай; П. С. К. Рудки; Райкова Молодырел. Озірна; д-р Добротвір. Линиця Долішня.

По 5 зол.: Будзан Роман, Голосів; Вороневич Евстахій, Підгайці; Ференц Корнель, Збів; Гарбарня „Астра", Стрий; д-р Пушвар Микола, Городок; інж. Паламарчук Роман, Городок; Дубацький Осип, Побук; о. Згорянкевич Франц, Поляна; о. В. Рудно, Сваричів; Повітова Торговельна Спілка, Яворів; читальня „Просвіта", Гусаків; Чернецький Антін, Острів; дир. Василь і Марійка Япульчани, Синевідсько Вижне; Ольшанська Павлина, Жовква; Паращук Дм., лікар, Городенка; д-р Бажалук, Синів; д-р Горбовий Володимир, Долина; Войдунин Іван, Бродівок; д-р Карамович Евген. Камінь; Бабакова Стефан'я, Камінь; д-р Мисюк Теодор, Тернопіль; Котик Юліян (зі збірки), Пархач; управа дібр Стрільбичі; Успенська церква, Львів.

По 4 зол.: Пилипець Леонтій, Яструбків; Коженьовська Стефан'я, Перемишль; д-р Моспанюк Антін (зі збірки на весіллі), Рожнітів.

По 3 зол.: Кульчицький, Перемишль; д-р Семенівський Теодозій, Солич; читальня „Просвіти", Завишня; Саладикова Юлія, Камінки; д-р Задурович Август, Снятин; Кишакевич Лев, Лежайськ; Гринь Гринь (збірка на весіллі), Вербіж; о. Петик Іван, Самбір; проф. Чубатий Роман, Ніско; Бандура Гринь, Варяж.

По 2 зол.: Курець Іван, Семків; Плавскач Володимир, Свидів, Пашрієва Осипа, Копривниця; Кузьмів Остап, Перемишль; Особа Петро, Людвинівна; Іваків Павло, Рудки; Менчак Степан'я, Устє Зелене; Ширемета Прокіп, Турка; Туркевич Михайло, Вуськ; Перерська Михайлина, Коломия; Майстер Фридерик, Варшава; Касян Василь, Варшава; д-р Банах Олекса, Монастириська; Барабаш Іван, Льв'я; Казенник Дмитро Любаня; о. Сповський Антін, Лишки Яворівські; о. Гадзевич Онуфрій, Рудки; Кірничуківна Апол'онія, Кути; Кононинська Олена, Люблин; М. Ковалівська, Стрільбичі.

По 1 зол.: М. Гима, Винова; Гузар Антін, Чоловічні Вел.; Гуменний Павло, Коритниця; Васараб Мих., Лисівці; Лозинська Наталія Торкобжег; Тустановнч Лукія, Львів; кооперативна „Відродження", Рибники; о. Кодіма Софрон, Міхновець; Чайківська Мальвіна, Перемишль; Салямон Стефан, Сопоги; Фердей Микола, Подлужбіне; о. Чума Мирон, Кавалеровичі; Конштадтович Лонгін, Гусятин; Добрянська Ольга, Коломия; о. Котик Леонід, Сурохів; Потопчинова Олена, Стоянче; читальня „Просвіта", Токи; Мельник Богдан, Пічаївці; Сасовська Іван, Скалимежниче; Шишка Іван, Зусова; Фартух Олекса, Жовква.

М-р Проздовський Ярослав (зі збірки), Борщів 26 зол.; Наконечний Олесь (зі збірки), Чортків 18.50 зол.; о. Пр. Бохівський і дир. Ст. Сонік (зі збірки), Рава Руська 9.75 зол.; Андрушак Андрій (зі збірки), Городенка 9.50 зол.; дир. Романський Ярослав, Мільно 6 зол.; двоє'вчителі молочарні Уїздівці 4.10 зол.; о. Чапс Петро (зі збірки в церкві), Кружничі 4.50 зол.; проф. Ковальський Тадей, Хедерів 1.50 зол.; Петик Степан (зі зб'рки), Калуш 8.60 зол.; кооп. „Міщанська Родина", Городенка 3.40 зол.; Сагайдак Олена, Лани 2.50 зол.; чит. „Просвіти", Потоки 1.50 зол.; м-р й. Зарицька, Лучки 1.50 зол.; Родин Гринь, Розвад'в 0.50 зол.; Шило Теодор, Синевідсько Вижне 0.50 зол.

Разом **384.38 зол.**

Всім П. Т. Жертводавцям складаю щиру подяку.

За Академічне Лушпастирство:
о. д-р Іван Гриньох,
Львів, пл. св. Юра 5.

Щиро повітаємо Ювілятку „Просвіту в 70-ті роковини її великої праці. Щедро зложім жертви на „Дар Просвіти"!

Дописи.

ГОРОДОК.

Містерії з виборами до управи міста Городка. Найбільш актуальна в Городку н'д сучасну пору є справа виборів бурмистра міста. Після голосного самогубства одного з урядовців магістрату (якого причини широко коментувала польська преса), викриття величезних зловживань на суму понад 100.000 зол., а-рештуванпя та звільнення кількох урядовців магістрату прийшли зм'ни на становищі бурмистра. Тимчасово функції бурмистра виконує заступник. Українці мають у м'ській раді всього 4 радних (з того 1 москвофіл) на 14 польських і 6 жидівських. Тепер у зв'язку з виборами бурмистра висунено кандидатуру українця на лавника. Дня 7. XII. відбулися доповнюючі вибори до управи м'ста Городка. Бурмистра не вибрано через розбиття голос'в, а при виборах на лавника зпомiж двох кандидат'в, полька та українця, вийшов лавником 13-ма голосами проти 7-ох українець п. Михайло Пуньовський. Вибір українця лавником викликав страшне обурення серед ендеків та їх прихильників, котрим участь українця в управі м'ста дуже не на руку. Отже звели до староства виборчий протест з домаганням уневажнити вибори. В протесті відносять заміти, що вибори не були переведені формально, бо нпр. не в'дчитано регуляміну, то в часі виборів вписано виборцям картки до рук, що зовсім не покривається з правдою і т. п. Аж дивно стає, коли подумати, що цінних неформальностей не завважили в часі виборів і помітили їх щойно тоді, як оголошено їх вислід. А предсідником виборів був старий правник, радник суду Шибальський, було присутніх кільох учічених правників, був і сам староста, також магістер прав та його заступник... Характеристична також поведінка управи м'ста, яка до останньої хвилини скривала протест, кажучи українським радним, що лавника затверджує староста. Цікаво, яке буде рішення старости, що сам наглядав над законним переведенням виборів?! З цілої акції ендеків, щоб не допустити українця до управи м'ста, виходить, що вони дуже бояться, щоб чесна людина не вглянула в господарку городецького магістрату, що вже виробила собі „добру" опінію в цілому краю.

СТРИЙ.

Загальні Збори Взаїмної Помочи Українського Вчительства. У Стрию відбулися дня 12. грудня при участи 56 членів. Зі звіту, що його зложила голова т-ва дир Котович Володимир, довідалися ми, що товариство правильно розвивається і старається згуртувати все наше учительство, даючи йому фахові поради та шомісячними сходинами з рефератами на них причиняється до улекшення важної фахової праці. Зі зв'ту дир. Культицького, скарбника т-ва, виходить, що Окружний Відділ має значний допомоговий фонд, з якого користає багато член'в і всі свої зобовязання як член супроти т-ва, так і т-во супроти членів виконує правильно. По довгій дискусії на внесок дир. О'ленького признано уступаючому видїлові абсолюторію, а на внесок дир. Винницького ухвалено видїлові подяку і признання за усп'шну працю. Через акламацію вибрали збори поповно той сам видїл, даючи йому повновласти на заг. збори центрального Т-ва у Львові.

Т-во „Міщанська Бесіда" під головством п. Осипа Крас'нського вибивається на тільке місце серед місцевих установ. Кожної неділі по Вечірні гуртується в кімнатах т-ва багато член'в, де видїл подбав про цікаві реферати. Деякі з них, як інж. Бандери про загу осадливости, проф. Лебіщака на освітні теми, дир. П'єнка про М. Шашкевича, проф. Залеського про Лесю Українку, викликали жваві заінтересування і причиняються до поширення національної свідомости.

Будова „Народнього Дому" на передмісті Лани запікавила вже всю свідому громадянство Стрия. Розсвідчених міщан хотіли б посадити всі люди доброї волї. По два дискусійні збирання в місцевій читальні „Просвіти" переводили місцеві адвокати д-р Гаврилків, д-р Калуський, м-р Попох і д-р Лужецький, але остаточно найти одну спільну платформу для збірної праці всіх міщан не повелося. Остаточно вибрано дідовий ком'тет, до якого увійшли по два представники пяти установ передмістя, отже і ті 10 ос'б не можуть дійти до одностайного діланпя, так, що традиційна розварливість міщан може всі зусилля обернути внівець. Можеби всеж таки в Стрию найшовся хтось, що своєю особою зум'є би уєдинити ті недорості відносини на Ланах?

Загальні збори читальні „Просвіти" на Ланах відбудуться 26 грудня. Треба признати, що хоч на Ланах нема відповідної домівки і всі товариства мучаться в одній кімнаті Братського Дому, то читальня „Просвіта" останніми часами виказує правильний розвій та гуртує численну молодь, яка дає запоруку, що настануть кращі часи і на Ланах. На зборах молодь і всі члени одночасно ухвалили положити всіх зусиль і ще цієї зими закупити площу, розпарцелювати й між член'в і в той спосіб започаткувати реальну працю вал запагненням на Ланах Нар. Дому, де всі українські установи найшли би приміщення. По довгих дідових нарадах вибрано видїл у тім самім складі, що минулого року з п. Болестою як головою.

Вистава „Ой видно село" відбулась заходами читальні „Просвіти" на Зваричах 26. грудня у Братськім Домі на Линах. Маленьке передмістє — присілок Стрия — завдяки праці місцевих свідомих міщан (абс. торг. школи п. Болеста, Зварич Дмитро і кількох з молоді) показує, що при добрій волі можна навіть у найменшій хаті вести хосенну працю. Вистава випала гарно, згуртувала добрану молодь передмістя Лани і стала заохотою до дальшої просвітної праці. Слід би тільки громадянству Стрия заінтересуватися більше працею читальні на Зваричах і помогти їй відповідними рефератами до дальшої успішної праці.

СТАНИСЛАВІВ.

З відчитової салі. Заходом Філії „С. У." відбувся мин. нед'лі у салі „Нар. Торгівлі" відчит проф. д-ра А. Книжинського на тему „Науковий погляд на українську націю". У цікавому й основному рефераті подав презегент дотеперішні погляди на українську націю таких людей, як Куліш, Костомарів, Драгоманів, Липинський та Ярема. Погляди тих визначних українських учених д-р Книжинський піддав критичній аналізі, протиставляючи їм свій погляд на українську націю. Презегент спирався на історії, письменстві та устній словесности. Нація це — по словам д-ра Книжинського — ірраціональна спільнота. Українську націю схарактеризував презегент такими поняттями, як одновірство, ієрархічність, пошана авторитету, розум'ння Бога як Батька, культ праці. Нинішні часи уважає д-р Книжинський переходовими, для української нації чужими. Тема відчиту цікава й актуальна, але — як на один раз — за широка, тому багато думок вийшло фрагментарично. Шкода теж, що по рефераті не було дискусії, бо напевно вона булаб дала багато цінних думок. Але не всі слухачі погоджуються з виводами д-ра Книжинського. Публики, як на Станиславів, досить, коло сто осіб.

З життя Княгинина-Гірки. В середу 22. грудня Марійські Дружини у Станиславові-Гірці улаштували в салі чит. „Просвіти" святочну академію в честь Непорочного Зачаття Пресвятої Діви Марії, Покровительки Марійських Дружин. З неодинокох точок богатої програми найкраще вийшла точка четверта: Матюка „За співом пташин" — оркестра Мар. Дружини муз. виконав Шле свято лишило прегарне враження й було доказом, що українське громадянство розуміє вагу релігійного виховання, заповнюючи салю „Просвіти" по береги.

Б. Л.

НОВА КНИЖКА! НОВА КНИЖКА!

ЮРІЙ ЛОСАЧ

Ч А Д

повість.

НАКЛАДОМ В-ЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО",

яку наші точні передплатники дістануть у найближчих днях.

Спорт.

ЛЕХІЯ — УКРАЇНА 5:3 (2:0, 2:1, 1:2).

Молоді гаївчарі України зробили сильні приєм. ну несподіванку осягнувши виспіх 3:5 з Лехією. Адже Лехія завжди одна з найсильніших, тепер мабуть та ки найсильніша, перемогла минулої неділі місцеві околиці Чорних 4:0. Наперед обчислений казали сподівати висококлясної програної наших молодих і малорутинованих змагунів. Так теж і започаткувала по першій терції на катастрофальну програму. Оба команди України виказували дуже мало агресивности і лише дуже рідко вдавалося їм переїхати оборону Лехії. Зате в третій терції при стані 0:4, наша дружина немов відродилась. Оба напади, зокрема другий накинули пристарикуватим грачам Лехії темпо і виявили несподівану агресивність. На вислід не треба було довго ждати. Україна здобула перші ворота зі стрілу Марушин.

Треті терція — це безапеляційна перевага України, яка вінчала Лехію під свої ворота. В тому часі Лехія обмежується тільки до прицільних випадів. Якби не випадок при кінці матчу зі Скрипіком, то мабуть наша дружина змогла була теж премісувати з Лехією, яку несподівані, сильні й небезпечні наступи України зовсім сенсаційними.

Ворота для нашої дружини здобули: Дацьо, Мицинський і Маринець.

УКРАЇНА — ЧОРНІ ПОГОНЬ — ЛЄХІЯ.

Ганьковий турн'р аматорських дружин відбудеться в неділю 2. п. м. на ледовищі Погоні, при вул. Шимоновичів. Початок турніру в год. 7. веч.

УКРАЇНА — ЛЄХІЯ.

Боксерський, товариський метч обох дружин відбудеться в неділю 2. п. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок у год. 7. вечором.

—o—

Нові книжки й журнали.

НАША КУЛЬТУРА, науково-літературний місячник. Р. III., ч. 11. Зм'ст 11 (31) книжки „Нашої Культури" такий: Проф. д-р Я. Гординський: Повість у Радянській Україні. — Проф. Д. Косій: Духове обличчя Ольги Кобилянської. — Проф. д-р Є. Гринах: Маркіян Шашкевич на основі власних листів. Огор'чки „Русалки Дністрової". — Проф. д-р К. Студинський: Остап Нижанківський у моїх спогадах. VII. Три поясові концерти хору Остапа в р. 1886. — Проф. д-р З. Лисько: Занепад музичного мистецтва в Галичині за 1850-ті роки. — П'дполк. В. Батимович: В'йна й культура військовости. — Д-р Д. Олійчин: Метелиця з видання 1783-го року (зі вступом). — Д-р Д. Олійчин: Пам'ятні вістечки примучання українців. — Д-р В. Королів-Старий: Анна Ярема. — Проф. д-р Ів. Огієнко: З чеського мовознавства. — Рецензії й огляди: І. Огієнко: „Петро Петрович", повість В. Гренджі-Донського. Ол. Чернова: „Бенеш і славянство" д-ра В. Цейхана. — Хроніка українського наукового й культурно-освітнього життя.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкіряні каганці

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 90 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Неділя 2. І. год. 12 полуд. „Ізабо і Франек" казка для дітей; год. 3.30 „Сі-сі"; год. 7.30 „Сі-сі".
Понеділок 3. І. год. 7.30 „Сі-сі"
Вівторок 4. І. год. 7.30 „Сі-сі".
Середа 5. І. год. 7.30 „Сі-сі".

Театр Різнородностей:

Неділя 2. І. год. 3.30 „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".
Понеділок 3. І. год. 7.30 „В перфумерії".
Вівторок 4. І. виставн нема.
Середа 5. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Театр „Цірк-кун" у Львові. Сала „Уль", вул. Осолінських 10.

Неділя 2. І. год. 7.30 „Можна, але обережно".

Український Театр Б. Сарамаги — Сала жид. театру, Ягайловська 11.

7. І. год. 8 веч. „Вікторія та її гусар", оперета на 3 дії П. Абрагама.
8. І. год. 8. попол. „Еспанська муха", комедія на 3 дії Мілера.
8. І. год. 8. веч. „Графиня Маріца" оперета на 3 дії Кальмана.
9. І. год. 8. попол. „Вікторія та її гусар" оп. на 3 дії Абрагама.
9. І. год. 8. веч. „Осінні маневри" оперета на 3 дії Кальмана.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:
2. І. Маруся Богуславка.
3. І. Мазепа.
4. І. Ніч н'д Івана Купала.

СХІДНИЦЯ:
5. І. Хмара.
7. І. Жайворонок.
8. І. Маруся Богуславка.
9. І. Ніч під Івана Купала.
10. І. Мазепа.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕЛЗ:
2. І. Орлеанка.
3. І. Дівча з Маскоропаду.
4. І. Муж двох жінок.
5. І. Ніч під Івана Купала.

З Белза іде театр до Рави Руської. Режисер'я вик'нчує до постанови: 1) Ірод Великий, 2) Орфей у пеклі, 3) Лісова Пісня.

Зол. 30· — годинник ручний з 14 карат. золота Дивол 15 робіт, тільки у Б. ГРІНБЕРГА Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдячний"
АТЛЯНТИК: Королева Вікторія"
ВАНДА: „Королева закупівлів", „Пісня кохання".
ГРАЖИНА: „Це про вас одна".
ЕВРОПА: „Кохання під Рождество".
КАСИНО: „Графиня Влалінка" з Марікою Пітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і пропав".
МАРУСКІВКА: „Дибук".
МЕТРО: „Матура".
МІРАЖ: „Пісня засуджених".
МУЗА: „Фікер ч. 13".
ПАКО: „Пасажирка зайцем" (Шерлі Темпль).
ПАЛЯС: „Князь Іго" із Сонею Гені.
РАЙ: „Трійка гільтків".
РІЯЛЬТО: „Лєдяно" з Лан. Дарі.
СВІТ: „Вірна ріка", „Пекельне провалля".
СТИЛЕВЕ: „Книжа" та ревія „Медвини з мігдалами".
ТОН: „Плинне золото".
УТІХА: „Вацусь" з Димшем і рев'я.
ХИМЕРА: „Весела з'рка" з Д. Дарб'я і кольрові додатки „Весела Банда".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Світова вистава, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Вистава в Парижі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 2. січня 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. конперт. 15.30 Весела всячина. 20.00. 21.00 Концерт 3-х оркестр; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.20 Концерт оп. орк.. 15.45 Сольо на скр. і флет. 18.30, 19.00 Цит. музика. 21.45, 22.00 Орх. конперт; ВІДЕНЬ 15.40 Квартет. 18.10 Весел' альпійські мельодії. 21.45 Рокита соир.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей. 15.00 Шведські нар. пісні. 15.30 Дуэт орх.. 17.30 Новорічні п'єсі. 18.00 Гарні мельодії 22.30 Танок і розвага; КОШИЦІ 18.00 Гредлка-Довський „Святий Вечір" [illegible] реж. Мик. Арвас; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. конперт. 19.47 Вес. авд., 21.00, 22.00 Комедія Гольдоні'я скрипка; МІНХЕН 19.05. 20.00, 21.00. 22.00 „Дон Карльос" оп. Верді'я; ПРАГА 12.25, 15.20 Розр. конперт. 17.35, 18.00 Нім. авд.: П'сні в супр. г'тарн. 22.35 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.00, 19.00 Симф. конперт. 20.30 Ланні пісеньки. 21.15 Пісеньяр Пер Доріян перед м'кропгоном. 21.30, 22.00, 23.00 Симф. конперт; РИМ 17.00, 18.00, 19.00 Івась і Ганусся" оп. Гумпердінка. „Лебедине озеро" Чайковського; СОФІЯ 19.30 Вок. конперт.

Понеділок, 3. січня 1938.

БЕРЛІН 19.45 Веч. гом'н. 20.00 Нар. музика; БІЛГОРОД 20.00. 21.00, 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.30 В'йськ. орх., 20.00, 21.00 „Манфред" поема Байрона з муз.. 21.45. 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 17.30 Віол., 19.25, 20.00 З австр. опер. орх.. Сінєк соир.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.20 Форт., 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сольо на арфі, 20.30, 22.15 Розр. музика, 21.00 Вок.-інстр. конперт; ПРАГА 16.55 Форт. творн. 18.10 Пісні Коваровича, 20.30 Китиця нар. мельодій, 20.55, 21.00 Орх. конперт (симф. поеми Дворжака); РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні. 21.30. 22.00, 23.00 „С'буде" оп. Гана; РИМ 20.30 Розр. музика. 21.00 Вок.-інстр. конперт: орх., соир., тенор.

Вівторок, 4. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Розр. музика. 19.45 Вес. гомін. 20.00. 21.00 Конперт; форт.; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 13.30 Вок. конперт. 18.50, 19.00. 20.00 „Гіль Бяс" оп. Гуєна. 21.05, 22.00 Конперт тріо: ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.35 Генні Шмідт соирап 19.40, 20.00 Веселі мельодії, орх., Вагр. соир., 22.20 Марші, дуэт орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Грікові твори бенш., форт.; ДРОГТВІЧ 20.45 21.00 „Гебда" оп. Джонса; КОШИЦІ 18.00 Весняні мотиви пісеньярських поезій, музика з пл. Що розучуємо під патріотськ'ями; ЛЯЙПЦІҐ 20.00. 21.00 „Аїда Верді" театр. оп. музики і поезії; МІЛЯНО 17.15 Форт. 21.00 Форт. п' [illegible] пол. Шопенів, 21.40, 22.00 Конперт; орх.; ПРАГА 17.00 Укр. 18.10 Нім. авд.; Гуєти та п'єні 19.50 Гуморе. у пар. пісеньках. 21.20 Конперт. г-мость Сука; РАДІО ПАРІ 21.15, 22.50 Камер. конперт; РИМ 17.35 Форт., соирап. 21.00, 22.00, 23.00 „Федора" оп. Джордана.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 2. січня 1938.

8.00 Сигнал; 8.05 Для сеня: Хліб. скрипка, Музика з пл., Проба органозації спільного збуту худоби; 10.30 Трансм. з Ватикану (за стіпаї): Конперт хору Сикстинської капелі Джіл' тенор; 11.30 Репортаж із життя; 11.57 Сигнал; 12.05 Симф. поранок; 13.00 Театр. огляд: Сценографія; 13.10 Новели Гонч'чинської; 13.30 Сальон. музика, меццосопр., соирап, скрипка, тенор, кларнет, фагот, ударні: ензем; 15.00 „Весілля" нар. комед'я Ф. Гнїждка; 15.45 Для дітей: Мусимо їм помогти. Музика з пл.; 16.05 Музика композиторів П'ятничі: форт., меццосопр.; 16.45 Аннина та життя; 17.00 Орх., солісти; у перерві Хвилина бюра студій; 19.05 Театр Улян: „Сон п. Луки" за осн. Б. Пруса; 19.35 „У читальні" авд.; 20.00 Конперт сол'стів у вик. Марії Шпанівни форт., Т. Шеглова бас-баритон; 20.35 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник, 21.00 Новор'чна спорт. авд 21.20 „Та йой" вес. авд.; 22.05 Найкращі Моцартові пісні. Міхаловський бас; форт.; 22.30 Скрипка, форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 3. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.40 У вар. статі штукат'рщина; 12.05 Полудн. авд.; 13.45 Легка музика с пл.; 14.20 Техн. скринька; 14.30 Сюїта з „Арлезіянки" Бізета, пл.; 14.55 Б'ржа; 15.00 Трохи п'єні, трохи слова; 15.20 Б'жучі вістки з м'єста та провінції; 15.30 Господарські вістки 15.45 З пісенею по краю; 16.15 Орх. конперт; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найдовший м'єт; 17.15 Вільончеля, форт.; 17.50, 18.50 Спорт; 18.10 Упромінювання [illegible] продукцію; 18.20 Колядн у вик. м'ш. хору; 18.35 Сучасна фр. проза у перекладах; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Войцька авд.; 19.20 Чому займаємося життям наших ближніх; 19.50 Актуальна гутірка; 20.00 „Раз то мало" муз. спогади з грудня 1937; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник. Актуальна гутірка; 21.40 Літературні новини; 22.00 Архіторії симф. музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Радіомаглини; 23.10 Танк. музика з пл.

Вівторок, 4. січня 1938

6.15—8.00 Ранішня авд.; 12.05 Полудн. авд.; 13.45 При чорн'й каві, музика з пл.; 14.25 Сонати з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з повстання 1863, 15.10 Музика з пл.; 15.25 Б'жучі вістки з м'єста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.15 Музичні загадки для старших д'тей, сальон. квартет; 16.05 Фіз.-геогр. актуалії; 16.15 Рімський-Корсаков: Кіптер б.дур, 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Країна пустині та багатства; 17.15 Концерт мандолін.; 17.50 М'єрологічні животники під лодом; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Моди; 18.20 Сопран. форт.; 18.40 Що важний позатехнічний детектор помилок знати; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Мистецький пор см'хунів, літ. вечір; 19.30 Польська хор. творчість; 20.00 Авд.: Танни Софії Остроленської; 20.45 Веч. денних; 21.00 Симф. конперт; 22.00 танк. музика; 22.50 Ост. в'стки; 23.00 Конперт бажань.

БІРЖА.

Львів, 1. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги белъг. 59-65, 69-95 Долари американські 5.07-00, 5.09-50, Долари канад. 4.96-50—5.01-00 Фльоренти год 203-07—202-35, Франки фр. 18-03—17-73 Франки швайцарські 100-15—101-35, Фунти англ. 26-83—26-27, Гульдени голл. 100-20—99-80, Корони ч. 17.70—17.60, Кор. дан. 117-85—117-00 Кор. норв. 132-78—131-80 Корони шв. 136-15—135-00, Ліри італ. 21.80—21-00, Марки фінляндз. 11-67—11-58, Марки пів. 110-00 — 108-50 Шилінги австр. 99-01—98-00, Тель Авів 98-00—75-95, Марки пів. срібні 119-00 — 117-00

Яйця.

4 і пів пров. вагуто. 63-25, 65-75, 3 і пів. 1 кг 80-00 серія невот. 3 пов. інд. 1 кг 79-00., серія 90-00, 5 конверс. 67.25 прем вол. 42-5.0 4 комерц. 65-63

Папери.

Банк Позьчин[illegible] 112-25 Цукор 35.25 Вугель 30.50, 30.75 Ліквід. 68.00. Медзєй 13.01 Островець 54.50 Страхович 32.50, 33.00, 34.75 Гайбербуш 49.00

Тенденція спадна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3.05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3.10 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
яйця (копа) . . . . 6.00—6.10 зол.

Тенденція на масло знижкова, на яйця, сильна. На молоко вдержана.

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і повільно 7½, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів Райковський, Львів, Фридриха 10. 1839 21-0

ВСІ СПОРТОВЦІ закуповують своє приладдя дешевше, солідарське і раціональне у відомій зі солідности фірмі Спортова Складинця, Львів, Ягайловська 9, телеф. 234-65. Гурт — детайль. 2724 3-5

ГАЛЯНТЕРІЙНУ ВИРІБНЮ добре зароджену продам. Зголошення „Около 10.000" до Адм'ністрації. 2728 3—2

МЕБЛІ м'ягкі продасть столяр Львів, Шпітальна 6, біля Мартина. 3 1—1

МЕШКАННЯ

ПРИЙМУ на помешкання одну або дві панночки (ученицї) з повним харчем або без. Львів, вул. Пекарського 100, II. 3-2

ГАРНА кімната, кухня, електрика, найдешевші печі, огрівати, город 35 золотих, побіч церкви, трамвай, вже вільна. Інформації в управі „Трансакція" Лугова 1. 2716 2—1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СІЛЬСЬКОГО ПАРУБЧАКА українця молодого інтелігентного, щоб занявся при малій інтелігентній родині веденням невеликого сільського господарства — шукаю. Зголошення до Адміс. „Діла" під „Добра кінорогода". 2-2

АДВОКАТ старший (жид) шукає спільника адвоката до введеної канцелярії, провінціонне місто. Зголошення „Експектація" Адміністрація. 1 1—1

ВЖЕ ПОРА, щоб Ви почали заробляти не вилізши на кригу „Nowości Praktyczne", Warszawa, Złota 17/04.

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, металень, косперати та ін. виконує найдешевше Маня Гавсерман, Львів, Сикстуська 10, телефон 215-03. 2682 3—10

НОВИЙ МУЗИЧНИЙ катальог ч. І. ХОРИ МІШАНІ вже вийшов. Висилаємо по одержанню почтової марки за 20 сот. Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка у Львові. 2720 2-2

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, ма'фарня шкла А. Торгов тепер Бема 12 а. тел. 201-81. 1950 29-10

ВИРІБ ДЗЕРКАЛ, шиби рами, оправа образів найдешевше — шклярство В. СТЕЛЬМАХ, Коперника 22, тел. 215-79. 2342 17-16

ЛЮБОЧІ, БАЛЕВІ, СМОКІНГОВІ УБРАННЯ ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 2-10

ПРИЄМНО спів'ти під [illegible] хаті гріє під час Михайла Гальбен, Львів, Петра Скарги 5, тел. 201-65. 2347 2-

БЕЗБОЛІСНЕ усування папілом, згруб, ороговілих вінців, мозолів п'ят із французькою горілкою і пудром шпс і зол. в сальоні манікюру „Янівна", З. Мая 5. 2272 4—5

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє рушниці, ремонтує годинники, дешево, солідно і хутко. 2318 6—15

ПРОТИРАЛЬНИКИ БАНДАЖІ гумові, шкіряні, шнурові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 17-100

КОВДРИ, простирала з власної виробки. КОЦИ вовняні і фланелеві. Ціни найвищі! ВАНК. П.П. МАРІЙСЬКА 6. Жадної філії не маємо. 2223 9—10

ВИБАГЛИВІ декорації вінчат, фіранки ручної роботи, наволоки, матер'ял, по дуже низьких цінах поручає Вишівка Фрайліха, вул. Сянстуська 21. 2157 11-0

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпристосніше виконають фірма П. Карпинець Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ТІЛЬКИ в ЗОЛ. тримає ондуляція з 5-ми річною гарантією. Сальон чесання плюс. Сянстуська 8, вхід через браму. 2708 9—0

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сіфіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

5. лікар (асистент) Клініки у Берліні. Прийом: Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 265-28.

УСУВАЄ: аномалії пори, вугрові, пігменту, водоса, бліжни, дробки по вісні і плями. Масаж, тривале усування морщин, пилляка і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіні підшкірним запущенням краси (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2-10

НЕРВОЛЬ

Хеміка д-ра Француза, однинний радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

болюк з причини простуди, пострілові, іхіясові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 10—12

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Головний Відділ Т-ва „Просвіта" у Львові розписує конкурс на п'ять стипендійних підмог в фундації бл. п. Антона Квітницького, для учеників середніх і вищих шкіл, що вирізнюються добрим поступом у науці. Першенство мають нащадки Фундатора, а браку таких родинські діти села Грабівця (пов. Бережанський), взірні взагалі б'ідні ученики української народности.

Подання виборчі до дня 30. січня 1938 р. на адресу Товариства „Просвіта" у Львові, Ринок 10 в таким załączникami: свідоцтво за останній піврік, свідоцтво вбогости і посвідка шкільна, що учень у ній учиться.

Дивани, меблеві матеріали, тапчани, матраци, тапети і т. п.

Проектування і виконання комплетного вигляду домів у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 31509 і 31095 35—40

НА КАРНАВАЛ фраки смокінги та всякі інші вбіжтову гардеробу пожичає з власних і достосованих матеріалів **Б. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

МЕТАЛІ ШИБИ ДЗЕРКАЛА ЧИСТИТЬ ІДЕАЛЬНО «СІДОЛЬ» Sidol **Не купуй підробок тільки правдивий «СІДОЛЬ»**

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 3 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що пов'язане на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематичноознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підставки матеріального добробуту.
6. КУРСИ ВУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На вимогу відповідь приєднайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також дотичні самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinský Technicko-Hospodarský Institut, Podebrady, Zámek, Tchecoslovaquie.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИНСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

РОБІТНЯ капелюхів різних фасонів і красок та всяких ШАПОК КРИМСЬКИХ і БАРАНКОВИХ по найдешевших цінах

М. БІНШТОК

КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний робот.

КІР

Львів, Усійського 6

Тел. 280-85

Станиславів, 3-го Мая 1

ПЛЯНИ

КОШТОРИСИ

БУДОВИ

Поручає великий вибір прикрас на ялинку. 3—6

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтесь завсіди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 3—10

„НАРОДНА ТОРГОВЛЯ"

бажає

ВЕСЕЛИХ СВЯТ

і просить закупити на свята в її складах:

МУКУ, ЦУКОР, МІД, МАК, ОРІХИ, РОДЗИНКИ, МІГДАЛИ, ГВОЗДИКИ, КАВУ, ЧАЙ, ВИНА

Меблеві покриття кріслика, дивани, перати, м'якодерм, капи і намітки, в найбільшім виборі

ФРЕНКЕЛЬ і ЛІДЕР 22-2

Львів, Легіонів 29, в подвір'ю, тел. 286-30.

Революція іде

Г. ЖУРБИ

та інші новинки найдете на полицях КНИГАРНІ Н. Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕМИШЛІ, РИНОК 14.

Властитель В. ГОЦЬКИЙ.

РІЗДВЯНІ ЛИСТІВКИ С. ГОРДИНСЬКОГО і О. КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Ялинкові прикраси скляні баньки, станіоля, цельофан, свічки, штучні вогні, ліхтарики, бібулки, вертепи.

Календарі на 1938. р. кишеневі, стінні і тижневі поручає

Союзний Базар

ЛЬВІВ. РУСЬКА 20.

Йоахим Вільнер

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД КРАЄВОЇ ГУТИ ШКЛА, ЛЬВІВ. СКАРБКІВСЬКА 1

поручає по найдешевших цінах: шкло, порцеляну і столове начиття. 2-1

Цукорня „Пчілка"

Львів, Ринок 27.

Поручає **святочні вироби** в найліпшім гатунку по зниженій ціні.

Зробіть радість Близьким і купіть практичний дарунок на

ЯЛИНКУ

з хустинок до носа,
ручників,
обрусів і т. п.

МАНУФАКТУРА

Е. Ф. Борис і Ска

Перемишль, скр. пошт. 185.

Чисто **ВОВНЯНІ** елегантні і модні светери вже від **8·— зол.** можна купити в

„ГАЛЯНТЕРІЇ"

С. ДУЧИНСЬКА

Перемишль, Казимирівська 26.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Бляхарські роботи

криття веж, дахів і **консервація. Галянтерійні** роботи і **ЦИНОВАННЯ МОЛОЧАРСЬКОГО НАЧИННЯ ФАБРИЧНИМ СПОСОБОМ**

АНДРІЯ БАРТКІВ

Львів, ул. **Глибока 12. Тел. 255-62**

2310 5—5

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 3 (14.835). Львів, вівторок 4. січня 1938. Ціна 20 гр. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10, II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ 5-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Ген. Франко про перемогу під Теруелем.

ЧЕРВОНІ ВІДСТУПАЮТЬ ЗПІД ТЕРУЕЛЮ.

Місто Теруель, що його здобуло військо ген. Франка, частинно знищила червона артилерія. Багато домів у румовищах. В суботу вулиці відчищено і привернено на них рух. Після того, як до міста увійшло національне військо, завівся уряд цивільної опіки та інтенданту-ри. Залізничі шляхи направлено, сполуку з Сарагоссою привернуть за кілька днів.

З приводу перемоги під Теруелем відбулася в Саляманці велика маніфестація, яку закінчив промовою ген. Франко. Він сказав між іншим:

Ціла вимовніші від слів, ланцюг перемог в ході, що саме скінчився, замкнувся перемогою під Теруелем. Це відповідь на брехні про тріумфи червоних під Теруелем, відповідь, яку дають еспанці міжнародній масонській брехні і коаліції ворогів батьківщини. Еспанїє, встань! Нехай живе Еспанія!

НА ВІДТИНКУ ВІЛЛЯСТАР.

З головної квартири ген. Франко комунікують, що на відтинок Віллястар надійшли нові сили червоних та намагалися почати акцію, але національне військо їх змело. Ліве крило національної армії посувається вперед і раз-у-раз ломить опір ворога. Червоні втратили кілька тисяч вбитими.

На відтинку Теруель цілу неділю тривали рухи військ. Національне військо добуло всі висоти, які йому доручила команда. Червоні відступили в неладі, залишаючи обильний воєнний матеріял і багато вбитих. Національне військо посувається двома крилами, маючи намір взяти червоних в кліщі.

Японія хоче мира на Далекому Сході і на цілому світі.

ЯПОНІЯ МОЖЕ ЙТИ ТІЛЬКИ ВПЕРЕД.

В новорічній промові японський премієр князь Коное підкреслив великодержавне становище Японії та її рішаючу ролю в Азії. Премієр заявив, що реалізація національних цілей Японії вимагає справнішої, як досі, мобілізації національних сил, бо шлях до остаточної реалізації тих цілей ще далекий. А Японія може йти тільки вперед.

Що торкається японсько-китайської війни, то премієр Коное заявив, що Японія помагає Китаєві побороти дегенерацію та віднайти свою властиву істоту. Японія не може спокійно дивитися на те, як теперішні китайські провідники посвячують добро китайського народу своїму доктринерству. Японія змагатиме до того, щоб знищити справжнє джерело протияпонських настроїв і до визволення китайського народу зпід теперішнього гнету. Японія тільки дивується, чому ті її наміри не віднайшли всюди належного зрозуміння. Інші народи повинні завдяки самі собі, чи бажають собі дальшого збольшевизування Китаю, який дійшов до теперішнього стану завдяки самогубній політиці. Якби європейські народи заняли у відношенні до Далекого Сходу таке саме становище, яке заняли до свого континенту, справа булаб дуже проста. Японія хоче тільки мира на Далекому Сході і на цілому світі. Держави повинні зрозуміти, що для тієї мети необхідно було почати війну.

Китай відкинув японські умовини мира.

Японські умовини мира закомунікував маршалові Чанкайшекові німецький амбасадор. Чанкайшек ті умовини з місця відкинув. Та всеж, як повідомляють з Ганкау, розмови між ним і німецьким амбасадором Траутманом не припинилися. Китайські урядові кола дуже здивовані, що ті умовини подано до прилюдного відома, бо переговори мали відбуватися в якнайбільшій тайні. Тепер, коли ці умовини проголошено, Японія — на думку китайського уряду — муситъ їх поважно змінити, якщо щиро бажає мира.

БОМБИ В НАНКІНІ.

Китайська ескадра збомбардувала в неділю летунський майдан в Нанкіні, причому знищено два японські бомбовози. Під Ганчау 22 японські літаки звели повітряну битву з китайською мисливською ескадрою. Японці відступили, один їх літак впав.

ВОГОНЬ ЗНИЩИВ ДІМ СОВІТСЬКОЇ АМБАСАДИ В НАНКІНІ.

Японські часописи принесли вістку, що в понеділок вогонь легко ушкодив дім совітської амбасади в Нанкіні.

РЕОРГАНІЗАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО УРЯДУ.

ГАНКОВ, (ПАТ). Міністр фінансів і дотеперішній віцепремієр Кунг заняв становище президента міністрів. Маршал Чанкайшек хоче посвятитися виключно військовій праці. Це малоб скріпити китайську військову організацію. З тією метою влучено теж морське міністерство до военного. Міністерство господарства має перебрати провід над ріжними новоствореними урядами. До кабінету увійшло 15 міністрів без теки, провідників ріжних політичних відламів.

Алькоголь вироджує раси й веде до загибелі

Партія цараністів розлітається.

З Румунії надходять вістки, що цараністична партія розкладається. Чолові діячі тієї партії, що вступили до уряду Гоги, потягають за собою щораз більше організацій. Шеф секретаріяту Мігаляке, колишній голова тієї партії і один з головних провідників цараністичної молоді Попеску-Топольоскені теж прилучилися до цараністичних міністрів в уряді Гоги. Останній стан генеральним секретарем міністерства комунікації.

МЕРТВОРОДЖЕНИЙ ПАРЛЯМЕНТ.

В Букарешті поширилися чутки, що вибраний недавно парлямент розв'яжуть в половині лютого. Нові вибори розпишуть на початок квітня. До того часу уряд переведе мабуть частинну зміну виборчої ординації.

ДАЛЬША НАЦІОНАЛІЗАЦІЯ ПРЕСИ В РУМУНІЇ.

Румунський уряд продовжує акцію націоналізації преси. „Курентул" пише, що небарам замкнуть часопис „Наша Реч", що виходить в Кишиневі у російській мові. Мають бути припинені також часописи редаговані в російській мові, що належать до жидівської меншини.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

„Діло" та „Народній Зїзд".

Львів, 3. січня 1938.

1. січня 1880. року появилось перше число „Діла", після „Батьківщини", першого українського політичного часопису, що стояв на народовецькому ґрунті та ставав чільником національної організації в усіх ділянках життя. За несповна два тижні „Діло" святкуватиме 50-ті роковини свого істнування, як щоденника: першого українського національного щоденника, якого історія є історією української політичної думки, історією української емансипації та українських змагань за права новітньої нації. Без річників „Діла" ніодин історик українського руху не зможе написати ніодної брошури, і при всій сучасній нашій партійно-політичній диференціяції та при всьому розрості української політичної преси — без „Діла" годі уявити собі українське політичне життя. Саме тому, що „Діло" все, від першого дня своєї появи по нинішній день, стояло на платформі тої народовецької течії яка переходила ріжні еволюції та сформилась у нинішньому УНДО, але одночасно зберігало понадпартійний загальнонаціональний характер, даючи гостину на своїх сторінках визнавцям також усіх інших українських політичних поглядів, — „Діло" піднесло так високо свій авторитет. Тим чинником, який непорушно перепровадив авторитет „Діла" крізь усі бурі й негоди, крізь усі внутрішньо-політичні потрясення та зовнішні репресії, крізь неодноразну нагінку своїх і чужих, тим чинником була завжди свідомість його кожночасних керманичів — тієї великої відповідальної ролі, що впала на його плечі — від 1880-го року мин. століття!

Політична нарада, яка відбулась у салі Народнього Дому у Львові 26. XII. 1899. з участю 151 осіб з краю та кількадесяти львівських громадян, була одною із перших і найголовніших подій, що прийшли у висліді 19-літньої політичної акції „Діла". Та політична нарада була по суті першим Народнім Зїздом Української Національно-Демократичної Партії, предтечі нинішнього УНДО: Юліян Романчук стає її першим головою, до першого Народнього Комітету ввійшли передові діячі українського національного руху, яких імена записані в історії українського політичного й культурного адвансу, між іншими — Михайло Грушевський та Іван Франко. „Діло" було духовим батьком тієї партії. Понадстанова і понадклясова, всеукраїнська та протипартикулярна ідеольогія „Діла" відбилась у рішальній мірі на ідеольогії та всьому характері нової політичної партії: на її понадклясовому і понадстановому характері, що відбиває і по нинішній день відбігає від характеру всіх інших українських політичних партій, груп чи течій. І так само, як „Діло", отим своїм зверхнім характером, що не зв'язував себе до тісних рямців одної партії, так само партія, що не наслідувала інших партійно-політичних організацій реєстраційною формалістикою та зберігала характер радше масового національного руху, масової течії, ніж партії, — ця партія здобула собі таку популярність, таку повагу, таке практичне значіння.

І тому УНДО та „Діло" це величини — хоч формально взаємно незвязані — такі близькі собі, такі рідні. Вони взаємно звязані сильніше від усіх формально-правних вузлів, бо вяже їх спільне минуле і свідомість спільних цілей у майбутньому, вяжуть їх ті невидні, але сильніші від найсильнішої сталі нитки — спільного світогляду. І тому в дні пятого з черги (рахуючи від 1925. року) Народнього Зїзду УНДО — „Діло" вітає його так, як вітається когось, хто належить до найближчої рідні, кого не бачилось уже кілька літ та від кого жагуче хочеться почути: які його думки, які почування, які настрої, які погляди на минуле й плани на будуче

У трьох попередніх числах „Діла" ми зясували у найзагальніших рисах ті головні справи, що ними прийдеться займатись Народньому Зїздові. Прийдеться йому напевне почути теж про конфлікт поміж „Ділом" і УНДО. Такого конфлікту нема. Факт, що Редакція „Діла", як така, ані її політичний референт не дістали навіть запрошення на цей Народній Зїзд (дістав його тільки поіменно один член Редакційної Колегії) може свідчити про ненормальні відносини між теперішньою верхівкою УНДО і „Ділом", але не про конфлікт між „Ділом" та партією. Бо „Діло" не відмовлялось ніколи і не відмовляється від партійної платформи. „Діло" ніколи не виступало проти партії і „Діло" вважає, що саме воно боронить партію перед небезпеками, що їй грозять на випадок продовжування у партії деяких явищ, що в ній діються від недавнього часу. Це щонайвище конфлікт „Діла" з теперішнім проводом УНДО, якщо приймати, що цей провід своїми іменами представляє певну політичну тактику й певну політичну систему однаково внутрі партії, як і назовні. Але це далеко не конфлікт особистий, бо особи не входять в гру там, де річ іде про суто-політичну розбіжність думок.

І тому просимо не давати віри, якщо хтонебудь хотів би нездорові відносини між „Ділом" та теперішнім партійним проводом представити як якийсь спір на персональному ґрунті. Не грають ролі симпатії й антипатії, жалі й амбіції, чисто людські, природні і зрозумілі, але неістотні там, де ролю грає підхід до найважніших проблем політичного дня. Персональні ріжниці все були, є і будуть між найбільшими політичними однодумцями в усіх партійних організаціях світа. І вони на стійкість та тривкість партійної організації не впливають. Бо на сторожі тієї тривкости стоїть свідомість — вищости організаційних інтересів від особистих нахилів, тимпаче, коли річ іде про інтереси найбільшої української політичної партії, відповідальної за хід і вислід української національної політики. Булоб річчю жалюгідною, колиб внутрішньо-партійні відносини прийняли такий вигляд, що окремі члени тієї партії не бачилиб у ній можливостей для своєї активної праці. Витаючи Народній Зїзд, „Діло" висловлює своє найглибше переконання, що такий поважний збір, як конгрес УНДО, стоятиме на тому самому становищі: підпорядкуванні інтересам партії всіх інших оглядів.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Есконтуйте
Доміціліюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Поворотна неписьменність на селі.

(ГОЛОС ІЗ СЕЛА).

Кожному, хто мав змогу та охоту ближче приглянутися життю нашого села, зокрема життю нашої сільської молоді, мусів кинутися в очі один сумний прояв — прояв т. зв. поворотної неписьменности. Сміло можна сказати, що це одна з найтяжчих колод на шляху до культурно-освітнього й економічного двигнення нашого села. Аж лячно стає, коли бачите перед собою молоду, здорову людину, та рівночасно довідуетеся, що вона неписьменна; що по скінченні перед кількома роками кількох кляс вселюдної школи нині вона вміє... лиш підписатися та слабо, дуже слабо читати. А такі випадки зовсім невідокремлені! Навпаки. Зрештою нехай посвідчать це ті, що мали змогу глянути цій гіркій правді в очі.

Деж шукати за причинами цього невідрадного явища? Причини тут ріжні: одних слід шукати в школі, в середовищі, інших — у психічній структурі молодої людини. Випадалоб призадуматися глибше над цими причинами, поробити деякі висновки та обдумати способи, як зарадити лихові.

Школа?! Безумовно, багато вина тут школа, що в першій мірі покликана до того, щоб класти сильні то тривалі основи виховання й освіти. Це її законний обовязок. І вона його менше або більше успішно виконує. Кажу: менше або більше успішно, бож — відомо — процес навчання не є ніколи абсолютно скінчений, тимбільше не може він кінчитися в кількох клясах вселюдної школи. При цьому мусимо мати на увазі факт, що поворотними анальфабетами не є лиш ті, що слабо вчились у школі; є між ними й колишні „середняки" і „передовики", що вказує на те, що вина школи в цьому випадку не безпосередня, а посередня — вона не розбудила в молодій людині охоти до самоосвіти, до самонавчання, не розбудила в неї жажди книжки, часопису.

Щоб зреалізувати це важне завдання, школа повинна мати такі засоби, що облекшують їй цю працю. Одним із таких засобів є добре поставлена шкільна бібліотека. Найосновнішим завданням кожного свідомого своїх обовязків учителя є зорганізувати в школі бібліотеку та вивінувати її в таку скількість книжок, що відповідалаб потребам школи, скількости учнів, їх вікові і зацікавленню. Крім цього кожна школа повинна пренумерувати дитячий журнал, зорганізувати раціональне читання книжок і журналів та по змозі редагувати також власний дитячий часопис. Ці всі речі — це святий обовязок школи.

На громадянство спадає тут також один великий обовязок. Воно мусить прийти школі (особливо сільській) у цьому випадку з матеріяльною допомогою; всі культурно-освітні та економічні установи, а то і приватні люди, яким майбутнє нашої молоді лежить на серці, повинні подбати про те, щоб у кожній школі була добра дитяча бібліотека, як один із найважніших засобів розбуджування охоти до самоосвіти. Лекша річ запобігати злу, ніж його пізніше викорінювати!

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ.

ГРА ЖИТТЯ.

Аркадій Тименко запалив світло і, підійшовши до вікна, спустив тяжкі деревляні жалюзії. Втонув у глибині старого фотелю.

Перед очима стелилась мінливими відтінями барв синява безкордонної просторіні.

Мов елегантні арлекіни проходжувались струнні тони якоїсь далекої музики.

— „В далечінь
лягла тінь —

— смутку мій!... — пригадувались чиїсь поезії.

Мрії взористими килимами стеляться в тиші самоти. Підійшов до шафочки, взяв у руки новозакуплену книжечку та вдивлявся в неї.

Якими прегарними видались звичайні чорні черенки букв!

Потім із захватом деклямував вірш за віршем. Голосні, різьблені слова гомоном відбивались від мальованих стін. За вікнами панувала таємна ніч.

А вранці, як звичайно, стукіт до дверей:

— Аркадію, ходіть! Уже сніданок на столі. Ніхто не входив до його кімнати. Навіть жінка. Це була його „святая святих", захист його мрій.

— Зараз! — відповідав; складав рівненько ранній одяг і входив до їдальні.

Сніданок випивав духом. Не міг сидіти при столі, на якому побіч кави й масла лежала дитяча панчішка і стояв будильник. Не міг глядіти на розчепірене волосся пані Галі та замурзане, заспане личко малої Данки, що раз-у раз схлипувала.

Попав у юрбу людної вулиці.

— Чиж я вічно ходитиму цим утоптаним до нудьги шляхом? Чиж ніколи не вийду поза куліси, які скрили передімною справжній світ, щоб направду жити?

Думав над цим і тоді довго його чоло морщилось довгими смугами. У бюрі, як завжди, розквітла цвітка на його столику і — тільки.

А там, десь за вікнами, що замурзаними шибками відділюють світ, тремтять тисячі цвіток назустріч прозорій блакиті.

Понурий сум щоденної праці томив його.

— Чи можливе, щоб людина не найшла свого ідеалу? — спитав Івановича.

— Чомуж би ні? Більшість не находить його. Інакше світ був би раєм — відповів товариш.

Йшли пішоходом, по якому вистукували краплі дощу.

— А якщо хто має його в серці та лише захоплюється ним, наче мистецьким образом...

— Це таке звичайне. Душа прагне життя, свободи, а ми мусимо виконувати вивчені ролі. Щодня туди і назад. Із спокійним виглядом. І так завжди: тепер і потім — говорив, прощаючись з ним товариш.

— Так завжди. Так, тепер і потім. Моя машина. Туди і назад. Бачити ті самі лиця, ніби рідні, а такі байдужі. Ті самі дні, скриті від золота сонця, темними мурами. Не знати життя, лише мріяти про нього. — Як привчити серце погодитись із цим?

Груди розпирала жадоба бігти в даль. Здавалось, що стіни привалили його і він хоче бодай раз іще побачити синяву неба.

Біг вулицями, похнюпивши голову, мов навіжений.

Двірець дихав сажею та гарячими випарами пари. У вагоні гаїтно.

А за вікнами кучерявились поля, ліси й сам день. Золотими стопами ступало по запашній землі величне сонце. Їхав довго. Нарешті — бажана стація. Ішов скорими кроками по лісній дорозі. Тямив її добре від тоді, коли по вінчанні Слави волочився поблизу її дому в цьому лісі.

Ліс шумів свіжою зеленню.

На лісничівці брехали собаки.

— Ах, Аркадій! — скрикнула здивувана жінка. Великі чорні очі, розхилені широко аж до остраху застигли.

— Аркадію, що вам? Чого ви? Звідки?

Руками, мов мотузами, прикріпив її до себе.

— Ар-Ар-кадію! Щож вам? Ви хорі?

— Слава, Слав, Славонька — любувався ніжним іменем. Перед собою бачив лиш сяйливі очі — самоцвіти.

— Що вам, Аркадію?

Довкола стояв заслуханий ліс і німий блакит. Дороги мріяли в далекій імлі.

— Це все минулося — говорила повільно Слава — минулось, як наша молодість. Зрозумійте, що я заміжня; ви теж жонатий. Ми вже маємо свої окремі ролі, які мусимо виконувати.

— А проте як серце бунтується: не може погодитися з тим, що є. Чи годен я висловити всі прагнення душі?

— Треба погодитись із дійсністю. Треба раз приняту ролю не лише відограваті, мов актор, але брати її, як конечність.

Над їх головами гойдалась свобідно зелень.

— А, Аркадій Тименко! Витаємо, витаємо — говорив товстий лісничий, Савчак, витаючи гостя. — Певно на відпустку!?

Аркадій скрився у напружені свою розгубленість.

— Так! На відпустку — говорив. До вас, бо з цією місцевістю вяжуться мої найкращі спогади.

(Докінчення буде.)

7 строєних високої класи супергетеродинів PHILIPS Super 4-38A дозодів - тайною успіху за готівку зол. 340

Родина, зокрема сільська, є найменше сприятливим середовищем для поборювання поворотної неграмотности. Нерідкий брак під сільською стріхою якогонебудь сліду друкованого слова, недостача відчуття його потреби, створює ідеальні умовини до поглиблювання поворотної неписьменности. Брак відповідної самоосвітньої атмосфери в сільській хаті не може витворити в людині жажди книжки, часопису, словом: не спрямовує її на шлях самоосвіти. І навпаки, є наглядні докази, що там, де така атмосфера існує, поворотна неграмотність не має місця.

У всіх тих випадках, де до витворення самоосвітньої атмосфери не причинилася школа, мусять її витворювати інші культурно-освітні установи, в першу чергу „Просвіта". До цього діла треба втягнути якнайбільше інтеліґентних людей на місцях, обізнаних з формами й методами культурно-освітньої праці серед старших, і працю зачати негайно та вести її пляново та інтенсивно.

Рівнобіжно з цим витворюймо самоосвітню атмосферу в школі! Закладаймо й поширюймо шкільні бібліотеки, розбудуймо у дітей жажду книжки й часопису — а тоді марево поворотної неписьменности на селі зникне раз назавжди.

О. Ольховий.

КРАВАТИ
БІЛЛЯ поручає
КАПЕЛЮХИ
РУКАВИЧКИ 1—3

Вацлав Чарнецький
ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6, ТЕЛ. 108-70

Польська кольонізаційна політика на пограничччях.

Останнє (44.) число бюлетину Німецької Пресової Служби (Катовиці) приносить два великі звідомлення з українських актуалій. Це стаття про польську кольонізаційну політику та передрук частини промови посла В. Мудрого в соймі з „Нового Часу", ч. 3. „Чи новий укладе польсько-українських відносин?"

В східній „кресовій" політиці Польщі автор добачує багато анальоґій з західньо-„кресовою" кольонізаційною політикою. На Гор. Шлеську мусіло багато німців покинути свою працю, уступаючи місця пришельцям з Галичини й конґресової Польщі. Чи це не те саме, що десятки наших селянських родин виїжджають до Америки шукати кращої долі, підчас коли на цій же Волині раз-у-раз більшає число „ссаднікуф"?

Стверджуючи плянове закладання серед українського населення т. зв. військових осад (відслужених підстаршин польської армії), автор підкреслює, що число польських родин, які утримуються при екзистенції як хлібороби в майже виключно українських, частинно також і білоруських околицях, виносить **17.000**. Організація кольоністів цих земель, на недавньому відбутому з'їзді, підкреслювала, що ці родини мають перед собою в своїй новій „батьківщині" не тільки господарські, але й високі **національно-політичні завдання**. Члени цієї організації намагаються, як мога більше, прибрати до своїх рук територіяльні самоуряди й це їм сьогодні вповні удається. В цих 17.000 родинах росте **60.000** дітей, для яких організація виставила пять приватних шкіл. Ці діти мають остатись у східніх окраїнах на те, щоб побіч з польським хліборобським елементом міг закріпитись в пяти східніх воєвідствах також **польський промисл.**

Особливу увагу звертає автор на рух серед **дрібної шляхти** в карпатських околицях, що на його думку сильно відполячилась, коли не зовсім зукраїнізувалася. „Ані одне зусилля в рямках польської пограничної політики не зустрінуло такого сильного відгуку, як цей „шляхетський рух".

В кожному разі тут менше усвідомлення щодо національно-політичних цілей цього „руху", це більше — такий загальний серед поляків **— сентимент до романтики старого шляхетства.** Спогади про часи старої шляхетської республики надзвичайно **ідеалізовані** в польському народі, так, як, то їх представили Матейко й Сенкевич." Ге, що хоч та „шляхта" знаходиться в такій же біді, як і селяни, але раптом забавляють її обіцянками на вище „товариське" становище, те, що їй на кожному кроці пригадують про герби та про те її вище становище, те, що її возять по цілій Польщі та улаштовують всюди овації — те все й причинюється почасти до деяких результатів цієї політики, якої висліком є вже сьогодні створення двох виключно „шляхетських полків". Ця „шляхта" — міркує автор — не остається без значення бо ж у старій Польщі пляново й у великій кількості заселювано пограниччя ушляхетненими в походах селянами, щоб створити „живу границю" проти „козаків", часто також проти татар. Впродовж століть число нащадків цих родин стало велике і хоч би їх навіть тільки частинно вдалось навернути, всеж вони здібні значно скріпити польське становище на цих українських землях."

Також на білоруському кольонізаційному просторі йде повною парою, подібно як і в Галичині, розбудкуючий рух. Але тут — у т. зв. „Литві" — ці зусилля не увінчались таким успіхом, як у Галичині. І тут є цілі села, або в кожному разі доми, яких мешканці навіть у часі російського панування, не позбулися почуття шляхетського й польського походження..."

„В карпатській області натрапив шляхетський рух на **сильну національну відпорність з української сторони.** Це доказує, що зусилля шляхетських організацій та їх покровителів — це не музеальні іграшки, а **поважна політична акція".**

Хоч, як з цього виходить, автор не зовсім докладно ознайомлений зі станом правдивого успіху цього „руху" серед **нашої** ходачкової шляхти, всеж має слушність, коли підкреслює, що вся діяльність прямує до свідомої денаціоналізації української людности. В кожному разі ці факти, в яких автор, видвигаючи їх, добачує анальоґії з засобами, що їх пристосовують супроти німців у Польщі, відомі нам, як тільки маленька частинка всіх тих „посунень і помислів", всіх засобів, якими борються з нами провідники цих „кресових рухів".

Б. Кентржинський.

Раґляни і пальта
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ОДИН ЗАКОН І ДВІ ПРАКТИКИ.

АПЕЛЯЦІЙНА РОЗПРАВА ПРОТИ В. ЯРМОЛЮКА В РІВНОМУ.

Городський суд у Рівному вироком з 8. жовтня 1937 р. засудив голову Окружного Комітету УНДО в Рівному Василя Ярмолюка з Рівного на кару тримісячного арешту без припинення і сто золотих гривень, 20 зол. судової оплати і заплату судових коштів за проступок зі ст. 170 к. к., котрий постановляє, що хто розповсюднює фальшиві відомости, що можуть викликати публичний неспокій, підлягає карі арешту до двох літ і гривні.

Підставою обвинувачення і судового засуду В. Ярмолюка була брошура посла д-ра Степана Барана „За рідну землю" — „Народ без землі — риба без води", видана у Львові в друкарні „Діла" в листопаді 1936 р. як відбитка зі „Свободи" Українським Національно-Демократичним Обединанням і яка перейшла львівську цензуру та є у свобідній продажі в Галичині як книжка легально видана і досі несконфіскована державною цензурною владою у Львові. В часі великої вічевої акції проти кольонізації польським елементом зі заходу українських етнографічних земель у Польщі з кінцем 1936 р. згадану брошуру розкольпортовано у величезній скількости по цілій Східній Галичині і ніякий орган влади публичної безпеки і державної прокуратури не чіпав досі ні самого автора ні д-ра Ст. Барана, ні видавця, ні кольпортерів брошури, ні врешті тих, що брошуру набули, її читали і дальше розповсюднювали. Було це з цієї простої причини, що **брошура вийшла легально згідно з постановами обовязуючого австрійського пресового закону з 17. грудня 1862 р. і не була та не є сконфікована компетентною державною цензурною владою у Львові,** яка у змісті брошури не знайшла нічого такого, що булоб карогідне по думці карного закону.

Згадана брошура посла д-ра Барана була теж у вільному обігу і на території Волині аж до дня 22. березня 1937 р., коли то повітове староство в Рівному її заняло, а окружний суд у Рівному на внесок прокуратури цю конфіскату потвердив постановою з 26. березня 1937 р. Централа УНДО у Львові після появи брошури д-ра Ст. Барана „За рідну землю" — „Народ без землі — риба без води" видала її та прочитаній з кольпортажі В. Ярмолюкові у Рівному, який її як легальне видання розповсюднював з кінцем 1936 р. у значному числі примірників серед селян рівненського повіту.

Органи державної поліції на місцях у Рівненщині мали цю брошуру у своїх руках, її читали і не квестіонували зовсім її змісту. **На цю брошуру звернув свою увагу посол ВУО Бура і він щойно** — як кажуть — **спонукав поліцію і повітове староство в Рівному до її конфіскати,** переведеної 22. березня 1937 р. Рівночасно спрямовано справу до городського суду в Рівному з обвинуваченням В. Ярмолюка за проступок зі ст. 170 к. к. за розповсюднювання цієї брошури ще з кінцем 1936 р., отже ще на три місяці перед конфіскатою, коли брошура була легальна навіть в очах влади безпеки і прокуратора на Волині.

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ
СКЛАД ШКЛА, ПОРЦЕЛЯНИ, ЛЯМП ЕЛЄКТР. І НАФТОВИХ
та виповнальна начиння на шлюби і забави
Львів, вул. Казимира Великого 17.

РОЗПРАВА В ГОРОДСЬКОМУ СУДІ.

Обвинуваченій В. Ярмолюк на розправі в городському суді заявив, що **до вини не почувається,** бо брошура д-ра Ст. Барана була легально видана у Львові і ніякою владою не сконфікована у хвилині її розповсюднювання та що ділав у добрій вірі, не добачуючи в кольпортажі легально виданого і несконфікованого друку нічого карогідного.

Оборонець обвинуваченого адвокат **Микола Багринівський** з Рівного долучив до актів справи несконфіковані числа „Свободи", у яких поміщено статті посла д-ра Ст. Барана „Народ без землі — риба без води", які опісля передруковано в інкримінованій брошурі, і цілу низку передових статтей „Діла", з 1936 р. і 1937 р. написаних в земельній справі і в справі земельної політики мін. Понятовського та підписаних д-ром Ст. Бараном, на доказ, що факти і цифри, наведені в інкримінованій брошурі, не є фальшиві, але правдиві і що як правдиві не могли викликати публичного неспокою. Як свідка на цю обставину поставив самого автора д-ра Ст. Барана. Вкінці оборонець поставив ще й формальний внесок на уморення справи проти обв. В. Ярмолюка, ви як її часове припинення аж до часу полягоди пресової справи потичної конфікати брошури згідно з постановою ст. 7. обовязуючого на Волині пресового декрету з 7. лютого 1919 р., себто до часу судового пороцесу проти автора брошури пос. Барана.

Суд прийняв до актів справи долучені примірники „Діла", але відмовив допущенню доказу з переслухання д-ра Ст. Барана як свідка і видав вирок, засуджуючи В. Ярмолюка на три місяці арешту, без припинення, хоч обвинуваченій досі не був караний.

ЯК МОТИВОВАНО АПЕЛЯЦІЮ.

У зголошеній апеляції, з правного боку дуже влучно мотивований, оборонець М. Багринівський виказав нестійність пристосування до обвинуваченого санкції ст. 170 к. к. Не допустився обвинуваченій теж ніякого проступку з пресового декрету з 1919 р., бо інкримінованої брошури д-ра Ст. Барана розповсюднював він три місяці перед її конфіскатою, а на основі ст. 32. згаданого пресового декрету розповсюднювання занятого друку заказане тільки в часі коли трває конфіската. В апеляції поновлено теж внесок на переслухання як свідка посла д-ра Ст. Барана і на долучення до актів справи передової статті в „Ділі" д-ра Ст. Барана з 30. жовтня 1937 р. п. н. „Давні пізнані і нові методи", в якій сказано, що серед польського громадянства здійснюється тепер гасло: „Ані пяди землі в українські руки" та що у тій статті наведено заяву директора Земського Товариства Парцеляційного Горчинського, який признав, що це товариство скоцентрувало у своїх руках майже цілу парцеляцію у Східній Галичині і що в останніх роках у трьох південно-подільських повітах продано полякам аж 96.3% парцельованої землі, не продавши там зовсім землі українцям.

НА АПЕЛЯЦІЙНІЙ РОЗПРАВІ.

Апеляційна розправа в рівенському окружному суді відбулася в середу 29. грудня 1937 р. Обвинувачений явився на розправі особисто в товаристві оборонця М. Багринівського, який на початі поставив внесок на переслухання як свідка защитного в суді посла д-ра Ст. Барана на ствердження обставин, що подані в його брошурі дійсні і цифри є правдиві, а не фальшиві та що подані є теж і подані там відомости, між іншим і на сторінці 22. і дальших **про пресову конференцію у Взяталі міністра Понятовського 22. жовтня 1936 р. у справі дотеперішньої його уроди в земельних справах. А не саме пізнало конфіскаті, хоч подано її без коментарів, тільки як убогловим ПАТ-ом!**

Суд допустив теж до зізнань свідка д-ра Барана як свідка на питання суду, прокуратора та подібні питання оборонця М. Багринівського, тобто за змістом внесків у своїх давніших зізнаннях подавши, наведених в інкримінованій брошурі фактів та відомостей, які не є зовсім фальшиві в розумінні ст. 170 к. к. Цей свідок ствердив теж, що інкримінована брошура, за яку засуджено обвинуваченого, досі у Львові несконфіскована і є у вільному обороті на терені цілої Східної Галичини, та що ані його як автора, ані теж видавця не потягнено за зміст брошури до судової відповідальности, як цього вимагає ст. 27. пресового декрету з 7. лютого 1919 р. при занятих друках.

Після зложення зізнань як свідок д-р Ст. Баран зголосився як оборонець обвинуваченого В. Ярмолюка і в цьому характері виступав уже до кінця розправи.

При кінці розправи обор. М. Багринівський за згодою суду долучив до актів справи ч. 43. „Бюлетину П.-У." з 21. листопада 1937 р. зі статтею Я. Лободовського „Неодповідальне помисли", в якій є критика статті Бол. Подгорського в місячнику „Авангарда Панъства Народового" ч. 10. і 11. з 1937 р. п. н. „Учівосць в політице кресовей на Волыню", де автор Б. Подгорський домагається видання закону, що заказував би не-полякам набувати на власність землю на „кресах".

ПРОМОВИ ПРОКУРАТОРА ТА ОБОРОНЦЯ.

Прокуратор піддержав у цілости вирок суду першої інстанції як слушний і законно оправданий, підчеркуючи у своїй промові, що **польський уряд на Волині може вести тільки польонізаційну політику і що з цією політикою уряду, як і з кольонізацією Волині поляками зі заходу, годяться волинські посли ВУО**, а навіть це все прилюдно одобрюють й похвалюють, як це зробив недавно пос. Скрипник.

Оборонець д-р Баран у звязку зі справою обв. Ярмолюка проаналізував ст. 17 к. к., що обовязує в цілій Польщі, виказав брак ознак цієї статті дотично обвинуваченого і вказав на незнаний дейнде парадокс, що інкриміновану його брошуру можна продавати нині та розповсюднювати свобідно напр. у Бродах як легальний друк, за який нікого там не потягають до карно-судової відповідальности. Той сам чоловік по переході давнього австрійсько-російського кордону стає нараз проступником за кольпортажу того самого друку і мандруе до криміналу. Закінчив внеском на уневинення обвинуваченого.

Оборонець Багринівський насвітлюючи зізнання посла д-ра Барана як свідка, проаналізував постанови пресового декрету з 1919 р. і виказавши нестійність вироку і з цього боку — вніс теж від себе на уневинення обвинуваченого.

СУД ЗАТВЕРДИВ ВИРОК ПЕРШОЇ ІНСТАНЦІЇ.

По довшій перерві окружний суд проголосив вирок, **яким у цілости затверджено вирок суду першої інстанції і то з тих самих причин, і тільки виконання кари припинено обвинуваченому на час чотирьох літ.**

Оборона зголосила касацію.

Пийте знамените Львівське Пиво!

Підтримуючи цей бровар, даєте одночасно працю нашим робітникам.

З білоруських справ.

17-ТІ РОКОВИНИ СЛУЦЬКОГО ПОВСТАННЯ.

В листопаді і грудні м. р. минуло сімнадцять літ від часу, коли білорусини збройно виступили в обороні незалежности своєї батьківщини перед наїздом большевиків. Було це в листопаді 1920-го року. Цей збройний виступ має вже історичну назву слуцького повстання. Не мала та самооборона успіху, бо в останніх днях грудня 1920. р. большевики повстання знищили. Велика частина учасників повстання перейшла на територію Польщі, де її інтернували: менша частина вела ще якийсь час партизантку в місцевих лісах, але вкінці мусіла таки піддатися большевикам.

БІЛОРУСИНИ МУСЯТЬ РАХУВАТИ НА ВЛАСНІ СИЛИ.

В білоруській „Християнській Думці", що виходить у Вильні, появилася стаття, якої автор, проаналізувавши міжнародне політичне положення, робить висновки білоруської національної політики. В міжнародній політиці йде тепер боротьба між фашизмом та комунізмом, підчас коли демократія стоїть посередині. Ця боротьба некорисно відбивається на Білорусі. Бо ось, напр. большевики бояться, щоб під впливом Японії з цілого СССР не потворилися незалежні національні держави, повели політику ще більшої централізації, асиміляції і гнету неросійських народів. Не краще — пише автор статті — хоча в інший спосіб відбивається та боротьба на білорусинах, що залишаються під впливом ідеольогії чи навіть політики фашизму.

Залишається демократія. Велика частина білорусинів покладає на неї свої надії, рахуючи на те, що демократична ідеольогія признає окремим народам право на самостійне національне життя. Але демократія бувае ріжна і, як видно тепер із багатьох прикладів, і вона не завжди йде з допомогою слабшим. Тому кінцевий висновок такий: „На чесну демократію білорусинам рахувати можна і треба, але обережно й оглядно, та передовсім треба спиратися на свої власні сили, на власну національно-культурну працю!

ГОЛОСИ НА ПУСТИНІ.

Часопис білоруської молоді „Шлях Моладзі" обговорює найновіші книжки Вол. Бончковського „Грунвальд чи Пилавці?", Ад. Бохенського „Між Німеччиною та Росією" і постанови VI. Конгресу Клясових Професійних Союзів з жовтня м. р. у справі рівноправности національних меншин у Польщі в ділянці шкільництва, свободи преси і зібрань та повних прав для всіх громадян без ріжниці національности, віроісповідань чи політичних переконань. У звязку з тим „Шлях Моладзі" пише:

„Всі ті голоси безумовно поважні і мають свою вартість, але в практиці вони без значіння. Бо що з того, що панове Бохенський і Бончковський пишуть про спільний польсько-українсько-білоруський фронт проти Московщини, як життя приносить щось інше? Бачимо, що москалі в Польщі свобідно уладжують „Дні Русской Культури", а білорусинам у Вильні на „День Білоруської Культури" староство не дало дозволу. Бачимо, що „Союз Русской Молодежи" істнує, працює і навіть руснфікує білоруську молодь, якій те саме виленське городське староство „з уваги на безпеку" заборонило скликати організаційне зібрання з метою обговорити необхідність власної білоруської культурно-освітньої організації.

Виходить, що голос Бончковського і Бохенського — це „голос вопіющого в пустині".

ЧИ ПОЯВИТЬСЯ „НАРОДНАЯ КРИНІЦА"?

Рік тому після припинення „Беларускої Крыніцы" до виленського городського староства зголошено часопис п. н. „Народная Крыніца". На те зголошення староство дало відмовну відповідь з уваги на якусь „нечесну конкуренцію": в письмі до видавця староство повідомило, що часопис під подібним наголовком вже здогошено.

Тому, що заповіджений часопис „під подібним наголовком" цілий рік не появлявся, попередній видавець поновив своє зголошення. Доля того видавництва, зовсім природно, викликує серед білоруського громадянства велике зацікавлення.

Знак охорони

Чай Прівес

Сильно завашнений.
Дуже видатний.

ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

§19.

СПРОСТУВАННЯ.

В ч. 282 „Діла" з 28. грудня 1937 р. появилася незгідна з правдою стаття п. з. „На москвофільському подвірі", тому на основі § 19. пресового закону з 17. грудня 1862 р. Д. З. ч. 6. прошу помістити в найближчому числі на тім самім місці і тими самими черенками отсе:

Неправдою є, що „...п. Ганасевич любить і в газетах писати, любить популярність, хоче, щоби про нього говорили, його хвалили. Недаром студіював він у Вищій Торговельній Школі в Познані щось аж чотири роки, будучи рівночасно директором Ревіз. Союзу та беручи директорську платню за ввесь час студій. Дійсно, вечувано, щоби хтось за свої студії діставав платню".

Правдою, що до його обовязків, як директора Ревізійного Союза Руских Кооперативів (РСРК), належить інформування преси про господарсько-економічний стан руских селян у краю.

Правдою є, що не задля популярности та бажання хвальби, але для річевої критики поміщує статті на теми з ділянки рільництва й економіки.

Правдою є, що студіював у Вищій Торговельній Школі в Познані, Економічний Відділ, тільки три роки і що в часі студій не побирав директорської платні, тільки Рада Ревіз. Союза уділила беапроцентову позичку, яку давно до каси РСРК з подякою звернув, що є в книгах записане і Контрольними Органами РСРК стверджене.

Правдою є, що в часі студій, кожного року діставав безплатну відпустку як третій директор РСРК.

Правдою є, що й як і інші працівники РСРК не діставав за свої студії ніякої платні.

Львів, дня 27. грудня 1937 р.

Корнилій Ганасевич.

Сторінка без політики.

Фільмовий біляне у 1937 р.

Рік, що за нами, не був роком успіхів кінового мистецтва. Навіть американська продукція, що такими фільмами як „Я втікач", „Пастер" чи „Пан із мільонами", здавалося, вступала в нову еру розбудови фільмового промислу, задержалась несподівано на тому самому місці, і внаслідок того настали справжні перегони американських виробництв, які перебудовують та інвестують нові студії, машини й технічні уладження. Усеж таки надмір грошевого вкладу і технічних здобутків невсилі закрити незвичайної пустки ідейного підкладу та недостачі мистецьких прикмет американської фільми. Інша річ, що американській фільмі не можна відмовити знання кінового ремесла, легкости підходу до теми, дотепу. Під цим оглядом найкращими виявились фільми Вая Дайка („Від світка до четверга"). Автім американці витворили окремий тип своєї фільми, панівний тепер на голівудському подвірі: комедія із сентиментним забарвленням, яка спирається на дискретному суспільно-побутовому тлі. (Франк Борсадж: „Життя вулиці").

Зате розчарували американські фільми, що рахували на поважніший успіх: „Загублений обід" Франка Капри. Воно не дивниця: коли йде про виказання свобідного, дотепного гумору, в якому американці із незвичайною легкістю рухаються, тоді вони мистці в тому напрямі. Гірша справа, коли треба насвітлити якусь поважнішу, соціяльну проблему: недостача інтелектуальної творчости американської фільми тоді просто жахлива.

Зате навпаки, поступ у фільмовій творчості виявився наглядно в Европі, передовсім у французькій продукції. За один рік французька фільма зуміла вибитись на чільне місце кінового промислу обох континентів. Про це найкраще свідчить успіх, добутий на міжнародній виставі у Венеції літом 1937 р. Деякі фільми французького походження, що дійшли до нас, вповні потвердили загальний погляд („Ніч перед бигвою" та „Бетовен").

В сезоні, що прийде, побачимо цілу низку французьких фільм, які дозволять нам переконатися про осяги фільмового мистецтва на тому терені. Побачимо „Велику оману", „На дні", „Марсиліянку" — фільми Рено ара та вимкової вартости фільми Дівівіера „Балевий карнет", нагороджену одною із найбільших нагород у Венеції. Щойно тоді можна буде якслід переконатися про справжню вартість французької фільми, її мистецький та високоінтелектуальний підхід до теми, врешті про нову форму конструкції кінового видовища.

Залишається ще 1 закрита таблиця: німецька фільма. Про неї можемо говорити тільки на основі того, що ми бачили колись, а воно було справді чудесне, мистецьке. На жаль уклад політичних та торговельних умовин має великий вплив на вимінну фільм між обома краями. Хто на цьому терпить, відомо: публіка, яку густо-часто годують драмицями третьорядної продукції із маркою: „Мейд ін Голівуд".

—o—

СЕЗАЦІЯ ЛЬВОВА
НОВОВІДКРИТА Ф-МА
ЮГОСЛАВІЯ
ЛЕГІОНІВ 43.
ЗАПРОШУЄ П. Т. ГОСТЕЙ.
Спеціяльність вироби оригінально-східні. Першорядна халва в одинадцятьох гатунках, рахат-лекум, чучкала, симетати, пастили, різні овочеві нугати і всі східні солодощі. Ціни низькі

НА СВЯТА поручає **живі риби,** маринати та різні делікатеси й овочі
Ц. ЦІМЕРМАН Львів, вул. Легіонів ч. 45.

ПШЕНИЦЯ ФАРАОНІВ.

РЕВЕЛЯЦІЇ ФРАНЦУСЬКОГО АКАДЕМИКА.

Відомий французький письменник академік де Пескіду заявив недавно в радіо, що він відкрив жменю пшеничного зерна, найденого минулого року у гробівці жінки фараона. Зерята тої пшениці, не зважаючи на те, що вони простояли в підземеллях коло 7 тисяч діб, не стратили своєї здібности рости й розвиватися. Перша спроба, що її перевели приятелі письменника у Франції, дали знамениті висліди. Із кожного, посадженого в землю зерна, вирік колос високий на 2 м. Письменник заявив, що він хоче за кілька тижнів посадити всі знайдені ним зерна у своїм маєтку в північній Франції. Він переконаний, що йому вдасться поступнево розвести пшеницю фараонів і поширити її по цілій Франції. Щодо розмірів і щодо якости зерен стоїть вона вище всіх сортів, які в Европі існують.

Заява де Пескіду викликала не тільки сенсацію, але й заміти египтольогів і ботаніків. Одні і другі сумніваються в те, щоб у XX ст. після Христа насіння, що пролежало вже 7 тисяч в підземеллях, могло воскреснути.

ЄГИПТОЛЬОГІЧНІ „НЕСТИЙНОСТИ".

Єгиптольоги доказують, що 7 тисяч літ тому не було фараонів. В кожнім випадку найстарші піраміди, які збереглися, мають не більше як 4.000 літ. Крім того вчені египтольоги нічого не знають про відкриття нових гробниць, в яких хтонебудь міг би найти пшеничне зерно.

Вкінці спеціялісти египтольоги пригадують, що в Каїрі можна дістати майже в кожній антикварняній крамниці „пшеницю фараонів". Хитрі антиквері продають таку пшеницю легковірним покупцям і при тому уладжуються вони в той спосіб, що густо-часто покупець купуючи якусь старинну вазу, буцімто сам відкривае в ній зерна пшениці. Ясно, що антиквар вдае дуже здивованого таким відкриттям...

ЗАМІТИ БОТАНІКІВ.

Ботаніки висувають проти академика з „пшеницею фараонів" ще важчого калібру стрільна: вони спираються на численних спробах, які без найменшого сумніву доказали, що зерно, яке пролежало де то не було, навіть найкраще збережене більше, як 15 літ, тратить воно назавжди змогу рости. Щоб зерно могло рости після тисячлітнього побуту в гробниці — це на думку ботаніків звичайна єресь.

Крім того і египтольоги і ботаніки погоджуються, що египетські жерці піджарювали зерна перед тим, заки клали їх до гробниць, щоб забезпечити насіння перед хробаками. А піджарюване зерно не зможе вже ніяким чудом прокільчитися.

Всі ті заміти зводяться до того, що академика де Пескіду хтось добре надув і дав йому добрі зерна якоїсь доброї пшениці, як „пшеницю фараонів". Легковірний академик повірив і справді сподівався спекти хліб із пшениці, що мала 7.000 літ.

Єдина потіха для нього не те, що він не перша й мабуть не остання жертва легенди про „пшеницю фараонів".

Злочин малих гангстерів.

Жан Пер Немірон має всього 14 літ. По батьку він москаль, по матері француз. Та мати з дочку Петіто, вмерла кілька літ тому. Батько — як то звичайно москаль — покинув титину на лоску долі, а сам помандрував у світ „по-гулять".

Долею сиротини зацікавилася його тітка, 17-літня п-і Петіто. Вона прийняла сиротину до себе, заступивши йому зовсім померлу матір. Відтак піддала його до наукового заведення св. Миколи на рі Вожірар.

На свята й неділі Жан Пер охотно обіцяв до тітки в її невелику крамницю при вул. Сен Оноре.

Прибувши він теж попереджені Рівара й дістав в тієї нагоди гарячок від своєї тітки.

„НАС ВИГНАЛИ ЗІ ШКОЛИ"

В понеділок разом (після дводенних свят) прибував Жан знову до крамниці своєї тітки. Та цим разом прибув він уже в товаристві 16-літнього товариша Мішела Вебера. Хлопці прийшли в однострою в чорних блюзах із золотими гудзиками.

— Тіточко, можеш нам дати попоїсти? — попросив Жан Пер. — Оце мій товариш Мішель.

Підчас обіду, який обоє хлопці заїдали з величезним апетитом, повідомили вони п-ю Пепіто, що їх вигнали зі школи „за дрібницю".

Тітка збентежилася й почала розпитувати. Та відповіди не дістала. Мішель Вебер підійшов ззаду до неї і накинув їй на голову плащ. Одночасно почав її бити пястуком по лиці. Плащ заглушив крики нещасливої жінки. Хлопці повалили її на землю, зв'язали руки й ноги та накинули на голову подушок, одягів і т. ін. Купчиха Пепіто втратила притомність.

6.000 ФРАНКІВ.

Опісля малі гангстери удалися в мешкання своєї жертви справжній погром. Виломили всі шуфляди та повикидали все, що лиш там знайшли на підлогу, перешукали комору, забрали гроші золотих річей та 6.000 франків готівкою.

Коло 9. години, яким не запримічені, вони втекли, замкнувши для певности за собою двері на ключ.

Безталанна купчиха лиш чудом не вдушилася під тягарем подушок та покривал. Коло год. 10. вечором сусідка, що верталась тоді домів, почула слабі крики з крамнички п-і Пепіто.

Негайно покликали поліцію. Щоб дістатися до мешкання приміщеного на першім поверсі, прийшлось вибити у вікні шкло. Напівудушену жінку, майже непритомну від утрати крови, перевезли негайно до лічниці.

Коли стара купчиха відповідала на питання поліційного комісаря, то її перші слова були такі:

— Це зробив Жан Пер, але я йому прощаю. Ради Бога нічого йому не зробіть. Цеж ще дитина...

У РОЗШУКАХ ЗА ВТІКАЧАМИ.

Поліція переконана, що втікачі не зможуть далеко втекти. Хлопці, як згадано, одягнені в лицеальні однострої. Зі собою взяли вони 1.000 франкові банкноти і рішуче звернуть на себе увагу, коли схочуть змінити гроші.

Поліція підозрівае, що Мішель Вебер намовив свого молодшого товариша до того злочину. Одначе безпосередньою спонукою була мабуть жінка, чи пак жінки... Поліційні агенти шукають за малолітніми злочинцями в околиці Пеже, де живуть родичі Мішеля.

Цей справді жахливий випадок, в якому малолітній хлопчина грабує і мало що не вбиває своєї найкращої та єдиної опікунки, скомпромітував французьку прилюдну опінію, яка сильно затрівожена деморалізацією, яка ширится серед французької шкільної молоді.

—o—

ДИВОГЛЯДИ 1937 Р.

На найоригінальнішій жарт дозволив собі якийсь „весельчак" з місцевости Габор положеного над полудневою мадярською границею. Він виповнив шлунок убитої на весілля свині стрільним порохом. Відтак, коли свиню пекли на весілля порох вибух. „Потеп" коштував життя двох осіб, що порались коло печені.

Найоригінальніша рекляма цього року — це був рекламовий афіш одного берлінського обезпеченевого т-ва, яке розліпило його по всіх поїздах підземної залізниці. На афішах був такий зміст: „Пан Шульц помер — пані Шульц зі сміху лягає, бо про обезпечення думає!"

Найоригінальніший судовий поєдинок. Ним міг похвалитися в минулому році суд у Сан Франціско. Якомусь Шевлеві Кемпбелеві, який неважив був представництва влади, присудили при місячні кількість глибоко кожному стрічному поліцистові.

Найоригінальніше замішання злодія (про це ми вже писали в „Ділі") автомобільний мітінгер Мейєр. Він вложив своє майно різним чужим людям на підставі адрес телефонічної книжки. Його завіщання мало 110 сторінок.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Історичні традиції і фізичне виховання.

Чи чули ви коли про біг „березо-ногих"? А цікаво знати про нього.

Це марафонський біг лещетарів на трасі 60 км. через ліси і гори. Величава імпреза Норвегії, де на старті стає тисяча лещетарів, а організацію обслуговує триста людей. І тих тисячу— це не найліпші, не „аси" норвеського лещетарства. Ця маса походить з народу! З усіх сторін з'їздиться до Лілегаммер, і по-біч пятьдесятьлітнього батька стартує двацятьлітній син, рубач дерева з гірської долини, урядовець з Осльо і ремісник з іншої провінції Це величаве народнє свято в горах, маніфестація народу на лещетах.

Але найважніше в тому — це походження й історія тієї імпрези. Колись у давнину відважна громада людей подалася у гори — в заметіль і ледову студінь, щоб рятувати одного наслідника престолу. Ніхто не мав відваги гнатися за ними. А відважні молодці були лихо одягнені, на ногах — замість черевиків — мали тільки опинчі з березової кори.

Звідси походить назва самої імпрези. Переказ перетрівав віки, як символ відваги, рішучости й вірности! І нині, як тоді у 1205. р. перед 732 роками, кожний хлопчина мріє про біг „березо-ногих". Число учасників бігу постійно зростає, від 1932. р. до 1937. р. з 200 зросло до 800 лещетарів. А на 1938. рік нараховують учасників бігу на тисячку.

Чи не в тому теж скривається таємниця лещетарської гегемонії норвегів? Ідучи за голосом традиції виставляє нарід тисячі лещетарів і з них вибирають опісля еліту: змагунів світової слави.

*

Історична традиція і спорт чи фізичне виховання?

Тільки на перший погляд викликує таке питання сумніви, але коли вглибитися і вдуматися в завдання фізичного виховання — то зразу відпадають.

Від тоді, коли настала радикальна зміна в розумінні фізичного виховання, коли поняття „спорт для спорту" відкинули як безкорисне і навіть шкідливе, коли в основу руху на полі фізичного виховання лягла ідея, — тоді тоді помістити таке зіставлення: Історична традиція і фізичне виховання. Чи воно важне? Не тільки важне, а й конечне! Вистане звернути увагу на одне з завдань фізичного виховання, а саме виховання одиниць на повновартісних фізично й духово громадян. Не йде тут, очевидно, про вибрані одиниці, але про цілий нарід.

Бож нема сумніву, що фізичне виховання можна зачислити до одного із найважніших способів виховання народу. І тому знову фізичне виховання мусить послуговуватися важними і доцільними засобами, для народу, як цілости.

Яке велике виховне значіння історичної традиції, про те навіть не треба згадувати. Розбуджувати гордість на славне минуле, плекати память важних історичних подій — це значить підносити національну свідомість. „Мати спільну традицію споминів, спільно пережитих терпінь і спільно здобутих перемог утривалених у пісні й легендах, в дорогих іменах великих людей, які є гейби еманацією характеру й ідеалів народу, як і в назвах місць, до яких привязані народні спомини — це по словах одного з фільософів (проф. Р. Ренер) передумовина до народин та існування нації. І тому важно, щоб фізичне виховання прийняло плекання історичної традиції, як один зі своїх засобів.

Спроби вже були. От хочби в таких дрібничках, як нагороди. Або — зрештою не зреалізований — плян лещетарського рейду у скільських горах в 1935. р., у 20-ту річницю боїв УСС. у тих горах, як теж присвячення Запоріжського Року 1935. р. у тій самій річниці. Виринула теж думка святкування спортовцями традиційного свята чорноморської фльоти на ріках.

Наше минуле таке багате у великі, світлі події, від давніх-давніх часів по останні десятиліття, що не важко буде вибрати. Щоб лиш ця справа найшла відгук серед клюбів та спортовців, і серед загалу, і щоб її послідовно переводити та не відкладати. Ось вже й черговий лещетарський сезон знаменито надається до цього, бо при відповідній пропаґанді можна осягнути масову кількість учасників. Може на початку не буде воно така імпреза, як згадане норвеське свято. Це не мусить бути рейд — як нпр. проект у 1935. р., бож треба числитися з організаційною спроможністю з одного боку, та з ріжними перепонами з другого. Можна на початок обмежитися до льокальних свят, якби не вдалось зразу. Але почати треба рішуче! На зимовий сезон — це пригарне поле для праці клюбів, що підчесе значіння і вартість їх праці.

Отже призадумаймося в наше минуле і святкуймо в спортових змаганнях події, які є для нас символом відваги, геройства, великих змагань і подвигів! (Д. Б.)

—o—

На Ялинку

найкращий і найцінніший

дарунок це

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодинокого зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.00
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	1.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляксєйчик: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ільно Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.

Почтова пересилка 30 сот.

Хто замовить цілий комплет — не платить пересилки.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРАЦИ — ПОДУШКИ**

готові і на замовлення

простирала — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — капи — фіранки поручає

А. Петрушевський **ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.** (давніше Коральницька)

Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. 8—10 Ціни низькі задурно.

Спортові вісті.

БОКС.

ЛЕХІЯ — УКРАЇНА 11:5.

Лехія — мистець львівської округи в боксі вступила з деякими резервовими змагунами, проте виграла певно. В Україні забракло Левицича і Шехоняча. Крім того на дружині стілько недостачу тренінгу. Технічні вислідки були такі:

Вага мухи: Тишо (У) — Корона (Л). Боротьба завзята, при чому Тишо осягнув у першій рунді рішучу перевагу. Боротьба закінчилася ремісом.

Вага когута: Кіт (У) — Ольберт, виграв на пункти Ольберт, який був так самісінько безнадійний, як і Кіт. Ця стріча викликувала чимало веселости на салі.

У другій парі тієї ваги стрінулися знова Україна Гаїк із мистцем Львова Врублєвським. Гаїк незвичайно твердий і знаменитий матеріял на боксера. З рутиновим і технічно д. добрим Врублєвським мусів програти через техн. н-о. Проте при відповіднім тренінгу стане знаменитим боксером і Кота годі буде тепер кому заступити.

Вага пера: Рудницький (У) виграв чесно на пункти з Лисим (Л). Рудницький мав перевагу у всіх трьох рундах і якби мав більше фізичної сили, був би міг викінчити противника к-о.

Легка вага: Опудляк (У) — Кулік (Л) — не зійшлись на думку судів один одного перемогти. На нашу думку Опудляк краще видержав всі три рунди і тому повинен був виграти.

Півсередня вага: Лейбик програв на пункти з Ясінським. При вазі І. рунди йде на доляки і вибивається зовсім зі сил. Така сама історія повторюється у всіх чергових рундах. Видно на цьому недостачу тренінгу. Виграв заслужений Ягодзінський.

Півважка вага: Пашин (У) — Міхнович (Л) — сенсаційна стріча закінчилася заслуженим ремісом. Була не стралі гостра, завзята і гарна боротьба. І важко сказати, хто з обох противників був ліпший.

Важка вага: Сер'ма Помірко (У) — Барановський (Л) закінчилася програною Помірка, який стає в покорі четвертий.

В рінгу судійнав п. Маріянс. Публіки к. 700.

ПОЗНАНЬ. Варта — Рух 11:5. Мечі за мистецтво Польщі в боксі.

ГДІНЯ. ГЦП — Фльота 10:6. Фінальний мечі за мистецтво Польщі.

СЕНЗАЦІЙНА ПРОГРАНА БОКСЕРІВ ПОГОНІ В ТЕРНОПОЛІ.

ЖРКС. — Погонь 10:4. Б-клясові боксери Погоні несподівано Погонь, для якої пункти здобули тільки Заградн'як і Вжик.

КОПАНИЙ МЯЧ.

ВКЛ. ГАЙДУКИ. Рух — АКС 7:4 (3:2). На реваншових змаганнях Рух розгромив АКС. Ворота добули Нізіновський (5) і Петерек (2.). Для АКС-у — Вострий Питель. Пінчтек і Кнас.

ГАКІВКА.

ПОГОНЬ У РУМУНІЇ.

Погонь грала в суботу 1. і неділю 2. п. м. в Чернівцях товариські мечі з мистцем Буковини Драгош Водою. Перший мечі виграла Погонь 1:0 (0:0, 0:0, 1:0), другий Драгош Вода 2:0 (0:0, 0:0, 2:0).

МІЖНАРОДНІЙ ГАКІВКОВИЙ ТУРНІР У КРИНИЦІ.

КРИНИЦЯ. Почався тут міжнародний гак'ковий турнір з участю: Ференцвароша (Будапешт), Рот. Вайсу (Берлін), Краковії, Варшавянки, К. Т. Г. і Яворжини (обидва останні з Кринниці).

Перші змагання: **Варшавянка — К. Т. Г. 2:1 (0:1, 1:0, 1:0).**

Другі змагання: **Ференцварош — Краковія 1:0** (0:0, 1:0, 0:0). Краковія грала без Волковського у відмолодженому складі.

Л. Т. К. ПРАГА ДОБУЛА ЧАШУ ШПЕНҐЛЕРА.

ЛАВОС. Після дограних на мечу Л. Т. К. Прага — Г. К. Лавос, перемогли остаточно правами у відношенні 2:1 (1:0, 0:1, 0:0, 0:0 1:0).

ГАКІВКОВОГО ТУРНІРУ У ЛЬВОВІ НЕ БУЛО.

Гаківковий турнір в участю України, Погоні, Чорних і Лехії, який мав відбутися минулої неділі у Львові не відбувся.

Служба Божа

СВ. ЙОАНА ЗОЛОТОУСТОГО

зі службами ріжних намірень в прегарнім пересилці

О. Д-РА ЯРОСЛАВА ЛЕВИЦЬКОГО

Знижена ціна всього 50. сотиків, почт. пересилка 20 сотиків.

Замовляти: Адмін. „Діла", Львів, Ринок 10 II.

Новорічна промова воєводи Білика.

В день нового року львівський воєвода п. Альфред Білик приймав у салі воєвідства новорічні побажання, після чого виголосив новорічну промову. У цій промові згадував окремо українців та окремо „русинів". Воєвода думає, що доля українців у Польщі залежить від того, наскільки українці будуть лояльні супроти польської держави. Наскільки буде Польща міцніти, наскільки її авторитет серед українців буде зростати і наскільки слабнутимуть серед українців деструктивні елементи. Воєвода вірить, що українському народові зле живеться тільки поза кордонами Польщі, тому свою промову закінчив побажанням, щоб тяжкі хвилини, які українці переживають на територіях свого розміщення поза кордонами Польщі, належали до минувшини. Воєвода Білик висловив надію, що українці приймуть його новорічне побажання так щиро, як щиро він це бажання сказав.

*

Підчас новорічних побажань президент м'ста Львова Островський сказав у промові, що Львів готовиться відсвяткувати 600-літні роковини прилучення Львова до Польщі.

—o—

Загальні Збори Учительської Громади.

Загальне Зібрання Товариства учителів середніх і вищих шкіл „Учительська Громада" відбулося в дні 1. січня 1938. р. при великому зацікавленні середньошкільного вчительства з цілого краю. — По звідомленнях Головної Ради, в яких представлено осяги й завдання Товариства та по живій, річевій дискусії вибрано нову Головну Раду в такому складі: голова **Володимир Радзикевич;** члени Ради: **Войцеховський Микола, д-р Грицак Евген, д-р Витанович Ілля, Зелений Зенон, крил. о. Дзерович Юліян, д-р Терлецький Маркіян, Винар Іван, Микетей Григорій;** заступники членів Ради: Юліян Каменецький, Литвиненко Надія, Кордуба Петро, Лежогубська Ірина, Микола Матіїв-Мельник.

—o—

Вшанування 30-ліття праці ред. Андрія Жука.

В неділю 2. п. м. вшанувало Т-во Українських Кооператорів у Львові три десятки літ праці ред. А. Жука як кооператора, публіциста і громадянина. В год. 12-ій зійшлось до „малинової салі" в будинку РСУК чимало членів згаданого Т-ва і службовичок та службовиків львівських кооперативних установ. Явились теж як гості представники деяких громадських установ і представники преси.

Ювилейні збори відкрив короткою промовою сен. О. Луцький в заступстві недужого голови Т-ва сен. Павликовського. Довший, але цікавий реферат про життя Ювилята виголосив **д-р І. Витанович.** З цього реферату довідались учасники Зборів про життєвий шлях Ювилята, повний небуденних переживань і безупинної праці. Вродився ред. А. Жук 1880 р. у козацькій родині в Лубенщині. Покінчивши школи нижчого ступня, став він помічником волосного писаря, відтак службовиком земства в Лубнях. Захоплений революційною роботою, став партійним революціонером (РУП) і українським діячем. З цього приводу й почались бурхливі переживання, які згодом примусили його емігрувати з думкою про Америку. Попав він зразу в Женеву, але в гурті російських революціонерів-емігрантів не почувався добре і замість Америки вибрав Галичину, де і зявився в 1907 р. Зустріч з К. Паньківським скермувала його на шлях кооперації.

В 1908 р. появилась перша стаття ред. Жука в „Економісті". З того часу не випустив уже він з рук пера, вживаючи його скрізь, коли треба було заговорити на господарсько-кооперативні або громадянські теми. В 1908 р. став Ювилят редактором „Економіста" і „Самопомочі", що вже було доказом, що шляхом самоосвіти добув він собі чимало знання, яким міг уже з користю з іншими ділитись. Діяльний як лектор та освітній і кооперативний діяч, увесь час до війни — мусів у часі війни кинутись у вир політичної роботи, як член „Союзу Визволення України", автор політичних меморіялів, тощо. Від 1930 р. присвятився знову кооперативній публіцистиці і статистиці, ставши начальником статистичного відділу РСУК у Львові.

Після реферату відчитано численні привіти, надіслані від громадянських установ, преси (м. і. від „Діла") і деяких діячів. Устні привіти виголосили: ред. Купчинський (Тов. Письменників і Журн.), ред. Несторович („Торговля і Промисл") і д-р Старосольський (Українська Соц.-Дем. Партія). Витав Ювилята теж представник слухачів кооперативного курсу, що саме відбувається в Рев. Союзі У. К. у Львові п. Нестерчук. Хор цих слухачів відспівав многоліття.

Збори закінчив знову їх провідник сен. О. Луцький. Особисті приятелі ред. Жука зі зворушенням підходили до нього, щоб стиснути йому трудолюбиві руки, а то й розцілувались.

(н.)

ВИНА НА СВЯТА!
Найкращі угорські вина з гір тонайських поручає
ГУРТІВНЯ Д. ДРУЖБЯКА
ЛЬВІВ, РИНОК 40. ТЕЛ. 275-27.
Заприсяжений доставець літургічних вин. Просить ласкаво відвідати домівку. Замовлення полагоджує відворотною почтою. —3
2733

НАЙДОЦІЛЬНІШИМ НАЙУСПІШНІШИМ НАЙДЕШЕВШИМ А ЧАСІ **ЗАСОБОМ**
ПОШИРИТИ ЗБУТ І ПРИДБАТИ
КОНСУМЕНТІВ
ЦЕ ПОМІСТИТИ ПРОПАГАНДИВНЕ ОГОЛОШЕННЯ
В СВЯТ-РІЗДВЯНОМУ ЧИСЛІ
„ДІЛА"
ЛАСКАВІ ЗГОЛОШЕННЯ ПРИЙМАЄМО ТІЛЬКИ ДО ДНЯ 3. СІЧНЯ 1938 Р.

АНГЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ПРИЇДЕ ДО ФРАНЦІЇ

Паризькі часописи подають непотверджену вістку, що спочатком літа приїде до Парижа англійський король Юрій з офіціяльною візитою. Король візьме участь у відкритті памятника в цьому місці, де в 1914 р. стануть перші англійський воїк на французькій землі.

—o—

СТРАХ ПЕРЕД ЖИДАМИ.

В Австрії обговорюють проект закону про чужинців. В проекті передбачена постанова, що чужі громадяни, які хотіліб залишитися в Австрії на довший час, мусіліб просити на те окремого дозволу. Кажуть, що це наслідок страху Австрії перед жидами, що могліб нахлинути з Румунії.

Ялинка найменших.

ВДАТНА ІМПРЕЗА ФІЛІЇ Т-ВА ОХОРОНИ ДІТЕЙ ТА ОПІКИ НАД МОЛОДДЮ.

Багато різних українських установ і товариств веде справді корисну працю. Здебільша така громадянська праця доволі невдячна, ледви хто про неї знає чи хоче знати, про признання ширшого загалу дарма й говорити.

От таку важку й незамітну для ока, та проте незвичайно корисну й потрібну працю веде філія Краєвого Т-ва охорони дітей та опіки над молоддю у Львові, зокрема її секція: Порадня Матерей. Ця Порадня має під своєю опікою 420 дітей, з того 120 немовлят. Порадня дає всім дітям безплатну лікарську опіку, деяким найбіднішим ліки та по пів літри молока денно. Крім того Порадня має зовсім добре уладжену дентистичну амбуляторію та кварцеву лямпу. Порадню веде п-і д-р Надрага, яка кожного дня присвячує бодай годинку нашим найменшим.

Щоб своїм малим клієнтам, яких родичі здебільша безробітні й незаможні, приготовити різдвяну несподіванку, Порадня уладила 1. ц. м. пополудні в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського „Ялинку". У просторій салі зібралося коло сотні дітей, з яких найстарше мабуть мало 5 літ, найменше... 5 місяців. Саля хлором тодила від дитячого гамору — сміху та плачу напереміну. Деякі личка дітей були такі висипані та бліді, що, дивлячись на них, ясно ставало, чому в нас при доволі великому числі народин — така жахлива смертність немовлят. Тому працю й кожну ініціятиву філії Краєвого Т-ва охорони дітей та опіки над молоддю слід не тільки радісними словами привітати, але й ділами спомагати.

На ялинці, уладженій Порадною матерей згаданої установи, роздали дітворі пані, що дбають про фонди (до речі: дуже скромні) для т-ва, поверх 90 дарунків для найбідніших дітей. В малих клунках дістали діти все, що кому було найпотрібніше: черевики, светерики, сукенки, сорочинки і т. ін.

Перед роздачею дарунків виголосив до зібраних дітей і родичів теплу промову о. Садовський. Опісля мужеський хор під управою п. Е. Козака відспівав кілька колядок.

По роздачі дарунків, спільних забавах та спільнім підвечірку діти розійшлися щасливі домів.

ТЕПЛЕ ЖІНОЧЕ І МУЖЕСЬКЕ БІЛЛЯ, СВЕТЕРИ, ПАНЧОХИ, НАЙНОВІШІ КРАВАТКИ, СКАРПИТКИ І ТРИКОТИ — поручає
ОЛЯНЧУК І ПІХЛЬ
ЛЬВІВ, ПЛ. КАЛІТУЛЬНА 3 (напроти катедри).

Робу міністром буковинських справ?

ЧЕРНІВЦІ, 3. І. ПАТ. Преса звідомляє, що до Чернівців приїхав і обняв урядування новий префект Никифор Робу, один з найвизначніших діячів теперішньої урядової християнсько-національної партії. Префект Робу дістав від уряду спеціяльні повновласти в ділянці адміністрації на Буковині і є така загальна думка, що він буде міністром для справ Буковини. Між іншим він матиме право робити на власну руку всякі персональні зміни в адміністрації Буковини.

ВИВЛАСНЯТЬ УСІ ЖИДІВСЬКІ МАЄТКИ.

ЧЕРНІВЦІ, 3. І. ПАТ. Вся преса звідомляє, що всі земельні посілости, які є в руках жидів, примусово вивласнять. Крім того узаконять декрети про надання румунського громадянства, починаючи від 1920 р.

СНІГОВІ ЗАМЕТІЛІ В БЕСАРАБІЇ.

Чернівська преса подає, що в Бесарабії, Добруджі та Молдаві панують від кількох днів небувалі снігові заметіли, що спричинили кілька людських жертв. В кількох місцевостях перервано телефонічні й телеграфічні комунікації, ціла низка поїздів застрягла у снігових заспах. В різних околицях появилися великі стада вовків.

ОТТО ГАБСБУРГ ВЕРНЕТЬСЯ НА АВСТРІЙСЬКИЙ ПРЕСТОЛ?

Австрійські легітимісти звернулися до канцлера Шушніга з проханням, щоб він признав їм субвенцію пів мільона шілінгів річно і дав дозвіл створити піввійськову формацію, що мала б право носити спеціяльні однострої. Канцлер поладнав це прохання прихильно. Формація матиме назву „Залізний Легіон" і матиме сім провінціональних відділів. Вона буде співпрацювати з організацією католицької молоді. Австрійські легітимісти сподіваються, що вже в квітні ц. р. князь Отто вернеться на австрійський престол.

ПОВІТРЯНІ БИТВИ.

ТОКІО, 3. І. 1938, ПАТ. Японські летуни бомбардували вчора важні під стратегічним оглядом точки міста Нанчанг. Над містом прийшло до повітряної боротьби з 6-ти китайськими літаками, з яких один упав. Крім того японські летуни бомбардували військові уладження в Тсунгфу і Чеклюнг у провінції Квантун. Китайські літаки виконали налет на Нанкін і скинули 10 бомб, але не зробили ніякої шкоди. Літаки мусіли втекти під обстрілом японських гармат.

Біль голови

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну переплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і рукавки. 2711 3—10

— Нову книжку бібліотеки „Діла" — повість Ю. Косача „Чад" — розсилає адміністрація нашого часопису з нинішнім днем нашим точним Передплатникам.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— Цьогорічний диригентський курс для диригентів церковних і просвітянських хорів при Вищім Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові, відбудеться в часі від 15. січня до 31. березня ц. р. План навчання обіймає всі найважніші для диригента предмети від самих їх початків, так що окрема музична підготова не є конечна. — Кожний учасник мусить представити особисті документи, по змозі шкільні свідоцтва. Навчання відбуватиметься щоденно від 9. до 13. години з винятком неділь та свят. Місячна оплата за науку 20 зол., себто 50 зол. за цілий курс. — Кандидати мусять очевидно заздалегідь подбати про своє приміщення і прохарчування на час курсу. Дирекція Інституту робить заходи про приміщення деякої кількости кандидатів у бурсах та про дешевий харч. Побажано було би привезти зі собою сінник. — Вписи і проба слуху відбудуться 15. січня 1938. між 9. а 12. і 15. і 19. год. в канцелярії Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. III. (Тел. 237.15). Виклади почнуться в понеділок, дня 17. січня. Курс закінчиться іспитом, та роздачею свідоцтв.

— **При кожній нагоді помагаймо „Рідній Школі"!** Вп. Посол Дмитро Великанович злożив до каси Повітового Союзу Кружків Р. Ш. у Львові 5 зол. на „Рідну Школу" замість святочних побажань. Хто черговий?

— **Різдвяна програма кошицької радіостанції.** Чехословацьке радіо у своїх програмах для Підк. Руси, які передає на хвилях кошицької радіостації, приготовило для своїх слухачів багато несподіванок. На передодні Свят-вечора, 5-го січня ц. р. по колядках Стефана Кафчака, в 18.20 кошицька радіостація висилає медитацію „проф. о. Дмитра Поповича „Сонце правди" про Вифлеємське Дитя. На самий Свят-вечір визначний етнограф проф. д-р Іван Панькевич пригадає наші первісні колядки і поясснить, звідки взявся звичай колядувати, доповнюючи свій виклад ілюстраціями з грамофонових плит. Початок год. 14.05. Головна програма Свят-вечора є поширена і висилається передачею із Ужгороду. Від 17.35 год. хор греко-католицьких богословів виконає під управою С. Гладоника та в супроводі балалайок колядки. Точно в год. 18.00 в етері заграють дзвони катедрального храму в Ужгороді як вступ до різдвяного привіту, який виголосить мукачівський єпископ Олександер Стойка. В ночі перед північною Службою Божою, в 23.30 год. пєска Марії Кочанової „Се Агнец Божий" заведе нас до палати Ірода, щоби ми були свідками перемоги душевних сил над силами матеріяльними. По ній, точно в 24. годині кошицька стація передає північну Службу Божу На перший день Різдва від 9. години рано Кошиці висилають передачею з Ужгороду архиєрейську Службу Божу, яку целебрує єпископ Олександер Стойка. При Службі Божій співає хор греко-католицьких богословів. Вечором в год. 18.00 слухачам кошицької радіостації представляться наші праські високошкільні студенти, щоби нам показати свої Різдвяні Свята. Другий день Різдва кошицька радіостація посвятила православній церкві Підк. Руси Рано в 9. год. передає з ужгородського храму „Памятника" архиєрейську Службу Божу Вполудне мукачівський хор „Метеор" в перерві концерту орхестри кошицької радіостації заспіває наші оригінальні колиди. Третій день Різдвяних Свят мікрофон кошицької радіостації зупиниться в Пряшеві. Рано в 9. год. передає звідти Службу Божу, а вечором в год. 18-ій привіт єпископа Павла Гойдича та концерт хору греко-католицьких богословів під управою о. Емериха Седляка. Чехословацьке радіо не забуло й на наших братів в Америці. На Свят-вечір Прага висилає на коротких хвилях привіти єпископів Стойки, Гойдича і Дамаскина. Крім привітів передає також півгодинний концерт хору греко-католицьких богословів у Пряшеві.

— **Рідній Школі** поможе кожний, хто купить ялинку: біля церкви св. Юра або св. Пятниць, біля хлопячої школи Р. Ш. ім. Шевченка (вул. Супінського 21) або біля школи кн. Льва (Личаків, вул. Крупярська ч. 15), або на площі св. Духа. Ялинки свіжо зрубані та дуже гарні

— **Дім „Кулка Рольнічого"** та громадську пекарню посвятили в Качанівці, пов. Скалат. На посвяченні був староста Рутковський, який теж виголосив промову. З весною мають вибудувати в селі кооперативний дім.

— **В нинішньому тягненні долярівки** впали так вигри: 12.000 дол. на ч. 1343632; 3.000 дол. на ч. 790796 1122080; 1.000 дол. на ч. 1421099 4[(827 10268я7 271807 693618 844934 819866.

— **Пошести в Бучаччині.** У Трибухівцях і Живбродах, пов. Бучач панує пошесть плямистого тифу, шкарлятини і запалення мозкових опон, при чому є багато випадків смерти. Випадки плямистого тифу появилися також у Бучачі. Влада замкнула школи і заборонила всякі імпрези.

— **Львівська хроніка.** При 15-ступневому морозі, який панував у неділю, рятункове поготівля стверднло кількадцять випадків відморожень, переважно вух. — При вул. Сикстуській ч. 23 пробував отруїтись денатуратом 43-літній Филип Вірбах. — До фабрики мила при вул. Вечеранів вломилися злодії і забрали більшу скількість мила та свічок. — У Венецькому готелі пробився ножем у серце 31-літній кравець Микола Горлавич. — На Зеленій рогачці пробував отруїтися безробітний муляр Каз. Старовещкий. — Городське староство заборонило санкуватися на вулицях міста, бо було з цього приводу кілька вещаслнвих випадків.

— **Краєва хроніка.** В Завині, пов. Зборів згинув у камінеломі 16-літній Петро Земкевич, на якого звалилася скала. — У Вичілках біля Монастириськ двоє полишених без догляду дітей, 4-літня і 2-літня дівчинка, спричинили в хаті пожежу і згоріли на вуголь.

— **За зведення жінки.** В окружному суді в Стрию відбулася розправа проти Павла Яцева з Тухлі коло Сколього за вбивство ем. залізничого радника Маріяна Вебера зі Львова. Яців був дозорцем віллі Вебера. Вебер приїздив до віллі в літі й на свята та баламутив жінку Яцева. Одної днини Яців так побив Вебера, що він незабаром помер. Суд засудив Яцева на 2 роки вязниці.

— **У справі кн. Михайла Радзівіла** йдуть два процеси. Внесення на обезвласнення має рішити городський суд в Острові. Окрема справа зв'язана з опікою над маєтком князя. Крім родини зголосили свої претенсії до цього маєтку численні віритслі, яким належаться гроші в сумі кількасот тисяч золотих. Наслідком марнотратности князя цей маєток находиться під примусовою управою, при чому князеві визначено місячну пенсію, яка при його способі життя не вистачає на покриття його видатків. Наслідком того він знайшовся у трудному матеріяльному положенні. Його наречена, пані Сухестов позичає на всі боки по кількадесять зол., щоби заспокоїти найважніші щоденні потреби.

— **Бандит Кошевяк помер.** У шпиталі св. Людвика в Радомі помер відомий бандит Юзеф Кошевяк, спільник Марушечка, що пропав досі серед лісів. Як відомо Кошевяк відмовив усяких зізнань. Коли й Марушечко згинув, (кажуть, що замерз), то багато злочинів, яких вони допустилися, лишиться невиясненими.

— **Після Сильвестрової забави.** Контрактовий залізничий урядовець в Торуні, 30-літній інж. Тадей Целінський, провівши цілу ніч на Сильвестровій забаві, кинувся з III. поверху на вулицю і згинув на місці. Причиною самогубства була духова депресія. Передтим написав кілька листів до кревних і знайомих.

— **Коні під потягом.** Із стайні фільварку кн. Януша Радзівіла у селі Шпанові під Рівним вибігло кілька коней, які пігнали в поле і дісталися аж до залізничого шляху недалеко станції Решуцк. У цьому часі надіхав особовий потяг із Сарнів до Рівного. Коні сполошилися і хотіли перебігти крізь залізничий шлях. Одначе не всі встигли перебігти і восьмеро коней дісталося під колеса потягу, який пошматував їх на кусні.

— **Нові смертні присуди.** В Часах в совітській Білорусі скінчився процес членів „шкідної протиреволюційної групи", що за урядовим твердженням „саботувала злобно урядові розпорядки". Головних обвинуваченних: секретаря районового партійного комітету Фельдмана, агронома Бубеля і заступника голови районового комітету Москалева засудили на розстріл, двох по 25 літ, одного на 16 літ, а інших на кари від 3 до 10 літ вязниці.

— **Ще одна жертва війни.** Чернівецька преса повідомляє, що в місцевості Боян господар

Не дійшло до порозуміння.

Тому три дні повідомляли ми, що наради Комісії, вибраної місяць тому останнім Центральним Комітетом із трьох членів більшости і трьох членів внутрішньо-партійної опозиції — закінчились невдачею, бо не довели до узгіднення політичної частини на Народній Зїзд. Рішено передати на розгляд Народньому Зїздові ріжницю поглядів щодо зміни політичної тактики та справу відділення проводу УНДО від проводу УПР. Хоч опозиція не компетувала на провід та заявляла свою готовість узгіднити кандидатуру голови партії, з тим, щоб лише тим головою не був ніякий посол, — представники президії партії це домагання відкинули.

Після того відбувались ще далі наради щодо складу будучого Центрального Комітету. Хоч первісно представники проводу партії погоджувались на досить поважне заступництво опозиції в ЦК, проте пізніше змінили своє становище настільки, що до Центрального Комітету згоджувались допустити тільки дуже маленьке число представників опозиції, при чому не погоджувались навіть на таких діячів, як заступник голови партії від початку її існування посол Гр. Тершаковець, д-р Кость Левицький, політ. редактор „Діла" І. Кедрин і інші. Партійний провід поставив при цьому ще й інші умови, яких опозиція просто не мала права ані можливости прийняти.

Одночасно провід партії перевів на терені Народньої Організації міста Львова вибір 22 делегатів на Народній Зїзд без повідомлення про дотичні сходини членів тієї Організації членів внутрішньої опозиції.

Таке становище проводу партії і такі відносини внеможливили опозиції порозуміння, хоч вона до цього щиро змагала.

Юрій Бота знайшов на полі гранату з часів великої війни. Коли хотів розібрати стрільно, спричинив експльозію, яка розірвала Боту на кусники.

— **Трагедія маляря.** Відомий мадярський маляр Дезіре Сиргані застрілив з револьвера свою дружину, доньку і внучку, після чого скінчив самогубством. Мав 54 роки. Причина вбивства і самогубства була крайня нужда і невилічима недуга дружини.

— **Під румунським чоботом.** Румунський уряд веде безпощадну нагінку на опозиційну та мешшинну пресу. В Чернівцях припинено м. і. щоденники „Черновіцер Альг. Цтг." і „Черновіцер Моргенблят".

— **Грабунок 2 мільонів фр.** Біля французького Банку в Труа (деп. Об) шістьох бандитів, погрожуючи револьверами, вирвало трьом інкасентам течки, в яких було 1 мільон 800 тисяч франків готівки і 250 тисяч цінними паперами. Заскочені наглим нападом інкасенти почали стріляти, але нікого не ранили. Тимчасом бандіти вскочили до самоходу і пігнали, пропадаючи без сліду.

— **Трагедія на морі.** Незвичайна подія розігралася на повному морі, як оповів один член залоги яхту „Афіе", який притагнули до порту Сан Педро в Каліфорній. Військовий літак побачив на морі яхт зі зломаною щоглою. Пільот літака міг виразно доглянути тіло людини на передньому чердаку. Повідомлено негайно кутри, що були недалеко, і вони поплили на вказане місце. Перший прибув на поміч кутер „Персей" і взяв на свій чердак із яхту людей, що були виснажені до краю. З їхніх оповідань устійнено, що яхт блукав по морі, здався на ласку вітрів і хвиль, а подорожні не мали води ні харчів. Трагедія яхту розпочалася з ментом, як один моряк Джон Морган рішив спрямувати його на південні води, щоб займатися морським розбишацтвом. Тому убив капітана яхту вистрілом у потилицю та увязнив пасажирів, що находилися на яхті, м. і. три жінки і дитину. Смерть капітана пімстив інший моряк Сандо, пробивши Моргана ножем. Його тіло, що лежало на передньому чердаку, доглянув пільот із літака.

— **Вісім жебраків замерзло одної ночі.** Наслідком дуже сильного морозу в Бесарабії замерзло багато людей. В самому Кишиневі згинуло одної ночі вісьмох жебраків.

— **Сніг завалив дах у кіні.** В Танамахі, в японській провінції Ніїгата завалився під тягарем снігу дах кіна, виповненого публикою. Погибло поверх 70 осіб, зате число ранених доходить до 100. Ближчих подробиць покищо нема.

— **Пересунулася гора.** Біля Бузан, як повідом ляють з Букарешту, осунулася земля. Велике узгіря на поверхні кількасотьох гектарів осунулося в долину на села Кольт. Маси землі пересунулися на кільометер і засипали 10 домів. Мешканці вміркували катастрофу заздалегідь і втекли. Земля засипала частинно русло ріки, яка виступила з берегів.

— **Різні вістки.** Коло берегів Корсикалії французький корабель „Сільвабель" зударився зі шведським кораблем „Ільзе" і затонув. Капітан і три моряки дістались на „Ільзе" а два інші моряки блукали довший час на малому човні, аж урятував їх інший корабель. — На збічі гори Шнеберг у Тиролі лявіна засипала 20 лещетарів, із яких 12 відкопано живими, а 8 згинуло.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тим. го приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і вкладім жертву на ювилейний дар для неї!

З театру.

Український Театр „Цвіркун": „МОЖНА, АЛЕ ОБЕРЕЖНО" — ревія.

На другий свій виступ вибрав „Цвіркун" ревію і цього вибору не можна назвати щасливим. Бож ревія вимагає в першу чергу сценічних ефектів, декорацій та костюмів, „Цвіркун" не може собі на те все зі зрозумілих причин дозволити. Тому провід театру мабуть найкраще зробив би, якби ставив легкі песи та комедії, які напевно мали більший успіх серед публики, як ревії. Особовий склад „Цвіркуна" дає теж запоруку, що такі песи були би якнайкраще виведені.

Коли йде про ревію „Можна, але обережно", то були в ній слабші точки, але були й дуже добрі. З виконавців на перший плян виступають п-і Горницька і Задуцька, з мужчин Сорока й Остоя. П-на Мельниківна мусить ще попрацювати над танком. У скетчах почувається вона зовсім добре.

Програма була перевантажена скетчами, зато за мало було музично-вокальних (очевидно легких) точок. Режисери „Цвіркуна" мусять подбати і про те, щоб темпо гри й поодиноких точок було збільшене. Ревія не повинна ніяк тривати довше, як дві години. В іншому випадку вона томить і... нудить.

Р. Сл.

† Посмертні згадки.

Д-Р ОЛЕГ ЮРІЙ МОХНАЦЬКИЙ.

Дня 1. ц. м. помер у львівському шпиталю по короткій недузі **д-р Олег Юрій Мохнацький**, молодий, визначний діяч Теребовельщини. Покійний син о. дек. Степана Мохнацького і Наталії з Мелешків, уродився 1905. р. у Львові. Гімназію покінчив з відзначенням у Теребовлі в 1923. р. Опісля студіював два роки на медичному виділі українського університету у Львові. Медичні студії покінчив у Кракові в 1932. р., потім відбув військову службу і річну практику в тернопільському шпиталі. Дня 1. XI. 1934. р. відкрив лікарську канцелярію в Теребовлі. Вже з гімназійних часів проявляв велике зацікавлення громадянськими справами і за прикладом своїх діяльних батьків запрягався до громадянської праці. Брав живу участь у студентському житті як голова Повітової Студентської Секції та як делегат на краєві студентські зїзди. Вже змалку відзначався незвичайною працьовитістю, солідністю, точністю і совісністю у виконуванні всіх своїх обовязків. Товариськість, услужність і джентельменство зєднали Покійному загальну симпатію і любов серед усіх, що Його знали. Як молодий лікар проявив за три роки своєї праці велику активність на полі боротьби зі суспільними недугами. Доказом цього численні реферати на гігієнічні теми, гігієнічні вистави тощо. Як голова Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи" проявив велику активність підчас плебісцитової акції. Багато праці проявив теж як голова теребовельського „Сокола" та член видїлів інших місцевих товариств. Ніколи не жалував свого здоровля і скрізь був на стійці, де цього вимагала національна потреба. Дня 23. XII. м. р. підчас анкети Ф. Н. Є. в Теребовлі напала група молодих людей з гнилими яйцями та пальцями на зібраних. Покійний старався всіми силами перешкодити бійці, та це йому не вдалося. Такого сильного потрясення не видержав його організм, виснажений до-краю плебісцитовою акцією. З недуги нервів і виснаження ввязалося запалення легенів, що спричинило Його передучасну смерть.

Дня 3. І. ц. р. в 11. год. у каплиці анатомії при вул. Пекарській у Львові відправили панахиду о. крил. Д. Лопатинський, о. канц. М. Галянт, о. Й. Кишакевич, о. проф. С. Дурбак та о. радн. О. Горчинський. Відтак домовину з тлінними останками відвезено самоходом до Теребовлі, де відбудеться похорон 4. І. в 2. год. В. Й. П!

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

„Хлоп гинибовіцні вола о ратунек". У звязку з появою в польському щоденнику у Львові „Слово Народове" ч. 49 допису під наг. „Хлоп гинибовіцні вола о ратунек" просимо помістити у Вашому часописі отсе вияснення: Автор цього великого допису представив село Грибовичі під Львовом як місце, де вібито існувала ворожнеча між українською більшістю та польською меншістю прибираючи гострі форми. І то — на диво! — українська більшість вібито притоплює польське населення села, маючи безоглядну перевагу і таким чином спричинила заст'й розвою польськости. Очевидно, що ніяких перепон від українців в організуванні польського населення нема, бо в такому випадку арештів не обійшлось би без інтервенції влади. Ми можемо здавна собі справу з того, якими рисами „лояльности" супроти польської держави відзначався п. Т. Сури, бувший управитель школи та організатор польської меншости. Вже на початку, як лише п. Сури приїхав до Грибовичі, улаштував він у 1934 р. забаву з нагоди роковин 3-го мая, в часі якої трохи таки за багато випито „виселковиць" напитків. Не треба згадувати і про те, під яким „ан'мушем" відбулося посвячення новопобудованої місцевої школи в р. 1935, коли то спрошені гості (м'ж ними й один професор Дублянської Академії) вінагували теж за багато при чарках. Некультурні випади і часті вороги природі того, чого було надто у шлунку, були наслідками того „посвячення". Словом — профанація школи. Не трудно тепер догадатися, „які цілі цивілізацийні" б. куратореві Гадомському, що перенїс п. Сури до іншої місцевости. Дошукувач „Сл. Нар." уже дуже бачить у тім, що управителем місцевої школи є українець (п. Сікорчак) і пів, мовляв, в причинок, що школа в Грибовичах (де українці — то більшість!) не в остоєю польськости. Неправдою є, як пише дошукувач, що в місцевій школі мовою викладовою є українська (руська) мова, бо місцева школа є українізична (зволочна) і того тощо придержується ся дир. Сікорчак. Неправдою є теж і те, що в часі коляд місцеві „паробки" випутували під адресою колядників: „Гуцул та малура і на шлюм Польщу". На дорозі, куди переходили колядники, зібралася ватага, щоби послухати польської колядки. Притому до випуєв дали таки самі колядники, знаваючи цікавих дітей „кабак", „пеп" і вдалату обіцянку: то „ми вам еще видами войском і вас вишішеми"... Дивно нам, чому дошукувач замовчує таке ворожнече ставлення супроти п-ра Фасса, інспіруючи бойкотування місцевих „паробків" проти поляків. Саме той п-р Фасс найбільше причинився до згуртування місцевих поляків і за те йому тепер така відплата. Трудно: „Мурин зробив свою, мурин може в'йіхав". Ми собі зможемо справу також і з того, які замір має дошукувач, виливаючи усю жовч на українське населення села. І вишукуючи такі відомінки. Йде йому очевидно про те, щоб запрошувати супроти нас компетентні чинники і п'ятнувати грунт під плянн, до яких зреалізування деякі тамтешні чинники хочуть приступити. — Грибовичі, 31. XII. 1937 р. (Підпис).

Нові книжки й журнали.

Д-р Микола Андрусяк: ЗВІДКИ ВЗЯЛАСЯ ШЛЯХТА НА НАШИХ ЗЕМЛЯХ? (Історичні нариси). Накл. Данила Чайковського. Львів 1938. Стор. 32. 16°. Ціна 20 сот.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 4. І. год. 7.30 „Сісі".
Середа 5. І. год. 7.30 „Сісі".
Четвер 6. І. год. 3.30 попол. „Сісі", год. 7.30 веч. „Сісі".

Театр Різнородностей:

Вівторок 4. І. вистави нема.
Середа 5. І. год. 7.30 „В перфумерії".
Четвер 6. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Український Театр Б. Сапамаги — Заля жид. театру Ягайлонська 11.

7. І. год. 8 веч. „Вікторія та її гусар", оперета на 3 дії П. Абрагама.
8. І. год. 8. попол. „Еспанська муха", комедія на 3 дії Мідера.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:
4. І. Ніч в'д Івана Купала.

СХІДНИЦЯ:
5. І. Хмара.
7. І. Жайворонок.
8. І. Маруся Богуславка.
9. І. Ніч під Івана Купала.
10. І. Мавена.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗВІЛЬ:
4. І. Муж таєт жінок.
5. І. Ніч під Івана Купала.
8. Вечір ім. театр. до Ради Ревізії. Режисер'я впорядкує до постанови: 1) Ірод Великий, 2) Орфей у пекл. 3) Лісова Пісня.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдячний".
АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".
ВАНДА: „Королева джунглів", „Пісня кохання".
ГРАЖИНА: „Їх сто, вони одна".
ЕВРОПА: „Коспшство під Раплавицями"
КАСІНО: „Графиня Владінов" в Мерджанз Лтдід.
КОПЕРНИК: „Князь і протак"
МАРУСЯНЧИЦА: „Пибуя".
МЕТРО: „Матура"
МІРАЖ: „Пісня заслужена".
МУЗА: „Плодоносна земля" (Ел. Ребоз, Павло Муні).
ПАКС: „Пасажирка зоїнем" (Шерл Тамплі).
ПАНІС: „Князь Іво" із Сенкевича.
РАЙ: „Тойбеле і її демон".
РІЯЛЬТО: „Забута симфонія".
СВІТ: „Здумована", „Срібна торпеда".
СТИЛЯВЕ: „Нестерпне дівчина" та рев'я „Новорічний вистрів".
ТОН: „Плинне золото".
УТУХА: „Ванька" в Дитиною і рев'я.
ХІМЕРА: „Дівчата з Новолипок".

ФОТОПЛЯСТИКОН:
(пл. Маріївська 8)
„Світова виставка, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛЯСТИКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Виставка в Парижі".

ЗАКОПАНСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 4. січня 1938.

ВЕРЛІН 15.00 Розм. музика. 19.45 Вечірні вісті. 20.00. 21.00 Концерт: фортеп.: БУДАПЕШТ 12.05 Цик. музика. 18.30 Вок.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра"

концерт. 18.50, 19.00, 20.00 „Гіль Блаз" вал. Гуски. 21.35, 22.00 Концерт тріо: ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.35 Ганні Шмідт говорить. 19.40, 20.00 Веселі медведі, орк., Бакр сопр., 22.30 Марші, дуга орк.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Грігові твори, баритон, форт.; ДРОЙТВІЧ 20.45 21.00 „Гейша" оп. Джонса; КОШИЦІ 18.00 Весняні мотиви підкарпатських поетів, музика а пл., Що розуміють під національністю; ЛЯЙПЦІГ 20.00, 21.00 „Аріба Еспанія" вечір еоп. музики і поезії; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 „Фестині бебедіденна" ком. Ніколемія. 21.40, 22.00 Концерт: вісп.: ПРАГА 17.30 Хор, 18.10 Н'м. авд.: Дуети та пісні. 19.50 Гумор у нар. пісеньках. 21.30 Квінтет гмоль Сука: РАДІО ПАРІ 21.15, 22.00 Камер. концерт: РІМ 17.15 Форт., сопран. 21.00, 22.00, 23.00 „Федора" оп. Джордана.

Середа. 5. січня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Нар. музика, 14.15 Розр. музика. 17.00 Камер. музика, 20.00 Інструкабарет; БІЛГОРОД 20.00 Арії, 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 13.30 Форт., вісп., 18.40, 19.00, 20.00 Цит. музика, 20.20, 21.00 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00, 21.00 „Хованщина" оп. Мусоргського. 22.30 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Орк. концерт. 20.15 Симфонія ф-моль Чайковського. 21.15 Концерт вел. орк.; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Мин. Лєзно: „Нечиста сила", колядки. Сонце правди. вічне; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 19.30 20.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ПРАГА 11.00 Н'м. авд.: Сюїта. 15.15 Любовні пісні Дворжака. 19.25, 20.00 „Княжна Памела" комп Кваліля. 21.15 Хор, 21.35 Форт. варіації Мендельсона; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт хору. 22.00, 23.00 Свято в радіо, розр. програма; РІМ 17.15 Камер. концерт, 19.20 Розр. музика. 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.00 Для дітей. 18.30 Військ. музика, 20.15 Вок. концерт. 22.30 П'єсеньки.

ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ

СНІГІВЦІ Й СПОРТОВЕ ВЗУТТЯ

по цінах звохотливо низьких поручає

АЛЬ-СА-ДО ЛЬВІВ, Сикстуська 19

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 4. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 12.03 Полудньова авд.; 13.45 При чорній каві, музика з пл.; 14.25 Совати в пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з повстання 1863, 15.10 Музика з пл.; 15.25 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Музичні загадки для старших д'тей, сальон. квартет; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Римський-Корсаков: Квінтет б.дур. 16.50, 19.50, 20.30 Актуальна гутірка; 17.00 Країна пустині та багатства; 17.15 Концерт мандолін.; 17.50 Мікроскопійні животчики під лодом; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Моди; 18.20 Сопран. форт.; 18.40 Що новий позаткучний лещетар повинен знати; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Мистецький пор сп'хунів, літ. вечір; 19.30 Польська хор. творчість; 20.00 Авд.: Танці Софії Стриєнської; 20.45 Вел. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа. 5. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 12.03 Полудньова авд.; 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.20 Р. Штраус. в пл.; 15.00 Спогади з повстання 1863 р.; 15.10 Музика з пл.; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Бразильське бічас"; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Розр. концерт; 16.50, 20.35 Актуальна гутірка; 17.00 Державний устрій і будова літа; 17.15 Скрипк. форт.; 17.50 Позичка на слово; 18.00, 18.30 Спорт; 18.10 Гумор: Два фрагменти з „Фавста"; 18.30 Камер. концерт: орк., сопр.; 18.55 Програма; 19.00 „Золото" А. Стрітта; 19.20 Мельодії Індії, репортаж Янти-Полтинського; 19.35 Дещо про фільми; 20.00 Розр. концерт сальон. орк.; у перерві в год. 20.30 „Вертеп у давньому Львові". 20.45 Вел. денник; 21.00 Шопенівський концерт, віол., форт.; 21.45 Чвертьгодинна поезій; 22.00 Розр. концерт: квартет, пісеньки, гітара; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студ'о молодих.

ПРАКТИЧНІ ДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ!

Найгарніші глинянські КИЛИМИ власного виробу

поручає фабричний склад

СТ. ҐАЛАНА ЛЬВІВ, СИНСТУСЬКА 20 (РІГ КОСТЮШКА)

Низькі ціни. — Продаж за готівку і на сплати. — Приймаємо Облігації Позички Народової і інші цінні папери.

Спеціальність фірми: півгобелінові портієри, КАПИ на ліжка і столи.

Радіокутик.

ВИСТУП НАШОЇ СПІВАЧКИ.

В четвер 28. п. м. співала в радіо пані Іванна Шверницовська-Приймова французькі пісні з 18. століття. На програму складалися пісні Е. Артюра, Ф. Дуранте, Алекс. Скарлятті і Бернеретт. Побут пані Приймової у Парижі відбився дуже корисно на відчуття стилю таких пісень і зрозуміння душі 18. століття у Франції. Вроєм пані Приймова знана нам уже зі своїх виступів на естраді тому зайве було повторяти тут про культуру і вальори її голосу. І. Л.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльов. без оп.	3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3·10 зол.
молоко	18—19 сот.
яйця (копа)	6·00—6·10 зол.

Тенденція на масло занижова, на яйця сильна. На молоко вдержана.

КУПНО - ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних коренів, таблеток, поручає Варібна Фрайліх, Сикстуська 21. 2157 15-0

ФІРАНКОВІ новини швайцерські і краєві, капи на ліжка. Фабричні ціни. — **Ваш, пл. Марійська 6.** Жадної філії не маємо. 2223 9-10

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 7—15

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський **Станиславів,** ратуш, поручає на свята різного роду галантерійні артикули. 2320 8—10

ДАРУНКИ на Ялинку і Новий Рік зі золота, срібла; годинники, поручає найдешевше фірма Вайдер, Львів, Шайнохи один. Преціозійна і дешева виправа годинників і біжутерій. 2707 3—7

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів Райковський, Львів, Фрадрихів 10. 1839 24-0

ВСІ СПОРТОВЦІ закупповують свої прилади лещетарські, совгарське і гандлярське у відомій зі солідности фірмі Спортова Складниця, Львів, Ягайловська 9, телеф. 234-65. Гурт — детайль. 2724 3-5

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм 90.— в млинковім, вапняком і т. д. РЕНЧНЕР, Личакова 37. 21 1-0

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА, фронтова, умебльована кімната до винайму, вул. Каденька ч. 4, партер на дво. 11 1—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з попал 2-річною доброю практикою шукає патрона. Зголошення до „Діла": „Аплікант з референціями". 12 1—2

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 5. І. 2719 2—30

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" взносить життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 13-30

АДВОКАТ старший (лиц) шукає співпраці адвоката до введеної канцелярії, промислове місто. Зголошення „Експедиція" Адміністрація. 1 2—2

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ. ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 3-10

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для промислових урядів, писарень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мотз Гавронман. Львів, Сикстуська 10 телефон 215-03. 2082 4—10

БЕЗБОЛІСНЕ усування пігментів, опруднінь, вросших нігтів, масаж в'є із французьким порідком і пудром тінт. 1 зол., в сальоні манікіру „Лілія", ул. Мар. 5. 2272 3—5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ

Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова

ЛЬВІВ

ЛОЗИНСЬКОГО 9. Тел. 255-50.

ОГОЛОШЕННЯ.

На свята

найкращі дарунки, перфуми і модерна біжутерія, по найнижчих цінах.

Для Читачів „Діла" гарні памятки.

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Філії:

Коперника 15 а, - Галицька 16

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 5—10

Поручає великий вибір прикрас на ялинку. 4—6

РІЗДВЯНІ ЛИСТІВКИ С. ГОРДИНСЬКОГО І О. КУЛЬЧИЦЬКОЇ

Ялинкові прикраси шклині баньки, сталіоля, целофан, свічки, штучні вогні, ліхтарики, бібулки, вертепи.

Календарі на 1938. р. кишеневі стінні і тижневі поручає

Союзний Базар

ЛЬВІВ, РУСЬКА 20.

Йоахим Вільнер

ФАБРИЧНИЙ СКЛАД КРАЄВОЇ ГУТИ ШКЛА. ЛЬВІВ СКАРБКІВСЬКА 1

поручає по найдешевших цінах: шкло, порцеляну і столове накриття. 3-1

Революція іде

Г. ЖУРБИ

та інші новинки найдете на полицях КНИГАРНІ Н. Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕМИШЛІ, РИНОК 14.

Властитель В. ГОЦЬКИЙ.

Цукорня „Пчілка"

Львів, Ринок 27.

Поручає **святочні вироби** в найліпшім сатунку по конкурсній ціні.

ВИСТАВНІ СНІДАННЯ, ОБІДИ І ВЕЧЕРІ

та найкращі ЛАКОМИНКИ

поручає фірма

ЛЕВ РУБІНФЕЛЬД

Львів, Словацького 14. Тел. 233-24

ЗАБАВКИ ПІД ЯЛИНКУ

всі українці купують тільки в крамниці забавок.

Вхід від вул. Сенкевича, зараз коло кіна „Утіха".

Найдешевше джерело закупу

порцеляни, шкла, кришталів та електричних ламп тільки у фірмі:

Т. Й. АВІН

ЛЬВІВ, ПАСАЖ МИКОЛЯША.

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН

Ґ. ВІТЕК Трибунальська 10. ЛЬВІВ

(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льональ гарний, надається на весілля, бенкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 2209 10% опусту. 8—15

Рік основ. 1904 Телефон 213-05.

ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД

КОРСЕТІВ, ЧЕРЕВНИХ ПОЯСІВ І НАГРУДНИКІВ

по найновіших паризьких і брюсельських взорах.

Я. Шрайбер

ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6

2340 Ціни фабричні. 3—6

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 4 (14.836). Львів, середа 5. січня 1938. Opłata pobierana uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Роззброюють Абісинію.

АДДІС-АБЕБА, 3. І. ПАТ. Агенція Стефані повідомляє, що від 3-го жовтня 1935 р. до 30-го листопада минулого року здобуто або сконфісковано в Абісинії 290 тисяч крісів, понад 1.500 пістоль, більше ніж 1.000 скорострілів та 171 гармат.

ГОЛЯНДІЯ І НОРВЕГІЯ НЕ ПРИЗНАЮТЬ АНЕКСІЇ АБІСИНІЇ.

В англійських політичних колах велике враження викликали телеграми королеви Голяндії Вільгельміни і короля Норвегії Гакона VII. до негуса Гайле Селясіе з новорічними побажаннями. Королева Вільгельміна заявила, що завоювання Абісинії Італією вважає безправством. Норвежський король стверджує, що Норвегія не признає анексії Абісинії. Гайле Селясіе відповів на обі ці телеграми дуже сердечно, радіючи, що держави блоку Осло не признають анексії Абісинії.

Наступ на залізничий шлях Мадрид-Валенсія.

Національні війська підготовляються до наступу на Леван і на залізничий шлях Валенсія-Мадрид. На північ від Теруелю національні війська здобули сильні позиції червоних.

Офіційний комунікат міністерства оборони каже, що урядові війська наглим випадом здобули ряд будинків у Теруелю. Відділ національних військ, що завзято боронився, попав у полон.

МОРОЗ І СНІГОВІ ПРИПИНЮЮТЬ НАСТУП.

Комунікат головної кватири національних військ стверджує, що великі снігові і сильний мороз припиняють у великій мірі операції та пересування національних військ. Усеж таки національні війська викидають червоних з їх осередків оборони, здобуваючи багато важних позицій. Втрати червоних доходять до кількасот тисяч. Національні війська обсадили оба береги ріки Турія. Червоні міліціовери боронять вже лиш поодинокими гуртами, прикриваючи відворот розбитих і здеморалізованих червоних військ. Літаки національних військ бомбардують завзято втікачів.

ПОХОРОНИ ЧУЖИННИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

В Сарагосі відбулись вчора похорони трьох американських та англійських журналістів, які згинули під Сарагосою. На богослуження прибули вищі представники влади з ген. Москардом, як репрезентантом ген. Франка, еспанські і закордонні журналісти і маси народу. На домовинах зложено багато вінків. Шеф штабу північної армії ген. Гасано виголосив промову про заслуги полеглих, закінчивши її окликом у честь Англії, Злучених Держав та Еспанії. Опісля домовини полеглих відвезли до Андай.

Виїмковий стан у Гонконгу.

Райтер повідомляє з Гонконгу про введення закону про виїмковий стан, застосованого вже в 1931. р. Адміністраційна влада дістає на підставі того закону широкі компетенції, нпр. право переводити ревізії без окремих наказів, конфіскати майна, право видаловати небажаних людей з Гонконгу без судового процесу і т. д.

БОМБИ ПЕРЕД ЯПОНСЬКИМ КОНСУЛЯТОМ.

Домей повідомляє з Шангаю, що перед будинком японського генерального консуляту в Шангаю знайшли бомби. Поліція шукає за виновниками, які підложили бомби.

Криваві демонстрації в Єгипті.

Вчора відбулось засідання парляменту, на якому новий прем. Магмед-Могамед відчитав декрет про відложення парад на один місяць. Коли премієр хотів виголосити промову, вафдисти улаштували бурхливу маніфестацію і тому председник палати послів замкнув засідання. Перед парляментом дійшло до демонстрації студентів, підчас якої ранено 30 осіб. У м. Ташта поліція зранила підчас демонстрацій 45 осіб. Преса партії „Вафд" дуже гостро критикує уряд. По бурхливій демонстрації в парламенті відбулось засідання екзекутиви партії „Вафд", на якому рішили виключити з партії председника парламенту Агмед Магера і трьох послів вафдистів.

Москва скидає маску.

В Києві почав виходити з днем 1. січня ц. р. в російській мові новий щоденник „Советская Украіна", що є центральним органом КП(б)У. В першому числі помістив велику статтю генеральний секретар КП(б)У Косіор підкреслюючи, що Совітська Україна творить нерозривну цілість з СССР. Завданням нового щоденника є боротьба з націоналістичними елементами. (АТЕ).

Чехословаччина забезпечується перед жидівською інвазією.

Чеське пресове бюро повідомляє, що вістки про здогадний наплив до Чехословаччини великої скількости жидів, які емігрують із Румунії, неправдиві, бо, як запевняють у компетентних колах — уряд завів низку охоронних засобів для забезпечення національного ринку праці.

Страшна залізнича катастрофа.

У провінції Квантун дійшло до страшної залізничої катастрофи, підчас якої згинуло 40 осіб, 120 було ранених. Причиною катастрофи — були зливні дощі, які розмили насипи. Тому поїзд, що їхав із Кантону до Вучан, упав із насипу.

За правопорядок і правопочуття.

(З ПРИВОДУ ПРОЦЕСУ ЯРМОЛЮКА).

Львів, 4. січня 1938.

Недавній карно-судовий процес у Рівному проти нашого тамошнього діяча і голови Окружного Комітету УНДО п. Василя Ярмолюка, обвинуваченого за розповсюднювання фальшивих відомостей, що можуть викликати публичний неспокій і засудженого за це, — з огляду на фактичне підложжа процесу насуває деякі думки і висновки, що йдуть далеко поза судову салю.

Причиною карно-судового процесу проти В. Ярмолюка була написана мною брошура „За рідну землю", „Народ без землі — риба без води" як відбитка статтей з львівської „Свободи", офіційного органу УНДО, що появилася друком у Львові в листопаді 1936. р. Львівська цензура не сконфіскувала тоді ані по нинішній день ані „Свободи", ані згаданої моєї брошури і вона досі в Галичині знаходиться у свобідному обороті і розійшлась тут у тисячах примірників. Нікого теж не потягають тут до карно-судової відповідальности за розповсюднювання цієї брошури з тої простої причини, що вона на терені Галичини є зовсім легальним друком, якого зміст не заключає в собі ніяких проступків, передбачених у карному кодексі.

Не буду і не можу тут квестіонувати присуду рівенських судів, зрештою неправосильного, бо зголошено касацію. Пригадаю тільки, що засудили В. Ярмолюка на кару тримісячного арешту і сто золотих гривни за розповсюднювання на території рівенського повіту повищої брошури з кінцем 1936. р. ще на три місяці перед її конфіскатою повітовим староством у Рівному, яка прийшла щойно 22. березня 1937. р. Окружний суд у Рівному постановою з 26. березня 1937. р. на внесок прокуратури цю конфіскату затвердив, догляпувшись в її змісті проступку зі ст. 170. к. к. Цієї постанови не доручили досі ані мені, як авторові, ані Видавничій Спілці „Діло" у Львові як видавцеві, і тому ми не могли внести спротиву проти конфіскати, щоб спонукати явну судову розправу і виказати нестійність конфіскати.

Дотеперішня конфіскаційна практика рівенських властей у повищій справі нарушила теж і постанови обовязуючого там пресового декрету з 7. лютого 1919. р., а саме його ст. 27, що постановляє таке:

„На поодинокі друки може бути наложений арешт з розпорядку інституції або урядовця до пресових справ при рівночасному виточенні судового процесу проти винних, якщо у змісті таких друків містяться познаки проступку, передбаченого в карному кодексі, з винятком проступків, що їх доходимо на підставі приватного обвинувачення."

На згаданий друк наложили в Рівному арешт, але ані мені як авторові, ані дирекції Видавничої Спілки „Діло" у Львові, як видавцеві, не виточили досі ніякого судового процесу, як здогадним виновникам проступку зі ст. 170. к. к., як цього вимагає ст. 27. пресового декрету з д. лютого 1919. р., хоч наші адреси були знані і повітовому староству і державній прокуратурі в Рівному. Зате та влада потягнула до карно-судової відповідальности В. Ярмолюка і то за кольпортажу згаданої моєї брошури ще на три місяці перед її арештом, всупереч постанові ст. 32. цитованого пресового декрету, яка каже, що тільки „в часі тревання арешту не вільно розповсюднювати друків, обнятих арештом". Словом — коваль завинив, а шлюсаря повісили.

В Галичині обовязує австрійський пресовий закон з 17. грудня 1862. р. і він в основних

за зол. 340 готівкою або при забудові на 15 рат по зл. 24 ¹⁰/міс.
7 обводова висока клясa супергетеродина
PHILIPS Super 4-38 A

своїх постановах є подібний до цитованого польського пресового декрету з 7. лютого 1919. р., бо оба стоять на засаді свободи преси і не знають превенційної цензури, як це було за царських часів у Росії. Польський карний кодекс із 1932. р. обовязує на території цілої Польщі від 1. вересня 1932. р., а до його застосування у деяких пресових випадках є покликана поліційна і прокураторська влада та суд тої місцевости в Польщі, де друк видано: у даному випадку компетентною є тільки дотична влада у Львові, бо тут видали та друкували інкримінованну мою брошуру.

Факт з процесом і засудом В. Ярмолюка мабуть не останній, бо на черзі є дальші процеси в Рівному у звязку з розповсюдненням — теж ще перед конфіскатою, тої самої згаданої брошури. При цьому виходить, що дуже невчесну ролю відограв у справі конфіскати цієї брошури і спричинення процесів дехто з послів ВУО. Цікавий і характеристичний момент підніс рівнож і речник прокуратури на апеляційній розправі в окружному суді в Рівному 29. грудня м. р. у справі обв. В. Ярмолюка. Сказав він ні більше, ні менше, що посли ВУО прилюдно похвалюють польонізаційну і кольонізаційну політику уряду на Волині, зокрема пос. Скрипник, і є з неї вдоволені — та що слушно на думку цього прокуратора уряд веде польонізаційну політику на Волині, бо він як польський уряд іншої політики і не може вести. Чи той виступ прокуратора відомий п. Скрипникові та що він на це скаже?!

Очевидно, кожному полякові, отже й державному прокураторові, вільно мати свою думку на цілі польської політики на українських етнографічних землях у Польщі. Мають її, як відомо, не тільки ендеки, але і тутешні „кресовці", з яких один — Міхал Старчевський на публичному відчиті в Луцьку в грудні м. р. заявив під аплавз приявних польських старшин, урядовців, духовників і міщан, що на Волині тільки виключно самі поляки мають бути рішальним чинником у всьому. Йому подібний Болеслав Подгорський на сторінках місячника „Авангарда Паньства Народового" (ч. 10 і 11 з 1937 р.) в статті „О учівосць в політице кресовей на Волиню" домагається виразно видачі закону, що забороняв би неполякам набувати землю на Волині.

Так, це їм вільно, як вільно багато інших речей. Інакше вже, як урядовим шляхом на Волині твориться вже від довшого часу систематичною конфіскатою українських друків, виданих легально в Галичині і тут несконфіскованих, такий незнаний ніде з іншій державі парадокс, що те, що легальне й дозволене в одній частині держави — заборонене в другій. Тут і там діє один і той сам карний кодекс. У змісті друку, виданого легально в Галичині, галицько-польська влада не добачує ніяких ознак якогонебудь проступку з карного кодексу, але догляне їх волинсько-польська влада і накладає арешт на ті друки, не потягаючи ніколи галицьких авторів і видавців тих друків до судової відповідальности, хоч згідно зі ст. 27. обовязуючого на Волині пресового декрету мусить це зробити. Зате хоче вона запротирити в тюрму місцевих кольпортерів, що розповсюднювали легально виданий і несконфіскований у Галичині друк ще перед його конфіскатою на Волині.

Одна держава, один у ній карний закон, а які дві зовсім інші міри його пристосування в практиці. І як раз це пристосування на Волині захитує справді правопорядок, а в душах наших тамошніх громадян і саме правопочуття, коли бачать, що те, що легальне і дозволене тим самим законом у Галичині та некаральне, за те саме на основі того самого закону на Волині можна попасти в тюрму. А захитання правопорядку і правопочуття це завжди найбільша загроза для самої держави.

Д-р Степан Баран.

Якість рішає!

Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** **Львів, Валова 11.** Тел. 225-70.

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

Ци спиш, ци чуєш, пан господарю?..

„Ци спиш, ци чуєш, пангосподарю?
Встань гори!"

(Слова щедрівки)

Кожного року читаємо в українській пресі зазиви, заклики, а то й накази:

ВСЯ КОЛЯДА РІДНІЙ ШКОЛІ.

На доходах з коляди, що є найповажнішою позицією в буджеті Рідної Школи, Товариство спирає свій буджетовий прелімінар. Від суми, яку складає українське громадянство Рідній Школі у виді **„коляди"** залежить в переважаючій частині теж і діяльність Т-ва: Більша коляда, — ширша і глибша діяльність, живіше й охотніше бє живчик праці. Поважна **сума пожертвована** з нагоди коляди скріплює духові сили й змагання Головної Управи Рідної Школи, додає їй гарту й заохоти витривати на своїх відповідальних постах; додає сил поборювати всякі перешкоди, що їх на кожному кроці чигає чимало; стає виявом волі українського громадянства дбати про національне виховання своєї молоді, та признанням авторитету Рідної Школи у виховних справах. Іншими словами: висота суми пожертвованої українським громадянством Рідній Школі з нагоди коляди **є мірилом свідомости, ідейности й жертвенности українського народу взагалі,** а висота датків окремих громадян у відношенні до їх матеріяльної засібности є мірилом свідомости, ідейности й жертвенности окремих жертводавців.

На цьому місці мушу пригадати, на якій основі проголошується кожного року заклик: **вся коляда Рідній Школі**

В дні 3-го червня 1920. р. відбулася у Львові нарада представників всіх українських установ: культурних, освітніх, економічних та всіх українських політичних партій. На цій нараді признано Рідну Школу **найвищою всенародньою установою в шкільних справах.** Вслід за цим визнанням віддано під педагогічний провід Рідної Школи всі українські приватні школи, народні й середні, та дошкільні й пошкільні виховні установи. Опріч педагогічного проводу покладено на Рідну Школу обовязок дбати про матеріяльні потреби приватних рідношкільних виховних установ.

На цій нараді передбачено теж і кошти потрібні Рідній Школі на удержування українських шкіл. Про матеріяльні засоби на потреби Рідної Школи повинен подбати увесь український нарід зо всіх українських земель, як теж і ті, що живуть на еміграції. На український нарід наложено на згаданій нараді представників українських установ і партій **моральний обовязок** віддавати на потреби Рідної Школи 1% від всіх сталих і несталих доходів, а опріч того всі збірки з нагоди коляди та доходи з імпрез уладжуваних у місяці січні.

Український нарід приняв постанову з дня 3. червня 1920 р. за свій моральний обовязок. Жертвенність на Рідну Школу, зокрема-ж коляда збільшається кожного року, а в роках 1928. і 1929. виносила вона понад 100.000 зол. Після тих років починає коляда постепенно маліти. В останньому році зложив український нарід з нагоди коляди вже тільки 64.350 зол.

Таке помітне зменшення жертвенности в лоні всенародньої установи **Рідної Школи** і то тоді, коли виховна діяльність Рідної Школи збільшилася на 100%, мусіло викликати тривогу в серцях усіх свідомих українців. Рідна Школа стала задовжуватися. Довги збільшуються з кожним роком. Наближається загроза вже не застою в діяльності, але загроза ліквідації багатьох виховних установ, що сповняють переважну національно-виховну місію в наших містах. Ця тривога за майбутнє Рідної Школи заставляє нас задуматися над причинами, що вплинули на зменшення датків з нагоди коляди та осудити чи те зменшення виправдане, чи ні, і коли ні, коли невиправдане, вказати шлях, що ним треба вернутися до направи заподіяної Рідній Школі втрати.

Тоді, коли Рідна Школа одержувала понад 100.000 зол. нараховувало Товариство 50.000 членів, тобто на кожного члена припадало 2 зол. на „коляду".

Це був даток відповідаючий гідності тих зорганізованих членів-громадян.

Нині нараховує Рідна Школа 100.000 членів. Пропорціонально беручи, повинна би Рідна Школа одержати з нагоди коляди від українського громадянства 200.000 зол.

Твердж, що така сума не за висока й Рідна Школа могла б її кожного року одержати.

Загально виправдують зменшення коляди так званою кризою. Може в роках 1931—35 було в тому виправданні трохи правди. Але від двох років криза дуже вже змарніла так, що майже сліду з неї не остало, а коляда Рідній Школі не збільшується. А повинна б збільшитися, не тільки тому, що збільшилося число членів, але теж і тому, що сама рідношкільна свідомість народу зросла в останніх роках не на 100, але на багато соток %. Доказом цього сотки дитячих садків, постійний приріст Кружків і Повітових Союзів Кружків та врешті помітна ожившена діяльність цих установ.

Значить, причини треба дошукуватись де инде. Я находжу її ось в чому:

I. Багато громадян забуло про те, що „коляду" для Рідної Школи призначив український нарід через делегатів всіх своїх краєвих українських установ і партій на нараді в дні 3. червня 1920. Багато молодших громадян про таку постанову зовсім нічого не знають; думали, що Рідна Школа узурпувала собі право на коляду. Тому дають на коляду малий даток, не більший, як місцевим установам, нпр. Читальні, Лугові, на аматорський гурток і т. д., або навіть зовсім поминають Рідну Школу при обдаровуванні українських установ з нагоди Різдва Христового.

II. У звязку з тим, що забулося постанову з дня 3. червня 1920 р. не придержуються установи й проголошуваних кожного року закликів: **Вся коляда тільки Рідній Школі.** Дуже часто буває, що зібрану під гаслом Рідної Школи коляду на місцях ділять: частина читальні, частина на Лугові, частина на потреби хору, аматорського гуртка і т. д., а щойно якийсь незначний відсоток віддається Рідній Школі. Буває іще гірше: Під фірмою Рідної Школи збирають на місцеві потреби й Р. Ш. нічого не дають. І в одному й другому випадку не застановляються над тим, яку велику матеріяльну й моральну втрату спричиняють Рідній Школі безпосередньо, а всьому українському народові посередньо.

III. Славна традиція свята **„коляди"**, що й джерело аж у дохиянській добі, і що увійшла була в кість і кров нашого народу, починає затрачувати свій питомо-український характер — **господарського свята.**

Колись, у давній давнині, свято **„коляди"** пробуджувало в господаря-домачина, **тобто** голови родини його господарську гідність, самовпевність, гордість, самопошану й **спонукувало** сягати рукою у свої господарські **достатки, щоб** угощувати звеличників, що в колядках нагадували йому його господарську **відність, славили** його господарський хист, **дбайливість і багатства.**

Вікова неволя й панщизняне рабство **убили** в наших господарях-домачинах господарську гідність і гордість. Залишився ще тільки традиційний звичай обдаровувати українські установи грошевим датком - колядою. Але не робиться цього з господарською настановою, не робиться з господарською самопошаною а так, для звичаю. Рука господаря-домачина не **сягає** глибоко в кишеню, **щоб** щедрою господарською

рукою обдарувати найповажнішу, всенародню установу — Рідну Школу. Дає оттак, що під пальці попало, дає для звичаю, не спитавши вперед поради у свого українського серця і почуття.

Оце й були три найважніші причини, що вплинули на зменшення коляди Рідній Школі.

Ті причини мусять уступити перед необхідною національною потребою. Значить:

1. Усе наше громадянство, всі стани і кляси мусять завдавати собі, що зменшена через кризу жертвенність не має тепер виправдання — треба відповідно збільшити датки на коляду.

2. Памятаючи на постанову з 3. червня 1920 р. не кривдити Рідної Школи приділом частини коляди іншим установам. Такий розподіл коляди, того датку, що має своє спеціяльне призначення на цілі всенароднього виховання, треба вважати щонайменше негромадянським, — і вже в цьому році **не повинно бути для нього виправдання.**

3. Кожний українець повинен давати коляду **гідну його особи.** Значить, у вимірі відповідним до маєткової здібности, заробкування й суспільного становиська.

4. Коляду повинні давати нетільки фізичні особи, але також і правні, тобто всі українські економічні, освітні, культурні установи та торговельні й промислові підприємства. Нехай це будуть маленькі квоти, але нехай дають всі!

Якби усі наші низові установи (читальні, кооперативи, Кружки Рідної Школи, Кружки Сільського Господаря, Луги і т. д. дали всі по 1 зол., якби повітові установи дали по 5—10 зол., а краєві по 20—50 зол. — то вже ті невеликі датки збільшили-б коляду Рідної Школи на 10.000 зол. Хіба ж це так важко виконати? Навпаки, кожна установа може виконати це без найменшої для себе кривди. І певно виконають це всі установи, яких провід почуває в собі господарську гідність і самопошану, коли є національно свідомий і суспільницько наставлений.

Треба мати надію, що все українське громадянство подбає, щоб підчас коляди виявити у відношенні до Рідної Школи найдальше йдучу господарську настанову й національні чесноти.

А. Домбровський.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ НОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовлязи в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

З українського життя на Буковині.

Чернівці, 28. XII. 1937.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ „УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ" В ЧЕРНІВЦЯХ.

Одна з небагатьох наших чинних установ, яку не знеохочували навіть важкі обставини — це „Українська Школа".

Заснована в 1887-ому році, за ініціятивою невтомного діяча й організатора на полі шкільництва бл. п. Омеляна Поповича, вела ця установа невпинну боротьбу за українське шкільництво на Буковині.

В 50-ті роковини „Української Школи" прийшлося згадати довоєнний стан нашого шкільництва: 216 українських народніх шкіл, 17 утраквістичних, 4 середні школи, відділ при державній учительській семинарії та кілька фахових шкіл, а на чернівському університеті по 2 катедри на фільософічному та богословському факультеті. Те все минуло.

Згадка про те викликала відповідний настрій, серед якого відкрито 27. XII. 1937. р. ювилейне свято „Української Школи". В промовах д-ра Кириліва, голови „У. Школи" та проф. Бриндзана, голови „Народнього Дому" відбилося минуле й сучасне цієї 50-літньої освітньої установи. В обох промовах, відчувалося той самий настрій, ту саму провідну думку. Того скербу, що його здобули перед війною такі одиниці як Омелян Попович, Степан Смаль-Стоцький, Микола Василько та їх співробітники — того скарбу не доцінив нарід.

Байдужність широких мас, матеріялізм частини інтелігенції спішнували дальший розвиток шкільництва та поглиблювання освіти.

Прийшла війна — немов та Божа кара й зебрала все тим невдячним, що не всилі були приняти та затримати дане добро. А коли сьогодні терпимо наслідки повоєнних легковажних діл — то це наука, що лише власною силою можна поставити тривалі основи.

Святочну програму доповнили: виступ української струнної орхестри та деклямації п-і Радзієвської.

Свято закінчено відчитанням привітів. Особливе враження зробили привіти галицьких установ, які прийнято рясними оплесками.

Рішено вислати привіт академ. С. Смаль-Стоцькому.

На святі розпродано нововидану „Ілюстровану Історію Т-ва „Українська Школа", що її написав проф. Микола Гарас, та ч. 22 часопису „Рідна Школа".

Після обіду відбулися Загальні Збори Т-ва „Українська Школа"; вибрано новий Виділ, у склад якого ввійшли: д-р Кирилів, проф. Бриндзан, проф. Гарас та ін.

Вечором відбулася товариська стріча.

РІЗДВЯНА ВЕЧІРКА.

Дня 28. XII. м. р. відбулася у „Народнім Домі" в Чернівцях Різдвяна вечірка греко-кат. жіноцтва, зорганізованого в Т-ві „Мироносиці" Між запрошеними гостями була й п. Кисілевська з Галичини та відпоручники місцевих українських товариств. **и.**

ТАРАС КУЛЬЧИЦЬКИЙ. 2

ГРА ЖИТТЯ.

(Докінчення.)

У кімнатах аж кричала своєю білизною чистота. Радісна тиша обіцювала затишок.

— Добре якось склалося, що ви тепер приїхали — говорив при столі лісничий. — Я маю бути завтра зі Славою в місті. Ви тимчасом звоніте заопікуватися нашим домом.

Згодився несвідомо. А перед очима бачив якийсь надзвичайно цвітистий край, залитий ніжними мельодіями, немов наповнений сонячними бризками. Мріяв. На гранатовій стелі неба дзвеніли зорі...

Лісничий із жінкою вибрались у місто дуже рано.

Щойно родився день.

— Щасливої дороги — кидав їм услід Тименко.

А сам сумний.

Знову ця сама самота: знову ці безконечні думки.

Пригадав собі молодість, як безжурним хлопчиною бігав сюди по лісі. Таксамо, як тепер стояла тут лісничівка, а в ній високий, бородатий та такий милий дідусь.

Ну, і Слава.

Обидвоє ходили з дідусем у глибінь лісу.

А там і страх і тайна незбагнута й їх почування — дивно свіжі. Щойно згодом зрозуміли, що це кохання. Ось цей самий, обросший мохом тінник. Кілько тайн ховає він у своїх лапатих сутінках. Як багато міг би він сказати!

І це все проминуло.

Прийшов хтось, хто з серця, мов із скарбниці вкрав прискладане довгими роками золото, залишаючи пусту тугу. Так у далині гинуло щастя, що не вернеться.

Болів його череп від натиску думок. В серці молотило.

І тоді бачив у мріях цю давню, прекрасну Славу, що залицилася ідеалом для його химерної душі. Хотів викликати її благальним криком із темнозеленої тиші.

А зелень, що довкола нього зливалась завела танок.

Почав бігти.

Перед очима бачив лиш роздзвонене сміхом обличчя: очі, приманливо осяйні, розпущені золоті кучері, уста — складені до поцілунку.

Гнав, мов вітер, якби мав перед собою мету.

Сонце, продираючись крізь гущавину листя, падало нерівними латками на пісок дороги...

Знайшли його щойно вечором із розбитою головою на лісній поляні.

— Здається, пані, що в хорого, крім рани в голові, ще якась хороба. Чи не треба буде прикликати ще лікаря нервових хворіб — говорив до Слави Савчук, лікар. — Може це лише струс мізку від удару, а може...

Слава задумалась.

Пригадався їй цей день, коли дідо радив вийти за Савчука.

— Той десь у світі, не знати, чи вернеться. Я вже старий. Хто заопікується тобою? — говорив.

Пригадалась їй перша зустріч із Савчуком і сльозами чайшли очі.

— Хтож у тебе, доле, жадав би здійснення думок недодуманих, мрій недомрячних? — майнуло їй у голові...

Тименко під опікою жінки та Слави відзаходив память. Щораз більше дошкуловала йому нудота довжезних днів та відбирало всякі живіші порухи одноманітне піклування.

Аж прийшов день повороту додому. Рішив знову взяти себе у рямці обмеженого життя, які сам на себе наложив.

— Тям, Славо, що я одружився з Галею лиш на перекір тобі; проти волі, проти серця. Тому так нещасливо почуваюся. Нема кому віддати серця.

На далеких обріях топився день, забираючи зі собою світло.

Він дома.

Байдужим поглядом оглянув дитячу панчішку на застеленому столі та замкнувся у своїй кімнаті.

Яка розкіш віддати себе мріям!

Тоді гине свідомість змарнованого життя, гинуть понурі тони буденного гамору, а стелиться перед тобою далечінь барвистими килимами!

Аркадій Тименко бачив, як скорою ходою бігла озорена ніч і відтворював серед неї тишу ліса. Не знав, чи це той ліс, який покинув учора, чи давній — з дитячих літ. Поволі гущавина зливалася з великомісько юрбою. І все довкола нього стало живіше. Зрозумів, що життя має свої закони і що навіть мрії можуть його прикрашувати щодечно та невинно.

Щиро повитаємо Ювилятку „Просвіту в 70-ті роковини її великої праці. Щедро зложім жертви на „Дар Просвіті".

З життя української кольонії в Кракові.

Життя української кольонії у Кракові, як і в інших університетських містах Польщі, оживляє українське студентство, якого число в Ягайлонському університеті цього року помітно збільшилося (нових студентів понад 40). Українське студентство Кракова зорганізоване в „Українській Студентській Громаді", що ділиться на кілька окремих секцій.

Свою працю почало краківське українське студентство торжественною інавгурацією нового шкільного року 10-го жовтня. Того дня о. д-р Хрущ відправив Службу Божу в наміренні українського студентства, після чого відбулися студентські сходини, а вечором „інавгураційні вечерниці".

За тим почалося буденне життя, пішла праця в ріжних секціях УСГ. Головним чином виявлялася та праця в рефератах, що їх виголошували члени Т-ва і часами хтось зпоза організації. До тих останніх треба зарахувати улаштовані Туристично-Краєзнавчою Секцією виклади проф. В. Кубійовича п. н. „Враження з прогульки на північно-західні українські землі" та п. н. „На карпатських полонинах" і виклади д-ра Д. Донцова п. н. „Де шукати наших традицій?" та п. н. „Обєднання чи роєднання?"

Згадана вгорі Туристично-Краєзнавча Секція улаштувала на початку грудня м. р. під проводом проф. В. Кубійовича прогульку до Велички, (18 учасників).

На терені УСГ веде успішну діяльність філія Т-ва „Відродження", що уладила виставу протиалькогольних і протинікотинних образів, зорганізувала „Живу газету", дала один реферат і влаштувала свято в честь Митрополита И. Сембратовича.

Цікаву „Живу газету", що складалася з поважної і веселої частини, уладила теж українська Студентська Корпорація „Сян".

При Виділі УСГ істнує мистецький гурток „Зарево", що уладив виклад „Архипенко та його творчість" і згодом улаштував у салі „Просвіти" академію в честь того мистця-ювілята.

Українська Студентська Громада відбула два свята: листопадове і в честь полеглих під Базаром.

Ясно, що і Кракова не минула справа т. зв. „лавкового гетта". У цій справі краківське українське студентство відбуло ширші сходини, на яких заняло становище, однозгідне зі становищем українських студентів у Львові.

Справа допомоги студентству була одною з поважних турбот УСГ. У цій справі відбулися ширші сходини УСГ і дві анкети громадянства. Обговорено на них засоби допомоги, зайніційовано збірку та вирішено основати студентську харчівню. Збірку започаткував о. д-р Хрущ, що задеклярував на ту ціль 20 зол. За тим гарним прикладом пішли представники ріжних установ, що жертвували більші чи менші суми.

Коли взяти під увагу старше громадянство краківської української кольонії, то треба згадати ще Андріївський Вечір з народніми танками, ворожбами та іншими товариськими забавами, що його влаштував місцевий „Союз Українок"

В. М.

Народній Зїзд.

Народній Зїзд Українського Національно-Демократичного Обєднання у Львові почав свої наради у вівторок 4. ц. м. в салі театру Різнородностей. Присутніх на салі 212 делегатів з правом голосу, що заступають 59 повітів, крім того 47 гостей на галерії. Контролю на сходах і при вході на салю переводять впорядчики-луговики.

Отворив Зїзд в год. 10.50 голова УНДО пос. **Василь Мудрий**, що привитав зібраних, відчитав порядок нарад і згадав померших за минулих 6 літ визначних членів УНДО, яких память прибрані вшанували повставанням із місць. Померли за той час отсі громадяни:

1932: Юліян Романчук, нестор українських політиків, заст. ред. „Діла", голова Українського Клюбу, основник Тов. „Народня Рада" і Національ-Дем. Партії. — О. Евстахій Качмарський, декан і парох Славська. — Юрко Гаджаровський селянин з Войнилова, видний член УНДО і заступник сенатора. — О. Софрон Левицький, парох Стриганець. — Петро Лунь, будівничий, підприємець, член Нар. Організації. — О. Омелян Гавришо, парох Дрищева. — Д-р Іван Ганкевич, адвокат у Коломиї. — О. Ізидор Ганкевич, священник-ювилят в Устю Єпископськім.

1933: Петро Масяк, ем. держ. службовик з Мшани. — Д-р Андрій Лунів, адвокат у Боршеві. — Селянин Йосиф Мишгак у Товстенькім, довголітний член Ширшого Народнього Комітету у. — Селянин Дмитро Леськів у Куласівцях. — Господар Теодор Соломка, довголітний член ЦК. — О. Олександер Стефенович, член Народньої Ради, довголітний член Народнього Комітету і...і. — О. Микола Селезінка, парох Янчина. — О. Дмитро Склепкович, парох Поморян. — Д-р Ярослав Олесницький, посол і член ЦК. — Гриць Дурбак, член Організації Українців м. Львова.

1934: Теофіль Герасимович, визначний міщанин Галича. — Іван Пелеиський, громадянин Комарна. — Д-р Остап Постригач, член ПНК Тернопіль. — Павло Ходоровський у Болеструшинах. — Михайло Грушевський, учений, президент Центральної Ради, один з основників У.Н.Т.П. — М-р Володимир Барак, уродовець Орг. Українців м. Львова.

1935: Проф. д-р Станислав Дністрянський. — Д-р Андрій Чайковський. — Іван Стронський, голова Взаїмної Помочі. — Д-р Іляріон Боцюрків, адвокат і член Орг. Українців м. Львова. — О. Силір Зельський, парох Милятина Старого, член Ширшого Нар. Комітету.

1936: О. Михайло Саітеньский, парох Ладичина. — Гриць Гладкий, редактор „Свободи", голова ПНК УНДО Львів-повіт. директор Краєвої Народньої Канцелярії. — Д-р Олександер Пеленський, адвокат, голова ПНК УНДО в Комарні. — О. Петро Стерніок, парох Пустомит.— О. Іван Туркевич, парох церкви св. Пятниць у Львові. — О. Іван Фединський, парох Любіня Великого.

1937: Д-р Степан Федак, член Партійного Суду. — О. шамб. д-р Степан Юрик, голова ПНК УНДО в Золочеві. — Сел. Ілля Блавацький зі Стронятина. — О. Платон Карпінський, парох Острівця. — О. Михайло Бобовник, парох Глібович Великих, голова ПНК УНДО в Бібрці. — О. Михайло Гірняк, парох Любачева. — Селянин Іван Пукач, заступник голови ПНК. — Андрій Зелений, член Центрального Комітету. — Д-р Теофіль Окуневський, адвокат у Городенці, б. посол і діяч УНДП. — Спиридіон Баньковський, ем. радник, член Нар. Організації. — Силір Громницький, емер. директор гімназії у Львові. — Д-р Мирон Кондрат, адвокат, голова ПНК УНДО в Турці. — О. Степан Вовс, член ПНК УНДО в Тернополі, делегат на Зїзд.

Після того на внесок адв. д-ра Николайчука вибрано Президію Зїзду в особах: **адв. д-р Михайло Волошин — голова, сен. О. Луцький — І. заст. голови, адв. д-р Блашкевич — ІІ. заст. голови, о. Онишкевич і п-і Макарушкова — члени.** Секретарі: м-р Яр. Ясенишський і Мих. Борисюк.

Обнявши провід, голова Зїзду **д-р М. Волошин** подякував присутнім за довіря і після того виголосив коротку, глибоко обдуману промову, в якій накликував учасників до спокою і дисципліни, щоб усі вийшли з цієї салі не роєднані й ослаблені, а навпаки — скріплені на дусі і підбадьорені до дальшої тяжкої праці. Нинішні часи — казав голова — вимагають від нас гарту і посвяти. Же нас тут велика проба — даймо доказ, що зуміємо ту пробу перебути гідно, що цей Зїзд, на який спрямовані очі всіх, дасть притоку до повної консолідації всіх наших розпорошених сил.

Зїзд приняв апель председника гучними оплесками.

Після того голова пос. **Василь Мудрий** виголосив 1-годинний політичний реферат, що його вся саля вислухала з великою увагою. У звязку зі своїм рефератом запропонував він Зїздові широкі резолюції, які відчитав м-р Бородайко.

По вислуханні тих резолюцій Зїзд приняв внесок **о. Думанського**, щоб вислати привіт для Ексцел. Митрополита й обох епископів: Преосв. Івана і Преосв. Никити.

З черги пос. **Вол. Целевич** виголосив широкий організаційний звіт.

Опісля Зїзд вибрав на внесок о. Думанського **Комісію-Матку**, якої склад по доповненнях п. Галібея, п. Чумера, о. Татомира й інших представляється так: **інж. Дутка Володимир, о. Коверко, д-р Макарушка Любомир, пос. Кузьмович Володимир, дир. Сіяк**, ред. **Бачинський Василь, пос. Пеленський Зиновій, п. Стефанівський Михайло, п. Юник, о. Малецький, Петро Гораль, інж. Юліян Темник, Максимович, Рочняк і д-р Николайчук.**

Коли вибрано вже Комісію-Матку, председник проголосив півгодинну павзу.

По павзі прийшов перший до слова речник опозиції пос. **Володимир Кузьмович**, якого промови вислухали всі також з великою увагою. На закінчення предложив промовець широкі резолюції, які відчитав ред. Пашківський.

Перед приступленням до дальшої дискусії, до якої зголосилося к. 30 учасників, вибрано ще на внесок інж. **Герасимовича комісію резолюційну**, що малаб на основі предложених досі (і можливо в дальшій дискусії) резолюцій випрацювати такі спільні резолюції, які міг би приняти цілий Зїзд.

Год. 4.30 попол. Дискусія йде далі.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

ДЕФІНІТИВНЕ ІМЕНУВАННЯ ТЕРНОПІЛЬСЬКОГО ВОЄВОДИ.

В дні 1. ц. м. офіціяльно іменували дотеперішнього тернопільського віцевоєводу Томаша Маліцького, який виконував уряд воєводи, тернопільським воєводою.

—o—

ДИМІСІЯ МІНІСТРІВ У МЕКСИКУ.

Міністри: внутрішніх і закордонних справ та господарки подались до димісій. Дотеперішній шеф уряду здоровля Хозе Сюрат став шефом союзного уряду.

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновіший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів. Ринок ч. 10. II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Як зреформують промисловий податок?

Міністерство скарбу зладило вже проект закону до промислового податку, що основно зміннть цей податок. Отже новеля передбачує вже від 1. січня 1940 р. скасування промислових свідоцтв. Щоб доходи державного скарбу не зменшились внаслідок скасування промислових свідоцтв новеля передбачує підвишку податку від оборотів на 0.1% для більших реєстрових підприємств товарової торговлі і видавництв книжок (з 1.2% на 1.3%); для підприємств з річним оборотом понад 50.000 зол. і тих підприємств з річним оборотом понад 15.000 зол., що його осягають з переробу чужих матеріялів з 1.9% на 2%; для банкових підприємств з 1.7 % на 1.8 % і для експедиційних, перевозових та комунікаційних підприємств з 2.5% на 2.6%. Вкінці від усяких договорів землеплодами на біржі треба буде платити податок у висоті 1% від обороту. Дотепер усі біржеві трансакції землеплодами були звільнені від промислового податку від обороту ще від 1932 р. Наслідком цього звільнення зросли швидко біржеві обороти землеплодами, і так коли в 1932 р. біржеві трансакції осягнули ледви суму 25 мільйонів зол., то в 1936 р. дійшли вже до суми 685 мільйонів зол. Нема двох думок, що проектований податок у висоті 1% від трансакцій землеплодами зменшить обороти цими продуктами на біржі, бо заробіток з продажі напр. збіжжя доволі низький і купці збіжжям будуть сковати дійсні обороти так, як це було перед 1932 р. Щоб дати якусь рекомпенсату збіжевим торговцям проект передбачує податкові полекші від оборотів збіжжям та іншими землеплодами на 1%, а млинам від продажі та вимліи муки і грису на 1.5%. Одначе ці полекші не зрекомпенсують тих тягарів, що спадуть на наші Союзи Кооператив чи Центросоюз, коли скасують полекші від біржевих оборотів. Інші податкові ставки напр. щодо оборотів з комісу, посередництва праці і т. д. новеля залишає без змін.

Далі новеля приймає як основу виміру загальний оборот замість дотепер'шнього приходу бруто. Крім того новеля передбачує полекші для т. зв. „посереднього експорту" звільняючи від оборотового податку краєві торговельні експортові фірми, які скуповують товари на вивіз від промислових підприємств. Передбачує теж т. зв. „податок на етатизм". Його будуть платити ті державні підприємства, що не є правними особами. Такі підприємства будуть платити оборотовий податок у подвійній висоті в порівнанні до податкових ставок приватних та інших державних підприємств. Т. зв. „податок на статизм" має вможливити суперництво з тими державними підприємствами, що не оплачують доходового податку та інших реальних податків.

Зате новеля передбачує данину для союзів територіяльної самоуправи, промислово - торговельних і ремісничих палат та фахових шкіл. Цю данину будуть платити всі зарібкові підприємства і самостійні вільні звання у формі реєстраційних оплат від 1. січня 1940 р. **Дотепер самостійні вільні звання, як адвокати, лікарі, інжиніри і т. д. не викупляли промислових свідоцтв, лише платили податок від обороту. Ось так на них спаде новий тягар.** Реєстраційні оплати платитимуть при викупі реєстраційних карт. Найвища реєстраційна оплата для промислових підприємств сягатиме 300 зол., для торговельних підприємств — 250 зол., для торговельних агентів — 150 зол.; найнижчі оплати будуть вагатись між 10 і 30 зол. З доходів з реєстраційних оплат припаде: 50% союзам територіяльної самоуправи, 20% промислово-торговельним та ремісничим палатам і 30% фаховим школам.

Конфіската майна та інтернування осіб.

Обі ці кари передбачує розпорядок президента Польщі з 24. жовтня 1934 р. про деякі дрозини проти безпеки держави. Першу з них накладає на основі ст. 4 § 2 згаданого розпорядку апеляційний суд, що у складі трьох суддів розглядає всі провини проти безпеки держави, якщо устійнить підчас розправи, що засуджений дістав плату за виступ проти безпеки держави. В такому випадку суд накладає на засудженого (крім вязниці або кари смерти) конфіскату винагороди, що їх засуджений дістав за провину або конфіскату її рівновартости.

Отже якщо засуджений не мав би вже навіть грошей, що їх дістав за провину проти безпеки держави, в такому випадку ст 4 § 2 згаданого розпорядку наказує стягнути її рівновартість з майна засудженого. Ця кара є зіним іншим, лише частинною конфіскатою майна засудженого. Вона записовується ще виразніше на основі постанови 3 статті згаданого розпорядку, що звучить: „Суд може, попри кару вязниці, вимірити при засуді за обдуману провину — гривну до 100.000 зол. за злочини — до необмеженої висоти.

Необмежена висота гривни, що її передбачує розпорядок про деякі провини проти безпеки держави, є теж ніким іншим, лише формою конфіскати майна засудженого. Значінням цієї строгої постанови для засудженого є постанова ст. 43 карного кодексу, що стосується теж до злочинів і провин зі згаданого розпорядку. Отже ст. 43 к. к. каже, що якщоб стягнена гривна наражувала засудженого на маєткову руїну, слід наложити на нього виконання праці на рахунок гривни: якщо засуджений не міг би виконати цієї праці — слід йому вимірити кару заступного арешту найбільше на 2 роки. Одначе практично величезна гривна означає саме надзвичайну підвишку виміру кари, бо „суд може" надзвичайно загострити кару вязниці велитенською гривною.

Далі ст. 5 § 1 згаданого розпорядку накладає на суд обовязок піддати засудженого під поліційний догляд на час від року до 5 років, якщо засудить його на кару понад рік вязниці за провину проти безпеки держави. Тут свободу судді зводиться з уваги на строгу постанову розпорядку лише до того, що від нього залежить час поліційного догляду над засудженим: рік, два, три чи пять? Поліційний догляд зводиться до того, що повітова влада загальної адміністрації (староство) може: заборонити засудженому побут у деяких округах, місцевостях або теж визначити йому місце побуту з тим, що його можна покинути лише за дозволом цієї влади. Засуджений обовязаний повідомити староство до 6-ох годин про зміну місця свого побуту чи помешкання. Крім того загальна влада може переглядати все листування, що надходить до засудженого або що він його висилає. Може теж наказати, щоб засуджений зголошувався в означеному часі до староства чи до станиці поліції і складав висвітлення щодо свого заняття, способу життя і засобів прожитку. Вкінці поліція може в кожній порі вайти до помешкання засудженого і провірити, чи висвітлення засудженого є правдиві.

Ось так поліційний догляд зводиться до: повного обмеження свободи руху засудженого, заборони побуту в деяких місцевостях або (напевно) інтернування в одній місцевости, припинення всіх громадянських прав даючи змогу поліції переглядати все листування та вколи в кожній порі до помешкання.

ЗАКОН ПРО ДЕВОЦІОНАЛІЇ І РУХЛИВІСТЬ ПОЛЯКІВ.

Сойм і сенат повинні уже законопроект про виріб девоціоналій. Його постанови зводяться до того, що предметів релігійного культу в Польщі не можуть ні виробляти ні продавати „іновірці", себто жиди. Тепер полячки заходяться коло того, щоби виріб цих усіх предметів релігійного культу зосередити виключно у своїх руках. Широку акцію в цій справі веде „Інститут ружанцови" в Торуні. Тепер цей інститут переговорює з французькими фабриками у справі доставп півфабрикатів до виробу вервиць, щоб згодом перейти до повної фабрикації девоціоналій. Якщо наша „Достава" не зацікавить відповідних кол громадянства, щоб забезпечити українській фабриці девоціоналій дотепер'шні права, то все буде в нас чуже — навіть ікони. Рухливі суседи тягнутимуть великі суми гроша з продажі своїх девоціоналій по відпустах і празниках.

Ряглини і галька
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

На Ялинку
найкращий і найцінніший
дарунок це
КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
20 томів в вартости зол. 39·—
ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—
для передплатників „Діла"

Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІО[illegible] репортаж з Китаю	[illegible]
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальватор Фрейд: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Фелія Пухо: ДІВЧАТА ОЧАВДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Дазайкьо: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Алексіевіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини заслання	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.
Хто замовить цілий комплет — не платить пересилки.

На свята
вина точайські, угорські
MAGYAR CSARDA
Львів, 3. мая 11 А. Тел. 238-36
Відвідуйте нашу угорську винарню.

Сторінка без політики.

ДРУГЕ „Я“.

НЕІМОВІРНА ІСТОРІЯ З РОЗДВОЄННЯМ ОСОБОВОСТИ.

Одною з найдивніших постатей, які науковий світ окультистів знає, була п-і Рене з Ф. Досліджів з нею не могли переводити прилюдно, бо вона не терпіла ніякої реклями. Так, що можна було переводити їх лиш у замкненому колі приятелів і знайомих. Проте дві події, що трапилися тій стрункій, чорноволосій із палаючими очима жінці, поставили її в ряд найкращих медіїв світу та одночасно заслуговують, щоб їх докладно описати.

СТРІЧА У ВІНДІ.

У Свят-Вечір 1932 р. верталася п-і Рене з міста, полагодивши свої останні передсвяточні орудки. Вона ввійшла до вінди, зачинила за собою двері і натиснула електричний гудзик. Кілька хвилин пізніше на третьому поверсі, на якому містилося мешкання п-і Рене, трапилася мала несподіванка. Пані Рене знайшли у вінді непритомну. Вийс її відти один сусід, який хотів зіхати на долину.

Колиж згодом молода жінка прийшла до себе після омління, оповіла вона таку історію: В одному менті, коли вона звернулась до одної зі стін малої келійки вінди, запримітила вона раптом якогось мужчину. Його очі були замкнені, волося звисало на чоло й виглядало гейби змочене. По хвилині п-і Рене пізнала в дивному мужчині свого брата, який уже від кількох літ мешкав у Ріо де Жанейро. Спершу вона подумала, що брат зробив їй несподіванку й приїхав у відвідини, не повідомивши її про них. Вона хотіла підступити до нього, але ноги відмовили їй послуху. Вона не могла навіть словечка видушити зі себе. Коли вінда стануда, привид щез як швидко зявився, так теж швидко пропав. У тому самому менті стратила п-і Рене память.

Кілька днів пізніше дістала вона телеграфічну вістку, що її брата в Бразилії стрінула смертельна пригода. Коли він хотів підчас купелі рятувати якогось малого хлопця, що потопав, дістав удар серця і пішов на дно моря. Дві години після того зявився він як привид своїй сестрі.

ЧОЛОВІК ІЗ СПІВОЧИМ ГОДИННИКОМ.

Друга така неімовірно дивна й несамовита подія трапилася підчас товариського вечору в знайомих п-і Рене. Господиня налила вина в чарки й одну з них подала пані Рене, яка піднесла чарку до уст.

Раптом її рука впала без сили знову на стіл. Її очі спинилися, якимсь дивним, непорушним поглядом на золотому течиві в чарці. Уста прошептали якісь дивні речення, з яких можна було зрозуміти лиш кілька слів: „Співочий годинник ...ні! ...Злодій!

По кількох хвилинах п-ю Рене прочуняли. Вона була незвичайно схвильована й заявила:

— Прошу мені вибачити, але мушу йти негайно домів. Там напевне щось трапилося.

Ціла пригода мала ще більше дивоглядне й неімовірне закінчення. П-і Рене стрінула, вернувшись домів, поліційного комісаря, який уже ждав на неї.

Він попросив її замкнути мешкання й піти з ним негайно на поліційний комісаріят. Там довідалася вона, що перед кількаканцяти хвилинами привели туди злодія, який вломився був до її мешкання. Вломник дрожав ще досі, мов у пропасниці і побачивши п-ю Рене, скрикнув в панічному страху:

— Цеж та сама зява!

І він почав щось лебедіти до поліційних рятовців.

Вона звалилася, коли в взяв співочий годинник до рук, вирвала зовсім несподівано, гейби зпід землі... Відтак шезла крізь зачинені двері. Нічого не розумію!...

Співочий годинник — це була стара родинна памятка, яку п-і Рене незвичайно любила й шанувала. В тому самому менті, в якому вломник ховав старий годинник до свого клунка, мала п-і Рене в чужому мешканні привид. Одночасно побачив теж злодій її друге я. Дивна зява так його перелякала, що він стратив голову і забувши про всі засоби обережности, попав просто в руки сусідів, які з черги передали злодія поліції.

П-і Рене померла недавно в Парижі, відмовляючись далі від прилюдних сеансів.

ПАВЛИНА ЛЯНДАВ

СКЛАД ШКЛА, ПОРЦЕЛЯНИ, ЛЯМП ЕЛЄКТР. І НАФТОВИХ

та виробничальні начиння на шлюби і забави

Львів, вул. Казимира Великого 17.

„СВІДОК“.

Під таким наголовком „Вядомосьці Літерацке“ з 2. січня 1938. р. пишуть.

„Кажуть, що література — це відзеркалення життя. Але „Мали Дзенник“ ч. 324. доказав, що воно навпаки. В статті про нищення телєфонічних ліній „на кресах“ автор признається, що був свідком допитів поліцією сільського хлопчини, приловленого на гарячім вчинку, як викручував шрубки зі залізничих рейок.

Запитаний, чому це він робив, хлопчина відповів, що шрубки були йому потрібні як тягарці до рибальського неводу.

— Бо вони й з діркою в середині та й всі однаковий тягар мають — виправдувався наївно хлопець. — Ціле наше село ними послуговується...

— Чи не знаєте, що це може спричинити катастрофу поїзду та смерть багатьох людей? — перервав йому „пшодовнік“.

— Чомуж би ні, знаємо, пане комендa, — впевнює виновник допитувача, — але там є аж три шрубки, то ми одну лишаємо, щоб рейки не подались та щоби поїзд міг перейти...

Як бачимо, — завважують „Вядомосьці“, що не література відзеркалює тут життя, але що **життя живцем украло літературі оцю сценку** з відомої новелі А. Чехова п. н. „Злоумишленникъ“, повторяючи найдокладніше дівальог судді з рибалкою Денисом Грігоріевим... І закінчують: — Цього винаходу кореспондента „Малего Дзенніка“ не можна легковажити. Перед пресою відкриваються величезні перспективи“.

Від себе додамо, що католицький (!) „Дзенник Мали“ — це одна з тих польських газесток, яка проводить в україножерній кампанії. Помішуючи оту псевдо-кореспонденцію „Дзенник“ мав на меті алярмувати своїх читачів черговою протиукраїнською інсинуацією про саботажеву акцію... Тим разом на ординарній брехні (ба й крадіжі!) припилюють „Дзенник“ таки самі його земляки.

—o—

Завдяки сварці віднайшов дочку.

Проф. Роляндо з Мілано був великим амагором тиші. Мешкав він у домі, в якім панувала повна тиша й почувався дуже добре. Та на його нещастя один із дотеперішніх мешканців запровадився і вільне мешкання винайняв якийсь добродій із прибраною донькою. Від того дня скінчився спокій і тиша в домі. Весь день у домі нового лодатора грало радіо. Коїм того прибрана дочка грала ще й на фортепіяні. Професорові урвався зголом терпець і він зробив авантуру своїм сусідам. Ціла справа опинилася в суді.

Коли молода панянка подала своє прізвище й дату уродин, професор збілів і заявив, що ця панянка — це його донька. Він оповів, що коли вийшов з лічниці в Пальмі підчас світової війни, познайомився він з оперовою артисткою на прізвище Ермінія Борірі. Відтак Роляндо попав до австрійської неволі. По кількох місяцях дістав від своєї коханої лист, що вона породила донечку, якій дала своє імя. Більше не дістав від матері своєї дитини ніякої вістки і не міг теж її ніде віднайти. Щойно завдяки авантурі, що її тепер своїм сусідам зробив, віднайшов на превелику втіху свою донечку, якої досі ще не бачив.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“!

ЛІТАКОМ ПРИВЕЗЛИ ОТРУТУ КОБРИ, ЯК ЛІК.

Молодий бельгійський дипльомат лікувався в одній з найкращих санаторій Брісселі на важку тропічну недугу. Лікарі завважили, що його може врятувати тільки інєкція з отрути кобри-самця. Управа лічниці вислала телеграми до всіх европейських зоольогічних городів з проханням доставити до Брісселі таку отругу. З Берліна прийшло повідомлення, що в тамошнім зоольогічнім городі мають кобру, але самицю. Та одночасно повідомили одного берлінського торговця звірятами, який мав самця кобру. Змия перевезли негайно літаком до Брісселі, де лікар міг негайно дати хорому відповідну інєкцію та врятувати життя.

—o—

ЧОЛОВІК, ЩО БАГАТО ГОВОРИТЬ.

Генерал Мольтке збирав завжди всіх старшин до себе з нагоди роковин цісарських уродин. Генерал мав славу дуже мовчазливої людини. Коли він виголошував тост у честь цісаря, говорив залюбки тільки такі слова: „За успіх Його Цісарської і Королівської Величности!“

З тієї нагоди вже кілька днів перед цісарськими „уродинами“ старшини закладалися на високі суми, кілько слів скаже ген. Мольтке підчас тосту. Одного разу генерал сказав не сім слів, як занчайно, лиш девять, бо додав слова: „Прошу Панів“. Старшина, який програв заклад, пояснював перед своїми товаришами свою програ так:

— Не диво, що я програв заклад. Наш маюпал старіється й тому так багато говорить.

—o—

СТОЛІТНІЙ ДІД У СВІТОВІЙ ВІЙНІ.

В Ніші в Югославії помер селянин Лабович, який мав 123 роки. Небіжчик брав участь у часі свого довгого життя в сімох великих війнах. В 1914 р. не зважаючи на свій вік (він мав тоді 100 літ) зголосився він тоді до війська як доброволець, брав участь у багатьох боях і вийшов з них зовсім без шкоди.

—o—

ДИВОГЛЯДИ 1937 Р.

Найоригінальніший заклад.

Важко в тім випадку вирішити, кому належалось би першенство в найоригінальнішім закладі, бо один заклад був іноді дивоглядніший від другого. Та всеж таки першенство треба признати артистові Грубі, який в однім ресторані в Моравській Острави заложився, що він випє „гальбу пива“, значить не тільки саме пиво, але й шкло „гальби“ потовчене на мілкий порошок. І справді він виграв заклад, але з ресторану відвезли його негайно до лічниці.

Найоригінальніша збірка.

Про те ми вже теж писали в „Ділі“. Нею може почванитися Ришард Петерс із Аделяйди. Він збирає домовини; гордий, що вдалося йому зібрати більше 700 різних примірників, між якими є теж золота домовина з часів фараонів. Ця домовина є теж найдорожчим і найвартіснішим примірником із цілої збірки.

Найдивніша крадіж.

В тім випадку першенство припало в Румунії. Коло Ясів є маленька деревляна залізнична стаційка Дерптаура. Одної ночі злодії вкрали цілу стацію разом із рейками та скромним уладженням.

Найдивніше самогубство.

75-літній Антін Марсік із Гумполецу в Чехах вбив собі тупий ніж у серце, побиваючи його як молотком, куснем поліна.

Небуденний випадок.

Недадлеко Колівуджу у Злучених Державах ударилися два авта. Оба шофери спихали на себе вину тієї катастрофи. В суді виявилось, що вони оба брати, які не бачилися вже 27 літ.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЗЛОБНЕ ПИТАННЯ.

Відомий фільмовий актор Клерк Гейбл стрінувся одного дня з голівудською фільмовою зіркою, про яку всі знали, що вона незвичайно швидко зміняє мужів. Стрінувшись із нею, запримітив він, що акторка в жалібнім одязі, що його теж чимало здивувало.

— Що сталося? — запитав він.

— Ох, я стала вдовою від чотирьох днів — відповіла сумно акторка.

— Ох, напрасду співчуваю вам, пані, але... котрий то муж умер?

Знову клевета на українського священника.

ЛЬВІВСЬКИЙ ШКІЛЬНИЙ КУРАТОРІЙ ДО ВІДОМА.

В селі Острові, рудецького повіту, де є 90 відс. українців, дідич-поляк дарував перед кількадесятьма роками площу під школу під умовою, що громадська рада переведе ухвалу, що мова навчання у школі буде польська. До школи ходить всього 7-ро дітей неукраїнців, а учителька-полька вчить самих польських пісень. Коли священник по науці релігії казав дітям співати українські колядки, учителька зробила йому докір, що він заборонив дітям співати польські пісні, хоч це була неправда. Правда, трапилося було перед тим, що діти не хотіли співати пісні „Кеди ранне", але не хотіли її співати тому, що її не розуміли. Учителька за кару вигнала дітей зі школи. Зробила так три рази.

У Ваньковичах, теж рудецького повіту, є теж учителька полька Вона донесла до інспекторату в Самборі, що парох з Кропильник дня 11-го листопада відправив Службу Божу для демонстрації не в Кропильниках, тільки у Ваньковичах. До того ж коли вона хотіла зі школярами (самі українці) відспівати в церкві польський гимн „Боже цось Польскен", парох заборонив співати. Пароха переслухали у тій справі в інспектораті в Самборі, де йому відчитали донос управительки школи. Виявилося, що в Кропильниках від кількох місяців перебудовують церкву і тому в ній не було ніяких богослужень. Що торкається другої справи, то це звичайний наклеп, бо в церкві у Ваньковичах ані учителька ані школярі не починали співати „Боже цось Польскен" і парох не потребував того забороняти. А якби був щось такого зробив, то напевно засудилиб його а кілька місяців арешту, як це сталося з одним крилошанином у Перемишлі, що заборонив у греко-кат. катедральній церкві співати польський гимн.

Чи львівська шкільна Кураторія потягне до відповідальности управительку школи у Ваньковичах за оклевечування українського священника перед владою?

Наприкінці треба згадати, що інспектор, який переслухував пароха з Ванькович, невдоволений з висліду карного доходження, спитав пароха: „А що ксьондз зробіл би, гдиби засьпевано польскі гимн народови в церкві?" Парох відповів, що греко-кат. обряд не дозволяє співати в церкві пісень по польськи і тому він на те не дозволив би.

З польської преси.

Б. воєвода Борковський про українську справу.

В „Бюлєтині Польсько-Українському" (ч. 1. з 2-го січня ц. р.) появилася відповідь колишнього львівського воєводи Петра Дунін-Борковського на анкету: Як розвязати польсько-українське питання? Автор зачинає від прикладу:

„Не тільки у випадку нашої, свіжо відродженої, держави, але взагалі, майже у всіх державах є тенденція переборщувати при завсовуванні собі спромог, які держава має, а у звязку з тим буває переборщена уява про спромоги державного народу. Приклад Ірляндії показує, як довго Англія, відома нині з того, що скромно оцінює свої спромоги, цілу низку століть оцінювала їх переборщуючи. Насправді-ж Англія зуміла довести до цілковитого занику ірляндської мови, до малощо не повної ліквідації ірляндської земельної власности, до масової еміґрації ірляндців до Злучених Держав Північної Америки в добі, коли не тільки морально, але й матеріяльно та еміґрація могла бути приманчива для ірляндців... Єдиною силою, якої Англія не могла знищити в Ірляндії, була католицька віра, але в міру того, як поступала толеранція в самій Англії, мусіла релігія тратити на значінню як національний чинник опору. Всеж Англія після переможної для себе світової війни мусіла дати малощо не не повну незалежність ірляндцям, що почали вчитись забутої мови і встигли на терені своєї держави майже зовсім зліквідувати англійську власність і у великій мірі кольоністів".

На підставі того прикладу автор переконаний, що якби Польща пішла на екстермінаційну політику у відношенні до українців, то не осягнулаб навіть такого успіху як Англія в Ірляндії, бо українці, хочби з уваги на свою людність поза Польщею, уявляють собою більшу силу як ірляндці. Екстермінаційною політикою Польща моглаб осягнути хіба те, що збільшилаб трохи відсоток польської людности на теренах заселених українцями, та втримувалаб на кошт краю велику кількість своїх урядовців. Але все те засоби нетривалі. Колиж зважити, що екстермінаційна політика не сприяє господарському розвиткові, з того ясно, що на такій політиці держава кінець-кінців мусить тратити.

Та всеж продовж історії багато держав вело у відношенні до підвладних народів екстермінаційну політику. Автор наводить такі причини: народи лекше переймаються негативним ідеалом, довкола якого політикам лекше зібрати прихильників; екстермінаційна політика хоч шкідлива для цілої держави, може бути корисна для деяких одиниць чи навіть груп, вкінці в часі екстермінаційної політики мають поле до поширу урядовці, що хочуть мати заслугу, чекають на аванси, додатки і т. д.

Запал до екстермінаційної політики — на думку автора — можуть в нинішніх часах приємирити два чинники: справжній дух демократії, або центральні державні органи зі становища державної рації. Тому, що демократією сьогодні зловживають і вона при великій більшості панівного народу може статись нечувано екстермінаційною, залишається тільки останній чинник, тобто уряд.

Коли уряд держави не йде на екстермінаційну політику, то робить це з уваги на внутрішню політику, на закордонну політику, або для якоїсь політики, закроєної на дальшу мету. Автор наводить на те приклади з історії. Порівнюючи положення на українських землях (автор постійно вживає терміну „Земя Чєрвеньска") з положенням на землях, які бере наприклад, (турки-греки в Малій Азії, греки-болгари-серби на Балкані, Ірляндія, Шкотія) автор доходить до висновку:

„Здається мені, що екстермінаційна політика у відношенні до українців на терені Червенської Землі в остаточному висліді мусіла би бути дуже відемна для Польської Держави, а також і для осілих там поляків, якщо думаємо про них як про цілість, а не як про окремі особи чи групи".

На думку автора, Польща повинна почати спробу ліберальної національної політики у відношенні до українців, „хоча даних на довговічну політику того роду, хосенну для держави, як досі немає". І автор знову наводить два приклади такої ліберальної національної політики: Англії в Південно. Африканській Унії та чехів у відношенні до німців.

„На загал можна приняти, що ведення більш ліберальної політики у відношенні до українців може принести державі значні користи в економічній та політичній ділянці створюючи відпруження і ліквідуючи нездорові протекційні відносини, що внеможливлюють приватну ініціятиву і свобідну конкуренцію в економічній ділянці та незалежність польської людности під політичним оглядом. Поза тим нема причини гадати, що та країна моглаб лекше відпасти від Польщі при такій політиці, як при екстермінаційній В обох випадках загроза, що та країна відпаде без дуже великих зовнішніх перемін, у високій мірі неправдоподібна".

Дехто — каже автор — боїться вести ліберальну політику у відношенні до українців, бо це моглоб бути шкідливе на випадок якби над Дніпром повстала незалежна українська держава. Автор добачує ... в тому тільки користи для Польщі: з одного боку ослаблення Росії, з другого-ж повстання української держави викликалоб відплив українців з українських земель в Польщі, а це скріпилоб польський елемент в „Землі Червенській". Одним словом — на думку автора — ліберальна політика у відношенні до українців в Польщі навіть на випадок повстання української держави над Дніпром може бути успішна, бо це влекшить взаємини з новою сусідною державою.

Як уявляє собі п. Борковський ліберальну національну політику Польщі у відношенні до українців? Він говорить тільки загально ось що: 1. Передусім треба би зліквідувати дальшу колонізацію, що з уваги на перелюднення країни шкідлива для українців і поляків; 2. станути на ґрунті окремішности українського народу і відсепарувати українське економічне й культурне життя від польського; 3. в подібному дусі розвязати всі справи самоврядного та політичного життя.

„Не виходжу з того заложення, що треба все робити для спокою і взагалі намагатися усунути всі площини тертя між обома народами. Я хотів би тільки, щоб отворити платформу для можливости чистої конкуренційної гри (фер плей). Бо як дуже боюся конкуренційної боротьби з українцями в добі протекціоналізму та надавання посад полякам зі шкодою українців, то не боявсяб я тієї боротьби з моментом як заістнувалиб свобідно-конкуренційні відносини".

Бо якщо — каже автор — боротьба ведеться за те, хто кого знищить, то таке цілковите знищення одної сторони другою сьогодні неможливе. Коли-ж боротьба йде за те, хто що кращe зробить, то така боротьба виходить на користь державі. І тому для Польщі булоб добре, якби саме така боротьба велася між поляками й українцями. Цього вимагає та обставина, що Польща не є одноціональною державою.

„Певно, що найкраще, як держава одноціла під національним оглядом. Але треба собі засувати обмежені можливости, про які я говорив на початку. Так напр. цілий світ не може бути польським і навіть не може бути чисто польською ціла Польща у своїх сьогоднішніх межах.

„Факт, що не дасться змінити, що „Земя Червеньска" це країна національно-мішана. Не можна думати про ту землю в категоріях хвилинних користей тільки одного народу. Думаючи в той спосіб не доводиться до ніяких позитивних висліді навіть для тієї одної національности, а також для держави, до якої та країна належить."

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну переплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Різдвяне богослуження і проповідь Митрополита у радіо. В перший день Празника Христового Різдва з церкви Успенія Пр. Діви Марії (Волоської) буде трансмітована в радіо архиєрейська Служба Божа, яку відправить Кир Никита. Проповідь виголосить Й. Е. Митрополит.

— Виступ українського муж. хору у львівському Радіо. У дні 7. ц. м., в год. 18:15—18:35 перед мікрофоном львівського радія виступить мужеський хор під проводом **Евгена Козака**, що відспіває низку наших колядок.

— Розвязали партію. Тернопільський воєвода Маліцький розвязав в останньому часі т. зв. незалежну соціялістичну партію праці і заборонив належати до тієї партії як противдержавної та комунізуючої.

Найдешевше джерело закупу

порцеляни, шкла, кришталів та електричних ламп тільки у фірмі:

Т. Й. АВІН

ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША.

— **Відчит Боя,** члена Польської Академії Літератури, що мав відбутися у Львові 10. грудня, відбудеться 7-го ц. м. у салі Поль, Т-ва Музичного п. з. „Недискреції в літературі".

— **Директором львівської Рільничої Палати** після смерти бл. п. Йосифа Цемоловського став дотеперішний заступник інж. Мечислав Фалязінський. Походить з Кракова, але студіював у Львові, де скінчив лісовий, опісля рільний виділ на політехніці. Відбувши дволітню практику, працював чотири роки як рільний інструктор у повітах підгаєцькому, бережанському і перемишлянському. Опісля був організаційним інспектором у Рільничому Товаристві, керівником львівської делегатури, з від 1935. р. перейшов до Рільничої Палати.

— **Дві мірки.** В Острові пов. Рудки в часі літніх ферій вела садок Р. Ш. укінчена семінаристка Варвара Стахович. Вона зробила прогульку з дітьми до садку в Загірю. Коли верталась до Острова, вибігло з польської „світліци" кілька осіб на дорогу і один каркнув: „їдзе руска сьвиня". Дівчина, подразнена таким виступом поляка перед українськими дітьми, звернула той сам епітет під його адресою. За цю відповідь дістала недавно п. Варвара Стахович на виїзднім окружнім суді в Рудках кару одного року вязниці з припиненням на 5 літ. Вона зробила практичний курс і надіялась дістати учительську посаду, а так її надія пропала.

— **Жахлива смерть двох осіб у лазничці.** В бльоках З: У. С. при вул. Малаховського 2. займала мешкання т. зв. гарсоньєру 37-літня Анна Евгенія Рудерфер. Коли вона кілька днів не виходила з мешкання, звернуло це увагу її знайомих. Коли сторож із сусідами відчинив двері, знайшов у лазничці трупа Рудерфівної та її приятеля Юзефа Мізеса, купця. В кімнаті стояли порозкладані ріжні причандали до голення й одяг. Імовірно Мізес купався і затроївся газом, який втікав нещільними рурами. Коли він почув, що мліє покликав на поміч свою приятельку і схопився її сильно за руку. Вона стратила мабуть під впливом газу зразу притомність і впала одягнена в лазничці. Імовірно трупи лежали кілька днів.

— **Львівська хроніка.** В жидівському домі старців при вул. Рапапорта запалився бальок від комина і завалилася стеля, причому згинула 57-літня Етті Шапіра, на якій занялася одіж. В пивниці школи ім. Сенкевича при вул. Даниловичів вибухла у складі вугля пожежа, яку вгасила міська вогнева сторожа. — При вул. Сакраменток 14. затроїлася на смерть газом 22-літня Анастазія Рачкевич, родом з равського повіту. Причиною самогубства була нещаслива любов. — В ресторані Шковрона вкрадено на шкоду д-ра Станіслава П. футро вартости 500 зол. — Кароліна Шумна (вул. Шептицьких 19) повідомила поліцію, що її наречений Роман Подолюк (вул. Мохнацького 56) вимантив від неї 370 зол. і тепер не хоче женитись з нею.

— **Красва хроніка.** На дорозі із Заліщик до Товстого пятьох грабіжників напало на візника Пахмана і забрали йому готівку 106 зол. — В Коломиї посварився за рибу Петро Дзюба зі своїм зятем Мих. Слободяном, який так ударив його вилками у голову, що цей незабаром помер. — В одному пансіоні у Ворохті поперетинала собі бритвою жили в руках Ядвіга Мачурівна, банкова урядничка з Варшави. Причиною наміреного самогубства були непорозуміння з нареченим.

— **Бандити в Рогатині.** До мешкання купця Макса Крайслера в Рогатині добулися вечором озброєні бандити і почали тероризувати й бити домашніх, щоб доконати грабунку. Одначе служба побігла до недалекої аптики, звідки телефонічно зарлярмовано поліцію. Крім того збіглися сусіди На крик людей бандити втікли відстрілюючись.

— **Підпалом хотів затерти сліди крадежі.** В Устиках Долішніх пов. Лісько в мешканні вчителя Альбіна Камінського вибухла пожежа, яку швидко вгасили сусіди. Поліція ствердила, що меблі були облиті нафтою, отже не було сумніву, що пожежа повстала наслідком підпалу. Коли вернувся до дому Камінський, ствердженo, що з його мешкання пропали цінні папери та біжутерія загальної вартости 4.000 зол. Того самого дня покинув мешкання субльокатор Каміцького, Т. С., також учитель і виїхав до Львова, де має родину. Відразу повстало підозріння, що він перед своїм виїздом допустився крадежі і щоб затерти сліди, підпалив мешкання. До Львова вислано негайно розвідчика, який при помочі львівської поліції арештував учителя С. і приставив його назад до Устрик, де ведеться дальше слідство проти нього.

— **Самогубство дефранданта.** На дорозі між Кремянцем і Білокерницею застрілився секретар громади Угорск у кремянецькому повіті Ст. Сваровський. Доходження устійнили, що Сваровський відобрав собі життя, не могучи вирахуватися із 400 зол. недобору.

— **Процес б. надвірнянського старости** Робакевича Жигмонта визначили на 10. й 11. ц. м. Розправу буде вести суддя Кадів, обвинуватиме прокур. Трембалович, боронитиме адв. Г. Сайдлер.

— **Влом до Районової Молочарні.** Невідомий справник вломився вночі до Районової Молочарні в Саджаві пов. Богородчани і вкрав з вертгіймівської каси 4.000 зол. готівки. Поліція повела в цій справі слідство.

— **А в Совітах розстрілюють...** У Ленінграді скінчилося кілька політичних процесів, при чому більшість обвинуваченых засуджено на смерть. Органи ГПУ викрили більшу групу „шкідників", між якими знайшовся голова райісполкому Взглядов, секретар райісполкому Троїцький і шість партійних діячів. Усіх тих „шкідників" розстріляли. Крім того розстріляли 5 „шкідників" із службовців державних крамів „Норд" та „саботажистів" заведення „Красний треугольнік". Слід зазначити, що це вже третя з черги група „саботажистів", яку викрили в заведеннях „Красний треугольнік".

— **Любов і політика.** З Букарешту повідомляють, що приятелька румунського короля, пані Люпеску, покидає столицю Румунії й виїздить до Парижа. Причинився до того новий премієр Ґоґа, який повідомив пану Люпеску, що в інтересі короля мусить вона виїхати за кордон. Того самого дня король Карло II. відвідав її в її віллі, при чому прийшло до дуже драматичної сцени. Остаточно пані Люпеску згодилася покинути Румунію. Кажуть, що разом із нею поїде її батько, відомий промисловець у Чернівцях. Пані Люпеску має в Каннах віллю, що сусідує з палаткою, в якій мешкала якийсь час пані Сімпсон. Туди й вона поїде з Парижа.

— **Будуть ходити в рибах.** Одна велика фабрика шкір у Данії занялася гарбуванням рибячих шкір і закупила вже 40 тисяч шкір із морських риб. Вони призначені на виріб жіночої обуви, торбинок, рукавичок і т. п.

— **Паніка в церкві.** В Палермо в одній церкві вибухла наслідком короткої електричної злуки пожежа. Серед паніки нарід потолочив на смерть одну старушку, а 20 дітей подушено тяжко.

— **Жахлива снігова заметіль** шаліє від кількох днів у Румунії. Багато місцевостей, міст і сіл, засипало на кілька метрів снігом. У Констанці припинилась усяка колова комунікація. В-і дороги і залізничі шляхи засипані. Згинуло багато людей, кілька осіб у самому Букарешті.

— **Пропала летунка.** Маріс Ілян, відома французька летунка, що вистартувала із Сайгону (Кохінхіна) до Парижа, перелетіла над Іраном. Від цього часу пропала без сліду, не давши від себе ніяких сиґналів.

— **Партитура надана телевізійно.** У Фінляндії велику сензацію викликала продажа партитури твору Сібеліюса „Народини вогню", яку фінський академічний хор позичив від одної лайпцігської фірми і віз зі собою на турне у Зх. Державах. Тому, що зближався речинець концерту, копію партитури передано телевізійним шляхом до Ню Йорку. Це перший випадок того роду в історії музики і він причинився сильно до спопулярнізування фінського академічного хору в Америці.

— **Ріжні вісти.** Німецький автокар, яким їхало 23 туристів, упав під Больцано на ховській гірській дорозі з висоти 50 метрів у пропасть. Три туристи згинули на місці, а решту перевезли до шпиталю. — Біля місцевости Батлер (стейт Індіяна) розбився на залізничому переїзді самохід, яким їхало семеро хлопців і дівчат у віці 14—15 літ. Всі згинули.

— **Справленя помилки.** У „Ділі" ч. 3. з ц. р. у посмертній згадці про д-ра О. Мохнацького надруковано помилково „Наталії з Мелешків", має бути: з Мелешкевичів

В перші роковини смерти
Д-ра СТЕПАНА ФЕДАКА
відправлять заупокійну Службу Божу в Святоюрськім Храмі в четвер дня 6. січня 1938. в год. 8-ій зранку, на яку запрошує
Родина.

З нових видань.

НЕПОКАЗНА, АЛЕ ЦІКАВА КНИЖЕЧКА: БУКВАР ДЛЯ НЕПИСЬМЕННИХ „ДО СОНЦЯ"

В своїй акції поборювання неписьменности не могла „Просвіта" помінути такого важного засобу, як відповідний підручник для навчання дорослих неписьменних.

Зложити добрий підручник для навчання дорослих неписьменних, або, як ми звикли говорити, буквар, не є вже така легка справа, як декому може здаватися. Дотепер у нас появлялося чимало букварів для дорослих неписьменних. Складали їх звичайно недбало, найчастіше народні вчителі, що для них буквар був щоденним верстатом праці. Отже люди, так мовити б, фахові.

Алеж ці фахові люди робили не менше „фахові" педагогічні помилки, попадали в очевидні наукові та життєві парадокси. Складали вони підручники ніби-то для дорослих неписьменних, але ці букварі своєю методикою та дидактикою надавалися поправді до науки лише малих дітей. І в цім саме була основна помилка, так мовитиб, первородний гріх усіх дотеперішніх букварів для дорослих неписьменних.

Нам не вільно ніколи забувати, що між неписьменною дитиною та неписьменним дорослим є природна, глибока й основна ріжниця, ріжниця у літах, у фізичнім і духовім розвитку, в соціяльному становищі. З цієї природньої, основної ріжниці випливає сфера духових зацікавлень та емоціональних зворушень людини. Інший світ духових зацілавлень та емоцій у дитини і зовсім інший у дорослої людини.

Дорослу людину цікавлять передовсім явища суспільного життя, тільки ж вона їх не розуміє, або розуміє по своєму. Відсіля переважно випливають її духові зацікавлення. Дитина живе головно в дитячому суспільстві, отже і її духові зацікавлення родяться та повертаються до світа дитини.

Кожне початкове навчання, передовсім навчання письма, мусить спиратися на духових зацікавленнях учня. Відсіля простий і льогічний висновок, що на інших методичних і дидактичних основах мусить бути побудований буквар для дітей, та на зовсім інших буквар для дорослих неписьменних.

Такої простої й очевидної правди не знали та не визнавали зовсім автори букварів для дорослих неписьменних. Тому „До сонця" В. Полянського треба назвати доброю, щасливою та позитивною новиною в цій ділянці.

Книжечка „До сонця" складається з двох частин. Перша — це буквар, що в 16-ти лекціях (більш-менше на два місяці) має навчити неписьменного читати й писати. Друга — це початкове читання для малописьменної людини, що має дати їй основи освіти, розвинути національну свідомість та розбудити почуття громадянських повинностей. Цю другу частину книжечки „До сонця" можнаб сміло назвати початковою енциклопедією, евангелієм національної свідомости й патріотизму та книгою „премудрости" Україно- й суспільство-знавства для неписьменної, чи пак малописьменної людини.

В. Полянський своїм „До сонця" дав доказ, що він не лише гарний педагог, але ще кращий популяризатор. У простій, приступній формі, що не розходиться з наукою, він викладає малописьменній людині основи Україно- й суспільство-знавства. Малописьменний довідується вперше може в житті, що це таке рідна мова, читає про „Просвіту", про Шевченка, любується його віршами пізнає свій рідний край, дізнається, що він українець а українська мова його рідна мова; знайомиться також зі звичаями та культурою українського народу.

Окрему увагу присвятив автор історії та географії України. Він розказує малописьменному про нашу давню силу і славу — про українську державу в старовині, за козацьких часів та в найновіших часах, описує докладно етнографічні українські землі та знайомить, як розвивається на них зорганізоване життя українського народу. Тут пізнає малописьменний всі наші націо-

Навіть найвибагливіших гостей вдоволиш

ШИНКОЮ „ЦЕНТРОСОЮЗА“

нальні культурно-освітні товариства, економічно-господарські, тілю-виховні та суспільно-професійні організації — кілько вони мають членів, що роблять, які часописи видають та де находяться (адреси). Говорить окремо автор про українську церкву та її значіння в культурному й моральному відроджені українського народу, розказує окремо, хоч коротко, про Франка, Стефаника, українську музику, про Лисенка, бандуру і т. д. Словом, знайомить з тим, що можнаб назвати наукою про сучасну Україну.

З книжечки „До сонця“ пізнає неписьменний також числа до 1000 та навчиться додавати, відіймати, множити й ділити цілими числами на письмі й у памяти.

При кінці книжечки „До сонця“ подав автор свої методичні поради, як треба вчити дорослих неписьменних. При тих порадах кожний письменний, навіть селянин чи робітник, може стати добрим учителем дорослого неписьменного. Дитина може вчити батька й матір, брат брата, сестра сестру, сусід сусіда. Простий „нарід“ може доказати такого чуда, що за одну зиму цілий український нарід може стати письменний. Тоді пропадуть зпоміж нас близько два міліони неписьменних українських людей.

Дай Боже, щоб це сталося на порозі ювилейного року „Просвіти“!

Іван Ющишин.

ХТО ХОЧЕ ПОМОГТИ РІДНІЙ ШКОЛІ?

Купуйте всі

РИБУ НА СВЯТА

тільки у фірмі

інж. Б. ПОПОВИЧ, Львів, Руська 16.

Тел. 105-05.

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Курс культурно-освітніх провідників. Повітові культурно-освітні т-ва Рідна Школа, Просвіта, Союз Українок і Сільський Господар у Перемишлі, як відповідальні за культ.-освітнє життя нашого села, прийшли весною минулого року до висновку, що без інтенсивної праці, без відповідно вишколених провідників на місцях годі у сьогоднішніх часах дійти до замітної цілі. Тож по спільному засіданні покликано до життя спеціяльну колегію під проводом проф. Гонтарського Ів., якої завданням є підготовити кадри культурно-освітніх провідників. Ці провідники мають стати, по так скажемо, освітніми смолоскипами по наших селах, мають стати зорганізованими провідниками національного життя села, мають тим знанням, яке добувають на курсах, ділитися зі своїми односельчанами в читальні, гр. „Р. Ш.“ і т. д. Колегія зорганізувала вже минулого року весною вільнаслідний курс, одначе той курс не міг принести бажаних наслідків, бо він був розірваний — відбувався кілька тижнів по святочні. Тому цим разом колегія зорганізувала 6-денний постійний курс, на якому виклади відбувалися що дня рано і пополудні. Курсу слухано з великим зацікавленням 65 повних запалу та жажди знання молодих хлопців і дівчат. Колегія поробила всі можливі заходи, щоб цей курс поставити на відповідному рівні, та щоб слухачам дати можливо в найвигіднший спосіб знання в різних ділянок. Предметні справді з великою посвятою виконали своє завдання, яке добровільно взяли на себе. Курсанти вислухали таких предметів: Релігійно-моральне виховання — о. канд. В. Гриник; Громадянин у громаді — проф. І. Гонтарський, Організація у громаді — п. В. Нагайський; Гігієна — д-р Р. Несторович; Історія і географія — п. проф. І. Волинь; Література — д-р І. Мандюк; Закон про т-ва д-р М. Рибак; Громадська самоуправа — дир. О. Семенко; Кооперація — дир. О. Станім'р; Книжка й часопис — д-р П. Шкурат; Діловодство в т-вах — д-р М. Коваль; Механічна читрез — п. Ер. Андрухович; Отальність — інж. А. Артимович і Новітня історія — проф. А. Мариянович. Закінчення цього курсу відбулося в читальні 31. грудня п. р. в присутности представників духовенства і перемиського громадянства, на якому зобов'язанні курсу дістали посвідки. До курсантів промовляли: д-р Рибак, голова П. Кр. „Р. Ш.“, підкреслюючи їх ролю на селі і д-р Загайкевич, що звернув увагу на національне виховання села. Від курсантів промовляли: Гевкало Мирон, Данилко Степан і Хома Марія, що в простих словах висказували щиру подяку колегії за зорганізування курсу, предкладам за щире й сердечне відношення до виховання кадр культ.-осв'тніх провідників і за покладені труди та врешті дякували проф. Гонтарському, управителеві курсу й інституту, в якому знайшли приміщення, за батьківську опіку. При кінці промовив проф. Гонтарський і роздав свідоцтва. Курс закінчено відспіванням національного гимну й спільною вечерею.

Курс Х. В. М. Рівночасно з курсом культ.-освітніх провідників відбувався в салях Народнього Дому заходами секції Хліборобського Виднолу Молоді при філії „Сільського Господаря“ 8-денний курс амагунів. У цьому курсі взяло участь 46 амагун'в (вок) 1-го і 2-го ступня. Виклади відбувалися щодня рано і пополудні, а вечором спільне читання книжок і часописів. Викладали дир. Бачинський Л., дир. Міхаловський Е., дир. Семенко О., інж. Бурий М., інж. Моссра В. й вестр. Заціпський М. Закінчення курсу відбулося 1. п. м. у присутности представників перемиських установ. До курсантів промовляли: голова Х. В. М. дир. Семенко О., заст. голови „С. Г.“ д-р Рибак М. і в імені Українбанку „Віра“ м-р Чубінський А. Від курсантів говорили: Кравець Семен, Староста Евфросина і Плахтій Василь. Слід підкреслити, що подібні курси амагун'в філії „С. Г.“ влаштовує від кількох літ в цілі виховання нових кращих господарів. Цього року звернено увагу головно на гол'вельну господарку.

Загальні Збори Т-ва „Українська Бесіда“ відбулися 31. грудня м. р. під проводом заст. голови д-ра Околота Івана. По звітах з діяльности Виділу відбулась оживлена дискусія, в якій промовці застановлялись над оживленням життя в Т-ві та над приєднанням нових членів. До нового Виділу ввійшли: голова д-р Загайкевич Волод., члени: д-р Околот К., дир. Міхаловський Е., проф. Паїван М., д-р Шкурат П., д-р Несторович Р. і п. Гоцький В.

З відчитової сали. В суботу 1. с'чня п. р. на запрошення Виділів Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили завітав до Перемишля визний нам учений металург проф. д-р інж. І. Фещенко-Чопівський з відчитом на тему „Тяжкий промисл та його значіння в сучасній господарці“. Реферат цього вченого статуя до салі „Української Бесіди“ повалену кількість перемиського громадянства, яке виповнило салю по береги. К.м.

ДОБРОМИЛЬ.

Перше „Свято Ощадности“ в Добромилі. Дня 19. м. м. в год. 1. попол. відбулось заходом кооперативи „Народній Д'м“ у Добромилі у власній салі „Свято Ощадности“. Саля показалась за мала для численно зібраної публики місцевої та з довколичних сіл, так що спізнені учасники прислухувалися програмі в сусідніх кімнат та коридорів. Свято почалося відспіванням кооперативного гимну. Опісля д-р Володимир Загайкевич виголосив реферат про значіння ощадности. Референт пояснив значіння свята, опісля перейшов до значіння ощадности для одиниці, й рідних та взагалі її великого значіння для нації. Реферат, що його вислухали зібрані з великим зацікавленням, викликав у слухачів незатерте враження. В дальших точках програми хор місцевої читальні під проводом д-ра Романа Кушпіра відспівав „Стойть Кавказ“ та „Луну над Двіпром“ Тичини, композиції п. Мелитії Кушпірової. Дуже гарно деклямував малий Юрко Муліцький. Свято покінчилось відспіванням національного гимну.

—o—

Спорт.

УКРАЇНА — ГАСМОНЕЯ

Гаслинові, товариські змагання обох дружин відбудуться в четвер б. п. м. на ледовищі Цитаделі в год. 11.30 передполудням. Обі дружини виступлять у своїх найкращих складах.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Звичайні Загальні Збори Спортового Товариства „СТЕП“ у Львові відбудуться в неділю 23. січня 1938 р. в год. 11-ій передпол. у власній домівці при вул. Рутовського 22. III. з таким порядком дня: 1) Відкриття Зборів і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 3) Зв'т з діяльности Виділу. 4) Уділення абсолюторії уступаючому Виділові. 5) Вибір нового Виділу. 6) Внески й напасти. — За Виділ: Е. Чучман, заст. голови. Вол. Балицький, секр.

Віденський футбольний турнір. В суботу й неділю відбувся у Відні турнір найкращих австрійських і чеських футбольних дружин, який дав такі висліди: Спарта — Австрія 6:1 (3:1). Спарта перемогла несподівано високо. Славія — Вакер 3:2 (2:0). І друга чеська дружина виграла, хоч грала доволі слабо. Вакер — Спарта 3:2 (0:2). Ще вільна хвилина перед кінцем Спарта вела 2:0 і зовсім несподівано програла матч. Австрія — Славія 3:2 (2:1). Австрія грала краще ніж в суботу.

Американські боксери прибудуть до Европи. Американська аматорська ліґа пришле в лютім п. р. до Европи й буде боксувалися з відомими Мадярщини й Німеччини.

Знак охоронний

Чай Прівес

Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв.

Зложили в зол.: Українська Щадниця (зі збірки) Перемишль 270. М-р Степан Мочульський (зі збірки) Миколаїв 141.50. Службовики Зем. Банку Гіпотечного у Львові — за грудень 20.50. Їх Експедиція Митрополит. Львів 50. „Нове Село“, Львів 20. Кружок „Оріля“ при св. Юрі, Львів 17.35. Гр.-кат. парохіяльний уряд у Стоянові (з тацї) 4.54. Д-р Павло Цимбалістий, Львів 5.50. Осип Пацкань, Делятин 2.50. По 10 зол.: Народній Дім Міяуль Стефан; інж. Володимир Дутка, Станиславів. По 5 зол.: Інж. Юрій Мерунович, Станиславів; Кобринський Омелян, Львів; Роман Лаврук, Белзець; Василь і Марія Янульчаки, Сигнів'дсько Вижнє; о. Кравчич Омелян, Отинівчик; М. Прийдун, Лісенний; Гординська Михайлина, Явориз; Ірена Вертипорох Коло; Модест Каратницький, Львів. По 4 зол.: Михайло Субтельний, Заліщ'ки; Балиндин Антін. По 3 зол.: Юнко Минитюк, Пилипи; Теодор Салагуб, Лелюхи; инж. „Просвіти“, Остобуж. По 2 зол.: Файда Михайло, Ситих'в; І. Сохоцький Сокольники; инж. Роман Вінцевський, Львів; Микола Тисовський, Потік; Ярослав Данько; Федорук Данило, Білий Камінь; о. Володимир Масяк, Новосілка; дир. К. Тхір, Либохора. По 1 зол.: Володимир Федевич, Годині; Павло Кінь, Винники. По 50 сотиків: Евген Орловський; В. Кривонтяк; П. Кунець; І. Нагнибіда — всі з Лолві. — **Разом 641.89 зол.**

Рівночасно подаю до відома, що п. Ольга Шматера зі Зеленики переслала на мої руки такі речі: 1 куртка, 1 одяг комплетний, 1 одяг без штан'в, 1 пара мешт'в, 1 шапка, кілька правток.

Всім П. Т. Жертводавцям складаю щиру подяку.

За Академічне Душпастирство:
о. д-р Іван Гриньох,
Льв'в, пл. св. Юра ч. 5.

ПАНЬЧОХИ І БІЛЛЯ
по цінах конкуренційних
поручає „МАНОН“ Шайнохи 1.
(ріг Коперника)

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЛІТОПИС ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ, ілюстрований журнал історії та побуту. X. річник. Число 1. Січень 1938. Зміст: Микола Лебединський: Круги. Павло Магас: Святвечір у Бориславі. — Від Видавництва. — Іван Юрків: Акт 22. с'чня 1919 року. Федь Трицик: Боєві успішки. — Д-р Іван Іванець: Українське батальне й історичне малярство. — Святослав Шрамченко: Повстання Центральних Установ Української Морської Відомства у 1917 р. Теофіль Коструба: До похорон. нев ки. Романа Мстиславича. — Д-р Н. Гірняк: Мої кулиненькі поїзї в 1919 р. — Михайло Середа: Українська жінка у визвольній війні 1917—1920. Ярослав Гриневич: Под'ньські дні, подільські ночі. — Рецензії і замітки — Бібліографія.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ, орган Українського Технічного Товариства. Р. XIII. Грудень 1937. Ч. 10. Зм'ст: Про домо суа. Новелізація гірничо-нафтового закону. Запізна потреба. — І на Волині' прочнел — репортаж. — Технічно-господарський огляд. Заїти. рецензій. — З життя У. Т. Т.

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для вс'х. Львів 1937. VI-ий р'чник. — Зм'ст: Зміркування Головної Управи Р. Ш. за час в'д 1. IX. 1936 до 31. VIII 1937. І. Провід Рідної Школи та його діяльність. Основа праці проводу. Склад і розподіл чинностей. Важніші праці проводу. — II. Орган'зац'йні справи Рідної Школи. III. Дошкілля Рідної Школи. Дитячі садки. Захоронки і „світлиці“. IV. Шкільництво Р. Ш. Народні школи Р. Ш. Збірні лекції. Школи пов. Галичинова. Середні школи (гімназії) Р. Ш. Фахові школи Р. Ш. V. Бурси Р. Ш. VI. Педагогічна виставка. VII. Українська Порадня для вибору звання. VIII. Фінансова господарка Головної Управи Р. Ш. IX. Жертвенність. X. П'дприємства Р. Ш. XI. Повітові Союзи Кружків Р. Ш. XII. Б'лянс за 1936-7 рік. — Закінчення.

Українська молодеж! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіти“!

Жіночі торбинки

гречки, портфелі, портмонетки, валізи, пе. весери, поручає і направляє по найде. шевших цінах робітня римарсько-галан. терійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салтиндера.

Театри.

Великий Театр:

Середа 5. І. год. 7.30 „Сіс".
Четвер 6. І. год. 3.30 попол. „Сіс", год. 7.30 веч. „Сіс".

Театр Різноманітостей:

Середа 5. І. год. 7.30 „В перфумерії".
Четвер 6. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Український Театр Б. Сарамаги — Сала жид. театру, Ягайловська 11.

7. І. год. 8 веч. „Вікторія та її гусар", оперета на 3 дії П. Абрагама.
8. І. год. 3. попол. „Есмеральда муха", комедія на 3 дії Міллера.
8. І. год. 8. веч. „Графиня Маріца" оперета на 3 дії Кальмана.
9. І. год. 3. попол. „Вікторія та її гусар" оп. на 3 дії Абрагама.
9. І. год. 8. веч. „Осінні маневри" оперета на 3 дії Кальмана.

ГОДИННИКИ Longines
Omega, Doxa, Cyma
по найвигідніших цінах
у Б. ГРІКБЕРҐА Сикстуська ч. 4.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СХІДНИЦЯ:
5. І. Хмара.
7. І. Жайворонок.
8. І. Маруся Богуславка.
9. І. Ніч під Івана Купала.
10. І. Мавка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

БЕЛЗ:
5. І. Ніч під Івана Купала
РАВА РУСЬКА:
7. І. Шаріка.
8. І. Орлеяк.
9. І. Ніч під Івана Купала
10. І. Під курателю.
11. І. Професс Мерівдегея
12. І. Шалапут.
13. І. Довбуш.
З Рави їде театр до Любачева.

ДЛЯ ДІТЕЙ І МОЛОДІ
СНІГІВЦІ Й СПОРТОВЕ ВЗУТТЯ
по цінах заохотливо низьких поручає
АЛЬ-СА-ДО ЛЬВІВ, Сикстуська 19.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдячних".
АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".
ВАНДА: „Королева джунглів", „Пісня кохання".
ГРАЖИНА: „Із сто, вони одна".
ЕВРОПА: „Коциюшко під Раславицями".
КАСІНО: „Графиня Владінова" з Марленом Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і пройдисвіт".
МАРУСЕНЬКА: „Двоє".
МЕТРО: „Матура".
МІРАЖ: „Пісня закутаних".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ед. Райнер, Пауло Муні).
ПАКС: „Одна поверх вище".
ПАЛЯС: „Князь Ікс" з Сонею Генє.
РАЙ: „Трійка гільгенія".
РІЯЛЬТО: „Забута симфонія".
СВІТ: „Збунтована", „Срібна торпеда".
СТИЛЕВЕ: „Нестерпна дівчина" та ревія „Всесвітній коктейль".
ТОН: „Капітан Тейлор".
УТІХА: „Пропащий острів" і ревія.
ХІМЕРА: „Дівчата з Новолипок".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Світова виставa, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
II. частина „Виставa в Парижі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 5. січня 1938.

БЕРЛІН 9.30 Нар. музика. 14.15 Розр. музика. 17.00 Камер. музика. 20.00 Інстр. кабарет; БІЛГОРОД 20.00 Арії. 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 18.30 Форт., віол. 18.40, 19.00, 20.00 Цит. музика, 20.20, 21.00 22.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ВІДЕНЬ 19.25, 20.00, 21.00 „Хованщина" оп. Мусоргського, 22.30 Танк. музика; ДАЛТШЛЯНДЗЕНДЕР 12.00 Орх. концерт, 20.15 Симфонія ф-моль Чайковського, 21.15 Концерт вел. орх.: КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Муз. Лемко: „Нечиста сила", колядки. Сонце прал-

дж. відчит; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Хованщина" оп. Мусоргського; ПРАГА 14.00 Ком. авд.: Сніг. 15.15 Любовні пісні Дворжака. 19.25, 20.00 „Книжка Подєбрадська" кінц. Кварінда, 21.15 Хор, 21.35 Форт. варіації Мендельсона; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт хору, 22.00, 23.00 Свято в радіо, розр. програма; РІМ 17.15 Камер. концерт. 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; СОФІЯ 18.00 Для дітей. 18.30 Військ. музика. 20.15 Вок. концерт. 22.30 Пісеньки.

Четвер, 6. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні пісні, 20.00, 21.00 Вечір танку; БРНО 15.00 „Травіята" оп. Верді; БУДАПЕШТ 19.00 Мадярські пісні з супр. цит. орх., 20.25 Сніг. рециталь, 21.05 Вечір Бетховенова сонат; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 18.00 „Сериах із Нуелдорфу" муз. авд. Айзлера, 21.00 Скр. рециталь Вашн Пантоли; ДАЛТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Форт., 20.00, 21.00 „Студент-прошак" оп. Міллекера; КОШИЦІ 14.05 Д-р І. Панькевич: Старшині колядки на Закарпатті, 17.35 Різдвяні колиди співає хор гр.-кат. богословів в Ужгороді, 18.00 Дзвони з ужгородської катедри, Єп. Стобіка: Різдвяний привіт; співа гр.-кат. богослов'я; ЛЯЙПЦІГ 19.55, 20.20, 21.00 „Італійка в Альжирі" оп. Россіні; МІЛЯНО 21.00, 22.00 „Маленькельо" муз. ком. Лєонів; ПРАГА 20.05, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Дон Паскале" оп. Доніцет'я.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 5. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішні авд.: 12.05 Полудневі авд.: 13.45 Інформації. Газета в українській мові; 13.55 Легка музика з пл.; 14.30 Р. Штраус з пл.; 15.00 Спогади з повстання 1863 р.; 15.10 Музика з пл.; 15.20 Бічні вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Бразилійське бачення"; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Розр. концерт; 16.50, 20.55 Актуальна хроніка; 17.00 Державний устрій і будова війська; 17.15 Скрипк. форт.; 17.50 Поезія в слові; 18.00, 18.30 Спорт; 18.10 Гумор: Два фрагменти з „Фавсти"; 18.30 Камер. концерт; орх., сопр.; 18.55 Програма; 19.00 „Золото" А. Струга; 19.20 Мельодії інді, репортаж Япти-Нетчанського; 19.55 Хвильог про фільми; 20.00 Розр. концерт симфон. орх.: у перерві в год. 20.20 „Вертеп у давньому Львові", 20.45 Вел. дебют: 21.00 Шопенівський концерт, віол., форт.; 21.45 Чвертьгодинна пісеньок; 22.00 Розр. концерт; квартет, пісеньки, гітара; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студія молодих.

Четвер, 6. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Концерт військової орх.: коло год. 10.30 п'єси богослужения музика з пл.; 11.00 Колиди; 11.30 Репортаж із життя; 12.00 Орх., форт.; **13.00 Спогади про Вол. Оркана виг. д-р Михайло Рудницький;** 13.15 Орх. музика; 14.45 Для села: Пів'ярк плекання. Музика з пл.. Колективний горт у таваратах; 15.45 Для дітей: „Вертеп" М. Конопніцької, з муз.; 16.15 Соліста: форт., сп'єв: 17.10 Про книжку проф. Кононченського: „Історія новочасної Польщі"; 17.15 Нав. капеля; 18.00 Про шк. театр; 18.10 Відпов. львівського спорту за м. р.; 18.20 Респіті: „Римські пінії" пл.; 18.40 Листи та програми; 18.50, 19.45 Спорт. вістки. 18.55 Програма на завтра; 19.00 Сусп. гутірка; 19.05 „Банкрутся у мідального короля"; 20.00 „Таємниця Фани Айзлер" оп. Ів. Штрауса; 21.50 З мого заметату, хір. парис К. Іванковського; 22.05 Чайковський: Трио а-моль оп. 50; 22.55 Ост. вістки; 23.00 Із співаного альбуму.

БІРЖА.

Львів, 4. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія белг. 89·68—89·95, Долари американські 5,27·00, 5,24·50, Долари канад. 5,26·50—5,24·00. Фльорени гол. 294·17—292·45, Франки фр. 18·01—17·71, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·60, Корони данц. 117·94—117·10 Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 135·10—135·00, Ліри італ. 21·50—20·70, Марки фінлянд. 11·67—11·25, Марки нім. 112·00 — 109·00, Шилінги австр. 99·00—98·00, Тель Авів 25·20—25·95, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів пром. вугл. 64·00, 64·25, 5 інв. 1 ем 79·25 серія немот. 5 пов. інв. 2 ем 8·25, серія 90·00, 5 конверс. 66.75 пром. поз. 42·50, 4 консол 65.63

Папери.

Банк Польський 113·50 (Купно 76.00 Нугель 30·50, 30·75. Ліхтпол 62·00. Модель 14·75, Островець 54·50, Стараховичі 35·00, 35·00, 34·75, Габербуш 49·00.

Тенденція сильна.

Щиро радимо перед закупном радієвого апарату послухати віденського „KAPSCHA" (Wiener Präzisionsarbeit)
Фото-Електрокабель ЛЬВІВ, КОПЕРНИКА 10, Тел. 214-21.
Мінімальне зужиття струму завдяки новокасним лямпкам Сер. Е. досі у краю незнаном. 2—6

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вел. з опак. 3·10 зол.
молоко 18—19 сот.
яйця (копа) 5·00—5·10 зол.

Тенденція на масло зміцнілова, на яйця, сильна. На молоко підвищена.

ОПОВІСТКИ.

Загальне Зібрання Товариства Вакаційних Осель у Львові відбудеться в п'ятницю дня 21. січня п. р. в год. 17-ій в домівці Марійського Т-ва Пань при вул. Руській 10, партер на право. — На випадок недостачі визначеної статутом більности членів, Загальне Зібрання відбудеться на годину пізніше в тімже самім місці.

Порядок Богослужень в Успенській Церкві. Дня 6. січня в Навечерія Різдва Христового в год. 9. рано Царські Часи, опісля Літургія св. Василія Вел. Дня 7. с'чня: Різдво Г. Н. Іс. Христа. В год. 4.30 рано Повечерія велике з Всенічним. Читані Служби Божі год. 6, 7, 8, 8.45 і 12. Год. 9.30 Архиєрейська епіялна Служба Божа. Проповідь виголосить Прес. Митрополит Кир Андрей. Год. 5. попол. Вечірня з проповідю і благальною п'єснею. Дня 8. і 9. с'чня Собор Пр. Богородиці і св. Первомуч. Стефана. Служби Божі читані: 7, 8, 9, 12. В год. 6 рано і 10 Служби Божі епіялні. Год. 4. Вечірня. — Службо Божа в дні 7 с'чня буде транслітована разом з проповідю Їх Прес. Митрополита Кир Андрея через радіо. 1—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УЧИТЕЛЬ українець, років 26, на державній посаді, оженився з панною, яка допоможе йому покінчити двоклясний інститут малярський у Варшаві. Зголошення зі знимками просимо слати під адресою W. P. Rzeszów, ul. Zamojskiego 7.

КУПНО - ПРОДАЖ

КРЕТОНИ англійські на покрита і портіери надійшли. Меблеві матеріяли в найбільшім виборі. Ціни найнижчі. Вант. пл. Марійська 6. Жадної філії не маємо. 2223 9—10

МОДЕРНІ фіранки, капи, накидки ручної роботи, ковдри, піни фабричні Фрайліх, вул. Сикстуська 21. 2157 1—6

МЕШКАННЯ

ДВА ПОКОЇ, передпокій, кухня, лазничка. Зелена, до винайму. Телеф. 217-03. 13 1—1

РІЖНІ

ШУКАЄМО СПІЛЬНИКА до добре рентового промислово-торговельного підприємства. Капітал 5 тисяч. Важна особисть співправи. Зголошення п'д „Солідність до Адміністрації „Діла". 1—2

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 18-100

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 а 7—15

ДАРУНКИ на Ялинку і Новий Рік зі золота, срібла, годинники, поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шайнохи один. Прецизійна і дешева направа годинників і біжутерії. 2707 4—7

СТЕЛЯЖІ до вбезпуків виконує одинока болгарська робітня „Металь" Львів, Ринок 29 (Брама Андріольова). 14 1—4

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

РЕНТГЕНОЛЬОГ
Д-р Людвика Ляндес-Ляйнерова
ЛЬВІВ
ЛОЗИНСЬКОГО 9. Тел. 255-50.

ОГОЛОШЕННЯ.

Йоахим Вільнер
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД КРАЄВОЇ ГУТИ ШКЛА, ЛЬВІВ СКАРБКІВСЬКА 1
поручає по найдешевших цінах: шкло, порцеляну і столове накриття. 1—4

Революція іде
Г. ЖУРБИ
та інші новинки найдете на полицях КНИГАРНІ Н. Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕМИШЛІ, РИНОК 14.
Властитель В. ГОЦЬКИЙ.

ЗАБАВКИ ПІД ЯЛИНКУ
всі українці купують тільки в крамниці забавок.
Вхід від вул. Сенкевича, зараз коло кіна „Утіха".

ВИСТАВНІ СНІДАННЯ, ОБІДИ І ВЕЧЕРІ
та найкращі ЛАКОМИНКИ
поручає фірма
ЛЕВ РУБІНФЕЛЬД
Львів, Словацького 14. Тел. 233-24.

Ви дістанете найкращу Решту для голення
МИЛА до ГОЛЕННЯ
МИЛА до МИТТЯ
ФАМОЗА
Львів, Яблоньського 58

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17
Тел. 235-21.

На ялинку
найкращі дарунки, перфуми і модерна біжутерія, по найнижчих цінах.
Для Читачів „Діла" гарні памятки.
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.
Філії:
Коперника 15 а, - Галицька 16

Поручає великий вибір прикрас на ялинку. 1—6

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Різдвяне число — 32 сторінки.

Ч. 5 (14.837). Львів, четвер 6. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. **Рік LIX.**

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 300.060, Bankas Ceskych Legii, Praha „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч. У ВСІХ ІН. КРАЯХ 1.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 35 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

ЗМІСТ:

1. П. Карманський: ВЖЕ ЗІРКА СВІТОВІ ВІСТИТЬ... (вірш).
2. О. Юліян Дзерович: ХРИСТОВОЇ НОЧІ.
3. Д-р Кость Левицький: ЗА МИР І ДОБРУ ВОЛЮ.
4. Ноель Роже: „НІЧОГО НОВОГО"... (Різдвяна легенда).
5. В. Кузьмович: ПИТАННЯ НАШИХ ДНІВ.
6. П. Карманський: ПІД ТРОПІКОВИМ НЕБОМ (Різдвяний спогад).
7. І. Кедрин: МІЖНАРОДНІ ПОВОЄННІ ТЕЧІЇ ТА УКРАЇНСЬКА ПРОБЛЕМА.
8. Василь Пачовський: ШОТА РУСТАВЕЛІ — ГЕНІЙ ГРУЗІЇ.
9. Володимир Островський: ЗА ОБНОВУ ДУХА НАЦІЇ
10. Гр. Марусин: СВЯТ-ВЕЧІР НА ЛЕМКІВЩИНІ.
11. Д-р Й. Пелеховський: ТРЕБА ВІРИТИ СТАРИМ ЛІТОПИСАМ.
12. Юрій Косач: УКРАЇНА В „СЕКРЕТНИХ МЕМУАРАХ ПРО РОСІЮ" Ф. Ш. МАСОНА.
13. Ольга Терпилак: НАШІ БЕЗДОМНІ ДІТИ.
14. О. Всеволод Дурбак: РІЗДВЯНА ПРОГУЛЬКА У ШВАЙЦАРСЬКИХ АЛЬПАХ.
15. Василь Сімович: НЕВМИРУЩА КОЛЯДА.
16. Льонгин Лясевич: РІЗДВО І РАДІО.
17. Іван Шкварко: ЛЕГЕНДА ЗВЕНИ-ГОРОДУ.
18. Марія Сокіл: ІДЕМО ДО АМЕРИКИ.
19. НАРОДНІЙ ЗІЗД: Дальша дискусія. — Резолюції. Вибір Центрального Комітету. — Другий день Зізду. — Закінчення.
20. Василь Ткачук: НІЧ У ГОРАХ.
21. ЛІТЕРАТУРНА СТОРІНКА: Налегке рішення. — М. Р.: Повість про рабську службу революціонерів. — Літературна хроніка.
22. ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД: Вол. Несторович: Чужий тоталізм і наше господарство. — Із нашої кооперації.
23. ЖІНОЧА СТОРІНКА: Харитя Кононенко: Спогад і дійсність. — Ірина Домбчевська: Різдвяна казка. — М. Качмарська: Святвечірній спомин.
24. З НОВІТНЬОЇ ТЕХНІКИ: Американсько-японське повітряне суперництво. — Світова продукція авт. — Хроніка.
25. З ПРИРОДИ І ЖИТТЯ: Богдан Галібей: Жінка нашого клімату. — Зі скарбів природи. — Астрономічний календар.
26. КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА В ПОЛЬЩІ ПРОТИ ДЕРЖАВНОГО ТОТАЛІЗМУ Й ЛІВИХ ТЕЧІЙ.
27. ЦЕ ТРЕБА ВЖЕ РАЗ ПЕРЕВЕСТИ!
28. ВІДМОВА ДОЗВОЛУ „РІДНІЙ ШКОЛІ" НА ПРИЛЮДНУ ЗБІРКУ.
29. ВІСТИ ЗІ СВІТА.
30. Галантіон Чіпка: МАРАНИ (малий фейлетон).
31. З НАРАД СЕНАТУ І СОЙМОВИХ КОМІСІЙ.
32. ВЕСЕЛИХ СВЯТ БАЖАЮТЬ...
33. НОВИНКИ. — СПОРТ. — ВЕСЕЛЕ. — РАДІО.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ми, стаючи у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

П. КАРМАНСЬКИЙ.

ВЖЕ ЗІРКА СВІТОВІ ВІСТИТЬ...

ВЖЕ ЗІРКА СВІТОВІ ВІСТИТЬ:
„РАЖДАЄТЬСЯ ХРИСТОС!"
І ВІРИТЬСЯ: ЩЕ ДЕНЬ, ЩЕ МИТЬ —
І ЗАЦВИТЕ ЛОТОС.

ПІД ГОМІН РАДІСНИХ ПІСЕНЬ
ВОСКРЕСНЕ ДАВНІЙ МІТ,
І ПРИЙДЕ ДОВГОЖДАНИЙ ДЕНЬ —
ЛЮБОВ ОБНОВИТЬ СВІТ.

ВЖЕ ЧУТИ ЛЕДВОЧУТНИЙ ШУМ
ВІД ХЕРУВІМСЬКИХ КРИЛ,
І РОЗВІВАЄТЬСЯ НАШ СУМ,
ЯК ВІТРОМ ЗДУТИЙ ПИЛ.

„ТЕБЕ, О ГОСПОДИ, ПОЄМ!" —
ЛУНАЄ ЗВІДУСІЛЬ,
І МРІЄМО ПРО ВИФЛЕЄМ,
ВІДВІЧНУ НАШУ ЦІЛЬ.

о. ЮЛІЯН ДЗЕРОВИЧ
Голова Тов. св. Андрея.

Христової ночі.

Земля тремтіла в тихому, повному прочуття сподіванні. Людство, що від віків за правдою шукало, немов би відчуло, що щось нечуваного ставеться цієї ночі, що порушить світ із зависі. Політична сила римлян гнітила тяжко підяремні народи. Ціцеро згадує про давне пророцтво: „Прийде цар, якому людство піддастся, щоб себе врятувати від погибелі...". Хто це буде, і коли прийде? — питає поганський красномовець. („De Divin". 2, 54). Віргіль змальовує нову добу, яку Сибілля обіцяла: Таємнича дитина, Божа Дитина народиться, що обновить всеньке сотворіння, а нашому світові принесе мир...

А коли сповнився час, коли людство, що чекало так довго, домагалось Спасителя з неба... тихої грудневої ночі... у Вифлеємському вертепі... нікому невідомий... ніким непринятий.... народився Ісус Христос. Син Божий став чоловіком, щоб нас Божими дітьми вчинити. Став немічним, щоб нас скріпити, став малим, щоб нас великими зробити, став убогим, щоб нас багатими вчинити. Плачучи прийшов на землю, щоб наші сльози осушити.

І більше як девятнацять століть святкуємо Різдво Христове. І в сніжних хатах ескімосів, і в шатрах негрів півдня. І на пустині Африки, і в кабінах трансокеанських пароплавів.... всюди Різдвом Христа втішаються.

Колись у давнину святкували християни Різдво під землею з тривогою в серці, в підземеллях, при світлі ледве блимаючих каганців. А рівночасно святкували римляни свої „сатурналія", препогані оргії з радости, що від сьогодні щодня день більшає.

І вони мали слушність! Хоч вони не знали, що десь там у далекому Вифлеємі діялось: але від цього дня світло ставало щораз ясніше, бо для людства засвітило світло Христове! І яка радість панує від цієї хвилини в серцях всіх людей: які радісні хвилини переживають головно діти! Як нетерпеливо жлуть вони першої звізди на небі, давінка-колядка про засвічену гарну, обвішану дарами, ялинку!

І нам старшим годиться здати собі справу про те, що сталось тої святої ночі, що означає це „слава во вишніх" янгольських хорів для нас, людей.

Тієї ночі стали ми знову дійсними людьми. Це херувимське „Слава во вишніх" було покликом, щоб ми зрозуміли його гасло в цілій ширині. Звізда над Вифлеємом повинна була запалити всі наші ідейні прямування, всі наші бажання до вищого. А тимчасом....

Коли тепер роздумую над Різдвом Всевишнього, мені жаль малого Ісуса. Люди не знали ще про Нього; вони не мали поняття, кому відмовляють теплу хату, про те, для кого не найшлося місця в жадній хаті, аж вертеп та ясла стали йому гостинним захистом. Але нині! Від того часу минуло майже дві тисячі літ!.... Мені видається: дитина — Христос бере мене за руку і веде мене в Свят-вечір по хатах великого міста.... всюди яскраві світла... богато заставлена вечеря, веселі люди. Всюди радість — лише Господь сумний.

„Христе! Ти сумний! У дні Твоїх уродин? Що Тебе засмучує?"

Засмучує мене, що й нині, майже по двох тисячах літ повторюються події вифлеємські. Там за „Збручем - річкою" новітній лютий Ірод — убиває тисячі людей „імени моего ради". А тут... якісь дивні поділи на нації і наднації.... Чи є тут місце для моєї науки? Науки братньої любови „благоволення"? Благоволення між народами, а навіть між дітьми одної рідні.

Не обманюймо себе: ялинки... вертеп... колядки... дарунки... це все бездушні пусті форми, якщо не приймемо в серця наші саму велику науку Христа „братолюбія і благоволення", бодай між нами дітьми одного великого українського народу!

Не під примусом, але самочинно шліть коляду Рідній Школі. Адреса: Львів, вул. Сикстуська ч. 45.

Єдиний християнський склад церковних річей
Н. Штайнгайзель Тернопіль

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

За мир і добру волю.

Минулий рік дався нам в знаки поганим лихоліттям, що проявилося громадянським розпорошенням. Бо коли наступ іде ззовні, то природним засобом являється самооборона всіх загрожених тим наступом, зединених спільним відпором.

А в нас говориться безупинно про конечну потребу узгіднити провідні напрямки нашої національної політики, але в дійсности нічого не робиться для консолідації своїх сил. Що більше: ще гірше загострюються наші внутрішні суперечки майже в усіх ділянках нашого життя.

Наслідком цього постійний наступ має успіх і ми тратимо одну позицію за другою. Одночасно зі зростом тих успіхів зростають сусідські апетити. Існує вже загроза, що той наступ буде вдиратися у наші внутрішні справи і заведе у нас дома свій лад. А ми все ще не творимо такої одностайної лави, щоб достойно цим затіям протиставитися.

Зате політикуємо та палко резонуємо: одні сюди, другі туди, одні хвалять самі себе, другі дорікають собі, треті всіх критикують, — принагідно ще вдаримо один другого по голові і так ідемо далі з ослабленими руками й ослабленою громадянською мораллю. Без відгуку лунають слова перестороги та доброї поради, бо в практиці до обеднання не можемо дійти.

З нагоди 75-літнього ювилею „Української Бесіди" у Львові, дня 8. грудня 1937 р., підніс я щиру думку: як „Молода Русь" станула була у 60-тих роках минулого століття разом зі старшими українськими громадянами до спільної праці для відродження українського народу, так сьогодні годиться, щоб „Молода Громада" станула в рядах членів „Української Бесіди" — на кращу долю української нації.

Цей мій вислів прийняли зібрані в „Українській Бесіді" дуже радо і здавалось, що бодай почнемо еднатися у товариському житті нашого інтеліґентного громадянства у Львові. Але вже третього дня почали деякі наші львівські громадяни у пресі висувати всякі аргументи проти обеднання нашої інтеліґенції в одному товариському клюбі у Львові і тепер зачуваю, що ніби то має повстати ще один - окремий клюб. Таким робом будуть аж три клюбові українські домівки, з яких разом буде такий хєсен, що на ширші сходини й забави будуть наймати домівку у почтовців на вул. Японській.

Ще не прогомоніли баталії зі зборів „Просвіти" і „Рідної Школи" з попереднього року, а вже почали їм завидувати лаврів загальні збори Наукового Товариства Ім. Шевченка у Львові, де молоді вчені заговорили невчено і дехто з них навіть не зовсім культурно. І кому це на пожиток? Чи українській науці, чи повазі всім нам дорогого Наукового Товариства, чи для задоволення власної амбіції та красномовного розмаху? Не туди шлях широкий, молоді товариші!

Та в політиці далі стають окремо наші ендеки, радикали, соціялісти, націоналісти, католики, православні, безпартійні, — а цих останніх стає найбільше! Що воно значить? Брак нам доброї організації і пошани та взаємовиміння для чужих поглядів. Бо як скажеться слово про потребу консолідації, — щоб узгіднити головні основи бодай наших внутрішніх взаємин, щоб лихо побороти єдністю наших змагань, — то все розходиться на боки. Кожда партія і партійна група жадає кого іншого і щось іншого і залюбки одні нападають на других. А вже рекорд здобули „фронтовики" та їх противники у Теребовлі, бо вони без пардону, показали закрівавлені ножі... Де совість, де розум?!

А тимчасом відносини, що запанували у широкому світі та грозять новою хуртовиною, вимагають більш ніж колинебудь від нас, щоб ми еднялися думками і розумно ставали разом до спільної праці для добра нашого українського народу. Коли ми хочемо не то визволення з історичного лихоліття, а просто поправи нашої буденщини, мусимо перевести консолідацію. Ми, провідна інтеліґентська верства, мусимо давати приклад масам єдністю у творчій праці, та не вільно нам незгодою розбиватись і затрачувати віру у кращу будучність рідної нації!

В ось такому невідрадному стані наших міжпартійних відносин треба обовязково завязати свою українську **„Верховну Раду"** з поважних громадян усіх наших партій, які матимуть авторитет і послух у цілому нашому народі та будуть вирішувати напрямні у ділянках, що торкаються засадничих справ всього українського народу. Це не нарушувалоб існування партійних організацій та їх свободи рухів у своїх партійних справах, але ті справи не мусиб входити в суперечність з постановами „Верховної Ради", яка стояла би на сторожі **інтересів і добра цілого українського народу.**

Нам треба плекати в українських душах: віру в ідею і силу нашої нації, — та щоб здобути потрібну нам силу, мусимо узгіднити творчу доцільність нашої праці! Це значить: власними силами добувати кращу долю. Не ворогуванням усіх проти всіх, а любовю того, що нам найдорожче.

Отсе моє побажання українському громадянству з приводу Різдва Христового, щоби ясна зоря принесла нам мир і добру волю!

КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ
Андрія Дуфанця
поручає на найновші фраки, смокінги та інші мужеські одяги, як також для Вел. Отців реверенди, палістини і т. п. з матеріялів власних і поручених.
ЛЬВІВ, ПАСАЖ МІКОЛЯША — ТЕЛ. 287-41.

ВСІМ ВІДБОРЦЯМ
І ПРИХИЛЬНИКАМ
з нагоди Різдва Христового і Нового Року складає бажання всього найкращого
ПАРОВА ФАБРИКА СОЛОДОЩІВ
„ФОРТУНА НОВА"

ЕНСЕЛЬ РОЖЕ.

„Нічого нового"...

Різдвяна легенда.

Що діялося тої ночі між небом і землею? Які дивні сили розлиті у просторах проникали до людських сердець? Ніч була холодна та чиста, але якась ясніша, ніж досі, неначе від того великого снігу, що покрив горбки Єрусалиму.

У своїй палаті Ірод — хорий, пробував надаремне заснути. Його королівське ложе колола його мов кущ тернини. Сумніви охопили його душу. Чому він не вмів від них звільнитися? Чому ті дивні слова чужинців, яких привіяв сьогодні вранці, вертаються тепер до нього і мучать його? Гурт магів вернувся з Халдеї. Вони кажуть, що виділи на Сході зорю, яка сповіщає про прихід Короля Ізраїльського і вони вибралися в дорогу, щоб йому поклонитися.

Чи той король мав заступити його та всіх його нащадків? Чи маги, що так пильно стежать за ходом звізд, вичитали в них якусь осторогу? Чи справді зорі мали умішуватися до ходу справ земних? Як боротися проти того, що призначене? Він мусить зібрати завтра жерців і книжників. Вони повинні знати місце, де хоґається ота новонароджена дитина... Хочби він мав вигубити всі немовлята цілого краю, він мусить позбутися свого ворога.

А проте Ірод після цієї рішучої постанови не відчуває полекші. Він має таке почування, *ніби довкола нього чаїлися якісь невидні вороги...* Він не може прогнати зі своєї уяви якісь страшні обличчя, що раз-у-раз виринають перед ним. Ірод пригадує собі постаті молодих сміливців, що покликаючися на якийсь Вищий Закон зважилися нахабно зірвати з головних воріт святині золотого орла — символа римської влади.

Він покликав їх перед себе і сам допитував. Їх відповіді були якісь знівечені: „Закон наших батьків нам наказував..." І як вони радувалися перед своєю смертю! „По смерти чекає нас вище, вічне щастя..." Він видав присуд: одні згинули в огні, другими занявся кат, аж ось... він бачить їх знову перед собою, так наче б вернулися... Бунтарі! Добре, щоб він виконав свій обовязок. Одним жестом руки проганяє вперед своїх очей примару.

За ними виринають нові постаті: старий Гиркан, дідо його жінки Маріяммн, засуджений на смерть, Арістобуль, брат Маріяммн — гарний, молодий, якого ізраїлитяни любили завадто... він потонув у королівському басейні... Коли купався — Іродова служба притримала його голову під водою, наче для забави. Так Ірод утишив своє почування заздрости. Та ось очі його жертв випливають на поверхню води, повні докорів. Він не може заплющити своїх, щоб ті не бачити. Найживіші очі Маріяммн — ту, яку так кохав, такої гарної — і якій казав зрізати голову. Сам не знає, що взяло в нього верх при цій помсті: чи людський поговір, чи відрада, яку вона відчувала для нього.

За нею йдуть очі матері Маріяммн, старої Александри, обвинуваченої в інтригах проти нього і два її сини — задушені. Вони змовлялись, щоб убити Ірода на полюванні. Їх прислужники самі видали їх на тортурах.

З усіх цих марив залишилася тільки Саломе — його сестра, наче його друга несупокійна душа, що нашіптує йому всі лиховісні ради. Вона зрадила всіх. Ірод відвертається судорожно і пробує ще раз заснути. Чому всі ці явища нахлинули *такою хмарою саме* тепер? Він відчував муки, які завдавав іншим — його тіло пече його.

Заїзд у Вифлеємі. На подвіря обведене муром заїжджають осли з пасажирами. Кілько цієї ночі наїхало гостей! Господар мусів відмовити захисту молодій жінці у поважному стані, хоч як її чоловік благав його переночувати їх.

— Нема місця! Ідьте до міста.

Господар, що відмовив нічліґу тій парі, не може сам заснути. Думає про те, що міг був їм відступити своє ліжко. Дивне, що подорожні довкола теж не сплять. Одні постогнують крізь сон, другі сповідаються наголос із своїх провин, ще інші викликують незрозумілі слова. Неодин сходить униз до тварини, щоб подивитися, чи вона на місці і здорова, якби шукаючи охорони при худобині. Коли пізно вночі чути зміщані голоси і покваплені кроки подорожників, деякі зриваються серед дрімоти, якби почули дзвін на пожежу.

Зимовий ранок встає пізно і вспокоює стрівожених подорожників. Кожний пригадує собі якийсь сон, якісь тіні, якісь марива. Вночі пастухи прокинулись від якогось сяйва. Один із них мав чудовий сон, як його вівці спали в запашній траві і як його хтось годував чимось солодким. Коли він відчинив двері від стайні побачив, як гурток пастухів спішив до міста. Чому вони позабували за свою отару? Він спитав їх, що трапилося, але вони не могли йому виєснити, тільки говорили якісь безладні слова про велике світло на небі та якогось янгола, що повідомив їх про велику подію у Вифлеємі.

Тепер уже всі знали і повторювали, як це сталося:

Пастухи зупинилися на порозі малої стайні. В яслах побачили дитину, що виглядала зовсім так само, як її описав янгол. Коліна під ними вігнулися і вони відчули в тій самій хвилині невимовну радість, що залила їх серце. Навколішках шепотіли, що це незвичайна ніч, найкраща в їх житті...

*

В Єрусалимі Ірод у своїй палаті покликав своїх уряловців і сторожу. У місті спокійно. Він сам набирає довіря до себе. Уночі мусів мати якусь гарячку, але тепер вона проминула. Він випитується, чи нема яких новин.

— Ні, нічого нового.

З франц. мови в. г.

КРАВАТИ
БІЛЛЯ поручає
КАПЕЛЮХИ
РУКАВИЧКИ
Вацлав Чарнецький
2—3 ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6, ТЕЛ. 108-70

В. КУЗЬМОВИЧ.

Питання наших днів.

Львів, дня 5. І. 1937.

Пишу ці рядки на салі, на якій електризує і ріжнить поверх дві сотні людей одно слово: нормалізація. Мимохіть приходить на думку, що подібну міць мало перед 14 з горою роками теж одно слово: автономія. Народній Зїзд з 1923. р. був закрутом на шляху політичної історії західно-українського громадянства. Чи буде таким закрутом сьогоднішній? У 1923. р. одно магічне слово поділило нас. І — мало означений політичний ефект, який затяжів над цілим українським життям. Сьогодні цих двісті людей мають дати відповідь на подібний запит: якої формули треба для нашої політичної тактики, щоб не покотитись на манівці, як почали котитись 1923. року?

Це льогіка політики, що визначна індивідуальність або краща чи гірша політична формула лише приспішує або припізнює існуючі історичні процеси. У 1923. р. ми стояли перед завданням, як вплинути — з користю для української політики — на історичний процес, який тоді наглядно відбувався, на процес конкретизації і ціпнення польської державности. Ми тоді відкинули орієнтаційну лінію, яку окреслено словом: „автономія". Чи це слово, ця формула булаб дала нам змогу зберегти українські обриси нашого збірного життя саме в процесі ціпнення польської державности? Сьогодні відповідь на цей запит ще викликує ріжниці. Одні кажуть: так, ми змогліб створити сильніші українські політ. рямці для нашого розвитку. Інші кажуть, що по прийнятті автономічної тези процес державної асиміляції українського елемента став би ще сильнійший. Одно певне: відкинення тієї тези коштувало нас дуже багато. З заперечення можливости компромісу з польською державністю, з наказу творити негайний відпір її нестримному наступові на наше життя, повстала ідея революційної організації. Її заломання мало в наслідках звихнення цілої нашої одної верстви. Вростви найцінніщої: молоді.

Чи можемо сказати, що ми сьогодні теж уже находимось у якомусь історичному процесі, якого порух відчуваємо безпосередньо, наче подув вітру? Безперечно так. До лютого 1936 р. ми могли стояти осторонь від нього, хоч він теж уже йшов. Однак він до того часу не був помітний, не тріщав, не ворушив. Ми могли пірнути в менше або більше безділя, могли навіть втишати свою совість усякими ідеольогіями, одночасно поїдаючи себе взаємно. Однак від лютого 1936. р. цей процес уже виразно помітний. Ним є ціпнення польської нації в один моноліт. Ціпнення на підставі одної волі, одної приспішуючої формули. Символіка декларації А. Коца з лютого 1936. р. подібна до символіки рішення Ради Амбасадорів з березня 1923. р. Ця остання покінчила добу вагань для устійнення рямців польської державности. Від неї почалось її внутрішнє ціпнення. Декларація А. Коца це такт для польської нації, під який вона має узгіднити свій марш у майбутнє. І вкласти його в ритміку сьогоднішніх націоналістичних рухів. Безперечно, ще не знати, чи цей такт, іменно з лютого 1936. р., правильний. Одно певне, що коли він покажеться фальшивий, то польський кариґ шукатиме іншого. Для нас байдуже, хто його надаватиме, чи сьогодні А. Коц, завтра Болеслав Пясецький. Зате не байдужна правдоподібність, яка виростає до польської політичної формули, що це скорше чи пізніше станеться. Скорше чи пізніше будемо мати перед собою політичну дійсність — сконсолідовану польську націю — велитенської динаміки і рішального значіння для нашого національного колективу. Повторюємо: колективу. Бо це буде політична дійсність, яка врізуватиметься в нашу національну душу, у процеси нашої понадіндивідуальної творчости, впливатиме на саму істоту зросту чи пересунення етнічних відсотків.

РЕСТОРАН
М-РА ІВАНА ОЛЕНСЬКОГО
ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 3
біля Нар. Гостинниці.

Ми крутимось сьогодні довкола слова, яке має злагіднити наступ зовнішнього живла. Його окреслили ми терміном „нормалізація". Вона ворушила Народнім Зїздом 1938. року. Чи можна тут повести політичну анальогію з відкиненим автономічної формули з 1923. року? Чи на підставі цієї анальогії можна передбачити сьогодні дальший хід політичних подій?

Здається, що не „так" або „ні", яке стояло перед Зїздом 1938. р. у відношенні до нормалізації, є істотою проблеми, є дороговказом на нашому політичному закруті. Не на підставі тієї альтернативи можна говорити про дальшу долю української національної політики. Про цю долю рішить більш засаднича проблема наших днів: чи найдемо ми, український політичний світ, спільний такт для свого власного маршу? Чи зможемо цей марш змоторизувати нашою українською волею? Какофонія сьогоднішніх українських політичних мельодій заведе нас у провалля. У німому безсиллі будемо дивитись звідсіль на шалений біг ведених одною волею народів.

Та й цього мало. Мало, колиб навіть перевести таке модне в нас сьогодні й таке одночасно безсиле гасло консолідації. Треба зрозуміти і перевести ще одно гасло, яке створила історія останніх літ: гасло свідомої участи міліонових мас у політичному житті і національній творчости. Наполеон мав колись Коран у шафі, на якій було написано „політика". За

ПЯТЬ МІЛІОНІВ ЗОЛОТИХ
акційного капіталу і п'ять міл'онів золотих резервових фондів це найтривкіше забезпечення ощадностевим вкладам, яких уживає на розбудову господарського життя, на кредити своїм вкладникам та на творення нових варстатів праці
ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ Акційна Спілка у Львові
ул. Словацького ч. 14. (Філія: Станиславів, ул. Собіського 11).

Л. КАРМАНСЬКИЙ.

Під тропіковим небом.

(Різдвяний спогад).

Подротований, полатаний старий форд, на якому нащадок козаків околиць Винниці, відомий на цілу Парану очайдух і гуляка, тесля і маляр Петро Чайковський, без нічиєї допомоги й поради навчився їздити і збагнув тайну механізму самоходів, ніс мене вихром камяною дорогою Санта Катаріни, повз глибочезні яри, а яких віяло жахом.

Мимо нас промайнули гайки з кріслатими, чудернацьки покрученими імбуями, які на своїх гнях двигали велитенські пірначі фільодендронів, на конарах довжелезні шнури квітучих ліян, а на гиллі ,довгі сиві бороди мохів. Сям і там на скелі струнилася височезна пальма, а на пальмах сварилися цокотухи-папуги.

Сонце вже лягло припочити за фіолетовим обрієм, та духоту гарячого січневого дня лагодив едино бистрий біг нашої машини, що підскакувала на камяних порогах і всіми своїми розхитаними частинами стогнала. З холодника з переду воза з шипінням бухала пара, та води ніде при дорозі не було. Очайдушний шофер, не зважаючи на мої остороги, гнав далі мов навіжений.

— Мусимо на час поспіти на святий вечір — говорив мій товариш; — мені ані трохи не хочеться святкувати на цій пущі з порожнім шлунком. Ще пятнацять кільометрів, і ми дома.

— Алеж ви збавите машину, і поки доїдемо таким темпом на місце, з вашого повозу мало що залишиться!

— Пусте: коби тільки до чергової революції дотягнути, — а там, ви й не пізнаєте мого авта. Зголошуся на добровольця проти ворогів „партії" і до двох неділь „нафасую" в командуванні війська стільки „песів"[1]) що подорожі закину мій самовар у яруги, а вернуся з новою машиною!

І засміявся щиро, повертаючи до мене головою.

А через хвилину докинув:

— Святились би ті наші революції! Людина здохла би з голоду, якби не цей коронель Фабрісіо[2]).

На такі переконливі слова треба було із затиснутими зубами переносити дальші муки. Тим паче, що патріотично настроєний Петро Чайковський, не тільки задурно возив мене на далеку оселю, а ще й платив по дорозі обід і пиво. Він знав, що при найближчій нагоді відібє собі всі кошти на якомусь купцеві, що згодить його до якоїсь далекої оселі, куди пойде купувати „ерву мате", або коли буде стягати зі своїх клієнтів занедбані борги.

Дорога саме стала підійматися вгору, а за горою, яких пять кільометрів віддалі, починалася невеличка оселя Антоніо Кандідо, звідкіля треба було тільки спуститися згори, тобто переїхати шість кільометрів, щоби добитися до мети.

Тимчасом, як це буває в тих сторонах, несподівано впала на землю ніч, пташня замовкла, почався ріжноманітний концерт жаб, і в повітрі заройлося від великих світляків.

Мій господар і шофер в одній особі в уяві вже занюхував аромат горівки з медом і натискав на виснажену машину що-сили. Вона голосила як мученица у підземеллях „Чека"; вже не тільки спереду бухала пара і заслоняла слабе світло з одного ока, але й позаду нас неслися хмари вонючого диму.

Враз осліпило нас ясне світло і наша машина станула.

— Тікайте, пане, бо горимо! — скрикнув мій товариш, виплигуючи з воза.

Я вискочив як камінчик із праці.

— Фільо да пута[1]) — крізь затиснені зуби закляв Чайковський, і з погордою копнув машину вбік.

А згодом докинув:

— Ходім, пане, а то ще збірник із газолїною вистрілить. Плакати ні за чим; це дарабало зламаного шелюга не вартує. А врешті в день побачимо, що з нього залишиться. Добре, що до старого Василя Побігайка недалеко.

І не гаючи часу, побіг уперед, а за ним потюпав і я, бо боявся в темноті відставати від нього.

За якої пів години ми минали перші хати, з яких неслася гучна коляда. Врешті добилися до чепурної хати з верандою, яка привітно сміялася до нас ясним світлом, серед камелій з вікон і дверей.

— Бог предвічний — затягнув Чайковський сильним баритоном, підходячи до веранди. І якстій у дверях появилося симпатичне обличчя патріярха оселі, Василя Побігайка.

— А, це ти, Петре! О, і ви, пане! — Христос раждається! Просимо ближче!

[1]) Часточки, кусники.

[2]) Відомий спортивний авантюрист у Парані.

[1]) Сороміцька лайка, що не надається до перекладу.

Обува віденських фабрик Cooks, Bally. **Снігівці, кальоші „Schweikert"**
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. **І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35,** Телефон 210-07.

його часів релігія була справжньою політикою. Сьогодні український політик у своїй політичній шафі повинен мати Г. К. Ч. і літературу про ощадність... Проблєма, як викресати масову солідарність у продукції і консумції дібр, у розбудові нар. господарства — це сьогодні справді найважніша українська політична проблєма.

Ось так у Різдво Христа, у Свято приходу на світ Того, що народився, щоби віднови-

ти людство Своєю Жертвою, святочним українським побажанням на початку 1938. року повинно бути: **переведім нормалізацію** — але справно — **нашого внутрішнього українського життя.** Хай крізь смерть, крізь жертву з особистих і партійних ріжниць прийде віднова українства! Для маршу у такий потрібний сьогодні, ведений одною волею український такт!

Христос родився!

—o—

Фірма **Інж. А. ШАРФ** Львів, Сикстуська 2 виріжнюється у продажі **апаратів і фотографічного приладдя** солідною і фаховою обслугою та низькими цінами. 2—4

І. КЕДРИН.

Міжнародні повоєнні течії та українська проблєма.

Це байдуже, чи ми будемо рахувати попередній період всесвітньої історії від віденського конґресу 1815. чи „весни народів" 1848. р.: він закінчився версайським миром і версайський мировий договір з 1919. р. є тим граничним стовпом, що відмежовує різко стару добу від нової. Ця нова доба триває по нинішній день і все те, що в міжнароднім політиці діється, включно з новими суспільно-ідеольоґічними течіями, діється у тіні версайського договору, як його ближчий чи дальший, але органічно з ним звязаний, наслідок.

Знищити Німеччину та забезпечитись на будуче перед повторенням німецької агресії — це фактично єдина ціль, яка стояла перед переможцями у версайській палаті. Жах світової війни поруч із зручно переведеною пропаґандистичною кампанією, що німці є єдиними винуватцями того жаху (славна книжка Понсонбія „Брехні воєнного часу" з реве-ляціями, як ця пропаганда велась), страх перед німцями та ненависть до німців був властиво єдиною спонукою, яка кермувала провідниками мирової конференції (Клемансо). Вони рішили здобути свою ціль при помочі цілої спеціяльної системи, що і перейшла до історії під назвою **версайської системи.** Вона спіралась: 1) на безпосередніх **клявзулях мирового договору** і 2) на **сітці союзів** із протинімецьким вістрям. На сторожі цієї системи мала стояти Ліґа Націй, перетворена відразу в ліґу переможних держав. Світ поділився на течію **версалізму і ревізіонізму.** Буквально від першого дня після підписання договору — почалась боротьба за його втримання чи повалення.

А проте версайська ситема захиталась скорше, ніж цього сподівались навіть такі гострі критики версайського договору, як Кайнес. Клявзулі договору накладали на Німеччину особливі тягарі й обмеження територіяльні, фінансові, військові і моральні, — мали характер тимчасовий і мусіли тому скінчитись скорше, ніж передбачувала це буква договору, бо були — неконсекваційні. Таким робом Німеччина відзискала Надренію і Сару (спроба військової окупації Надренії за часів Пуанкаре скінчилась повною невдачею), воєнні репарації злагіднювали пляни Доза і Юнга, скінчилась принизлива контроля міжнародньої військової комісії, відпали клявзулі щодо морської і сухопутньої німецької збройної сили. Одні пута вдалося німцям скинути мирними переговорами й умовами (рейнський пакт, пакт щодо звільнення Сари) інші односторонніми актами з використанням такої конюнктури, в якій Франція не могла вже дозволити собі збройною силою підтримувати реальну вартість версайського диктату.

Не втрималась і система військово-політичних союзів, подуманих виключно у площині політичної ізоляції Німеччини та військового окруження її. Не вдалося політично ізолювати Німеччину та втримати велику Антанту в її первісному вигляді з ріжних причин, з яких найповажніші три: 1) від блюку переможних держав відпала Італія, якій у Версалі не дотримали обіцянок з тайної льондонської умови 1915. р. та яка — кинувшись добувати впливи у наддунайських державах і скріплювати своє становище всупереч інтересам Франції і Англії — дійшла аж до нинішньої „оси Рим-Берлін"; 2) розчарування у методах примусу супроти Німеччини спонукало саму Францію повести примирну політику (льокарненський період Бріян—Штреземан), яка хоч і була тільки епізодом, проте впровадила була Німеччину до Ради Ліґи

Родина саме сиділа при святій вечері й доїдала кутю. Його мила, колись напевно гарна, жінка Паранька, чотири замужні дочки з чоловіками і з діточками, що повіздилися з ріжних далеких сторін Парани і Санта Катаріни, незаміжня наймолодша дочка зі своїм судженим, підросток, що залишився при батьках на полі, та ще наймолодша донечка, що саме почала вчитися у школі. Сиділи довкола довгого стола, що перетинав поздовж цілу світлицю, — з малечею — всього двацять тво̀є душ.

Стіл був застелений сіном і прикритий скатертю, а на ньому посеред безліч тарілок, ложок, вилок та рісок пшеничного хліба стояли два запалені ліхтарі, власного виробу. Помежи тим усім лежали порозкидувані гильки і квіти барвінку. Всі образи на головній стіні творили справжній іконостас, були заквітчані чужевими й білими квітами камелій. На долівці, як звичайно, солома, в куті дідух.

Счинився рух у хаті, треба було довго витатися з усіми. Що за роскіш була, дивитися на цю расову і згармонізовану рідню. З яким самовпевненням і гордістю старий Побігайко знайомив мене з усіми зятями, називаючи місце перебування кожного з них і їх становище! Цеж були самі багатії, самі значкові!

Почалося від традиційної просфори, а там пішла медівка, далі коняк, потім страва за стравою, борщ і вареники, одні, другі, треті, пампушки, голубці — та хто би там перечислив усе аж до самої кутi?

Наймолодший син раз-у-раз ходив зі збанком до льоху та приносив холодне чорне, відоме на всю околицю, вино з винниці самого господаря і раз-у-раз треба було цокатися з усіми старшими шклянкою, бо зі старим Побігайком не було жартів.

Жінота вже давно повідходила від стола і порозсідалася під стінами; та мужві господар не давав відпустки.

Хоч і всі вікна та двері були широко повідчинювані, хоча знадвору завівало нічною прохолодою, то в хаті була духота, обличчя, румяні й веселі, спливали потом, чуприни липилися.

Хтось затягнув коляду, і як стій ціла хата підхопила її, та стіни аж здрігнулися від могутнього співу. Співали всі; тільки малі діти, що на руках мамів потирали рученятами заспані очі, витріщувалися на співаків, а деякі й собі почали підтягати на свій лад неартикуловані мельодії, в яких вчувалося хіба одне протяжне: аaa...

Після кожної коляди доливали свіжого вина, очі всіх сміялися, щоки пашіли, піт скапував з чол на очі, а далі нижче-нижче, аж до борід. Та це не вадило; ніхто не думав про те, що годилось би вийти в город, під дерева помаранч і камелій, відітхнути, охолодитися — всім шкода було прогаяти хоч би одну коляду.

Репертуар вичерпувався, вже й кантичка не помагала, а співати хотілось. І я затягнув коляду „Небо і земля".

Та виявилося, що товариство не вміло співати її по модному, тобто розкладати фрази між групи співаків, щоб врешті всі зійшлися на останній фразі: „чудо, чудо повідають".

Коляда в такій формі всім сподобалася, і мені довелося забавитися в учителя й диригента. Та річ була в тому, що всі були пяні, і ніяк не вдавалося хор згармонізувати.

Я диригував — руками, ногами і головою, усім тілом, і співав, поправляв, завертав до початку — ще та ще раз. Попав у якийсь шал; вже не співав, а дерся; мені за всяку ціну хотілося вивести коляду, якслід, задовольнити все розспіване товариство, всю оту згармонізовану рідню, бо мені здавалося, що ця коляда так і була створена для тієї сімпатичної рідні.

Як довго ми так співали, я не міг би сказати; знаю лише, що коли ми врешті щасливо довели до того, що заспівали коляду без ніякої помилки вже благословилося на ранок, і молошна дорога зі своїм прегарним „Південним Хрестом" посередині цілком перехилилася на край обрію та геть приблідла.

Мені самому було якось дивно, з якої речі я тоді так завзято співав, вкладаючи всю душу в оту коляду; та я і сьогодні не зумів би вияснити причини того. Здається, я тоді вилив у цю коляду всю мою тугу за далекими літами, які поровгублював за років скитальства по чужих краях обидвох половин гльобу; здається, намагався придушити хлипання серця, якому наші зворушливі коляди привели на память те, що, здавалося, вже давно було поховане.

Ніколи, ні раніше, ні опісля не співав я так багато і з таким закопленням. Здається, і рідня Василя Побігайка вже ніколи після того не мала такого гучного „святого вечора".

Коли ми врешті схаменулись і зрозуміли, що годиться відпочити після довгої ночі зі співами і питвом, я нагадав мому товаришеві за його самохіть.

— Пане, — відрубав Чайковський — хай він там і зогне на дорозі! Сам Бог милосерний запалив це старе пудло на те, щоб я раз за двацять років мого волокитства виколядував перед Ним свою душу.

Ми розпрощалися з усією семею Побігайка і його підгодою поїхали додому.

Сонце вже виставляло зпоза лісів свою рудяну розчепірену долоню, немов тримаючися землі, підхмелене

Оригінальні англійські матер'яли
НА УБРАННЯ. ТАКОЖ НА ЖІНОЧІ ПЛАЩІ Й КОСТЮМИ НА СКЛАДІ У ФІРМІ:
С. ЕРЛІХ
ЛЬВІВ. УЛ. ЯГАЙЛОНСЬКА 20
Тел. 213-90.

Націй і проломила засаду поділу на дві категорії європейських держав; 3) поява на політ. арені „неприсутньої" під час Мирової Конференції Росії (Совітів) примусила деякі держави просто з оглядів самозбереження відмовитись від тої ролі „жандарма Европи", яку їм приписувала Франція та наблизитись до Німеччини (Польща). Щодо справи Совітів, то слід пригадати, що відношення до них переходило три етапи: у першому західні великодержави негували їх та фінансували білі армії, що мали реставрувати старий лад (Колчак, Денікін, Юденіч, Врангель), у другому етапі те відношення було „невтральне" (фактична відмова помогти Польщі під час большевицького наступу у 1920 р.) та нейтрально-вичікуюче становище після рижського миру, врешті у третьому етапі — приєднання Совітів до активної участи в европейській політиці (період Барту й Літвінова).

Версайський договір, як інструмент встановлення франко-англійської гегемонії, втратив свою силу. Версайська система втратила своє значіння з моментом, коли проломивсь союзницький перстень, що оточував Німеччину (Польща, Бельгія), а внутрі Малої Антанти зазначились глибокі й сутні ріжниці (відмова Румунії приступити до чесько-совітського пакту, порозуміння болгарсько-югославянське та югославянсько-італійське). Але й ревізіонізм втратив своє первісне значіння та перестав існувати як міжнародня течія з хвилиною, коли фактично звівся до німецької вимоги — відділити пакт Ліги Націй від версайського договору, перекреслити статтю про відповідальність німців за війну та звернути Німеччині кольонії. Одна Угорщина зберігла свій первісний ревізіоністичний напрямок у тому самому гаслі „нем, нем сога", але й вона після останнього націоналістичного перевороту в Румунії опинилась у тій парадоксальній ситуації, що антиревізіоністична Румунія наблизилась до ревізіоністичної Німеччини й Італії, а ультраревізіоністичній Угорщині прийдеться хіба наблизитись до Франції і Англії, що стоять на сторожі версайського мира! Можливо теж, що перманентний румунсько-мадярський конфлікт доведе до ще одного парадоксу: що боєвий угорський націоналізм наблизиться до большевицької Росії, яка з ревізіоністичного та революційного чинника перетворилась в оборонця мира на основі версайського територіяльного стану, але від гітлерівського перевороту кермується у своїй політиці засадою — вважати своїми союзниками всіх противників Німеччини.

Народини неіснуючих перед війною ідеольогічних течій, як чинника міжнародньої політики, та одночасне **перехрещування їх з великодержавницькими інтересами,** для яких ідеольогічний підхід не грає ролі, — це **найяркатніша питоменна риса післявоєнних часів.** Поруч із нею існує друга така характеристична риса: **безупинна плинкість відносин і відсутність ясно скристалізованих блъоків та виразних політичних напрямних.** Теорія про поділ держав на націоналістичні та демократично-соціялістичні і про неминучість зудару поміж тими двома групами — має ту слабу сторінку, що годі вважати демократичні держави тривким союзником Совітів, годі їхні інтереси утотожнювати з інтересами Совітів, врешті не можна забувати історичних прецедентів, коли держави з устроєм і цілою ідеольогією взаємно суперечною — підписували „святий союз" (III. Французька Республіка й царська Росія).

Покищо на місце версалізму й ревізіонізму маємо дві інші течії: засаду **збірної безпеки,** себто нерозривности мира в усіх частинах Европи, який вимагає колективних пактів, — і засаду **білятеларних (двосторонніх) пактів,** яка вважає за можливе й потрібне льокалізувати евент. будучу війну. Фактично обидва ці напрямки розходяться у підході до справ Східної Европи. З моментом, коли Франція перестане вважати союз зі Совітами гарантією власної забезпеки і коли зголосить невтральність до справ европейського Сходу, як також з моментом, коли італьо-англійський конфлікт втратить на гостроті і відкрие можливости порозуміння між тими двома державами — боротьба за засаду колективних чи двосторонніх пактів перестане бути актуальною так само, як боротьба довкола гасел ревізіонізму й антиревізіонізму. Розвиток подій на Далекому Сході актуалізує проблему **Тихого Океану,** яка щораз більше місця займає і в европейській політиці. Від ходу тих подій залежить у величезній мірі вигляд і европейських справ, — між ними й **української справи.**

Коли мова про місце, яке українська проблема має у тому хаосі міжнародніх питань, течій і тенденцій, мусимо прийняти як аксіому, що міжнароднього світа не цікавить і не може цікавити питання нюдної окремої частини українських земель, тільки **українська проблема,** як ціліть. З того засновку виходить і для нас імператив — устійнювати власну політичну концепцію тільки у **всеукраїнській площині.** Очевидно: питання міжнародньої конюнктури і питання актуальної тактики це невідлучні моменти політики. З цими питаннями вяжуться однаково реалізаційні можливости, як і пристосовування до кожночасних міжнародніх відносин, використовування стичних точок інтересу чужинецьких держав та української національної рації, користати з настроїв і з'єднювати їх для себе. Нема вже ніякого сумніву, що наша програна і в риському мирі 1921. і на Конференції Амбасадорів 1923. р. була наслідком ведення партикулярної політики обома українськими закордонними центрами: наддніпрянським та галицьким. Нема теж ніякого сумніву, що тодішня наша програна випливала з двох дальших наших слабих точок: внутрішньої слабости, яка так яскраво маніфестувала себе у тодішній жалюгідній взаємній боротьбі обох згаданих цен-

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

Святочні РАДІО-передачі СЛУХАЄМО ВСІ ПРИЙМАЧАМИ
ЕРГОН
СИКСТУСЬКА 48

ВАСИЛЬ ПАЧОВСЬКИЙ.

Шота Руставелі -- ґеній Грузії.

Грузія — це сусідній край України на південь від Кавказу, над річками Ріоном і Курою. Грузини — стародавній нарід, якого історія сягає грецьких часів. Край їх звався Кольхідою, де повстала казка про золоте руно.

Вже в III. ст. до Христа творили грузини царство, а християнство приняли в IV. ст., але все хитались між Візантією і Персією. Щойно в X— XIII. ст. дійшли до великого розцвіту за нашої київської держави. Вершком було царювання дочки Юрія III. **Тамари Великої (1184—1212)** сучасниці нашого Романа Великого. Вона поширила межі держави поза Грузію і підтримувала розвій літератури та мистецтва. Але вже за доньки її заволоділи краєм монголи, убили її сина Юрія IV. в 1221. р. Вони привели до розпаду царства на пять князівств. Щойно Іраклій II. злучив їх частинно в XVIII. ст. та його син Юрій XIII. піддався під зверхність Росії. Москалі ошукали його, як нашого Богдана і заміняли Грузію на свою провінцію 1801. р. Як українцям, таксамо і грузинам заборонили вони вживати своєї мови в друку. Щойно після революції 1917. р. Грузія дійшла як Україна через федерацію до самостійности. Тепер Грузія ввійшла в склад СССР, на чолі якого стоїть грузин-ренегат, що прибрав собі ім'я Сталін.

Окрім славної історії Грузія має свою культуру, якої не могла здушити Росія. За часів великої покровительки Тамари Великої дійшла вона до небувалого розцвіту в літературі й мистецтві. В літературі серед плеяди поетів і вчених зявився великий поет **Шота Руставелі.** Він жив за часів Тамари і написав на її похвалу великий епічний твір „Витязь у тигровій шкурі" в той сам час, як у нас повстало „Слово о полку Ігореві". Разом з нашим 750-літнім ювілеєм появи народнього епосу святкувала і Грузія 750-літній ювілей написання цієї лицарської епопеї картвельською, себто грузинською мовою згаданим поетом. На Україні появився прегарний переклад українською мовою зладжений майстром слова Миколою Бажаном, якого зразок подаємо поруч.

Поет Шота Руставелі походив з південно-східної частини Грузії, з села Руставі, де скінчив церковну школу. Відтак пішов вчитися до академії Ікалто, заснованої царем Давидом Будівничим (1089—1125). Вона була осередком тодішньої освіти, **ширеної фільософами і вченими, вихованими у Візантії, Греції на Платоні та Аристотелі.** На чолі тих вчених стояв Арехній Ікалтоелі, який за легендою був учителем поета. Скінчивши академію, де поет осягнув **неоплятонський світогляд,** переїхав поет до атонських і олімпійських манастирів Греції. Вернувшися, звязався з пишним і могутнім двором цариці Тамари Великої, яка зробила його своїм бібліотекарем. Коли Руставелі приніс Тамарі свого „Витязя в тигровій шкурі" — царица дала йому як доказ своєї ласки „золоте перо", щоб міг носити його на шапці. З цим пером і зображають тепер Руставелі поети. Але поет ніби закохався в прекрасну царицю і не міг заховати своїх почувань. Царица розгнівалася — поет мусів тікати з батьківщини до Єрусалиму. Там жив чернем у грузинському манастирі св. Духа, де і вмер.

Поема **„Витязь в тигровій шкурі"** (по грузинськи „Вепхіс Ткаосані") оповідає про двох закоханих витязів побратимів — Таріеля та Автанділя, які за допомогою завзятого Фридона перемагають усі перешкоди на шляху до щастя. Король Арабії, Ростеван передає престол донці Тінатині, справляє на її честь свято з ловами. На ловах король з почотом стріляє лицаря в тигровій шкурі, що мовчить і плаче. Король каже його привести перед себе. Та він скаче на коня і пропадає, убиваючи одного з придвірників. Царівна Тінатін турбується, хто був цей лицар. Кличе до себе звеличника своєї краси, вождя армії Автанділа і обіцює йому вийти за нього, якщо він найде лицаря і верне ться. Щасливий лицар довго шукає його і находить його в дикій пущі. Той лицар, на ім'я Таріель, оповідає історію своєї любови до Нестан, царівни Індій. Він убив на її бажання її судженого, перського князя. В краю вибухнув бунт, серед якого пропала княжна, пірвана з королівського замку. Коли Таріель не може її ніде найти, відсувається на відлюддя, де живе повен смутку. Автанділ вяжеться з ним досмертною приязню і обіцяє йому найти князівну. Дійсно по всіляких пригодах попадає Автанділ на слід Нестан. Вона живе увязнена в недоступному замчищі в країні Кадрапії, як суджена князя наслідника престолу. Таріель і Автанділ при допомозі третього героя Придони організують відділ лицарів, облягають фортецю і після кривавої битви визволяють княжну. Після перемоги уладжують великі ігрища і бенкет. Таріель і Нестан займають престол Індій, а Автанділ і Тінатін володіють в Арабії.

Сам поет заявляє, що він вишукав і звіршував цю перську легенду. Але вона в цілому посвячена Грузії XII. в. Одначе великий поет Руставелі відтворює у тім творі тільки вічні почування, вічно повторні події людського життя. Тимто його твір має тривку вартість. Ця поема вихваляла відвагу, лицарськість, шляхотність, високо підносить культ жінки, краси поезії — стала улюбленою книжкою грузина і мала вплив на творення характерів і психіки грузинського народу, як Біблія та Євангелія. Найкращим доказом цього було, що згідно з традицією, наречена, що виходила заміж, приносила своєму судженому як віно власноручно переписану і гарно оправлену поему Руставелі.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ
5. II. 1938
КАСИНО ПОЧТОВЦІВ.

трів, і відсутности відповідної, розумної та доцільної, закордонної інформаційно-пропагандивної служби.

Кілька днів тому паризький кореспондент „Діла" висловив погляд, який безумовно заслуговує на пильну увагу: 1) що сьогодні українська інформаційна служба на чужині страшенне квола, мала й непомітна і 2) що українське громадянство може зробити ту саму помилку, що її зробило підчас війни, коли всі українці орієнтувались виключно на протиросійські сили. Мовляв: не конче протисовітська орієнтація та прихильність для тих, що йдуть проти Совітів, мусить покриватись з нехітю до тих, які в даному менті йдуть разом з Совітами. Свята правда! Аксіомне, незломне і тривке наше протиросійське становище зовсім не виключає, що ми обовязані шукати собі приятелів і серед нинішніх російських союзників, які стали тими союзниками тільки завдяки міжнародній кон'юнктурі, що вічно змінається.

Тому у підході до міжнародніх справ ми повинні позбутися привичного нашого „штивного" способу думання, так само, як у підході до питань української політики на польському терені. Кермуючись тією самою засадою, що нею кермуються всі держави й народи світа, засадою „святого егоїзму", мусимо відмикнути від твердих формул, які заслонюють нам живий світ, який ніяких формул не признає.

Ніяка всеукраїнська концепція не може виключати боротьби за права українського народу скрізь, де він живе, без огляду на те, чи дана частина української території й народу має серед даної дійсности більші чи менші виглади на реалізацію свого національного ідеалу. Сила українського народу у кожній з чотирьох чужих держав, в якій він найшовся, є першою передумовою здійснення українського ідеалу — **в якійнебудь** частині. Нема для нас ніякого сумніву, що розпад нинішнього СССР та державне визволення Наддніпрянської України є узалежнене не тільки від якоїсь протисовітської „круціяти" (яку чимало наших громадян уявляє собі досить наївно), але й у величезній, якщо не в першій мірі — **від сили українського національного елєменгу і в Совітах і в Польщі і в Чехословаччині і в Румунії.** Зрезигнувати з боротьби за свої слушні права поза межами Совітів в імя української державности над Дніпром — значило б впадати в квадратуру кола та самому собі заперечувати права бути активним і співвирішним чинником у добуванні тієї державности. Колиб міркування на тему якихось спільних польсько-українських вихідних точок у підході до справ Сходу Европи ослаблювали українську національну енергію у межах Польщі, то це було б трагічне непорозуміння, що його слід би розвіяти і з ним боротися. Так само, як польські фрази про свою прихильність до української держави над Дніпром не тільки не звільнюють польської сторони від задовольнення наших справедливих вимог у Польщі дати нам те, що нам тут належиться, так само ми якраз в імя всеукраїнського інтересу мусимо вживати всіх засобів для свого скріплення, — згідно з умовинами, які нам диктують кожночасну тактику.

Одним із цих засобів скріплення є національна консолідація. Не маю сумніву, що в Різдвяному числі „Діла" це гасло буде лунати ще у кількох інших авторів. Так само, як лунало у минулорічному Великодньому й Різдвяному числі.

Чи з таким самим успіхом?!

Отсим повідоляю, що по роз"язанню спілки веду далі **з днем 1 січня 1938 гуртовий склад металів**
Ігнатій Вайдгорн
Львів, Боїм в 36 — тел. 243-31.
Магазини Газова 3. — тел. 285-61
Поручаю свої фахово засоблені склади вдалі ласкавій уваді.
З глибоким поважанням
Ігнат й Вайдгорн

Оригінальні англійські матеріяли
на пальта й убрання, мужеські й жіночі матеріяли з найліпших бельських фабрик поручає по цінах душенизьких
М. ДІРР і С-ка
Львів, пл. Голуховських 11, тел. 267-35

Відновляйте передплату на 1938 рік на
„ВІСТНИК"
Хто з краю, Австрії та Чехії пришле річну передплату до кінця січня 1938 — платить тільки 20 зол. — Ціна поодинокої книжки в краю 2.20 зол., за кордоном — 2.50 зол. — Для закордону річну передплату знижуємо до кінця січня 1938 р. на 25 зол. — В 1938 р. вийде, як дотепер 4 книжки чвертьмісячника ВІСТНИКА в ціні 1—2 зол., в річній передплаті в краю — 4 зол., за кордоном — 5 зол. Передплатники ВІСТНИКА платять половину
ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 26
Чек. конто ПКО 500371

ВОЛОДИМИР ОСТРОВСЬКИЙ.

За обнову духа нації.

Свободи люди не можуть дістати від людей; її мусять здобути самі.
Л. Толстой.

I.

Рік-річно святкуємо ті самі свята, встановлені церквою, рікрічно календарі пригадують нам ті самі важні події в житті нашого народу, самі ми рік-річно згадуємо, напр., про імяниии наших близьких і знайомих. І при цій нагоді поринаємо думками в минулому, линемо ними до дорогих нам людей та й виголовлюємо їм і собі ріжні побажання.

Чи не можна нам і рік-річно, в день свята Обнови-Різдва Христового, нагадувати про необхідність обнови духа нашого народу? Чи не требаб повторювати те саме побажання якнайглибшої обнови?

Свята в ріжних народів, байдуже, чи в культурних чи первісних — повні глибокого змісту. Вже своєю зверхньою — обрядовою побутовою та декораційною стороною — вони наставляють душу в напрямі чогось вищого, що відриває її від буденщини.

Англійці, здається, найглибше розуміють потребу свят і в святочні дні майже цілковито спиняють буденне життя, бодай намагаються відірватися від нього, забути його, щоб звільнити душу від тих ланцюгів, що привязують її до грішної землі, спутують її крила, позбавляють вільного лету.

Поет одягнув своїх героїв в одяг арабських чи то індійських витязів та взяв тему з перського оповідання. Про те змалював у низці чарівних картин звичаї і побут старої Грузії. У його поемі відбилася не тільки Грузія та її люди, її звичаї, її особливости, а навіть політичні ситуації і події. Руставелі оспівує феодальну державу з централізованою владою, вважає підвалиною тієї держави — кріпацьку працю. Та він ідеалізує її і висловлює думку в заповіті Автанділа: „І вільні хай будуть раби" за ласкою царя. Поет проповідує волю індивідуальности, рівність поля, звеличує лицарство, яке вірно служить монархові, скоряючись кодексові своєї моралі і згідно з ним вирішуючи свої відносини з володарем. Ті гадки зробили з поеми виховну книгу для народу. Руставелі вірний вченню неоплятоніків, які вірили, що смерть розкладає елементи людські, а душу, яка покидає тілесну оболону, притягає сонце. Родина душ — це сонце, що з ним зливається душа після смерти. Отже Руставелі, як виконавець культу сонця має право носити епітет „сонячного". Безсмертна грузинська поема про побратимську дружбу і любов, про волю боротися з нещастям, про невтомне прагнення радости — поема пройнята наскрізь світом щойно народжуваного в Европі ренесансу. Тим то порівнюють Руставелі з Дантом. Поет має багатий словник (45.000 слів), рясніє словами запозиченими з арабської, перської та грецької мови, але створює з них нові форми грузинського слова, дотримуючись духу рідної мови та тенденцій її розвитку, вироблених народом. Тимто величають його батьком грузинської мови.

Руставеліївська строфа звана шаірі стала популярною строфою народньої пісенної творчости. Вона є катреною (чотирирядом) обєднаною римою, до чого потреба поетові значної вправи. Поет створив 1666 катрен у поемі з 730 основних форм, рими (коли Дант у терцинах у „Божественній комедії" ужив 750 основних форм, отже на 20 більше). Є два основні поетичні розміри „високого" і „низького" шаірі. У високому шаірі 16 складовий рядок закінчується жіночою римою, що наш перекладач передав осьмистопним хореєм (трохеєм). Низький „шаірі" закінчується дактилічною римою, що наш перекладач передав виразом мужеською римою, не маючи змоги відтворити еквівалентно ритмічне багатство оригіналу. Переклали поему Руставелі німці у 1880. р., французи у 1885. р., далі англійці, росіяни, поляки та вірмени

ШОТА РУСТАВЕЛІ.

ВИТЯЗЬ У ТИГРОВІЙ ШКУРІ.

ВСТУП.

1) Той, що силою своєю звів небесну височінь,
Що високим горіним духом сповнив душі сотворінь, —
Він ні землі многобарвні, дав для людських володінь
Він царів настановляє, як свою подобу й тінь.

2) Ти єдиний Боже, творче, кожен образ, кожну твердь,
Щоб діявола аборти, сил пролий мені ущерть,
Ти закоханих бажання в нас на все життя потвердь,
Полегши тягар гріховний, що могутніший як смерть.

3) Лева щит і спис рамочий, і меча твердий булат,
Сонце царственне Тамари, щік рубіни, кіс ахат, —
Не наважуся достойну їй хвалу в складти в лад;
Споглядать її — для мене найсолодша із принад.

4) Так оспівуймо ж Тамару, струм ллючи кривавих сліз!
Дім хвали їй щонайліпші в слова свої приніс.
Каламар — сапер агати, замість пер — комиш проріс.
Хто мій спів почує, в того пісня вчучить, наче спис.

5) Їй на честь мені звеліли вірші скласти, скільки сил,
Славословити волосся, вій її величний схил,
І зубів кришталі щільні і очей її берил.
На ковадлі оливкім розторощиться й камінь брил!

6) Потребую я міцного серця, вміння й дужих слів, —
Обдаруй мене могуттям, щоб творити я зумів
Пригадаймо Тар'єля, що їм'я його — як спів
Тих преславних трьох героїв, рабськи відданих братів.

7) Сядь і плач за Тар'єлем! Сліз рясних не спиниш плин,
Де вродився той, що що був би Тар'єлю рівний він?
Я, Руставелі, вірш складаю, в груди ранений на скін,
І устенну давню повість я нижу в разок перлин.

8) Я, Руставелі, збоженолів, побиваючись за тою,
Що підвладне їй лицарство, військо, ладнане до бою:
Зжемогаю і ніколи ран любовних не загою, —
Хай землі дасть на могилу, чи цілющого напою!

9) Цю стару іранську повість, що в картвельській*) мові квітне,
Передавану з рук в руки, наче перло те самітне,
Я знайшов і склав у вірші — похвали це діло гідне.
Від величної красуні я на слово жду привітне.

10) Хоч і сліпнуть очі любі, прагну бачити їх знову:
Серце здолане коханням, а ніде не знайде схову.
Геть жалі! Хоч душу зрадуй, плоть спаливши буйнокрову,
Щоб три образи співати, — треба барви й сили слову.

11) Хай всі люди поважають долю кожному надану, —
Працівник хай знає працю, войовник — відвагу бранну;
Хай пізнає шал кохання, хто обрав собі кохану.
Ті, що вміють шанувати і від інших мають шану.

12) Віршування спокійніку мудрих дум галузки гоже,
Людям корисно-побожно віщування слухать боже,
І тоді в надхненних душах втіха й радість переможе,
Добрий вірш, бо довгу мову викладати стисло може.

13) Для коня найкраща проба — довга путь крізь гори й луки,
Силача спитує влучність, сила змаху, лет опуки, —
А поет повинен вірші, наче коней взяти в руки.
От коли розмова вине, вірш занидіє з докуки.

14) Ви пригляньтесь до поета, чи початий вірш не зблідне,
Чи не стихне, не змаліє річ картвельська, слово рідне,
Чи він мови не вкоротить, чи не стане слово бідне,
Чи мов спритний грач, ударом діло він звершить побідне.

15) Не зовіть того поетом, хто випадком не навчився,
Кілька слів пустих, нікчемних, у нудного вірша втисне;
Хоч і пнеться до поетів, хоч бундючиться він зліше,
Хоч немов муд, гавкотує: „Ти найкраща, власна пісне!"

Переклав М. Бажан.

*) Картвельська мова = грузинська.

ПРАКТИЧНІ І ГАРНІ ДАРУНКИ НА ЯЛИНКУ
як: торбинки, нессесери, портфелі і т. і. та піриську біжутерію поручає Християнська Фірма
„B I J O U“
ТАДЕЙ СЛІВІНСЬКИЙ
ЛЬВІВ, УЛ. КІЛІНСЬКОГО Ч. 2. Ціни низькі.

— Що це? проповідь? — скаже хтось.

Ні, це звичайні світські міркування, що їх мимохіть підповідають такі великі і християнські свята, як Різдво. Не треба обовязково бути ортодоксом, щоб розуміти значіння для обнови людства народження Христа, — досить спинитися на історії змін людського духа та культури, що їх дала християнська доба.

А проте людський дух вимагає все нової обнови — не лише обнови одиниць, але і народів.

II.

„Слава на височинах Богові, на землі людям спокій“.

Ці слова пісні, вложені в уста ангола, слова зперед віків, не втратили ще на актуальности.

Гляньмо на схід. У С.С.С.Р. сьогодні ні слави на височинах Богові, ні „спокою людям на землі“. Безбожництво і внутрішній неспокій що зроджує щораз нові розстріли, катування, заслання дійсних чи уявлених ворогів совітської влади. Ця внутрішня трівога й озброєна до зубів непевність себе, цей іродовий страх перед тим, хто може ще й не народився, — а може народитися як ворог насильної влади — повторяється.

У пекольній ватрі страшних фізичних і духових мук, йде обнова духа великого українського народу.

III.

„На землі людям спокій“ — ось атмосфера, в якій може відбутися обнова націй, себто: мир, згода, братерство, любов, пошанування чужої думки й гідности.

Знову банальна пісня: „Де згода в семействі?“ — може хто спитається

Але чому вона банальна?

Чи згода в націй-рідні не стала для декого банальною під чужим (хто знає, чи не під ворожим) впливом.

Наслухалися ми: „Борітеся — поборете“, „в боротьбі знайдеш право своє“, „класова боротьба“, „політична боротьба“ й т. д. і ну боротися... між собою, бо воно все-ж безпечніше, ніж боротися з чужими! І сьогодні наш нарід (гляньмо отак зпід хмари на себе) — це десятки таборів, що борються між собою — з завзяттям, з ненавистю, іноді зі скаженістю.

Втішають себе афоризмами: „Де боротьба, там життя“ або „життя це боротьба“ й т. д.

Та чи боротьба, що становить життя, змагання за істнування чи ідейні зудари в межах свого народу, не нагадує занадто часто звірячу гризню чи ворожу ненависть і нищення тих, хто думає інакше?

Коли змагання за ліпші умовини життя чи перевагу ідей для добра народу, переходить у гризню, веде за собою матеріяльну та моральну шкоду для „противника“, в ненависть і злобу, то це вже анормальність, звиродніння й розклад.

І справді, чи між батьками й дітьми, жінками й чоловіками, братами й сестрами повинна бути ворожнеча лише через ріжницю поглядів на життя? Чи така ворожнеча, гризня, ненависть і взаємне поборювання доцільні, чи ведуть до добра?

Геліотехн Львів, Академічна 7 (Гмах Шпрекера) Тел. 290-00
Фабричний склад лікарських інструментів, меблів, апаратів рентґенівських і електромедичних. — Низькі ціни.
Догідні умовини платности! Кошториси та фахова порада безплатно. 4—5

Якже не згадати нам про це сумне явище, що щораз більше в нас розростається, у дні свята обнови людства, як не побажати собі обнови нашого національного духа саме в найважнішій і в найслабшій царині нашого життя — духові, що тягнеться від княжих чварів через чвари визвольної боротьби до сьогоднішніх днів?

IV.

Якщо й для нас нація — найперше дух, то само собою сила нашого духа буде мірилом сили нашої Нації.

Живемо в добі, коли в нас щораз більше відзначають тих, що „не від ума“, а від розуму, від дрібних міркувань. Самі „вботі духом“, вони не можуть відчувати сили духа нації, тратять віру в свої власні сили, в сили свого народу і сіють у своєму середовищі думки приземні.

ОСОЛОДИ СОБІ СВЯТА ЧОКОЛЯДОЮ

Мусимо собі здати справу з того, що працює багато ріжних сторонніх сил, щоб вбити в нас віру в себе та в нашу майбутність, вгасити нашого національного духа й тим ослабити нас, зробити нездібними до дальшої боротьби. Тих сторонніх чинників дуже багато й не лише серед нас чи побіч нас, а й далеко поза межами наших земель.

Обнова повинна піти в ще більшому підйомі духа. Сили нашого здорового народу великі. Навіть перші слабі виявп їх уже дали докази, що український нарід має багато духових цінностей, які можуть дорівнятп іншим народам.

V.

Ми взагалі не дуже любимо спинятися на дрібничках, особливо нашого народнього життя. А між ними можна знайти багато цікавих. Ось для прикладу візьмім колядки, що їх склав наш нарід, як, здається, ніякий інший. Який у них веселий, радісний, бадьорий тон; яке яскраве відзеркалення віри в обнову духа й життя; яка певність, що йде в світ нове — ліпше, гарніше, світліше, людяніше!

Коли воно прийде — це інша річ. Але йде, але прийде.

„Радуйтеся, людіе!“

ФІРМА Б. БЛЬОХ
ЛЬВІВ, ЖОВКІВСЬКА 143
відновила свій склад блаватних товарів і поручає по конкуренційних цінах. Всім П. Т. Гостям відповідний опуст і догідні сплати.

При БОЛЯХ ГОЛОВИ НЕРВОБОЛЯХ і ГРИПІ вживайте ПОРОШКИ для дорослих і дітей
KOWALSKINA

ГР. МАРУСИН.

СВЯТ-ВЕЧІР НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Вчора я дістав такого листа з Лемківщини:

„Зьвідуешся, Брате, што в нас чути нового, то Тобі пишу, же Сьвята ідут і нам барз маркітно, бо уж не буде тої веселости, што перше. Бо перше, то знаєш, як било. Шитки ми били разом і тато і мама, а ти приїхав зо шкіл на вакації і ми разом засіли до сьвятої вечери...

Не знаю, ци ти тото шиткой памяташ, бо я, як гнес виджу, як мама саджают пампушки до пеца, а тато зрихтували околот соломи і сьвяченой зіля і ждали, аж ся на небі перша зьвізда вказала.

А як вздрили іно зьвізду, то повідают до мами:

— Каська, ід до стайні корови обкурити.

І мама зяли горнец зпід запецка, наклали жару, насипали сьваченого зіля і пішли обкурювати корови, жеби доброй молоко давали, жеби даяка чарівниця до них приступу не мала. А потім привели до хижи телятко, тиж го обкурили, дали му пампушка, оно троха по хижи повіргало і мама го завели назад до стайні.

— Гибай, повідают, до своєї мами, бо тепер ми будемо вечерати.

Потім тато вносять околот соломи, а ти брате, несеш сніп зіля сьваченого і віншуеш:

— „Понайбіг, на шестя, на здоровя, на тоту сьвату велію!“

Потім засьвітилися сьвічки, а ми посідали до стола і їли ми наперед чеснок і хліб, а потім бандури з оліем, а потім горох і піхоту, бобальки, капусту, а при капусті мама кое тата преснула по голові лижков, жеби ся капуста така гродила, як татова голова. А потім ми їли пенцаки, а ти нас навчив готовити кутю і ми тоту кутю і пенцаки шмаряли лижками на повалу. Як ся кутя тримала повали, то бив знак, же ся пшениця зародит. А ци памяташ, брате, як ми по вечери вязали лижки перевеслом, жеби ся нам худоба не гавла, лем жеби ся кутя тримала. А по вечери ми пішли на солому пити і уж ми сьвітло погасили давно, а по-під вікна кое іщи ходили колядники і ся дозвали, ци їм кажемо колядувати.

А як скінчили колядувати, то кричат:

— „Давайте (коляду) пильно, бо в ноги зимно!“

А мама набрали з діжки збіжа кварту і винесли колядникам, а потім повідают:

— Спийте діти, бо дідня треба на ріку пити, обмию вас г різдвяній воді, то будете таки черстви і здорови, як тота вода різдвяна.

І рано, лем на небі почало свитати, мама прионачила нас г якой буд шматя, позагортала хустками, жеби ми не змерзли і тягне на ріку до води. На дворі зяб і курява, ми нераз і на два перекопиртнулися го снігу, але якосци ми долізли до ріки, мама обмили нас водов з ріки і ми вернулися до хижи, троха ся загріли, на столі г маковерті іщи били вчерашни пампушки, омащени оліем, то ми си зяли по єдному і до церкви, на сяночной. А потім дома зноя колядники, гостина, веселіст, а гнес што?

Тата і мами уж нема меже нами, а ти, брате, хоц живий і здоровий, та ес уж зо шитким о нас забив. Та може бис хоц раз на десять років до нас заздрів, нех ся на тебе піздриме, нех ся натішиме разом. Вінского року писавес же приїдеш і нич з того. А моя школярка Зося фурт дзявкат, жеби писати до тебе, нех вуйцьо приїдут, нех мі даяки крижочки з образками повезут зо Львова!

Барз любит читати тота моя школярка. Уж на девятий рік мае, добрі ся вчит, вічно над книжков карзінчат.

Мій газда часом на неї згордекат, жеби бодай хижу позамітала, то она скочит, возме помело, шморгне зо два рази по підлозі і знов над книжков сідит.

А старший од Зосі — Ваньо уж вишов зо школи, помагат татови січку різати, коня напсіт, сіна му за драбину зашмарит, а потім сідат під вікном і крайку плете, або ножиком майструе. А як ся іно змеркне летит до читальні, бо там парібки рихтуются до приставліня, а мій Ваньо переберется за жида і так смішні по жидіяку бесідуе, же аж кольки берут зо сміху. Мают будувати дім на тоту читальню, то пінязі з того приставліня підут на будову. Уж били давно тот дім збудували, але пресір е противний, лем єгомость з хлопцями тримают, а пресір то чогоси маркітний на тоту читальню і грозит, же шандарів спровадит і каже хлопців до гарешту позамикати.

То я му вчера повідам:

— Што вам тото на заваді, пане научителю, же наши діти так си учтиві забавляют, ци ви би воліли, жеби они до коршми ходили, або шпіритаю пили?

Але він ся нич не обизвав на тото, бо він ся тебе ганьбит, він знае, же я до тебе напишу, то може бис даяк міг приїхати до нас на сьвята, то і нам радіст буде і з пресором си побесідуеш, жеби він ішов з громадом, як ся змотрит, бо він тиж хлопский син, а з хлопами не хоче тримати.

Більше тобі, брате, не маю што писати, лем тя барз красні поздаравям і прошу до нас на сьватий вечер...“

І шож? Та хіба треба їхати.

І люди справді радіють усім своїм єством, не розумом, а духом. Ця радість бе джерелом, булькотить, виливається назверх, заливає буденщину, вкриває обличчя сяйвом, заквітчує уста усмішкою, забарвлює голос здоровим, щирим сміхом.

Це справді:

„Слава на височинах Богові, людям на землі спокій і вдоволення".

Без цього вищого знаку, без цієї погоди лишь і усмішки на устах нема справжнього духа, а обнова, яка їх не дає, не є дійсною обновою.

В такі тяжкі часи, — скаже хто, — погідний дух, усмішка, радісний, бадьорий настрій? Коли людей зідають усякі турботи, а на життя чигають з усіх боків нові небезпеки й удари?

Саме в такі часи і те, що ми зустрічаємо щораз менше усміхнених облич, чуємо щораз менше сміху, натикаємося щораз частіше на висміювання нашого оптимізму та мрійництва, — все те найліпше доказує нам, що власне цього всього найбільше нам сьогодні бракує. Бо вже похмурих, закопотаних, кислих облич зустрічаємо аж занадто багато.

Можемо потішитись: наші молоді поети, письменники, журналісти все сильніше відчувають потребу цього ясного, бадьорого, радісного настрою духа, як запоруки майбутньої його перемоги. Все бадьоріший тон наших муз. Усе частіше чуємо заклики до молоді: підвести вгору голови й сміятися в вічі лихій долі.

Це вже початок справжньої обнови нашого національного духа.

Машини до писання пові й уживані з українськими та польськими черепками.

Найкраща якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

PFAFF
840

Д-р Й. ПЕЛЕНСЬКИЙ.

Треба вірити старим літописам!

МІСЦЕ СУПОЧИНКУ ГЕТЬМАНА ВИГОВСЬКОГО.

Свого часу порушили ми на сторінках „Діла" (25. VIII. ц. р.) потребу охорони руїн Скита Манявського м. ін. тому, що там спочивають тлінні останки гетьмана Виговського. Дивним дивом обізвалися проти цього деякі сумніви, мовляв, „А чи це правда?". На це ми відповідали в „Ділі" 4. XI. ц. р. і обстоювали потребу довіря до старих літописів. Тепер приводимо тверді докази на те, що сумніви були неоправдані, до того анахронічні. Чейже старі літописи говорили правду, що гетьман Виговський спочив у Скиті Манявському.

З актів міста Жидачева, куди належить і давня маєтність Виговських Руда, видобув наш історик д-р Богдан Барвінський на світло денне три документи, які разом вияснюють справу з похоронами Виговського. Є це два заповіти Виговських, чоловіка і жінки (котрі померли одно по одному в короткому часі 1664 року) а що найважніше — цитація самого ігумена Скита Манявського з 1681 року.

Документи ті находимо видруковані в основній монографії д-ра Барвінського про наукову діяльність проф. Юліяна Целевича — монографії, яка є властиво джерельовим доповненням тай спростуванням в дечому всього того, що написав історик Целевич. В тій книжці находимо навіть окрему главу, присвячену питанню про місце вічного спочинку гетьмана Івана Виговського. Там це питання маємо розв'язане докладно і остаточно. Звідти теж наводимо деякі місця, для нас найбільше цікаві.*)

В заповіті гетьмана Виговського читаємо м. ін.:

„Тіло моє землі віддати в християнському порядку, котре лежати має у Великому Скиті, в мурованому склепі церкви Воздвиження Чесного Хреста. До того манастиря записую ігуменові й братії за відправлювання сорокоусту та соборних парастасів за відпущення гріхів моїх дві тисячі золотих, та щоб тая сума була віддана з містечка мого Руди за чотири роки, по пятьсот золотих на кожний рік. А тепер даю на поховання мого тіла грішного двісті червінців і сто твердих талярів до шафування супризі моїй (і) пану Константину рідному брату мому, (і) пану Теодорові Романовичові Виговському — тай прошу їх, аби дізрили того, щоб це все манастиреві тому було віддане і тіло моє грішне в ньому погребано. Срібна миса аби була на чашу переробленна і до Скиту віддана".

А гетьманша Виговська в тестаменті свому каже:

„Тіло моє в християнському порядку землі віддати, котре має лежати спільно з моїм милим чоловіком, у Великім Скиті, в мурованім склепі церкви св. Хреста".

Третій документ — цитація о. Доротея, ігумена Великоскитського манастиря при за-

*) Д-р Богдан Барвінський: Д-р Юліян Целевич. НТШ — Львів 1927, стор. 273—278 і 286—289.

ВИНА НА СВЯТА!
Найкращі угорські вина з гір токайських поручає
ГУРТІВНЯ Д. ДРУЖБЯКА
ЛЬВІВ, РИНОК 40. ТЕЛ. 275-27.
Заприсяжений доставець літургічних вин. Просить ласкаво відвідати домівку. Замовлення полагоджує відвороткою почтою. —3
2733

НЕМА БІЛЬШОЇ ПРИЄМНОСТИ І РАДОСТИ, ЯК СЛУХАТИ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ НА КРУЖКАХ СИРЕНА ЕЛЄКТРО

ЮРІЙ КОСАЧ.

Україна

В „СЕКРЕТНИХ МЕМУАРАХ ПРО РОСІЮ" Ф. Ш. МАСОНА.

З французьких публікацій перелому XVIII. і XIX. ст., де можна найти згадки про Україну безперечно найцікавіша буде книга Ш. Ф. Масона видана 1800—02 року у Парижі під заголовком „Секретні Спомини про Росію". Друге видання, побільшене на один том зявилось в 1804 р., трете в 1863 р.

Автор — француз Шарль Франсуа Філіберт Масон (1762—1807) жив з 1786 по 1796 у Петербурзі як затяжець на російській військовій службі, де дослужився ранги майора. Затягнув його до Росії старший брат, що був зятем російського генерала Мелиссіно (грека з походження) і за його посередництвом молодий Масон попав відразу у найвище середовище тодішньої Росії, близько станув біля цісарського двору, його справ та інтриг. Тому саме його книга може служити цінним джерелом для дослідження того, що французи називають „малою історією" — анекдота, що їх закриває „велика історія" від пересічної людини, а які іноді яскраво характеризують епоху. Але не тільки анекдоти лягли у зміст книги Масона. Подає він, як каже — „стараючись затримати рівновагу між вдячністю до нації, яка його так гостинно приняла, а нехітю до уряду" свої міркування і завваги щодо внутрішнього стану Росії, говорить про її устрій, географічні й історичні передумови сучасного її положення, накреслює сильвети Катерини II й Павла I, їхніх фаворитів і міністрів, полководців, державних керманичів, подрібно обговорює стан армії (пригадаймо, що на часи воєн Франції Консуляту й Імперії з ковліцією, це було дуже цінне) врешті спиняється на соціальних взаєминах в російській державі і висуває навіть непозбавлені оригінальности й профетичного хисту прогнози про майбутність російської революції.

Слід згадати, що Ш. Ф. Масон приїхав у Росію переконаним республиканцем і тому його мемуари мають виразне забарвлення в дусі тогочасного вільнодумства та ясна річ, нещадно смагають деспотію російського царату, пад у державі, де „само слово свобода було вичеркнене зі словника" „Епоха, яку розглядає, не менш цікава: мемуари обіймають роки на схилі панування Катерини" — цієї жінки — вслодарки наймогутнішої від часів Семірамиди" і кілька місяців володіння Павла I, „цієї дуже дивної людини". Павло I. небавом вислав Масона з Росії як і багатьох чужинців імовірно через їх республиканські настрої.

Нас цікавитиме зокрема розділ про козаків та декілька завваг дотичних України розкиданих деседе в цілій книзі. Історично-географічне знання автора дещо кульгає. Козаками він називає, наскільки можна розуміти з тексту, не лише запорожських козаків та козаків Дону, Яїку, Волги й т. д., але також населення всієї України, історично все це єднає в одну цілість і згадуючи нпр. Єрмака і Пугачова хотів би чомусь навязати до них імя Мазепи, а обговорюючи устрій і звичаєвість притаманну тільки населенню теренів Придоння й Поволжа переносить їх і на українські землі. Дивно, бо деінде Масон показує досить добру зорієнтованість у взаєминах України й Московщини, правильно оцінює політичні бажання українців і виразно розграничує поняття „russe" і „ukranien".

Подаємо цікавіші місця з XIV. розділу „Мемуарів" п. з. Козаки.

„Войовнича нація козаків зменшується з дня на день. Вона скоро зникне з поверхні землі, так як зникли інші, на яких затяжив російський скипетр, хіба що якась щаслива революція прийде в швидкому часі, щоб визволити її зпід ярма, яке її нищить і давить. Походження цієї нації ще якслід незбагнене, але здається, що воно не таке саме як походження російського народу. Козаки це повздовжньо решт-ки якихсь дуже поперемішуваних народностей, що колись займали безмежні области над Волгою, Танаїсом, Чорним Морем і Бористеном, народностей званих у московитських анналах під назвою козаки й пастинаки (хозари й печеніги, прим. Масона). В кінці минулого (XVII) ст. козаки українські визнали суверенність Польщі (?) А козаки Дону, як також деякі з тих їх племен, що заселюють лівий беріг Бористену піддались Росії. Це в тому часі найбільш рішучі з них і спрагнені цілковитої свободи усунулись на багнища й недоступні острови поза катарактами Бористену, заволоділи відтак гирлом Бористену й Богу та їх солончаковими взбережжями. Саме там утворилась помалу та особлива республика, до якої недопускано ніодної жінки. Згодом вона перетворилась в товариство розбишак і піратів і була повсюду відома під іменем Січ Запорожських козаків. (Примітка автора — здобута й зруйнована росіянами 1775. Запорожці розсіялись. Їх уживано в великому числі і з успіхом на Чорному Морі і в інших походах).

Подаємо цей уступ зумисне як зразок Масонового плутання. В кінці XVII століття в нього українські козаки (мабуть правобережної України) визнають зверхність Польщі, а Слобожанщина і Дон Росії — заснування Січі у нього припадалоб таким чином на початок 18 століття.

„Козаки, пише далі Масон, не мають нічого спільного з росіянами хіба що грецьку релігію й зіпсуту мову. Їхні звичаї, навики, спосіб життя, їжі, війни цілковито відмінні, коли не брати під увагу загальних схожостей, які завжди існують між межуючими народами, наближеними до себе взглядами релігійними й політичними. Козаки є далеко горніші, вищі, активніші, зручніші, вигадливіші й особливо далеко чесніші за росіян, менше звиклі до рабства. Вони щирі, відважні й говорять сміливіше. Їх зверхність менш одноманітна і тавра, що їх накладає рабство, ще їх не цілком споганили та не дали скарлуватіти. Козаки, це номади, чабани, войовники, грабіжники. Ро-

будованнях храму Святого і Животворящого Хреста Господня (Manasterii Skitensis Magni ad aedes Sanctae et Vivificantis Crucis Christi Domini). По упливі 17 років скаржиться отець ігумен 1681 р. на ту обставину, що єдиний син Виговських, гетьманич Остап Виговський, не виконує останньої волі свого батька, бо не вивязується з повинностей для манастиря записаних, хоч побожні отці Скиту за ввесь час аж доси (продовж 17 років) все відправляють приписані богослуження над могилою гетьмана, по довершених похоронах і погребі тіла".

Докази хіба достаточні і ніхто вже не може сумніватися, що старий „Южноруський літопис" переказав нам правду, коли написав, що гетьмана Виговського поховано у Скиті Маняньому.

Могло здаватися, що по смерти Виговського липнилася вдовиця, яка занялася похоронами чоловіка. Одначе з документів виходить, що літопис у всьому тут правдомовний. Він коротко і просто схоплює подію, пропускаючи подробиці: „Похованъ — читаємо там — у Великомъ Скитѣ жъ женою своєю Стеткевичовною, которой гды сказано, же пана забито, пале и умарла, доставивши сына единого, еще невеликого".

Пані Виговська вмерла не відразу. Вона впала і смертельно захворіла, жила ще коротко тай померла. Її вбила нагла вістка про несподівану смерть її чоловіка. В його похоронах не брала мабуть ніякої участи, а всьому давав обхід її рідний брат Юрій Стеткевич. Він спровадив тіло покійного гетьмана з його маєтку Бару на Україні до головного його замку в Рулі, а з Руди відставив тіло до славного відпустового місця на всі західно-українські землі обабіч Карпат. Деяке світло на ту подію кидають згадані документи. Там серед численних записів пані Виговської в її тестаменті знаходимо таке місце: „А шість тисяч золотих (записую) Його Милости пану Юрію Стеткевичові, брату мому милому, що на мої потреби видав тепер у Барі і в Бару спрюваджуючи тіло до Руди, і в Руді, купуючи жалобу і всяку потріб". А з того дуже добре видно, що паню Виговську „нападниця напала" (апоплексія), бо тестамент робила одночасно майже з похоронами чоловіка.

Лишається тут ще одно цікаве місце до пояснення, а саме дивовижна цитація отця ігумена Доротея від всієї братії у Великому Скиті. Бож це зовсім дивний і незрозумілий факт, що молодий гетьманич, Остап Виговський, вельможний пан і дідич на Руді, Барі тай інших маєтках, не виконав останньої волі своїх батьків і не віддав того, що вони записали до тої святині, де спочивали їхні останки. Така небувала поведінка „непомящого" сина буде аж тоді зрозуміла, як довідаємось про властиву причину такого занедбання.

Усім своїм відборцям

Веселих Свят

бажає електротехнічна фірма

„Е-КОМП"

ЛЬВІВ, вул. СИКСТУСЬКА 29, тел. 203-30.

На цьому місці заторкаємо сумну в нас правду, що на жаль ще й досі нас болить. За це заплатив вже колись український нарід затратою своєї провідної, панської верстви разом майже з половиною свого земельного ка-

„DISTINCTION"

КОСМЕТИЧНИЙ КАБІНЕТ

Коперника 42а, ——— тел. 272-18.

бажає

ВСІМ СВОЇМ КЛІЄНТАМ

Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

„Distinction" косметичний кабінет виконує всі косметочні заходи і прикрашення, нарнавалові найновішими методами по помірнованих цінах. Мистецька регуляція, крашення брів і вій.

тастру. Хіба вже ясно, що мова тут про „мішані подружжя", якими державна нація завжди втягає в себе покорену націю.

Подібно сталося також з молодим Виговським. По смерти батька і матері, він підпав під чужий вплив. Поволі він забув на їхню трагічну смерть та й ввійшовши у такі то звязки, він відпав від віри і народности від ідеалів, за які померли славні його батьки. Забув нарешті навіть те святе місце, де стоїть їх гріб!...

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі

це однока

УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ

Провадить всі банкові чинности. з правом пупілярности. Чекове конто ПКО. 144.755.

сіяни — осілі, хлібороби, крамарі, тому природньо, вони менш войовничі й великі шахраї в торговлі. Козаки жорстокі й криваві, але тільки в розгарі воєнної дії, росіянин є з природи холоднокрово безпощадний і суворий.

І далі пише Массон:

„Козацька нація тратить незалежність, яку мала перед своїм обєднанням з Росією. Її перестають щадити з хвилиною, коли впевняються, що це увійде їм безкарно. Повстання великого гетьмана Мазепи викликане лихим трактуванням, дало початок до гноблення їх (козаків) ще за царювання Петра І. Цей імператор відобрав їм право вибирати свого вождя. Він переводив примусові затяги в їх країні і обмежив козацькі контингенти, що від тепер могли бути тільки періодичні і тимчасові. Розгніваний їх відданістю Карлові XII він згнобив козацькі племена й розкинув їх воїовників по різних областях своєї безмежної держави. Одначе його наступники, що поважали останні козацькі військові і громадянські інституції, бо боялись, щоб остаточно, утискаючи їх безмежно, не кинути в підданство туркам або Польщі, або кримським татарам. Та з хвилиною, коли ці три вороги перестали бути страшні для Росії козаки опинились у рабстві царату. Тепер, їхня прадавня республиканська конституція не існує, рівність поміж ними зникла. Їм дано шляхту і нині дуже тяжко простому козакові дійти до якогонебудь ступня".

Масон з черги ширше оповідає про давніший козацький устрій плутаючи засади українського устрою в епосі по Хмельницькім із старинним ладом Донського Козачого Війська. Він кладе м. ін. натиск на ограничену владу гетьмана й широке самоврядування сотень.

„Ми сказали, — говорить далі наш приятель француз — що унія козаків із Росією була добровільна й умовна — їхні землі з бідою достатні для їхніх мандрівних черед та людности колись чисельної були спільною власністю цілої нації. Жаден чужинець, навіть росіянин не міг там осісти без дозволу загалу і республіка, з великою відвагою боронила своїх кордонів проти замахів сусідів.

„Ось який був колись стан козаків, стан щасливий, коли порівняти їх колишню цілковиту незалежність з теперішнім цілковитим поневоленням росіянами, нинішними їхніми панами або товаришами рабства. Від часів Мазепи, вони не мали більше великого гетьмана обраного зпоміж себе. Ця гідність була скасована і титул служив лише для декорації кількох фаворитів російських імператорищь як напр. Розумовського та Потьомкіна.

Його виводи на іншому місці щодо сучасности та майбутности козаків (точніше України бо в контексті видно, що він лиш Україну має на думці) цікавитимуть нас більше: вони не позбавлені патосу притаманного добі „свободолюбства" і деякої далекозорости.

„Російський уряд завжди затрівожений і завжди підозрілий, через те, що він завжди гнобить, не обмежився одним забезпеченням себе супроти нації, яка має так багато кігтів. Не вистає йому того, що він відбирає їй її військову силу, розчленовує її територію й втілює в давні російські провінції. Оце недавно він розпочав розчленування самої нації. (мова про „трансплянтацію" 50 тисяч українців на Кубань і побережжя Криму). Коли раз якийсь деспотизм сягнув по права народів, він уже не спиниться. Найменша перерва його паралїжує, він мусить поступати, щоб триматися на ногах, поступати доки не впаде в прірву, яку сам собі викопав або доки не розторощить себе об перешкоди, що їх самий нагромадив. Гнет породжує невдоволення, яке раніше чи пізніше розгорнеться в спротив, а відтак у ворохобню. Козацька нація є нині в стані кризи, вона хилюється і беться під ногою кольоса, що її розчавлює..."

З інших згадок про Україну цікаві будуть Масонові характеристики двох українських вельмож, його сучасників: Розумовського й Безбородька.

„Маршал Розумовський великий гетьман Козаків і брат фаворита Єлисавети, був українським підданим. Він є батьком сьогоднішніх графів Розумовських, що здається, ще більш осяюють своє імя власними заслугами ніж осяяло його добродійство імператориці. Граф Григор займається природознавчими науками і живе інкогніто в Швайцарії та в Німеччині. Його брат Андрій відомий як амбасадор у Стокгольмі, Неаполі і Відні, звідки Павло його відкликав прийшовши до влади, через давні спори за в. кн. Наталію. Андрій Розумовський є дуже талановитий і його вибаглива зверхність це відбиває. Граф Олексій не має великих амбіцій, живе здалека від занять і почестей двору: сяйво його ввічливости, його шляхетних звичок, його фільософія, вжиток, який він робить із свого величезного маєтку визначають блискуче між юрбою російських панів більш аніж би він був обвішаний орденами імперії. Він розділює зі своїми браттями дуже рідку чесноту — він цілковито не соромиться свого походження. Він має у своїй кімнаті портрет свого батька в українському костюмі, який він залюбки показує оповідаючи при цьому як його батько прибув до Петербургу і там зробив карієру".

„Безбородько є нескладний, важкий, неохайний, недбалий, з пончохами, що спадають на закаблуки, має кроки як слон, але одягнений у пишні шати робить завжди враження, що трохи перепився виходячи з бенкету, який полишив на ньому тупість і отяжіння сну.

Безбородько попри свої здеправовані звички є дуже діяльний і працьовитий, коли йому тільки захочеться. Проноза, дійшовши зо становища писарчука до високого становища першого міністра, він має багато рутини в справах і легкість писання, але недбалість і неохайність назверх віднаходимо у всіх його діловодствах, зокрема в міністерстві пошти".

Масонова книга з її українськими симпатіями, написана живо й цікаво, не позбавлена при всій хаотичности її влучного відбиття російської дійсности, втішалась величезним успіхом серед читаїької маси. Друге видання її звелось несповна по двох роках. Її перекладено на німецьку, данську та англійську мову. Як твердить дослідник цієї епохи І. Боршак — „Секретні мемуари" були улюбленою лектурою Наполеона І.

ДЕ ОДЯГАЮТЬСЯ ВСІ УКРАЇНСЬКІ ПАНІ?

В РОБІТНІ

Осипи Остаповичевої

ЛЬВІВ, УЛ. МАЛЕЦЬКОГО 10. П. П.

Плащі, костюми, лещетарські убрання, сукні, шовкові, вовняні і балеві, модно, практично, елегантно.

Для приїжих з провінції виконую роботу від 1 до 2 днів. П. Т. Урядничкам догідні умови.

НОВИНА!

Заведена ділянка

ГОТОВОЇ ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ

як плащі, костюми, сукні постійно на складі.

ОЛЬГА ТЕРПИЛЯК.

Наші бездомні діти.

Творити недержавному народові суспільну опіку це річ безперечно дуже важка. Та коли глянути на те, серед яких відносин живе у нас багато людей, які тої опіки конче потребують, тоді нема ніяких перешкод, ніяких труднощів. Люди доброї волі вважають зовсім правильно, що суспільна опіка це не лише праця гуманітарна, це сума установ, яка змагає до того, щоб запобігати в цілости суспільному лихові, щоб своєю працею двигнути загал на вищий рівень життя. Тому саме суспільна опіка для недержавного народу конечна, є її органічною потребою.

Занедбані, покинені діти, полишені нами без опіки і помочі пропадають для народу і своєї віри . виховані часто в чужім середовищі.

У своїй праці вимагає суспільна опіка передовсім послідовности і таких обставин, щоб дитини, якою раз заопікуються, не покинути, доки вона не приготована до самостійної заробкової праці. Для тої цілі треба багатьох установ. У нас з більшими і меншими недостачами є деякі товариства, яким лежить на серці духовий і фізичний розвій дитини. Одначе коли ми від нашої суспільної опіки хочемо вимагати послідовности, мусимо передовсім скріпити працю існуючих уже установ і доповнити її пляново тими установами, яких і тепер у нас бракує.

Є у Львові напр. порадня матерей, а нема „ясел"; є Т-во „Українська Захоронка", а нема захисту для дітей бездомних і сиріт.

Важко сказати, котра зі згаданих установ важніша. Гадаємо, що в суспільній праці немає установ важних і менше важних. Та звернім увагу на захисти. Знаємо, що покинених дітей і сиріт було і буде все багато, а ми не маємо захистів, щоби умістити бодай ту дитвору, яка просто тиняється під плотами. Завдання захисти для безбатченків повинні бути в кожному більшому місті і повіт. містечку. Справа, як організувати захисти унормована законом так, що не є вона незнакональна. Коли візьмемо на увагу те, що кожна громада має обовязок старатися за своїх бідних і коли для даної справи зуміє зєднати відповідні інституції та людей, що мають зрозуміння і серце для дитини, тоді треба братися за організацію захисту, щоб наша бідніша від усіх забута дитина не була останньою в рідні великих народів.

І тому не лякаймось глянути правді в очі у тиху-погідну різдвяну ніч, коли думки наші полинуть у далекий світ. Згадаймо тоді, скільки нашої бездомної дітвори пропадає безпомічно за межами Збруча — нехай це буде для нас мементо, що не сміємо дати пропасти ніодній дитині, як довго доля такої дитини в наших руках!

Чи нема у нас людей, які віддали би придбане за своє життя, власне майно для такої цілі? Повинні найтися! Треба лише дати тим людям моральну запоруку, що до праці беруться люди зі знанням даної речі — з вірою в добро справи і подбати, щоб того роду захисти сповняли справді те, чого від такого заведення вимагають. Воно мусить заступити бідній дитині-сироті родину — мусить відповідати всім вимогам гігієни і педагогіки, — а щонайважніше: там мусять так виховувати дитину, щоб вона відповідно до свого індивідуального хисту вміла дати собі раду в житті і на майбутнє стати корисним членом свого народу.

Не знаємо, чи серед тисячі покинених наших дітей нема одного, який може принести колись своєму народові не лише честь і славу, але може бути тим геніяльним божим посланцем, на якого віддавна жде наш нарід.

Чай Прівес

Сильно запашний.
Дуже видатний.
ПІД ГАРАНТІЄЮ ПРИРОДНИЙ НЕ ПЕРФУМОВАНИЙ

ЖІНКА, що бажає орієнтуватися в подіях національного життя,

ЖІНКА, що цікавиться ролею жіноцтва в сучасній культурі світу,

ЖІНКА, що зараховує себе до духової еліти читає і передплачує журнал „ЖІНКА",

„ЖІНКА" великий ілюстрований двотижневик,

„ЖІНКА" виходить четвертий рік,

„ЖІНКА" коштує тільки 10.— зол. річно.

АДРЕСА: СИКСТУСЬКА Ч. 46.

8. ЛЮТОГО **Традиційний Вечір** 1938 Р.

ТОВАРИСТВА ДОПОМОГИ ВДОВАМ І СИРОТАМ ПО СВЯЩЕННИКАХ „ДОЛЯ". В САЛЯХ „НАРОДНЬОГО ДОМУ".

о. ВСЕВОЛОД ДУРБАК.

Різдвяна прогулька

У ШВАЙЦАРСЬКИХ АЛЬПАХ.

Другого дня латинських Різдвяних Свят після обіду всі „альбертинці" (питомці конвікту у Фрибургу „Альбертінум"), враз зі своїми наставниками, домініканами, виїхали в околицю Шатель Сан Дені.

Понад тридцять люда вигідно розмістилося у великому автобусі. На даху автобусу привязано тридцять пар лещет.

Як тільки минули ми останні камениці Фрибургу та виїхали в чудову долину ріки Сарін, що і в зимову пору була повна буйної зелені, зачалася в автобусі гутірка у кількадесятьох мовах. Переважали крикливі американці, вторували їм французи. „Меншини", між ними один італієць, один литовець, і я, говорили тихіше. Італійцеві не подобалася англійська гутірка і він тоненьким голосом почав знану усім „альбертинцям" пісню: „Суб маре люцікаль' астро д'ардженто". І підхопили всі і так на якийсь час затріюмфувала італійська мова над англійською.

Скоро їхав автобус по гладкім асфальті. На полях біліли снігу, ставало чимраз холодніше. Священники відчитували церковне правило, питомці півголосом ділилися враженнями; американці тихесенько співали: „Вен іст'с спрінгтайм ін ди Ракіз, ай ем камінґ бек ту ю, літль сістер оф де мавнтейс..." („Як прийде весна в Ракізькі гори, я назад прийду до тебе, мала сестричко з гір").

Під гомін рефрену цієї пісні мимохіть думка полинула в рідні сторони. Але на спомини не лишалося вже багато часу, бо ось автобус з розмахом вїхав у вузькі вулички містечка Шатель Сан Дені.

На горбочку пригарна готицька церква. Містечко старе, давне, а що маленьке, то за хвилину ми були вже за містом і стрімкою дорогою-серпентиною почали їхати вгору. Верства снігу на очах „грубіла", повітря ставало щораз гостріше.

За три четвертини години їзди задержався наш автобус перед гарною гостинницею „Фоє де Корбетта". Німці, як на даний знак, заспівали пісеньку „Буршен геравс" — і за хвилину ми вже розпізнавали свої лещета та клунки, інформувалися, де мешкатимемо, бо обабіч дороги багато маленьких деревляних домиків, що немов дитячі забавки лежали у білому сніговому пуху. Кожен з цих домиків мав якусь назву, а кожна з них зачиналася від слова „Шателє", себто „палатка" чи „замочок".

Для мене, італійця та трьох ірляндців призначили домик, що у стіп гори Корбетта жовтів деревляними стінами серед засніжених смерек; називався він „Шателє шантан", себто „Співаючий замок". Решта питомців замешкала у Фоє де Корбетта. Обі ці палатки були дотацією пароха Шатель Сан Дені, який у лещетарському одязі скрізь ходив і давав розпорядки.

В нашій палатці ми скоро перебралися у лещетарський одяг, намазали лещета і з радістю зїхали в кількох хвилинах униз, де вже зібралися всі інші питомці, багато швайцарської молоді й старші.

З легкоспадистого горбка зїжджали на долину. Я „взяв розмах", відбився кілька разів кийками, і за кілька секунд... лежав уже у снігу. Одна дошка зломалася, а в коліні відчув я сильний біль. Піднявся на кийках, відвязав дошки і кульгаючи пішов до гори. Більше я вже цієї прогульки не їздив на дошках.

Коли ми після прогульки вернулися до палатки, застали рїжні несподіванки: світло зіпсуте, печі годі огрїти, вода у водотягах замерзла. При світлі сірників постелили ми свої „ліжка", але на сон нікому не збиралося.

Ми вийшли на двір. Була тиха, зоряно-місячна ніч; сріблом мерехтів сніг, блестіли у місячному сяйві снігом укриті та ледом закуті мовчазні верхи Тессанш й Моледона. Довкруги, у палатках ще світилося.

З здорових, молодих грудей поплила колядка:

„Штілле Нахт, гайліге Нахт..."

Другий рядок ми вже співали не самі: відізвалися наші питомці з другої палатки, долучилися голоси з інших палаток. Довго колядували ми, вкінці спати, чи радше мерзнути до неопалені шопи, яку не знати чому назвали „шателє шантан". Дальші ночі ми спали вже

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

НЕВМИРУЩА КОЛЯДА.

Маємо на думці — „Бог предвічний". Міркуємо, що на наших західніх землях це — найбільше поширена, найбільш улюблена, найпопулярніша коляда. А здобула вона собі свою популярність і своїм змістом, і формою, й дуже гарною мельодією.

Коли складена ця коляда, досі ще не устійнено. Може з початком XVIII. в., може й раніше. Опублікований М. Возняком найдавніший її текст („Старе українське письменство", Львів, 1922, ст. 438), що зберігається в Національному Музею у Львові, не буде найстарший. Та правильна ритміка коляди вказувала б на те, що цьому текстові до справжнього оригіналу не далеко. Кінець (останніх пять строф), відірваний від першої частини, частини описової, відбігає і тоном і змістом від першої. Він, міркуємо, пізніш дороблений. Інший текст, що зберігся в рукописі з 1822 р., теж у Національному Музею (ч. 31026), зовсім тих останніх пятьох строфок не знає. Зате тут ціла коляда дуже вже зближається до тих, що дійшли до нас. До того її будова дуже близька до опублікованого Возняком тексту — тимто можемо нею доповнити той текст, який, на наш погляд, у Возняковій публікації не повний.

Коляда „Бог предвічний" не була спершу дуже популярна. Пізнати це вже хоч би з того, що текст її не ввійшов у почаївський Богогласник ні з 1790. р. ні з 1825. р. Появляється вона пізніше в передруках „Богогласника" (в 70—80 рр.) і галицьких і холмських. Поширення її припадає на другу половину XIX. в.

Тяжко сказати що про самого автора пісні. Уклад її вказує на її книжне походження. Автор її був людина вчена, з добрим віршунським вухом, музикальний, добре обзнайомлений із технікою вірша, знавець тодішньої ритміки й метрики античної поезії. Сама коляда збудована дуже льогічно. Починається від теперішности (Свят Вечір, пор. „прийшов днесь...") і кінчається теперішністю („Слава Богу заспіваймо"), решта строф оповідає історію з царями та подає натяк на втечу до Єгипту.

Та що нас найбільше в пісні вражає, це **мистецькість віршевої форми.** Чотирирядкова строфа має скрізь таку будову:

(4) ∓ (4)
(3) ∓ (3)
(3) + (3)
(4)

Скрізь правильні пересічі (цезури)), в першому рядку — по чотирьох складах, у двох дальших — після трьох складів, при чому у другому і третьому рядку бачимо по три склади, внутрішні рими, другий і третій рядок усе римуються; буває рима між першим і четвертим рядком. Трискладові слова (а то два слова й одне) — нагадують грецькі „бакхії", чи „кретики".

Цій ритміці відовідає і зміст коляди. Перший і останній рядок — поважний, другий і третій — веселіший, а то і скочніший. У першому рядку є або загальна думка („Бог предвічний народився"; „Звізда їм ся обявила"; „Ознаймив то ангел божий"), або запит („Тріє цари, де ідете?) або зазив („Слава Богу співаймо"), дві другі — радість „Прийшов днесь із небес" і т. д.), або скора відповідь („Ми ідем в Вифлеєм..."), або рух („Звізда ста, де Христа..."), або вичислювання („В дорозі, в вивозі, при волі, при осли" і т. д.). В останньому рядку поважним словом доповнена думка цілої строфи („породила", „ознаймила"; „оддаваймо" і т. д.).

Ця первісна будова строфи, що так ще добре збережена в тексті опублікованому Возняком, тепер уже не збереглася. Почали її вже дуже рано псувати. Вказує на це вже текст із 1822. р. (співаник якогось Миколи Хоминського з Вишеньки Малої коло Янова), де в 4. рядку вже подекуди є 5, а то й 6 складів. Сучасні тексти знають у тому рядку виключно 5 складів („Нам народився", „Поклін оддаймо" й т. д.), причому відповідно до цього, змінюється ритм, він переходить у — скочний, як ми це й тепер усі відчуваємо. Може взяла тут верх мельодія над ритмом?

Цікаво, що ритм 3.—5. рядка нашої коляди (5. рядок — із 5. складів), і то достеменнісінько такий самий, виявляє в кінцевій своїй частині відомий вірш Тичини: „Арфами, арфами", пор.:

Буде бій, вогневий — або: Йде весна вапашна,
Смік буде, плач буде — Квітами, перлами
Перламутровий. — Закосичена.

І зовсім той самий настрій: бадьорість, веселість, рух.

Чи не мав Тичина з автором нашої коляди якого спільного джерела? Може, який невідомий нам народній ритм? Бо в залежність Тичини, лівобережця, чернігівця, де зовсім невідома наша коляда (вона могла сягати тільки найдалі Київщини, а тепер знана ще тільки на зазбручанському Поділлі) — тяжко повірити!

Узагалі первісний текст зазнавав дуже багатьох змін. Передовсім старі форми почато замінювати новими: Іосифу — Йосифові, віншуєм — віншуємо, ми ідем — ідемо і т. д. А далі утворювано, на зразок первісного тексту (не все щасливо), нові строфки, які начебто мали доповняти хід подій. А то ще й попереробляно цілі рядки, які цілком знищили первісний зміст, льогічний, простий, замінюючи його іншими словами, словами, що їх нераз, із догматичних причин, треба було міняти (пор. у найновіших часах: — „щоби взрів люд свій весь" — змін.: — щоби спас люд свій весь!). Деякі зміни в виданні Богогласника з 1886. р. (ст. 49—50) дуже великі, з них видко якесь змагання „політературщити" коляду, та, на щастя, вони не принялися, а зберігся традиційний текст. Зміни все ще далі йдуть.

Тимто, може, цікаво було б, як повинен би був виглядати (на основі Вознякового тексту й кантички Хоминського з 1822. р.) первісний текст коляди (даємо з теперішньою вимовою). А повинен би був він, на нашу думку, виглядати ось як:

1. Бог предвічний народився:
   Месіяш,[1]) Ісус наш,
   і пан наш для всіх нас (Б)[2])
   народився.
2. В Вифлеємі народився,
   прийшов днесь со небес,
   аби теж люд увесь
   потішився (А, Б)
3. Ознаймив то ангел божий
   наперед пастирем (А, Б)

[1]) Нарід і досі так співає, а не по книжному — Месія; є це вимога рими.

[2]) А — текст надрукований Возняком, Б — з кантички з 1822 р.

НАШІ ПОСЕЗОНОВІ НОВИНИ
Мокка зі сметанкою
ЧОКОЛЯДА З НІЖНИМ АРОМАТОМ
Гриляжова
ЧОКОЛЯДА З ГОРІХОВОЮ НАЧИНКОЮ
Prima Vera
МАРЦИПАН З ОВОЧАМИ В ЧОКОЛЯДІ
БРАНКА

Веселих Свят
і щасливого Нового Року
бажає своїм гостям
Ресторан
БІЗАНЦ І ПІКАВС

разом з усіма питомцями в гостинниці „Фое де Корбетта".

•

На другий день, у неділю, я відправив Службу Божу в капличці „Нотр Дам де Неж" (Сніжної Матери Божої). Усі лещетарі-католики були в каплиці, вислухали Служби Божої, а щойно тоді пішли на прогульку.

Служба Божа у східньому обряді була там очевидно новинкою, тимто і запитам не було кінця. Наш обряд незвичайно їм подобався. До Служби Божої служив мені німець фон Парте; він навчився зовсім добре відповідати, тільки з деякими словами не міг собі дати ради, напр. говорив: „і ші і ша", замість „і всіх і вся" і т. д. Все-ж німець був дуже вдоволений собою; крім чого на зміну служили до Служби Божої ще три німці. Взагалі німці ставляться з великою пошаною до нашого обряду. Не так французи, що люблять в усього жартувати.

У Швайцарії в неділі і свята звичайно більший лещетарський рух, як у будні. Цієї неділі на всіх верхах було багато лещетарів. Більшість з них — чужинці.

Мене ще трохи боліла нога, одна дошка була зломана, тому не лишалося мені нічо інше, як тільки приглядатися. Я роздобув маленькі санчата та санкувався.

Десь около 2. год. попол. прийшла з Льозанни група молоденьких пластунів-лещетарів зі своїм опікуном-капеляном. Недалеко нашої гостинниці уладили вони лещетарські змагання зі скоками з малої скічні. Мило було дивитися на ці діти від 10—15 літ, що виконували справно ріжні лещетарські штуки. Мимоволі пригадав я собі наших пластунів. І в нас колись серед молоді кипіло пластове життя, але на жаль не довго.

Другого дня нас пятьох вибралося на верх гори Тессашо (2.150 м.). Довший час ішли ми лісом, серед незвичайної тиші. Час до часу переїздили сани з дровами або довбак острив собі дзюб до замерзлої кори високих дерев. Чи сте, легке, гірське повітря підносило груди. Ми віддихали повними грудьми і не відчували ніякої втоми, хоч ішли весь час вгору.

Після годинного скорого маршу лісом знайшлись ми на великій поляні, де був прегарний вид. Залишилася нам ще найважча дорога: 600 м. „дряпання" на верх. У половині дороги три товариші, що були найслабші, рішуче заявили, що до самого верха нема чого драпатися, бо і тут гарний вид і можна таксамо пообідати.

Тільки литовець о. Дікснс, і я пішли далі. Останніх 50 м. лізли ми „рачки", бо було дуже стрімко, сніг був зледоватілий і хвацький.

Вкінці ми вийшли на сам вершок, що має може 4 кв. м. гладкої площі. Хоч ми були сильно втомлені, та чудовий вид з вершка направду був варт ще раз стільки труду.

Довкруги, куди не глянеш, скрізь стрімкі, зубчасті білі пірамід снігом укритих Альп; праворуч, там у зеленій долині, вужем вється синя стяжка Сарйни, а далі, далеко за нею група верхів Кайзереку; за ними, трошки на ліво, довга лінія верхів, неначе догори зубами вигнена пила, гірського ланшога Юра.

Перед нами, здається, що кілька кільометрів віддалі, зелена тафля женевського озера. На правім його березі великою білою плямою біліє серед зелені піль — Льозанна, а там ген-ген, аж на кінці озера мрякою вкрита Женева. Лівий беріг озера лагідний і зелений, полатаний білими латками — оселями. Правий беріг обрямований стрімкою стіною високих гір, над якими гордо стоїть спокійно Монтблян, неначе лицар закутий у ледяний панцир.

Довго сиділи ми на верху немов зачаровані краєвидом і майже нічого не говорили. Я вдивлявся в „ледяні замки" Монтбляна: хотів, щоб цей вид „врізався" мені в память.

Вкінці треба було сходити вділ. З немалим трудом злізли ми з вершка; нижче застали ми наших товаришів, що пристали були і разом вернулися до нашої гостинниці.

Сонце ховалося вже за гірські шпилі, та кидало довгі тіні смерек на багряні склони Корбетти. Щораз менше лещетарів їздило по снігу. Вкінці засвітилися світла у вікнах усіх палаток. На дворі „брав" мороз. Зимовий вечір „бавився" у геометрію: невидною рукою стинав пухкий сніг у трикутники, квадратики, звізди, трапези і т. д.

Жаль було розставатися з цією вечірною тишею, сосновим бором, але треба було йти до товариства, яке домагалося звіту з нашої прогульки.

Ще один соняшний день у Шатель Сан Дені, і ми знов їдемо автобусом униз, до Фрибургу. Там застали ми дощ і мряку.

—o—

ДЛЯ КОЖНОЇ РОЗУМНОЇ ДИТИНИ
НАЙМИЛІШИМ ДАРУНОЧКОМ НА ЯЛИНКУ
Є ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА ОЩАДНОСТИ
КООПЕРАТИВНОГО БАНКУ
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,
що своїм великим майном дає найкращу запоруку всім вкладникам.

КООП. ГОТЕЛЬ
„Народня Гостинниця“
ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1.
поручає:
милі, вигідні і чисті кімнати по найнижчих цінах.
В готелі:
віндa, купальні, телефон для вигоди Шан. Гостей.
ЦІНИ КІМНАТ ВІД 2 ЗОЛ. ЗА КІМНАТУ.
Спільні кімнати для селян.

овчарем, звіздарем (Б) —
а неба посол (А).
8. Звізда їм ся іявила,
в дорозі, в вигоді,
при волі, при осли
ознаймила (Б).
9. Трїе царе, где ідете?
Мы ідем в Вифлеем,
вінцуем спокоєм,
повернемся (А, Б)
7. Панна Сина породила
Звізда ста, где Христа
Невіста Пречиста
породила (А)
9. Іосифу ангел мовив:
з дитятком, із Матков,*)
в биднятком, в ослятком
бы ся хранив (А)
10. „Слава Богу“ заспіваймо:
честь Сину божому,
як пану нашому,
оддаваймо (Б).

Думаємо, що з первісних строф дійшло до нас вісім (тепер їх — десять), а дві доповнено пізніш — на це вказує попсована їх будова, а саме:

4. Трїе царе ідут со дари
до Вифлеем міста,
де Панна Пречиста
Сина породила (повила).
5. Иншим путем повернули,
погану, безстилну,
безбожну Ироду
не повідали.

Четверта строфа є вже в кантичці Хомин. ського в 1825 р. (цей текст її відтіль і взятий). Восьма взята з холмського „Богогласника“. Думаємо, що 4. строфа перaїсно була зовсім інша, бо цей текст не зовсім лучиться з цілістю, а восьмої зовсім могло і не бути.

Та все це вияснить аналіза всіх текстів, як коли хто за цю справу візьметься. Для часописної статті для цього немає місця.

*) В А — „з Маткою“, але це книжна форма, що не дає рими; може було первісно і „з Матком“, бо й така форма живе в деяких наших околицях.

ЛЬОНГИН ЛЯСЕВИЧ

Різдво і радіо.

Є моменти в житті, коли людина робиться дивною і настроює себе на звуки дзвонів, що пливуть понад освічені міста, понад сніжні поля.

Є моменти, коли людина не є паном своїх очей. Бо вони чогось несамовито поширюються і втягають у себе все: сповиті сніговим серпанком вежі церков, дахи камениць, світла вікон, почесну варту вуличних ліхтарень, рефлектори авт і різдвяні ялинки, що мов фатаморгана визирають ізза імли віконних шиб.

Є моменти, коли ті очі бачать більше: давні, добрі часи, рідну родину в рідній стороні, серед більше рідних, не таких чужих обставин. Рідні звичаї: ділуха, кутю, вечерю аж із дванадцять страв, колядників, співи, давні співи, що сягають своїми початками поганських часів.

В таких моментах людина не має свідомости. Вона живе підсвідомістю. І підсвідомість поодиноких людей поринає в якійсь загальній надсвідомости, що лягла широко над краєм, над народом, над часом. Бо ж ця надсвідомість поконує не тільки простір.

Вона поконує теж час. Це так, якби в ній лежали думки наших дідів, прадідів, що святкували це християнське свято. І думки поганських прапрадідів.

Міцний той нарід, як сталь, що зберігає традицію, що його одиниці вміють у важних моментах почувань чи волі позбутися приземної свідомости і піднестися у край надсвідомости. Вони інстинктовно відчувають те, до чого змагали батьки, та продовжують їх творчі задуми.

Відчути надсвідомість, душу народу в просторі тяжче. Якщо ми згуртовані довкола видних осередків національного і культурного життя, то тоді відчути це лекше. На те і будують люди церкви, на те бють дзвони — на те встановлений суспільний порядок будних днів і свят. Так само, як медіюм, що слухає ходу годинника зосереджує на годиннику свою свідомість, щоб підсвідомість була податлива для приказів гіпнотизера, так само зачаровує дзвін цілу громаду. Зачаровує просто; бо розбуджує безпосередні спомини дитячих літ, коли ми не фільософували над суттю і суспільного ладу, — а вірили, так щиро вірили, що там десь далеко за горами й ріками народилося в бідній стайні Мале Дитятко. То ж радувалися ми і нашою радістю викликували радість у старших, у батьків. І радувалася ціла рідня, радувалося цілє село, радувалися всі села й міста, над Краєм ішла колядка: „Нова радість стала...“

Справді Богом був той Чоловік, що зрозумів ту велику тайну, якто сірі будні вбили людину, народи, світ, і що повинно прийти визволення духа — тієї надлюдської свідомости.

Людина має змисли. З них найважніші зір і слух. Тому стільки світла, стільки свічок при релігійних церемоніях, стільки зверхніх форм, такі величаві обряди. Щоб грішну, хитру свідомість прикувати тими зоровими враженнями, щоб підсвідомість одиниці відділилася і злилась у надсвідомости всіх віриих у церкві, злилась у Бозі.

Тому стільки співів для вуха, дзвінків і кадила. Людина має змисл нюху.

ІВАН ШКВАРКО

Леґенда Звени-городу.

Звенигород — сьогодні непомітне нічим село підгородиської волости, бібрецького повіту. Та археольогічні розкопки на його терені дозволяють твердити, що це отверпина осели, яка своїм віком сягає ще палеольогу. Історія же говорить, що перед 700 роками Звенигород був столицею удільного князівства і відограв немалу ролю за Галич, Перемишль і Теребовлю. Князями на Звенигороді були: син Ростислава, внук Ярослава Мудрого — Рюрик; Іван Ростиславич Берладник; Володимирко, кн. галицький, син Володаря, вн. перемиського, брат Рюрика та Михайло Всеволодич Чернигівський. В 1241 році Звенигород паде, зруйнований татарами.

З колишньої столиці залишились до сьогодні тільки високі „вали“, єдині городини-кріпости. В 1716 році на доручення пан'в Синявських, тодішніх власників двору, на якому знаходяться „вали“, німецький інжинір Йоган Кампельгазен робив розвози тих валів. В своїх записках цей інжинір каже, що знайшов тут чимало решток усякої старовинної зброї й таку масу людських кісток, що й на тисячу возів їх не забрав би...

„Жмуток історичних дат і, здавалося би, все. Є ще леґенда, гарна, ясна, вічно молода леґенда, що віки протривала в простих душах тутешніх мешканців, що є їх гордою, родовою таємницею, ціну якій вони самі знають і нікому ніколи не дозволять вкрасти її від себе...

І варто прислухатись шепотам тієї леґенди. З неї говорить дух мохом зацвілих століть. Варто, в слід за тим, забути на момент нецікаву, сіру теперішність Звенигороду і перенестися уявою в ті віки, що безповоротно пропали в морі вічности, що вітром розвіялися у безмежі часу і простору. А тоді — за леґендою — уявити собі таку картину: там, де сьогодні порізані скибами лани, де обабіч болотнистих вулиць старістю журяться головаті верби, де річка, протявши надвоє село, вперізує посілости двора, що згорда глядить на низькі, подекуди ще курні стріхи, де навколо високих валів шумлять верболози, розбувши на багнищах — там давним-давно було велике місто, був княжий столичний город.

І коли нині плуг, що крає тутешній тугий чорнозем, ненароком піде трохи глибше, завадить об щось тверде та, заскиглівши, викине кусні камяних причандалів, недоржавіючих залізних мечів, поламаних списів, мідяних хрестиків, срібних прикрас жіночих, монет, різнокольорових поливяних плит, жовтих людських кісток і багато-багато інших недогризків часу — ратай зупиняє коні, збирає ті предмети, чистить їх, оглядає та задумується немов тихо питає:

— Відкіля ви та чиї ви, мечі поломані? Хто і завіщо вами колись орудував?

Але за хвилину зникає задума з чола ратая, бо він пригадав собі байку — не байку, а „сторію“, яку ще дід йому розказував:

— Давним-давно — говорив йому дідуньо — тут було місто, якого периферії сягали аж до сусідніх Підгородища і Городиславич. І те місто лежало на перепутті головних торговельних шляхів що вели з Німеччини. Чех, Лехії почерез Перемишль, Буск, Волинь, а далі лучилися з тим чорним шляхом, що вів далеко на схід і кудою найчастіше забігали до нас татари. Розвився був тут промисл і торговля, через що місто забагатіло. Всюди, де нині знаходимо розколупані бриляки каміння, пишалися гарні будівлі. Були тут церкви, яких золочені копули вогнем ясніли, були манастирі, бояpські палати, міщанські та селянські доми.

Ріжні фахи та ремесла мали тут свій осідок: рільники, купці, ковалі, столярі, боднарі, кравці, шевці, кожемяки, а всі окремо. Ближче лісу мешкали колодії й пасічники, в середмісті же тіуни, десяцькі та інші княжі урядовці та службовики, поблизу замку — бояри. Були тут ще „гридні“ - поліцаї, що берегли ладу, були „блудники“ — живий дороговказ мандрівникам-купцям і рівночасно їхня охорона. А ще далі, за цілі милі, була постійна сторожа, що берегла всіх перед наскоком вічно зачаєного степового ворога, запалюючи високі смоляні стовпи на випадок тривоги

Та наче вінцем окружений водами у західній „сторінці“ нинішнього села лежав — замок. Стояв на високім, стрімкім чотирокутнику, а опережували його глибокі шестикутні перстені ровів; високих за ними валів, на яких сторчав гостроконечистий частокіл. Доступу до замку боронила з усіх сторін вода ріки Білки. Здержувана греблею ця вода наповняла рови так, що вхід до замку можливий був тільки двома зводовими мостами. Замку берегла постійна залізна залога, князівська дружина, що на приказ свого вожда була готова кожної хвилини кинутися в смертельний рукопашний бій. На лівому березі ріки

Це все глибоко обдумані речі

Чим вівтар для вірних у церкві, тим церква для хат довкола неї, для села. Тим метрополія для церков, для сіл, для краю.

Щасливі ті люди, що мають видні пункти концентрації своєї свідомости. Що можуть тоді піднестися до надсвідомости народньої себто такої, що і по традиції є для них рідною.

Щасливий українець, що святкує свята в селі чи в місті, де родився. Або хочби деінде, але серед своїх. Тут і там найде він той святочний рідний „настрій", себто суму підсвідомостей усіх одиниць.

На чужині він цього настрою не найде. Чи де в польському костелі в Варшаві, чи в протестантському в Берліні, чи в англійському в Лондоні, або в Америці, він не пірне в тій рідній збірноті. Бо вона для нього чужа і простірно і по традиції (часово). Не радість, а сумна рефлексія зродиться в ньому, що він зовсім чужий серед тієї юрби.

Чи дивно, що поняття свята лучиться з поняттям товариства своїх, з усіми традиційними звичками, з тим тремтінням навіть найбільш холодних душ? Чи дивно, що люди їдуть до себе, хотять бути разом, не ощаджують коштів дороги?

Український нарід не може бути на Різдвяні Свята разом. Ні символічно, ні фізично. Розпиатований між чотири кордони і розсипаний на еміграції не має одної спільної нитки у святочні дні. А проте саме тепер нам треба щораз більше злуки. Хоча могутній з нас чисельно нарід, всеж розсипаний у просторі — безсилий. Всюди ми є тільки компактною, етнографічною масою, навіть по столицях і містах чужих займанщин, по столицях і містах дальших сусідніх країв, в усій Европі.

Еміграція нашого народу перескочила давно вже Атлянтійський океан. У Злучених Державах Півн. Америки і в Канаді маємо якби Новий Край. Фармерські села з українськими назвами! Такої еміграції не має ні один нарід. Еміграції, що не потонула в чужонаціональному морі, ані в космополітичному світі бізнесменів і банкирів. Бо вони йшли від нас за море шукать кращої долі, прості селяни, що вроджену мали девізу Франка:

„Не високо мудруй, але твердо держись."

І в Полудневій Америці нас чимало.

40 літ досвіду

БУДУЙМО ОГНЕТРИВАЛО

Ріжні машини до виробу дахівки цементової, пустяків, кружків криничних і т. п.

ФАБРИКА МАШИН

РЖЕВУСКІ і С-ка

Акційна Спілка

ВАРШАВА, ОРДИНАЦЬКА 7.

Жадайте вияснень і проспектів.

На сіхд також поманджали українці. Перейшли цілу Азію і залежались над другим океяном Великим або Спокійним. Японців за своїх сусідів мають. На Зеленому Клині. В Харбіні повівае в українські національні свята жовто-блакитний прапор.

Колись хіба повістяр міг у романі писати ро українців, що межують з японцями, сьогодні це не роман, а дійсність. Дійсність, що звучить як повість.

Де Ви не їхалиб довкола землі, всюди на українців натрапите. Але власної держави не мають.

НАЙМОДНІШІ ШОВКИ І ВОВНИ у фірмі

Адольф Авербах

ЛЬВІВ, РИНОК 20. ТЕЛ. 207-54.

Спеціяльний відділ церковних матеріялів.

Бжоли тому сильні в своїй організації, що хоча розгублені по цвітах лісів, зрубів та піль, мають інстинкт приналежности до одного і лише до того одного вулика.

Всеж приклад із бжолами доказує, що може зробити добра злука навіть у примітивних створіннях.

Ніякий нарід розпиатований між інші народи не мав нагоди користуватися таким генільним засобом злуки, як радіо.

Ми українці є перші в історії світу, що можемо цю обставину використати.

Модерні сьогодні часи. Шоб зосередити нарід, не вистануть свічки або дзвони. Преса, як матеріяльна річ, теж ще всього не зробить. Лише безтілесні, безматеріяльні хвилі радія зможуть перелетіти нецензуровані, без мита, без перепон над кордонами і кинути над ними невидні мости.

Лише хвилі радія можуть миттю поконати заморські, заокеанські віддалі.

Реально справу слід повести так: позакладати радіо-товариства тут у краю, на Закарпатській Україні і на Буковині. Ці товариства дбатимуть, щоб число українських радіоабонентів росло, а другого ж боку, щоб згадані радіостації давали постійні українські авдиції.

Столичні стації репрезентують культуру цілої даної держави, отже повинні числитися з іншими національностями, що з в тій державі. Та недалеко зайшлиб ми здавшись на ласку державних стацій. Ці авдиції малиб вартість хіба лише у культурно-музичній і економічній ділянці.

У політичній ділянці ми булиб вічно залежні від закордонних інтересів держави, що не хотіла би наражуватися своїм сусідам „пропагуванням української справи".

Тому крім постійних авдицій слід нам конче мати незалежну українську радіостацію. Це тим більше, що ми мусимо протиставитися червоній заразі, що лине раз-у-раз із більшевицьких українських радіостацій. Імя „українець" знане е всім слухачам на світі, як імя комуністів. Через українські стації перекручує незаражений червоною хоробою европеець чимскоріше галку приймача.

Ніодної української радіостації не найдете в списах і програмах нпр. німецьких радіожурналів. І зовсім слушно.

Лише в краю дійсної свободи, в Америці, можна думати про здійснення ідеї української радіостації. Там радіостації не є державним монополем, а приватною власністю. В Европі немає здається місця на таку українську радіостацію. Ніяка держава не згодиться пропагувати українську справу. Зате в Америці радіо сьогодні вже таке буденне, як часописи.

І тут вдячне завдання для наших заморських братів. Збудувати короткохвильну станцію, спрямувати її хвилі на Европу, на полудневий схід, на українські землі. Німці, англійці, голяндці, навіть мадяри мають повно таких стацій. А ось Польща теж недавно вибудувала свою короткохвильну стацію для звязку з поляками зпоза кордону, в Бабіцах.

„Вино-град"

УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ ВИНОГРАДНИХ ЛІТУРГІЧНИХ ВИН

ЛЬВІВ, ВУЛ. 29. ЛИСТОПАДА 61. ТЕЛ. 285-24.

Фірма заприсяжена для достави літургічних вин. Замовлення виконує совісно, солідно і скоро. — Ціни помірковані.

„МЕТА"

ОСТАП БОЙЧУК — СТРИЙ, РИНОК 14

поручає в своєму мануфактурному складі добірної якости матеріяли на одяги мужеські та жіночі — по цінах крайно поміркованих.

Усім своїм Шан. Покупцям бажає

„ВЕСЕЛИХ СВЯТ"

красувалася велика соборна церква св. Богородиці — Покровительки княжої Руси-України. Видно її було ще з Гологір, бо проміння її щирозлотого хреста розбігалися милями в даль. Цей хрест — втілення святости, краси і могутности єднав усіх мешканців в одну велику сімю, що насправді могла почуватися щаслива, як ніхто пізніше в достатках і любові.

— Царі, що правили тут, — продовжав дідо — а називалися вони князями, були добрі, бо свої, але не мали злагоди, між собою, спорили і самі себе звойовували. Зате послав їм Бог кару — татарву.

Хмарою окружили кочевники недоступну кріпость, що в ній з майном схоронилися всі мешканці. Хоробрі княжі вої тисячами нищили наступаючих азіятів, що мали „лиця жовті, совині очі, а піздря як у собак". Бату-хан, що розбив табор на „батієвицях" (назва пісь, що пішла мабуть від імени Бату) пінився з люті, слідячи хід безупішної для нього боротьби. Тисячі степовиків щоденно напирали на замок, та гинули від цільних стріл княжих лучників, від граду каміння з метавок, а то й топилися в глибоких ровах, бо за обороною проводив хоробрий, тямущий боярин Іван Халдієвич.

По чотирьох тижнях даремних зусиль і втрати десяти тисяч найкращих своїх войовників, хан рішив уже звинути табор і рушати далі. Але за гадючий гріш знайшов зрадницю, відьму Ягу, що мешкала в недалекому лісі. Вона оказала тайний вхід до замку.

Вхід вів льохом підземельним. Вдерлися туди потайки вночі на замок татари, запалили його з чотирьох боків. Настала паніка, з якої скористала решта орди, що вже вспіла звести мости і як повінь ринула на замок. Серед нерівної, безнадійної боротьби до одного згинули три тисячі княжих дружинників а мешканців, кого в ясир не забрали, то в пень вирубували. Замок і ціле місто хижаки сплюндрували, запалили і все до тла згорілo...

* * *

Так прийшов день, коли хрест на соборній церкві перестав блистіти, перестала існувати й сама церква, зникли з лиця землі осёлі, манастирі, двори. Затих на майданах давній гамір, скінчилися ярмарки та відпусти. Не почути вже ніколи брязкоту зброї княжих дружинників, не застогне вже більше шлях, що ним вони проходили. Лягла вся дружина в землі, разом із пошербленими мечами, зі силою, хоробрістю та гордістю своєю. Кістки їхні, сину, рікрічно виорює нинішний плуг...

— А що сталося зі зрадницею рідного города? — питає внук діда. — З отією проклятущою Ягою, що сталося?

І відповідає дідо:

— Архимандрит, що згорів у запаленому соборі прокляв зрадницю разом із її нащадками. За гріх свій страшний ота нужденниця горить ще й досі та горітиме до суду-віку. І вогні оті, ті блудні вогні, що опівночі являються на мочарах довкруги валів і світять у пітьмі як вовчі очі, це ж зрадниця зі своїми проклятими нащадками. Ті вогні вічно неспокійні таксамо як совість усякого злочинця, вони тремтять і палають, то гаснуть, а блукаючи, зводять мандрівників на манівці..

* * *

З батька на сина, з покоління на покоління, з уст до уст від непамятних часів переходить оця традиція, виростаючи инколи в буйній народній фантазії до величини справжнього міту. І пройнявшись оцим мітом, тутешнє населення частенько любить убиратися у сорокате піря своєрідної, слушної чи неслушної, гордости як нащадків бояр чи навіть самих князів та скоса глядіти на доокольчних сусідів чи на напливові елементи...

Та найважніше мабуть тут те, що народня традиція, якщо осуджує минувшину, то найстрашніше карає зраду громадської справи. Ще нині з острахом оминають там уночі тзв. „підбабє", місце страшного прокляття і покути зрадниці. Про це місце можна наслухатись преріжних страхів: про блуд, що тут постійно чіпляється, про відьом, характерників, чортів, що тут герцюють і пакостять, про вогні, що коло півночі отут усі збігаються та збившись укупу, творять якби образ горіючої зрадниці на страх, мовляв, і пересторогу добрим людям...

Протомоніли в непроглядній юрбі поколінь славетні боярські чи навіть князівські імена-роди, припали порохом забуття колись великі їх діла подвиги і слід за ними, здавалось би, замів невблагальний час у нетрях забуття. Але не вдалось отому часові поступити отак немилосерно з колишньою славою. Вона, ота слава, й до нині жива у легенді, а вкупина у водах стоїть стає сьогодні перед очима нашої уяви ще більша, ще чистіша і ясніша.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Ґродзіцьких 1, І. п.

І Старий Край дбатиме, щоб було кому слухати і щоб були авдиції бодай у такому обсязі, як він можливий.

А тоді Різдвяні дзвони понесуться трикратним акордом: зі Львова, Ужгороду і Чернівець. І забють серця всіх радіослухачів-українців в Европі в один такт. А де не дійдуть дзвони з українських земель, там долетять дзвони заморських братів, що теж мають ту саму християнську віру, що ми. Бо цілу земну кулю опоясують короткі хвилі.

І вдарить той чотиродзвонний акорд сріблом Вифлеємських дзвонів і золотом Воскресення серед людських стонів.

ВЛАСНОГО ВИРОБУ КОВДРИ — МАТЕРЯЦИ — ПОДУШКИ
готові і на замовлення
простирадла — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — капи — фіранки поручає
А. Петрушевський
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
(давніше Коральницька)
Дає П. Т. Духовним і Учителів на місячні сплати. 9—10 Цінники задурно.

Народній Зїзд.

ОЖИВЛЕНА ДИСКУСІЯ. — РЕЗОЛЮЦІЇ. — ВИБІР НОВОГО ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ.

В оживленій дискусії, що тягнулась від год. 4-ої попол. аж до год. 10-ої вечором, забирало голос 23-ох промовців. Усі вони однодушно стверджували, що польський контрагент нормалізації не виконав своїх зобовязань. Тому тактика У. П. Р. повинна бути загострена. Далі промовці протестували проти дальшої нагальної польонізаційної і кольонізаційної політики супроти українського народу та накликували до обєднання всіх національних сил, щоб дати відпір пляновому наступові польського зорганізованого громадянства на всіх українських землях у Польщі.

РЕЗОЛЮЦІЙНА КОМІСІЯ.

Як ми вже подали коротко вчора, на внесок інж. Гарасимовича Зїзд вибрав однодушно резолюційну комісію в складі: **пос. д-ра Ст. Барана, д-ра Д. Левицького, д-ра І. Ґижі, д-ра П. Лисяка і ред. І. Витвицького.**

Члени резолюційної комісії пішли зараз на нараду до окремої кімнати та предложили по довгій дискусії Нар. Зїздові резолюції, які подамо в найближчому числі.

Підчас нарад Комісії-Матки і комісії резолюційної йшла на великій салі дискусія, в якій перший забрав голос **адв. Р. Секела:** Добро нашого народу вимагає згоди. Торкнувся промовець теж ап. адміністрації Лемківщини і візвав УПР, щоб довела до ліквідації цієї адміністрації та взагалі „регіональної" політики. Справою тактики У. П. Р. повинен занятись Центральний Комітет, а не Зїзд. Вкінці відчитав три короткі резолюції.

Адв. д-р О. Марітчак заявив, що на давніших Зїздах висловлювався за принципіяльною політикою. Хоч політика „нормалізації" завела, промовець думає, що не надійшов ще момент виповісти її та перейти до „тактики леґальности". Відступлення від „нормалізаційної" тактики булоб тепер некорисне. Нар. Зїзд повинен залишити проводові УПР. „вільну руку" з тим, щоб загострила тактику на парляментарній арені. Висловлюється за тим, щоб в одних руках була керма цілого життя нації. Тому треба створити Національну Раду, до якої ввійшла би президія партії, члени Ц. К. і голови всіх наших центральних установ. Завданням Нац. Ради була би справа санації наших внутрішніх відносин. Вона перевелаб теж обєднання українського народу. Вкінці зголосив відповідну резолюцію, як доповнення до резолюції В. Мудрого.

Адв. д-р П. Лисяк підкреслив, що значіння Зїзду дуже велике, бо на нас і на резолюції будуть дивитись і ближчі і дальші сусіди. Тому слід займатись на Зїзді виключно важливими справами. Провід не звертає належної уваги на контакт з низами, бо довго не скликував Нар. Зїзду. Тимчасом за цих 6 років зайшли величезні зміни. Тому Нар. Зїзди повинні відбуватись бодай що два роки, якщо вже не щороку. Далі виступає проти опозиції. З огляду на міжнародне положення політика „нормалізації" була правильна. Зміна тактики в теперішньому часі, коли при владі є перехідний уряд, булаб для нас катастрофою. Заявляється за умасовленням партії та збереженням в одних руках проводу УНДО й УПР.

На внесок п-ні Дзеровичевої Зїзд рішив, щоб промовці говорили найдовше 10 хвилин.

З черги промовляв сел. **Гринько Скасків,** який заявився за тим, щоб провідником УПР та партії була одна і та сама особа. Радить звернути більше уваги на працю у краю. Справу з опозицією в партії треба доконче поладнати.

Пос. Гриць Тершаковець обговорив головні тези опозиції. Провідник мусить бути не лише чесний і розумний, але й еластичний. Промовець був уже раніше, в 1936 р., проти теперішньої „нормалізаційної" політики. Виясню є, чому „Діло" розписало анкету і чому промовець забрав у ній голос: бо не мав місця, де міг би висловити свою думку. Опозиція своєю акцією зміцнить лише партію. Опозиція не є анархічним чинником і не „вбиває ножа у плечі". Навпаки: опозиція в партії корисна.

Пос. д-р Ст. Баран звернув увагу на зріст активности польського громадянства на українських землях. Тепер іде боротьба не між нами і польським урядом, але між обома націями. На це не звернули уваги референти. Внаслідок зовнішніх обставин ні Центральний Комітет, ні партія не будуть уже мати такого значіння, як перед війною. Слід памятати, що треба тепер мати силу, щоб мати від уряду якісь здобутки. Тимчасом ми щойно по 15-ьох роках досвіду, що нас коштував дуже багато, прийшли до того, що підкреслюємо потребу „нормалізації". В Польщі йде до тоталізму. З цим фактом нам теж треба числитися. Великим успіхом теперішнього проводу є те, що ми не стратили ще всього зі своїх надбань. В резолюціях слід підкреслити такі політичні вимоги, як справа зміни виборчої ординації, територіяльної самоуправи та територіяльної автономії. Висловлює думку, що партія вийде по цьому Зїзді зміцнена.

Д-р Могильницький (Рівне), заявляє, що справа тактики належить до Центрального Комітету. Опісля виступив з гострою критикою галичан за їх незацікавленість справами Волині.

Сен. О. Луцький звернув увагу на відгомін наших визвольних змагань у світі і на значіння нинішнього Зїзду. В резолюціях слід підкреслити, що крім комунізму нашим найбільшим ворогом є взагалі Росія. Опісля обговорив справу „нормалізації", що мала за ціль узгіднити вимо-

ВСІМ ЖЕРТВОДАВЦЯМ, що своїм датком причинилися до здвигнення домівки для Сирітського Захисту, Добродіям і Прихильникам складає щирі бажання ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
Виділ філії Укр. Нр. Т-ва Охорони Дітей і Опіки над Молоддю в Тернополі.

УВАГА!
Найсмачніше і найздоровіше печиво дістанете
В МЕХАНІЧНІЙ ПЕКАРНІ
„Золотий Колос"
ІВАНА ХОВЗУНА
ЗОЛОЧІВ, ЛЬВІВСЬКА 2а.

МАРІЯ СОКІЛ.

Їдемо до Америки.*)

На Балтійському й Північному Морі та на Атлантійському океані. 28. XI.

„Так ось він той „Батори", корабель, на якому треба буде десять днів плисти до Ню Йорку і десять днів пізнавати більше й менше приємні сторінки морської подорожі у найгіршому часі для такої прогульки — у грудні... Вже здалека йдучи в напрямі морського двірця у Ґдині, бачимо два величезні корабельні комини, інстинктово відгадуючи, що це комини „Баторія". Чим ближче підходимо, тим вищі видаються вони і ввесь корабель. Кремового коліру, чистенький, чепурний — побіч німецького й шведського корабля, які стоять у сусідстві, справжній чепурун. Покищо, вполудне, довкола нього тихо й спокійно; тільки елеватори раз-у-раз наповняють його нутрощі скринями та багажем.

Рух на двірці починається ввечір. Хоча маємо відплисти щойно опівночі, всі пасажири сидять на місці вже добрих 6—7 годин раніше. Не тільки пасажири, бо з деякими прийшла хмара „близьких" — на превелику радість двірцевого ресторану. Бо відїзд „обливають" при столиках солідно, тримаючися відомої засади моряків: Більшість цих питань зводиться до двох головних, які у ріжних варіянтах повторяються: „Як думаєте, чи подорож буде спокійна?" та „Чи можете мені порадити якийсь зовсім певний засіб проти морської недуги? Ви-ж моряк, отже напевно це знаєте..."

Раптом лунає звук ґонґа і оклик: „Ті, що не їдуть, прошу залишити корабель!" Рух, гамір, загальна метушня ще більшають, одночасно й меншають запаси алькоголю у барі. Врешті після нового удару ґонґа починаються прощання, вигуки, поради, як „триматися" на морі; ось останній гість із суходолу покинув корабель; останній звязок із землею — місток, автоматично відлучується від корабля і зникає в черені двірцевої галі; врешті, поволі-поволеньки, відчалюємо від берега. Зібрана на березі юрба вимахує капелюхами, хустинками і гукає. Але ці останні поздоровлення та дотепи заглушує спів побожних пісень, які починають співати еміґранти на чердаку третьої кляси. З одної і з другої сторони відкривають голови; хвилина заворушлива для всіх — головно для тих, що уперше довіряють своє життя бурхливому Нептунові.

Беріг чимраз далі; постаті на ньому все менші й менші; вся Ґдиня маліє у віддалі; її світла — тепер вже тільки мерехтять на обрії. Минаємо один маяк, другий, третій; корабель-пільот, що випроваджував „Баторого" з порту, завертає. Ми на повному морі. Вже далеко поза північ; але щойно тепер покидаємо чердак і йдемо до кабіни. Перша ніч на кораблі.

Ні, ні — вона не була приємна! Навпаки: море, немов грузуючи із „відважних", що в цьому

*) Цим фейлетоном починаємо серію листів з Америки нашої відомої співачки. — Ред.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ бажає СВОЇМ П. Т. ВІДБОРЦЯМ

ХЕМІЧНА ВИРІБНЯ „МОТА"

ЛЬВІВ, ПЕРАЦЬКОГО 32. ТЕЛ. 268-56

виробляє:
Порошок до прання і вибарювання білля „АТМО"
Порошок до намочування білля і змякшування води „МІМІ".
Порошок до миття, дезинфекції і відновлювання „МОТА".
Порошок до чищення посуди „АМІТ".
Порошок до відмакування питної води „МОМ".
АЛЬКОГОЛІ: амілевий, бутиловий, пропілевий.
Приготовляє: промислову оліярню, фармацевтичний відділ. 79

ти двох рацій: української і польської в обличчі найбільшого ворога — комунізму. Рішення про замирення на польсько-українському відтинку, себто справу „нормалізації" вибрано серед можливих умовин, у дійсно доброму моменті. „Нормалізація" мала залегалізувати наше життя, щоб творити надбання, необхідні для цілої нації. Підчас переговорів ніхто зпоміж українців не заявляв, що зрікається державницьких змагань. Далі виказував, що українська сторона поступає чесно і справедливо, але в політиці не грає ролі чесність і справедливість, лиш сила. Тепер іде сильний наступ на нас, щоб розбити наш національний організм. Тому нині на цьому Зїзді польський уряд мусить почути, що ми не дамо себе зіпхнути до другорядного чинника на наших землях і далі вже не підемо. Поляки повинні запамятати собі, що „паньства народового" не вдасться їм збудувати, маючи в себе одну третину меншин. Зате українці мають почути, що „нормалізація" є лише тактично-політичним засобом. Ми мусимо створити масову організацію, зібрати фонди на боротьбу за наші права, видавати відповідну пресу, притягнути молодь, зорганізувати енергію наших мас, щоб відперти наступ наших сусідів.

О. Онишкевич підкреслює, що „нормалізація" була потрібна і нам і полякам, і лише тому мін. Косцялковський переговорював з українцями. Її не можна відкинути, лише вимагати від уряду, щоб виконав свої обіцянки. Одночасно нам слід добре зорганізуватись, поставити сильну партійну пресу і т. д. Щож торкається розділу функцій проводу, то треба вибрати такого заступника п. Мудрого, щоб притягав людей. Треба теж за всяку ціну опозицію погодити з теперішнім проводом. Слід створити Міжпартійну Раду.

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВИРІБНЯ МАТЕРІЯЛІВ ТЕКСТИЛЬНИХ під фірмою

Софія Щуровська

В БЄЛЬСЬКУ, БАТОРОГО 7 п

поручає свої першорядні вироби, як камґарни, шевйоти і т. п. по найнижчих цінах. 1—3

О. Навроцький (Красне) заявився за резолюціями пос. Кузьмовича, бо вони відповідають настроям у краю і національній гідности. Слід відділити провід УПР від проводу, партії, бо треба, щоб був надрядний чинник, що давав би вказівки УПР. В резолюціях слід домагатися зміни виборчої ординації, скасування самоврядування і т. д.

Адв. д-р І. Венгльовський критикував анкету „Діла".

По промові сел. **Михайла Паука** говорила **п-і Блянка Баранова,** яка критикувала опозицію.

По промові **п. Козіцького м-р В. Жовнір** торкнувся організації українців по містах.

Сел. І. Крушельницький висловив довіря до проводу, зате сел. **П. Тарнавський** (Самбірщина), обговорюючи болячки Самбірщини, звернув увагу на теперішню диверзію поляків зі шляхтою і висловив погляд, що опозиція не йде на шкоду проводові; вона довела лише до живої вимін думок у партії.

Сел. І. Чумир (Перемищина), каже, що „нормалізація" не принесла ні не принесе ніякої користи українському населенню, навпаки: вже принесла упадок духа. Виступив гостро проти тої інтеліґенції, що ради хліба зміняє віру батьків. Шкільний плебісцит тепер не вдався, зокрема у Перемищині, бо люди бояться адміністрації. Якби не приймали нашої інтеліґенції на державні посади — не булоб дезерції. Але найстрашніше те, що український селянин не може тепер купити кусника землі, зрошеної його потом і кровю. Тому слід усім партіям сконсолідуватись, як цього жде українське село.

Д-р В. Безпалько (Золочів) торкається справи „нормалізації" в первісній формі і теперішнім виді. Стверджує, що польський контрагент не виконав наших домагань. По 2 і пів роках слід прийти нарешті до висновку, що „нормалізації", зговорення, нема з вини польської сторони. Виринає питання: чи вернутись до попередньої політики зперед нормалізації? Так. На основі конституції та інших міжнародніх трактатів ми повинні боротись за наші права. Справу тактики повинен ухвалити Центральний Комітет та УПР. Нині, в часі нормалізації дійшло до того, що сама назва „українець" є червоною плахтою для поляків. Промовець пригадує, що основою нашої політичної сили є інтенсивна орґанічна праця у краю. Отже тому треба булоб перевести розділ проводу партії від УПР, щоб пожвавити працю на місцях. Розділ проводу причиниться до зміцнення партії.

ЛІКАР-ДЕНТИСТ

МИКОЛА СКАБ

абс. Клінін Стоматольогічної Академії у Варшаві ординує від 15. січня 1938 р. в хоробах устної ями і зубів С Т Р И Й, ВУЛ. 3. МАЯ 12.

Хірургія стоматольогічна, техніка дентистична, регуляція кривих щок і зубів.

Д-р Дм. Левицький заявив, що забирає голос тому, бо його роблять батьком теперішньої нормалізації. З обуренням відкидає закид, як негідний, немов би опозиція була деструктивним елементом. В опозиції засідають люди, які у праці для народу посивіли. Опозиція є таксамо конструктивна, як кожна інша здорова політ. акція. Опозиція виконала свою ролю вже хочби тим, що заставила народні маси призадуматись над теперішнім положенням. Вона впливає також на зміну тактики проводу, що видно хочби з того, що недавня промова пос. В. Мудрого в соймі підчас наради над будженом була таки дещо інша, ніж минулого року. З факту існування опозиції і польська сторона мусить призадуматись, чи можна далі перетягати струну. Далі промовець уважає, що нинішній Зїзд є українським соймом і тому дуже дивується, що вислів одного з промовців („це успіх нормалізації, що нам вільно ще жити") приняв дехто оплесками. В нинішнім моменті потрібна нам консолідація всіх наших сил, щоб дати відпір нечуваному наступові. Кінчить побажанням, щоб Зїзд дав почин до справжньої концентрації сил.

В. Ярмолюк (Рівне) жалується, що посли не цікавляться життям Волині, Полісся, Підляшя та Холмщини. Критикує теж українську пресу за її становище до Волині і мале зацікавлення до неї. Домагається, щоби представник централі УНДО приїздив бодай раз на місяць на Волинь, Полісся, Холмщину та Підляшя.

Пос. д-р Біляк вияснює, що „нормалізація" мала лише уможливити нам легальну боротьбу за свої права. Висловлюється за єдністю проводу УПР. та партії.

Відтак Зїзд приступив до ухвалення резолюцій. Зїзд взяв за підставу всі резолюції, зго-

НАЙДОГІДНІШІ УМОВИНИ

запевнює

Повшехний Заклад Взаїмних Обезпечень

при обезпеченню

ВІД ВОГНЮ, ВІД КРАДЕЖІ ІЗ ВЛОМОМ І ГРАБУНКОМ, ВІД НЕЩАСЛИВИХ ВИПАДКІВ, ЦИВІЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТИ УШКОДЖЕНИХ САМОХОДІВ (AUTO — CASCO)

Зголошення приймають:

ГОЛОВНИЙ ВІДДІЛ УМОВИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

ВАРШАВА, вул. КОПЕРНИКА ч. 36-40

Тел. 341-70, 523-05.

І ІНСПЕКТОРАТИ (ВІДДІЛИ) у всіх воєвідствах і повітових містах.

часі пускаються до Америки, зразу дає себе пізнати... з найнеприємнішої сторони. Не дивниця, що коли ранком виходимо на сніданок, докола чуємо тільки розмови про цю ніч і звіти з неї... На другий день довідуємося з корабельного часопису (він виходить щоденно і подає найсвіжіші відомости з цілого світа, передані на корабель радіом), що цієї неприємної ночі на Балтику лютував шторм, який наробив чималі шкоди на побережжях. Ніхто вже тоді не соромиться признатися до своїх „переживань": адже ж шторм наробив шкоди навіть на побережжях...!

Ранком маємо правдиву несподіванку: на повному морі доручають нам листи; один із них від неоціненої сестри Северини зі Львова, яка — „рутинована" заокеанська подорожничка — знала, що можна написати на листі „Доручити адресатові на кораблі „Батори".

Знайомимося з іншими пасажирами туристичної кляси (на нашому кораблі вона найвища). Всіх їх 70. Товариство назагал, цікаве: ті, що вперше пливуть до Америки, знають бодай половину, а то й цілу Европу. Англійська мова лунає скрізь; побіч неї і друга світова: жидівський жаргон, яким говорить меншинева група, що находиться і в цій клясі. Доречі: вона має в їдальні своє окреме „столове ґетто" з власною, кушерною кухнею, яку доглядає спеціяльний добродій ангажований постійно дирекцією лінії „Ґдиня—Америка".

Здалека видно берега. Борнгольм, потім Швеція. Під вечір — Копенгаґен, якого всі нетерпляче вижидають, щоб трохи змоямити ноги, чи пак: стануги ними знову на твердій землі. Пливемо ще не цілу добу, а вже такі думки... З автобусів, які стоять в порті, щоб обвозити охочих довкола міста, ніхто не користає: проміняти корабель, що хитається, на автобус, що трясе?! Ні, радше заблукати у незнайомих вулицях чужої столиці! Пускаємося в дорогу, орієнтуючися якимсь цілком загальним пляном міста, який находимо в розложених на кораблі данських пропаґандово-туристичних проспектах. Прийшовши під королівський замок Амаліенгоф, перед яким почесні вартові у височенних „бермицах" преспокійно фліртують зі знайомими (зрештою: хто зна?!) дівчатами, зустрічаємо ґрупу наших товаришів подорожі, які іншими вулицями потрапили на те саме місце. Серед неї молодий корабельний капелян, який знає Копенгаґен: він перебирає дальший провід і показує вам все те, що в двох вечірніх годинах можна побачити. Бачимо музей Торвальдсена з чудовими малюнками на всіх зверхніх стінах і алеґоричною ґрупою Пеґазів нагорі (ідентичну знаємо з „Бранденбурґен-тор" у Берліні та з Великого Театру у Москві!), подивляємо чудовий ратуш і одноголосно рішаємо, що він кращий від празького, вступаємо і на головний двірець, де все блистить від чистоти, порядку та організації, врешті оглянувши ще декілька прегарних крамничних вистав у „Магасін ду Норд", при яких скоро перераховуємо всі ціни на краєву валюту, вертаємося на корабель. Як жалко, що так скоро! Тепер перед нами сім днів плавби; найближчий порт — Галіфакс у Канаді.

Всім своїм ВП. Покупцям
побажання
ВЕСЕЛИХ СВЯТ і ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
пересилає
Дирекція „МАСЛОСОЮЗУ“

лошені пос. В. Мудрим і пос. В. Кузьмовичем, а переголосував тільки спірні точки: програмову й організаційну, з тим, що програмову приняв, а справу відділення проводу УНДО від УПР передав на вирішення Центральному Комітетові.

Після того приступлено до вибору членів Центрального Комітету, якого число Зїзд збільшив з 50 на 65 (разом із заступниками).

Великі Вечерниці
СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ
І СЕКЦІЇ АДВ. АПЛІКАНТІВ
26. лютого 1938
В САЛЯХ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

НОВИЙ ЦЕНТРАЛЬНИЙ КОМІТЕТ.

1) Д-р Баран Степан, Тернопіль; 2) д-р Біляк Степан, Львів; 3) Бараник Василь, Заліщики; 4) д-р Брик Іван, Львів; 5) д-р Безпалько Володимир, Золочів; 6) Баранова Блянка, Львів; 7) д-р Бих Микола, Станиславів; 8) м-р Бачинський Василь, Львів; 9) Великанович Дмитро, Львів; 10) д-р Волошин Михайло, Львів; 11) д-р Витвицький Степан, Дрогобич; 12) д-р Гринів Михайло, Бучач; 13) інж. Гладишовський Олександер, Лісько; 14) Гораль Петро, Борщів; 15) д-р Загайкевич Володимир, Перемишль; 16) о. Землинський Микола, Львів-повіт; 17) д-р Карпевич Богдан, Рава Руська; 18) радн. Кобринський Володимир, Коломия; 19) Козубський Борис, Кремянець; 20) Кузьмович Володимир, Львів; 21) о. прал. Куницький Леонтій, Львів; 22) дир. Кузик Степан, Львів; 23) д-р Левицький Дмитро, Львів; 24) сен. Луцький Остап, Львів; 25) д-р Лисик Павло, Журавно; 26) д-р Макарушка Любомир, Львів; 27) д-р Марітчак Олександер, Львів; 28) Мудрий Василь, Львів; 29) Макарушкова Евгенія, Львів; 30) д-р Могильницький Роман, Рівне; 31) Малицький Микола, Шляхтинці пов. Тернопіль; 32) Максимович Антін, Борислав; 33) д-р Німчук Ів., Львів; 34) д-р Николайчук Микола, Надвірна; 35) о.Онишкевич Степан, Куповичі п. Рудки; 36) д-р Охримович Дамян, Стрий; 37) Островський Володимир, Луцьк; 38) інж. Павликовський Юліян, Львів; 39) Пісецький Олександер, Грималів п. Скалат; 40) Пеленський Зиновій, Львів; 41) Радловський Орест, Львів; 42) Рочняк Олександер, Замостє (Холмщина); 43) д-р Свістель Франц, Львів; 44) Стефанівський Михайло, Львів: 45) Сіяк Остап, Тернопіль; 46) о. Татомир Юліян, Лужок Гор. (Старосамбірщина); 47) інж. Творидло Микола, Львів; 48) Тершаковець Гриць, Якимчиці (Комарно); 49) Терлецький Омелян, Львів; 50) Целевич Володимир, Львів.

Заступники: 1) д-р Блавацький Василь, Сянік; 2) Галібей Михайло, Львів; 3) Голіян Роман, Львів; 4) о. Ганас Роман, Зборів; 5) м-р Навроцький Степан, Перемишль; 6) д-р Перегінець Антін, Станиславів; 7) Паарова Іванна, Яворів; 8) о. Пшепюрський Андрій, Мостиська; 9) Процишин Ярослав, Львів; 10) Петрик Петро, Львів; 11) Пеленський Зенон, Львів; 12) д-р Селезінка Ярослав, Радехів; 13) Тарнавський Ілярій, Самбір; 14) д-р Хомінський Лев, Сокаль; 15) Хомінський Олекса, Львів-повіт.

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
бажає своїм ВП. Клієнтам
„КОНФЕНЦІЯ“ — ЛЬВІВ, ЛИЧАКІВСЬКА 1.

Партійний Суд: 1) о. мітрат Базюк Олекса, Львів; 2) д-р Блажкевич Іван, Дрогобич; 3) інж. Герасимович Гриць, Косів; 3) д-р Горбачевський Антін, Чортків; 5) д-р Гижа Іван, Львів; 6) інж. Дутка Володимир, Станиславів; 7) Колтунюк Ярослав, Львів; 8) д-р Перфецький Роман, Львів, 9) о. Федевич Іван, Турка н. Стр.

ДРУГИЙ ДЕНЬ ЗІЗДУ.
ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ РЕФЕРАТ І ДИСКУСІЯ.

Другого дня відбувались дальші наради Зїзду в салі „Української Бесіди“. Нарадами проводив сен. О. Луцький. Одногодинний реферат про основну реорганізацію партії УНДО виголосив адв. д-р Франц Свістель, висуваючи тези: масового членства, призбирання фондів на масову політичну акцію у краю, поширення преси і т. д. Над рефератом розвинулась річева дискусія, в якій забирали голос: адв. д-р П. Лисик, д-р Могильницький, ред. З. Пеленський, дир. Похмурський і м-р В. Жовнір.

КОЖНА СВІЧКА вироблена в нашій фабриці має ВИТОПЛЕНИЙ ЗНАК „КЕРОС“, а ліпші якости свічок ще й знак до якої сорти належить.

ПРОСИМО ПЕРЕКОНАТИСЯ, чи свічка, якою світите на Святий Вечір є ПРАВДИВОЮ свічкою „КЕРОС“.

СВІЧКИ БЕЗ ЗНАКУ „КЕРОС“ не є вироблені в нашій фабриці.

Фабрика свічок „КЕРОС“

ВИБІР ГОЛОВИ УНДО.

В год. 1-ій **а**полудне председник перервав наради Зїзду на 1 годину. У міжчасі відбулось засідання Центрального Комітету УНДО при участи 43-ох членів (і заступників). Центр. Комітет не мав змоги вирішити справи розділу проводу УНДО від УПР. **Головою партії вибрано пос. В. Мудрого** (34 голосами). Вибір Президії і Секретаріяту відложено до чергового засідання Центр. Комітету.

Від год. 2-ої пополудні відбувалася ще далі дискусія.

Після ще кількох промовців закінчив Народній Зїзд піднеслою промовою сен. Луцький.

По його промові відспівано національний гимн. Зїзд закінчився в 4. годині.

за зол. 340 готівкою або призавдатку зл. 24 на 15 рат по зл. 24 то зл. 7 обводова висока кляса супергетеродина PHILIPS Super 4-38 A

ВАСИЛЬ ТКАЧУК.

Ніч у горах.

Бувають ночі важкі, як брила олива, холодні, як кригв леду, що годі заснути. В такі ночі людина задивлена в таємну височінь читає сріблом писану місяцеву казку про вічні мандри по просторах.

Кожний мабуть у свому житті має таку ніч. Кожний бодай раз є П любком.

Я нині теж любок ночі.

Проміняв солодкий сон за П сріблистий усміх, за чашу пянкого гірського трунку; проміняв за китицю пестощів.

Гей, друзі! Ви певно сидите в душному барі й приглядаєтеся „програмі“. Вам певно подобається гнучкий стан прімабалеріни кавярняної ревії і вабливий П танець. А зараз по програмі просите П до танґа із східним мотивом і замовляєте помаранчівку. Ви милуетеся П усміхом, вам подобається, що вона „своя жінка“, що гостро прошибне вас зором, зухвало зміряє вас поглядом, а потім закине голову взад і засміється байдужно.

О, друзі міщухи!

Покиньте східні танґа і прімабалеріни, плюньте у помаранчівку і приїжджайте сюди в Карпати, — я запрошую вас до себе.

Я не дам вам „мартеля“ ані навіть „закропленої“, але не я тут господар, а природа. Приїдьте тільки на одну ніч у горах.

...Місяць на синьому папері неба безупинну пише свою казку, а потім жмут білих листків розкидає по землі.

Стою на високій каменюці. Під ногами вється річка я рухливими хвильками, що ніби розпещені малі котики бавляться і уваги не звертають на небезпеку, — не бачуть понурої каменюки

Ще ніби сміються, буцім-то ловлять себе, завертають, утікають — ще хвилину пісню життя співають — потім у розгоні зударяються з твердочолим каменем і з пискливим ячанням розбиваються — слід по них щезає.

З віддалі пливе багато ще хвильок, але вони уважно оминають немилосерний камінь і долів річки розспівані — несуть пісню.

Одна несе смутну пісню полонини, що тужить за вівцями і їх „ватагом“, — полонина в білім рядні завнта лежить і двигає на своїх плечах холод місяця і гнів неба.

Друга хвилька несе пісню кичер. Вона така буйна й золотиста, як і ті мешканці П.

Третя несе пісню темних, грізних лісів — таємну й лячну пісню про чугайстирів і пламети.

Четверта хвилька несе пісню села — гуцульських хатин. Це пісня скарги, що їм „заступають світа“ високі пансіони.

П'ята двигає пісню легінів хороших; груди в цих легінників, як дзвінкі ковані їх топірчики...

Ще чути потугу співанками звеличаних, топірями змальованих, переказами оставлених гір. Ще чути гомін колишої віри, сили, помсти, завзяття гуцульської душі — що гомонить і манить, як та даль, що я П довлю очима — та срібна даль, що зворами гір несеться Бог зна куди.

І чути твердий і гордий хід гуцулів і дужий помах топірця — тай чутно бистрі й смілі слова — рідні, барвисті слова.

А місяць пливе, як біла качка по тихому ставі А зорі переморгуються іскорками.

Грізна й ненависна ніч проходить. Проходить мовчки й лукаво, суворо і таємничо. Твердо ступає по скалистих хребтах гір і скочується у темно-чорніські провалля, як пантиця. На дні ніби шипить люто, наче погрожує, але вилізти вже негодна.

Так, друзі мої, мені тут ніч проходить. Признаюсь вам, що волію слухати грізної розмови ночі із лісами та горами, як найпестливіші слова нашмінкованих жінок, волію послухати пісні бору, річок, стрімких шпилів, як „Танґа омани“, „Сексапіль“, „Тільки на те“, я, друзі, волію бачити танець пянких смерік, та божевільний „аркан“ вітру, як „танець крокодиля“, танець еспанки, та помаранчівок з цитриною на пяному столику.

Запрошую вас до себе. Беріть зі собою, що можете: лещета, светери, термоси, ковбаси і всі солодощі фірми Бачевського, взаміну за це все покажу вам ніч у горах. Все, що привезете зблідне з тим, що тут побачите. Овіє вас подих, що обновить вас і в місті, міщухи засиджені та засуджені!

Дора.

Чай-кава
E-W-I-G
упріємнять свята

Католицька Церква в Польщі.

ПРОТИ ДЕРЖАВНОГО ТОТАЛІЗМУ І ЛІВИХ ТЕЧІЙ.

В 1936-ому році відбувся у Ченстохові перший польський пленарний церковний Синод, якого постанови затверджені Апостольською Столицею саме тепер проголосили. З тих постанов дуже цікаві ті, що торкаються державного ладу та усяких суспільно-політичних ідеольогій.

Одна з тих постанов каже: „Так духовні як і світські католики виконуватимуть льояльно обовязки громадян польської держави згідно з католицькою етикою, виявляючи відповідну пошану правній владі та зберігаючи закони." Але зараз після того: „Треба протиставитися фальшивим політичним доктринам, згідно з якими всі ділянки життя повинні підлягати владі і контролі держави так, що підлягав їй навіть справи совісти, влада католицької церкви як теж без винятку всі права родинець, родин і громадянства."

Тут важко збагнути, як Синод уявляв собі становище католика, що хотів би виконати обі наведені постанови на випадок, якби мав до діла з тотальною владою, про яку мова у другій постанові.

Правда, чергова постанова справу трохи вияснює. А саме: „католики повинні брати якнайчисленнішу участь у формуванні і направі суспільних відносин згідно з засадами справедливости й любови." Та найчисленніша участь католиків у формуванні і направі суспільних і політичних відносин малаб забезпечити державу перед тотальним ладом, проти якого **католицька Церква недвозначно застерігається.**

Синод виступив дуже гостро проти всяких **скрайніх суспільно-політичних течій.** Дотична постанова каже: „Не лицює належати, підтримувати ані співпрацювати з сектами, масонерією, соціалістами ані іншими організаціями, всеодно явними чи тайними, що відносяться ворожо до Церкви і суспільного порядку або поширюють релігійну байдужність."

В особливий спосіб Синод взиває католиків **щоб пильно вистерігалися комунізму,** що є найбільшою заразою сучасного світу, та щоб усіми способами поборювали і комуністичну пропаганду і гасла бурення релігії, поширювання ненависти й нищення усякого суспільного ладу.

70 ЛІТ ІСТНУВАННЯ
це найкраща гарантія забезпеки
КОМУНАЛЬНА КАСА ОЩАДНОСТИ міста СТАНИСЛАВОВА
в СТАНИСЛАВОВІ, ВУЛ. П. О. В. (давніше Казимирівська) ч. 14.
Заснована в році 1867. — Приймає вклади на ощадностеві книжочки починаючи від 1·— зол. **Домові скарбонки видаємо даром.** — Удільємо кредитів на догідних умовинах і подагоджуємо всі банкові чинности. — ГАРАНТІЯ Громади міста Станиславова і Гарантійного Фонду всіх Ощадностевих Кас в Польщі — запевнюють речинцеву виплату вкладів.

Сенат відкинув законопроект про знесення охорони льокаторів.

На останньому засіданні сенату прийшла на порядок дня справа урядового законопроекту про постепенне знесення закону про охорону льокаторів. Вивязалася широка дискусія, в якій кількох сенаторів промовляло проти знесення охорони льокаторів. Промовці мотивували своє становище тим, що тепер ще занадто нервові часи і взагалі не пора виходити зі справою знесення охорони льокаторів, а з другого боку особливо у великих містах панує така мешканева нужда і такий фатальний здоровний стан, що перш за все треба розвязати мешканеву проблему, а до того часу справа знесення охорони льокаторів не може бути актуальна.

Не вважаючи на те, що урядового законопроекту гаряче боронив віцеміністр Хелмонський, сенат 42 голосами проти 24 відкинув законопроект.

ЩИРІ ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ
шлемо всім нашим Клієнтам
ДІМ МОДИ
гуртівний склад блаватних товарів
Обслуга в українській мові.
ЛЬВІВ, ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ГОТЕЛЬ

Соймова комісія радила над законопроектом

ПРО УСТРІЙ АДВОКАТУРИ.

На соймовій правничій підкомісії обговорювали законопроект про устрій адвокатури. Зголошені поправки комісія відкинула. У справі допускання до адвокатури референдарських адміністраційних урядовців комісія ухвалила, що ті урядовці мусять скласти адвокатський іспит і мати суддейський іспит та судову аплікацію. Час референдарської служби урядовців Прокураторії піднесли з двох до трьох літ.

Що торкається відмови впису на адвокатську листу підвищено речинець до вношення зажалень з одного на два місяці та ухвалено, що брак повідомлення про впис на адвокатську листу продовж трьох місяців треба уважати за відмовну відповідь.

Нові воєводи.

Крім тернопільського воєводи іменував президент ще воєводів: люблинського (Ю. Тарнекура), білостоцького (Г. Осташевського) та краківського (Й. Тимінського). Всі вони дотепер виконували обовязки воєводів як віцеводи.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

З Різдвом Христовим, з Празником великим вітає Вас, Українські Громадяни й Громадянки, Рідна Школа тими чарівними словами, що пригадують молодече минуле й родять надії. Надії на життя нове. Але це мало надії словом підтримувати; підтримаймо їх ділом, закріпім їх охотою жертви. Щойно тоді надія розквітне ясним квітом і доспіє овочем цілющим.

Стільки проспіваних коляд з нагоди Різдва славить цих царів, що дари принесли Новонародженому Дитяти. Відновім згадку про цю велику Тайну, що склалася в містечку Вифлеємі та принесім і ми наші щирі різдвяні дари нашим українським дітям, що живуть світлом науки Рідної Школи, що дихати будуть її духом.

Ця Рідна Школа — то збірник нових творчих сил для української нації, що громадить засобами молодечої енергії та справляє її в одну точку, в ясну провідну Зорю.

Для тієї Рідної Школи не тільки наші думки й серця, але зложім для неї щедрий наш дар; на користь нашим дітям і народові, на славу Новонародженого Вифлеємського Дитяти!

Головна Управа Рідної Школи.

Фабрична складниця опон
„MICHELIN"
у Львові, Пасаж Міколяша, Тел. 206-39.
поручає невірнанні опони, душі, тодоки, перстені та інші частини і акцесорія гурт і роздріб

Це треба вже раз перевести!

У звязку з теперішніми святами й особливо з недалеким святом Богоявлення хочемо пригадати справу, що її широко обговорили ми у вступній статті („Діло", ч. 146 з 6. липня м. р.). Це справа участи нашої інтелігенції в національно-релігійних маніфестаціях.

Ми пригадували тоді прикладово, як виглядають такі національно-релігійні маніфестації, напр. щорічне свято Божого Тіла, у поляків: „у процесії беруть участь не тільки всі найвищі державні та самоуправні достойники, але й масово польська інтелігенція, яка не суне у процесії столоченою юрбою, лише йде впорядкованими рядами, маніфестуючи свою силу та тісну гармонію між Церквою і народом у всіх зовнішніх прилюдних виступах."

У нас — нікуди правду діти — завелася погана звичка: не доцінювати такі національно-релігійні маніфестації. Особливо, а може навіть тільки серед інтелігенції. Чому ні! Подивитися на те, як поважними й численними рядами йде якийсь український похід вулицями Львова, то ми любимо; захоплюємося масою учасників, зразковим ладом. Але якось навіть на думку не прийде нам, що якби й ми самі і ті всі, що так як ми стоять збоку і тільки приглядаються, прилучилися до учасників походу чи маніфестації, — наскільки ця маніфестація булаб масовіша, величавіша! Не прийде нам на думку, що наш обовязок бути разом з усією масою українців, що йдуть у поході, чи беруть участь у національно-релігійній маніфестації, щоб той похід чи та маніфестація виявляли нашу силу, наш чисельний стан бодай приблизно такий, яким він справді є. Не прийде нам на думку, що ми нічого не втратимо на тому, коли ролю глядачів залишимо тим, що в нашому поході чи маніфестації участи брати не можуть. Навпаки.

Ця справа торкається з одного боку окремих громадян, з другого боку усіх, що належать до всяких організацій. Отож члени організацій повинні обовязково брати у таких маніфестаціях корпоративну участь. Це найважніша справа, бо це свідчитиме не про нашу масу, але про нашу організованість, що робить могутніше та величавіше враження. А саме на тому, щоб наша сила і наша організованість були відомі, нам повинно найбільше залежати.

Треба сподіватися, що найближче свято Богоявлення дасть нам добру нагоду, і у Львові і в цілому краю, дати доказ, що ми якслід допінюємо вагу наших національно-релігійних маніфестацій, тим, що у свято-йорданській процесії наша інтелігенція візьме не тільки масову, але й корпоративну участь. Правда, досі наші товариства брали таку участь, але бувало таке, що те товариство репрезентувало двох-трьох або найбільше кількох людей. А треба, щоб у таких випадках являлися всі члени товариства без винятку. І саме це ми повинні вже цього року перевести.

ПАЛЯС КІНО

ВЕЛИЧАВА ВІДЕНСЬКА ФІЛЬМА!
Найбільша кабаретова артистка найелєгантніших Мюзік-Гель
ЗАГАР ЛЕАНДЕР
друга по Греті Гарбо геніяльна шведка і найгрізніша її суперниця
в прегарній, ревіовій фільмі з дуже цікавим змістом п. н.
„Прем'єра"
ця фільма то правдивий козир.

Відмова дозволу Рідній Школі на прилюдну збірку.

Не зважаючи на всякі заходи, Рідна Школа не дістала цього року дозволу на прилюдну збірку з нагоди Різдва Христового. Воєвідські уряди мотивують свої відмови тим, що тепер переводиться державна збірка на „зимову допомогу". Не від речі пригадати, що в 1937. р. також була державна збірка на „зимову допомогу", а всеж таки Рідна Школа дозвіл на прилюдну збірку була дістала.

Одначе нема такого закону, щоб заборонив комунебудь з власного почину післати добровільний датоk на ту вельми заслужену і всім нам дорогу Рідну Школу. Про це повинен памятати кожний українець і кожна українка, про це повинні тямити всі українські товариства і підприємства. Про це повинні тямити в першу чергу також наші церкви та священники, які кожного року переводять традиційну коляду.

І ще одно: Рідна Школа зробила цього року українському громадянству милу несподіванку: розіслала кілька тисяч святочних і новорічних побажань на відомі адреси своїм дотеперішнім членам і добродіям. Не сумніваємося, що кожний громадянин чи установа сам пристосується до принятого звичаю і подякує Рідній Школі за побажання. Та з огляду на те, що цього року виїмково не дістала Рідна Школа окремого дозволу на прилюдну різдвяну збірку, найкраще буде, коли наші подяки вишлемо почтовими чеками.

—o—

ВЕСЕЛИХ СВЯТ
своїм П. Т. клієнтам
бажає
фірма ЛЕЩКІВ Львів, Коперника 2.

Вісти зі світа.

НАРАДИ РУМУНСЬКОГО ПРЕМІЄРА З ПРЕДСТАВНИКАМИ МЕНШИН.

Як подає „Капіталь", прем. Гога постановив відбути нараду з представниками всіх румунських національних меншин та познайомити їх зі становищем уряду до меншинних питань.

Окраси на Ялинку

ЖИДИ ПРОДАВАЛИ СВАСТИКУ.

Букарештенська поліція перевела облаву на людей, що нелегально продавали свастику — значок національно-християнської партії. Між арештованими є 2-ох жидів.

ЯПОНЦІ ЗАНЯЛИ СУФУ.

Як подають з японських джерел, японці йдуть вперед по обох боках залізничої лінії Тієнтсін—Пуков і вже заняли місто Суфу. Вони мабуть почали велику офензиву між залізничими лініями Тієнтсін—Пуков і Пекін—Ганков. Китайці поспішно відступають на Єнсуфу.

ЄГИПЕТСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАЛИ.

Єгипетський уряд розвязав парлямент і заповів нові вибори, на основі нового розподілу виборчих округ.

Згідно з єгипетською конституцією, нові вибори мусять відбутися до двох місяців; відложити їх можна хіба на випадок заворушень, які загрожують безпеці держави.

НАПРУЖЕННЯ НА СОВІТСЬКО-ТУРЕРЦЬКОМУ ПОГРАНИЧЧІ.

Недавно большевики перевели поважні фортифікаційні праці у Вірменії, на турецькому пограниччі. Плями тих укріплень мабуть пропали, 5-ох червоних старшин втікло до Туреччини.

Большевицька влада перевела чималі арештування в Ериванї, зокрема серед тамошньої залоги, та заждала від Туреччини видачі втікачів, але ангорський уряд відмовив. Це довело до напруження совітсько-турецьких взаємин. Турецьку мистецьку виставу в Москві відложено на необмежений час.

„ТАРАС БУЛЬБА" і БУРЖУАЗНІ НАЦІОНАЛІСТИ.

Московська „Правда" атакує київську оперу, яка виставила „Тараса Бульбу", бо ця опера — на думку „Правди" — „ідеалізує польських інтервенціоністів". У виставленні „Тараса Бульби" обвинувачує „Правда" „буржуазних націоналістів і фашистівських агентів" Любченка, Хвилю і б. директора театру Яновського. „Правда" стверджує, що оперу „Тарас Бульба" виставлено тепер без поправок шефа мистецького виділу при раднаркомі УССР та домагається чистки київської опери від „ворогів народу".

(ПАТ).

купуємо тільки

ЗАВДАННЯ СОВІТСЬКИХ ПОСЛІВ.

До Москви зїзджаються посли до верховної ради, що збереться 12. ц. м. Вони здебільша привозять зі собою письменні інструкції щодо праці в законодатній палаті. Більша частина тих інструкцій звучить: „Оповіджте верховній раді про щасливе життя, яке створив для нас товариш Сталін". (АТЕ.)

ЗАВІСЯТЬ РОСІЙСЬКІ ЧАСОПИСИ В БАСАРАБІЇ, БО ТАМ НЕМА МОСКАЛІВ, ЛИШ УКРАЇНЦІ.

Румунський уряд задумує завісити російські часописи, які виходять у Басарабії, бо там немає російської меншини, лиш українська, а російські часописи читають лише жиди.

Крім того завішено низку часописів, які появлялись у німецькій мові в Чернівцях, один мадярський у Теманкарі та 4 румунські в Ясеах.

ЯПОНЦІ ВИСУВАЮТЬ НОВІ УМОВИНИ ЗАМИРЕННЯ?

З Ганков прийшла вістка, що в околиці Вілля Стар дійшло до дуже завзятих боїв. Обі армії йшли до наступів, які не дали висліду з огляду на важкий терен і маси снігу.

ВП. ЛІКАРСТВО ВЕСЕЛИХ СВЯТ бажає
Олександер МАЦЯК ЛЬВІВ, ВАЛОВА 27. Тел. 116-60
СКЛАД ЛІКАРСЬКИХ ІНСТРУМЕНТІВ.

РУМУНКИ НЕ МОЖУТЬ СЛУЖИТИ У ЖИДІВ.

Міністр праці заборонив жидам приймати до служби румунок, які ще не покінчили 40. року життя.

НОВИЙ ЗАСІБ ПРОТИАРАБСЬКИХ РЕПРЕСІЙ У ПАЛЕСТИНІ.

Британська влада Палестини вживає нового способу проти арабських повстанців. Вона вимагає від визначніших громадян сіл і містечок, щоб вони виявили місце побуту своїх співгромадян, яких підозрівають в участи у партизантці. Особи, що цього не зроблять, відповідатимуть за чинну участь у партизантській акції; їм сконфіскують майно та евентуально поставлять їх під полевий суд.

ЛІКАР
ВОЛОДИМИР ЛАЗОРКО
ординує у внутрішніх недугах
ЛЬВІВ. ВУЛ. МУЧНА 10 (бічна Личаківської).

ВІДРУМУНІЗУЮТЬ ПРІЗВИЩА.

Як подає румунська преса, уряд розглядає законопроєкт, на основі якого всі особи, що мали нерумунські прізвища і змінили їх на румунські, мають знову вернутись до своїх давних прізвищ.

ХОСЕННИЙ ЗАКЛИК!
СВЯЩЕННИКИ!
Не купуйте богослужебного вина одинцем. Замовляйте його гуртом в бочці Вас кільнох або кільканацятьох. Це економічніше і хосенніше для Вас. Вино в оригінальній бочці є більш повноартісне, здоровіше і тільки таке, правдиво виноградне, може доставити Вам українська гуртівня
фірма заприсяжена для достави богослужебних вин
ЛЬВІВ, вул. ЛИСТОПАДА 61 — ТЕЛ. 285-24.

По широкому світі.

Литовська державна рада предложила урядові до затвердження законопроєкт про безпеку держави.

СССР повідомив Литву, що припинює дальшу імміграцію литовців до Біробіджану, бо там вони вели шпигунську акцію на користь Японії.

Б. британський премієр Льойд Джордж був на обіді у князя і княгині Віндзору.

Грецький наслідник престолу кн. Павло женить ся в неділю з британською княжною Люізою, яка вже виїхала до Атен.

Британський міністр закордонних справ Іден виїхав з жінкою до Каїр, де проведе час до половини січня.

Норвеський емісійний банк обнизив дисконтову стопу з 4 прц. на 3 і пів прц.

В Абісинії отворили італійці 77 шкіл для туземців; у Гаррарі та в Гірені основано мусулманські вищі школи, у Вобре — ремісничу школу.

у „Фортуні Новій"

Британські міністри видвигнули проект незалежної жидівської держави у рамах британської імперії.

Німеччина відібрала дебіт великому католицькому щоденникові „Ля Круа", що вважається півофіціозом Ватикану.

Румунський король виїздить 26. ц. м. до Льондону, де проведе 5 днів як гість англійського короля.

Приємно проведете всі Свята при знаменитих українських радіоприймачах з фірми
„АТОМ"
СТРИЙ. ВУЛ. КОСЦЮШКА 22
(власник інж. Юліян Гошовський)
Всім нашим ВШ. Клієнтам бажаємо
„ВЕСЕЛИХ СВЯТ".

Післати коляду Рідній Школі — це святий обовязок кожної української установи й кожного українця.

Літературна сторінка.

Нелегке рішення.

Нелегку принціпіяльну справу будуть мусіли вирішити цього місяця члени журі „Т-ва письменників і журналістів" у Львові, що мають призначити нагороду за найкращу повість за рік 1937. Ця принціпіяльна справа торкається питання, чи кандидатами до нагороди можуть бути автори, які видають продовження вже раз початого твору або дають покищо тільки перший том початої повісти. Саме серед повістей з минулого року є такі твори. Вслід за цим виринає ще друге питання: чи автори недавно нагороджених творів можуть дістати вдруге нагороду, коли нові їх твори не дуже ріжняться від раз уже нагороджених.

Відомо, що при спортових змаганнях кожного року може першу нагороду здобувати той сам, коли його осяг вищий за осяги інших. Одначе літературні твори не можна мірити так автоматично і механічно, як успіхи фізичні, що для всіх очевидні. Саме тому члени журі, що засідають у ріжних установах віддавна не беруть на увагу авторів уже раз нагороджених.

На це можна відповісти простим аргументом, що у великих літературах, де є сотні авторів є слава Богу кого нагороджувати і нема потреби вертатися до тих самих імен. У нас, коли взяти для прикладу минулий рік, число кандидатів таке невеличке, що коли відокремити зпоміж них уже нагороджених або авторів щойно початих творів, то не буде між ким вибирати. Не треба теж відбирати заохоти авторам уже нагородженим, щоб „ставали до конкурсу" що-року. Цей мотив грає у нас чималу ролю.

Справа — досить складна і не хочемо її тут розвязувати. Члени котрі на святах матимуть кілька днів часу до надуми і можуть собі для розваги це питання перебалакати в гурті знайомих між чаркою вина, що може бути символом надхнення і куснем індика, що може бути символом нагороди.

Повість про рабську службу революціонерів.

ПОВІСТЬ Ш. ПЛІНІЄ ЛАВРЕАТА „АКАДЕМІЇ ГОНКУРІВ".

У коротких телеграмах щоденної преси дня рядки заняла недавно звістка, що „нагороду Гонкурів" дістав цього року Шарль Пліні. Коли того самого дня телеграми сповістили про велику перемогу японців та еспанців, то ці перемоги затруться швидше в памяті читачів, ніж перемога нового, вчора ще невідомого письменника. Пліні бодай десять років буде триматися своїм успіхом.

Він видав досі дві повісти — одну велику минулого року „Подружні пари", другу цього року „Фальшиві пашпорти". Остання, що завважила на його нагороді дала вже привід до гострої виміни думок у ріжних критиків. Комуністи підняли крик, що Академія Гонкурів відзначила свідомо (очевидячки з політичною метою, бо в них усе є політикою!) твір зрадника робітничої кляси. Хто не чув би таких голосів — міг би мати враження після лектури „Фальшивих пашпортів", що навпаки — має перед собою законспірованого комуніста, який хитро за літературною формою змалював героїв большевицької революції. Шарль Пліні дуже живо цікавиться суспільними справами. Але як інтеліґентний письменник заявив ясно в інтервю після нагороди, що вважає за необхідне, щоб повістяр залишався поза кулісами дій, яку змальовує і не звертав увагу на себе зі шкодою для своїх дієвих осіб.

Шарль Пліні — автор із зовсім новим іменем у французькій літературі, хоч він має вже за собою 13 книжок. Більшість із них (9 томів) це поезії; один том („Знищені постаті") — новелі і один есей „Міра нашого часу". Передостання повість „Подружні пари" вже була звернула на нього увагу минулого року своєю психольоґічною аналізою — небуденною, хоч і не такою, щоб її можна протиставляти іншим великим сучасним французьким повістярам. А проте члени Академії Гонкурів залюбки відзначують письменників „нових", цим разом вони горді, що дали вперше перевагу — бельґійцеві.

Ш. Пліні вибрав дуже сміливий сюжет, майже актуальний. Цей сюжет звязаний безпосередньо з вибухом еспанської революції і масовими розстрілами у Совітах, де Сталін чи пак Комінтерн не вагається висилати на смерть своїх найвірніших і найактивніших учорашніх партійців. Повість задумана в такому дусі, щоб ніодин читач не міг зробити авторові докір у тенденції. У тому дусі він пішов аж так далеко, що неодин зможе мати враження тенденції комуністичної. Можна уявити собі, що якби Сталін упав і у Совітах прийшла така хвиля ненависти проти нього, як в офіціяльних колах тепер панує ненависть проти Троцького, то большевики могліб перекласти книжку Пліні як одну з тих, що має ідеольоґічно зміцнювати духа комунізму. Неодну таку „буржуазну" повість вони використовують уже тепер для пропаґанди, попереджуючи їх „відповідними" передмовами.

Повість Пліні нагадує своєю атмосферою нагороджену „Ґонкурами" кілька років тому відому повість Мальро „Людські умови". І тут, як там героями повісти є революційні фанатики, що готові для ідеї йти на найгірші злидні і навіть смерть. Пліні ставить у повісти проблему, яка мусіла виринати перед неодним революціонером: чи можна служити революції без огляду на те, чи її хід побудований на правді. Головний герой покидає ряди борців — своїх довголітніх товаришів саме тому що бачить, як люди при владі готові висилати на смерть своїх партійних товаришів навіть тоді, коли знають, що вони невинні. Ідеї, що ціль виправдує засоби протиставлена ідея що не можна будувати діяльности на брехні, навіть, якби йшло про те, щоб берегти цю ціль від загибелі.

У цьому саме ріжниться західньо-европейський світогляд від азійського, де сліпа віра і безоглядність наказам влади заступає світогляд. Большевицькі володарі для Пліні мають усі риси японських фанатиків, що роблять собі гаракірі для доброго прикладу.

Відомий французький критик Едмон Жалю у критиці на повість Пліні зазначив, що вона має неодну недостачу. Є тут вчинки психольоґічно недорозвинені, деякі ситуації майже повторені, не всі постаті зарисовані досить виразно. Все, те, що французька повість виробила собі технічно за століття, майже знехтоване в користь „безпосередности". Не дурно Пліні вважає Достоєвського недосяжним зразком повістяра, тим, чим є Шекспір для театру. „Фальшиві пашпорти" це тільки в мініятурі поруч Достоєвського — криміяльно-психольоґічна повість. Вона дуже нерівна і залита лірикою, хоч проявляє енергійну людину з ясним поглядом на світ.

м. р.

Літературна хроніка.

ЗБІРНІ ТВОРИ НОРВІДА.

Між великими польськими романтичними поетами Ципріян Норвід займає виїмкове місце. Деякі критики ставлять його вище від офіціяльно признаної величини Красінського, інші находять у ньому глибину більшу від ідей Міцкевича та Словацького. Норвід умер забутий, його рукописи були розсіяні. 26 років тому почав збірне видання його творів відомий критик Зенон Пшесмицький (Міріям) і видав усього 4 томи. Щойно тепер відоме варшавське видавництво „Каса ім. Мяновського" заповіло повне видання творів поета; появилося чотири томи: том III-ий і IV-ий драми, том VIII-ий і IX-ий листи; у друку дальші. З 816 нововиданих листів поета, половина появляється вперше.

НОВА ПОВІСТЬ БІЛЛІНҐЕРА.

Німецький повістяр Ріхард Б'ялінгер, автор славної „Разгнахт" дав нову повість „Дас фершвінте Лебен", де знову введені мотиви із світа надмиселового. Повість починається вовсім реалістично — шкільний сказун-вершник Педро Клінґсор тратить свого улюбленого коня і в розпуці вертається додому на село. В'ін застає свою маму при смерти. Ця смерть спричинена якимись дівольськими штуками, бо циган, який домагається життя Педрової мами не переодягнений чорт. Педро заключує з чортом умову — дає йому свою душу за життя мами. Тимчасом уже за життя Педро не може жити спокійно на господарстві і видіє та не має змоги (через чорта) вернутися до пирху. Автор уміє перемішати реальне життя з фантазією так, що ми забуваємо про ролю надприсловних сил у житті людини. Провідна думка, якто людина в'ідірвана раз в'ід рідної землі не може в ній заукоренити корінни змальована тут з великою силою, а проте читач не зовсім добре розуміє, навіщо автор потребував ан фантастичного елементу, щоб сказати те, що знає і бачить. Фавстовий мотив не так-то легко повторяти з успіхом.

РІВНИКОМ ПО АФРИЦІ ТА АМЕРИЦІ.

Майже одночасно появилися в англійській мові дві книжки виписані мандрівниками, що об'їхали різни. Перша з них Патріка Бальфура „Льорди на рівнику" з вислідами студій совісного англійського журналіста, що цікавиться колоніяльними методами панування білих держав, земними багатствами Африки і психольоґією муринів. У дорогу в'ін узяв зі собою пятьдесять долярів, щоб перейхати від Ґвінейської Затоки через Камерун, Того, Анголю, Конго до Танґаніка. Він їхав вантажним возом і не нарікає на негоди. Бальфур дивує однотонність африканського краєвиду і ріжнородність населення. Населення стоїть на всіх можливих ступнях культури від кам'яної доби до насарізь модерних вибагів. Мурин скрізь в дитинною і досить л'ішивий, без сильної руки над собою не хоче працювати. Бальфур критикує занадто мягку свободолюбну поведінку англійського уряду. Франція висилає до колоній своїх найліпших людей. Друга книжка теж журнал'ста, але американського Негр-й Фарсова „Грішники у тропіках". В'ін в'ідбув свою подорож вовсім імпровізовано, шукаючи пригод. Вийде у Трінідад і зв'їдши обїхав Венецуелю, Панаму, Колюмбію, Еквадор, Перу і Чіле. Він оглядав усі закутники, де живуть бідаки та робітники і не вагався перед двобоями з їх убійчою спекою ані нестерпну висоту республік в Андах. Перед очима читача пересувається життя з усією своєю дикістю, еспанською конвенціональною традицією і американським безоглядними способами б'інесу. Фарсон змальовує мішанину рас, що не можуть дати собі ради м'ж собою, суспільно, ні з землею, на якій живе. Коли він спитав одного південно-американського диктатора, чому він став диктатором, дістав в'ідповідь: „Така була моя лиха доля, не було нікого іншого на мому місці".

АНҐЛІЙСЬКІ ДАРУНКИ ПІД ЯЛИНКУ.

Дуже популярний тиждневик „Лі Ілюстрейтед Лондон Ньюс" приносить по-тижня огляд нових книжок. У передріздвяному числі маємо такий огляд з метою вказати на найцікавіші різдвяні дарунки. Все це книжки з останнього тижня себто такі, що їх загал іще не встиг собі придбати. Нема між ними повістей, оповідань або поезій; їх кожний англ'єць купує по вподобі, перехідячи вулицею або замовляє телефонічно. Прочитав новину і положив до шафи або подарував знайомому. Та ось книжки, які не кожний може купити собі без надуми — дорогі, спеціяльні... Імпресіоністи" з 117 кольоровими репродукціями творів Манета, Ван Ґонзалес, Моріоо, Піззарро, С'сслея, Моне-та, Ренуара, Ґоґена, Деґаса та інших, із вступом німецького історика мистецтва Вільгельма Уде „Малярі та індив'дуальність" з 182 кольоровими ілюстраціями Лєвінсона, американського знавця мистецтво і „бі-весмена. Книжка має на меті вказати на значіння індивідуальности мистця. „Шляхи птахів" Тальбота-Келлі з 72 ілюстраціями, де автор подає таємниці перелету птахів, способів, як літають та їх сили лету. „Бої з морськими потворами" Мітчелл-Гедиеса спомини з лови акул, морж'в, китів і великих великих морських тварин на карібейських водах з фотографіями р'дких водяних велетн'в. І там теж опис первісного життя дикарів у центральній Америці. Поруч таких книжок маємо п'ду іншу описів різних частин Англії і багато студій про пізни та сади з кольоровими ілюстраціями. Сам їх перелік заняв би кільканадцять рядків. Англійці дуже п'клуються природою і географією і книжок на ці теми в них появляється дуже багато.

Тільки найвищий геній може одночасно пророчити для майбутности і для б'ізнесу.

*

Паскаль при своїй математиці забував за біль зубів. Але нема літературної праці при якій можнаб не чути крику глупна.

*

У сучасній літературі помічаємо певницину тенденцію тораз-то нових видань вовсім р'зновідну до тораз-то більше поширених банальств; і тут і там та сама обридла вартости друкованого паперу.

*

Часом дивуємося, як автор, якого досі ми шанували за скромність може дозволити на грубу рекляму своїх творів. Та як він може виступити проти неї, коли продавши видавцеві рукопис, в'н відступив йому право до свого імени, своєї свободи і свого себелюбства?

Ф. Вандерем.

Українська молодеж! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіти"!

Економічний огляд.

ВОЛОДИМИР НЕСТОРОВИЧ.

Чужий тоталізм і наше господарство.

Найновіші події в Румунії, а саме прихід до влади націонал-християнської партії з її гаслом „Румунія для румунів" заслуговує на нашу пильну увагу не тільки тому, що там живе частина українського народу. Кинена новим премієром Октавіяном Гогою погроза в сторону жидів, що обсіли румунський промисл і торгівлю, в сторону картелів, тощо, та зовсім недвозначний натяк на фашистівські засоби, яких буде вживати тепер румунський уряд (інтервю з кореспондентом „Івнінг Стандард"), вказують, що **Румунія ввійшла в коло тоталістичних держав.** Згадка премієра в його „вірую" про псевдолегальність, яка затроювала життєві джерела Румунії, вказує на нову (від тепер) інтерпретацію конституції, яка ніби-то має залишитись непорушна, інтерпретацію, яка дозволить здійснювати доктрину тоталізму.

Для нас важне ось що:

В безпосередній близькости Польщі зявляється третій сусід, що в основу свого політичного і господарського устрою кладе всесильність і всевладність держави, та націоналізму, отже намагнетизований тоталізмом.

„МЕДОВІ" ЦУКОРКИ „ГАЗЕТ" з бжільною успішно лагодять хрипку і кашель.
„МЕДОВІ" ЦУКОРКИ „ГАЗЕТ" містять у собі найповажніші складники: мід, вітам. мучку і цукор, що зміцнюють організм.
„МЕДОВІ" ЦУКОРКИ „ГАЗЕТ" є ніжні, смачні і здорові, бо мають бжільний мід відомої вартости.

Оригінальні тільки з пчілкою і написом „ГАЗЕТ".

Не нам очевидно турбуватись тим, чи новим керманичам Румунії вдасться осягнути справді користи публичного характеру з доктрини, запозиченої за кордоном, чи не буде це тільки механічне прикладання теорій до тамошньої дійсности. Зате слушно можемо турбуватись тим, що тоталізм ширяться в світі немов пошесть. А є це доктрина, що дозволяє вдиратися безпардонно в приватне життя громадян і накидати їм плян дій, доктрина, що накладає державний примус і в усьому докладно закреслені межі.

29 митних границь існує сьогодні в Европі (перед війною 19) і всі вони є величезною перешкодою для народів в обміні їх природними багатствами чи плодами їх виробництва. Але ці перешколи існують тільки для матеріяльних дібр. Духові добра не платять мита (Ґоданкен зінд цольфрай) і треба аж такої драконської системи володіння, як системь большевицька, щоб можна було загал населення втримати в повній ізоляції від світу, до речі зі сумнівною вартістю її висліпів. На днях читали ми, що пасажири німецьких поїздів, що транзитом через Поморя їдуть із Німеччини до Данігу і назад, навіть гітлерівським піднесеним руки розагітовують Поморя...

В Польщі нема досі чітко зарисованої політично - господарської думки, що кормилась би соками власного ґрунту. Те, що є, — це плавба між берегом лібералізму і берегом тоталізму. Проф. Вяч. Маковський, аналізуючи польську конституцію, коли вона зявилась, назвав Польщу **„суспільною державою"** („Паньство сполечне"). Колиж і приняти, що ця течія, якою плине державний польський корабель, є дійсно суспільницька, то нерав здається — хочби тоді, коли читаємо полемічні дискусії консервативного „Часу" і озонівської „Ґазети Польскої" на тему державного інтервенціоналізму й етатизму, не згадуючи інших, може і яскравіших проявів, — що цей корабель ближчий до тоталістичного берега, ніж до берега, де ще панує режім лібералістично-конституційний. І ось тепер, — коли окрилена досі Польща двома тоталістичними великодержавами, Совітами і Німеччиною, дістає ще одного сусіда з такою самою системою в політиці і в економіці, — слушно можна побоюватись за зріст у найближчому майбутньому впливів тоталістичної доктрини на уми польських громадян і відповідальних державних мужів.

Важко сказати, якого політичного і господарського устрою були би ми, українці, визнавцями в своїй більшости, колиб ми мали власну державу. Та як нація недержавна, як національна меншина, мусимо вважати тоталізм **системою крайне нам ворожою.** Ми мусимо бути з природи нашої ситуації **антитоталіґи.** Залишаємо на боці чисту політику і віру в польський парляментаризм. Ідемо нам на цьому місці про **економіку,** царину, в якій щойно на добре почався проявляти творчий дух українця, визволений з пересудів, що донедавна тримали його в господарському пасивізмі.

Не можемо очевидно бути фантастами і мріяти про поворот до засад чистого індивідуалізму, що його збудив колись ренесанс і розбудувала реформація та французька революція. Живемо в часах колективізму, суспільництва, коли то вільним порухам одиниці нерілко тільки потурають з уваги на її незаперечну творчу вартість, куди більшу, як у незаявленім стані. Але і в цій атмосфері нефальшованого суспільництва ми можемо зовсім добре бути господарсько чинні; чейже наша кооперація має наскрізь суспільницький, солідаристичний характер, а усуспільнений, себто по громадськи настроєний український купець, ремісник і промисловець може теж без шкоди для себе і для підприємчивого розмаху сповняти свої приватно-господарські чинности.

Але тоталізм — це щось друге, дарма, що й він має свої відміни (большевизм, фашизм, гітлеризм, ніппонізм), бо кожній доктрині надають **форму** люди, що є при владі. Зміст тоталізму, де він не був би, це те, що ми сказали: всевлада держави, її диктатура і примус в усіх комірках життя громадян, з усіми для них неслідками такого абсолютного обмеження прав і закреслення обовязків. У господарстві — це повна регляментація, що для ілюстрації, в дуже упрощеній формі можна би вказати на приблизну аналогію: в виробництві подібність зі сьогоднішнім плянтатором тютюну, а в торгівлі — зі сьогоднішним продавцем цього продукту.

Чи в таких обставинах можна думати про щораз буйніший зріст господарського активізму, що для нас, українців, має першорядну вагу? Чи можна тоді мріяти про дальшу перебудову суспільної структури нашого народу, що теж є одною з основних точок нашої національної програми? Ці питання не вимагають відповіди. Вони ясні. Уго Спіріто, італійський професор і визначний теоретик фашистівської економії, заявив з невинною міною, що фашизм „бюрократизує ввесь нарід, себто робить кожного громадянина державним функціонаром". Хіба не треба підкреслювати, **чим грізне для українців такий стан.** Через те ми мусимо бути антитоталісти, хоч би ми признавали тоталізмові, здійснюваному державними народами деякі вальори (напр. воєнне поготівля, щоправда коштом обниження життєвого стандарду громадян, мобілізація однодушности і громадської енергії, обмеження чужої господарської активности в самому краю, збільшення соціяльної опіки, ліквідація перероетів капіталізму, тощо). Чим більша свобода одиниці, чим більші залишки колишнього індивідуалізму в сучасному суспільстві, тим кращий клімат для творчости і вигадливости цієї одиниці і тим кращий теж клімат для національної меншини як в її плеканні та розбудові національних, зокрема господарських вартостей. В обставинах тоталізму клімат для національних меншин є найгірший, бо тоталізм може йти за голосом національної ідеї тільки пануючої нації. Він є не тільки однопартійний, але й одноідейний.

*) Говорячи тут про зміст тоталізму, маємо на увазі державний інтервенціонізм, посунений аж до обмеження свободи одиниці і застосування метод державного примусу в ім'я нац.-суспільних інтересів. У тому всі згадані вище відміни, отже комуністичний тоталізм і націоналістичні тоталізми подібні до себе, хоч далеко не ті самі. Однак не хочемо все в цьому разі уподібнювати комунізму з фашизмом в усіх його національних формах. Тут рівнині все-ж дуже помітні, починаючи від комун. безбожности, яку ніби то здійснює сьогоднішний тоталізм. — В. Н

На свята
ВИНА ТОКАЙСЬКІ, УГОРСЬКІ
тільки у винарні
MAGYAR CSARDA
Львів, 3. мая 11 А. Тел. 238-36
Відвідуйте нашу угорську винарню. 5—4

З нашої кооперації.

70-ЛІТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАЦІЇ

Першим почином української економічної організації у Східній Галичині у статутових кооперативних формах був „Банк русинський", оснований у грудні 1867 р. Хоч діяльність цього банку скінчилася сумно, все-ж від нього почався український кооперативний рух у Східній Галичині. Серед його основників були члени тодішньої української інтелігенції як головний митрополит Литвинович, радник Апеляційного Суду у Львові Юлій Лаврівський і ін. У грудні 1937 р. минуло саме 70 літ від заложення цього банку.

На Великій Україні початки української кооперації сягають 1866 р., коли то в жовтні того року затверджено статут першого Споживчого Товариства на кооперативних основах у Харкові. Воно почало свою діяльність в січні 1937 р. В жовтні 1868 р. затверджено статут Споживчого Товариства в Києві. Так почина української кооперації на Великій Україні збігають-ся в 1937 і 1938 рр. У святочнім числі „Господарсько-Кооперативного Часопису" ч. 1—2 за 1938 р. знаходимо статтю А. Жуга, присвячену цим починам українського кооперативного руху зі світлинами Ю. Лаврівського, і трьох перших ідеольогів кооперативного руху на Великій Україні: Миколи Балліна, Віктора Косцова і А. Бриндзітова.

КУРСИ КООПЕРАТИВНОЇ ОСВІТИ.

В цьогорічній зимовій сезоні відбуваються у Львові заходами Ревізійного Союзу Українських Кооперативів тотипромісячний курс для кандидатів на кооперативних інструкторів, який триватиме до кінця січня п. р. Після теоретичного навчання учасники курсу відбудуть практику, після того в червні п. р. підлягатимуть іспитам. В курсі бере участь 36 молодих людей, переважно зі середньою, а також з початковою вищою або фаховою освітою. Окрім того по господарських курсах „Сільського Господаря" у Львові відбуваються виклади з історії та організації кооперації.

На звичайних кооперативних курсах Р. С. У. К. в цього року 271 учасників, а того

в курсі виховників зак. збут. кооператив.		73
„ „ „	кред. коол.	15
„ „ „	молоч. коол.	17
„ „	продавців	169
„ „	для Надз. Рад і справників або касирів	27

На новому курсі коол. освідомлення працюють поміщо 4 групи самоосвітників. Цей, найменодший з курсів, не мало відносин в краю, хоч мабуть найважливіший, бо окрім науки про кооперацію на ньому подають ще такі важні предмети: історію і географію України та українську мову і правопис.

В краю відбуваються тепер кооперативні курси 18 курсів в Повітових Кооперативних Осередках, 6 по переважно 4, 5 і 6-тижневі, курси вишколу кооперативних крамарів, один 4-тижневий курс вишколу каси-геєвід'я і два 8-місячні курси загального кооперативного освідомлення. У підготові є ще кілька курсів у краю.

Склад порцеляни, шкла, кухонного начиння, електричних ламп і жарівок
СЕВЕРИН СНІГУРОВИЧ
Станиславів, 3-го Мая 2.
Бляхарська робітня виконує всякі роботи будівельні і галянтерійні. 3—4

НАРАДА КОНТРОЛЬНИХ КОМІСІЙ ПРИ ОКРУЖНИХ СОЮЗАХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

Дня 28. грудня 1937 р. відбулася в малиновій салі РСУК нарада Контрольних Комісій при Окружних Союзах Кооператив. Ціллю наради було прийняти разовий методичний плян діяльности Контрольних Комісій при Окружних Союзах. На нараді були представники Контрольних Комісій усіх Окр. Союзів за винятком Союзів з Бучача, Борщева, Коломиї, Чортків — разом було 32-ох представників. Звіт подав висновки, як мають працювати Контрольні Комісії Над. в'язних Рад Окружних Союзів.

НОВА ДОМІВКА ЦЕНТРОСОЮЗУ.

З весною п. р. купив Центросоюз фабричний об'єкт при вул. Львівських Дітей ч. 25. Цей обєкт був призначений на фабричні підприємства Центросоюзу однак львівський магістрат не видав дозволу на приміщення в цих будинках ані миловарні, ані масерельних виробів П. С., тому Дирекція П. С. примістила в цих будинках роздільню П. С., збіжевий магазин на Ліквідаційну Округу і продажний магазин роздільні і суспільних повітів.

В. Л.

Жіноча сторінка.

КАРИТЯ КОНОНЕНКО.

Спогад і дійсність.

„Ой, видить Бог, видить Творець,
що мир погибає..."

Так говорить стара колядка про причину народження Того, що 1937 літ тому прийшов на світ, щоб своїм прикладом, своєю наукою, своїми стражданнями, нарешті і смертю дати інший зміст та напрям тодішньому людству, що вже докотилось до краю.

Коли ми від спогаду про той Великий Вечір переходимо до сучасної дійсности то з острахом бачимо, що поволі світ котиться знову до того, що було перед 1937 роками. Сучасна ситуація на світі з тими страшними братовбивчими війнами, заплутаниною господарською, головно з почуттями пошани людини до людини, що завмирають разом із добротою, та гідністю, знущання над слабшим мало вже ріжниться від того, що було перед приходом Христа на світ. Знову котиться людство поволі в якусь прірву й ані бачити, ані зрозуміти цього у своїй зарозумілости не хоче. Знову требаб людству чогось чи когось, що далоб інший зміст і напрям, що направилоб людську думку, волю і сили до чогось більш змістовного, морального.

Згадуючи і святкуючи народження Христа стає поруч Нього в нашій уяві і та скромна, терпелива та безмежно добра Діва Марія, що дакчи життя Бого-чоловікові знала, що рівночасно родиться для неї безодня страждання і терпіння, бо-ж нема для матері більшої муки, як бачити страждання своєї дитини. Але ця велика Мати була готова на жертву. Вона з покорою приймала наложений на її слабі плечі тяжкий тягар. І ми, жінки в цей Великий Вечір мусимо задуматись над тими обовязками і тим тягарем, що в безмежно меншій мірі, але наложені на плечі кожної з нас. Нам природа наділила більше ніжности, доброти і теплого почуття і нашим обовязком є передати ті всі добрі якости своєму оточенню, злагіднити, огріти неприв'ітну дійсність, бодай на короткий час змусити тих, що довкола нас, забути злобу і неспокій, створити той настрій і атмосферу, які примусилиб задуматись, вернутись спогадом у минуле тих, що за щоденною боротьбою і суворою дійсністю забувають вже потрохи про велику науку і фільософію, яку нам лишив Той, що мав людство опамятати.

На українській жінці і матері лежить особливо важке завдання, бо ніодин нарід у світі не терпить тепер стільки як наш. Ніде нема такого гнету і знущання як на нашій нещасливій Україні, там за Збручем і Дністром, де біснує модерний Ірод. Нічим страхіття еспанської і японсько-китайської війни та всі дипльомятичні й економічні заверюхи в порівнянні з тим, що діється на наших землях. І ось українська жінка і мати мусить серед усього того знайти рівновагу, зберігти в своїх дітях людину з її ліпшими якостями, але рівночасно і сама себе й своїх найближчих зуміти приготовити до великих жертв і страждань у боротьбі за правду.

У Великий Вечір мусить собі все те ще раз передумати наша жінка, ще раз усвідомити своє тяжке і важне завдання та повинна створити такий затишок та тепло, щоб бодай на коротку частинку дало забути тим найближчим, найдорожчим про ту заверюху, що лютує довкола.

Спогад (бо чим же є й уся історія, як не спогадом минулого?) вчить нас, помагає нам будувати нове життя на добрих та злих прикладах минулого, спогад гріє та йде поруч із нами все життя, коли він приємний і від нього бальоріє душа, коли він прикрий і не змазало його ніяке добро. Спогад примушує нас і у грізній, прикрій дійсности шукати чогось ліпшого, яснішого. І коли ми, жінки, зуміємо нашому оточенню створити таке тепло і чисті та радісні хвилини, що вони в пізнішому житті грітимуть та лишаться в душі теплим спогадом ми сповнимо велику частину свого обовязку серед суворої дійсности.

У Великий Вечір знайдім у собі сили і відвагу та зуміймо спогадом про минуле створити спогад для майбутнього та забудьмо про прикру дійсність у ту радісну хвилину, коли „Бог Предвічний народився".

ІРИНА ДОМБЧЕВСЬКА.

Різдвяна казка.

В кого з нас не залишився спомин про Різдво на селі? Бо хочби ми хотіли створити собі в місті ілюзію цих правдивих сільських різдвяних свят, вони не матимуть цього чару. Діти села викинені обставинами на міський брук — линуть у кожний Св. Вечір ще по довгих роках думками на те далеке село, щоб поклонитися йому. За те, що дало воно нам любов до традиції, до різдвяних звичаїв, що заколисувало нас малих своїми давніми, чарівними колядками. Навіть тоді як життя не пожалівши нас, кидало нами як мячем, і між своїх і на чужину — передаємо святовечірним зорям привіт для нашого рідного села, для цього раю нашого дитинства.

Які бідні діти міста, що не пережили святочних радощів на селі! Оповідаймо нашим міським дітям різдвяну казку. Тільки закриймо завісками вікна. Бо через ці вікна побачили би вони, разом із нами сірі мури камяниць, почули би скрегіт трамваїв по замерзлих рейках і замість звуків коляд гудок самоходів. І ми не могліб їм цієї казки оповісти.

Було це на високій горі в сусідстві церкви. Безлистні дерева, які окружували хату мов вінчиком не сумували за теплим літом. Зима прибрала їх у прегарні шати. Міняться вони, як діяманти, тріпочуть так легонько, наче дзвонять дзвіночками за кожним подувом вітру. А це шпилечки на морозі на них. У долині пливе річка. Нині вкрита вона ледом. А над нею, на горбочках розкинулося село, маленькими хатками. Хатки виглядають, як капелюхи грибів у лісі, бо довкола них загата із запашної отави.

А в них пораються господині, дівчата. Хлопці звиваються, щоб разом із батьком приладити, що треба в господарстві на час свят. Діти крутяться коло батьків. Мама має дуже багато праці. Цеж дванацять страв ладить мати на вечерю, пече коласі, такі плетені, посипані маком.

Скоро нині вечоріє, бо дітям і так час довжиться. Хочуть, шоб батько вніс „діда" постелив на покуті, та щоб мати вже стіл скривала.

На небі зійшла перша зірка. Встелили долівку соломою, на стіл поклала мати трохи сіна, білу скатерть. На середині стола колач, у ньому свічка, кутя, просфора з медом.

Засвітили свічку, батько поділився просфорою, побажав ці свята щасливо опровадити, других діждати. Помолилися і почали вечерю.

В хатці на горі теж батько побажав рідні зі широго серця. „Дід" прибраний крайкою пишався в кутку, сіно було на столі. І дванацять страв ішло своєю чергою при вечері. Кожної по трошки Дітям личка горять. Коби скоріше — думають. „Ми були чемні, писали листа до Янгола. Буде напевно ялинка."

В хатках на селі ялинки не було.

Дзвоник. Позривалися діти від стола. Біжать до вікна, дверей.

— Янголик полетів, такий високий - білий — я бачила — кричить захлипуючися зі зворушення мала Марійка.

Відчинилися двері великої кімнати. В одному куті пишається височенна прегарна ялинка. Свічечки мерехтять, янгольське волосся міниться ріжними кольорами. Солодощі, червоні яблучка, золоті горіхи манять дитячі очі.

Ще не натішилися, аж тут вже хлопці в сінях з вертепом! Ведуть їх у кімнату. Маленькі пресмішні герої вертепу виголошують свої промови. Лялечки у вертепі вкритім таки правдивою соломяною стріхою - киваються на приказ малого коменданта. По пописі і коляді дістали добрі речі і весело пішли далі.

Зі села несеться гомін коляд. Всюди нині ясно, весело. В хатах малі діти граються горіхами на соломі. Люди спочили трохи і час ітн в церкву.

І так цілі свята проходять серед коляд, гостей, розмов про минуле... Кінець казки сумний. Не стало наших дідусів, не стало вже і богато з рідні. Чужі люди зайшли до хатки на горі. Нема малих хлопців з колядою і вертепом. Не мерехтять в віконцях світла свічок.

— „Бог предвічний" — заспівали якісь голоси. Що це? Вернувся сон дитячих літ?

Чиїсь кроки відбиваються гомоном по камяних сходах міської камяниці.

„Мамо, мамо, таж це колядники з „Рідної Школи". Я відчиню, хай зайдуть".

Весела громада міської молоді зайшла в хату.

Мама пробудилася мов зі сну. „Колядники? Звідки вони? Деж малий Степанко, Дмитрусь? Чому не „вінчують" з колядою.

Так гарно вони це робили!

„Мамо треба дати гроші на „Р. Ш.".

Мама зворушена вписує на листу свій датою, дякує молодим за коляду.

Не вернеться те, що було. Треба жити новим життям. На місце сільських колядок іде нова коляда на свою школу.

ЗЕСЕЛИХ СВЯТ бажає всім клієнтам
фірма Брати Дмитерки 1—2
Тел. 272-48. Львів, Ринок 43.

М. КАЧМАРСЬКА.

Святвечірний спомин.

Світло того дня втиснулося під заплющені повіки і розбуджені очі побігли глянути у вікно на ясний світ. Скорою ходою вернулися від замерзлих шиб і збентежені, з жахом стали оглядатися довкола.

Брудна чорна кімната з двома рядами ліжок, на них праворуч і ліворуч мене лежать жінки, напротив мужчини. Над обома рядами проносяться уривчасті стогони хворих. Поруч мене лежить молода дівчина і допитливим оком глядить у мій бік, а коли мої очі спиняються на ній, чути дружній привіт земличанки: — „Добрийдень". — Падуть короткі питання і відповіді і перед моїми очима стає дійсність.

Я лежу у шпиталі „кримських касарень", куди привезли мене зі шпиталя колишньої дівочої гімназії в ту ніч, коли наші війська вряд з Денікіном відступали з Вінниці. Хто тепер у Вінниці напевно невідомо. Петлюрівці, а може вже большевики. Від почуття безпомічного освітчення, запекло у серці і струмочком сліз сплинає гіркий жаль.

За часок вертаюся до рівноваги і починаю цікавитися собою. Лежу в ліжку одягнена у зверхній одяг. Руки мої рябі, а які брудні! Прошу у сусідки дзеркала. Хібаж це рябе обличя моє, а стрижене голова без волосочка теж моя? — розумію, це плями тифозників. Нараз мої очі прикує до себе сіра, рухома поверхня коца, що ним я вкрита. Оця поверхня ворушиться на всі боки, начеб сам коц розлазився на всі сторони. Приглядаюся — воші?! З острахом глядаю в бік своєї сусідки, а вона сидить і бє їх. Я теж підводжуся, щоб її наслідувати, та по хвилині не стає сил. Їх же сотні тисяч, а в мене сили ще не має, дотого в кімнаті дошкульне зимно, ноги, руки дубіють. Відпочиваю по тяжкім труді і слухаю оповідання землички. Оповідає, що в тім будинку навіть на коридорах лежать хворі, лежать на долівці постеленій напів згнилою соломою, а поруч них у кутах на одному лежать трупи щойно померлих. Людські лахміття!

Жахливі картини, невеселі думи, а проте вони не спинюють гону до життя. Прокидається потреба цікавитися тим, що є. Щож це за день? Святий вечір? Неможливе. Менеж забрали хворою до лічниці в день св. Миколая. Яка довга ніч перед новим днем життя!

Святий Вечір. Тугою невільні думки линуть далеко у рідний Львів до дому. Там нині засядуть цілою родиною без мене до спільної вечері. Чи згадуватимуть мене в живих, чи може молитвою за померлих? Згадають, поплачуть, а потому заспівають коляду, що „Бог Предвічний народився..." Бо радість з нового життя все вища від смутку за світом, що згинув.

На кімнату спадає густа тінь ночі. Хочеться дуже їсти. Чи приносять їжу? Так, часом приносять, може принесуть і сьогодні. Принесли в тазиках якусь рідину, схожу на борщ з густо накришеною, напів зареною капустою, а до тої юшки кусень чорного хліба. Над входом до кімнати засвітили каганець і при його світлі споживали хворі свій „борщ та кутю". По вечері тиша залягла кімнату, лиш час до часу тяжке зідхання, стогін, або придавлене ридання розривали цю тишу.

Нараз з ліжка в кутї піднялася висока постать колишньої сестри жалібниці, що по тифі хворіла разом з нею. Встала і подалася до виходу. На ліжках підвелися всі голови, бо хворі знали, що вона безпритомна. Не було кому до неї встати, за те підняли згідний крик-зазив за прислугою. Було запізно. Хвора потикалася на порозі і з глухим стогоном упала. На наші невгавні крики прибігли вкінці санітарі та з порога підняли вже трупа. Підняли, як річ нікому не потрібну і кинули її на ліжко та з головою накрили копою.

„А серед живих цієї кімнати запанувала мертвецька тиша, така тиша, що з небес доходили янгольські співи „Слава во вишних Богу, а з земді мир".

З новітньої техніки.

Американсько-японське повітряне суперництво.

Ми вчилися ще в школі, що в Великім Океані є безліч коралевих островів. Коралеві рафи укладаються там часто в атолі себто перстені, що окружають лягуну спокійної води, на 40 до 100 метрів глибоку. Промір такого кораленого перстеня може мати деколи й кількасот кільометрів. Атолі були звичайно незамешкані. Вітрильники гостювали на атолях тільки у велику негоду або тоді, коли на спокійній лягуні мусіли піддатись поважній направі. Атолі не відігравали до недавна ніякої ролі. Ніхто не спішився забирати їх у своє посідання; хто хотів, міг їх окупувати: так мало було аматорів на них!

З хвилиною, коли над Тихим Океаном появилися літаки, цей стан змінився. До наступу на атолі рушили перші американці. Вони анектували цілу їх низку: Вейк (на північ від Каролінів), Кінґсмен, Гавленд, і т. д. Всюди залишили американці свої радієві стації з технічною обслугою. Англійці не залишилися позаду. Згідно з останньою офіціяльною вісткою англійський кружляк висадив на острові Гендерсона і двох сусідніх коралевих островах відділи моряків, які вивісили там британські прапори і заінсталювали „дороговкази" (?). Коли глянемо на мапу, переконаємося, що ті острівці це найбільш на південь висунені ланки великого островного ланцюга Туамоту, довгого на 1320 км. Між цими острівчиками і Південною Америкою (віддаленою на 3 тисячі кільометрів) немає крім великого острову Рапа (з славними камінними статуями) ніякої суші. Отже стратеґічне значіння цих атолів очевидне.

Величезний простір Тихого Океану ділить два континенти: „білий" американський від „жовтого" азійського. Між обома континентами існує віддавна тихий спір. Як довго не було літаків, безпосередня боєва стичність обох континентів була утруднена через величезну віддаль обох берегів. З приходом літаків американсько - азійський спір набрав іншого посмаку. Бо повітряна комунікація будує сильні мости над Тихим Океаном, послугуючися саме згаданими вгорі атолями.

Студіюючи карту Океанії, бачимо, що перший повітряний шлях між Америкою і Азією можна покласти на півночі. Річ в островах Алеутських, що тягнуться від півострова Аляски і зближуються до японських островів. Одначе цей північний повітряний шлях не загрожує безпосередньо найважнішим точкам японського архіпеляґу, якого положення дуже вигідне: це ціла низка островів від Ріу-Кіу на півдні по Курильські острови на півночі. Крім цього Японія має на сході знаменту протилетунську базу на островах Бонін. Для летів північний шлях здовж Алеутів непригожий: у цих околицях панують вічні мряки та часті негоди.

В дійсности Японія загрожена американськими літаками радше від півдня, ніж від сходу. Слід тямити, що на півдні від Японії находяться у посіданні американців острови Філіпіни. Зновже всім добре відомо, що вся політична експанзія Японії спрямована в південну сторону себто в сторону голяндської Індії і дуже імовірно, що саме там на півдні прийде до „зачіпки" між Японією і Америкою. Версайський трактат збільшив тут значно японські шанси. В руки японців дістались тут давні німецькі кольонії, а саме архіпеляґи: Маріяни, Кароліни та Маршальський. З другого боку американці, які мають незвичайно важні території філіпінських і гавайських островів, дуже зручно окупували цілу низку атолів, що лежить на довгім шляху між Гонолюлю на гавайських островах і Манілею на Філіпінах (себто від сходу на захід) та між Гонолюлю і Австралією. І саме ці атолі сприяють незвичайно розвиткові повітряної комунікації над Великим Океаном.

Ми вже згадували, що атоль окружає звичайно лягуну (калабаню) спокійної води, яка знаменито надається для причалу і відлету гідроплянів. Атолі невигідні тому, що мають дуже вбогу рослинність (з малими вийнятками) та не мають іншої води, крім дощевої. Хоч їх дуже важко оборонити перед бомбардуванням ворожими кораблями, одначе важко їх теж здобути, бо воєнний корабель не може плисти по мілкім морю, ще й по коралевих рафах. Деякі атолі мають вигідні пристані. В такім випадку можна ці пристані обложити мінами і таким робом не впустити ворожих кораблів. Вкінці можна деякі атолі оборонити, будуючи у відповідних місцях оборонні форти, зберігаючи засоби поживи у відповідних магазинах та дестилюючи морську воду. З того всього бачимо, що посідання атолів незвичайно важне для держав, які мають летунські шляхи над Пацифіком.

Досі американці експльоатують два повітряні шляхи. Від 1934 року їхні чотиромоторові „кліппери" типу Сікорского і Ґленн Мартіна курсують правильно між Манілею на Філіпінах та Сан Франціско. За 1937-ий рік вони відбули 72 перелети. Віддаль 13200 кільометрів перелітають вони за 60 годин, себто роблять пересічно 130 вузлів на годину. Між Гонолюлю (Гавай) та Манілею гідропляни причалюють тричі до трьох малесеньких островів, а саме спершу до острова Мідвей, коралевого атоля, що лежить 2000 кільометрів на північний захід від Гонолюлю і який є стацією підморських каблів. Звідси летунський шлях веде далі до другого атолю Вейк, що віддалений від Мідвею на 1800 км. на південний захід. Тут американці стали недавно поглиблювати морське дно, щоб мати вигідну пристань. Вкінці третя зупинка літаків перед Манілею, це острівець Гуам, положений 2500 км на південний захід від Вейк. **Тому, що** цей атоль окружений островами, які належать до японців, американці поспішно його фортифікують.

Другий американський повітряний шлях веде із Сан Франціско до міста Авкленд на Новій Зеляндії понад Гонолюлю. Віддаль обох цих міст рівна 11110 кільометрів. Між Гонолюлю і Новою Зеляндією літаки задержуються на атолі Кінґмен Ріф та в заливі Паго-Паго на островах Самоа. І цей залив, що є доброю пристанню, американці хочуть фортифікувати. Крім цих двох повітряних шляхів американці студіюють ще три інші шляхи, а саме один з острову Кінґмен на південний схід до французького острову Таґіті, другий з Кінґмен до Австралії, а третій з Кінґмен до Нової Зеляндії.

Суперничаючи з американцями японці завели правильну повітряну комунікацію з Формозою. Їхні літаки перелітають з півночі на південь над майже нерозривним ланцюгом островів Ліу-Кіу та Пескадорес. Тепер ладнають вони нову лінію, а саме з Токіо на південь до островів Бонін, звідси дальше на південь до островів Маріянів зі зупинкою на острові Саіпан, звідси або на південний захід до островів Палаос (в такому разі перетинала б ця лінія американську лінію на північ від острова Яп) або на південний схід через Кароліни (зупинка в знаменитій пристані Понапе) до острову Ялуіт на Маршальським архіпеляґу. Усі згадані зупинки (Яп, Понапе, Ялуіт) мають першорядне стратеґічне значіння. Вони є незвичайно пригожими пристанями, що находяться у рівній віддалі від американських Філіпін та британської Нової Ґвінеї.

Світова продукція авт.

В одним з американських технічних журналів находимо цікаву статистику світової продукції авт. А саме подамо наперед числа авт в обігу. Европа має їх 7 міліонів 627 тисяч, Азія 622 тисячі, Африка 519 тисяч, Америка 30 міліонів 92 тисячі, Австралія з Океанією 962 тисячі себто разом курсує на світі 39 міліонів 822 тисячі авт

Аналоґічні числа для поодиноких европейських держав представляються так: Англія має 2 міліони 123 тисячі авт, Франція 2 міліони 100 тисяч. Німеччина займає щойно третє місце з 1 міліоном 243 тисячами авт (мотоцикле не вчислені сюди!), відтак ідуть Італія (415 тисяч), Совіти (353 тисячі, переважно вантажних авт!), Бельгія (197 тисяч), Швеція (169 тисяч), Голяндія (142 тисячі) і т. д.

Усіх авт виробничо за рік в Америці 4 міліони 455 тисяч, в Анґлії 451 тисяч, у Німеччині 271 тисяч, у Франції 188 тисяч, у Канаді 162 тисячі, у Совітах 120 тисяч, в Італії 45 тисяч, у Чехословаччині 12 тисяч, у Швеції 4 тисячі, у Японії і Австрії по 3 тисячі і т. д.

Дуже характеристичний приріст нових вантажних авт в Америці з 180 тисяч у 1932 році до 612 тисяч у 1936 році.

—o—

ТРАНСЕВРОПЕЙСЬКА АВТОСТРАДА.

Проектована траневропейська автострада вестиме з Льондону до Дувру, де авта переїдуть на чердак корабля, що завезе їх каналом до Остенди в Бельгії, звідси автострадою до Пассан на німецько-австрійськім кордоні через Лінц до Відня, з Відня через Кечкемет в Угорщині до Нового Саду і Белграду в Югославії, дальше через Софію до Істамбулу. Поодинокі заінтересовані держави вже почали будову приналежних їм відтинків автостради. Декуди поширять тільки існуючі вже досі шляхи.

Найдовший і найліпший відтинок автостради випаде на Німеччину, дещо коротший (570 кільометрів) на Югославію.

—o—

РЕКОРД СКОРОСТИ ЛІТАКОМ.

Летун баварської фабрики літаків Вурстер здобув недавно світовий рекорд скорости літаком, А саме він осягнув скорість 610 кільометрів 210 метрів на годину. Попередній рекорд належав до американця Юса (567 кільометрів 115 метрів на годину).

—o—

РЕКОРД ДОВЖИНИ ЛЕТУ ГІДРОПЛЯНОМ.

Італійський летун Стоппані причалив у середу 29 грудня 1937 в 16 годині 15 хвилин до Каравеллас, місточка положеного на східнім березі Бразилії, на північ від Вікторії після 26 і пів годинного лету без причалу. Таким робом Стоппані поліпшив на 1200 кільометрів дотеперішній рекорд довжини лету гідропляном, перелітаючи більш 7000 кільометрів без зупинки.

Пересічна скорість Стоппанієвого апарату була 270 кільометрів на годину. Одночасно Стоппані побив французький рекорд перелету з Европи до Південної Америки

—o—

ПЕРШИЙ КОСТЕЛ НА САГАРІ.

1000 кільометрів на південь від міста Альжиру в місцевості Ель Ґалеа будують саме тепер перший костел Сагари. Він повстане серед оселі туземців-христіян біля могили Фукольдового батька, „лицаря пісків", що був одночасно апостолом і героєм. У Франції продають тепер образи Фукольдового батька, а з прибутків цієї продажі викінчать костел. Посвятити цей костел святочно в перших місяцях цього року апостольський префект Нуе

—o—

МУЗЕЙ НА САГАРІ.

Верблюд не є тепер у моді на Сагарі. Вживність його сьогодні тільки до транспорту вантажів, а туристи вганяють по пустині вигідними автокарами на шести колесах. Завдяки автові Сагара не є вже „невідомою землею". Тому без більшого здивування довідуємося, що Сагара, ця мета численних прогульок, дістала недавно свій музей, що находиться в новій оселі Уаргля. Ця оселя виросла на пісках з волі підполковника Карбіє і його співробітників. Уаргляйський музей зберігає історичні памятки та етноґрафічні збірки, що відносяться до цілої Сагари, передовсім до військових територій, гірського ланцюга, Тассілі н'Аджер, яких столицею є Уаргля.

—o—

ШТУЧНИЙ ДОЩ.

Два професори вищої технічної школи і рільничої академії в Будапешті Рово і Ґерер дістали недавно патент на продукцію штучного дощу. З цього приводу вони вислали цікавий комунікат до угорського метеорольоґічного товариства. А саме на основі обсерваций, що підчас великих пожеж творяться хмари, з яких майже завсіди паде дощ, та що індіяни викликують дощ підпалюючи прерії, оба винахідники пропонують спалювати великі збірники нафти на те, щоб з неба поплила вода. Вони обчислили, що підчас посухи в 1934 році угорські рільники зазнали шкоди приблизно на 500 міліонів пенге. Отже вони просять уряд дати їм 100 тисяч пенге, щоб зробити експеримент з міліоном кільоґрамів нафти. Одначе на випадок довгої посухи в цілій державі, хто знає, чи кошти продукції штучного дощу при допомозі нафти не зрівнаються або й перевищать страт рільників.

З природи і життя.

БОГДАН ГАЛІБЕЙ.

Жінка нашого клімату.

Відмінна будова, ціль та спосіб життя жіночого організму спричинили те, що медицина була змушена витворити осібну галузь цього знання, — науку про жінку т. зв. гінекольогію, що займається виключно життям, здоровлям та хворобами кращої половини людського роду.

КОНСТИТУЦІЯ ЖІНКИ.

Конституцією людини називаємо цілу низку її прикмет тілесних та психічних, здебільша вроджених, що мають рішальний вплив на ціле життя даної людини; конституція організму одиниці рішає про її вчинки та відрухи в реакції на зверхній світ і від неї теж залежать усякі хвороби. Зате прикмети придбані підчас життя називаємо кондицією людини.

Найновіші досліди лікарів - гінекольогів, що займалися дослідами над організмом жінки, показують, що конституція тілесно-психічна жінки не є постійна, а зміняється розмірно навіть у короткому часі. Причиною тут головно зверхні впливи середовища і способу життя, які в жінки мають такий вплив, що затирають навіть її вроджену конституцію, яку вчені вважали донедавна незміною на ціле життя (проф. Стеліґво). Деякі дослідники (Лібґарт) підносять навіть, що у жінок, які перебули якусь хоробу, або після злогів може появитися повна зміна конституції. Ось нпр. одна жінка, що перед дитиною була стрункa, тендітна (51 кг. ваги), дуже рухлива, легко вразлива, якої організм був під впливом щитової залози, яка лежить в передній частині шиї; — рік після злогів стала зовсім інша. В неї виступили прояви занидіння щитової залози, вона стала груба (118 кг.), обважніла, мало-вразлива, охляла. Таких прикладів гінекольогів, знає багато і вони свідчать про те, що конституція жінки плинка.

ЖІНОЧІ ПРИКМЕТИ.

Про приналежність даної жінки до одної з конституціональних груп рішають її тілесно-психічні прикмети. Тут дослідники звертають увагу на будову кісток і мяснів, будову малої мидниці, реакцію тканок тіла на всякі подражнення, стан і працю полових органів та стан залоз, що витворюють гормони, спеціяльно полові (проф. Соханський). Славний учений Аґнер звертає також увагу на т. зв. комплексію, під якою то назвою розуміє такі жіночі прикмети, як колір волосся, очей та шкіри. Не меншу увагу звертає цей дослідник і на темперамент, що хоча належить до сфери психічної, одначе є тісно звязана з тілесними прикметами.

ІДЕАЛЬНА ЖІНКА.

Нормальним типом жінки вважає наука про конституцію жінку дуже „жіночу" — „найправднівшу з правдивих жінок", як каже Ґалявт. Ось схема такої жінки: вона має радше ясне ніж темне волосся, і очі, невисока і нехуда. Ніжні кістки і шкіра, трохи товщевої підкладки для заокруглення форм тіла. Мидниця широка, правильна, полові залози діють доволі енергійно, тому в неї правильні, доволі сильні періоди. Темперамент спокійний, побудливість невелика. Психічно така жінка лагідна, доволі пасивна, а у практиці господарна. Вона є доброю жінкою і матірю. Той тип називають вчені пикнічним. Одначе таких чистих типів зустрічаємо в житті мало, навіть дуже мало. Зате дуже частий є т. зв. інтерсексуальний тип жінки.

Як вказує сама назва, цей тип жінки має велику домішку мужеських прикмет, що часто у жінок цього типу є виразно зазначені (напр. волосся на ногах, грудях). Жінки цього типу є переважно високі, довгоногі, мають волосся й очі радше темні, вони радше стрункі й худощаві. Їх кістяк і мясні досить грубі та сильні, рамена широкі, мидниця вузька. Мала функція полових залоз. Такі жінки все виглядають старше, ніж інші типи.

Їх темперамент живий, одначе він радше „зверхній", ніж вислід внутрішних потреб організму. Тому такі жінки виглядають на побудливі, живі та темпераментні, а мужчину стараються зеднати собі радше з цікавости і примхи, ніж з дійсної потреби. Їх вдача химерна, вони часто докучливі і стараються накинути всім свою волю. Сюди належить багато жінок, що мають т. зв. „демонічну вроду". Таких жінок богато в середній Европі і в нас, головно багато їх, яке подає Ашнер, серед польських жидівок.

ЖІНКА ТИПУ АТЛЄТИЧНОГО.

Жінки цього типу стоять на межі між типами інтерсексуальними і пикнічними. Вони мають грубі кістки і сильні мясні, як мужчина, гострі форми тіла і тверду темнаву шкіру. Вони є т. зв. мужеської вдачі, малопобудливі, але сильні до сентименту. Часто здають собі справу з браку „жіночости" і відчувають це прикро. „Атлетички" часто безплідні і тужать до дітей. Вони як робітниці і господині є дуже працьовиті, невтомні. Хорують рідко. Матес подає як приклад жінок цього типу господині заїздів в Тиролю. У нас цей тип часто зустрічаємо серед міських перекупок і серед сільських жінок.

ІНШІ ТИПИ.

Цілком протилежну конституцію до жінок типу атлетичного мають жінки астенічного і інфантильного типу. Ці типи є наслідком затриманого розвою даного організму або тільки його якоїсь частини на певнім ступні розвою. Часом ті типи повстають наслідком шкідливого впливу зверхніх чинників, способу й умовин життя.

Жінки типу астенічного (слабосилого, хирлявого) мають слабу будову кістяка і мяснів, малу відпорність на всякі хороби; в них часто є слабо напружені мясні, шкіра і внутрішні органи тіла, тому вони звичайно терплять на обниження шлунка та інших органів. Психічно вони невитревалі, дуже нервові аж до депресії, мало видержливі на труди життя, піддаються кожній дрібній супротивности й знеохочуються швидко. Жінку цього типу характеризує слаба воля і неохота до активного життя.

До жінок типу інфальтільного (дитячого) належать переважно жінки низького росту, стрункі, з дрібним личком, найчастіше блюндинки з ясним волоссям і синіми очима. Їх організм живе під знаком недомоги залоз, що витворюють гормони, головно полової залози та щитової і підмізкової. В жінок цього типу часто жіночі органи є дещо недорозвинені, тому в них часто є болючі періоди і неправильні, а також їх плідність є мала. Жінки інфантільного типу мають ту цінну (для жінки) прикмету, що виглядають завсіди молодше, ніж жінки інших типів. Вони мають темперамент радше флегматичний, полово мало вражливі і побудливі, зате дуже нервові аж до істерій, що на підставі найновіших дослідів є проявом затриманого психічного розвою жінки на дитячім ступні. Цей тип розвинувся під сильним впливом зверхніх чинників і виступає переважно у великих містах.

ЗНАЧІННЯ ТИПУ В ЖИТТІ.

Звичайно ніодин із повищих типів не виступає в чистій формі. Звичайно між поодинокими типами є майже так багато переходів, комбінацій та відтінків, скільки є ріжних осіб. При означуванні конституції даної людини мусимо тому брати під увагу прикмети того типу, що переважає. Наука про типи має велике значіння в медицині, головно при лікуванні всяких хоріб і при прогнозі. Також знання про такі типи дає змогу зорієнтуватися, чого можна від даної людини сподіватися і як до неї підійти.

Зі скарбів природи.

Конюшину знали в Европі, а саме в Еспанії вже в XVI. ст. Звідти перевезено її до Бельгії, після чого вона поширилася над Реном. В Німеччині почали її систематично управляти аж при кінці XVIII. ст.

Славний Ґален називав салату ростиною мудрців. Коли цісар Август захорував на гіпохондрію, його прибічний медик Антоній Нурза лікував його головно салатою і то так щасливо, що вдячний цісар казав збудувати в його честь памятник перед своєю палатою. Сік салати має мати опяняючі прикмети.

Встаючи зранку зі сну ми є дещо вищі як ввечір, бо по кількох годинах прямової постави осідаються одна на одній частини хребетного стовпа. Вони приходять до свого природного положення аж підчас сну.

Батьківщиною цариці квітів — троянди (ружі) є Кавказ, але троянда, що первісно дико росла, стала дуже вчасно шляхотним квітом через плекання. Принада троянди має признання цілого світу від століть. Її оспівують легенди, поеми, стараються наслідувати її малярі. Згадують про неї геральдика, символіка, історія. На кущі дикої троянди показалася Пречиста Діва Марія Бернадетті в Люрд. Св. Домінік під впливом обявлення установив чотки, що взяли свій почин від рожі, з молитвою на честь Діви Марії. Запах троянди означує доброту, вигляд духову красу, а колючки журу й муки, що їх перетерпіла Мати Розпятого Сина. Врешті вибирали її на герб славні родини, володарі. Тепер маємо 7 родів троянд у 2000 відмінах. Штучне плекання витворює щораз то нові відміни. Годівці зуміли надати їй ріжні коліри, яких вона не мала природно — сірий, навіть блакитний. Досі ніхто не міг ще вигодувати зеленої троянди, хоч свого часу у Франції за часів останнього цісаря визначено на це премію у висоті 100 тисяч франків.

Камелія належить до аристократичних рослин, вимагає дбайливої опіки. Походить вона з Японії (Ніппону). Там росте її два роди: камелія й камелійка. Камелійка — по китайськи ха-ка, по японськи са-зан-ка, струнківця і дуже подібна до чайного куща. Вона має запашні цвіти і листки по висушенні їх часто запарюють як чай і дуже часто нею фальшують чай.

До Европи камелію привезено в 1739. р. Всі почали плекати і витворювати нові її відміни. Вже в 1820 р. було в Европі 508 ріжних відмін, тепер є понад 700.

Нераз камелія виростає на велике дерево. І так у Пільниц, під Дрезном, росте велитенська камелія, що має поверх 200 літ. Її пень має 8 цалів проміру, а висота 12 м. На весну вона вкривається плащем цвіту. Цвіт має поодинчий, живої барви. На зиму вкривають її деревляним домиком, а в часі морозів огрівають залізною печею.

Астрономічний календар на січень.

СОНЦЕ:

	схід	захід	довг. дня
1. I.	7.45 год.	15.34 год.	7.49 год.
11. I.	7.42 год.	15.47 год.	8.05 год.
21. I.	7.33 год.	16.02 год.	8.29 год.
31. I.	7.20 год.	16.20 год.	9.00 год.

МІСЯЦЬ:

1. I. год. 19.58 новик — видно вдень.
9. I. год. 15.13 — перша квадра, місяць видно ввечір над західним овидом.
16. I. год. 6.53 — повня — видно цілу ніч.
23. I год. 9.06 — остання квадра, місяць видно в другій половині ночі.
31. I. год. 14.35 — новик — видно в день.

Місяць, пересуваючись по небі мине 1. ц. м. в год. 2. планету Венеру, в год. 9. Меркурія, 3. січня в год. 19. — Юпітера, 7. січня в год. 1. — Марса, 8 січня в год. 10. — Сатурна, 29. січня знов Меркурія (в год. 14), 31. січня в год. 15. — Юпітера, а в год. 16. Венеру.

МАНДРІВКА ПЛАНЕТ ПО НЕБІ.

Меркурій сходить у січні більш-менш на годину перед сходом Сонця.

Венеру — видно лиш в перших днях січня над ранком перед сходом сонця, потім вона зникає у сяйві сонця.

Марс — видніє кровавим блеском над західнім краєм неба ввечір.

Юпітера — видно в першій половині місяця коло Марса на заході неба, потім зникає в блеску сонця.

Сатурн — посувається, поволі серед звізд; його видно в першій половині ночі.

Мала планетоїда **Ерос**, що в грудні зближалася найближче нашої землі, ще й тепер є недалеко землі (30 міл. км.), находиться в північній стороні неба, де видніє цілу ніч. Астрономи пильно обсервують її ясність, що періодично підлягає колиханням, чим вказує на некулисту форму планетоїди.

Погода в січні: Столітній календар заповідає з початку місяця сніги, найсильніші коло 8-го. Від 15-го морози сильнішають і тревають аж до кінця місяця.

Кіно Коперник Кіно

ПРЕГАРНА ФІЛЬМА ДЛЯ ВСІХ
На підставі славної повісти Марка Твайна, перекладеної на всі мови
КНЯЗЬ І ЖЕБРАК
ЕРОЛЬ ФЛІН, БОББІ і БІЛЛІ МОВЧ.

НОВИНКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

Не буде мати веселих свят той, хто забуде вислати коляду Рідній Школі, бо його буде тригти совість. Тому негайно сповніть цей національний обовязок!

— Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 4—10

— Найближче число „Діла" появиться в понеділок вечором з датою вівторок 11. січня п. р.

— З празником Різдва Христового пересилаємо всім нашим Передплатникам, Читачам, Дописувачам, Прихильникам і всьому Українському Народові щирі побажання веселих свят. Христос раждається!

— ВП. Авторів статтей, що були призначені, але не ввійшли до цього Різдвяного числа, просимо вибачити: наплив платних оголошень, необхідність видати число швидше з уваги на латинське свято Трьох Королів та звязані з цим труднощі експедиції, — все це не дозволило нам поширити обему числа понад 32 сторінки. Через те й багато матеріялу до числа не ввійшло: він появиться у найближчих числах „Діла" після свят.

— Колядки, щедрівки, стрілецькі пісні та інші на кружок „Сирена Електро" дістанете безпосередньо у п. Божика, Варшава, 6. Серпня 24. м. 18. тел. 840-47. Жадайте катальогів. На пересилку прошу залучити почтову марку. 1—5

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І, телефон 254—46.

— Цьогорічний диригентський курс для диригентів церковних і просвітянських хорів при Вищім Музичнім Інституті ім. М. Лисенка у Львові, відбудеться в часі від 15. січня до 31. березня ц. р. Плян навчання обіймає всі найважніші для диригента предмети від самих їх початків, так що окрема музична підготова не є конечна. — Кожний учасник мусить представити особисті документи, по змові шкільні свідоцтва. Навчання відбуватиметься щоденно від 9. до 13. години з винятком неділь та свят. Місячна оплата за науку 20 зол., себто 50 зол. за цілий курс. — Кандидати мусять очевидно заздалегідь подбати про своє приміщення і прохарчування на час курсу. Дирекція Інституту робить заходи про приміщення деякої кількости кандидатів у бурсах та про дешевий харч. Побажане було би привезти зі собою сінник. — Вписи і проба слуху відбудуться 15. січня 1938. між 9.—12. і 15—10. год. в канцелярії Вищого Музичного Інституту ім. Лисенка у Львові, вул. Шашкевича 5. III. (Тел. 237-15). Виклади почнуться в понеділок, дня 17. січня. Курс закінчиться іспитом, та роздачею свідоцтв.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЯ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. І у всіх книгарнях.

— Цілу рекляму „Центросоюзу" і ф-ми „Зоря" О. Левицька на рік 1938. перебрало бюро реклями „Фама", Львів. Гродзіцьких 1/II. тел. 244—31.

— „Увага! Ще не вписалося 100 учнів в Ювілейнім Році Т-ва „Просвіта" до одинокої української господарсько-садівничої Школи Т-ва „Просвіта" в Милованню, почта Roszniów koło Jezupola. Всі українські установи просимо ласкаво спрямовувати ще кількинадцятьох працьовитих кандидатів. Курс починається 20. ц. м. Доїзд залізницею через Львів до Єзуполе і через Чортків до Палагич.

— Традиційні Вечерниці „Червоної Калини" 5. березня ц. р. (субота) у великій салі залізничників.

— Мило — урядово проаналізоване, пристосоване до кожної цери, навіть до найвражливішої. Мило видатне до останку, з густою піною і милим запахом, то лише мило Візля, аптикаря в Перемишлі.

— П Михайло Грицак, емер. директор і візитатор, жертвував на внутрішнє уладження Шпиталя ім. Митрополита Шептицького квоту десять тисяч золотих. Віват секвенс!

— Українські радіоавдиції на різдвяні свята й Новий Рік. Львівська радіостація передає в найближчих днях, на Різдво і на Новий Рік такі цікавіші українські авдиції: в день Свят.-Вечора в год. 13.00—13.15 на всі радіостації Польщі передає Львів літературну гутірку д-ра Михайла Рудницького п. з. „Українські спогади про В. Оркана"; в перший день Різдва 7. січня в год. 9.30—11.87 передаватимуть врочисте Богослужения з Волоської Церкви у Львові з проповіддю Митр. Шептицького, а в год. 18.15—18.35 українські коляди у виконанні хору; в неділю 9. січня в год. 8.50—9.00 почуємо відчит інж. д-ра Романа Левицького „Догляд тільних корів"; у вівторок 11. січня в год. 18.10—18.20 буде відчит Романа Богдановича „Чумацьким шляхом"; в середу 12. січня почуємо знову в год. 13.45—13.55 інформаційну газетку, а пятниця 14. січня закінчить цей святочний цикль різдвяною авдицією В. Ковальчука „Царіє ходять" у виконанні театральних артистів та хору „Сурма"; останню авдицію змонтовано на основі прегарного та пребагатого українського фольклору Різдва, передає Львів в год. 17.15—17.50 на всі польські радіостації. Крім цього в той день, з нагоди Нового Року, вранці в год. 9.30—11.15 передаватиме Львів Богослуження з Волоської Церкви.

— Різдвяне богослуження і проповідь Митрополита у радію. В перший день Празника Христового Різдва з церкви Успенія Пр. Діви Марії (Волоської) буде трансмітована в радіо архиерейська Служба Божа, яку відправить Кир Никита. Проповідь виголосить Й. Е. Митрополит. Хор під управою п. Орленка-Прокоповича відспіває Службу Божу укладу Михайла Вербицького і коляди о. Й. Кишакевича.

— Порядок Богослужень у празник Різдва Христового в храмі Преображения св. Спаса у Львові. Четвер, Навечерє Різдва (6. І.) Пост. Год. 8.а Царські Часи; год. 9.30 Служба Божа св. Василія Великого з вечірнею. Сповідь від год. 7.30 і в часі Царських Часів. Пятниця, Різдво Христове (7. І.). Год. 5.30 рано Повечерє велике з Литією; год. 6. І. читана Служба Божа; 6.30-Утреня; 7. і 8. II. і III. читана Служба Божа; 9. Соборна співана Служба Божа; 11. IV. читана Служба Божа (дванайцятка); 4. попол. Вечірня велика, проповідь, коляда. Субота, на Собор Пресв. Богородиці (8. І.) і неділя Св. Первомуч. Стефана (9. І.) порядок Богослужень як звичайно в неділі і свята. Заввага: Від Різдва до Навечеря Богоявлення (щедрий вечір) загальниця.

— Перша цьогорічна коляда Рідній Школі. Фабрика „Елегант" О. Левицька і С-ка замість спеціяльних святочних побажань злożила 50 зол. на коляду Рідній Школі.

— Хто виграв на льотерії. В минішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. ін. такі виграни: 10.000 зол. на чч. 47883, 51421, 85656, 87341, 114558, 114639, 124401, 133956, 163650, 164781; 5.000 зол. на ч. 11107, 36558, 107374, 146910, 164571, 172435; 2.000 зол. на ч. 5730, 6622, 21075, 27000, 34877, 65779, 67950, 93945, 115982 118767, 165768, 176678; 1.000 зол. на ч. 1324, 5353, 10156, 19733, 36336, 38051, 41710, 51993 54593, 56000, 58497, 62882, 65611, 70304, 95196 105950, 126848, 129118, 132560, 139008, 144032, 151909, 152180, 178421.

— Семинар і курс для адвокатських аплікантів. Дня 12. січня ц. р. в год. 7.30 вечором заходом Т-ва адвокатських аплікантів у Львові при вул. Коперника ч. 7. зачинається семинар

КОМПЛЕКТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"
20 томів вартости зол. 39·—
ТІЛЬКИ ЗА 30Л. 25·—

	ціна поодиноко зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.50
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини заслання	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів. з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.
Хто замовить цілий комплєт — не платить пересилки.

карного права під проводом адв. д-ра Ансера. Одночасно в перших днях січня ц. р. т-во адвокатських аплікантів починає вести підготовний курс для тих адвокатських аплікантів, які здають іспит у найближчому часі.

— **Сибірські морози** маємо у Сх. Галичині. В околиці Чорткова нотовано в понеділок температуру — 30 ст. Цельзія. Те саме на цілому Поділлі і на Покутті. В західних повітах мороз менший, але все таки незвичайний. У Львові нотовано вже 18 ст. нижче зера. Холодні хвилі полярного повітря дійшли вже до Німеччини та Франції, де настали великі снігові.

— **З причини снігових** заметів залізничний рух у Польщі відбувається з перешкодами. Потяги до Львова приходять з двогодинним опізненням.

— **Арештування в Бірчанщині.** В Ліщавці к. Бірчі арештували Хому Ничая і Щура Осипа та по переведенні ревізії відставили на постерунок у Кузьміні. Арештуадли в тому самому дні також двох селян Куртяків у Добрянці; арештованого Осифа Андрія з Рудавки випустили на волю.

— **До Берези.** Міністерство внутрішніх справ переводить акцію, яка має на меті увільнити населення від язви кримінальних переступників, кишеневих злодіїв, що оперують по містах і потягах, окрадаючи подорожних підчас сну, дальше вломників, касярів, бандитів, терористів, ножівників, пасерів, сутенерів, фальшівників грошей і т. п. В останньому часі арештовано у Варшаві та на провінції кількадесять таких харизяків і вивезено до Картуської Берези. Всі арештовані були багато разів карані і дальше управляли своє злочинне ремесло, ставючись пострахом населення і тягарем для влади безпеки.

ПЕЧАТКИ, МОНОГРАМИ, ТАБЛИЦІ
виконує найдешевше
ПЕРШЕ ТА ЄДИНЕ УКРАЇНСЬКЕ
РИТІВНИЧЕ ЗАВЕДЕННЯ
Володимир Ярош
ЛЬВІВ, ВУЛ. СЄНКЕВИЧА Ч. 3.

— **Мороз і снігові** тревають дальше в цілій Румунії. Досі занотовано кільканацять жертв у людях. В Добруджі і Басарабії залізнича комунікація стрічається з великими труднощами, а на Дунаї припинилася навіть місцева плавба. Наслідком снігової бурі на Чорному Морі затонуло кілька кораблів. Стада вовків бушують по дорогах а навіть нападають на села.

— **Краєва хроніка.** Наслідком необережного поведення з вогнем вибух газ у пивниці дому Збігнева Кельжинського в Ходовичах, пов. Стрий. Від вибуху попарилася служниця Стефанія Лясотівна, що померла незабаром у Стрию. — Старший постерунковий з Дрогобича Душинський дістав спадок по своїому стриєві, що виїхав до Америки, у висоті 80.000.000 долярів. — У середмісті Станиславова лещетар перевернув дитину, якої стрий набив його так, що він втратив притомність. — Бережанський окружний суд розглядав справу б. підгаєцького старости д-ра Т. Ружановського та місцевого, поліційного комісаря О. Ринесьця, які занехали доходження проти урядовця окружного рільничого товариства, якого підозрівали у дефравдації. — Послугача вселюдної школи в Бориславі, Петра Даніеля убив сокирою Олекса Трухан, посварившися з ним за келишок горівки.

— **Хто буде опікуном кн. Радзівіла?** Суд в Острові наслідком спротиву, внесеного кн. Мих. Радзівілом, не затвердив визначеного опікуна в особі б. польського амбасадора в Парижі, міп. Хлаповського й запропонував це становище Йос. Жихлінському, президентові Т-ва Земського в Познані, але він не приняв цього обовязку.

— **Відступив жінку за 180 тисяч зл.** Велику сенсацію в жидівських колах у Варшаві викликала трансакція між промисловцем Авраамом Вінцом і К. Даниловичем, фабрикантом із Лодзі, якому Вінц був винен 180 тисяч зл. Данилович заявив Вінцові, що відступить від своєї претенсії, якщо він відступить йому свою жінку Льолю. Купець згодився, рабін перевів негайно розвід і гарна Льоля стала жінкою Даниловича.

— **Протн стерилізації.** Підчас наради в будженій комісії чехословацького сенату міністер здоровля д-р Чех заявив, що рішучо противиться законові про стерилізацію. Вправді евгенічні потреби заслуговують на увагу, а проте годі згодитися на стерилізацію, суперечну з основами демократії, а також тому, що вона, як виказав досвід, шкідлива для людства.

— **Поліцінт застрілив невинного чоловіка. Про незвичайну подію повідомляють із Рокфо-**

НАЙБІЛЬША ПОДІЯ КІНЕМАТОГРАФІЇ
Перша оригінальна японська фільма з життя нинішної Японії
Донька Самурая
в гол. ролі знаменитий актор ГЕССІ ГАЯКАВА.
ПЯТНИЦЯ — АТЛЯНТІК КІНО

ВІДГУКИ ДНЯ.

Марани.

Ясна, морозна ніч розсілася наді Львовом. Нині наш Святий Вечір, але Львів гуде собі звичайним буднем, так як завтра торохтітиме від ранку вантажними автами та наладованими возами. Там, десь на нашім селі „звізда ста де Христа Невіста Пречиста", тут дзвонять не колядники, а трамваї і співає захрипле радіо якусь гуральську пісню на нуту „Там на горі сніг біленький".

По Святій Вечері вийшли ми вдвійку пройтись засніженими вулицями, подихати морозним повітрям зимової ночі. Вдвійку: я і мій приятель-жид, що постійно буває в мене на Святий Вечір. Ріжнимося і національно і політично, але це не перешкаджає нам піддержувати товариські звязки, що почалися ще в окопах у 1914. році.

Йдемо дорогою і балакаємо про це та про те. Врешті зійшли на Еспанію.

— Страшенно цікавлюся Еспанією — каже мій приятель. — Від малої дитини маю страшенну охоту поїхати туди.

— Хіба не тепер!?

— Чому? Думаєш, що не проїхав би цілої вздовж і впоперек?!

— Не перечу. Ви — жиди, далеко лекше поконуєте пашпортові труднощі як ми, арійці, а вже про українців то й не згадувати... Але, чому спеціяльно тебе Еспанія так цікавить?

— Ти знаєш, хто такі марани?

— Марани?! Двоєвірники. Жиди, що мусіли перейти на християнізм, але в тайні далі лишалися жидами.

— Мало того! Будували церкви, а під сподом уладжували божниці. Сходилися по хатах на молитви, святкували жидівські свята і загалом почувалися й надалі тим, чим були. От цікавс булоб приглянутись тому всьому зблизька!

— Думаєш, марани ще до нині істнують?!..

— Може де й заховалися ще якісь сліди. Але для мене цікаво булоб побачити бодай таку божницю, або якийсь дім молитви в підземеллі. Віддавна мене це переслідує і як тільки зберу трохи грошей...

— Дорога штука... — кажу до приятеля. — Еспанія — далекий світ! Якби не герметичність большевицької границі, то — думаю — ти за дешевші гроші міг би бачити не тільки божниці, але й маранів. Міркую, що там, у большевії нема один великий безбожник святкує і судний день і пасху і молиться позамикавши двері та позатуловавши вікна... Може й сам найвищий безбожник Ярославский...

— Не думаю! — відповідає мій співрозмовець. — Нинішні часи, як- не-як, а не ті, що в часах Торквемади!

— Воно ніби правда, але все таки не дуже велика. Нині як і змінилося трохи, то хіба під оглядом метод...

Бувае так нераз, що чоловік іде без цілн, а ноги то сюди то туди і заведуть його там, де він часто заходив, або довго проживав. Так і тепер: ноги понесли мене на мою давню вулицю і я не счувся, як опинився коло своєї давньої каменици. Тому рік я випровадився звідтіля, лишаючи добре знайомих сусідів: двох молодих емеритів, — на першім поверсі, одного старого тимчасового заступника практиканта — на другім, почтаря і залізничника в партері, а вдову по гофраті і сторожа в сутеринах. З тим сторожем була трагічна історія. Мав четверо дітей, працював у залізничих варстатах і одного дня опинився без праці, а метрикою греко-католика в руках. Три роки шукав роботи, врешті обіцяли йому місце сторожа в каменици, але під умовою, що змінить одно маленьке слово в метриці. Змінив і знову має теплий куток та ложку страви.

Коли ми станули коло каменици, прийшов він мені на гадку і я глянув у його приземні вікна. Диво! Одно вікно затулене подушкою, друге коцом, та так щільно, що тільки вузеньке пасмо світла пробивається з хати!.. Я підійшов і заглянув крізь ясну шпарку...

Білою скатертю накритий стіл, на столі колач, миска з кутею, а коло миски маленька ялинка, ціла в свічечках...

А за клаптем світла, що вирівалося крізь вікно, летить несміливо і тихенько:

„Звізда ста, де Христа
Невіста Пречиста..."

Час до часу сторож рукою наказував „піяніссімо" і тоді тільки рух уст зраджував, що четверо дітей і жінка далі колядують.

Я обернувся до приятеля:

— Чого тобі видавати гроші на далеку дорогу?! Поглянь і послухай!

Він довго дивився, слухав і врешті тихо сказав:

— Правда. Можна не їхати..

Галактіон Чіпка.

ту. Поліцінят Лапінський завважив на сходах одного дому мужчину, якого взяв за злодія, бо прийшов туди на вістки про ограблення ювилера Мулєна. Лапінський звелів йому піднести руки вгору, а коли цей не послухав, стрілив до нього, кладучи його трупом на місці. Показалося, що застріленим був ограблений ювилер Мулен, якого бандити звязали, заліпили йому рот гумовою тасьмою і привязали до сходів. Занадто ревного поцільнята припинили в урядуванні.

— **Чотири місяці вязниці за цілунок.** Перед судом у Тістої відповідав 19-літній молодець із італійської місцевости Буджяно за те, що підчас проходу поцілував 17-літню красуню всупереч її бажанню і що найгірше — в прилюдному місці. Проступник взяв собі найвизначнішого оборонця, але всетаки суд засудив його на чотири місяці вязниці. Суд зазначив, що це дуже лагідна кара і не радив апелювати від цього присуду, бо може бути гірше. На основі цього рішення засудженого вписано до спеціяльного судового реєстру, де вписують в Італії „небезпечних аматів".

— **Летунська катастрофа.** Німецький пасажирський літак „Карль Гар", що летів з Медіоляну, розбився перед осіданням на летовиші у Франкфурті над Меном. Причиною катастрофи було падмірне обледоватіння крил. Три пасажири і три члени залоги погибли на місці.

— **Згинув корабель.** Японський корабель „Мідорі Мару", що плив із Кобе, стався жертвою катастрофи підчас сильної бурі біля Уліма. 27 осіб, в цьому ціла корабельна залога, потонуло. Рятунок був неможливий з огляду на атмосферичні умовини.

— **Американські дітехвати при роботі.** Поліція стейту Мічіген глядає за донькою одного з директорів фабрик Форда в Детройті, Гарі Бенета. Панна Труді Бенет, що має 17 літ, пропала серед таємничих обставин. Правдоподібно вкопили її кідпапери. Федеральна влада бере теж участь у гляданнях, бо можливе, що дівчину перевезли з Детройту до місцевости, що находиться на терені іншого стейту.

— **Музей „Бойківщина" в Самборі** мав від 1. жовтня до 31. грудня 1937. р. 40 катальогових чисел приросту до ч. 4.631 включно. В поодиноких відділах прибуло предметів: археольогія 8, етнографія 4, нумізматика 6, відзнаки 2, церковне мистецтво 2; архів та бібліотека: книжки 24, часописи 496, кліші друк. 1, афіші 15. Жертводавцями були: інж. Бородайко К., о. Венгриновнч В., Верховський, Городиський О., Грайфінгер, д-р Дубовий М., Кузьмин, д-р Книжинський А., Луцик П., д-р Максимчук І., о. Мартинович, Оленяк, д-р Рудницький Я., д-р Рябій Ю., Стець І., Таль К., Ткач О., Фарило Ст., проф. Филипчак І. Жертводавцям складає Управа Музею щиру подяку. Адреса Музею: „Бойківщина, Самбір, вул. Тихе 1.

— **Як потрібно чоловікові,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці і загально звана крамниця І. Шлаєр, Львів, Легіонів 25, що продає туром і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевше, також стрінете там завсіди найелегантнішу українську публіку. Самозрозуміло, що обслуга теж українська. 1—7

† Посмертні згадки.

ОЛЬГА ПИТЛИКОВА, вдова по священнику, мати д-ра Богдана Питлика і Ярослава, що згинув у рядах УГА, померла в Лозині 11. грудня м. р. в 69. році життя. В. їй П.! 12

Веселих Свят!

З нагоди свят Різдва і Нового Року складаємо щирі побажання Рідні і всім Знайомим — **Іванна і Дмитро Левицькі.**

Рідні, Друзям і Знайомим Веселих і Щасливих Свят та Нового Року бажає — **Мітрат Базюк.**

Зі Святом Христового Різдва й Нового Року пересилаю моїм Друзям й благородним жертводавцям ту, за горами й за морями, як і моїй Рідні найкращі побажання враз з любовю й глибокою пошаною — **о. Леонтій Куницький,** парох катедри св. Юра, опікун політ. вязнів.

Найщиріші побажання з нагоди Христового Різдва пересилає — **о. Омелян Горчинський** зі сестрінками, Львів, Підвалля 9. І.

Всім, що перебудовують націю на одну кооперативно-співпрацюючу родину, — що навіть самим жертвам сучасного ладу відкривають на основі їх взаїмної кооперативної самопомочі шлях до власних кооперативних банків, до торговельних та промислових підприємств, на вершини духа — та в цім труді для нації знаходять своє найвище особисте щастя, — Веселих Свят і щасливого Нового Року сердечно бажає — **Остап Лушкий.**

Всіх друзів нашого дому щиро вітають з Різдвом і Новим Роком — **Орися і Остап Луцькі.**

Рідні, Друзям і Знайомим бажають Веселих Свят — **Волошиновські.**

Щире „Христос Раждается" та бажання щасливого Нового Року 1938 Рідні, Приятелям та Знайомим пересилають — **Евгенія, Леся та Евген Храплині.**

Рідні, Друзям і Знайомим щирі бажання Веселих Свят і щасливого Нового Року від — **Любки і Мірона Луцьких, Янчин.**

Рідні, Приятелям і Знайомим сердечні бажання Веселих Свят пересилають — **Надія, Володимир і Любомир Онишкевичі.**

З нагоди Різдвяних Свят і Нового Року щирі побажання всього найкращого пересилають усій Рідні, Знайомим і Приятелям — **Марія і Ярослав Колтунюки.**

Дорогій Рідні, Високоповажаним Приятелям і Знайомим бажаю з нагоди Свят і Нового Року всього найкращого — **інж. Андрій Палій.**

Стефанія і Іван Филиповичі бажають щиро Рідним і Знайомим Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

Приятелям і Знайомим складають щирі бажання веселих і щасливих свят Христового Різдва — **Антоніна і Володимир Децикевичі.**

Веселих Свят Родині і Друзям пересилають — **С. і М. Кузик.**

Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим бажаємо Веселих Свят і щасливого Нового Року! Христос раждается! — **Зиновія і д-р Тит Евген Бурачинські.**

Кревним, Своякам, Кумам, Приятелям, Кооператорам, Просвітникам, Рідношкільникам бажає всякого добра з нагоди Різдва — **Микола Заячківський.**

Родині й Приятелям бажає Веселих Свят і щасливого Нового Року, адвокат — **Ольга Люстіг-Ганицька, Львів.**

З Різдвом й Новим Роком бажає Рідні та Приятелям кращого майбутнього — **адв. Стефан Ганицький, Львів.**

Рідні та Знайомим сердечні побажання з нагоди Різдва Христового складають — **Надія і Любомир Макарушки.**

Всій Рідні і Приятелям бажаю Веселих Свят і щасливого Нового Року — **Д-р Троян Корнило.**

Рідні, Приятелям, Знайомим і черчанським лікуванцям „Веселих Свят" бажає — **Д-р Роман Осінчук, Львів,** Асника 2.

Рідні, Знайомим і Товаришам Кооператорам бажає Веселих Свят — **Капуста Микола.**

Веселих Свят та Щасливого Нового Року бажають усій Рідні, Приятелям і Знайомим у Галичині, на Буковині й на еміграції — **Дора й Василь Сімович.**

Всім Кревникам і Приятелям бажають всього найкращого з нагоди Різдва — **Скопляки.**

Веселих Свят і щасливого Нового Року бажає всім Знайомим — **Д-р Нарциз Лукіянович.**

Веселих Свят Христового Різдва і Щасливого Нового Року бажають Своїм Найближчим і Приятелям — **Чередарчуки,** у Львові.

ВП. П. Президентові Евгенові з нагоди Імянин, Різдва і Нового Року, Приятелям на чужині і в краю та Рідні найсердечніші бажання — **Григорій і Марія Микетей.**

Рідні, Своякам та Знайомим бажають Веселих Свят і щасливого Нового Року — **Евгенія і Іван Стерпюки.**

Дорогій Рідні, всім Близьким і Знайомим святочні побажання складають — **Іванна та Юлія Шепановичі з сином.**

Всіх, що не забули за мене на чужині поздоровляю зі святками і з тієї нагоди та Нового Року складаю свої щирі побажання. — Швейцарія — **о. Я. Чемеринський.**

Найдорожій Рідні, Приятелям і значливим нам Знайомим в краю і закордоном з Різдвом Христовим та Новим Роком свій привіт і бажання пересилають — **Анна і Ольга Чемеринські** зі Львова.

Родині, Товаришам і Знайомим „Веселих Свят" і Щасливого „Нового Року" бажають — **І. А. і Христя Мартюки.**

Всім нашим Приятелям складаємо якнайсердечніші Різдвяні і Новорічні побажання — **Д-р Іван і Олена Копачі.**

З першою Зіркою Навечеря Різдва Христового шлемо щирі побажання всім нашим Друзям і Знайомим у Львові, в краю і за кордоном — **Софія і Михайло Тараньки.**

Веселих Свят і Щасливого Нового Року Рідні та Знайомим бажають — **Д-р Константин і Мирослава Кебало.**

Дорогим Своякам, Товаришам і Знайомим бажають Веселих Свят і Щасливого Нового Року — **Стефанія з Вітошинських і Михайло Девоссері,** Львів.

З Різдвом Христовим та Новим Роком витають Свояків та Знайомих — **Олена й інж. Ераст Бурачинські,** Салярд у Семигороді.

Рідні, Приятелям і Знайомим побажання „Веселих Свят" та „Щасливого Нового Року" складають **Люба і Микола Войцеховські,** Львів.

Рідні, Приятелям і Знайомим „Веселих Свят" бажають — **Ірина і Христя Домбчевські.**

Дорогій Рідні, Приятелям, Друзям та Знайомим щирі побажання „Веселих Свят" пересилають — **мр. Володимир і Меляся Кривокульські.**

Святочні й Новорічні побажання пересилають усім Дорогим Кремним, Знайомим і Приятелям — **Петро та Олена Будзи і Марія Бережницька.**

Всім Своякам, Друзям, та Знайомим Веселих Свят Різдва Христового і Щасливого Нового Року бажають — **Ольга і Николай Островські.**

З нагоди Різдва і Нового Року сердечні побажання Рідні і Знайомим складають — **Коренці** зі Львова.

Рідні, Знайомим і Приятелям щирі бажання Веселих Свят пересилає — **Олександер Костик.**

Теодор і Софія Миссаки з нагоди Рождества Христового складають Рідні і Знайомим щирі бажання — Веселих Свят.

Веселих Свят, Дорогій Рідні та Знайомим бажають — **Д-р Михайло і Ольга Соневицькі.**

Українцям, знакомим по всему світу, — запротореним й вольним, — у Львові, в краю, та родині — Доброго Року! — **мгр. Кабарівський Богдан.**

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажаю всім Друзям і Знайомим — **Харитя Кононенко.**

Наших Рідних, Близьких і Знайомих сердечно вітаємо з Різдвяними Святами та Новим Роком — **Леся й Антін Романенки.**

Рідні та Знайомим „Веселих Свят" бажає — **Тарас Витанцький.**

Усім моїм Рідним і Знайомим бажаю гарних свят і доброго Нового Року — **Роман Пашківський.**

Тиді — дуже шире „Христос Рождается" — **Ціна, Уньо, Бабуся.**

Членам Парляментарної Репрезентації, Рідні та Приятелям щасливого Нового Року і Веселих Свят пересилають — **Роман і Клявдія Олесницькі.**

З нагоди Свят і Нового Року всім найближчим усього найкращого — **Михайло і Марта Рудницькі.**

Дорогій Рідні, Товаришам, Приятелям і Знайомим — бажаю з нагоди Різдва Христового і Нового Року Веселих Свят і Щасливого Нового Року — **Михайло Лазорко з родиною.**

Д-р Олександер і Надія Лаврівські передають Святочні та Новорічні бажання Рідні та Знайомим.

З Різдвом Христовим і з Новим Роком всего найліпшого бажають Рідні, Друзям та Знайомим — **Миколи Бонковські.**

Приятелям і Знайомим зі Святами й Новим Роком усього найкращого бажають — **Ірина і Олександер Пежанські.**

Моїй ближчій і дальшій Родині, Приятелям і Знайомим Святочні і Новорічні побажання — **Володимир Несторович.**

Рідні, Знайомим і Приятелям найщиріші бажання Веселих Свят пересилають **Ірена і Орест Радловські.**

Веселих Свят і щасливого Нового Року бажають всім своїм близьким — **Дядинюки.**

Всіх благ з Різдвом Христовим та Новим Роком бажає своякам і знайомим — **Володимира з Дудриків Вічковська.**

Найщиріші побажання Веселих та Щасливих Свят і всього найкращого пересилають з нагоди Різдва Христового Рідні і Знайомим — **Крушельницькі — Никифораки.**

Всім П. Т. Установам, Добродіям, Прихильникам і Членам „Рідної Школи" у Львові та львівському повіті, які морально та матеріяльно помагають „Рідній Школі" на терені Львова та львівського повіту, — пересилає щирі та сердечні бажання Веселих Свят Різдва Христового та Щасливого Нового Року — **Рада Львівського Повітового Союзу Кружків „Рідної Школи".**

Всіх товаришів сцени, приятелів і знайомих витає з Новим Роком і бажає Веселих Свят — **Леся Кривіцька.**

Ірена і Володимир Кузьмовичі, складають 5 зол., на допомогу студентству замісць святочних побажань.

Веселих Свят кревним та знайомим у краю і на чужині бажають — **Ірина і Богдан Галайчуки.**

Рідні і всім Знайомим з нагоди Різдва Христового і Нового Року сердечні бажання всього найкращого пересилають — **о. Василь і Володимира Сайкевичі.**

Олена і Зенон Поповичі зі Стрільча пересилають Родині, Друзям і Знайомим побажання щасливих і радісних Свят Христових Народин.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року Рідні, Приятелям і Знайомим бажають — **Леви,** Собутка.

Сердечні побажання всякого добра з Різдвом Святим пересилають Рідні, Друзям і Знайомим — **мгр. Антін, Наталія і Адріяна Трояни,** Коничинці.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажаю всім Знайомим і Рідні — **Борис Козубський,** Кремянець, Вишневецька 33.

З Різдвом Христовим бажаємо Рідні і Знайомим Веселих Свят — **Александра і інж. Лев Яцкевич,** Радом.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року Рідні, Приятелям і Знайомим бажають — **Уляна і Гринь Терлецькі.**

Рідні, Своякам та Знайомим в краю та на еміграції Веселих Свят та Щасливого Нового Року бажає — **інж. Петро** Зелений з мамою.

Ганна і Дмитро Тихі, Львів, желають Рідні, Своякам, Приятелям, Товаришам і Знайомим Щасливих Свят і Нового Року.

З нагоди Свят Рождества і Нового Року складає щирі побажання всякого блага Кревним, Своякам, Товаришам і Приятелям — **о. Панасевич Дмитро,** парох в Устріках дол.

Рідні, Приятелям і Знайомим радісних Свят і кращого Нового Року бажають — **Евгенія, Зенуся і Омелян Матли.**

Моїй Рідні, Товаришкам, Знайомим і Другам-Емігрантам зза Збруча пересилаю щирі бажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року — **Круківна Ліза.**

Дорогій Семї, сердешним Друзям і щирим Знайомим по цей і по той бік кордонів бажають „Веселих Свят" і щасливого „Нового Року" — **Іван і Михайлина** з донечкою Орисею Христею Мотрею **Ставничі** з Павелча біля Станиславова.

Найкращих Свят з нагоди Різдва Христового та доброго Нового Року бажає своїй Високоповажаній Клієнтелі і Приятелям **Юліян Глушевський.**

Валерія і Д-р Павло Кривуцькі складають своїм Друзям і Знайомим найкращі побажання Веселих Свят і всього доброго в Новому Році.

З Різдвом Христовим і Новим Роком — Рідні і Приятелям добра і щастя! — **Галя і Роман Купчинські.**

Веселих Свят і Щасливого Нового Року Рідні, Приятелям і Знайомим бажають — **Іванна і Василь Левицькі.**

Христос Раждается! Щирі бажання Веселих Свят своїм Рідним і Знайомим пересилають — **Анна, Осип і Лясьо Боднаровичі.**

Приятелям та знайомим із Рождеством і Новим Роком бажає — Михайло **Островерха.**

Роман, Ольга й Орися Сливки бажають з нагоди Різдва й Нового Року своїй Рідні, Приятелям і Знайомим всього найкращого!

Приятелям, Рідні, Знайомим у Львові, Варшаві, краю й за кордонами: **Веселих Свят! — Роман Гучванович-Которович.**

Приятелям та Знайомим щиросердечні побажання з нагоди Христового Різдва та Нового Року — **Евген Ткачук.**

Вуйкам з Рідною, Стрийкові, Приятелям і Знайомим бажає **Веселих Свят і Щасливого Нового Року — м-р М. Хомяк.**

Дорогій Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажають — **Д-р Дмитро, Міра і Леся Лавацькі.**

Веселих і Щасливих Свят Рідні, Приятелям і Знайомим бажають — **Орися і Богдан Дрималики.**

Дорогій Рідні, Другам та Всім Знайомим шлемо цією дорогою побажання Веселих Свят та Щасливого Нового Року — **Степан і Софія Шуровські,** Бельско.

З Христовим Різдвом і Новим Роком всім Своякам і Знайомим щирі побажання всього кращого пересилає — о. Маріян Цурковський **з родиною,** Стрий — Лани.

Рідні, Приятелям і Знайомим передають сердечні побажання Святочні і Новорічні — **Ярослава, Теофіль і Богдан Горницькі,** Торунь.

Юлія і о. Андрій Пшепюрські зі Старяви з нагоди Свят Р. Х. і Нового Року бажають Рідні і Знайомим всього найкращого.

Веселих Свят і щасливого Нового Року бажає Своякам і Знайомим — **Д-р І. Сохацький з родиною,** Калуш.

Мгр. Роман Савчак пересилає Родині, Друзям та знайомим привіт з Варшави та найсердечніші побажання з Різдвом Христовим.

Щирі побажання „Веселих Свят" і „Нового Року" пересилають Рідні, Приятелям і Знайомим — **Олена і Д-р Володимир Безпальки з Золочева.**

Нашим Рідним і Знайомим пересилаємо щирі побажання Веселих Свят — **Ярослава і Мирон** Лушпинські, Снятин.

Нуся і Роман Бриковичі в Копичинцях пересилають Святочні і Новорічні бажання Рідні, Приятелям, Товаришам-кооператорам та всім Знайомим.

З Христовим Різдвом найщиріші побажання численних і великих Божих ласк Рідні і Знайомим передає — **о. Іван Федевич,** Турка н. Ст.

Рідні, і Знайомим щирі бажания „Веселих Свят" пересилають з Бориславa — **Е. і П. Лопати.**

Своякам і Приятелям желають Веселих Свят і Щасливого Нового Року — **Інж. Евген і Марія Гузарі** — Лісковец — Чехословаччина.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажає Рідні, Кревним і Знайомим — **Д-р Евген Вертипорох зріднею** — Варшава.

УСІМ ФІЛІЯМ, ЧИТАЛЬНЯМ, ВИДІЛАМ, ОСВІТНИМ ІНСТРУКТОРАМ, ЧЛЕНАМ, ДОБРОДІЯМ ТА ПРИХИЛЬНИКАМ ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ — БАЖАЄ

МАТІРНА „ПРОСВІТА" У ЛЬВОВІ.

Веселих Свят бажають ПП. Грабовенським, Шипайлам, Старосольським і всім Знайомим. — **Богдан і Люда Грабовенські з Тарнова.**

Всім Рідним, Приятелям і Знайомим бажаю Веселих Свят і Щасливого Нового Року — **Інж. Степан Кульчицький,** Катовиці.

Найдорожшому Богданові, усій Рідні, Дорогим Парохіянам, Приятелям, Знайомим „Веселих Свят і Щасливого Року" — **о. Іван Ліщинський,** Борислав.

Найдорожшому Вуйкові Богданові, усій Рідні, Приятелям, Знайомим „Веселих Свят і Щасливого Року" — **Д-р Михайло Наталка Яремчишин, Дрогобич.**

Широ витаємо Рідню, Знайомих у краю і за кордоном, з Різдвом Христовим і Новим Роком. — **Стецьки** — Ременів.

Н. і В. Микитчуки — **Коломия** бажають Рідні, Приятелям і Знайомим Веселих Свят та щасливого Нового Року.

Усім Своякам, Рідні, Приятелям та знайомим пересилають Святочні бажання — **Д-р Микола, Марія і Юрій Рибаки** — Перемишль.

З нагоди Христового Різдва і з Новим Роком бажають Рідні, Приятелям, першим матуристкам (вісімнацятці з 1927. р.) дівочої гімназії Р. Ш. в Станиславові та членам Р. Ш. ім. А. Якович усього найкращого — **Марта і Никифор Даниші.**

Рідні та всім Друзям щирі святочні побажання засилають: — **Д-р Ярослав і Неоніля Селезінки,** Радехів.

Родині, Товаришам праці і Знайомим бажаю Веселих Свят і щасливого Нового Року — **Ольга Бачинська** зі Стрия.

Святочні і Новорічні бажания Своякам, Приятелям, Знайомим пересилають — **Олександра, Д-р Юлій, Мгр. Іванна Олесницькі,** Станиславів.

Іван Коцур, Варшава пересилає Дорогій Рідні, Товаришам і Знайомим щирі бажания **Веселих Свят і Щасливого Нового Року.**

З НАГОДИ РІЗДВА ХРИСТОВОГО І НОВОГО РОКУ БАЖАЄМО ВСІМ НАШИМ ВП. ЧЛЕНАМ, ВІДБОРЦЯМ І ПРИХИЛЬНИКАМ ВЕСЕЛИХ СВЯТ І ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ.

ДИРЕКЦІЯ „НАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ".

Бажаємо Рідні, Друзям і Знайомим Веселих і Щасливих Свят — **Шуровські з Стинави, Винник і Львова.**

Вседорогій Рідні та Прихильникам бажають Веселих Свят — **Даюя і Петро Зубрицькі** — а доня Ірка понадто Своїй Вп. Старшині та Товаришкам.

Веселих Свят і щасливого Нового Року бажають Дорогій Рідні, Приятелям, Знайомим — **Софія-Клим Шанковські з Ланцута.**

Всім Рідним, Друзям, Товаришам праці, та Знайомим, щирі Різдвяні і Новорічні побажання складає — **Богдан Онуферко,** Скалат.

Найсердечніші святочні побажання всего найліпшого пересилають Рідні, Своякам, Приятелям і Знайомим — **Олена і Болеслав Шуляке-вичі.**

Всім Високоповажаним Знайомим щирі побажання Веселих Свят та успіхів у Новому Році пересилає — **Д-р Іван Кутинський,** Станиславів.

Своякам, Знайомим у день Рождества Христового, Нового Року щирі побажання складаємо „Христос раждаєсь" — **Ольга та Іван Оділжинські.**

Кревнякам, Приятелям, Товаришам і Знайомим бажаємо Веселих Свят і щасливого Нового Року — **Олександра і Петро Кузьми,** Янчин.

о. Гаврилишин Ілія і Софія, Стрий, шлють щирі побажання з Різдвом Христовим і Новим Роком Рідні і всім Знайомим.

Садовський Володимир, Сколе, складає щирі побажання Веселих Свят і Нового Року своїм Знайомим та Друзям праці.

Д-р Гарасимів Богдан і Слава, Болехів, пересилають бажання Веселих Свят усім Своякам, Приятелям і Знайомим.

Д-р О. Скорецька, лікар-дентист, Стрий, складає усім Своякам та Знайомим побажання Веселих Свят та щасливого Нового Року.

Дирекція, службовики та робітники Центросоюза у Львові бажають усім кооперативам та кооперативним працівникам Веселих Свят і щасливого Нового Року.

Д-рові Ст. Коржинському бажають **діти Української Захоронки** при вул. Руській ч. 3. Веселих і Щасливих Свят і запрошують дорогого вуйка до себе на солодку Щедро-Вечірню кутю.

Діти Укр. Захоронки Городецька 95. бажають своєму добродієві Др. Я. Малисові „Веселих Свят".

Українські Політичні Емігранти, що є обединані в Львівському Відділу У. Ц. К. — сердечно вітають з Різдвяними Святами та Новим 1938 Роком всі Українські Установи й Організації, всіх рідних, і знайомих та товаришів по зброї, й праці на всіх землях суших.

Управа Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові бажає всім Прихильникам, Співробітникам та Жертводавцям Музею Веселих Свят і щасливого Нового Року.

Українському Купецтву та Промисловій розросту та кріпкости на рідній землі з Новим Роком бажають **службовики „Союзу Українських Купців".**

Усіх Вп. своїх членів, прихильників, співробітників і відборців календаря-альманах „Дніпро" і інших книжок, всі краєві українські установи й еміґрантські організації в Польщі і поза Польщею — здоровить із Різдвяними Святами й Новим Роком — **Товариство Допомоги Емігрантам з України у Львові і Видавнича кооператива „Хортиця"** (Львів, Ринок, 10).

Високоповажаним Передплатникам — Атласу України, Географії, Диригентського Порадника, Бібліотеки Практичного Знання — побажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року пересилає — **В-во „Український Видавничий Інститут у Львові".**

П. Т. ДИРЕКЦІЇ „ЦЕНТРОСОЮЗУ" У ЛЬВОВІ

П. Т. Дирекціям Повітових Союзів Кооператив у Краю і всім іншим своїм відборцям — бажає

„ВЕСЕЛИХ СВЯТ"

та ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

„МОТОК"

Вирібня шпагатів і поворозничих виробів

ЛЬВІВ, ВУЗЬКА 3.

Братнім Корпораціям, Батькам і Активові, Прихильникам і Знайомим щирі святочні побажання — **Генеральна Старшина КІ „Чорноморе".**

Всім ВП. Співробітникам видань Українського Видавничого Інституту: Атласу України, Географії, Сільсько-господарської Енциклопедії, Книги Здоровля, Диригентського Порадника, Бібліотеки Практичного Знання — Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажає — **В-во „Український Видавничий Інститут у Львові".**

Всім Хвальним Відборцям і Прихильникам Веселих Свят бажає —**фабрика свічок „КЕРОС".**

Своїм прихильникам усього добра з Різвом і Новим Роком бажає **„АРОЗА".**

Всім своїм клієнтам „Веселих Свят" бажає бюро реклями **„ФАМА".**

Усім своїм членам та симпатикам — Веселих Свят та Щасливого Нового Року бажає — **Товариство українських Агрономів.**

Управа Українського Мистецького Гуртка „СПОКІЙ" складає сердечні Новорічні побажання Членам Гуртка, Українським Мистецьким Організаціям і Культурно-Освітним Установам.

Побажання Веселих Свят та Щасливого Нового Року Високоповажаним ПП.: Дудкам, інж. Федецьким, проф. Тершаківцям, радн. Лончинам, доктор. Приймовій, Бородіевичам, Гриневецьким, Пашківським, Савицьким, всіх у Львові, а Ганасові в Зборові, о. Курчабам, проф. Сологубові, п. Ол. Зельській в Побужанах, Старосельським і Чучманові Миколі в Буську, Радошицьким в Ясениці сільній, Сенютам в Черкасах, Шматерам в Зелемянці — **К. і М. Хамули у Глинянах.**

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажають усім своїм Кліентам, Приятелям і Знайомим — **брати Чучмани** (Унія).

Високоповажаним Кліентам і Знайомим з нагоди Різдва Христового святочні побажання складає — **Андрій Дуфанець.**

Своїм Високоповажаним Кліентам Веселих Свят бажає кравецька робітня **В. Хомин, Львів, Домініканська 11.,** тел .283-95.

Веселих Свят, Щасливого Нового Року бажає своїм Кліентам **Механічна Пральня „АТА", Львів,** Зелена 31.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажає своїм Кліентам — фірма **О. Беряк, Львів,** Руська 18.

ЕКО

Фабрика Батерій у Львові, Потоцького 58 а.

пересилає з нагоди Різдва Христового і Нового Року найкращі побажання усім П. Т. Відборцям і Прихильникам.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажає своїм Гостям Ресторан „Кляра".

Своїм П. Т. Клієнтам бажає Веселих Свят — **шклярська робітня В. Стельмаха,** Коперника 22.

Всім Клієнтам, Знайомим, Родині святочні та новорічні бажання шле — **Володимир Качмарський,** робітня взуття, Львів, Сапіги 57.

З Різдвом Христовим і Новим Роком Всім Високодостойним Клієнтам складаємо щирі побажання — фірма **Ів. Борис, Перемишль,** Ринок 2.

З нагоди Різдва Христового і Нового Року **ресторан М. Кузнишина Перемишль,** пл. на Брамі Всім Високодостойним гостям бажає всього найкращого.

Вирібня цукорків і солодощів **„Русалка", М. Заразки — Перемишль, Барська 3.** — з Різдвом Христовим складає своїм Достойним Відборцям щирі побажання.

Веселих Свят і Щасливого Нового Року бажає своїм Гостям Закопанський Ресторан — **Ґустав Бутна — Перемишль, Костюшка 1.**

Фірма К. Ярошевич, Перемишль, Дворського 5, складає з нагоди Різдва Христового всім своїм Високоповажаним Гостям-Клієнтам щирі побажання.

Усім ВП. Відборцям щирі побажання Веселих Свят складає — **„Галантерія" С. Дучинської, Перемишль, Казимирівська 26.**

Усім ВП. Відборцям щирі бажання Веселих Свят складає — **Іван Дучинський,** Конц. Заведення Електротехнічно-Інсталяційне — **Перемишль** Асника 2. Тел. 16-36.

Дім Модних Товарів Г. і М. Тгалер, Тернопіль, Собіського 20. бажає своїм Відборцям Веселих Свят.

З нагоди Різдва пересилає своїм Гостям, Рідні і Знайомим найкращі побажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року та рівночасно поручається дальшій ласкавій памяті — **Олександер Савулин,** ресторатор у Тернополі, **Руська ч. 6.**

Микитка Юліян і Слава, Стрий, передають своїй Рідні і Знайомим щирі побажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

Своїм Членам-Покупцям Веселих Свят бажає — **Торговельна Спілка в Калуші.**

Щирі побажання з нагоди Христового Різдва і Нового Року пересилає своїм П. Т. Гостям — **Фризієрське Заведення Чабана Евстахія**, Стрий, Львівська ч. 98.

Евген Будзиновський „Нова Галянтерія", Станиславів, Ратуш, бажає своїм Відборцям Веселих і Щасливих Свят.

Борис Пилип, Галянтерійна торговля, Стрий, Ринок — бажає своїм ВШ. Покупцям Веселих Свят і Нового Року.

Кравчук Володимир, першорядна робітня всілякого роду взуття, Стрий, Львівська — бажає своїм ВП. Клієнтам і Знайомим Веселих Свят.

Виділ Тов-а „Міщанська Бесіда" у Стрию складає ВШан. Членам Тов-а щиро-дружні побажання Веселих Свят і Нового Року.

Члени Тов-а „Міщанська Бесіда" в Стрию виявляючи вдячність своєму ВШан. Голові п. Осипові Красінському за його щиру відданість для добра й повернення слави нашого Товариства складає йому і його Дружині щирі побажання Веселих Свят і Нового Року.

Хвальним Дирекціям Народньої Торговлі, Центросоюзу, Повітових Союзів, Кооператив і їх співробітникам та всім відборцям з Різдвом Христовим і Новим Роком бажає Веселих Свят — Фірма

ЛЕВИЦЬКА і С-ка у Львові.

Сенів Михайло, укр. римарська робітня, Стрий, Кілінського — бажає своїм ВП. Покупцям Веселих Свят і Нового Року.

Диба Степан, **Фризієрське Заведення**, Стрий, 3-го Мая — бажає своїм Шан. Гостям Веселих Свят.

„Труд", кооп. кравецька робітня, Стрий, Смольки — бажає своїм Шан. Гостям Веселих Свят.

Барабаш Іван, кравецька робітня, Стрий, Морачевського — складає своїм ВП. Клієнтам щирі побажання Веселих Свят.

Струмеляк Іван, кравецька робітня, Стрий, Потоцького — складає щирі побажання Веселих Свят і Нового Року своїм ВП. Гостям.

Управа кіна „Аполью", Стрий, Нар. Дім, передає своїм ВШ. Гостям щирі побажання Веселих Свят.

Держко Іван, укр. механічна пекарня, Стрий, Зелена — шле своїм ВШан. Відборцям побажання Веселих Свят.

Інж. Остап Микитка, електро-технічне заведення, Стрий, Колейова — бажає своїм Знайомим і Гостям Веселих Свят.

Лучка Евстахій, першорядна пекарня, Стрий, Церковна — бажає своїм Шан. Відборцям Веселих Свят і Нового Року.

Управа кіна „Едізон" Стрий, 3-го Мая, — складає своїм ВП. Гостям побажання Веселих Свят і Нового Року.

Даум Палип, гігієнічна пекарня, Стрий, Львівська — складає своїм ВП. Відборцям щирі побажання Веселих Свят.

Левицький Михайло, власник ресторану, **Стрий**, Собіського — з нагоди свят-Різдва бажає своїм ВП. Гостям і Знайомим Веселих Свят.

Купелеве Заведення Рота Йосифа в Стрию пересилає своїм Шан. Гостям побажання Веселих Свят і Нового Року.

В. Бізанц, власник ресторану в Нар. Домі, Стрий — складає своїм ВШ. Гостям побажання Веселих Свят.

„Асторія", ресторан і сніданкові кімнати, Стрий, 3-го Мая — шле своїм ВП. Гостям побажання Веселих Свят і Щасливого Нового Року.

—o—

Хвальним Надзірним Радам і Дирекціям Ревізійного Союза Українських Кооператив, Центросоюзу, Народньої Торговлі, їх Службовикам та всім кооперативним робітникам, всім своїм П. Т. Відборцям і прихильникам пересилає щирі побажання з Різдвом Христовим і новим Роком

Дирекція
КООПЕРАТИВИ „БУДУЧНІСТЬ"
в Тернополі.

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ!

Родиться Бог, родиться Правда й Добро для всіх нас!

До українських хат по містах і під сільську стріху влине враз із блиском Свят-вечірньої зірки радість і мир. Спалахне Свят-вечірня свічка, стане в куті дідух, а на столі кутя і під гомін коляди обновиться душа й відродиться вся рідня в мирі-згоді на нові труди-змагання до нового кращого життя.

І не зявиться в цей Радісний Свят-Вечір на нашому столі наш ворог, сатана-алькоголь, що стільки нам лиха накоїв: батька від матері і дітей відлучив, рідних братів порізнив, прадідну землю відібрав і за море вигнав на чужину, тільки недуг-нещасть наніс, калік, недоумків, божевільних натворив, до лічниць і тюрем силу-силенну братів наших, під прокльони матерей-жінок та плач дітей голих-босих і брязкіт кайдан, запроторив, — майно знищив, потрібних Українській Нації життєздатних членів знівечив, на той світ перевів...

І не затроїть нас і наших дітей у це Рокове Свято дим мурмінського зілля-тютюну по наших хатах!

Всі святкуймо без алькоголю!

На місце поганої, панщизняної звички введемо нову українську здорову традицію Свят без алькоголю, створимо новий здоровий народній побут во імя добра й росту Української Нації!

Веселих і щасливих свят!

ГОЛОВНА РАДА УКРАЇНСЬКОГО ПРОТИАЛЬКОГОЛЬНОГО Й ПРОТИНІКОТИННОГО ТОВАРИСТВА „ВІДРОДЖЕННЯ":

М-р Микола Ценко. **Ярослав Дзиндра.**

ПОБАЖАННЯМ ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО СКЛАДАЄ З РІЗДВОМ І НОВИМ РОКОМ СВОЇМ КЛІЄНТАМ І ПРИХИЛЬНИКАМ

КІР

КООПЕРАТИВА ІНЖИНІРСЬКИХ РОБІТ ЛЬВІВ — СТАНИСЛАВІВ.

ВЕСЕЛЕ.

Забудько.

Павло ходив за різними закупами. Колиж вернувся домів, запримітив, що забув десь свою парасолю. Тоді він вертається і в кожній крамниці питається про свою парасолю. У пятьох крамницях купці знизали лиш плечима. А у шестій подав купець Павлові забуту парасолю.

Тоді Павло каже:

— Ви одинокий чесний чоловік. Тамті всі брехали як із нот.

Боксер у лічниці.

Асистент приходить схвильований до начального лікаря:

— Пане професоре, пацієнта боксера К. не можу ніяким чином занаркотизувати.

— Ну, то рахуйте при тім! — порадив професор.

— І це теж не помагає, пане професоре, бо коли лиш дійду до „девять", він скаче на операційнім столі на рівні ноги.

Гра на льотерії.

— Добре, я можу купити цей льос, а коли тягнення?

— При кінці місяця.

ПОБАЖАННЯ ВЕСЕЛИХ СВЯТ ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ

своїм Шановним Відборцям складає

ФАБРИКА КИЛИМІВ
М. ХАМУЛИ
в Глинянах

Спорт.

КОМУНІКАТ КЛК.

В неділю 9. січня н. р. відбудуться традиційні лижові змагання в Ільзи у Славську. Зголошення в 10. год. у неділю в домівці КЛК у Славську.

Рада КЛК

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Гандікапері України боронитимуть своєї А-клясн 1. н. м. починається у Львові кваліфікаційний турнір за вхід до А-класи. Візьмуть у ньому участь такі дружини-мистці поодиноких груп Б-класи: Повуна (Коломия), Юнак (Дрогобич), Чумай (Перемишль) і Спартак (Львів). Мечі відбуватимуться в четвер 6. н. м. в год. 10. і 11. передполуднем та вечором у год. 19 і 20. В пятницю 7. н. м. відбудуться два мечі вечором в год. 19. і 20. В суботу в год. 19. відбудеться мечі Україна — мистець Б-класи. Всі ті гандікапові мечі відбудуться на ледовині Погоні при вул. Шимоновичів.

Львів — Познань. Боксерські міжміотові змагання відбудуться в суботу й неділю 9. н. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок мечу в суботу в год. 7.30 веч., в неділю в год. 7. веч.

Футбол в Італії. ФІ. Ювка — Дженоа 0:4. ФІ. Горіно — Аталянта 2:1. ФІ. Ліворно — ФІ. Трієстина 0:1. Фіорентіна — Ляціо 1:1. Сампіердарена — Ювентус 1:3. ФІ. Мілано — ФІ. Больонія 0:0. ФІ. Барі — ФІ. Наполі 3:1. Амброзіана — АС Рома 1:1.

Берлін виграв із Данцігом. В Берліні відбувся футбольний мечі між репрезентаціями Берліна й Данцігу. Виграв високо Берлін 5:0.

Жіночий футбол в Югославії. Югославія завела в себе жіночий футбол. Спершу повстала жіноча дружина головного мяча в Боровім. Відтак клюб Гаск у Загребі заложив теж жіночу секцію, яка вже по першім тижні свого існування згуртувала 30 чинних футболісток, які вже незвичайно пильно тренують до першого мечу з берлінською жіночою дружиною.

Бадж дістав найвищу спортову нагороду Америки. Найвищу спортову нагороду Злучених Держав, т. зв. нагороду Сулівана приявали на цей рік Дональдові Баджові, який в голосуванні дістав 308 пунктів.

На олімпійській маратонській трасі в Токіо відбуваються вже змагання. На цій трасі відбувся вже перший тренінговий б'єг перед Олімпіядою 1940 р., який несподівано виграв молодий японець Сузукі в добрім часі 2.35.08, перемагаючи на 12 хвилин переможця берлінської Олімпіяди Кітей Сона.

Нові книжки й журнали.

Marian Falski: ŚRODOWISKO SPOŁECZNE MŁODZIŻY, A JEJ WYKSZTAŁCENIE. Warszawa 1937. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego Стор. 100. ф. 4°.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 6. І. год. 8.30 попол. „Сісі". год. 7.30 веч. „Сісі".
Пятниця 7. І. год. 7.30 веч. „Сісі".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 6. І. год. 8.30 попол. „В перфумер'ї"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".
Пятниця 7. І. год. 7.30 „В перфумер'ї".

Український Театр Б. Сарамаги — Сала жид. театру, Ягайлонська 11.

7. І. год. 8 веч. „Вікторія та її гузар", оперета на 3 дії П. Абрагама.
8. І. год. 3. попол. „Еспанська муха", комедія на 3 дії Мілера.
8. І. год. 8. веч. „Графиня Маріца" оперета на 3 дії Кальмана.
9. І. год. 3. попол. „Вікторія та її гузар" оп. на 3 дії Абрагама.
9. І. год. 8. веч. „Осінні маневри" оперета на 3 дії Кальмана.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РАВА РУСЬКА:
7. І. Шаріка.
8. І. Орленя.
9. І. Ніч під Івана Купала.
10. І. Під журателем.
11. І. Пропес Мері Дегек.
12. І. Шалапут.
13. І. Довбуш.
З Рави іде театр до Любачева.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СХІДНИЦЯ:
7. І. Жайворонок.
8. І. Маруся Богуславка.
9. І. Ніч під Івана Купала.
10. І. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдачники".
АТЛЯНТИК: „Королева Вікторія".
ВАНДА: „Очі чорні", „Шукайте дитини".
ГРАЖИНА: „Їх сто, вона одна".
ЕВРОПА: „Косцюшко під Раславицями".
КАСІНО: „Графиня Владінов" з Марленою Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і пройдисвіт".
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Матура".
МІРАЖ: „Сціпіон Африканський".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Павло Муні).
ПАКС: „Один поверх вище".
ПАЛЯС: „Прем'єра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" з Із. Кепурою та Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Танок закоханих".
СВІТ: „Збунтована", „Срібна торпеда".
СТИЛЕВЕ: „Нестерпна дівчина" та ревія „Новорічний коктейль".
ТОН: „Капітан Тейльор".
УТІХА: „Пропавший острів" і ревія.
ХИМЕРА: „Дівчата з Новолипок".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).

„Світова виставa, II. частина" і Париж.

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):

II. частина „Виставa в Парижі".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 6. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Давні пісні, 20.00, 21.00 Вечір танку; БРНО 15.00 „Травіята" оп. Верді; БУДАПЕШТ 19.00 Мадярські пісні з супр. циг. орх., 20.25 Спів, реціталь, 21.05 Вечір Бетговенових сонат; ВІДЕНЬ 11.45, 12.00 Симф. концерт, 18.00 „Сарнацька із Нусдорфу" муз. авд. Айзлера, 21.30 Спр. реціталь Ваши Пікгоди; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Камер. музика, 18.00 Форт., 20.00, 21.00 „Студент-прошак" оп. Міллекера; КОШИЦІ 14.05 Д-р І. Паппенгейм: Старинні колядки на Закарпатті, 17.35 Різдвяні колядки спів. нас. хор гр.-кат. богослов'я в Ужгороді, 18.00 Дзвони з ужгородської катедри, Єп. Стойка: Різдвяний привіт: спів гр.-кат. богословів; ЛЯЙПЦІГ 19.35, 20.20, 21.00 „Ігелійна в Альжирі" оп. Росіні; МІЛЯНО 21.00, 22.00 „Мавемарельо" муз. ком. Леонів; ПРАГА 20.05, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30, 22.00, 23.00, 24.00 Опера; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 23.00 „Дон Пасквале" оп. Доніцет'я.

Пятниця, 7. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Соната ф.-дур Бетовена, 17.25 Давні й нові танк. пісеньки, 21.00 Військ. орх.; БІЛГОРОД 20.30, 21.00 Нар. пісеньки та мельодії, 22.20 Танк. муз.; БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 17.10 Орх. Орх. концерт; БУДАПЕШТ II. 18.20 „Валькірія" оп. Вагнера; БУДАПЕШТ 19.55, 20.00, 21.00, 22.00 Дальші дії „Валькірії"; ВІДЕНЬ 11.25 Сопран. форт., 15.35 Літові пісні, М. Цубер сопр., 17.00 Для дітей, 19.25 Відень у пісні, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Дучі інстр., 20.10 Військ. марші; КОШИЦІ 9.00 Греко-кат. богослуження з Ужгороду, целебр. єп. Стойка, співає хор богословів; МІЛЯНО 16.00, 18.00 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.35 Концерт квартету, 20.55 21.00 Рос. оп. мельодії; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Рос. колядки, 21.30, 22.00, 23.00 „Дім лялько" драма Ібсена; РІМ 21.00 22.00 „Їть баронесі де Корбо" оп. Фучіле; СОФІЯ 18.00 Нар. пісні, 19.30 Пісеньки.

Субота, 8. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 18.00 Розр. музика, 20.00 Вес. програма: БУДАПЕШТ 12.05 Спів, 17.50 Циг. музика: ВІДЕНЬ 10.10 Військ. орх., 20.25 21.00 Весела подорож довкола світу, 21.45 В'ол.: КОШИЦІ 18.00 Хор сільськ. молоді в Кольчині співає колядки; МІЛЯНО 17.15 Форт., 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „І кавалєрі ді Екебу" оп. Мескоюні; ПРАГА 19.30

НЕДІЛЯ, ДНЯ 30. СІЧНЯ 1938. САЛЯ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

Свято Крут

СТУДЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ.

Лисиницька Фабрика дріжджів прасованих і спірту,

Акційна Спілка

бажає своїм П. Т. ВІДБОРЦЯМ якнайщиріше Веселих Свят.

МИСТЕЦЬКИЙ ПОРТРЕТ

найкраще виконає Вам

Фото-Камера

НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ФОТОГРАФІЧНА РОБІТНЯ

ЛЬВІВ, СИНКТУСЬКА ВУЛИЦЯ, 43 Ч., І. ПОВЕРХ.

Військ. орх., 22.30 Танк. музика; РАДІО ПАРІ 18.45 Спів, 21.30 22.00 „Сон літньої ночі" Шекспіра (II. і III. дія); РІМ 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Віол.: СОФІЯ 18.10 Спів, 19.10 Скрипка, 21.00 Рос. романси.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 6. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Концерт військової орх.; коло год. 10.30 після богослуження музика з пл.; 11.00 Коляди; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Орх., форт.; **13.00 Спогади про Вол. Оркана виг. д-р Михайло Рудницький;** 13.15 Орх. музика; 14.45 Для села: Пісні про плекання. Музика з пл., Коляд. чорт у тарапатах; 15.45 Для дітей: „Вертеп" М. Конопніцької, з муз.; 16.15 Солісти: форт., спів; 17.10 Про книжку проф. Кононенківського: „Історія новочасної Польщі"; 17.15 Нар. капеля; 18.00 Про шк. театр; 18.10 Бізнес льв. спорту за м. р.; 18.20 Респіті: „Римські пінії" пл.; 18.40 Листи та програми; 18.50, 19.45 Спорт. вістки, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Суспільна гутірка; 19.05 „Банімосп у мідзіалового короля"; 20.00 „Танечниця Фанні Айзлер" оп. Із. Штрауса; 21.50 З мого варстату, літ. нарис К. Іжиковського; 22.05 Чайковський: Тріо а-моль оп. 50; 22.55 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

Пятниця, 7. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; **9.30 Богослуження в Волоської церкви у Львові;** 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.; 14.30 Камерольна музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з повстання 1863 р.; 15.10 Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Як пан бурмістр зачудував своїх громадян; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Коляди, хор, форт.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Кооперативний фейл.; 17.15 Камеральні твори; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат. Спортові вістки; 18.10 Туристичний інформатор; **18.15 Українські колади у вик. муз. хору „Тон" під дир. Е. Козака;** 18.35 Для села; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра: 19.00 Фрагм. із драми „Тиберій"; 19.35 Розр. оркестра; 20.05 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Вечір. новини, Актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський

тільки у

Б. ГРІНБЕРГА, Синктуська 4

Субота, 8. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бешань; 15.20 Радіотехнічні актуалії; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Сова хижацького суда"; 16.15 Військова орх.; 16.50, 18.35, 19.50 Актуальна гутірка; **18.50 Наша програма;** 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Банджо та фортепіян; 19.00 Гейнали, для дітей. Гутірка про Г. Сенкевича; 20.00 Розр. концерт; 21.45 „Про того, що продав власний вік", скеч; 22.00 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.; у перерві о год. 23.10 „Пробоєвик сезону" скеч В. Рапота.

БІРЖА.

Львів, 5. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·63, 89·20, Долари американські 5,25·50, 5,24·50, Долари канад. 5,26·50—5,24·00. Фальорени гол. 294·62—292·90, Франки фр. 18·05—17·75, Франки швайцарські 122·45—121·75, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·60, Кор. дан. 118·19—117·35 Кор. норв. 133·08—132·10, Корони шв. 136·63—135·65, Ліри італ. 21·50—20·70, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки нім. 112·00 — 109·00, Шилінги австр. 99·00—98·00, Тезь Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Яиця.

4 і пів пров. внутр. 64·00, 64·25, 3 і пів 1 ем 79·50 серія невот. 3 пов. (ав. 2 ем 78·75., серія 91·00. 5 конверс. 66.75 прем дол. 48·00, 4 консол. 65.63

Папери.

Банк Польський 115·00 Цукор 36.00 Вугель 30·50, 30·00. Ліхтоп 62·00. Моджеїв 14·00, Островець 54·50, Стараховичі 35·00, 35·00, 34·75, Габербуш 45·00.

Тенденція вдержана

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. инл. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . . 18—19 сот.
яйця (копа) . . . . . 6·00—6·10 зол.

ОПОВІСТКИ.

Порядок Богослужень в Успенській Церкві. Дня 6. січня в Навечерія Різдва Христового в год. 9. рано Царські Часи, опісля Літургія св. Василія Вел. Дня 7. січня: Різдво Г. Н. Іс. Христа. В год. 4.30 рано Повечерія велике з Всеночним. Читані Служби Божі год. 6, 7, 8, 8.45 і 12. Год. 9.30 Архиєрейська співана Служба Божа. Проповідь виголосить Екск. Митрополит Кир Андрей. Год. 5. попол. Вечірня з проповідю і благальною п'сенею. Дня 8. і 9. січня Собор Пр. Богородиці і св. Первоучч. Стефана Служби Божі читані: 7, 8, 9, 12. В год. 6 рано і 10 Служби Божі співані. Год. 4. Вечірня. — Служба Божа в дні 7. січня буде трансмітована разом з проповідю Іх Екси. Митрополита Кир Андрея через радіо.

В Адміністрації „Діла" складаю по місті золотих: **„Просвіті", „Рідній Школі", „Безробітним** для тов. „Сила"; **Академічній Студіюючій молоді,** до рук с. п. д-ра Гриньоха. **Ремісничій Молоді** до рук о. Бучацького. **Найбіднішим** Руська **з. Українській Захороні, Хорим** до рук Комітету опіки над хорими, **Сиротам для тов. „Доля".** З ними по'яли дюси серцем і просфорою при Святій Вечері в ясну годину Різдва Христового. — **о. Леонтій Кунцький,** парох катедри св. Юра, опікун політ. вязнів.

Увага купці! Союз Українських Купців у Львові улаштовує в днях 23. січня 1938 — 6. лютого 1938 р. III-ий Бранжевий Курс. Курс відбудеться при українській купецькій г'мназії Тов. „Рідна Школа" у Львові. По скінчені курсу учасники дістануть грамоти. — Зголошення приймає та дає всякі інформації Секретаріят СУК у Львові, при вул. Городецьких 1, II. п. Замісцевим за малі, сплатам пошторої мовки висилаємо проспект цього Курсу. **Кількість місць обмежена.** Зголошення належати до 15. січня 1938.

Персонал Митрополичих дібр Перегінсько зложив для **Інвалідів** збірку 130.— зол. і вліте персонал митрополичих дібр в Крилосі і Яторові та сусід. персонал дібр Богородчани. На **Рідну Школу** зложила Стефанія Підлісецька. Шопянці зол. 8.—; Учениці І а класи прив. жін. гімн Укр. Інституту для дівчат у Перемишлі зол. 5.— з нагоди роздачі свідоцтв. — В. Квасницький, Франція, зложив по 5 зол. на Р. Ш., Просвіту, Інвалідів, Ф. Д. А. М. і Безроб'тних.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

УРЯДОВЕЦЬ у більшому місті західної Польщі, емігрант, старший, шукає доброї куховарки, чесної, здорової і чистої, яка самостійно вестиме йому домашнє господарство без помочі служниці. Оферти з докладним описом життя, референціями і умовами слати до „Діла" під „59.265". 81/28

АБСОЛЬВ. Школи Загран. Торгівлі й т. п. перфект: німецьке і стенографія — прийме Школа — Торунь, Ст. Ринок 5. Платня від 100.— зол. м'с. пробна. 113

ВІЛЬНЕ добре місце для лікаря гр.-кат. або правосл. в любельськім воєводстві, ок. 10.000 мешканців. Зголошення до Адміністрації під „Лікар". 112 1—1

МЕШКАННЯ

СВ. СОФІЇ 7 — чотирокімнатне, повнокомфортове мешкання негайно до винайму. Інформації дає сторож. 11/55

СОНЯШНА, фронтова, умебльована кімната до винайму, вул. Каденька ч. 4, партер на ліво. 11 2—2

ШУКАЄМО СПІЛЬНИКА до добре рентованого промислово-торговельного підприємства. Капітал 5 тисяч. Бажана особиста співпраця. Зголошення під „Солідність до Адміністрації „Діла". 2—2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з повід 2-річною доброю практикою шукає патрона. Зголошення до „Діла": „Аплікант з референціями". 12 2—2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

З ПАННОЮ знаюю листування учитель Milanówek, Bilet kolejowy 7745. 26

БРУНЕТКА, сольдна, літ 26, познайомиться з мужчиною літ до 40. Адміністрація „Б. М." 111

ІНТЕЛІГЕНТНА, приємна, мегка, лагідна, ґжна, заможна, років 30 — пізнає шляхетного душею товариша життя, відповідно матеріяльно забезпеченого. Листи до „Діла" для „Віри". 17

УЧИТЕЛЬ українець, років 26, на державній посаді, схотівся з панною, яка допоможе йому покінчити двоклясову інститут малярський у Варшаві. Зголошення зі знимками просимо слати під адресою W. P. Rzeszów, ul. Zamojskiego 3

КУПНО - ПРОДАЖ

КОВДРИ, простирала з власної вирібки, КОЦИ вовняні і фланелеві. Ціни найнижчі! ВАНК. ПЛ. МАРІЙСЬКА 6. Жадної філії не маємо. 2223 1—10

ВИБАГЛИВІ декорації кімнат, фіранки ручної роботи, накидки, матер'яли, по дуже низькій ціні поручає Вирібня Фрайліха, вул. Синкгуська 21. 2157 12-0

НОВА ГАЛАНТЕРІЯ Евген Будзиновський, Станиславів, ратуш, поручає на свята різного роду галантерійні артикули. 2820 9—10

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів. Равіковський, Львів, Фридрихів 10. 1889 26-0

СОВГИ, свині, окремі піни для м'ясні— Рентшнер, Лєгіонів 37. 31 1-2

КАЛЄНДАРІ бльокові, тижневі, записникові, церемоніяльні і книжкові календарі найдешевше в книгарні „Міх. Книжарський", Катерія 8. 100 1—2

ЖАРІВНИ від 5—25 пат. 70 сотиків, дотеторовий голосник 5.— зол., двоколумнова лямпа 6.— зол., пухова лямпа 2.— зол. „Централа жарівок", Ринок 21. 2813 4—5

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський

тільки у

Б. ГРІНБЕРГА, Синктуська 4

ВСІ СПОРТОВЦІ закуповують своє приладдя дешевше, солідне і якісне у відомій зі солідности фірмі Спортова Складниця, Львів, Ягайлонська 9, телеф. 234-65. Гурт — детайль. 2724 4-5

ДАРУНКИ на Різдво і Новий Рік зі золота, срібла, годинники, поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шайнохи один. Прецизійна і дешева направа годинників і біжутерії. 2707 5—7

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 8—15

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, пружинові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 19-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домінікальська 7. Купує золото, срібло.

ФАБРИКА ДЗЕРКАЛ, шліфарня скла А. Тортон тепер **Бема 12 а**, тел 224-81. 1959 30-36

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 60 літ ІВАН МАРІЯШ приймає нові роботи чоловічого, жіночого і спортивного відділу по помірних цінах. Львів, ул. Петра ч. 8. І. 2719 3—30

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" злегшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 14-30

ПЕЧАТКИ гумові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мало Глізерман, Льва, Сикстуська 19, телефон 215-08. 2682 5—10

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ, ПП. ТЕОДОРА 4. 2729 4-10

ЖОРДАНСЬКІ мороки не страшні, коли в кімнаті гріється в печі в'д МИХАЙЛА ГАЛИБЕЯ, Львів, Петра Скарги 5, тел. 261-65. 2347 1—7

ДОХОДОВУ виробню (без машин) безконкурентійних артикулів можете урухомити малим капіталом в кожній м'ясовості. Адміністрація „Реценти". 109

ВСІМ вашим представникам, агентам і співробітникам шлю дорогою пересилаємо бажання Веселих Свят. „Вир'бна Патентових Винаходів": „Nowości Praktyczne" Warszawa. Złote 37/94.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сифіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні. Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Коварні) тел. 251-68. 2143

НЕРВОЛЬ

Хемічна д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти

РЕВМАТИЗМОВІ

нольок з причини простуди, потрійові, ішіясові і ін. Дістанете в аптеках.

Виріб і головна продажа

АПТИКА МІКОЛЯША

Львів, Коперника 1. 11—12

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: анемічні цери, арогонасіння, пігменту, волосся, бланш, дільби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилаків і відморожень власною методою. Тривале усування овогосіння під катафорезою. Сталі румяні підшкірним запускання краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси заграничної програми. 2683 3-6

Сирий білянс Пром-Банку, Львів

НА 31. ГРУДНЯ 1937 Р.

	Обороти за 1937		Сирий білянс на 31. XII. 1937 р.	
Каса	3502930.11	3478164.29	24765.82	
Банки	1177768.30	1106404.81	11208.69	
Цінні папер.	338.30	272.—	66.30	
Р-ки біжучі	3712832.40	3765388.18	134878.81	187120.59
Ремеси	667477.40	503312.46	164164.94	
Терміновий кредит	24084.68	14493.39	9591.29	
Позички вексл.	244001.52	118765.90	130325.62	
Хвил'вані	120505.60	109656.80	10848.80	
Акредитиви	56531.58	43130.13	13401.75	
Позич. дріб. опадл.	8289.30	4446.80	3842.50	
Інші позички	11169.36	2827.21	8342.15	
Лозички з фондів	6846.40	1307.25	5539.15	
Засекорінені справи	2374.30	1338.30	1036.—	
Дріб. опадність	71842.20	131038.09		59695.89
Вклади	146520.49	305769.55		159179.06
Уділи	464.—	46627.05		46163.05
Запасні фонди	1400.80	11222.63		9822.83
Банкові кредити	84851.50	95641.26		10789.76
Рухомости	5825.80	1.50	5824.30	
Льохай	4845.—		4845.—	
Ресконт	246371.07	319483.92		73112.85
Резерва на умор.		19.74		19.74
Зал'дування	33649.50	16837.47	13812.03	
% %	6774.12	25607.05		18832.93
Кошти спору	2805.26	2216.08	589.18	
Нерухомість	874.01	500.23		126.22
Р/р	10721.—	10721.—		
	10000160.49	10000160.49	345172.42	345172.42
Тимчасо документи	42942.94	62758.00	20054.85	
Льоро інкасо	56877.92	76932.17		20054.85
	99820.86	99820.86	20054.85	20054.85

Український Кооперативний Банк

„ВІРА"

кооп. з обм. відп.

в Перемишлі

вул. Костюшка ч. 7. І. п.

(напроти Староства)

Конто ПКО 504.904. Телєфон 1579.

Жирове конто в Банку Польському.

Власник тобох каменицъ

ПРИЙМАЄ вклади ощадности з догідною виплатою, опроцентовуючи їх від 3—5%.

УДІЛЮЄ векслеві позички на цілі рільничі, купецькі та промислові.

ВЕДЕ біжучі рахунки, інкасує та ескантує векслі й займається організацією кредитових кооператив перемиського округа.

ЄДИНІ УКРАЇНСЬКІ ГРАФІЧНІ ЗАВЕДЕННЯ

„УНІЯ"

ЛЬВІВ, МІЛКОВСЬКОГО 5.

Телефон ——— 292-97.

ЛІТОГРАФІЯ виконує літографічні друки, колірові афіші, етикети, ноти, мапи і ін.

ЦИНКОГРАФІЯ Виріб друкарських кліш чортових і сіткових, одно і більше колірових.

НИЗОДРУК виконує образи, цінні папери, картин і ін. найновішою технікою.

ЦІНИ КОНКУРЕНЦІЙНІ!

Т-во „Народний Дім"

Кооператива з обм. порукою

в Тернополі, вул. Костюшка ч. 5.

Приймає й виплачує ощадностеві вклади, уділює векслеві позички в першу чергу на будову Нар. Домів, Читалень, Кооператив і і.

Т-во є власником величавого двоповерхового дому.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО ВЛАСНИХ ДОМІВ!

Всі купці і ремісники з Перемишля і провінції полагоджують свої купецькі інтереси через

МІЩАНСЬКУ КАСУ

в Перемишлі Косцюшка 3, (власна каменица)

Присилайте передплату!

ІНСТАЛЯЦІЇ зимної і теплої води, санітарні ОГРІВАННЯ всіх систем виконує фірма

„ВОДОТЯГИ"

(інж. П. Волосенко і інж. П. Шох)

ЛЬВІВ, ПЕЛЧИНСЬКА 22, тел. 231-66.

СТАНИСЛАВІВ, 3-ГО МАЯ 12.

Вічні пера направляє

Спеціяліст О К І Н, пасаж Гавсмана 3. Оказійна продажа вічних пер. 98 1-3

МЕХ. КООП. ПЕКАРНЯ

„Золотий Колос"

У ЛЬВОВІ ВУЛ. ЯНІВСЬКА 77

Тел. 292-17

БАЖАЄ СВОЇМ ВІДБОРЦЯМ „ВЕСЕЛИХ СВЯТ" ТА ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ. 95

ВСІ СТРИЖУТЬСЯ в єдиного українського мистця-фризіра МИХАЙЛА ГУМЕНЮКА — ЗОЛОЧІВ, Вали 1. 89

МОДНО — ДЕШЕВО вберетеся Пані і Панове в першорядній українській фірмі

ТЕОДОРА СТАСЮКА

ЗОЛОЧІВ, СЕНКЕВИЧА 13. 88

СТРАШАКИ, БРИТВИ, МАШИНКИ ДО СТРИЖЕННЯ ВОЛОССЯ, ВАЛІЗИ, ТЕЧКИ ШКІРЯНІ поручає і висилає за почтовою післяплатою знана з дешевости фірма П. МІНЦ, Золочів, Ринок 37.

КАВАРНЯ — — — — — РЕСТОРАН

„АДРІЯ"

видає смачні обіди і вечері по низьких цінах — добрий буфет — вина, лікери. ЩОДНЯ ДАНСІНГИ — — — — — — — — — — СОЛІДНА ОБСЛУГА

ТЕРНОПІЛЬ — вул. МІЦКЕВИЧА 17.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

НОВИНА!

ПОНЧАК

УКРАЇНСЬКА ФАБРИКА

„БУРКУТ"

О. РУДАКЕВИЧ І СКА

Станиславів, Карпінського 146 Випродукувала і поручає знаменитту заправу-сироп до гарячого безалькогольного напитку п. н. „ПОНЧАК".

Цей сироп є в двох смаках, румовий і вишневий. Вистане 2—3 ложочки до шклянки кипятку або чаю і напиток готовий! НЕ ТРЕБА ЦУКРУ! Жадайте у всіх українських крамницях

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в

робітні Римарсько-Галантерійній
М. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Александра.

Єдина українська косметична і галянтерійна

„КОМЕТА“

ПЕТРО ВАСИЛИШИН
У ЧОРТКОВІ, МІЦКЕВИЧА 1.

поручає всі вироби з косметики і галантерії. 29

ШКІРИ І ШЕВСЬКЕ ПРИЛАДДЯ
купуємо ВСІ і ВСЕ тільки у

„ШКІРЯНИМ БАЗАРІ“

ПЕТРО ЗЕЛЕНИЙ
ЗОЛОЧІВ, ЗЕЛ. РИНОК Ч. 4. 86

ЄДИНА УКРАЇНСЬКА ГУРТІВНЯ СПОЖИВЧИХ І КОЛЬОНІЯЛЬНИХ ТОВАРІВ

Інж. Ст. Мадай і С-ка

Перемишль, Ягайлонська 12. має на складі всі вироби рідного промислу. 29

„Dom Tekstylny

ГЕРНОПІЛЬ, вул. ТРЕТЬОГО МАЯ 12

поручає

вовного роду товари:

БЛАВАТНІ, ШОВКИ, ДЕКОРАТИВНІ.

Ціни дуже помірковані.

СУКНА БЕЛЬСЬКІ!

ВСІ КУПУЄМО У ВІДОМІЙ з дешевости великого вибору БЛАВАТНИХ ТОВАРІВ на ФУТРА — фірмі

Н. ЕРЕНПРАЙС І СКА

ЗОЛОЧІВ, РИНОК 32 87

Поручаємо нашим П. Т. Читачам такі книжки Уляни Кравченко: Поезії: Ціна віра — 2 зол., На новий шлях — 2 зол., В житті є щось — 2 зол., Для Неї все — 1.50 зол., Шелестя вам барвіночку — 1 зол., Кар'єс — 1 зол., Пісня — 30 сот., В дорогу — 30 сот., Лебедина пісня — 30 сот. Оповідання: Голос серця — 30 сот. Нариси: Мої цвіти — 1 зол. Картини: На вивольному шляху — 1 зол. Автобіографічне: Спогади учительки — 1.50 зол., Замість автобіографії — 1.50 зол.

Замовлення слати, з долученням 30 сот. на порто, на адресу:

УЛЯНА КРАВЧЕНКО — ПЕРЕМИШЛЬ
вул. Паркова 9.

НА КАРНАВАЛ фраки сюртуки та всяку іншу візитову гардеробу поручає з власних і достарджених матеріалів **В. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

Гадей Дроздовський і С-ка

сп. з обм. відп.

ВАРШАВА-МОКОТІВ, РЕЙТАНА 16, ТЕЛ. 716-40.

Виключне представництво машин до складання

LINOTYPE

фабрик: Mergenthaler Linotype Company, Brooklyn N. Y. і Mergenthaler Setzmaschinen Fabrik, Berlin

поручає лінотипи ріжних моделів найновішої конструкції.

Достава лінотипових матриц продукції американської і німецької. — Великий запас лінотипових частин до ріжних моделів постійно на складі.

На Свята СОЛОДОВА КАВА „ЛУНА“ З ЦИКОРІЄЮ

ЛУНА

ПОВИННА БУТИ НАПИТКОМ КОЖНОЇ СВІДОМОЇ РОДИНИ, БО ЦЕ ВИРІБ ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КООПЕРАТИВНОЇ ФАБРИКИ

„СУСПІЛЬНИЯ ПРОМИСЛ“, ЛЬВІВ 24. ВУЛ. ЖОВКІВСЬКА 188.

Книга про здвиг молодого покоління революційної доби! Книга, що завдяки своїй мистецькій вартости і виховному змістові повинна бути в кожній українській бібліотеці!

УЛАСА САМЧУКА

„БАТЬКО І СИН“

Третя частина славної „ВОЛИНІ“, появиться на днях.

17 арк. друку вел. 8°. Двокольорова обкладинка проф. Р. Лісовського з Праги. — Ціна 4.50 зол., з пересилкою 5 зол. — Гроші слати складанкою ПКО. для Кооп. Банку „Дністер“, число конта 143981 з дописком: „Вид. 18016 Волинь“. Гроші з ЧСР (30 кч.) та з інших країв (рівновартість 5.50 зол.) слати на адресу: Підкарп. Банк (Подкарпатска Банка) в Ужгороді (ч. конта 2978) для І. РОМАНА за ВОЛИНЬ III. Адреса для більших замовлень: ВАСИЛЬ РУДКО, Львів, — Сикстуська 43 а (Напередодні).

Папери. — Канцелярійне приладдя. — Вічні пера. — Автоматичні олівці. — Торгівельні книги. — Регістратори. — Прибори до рисування і малювання закуповуйте тільки в

„СОЮЗНОМУ БАЗАРІ“

ЛЬВІВ, вул. РУСЬКА ч. 20. Тел. 223-08.

Великий вибір! Конкуренційні ціни! П. К. О. Львів 500.929.

Веселих Свят

українська фабрика косметиків

ТЕРІДА

П. Т. ВІДБОРЦЯМ І ПРИЯТЕЛЯМ бажає

МЕРІДА

Львів, Кампіяна 15, тел. 214-98.

ВРАЗ ЗІ СВЯТОЧНИМИ ЧИ НОВОРІЧНИМИ БАЖАННЯМИ
вручіть Своїй Рідні ЖИТТЄВУ ПОЛІСУ
Товариства взаїмних обезпечень на життя

„КАРПАТІЯ“

Львів, Рикок ч. 38 **Ч. тел. 258-43.**

а це буде найкращий доказ Вашої дбайливости за будучність дорогих Вам осіб. — Заключіть обовязково життєву обезпеку в 1938 році. Пишіть за інформаціями.

ІНВЕНТАР для ДРУКАРЕНЬ
як:
машини друкарські і для переплетні, чвероки, регали та інше друкарське приладдя
поручає:

ГРАФІКА

МАРКО ЗАЙДЕ
ЛЬВІВ, — СВ. МИХАЙЛА Ч. 8.
— Телефон ч.: 219-03 і 220-43. —

Власна виробня вальцової маси і пневматична відливня вальців. Одинока у Східній Галичині фабрика друкарських фарб, чорних і колірових.

СВІТОВОЇ СЛАВИ
косметичні препарати
ELIZABETH ARDEN — LONDON
Виключна агентура

Мґр. Герман ПОЛЛЯК

ДРОГЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА Ч. 43.

ДРОГЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
МГР. ГЕРМАН ПОЛЛЯК
з нагоди Свят Різдва Христового складає цією дорогою своїм П. Т. Відборцям бажання ВЕСЕЛИХ СВЯТ.

БЛЯХАРСЬКІ РОБОТИ, ПОКРИТТЯ ВЕЖ, ДАХІВ І КОНСЕРВАЦІЯ, ГАЛЯНТЕРІЙНІ РОБОТИ І ЦИНУВАННЯ МОЛОЧАРСЬКОГО НАЧИННЯ ФАБРИЧНИМ СПОСОБОМ виконує

Андрій Бартків

ЛЬВІВ, УЛ. ГЛИБОКА 12. ТЕЛ. 255-62.

ВСТУПИ ДО ФІРМИ БЛАВАТНОЇ

„ТЕКСТИЛЬ“

ВЛ. І. ГЕЛЛЕР
ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. 3-ГО МАЯ 5.

а переконаєшся, що там ВЕЛИКИЙ ВИБІР І ДЕШЕВІ ЦІНИ!! — вовни, шовки, полотна, убрання, фіранки, ковдри тощо.

МАТЕРІЯЛИ ШОВКОВІ І ВОВНЯНІ на СУКНІ, БІЛЛЯ, ФІРАНКИ, ДИВАНИ, КИЛИМИ І ХІДНИКИ, ШЛЮБНІ ВИПРАВИ — поручає

Яків Рауер

ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. 3-ГО МАЯ 4. 40

„СЕЛЯНСЬКА МАНУФАКТУРА“

ЧОРТКІВ — РИНОК 11 А.
„БІЛІ МАНУФАКТУРНІ ДНІ“ фабрик ШАЯБЛЄРА-ГРОМАНА.
Велика знижка цін! Свій до свого! Даємо процент „Рідній Школі“.

БАЖАЄМО
ЩАСЛИВОГО НОВОГО РОКУ та ВЕСЕЛИХ СВЯТ РІЗДВА ХРИСТОВОГО
ВСІМ НАШИМ ПОКУПЦЯМ „МАНУФАКТУРА“

Е. Ф. Борис і Сна

ПЕРЕМИШЛЬ. 337

ЕПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ і ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з науки певний — „АННА“, ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
103 1—3

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ

ОКСАНА

ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Чисто **ВОВНЯНІ** елегантні і модні светери вже від **8·— зол.** можна купити в

„ГАЛЯНТЕРІЇ“

С. ДУЧИНСЬКА

Перемишль, Казимирівська 26.

Український Банк Кооперативний у Тернополі

приймаєощадностеві вклади. — дає ПОЗИЧКИ — рахунки бікучі і чекові — ІНКАСО

Єдине українське похоронне заведення

„Харіс“

ЛЬВІВ, КОРНЯКТІВ 3 (в Народнім Домі) тел. 214-64.

полагоджує найскоріше, найкраще і дешево всякі урядові чинности, виконує ексгумації і перевозить в найдальші сторони з усіх цвинтарів, шпиталів і санаторій.

ОСТОРОГА ПЕРЕД ЧУЖИМИ АГЕНТАМИ.

В нещасті йдіть до ХАРІСУ, а відпадуть Вам усі клопоти.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-London) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛУБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR“, бо це товар пожиточний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR“, Golub. Pomorze.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани т. п.

Проектування і виконання комплетного вигляду дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 01985 1—12

Адольф Баут Львів, Галицька ч. 10, І. п. тел. 226-91.

Магазин дамської конфекції

поручає найновіші моделі: **СУКНІ, ПЛАЩІ І КОСТЮМИ**

Поступні ціни

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИШІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приєднайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinský Technicko - Hospodarský Institut, Podebrady, Zámek, Tchecoslovaquie.

Металі Шини Дзеркала ЧИСТИТЬ ІДЕАЛЬНО «СІДОЛЬ» Sidol **Не купуй підробок тільки ПРАВДИВИЙ «СІДОЛЬ»**

Поз'ял Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і вписи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Для здоровля - щонайліпше!

Тому споживайте найдобірнішої гарантованої якости

Молоко Масло Мід Сметану Сирки Сири

МАСЛОСОЮЗУ

На Свята гостіть гостей знаменитою шинкою

„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

з власних крамниць при вулицях:

Ринок 2.
На Байках 8.
Личаківська 50.
Кентшинського 21.
Жовківська 175.
Зибликевича 25.
Замарстинівська 36.

ПЕРШОРЯДНЕ ПОХОРОННЕ ЗАВЕДЕННЯ

„CONCORDIA“

в ТЕРНОПОЛІ, при вулиці ТАРНОВСЬКОГО 8.

— тел. ч. 46. —

уладжує похорони по найнижчих цінах і на догідні сплати. — Власні каравани і багатий вибір домовин: дубових, фосновых і металевих.

На ялинку

найкращі дарунки, перфуми і модерна біжутерія, по найнижчих цінах.

Для Читачів „Діла“ гарні памятки.

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 7.

Філії:

Коперника 15 а, - Галицька 16

РОБІТНЯ кашкетів різних фасонів і красок та зелених ШАПОК КРИМСЬКИХ і БАРАНКОВИХ по найдешевших цінах

М. БІНШТОК

КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний рабат.

Рік основ. 1904. Телефон 213-05.

ВИРІБ І ВЕЛИКИЙ СКЛАД

КОРСЕТІВ, ЧЕРЕВНИХ ПОЯСІВ І НАГРУДНИКІВ

по найновіших паризьких і брюсельських кроях.

Я. Шрайбер

ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6.

2340 Ціни фабричні. 6—8

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН

Г. ВІТЕК Трибунальська 10. ЛЬВІВ

(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льокаль гарний, надається на весілля, бенкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 9—15

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере

закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 5—10

БРИТВИ ҐАРАНТОВАНІ, ножі, ножички, поручає по найнижчих цінах фірма

Тадей Ґославський

2346 ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 15. 3—5

Цукорня „Пчілка“

Львів, Ринок 27.

Поручає **святочні вироби** з найліпшім гатунку по **зниженій ціні.**

Революція іде

Г. ЖУРБИ

та інші новинки найдете на полицях КНИГАРНІ Н. Т. ШЕВЧЕНКА В ПЕРЕМИШЛІ, РИНОК 14. Властитель В. ГОЦЬКИЙ.

За редакцію відповідає Олександер Костяк. Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів Ринок 10.

Ч. 6 (14.838). Львів, вівторок 11. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Проти яких жидів звернені

недавні постанови румунського уряду?

СЕНЗАЦІЙНЕ ІНТЕРВЮ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

Румунський король дав представникові „Дейлі Геральду" інтервю. На питання, чи в Румунії не заноситься на „королівську диктатуру в конституційних формах", король відповів кількома загальниками, заявляючи м. ін. „Не знаю, чи в Румунії вибори дали колинебудь вірний образ публичної опінії. Завданням панучого є рішати, який є дух народу. Без сумніву румунський нарід тепер змагає до націоналізму, тому я віддав владу партіям, що здійснюють ту програму. Уряд є авторитативний — необхідно, щоб він був такий. Нарід мусить відчувати, що в краю панує лад.

Закордонна політика Румунії, як запевнив король, не зміниться.

Дальше він признав, що **в Румунії панує антисемітизм** і поясняв протижидівські кроки нового уряду ось як: „Минулими роками **чужі жиди зокрема російські, масово наплили до Румунії — є їх до 250.000; це відомий елемент.** Жидам, що поселились у Румунії ще до війни, нічого не загрожує, але інші можуть хіба мати права втікачів. Не думаємо їх виганяти, але не можемо їм дати публичних прав. **Жиди, що приїхали до Румунії після мирових договорів, не можуть покликуватися на меншинні постанови тих договорів,** бо вони відносяться лише до меншканців тих областей, що їх Румунія дістала на основі договорів.

РЕВІЗІЯ РУМУНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Румунське міністерство справедливости приступає до ревізії актів, якими надано румунське громадянство від 1919. р. Займеться тим окрема комісія.

БЕРУТЬСЯ ДО ЖИДІВСЬКИХ АДВОКАТІВ І І ЛІКАРІВ.

Адвокатська палата переводить евіденцію жидів, що працюють як адвокати, зокрема як синдики і правні дорадники публичних і приватних установ. Жидівських адвокатів, які не мають в порядку документів, звязаних з адвокатською практикою, счеркнуть з листи.

Міністерство здоровля хоче провірити лікарські дипльоми, що їх дістали румунські громадяни — зокрема жиди — за кордоном.

МІЖ БУКАРЕШТОМ І ПРАГОЮ.

Румунський міністр закордонних справ Мігеску виїхав до Праги. З огляду на сніжні замети його поїзд спізнився пів години.

У Празі помітно неспокій, що новий уряд може і в закордонній політиці ввести зміни, які наразять Чехословаччину на ізоляцію.

Після Народнього Зїзду.

Львів, 10. січня 1938.

Перед Народнім Зїздом стояла цього року до вирішення дилєма, про яку згадувало „Діло" вже у передзїздових статтях: або УНДО має стати однобоким під політичним оглядом та відокремленим, зате сильно адисциплінованим табором, або має грати ролю загального національно-політичного осередка, довкола якого могли б обєднуватись і інші українські політичні партії та групи і творити таким робом сконсолідований фронт, потрібний для відпору теперішньому наступові ззовні; в цьому останньому випадку в УНДО повинні гуртуватись прихильники ріжних напрямків політичної тактики та мати змогу боронити свої погляди і впливати на хід української політики. Вирішити цю дилєму міг був сам теперішній провід УНДО, бо він приготовив Народній Зїзд так добре, що не було сумнівів, що матиме за собою більшість.

Очевидно, що для кожного політичного проводу дуже приманлива річ мати в усіх партійних органах таких своїх беззастережних однодумців, щоб вони згори на всі його політичні ходи згоджувались, давали йому вільну руку та не мішались до справи тактики. І тому провід УНДО довго вагався. Поверх місяця йшли переговори між проводом партії та внутрішньою опозицією. Опозиція висунула два засадничі домагання: перевести зміну дотеперішньої односторонньо-нормалізаційної тактики та відділити провід партії від проводу УПР. Ясно, що прийняти ці домагання було проводові важко. За нормалізаційною тактикою він завагажувався цілим своїм авторитетом і цю тактику він боронив до останніх днів. Ту тактику провід партії вів саме в характері проводу УПР і тому поділ функцій він уважав посереднім висловом недовіря. З другого боку опозиція не могла від своїх вимог відступити, бо вважала, що вони необхідні саме на те, щоб перевести і в партії концентрацію національних сил і вможливити консолідацію всіх партій та груп — з УНДО, як осередком.

Важкі і довгі розмови у паритетній комісії, що її вибрав недавній Центральний Комітет, не довели до порозуміння та розбились на чотири дні перед Народнім Зїздом. В заслугу теперішньому проводові і деяким людям доброї волі, що стояли поза паритетною комісією, треба по справедливости записати, що в останньому моменті, вже на самому Народньому Зїзді, провід таки рішився шукати компромісу з опозицією. І ця остання спроба частинно вдалася. Бо справді на Народньому Зїзді 4-го ц. м. до повного компромісу ще не дійшло, то проте **Народній Зїзд створив підвалини, на яких такий компроміс може бути завершений.** Нар. Зїзд ані не заборонював ані не відкинув т. зв. нормалізаційної тактики. Він ствердив лише, що „політичний досвід півтретялітнього „нормалізаційного" періоду наказує загострити дотеперішню тактику", уважаючи, що „загострення тактики скріпить відпір українського громадянства на зовнішній натиск, облегчить обєднання його сил, підсилить його віру у вартість одноцільної та масової орґанізованости і скріпить довіря українського громадянства до провідних органів партії".

Чи таке **загострення** тактики у практиці не доведе до **зміни** тактики і чи наведена резолюція Народнього Зїзду з її мотивацією не спонукає партійного проводу призадуматись над іншою, очевидно — легальною, політичною тактикою, — про це переконаємось певно вже в найблизчій будучности, бо це речі, з якими не можна буде зволікати.

Другого домагання Народнього Зїзду, а саме поділу головання УНДО й УПР — Народній

Чи Японія визнає ще китайський уряд?

Китайський уряд довідався, що японський амбасадор у Китаю заявив, що Японія дальше не визнає незалежного китайського (т. зв. нанкінського) уряду. Китайський амбасадор у Токіо дістав приказ провірити цю вістку, якщо вона правдива, Китай енергійно запротестує проти виступу амб. Кавагое, вважаючи його незгідним з правом народів.

ДОМАГАЮТЬСЯ, ЩОБ ВИПОВІСТИ ВІЙНУ.

Як подає „Асагі", на вчорашньому надзвичайному засіданні японського кабінету міністр внутр. справ адм. Тсуетсугу домагався, щоб Японія конечно виповіла війну Китаєві, бо тоді можнаб було зовсім спинити постачання муніції для Китаю. Інші міністри домагалися відкликання амб. Кавагое.

Після засідання прем. Коное затримав на довірочну конференцію мін. закордонних справ і маринарки.

НОВІ АНГЛІЙСЬКО-ЯПОНСЬКІ ІНЦИДЕНТИ.

Японські вояки в Шанґаю побили двох старшин британської поліції, по кількох днях — двох інших, передучора — одного бунчужного й одного інспектора британської поліції.

Командант британських військ у Китаю зложив протест на руки японського військового аташе.

ЗАМАХ НА ІТАЛІЙСЬКУ СТІЙКУ.

На італійському відтинку міжнародньої концесії у Шанґаю один китаєць кинув бомбу на італійську стійку, не вбиваючи й не раняючи нікого; замаховець утік. Як говорять, рівночасно на італійську стійку посипались були кулі.

НАНЧАН І НАННІҐ ЗБОМБАРДОВАНО.

Японські літаки збомбардували раз Нанчан, столицю провінції Кіянсі та двічі Наннінґ, столицю Квансі. 7 китайських літаків знищено на летунському майдані, 6 зістрілено.

ЯПОНЦІ ПРИЧАЛИЛИ ДО ТСІНТАО.

Нині рано до Тсінтао причалили сильні відділи японських моряків, не стрічаючи ніякого спротиву з боку китайців.

КИТАЙЦІ ВІДІБРАЛИ ТСІНІН?

Як подають з китайських джерел, китайські війська заняли залізничний двірець у Тсінін та північну частину того міста.

Анґлійські сензації про змову на Сталіна.

В льондонській пресі появилися відомости про викриття нової змови на Совітській Україні. Своїм змістом подабають ці вістки на фантастичні ревеляції.

„Дейлі Скеч" з 28. грудня 1937. пише „Англія стала нині головним тереном, де тайні агенти ГПУ шукають за провідниками змови на життя Сталіна. Найвищі керівники ГПУ, російської тайної поліції, твердять, що викрито найбільш очайдушний заговір на повалення совітської влади.

„Три визначні члени ГПУ, двох мужчин і одна жінка, ведуть під цю пору розшуки в Льондоні. Вони запевнюють, що змову викрито, тому провідники змовників втікли із Совітів до ріжних столиць Европи: Берліна, Парижа, Льондону. Від недавна став Льондон осередком змовників.

„Як довідується „Дейлі Скеч", на Україні викрили недавно велику революційну організацію і віднайдено чимало зброї та муніції, захованої в ріжних місцях. Совітська влада арештувала одного зі змовників і від нього довідалася імена й адреси інших. З матеріялів, які попали в руки ГПУ буцім то виходить, що ця революційна організація була дуже поширена і добре фінансована. Найважнішою її ціллю було забиття Сталіна. Кількох з тих утікачів мало наняти хутір у графстві Сассекс, але коли по якомусь часі звітрили небезпеку, виїхали до Ірляндії".

(Укбюро, Льондон.)

—o—

Зїзд сам не вирішив, тільки передав на вирішення Центральному Комітетові. Очевидно, що вибір голови партії, що його перевів новий Центральний Комітет на своєму першому засіданні, цієї справи не вичерпує і вона далі залишається відкрита, як справа не організаційного, а політичного характеру. Права та прерогативи Центрального Комітету УНДО взагалі дуже великі. Він вибирає й усуває голову партії, її президію, секретаріят та екзекутиву, надає напрямні політичної тактики, є найвищим виконавчим органом, який контролює політичний провід партії і відповідає за цілість партійно-політичного життя. Від того, як поставиться новий Центральний Комітет до своїх відповідальних завдань, залежать у головній мірі будучі внутрішньо-партійні відносини, доля консолідаційної ідеї та просто ввесь хід українських справ.

На склад нового Центрального Комітету опозиція не могла мати вирішного впливу, хоч її представники теж входили до Комісії-Матки. До Центрального Комітету ввійшло чимало членів внутрішньої опозиції і таким робом практично відкрито дорогу для дальших нарад, щоб добути повне порозуміння. Всеж, серед отих позитивних моментів, які свідчать про добру волю проводу партії та деяких впливових партійних членів довести до ліквідації внутрішніх партійних спорів у політичній площині, є теж деякі негативні сторінки. Маю на увазі незрозумілу нехіть деяких членів партійного проводу допустити до Центрального Комітету саме тих деяких членів партійної опозиції, які мають поважні можливости безпосередньо впливати на прилюдну опінію та з якими необхідно узгіднювати погляди якраз на терені партійних установ. Хоч число членів Центрального Комітету збільшено з 40 членів до 50, та число заступників з 10 до 15, і хоч до Центрального Комітету ввійшли вперше деякі такі нові особи, які в житті партії і нації може й не так дуже вже заслужилися, проте не ввійшов туди ані основник і довголітній голова національно-демократичної партії, сеніор українських політиків, що є нині одним із тих нечисленних українських діячів, які користуються у громадянстві загальним авторитетом, ані політичний редактор „Діла", публіцист, який мав та має вплив на формування української політичної думки. Невибір таких людей уважаю помилкою.

А проте Народній Зїзд створив деякі рямці для внутрішньої консолідації партії і для відбудови її провідної ролі в українському національному житті. У ті рямці треба тільки вложити відповідний зміст. На Народньому Зїзді не було ніяких відосередкових течій, так само, як нема їх взагалі у нашій партії. Гін до обєднання є такий сильний у низах української нації, що й Народній Зїзд був виразником того самого гону. Одноцілий фронт польського громадянства вимагає від нас категорично одноцілого українського фронту і ця вимога диктує висновок, що поважної внутрішньої розбіжности думок не можна усунути ані механічною мейоризацією голосів, ані елімінуванням окремих неприємних собі особисто одиниць, ані поділом на переможців і переможених після кожної партійної наради чи зїзду. Вирішувати політичних спорів не можна стуканням пястуком у стіл. Часи надто поважні, щоб взаємно супроти себе триматися завзято своїх непорушних формул, своїх привичок, нахилів і симпатій та антипатій. Кожний із нас мусить виявити добру волю і зусилля зійти зі своїх непримиренних позицій, які внеможливлюють порозуміння необхідне для добра цілої нації. Український нарід уже настільки політично вироблений, що у трудній для нього хвилині зуміє сам найти правильний шлях свого розвитку та своєї політичної боротьби. Але, не дай Боже, щоб український політичний провід, яким у даному моменті є новий Центральний Комітет УНДО, через свої помилки не опізнив та не утруднив народові станути на правильний шлях.

На закінчення цих моїх рефлексій з останнього Народнього Зїзду, вважаю своїм обовязком зазначити, що всупереч сподіванням декого, що не орієнтувався у відносинах в УНДО, на Зїзді не було ніяких „сензацій" ані тимпаче ніякої „скандалістики": Народній Зїзд, з малими і неістотними винятками, проходив річево, поважно й достойно, даючи доказ, що здає собі справу, що за його ходом слідкують і неприсутні на салі українські та неукраїнські чинники. Спокійна і достойна форма нарад Народнього Зїзду — це у великій мірі заслуга його предсідника, д-ра Михайла Волошина. Його такт, вирозумілість супроти всіх промовців, велике навіть фізичне зусилля (нелегка річ кільканацять годин безупинно проводити нарадам, слідкувати за ними та завжди вміло інґерувати) — викликували загальне признання, якому і я мушу дати вислів на цьому місці. Можнаб тільки побажати, щоб ця його праця завершилась остаточно у повній внутрішній партійній злагоді та в загально-національній консолідації, якої д-р Михайло Волошин є таким палким прихильником!

Д-р Дмитро Левицький.

Після виборів на Буковині
та зміни румунського уряду.

Чернівці, 29. грудня.

Те, що ми передбачували перед місяцем, здійснилось. УНП, заключивши непопулярний виборчий пакт із тодішнім урядом Татареску — Йорга — Вайда, втратила на повазі серед своїх виборців. Не помогла ані різнородна піддержка лібералів та полекші у веденні передвиборчої пропаганди, ні пресова кампанія, ведена зрештою мляво й без переконання.

Щодо самої угоди з ліберальним урядом — то ми звертали увагу на небезпеку того пакту. Не входимо в подробиці та причини, що спонукували заключити той виборчий пакт. Стверджуємо, що політичний провід буковинських українців виявив ще раз незнання виборчого терену, бо інакше не можна пояснити собі тої великої втрати голосів, що її зазнала У. Н. П. на Буковині. Наш провід невірно оцінював теж уклад румунських політичних сил, що показалося яскраво і на виборчих вислідах і на упадку уряду п. Татареску.

Пакт У. Н. П. з урядом п. Татареску був підтримуваний черновецьким „Часом". Гадаємо, що це негарно лягтись на тих, що мають критичний погляд на вартість таких пактів, бо фірма „незалежного" часопису повинна диктувати толеранцію супроти власних земляків. Негарно теж так палко піддержувати виборчу пропаганду якраз тої пасівної урядової партії, яка завела була за час свого правління особливо строгу цензуру та відзначалася пресовими репресіями.

„Час" стоїть, очевидно, на становищі, що він не підтримує нікого більше, як лиш У. Н. П. Гнівається на нашу статтю у ч. 269 „Діла" та запитує:

„Ми хотіли б почути не саму негацію, а позитивно, що саме мав зробити при даних обставин провід У. Н. П."

Відповідаємо: Те позитивне, якого в нас шукає „Час", знайде він у чч. „Діла" 161, 190, 151; 236. Це були статті писані не підчас виборів і для виборів, на 5—6 місяців перед виборами. У них казалося про потребу власної організаційної праці, про необхідність активізувати себе серед селянських низів конструктивною працею, про конечність шукати власних сил і на них спіратися. Думаємо теж, що не личює саме „Часові" докоряти „Ділові", що воно не орієнтується в буковинських справах: нам, буковинцям, здається, що таки Редакція „Діла" і краще наші справи знає і більше їм уваги присвячує, ніж наш власний черновецький щоденник, який своїх читачів

ЛАРІОН ЧОЛГАН.

Народини зірки.

Редактор літературно-мистецького відділу столичного денника — Максим Бобр прийшов сьогодні до редакції пізно. Від самого ранку був лихий. Друкарня від кількох днів настирливо домагалась матеріялів до святочного числа: традиційних фейлетонів та настроєвих віршів. Капосні хлопці в чорних фартухах витягали щодня руки перед його редакційним стільцем. І він тицяв їм, що міг. Та чи було там що вартного й цікавого?

Редактор Бобр зідхнув. Чалапав кальошами по мокрому снігу, що тонкою верствою налягав на пішоходи заміняючися в сіру кашу, і позіхав. І якої мари прогайнував він учора вечір з Реною, замість написати намірений фейлетон? В роті чув ще солодкавогірки посмак тікеру, а в носі пахощі русявого Рениного волосся. Воно подібне до золотих кучерів янголятка з ялинки — подумав, входячи до вінди.

Ага „Янголятко з Ялинки" — чіхався редактор Бобр у потилицю. „На безрибі і рак риба" — думав оперши лікті на столику перебираючи в руках якийсь манускрипт.

— Пане товаришу! — засвітилась золота оправа очиць головного редактора. — Різдвяне число вже майже готове. Завтра вранці побачить світ. Ви здається маєте дати ще один фейлетон?

— Так, зараз приготовлю — слабо хитнув головою і сягнув по ножиці. Щось треба буде цьому „янголяткові" втяти, щось дописати. Нараз його зір упав на листи, що лежали на крайчику стола. — Ранішня пошта, й я забув — подумав, сягаючи рукою.

Боброву увагу звернула вузька, лілейно-біла коперта. Похиле жіноче письмо. Від кого це може бути? — цікавився, витягаючи з неї кілька білих карток, записаних дрібним письмом. Дедалі цікавість перейшла в увагу і редактор Бобр став читати, забуваючи про все інше:

— „Дорогий... чи коханий?!... Вибач, що не знаю навіть, як Тебе назвати, в якій формі звернутись до Тебе. І чи до „Тебе", чи до „Вас"?...

„Минають дні, роки минають.. І осотують усе тендітною пряжею спомининів. У волоссі появляються перші срібні нитки „бабиного літа". Знак, що наближається осінь життя... Може Ти (таки не можу писати „Ви". Коли до мене приходять спогади, я все шепочу до Тебе — „Ти".), може Ти прочитуватимеш цей лист зі здивуванням, із нетерпеливим прочуттям, що оце хтось щось хоче від Тебе. Ні, мій коханий, не бійся. Сама не знаю, пощо я сіла написати до Тебе оцих кілька рядків...

„Може підсунуло мені про те „щось", що каже молодим (і старшим) людям писати наївно любовні листи до себе, укладати при місячному сяйві любовні заклини, щоб потім при зустрічі з „ідеалом" не могти промовити ні слова? Та я вже не дуже молода (треба жінці відваги признатися до цього!) і замісць весни маємо грудень... А що в листі знайдеш може відблиски того жару, що палав давніше у мені і в — Тобі, це не моя вина — а серця. Бачу, що поневолі пишу... любовний лист. Вибач. Серце жінки таке химерне і — слабе, а ті листи до коханих усе зі стільки крапками по кожнім реченні!... Бо в коханні люди тоді найщиріші, коли не говорять".

Редактор Бобр поправився на кріслі й нервово тер рукою по чолі. Хто це може бути? Рвучко подивився на кінець листа. Підпис — зірка із дебрів. Гм, дуже поетично, але не дуже ясно. Читав дальше:

— „Ти може мене ніколи і не згадуєш. Щож, з сімнацять літ минуло з того часу, коли ми несподівано зустрілись і несподівано розстались. Сімнацять літ... Проте ті хвилини, проведені серед синіх, морозних ночей у гірських нетрях, стоять так чітко передімною! Щороку невблаганий час віддалює мене від них і щороку проходять вони щораз зворушливіші та дорожчі...

„Тямлю той буревійний вечір, коли я перший раз побачила Тебе. Була зима; може перша по стільки неспокійних роках світової завірюхи. Проте спокою ще не було. Нераз серед ясних ночей та темних днів лунко неслись по горах відгомони вистрілів і гинули десь у глибоких зворах.

Того вечора біла сніговія шаліла серед карпатських верхів мов підхмелена чарівниця. Гнула височезні ялиці додолу, засипала яруги та плаї, мела снігом під небо. Ми сиділи з Григором у лісничівці, коло теплого вогнища, коли хтось застукав у вікна. Григор виняв з рота люлечку і підійшов до дверей, щоб відчинити. Тоді на порозі появилась струнка постать, ціла обсипана снігом.

— Бобре, ти звідкіля тут взявся?! — гукнув нараз Григір і ви впали собі в обійми.

„Ти підніс угору свою малу чорну бороду, сковану ледяносніжним сріблом, і показав здорові, вовчі зуби:

— Знад Дніпра, з Одеси, чи з того світу — як хочеш! Одне важне: ти мусиш мене кілька днів переховувати. Наш відділ хотів пробитись на той бік Карпат, але не вдалось. Частина продісталась, частина попала в полон, а я, як бачиш, ні сюди, ні туди. Утікаю моя звір перед нагінкою. Мало не замерз у клятих дебрах. До біса з такою долею! На щастя верховинці показали дорогу до тебе. Я і не знав, що ти тут лісничим. (Докінчення буде).

ущасливлює передовими статтями на абісинські та манджурські теми.

Але, щоб не було непорозуміння, то мусимо з притиском пригадати, що ми нераз давали докази найприхильнішого підходу до У. Н. П., як до нашої національної політичної партії на Буковині і тому уважно та доброзичливо слідкували за її дотеперішніми ходами. Раділи з приводу її самостійних виступів (при частинних виборах), із нагоди вибору д-ра В. Залозецького на голову льондонського конгресу національностей і т. п. Але саме ця доброзичливість казала нам перестерігати верхівку У. Н. П. перед такими поступками, що віддаловали партію не тільки від „недисциплінованої" інтелігенції, але й від села.

На підставі десятьлітнього досвіду ми достаточно переконалися, що принесли нам обіцянки сусідських партій. Коли ота десятилітня реальна політика принесла бодай один тривкий успіх (скажім, напримір, введення та збереження бодай одної надобовязкової години навчання української мови), або бодай лише постійну користь для партії, як для організації, як для української народньої установи, то тоді можна булоб ще виправдувати таку опортуністичну політику.

На жаль, не використала партія кращого політичного режіму (за кабінету Манїва), ані запалу населення та інтелігенції (вибори Дутчака та Шкраби) та постепенно тратила терен у користь румунських партій. Це доказали вибори в грудні 1937.

Замісць заохочувати партію до переорганізації та причинитись до скріплення її кадрів — „Час" мовчав місяцями, роками. Тільки в останній хвилині, на передодні виборів, збудився із просоння, але істнуючої політичної ситуації не аналізував, правильности тактики У. Н. П. не мотивував, лиш відразу виступив у ролі прокуратора та судді, всіх підозріваючи та полемізуючи не зі суттю справи, а зі словами („виборчий картель").

Більш річеве становище займає вже „Рада", офіціоз У. Н. П., яка в ч. 32-33 із 21. IX. 1937: виразно писала:

„Для У. Н. П. є три можливости взяти участь у виборах:

1. поставити самостійні листи,
2. створити бльок з іншими меншостями до виборів, або
3. **зробити картель (спрягтися) з іншою партією, щоб переперти своїх заступників** до парляменту.

В цьому випадку виборчий картель обовязує тільки до виборів та по виборах українські заступники мають вільну руку у парляменті".

Тому, що дві перші можливости — на жаль — мусіли відпасти через організіційний стан У. Н. П. та місцеві особливі обставини, прийняла У. Н. П. трету можливість. Але на тактику У. Н. П. кидає яскраве світло така додаткова заява, що появилася у тій самій „Раді", ч. 35, з 12. XII. 1937.:

„У. Н. П. не пішла може на те, щоб мати депутатів та сенаторів. Ні, вона була **рішена голосувати на правительственну партію навіть у такому випадку, колиб й не прийшло до дійсного порозуміння з либеральною (урядовою) партією".**

Чи могла така заява скріпити повагу нашої партії?!

Маємо вражіння, що українському життю у Румунії не потрібні такі заяви, як вищенаведена, так само, як не треба ані впадати в паніку з приводу румунських журналістичних подвигів у роді писань Д. Протопопеска, ані теж непотрібне захоплення хвилевою штучно-доброзичливою міною місцевих лібералів. Колиб не було тієї на-

Інвентарна вилродаж

ТИСЯЧІ ПАР
ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ

КІЛЬКА ПРИМІРІВ: Зол.

Жіночі теплі домашні пантофлі . . . . . від **1·75**
Мужеські від зол. **3·—**
Дитячі сніговці чорні і бронзові ляк. . . . вел. 1—7 **3·50**
вел. 8—12 зол. **4·—** вел. 13—16 зол. **4·50**
Чепурні домашні пантофлики з мягкого фільцу на стовпковім обцасі в ріжних красках . . . . . **4·50**
Високі гумові чоботи з холявами, ляк. вел. 23—26 **4·90**
вел. 27-30 зол. **5·90**, вел. 31-34 зол. **6·90**, вел. 35-38 зол. **7** 90, вел. 39-41 зол. **9·90**
Жіночі сніговці на середнім і плоскім обцасі . . . **5·00**
Теплі мельтонки, на стовпковім і плоскім обцасі, спеціяльна обува на зиму . . . . . **10·00**
Жіночі сніговці високі з холявами з блиск. замкн. чорні і бронзові . . . . . **16·90**

Мужеські теплі скарпитки . . . . . **95 і 75** сот.
Жіночі спортові скарпитки . . . . . **90** сот.
Жіночі теплі панчохи Макко . . . . . зол. **1·20**

„Орел" Польський Промисл Обуви і Торг. Тов. А. С.
Виключна продажа обуви і панчіх марки

Del-Ka

Катовиці, св. Яна 1 — Хожів, Вольносці 18 — Сосновец, 3 Мая 23.

МАРІЯ СОКІЛ.

Їдемо до Америки.

2. НА ПОВНОМУ ОКЕАНІ.

1-го грудня.

Ми вже на Північному Морі. Землю бачимо цього дня востанне, коли перепливаємо біля берегів північної Шотляндії, скелистих, диких, непривітних. Потім останній маяк і — прощай, стара Европо!

Товариство на кораблі побільшилося: прибули данці, які мають власного „шефа кухні", власних стюардів та офіцирів залоги, які ними спеціяльно піклуються. Довідуемося, що Данія має чимало паїв у лінії „Гдиня—Америка", тимто так опікується їх пасажирами.

Атлянтійський океан, яким уже пливемо, якось дуже ласкавий: пливемо спокійно, так, що ввечір майже всі приходять на кінову виставу. Майже всі, бо частина таки не забуває, що вона на океані і хворіє у кабінах, вже від двох днів. Бідолахи! Це-ж тільки початок!..

На другий день уполудне дістаємо запрошення від капітана корабля на „коктейль". У його сальоні збирається цілий штаб залоги — капітан, перший офіцир, головний інжинір, лікар, головний інтендент — та з 15 запрошених осіб зпоміж пасажирів. Люди знайомляться ближче, починають вже находити якісь спільні теми, творяться гурти і гуртки. Нарешті скінчилися вже питання: „А Ви куди їдете? На як довго?" і т. п. Капітан їздить постійно на іншому кораблі поміж Гдинею і Буенос Айрес. Кажи розказує, що подорож туди трівае більш як три тижні, всі ми щасливі, що їдемо тільки до Нью Йорку і тільки 10 днів!

3-го.

Пополудне, коли сидимо у великому сальоні, заглиблені в неймовірно нудні книжки з корабельної бібліотеки. Цього одного не можемо зрозуміти: чому на такому кораблі, влаштованому якнайкраще і якнайвигідніше, де так дбайливо дбають про подорожніх — чому бібліотека на цьому кораблі складається тільки з книжок, призначених на „обовязкову" шкільну лектуру в нижчих клясах гімназії?! На океані починається неспокій. Стюварди являються, щоб прикріпити всі крісла до підлоги, і в сальоні, в голях і на веранді прикріплюють напоперек грубі линви, щоб руки подорожніх не хапали у „рішальних моментах" тільки за повітря. Заповідають нам (весело усміхаючись!) „легкий" шторм перед нами. Знаємо про це й без них! Ввечір на дансінгу жіночий пол виступає тільки з двома представницями: старенькою 80-літньою бабусею (данка, яка вперше їде відвідати дітей у Каліфорнії), яка прийшла придивлятись і — єдина на кораблі українка, яка покищо нічого собі не робить ні з Атлянтійського океану, ні його штормів... На другий день її вже зрашку зустрічають словами: „Ми чули, що Ви вчора були на дансінгу?!" Часом неважко стати на кораблі — „геройкою дня"!

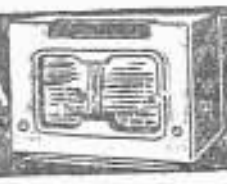
5-го.

Дні тягнуться ліниво. Починаються вони сигналом на сніданок. Сніданкова карта має 65 (словами: шістьдесять пять!) усяких напитків, страв, печива і овочів, з яких можете вибирати, що й скільки тільки хочете, навіть усі разом 65. За дві години на веранді, де концертує корабельна орхестра, буліон з сухариками; в 1-ій „лонч", в 4-ій підвечірок з тістечками, в 7-ій — обід, потім, хто зголодніє (й може найти — у бері — стирти закусок і гори ковбасок з хріном. Коли додати, що в картах лянчу та обіду находимо найвибагливіші лакоминки: що кухар — справжній мистець свого фаху, не дивниця, що дами починають поважно журитися своїм виглядом за 10 днів... Але чи нудьга так впливає, чи щоденний кількаразовий прохід по відкритому чердаку (як скоро переконуємося: це найкращий засіб „на все", але під умовою дуже скорого темпа ходу!) — факт, що їмо ввесь час із справжнім апетитом. І соромно признатися: немало, а таки чимало!..

По обіді якісь гри: „перегони" або „бінго". Ові гри популярні в Америці; отже американці і данці, які їх знають, щодня вигривають чи програвають по кілька долярів. Увечір кіно. Забиваємо час, чим хто може. Найліпший спосіб найшли деякі пані: вони переодягаються чотири, шість і більше разів у день — і час заповнений!

6-го.

Сьогодні вже восьмий день нашої плавби. Мряка така, що корабель пливе повільно і ввесь час дає сигнали, щоб не зударитися з другим. Бо береги Нової Фунляндії, потім вже й Канади недалеко. Капітан, як чуємо, від двох діб не сходить зі свого містка. Ця мряка спричинила, що до Галіфаксу причалюємо пізним вечором, з багатогодинним спізненням і через те нікого не випускають з корабля. Всі стоїмо одягнені від двох годин і чекаємо суходолу як спасення! Нічого не вдіеш! Корабель стоїть у нецікавому галіфаґському порті дуже коротко: елєватори випаковують десятки скринь, призначених до Канади, на корабель приходять англійські портові урядовці, перевірюють якісь папері, потім всідає ще кількох пасажирів і за годину-дві — дальше в дорогу! Останній етап подорожі — за два дні будемо в Нью Йорку.

таїна успіху високої класи
PHILIPS Super 4-38 A

супергетеродини 7 строєвих обводів
при завдатку зол. 24 на 15 рат по зол. 24 "міс."
за готівку зол. 340

строєвости в українській політиці у Румунії, то не було б такої неприємної ситуації „Часу", яка є тепер.

На місце „союзницького" уряду Татареску-Йорги-Вайди прийшов „новий", нічим не зобов'язаний супроти УНП, чинник: О. Гога.

І за один тиждень втратила УНП те, на що числила цілими роками...

У додаток ліберали виповіли угоду із УНП, мовляв українці не голосували на союзних ліберальних, а на опозиційні партії царанистів та залізно-гвардійців...

Було вже в нас чимало вдалих пактів, чимало надій і розчарувань. Ця остання наука ційсно повинна бути останньою.

Віримо ще в творчі сили УНП, які перебудують в життя ідею самостійної економічної та просвітньої організації. Хай не відвертають їх упаги від дійсности голоси тих людей, які свого часу привели до упадку неодну народню установу, починаючи від економічної „Аграрії" і просвітньої „Української Бесіди", до наглядного занепаду одинокого нашого щоденника „Часу". Ціна прикрої програної за останніх виборів — буковинські українці повинні вступити на інший шлях, може трудніший, але такий, який заведе їх і до успіхів! **Ом.**

Проблєма театральної площі

И ТЕАТРАЛЬНОЇ САЛІ.

Містимо цю статтю як дискусійну. Трохи гіркий тон статті є доказом схвилювання, яке з цього приводу панує у наших артистичних і літературних колах, з яких походить теж ця стаття. — Ред.

Не маючи в місті театру, ходимо до кіна. І коли подаємо які кінові новини, то повторяємо їх за „світом". Кіно не в наших руках, — десь там на світі великі підприємства виробляють фільми, деякі з цих фільм доходять до нас і ми оглядаємо їх або ні, критикуємо або хвалимо і на цьому наше відношення до кіна кінчається. Але театр... театр — кажуть нам — маємо свій і то не від нині. Дехто навіть пригадує, що навіть чужинці його хвалять, коли випадково побачать, або бачили з тих часів, коли до нього ходили.

І ось наша редакція призначивши офіціяльно одну сторінку на „Театр і кіно" домагається, щоб першу статтю присвятити конче **нашому** театрові. Автор такої статті міг би на місяць раніше вибратися в подорож по краю, відвідати всі наші театральні трупи, побувати на їх виставах і навіть поробити совісні інтервю з директорами цих труп та найкращими їх артистами. При цій нагоді львівські читачі могліб довідатися, як виглядають деякі пєси, що їх заголовки видніють у постійному репертуарі в газетах, як живуть наші артисти і чи віра у краще завтра зможе їх підтримувати ще довго.

Та те найважніше, що всі ці артисти моглиб нам сказати і про що львівські громадяни передовсім повинні знати — ми знаємо і без мандрівки. **Як довго Львів не має театральної салі і як довго наші мандрівні театри не можуть свобідно відвідувати наше місто, щоб показати свій репертуар і свої успіхи, так довго не треба писати ніяких статтей про нашу театральну справу.** Всі ті статті це зайва балаканина і фарисейська дипльоматія. Від кількадесяти років істнує якийсь комітет, що мав за завдання вибудувати театр. Уже сто разів ми чули про те, що прийшла війна, що корони зложені на цей театр здевалювались, і тепер можемо почути знову лише звіти про те, що діється із театральною площею, на якій від довгих років продає хтось дрова, вугілля чи морозиво.

Всім артистам наших театрів і нашому всьому громадянству зовсім байдуже, коли, куди і чому пішов якийсь рекурс у справі легендарної театральної площі, — де він тепер мусить і як довго ще буде лежати. Факт для всіх очевидний і незаперечний той, що **від війни справа театральної площі не посунулася ні на цаль уперед, а з кожним роком вона корчиться разом із самою площею, яку нам обрізують.** У комітеті, що піклується цією площею, засідали і засідають наші поважні громадяни і вони врядигоди збираються на засідання, щоб почути звіту, що площа незабудована стоїть, як і стояла, що на ній не дозволяють будувати, або не можна будувати, бо нема грошей.

І знову від війни минуло двацять кілька років і за ввесь той час ніякий комітет, ніяка установа і ніякий збір представників не зумів практично розвязати такої великої культурної справи, як театральна саля у Львові. Наша театральна площа у Львові була ще кілька літ тому вартна великих грошей, нині її вартість зменшилась до четвертини. Коли порахувати все те, що ми втратили не тільки матеріяльно, а культурно в розвитку нашого театру та нашої драматичної творчости за останніх кількандцять років через брак власної театральної салі, то нам булоб вигідно продати її навіть за кількадесять тисяч зол. і ті гроші передати будьякій нашій установі, що вибудувавши собі дім, булаб у ньому призначила окрему салю на театральні вистави.

Чому цієї простої речі не зробили досі опікуни театральної площі — цього не зрозуміє ніхто, хочби не знати кілько звітів вислухав про стан нашої „театральної справи". Хоч для всіх у наших обставинах ясно, що лекше найти 10 членів комітету, які засідатимуть 30 років в одній справі, ніж двох ділових людей, які за рік уміли б найти для неї розвязку.

Раґляни і пальта
знаційно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Відозви й комунікати.

ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА!

Українське Громадянство З. У. З. від багатьох десятків років складає великанські суми на народні цілі. Багато монументальних будівель стануло у краю завдяки цим жертвам, що не перериваються навіть тепер у часі великої фінансової скрути. Через цю скруту не кожний новий заклик до жертвенности є виправданий, та є такі національні конечности, що вимагають цієї жертвенности. Нею теж є тепер будова **домівки для українського обласного музею „Бойківщина"** в Самборі, що в найближчих роках може опинитися без приміщення. Покищо користується музей безплатною домівкою, що її на приміщення музею на 10 літ жертвував д-р Данило Стахура, це є до 1942 р.

Музей „Бойківщина" він досі й веде дальше серед своїх злиднів важну наукову працю: збирає, зберігає й опрацьовує цінний етнографічний матеріял, українські ікони, рукописи, стародруки, веде важні археольогічні роботи, що поширюють овиди нашої доісторичної старовини, й осяги своїх дослідів помішує у „Літописі Бойківщини". Матеріял збережений у музею досягнув числа 31.186 предметів, вичислених у 4556 позиціях каталёгу. Ця праця мусіла би припинитися і майно моглоб піти на розтрату, коли до двох років не стане домівка музею, що веде важну роботу загально українського, не обласного значіння!

В розумінні ваги справи Т-во „Шкільна Поміч" у Самборі призначило під будову музею одну зі своїх будівельних парцель.

Старшина Музею звертається до Українського Громадянства у краю та на еміграції з проханням поспішити негайно з жертвами на ціль. Двічі дає той, хто дає скоро!

Жертви просимо слати на конто Українбанку в Самборі. Чекове конто ПКО — 508.060 з дописком: „Фонд будови 109".

Старшина Музею
Т-ва „Бойківщина" в Самборі.

8-го.

Цей останній етап відчувають усі найдошкульніше. Океан, немов би аж тепер пригадав собі, що він увесь час тримався „за добре" як за грудень, і не дає нам спокою. Але ми недурно маємо вже вісім днів за собою; чи це практика чи нерви — досить, що з погордою дивимося на тих, що нарікають... Але таки в останній вечір, на прощальний, т. зв. „капітанський" обід та баль пізніше — більшість пасажирів не з'являється. Позема позиція витягненого на ліжку відповідає кожному у такий вечір краще, ніж прямовісна, на непевних ногах, тимпаче — підчас танку...

Від ранку всі на ногах: вполудне сподіваємося бути вже на місці. Пакуємо й замикаємо валізки, щоб чимскоріше бути на чердаку і виглядати берега. Врешті виринають вони такі, довгождані! Але одночасно довідуємося, що в порті будемо не раніше 4—5-ої попол. Нема ради — мусимо погодитись на всі спізнення. Підчас лянчу раптом відзивається радієвий голосник: „Леді енд джентельмен, більш-менше за 10 хвилин по правому боці бурти перепливатиме „Норманді". Кидаємо морозиво і незабаром подивляємо найбільший пасажирський корабель світа. „Норманді" більший впятеро від нашого „Баторія" і буде в Европі за нецілих чотири дні!

Минаємо рухомий маяк, приміщений на заякореному кораблі; від тепер ми на шляху, яким мусять їхати всі кораблі з якоїбудь сторони світа, що прямують до Ню Йорку. Зустрічаємо їх чимраз більше: члени залоги, а то й дехто з пасажирів „з практикою" пізнають кораблі і називають їх по імені. Здалека виринають береги Ейліс Айленд — острову з „концентраційним табором" для всіх тих, які нелеґально дістались до Штатів і мали „пеха", що їх при цьому зловили.

Вже на наш корабель сів пільот, який має нас завезти до порту; а ще за хвилину підїжджає моторівка з еміграційними урядовцями і взагалі з „владою". Поміж ними здалека пізнаємо по чорному „габігу" нашого Ромка О., який завдяки своїм звязкам і знайомствам виїхав нам назустріч. Завдяки йому полагоджуємо за дві хвилини всі паспортові формальности і можемо сприймати нові враження. Ось і статуя Свободи, яку стільки разів бачили ми на фільмах! Несподівано відривають нас від оглядин тої незабутньої, єдиної в своєму роді, перспективи: нас просять до читальні, де двох панків із витягненими записниками й олівцями відразу беруть нас у вогонь рєпортерського інтервю. Ціле щастя, що нашу „англійську" розмову з ними не реєструє ґрамофонова плита, а то вмерти би можна від сорому за ці наші „уері уел", „ол райт" і „о кей". Потім фотоґрафічна знимка: „Прошу обнятися і дивитися один на одного! О, так — „вері найс". Ледви ми оглянулися, вже кілька знимок готових... От вам і американське темпо!

Ми вже в затоці Гадсон. Перед нами хмародери Ню Йорк Сіті, зовсім нереальні своїм виглядом. Чуємо пояснення: 80 поверхів, 90, 102...

На кораблі вручають нам листи і телеґрами з привітами від знайомих. За хвилину, наближаючися до пристані, бачимо в юрбі знайомі лиця... Мегафони ревуть державні гимни; дехто із представників жаргонової меншини, на березі, побачивши на чердаку своїх близьких — старається ревом приглушити мегафон. Деному це й удається.

Накінець ми в нойорській пристані.

Сторінка без політики.

Школа різдвяного д'іда.

В Льондоні відкрили саме тепер нову школу, до якої приймають тільки старших, здебільша замужніх жінок і жонатих мужчин. Ці обмеження оправдані тим, що єдиним предметом навчання в тій школі є... справа ялинки, чи пак різдвяного діда, який кожного року у Різдвяну ніч кладе під ялинкою найріжнородніші дарунки та прикрашують ялинку, про яку дітвора мріє довгі місяці.

Головне завдання тієї оригінальної школи навчити своїх учнів справжнього мистецтва — грати ролю р'іздвяного діда так, щоб діти повірили, що дарунки приносить справді небесний посланець, а не звичайна людина. Різдвяний дід мусить грати свою ролю так, щоб у дітей залишився якнайкращі враження на ціле життя. Щоб навіть тоді, коли самі стануть батьками згадували дитячі роки та Дитяче Різдво як найяснішу та найкращу хвилину у своєму житті. Ось така програма нової школи якою кермує професор Чарльз Говард.

Покищо до нової школи записалося всього 6 учнів: трьох мужчин і три жінки. Та професор Говард не сумнівається, що вже в черговому році студентів різдвяного мистецтва буде куди більше. Програма шкільної науки доволі багата. Крім науки, як співати колядки, як прикрашувати ялинку, як організувати забави підчас свят, учать там ще й поважніших предметів, напр. як передягатися, засади міміки і дикції, костюмології, психології дітей і т. д.

Наука обчислена на три місяці. Абсольвентам тієї школи видадуть окремі дипльоми.

—o—

СЛАВНІ РІЗДВЯНІ ДІТИ.

Коли в тиху Різдвяну ніч, коли над світом настає радість і святочний настрій, коли мільони людей линуть думками під зоряне палестинське небо, де в нужденній хатині-вертепі народилася Дитина, що принесла світу радість і мир на землі тоді десь у величезних просторах нашої землі різдвяна ніч приносить невідомим людям найдорожчий дар на ялинку. У Різдвяну ніч родяться діти, одні в нужденних хатинах, інші в багатих палатах. Та всі вони, що у святочну Різдвяну ніч перший раз побачили світ і вони, що своїм немовлячим плачем сколихнули тишу тієї ночі, повинні бути справжніми діточками щастя, так бодай здавалося би... Адже вони родяться в ніч, коли на світ зійшло найбільше щастя... Та життя має свої важні закони однакові для всіх. Бо життя розділює своєю щедрою рукою всім і щастя та болі й турботи. Також і дітям, що вродилися в прегарну Різдвяну ніч доля не щадить своїх ударів. І можна теж сказати, що тим дітям дається дошкульніше взнаки, як іншим.

24. грудня 1837 р...

Чи не однією з найславніших різдвяних дітей була австрійська цісарева Єлисавета. Її життя є чи не найкращим доказом, що різдвяним дітям доля завдає дошкульні удари. 24. грудня побачила найстарша дочка кн. Максиміліяна в Баварії, у Посенгофен над Штарнберським озером світ. Горіли блідим вогнем свічки на ялинці, гомоніли скрізь колядки... Князь дякував навколішки небові за дар: адже йому вродилася різдвяна дитина, дитина щастя. Дівчинку охрестили іменами Єлисавети, Амалії, Евгенії. Княжна була прегарною жінкою. Залюбився в ній молодий цісар Франц Йосиф і вони побралися та жили щасливо аж до тієї хвилини, коли скоїлася трагедія Маерлінгу. Той жахливий день забрав їй єдиного сина. Від тієї хвилини не зазнала вона вже щастя. Також і її смерть була трагічна. Вона, яка у своїм житті нікому не зробила кривди, згинула несподівано в Женеві, над берегом озера з рук анархіста. Ні, дитиною щастя хіба не можна її назвати.

Атентат на короля.

Також Юрій І, король греків був дитиною Різдвяної ночі. І він теж упав жертвою атентату. Уродився він 24. грудня 1845. р. в Копенгагені, як син данського короля Христіяна IX. з краю Гамлєта понесла його доля під синє небо теплої Греції. 30. березня 1863. р. грецькі національні збори вибрали його своїм королем. Він прийняв цю почесть і пів року пізніше вступив на грецький престіл. І не з порожніми руками прийшов він на той престіл. Велика Британія дала йому як дарунок з нагоди вступлення на престіл Йонські острови. Проте довгий час не вдавалося йому стануть твердою ногою, бо всі добачували в ньому тільки чужинця, людину північ. Опозиція проти нього була завжди така сильна, що він мусів постійно погрожувати абдикацією, щоб вдержати своїх неприятелів у карбах. В 1898 р. намагався на нього один із грецьких фанатиків виконати недалеко пристані Фалерону атентат. 18. березня 1913. р. таки вдалося змовникам убити короля Юрія І, який був дідом теперішнього короля Юрія ІІ.

*

У Свят-вечір 1875 р. уродився всіми шанований, відомий теж і українцям архиепископ Віденський кардинал Інн'цер, як дитина бідних родичів, в малій гірській місцевості Вайперт. Сьогодні прикрашує його пурпура і як кардинал стоїть він найближче папи. Та почести його зовсім не змінили, він залишився далі такий простий та щирий, як і колись.

З інших славних людей побачив теж світло цього світу відомий композитор Петер Корнелюс. Він був кузеном славного маляра Корнелюса.

У Різдвяну ніч уродилася теж жінка Ришарда Вагнера Козіма (1837. р.). Хоч вона сама не прославилася ніякою музичною творчістю, то ціле її життя крутилося довкола музичного світа. Її батьком був Франц Ліст, першим мужем Ганс фон Бі'льов, другим Ришард Вагнер. Її син, хоч стояв у тіні свого славного батька, теж придбав собі ім'я композитора і диригента.

Дитина щастя Евген Скрібе

Якщо можна говорити про дитину щастя, то напевно таким можна назвати відомого французького автора театральних пес і комедій Евгена Скрібе. Не менше як пятьсот театральних пес вийшло справді не з під його пера, але з його „фабрики драматичних творів".

Проте і він сам створив коло 50 театральних творів, що теж можна назвати чималим доробком. Він був справжнім мистцем сцени і мистцем драматичної форми. Ніхто не зумів опанувати сценічних ефектів, як він. Ще й тепер є вія, коли йде про технічний бік писання пес взором для багатьох авторів. Чимало його пес стало теж підставою до лібрета деяких відомих опер. Уродився той мистець і „фабрикант" пес у Різдвяну ніч 1791 р.

Також і славний польський поет Адам Міцкевич уродився у Свят-вечір 1789 р.

Багато славних людей побачило світло нашого світу у таємничу, тиху Різдвяну Ніч. Чи всі вони справді стали в житті „дітьми щастя"? Важко сказати в кожнім випадку один із членів нашої редакції, який мав теж щастя прийти на світ у Свят-вечір, завжди нарікає на дату свого уродження, мовляв вона не принесла йому „щастя". І справді має він чимало причин нарікати на химерну долю, яка заставила його за редакційним столиком у наших незавидних умовинах прочитувати день-у-день стирти записаного паперу, якими кожну українську редакцію засипують люди, які вважають себе поетами і письменниками з „ласки Бога".

Із срібного екрану.

Конче намагаються одружити Грету Гарбо. Грета Гарбо прибула на кораблі „Гріпгольм" до своєї батьківщини, де задумує провести пів року. Місце побуту славної акторки держать покищо в строгій тайні. Колиж тим самим кораблем прибув до Европи відомий диригент, Стоковський, знову ожила звістка про подружні наміри таємничої шведки. Журналісти, що бажали щонебудь із цього довідатись, дістали від Грети таку відповідь: „За кожним разом, коли я викінчую якусь фільму, публика доконче намагається віддати мене заміж. Чи воно справді необхідне, щоб я одружилась?" Крім цього Грета заявила, що задумує взяти участь в одній фільмі шведського виробництва, як акторка та режисерка. Складши таку заяву, „божеська Грета" — як її звичайно називають — в товаристві старшини шведської маринарки подалася на суходіл.

Кіно у Франції. На основі найновішої статистики Франція має 3.721 кінотеатрів, а разом з кольоніями — 4.000. У Парижі припадає одно кіно на 9.070 мешканців, на провінції — 4.650, тобто перечисно на теритрію того кожо одно кіно припадає там на 5.863 мешканців. Дефіцит французької фільмової продукції сягає до 50 мільонів франків річно. Вплини кінотеатрів винесли в м. р. 900 мільонів франків, з чого 200 мільонів припало на дохід уряду. Преса радить зредукувати цю квоту на 25%, а тоді можна буде покрити дефіцит.

Найбільший фестіваль міжнародньої фільми, що відбувається кожного року постійно у Венеції, назначений у ц. р. на час від 1. липня до 30. вересня. Рахують на участь 20 країв.

Фільмовий конкурс у Ватикані. Дня 15. листопада м. р. минув останець надсилати праці на оголошений часописом „Illustrazione Vaticana" конкурс на мистецьку фільму з виразно моральним підкладом з нагородами в сумі 10.000 і 5.000 лірів. Загалом вплинуло 336 праць, що їх надіслали автори 10 держав. Найбільше число припадає на Францію, яку репрезентують аж 103 автори. Італія прислала 41 працю, Німеччина 36, Австрія 34. Нагороджені праці (сценарі) виконистають італійські продуценти.

Перша колірова фільма австрійської продукції матиме заголовок „Касанова". Головну ролю гратиме Ганс Альберс.

Цілунки для Роберта Тейльора. Любимець жінок, пристійний Роберт Тейльор, що тепер вступає до англійської фільми в Льондоні, вирушав літаком до Европи, користаючи із потурбох, вільних від праці, днів. Найдовше зупинився він у Берліні, бо аж 36 годин, а в поворотній дорозі у Стокгольмі, де шведи приготовили для нього овацийну стрічу. Згідно з їх родним звичаєм повитали Тейльора хлібом, горівкою та... цілунками. Актор виніс із Стокгольму найкращі спомини.

За життєві фільми. Один із почитних англійських часописів звертає слушну увагу на те, що майже в усіх теперішніх фільмах найважнішим моментом поруч із щастям є багатство. Часопис висказує побажання, щоб у фільмі радше брати на увагу життя звичайних, сірих людей та щоб закинути продукувати пєси, де показують життя та інтриги багатих снобів, байдужих для звичайних бувальців кіна.

Великі виробництва в Америці стараються вимогти на владі, щоб вона видала заборону вживати знимок акторів для реклямових цілей. Свої домагання мотивують вони тим, що уживання знимок акторів до торговельної реклями дуже підважує моральну й мистецьку вартість фільм із тими акторами.

Конрад Файт вертається, кажуть, назад до Голівуду. Цей знаменитий фільмовий трагік по кількалітньому побуті в Голівуді, піддав був свого часу дуже гострій критиці відносини, що панують у „столиці фільми".

Перша трансокеанічна фільма. Гейрі Купер і Джо Мек Крі грають головні ролі в першій трансокеанічній фільмі, що її для Юнайдет Артіст накручує Самуель Гольдвин. До цієї фільми заанґажували теж відомого летуна Ван Дойзена з Панамериканської Повітряної Лінії. Фільму накрутять із початком цього року, коли почнеться наново летунська комунікація через Атлянтійський океан.

Сесіль Б. де Міль помагав Ернестові Любічові у його фільмі „Восьма жінка Синьобородого" з Кльодетою Кольбер та Гейрі Купером. Цю таємницю зрадив журналістам сам таки Любіч. Він постановив одну збірну сцену в тій фільмі вирежисерувати в стилі Сесіль Б. де Міля, а тому, що цей режисер є недосяжним мистцем під цим оглядом, Любіч звернувся до нього з проханням допомогти йому. Сесіль Б. де Міль не відмовив проханню товариша.

Голівуд будує. Режисери Голівуду переконалися, що тільки фільми вибагливі та добре виведені з обстановою, здобувають світовий розголос. Тому всі майже без винятку фільмові ателіє стали ставити величезні будівлі, що захоплюють своїми розмірами. Само тільки виробництво „Парамаунт" кладе аж 9 будівель, в яких на окрему згадку заслуговують: велитенський зоольогічний сад із сотнею всілякого роду тварин і ціла дільниця міста Сан Франціско з 1853 р., побудована для фільми „Повстання народу". Крізь ту дільницю перейде кавалькада кількох тисяч людей. До нової розбишацько-морської фільми Сесіль Б. де Міля побудують цілу „державу" розбишаки Лейтта зі скалами, ярами, печерами, морським заливом тощо, а для полярної фільми реж. Гатавайф вмагазинує цілу підбігунову країну із величезними ледовиками. Можна собі уявити, скільки коштів заберуть усі тоті фільми. І виринає ще друге питання: Чи можливі такі фільми у нас?

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЗАКОХАНИЙ.

— Пані, я вмію вже про вас
— Ах, тому ви такі задумливий

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Білянс минулого року.

Найбільшим здобутком 1937 р. є безсумнів здобуття українського села для спортового руху, який в деяких околицях став просто стихійний. Найбільш тверде й консервативне українське село, особливо його старше громадянство, дивиться вже тепер на спорт не як на якусь непотрібну іграшку, але як на важну ділянку виховання здорової молоді, здорової на душі і тілі. І це поширення спорту на селах мусимо вважати найважнішим успіхом минулого року.

Не менш важне ще й те, що спорт у нас не є вже тепер монополем одиниць, чи пак якогось одного гуртка молоді, але став він явищем масовим і найкращим доказом того є хочби минулорічні змагання ремісничої та робітничої молоді, численні змагання та турнірі шкільної молоді, величаві масові пописи соколів луговиків та інші спортові імпрези.

Гарним успіхом є добуття мистецтва світу в дужанню американським способом Бронком Нагурським, який є наслідником традицій сбаних на весь світ наших мистців в дужанню (хоч і французьким стилем) Піддубного, Гаркавенка та інших.

Не остались позаду й наші жінки й одна з них виявилась найкращою у світі. Є нею Синильська (Київ), що жбурнула диском обіруч на 74.23 м., осягаючи новий світовий рекорд кращий на 7 м. від старого.

Другий представник Придніпрянської України Рибальченко Михайло (Одеса) переміг в гігантичним наколесницькім бігу довкола СССР. Переможець переїхав трасу довгу на 2.500 км. поділену на 14. етапів у часі 94 год. 4 мін. і 58 сек., „набивши" другого з черги Бершінина (Москва) на 3½ год.

Розславили своє імя за кордоном і наші футболісти, особливо репрезентаційна одинадятка українського студенства, що під назвою УВС (Український Високошкільний Спорт) здобула студентське мистецво Чехословаччини і вибралась виїхати на Студентську Олімпіяду до Парижа та на жаль до змагань її не допустили з політичних мотивів. Проте ця справа спричинила багато шуму в європейській пресі.

Слід ще згадати про футболістів ужгородської Руси, що своїм побутом в Чехословацькій Лізі, яку зачислюють до світової екстракляси та успіхами в метчах із закордонними противниками причинилась до пропаганди нашого спорту в Европі.

Гарним успіхом може похвалитись УРСК Динамо, (Київ), що здобув футбольне віцемистецтво СССР. та репрезентуючи Київ виграв двічі з репрезентацією Туреччини.

На буковинській землі дбає про нашу футбольну славу Довбуш (Чернівці), що у своїй групі (лига „II.") є на другому місці.

Спортовий білянс Галичини й Волині мусимо почати від футболю, який майже у нас найпопулярніший.

Чільні наші футбольні дружини обмежили трохи свій рівень: Русь мусіла покинути чехословацьку Лігу, Довбуш гоав гіоше, як у минулому році, Україна теж обмежила свій лет, хоч й третє місце в табелі дає якнайкращі надії на майбутнє. Пролом далі змагається за істнування в станиславівській А-кл. Не „долержав слова" Сян, який ще на цілий рік залишився в А-кл. Поділля тримається золотої середини, хоч могло би теж сягнути за мистецьким титулом тернопільської підокруги.

Зате великі поступи поробили молодші дружини, які майже всі поправили свій рівень і у своїх групах здобули гарні місця та навіть загорнули мистецькі титули як нпр. Ватра (Дрогобич), чи Дністер (Самбір), який авансував до А-кл.

Дуже слабий рівень репрезентували учасники минулорічних мистецтв УСС. Найкращі між ними були: Тризуб і другий з черги Богун. На жаль ці клюби щезли вже з футбольного овиду. Переведено теж м. р. турнір за першенство краю репрезентаційних дружин наших найсильніших осередків. До фіналу дійшли дружини Львова, Коломиї, Стрия і Станиславова, який не станув до фінальних гор. Перемож цем вийшов Львів перед Коломиєю і Стрием.

Успішний рік мали наші легкоатлети. Відбулося багато поважних імпрез. Масова участь змагунів, уладжування легкоатлетичних змагань по селах, великої кількости бігів напростець з великим числом стартуючих змагунів та здобуток 14 нових рекордів — це вже повний успіх. На особливу увагу заслуговує перший маратонський біг на трасі Сколе-Стрий, довжиною 42 км., в якім переможцем вийшов відомий наш змагун і рекордист довгих дистансів Савчак (Сокіл, Стрий). Найвищий рівень у легкоатлетиці репрезентує під цю пору Сокіл, що підчеркнув свою вищість над другим з черги КЛК-ом у безпосередній боротьбі, в якій переміг Сокіл 124:115 пкт.

Дуже високий рівень репрезентують легкоатлети перемиського Сяну, що вже сьогодні мають на своєму контті кілька українських краєвих рекордів.

Найкращим у відбиванці виявився м. р. Самбір, що на Краєвих Сокільських Змаганнях добув несподівано перше місце перед Соколом IV. Львів і Станиславовом. Між жінками найкращий рівень репрезентують сокілки Станиславова і Тернополя

Про інші роди спортових гор важко щонебудь сказати, бо займалося ними дуже мало клюбів. Латім удар в УСС та в деякі клюби, які головно плекали спортові гри відбився не лише на спортовому рівні але спинив зовсім розвиток та поширення поодиноких ділянок спортових гор

Завдяки львівській Україні наше наколесництво осягнуло доволі високий рівень. Найкращі наколесники України — довгодистансовці це Степаняк, Бабій і Буцик. Українські наколесники мусіли боротися не лиш на трасі, але зі суддями при зеленім столику.

Степаняк здобув перше місце в індивідуальнім бігу на 100 км. за мистецтво Львова, але йому цього зовсім неслушно не признали. Неменшим успіхом були два перші місця Степаняка і Буцика в бігу на трасі Львів-Перемишль-Львів (215 км.). На коротких дистансах безконкуренційний був Лата. Позатим наколесники України у всіх бігах добували чільні місця, найчастіше друге.

Поважним успіхом може похвалитися секція наколесників львівської Зорі, якої представник Клак Степан здобув в бігу Львів-Миколаїв-Львів перше місце перед Латою (У). Третє місце здобув представник Дністра (Самбір) Яким, який доказав, що і провінція має теж сильних змагунів.

Відрадним явищем було заснування боксерської секції при Україні, яка, хоч не добула мистецтва Б-кл., проте виявилась дуже грізним противником для сильних і старших львівських клюбів. Боксерська секція Поділля, хоч добула кілька успіхів, не вирвалась ще на ширші води — не зі своєї вини.

Зі зимових спортів слід відмітити лещетарство, що осягнуло незлий рівень завдяки успішній праці КЛК, хоч минулорічна зима була дуже непригожа. Минулорічні мистецтва у Славську відбулися при участі 61 змагунів, між якими першим в комбінації виявився Хамула, Плай — Львів, що здобув І. місце в скоках і здовім бігу.

В загальному треба вважати минулий рік наскрізь успішним та побажатиб, щоб наші спортовці і спортові товариства й цього року виявили якнайбільше амбіції, запалу та зусиль у спортовій праці. Тоді успіхи прийдуть самі.

М-р Т. Чорній.

Спортові вісліди.

УКРАЇНА ЗАЛИШАЄТЬСЯ В А-КЛЯСІ — ГАКІВКИ.

Україна — Юнак 4:3 (0:3, 2:0, 1:0) (0:0, 0:0, 1:0).

Хід найважнішого метчу для наших гаківкарів був справді драматичний. Адже всі сподівалися, що наша дружина дасть собі зовсім легко раду в кожним Б-класовим противником. Та надмірна самопевність наших гаківкарів не вийшла їм на користь, бо вони легковажили противника, заграли спершу дуже легко й у висліді програли катастрофально першу терцію. Юнак не боявся в цілі поцисові тр'яли, грав остро й амбітно і з двох далеких стр'ілів, та з одного добитого вдобув трох вориті.

Другу терцію грає Україна куди краще, осягає перевагу й здобуває з стрілів Маринця двоє вориті.

Найбільше драматичної напруги мала третя терція, бо Юнак ще майже до останньої хвилини 3:2 і щойно перед самим кінцем вдалося Лящинському вирівняти.

Тому, що вислід метчу був 3:3, в'язбулася негайно догривка 3х10 хв. У 2 перших догривках не вдалося нашій дружині, яка була тоді краща від свого противника, підвищити висліду. Щойно у третій догривці (у першій половині) Маринець здобуває четверті ворота, що забезпечили гаківкарям України А-клясу та одночасно припечатали долю Юнака.

Нема сумніву, що вислід заслужений і що наші гаківкарі р'ошуче кращі від найсильнішого навіть Б. класового клюбу. Якби дружина не злегковажила собі була противника, тоді вислід міг бути іншій і метч був би покінчився в нормальнім часі, не тривав би до 10.30 вечором. Годиться при тім відмітити, що Україна грала з резервовим воротарем.

Україна — Гасмонея 10:0.

Товариський гаківковий метч між обома дружинами покінчився високою перемогою молодеиьких гаківкарів України, бо крім першого атаку України, грали самі грачі другої дружини, які взагалі зовсім вдоволили своєю грою.

ФІНАЛ ГАКІВКОВИХ МИСТЕЦТВ Б-КЛЯСИ.

Покуць (Коломия) — Чувай (Перемишль) 3:1 (1:0, 1:1, 1:0). Чувай виявився несподівано слабким противником від Покуття і заслужено програв.

Юнак (Дрогобич) — Стшелец (Львів) 3:1, 2:0, 0:0 1:1). Юнак виявився найсильнішою дружиною турніру.

Юнак — Чувай 3:0 (1:0, 0:0, 2:0).

Покуць — Стшелец 2:1 (0:0, 2:1, 0:0).

Стшелец — Чувай 3:2 (0:0, 1:2, 2:0).

Юнак — Покуць 1:0 (0:0, 1:0, 0:0). Найважніший метч турніру. Мистецтво Б-кляси здобув несподівано, але заслужено дрогобицький Юнак.

МИСТЕЦТВА А-КЛЯСИ.

Чорні — Лехія 0:0. Перший гаківковий метч за мистецтво А-кляси закінчився нерішеним висліцом двох найсильніших у Львові гаківкових дружин.

КРАКІВ. Краковія — ФТЦ (Будапешт) 3:0 (0:0, 2:0, 1:0). Краковія виступила скріплена двома грачами К. Т. Г. і воротарем краківської Легії.

Краків — ФТЦ 1:1 (1:0, 0:1, 0:0). Краків виступив у дуже сильному складі, однако мадяри заграли краще як минулого дня.

ВИЛЬНО. **Рига — Вильно 2:0 (0:0, 0:0, 2:0).**

Польща — Латва 2:1 (1:1, 0:0, 1:0)

В суботу 8. п. м. вечором відбувся у Варшаві міжнародній гаківковий метч, який покінчився перемогою запасної дружини Польщі над Латвою 2:1 Вороги для Польщі здобув Міхал'к і Пшемицельський.

БОКС.

Познань — Львів 16:0.

Катастрофально програва Львова, який виставив малагал другий гарнітур. З боксерів України боровся Паїшин у півсередній вазі (яку мусів на швидку руку пробувати).

Висліди поодиноких стрічань: Вага муха: Чернівський (П) виграв з Мусялом (Л) на пункти. В. когут: Ковальов (П) виграв по трьох рундах з Ольбертом (Л). В пір'я: Пеля (П) виграв на пункти зі Загородніком (Л). В легкій вазі: Ратаяк (П) виграв із Смоляном (Л) на пункти. В півсередній вазі Яворський (П) виграв у першій рунді к-о з Вовблем. В середній вазі отбувався Сухинський (П) з Пашином (Л). Боротьба була незвичайно гостра й завзята і обо противники так себе поранили, що судля перервав боротьбу. Маєр, який оцінував конкурс (під'ід-ком) обох противників, признав Пашина нездатним до боротьби. Таким чином Пашин програв техн. к-о. У півтяжкій вазі Копровський (Л) програв техн. к-о у третій рунді з Шимуровом (П). У тяжкій вазі: Немєц (Л) програв на пункти з Кл'еньшим (П).

ПОЗНАНЬ — ЛЬВІВ 11:5.

Львів знову виступив в ослабленому складі і програв, хоч не так катастрофально, як минулого дня. Найбільшою сенсацією цього метчу було високо програне мистця Польщі Козьолка (П) з Громадею (Л)

—o—

Спортові новинки.

Загальні Збори С. Т. „Україна" відбудуться 6. лютого п. р. в год. 10. рано у власній доспіці при вул. Льва Сапіги ві звичайним порядком нарад.

Україна — Чорні. Гаківкові змагання за мистецтво А-кляси відбудуться в четвер 13. п. м. на деложиші Погоні при вул. Шимоновичів.

Боксери України зустрінуться в найближчому часі з боксерською секцією львівської Свічеї або Стшелець. Докладніші дані подамо у своєму часі.

Бокшай б. воротар Руси виступив імовірно минулої неділі перший раз у борвах празької Слави проти віденського Вінеру. Як писав його цей виступ, подамо в черговому числі.

Отсим повідоляю, що по розвязанню спілки веду далі **з днем 1 січня 1938 гуртовий склад металів**

Ігнат й Вайдгорн

Львів, Боїмів 36 — тел. 243-31.

Магазини Газова 3. — тел. 285-61

Поручаю свої фахово засоблені складн надалі ласкавій увазі.

З глибоким поважанням

Ігнат й Вайдгорн

Обува віденських фабрик Cooks, Bally, **Снігівці, кальоші „Schweikert“**
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35, **Телефон 210-07.**

Нові резолюції ПОВ в українській справі.

В суботу 8-го січня ц. р. львівський відділ П. О. В. (Польської Організації Військової) на своєму зібранні ухвалив резолюції, з яких деякі торкаються українців та української справи. В одній з тих резолюцій ПОВ з радістю приймає до відома ухвали польського Синоду в Ченстохові (див. „Діло“, ч. 5. з 6-го січня ц. р. п. н. „Католицька Церква в Польщі проти тоталізму і лівих течій“), бо це на думку ПОВ „одна зі спроб боротьби за піднесення моралі громадянств відродженої Польщі“. Та найцікавіше у цій резолюції те, що на думку пеовяків „ті ухвали повинні послужити до управильнення польсько-українського та українсько-руського співжиття“.

Оте баламутство з польсько-українським та українсько-руським співжиттям не едине в резолюціях. Без страху можна обіцяти хочби яку нагороду тому, хто зрозуміє ось таку резолюцію:

„Зібрання (розуміється ПОВ. — Ред.) стверджує, що Зїзд УНДО, який відбувся 4-го і 5-го січня ц. р., не дав собі засугерувати антинормалізаційної політики і не вважаючи на сугестії провідників ріжних українських партій, зїздові делеґати заявилися виразно за співпрацею з польським народом.“

Можна би думати, що автори цієї резолюції мали на увазі інші українські політичні партії, яких провідники нібито хотіли впливати на УНДО в протинормалізаційному напрямі. Тоді ціла та справа була би принайменше ясна. Але ні! У дальшій частині цієї резолюції сказано:

„Цей вислів свідомої волі так званого національного (по польськи: народового) зїзду українців, що репрезентує місцеву українську людність, не могли ослабити ухвали, що їх накинули Зїздові провідники. Автім вартість тих ухвал поменшує факт, що їх передано до „опрацювання“ новому проводові УНДО.“

Виходило би, що оті згадані вгорі провідники ріжних українських партій були на Зїзді... УНДО. Та не тільки були, але й встигли накинути Зїздові якісь свої ухвали! І хто зна, що булоб, якби не те, що ті ухвали передано новому проводові УНДО, щоб він їх „опрацював“. Цікаво, що — згідно з інформаціями ПОВ — робила Президія Зїзду тоді, як ті „ріжні провідники“ накидали Зїздові свої ухвали?

„Безспірний — читаємо дальше в резолюції — і безпосередній дорібок Зїзду УНДО це те, що делеґати рішуче заявилися за співпрацею з польським народом на умовинах, що їх спрецизували поляки в дотеперішній нормалізаційній практиці.“

Зїздові резолюції УНДО досі не проголошені. На якому тексті опиралися пеовяки, щоб зробити свої висновки — невідомо. Резолюція їх кінчиться так:

„Льогічною консеквенцією ухвал УНДО повинна бути повна реалізація і з українського боку програми польсько-української співпраці та нормалізації тут на місці, як теж виразне й виключне опертя на Польщу у їх змаганнях до самостійности над Дніпром.“

Остання точка резолюцій в українській справі торкається шкільного плебісциту.

„Покликуючись на позитивний вислід Зїзду УНДО, зібрання протестує проти того, щоб чужі мішалися до наших місцевих польсько-українських справ. Поборюючи кожну чужу аґентуру, зібрання однаково рішуче заявляється проти російських емігрантів, що в органі молодоросіян загрівали українців до т. зв. плебісцитової шкільної боротьби. Зібрання з радістю стверджує, що у низці місцевостей українська людність добровільно збойкотувала шкільний плебісцит і тимсамим заявилася за польською школою утраквістичного типу.“

Знову „цікаві“ відомости про український бойкот плебісцитової акції, невідомо звідки взяті. Та вони певно сперті на таких самих інформаціях, що й вістки про непроголошені досі зїздові резолюції УНДО.

На ці резолюції ПОВ зареаґувало по своєму львівське „Слово Народове“:

„Пеовяки всупереч дійсности підтримують УНДО, стверджуючи, що та партія заявилася виразно за співпрацею з польським народом. Тут уже мусимо застерегтися проти такого безцеремонного ставлення справи. Саме на зїзді посол Баран заявив, що зачинається боротьба вже не тільки з офіціяльними польськими чинниками, але з польським народом, а тут пеовяки твердять що інше. Що-ж це має значити і що то за махінації? Зачекаємо ще на проголошення резолюцій УНДО, що досі не сталося, і тоді сконфронтуємо їх з резолюціями львівських пеовяків. Та всеж стверджуємо, що предсідник Зїзду УНДО сен. Луцький сказав просто, що „нормалізація“ — це тільки тактично-політичний засіб.

„Мусимо забратися до тих пеовяків та їх резолюцій... Підтримка УНДО — це вже щось, чого тільки догадуємося. До всіх цих справ ще повернемось.“

Ми готові довідатися цікавих річей, як „Слово Народове“ виявить, чого воно догадується.

З польської преси.

Святочні побажання „Слова Народового“

„ПОЛЯКАМ ГРЕКО-КАТОЛИКАМ“.

В числі, що появилося з датою 7-го січня, тобто датою нашого Різдва, „Слово Народове“ вмістило вступну статтю п. н. „Греко-католики поляки, лучіться!“ Автор відкриває ще одну „зрадницьку роботу“ Австрії, яка „перехрестила уніятів на греко-католиків і створила для питомців того обряду семинарію у Відні — т. зв. Барбареум“. Уніяти — як твердить автор далі — були поляками без уваги на те, чи були українського (рускего) чи польського походження. А вже й потім, тобто після „зрадницького“ кроку Австрії, ще й „греко-католики бували поляками“, що увійшло в традицію.

„Цю традицію — читаємо у наведеній статті — намагається з Великим успіхом перервати один із греко-католиків, що відійшов від польскости і з витривалістю неофіта рве всі звязки між греко-католицькою Церквою і польськістю — митр. Шептицький. Словно завдяки його довголітній діяльности Церква стала національною і навіть націоналістичною установою воюючого українізму. Це він після світової та чергових воен вернувшися до Польщі з вигнання, відіпхнув від греко-католицької семинарії всіх, що не признавались до українізму. Це він масово заповнив духовну семинарію кол. українськими старшинами, що сьогодні на становищах у церковній єрархії далі ведуть сепаратистичну роботу.

Автор статті радіє, що та нитка традиції все таки не зовсім перервалась і намагається її навязати група людей, що гуртується біля часопису „Поляк Ґреко-Католік“, що бере в оборону 448 тисяч „поляків греко-католиків“.

„Ці поляки — пише „Слово Народове“ — сьогодні між молотом і ковалом. Покинені всіми не мають своїх прав, загарантованих у Церкві. Не мають ані своїх священників, що промовляли б до них по польськи, ані своїх богослужень, ані своїх домів молитви. А в загальній діяльности Церкви постійно вмовляють у них і накидають їм, що вони... українці.“

Ці „поляки греко-католики“ — на думку „Слова Народового“ — мусять здобути собі належні їм у Церкві права. І того „Слово Народове“ бажає їм „у дні, в якому святкують свято Різдва Христового“.

Не можна, та й нічого не поможе, полемізувати з такими думками. Знаємо добре, звідки беруться ті „тисячі“ греко-католиків, що то в списі людности подали як свою матірну польську мову, і на яких хочуть сперти свою акцію „Поляк Ґреко-Католік“ та „Слово Народове“. Успіх тієї акції заздалегідь пересуджений. Навіть тоді, як її метою є відвернути увагу від того, що у тисячі українців, давніх і новоспечених римо-католиків, вмовляють, що всни поляки і всякими засобами намагаються зробити з них польських патріотів. „Слову Народовому“ мало тих сотень збудованих на українських землях „косцюлків“, — треба ще знайти спосіб, щоб перебрати собі і церкви.

—o—

ЩЕ ОДИН СТУПІНЬ ЗАГАЛЬНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ.

Як подає „Вечур Варшавскі“, у Варшаві розглядають плян ще одного ступня адміністраційної влади, посередньої між урядом і воєвідствами, яка мала би дуже широкі компетенції. Зверхником трьох східно-галицьких воєвідств був би мабуть ген. Токажевський, зверхником воєвідств: поліського, волинського і новгородського — полк. Костек-Бернацький.

—o—

По широкому світі.

Югославянський премієр Стоядінович виїде з офіційною візитою до Берліна, мабуть 14. ц. м.

Американський президент Рузвельт зажадає від парляменту кредитів на будову нових військових кораблів поємности 237.000 тон.

У Ґватемалі мабуть вибух бунт пограничних залог проти президента Убіко. З деяких джерел ту вістку заперечують.

Італійсько-мадярсько-австрійські наради почалися нині в Будапешті. Їхньою головною ціллю є втягнути Австрію та Мадярщину до протиженевського табору.

У Данцігу введуть небавом німецький журналістичний закон, що означує платні для професійних журналістів.

На Філіпінах почалися нині маневри 10.000 американського і 40.000 тубольчого війська. Від початку японсько-китайської війни військові залоги на Філіпінах є в постійному боєвому поготівлі.

Міжнародний трибунал у Газі розглядатиме два конфлікти: литовсько-естонський і литовсько-данський.

Французька лівиця домагається, щоби ввести контролю девіз.

Єгипетське міністерство залізниць замовило більшу скількість льокомотив у чеській фабриці Скоди

Румунська національно-ліберальна партія виступає проти розвязання законодатних палат, заки вони ще уконституюються.

Б. бельгійський премієр Ван Зеланд поділився з британським премієром висліком своїх міжнародніх господарських дослідів у окремому меморіялі.

Румунський король розвязав громадські й департаментальні ради в цілій державі; нові вибори мають відбутись до 4-ох місяців.

Болгарські парляментарні вибори перші від 1934. р. (коли завішено конституцію) відбудуться у днях 6. до 27. березня.

Італія заключила з Югославією договір, що регулює товарообмін і платничий оборот.

Румунія визнала де факто анексію Абісинії.

Бразилійська поліція викрила в Ріо де Жанейро централю „червоної помочі“, арештуючи 40 визначних комуністів.

Югославянський дипльоматичний представник у Саляманці був на авдієнції у шефа дипльоматичного кабінету ген. Франка.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО“!

ВЛАСНОГО ВИРОБУ **КОВДРИ — МАТЕРЦИ — ПОДУШКИ**
готові і на замовлення
простирадла — пошевки — білля — полотна — ручники — обруси — коци — жаки — фіранки поручає
А. Петрушевський 10-10
ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20.
(давніше Коральницька)
Для П. Т. Духовних і Учителів на місячні сплати. Ціники задурно.

Кол. староста перед судом.

Перед станиславівським судом почався процес проти кол. надвірнянського старости Зигмунта Робакевича і кол. секретаря Повітового Виділу в Надвірній Яна Ставінського за грошеві зловживання. Акт обвинувачення закидає Робакевичеві ціду низку кримінальних проступків, з яких найважливіший це спроневірення з суми 17.000 зол., призначених на допомоги для голодуючої людности надвірнянського повіту, квоти 13.552 зол., які тін ужив на власні цілі. На спроневірені гроші Робакевич виставляв фальшиві виказ розподілу допомог, при чому фальшував підписи начальників громад та громадських секретарів.

Крім того з каси Повітового Виділу брав Робакевич гроші на неозначені цілі і казав виплачувати собі високі зачети на рахунок своєї платні, а внаслідок того Повітовий Виділ не міг полагоджувати біжучих буджетових виплат. Поза тими більшими справами Робакевичові закидають ще й такі, що купив до свого приватного авта ресори за 262.96 зол., які взяв з каси Повітового Виділу, ужива службового авта до приватних виїздів, при чому в часі прогульки до Румунії і Чехословаччини вужив 1460 літрів бензини і 62 кг. смарів та оливи, що їх забрав з магазинів або купив за гроші Повітового Виділу.

Маючи такі великі „доходи" Робакевич вів дуже виставне життя, улаштував великі й багаті приняття, приймав по королівськи всякі делегації з Варшави, що приїздили у звязку з пропагандою „Гуцульщини", на якій Робакевич робив свій інтерес.

Зловживання викрив воєвідський інспектор Самоврядних Союзів Станислав Ґродинський в часі люстрації. Робакевича арештували в березні та посадили у станиславівській вязниці. Звідти відіслали його були до Ґродна, де колись був старостою; тамошній суд засудив його на рік вязниці теж за зловживання у Ґродні.

Розправа зявила велике зацікавлення, чого доказом є приїзд кількох журналістів з поза Станиславова.

—o—

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на логідних умовах **у ПРОМ-БАНКУ** Львів, Ґродзіцьких 1, І. п.

Італія розбудовує воєчну фльотv.

Мусоліні затвердив плян розбудови італійської фльоти. Коментуючи ту подію, Вірджініо Ґайда стверджує на сторінках „Джіорнале д' Італія", що 1940. р. італійська воєнна фльота матиме: 4 панцирники по 35.000 тон, 4 панцирники по 24.000 тон, 7 кружляків по 10.000 тон, 12 кружляків по 5—8.000 тон, 12 великих розвідчих кораблів, 20 великих контрторпедовців і 24 менші, 32 торпедовці і понад 100 підводних човнів.

Не враховано туди кораблів старих типів.

—o—

Чому впав Теруель?

Ґенерал Кейпо де Ллямо заявив перед мікрофоном: „Оборонці Теруелю піддалися, бо наші відділи не встигли прийти їм на поміч в пору. Теренові умовини були для нас виняткова неприхильні. Ми заняли гори, що панують над містом, але від самого міста відділювала нас ріка, яку в тому місці годі перейти. Мороз і сніг були нашими найбільшими ворогами".

Говорять також, що причиною упадку Теруелю була зрада одного старшини. У полон попало 1.500 національних вояків.

ДАЛЬШІ БОЇ.

Головна квартира національних військ повідомляє, що на фронті Теруелю відбито всі атаки червоних. Національна артилерія з успіхом обстрілювала ворожі становища.

ЕКСПОЗЕ МІН. БЕКА.

Міністр закордонних справ Бек виголосив на нинішньому засіданні соймової комісії закордонних справ довше експозе на тему польської закордонної політики.

—o—

НОВИЧКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— **Святочні побажання,** які наспіли після видрукування святочного числа: Дорогим Друзям, Знайомим і Рідні з Різдвом Христовим і Новим Роком щирі бажання кращої долі шлють **Д-р Михайло і Олена Волошини. — Веселих** Свят — Батькам, Рідні, Друзям у краю і за кордоном бажають **Марія і Зоня Ясеницькі,** Красіа. — Враз із бажанням Веселих Свят і Нового Року Кревним і Знайомим складаю на „Просвіту" 3 зол. **Катря Лясковська,** Крашево.

— **Управа Українського Народнього Театру ім. І. Тобілевича** (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру „Ріжнородностей" (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. істор. пєсу в 6 відслонах І. Зубенка п. н. **„Орленя"**, відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. пєсу на 4 дії Залвірського п. н. **„Довбуш".** Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білети від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 1—5

— **Найсолідніші футра** тільки у **Юліяна Глушевського,** Львів пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46

— **Концерт Анди Остапчук-Науменкової.** Кошицька радіостація висилає 14. ц. м. концерт української співачки Анди Остапчук-Науменкової. Програма уложена переважно із творів Лисенка і Д. Січинського. Початок в год. 18.10

— **В Українськім Науковім Інституті в Берліні** відбувся 8. ц. м. виклад д-раМ. Антоновича про проблеми української культури з початком 19. століття.

— **Станиславівська прокуратура** виготовила акт обвинувачення за злочин з арт. 97 § 1. проти чотирьох молодих українців з Богородчан Мартинця Володимира, Мартинця Михайла, Йосипенка Юрія та Атаманюка Петра. Всі вони перебувають від початку березня м. р. у слідчій вязниці. Розправа мабуть відбудеться в лютневій каденції суддів присяжних. Боронитимуть найкращі адвокати міста Станиславова.

— **Станиславів на добрій дорозі.** У Станиславові відчувалася довший час недостача українських торговельно-промислових станиць. В останньому році, як повідомляють „Станиславівські Вісти" — настала значна поправа. Повстала ціла низка українських підприємств, що заспокоюють потреби українського населення. З кінцем минулого року відкрито чотири нові підприємства: галантерійне (Евг. Будиновського), конфекційне (В. Щербія), із залізними товарами (М. Твердохліба) та фотографічне (Вол. Старика). Особливо останне підприємство (при вул. Перацького 61) визначається гарним уладом, так, що кожний українець, навіт. з вибагливими вимогами, може полагоджувати свої фотографічні знимки в українському заведенні.

— **Українські волинські посли в Гриньках.** Як повідомляє „Волинське Слово", українська парляментарна репрезентація Волині виделегувала послів С. Тимошенка й о. М. Волкова до села Гриньки, кремянецького повіту, де 36 українських православних родин перейшло серед дивних обставин на латинський обряд.

— **Лавкове гето у львівському університеті.** На засіданні сенату львівського університету 7. ц. м. ректор проф. Кульчинський зрікся остаточно свого уряду. Сенат приняв цю резигнацію до відома, висловлюючи йому подяку за дотеперішню діяльність, і поручив провізоричне ведення ректорських обовязків проректорові д-рові Льонщан. Того самого дня проректор Льонщан оголосив розпорядок, яким означив початок викладів після святочних ферій на середу, 12. ц. м. Одночасно встановив лавковий порядок у викладових салях. Студенти, які належать до організацій, що висловили бажання сидіти окремо від жидів, мають займати місця у правому крилі салі (від авдиторії), студенти жиди в лівому крилі. Інші студенти можуть займати місця довільно. На випадок якихось сумнівів рішає справу ректорат, а не самі студенти.

— **Нова польська парохія** повстала в Мечищові пов. Бережани. Парохія обіймає місцевости Мечищів, Кути і Діброву.

— **Податкові залеглости можна сплачувати** чинитьбою в **натурі.** На основі розпорядку міністерства суспільної опіки у справі виміру й побору належитости в користь фонду праці можна сплачувати в натурі залеглости, що повстали перед 1. квітня 1933 р. в податках: ґрунтовім, доходовім, маєтковім, спадковім і від даровизн. Чинитьби в натурі, що полягають на доставі матеріялів і артикулів, можуть обіймати матеріяли, потрібні до виконання робіт, які фінансує Фонд праці.

— **Нові костели в станиславівському воєвідстві.** Як звідомляє ПАТ, у станиславівському воєвідстві побудовано 10 нових костелів, а в будові находиться дальших 18. **Побудовано** костели в місцевостях: Брошнів і **Спас пов.** Долина, Стратин, Нова Гребля, Журів і Людвиківка пов. Рогатин, Болварів пов. **Станиславів,** Дашава пов. Стрий і Набережна та Грабич пов. Товмач. Будують костели в місцевостях: Герини, Бахин і Осмолода пов. Долина, Сивка Войнилівська, Цвітова, Пняки і Стефанівка пов. Калуш. Камінки Малі Виноград пов. Коломия. Тисьменичани, Хриплин, Суха, Ліщина, Угринів Долішній і Чернів пов. Станиславів та Олеша, Прибилів. Богородичин і Загіря пов. Товмач.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненню класової льотерії впали м. ін. такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 136130. 15.000 зол. на ч. 82151 10.000 зол. на ч. 41522 63977 122063 137620 5.000 зол. на ч. 25842 104814 127482 145212 169539. 2.000 зол. на ч. 2920 10617 14028 46679 50454 57190 133865 138566 144915. 1000 зол. на ч. 6371 30940 33296 34362 41922 46022 52680 53663 56165 99776 100700 107432 110580 128535 132770 137929 139966 147859 160102 166275 169813 176184 182457 194934.

— **Кари на українських священників.** Як подає ПАТ, старостинський суд покарав гривнами у висоті 100 зол. о. Мацієвича, пароха Гаїв Старобрідських за те, що він буцімто уладив нелегальні сходини, о. Федасюка, пароха Немняча за протидержавну проповідь. Золочівський окружний суд на виїздовій сесії у Бродах розглядав справу оо. Рудкевича з Лешнева, Фенчинського з Голоскович, Ракелького з Голубиці, Шуневича зі Шишкович і Пасічника з Літовиськ, яким прокуратура закинула, що вони потверджували неправду на документах, які мають правне значіння (§ 287 к. к.). Справу оо. Рудкевича і Фенчинського відложено, усіх інших священників покарано вязницею від 6-ох до 12-ох місяців з припиненням.

— **Урухомлення тартаків.** В Микуличині урухомлено державний тартак. До праці принято 100 робітників, крім 160 робітників, які були досі заняті. Розпочав теж працю паровий тартак у Сморжі біля Сколього. Досі дістало працю 200 робітників.

— **Подружня трагедія** розігралася в домі при вул. Софії ч. 3 у Львові. 28-літній Михайло Рожанський, каменичний дозорець і залізничий робітник на головному двірці, зарізав на смерть бритвою свою 26-літню жінку Анастазію, після чого віддався добровільно в руки поліції. Причиною злочину була заздрість. Вернувшись із служби до дому, застав свою дружину в товаристві якогось мужчини, який швидко втік. Із зазрости Рожанський розпочав із жінкою сварку і врешті її вбив.

— **Львівська хроніка.** При вул. Огородовій ч. 28 на Замарстинові зачадився на смерть 46-літній Йосиф Ламаш, передовик поліції разом з 38-літньою жінкою Анною. — На вул. Рутовського з рук Марії Ганкевич, возної польської фінансової установи хтось вирвав течку, в якій був чек на 7.000 зол. і 19 зол. готівкою. Грабіжник утік. — На Високім Замку знайшли тіло якогось мужчини, мабуть жебрака, що замерз. — На вул. Понінського біля радіостанції студент університету Броніслав Козяр пострілив тяжко механіка Йосифа Загороднika з Ляшок Муроваиих, домагаючись від нього 40 зол. виграних у карти.

— **Краєва хроніка.** У Снятині арештували 29-літнього Тадея Созанського, урядовця міської каси ощадности, який в жовтні м. р. підпалив касові книги, щоб затерти слід своєї дефравдації в сумі 7.000 зол. — На поліції в Мацьковичах пов. Перемишль зголосився Домінік Пратва з Рокитниці і зізнав, що в серпні м. р. разом з кількома спільниками ограбив жидівського купця Шльому Кноля. Тим способом хотів увільнитися від докорів совісти, які його переслідували.

— **Громадський секретар перед судом.** Громадського секретаря із села Домажир біля Янова під Львовом Едварда Мидльоха засудив львівський суд на рік вязниці з припиненням кари за спроневірення 1,461 зол. на шкоду громади. Обвинуваченій звернув спроневірені гроші, його спільника П. Опалінського увільнили.

— **Жертва жебранини і морозу.** Під Станиславовом замерз на дорозі жебрак М. Аперман, знаний з того, що ходив у плащі з кусників барвистої матерії. Коли плащ розпороли, знайшли в ньому 8.000 зол. банкнотами. Волів згинути, ніж нарушити зажебраний капітал.

— **Бандитизм.** До мешкання Файвля Равбфогля в Буську пов. Камінка Стр. добулися крізь вікно чотири замасковані грабіжники і стероризувавши домашніх, забрали із шуфляди 20 зол. — Подібних гостей мав Іван Малецький в Осаді коло Нараєва. Три узброєні людці побили його і забрали із сіней 65 кг. муки та 10 кг. вепрового мяса.

— **Біла смерть.** В Татрах біля Закопаного лявіна засипала адвоката д-ра Отона Вакса, якого ратункове поготівля добуло неживого.

— **Новий член польської академії літератури.** В днях 5. і 6. ц. м. відбулося зібрання польської академії літератури у Варшаві. У другому дні нарад вибрали новим академіком літератури відомого поета Казимира Вежинського на місце бл. п. Болеслава Лесьмяна. Вежинський є, як відомо, олімпійським лавреатом за том віршів п. н. „Олімпійський лавр".

— **Самоходова катастрофа.** На шосі Торунь-Хелмжа особовий потяг на залізничому переїзді впав на самохід і тягнув його 400 метрів дальше. В катастрофі згинув шофер Котлінський а дві пасажирки Станислава Колодійчукова та її 17-літня донька Казимира померли незабаром. 27-літню сестру Станиславу перевезли в тяжкому стані до шпиталю.

— **Гражданка обовязкова в Совітах.** Народній комісаріят освіти СССР затвердив гражданку як азбуку карельської мови. Справу введення латинки в Совітах, яку свого часу пропоновано, погребали раз на все. Всі меншинні народи обовязані тепер вживати тільки гражданки.

— **Большевицькі розстріли.** В Совітах розстріляли одного дня 23 особи: в місцевости Іваново 9 осіб за шкідництво у збіжевому уряді, у Вороніжі 8 осіб за шкідництво в годівлі худоби, в Курську 3 особи за шкідництво в Колхозах і 3 особи за шкідництво в годівельній ділянці.

— **Безбожницька „Ліга Народів".** В Москві рішили уладити в 1938. р. великий міжнародній табор для вишколу молоді 48 народностей. Число учасників обчислюють на 1.500. Спеціяльним завданням табору буде атеїстичне вишколення молоді на провідників безбожницької акції. Табор назвали „Безбожницькою Лігою Народів".

— **Населення Франції.** Головний статистичний уряд у Парижі оголосив на основі спису переведеного у грудні 1936. р., що населення Франції виносило 41.508.118 мешканців. У порівнанні з конскрипцією з 1931. р. населення Франції зросло на 81 тисяч.

— **Не гангстер, але амант.** Справа схоплення Гертруди Беннет, доньки директора фабричних заведень Форда в Детройт вияснилася. Поліція ствердила, що не гангстери схопили її, але гарний молодець Рісель Юз, який завіз її до одної місцевости у стейті Індіяна, де обоє повінчались.

— **Шукають за літаком.** 35 воєнних кораблів і коло 300 гидроплянів розпочали глядання за бомбовим літаком, що пропав разом із залогою. В часі тієї акції з літака, вистріленого з катапульти панцирника „Шікаго", випав один летун і згинув.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально звана крамниця І. Шлімер, Львів, Легіонів 35, що продає гуртом і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевше, тому отр'имете там завсіди найзлегатнішу українську публіку. Самозрозуміло, що обслуга теж українська. 1—?

З театру.

З ВИСТУПІВ УКРАЇНСЬКОГО ТЕАТРУ Б. САРАМАГИ У ЛЬВОВІ В САЛІ ЖИДІВСЬКОГО ТЕАТРУ.

В нинішніх наших театральних буднях Львів просто відвик від українського театру Вистави „Заграви" й театру ім. Тобілевича — це таке рідке явище, що вони стають майже мистецьким святом українського Львова. Та наші театри почали останніми часами оминати Львів, якого пусті салі стали справжнім пострахом акторів. Тому теж заповіджений виступ маловідомого опереткового театру під управою п. Б. Сарамаги викликав деяке недовіря: чи справді той театр поважиться на виступи у Львові, чи буде мати для кого грати і... як буде грати.

Недовіря виявилося до деякої міри неоправдане. Правда, на першій виставі невеличка сала Жидівського Театру при вул. Ягайлонській віяла холодом і пусткою, але на чергових виставах ситуація трохи покращала. Зате сам театр приємно розчарував. Сподівалися ми побачити наш славно-відомий „провінціонально-театральний балаганчик" — побачили молоду, зіграну, і дбайливо приготовану до вистав дружину.

На першу виставу вибрав театр Сарамаги відому вже у Львові оперетку Абрагама

„ВІКТОРІЯ ТА ЇЇ ГУЗАР"

і виставив її по змозі своїх сил незвичайно дбайливо. Виконавці головних ролі виявилися якслід із свого завдання і голосово і грою. На першому місці треба поставити п-ю Н. Костів-Сарамагову (Вікторія) і п-а Сарамагу (Янчі) та п. Морського (Ферї). Всі інші: п. Палка (Кольтай), п-і Дидиківна (Ліа Сан), Заяцівна (Ріґет), п. Шуль (Кенляйт) і п. Ходачок (Бонза) створили вирівняний ансамбль без спеціяльних зірок, але й без слабих місць.

Хори трохи за слабі, але зіспівані. Оркестра добра.

„ГРАФИНЯ МАРІЦА",

оперетка Кальмана у 3 діях, яка від кількох літ творить залізний репертуар українських опереткових театрів, у постанові п. Сарамаги вийшла зовсім добре. На окрему похвалу заслуговує п-і Н. Костів-Сарамагова, в заголовній ролі. Добрий був теж п. Мурський (Тассільо), п-і Заяцівна (Ліза) та виконавці характеристичних ролі: п-і Сорокова (Боренка) й п. Шуль (Популеску).

Найбільший успіх мала остання вистава:

„ОСІННІ МАНЕВРИ",

оперета у 3. діях Кальмана. Усі виконавці без виїмку дали зі себе, що могли та збирали теж заслужені оплески публики, яка цим разом зявилася доволі численно.

Усі три вистави випали зовсім удатно і приємно розчарували публіку. Між молодими акторами нема ніяких відомих імен і майже всі вони при пильній праці над собою зможуть осягнути гарні успіхи. Годиться підкреслити, що театр має до кожної оперетки свої власні гарні декорації, що їх малював п. Савчак. Орхестра під пров. п. Телєна творила добру цілість разом із цілою дружиною. **Р. Сл.**

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є ця історія наших еміґрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Посмертні згадки.

Евгенія з Боберських Федоришинова, подруга гр. кат. пароха у Воробківці, померла 24. грудня м. р. в 46-му році життя. В. Її П.!

—o—

Нові книжки й журнали.

К. Стеценко: **Т. ШЕВЧЕНКОВІ.** Кантата до слів К. Малицької, на сопрани, альти та баси. *Накладом музичної накладні „Торбан" у Львові.* Ціна 60 гр.

Дописи.

САМБІР.

Після розвязання філії „Просвіти" в Самборі

Представники всіх українських установ самбірського повіту, зібрані по нараду дня 30. грудня 1937 р., по вислуханні виконень заїзного в урядуванні голови тогож Товариства д-ра Івана Рогульського і по переведенні основної дискусії над тим внесенням прийняли в присутности д-ра І. Рогульського одноголосно отсі резолюції: 1. Зібрані представники всіх українських установ самбірського повіту стверджують, що ненормальні ситуації, витворена в повіті у просвітньо-освітній організації в тій причині, що Виділ філії „Просвіти" не хоче признати рішення і зарядження Головного Виділу доцільно розвязання цієї філії; і дальше веде свої агенди та головно боротьбу проти Головного Виділу й устопленої ним колегії, муж'я довіря, є анархічна і мусить повести за собою дезорганізацію й демораліза'ію серед нашого взводу в повіті; тим самим та боротьба є у високій мірі шкідлива для загально-національних українських інтересів. 2) Тому, що зібрані представники стоять на становищі, що тільки дисципліна є головною підставою кожної організації і тільки через організаційну дисципліну може йти вишкіл національного характеру в напрямі його підготування до державницько-творчої праці, уважають за конечне, щоб дотеперішній Виділ розвязаної філії в інтересі збереження дисципліни підпорядкував себе зарядженню Головного Виділу і передав свою діяльність до полагодження цієї справи на Загальних Зборах Матірного Товариства; в противному разі дальшу д'яльність дотеперішнього Виділу будуть уважати деморалізуючою і руйнівною.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тимто приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

Шкіряні каганці

і ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, длина по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає **Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 11. І. год. 8. „Pirolero" оп.
Середа 12. І. год. 7.30 веч. „Cicì".

Театр Різнородностей:

Вівторок 11. І. год. 7.30 „Розрахунок".
Середа 12. І. год. 7.30 „Розрахунок".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МРАЗНИЦЯ.
11. І. Ой не ходи Грицю.
12. І. Мавка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РАВА РУСЬКА:
11. І. Пропес Мері Дегем
12. І. Шалапут.
13. І. Довбуш.
З Рави їде театр до Любачева.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдачник".
АТЛЯНТИК: „Самурайська дочка".
ВАНДА: „Малий король"; „Чоловік, що розбив банк у Монте-Карльо".
ГРАЖИНА: „Роза".
ЕВРОПА: „Косцюшко під Раславицями".
КАСІНО: „Графиня Владінов" з Марлєною Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і пройдисвіт".
МАРУСЕНЬКА: „Дибук"
МЕТРО: „Камеліова дама".
МІРАЖ: „Сципіон Африканський"
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Павло Муні).
ПАКС: „Один поверх вище".
ПАЛЯС: „Премієра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" з Ів. Кепурою та Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „Танок залюблених".
СВІТ: „Тайна чорної пісвати", „Такі то дівчата".
СТИЛЕВЕ: „Нестерпна дівчина" та ревія „Новорічний коктейль".
ТОН: „Капітан Тейльор".
УТІХА: „Смерть чигає в пікувгі" та ревія
ХІМЕРА: „Дівчата з Новолипок".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5)
„Індія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Сьятовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
III. частина Вистави в Парижі.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 11. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. зрібнині, 18.00 Розр. музика; БІЛЬГОРОД 18.45, 21.30 Зар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05, 21.20, 22.00 Цит. музика, 22.15 Форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.25 Форт., 19.40 20.00 П'єсеньки з усього світу. 20.15 Оцени з муз. комедії „Мистецтво образиться", 21.10 „Фельдмаршал" комедія Мольнара; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Солісти, 20.00 Військ. орк., 22.30 Два твори Куртза на скр. і форт.; КОШИЦЬ 18.00 Учителька на Верховині. Коли жінка править. Психольогія маси; МІЛЯНО 17.15 Солісти, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Польська кров" оп. Недбала; ПРАГА 12.30 Розр. музика, 17.30 Скрипка альтівка, форт., 21.20 Симфонія ч. 4. Бетовена; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. музика, 21.15 22.00 „Ля пйсане" трит. М. Бернара, 23.15 Камер. концерт; РИМ 17.15 Камер. концерт, 20.00 Розр. концерт, 21.00, 22.00, 23.00 „Маргеріта да Кортона" оп. Лічіні Реф'че.

Середа, 12. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Камер. музика, 19.10 Розр. музика, 20.00 Симфонія ч. 5 д-моль Брукнера; БІЛГОРОД 18.00 Популярні мельодії, 20.00 П'єсеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орк., 17.20 Цит. музика, 18.40, 19.00 Скр. реціталь Ж. Тібо; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.30, 18.00 Солісти, 19.30 20.00, 21.00 Симф. концерт, 22.00 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Фантазія п-дур Шумана на форт.; КОШИЦЬ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сніп. 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Самсон і Даліля" оп. Сен-Саенса; ПРАГА 15.15 Дуті дисто., 20.05 21.00 22.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Скр., форт., 22.00 23.00 П'єсеньки; РИМ 17.15 Скрипка, 19.30 Розр. музика, 20.55 Евр. концерт із Голяндії.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 11. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Веселі колядки; 12.40 Симф. фрагменти з оп. Римського-Корсакова, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Музика з пл.; 14.30 Камер. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з 1863 р.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарська вістки; 15.45 „Золото та порцелана" авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Шлеські колиди; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Галицейська долина; 17.15 Оркестра; 17.150 У ледених оковах Балтику; 18.00 18.50 Спортові вістки; **18.10 Гутірка в українській мові; 18.20 Пісні й арії П. Чайковського у вик. Ольги Лепкової, мецосопран у супр. форт.**; 18.55 Для села: Огляд хл. преси, Хл. скринька; 18.40 На пл. Волі в Будапешті; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Нібелюнги"; 19.30 „Мучна в масці" авд., форт.; 20.00 „Нужда ущасливлена" оп. Ф. Богомольця і В. Богуславського, в муз. М. Камінського; 21.35 Танк. музика; 22.30 Музика, орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 12. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шк'л: „Із пригод лісовиків", Колиди; 11.40 Дебісі: Мала суїта, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 При чорній каві, пл.; 14.30 Сольові пісні з пл.; 15.00 Спогади з 1863 р.; Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина читань для старших д'тей; 16.00 Куток мови; 16.15 Оперетков попурі, орх.; 16.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Похід у боротьбі з повінями; 17.15 Сп. реціталь Льорецца Конаті, баритон у супр. форт.; 17.50 Конечна оборона; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Сметана: „Валтаза" симф. поема, орх.; 18.20 Театр Уяви: „Архітектор Майстра Андрія" на осн. О' Генр'; 18.30 18.55 Програма на завтра: 18.35 Для села: Хл. вістки, Громадське життя; 19.00 „Іменини пані Сесилії", рецитація прози; 19.20 Пісні; 19.35 Вартість людського життя; 19.50 Шопенові рукописи; 20.00 Розр. концерт; у перерві в год. 20.20 Куток карнавалового гумору; 20.45 Вечорниці; 21.00 Шопен'ївський концерт; 21.35 Європ. концерт із Голяндії; 22.40 Сен-Саенс: фантазія з оп. „Самсон і Даліля" пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп.	3.95 зол
1 кг. масла бочков. вид. з опак.	3.10 зол
молоко	18—19 сот
яйця (копа)	6.00—6.10 зол

ОПОВІСТКИ.

ПОДЯКА.

Всім, що взяли участь у похоронах моєї сестри бл. п. Марії Білецької складаємо щиру подяку.

Анна Гарматій з родиною.

Стрийська, 9. І. 1938. 135

Подяка.

Ощим складаємо щиру подяку Всім, що віддали останню послугу нашому найдорожчому Мужеві і Татусеві, бл. п. о. СТЕПАНОВІ ВОНСОВІ, який так несподівано покинув нас. Дякуємо Всеч. о. дек. Грицаєві і всім Всеч. Отцям тернопільського і поблизьких деканатів за те, що взяли участь у похоронних відправах. Також дякуємо Всім, що виголосили прощальні промови над домовиною Покійного, а саме: Всеч. о. Підпарковій та о. Вишницькому, представникові РСУК п. послові Неделеському, голові Філії „Просвіти" в Тернополі п. дир. І.Брикончеві, директорові „Подільському Союзу Кооперацій" бик. Олексюковій, делегатові Повітового „Лугу" в Тернополі п. мгр. Мисюкові, делегатам Чит. „Просвіти" п. О. Кучаришиновій з Цеброва та п. Цьохові з Черепхова і м'сцевим представникам Чит. „Просвіти" і Кооперативи „Згода" п. М. Довгополому та п. В. Скульському. Рівнож дякуємо Отцям рим.-кат. обряду — вс. Дашкевичівському і вс. Щепанківському, як також представникам громад. уряду в Ігровиці; щиру подяку складаємо духовій оркестрі з Глубівка Вел. і м'сцевому хорові під проводом п. І. Мацієвича; Всім м'сцевим установам, що у такому коротному часі, власним коштом вибудували гробівець для Покійного і Всім Вп. Громадянам, що брали участь у похоронах. Подяку складаємо теж усім присутнім на цих похоронах товаришам і приятелям Покійного. Також щиро дякуємо за листовне співчуття Матірному Т-ву „Просвіта" у Львові.

Окрему подяку складаємо Вп. п. д-р Сембаєві за його останню, цінком безкорисну лікарську пом'ч, та всякінець всім тим, що старалися потішити нас у нашому тяжкому великому горі.

Дружина і Діти.

Замість вінця на могилу бл. п. Марії Білецької складає проф. Марта Гарматій 10 зол. на інвалідів У. Г. А. — Людомила Гарматій жертвує 10 зол. на фонд допомоги українській студ. молоді.

Оголошення. Ділова Комісія „Комітету для вшанування 10-их роковин смерти Головного Отамана Війська У. Н. Р. Симона Петлюри" цим оголошує, що: І. Літературне Журі в складі пп. Н. Холодної, М. Славінського, В. Сальського та А. Криванського, ознайомившись з надісланими на конкурс, оголошений Діловою Комісією в травні 1936 року, літературними творами, присвяченими змальованню ролі Головного Отамана С. Петлюри у визвольній боротьбі 1917—1920 років, визнало, що жаден з них не відповідає умовам конкурсу і тому на літературну нагороду ім. С. Петлюри не заслуговує. II. Журі, проте, відзначило п'єтизм до постаті вождя в повісті „Тільки мет...", надісланій п. Іваном Зубенком. Вважаючи, що повість ця може спричинитись до поглиблення культу Головного Отамана в широких масах українських читачів, Журі висловилось за удалення ділової комісією її авторові одноразової безвзоротної субсидії в сумі 250 зол. III. Ділова Комісія прихилилась до думки висловленої журі і тому субсидію п. І. Зубенкові видати ухвалила. — **Ділова Комісія.** 131

Замість вінка на могилу Вуйка Володимира Устиновича зложили на Рідну Школу зол. 10.— Підгірські в Ковлі; на ту саму ціль а неї своєї пам'яті зложив п. Бачинський з Ковля зол. 5.—.

Замість цвітів на могилу бл. п. МАРІЇ БІЛЕЦЬКОЇ зложила Конст. Малишка 10 зол. на організаційні цілі Українського Т-ва охорони дітей. 127

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ФІЛІЯ Т-ва „Просвіта" Копичинці прийме освітнього організатора-диригента. Зголошення до 15. І. 1938 р. Непринятні без відповіді. 134 1—1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВИЦЯ по священнику працьовита, солідна, скромних вимог, розуміється добре на кухонарстві, як і на всіх ділянках домашньої господарки, прийме місце зараз найкраще у самітнього священника або пана. Зголошення до Адміністр. „Діла" „Для самітної". 129 1—2

КУПНО - ПРОДАЖ

ВЕЛИКИЙ вибір ручних і фабричних коронок, табаток, поручає Виробни Фрайліха, Сикстуська 21. 2157 13-0

ФІРАННОВІ полотна шлайєрські і краєві, **напи** на л'жка. Фабричні ціни. — **Ванк, пл. Марійська 6.** Жадної філії не маємо. 2223 10-0

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський. **Станиславів,** ратуш, поручає різного роду галантер'йні артикули. 2320 10-10

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піаніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортеп'янів. Райхоньский, Львів, Фридриха 10. 1839 27-0

ВСІ СПОРТОВЦІ закуповують своє приладдя лещетарське, совгарське і гакінове у відомій зі солідности фірмі Спортова Складниця, Львів, Ягайлонська 9, телеф. 234-65. Гурт — деталь. 2724 5-5

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ польські Ватра, чеські Метеор Меркур, оказійно. Реннер, Легіонів 37. 31 1—8

ДО ПРОДАННЯ спара адвокатська канцелярія в повітовім гірничім м'сті. Пересічний місячний дохід 300 зол. Зголошення до Адміністрації під „1000". 133 1—3

ПІДРУЧНИКИ ЛЕЩЕТАРСЬКІ у великому виборі тільки в книгарні „Міль Книжковий", Вікторія 6. 100 1—2

РІЖНІ

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ. ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 5-1

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким модельєром ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи — ціни низькі. — Львів, Осолінських 12. 136 1-12

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, пошвидко, солідно і дешево 2318 8—14

СТЕЛЯЖІ до абажурів виконує одинока блахарська робітня „Металь" Львів, Ринок 29 (Брама Андріолього). 14 2—3

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, живочого і священичого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 4—3

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влаштує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 15-30

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Мавк Главерман, Льв'в, Сикстуська 19, телефон 215-03. 2682 6—10

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Ви лишите назавжди РЕШТУ ми здвоїмо
МИЛА до голення
МИЛА до МИТТЯ
ФАМОЗА
Львів, Театральна 38

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН
Г. ВІТЕК Трибунальська 10, ЛЬВІВ
(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — **Льокаль гарний, надається на весілля, банкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту.** 2309 10-15

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере
закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 6—10

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 7 (14.839). Львів, середа 12. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Японія виповість нині війну?

Льондонська преса міркує, що т. зв. імперіяльна конференція, яка нині збирається в Токіо, рішить видати Китаєві війну.

За минулих 70 літ такі конференції збиралися лише 3 рази: 1884. р. підчас війни з Китаєм, 1904. р. підчас війни з Росією та підчас світової війни.

МІЖНАРОДНІ УСКЛАДНЕННЯ.

Після виповідження війни японська фльота переведе блькаду ріки Янтсе і пристані Кантону.

Великодержави мусітимуть забрати з Янтсе свої воєнні кораблі, залишаючи своїх громадян без опіки.

Бльокада Кантону значитиме практично стільки, що бльокада Гонкону.

Американський уряд введе в життя закон про невтральність, спинюючи все постачання для обох воюючих сторін.

Британська преса міркує, що **небавом японці обсадять цілий Шанґай, касуючи тим способом міжнародчю смугу.**

КИТАЙСЬКА АМБАСАДА ПОКИДАЄ ТОКІО?

З добре поінформованих джерел у Токіо повідомляють, що персонал китайської амбасади в Токіо приготовлюється до виїзду з Японії. Амбасада зажадала від японського уряду пашпортів.

ЧАНКАЙШЕК ДОМАГАЄТЬСЯ МІЖНАРОДНЬОГО ЕКОНОМІЧНОГО БОЙКОТУ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Чанкайшек дав інтервю представникові щоденника „Нюз Кронікл". Він радить великодержавам боронити своїх інтересів у Китаю, організуючи фінансовий і торговельний бойкот Японії. Чанкайшек відкидує замирення, доки не привернеться інтеґральність та честь Китаю.

ЧЕРГОВІ УСПІХИ ЯПОНЦІВ.

Японські частини, що діють здовж залізничої лінії Цінанфу—Цінґтао, зайняли Вейсієн у віддалі 150 км. на захід від Цінґтао. Японське летунство бомбардувало Цінінґ у провінції Шантун. 10 японських відділів згрупованих у Ганчен брало участь у дефіляді. Частини китайців зібрані на протилежнім боці ріки Шейтзи, приглядалися переходові японців.

Таємничий вибух у Мадриді.

Як подають з Льондону, в Мадриді трапився незвичайно сильний вибух; 100 осіб згинуло, 8 домів завалилося. Причина невідома.

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Національна головна кватира повідомляє, що на всіх відтинках під Теруелем іде бій. Національні війська відбили ворожі напади та безнастанно бомбардують ворожі становища; червоні втратили 50-ох убитих. Найзавзятіші бої йшли коло двірця.

Валенсійське міністерство оборони твердить, що червоні поправили свої становища на відтинку Муеля де Теруель.

НОВА ЗМОВА ПРОТИ ЧЕРВОНОЇ ЕСПАНІЇ.

Червоні радіостації подали комунікат генерального директора поліції, який подає, що викрито широко розгалужену змову проти еспанського червоного уряду. По більших містах арештували чимало осіб, прихильних ген. Франкові.

„Кагуляри" виконали два бомбові замахи в Парижі?

На основі дотеперішніх доходжень французькі слідчі органи припускають, що оба відомі бомбові замахи в паризькій дільниці Етуаль виконали три особи, мабуть члени підпольної організації „Кагуляріе" („ЦСАР"). Тою акцією кермував інж. Метеніе де Шамеліер, йому помагав сторож Масон, що втік до Еспанії та ще одна дотепер не викрита особа.

Найважніші інформації в цій справі дав свідок Пер Льокюші, що поважно обтяжив інжиніра Метеніе.

З інших джерел потверджено, що Дельонкль, Поззо ді Борго, Тенай і Метеніе в останньому часі перед терористичними замахами були в Нансі. 21. січня 1937 Дюсенер і Дельонкль їздили до Еспанії.

Жиди протестують перед Ліґою Націй

ПРОТИ РУМУНСЬКОГО УРЯДУ.

Виконавчий комітет світового жидівського конгресу ухвалив протест проти політики уряду Гоґи та подав його всім членам Ліги Націй і Злученим Державам. Протест стверджує, що та політика нарушує румунські зобовязання супроти меншин з 1919 р., та заперечує твердження, що більша частина румунських жидів не має права перебувати в Румунії.

У цій справі вложить згаданий комітет протест перед Радою Ліги Націй, що збереться 17. ц. м.

Перший день італійсько-австро-мадярських нарад у Будапешті.

Після перших будапештенських розмов появився комунікат такого змісту: Конференція представників держав-сигнатарів римських протоколів зібралася в 17. годині. Були присутні: від Австрії Шушніґ і Ґвідо Шмідт, від Італії Чіяно, від Мадярщини Дарані й Канія. Розмови протягнулися до 20. години; нині пополудні йтимуть вони дальше, згідно з наміченою програмою.

Норвеські комуністи виключені з робітничої партії

ТА ПРОФ. СПІЛОК.

Начальна рада норвеської робітничої партії одноголосно рішила зірвати переговори з норвеською комуністичною партією у справі обєднання, тому, що комуністична партія залежить від Москви. Від тепер ніякий комуніст не могтиме належати до норвеської робітничої партії ні до професійних спілок.

—o—

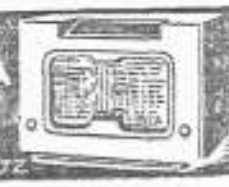
Довкола Народнього Зїзду.

Львів, 11. січня 1938.

Мабуть давно вже не було не тільки у нас, українців, але й у цілій Польщі ніякого політичного зїзду, що викликував таке зацікавлення і української і польської сторони, що останній Народній Зїзд. Нема буквально ні одного часопису в Польщі, який не вважав би своїм обовязком помістити бодай згадку про Народній Зїзд, як про поважну політичну подію, нема таких небилиць, яких не виписувалиб з приводу того Зїзду. Досить звернути увагу, що львівський відділ ПОВ у своїх суботніших резолюціях переводив (на свій лад) цілу аналізу тих політичних резолюцій Народнього Зїзду, які ще ані не оголошені ані навіть редакційно не оформлені, та що відразу „Слово Народове" подало інтерпретацію Н. Зїзду у цілком протилежному дусі; зпоміж українських часописів один щоденник дорахувався у новому Центральному Комітеті „аж" **пятьох** членів внутришньої опозиції (коли автор тієї статті в усіх дисциплінах такий „моцний", як у математиці, то бідна та наука), а другий не має інших клопотів, як вимірковувати, чия голова пішла на Зїзді за чию голову!

Подробиці відгуків Народнього Зїзду дивоглядні, але сам факт тих відгуків надзвичайно симптоматичний. Джерелом того загального зацікавлення є безумовно свідомість, або навіть хай у декого підсвідоме почуття, що на польсько-українськім відтинку є — але, так але, як давно вже не бувало. Поруч із цією свідомістю є ще розуміння факту другого, а саме, що 1) раптове погіршування польсько-української ситуації почалось десь від кінця 1935. року, коли місцева адміністрація і все польське місцеве громадянство зміркувало, що уряд ніяких змін у державному буджеті, внесених законопроектах і практиці не впровадив і „нормалізацію" немов вважає закінченою на виборах, і 2) що УНДО, яке перейняло виключну відповідальність за останній період української політики, має в цих справах найповажніший голос. Занепокоення, з яким польська сторона вичікувала постанов Народнього Зїзду, було явищем зрозумілим і з погляду психольоґічного і політичного: коли людина відчуває, що щось не є в порядку, а сама не має ані бажання ані енергії той порядок заводити і воліє тривати в інерції, бо такий стан непорядку їй найвигідніший, — завжди відчуває неспокій коли є вигляди, що хтось інший візьметься порядок робити. Нинішній стан польсько-українських відносин безумовно польській стороні страшенне **вигідний:** формально „нормалізація" триває далі, фактично українська дійсність доходить до меж трагізму, при чому на цей трагізм складається не тільки матеріяльний стан посідання, але може у ще дужчій мірі стан моральний. Ніде правди діти: поруч із проявами найбільш жертвенної конструктивної праці, яка ні на мент не припиняється, маємо незаписані досі у нас прояви заляканости, зацькованости, дефетизму і того „рівнання в діл", яке є грізним мементо для всіх, що мають ще якісь аспірації, як лише вдячність за право до існування.

І ці два моменти були вирішні для цілого характеру Народнього Зїзду. Вже у вчорашніх рефлексіях одного з чільних учасників Народнього Зїзду була на цьому місці згадка, що Зїзд здавав собі справу, що його нарадам прислухуються не тільки присутні на ньому, і не тільки українці. Нема ніякого сумніву, що саме цей момент був головний, який казав тушувати тон промов і всіх виступів, з терену Зїзду усунути взагалі всяку боротьбу та центр розмо-

7 строєних одводів - тайною успіху
високої класи
супергетеродини PHILIPS Super 4-38A

за готівку
зол. 340

перенести за його куліси. З тону деяких українських голосів лунає їх розчарування, що внутрішня опозиція стала раптом така „кляйн унд мільд", коли вони сподівалися, що вона буде „грос унд вільд": гадаємо, що добре сталося, коли навіть ті, які мали матеріял і нагоду до найпалкішої промови, матеріял зберегли для вужчих чотирьох стін і з нагоди не скористали, щоб не робити видовища, яке політичного хісна українській справі не принесло6.

Коли хтось дивується примирному тонові, що панував на Зїзді, то це здивування свідчить хіба про незнання внутрішніх відносин в УНДО. Ніколи опозиція не ставила справи в той спосіб, що хоче якогось розриву та не хоче внутрішньої злагоди. Ніколи опозиція не відкидала ніодної спроби таку злагоду на політичній платформі внутрі партії перевести. Але й ніхто з внутрішньої опозиції УНДО сьогодні не твердить, що та злагода вже переведена. Може сталося зле, що Народній Зїзд не зайняв такої постави, яка струснулаб українською совістю, підбадьорила всіх та казала зацукатись всім тим, які завжди ще в останньому „нормалізаційному" періоді вбачають якісь користи й успіхи. Може недобре сталося, що резолюції Народнього Зїзду появляються щойно сьогодні, в тиждень після Зїзду, і тим самим тратять уже дещо на атракційній силі безпосереднього голосу. Але річ не в безпосередніх ефектах. Увесь Народній Зїзд проходив під гаслом: тому, що все одно на Зїзді не вдасться полагодити всіх справ, тому, що таких проблем, як національна політика й кожночасна політична тактика не полагоджують масові зїзди, — Зїзд силою факту мусить обмежитись до найзагальніших постанов і формально-маніфестаційного акту, який не тільки не перекреслює, але ще більш актуалізує старі й невирішені внутрішньо-партійні справи. Маємо враження, що сталося добре, що останній Народній Зїзд не стояв під знаком боротьби за формули ані теж боротьби за особи. Маємо теж враження, що розвиток подій іде в тому напрямку, який немов автоматично скаже після Народнього Зїзду погодитись з деякими такими речами, які на самому Народньому Зїзді булиб викликали лише зайвий фермент.

Шум, який іде довкола Народнього Зїзду, вказує на те, що і деякі українські і всі польські кола — хвилюються. Від осени 1930. р. не було такої складної і поважної ситуації, як тепер, — такої, яка вимагалаб найспокійніших і найсильніших нервів.

ік.

Полк. Коц. уступив зі становища шефа Озону.

Телеграми принесли вістку про зміну на становищі голови Озону (Обозу Зєдноченя Народового). Був ним досі полк. Адам Коц, ініціятор тієї організації і творець її ідеольогії, тобто відомої ідейно-політичної декларації проголошеної 21-го лютого м. р.

Про своє уступлення повідомив полк. Коц свою організацію окремим обіжником, в якому заявляє, що уступає зі свого становища тому, бо поганий стан здоровля не дає йому змоги посвятити організації тільки сил і праці, кілько треба.

Наслідником полк. Коца на становищі шефа Озону став ген. Станислав Скварчинський, дотеперішній комендант одної дивізії піхоти, що в минулу неділю перейшов у нечинний стан. Ген. Скварчинський, що має тепер 45 літ, походить зі Львова. Це дуже близький співробітник і муж довіря марш. Сміглого-Ридза.

Міжнароднє Бюро Праці
і його статистика безробіття.

Женева, 3. січня 1938.

В парку на березі Леманського озера стоїть великий триповерховий будинок Міжнароднього Бюра Праці. Він показується очевидно замалим, бо до нього добудували минулої осени ще одно крило. В часі туристичного сезону його відвідують численні гурти чужинців, подивляють памятник Альберта Тома, співосновника М. Б. П. і визначного діяча на полі дослідження світових умовин праці, на площі перед М. Б. П., відгадують, яка з пяти символічних постатей працівників заступає ту чи іншу частину світа, потім оглядають не менш символічні великі постаті жінок по обох боках сходів до будинку Бюра; одна з них з двома дітьми, тому символізує материнство, друга символізує справедливість з пташком у руці і величезного вужа біля ніг. У парку над берегом поміщено велику також дуже символічну групу праці і мистецтва, яку також варто оглянути. Всередині будинку подивляють відвідувачі люксус, різьби, фрески на мурах і прозорі мальовила на вікнах, бібліотеку, читальню з численними, між іншим і совітськими часописами, незвичайно вигідну обстанову і численних, знаменито оплачуваних урядовців та загальну організацію цієї міжнароднього установи.

М. Б. П. провадить дуже широку, більш теоретичну, ніж практичну працю з терену господарського та суспільного міжнароднього життя. Щороку відбуваються справді сесії бюра, в яких беруть участь представники організацій робітників та підприємців разом з численними фахівцями. Але значіння їх досить обмежене, вже з огляду на постійний зріст не лише господарської кріси, а й кріси міждержавних відносин Головна чинність М. Б. П. дослідчо-інформаційна. Воно збирає обширний статистичний матеріял з ріжних царин господарського та суспільного життя, висилає часом фахівців на місця для дослідження тої чи іншої дільниці, видає солідно оброблені періодичні і неперіодичні праці, постачає інформаційний матеріял та джерела для праць деяких комісій Ліги Націй, ріжних установ та приватних осіб, що займаються дотичними питаннями.

Праці М. Б. П. звужує та робить менш корисними не тільки те, що деякі великодержави не належать ані до Ліги, ані до самого Бюра, а й те, що СССР належить і до одної і до другої. Хібою всіх статистичних таблиць є звичайно, що в них бракує дат з шостої частини земної кулі, але без порівнання більшою ще бідою кожної поважної наукової праці є цифри, які можна дістати лише із совітських джерел. Не краще виглядають і справоздання, які предкладають бюрові його відпоручники, що вертаються з СССР. Їм показують там, як і звичайним туристам, лише потемкінські села.

Ці хиби статистичної праці М. Б. П., яку воно робить від чотирьох років, треба мати на уваві і при розгляді дат останнього чвертьріччя. Назагал вони виглядають навіть досить оптимістично. В дотичнім справозданні з 3. січня Бюро повідомляє між іншим: „Чвертьрічні статистичні дати доводять, що число безробітних, що знайшли працю, зросло. Безробіття зростає лише в Данії з року на рік". До цього треба додати, що обчислення кількости безробітних відбувається не у всіх державах згідно з тою самою системою. Зокрема щодо Злучених Держав Америки, то треба зазначити, що три роки тому індекс збільшення числа „занятих" був 10 пунктів, статистика-ж оголошена три місяці тому зазначує збільшення числа занятих лише на 3.5 пунктів. Статистичні дати не відзеркалюють точно дійсного стану безробіття у ріжних державах, вони дозволяють щонайбільше стверднти тенденцію розвитку господарських відносин у ріжних державах.

Понижче подаємо вибір статистичних дат щодо стану безробіття у головніших державах світу. Згідно з обчисленням в Англії та Північній Ірляндії було 15. листопада 1937. р. 1,506.590 безробітних (11 прц. всіх забезпечених), замість 1,621.321 (12 прц.) в листопаді 1936. р. На основі синдикальної статистики було в Зл. Д. А. в листопаді 1937. р. 9,7 прц. обєднаних в синдикатах безробітними, а в 1936. в тім часі — 10.7 прц. На основі бази 100 для робітників занятих в 1929. р. давала ця цифра для Італії 108.9 в серпні 1937. р. і 97.8 в серпні 1936 р.

На основі обчислень бюр посередництва праці та ріжних інших обчислень було в Німеччині шукачів праці разом з особами занятими примагідними працями та занятими публичними роботами допомоги, але без осіб занятих у робітничих таборах — 685.041 в жовтні 1937. р. і 1,301.976 в жовтні 1936. р. У Франції було в листопаді 1937. р. 362.551 безробітних супроти 453.821 в листопаді 1936. р. В Японії було 277.200 безробітних (3,5 прц.) на 1. вересня 1937 р. і 330.290 — (4,2 прц.) на 1. вересня 1936. р. В Польщі було 262.954 (9,8 прц.) безробітних в жовтні 1937. р. і 282.239. (11.4 прц.) в жовтні 1936 р. В Румунії було 6.343 безробітних на 1. листопада 1937 р. і 6.549 на 1. листопада 1936. В ЧСР було 332.981 безробітних в листопаді 1937 р. і 510.205 в листопаді 1936 р.

Числа безробітних в трьох останніх державах, де мешкають українські меншини, не дають властиво поняття про стан безробіття між українцями, бо ані „самостійних" сільських господарів, ані сільських сезонових робітників у статистиці безробітних не зазначено. Щодо СССР, країни „веселого і радісного" життя, де мільони вимирають з голоду та поневіряються по таборах примусової праці, то там природно ніякого безробіття в „буржуазнім" розумінні цього слова очевидно бути не може.

Щодо загального стану світової господарки, то з самого факту зменшення числа безробітних булоб завчасно робити якісь оптимістичні висновки щодо переборення світової кріси. Зменшення числа безробітних майже у всіх державах само по собі говорить ще небагато. З цього факту не можна зробити якогось висновку навіть про тимчасове злагіднення цеї кріси, яка розвивається не простолінійно, а хвилями. Не можна забувати того, що всі великі і багато менших держав гарячково зброяться, що дає пояснення для невеликого розмірно зменшення числа безробітних. Деякі держави зменшують цифру безробітних так мовити штучно, починаючи ріжні публичні праці ноторично неоплатні, отже загального стану світової господарки ніяким чином не поліпшують. Загострення господарської, передовсім фінансової кріси у Франції не підлягає найменшому сумніву. Зменшення безробіття там спричинює в значній мірі заведення 40-годинного тижня праці та очевидне зменшення її видайности. Не підлягає ніякому сумніву і загострення господарської кріси в Зл. Д. А. в кінці минулого року, що спричинить очевидно збільшення цифри безробітних за 1938. р. До тогож справжньої статистики безробітних в Зл. Д. А. нема за браком державного забезпечення робітників. Автархія, до якої примусили інші держави Німеччину та Італію та примушують до неї і кілька менших держав, хоч і зменшує цифру безробітних в цих державах, але безперечно збільшить її в інших державах.

Головне те, що ніколи ще господарство в цілім світі не залежало в такій мірі від політичних міждержавних відносин як тепер. Війни: в Еспанії та в Китаю витворюють наскрізь штучну і дуже небезпечну фінансову конюнктуру, яка для світової господарки може мати або дуже лиховісні наслідки, або і бути вихідною точкою господарського оздоровлення в залежности від того, чим ці війни скінчаться.

М. Б. П., як відомо, є тісно злучене з Лігою Націй, отже й не диво, що кріза, яку вони переживають, відбивається дуже відємно на їх праці. Статистика М. Б. П. відзеркалює лише сучасність, не аналізуючи її і не роблячи прогноз. Це вже справа інших дослідників.

М. Данько.

Хто вишле жертву на ювилейний „Дар Просвіті", той дасть доказ любови свого Народу.

Треба нам кас безвідсоткового кредиту!

Кілька слів про їх діяльність у сусідів.

В цій справі можемо теж повторити слова Шашкевича: „Судилося нам послідними бути". Від ікс років актуальна ця справа в жидів, яких чотири роки ведуть і пропагують її завзято поляки. В нас цю справу — справу безвідсоткового кредиту та кас, що його давалиб — пригадала щойно коротка нотатка в „Ділі", згідно з нею у самому Львові є вже 11 таких кас, при кожному костелі...

Історія кас безвідсоткового кредиту сягає у 14—15 ст., коли церква почала на Заході організувати противагу розпаношеному в ті часи лихварству. „Монс Піюс" був теж подуманий, як така каса, а німецькі єпископи щиро помагали тій акції й у 16. ст. Німеччина була вже ними густо покрита. Були такі каси і в давній Польщі, речником їх був теж Петро Скарга.

Згодом, коли змашинування промислу починає громити цехове ремісництво, організує й воно безвідсоткові каси. По містах і містечках беруться за ту ідею в першу чергу жиди і в їх руках стають ці каси грізною конкуренційною зброєю: гріш, що міг оббігати багато підприємств, підсилювати загрожені й подешевити крам, ставав тим амулетом, якого дошукувалися в жидах і їх ініціятивности та впертости „економісти", добачуючи нераз у цьому й нечисту силу. Організацію тих кас поставили жиди дуже високо. Кожне місто — як пише „Жице Рольніче" ч. 9 з 1936 р. — що мало 300 жидів, мало вже таку касу, звичайно при віроісповідній громаді-кагалі й вона засилювала все купецьке та ремісниче жидівське життя".

*

Про існування жидівських безвідсоткових кас стало відомо щойно 1920 р. „Американський Союзний Роздільний Комітет" („Емерікен Джойнт Дістрибейшин Коміти"), який вислав зразу польським жидам беззворотні фонди на підсилення торговлі, станув того року на становищі, що висліли такої дармової допомоги невеликі й доручив жидам формувати безвідсоткові каси. В Польщі почалася реєстрація тих кас, яку переводив ЦКБ („Центр. Комітет Безвідсоткового Кредиту й опіки над продуктивною працею жидів у Польщі"). Ця централя почала теж організувати нові такі каси й у 1929 р. було їх офіційно в Польщі 521 (крім тих, які з грошей „Джойнту" не користали), в 1934 р. — 722. Так виказують офіційні „Вядомосці Статистичне".

Розміщення тих кас на просторі Польщі виказує ясно, що призначені вони на підсилення та конкуренційну спромогу жидівської торговлі, головно на наших землях: коли в познанськім воєв. було тих кас 1, поморськім 2 і шлеськім 3, — **то у поліському воєв. було їх 40, у волинському 43, львівському 65, станиславівському 38 і тернопільському 49. Все це числа з 1934—35 р., отже з часу, коли наша кооперація почала ругувати жидів зі сіл, а в містах почалися перші спроби нашої приватної торговлі.** Не меншу кількість жидівських безвідсоткових кас виказують білоруські воєвідства: виленське 64, новогродське 32, білостоцьке 67.

Ці числа далеко не визначують точно жидівських **безвідсоткових** кас на наших землях. „Вядомосці Статистичне", з яких беру ці числа, подають тільки ті, які офіційно стояли у зв'язках з „Джойнтом" і брали з нього допомогу. Двічі стільки, може й більше, було кас, що були самовистарчальні, тієї допомоги не потребували й не реєструвались: Варшава напр. у цьому списі має тільки 1 касу, тоді, як справді їх було в цьому місті коло 150 („Пшеглёнд Католіцкі ч. 4 з 1937 р.).

Жидівські безвідсоткові каси диспонують нерідко мільйоновими сумами. На них вложилися в першу чергу велитенські суми „Джойнту", що чотири роки підряд від 1928 р. посилав пересічно по мільйонові дол. в рік, а потім від 1932 року — річно пересічно по пів мільйона дол., мабуть тому, що і в Америці почалася в 1932 р. криза. Далі — каси доповнено кредитом, що його жиди зуміли роздобути самі: невеликою державною субвенцією (1932 р. — 42.500 зол. і 1933 р. — 97.750 зол.) та півмільйоновим кредитом у Банку Краєвого Господарства, врешті субсидіями самоврядування та жидівських віроісповідних громад. Цікаво, що впливи жидів встигли навіть вимогти на мін. внутр. справ обіжник, яким воно доручило повітовим радам не скреслювати з самоврядних буджетів субсидій для тих кас, такий сам обіжник Союзу Міст, вимогли звільнення цих кас від стемплевих оплат, права убогих для кас у процесових справах, ба навіть добилися 80%-ої знижки на залізницях для членів ЦКБ! З цього можнаб догадуватись, що і таких самих, болів, як що не більших, привілеїв користають і польські безвідсоткові каси та можнаб робити собі надію, що й наші каси, якби їх зорганізувати, може теж з подібних привілеїв скористають. Що субсидії самовряду-

ПОСТІЯНІ ДЕННІ ВИГРИ ПЕРШОГО І ТРЕТЬОГО ДНЯ ПО

ЗОЛ. 20.000

на ч. 26292 і 155739

10.000

на ч. 164731

10.000

на ч. 122083

10.000

на ч. 168325

І багато виграв нижче 10.000 зол. впало в перших днях тягнення IV. кляси на лосси закуплені в незмінно щасливій кольктурі

„НАДІЯ"

Львів, Легіонів 11.

Щасливі лосси четвертої кляси можна ще дістати. Тягнення триває.

Святочні РАДІО-передачі СЛУХАЄМО ВСІ ПРИЙМАЧАМИ ЕРГОН СИКСТУСЬКА 48

ІЛАРІОН ЧОЛГАН.

Народини зірки.

(Докінчення.)

— Роздягайся, Максиме! В таку погоду і чорт не віднайшов би слідів. Можеш спокійно розгоститись. Ось Зірка приготовить зараз гарячого чаю!

„Коли Ти подав мені свою залізну руку, Григір додав:

— Бачиш — на відлюдді одна гарна зірка заступає цілий світ...

„І настали дні Твойого побуту в малій карпатській лісничівці. Цілий тиждень гуділа на дворі скажена заметіль і цілий тиждень, із кожним днем сильніше я задивлялась у Тебе. Ти такий чудовий, сидів вечорами при вогнищі і розказував воєнні пригоди. Карі, палкі очі блискали тоді мужеським вогнем, орлиний ніс вигинався мов шаблюка, а смагле лице з бронзовим шрамом пашіло степовими вітрами і розгоном непогамованих атак. Мені тоді кров била до голови і груди хвилювались у нерівномірному ритмі.

„Та Ти немов не помічав того жіночого хвилювання, що говорить виразніше за слова. А може Ти (це левне!) намагався бути мужеським супроти Григора та не хотів приятелеві, що дав скитальцеві захист, підбити любку? Прете я нераз переловлювала на собі Твій шаркий поглад, що мов степовий вітер бив у мої щоки. Якась страшна сила била від Твоєї старшинської постаті!...

„Врешті прийшла та синя ніч, найпалкіша і найгірокіша ніч у мому житті... Заметіль устала й верхи Бескиду немов білі стіжки-колюмни підперли гранатове склепіння із золотими цвяхами-зорями. Ти збирався в дорогу, бо ось ось могла наскочити стежа. Та на сам Святвечір небо визорянилось як ніколи і „ясний місячик" колядував по горах. Продістатись незамітно через границю було неможливо. Вечерю їли ми троє востаннє... Ти свобідно метав кутю до стелі й засвітив свічечку на ялинці. Потому підійшов до вікна і сказав:

— Щороку вибираю собі якусь зірку за товаришку. Бачите, там над тією горою? — О, це буде цьогорічна.

— А моя ота, що мерехтить зеленим світлом — підійшовши, вказала я вдаль.

Нараз Твоя звізда відірвалась від неба і, зачеркнувши осяйне півколо, пропала в безвістях.

— Га, в такому разі беру собі вашу! — засміявся Ти владно.

„Мені схвильовано підносились груди, а серце било молотом! Твої зуби білились мов у вовка. Григір спокійно курив люлечку.

„Тієї ночі сталось те, чого я так боялась і так дуже прагнула! Я прийшла до Тебе... Я відчувала тільки, як горять мої лиця і бачила в синьому сяйві місяця, що впадало крізь вікно, двоє витягнених цупких, залізних рук. Як є на світі щастя, то в них було щось з нього...

„А потім, коханий Максиме, не знаю коли, — прийшов жах! Жах, що стиг кров у жилах... Я хотіла крикнути, та звук застряг десь у горлі. До нас збліжались жовнірські штики. Щораз ближче, щораз більші!... Ти рвонувся, хапнув за револьвер — та вже було запізно. Вони кинулись на Тебе мов пси, мені ж сльози застигли в очах каміннем.

„Тебе взяли й повели. Тоді підступив до мене Григір і, гризучи зубами люльку, засичав:

— Ти теж іди геть! Нехай тебе не бачу більше, ти... — і, не докінчивши, відвернувся.

„Бліднула морозна, синя ніч, коли я ступила на Твій слід, вирізьблений морозом у снігу. Моя звізда, що мерехтіла удалі зеленим світлом — нараз десь щезла. Чи теж пропала у нетрях? Не знаю... А я йшла Твоїми слідами і сьогодні заміновались у щастя: Я бачила перед собою Тебе, мій коханий!... Бо „Зірка з дебрів" була Твоєю власністю...

P. S. Прости, коханий, що дальше не буду писати. В занадто гарному місці скінчила, щоб іти далі... Моє дальше життя? О, це окрема повість! Та знай, що від тоді я все Твоя

Зірка із дебрів".

Минуло доволі часу, поки редактор Бобр стрепенувся. Перед ним дискретно покашлював хлопець з друкарні, що прийшов за скриптом.

Редактор Бобр ще раз споглянув на лист. Потім узяв перо, написав на листі заголовок „Зірка із дебрів" і сказав:

— Почекай хвильку, зараз дам фейлетон.

До листа доробив вступ і після нього йшов текст листа:

— Маєш, нехай складають. Я за цей час дам закінчення.

Це вже йшло легко. Лист був сам для себе досить поетичний, — не треба було багато вигадувати.

Задзвонив телефон. Бобр узяв слухальце до руки й почув щебетливий голос Рени:

— Добридень, Бобрику! Як з твоїм фейлетоном, що ним ти так учора журився? Уяви собі — мені сьогодні преґарно працюється! „Пещетар" майже готовий! Ще трохи фарби на гори й готово! Прийдеш сьогодні ввечір оглянути мій твір?

А тимчасом Бобр писав:

— „Листування Редакції: „Зірка з дебрів". Дуже добре, іде! Присилайте ще! Невже сьогодні, як колись у нетрях, сходить зірка в літературі?..."

І редактор Бобр сидів, заплющивши повіки, тримаючи в одній руці перо, в другій слухальце, що цокотіло мов скоростріл. Він сам бачив карпатську ніч, срібно-сині звори й мерехтливу зірку серед них. Та чому вона зійшла русяві кучері Рени?

—o—

вання були чималі, це видно з їх постійного росту: 1927 — 11 тис., 1928 — 52 тис. і 1930 р. уже 130 тис. зол. Жидівські віроісповідні громади давали теж чимало: в 1931 р. 175 таких громад зложило 131 тис. зол., а ЦКБ веде пропаганду за тим, щоб вони давали свої субсидії постійно, щороку й відповідно до свого буджету високі. Відозву ЦКБ в тій справі підписали всі жидівські організації сіоністи, ортодокси, Мізрахі, Союз Рабінів, Центральний Союз Купців, Центр. Союз Ремісників-жидів, Центр. Союз Дрібних Купців і т. д.; міністерство віроісповідань від себе звернуло увагу воєводів, щоб не робили перешкод у субсидіюванні жид. віроісповідними громадами безвідсоткових кас.

Та найбільша позиція в буджеті кас — це безвідсоткові вклади самих жидів, які доказують високе зрозуміння цієї акції в жидівському громадянстві. Ці вклади ілюструють такі числа: 1928 — 1,116 тис., 1929 — 972 тис., 1930 — 1,062 тис., 1931-32 — 1,294 тис., 1932-33 — 1,146 тис., 1933-34 — 964 тис., і 1934-35 — 1,004 тис. І ще одна цікава справа: позички. Будемо оперувати „кругло".

рік	позички	на суму
1928	174.800	15.817.000
1929	175.000	17.476.000
1930	179.000	19.030.000
1931	210.800	21.716.000
1932	148.500	14.668.000
1933	135.000	13.068.000
1934	152.000	14.437.000

Знову: на час кризи (1930—31) — ріст позичок, потім спад, від 1934 (антисемітська акція) — новий ріст. Чи не цікавий і повчальний гермометр?

Діяльність жидівських безвідсоткових кас у терені йде не тільки в позичковому напрямі. За їх гроші **зорганізували жиди перш-завсе централі сирівців для жидівських ремісників;** у відділах тих централь, розкинених по всіх містах, жиди-ремісники дістають сирівці по фабричній ціні або на безвідсотковий кредит. З тих самих кредитів **створено кооперативи праці для тих ремісників, що не можуть вести власних варстатів, організують фахові курси** для жидівської ремісничої й купецької молоді та **створили фонд безвідсоткового кредиту** середніх купців (дрібних гуртівників). Фонди з тих кас ідуть теж на викупно землі й осаджування жидів на рілі, про яке так алярмує польська преса — „перешарування" та „продуктивізацію" жидівських мас. Нарешті централя цих кас — це водночас централя жидівської економічної розвідки. Густа сітка її кореспондентів, що сидять і в найменших містечках, інформує централю постійно про можливости залежити нові станиці, про стан нежидівської торговлі й ремесла, про антисемітську й бойкотову акцію і т. д., а капітал кас може на основі тих вісток відповідно плисти на місця та переможно конкурувати. Коротко: діяльність жидівських безвідсоткових кас, на яких зразкуються тепер такі польські каси, пребагата і преважна. Не даром жидівський поет, Сальом Аш, писав:

„Можу зректися всіх почестей і достойств, залишу всяку суспільну діяльність, але ніколи не кину праці в користь безвідсоткових кас!"

*

Висновки з тих кількох чисел, звідомлень і фактів насуваються самі собою:

Якнайскоріше мусимо створити каси безвідсоткового кредиту в нас. Взявши зразок до них з ЦКБ і його діяльности, мусять дати ініціятиву до них наші економічні установи, в першу чергу Союз Українських Купців, як найбільше зацікавлений у тім ділі, та його магістрала Пром-Банк.

Де написано, що при відповідній пропаганді наші земляки за морем не створять чогось такого, як „Джойнт" і що наше громадянство не зложить теж — безвідсотковими вкладами — поважних, може навіть дуже поважних сум?

Потребу такої інституції вичуваєте сьогодні в нас — як кажуть досадно — в повітрі.

Осип Матейко.

—o—

ЯКІ ВОЄННІ КОРАБЛІ БУДУЄ АМЕРИКА?

Як подає „Ню Йорк Геральд Трібюн", під цю пору Злучені Держави будують 3 панцирники спільної поємности 105.000 тон, 2 авіоматки по 27.000 т., 3—4 легкі кружляки по 28.700 т., 20 торпедовців спільної поємности 30.000 тон та 6 підводних човнів, що разом матимуть 10.700 тон.

Мін. Бек про закордонну політику Польщі.

На комісії закордонних справ сойму виголосив міністр закордонних справ Й. Бек промову, в якій обговорив закордонну політику Польщі.

На вступі своєї промови мін. Бек ствердив кризу метод, якими мали управильнювати міждержавні взаємини в післявоєнній атмосфері. Ці методи завели, їх криза в останньому часі ще поглибилася, але її дна ще не видно.

В останніх літах закидали Польщі, що вона занадто любується у двосторонних договорах, та в тих договорах завжди йшло тільки про те, щоби допильнувати польських інтересів. Польща має два пакти неагресії, з Німеччиною і Совітами, що не мають ніякого звязку з Союзом Народів, і два, зареєстровані в Союзі Народів союзи: з Францією і Румунією. В останніх часах ті союзи дуже скрипилися, чого доказом були відомі візити. Взаїмні польсько-німецькі заяви в справі меншин обох народів скріпили польсько-німецький договір з 1934-го року. З Совітами полагоджувано всі справи згідно з пактом неагресії, взаємини з Японією затіснилися через піднесення посольств в обох столицях до ряду амбасад. Особливу вагу прикладала Польща до взаємин з надбалтійськими державами з винятком одної (Литви), як теж з державами в наддунайському басейні.

Другу частину своєї промови мін. Бек присвятив виключно критиці засад і метод Союзу Народів. Мирні успіхи держав осягнені поза Союзом Народів ослаблюють його. В Женеві стираються дві тенденції: одна доказує, що інструмент Союзу заслабий, щоб пристосовувати сам пакт Союзу, друга — доктринальна — накидає „тому бідному Союзові" щораз трудніші завдання. В останньому часі дійшло до того, що Союз втратив навіть характер европейської установи, а надія на поворот до Женеви низки першорядних держав змаліла до нулі. Союз Народів набрав на себе чимало всяких справ, з яких невідомо чи і як викарабкається. Мін. Бек не хоче висловлювати пророцтв про долю „женевської установи", але певний того, що на найближчому січневому засіданні Ради Союзу не буде ніякого остаточного рішення.

Якби у якихсь справах, якими Польща була зацікавлена (напр. справа Палестини) Союз Народів виявився безрадний, то Польща не зрезигнує з полагоди своїх інтересів шляхом порозуміння з окремими державами. Коли ж мова про послаблення Союзу Народів, то мін. Бек не вірить, щоб могли появитися такі проекти міжнародньої співпраці, що нарушували б життеві інтереси Польщі.

—o—

Закрили філію Союзу Українок у Кремянці.

30. XII. 1937 р. Управа філії Союзу Українок у Кремянці дістала з кремянецького староства такий лист:

„Na podstawie art. 16 prawa o stow-niach z dnia 27. X. 32 zawieszam działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu, zaś z dn. 10. stycznia 1938. r. rozwiązuję wsp. filię. Na podstawie art. 38 w. cytow. prawa o stow-niach wyznaczam na likwidatora obecną prezeskę filii p. Marię Wołoszewiczową; likwidacja powinna być zakończona do dn. 1. II. 38. Uzasadnienie. Stwierdzono niezbicie w szeregu wypadkach, że wykraczająca poza ramy statutowe działalność filii Sojuzu Ukrainek w Krzemieńcu zagraża bezpieczeństwu, spokojowi i porządkowi publicznemu. Powyższa okoliczność uzasadnia zastosowanie do wsp. filii najostrzejszego rygoru, przewidzianego w art. 16 prawa o stowarz. Decyzja niniejsza jest w myśl art. 16 prawa o stow. natychmiast wykonalną. Od powyższej decyzji przysługuje prawo odwołania do Urzędu Wojewódzkiego Wołyńskiego w Łucku za pośrednictwem tut. starostwa w ciągu dni 14 od dnia następnego po doręczeniu. Starosta Powiatowy — Skrzyński."

Філія Союзу Українок у Кремянці проіснувала 8 років, засновано її 13. березня 1929 р. А то на Волині для української організації досить поважний вік. Слідом за Просвітою, за філією „Сільського Господаря" у Кремянці прийшла черга на Союз Українок. Великої організаційної діяльности кремянецька філія не проявляла, гуртуючи лише місцеве інтеліґентне жіноцтво. Праця її проявлялася в уряджуванні ялинки для бідних дітей, свята матері, дитячих вистав і товариських сходин, де часом відчитувано реферати на літературні, історичні та економічні теми. Філія мала власне помешкання і в ньому дитячу бібліотеку (коло 600 книжок) та читальню.

Закриття філії прийшло зовсім несподівано без ніякого попередження. На постанову староства зложено відклик до волинського воєвідства.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Що кол. старості Робакевичеві треба було тільки грошей?

Кол. староста Робакевич (у вчорашньому числі була замітка про те, що почався його процес у Станиславові) признався у своїх зізнаннях до всіх закидів, які йому робить акт обвинувачення. Цікаві його зізнання в справі його виїздів за границю, коли то він уживав авта, що належало до Повітового Виділу, а бензина і смари йшли на рахунок державного скарбу. Робакевич твердить, що їздив за границю, бо як прикордонний староста досліджував національні меншини в Чехословаччині та Румунії. На запит прокуратора пояснює, що з ним їздила Ганка Ордонівна і директор театру Остерва, бо вони обіцяли йому улаштувати їм прозу в Надвірній. На запит, чи їздив з жінкою, відповів, що і премієр Складковський теж завжди їздить з жінкою.

Робакевич виправдує свої зловживання тим, що він заломився під фінансовим оглядом. Ще як староста у Кремінці він мусів гостити різних державних достойників, робити виставні приняття, а це коштувало великі гроші. Достойники приїздили в різних справах, кожний з них хотів увійти в контакт з громадянством а він, Робакевич, мусів за все те платити. Тільки теперішній премієр Складковський, як був у нього ще тоді, як був міністром внутрішніх справ, сам полагоджував усі видатки.

По широкому світі.

Французький корабель „Гуаруха" осів на мілині коло Альмерії. Мабуть комуністи намагались його опанувати і віддати червоній Еспанії.

В турецькому парляменті перепали два законопроекти: перший забороняв для закордонних жидів приїздити до Туреччини, другий наказував турецьким громадянам вживати у публичних виступах лише турецької мови.

У СССР починається завтра пополудні сесія найвищої ради.

У Палестині арабські терористи вбили славного англійського археольога Старкі.

СССР хоче робити дипльоматичні труднощі новому румунському урядові, тому мабуть видвигне справу Басарабії.

Румунська рада міністрів радила вчора над ревізією натуралізації, що її деякі жиди хитрощами дістали по війні.

Чілійський парлямент рішив на тайному засіданні збільшити зброєння.

Румунський міністр закорд. справ переїхав з Праги до Білгороду. До тої поїздки не привязують більшої ваги з огляду на добрі румунсько-югославянські взаємини.

Присилайте передплату!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Розємні комісії для двірських робітників.

Приписи, що управильнюють працю на рілі, мають у Польщі особливе значіння з огляду на різкий рільний характер краю. Для ілюстрації варт згадати, що в 1933 р. зареєстрував уряд інспекції праці господарств понад 50 га 20.370 та рільних робітників, занятих у тих господарствах 431.945. Так і видно, що держава була згори приневолена ввести до праці на рілі розєм при помочі щораз то нових приписів, що зійшлися в один закон з 1. серпня 1919 р. про полагоду збірних спорів між рільними працедавцями і робітниками. З того виходить, що первісний текст закону був в першу чергу подуманий для полагоди збірних конфліктів у рільництві, усеж таки пізніше життя виявило, що слід пристосувати цей закон до окремих індивідуальних спорів. Це й було причиною, що закон треба було кілька разів новелізувати й доповнювати виконними розпорядками, заки він появився з узгідненим текстом в „Дзенніку Устав" P. П. ч. 90. з 1931 р. поз. 706 у формі оголошення Міністра Суспільної Опіки з дня 23. IX. 1931 р.

Для нас важніші постанови, що торкаються полагоди індивідуальних спорів у рільництві на тлі недодержування приписів збірних умов або оречень Надзвичайної Розємної Комісії, що устійнюють умовини праці й винагороди рільних робітників.

ВАЖНІШІ ПОСТАНОВИ ЗАКОНУ.

Хоч закон не подає дефініцій рільних робітників ані рільних працедавців, проте §§ 1 і 2 Розп. Міністра Праці й Суспільної Опіки з дн. 4. XII. 1920 р. постановляє, що за рільних працедавців треба вважати усіх, що ведуть самостійну рільну господарку при помочі наємної праці. Рільніж робітники це ті, що удержуються зовсім або частинно з наємної праці в рільництві, лісництві та звязаних із ними ділянках праці. Вирішає ще питання, чи під той закон підпадають малоземельні господарства. Думки взагал поділені, хоч три рішення Найвищого Суду устійнюють виразно, що законові про полагоду спорів у рільництві підлягають усі рільні господарства без огляду на простір ґрунту, селянські осади (хутори), коли займають рільних робітників, при чому не грає ніякої ролі обставина, чи власник сам працює на рілі, чи послуговується виключно наємною працею. В цьому місяці найважніше значіння має 9. ст. закону, що по її думці оречення розємної комісії, покликаної устійнити умовини праці й винагороди для даного повіту (-ів), обовязує усіх рільних працедавців та робітників у томуж повіті (-ах).

Угоди й оречення Розємної Комісії, яка устійнює умовини платні й праці (статті: 3, 9 і 18) творять підставу до індивідуальних умов праці в повіті (-ах). Коли індивідуальна умова про працю містить у собі гірші умовини праці й винагороди, тоді заступають її на основі закону постанови загально обовязуючої збірної умови чи оречення.

На домагання одної із сторін (19 стаття) може інспектор праці переказати розємній комісії розглянути індивідуальний (цивільний) спір, що виринув підчас праці або по закінченні взаємин праці на тлі недотримання угоди або невиконання постанов загального оречення про умовини платні й праці для рільних робітників. Зокрема сюди треба зачислити спір (домагання) за винагороду, належну на основі збірної умови, присуду або індивідуальної умови, за відшкодування на випадок безпідставного звільнення з праці (зірвання взаємин праці), за чинитьби на основі вислуги літ (т. зв. емеритура) й чинитьби згідно з 212. ст. закону з дня 28. III. 1933 р. про суспільне обезпечення на випадок недуги рільного робітника та його найближчої рідні (дружини й дітей до 15 років життя).

Друга сторона не мусить голитися, щоб піддати спір на розгляд комісії, тому неприязність одної із сторін, неоправдана законною причиною, не стримує ходу перевірювання спору.

„КОДЕКС" РОЗЄМНОЇ КОМІСІЇ.

Хоч взагал немає точних приписів, що управильнювали процедуру комісій проте звичайно обовязують: кодекс цивільної процедури, окремі приписи Міністра Суспільної Опіки, видані для комісій, що урядують на основі 19. ст. закону і 16. стаття закону, що творить т. зв. „Кодекс" процедури перед розємною комісією:

1) для правосильности рішень комісії є конечна приявність предсідника й рівного числа представників обох сторін (щонайменше по одному); 2) провірювання доказів, допит свідків і знавців відбувається явно (публично) по візвániї сторін, коли вони зявилися. На домагання комісії суд може допитати свідка на потрібну обставину під присягою; 3) присуди комісії западають більшістю голосів після явно провіреного спору; 4) сторони можуть боронити своїх інтересів безпосередньо, через своїх делеґатів або повновласників; 5) предсідник комісії має на засіданні, права рівні предсідникові на судових засіданнях; 6) наради членів комісії є тайні; 7) протоколи та рішення комісії треба зладити на письмі з підписами членів комісії: 8) праця перед комісією є безплатна; 9) повновласти й документи, представлені комісією вільні від усяких стемпльових оплат

ЗРАЗОК СКАРГИ ДО РОЗЄМНОЇ КОМІСІЇ.

До

Розємної Комісії

повіту . . . . . .

в . . . . . .

на руки Інспектора Праці . . . . Району

. . . . . .

в . . . . . .

Ім'я й назвище рільничого робітника, замешкалого у фільварку (господарстві) . . . . громади . . . . повіту . . . . .

в справі проти

(ім'я й назвище) власника фільварку . . . . . що замешкує . . . . . у громаді . . . . . повіту . . . . . .

за винагороду за працю

ПОЗОВ.

Від дня . . . працюю у пізваного . . . . . на фільварку . . . . . в характері . . . . . (фірмана, сторожа, тастуха, полевого, доярки і т. п.).

Пізваний за час від дня . . . до . . . не виплатив мені належної платні й ординарії, себто пенсії в квоті . . . ., а ординарії:

1) жита . . . . . q вартости . . . зол.
2) пшениці . . . . . q вартости . . . зол.
3) ячменю . . . . . q вартости . . . зол.
4) будьби . . . . . q вартости . . . зол.
5) . . . . . q вартости . . . зол.
6) . . . . . q вартости . . . зол.

Рівновартість невиданих мені сотварів збіжжя рівна разом . . . зол. . . сот.

Тому на основі присуду Надзвичайної Розємної Комісії (збірної умови, індивідуальної умови) в дня . . . що устійнює винагороду для рільних робітників тут. повіту на службовий рік . . . а на основі 246 і 249 § 3 цивіл. кодексу зобовязань прошу Розємну Комісію засудити на мою рід за мою працю від (ім'я й назвище) іменем пенсії . . . зол. й іменем рівновартости ординарії зол. . . ., все те з відсотками від хвилини виготовлення нинішнього позву до дня заплати.

Дня . . . .

Підпис.

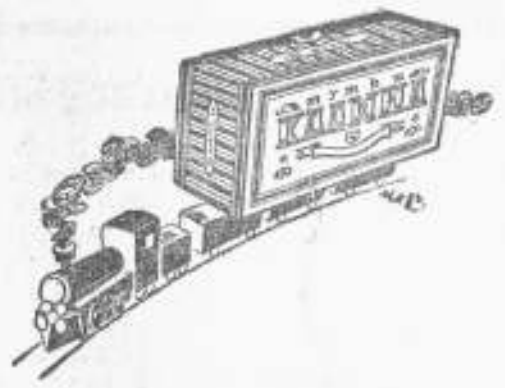
Подібно виглядає скарга за емертиру, себто чинитьби, належні рільному робітникові на основі вислуги літ, тільки треба конечно в скарзі подати, що позовник вислужив 25 років від такого то до такого року та слід навести свідків, що потвердили б слушність домагання робітника.

Присуди розємної комісії мають силу виконання в дні, в якому запали, при чому не прислугують проти них ніякі правні засоби. Єдиним випадком, коли суд має право уневажнити присуд розємної комісії, є стаття 21. закону, яка вимагає до цього: 1) явного потоптання права або незластивої його інтерпретації; 2) потоптання формальностей процедури, остільки суттевих, що внаслідок незбереження тих формальностей годі визнати присуд правосильним; 3) переступ комісією засягу її компетенції дїлання. Рішення суду мусить наступити найпізніше по 14 днях від дати зголошення позовника, щоб надати рішенню клявзулю викональности.

ЗАГАЛЬНІ ЗАВВАГИ.

Рільні розємні комісії урядують на візвання інспектора праці. Коли зберетьсяя відповідна кількість справ, тоді інспектор розписує речинець комісій, взиває членів з боку працедавців і робітників (професійних робітничих союзів).

Комісії розглядають справи кожного місяця в кожному повітовому місті, що належить до району того чи іншого інспектора праці.

Найбільше поширення свідчить
про високу якість паперців і туток
„КАЛИНА"

Скора та точна полагода пекучих для робітників справ з титулу вирівнання винагороди за працю причинюється у великій мірі до можливости спокійно працювати на рілі, при чім таке полагоджування справ не дає змоги завязатися збірному конфліктові куди небезпечнішому в наслідках. Тому держава не жаліє коштів ні грошевого вкладу, щоб тільки договір про працю на рілі був якслід збережений.

Евген Ткачук.

ОПЛАТИ ВІД БІЛЄТІВ НА ЗАБАВИ ТА РІЖНІ ІМПРЕЗИ.

На основі статті 19. закону про фонд праці особи, які купують білети вступу на публичні забави, розваги, видовища і спортові імпрези, платять спеціяльні оплати на фонд праці. Оплати на фонд праці стягають і за них відповідають власники підприємств та особи, які відповідають за забави, розваги, видовища і спортові імпрези. Від білетів вступу платиться такі оплати:

від 0.26—1 зол.	5 сот.
„ 1.01—2 зол.	10 сот.
„ 2.01—3 зол.	20 сот.
„ 3.01—4 зол.	30 сот.
„ 4.01—5 зол.	40 сот.
понад 5.00 зол.	50 сот.
— 22% за інкасо	
разом до заплати:	

Згадану висоту оплат від білетів вступу на фонд праці устійнив міністр суспільної опіки розпорядком з 29. жовтня 1937. р. (Урядовий Дзенник Міністерства Скарбу з 30. грудня 1937 р. ч. 33, поз. 928).

Заінкасовані оплати, по відтягненні 2% заінкасованих сум як відшкодування за стягнення згаданих оплат слід заплатити до каси збірної громади одночасно зі стягненим комунальним податком від публичних забав, розваг і видовищ. Якщож комунального податку не платиться, оплати на фонд праці слід заплатити найдалі до 5-ох днів по забаві чи іншій спортовій імпрезі. Одночасно слід предложити виказ оплат від білетів згідно з вище поданим зразком.

Рагляни і пальта
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ПОДАТКИ ПЛАТНІ В СІЧНІ Ц. Р.

1) **До 5. січня** — податок від електричної енергії, що його стягнено в часі від 16—31. грудня 1937 р.; **до 20. січня** — цей самий податок, стягнений у часі від 1. до 15. січня ц. р.

2) **До 7. січня** — доходовий податок від платень і винагород за наємну працю за грудень 1937 р.

3) **До 25. січня** — зачет на промисловий податок від обороту за 1937. р. у висоті податку від обороту в грудні 1937. Зачет платять торговельні підприємства I. і II. категорії і промислові від I.—V. категорії, які ведуть правильні торговельні книги, і всі ті підприємства, обовязані публично оголошувати звіти про свої операції або предкладати їх до затвердження.

4) **До 25. січня** — чвертьрічний зачет на промисловий податок від обороту у висоті податку від обороту за минуле чвертьріччя (жовтень, листопад, грудень 1937 р.). Цей зачет платять ті платники (незгадані під 3), які ведуть правильні торговельні книги.

Крім того в січні платні залеглости, відложені або розложені на сплати з речинцем платности в січні і податки, на які платники дістали платничі накази теж з речинцем платности в січні ц. р.

Сторінка без політики.

Розбійник промислу.

Деякі економісти-оптимісти кажуть, що можна розбагатіти не хривдячи нікого, одначе тому, що частенько подають при тому за приклад недавно померлого Д. Рокфелера, то слід йому ближче приглянутися. Воно цікаве ще й тим, що і в нас починає розвиватися промисл і хоч нема ще Рокфелерів „американського видання", але є люди, які думають тими самими категоріями.

Джон Девізон Рокфелер, як подає „Дер дайтше Фольксбірт" вийшов у сім'ї вбогого фармера та сільського лікаря німецького походження і змалку привик до безмежної ощадности та касової книги. Це замилування зросло ще на кількамісячнім курсі в торговельній школі у Клівленді. Оцей курс був теж цілою шкільною освітою Рокфелера. Кілька літ був він книговодом і тоді розпочав комісовий бізнес на спілку з одним англійцем зі сумою 2000 доларів, з яких більшу частину позичив собі. В 1859 р. коли мав 20 літ, почав торгувати нафтою. Не тому, що передбачував нечуваний розвиток того промислу — Рокфелер ніколи не був пророком — його притягали та вдоволяли безпосередні користи. Для нього бізнес був найбільшою силою на землі, бізнес стояв понад людей, закони та політику. Ця його віра мала повне признання у тодішній Америці, яка зі сільського господарства починала переходити у промислову стадію. У своїм діловім житті використовував безоглядно слабі місця своїх противників (він не мав непротивників). Кого міг, нищив без милосердя.

Коли держава хотіла стримати його гін до нафтового монополю при помочі законів, то Рокфелер намагався усіма зусиллями оминати закони і попадав у конфлікт із законами. Нафтовий король винагороджував щедро кожного, хто йому при тім помагав, але завжди використовував безпощадно і своїх робітників і всіх службовників. Платив лиш те, що мусів.

Теодор Рузвельт називав Рокфелера „злочинцем супроти законів", інші називали його „найбільшим бандитом століття". Толстому видавався персоніфікацією зла. Але він був типовим американцем довоєнної доби: „проста людина, добрий християнин, безоглядний але успішний діловик та доброчинець із вирахуванням".

І той лиховісний бандит був другу половину життя добродієм. Дехто каже, що він тільки грав ролю добродія. Він ніколи не давав грошей наосліп. „На чай" ніколи не давав більше, як 10 центів, але на свої фундації (записи) дав 750 мільонів доларів. Найважніші записи на інститут медичних дослідів, загального виховання, фонданія Рокфелера на добродійні цілі і ф. для охорони малих дітей (у пам'ять дружини, померлої перед 22 роками).

Але добродійність Рокфелера не випливала зовсім із почуття якогось каяття за попередні провини супроти людства. Хотів бути лиш тому славний, щоби всі про нього знали і в нього купували. Був він добрим християнином і заробити гроші вважав своїм обовязком. „Чин" і „релігія" жили в його серцях розділені непроглядною стіною. Він був переконаний, що вбогість — це кара за гріхи! Його одяг та харчі були незвичайно скромні. Мав він одиноку пристрасть а саме гру в гольфа. Рокфелер ніколи не пив, не курив, не ходив на ніякі прийняття. Коли мав 80 літ уважав себе найщасливішою людиною світу. Свою віру висловив ось як: „Це релігійний обовязок заробити стільки грошей, кілько можна втримати, кілько можна витратити".

Його спершу малий комісовий бізнес вирів з часом у могутній „Стандарт Ойль Концерн", що наче павук своїми пальцями охопив цілу землю. Рокфелер захопив усі великі рафінерії. Фірма „Стандарт Ойль" повстала в 1870 р. Коли деякі залізничі підприємства хотіли підвищити перевозові оплати, він їх негайно знищив, бо заключив кращі умови з їхніми конкурентами. Всі зусилля інших нафтових підприємств та держави, щоби розбити його трест пішли на марне.

Директори його тресту ніколи не робили засідань і ніколи не вели ніяких протоколів! „Де юре" їх не було зовсім! Його трест називався скромно „Гольдінг Кампені" із заклалованим капіталом 110 міл. доларів. Війна довела його підприємство до нечуваного розквіту. Явно Рокфелер покинув свої діла в 1895 р. але до 1911 р. був президентом концерну та контролював товариства, які володіли 6,44 мільярдами доларів! Той „опир" був справді володарем доларів. Рокфелер поширив свій нечуваний вплив не тільки на нафту, але й на залізниці, електрівні, мореплавства і банки. Рокфелер захопив у свої руки величезну скількість державних позичок, для шантажу та підкупства, одначе наскрізь законними засобами. На вершку його сили, оцінювали його на 30% усіх активів американського господарства.

Ще за життя передав він частину свого майна синові Джонові Д. Рокфелерові, якому поставив задачу в першу чергу втримати, а не побільшувати майно. Готівки оставив мабуть менше як 100 міл. доларів. Зате сотням тисяч своїх ближніх приніс нужду. Його теж велика заслуга в тім, що Америка має тепер щось коло 11 мільонів безробітних.

Фр.

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіти"!

Найкращий матеріял і довголітній досвід

створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.

Генеральне представництво і продажа **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** Львів, Валова 11. Тел. 228-70

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

840

Самовбивство... перед смертю.

У вязниці міста Бойзо (Каліфорнія) „сидів" якийсь Дугляс ван Фляк, засуджений на смерть за убивство двох поліцаїв. Напередодні виконання присуду Фляк дістав від директора вязниці дозвіл на стрічу зі старушкою-матірю, яка спеціяльно на цю стрічу приїхала з Европи.

Вертаючись під конвоєм зі стрічі, ван Фляк рішив раптом вирватись із рук поліцаїв. Підождавши відповідного менту, вирвався він конвоєві, оббіг кругом вязницю і не знайшовши ніякого виходу, вилів із швидкістю акробата на щоглу, яка стояла серед подвіря та почав згори кидати лайками на суддів, дирекцію вязниці і інших...

Директор вязниці намовляв дві години ван Фляка злізти зі щогли. Даремне. Вкінці він закликав пожежників, які пустили на засудженця сильний струм води. Ван Фляк розложив руки і впав із висоти 30 м. та розбив собі череп.

На другий день, значить саме тоді, коли мали виконати присуд, Фляк помер у вязничій лічниці.

Директора вязниці Віліяма Геса на приказ губернатора стейту негайно змінили.

Ван Фляк, який хотів втекти перед смертю, сам вкінці кинувся їй в обійми.

—o—

Забула, де скрила свій скарб.

В Ґаталері, малому селі Піємонту знайшли селяни в полі напівзамерзлу 65-літню бабусю. Виявилося, що стара жінка носила завжди при собі гроші, що їх вона заробила ще перед 35 роками. Тепер боялася вона, що їй гроші заграблять і закопала свій скарб під одним із придорожних дерев. Кілька днів, не зважаючи на сильний мороз, старушка шукала свого скарбу, бо забула, під котрим деревом його закопала. Одного дня втомлена довгими та безуспішними розшуками, положилася вона в полі, не зважаючи на мороз і була би заснула, як'з не поміч селян, які знайшли її напів живу.

—o—

ЛЮДИ — ПТАХИ.

При всьому великому розвою повітряної плавби у формі бальонів, всеж людина не зрікається старих Ікарових задумів літати у просторах лише при помочі крил і людської сили. В останніх часах нпр. перевели цікаві проби над т. зв. мясневим літаком, що його порушує лише енергія людських мязнів. Одначе проби лети таких людей-птахів в м. Десав показали, що нема ще надії на те, щоб люди могли в той спосіб літати в повітрі. Показалося, що людина не всилі видобути зі себе тільки енергії (0,2 КМ), щоб вона могла втриматися у повітрі довший час. Людина може щоправда видати зі себе енергію, що рівна 1 кільограмометрові, одначе лиш на час пів минути.

Зі згаданих дослідів видно, що всякі спроби людей-птахів є покищо мрією.

—o—

ДЕЩО З ХАРИТАТИВНОЇ ТЕХНІКИ.

Виділові одного добродійного жіночого товариства в Америці впали на оригінальну думку збирати грошеві засоби на допомоги бідним і нещасливцям. А саме згадане товариство звертається до визначних осіб з просьбою відступити товариству старі сорочки. Добродійне товариство перероблює ці сорочки на обруси, на яких вимережане прізвище добродія, і продає їх на добродійних ліцитаціях. Крім цього згадані пані просять кожну визначну особу, щоб вона написала маленьку записку, з яким важним спомином їх життя вяжеться ця стара сорочка. Булоб дуже цікаво знати, чи сорочка президента Рузвельта (чи він дав бодай одну?) має кращі спомини від сорочки Марлени Дітріх або Грети Ґарбо.

—o—

ДЕЩО З МИТНОЇ ТЕХНІКИ.

Від деякого часу можна помітити на австрійсько - югославянськім пограниччі у Стирії великий приріст подруж між югославянськими дівчатами і австрійськими парубками. Причина цих частих подруж дуже проста. Словенські селяни з Югославії, які сусідують зі Стирією, дуже багаті і їхні доньки дістають гарні віна. Ці віна не все дістають у готівці, а радше в натурі, і то переважно в худобі. Мито на ввожену до Австрії худобу дуже високе, одначе закон робить виняток у випадку, коли худоба дістається до Австрії на основі заключеного подружжа. Отже австрійський парубок, що жениться зі словенською дівчиною робить знаменитий інтерес. Про це може сказати статистика: В році 1935/36 було на пограниччі вісімкрат більше подруж, ніж у тім самім часі і в тих самих селах перед війною. В році 1936/37 кількість заключених подруж збільшилася 24 разів! Так митна техніка впливає на любов!

ВЕСЕЛЕ.

В МЕЛЬДУНКОВІМ БЮРІ.

— Деж ви мешкаєте в такім випадку?

— Адресу я тепер змінив — відповів якийсь добродій. — Перше мешкав я при вул. Канальній 22, тепер мешкаю при Канальній 16

— А ваша дата уродин?

— Залишилася та сама.

СВІТЛА Й ТІНИ ПОДРУЖЖЯ.

Петро й Маруся сподіються на Різдво гостей. Ясно, що Петро мусить Марусі помагати.

— Якщо мої товариші знали би, що я мушу тобі помагати мити начиння, то висміяли би мене.

— Та якби вони знали, як смашно я варю для тебе, то завидували би тобі.

НА ЩАСТЯ.

— Ти знову замовила собі нову сукню? Хіба ти не знаєш, що ми сидимо по самі вуха в довгах?

— Так, я знаю, але на щастя, кравчиня ще не знає.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ СКОКИ.

Малий Сьлянко приглядається здолини лещетарським скокам. Підчас довшої перерви питається він батька:

— Татусю, а коли знов скинуть одного лещетаря згори?

ЖІНОЧА ХИТРІСТЬ.

— Богдане в моїй шафі недостає одної суконки.

— Алеж, Орисю, хтож міг її взяти? Ти не знаєш, де вона могла би бути?

— Знаю, вона висить у виставовім вікні „Сальону Моди", осьтут недалеко нас...

Резолюції V-го Народнього Зїзду Українського Національно-Демократичного Обєднання

З ДНЯ 4. І 5. СІЧНЯ 1938. Р.

I.

Народній Зїзд УНДО, який відбувається у 20-ліття переломових історичних подій, стверджує, що сучасне положення українського народу на всіх його землях дуже важке.

В **Совітах**, на землях українського материка, український нарід переживає під режімом комуністичної диктатури жахливі переслідування в національній, релігійній, соціяльній, культурній і господарській ділянці. Кривавий большевицький терор став там одиноким засобом правління над українським народом. Червоні переємники старого російського імперіялізму послідовно намагаються здійснювати стару московську ідею: повного знищення українства як політичного та національного чинника.

Український нарід у **Румунії**, на споконвічних своїх землях Буковини та Басарабії, веде переважну боротьбу за саме право до свого існування. Румунська політика намагається винародовлювати український нарід та не дати йому змоги виявлятись назовні як суцільний, окремій національній індивідуальности.

Одиноко в **Чехословацькій Республиці** на **Закарпатті**, українське населення переживає **часи свого стихійного національного відродження.** У важких змаганнях, всупереч несприятливим умовинам та перепонам, які ставлять ворожі українській ідеї напливові чужонаціональні елементи та по русофільськи настроєні деякі чеські політичні чинники, — наш „поранений брат" виказує стільки життевої енергії і національної свідомости, що в останньому часі чесько-словацький уряд був приневолений започатковувати реалізацію територіяльної автономії Закарпаття.

У **Польській Державі** український нарід з величезними труднощами і при надзвичайних зусиллях веде боротьбу за повноту своїх національних прав.

Народній Зїзд стверджує, що, не зважаючи на всі перепони та труднощі, що їх зазнає український нарід у всіх названих державах, він всеж таки дає докази своєї надзвичайної життевої снаги та витревалости в безперервній боротьбі за свої права. Це безспірне прямування української нації до самовияву, і тільки воно, зробило українську справу найважнішим політичним питанням на сході Европи, без розвязки якого упорядкування відносин у цій частині світа є неможливе.

II.

Безпощадний **наступ московського большевицького імперіялізму на Україну**, зійшовся зі скріпленим його наступом на цілу культуру, на господарський, соціяльний, політичний та релігійний лад решти світу. Всюди у світі ми є свідками відкритої і підземної боротьби на життя і на смерть між світом большевицьким та протибольшевицьким. І хоча деякі держави зі своїх окремих рацій політично співпрацюють з Москвою, то проте щораз яркіше, по волі чи неволі, викристалізовуються окремі бльоки, окремі світи: комуністичний і протикомуністичний, між якими зудар неминучий.

Народній Зїзд стверджує, що в цій назріваючій боротьбі місце українського народу, з його великою історичною традицією, як старого, культурного, християнського народу Европи, є по *протибольшевицькому боці*. Український нарід від самого почину своїх визвольних змагань по нинішній день веде безпощадну боротьбу з большевизмом і тому й тепер під цим прапором мусять обєднатися всі його творчі сили.

III.

Ця провідна ідея лягла в основу орієнтації Українського Національно-Демократичного Обєднання, як провідного політичного угрупування по цей бік ризької лінії. Зокрема в Польщі вважало УНДО доцільним відповідно до того пристосувати в 1935. р. лінію своєї дотеперішньої політики, а також і до умовин польської державно-політичної дійсности. Це найшло теж вислів у політиці так, зв. **нормалізації**.

Вихідними точками цієї політики були: а) потреба зберегти українські господарські та культурні надбання, добуті українським народом у довголітній його боротьбі і творчій праці. Відповідальність за збереження цих надбань була поглиблена свідомістю тягару, що його західна вітка українського народу мусить на собі нести в боротьбі за здійснення загально-національного ідеалу; б) можливість при істнуючому сильному державному режімі — вирівнання дотеперішніх, однаково для обох народів трагічних конфліктів, що знесилювали їх у постійній, безплодній боротьбі — для створення реальних умовин згідного співжиття; в) потреба усунути або ослабити большевицьку небезпеку, однаково спрямовану проти українського, як і польського народу.

Політика нормалізації мала дати основу до спільної мови і спільних зусиль усувати на ґрунті реальних потреб та умовин перешкоди, які стояли на дорозі порозуміння і вирівнання конфліктів між українським і польським народом.

Першим льогічним її наслідком була участь у соймових виборах в 1935. р. на підставі порозуміння з польською стороною. Дальшим — виступи на парляментарній арені у Варшаві, які, як і взагалі вся політика УНДО в краю, мали дати доказ доброї волі з українського боку для проведення в життя ідеї нормалізації.

При тому УНДО кермувалося свідомістю, що тільки повне і всебічне заспокоєння всіх життєвих інтересів українського народу в Польщі на засадах справедливости і правопорядку з одного боку, як і респектування політичної рації польської держави з другого, може створити стан замирення між обома народами та довести до умовин нормального життя на наших землях.

Тому УНДО видвигнуло ось-які головні політичні постуляти під адресою польської сторони:

1) Наділення українських етнографічних територій у Польщі територіяльною автономією з власним соймом, урядом і з власною територіяльною армією.

Це домагання спирається перш усього на неспірному факті, що шестимільйоновий український нарід, який заселює суцільною масою майже четвертину Польської Держави на сході, має природне право бути господарем на своїй прадідній землі та мати змогу свого всебічного розвитку.

2) Зміна закону про територіяльну самоправу в тому напрямі, щоб забезпечити громадянам безпосередній вплив на склад поодиноких самоуправних установ та на їхню діяльність.

3) Зміна виборчої ординації до сойму і сенату в демократичному напрямі, щоб самі виборці мали безпосередній і рішальний вплив на добір осіб кандидатів.

4) Припинення кольонізації призначених на парцеляцію земель великої власности поміж спроваджуваних зі заходу кольоністів, зате розпарцелювання тієї землі поміж місцеве малоземельне і безземельне населення.

5) Заснування українського університету у Львові та розбудова народнього і середнього шкільництва всіх видів і типів з українською мовою навчання на всіх етнографічних територіях, відповідно до чисельности і потреб українського населення.

У звязку з цим УНДО видвигнуло домагання заспокоєння цілої низки актуальних життєвих справ українського населення, а саме:

Уніфікації національної політики для всього українського населення, як однородної, органічної цілости під політичним і правним оглядом; зміни тяжкого адміністраційного режиму у відношенні до українських громадян та їх організацій; заспокоєння слушних домагань українського населення в ділянці шкільництва; підтримки українських культурних змагань на відтинку науки, культурно-освітньої діяльности і фізичної культури; признання корисної праці українських господарських установ та їхньої підтримки; припинення штучної підтримки москвофільства, особливо на Лемківщині; упорядкування мовних справ і національної української номенклятури; допущення українців відповідно до їх числа в характері співгосподарів і рівноправних громадян до всіх органів самоуправи; ревізії дотеперішніх самоуправних виборів та кінець: рівновартного й рівноправного трактування всіх українських кандидатів до державно-публичних урядів та судівництва.

IV.

Одначе Народній Зїзд стверджує, що ця політика УНДО й УПР, на жаль, як показує досвід минулих двох і пів літ, не найшла належного зрозуміння з другої сторони. Народній Зїзд стверджує, що польська сторона не виконала передумовин нормалізаційної політики, а саме:

1) Не припинила політики „дівіде ет імпера" у відношенні до українського народу, стосуючи ріжні засади державного режіму до ріжних частин української території і ріжних груп українського населення.

2) Не признала українського етнічного елементу на території полуднево-сх. і східних воєвідств держави одною національною цілістю і не вжила ніяких спроб, щоб та національна цілість, як окремішня особовість, стала підметом державного права. Державний устрій, законодавство і державна практика не знають українського народу, як співвирішного чинника у правно-державному розумінні, на його етнографічній території, бо уніфікують державу під оглядом устроєвим, адміністраційним і політичним та проводять засаду, що єдиним господарем держави є польський нарід і що тільки його рація ідентична з державою.

3) Саме від 1935. р. почалася скріплена польонізаційна акція на Лемківщині, Гуцульщині, Поліссі і Підляшу. Від тоді поглиблено ще більше т. зв. сокальський кордон, перелреслюючи рештки господарських звязків між волинськими господарськими клітинами і львівським централями. Розпочалась на широку мірку акція денаціоналізації української ходачкової шляхти, латинізація гр.-католиків, кольонізація земельного запасу, врешті усування українців з державних і самоуправних органів. Польські чинники вживають заходів, щоб покликати до життя якусь „руську" політичну групу, яка має бути заперечинням політичного амісту сучасного українства. З цією групою хоче польське східно-галицьке громадянство перевести ніби нормалізаційне порозуміння понад головн істнуючих незалежних політичних українських організацій. Зате сучасне українство, незалежно від його меншої чи більшої політичної поміркованости, є в цій концепції визнане чинником засадничо протидержавним, з яким узагалі неможливе політичне порозуміння, лише політична боротьба.

4) Польська сторона не зреалізувала — здебільша поза дрібними справами — висунених в осени 1935 р. Українською Парл. Репрезентацією вимог, яких виконання не потребувало майже ніяких матеріяльних вкладів, ані значніших змін державного законодавства, хоч таке виконання могло бути виявом доброї волі державного режіму у напрямі злагіднення істнуючого нестерпного стану на нашій території. Зате з українського боку, і то не лише з боку політичного проводу, але й більшости українського громадянства створено цілу низку далекосяглих політичних актів, які без сумніву ствердлювали добру волю українського контрагента довести до нормальних взаємин з Польською Державою та стояли у різкій суперечности з дотеперішньою українською тактикою негації. Такими актами було а) голосування на спільні листи в соймових виборах 1935. р.; б) позитивне становище УПР у парляменті до повновластей для уряду, до державних буджетів і до армії; в) безупинне впливання органів партій та її преси на українське громадянство в напрямі пацифікації його настроїв.

Зі сказаного виходить, що після 1935 р. у висліді „нормалізаційної" тактики настала не нормалізація життя на наших землях і не допущення українського чинника до впливу на державу на ґрунті її законів, устрою, внутрішньої і закордонної політики, отже не політична кооперація обох народів для вищих цілей, лише навпаки — повне відсунення українського народу від цього впливу і навіть від впливу на власне зорганізоване життя на власній території. У висліді 2 і піврічної нормалізаційної практики перед українським народом станула перспектива затрати його племінної єдности і зведення його до ролі меншини на території Східної Галичини.

V.

Ствердлюючи вище сказаним безсумнівний

факт зорганізованого наступу польського громадянства на всі ділянки українського життя, в якому беруть участь подекуди навіть військові та державні чинники, Народній Зїзд доручає провідним органом Партії розвинути якнайширше закроєну оборонну акцію українського громадянства на таких підставах:

а) якнайтісніше внутрішнє партійне обєднання;

б) змагання до міжпартійного обєднання;

в) непохитне і послідовне здійснювання засади, що ввесь український нарід у межах Польської Держави творить одну суцільну нерозривну, органічну єдність і що ніякі посторонні спроби, щоб нас розбити на поодинокі племінні групи, ніколи не доведуть до якихсь успіхів. Тому Народній Зїзд закликає всіх українців до солідарної праці за усуненням передовсім т. зв. сокальського кордону;

г) втягання кожного члена української нації до зорганізованої і безупинної праці на всіх відтинках життя, в опертї на засаду віри виключно у власні сили та під гаслом, що інтерес і честь нації стоять вище всього.

VI.

Народній Зїзд стверджує, що політичний досвід півтретялітнього нормалізаційного періоду наказує загострити дотеперішню тактику.

Народній Зїзд уважає, що загострення тактики скріпить відпір українського громадянства на зовнішній натиск, оздекцить обєднання його сил, підсилить його віру у вартість одноцільної та масової організованости і скріпить довіря українського громадянства до провідних органів Партії.

Осторога!

П. **Д. Сенюк**, який представляється за аквізитора „Діла", **не є уповноважнений** накасувати ніяких належностей в імені видавництва „Діло", що на цьому місці подаємо до загального відома.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА"
ЛЬВІВ.

РЕЗОЛЮЦІЇ ДОДАТКОВІ.

Народній Зїзд стверджує, що на Волині, Поліссі і Холмщині всупереч постановам конституції і законам, адміністраційна влада розвязує або не дозволяє основувати українські господарські та культурно-освітні товариства.

Від 1934 р. не дозволяють українським кооперативам належати до Ревізійного Союзу Українських кооператив у Львові, а в останніх часах не допускають навіть до торговельних звязків кооперативних молочарень із молочарською централею у Львові. Українські кооперативи змушують належати до національно польських ревізійних чи пак торговельних Союзів.

В останніх тижнях розвязано організацію українських хліборобів, філію „Сільського Господаря" в Луцьку враз з усіми кружками на селах, через що позбавлено українських хліборобів одинокої їх організації.

Народній Зїзд якнайрішучіше протестує проти позбавлення права українського населення Волині, Полісся та Холмщини основувати свої національні господарські та культурно-освітні товариства, що гарантує українському народові конституція та закони польської держави.

Народній Зїзд стверджує, що всі заяви, складані т. зв. українською партією ВУО, не є вільним виявом поглядів і потреб українського народу, коли вони погоджуються на позбавлення українського населення Волині самостійних українських національних господарських і культурно-освітніх організацій і через те причиняється до екстермінації та денаціоналізації українського населення Волині.

Народній Зїзд стверджує, що створений штучний т. зв. сокальський кордон не всилі створити прірву в суцільних змаганнях українського народу.

Народній Зїзд протестує проти всіх спроб тольонізації Православної Церкви на українських теренах у Польщі, проти дотеперішньої пусифікаційної політики православної єрархії і домагається управильнення справ цієї Церкви на українській території Польщі по думці її вірних української народности.

Народній Зїзд взиває Центральний Комітет і УПР взяти в окрему опіку Лемківщину і всіми засобами допомогти їй у її боротьбі з наступом на неї з польського і москвофільського боку.

Народній Зїзд, приймаючи до відома створення жіночої секції у рямцях загальної організації УНДО, закликає українське активне жіноцтво, що спочуває програмі УНДО, творити жіночі секції при Повітових Народніх Комітетах для скріплення організації та успішного відбиття наступу на наші становища

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівнати залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно шомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам шомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Управа Українського Народнього Театру ім. **І. Тобілевича** (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру „Ріжнородностей" (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. істор. пєсу в 6 відслонах І. Зубенка п. н. **„Орленя"**, відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. пєсу на 4 дії Задвірського п. н. **„Довбуш"**. Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білети від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 2—5

— Великі Вечерниці „Основи" 14. лютого 1938

— Пропамятний вечір Марії Билецької влаштовує клюб „Нової Хати" й „Труду" дня 17. ц. м. Ближчі дані відносно програми й місця на запрошеннях.

— В четвер, 13. січня Традиційний Маланчин Вечір з танцями в **Соколі-Батьку.** Джез Босого. Милі несподіванки. — Гостям раді. — Початок **в год. 21.**

— Довідуємось, що на „Маланчин вечір" в четвер 13. січня ц. р. будуть резервовані гарно уладжені бріджові столики для старших на першому поверсі салі „Почтовців" при вул. Японській. Там також добірний-смачний буфет. Забава з танцями для молодших в салях на долині. Не буде нікого, хто не скористав би з доброї нагоди в гарнім товаристві і настрою привитати Новий Рік! Усіх запрошує Т-во „Українська Захоронка" і Карпат. Лещ. Клюб — на год. 8-му вечором.

— Львівська радіостація надасть на всі радіостації в Польщі в пятницю, 14. ц. м. в год. 17.15—17.50 „Трієцарі", українське обрядове слуховище в обробітці В. Ковальчука. Виконавці: Трупа Українського Театру й Хору „Сурма" зі Львова.

— Висилка А. Лобара. Мешканець м. Бережець кремянецького повіту Андрій Лобар, абсольвент гімназії, дістав наказ кремянецького староства покинути до 15. ц. м. межі повіту на підставі закону про охорону границь за протидержавну діяльність.

— На дохід церкви св. Івана Богослова у Львові відбудеться в понеділок, 17. ц. м. в салі Народнього Дому (театр Ріжнородностей) концерт з програмою, зложеною з творів Гендля, Гріга, Глазунова, Аленева, Барвінського і Давидова. Виконавці: Іван Сев. Барвінський, віольончеля, смичкова орхестра і фортепіян. Диригент проф. Мик. Колеса. Початок год. 7.30 веч.

— Служба Божа в радіо. В день Нового Року львівська радіостація передасть Службу Божу з Успенської Церкви від год. 9.30 до 11.15. Співатиме церковний хор під управою проф. Орленка-Прокоповича.

— Вийшли на волю. Дня 2. грудня м. р. випустили на волю з кремянецької вязниці Миколу і Михайла Медвецьких та Івана й Олеся Гарасевичів, арештованих 14. X. 1937 як підозрілих у приналежности до ОУН.

— Хто виграв на льотерії. В нинішнім тягненні Клясової Льотерії впали м. і. такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 145589; 10.000 зол. на ч. 34467, 95737; 5.000 зол. на ч. 10811, 115991; 2.000 зол. на ч. 2826, 29665, 50067, 60382, 82729, 89674, 94198, 107321, 109310, 112980, 128716, 152239, 189936, 191461; 1.000 зол. на ч. 8241, 14252, 14887, 23186, 27804, 30111, 39392, 42530, 43342 47686, 57851, 58858, 74660, 76101, 111506, 116135, 121666, 143104, 144172, 145390, 160357 161706, 191918.

— Господарка в харчевім уряді. Перед карним трибуналом у Львові відбувається відложена свого часу розправа за зловживання в міським апровізаційнім уряді. На лаві обвинувачених засіли Тадей Бернацький, б. управитель магазинів апровізаційного уряду, що присвоїв собі 4.059 кг. цукру, та рахунковий урядовець Ант. Доніґевич, що не контролював магазину. Бернацький, тепер секретар гімназії у Вильні, випирається всякої вини і каже, що брек 4.059 кг. цукру є тільки книжковою помилкою.

— Обезпечальня може відмовити підмоги. На основі закону про суспільне обезпечення суспільна обезпечальня може відмовити частинно або в цілости хоробової або шпитальної допомоги обезпеченим, які викликали недугу навмисне або беручи з власної вини участь у бійках.

— Людовий дім. Громада Кальварія Паслав'ська, пов. Добромиль, закупила за 6.000 зол. великий будинок з бараком, який мають перебудувати на людовий дім. У домі мають приміститися всі місцеві польські організації.

— Краєва хроніка. У шпиталі в Чорткові застрілився Йосиф Мищук, арештований за участь у роботі банди Любинецького, яка бушує в борщівському і заліщицькому повіті. — Володимира Воронка з Малехова під Львовом засудив суд присяжних на 8 літ вязниці за вбийство свого сусіда Влад. Волошина. — Залізничний сторож Влод. Яворський у Стрию застрілив у своєму мешканні 35-літню Катерину Термецьку. Душогуба арештували.

— Марушечко пропав. Воєвідська команда державної поліції в Кельцах зрезигнувала з дальшої облави за бандитом Марушечком і відкликала поліційні стежі з доріг та лісів. Гадають тепер за ним у цілому краю. Здогадується, що Марушечко втік на терен краківського воєвідства.

— Затвердження конфіскати „Моторів". В окружному суді в Кракові відбулася розправа в справі повісти Еміля Зеґадловича п. н. „Мотори", яку сконфіскувало краківське городське староство. Розправа викликала велике зінтересування серд публики, що виповнила судову салю. Одначе на початку розправи прокуратор зажадав переведення розправи при зімкнених дверях з огляду на політичні та обєзаві моменти, що містились у сконфіскованій книжці. Наслідком того трибунал зарядив тайність розправи і затвердив конфіскату книжки „Мотори" в цілости.

— Катастрофа в копальні. В підземеллі копальні „Ример" у Недобщицях рибницького повіту завалилися поклади вугля, що засипали трьох робітників. Усіх трьох добули неживих.

— Жахливі вбивства. На передмісті Кремянця Гуниках якась Смакоуз зарубала вночі свого коханця хорунжого польських військ Пономаренка та його сина 12-літнього хлопця. Тіла убитих закопала під домом в льоху. Арештована вбивниця призналася до вини і вдає божевільну. — На передмісті Біла Криниця вистрілом з револьверу жінка положила трупом свого чоловіка вахмістра місцевого полку уланів. Причина — родинні непорозуміння.

— Присуд у справі кн. Радзівіла. Окружний суд в Острові оголосив мотиви рішення у справі обезвласновільнення кн. Мих. Радзівіла. Суд ствердив, що кн. Радзівіл від 11 літ проявляв легкодушність і марнотравлення маєтку. Щодо подружжя з панею Сухестов суд не доглянув у цьому нічого ненормального і зазначує, що вважає кн. Радзівіла нормальною людиною.

— Жертви сполошених коней. У Кремянці на вул. Широкій наполохані дітьми коні кинулися на криницю і зрушили з місця масивний постумент помпи, яка падучи, поранила господаря коней, що хотів їх задержати. В той час коло криниці переходила з малою дитиною жінка місцевого коморника п. Вавжишакова, на яку скочили сполохані коні і дишлем вибили їй око та переломили руку й ноги при чому покалічили також дитину.

— Розвязали театр Маєргольда. Совітська влада дала розпорядок розвязати відомий театр Маєргольда в Москві. Артистів цього театру приділено до інших театрів. Причиною розвязання було те, що Маєргольд ставив твори головно „буржуазного" репертуару, м. і. твори Гоголя, а далі те, що цей театр виставляв пєси, які представляли життя совітського союзу в гумористичному світлі. Як каже совітська преса, Маєргольд ігнорував совітську літературу взагалі та що ізолював себе і театр від совітського життя. Крім того Маєргольд в роковини 20-ліття революції не виставив ювилейної пєси, а виставивши в театрі твір українського письменника Островського „Як гартувалася сталь", перетворив виставу в сатиру та в напад на комуністів, скрививши ідеольогію твору Островського на свій лад.

— Протижидівська акція в Румунії. Як повідомляє чехословацька преса, румунська адвокатська палата зібрала статистику адвокатів жидів у Румунії й хоче відобрати право виконувати звання 1.500 жидівським адвокатам. Їх принято до адвокатської організації в часі від 1919 до 1932 р., хоч вони не мали румунського громадянства. Одночасно румунська влада заборонила реклямувати при помочі радія жидівські фірми та вдбиває жидам дозволи на торговлю

монопольними виробами. Наслідком того всього крізь кордон біля Снятина починають напливати до Польщі румунські жиди.

— **Розстріли в Совітах.** В Хабаровську судили директора молочарні Каїмохіна та одного агронома і фельчера за шкідництво. Каїмохіна засудили на кару смерти а двох інших на в'язницю від 10 до 15 літ.

— **Чистка навіть по смерти.** На приказ Політбюра в Москві мулярі добули з Кремлю домовину з тілом Сергея Каменева, б. заступника комісаря оборони маршала Ворошилова, зняли мармурову таблицю в честь покійного, а тіло викинули на сміття. Тому два роки поховали були його з великими почестями. Щойно тепер доказали йому, що він був „ворогом народу", шкідником і зрадником, що брав участь у змові на життя Сталіна, яку зорганізував у червні м. р. маршал Тугачевський з сімома генералами. Одночасно звелено змінити назву совітської академії в Києві, що має його імя та знищити памятник, який поставила йому в Києві совітська влада. Каменева не треба утотожнювати з його іменником, якого розстріляли одночасно з Зіновєвом, Сокольниковом та іншими совітськими достойниками.

— **Серед підбігунових ледів.** Чотири совітські ледоломи і вісім совітських торговельних кораблів, що мають разом коло 8 тисяч людей залоги, загрязло серед ледів Північного океану, у віддалі коло 500 км. на північ від Сибірі. Нема майже ніякої змоги прийти з допомогою замерзлим кораблям. Від довшого часу втрачено навіть радієвий звязок із ними. Правдоподібно розторощили деякі з них леди і вони затонули.

— **Риби згасили світло в місті.** В Констанці згасло несподівано вечором електричне світло, наслідком чого в цілому місті настала темнота і перервано вистави в кінах і театрах. Показалося, що до басенів, які доставляють воду до електрівні, дісталися масово риби, які припинили рух турбін. Риби дісталися до каналу тому, що замерзло озеро Табанарія. Направа турбін тревала три години.

— **Катастрофа на морі.** Льонд. радіо перейняло сигнали С. О. С., які висилав якийсь корабель, мабуть еспанський. Корабель повідомляв, що находиться посередині Атлянтійського океану й тоне. Досі не вдалось ствердити, що це за корабель і що з ним сталось.

— **Ріжні вістки.** В Атенах відбулося 9. ц. м. вінчання грецького наслідника престолу, кн. Павла з княжною Фридерикою Люізою Брауншвайґ-Лінсбурґ. — У Перу дався відчути сильний землетрус, при чому поважно потерпіли міста Буанкарамба та Оксампа. Під розвалинами домів згинуло кількадесять осіб. — У стейті Мінтана розбився комунікаційний літак, при чому згинуло 5 пасажирів і 4 члени залоги. —

Зі судової салі.

ЧАСТИННЕ ВІДХИЛЕННЯ КОНФІСКАТИ „ДІЛА".

В „Ділі" з 19. листопада 1937.р . (ч. 255) появився лист бл. п. о. В. Масцюха до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві з дня 8. травня 1934. р. у справі призначення його апостольським адміністратором для Лемківщини. Цей лист,що кидає світло на позакулісову акцію москвофілів у справі обсади апостольської адміністратури, вразі з річевими висновками прокуратура сконфіскувала.

У справі цієї конфіскати відбулась розправа дня 11. січня ц. р. перед трибуналом окружного суду у Львові, якому проводив суддя **Льокер.** Постанову у справі конфіскати підтримував прок. **Лашкевич,** відповідального редактора „Діла" заступав м-р **М. Хомяк.** Трибунал по нараді не допустив доказу ні з кількох чисел „Орієнс-у", „Руского Голосу", „Землі і Волі" та крииицького „Лемка" ні доказу з чотирьох свідків священників на обставину, що самі москвофіли підготовили і поширили православія на Лемківщині, а тепер скидають вину на українців, зокрема на українських священників та Преосв. Кир Йосафата. За те трибунал відхилив частинно конфіскату „Діла" не доглянувши ні в листі, ні в річевих, поважних висновках з цього листа знамен провини зі ст. 170 к. к. Трибунал затвердив конфіскату лише щодо останнього уступу сконфікованої статті. Тому, що прокуратор зголосив жалобу проти цієї постанови трибуналу, справу конфіскати „Діла" розгляне ще апеляційний суд.

КОНФІСКАТА КАЛЄНДАРЯ „НОВОГО СЕЛА".

У вівторок 11. ц. м. трибунал окружного суду під проводом судді Льокера розглядав теж справу конфіскати календаря „Нового Села" на 1938. р. По виясненнях обор. **д-ра В. Старосольського трибунал** по нараді відложив вирішення справи цієї конфіскати тому, що члени трибуналу мусять ще основніше переглянути статті сконфікованого календаря. Тоді щойно оголосить постанову у справі конфіскати.

СУД ВІДХИЛИВ КОНФІСКАТУ КНИЖКИ.

В останніх днях жовтня м. р. появилася була збірка сонетів Дмитра Николишина п. н. „Листопадова Симфонія". Львівське Городське Староство сконфіскувало цю збірку в цілости. На підставі спротиву проти конфіскати, що його внесло видавництво „Смолоскипи", відбулась у вівторок 11-го ц. м. розправа, на якій суд рішив конфіскату відхилити. Прокуратор зголосив жалобу протн цієї постанови і тому цю справу розглядатиме ще апеляційний суд.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ПРЕМІЄРА".

У великому віденському ревіовому театрі йде премієра. Дебютує у головній ролі співачка і танцюристка, для якої впливовий фінансіст-театроман фінансує вистави цього театру. Перед самою виставою виявляється, що він дуже заздрісний за головного партнера співачки, яка підтримувала з ним колись ближчу знайомість. Фінансіст хотів би позбутися своїх небажаних суперників. Він звільнив того самого дня артистку, що жила довго надією на карієру, завдяки його підтримці. Між ним і кількома особами, які мають ріжні причини його не любити приходить до гострої виміни думок і погроз. Підчас самої вистави ревії хтось застрілив фінансіста в його льожі саме тоді, коли на сцені лунали револьверові вистріли приналежні до програми. Ледви почалася на сцені вистава, за кулісами театру йде поліційне слідство — шукають душегубця. Хід слідства чергується з виступами артистів. Ми бачили такий сюжет уже кілька разів в американських фільмах. І віденська ревія теж наслідує голівудську. Фільма спокійніша, ніж американські, менше перевантажена подробицями, з добрими відомими нам артистами, такими як Атиля Гербігер і Тео Лінген. Відома нам з „Парамата" шведська кабаретова співачка Зараг Леандер, яку для реклями називають суперницею Гретн Гарбо, має оригінальний голос, з глибокими мужескими тонами, цікава назверх, але не має такої ролі, щоб ми могли оцінити скалю її таланту. Фільма в німецькій мові. Деякі сцени балету прегарні.

КІНО „АПОЛЬО": „НЕДОРАЙДА".

Польська комедія з Димшею. Завязка дотепна: власник автомобілевого гаражу, якому фінансово не ведеться, підпомагає себе у тяжких хвилинах листами до своєї багатої сестри в Америці. Ця сестра страшенне любить діти і за кожним разом, коли її брат повідомляє її, що йому вродилася нова дитина, дістає з побажаннями здоровля для неї тисячу долярів. Так вислав він уже три фотографії дітей, які йому ніколи не вродилися. Одного дня багата американка приїжджає несподівано до Варшави, щоб відвідати свого брата і вважає одним із його синів його бідного молодого прислужника, яким дома всі помітують. Вітрогон уміє так зручно відгравати свою роль, що натворює щораз більше комічних ситуацій. Бачимо Димшу теж у ролі жінки. Комедія весела, на жаль крім двох головних ролі, усі інші не мають відповідних комічних артистів.

† Посмертні згадки.

ВОЛОДИМИР УСТІЯНОВИЧ, ем. ст. асесор залізниці, член усіх стрийських українських установ, б. начальник зал. стації в Стрию за у країнської влади, визначний громадський діяч внук поета Миколи Устіяновича, помер у Львові ніччю з 7. на 8. січня ц. р., проживши 67 літ. Величаве перенесення тлінних останків Покійника до родинного гробівця у Стрию відбулося дня 9. січня ц. р. В. И. П.!

Спорт.

УКРАЇНА — А. З. С. 2:0 (0:0, 1:0, 1:0).

Завдяки виграній в Юнаком, Україна залишилася знову в екстраклясі. Мабуть змагання з Юнаком пригнали доброго строку нашим гравцям. Дружина наша п'ід цю пору досить добре змонтована і може загрожувати навіть найсильнішому противникові.

До перших змагань в А-клясі виставила Україна такий склад: Чура, Пицьо, Лисик, Вучацький, Марінець, Юрчик І, Люзко, Ліщинський, Юрчик ІІ. Чура цим разом вдоволив, хоч не мав тяжкої роботи. Залога як завжди добра. Але найкращою частиною був перший напад, де Марінець виблискується на дуже доброго гаківкаря, чим чому оба крила Вучацький і Юрчик І. дуже справно йому помагають. Другий атак грав вчора без душі і звичайної пробивности. Правда, Літинський стр'ілив часто на ворота та якось не міг знайти дороги до воріт. Юрчик ІІ цим разом слабий (по грипі).

Хід гри: Тому, що А. З. С. не грав ще піших змагань у Львові і тому, що минулого року виграв з У. країною та мав „добру марку", здогадний виклід бенть жив трохи наших симпатиків. В першій терції дружини немов вагали своїх сили. Нападів невміло розігравались, слідний брак вживчення лінії і стрілу. Тому ця терція не приносить воріт. В другій терції гра набирає виразу. Наш перший напад дуже складно комбінує і на виклід не треба довго чекати. Юрчик І. стрілає перші перші ворота. А. З. С. грає цілий час брутальна, головно правий заложник, котрого судця часто знищає з леду. При кінці терції Марінець переїжджає в боротьбі А. З. С., опинюється сам на сам з воротарем і перестрілює перші ворота в найбличчої віддалі. Третя терція теж дуже цікава. Виклід все ще є перевний тимбільше, що АЗС береться добре до роботи. Та Чура вже здається добре освоївся зі своїм ремеслом і вилюшує всі небезпечні ситуації. По зміні воріт виїздить наш перший напад, ціла трійка грає комбінаційно, та не може якось стрілити других воріт. Щойно Вучацький виїздить під ворота противника, стягає на себе оборону противника і віддає кружок до необсадженого Юрчика І., а цей стрілає певно у правий ріг. АЗС намагається стрілати бодай почесні ворота, та не йому не вдається і судця кінчить змагання.

Публики (в більшості української і здоволеної виклідом) було не зважаючи на будень к. 500.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших еміґрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Скрипій, гаківковий воротар України, якого в підворітнім ударі підчас товариського метчу з Лехією Соколовський розбив був, лежить на потрясення мізку. На щастя недуго виплився не дуже важка і знаменитий воротар наших гаківкарів певним зносе знову грати на своїй позиції. Його заступник, молодий гаківкар Чура, зовсім добре виправувався зі своїх завдань.

Перший матч гаківкарів Руси. Як ми вже згадували, ужгородська Русь організувала після зими гаківкову секцію, яка по довшім тренінгу виступила минулої неділі перший раз на лід. Противником гаківкарів Руси був рутинований малорський УАЦ (Ужгород) Товариський метч обох дружин закінчився незаміткою програною Руси 1:2, яку можна вважати успіхом. Виклід поодиноких терцій того першого метчу був такий. УАЦ — Русь 2:1 (0:0, 2:0, 0:1).

Черговий метч гаківкарів України відбудеться в четвер 13. ц. м. на ледовищі Погоні при вул. Шпитальній. Противником нашої дружини будуть найсильніші гаківкарі Львова, мистець А-класи Чорні. Початок метчу в год. 7. веч.

Футбольний турнір у Празі. У Празі відбувся в неділю на гриші Спарти турнір празьких і віденських дружин. Участь у тому турнірі взяли так як у Відні: Австрія і Вакер (Відень) та Спарта і Славія (Прага) в Бокшаєм на воротах. Виклід двох метчів були такі: Австрія — Спарта 2:0 (1:0) і Славія — Вакер 2:0 (0:0). Австрія несподівано виграла зі Спартою хоч не дуже заслужено. Вакер грав гарно але непродуктивно. Веде в турнірі Славія перед Австрією.

Португалія — Мадярщина 4:0 (2:0). Міжнародній метч ковапого м'яча, який відбувся в Лісабоні закінчився несподівано високою програною Мадярщини при 10.000 глядачів.

КОМУНІКАТ С. Т. „УКРАЇНА".

Загальні Збори С. Т. „Україна" Львів відбудуться в 6. лютого 1938 р. в домівці Товариства при вул. Льва Сапіги 40. І. п. в год. 10. рано в таким порядком:

1) Відкриття Збору. 2) Вибір предсідника. 3) Відчитання протоколу. 4) Звіти. 5) Звіт контрольної комісії та абсолюторія минулорічному виділові. 6) Справа статуту. 7) Вибір нового виділу. 8) Внески й запити.

Львів, дня 10. січня 1938 р.

О. Левицький, голова. Паньчан, секретар.

Даймо „Просвіті" гідну матеріяльну підтримку! Вона мусить рости й міцніти, бо Нація хоче й мусить жити та розвиватися.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саммарина"

Театри.

Великий Театр:

Середа 12. І. год. 7.30 веч. „Сісі".
Четвер 13. І. год. 8. „Льоенгрін" оп.

Театр Різнородностей:

Середа 12. І. год. 7.30 „Розрахунок".
Четвер 13. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МРАЗНИЦЯ:
12. І. Мавена.
13. І. Маруся Богуславка.
ТУСТАНОВИЧІ:
14. І. Хмара.
15. І. Маруся Богуславка.
16. І. Мавена.
17. І. Жайворонок.
18. І. Ніч під Івана Купала.
ЧРОГОБИЧ:
19. І. Хмара.
20. І. Гетьман Полуботок.
ТРУСКАВЕЦЬ:
21. І. Хмара.
22. І. Маруся Богуславка.
23. І. Мавена.
24. І. Ніч під Івана Купала.
25. І. Гетьман Полуботок.
СТЕБНИК:
26. І. Хмара.
27. І. Мавена.
28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до виставки історичну драму „Пісня Весалду".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РАВА РУСЬКА:
12. І. Шалапут.
13. І. Довбуш.
З Рави їде театр до Любачева.

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ ШВАЙЦАРСЬКИЙ
тільки у
Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдячник".
АТЛЯНТИК: „Самуракова дочка".
ВАНДА: „Малий король"; „Чоловік, що розбив банк у Монте-Карльо".
ГРАЖИНА: „Роза".
ЕВРОПА: „Косинюшко під Раплавицями".
КАСІНО: „Графиня Владінова" з Марсевою Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак".
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Камелієва дама".
МРАЖ: „Сціпіон Африканський".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Павло Муні).
ПАЙС: „Один поверх вище".
ПАЛЯС: „Прем'єра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" з Із. Кепурою та Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „До побачення, гарна пані" (Лз. Гейд, Сезам, Тіфк. Александер).
СВІТ: „Тайна чорної німати". „Такі то дівчата".
СТИЛЕВЕ: „Королева Вікторія" та ревія.
ТОН: „Капітан Тейльор".
УТІХА: „Смерть чигає в джунглі" та ревія.
ХІМЕРА: „Дівчата з Новолипок".

ФОТОПЛЯСТІКОН
(пл. Марійська 5)
„Індія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
III. частина Виставки в Парижі

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 12. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Камер. музика. 19.10 Розр. музика. 20.00 Симфонія ч. 5 д-моль Брукнера; ВІЛГОРОД 18.00 Популярні мелодії. 20.00 Шевельов; БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орк., 17.20 Цит. музика, 18.40, 19.00 Скр. рецталь Ж. Тібо; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30, 18.00 Сов'єти. 19.30 20.00, 21.00 Симф. концерт. 22.00 Танц. музика; ЛАЙПЦІГ-ЗЕНДЕР 18.00 Фантазія н-дур Шумана на форт.; КОШИЦЕ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сніп. 20.30 Розр. музика. 21.00, 22.00, 23.00 „Сорока і Тадеуш" оп. Сен-Санса; ПРАГА 15.15 Дуєт. інстр. 20.05, 21.00, 22.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.30 Сер. форт., 22.00, 23.00 Шопен.-кар; РІМ 17.15 Скрипка. 19.20 Розр. музика. 20.55 Екр. концерт із Голляндії.

Четвер, 13. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15. 15.00 Розр. концерт. 19.10 Квартет. 20.00, 21.00 Вечір танцю; ВІЛГОРОД 18.00, 21.30 Шевельов, 22.15 Циганські романси; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.45 Сям. 13.30, 19.00 Цит. музика. 21.25, 22.00 Орк. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.25 Форт., 19.25 Весела хлопо-муз. імпозиція. 19.40 Дрібні форт. твори; ДАЙПЦІГЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика та пісні. 18.20 Сопрано Ліс-маль Регера. 19.10 Фільм. музика та пісеньки. 22.30 Музика; КОШИЦЕ 13.30, 14.00, 18.00 18.40 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сов'єти. 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ліліом" легенда Мольнара. опісля скрипк. рецталь, ПРАГА 19.15 Дитячий хор. 22.40 „Мазурки" Шимановського, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні; РИГА 19.15, 20.00, 21.15, 22.00 „Кривда усього" оп. Легара; РІМ 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика. 21.00, 22.00, 23.00 „Хованщина" оп. Мусоргського.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 12. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шк'л: „Із пригод лісовиків", Коляди; 11.40 Дебіси: Мала сюїта, пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 Пригорщі казок, пл.; 14.20 Сольові пісні з пл.; 15.00 Спогади з 1863 р.: Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Хвилина читань для старших д'тей; 16.00 Куток мови; 16.15 Оперетково попурі. орк.; 16.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 П'ятеро у боротьбі з новаями; 17.15 Сп. рецталь Лєорєнца Коваї, баритон, у супр. форт.; 17.50 Кінцева оборона; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Смєтана: „Валтава" симф. поема, орк.; 18.20 Театр Уяви: „Архітєктор Майстра Андрія" на осн О' Генр'; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Хл. вістки, Громадське життя; 19.00 „Іменини пані Сесіль", репетиція прози; 19.20 Пісні; 19.35 Радіоєтє людського життя; 19.50 Шопенові рухливі; 20.00 Розр. концерт: у перерві в год. 20.20 Куток карнавалового гумору; 20.45 Вечір поезії; 21.00 Шопенівський концерт; 21.35 Європ. концерт із Голляндії; 22.10 Сев.-Саєвс: фантазія з оп. „Самсон і Даліла" пл.; 22.30 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл.

Четвер, 13. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Казкова та романтична муз. поранок для гімназій; 11.40 Пісні без слів, пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Музична хроніка. Палати; 13.50 Легка музика з пл.; 14.10 Розр. музика. орк.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з 1863 р., Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музична з мелодію; 16.15 Розр. концерт у вик. нар. капелі; 16.20, 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Університет Ст. Баторія, відчит; 17.15 Езг. Сем. Гальман: „Дівчина у вікні", вик. Фльора-Мелярт-Мас сопран, у супр. орк.; 17.50 Про типи бігунів; 18.00, 18.50 Спорт. вістки; 18.10 Чи діти повинні їздити на лещетах і совгах; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Зима в поезії та пісні"; 18.40 Листи та програми; 19.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Алькест'с" Еврипіда; 20.10 Розр. концерт, військ. орк., С. Бестані сопран, саксофон форт.; 21.45 Літер. дарне, 22.00 Бетховен: Септет ес-дур оп. 20; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

Радіокутик.

НОВА ТЕЛЄВІЗІЙНА СЦЕНА В БЕРЛІНІ.

Теперішні берлінські приміщення для телевізійних знимок не відповідають сучасним вимогам. Вже від довшого часу почато праці над уряджением нових саль для телевізії. У квітні н. р. праці ці будуть вже зовсім закінчені.

Найціквавішим фрагментом нових приміщень для телевізійних знимок є телевізійна сцена, получена при помочі світлових фільтрів з темною акліматизаційною німатою, де затримуються артисти перед виступом на сцену, тому що при сучасній техніці знимок артисти грають у пітьмі. Під оглядом світла сцена ізольована від музичної німати, але не звукова, бо артисти мусять чути музичний акомпаніамент.

Музична кімната багато більша як попередня та може в ній поміститися ціла орхестра. Сцену влаштовано так, що підношення полюм лучиться з похилою поверхнею, де поміщена аналізуюча апаратура. Завдяки тій будові, голови артистів, що збліжаються до апаратури п'ятнадцять грн, не можуть впасти в ноги одну.

Техніка знимок послуговуватися аналізатором, сконструйованим на основі „вінка сочевок"

Побіч сцени приміщено приміщення для технічної обстановки; кімнату для режисера, заосмотрену в технічні помічники засоби, що дають змогу режисерові перевести докладну контролю картин та звуків, переказаних до апаратника; студія, де міститься апаратура для висилки картин. Апаратура ця є власністю німецької пошти.

Багато уваги та труднощів повстає нині телевізійному питанню. Заявляється дуже сильну розвиткові телевізії, числиться з конечністю збудувати окремий телевізійний будинок.

ТЕЛЄВІЗІЯ ДЛЯ ДІТЕЙ.

Англійські телевізійні програми шкільних фірм беруть на увагу передовсім потреби шкільної молоді та дітей, котрі без сумніву, більш як дорослі є вражливі на телевізійне явище. Цьогорічна святочна програма обіймає кілька телевізійних твор'в для дітей. Виконавцями програми є також діти.

ПАРИСЬКІ НАГОРОДИ ДЛЯ НІМЕЦЬКОЇ ТЕЛЄВІЗІЇ.

На паризькій виставці міжнародне журі признало першу нагороду німецькій дирекції пошт за виділки в ділянці телевізії. Німецька пошта демонструвала на виставці дві роли телевізії, а саме: телевізійно проводову та звичайну. Демонстрація технічних осягнень німецької телевізії залишила у відвідувачів глибоке, незатерте враження.

Другу нагороду, також за успіхи в телевізійній ділянці, дістало німецьке т-во Телефункен ім. телевізійний надавач, сконструйований так, що можна легко та сферо перелучитися з фільмового аналізатора на безпосередню трансмісію з апарату, що сходить картини.

Трети нагороду, за відкриття та винаходи, дістало також т-во Телефункен за геніальний винахід інж. Мехау, названий „вінком сочевок". Цей „вінок сочевок" творить найважливішу частину механічного аналізатора, вживаного німецькою поштою в проводовій телевізії.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

БІРЖА.

Львів, 11 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 89·63, 89·96, Долари американські 5.27·50, 5.24·50, Долари канад. 5.26·50—5.24·00 Фльорени голл. 294·72—293·00. Франки фр. 18·01—17·71, Франки швайцарські 122·50—121·70, Фунти англ. 26·47—26·31, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90. Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 132·93—131·20, Корони шв. 136·58—135·50, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки пів. 113·50 — 110·50, Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки пів. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 64·00, 64·25, 3 і пів 1 ем 78·25 серія неност. 3 пол і пів. 2 ем 78·75. серія 9·00, 5 конверс. 65.50 прем дол. 42·00, 4 консол. 65.88

Папери:

Банк Польський 116·50 Цукор 36.00, Вуголь 30·75, 30·50 Ліліпол 61·50, Моджеїв 14·25, Островець 35·00, Страховничі 35·00, 35·00, 35·50, Габербуш 49·00.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МЯСПОСОЮЗУ"

Львів, 11 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Оголошення. Ділова Комісія „Комітету для вшанування 10-их роковин смерти Головного Отамана Війська У. Н. Р. Симона Петлюри", цим оголошує, що: І) З поетичних творів, надісланих на конкурс „Бойова Пісня Еміграції", оголошений нею в місяці травні 1936 року, жадний не визнали за відповідний умовам конкурсу. ІІ) Вірші двох авторів, підписані гаслами: „Неварія" та „Ш" як найбільш зближені до умов конкурсу, ухвалила Ділова Комісія закупити від авторів з тим, щоб видрукувати їх в еміграційних виданнях. За вірші під гаслом „Неварія" — ухвалено запропонувати 30 зол. За вірш під гаслом „Ш" — 25 зол. В разі згоди Шановних пп. авторів, просимо їх звернутись на адресу: D-r I. Czekalenko, Marymoncka 1 c, m. 6. Zoliborz-Warszawa.

Ділова Комісія.

Жертви надіслані до Адміністрації „Діла": на дар „Просвіті" зол. 2.— Василь Задорожний, Щеняків; на Рідну Школу зол. 5.— Теодозій Лещишовський, Лаєнцут.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРИСЛУГУ ДО ВСЬОГО, совісну, працьовиту, інтелігентну шукаю. Зголошення до Адміністрації з підписами свідоцтв і референцій під „Чесна". 137 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДО ПРОДАННЯ стара адвокатська канцелярія в повітовім місті. Перспективний місячний дохід 300 зол. Зголошення до Адміністрації під „1000". 133 2—3

РІЖНІ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм 99.— з мішками, залізком і т. д. РЕНЧНЕР, Леонія 37. 31 2-5

КРЕТОНИ англійські на покриття і портіери надійшли. **Меблеві матеріяли** в найбільшім виборі. Ціни найнижчі. Вавз, **пл. Марійська 6. Жадної філії не маємо.** 2223 10-10

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 9—15

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, перові, ниркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 20-100

ДАРУНКИ на Ялинку і Новий Рік зі золота, срібла, годинники, поручає найдешевше фірма Вайдер, Львів, Шайнохи один. Преміяція і дешева направа годинників і біжутерій. 2707 6—7

КАЛЄНДАРІ бльокові, тижневі, записників, термінарі і книжкові календарі найдешевше в книгарні „Міль Книжковий", Баторія 6. 100 2—2

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНҐОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ. ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 6-10

СТЕЛЯЖІ до абажурів виконує одинока балхарська робітня „Металь" Львів Ринок 29 (Брама Андрієвого). 14 3—4

ЗАМОК „Сальво" тільки забезпечує перед власом, Рейчпер, Леонія 37. 31 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 18

БРИТВИ ГАРАНТОВАНІ,
ножі, ножички, поручає по найнижчих цінах фірма

Талай Гославський
2346 ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 15

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 8 (14.№40). Львів, четвер 13. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 223-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Завтрішнє число „Діла" появиться у значно збільшеному обємі з нагоди 50-літніх роковин від дня появи „Діла" як щоденника. В тому ювилейному числі візьме участь понад 20 авторів.

ДУЖЕ МИЛОЮ НЕСПОДІВАНКОЮ
на Новий Рік
буде для Ваших діточок
ПРЕМІЯНА ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА
найстаршого українського
Кооперативного Банку „ДНІСТЕР
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. РУСЬКА 20. ТЕЛ. 280-50.
Маючи цю книжечку — крім звичайних відсотків — можуть одержати Ваші діточки ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зол.

Сьогодні в четвер 13. січня
спішимо усі витати Новий Рік на
„Малячкжім Вечорі"
до салі Почтовців, при вул. Японській
початок в год. 8-мій ввечір.
Найкращу забаву — милі несподіванки обіцює Тов. „Українська Захоронка" і „Карпатський Лещетарський Клюб".
Добірний буфет — бріджеві столики — миле товариство.

Невідомий підводний човен сторпедував голяндський корабель.

Як подають з Аліканте, вчора коло полудня **невідомий підводний човен сторпедував** між Валєнсією і Аліканте (67 км. від Валєнсії) голяндський корабель, який почав потопати. На поміч поспішили рибалки з Хавея.

Бої на вулицях Теруелю.

В ДЕЯКИХ БУДИНКАХ БОРОНЯТЬСЯ ЩЕ НАЦІОНАЛЬНІ ЗАЛОГИ.

Ген. Кеіпо де Лляно заявив у радієвому комунікаті, що на відтинку Теруелю національні війська мають досить харчів та муніції, щоби не подаватися перед наступами червоних. Зрадлива капітуляція полк. Рея віддала ворогові важний осередок опору, зате інші групи національних військ, що їх червоні облягають, воліють смерть ніж піддатися. Бої на вулицях Теруелю йдуть дальше. Всі ворожі наступи відбито з великими втратами.

Офіційний комунікат національної головної кватири стверджує, що вчора вечором червоні частини з повазами перевели на відтинку Теруелю наступ, що його національні війська без труду відбили. Національні війська перевели дуже корисне перегрупування військ.

ЧЕРВОНИЙ УРЯД ПРОДАЄ ТВОРИ МИСТЕЦТВА.

З півурядового джерела зі Саляманки подають, що червоні війська вивезли чимало мистецьких архитворів, які тепер червона еспанська амбасада в Парижі продає.

Французькі промисловці не приняли запросин премієра на переговори з „національною конфедерацією праці".

Голова французької „національної конфедерації працедавців" Жіню потвердив у листі до премієра Шотана, що **конфедерація працедавців не візьме участи в конференції, що її скликано до президії ради міністрів, бо з боку робітників запрошено туди лише „генеральну конфедерацію праці", а не всі робітничі професійні організації.**

Жіню підкреслив, що „ген. конфедерація праці" визнає засаду клясової боротьби і двічі погрожувала, що коли не здобуде бажаних осягів, відкличеться до робітничих організацій, щоби здійснити свої домагання. Право власности і свободи праці нераз нарушено. Коли йде лише про збірні договори, не треба вживати спеціяльної процедури, але коли мають розглянути питання устрою або засобів для засадничого урегулювання справи власности і громадянських вольностей, ті питання може розвязати лиш арбітраж уряду і парляменту.

„Народним комісаріятом скарбу СССР кермували вправні шпигуни".

Народній комісар скарбу СССР Чубар стверджує на сторінках „Правди", що фінансового пляну не виконано, тому дефіцит збільшився до 15 міліярдів рублів. Він стверджує, що нар. комісаріятом скарбу кермували вправні шпигуни, які видавали ворогові тайні документи й державні тайни. Коли того вводили вони нелад до державного скарбу. Ці ворогн **перазили совітський скарб на чималі втрати,** у чому чимала вина самого б. наркома скарбу Гринька.

Як відомо, цей останній пропав перед кількома місяцями без вістки. (ПАТ).

Дві польські події.

Львів, 12. січня 1938.

1. ЕКСПОЗЕ МІН. БЕКА.

Промови п. Бека у перших роках його міністрування були типічним „відроблюванням" неприємного обовязку. У тих промовах була реєстрація міжнародніх подій у найбільш стеоретипному нецікавому тоні, було там на всі сторони запевнювання про добру волю Польщі жити в приязни, з тих промов виходило теж, що дійсно Польща має ідиллічні відносини з усіми державами світа, між якими не вбачає ніякої ріжниці. І всім було відомо, що мін. Бек промовляти не любить, що голосних виступів не зараховує до інструментів своєї політики, так само, як і не рахується з пресовими атаками на свою особу і свою політику та на них не реагує.

Ця первісна метода п. Бека змінилась. Його понеділкова промова на закордоннїй комісії сойму є клясичним зразком тієї еволюції його поглядів. Коли раніш він промовляв тому, що не промовляти не міг, то сьогодні робить це тому, що воно йому потрібне як певний політичний хід. І нема найменшого сумніву, що цей його онодішній виступ це не формальність, якої вимагає оборона буджету міністерства закордонних справ чи просто звичаєве право „говорити" раз у році підчас звичайної соймової сесії, але що це політична подія, яка має своє питоме значіння в актуальному міжнародньому житті.

Сутне політичне значіння того експозе п. Бека, (гляди зміст у вчорашньому числі) в рівкій критиці Ліги Націй, як цілком безсильної „женевської установи", у ясному й недвозначному ствердженні, що вона не тільки не має амоги вирішувати поважні міжнародні спори, але й що своєю хибною органічною системою (статут) творить для її членів постійну небезпеку втягнути їх в авантури, які суперечать їх інтересам. Ця критика ставила всі точки над „і": нехіть Польщі дати себе втягнути до якихось нових санкцій по зразку протиталійських господарських репресій за абісинську війну, яка інтересів Польщі не нарушувала, і через те посередньо нехіть до системи т. зв. збірної безпеки, яка хоче за всяку ціну втримати мир одночасно на всій земній кулі, що буває річчю неможливою. Коли й мін. Бек проти теорії збірної безпеки, що творить все ще вугольний камінь франко-англійської дипльоматій, по імени не називав, то проте заповів явно і славно, що коли Ліга вважить себе безрадною управильнити справу еміграції і сирівців, то Польща буде старатися полагодити собі ці справи поза Лігою з окремими державами. Так само мін. Бек зробив прозорий натяк, що упадок значіння й авторитету Ліги актуалізує старий проект пакту чотирьох у давній чи змодифікованій формі і висловив погляд, що Польща таких змінених форм міжнародньої співпраці не лякається. Виступив теж безпосередньо проти держав, які намагаються зробити Лігу інструментом проти тоталістичних держав, забуваючи, що тим самим тоталізують все міжнародне життя, накидаючи йому ліговий диктат.

ДОБРА ГОСПОДИНЯ
ВЖИВАЄ ДО ПРАННЯ
найліпшого українського мила
„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

Нічого й казати, що така гостра критика Ліги Націй є безумовно скріпленням міжнародньої позиції тих держав, які з Ліги виступили, та ослабленням заходів зберегти за Лігою бодай частинку її давнього авторитету і давніх прерогатив. Ця промова є посередньою відповіддю на недавні поголоски про намір Польщі виступити з Ліги й прилучитись до протикомуністичного пакту: хоч ми не почули потвердження тих поголосок, проте тон промови п. Бека і її мериторичний зміст такої можливости далеко не виключає.

Очевидно, що польська протинімецька (ендецька) і протигітлерівська (соціялістична та жидівська) преса гостро цей виступ п. Бека скритикувала. Воюючи протинімецькою демагогією та стараючись використати всяку нагоду, щоб польсько-німецькі взаємини зіпсувати, ця преса особливо атакує мін. Бека за промовчання справи Данціга і його польської меншини. У звязку з цим проурядова преса натякає, що у цій матерії мін. Бек забере ще слово, відповідаючи на посольські запити (деякі такі запити бувають завжди згори узгіднені!). Так чи інакше — тенор промови п. Бека, довгий уступ промови спеціяльно присвячений Німеччині, посередні нові запросини Герінга відвідати Польщу, — все воно виключає, щоб справа польських інтересів у Данціґу могла спричинити поважний зворот у всій польській закордонній політиці, так яскраво намічений у тому останньому експозе її керманича.

З нашого українського погляду нема чого радіти з нового удару, що його зазнала „женевська установа“, як її іронічно називає мін. Бек. Щодо ролі і значіння Ліги Націй — ми ніколи не мали ніяких оман і не було в нас ніодного голосу, який ту женевську установу ідеалізував. Ми здавали собі давно справу, що це не ліга націй, лише ліга держав, і то держав-переможців, знали теж, що з моментом вступу туди Совітів у характері постійного члена Ради, терен Ліги стає недоступний навіть для української інформаційно-пропагандивної служби, паралїжованої совітськими впливами. З цього погляду упадок Ліги є упадком надій, що звязували з нею Совіти. А проте упадок Ліги є теж сумним доказом, як страшенне важко прийнятись у міжнародньому світі ідеям справжньої міжнародньої справедливости, справжньої рівности націй, справжнього наддержавного і наднаціонального ареопагу, в якому моглиб дістати належний захист і підтримку народи й держави — слабі. „Святий егоїзм“ кермує все ще світом і як довго той святий егоїзм є єдиною напрямною всіх держав і народів світа — і ми не можемо творити виїмку.

2. ЗМІНА В ОЗОНІ.

В той сам час, коли п. Бек виголошував у соймі своє експозе, у т. зв. ГІШ-і генеральний інспекторат збройних сил), у марш. Сьміглого-Ридза відбувалась нарада у гурті кількох осіб, між ними — з основником Обозу Зєдноченя Народового і його дотеперішнім головою та його несподіваним наслідником. Вістка про цю зміну на становищі голови Озону була і далі є найбільшою сензацією польського політичного дня.

На іншому місці ш. Читачі найдуть жмінку фактичних подробиць, зачерпнених з офіціяльних комунікатів та польської преси. Але фактичні подробиці — це річ політично другорядна. Сутнє значіння мають тільки ті подробиці, які торкаються політичних причин та політичних наслідків цієї останньої зміни.

Хоч офіціяльно подано до відома, як єдину причину димісії полк. Коца — поганий стан його здоровля — проте ніхто не сумнівається, що вирішними були саме причини політичного характеру. І коли взяти під увагу, що фірма Озону просто нероздільно звязана з самим іменем п. Коца, що назвисько того діяча стало синонімом тієї організації, базованої на його відомій ідейній заяві з лютого мин. року, то у ввесь ріст стає стара правда про суєту найбільш блискучої карієри та про крихкість політичних становищ — здавалось би кріпко незрушних. Справді, за прикладами не треба шукати аж в історії всіх революцій світа та в наполеонській добі, бо і в мирних часах та відносинах бувають такі зміни, — необхідні, диктовані потребами даної організації та добром загалу.

Потреби даної польської політичної організації були такі, що за близько рік її існування її поступ може й формально, числом існуючих клітин, поважний, проте фактично викликує далі гострі суперечки не тільки внутрі цілого польського громадянства, але головно внутрі самого табору пілсудчиків. Писали ми вже свого часу, що витворився такий парадокс, що повстання проурядової польської політичної організації причинилось було до консолідації польської політичної опозиції та до деференціяції польського санаційного табору. Прийшлось ті ріжниці й суперечки, що — бувало — приймали надзвичайно гострі форми та виявлялись і в зовнішніх виступах, час до часу кляйструвати, лагодити, але вони існували всетаки далі. По нинішній день напр. існує ціла група полк. Славека, що від Озону бокує. По нинішній день існує хаос на польському молодечому фронті, по нинішній день теж міродайним для тієї організації є той політичний характер, що його витиснула тісна співпраця з правими ендецькими елементами, які масово туди посунули, змінили вивіску та зберігли свою політичну програму.

Відсутність політичної програми у цілій низці конкретних і пекучих внутрішньо-державних проблєм є далі характеристичною рисою Озону з часів перебування на його чолі п. Коца. Всі поляки й неполяки мусіли мати враження, що тій організації залежить у найголовнішій мірі на формальних і престіжевих успіхах, таких, як напр. оснування власного парляментарного клюбу, приєднування членів і т. д., зате справа політичного змісту організації залишається на сірому кінці. Тимчасом час не жде, змінюється теж конфігурація польських політичних сил, серед яких не можна легковажити собі тенденцій, неприхильних тоталістично-ендецьким теоріям та націоналістичним нагінкам. Маємо враження, що явно вороже становище до Озону цілої польської лівиці та завжди двозначне становище демократичної частини легіоністів було чи не найбільшою причиною димісії полк. Коца.

Імя його наслідника, ген. Станислава Скварчинського, це політично біла карта, записана тільки його ще передвоєнною приналежністю до ППС і до львівського поступового студентського товариства „Жице“, та пізнішими звязками з колишніми своїми політичними однодумцями. З іменем Станислава Скварчинського звязане теж імя його брата Адама, що помер у минулому році: одного з найчільніших польських публіцистів демократично-пілсудчиківського табору, ідеольога того напрямку, що його запереченням був саме націоналістично-ексклюзивний напрямок Озону. Найближча будучність покаже, чи ген. Ст. Скварчинський є однодумцем свого покійного брата і чи його ідеї схоче та зуміє вводити в життя.

Очевидно, що нас це цікавить остільки, оскільки воно торкається національної політики Озону, зокрема програми Озону в українській проблємі. За ту цілу програму мали ми досі гасло, що поляки є єдиним володарем і господарем держави і краю, в якому вони творять навіть національну меншину: у висліді того гасла був монтаж всього польського громадянства на протиукраїнському грунті та витворення в усіх органів місцевої адміністрації і в усьому польському громадянстві такого переконання, що й мови не може бути, щоб українців допустити до співпраці і співвідповідальности в самоуправі та в державному апараті. Наслідки такого підходу — слідні у щоденній практиці. Зате — ніякої конструктивної програми національної політики, ніякого бажання справу взаємин між польською державою і українським народом та взаємин між обома народами устійнити в безпосередніх розмовах і звязках, ніякого бажання признати українців не тільки політичною особовістю, але бодай чинником, який має і мусить мати голос у вирішуванні долі цього краю, чи це кому подобається чи ні.

Персональні зміни, орієнтації і преріжні комбінації у польському таборі — це внутрішня польська справа. Чи і оскільки зміна проводу в ОЗН зачіпить і нас — про це можна буде говорити щойно згодом. Але маємо враження, що на гірше зміни не буде, хоч і ступенування слова „зле“ у політичній дійсности знає багато більше нюансів, ніж наука граматики.

Ік.

Закарпаття.

УКРАЇНЦІ В УЖГОРОДІ ТАКИ ПЕРЕМОГЛИ.

В ужгородській горожанській школі збори батьків двічі голосували в справі шкільних підручників та оба рази вирішили, що бажають собі заведення українських книжок, як це було досі, та що не треба їм ніякої граматики Сабова. Але інспектор Федор не був задоволений таким вирішенням справи і зарядив ще третє голосування картками. Та це теж нічого не помогло. Абсолютна більшість батьків обстояла своє попереднє рішення і так — на велику радість всіх учнів — не будуть їх учити по московськи. Видно, що між батьками учнів ужгородської школи є свідомі люди, які не дали збаламутитися хитрими грами слів „руський“, „русскій“, „малорусскій“ і т. д.

КОНФЛІКТ МІЖ ПРЕЗИДЕНТОМ КРАЄВОГО СУДУ І ПОСЛОМ ЮЛІЄМ РЕВАЄМ.

Кілька тижнів тому в ужгородському „Учительському Слові“ появилися статті, яких автори гостро критикували політику Шкільного Реферату та осуджували заряджения плебісциту в справі шкільних книжок.

Д-р Ілько Гаджега, президент краєвого суду в Ужгороді, взяв в оборону Шкільний Реферат та його шефа і в московськім щоденнику „Русскій Народний Голос“ помістив статтю, що в цю справу повинна вмішатися поліція, прокуратура й суд і не допустити, щоб такі статті могли появлятися.

Посол Юлій Ревай вніс у справі тієї статті до міністерства судівництва інтерпеляцію, в якій запитує міністра, чи він це уважає відповідним, щоб президент такої поважної установи, якою є краєвий суд, міг до такої міри ангажуватись і чи така поведінка президента суду не може захитати довіря до судейської обективности.

Довідавшися про ту інтерпеляцію, д-р Гаджега дав інтервю в мадярському часописі „Гарц“ (Бій“, де боронить свого становища. Він увважає інтерпеляцію посла Ревая за безприкладний злобний напад на судейську незалежність і ставить такий запит: „Чи може бути членом чехословацького парляменту колишній мадярський большевицький секретар, що з місця своєї діяльности перед законними наслідками утік до Будапешту і тому, що там почала горіти йому земля під ногами, втік до нашої республики, отже є злочинцем в утечі?“

Посол Ревай заявив, що все те неправда. Він ані до Будапешту ані з Будапешту ніколи не втікав, бо не мав до цього найменшої причини. Зрештою він дасть змогу президентові суду доказати правдивість своїх тверджень перед судом.

Громадянство Закарпаття з великим зацікавленням вичікує висліду того конфлікту.

ЕТНОГРАФІЧНИЙ МУЗЕЙ У МУКАЧЕВІ.

Етнографічний Музей Підкарпатської Руси в Мукачеві, як це видно з ч. 6—7. його „Вістей“, успішно розвиває свою культурну діяльність. Святочне відкриття Музею 20-го червня м. р. дуже підтримало на дусі його відданих співробітників, що покладають на цю установу багато надій. Вже сьогодні Музей може похвалитися поважними збірками, які раз-у-раз збільшуються щедрими дарами ріжних людей. Серед таких дарів виріжнюється напр. вітрина з експонатами з життя Гуцульщини, яку уладили за свої гроші брати Клемпуші з Ясіня. До організації Музею багато причинилися своєю допомогою проф. інж. В. Чапля, д-р М. Обідний, учитель Мих. Горощак, Фр. Канюга, письменник Л.. Деман та багато інших. За короткий час, від 1934 р. починаючи, Музей має вже чималі збірки одягу, вишивок, кераміки, посуду, килимів, писанок та інших предметів великої історичної, мистецької та культурної вартости.

УРЯДОВА МОВА В КАНЦЕЛЯРІЇ ГУБЕРНАТОРА.

В канцелярії губернаора Закарпаття, Константина Грабара, вживають, як урядової, чеської мови. З обуренням пише про це „Нашъ Путь“, орган „русскіхъ націоналістовъ“, який хотів би, щоб урядовою мовою губернаторського уряду була мова московська.

„ЗА СИЛЬНУ РУКУ У ВІДНОШЕННІ ДО УКРАЇНЦІВ.

У своєму першому числі за 1938-ий рік часопис „Мадяр Гірлап“ цитує вечірнє видання „Народніх Ліст-ів“ (орган Кламаржівців), в я-

за зол. 340 готівкою або при завдатку 24 на 15 рат по зол. 24 місяч. 7 обводова високої кляси супергетеродина PHILIPS Super 4-38 A

кому висловлене бажання сильної руки у відношенні до українців на Закарпатті. Там теж є вістка, що при кінці цього року відбудуться вибори до закарпатського сойму, а губернатор К. Грабар піде на пенсію.

Д-р ГОДЖА ПОЧЕСНИМ ГРОМАДЯНИНОМ УЖГОРОДУ.

Міська Рада Ужгороду одноголосно вирішила предложити заступництву міста внесок на вибір президента міністрів д-ра Мілана Годжі почесним громадянином Ужгороду. Нема сумніву, що заступництво прийме цей внесок.

—o—

НОВІ РОСІЙСЬКІ ЧАСОПИСИ В УССР.

Цього року почне виходити в Києві, Одесі, Харкові та в інших містах УССР кілька нових російських щоденників, які будуть органами КП(б)У. (АТЕ).

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

З діяльности львівського „Звйонзку земян“

Є у Львові Союз дідичів східних воєвідств Галичини (Звйонзек Земян Всходніх Воевудств Малопольскі), якого завдання, як треба догадуватися, це оборона інтересів його членів. Ці завдання напевно точно означені статутом цього Товариства. Та ось маємо під рукою обіжник цього Союзу дідичів з 20. грудня м. р.; в ньому є кілька комунікатів, які стверджують, що згаданий Союз у своїй діяльности дуже поширює рямці свого статуту.

Ось комунікат ч. 95: „Нам звернули увагу, що в деяких випадках дідичі чи то їх персонал уживають української (в оригіналі: рускего) мови в балачках з місцевою людністю і службою. Така поведінка причиняється до українізації терену і з того приводу звертаємося до всіх членів нашого Союзу з гарячим закликом, щоб пропагували вживання виключно польської мови в контакті зі службою . місцевою людністю.“

В черговому комунікаті (ч. 96) поданий виняток з протоколу кружка Союзу дідичів у Тернополі. Один дідич звертає увагу на те, що голови Професійних Союзів (Звйонзкі Заводове) дають часто поручаючі письма робітникам, що зголошуються за працею. У звязку з цим голова кружка дідичів виясняє, що він сам ніколи таких поручаючих письм не видавав і видавати не буде, бо уважає, що не треба „влекшувати працю ворожим елементам.“ Нема сумніву, що в цьому випадку мова про українських робітників.

У комунікаті ч. 97. Союз звертає увагу помішників на те, що з днем 1-го січня 1938. р. починається складання декларацій за польською мовою навчання і доручає своїм членам тієї справи припильнувати, бо це „справа першорядної ваги“.

Якби так якесь українське товариство видало обіжник з дорученнями такої діяльности, що не лежить докладно в рямах, означених статутом, то його доля булаб давно припечатана.

Америка не визнала анексії Абісинії

ТА ПЕРЕРВАЛА ПЕРЕГОВОРИ З ІТАЛІЄЮ.

Як подають із Вашингтону, переговори у справі торговельного договору між Італією та Злученими Державами перервано, бо вашингтонський уряд не хотів признати італійському королеві титулу цісаря Абісинії.

—o—

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Японці збомбардували Гайнан.

Японська фльота бомбардувала недавно великий китайський острів Гайнан, що лежить коло південного китайського побережжя, недалеко французького Індокитаю.

Минулої ночі японські літаки кружляли над Кантоном. Закордонні обсерватори твердять, що японці небавом пічнуть великі операції коло Кантону, щоби спинити постачання муніції до Китаю через Гонкон

—o—

З польських справ.

ПІСЛЯ ЗМІНИ НА СТАНОВИЩІ ШЕФА ОЗОНУ.

Полк. Коц уступив несподівано.

Навіть найближчі співробітники полк. Коца до останньої хвилини не знали нічого про те, що буде зміна на становищі голови організації. Правда, після конференції президента держави з марш. Сьмігльим Ридзом, що відбулася перед святами, розійшлася була чутка про уступлення полк. Коца, але в колах Озону цю чутку категорично заперечили, покликуючись на плани найближчої праці, з яких полк. Коц звірився перед деким зі свого окруження. Але виявилося, що ті чутки були правдиві та що ця справа всеж зийшла зі згаданої конференції.

З. ЛОКАЧ.

Мадагаскар.

Пан Директор Пантелеймон Щіточка посперечався із своєю жінкою. За що? За малу дрібничку! Як звичайно в них бувало.

А нині було так. По смачнім обіді сів директор Щіточка вигідно в шкіряним фотелі і читав на голос газету. Його жінка, Дарія, слухала уважно, цируючи панчішки для своєї потіхи, що була ще в школі. Директор вичитав, що одна держава малаб охоту дістати Мадагаскар як кольонію.

— А чи знаєш ти, мій солоденький, де лежить той Мадагаскар? — спитала привітно пані Пантелеймона його кохана жіночка.

— Ти все думаєш, що я нічого не знаю! Думаєш, що ти всі розуми поїла!

— Але скажи, скажи де? — налягала на нього пані Дарія.

— Коло Австралії! — відтяв остро директор.

— Ха-ха! — засміялась вдоволено його жінка. — Коло Австралії! От відгадав! Алеж то мудрий мій чоловік, мудрий! — глумливо сміялася Дарія.

— Як ти така дуже мудра і всезнайко, то прошу, скажи, де ти його вмістиш? — відізвався дещо із гнівом директор Щіточка.

— Таж найменша дитина знає, наш Юрко також, що Мадагаскар лежить при східнім березі Полудневої Америки! — самопевно твердила пані Дарія.

— Но, знаєш! то вже треба бути скінченою ідіоткою, щоб мені базікати, що Мадагаскар є в Америці!

— Що ти сказав? Хто ідіотка? І ще скінчена ідіотка! Я? Попамятаєш, ти це мені! Добре говорила мені покійна мамуся, що такого брутального й ординарного бика, як ти, нема на цілім світі! А я дурна не слухала і вийшла за такого неотесу заміж! — вже з плачем хлипала пані Дарія.

— Я бик! Ти рахуйся із словами, ти... ти... Чуйте, люди, вчена мені знайшлася, плете бздури і ще поважного чоловіка зневажає! Я собі на це не дозволю! Чуєш? — гарячкувався п. Пантелеймон і злісно стукав кулаком по столі. — Не позволю, щоб перший-ліпший у моїй хаті мене ганьбив!

Пані Дарія не витримала. Вхопилась рукою за серце й осторожно зсунулась на канапу.

— Води! Ох, моє серце! Млі-і-і-ю-ю! — шепотіла слабо.

Випрямлена лежала штивно, рука безвладно впала на долівку.

П. Пантелеймон перестав кричати. Глянув на жінку і жаль йому зробилося, що був супроти неї такий рішучий і гострий.

— Та вже раз повинен я памятати, що Дарці не вільно злоститися! Таке слабенько серце! Все вмліває! — роздумував Щіточка, дорікаючи собі.

Скоренько подріботав по воду. Та ані руш не міг влити її в жіночі уста. Приніс кольонську воду, амоняк, нічого не помагало.

— Дарцю! Дарцю! — благав пестливо.

Даремні були його зусилля. Пригноблений побіг до передпокою. Вхопив за слухальце телефону:

— Чи пан доктор дома? — питав нетерпеливо. — Тут Пантелеймон Щіточка, вулиця Середня 12. Прошу скоро прибути до мене. Жінка зімліла. Не можу дати ради. Таке слабе серце... — увірвав посередині. Перед ним стояла його жінка Дарія.

— Що ти вже встала? — А я дзвонив до доктора. Зараз прибуде! — докоряв їй.

— Певно! Щоб зробити дурницю, то ти все перший! Все щось такого викинеш, що варт плюнути!

— Дарцю, не зачинай знову!

— Мені на хвилинку зробилося слабо, а він уже доктора кличе.

— За хвилину лікар буде, а ти бігаєш здорова! Що він собі про мене подумає? Що я йому скажу? По що я його кликав? А все через той твій клятий Мадагаскар! — нарікав директор Щіточка з великим жалем.

— Певно, ти мені ніколи не признаєш рації. Як я знаю, що Мадагаскар лежить коло Америки, то напевно це знаю. А ти все навиворіт!

— Кіцю! Я твердю рішуче, що Мадагаскар лежить коло Австралії, але коли хочеш, то для тебе переношу його до Америки. Вернеться Юрцьо зі школи, тоді переконаєшся! Подивишся в атлас! Ну, а тепер положися, Дарцю, до ліжка. Зараз прийде лікар! — просив лагідно пан Пантелеймон.

— Що, я маю грати комедію! Бо ти так хочеш! Ані не думаю! Хочеш, лягай сам. Я йду геть!

— Дарцю! Дарочко! Та змилосердися! Прийде лікар. Скажемо, що тобі вже ліпше. А щоб дурно не платити, огляне твоє серце. Тебе воно і так часто болить. А так будеш від нині здорова! — переконував директор Щіточка.

— Ані мені сниться! Певно, ти хотів би, щоб я була вже хора. На це тільки чекаєш! Я йду до міста. А ти роби собі з доктором, що хочеш. Я не дам себе оглядати! — заявила рі-

Вістка, що ген. Скварчинського перенесли в нечинний стан, казала сподіватися, що його мають призначити на якесь важне становище тимбільше, що його остентаційно витали у Варшаві, як він приїхав з Вильна.

Остаточне рішення про зміну на становищі шефа Озону запало на конференції, що відбулася в понеділок вполудне у марш. Сьміглого Ридза і в якій взяли участь визначні діячі Озону: полк. Коц, полк. Медзінський, віцемін. Пацьорковський та ген. Скварчинський.

Польська преса широко обговорює справу зміни на становищі голови Озону. Ходять чутки, що прийдуть там ще інші персональні зміни, які уплянував полк. Коц, але про те ще навіть в самім Озоні ніхто нічого докладніше не знає.

Обіжник нового шефа.

Новий шеф Озону, ген. Скварчинський видав обіжник до О. З. Н., в якому дякує своїому попередникові полк. Коцові за його дотеперішню працю, витає своїх співробітників і заявляє, що єдиними вказівками для дальшої праці організації залишаються надалі твори, чини і життя маршала Пілсудського і накази маршала Сьміглого Ридза.

„Ніяких — каже ген. Скварчинський в обіжнику — суттєвих змін не буде. Новим є тільки я і мої сили, які я всі без решти віддаю на службу ідеї О. З. Н.".

Чутки про зміну уряду.

У звязку з уступленням полк. Коца розійшлися чутки про зміну уряду. Але, як кажуть, та зміна обмежиться мабуть до уступлення віцеміністра внутрішніх справ Пацьорковського, який вже від довшого часу на відпустці. Одним з кандидатів на його місце уважають ген. Токаржевського зі Львова.

ЧОМУ УСТУПИВ РЕКТОР КУЛЬЧИНСЬКИЙ?

Ректор львівського університету д-р Станислав Кульчинський оголосив у пресі письмо, яким виясняє причини свого уступлення зі становища ректора. Уступив тому, що не хотів дати свого підпису на акті, який називається „зарядженням ректорської влади", а який є в суті речі „вимушеним під пресією терору векслем, що його має реалізувати політична партія, а покривати університет коштом свого престіжу та життєвих інтересів".

Д-р Кульчинський — як він пише у згаданому письмі — не міг завести в університеті „урядового гета", бо це значилоб уводити методи, які можливі тільки в спеціяльному державному ладі, якого ані польський сойм не ухвалив ані польський уряд офіціяльно не завів. Коли якась політична партія (ендеки — Ред.) змагає до заведення такого ладу, то це їй можна, але тоді вона й бере відповідальність за свою акцію, та не може накидати такої відповідальности „ані ректорові, ані університетові, ані польській науці. Примусове анґажування університетської влади у реалізації і у введенні в життя політично-правної концепції політичної партії є шантажем, що його виконується на університеті та польській науці".

Ректор Кульчинський є тієї думки, що згадана політична партія хотіла би створити прецеденс і дати в межах університету приклад, як повинні виглядати в державі лад і законодавство, які вона пропагує.

Хроніка Совітської України.

НОВОРІЧНИЙ ПОДАРУНОК ДЛЯ СОВІТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Совітська Україна, осягнувши „20 років свого істнування", дістала на 1-го січня 1938. подарунок. Того дня вийшло перше число органу ЦК Комуністичної Партії України „Советская Украина", щоденника **російською мовою.** В цьому числі велика стаття Косіора „Под знаменем партии Ленина-Сталина". Крім того вміщено багато ріжних привітань, м. і. від Петровського. З чим саме привітання, трохи незрозуміло. Чи з тим, що за 20 років українські комуністи так зросійщилися, що не розуміють вже української мови, чи з тим, що за 20 років виявилося, яку небезпеку уявляє собою українська мова, отже краще вживати російську?! Незрозуміла і назва статті Косіора. Досі нам було відомо, що партія Леніна-Сталіна стоїть за національну форму і за соціялістичний зміст; а якже буде тут: чи окладинка щоденника буде національна? Чи може форма буде соціялістична, а зміст національний (розуміється: російський)?!

НОВИЙ ВСЕСОЮЗНИЙ НАРОДНІЙ КОМІСАРІЯТ ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКИХ СПРАВ.

Може утворення цього всесоюзного народнього комісаріяту близько обходить Совітську Україну з її Чорноморським побережжям та з Чорноморською фльотою, але основне значіння цього заходу, його зміст далеко від Чорного Моря, там на морських хвилях біля Владивостоку. Дуже цікаво, що на посаду комісаря не призначено ні начальника військових морських сил СССР флягмана Вікторова, ні команданта Тихоокеанської фльоти флягмана Кіреєва, але призначено людину, що ніколи нічого спільного з морем не мала (чи не за прикладом західноєвропейської демократії?), але яка вірно виконувала обовязки політичного комісаря червоної армії (не фльоти, ні), армійського комісаря 1-ої ранги, Петра Смірнова. Чи не говорить це досить красномовно, що вищі начальники морських сил не дуже то надійні і що військовий морський відділ та взагалі військову фльоту слід тримати в досвідчених руках політичного комісаря?!

ПЕРЕПИС ХУДОБИ НА СОВІТСЬКІЙ УКРАЇНІ.

1-го січня 1938. року розпочався на Совітській Україні перепис всієї худоби. В переписі бере участь декілька десятків осіб. Вже зареєстровано чимало випадків, коли людність затаює свою худобу перед списом, особливо вівці, свині та поросята. Цікаво, чи задоволиться Москва наслідками перепису, чи, як це вже було, а людським переписом, накаже вважати, що перепису не було?!

КЛАДОВИЩЕ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ МАШИН.

На подвірї Драбово-Ульянівської машинотракторної стації можна побачити справжнє кладовище сільсько-господарських машин: під голим небом лежать і ржавіють комбайни, трактори, розкидані частини розібраних автомашин. Все це раніше мочив дощ, а тепер присипав сніг.

ПОГАНИЙ СТАН ПІДГОТОВИ ДО ВЕСНИ.

З областей надходять досить невтішні відомості про стан з підготовою до весняних робіт: ремонт тракторів в загрозливому стані — є такі машинотракторні стації, де досі не відремонтовано ані одного трактора; зле стоїть справа з насінням. Щось не дуже то квапиться „квітуча Україна" з підготовою до „стахановського" урожаю в перший рік 3-ої сталінської пятилітки! А міжтим нарада „стахановців сільського господарства", що недавно відбулася у Києві, закликає всіх колгоспників і колгоспниць, робітників радгоспів „соціялістично" змагатися, щоб перший рік третьої „сталінської пятирічки" став роком рекордних урожаїв і рекордних показників у розвитку тваринництва, змагатися за 18—20 сотнарів зернових культур з га, і за тим подібні астрономічні числа і в інших галузях... Папір усе витримає, що не напишатиб на ньому, але в який спосіб колгоспники мають змагатися за 18—20 поросят від одної свині та за 15—16 ягнят від 10 овець, це вже залишається таємницею цієї наради!!

БІБЛІОТЕКИ І ЧИТАЧІ.

В Полтавській центральній бібліотеці, що нараховує 3.000 абонентів (вона-ж в обласному центрі) учень школи запитує бібліотекарку:

— Є „Весна" Кириленка?

— Нема.

— Вибрані поезії Рильського?

— Нема.

Бібліотекарка, заспокоюючи абонента, каже: „Ви називайте мені тільки прізвища письменників, а коли буде якась їхня книжка, я скажу".

Учень: Головко, Тесленко, Коцюбинський, Панас Мирний, Нечуй-Левицький, Леся Українка, Франко...

— Стійте, стійте, зупиніть скоромовку учня рада бібліотекарка: Франка щось є, ось „Боривславські оповідання"...

Бібліотека Лубенського Педагогічного Інституту, де є понад тисячу студентів. Та ці студенти вивчають українську літературу досить оригінальною методою — без книжок: знайомитись з творами українських класиків їм радять по закінченні Інституту, бо в бібліотеці Інституту є тільки Тичини „Партія веде", Коцюбинського „Фата-Моргана", Лесі Українки „Лісова пісня", а більше нічого немає...

Те-ж саме і по інших містах.

По книгарнях українські книжки розкуповують моментально, і бібліотечним працівникам та представникам книгарень на окраїнах доводиться їхати часом аж до Москви, щоб купити там українських книжок...

А як реклямують в промовах розквіт української культури, кількість українських книжок!!...

Л.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тим. го приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

АКТИВНІСТЬ ЯПОНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Як подає Домей, японські летунські ескадри збомбардували летунський майдан у Ганьков; вони знищили гангари і 9 літаків. Вертаючись з Ганков, японські ескарди стрінули 3 китайські літаки і зістрілили їх

шучо Дарія і гримнувши дверми пішла до кімнати.

— Можеш іти, та можеш назад не вертатися! — крикнув роздратований п. Пантелеймон і копнув фотель, якби це була собака.

Пані Дарія скоро збирала футро, витягала вже поволіше рукавички, довго шукала за парасолькою і повагом вийшла до передпокою. Чоловік нічого не робив собі з її приготувань. А пані Дарія навмисне проволікала свій відхід, хотіла дати чоловікові час, щоб він надумався і її перепросив. Погодилась би вже, щоб і лікар її оглянув. Хоч почувалася зовсім здорова, була певна, що лікар повірить в її хоробу серця. І дальше буде вона вживати тої самої зброї в суперечках з чоловіком: буде дальше вмлівати і нарікати на болі серця. Та чоловік не просив у неї вибачення. А без перепросин пані Дарія не думала залишитися дома.

З непотрібним галасом голосно збирала снігівці. Запхала одну ногу у сніговець, вложила другу...

— І — і — Рятунку! Ой-ой! — заверещала переразливо і повалилась на землю. Тим разом зімліла дійсно.

Перелякany підбіг Щіточка. З трудом заніс жінку на ліжко; біла мов мармур лежала вона без руху. За хвилину задзвонив дзвінок. Пан директор відітхнув з полекшою. Ввійшов лікар дивно всміхаючись. Привитались.

— Де хора?

— В покою лежить. Добре, що ви вже прийшли, пане доктор!

Лікар хотів щось веселого сказати, та глянувши на жінку здивувався. З недовірям оглядав хору.

— Так зімліла направду! Бо признаюся, що я чув ваші благання через телефон, що ваша зородійка зімліла. Даруйте, що я був свідком вашої розмови, але ви самі цьому винні, не повісили слухальця і не скінчили розмови зі мною. Так я мимохіть чув вашу розмову. Гадав, що це жарт, але бачу, що справжнє оклінння.

Дир. Щіточка давав вияснення, як жінка його крикнула в передпокою і зараз знову зімліла, а лікар заходився коло хорої. Її лице і надалі було мов мармур.

Хора привиталась із лікарем. Та коли глянула на середину кімнати, вхопилась знову за серце.

— Миш! Ой! — кричала панічно, заслоняючи очі руками. Миші — це була річ, на вид якої пані Дарія тратила голову.

На середині кімнати грався Мурцьо-котик з мишею, яку зловив у передпокою, як тільки вискочила вона із снігівця пані Дарії. Борзенько викинув пан Щіточка кота з мишею з покою і пані Дарія успокоїлась.

— А тепер уже все добре. Прошу ще спокійно лежати! А щоб не було дальших непорозумінь, дозвольте, панство, вас розсудити, що Мадаґаскар не лежить ані коло Австралії, ані коло Америки, — а коло Азії! — говорив сміючися лікар, ховаючи до кишені гонорар.

Якеж було здивування панства Щіточків, що шукаючи коло Азії за проклятим Мадаґаскаром в атласі сина, знайшли його коло Африки.

— От, де цей чортовий острів заліз! — спльовуючи гнівно бурмотів пан директор Щіточка. — А я колись ще молодим був на такій опереті „Королева Мадаґаскару" і забув запитатися, де вона панує ця королева. Бо чого замолоду не вивчиш, на це жонатому запізно!

—o—

З природи і життя.

Новотвори в тілі людини.

Як подають статистики з останніх років, лікарі стверджують великий зріст смертности людей з причини новотворів. Ця смертність займає пересічно 10 проц. з усіх причин смерти; в деяких краях навіть більше людей вмирає від новотворів, ніж від туберкульози (сухіт). Збільшену появу новотворів у людей в останніх роках пояснюють дослідники не тим, що вони тепер частіші, але тим, що їх тепер більше розпізнають. Інші кажуть, що в останніх часах новотвори частіші ніж колись тому, що винішня людина, головно у великих містах живе серед цілого ряду шкідливих чинників (дими, порох, хемікалії та ін.).

ЩО ТАКЕ НОВОТВІР?

Новотвором у людськім організмі називаємо невгамований розріст якоїсь тканки чи групи клітин, що є цілком відмежований від свого оточення і не зв'язаний із ростом інших, нормальних тканок. Новотвір у людськім організмі можнаб від біди порівняти з омелою, що росте на дубі коштом його соків, але і тут величезна ріжниця, бо омела є другим ріжним від дуба гатунком рослини, що лише живе галапасом на дубі, а новотвір повстає в людськім тілі з його власних клітин, тільки вони поводяться ненормально. Медицина розріжняє два роди новотворів: лагідні, що ростуть в одному місці організму і лихі, що розсіваються з первісного вогнища часом до далеких органів тіла (напр. з груди до хребетного стовпа та ін.). Найчастішим лихим новотвором, що викликує у багатьох осіб просто панічний страх є **пістряк**, званий популярно раком. Він повстає з т. зв. наболонної тканки, до якої належать у людськім тілі клітини що покривають тіло (нашкірень), покривають слизних болон, що вистелюють кормовий провід клітини, які вистелюють ямини тіла (олеочна, очеревна), кровоносні судини всередині та багато інших. Другим таким новотвором, що часто появляється є **мясак** (саркома), що виходить з лучної тканки; лучна тканка це групи клітин, на яких лежить згадана вище наболонна тканка. Лучна тканка творить у людини підшкірень, стіни кровоносних судин, кишок, кістки, хрястки та ін.

ЗДОГАДНІ ПРИЧИНИ НОВОТВОРУ.

Ще донедавна дослідники думали, що новотвори повстають із чужих організмові клітин галапасів, які дістались до кормового проводу людини, а звідти до середини організму. Одначе тепер вже знаємо, що новотвори у людському тілі повстають з його клітин. Деякі лікарі кажуть, що ці клітини є недозрілі, себто вони існують в дорослої людини в такому стані, як у плодовім житті. Клітини-ж людського плоду характеризуються незвичайно сильним розростом. Тимто коли такі „приспані" недорозвинені клітини, що якимсь чином збереглись в дорослої людини ще з плодових часів, „пробудяться" під впливом якогось шкідливого чинника (рани, запалення, затяжне подражнювання напр. шкіри дьогтем та ін.), тоді такий неправильний розріст тої групи клітин зовемо новотвором.

Ріжні дослідники мають усякі інші погляди на причину повстання новотвору в людському тілі. Славний бактеріольог Бесредка каже, що **бактерійні заразні** і мікроскопійні галапаси є причиною новотвору. Одначе навіть дуже докладні мікроскопові досліди новотворової тканки не виказали в ній ні сліду бактерій. Прихильники цієї теорії опирались на частій появі новотвору шлунка (пістряка) у шурів, в яких шлунку були галапаси. Одначе тепер думають, що в цім випадку новотвір повстає в шлунку шурів наслідком довготревалого механічного подражнення (тертя, шкідливі соки галапасів та ін.).

Тепер найбільше поширена є **теорія проф. Вірхова**, що пояснює появу новотвору в людини довготривалим дією шкідливих чинників на ніжні клітини організму.

НОВОТВІР І УШКОДЖЕННЯ ВІД УДАРІВ, ТЕПЛА, СВІТЛА.

Лікарі знають випадки появи пістряка навіть по одноразовім ударі або по ушкодженнях тіла, що часто повторяються напр. пістряк уст у тих що курять люльку чи у жувачів бетелю в Індії.

Також **тепло** може бути часом причиною появи лихого новотвору, як це бувае напр. у Тибеті, де населення носить на животі горшки, виповнені розжареним деревним вутлем, щоб огріти тіло в цій країні несамовитих сніговій і морозів. Згодом на шкірі, опарюваній безупинно, витворюється шкірний пістряк.

Дуже неприємною хоробою є пістряк пролику, що масово появляється в Бразилії, де пють сильний напиток мате, підогрітий до кипятку.

З інших чинників мають великий вплив на повстання новотвору в людськім тілі всяке **проміння** напр. позафіолетне чи Рентґена. По багатьох роках праці у рентґенольогів та у робітників у фабриках рентґенівських ламп повстають тверді згрубіння шкіри, а потім пістряк. Досліди Рафоро виказали, що сонячні промені є пістрякотворчі; він насвітлював білих шурів сонячним промінням і в них появлялися шкірні новотвори.

НОВОТВІР І ХЕМІКАЛІЇ.

Лихі новотвори (особливо пістряк) можуть повставати також під впливом подражнення організму хемічними отрутами. Часто зустрічаємо пістряка в робітників у фабриках анілінових барвників, яких пари безустанно роками всякають в їх тіло.

Також часто виступають новотвори у коминярів наслідком подразнення шкіри й легенів саджею (головно в Ірляндії). Цілий ряд хемічних субстанцій як арсен, індоль, парафіна, тютюн, продукти з погазової смоли, антрацен, акридина та ін., коли подразнюють роками даний організм, можуть стати причиною пістряка.

ПРИЧИНИ В ОРҐАНІЗМІ.

Одначе про появу новотвору в людському організмі рішає головно **вроджений нахил**, бо т. зв. професійні пістряки, що виступають в людей, які працюють серед згаданих вище шкідливих чинників, є дуже рідкі. Згідно з найновішими поглядами новотворотворчі субстанції продукує сам організм, можливо, що це є такі тіла як холестероль, хольовий квас, гормон фолікуліна та ін. Знаємо тепер багато про суть новотвору, про деякі причини, одначе ще є таємницею причини надвражливости деяких тканин організму, в яких залюбки появляються новотвори; також таємницею ще є те, чому згадані вище новотворотворчі субстанції громадять часом надмірно в організмі, де спричиняють появу пістряка.

Б. Г-й.

З таємниць умерлих народів.

У непролазних пралісах середньої і південної Америки криються таємні міста-руїни, що є мертвими свідками величі держав висококультурних предків нинішніх темних індіян, ацтеків, маїв, інків, що їх знищили еспанці-відкривники Америки.

Міста-руїни поросли вже пралісом, одначе ані рті дослідники вдираються у саме серце дико джунглі і видирають їй таємницю давніх ві.

Місто Маху Піоху.

Недавно вернувся з Полудневої Америки до Европи один із найславніших науковців-подорожників Америки д-р Біртгем. Він перешукував держави Перу і Колюмбію, шукаючи слідів культури давніх мешканців тих країн — інків. Серед гір, що замикають долину ріки Урубамба в Перу він натрапив на руїни величавих палат і святинь. Тримісячні розкопи видобули багато дорогоцінних творів мистецтва зі срібла та бронзи, всяких ужиткових предметів та зброї. Ці предмети вказували, що це є місто інків Маху Піоху, про яке в околиці ходили від 300 років усякі легенди. Дуже добре зберігся замок останнього володаря інків, збудований колись як сильна твердиня.

Величаві руїни були цілком зарослі дикою джунглею, так, що показалися в повній красі щойно по грунтовнім відчищенні від рослинности. Дослідник забрав до Европи багато дорогоцінних знахідок з умерлого міста інків, як чудові мозаїки, знимки стінних малювнл, дорогоцінну посуду, зброю та обстанову святині.

Осторога!

П. Д. Сеник, який представляється за аквізитора „Діла", не є уповноважений чикасувати ніяких належностей в імені видавництва „Діло", що на цьому місці подаємо до загального відома.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА"
ЛЬВІВ.

Дорогоцінні викопалини помістять у головних европейських музеях, де вони покажуть високу культуру, яка існувала на землях середньо-полудневої Америки, заки її знищили жорстокі та хапчиві на золото відкривники „Нового Світу".

ОВОЧІ, ЯКИХ НЕ ЗНАЄМО.

В наших часах маємо так добре розвинену комунікацію між усіми пунктами земної кулі, що здавалось би, що транспорт усякого товару з одного кінця світа на другий є зовсім легкий. А проте є овочі, про які в Европі люди зовсім не знають тільки тому, що їх не можна транспортувати з далеких заморських країв. Вони є занадто ніжні, занадто скоро псуються, щоб могли витримати довгу дорогу.

До таких зовсім незнаних нам овочів належить касія, яка росте в Індії і Персії. Є це довгі стручки, знаменні у смаку, і крім того мають лікувальну вартість.

Не знаємо також мангостану, який уважають найсмачнішим овочем на світі. Мангостан походить зі східньої Індії і підрівникових країв. Має величину яблока; його мясо замітне незвичайно милим запахом і ніжним смаком, що його не можна порівняти з жадним іншим овочем.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Сторінка без політики.

ДІВЧАТА ЗЛОЧИННИЦІ.

Часи, які часи! Отакі слова чуємо сьогодні звідусіль, і справді такі нарікання мають своє оправдання, бо вістки, що приходять з усіх сторін світа, лиш потверджують принятий вже погляд про загальний занепад моральности і чесности.

Одна з таких важких своїм несамовитим вмістом вісток прийшла із Ню-Йорку. У Ню Джерсі трапилася недавно дивна й трагічна пригода. Дві молоді дівчині 17-літня Жан Овенс і 20-літня Етель Столь вбили у грабункових замірах автобусового шофера Віліяма Баргорста.

Дівчата познайомилися у школі для малолітніх проступниць і заприязнилися зі собою. В липні минулого року їх випустили зі школи і вони замешкали у своїх родичів. Та не довго смакував їм батьківський хліб. Дівчатам не хотілося працювати. Вони рішили пошукати легшого хліба і недавно захопивши авто, почали вони їздити ним по дорогах та ограбили при цій нагоді дві бензинові станиці. Ці грабунки дали їм 2 тисячі франків прибутку.

Та роздобуті власним „промислом" гроші ще лекше пішли, ніж прийшли. Тоді молоді гангстерки рішили пуститися на поважне діло.

На вкраденому авті дігнали вони автобус, який їхав без пасажирів і перегнали його. Колиж вони вже опинилися напереді, Етель зійшла з машини і хустинкою дала шоферові знак, щоб він затримав свою машину. Жан їхала за той час рівнобіжно з автобусом. Етель вспіла до автобусу, підійшла до шофера і вийнявши револьвер стала домагатися в спантеличеного шофера грошей. Ясно, що шофер не думав якійсь молодій дівчині дати себе стероризувати і почав пручатися. Тоді Етель холоднокровно застрілила його і забрала портфель із грішми.

Етель Столь — дочка поліційного агента, який сам переводив слідство у справі вбивства Баргорста. Прокуратор стейту Ню-Джерсі заявив, що буде домагатися для обох злочинниць кари смерти.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Найбільша ялинка на світі.

Очевидно, що тільки в Америці, бо ніодин з країв у світі не такий ласий на рекорди, як Америка. І такий своєрідний рекорд осягнули Злучені Держави підчас цьогорічного Різдва. Містом, що поставило той новий рекорд — є Сан Франціско, де зорганізували окремий комітет для уладження найбільшої у світі ялинки.

В каліфорнійських лісах найшли ялицю високу на 70 м. Достава того велитня до Сан Франціско та устава тієї ялинки на місці вимагала не тільки чимало коштів, але теж чимало трудів. Щоб перевести якслід цілу справу мусіли покликати на підмогу кількох інжинірів. Їх завдання полягало на тому, щоби при перевозі не ушкодити галузок того деревляного велитня. Інжиніри не вміли придумати ніякого іншого мудрішого способу, лиш мусіли перерізати довжезну ялицю на половину. Кожну таку половину, довгу на 35 м, доставили на вантажних авгах до найближчої залізничої стації і щойно відти повезли ялинку до Сан Франціско.

Для ялинки призначили окрему площу на острові проти Сан Франціско, де відбувалася світова вистава. Дерево навантажили на пароплав і повезли на остров. Колиж ялинку доставили на місце, тоді обі її половини злучили і скріпили. Щоб укріпити і уставити дерево, треба було зладити цілу будову із заліза та бетону.

І вночі на 25. грудня цю велитенську ялинку засвітили. Її вогні можна було бачити на віддалі багатьох кільометрів довкола. Мешканці Сан Франціско справді горді тим рекордом, що його поставило їх місто.

Пять днів у пневматичнім дзвоні.

Із Брюсселі повідомляють про цікавий дослід, який недавно перевели там на двох бельгійських учених.

Д-р Стінс, призначений до бельгійського летунського інституту і д-р Абрамс, директор фізіольогічної лябораторії брюссельського університету провели пять днів у пневматичному дзвоні, в якому тиснення і стан повітря унормували відповідно до висоти 4.000 м. над рівнем моря. Цей дослід, що його перевели під проводом проф. Пікара і директора фізіольогічного центру д-ра Сільвертса, мав устійнити реакцію людського орґанізму на довший побут у розрідженій атмосфері.

Стінс і Абрамс комунікувалися зі зовнішним світом при допомозі телефону. Крізь шкляне віконце можна було обсервувати все, що діялося в камері. Їжу подавали обом ученим пневматичною руркою.

Перші три дні життя в камері ішло правильним ходом. Четвертого дня появилися перші познаки „горішної недуги", завороти голови, млости і кровотечі з носа. При кінці четвертого дня обом замкненим забаглося раптом зїсти свіжої риби. Ця забага мала хоробливий підклад і заки піджарили рибу, оба вчені виявляли найвищу нетерплячку й подразнення. Пятого дня рано д-р Абрамс попав на кілька хвилин у памороки. Дві години після того випадку дослід перервали на домагання лікарів, які слідкували за його ходом.

Оба вчені брали в себе двічі денно кров і передавали її для дослідів назовні. Коли вони вийшли з кабіни, піддалися докладним оглядинам. Висліди тих дослідів принесуть величезні користи летунським наукам, які досі не мали відповідних даних про пристосування людського орґанізму до життя в горішних верствах атмосфери.

Як цар Петро Великий устав із гробу

Подають, що в Піштянах, в одній віллі скромно і тихо жила одна родина. Там жила велика княгиня Ольга, донька царя Олександра III., і сестра царя Миколи II. З нею перебував там її чоловік полковник Куликовський з двома синами. Всі вони мали паспорт бездомних т. зв. нансенківський. Жили зовсім окремо, не принимали нікого і не навязували знайомства. Та все-ж таки вдалося одному новинкареві до них дістатися та довідатися дещо.

Куликовський сказав між іншим, що большевицька чрезвичайка наказала відкрити домовини російських царів, які находяться у Петропавлівській кріпости під одною церквою. Роботу зачала чрезвичайка розбиттям домовини Олександра III. Бальзамування мертвого тіла вдалося так знаменито, що члени висланої комісії спромоглися просто забрати з грудей Олександра ордери, прикрашені 197 бриліянтами, і каблю з руки царя.

Відкрили домовину Олександра I., але нічого. Сповзилася легенда, що він не дав себе там поховати, але на іншому місці. В домовині найшли лиш книжку, в якій було написано чому цар дав таке доручення. Розуміється, що в кожній домовині найшли большевики величезні скарби. Так напр. в домовині Катерини I. найшли ланцюжок вартости кількасот тисяч золотих, і хрест, на якому бриліянтів було на півтора кільограма.

Найліпшу несподіванку зробив комісії цар Петро Великий. Коли його домовину відкрили, цар піднісся в домовині, і наніс на членів комісії смертельний страх. Аж пізніше, коли досліджували справу, то ствердили, що під забальзамованим тілом були пружини, які піднесли забальзамоване тіло.

Тепер царі і царині спочивають уже ограблені з дорогоцінностей та чекають правдивого воскресінка — сказав полковник Куликовський.

Хто вишле жертву на ювилейний „Дар Просвіті", той дасть доказ любови свого Народу.

ДИВОГЛЯДНА КРАДІЖ ДВОХ ПУДЕРНИЧОК

Незвичайно дивний процес відбувся перед кількома днями в одному з лондонських судів. Перед судом станули скромно і вбого одягнені дві жінки, обвинувачені у крадежі двох люксусових пудерничок наповнених найкращим пудром.

Обі жінки, з яких одна мала 72 роки, друга 73 роки, заявили з плачем, що жалують свого вчинку. Вони оповіли, що їм забаглося в однотаннітному та сірому житті бодай раз наложити на своє лице дрібку пудру і шминки. Тому вони пішли до косметичної крамниці і веліли собі показати ріжні косметичні дрібниці. Особливо дві гарні пудерички, наповнені найкращим пудром звернули на себе їх увагу. Їм забаглося конче дістати ці гарні дрібнички у свої руки.

Одначе тому, що вони не мали грошей рішили вони обі пудерички вкрасти. Одна з них почала вести з купчихою дуже пильну розмову і просила сказати їй до чого придаються ріжні косметичні дрібнички. За той час друга старушка швидко сховала обі пудерички й намагалася вийти з крамниці. Та купчисі видалася розмова підозріла і вона „зпід ока" обсервувала другу старушку й запримітила крадіж. Колиж на її домагання старушка не хотіла признатися до крадежі і віддати шкоди, тоді купчиха не мала іншої ради, як веліти арештувати старі „красуні".

ПЕРШИЙ МОСКОВСЬКИЙ ЧАСОПИС.

Московські „Ізвестія" подають цікаву новинку про перший періодичний часопис, який появився в московській мові. Той часопис появився в січні 1703. р. Орґанізатором того часопису та його видавцем був цар Петро І. Назва часопису була доволі „проста": „Вісти про війну та інші речі, які варт знати і запамятати, які трапилися в московськім царстві та в інших краях". Часопис коштував 2 копійки і виходив у накладі 2.000 примірників, спершу в Москві, опісля в Петербурзі.

Петро І., який читав голяндські часописи, фабрикував до свого „журналу" закордонні кореспонденції. Довгий час той часопис мав офіціяльний характер.

Перший часопис, який був приватною власністю, вийшов у Росії в 1789. р

Рагляни і пальта

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

КІНА-ГОСТИННИЦІ.

Людям забагається щоразу якихсь нових уліпшень та вигод. Тому теж будують ріжні будівлі із найбільш вибагливим комфортом, уладжують люксусові клюби, купальні, театри і ін. Перед у тому веде як у всьому іншому, що можна назвати оригінальним — Америка. Саме тепер відкрили в Ню-Йорку оригінальний готель-кіно. В салі для сеансів уставлені не крісла, тільки ліжка. Кожний глядач не потребує після закінчення сеансу нікуди виходити, тільки може відразу на місці положитися спати. Рано всі кінові гості мають на свої послуги ванни з натрисками і кімнати до одягання. Сніданок та свіжі часописи подають в окремій салі. Білет до того кіна разом із нічлігом, купілю та сніданком коштує всього 3 і пів доляра

ГАРАЗДИ СОВІТСЬКИХ СТУДЕНТІВ.

„Комсомольська Правда" пише дуже гостро про безлад, який панує в совітських академічних домах. Той часопис пише, що у студентських домах панує страшний нелад, бруд, нема світла, ні відповідного тепла. Студенти не можуть віддавати біллля до прання, бо напр. у бурсі московської політехніки нема зовсім пральні і молодь мусить прати білля... в їдальні на підлозі. Тому теж — пише той часопис — молодь зміняє білля раз на три місяці.

ВЕСЕЛЕ.

ПЕСЯ ПОГОДА.

— Ґаню, занеси той лист на почту.

— Таж там така заметіль, що пса на двір ніхто не висилає.

— В такім випадку лиши Бурка вдома.

КОЛИ МАМА ВСЕ МОЛОДША.

— Вже пять літ мушу вдавати десятьліткового, тому, що моя мама хоче все бути молодша.

Щедрий дар на Український Шпиталь.

Була вже у нас коротка згадка, що п. Михайло Грицак, ем. шкільний радник, склав на Український Шпиталь на руки Дирекції Т-ва „Народня Лічниця" пп. д-ра Е. Т. Бурачинського й д-ра О. Подолинського 10.000 (десять тисяч) золотих. Цей щедрий дар мусить викликати найбільше признання для жертводавця та оклик „вівант секвентес!" Згідно з постановою Ради Т-ва „Н. Лічниця" іменем п. Михайла Грицака буде названа одна з більших саль Українського Шпиталю.

Перед новим великим політ. процесом на Волині.

Ще не встигло розвіятись тяжке враження від присуду рівенського окружного суду в справі 55 костопільців, засуджених за приналежність до О. У. Н. на 322 роки вязниці, як оце підготовляється вже новий голосний процес на Волині, у котрому засяде на лаві обвинувачених 75 осіб студентської молоді з володимирського, дубенського, горохівського, здолбунівського, ковельського, кремянецького, луцького і рівенського повіту. Обвинувачують їх у приналежности до ОУН і в змаганні відірвати Волинь від Польщі.

Ріжниця між костопільським процесом і цим полягає лише в тому, що засуджені костопільці — молоді селяни з нижчою освітою, яку старалися поповнити самотужки, тоді як у новому процесі бере участь сама студентська молодь з 8 повітів Волині. А саме, з **Рівного:** 1) Горбачевський Левко, (брат його Гриць Горбачевський умер у вязниці в Рівному 31. X. 1937), 2) Либак Панько, 3) Ілюк Сергій, 4) Булавський Василь, 5) Бусло Яків, 6) Бортник Федір, 7) Бондарчук Панько, 8) Негребецький Микола, 9) Повар-Терещук Федір, 10) Шадурський Павло, 11) Робітницька-Андрущенко Ольга, 12) Янівич Генадій; **з дубенського повіту:** 13) Друченко Володимир, 14) Сацюк Олекса, 15) Галій Арсен, 16) Мостович Леонід, 17) Мостович Микола, 18) Лебідь Теофан, 19) Пшеничний Степан, 20) Винниченко Михайло, 21) Волощ-Березюк Ростислав, 22) Оборський Гриць. **Зі здолбунівського повіту:** 23) Шикеравий Юрій, 24) Пивоварівна Настя, 25) Церкевич-Яковлев Евген, 26) Дублянська Івга. **З кремянецького повіту:** 27) Шубський Ігор, 28) Скакальський Іван, 29) Полевий Федір. **З луцького повіту:** 30) Скопюк Микола, 31) Пукса Сергій, 32) Пукса Борис, 33) Сакаль Осип, 34) Шульга Евген, 35) Дмитрук Олександер, 36) Хлопецький Іван, 37) Хлопецький Петро, 38) Федорчук Всеволод, 39) Мацик Іван Володимир, 40) Кабайда Анатоль, 41) Середюк Макар. **З ковельського повіту:** 42) Ярмолович Микола, 43) Ярмолович Ксенофонт, 44) Микитюк Павло 45) Олексюк Олександер, 46) Шелегеда Платон, 47) Пушковський Дмитро, 48) Шаронович Валентин, 49) Шаронович Федір. **З володимирського повіту:** 50) Шумський Іван, 51) Семенюк Рафаїл, 52) Панасюк Степан, 53) Кушнірук Олекса, 54) Головачук Микохір, 55) Душний Іван, 56) Роківський Микола, 57) Кіслюк Володимир, 58) Шльома Федір, 59) Данилюк Юліян, 60) Гуліта Семен, 61) Озерів Антін, 62) Гавронський Клим, 63) Дячук Хома, 64) Лещук Василь, 65) Форенський Петро. **З горохівського повіту:** 66) Багнюк Олекса, 67) Надушкевич Опанас, 68) Черняхівський Афоній, 69) Филипович Іван, 70) Гладун Іван, 71) Бежинський Василь, 72) Грицак Осип, 73) Корсан Михайло, 74) Ривак Василь, 75) Кос Микола.

Справу веде судовий слідчий Рівенського Окружного Суду Обст.

За свобідну дискусію над взаєминами поневолених Росією народів.

(Відгук статтей про Крим).

У першій половині минулого місяця появилось у „Ділі" кілька статтей про Крим. У першій з тих статтей подав я історію Криму за рр. 1917—1920, у дальших розглянув з українського становища можливість існування незалежної кримської держави та дійшов до висновку, що з огляду на розмірно малий відсоток татарського населення на Криміі, воно не має змоги створити на тому півострові держави — справді незалежної та справді татарської. В останній статті я пригадав концепцію автономної кримської держави під українською зверхністю, яка найкраще відповідала б не тільки українським, але й татарським інтересам.

На мої статті зареагував татарський публіцист п. Селім Ортай на сторінках „Бюлетину польсько-українського" з 2. ц. м. листом до редакції, в якому він закинув, що я „не підтримуючи своїх виступів нічим засадничим (?), переначив історичні факти". Протестуючи проти цього, названий автор висунув ще такі поважні замітки: імперіялістичний підхід та імперіялістичний спосіб думання, якого безпосереднім наслідком ніби-то були виложені концепції, розбіжність наведених мною історичних фактів з образом „згідним з пануючими в науці поглядами", врешті відсутність симпатії та пошани для незалежницьких змагань татарського народу, тим прикрішу, що я сам — член недержавної нації. В останній точці заяви п. Ортай стверджує, що „наслідок подібних виступів може бути хіба такий, що замкнуться двері сусідського порозуміння між татарами й українцями, це в ніякому випадку не лежить в інтересі цих останніх".

Хоч погроза „зірвання дипльоматичних взаємин" звенить трохи гротесково, вона одночасно звернена під невідповідною адресою. Ані п. як автор тих статтей, ані Редакція „Діла", що їх помістила, не ввежала їх за якусь політичну декларацію, яка у справі Криму має обовязувати ввесь український нарід та будучий київський уряд незалежної української держави! І не можу ніяк прийняти такої чести, яку мені робить п. Селім Ортай, коли приписує моїм міркуванням таке велике історично-політичне значіння! Панові С. Ортаєві, який видно не знайомий з українськими відносинами, дозволю собі пригадати, що на сторінках української преси ведеться вільна дискусія над **усіми** справами та зокрема „Діло" — це такий загально-національний орган, який дає гостину статтям і авторам, що з ними й сама Редакція не погоджується. Декларативні статті „Діла" вбрані в іншу форму, ніж її мали мої статті. З другого боку не лицює погрозами спутувати свобідну вимину думок на тему будучих взаємин ріжних народів винішньої совітської тюрми, бо щойно такі погрози справі можуть пошкодити.

При тій нагоді дозволимо собі пригадати, що ніхто з українського боку не звертався до татарського народу з ніякими погрозами, ані до татарських публіцистів — з ніякими заборонами, коли п. Ортай у своїй брошурі „O niepodległość Krymu" крім погроз під адресою України висловив образливе для нас припущення, що майбутня українська держава сфедерується з Росією.

На закид імперіялізму дозволю собі зауважити, що коли п. Ортай називає імперіялістичним нарід, який хоче володіти краєм, в якому не має більшости, то це обвинувачення саме у справі Криму обосічне, бо й татари там більшости не мають.

Коли п. Ортай не найшов у моїх статтях „нових фактів ні оригінальної інтерпретації", то вповні потверджую, що в моїх статтях дійсно ніяких ревеляцій не було та спеціяльних чисто архівних дослідів я для тих статтей, як для публіцистичних не переводив. На справу настільки важну з українського погляду як майбутнє Криму годі мати справді оригінальний погляд, бо погляди всіх українців, які стоять на державницькому становищі та не піддаються ніяким доктринам, не можуть тут засадничо ріжнитися. Школа, що п. Ортай обмежився до голословних замітів і не написав, які саме факти я переіначив та з якими саме „поглядами пануючими в науці" вони не згоджуються. При всіх фактах і опініях, наведених у моїх статтях, подав я **джерело**, відкіля їх зачерпнув. Часто покликувався я на татарського історика п. Джафара Сейдамета, але не можу вважати його книжки одиноким міродатним джерелом, коли в ній промовчано деякі відомі факти, та не згадано в ній напр. такої „дрібнички", що це **українські** війська увільнили Крим від большевиків. З огляду на те п. Ортай хіба не дивується, що я користувався загально відомою і доступною історією Д. Дорошенка, вважаючи його в цій справі авторитетним як колишнього керманича української закордонної політики і як поважного науковця.

На поневолені Росією народи всі ми глядимо як на наших природних союзників, тому слідкуємо за їхніми справами та по змозі знайомимо з ними українське громадянство, тому всі ми з ними і їхніми визвольницькими змаганнями як найширіш співчуваємо; зокрема я, цікавлючись питаннями Близького Сходу, втримую звязки з членами ріжних поневолених Росією націй, що переживають на еміграції, у першу чергу з грузинами. Але ніякі симпатії не звільнюють публіциста від обовязку критицизму. Хто хоче, може обмежуватись до святочних привітів та реверансів. На мій погляд, якщо поневолені Москвою народи мають стати в майбутньому до визвольної боротьби суцільним фронтом, якщо не мають повторитись деякі сумні події 1918—20 рр. необхідно завдалегідь поважно застановитись над розвязкою питань, що їх видвигне в дальшому чи ближчому майбутньому визволення тих народів, питань їхніх сусідських взаємин. Кому ближче відомі національні відносини чорноморсько-кавказьких країн та їхня найновіша історія, знає, як багато в них мішаних прикордонних смут, економічно співдужежних територій, розбіжних претенсій. Прослідити ці питання та найти для них мирну розвязку можна лише у довгій, спокійній вимині поглядів.

Тому — маю враження — такі публіцистичні міркування, як оті в трудневих статтях про Крим у „Ділі", не шкодять, а помагають спокійній дружній тривкій співпраці поневолених Росією народів. Соромливе промовчування ріжниць, які нас ділять, та спільнот, що нас лучать, не сприяють атмосфері щирости, яка мусить між нами панувати та яка — на щастя — вже панує між усіми народами, що їх обединує велика ідея спільної боротьби за незалежність.

Богдан Галайчук.

Українська молодеж! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Після сумних подій у Теребовлі.

Вияснення Дирекції Союзу Українських Кооператив у Теребовлі.

В пресі п. Дмитра Паліева, як „Українські Вісти" та „Батьківщина", в останніх днях грудня появилося кілька статтей у звязку з подіями, що мали місце на конференції Ф. Н. Є. в Теребовлі дня 23. XII. 1937 р., та насвітлені були так, що кидали деяку тінь на всі установи в Теребовлі, зокрема на Союз Українських Кооператив. Зміст і тенор першої статті в „Українських Вістях" немов вказував, що бучу на цій конференції інспірував Союз, тобто його директор та деякі службовики. Такої інформації дістала редакція „Українських Вістей" правдоподібно від деяких громадян з Теребовлі та навіть не старалася провірити ні татарські вісти, поміщуючи їх у себе та прикрашуючи при тім своїм сосом. Бо якжеж могло бути інакше? Требаж було найти якусь жертву немилого інциденту і то не з кругів тих, що ту бучу викликали, а з кругів тих, що в організації Ф. Н. Є. в теребовельському повіті могли би стояти п. „фірерові" на завалі.

Не оглядалися ті панове з Теребовлі і редакція „Українських Вістей" на те, що такими татарськими вістями наражують у першу чергу установу на поважну моральну шкоду, а в дальшій мірі і ті особи, що проводять тою установою. Ще перед появою таких вістей у пресі Ф. Н. Є. дирекція Союзу занялася провідженням, чи дійсно гнилі яйця, яких уживано в часі тої бучі, не походили з магазину Союзу. Провірка цієї справи дала позитивний вислід і дирекція була змушена витягнути супроти винних відповідні висновки. Але, хоч ті яйця походили з магазину Союзу, чиж редакція „Українських Вістей" мала вже достаточну підставу і моральне право твердити, що бучу організував провід Союзу? Таким твердженням може пизикувати

тільки той, хто не обзнайомлений з технікою праці в Союзах. Дальше дирекція Союзу в імя правди стверджує, що у всій своїй кооперативній роботі придержується строгої політичної невтральности, здаючи собі справу з того, що кооперація — не обєднання людей різних політичних угрупувань і не можна вигажувати установи в ту чи іншу політичну боротьбу. А вже не можна навіть і думати, щоб відповідальні чинники Союзу мішалися до такого способу політичної боротьби, як це мало місце в Теребовлі. До ширення анархії в повіті кооперативний провід своїх рук ніколи не прикладав і з усякою рішучістю відкидає замір, немов би провід Союзу навіть знав щонебудь про те, що підготовляється якась буча на конференцію Ф. Н. Є. Некультурний спосіб боротьби на якомунебудь полі не може знайти одобрення у кооперативного проводу теребовельського повіту і тимсамим і недавні події є і мусять бути далекі від кооперативного руку в Теребовельщині.

Дирекція.

РЕЗОЛЮЦІЇ КООПЕРАТИВ ТЕРЕБОВЕЛЬЩИНИ.

1. Анкета кооператив Теребовельщини, скликана на день 11. І. ц. р., заступлена уманатованими представниками всіх кооператив повіту, стверджує, що в інциденті, який зайшов дня 23. грудня 1937 у Теребовлі на довірочній нараді Ф. Н. Є., Союза Українських Кооператив не брав ніякої участи і від тої справи був під кожним оглядом відмежований та не може брати найменшої відповідальности за ті події.

2. Кооперативна анкета осуджує взагалі поширювання вісток, будьто би Союз брав безпосередно чи посередню участь у згаданому інциденті, перекидаючи відповідальність за ширення тенденційних вісток на дотичну особу чи пресу.

3. Кооперативна анкета висловлює побажання до української преси не містити звідомлень, непровірених у джерелі, що можуть нанести українському кооперативному життю моральні шкоди.

По широкому світі.

Австрійські легітимісти зорганізували у Відні кілька аборів, підчас яких дійшло до бійок з націонал-соціялістами.

Британський уряд не хоче прилучитись до ніякої спільної заяви про збірну безпеку. Генерального секретаря Ліги Вансітарта, що в тій справі виїхав до Льондону, прем. Чемберлен не прийняв.

У **египетській** націоналістичній партії Вафд дійшло до розлому.

Японський уряд оголосить цього або найближчого тижня заяву у справі своєї політики супроти Китаю.

Грецький король оголосив відозву, в якій подякував населенню за висловн привязання до династії підчас весілля наслідника престолу кн. Павла.

Французького консулярного агента в Іруні (національна Еспанія) арештовано.

—o—

ФРАНЦУСЬКИЙ ПРОТЕСТ.

Французький амбасадор у Китаю зложив енергійний протест японському амбасадорові проти японських літаків, які 8. ц. м. збомбардували французьку місію в Нанін-Квансі.

—o—

ОБЄДНАННЯ РУМУНСЬКИХ ЛІБЕРАЛІВ.

У вівторок вечором відбулась у Букарешті спільна нарада представників двох ліберальних партій, яких вождами є Діну Братіяну і Юрій Братіяну; обі партії рішили обєднатись. Обєднані ліберали рішили запротестувати проти проекту розвязати нововибраний парлямент і органи територіяльної і професійної самоуправи.

—o—

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівнити залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Пришліть точно шомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого н. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 5—10

— **Колядки, щедрівки, стрілецькі пісні** та інші на кружок „Сирена Електро" дістанете безпосередньо у п. Божика, Варшава, 6, Серпнє 24., м. 18, тел. 840-47. Жадайте катальогів. На пересилку прошу залучити почтову марку. 2—5

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 1—20

— **Управа Українського Народнього Театру ім. І. Тобілевича** (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру Ріжнородностей (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. історичну драму в 6 відслонах І. Зубенка п. н. **„Орленя"**, відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. пєсу на 4 дії Задвірського п. н. **„Довбуш"**. Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білети від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 3—5

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Під увагу П. Т. членам Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка.** Всіх П. Т. членів у краю і за кордоном просимо вирівняти залеглі чл вкладки (50 сот. місячно) і виписове (одноразово 10 зол.) за останні два роки 1936—37. В противному випадку супроти членів, що до 10. лютого 1938 р. не заплатять належних членських оплат до Т-ва, Рада Т-ва мусітиме поступити згідно зі статутом Товариства.

— **Традиційну Ялинку** улаштовує Т-во „Львівський Боян" для своїх членів і впроваджених ними гостей дня 15. січня ц. р. (субота) **в год. 8.30 увечір у малій салі Муз. Інституту ім. М. Лисенка** (вул. Шашкевича ч. 5, III). Вступ для членів 50 сот., для нечленів 1 зол.

— **60-ліття проф. д-ра В. Старосольського.** 8. січня ц. р. минуло 60 літ від дня народин д-ра Володимира Старосольського. З цього приводу вшанували його окремими сходинами його політичні однодумці, львівські соціял-демократи. Шануючи д-ра Володимира Старосольського, як поважного українського діяча, ученого соціольога та людину, яка належить до наших спорадичних співробітників, хоч і з іншого політичного табору, — складаємо Йому також щирі побажання.

— **Великий успіх українського маляря в Познані.** В Познані є тепер вистава образів нашого маляря А. Лящєнка, що кілька літ тому улаштував був виставу у Львові. Вистава тішиться великим успіхом наслідком чого річниць її замкнення вже два рази відкладали. Після замкнення виставу перевезуть до Катовиць.

— **Митрополіт Денис патріярхом?** Польські католицькі часописи на Волині подали непровірені досі вістки про те, що митрополита православної Церкви в Польщі, Дениса, мають піднести до гідности патріярха.

— **За „образу польського народу".** Окружний суд у Львові засудив абсольвентку гімназії Ярославу Козак на 8 місяців арешту „за образу польського народу".

— **Львівська хроніка.** Нічию на 11-го ц. м. в 1-ій год. на вул. Словацького і Брацерівській появився скажений пес. Він кинувся на двох постеронкових і покусав їх. Третій постеронковий застрілив пса з револьвера. — Біля заведення для сиріт при вул. Кадецькій 30, якась жінка покинула хлопчика у віці коло трьох тижнів. При дитині знайшли картку, що мама покидає дитину, бо не має засобів до життя. — До мешкання Августа Ломніцького, ем. окр. судді при вул. Домбровського 11 а, закрався вломники й забрали біжутерію вартости коло 1.500 зол. — На Казимирівській вулиці попав під колеса трамваю 51-літній купець Гевох Парнас, зам. при вул. Городецькій 3. Парнас має поломані руки й ноги. Його перевезли до лічниці. — Шофер Рутковський, якого свого часу підозрівали в убийстві жінки, станув перед судом за те, що побив свою сусідку і намагався перекупити поліцая; засудили його на 6 місяців вязниці. — У апеляційному процесі відомих шантажисток Піліховських присуд на маму затверджено, а сестру увільнено від вакиду в другій справі. За 4 місяці вийде мама на волю.

— **Коєва хроніка.** До хати Івана Малецького зам. коло Нараєва, повіт Бережани, впали три напасники з пляшками, побили Малецького й забрали з сіней 65 кг. пшеничної муки та 10 кг. вепрового мяса. Після того втікли. — На полях коло села Холоїв, горохівського повіту, знайшли мертве тіло Софії Полящук, що йдучи до села Пересп, замерзла на дорозі. — В Рогатинщині, між Бурштином і Болшівцями, відкрили нові злождя алябастру. — В Тоестім згоріла ніччю з 6-го на 7-го ц. м. жидівська божниця. — Робітники фабрики тютюну у Винниках застрайкували, але у висліді переговорів з директором вернулись вечором до праці. — Від чаду помер управитель школи в Букачівцях Кобилінський зі сином; його жінку вратували.

— **Буде ще один університет у Польщі.** Польська преса повідомляє, що міродатні чинники вирішили отнувати університет поморської землі з осідком в Бидгощі.

— **Снігопад в Сандеччині.** У Сандеччині впали великі снігн, наслідком чого автобусове получення на шляху Ліманова—Краків від двох днів припинене. Припинений також колодвій рух між Новим і Старим Санчом. Автобус зі Щавниці приїхав до Нового Санча з 5-ти годинним опізненням.

— **За ректором — деканн.** За ректором львівського університету д-ром Кульчинським, що уступив зі свого становища у звязку з „лавковим гетом", пішли: декан медичного виділу д-р Островський та декан математично-природничого виділу д-р Самсонович.

— **Новий друкарський цінник.** Львівське гремюм друкарів підписало з друкарськими союзами нову цінникову умову, яка признає друкарям 5 прц. підвишки платень. Ця умова обовязує цінникові і нецінникові друкарні.

— **У справі вивозу грошей до Чехословаччини.** Девізова комісія відкликала обіжником уповажнення, які дала девізовим банкам в обіжнику з 4-го червня м. р. у справі продажі та видавання дозволів на вивіз грошей тим, що виїзджають до Чехословаччини. З хвилиною отримання того обіжника девізові банки мають видавати дозволи на вивіз грошей до Чехословаччини згідно з загально обовязуючими постановами.

— **Стан „посядання" росте.** Ледви кілька місяців тому посвятили костел, побудований заходами римо-католиків при дуже значній допомозі доокольчних дідичів у селі Бояничі, а вже росте новий костел в Сокальщині. Горстка римо-католиків і дідичів з Лещатова почала недавно в тому селі будову костела, яку швидко закінчать. Коротко кажучи — тихо, без гомону і зайвої слави ростуть косцюлки, росте стан „посядання на кресах".

— **Курс Передовиків Хліборобського Вишколу Молоді в Сокалі.** Заходом філії „Сільського Господаря" в Сокалі відбувся в днях 27—31 грудня м. р. в салі Братського Дому Курс Передовиків Хліборобського Вишколу Молоді, в якому взяли участь хлопці і дівчата в числі 21 осіб. Курс цей мав на меті дати підготову до теоретичної і практичної праці провідникам сільської молоді у великому ділі двигнення хліборобської культури в нашому селі. На курсі викладали: проф. Йонак, дир. Гнатюк, інж. Сосяк та інструктор Х. В. М. інж. Стефанівський.

— **Пришиця в Польщі.** У Кшижовниках під Кемпном захворіло вже 20 штук худоби на пришицю, занесену з Німеччини.

— **Збільшений експорт кави з Бразилії.** Бразилійський уряд впровадив продаж кави на вільний ринок. Це спричинило збільшення вивозу, як свідчить про те звіт за грудень 1937. р., коли з Бразилії вивезли 1418 тисяч мішків кави. В грудні 1936. р. вивезли тільки 900 тисяч мішків.

— **Рекордовий зріст пянства на Виленщині.** На підставі урядової статистики у виленському воєвідстві за девять перших місяців 1936. р. випили 939.108 літрів 100 відсоткового алькоголю на суму 8,069.928 золотих. В тому самому часі 1937. р. випили там 1,054.000 літрів вартости 10,126.525 зол. Рекорд під тим оглядом здобув поставський повіт, в якому в 1936 р. випили 36.160 літрів вартости 336.520 зол., а в 1937. р 61.852 літри вартости 591.002 зол. В самому Вильні випили за згаданий час 1936. р. 426.458 літрів стовідсоткового алькоголю на суму 4.277.882 зол., а в тому самому часі 1937 р. 522.626 літрів вартости 5,052.091 зол. Цей зріст пянства стоїть у звязку з поправою господарської кон'юнктури.

— **Буде загальний спис бібліотек у Польщі.** Міністерство віроісповідань і освіти задумує перевести в 1939-ому році другий загальний спис бібліотек у Польщі. У звязку з тим міністерство звернулося до громадянських, самоврядних та державних організацій, щоб вони доручили залежним від себе чинникам злагодити раціональні звітові схеми. Списові підлягають бібліотеки всіх національностей.

— **Хто виграв на льотерії.** У нинішнім тягненню держ. кляс. льотерії впали такі більші виграні: 15.000 зол. на ч. 111398. 10.000 зол. на ч. 7309 77611 102624. 5.000 зол. на ч. 72248 89504 100781. 2.000 зол. на ч. 16938 29213 41100 47310 108458 110355 113624 116165 152673 172403 171964 182276. 1.000 зол. на ч. 7196 13628 26375 32651 36050 40663 50255 54385 54922 59601 73115 75537 78651 82339 87233 92366 106752 108524 109967 114857 117131 122834 138039 138863 152751 154902 156843 159288 161443 180675 191647.

— **Морози в Еспанії й Португалії.** Цими днями були в Еспанії й Португалії сильні морози. Замерзло кілька осіб. Побоюються, що звірзне ярина і виноград.

— **Данська королева важко занедужала.** Стан здоровля данської королеви так погіршився, що король Христіян завізвав до ложа недужої членів королівської родини. Королева перейшла вже дві операції.

— **Німецький дослідник вернувся з наукової подорожі до Азії.** До Генуї приїхав на кораблі „Вікторія" в дорозі з Бомбаю до Берліна відомий німецький дослідник д-р Вільгельм Фільхнер, що з доручення Географічного Товариства в Берліні 3 і пів року робив наукові досліди в мало знаних частинах середущої Азії. В інтерв'ю д-р Фільхнер сказав, що робив досліди над земним магнетизмом в центральній Азії, де заложив цілу сітку обсерваційних пунктів. В місцевості Лянчау, яку атакували китайсько-большевицькі війська, ледви втік з життям. Там трапився вибух великого магазину пороху, наслідком якого згинуло 2.000 людей і ціле місто перемінилося в румовище. Не маючи змоги без грошей і каравани вернутися до краю, д-р Фільхнер зателеграфував до канцлера Гітлера, за допомогою. У відповідь дістав 100.000 марок. Д-р Фільхнер має надію, що як виздоровіє (має зломану ногу і фізично вичерпаний), то в осени вибереться в наукову подорож до Індії.

— **Театр для молоді у Франції.** В Парижі повстав спеціяльний комітет, що має на меті створити окремий театр для молоді (комедії, фарси, маріонетки). Комітет буде переглядати надіслані твори і вибере з них ті, що заслуговують на те, щоб їх спопуляризувати. Головою того комітету став відомий драматичний автор Шарль Вільдрак.

— **Грипа в Токіо.** В столиці Японії панує від початку січня сильна пошесть грипи. Денно вмирає коло 60 осіб.

—**З „чисткою" на село.** Московська „Правда" повідомляє, що у всіх дотеперішніх „чистках" влада не взяла у „достаточній мірі" під увагу такого важного відтинка, яким є — село. Ці „браки треба тепер відробити". Село треба основно очистити від троцькістсько-бухарінівських шпигунів, що підготовляють голод і ярма обшарників для колхозників". Передовсім мають бути очищені дирекції машиново-тракторних стацій і управи хліборобських відділів. Таким чином треба сподіватись нової хвилі терору, особливо в українських селах.

РЕГЕНТ ГОРТІ ПРИЇДЕ ДО ПОЛЬЩІ.

З початком лютого приїде з офіційною візитою до Польщі мадярський регент адм. Горті.

—o—

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ДОНЬКА САМУРАЯ".

Фільма оригінальної японської продукції, зложе при допомозі німців. В усякому разі німці заінтересовані в тому, щоб її поширювати в Европі з огляду на деяку зазначену в ній тенденцію. Молодий японець вертається на батьківщину після 8-річних студій в Европі. Ці студії і побут серед европейців змінили сильно його погляди, головно на особисту свободу одиниці. В Японії жде на нього опікун, що прибрав його собі за сина з наміром видати за нього свою доньку. Прибраний син має теж рідного батька, бідного селянина. Японець вертається до Токіо з товаришкою-німкою, що студіює японську культуру. Зараз першого дня вона бачить, що на нього жде наречена, донька його опікуна — самурая. Самурай підготовив свою доньку до подружжя так, як це ідеально уявляють собі німці; вона вміє не тільки господарити і має загальну освіту, але грає теж на гітарі і співає. А проте европейщений японець не хоче женитися з молодою наївною японкою і попадає у конфлікт з рідною традицією. Шойно під впливом своєї сестри він відчуває контакт із рідною землею. Його товаришка-німка великосердим жестом зрікається свого місця і відїжджає в Европу у відповідній хвилині. У фільмі бачимо японські звичаї і прегарні краєвиди. Гра японців різна від гри европейців тому, що різні в них вдачі і мімікa.

НИНІ ПРЕМІЄРА!
КІНО
АТЛЯНТІК
Фільма, що трунула совістю світа і перевищила „На Заході без змін".
Фільма, що осуджує ненависть кляс, народности і раси, голосить ідею братньої любови і справедливости.
ТОВАРИШІ ЗБРОЇ — LA GRANDE ILUSION
Фільма, яка є памятником тріюмфу і слави французької кінематографії. В головних ролях: Ерих ф. Штрогайм, Діта Парльо і Жан Ґабен.

Дуже природно зображена погоня за дівчиною, що біжить на верх кратеру в самогубнім намірі. Японські дівчата — довідуємося з фільми — подібні до кратеру: тихі, то нараз вибухають, або й кидаються в гирло кратеру. За малу ролю має славний японський актор Гаякава.

—o—

Посмертні згадки.

Д-Р СИДІР ГОЛУБОВИЧ

помер 12. ц. м. у Львові. Похорон відбудеться 14. ц. м. Д-р Сидір Голубович народився 1875 р. у Товстенькому коло Копичинець у селянській родині, батько його був визначний громадянський діяч. Як загально відомого на Поділлі адвоката-організатора д-ра Сидора Голубовича вибрали в 1907 р. послом до віденського парляменту. В 1918. р. в першому уряді ЗУНР одержав теку судівництва, а в 1919. р. став головою Державного Секретаріяту і виконував рівночасно обовязки Державного Секретаря фінансів та торговлі й промислу. Вернувшись з еміграції, в 1924-ому р. обняв головництво Народнього Комітету. В. Й. П!

Д-Р МИХАЙЛО ОБІДНИЙ.

Рада Етнографічного Товариства в Мукачеві повідомляє, що дня 7. січня ц. р. після довгої і важкої недуги вмер **д-р Михайло Обідний**, довголітній діяч на полі українського музейництва, референт українського історичного кабінету при міністерстві закордонних справ ЧСР, український поет та основник Етнографічного Товариства і Музею Підкарпатської Руси. Покійний прожив 48 літ. Похорон відбувся 9-го січня ц. р. з Державної Лічниці в Мукачеві. В. Й: П!

—o—

Дописи.

ГОРОДОК.

Руханково-вокальний вечір Т-ва „Луг". Товариство „Луг", що в останньому часі помітно оживило свою діяльність завдяки жертвенній праці кількох одиниць, дало в неділю 2. січня ц. р. показ своїх дотеперішніх осягів у виді попису-концерту, який названо „руханково-вокальним вечором". На програму того першого в цьому роді попису т-ва „Луг" у Городку злożилися: 1) Вихід, і дефіляда перед публікою при звуках орхестри. На мову сцену салі „Повіт" входить бадьоро 25 луговиків і 10 луговичок та уставляються в ряди. За хвилину лунає вріяь салю луговий гимн „Гей у лузі". Цей виду молодих луговиків в одностроях пришила публіка щирими оплесками. 2) Вступне слово голови Повітового Луту в Городку інж. Р. Паламарчука. 3) Вправи вільноруч луговиків зі мельодією пісень: „Нумо братя до зброї", „Ухав стрілець"; „І шумить і гуде". 4) Декламація „Дружба" А. Курдидика — виголосив луговик Тимочко. 5) Вправи вільноруч луговичок п'ять звуки пісень: „Ухав стрілець", „Ой нема то краю"; ::І шумить і гуде". 6) Декламація „Так мусить бути" Семена Кость-Костенка. 7) Національні танки „Колосейка" і „Катерина" — виконали луговики й луговички з національних строях. 8) Хор луговиків і луговичок відспівав пісню „Зашуміла липиноньма". 9) Декламація „Нова дума" Орлова. 10) Вправи луговиків палицями за мельодією пісень: „Гей там на горі", „Ухав стрілець" і „Як в Березові". 11) Вправи вінками луговичок до пісень: „Як з Березова", ::І шумить і гуде", „Чорні хитається" і „Гей там у Вільхівці". 12) Декламація „Вже двадцять л'т". 13) Вежі — вправи луговиків — отця з найкращих точок вечора. 14) Вправи на коні — точка досить весела. 15) „За річкою, за Дунаєм" у виконанні луговиків і хору. Вечір закінчено відспіванням національного гимну. Вправи вправи і виконання проводив п. Богдан Кисіль, луговим хором диригував п. Гр. Пачева. Підготова цього вечора тривала досить короткий час, тимто й не можна надто дивуватися малим недотягненням у виконанні деяких вправ. Попис був подуманий як імпреза пропагандивна, щоб здобути симпатиків і членів та познайомити широкі громадянські кругли з працею в товаристві і як такий вповні свое завдання.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Вистави для дітей у Кремянці. Заходом філії Союзу Українок, яку на днях творила кляса, відбулися два дитячі вечори. Вистави відбулися в салі „Кінок. Мистецтва" і поставлено під керівництвом п. Ковалевської дитячий балет. Діти досить добре виявилися зі своїх ролі і вплинули захоплюючо серед глядачів, свобідно, тепшими. Шкода тільки, що імпреза на осени подобалася була українських рис, а в танцях не можна було відрізнити хотяби в костюмах.

Батьківський Комітет української гімназії виставив 18. грудня дрому „Назар Стодоля" під режисурою п. генеральової Ф. Омеляновичь-Павленкової, котра приложила до заміни, багато праці, щоб виставка історичної пєси з мистецького боку була без закиду. Чистий дохід пішов на доживлювання бідних учнів, одначе, не вважаючи на симпатичну ціль, глядачів на виставі було обмаль.

Спортові новинки.

Погонь — Лехія 1:0 (0:0, 0:0, 1:0). Несподівана програна Лехії, яка претендувала до першого або другого місця. Лехія заграла дуже слабо. Ворота для Погоні здобув Цімер. В табелі мистецтва А-клясе Львова веде Україна перед Погонею і Чорними. Останнє місце займає А. З. С.

Італійський футбол. Трієстіна — Люкезе 0:0, Аталянта — Фіорентіна 1:1, Наполі — Торіно 1:1, Больонія — Ліворно 5:1, Ювентус Торіно — ФІ. Мілянo 2:0, Амброзіана — Барі 9:2, АС Рома — Дженова 1:3, Лігурія — Лянціо 0:0.

Віденські дружини за кордоном. Рапід програв у Білгород 2:4 (1:2). ФІ. Вн програв на виїзді в Гібральтарі з мадярським Кінпешт 4:5 (2:3). Вієнна виграла в Бейрутї з репрезентацією Сирії 4:0.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Дмитро Дорошенко: СТЕПАН ОПАРА, НЕВДАЛИЙ ГЕТЬМАН ПРАВОБЕРЕЖНОЇ УКРАЇНИ. Видання Українського Історично-Фільольогічного Товариства у Празі. Прага 1937. Стор. 14. форм. 4°.

Остап Луцький: КООПЕРАТИВНІ ПРОБЛЕМИ. Бібліотека РСУК ч. 64. Львів 1937. Стор. 60, форм. 16°. Ц'на 1 зол.

Автор обговорює в цій книжечці наради й постанови XV. Конгресу Міжнародного Союзу Кооператив, що торкаються тих засадничих кооперативних та економічних проблем, як 1) кооперативна ідея 2) фінансова господарка, 3) рочпельські засади, 4) лібералізм 5) державний інтервенціоналізм, 6) капіталістична плянова господарка, 7) соціялістична плянова господарка, 8) кооперація в різних господарських системах, 9) загальна й кооперативна міжнародня торговля. Книжечку повинні обовязково прочитати всі ті, що цікавляться кооперативним рухом.

ЖУРНАЛИ:

РІДНА МОВА, місячник. Варшава, ч. 1 (61) за січень 1938. Зміст: Редакція: Терністим шляхом патріотизму „Рідної Мови". Анкета про „Рідну Мову". „Наша Культура" тимчасово не виходитиме. Д-р В. Королів: Мертві, вперед! Ів. Огієнко: Складня галицьких письменників. Проф. д-р С. Грицак: Особові імена учнів перемиської української гімназії. І. Огієнко: Складня української мови. ІІІ. Слова поза реченнями: 1. Вставні слова й речення, 2. Вигуки, 3. Вигукові прислівники. Практичні лекції літературної мови. „Наймичка" поема Т. Шевченка. Для спочинку. Ю. Вухналь: Трудовий день комсомольця Федька Гуски. О. і М. Задуровичі: А ми радіємо, що „Рідна Мова" виходить! Життя слів. Ів. Мобіян, П. Кривошеюк: Різномовні замітки. Передплачуймо „Рідну Мову" на 1938-ий рік! — Адреса „Рідної Мови": Warszawa IV, ul. Stalowa 25. m. 10. — Передплата річна 6 зол., піврічна 3 зол., квартальна 1.50.; за границею в Европі 8 зол., поза Европою 2 дол. річно.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 13. І. год. 8. „Лоенгрін" оп.
Пятниця 14. І. год. 7.30 „Ciel".

Театр Різноманітностей:

Четвер 13. І. год. 7.30 „В перфумерії".
Пятниця 14. І. год. 7.30 „В перфумерії"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

РАВА РУСЬКА:
13. І. Довбуш.
ЛЮБАЧІВ:
14. І. Наталчин барон.
15. І. Орлеяк.
16. І. Пітьма в Маслосоюзу.
17. І. Між двох жінок.
18. І. Шарїка.
19. І. Довбуш.

З Любачева їде театр до Яворова. У днях 24. і 25. І. виступить театр у Львові в салі Театру Різноманітностей: дня 24. І. Орлеяк, дня 25. І. Довбуш.

Жіночі торбинки

речки, портфелі, портмонетки, валізи, не-весери, поручає і направляє по найде-шевших цінах робітня римарсько-галян-терійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салтиндера.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

МРАЗНИЦЯ:
13. І. Маруся Богуславка.
ТУСТАНОВИЧІ:
14. І. Хмара.
15. І. Маруся Богуславка.
16. І. Мавка.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдачник".
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Малий король"; „Чоловік, що розбив банк у Монте-Карльо".
ГРАЖИНА: „Роза".
ЕВРОПА: „Косцюшко під Раплавиком".
КАСІНО: „Графиня Вадімова" з Марлєном Дітріх.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак".
МАРУСЕНЬКА: „Любуся".
МЕТРО: „Камелієва дама".
МІРАЖ: „Сіміон Афінавський".
МУЗА: „Благословенна земля" (Кл. Райнер. Павло Муні).
ПАКО: „Один поверх вище".
ПАЛІЦ: „Прем'єра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" з Ів. Кенуровою та Мартою Егерт.
РІЯЛЬТО: „До побачення, гарна пані" (Л'л. Гейл, Сімзан, Тінд'. Александер).
СВІТ: „Тайна чорної кімнати". „Такі то дівчата".
СТИЛЕВЕ: „Королева Вікторія" та ревія.
ТОН: „Капітан Тейлор".
УТІХА: „Смерть чигає в хмарах" та ревія.
ХІМЕРА: „Цілата з Новодвора".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Індія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
III. частина Вистави в Парижі.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 13. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15. 15.00 Розр. концерт, 19.10 Квартет, 20.00, 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00, 21.30 Пісеньки, 22.15 Цигансь. романси; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 12.45 Сим. 13.30, 19.00 Циг. музика. 21.25 22.00 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Форт., 19.25 Весела словно-муз. авдиція, 19.40 Дрібні форт. твори; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика та пісні, 18.20 Соната фіс-моль Регера, 19.10 Фільм. музика та пісеньки, 22.30 Музика; КОШИЦІ 13.30, 14.00, 18.00 19.40 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Сол'єгія, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 „Ліліом" легенда Мельвіра, оперна скрипк. рецталь, ПРАГА 19.15 Дитячий хор, 22.40 „Мазурка" Шимановського, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні; РИГА 19.15, 20.00, 21.15, 22.00 „Крейцер сонати" оп. Лігара; РІМ 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00, 22.00, 23.00 „Хованщина" оп. Мусоргського.

Пятниця, 14. січня 1938.

БЕРЛІН 11.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Романтична музика, 20.00 Веч. концерт, 21.00 „Ваал із дер Дунельмаамер" ком. Оверсега, БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.00 Симф. концерт, 17.00 Віол., 19.30 20.00, 21.00, 22.00 Опера, ВІДЕНЬ 11.25 Соліст. 15.15 Оп. арій, Гедмонт альт. 16.50 Для дітей, 17.20 Хор і соліст., 19.25 20.00 Військ. орх., хори, 21.00 Концерт англ. музики, 22.30 Танк. музика, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Сим. скрипка, 20.00 Гітарист Сеговія. КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Вересн: „Почитай людської культури", Концерт Анди Остапчук-Наумецької (композиції Скшинського та нар. пісні), МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Сопран. форт. дует. ПРАГА 15.15, 16.10 Розр. музика. 16.40 Юнацк. квартет, 20.35 „Ревека" орат. Франка.

НА КАРНАВАЛ фраки, смокінги та всяку іншу вісітовут гардероб поручає з власних і достарчених матеріялів **В. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — тел. 283-95. — — —

21.25 „Дитинство Христа" бібл. трилогія Берліоза, РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт. 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Де пас" драма Порто-Ріша. РІМ 16.00, 18.00 Концерт хору. 19.30 Розр. музика. 21.00, 22.00 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 13. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Класики та романтики, муз. поранок для дітвори; 11.40 Пісні без слів, пл.; 12.03 Полудня. авдиція; 13.45 Комунікат Хліб. Палити; 13.50 Легка музика з пл.; 14.10 Розр. музика, орх.; 14.55 Біржа; 15.00 Спогади з 1863 р., Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодю; 16.15 Розр. концерт у вик. нар. капелі; 16.20, 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 Університет От. Баторія, відчит; 17.15 Вик. Сем. Галеман: „Дівчина у вікні", вик. Фльора-Мелярт-Мас сопран, у супр. орх.; 17.50 Про тіпи бігунів; 18.00, 18.50 Спорт. вістки; 18.10 Чи діти повинні їздити на лещетах і совгах; 18.20 Молодь перед мікрофоном: Зима в поезії та пісні; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Альцест" Еврипіда; 20.10 Розр. концерт. військ. орх., С. Бестані сопран, саксофон. форт.; 21.45 Літер. нарис, 22.00 Бетовен: Септет ес-дур оп. 20; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

Пятниця, 14. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., **9.30 Трансм. богослужения з Успенської церкви у Львові**, 11.15 Для шк.: „Слова диктора", 11.40 Арії з опер Чайковського, гр. пл., 12.03 Полудньова авдиція. 13.45 Сучас. гутірка, 13.50 Музика з пл.; у перерві: Авдиція для м'ясн. 14.30 П. Чайковський: Скрипковий концерт д-дуо оп. 35 (Б. Губерман та орх.). 14.55 Біржа, 15.00 Спогади з 1863 р., Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Оповід. для дітей, 16.00 Гутірка з хорами, 16.15 Концерт сальон. орх., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Сучасна мати, **17.15 „Три царі" авд. в опр. В. Ковальчука, у вик. ансамблю українського театру** та хору „Сурма", 17.50 Огляд виданнь, 18.00 Сигнали комунікат, 18.10 Туристн. інформатор. 18.15 Пісні у вик. Тамари Бестер'вни (сопр.), у супр. форт., 18.35 Мистецька творчість Ріхтер-Яновської, 18.50 Спортові вістки 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Тінь Матвія Паскаля" Л. Піранделя, 19.40 Ем. Шабріє: „Гвендолїна", увертура, з пл., 20.00 Симф. концерт, орх., форт.; у перерві Вет. дешки, актуальна гутірка. 22.50 Ост. вістки. 23.00 Фортепіяна і гр. пл.

Радіокутик.

АМЕРИКАНСЬКІ ТРАСМІСІЇ.

Дарома займається при помочі радія повернутися з заморськими краями та впливати на національні групи, розпорошені на інших континентах, зв'язаних з Европою походженням. Американська радіофонія замагається стягнути для своїх слухачів цінні відомости з цілого світа. НВЦ тепер приготовляє два великі радіорепортажі з двох кінців світа: З північного б'угуна та тропіків. Американські слухачі зможуть брати участь у виправі Мак Грегора до бігуна та д-ра Гольденса, який досліджує британську Гвіяну з півночі на полудень. Обі репортажі матимуть крім сенсаційних моментів ще опісля практичні та цінні, які доповнять слухачам пізнати наукову працю обох дослідників.

МЕТЕОРОЛЬОГІЧНІ КОМУНІКАТИ.

Німецьке радіо, залежно від атмосферичних обставин, надає комунікати про обставини їзди для шоферів та опрем комунікати і справоздання про погоду для авіаторів цивільних спортів. Швайцарське радіо подає комунікати про сніжні лавіни.

НОВІ ТЕХНІЧНІ РАДІОВІ ДОСЛІДИ.

На засіданні італійського сенату багато говорив Мусоліні про Марконія та його значіння для італійської науки. Мусоліні заявив, що до останньої хвилини свого життя Марконі брав діяльну участь у дальшому розвитку радіової техніки. В приві Мусоліній переводив Марконі досвіди, які мають величезне значіння в реалізації нового, щойно в зародку в'явлення. Ці початі експерименти будуть всебічно досліджені та введені в життя.

БІРЖА.

Львів, 12 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельгія бельг. 89·63, 89·20, Доляри американські 5·27·00, 5·24·50, Доляри канад. 5·26·50—5·24·00. Фльоренти гол. 294·52—292·40, Франки фр. 18·02—17·72, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти англ. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 18·60—16·90, Кор. дан. 117·99—117·15 Кор. норв 132·78—131·83, Корони шв. 136·13—135·15, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—10·25, Марки пол. 113·50 — 110·50, Шиллінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 122·00 — 118·00

Акції.

4 і пів проц. виттр. 64·63, 64·25, 3 і пів 1 ем. 79·00 серія ненот. 3 поз. (на 2 ем 79·50, серія ненот. 5 конверс. 66·75 прем пол. 42·00, 4 консол. 67.75

Папери.

Банк Польський 117·25 Цукор 36.50 Вугель 30·75, 30·75 Лісьпол 61·50, Моджеїв 15·00, Островерь 53·25, Стараховичі 36·00, 36·50, 36·25, Габербуш 49·00.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 12 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 3·05 пол
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 пол
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·90—8·01 пол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Приватний урядовець, безробітний, хорий на нерви, який дійсно находиться в невідрадним положенні, просить Вп. Громадян жертвувати йому бодай найдрібнішу квоту на ліки і поворот до дому. Жертви приймає Адміністрація дня „Хорий-Безробітний". 1—2

Загальні Збори Т-ва Українська Бурса ім. Митроп. А. Шептицького у Львові відбудуться дня 22. січня н. р. в год. 17-ій в домівці бурси при вул. Театинській 10 в звичайним порядком нарад. На випадок неповної кількости членів — вимаганої статутом, Збори відбудуться годину пізніше з тим самим порядком нарад. — **Виділ.** 144

Оголошення. Дільова Комісія „Комітету для вшанування 10-их роковин смерти Головного Отамана Війська У. Н. Р. Симона Петлюри" цим оголошує, що з днем 1. І. 1938 року припиняє свою діяльність, а все майно і грошові засоби, залишені від її чинности, передає Захоронці для дітей ім. С. Петлюри в Перемишлі. — Секретар Дільової Комісії **Д-р Левко Чикаленко.** 131

КУПНО - ПРОДАЖ

ДО ПРОДАННЯ стара адвокатська канцелярія в повітовім гірськім м'сті. Пересічний місячний дохід 300 зол. Зголошення до „Адміністрації" під „1000". 133 3—3

ВАННИ ЦИНКОВІ, балї, **НАСІДІВКИ**, великий вибір, **ЗАЯЦЬ**. Осселінських мотирнацять. 145 1—10

МАШИНУ писальну, марки „Корона", валізкову, з українським письмом, майже нову, продам оказійно. Зголошення до Адміністрації під „Оказія". 1—1

ДАРУНКИ на Ялинку і Новий Рік зі золота, срібла, годинники, поручає найдешевше фірма Вайдер, Львів, Шайнохи одіж. Преширна і дешева направа годинників і біжутерій. 2707 7—7

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРИСЛУГУ ДО ВСЬОГО, сов'єну, прашковиту, інтелігентну шукаю. Зголошення до Адміністрації з відписами свідоцтв і референцій під „Чесна". 137 2—3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ВДОВИЦЯ по священнику працьовита, солідна, серйозних взглядів, розуміється добре на кухонництві, як і на всіх ділянках домашньої господарки, прийме місце зараз найрадше у самітного священика або пана. Зголошення до Адм'ї. „Діло" „Для самітної". 129 2—2

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрездні, Відні. Професор патронату. Приймає записи — цілий липень. — Львів, Осселінських 12. 136 2-13

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2818 а 9—11

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" вленшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2287 16-16

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ. ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 7-16

ЯОРДАНСЬКІ морози не страшні, коли в кімнаті палиться в печі від МИХАЙЛА ГАЛИБЕЯ. Львів, Петра Сагарди 5, тел. 261-65. 2347 2—9

ОГОЛОШЕННЯ.

РОБІТНЯ кашкетів різних фасонів і красок та всяких ШАПОК КРИМСЬКИХ І БАРАНКОВИХ по найдешевших цінах

М. БІМШТОК

КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний рабат.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисак і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 7—12

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніїшій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН
Г. ВІТЕК Трибунальська 10, ЛЬВІВ
(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льокаль гарний, надається на весілля, банкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 11-15

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ювилейне число — стор. 24.

Ч. 9 (14.841). Львів, пятниця 14. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 223-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Д-Р КОСТЬ ЛЕВИЦЬКИЙ.

Як радили наші старші громадяни 1879 р., чи приступити до видавництва „Діла".

У 1879 році прийшов був такий час, коли наше громадянство забажало **партійної згоди**, бо в тому самому році зазнав наш нарід великої невдачі при виборах до австрійського парляменту, яку записав на рахунок незлатної політики попередніх послів, як також на рахунок партійного роздоблення.

Тому в нашому громадянстві у Львові і в краю проявилось було змагання до спільної політичної організації у політичному Товаристві **„Рада руська"** у Львові, що тоді було в руках старорусинів русофілів: о. Теофіля Павликова, колишнього посла і пароха Успенської церкви, Венедикта Площанського, редактора „Слова", і д-ра Івана Добрянського, адвоката у Львові, — трьох найвизначніших тоді львівських політиків староруської (русофільської) партії.

Перший акт партійного обєднання мав наступити на загальних зборах „Ради руської" у Львові, в дні 18. листопада 1879 року, коли мали прийняти в члени кількадесять українців народовецької партії, — але до цього не дійшло, бо виділ „Ради руської" приняв тільки двох „благонадежних" нових членів, а зголошення дальших кількадесяти членів українців відкинув. Ці загальні збори не взяли теж на увагу відклику, який мотивував на тих зборах проф. Юліян Романчук. Той памятний акт відмови з боку русофільських старорусинів виказав, що порозуміння з тими людьми неможливе та він став **товчком до самостійної політичної організації, до української народовецької партії.**

Початок зробив Юліян Романчук, що почав на власну руку видавати з 1. жовтня 1879 р. політичний популярний тижневик для народу: **„Батьківщину"** та підніс гасло: до праці для всього руського народу, до згоди і єдности всіх русинів. До оснування нашої „Батьківщини" прийшло в таких обставинах, що о. Іван Наумович, незвичайно талановитий популярний письменник, що з польонофіла перекинувся в русофіла, почав іще у 1871 році видавати в Коломиї газету для народу: **„Наука"**, яка розбудила було велике зацікавлення між нашим селянством та притягала наш нарід до русофільства. А наша „Батьківщина" мала відкрити очі масам українського народу і привернути їх до українства. І це вдалося Романчукові. „Батьківщина" відразу сподобалась на селі, бо вона порушувала важні справи, що живо цікавили нарід, і тому вже по появі перших чисел зачала випереджувати „Науку" о. Івана Наумовича.

Але нам треба було конче ще **політичного часопису для нашої інтеліґенції**, що своєю появою міг би відвернути її від русофільського „Слова", яке виходило тоді під редакцією Венедикта Площанського двічі в тиждень.

Над цією важною справою радили наші старші українські громадяни у Львові, на „Руській Бесіді", в місяці грудні 1879 року, щоб поставити політичний орган народньої української партії, бо без цього не могла обійтись формація політичної партії. Ці наради старших дуже захопили були нас молодших громадян: студентів університету. Ми зрозуміли це достойне змагання громадянської думки, переймались ним і з дня на день вичікували неспокійно висліду тих нарад, — виключаючи в наших молодечих побажаннях можливість, щоб ця думка не здійснилась...

Справа не була проста й легка і тому ті наради наших старших громадян були довгі й мочливі: важко було ставити перші кроки на шляху української політичної дифренціяції та модерного оформлення. Кожний крок вимагав доброї застанови.

Зокрема Володимир Барвінський доказував конечність виступити з теоретичного і літературного становища на політичне поле реальної політики, бо час наглить і не можна далі ждати, — а розсудливий чоловік з народовецької партії Володимир Навроцький не радив пускатися на бистру воду політики, бо добачував небезпеку у малій освіті нашої інтеліґенції в Галичині. Володимир Барвінський переміг сміливою політичною думкою, що саме тому треба провідного політичного орґану, щоб національну ідеольогію утвердити в нашій інтеліґенції, та щоб **опанувати думку нації** і поширити її пізніше в народніх масах.

До цього сміливого і льогічного підходу до справи в основі приступили наші передові громадяни у Львові і поладнали її так, що мали придбати людей до редакції суто політичного орґану, який мав виходити кілька разів у тиждень і відтак перейти на щоденник, далі придбати засоби матеріяльні, себто передплатників в мінімальному числі шістьсот осіб.

В справі редакції політичного орґану сказав Володимир Барвінський, що він покине адвокатську канцелярію і на початок буде вміти безплатно редаґувати цю ґазету та добере собі на співробітника: Івана Белея, що тоді видавав з Іваном Франком дефіцитовий місячник „Сьвіт". Та ці сили не вистачали, і тому, щоб рятувати справу, приступив з безплатною поміччю до редакції проф. Юліян Романчук, хоч тоді видавав уже „Батьківщину", — за ним приступив теж проф. Анатоль Вахнянин, далі проф. Михайло Подолинський до перекладів найзнаменитших повістей і професор д-р Юліян Целевич до статтей про закордонну політику. Так зложили вони плян редакції, щоб видавати орґан „Д'ло"...

Ще одна перепона заступила тоді була їм дорогу, коли проф. д-р Олександер Огоновський звернув увагу на фонди, за які треба видавати „Діло", бо-ж на передплату не можна багато рахувати. Будуть значні видатки, може і втрати, та чим покрити те все і хто цим займеться? При добрій волі і цю перепону поборали наші старші громадяни. Зголосився ще один професор: Дамян Гладилович і підпався безплатно вести адміністрацію і касу „Діла". А щоб підпомагати видавництво, зібрані заснували спілку видавництва „Діла", куди ввійшло кількадесять передових українських громадян, що мали вплатити по 50 золотих на уділи... Між тими першими спільниками „Діла" найпшвся о. посол Стефан Качала з Шельпак, що як меценат значними грішми матеріяльно підтримував у перших роках це видавництво...

Редакцію й експедицію „Діла" приміщено побіч „Руської Бесіди", у двох кімнатках, на першому поверсі від вулиці Краківської.

Від таких починів зачалось велике діло...

Між нами, молодшими громадянами, вістка, що буде виходити наше „Діло", викликала незвичайну радість. Ми були навіть горді тим, що українці Галицької Землі поставили свій незалежний політичний орґан. „На русофільське „Слово" є наше „Діло", щоб твердим ділом показати, що живе український нарід і виборе собі кращу долю", — казали ми, молоді і вже думали над тим, що требаб нам далі робити. Мій іншим я постановив вкладити у правній формі первісну умову спілки видавництва „Діла".

Тимчасом треба було їхати домів, щоб приготовити наших батьків на передплату „Діла". Тут було спершу недовіря й упередження, — звідки взялося „Діло", чи не за польські гроші? Ми молодші мусіли завзято виказувати потребу цього орґану, спорити і пропаґувати, — заки наші батьки розпрощалися з русофільським „Словом" і перейшли на своє „Діло", що появилось 1. січня 1880. року, спершу тричі в тиждень, та 2. січня 1888. року ст. ст., себто 14. січня 1888 почало появлятись як щоденник. Тому рівно 50 літ.

Зміст:

1. Д-р Кость Левицький: ЯК РАДИЛИ НАШІ СТАРШІ ГРОМАДЯНИ 1879 Р., ЧИ ПРИСТУПИТИ ДО ВИДАВНИЦТВА „ДІЛА".
2. Д-р Дмитро Левицький: В 50-ЛІТТЯ „ДІЛА" ЯК ЩОДЕННИКА.
3. О. Дамян Лопатинський: ВІД V-ОЇ ГІМНАЗИЧНОЇ ПРИ „ДІЛІ".
4. І. Кедрин: ЧАСОПИС, ЙОГО ВИДАВЕЦЬ ТА РЕДАКТОР. Жмут спомнінь і рефлексій.
5. Ів. Нінчук: НА СЛУЖБІ РІДНІЙ СПРАВІ.
6. І. Крипякевич: „ДІЛО" ПЕРЕД ПІВСТОЛІТТЯМ. (Хроніка 1888 р.).
7. Бол. Дорошенко: ЗАСЛУГИ „ДІЛА" ДЛЯ ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ ІДЕЇ. (Зирк у минуле).
8. М. Рудницький: КІЛЬКА ШРУБОК У МАШИНІ „ДІЛА" (або: Як ми мучимося?). Фейлетон.
9. Ол. Кузьма: ХТО ВОНИ БУЛИ? Ревія редакторів і співробітників „Діла".
10. О. Болгарович: ТОДІ І СЬОГОДНІ. Чого можна дізнатись з першого числа першого українського щоденника вперед пятьдесяти літ.
11. Проф. С. Русова: ДЕЩО З ДАВНЬОГО МИНУЛОГО.
12. Д-р Олександер Надраґа: ЗА ЗОЛОТОЮ НИТКОЮ МОЛОДОСТИ. Фейлетон.
13. Василь Сімович: „ДІЛО". (Спогад із дитячих та гімназійних років).
14. Олена Сіменович-Кисілевська: „ДІЛОВІ" В АЛЬБОМ (З нагоди його 50-ліття, як щоденника).
15. Д-р Степан Баран: ЗПЕРЕД ТРИЦЯТЬ КІЛЬКОХ ЛІТ.
16. Конст. Малицька: ДОРІЖКОЮ СПОГАДІВ.
17. Д-р Іван Копач: З МОЇХ СПОМИНІВ ПРО „ДІЛО". Один „надзвичайний" передплатник.
18. Марія Сокіл: У НЮЙОРСЬКОМУ КІТЛІ. Фейлетон.
19. Ст. Сірополко: ЯК Я СТАВ ЧИТАЧЕМ І СПІВРОБІТНИКОМ „ДІЛА". (Уривки зі спогадів).
20. Андрій Жук: ПЕРШИЙ РАЗ У ЛЬВОВІ І В РЕДАКЦІЇ „ДІЛА". (Уривок із споминів).
21. О. Андрій Пеленський: У ЛЬВОВІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ „ДІЛА".
22. З СІРОЇ НЕВДЯЧНОЇ ПРАЦІ:
    Михайлина Косач: Тільки цифри та адреси.
    Стефанія Надза: 43 роки в експедиції.
23. ЛИСТ ЗПЕРЕД ПІВСТОЛІТТЯ. Характеристика українських діячів у Перемишлі в часах появи „Діла"
24. ВЕЛИКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД НЕ ЗАЛОМИТЬСЯ. Промова голови УПР посла В. Мудрого на комісії закордонних справ сойму 12. п. м.
25. 15 НАЙСТАРШИХ ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „ДІЛА".
26. АПАРАТ „ДІЛА" У СІЧНІ 1938 Р.
27. З ПОЛЬСЬКИХ СПРАВ.
28. ВІСТИ ЗІ СВІТА.
29. Галактіон Чіпка: СКОК У МАЙБУТНЄ.
30. НОВИНКИ.
31. ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД РІДНОЇ ШКОЛИ.
32. ОСТАННІ ВІСТІ.
33. З СУДОВОЇ САЛІ.
34. СПОРТ.
35. НОВІ КНИЖКИ І ЖУРНАЛИ.
36. ТЕАТРИ. — КІНА. — РАДІО.

тайна успіху високої класи
PHILIPS Super 4-38 A

супергетеродини 7 строєвих обводів
при завдатку зол. 24 на 15 рат по зол. 24 "міс.
за готівку зол. 340

Д-Р ДМИТРО ЛЕВИЦЬКИЙ.

В 50-ліття „Діла" як щоденника.

Про значіння „Діла" в розвою нашого національного відродження писати не потрібно. Воно всім ясне і знане. Повних 50 літ одинокий щоденник на всіх українських землях по цей і той бік Збруча — „Діло" творило й оформлювало не тільки національно-визвольну ідеольогію, але теж давало почин до повстання і розвою всіх клітин нашого національного життя на полі політичнім, культурнім, господарськім і спортовім. Найкращий, найбільш активний елемент українського громадянства гуртувався біля „Діла", в „Ділі" працювали від 58 літ усі найкращі ідеольоги нашого національного відродження і то навіть без огляду на те, до якого політичного табору вони належали. Досить сказати, що перед війною працювали довший час побіч себе Евген Левицький і Вашь Будзиновський, Василь Панейко, Михайло Лозинський, Ярослав Весоловський, Льонгин Цегельський і Володимир Охримович — люди з ріжними світоглядами, ріжними темпераментами, однак всі вони були без сумніву найсильнішими інтелектами цього часу і хоча не стояли на чолі політичної верхівки, не лише творили ідеольогію нашого відродження, але і практично цим життям кермували. Саме вони до кожного прояву нашого життя мусіли занятн й займали безпосереднє становище. Вони творили публичну опінію і заразом були виявом волі цієї опінії. Вони примушували провід нації рахуватися з цією опінією і пристосовувати свої політичні ходи до становища, яке займало „Діло".

Належати до Видавничої Спілки „Діло" було великою почестю, куди більшою, як бути послом, хоча тоді посли мали багато більше значіння, як сьогодні. Багато послів цілими роками, рік-річно старалися про приняття їх у члени Видавничої Спілки, однак таки приняття не діждалися. Це була наша палата панів, куди належали тільки люди з великими громадянськими заслугами, зі скінченими бодай 40 роками життя та після кількалітнього вичікування. По війні настали вже під цим оглядом дещо демократичні засади.

Як я вже згадав, „Діло" формувало ідеольогію нашого національного життя. Воно не лише творило ідеольогію, але в дуже багатьох, критичних для нації випадках встрявало практично в кермування політичним життям, як теж приневолювало провід нації йти цим шляхом політичної тактики, що його, як правильний, вказувала редакція „Діла". Не знаю давніших часів, однак памятаю, що „Діло" перекреслило в практиці угоду Барвінського й Анатоля Вахнянина. „Діло" змодернізувало наше національне життя та помогло перетворити нашу стару заскорузлу народовецьку партію на модерну національно-демократичну.

Який важний був вплив „Діла" на формування цілого нашого повоєнного життя, хочу подати один приклад не тільки з моєї безпосередньої обсервації, але й співавторства цих подій, бо в цьому часі я фірмував „Діло", як його головний редактор. Були це роки 1923—1925. Роки ці ще всім у памяті. Коли Рада Амбасадорів признала в березні 1923 року Східну Галичину Польщі, серед зрівнаних кол галицького громадянства повстала думка нормалізації наших відносин у Польщі і вже 21. травня 1923 р. Народній Зїзд приняв відому т. зв. автономічну резолюцію. Референтом цієї резолюції і потім також новообраним головою тодішньої трудової партії був д-р Володимир Охримович, без сумніву найбільш шанована і люблена людина, яка колинебудь стояла на чолі політичного життя краю. „Діло", згідно з рішенням Нар. Зїзду, підпорядкувалось цій резолюції і стало її оборонцем. Та проти цієї резолюції заявилась загальна опінія українського громадянства і всі пресові органи з „Нашим Прапором" на чолі. З кожним днем загострювалась боротьба. Відносини серед українського громадянства стали нестерпні — не тільки політичні, але й особисті. І серед цього напруження відносин Видавничa Спілка „Діло" встрявае практично, як безпосередній актор, у політичне життя. Хоча, як я згадав вище, на чолі партії стояла така велика людина як бл. п. Вол. Охримович, Видавнича Спілка змінює редакцію і на власну руку в новорічнім числі „Діла" з 1924 р. анулює від себе автономічну резолюцію. „Діло" писало: „Народній Зїзд Трудової Партії мабуть зробив тактичну помилку, що приняв автономічну резолюцію. Така буцімто реальна програма зовсім природно вразила наш загал, що був пройнятий райдужними надіями по акту 14. березня".

І вже дня 8. березня 1924 р. більшість Нар. Комітету признала т. зв. автономістичну резолюцію неістнуючою, мотивуючи це тим, що прийшла до глибокого переконання, що в даній дійсности не можна такою резолюцією леґалізувати українського життя.

Добре сталося, що „Діло" рішилося дня 1. січня 1924 на цей, тоді дуже важний, крок. Цей крок приневолив провід партії занятн ідеольогічне становище, врешті уступити та віддати провід партії в руки незалежницької групи. Поволи втихали пристрасти, люди почали шукати виходу з незавидної ситуації і вкінці об'єдналися, створивши в 1925. р. У. Н. Д. О.

Небагато щоденників може похвалитися такою корисною службою для свого народу і таким довгим істнуванням, як „Діло". Мені особисто припала велика, багато більша від моїх окремих заслуг, честь, бути від 10 літ головою Видавничої Спілки „Діло". За 58 літ свого істнування „Діло", як найбільш активний співучасник національного відродження, дожило першого періоду здійснення національних ідеалів. Воно дочекалось, як нарід з етнічного матеріялу став свідомою, оформленою, модерною нацією, здібною культурно і політично засісти в сімї великих народів і дорібком своєї національної культури збогатити культури всіх народів світа.

В дні 50-літнього ювилею „Діла" як щоденника складаю моєму дорогому часописові одно бажання: щоб і дальше служив своєму народові так успішно, як досі, та дочекався не тільки здійснення й оформлення української держави, але й допоміг цій державі бути рівноправним і рівновартним чинником у сімї інших народів, як на це заслуговує поверх 40 мільоновий український нарід.

ФОТО апарати і приладдя поручає відома зі солідної обслуги фірма
Інж. А. ШАРФ
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА 2.

О. ДАМЯН ЛОПАТИНСЬКИЙ.

Від V-ої ґімназійної при „Ділі".

З перерою десяти років від 1897 до 1908 р., коли я був у Тернополі — я ввесь час стояв близько до видавництва „Діла".

Вже в V-ій клясі ґімназії — від 1880 року, отже від першого числа „Діла" — я почав „урядувати" в адміністрації „Діла" — систематично та обовязково. Наш учитель рідної мови, латини та греки в академ. ґімназії у Львові, Дамян Гладилович, був адміністратором „Діла", очевидячки безплатним. А що ні його час ні його становище не дозволяли йому клеїти опаски на газету, то він „відкомендерував" чотирьох своїх учнів з V-ої кляси до цієї роботи. За це ми діставаали примірник газети і пізніше, коли при „Ділі" почав виходити повістевий додаток, щотижня у суботу один аркуш повісти.

Які це були часи, нехай за доказ послужить такий приклад: Я був на станції у вдовиці по священнику; вона мала двох дорослих синів, з яких один був господарем москвофільського касина. Коли кузин їх д-р Кость Левицький, тоді студ. прав, прислав одному з них на імянини побажання, написані фонетикою, імянинник на сам вид такого „революційного" правопису відослав йому лист з дописком, що „листів, писаних куцохвостою фонетикою, не приймаю".

На теольогії в семинарії питомці дїлилися на дві ріжні групи: одні складалися на передплату москвофільського часопису, другі — на передплату „Діла". Коли кількацять чи навіть кількадесять осіб читало один примірник газети, то ясно, що її фінанси були не найкращі і тимсамим адміністратори та редактори мусіли роками працювати з патріотизму, задурно або за смішно малу плату.

Я мав таке щастя, що і мій другий учитель ґімназії, Юліян Бережницький, був членом редакції „Діла". Він попав туди, як неодин, що в тих часах не здав іспиту і забажав „вільнішої" професії. Згодом дивним збігом обставин він став... директором Каси Ощадности у Кракові і ще досі можна бачити у нашій краківській церкві мармурову таблицю в його память.

За більше як пів століття пересунувся перед моїми очима довгий ряд редакторів „Діла", його постійних співробітників, добровольців, службовців і довголітніх передплатників. Бували такі часи, що, здавалося, уже завтра не зможе часопис вийти — не було нераз на кошти друку та паперу, а газета, та ще щоденна — це не однодневка ані збірка віршів, яку пустиш раз у світ і можеш чекати нової „кон'юнктури". Чи то один з наших свідомих громадян рискував своїм невеличким майном, як ручитель на зобовязаннях „Діла", щоб воно не припинювало своєї праці!?

Бо з другого боку адміністрація нашого щоденника ставилася до своїх передплатників завсіди як до близьких свояків і приятелів. Часопис йшов на їх адресу нераз місяцями без передплати і треба було десятки разів пригадувати, щоб не забули про свій обовязок та обіцянку заплатити довг. І ніколи не було випадку, щоб кого тягали по судах, коли він залишився таки вічним довжником. Це і головна причина, чому „Діло" не було ніколи торговельним підприємством і не йшло на зиск. Коли що заробило, то вкладало у розбудову свого варстату, як пр. у друкарню. Тому й досі — не дочекалося своєї камяниці.

У політиці воно завсіди старалося підтримувати нашу головну провідну загально-національну і демократичну партію, але ніколи не було її офіціяльним органом. Ті, що вели цю партію і стояли з нею в якнайближчому контакті, розуміли, що загальнонаціональний орган не може бути водночас партійним і що навіть найрозумніша політика одної партії доходить до таких моментів, коли вона потребує свобідних рук, а преса тим більше — свободи критики. Саме та обставина завважила на факті, що „Діло" мало завсіди вільні сторінки для громадян ріжних партій і ріжних поглядів, коли йшло про загальне добро національної справи.

Оригінальні англійські матер'яли
НА УБРАННЯ. ТАКОЖ НА ЖІНОЧІ ПЛАШІ І КОСТЮМИ НА СКЛАДІ У ФІРМІ:
С. ЕРЛІХ
ЛЬВІВ, УЛ. ЯҐАЙЛОНСЬКА 20
Тел. 213-90.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

І. КЕДРИН.

Часопис, видавець та редактор.

Жмут спомнінів і рефлексій.

„Требаб скасувати у нас приватні часописи: тільки громадські та партійні органи виконують свою суспільну роботу". Таке заявив в одній розмові один з найчільніших наших громадян і я затямив ті його слова може тому, що — палко їх опорював. Виявався між нами більшменш такий діяльог:

— Тільки приватний часопис, (казав я), такий, який рахується лиш з волею одної людини, має свободу рухів, себто — може бути найбільш незалежний, а незалежність є першою передумовиною часопису цікавого.

— Приватний власник завжди ставить свої особисті власницькі інтереси понад інтерес громадський. Приватний власник ніколи не відасть у цілости і тривко свого часопису на послуги партії, а безпартійні газети виховують громадянство у неохоті до зорганізованих форм громадського життя. Газета може бути з погляду сірого вуличного читача цікава, але з громадського боку шкідлива...

Правда, як звичайно, лежить посередині. Мій шановний розмовець, палкий прихильник преси і людина дуже-дуже „письменна", що вміє користуватись і газетою і власним пером, коли це вважає за потрібне, своє становище до преси безумовно формулював у звязку з цілим своїм світоглядом переконаного кооператора. Знову мої застереження стояли мабуть таки під впливом туги, що її відчуває кожна газетна людина — за власною газетою! З цього далеко не виходить, що добрими й корисними з громадського боку не можуть бути газети приватних власників, так само, як з моєї оборони такого типу часопису не виходить, що я спроневірився „Ділові", органові видавничої кооперативи, в якому працюю — з короткою перервою близько 16 літ. І коли згадую ці власні „еретичні" думки серед ювилейних міркувань „Діла", то не на те, щоб вносити ними дисонанс, а щоб вказати на світла й тіни журналістичної праці в обох типах часописів, з власної практики. Для науки і розваги.

•

Рівно 19 літ тому, наприкінці січня 1919 року, після евакуації українських центральних установ з Киева, на залізничому двірці у Виннині стрінув я свого сердечного товариша Данила Будку (брата Кир Никити), з яким сидів у Львові в одній лавці від 2-ої до 8-ої гімназіяльної кляси академічної гімназії та розпрощався після матури, на два місяці перед вибухом війни. Можна уявити собі нашу радість. Данило Будка був тоді редактором „Ставки", великого щоденника, органу міністерства військових справ, я — „діловодом" міністерства освіти. Від другого дня я став співробітником „Ставки" і таким робом уперше ввійшов як новик до газети. Данило Будка щоденно ходив до міністра преси д-ра О. Назарука та до військових чинників за вказівками. Газету складали і друкували в одному ваґоні на виннипському двірці, де і спали складачі та редактори. Її головне призначення був — фронт. Щоденно експедіювали ввесь наклад до окопів, дрібну частину до виннищьких касарень. Наші читачі, очевидно, вимагали передусім вісток із світа, головно про одеський десант та взагалі поміч Европи для України. Виннища-ж була відрізана від світа і найкращим мірилом „автентичних" вісток, що ми їх діставали, були фантастичні речі про вбивчі фіолетові промінн французів під Одесою, поширювані (з глибокою вірою у правдивість) самим головою Директорії, В. Винниченком. Але „Ставка" була щоденно повна вісток зі світа. Можна уявити собі, що в тому бідному світі тоді діялось! Гадаю, що комплєт „Ставки" з того часу був би і нині прецікавою лектурою.

Черговим часописом, теж громадського характеру, в якому я працював, було „Громадське Слово" (чи „Голос"?!) у 1920 році у Києві. В тому короткому — останньому — побуті української національної влади на Україні моїм редактором був пок. Олександер Саліковський, людина суворої нижчих редакційних співробітників (я був коректором і приносив вісти з міської Думи) — надзвичайно строга. Працювали ми здебільша нічию, знову в надзвичайно виїмкових обставинах, коли не програмові статті, такі важливі у молодій державі, були головною турботою буквально всього редакційного апарату, лиш добування вісток від усіх київських установ, усіх, що приїздили на київський дворець, від військової польської та української влади та — вулиці. Всі були репортерами.

Найближчий етап моєї журналістичної праці був у Відні. Після Саліковського — теж уже покійний — Віктор Піснячевський, лікар з професії, кажуть, що навіть талановитий бактеріольог, якого життевою пасією була газета, який без ґазети не міг жити та який у рр. 1919/21 був у Відні видавцем і головним редактором „Волі". Типічний приватний власник часопису, який для всіх співробітників був єдиною інстанцією, що з нею треба було рахуватись. В. Піснячевський був фанатиком своєї „Волі" і вважав, що добування фондів на видавання „Волі" є найпершим його обовязком. Був подивугідним орґанізатором: листувався з усіми українськими еміґраційними осередками на обох земних півкулях, годинами писав листи, був точнісінько у курсі всіх справ тодішнього віденського й тарнівського центру та всіх еміґраційних груп, уперто поборював і Миколу Василька і галицький та наддніпрянський сепаратизм і зміновіховство Винниченка та Грушевського, на „Волю" продав жінчину біжутерію та дав себе зліцитувати до нитки. І коли мусів „Волю" припинити — був зломаною людиною.

•

Дату 1. вересня 1922. року має легітимація, яку я дістав у Редакції „Діла" за підписом тодішнього головного його редактора Федя Федорцева. Згодом моїми головними редакторами були у „Ділі": Михайло Струтинський, Дмитро Левицький, Володимир Охримович, Василь Панейко і Василь Мудрий — з них деякі кількакратно чергувались. Може прийде колись пора оголосити сильвети всіх їх, як керманичів Редакції та їхнього впливу і на тодішній вигляд часопису і на таке чи інше вирішення актуальних тоді суспільних питань. Сьогодні всі мабуть погодяться, що це ще — надто вчасно. Однак на одно твердження можу собі дозволити: від особи головного редактора залежало в „Ділі" завжди в першій мірі, які Редакція порушувала справи, з якою цивільною відвагою, в якому почутті відповідальности та — з яким наслідком.

„Діло" — це орган, який мабуть з усіх часописів на світі має найбільше — цензур. В буквальному й переносному значінні, в розумінні чинників, з якими Редакція мусить рахуватись. Кооперативна, яка має трьох членів Дирекції та 9-ох членів Надзірної Ради, яка має спеціяльно застережену прерогативу контрольно-політичного органу. Одночасно — політична партія, якої платформу признає „Діло", не будучи стрікто сензу органом партійним. Далі: з титулу громадського характеру „Діла" всі українські громадські установи мають до його Редакції далеко більший „розгін", ніж до інших часописів, бо це, мовляв, обовязок „Діла" містити все, що приходить з „Просвіти" і „Рідної Школи" і кооперативних установ і суспільних товариств та орґанізацій. І бувають інколи дуже прикрі хвилини, коли треба представникові якоїсь нашої установи, яка є теж удільовцем нашої кооперативи, а то й безпосередньо фізичним членом Вид. Спілки, вияснювати, що читачі перестануть читати газету, яка виповнена самими комунікатами, патріотичними покликами й суспільними статтями, і що кооперативне видавництво, — це теж підприємство, яке має свій буджет, опертий виключно на передплатниках.

Але не є найбільшою трудністю в редагуванні „Діла" рахуватись з усіми тими українськими чинниками, з яким в наших відносинах, серед даної видавничої структури „Діла" та його українських звязках; рахуватися треба. Найбільша трудність у, так мовити, репрезентаційному характері „Діла", через який треба інколи рахуватись буквально з кожним словом, маючи на увазі, що „Діло" є сьогодні на столі пресових референтів усіх міністерств та всіх закордонних представництв у Варшаві, що стаття в „Ділі" має для чужинця значіння опінії всього українського загалу. Але-ж одночасно треба тямити, що читач газети нічого так дуже не любить, як томити себе відчитуванням правди між рядками або слухати котурнового тону. Грудна ситуація Редакції „Діла" у тому, що вона мусить час до часу порушувати внутр.-українські теми, які можуть робити назовні неприємне враження або викликувати у чужинця непорозуміння щодо сутніх українських відносин. А проте українське громадянство і не привикло до політичних журналів, як інструменту оформлювання політичної думки та критики відносин у ріжних ділянках національного життя, і таких журналів у нас — нема. Щоденник завжди ще у нас виконує також ту місію, яку в інших народів виконують періодики, призначені для вузького кола читачів. І тому такий щоденник, як „Діло", мусить інколи впадати у колізію між своїм репрезентаційним характером, характером дискусійної громадської трибуни, і таким органом преси, який приєднував би до себе щораз ширші кола рідного громадянства.

Мимохіть насувається питання: чим-же пояснити, що щоденник, який мусить боротись з такими інколи просто парадоксальними труднощами, проіснував уже 50 літ і находиться на шляху дальшого свого розвитку?! Чим пояснити те явище, що при такому буйному розквіті і приватної і партійної української преси, при істнуванні ще двох інших щоденників, „Діло" — без сотика субвенцій, без побічних популярних видавництв, які латалиб його дефіцит, без ілюстраційних додатків і всіх тих приман, що ними орудують нинішні й найповажніші щоденники світа — втримується, щораз поширює склад редакційних співробітників і власний обєм, та ані не тратить у чужинецькому світі опінії репрезентаційного щоденника, ані не заскеплюється у вузькому колі порушуваних тем і проблєм?!

Складаються на це дві причини: 1) моральний капітал, що його виробило собі „Діло" у народі, саме як той орган, що за нього несе відповідальність великий і поважний гурт громадян, який репрезентує фактично українську громадську еліту, і 2) гармонійна співпраця редакційного персоналу з управою Видавничої Спілки. До безлічі парадоксів, з яких складається „Діло", треба долучити один найважніший: саме тому, що Редакція „Діла" має стільки власних і чужих „цензур" — Управа „Діла", свідома тих редакційних труднощів, залишає Редакції велику свободу рухів, стрічаючи, очевидно, в Редакції ту льояльність, яка вимагає того, щоб узгіднювати погляди на засадничі політичні чи суспільні справи. З моментом, коли кінчається свобода, що її надає Управа Спілки Редакції, або льояльність, яка необхідна у відношенні Редакції до Управи, мусить шкутильгати ввесь апарат, який кінчається справила — редакційною кризою, здебільша полученою з кризою політичною. Таких моментів в історії „Діла" було вже декілька. З часів свого побуту у „Ділі" дозволю собі пригадати випадок з ред. М. Струтинським, який — будучи ще в Редакції „Діла" — одночасно редагував уже політично ворожий орган „Наш Прапор", причини кількакратного виходу й повороту ред. Ф. Федорцева зі становища головного редактора, прецікавий момент страйку цілої Редакції „Діла" проти гол. редактора В. Панейка, при чому Управа Спілки зсолідаризувалася з Редакцією проти головного редактора, врешті хочби й мій власний конфлікт з пок. В. Бачинським підчас процесу Штайґера, за який я, просто забувши в одній справі порозумітися з д-ром В. Бачинським, мусів на якийсь час вийти зі складу Редакції. Не для того, щоб комусь зробити приємність чи комусь прикрість, бо моя особа вєдома з відрази до кадила, але для записання факту, що може пригодиться будучому історикові „Діла", дозволю собі стверднти, що в нинішньому відповідальному часі Редакція „Діла", Дирекція і президія Надзірної Ради співпрацюють найбільш гармонійно, у повній свідомости тої відповідальности, яку завжди в переломових хвилинах важко нести лиш одній, нехай і найбільш відважній, людині.

Очевидно: приватний часопис є теж громадсько-національною станицею, яка боронить чесно і відно загально-національні цінности, які дає варстат праці поважному гуртові громадян та який не можна закидати браку відповідальности і повної незалежности від усіх тих чинників, що з ними має до діла часопис громадський. І коли, буває, чуємо інколи ремствування деякого з видавців української преси, що це крийда для них, коли їх дистансують протиставлюванням громадянської преси їхній приватній пресі, то вони мають подекуди слушність. Не можу і надалі згодитися з тим моїм ш. українським розмовцем, який є ворогом приватної преси. Але сміливо можна сказати, що та думка, яку мали члени-основники „Діла": надати йому характер загально-національного орґану, що є власністю цілої Видавничої Спілки — була думкою спасенною. Одною з тих думок, що родяться рідко, але творять тоді переломову дату в історії: такою переломовою датою в історії українського національного відродження були народини „Діла".

ІВ. НІМЧУК.

На службі рідній справі.

Коли слухати оповідань наших старих громадян про початки „Діла", коли читати спомини про ті часи ріжних українських діячів, то у всіх них пробивається нотка сентименту і менша чи більша доза ідеалізму у відношенні до давніх редакторів і співробітників нашого часопису. Не диво. Хто хоч трохи знає газетне діло й орієнтується в його складній машинерії, той не може високо не цінити та не схилити голови перед глибокою ідейністю, щирим запалом і муравлиною працею всіх тих наших попередників, що вели „Діло", як провідний український орган, серед найтяжчих обставин і загально національного і свого особистого життя.

Справді: тяжка то, виснажуюча й дуже відповідальна праця журналіста в кожного народу. Але наскільки тяжча, відповідальніша, просто каторжна праця українського журналіста, та ще кількадесять літ тому! Поминаючи умовини праці журналіста недержавного народу, які з природи річи є значно гірші від тих умовин, у яких працюють газетні робітники народу пануючого, державного, — треба сказати, що перші редактори і співробітники „Діла" мали подвійно важке завдання: вони-ж мусіли вести тоді завзяту боротьбу не тільки за права рідного народу, до яких його не допускала польська адміністрація в Галичині, але й не менш завзяту боротьбу з розпаношеним тоді у нас москвофільством, що мало поважну матеріяльну підтримку зовні і ще довго не думало здавати своїх позицій. А та боротьба йшла довгі-довгі роки серед заскорузлости й темноти наших мас, коли тільки нечисленні одиниці зпоміж і так слабої у нас інтеліґентської верстви стояли твердо на українському національному ґрунті.

Колиж осьтак довголітня праця „Діла" і разом з ним інших українських установ довела до того, що ще на довго перед світовою війною український нарід Галицької Землі став еманципуватися зпід чужих впливів та здобувати чимраз більше прав для себе, коли таке сильне колись москвофільство серед нашого народу стало під животворним промінням української національної ідеї топитись, як лід під ясними промінями сонця і поволі вигибати, — то в усьому тому безперечна заслуга „Діла" і всіх тих, що в ньому працювали.

Коли карткуємо старі річники „Діла", зокрема річник з 1888 року, то звичайно обставини, в яких приходилося працювати тоді його керманичам, не дуже то й дивуємось, коли находимо передову статтю, та ще й із кількома продовженнями, про соборчик духовенства такого-то деканату, або двошпальтовий допис про прощання якогось-там повітового старости з усіма промовами учасників того прощання, або замітку-рецензію про репрезентаційний український концерт у Львові з 10- чи навіть 14-денним опізненням. Шож: це були часи, коли люди не знали ні телефону, ні радія, коли не було ще ні авт ні літаків... Не було, видно, так дуже спішно і в редакції, яка зрештою — поза нечисленними дописами з краю — могла користуватись тоді тільки інформаціями-телеграмами австрійського Кореспонденційного Бюра у Відні, бо поза ним ніяких інших півофіціальних чи приватних пресових бюр не було. Все те, зокрема друкарська техніка, змінилось у нас на краще щойно перед самою великою війною, коли українське друковане слово стало здобувати собі чимраз більші кадри читачів та поширювати для себе ринок збуту.

І ще одно: в тих давніх добрих часах, перед півстоліттям, коли ні почта ні залізниця не були у нас так розгалужені, як нині, коли українських пресових органів було обмаль, український часопис, та ще щоденник, не потребував боятись майже ніякої конкуренції. Хто міг тоді поважно думати про конкуренцію з органом Видавничої Спілки „Діло"?

І взагалі не були в порівнянні з нашими бурхливими днями часи спокійні, погідні, просто блаженні, коли люди співали з насолодою (деякі як національний гимн!) „Мир вам браття", коли такою різкістю був український політичний процес, коли сяка-така українська імпреза у Львові припадала може раз на місяць, коли ще новозасновані читальні по наших селах вступали одночасно у члени Т-ва „Просвіта" і до „общества Качковського"! І зберігали ми тоді ще старий юліянський календар не тільки в церковному, але й у громадянському житті, і тому перше число „Діла" як щоденника появилося на наш Новий Рік з датою: 2 (14) січня 1888 р., а закінчило „Діло" той рік на числі з 31. грудня 1888 р., себто 12. січня 1889 р.

Виходило би, що праця колишніх редакторів і співробітників „Діла" була куди лекша, спокійніша, що вона не висотувала так нервів, не перетомлювала так до-краю, як сьогодні... Так виходило би. Але ми знаємо, ми переконані, що праця наших попередників, тих піонірів української журналістики, мала до поборення такі труднощі, які нам і не снилися. Зі зростом та розбудовою нашого життя, з великанським поступом техніки, прийшли для робітників пера й у нас ріжні улекшення у праці, але одночасно зросли й вимоги до журналістичного стану. Змінилося за той час багато дечого у нашій роботі, та не змінилось одно: як тоді, так і нині ведемо нашу працю серед найтяжчих обставин, хоч уже і промощеним шляхом.

Схиляючи нині, в дні ювилею „Діла", наші чола перед памятю й заслугами тих людей, що своєю працею, талантом і відданістю українській ідеї розбудували „Діло" і поставили його на той рівень, на якому воно находиться, ми, нинішні керманичі „Діла", обіцяємо вести його так, щоб воно відповідало якнайкраще вимогам громадянства і служило непохитно й вірно, як і досі, рідній справі.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·— ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

піша поодиноко вол.

Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі 1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі 1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю 2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі 2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість 2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО, 2 томи — пов. 3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість 3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість 2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість 2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі 2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі 2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі 2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість 1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання 2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини 2.20
Новелі Двенадцяти: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі 2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця 1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — історична студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями 2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

І. КРИПЯКЕВИЧ

„Діло" перед півстоліттям.

(Хроніка 1888 р.)

Політичний сезон розпочали **Загальні Збори „Народньої Ради"** дня 2. лютого. „Діло" рахувало цей день „до найкращих днів, які галицька Русь прожила в послідній добі свого політичного життя... Була це маніфестація загальнонародна, бо взяли в ній участь всі стани, всі кляси нашої суспільности. Сідоголові діятелі 1848 року, члени першої „Головної Ради Руської" стрітилися тут зі своїми синами і внуками, щоби разом з ними високо-високо в гору двигнути той сам прапор, відсвіжений результатами 40-літнього національного розвою і піддержуваний вже тисячами світлої інтеліґенції та мільонами самосвідомого люду!" (ч. 17.) У зборах взяло участь 400 членів, проводив судя Тит Реваковіч, секретарював **д-р Кость Левицький**, політичний реферат виголосив голова „Народньої Ради" д-р Олександер Огоновський. У резолюціях збори підняли на першому місці справу поділу Галичини.

Під впливом зборів „Діло" взивало творити „Народні Ради" й інші установи на провінції. „В якийнебудь спосіб русини поодиноких околиць чи повітів зуміють зібратися в товариства, — товариства такі улекшать спільну акцію, на котрої чолі стане в виді морального вождя „Народна Рада" львівська, Галичина **fara da se!** — слова ті повинні бути нині окликом дня!" (ч. 58.).

Але політичний рух на провінції був дуже слабкий. Більшу увагу звернуло тільки окружне віче в Бережанах, на якому політичний реферат мав редактор „Діла" Белей. У Рудеччині і Снятинщині відбувалися **доповняючі вибори до сойму**. „Діло" на тиждень перед голосуванням надрукувало виборчий заклик, в якому читаємо: „Ідіть відважно і сміло і несіть гордо перед собою руський народний прапор!.. Гордо і достойно станьте супроти змагань тих, котрі нині повні лести, а завтра вже може і не глянуть на вас зі своєї панської висоти. На хитрощі нехай буде у вас бистрість бескидського сокола, на насильство сила руського лева!" (ч. 179.). В обох повітах перемогли польські кандидати.

В сеймі шляхотська більшість негувала всі домагання українців, так що навіть „Червоная Русь" закликала до сецесії. Але сеніор клюбу, о. Степан Качала, відповів на це у „Ділі": „Доки хотьби ню один русин отримав мандат, — і той не може бавитися в сецесію, але ставати, чи в соймі, чи в раді державній, кривди свого народу голосити і о права его упоминатися". (ч. 61.). Одиноким успіхом соймового клюбу було те, що маршалок сойму, гр. Тарновський, у прощальній промові до українських послів звернувся кількома українськими словами.

Цілком бездіяльний був український **парляментарний клюб у Відні**, — безуспішно провокувало його „Діло" статтями під вимовними заголовками: „З історії бл. п. клюбу руського" або „Чи є руський клюб у Відні і що гадають члени того клюбу" (ч. 119, 237).

Восени, 11. жовтня, відбулось у Львові **всенародне віче**, у якому взяло участь значне число селян; проводив посол Бережницький, референтували Антоневич, Січинський і Романчук. Віче домагалося нашої рівноправности в краю, безсторонности при виборах, закону про національности, усунення єзуїтів з василіянських монастирів та ін.

Важна зміна настала в адміністрації Галичини: дотеперішній намісник Филип Залеський став міністром для Галичини, а його місце у Львові заняв **гр. Казимир Бадені**. „Діло" виступило проти нього гостро, як тільки появилися чутки про його назначення, але потім змінило тон: „Будемо вижидати позитивних дій зі сторони найвищого управителя краю, а яко нарід, що приляг до Австрії, прийдемо новому намісникові в поміч, коли буде розходитись о управильнення відносин краєвих" (ч. 226.). Бадені приняв делегацію народовців, але коли Олександер Огоновський заявив, що українці стоять на національній програмі 1848 р., — відповів, що його обовязує конституція з 1867 р.

„Діло", як звичайно, **відбивалося від нападів чужої преси**, полемізувало з двірським „Фремденблятом", з „Варшавским Дневніком" та з польською демократичною пресою. Визначному тоді польському економістові Ст. Щепановському відповіло, що він національні справи бере „з пропінаційного горизонту..."

В 1888 р. в Галичині **святкували память хрещення України**; з цієї нагоди Ставропігія уладила археольогічно - бібліографічну виставу під проводом проф. Шараневича. На це свято запрошено польського маляря Матейка, про що „Діло" писало у передовиці. Також були статті з нагоди пятьдесятиліття „Русалки Дністрової" і сорокліття знесення панщини.

З церковних справ можна зазначити чутки про утворення греко-католицького патріярхату, про проектований провінціяльний собор, описи проші до Риму, полеміку зі змартвихастанцями.

В цьому році „Діло" почало містити постійні **„Вісти з України" — тобто з Придніпрянщини**. Дуже гострі статті поміщено з нагоди відкриття памятника Б. Хмельницького у Києві: „Це не свято, — це з погляду русинів сумна тризна, що справляє деспотизм над волею, темрява над світлом, абсолютизм над федералізмом!"...

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ВОЛ. ДОРОШЕНКО.

Заслуги „Діла" для всеукраїнської ідеї.

(Зирк у минуле).

Коли редакція „Діла" звернулася до мене, щоб і я чимось причинився до вшанування 50-ліття переходу його на щоденник, я радо на це згодився.

Не тільки тому, що маю цілком зрозумілий сентимент до майже ровесниці своєї — газети, в якій співробітничаю без малого тридцять років і з усіма редакторами якої за цей довгий час був у добрих, нераз дружніх відносинах, а насамперед тому, що високо ціню велику заслугу ювілятки, першого українського щоденника на цілому просторі широкої української землі, саме для всеукраїнської ідеї, для вирівняння ріжниць серед розділених кордонами братів, заслуги для справи їх взаємного зближення й перетворення в одностайну націю, свідому свого найвищого ідеалу.

Отож нехай мені буде вільно поговорити сьогодні саме про ці заслуги передовика української преси. І тут передовсім годиться зазначити, що вже самим фактом свого існування багато заважило „Діло" на піднесенні, угрунтуванні й спопуляризуванні всеукраїнської ідеї. Було воно для нас свого роду національно-політичною легітимацією: нарід, що має власну щоденну політичну газету — це вже не якась там плівка, нескристалізована, етнографічна маса, що може бути тільки гноєм для сильніших сусідів.

Тепер, Богу дякувати, обставини сильно змінилися під цим оглядом на нашу користь, бо маємо вже численну й розвинену пресу, а в тому багато щоденників по всіх усюдах, навіть за океаном, проте „Діло" й досі зберігає свій репрезентаційний характер як чоловий і найстарший віком український **національний** щоденник. І поки над Дніпром панують песиголовці, доти мусить воно репрезентувати цілу українську націю, її відвічні змагання й ідеали, так, як репрезентує її сьогодні в очах своїх і чужих, друзів і ворогів, як репрезентувало її перед усім світом тому пятьдесять років, коли обеднало на своїх шпальтах представників усіх закутків широкої української землі, зокрема займанщини російської.

Аджеж уже від самого повстання „Діла" співробітничають у ньому мої земляки-наддніпрянці. Досить назвати імена таких видатних дівчів і письменників, як Іван Нечуй-Левицький, Михайло Комаров, Кость Михальчук, Олександер Коницький та Михайло Грушевський. До них пізніше прилучаються такі відомі самостійники, як Іван Липа, Олександер Макаренко (Іван Тимошенський) й багато інших, що їх імен у цій хвилині собі не пригадую. Ну й, розуміється, ряд еміґрантів, що втекли з Росії по здавленні першої революції — Гнат Хоткевич, Андрій Жук, Микола Залізняк, В. Степанківський та інші. Словом, довголітня історія „Діла" може похвалитися цілим рядом наддніпрянських співробітників, від дівчів визначних почавши й на звичайних, смертельниках скінчивши.

І навпаки, як настала українська періодична преса в російській займанщині, то на її шпальтах бачимо раз-у-раз імена й редакторів „Діла" — згадатиб Л. Цегельського, В. Панейка та М. Лозинського.

Річ цілком зрозуміла, що час до часу могли поставати контроверзи між поглядами „Діла" й поглядами тих чи інших окремих наддніпрянських дівчів або й таборів, але з цілою рішучістю треба ствердити, що „Діло" ніколи не роздувало дільницевих ріжниць, навпаки, все змагало їх вирівняти, засипати прірву, що її викопала між нами спільна недоля.

Назверх це виявлялося між іншим також і в тому, що редактори „Діла" все звертали велику увагу на чистоту української літературної мови — і в щоденній газетній практиці і в спеціально присвячених цій справі статях, свідомо змагаючи до всеукраїнськости й на цьому полі. Розуміється, місцеві впливи відбивалися й відбиваються й досі на мові „Діла", але зусилля керманичів газети та її співробітників із цілого українського простору все йшли в напрямі одної, спільної всім частинам його літературної мови, орієнтуючися саме на Наддніпрянщину. І треба сказати, що ці зусилля не пішли намарне й за нашого часу здобули просто рекордові успіхи. Тепер українська часописна мова вирівнялася майже на цілій українській території і в цім велика заслуга саме „Діла". А якщо мова старих річників газети може вражати тепер наше ухо, то в однаковій мірі — як наддніпрянця, так і наддністрянця. Це тому, що загалом наша літературна мова тепер скрізь сильно пішла наперед у своїм виробленні.

Отож у цьому вирівнанні, чи пак виробленні однакові заслуги мають як теперішні редактори „Діла", зокрема Мих. Рудницький, так і давніші, бож ніхто не скаже, щоб Ол. Борковський не був знаменитим знавцем нашої мови або не знали її чи свідомо хотіли засклеплюватись у місцевому патуа Л. Цегельський, Я. Весоловський, Ф. Федорців, тощо.

І чи можемо дивуватися вичисленим вище заслугам „Діла" перед українською нацією?

Ні, бо-ж газета мала неабияке щастя: від самого її повстання, від Вол. Барвінського до нашого часу, провадять її найпередовіші люди Галичини, що своїм хистом, світоглядом, а то й темпераментом вибивалися й вибиваються понад голови своїх земляків. Згадаймо: Іван **Белей**, довголітній керманич „Діла", це-ж був товариш Франка й Павлика, ред. поступового „Світу"; Євген **Левицький** та Вол. **Охримович** редактори „Будучности", що підготовила утворення націонал-демократичної партії; Л. **Цегельський** — співредактор „Молодої України"; Яр. **Весоловський** — редактор „Проміня" і т. д. і т. д. через В. Панейка, М. Лозинського та Ф. Федорцева аж до наших днів. Люди поступові, з живим умом і темпераментом — вони у своїй редакційній праці не обмежувалися тільки справами своєї вузької батьківщини, але все мали на увазі й інтереси цілої української нації й працювали для цих інтересів по своїй силі і змозі, так, як їх розуміли. Їх теперішні наступники далі ведуть їх лінію і, як бачимо, напр., на фронті мови, можуть похвалитися чималими успіхами. А щодо співробітництва, то на шпальтах повоєнного „Діла" не брак найвизначніших представників сучасної наддніпрянської еміґрації і, коли дехто сторонить від „Діла", то слід об'єктивно признати, що в багатьох випадках тут причина не в тім чи іншім становищі самої газети, а часто-густо зовсім деінде, бо „Діло" й досі зберігає свій старий лібералізм і допускає до слова теж людей з іншої парафії. Колись у Росії називали відомий впливовий російський щоденник „Новое Время", що його видавав у Петербурзі Суворін „Парляментом думок" за зміну поглядів відповідно до тих чи інших повівів нагорі. „Діло" можна теж назвати таким парляментом, тільки, розуміється, в кращому значінні цього слова; тобто, що газета допускає у себе співробітництво людей ріжних поглядів і таборів. І то не з якогось опортунізму, а з міркувань вищої національної рації, про що врешті дуже гарно й справедливо написала сама редакція у вступній статті в одному з попередніх чисел. А що за французькою приповідкою „du choc des opinions saillit la verite", — честь ювілятці, яка ось 50 літ служить по своїй силі й совісті вияснению загально-української правди — добра цілої української нації.

До засипання прірви між Галичиною й Наддніпрянщиною штовхає невідклично ряд могутніх причин, що залежать, а то й не залежать від нашої волі і свідомости. Але серед цих перших — зусиль свідомих — визначне місце має саме „Діло", перший і досі найвпливовіший національно-український щоденник.

Ствердити це мені приємно не тільки, як старому співробітникові, але й як наддніпрянцеві, якого химерна доля з широких степів України кинула перед тридцятьма роками на вузький Галицький Загін, що й досі нонконформізм відіграє провіденціяльну роль всеукраїнського П'ємонту.

М. РУДНИЦЬКИЙ.

Кілька шрубок у машині „Діла"

(або: Як ми мучимося?).

Газета — це складна машина, якої рух залежить від ріжних коліс, пасів і шрубок. Люди в ній теж тільки шрубки. У день ювилею нашої машини, коли так багато похвал піде на її адресу, відкриймо кілька малих шрубок, щоб пояснити, чому вона не завсіди йде так, якби хотіли її керманичі — директори та редактори, ну — і її читачі.

Ви можете поставити на рейки паровіз найновішої системи, а коли в рейках бракуватиме кілька шрубок, хто зна, чи поїзд доїде до мети. А коли паровіз треба часом нагрівати соломою замість вугілля... дим може закрити його зовсім і збоку не будемо бачити, чи поїзд справді їде.

*

„Діло" витворювало і висловлювало громадську думку українців у Галичині більш-менш у такій мірі, як „Таймс" витворював і висловлював її в Англії. „Більш-менш", бо нелегко рішити: більше чи менше? Нашої преси не можна прирівнювати з ніякою іншою в Европі, як і не можна шукати аналогій між нашою політикою і політикою будьякого европейського народу. Наш 40-міліоновий нарід не має ніодного щоденника, що міг би звертатися до всіх, бо і „Діло" обслуговало за останне пів століття більш-менш його десяту частину.

Все це тільки теоретично. Загал не купує в нас газети разом із булкою на снідання. І ніхто, переглянувши її в трамваю чи в якійсь почекальні, не залишає її на місці, наче недокурок. Ми шануємо газету так, як деякі речі, які не стали нашою щоденною потребою.

*

Від 58 років, від часу, як виходить „Діло" — техніка видавання щоденника пішла вперед, від гусячого пера до інтертипу і радія. А проте і тепер, як 50 років тому, члени редакції „Діла" мусять щодня наново заповнювати ціле число своїми руками, приготовляти самі ввесь новий текст. „Діло" мабуть єдиний в Европі щоденник, який не може користуватися готовими телеграмами аґенцій і пресових бюр, ані навіть вирізками з інших органів преси. Усе те приходить до нас у чужій мові, або такій засміченій рідній, що все — починаючи від анонсів аж до кінових програм — треба щодня перекладати або основно перевиправляти.

Тепер уже можете зрозуміти мимовільну відповідь одного з редакторів „Діла", коли над ним станув гість, щось широко доказуючи: „Але-ж подумайте, пане редакторе..." — „Я не маю часу тепер думати... Бачите, що я пишу!.."

*

Якийсь швайцарський журналіст був вирахував, кілько треба сприятливих умовин, щоб слово в дорозі з мізку на шпальту газети не викривилося в помилку. Він брав, очевидячки, на увагу факт, що журналіст має перед собою писальну машинку і з його друкованого скрипту складач вистукує букви на машині друкарській. У нас треба дивуватися, яким чудом у газеті слова виходять — вірно. Наші співробітники і дописувачі пишуть іноді так, немов би намазували собі шифру для власного вжитку. На деяких рукописах (мова і правопис!) треба над рядками надписувати більше слів, ніж їх має текст. Є тут „сейчас", „послідний", „его", „желане", „стараєсь", „редация" та обовязково — галицьке „так отже", „він одначе", дарма, що „Діло" від довгих років за духом нашої мови пересуває всі ті „отже" та „одначе" на перше місце.

Ні, таки нема геніяльніших складачів у світі, як наші, що вміють відчитувати миттю гієроґліфи рукописів, які дістають щодня до друку!

*

Неодин, що входить до редакції „Діла", не може вийти з дива, як в одній кімнаті серед такого гомону може працювати так багато людей. Ця збірна кімната має свою доцільність. Ми пишемо ввесь час серед сумнівів і запитів, потребуючи взаємної поради. Зважте, що вся наша галицька культура не дала нам досі найбільше необхідного знаряддя для журналістичної праці — словників. Усі терміни з усіх ділянок знання треба мати в голові, а тих, яких досі нема — треба передавати якимись іншими, приблизними, часом і — вигадувати. Ніяка енциклопедія в рідній мові чи десять словників Грінченка тут непридатні, бо ми вичитуємо ці терміни в польській, німецькій, французькій чи якій іншій чужій мові і саме до тих мов ми повинні мати українські словники, кожний об'ємом бодай на 100.000 слів. Тимто не диво, що десять разів на годину треба питатися сусідів, чи не пригадують собі, як по нашому plonica і błonica, ośmiornica, macki, artysta, widowiskowy, Raubschütz або Hochstapler...

*

НЕМА БІЛЬШОЇ ПРИЄМНОСТИ І РАДОСТИ,
ЯК СЛУХАТИ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ НА КРУЖКАХ
СИРЕНА 2-3
ЕЛЕКТРО

ОЛ. КУЗЬМА.

Хто вони були?

Ревія редакторів і співробітників „Діла".

Hic mortui vivunt et muti loquuntur — хочеться сказати, глядячи на кількадесять річників „Діла", що великими книгами заповнюють увесь редакційний архів. У тих пожовклих і почорнілих від старости фоліялах, що важкими рядами від долівки до стелі тиснуться на полицях шаф, списана історія всесторонього життя українського народу за останніх 50 чи так 58 літ. В писанні цієї історії брали участь сотні і тисячі людей, не тільки редакторів, але й безлічі суспільних і політичних діячів, письменників, різних умових працівників, учених і звичайних дописувачів, що рекрутуються з широких кол українського громадянства з усього світу. Розуміється, що провід у цій збірній праці вели редактори, яких було досі „цілий легіон". Найстарших із них уже давно не стало між живими, відійшли більше або менше забуті, а то й зовсім незнані. Молодші живуть на інших суспільних становищах. Пригадати імена тих працівників пера, що впродовж пів століття працювали на сторінках „Діла", — завданням нинішньої статті.

Про першого редактора „Діла" Володимира Барвінського розводитись не буду, бо згадується про нього доволі часто в різних публікаціях. Другий з черги редактор (з 1883 р.), сенатор д-р Антін **Горбачевський** ще в живих і може краще про себе сказати. Зате особливша згадка належиться третьому з черги редакторові, бл. п. Іванові **Белеєві**, що видержав на цьому становищі 18 літ (1883—1901), не вичисляючи сюди перших чотирьох років його співробітництва від часів заснування „Діла". Коротка характеристика його праці появилася недавно в „Ділі" з приводу посвячення памятника на його могилі. Для доповнення цієї характеристики додам, що з усіх редакторів Белей причинився до розвитку часопису найбільше і то в часах найтрудніших, коли українське громадянське життя було ще слабо зорганізоване і на всі боки приходилось боротися з труднощами та перешкодами.

Головним співробітником Белея був визначний публіцист Кирило **Кахникевич**, що теж працював у „Ділі" від часів його заснування. Була це людина з широкою освітою, знана „ходячою енциклопедією", один із рідких тоді українців, що знав англійську мову. Кахникевич заступав часто Белея, аж у 1891 р. відійшов на редактора півурядової „Народньої Часописи", яку він до вибуху світової війни. Крім того ближчими позаредакційними співробітниками Белея були тоді Ів. **Франко**, К. **Устіянович**, Волод. **Навроцький**, Волод. **Коцовський**, ціла група гімназійних професорів, як Юліян Романчук, Юліян Целевич, Іван Вахнянин, Олександер Барвінський, правники д-р Кость Левицький, д-р Евг. Олесницький та інші. Розпоряджаючи такими поважними силами, „Діло" перемінилося в 1888 р. в щоденник, стаючи поважним політичним органом, з яким польська публична опінія мусіла числитись. Москвофільські органи, скомпромітовані крахом своїх фінансовних підприемств, стратили всяке значіння.

З молодших співробітників у тих часах слід згадати Ант. Березинського, В. Козакевича, П. Кирчева, П. Кудрика, врешті Ос. **Маковея** (1891) та С. **Яричевського**. Тоді визначився головний публіцист „Діла" Михайло **Струсевич**, що був його передовником до своєї смерти (1898 р.).

Були це часи великої внутрішньої боротьби кількох політичних напрямків: народовців з радикалами, новоеристів, опісля християнських суспільників (угодовий табор Барвінського) з незалежною групою Романчука, що згодом станула на консолідаційній платформі (обєднання з москвофілами), — часи кріавих Баденівських виборів і великих потрясень на віденському парляментарному терені. Згодом народовецький табор оформився в національно-демократичну партію, якої органом стало „Діло".

В 1896 р. у склад редакції „Діла" увійшов емеритований директор гімназії Олександер **Борковський**, відомий педагог, філольог і знавець шкільних справ. На цьому становищі він працював до 1911 р., заступаючи в ряди-годи головного редактора. В 1897 р. був співробітником д-р В. **Шурат**, а від 1898 р. вступив до редакції Вячеслав **Будзиновський**, відомий тоді публіцист (спершу радикального покрою) та письменник. Від 1900 р. став співробітником **Михайло Лозинський**, рік пізніше **Льонгин Цегельський**, молоді адепти журналістики, що свіжо покінчили університетські студії. Згадати б ще про молодого співробітника Льва Турбацького (умер у 1900 р.) та Із. Кунцевича, Д. Вінниковського та О. Шпитка.

Як бачимо, Белей не міг нарікати на брак і якість своїх співробітників, ні в початковому ні кінцевому періоді свого редагування. А проте він не все умів використати їхні сили, вживаючи їх до відповідної праці. Не вмів залержати для редакції молодого Ів. Франка, рахуючись з тодішньою публичною опінією, так, що він опинився в редакції польського щоденника, ні Маковея, ні В. Шурата. Не використовував теж якості публіцистичного хисту Будзиновського. Будучи з походу великим педантом, Белей закопувався у всяких технічних роботах, сам виправляв рукописи, редакційні та надіслані з краю, а навіть сам переводив останню коректу. Перемінившись поневолі в такого редакційного чорнороба, він посвячував увесь час важкій редакційній праці, гарував навіть вночами, мешкаючи в безпосередньому сусідстві редакції, до якої мав вхід просто із свого мешкання (при вул. Баторія 24, другий поверх). Особлившу вагу прикладав до белетристики, друкованої у фейлетонах і „Бібліотеці найзаменитших повістей", які сам виправляв і корегував. Не дивниця, що після 18 літ такої праці він виснажив усі свої умові сили до краю і в 46-ому році життя став вробком. Причинилася до того й важка шлункова недуга, яку пробував лікувати нафтою за границею. В 1901 р. він перейшов на емеритуру, яку признала йому управа видавництва, виплачуючи йому дальше повну платню. Рекомендо після нього перейняв д-р Володимир Охримович, адвокат із Заліщик.

Із зміною головних редакторів і співробітників та з еволюцією партійної програми змінявся теж зміст „Діла". Нові молоді люди вносять нового духа, оживлюють зміст та уклад часопису. Підноситься боєвий тон у боротьбі з ворожими таборами, польськими та москвофільськими. У склад редакції входять разпораз колишні драгоманівці, очевидно сильно стемперовані та знаціоналізовані. Будзиновський, Охримович та Ев. Левицький мали за собою публіцистичну практику із своїх „юних" днів, коли вели завзяту кампанію з народовецьким табором, до якого після його реформи самі пристали. Меткими публіцистами стали теж М. Лозинський та Л. Цегельський, перший гоячий націоналіст, другий в теорії „анархіст", поправді теж націоналіст. Їхні пера оживили помітно часопис уже за редагування Охримовича (1901—1902). Колиж по році Охримович відходить назад до Заліщик, признаючись отверто, що „не надається на редактора", редакцію „Діла" обіймає д-р Евген **Левицький**, один із чільніших українських публіцистів.

Настали бурхливі часи завзятої кампанії за український університет, часи сецесії української молоді із львівського університету, часи кріавих подій на університетському терені і звязаних із ними судових процесів. Яскравим завершенням університетських подій було вбивство Коцка, яке приневолило віденський уряд занятися поважно справою українського університету. Одночасно йшла кампанія за загальне право голосування до віденського парляменту, опісля сама виборча акція. Соймові вибори до галицького сойму (1908 р.) до якого намісник гр. Потоцький вів москвофілів, довели до голосного на ввесь світ атентату М. Січинського та двох великих судових процесів, що скінчилися смертним присудом, заміненим на досмертну вязницю.

Всі ті політичні рухи, події та акти, що виповнили цілу першу декаду нового століття, відбилися на сторінках тодішнього „Діла", що як орган націонал-демократичної партії, став осередком і головною трибуною українського життя.

За редагування д-ра Евгена Левицького (1902—1906) журналістичний рівень „Діла" підноситься дальше, тимбільше, що в склад редакції входили Борковський, Лозинський, Цегельський та Кузьма.

Будзиновський, якого загонистий темперамент не годився з холоднокровною вдачею Евг. Левицького, редагував до 1904 р. „Свободу". Опісля Цегельський обняв редакцію „Свободи", що відограла важну ролю у всенародній кампанії за загальне право голосування та в цілій виборчій акції до віденського парляменту, а Будзиновський, якого спосіб редагування „Свободи" не вдоволяв Народнього Комітету, вернувся назад до „Діла". Тимчасом Евг. Левицький попав у конфлікт з українською парляментарною політикою і в літі 1906 р. уступив зовсім з редакції.

Провізоричним редактором „Діла" став Борковський, який правильно сповняв цю ролю при частих змінах редакційних шефів. Аж в осени 1906 р. вернувся на редакційний фотель д-р Охримович, за якого видавництво перенеслося (в грудні 1906 р.) з довголітньої домівки при вул. Баторія до камяниці „Просвіти" в Рынку. Одначе й цим разом Охримович не загрів довго свого редакторського місця і з весною 1907 р., вибраний послом до парляменту, зрікся знову редакторства (опісля й посольського мандату), а після короткої перерви головним редактором став Льонгин **Цегельський**. Одночасно до пророджженої редакції (відійшли Будзиновський, що став послом, та два провізоричні співробітники В. Бараник і Лесь Гринюк) прийшли дві свіжі сили: **Ярослав Весоловський**, б. редактор видань „Просвіти" та молодий адепт журналістичної професії **Василь Панейко**. Склад редакції сильно змінився, при чому новий шеф Цегельський, сам здібний публіцист (слід зазначити, що д-р Охримович не писав майже нічого) дбав пильно про поділ праці. Він зручно піддавав своїм співробітникам теми, улекшуючи їм роботу. Взагалі Цегельський визначався бистрою орієнтацією в політичних справах і ясним критичним поглядом. Сам добрий промовець та вічевий агітатор, при цьому особисто скромний, з виглядом европейського інтелігента, вмів приєднувати собі людей та інспірувати їм свою думку.

Здавалося, що нарешті „Діло" знайшло найвідповіднішого редактора, а проте й Цегельському не довелось довго ним бути. За одну необережно інспіровану статтю п. н. „Ad majorem

---

А що робити з чужими назвами? Звідки ми в редакції можемо знати всі мови світа, щоб передавати правильно їх вимову? Ще й досі сміємося з того нашого дипльомата, що підчас Мирової Конференції говорив про Хурхіля та Хамберляйна, а не маємо певности, чи сьогодня не вимовляємо таксамо комічно прізвищ еспанців, португальців, мадярів чи голяндців. На китайців і японців ми вже давно махнули рукою!

Які це були ідеальні часи за ручного друкарського складу, коли кожну невідому назву можна було залишити в оригіналі латинкою! Тепер, коли це зробите, ніколи не маєте певности, чи складач не вистукає вам усі латинські букви — нашими (бо не має часу або не хоче вставати до іншої машини) і чи не скомпромітує вас перед читачами саме тоді, коли ви хочете блиснути ерудицією. На другий день ґранці читаєте замість „гуд бай" — „гоод бие", або замість „о ревуар" — „ау ревоір".

І нема такої оливи, якою можнаб намазувати заржавілі шрубки великезної машини разом із ранами авторів!

*

Часом хтось на потіху скаже: „Чоловіче! Чого ти хвилюешся? Завтра вийде нова газета, а та нинішня ще нині, сам це знаеш, уже тягла на смітник..."

„Завтра вийде нова..." — чудова потіха. Зовсім така, якби хто потішав Сизифа: „Каторжнику! Чого ти журишся, що не можеш докотити каменя до вершка гори? Адже знаеш, що він знову вниз скотиться..."

Poloniae gloriam (написав Панейко), поміщену у вересні 1908 р., він ненадійно мусів покинути редакцію. Стаття була спрямована проти митрополита Шептицького. На другий день, після її появи, прийшов до редакції д-р Охримович, що був тоді директором „Дністра", і як член управи видавництва, звільнив Цегельського зі становища редактора, поручаючи його заступство старому Борковському. Цегельський виїхав на провінцію, здав незабаром докторат прав і вступив на адвокатську практику. В тім часі вмер нагло парляментарний посол д-р Габель і д-р Цегельський, будучи його заступником, увійшов автоматично як посол до віденського парляменту. Слід зазначити, що Цегельський був четвертим із черги редактором „Діла", який став парляментарним послом. Крім цього були послами Евг. Левицький, Будзиновський та Охримович.

Після відходу Цегельського, головним редактором „Діла" став Ярослав **Весоловський** і був ним значно довше, бо аж три роки (до жовтня 1911 р.). Про його редагування я писав уже раз у ювилейному числі „Діла" в січні 1928 року. Скажу тепер коротко, що Весоловський внявив надзвичайний редакторський хист і поставив „Діло" на справді високому журналістичному рівні. За редагування Весоловського ввійшов у склад редакції О. Назарук, колишній радикал, що не вмів ще погодити своїх ексцентрично-ліберальних поглядів з ідеольогією „Діла". Своєю статею про Матір Божу з апольогією буддаїзму накоїв (через недогляд Весоловського) чимало клопоту та неприємности для редакції. Але й Весоловський (з переконання нешкідливий радикал) став згодом невигідним для партійного проводу і врешті мусів зректися свого становища. Він став знову звичайним співробітником, щоб незабаром перейти на посаду пресового референта в міністерстві внутрішніх справ.

Після 3-місячного редагування д-ра Володимира **Кушніра**, що мав найкращі пляни та не годен був їх зреалізувати, редакцію „Діла" обняв із черги д-р Василь **Панейко** і вивязувався із своїх обовязків бездоганно, вдержуючи „Діло" на дотеперішньому рівні, головно завдяки М. Лозинському, довголітньому рутинованому передовикові, що визначався аналітичним умом, легким ядерним стилем та вмілістю дострої свої вільнодумні погляди до вимог націоналістичної політики.

Події, звязані зі світовою війною, припинили видавництво „Діла" на цілий рік, до вересня 1915 р. Редактором був дальше Панейко з перервами, в яких зуступав його Лозинський, аж до Листопадових Днів 1918 р. Відомі події українсько-польської війни припинили знову „Діло", тим разом на довший час. Польська влада не давала дозволу на відновлення фірми видавництва, так що в 1920 р. заступала її „Громадська Думка" й „Українська Думка", в 1921 р. „Український Вістник" і „Громадський Вістник", в осени 1922 р. „Свобода", а в 1923 р. ще раз „Громадський Вістник". Щойно в 1924 р. влада згодилася на привернення історичної назви „Діло". Редакторами тих післявоєнних видавництв, що були тією самою газетою, були від 1920 р. Федь **Федорців**, в 1923 р. Михайло **Струтинський**, в 1924 р. д-р Дм. **Левицький**, опісля д-р **Охримович** (втрете), від 1925 р. до кінця 1926 р. знову Федь Федорців, від 1927 р. Василь **Мудрий**, а врешті від 1935 р. д-р Іван **Німчук** та Іван **Кедрин-Рудницький**.

Так представляється побіжний огляд редакторської праці впродовж 50 чи пак 58-літнього істнування „Діла". Докладніший образ тієї важної й богатої наслідками збіриої діяльности робітників пера, на яку склалося кількадесять річників „Діла", вимагає ширшої студії.

—o—

О. БОДНАРОВИЧ.

Тоді і сьогодні.

ЧОГО МОЖНА ДОВІДАТИСЯ З ПЕРШОГО ЧИСЛА ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА ЗПЕРЕД ПЯТЬДЕСЯТИ ЛІТ.

СТАРИЙ РІЧНИК ЧАСОПИСУ.

Стара книга має свій чар... Коли її читаєте, маєте одну приємність більше, як тоді, коли читаєте сучасний твір. Ця приємність — то змога порівнювати. Подивляєте автора, що вже тільки літ тому так дивився на світ і такі думки висловлював, цікавитеся тогочасною мовою, виловлюєте всі риси доби і порівнюєте, порівнюєте, порівнюєте...

Колиж візьмете до рук річник старого часопису, ось так, наприклад, зперед кількох десятків літ, то тим порівнанням нема кінця. І порівнанням і зворушенням... Зясовуєте собі статті, що їх тепер, по тілько роках, спокійно перечитуєте. Для вас це історія, ви приймаєте її до відома. Але тоді це були актуальні справи. Чи ви можете знати сьогодні, кілько тоді така чи інша замітка викликала спорів у редакції, а може навіть глибоких конфліктів? Чи можете знати сьогодні, кілько прийшло листів до редакції, листів з признанням, чи листів з обуренням з приводу такої чи іншої, порушеної на сторінках того часопису проблеми?... Чи можете знати, кілько передплатників відмовилось передплачувати часопис за якесь становище редакції в такій чи іншій справі? Чи можете знати...

А воно так було, бо не могло бути інакше. Ті статті і замітки старого річника часопису, що ви їх сьогодні спокійно перечитуєте, тоді зворушували, захоплювали; визивали, обурювали, викликували реакцію устну, письменну, стягали на себе громи негодування або слова признання — зовсім так, як сьогодні, зовсім так... Тільки серед інших обставин.

ПЕРШЕ ЧИСЛО ПЕРШОГО УКРАЇНСЬКОГО ЩОДЕННИКА.

Власне. Ті, тодішні обставини вас найбільше зацікавлюють. Як тоді було? Чим люди цікавились, які мали турботи? Які проблеми зганяли їм сон з очей? За чим тужили, до чого змагали, на що витрачували всі свої зусилля?

Такі питання і безліч, безліч інших насуваються вам, коли візьмете до рук перший річник першого українського щоденника. Як тоді було? Цим питанням, як сверлом, проверчуєте кожну статтю, кожну замітку, щоб дістатися до найбільшої глибини, до самої середини і видістати звідти все, все, що вас цікавить. А з другого боку насувається вам на думку уся сучасність і ви мимоволі порівнюєте, мимоволі конфронтуєте: тоді і сьогодні.

Перше число першого українського щоденника „Діло", що вийшло рівно пятьдесять літ тому, дає багато матеріялу до таких порівнань. Кажемо „Діло" і маємо перед очима нашої уяви чотири товсті букви: Д, І (без крапки), Л, О. Такі, як сьогодні. Та ні! Тому пятьдесять літ той наголовок виглядав трохи інакше: ДѢЛО. Згідно з тодішнім правописом. Хочете бодай поверховно познайомитися з тим правописом, хочете посмакувати трохи тодішньої нашої мови? Прочитайте:

„Якъ доси, такъ и на будуче удержимо нашу часопись на высотѣ обективного судіѣ всѣхъ справъ народныхъ. Не розрушати, а созидати, не обличати, а въ любвѣ вести всѣхъ до одной цѣли — буде нашою задачею. Уповаємо при тѣмъ на моральну помѣчь всѣхъ однодумышленниковъ нашихъ. „Дѣло" буде вѣрнымъ одъображеньем народныхъ трудовъ всѣхъ добромыслячихъ патріотичныхъ мужѣвъ, буде осередкомъ органичной роботы австрійскихъ Русиновъ. Стоячи о власныхъ силахъ, зможе „Дѣло" независимо, а лишь въ дусѣ національной идеѣ боронити справы рускои передъ всякими недругами ей".

ТЕРМІНОЛЬОГІЯ.

Назва нашої батьківщини у першому числі щоденника „Діло" — Русь, наша національна назва — Русини, наш нарід — руський. Коли мова про історію нашої країни — тоді назва Русь-Україна. Щож торкається нашої тіснішої батьківщини, то це Русь австрійська, а ми австрійські русини.

Нема що й нагадувати, що сьогодні нема при нашій національній назві прикметників, що означалиб державну приналежність котроїсь вітки нашого народу. Для ближчого означення тих віток служать прикметники, створені від назви даної землі: галицькі, закарпатські, буковинські, наддніпрянські українці.

Назва Русь, руський — майже зникла. Її заступила та, що точніше означує місце нашої нації у славянській родині. Але та стара наша назва, ота Русь, не перестала бути нам дорога і її ми й сьогодні не відкидаємо.

У тому першому числі знаходимо оголошення Войтіха Дідусяка, що при Галицькій вулиці ч. 11 мав мясарську крамницю. Оголошення зачинається: „Купувати лише у руського патріота". Отже тоді мало було бути „русином", щоб мати право послуговуватися гаслом „свій до свого"; треба було бути „руським патріотом". Як багато українських купців і промисловців ще сьогодні, по пятьдесяти роках, забуває про це!...

НАЦІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА.

„З повною вірою в кращу майбутність вступає нині австрійська Русь в 1888. рік.

„Свідома своїх народньо-політичних прав, зберігаючи свою національну окремішність, як єдину розумну основу правильного й успішного розвитку, а пересвідчена про доброзичливість Монарха для себе, захоплюється вона нині тією надією, що при схожості її інтересів з інтересами і силою австрійської держави її справа повинна небавом знайти справедливу і достойну полагоду".

Це початок новорічної статті. Чи зминивши терміни не можнаб її надрукувати сьогодні, не наражуючись на закид неактуальности? Послухаймо далі:

„Позитивна праця духовенства і патріотичної руської інтеліґенції в Галичині і на Буковині, провірений історією національний консерватизм маси народу, загальне змагання до освіти і поступу всіх верств, невсипущі змагання до поправи матеріяльного добробуту, проблески самовідомости міщанського стану, пильне усування хиб, ощадність, почини до розумної організації і сконсолідования народніх сил для успішнішої оборони національно-політичних прав, а передусім свідомість цілн, до якої змагаємо, як і добре зрозуміння завдання, що його 20-міліоновий руський народ має виконати в славянській родині і в Европі — все те достаточна запорука нашої життєздатности на тепер і кращої долі на майбутнє."

Порівняймо: тоді, тому пятьдесять літ і... сьогодні.

„ОБСТАВИНИ".

У звідомленні з засідання краєвого Сойму читаємо таку замітку:

„Посол Ю. Романчук, як відомо нашим читачам, виготовив був новий шкільний внесок — в справі гімназій, учительських семинарій та народніх шкіл по містах Східної Галичини і мав намір внести його в соймі на сесії. Та не вважаючи на всі свої зусилля — не міг того зробити, а це тільки тому, що показалося просто неможливе зібрати 15 підписів, необхідних до внеску! Трьох чи чотирьох підписів, яких бракувало, не можна було знайти між стокількадесяти польськими послами, хоч у соймі є ріжні польські клюбн і кожний „мней аль бо венцей спшия Русіном"... Так то можуть русини в нинішнім краєвім соймі добиватися своїх народніх правд!"

Тоді, тому пятьдесять літ! А сьогодні? Чи „обставини" так дуже змінилися? А як змінилися, то на котрий бік?

„НАУКА, МИСТЕЦТВО И ЛІТЕРАТУРА".

У тій рубриці знаходимо замітку про наш театр: „Руський народній театр під дирекцією пп. Біберовича і Гриневецького кінчить свою артистичну гостину в Перемишлі і ще перед кінцем цього місяця розпічне давати вистави в Ярославі. Всюди, де лише загостить наш театр, здобуває собі широкі кола прихильників своїми добірними силами, світлою виставою, а передусім своїм всесторонно заповненим свіжим репертуаром. Найновіші твори руско-української драматичної літератури, як Кропивницького „Дай серцю волю", Федьковича „Довбуш", Барвінського „Полуботок", Ніщинського „Вечерниці з Назаря Стодолі" (котрих го пес ми львовяни не бачили ще на сцені і при відомих злощасних відносинах ледви чи зможемо швидко побачити) здобувають собі на провінції велике признання публики, а підскочні вальси „Циганського Барона" стягають все численні громади руської і не-руської публики до салі нашого театру."

„Нічого нового на Українській Землі" — сказав би Бен Акіба. Як тоді, тому пятьдесять літ, львовяни не бачили на сцені пес, що на провінції здобували признання публики, так і сьогодні: українські театри вимінають Львів, бо завжди виїздять з нього — з дефіцитом.

МІЖНАРОДНЯ ПОЛІТИКА.

Стаття п. н. „Один рік европейської політики" так кінчиться:

„Тепер почали надходити дуже занепокоюючі вісти знад французької границі. Говорено, Франція зброїться з великим поспіхом і на велику скалю; на границі ставлять баракн, будують твердині і т. д. За цим пішов военний алярм і по Австрії: там мусить Німеччина пильнуватись від Франції, тут треба стерегтись від Росії. Розпочався отже рух, якби вже справді за кілька днів мала вибухнути війна."

Як дуже це нагадує лінію Мажіно, укріплення на большевицькому кордоні та малощо не щоденні балачки про можливість війни!

ПЕРЕРВАНА КОМУНИКАЦІЯ.

На закінчення така новинка під наведеним наголовком: „Дирекція залізниці Карла Людвика сповіщає, що з причини сніжної заметілі стримали рух поїздів на шляху між Красним і Підволочиськами від дня 12-го ц. м. вечором. Також стримали залізничий рух на шляху державної залізниці між Станиславовом і Гусятином. Між Львовом і Белзцем теж перестали ходити поїзди."

Так трапилося, що сьогодні, по пятьдесяти роках, малощо не подібне положення. Правда, поїзди не перестали ходити, але внаслідок морозів та сніговій декуди приходили і приходять з опізненням. Але це припадок. Та цю новинку ми навели свідомо, для контрасту. Щоб підкреслити, що багато з наведеного вгорі — це не припадок.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Проф. С. РУСОВА

Дещо з давнього минулого.

Святкує „Діло" свій 50-літній Юбілей. Велике це діло 50 років відбивати на своїх сторінках усе життя краю, вести нарід на нові стежки, відкривати перед ним нові думки, нові винаходи всесвітньої науки. І слава такому орґанові, який чесно провів 50 років, цю тяжку в наших умовинах працю.

Не знаю, якто було в Ґаличині під ті часи кінця XIX. століття, а на Наддніпрянщині то були тяжкі часи московського поневолення і конституційна свобода Австрії здавалась для нас недосяжною мрією: усе, що змагало до вільного слова і незалежного виразу, шукало його на тому боці Збруча. А звідти воно вже перекидалось на беріг Дніпра як контрабанда, як заборонений скарб нашої власної думки, за який варто було і в вязниці посидіти. Про якунебудь українську пресу на Наддніпрянщині в ті часи не можна було й мріяти. Цілком зрозуміло, що поява такого часопису як „Діло" було цілим історичним явищем і за усякими адміністративними дозволами передплачували його лише українці виключно національного напрямку як Коніський та Міхновський упевнені самостійники. Для інших земляків це була тільки випадкова радість, коли „Діло" попадало до їх рук.

Довголітня заборона української преси на Наддніпрянщині привела до того, що люди не мали якось звички читати ґазети взагалі, ані не відчували потреби мати свою у рідній мові, так що коли після великих невдач у війні з японцями російська влада трохи змягчила своє становище до України, то з відкриттям „Думи" розвязано теж питання про волю друкованого українського слова і про українську пресу. Але саме в цей політичний гарячий момент — народження конституційних умов народнього життя виявилось, що серед українців нема звички користуватися рідною пресою. Я дозволю собі тут навести з листів покійного Ол. Ол. Русова деякі погляди про становище української преси в роках 1905—1906:

Вже йшла повним ходом праця „Думи" і як виразник групи українських депутатів (Онацький, Зубченко, Шраг, Шемет, Чижевський) виходив тижневик „Український Вістник" — (в якому писали Грушевський, Русов, Славинський, Овсян, Куликовський). І ось відразу довелося припинити це дуже корисне видання, про що І пише Русов до нашого приятеля Л. Жебункова: „Я повернувся з Черниговщини до Петербурга, а тут мені кажуть: припинили „Укр. Вістник", бо грошей нема на що видавати. Звісно, українці — які це передплатники? Як зробив я статистику, то вийшло всіх передплатників 198 (на всю Україну!), а „Основа", як знаєте за два роки видання придбала 180, значить поступ на 10%. Добре, що Білозерський тоді всі конторські книжки попалив; — а з цих 198 передплатників „Укр. Вістника" з 8 українських губерній було тільки 96, та й то тільки 76 справжніх, 20 таких, яким „Український Вістник" висилали замість „Свободи і Культури". Оттут і старайся для земляків! За три місяці видання „Укр. Вістника" набралось аж 76 передплатників. Закриймо — кажуть — шкода праці! Та ніж. На зло землякам, хоч для тих 102, що з Великороссії, Сибіру, Польщі та загряниці передплачують — будемо таки видавати! Ну, днів 3—4 на біганину за грошима втратили, а таки спромоглися і 12 № (я ще його і не читав ніколи) випустили і ще штук 20 книжечок за цей рік випустимо, а там уже побачимо, чи варто діло далі вести. Здобули 2.000 карб., а ще 1.000 треба здобути, тоді і до кінця року додержимося. Написав я Антоновичу у Київ, щоб там нам 1.000 здобув. Хоч би з Гадяча та з Полтави помогали, чи писанням боєвих статтей чи (найбільше) лайкою та честно просячи земляків, щоб передплачувалися, бо настануть же вибори в „Думу", треба гартуватись, щоб українців однодушно у „Думу" обрано більш, та таких, щоб не розлізлися як руді миши по усяких „фракціях"... Треба, щоб одна була партія „Партія Українського Народоправства" від Терека аж до Сяну! А на ІІ пропаганду, на ІІ орган пресовий треба, щоб міліон був у скарбничого, тоді і діло буде. А то завелось тепер аж три орґани, начеб і однієї партії — „Рідний Край", „Український Вістник" „Українська Думка" — а грошей ніде нема хоч і закривай усі ці часописи..."*)

Так то тяжко починалась на Наддніпрянщині перша преса, яка повинна була обєднувати всі політичні українські партії довкола одної мети. Пройшло 50 літ, пережило і „Діло" мабуть не один чорний день, мужно їх побороло, але чи досягло воно тої мети до якої закликав 30 років тому один з наших видатних патріотів — чи обєднало воно всі галицькі найчесніші партії коло одного завдання?

В усякому разі читачі „Діла" звикли рахувати його за головний орган української преси всіх українських земель на европейському континенті. Побажаємо йому ще довгого життя і щоб незалежно та чесно могло провести головну проблему всіх цих земель.

Прага, 27. XII. 1937.

*) З недрукованих листів Ол. Ол. Русова.

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ що ПАСТА
ЕЛЄҐАНТ
Є НАЙЛІПША

Д-Р ОЛЕКСАНДЕР НАДРАҐА.

За золотою ниткою молодости.

„Renovabitur iuventus nostra."

Sic fata tulere. що я мешкаю тепер у найближчому сусідстві моєї IV. ґімназії на „Баденері", як ми називали вулицю Баденіх і велику, тоді незабудовану площу від ґімназіяльного будинку аж до Єзуїтського саду, що була для нас улюбленим місцем гри в „кічки". І в тім самім місці, де тепер є моє мешкання, була „мета", звідки грачі старалися якнайдальше вибити кічку та бажали протилежній партії, що находилася на „свині" і хотіла „скути палерку", щоб кічка полетіла так далеко поза ту палерку, скільки вони „икрали бабі сира". Кілько то літ минуло від тих найкращих безжурних моїх ґімназійних часів! А проте так видається, що крім нововибудованої частини саду Баденіх від вулиці Уейського аж по вулицю Земляковського і крім нового будинку політехнічної бібліотеки з чудовим написом на його фронтоні „Hic mortui vivunt et muti loquuntur" нічо не змінилося. Лише розрослися і стрілили вгору туї на ґімназійному городці та сосни, смереки, модерви і тополі на святоюрській площі.

А головно в наші свята передполуднем, коли всі мої пішли до церкви і я сам, що їх злюзував, пильную мешкання, приходять до мене спомини тих давніх літ і тягнуться довгою золотою ниткою.

Здається мені, що саме маю йти здавати вступний іспит до ґімназії. Мама завязала синкові в кокарду краватку, поцілувала його в чоло і попрощала хрестом на новий відтинок життєвої дороги. Входжу з батьком у поважні, незнані мені ґімназійні мури і сідаю з товаришами в лавки привітної кляси. Коло мене колега з нормалки Юлько Кляйнер, з другої сторони хлопський син — Мацей Ратай. Пишемо диктати, опісля рахункову задачу. Перших не боюся, бо старенький директор Завадський зі св. Анни добре вивчив нас усяких правописних домиголовок, також найтрудніша частина рахункової вправи: ділення багатоциферними числами випало добре, бо з діленика нічого не залишилося. Я і всі мої знайомі здали відразу без устного іспиту. Боже, я вже так, якби ґімназіст, що за „фрайда"! Ідемо з батьком до Зайдлера на площу св. Духа і купуємо ґімназійну шапку з G IV. Думаю, що на мене дивиться цілий Львів. Потім ідемо до фотоплястікону в пасажі Гавсмана, згодом до Бенецького на морозиво. Справжня насолода!

Чого мені в перших ґімназійних роках треба було до щастя? Доброї катапульки, палестри, марківника з якнайбільшою кількістю ріжних екзотичних марок і щоб мене той або інший „бельфер" не „вирвав" тоді, коли я не був приготований.

Цить... Чую через вікно голосні здорові клопячі крики. Це павза. Здається не видержу серед тих нудних актів. Кину все в кут і побіжу за ними до „гнізда" нашої кляси в одним із кутів ґімназійного грища. Гуууу... Там може йде бій з „пятою Б". Сотні сніжинок летять в усі сторони, може рішається доля нашого гнізда, а я тут? Але в тій хвилині гомін ручного дзвінка терціяна скликує „бранжу" до „буди". Той сам гомін і чи не той сам дзвінок... Потім хвилина тиші, далі спів. Ні, справді це-ж та сама арія фривольної учнівської пісеньки, яку і ми співали. Не можу витримати, потягаю за ними. Потім знов „гуууу"... Це певно прийшов до кляси якийсь „дурнило" чи „швець" і строфує клясу або „пускає віца".

Потім прийшов „театральний сезон". Адвентович, Хмелінський, обоє Сольські, Фішер, Крушельницька, Мишуга, „Мілося", Куліговський... Кілько то ріжних Тарновських, Закшевських, Цукеркандлів опинилося тоді в Бодека, бо навіть найрідші марки діставалися за пеші гроші ріжним „мікрусам" з нижчої ґімназії, щоб лише можна було перекупити двох театральних керберів одного надолині, другого на третьому поверсі. Бо чейже на кожній премієрі ми мусіли бути. На другий день подіюм коло катедри замінялося на сцену, двійки сипалися мов град на голови нещасних жерців Мельпомени.

Дальше прийшла черга на Лясаля, Прудона Маркса, Бернштайна, Ренана, Дрепера, масу соціялістичної бібули, сходини по ріжних тайних конвентиклях. Валилися всі авторитети, хотілося будувати наново цілий світ від його основ, пролити останню краплину молодечої сердешньої крови на барикадах у боротьбі з клятим капіталізмом. У голові шуміло, на шкільних годинах клеїлися очі по непереспаних від лектури ночах. Що робити, куди піти? Я місяцями трівав у такім самім становищі, як перед кількома роками в одному дуже небезпечному місці в високих Татрах, звідки щойно по кількох годинах вивів мене з великими трудами ґранічер.

Але тоді лишилася мені одна звичка і та спровадила мене на правильний шлях. Ідучи до школи я завсіди вступав до церкви св. Юра і проводив кілька хвилин навколішки перед теребовельською Божою Матірю. Від першої кляси. А коли прийшов гравень, я навіть у тих часах, хоч раз у тиждень співав з масою вір-

ВАСИЛЬ СІМОВИЧ.

„ДІЛО“.

(Спогад із дитячих та гімназійних років).

Ми з „Ділом" однолітки. Одного року появилися на світ, та тільки „Діло" два місяці раніш за мене привітали Галинківці... Але ж зазнайомились ми з „Ділом" геть-геть пізніше.

Чи в нас дома передплачували „Діло", я не пригадую собі. Знаю тільки, що часто про нього згадували. Ще й досі оббивається об вухо така якась розмова:

— А „Батьківщина" писала, що, мовляв, те й те...

— Та що там „Батьківщина"! „Діло" зовсім не те пише.

Або:

— Що там ваша „Батьківщина"! Ось „Діло" краще знає.

То сперечалися між собою: хтось із наших сусідів, Захарчуків — дяк Захарчук передплачував „Батьківщину" — і хтось із наших домашніх, або з „плебанії", куди приходило „Діло".

Коли я вже ходив і стіни, скатерті, столи, стільці, лавки заповнював своїми „рисунками", передо мною ховали всі книжки, щоб я їх не збавив своїми „візерунками". Та не все це вдавалося. Вже пізніш, коли я ходив до школи, мені в руки попадалися книжки та журнали, позамазувані та позарисовувані олівцем, а то й пером, усякими лініями, „кіньми", „паннами" і т. д. І досі пригадую собі цілі листки журналів „Дом і Школа", „Газета Школьна" — позаповнювані такими моїми „працями". Була в нас якась груба всесвітня історія з малюнками — з одного боку з польським, з другого з французьким текстом; був мамин молитвенник, з одного боку з церковними словами, з другого — з польськими (старе холмське видання); був старий бабунин „молитвослов", надрукований латинницею з цікавими ініціялами; був наш родинний шляхетський документ із звисною печаткою — все це було попсоване моєю дитячою рукою. Здебільша, я відмальовував початкові букви, але ж на цілі сторінки, й таким чином вкрив усі родинні „скарби". Діставалося й „Ділу". Його черевате „ѣ" так чогось мені було подобалося, що я його дуже радо відрисовував і потім зарисовував цим ятем усе, що мені попадало під руку...

А проте я таки не знаю, чи були ми передплатниками „Діла". По смерти батька († 1885) певне не передплачували, бо не було за що. Та нам часто приносив його хтось із родини нашого пароха, о. Івана Корнія (офіційно „Корни"), тестя о. Січинського, добре відомого вже в нашому селі на той час патріота. Читала його найстарша з незамужніх іще сестер (мати й бабуня знали лише латиницю), покійна вже давно Наталка. А як старші брати приїжджали на вакації чи на святки, то й — вони.

Жили ми дуже бідно по смерти батька, в найманій, зимній хаті „на загородах", від „села", як мені тоді здавалося — далеченько. А проте в нас, головно влітку, було дуже весело, гамірно. Жартн, одні одних дратували, співи. Родина велика, до того приходили знайомі з села. Найстарший брат Михайло (тепер генеральний вікарій у Чернівцях) був уже по матурі, збирався до Львова до семинарії. До нього навідувалися часто товариші з села та з околиці. А сестра Наталка товаришувала з наймолодшою Копиївною.

*

У Галинківцях не було ще тоді так багато інтеліґенції з селян, як тепер. Вона щойно зароджувалася. Підготовляв її мій покійний батько, якого й досі з великим пієтизмом згадують старі господарі, колишні його учні. Здається, перший із селян, кому мій батько простелив шлях у світ, був теперішній станиславівський владика, кир Григорій. Училися тоді галинківчани в Тернополі. Владика товаришував з моїм найстаршим братом, вони були між собою приятелі, ходили разом до тої самої кляси. Ці щирі відносини залишилися між ними й досі. У нас він бував дуже частим гостем.

Мені й досі в памяті, як живі, картини тих веселих сходин у нашому домі „на загородах". На мене, малого хлопця, що почав недавно ходити до школи, ніхто, звичайно, не звертав уваги. Та... мене скрізь було повно. Я все помічував. Душею цих сходин була сестра Наталка, а я ж під її крилами виховувався, то де вона, там і я. Багато з того, що тоді говорили, я не розумів. А проте вже тоді я навчився слова „капап", хоч і не знав, що воно таке, та тільки уявляв собі, що це щось погане.

Багато в нас тоді співали. І мене брали до співу, й я тягнув із сестрою сопраном, брат Апольон (тепер — рожнівський декан) мав чудовий альт (потім іще кращий — баритон!), брат Михайло співав тенором, кир Григорій, здається, якимсь грубим, трохи горляним голосом. Ще й досі чую його:

Змарнів я, зчорнів я,
по горах ходячи...

Це була його улюблена пісня, — він її співав першим голосом, а ми підтягали (а швагер Друк, чоловік найстаршої моєї замужньої сестри, терпіти не міг цієї пісні, і як її починали співати, лаявся, а то й тікав).

Але частіш за все говорили про нові книжки. І тут мені нагадується, що перший голос мав тут — теперішній станиславівський владика. Він мав гарну бібліотеку.*) А між книжками чи не перше місце займала „Бібліотека найзнаменитших повістей" — „Діла". І ці повісти то він сам приносив моїй сестрі читати, то приносив я з хати його батьків — „за ставом".

Хоч я вже тоді добре читав, мені не дозволяли читати цих книжок, мовляв, ще час, і так нічого не розумію. А проте я кралькома забирався до другої хатини, де все в найбільшому ладі лежали ці книжки, й забирався прочитувати. Дуже мене заінтриґувала була грубезна книжка „Праця а гроші" з „Бібліотеки найзнаменитших повістей". Книжку цю сам власник її приніс був сестрі й дуже захвалював. Забирався кілька разів я її читати, але кидав, нічого не зрозумівши. Всі ці повісти, що їх видавало „Діло", попрочитувала була сестра — із бібліотеки кир Григорія, веселого, балакучого богослова. І досі тямлю декілька заголовків: „Дим", „Батько Горіо", „В обороні чести", „Міщанське племя", „Золотий чоловік", „Князь Серебряний". Книжки, пригадую собі, були здебільша неоправлені, а вгорі з боку виднів підпис: „Хомишин" — без твердого знаку та без „ы" — і це мене, малого, тоді дуже бентежило. Здається, власник книжок складав собі їх аркушами, як вони виходили додатком до „Діла". А то часто, пригадую собі, приносив він і „Діло", й потім ішла якась розмова між старшими, та змісту її я не розумів і зовсім собі його й не пригадую.

*

„Бібліотека найзнаменитших повістей", у якій зачитувалася моя сестра Наталка, й яка розвивала її світогляд, мала й на мене і на моїх товаришів із ґімназії дуже великий вплив. У нижчих клясах станиславівської ґімназії нам проф. Кокорудз цих книжок не давав із бібліотеки ґімназії (була все в неділю після ексорти) — але ж зате зичили нам їх старші ґімназисти. Такий „Новий дідич" Йокая, чи „Ришард Львине Серце" Вальтера Скотта", чи „Замок Делі" Ганни Кері, робили на мене, учня другої чи третьої ґімназійної кляси, непереможне враження, струшували молодою душею й робили своє...

*

До переїзду з галинківської сільської школи до станиславівської бурси я й не знав, що поза „Ділом" та „Батьківщиною" є ще які ґа-

*) Між книжками були й дуже цінні унікати. Ось н пр., в VIII. кл. ґімназії я дістав був на памятку від кир Григорія, що був тоді сотрудником у Станиславові й жив у моєї двоюрідної сестри, бл. пам. Сидонії Людвігової — російський переклад Дон Кіхота з половини XVIII. ст., у старій шкурятяній оправі.

них „За всіх молишися благая". І хоча слова цього молебня мішалися спочатку з Марсилевою, що шуміла в моїй голові, то звуки тої останньої ставали щораз тихіші, аж вкінці замовкли зовсім.

Крім цього я все чув дотик сильної руки Митрополита Андрея, що раз по реколекціях, які мав у нашій ґімназії, взяв мене під руку та як добрий пастир вів мене через вулицю Уейського, якою ми ішли по Його науці на суплікацію до св. Юра.

Цей дотик чую до нинішнього дня та йдучи до св. Юра або вертаючися з нього, все вдячним оком споглядаю на вікна митрополичої палати.

„Во дни они" раз закликав мене терціян до директорського кабінету. Коли я тремтячи зі страху (нечиста совість!) станув перед директором Козьолом, цей повідомив мене, що знає про мою участь у соціялістичних конвентиклях і якщо ще раз дістане подібну звістку, то сам власноручно „вилоїть" мені шкіру, а за другим разом вижене з ґімназії, додаючи при тім такі слова: „І ти свинко одна (це був його улюблений термін) хочеш мамі зробити таку велику гризоту? Памятай, щоби цього більше не було!" Так повівся один із найвизначніших австрійських ґімназійних директорів, шкільний радник і кавалер ордену Франц Йосифа. Я цікавий, якби мене нині за це покарали.

Взагалі, навіть без призми трицятьколькох років, я не можу доглянути якоїсь темної плями в моїх спомнах про поодиноких вчителів, які мене вісім років учили. Певне те, що всі вони поводилися з нами по батьківськи, всі вони старалися підтримати і розвивати в нас почуття гідности, амбіції та „кальокаґатії". Не вживали вони ніколи проклонів, вуличних лайок і висловів. Жаден з них не був страхополохом. Кожний приходив до кляси з піднесеним угору чолом і ми дивлячися на таких наших учителів розвивалися на правдивих джентельменів, що вміли, коли треба було, оборонити свою честь і свого народу; не було в нас доносників, фарисеїв, лизунів, ні егоїстів, що лише власне добро мали на оці, що були здатні хочби по трупах своїх найближчих дійти до шкурної цілі, коли ж випадково попав поміж нас такий „ананас", то ми скоро вміли його позбутися.

Про такого нашого катехита о. д-ра Петра Крипякевича, якому передовсім ми грекокатолики, що мали велике щастя дістатися під його батьківський провід, завдячуємо так багато, згадують усі „четвертаки" (не лише українці, але також поляки і жиди) ще нині з найбільшим пієтизмом і світляна память про нього перейде на дальші покоління.

Або такий строгий, а проте загально улюблений математик проф. Цісло, джентельмен у кожному цалі проф. Клеменсевич, якого лекції історії були для нас правдивим духовим бенкетом, германіст проф. д-р Пецольд, який міг вести виклади з німецької літератури, які мав у нас в обох найвищих клясах, сміло на катедрі віденського університету, добряга фізик о. Йоан Костецький (тоб з Народнього Дому) з вічним цигаром в устах, фільольог Дольницький і багато інших, що вже перенеслися на другий, кращий світ.

Які професори, такі ученики. Згадаю лише кілька прізвищ. З українців були учениками нашої ґімназії довший чи коротший час інжинірн Галька і Капустяк, д-р Панчишин, д-р Лев і його покійний брат інж. Ярослав Ганкевичі, д-р Іван і Лев Крипякевичі, з поляків ходили до четвертої ґімназії письменники Парановський, Збержховський, Василевський, Макушинський, Єндрикевич, Петрі, такі учені як професори Домбковський, Калєнбах, Кляйнер, з політиків б. маршал сойму Ратай, з військових ґенерал Вєнява-Длуґошевський...

„Основяне" з вулиці Сапіги зробили з нас ледом справжніх українців. Почалося від того, що вони позичали нам книжки з бібліотеки свого товариства і ми ходили до „Основи" на „ґазетку". Опісля злучив нас учеників усіх львівських польських ґімназій і обох „реалок" тайний учнівський кружок. Реферати і відчити відбувалися майже що-тижня, наша бібліотека складалася з кількасот томів. Пригадую собі, яке враження зробило на нас „Діло", коли вперше прийшло до нас з фонетичним правописом із „і" з двома крапками замість „ѣ". Я обносив цей перший примірник „нового" „Діла" і показував його захоплений товаришам! Щороку уряджували ми Шевченківські вечерниці, раз навіть у Дух. Семинарії (завдяки нашому симпатикові о. д-рові Юрикові) опісля звичайно в „Ґвязді" на Францішканській. Вечерниці ті були нашими гордощами і приємно про них згадували також і неукраїнці. А вже найміліщими нашими гістьми були інститутки з бурси при вул. Сави (нема вже того будинку, залишилася лише залізна фіртка) і ми комітетові „садилися", щоб лише якнайелеґантніше впроваджувати ті наші красуні на салю. Кожний із нас старався перед вечерницями як найбільше „виштафіруватися". Одностріп від „мілітершнайдра" з Бенедиктинської площі, блюзка з високим коміром, широкими паскамн, червоними випустками та спряжками в поясі, чорні штани (дав мені за них проф. Цісло, що признавав лише „сірачкові" штани вихованців із „Терезіянум"!), вишивана сорочка,

зети. Приїхавши восени 1890 р. до Станиславова, я вперше побачив якесь число газети „Червонная Русь" і дуже собі сподобав її заголовок. Я ж дома прочитав був уже „Історію Руси" Ол. Барвінського, знав, що таке Червона Русь. Та мене побачив із цією газетою якийсь „старший" і зараз мене виганьбив, сказав, що це „паскудна" газета, щоб я не важився її читати, що єдиний гарний часопис, це — „Діло", і що порядні люди читають лише — „Діло".

Станиславівська бурса св. Николая була в москвофільських руках, але москвофільської молоді тоді в ній майже не було. „Діло" читали „старші", й мені нераз доводилось бачити його в їх руках, хоч, як з'являвся катехит, о. М. Семенів, вони його ховали... В бурсі я побачив і інші українські газети. Тут уперше впали мені в око: „Хлібороб", „Народ". Їх мали в себе „старші", але ж дуже з ними ховалися. І мені доводилося бачити тільки їх заголовки.

Того року, як я прийшов до Станиславова до третьої кляси народньої школи (1890/91), з гімназії йшло велике слідство проти радикальної молоді, й ціла бурса ввесь час дуже хвилювалася. Я, учень народньої школи, нічого з цього не розумів, а як питався, то учні-гімназисти розповідали мені, що в гімназії є такі, що в Бога не вірять, що читають „Хлібороба" та інші безбожні газети та книжки, що їх повиганяють зі школи, тощо. Декого з цих людей я бачив, бо вони приходили до бурси (Яцків, Косевич, Пигулей). Але ж після слідства вони до бурси не показувалися. Нам казали, щоб їх стерегтися як чуми. Таксамо не доводилося вже більше бачити ні „Хлібороба", ні „Народа". Тай „Діло" вже тоді читали ще більше крадькома.

Два-три роки після того, як я був уже в гімназії, бурсацька молодь круто повернула в москвофільський бік. „Діла" вже зовсім не було, ми читали „Страхопуда", „старші" передплачували зовсім явно „Русскую Бесѣду", ми вчилися по-російськи з підручника Іванова. Свідомих „старших-українців" до бурси не приймали, молодші стояли під впливом „старших-москвофілів", дехто тоді ховався з українством, декому доводилося ходити поміж дощ, іншим — терпіти всякі шикани, а то й наруги. Найбільш війни було за фонетику, що її завели 1893. р. у школі. Її в бурсі не визнавали, а інструктори давали „малим" етимольогічні диктати, які всі мусіли писати...

Та згодом, спроквола почало розяснюватися, і десь так 1895. р. число явних українців почало арестати. Про це треба б писати окремо і колись, може, й напишемо. Та часи 1892—1894 згадуються як щось дуже задушливе: доноси, нагінки, відбирання „Кобзаря"...

Москвофільська молодь передплачувала „Галичанин-а", та „Русское Слово", розуміється, на — poste restante. Москвофіли збирали між собою гроші й висилали до Львова передплату. „Старші" читали — „Галичанина", „молодші" — „Русское Слово". Крім того, зі Львова присилали багато російських книжок. „Русская Библіотека" була майже в комплєті. Зберігав її в себе Семен Лабенський (розстріляний 1919. р. в Києві большевиками), й ходила вона від учня до учня. „Галичанина" відбирав із пошти господар бурси, Григорій Баран, сам читав уранці, а зполудня передавав учням — він ішов під подушку котрогось із них.

Українці передплачували „Зорю" (теж — poste restante) — ну, й „Діло". Відбирав його Михайло Лозинський, а читали всі, що себе визнавали українцями. До спілки, що платила, належали й гімназисти зпоза бурси (т. зв. „станичники", молодь, що жила на „станції", себто на приватних квартирях, передплачували „Діло" окремо, і то цілими групами, головно 1896-1897).

І вміру того, як москвофіли чим раз менше з „Галичанином" ховалися, Лозинський почав цілком явно розгортати перед обідом „Діло" й читати, нераз і наголос. Це виводило москвофілів із рівноваги.

І досі стоїть перед очима одна така картина, здається, з 1894. р.

Перша кімната від кухні — страшний крик. Ось-ось обід. Збігаються їсти з т. зв. офіцинів. Лозинський ходить величезними кроками і кричить. Під піччю стоїть закукурічений Р. К. (тепер десь священник у станиславівській дієцезії), що себе вважав за провідника москвофілів, увесь червоний і теж кричить. Обидва кричать. Що раз голосніше. Усі стоять і слухають. То розюшений К. накинувся на Лозинського за „Діло":

— Ми ніколи не дозволимо, щоб у нашій бурсі читали таку шмату(чи щось подібне)...

— А як ви читаєте свою шмату?

— Бурса св. Николая не може держати таких, що годуються „Ділом".

— Не ви держите, не ви приймали. Автім, будь ласка, трохи холоднокровніше...

— Не кричіть! Наша бурса має виховувати русских людей.

— Перевертнів...

— Що?

Тут уже грала ролю і внутрішня дисципліна, бо ж Лозинський був на три роки молодший за Р. К., мусів йому „викати" й казати „пан", а „старший" міг зовсім добре „молодшого" побити...

І не знати, чим була б покінчилася та сцена, коли б не обід і не поява... катехита. Але ж тиха боротьба за „Діло" тяглася довго. Вона була вперта, гаряча, затяжна.

Та прийшов 1897. р., час тзв. „консолідації", москвофіли змякли, в „Галичанині" посипались похвали для „Діла", що воно, мовляв, хоч і „українофільствує", а все ж „русская газета". Зате українська молодь, майже вся тоді радикальних поглядів, відвернулася від „Діла". Читала, але вголос на всі лади лаяла й українських політиків і „Діло".

Та пригадую собі, коли появилася „Будучність", коли утворилася національно-демократична партія, то „Діло" почало поволі відзискувати читачів, хоч це ще не були прихильники. Бо молодь колов іще в очі етимольогічний правопис „Діла".

Та це вже були мої університетські часи... Про них треба б окремо писати.

—o—

ОЛЕНА СІМЕНОВИЧ-КИСІЛЕВСЬКА.

„ДІЛОВІ" В АЛЬБОМ.

(З нагоди його 50-ліття, як щоденника).

Рідко буває, щоб один редактор другому не завдрив. Так як у кожної мами нема понад її дитину, так кожний редактор рад би бачити всюди й завсіди тільки свій часопис. Але... скромненькому двотижневикові „Жіночій Долі" так далеко до щоденника „Діла", як столиці Покуття Коломиї до краєвої столиці, Города Льва. Тож із щирим нелукавим серцем пишу тих кілька слів шановному ювілятові „Ділові" в альбом.

Коли тільки сягаю думкою далеко в мої не тільки молодечі, але майже дитячі літа, то завжди здається мені, що щойно з тої хвилини почала почувати себе **хто я,** відколи на нашому столі появився новий часопис писаний рідною, врозумілою всім мовою, а саме: часопис „Діло".

З появою його наче зрушилася спокійна, здавалося сплісніла в своїй нерухомости громадська атмосфера. Наче свіжий подих почав розвівати густі мряки. Заворушилось кругом. Заговорили сусіди, пішли жваві балачки, спори, часом і сварні між знайомими, родиною, а то й дітьми та батьками (так, так, і ми колись мали клопоти з своїми „старими"!). Старші — найбільше прихильники „Слова", перейняті москвофільськими ідеями. Молоді „українофіли", хоч і спорили із старшими та до появи „Діла" не мали тої підтримки, яку дає часопис, що стоїть на одній з нами платформі й підтримує нас постійно, день у день.

Кожне число „Діла" викликувало у всіх велике зацікавлення. Все одно: чи у прихильників, чи у ворогів, але всіх цікавило. Пропав блаженний спокій, що так довго вколисував до сну наші, головно попівські, родини. Кращі, засадничі статті інюді знали ми майже на память і вживали їх як тарану до розбивання струпіших кацапських фортів.

червона крайка, жовто-блакитна велика рожа комітетового. Ми не мали власного хору і мусіли зажичуватися в академічній гімназії. Що то були за „шлеґери" ті Артимовичі, Жмури, Пєубрати, Бобаничі! (Бобанич як заспівав своїм басом, то лямпа мусіла згаснути!). По вечерницях давали ми комерс, звичайно десь на станції якогось хориста в середмісті (мешкали вони на Вірменській, Скарбківській, Шкарповій та сусідніх). Симпатичний був це комерс. Господиня зробила кількадесять карменадлів, напекла дешевих тістечок, ми спровадили звертівку львівського, купили у Бачевського зві-три літри житнівки і був королівський бенкет. По вечері йшли тости та промови, дзвеніли наші старі пісні, які літними вечорами гомоніли по цілому середмісті та по бічних вулицях „Грудка", а кожна гарна „фацетка" мусіла мати свою серенаду. Отче докторе Гнате Цегельський з І. реалки при вул. Камінній! Може справді щаслива Ваша думка, щоб ми колись зробили зїзд б. „кружкарів" з II., III., IV., V. і VI. гімназії та з І. і II. реальної школи!

— — — — — — — —

А потім сині братчики вели нас, Христю, під розцвіті кущі магнолії в Стрийському Парку і черемшин цвіт білим снігом сипався на нас і нашу лавочку. Вона ще чудом збереглася, лише боюся, що її в весною заберуть і дадуть дову, таку без поручня як інші. Залюблені наші очі сміялися, а ми безжурні і щасливі заїдали смачний прецель та закусували його чеколядовим андрутом „Штольверка". Ти мені оповідала про своїх бельферок і товаришок, я про свою бранжу і своїх бельферів. Правда, як ми щиро сміялися з підстаркуватого проф. д-ра Л., що взяв собі молоду „Крисю Лесичанку" за жінку і до якої на маївці кібічувала трійка наших „сеніорів" Нестор, Казік і „Унглік". Або як то ми обидвоє змовилися і я написав анонімний „лібесбріф" до Твого „пудла" від французького, назначивши її рандку під... звягищами замку в Стрийському Парку. Ціла Твоя кляса оглядала зза кущів ту бідну мальованну цяцю, як вона ходила туди і назад добру годину. Молодість — немилосерна і на це нема ради.

Але прийшла година розстання з Тобою, Христю, коли Твого батька з авансом перенесли до Відня. Памятаєш цей вечір? Я ждав на Тебе востанне під консерваторією напроти Фаєрпікети з цвітами, що їх купив за проданого у Бодека „Горація". І ми пішли Валовою, Коперника, потім скрутили коло почти на Крашевського. „Пятнацятка" грала в ресторані Єзуїтського городу нашого улюбленого вальса „Над чудовим, синім Дунаєм". Який він нам видавався тоді сумний!.. Дальше пішли ми тими затишними „нашими" вулицями, якими тільки разів разом ходили, від коли пізналися на Штілерівці. Отже „нашою" Матейка, „нашою" площею св. Юра, „нашою" Тереси (під акаціями від муру Сакракерок, щоби на другій стороні не впав на нас „шеуц", що мешкав на тій вулиці!), потім через Сапіги, „нашою" Карпінського, знайшли лавочку на площі св. Юра і сиділи на ній стискаючи свої руки та складаючи тисячі обітниць, аж доки Сакракерки не вибили девятої і небавком з касарні Фердинанда на Городецькій не рознеслися останні звуки чудового австрійського „ретрету". Я підвів Тебе під Твою браму на Кляйнівській. Перший та останній довгий поцілунок і я з розбитим серцем помчав до хати. Не їв вечері, положився до ліжка і аж заходився в плачу, втискуючи лице в подушку, щоб мама того мого ридання не почула. Але вона прийшла, погладила мою бідну голову та зложила на ній матірній поцілунок, ще більше щирий і ще святіший від того — на Кляйнівській. Аж тоді я заснув... Але за найближчі два тижні „обірвав" аж чотири двійки.

*

Високоповажана Пані Інжинірово! Ваш чоловік — змучений інспекційною подорожжю спить, молодь — пішла на лещата, а Ви самі в „бобусиній" улюбленій Вашій кімнаті відпочиваєте у сутінках по передсвяточних трудах. В кімнаті тепло, сосна стріляє в печі, на дворі наморозь перемінила Ваш сад в чудову коронкову казку (так, як колись дерева в Стрийському Парку, памятаєте?), перед Вами розвивається фільма молодих Ваших літ. Така сама як тепер тут у мене, на Баденіх у Львові. Ті самі особи, та сама обстанова. Ви не тільки бачите поодинокі образи з Вашої молодости, що перед Вами пересуваються, але переживаєте їх удруге, так само як і я.

І ось ясніше полумя освітило нагло дзеркало, яке ми в часі випадкової нашої стрічі перед війною у Венеції вибрали (Вашому чоловікові подобалося інше) і Ви побачили в тім дзеркалі, що Ваше лице відмолодніло, що Ваші очі палають вогнем Ваших шіснацяти літ. Це поворотна хвиля принесла Вам хоч на часок — золоту весну Вашого життя і Вам тепер так добре, так любо: а може навіть краще, ніж воно було колись у дійсности!

— — — — — — — —

У другій кімнаті задзвонив нагло телефон. Ні, не хочу, то не до мене, то певно до жінки, не хочу... ще трохи! В тій хвилині входить служниця: „Просять пана меценаса до апарату"

У моїй родині не трудно було прискорити нормальну переміну. Ґрунт був підготований братами, їх товаришами, що часто відвідували наш дім. З тих часів найкраще записались мені у пам'яті брати Матієві: Іван і Юліян, та Левицькі: Софрон і д-р Кость Левицький. Завдяки братам ще перед появою „Діла" мали у нас право громадянства попри „Слово" теж українські видання.

Деінде не йшло так легко, але всюди українській ідеї промощував дорогу перший рідний часопис „Діло".

Переміна „Діла" в щоденник застала мене якраз на порозі мойого подружнього життя. Як несповна вісімнадцятьлітня дружина наймолодшого одинадцятого з ряду з братів Кисілевських, увійшла я в шановану, патріотичну, але твердо москвофільську в тому часі родину. Нині із незвичайно численної рідні Кисілевських мабуть ніхто із молодшої генерації не залишився при політичній „вірі" батьків. Але тоді — одинокого українця із дальшої рідні Кисілевських, Володимира, батька директора банку Марка Кисілевського, прозвано „Україною" через те, що був унікатом серед Кисілевських.

До тих правірних твердих патріотів, увійшла я зі своєю українською вірою. Зараз зачато групуватися коло мене молоде покоління, овіяне новим духом. Було їх багато, часто майже ровесників, як от рідний сестрінець по чоловіці, директор Н. Торговлі, а тоді ученик гімназії, Микола Заячківський. За саме право мати свої часописи, зокрема „Діло", приходилось нам довгі-довгі часи зводити боротьбу, зносити іронію, жарти, боротися з цілою старшою генерацією.

„Діло" було теж моїм тихим не зрадливим спільником у вихові дітей в українському дусі, що не було легкою справою серед того москвофільського моря, що широко панувало... зрештою не тільки в родині Кисілевських, але скрізь, особливо в Коломийщині під проводом славного „амбасадора" д-р Дудикевича.

Згодом мої — так сказатиб платонічні — звязки з „Ділом" перейшли в тісніші. На сторінках „Діла" ставила я перші кроки в публіцистиці. Там друкувалися перші враження з подорожей по Україні, Італії і т. д.

В часі мого постійного кількалітнього побуту у Львові, за часів редакторування невіджалуваної памяти Ярослава Весоловського, пізніше Василя Панейка, була я постійним співробітником „Діла". Звязки ці перервала війна. Застала вона мене з дітьми на феріях в косівських горах. Заки ще воєнні події дійшли у наш глухий кут — найважчим ударом для мене був факт, що з почти не принесено „Діла". Далека воєнна загроза, адавалося, набрала тіла. Ніщо в тому часі не відчувалося так важко, як брак свого часопису, що раз-у-раз відвідував нас і інформував про все довгі, довгі роки. Така могутня звичка, набута літами, і такий могутній вплив на людську психіку щоденно читаного часопису.

Чи завдання „Діла" сьогодні, коли вже не є в нас єдиним щоденником, є менше важне й відповідальне, як було колись, майже шістьдесять років тому?

Ні! Сьогодні переживаємо, правда, інші, але не менш важні часи, як приходилося переживати їх першим піонірам нашої журналістики.

Нехай гарна традиція, традиція вірної, чесної, відважної служби народові, яку залишили по собі перші редактори „Діла", буде світлим прикладом для всіх майбутніх працівників тої редакції. Бажаю їм, щоб колись, по роках заслужили собі на таку повагу й такий вдячний спогад, яким згадує народ перших редакторів сьогоднішнього Ювілята.

Отсим повідоляю, що по розвязанню спілки веду далі **з днем 1 січня 1938 гуртовий склад металів**

Ігнатій Вайдгорн

Львів, Боїмів 36 — тел. 243-31.

Магазинин Газова 3. — тел. 285-61

Поручаю свої фахово засоблені склади вадалі ласкавій уваві.

З глибоким поважанням

Ігнат. й Вайдгорн

Т-во „Народний Дім"

Кооператива з обм. порукою

в Перемишлі. вул. Костюшка ч. 5.

Приймає й виплачує ощадностеві вклади, уділює векслеві позички в першу чергу на будову Нар. Дом в, Читалень, Кооператив і і.

Т-во є власником величавого двоповерхового дому.

ЧЕРЕЗ ОЩАДНІСТЬ ДО ВЛАСНИХ ДОМІВ!

Д-р СТЕПАН БАРАН.

Зперед трицять кількох літ.

З редакцією „Діла" вперше стрінувся я особисто як студент прав перед 35 роками, себто в 1903 р., коли начальним редактором був пок. д-р Евген Левицький. У взаєминах з „Ділом" був я властиво ще й передтим, пересилаючи до нього принагідно дрібніші речі до друку, головно дописи з місцевостей, де доводилось мені хвилево перебувати. Було це ще в останніх роках редагування „Діла" пок. Іваном Белеєм і опісля в 1902 р., коли на короткий час перебрав редакцію „Діла" пок. д-р Володимир Охримович перед своїм відїздом до Заліщик на становище адвоката.

Пок. д-р Евг. Левицький звернувся тоді до мене з проханням, щоб я став постійним співробітником „Свободи", у якій редактори змінялися часто, що, очевидно, не виходило на користь видавництва. Однак у цьому часі зачав я приготовлятись до першого правничого іспиту і це було причиною, що я не міг прияти предложеної оферти. З нашої розмови вийшло тільки те, що від того часу зачав я поміщувати на сторінках „Діла" і більші статті на ріжні актуальні політичні та загально-громадські справи і це продовжувалося вже аж по нинішній день.

Редакційні шефи „Діла" після уступлення Івана Белея в довоєнних часах змінялись доволі часто. Були ними д-р Вол. Охримович, д-р Евген Левицький, д-р Льонгин Цегельський і знову д-р Вол. Охримович, а пізніше пок. Ярослав Весоловський і д-р Василь Панейко. Бували випадки, що поодинокі редактори не чергувались безпосередньо по собі. Виручував тоді старий й вусатий добродій, покійний директор гімназії у Дрогобичі Олександер Борковський, один з найстарших наших діячів, що після поневільного переходу на емеритуру за намісникування графа Казимира Баденія осів у Львові і став неоціненим набутком для „Діла". Писав він звичайно статті на шкільні і педагогічні теми, виправляючи при цьому скрипти, що їх присилано до редакції. Був дуже вразливий на мову, а перечитуючи „Діло" від дошки до дошки, знаходив там майже завжди якийсь мовний ухил навіть у статтях тих, що здавна писали в „Ділі". Зловивши винуватця, прибирав строгу міну і розпочинав довгу фільольогічні дискусію, не щадячи нераз і свого сусіда з найближчого редакційного столика. Може і не завжди була приємна така дискусія, але ніхто дир. Борковському не брав цього за зле, знаючи, що він кермувався виключно якнайкращими намірами. Кінчилося звичайно тим, що старенький розказував якусь анекдоту і в редакційну кімнату вертався негайно погідний настрій.

Замітною фігурою в редакції був теж пок. Вячеслав Будзиновський. Курив багато, а ще більше любив говорити. Темпераментний і незрівноважений, своєю поведінкою не надавався на шефа-редактора українського репрезентаційного щоденника і ним не став теж ніколи. Був це радше тип чапів революційного аґітатора, чому давав вислів не тільки на вічах, але й на шпальтах редагованої ним якийсь час „Свободи". Приводило це до конфліктів, з яких найголовніший свого часу був немилий конфлікт між ним і пок. редактором „Гайдамаків" Михайлом Петрицьким.

В останній декалі мин. століття кілька літ політичним референтом „Діла" і короткий час начальним редактором був д-р Льонгин Цегельський, теж з чималим темпераментом. Це й довело його небавком до зудару зі св. Юром, чи пак з Митрополитом Шептицьким, що й скінчилось його димісією з редакції „Діла", до якої він більше вже й не повернувся і взагалі як публіцист зійшов зчасом зовсім з овиду.

Редакція „Діла" вперед трицятькількох літ була у значній мірі вишколом для наших майбутніх парляментаристів. При перших загальних виборах до австрійського парляменту в 1907 р., з колишніх членів редакції „Діла" аж чотирьох стало послами: Вол. Охримович, Евген Левицький, Вяч. Будзиновський і Льонгин Цегельський (на місце сіоністичного посла д-ра Габля). У тому році і в черговому (1908) при виборах до галицького сойму, здобув мандати цілий гурт наших діячів, що стояли близько редакції „Діла" і на його сторінках нераз поміщували свої статті. Між іншими зі старих парляментаристів увійшли тоді до сойму покійні нині Юліян Романчук, д-р Теофіль Окуневський і д-р Евген Олесницький; посольські мандати здобули теж д-р Кость Левицький до віденського парляменту і галицького сойму і пок. Захар Скварко (до сойму), яких підписи нераз фігурували на шпальтах „Діла".

Остання декада мин. століття була періодом найбільшого розмаху наших творчих та організаційних сил. Зокрема було це дуже помітне у політичній ділянці. Створена при кінці 1899 р. Українська Національно-Демократична Партія, попередниця нинішнього УНДО, розвинула широку акцію в краю, формуючи наші галицькі маси у новочасну партію з означеною програмою. Були це часи масових рухів: у рр. 1902 і 1903 при хліборобських страйках, у рр. 1905 і 1906 при акції за зміною виборчого права до віденського парляменту і в 1907 р. при перших загальних виборах до нього. Не залишались позаду і ділянки культурно-освітня та господарсько-кооперативна. І при цій великій праці „Діло" своїми статтями давало майже у всьому провід.

У редакційній домівці „Діла" працювали для нашої народньої справи не лише його постійні співробітники. Приходили туди діячі з міста і з краю, подавали устно свої думки і плани, або приносили їх на письмі. Багато з цього увійшло в життя і скріпило наші національні сили.

Доброзичливими гістьми і принагідними співробітниками „Діла" були не тільки люди, що гуртувались біля Народнього Комітету, начальної управи УНДО, але й такі, що зовсім не були партійцями у звичайному розумінні, чи навіть здалека стояли від активної політики. Гостили з правила в домівці „Діла" і наддніпрянці, для яких було воно довший час осередком їхнього національного зацікавлення і місцем, де й вони могли вкладати свою пайку праці. Не чуже було „Діло" і для української молоді, для якої в університетській боротьбі, передовсім у часі сецесії з львівського університету в р. 1901/2, віддало воно чималі прислуги. І не зважаючи на зрозумілі ріжниці між „батьками й дітьми", тодішня молодь зуміла доцінювати значіння „Діла", і неодин з провідників молоді саме на сторінках „Діла" розпочав свою ширшу громадянську роботу.

Від 1903 р. не розходився я вже з „Ділом" і тоді навіть, як довший час перебував поза границями Галичини. У самій редакції працював я лише переходово, займаючи тоді інші громадянські становища. З титулу секретаря Народнього Комітету в рр. 1913 до 1918 і як редактор „Свободи" у военних часах, щоденно бував я в редакції „Діла" і провів неодну гарну хвилину з тими, що їм довелося постійно там працювати.

Даймо „Просвіті" гідну матеріяльну підтримку! Вона мусить рости й міцніти, бо Нація хоче й мусить жити та розвиватися.

КОНСТ. МАЛИЦЬКА

Доріжкою спогадів.

Для мене змалку вже дружинне слово було святощами, а книжка-газета з усіх проявів людської творчости, з усіх чудес найбільше чудо. Як гарно було, приїхавши на вакації до діда на село, заритися в „канцелярію" і порпатися там у паперах і книжках. Ця „канцелярія" була колись трупарнею і стояла таки на цвинтарі побіч приходства, але це ні трохи не бентежило нас, дітей, (мене і братів Стефановичів) ні наших молодих вуйків, що там нічували в часі ферій.

В Новиці у діда стрінула я перші українські видавництва галицькі: „Вечерниці", „Мету", „Правду", „Зеркало", календарі й книжечки „Просвіти". А у вуйка Езуполі находила в бібліотеці писані власноручно прегарною каліграфією записки та твори прадіда Степана Петрушевича з Добрян — і хотілося самій так чітко каліграфувати, бо в мене було тоді дуже погане письмо. З газет я находила тут „Слово", „Галичанина", „Зорю Галицьку", але ще в той час як дитина часописами я менше цікавилася, вважала їх нудними, радше читала історичні книжки, оповідання, вірші.

А таки події з громадського життя відбивалися раз-у-раз об мене, бо в моїй родині всі політикували, хоч були поділені на два табори: український-народовецький і твердо-руський. Як учениця народньої школи пережила я в Станиславові заснування Кобринською першого жіночого товариства (1884 р.) і креування українського епископства з д-р Пелешем, як першим владикою. На його приїзд ми, учениці виділівки, укладали із зелених листків величезний напис „Многая літа" на фронтоні будинку, а відтак витали його в мурах школи промовами й піснями.

У Львові за часів семінарійських я була дуже занята наукою (більш, як треба), але — розуміється — попала і тут у сам осередок розбурханого в той час нашого громадянського й політичного освідомлення. Та стояла в ньому поміж двома течіями: св. Юром з дідом Антоном Петрушевичем і вулицею Вірменською з родинною вуйка Олександра Стефановича, заязятого народовця. В багатій бібліотеці діда поринала я в історичній давнині, до чого й ціла обстанова мешкання зі старими портретами, фоліялами й різними викопалинами настроювала, — але народовецькі впливи захоплювали мою душу своєю свіжістю і звязками з далекою вимріяною з віршів Шевченка Україною. Та й ще професором української мови був тоді в семінарії Омелян Партицький, а батько товаришки проф. Олександер Барвінський заініціював для нас українок-семінаристок відчити на „Бесіді" з української історії.

„Діло"? Так, було вже тоді „Діло" від десятка років, а память про його першого редактора Володимира Барвінського зберігалася в моїй родині як традиція. Коли вперше вийшло „Діло", я була ще дитиною, але пізніше переказали мені його історію. Одна з тіток любила згадувати, що редактор Барвінський був її постійним танцюристом на балях. Сумніваюся, чи така заряджована людина, як Барвінський, мав час і охоту гуляти, тимто й відповідальність за цю легенду складаю на Покійну.

Так, я чула, відтак і сама читала, які труднощі були при заснуванні „Діла" і як було потрібне в тих часах серед загального недовіря до власних сил, серед байдужности навіть поміж передовими українцями. Але Вол. Барвінський поставив собі девізою: „Не доберемось власною силою, то й пропадемо", а щоб своїм прикладом загріти недовірків, зобовязався редагувати на початок нову газету безплатно, дарма, ще через те мусів покинути адвокатську практику й занехати думку про студії наукові з обсягу народньої економії. А назвали нову газету „Ділом" у протиставленні до руского „Слова", бо вона своєю програмою мала об'єднати всіх щирих українців до спільного діла для добра цілого народу, щоб ділами двигнути його з упадку й здобути пошанування його прав.

На сам Новий Рік 1880 р. вийшло перше число „Діла" і в той сам день редактор дістав вістку про ненадійну смерть свого батька. Але Володимир не з тих був, що упадають під тягарем власного горя, він цілою душею потонув у редакційній праці і з успіхом, бо вже в перших трьох місяцях число передплатників „Діла" перевищало 600 (на той час дуже багато). А щоб розворушити загал громадянства скликано за спонукою редакції 30. листопада 1880 р. перше всенародне віче, яке стало великою українською маніфестацією і показало світові, що нарід наш живе і власними силами хоче подбати за свої життєві інтереси. Півтора тисячі селян, міщан, інтелігенції зібралося у Львові з усіх сторін Галичини. В резолюціях віче жадало: обезпечити державно-правне становище українців як самостійного народу — зменшити податкові тягари і стримати примусове вивласнювання наших селян і дрібномищан з їх прадідної землі — змінити галицьке шкільництво в дусі повної рівноправности українців у всіх народніх, середніх і вищих школах, накінець четверта резолюція взивала всіх українців, щоб спільними силами добивалися належного своєму народові становища у краю та державі.

Резолюції з року 1880! Чи сьогодні стали вони вже неактуальні?

Віче принесло теж реальний хосен. Вибрана на вічу шкільна Комісія склала статут для „Руського Товариства Педагогічного", яке мало дбати про українські школи в Галичині і в найближчому році ввійшло в життя.

„Діло" розбурхало наше громадянство і слідило пильно за всіма подіями, які тоді ворушили краєм. А були це справи превеликої ваги. Згадати хочби справу православія в Гниличках і процес Ольги Грабар і товаришів. Перша справа спричинила процес проти редактора Барвінського й о. Стефана Качали, автора статті в „Ділі". Матеріялу до часопису й роботи було тоді поверх голови, тому „Діло" два місяці виходило в подвійнім, а то і в потрійнім обемі, дотого й дрібнішим друком, як звичайно. А ще від 1881 р. починає виходити при Ділі **„Бібліотека найзнаменитших повістей"**, яка дала українській публиці неодин переклад найліпших творів світової літератури. В пізніших роках я дуже старанно відтинала ті додатки газетні, брошурувала і перечитувала їх залюбки. Пригадую собі, що в тому часі найбільше припала мені до вподоби повість „Замок Делі", історія боротьби за волю ірляндського народу.

Але серед того безміру праці організм Барвінського не видержав і 1883 р. не стало його в живих. І по його смерти навіть найбільші політичні вороги мусіли признати, що в Барвінськім втратили, хоч і не непримиренного в обороні прав народу, але й чесного, тактовного й розумного противника.

Наслідника його, другого редактора Івана Белея пізнала я ще як семінаристка на Святвечері в о. Стефановича. Високий, стрункий, білявий, мовчазний, він зробив на мене враження дуже поважного, що з такими як я панянками не вміє й говорити. Казали про нього, що був дуже працьовитий і на особисті справи й родинні не мав ніколи часу.

З тих семінарийських часів пригадую собі, що одніський раз я спізнилася до школи, бо дожидала нетерпляче „Діла", щоб дізнатися про виспід двобою посла Окуневського з польським шляхтичем Розвадовським на тлі соймової дебати.

Я сама за власні гроші стала передплачувати „Діло" щойно на учительській посаді в Галичі. Тоді і почала дописувати до нього — дрібні нариси, статті на актуальні теми, загальногромадянські, які ворушили всіх, а нас на провінції тимпаче. З приводу сецесії наших студентів в 1901 р. я написала якийсь вірш-фейлетон. А саме в той час в Галичі зачалася боротьба українців з місцевим парохом о. Винницьким, загорілим москвофілом і в ту боротьбу попала й я. „Діло" містило про це мої і чужі статті, тоді я якслід відчула й зрозуміла, яким преважним чинником у житті націй й одиниці є своя преса. І моїм молодечим бажанням стало, мати колись „свій часопис", де я моглаб свобідно висказувати свої погляди в різних справах і обороняти слушну справу. Це моє побожне бажання сповнилося внедовзі настільки, що Руське Т-во Педагогічне передало мені дитячий журналик „Дзвінок", який я редагувала в Галича. Я зараз з трюмфом повідомила моїх приятелів з „Комаря" Михайла Лозинського й редактора Івана Куцевича (цього я й на очі ніколи не бачила, але саме такі приятелі найсимпатичніші), що тепер не боюся їх, бо маю свій орган. На це вони відповіли мені віршом покомарівськи.

В році 1902 (за редакції д-р Володимира Охримовича) „Діло" впровадило у себе фонетичний правопис. Пригадую собі такий епізод: Ще на якийсь місяць-два передтим мої товаришки Трусевичівні, учительки із Залукви, показали мені одної днини „Діло" вже без „ять" в заголовку кажучи: „Бачите! „Діло" вже в фонетиці!" Я трохи здивувалася, але повірила, бо свого ще з почти не дістала. Шойно згодом зорієнтувалася, що мої товаришки лише назву часопису зробили фонетичною, перемалювавши дуже вміло й непомітно ѣ на і.

Боротьба з московщиною в Галичі тривала дальше і скінчилася так, що заходами о. Винницького і кацапської галицько-станиславівської кліки перенесла мене Шкільна Рада під натиском політичної влади до Беча на Мазури. В тому часі „Діло" гаряче стануло в моїй обороні, тодішній редактор д-р Евген Левицький кілька разів телеграфував навіть до мене, запитуючи, чи можуть про мою справу так чи так написати, щоб мені не пошкодити. Але те все не помогло і я таки мусіла покинути Галич і перенеслася сама не до Беча, а на Буковину.

З „Ділом" треба було розстатися на щоденъ і заступила мені його „Буковина", яку редагував тоді земляк, незабутий Славко Весоловський, тому і здавалося мені, що я звязку з Галичиною не затратила. Сама писала, як колись до „Діла" і находила в „Буковині" багато вісток про той бік Черемоша, таксамо як і в новозаснованім „Промині", що сповняв ролю сполучника поміж галицьким і буковинським учительством.

По трьох роках вернулася я до Галичини до Львова, вже тепер на постійний осідок. Тут я стрінулася знову з Весоловським при роботі. Він спершу співробітник „Діла", відтак редактор, редагував теж просвітну газету, де і я дещо містила. В тому часі „Діло" розписало анкету на адресу своїх передплатників, що воліють: чи книжкові додатки, як досі — чи окремий літературний додаток щотижня. Видно, більшість завважилася за другим, бо при „Ділі" почав виходити (1911 р.) під редакцією Весоловського тижневик **„Неділя"**, дуже цікава літературно-наукова газетка, яку я ще й сьогодні залюбки перелистковую.

На роки мого побуту у Львові від 1906—1914 припадають важливі події: боротьба за український університет, голодівка студентів, кривавi вибори 1908 року під егідою Потоцького, акт Січинського, смерть Коцка, процес 101 українських студентів. Який багатий і точний матеріял газетний доставляло тоді „Діло" своїм читачам в краю, як нетерпляче дожидали його на провінції в часі процесу Січинського! Відтак — ювілейний Шевченківський здвиг Січей і Соколів 1914 року, стріли в Сараєві, що віщують переломові хвилини в історії Европи. „Діло" містить статті, комунікати і востанне Маніфест Головної Української Ради до українського народу за підписами головних наших політичних провідників. І ще по приході москалів шле якийсь час свої вістки у край, аж одної днини замовкло, придушене грубою рукою окупанта.

І з того часу шість років я не бачила „Діла". На Сибірі читала тільки російські й польські часописи, вряди-годи лише попадали тут українські видавництва з Києва по 1917 році і з далекого Зеленого Клину.

А коли 1920 р. я вернулася до Львова, по дорозі з Кракова, ідучи з Клепарівського двірця до міста, шукала я всюди по станціях і кіосках за „Ділом". Що воно там тепер пише про нас і нашу політичну ситуацію? Але „Діла" ніде не побачила. Зате в книгарні Н. Т. Ш. зустріла „Молоду Україну", прегарний журнал для дітей видання М. Таранька. Ну, як є молода Україна, так буде і „Діло" — подумала. Але „Діла" таки не найшла, замовкло під новою окупацією, поставивши на своїй стоянці „Вперед". Не тямлю, коли знову воскресло, але мабуть невдовзі, бо вже підчас нашого Жіночого Конгресу 1921 р. стояло до наших послуг (за редакції Федорцева), навіть признало нам окрему „Жіночу Сторінку". Вела її Мілена Рудницька, а я їй допомагала. Чи думали тоді ми жінки, які роками

Геліотерм Львів, Академічна 7 (Гмах Шпрехера) Тел. 290-00
Фабричний склад лікарських інструментів, меблів, апаратів рентгенівських і електромедичних. — Низькі ціни.
Догідні умовини платности! Кошториси та фахова порада безплатно. 5—5

Фабрична складниця **опон**
„M I C H E L I N"
у Львові, Пасаж Миколяша, Тел. 206-39.
поручає невтінні опони, душі, тюлоки, перстені та інші частини і акцесорія гурт і роздріб

— від Кобринської починаючи — добивалися власного самостійного журналу, що в 1938 році будемо мати в Галичині сім солідних власних часописів ріжного типу, а „Діло" вернеться ще раз до „Жіночої Сторінки"?

Думаю, що програма „Діла", яку перед 58 роками зачеркнули йому перші основники, не дуже то й змінилася за той час. Були, правда, питання, шукання доріг, союзників для дошільнішого переведення організації праці в громадянстві, але його грунт залишався заєдно той сам, національний і тільки національний, а всі щирі зриви серед нації находили в ньому живий відгук і зрозуміння.

Сьогодні „Діло" виросло на міру європейського часопису, обняло ріжні ділянки громадської думки та праці, побіч нього маємо вже і самостійну жіночу пресу, зростає з кожним майже днем число українських політичних, фахових і літературних газет, а таки серед тої часописної повені моя рука найперше простягається за старим другом „Ділом", з яким лучать мене спомини з молодих літ, коли ми ще обоє прокладали собі шлях до життя

П-р ІВАН КОПАЧ.

З моїх споминів про „Діло".

ОДИН „НАДЗВИЧАЙНИЙ" ПЕРЕДПЛАТНИК.

І я за останні 50 літ мого життя мав неодну стрічу з „Ділом". А перша була ще десь у-шк. р. 1886/7 у Дрогобичі, де я тоді був учнем VI. кл. державної гімназії. Я був диригентом церковного (мужеського) хору старших учеників; товариші співаки сходилися на моїй т. зв. „станції" (у мішанки Глоговаської недалеко церкви Чесного Хреста), а один із них, син дрогобицького міщанина з Літиньского передмістя, Іван Луцько, приносив нам наше, так сказатиб, громадське „Діло", що приходило нам на нашу велику втіху із Львова за наші гроші на адресу якогось міщанина.

Думаю, що то не було також без доброї ради і впливу молодого правника, Данила Стахури, який тоді був там домашнім учителем двох синів дрогобицького старости Світальського. Приїхавши з тою родиною з Калуша до Дрогобича, правник Стахура незабаром пізнався з нами гімназистами, як зі своїми молодшими товаришами, а в літі 1887 ми зробили собі з ним і під його проводом уже навіть дводенну прегарну прогульку до звісних скал Урича (дехто каже: „поганських святинь") в дрогобицьких Карпатах. Добрий вплив Стахури на нас гімназистів був такий сильний, що задержав свою силу й далі, хоч сам Стахура нас незабаром покинув, вернувшись назад до Львова на свої дальші правничі студії (тепер він доживає свого віку на Підкарпатті в Ужгороді, як емеритований судовий чехословацький апеляційний радник).

Ми залишилися самі. Але товариш Луцько пильнував нам далі нашого „Діла", а я з власних грошей передплатив ще й літературно-наукову „Зорю", яку я знав ще з Бучача з того часу, як у ній — на мій великий подив — став появлятися прегарний Франків „Захар Беркут".

Нині, щоправда, я вже не памятаю нічого з того, що ми гімназисти вичитували собі тоді з того нашого „Діла", але про вплив його на нас нехай свідчить бодай цей один факт: При „Ділі" виходила тоді теж т. зв. „Бібліотека найзнаменитших повістей". В р. 1888 — мабуть у звязку з пероходом „Діла" на щоденник — став появлятися в „Ділі" часто анонс, що адміністрація „Діла" продає двацять перших томів тої своєї „Бібліотеки" по зниженій ціні (мабуть: по 12 зол. а. в. за комплет). Я попросив листом щоб мені ті книжки прислано. І на мою велику втіху книжки скоро прийшли — ціла велика пачка. Я, розуміється, післав за них можливо якнайскорше належні гроші. Все було впорядку, не було нічого надзвичайного. Але як я потім приїхав до Львова на університет і стрінувся з тодішнім адміністратором „Діла", а заразом директором Інституту св. Николая (при ул. Театинській ч. 19), бл. п. Костем Паньківським, він зараз таки оповів мені, з яким здивуванням він інкасував оті гроші від мене з Дрогобича за книжки „Діла". Бо властиво, казав, він їх від бідного гімназиста не дуже і сподівався, а книжки післав без грошей майже на повне ризико, передовсім тому, щоб без пожитку не лежали і не глини в магазині, тільки йшли, хочби й даром, між цікаву до книжок молодь. Колиж я гроші за книжки таки прислав, то йому тепер тим приємніше пізнати мене особисто. І від тої хвилини ми з Покійником стали вже й ширими друзями — аж до його смерти в Києві підчас світової війни.

Та, правду кажучи, я й собі чимало дивувався, слухаючи слів бл. п. Паньківського, а саме, що він мій, так зовсім нормальний і звичайний поступок з книжками „Діла" уважав і міг уважати чимось винятковим. Бо мені тоді в Дрогобичі, признаюся, навіть і на гадку не приходило, що можна книжки у когось замовити і взяти, а потім за них не заплатити... Та, на жаль, „Діло" ще й нині по 50 роках від того часу, майже безупинно взиває своїх читачів на першім місці своїх „Новинок": „Платіть точно передплату! Присилайте залеглости!" і т. д. Я дуже цікавий, як довго то ще так буде, хоч — очевидно — і не повинно бути в суспільности, яка хоче бути здорова і міцна...

Приїхавши восени 1889 року до Львова і записавшися до тодішнього „Академічного Братства", я незабаром уже мав також нагоду пізнати й тодішнього редактора „Діла", бл. п. Івана Белея. А першими моїми статейками в „Ділі" були короткі звіти із засідань свіжо тоді заснованого на львівськім університеті „Славянського Кружка", на яких — під проводом професора славістики, д-ра Антона Калини — відчитав кілька своїх рефератів студент Олександер Колеса на тему п. з. „Міцкевич і Шевченко". То був початок моєї маленької, так сказатиб, співпраці в „Ділі". Тревае вона ще й досі, хоч не широка вона і не постійна, тільки принагідна, від часу до часу. Та позатим мої прихильні бажання для „Діла", і то якнайкращі, були все постійні і тривкі; вони ніколи не переривалися, і то навіть тоді, коли я, покликаний австрійським Міністерством В. і П. на відповідальне становище краєвого інспектора шкіл у липні 1909 року, уважав доцільним виступити із „Спілки Діла", щоби не вязати ані себе ані „Діла" оглядом на можливі колізії публичних наших обопільних обовязків.

Так я ще й нині рад служити нашому „Ділові" якнайкраще по своїм найкращим силам. А „служити" йому треба, бо „Діло" такої помочі також зпоза „редакції" певно надіється

Ряґляни і пальта
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

МАРІЯ СОКІЛ.

У нюйорському кітлі.

Ню Йорк, 16-го грудня.

I.

Три перші дні побуту в Ню Йорку видаються тижнем; тиждень, який саме минає сьоголні від нашого приїзду — місяцем. Так приголомшує це місто, стільки нового сприймаємо, вийшовши за поріг помешкання. Хоча нібито ми звикли до розмірів великих европейських міст, хоча й бачили вже неодне нове й цікаве — Ню Йорк стирає з памяти все те мов губкою. „Великий" Берлін, „кипучий" Париж?! Провінціональні, тихенькі містечка!

Де ділись кляксони?

Ні, коли йде про тишу, то не все в порядку у цьому порівнанні. Річ у тому, що їдучи до Ню Йорку, ми ждали якогось пекольного гамору, який це місто повинно робити, відповідно до скількости своїх авт та підземних і всяких інших залізниць. Та ось і перше здивування: автомобілевих сиґналів тут майже не чуємо, а вони, як відомо, є цею найстрашнішою вигадкою чорта для людських вух! Думаємо, що на рухливих вулицях Варшави гамір і крик, який роблять автомобілеві кляксони, куди-куди більший, як на найрухливіших вулицях Ню Йорку в порі, коли вони просто завалені, заляті потопом авт. А автомобіліста, який тут відважився би сигналізувати так, як це так часто чути у Львові, де нетерпливий шофер, заїхавши під дім, дає знати комусь-там у ньому, що він чекає на вулиці — такого нетерпливого сиґналізатора тут може і злінчували би. У всякому разі: те, чого він зазнав би від полісменів та публики (і кара, яку мусів би заплатити), на майбутнє стрималоб його „музичні" вибаганки.

Потоп авт.

Коли ми вже почали від авт, повторім ще раз й те, що стало вже майже синонімом Ню Йорку: Їх скількість. У дільниці Мангатану, на Бродвею і кількох десятках кількадесятикільометрової довжини вулиць Сіті, в деяких годинах авта стоять чотирома, пяти рядами густими, рівнобіжними, на довжезнім просторі і чекають на зелене світло, — знак, що вільно їхати. Але й тоді ця їзда подібна скоріше до слимачого ходу. Автомобілісти — а ними є тут буквально всі, бо як довідуємося, вже що четвертий мешканець Штатів і що третій у Ню Йорку має своє авто — тут, в середині міста, звикли до терпеливости неменше, як до подиву гідної жонглєрки у вминанні інших авт та до неменш подивугідної оріентації у світлових сиґналах. Не штука знати, що на таке-то й таке світло вільно чи не вільно їхати; але нелегко миттю оріентуватися, де власне цей червоний, зелений чи жовтий сиґнал, коли обі сторони вулиць залиті неоновими рекламами власне у тих самих колірах! Та коли зупинетеся слухняно на червоний сиґнал при найближчому вуличному розі, тоді мусите шукати очима нового, зеленого, десь у віддалі кількох вулиць, де організаторам тутешнього вуличного руху, власне забаглося примістити ці світляні сиґнали!

Ще маленький приклад тутешнього авторуху. Якось раз вечором їдемо з приятелем, який „очевидно" має авто, відвідати знайомих. Ми запрошені на вечерю, йдемо там уперше — хочемо бути точні. Приїздимо під дім якнайліпше: на 2—3 хвилини перед умовленою годиною. Та показується, що ні перед домом, ні в найближчім сусідстві не можна залишити авта, бо всі призначені на це місця — заняті. І прийшлося „битих" три чверти години об'їздити всі довколичні вулиці і то десять разів вертатися на ті самі місця, поки випадково вдалося втиснути авто поміж непроглядні ряди інших і його „запаркувати", а звідти щойно гнати кілька вулиць пішки. І при найкращих бажаннях, замість бути в 7-ій, ми прийшли в гості майже в 8-ій...

У частині міста, де мешкаю, скрізь на великих площах під голим небом або під дахом — десятки і сотні уживаних, не нових авт на продаж. Такі самі площі в усіх частинах міста. Помилився би той, хто думав би, що тут такі „уживані" авта — старі тарадайки. Навпаки, таких серед них не побачите: все це прегарні елегантні вози, тільки не найновіші моделі, а зперед 2—5-ти років. І тому можете їх купити вже від 50-ти долярів. Не дивниця, що поштовий післанець, який доручає мені лист „експрес", заїжджає елегантним — очевидно своїм власним — „Осмобілем", найновішим продуктом фабрики Крайзлєра...

Що-ж діється із справжніми „тарадайками"? Маємо нагоду й це випадково побачити: їх просто палять. Все, що тільки в них можна

І потребує. Прецінь тягар редакції щоденника величезний, майже надмірний. Число-ж мусить вийти щодня на означену годину. А кілько там треба порушити справ, з яких неодна вимагала би не то коротких годин, але цілих днів, ба може й місяців, щоб точно та основно її обдумати і влучно, приступно представити? Неодин читач навіть і не здогадується, кілько труду і журби містить в собі та чи друга статейка, яку він одним махом і поглядом так собі зверха легко обхоплює та зараз уже й критикує. На другий день те все з нинішнього дня стає вже мовби „перестаріле" і читач жде знов чогось нового, мовляв, ліпшого. І так день за днем іде безконечний ряд усе нових надій і все нових розчарувань — нераз аж до повної зневіри і розпуки... А цілий той тягар двигає на собі, очевидно, „редактор-журналіст" як провідник т. зв. прилюдної опінії. А тягар його тим більший, чим совісніший редактор і чесніший. Та тягар його конечний і необхідний, бо „преса" — то, кажуть, „пята імперія людства". Я дуже бажав би, щоб і наше „Діло" було завсіди повноправним і під кождим оглядом достойним складником чи партнером онтої найможутнішої нині всесвітньої „імперії".

Осторога!

П. Д. Сеник, який представляється за аквізитора „Діла", **не є уповноважнений інкасувати** ніяких належностей в імені видавництва „Діло", що на цьому місці подаємо до загального відома.

АДМІНІСТРАЦІЯ „ДІЛА"
ЛЬВІВ.

СТ. СІРОПОЛКО.

Як я став читачем і співробітником „Діла".

(Уривки з спогадів).

Прилуцька гімназія, на Полтавщині, де я вчився від половини 80-тих років минулого століття, ніколи не користувалася доброю опінією в очах найвищої шкільної адміністрації — куратора київської шкільної округи і самого міністерства освіти, а це тому, що учні старших кляс не раз робили заколоти, як вияв протесту проти поліційних засобів виховання, що їх насаджував у школах царської Росії тодішній поганої слави міністер народньої освіти граф Дмитро Толстой та його наступник граф Іван Делянов. Деколи ці заколоти набірали такого розголосу, що в розв'язання їх встрявала політична жандармерія, внаслідок чого деякі учасники заколотів нерідко відпокутовували свою вину найтяжчою карою — звільненням з гімназії без права вступу до будьякої школи.

„Толстовський режим" тодішньої школи безперечно сприяв утворенню серед шкільної молоді нелеґальних гуртків, що насамперед дбали про самоосвіту своїх членів, бо тодішня класична гімназія ставила за своє завдання всередити навчання на мертвих мовах, далеких від життя, щоб полекшити контролю над формуванням світогляду та характеру учнів. Нелеґальні середньошкільні гуртки спочатку були поклясові. Кожний гурток дбав за власну бібліотечку, для чого кожний член гуртка мав вносити щомісячно якусь грошеву вкладку. Згодом поклясові гуртки, що були в прилуцькій гімназії, обединялися, так, що коли я, учень лятої класи, вступив до обединаного гуртка, то застав у ньому досить велику нелеґальну бібліотеку, яка складалася з багатьох річників старих російських журналів, як „Отечественныя Записки", „Современник" і ін., з повної збірки російських класиків, що не знайшли собі місця в програмі середньої школи, — Тургенев, Ґончаров, Лев Толстой і ін., а також з творів цілковито заборонених українських письменників — Т. Шевченка, Марка-Вовчка, П. Куліша і ин.

Члени нелеґального гуртка за моїх часів особливо захоплювалися російською народовецькою літературою — творами Гліба Успенського, Миколи Златовратського, Федора Решетнікова і т. п., а з української літератури — „Кобзарем" Шевченка. Не можу не згадати, що нелеґальний наш гурток з учнів четвертої класи передрукував на гектоґрафі, — правда, дуже зле, — повністю з женевського видання „Сон" (У всякого своя доля...) і „Кавказ" Т. Шевченка.

Щодо українства наш гурток стояв, так мовити, на українофільській позиції. Мушу також признатися, що, кінчаючи гімназію, ми, члени нелеґального гуртка, майже нічого не знали про Галичину та про її боротьбу за українську культуру. Але в останній рік мого перебування в гімназії повстав серед молодших за мене учнів прилуцької гімназії нелеґальний гурток, що під проводом Миколи Міхновського працював над національним освідомленням своїх членів. До того гуртка належали Василь Сафчів, Олекса Назарів, Володимир Дорошенко та ін.

* * *

Скінчивши гімназію 1893 р., вступив я в осени того року на правничий факультет московського університету. Хоч Київ з його університетом св. Володимира був значно ближче до Прилуки, ніж Москва, все ж вибір мій зупинився на московському університеті не тільки тому, що там були ліпші професори, ніж у Києві, а головне тому, що лише в Москві міг побирати науку студент, що не мав жадного гроша в кишені, бо тамошній комітет допомоги незаможним студентам московського університету дбав про безплатне для них приміщення, давав їм дарові обіди та вносив платню за їх навчання в університеті.

В Москві я вступив відразу до українського земляцтва, — так звалася студентська організація, де гуртувалися студенти родом з України, що вчилися в московських високих школах. Тут, в українському земляцтві, вперше я дізнався більш-менш докладно про Галичину, про її культурні установи, — насамперед про Товариство „Просвіта" у Львові, — про галицьку українську пресу — „Діло", „Зорю" і ін. Інформатором про Галичину і тамошнє українське життя був український письменник Гринько Коваленко, що саме тоді перебував у Москві, де він займав посаду фершала-санітара в одній з клінік московського університету.

Вперше я побачив на власні очі „Діло" аж після революції 1905 р., коли скасований був таємний царський наказ 1876 р. про заборону ввозу зза кордону в межі царської Росії книжок і брошур, виданих „на малороссійском наречіи". Більш-менш постійним читачем „Діла" став я від 1912 р., коли в Москві почав виходити щомісячник „Украинская Жизнь", за редакцією Олександра Саліковського та Симона Петлюри. Редакційна колегія „Украинской Жизни", до складу якої входив і я, щонеділі збиралася на засідання в помешканні редакції, і тут перед засіданням і в перервах кожний з присутніх переглядав ріжні українські часописи, що надходили до редакції. Щоденник „Діло" притягав до себе особливу увагу всіх присутніх, так що нерідко з приводу тої чи іншої статті „Діла" розгорталася широка й гаряча дискусія. Дуже цінні завваги та пояснення вносив до дискусії С. Петлюра, що жив перед тим деякий час у Львові та встиг завести товариські взносини з тамошніми громадськими діячами.

„Украинская Жизнь" старанно подавала в розділі „Хроніка" інформації про українське життя в Галичині, головне за „Ділом".

* * *

Перша моя стаття в „Ділі" під назвою „Рятуймо культуру! — появилася в ч. 171 за 1923 рік. Майже за пятнадцять років уміщено в „Ділі" цілу низку моїх статтей переважно на культурно-освітні та історично - літературні теми. На жаль, не можу вважати себе за дуже продуктивного співробітника „Діла".

Як співробітник „Діла", я вважав за свій приємний обовязок відвідати редакцію „Діла" кожного разу, коли приїздив до Львова. В перші же відвідини своєї редакції „Діла" я був дуже вражений бідним помешканням редакції і адміністрації найстарішого українського щоденника. Я не міг собі уявити, як можуть працювати члени редакції „Діла" в одній кімнаті, попліч, де за димом від тютюну не видно світу Божого. І вже зовсім неможливі умови для праці повстали передімною в тому закамарку, що носив гучну назву „адміністрація"... Те саме помешкання застав я і за своїх останніх відвідин редакції „Діла" в осени 1929 р.

Як давній читач „Діла", я вже так спорідднився з „Ділом", що відчуваю потребу якщо не перечитати, то бодай проглянути кожне його число, щоб дізнатися про українське життя на цілому світі та ознайомитися з поглядом „Діла", на те чи інше пекуче питання біжучого дня. Правда, деколи редакція „Діла" не відразу стає на вірний шлях при оцінці того чи іншого явища, важливого для української справи, але редакція „Діла" завжди незмінно стоїть на соборницькому ґрунті та прямує до здійснення національних змагань українського народу.

З нагоди 50-ліття щоденника „Діло" від усього серця бажаю редакції „Діла" якнайбільшого успіху в досягненні тої мети, яку ставить собі „Діло", а його видавцям — зміцнення матеріяльної бази „Діла" в такій мірі, щоб якнайскоріше повстала для видавництва можливість забезпечити постійних співробітників і службовиків „Діла" відповідною платнею та світлим і просторим помешканням, де йшла б їхня нелегка праця радісно й без журби про завтрішній день!

спалити, горить собі під голим небом, на такім авто-кладовищі; тільки залізні частини йдуть до складів старого заліза. Сік транзіт ґльорія неодного ще недавно прегарного Форда чи Шевролета...

Дароване піяніна.

Взагалі тут люблять зміни — нове окруження, нові лиця, нові речі. Через те американці (як нам тут розказують) неймовірно часто змінюють помешкання, позбуваються за пів ціни авт, які мають уже „аж" два роки та купують свіжіший, новіший модель; тому, що кілька років у них цілковита переміна меблів. А що кожна ручна праця, отже і ношення меблів, тут дуже дорога (ось приклад: випозичення фортепіяну коштує місячно 3—4 доляри, зате його транспорт — десять!), отже нераз невартo старі речі переносити з одного помешкання на друге. Спершу недовірчиво слухаємо оповідань про те, як часто люди залишають тут на старих помешканнях, випроваджуючи — піяніна або фортепіяни; та коли чуємо те саме від когось, що сам по просту залишив піяніно на старому помешканні, бо не виплачувалося його перевозити — віримо, бо знаємо, що цій людині можна вірити.

РЕФЛЄКСІЇ НА ТЕМУ ЧЕСНОСТИ.

Нове, нове й нове — ось гасло всевладне для тутешніх крамниць. Найбільші, найважніші із них щодня, чи пак: що ночі, міняють усі свої виставові вікна. Та це може і не таке вже складне. Але як вони за одну ніч можуть змінити ввесь внутрішній вигляд такого 10-ти поверхового магазину, так, що прийшовши одного дня, находимо все цілком інакше, як попереднього — це тайна, якої покищо не розуміємо. Тайною для новика є й те, як при цьому скаженому русі в цих магазинах — зближаються Різдвяні Свята і цей рух з кожним днем росте — із столів, на яких товари лежать свобідно, при чому кожний із зацікавлених бере їх в руки, оглядає і знову кладе або йде з ними до продавця — отже як при цьому всьому... не крадуть?! Тоді як в Европі в таких магазинах, коли берете щобудь в руку, або навіть приглядаєтеся чомусь із зацікавленням, зараз підбігають до Вас услужливі продавці — тут Вами починаються цікавити щойно з хвилиною, коли Ви, вибравши це чи те, самі йдете з бажаним предметом до продавця. Це зрозуміле, коли дивитеся з горішнього 8-го чи 10-го поверху магазину Мейсія вниз і приглядаєтеся чорнім юрбі людей, яка там перевалюється: кількобільше продавців ще тут требаб — їх там і так декілька тисяч — і передовсім більше місця — якби тут хотіли йти за европейськими звичаями!

Чи люди тут на загал чесніші як у нас, на Сході — не знаємо. Але чи на Сході старої Европи можнаб напр. на вулиці, побіч поштової скриньки поставити пакунок і відійти спокійно, знаючи напевно, що за годину, дві чи три, його візьме поштовий післанець — а за той час ніхто ним і не поцікавиться? Або чи міг би там істнувати ресторан, де можете їсти й пити що тільки хочете, а при виході кажете при касі — не те, що ви зїли, ні, — але скільки ви платите, обчисливши це самі за стравоспис ом?! Цікаво, як довго такий ресторан міг би проіснувати у Львові!...

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі
це одинока
УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
Провадить всі банкові чинности. з правом пупілярности. Чекове конто ПКО. 144.755

АНДРІЙ ЖУК.

Перший раз у Львові і в редакції „Діла".

(Уривок із споминів).

На 12 (25) листопада 1907 р. призначена була до розгляду в Київській Судовій Палаті справа про „Спілку", обласну організацію на Україну російської соціял - демократичної робітничої партії. В цій справі притягалося до підповідальности багато людей, які зі „Спілкою" нічого спільного не мали, революційну діяльність яких в інших революційних організаціях зарахували на рахунок „Спілки" через непорозуміння, або й умисне.

До цих припадкових „спілчан" належали між іншими: В. Винниченко, В. Степанківський і автор цих рядків, що були активними і відповідальними членами Української соціял-демократичної робітничої партії, під якою то назвою почала фігурувати від 1906 р. Революційна Українська Партія, перша політична партія на В. Україні, основана 1900 р.

Всі ми троє перебували до суду на волі, випущені в тюрми по закінченні слідства за грошеві кавції, зложені за нас Евгеном Чикаленком, Олександрою Юркевичевою та інш. Щоб уникнути кари кількалітньої вязниці, або заслання на Сибір — ми рішили емігрувати за кордон, щоб звідти підпомагати діяльність партії.

Своїм рішенням наражували ми наших ручителів на досить поважні матеріяльні втрати, але що ті ручителі були багаті люди і наші „клясові вороги", то ми рішилися на це з досить легким серцем... Зрештою інтереси революції були для нас важніші, ніж матеріяльні інтереси поодиноких людей, хочби це були й добрі українські патріоти і взагалі добрі, гуманні люди, як у даному випадку.

В останніх днях вересня передістались ми щасливо через Збруч, при помочі професійних пачкарів, — я на відтинку Залучча, а Винниченко і Степанківський десь в іншому місці.

Була холодна осіння ніч, коли один господар з „російського" Залучча переніс мене на своїх плечах вбрід через Збруч до „австрійського" Залучча, а другий господар переніс мій клунок з подорожніми речами. Діставшись на галицький бік Збруча, у мене наче гора з плечей упала. Після трівоги і непевности, з якими я виїхав з Києва, я почувався тепер вільним, щасливим.

Завели мене пачкарі до хати якогось господаря галичанина, зараз над рікою, де відбувся перехід. Трусилися вони від холоду, а я від радости, що знайшовся поза межами „тюрми народів". Наш господар подбав за горілку. Господиня знайшла щось перекусити. Випили ми добре, огрілись, порахувались. Я весело чекав ранку, щоб рушити в дальшу дорогу, пачкарі трохи заклопотано міркували, як їм передістатись назад додому.

Пізнім ранком господар запріг коня і відвіз мене на залізничу стацію. Того самого дня ввечір був я у Львові. Мої товариші подорожі приїхали до Львова днем чи двома днями пізніше. З ними трапилася якась неприємна пригода, мало не попали в лабети російської прикордонної сторожі.

Метою нашої подорожі, визначеною ще у Києві, була Америка. В Америці плянували ми створити організацію української соціяльдемократії, видавати там часопис і збирати гроші серед українських емігрантів, щоб підтримувати діяльність нашої партії по обох боках Збруча.

По дорозі до Америки спинились ми у Львові. Зробили це не тільки тому, що Львів лежав нам по дорозі, а також тому, що діяльність нашої партії була тісно звязана з цим містом. Львів був центром нашої партійної еміграції до революції 1905 р. Тут була зосереджена видавнича діяльність партії. В цій видавничій діяльности і в переправлюванні революційної літератури на Наддніпрянщину помічними нам були наші галицькі однопартійці.

Взагалі між українською соціял - демократією Росії і Австрії існували близькі ділові і товариські звязки. Тож і в справі нашої подорожі до Америки треба було порозумітися з товаришами галичанами у Львові, бо свою намірену діяльність в Америці хотіли ми провадити в інтересах цілої української соціял-демократії, без огляду на державні кордони.

З галицьких соціял-демократів найближче до нас, українських соціял-демократів Наддніпрянщини стояли і найбільше нам прислуг робили: Лев Ганкевич, Володимир Левинський, Володимир Старосольський, Омелян і Володимир Темницькі, М. Росткович, Є. Косевич і інші, що творили „національне", так би мовити, ядро української соціял-демократії Галичини, у противвагу до „інтернаціональної", прозиваної також польонофільською, групи, репрезентантами якої були: Микола Ганкевич, Семен Вітик і інші, свого роду галицькі „спілчани".

Залишивши на двірці свої клунки, я попрямував пішки до міста, маючи адресу Левка Ганкевича, на імя якого пересилали ми тоді з Києва матеріяли до нашого партійного архіву і взагалі листувалися зі Львовом. Мешкав Ганкевич, наскільки пригадую, в околиці Городецької вулиці. Левка не застав я дома. Його мама сказала, що найскоріше Левка можна знайти в Т-ві „Воля" на вул. Коперника. Я поблукав трохи по незнайомому місті, доки натрапив на вулицю Коперника, де під ч. 17. на подвірі, містилося Т-во „Воля".

Було це в суботу ввечір, 26. вересня. Бідно обставлений і не дуже захисний льокаль т-ва „Воля", в якому я застав кількох робітників, всеж зробив на мене приємне враження. Не сам собою, а тим, що існував легально, що в ньому на стінах були розвішені партійні емблеми і портрети провідників робітничого руху, що на столі лежали соціялістичні газети, які виходили тут легально, а присутні в льокалі люди зовсім свобідно розмовляли на політичні теми, критикували владу і нічого не боялися...

Цілком інакше виглядали наші робітничі клюби у Києві, що мали приміщення звичайно в якихось норах на передмістях, куди крадькома ми заглядали, в нерішучістю передавали своїм знайомим нелегальщину до читання, стримано між собою говорили і крадькома поодинцю звідти виходили, маневруючи відтак вулицями так, щоб згубити якого шпига, який міг за нами слідкувати.

І власне цей контраст між тим, в яких умовах я жив і працював, і в які умови попав, викликував приємне почуття.

Того самого вечора В. Старосольський мав на Академічній Громаді, відчит про літературну творчість Винниченка, на якому мабуть були всі визначніші партійні товариші, бо нікого з них я на „Волі" не застав. Пізніше хтось з них тут надійшов і я опинився в „Академічному Домі", де мешкав В. Левинський, в якого я заночував.

На другий день українські соціял-демократи улаштовували десь віче в дуже актуальній тоді для галицьких відносин справі отворення границь для ввозу до Австрії продуктів рільництва з інших держав, на якому я, на жаль не був, бо довго відпочивав з дороги та від нових вражінь. Зате ввечір того дня з цікавістю обсервував на „Волі" місцевого партійного „фільософа", покійного Володимира Малинку, робітника - шевця, що читав штудерний реферат про клерикалізм...

За кілька днів побуту у Львові бачились ми з цілим рядом наших галицьких товаришів, поділились з ними нашими намірами й плянами, взаємно поінформували себе про стан партійних справ і загальне політичне положення в обох державах, в яких жив український нарід. Ближче про ці справи перебалакали з В. Левинським і Л. Ганкевичем. Обидва вони були тоді найактивнішими одиницями в галицькій партійній організації, в їх руках було наше партійне майно — бібліотека, архів, склад видань. Вони провадили партійну газету „Земля і Воля", отже стояли в центрі організації і саме з ними ми уважали за потрібне тримати звязок і надальше.

Полагодивши справи з товаришами з галицької соціял-демократичної партії, зробили ми спільну візиту в редакції „Діла", бо не були ми аж такими партійними загорільцями, щоб не мати звязку з демократичною пресою.

Редактором „Діла" був тоді д-р Льонгін Цегельський. При його технічно - редакційній участи вийшла у Львові 1900 року перша брошура Р. У. П. п. н. „Самостійна Україна", яку Р. У. П. боялася ширити в масах не за її тенденцію, а за її нещасливу форму, а потім від неї зовсім відпекалась, як від шовіністичного твору (автором її був покійний Микола Міхновський.)

Зате ми поширювали на В. Україні брошуру самого д-ра Л. Цегельського, на тему державної самостійности України, що в тому часі появилася у виданнях львівського Тов. „Просвіта", п. н. „Русь-Україна і Московщина", бо вона підходом автора до справи більш відповідала поглядам наших партійних верхів.

Ця брошура д-ра Л. Цегельського мала великий вплив на розбудження національно-політичної свідомости серед українців по обох боках Збруча. В часі світової війни була вона перевидана Союзом Визволення України у Відні й поширена серед полонених українців в кількости 15.000 примірників.

Прийняв нас д-р Л. Цегельський дуже щиро, по товариськи, а в розмові накинувся на нас, що УСДРП „зріклася" самостійности України, маючи на увазі історію з брошурою „Самостійна Україна", а в програму свою прийняла автономію України, взагалі „зійшла з національного грунту"... Це нам закидали й інші українські патріоти по обох боках Збруча, хоч самі в політичній практиці на тій самій позиції стояли — в Росії автономії України домагалися, а в Австрії поділу Галичини на дві автономні провінції — українську і польську. Зрештою й сам автор „Самостійної України" закінчував свій трактат автономією України в межах Росії.

І пізніше не Міхновський, тільки бувші еруністи (члени Рев. Укр. Партії) були основниками і провідниками Союзу Визволення України, для якого Самостійна Україна була не предметом теоритичних міркувань, а постулятом практичної політики, що діждався свого ареалізування при помочі тих зверхніх сил, з якими СВУ співпрацював. А в діяльности СВУ взяли масову участь саме українські соціял-демократи з Галичини і Буковини, хоч не бракувало тут і націонал-демократів та радикалів.

Для Винниченка і Степанківського Львів був добре знайомий. Вони тут жили довший час перед революцією 1905 р., працюючи коло наших партійних видавництв, що виходили у Львові („Праця", „Селянин", „Добра Новина" і ін.), отже не цікавилися ним більше, бо все для них було тут відоме.

Для мене ж Львів був новим містом і цікавив мене передовсім як осередок українського життя Галичини. Та проходжуючися вулицями Львова я майже не бачив того українського життя — скрізь чути було польську мову, на крамницях скрізь вивіски в польській, а часто навіть в жидівській мові. В польських крамницях відповідали на українську мову по польськи, або по російськи (!) і тільки в деяких жидівських можна було почути відповідь по українськи. За українськими крамницями з українськими вивісками треба було аж шукати. В ринку, коло ратуша, підміські селянки, пристосовуючись до покупців, також говорили по польськи.

Порівнював я Львів із Києвом і здавалось мені, що Київ назверх був більше українським містом, як Львів, хоч там українське життя переслідували, а тут воно могло розвиватися свобідно. Правда, українських вивісок у Києві зовсім не було, але на вулицях Києва мову українську можна було частіше чути, ніж тут, а на київських базарах, серед дрібних крамарів і перекупок, українська мова переважала. І було виключене, щоб підміська київська селянка, коли до неї заговорила на базарі якась пані по російськи, відповіла їй у цій мові, просто тому, бо не вміла російської мови. А для підльвівської селянки говорити по польськи чи по українськи було байдуже. Виходило, що польонізація у Львові і поза Львовом запусти-

ля глибше коріння, як русифікація у Києві і поза Києвом. Тоді ж я почув приповідку, яка досить вірно характеризувала національне обличчя Львова: „Львув місто руске, польске уліце а жидовске каменіце".

А проте Львів був центром українського життя Галичини. На польських вулицях Львова поміж жидівськими каменицями було трохи й українських камениць, між ними громадські, де містилися всякі українські установи. Не було тоді в мене часу шукати за ними оазами. Я познаходив їх і пізнав дещо пізніше, коли з нашої подорожі до Америки нічого не вийшло і я, по трьохмісячному побуті в Женеві, вернувся до Львова і тут осів на постійне.

Рік пізніше я став частим гостем в редакції „Діла" і його доривочним співробітником — аж до нинішнього дня. Найближчі мої відносини до редакції „Діла" були за редакторства Ярослава Весоловського і Василя Панейка (1909—1914).

В редакційних кімнатах „Діла" велася тоді ширша праця, як видання газети. Тут обмірковувались всякі пляни загально - національного значіння. Тут зародився і тут заснували на початку 1912 р. Український Інформаційний Комітет, з якого виріс відтак Союз Визволення України.

Вже появилася у продажі НАЙКРАЩА КНИЖКА
ІЛЬКО БОРЩАК
Наполеон і Україна
ІСТОРИЧНА СТУДІЯ НА ПІДСТАВІ НЕВІДОМИХ ДОСІ ДОКУМЕНТІВ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. — ПЕРЕДМОВА ПРОФ. ЕДВАРДА ДРІО.
ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.50.
Можна дістати у Видавництві „ДІЛО", Львів, РИНОК 10, II. і також у всіх книгарнях.

О. АНДРІЙ ПЕЛЕНСЬКИЙ

У Львові перед появою „Діла".

Мала пригода, яку я мав, як учень 7. кляси гімн.

Я і мої товариші, бл. п. Григорій Калимон і Филимон Метеля, мешкали в одної вдови по капітані. До неї приїхала якась пані з донькою коло 20 літ, з Києва. Донька просила, щоб я дав їй прочитати „якусь руську книжку". Тоді, як я приніс їй Хрестоматію Онишкевича, застав я у них якогось 40—50 літнього панка в чамарі. Він взяв книжку в руки та з обуренням спитав: „Jak pani może te hieroglify czytać?" Це мене обурило і я почав з ним гарячу дискусію. Дві години ми завзято сварилися. Я знав дуже добре історію і я переміг його. Після того він встав, обійняв мене і сказав: „Друже-козаче, я тебе хотів випробувати".

Це був Боромір Нарольський, син священника з Бурштина, що працював у редакції „Dziennik-a Polsk-ого". Він запросив мене до себе. Я застав у ліжку його хорого спаралїжованого брата Адольфа Нарольського, що нарікав на всіх і вся; жаль мав, що „Просвіта" не взяла його на свого урядовця. Коли він пізніше помер, десь у році 1887, то казав поховати-ся без священника.

Він розповідав мені, якто до Львова привіз із Києва купець Михайло Димет „Кобзаря" Шевченка. Тоді деякі студенти, як Наталь Вахнянин, убиралися по козацьки. Коли намісник Агенор Голуховський візвав до себе Наталя Вахнянина, той був убраний по козацьки; намісник говорив до нього „ти" і тоді Вахнянин таксамо відповідав намісникові через „ти".

Нарольський оповідав мені, як-то Остап Левицький, званий „Драла", написав поему „Nasi sąsiekiniery", сатиру на тему деяких повстанців із 1863 р. У кавярні Добровольського при вулиці Краківській, де сходилися письменники та артисти в так званім „Пекелку", засудили його за це на смерть. Цьому спротивився Ян Добжанський, званий королем Яном IV., і рішив, що „Левицького треба знищити морально, себто роэпити", щоб показати, що це писав дегенерат. Коли це рішення впало, вони не помітили, що Остап Левицький сидів саме в кутку і почув на себе такий засуд. Від того часу він не дав себе намовити до чарки, коли його запрошували гамно. „Drała, chodź na wódkę!"

І коли вони одного разу застали його у снідайковій кімнаті в рижу у Міхолка, він скочив за ляду і ножем оборонявся, щоб тільки не покушати алькоголю.

ЯК ВИГЛЯДАВ ЛЬВІВ У ТИХ ЧАСАХ.

Львів мав за моїх молодечих літ до 80.000 мешканців. Ринок виглядав тоді майже таксамо, як нині. Св. Юр все панував над містом. Коло св. Лазаря, там, де нині є вулиця Сапіги, був „новий світ" — там Львів і кінчився: починалися маленькі старі домики. Там, де тепер вулиця Листопада і горішня Потоцького, були поля, які закупив професор техніки Захаревич і Левицький, що почали будувати доми. Там, де тепер університет, стояв обдертий партеровий будинок і в ньому містився „Сокул". Ми з нормальних кляс ходили туди на гімнастику. Площа, де пізніше був Виділ Краєвий була опарказена і там звозили сміття. Там, де тепер пишається Каса Ощадности, був заїзд для фір, а в партеровім будинку „Англійський Готель" і ресторан, де столи накривали вже... білими обрусами.

Полтва плива не закрита — до вулиці Коперника. Для переходу був міст, на мості була бронзова фігура св. архангела Михаїла.

Польський сатирик тих часів Ян Лям, що писав під неділю фейлетони, написав раз: Św. Michał nigdy nie kichał, a pobożny lud wsadził go w sam smród. Як упав сильний дощ то Полтва дуже тхнула, вода з кльоаків творила канали.

З написів на наших установах памятаю Ставропігію. „Общое Рольничое Кредитовое Заведеніе", „Народний Дом", фірму Димета, „Руську Матицю" — це мабуть вже все.

Шевські термінатори, яких тоді було багато, були дуже шовіністично до нас настроєні; як почули на вулиці нашу мову, то зараз кричали за такою особою: „Ковбасюк" (так називався соймовий посол селянин). Вуличні шевчуки підспівували теж глумливо за нами: „А в нашої попаді три кутаси на заді, добре з нею гуляти, є ся за що тримати"... Нераз за такі зачіпки ми побивали сильно шевчиків.

Не було ще тоді овочарень. На Краківській і на Галицькій площі наші бойки продавали виноград, сливки та горіхи. Садівники з Комарна продавали в літі на Стрілецькій площі овочі, а в зимі по пивницях. Була лиш одна масарня Ундерка при вулиці Краківській у камяницях „Народного Дому".

Крамниці були майже поголовно жидівські та німецькі: Горн, Вінклер, Рідель; ресторани: Людвіг, Штадмілер, Брайтмаер, Шубут. Польські були Майковський та Маркевич.

Вечерниці в честь Шевченка відбувалися в ратушевій салі. Бувало, що в них брав участь польський хор „Лютня" і приходили на них поляки. Першим нашим тенором був тоді Ардан, квестор університету.

З провінції гості заїздили до готелю Куна при вул. Короля Людвика, нині Легіонів. На площі св. Юра бували великі ярмарки. У Львові не було ще в тих часах навіть кінського трамваю.

З сірої невдячної праці.

Наша Редакція попросила написати кілька слів до ювілейного числа „Діла" і найстарших співробітниць нашої адміністрації та експедиції, що виконують не меншу працю від редакторів, тільки непримітну і більше невдячну.

МИХАЙЛИНА КОСАЧ.

ТІЛЬКИ ЦИФРИ ТА АДРЕСИ.

Праця в адміністрації — суха, одноманітна. Сказати про неї щось цікаве — важко. Від тридяти з гори років працюю в „Ділі", перейшовши з експедиції до адміністрації. Ще перед війною доручили мені вести конта передплатників. Давніше головний адміністратор вів касу і полагоджував усі рахунки. Картотеку з предплатниками вів урядовець із „Дністра", що не сидів у нас постійно, а приходив тільки на кілька годин. Пізніше, коли число передплатників зростало, треба було на це окремої постійної сили.

У часах, коли „Свобода" належала до „Діла" і мала 12.000 передплатників, більше ніж „Діло", треба було вести адміністрацію обох часописів. Був час, коли „Діло" стояло матеріяльно дуже добре і вело для всіх своїх співробітників 13-у новорічну платню. Таке правило завелося на довші роки перед війною. Та коли війна знищила газету, треба було починати її адміністрацію наново.

Як виглядає така праця — всі знають. Зміни адрес, присланні гроші за передплату, реклямації через недоручені числа газети — цифри, цифри та адреси, цілими днями, тижнями й роками. Є такі поїзництва, що повторюються кількалесять років; місцевости ще менше змінюються.

СТЕФАНІЯ НИДЗА.

43 РОКИ В ЕКСПЕДИЦІЇ.

Я — найстарша постійна співробітниця „Діла". 43 роки сиджу в експедиції. Почала працювати за редакції Белея на вулиці Баторія. Адміністратором був тоді Іван Зарицький — чоловік дуже добрий. Адміністрація містилася з одній кімнаті разом з редакцією. Були нас дві до експедиції і возьний, що носив газету на залізницю та чотирьох панів у редакції.

Адреси треба було писати руками; машинок ще не було. Кожного дня треба було носити чистий папір перед друком газети до митної комори, де на кожнім примірнику прикладали штемпель. Крім штемпля треба було ще клеїти марку, здається за одного цента. Але на Львів штемплів не було треба. І газети не фальцували у друкарні, тільки в експедиції — треба було власними руками складати аркуші. Така ціла робота з маркуванням забирала які три години, хоч багато примірників тоді не друкували.

Багато цікавих на газету приходило нераз до експедиції просити, щоб дати її задурно. Були між ними і люди небідні, та частіше бідаки для яких кілька грейцарів — це були гроші. Адміністратор нераз заходив у розмову з гістьми, питаючись: кілько могли місячно заплатити за газету, коли передплата для них за дорога.

За час, коли сиджу в експедиції, коло мене працювало бодай 50 дівчат. Одні були експедиторками кілька років, інші кільканацять і майже всі вони повиходили заміж. Бували і сумні випадки — смерти. На службі „Діла" як складач помер теж мій брат Іван, що працював тут 18 років і вмер у 1913 році, як теж і довголітній возьний Іван Стецик, щира душа, що помер у 1926 р., в 64-ім році життя, за яким ми всі жалували.

Алькоголь і тютюн спинюють умовий розвиток людини

Лист зперед півстоліття.

ХАРАКТЕРИСТИКА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ У ПЕРЕМИШЛІ В ЧАСАХ ПОЯВИ „ДІЛА".

Від одного з наших визначних громадських діячів, священника з провінції, дістали ми відпис листа, що його він як питомець Духовної Семинарії в Перемишлі написав був до тодішнього голови „Народньої Ради", проф. Юліяна Романчука. Знаходимо в ньому цікаву характеристику тодішніх — як пише автор — визначніших русинів, що дає нам змогу познайомитись бодай поверховно з українським національно-громадським життям у Перемишлі перед півстоліттям. Містимо цей лист без змін, тільки з дрібними виправками мови. — Редакція.

Високоповажаний Пане Професор!

Хочу Вам описати тутешніх знатніших русинів, щоб „Народня Рада" могла обчислити свої сили і знаючи терен та слабі сторони противників, могла корисніше ділати. Мій опис не вийде таким, якби Ви, Пане Професор, собі бажали: раз тому, що я питомець тутешньої семинарії і не маю вступу до всіх осіб, по друге — ті, що я з ними знайомий, мають мене за „червоного" і самі, будучи кацапами, не входять зі мною в довшу розмову; а ще й те дуже важне, що я не маю дару щонебудь живо представити. Мій опис оснований переважно на тому, що я чув від моїх товаришів-кацапів, або кого іншого, а мало в ньому такого, про що я сам переконався; та думаю, що й така характеристика Перемишля може Вам придатися.

I.

1) **Владика** (не любить, щоб його так називали), здається, є „мирщиком" і не є ворогом партії „Діла". „Пролому" не тільки, що не любить, але й ненавидить. Минулого року о. Волянський, наш префект, жалувався епископові, що хтось осмарував його в „Проломі". На це відповів епископ: „На що ви читаєте той „Пролом"? Кілько разів я вже говорив, щоб його не читати! Здається, я буду мусіти аж приказати моєму духовенству, щоб не читало „Пролому". (Це я чув від самого о. В.). Єпископ бажає собі, щоб його духовенство не мішалося до політики, а пильнувало більше біблії і молитвослова. Це нам говорив ректор. Єпископ — це деспотична влада, любить нераз і наперекір комусь зробити, але він під впливом крилошанина Волошинського. Всі справи в консисторії мусять перейти через його руки, де поправляє і т. д.

2) Про **Шашкевича** Ви може і більше знаєте від мене, та я розкажу, що бачив і чув. Першого дня різдвяних свят ходили до нього питомці бажати і Чайковський, проводир семинарської кацапні, мав до нього слово, де крім звичайного славословія підніс і його труди на політичному полі. О. Шашкевич, дуже зворушений, відповів між іншим таке: „Я бюрократ і своє зробив, тож зі спокійною совістю можу лягати до гробу... Ми старі наче той акт, записаний з усіх сторін. Придасться це на що, то нас витягнуть до „Гестіонс-протоколу" а ні, то й слід по нас не остане. Галицька Русь ще десять разів піде манівцями, заки трапить на добру дорогу. Нехай тепер молодші ведуть... Дурні не падуть з неба, тільки родяться... Ви-ж вступайте в наші сліди і ведіть дальше діло, яке ми почали". Старий говорив може з пів години і я виніс таке враження, що він толерантний, церковно-словено-галичо-руський чоловік, а не якийсь там панрусист. Здається, його тепер більше обходить церква, ніж політика, до чого причиняється немало і воля епископа, якій він завжди повинується.

Більш радикальний 3) **Юзичинський.** Він з тяжким трудом дав би себе зігнути. Мітра ще й досі не дає йому спати. Юзичинський — це кацап по шаблоні „Пролому', аристократ. Коли Шашкевича вважають тут за такого, що йому належиться надземська честь за його давніші заслуги, то на Юзичинського ще й тепер покладають надії. На його іменинах підніс той сам Чайковський його заслуги, між іншим як посла, що хоча його противники нарікали, що зле заступає руську справу в парляменті, вони самі тепер і того не потраплять зробити. На довгу промову питомця відповів Юзичинський дуже коротко, щоб ми любили церкву й обряд та щоб ми працювали на користь віри і народу. Всі сподівалися від нього якогось горячішого слова, тому така лаконічна відправа не задоволила наших „твердих".

4) **Літинський,** прелат, настоятель „Мы": любить, щоб його величали і навіть каже себе в руку цілувати. Звичайно обходиться з партіями грубо, але — кажуть — це добра людина. Про нього як і про 5) **Матковського** та 6) **Куіловського** не знаю, що сказати, хіба, що два перші тверді, а Куіловський крім цього панський протеже. Його візитують графині.

7) Наш ректор **Подолинський,** людина молода, займається богословієм, хоче вибитися вгору. Пренумеруе „Діло" з „Бібліотекою", „Зорю" і „Мир". Підається волі Преосвященного: сказав нам, що це поганський звичай, щоб духовенство мішалося до політики. Зрештою найкраще може сказати Вам про нього його брат Михайло Подолинський.

8) **Волошинський,** консисторський канцлер, має найбільший вплив у епископа. Теократ, якому схліблює натяк, що він є всім у перемиській епархії. Він, здається, є ще давнім рутенцем, що і „Пролом" йому не по серці і „Діло" за мягко пише. Пристає з Подолинським, так, що коли мати за собою останнього, можнаб і на Волошинського впливати.

9) **д-р Людкевич,** котрого жадоба мітри завела до целібату. Багато думає про свою вченість і здібність, всіх за ніщо має. Єпископ його не любить, тому ніякого впливу не має, тверди. На нього мають вплив жінки. Дуже любить, як йому схліблюють.

10) **д-р Нікоровіч,** людина незвичайно здібна. Найкращий каноніст чи не в цілій Галичині. Агроном, практичний медик, археольог і руський історик, має зібраних дуже багато грамот. Все, що має, видає на книжки. Зібрані відомости у нього неупорядковані, тому не може з них як слід користати. Сам дуже неопрятний; страшно бідує. Лакомий на гроші. За це все не любить його епископ. Не відомо, як він розуміе Русь, чи 80-, 15- чи 3-міліонову, бо від нього ріжне можна почути. Дуже боїться кожного настоятеля, але, як здібний правник противиться всяким неслушним розпорядкам влади. У нього засягають поради сторонні священники у заплутаних справах, які він звичайно щасливо розвязуе. Раджу „Нар. Раді" і ред. „Діла" покористуватись ним, зокрема в справах, які торкаються канонічного права і також руської історії церкви. З ним треба наперед згодитися і не дати нічого, доки свого не зробить. Найкраще через третю особу зробити з ним устну умову. Ще раз звертаю на це увагу, бо він за невелику ренумерацію міг би віддати знаменну прислугу.

11) **Кобрин,** перший сотрудник. Про нього не можу нічого сказати, бо він до нічого не мішається. 12) **Куцериб,** 13) **Полянський Олімп,** 14) **Копко** — ці три підтримують тепер найбільше кацапню в Перемишлі. Куцериб, людина дуже чесна, знаменитий касіер у всіх товариствах, тощо, дуже ненавидить народовців. Це він постарався, що на „Бесіду" приходить тільки „Діло" і „Школьна Часопись". Антоневича вважають тут тільки видимим головою, а Куцериб все виконуе. Якби не він, „Бесіда" не булаб навіть така, яка є тепер. Виглядом нікчемненький, чого візьметься, все витримуе до кінця. Єпископ його не любить; всі ним послуговуються. У Полянського і Копка збираються мої товариші-кацапи і відбувають свої наради. Ученики теж заходять. Полянський це — кажуть — чесна людина.

15) **Волянський,** целєбс, наш чоловік, у гімназії і семинарії навіть досить виступав, але задля карієри до нічого не мішається. Пренумеруе всі часописи народнього напряму. Сходиться з ректором; ворожать йому скорий аванс. Це булиб усі духовні особи.

Десь уже в марті, як кажуть, має прийти до Перемишля о. Гробельський, префект семинарії зі Львова. Ви його певно знаете. Гробельський має стати професором пастирського богословія і епископським капеляном. Осмілююся звернути Вашу увагу на нього і приднати його, щоб не тільки впливав, де зможе, в Перемишлі, але щоб був кореспондентом „Н. Р." і „Діла".

II.

Семинарія. На 23 питомців є 6 народовців і 15 твердих або кацапів та 2 невтральних. Один зближується до нас другий до них, але жаден не буде до нічого мішатися. **Народовці:** Сабарай, Кушнір, Константинович Ом., Сорока, Ломницький і моя смиренність. Подаю в такому порядку, як вони в моїх очах заслуговують на довіря. Невтральний Гумовський П., схиляється до нас, а Витошинський більше до них. Ми пренумеруемо всі свої часописи. Константинович, чоловік богатий, дає звичайно дещо більше, а на нас інших випадає по 40—50 крейцарів квартально. Крім Ломницького пренумеруемо кожний зокрема „Зорю". Сабарай на половину з братом із 7 кл. Я і Сабарай пренумеруемо також „Руську Істор. Бібліотеку". Можна би ще зарахувати до наших і Мельника А., але він властиво ніде не зараховується, хоча дає на „Слово" і

т. д. Сподіюся, що колись буде діяльним членом просвітних товариств і буде ревно заходитися коло закладання читалень, але тільки у своїй громаді. Проводирем тутешніх семинарських кацапів є Ант. Чайковський і Гумецький. Ставлю обох на одну особу, бо Гумецький — це спірітус мовенс, а Чайковський почуває себе вождом. (Всі Гумецькі — це завзяті вороги нашого відродження. Вони мають свою рідню в Росії і там виховувались деякі її члени, що живуть тепер у Галичині. „Марія отъ Сіона" і „Незнайоми" — це псевдоніми д-ра мед. Гумецького з Коросна. „Иванъ Рѣп...ъ", що пише в „Науці" про Сибір, це укінчений черновецький студент фільософії Ів. Гумецький. Всі Гумецькі змагають до московського обеднання, мають звязки з усіма галицькими корифеями твердих, як нпр. Ад. Добрянським, Ів. Наумовичем і т. д.) Мій товариш **Юліян Гумецький** знає краще від кождого іншого по великорусськи і намагається витривало, але без жадних підлих засобів, вплинути, на кого зможе. **Чайковський,** честилюбивий, жадний влади, любить хвалитися своїм патріотизмом, людина, що не перебирає в засобах. З інших: великий крикун Курило В. і Білинський Йос. Пренумерують всі свої часописи також за спільні гроші. Чайковський є в постійній переписці з редакторами „Н. Пролому" і „Слова" та ін. Як я вже згадував, сходяться у Полянського Ол., де приходять і ученики, і там розмірковують щоденні питання. При катедрі є двох дяків, Кліш старший, батько одного мого товариша, і Савицький молодший, оба тверді. Цей останній бере з „Бесіди" „Слово". Через Чайковського не можна на нього вплинути, хоча він є шурином Сабарая.

III.

Світську інтеліґенцію подаю, списану моїм знайомим, судовим практикантом **Т. Кормошем.** Він сам щирий народовець, але не буде мішатися до політики. Будучи давніше членом „Акад. Брацтва", а тепер проживаючи в Перемишлі, підготовляв вечірку, але тут йому не повелась. Антоневич ніби виявляв охоту, але не було кого втягнути до комітету. До „Бесіди" не належить, бо це коштує 1 фл. або 50 кр. місячно, а він не має звідки. Часом заходить як гість. В потребі можна звернутися до нього за інформаціями.

1) **Антоневич,** професор гімн. і посол до сойму. Вам добре відомий. В ч. 11. „Діла", в дописі з Перемишля, говориться про науку руської мови в перемиській гімназії. Тим, що так гарно вчить руського, є саме Антоневич. Додам ще, що він дуже любить задачі, писані твердою мовою, а навіть у школі виявляе велику радість, як котрий ученик закидае у виговорі з-московська. 2) **Добрянський,** судовий адюнкт, твердий, до нічого не мішається. 3) **Должицький,** протоколіст при старості, має каменицю. 4) **Горднинський,** народній учитель. 5) **Кобдзай,** почтовий офіціял. 6) **Кібузінський,** д-р мед., найкращий лікар у Перемишлі. 7) **Кормош,** як в. 8) **Кочеркевич,** народній учитель. 9) **Кульчицький,** гімназійний учитель, твердий. 10) **Козловський,** (авскультант(?), краєвий адвокат. 11) **Левицький,** гімназійний професор, польонофіл. Перед учениками поляками вдае польського патріота, перед русинами — руського. Кажуть, що він старається дістати катедру в університеті. Робить польські відчити в Перемишлі. Має тепер у 7. кл. руське і добре викладае. 12) **Літинський,** д-р мед., твердий. 13) **Ліщинський,** шеф залізничих маґазинів, давніше був поляком. 14) **Лисинецький,** секретар ради, кацап, свариться з поляками, пренумеруе ріжні часописи свого напрямку. 15) **Лужецький,** адвокат, індиферентний, голова „Бесіди" для почести. 16) **Мінкович,** урядовець „руського банку", твердий, деколи мішається. 17) **О. Менцінський,** дефіцієнт, має жінку і дітей. 18) **Негребецький,** суд. практикант, наш чоловік. 19) **Невінський,** суд. авскультант, індиферентний, аристократ. 20) **Нестерович,** надкомісар при скарб. дирекції, твердий, бюро-

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВИРІБНЯ МАТЕРІЯЛІВ ТЕКСТИЛЬНИХ під фірмою

Софія Щуровська

В БЕЛЬСЬКУ, БАТОРОГО 7 п.

поручає свої першорядні вироби, як камгарни, шевйоти і т. п. по найнижчих цінах.

На бажання висилаємо прібки. 2—3

крат. 21) **Пйотровський**, учитель виділових чкіл, народовець. 22) **О. Полянський**, директор гімн., до нічого не мішається, в гімназії стоїть за русинами. 23) **Розлуцький**, учитель при виділ. школі, твердий. 24) **Січинський**, кандидат адвок., народовець, про нього Ви самі більше знаєте. 25) **Тихович**, гімн. професор, надзирателъ „Н. Торговлі", русин. 26) **Федак**, податковий адюнкт. 27) **Ціпановський**, урядовець при дирекції скарбу. 28) **Чайковський**, управитель „Н. Торговлі", кацап. 29) **Чировський**, судовий адюнкт. 30) **О. Желіховський**, катехит, кацап, може і виновник запаморочення перемиської молоді. 31) **О. Черлюнчакевич**, т-р теол., б. проф. краків. унів., великий кацап. 32) **О. Матковський**, сотрудник при катедрі. 33) **Матковський**, практикант при дирекції скарбу, ученик руської гімназії.

Щодо загального життя русинів у Перемишлі, то покличуся на допис в ч. 11. „Діла". Все, що там написане, до слова правда. Коли на „Бесіді" казали Антоневичеві відповісти на цей допис, він признав, що так справді і є. Мені здається, що Антоневич воліє таку безділяність, бо боїться викликати спротив народовців.

IV.

Ще дещо скажу про перемиську гімназію. Будучи ще у Львові в семінарії, я зауважив, що перемиська гімназія дає найбільший контінгент богословів, які в семінарських партійних боротьбах грають головну ролю. Я старався пізнати їх ближче і переконався, що вони, вийшовши з гімназії, не мають найменшого поняття про руську справу, а вже про руську історію і літературу і не згадувати. Всі почувалися русинами, але навіть не знали, що між русинами є якісь партії, а ті, що знали, думали, що народовець-українець — це соціяліст і т. д. та що нас мала горстка. Тому дуже здивувало їх, як побачили в семінарії половину на половину. Деякі знали, що виходить „Слово", „Пролом" але це вже було все. Руської книжки ніхто з них не тільки не читав але навіть і не бачив. Як це звичайно буває, в семінарії поінформували їх давніші поінформовані перемиські ученики про стан річей у спосіб, уживаний при горячій агітації. Ось і вийшли деякі з них крикунами, а деякі сліпим знаряддям останніх. Їдучи до Перемишля я рішився був познайомитися з учениками і старатися розбудити між ними трохи життя. Тому просив я моїх львівських товаришів ще минулого року, щоб при врученні Пану Професорові пропамятного письма згадали також про перемиську молодь. Я забрав з собою більшу кількість руських книжок, а приїхавши до Перемишля, зараз познайомився з кількома ученикамі народовцями. Від них я довідався, що учеників-народовців можна порахувати на пальцях, що нема між ними ніякого звязку, не мають що читати, та що Антоневич дивиться на них криво. Я дав їм книжки і мав такий плян: підготовити трохи лектурою, а потім старатися зявзати їх у громаду з малою вкладкою на свою бібліотеку. Але то легше говорити, як зробити: нещастя хотіло, що нам дуже рідко і то з великою бідою позволяють виходити з семінарії, так, що моє бажання познайомитися з якнайбільшим числом учеників трапило на перешкоди. Казати їм, щоб приходили до семінарії, вважаю неполітичним, бо мої товариші крутяться біля мене як орли, так, що не тільки не можнаб говорити, але й учеників можнаб наразити на неприємности. Тому я обмежився до вузького знайомства і через кількох хотів ширше впливати.

Подаю Вам спис тих учеників, що більше цікавляться руською справою і щось читають. З VIII. кл. — Скобельський, дрогобицький ученик, трохи непевний; з VII. — Сабарай Ів., Кош (обо прен. „Зорю"), Бриницький; з VI. — Підлянецький (прен. „Зорю"), Мазяр, Ганчаковський, Городецький, Ольшанський; з V. — Русса, Горницький. Осьма кляса пренумерує „Пролом"; сема мала також пренумерувати, але не було доброї ініціятиви. Шеста уходить за українську, а виновником всього є Мазяр, перший з відзначенням, дуже талановитий хлопець, займається історією і клясичною фільольогією Читає фахові твори, які йому дає дир. Полянський. Щирий народовець, але тепер сталася з ним халепа. Брошура „Які ми бідні" розійшлася в перемиській гімназії може до 30 прим., тому, що вже трохи „Діло" і мої книжки розрухали учеників-народовців. Але Мазяра так була збаламутила ріжниця між німецькими говорами, цитованими у згаданій брошурі, що він переніс ся в клясичну фільольогію і пристосував свої видумані правила та вреші дійшов до того, що нема причини ділити руську галузь на окремі мови. Тому, що я вже давніше говорив з ним на цю тему і навіть дав йому свої записки про той предмет, я вважав за найкраще дати йому тепер „Studien" Огоновського, в як появиться у світ II. том бібліотеки Баранівського — „Дві руські народности". Я так довго затримався коло цього ученика, бо тому, що Мазяр відтягнувся, так сказавши, від публичного життя, справа народовців у перемиській гімназії дуже багато втратила. Через нього я давав часописи, що ми їх у семінарії пренумеруємо, а він займався розповсюднюванням їх між учениками в гімназії. Тепер не маю кому так правильно давати, бо поперше, ніхто не може до мене так часто приходити (Мазяр мешкає в домі капітули), а також ніхто так запопадливо не займається тою справою, як він. Але сподіюся, що ця стагнація довго не потривае. Я носився з думкою познайомити з собою всіх учеників-народовців, але покищо годі було, бо бракувало хати і не було підготовлених до цього бодай кількох. Опісля відволіклося через Мазяра, тому тепер чекаю весни, коли можна буде на свіжім воздусі зібратись і щось обговорити.

Великий український нарід не заломиться.

ПРОМОВА ГОЛОВИ У. П. Р. ПОСЛА ВАСИЛЯ МУДРОГО НА КОМІСІЇ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ СОЙМУ В ДНІ 12. СІЧНЯ Ц. Р. У ДИСКУСІЇ НАД ЕКСПОЗЕ МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Не маю наміру ставити тут якінебудь конкретні питання до п. міністра закордонних справ. Хочу тільки з нагоди дискусії над експозе п. міністра присвятити кілька слів одній справі, яка торкається метод і шляхів загранічної політики одного з сусідів Польської Держави. Маю на думці східного сусіда — Совітський Союз. Методика закордонної праці цього Союзу надзвичайно скомплікована і на мою думку — небезпечна. Офіційна російська дипльоматія, репрезентована і в Лізі Народів, голосить світові пацифістичні гасла, а таж сама держава при допомозі своєї організації Комінтерну пенетруе цілий світ своїми впливами і розсіває по всіх державах земського глобу зерна соціяльної і клясової ненависти, готовить революції і домашні війни. Словом, старається завоювати ось-такими методами увесь світ і кинути його під ноги пролетарської диктатури. Одночасно використовуе ця держава при допомозі національної політики Комінтерну всі національні антагонізми в тій цілі, щоби знутра ослаблювати всі держави, а також доливати оливи до вогню приготовлюваних революцій і внутрішніх боротьб. Висліди такої подвійної політики і подвійної гри в міжнародній політиці бачимо сьогодні передовсім в Еспанії, а зародки таких самих наслідків обсервуємо і в інших державах.

Але не про те мені йде, щоби стверднти виключно такий стан експанзії комуністичної держави. Маю на увазі важніші речі, а саме: хочу з цього місця стверднти, що Совітський Союз, який подає себе і реклямує перед світом за одинокого оборонця і справедливого опікуна всіх поневолених та зокрема за приятеля всіх національних рухів, — що цей Совітський Союз веде у себе найстрашнішу політику гноблення і нищення народів. Як член і репрезентант українського народу, стверджую, що український нарід у Совітах переживае нечувані фізичні й духові тортури, що політика червоного Кремлю у відношенні до українського народу є нечувана в історії і щодо своїх метод гноблення і щодо нищення цілого культурного та взагалі національного дорібку. Так звана совітська українська держава в цьому Союзі є фікцією, бо всім править там неподільно комуністична російська партія. За 18 літ совітського правління на Україні ми були свідками масового нищення української національної інтелігенції, ми були і є свідками аранжування політичних монстр-процесів проти дячів української науки, проти поетів, письменників, суспільних дячів і т. д. Не сотні, а тисячі цієї національної еліти вистрілювано або на основі ферованих згідно з пролетарською совістю вироків смерти, або на основі таємних рішень ДПУ. Вистачае, коли згадаю такі прізвища українських учених і письменників, як Сказинський, брати Крушельницькі, Влизько, поет Фальківський, Гермнович, Рудницький, Лозинський, Чайківський і багато-багато інших яких або розстріляли або заслали до концентраційних таборів, де вони або гинули або гинуть з голоду й нужди. Далі згадаю, що той режим повного поневолювання людини довів до актів самогубства таких визначних українців, великих суспільних і наукових дячів, як Міхновський, Щербаківський, а далі навіть членів комуністичної партії українців, як письменник Хвильовий, народній комісар Скрипник та інші.

Примусова колективізація довела колись засібне і богате українське селянство до комплетної матеріяльної руїни, а в соціяльному розумінні звела його до рівня робочого інвентаря, гірше, як за часів панщини чи кріпацтва. Але крім цього комуністична диктатура експериментувала й експериментуе на живому українському організмі як на кролику і перекидуе цілі маси

ДЕ ОДЯГАЮТЬСЯ УКРАЇНСЬКІ ПАНІ?

В робітні

Осип Остаповичевої

ЛЬВІВ, УЛ. МАЛЕЦЬКОГО 10, II.

Плащі, костюми, лещатарські убрання, сукні, шовкові, воєнні і балеві, модно, практично, елегантно. — Для приїжих з провінції виконую роботу від 1 до 2 днів. П. Т. Урядничим догідні умови.

НОВИНА!

Заведена ділянка

ГОТОВОЇ ЖІНОЧОЇ КОНФЕКЦІЇ

як плащі, костюми, сукні постійне складі.

Костюм зеленій прибраний бронзовими брайтвацами.

Сукенка повполудняева тонкова гафтована ерйблом.

населення з їх батьківської землі на далеку північ, або під претекстом боротьби з кулаками та ліквідації т. зв. кулацтва — себто найцінішої рільничої групи серед українського селянства — до концентраційних таборів, де вони масово вигибають. Останньо комуністична диктатура ввела в життя нову т. зв. сталінівську конституцію, прославила її в світі як найбільш демократичну і ввела нібито навіть тайне й рівне голосування для всіх громадян, без ріжниці соціяльного походження і суспільного становища. В практиці виявилася ця „найдемократичніша" конституція великим блефом і блягою, бо крім диктуючої комуністичної еліти ніхто не має там права ані свобідного ділання, ані, коли йде про вибори, свобідного права до передвиборчої агітації чи взагалі до виборчої участи.

З цього місця бажав би я звернути увагу світа на ці страшні, повні жаху відносини у Совітах та на ці нечувані методи правління і регуляції всіх життєвих справ виключно і єдино при допомозі револьверової чи крісової кулі. Далі хочу запротестувати проти тих метод гноблення і винищування українського народу та ствердити, що великий український нарід не заломиться у своїх змаганнях перед терором російського комунізму та що, хоч перетяжений величезними жертвами, виявить, як і досі виявляв, стільки життєвої енергії, що ці страшні муки не тільки пережие, але їх теж переможе.

Насвітлюючи ось так відносини, серед яких живе український нарід у Совітах, не треба цього розуміти так, немов би я мав намір через те сказати, що український нарід поза Совітами живе і розвивається серед сприятливих умовин. Про ці справи я мав честь говорити на іншому місці і на будуче буду далі користати з цієї можливости.

ВІДНОВЛЯЙТЕ ПЕРЕДПЛАТУ НА 1938 РІК НА

„ВІСТНИК"

Хто з краю, Австрії та Чехії прішле річну передплату до кінця січня 1938 — платить тільки 20 зол. — Ціна поодинокої книжки в краю 2.20 зол., за кордоном — 2.50 зол. — Для закордону річну передплату знижуємо до кінця січня 1938 р. на 25 зол. — В 1938 р. вийде, як дотепер 4 книжки квартальника ВІСТНИКА в ціні 1—2 зол., в річній передплаті в краю — 4 зол. за кордоном — 5 зол. Передплатники ВІСТНИКА платять половину.

ЛЬВІВ, ЧАРНЕЦЬКОГО 26.
Чекове конто ПКО 500371.

Вибагливий мужчина вбирається виключно в кравецькім сальоні С. Ноєра ЛЬВІВ Академічна 6, вхід від Хорущини 5.

Роботи виконуємо найсолідніше і на догідні сплати. — Найновіші матеріяли постійно на складі.

15 найстарших передплатників „Діла"

(від часу його появи, як щоденника).

о. Андрій Борисевич, Дрогоїв.
о. Сильвестер Вояковський, Богданівка.
д-р Антін Горбачевський, Чортків.
д-р Кость Левицький, Львів.
о. Єронім Моравський, Орове.
о. Василь Навроцький, Красне.
о. Степан Онишкевич, Купновичі.
о. Іван Пастернак, Дзіболки.
о. Андрій Пеленський, Лисятичі.
о. Вол. Попель, Малнів.
о. Теодор Савойка, Селиська к. Динова.
о. Орест Солтикевич, Ботелка.
Іван Хавалка, Хмільно.
о. Мих. Шумило, Ричигів.
о. Іван Яросевич, Райське.

—o—

КРАВАТИ
БІЛЛЯ
КАПЕЛЮХИ
РУКАВИЧКИ
поручає
Вацлав Чарнецький
ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 6, ТЕЛ. 108-70
1—3

Апарат „Діла" у січні 1938 року.

НАДЗІРНА РАДА:

Д-р Дмитро Левицький — голова,
Д-р Кость Левицький, — заст. голови,
Інж. Евген Храпливий, — секретар,
Д-р Михайло Волошин,
Михайло Галібей,
Інж. Юліян Мудрак,
Інж. Юліян Павликовський,
Михайло Стефанівський,
Пос. Володимир Целевич.

ДИРЕКЦІЯ:

Радн. Кипріян Білинський,
Дир. Степан Кузик,
О. кан. Дамян Лопатинський.

РЕДАКЦІЯ:

а) Члени Редакції:

Д-р Іван Німчук,
Іван Кедрин — політ. референт,
— Редакційна Колегія,
Осип Боднарович — огляд преси,
М-р Богдан Галайчук — ПАТ, закордонні справи,
Олекса Кузьма — краєва хроніка,
Роман Купчинський — „Відгуки дня",
Д-р Михайло Рудницький — літературний референт,
Роман Самбка — спортовий референт, „Сторінка без політики",
М-р Михайло Хомяк — правничий референт, судові звіти.
Михайло Лотоцький — коректор.

б) Постійні співробітники:

Д-р Степан Баран — суспільно-політичні теми.
Інж. Володимир Несторович — економічний референт,
Гліб Лазаревський — референт совітських справ,
Д-р Станислав Людкевич — музичний референт,
Д-р Харитя Кононенко — жіноча сторінка.
М-р Богдан Галібей — „З природи і життя".

Позакраєві й закордонні кореспонденти у:

Варшаві, Берліні, Букарешті, Відні, Женеві, Нью Йорку, Парижі, Празі, Римі, Софії, Торонто, Ужгороді, Чернівцях.

АДМІНІСТРАЦІЯ:

Михайлина Косач,
Марія Рудек,
Галя Попель,
Омелян Матла,
Юрій Сінгалевич.

ЕКСПЕДИЦІЯ:

Стефанія Нидза,
Евгенія Мартинчук.

ВОЗЬНІ:

Володимир Крайчак, Богдан Козоріс.

ІНКАСЕНТ:

Богдан Кордуба.

ДРУКАРНЯ:

Олександер Костик,
Юрій Сидорак
— директори.

Теодор Калагур — метрампаж.

Володимир Балицький, Микола Галушка, Іван Гарасим, Петро Стецик — лінотипові складачі „Діла". Осип Кокот — пом. складач. Степан Янішевський — ротаційний машиніст.

Тома Гаврилів, Маріян Синовець і Степан Сулка — стереотипери. Григорій Шупер — друкарський відбивач.

Щасливого Нового Року бажає клієнтам
фірма БРАТИ ПМИТЕРКИ
Тел. 272-48. Львів, Ринок 43

З польських справ.

ОЗОН ПЕРЕД НЕВІДОМИМ.

Чи тільки зміна особи?

Справа зміни на становищі шефа Озону ще далі викликує балачки та ріжні здогади в польських політичних колах та не сходить зі сторінок польської преси. Сьогодні ніхто ще не може нічого сказати про те, яку політику поведе ген. Скварчинський, бо його знають як воїна, що досі завжди тримався оподалік від політики.

Пишучи про уступлення полк. Коца консервативний „Час" міркує:

„Всі завдають собі, ясна річ, питання, чи зміна на становищі шефа ОЗН є тільки зміною особи, чи теж буде це і зміна напрямку. Булоб передчасно намагатися знайти сьогодні відповідь на те питання. Можна тільки покликуватися на факт, що зміст лютової декларації запробували президент держави і начальний вождь. Тож, якщо в політичному житті обовязують льогіка і послідовність, треба би думати, що зміна, яка зайшла, це тільки зміна особи."

Ген. Скварчинський і легіонові кола.

„Яким шляхом — пише „Гонец Варшавскі" — піде акція ген. Скварчинського, важко ще сьогодні сказати з цілою певністю. Але є факт, щодо якого нема ніякого сумніву, що покликання ген. Скварчинського, який тішиться великими особистими симпатіями у всіх легіонових колах, причиниться до внутрішнього спокою легіоново-неовяцького табору, нарушеного в останніх місяцях. Легіонові кола добачують в новому шефі висловника своїх тенденцій і змагань. Його близький приятельський звязок з ген. Боньча-Уздовським, Токаржевським, Домб-Бернацьким, Шиллінгом — кидає багато світла на його майбутню тактику.

Озон і Союз Молодої Польщі.

Цей самий „Гонец Варшавскі" пише:

„Найважче прийдеться (розуміється Озонові — Ред.) управильнити дальші взаємини з Союзом Молодої Польщі (Звйонзек Млодей Польскі). Та організація приспорювала і полк. Коцові найбільше клопотів, викликаючи непорозуміння внутрі легіонового табору. Яке буде її дальше відношення до ген. Скварчинського, не можна сьогодні передбачити, та на всякий випадок річ дуже знаменна, що зараз після зміни провідник С. М. П. Рутковський видав до своїх підвладних приказ, в якому — це особливе — нема навіть найменшої згадки про те, що ген. Скварчинського покликали на шефа Озону. Зате цілий приказ підкреслює позицію полк. Коца."

У згаданому приказі читаємо, що основною метою праці СМП є навязати до воєнських традицій і створити творчу синтезу праці незалежницького покоління з силами і працею молодого покоління Польщі: що Польща, яка надходить, мусить бути сильною державою, опертою на народі, зорганізованому біля одного авторитету, яким для СМП є маршал Сьмігли-Ридз, спадкоємець ідеї марш. Пілсудського; що людиною, яка взяла на себе завдання звязати молоде покоління з традицією воєнсько-незалежницького табору, є полк. Коц. Цим Коц, перший провідник СМП

„Сьогодні — кажеться у приказі — полк. Коц уступив з першого відтинка праці у розводі ОЗН. Але це уступлення не зменшує його авторитету для СМП, що для цілих поколінь, а нічому і ніколи не зійде з дійсних, яку устійнили декларації з 21-го лютого і з 28-го червня 1937."

„ГЕТО" У ЛЬВІВСЬКОМУ УНІВЕРСИТЕТІ.

Після уступлення ректора Кульчинського перебрав у львівському університеті владу проректор Льонгшамп. Він зараз видав розпорядок, яким завів „гето". В середу, 12-го січня почалися в університеті виклади, але студенти жиди зовсім не прийшли.

Як вже подали ми у вчорашньому числі „Діла", з ректором Кульчинським есолідаризувалися деканн: д-р Островський та д-р Самсонович. Ходять чутки, що їх слідом підуть ще деякі члени академічного сенату.

Проф. д-р Ганшинєц вислав до ректорату листа, в якому твердить, що на його викладах і вправах не зайшла ніяка зміна, бо його слухачі без огляду на національні та віроісповідні різниці, живуть в досконалій згоді. Критикуючи розпорядок проректора Льонгшампа проф. Ганшинєц зазначує, що проректор підпав під вплив вшехпольської молоді і не дав запоруки, що в університеті будуть забезпечені спокій, свобода студій, здоровля та життя засуджених на „гето" студентів. Бо в розпорядку проректора нема нічого про пікети при вході до університету та про бійки, що впадають до викладових саль. Проф. Ганшинєц протестує проти переслідування безборонної національної меншини.

—o—

Вісти зі світа.

АНГЛЬО-ІРЛЯНДСЬКІ ПЕРЕГОВОРИ.

У понеділок пічнуться англьо-ірляндські переговори, що м ін. будуть торкатись питання оборони британських островів. Льондонська преза присвячує цим переговорам чимало уваги. Важко передбачити, чи Де Валєра погодиться на те, щоби британські военні кораблі й літаки могли мати бази в Ірляндії.

СТАНОВИЩЕ УРЯДУ ГОГИ ДО МЕНШИН.

Румунський міністр без теки Драгомір, до якого належить меншинна політика, заявив у інтервю представникові одного мадярського часопису, що уряд Гоги пошанує всі конституційні права національних меншин; він творить ситему основану на праві й порядку, тому нема причини до страху. Мін. Драгомір обіцяв у найближчому часі навязати контакт з провідниками меншин: мадярської, німецької та жидівської.

РУМУНІЯ ПРИСТУПАЄ ДО ПЕРЕГОВОРІВ З ІТАЛІЄЮ ТА МАДЯРЩИНОЮ?

Обговорюючи недавні зміни в закордонній політиці, білгородський щоденник „Време" твердить, що в найближчому часі пічнуться італійсько-мадярсько-румунські переговори.

НАЙВИЩИЙ РАДІ СССР НЕ ВІЛЬНО „БАВИТИСЬ У ПОЛІТИКУ".

Як виявляється, члени найвищої ради СССР на основі директив від виборців не можуть займатися більш загальними справами політичного або політично-господарського характеру. Вони мають забирати голос лиш у льокальних та практичних господарських справах. (АТЕ).

ПРЕЗИДІЯ.

На першому засіданні найвищої ради СССР до президії вибрано Андреева (довірений Сталіна), академик Лисенко (представник безпартійних) та Сігізбаєв (голова совнаркому Узбекістану).

СОВІТСЬКИЙ ПОСОЛ ПОКИДАЄ БУКАРЕШТ?

Совітський уряд несподівано відкликав свого посла у Букарешті Михайла Островського, який в найближчому часі вернеться до Москви. Як припускають у Букарешті його становища не обсадять.

Як подає „Таймс", совітське посольство у Букарешті офіційно заявляє, що совітський посол у Румунії зайвий з огляду на те, що до влади дійшла національно-християнська партія.

СССР ДОМАГАЄТЬСЯ ЛІКВІДАЦІЇ БРИТІЙСЬКОГО КОНСУЛЯТУ В ЛЕНІНГРАДІ.

Уряд СССР зажадав від Великої Британії, щоб вона зліквідувала свій консулят у Ленінграді до двох місяців. Своє домагання мотивує СССР тим, що в Англії має він лиш один консулят в Льондоні, коли тимчасом на совітській території є два британські консуляти: в Москві та в Ленінграді.

Слід згадати, що недавно СССР змусив Японію зліквідувати деякі її консулярні станиці.

БОЛЬШЕВИКИ ХОТЯТЬ ЗЛІКВІДУВАТИ 6 КОНСУЛЯТІВ У ЛЕНІНГРАДІ.

Совітський уряд основує своє домагання на засаді, що від тепер ніяка держава не могтиме мати у СССР більше консулярних станиць, ніж СССР має на території тої держави.

З огляду на те московський уряд домагається також від Швеції, Норвегії, Данії, Латвії та Естонії, щоби вони, подібно як Велика Британія, зліквідували до кінця лютого свої консуляти в Ленінграді.

ШОТАН ВІДДАСТЬ ВЛАДУ РАДИКАЛЬНОМУ УРЯДОВІ САРРО?

Як твердить париський „Пті Бле", у французьких політичних колах загально думають, що зближується кінець уряду Шотана. Сам Шотан втомлений і охоче передав би владу кому іншому; він чекає лише на нагоду. Такою нагодою буде мабуть конфлікт між „генеральною конфедерацією праці" та фабрикантами; врештою до упадку Шотанового уряду може дійти ще й скоріше.

Правдоподібно премієром стане мін. Альберт Сарро, який утворить уряд виключно з радикалів. Соціялісти лиш умовно підтримували би той уряд, тому він був би мало життездатний.

300.000 ТЕКСТИЛЬНИХ РОБІТНИКІВ ПОГРОЖУЄ СТРАЙКОМ.

Президія ради міністрів поважно занепокоєна агітацією, яка скоро ширится серед текстильних робітників у північній Франції і загрожує генеральним страйком. Якщоб такий страйк вибух, обняв би він коло 300.000 робітників.

МОБІЛІЗАЦІЯ ВСІХ МУЖЧИН ТА ЖІНОК У КВАНТУНІ.

Китайська влада в Квантуні покликала під зброю все населення, разом із жінками. Мужчини від 18-ох до 40 літ будуть служити зі зброєю, жінки — як шпитальні доглядачки та як помічна служба.

БАРСЕЛЬОНА ЗБОМБАРДОВАНА.

Над Барсельоною перелетіли вчора три національні бомбові літаки, що скинули бомби. Одна особа ранена, матеріяльні втрати чималі.

ПІД ТЕРУЕЛЕМ СПОКІЙНО.

Як повідомляє урядовий комунікат головної кватири національних військ, на відтинку Теруелю червоні обмежилися до дрібних наступів. Національні війська відбили їх без труду, а інших фронтах нічого замітного.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

Німецький міністр війни ген. Бльомберґ, що саме скінчив 59 літ, оженився з панною Грон. Як свідки виступали: канц. Гітлер і прем. Герінг.

Італійська політично - господарська місія приїде небавом до Японії.

В Японії згорів будинок генерального інспекторату армії; причина невідома.

Португальський уряд купив 15 британських боевих літаків.

Деякі французькі часописи твердять, що відомого російського публіциста - економіста вбили члени правої тайної організації „ЦСН".

У Єгипті розвяжуть парлямент мабуть 3. лютого, розписуючи вибори на травень.

В Естонії у 20. роковини незалежности введено в життя закон, на основі якого директорами промислових підприємств можуть бути лиш естонці.

Мексиканський уряд хоче виселити всіх жидів, які дістали дозвіл на виїзд як рільники, тимчасом займаються торговлею.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Скок у майбутнє.

Повітряний ровер виплив ізза муру каменищь, хвилину потріпав крильми на місці і врешті легенько осів на землю, точніше на „Площу Просвіти". З роверу зліз громадянин середних літ, у спортовім одязі і розглянувся по каменицях.

— За чим шукаєте, добродію? — спитав поліцінт, підійшовши швидко і чемно поздоровивши.

— Будь ласка, скажіть де редакція „Діла"?

Поліцінт підніс здивовано брови:

— Не знаєте, де редакція „Діла"?!.. Хіба ви не з заграниці?!

— Ні. Я селянин з Борщівщини. Але у Львові рідко бувaю і тому не мав змоги...

— Цікаво. Далебі цікаво... Позволите?! — і почнув „лайкою", знимаючи на памятку оригінала. — Ви питали про редакцію? Ось прошу! — і показав рукою на величавий будинок.

Селянин поглянув і щойно тепер запримітив, що між осьмим та девятим поверхом тягнеться на каменищі напис: Редакція „Діла".

— Ох, вибачте! Я не доглянув. Дуже дякую. Хочу собі, власне, запренумерувати „Діло".

— Запренумерувати?! То чогож вам до редакції?. Ви зайдіть до адміністрації!

— А хібаж я там не знайду вже й адміністрації?!

— Очевидно що ні. Адміністрація ось тут! — і показав рукою на інший будинок.

Селянин аж засвистав.

— Фі-фі-фі! Аж два будинки...

— Не два, а пять. Отсе редакція, оте адміністрація, а тамте експедиція. В подвірю друкарня, а збоку гараж на авто.

— Дякую за пояснення, а то був би досить часу стратив.

Громадянин уклонився, поліцінт засалютував і розійшлися.

Підпровадивши ровер під каменицю адміністрації, хотів уже селянин зіставити його під муром, але підбіг якийсь хлопчина в однострою і запитав:

— Ви до „Діла" може?

— Так!

— То прошу з ровером за мною.

І повів його до гаражів.

— Отут прошу собі поставити ровер, бо на вулиці не вільно і небезпечно. Може хтось потрутити...

Громадянин витягнув калитку.

— Що ви, пане добродію!? — зжахнувся хлопець. — Мені нічого не належиться.

Після того громадянин увійшов до будинку адміністрації.

— До якого відділу? — спитав його діловито дверник.

— Хочу запренумерувати „Діло".

— Третій поверх. Відділ пренумерати, сімнацяте число, з вінди на ліво.

Громадянин сів у вінду і поїхав.

Полагодивши справу пішов оглядати ціле підприємство. Передтим внутрішний телефон задзвонив до відділу пропаґанди: „Прошу дати одного урядовця до товариства для нашого передплатника!"

Саме минав з поводатором якісь двері. З кімнати вибігли три молодці і кинулись до вінди.

— Куди вони так? — запитав громадянин.

— Це летуни. Нині виїжджають наші репортери на місячний обід.

Перейшли до будинку редакції. Тиша як у церкві.

— То в вас не пишуть машинками?

— Навпаки. Тільки машинками. Але раз: двері герметичні, а два: машинки тихі. Це не так як давно бувало. Маємо в музею машинку колишнього редактора І. Кедрина. Трикає як скоростріл. Уявляю собі, який гармідер робила...

— А чи не можна булоб поговорити з головним редактором? — спитав громадянин.

Пропаґандист глянув на годинник.

— На жаль за пізно. Зрештою треба вписатися два дні передтим до книжки. Коли хочете, заголосимося до секретаріяту...

— Дякую, але я нині мушу відїхати.

— Нині? Таж ви хотіли оглянути наш льокаль?!

— Очевидно. Адже ще маю кілька годин часу!

— В такому разі хіба дуже побіжно. Прошу!

І пішли побіжно оглядати.

— Це кімнати поодиноких співробітників. На кожнім поверсі осібний відділ: на кожну часть світа осібний. Це кімнати малого фейлетоніста, а це — додав шепотом — апартаменти головного редактора.

— А чи до малого фейлетоніста можна булоб зайти.

— Попробуєм. Наш малий фейлетоніст людина дуже приступна. Навіть любить редакційних гостей. Не те що тому сто літ...

Ввійшли до передпокою, а звідти до кімнати з написом: Секретаріят. За столом сиділа молоденька гарна білявка і мірила їх великими синіми очима.

— Особиста секретарка! — шепнув поводатор.

— Чи можемо бачитися з паном Чіпчіоном Галаткою.

— В тій хвилині ні. Власне тепер бере купіль і диктує ювилейний фейлетон.

— А потім?

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і рукавки. 2711 6—10

З нагоди Нового Року бажаємо нашим Співробітникам, Передплатникам, Читачам, Прихильникам і всьому Українському Громадянству усього найкращого та здійснення всіх наших бажань.

— Управа Українського Народнього Театру ім. І. Тобілевича (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру Ріжнородностей (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. істор. пєсу в 6 відслонах І. Зубенка п. н. **„Орленя"**, відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. пєсу на 4 дії Залєвірського п. н. **„Довбуш"**. Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білєти від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 4—5

— Карнавал іде! Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 2—20

— Рідні і знайомим з нагоди Нового Року всего найкращого — **М.р Богдан Субтельний.**

— **На Новий Рік** по ст. ст. почнуться українські авдиції у Львівському Радіо **Службою Божою**, яку трансмітуватимуть з Волоської церкви від год. 9.30. — Пополудні, від год. 17.15 до год. 17.50 передаватимуть український Вертеп **„Царі ходять"** в опрац. м-ра В. Ковальчука. У цій авдиції не бере участи хор „Сурма", як це було подано попередньо, тільки мужеський вокальний гурток під дир. Евгена Козака. — Дня 17. І. ц. р. в год. 18.10—18.20, інж. **Лапчук** виголосить у радіо гутірку на тему: „Значіння управи цукрового буряка в господарстві".

— **Т-во „Львівський Боян"** уладжує для своїх членів і ними запрошених гостей, традиційну Ялинку з танцями в суботу, 15. січня ц. р. в год. 20.30 в малій салі Лисенка.

1938
щасливого
НОВОГО РОКУ
І ДОБРОГО
ВІДБОРУ
БАЖАЄ
РАДІОСЛУХАЧАМ
Radio TELEFUNKEN

— Хіба аж за годину і то на пару хвилин, бо замовив своє авто і виїжджає на перегони. Його коні нині ходять.

— В такому разі хіба іншим разом! — сказав урядовець і разом з громадянином висунувся на коридор.

Там наткнулися на авантуру. Головний редактор говорив піднесеним голосом до бородатого возьного:

— Як ви могли не зрозуміти? Яж виразно казав: відкрите. А ви мені прислали лімузину. Чоловіче, по задусі в редакції я хочу трохи свіжого повітря. Зараз телефонуйте по відкрите! І то по цей спортовий віз, щоби часом мені перегонового не прислали...

— А це наш музей! — пояснив передплатникові урядовець, коли зїхали три поверхи здолину.

— Музей? Що в ньому тримаєте?

— Всякі музейні експонати редакційного характеру від початків „Діла". Є там навіть поломане бюрко одного з малих фейлетоністів, на якім він писав свій фейлетон у 50-ліття часопису. Є шуфляда з якої виплачували гроші, є вічно отворена залізна каса з минулого століття, є перший телефон і останній каламар. Багато всячини. Може оглянете?

— Дуже радо, але вже часу нема. І так пішло кілька годин. Колись іншим разом.

— — — — — — — — —

Отсе пророча візія з 2038 року. Скаже хтось: переборщена. Відповім: зовсім ні! Адже те, що має „Діло" в 50-ліття свого існування теж було неймовірне тому пятьдесять літ. Машина до писання, телефон, електрика, кілька кімнат, а редактори по хатах радія мають. Чи хтось тому пів століття предвиджував це?

Галактіон Чіпка.

— **Заходом Марійської Дружини Студенток у Львові**, відбудеться в неділю 16. І. 1938 р. в год. 15 (3-тій), реферат лік. Марії Фіґоль п. н.: „Смерть Христа в світлі медицини" — в гімназії С.С. Василіянок при вул. Длуґоша 17 а. Гостям раді. — **Виділ.** 158

— **Судять за страйк.** Городський суд у Бучачі засудив на кари 6 і 7 місяців вязниці двох людовців за участь в рільничому страйку в серпні м. р. За ту саму провину засудив городський суд у Монастириськах 15 селян на кари від 1 року вязниці до 6 тижнів арешту і городський суд у Золотому Потоці пов. Бучач три особи на кари 1—7 місяців.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненню Льотерії Клясової впали м. і. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч. 129536. 5.000 зол. на ч. 26049, 86042, 141745, 173581. 2.000 зол. на ч. 30844, 33256, 45577, 56975, 63980, 67146, 71616, 73378, 104303, 125943, 136258, 143169, 149158, 184717. 1.000 зол. на ч. 4845, 26743, 32226, 36417, 43337, 49373, 55927, 59885, 60519, 63611, 79019, 80840, 81784, 83869, 96128, 122312, 125512, 139528, 145390, 151934, 157511, 172645, 189317, 180370. 145390, 151934, 157511, 172645, 189317, 189370.

— **Тайні різні викрито у Львові.** В шопі М. Каца при вул. Стражацькій була жидівська різня, де вбивали худобу ритуальним способом. У спальні Ф. Йондарського (вул. Широка 13) знайшли під ліжком вбитого кабана. При вул. Замарстинівській в мешканні І. Курпеля знайшли у сховку під стелею мясо з одного вола та вепра. Поліція сконфіскувала мясо, а винуватці відповідатимуть перед судом.

— **Львівська хроніка.** Йосифа Кобака засуджено на 3 роки вязниці за влом до аптики Ербара при вул. Личаківській та крадіж медикаментів вартости 3.000 зол. — Емер. урядовця скарбової палати у Львові І. Гербера арештовано під закидом намаганого перекупства одного вищого скарбового урядовця на провінції. — Міську лазню в домі фундації ім. Духенського при вул. Хорущини, зліквідовано.

— **Краєва хроніка.** При розбиранні торговельного кіоску в Перемишлі (вул. Монаша) завалився мур і вбив робітника Кл. Вайса та тяжко потовк робітників Ів. Вітика і В. Опалюха. — В Букачівцях пов. Рогатин зачадилася ціла родина управителя школи, Мацея Кобилінського, при чому він та його 15-літній син померли, а жінку, також учительку, вдалося відратувати — В Забжу померла 10-літня дівчинка, заживши старих, зіпсутих пастильок, призначених для старших. — Львівський суд присяжних засудив на 2 роки вязниці 71-літнього Луку Яцюха за підпал реальности свого брата.— В Снятині-Залучу, на залізничому дворці, в уряді руху вибухла пожежа, що знищила одну деревляну стіну невеликої вартости. Стіна занялася від занадто напаленої печі. Пожежу загасив залізничий персонал. — Від кількох днів в Заліщиччині морози доходять до 20-кількох ступнів.

— **Відгомін рільничого страйку.** Городський суд у Дубецьку засудив трьох селян із Скопова пов. Перемишль, Миха, Гната на 10 місяців, Ів. Пильхана на 8 і Влад. Миклаша на 7 місяців вязниці за те, що в часі селянського страйку в серпні ц. р. змушували інших селян до участи у страйковій збірці. Перемиський окружний суд на відкличній розправі обнизив ці кари на 1 до 2 місяців.

— **За гльорифікацію Вітоса.** Діяч людової партії Андрій Вечорек виголосив на одному вічу промову в честь Вінцента Вітоса, що сидить тепер за границею, укриваючись перед карою. Поліція добачила в цій промові гльорифікацію проступку і спрямувала справу до окружного суду, який засудив Вечорка на 6 місяців арешту Апеляційний суд затвердив цей присуд, одначе найвищий суд скасував його і передав справу до нового розгляду. Недавно варшавський апеляційний суд засудив Вечорка знову на кару 6 місяців.

— **Арештують православних епископів.** Як повідомляє „Горковская Комуна", крім митрополита Нижнього Новгороду, арештовано в останніх часах сімох інших православних епископів, а саме Пітіріма Крилова, Лебедяєва, Вісаріона Софіна з Москви, Пурлевського із Сергачу, Королькова з Ветлуги, Масловського з Рязані та голову „живої церкви" митрополита Віталія. Всім закидають саботаж, терор, шпигунство і т. п. В місяці листопаді увязнено поверх двіста православних епископів.

— **Юліян Єромін,** знаний свого часу оперовий співак, помер у Варшаві. Співацьку карієру розпочав у Львові, виступаючи в басових партіях „Фавста" (Мефісто), „Аїди", „Гальки"; „Страшного Двору" і ін. Опісля перенісся до Варшави, де й зійшов із сцени ще тому 30 літ.

„ЖІНКА"
ВЕЛИКИЙ ІЛЮСТРОВАНИЙ ДВОТИЖНЕВИК.
Орган Союзу Українок під редакцією Мілєни Рудницької. — Четвертий рік видавництва.
Оформлює світогляд українського жіноцтва та засовує ролю жіноцтва у сучасній культурі світу. Передплата журналу виносить: річно 10 зол., піврічно 5 зол., місячно 1 зол., для заграниці річно 3 дол. (15 зол.).
АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ І РЕДАКЦІЇ:
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 46.

— **Великий часопис малого народу.** У Жіліні, на Словаччині, став із 1938. р. появлятись новий денник п. н. „Словацкі Глас". Це найбільший словацький часопис. Появляється він звичайно в обемі 12 сторінок, а під неділю та свята на 24—32 сторінки. У спілці „Кнігосполь", що видає цей щоденник, є визначні словацькі політичні та культурні діячі. Часопис у першому числі заповів, що буде незалежно й об'єктивно описувати та засовувати політичне і культурне життя у Чехословаччині, головнож на Словаччині. У Жіліні уладжена нова друкарня з найновішими друкарськими та ротаційними машинами. Головна редакція часопису є у Празі, філія редакції в головному місті Словаччини, Братиславі. Між редакцією у Празі й редакцією в Жіліні наладнали машину до писання на віддаль, що дає змогу важний матеріял дуже скоро з редакції доставити до друкарні на віддаль 500 км. Завдяки новітній техніці „Словацкі Глас" належить до найкраще поінформованих часописів у Чехословаччині. До того всього треба додати, що словаків є всього два міліони.

— **Хуліганство шкільної молоді в Совітах,** це одна з найлошкульніших болячок совітського життя. На сторінках „Комсомольської Правди" в статейці „Ординарність" порушено цю справу дуже різко. Учні, не признаючи ніякого авторитету, звертаються до своїх родичів, учителів, возьних, а навіть поліції по простацьки. Вони говорять: „марш до сто чортів", „стули морду" і т. п. Одночасно їхній зверхній вигляд занедбаний. Холять як пяні, поштовхують прохожих, плюють крізь зуби. Комір звичайно розпятий, пояс обвислий, шапка на карку, а як отворить рот, паде тільки брудна, гидка лайка. Вчителі мусять перекупляти дарунками молодь, щоби видержати „торгури шкільних годин". Борючися з тим хуліганством влада зорганізувала новий „рух". Шкільну контролю і боротьбу з браком дисципліни поручили дівчатам, що брали участь у передвиборчій агітації.

— **Чудесне подужання в церкві.** Лондонський тижневик „Католік Геральд" повідомляє про чудесне оздоровлення, яке сталося підчас Різдвяної утрені в церкві у Прествіч. Один молодий темний пяніст і композитор Ерік Мальон просив свого приятеля, щоб замів його

до церкви на Різдвяну утреню. Підчас піднесення Божих Дарів темний нагло прозрів. Цей факт викликав цілковиту переміну його психіки. Подужавши з важкої недуги, він став правовірним християнином.

— **Міжнародній шаховий турнір** у Гастінгсі скінчився перемогою мистця Зл. Держав, Решевського, який здобув 7 точок з 9 можливих, не програвши ніодної партії. Другу й третю нагороду поділили між себе Керес (Естонія) і Александер (Англія), пяту здобув Фльор (чех), шесту Фін (Зл. Держави).

— **Добрі і лихі сторони зими.** Зима у своїй гарній шаті гарна, але грізна. Мороз щораз сильніший і сніг перестає бути забавкою для дітей. Багатьом людям вона дошкуляє і паралізує видайність щоденної праці. Мороз, передовсім морозні вітри, спричинюють спадок температури тіла, що є головною причиною різних захворінь. Щоб охоронитись перед небезпекою простуди, треба дбати за одностайну теплоту тіла, вживаючи гарячі страви, передовсім напитки. Найліпшим засобом, щоб розігрітись є добрий бульон. Завдяки тонщам він довше затримує в собі тепло, при цьому має ту прикмету, що смачний і поживний. З багато відомих бульйонів найліпшим показався бульон з бульйонової кістки КНОРР, бо в смаку нагадує він бульон приладжений домашнім способом. При закупі треба вимагати ва звак КНОРР і бронзово-жовте опакування. Для туристів є практичне бляшане опакування по 12 кісток.

Загальний З'їзд Рідної Школи

Згідно з вимогою § 49 точка 2 обовязуючого статуту Товариства Рідна Школа проголошуємо

ЗВИЧАЙНИЙ ЗАГАЛЬНИЙ З'ЇЗД РІДНОЇ ШКОЛИ УКРАЇНСЬКОГО ПЕДАГОГІЧНОГО ТОВАРИСТВА,

що відбудеться у Львові 2. лютого 1938 в Народньому Домі при вул. Рутовського 22, І. поверх.

Денний порядок:

1) Відкриття Загального З'їзду й відчитання обовязуючого правильника.
2) Провірка протоколу останнього Загального З'їзду Р. Ш., що відбувся 25. грудня 1936 р.
3) Знайомлення Головної Управи Р. Ш. з діяльности за адм. рік, себто за час від 1. вересня 1936 до 31. серпня 1937 про стан організації, шкільництво Р. Ш., підприємства, касове й білянсове замкнення Головної Управи Р. Ш.
4) Звідомлення Контрольної Ком'сії та рішення у справі абсолюторії дотеперішній Головній Управі Р.Ш.
5) Дискусія над звідомленнями.
6) Вибір Комісії Мандатів для ствердження повновласті до управних органів Р. Ш.
7) Реферат: а) Теорія відповідальности й виконання; б) Осяги нової школи.
8) Вибір: а) голови Товариства (§ 42); б) 18 членів Головної Управи і 6 членів та їхніх заступників (§ 42); в) 5 членів Контрольної Комісії і 2-ох їхніх заступників (§ 45); г) 5 членів Розсудного Суду (§ 47).
9) Рішення про висоту членської вкладки.
10) Зміна статуту Рідної Школи.
11) Евентуалія.

Початок Загального З'їзду **9-та година вранці.**

Якби в 9. годині рано не було на салі вимаганого статутом числа делегатів (100), то в **10 год.** передполудневим відчинеться нарада Загального З'їзду Р. Ш. в тій самій салі і з тим самим порядком без огляду на число присутніх в'ідпоручників (§ 52 статуту).

Наради й реферати відбудуться в українській мові.

Право участи з рішаючим голосом мають відпоручники Кружків Р. Ш. вибрані Загальними Зборами доличного Кружка (§ 26, устуи 4), по одному відпоручникові від Ради уконституованих Пов'тових Союзів Кружків Р. Ш. (§ 50). На кожних 50 членів Кружка припадає один відпоручник. Кожних 25 членів вище 50-ки вважаємо за повну пятдесятку. Кружок може мати найбільше 15 делегатів, найменше одного (§ 26 і 50 статуту).

Тільки така ск'лькість делегатів дотичного Кружка Р. Ш. буде допущена на салю нарад, що відповідає статутом означеному числові. Імена громадян поданих як делегати попад це число — будуть очеркнені.

Делегати заявляються з письменним уповноважненням від свого Кружка Р. Ш. (§ 26). Передача повновласти на іншу особу не дозволена.

Повітові Союзи (Кружки) Р. Ш., що переслали до Головної Управи Р. Ш. списи делегатів вибраних у часі від червня 1937 на Загальних Зборах дотичних Кружків Р. Ш., одержать від Головної Управи Р. Ш. письмові легітимації для допущення визначеним делегатам.

Тому, що перевірка повновластей делегатів забирає багато часу, делегати повинні по змозі зголоситися вчасно в льокалі Загального З'їзду.

Якщоб в **означеному тут дні** не можна було вичерпати повного денного порядку, **продовження Загального З'їзду буде перенесене на другий день, себто 3-го лютого 1938 р.** з тими самими упровненнями і в тій самій послідовності всіх поданих вище статутових постанов.

Дня 2-го лютого 1938 (середа) **вранці в год. 8-ій** відбудеться Богослужіння за померших членів Р. Ш., в гр. кат. церкві св. Спаса при вул. Коперніка. На тепле запрошуємо ш. Делегат'в і Громадян.

Головна Управа Рідної Школи

Посмертні згадки.

О. Войнаровський Юліян, парох Топорівець, дек. городенського, помер 4. січня п. р. у 86. році праведного і трудящого життя та в 61. році священства. В. Й. П!

Останні вісти.

ДО ЧОГО ДОГОВОРИЛИСЯ ІТАЛІЯ, АВСТРІЯ І МАДЯРЩИНА В БУДАПЕШТІ.

Після закінчення будапештенської конференції, що відбувалася від 10-го до 12-го січня ц. р. і в якій узяли участь: міністр закордонних справ Італії гр. Чіяно, канцлер Австрії Шушніг, секретар закордонних справ Австрії Шмідт, мадярський премієр Дарані і мадярський міністр закордонних справ Канія, проголошено спільну декларацію:

1. Представники трьох держав стверджують у ній, що їх держави співпрацюють у гармонії на підставі римських протоколів. Представники Італії і Мадярщини виявили своє задоволення з тієї політики.

2. Представники Австрії і Мадярщини підтвердили своє опозиційне становище до комунізму, привитали італійсько - німецько - японський протикомінтернівський пакт та заявили свою готовість всіми силами поборювати комуністичну пропаґанду у своїх державах.

3. Представники Австрії і Мадярщини закомунікували репрезентантові Італії своє рішення формально визнати уряд ґен. Франка, як леґальний уряд Еспанії.

4. Представники Австрії і Мадярщини призвали до відома причини виступлення Італії з Союзу Народів і висловили свою думку, що Союз Народів не може і не повинен мати характеру ідеольоґічної орґанізації. У тому випадку Австрія і Мадярщина застерігають собі, що перевірять наново свої взаємини з Союзом Народів.

5. Представники Італії і Австрії підтвердили, що їх уряди признають рівноправність Мадярщини в ділянці військових зброєнь.

6. Представники Італії та Австрії заявили, що на їх думку задовільний вислід мадярсько-румунських переговорів причинився б поважно до консолідації мира в наддунайській Европі.

7. Представники всіх трьох держав узгіднили думку, що треба продовжувати усіми засобами торговельну виміну між їх державами.

8. Представники всіх трьох держав підтвердили бажання співпраці з усіми державами, яких політична діяльність спрямована до реальної мети, мира і відбудови, як теж до якнайкращого порозуміння між народами.

—o—

Зі судової салі.

ЗА „УКРАЇНІЗАЦІЮ" ПРІЗВИЩ.

Окружний суд зі Золочева, на виїздній сесії у Бродах, в днях 28—31. грудня 1937. р. розглядав справи 6 священників, а саме оо. М. Феденишина (Чехи), Іл. Фенчинського (Голосковичі), Юл. Рудкевича (Лешнів), М. Рахлецького (Голубиця), Р. Шуневича (Шишківці) і С. Пасічника (Літовисько), обвинуваченних прокуратурою зі ст. 287. к. к., що вони стверджували неправду на метрикальних витягах, бо давали українським прізвищам закінчення „кий, ич, ів", спираючись на розпорядках греко-кат. Митроп. Консисторії у Львові з рр. 1910 1918. і 1919.

Справу трьох перших священників відложили на найблищу сесію, а трьох інших засудили на кару вязниці від 6—12 місяців з припиненням виконання кари.

О Мик. Демчинського, декана і пароха у Бродах, за ту саму справу покарав гривною магістрат.

Обвинуваченних боронили адвокати: д-р Т. Жовнірчук і д-р Чума з Бродів.

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ КЛК — ЛЬВІВ.

У дні 16. н. м. улаштовує львівська філія КЛК у бруховицьк'м лісі лещетарські змагання за відзнаку справности К. Л. К. Траса змагань для жінок і молодиць 6 км., для мужчин 12 км. Збірка змагунів у год. 8.15 на останній зупинці „10-тки" на Замарстинівській рогатці. Старт у год. 9. рано б'ли стовпа на „Сагарі".

Змагання за відзнаку справности КЛК відбудуться без огляду на сніжні умовини. По змаганнях у год. 10.30 відбудеться прогулька до скочні в Бруховичах, де відбудеться міжнародній студентський конкурс скоків. Збірка для прогульковців у год. 9.30 на останній зупинці „10-тки".

Крім того відбудуться в січні ще такі імпрези:

17. січня: Пінг-понґові змагання в домівці клюбу. Зголошення до змагань до неділі 16. н. м. від год. 18. до 20-ої.

23. січня: гінні мужчин 4×10 км., жінки 4×5 км.

29. січня: отвертий конкурс скоків і до комбінації.

30. січня: біг на 18 км.

Зголошення і докладніші інформації можна дістати кожного дня в домівці КЛК при вул. Рутовського ч. 22. III.

Курс їзди на лещетах і лещетарські тренінги відбуваються кожної середи і пятниці. Збірка учасників у год. 14.30 в Отрийськім парку б'ля ставу. Перша лекція в пятницю 21. н. м. Зголошення на курс приймають щоденно дня в домівці клюбу і на місці курсу. Курс веде Рибачек Роман.

Боксерська секція КЛК повідомляє, що перший тренінґ в'дбудеться вівторок 18. н. м. в год. 18-ій в домівці клюбу.

Секція шерму і дзюдо-джітсу повідомляє, що зголошення на тренінги приймає кожного дня дижурний домівки до 22. н. м.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна — Погонь. Гал'вковий матч за мистецтво А-класи між обома дружинами відбудеться в понед'лок 17. н. м. в год. 7. веч. на ледовищі Погоні при вул. Шимановичів. У вівторок 18. н. м. відбудеться останній матч за мистецтво А-класи між Україною та Лех'єю. Цей матч відбудеться теж на ледовищі Погоні в год. 7. вечором.

Чорні — АЗС 7:0 (2:0, 3:0, 2:0). Черговий змаганнє за мистецтво львівської А-класи. Чорні перемогли високо АЗС, який заграв що слабше, як проти України. Матч без темпа й пепіканий. Ворота для Чорних здобули: Ступницький І 3, Ступницький ІІ, Чижевський, Кул'жовський і Згуровський.

Невже німець-чесько-польського спорт. бойкоту? В дні 3. лютого н. р. має відбутися у Швайцарії футбольний матч Чехословаччина — Швайцарія. Середньочеський спортовий союз поробив заходи, щоб того самого дня відбулися у Празі змагання Прага — Катовиці. Було би це чергове опір у чехословацько-польському замиренні у спорті. Таку в'стку подає чеський „A-Zet".

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Д-р Евген Грицак: МОВА ОЛЕКСАНДРА ДУХНОВИЧА. З журналу славянської фільольоґії „Слово", р. II, кн. 3. Львів 1937. Стор. 10, форм. 8°.

ЖУРНАЛИ.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ, ілюстрований популярно-науковий місячник. Р. XI. Ч. 1 (124). Зміст: Богдан Вітовий: Двадцять літ тому (вірш із приводу 22. січня 1918 р. — 1 прот.). — В. в.: Рік ювілеїв. — С. Орлик: По бою (вірш у двадцятьліття Круг). — Кость Левицький: Пядесятліття нашого першого поселення („Діла"). — В. С.: 50 років від смерти Юрія Федьковича (1 порт.). — А. Курдидик: Різдво у світі (3 обр.). — Мелітія Нижанковська: Українське фахове шкільництво (2 обр.). — Ва.: Українська преса на паризькій виставі (1 обр.). — Михайло Сонецький: Сціпіон африканський (5 обр.). — еж: Палац винаходів. — Роман Крохмалюк: Д-р Іван Пулюй (у двадцятьліття смерти визначного українського вченого — 4 обр. й 1 порт.). — Теофіл Коструба: „Повість про Іавелдана" та її автор (з нашого літописання) XII. ст.). — До наших співробітників. — Е. Жаркевич: Бібр колись і тепер (2 обр.). — Я. Пастернак: Старожитний замок Тустань (1 обр.). — Гр. Бобик: Альпос (1 обр.). — еж: Зал'зо, вугілля і нафта у світі. — Михайло Рудницький: Українець — великий паризький маляр (з нагоди виставки О. Грищенка в грудні 1937 р. — січні 1938 р. у Львові. — 1 обр. й 1 порт.). — Євген Гринах: Назви українських ф'рм, фабрик та крамниць. — еж: В. Подвисоцький: Народини залізниці (3 обр.). — Ірина Домбчевська: Різдвяні звичаї у Струтині Нижній. — Волод. Дорошенко: 70-ліття „Української Бесіди". — Ті, що в'н нас відійшли (Кузьма Безкровний, Салір Громницький, д-р Ярослав Білло — з портретами, Юхим Січинський). — Бібліографія. — 22. січень — день Музею визвольної боротьби України.

Свято „Просвіти" — всенародне свято. Тим. го приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній М. БАРЕР, Львів, Снястуська 2, побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 14. І. год. 7.30 „Ciel".
Субота 15. І. год. 8. „Льогенгрін" оп.
Неділя 16. І. год. 3.30 попол. „Ciel"; год. 7.30 веч. „C'est".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 14. І. год. 7.30 „В перфумерії"
Субота 15. І. год. 7.30 „Розрахунок".
Неділя 16. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії; год. 7.30 веч. „Розрахунок".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЮБАЧІВ:
14. І. Циганський барон.
15. І. Орлеяя.
16 І. Дівча з Маслосоюзу.
17. І. Муж двох жінок.
18. І. Шаріка.
19. І. Довбуш.

В Любачеві їде театр до Яворова. У днях 24. і 25. І. виступить театр у Львові в салі Театру Ріжнородностей: дня 24. І. Орлеяя, дня 25. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТУСТАНОВИЧІ:
14. І. Хмара.
15. І. Маруся Богуславка.
16. І. Мавена.
17. І. Жайворонок.
18. І. Ніч під Івана Купала.

ДРОГОВИЧ:
19. І. Хмара.
20. І. Гетьман Полуботок.

ГРУСКАВЕЦЬ:
21. І. Хмара.
22. І. Маруся Богуславка.
23. І. Мавена.
24. І. Ніч під Івана Купала.
25. І. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:
26. І. Хмара.
27. І. Мавена.
28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пісня Вескиду".

Зол. 2·50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **В. Грінберга,** Снястуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Невдячних".
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Малий король"; „Чоловік, що розбив банк у Монте-Карльо".
ГРАЖИНА: „Розо".
ЕВРОПА: „Її найбільша помилка".
КАСІНО: „Життя вулиці" з Любою Райнер.
КОПЕРНИК: „Князь і пропав".
МАРУСЕНЬКА: „Любов".
МЕТРО: „Камелієва дама".
МІРАЖ: „Сиціліон Африканський".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер Павло Муні).
ПАКО: „Один поверх вище".
ПАЛЯС: „Премієра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" з Із. Кепурою та Мартою Еггерт.
РІЯЛЬТО: „До побачення, тарза пані" (Л. з. Гейд. Сакзак, Тімт. Александер).
СВІТ: „Таїна чорної кімнати", „Таксі до дівчата".
СТИЛЕВІ: „Королева Вікторія" та ревія.
ТОН: „Проміння взгляди".
УТІХА: „Смерть чигає в джунглях" та ревія.
ХІМЕРА: „Півчата з Новолипок".

ФОТОПЛЯСТИКОН.
(ул. Мар'яцька 5)
„Індія".

ФОТОПЛЯСТИКОН Сентонія" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
III. частина Вистави в Парижі.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 14. січня 1938.

БЕРЛІН 11.15, 15.00 Розр. музика, 17.00 Романтична музика, 20.00 Веч. концерт, 21.00 „Двай ін дер Дункелькамер" ком. Оверрега. БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.00 Симф. концерт, 17.00 Віол., 19.30, 20.00, 21.00, 22.00 Опера. ВІДЕНЬ 11.25 Солісти, 15.15 Оп. арії. Гедмонт альт, 16.50 Для дітей, 17.20 Хор і солісти, 19.25 20.00 Віденськ. орх., хори, 21.00 Концерт авгл музики, 22.30 Танк. музика. ДАЙТШЛЯНД(ЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Он'в, скрипка, 20.00 Гітарист Сеговія. КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки, 18.00 Верешт: „Початки людської культури", Концерт Анди Остапчук-Науменкової (композиції Січинського та нар. пісні), МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 19.30 Розр. муз., 21.00, 22.00 Сопран. форт. дует ПРАГА 15.15 16.10 Розр. музика, 16.40 Симфк. квартет 20.35 „Ревізія" орат. Франк-а, 21.25 Лютнство Хонста" бібл. трильог'я Берліоза. РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00, 23.00 „Ля нас" драма Порто-Ріша. РІМ 16.00, 18.00 Концерт хору, 19.30 Розр. музика, 21.00, 22.00 Комедія.

Субота, 15. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15, 15.00 Розр. концерт, 15.30 Пісні молоді, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 „З півночі на південь" муз. мандрівка, орх., гавайський секстет; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 20.30 21.00 Популярні пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., співа, 17.30, 18.00 Цит. музика, 19.00, 20.00, 21.00 „Весела вдова" оп. Легара, 22.40 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 11.30 Сейпська музика, 14.00 Льотна Лезон співає, сопр., 19.30 20.00 21.00 „Два серця в такт раз-два-три" оп. Роб. Штольца, 21.40 Форт., 22.30, 23.00 Віденська музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 19.10 20.00 „Перпетуум мобіле" вес. концерт, 21.00 22.15 23.00 „Малам Батерфляй" оп. Пуччіні; КОШИЦІ 13.35, 18.50 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Малам Батерфляй" оп. Пуччіні; ПРАГА 16.50 Театр для дітей, 17.35 18.00 Німецька авдиція: комедія Нестроя з муз. ін., 18.50 19.20 Легка музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Весела авдиція, 18.45 Пісеньки, 21.15 Пісні, 21.30, 22.00 „Птахи" драма на осн. Ар'істофана, 22.10 Розр. концерт; РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00, 22.00 „Валтера" оп. Кальмана.

Неділя, 16. січня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички, 19.30, 20.00, 21.00 „Кармен" оп. Бізета; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Цит. музика, 17.00 Два форт.; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. Мотиви, 19.35, 20.00, 21.00 Сяйв. музики; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.20 Інтл. вар. пісня, 16.00 Гарні мелодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00, 22.00 „Новини сам'" оп. Легара; ПРАГА 12.25 Розр. концерт, 17.10 „Земля співає" сюїта Сюпора 17.35, 18.00 20.00 Німецька авд.: орх., солісти, Пісні Бетховена, 21.00 Симф. концерт, РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.30 22.00 Симф. концерт, 21.15 Пісні, РІМ 17.00, 18.00 Комедія, 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт, 22.00 Скрипка.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 14. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд., **9.30 Трансм. богослуження з Успенської церкви у Львові,** 11.15 Для шкіл: „Слова лицаря", 11.40 Арії з опер Чайковського, гр. пл., 12.03 Полудневі авдиції, 13.45 Сусп. гутірка, 13.50 Музика з пл.; у перерві: Авдиція для жінок, 14.30 П. Чайковський: Скрипковий концерт д-дур оп. 35 (В. Губерман із орх.), 14.55 Біржа, 15.00 Спогади з 1863 р., Музика з пл., 15.20 Біжучі вістки з місця та провінції, 15.30 Господарські вістки, 15.45 Оповід. для дітей, 16.00 Гутірка з хорями, 16.15 Концерт сальон. орх., 16.50, 19.50 Актуальна гутірка, 17.00 Сучасна мати, **17.15 „Тріс царі" авд. в опр. В. Ковальчука, у вик. ансамблю українського театру та хору „Сурма".** 17.50 Огляд авдиць, 18.00 Сп'говий комунікат, 18.10 Турист. інформатор, 18.15 Пісні у вик. Тамари Вестер'вни (сопр.), у супр. форт., 18.35 Мистецька творчість Ріхтер-Яновської, 18.50 Спортові вістки 18.55 Програма на завтра, 19.00 Театр Уяви: „Тінь Матвія Паскаля" Л. Піранделя, 19.40 Ем. Шабріє: „Гвендолїна", увертура, з пл., 20.00 Симф. концерт, орх., форт.; у перерві Веч. дневик, актуальна гутірка, 22.50 Ост. вістки. 23.00 Фортепіян і гр. пл.

Субота, 15. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки, 11.40 Грає Колета Франц, скрипка, гр. пл., 12.03 Пол. авдиція, 13.45 Концерт бажань, 15.20 Техн. скринька, 15.30, 15.40 Господарські вістки, 15.45 „Зазуленята" весела авд для дітей, 16.15 Військ. орх., 16.50, 18.35, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка, 17.00 „Із галерії сибірських чудаків", 17.15 Від Атен до Байрайту: „Великато салтове св'т. музика з опер Скарлаття, Генделя, Жомелія, Гассе та Трет', 17.50 Наша програма, 18.00, 18.50 Спортові вістки, 18.10 Камер. концерт Р. Штравінськ (скрипка), форт., 18.55 Програма на завтра, 19.00 Як варш. співали по Вильні мандрували, Польща та її балетна. 20.00 Концерт нар. музики, 20.45 Веч. дневик, 21.00 Танк. музика, орх., реферати, у перерві „Апальфабет" монольог Яр. Ніколіна, 22.50 Ост. вістки, 23.00 Танк. муз. з пл.

Неділя, 16. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Для села: Що дасть хлоборобові упромисловлення Галичини; 8.40 Гумор: Фантазія з „Фауста", пл.; 8.50 Корисна добре зреорганізованого господарства; 10.30 Хвилі Бака; 11.00 Розр. музика з пл.; 11.20 Львівський театр ім. Кам'янського; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Вильно —осередок мистецтва; 13.10 13.10 „Орлиці" Саратовського; 13.30 Музика, орх., співи; 14.00 Представляємо співак'в; 14.45 Для села: Огляд ринків рільн. продуктів, Що я скорпстала з практики у німецьким господарстві. Прогулька в Коссовнок у радіостанції; 15.15 Всього потроху; 15.45 „Васильок" опов. для дітей; 15.55 Молоді таланти; 16-літній скрипак М. Скалка у супр. форт.; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 Антенна в житті; 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., співи, гумор, цитри; 19.00 Театр Уяви: „Пане Коханку" драм. в-ноклота Ів. Кратевського; 19.30 Концерт Муз. Т-ва, форт., співи, 20.35 Спорт. 20.40 21.00 Політ. огляд; 20.50 Веч. дневик; 21.15 Ювіл. звазуди; 22.00 Співи. рес'таль Сербана Таєіяна у супр. форт.; 23.25 Камер. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танки та пісеньки.

Львів 13 січня 1938

Грош.

Конверсійна: Банки банк. 20-63, 20-96, Позики державні 5.97-00, 5.91-50, Облігації краєві 5.96-50—5.91-00. Фльорени гол. 294-62—292-90, Франки фр. 16-05—17-65, Франки швайцарські 122-40—121-60 Фунти англ. 26-44—26-28, Гульдени данц 100-20—99-80, Корони ч. 17-60—16-90, Кор. дан. 118-09—117-25 Кор. норв 132-8—131-9 Корони шв. 136-28—135-30, Ліри тал. 21-80—21-00, Марки фінляпд. 11-61—10-95, Марки нім. 113-50 — 110-50, Шіляпги австр 99-20—98-20, Тель Авів 26-30—25-95, Марки нім. срібні 122-00 — 118-00

Акції.

4 % пія нрол. внутр. 64-75, 64-37, 3 % інв 1 вн. 78-75 серія немає 3 пов. інв. 3 вн. 79-25 серія 89-00 5 конверс. 66-50 прем. дол. 42-00, 4 консол 67.75

Папери.

Банк Польський 116-50 Цукор 36-50 Вугель 30-75, 30-75 Дільтон 61-75, Моджеїв 15-0 , Островець 55-25, Стоваховичі 36-00, 36-50, 36-25. Габербуш 49-00.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів. 13 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3-05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3-10 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7-90—8-01 зол.

Тенденція здержана на масло й молоко, на яйця сильна.

Подяка.

Подобалось Всевишньому покликати до себе передчасно Найдорожчу нашу Подругу і Маму бл. п. ЕВГЕНІЮ МАРІЮ (дв. ім.) з БОБЕРСЬКИХ ФЕДОРИШИНОВУ. В нашім горі одержали ми так багато вам співчуття, що почуваємося до обовязку зложити всім прилюдну подяку.

Дякуємо Веч. О. Демчишинові Вас. за уділення Покути Найсв. Тайн, ВП. П Софії Налуковій, упр. школи за пінаду помічі в часі похорону. Веч. О. М. Винницькому за провід у похоронах і потішаючі слова проповіди в церкві, Веч. о. М. Гулевві за прощальне слово при винесенні тлінних останків, оо. Познаховському Вол., Кулиничеві Мих., Шуляковій Ів., Ульвановському Романові, Демчишинові В. і Маркевичеві Олекс. за участь в похороні, Парохіянам з Цебрава, що прибули в процесією і відмами, Тов. „Луг" в Воробіївці, парохіяльним хорам і всім парохіянам за ласкаву участь і поміч у похороні.

Нехай усім Бог стократно заторгодить.

Муж і діти.

ОПОВІСТКИ.

Приватний урядовець, безробітний, який на нерви, який дійсно находиться в невідрадним положенні, просить Вп. Громадян жертвувати йому бодай найдрібнішу квоту на ліки і поворот до дому. Жертви приймає Адміністрація дня „Хорий-Безробітний". —2

Надзвичайні Загальні Збори Т-ва У. С. К. „Обнова", в справі зміни статуту, відбудуться в неділю, дня 23. І. 1938 в год. 4. попол. в домівці Т-ва, Львів, вул. Коперника 36. На випадок неповної кількости членів, збори відбудуться годину пізніше. — Виділ. 155

На Рідну Школу зложили Вп. Александра і Франц Яворські з Гуменець 20 зол. замість вінка на домовину бл. п. Олеся Мохнацького і п. Володимира Семків.

На Рідну Школу зложили ВП. Михайло Балютин Львів 20 зол. замість вінка на домовину бл. п. радн. Ізидора Громницького; замість вінків на домовину бл. п. Володимира Семкової, дружини о Володимира Семкова, пароха й декана в Ширці зложили по 5 зол., Філія Союзу Українок, Савчаки, Лаголинський. Стецькови 2 зол.; поодинокі громадяни 14 зол., разом 31 зол. — **Замість святочних і новорічних побажань** ВП.: Інж. Стефан і Наталія Потоцькі Вашингтон 5 зол. о. Петро Потоцько, пароx у Перегінському 4 зол., о. Остап Стефанів з рідною з Перегінська 3 зол., п-п Осип Сивенький з дружиною з Перегінська 3 зол., Ольга й Микола Островські, Львів 2 зол ВП Жеребляндам складає щиру подяку Головна Управа Р. ІП. 150

Календар „Криниця" на рік 1938

ПРЕБАГАТА, ІЛЮСТРОВАНА НАСТІЛЬНА ЕНЦИКЛЬОПЕДІЯ ЩОДЕННОЇ ІНФОРМАЦІЇ.

Крім частини статистичної, подає „КРИНИЦЯ" найновший огляд з усіх ділянок нашого життя і всесвітніх політичних подій. — „КРИНИЦЯ" — це провідник кожного українця в його професійній праці. Замовляти — в Адміністрації „Діла" — Львів. Ринок ч. 10. II пов. і в усіх книгарнях.

Ціна всього зол. 1·50, порто 30 сот.

ВЖЕ РОЗПОЧАЛИСЯ

Дешеві Білі Дні

З 30% ЗНИЖКОЮ У Ф-МІ

Галицький Маґазин Новин

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

Для прикладу кільна цін:

Полотно	зол. 0.60	Шифон постел. шир. 150	зол. 1.70
Шифон	0.90	Пошевка мереж. кол.	1.50
Зефір сіт.	0.60	Простирадло довгреве	4.50
Полотно на простирала	1.20	Обрусове біле	1.90
Сірий полот.	1.10	Серветки	0.20
Перкалева кольор.	0.70	Ручники	0.80
Димка на підштанці	0.70	Ручники кухонні	0.50
Полотно на простирала	1.80	Спідня	0.40
Вовна шир. 90	1.05	Хустинки до носа	0.15
Шифон постел. шир. 90	1.—		

УВАГА: З нагоди „Білих Днів" продаємо всілякі бляватні товари 30% дешевше. — Замовлення з провінції полагоджуємо за почтовою післяплатою. — Приймаємо чеки Централі Обороту Товарового.

НАУКА

ВПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ і ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з науки певний — „АННА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. 103 2—3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПРИСЛУГУ ДО ВСЬОГО, совісну, працьовиту, інтелігентну шукаю. Зголошення до Адміністрації з відписами свідоцтв і референцій під „Чесна". 137 3-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ФРИЗІЄРСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ мужеське-жіноче в українській дільниці на продаж. Зголошення до Адміністрації під „Добре". 148 1—2

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРИЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковаших цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 1—30

ПІДРУЧНИКИ ЛЕЩЕТАРСЬКІ у великому виборі тільки в книгарні „Міль Книговий", Баторія 6. 100 2—2

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарді вироби зі срібла і срібла. 2318 10-15

СТЕЛЯЖІ по дуже низьких цінах виконує спеціальна столярська робітня „Металь" Львів, Рынок 29 (Вхід Академицька). 14 1—4

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" дбайливо житиме все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-06. 2287 17-30

ДАРУНКИ на Новий Рік зі срібла, срібні, годинники, поручає найдешевше фірма Вандер, Львів, Шайнохи кам. Пречудова і дешева направа годинників і біжутерій. 2707 8—0

ЖАРІВНІ від 5—25 ват. 70 сотиків, дротяний годівник 5.— зол., двоспустовий 6.— зол., кухонна лямпа 2.— зол. „Централя жарівок", Рынок 21. 2318 5—5

СОВГИ, капці, сарові ніжки для молодят Ринок, Львів ч. 37. 81 2-2

ВАННИ ЦИНКОВІ, білі, НАСІДІВКИ, чистий добір, ЗАЯЦЬ. Особлівих чотирицять. 145 1—10

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД ВЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ

ОКСАНА

ФАМОЗА ЛЬВІВ
Потоцького 58.

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН

Ґ. ВІТЕК Трибунальська 10. ЛЬВІВ

(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льокаль гарний, надається на весілля, банкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 12-15

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ

найліпших виробів красових і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові. 1—11

Зміжна погода:

дощ — сніг — мороз — спричинює спадок температури тіла, а це все сприяє розвоєві грипи. Філіжанка буліону **КНОРР** привертає втрачене тепло і хоронить перед простудою.

Буліон КНОРР — завжди ще найліпший!

Адольф Барт

Львів, Галицька ч. 10, І. п. тел. 226-91.

Магазин дамської конфекції

поручає найновіші моделі: **СУКНІ, ПЛАЩІ і КОСТЮМИ**
Приступні ціни

Поз'яр! Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Колірові таблиці взорів.
Крої суконь і блюзок.
Куховарська книжка О. Ліщинської.

ЦЕ БЕЗПЛАТНІ ДОДАТКИ ДО ЖУРНАЛУ

„Нова Хата"

в 1938 р.

ЧВЕРТЬРІЧНА ПЕРЕДПЛАТА 4.50 ЗОЛ.

ЗАМОВЛЯТИ: ЛЬВІВ, УЛ. ХОДКЕВИЧА 9.

ЖАДАЙТЕ ПОКАЗОВИХ ЧИСЕЛ!

Найліпші ДЗВОНИ, чаші, павуки, фелони, хоругви, ПОЛОТНА до ВИШИВАННЯ і нитки Д. М. Ц. плащениці, образи і всілякі ДЕВОЦІОНАЛІЯ, євангелії, всі церковні книги, світло, КАДИЛО, відзнаки, ПРАПОРИ для Товариств поручає єдина українська кооперативна

Дім торг. пром. „ДОСТАВА"

у Львові, Ринок 43, І. п.

Власні крамниці: Львів, Руська ч. 20, Перемишль, Косцюшки ч. 5. Власна робітня церковних річей: Львів, Ринок ч. 43. Власна каменяриця у Львові в Ринку ч. 44.

Вічні пера направляє

Спеціяліст О К І Н, пасаж Гавсмана 3. Оказійна продажа вічних пер. 98 2-1

БРИТВИ ГАРАНТОВАНІ, ножі, ножички, поручає по найнижчих цінах фірма

Тадей Ґославський

2345 ЛЬВІВ, ул. ГАЛИЦЬКА 15. 3—

СВІТОВОЇ СЛАВИ

косметичні препарати

ELIZABETH ARDEN — LONDON

Виключна агентура

Мґр. Герман Полляк

ДРОҐЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
ТЕРНОПІЛЬ. ВУЛ. МІЦКЕВИЧА ч. 43.

ДРОҐЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
МҐР. ГЕРМАН ПОЛЛЯК

з нагоди НОВОГО РОКУ складає цією дорогою своїм П. Т. Відборцям бажання ВСЬОГО НАЙКРАЩОГО.

Чай-кава „E-W-I-G"

ОСОЛОДЖУЮТЬ СВЯТА

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм одношпальтовий в тексті і вонних	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80	шукаючі праці	зол. 0.05
		слово тоестим друком подвійно.	

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 10 (14.842). Львів, неділя 16. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 203-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Уряд Шотана зголосив димісію.

ПРИЧИНОЮ УПАДКУ ШОТАНА ДВОЛИЧ НІСТЬ КОМУНІСТІВ.

По драматичнім цілонічнім засіданні палати послів уряд Каміля Шотана зголосив свою димісію.

Безпосередньою причиною упадку уряду Шотана було уступлення соціялістичних міністрів. Соціялістична партія відкликала своїх міністрів з уряду тому, що підчас критичного нічного засідання палати послів премієр Шотан закинув комуністам їх дволичну роль у відношенні до уряду і заявив, що не мав би нічого проти того, якби вони „хотіли дістати знову свободу діяльности".

Був це гострий виступ Шотана, який заманіфестував, що не хоче піддаватися далі шантажові комуністів, які умовно підтримують уряд, але в дійсности підкопують його ситуацію в краю.

Упадок уряду Шотана, другого уряду Людового Фронту є імовірно взагалі упадком тієї політичної концепції.

НАРАДИ ПІСЛЯ ДИМІСІЇ.

Після димісії Шотана в Елізейській палаті відбулася півгодинна розмова президента держави з премієром. Після того Шотан заявив, що президент Лебрен почне рано (15. ц. м.) наради над створенням нового уряду.

Точно у згаданій годині президент Лебрен почав наради над урядовою кризою і прийняв на авдієнції президента сенату Жанея і президента палати посла Еріота.

НОВІ КАНДИДАТИ НА ПРЕМІЄРІВ.

Ситуація в Парижі дуже скомпліцована, бо кожний уряд, який хотів би до французької валютової політики завести примус, був би згори засуджений у сенаті на упадок.

Як кандидатів на наслідників Шотана подають такі прізвища: Ерю, Далядіє і Сарро. Навіть Фляндена згадують як кандидата на премієра. Шотан заявив, що не прийме місії творення нового уряду. Також Ерю і Далядіє не погодилися на творення уряду. Імовірно президент доручить цю важку місію Альбертові Сарро.

Та й на цю останню концепцію дивляться політичні кола Франції дуже скептично.

МІНІСТР БОННЕ ТВОРИТЬ НОВИЙ УРЯД.

Президент Лебрен доручив учорашній місію створення нового уряду міністрові скарбу в уряді Шотана Жоржові Бонне, який застерігся, що свою відповідь подасть пізніше.

РОЗМОВИ БОННЕ.

Міністр Бонне прийняв у п'ятницю 14. ц. м. коло півночі представників преси, яким заявив, що відбув конференцію з предсідником сенату Жанеєм і предсідником парляменту Еріотом. Також і з Шотаном відбув він довшу розмову. Сьогодні (в суботу) вранці відвідав Бонне Блюма, Далядіє, Кейо, Саррота й Поль-Бонкура. Бонне сподівається, що вполудне зможе дати відповідь президентові республики.

КУПРІМ ВІДСОТКІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ дає Вам Кооперативний Банк

„ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,

за вкладки на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.

Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше зол. 5.— на премійну книжечку, можете одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 золотих.

Марево совітсько-японської війни.

Райтер повідомляє з Ганків, на підставі китайських джерел, що війська Зовнішньої Монголії перейшли кордон і заатакували монгольські війська зорганізовані японцями у Внутрішній Монголії та заняли місто Пайлін-Міяо — столицю найвищих буддійських духовників.

Японська підмога вирушила з поспіхом у північному напрямі, щоб недопустити монгольські війська на зади японської армії.

Як відомо Зовнішня Монголія є лиш експозитурою Совітів і цей новий виступ на Далекому Сході може мати необчислимі наслідки. Якщо ці вістки виявляться правдиві, то виступ армії Зовн. Монголії є лиш замаскованим виступом Совітів проти Японії.

НЕВЖЕ ПІДГОТОВА ДО СОВІТСЬКОЇ МОБІЛІЗАЦІЇ?

Із Хабаровська повідомляють, що червоний маршал Бліхер оголосив такий приказ:

„Всі резервісти червоної армії, які живуть у Східній Сибірі зобовязані подати до трьох днів спис членів своїх родин, спис живого і мертвого інвентаря. Вони повинні теж подати найменшу скількість харчів, конче потрібну до прохарчування родин та живого інвентаря. Резервісти повинні бути приготовані і негайно явитися у своїх частинах безпосередно після того, як дістануть мобілізаційний приказ".

Мобілізація збройних сил у Східній Сибірі відбудеться імовірно в лютім ц. р.

Відложення сесії Ліґи Націй.

З Парижа повідомляють, що французький уряд у порозумінні з британським урядом звернувся до Ліґи Націй із внесенням відложити сесію Ради, визначену на 17. ц. м. мотивуючи своє становище виїмковими уморинами.

Секретар Ліґи Націй Авеноль порозумівається тепер із членами Ради Ліґи Націй і ще сьогодні (15. ц. м.) має цю справу вирішити. Сесію мають відложити до 26. ц. м.

Теруель ще боронитьсяся.

Із Саляманки повідомляють, що без уваги на всі інформації, які досі появилися, вчора вечором повідомили пресу, що давня залога Теруелю боронитьсяся завзято в монастирі Кларисок та в будинку Еспанського Банку.

Частинами нац. військ, які ще бороняться, керує сотник артилерії Льоренте.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ НІЧОГО НОВОГО.

Бюлетин головної кватири ген. Франко повідомляє: На всіх фронтах не трапилося нічого нового.

ДЕЗЕРТИРИ З ЕСПАНСЬКОЇ АРМІЇ.

Минулого тижня 30 еспанських націоналістів-дезертирів перейшло французький кордон.

В тому самому часі вількадесять моряків з червоних еспанських кораблів, які втекли з Барсельони перейшли кордон, щоб вступити до армії ген. Франка.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

БІЛЯНС

большевицької національної політики у Совітській Україні.

Якими тільки епітетами не нагороджували большевицьку національну політику у Совітській Україні!? І „наймудріша", і „найславніша", і „політика Леніна-Сталіна", і (найвищий комплімент!) „Сталінська"!!

Минуло 20 років московської окупації України, отже минуло 20 років застосування там тієї „знаменитої" національної політики. Можна зробити вже підсумок, підбити й білянс на сьогодні.

За заведеним звичаєм в СССР кожна з складових республик, що святкувала той чи інший ювилей свого істнування в „братерській родині", діставала не тільки поздоровлення з центру, але крім того Москва нагороджувала її орденом. В такий спосіб маємо „орденоносні": Грузію, Білорусь, Татарію, Кіргізію тощо.

Коли ж Совітській Україні довелося „святкувати" своє „двадцятьріччя", вона не тільки не дістала ніякого поздоровлення з Москви, але навпаки, здається, спрямовано звідти (ясно не про людські вуха) декілька досить неприємних слів на адресу проконсула УССР, Косіора, що мусів виправдуватися на сторінках московської „Правди".

Виправдувався „Станіслав Вікентєвич" з приводу, видима річ, закидуваної йому культурної (ще за мало в тамошній українській культурі інтернаціонального змісту!) й економічної (час би Україні давати значно більше своєї продукції „братерському російському народові!) відсталости довіреної йому провінції. Це виправдування по двадцяти роках большевицької національної політики незвичайно цікаве, дуже багатомовне!

— „Головна провина сучасної відсталости України — виправдується Косіор — полягає в петлюрівцях, українських есерах, боротьбистах, в українських націоналістах". (Ось тобі й маєш, а можна було думати, що ці назви збереглися тільки по музеях революції в СССР!)

— „Ні, ні — продовжує секретар ЦК партії большевиків України — вони істнували до останнього часу, всі вони прагнули всіма засобами здійснити свою злочинно-шахрайську ідею національного визволення України, вбачаючи в цьому головне своє завдання. Отже зрозуміло, як їхня діяльність стояла на перешкоді розквітові Совітської України". (Ось тобі і „квітуча Україна"!)

— „Та найбільшу шкоду заподіяли, особливо шкідливі були — так твердить найавторитетніша особа на Совітській Україні — націоналісти, що дуже добре маскувалися під [illegible] ністів: Скрипник, Любченко, Хвиля. Ці закляті вороги совітської влади, використовуючи своє майже безконтрольне становище, свідомо гальмували і гнобили творчі процеси культурного соціялістичного будівництва, підпорядковуючи їх на націоналістичну настанову. Вони впровадили соціялістичне виховання молодих кадрів, надаючи йому націоналістичне забарвлення. Вони

вигадали нагору найгидкіші націоналістичні елементи, надіючи їм відповідальні становища."

— „Взагалі — продовжує провідник українських партійних і безпартійних большевиків цієї ревелації — старше, що не значить старе, покоління, української інтеліґенції, письменників та дівчів мало надійне — занадто воно заражене злочинно-шахрайською ідеєю націоналізму, якого головне завдання: відірвати Україну від СССР. Через це і сталося, що наступники Скрипника і Любченка, в яких гадалося знайти надійніших людей, були по суті, як це пощастило згодом викрити, такіж самі замасковані вороги."

На закінчення свого виправдання Косіор пробує намалювати рожевіші перспективи: в Україні — каже — тепер доводиться висувати нових, молодих людей, які розуміють нове соціалістичне життя й які (а це найголовніше!) зовсім віком не знялися з дореволюційними настроями, з українським націоналізмом. Таких молодих людей у Совітській Україні безліч, — випускає підлесливо Косіор.

Ясно, що неприємно виправдуватися в такий спосіб, неприємно читати у відповідь в тій же „Правді" не зовсім делікатне гримання, обвинувачення майже не за опіку над буржуазними націоналістами, бо в Києві, зазначує „Правда" — буржуазні націоналісти, користуючись з безрізльности ЦК комуністичної партії большевиків України, цілком розперезались...

Але ще неприємніше читати такі виправдання в Москві, неприємніше тому, що — ясно — програвив Косіор. Але ким його заступити? Послати якусь нову людину? Вона ще більше заплутається. Доводиться покищо залишити Косіора, він хоч до деякої міри в курсі справ...

Нема підстав не погоджуватися з першою частиною висновків Косіора, повторюємо, найавторитетнішої людини в цих справах у Совітській Україні. Але що торкається другої частини...

Розуміємо становище окупантів України, треба ж зберігати покищо вивіску України, не випадає якось на всі найвищі, найвідповідальніші посади призначати неукраїнців, отже треба їм українців, отже треба їх знайти!.. Ну, а щоб робити, коли нема надійних?!

Ну, ось, наприклад, Дмитро Євтушенко: і стаж добрий, працював на відповідальній роботі в московських органах ДПУ, 4 роки працював у ЦК ВКП(б)... а нема цілковитого довір'я до нього, бо як ні як, а має вже людина 40 років, добре памятає, що було років 18 тому... не можна, небезпечно призначити його на першого секретаря київського обкому; хай тільки виконує ці обов'язки... ну, а водночас треба приголубити його, і до Центральної Виборчої Комісії ввести, і до Верховної Ради вибрати, може якось і пощастить вилущити з нього все небезпечне.

Нема українців на другого секретаря Центрального Комітету Партії, нема на голову Ради Народніх Комісарів УССР, нема...

Чим не голова Раднаркому Микола Марчак? Інжинір, скінчив два інститути, сам викладав в Інституті... Але має 35 років, тобто двацять років тому вже мав 15 років..., а ці п'ятнадцятилітні хлопці такі вражливі бувають, і ті, з тих років, враження іноді на все життя залишаються... Ні, нехай краще залишається на посаді заступника голови Ради Народніх Комісарів, нехай тільки виконує обов'язки голови... менший скандал буде...

Нехай краще тільки виконує обов'язки другого секретаря київського обкому трицятьтрилітній Костенко, нехай тільки виконує обов'язки голови Київської Міськради трицятьлітній Папко...

Тому то тільки й можна призначати на другорядні посади не старших за 32 роки Піндор, Тягнибід, Чорниць, Олексенків, Власенків...

Проте призначають і значно старших і на відповідальніші посади, наприклад Дорофеева, Сізрнова, Казимира Вікентевича Косіора (всеж таки Станіслав Вікентевич Косіор буде спокійніший за лісову промисловість в Україні, коли наркомом лісової промисловости УССР буде Казимир Вікентевич Косіор!), Волкова, Осипова...

Але не заступити неукраїнцями всіх українців, старших понад 35 років, ну можна за допомогою послужливого Ізраіля Мойсеєвича Леплевського зменшити їх кількість, але кілько ще залишиться?! Та і потрібні вони по їх невеличких посадах, не обійдешся без них... От і доводиться терпеливо очікувати, коли їх уже не стане в Україні...

Але чи такі вже надійні молодші? Адже вони не тільки багато дечого самі памятають а ще й учились, виховувалися по школах, коли на чолі української освіти стояв ще такий „ворог народу", такий „націоналіст", як нарком Микола Скрипник, що й український правопис, цілком відмінний від російського затвердив з забороною його змінювати, що й російську мову майже викинув з української школи, в якій виховували дітей за його вказівками; дитячі та ще націоналістичні враження теж залишаються на довгий час, жевріють там десь по куточках памяти до слушного часу... Ой, чи не небезпечне буде й це покоління?!

Безумовно, безліч у Совітській Україні молоді, ще молодшої, віком якихнебудь двацятьпяти і менше років... А чи вона певна?! А чиїж це діти?! Чи не того небезпечного, зараженого українським націоналізмом, покоління?! А чи батьки не оповідають часом своїм дітям про свої ідеали, про свої мрії?! А чи не доводиться цю зелену молодь учити історії України, хай покаліченої, хай викривленої історії, але ж України?! І чи не зацікавиться часом ця молодь постаттю особи, якій збудували памятник у Харкові, якій будують памятник у Києві, чи не зацікавиться вона Шевченковими творами, творами українського поета, українською мовою, що вона їх чула ще від батьків?! І чи не буде це теж історія України?!...

Ні, завчасно покладати надію на це покоління. Дуже воно ще недалеко відійшло від небезпечних для московської окупантської влади подій.

Може ще на дітей цього покоління Москві можна буде покладати якусь надію та тільки коли вони виростуть, поки сонце зійде...

Безумовно, якщо допустити таку фантасмагорію, що Совітська Україна проіснує ще 10 років, що і Станіслав Вікентевич проживе ще 30 років, оттоді, святкуючи 50-ліття, він міг би мати певніший тон у своєму зверненні до Москви,... але на жаль фантасмагорій у дійсності не бувае... і треба вірити, що це, таке небезпечне, заражене українським націоналізмом старше українське населення переживе і Совітську Україну, і Станіслава Вікентевича...

Гл. Л.

Машини до писання поні й уживані з українськими та польськими черепками.
Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна лаврана машин.
Машини до шиття марки „ПФАФФ" світової слави.

PFAFF
340

Перед скликанням Ради Ліґи Націй.

(ВІД ВЛАСНОГО КОРЕСПОНДЕНТА).

Женева, 11. січня 1938.

Дня 17. січня має розпочатися 100-та сесія Ради Ліги Націй, але в її провідних колах панує небувале замішання, непевність і навіть безпорадність. Ті, які твердили, що уступлення Італії властиво нічого не зміняє, дуже помилялись. Тут не бракує палких прихильників Л. Н. в її генеральним секретарем, п. Авенолем на чолі, що за всяку ціну стараються вдержати Л. Н. при житті та дати їй спроможність дочекатись основної зміни міжнародніх відносин та реформи. Але їй бракує властиво критичної, а разом із тим і життєвої бази, універсальности принайменше в европейськім розумінні цього слова.

Уступи недавньої політичної декларації міністра Бека, що відносяться до Л. Н., викликали в Женеві теж своє враження. Застереження Польщі мають досить багато спільного з подібними застереженнями Швайцарії, що їх проголосив недавно президент Мота. А можна думати, що знайдуться й інші держави, що ці застереження підтримають.

Заспокоїти їх у Женеві властиво нема кому. Нема солідарної групи держав, яка мала б авторитет, потрібний для цього. Французька преса заповідає, правда, спільний англьо-французький виступ у напрямі скріплення того, що лишилося ще з Л. Н. Можливо, розуміється, що солідарність західних держав вистане на те, щоб проголосити спільну декларацію в справі Л. Н., але французька закордонна політика не увільнилася ще в такій мірі від московських впливів, щоб Париж міг співпрацювати з Льондоном без перешкод.

Коли Дельбос відмовився відвідати Москву, то це ще не значить, що він зможе дати собі раду з інтригами Літвінова і в Женеві. До того ж треба признати, що московський уряд знає властиво найкраще, чого він хоче від Женеви. Він зрештою і не ховається зі своїми намірами. „Ізвестія" і „Правда" твердять одностайно, що по виступленні Італії з Л. Н. має вона об'єднати всі „помирні держави" в боротьбі проти „фашистівських нападників". Про якусь реформу Л. Н. в напрямі її універсальности та скасування розділів дотично господарських і всяких інших санкцій московський уряд очевидно і чути не хоче.

Але Літвінов у Женеві тепер майже цілком самітний. Він може рахувати з певністю лише на „республиканську" Еспанію та на ЧСР. Одначе значіння барсельонського уряду зменшує сильно ґен. Франко, а волю рухів праського уряду стримує його приналежність до Малої Антанти, більшість якої, себто Румунія і Югославія, не мають тепер найменшої охоти підтримувати гру Москви в Женеві. На Туреччину та скандинавські держави може рахувати Літвінов лише при випадкових демонстраційних голосуваннях — без ніякого практичного значіння.

Оскільки пощастить додержати принаймінше зовнішню солідарність держав, заступлених у Л. Н., у часі цієї сесії, будемо незабаром бачити. Внутрішньої єдности має Л. Н. тепер менше, ніж колись. Франція й Англія грають тепер ролю центру женевського парляменту в боротьбі між москвофільською, дуже нечисленною лівицею, що намагається надужити Л. Н. як знаряддя в „ідеольогічній боротьбі", та досить численною правицею держав, що вимагають забезпечення проти можливого примусу брати участь у якихсь санкціях. Перша група вимагає від західних великодержав гострої догани в декларації при відкритті сесії на адресу „Італії та інших фашистівських нападників", друга ж група вимагає заповідження реформи Л. Н., скасування 16. розділу пакту, перетворення Л. Н. в дорадчий орган міжнароднього порозуміння та запрошення до всіх держав, що перебувають тепер поза Л. Н., приступити до неї.

Задоволити і одних і других — річ очевидно не легка. В цім напрямі робить заходи і генеральний секретар Авеноль у Льондоні. Зрештою, все, що не дається полагодити безпосередньо, відсилають у Женеві до комісій, які працюють місяцями, часом і роками.

А позатим — не Женева керує світом, а світ Женевою.

М. Данько

На Данилових слідах...

РЕПОРТАЖ (II.)

ІЗ ЦИКЛЮ: „ГАЛИЧИНА НЕ КІНЧИТЬСЯ В СОКАЛІ".

Тарногород, початок січня 1938.

— Правда вмерла й ноги здерла... Що там, панічу, будете гадати; я старий тай дурний, але, гадат, інакші часи памячу, гей...

Старий Сай має 85 років і вже не може злізти з печі. „Цьотуня-лихорадка" трясе ним і „не пускат" — як каже старий — на двір. Старість не радість. Вода в очах зарошується, але Сай має гонор і любить „фільософію"

— Закуримо, дядьку?

— Та-де-там, дух запірат в грудех, вміраті треба, але, панічу, ліпше не казати... всьо перемянилося, всьо ся перевяртат... гей, моцний Боже, а ільож то в наших Бабичах ся зміниво, іля народу ся на общи лад перевярнуло, свою віру забуло, ех, ліпша не гадаті... прикро...

А були роки, коли Сай був веселіший. Не кажу, тоді, коли ще парубком дівки попід тинами притискав, чи коли у Варшаві цеглу на „камяниці жидівські" двигав. То старі, забуті часи...

Але були роки вже тепер, по війні, коли Саєві хитрі уста під вкисликаним вусом не вмовкали тай такі чуда-дива і містерії правили, що годі було здержатись від реготання.

ДОРОГА В БАБИЧАХ ІДЕ ПОНАД РІЧКОЮ...

Пригріє було сонічко на весну, зашумить зрадлива Любянь у ярку і старий не може витримати, щоб не вийти з хати. Стане на дорозі, розглянеться, роздивиться довкруги, усміхнеться до самітної тополі — мовляв — ще її не зрізали (вороги казали, що Саєві труну з неї зроблять) тай манджає попід плотами до церкви.

Мала сусідова Настуня вибігає зараз з хати і кричить на все село:

— Старий Сай іде, йде Сай, Сай, добре плота се тримай!

Але старий збиточник-фільософ мов не чує. Стає значевя перед крикливим „дівчиськом" і наче ксендз (за колядою) питає:

— Мама суть?

— Суть — відповідає писклявим голосочком налякана Настуня.

— Ту най ти ся знисуть... і пішов далі, мов сам ксендз, а Настя — наче рибонька — від плачу стрінається, бо старий Сай вже пятий рік під-ряд підвів її точнісінько такою штучкою.

Дорога в Бабичах іде понад річкою. Любянь — мала, присохла, але гонор —неначе старий Сай, потрапить показати. Буває: нагло розіллється, зашумить, лен бабам забере, а мостів та кладок то й не шукай; геть усі позносить; свободу любить річка, волю.

Не дурнож баби плачуть, руки ломлять, а хлопи в „спулдзельні" курять „спорти" і кажуть: княжа, царська річка, нічого ні зділаіш го, го!

Можете не повірити і не дивно, бо вже й не всі молодші бабичани про це знають, але зайдіть тоді на колишню дяківку — нинішнє прикодство, зайдіть, у книгах почитайте!

„СХОВАЙ МЕНЕ ПІД ОДЕЖУ, НЕ СОРОМСЯ!"

У старій скрині на марненькому приходстві лежить збутвіла й пожовкла книга-літопис. Не старий, бо ледви з 1870. р., а проте цікавий. У 1870. р. православним парохом Бабич був о. Антін Носкович з Берестейщини, що разом зі своїми „дячками" Іваном Клюковським та Львом Леонковичем завдав собі труду докладно прослідити історію села у народній традиції.

Літопис, писаний поганою російщиною тріщить від нефортунного показьонщеного українського слова, записаного від місцевих „старожилів". Про о. Носковича в селі вже ледви чи почуете, його могила заросла терням і буряном, але легенда-переказ залишилася на віки.

„Село наше — каже літопис з 1870 р. — 660 літ називають уже Бабичами, а ще сто літ раніше називали його Полонковом. Якісь „князяки" гонили за малим царем Данилом, а „кобіта" прала на річці шмаття. „Слухай, кобіто", сказав король Данило, „сховай мене під одежу, не соромся!" Жінка миттю сховала князя під... спідницю.

„Біжать конфедерати. Де — питають — подівся утікаючий панич? — Проворна селянка вказала їм мильний шлях і врятованого князя переховала у своїй хаті.

„А коли цар Данило виріс (лише 11 селян було тоді в Полонкові), назвав село наше Бабичами.

„Будете так називатися від баби, що мені життя запевнила і панщини ніколи не будете робити".

Право він видав на лосевій шкірі щирим золотом писане, опісля церкву Пресвятій Богородиці поставив і казав це „право" на шовковім шнурі у ній повісити.

ДІДИ ХОВАЛИ, ВНУКИ ВІДДАЛИ ЗОЛОТЕ ПРАВО.

Опісля — каже літопис — напали на село якісь вороги, забрали наше право тай заложили його у Замості (повстало в 1580. р.) за три пляшки вина. Бабичани довідались і викупили своє право за 15 талярів битих. Знову за 100 чи 200 літ татари, чи що, зрабували вдруге наше золоте право. Бабичани хотіли їхати за ним у Крим, але рішили зачекати до кінця війни.

Тимчасом граф Замойський сам собі на розум взяв і викупив наше право. Прийшли до нього бабичани: „Віддай — говорять — ясний пане, право наше!" Замойський права не відав, але в заміну видав грамоту, на основі якої „він і всі антицессори підписували бабичанам волю від панщини, за що село мусіло давати кожному новому графові лише двох уланів до замку, пару волів, повісмо шток, четвертину меду й каплунів пів копи.

Завдяки царському Даниловому праву, хоч всі села робили панщину — Бабичі ніколи.

УНІЮ ПОКИНУЛИ ПЕРШІ — З ПРАВОСЛАВНИМИ БАТЮШКАМИ БОРОЛИСЯ ЗА ТРАДИЦІЮ.

Найстарші люди в Даниловому селі не пам'ятають унії. На Холмщині є ще села, де старі баби й діди до нині моляться по „уніятському", але в Бабичах та його околищі цього не зустрінете. Тутешній нарід розійшовся з унією вже майже сто літ тому, у 1842. р.

Чому? Таки з власної волі. Були ще часи, коли греко-уніятський холмський архиєрей Шумборський, тихий противник латинщення українського церковного обряду, всупереч волі принципала холмської васпліянської провінції Дубровського й секретаря Красовського — видав пастирський лист проти надмірної латинізації, зустрівшися з гострим спротивом і докорами самого папи, прилюдно висловив свій жаль і покаяння. Після такої прикрої невдачі єпископ Шумборський збайдужів для справ своєї церкви, пастирський лист проти надмірної латинізації; дідичі переслідували духовенство, що жило з народом і навпаки: спольщені священники (особливо шляхотського роду) не рахувались цілковито з українським населенням.

Так було, як каже нарід, у Бабичах, Тарногороді, Люхові, Чорному Потоці, Хмільку й околицях. І лише такий стан може пояснити дивний факт, що побожні бабичани у 1842. р. кидають — за намовою люхівського правосл. духовника Гінтовта — свого пастиря, „академика литовського" о. Михайла Алексеєва Боярського, що 47 років ними правив і небавком після тої події вмер та є похований опідаль церковці — і повертаються на православія.

Безсумнівно, Москва вважала цю подію, що заломила греко-уніятську Церкву в Холмщині,

ШТОКЕРТ-МАЙНЕРТ.

Несподіваний гість.

Ледви вона попала у стан розмріяння, як почула, що поїзд саме вїжджає в тунель. Почувала себе дуже добре сама у дамському переділі і була вдячна своєму батькові за таке місце. Чараз відчула якийсь протяг. Після цього щось блиснуло і вона в темряві доглянула людську руку, а за нею постать якогось чоловіка.

— Хто тут?! — крикнула перелякана.

— Тихо! — відповів енергійним голосом гість — можеш спокійно спати далі.

— Але-ж не дамське купе! — відповіла обурена.

— Я знаю це, але вагон переповнений, а ви самі в цілім переділі.

І гість почав розстібати елегантний плащ.

— Часом можнаб допомогти ближньому у тяжкій ситуації.

— Розуміється! — вона почала виправдуватися і стрінувала краплі дощу, що з плаща гостя впали на її суконку. — Який дощ!

— Собача погода! — сказав гість, витягнув з кишені якийсь малий пакет, поставив його поруч себе коло подушки і нахилився, щоб розтягнути канапу ширше. Пакет у тій хвилині десь пропав.

— Вибачте! — вона вернулася до гостя — здається, що ваш пакетик упав за канапу.

— Ні, вам тільки так здавалося... Можете спокійно положитися спати. Мене не потребуєте боятися.

Вона всміхнулася і послухала його. Дивувалася, звідки такий гість зараз узявся коли не було станції. Мусів довго шукати за місцем по вагонах. Але чому його плащ і капелюх такі мокрі?

Приглядалася його поганому обличчю, коли він обернувся до стіни. Добре, що не хропе. А може тільки вдає, що спить. Від таких думок стало їй лячно і вона сіла. У тій самій хвилині він теж випрямився. Мала таке враження, якби він прислухувався чомусь.

— Хто вам відчинив мій переділ? — спитала.

Він дав їй знак рукою, щоб мовчала:

— Зараз. Я тільки хочу почути, яка тепер станція.

Вона сказала йому назву, а він вислухав цього, якби його це зовсім не цікавило. Вона хотіла вийти на коридор, але він одним рухом загородив їй вихід.

— Сидіть тут і не рухайтесь. Ще показять сюди люди, а я хотів би виспатися. Розумієте?

— Так — відповіла тихо і стояла непорушно, поки поїзд знову не рушив з місця. І долала, якби неспокоюючи його:

— До нашого вагону ніхто не всів тепер. Навіть кондуктор не показався. Мабуть спить.

— Так, це добра річ сон у подорожі — сказав чужинець дружнім тоном — і вам раджу з нього скористати, бо завтра буде вас боліти голова.

— О, не будьмо певні, бо я тіл завтра з самого ранку маю вступити на нову посаду.

Він усміхнувся:

— Чи не учительську?

— Ви вгадали. Мені доручили теку міністра освіти при трьох дітваках. Білні дітиська!

— Ви з нашим вибагом — він перейшов уже на товариський тон — могли заслужити собі на кращу долю.

Вона почула себе трохи вражена.

— А невжеж виховувати молодь не не похвальне і гарне заняття?

— Виховувати? Набивати їй січку до голови. Я теж був колись такою нещасливою дитиною... На жаль не дали мені начість гарної і симпатичної вчительки. Не розумію вас... Чи ви не могли вийти дома чогось кращого для себе?

— Мої батьки хотіли мене позбутися з дому.

— Ага! вже догадуюся... якась любов їм не подобалась.

— Ви вгадали. Довго тягнеться ця любов, але не можемо одружитися, бо не маємо з чого жити.

— Трудно радити в такій ситуації! — сказав і вложив руки до кишені. — О, знову нова станція! — крикнув майже лютий і схопив за свій плащ і капелюх.

— Ви вже тут виїздите? — спитала вона розчаровано.

— Ні. Але... ви то можна знати? Чому ви не спали? Не журіться мною... я вже сам собі дам раду.

„Що це все значить?" — думала вона в душі, але не дала по собі пізнати, що вдавала. Тепер бачила, як той таємничий гість увесь екзальтує, якби чекаючи на щось і скочив на кітел на своє місце, коли поїзд їхав далі. Сів на лавку і засміявся.

— Чи ви мене налякались? — спитав.

— Сміяте! Чого? Тут над моєю головою писить сигнал і кондуктор міг вас не побачити.

Він засміявся глумливо:

передовсім за свій успіх, але в дійсности на дні тих усіх процесів, у душі народу таїлися цілком інші причини. Оце холмський нарід із вичислених надграничних сіл, хоча став уже православним, всеж мусів ще платити десятину польським ксьондзам; він пильно слідкував за революційними рухами галицьких селян проти панів і їхнім православія як засобу **до боротьби з панами і латинщиною. Бо національна, підсвідома стихія українського населення, була —як завжди на Холмщині — сильніша від змінних релігійно-віроісповідних форм.**

Так було завжди. Заобсервуйте це хоч би на прикладі Бабич. Минуло 80 років. Російська влада вкорінила в Білгорайщині, подібно як і в Галичині, московські впливи. Опісля спалахнула війна. Населення погнали в глибину Московії, села попалили, сплюндрували. І щож? Нарід вернувся. Не мав рідної стріхи, ночував під голим небом, не було що їсти — випікав хліб з деревляної кори та кропиви, не було лікарів — умирав, не скаржився. За релігійними потребами ходив до „уніятських ксендзів за границю", як поки не дістав таки „свого батюшку".

В Бабичах (а вони — це лише зразок) є й новий літопис, післявоєнний. Першим парохом то вийні був тут о. Жак — з російських фельдфеблів. „Батюшка" похвалив свою діяльність, що проходила зрештою серед тяжких обставин та м. ін. записав таке (по московськи): „1924. рік. 24. березня — повінь, весна раніше, засіви — кращі. Оголошення про введення в життя нового календарного стилю 9.—22. червня". А далі „Червень. Страшна агітація поміж народом за старим стилем, ведена послом Скрипою, секретарем Українського Білгорайського Клюбу Спиридоном Колицьким і благочинним о. Коробчуком, 24. червня перше свято по новому стилю. Нарід працює, а в церкві — дехто зза страху перед поліційними репресіями. Жінка дяка Миколи Шлодзіка працювала потайки в полі.

24. по старому (7. липня по новому) при церкві — бунт. Пелагія Кравець силою видерла ключі за намовою Козицького, за яким нарід стоїть горою. Нарід не приймає ніяких пояснень. Церква пуста, у приході розлад. Увесь дохід підупав. Агітація проти вищої духовної влади.

12. липня (29. по ст. ст.): В церкві підчас звичайної замовленої Служби зібралася сила народу, що хоче нині святкувати св. Петра і Павла. Парох відмовився. Люди вийшли з церкви і кричать щось на погості. Після виходу пароха нарід зажадав шанувати його волю, або забиратися геть з парохії. Поліція боронить священника. На приходстві являється делегація і жадає від священника послуху. Парох їде на другий день у Варшаву (490 км.), де кажуть йому обстоювати новий стиль. Нарід сміється із священника, бойкотує. Поліція пише протоколи.

Після засідання епископів у Почаєві 15. серпня (29.) і постанови, що „благочестивому народові дозволяють святкувати і по новому і по старому стилю" — нарід обережно вертається до церкви, але „багато, багато щербів зроблено православію серед православних".

Стільки парох-москвофіл про події вперед більше як 13 років.

Конфлікт, викликаний тоді необдуманим наказом чужої московської ерархії, всупереч усім засадам будьякої логіки — скінчився глибоким ферментом.

З НАРОДОМ НЕ ГРАЙСЯ!

Тут на місці спричинив тяжку кривду найневинніщій людині, о деканові Коробчукові, щирому патріотові: його позбавили на 3 роки безпідставно прав духовника.

Московсько-варшавську ерархію, що й до нині святкує по новому стилю, поріжнив цей конфлікт на завжди з народом. А в душах народу відбився тяжким рефлексом, що дав про себе незабаром знати низкою процесів — за комуну.

Такі недавні роки і такі перемини! Як завжди у житті.

Посла Скрипу, що з оборонця української церковної старовини авансував на вождя комуно-анархії і скінчив десь під стінкою на котромусь етапі на Соловки — можна вважати символом тих неморівних, а жахливих перемін.

І так було завжди у холмських селах, де люди ходять по Данилових слідах.

— Добра наша віра, для нас найлучша, найдобрейша — каже старий Сай, — але Пан Бог єдин, хоча віри суть ріжні; але й нарід теж один; на то німа жадної ради...

Історія цілого того краю говорить через Сая: на то німа жадної ради!

Роман Гучванович.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСПУЖЕННЯ
за бл. п.
МАРІЮ БІЛЕЦЬКУ
бувшу Голову С. У. і Почесного Члена С. У.
відправлять у понеділок 17. ц. м. в год. 8.30
у Волоській Церкві, на яке запрошує українське громадянство, зокрема жіноцтво
Головний Виділ Союзу Українок

З ПОЛЬСЬКОГО СОЙМУ.

Справа забезпеки інвалідів
б. Української Галицької Армії.

ТІЛЬКИ 35 УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІВ ДІСТАЛО ДЕРЖАВНУ РЕНТУ.

На останньому засіданні соймової буджетової комісії обговорювали справу інвалідських рент. У звязку з тим пос. Целевич виголосив довшу промову про забезпеку інвалідів б. Української Галицької Армії.

„Польський інвалідський закон з 1921. р. — говорив пос. Целевич — не признає забезпеки інвалідам б. Української Галицької Армії. Польсько-українська війна дала у своїм висліді сотки інвалідів по українській стороні. Вони жили у крайній нужді. Їх долю взяло в свої руки українське громадянство, точніше кажучи Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові. Воно зареєструвало 2.021 інвалідів б. Галицької Армії і уділяє постійну підмогу 520 важко пошкодованим інвалідам у виді місячної ренти від 5—40 зол., а крім цього покриває кошти лікування і протезування. Річний буджет видатків того товариства виносив у 1935. р. около 100.000 зол. Це все здобувало товариство шляхом добровільних жертв українського громадянства, яке відносилося і відноситься з пієтизмом до українських інвалідів. Українське Товариство Допомоги Інвалідам не дістає ніякої підмоги з державних фондів.

Новий інвалідський закон з 17-го березня 1933 р. признає деяким інвалідам б. УГА інвалідську ренту, хоч умови признання цієї ренти дуже важкі. Арт. 69. цього закону постановляє: „Уповажнюється Міністра Скарбу признавати інвалідську ренту у висоті, передбаченій для військових інвалідів, інвалідам, які набавилися утрати здоровля або каліцтва спричинюючого утрату 45% здібности до зарібкування, наслідком участи в українських відділах у боротьбі з польською армією в часі від 1. листопаду 1918 до 1. червня 1919, оскільки вони не мають інших засобів удержання, мають польське громадянство і виказуються державною „льояльністю". Значить, умови признання ренти є далеко важчі, як для інвалідів австрійської, російської, німецької армій, бо існує спеціяльна вимога державної льояльности, вимога 45% нездібности до праці і вимога браку інших засобів удержання."

На підставі того закону до нинішнього дня на 1074-ох зголошених українських інвалідів дістало ренту 35.

„Це все доказує — казав пос. Целевич — що новий інвалідський закон у відношенні до інвалідів української армії завів на цілій лінії — потерпів повне фіяско — що інваліди української армії у своїй масі мусять покинути всяку надію дістати ренту на основі закону з 1933 р. Число 35 признаних інвалідських рент у висоті найбільше 20.000 зол. річно смішно мало в порівнянні з тим, що Українське Товариство Допомоги Інвалідам у Львові видає річно коло 100.000 зол. на поміч інвалідам української армії і дає матеріяльну поміч коло 500 інвалідам."

У дальшій частині посол Целевич навів багато яскравих прикладів, як у практиці на місцях інтерпретують арт. 69. закону про забез-

---

— Щодо сигналу то це не така надійна річ. Подивіться: я тільки потягну за ручку і вона зараз впаде, ніби її хто відрізав. А щодо кондуктора то він спить. Не можна йому дивуватися! по такій тяжкій праці!

— Так, але ви повинні самі вважати, щоб нічого не сталося.

— Розуміється! Але візьміть такий приклад, що хтось у темряві вскочив до вагону і там ховається. Адже є такі типи з револьверами.

Він витягнув браунінг і показав їй.

— Що ви робите! — крикнула вона відкидаючись всім тілом до стіни, перелякана спрямованим до неї дулом.

— Нічого! я тільки хотів вам задемонструвати, що таки найрозумніше в поїзді спати. Отакий собі звичайний скромний збирач довоєнних предметів може мимоволі стати душогубцем.

— Отже ви... злодій? — крикнула.

Він поклав тяжку руку на її коліно і сказав крізь зуби:

— Не рухайтеся і будьте спокійні. Я не маю ніяких до діла з дрібницями.

— Ви хочете мене обкурити?

— Ніколи. Ви переконаєтеся про мою прихильність до вас. Я хочу вам допомогти вийти заміж і мати діти. Я маю засаду, щоб взамін тої, коли вдасться мені добра добича, залишати з неї якусь частину на т. зв. чесний учинок, про який читаємо в читанках. Я роблю не більше з пересуду, щоб мати спокійний сон.

Він відсунув полушку з софи і витягнув пакет.

— Отже я не помилилася.

— Ні?

Він розв'язав шнурок і з пакету добув коперту:

— Це за вашу цікавість. Треба щастя хапати на гарячому вчинку. Можете оповідати знайомим, що ви виграли на льотерії.

Одягнув на себе плащ і наложив капелюх.

— А тепер можете подати мені руку на доказ, що такого джентельмена як я ви ще досі не стрінули. Не хочете? Не треба. Але хутко будете мене благословити як свого янгола-хоронителя.

Енергійним рухом він підсунув завіску в вікні і сказав наказним тоном:

— Заплющіть очі і спіть. Тепер можете присягнути, що нікого більше тут у переділі з вами не було.

Вилів на лавку і переліз через вікно. На одну мить бачила його лице, а потім щез.

— Страшне! — застогнала. — Страшне!

Сіла наче приголомшена. Побачила коперту перед собою. Відчинчила її і побачила в ній багато банкнотів. Боже! що вона з ними зробить.

Поїзд зупинився. Чути було кроки якихось людей і якась рука торкнулася клямки. Але вараз пустила її зі словами: „Цеж дамське купе!"

Вона відітхнула. Яке щастя, що це не були якісь нові бандити ані поліція.

Що це був за чоловік? — вона зовсім не розуміла. Чи він не хотів поглузувати з неї? Але-ж ні — такий дарунок! Вона не могла повірити, щоб зовсім чужій людині можна було для якогось жесту зробити таку жертву... Він мусів мати ніжне серце.

Заснула скоро і мріяла про янгола, як він пахтиметься крізь рікно вагону та обсипує її золотом.

Переклав В. Г.

неву українських інвалідів, тобто умовини льояльности, брак інших засобів удержання, 45% утрати здібности до заробкування. Ці умовини місцева влада, що має висловити свою думку про інваліда, пристосовує нераз у дуже дивоглядний спосіб, як ось зробили закид нельояльности інвалідові Сташкові з Псар у рогатинському повіті, хоч він спаралізований, не говорить, не читає і не пише і є радше живим трупом. Не диво, що після подібних опіній дістало ренту тільки 35 інвалідів.

ЗАКОН НЕ РОЗВЯЗАВ ПИТАННЯ ЗАБЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

„З жалем приходиться мені ствердити, що інвалідський закон з 1933. р. не розвязав питання забезпеки інвалідів б. Української Армії. Українська Парляментарна Репрезентація внесе у найближчому часі до сойму внесок про зміну інвалідського закону у напрямку зрівнання інвалідів Української Галицької Армії з іншими інвалідами. Вже тепер прохаю Високий Уряд і Панів послів прихильно віднестися до цієї справи.

ВИСТУП ПОСОЛКИ ПРИСТОРОВОЇ.

Посолка Пристерова дуже сильно заатакувала промову посла Целевича. Вона сказала: „Деякі недотягнення нашої молодої бюрократії представляють посли Целевич і Пеленський, як переслідування українського народу. Такі виступи шкідливі, бо передістаються за кордон і дають фальшивий погляд на справу. З точки посляду громадянина польської держави така поведінка невластива.

ГОСТРА РЕПЛІКА ПОСЛА ЦЕЛЕВИЧА.

„Посолка Пристерова хоче поучувати українських послів, що і як вони мають промовляти. Рішуче застерігаюся проти цього. Українські посли репрезентують багато-мілионове українське населення польської держави і мають не тільки право, але й обовязок представляти положення українського народу на всіх полях. Стверджую також, що наші промови не мають ніяких побічних цілей, як це старається нам імпутувати посолка Пристерова і в нічому не стоять у суперечности з обовязками громадянина польської держави."

Емеритальні справи.

На тому самому засіданні буджетової комісії промовляв і пос. Великанович у справі емеритальної політики уряду та у справі признання емеритури австрійським урядовцям, яких не приняли до служби.

Пос. Великанович говорив про те, що хоч в останньому часі завдяки натискові міністра скарбу та премієра Складковського емеритальна політика уряду змінилася на краще, то все-ж не змінилося положення емеритів, що не дістають тепер навіть половини належних їм поборів.

Дальше говорив бесідник про зарахування австрійських літ служби народнім учителям у випадках, коли вони зголосилися до польської державної служби по 1923-ому році.

Вкінці занявся пос. Великанович справою признання емеритури тим українцям та іншим національним меншинам, яких не приняли до служби в Польщі, а які не вважаючи на набуті в австрійській державі права, не дістали емеритури. Крім того обговорив справу емеритури для зльокавтованих фахових військових підстаршин, а окремо для цивільних державних службовиків. Що торкається емеритури урядовцям, які не служать у польських урядах — то промовець стверджує, що не дивлячися на обовязок держави з титулу сукцесії чи на міжнародні договори — повинні т. зв. заборчі урядовці дістати емеритуру на основі § 45 польського емеритального закону, якщо мали право до емеритури в австрійській державі. Вже небагато залишилося тих нуждарських родин і хочби навіть з уваги на суспільну опіку влада повинна тим кількасот людям признати емеритуру.

Міністр відповів на це, що декрет Президента про відчислення 1/4 заборчих літ служби буде зміненний і ці літа наново будуть зверненні, — щодо літ служби учительству, то сталі літа австрійської служби Міністерство всім зараховує, а тимчасові літа зараховує тоді, коли учитель служив без перерви від 1921. року. У пізніших зголошеннях до служби зараховує міністр Скарбу тимчасові австрійські літа служби тільки у виняткових випадках.

Зльокавтованим військовим і цивільним службовикам влада виплачує емеритуру згідно з § 95. тоді, коли вони мають умовини, що є згідні з емеритальним законом з 1923. року, себто по скінченні 60-го року життя або орієнтації лікарської комісії.

ДОБРЕ І ПОПЛАТНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВЛАСНОГО ГРОША
ЦЕ ВАЖНА ЖИТТЄВА СПРАВА. НАЙЛІПШЕ ЗАБЕЗПЕЧИТЬ ВАШУ ГОТІВКУ
Земельний Банк Гіпотечний
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО 14. (ФІЛІЯ: СТАНИСЛАВІВ, УЛ. СОБІСЬКОГО 11.).

БАГАТОМОВНА ЗАБОРОНА.

Варшава. 14. січня.

Як довідуємося з добре поінформованих кол, у Варшаві перебував учора у спеціяльній місії православний волинський архиепископ Олексій, що інтервенював у митрополита в справі відомих подій в с. Гриньках у прикордонній смузі, про які „Діло" вже обширно писало.

Як відомо дотепер, не зважаючи на велике зацікавлення тою подією широких кругів не тільки українського, але й польського громадянства, **адміністраційна влада не дозволила виїхати на місце тих подій ані послові Тимошенкові, ані нікому з журналістів.**

Тепер довідуємося, що Волинська Дух. Консисторія теж не дістала дозволу перевести окреме слідство в цій справі. Не помогла навіть особиста інтервенція арх. Олексія, що і приїхав у цій справі до Варшави.

Темою розмов між правосл. ерархами була теж справа несподіваної конфіскати українських богослужбових книг Огієнківського перекладу з 1922. р. в Головині. Новому Корці, Рядківці та інших місцевостях Волині, а якої польська преса намагалася зробити сенсацію. Треба вияснити, що притоково до „конфіскати" послужив такий наказ самої правосл. консисторії, що бажала заступити старі книжки — новими із свіжо зладженим консисторським перекладом. Робленя польською пресою галасу з того, що буцім то у сконфіскованих книжках були молитви за Україну, виглядає на фарсу, бож відомо, що книжки ці видано за української влади і духовенство у літургії мусіло й так відповідно змінювати текст молитви. При такому інтерпретуванні слід було поконфіскувати хіба всі інші, масово розповсюднені словянські богослужбові книги, де залишилися великопісні літанії молитов за всіх „благочестивих царей-імператорів" і т. д., і т. д.

З приводу конфіскати цих книг додамо, що самі польські зацікавлені кола очікують з цього приводу окремої соймової інтерпеляції.

Гром.

Про обнижку відсоткової стопи.

На заряджения Міністерства Скарбу усі банки, державні і приватні, банкові доми, комунальні й інші каси ощадности та кооперативні банки обнизили з днем 1. січня 1938 р. відсоткову стопу від вкладів і біжучих рахунків.

Ця обнижка викликала у вкладників деяке невдоволення, тому треба її коротко вияснити. Обнижка відсоткової стопи спирається передусім на тому, що і до війни — при устабілізованих відносинах — відсоткова стопа від ощадностевих вкладів не сягала вище, як 4%. Теперішні відносини вже дуже зближені до передвоєнних, отже вищий відсоток від вкладів у банках уважає держава ненормальним і некорисним явищем, бо високопроцентові вклади дають без ніякого ризику непомірно високі прибутки, розмірно більші, як прибутки від людської праці, промислових підприємств, домів, рільних господарств, тощо. Отже обнижуючи відсотки від вкладів, держава має на меті спонукати власників готівки, свій капітал обертати більш на те, щоб творити нові підприємства та взагалі на інвестиції, щоб так оживити господарське життя, як також щоб набували цінні папері, державні чи приватні. Правда — цінні папері, куплені на біржі, приносять куди вищі відсотки, що фактично доходять до 7 і більше проц., а в усяких підприємств можна мати і ще далеко вищий зиск, але це вважається доцільним, бо цінні папері і підприємства, нові інвестиції і верстати праці оживляють господарське життя і зменшують безробіття, а тим самим вони корисні загалові, а з другого боку така льоката капіталу получена з деякою невигодою та ризиком. В чому полягає та невигода і той ризик? Цінні папері купується на біржі і їх вартість змінюється, так, що не завжди можна їх продати з заробітком. Засноване підприємство може йти і приносити прибутки, але може й не піти і навіть принести втрату. Тому і більший зиск від так улькованого капіталу уважається нече винагородою за ті невигоди і ризики.

Як бачимо, то цю обнижку відсоткової стопи від ощадностевих вкладів треба уважати в розвитку економічного життя чимсь природним — і хто розуміє її основи, той прийме цей розпорядок спокійно. Зокрема не може ця обнижка тривожити наших прихильників ощадности. Вони й далі можуть спокійно і з повним довірям вкладати свої ощадности в банки — очевидно українські, тимбільше, що обнижка відсотків властиво цілком незначна. — І для того, кто того капіталу не має багато або не має охоти вкладати свій гріш у рискотне підприємство, вклад на ощадність буде і далі найкращою льокатою гроша.

Найжахливіший летунський наступ.

166 японських літаків бомбардує Полудневий Китай.

Кореспондент „Дейлі Екапрес" повідомляє з Гонг-Конгу, що 13. ц. м. був у Півд. Китаю найбільший налет літаків у дотеперішній історії летунства. 166 японських літаків скинуло тисячі бомб на багато місцевостей у південному Китаю і перервали в багатьох місцевостях комунікаційні шляхи між Гонг-Конгом і Кантоном. Число жертв налету дуже велике. Також великі матеріяльні втрати. На залізничому двірці в Куан-Тіен японські літаки зантагували поїзд та знищили паровіз і 5 вагонів.

Японські ескадри виконали рейд також на Кантон. Китайська протилетунська артилерія зістрілила 5 японських літаків.

ЗАГАЛЬНА МОБІЛІЗАЦІЯ В КИТАЮ.

З Кантону повідомляють, що китайська влада, переглядаючи японський наступ, покликала до зброї всіх мужчин від 18 до 40 літ. Крім цього змобілізували до почтової і санітарної служби жінок.

КИТАЙСЬКА АМБАСАДА ТАКИ ПОКИДАЄ ЯПОНІЮ?

„Асагі Шімбун" повідомляє, що незвичайне зацікавлення викликала вістка, що буцімто урядовці китайської амбасади в Токіо завезвичаїли 6 білетів I класи і 2 білети III класи на англійському пароплаві, який відпливає 20. ц. м. з Японії до Шанґаю і Гонконгу.

Політичний оплаток у Львові.

Заходом „Стронництва Людового" відбувся у Львові господарський курс і на його закінчення уладили „оплаток". На цьому „оплатку" промовляли: проф. Рамер і проф. Станіслав Грабський, які бажали польським селянам перемоги у боротьбі і здійснення усіх їх змагань, звязаних із працею зорганізованих людовців. Іменем ППС промовляв редактор Скаляк: він обіцяв солідарність робітників з селянами у боротьбі за права та за майбутню людову Польщу. Іменем **Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій** промовляв маєор Людвик Домонь (той, що у Варшаві мав зладний відчит про відносини в Галичині).

Іменем „Стронництва Людового" промовляв ксьондз Пацаєк заповідаючи „зиск людям доброї волі", що „скупчуються на всіх відтинках у боротьбі за демократичну, правову і справедливу Польщу".

Цей характеристичний „політичний оплаток" — це ще одно звено у ланцюгу спільного фронту, який в останньому часі започатковано на нашому терені т. зв. „Комітет Порозумівачи".

„Заслужена похвала за добрий учинок".

У „Вістнику Станиславівської Єпархії" (а за ним у комунікатах пресових агенцій і в усій польській пресі) появився лист папського нунція у Польщі Кортезія до еп. Хомишина у зв'язку з його розпорядком про заборону священикам належати і працювати у світських установах.

Нунцій Кортезі уважає, що той розпорядок і мудрий і найвідповідніший у теперішніх часовинах. „І тому — кінчиться лист — що за добрі вчинки належиться заслужена похвала, я з правдивим задоволенням ґратулюю В. Екс. за зроблену постанову. Бо справді те зарядження відповідне цілковито частим вказівкам і приписам римських пап."

До цього листа еп. Хомишин додав замітку від себе, що про свій розпорядок не повідомляв нунціатури, але при тій нагоді підтримує свій розпорядок у цілій основі, а як котрий священник до нього не пристосується, потягне його до строгої відповідальности. „Нехай — пише еп. Хомишин — працюють (розуміється: священники) як слуги Церкви, а не як прислужники світських патріотів. Якби була якась виняткова необхідність, священник може звернутись до Ординаріяту, який, розглянувши справу, може дати диспензу і то тільки на час, доки триватиме необхідність."

Преосвящ. Григорій, лишаючи „заслужену похвалу", не хоче взяти під увагу ані думки українського громадянства, ані голосів української преси, яка писала вся без винятку, що той його розпорядок шкідливий для українського народу і відіб'ється погубно також на нашій Церкві.

—o—

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

З польської поезії.

„Я не шовініст ані ендек, але треба знайти вихід".

„Польська Збройна", орган польських військових кол, полемізує з тижневиком „Волинь", органом воєводи Юзефського, поборюючи твердження, що між етнічною польською і російською масою знаходяться якісь етнографічні українські (в оригіналі „руске") землі з 50-мільйоновою українською людністю". „Польска Збройна" пише:

„Загалом тієї „рускої" людности можна нарахувати понад 30 мільонів, при чому значна більшість тієї людности живе на півдні европейської Росії, отже не між польською і російською етнічною масою".

Виходячи зі становища, що таке ставлення справи, як у „Волині", неправильне, що воно „дає карикатурні тіни на площині життя, тіни, яких не можна ідентифікувати з картиною дійсности" — „Польска Збройна" пише далі:

„Вміщена у статті п. С. тенденція територіяльного обмеження польського „потенціялу" Річипосполитої до центральних і західних воєвідств, незрозуміла з погляду обороняности держави, насуває мимохіть на думку завваги, що й висловив Стефан Жеромський у листі до Станислава Пйотровського з дня 4-го квітня 1925. року:

„Здається мені, що ви є більш людиною, що відчуває українську кривду, ніж поляком. Це не значить, що я шовініст або ендек, або я замало милосерний для України. Я не є немилосерний, тільки не бачу виходу у тому загубленні людей, подій, кривд, культур, поезії (Словацький — найбільший співець України, це дарма), Українські землі і польські і російські (в оригіналі „руске"). Треба знайти на те вихід".

І „Польска Збройна" знаходить вихід: українська людність живе на півдні европейської Росії. І крапка!

„В польських домах чужі аґенти"

АБО ХТО ПІДТРИМУЄ МАСЛОСОЮЗ.

„Слово Народове" (з 14-го січня ц. р.) містить лист якогось свого читача, що взяв собі за завдання у часі від 10-го грудня 1937. до 10-го січня 1938. отже в часі, коли припадають одні і другі різдвяні свята, обсервувати крамниці Маслосоюзу і „Звйонзку Млечарскего". І ось який звіт:

„Я стверднв, що перед польськими святами рух у крамницях „Звйонзку Млечарскего", правда, збільшився, але розмірно незначно, натомість в крамницях Маслосоюзу той рух був дуже великий. Перед „русскими" святами рух у крамницях „Звйонзку Млечарскего" був нормальний, але і у крамницях Маслосоюзу не дуже збільшився. Я зробив з цього висновок, що збільшення обороту Маслосоюзу треба приписати єдино і виключно польській клієнтелі, котра або сама, або теж через свої домашні помічниці — „русінкі" засоблюється в товар в українських крамницях".

Очевидна річ, тут вся вина — як каже дальше автор листа — в тому, що польські пані приймають до служби українських дівчат, які не тільки самі купують в українських крамницях, але ще й переконують свої пані, що товар з польських крамниць, як ось масло зі „Звйонзку Млечарскего", лихий. А польські пані, не провіривши справи, поширюють ту думку між своїми знайомими.

Ось, де нова небезпека!

„Під знаком Великої України".

Те саме „Слово Народове" у статті п. н. „Польське радіо на послугах української пропаганди" пише:

„Свята Різдва Христового" греко-кат. обряду пройшли в українців під знаком Великої України, при неприхильному настрою супроти всього, що польське"

Після такого вступу можна сподіватися всяких страшних річей. А воно ось що:

„Богослужба у Волоській церкві, що її передавало услужне львівське радіо, багато нас навчила. Богослужбу служив о. єпископ Іван Бучко, проповідь виголосив також через радіо в плит сам Митрополит Шептицький. Ця проповідь починалася тим, що був у ній заклик до закордонних українців, щоб витривали у спокою, бо прийде час, коли ще раз нам дане зєдинення українців (аплавз до промови о. Митрополита, виголошеної після того, як московські війська заняли Львів, до висловів радості, що прийшла хлопа б; гів одної крови й одної релігії під одною владою"

А далі вже найбільша небезпека:

„Після Богослужби вніс еп. Іван Многая літа" о. Митрополитові й українському (підкреслення „Сл. Нар.") народові, а потім сам почав український національний гимн „Боже великий, єдиний, нам Україну спаси".

Після того „Слово Народове" нагадує, як то „Ставропігія" протестувала проти тієї пісні та що в церкві доходило навіть до бійок (відомі напади інспірованих „русских юношей" перед кількома роками в часі співу пісні „Боже великий, яка як загально відомо, не є ніяким українських національним, а чисто церковним гимном.

Цікаве, що в черговому числі „Слова Народового" появився лист студ. ветер. мед. Олександра Сас-Яворського, що як „русскій" протестує теж нахабно проти тієї пісні в церкві і в радіо на сторінках саме того органу.

Шукаємо за тими „неприхильними настроями супроти всього, що польське, але не знаходимо ні словечка. Це так тільки у вступі для більшого ефекту.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 2 Понеділок, 16 (4.) січня 1888.

ПРИМУСОВА АСЕКУРАЦІЯ.

Красний виділ вніс був до сойму законопроект про примусову асекурацію будинків від огню. У тій справі замістило „Діло" три статті у трьох числах починаючи від 2-го. У вищій на першому місці під наведеним наголовком статті сказано, що після необмеженої свободи в економічному житті яку приніс XIX вік, прийшла тенденція, щоб державна інтервенція у господарських справах і тим чином допомагала економічному розвиткові. „З тієї точки погляду — кінчиться ця перша стаття — треба розглядати всі сучасні обмеження свободи економічного життя суспільности й одиниць, з того становища розібрати хочемо також і справу порушеного в галицькому соймі заведення примусової асекурації, що з тим безперечно значним та очевидним обмеженням свободи в економічному житті нашої країни та її мешканців".

ЦІКАВЕ ПРО АМЕРИКУ.

Як фейлетон у тому числі надруковане продовження листа з Америки п. н. „З кольонії руської в Шенандорі". Ось уривок:

„Найкраща прикмета американських жінок — це хосен і привичка до праці. Жінка, що покінчила школи, коли за той час не вийде замін, щоб не бути тягарем родині, старається за місце вчительки або йде на просту службу. А треба знати, що тутешня служба і галицька — то небо і земля. Для прикладу наведу тут оголошення з англійського часопису: „Шукаю дівчини до домашньої служби. Вимоги: помагати господині при кухні, прати білля і спритувати в кімнатах. Умови: пятеро бездітні; служниця дістане окрему кімнату з ліжком і матрацами на пружинах; харч; в шестій годині вечором вільний вихід; вільний вступ до сальонів і коли гості бувають разом забавляться, а як уміє грати на фортепіяні, то користати з фортепіяну — і т. д.". Але треба зазначити, що робота тут значно лекша, як у Галичині. В американських домах не треба вже мити ані воскувати підлоги. Далі, американці їдять звичайно тільки двічі на день: снідання вранці й обід, а як не обід, то вечерю. При тому велика поленша при варці: молодий горох, молоду фасолю, молоденьку кукурудзу, мясо, курку, качку — все то можна дістати готове в пушках — треба тільки в горячій воді загріти і висипати на півмисок. Лакомину „пай" теж купують у цукорні, хліб і т. д. Вода в хаті, а праня білля теж дуже уленшене. Додати до того, що господиня не дломує, а звичайно більшу половину роботи сама зробить — то думаю, тутешня служниця великої праці не має. По великих містах служницям ще краще, бо крім великої заплати, що сягає і до 15 доллрів на місяць та крім удержання, дістають ще дарунки".

СМЕРТЬ І ЗАВІЩАННЯ ФЕДЬКОВИЧА.

В дописах надіслана з Чернівців довша замітка про смерть і похорон поета Осипа Юрія Федьковича.

„Між рукописами в столі знайшли щадничу книжечку на 600 зр., а між документами завіщання, написане по німецьки: „Майн лєтцер Віллє", з датою Львів, серпень 1873 року". У цьому завіщанні покійний не зарядив нічого зі своїм майном, хоч мав по людях по 2000 зр., а розпорядив тільки своїм похороном. Між іншим стоїть у завіщанні, що бажає, щоб його поховали в гуцульському одязі: в сердаку, гуцульських черевиках на ногах, а в труну нехай йому покладуть красево з папами і топірець. Катафальси нехай покладуть у кутку, а при тілі свічки нехай не горять, бо вони „бефервєрн дї Ферзаунг дес Керпєрс". Пічпас винесу тіла і похоронного походу щоб йому на гірській трембіті трубіли або музика щоб грала. Похоронним гостям щоб замість свічки роздали китиці живих квітів... Головний натиск поставив покійний у своєму завіщанні на те, щоб йому, по православному звичаю, зарядили пасатак з павсом (паво — вино у пляшці, а верх паляниці колач). Дальше розпорядив покійний, щоб йому на муравленому гробі не поставили хреста — „бо я, каже, ціле своє життя тільки хрест мав" — але щоб поставили каменний памятник („ін Ромбусформ"). На памятнику має бути напис: „Іосиф Федькович в. августа 1834..." Під тим, написом має бути вміщений його портрет у гуцульському одязі („задуманого, спертого на могилі, з топірцем у правій руці"), а по боках монументу мають бути вирити вірші його власної композиції, наведені у завіщанні".

МІН. СТОЯДИНОВИЧ ПРИЇХАВ ДО БЕРЛІНА.

Сьогодні приїхав до Берліна спеціяльним поїздом югославянський премієр і міністр заєкорд. справ Стоядинович із жінкою. Премієра привитали на берлінськім двірці дуже срочисто.

—o—

ДАЛЬШІ ПОЛІТИЧНІ НАРАДИ В ПАРИЖІ.

В міністерстві фінансів панує сьогодні замічайний рух. Мін. Бонне не приїхав до міністерства перед 11., бо просто зі свого помешкання мав поїхати до Блюма, Далядіе, Сарро, Поль Бонкура і Кейо.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати напору, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Літературна сторінка.

Повість з нашої революції.

(Галина Журба: „РЕВОЛЮЦІЯ ИДЕ". Том І. В-во „Батьківщина", Львів 1937, ст. 230. Обгортка В. Ласовського.)

В цій повісти авторка поставила собі за завдання відмалювати ріжні настрої та етапи нашої революції на прикладі одного села. Вона продовжує попередню частйну повісти п. з. „Зорі світ заповідають", почату кілька років тому. Поки що маємо перед собою тільки один том нової частини „Революція йде", не знаючи, кільки їх буде і як вони розгорнуться.

Авторка знає добре сільський побут, уміє бачити людей та характеризувати їх кількома рисками. Картини пересуваються скоро, як митеві знимки, з ріжними епізодами, часто полишаючи враження самих епізодів, без головної дії та головних героїв. Враження, як від нервових записок щоденника. До нервового темпа подій дотосований стиль — обривчастий, можна сказати б „поентелістичний": цятки за цятками і на цятках. Неодного він відсвіжить, неодного втомить. Прочитати кільканацять сторінок із самих речень телеграфічного стилю тяжче, ніж кількадесять з довгими, розповідними зворотами.

Головна увага авторки звернена на процес українізації маси, її національного освідомлення. Відтворені сцени, що сотні разів повторювалися в добі революції — дискусії за самостійність мови, право до державного відокремлення, конфлікти за землю, боротьба за владу.

Почуваєте, що авторка пережила глибоко деякі моменти нашої революції і досі не може говорити про них спокійно, прискає то обуренням, то захопленням. Зі сторінок віє свіжістю — подекуди тою щирою наївністю, з якою дієві особи противники в політичних дискусіях обороняли правд віри свого національного катехизму. З перспективи сучасности не оминула авторка деякої тенденції то увеличуючи то обнижуючи поодиноких діячів нашої революції щодо яких загальні погляди тоді були зовсім інші.

Незвичайно важко при малюнку такої доби передати правдивий образ, коли треба повторяти розмови буцім-то „автентичні", а нема змоги передавати їх у такій мові, в якій вони велися. Г. Журба пересипає рясно діяльоги російськими фразами, часто свідомо вживає вульгаризмів у рідній мові, хоч ясно, що це тільки стилізація, бо народ та інтеліґенція не вживали такої чистої та літературної мови, як авторка.

Приємно вражає в повісти скріль чиста, народня мова і справді поетичні короткі описи природи:

„Увечері страсті Христові, — ранком сонце і дитячий регіт. Озеленені травою береги, Брунь-ки на вербах. В повітрі й на деревах пташня, а на вулицях діти. Цвірінькотом налите село. Річки позбігалися в став і став повен як велике розплющене око, задивлене в небо. Край греблі млин веселий, бадьорий, мов старий підхмілений гусляр. Пух лебединий розсипається зпід колеса по зеленому плесі. Лотоками біжить вода шумлива, ґриста. Миготить сріблом і смарагдами на поцвілих дошках".

Такі поетичні образки порозсипувані по всій повісти і вони доказ, що авторка має поетичний хист. Її книжка одна з дуже нечисленних цьогорічних, над якою не позіхаєш з нудьги, як над паперовим препаратом. Тим більший жаль, що авторка залишила деякі огріхи проти граматики і правопису (як напр. „ню" зам. неї, „камня" зам. каменя, пійти, пійдете зам. піти, підете, „рівесник" зам. ровесник, „дребонів" зам. дрібонів, „кадрельом" зам. кадрилем). Є ще інші й маленькі огріхи проти лексики (той дрож (!) і той приваб) і низка російських слів. Пояснення на початку книжки: „Мова і правопис авторки" робить трохи чудернацьке враження. Кожний автор має власну мову, але граматичні та правописні правила обовязують усіх.

м. р.

—o—

Просимо виразно домагатися

MAGGI ego PRZYPRAWY

уважаючи, щоб малу пляшечку Maggi наново наповнено тільки з великої пляшки Maggi

Співець чеського Шлеська — Петр Безруч.

В цьому році культурний світ у Чехословаччині святкує 70-ліття видатного чеського поета Петра Безруча, який є щирим приятелем нашого народу.

Петр Безруч (Володимир Вашек) народився 1867 р. в місті Опава на Шлеську, в родині проф. Антоніна Вашека, видатного чеського вченого та діяча на Шлеську. Мати Безруча походила з висококультурної та з мистецькими нахилами родини Де-Георгі. Володимир Вашек скінчив чеський університет у Празі у 1885 р., став урядовцем пошт на Шлеську, потім в Брні, де служив аж до 1927 р., коли пішов на пенсію. Тепер живе близько Брна і продовжує свою літературну працю. Підчас світової війни, як небезпечна людина для австрійської влади, був увязнений від 1915 аж до 1918 р. у Відні.

Перші його вірші появилися (сконфісковані) в часописі „Час" 1899 р. „День Палацького" і „Погане звання". Критика звернула увагу на талановитого поета, що писав під псевдонімом Петр Безруч. Довго ніхто не знав, хто ховається під цим імям. Навіть коли вийшла ціла збірка його віршів „Шлеські пісні" у 1909 р. то багато було здогадок на адресу автора. Думали, що це шахтяр, бо в деяких віршах поет писав „я одноручий шахтяр" або „Я — Петр Безруч з гір". „Шлеські пісні" вийшли в багатьох виданнях, все збільшені й збільшені. Цілий шлеський край переходить перед очима читача цієї збірки: Опава, Кийов, Петрвальд, Врбіце... Автор пробуджує національну свідомість своїх земляків на Шлеську, радить стати їм в обороні своєї мови і своєї землі.

Вірші поета порозкидані під ріжними, навіть невідомими і його приятелям, псевдонімами по багатьох чеських журналах. Деякі псевдоніми вже тепер відомі, так під псевдонімом „Сміл із Рольнічки" вийшли його „Пісеньки з Грулі" та „Гербарій". Під псевдонімом „Куба Перунік" писав Безруч прозою. Вірші Безруча перекладені на ріжні чужі мови. Декілька з них переклали і на нашу Михайло Обілний і М. Славінський, Петр Безруч один вірш „Калина", у своїх „Шлеських піснях" присвятив Україні.

Авторші цих рядків писав поет: „Україну я завсіди любив. Бажаю, щоб здійснилися всі Ваші національні мрії і бажання. Вірю, що досягнете їх". Петр Безруч дуже скромна людина, не любить святочних академій на свою пошану. Коли хотіли сфільмувати його твори, він відмовився. „Після моєї смерти можете робити, що схочете... Мені вже сім десятків, не довго будете чекати".

Коли чехи здобули самостійну державу, Безруча призначили на головного директора пошт у Брні. Але був він ним лише один день, щоб зрікнися такого високого становища, бо волів — працювати тихо у філії на дворі.

Марія Омельченкова.

Літературна хроніка.

РОКОВИНИ СМЕРТИ ФЕДЬКОВИЧА.

У 50-ліття смерти нашого найбільшого буковинського поета, що припадає 11. п. м. помістимо в найближчих днях кілька фейлетонів М. Матвія-Мельника.

ЛІТЕРАТУРНІ ПАРИСЬКІ ПРОРОЦТВА НА 1938 Р.

Паризький тижневик „Нувель Літерер" помістить з новим роком два оригінальні інтерв'ю із славною ворожкою Жешевською Цепфель та не меньше славним астрольогом Сімуром.

Цепфель була заворожила абдикацію Уельського князя, китайсько-японську війну, окупацію Ренанії та Еґіопії. Вона зібрала і тепер 2.000 осіб у великій салі, щоб їм сказати, що їх чекає. Сказала, що для літератури буде це поганий рік, хоч цікавий. Появиться одна велика поетка. Фр. Академія втратить 4-ох членів не найстарших. Академія Гонкурів вибере когось такого, що всіх здивує. У березні появиться одна книжка незвичайної ваги. Поль Валері перевищить себе, Андре Моруа дасть несподівану книжку. Андре Жід звернеться до містицизму. Жан Кокто напише фільму. Пер Бенуа щось про Наполеона. Анрі Бернштайн поїде до Америки... Здається, що точніших інформацій не могли дати навіть самі видавці цих авторів.

Астрольог Сімур — обережніший і говорить тільки загально про дуже бурхливий розвій літератури у квітні, травні та червні, про появу творів спіритистичного напрямку, арешт поетів з фем'ґіністичною тенденцією, полемічних, описів подорожів, історичних описів і творів, яких успіх залежатиме від скандалу. Зірвала Плютона вилине теж на кіно і на... фільософію. Зате з малиновим буде слабо.

АМЕРИКАНСЬКА ПОВІСТЬ РУМУНА ЕМІҐРАНТА

Появилася в німецькому перекладі повість Петра Неагое „Тут є мій світ", румуна, що емігрував до Америки і там став відомим письменником. Автор звісний, часто безпардонний, але вже малюнок з його повісти має прості лінії. Ця повість присвячена спогадові про батьківщину. Її герой йонель не доїжджає до Америки, через недугу очей і примушений жити в маленькому містечку, в домі, де находить захист. У подружжі він теж нещасливий, бо не має дітей. Щоб мати дитину, він годиться на те, щоб вона не була його рідна і через те попадає у нові конфлікти, яких не передбачував. Автор змальовує своєрідне середовище, неподібне до інших країв, мало знане і промовляє думку про незавидну долю людини, яка не може почувати себе щасливою дома, а не вспіє змандрувати.

Рагляни і пальта

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ПОВІСТЬ А. ҐАТТІ.

Повість італійського письменника Анджельо Ґатті „Роман у подружжі" вже перекладена на деякі чужі мови. Герої повісти Альберт та Ілія належать до високої суспільної верстви і обертаються весь час у товаристві вчених, великих промисловців, старшин і духовних. Їх дім визначається високою духовою атмосферою, насиченою патріархальною. Духові приємети героїв кидають цікаве світло на їх інстинкти та звичаї. Жінка Ілія надзвичайно високим хистом кохати щораз-то у нових формах та засвоювати собі всі духові впливи свого середовища. Навіть коли вона вмирає, її вплив на чоловіка не слабне. Велика частина цієї довгої повісти присвячена саме аналізі такого впливу. Автор хотів змалювати ідеальну подружню пару, що вміє зберігати у своєму звязку все найкраще ідеалізме і змисловне. У нещасному місці він користується поглядами католицької релігії і намагався відтворити той вищий надчасовий світ, де дух перемагає тіло. Але як це трапляється дуже часто в авторів, що краще вміють змальовувати те, що бачать, ніж те, що уявляють собі в ідеї, вийшли місця з картинами змислового світу.

ЯКІ БУВАЮТЬ НАУКОВІ ДОСЛІДИ.

В університетській бібліотеці у Відні переховують книжку колишнього професора з Софії Одіна: „Розвиток великих людей". Автор скінчив її 50 років тому, а працював над нею ціле життя, поставивши собі за мету прослідити матеріальні умови, серед яких розвивалися великі вчені, поети та артисти. У своїх дослідах він зайшов так далеко, що збирав дані, скільки кімнат мали батьки геніїв, який м'ясний дохід, які вподобання, як одягалися, що їли тощо. Всі ці дані він пробував звести до таблиць з цифрами і графіконів які показували з'ілями щось у ролі мали в мережах поліції. Ясно, що нелегко було розвязати, чому рідні брати та сестри геніїв, від тих самих батьків і виховані в тих самих умовах, залишалися зовсім пересічними людьми. Книжка професора є своєрідним документом і досі в неї залишилося у світі тільки зо шість прихильників.

Сторінка без політики.

Сухий лід.

В домашнім господарстві та ще більше в промислі конче потрібне вдержання низької температури. Те торкається у першу чергу харчевої промисловости. Втримання мяса, молока, масла і т. п. без прохолоди важко тепер навіть і подумати. Не забуваймо, що тепер десерове масло, добре охолоджене, мандрує із Сибіру до Англії або з Данії до південної Африки. Транспорти мяса йдуть із Австралії чи Аргентини до Англії. Залізниці доволі давно завели в себе вагони-холодільні, що холодять ледом.

Отже звичайний лід із води має деякі невигідні прикмети, він тає при температурі 0°. Якщо нам потрібна нижча температура, мусимо вживати холодних мішанин та апаратури дуже складної, яка майже зовсім виключена в домашнім господарстві: поплатна тільки в промислі.

У звичайних умовинах водний лід невигідний ще й тим, що при танині дає воду, яку треба кудись спускати. Одинока добра прикмета водяного леду — це дешевість його заготівлі та втримання. Та ставовий чи річний лід буває звичайно заквечищений бактеріями, що для харчевих цілей подекуди забороняють його вживати. Тоді треба вживати штучного леду.

В порівнянні з водним „мокрим" ледом, „сухий" лід із замерзлого безбарвника вуглевої кислоти має багато добрих прикмет і одну тільки хибу: вищу ціну. Промисл, який від давна має нахил працювати без вилядків, від давна звернув увагу на велитенські скількости вуглевої кислоти, які пропадають безупинно при всіх процесах горіння, при випалюванні вапна і т. з. Запотребування вуглекислоти до мінеральних вод просто маленьке в порівнанню із тими кількостями, які переходять в атмосферу (повітря). Дістати твердий безбарвник тепер легко: очищений газовий безбарвник (не сміє містити в собі води та сполук сірки) сильно стискають, охолоджують і дозволяють легко розходитися (експанзувати). При тім він так охолоджується, що застигає немов сніг, з якого відтак формують бльоки. Ті бльоки в трое важчі як ледові того самого обему. Температура сухого леду — 81° а 1 кг. сухого леду дає 150 одиниць холоду (кг. водного леду 80). Отже при сухім леді використовуємо холоду майже у двое стільки що при водній леді.

Сухий лід перевозять у пакетах з папи. З уваги на втрати через випаровування — сухий лід не тає, тільки випаровуючи — транспорт, що тривае довше ніж 6 годин, не оплачується. У великих установах використовують відпарований безбарвник та загущують його знову, покриваючи тільки розмірно не великі втрати. Як уже ми згадали, сухий лід випаровує не таючи (тає тільки під тиском 80 атмосфер) та газовий безбарвник теж консервує.

В Америці вже досить давно вживають сухого леду в харчевій промисловости, головно для транспортів мяса, риб та масла.

Охолоджене печиво тижнями тримається свіже, квітн витримують далекий переїзд, дальше бита птиця, риби та ярини. В домашнім господарстві сухий лід вимагає окремих холодників, щоби температура не стала надто низька, з другого боку, щоб сухий лід не випаровував за швидко. Сухого леду не можна щільно замикати, бо при відпаровуванню витворює натиск до 80 атмосфер і нестаєву посудину розірве зовсім легко. Установи мусять дбати про добру вентиляцію, бо безбарвник важчий від повітря, громадиться у всіх низько положених закамарках і в нім можна втопитися, як у воді. Зате він не отруйний. В Америці, в горячі літа деякі підприемства холодять свої приміщення сухим ледом.

Обходитися з ним треба обережно, бо міцно притиснений до руки викликує небезпечні попарення. Брати його можна тільки в грубих рукавичках або через шматку. Ф.

В'йна з видрами в Англії.

Англія не могла великої уваги присвятити підготові до війни, бо вела війну... з видрами. Саме тепер міністр внутріших справ Англії заявив у палаті громад, що війна з видрами, яку почали ще в 1932 р., щасливо закінчена. Шкідливі гризуни зовсім уже винищені на території заокеанського королівства і фермери можуть уже вільно спати.

В 1927. р. якийсь підприемчивий купець кожухарських виробів до Англії одну пару американських видр, думаючи розплодити їх для торговлі шкірками. Видрам вдалося досить швидко втекти і вони почали множитися з такою швидкістю, що вже по двох роках нарахували їх на добрих 3 мільони. Звірята стали згодом для населення справжнім нещастям. Видри поселились як завжди у водах, нарушивши гати і внаслідок їх роботи в 1933 р. трапилася в околицях Северна велитенська повінь, яка спричинила багатотисячні шкоди.

Після того випадку англійський уряд рішив ужити якнайенергічніших засобів, щоб винищити видри. Боротьбу з видрами повели дуже послідовно й витревало, так що вже у 1935 р. міністерство внутріших справ повідомляло, що вже 95 проц. видр винищено. Одначе тим успіхом уряд не міг вдоволитися, бо виставлої залишити хочби 1 пару в живих, щоб нова витрачі „пошесть" поширилась. Треба було ще 2 літ, щоб шкідливих гризунів винищити цілком одного.

Морози в зоольогічнім городі.

Морози, що панували від кількох тижнів у цілій Европі, далися у знаки теж деяким звіятам паризького зоольогічного городу, так що адміністрація зоо мусіла вжити спеціальних заходів, щоб зберегти здоровля і життя звіят непривичних до такої низької температури.

Гіпопотама перевели із зовнішнього басейну до закритого приміщення і тричі денно обливають його гарячим натриском (25 ст.). Ці натриски незвичайно припали гіпопотамові до смаку і він некоє чергового натиску з величезною нетерпливістю.

Етіопські леви дрожать у своїх клітках, не вважаючи на те, що їх теж перенесли до шутра будинку. Щоб додати львам потрібні калорії, адміністрація веліла мясо призначене для львів, смарувати густою верствою рибачого товщу.

Також і звіятам, що привикли до холоду, збільшили харчеві пайки. Напр. морський ліс дістає замість звичайних 40 кг. риби денно — 60 кг. Пеліканам дають по 10 селедців кожного дня замість 6 і т. д.

Екзотичних птахів — казуарів, ібісів, мексиканські папуги і т. д. перевели до приміщення, яке освітлюють і в день і в ночі інфрачервоними, теплими променями. Жираф кормлять теплим молоком і пильно слідкують за тим, щоб вони не простудили горла, яке в них дуже ніжне.

Винахідник фальшівником.

Останніми часами появилася у Відні справжня повінь фальшивих монет, виконаних просто по мистецьки. Навіть банкові скарбники приймали ті монети за добрі, не відріжнюючи їх зовсім.

Вкінці поліція арештувала фальшівника. Був ним шлюсар Гавриїл Бєск, який сам, без помічників фабрикував монети й потирював їх. Далі виявилось, що Бєск незвичайно здібний винахідник, який винайшов кількадесять корисних апаратів, між ін. мотор до мотоциклів, шифрований замок незвичайно простої конструкції і т. д.

Як воно завжди в житті буває винаходами Бєска користувалися інші, зате сам винахідник жив у нужді. Тому що він не мав із чого жити та головно тому, що не мав змоги працювати над своїми винаходами, він рішив виробляти фальшиві монети. І в тій ділянці виявив він здібний талянт. Машина, що її з нього знайшли, була незвичайно проста, хоч монети випускала вона такі знамениті, що важко їх було відріжнити від правдивих.

—o—

СМЕРТЬ ЛЮДИНИ, ЩО ЗНАЛА „ТАЙНУ СВІТА".

У Сльосаді помер д-р Віліям Стенлі Менсфільд, який дожив до 96 літ і придбав собі в Англії свого роду популярність.

Ще в 1860 р. звязався він в архієпископа Кентберійського і повідомив його, що у сні йому відкрилася „найбільша тайна світу". На думку Менсфільда ця тайна могла мати збірне значіння для майбутньої долі людства. Головно, вона могла раз на завжди знищити всяку небезпеку війни.

Д-р Менсфільд зовсім не робив враження божевільного. Його особиста репутація виключала всі підозріння. Архієпископ Кентберійський завзяв, що готов стати посередником між Менсфільдом і людством і просив подати собі умовини.

Не важко собі уявити счудування архієпископа, коли д-р Менсфільд став домагатися 50.000 фунтів. На таку суму він оцінив свій вічний сон.

Від тієї пори цілих 76 літ д-р Менсфільд безупину розсилав листи до ріжних редакцій часописів та окремих політичних діячів, „погрожуючи", що забере зі собою свою тайну до могили, якщо не виплатять йому суми, що він її домагався. 76 літ ніхто не відповідав на його заклики і д-р Менсфільд помер доживши до глибокої старости та не відкрив своєї „найбільшої тайни світу"

ЯКУ „РАНГУ" ЗАЙМЕ КНЯГИНЯ ВІНДЗОРУ.

Важке і клопітливе питання яку ранґу повинна дістати княгиня Віндзору, ще до цієї пори не вирішене. Геральдисти Букінгемської Палати далі сперечаються між собою на цю тему.

На підставі дворської етикети князь Віндсору займає безпосереднє місце після свого молодшого брата, князя Кенту й перед усіма іншими князями королівства.

На думку одних експертів жінка б. короля повинна йти за сестрою і зовицями короля, одначе перед усіми іншими княгинями. Таким чином княгиня Віндсору стала би восьмою в черги жінкою в Англії.

Та одночасно вона не дістала титулу „Королівської Величности" й тому інші експерти кажуть, що їй належиться аж 29 місце після всіх інших княгинь.

Можливо, що Юрій VI, вирішить не важке питання і сам призначить „ранґу" княгині Віндсору.

ВЕСЕЛЕ.

ГОДИНА ДУХІВ.

Чарка і Пляшка сидять разом у кнайпі. Минає година за годиною. Раптом годинник починає вибивати годину. Приятелі рахують і нарахують дванацять ударів. Тоді Чарка каже:

— Година духів!..

На це Пляшка:

— Егеж, мій домашній дух уже чекає!

НЕ ТРАТИТИ НАДІЙ.

Петрусь приніс перед святами шкільне свідоцтво. Батько приглядається свідоцтву і морщить невдоволений чоло.

— Ну, щоб воно було добре, то я не можу нічого сказати... Сподіюся, що при кінці року буде воно краще.

— Дуже гарно, татусю, — відповідає хлопчина — найважніше не тратити надій!

ДИТЯЧІ МІРКУВАННЯ

— Чи знаєш, що діється з дітьми, які не говорять правди?

— Знаю, вони їдять затіянцею на половину бєлету.

ПОДРУЖНІ ГАРАЗДИ.

— Моя жінка кинула в мене машинкою до кави. Чи вам уже колинебудь таке трапилося?

— Ні, ми пємо завжди тільки чай...

АМАТОРКА КНИЖОК.

Маруся йде до книгарні і каже собі дати цікаву книжку. Вибирає і перекидає добру копицю книжок. Нічого їй не подобалося.

— Чи маєте щось глибшого?

Книгар каже злобно:

— Егеж, Верна: „Трицять миль під дзеркалом моря".

Українська молоде! Допильнуй збірки ювилейного „Дару Просвіті"!

Центральний Кооперативний Банк
„Краєвий Союз Кредитовий" у Львові,
вул. Третього Мая 15.
приймає вкладки ощадности і як централя кредитова для українських кооператив усіх видів дає кредити на піднесення господарства і промислу

Паропія парлямент'.

Всі внески ухвалюють одноголосно аклямацією.

На четверговім засіданні Найвищої Ради СССР вибрали законодатну постійну комісію у складі 10 членів з депутованим Єнтушенком, як головою. В склад комісії ввійшли між ін. Каганович і Шолохов.

Опісля вибрали буджетну комісію у складі 13 членів з головою Сідоровом, який є також головою московської ради.

На внесок депутованого Берії, секретаря центрального комітету партії, вибрали комісію закорд. справ у складі 11 членів з головою Жлановом. В склад комісії ввійшли м. ін. Хрущев, Мехоліс, Бейг і Мануїльський член викон. комітету Комінтерну та президії Комінтерну і заступник Димітрова. Всі внески прийняли одноду шно через аклямацію.

БОЛЬШЕВИЦЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ СКЛАДАЄ ПОКЛІН ГПУ.

МОСКВА, 15. І. На вчорашньому вечірньому засіданні Ради Національностей голова мандатової комісії Нурлейсав Садик зложив звіт, у якому зазначив, що між депутованими до Ради Національностей є 409 комуністів і 165 т. зв. безпартійних большевиків (загальне число депутованих 574). **Склад Ради Національностей такий: москалів 146, українців 34, білорусинів 15, грузинів 33, азербейджанців 34, вірменів 30, жидів 15, німців 9 та кілька представників дрібних національностей.** Під соціяльним оглядом переважає уряднича класа. Між депутованими є 110 жінок.

Голова комісії зложив поклін Г. П. У. і його шефові Єжову, за винищування „ворогів народу".

В половині засідання появився Сталін, якого — як звичайно — прийняли бурхливими оваціями.

НОВИНКИ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, **бо стримаємо висилку часопису!** Присилайте точно щомісячну передплату, **бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— Нинішнє недільне число „Діла" виходить вихятково в обемі тільки 12-ти сторінок, з уваги за попереднє ювилейне число, що вийшло в значно збільшеному обемі.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— Управа Українського Народнього Театру ім. І. Тобілевича (Кооператива „Український Театр" у Львові) повідомляє, що в днях 24. і 25. січня ц. р. загостить Театр до Львова на дві вистави в салі Театру Ріжнородностей (Народній Дім) і виставить у дні 24. ц. м. істор. пєсу в 6 відслонах І. Зубенка п. н. „Оолена" відзначену на конкурсі Т-ва Українських Письменників і Журналістів ім. І. Франка у Львові за рік 1937, а в дні 25. І. ц. р. пєсу на 4 дії Задвірського п. н. „Довбуш". Початок вистав год. 7.30 ввечір. Білети від дня 17. І. ц. р. продаватиме „Союзний Базар", вул. Руська. Подробиці в афішах. 132 5—5

— До найстарших передплатників „Діла" належить також **о. декан Кипріян Ясеницький,** Жовтанці, що абонує наш орган від першого його числа. У списку найстарших передплатників „Діла" в ювилейному числі пропущено назвище о. Ясеницького через недогляд і навал праці.

— Центральний Кооперативний Банк „Краєвий Союз Кредитовий" (Центробанк) повідомляє, що, йдучи назустріч вимогам своїх П. Т. Членів і Клієнтів буде приймати вплати на вклади і біжучі рахунки в своїй домівці при вул. 3. Мая ч. 15 також вечорами від год. 6—8.

— Пропамятний вечір Марії Білецької у клюбі „Нової Хати" і „Труду" відбудеться 17. ц. м. в домівці клюбу, Ринок 39. Своїми спомінами про покійну поділяться: пп. К. Малицька, О. Заїзняк і І. Скоплик. Початок в год. 6-ій. Членам і гостям ради. 165

— Перестрога для всіх! Як відомо, в Німеччині сильно поширене тепер небезпечна недуга тварин — прищиця. Як звідомляли часописи, занотовано вже кілька випадків тієї хвороби й на західних землях Польщі. Тому не виключена можливість, що ця недуга може перенестися і на наші землі. Прищиця, як відомо, є небезпечна й для людей і вимагає великої осторожности. Тому — хоч ще й нема безпосередньої небезпеки тої недуги на наших землях, — всеж таки треба бути завдячегідь осторожним і уживати тільки пастеризованого молока Маслосоюзу. Воно, позбавлене всіх хороботворчих бактерій, дає повну запоруку перед всіми пошесними недугами.

— Збірна виставa образів І. Чапського, С. Щепанського і О. Волзінської відкрита щодень між год. 10—15 в новій домівці професійного союзу артистів пластиків пл. Марійська ч. 9. І. п.

— В Українськім Наук. Інституті в Берліні відбувся 14. ц. м. виклад д-ра М. Масюкевича на тему: „Соціяльно-політичний склад жидівства на Україні".

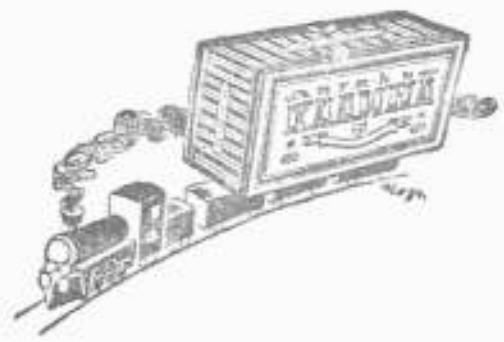
— Хто виграв на льотерії. У вчорашньому тягненні Клясс. Льотерії впали м. і. такі більші виграні: 30.000 зол. на ч. 2840. 5.000 зол. на ч. 47753 96109 110959 133174 147175 186043. 2.000 зол. на ч. 17889 59541 84227 93341 96678 134182 137175 171554. 1.000 зол. на ч. 6494 25467 30717 35999 65559 68259 72380 73754 75638 78526 81430 84831 85844 92419 104368 113881 121155 126655 150915 161971 169960 177685 178207 192745. По перерві: 20.000 зол. на ч. 64373. 15.000 зол. на ч. 845. 5000 зол. на ч. 28620 61679 106181 133929 168846 178157. 2.000 зол. на ч. 960 2144 26111 89022 108089 138360 180100. 1.000 зол. на ч. 12305 15793 22405 55192 67845 72505 78864 79831 83190 85913 92132 95929 100109 101280 103353 103968 104274 559 108223 110377 119698 126677 127746 131463 136129 146548 154931 160891 173183. 187125. — В нинішнім тягненні впали м. і. такі більші виграші: 20.000 зол. на ч. 154925. 10.000 зол. на ч. 121778 129440. 5.000 зол. на ч. 59411 189802. 2000 зол. на ч. 59411 189802. 2.000 зол. на ч. 3127 26311 40140 52817 52914 57673 75410 129712 153112 155459 159442 160075 180756. 1.000 зол. на ч. 10948 26509 26921 27775 38567 38781 46108 52704 54101 69717 75225 87751 89103 114148 123798 131073 132116 134923 145981 149777 153620 153919 157772 158237 166025 178850 185699 188813 193628.

— За будову церкви св. Івана Богослова у Львові. Як відомо, будову цієї церкви при вул. Потоцького (біля монастиря СС Василіянок) веде будівельна кооператива „Київ". В осени м. р. будова поступила значно вперед, бо витягнено мури церкви під дах. Будівельний Комітет після заплачення всіх дотеперішніх рахунків має в касі 5.453 зол. готівки. З весною 1938. р. будову треба буде продовжувати. Для докінчення її треба найменше 100 тисяч зол. Тому комітет звернувся зі закликом до всього українського громадянства, товариств і установ, щоб грошевими жертвами помогли докінчити хвальне діло. Окрім того видав 10-сотикові цеглки та приготовив низку культурних імпрез, що з них дохід призначений на будову церкви. Правні й фізичні особи можуть ставати фундаторами церкви, якщо зложать одноразово або в ратах 500 зол. на будову. Все українське Громадянство Львова й околиці повинно живо відгукнутися на заклик К-ту. та дати доказ, що український характер Львова не є йому байдужий.

— На латинізацію Сх. Галичини, Польський архиепископ у Львові кс. Твардовський похвалився перед представником варшавського тижневика „Наруд Польскі", що за останніх 15 літ на терені Сх. Галичини побудовано поверх 300 костелів і польських каплиць.

— У справі вбивства бл. п. Данила Стецькова ведеться слідство дальше. Безпосередно після злочину поліційний дактильоскоп перевів кілька фотографічних знимок на предметах, яких доторкнулася рука злочинця. Як відомо, під закидом убивства арештовано колишню служницю Стецькова, Стефанію Цирко. Дальші дохождення ствердили, що злочин є ділом двох осіб та що смертний удар мармуровою плитою походив з руки мужчини. Наслідком дактильоскопійної експертизи арештовано брата Цирківної, 22-літнього Йосифа під замітом співучасти в грабунковому вбивстві. Стверджено, що Цирківна бувала часто в мешканні Стецькова і при помочі воску зробила відтиск ключа до огнетревалої каси. Цей відтиск передала своєму братові Йосифові, який дав зробити шлюсареві у Старому Селі ключ. При помочі цього ключа пробував він опісля добутися до каси в мешканні Стецькова. Дальше слідство ведеться.

— Присуд на б. старосту Робінсевича запав у станиславівському суді. За дефраудацію самоврядних грошей його засуджено на 4 роки вязниці з зарахуванням слідчого арешту, вирівнання 17.000 зол. та заплату судових коштів. Другий обвинувачений Ставінський б. секретар повітової ради дістав 6 місяців вязниці, з чого половину подарували йому на основі амнестії а другу половину приписали на два роки.

— Лявіна засипала лещетарів під Чорного. З Ворохти вибралося 60 лещетарів, учасників військового лещетарського курсу на прогульку на гору Зарослик. Тому, що западали ночі і в горах настала сильна сніговія, лещетарі рішились вернути з верху до захисту на Заросляку, поділившись на дві групи. В дорозі під Кізлами лещетарі спричинили лявіну. Ратуючи життя, вони стали втікати на лещетах в долину. Всеж таки лявіна захопила з одної групи шістьох лещетарів, з другої двох. Усіх шістьох лещетарів з першої групи швидко відкопали живими, з другої групи врятували тільки одного, а один, лісник із Кремянця, Свящиський пропав під снігом і досі не вдалося його відшукати. Нема сумніву, що він вже не живе. В цьому році було вже кілька лещетарських катастроф з трагічним висліддом.

НИНІ в „Аполло“

Капітальна фарса „Недорайда“

Від завтра реверанційний повер із феноменальним співаком Ярославом Сведом

з Димшою в останнє.

З КОХАННЯ ДЛЯ ТЕБЕ

Співучасть: Камілла Горн, Отто Треслер, Тібор фон Гальмай.

— **Львівська хроніка.** На вулиці Лелевеля якийсь злодійчук вирвав із рук Данути Урбанської, жінки лісничого зпід Лапьцута торбинку з готівкою 100 зол. і втік. — При вул. Кордецького отруїлася сільним квасом якась молода жінка, залишивши карточку з написом: „Марися... через Польдзя“. — До львівського шпиталю привезли кравчиню Францішку Векселъберг (вул. Казимирівська 16), яку пробив ножем у груди її наречений Андрій Соха, магістратський возьний, посперечавшися з нею.

— **Краєва хроніка.** В селі Юнашків, пов. Рогатин, у хаті Ілька Клінка застрілився із службового кріса поліцаят Казимир Мазур із станиці Конюшки. — Ольга Натальчук у Тернополі залишила без опіки двох малолітніх синків, 4- і 2-літнього, які запалили ліжко і вдусилися в димі. — На дорозі біля Волі Висоцької, пов. Жовква, зударилися два вантажні авта й сильно ушкодились. Жертв людьми не було.

— **Студентка прав злодійкою.** Перед львівським судом станула б. студентка прав Францішка Р., родом із Станиславова, яка ходила до будинків жіночих шкіл у Львові і крала з гардероби ученицям плащі, зарукавки, снігівці і що попало під руки. Її засудили на 8 місяців вязниці з припиненням.

— **Засипав селянинові порошком очі і пробував ограбити.** На дорозі в Острові, сокальського повіту якийсь грабіжник напав на господаря Мартина Шимського з Нового Двора і поваливши його на землю засипав йому якимсь порошком очі. Опісля придусив його колінами і хотів зрабувати йому 1000 зол., які той мав при собі. Врешті Шимський вирвався з рук напасника і втік до найближчого дому, а згодом повідомив поліцію. Під замітом нападу арештували Адама Куцаха з Острова.

— **За родинну честь.** На подвірі Катерини Альґерд у Кольонії коло Гаїв, львівського повіту, застрілено 24-літнього Йосифа Глезнера. Походження викрили, що вбивником був 30-літній Франц Бонка з Миклашева за намовою Олекси Тютки з Гаїв. Тютка рішив помститися на Глезнері, що звів йому шваґерку і до виконання помсти намовив Бонка, якого арештували.

— **Напад на автора.** В „Земянській“ кавярні у Варшаві на польського письменника Антона Слонімського напав Зиґмунт Іногорський і зневажив його чинно. Слонімський на напад не реаґував і спрямував справу на гонорову дорогу. Причиною нападу був вірш Слонімського „Для ойчизни“ в останньому числі „Вядомосьці Літерацкіх“, де находиться м. і. таке місце: „В твей ойчизьне каркі сен аґіна пшед каждом владзом, в твей ойчизьне тись голди складал пшед обце трони“.

— **Дипльомований інжинір — вломником.** У Варшаві арештували молодого інжиніра Ігнаца Шаберського, сина заможних родичів із Білостоку, що в ріжних забавових місцях робив знайомства з ліпшими дамами, щоб їх окрадати. Він робив відтиски ключів у їх мешканнях і заходив потайки, коли нікого не було дома. Поліція довший час не могла попасти на сліди злодія, аж коли почали пильно обсервувати, здемаскували інжиніра Шаберського. Його арештували. В його мешканні знайшли цілий склад злодійських знарядів.

— **Бандит Марушечко гуляє на волі.** В місцевости Мацейовіце недалеко Варшави стверднли, що там перебуває голосний бандит Марушечко, який передерся крізь поліційну облаву після арештування його спільника Кошевяка біля Радома. Повідомлена влада вислала на місце двох поліціянтів, яких Марушечко разом із двома спільниками привитав вистрілами. Тяжко ранених поліціянтів перевезено до шпиталю, а бандити втікли. По дорозі стріляли до ще одного поліцінта, але не ранили.

— **Жидівська гімназія в Ужгороді.** Недавно відкрито в Ужгороді жидівську гімназію, що міститься в модерному двоповерховому будинку над рікою Ужом. У відкритті взяли участь представники влади з ґубернатором Грабаром. Будинок прикрашений — як повідомляє „Українське Слово“ — державними і краєвими жовто-синіми прапорами. Гостей привитав ред. Серіль по українськи та єврейськи. Були ще й чеські промови. Хор учеників відспівав кілька чеських, українських і єврейських пісень.

— **Д-р Карло Бакса,** один із визначніших чеських діячів, умер у Празі. Брав живу участь у політичному житті, був членом чехословацької Народньої Ради, опісля приматором міста Праги. На цьому становищі поклав великі заслуги для розвитку міста. Торік зрікся цього становища, а на його місце вибрали приматором д-ра Зенкля.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально знана крамниця І. Шлінер, Львів, Легіонів 35, що продає гуртом і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевше, тамож стрінете там завсіди найелеґантнішу українську публіку. Самосторозуміло, що обслуга теж українська. 1—?

✝ Посмертні згадки.

Миколая Божук-Штефуцова, молода поетка на Закарпатті, померла після довгої недуги 14. січня ц. р. в 32. році життя. В. Їй П!

І. Якимчук. Після 3-річної серцевої недуги помер у Чаславі 31. XII. м. р. І. Якимчук, б. стрілець УГА, родом зі Сх. Галичини. В останніх двох роках вже не міг працювати, так, що на прожиток заробляла його жінка. В останніх часах лічив його безплатно лікар з Переяслава д-р Володимир Маркович. Похорон відбувся 2. І., в якому взяла участь вся українська еміґрація з Часлава й околиці. Вінець був прикрашений жовто-блакитними лентами. В. Й. П!

Марія з Кадайських Рудницька, вдова по бл. п. о. деканї з Тореського, по довгій і тяжкій недузі, приявши Найсв. Тайни, упокоїлася в Бозі 12. ц. м., прожившн 77 літ. В. Їй П!

„РЕВІЯ МОД“

відбудеться дня 23. січня 1938 р. в год. 12 впол. в салі Театру Різнородностей вул. Рутовського ч. 22.

В програму цеї імпрези входить:

Показ найновіших оригінів модерних жіночих одягів виконаних в роботі Кооп. „Труд“.

„Мелянхолійний вальс“ — музика А. Ґольд, слова Я. Маслика — жіночий вокальний квартет „Богема“ під проводом п. В. Валтеровича.

Лекція географії — ілюстрована продукція п. Стефи Стадниківної.

Менует — танок учениць школи проф. О. Суховерської.

„Іль Бадо“ — Ардіті. Сольовий спів п. С. Яросевич.

„А може так, а може ні“ — муз. В. Балтеровича, слова Я. Маслика — жіночий вок. квартет „Богема“.

Жінка — мододелювання — п. Стефи Стадниківна.

Ревію улаштовує Кооп. „Труд“ Львів, Ринок 39.

Вже появилася у продажі НАЙКРАЩА КНИЖКА У ЦЬОМУ РОЦІ:

ІЛЬКО БОРЩАК

Наполеон і Україна

ІСТОРИЧНА СТУДІЯ НА ПІДСТАВІ НЕВІДОМИХ ДОСІ ДОКУМЕНТІВ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. — ПЕРЕДМОВА ПРОФ. ЕДВАРДА ДРІО.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ 2.50.

Можна дістати у Видавництві „ДІЛО“, Львів. РИНОК ч. 11. і також у всіх книгарнях.

Вклади в Комунальних Касах Ощадности ростуть!

Довідуємося, що в грудні м. року Малопольські Комунальні Каси Ощадности записали зріст вкладів на дальші зол. 7,320.315 через що сума ощадностевих вкладів у Ґаличині зросла до 256 міліонів 631 тисяч золотих. Скількість вкладників зросла також до 560.087.

Дописи.

ЧОРТКІВ.

Справа відсутности українського духовенства на Загальних Зборах П. С. К. „Р. Ш.“ в Чорткові. Дня 18. грудня 1937 р. відбувся Заг. Збори „Р. Ш.“ в Чорткові, на яких упорне, від коли існує в Чортківщині рідношкільна організація, не було правного ані одного священника, ні в характері гостя, ні як управненого делеґата, хоч священники були вибрані делеґатами на Загальні Збори Союзу. Справа відсутности священників на Зборах була предметом дуже оживленої дискусії, в якій забирали голос численні делеґати. У вислід тої дискусії на внесення інж. Василя Третяка Збори одноголосно ухвалили такі резолюції: 1) Загальні Збори ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові, що відбулися 18. XII. 1937 р. у присутности 77 управненних делеґатів, які заступали 25 кружків „Р. Ш.“ з повіту, стверджують з жалем пізнанту в'ідсутність на Зборах українського духовенства, що сталося внаслідок відомого обіжника стан. władzy. 2) Загальні Збори заявляють, що відсутність духовенства в житті рідношкільної організації не може позитивно діяльній рідношкільній роботі в чортківськім повіті. 3) Збори висказують побоювання, що така відсутність українського духовенства може відбити негативно не тільки на цінний авторитет українського духовенства в нашім народі, але також може позбавити гроші-катех. перкві (і нашій вірі) 4) Збори доручають новообраній Раді оголосити повищу резолюцію в українській пресі.

Звичайні Загальні Збори Повітового Союзу Кружків „Р. Ш.“ в Чорткові. Як відомо з кількох допису з чортківського повіту, уміщених на сторінках „Діла“ в 1937 р., Повітовий Союз Кружків „Рідної Школи“ в Чорткові з початком 1937 р. був тереном цілому непотрібної нагінки деяких одиниць на провід р'ідношкільної орган'зації в Чорткові. У наслідї тої нездорової атмосфери звичайні Загальні Збори ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові вибрали були дня 29. січня 1937 р. нову Раду незгідно з приписами статуту, тому Головна Управа „Р. Ш.“ у Львові розвязала ту Раду і доручила тезові ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові ще пів його заступникові дир. В. Шматі підготовити нові надзвичайні Загальні Збори, які дійсно відбулися дня 19. квітня 1937 у присутности делеґатів Головної Управи дир. Івана Герасимовича. На тих надзвичайних Загальних Зборах цілковите цілковите непорозуміння і вибрано нову Раду, в склад якої увійшли стосі р'ідношкільні діячі з чортківського повіту. В такім складі Рада приступила до змагливих Загальних Зборів ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові, які відбулися дня 19. XII. 1937 р. Хід цих Загальних Зборів та заявлення уступаючої Ради вказали, яку велику користь може принести обединення українського громадянства на терені рідношкільної організації. Виконання організаційної діяльности Ради і Комітету будови рідношкільної домівки за діловий рік складав д-р Михайло Росляк, адвокат у Чорткові; подрібне власне виконання всіх вказівок і вказівок Комітету будови представив на письмі член Контрольної Комісії п. Микола Пачовський. З предложених обох звітів довідуємось стверджено, що ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові в минулім році від дуже енергійну акцію і на полї організаційнім, і в справі будови рідношкільного будинку в Чорткові. ПСК „Р. Ш.“ в Чорткові обіймає тепер 34 кружки, при чому кружок у Чорткові веде гімназію, ліцей, 7-кл. всеукраїнську школу та бурсу. До гімназії ходить у цім році 235 учеників, до всеукр. школи 153 учеників, у бурсі має приміщення понад 20 учеників української гімназії в Чорткові, переважно сільські діти. На Збори згодовилося управненних до голосування 77 делеґатів, які заступали 25 кружків. Цього 1937 р. зорганізовано в повіті 17 дитячих садків, в яких виховується 585 дітей. В цім підготовлення краще лише дитячих садків на 1938 р. уступаюча Рада рішила перевести в березні 1938 р. в Чорткові курс для вишколу провідниць дитячих садків. Подібний курс, що тривав 2 тижні, відбувся в Чорткові у червні 1937 р. і на цім курсі вишколено 15 провідниць дитячих садків, які відтак вели садки в Чортківщині та інших повітах. Рада зверталася великому увагу на оживлення організаційної діяльности по всіх кружках чортківського повіту. Але найбільше уваги й енергії присвятила Рада справі будови рідношкільного будинку в Чорткові. Будову ту розпочато в квітні 1937 р. Комітет будови становила ціла

Обува віденських фабрик Cooks, Bally, **Снігівці, кальоші „Schweikert"**
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. **І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35,** Телефон 210-07.

Ради та кооптовані нею члени „Р. Ш." з чортківського пов'ту. Після затвердженого плану праці справу будови поділено на дві частини, а саме до кінця листопада 1937 р. Комітет будови мав викінчити будинок від дах і накрити його бляхою, а цілковите викінчити той будинок мають з кінцем липня 1938 р. Завдяки енергійній праці Комітету будови, зокрема обох його секцій, технічної та організаційної, першу частину будови виконано в означеним речениці. Будинок викінчено під дах і накрито його бляхою та забезпечено на зиму. Кошти дотеперішньої будови дійшли до 55.000 зол. До цілковитого викінчення будинку потрібно ще 65.000 зол. Завдяки організаційній секції, на чолі якої стоїть секретар Ради д-р Михайло Рослик, за літо й осінь 1937 р. зібрано 35.004.69 зол. у готівці та коло 15.000 зол. векслевих і письмових зобов'язань, які тепер поодинокі жертводавці сплачують. На повинну готівкову квоту зложили з чортківського повіту: українська кооперація 3.713.15 зол., кружки „Р. Ш." 906.30 зол., читальня „Просвіта" 631.46 зол., кружок „Союзу Українок" 481 зол., „Луги" 170.10 зол., кружки „Сільського Господаря" 156.19 зол., „Сокола" 92 зол., інші т-ва 196.80 зол., громадянство 19.007.89 зол., при чому громадянство самого Чорткова зложило в готівці 7.372.24 зол. Крім того пов'т Борщів зложив 3.150.36 зол., пов'т Бучач 1.757.55 зол., повіт Копичинці 1.506.33 зол., повіт Заліщики 686.80 зол., край 1.459.50 зол., заграниця 194.08 зол. В дальшому звідомленні д-р Рослик наголошує і предложив Заг. Зборам дуже докладно опрацьований план праці Комітету будови на цей рік, щоб можна було добути фонди на викінчення будинку в означеним речениці та щоб викінчений будинок якнайскорше віддати до вжитку кружка „Р. Ш." в Чорткові. Звідомлення й план праці Комітету будови приняли Заг. Збори з одушевленням, висказуючи повне признання уступаючій Раді, проводові обох секцій Комітету будови та всім членам Комітету. По переведенні дискусій признано уступаючій Раді абсолюторію і відтак вибрано нову Раду, на чолі якої стануть д-р Михайло Рослик. У склад нової Ради ввійшло 10 активних і для справи Рідної Школи добре заслужених передових громадян з Чорткова, які дають повну запоруку, що нова Рада викінчить в означеним речениці будинок і віддасть його до вжитку кружкові „Рідної Школи" в Чорткові.

—o—

Спортові новинки.

Чорні — Україна 6:0 (1:0, 1:0, 4:0). Висока програма наших гекеїстів, які т'ільки у двох перших третіх добре трималися. Україна грала далі без Скрипія. Ворота для Чорних здобув Куличковський 2, Яцівський II, Чижевський, Ульм і самобійча. Глядачів було коло 700. В Україні найкращий Марунець, найслабший Линик. Стан мистецької табелі А-класи такий: 1. Чорні 3 грн 5 п. і відн. воріт 13:3; 2) Погонь 1 гра 2 п. в. а. 1:0; 3) Україна 2 грн 2 п. в. а. 2:6; 4) Лехія 2 грн 1 п. в. а 0:1; 5) АЗС 2 грн 0 п. в. а. 0:9.

Перша перемога канадійців. Канадійські гекеїстри приїхали вже по деяких торгах до Европи, щоб узяти участь у гекейових мистецтвах світу у Празі. Дружина канадійців виступає під назвою „Садберійські Вовки". Перший свій метч розіграли „Садберійські Вовки" з Дісельдорфі, де перемогли тамошній Е. Г. Г. 3:0 (1:0, 1:0, 1:0). Канадійці були перетомлені морською подорожею.

ЛТЦ Прага програла двічі з дружиною англійськими канадійців. Перший метч закінчився катастрофальним погромом чех'в 2:14. Зате у другім метчу чехи осягнули кращий виспід. Канадійці, як кажуть, „підзвездали" минулої ночі Прагу.

Де будуть відбуватися мистецтва світу? Мистецтва світу в ножній м'ячі, які в літі відбудуться у Франції, будуть розділені на такі міста: Марсей, Бордо, Гавр, Страсбург, Ліон, Ліль, Тулюза; Рен, Анг'є і Парнж.

Мадяри хочуть зреванжуватися Португалії. Після несподіваної програної Мадярщини в Лісабоні 0:4, мадяри конче хочуть зреванжуватися і заманити португальців на відплатний метч до Будапешту. Програна мадяр'в у Португалії наробила в Мадярщині великого шуму.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 16. І. год. 3.30 попол. „Сі-сі"; год. 7.30 веч. „С'сі".
Понеділок 17. І. год. 7.30 „Сі-сі".
Вівторок 18. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія" прем'єра.

Театр Різнородностей:

Неділя 16. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „Розрахунок".
Понеділок 17. І. виставу нема.
Вівторок 18. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЮВАЧІВ:
16. І. Дівча з Маєвського.
17. І. Муж двох жінок.
18. І. Шарікa.
19. І. Довбуш.
З Любачева їде театр до Яворова. У днях 24. і 25. І. виступить театр у Львові в сали Театру Різнородностей: дня 24. І. Орлеяк, дня 25. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСТАНОВИЧІ:
16. І. Мазепа.
17. І. Жайворонок.
19. І. Ніч під Івана Купала.
ДРОГОБИЧ:
19. І. Хмара.
20. І. Гетьман Павло.
ТРУСКАНЕЦЬ:
21. І. Хмара.
22. І. Маруся Богуславка.
23. І. Мазепа.
24. І. Ніч під Івана Купала.
25. І. Гетьман Павло.
СТЕБНИК:
26. І. Хмара.

КІНА.

АПОЛЬО: „З коханим для тебе" (з Дитшею).
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Малий король"; „Чоловік та особа банк у Монте-Карльо".
ГРАЖИНА: „Розо".
ЄВРОПА: „Її найбільша помилка".
КАСІНО: „Життя пулені" з Лідою Райнер.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак".

НЕДІЛЯ, ДНЯ 30. СІЧНЯ 1938. САЛЯ НАРОДНЬОГО ДОМУ.

Свято Крут

СТУДЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ.

МАРУСЯНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Камелієва дама".
МІРАЖ: „Cuinion Африканський".
МУЗА: „Благословення вовни" (Ед. Райнер, Павло Муні).
ПАКС: „Один поверх вище".
ПАЛАС: „Прем'єра" із Зарою Леандер.
РАЙ: „Чар богеми" а Ів. Кепурою та Мартою Егерт.
РІАЛЬТО: „До побачення, гарна пані" (Л'я. Гейд, Сінзак, Тьяк, Александер).
СВІТ: „Тайна чорної пімнати", „Такі то дівчата".
СТИЛЕВЕ: „Королева Вікторія" та ревія.
ТОН: „Пробійня вигладу".
УТІХА: „Смерть чигає в джунглі" та ревія.
ХІМЕРА: „Дівчата з Новодунаєк".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Індія".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Гавсмана ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 16. січня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Муз. дрібнички. 19.30, 20.00, 21.00 „Кармен" оп. Бізета; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Цит. музика, 17.00 Два форт.; ВІДЕНЬ 15.40 Камер. Музика, 19.35, 20.00, 21.00 Спів, музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.30 Італ. нар. пісні, 16.00 Гарні мелодії; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.00, 18.00, 19.00 Симф. концерт, 21.00, 22.00 „Наречені сам'я" оп. Легарій; ПРАГА 12.25 Розр. концерт, 17.10 „Земля співає" сюїта Сєвоба 17.25, 18.00 20.00 Німецька авд.: орх., солісти. Пісні Бетговена, 21.00 Симф. концерт. РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 21.20 22.00 Симф. концерт, 21.15 Шопі, РИМ 17.00, 18.00 Комедія, 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт, 22.05 Скрипка.

Понеділок, 17. січня 1938.

БЕРЛІН 16.30 „Чорноокий янгол" учень" співанка на осн. Гетого, 17.00 Симф. квартет, 18.00 Розр. музика, 19.10 Симф. музика, 20.00 21.00 Вес. вечір; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 13.00 Цит. музика, 17.30 Форт., Грецька музика, 20.00 21.00 Орх. концерт, 21.35 22.00 Тріо; ВІДЕНЬ 12.20 Розр. музика, 17.30 Форт., 19.35 20.00 Вок.-муз. концерт, 21.35 Дві скрипки та клявесин; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 21.15 Солісти: скр., форт.; КОШИЦІ 18.00 18.50 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 22.45 Танк. музика, 22.15 Комедія; ПРАГА 22.10 Хор, 21.25 Нонет оп. 31. Спора; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. концерт, 21.15 Спів. рецталь Д'ашн Корн, 21.30, 22.00 23.00 Музика та співанка; РИМ 17.15 Форт., 17.55 Рецитацій, 19.30 Розр. музика, 21.00 Інстр.-вок. концерт.

Вівторок, 18. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібнички, 18.00 Орх. і квінтет балалайок, 19.10 Розр. музика, 20.00 Легка музика, 21.00 Інстр.-вок. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Спів і форт.; 18.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.25 Спів. рецталь Марії Гусе, сопр., 19.40 20.00 Давні та нові віденські мелодії, орх., сол., 20.40 Балади, 20.45 21.00 Вок. авд.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт. рецталь Рен Дженолі (Франц'я), 22.30 Бетговенова серенада на флет, скр. і альтівку; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття, 18.30 Жидівські пісні; МІЛЯНО 17.15 Скрипка, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 17.30 Симф. квартет, 18.10 Німецька авд. Вокальний квартет, 19.30 20.00 21.00 „Сарка" оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 22.00 Камер. концерт, 22.30 23.00 „Ля трагедіє Модел" драма Метерлінка; РИМ 17.15 Танк. музика, 19.00 Розр. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Гальєра" оп. Фр. Чілеї.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 16. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.30 Для села: Що дасть хліборобові упромисловлення Галичини; 8.40 Гумор: Фантазія з „Фавста", пл.; 8.50 Корисні добре зреорганізованого господарства; 10.30 Хорали Баха; 11.00 Розр. музика з пл.; 11.20 Львівський театр ім. Камінського; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.00 Вільно —осередок мистецтва; 13.10 13.10 „Орлій" Сорошевського; 13.30 Музика, орх., спів; 14.00 Представляємо спікер'в; 14.45 Для села: Огляд ринків рільн. продуктів. Що я скористала з практики у німецькім господарстві. Прогульна з Коржовиця у радіостанції; 15.15 Всього потроху; 15.45 „Варварка" опов. для дітей; 15.55 Молоді таланти: 15-л'ітній скрипак М. Смалта у супр. форт.; 16.05 Два фортепіяни; 16.45 Англійця і життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., спів, гумор, цитри; 19.05 Театр Уявн: „Пане Коханку" драм. а-некдота Ів. Крашевського; 19.30 Концерт Муз. Т-ва, форт., спів. 20.35 Спорт.

Понеділок. 17. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Історія зеревця піску. Серенада Моцарта, орх.; 11.40 Гутірка з брукарем про його фах, 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Чайковський: Симфонія е-мольл, Пісня без слів, гр. пл., 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова та вибрані платівки для дітей; 15.20 Вікучі вістки з міста та проз'ищ, 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Повітряні образки, орх.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найбільша у світі концертна міді; 17.15 Спів. рецталь Адальбіни Коритко в супр. форт.; 17.50 Спортова гутірка та спорт. вістки; 18.10 Що дає управа цукрових буряків. гутірка для хліборобів вит. інж. Іван Лапчук; 18.20 Пісні у вик. Т. Вакуловського, бариг. у супр. форт.; 18.35 Стилі авторської творчости; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вокальна авдиція; 19.30 Кооперація у домашнім господарстві; 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 20.00 Авд. Радіоконкурсу: „На пів'дні" у вик. артистів „Ві про хво"; 20.45 Веч. дестин; 21.00 Танк. музика, рефрени; 21.40 Поточні новини; 22.00 Архіторри симф. музики: форт.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з плит.

Шкірянi каганцi

ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 90 сот., гарапи по 1.50 — продає Роб тня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Содимандра". 519

Вівторок, 18. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Подорож Андрійка до Нового Року; 11.40 Скрипка; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Музика з пл.; 14.30 Пісні й арії у вик. Ф. Вархальського-Дембіцького, у супр. форт.; 14.55 Біржа; 15.00 Поезія с'ятового поетання. Музика з пл.; 15.25 Бікуті вістки з міста та провінції; 15.20 Господарський огляд; 15.45 Цікаві речі в 5 частинах світа авд. для старших дітей; 16.05 Фінансово-госп. актуалії; 16.15 Вальдтейфелі вальси у вик. військ. орк.; 16.50 19.50 21.00 Актуальна хроніка; 17.00 У пустині Тр'полісу; 17.15 Форт.; 17.50 Нинішні температури у природі; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Три хвилі гумору; 18.20 Музика з пл.; 18.40 Друга лекція англійської у Польщі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 При літературнім столику: Стеблівщія чи пошукання; 19.30 Хор; 20.00 „Чоловік під замком" оперетка Як. Офенбаха; 20.50 Вечеринка; 21.05 Симф. концерт орх., авд.; 22.05 Танц. музика; 22.50 Остан. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Зол. 7·— **Щасливі обручки** з 14 кар. золота тільки у Б. ГРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

БІРЖА.

Львів, 15 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги безьг. 89·23—89·80, Долари американські 5,27·50, 5,25·00, Долари канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени голл. 224·07—224·35, Франки фр. 18·05—17·65, Франки швайцарські 122·15—121·35, Фунти англ. 26·39—26·25, Гульден данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·00 Кор. дан. 117·29—116·95 Кор. норв. 133·63—131·65, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри-італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд 11·66—11·55, Марки пол. 113·50 — 110·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 122·00 — 118·0

Акції.

4 і пів проц. внутр. 64·75, 65·63, 3 і пів і ем. 78·75 серія невот. 3 пов. і пів. 2 ем 79·75, серія 90·00 5 конверс. 67·75 прем. дол 42·25, 4 консол 67·25

Папери.

Банк Польський 117·00 Цукор 38.50, Бутоль 30·75, 30·75, Лісьнол 63·00, Модкей 14·50, Островець 55·75, Стараховичі 36·00, 36·50, 38·00, Ґабербуш 49·50.

Тенденція вдержана

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15 січня 1938 р.

кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . . . 16—17 сотиків (копа) . . . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Парохіяльному урядові Церкви Успення Пр. Д. М. складає Старшина Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок за щедру Коляду шире Спасі Біг. — Фірмі Інж. Б. Попович, Фірмі Зорі, Фірмі Нова Фортуна та Вп. П. Гр. Терлецькому, земдевласникові Милятичі, членам і прихильникам нашого Кружка і всім жертводавцям, що злоковали дитин на Передсвяточний Ярмарок і Коляду, складаю щиру подяку Старшина Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок. 164

Жертви надіслані до Адміи. „Діла": на Ф. Д. А. М. 2.— зол. Марія Бацюк. Сокаль: замість бажань святочних по 2 зол. на Ф. Д. А. М., Інвалідів, Рідну Школу, Просвіту і Безробітних Казимир Тріска, Новосілки.

НАУКА

ВПИСИ

на ТРИМІСЯЧНІ КУРСИ КРОЮ і ШИТТЯ — наука індивідуальна, новою системою — успіх з наукою певний — „АННА", ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 20. 103 3—3

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрездні, Відні. Професор патронату. Приймає вщен — піни школьні. — Львів, Оссолінських 12. 136 3-12

НА КАРНАВАЛ фраки сюкінги та всяку іншу вішгову гардеробу получає з власних і достарчених матеріялів **Р. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів Райковський, Львів, Фридрихів 10. 1539 28-0

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ польські Ватра, чеські Метеор Меркур, емальйовані, Реґнер, Легіонів 37. 31 2—3

ВИПРАВИ кухонні компактні, емаля зол. 65.—, алюмінієм 90.— в мапинами, залізном і т. д. РЕНЧНЕР, Легіонів 37. 31 3-6

ФРИЗІЄРСЬКЕ ЗАВЕДЕННЯ мужеськожіноче в українській дільниці на продаж. Зголошення до Адміністрації під „Добре". 148 2—2

ФІРАНКОВІ повиви шлайпаревські і кравські, нами на з'їзда. Фабричні піни. — Вани, пл. Марійська 6. Жадної філії не маємо. 2223 10-0

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО добренного пома (хлопця і місце замешкання байдуже), якому на місці влаштуємо самодільну районову виносникову складницю (без складу). Постійний місячний дохід зол. 470. Зголошення під „51" до Roczna I. Skrzynka pocztowa 430.

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ вавзукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Гільперман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 2682 7—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, наркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 21-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець, Домінікавська 7. Купує золото, срібло.

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 a 10-14

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" вленшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 18-30

ЙОРДАНСЬКІ мороки не страшні, коли в кімнаті палиться в печі від МИХАЙЛА ГАЛІВЕЯ. Львів, Петра Скарги 5, тел. 261-65. 2347 3—0

ВІЛЬНИХ посад пома. Створи собі власну екзистенцію! Просвенти: „Nowości Praktyczne", Warszawa, Złota 37/94.

СТАРІ годинники та бікутерію старую міняю на нову найпорисніше. Фірма Вайлер, Львів, Шайнохи один, дешева і тривала направа годинників і бікутерії. 2707 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні. Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Нєварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-23.

УСУВАЄ: аномалії пори, ороговатіння, пігменту, волосся, бланшн. дьобін по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, живлячів і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіння під катафорезою. Сталі румяні підшкірним запускапням краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонних програм. 2693 4-10

ОГОЛОШЕННЯ.

НЕРВОЛЬ

Хеміна д-ра Француза, одинокий радикальний і випробований засіб (натирання) проти **РЕВМАТИЗМОВІ** кольок з причини простуди, пострілові, ішіасові і ін. Дістанете в аптиках.

Виріб і головна продажа АПТИКА МІКОЛЯША Львів, Коперника 1. 12—12

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН **Ґ. ВІТЕК** Трибунальська 10. ЛЬВІВ

(давніше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льохаль гарний, надається на весілля, бенкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 13-51

ПЕРЕДОВА Фабрика фортепіянів і піяніп

І. Беттінґ і С-ка

ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ

поручає інструменти недосяжної якости — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці. 1687 25-30

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання компетентного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 3—12

Тільки оголошуючись у „ДІЛІ" можете успішно продати, купити або заміняти реальність.

У прозорій галяреті
Риба виграє в прикметі
Як зужиеш господине

Желятини меленої d-ta ETKERA

Чисто **ВОВНЯНІ** елегантні і модні светери вже від **8·— зол.** можна купити в

„ГАЛЯНТЕРІЇ"

С. ДУЧИНСЬКА

Перемишль, Казимирівська 26.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Нупуйте тільки знаної доброти **ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ**

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку, ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку, КМИНКОВІ служать доброму травленню САРДЕЛЕВІ побуджують апетит з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270

Відбір і достава безплатно. Про ціональні посилки полагоджує негайно. 7—10

РОБІТНЯ капелюхів різних фасонів і красок та всяких ШАПОК КРИМСЬКИХ І БАРАНКОВИХ по найдешевших цінах

М. БІНШТОК

КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний рабат.

Вічні пера направляє

Спеціяліст О К І Н, пасаж Гавсмана 3 Оказійна продажа вічних пер. 98 1-

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10

Ч. 11 (14.243). Львів, вівторок 18. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Дальший етап польонізації Лемківщини.

З Лемківщини пишуть нам:

Історія з лемківським букварем — це був, як тепер виявляється, тільки перший крок польонізації Лемківщини. Бо ось прийшов тепер новий розпорядок шкільної влади: **науку польської мови заводять уже від другого півроку, у першій клясі народніх шкіл,** хоч досі польської мови вчили щойно в другій клясі; на письмах, замість дотеперішніх польсько-українських, мають бути **таблиці виключно з польськими написами.** Це вже перевели по селах ясельського, горлицького і новосанчівського повіту. Зі шкіл у тих повітах усунули в останніх роках майже всіх українських учителів.

Людність Лемківщини приняла той розпорядок з болем, як дальше обмеження своїх національних прав та вислала у цій справі спеціяльні петиції. При цьому слід пригадати, що загальне число поляків (кольоністів) на Лемківщині не переходить 5 відсотків усієї людности, отже згадані розпорядки відносяться до суто українських шкіл.

Протестаційну акцію в цій справі ведуть на Лемківщині згідно всі: українці та москвофіли, які в деяких повітах мають ще деякі впливи.

Шотан знову творить французький уряд.

НЕВДАЧА БЛЮМА.

Коли през. Лебрен поручив мін. Боене утворити новий уряд, це стрінуло прихильний відгук правиці, але викликало бурю в колах „людового фронту". На сторінках преси та на вічах лівиця атакувала не лише самого десигнованого премієра, але й президента республики. З огляду на таку ситуацію більшість радикалів не вірила в успіх місії Боне, так, що лише частина їх дала йому підтримку (32-ох висловилося за Боне, 23 проти, 40 стрималось від голосування). Приймаючи це як заяву недовіря, Боне зрікся місії творити уряд.

Тоді през. Лебрен поручив це завдання мін. Блюмові, який негайно увійшов у переговори, намагаючись утворити уряд „людового фронту", але на поширеній платформі.

Представник комуністів Торез і Дюкльо обіцяли Блюмові підтримку без ніяких застережень, радикали відложили відповідь до пізніше; вони уза'ежнили свою співпрацю від низки умовин.

Переговори не увінчались успіхом і Блюм зрікся місії творити уряд. Покидаючи в 11. годині елізейську палату, він заявив журналістам: „Я старався утворити нову урядову комбінацію. Сам я вважав її знадто сміливою, тож і не дивуюся, що вона не пощастила. **Радикали спротивились на вчорашньому вечірньому засіданні проти участи комуністів; з огляду на те мені не залишалось нічого іншого, як зречися місії що її мені поручив президент республики".**

Шотан піднявся місії утворити новий уряд.

Японія зірвала дипльоматичні взаємини з Китаєм.

Японський уряд опублікував заяву у справі своєї політики супроти Китаю. Заява підкреслює, що Японія хотіла довести до замирення, але китайський уряд дальше воює, наражуючи мир на Далекому Сході та долю китайського народу.

З огляду на те **Японія не піддержуватиме звязків з китайським урядом і чекатиме, доки в Китаю не повстане новий режим, що уможливить японсько-китайську гармонійну співпрацю.**

Ця постанова не вводить змін у практичну політику Токія. Японія і дальше шануватиме суверенність та інтеґральність Китаю, також інтереси посторонніх держав на китайському терені.

Загально міркують, що японська армія, яка після здобуття Нанкіну припинила боєві операції, розвине їх знову.

ВІДКЛИКУЮТЬ АМБАСАДОРІВ.

Сподіються, що ще цього тижня японський амбасадор у Китаю Кавагое верне'ься до Токіо, бо його відкличе японський уряд. Коло 20. ц. м китайський амбасадор покине Токіо з власної ініціятиви.

КИТАЙСЬКІ КОНСУЛЯТИ ПІДПОРЯДКОВУЮТЬСЯ ПЕКІНСЬКОМУ УРЯДОВІ.

Всі китайські консуляти на Формозі та в Кореї осудили становище Куоміntану та підпорядкувалися тимчасовому урядові, що повстав під японськими впливами у Пекіні. Інші китайські консулі на японській території зроблять те саме.

Нині починаються англо-ірляндські переговори.

Нині починаються в Льондоні переговори між британським та ірляндським урядом на тему всіх взаємин між обома державами, політичних, господарських та військових. На перший плян висувається питання поділу Ірляндії.

Про вагу переговорів свідчить обставина, що обома делеґаціями проводять: Де Валера і Чемберлен. Крім того до ірляндської делеґації належать міністри: скарбу, промислу й торговлі та рільництва.

ЯКІ ВИГЛЯДИ НА ПОРОЗУМІННЯ?

Ірляндська преса з вдоволенням витає льондонські переговори і майже одноголосно висловлюють таку думку: Якщо питання господарські та спільної оборони конференція розгляда'име окремо від політичних справ, вона дасть реальні та корисні для обох сторін висліди. Навпаки, якщоб ці всі справи порушувати разом, **конференція може легко розбитися з огляду на питання поділу Ірляндії та становища Ульстеру.**

ДЕМОНСТРАЦІЙНІ ВИБОРИ В УЛЬСТЕРІ.

Преміер Ульстеру (північної Ірляндії, яка належить безпосередньо до Великої Британії) розвязав місцевий парлямент і розписав нові вибори на 9. лютого.

Ті вибори мали відбутися щойно під кінець літа. Приспішуючи їх, преміер Ульстеру робить політичну демонстрацію проти льондонських переговорів. Він хоче доказати, що населення Ульстеру не хоче обединатися з ірляндською державою.

—o—

З балачок про зміни в Польщі.

Варшава, 15. січня 1938.

На сторінках польської преси, не тільки столичної, але також провінціональної, без огляду на її політично-партійну чи ідеольогічну приналежність, в останніх днях писали чимало про недавню зміну у проводі ОЗОН-у, де творця цієї нової польської політичної проурядової організації полк. Адама Коца заступив ген. Станислав Скварчинський. Дійсних причин цієї зміни польська проурядова преса з офіційним органом ОЗОН-у „Газетою Польською" не подала, бо мабуть не багато у Польщі знайдеться таких, які повірили би, що причиною уступлення полк. Коца був виключно „хихий стан його здоровля, як це констатують близькі до нього часописи.

І шукають причин поза таким чи іншим станом здоровля недавнього керманича проурядового табору, що мав здійснити напрямні польської політики, проголошені ним у його деклярації з 21. лютого минулого року. Мали вони стати основою широких внутрішніх реформ у різних ділянках публичного життя в Польщі, для переведення яких був намір створити новий великий політичний табор, що закінчив би період значного політичного розпорошення по польському боці. Новому творові — Обозові Зєдиочення Народового — надали чисто польську вивіску, зриваючи з традицією, витвореною передтим Безпартійним Блоком співпраці з урядом, що до проурядового табору можуть належати теж і громадяни непольського походження.

Монтування нової партії трівае вже понад десять місяців і досі ще невідомо, коли нова машина буде остаточно готова та хто стане до її обслуги. Перші сподівання самих монтерів, що праця їх піде скоро і складно та що нова машина своєю величю і силою здивує всіх, давно розвіялися. Стратив надію й охоту і сам головний конструктор, полк. Коц, що уступив добровільно, бачучи невдачу усіх своїх дотеперішніх заходів. Не поміг і полк. Богуслав Мелліцький, сильний у слові на соймовій арені та не менше сильний і в пері на шпальтах кермованої ним „Газети Польської", яка виразно еволюціонувала на польську народову сторону.

У цю саму сторону пішов і шлях самого ОЗОНУ-у. Позакулісне кокетування з польською опозицією не дало висліду. Людовці поставили за високі домагання — амнестія для В. Вітоса і комп.; зміна закону про територіяльну самоуправу і виборчих регуляміпів до неї та зміна виборчих ординацій до сойму і сенату і після її переведення розвязання тих установ та розписання нових виборів — про менші і не згадують, і ОЗОН чи уряд, що стоїть за ним, не відважився дати свого акцепту на такий політичний вексель людовців. Пепесівці, сьогодні поважно ослаблені, не входили властиво в рахунок як контрагент; зрештою у своїй політичній тактиці йдуть вони сьогодні разом з людовцями. Не повелло теж і з правобічними ендеками, що все ще мріють про захоплення влади в Польщі у свої руки. Проти ОЗОНУ-у й уряду заявився теж і т. зв. „фронт Моря" Падеревського - Корфантія. Словом, ОЗОН-ові не вдалась концентрація польських національних сил.

До нової проурядової формації перейшли тільки поодинокі люди чи групки як „Ліберяй-фери" з вшехпольського табору, головно молодого або радикального покрою. Шефом сектору молоді іменовано недавнього провідника вшехпольських радикальних бойовок Є. Рутковського, а один з колишніх молодих львівських ендеків д-р Шталь дістав призначення у відділі пресової пропаґанди.

Ті ендецькі перебіжчики зробили свій вітер передовсім у Східній Галичині й на Волині і чимало з них зробило навіть особисту урядничу кар'єру, зокрема у судівництві, про що до недавна ще не могли навіть і мріяти. Під їхнім непереможним натиском є і львівський Секретаріят Порозумівавчий, якого роля завважила дуже мічно на польсько-українських взаєминах — у негативному напрямку супроти т. зв. нормалізації.

Попри начальну команду ОЗОН-у змінено теж і шефа його генерального штабу і — як кажуть — за ними ніде і „зміна варти", себто зміна кабінету, що передбачує щойно на квітень цього року, себто після закінчення бюджетової сесії. Є поширені поголоски що до уряду увійшли би нові люди, яким лекше булоб повести балачки з деякими опозиційними партіями. Автім це й ніяка новина, бо такі балачки з перервами грівають вже від 10 місяців.

В кругах польської опозиції утверджується погляд, що проурядовий табор разом з урядом не рішиться тепер на передвечинішнє розв'язання сойму й сенату і на вчасніші вибори до тих установ. Має це бути тому, що не хотять вони переводити вибору нового президента держави у новій каденції польського парламенту і бажають, щоб цю справу, актуальну у травні 1940 р., переведено ще в часі урядування теперішніх законодатних установ. Щойно після вибору нового президента держави булиб розписані нові вибори до парламенту.

Пророки польської політичної майбутности завдають собі, очевидно, питання, на яких основах будуть переведені нові вибори, коли каденція теперішнього парламенту кінчиться щойно в жовтні 1940 р. Не улягає на їхню думку сумніву — і з нього й сам уряд та проурядовий політичний табор мають зладити собі точно справу —, що нових виборів не вдасться перевести на підставі теперішніх виборчих ординацій до сойму і сенату. Рахуються вони з конечністю їх змін. Біда тільки, що до нинішнього дня не мають вони ніяких готових проектів, ані навіть їх головного нарису. І поправді не дуже з тим і спішаться.

У згаданих кругах — як кажуть — переважає погляд, що наперед слід би зібрати доказний матеріял через попередні вибори до установ територіяльної самоуправи, які мали вирішний голос при доборі кандидатів до теперішнього парляменту.

Коли це мало статися? На це дає відповідь проурядова „Іскра", котра пише:

В міністерстві внутрішніх справ опрацьовують законопроект про устрій міста Варшави. У звязку з тим опрацьовують теж і виборчу ординацію для шістьох найбільших міст, між ними і для Львова. По узгідненні тих проектів з поодинокими міністерствами і по ухваленні їх радою міністрів ті законопроекти мають бути внесені ще в часі теперішньої бюджетової сесії, себто перед кінцем березня цього року, однак нема надії, щоб їх ухвалено вже в цій сесії і це могло статися щойно у черговій бюджетовій сесії — отже десь з початком 1939 року.

Ті самі поголоски й балачки подають і дальший календарій, а саме:

З кінцем 1939 р. відбулись би вибори до установ територіяльної самоуправи, у першу чергу до міських рад. На початку 1940 р. слідувалоб ухвалення виборчих ординацій до сойму й сенату, у травні 1940 р. вибори президента держави, а восени 1940 р. розв'язання сойму і сенату, до яких вибори відбулись би з кінцем 1940 р. або з початком 1941 р. Або іншими слогами: теперішній польський парламент перебув би цілу свою законну каденцію. До цього часу не слід сподіватися ніяких більших засадничих змін у державному устрою.

Не треба й казати, що не все так станеться, як говорять всевідучі часописні чи кавярняні пророки. Зрештою і на внутрішні події в Польщі мають чималий вплив також зовнішні відносини, що їх на нас кількох літ годі чейже передбачити хоцьби у найзагальніших рисах. Одно певне, що сучасний стан внутрішньої політики Польщі на тальшу мету не вдасться удержати та що згадані балачки про зміни мають таки деякий реальний грунт під собою. Оскільки на ті зміни буде впливати теперішній, ще й до нині незмонтований, проурядовий табор ОЗОН-у та яку він поведе діяльність і політику у цьому напрямі, покаже нам недалека майбутність.

Для нас одно ясне, що будь-які заходи для консолідації польських національних сил, передовсім на українських етнографічних землях. Це й нам наказує примусити до обдумання і наших сил, як це й вирішено на недавньому конгресі УНДО.

Д-р Степан Баран.

Національні меншини у Чехословаччині.

Прага в січні 1938.

У звязку з недавнім побутом французького міністра закордонних справ І. Дельбоса в Празі закордоном нераз згадувалося про положення меншин в ЧСР. Цією справою займалася чеська преса, радіо і парлямент. Тому, гадаємо, цікаво буде й нашим читачам почути про неї.

Хто уважно слідкує за пресою меншин у Чехословаччині, а тимбільш, хто має спромогу спокійно на місці придивлятися життю чехословацьких меншин: німців, мадярів, румунів, циганів, той мусить прийти до висновку, що цим меншинам живеться тут під кожним оглядом недопорівнання краще, як національним меншинам в інших державах. В залежности від свого культурного стану, активности, а головне в залежности від того, чи за межами Чехословаччини існує держава, яка час до часу може інтервеніювати у справі своїх земляків — чехословацьких громадян, ці меншини мають ті чи інші можливости для свого національного, культурного, економічного розвитку.

Найбільша, бо нараховує більше як три мільони, найактивніша, з сильною допомогою ззовні, а через те і найкраще забезпечена в ЧСР є німецька меншина. Тут німці мають свої високі школи — університет, техніку і ін. Дістають свою незалежну Академію Наук з осідком у Празі. Середні, фахові і нижчі школи цілком задовольнюють потреби німецької людности краю. Не треба й згадувати, що в усіх школах учать німецькі вчителі в німецькій мові. В німецькій мові урядують в усіх державних, самоуправних і ін. установах в околицях з німецькою більшістю. Дотепер чехословацькі німці мали щоденно кілька годин радіопередач у своїй мові. З новим роком вони дістали від уряду, по останньому слові техніки вивінувану, радіонадавчу стацію в Мельнику, коло Праги.

Відповідно до кількости людности німці заступлені в парлямент, урядах, війську, промислі, не згадуючи вже про самоуправні установи. Їх культурні, гуманітарні інституції, безробітні беззахисні, немаєтні на рівних правах з іншими громадянами користуються державними запомоговими фондами. Під політичним і релігійним оглядом німці, як і інші громадяни демократичної держави, мають повну свободу.

Останніми часами в закордонній пресі були вістки неначебто судетські німці в ЧСР домагаються від уряду плебісциту. Коли це правда то це буде радше одно з політичних потягнень судетонімецького проводу. І тільки. Бо на нашу думку, якби сьогодні перевести голосування за те, куди хочуть чехословацькі німці належати — до Німеччини чи залишитися при сучасних умовинах й далі в ЧСР, то хто знає, як те голосування випалоб. Ще питання, чи хотів би німецький громадянин, який до речі, в ЧСР і матеріяльно краще почуває себе, як його собрат в Німеччині, зректися всіх вигод, що йому дає державний демократичний лад і добровільно поставити себе під один аршин, щоб однаковим кроком разом з іншими машерувати під прапорами з заломаним хрестом. Адже австрійські і швайцарські німці чомусь то не дуже рвуться за приєднанням до Берліна.

Візьмім другу, коли не рахувати румунів і циганів, найменшу меншину в ЧСР, польську. Мала горстка чехословацьких громадян польської національности куди краще і то під кожним оглядом — забезпечена, як багатомільйоновий український нарід в Польщі. Про це ми можемо довідатися хоч би з тих домагань, що їх внесла польська делегація зі Шлеська до празького уряду.

А ці домагання такі:

1. Рівномірне заступлення поляків у державній службі. 2. Участь у державних доставах. 3. Надання державного громадянства всім полякам, що живуть у Чехословаччині щонайменше 15 років. 4. Поліпшення культурних звязків чехословацьких поляків з поляками з Польщі. 5. Віднова робітничих контрактів всім полякам, що були звільнені з політичних причин, якщо вони не були засуджені. 6. Прийняти на службу з відшкодуванням польських залізничих робітників і урядовців. 7. **Заборона припливу чужонаціонального елементу до сіл з польською більшістю. 8. Забезпека переваги місцевого польського елементу при обсаджуванні місць праці.** 9. Удержавлення польської гімназії в Орлові. **10. Відкликання чеських учителів з польських шкіл. 11. Перенесення польських дітей, що ходять до чеських шкіл до польських шкіл.**

Президент празького уряду у своїй відповіді зазначив польській делегації, що її вимоги і бажання не противорічать засадам чехословацької меншинної політики і вони будуть предметом нарад уряду.

дк.

З польської преси.

„Українська нахабність".

Зїзд УНДО, особливож промова сенатора Остапа Луцького, яку коментувало вже на свій спосіб львівське „Слово Народове", дав привід якомусь луцькому дописувачеві „Гонця Варшавського" написати цілу статтю, що появилася в тому часописі під шумним наголовком „Безпрограмовість супроти українців розухвалює їх на наших окраїнах".

„Без сумніву сприятливим моментом, що українському рухові, пересякнутому сепаратистичною ідеєю, дозволяє успішно оплівати на українські маси, є брак генеральної політичної лінії — може не так у польському громадянстві, що в націоналізмі бачить свою силу, як „у нарушеному політично хребетному стовпі" табору, що стоїть при владі.

Нещастям нашої справи на „кресах" є передовсім те, що політичні питання, які мають рішати про поставу українських мас, ми намагаємося зінхнути виключно на господарські шляхи. У цій ситуації це помилка, що приносить нам фатальні вислідки. Противник мобілізує й організує політичні сили, які вишколює до безоглядної боротьби.

Тільки при цілковитому занику атракційної сили польської політики міг, на жаль, п. Луцький, що його іменував сенатором президент Р. П., на зїзді партії УНДО у Львові у дні 5. січня ц. р. провокувати польський нарід."

Після того наведений уривок промови сен. Луцького з коментарем „Слова Народового" і тим закінчення:

„Отже з черги третя більша українська партія, якою є УНДО — всупереч заключеній з „польською стороною" умові — заявляє, що має свої політичні цілі, які ведуть до реалізації „українських державних змагань".

Карти партнерів відкриті — у тому положенні не важко відгадати, хто заграє перший...

Хіба всі памятаємо, як так недавно гналися ми і яку ціну заплатили за „українські міражі" року 1920. Ми заплатили: Вармією, Гданьском, Спишом і частиною Горішнього Шлеська на заході, а на сході втратили Камянець Подільський, Проскурів, Минськ Литовський, Бобруйськ, словом: границі з 1772. року.

А в наголовку тієї статті говориться про нахабність українців..

Господар і сублькатор.

Те, що в тернопільській цукроварні „Поділля" є понад 30 відсотків українського капіталу, і те, що до управи організованої в Бережанах олійні допускають „русинів з українських господарських організацій", не дає спати „Слову Народовому". У статті „В Малопольще нех поляки будують польске, а не українське господарство" читаємо такі жалі:

„Малопольска Всходня" не здобулася досі на стихійне визволення господарське і політичне. Що більше — польська людність живе в атмосфері, у настанові, що її місце на тій землі неначе випрошене. Устійнюють у ній психіку сублькатора, якого, правда, охороняють правні приписи, але який мусить глядіти крізь інтереси головного мешканця. За це відповідають всі ті, в чиїх руках є право формального ладу і контакту з польською людністю у „Східній Малопольщі".

Друга фаза шкільного плєбісциту.

ПЕРЕВІРЮВАННЯ ВАЖНОСТИ ВНЕСЕНИХ ШКІЛЬНИХ ДЕКЛЯРАЦІЙ ЗА УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НАВЧАННЯ.

Находимось у другій фазі шкільного плєбісциту, в якій обовязує розпорядок Міністерства Освіти з 7. І. 1925 (Д. З. Р. П. ч: 3. поз: 33), а саме така його стаття:

„§ 8. Шкільний інспектор досліджує, чи істнують умовини, під якими декларація має важність, зокрема:

1) чи громада, в якій лежить школа, має згідно з виспідами останнього загального перепису населення 25 прц. тої народности, в якої мові хотів би прохаючий учити свою дитину;

2) при посередництві старостваа громадського (гмінного) уряду, або на випадок потреби сам особисто, чи підписаний на декларації разом з вичисленими в ній дітьми мешкає в межах даної шкільної округи;

3) чи названі в декларації діти живуть і будуть у шкільному віці в дні 1. вересня відповідного року;

4) чи виступаючий як опікун має до цього право".

Ця перевірка відноситься практично до тих деклараций, які внесено до 31. грудня 1937. р. за зміною мови навчання в школах з польської на двомовну, чи з двомовної на українську.

У справі вношення деклараций за державною (польською) мовою навчання постановляє той сам розпорядок ось що:

„§ 10. Про внесення батьками що-найменше 40 дітей домагання ввести до школи непольську мову навчання повідомляє шкільний інспектор перед днем 1. лютого населення тої шкільної округи на те, щоб уможливити решті батьків внести домагання навчання в польській мові.

Таке повідомлення має бути виконане через вивішення відповідної оповістки в льокалі громадського (гмінного) уряду, а оскільки у дотичній шкільній окрузі нема громадського (гмінного) уряду, в іншім, виднім місці, положенім у межах тої округи, одначе в виключенням шкільного будинку.

Домагання навчання в польській мові зможуть бути узгляднені з початком найближчого шкільного року, якщо будуть внесені до дня 30. квітня".

Таким чином між 31. груднем 1937. і 30. квітнем 1938. р. трівае друга фаза шкільного плєбісциту, в якій: 1) державна влада буде перевірювати внесені до 31. грудня 1937. р. деклараций за українською мовою навчання, та в якій 2) може прийти реакція на український плєбісцит у формі вношення деклараций за польською мовою навчання. Цілий практичний сенс тієї „реакції" зводиться до того, що тепер вистане підписів за 20 дітей за польською мовою навчання, щоби „знеутралізувати" українську плєбісцитову акцію з осени 1937 р. та навіть довести до дальшої некорисної для нас зміни стану посідання шкіл з українською мовою навчання. Додаймо, що в тому випадку є незвичайно важне, що ці підписи не потребують уже легалізації і т. п. морок, яких треба було при українських деклараціях.

Сьогодні не можна передбачити, що стане ться в цій другій фазі шкільного плєбісциту. Тому висновки, які хочу поробити, можу оперти лиш на дотеперішній практиці. Ця практика виказала, що чинники, які досліджують вичислені в міністерському розпорядку умовини важности шкільного плєбісциту, не обмежуються до ствердження дійсного стану річи, лише звичайно роблять натиск на батьків, щоб вони відкликали, або зміняли внесені шкільні деклараций за українською мовою навчання. При тому вживають „аргументів", мовляв, хто бажає української мови навчання в школі, хоче тимсамим викинути польську мову зі школи, отже виступає проти польської держави... Треба українських батьків, матерей та опікунів освідомити, що одно з другим не має нічого спільного, бо в кожній школі, отже й українській, учать польської мови як предмету; отже хто домагається української мови навчання, тимсамим не домагається викинення польської мови зі школи. Бувае теж, що особи, які переводять перевірку шкільних деклараций, запитують: Отже ви бажаете собі, щоб у вашій школі вчили по українськи і по польськи?" І в такому випадку не треба притакувати, бо це буде записане як бажання двомовного викладу. Найкраще, щоб родичі давали коротку відповідь: **„У шкільній декларації написано все, чого я бажаю і більше нічого не маю ні додати, ані зміняти".**

Дотеперішня практика виказала теж, що збирання підписів за польською мовою навчання відбуваються звичайно досить законспіровано. Тому обовязком родичів особливо в місцевостях, які у 100 відсотках є українські, стежити за тим, хто підписував шкільні деклараций за польською мовою навчання і чи ці підписи важні. Якщо підписи на таких деклараціях за польською мовою навчання неважні, або деклараций підписали такі особи, що не мають права на те, або за таких дітей, що не є у шкільному віці, або не мешкають у шкільній окрузі дотичної школи, то про це все треба повідомити приналежний окружний шкільний інспекторат за посвідкою або порученим листом почтою, бо ані закон, ані міністерський розпорядок не накладае обовязку на шкільного інспектора робити з власного почину розвідки в тому напрямі.

Вкінці звертаю увагу на ще одну дуже важну справу. Кураторія ЛШО. поручила шкільним інспекторам повідомляти інтересованих українських батьків, що шкільна влада залишить внесені ними шкільні декларації **за українською мовою навчання без розглядання, якшо в даних школах від останнього православного рішення про мову навчання нема ще 7 літ, або вже минуло більше, ніж 7 літ.** Це зарядження Кураторії, на мій погляд, фальшиво інтерпретуе розп. Президента Р. П. з дня 29 листопада 1930. р. (Д. У. Р. П. ч. 82, поз. 644), який каже дослівно: „Зміна мови навчання може прийти не скорше, ніж по 7-ми роках, рахуючи від дати управосильнення останнього орічення, яке устійнює мову навчання в даній школі." У цій стилізації нічогісінько не сказано, що така зміна не може напр. прийти по 8-ми чи 10-ти роках. І тому українські чинники мусять оспорювати повище зарядження Кураторії. І тому далі на випадок, коли українським батькам доручено десь таку відповідь

Перед святом Йордану.

Зарядження Духовної Влади на Водосвяття.

З уваги на Празник Богоявлення поручаємо в парохіях, де є постійні війська — на бажання військової влади — воякам гр.-кат. обряду улекшити якнайбільшу участь у наших торжествах, себто уможливити всім, що того бажають, св. Сповідь та св. Причастя і в навечерія і в сам день Празника.

Щодо відправи самого Водосвяття ми не намірямо вводити ніякої зміни в дотеперішній практиці нашого торжества. **Водосвяття має мати чисто церковний характер згідно з обрядом і уставом.**

Конференція Галицьких Епископів ухвалила в грудні м. р., що не є можливе — з огляду обрядових —якенебудь Богослуження переривати чи то сальвами, чи орхестрою, чи якимнебудь нелітургічними співами.

Від гр.-кат. Митрополичого Ординаріяту.

У Львові, в січні 1938.

ЛЮБОВ ГУМЕНЮК-ЛУЦІВ.

Три тарілки.

Зарумянілий від морозу, соняшний промінчик змійкою перебіг по дахах, чарівником-збитошником протиснувся крізь щибки високенного вікна і приляг до сірої з золотими яблуками стіни коридору.

Саме у тім місці, куди тікав брунатний паук, спасаючись перед волохатою, Михайловою мітлою. Утік. Добре обрахував ледащо, де починається безпечна смуга і де не досягне його довжезний дрючок мітли, навіть з простягненими Михайловими руками.

Приник до стіни, стулив ніжки, і спокійнісінько дивився, як злюще вовтузилася волохата „потвора" шарудіючи по стіні.

Михайло крякнув з перевтоми; опустив зівялі руки, покрутив задубілою шиею і почав рукавом обтирати спітніле чоло.

— І-іш! йолуп один! Мав би ти, братчику, маневри, якби не те, що драбина у пивниці! Покищо можеш розживатися! Повних три дні будеш мати від мене спокій, можеш наплести павутин повен кут, бігме, нічого тобі не скажу!

Уже спокійно глипнув на темну цяточку під стелею, поправив перістий хідник на сходах, присівши на скриничні зі сміттям.

Тихе вдоволля гріло груди під крапчастою бавовняною хустиною. Михайло радий був, що там собі додержав слова. Як сказав вранці, що нині перед заходом сонця має бути „фертіг" з роботою, так і є! Причепурив „свою" каменицю так щиро, начеб вона чужениця мала нині з ним сідати до свят-вечірньої куті. Замів сіре з тути за сонцем і простором подвірячко, пальцями визбирав з нього сірники та чепелки скалинок. Вилаяв наймичку пана меценаса, за те, що не добачає нечистоти своєї собаки. Обійшов коридори всіх трьох поверхів, як газда, помастив салом замки у воротах, аж йому волоски на голові підіймались.

Михайло відчув, що тепер уже годиться відпочити. Затарабанив мозолистими пушками по побічниці смітнички і всміхнувся. Нагадав свою учорашню зустріч з паном Нагурським, біля того самого вікна, що тепер горить багряною заграваою від сонця. Пан господар саме вертався з „третього" від панства Смальських, що вже більш півроку не платять й аж захекався від пересердя.

Михайло не любив у таких хвилинах ставати з ним віч-на-віч. Але так випало, що годі було його вминути.

Пан Нагурський застукав його у кутку і відгородив його від світу своєю широкою постаттю у футрі.

— Слухайте, Міхале, чи ви будете „ті" свята святкувати?!...

Михайло скривився, покірливо почіхав потилицю, розвів руки і тоді з дна душі видобувась якась тінь гордощів.

Дивився сміливо в його маленькі, визовні жі.

— Це байка для вельможного пана, чи я буду робити, чи ні — аби моє було в порядку! Я вже так, прошу пана, наробив, що до мене належить, що і нині можу тільки дверима рипати!..

Панові брови потягались уперед:

— А, рація, рація, Міхале, тільки шкода, аби такий фільософ як ти марнувався у сторожівці! Я буду шукати собі на весні другого. Га?!

Михайло здрігнувся, але його мужицька душа, звикла до примхуватих панських штовханців, уміла швидко уговтуватись.

— Т-е-е, прошу пана, то якось недобре — багато років щирої праці лишив я тут. Але як і це не помагае, — годі, воля — панська. Автім до весни ще далеко. Добре бодай, що нинішний свят-вечір!

Михайло починав гратися з вогнем. До білої грани розсерджував пана своїми очима.

Пан Нагурський мав охоту підняти кулаки і раз, а гаразд гепнути ними по його трохи зігнутій спині у протертому сіраку. Був би схопив, що є під рукою і гнав „фільософа" сходами не дожидаючи весни!

Але серце... замучене, придавлене салом серце, якому гостро заборонено нервуватись! Вгамувався.

Грубі, поснілі губи розтулились довкола зубів їдкою посмішкою; пальці стрибали по ґудзиках на футрі.

— Годі вже пискувати! Можете, Міхале, святкувати свої свята... А про весну не забувайте! Взагалі це все... ні до чого!

Притупнув ногою у блискучім кальоші і дивився вижидаюче на Михайла, начеб ждав від нього вибачення. Але у голові Михайла запанувала сіра пустка. Махнув собою у бік пана Нагурського, себто вклонився і пішов носити вугілля.

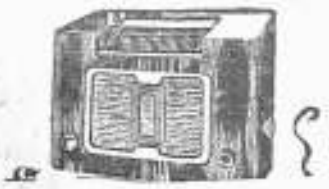
Про одне тільки думав: міг явно, без тої зверхової обережности, якої домагається таємниця, святкувати своє Різдво.

Зрадів, затанцювавши мітлою по коридорі. Почав марити про свято рубаючи у пивниці гіляки для пані Нагурської. Старий, знеможений життям, був як дитина, перед якою щойно вікривається світ: чіплявся всього всього та теплого.

Серце дрібно підстрибувало на згадку, що зможе не крадучись одягнутися завтра у куртку підшиту „лисом" та обути лякерові черевики у кальоші. (Далі буде).

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

шкільного інспектора, необхідно проти того рішення внести своєчасно відклик, а на випадок некорисного полагодження цього відклику — заскаржити його до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

У всіх тих і подібних випадках треба стояти в контакті і негайно інформувати про все Шкільний Реферат Української Парляментарної Репрезентації, Львів, вул. Підвалля 7/III.

Володимир Кузьмович.

Новий стиль і польські проповіди в церквах на Поліссі.

(ЛИСТ З ПОЛІССЯ.)

Цьогорічні Різдвяні Свята були для поліщуків дуже прикрі. На Різдво влада заборонила колядувати і то навіть малим дітям. Старости вганяли до себе благочинних і давали їм до зрозуміння, що згідно з ухвалами Синоду у Варшаві у церквах треба правити і промовляти до вірних у матірній або в церковній мові, але тому, що „місцева мова така некультурна, то..." старости звичайно не докінчували своєї думки, але батюшки в перший день Різдва проповідували декуди по польськи... Та поліщуки тих проповідей не слухали, повиходивши з церкви.

Подібне було і з Новим Роком. Адміністрація наказала правити в церквах на Новий Рік по новому стилю; дзвонили в деяких церквах цілий ранок, але ніхто з людей не прийшов. Влада заповіла, що на другий рік поліщуки мусітимуть святкувати початок нового року по новому стилю.

До чого можуть довести такі засоби?

Великий український відчит у Варшаві.

Варшава, 16. січня.

В політично-журналістичних колах Варшави чекали на цей відчит з неабияким зацікавленням. Низка гострих протиукраїнських виступів ріжних військових діячів актуалізувала на терені Варшави українську справу, інтерпретовану в найбільш фантастичні способи в залежности від більшої чи меншої... ігнорації la rebus ucrainiens поодиноких прелегентів. Тому й не дивно, що заповідь спеціяльного збірного відчиту ред. І. Кедрина-Рудницького й ред. В. Бончковського, зорганізованого рухливою останніми часами редакцією „Бюлетину П. У.", в мин. суботу зібрала в салі Східного Інституту поверх сто осіб, українців, поляків та інших, що з напруженням вислухали широких виводів обох прелегентів на тему польсько-української проблеми.

Ред. **Бончковський** представив слухачам загально відому концепцію польського прометеїзму з насвітленням дійсного і вимагального стану українсько-польських відносин; ред. **Кедрин** обговорив у добре аргументованому рефераті актуальні парадокси й куріози з польсько-українського відтинку, збиваючи гостро й річево ілюзію нормалізаційних фікцій.

Не є нашим завданням реферувати повний зміст виводів обох референтів. Хочемо тільки підкреслити, що згаданий відчит, особливож виступ ред. Кедрина викликав серед польської частини слухачів велике зацікавлення й розмови про конечність ревізії у підході до ігнорованої української справи.

Оба прелегенти виїхали в неділю 16. ц. м. з аналогічним відчитом до Лодзі. **КТВ.**

Українці теж мають право до суспільної опіки.

В дискусії над буджетом міністерства Суспільної Опіки забирав слово пос. **Володимир Целевич** і у довшій промові ствердив, що українські установи суспільної опіки не користають з допомоги міністерства у тій мірі, в якій повинні користати з уваги на працю, що її виконують.

Що торкається ділянки опіки над дитиною і матірю, то територіяльна самоуправа, а в першу чергу міста, удержують зі своїх фондів багато інституцій опіки над дитиною (сиротинців, дошкіль, захоронок, бурс), але в тих установах виховуються тільки польські діти, бо українські призначені в них на денаціоналізацію. Тому українське громадянство мусить власними силами творити українські установи опіки над дитиною і матірю. Є це „Українська Захоронка", „Товариство Опіки над Дітьми і Молодю", „Українська Порадня для Матерей" та численні сиротинці. Всі ті установи потребують на свою працю великих фондів, а з міністерства суспільної опіки отримували смішно малі субвенції, напр. Порадня для Матерей діставала 25 зол. місячно.

Пос. Целевич звернув особливу увагу на те, що роботи, які виконують ті, які запрацьовують чи відпрацьовують підмоги з титулу зимової допомоги, виконується в хосен польських релігійних, харитативних і освітніх установ. Напр. у станиславівському воєвідстві безробітні працювали у 18-ти місцевостях при будові людових домів, у 14-ти при будові сільських домів, у 7-ми при будові каплиць і костелів, у 6-ти при будові домів ТШЛ, у 2-ох при будові польських захоронок, у 2-х при будові польських молочарень, в 17-ти при будові вулиць, площ, каналів, у 2-ох при будові доріг, а тільки в одній місцевости поч закінчені будови церковці (Семикінці). Промовець звертається до міністра, щоби вплинув на зміну поведінки Комітетів зимової допомоги, бо така їх діяльність, як досі, компромітує цілу акцію в очах українських мас.

З черги обговорив пос. Целевич закон з 2. липня 1937., який накладає обовязок на приватні підприємства, в тому й на українські, на кожних 33 службовників прийняти до праці бодай одну особу, яка брала чинну участь в боях за незалежність Польщі. Промовець звертає увагу, що до тих, які боролись за незалежність Польщі, треба зарахувати і б. вояків Армії У. Н. Р., що воювала спільно з польським військом проти спільного ворога. Це дасть змогу не накидати українським підприємствам урядовців польської національности, що мусілоб причинитися до загострення польсько-українських відносин тимбільше, що серед української молоді панує велике безробіття.

У дальшій частині своєї промови пос. Целевич торкнувся справи відносин в суспільних обезпечальнях, в яких нехтують українською мовою, до яких не приймають лікарів-українців і т. д.; звернув увагу на необхідність допомоги домашньому промислові, що може дати заробіток десяткам тисяч малоземельних і безземельних родин; домагався, щоб дати працю мешканцям гірських околиць, бо без того нема змоги побороти голод та пошести серед гірської людности; вкінці апелював, щоб акцію доживлювання дітей, яку організовано досі головно в містах, поширити на села, особливо на села гірських околиць. До переведення цієї акції треба покликати до співпраці українські суспільні установи, бо тоді праця піде краще, буде дешева і дасть кращі вислідн.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 3. Вівторок, 17 (5) січня 1888.

„У ВАЖНІЙ ПОРІ ДЛЯ РУСЬКОГО НАРОДУ".

На першій сторінці цього числа вміщена оповістка про загальні збори політичного т-ва „Народна Рада". В програмі: богослужба в Успенській церкві і панахида за Володимира Барвінського; звіти; програма товариства; вибір нового виділу. Оповістка кінчиться так: „З уваги на те, що ці загальні збори перші та що від них залежить надати товариству його напрям; з уваги на те, що в теперішній важній порі для руського народу в Галичині треба нам злучити всі свої сили і зріло розважити наші народні справи — має виділ товариства повну надію, що П. Т. члени зберуться в означеному дні якнайчисленніше і виконають цим велике і важне своє завдання". За Виділ підписані: Д-р Олександер Огоновський, голова і Д-р Кость Левицький, секретар.

В СОЙМІ.

На засіданні краєвого сойму 15-го січня дебатували над внеском пос. Мадейського, щоби створити уряд окремого директора Краєвої Шкільної Ради, що був би заступником намісника і займавсяб виключно шкільними справами. В дискусії над тим внеском забирав слово пос. Антонович, який заявив, що ані він, ані інші руські посли за тим внеском голосувати не будуть: „Ідеж тут про скріплення автономічного елементу у Шкільній Раді, а русинам з того буде ще гірше".

З ПОЛІТИЧНОГО ОГЛЯДУ.

„З Відня повідомляють, що вістка, будьто би між Австрією та Росією прийшло до вимін думок щодо Босни й Герцеговини, зовсім безпідставна"...

„Виявляється, що Росія змагає тепер щораз більше до того, що ми вже давно заповідали. Доказом цього є телеграма, яку ми дістали вчора, але вже так пізно, що не могли її вмістити. „Новое Время" доказує, що в Болгарії нема ладу і порядку, що Росія мусить там усунути насамперед Кобурга і подбати про законний вимір князя. Що Росія по всій імовірности ладить акцію в Болгарії, виходить також і з інших вістей. Так повідомляють з Букарешту, що Росія концентрує значні военні сили на границі Румунії і що та концентрація відбувається без перерви"...

„Вістки про атентат на царя, правда, безпідставні, але здається, що таки викрили якийсь великий заговір, котрого кінців поліція не може схопити у свої руки"...

„Сьогодні мають відкрити німецький парлямент. Завтра на першому засіданні предложать йому проект закону про надзвичайні кредити на військові потреби".

КАЛЄНДАРНА ІСТОРІЯ...

„Червоная Русь", орган Маркова, накинулася на „Просвіту" за те, що мібито збирач оголошень до календаря „Просвіти" прибільшує число накладу. Відповідаючи на ту напасть „Червоної Руси", „Діло пише:

„Щодо напасти на „Просвіту", то ми с того погляду, що такі справи (чисто домашні) не належать до публичного обговорювання. Але щоби хто не гадав, що збирач оголошень для календаря „Просвіти" інакший, як інші, то в нас під рукою також з 1887 року німецька відозва: „Adressbe: Ставропігійський Інститут... ім Лемберг", де між іншим сказано що „Временник" (календар Ставропігійського Інст.) єдиний найпопулярніший руський календар... має річно 60.000 відборців, а з уваги на 25-літній ювилей „Временник" появиться у 90.000 примірників".

„ЗРУЧНА МОСКВОФІЛЬСЬКА АГІТАЦІЯ „НАРОДНЬОЇ ТОРГОВЛІ".

В „Новинках" читаємо: „Зі Стрия пишуть нам: „Дзєннік Польскі" в ч. 10. з 10. н. ст. січня ц. р. і „Газета Народова" подали сенсаційну вістку, будьто би новооснована „Народна Торговля" у Стрию веде дуже зручно москвофільську агітацію, продаючи паперові папіросниці з портретом царя-батюшки і з написом: „Православний цар, спаситель християнських народів балканського півострова". Але це — каже „Дз. П." — не єдині москвофільські папіросниці в Нар. Торговлі; має вона їх в запасі ще і з іншими написами в такому дусі і додає: „Дивує нас дуже, що влада досі не вглянула в ту справу, тимбільше, що ті папіросниці розходяться не тільки у Стрию, але й по цілій Галичині у величезній кількости".

У тій самій новинці „Діло" стверджує, що все те наклеп на „Народню Торговлю". Після дослідів справи виявилося, що справді такі папіросниці появилися між поляками, а приїз їх один поміщик зпід Стрия, поляк, він з Краснова та розповсюднював між своїми землянами.

Виявляється, що теперішнє „Слово Народове" не вичайшло пороху в виданні наклепів на наші торговельні установи.

Свято „Просвіти" — всенароднє свято. Тимто приготовляймось до нього якнайгідніше, а перш усього: станьмо членами „Просвіти" і складім жертву на ювилейний дар для неї!

Сторінка без політики.

Жінка, яка мандрує зі своєю домовиною.

Корінґа — жінка факір. — Найдивніша жінка циркового світу.

Корінґа єдина жінка у світі, яка саме тепер викликує загальний подив у Лондоні. Вона показує на аренї всі циркові штучки в найкращім виданні індійських йогів. Вона теж гіпнотизує вужів і крокодилів.

Молода, привабліва дівчина вбігає на арену з крокодилем, який борсається їй на раменах. Вона невеличка, але сильно збудована має лиш ясно-жовту шкіру леопарда на собі замість одягу. Вона жбурляє крокодиля в пісок і потрясаючи своїми чорними кучерями шле цілунки руками публиці, яка ентузіястично витає її гучними оплесками. Відтак уставляє вона довгу на 2 м. звірюку, яка скаженіючи весь час лізеться до наступу на землі і присідає перед гадом, який витягає до неї розявлену пащеку. Корінґа впялює у крокодила широко відкриті очі і переводить руками кілька важких ружів, поки пащека звірюки не замкнеться та її гидке тіло не випружиться в безрусі на піску.

Таким самим способом гіпнотизує вона ще три інші крокодили. Після точки з крокодилями приносить Корінґа два величезні вужі на арену. Усміхаючись обвиває вона грубі немов рука вужі довкола своєї шиї і підчас того як вона їх знову розкручує, гладить вужів по голові поки вони не висолопять свій виластий язик і поки гладке тіло плазунів не зісунеться без сили на арену.

Вужі Рудольф і Герміна.

Корінґа, єдиний жіночий факір у світі живе зі своїми вужами і крокодилями в найкращій приязні. Вона любить їх і піклується ними як нпр. хтонебудь інший котом, чи собакою. Вона не розстається зі своїми плазунами день і ніч, та коли власник гостинниці на те погоджується — Герміна й Рудольф пара питонів мешкає з Корінґою в її кімнаті.

— Герміна така заздрісна — каже Корінґа, — що коли я поцілую Рудольфа і забуду про неї, тоді вона цілий день пролежить скручена у клубок у своїм кутику й навіть не рухається. Бувають теж і родинні непорозуміння в коші питонів. Якщо я не покараю обох вужів, тоді вдарений кидається на мене.

І справді одного разу трапилася така подія. Корінґа сиділа саме тоді у своїй гардеробі й надилася до виступу на аренї. Вужі лежали у своїм коші. Рудольф, більший вуж зіштовхнув покривку коша й виповз на підлогу. При тому він заплутався за якийсь столик і поскидав з нього ріжні дрібнички приладжені до виступу. Корінґа скочила розгнівана і вдарила вужа по голові. Спершу Рудольф положився без руху, відтак поліз знову до коша.

В тому менті озвався дзвінок, який заповідав виступ Корінґи. Вона вийняла Герміну з коша і положила її як завжди собі на карк. Відтак хотіла вона піднести Рудольфа. В тій самій хвилині вуж кинувся на неї, обвинувся довкола її тіла й шиї та стягнув її на землю. Чимраз більше здавлював її велитенський вуж. Слів Корінґи ніхто не чув вона не могла теж зворухнути руками і тимсамим загіпнотизувати плазуна звичайним способом. Ця німа боротьба тривала вже майже дві хвилини, коли раптом відчинилися двері і до середини вбіг директор цирку:

— Корінґа, ваша точка...

Очима дала вона йому знак мовчати. Вона відчула, що Герміна, другий вуж, почала пружитися і що натиск Рудольфа ослаб. Герміна боролася з Рудольфом і звільнила його перстені до тієї міри, що Корінґа могла витягнути одно рамя і скопити розлюченого вужа за голову. Кілька секунд пізніше загіпнотизований вуж відпав з неї зовсім обезсилений на землю.

На вістрі ножа.

Корінґа (її справжнього імени ні прізвища ніхто не знав) оповідає, що вона походить з Індій, де її родичі — індійський купець і француженка — померли, ще як вона була малою дитиною. Її виховали індійські духовники, які теж навчили малу Корінґу всіх таємниць йогів.

Від факірів навчилася вона гіпнотизувати звірят. Від них теж навчилася вона таємниці, як себе саму ввести у каталептичний стан, в якому всі зовнішні впливи не приносять її ніякої шкоди.

Коли вона потримає трохи руки перед лицем, поводить себе пальцями по чолі та грудях, у найближчій хвилині падає в рамена асистента, який її підносить і кладе на двох гострих ножах. Один ніж від потилиці, другий під сутлобами ніг. Так висить вона з перехрещеними руками прибизно метер над землею. Її кладуть на груди великий камяний блюк, що його двох мужчин розбиває ударами важких молотів. Коли її знову поставлять на ноги і віднімуть їй руки від лиця, оббігає вона арену кругом, якби нічого не сталося. І справді ножі, якими можна в повітрі перетяти папір, не залишають на її тілі найменшого сліду.

Іноді вона танцює і робить руханкові вправи на драбині, якої щаблі є гострими ножами. При тому вішається вона бородою на найвищім щаблі і так — у повному значінні цього слова — висить вона в повітрі на вістрі ножа.

Черепки розбитих пляшок кладуть на столі й Корінґа качається по тім „вигідним" хіба лиш для факірів леговищі. Очевидно, після експерименту нема найменшої ранки на тілі, хоч пляшки розбивають у найдрібніші кусні.

Живцем погребана.

Та найдивніший і найкращий свій трік показує вона саме тепер у льондонськім цирку.

На арену вносять домовину, з якою Корінґа мандрує вже від кількох літ по цілому світі. Дехто міг би думати, що це якась спеціяльна домовина, яка скриває у собі якусь тайну, хоч вона виглядає зовсім так, як усі інші домовини.

Корінґа знову западає по кількох секундах у транс і її кладуть у домовину. Очі, ніс та уста затикають ватою. Відтак накидають пісок на „живого трупа". Кілька хвилин накидає двох мужчин на Корінґу пісок, згодом прикривають домовину віком і знову засипають. Повних пість хвилин лежить Корінґа живцем погребана. Коли відтак її відгребають, вона вибігає здоровісінька під гучні оплески публики з арени.

Корінґа виглядає радше на француженку, як на індійку. Чи вона справді була в Індії, про те лиш вона знає. Докладніші дані й пояснення про всі її експерименти можна було б щойно тоді дати, коли вона піддалася окремим науковим дослідам. Вона є радше доброю акторкою, режисеркою та магічкою у розумінні сальонової чародійки. Крім того є вона, не зважаючи на всі сенсації чепуреньскою дівчиною без позу і примх, незвичайно весела і привітна в товаристві та мабуть найінтеліґентніша артистка, якою нинішні цирки можуть похвалитися.

Дрібниці, які врятували життя.

Життя так іноді укладається, що навіть найменші дрібниці мають величезний вплив на хід подій та іноді такі дрібниці, що ми навіть не звертаємо на них уваги, ратують густо-часто людське життя.

Одну з таких малих, та одночасно великих подій пережив один подорожній у Франції. Їхав він у переділі другої класи, коли раптом поїзд зударився з другим поїздом. Вагон яким він їхав розбився на кусні всі пасажири потинули або були тяжко ранені. Тільки йому нічого не сталося, бо він саме в тім менті стояв на заднім помості. Вітер схопив йому часопис і він вибіг за ним аж на поміст. Дрібничка врятувала йому життя.

ЗАКАБЛУК.

На голяндських полях працювали косарі три сіні. Раптом надійшла сильна буря і косарі перервали свою працю та пустилися бігцем під високу тополю, що стояла у відділі 10 хвилин ходу. Косарі добігали вже майже до тополі, коли раптом одному з них відірвався закаблук при черевиці. Косар скинувся, щоб відірвати закаблук тому затримався на кілька секунд. За той час інші косарі добігли до дерева. Раптом ударив грім, розторощив дерево і вбив трьох косаріа і тільки той, що задивився позаду, завдячував життя своєму закаблукові.

Відомому німецькому вченому професорові Ліхтенбергові урятувала життя ...муха. Він положився по обіді на софі, щоб трохи передріматися. Та якась настирлива муха, що хотіла конче сісти йому на носі, не дала заснути. Коли професорові не вдалося її ніяким чудом відігнати, він устав і перейшов до сусідньої спальні, щоб положитися до ліжка. Майже в тім самім менті завалилася стеля з такою силою, що всі меблі розлетілися на дрібні кусники.

КІСТКА З ЧЕРЕШНІ.

Перед кількома роками кістка з черешні зратувала одному шведському інжинерові життя. Він вертався з бюра домів і похвалявся на кістці з черешні та встав. Заки він піднісся, під землі вибух вогонь і повітрям потряс жахливий гук. Камінна з хідника та накрива каналу вилетіла у повітря. Під хідником призбиралося з причини якоїсь хибної сполуки газових рур багато газу і недогарок папіроски вкинений до каналу спричинив вибух. Якби не кістка з черешні, інжинер був би опинився по самій середині вибуху.

Ряґляни і пальта
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ЖАЛО БДЖОЛИ.

Гурток туристів, між ними молода гарна дівчина вибиралися на Верх Матерігори. Перед самою прогулькою дівчину вжалила бджола і вона так запухла, що мала опоганене ціле лице. Рад-не-рад мусіла вона зректися виправи.

І це було її щастя, бо туристи попали на снїжну заспу, полетіли всі у пропасть та погинули.

Один льондонський торговець шовками хотів одним із найближчих поїздів поїхати до Гавру, щоб там всісти на пароплав „Ґаронну". Підчас одягання запримітив він, що йому щезла з-під спинка від корнішон. Тому, що спинка була прикрашена бриліянтом, купець почав заклопотано за нею шукати, аж поки її не знайшов. За той час втратив він найближчий поїзд і пароплав, яким мав він виїхати до Америки.

По кількох днях купець довідався, що „Ґаронна" попала в сильний морський буревій і пішла з усіма пасажирами на дно.

Таким чином спинка врятувала купцеві життя.

„ЖІНКА"
Ідеольоґічний орґан українського зорґанізованого жіноцтва під редакцією М. Рудницької.
Виходить четвертий рік, двічі в місяць на прегарному папері, багато ілюстрований. **Необхідний журнал для кожної культурної українки.**
Передплата журналу: річно 10·— зол., піврічно 5·— зол., місячно 1·— зол., для заграниці річно 3·— дол. (15·— зол.)
АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 46.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Спорт у політиці, чи політика у спорті?

Оттаке питання мимоволі насувається нам у зв'язку з відбутими минулої неділі загальними зборами ЛОЗПН-у. Правда, сьогодні ніхто вже не рискує думки, що спорт є аполітичний, бож само життя таку думку майже щодня перекреслює. Адже спортове співжиття між Польщею і Чехословаччиною припинене від кількох літ, тільки з політичних мотивів. Кожний удатний виступ якої небудь польської дружини за кордоном чи у зустрічі зі закордонним противником поляки вважають мало не національною перемогою, називаючи спортовців-переможців найкращими пропагаторами польської справи у світі. Або чи Шмелінга не називають німецьким амбасадором у боксерських рукавицях? Словом, маємо безліч доказів, що новітній спорт став не лиш чинником національної, але й політичної пропаганди, бож від успіхів на спортових майданах залежні іноді теж успіхи в кабінетах дипльоматів.

Отже коли йде про спорт у політиці, то ця справа не насуває ніяких сумнівів. Життя само створило таку концепцію.

Зате зовсім інша справа з другою половиною заголовного питання цієї статті: чи політика у спорті?

Досі польські спортові кола залюбки жонглювали фразою, мовляв, „у спорті нема політики", хоч їх діла далеко не покривалися зі словами. Означе явно досі ще ніхто з польських спортових діячів не важився виявити думки, щоб і в спорті теж застосувати політичні методи. Всі включно з адміністрацією влади стояли під впливом польських спортових кіл на становищі, що всі спортові товариства, без уваги на їх національну й політичну приналежність, повинні належати до спільних загально-державних спортових союзів. Це становище адмін. влади покривається зі становищем центрального польського уряду Фізичного Виховання та Військового Вишколу, який за зразками інших европейських держав хоче підчинити цілє спортове життя в межах Польині своїм впливам та пристосувати його до потреб фізичного виховання. Це теж менше чи більше йому вдавалося. **Одною з причин закриття УСС-у була саме ця широко розпляновна централізація ВФ і ПВ.**

Чи згаданий уряд фізичного виховання і військового вишколу відступить з вибрного шляху — важко сьогодні сказати. Радше ні, як так. Та зовсім інша справа вирнула останніми часами. У зв'язку з оживленою протижидівською акцією кинули ендеки гасло: „Прочистити польське спортове життя від жидівських впливів". Це гасло почало переходити різні еволюції. Головний мотив тієї еволюції: створення чисто польського спорту.

І перед зборами львівської футбольної округи львівські ендеки повели теж таку акцію у своєму галасливому органі „Слово Народове", закликуючи польські клюби до солідарности й оборони польських інтересів перед ...меншостями.

Ендецькі аларми не залишились очевидно без наслідків, чого найкращим доказом є саме минулонедільні збори ЛОЗПН-у. На цих зборах польські клюби (ендецькі й неендецькі) створили бльок, скермований проти „мнейшості", за якими станули лиш робітничі клюби і клюби найнижчих кляс. „Бльок польських клюбів" намагався на місце вимьосованої одної третини членів управи перефорсувати своїх кандидатів і тому представник Цивільно-Військового Спортового Клюбу „Чорні" п. Франковський зголосив в імени того бльоку листу комісії-матки. При голосуванні ця листа перепала в користь листи представника України п. Конашевича.

Невдача та штубацький вигук якогось представника т. зв. „демократичного бльоку", що створився ад гок на зборах, стали притокою до **секесії польських клюбів.** Загальні збори Л.О.З. ім. Н-у на внесок п. Конашевича **відложено до 30. січня н. р.**

У зв'язку з цією знаменною подією на нашому терені насуваються ріжні рефлєкції. Польські клюби хочуть у нас створити виключно польський спорт із чисто польськими верховними органами і представників меншин зіпхнути до третьорядної ролі, або їх зовсім виелімінувати. Правда, перший їх наступ скермований майже виключно проти жидів. Та маємо глибоке переконання, що черговий наступ піде явно-славно — проти нас. Жидів боронити не маємо ніякої спеціяльної потреби, але мусимо задалегідь подбати про забезпечення наших прав та інтересів.

Польська сторона перша ввела політичний чинник до спорту і, здається, не швидко в ничних умовинах зречеться його. Чи співпраця ріжнонаціональних клюбів у рямцях спільної організації буде тоді можлива — це дуже й дуже сумнівна річ.

Не забуваймо, що кинені ендеками гасла торкаються не тільки колізного мяча, але й всіх інших ділянок спорту. А в тих інших ділянках українські клюби вже теж чимало завдячували блага від (покищо „тихої") політики у спорті (напр. наколесники України!).

Гасла чисто польського спорту, що їх пропагують під ріжними формами і ріжними способами поляки, стають теж одночасно для нас загрозою до **створення української спортової Централі,** яка дбала би про добро й розвиток українського спорту.

Польська сторона сама відкинула атут, яким досі найбільше шафувала: аполітичність спорту. Це повинно дати нам не тільки право, але й обовязок творити своє незалежне спортове життя в усіх його ділянках з власними магістралями, щоб не дати зіпхнути себе до другорядної ролі.

Українські спортовці можуть і повинні на спортових майданах змагатися з неукраїнськими клюбами тільки як рівні з рівними. Акція польських спортових кол доказує зайвий раз **потребу й необхідність створення Українського Спортового Проводу.**

Спорт може грати величезну ролю в політиці, одначе коли політика починає рішати про спортові справи, тоді співпраця у спільних організаціях стає неможлива. Тому теж нехай польські спортовці не дивуються, коли ми, так як і вони, схочемо мати чисто український спорт.

Роман Сливка.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Лещетарські змагання.

В неділю 16. н. м. львівська філія К. Л. К. уладила для своїх членів перші з цьому сезоні лещетарські змагання у бігу на 12 км. для мужчин та на 6 км. для жінок і юніорів. Ці змагання були подумані як спробою добути відзнаку спортової вправности К. Л. К.

Траса бігу вела бриґовицьким лісом, де снігові умовини були всесторонньо добрі. Одначе роятони, які були в суботу і неділю у Львові померзнути змусили, що змагунів К. Л. К. від змагань, так що на старті стануло тільки 15 змагунів, в тому й кількох з 1 жінок.

З мужчин на чоло вибувався відомий лещетар Роман Рибачек, який потвердив свою минулорічну бігову клясу і показав знову знаменну форму. Другий був Добрянський, якому вдалося адистансувати Сепіцу на 2 хвилини. Типовний на одно з передових місць, Крупа, бігу не скінчив. Врешті брат на старті чистив клеперкові комбінації Нетюшака.

Юніори перейшли свій змаговий хрест зовсім добре. Мусять тільки на будуче памятати, що у лещетарських змаганнях тоже вимагає дуже багато твердости й сильної волі. Звертав на себе увагу добрею формою і опанованим стилем Ігор.

Одинока змагунка Дарка з подиву гідною амбіцією боролася з труднощами розмірно тяжкої мужеської траси та осягнула час 1:04, 20.

Технічні виспіди: І. Мужчини: 1) Рибачек 0:52,15; 2) Добрянський 0:57,30; 3) Сенчина 0:59,50; 4) Мартинович; 5) Шерстило; 6) Гаврилюк. З змагунів бігу не скінчило.

II. Юніори: 1) Ігор 0:30,20; 2) Славко 0:33, 3) Владко 0:34, 4) Володимир, 5) „Пан Товариш".

Змагуни здобули золоті, срібні та бронзові відзнаки справности К. Л. К.

Судійювали: м-р Пачовський, Вергановський і Кінаш.

БОКС.

Польща — Італія 11:5. В неділю 16. н. м. відбувся у Варшаві міждержавний боксерський мечт, який закінчився перемогою Польщі. Технічні виспіди цього мечту були такі: Вага муки: Роттольо (І) зремісував з Нордеєм (П). Вага легка: Серго (І) виграв на пункти з Ковальом (П). Вага перо: Чортек (П) виграв на пункти з Мантовані (І). Легка вага: Вощиневич (П) виграв на пункти з Фаїні (І). Півсередня вага: Піттоні (І) програв на пункти з Кольчинським (П). Середня вага: Хмелевський (П) виграв вислою на пункти з Віанні (І). Півважка вага: Шимура (П) переміг на пункти Терраціні (І). Важка вага: Вентровський (П) програв на пункти з Лапорі (І). Судійював у рінгу німець Шредер.

ТОРУНЬ. Поморе — Познань 9:7.

КРАКІВ. Макаб — Гарбарня 11:5.

ГАКІВКА

Ціріхер Шлітшухклюб — Тім Польщі 3:1 (1:0, 0:1, 2:0) Польська дружина, яка імпірово в такім складі виступить на найважніших мистецтвах у Празі, виїхала до Швайцарії на тренінгове турне. Перший її мечт закінчився невдачею. Польська дружина досить подібрана. У швайцарській дружині грало кількох репрезентантів і один напівець. Воротя для швайцарців здобув Дінґінг (2) і Кеслер, для Польщі Зєтковський.

МІЖНАРОДНІ СТУДЕНТСЬКІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У ЛЬВОВІ.

Ці змагання відбувалися у Брюховичах, в Львова. На старті було 40 змагунів, в того вільне 8 закордонних. Змагання організував львівський АВС.

Він на 16 км. виграв Остенич (Вітка Заборова) 1:22,04; 2) Гові (Фінляндія) 1:24,38; 3) Деноорт (АВС Львів). Він до комбінації виграв Остенич перед Гові і Деноортом.

Конкурс скоків до комбінації: 1) Орленич, 2) Гові, 3) Деноорт. Однаку конкуренція зняв таку класифікацію: 1) Гові 2) Орленич, 3) Вендура (Відень).

—o—

Спортові новинки.

Україна має нарешті тренінгову салю. По важких трудах удалося Україні дістати дозвіл львівської території відбувати тренінги (боксерів, загарда копунів і т. д.) в рухливій салі Академічної гімназії при вул. Льва Сапіги. Тренінги будуть відбуватися у вівторок і четвер від год. 7—9. вечором.

Окклят „Телеграмові Спортовому" завдали загальні збори ЛОЗПН-у, які рішили відібрати тому часопису комунікати союзу та зв'язку з тим грошеву допомогу. Одночасно більшість клюбів рішила не пускати представників „Т. С." на жінні змагання у Львові й на провінції. Як причини того становища подавали прямовані низький рівень того часопису, який полює лиш на низьку сенсацію (М. і. „Т. С." пустив перший вістку про „убивство у Медицині", напускаючи своїх читачів проти українців). Промовні вказували теж на те, що „Т. С." вширивлює спортові напруження і замість користи приносить шкоду. Кілько то ще — на жаль — і українських спорсменів читає „Телеграм Спортовий" випускаючи дорогий гріш до вищені спекулянтів.

Загальні збори Державної Ліги відбулися у Варшаві минулої неділі. Із важніших рішень цікавий тільки внесок, щоб боєнного року в Д. Л. спадала лиш одна клюб і один виходив. До справи другої Ліги постановили збори в засаді прихильно й рішили дискутувати її на зборах ПЗПН-у з відповідними застереженнями. Одночасно збори ухвалили побажання, щоб вибір судійських справ ПЗПН-у не виключував судійських на змагання Д. Л. Головою Ліги став пор. Рудольф.

Друга перемога канадійців в Европі. Салберґівські Вони виграли в Вернер СІ 5:2 (1:0, 1:1, 3:1). В цьому мечту канадійці вже показали куди кращу форму, ніж у Дюсельдорфі.

Мадярщина — Люксембург 8:0. Мадярську репрезентацію, яка програла високо в Португалії, грала по дорозі один мечт з Люксембургом і виграла високо. На цих змаганнях було всього 5.000 глядачів.

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

Адміністрація.

Волинські посли, Гринки й КОП.

Дістаємо ще одну вістку у звязку з подіями в Гринках. — **Ред.**

Волинь має нову сензацію, що швидко лине по хатах і коментується на всі лади та способи.

Як оголосило „Вол. Слово", ВУО виделегувало до Гринок на Кремянеччині послів Тимошенка й о. Волкова з метою перевірити на місці чутки про те, що перехід 36 українських родин на римо-католицтво й польськість буцім-то відбувся не добровільно, а при якихось особливих обставинах, що нічого спільного не мають із звичайними місійними засобами й формами.

І ось маємо вістку, що вояки КОП-у виле-гітимувавши послів і ствердивши, що вони не мають дозволу на вступ у прикордонну смугу, зажадали від них негайно повернутись. Посли виїхали й події не перевірили.

По цій другій сензаційній події, як кажуть, відбулася в рішальних чинників якась нарада, але що на ній вирішено, покищо невідомо.

Булоб цікаво довідатися, чи справді події в Гринках не зможуть стати предметом розслі-ду і мусять залишитися голосною таємницею?!

З тим більшою нетерпеливістю чекає українське громадянство на висліди слідства, що його зарядила в цій дивній справі православна епархіяльна влада.

Намагаються усунути українців з Міжнароднього Студентського Союзу.

У Шеффільд (Англія) відбулася між 4. і 9. січня ц. р. конференція Ради Міжнароднього Студентського Союзу (CIE). На конференції були представники 19-ох націй, між ними й українці. Делегатом від Центрального Союзу Українського Студентства (ЦЕСУС-а) був студ. Любомир Гузар з Парижа, який вже давніше заступав українське студентство на міжнар. з'їздах.

Положення українців у Раді значно погіршало цього року, бо як члени недержавної нації натрапляють вони на всякі перепони. Ще коли неприхильні українські студентські групи були між собою розсварені, то відносини були легші; та цього року обставини змінилися. Польська делегація приїхала сконсолідована, заступаючи вправді невелику, зате піддержувану урядом групу студентів. Вона зажадала, щоб виключити з Ради українців. Понад два дні не сходила українська справа з денного порядку нарад. Врешті заступникові ЦЕСУС-а вдалося осягнути те, що остаточне вирішення відложено до найближчого року, коли будуть обговорювати зміну статуту. ЦЕСУС дальше є членом CIE, хоч прав його й обовязків ближче не означено.

(УКБЮРО, Льондон).

Розбудова морської бази в Сінґапурі закінчена.

ВЕЛИКІ БРИТІЙСЬКІ МАНЕВРИ.

11. лютого в Сінґапурі офіційно відкриють нову морську базу британської военної фльоти. Будова цієї бази тривала 10 літ і коштувала 10.000.000 фунтів. Підчас святочного відкриття асистуватимуть також 3 американські кружляки; у цьому добачують маніфестацію спільности англійських та американських інтересів на Тихому Океані.

З тої нагоди відбудуться в Сінґапурі маневри морських, повітряних і сухопутних сил. Англійці сконцентрують у Сінґапурі 10.000 війська, 24 морських одиниць та кількадесять літаків.

ЯПОНЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ.

„Йоміюрі Шімбун" звертає увагу, що Японія мусітиме поважно поставитись до утворення англійської бази у Сінґапурі, яка звернена проти Японії. Святочне отворення цієї бази при співучасті американської ескадри є, без сумніву, протияпонською демонстрацією, яка потягне за собою далекойдучі наслідки.

У КИТАЮ РОЗСТРІЛЮЮТЬ ҐЕНЕРАЛІВ.

Маршал Чанкайшек казав розстріляти китайських ґенералів Літунчана і Ванфуліна, які відповідали за утрату китайських позицій в околицях Шангаю. Б. ґубернатора провінції Шантун, ґен. Ганручу також мали розстріляти, але він в останній хвилині втік і задумує виступити проти незалежного китайського уряду. Б ґубернатор Тсінтао, ґен. Шенсуліє відобрав собі життя.

Румунським урядовцям не вільно говорити по російськи.

Командант III. румунського корпусу заборонив державним урядовцям у Румунії говорити між собою чужими мовами, зокрема — по російськи. Хто нарушить цю заборону, наражується на вязницю від 1 місяця до 2-ох років та гривну до 20.000 леїв; йому відберуть становище на 6 літ.

З РУМУНІЇ ВИСЕЛЮЮТЬ ЧУЖИНЦІВ.

Віцеміністр праці заявив, що уряд переведе сувору контролю громадян чужих держав, які заробляють на життя в Румунії. Дозвіл на дальший побут дістануть лише спеціялісти, яких годі заступити румунами.

—o—

Стоядіновіч у Німеччині.

Німецький міністр закорд. справ Нойрат гостив у себе передучора вечором югославянського премієра Міляна Стоядіновіча. Він виголосив промову, в якій підкреслив мирні взаємини Німеччини з Югославією, в якій м. ін. заявив: „Німецький нарід під проводом канцлера змагає до одної ціли, а саме: щоб витривалою працею дійти до щасливого майбутнього в мирній Европі". У відповідь заявив Стоядіновіч, що він з цілим довірям глядить на дальший розвиток мирних взаємин між обома державами.

По широкому світі.

Грецько-італійський торговельний договір, що регулює товаро-обмін та спосіб сплати між обома державами, підписали у Римі.

Німецька військова місія, зложена з 4-ох старшин під проводом комманданта берлінської военної академії приїхала до Варшави, ревізитувати польську армію.

12 американських военних кораблів виплило на маневри на Карайбське Море з 2.500 моряками залоги.

Латвійський міністр скарбу Екіс прибуде завтра зі жінкою до Варшави, щоб віддати візиту мін. Романові.

ХОЧЕТЕ ДОБРЕ ПРОДАТИ
СВОЮ РЕАЛЬНІСТЬ
АБО ЇЇ ЗАМІНЯТИ?
ДАЙТЕ ОГОЛОШЕНЯ ДО
НАШОГО ЩОДЕННИКА

СССР ЗАВІШУЄ ВИПЛАТИ ІТАЛІЙСЬКИМ ФІРМАМ.

На основі рішення совнаркому совітські підприємства, які мають звязки з італійськими, не можуть платити їм належитостей, лише сплатати їх у совітському державному банку.

Цю постанову пояснює ТАСС так, що чимало італійських фірм не платить торговельних довгів совітським підприємствам.

Оповістка.

Згідно з рішенням Надзвичайних Загальних Зборів „Карпатії" Товариства взаємних обезпечень на життя у Львові в дня 22. листопада 1937 р. в справі сплати основного капіталу Товариства по думці § 11. уст. б. статуту, вшановців посідачів уділових листів Товариства предложити їх до сплати в касі Товариства у Львові.

Львів, дня 13. січня 1938.

168 **Управа.**

Опера у Львові.

„РІҐОЛЄТТО" Вердія і „ЛЬОҐЕНҐРІН" Вагнера

Опера у Львові, як і інших містах Польщі, полишена від кількох літ приватній ініціятиві — при мінімальній або й ніякій допомозі міста, переживає під цю пору важку кризу і час до часу геройськими зусиллями старається вирватись із безладдя й безділля. Виявом цього змагання були дві останні оперні вистави: Вердія „Ріґолєтто" (у вівторок 12. ц. м.) і Р. Вагнера „Льоґенґрін" (у четвер 14. ц. м.). „Ріґолетто" появлялось уже в останніх часах кілька разів на львівській сцені і запустило трохи глибше коріння у традицію виконання; притім під оглядом музичним та інсценізаційним не насувало надто великих труднощів і тому вистава його під орудою місцевого диригента п. Лерера пройшла може не дуже то стилево, але без особливих недотягнень, тим більше, що у трьох головних ролях: Ґільди, Ріґолетто і Князя — виступили в'домі з минулорічних гостинних виступів у Львові, добрі румунські співаки-артисти: чистий, кольоратурний сопран **В. Кретцо,** італійського тембра барітон і знаменитий актор **С. Тасіян** (болгарин з роду) та великого волюмену теноп, хоч може трохи надто шафує голосом **Д. Бадеску.** У невеликій ролі графа Монтероне пригадався львівській публиці давній знайомий, бассіст **Маслюк-Мартіні,** який в останньому моменті заступив недиспонованого п. Врагу і який чейже заслуговував би на те, щоб його трохи частіше ангажувати до оперних виступів. В інших менших ролях добре запрезентувалися відомий бас п. **Романовський** як граф Капраче у 1. і як бандит в останній дії, та п. **Давидович** як дебютант у ролі дворака Меруля.

Далеко більшою і важнішою подією в оперному житті Львова могла і повинна була стати — після яких 10-ти літ перерви — премієрова вистава безсмертного Ваґнерівського „Льоґенґріна", цієї мабуть найвдячнішої, найбільш кольоритної і змістово найглибшої музичної драми із середнього періоду творчости Вагнера, хоча й ще позірно у рямцях „романтичної опери". На жаль — перша вистава цього твору в четвер робила враження радше генеральної проби до вистави і мабуть була фактично така. Брак достаточного числа проб виявився у незіспіванні свіжо сформованих хорів та ансамблів, у надто частім мазанні в оркестрі і навіть у деяких інтонаційних вискоках та недотягненнях головних артистів, навіть у титуловій ролі. Дотично обсади головних партій — уповні відповіли нелегким вимогам тільки **Врага** як король і **Плятіна** як Ортруда; **Орловська** як Ельза і **Моссаковський** як Фридрих були голосово добрі, хоча сценічно й виразово мало стилеві, особливож під оглядом маски. Ще слабше і менше переконливо виходив під вокальним і сценічним оглядом п. **Голембйовський.** І тут мимоволі насувалося питання, чому такої під кожним оглядом для себе відповідної оперової партії, як Льоґенґрін, не креував у нас досі тенор тої міри, що п. Голинський? Дуже гарно й інтелігентно вивязався із доволі обємистої і поважної ролі герольда наш дебютант на міській сцені п. **Рейнарович,** на якого слід би звернути увагу. Режисерія сценічних ефектів — не зважаючи на всі облекшення, редукції і скорочення деяких партій — на першій виставі також часто шваркувала. Деякі інновації, як напр. нагле погасження світла при появі судна з Льоґенґріном у 1. дії, весільний хоровід у 3. відслоні, або постійне повторювання гасла фанфар перед кожною дією перед сценою — заносило трохи модерними помилками театрів наших сусідів зі Сходу, але що в них не було нічого спільного із дальшою казочною романтикою Ваґнерівського Льоґенґріна, це річ певна; і Вагнер, колиб жив, був би проти такого поватарення найгостріше протестував.

Та не зважаючи на всі значні недотягнення у виконанні опери на першій виставі, всеж таки любителі повздирної високої кожи в музиці му-

зять прийняти із вдякою ті геройські зусилля диригента й оперного турту, які дали те, що в даних умовинах було можливе. Треба мати надію, що при чергових виставах твору люки й недотягнення будуть усунені.

Ст. Людкевич.

НОВИНКИ.

— **ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.**

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Колядки, щедрівки, стрілецькі пісні** та інші на кружок „Сирена Електро" дістанете безпосередньо у п. Божика, Варшава, 6. Серпня 24., м. 18, тел. 840-47. Жадайте катальогів. На пересилку прошу залучити почтову марку.

— **До відома новим і старим передплатникам.** Повідомляємо нових і старих передплатників „Діла", що безплатний книжковий додаток за місяць січень цього року, книжку **Михайла Посацького „Греція" — усміх життя"** (з численними ілюстраціями), розішлемо всім точним передплатникам з кінцем цього місяця.

— **Великі вечерниці „Основи"** відбудуться дня 5. березня ц. р. в салях Касина Залізничників, а не 14. лютого, як було передше подано.

— **Політичні помники в Берліні.** В 20-ліття проголошення Самостійности Української Держави бою під Крутами та Берестейського Мира і в 19-ліття проголошення Соборности Українських Земель влаштовує Українське Національне Обединання в Німеччині в пятницю, дня 21. ц. м. в „Ліндвер-Касіно" — Фрідріхсаль, Берлін-Шарльоттенбург, Ебенштрасе 2., Святочну Академію, на яку запрошено генералів Української Армії: ген.-чет. В. Курмановича та ген.-хор. М. Капустянського. В суботу 22. ц. м. відбудеться в год. 11. передпол. врочисте складення вінків при „Памятнику Слави" (Еренмаль — Унтер ден Лінден), а опісля на могилах сл. п. полк. Д. Вітовського на Гедвігскірхгоф і сл. п. полк. К. Новохацького на Тегельфріднгоф.

— **Вшехпольська демонстрація.** Польська ендецька молодь під стягу адв. К. Ковальського уладила минулої неділі в салі „Сокола" віче, на якому критикувала політику теперішнього уряду. Опісля демонструвала по місті. Поліція зробила кінець демонстрації, розганяючи похід під театром.

— **Поляки між собою.** В салі польського товариства „Скала" у Львові відбулося 16. ц. м. віче польської народово-радикальної партії. На віче напала озброєна ендецька бойвка числом 60 осіб, побила кільканацять осіб, знищила внутрішнє уладження і вибила шиби в салі. Опісля втікла до Єзуїтського Городу.

— **Як ПАТ інформує пресу.** Перед нами спортовий бюлетин львівського ПАТ-а, який у звідомленні зі зборів ЛОЗПН-у подав таку вістку: „Після перерви говорять делегати Білих, ЗЗК та України, які домагаються, щоб далі вести збори. Одначе проф. Дрогичич відкладає збори до 30. січня ц. р.". Ця вістка, подана ПАТ-ом, наскрізь неправдива і просто важко зрозуміти, в якій цілі спортовий референт ПАТ-а її сфабрикував. Справа виглядала зовсім інакше. А саме: Після сецесії саме п. Коцашевич, делегат України поставив внесок, щоб збори відложити до 20. січня ц. р., бо клюби, що перемогли підчас голосування, не мають ніякої причини вести війни зі сецесіоністами і хочуть порозуміння. Це внесення й ухвалено. Але цього не хотів знати спортовий референт ПАТ-а і так сфабрикував комунікат, що мимоволі читачам полякам стане перед очима „українське небезпеченьство"... у спорті.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тиґнені впали м. ін. такі більші виграні: 50.000 зол. на ч. 120320; 30.000 зол. на ч. 38088, 1232257, 135421, 10.000 зол. на ч. 123674, 145667 149742; 5.000 зол. на ч. 10528, 14791; 2.000 на ч. 2619, 3002, 17189, 20852, 25667, 26427, 62142, 691162, 1118720, 153487, 179785, 189704; 1.000 зол. на ч. 18355, 28367, 31150, 51203, 59283, 63007, 498, 64914, 81121, 93248, 10032, 110979, 117331, 503, 135278, 139510, 141687, 142164, 143351, 147316, 759020, 171805, 175706, 178351, 185669, 189610, 621, 191818, 193760.

— **Англійська преса й українське Різдво в Манчестері.** Англійські щоденники „Дейлі Експрес" та „Дейлі Діспеч" (манчестерське видання) помістили 8. січня ц. р. низку прегарних фотографій висвітлених в домівці Українського Клюбу в Манчестері підчас спільного святкування Різдва. Особливо гарні світлини помістив „Дейлі Експрес", пояснюючи їх в осібній статтейці під заголовом „Дейлі Експрес" гостем на різдвяному принятті дня 7. січня". „Від далеких, снігом покритих степів східньої Европи, аж до закопчених саджею вулиць Манчестеру — пише „Дейлі Експрес". — 160 мілїонів людей, що належать до греко-православної та греко-католицької церкви, святкували вчора (т. є. 7. січня) Різдво Христове. В Манчестері, сідоголові українці, — вони творять разом зі своїми вже в Англії рідженими дітьми українську колонію, що начислює поверх сотню душ, — витали своїх дітей словами „Христос Раждається", а діти відповідали їм „Славіте Його". Голова Клюбу, п. Йосиф Лісньовський, батько вже в Англії рідженої дочок Марії та Ярослави, запросив на це Різдво, яке українці святкують після юлїянського календаря, також і представника „Дейлі Експрес". Різдвяні торжества відправляв в Манчестер о. Л. Боський, який особно в тій цілі приїхав з Бельгії.

— **Щось як за панщини!** У кількох сусідних селах Чортківщини, Борщівщини і Заліщиччини наложили на населення дуже важкий тягар. Щоночі мусить іти в селі на варту 15—20 громадян і мусить бути готова одна фіра впродовж одної доби. Цей важкий обовязок не передбачений ніяким законом, незвичайно дошкулює населенню, бо вибути на гострому морозі цілу ніч це не жарти. При тому слід завважити, що жінки не звільнені від цього обовязку. Як причину подають те, що в околиці бушує знаний бандит Едмунд Любінєцкі і треба перед ним стерегти дідичів та жидів. Чи можливе щось подібне в західних воєвідствах. Цією аномалією, що діймаюче кривдить населення, повинні поцікавитися компетентні чинники та зняти цей тягар із населення.

— **Потепліло.** На край західної Европи напливають знову маси теплого океанічного повітря, які вже 15. ц. м. охопили Німеччину і принесли до Польщі звишку температури з дощами. У Львові нотовано минулої суботи 0, в неділю + 2, в понеділок + 5 ст. Одночасно вітри тягнуть з південних напрямків, устійнюючи тепло на якийсь час.

— **Інж. Добошинського привезли до Львова.** З Кракова привезли до Львова відомого провідника опозиційної революції в Західній Галичині, Дня 4. лютого ц. р. розпічнеться перед львівським судом присяжних проти нього розправа. Обвинувачення вносить віцепрокуратор окружного суду Едвард Ольшевський, що підкріпує акт обвинувачення краківського прокуратора.

— **Львівська хроніка.** У львівському шпиталі помер студент політехніки Маріян Збидньовський, раненний в лице підчас змагань шпадою. — Поліція арештувала Миколу Чубу (вул. Каспра Бочковського 11а), що роздягнувся і купався у студні на ринку. — Перед львівським судом станув ресторатор Герман Кайзер, якому закидують, що він звів малолітну кельнерку та намовив її до дискретної операції; перевели її два лікарі, що також станули перед судом. — На Левандівці відобрав собі життя 31-літній муляр Вільгельм Блінд, пробивши ножем у серце. Причиною самогубства була суперечка з жінкою.

— **Красва хроніка.** В Надвірній 31-літній Василь Костик побив у лісі обухом сокири по голові 48-літнього шваґра Федя Дениця, так що він помер незабаром у шпиталі. Причиною лупогубства був спір за вируб дерева у спільному лісі. — В Бучачі застрілився на вулиці 25-літній Мартин Грабовецький, який до 1. січня був на службі в державній поліції, опісля його зредукували.

— **Вийшли на долю.** Із вязниці в Тернополі вийшли на волю: Ів. Заяць із Гущанок і Максим Шуран з Доброміжки збаразького повіту. Обох засуджено на 4 роки вязниці у зязку з плебісцитовою акцією. — Із львівської слідчої вязниці випустили по 6 місяцях Василя Масинйка з Капитова.

— **Буря на Підкарпатті.** Над Самбірщиною і сусідніми повітами перетягла в ночі на 16. ц. м. сильна буря, що перервала комунікаційні уладження і наробила великої шкоди в будинках садах і лісах.

— **Напад на польську редакцію.** На домівку редакції „Курєра Вечорного" в Кракові напали якісь молоді люди, побили редакторів, знищили внутрішнє уладження і втікли. Був це політичний порахунок.

— **Стрілянина під церквою.** В Бані Березов пов. Коломия, на селян, що вийшли з церкв напало десять озброєних людей і почали г сто стріляти, на щастя не трапляючи нікого Поліція арештувала нападників і відставила д суду в Яблонові.

— **Марушечка арештували на Шлеську.** З містечку Бялій на Шлеську поліцієнт Міцінський звернув увагу на пяного завадіяку, що зачіпав на вулиці прохожих. Поліцієнт підйшов до нього і хотів його вилеґітимувати. Тоді підозрілий тип станув під стіною, добув швидко револьвера і стрілив кілька разів д поліцієнта, ранячи його легко. Користаючи того, що напасник хотів змінити магазинок револьвері, Міцінський кинувся на нього і пр помочі другого поліцієнта, що надбіг на по міч, звалив його на землю та закував у кайда ки. При арештуванні помагали також прохожі На поліційній станиці арештований зізнав, що він Никифор Марушечко, спільник бандита Ко шиваки. Найшли при нім автоматичний револьвер і 18 набоїв. Перше доходження ствердило, що це справді Никифор Марушечко, який перебрався крізь поліційну облаву, заставлену на нього в келецькому воєвідстві, дістався на терен шлеського воєвідства, м. і. у Дзедзіцах і Бельську. Марушечка, що признався до ріжних проступків, які йому закидують, відставлено до слідчої вязниці у Бельську. Таким чином бандитом, що стрілив до поліції в Мацейовіцах під Варшавою, був хто інший.

— **Дикі качки на овиді.** В Сопотах біля Данцігу завважали в останньому часі великі стада диких качок, що прилетіли з південних сторін. Качки такі освоєні, що сідають біля лікувального помосту і приймають поживу з рук людей.

— **Пришиця в Німеччині.** За останнім урядовим обчисленням пришиця в Німеччині обняла 20.699 господарських загород. Найбільше потерпіли Пруси (8.414 загород), опісля Баденія (8.051), Баварія (2.182) і Гесія (1.707). Зовсім оминула зараза Турінгію, Меклембургію, Бравншвайґ і Ангальт.

— **Шаховий турнір** відбудеться в найближчому часі в Лодзі, зорганізований місцевим шаховим союзом з приводу 35-ліття його істнування. У турнірі візьмуть участь також деякі закордонні шахові мистці.

— **Число мешканців Гдині** за обчисленням, переведеним з кінцем 1937. р., переступило 114 тисяч осіб.

— **Лиси тікають із Совітів.** Населення села Дубейки несвіжського повіту і стежі військової кордонної сторожі ствердили, що крізь кількачасті дроти на кордоні переходять із Совітів цілі стада лисів. В одному стаді нараховано 30 штук. Видко, що в Совітах навіть лисам кепсько живеться.

Сказали чехи: „Народ собі..." — і стали собою. Наш ідеал здійсниться, коли кожна наша одиниця стане членом „Просвіти" й не жалуватиме датків на її велику працю. Всі шлім на „Дар Просвіти"! Нехай не забракне нікого!

З кіна.

КІНО „АТЛЯНТИК": „ТОВАРИШІ ЗБРОЇ".

Оригінальний заголовок фільми „Велика омана"; вона нагороджена великою чашею на міжнародній виставі фільм минулого року. І автор Жан Ренуар, внук великого французького мистця. Перші довгі, майже сірі картини вводять нас іще раз у настрій великої війни. Французькі старшини сидять у німецькому концентраційному таборі. Їх єдина думка — втекти, дарма, що вони живуть матеріяльно краще, ніж їх наставники-німці. З Франції приходять до них постійно харчі, серед яких є справжні лакомники, навіть коняк. Але морально, серед звісток про перемоги німців на фронті, не витримують. Настрій пригноблений, але серед нього полонені вміють теж себе розважувати. Три головні моменти фільми: дві спроби втечі і захист німецьких утікачів у німки-селянки. Побут французьких старшин у середньовічному німецькому замку свідомо ідеалізований, як і тип німецького старшини-джентельмена та німецьких вояків. Фільма зроблена з пацифістичною тенденцією — французом, що ніделізовує прикмети німців: дисципліну та лад. Їм протиставлені французи з іншими прикметами вдачі. Останні сцени в хатині німки серед гір надають усій фільмі зовсім виразний зміст, що після найдовшої війни навіть мусить жити і що є почування сильніші ніж ті, які творить війна. Три головні ролі Жан Ґабена, Ерїка Штрогайма і Дітти Парлю передані так природно, що забуваємо про кіно, сидячи в ньому.

КІНО „КАСІНО": „ДІТИ ВУЛИЦІ".

Один епізод із боротьби між двома групами власників перевозових авт у Ню Йорку. Організатори одного підприємства, звязані з гангстерами, не допускають до свобідної конкуренції т. зв. незалежних власників авт. Між цими незалежними є кілька чесних та енергійних американців, з яких один оженився з молодою румункою. Любов цієї подружньої пари творить основу зворушливої історії. Головні ролі грають Спенсер Трасі і Люіза Райнер. Райнер у ролі румунки вміє прегарно передати своєрідний чар „екзотичної птахи" на чужому ґрунті. Два головні моменти кримінальної історії сходять на другий плян супроти сцен ідилічного щастя та трагедії закоханої пари. Спенсер Трасі вміє вдіяти у своїй поведінці неповоротність простака з наївною щирою ніжністю чесної людини. Люіза Райнер створила ще раз прегарний тип і для неї самої варт оглянути таку фільму, де бутальність переплетена з поезією.

—o—

Зі судової салі.

РЕД. ПАЛІЇВ ПРОТИ Д-РА Р. ДАШКЕВИЧА.

У львівському городському суді почалася в понеділок 17. ц. м. розправа проти голови „Великого Лугу" д-ра Романа Дашкевича, якого сбвинувачує редактор „Українських Вістей" Дмитро Паліїв.

Ат обвинувачення закидає д-рові Дашкевичеві, що на Краєвому Зїзді „Лугів" виступив проти ред. Паліева, що веде деструктивну роботу серед українського народу, а статтю ред. Паліева в „Українських Вістях" про „Луг" назвав поліційним донесенням.

Д-р Дашкевич на нинішній розправі заявив, що готов подати докази, що редактор Паліїв справді веде деструктивну роботу серед українського народу.

Свідок редактор д-р О. Назарук зізнав, що на нього напало було кількох людей і побили важко. Свідок думав, що нападників зорганізували комуністи або ОУН. Щойно в березні 1937. р. зголосився до свідка шлюсар Камінський і признався, що це він іще з одним побив свідка з намови Юрка Мамчака.

На це заявив д-р Дашкевич, що м-р Жовтір і Камінський з пімсти зложили такі зізнання тому, що їх виключили з „Лугу". Обвинувачений їх до побиття не намовляв, що вже був заявив і на зїзді.

Розправу відложили тому, що не явився свідок Камінський.

† Посмертні згадки.

ІВАН ДИЧКА.

Знову стоїмо над свіжою могилою. Дня 22. грудня м. р. помер у Хусті на Закарпатті у 59. році життя отаман жандармерії Іван Дичка.

Народився у Стрию в Галичині і за Австро-Угорщини був старшиною жандармерії на Чехії. Світову війну перебував на фронті проти Італії, де й застав його розпад старої монархії.

Патріотичні почування змушують його залишити свою родину на чужині та поспішати на рідну землю до Галичини, де українська влада у Станиславові почала будувати свою державу. — „Пане рітмайстре, що Вас сюди принесло? Ви могли спокійно служити на Чехах" — казали йому в команді у Станиславові. — „Я прийшов служити українському народові й рідній державі!" — була коротка і ясна відповідь. Тут його іменували отаманом і приділили на службу до Дрогобича, в якому тримав службу безпеки ввесь час за української влади.

З Українською Галицькою Армією далі ділив долю й недолю визвольної боротьби в Галичині і на Великій Україні. По нашій програній отаман Дичка через Румунію виїхав на еміґрацію, де разом з іншими чекав ще кілька років у таборі в Німеччині. Одначе коли всякі надії на поворот не здійснилися, поселився серед свого народу на Закарпатті, де роками працював в асекураційному товаристві „Бескид", пізніше в Союзі господарських спілок, де віддав свою енергію на піднесення господарської сили краю.

Любив край і людей, серед яких доживав свого віку, і ніщо його не манило на захід, де провів роки перебував на службі. Хотів спочити на рідній землі.

Хустські його земляки та численні приятелі відпровадили його на відпочинок на латинське Різдво на хустському замку. Чехословацька військова влада прошала Івана Дичку, як майора жандармерії в пенсії, славним військовим проводом, а жандармські команди в Хусті й Ужгороді зложили гарний вінець з живих цвітів та особисто прибули на похорон у численному складі. Серед кількох вінців найпочесніше місце займав вінець з червоних гвоздиків і рож від земляків та приятелів з великою жовто-блакитною стрічкою. На могилі прощав Покійного найстарший зпоміж земляків д-р Михайло Станько, після чого зібрані заспівали йому „Журавлі" та „Вічну Память".

ОЛЕНА З ТАТУХІВ І. вото ПАСІКА ІІ. вото МАРИНЯК заснула в Бозі принявши Найсв. Тайни 17. січня 1938 р. в Коропужі, проживши 55 літ. В. Ій П.!

ОЛЬГА З ДОРОШІВ ПЕТРУШЕВИЧЕВА, подруга бл. п. о. Степана Петрушевича, пароха Холоєва, упокоїлася в Бозі по тяжкій недузі, принявши Найсв. Тайни, 13. січня 1938 р. в 78 році життя. Похорони відбулися в Коміпці Струм. в суботу 15. січня 1938. р. В. Ій П.!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА

Роковини відпечатання читальні „Просвіти". Дня 1. с'чня п. р. в год. 8. рано в'дслужив Службу Божу в парохіяльній церкві в Збоїсках о. Василь Кулик, обрядовий декан. Після того в год. 10. почалася академія з такою програмою: 1) Просвітительний гимн — мішан. хор. 2) Відкриття академії — о. декан Василь Кулик. 3) Діяльність читальні в Збоїсках — Референт д-р Станіславський, що переслав цікавіші факти та події, як і трагедію читальні в 1930 р., коли то вибухла в ній підложена бомба, після чого читальню запечатано й о. створено її тайно і. І. 1938 р. 4) Деклямація в честь Миколи Міхновського (виконав Мих. Лукїв) 5) Привіт делегата центрелі „Орлів" зі Львова. 6) „В члени читальні вписуйтесь" мішан. хор. 7) „І я кажу про Просвіту" — дит. декл. Оля Трісна. 8) Не забудьмо про Просвіту" — виголосив Іванський М. 9) „Горнімся до Просвіти" — декл. Зося Пороско. 10) „Тьма і Просвіта" — інсценізація у виконанні пп.: Мирої Кохтувівної і Стефанії Станіславської. Академію закінчено національним гимном. Головним теперішнього виділу читальні є, щоб Нова „Просвіти" більше запікавлювала читальнею в Збоїсках.

Делегат „Орлів".

ЧОРТКІВ.

Продаж свічок фірми „Керос" з емблемом „Рідної Школи". Кругом „Р. Ш." в Чортківі спромадив 175 кг. свічок з емблемом „Р. Ш.", які масово закупили українські громадяни Чорткова і чортківського повіту. Не обійшлося в цій справі без прикрого інциденту, а саме коли пані, делеговані Рідною Школою до продажі свічок, вступали до гр.-к. священника в Чорткові з проханням його, щоб купив свічку від Рідної Школи на Святий Вечір, то він завізвав тим панам, що він вже, в котрій крамниці продають свічки і як йому треба буде свічки, то він собі й сам купить. Розуміється, обі пані, які сповняли тут тільки громадянський обовязок, покинули з обірученим помешкання священника, бо не могли ані на хвилину припустити, щоб їх у тім домі стрінуло таке непорозуміння зі сторони чільного українського громадянина. І не дівться тої, коли римо-кат. духовенство у нас у повному наступі, коли вже по війні збудовано в чортківському повіті їм не належить до великих 20 костелів та утворено 5 нових лат. парохій, коли мало не в кожному селі збудовано або будують „дом людови" і т. д. Чи знають собі справу зі своєї поведінки такі священники, як вище згадані? Чи не на поведе до їх вислиш! — а їх власної вини — серед рідного народу? І хто на тім скорстає, нехай п'ятнадцять собі такі священники сам!

РУДКИ.

Вияснення „Народнього Дому". Отцям пароха найлегше повістити у Вашому цінному часописі отсе вияснення: У спростуванні на спростування в Рудок, поміщеному в ч. 264 „Діла" з 30. XI 1937. сказано, що „теперішня Управа Народнього Дому" звернула платити почесі в Рудках". В тім пункті впрошуємо що о. парох Гасевич, беручи під увагу важке положення кооперативи, вплатив 100 зол. ч. 361 вол. 80 сот., квітуючи під протоколом. Дякуючи щиро за вічливе подякування нашого прохання остаємо з належною пошаною: За Управу кооп. „Народній Дім" у Рудках: Осип Вінш, Софія Капинишин.

Щоб зберегти „дівочу церу"

КАНАДІЙСЬКІ ПЯТЕНЯТА

МИЛА „ПАЛЬМОЛІВ"
ВЖИВАЮТЬ ЩОДНЯ

НАЙМЕНШІ, найделікатніші діти, які колинебудь вродилися... Спочатку лікарі-спеціялісти відважились стосувати для делікатних тілець канадійських пятенят, для котрих нічого нема за дорогого, маслиновий олійок.

Саме ті перші купалі в маслиновім олійку стали підставою їх теперішної гарної, ясної цери. І то в дозрілім віці... трьох літ!

Завдяки раді Д-ра Дафое зберігають вони надалі гарну церу... вживають вони досі маслинового олійку, але у формі принятій у цілім світі, як мило Пальмолів. Чи це не є і для Вас, Пані, вказівкою, як зберегти красу?

Коли вродилися канадійські Пятенята і якийсь час потім були купані в маслиновім олійку.

З хвилинною, коли можна їх було купати в воді з милом, ми вибрали виключно мило Пальмолів до щоденної купелі цих славних у цілому світі дітей.

Alla Roy Dafoe

Щоб зберегти гарну церу вживайте цього ідеального мила вибраного для Пятенят.

ФЕДІР ЛУЦКО

Дівчата очайдушних днів

Ціна 2 зол., почт. пересилка 30 сот.

Замовляти в Адміністрації „Діла" або у всіх українських книгарнях.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 18. І. год. 7.30 „Откровайтесь ідіоти" прем'єра.

Середа 19. І. год. 7.30 вечір. „Откровайтесь ідіоти".

Театр Різнородностей:

Вівторок 18. І. год. 7.30 „В перфумері".

Середа 19. І. год. 7.30 „В перфумері".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЮБАЧІВ:
18. І. Шаріка
19. І. Довбуш.

ЯВОРІВ:
20. І. Орлиця.
21. І. Шаріка.
22. І. Пропас Мері Дегла.
23. І. Довбуш.

ЛЬВІВ: Театр Різнородн. „Нар. Дім": 24. І. Орлиця, історич. драма в 6 картинах Ів. Зубенка.

25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Эсмівського.

Початок вистав в год. 7.30 вечір. Білети продає Східний Базар та в день вистави від год. 6. веч. Театру Різнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ГУСТАНОВИЧІ:
18. І. Ніч під Івана Купала.

ПРОГОБИЧ:
19. І. Хмара.
20. І. Гетьмани Полуботок.

ТРУСКАВЕЦЬ:
21. І. Хмара.
22. І. Марися Богуславка.
23. І. Мазепа.
24. І. Н'ч під Івана Купала
25. І. Гетьмани Полуботок.

СТЕБНИК:
26. І. Хмара.
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьмани Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну драму „Пісня Бескиду".

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

КІНА.

АПОЛЬО: „З коханая для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариш зброї".
ВАНДА: „Мазура"; „На сторожі закону".
ГРАЖИНА: „Роза".
ЕВРОПА: „І жовтьківа помилка".
КАСИНО: „Життя вулиці" в Людвою Райнер.
КОПЕРНИК: „Князь і пропаж".
МАРУСЕНЬКА: „Любуся"
МЕТРО: „Зелений сигнал".
МІРАЖ: „Спінов Африканський".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер. Паоло Муні).
ПАКС: „Одна поверх вище".
ПАЛЯС: „Прем'єра" із Зарою Левандер.
РАЙ: „Чар богемн" в Ів. Кенурою та Мартою Егерт.
РІАЛЬТО: „Заборонене щастя"
СВІТ: „Летючий із Гонолулю", „Чорний легіт".
СТИЛЯРЕ: „Королева Вікторія" та ревія.
ТОН: „Пропащі загадки".
УТІХА: „Смерть читає в джунглях" та ревія
ХІМЕРА: „Дівчата з Новосибірська".

ФОТОПЛАСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Індія".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гаєвського ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 18. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дзвіночки. 18.00 Орк. і квінтет балалайок. 19.10 Розр. музика. 20.00 Лесна музика. 21.00 Інстр. вок. концерт; ВІЛЬГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Оп'єта і форт.; 18.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.25 Сніп. реціталь Марії Гуса, сопр., 19.40 20.00 Давні та нові віденські мелодії, орк., осн., 22.40 Балади. 20.45 21.00 Вок. вид.; ДАЛТІЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт. реціталь Рен Джанолі (Франція). 22.20 Бетговенова серенада на флет. скр. і альтівіолу; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття. 18.30 Жидівські пісні; МІЛЯНО 17.15 Скрипка. 20.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 17.30 Смичк. квартет. 18.10 Німецька авд. Вокальний квартет. 19.30 20.00 21.00 „Сарка" оп. Фібіха; РАДІО ПАРІ 18.00 Орк. концерт. 21.15 22.00 Камер. концерт. 22.30 23.00 „Ля пшєсес Малєн" драма Метерлінка; РІМ 17.15 Танк. музика. 19.00 Розр. концерт. 21.00 22.00 23.00 „Гльор'я" оп. Фр. Чілеї.

Середа, 19. січня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика. 19.45 Вечірній гомін. 20.00 21.00 Орк., хор. солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика. 16.00 18.00 19.00 Трансм. з Опери: „Королева Мая" Глюка, „Сватє полудня" Доманіх, „Карнавал у Пешті" пантом'іма Ліста; ВІДЕНЬ 17.10 Година Кінцлм. Анекдоти братів. форт., 19.25 20.00 21.00 „Дівча із Заходу" оп. Пуччіні; КОШИЦІ 18.15 Шубертові пісні; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 „Кармен" оп. Бізеть; ПРАГА 13.15 Розр. програма з участю вок. квартету, 18.05 Н'м. авд. Пісні Ірана і Кревена, 20.50 21.00 Фестіваль Прокофієва: РАДІО ПАРІ 21.30 Вок.-інстр. авд.; 22.00 23.00 На паризькій хвилі, розр. програма: РІМ 19.30, 20.00 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, 22.15 Комедія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 18. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Подорож Андрійка до Нового Року; 11.40 Сирена; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Музика з пл.; 14.30 Пісні й арії у вик. Ф. Зарицького-Замбіцького, у супр. форт.; 14.55 Біржа; 15.00 Поезія сільського повстання. Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Цікаві речі в 5 чистилах світа авд. для старших дітей; 16.05 Фізичсово-госп. авгуалії; 16.15 Вальдтейфелі вальси у вик. військ. орк.; 16.50 19.50 21.00 Актуальна гутірка: 17.00 У пустині Тр'полісу; 17.15 Форт.; 17.50 Нюзи: температури у природі; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Три заваги запиту; 18.20 Музика з пл.; 18.40 Друга лицова залізничка у Польщі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 При літературнім столику: Стеф'єдалія чи полуцукини; 19.30 Хор; 20.00 „Чоловік під дверима" оперетка Як. Офенбаха: 20.50 Веч. денник; 21.05 Симф. концерт. орк., вдот.; 22.05 Танц. музики; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 19. січня 1938.

6.15—8.00 Ран. авд.; 11.15 Для шкіл: Про Ст. Чарнецького. Музика з пл.; 11.40 Дебісі: Сю'та „З дитячого куща", гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна Газетка в українській мові; 13.55 При чорній ваві пл.; 14.25 Мусоргський-Равель: Образки з виставки; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.45 Карло Ліндберг, творець нової доби у летунстві, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Розр. концерт; 16.50 20.56 Актуальна гутірка; 17.00 Війна будучини; 17.15 Вільончельовий реціталь у супр. форт.; 17.50 Значіння кул'тирової штуки для гігієни міщанки; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Лютів портрет. пл.; 18.20 Казарня несподіванок, гротеск; 19.55 Програма на завтра; 19.00 Батькове оповідання; 19.20 Дитячі пісні Ст. Казуро у вик. Сесилії Ін Гримівни, контральт. у супр. форт.; 19.55 В'ячит про Б. Трентовського; **20.00 Розр. концерт у вик. Люби Німцівни** (сопран) у супр. двох форт., у перерві Кутов гумору „Европа сйбтьон"; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодинь поезії; 22.00 Розр. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танцова музика з пл.

Українки! Передплачуйте двотижневик

„ЖІНОЧА ДОЛЯ"

що виходить 14-тий рік під редакцією Олени Кисілевської.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ" має найкращих співробітниць із усіх частин світу.
„ЖІНОЧА ДОЛЯ" вчить українське жіноцтво, як має у цих важних часах сповняти своє велике завдання супроти Бога й Батьківщини.
„ЖІНОЧА ДОЛЯ" є найкращим приятелем і найліпшим дорадником своїх читачок.
Колегія що редагує „ЖІНОЧУ ДОЛЮ", складається зі знаних фахових літ. сил.
Передплата на цілий рік тільки 7 зол.

Під тою самою редакцією виходить уже шестий рік найкращий популярний двотижневик для сільського жіноцтва

„ЖІНОЧА ВОЛЯ"

Передплата тільки 2 зол. на рік. Обоа часописи разом 8.50 зол. річно.

Для української жіночої молоді єдиним журналом є

„СВІТ МОЛОДІ"

видає Олена Кисілевська, редагує Ірина Вільде. Передплата 3 зол. річно.
Передплата всіх трьох часописів разом 11 зол. річно.
АДРЕСА: „ЖІНОЧА ДОЛЯ", КОЛОМИЯ. ВУЛ. ЗАМКОВА 37.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15 січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкд. з опак. 3·10 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Замісць святочних побажань зложили 3 зол. на Рідну Школу і 3 зол. на найбідніших **Іванна і Юліян Гошовські.**

КОРЕСПОНДЕНЦІЯ

Т.-ДЯ. Лист одержала. Дуже радію. Все буде так як хочеш. Ц. У. Б. 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 11-15

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ.** Осссолінських чотирнацять. 145 3—10

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7¼, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів. Райковський, Львів, Фредрівів 10. 1839 29-0

КОВДРИ, простирала з аласової вирібки. КОЦИ вовняні і фланелеві. Ціни найлишні! ВАНК. ПЛ. МАРІЯСЬКА 6. Жадної філії не маємо. 2223 1-10

ВИПОЗИЧАЛЬНЯ шашок, середмістя, на продаж. Зголошення до Адміністрації під „Впроваджена". 172 1—1

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Рядова робітня „Радіотон", Львів, Оссолінеьких 10, тел 117-41. 171 1-12

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вщен — ціни низькі. — Львів, Оссолінських 12. 136 4-12

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

МІСЦЕ для лікаря на Волині негайно можна вказати. Зголошення Адміністрація „Оказія 111". 167 1-1

РІЖНІ

ПЕЧАТКИ шкільні та металеві так парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глазерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-08. 2682 8—10

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влаштує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200.08. 2237 19-30

БЮРО ПЕРЕКЛАДІВ листів, статтей та книжок майже зі всіх европейських мов. Переписка на машині. Укладання листів та подань. На провінцію відповідною почтою. На відповідь долучити значок. Ціни приступні. Львів, Длуготова 35, кв. 3. 170 1-1

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, женського і священичого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3 І. 2719 6—10

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 8—10

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН

Ґ. ВІТЕК Трибунальська 10, ЛЬВІВ

(давнше Кольонський, побіч Нафтули) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоцім. Ціни найнижчі. — Льокаль гарний, надається на весілля, бенкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 14-15

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

лишми можна видавництво послуговуватись можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціники друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 12 (14.844). Львів, середа 19. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-23
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Кріза у французькій соціялістичній партії.

Вчора (понеділок) в год. 21.30. почалися збори національної ради французької соціялістичної партії. На початку Блюм подав причину й хід теперішньої кабінетної кріси, опісля Сероль заявив, що Шотан не бере в рахубу участи комуністів у своєму кабінеті.

Після довгої дискусії почалося голосування. Блюм поставив внесок на таку резолюцію: **„Соціялістична партія стверджує, що вона привязана до „людового фронту" та до його програми. Вона жалує, що не вдалось утворити уряду людового фронту; з огляду на те, вона уповажнює своїх представників узяти участь в уряді, що опреться на більшости, обєднаній на програмі та в рамах дисципліни „людового фронту".**

БЛЮМ НЕ ДІСТАВ БІЛЬШОСТИ.

У голосуванні внесок Блюма дістав 4.035 голосів, Жиромського — 2.659 голосів, Марсо Півера — 1.496 голосів. Цей останній радить утворити „людовий фронт боротьби".

З огляду на те, що внесок проводу партії не дістав більшости, тому Поль Фор зрезигнував зі становища генерального секретаря партії; Блюм радив, щоб він цю резигнацію відкликав. Авас підкреслює, що від 1920 р. президія соціялістичної партії перший раз не має за собою більшости.

ПОСТАНОВА СОЦІЯЛІСТІВ.

Провід партії поставив такий внесок: **„Вислід голосування стверджує, що соціялістична партія відмовляється від участи в уряді. Тому нац. рада партії висловлює довіря до парляментарної групи, що вона буде виступати в порозумінні з іншими членами людового фронту".** Цей внесок приняли збори 6.852 голосами проти 1.334. **Він дасть змогу соціялістам підтримати уряд Шотана.**

Наради тривали цілу ніч і покінчилися рано.

ШОТАН РАДИТЬ.

Цілий вчорашній день провів Шотан на розмовах з політичними діячами і покінчив їх в 1.10 вночі.

Відворот червоних зпід Теруелю

Після сильної артилерійської підготови приступили національні війська до наступу під Теруелем, на фронті шпрокому на 10 кільометрів. Летунські ескадри, кожна зложена з 15—18 апаратів, безнастанно бомбардували ворожі становища. Червоні боронились коротко і почали, перш за все на південному відтинку, відворот. Три кольони заатакували рівночасно позиції під Мулетоном (10 км. на південь від Селядас). Національні війська опанували всі гори, що панують над Теруелем.

Національний комунікат подає, що національні війська здобули цілу лінію ворожих позицій під Альто Деселедас і Мулетон. Вони евакуюють становища, якими володіють довше як рік, та відступають долиною Альфамбри. Понад 500 червоних попало в полон, національні війська здобули чимало військового матеріялу.

Барсельонське міністерство оборони згадуючи про національні наступи під Селядас, стверджує лише, що „наші становища трохи випростовано", не подають в чию користь. Червоні збили 5 літаків, утратили 2.

НЕ ВПУСКАЮТЬ ФРАНЦУЗІВ ДО ЕСПАНСЬКОГО МАРОКА.

Еспанський національний уряд замкнув еспанське Мароко для французьких громадян; не вільно їм навіть переїздити з французького Марока до Танжеру.

ПЕРЕД НАЦІОНАЛЬНИМ НАСТУПОМ НА АЛЬМЕРІЮ.

До Альхесірасу причалила більша частина національної фльоти, небавом надплине решта; рівночасно зосереджують в тих околицях більші військові відділи, зокрема з Марока. З того виносять, що небавом почнеться велика національна офензива на Альмерію.

Щоб унеможливити нелегальну комунікацію між Гібральтаром і Еспанією, до невтральної пограничної смуги вислано сильні кінні стежі.

В Абісинії неспокійно?

У британській пресі появились поголоски, що в Абісинії дійшло до заворушень; селяни ставлять збройний спротив, коли їх рекрутують до робіт на полі та при будові доріг; промисловці відтягають капітали зі Східної Африки.

Агенція Стефані заперечує ці поголоски і **запевнює**, що в Абісинії панує повний спокій та що кольонія дуже добре розвивається як під торговельним так і під рільничим оглядом.

НОВІ КОЛЬОНІСТИ.

105 італійських селян з Апулії, батьків родин, відплило з Бріндізі, щоби поселитися у провінції Гаррар.

Становище японського уряду до Китаю.

Японський міністр закордонних справ Гіро-та заявив представникам чужих держав, що — згідно з постановами імперіяльної конференції — Японія

1) не перерве „карної акції" проти Китаю,

2) не визнає протияпонського уряду Чанкайшека,

3) підтримає тимчасовий пекінський уряд,

4) буде хоронити і шанувати чужі права й інтереси в Китаю.

БРИТІЙСЬКИЙ ДЕСАНТ.

З огляду на кепевне положення у пристані Чіфу (провінція Шантун) один з британських кружляків висадив там десант, що має хоронити британські інтереси.

Митрополит Денис інтервеніює.

Митрополит православної Церкви у Польщі, Денис, звернувся до міністра освіти з проханням протиділати безправному перетяганню православної людности Кремяневчини на латинство. Міністр покищо не відповів

В черговому числі „Діла" вміститмо про цю справу окрему статтю.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів. Сикстуська 46.

КОРИСНОЮ ПРИНУКОЮ ДО ОЩАДНОСТИ Є ПРЕМІЙНА ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА

Кооперативного Банку

„Д Н І С Т Е Р"

у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,

на яку крім звичайних відсотків можна дістать ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 золотих, залежно від висоти постійної місячної вкладки.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ

5. II. 1938

КАСИНО ПОЧТОВЦІВ.

Треба шукати ліку.

Живемо в часах наукових дослідів. Досліджують учені тайни живої й мертвої матерії (хоч у природі нічого справді мертвого нема). Розсліджують тайни людського тіла й душі. Зокрема медицина, заохочена революційними осягами своїх учених, докладає всіх зусиль до того, щоб побороти найнебезпечніших ворогів людського здоровля й продовжити людське життя хоч до сто, двісті літ. Наприклад на дослідження причин недуги рака й винайдення ліку для поборення його, призначують філянтропи величенські суми.

Здалось би, щоб і в нас знайшлися вчені, що взялись би до поважних дослідів над... відкриттям бацила, що паралїжує сили сорок мілїонового народу, так, що він ніяк не може видобутися із довголітньої неволі. Якщо вдалось би відкрити його в тілі чи душі (бо й такі народ може мати) українців, то може тоді й вдалось би найти лік на воскресення того Лазаря, що є унікатом серед культурних народів світу...

Правда, пробували й ми вже ставити якусь діягнозу недуги. Висказували свої думки фахівці з ріжних ділянок знання. Кожний дивився із свого становища, але не найшли конкретних ліків й не було комісії, що взяла би їх під увагу і спробувала ними лікувати. А час наглить. Світові події йдуть таким круговоротним темпом, що як не візьмемося скоро до лікування, то готово бути запізно.

Які причини нашого безсилля спостерігали досі наші фахівці?

Історики — хронічного бацила незгоди та „отаманії", непошанування авторитету.

Географи, геольоги в географічному положенні наших земель, в їхніх великих багатствах, що притягають до себе ласих сусідів (чому ці багатства не збагачують і не озброюють нас?).

Освітники бачили вину в низькому рівні або й браку освіти.

„Відродженці" в алькоголю.

Феміністки в поневоленні і замалій участи жінок у цілому народньому житті.

Націоналісти у надто малій агресивности народу, (не вміє зужитковати зубів і пазурів) і т. д.

Безперечно — всі мають якусь рацію. Але чи не час би взяти під мікроскоп душу й тіло українців і від самого ствердження недуги перейти до її лікування?

Не чекаючи на анкету чи конкурс у тих справах (що було б дуже побажане), спробую висловити деякі свої помічення, що насуваються мені в моїх досить численних мандрівках по широкому світі. Читачі певно подіються, що порушу справу жіноцтва. Так, не безперечно дуже важне, але на цей раз маю щось інше на думці. В моїх поїздках по Швай-

НЕМА БІЛЬШОЇ ПРИЄМНОСТИ І РАДОСТИ,
ЯК СЛУХАТИ УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ НА КРУЖКАХ
СИРЕНА
ЕЛЕКТРО

царії, Данії, Швеції, Голяндії, хочби давніше Чехії, я часто думала: чому, без огляду на гірші землі і значно меншу численність народу — ці країни багаті і в них цвіте добробут, буйно розвивається мистецтво? Чому в них воля? І насувалась в першу чергу одна важна відповідь: там нема анальфабетів.

От новина! — скажуть мені. — Це ж стара байка!... Так, стара, але часом не зашкодило б придивитися уважніше тому, що здалека ніби то здається дуже добре знайомим.

ЗАГАЛЬНИЙ АНАЛЬФАБЕТИЗМ.

Письменність у тих краях виглядає інакше, як у нас. Науку письма мусить здобути там кожний. Приклад: у Швайцарії кантон, з якого вояк показався б неграмотним, покривався б соромом на ввесь край. Управа його, або бодай тої місцевости, де виховався анальфабет, уступає, як недоросла до свого завдання. Одначе наука письма в культурному світі, то лишень підстава письменности. Це так, як плуг, рискаль для хліборобa, як відповідний знаряд для ремісника, як струмент для лікаря. Щойно хто здобуде його, починає використовувати його. День-у-день знаряд іде в рух, у будень, і в свято. Це плуг, яким управляється землю, але заразом й найделікатніший струмент, що ним управляється теж ум людини. Завдяки тому все, що здобуває людство, збагачує той нарід. Це дає в руки зброю, якою покорює собі сили природи й зазіхання політичних ворогів. Це талісман, який може винести високо малі народи, навіть вище понад великі, тільки завдяки духовим здобуткам.

А як же ми хіснуємося великим, всемогучим винаходом Гутенберга? Навіть, коли здобудемо його (по волі, а часто поневолі), то так наче оглянемо зверху; не завдамо собі труду, щоб набрати вправи у володінні ним, а ховаємо до шафи. Хай там здоров спочиває. З того поворотний анальфабетизм серед широких селянських, а то і міщанських мас. З того духовий дуже подібний анальфабетизм інтеліґенції. Саме тут джерело нашої трагедії. Як ми навчимо народні маси послуговатись знанням, шанувати його, коли самі цього не вміємо? Інтеліґенція, таксамо, як широкі селянські маси, не доцінює змоги чогось навчитися, ані не відчуває потреби поглиблювати своє знання, не цінить і не цікавиться мистецтвом. Інтеліґенція живе наче поза межами того всього, що могла б і що повинна здобувати, при помочі того ключа, що дала їй у руки шкільна наука. А що той, хто не йде вперед властиво відступає назад, бо забуває й те, що знав, то маємо тисячі духових інтелігентних анальфабетів, які самі навіть цього не помічають.

ПРИКЛАДИ.

Не вірите? Подумайте, й знайдете тисячні докази цього на кожному кроці.

В першу чергу ці кадри безробітної інтеліґенції, тої молоді, що чекає вже не тільки на посаду, а просто на змогу зачати свою дальшу науку в вищих школах.

Як зужитковують вони в тому часі своє знання письма? Чи запізнаються з яким фахом, який в дальшому житті відограв би в них може більшу ролю, як формальні студії? Мають позаочні курси, які при мінімальних коштах можна кожному скінчити. Студії аґрономічні, технічні, торговельні, хемічні, фільольоґічні — й усякі інші. По скінченні теоретичної науки, доповнити її практикою вже не складало б трудности й виробилась би „посада", змога жити, завдяки тільки власній цікавости, але тільки тим, що маючи шкільну підготову, не замкнули її, не зложили на склад.

Або знання мов. Дайте скінченій матуристці чи семінаристці переложити дрібничку з німецької мови, — не потрапить! Не то, що не здобула вправи, не поширила знання даної мови, або не навчилась нової, а забула й те, що знала.

Спитайте фахівців, педаґоґів, кооператорів, господарів, господинь і т. п., що роблять для того, щоб не стояти на місці, щоб іти в духом часу, використовувати науки, що в тих усіх ділянках щодня приносять все нові, часто революційні досвіди, що до ґрунту перемінює старі знані їм методи.

А така, здавалось би, дрібничка — науки, раціоналізація домашнього жіночого господарства, куховарства! Чи велика річ, хоч би з добрих підручників господині, чи її дочці, чогось нового навчитися, довідатися, які є зміни в тій ділянці? Чи так трудно присвоїти собі ці нові здобутки, такі важні й цікаві для кожної господині? Ні. Вони навіть не догадуються, що за величезні зміни зайшли на тій ділянці. Кожній, навіть інтелігентній жінці, дівчині здається, що все знає тоді, коли не потрапить гіґієнічно замести хату, економічно використати час, не вміє дієтично зварити бараболі.

Але може ми такі вчені, ідеалісти, що цікавимось тільки точними науками, мистецтвом, літературою, хоч би політикою?

Уважна застанова і тут нас дуже розчарує.

Докази: всього три щоденники на шість мільонів населення тоді, коли в Швайцарії чи в Чехах кожне більше місто має їх не один в два-три.

Докази: всього кількадесять періодиків, коли менші за нас народи начислюють їх на сотні, а то й тисячі. Який наклад мають наші часописи, періодики? Сором признатися.

А книжки? Не тільки фахові, наукові, які для нас вистало б видати в одній сотні примірників — але й гарне письменство, навіть поезія. Культурний народ не повірив би, що добрі, вартісні речі видаємо в 1000 примірниках, й це вистачає нам на десятки літ. Що книжками, яких не соромився б і найкультурніший народ, позабивані склади, книгарні — а бібліотеки, шафи, а то й полиці (якщо вони є) по наших хатах, — порожні! Чи не палить нам сорому лице такий факт, що книжки відзначених літературними нагородами авторів по кілька років залягають на книгарських полицях, а вкінці оголошується їх продаж по зниженій ціні (з 1.50 на 1.20) і то тоді, коли видання мало всього 1500 прим.

Наслідки незацікавлення пресою, книжкою: загальна непоінформованість у всіх культурних справах, в розмовах, переливання з пустого в порожнє... Спробуйте пересіяти зміст наших товариських розмов через сито самокритики, а побачите, що майже без винятку не залишиться на ньому ані порошинки.

А ЯК НА ЧУЖИНІ?...

І нагадуються мені товариські розмови чужинецькі (не сусідські), в родинах, серед яких приходилося мені тимчасово опинитися в моїх світових мандрівках.

Пригадується, як там пересічна освічена людина потрапила мене поінформувати про свій край, народ, його науку, мистецтво... Памятаю, як раз ще перед якими тридяти роками я сама писала на алярм додому прислати мені потрібні підручники, бо боялась без конечних відомостей, яких досі не мала, ввійти в культурне товариство. І ця наука хоч трошки мені тоді відкрила очі...

Отже!... раз ми самі, так сказати б, сама верхівка — такі духові анальфабети, то як можемо щиро, з переконанням викорінювати анальфабетизм серед народніх мас? Як можемо вчити його користуватись тим безмежним добром, якого самі не доцінюємо.

Що ж робити? — таж це чуємо найменше двацять разів до року.

Так, чуємо, але годилось би не тільки ствердити лихо, але подавати проекти як його усунути. Тим способом може спільно знайшовсь би лік на наші національні недомагання. Нехай кожний, хто хоч частинно вільний від тої національної хвороби, пригадає собі й подасть до відома, що його душі не дало задрімати. Що побуджувало його цікавитися наукою, мистецтвом, що не дало попасти в цілковитий духовий анальфабетизм. Може з тих усіх дослідів знайдемо якийсь життєвий еліксір, що не дасть нам на вогні дрімати... Попробую зробити початок, подати свої скромні помічення.

КУЛЬТ ДРУКОВАНОГО СЛОВА

Передовсім треба поширювати серед громадянства культ друкованого слова. Пропагуємо цілком слушно спорт, руханку, освітлюємо же добре. Але чи не треба би пропагувати і тренінг духа? Цеж доказано, що ум у безруху таксамо костеніє, тратить змогу сприймати нові враження, словом: дубіє, нидіє, як і тіло. Не припадок, що люди вчені й взагалі ті, які не занедбали тренінгу свого ума, не замикали до нього дверей враз із хвилиною, як замкнулися за ними двері школи чи університету, довго не старіються духом. Їх ум до пізної старости здібний сприймати нові враження, йти вперед із духовим поступом життя. Ці люди бачать життя у правдивому освітленні. Світ їх не замикається у тузі за давніми, добрими часами і у впертому зусиллі завернути ці давні „добрі" часи!

Але, щоб набрати смаку до науки, зацікавлення, й доцінювання всіх духовних здобутків, треба з цього зробити собі звичку, наліг. Досвід каже, що найсильніше, просто незатерто діє звичка, набута в дитячих роках. Чи робимо для того, щоб збудити цікавість знання, все що треба? Здається нам, що так, якщо передплатимо дітям котрийсь із наших дитячих журналиків, купимо з нагоди свят відповідну книжечку. Але не забуваймо, що ніщо так не діє на душу дитини, як приклад старших. А цього прикладу в нашому пересічному домі дитина не бачить. Нема там культу книжки, не слідно зацікавлення друкованим словом. Поява нової книжки (для старших), навіть поява нового таланту, проходить без відгомону в українському домі. Цікава стаття в часописі, цікава наукова, хочби господарська новина, не спонукує до виміни думок, бо... частенько — свого, домашнього так сказатиб, часопису чи журналу, нема. Зявляється принагідно, якщо можна в ньому вичитати щось сенсаційне, хочби не конче здорове. Нерідко замість свого, вийме пан дому з кишені й чужий часопис... Чи можна дивуватися, що таксамо пізніше поводяться діти, що продовжують нехтування власного, а то й взагалі друкованого слова з роду в рід?

ЧИ МОЖНА ЦЕ НАПРАВИТИ?

Чи не далось би цього якось направити? З власного досвіду можу подати один спосіб, завдяки якому я не втратила ціле життя зацікавлення, а то й пошани для друкованого слова.

У моїх батьків, як далеко память сягає, був звичай вечірнього спільного читання. В першу чергу часопису (це була підстава), а там, доброї цікавої книжки. Знову бачу на обличчі читачів розчарування. Як то? поворот до архаїзму? А відновлений в цілому культурному світі культ родини, небувалий культ матері, а хоч би само відродження релігійне народів, не є поворотом до давніх правд, без яких життя показалося неможливе? Можу запевнити, що вечірнє зібрання родини при одному столі, читання часопису, книжки, поважні розмови, які при цьому велися між батьками й старшою рідною, були для мене, наймолодшої в родині першою підготовою до цілого дальшого напряму в моєму житті. Навіть тоді, коли я ще не розуміла змісту слів, факт, що мусіла зі своїми ляльками, образочками в часі читання тихенько враз з іншими при столі сидіти, виробляв у душі почування, що діється щось важне, найважніше з усього, з цілоденної роботи. Ще одну здорову привичку завдячую рідній хаті з тих часів: ніколи на столі моїх батьків (священник з малого містечка), не мав права громадянства чужий часопис. Якщо батькові хтось звернув увагу, що чужий щоденник подає скоріше всякі світові новини, — тато говорив спокійно: „Почекаємо. Як це щось важного, довідаємося в наших часописів. Як пусте, шкода часу". Завдяки защепленню цього антідоту проти чужинецької преси, я досі спокійно переходжу попри найбільш сенсаційні наголовки статтей у чужих часописах. — Почекаємо, думаю собі, не два-три дні, як у батьків бувало, а кілька годин. Не втече. Дальшим етапом у розбудженні зацікавлення справами літератури, науки були сходини в товариствах, а то й в приватних домах для познайомлення взаємного з тим, що нового хто прочитав чи то з книжок, чи журналів. Це не повинен бути чийсь один реферат, що його вислухаємо й забудемо, це був би обовязок самому щось прочитати і поділитися з другими своїми враженнями, почути їх думку, коли це їм знайоме, або зацікавити, спонукати прочитати, коли ще цього не знають. Булаб при цьому і вимінa книжок, новин, можна на дорожчі речі зложитися, щоб їх для такого гуртка набути. Це я теж особисто практикувала. Перед війною зібравсь був малий гурток, ми складали по 1—2 корони, набували цікаві, звичайно наукові книжки. По черговому прочитанні, залишалися власністю одного з членів. Це йшло за чергою і відповідно до зайнтересування

Варто заініціювати дебати, дискусії, літературні суди і т. д. Підносім теж рівень наших розмов. Питаймо одні одних, чи знають це чи то, що думають про цю, чи іншу новинку, інше питання. Започаткувати це повинна в першу чергу молодь. Колиб таким чином піднісся рівень товариських зацікавлень, розмов (не потребують вони через це бути нудні, повчальні), тоді може навчились би ми соромитись нашого духового вбожества, як соромимося невідповідної немодної одежі.

НЕ ДАЙМО ВІДЧУЖИТИСЬ МОЛОДОМУ ПОКОЛІННЮ!

Розуміється, праці над викоріненням загального народнього анальфабетизму годі відкладати аж до часу, коли самі свого (вищого ступня) позбудемося. Справа грамотности широких мас, вміння користуватися друкованим словом сьогодні для нас рівнозначна з питанням бути нам, чи не бути. Не закриваймо очей на те, що сьогодні на Буковині, Поліссі, а часто й на Волині вже тільки батьки в рідній хаті можуть дітей своїх навчити рідного письма, рідної мови. Касування нашої мови в школі, позбавлення рідного вчительства, що так загально по всіх наших землях, стає загрозою, накладає на нас обовязок не дати молодому поколінню відчужитися від рідного народу. Цей обовязок спадає на наші власні сили й залежатиме від свідомости й освіти нас — батьків.

Не забуваймо, що сьогодні величезна частина нашого народу, ціла Буковина, ціле Полісся, майже й ціла Волинь, Лемківщина, позбавлені всяких наших культурно-освітних, а то й економічно-господарських організацій. В такому положенні, якщо не хочемо, щоб ці землі стратили з нами всякі звязки й змогу порозуміння, не були позбавлені всіх культурних здобутків, що їх маємо в Галичині, щоб не зденаціоналізувалися, мусимо постаратися за те, щоб всюди поширилася крім знання рідної мови, також рідна преса, наука. Але скажім собі правду: чи тут серед нас, у цьому середовищі, у цьому центрі нашого культурного життя не буде напевно половина нашого народу, якщо не зовсім, то частинно, неписьменна? Якщо здамо собі справу, що цілий наш нарід не вміє користуватися друкованим словом, і через те стає на сто років поза іншими культурними народами світу, то зрозуміємо, що в цім, якраз у цім найбільша причина нашої, не тільки духової неволі...

ПОШИРЮЙМО ДРУКОВАНЕ СЛОВО!

Над поширенням доброго, здорового друкованого слова по селах і містах, мусять працювати всі, кому не байдужа українська справа.

Це не є справа тільки „Просвіти", „Сільського Господаря", „Кооперації" „Відродження", „Р. Школи" і т. д. чи такі корисні для народу їхні видання розійдуться тисячами примірників, чи будуть бутвіти на складах. Це не є справа байдужа для українського народу: чи ціла його половина — жіноцтво, буде користуватися доброю жіночою пресою, чи й надалі остане воно на боці непричасне до всіх справ, що стоять перед українською жінкою.

Не байдуже, чи кожна українська дитина буде мати свій патріотичний журналик чи ні. Не є справа самих редакцій наших добрих, популярних національних часописів: чи зайдуть вони в кожну сільську й міщанську хату, чи ні. Інша річ, що для того роду часописів повинна бути власна національна цензура, що не дозволяла би нарід деморалізувати, розсварювати, баламутити, демагогією псувати.

Це все не повинно нам бути байдуже. Годилось би всім інституціям, покликаним до цього, порозумітися й виробити план пропаганди друкованого слова серед найширших народніх мас і пропагувати всіми силами, всіми способами!...

Піддаю цих кілька думок під ширшу увагу. Хай кожний, занепокоєний теперішнім станом нашої нації, докине своє слово. Може якінці дасться знайти лік на той бацил, що розслаблює, обезсилює й на диво цілому світові тримає в неволі великий український нарід.

О. Кисілевська.

Раґляни і пальта
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Зол. 15.000
на ч. 79974
та багато виграшів нижче 15.000 зол. впало в девятім дні тягнення на льоси славної зі щастя колектури
„РУНО"
Равіч і С-ка
Львів, пл. Марійська 4.

Йордан у краю та у Львові.

Недосяжний своєю красою наш обряд звеличує ще празник, якого не має латинський обряд. Це Богоявлення, празник всенародньої водохрещі, на памятку хрещення Ісуса Христа в річці Йордані. Святкує його український нарід дуже величаво і ця обставина відбивається корисно навіть на тій частині нашої людности, яка в ріжних часах і з ріжних причин відреклася свого обряду.

А хоч теперішні християнські свята переняв час нарід разом із світлом Христової науки, то всеж він святкує їх по свому і дає місце таким звичаям і закликам старослявянського культу релігійного, які не шкодять Христовій науці, дотого зберігають преждевічну славянську традицію, котру інші славяни вже давно стратили під натиском неславян. Завдяки саме пребогатій народній культурі, ми залишилися народом з усіх славян найбільш славянським. **Ми тепер властивий пень усього Славянства, а це на найбутнє малоб мати і деяке значіння практичне.**

На Богоявлення святить український нарід воду скрізь, як довгий і широкий край, де є церква і бодай один священник при ній. Гарний цей звичай існує вже тисяч років (рахуючи від св. Ольги, першої княгині-християнки). Йорданом стає кожна річка, потік, став, всяка животеча чистої води, навіть криниці та джерела. Одно таке джерело м. ін. було в 14. віці у селі Валява коло Перемишля, а що люди здавна святили там „Ярдань", отже й джерело те назвали „Святець".

Йорданське водосвяття святкує український нарід всюди однаково. За дитячих років ми бачили його в рідним містечку Комарні. А потому по ріжних містах: у Львові, в Кракові, Сяноці, Перемишлі, Ряшеві, Ярославі, в 1908 р. на Дніпрі в Києві, а за нашої держави знов у Києві і в 1920 р. в Камянці Подільському і т. д. З того винесли ми враження, що наш нарід святкує Йордан всюди так, як звичай той вкорінився ще за давних віків.

„Щедрівку" зустрічає наш нарід постом до вечері і свяченої води, яку святять окремі церкви напередодні Богоявлення, звичайно у великих „куфах". Одночасно Братство (парубки) і церковний причт дбають, щоб на ріці чи на ставі у звиклому місці приготовити „тоню" до завтрішнього, великого водосвяття. Вони рубають більшу полонку, кригу витягають на верх, ріжуть її пилою на бруси і ставлять з них коло полонки (з противної сторони) великий хрест. Хрест зливають іще водою, аби замерз в одностайну цілість. Полонку і хрест прикрашують звичайно смереченою.

На Богоявлення, отже в сам день Йордану, ціла громада по Службі Божій виходить процесією на приготоване місце на річці. По містах, де є більше церков, процесії виходять з усіх церков і правиться водосвяття соборне. Посвячену воду черпає нарід дзбаньками і несе до дому. Там перехрестившись тричі, пють її всі натще, перед обідом. Тимчасом господар, взявши частину свяченої води і кропило, обходить свою царину і проганяє нечисту силу від своєї господи. Решту свяченої води переховують на всяку нагоду поміж аж до другого року.

Даремно булоб тут називати всі звичаї, що їх наш нарід звязує водно зі святом „Щедрівки". Пють люди свячену воду і дають її трохи худобі при водопою. Тісто у свяченій воді розроблене, дають також полизати тваринні. Але скоріше господар з цього тіста маже хрести по стінах. Маже їх в хаті, в клуні, оборі, в коморі, на всі чотири сторони світа. Хату білять і хрести знікають. Але там, у клуні, чи коморі, стоять вони неткнені, стоять довго-довго. І що гадаєте? Чи є де маляр, гідний створити щось більш зворушливого, як ця картина, що її мажуть мужицькі руки? Прижмуріть лиш око, а побачите дивне цвинтарище. Хрести за хрестами і ген далеко хрести ще прадідні, почорнілі, ховаються поза новішими.

Як бувало по краю, таксамо було у Львові. Колись, ще в княжій добі, Львів святкував Йордан дуже величаво соборним водосвяттам на річці Полтві, чи на її озері. Від нинішних Гетьманських валів по Клепарів, Головсько і Знесіння, тай ще далі, стояло велике озеро. Були там і млини. Таким теж млином, одним з найстаріших в княжій добі, був і хутір „Мелехів", нині село Малехів.

Після упадку Галицької держави прилюдне свято Йордану у Львові впало на кількасот років. За всі прояви української прилюдної богослужби магістрат карав священників і людей. Не вільно було на похороні нести містом запалену свічку, явно йти українському священникові з Найсв. Дарами до недужого, дзвонити у великий дзвін і т. д. Багато слави і лаврів щирого патріотизму придбала собі за те наша Ставропігія — очевидно доки вона стояла на рідному грунті, з якого виросла. Довгий час наші предки у Львові святили воду окремо, під криласми своїх церков. — Краща доля засвітала для українського народу в Галичині щойно від 1772 р., від коли той край забрала Австрія. 18 років, себто за Марії Терези та її геніяльного сина і співрегента, а потому самостійного монарха Йосифа II. до 1790 р. був час, який вже потому ніколи не повторився. То був час сприятливих можливостей, а Йосиф II був єдиний монарх, що хотів бути добрим опікуном для нашого народу. Але тодішні провідники цього народу не доросли до тої хвилини. Самі не мали ніяких ширших потреб, ніяких бажань і брали лінивo навіть те, що їм давали. Зрештою вони стояли майже в одній лаві з тими, з якими цісар Йосиф II змагався.

Тільки на церковному полі були заходи підняти наш українсько-католицький обряд. Тоді гурток щонайкращих представників українського народу заходився перед владою привернути стародавній звичай публичного Йорданського свята у Львові. Людьми тими були: Сеніор Ставропігії **Яків Березницький**, архипрезвітер Святоюрського крилоса і вельми заслужений історик нашої церкви, пізніше барон де Найштери і власник цісарського ордену Леопольда **о. Михайло Гарасевич** і парох Волоської церкви **о. Іван Гарбачевський**. Завдяки тим заходам, українці міста Львова святкували перший раз по віках знов св. Йордан величаво 1789 року і львівський епископ **Петро Білянський** посвятив воду у криниці на ринку напроти нинішної „Просвіти".

Від того часу аж по нинішній день щороку виходить процесія на ринок, де відбувається архиєрейське водосвяття. Процесія виходила завсіди з Волоської церкви, тільки в останніх роках виходить з церкви св. Спаса на Краківській вулиці і свячення води відбувається в ринку вгорі, при другій нарожній криниці (всіх є 4) напроти вул. Домініканської і аптики Терлецького. За австрійських часів у цьому святі брали участь представники влади державної, автономічної і військо.

Д-р П. Пеленський.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"

Есконтуйте
Доміціліюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

Ще про українську кооперацію на Волині

ТА П „ОПКУНІВ".

Недавно читали ми в „Ділі" про закриття районової молочарні в Княгинінку враз із усіми збірнями і що повітовий староста в Луцьку наказав її примусово зліквідувати (див. „Діло" ч. 244 з 5. XI. м. р.). Сьогодні хочемо поінформувати читачів про новий удар у нашу молочарську кооперацію на Волині. **Повітовий староста в Луцьку видав доручення на примусову ліквідацію Районової Молочарні в Жидичині.** Для ілюстрації подаємо відпис рішення повітового старости в Луцьку:

„Starosta powiatowy Łucki L. P. 8. Łuck, dnia 23. grudnia 1937 r. Do Zarządu Rejonowej Mleczarni w Żydyczynie, gm. Kiwerce.,

Na zasadzie art. 7. rozp. Prezydenta R. P. z dnia 22. III. 1928 r. o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. № 36. poz. 342.) w brzmieniu ustawy z dnia 28. XII. 1934 r. (Dz. U. R. P. № 110. poz. 976) **wobec nie zastosowania się dobrowolnie do mego zagrożenia z dnia 17. XI. 1937 r. w sprawie zlikwidowania mleczarni i jej filij, zgodnie z mym zagrożeniem zarządzam przymusowe unieruchomienie mleczarni w Żydyczynie** i jej filij przez nałożenie pieczęci na urządzenia mleczarni. Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwałania do Wołyńskiego Urzędu Wojewódzkiego w Łucku za pośrednictwem Starostwa w terminie 14 dni, licząc od dnia następnego po jej doręczeniu. Odwołanie nie wstrzymuje wykonania. Starosta Powiatowy A. Scherantz.

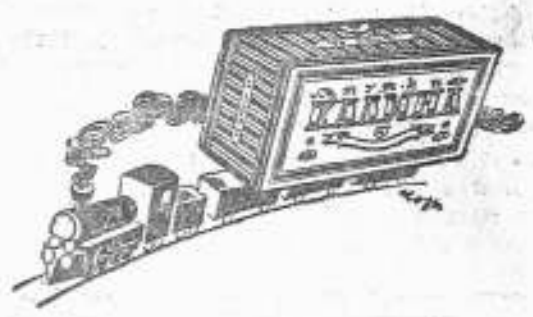
По закриттю Районової Молочарні в Княгинінку і розв'язанню філії Т-ва „Сільський Господар" у Луцьку, представники Р. С. У. К., Маслосоюзу і Сільського Господаря при участи голови Парляментарної Репрезентації посла В. Мудрого, пішли в цій справі 23. листопада 1937 р. на авдієнцію до міністра внутрішніх справ премієра Славой-Складковського, а дня 24. листопада м. р. ті самі представники мали авдієнцію у міністра хліборобства Ю. Поніковського. Крім цього, як повідомляє „Кооп. Молочарство" за січень 1938 р., оба члени Дирекції Маслосоюзу інж. А. Палій і А. Мудрик, інтервенювали дня 23. XI. м. р. у справі закритої Р. М. в Княгинінку у волинського воєводи Юзефського. Здавалося нам, тут на Волині, що по тих інтервенціях припиниться нагінка на наші чисто господарські установи. Тимчасом діється навпаки, бо вже в місяць по тих усіх авдієнціях приходить зі староства в Луцьку розпорядок на примусове закриття ще одної господарської установи — Районової Молочарні в Жидичині.

І це діється саме тоді, коли біда та господарська нужда затискають чимраз сильніше свій перстень по наших волинських селах. Це тоді, коли село душиться від безробіття, а червоний сусід знаменито це використовує для своєї пропаганди. Відповідальні чинники замість підтримати здоровий прояв волинських селян, яким є організування і творення різних господарських установ для поборювання страшної господарської нужди, яка панує на Волині, роблять якби на злість; під плащиком різних санітарно-будівельних та інших приписів ніщать багатолітні надбання своїх громадян. А мищать лише на те, щоб на цьому місці будувати і основувати чужі, для наших волинських установи. Варшавський ревізійний звйонзек враз із „Звйонзком Спулдзельні Яйчарскіх і Млечарскіх" у Варшаві веде зовсім отверто акцію, щоб відірвати всі наші районові молочарні на Волині від торговельного контакту з „Маслосоюзом". Але забувають усі ті панове, що волинський селянин є вже такий свідомий, що не понесе свого молока до польського „Звйонзку Млечарскего", тоді коли він бачить, як насильно закривають молочарні у співпраці з Маслосоюзом.

Врешті, як волинський селянин може давати своє молоко, свою працю, до чужонаціональних установ, до яких не має ніякого довіря? Ну, й не диво. Бо як можна мати довіря до установи, де діються такі речі, які польська преса називає „скандалем спулдзельчим".

А саме на днях принесла польська преса, зокрема краківський „І. К. Ц." довшу статтю п. н. „Скандаль спулдзельчи", де змальовує нездорові та забагнені відносини в польській кооперації. Говориться там про ганебну господарку в „Звйонзку Спулдзельні Яйчарскіх і Млечарскіх" у Варшаві. А саме директора цього кооперативного „Звйонзку" п. Паскевіча, негайно звільнили, а водночас проти нього ведуть слідство. Також перевели зміну цілого проводу цієї кооперативної польської установи. Слід підмітити, що цей пан Паскевіч був також

ПІНИСТА
ПАСТА
ДО ЗУБІВ
АЛЬОЄ

ЛЮБОВ ГУМЕНЮК ЛУЦІВ. 2

Три тарілки.

Думка про Свят-вечір відсунула від нього прикрі слова про весняний натяк пана Нагурського. Не находив у теперішности осяяній чаром Свят-вечора нічого ворожого, нічого грізного для себе.

Мав ще винести скриничку зі сміттям униз і справді був би „фертіг". Але високе вікно вабило очі, що могли крізь нього летіти далеко, у слід за багряною кулею сонця. Потопало у синюватому мряковинні... Михайло не бачив блискучих від морозу лахів, комині з розсіяними чупринами, очі наче дивились на те, що несподівано пробуджувалось у душі.

Широкий став, білий, тихий, вкритий гайворонням-літьми з санчатами на мотузку. Заквітчані сухим зіллям чисто облиті образи над столом з мисками голубців і цей куточок, де сідав батько з „дідухом" праворуч.

Темніло на коридорі. Знизу потьопав пан меценас блиснувши на Михайла золотою обвідкою окуляріа і брехнув його пес на радощах. Служанка пані Вядровської потягла „О, муй позумрине" бряжкаючи посудиною.

А для Михайла — золотими іскорками мінялись тільки вікна несмілива, ще бліденька...

Подумав, що треба йому вже йти домів — до маленької кімнатки що двома вікошками виглядала на вулицю. Небагато вона бачила світа. Поки до половини колін людські й кінські ноги до чобіт, світ, що під ними переміняється у чорну грязюку.

Михайло не любив її: зустрічали його спокою не мали ті очі, що безупинну переміну по стінах, ті вікна, що їм просвітку не було.

У свято, він хоч і без роботи, крутився по коридорах, біля вікіт й на вулиці, щоб тільки не зачинятись у цій „скриньці", напоєній жахом пліснявки та смаженої цибулі.

Крім цього ця кімната відмежовуючи його від усього світу, наповняла його голову гадками про своє буття, а нелегке і негарне.

Воліа уже чужим журитись, ділитись навіть з паном Нагурським його каменичними турботами, як поринати у своїх, власних. На „першому" думав про ту „індичку", себто про паню Матурську, що кожного місяця каже йому направляти піч у кухні. На подвірі погрожував обидвом „хайдерникам" Іцькові та Майоркові, що плюють йому з рундука на капелюх. Минаючи „15 нумер" журився, що дочка пані Зигмунтової не хоче йти за „статечного" залізничника.

Це все пропадало від нього, як тільки переступав свій поріг. Зате йому назустріч виринало запоза кухонних дверей біле, аж прозоре жіночне обличчя, з сумними, завжди червоними очима.

Вона частенько плакала. Але тоді, як він не бачив, бо сердився, робив „бреверії" у хаті.

Почала плакати перед трьома роками, тоді, як Андрій пішов від них у світ. Михайло не спиняв найстаршого сина. Бачив, що жити важко, бо у фабриці мали „зредукували" його — тай що робити? Алже і він сам колись пішов у світ. — звільнив батькову голову від жури про нього — й „якось" живе! Катрі сказав, що не має чого плакати і сховав Андрійе кожух біля своєї куртки, підшитої лисом.

Сам не знав, чому подумав „іще", але воно було вже й сперлось до комірки. Рік пізніше пішов і Степан, для якого не стало праці на залізниці, а перед різдвяними святами подався туди і третій син — Олекса.

Світ широкий безупинно поковтнув Михайлових синів безслідно, не подав про них і звістки батькам.

Михайло не казав уже жінці „Не маєш чого плакати", нераз був би і сам заплакав, як би не соромився „баби".

Найменший Юрко не дозволяв закріпитись смуткові в батьковій душі. Мимохіть веселив хату своїм безтурботним румяним личком. Нераз батько боявся, щоб і він не забажав тікати від нього — бо чув, що і його не зможе затримати при собі. Михайло добре пам'ятає, як його батько розвів безпомічно руками перед ним:

— Хочеш іти... ідм... не буду тобі долі псувати! Може тебе десь туди щастя дожидає... йди...!

Михайло так нераз гірко регочеться з цього щастя аж томін йде коридорами...!

Потемнішало золото зірок за вікном на темному гранаті неба. Вони мінялись майже міллю, ласкаво посміхались до Михайла. Зітхнув, обіруч обійняв смітничиу і потягнув униз.

Майнула радісна надія на Юркові колядки, на ялинку, що на ослінчику під вікном простягала до вулиці зелені гілки.

Дома було тихо, чисто, святочно, привітніше як зважди.

Михайло повагом обмився, одягнувся у все нове і пригладив вуси.

Юрка не було дома, жінка варила у кухні вареники і балакала з найменчкою пані Матурською — Орисею.

Михайло походив довкола стола застеленого квітчастою скатертю постояв біля вікна і занудьгував. Якось ніяково було йому, чи радше його рукам без діла. Просто соромився за них, що „висіли" дармуючи.

Ховав їх у кишені, закладав за спину і врешті пристанув біля дверей у кухню. Катря розказувала Орисі якусь свою ще дівочу пригоду: обидві сміялися й жартували. Михайлові дивно стало, що нині жінка забула про дітей.

Ніні на Свят-вечір він не сердився би на нещасльози, навпаки, вони повинні б нині бути зросити пустку їхньої хати.

(Докінчення буде)

великою „рибою" в „Звйонзку Ревізійнім" у Варшаві, який то „Звйонзек" є контрольною владою „Зйонзку Спулдзельні Яйчарскіх і Млечарскіх".

Згаданий польський часопис пише, що це не тільки компромітація людей, але щось більше — компромітація системи — тобто польської кооперації. А дальше читаємо: „Зловживання в польській кооперації не винятком, але є це явище, яке виступає досить часто. Кооперації часто надуживають для деяких цілей, як плащика, який покриває діла, що не мають з кооперацією нічого спільного. — **Польські кооперативи мають коротке життя, велику смертність, і, на жаль, велику проступність".**

Стільки пише польська преса про польську кооперацію.

Не дуже болілаб нас голова за те, що діється у наших сусідів, якби ми не мали перед очима нашої кооперації, якби насилу не втягали частини наших кооператив саме під „опіку" тих „звйонзків" про які навіть польська преса не дуже то підхлібно пише.

Ми можемо з гордістю стверднти, що українська кооперація є вільна від цієї пошести. Українська кооперація стоїть на твердих і здорових підвалинах. Нашій кооперації присвічує велика ідея — двигнення народу з матеріяльної і духової нужди. Де цієї ідеї нема там мусить прийти деморалізація і особиста нажива.

І тому волинський селянин так дорожить своєю кооперативною установою, бо знає її вартість. Компетентні чинники повинні раз уже скінчити з усіми тими шиканами, які ведуть непокликані люди і дати спокійному волинякові хоч трошки свободи в господарських справах. Хай і йому буде вільно, як кожному громадянинові в інших частинах краю, працювати над поправою свого злиденного життя.

У дотеперішніх умовинах волинський селянин-хлібороб не може у себе навіть завести якоїсь раціональної господарки, бо всі ці установи на яких він спирає цілу свою господарку, адміністраційна влада розвязує, чи наказує їх примусово ліквідувати. Яка користь з цього для держави? Адже обовязком влади є дбати, щоб піднести добробут своїх громадян, а не причинятися до їх зубожіння.

Волиняк.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

ЧЕСЬКА ПОЛІТИКА НА ЗАКАРПАТТІ

В ОСВІТЛЕННІ НІМЕЦЬКОГО ПУБЛІЦИСТА.

У „Берлінер Берзен Цайтунг" з 11-го січня ц. р. появилася стаття празького кореспондента того часопису п. н. „Чи русини пробудяться?" Це короткий погляд на чеську політику у відношенні до українського Закарпаття. На вступі автор пише, що русини (в оригіналі: Рутенен), народ, що ще не пережив моменту своїх народин — це вітка українського народу, що за цілі століття втратила звязок з матірним пнем. Це країна, якої багатства ще невикористані. В хатах людности панує нужда. Культурний захід Европи ледви злегка торкнувся незмірного спокою тих гір.

„Перед кількома тижнями — читаємо далі — празький уряд зарядив між русинами плебісцит, якого в середущій Европі напевно не стрінеш. Батьки шкільних дітей мали заявитися, чи в руських школах мають учити українською, чи російською мовою. Цей засіб дивоглядний ще й тому, що його ужили серед членів одного і того самого народу, якого кількість — це круглo дві третини всієї людности тієї країни. Одночасно з Підкарпатської Руси надійшли вістки про арешти нібито великоукраїнських агентів, що співпрацювали з великоукраїнською централею пропаганди у Львові. Висліду голосування ще нема, але більшість заявилася за введенням російських підручників (?). Українцями заявилися мешканці гірської смуги Підкарпатської Руси від ужоцького просмику до Рахова та Ясіня. Але там, де вплив влади міг бути сильніший, а саме на гірських клинах, що врізуються у південь, мешканці заявилися за російською мовою.

„Ця боротьба за мову навчання кидає цікаве світло на змагання чехів вирвати вітку українців, що живуть на Підкарпатській Руси, з матірного народу і зросійщити її. Бож це не припадок, що чехи назвали цю країну не „Карпато-Рутенією", тільки „Карпато-Руслянд". Адже для празького уряду багато доцільніше, щоб русини пересякли „російською національною свідомістю", ніж малиб вони злитися духово й культурно з українством поза межами держави. Ясно висловився про це недавно часопис „Бразда", орган чеської селянської молоді, який писав: „Не можна цього переочити, що ті, що вживають української мови, говорять про створення культурної єдности 40-мілионового народу українців, що живуть у чотирьох державах Східної Европи, а це в практиці означає змагання до створення майбутньої самостійної України". Думка чехів, щоб зросійщенням Підкарпатської Руси запевнити собі базу для коридору до Московщини, має вже більше, як 80 літ. Бо вже в рр. 1854. до 1867. яких 80 чеських загорільців, настроєних панславістично, намагалися прищіпити на Підкарпатській Руси свої русофільські ідеї, щоб таким чином протиділати мадяризації русинів. У карпато-руських архівах знаходяться ще й сьогодні катастральні мапи в російській мові, що їх тоді чехи рисували. Австрійсько-мадярський договір з 1867. р. припинив ці затії. Але мадяри не могли не допустити до того, щоб вищі верстви русинів не приєднувалися до панславістичного руху та, щоб російська мова не стала мовою освіченої верстви на Підкарпатській Руси, при чому народ жив собі далі, не беручи ніякої участи в тій акції. Після 1918. р. чехи навязали до тієї традиції.

Далі автор розказує про те, як чехи намагалися розділити закарпатських українців на дрібні вітки, записуючи їх у часі конскрипції як українців, карпаторусів, русинів, руснаків і навіть білорусинів, як чеські політичні партії повторили при собі українські чи пак: руські секції і відібрали справжнім українським партіям збаламучених виборців у часі виборів до парляменту, наслідком чого українські партії дістали всього 14,9 відс. голосів (комуністи 20 прц., чеські аграрії 20 прц. решту — інші партії). Чехи не вагаються вмішуватись навіть до релігійної ділянки, щоб і тим засобом привязати цю країну та її людність до Праги. Те саме і в шкільництві. „Серед таких обставин — кінчить автор статті — зрозуміла є вимога національно свідомих українців, щоб чехи зреалізували заповіджену в конституції автономію".

—o—

Чому ПАТ інформує фальшиво про українців?

У вчорашньому числі „Діла" вмістили ми новинку п. н. „Як ПАТ інформує пресу". Вертаємося до цієї справи сьогодні, щоб підкреслити, що ПАТ від довшого часу доволі часто містить у своїх бюлетинах неперевірені вістки, що торкаються українців, які після того виявляються неправдивими. Так була виссана з пальця вістка ПАТ-а про те, що в Медиці українські змагуни вбили польського спортовця, вивилася вповні неправдивою недавня вістка про те, що український священник у Брідщині в часі празника зневажив поляка-торговця деволіоналіями, якого хотів усунути з церковної площі, а тепер ось така-ж тенденційно неправдива вістка про виступ представника України на недільних зборах ЛОЗПН-у.

Не знаємо, з якою метою робить це Польська Телєграфічна Аґенція, яка напевно не здобуде собі довіря неправдивими вістками. До того ПАТ наставляє проти себе українське громадянство, що не може спокійно вичитувати безпідставних наклепів на себе у бюлетинах установи, яка в першу чергу покликана зберігати обективність та обовязана передавати у своїх комунікатах тільки вістки, згідні з дійсністю.

Інтерпеляція в справі шкільного плєбісциту.

На засіданні сойму 22. грудня 1937 вніс пос. В. Кузьмович інтерпеляцію у справах, що торкаються цілости й ходу недавнього шкільного плєбісциту. Інтерпеляція обширна й обхоплює матеріял із 14 повітів. Її прийнято до маршалківської ліски щойно на засіданні сойму 13. січня ц. р.

—o—

З польської преси.

МОДА НА МАНДЖУ-КУО.

Поява кількох польських книжок, що безпосередньо чи посередньо торкаються української справи, і потім Народній Зїзд УНДО, викликали в польській пресі широкий відгомін. Між іншим у літературно-мистецькому тижневику **„Просто з мосту"** знаходимо статтю Карла Степана Фрича п. н. „Українська справа", що написана з приводу книжок В. Бончковського „Грунвальд чи Пилявці?" й Артура Гурського „Неспокій нашого часу". На маргінесі тих книжок автор статті так міркує:

„І тут доходимо до точки, для нашої національної опінії може найбільш дражливої — до питання повстання в майбутности якоїсь незалежної, але в кожному разі зорганізованої у свою державу України. Цю програму здискредитували у нас як масонський і німецький плян, для нас виразно шкідливий. І я не думаю, ясна річ, того заперечувати, що створена в такий спосіб Україна булаб для Польщі чимсь згубним і лихим, бо це ясне, — але-ж si duo faciunt idem, non est idem, і Україна, яку створилиб ми і для нас, як свого роду наше Манджу-Куо, мала би зовсім інший характер.

Бо треба зясувати собі, що велика імперіяльна експанзія не може йти самими тільки шляхами анексії, але мусить спокуситись організувати свої власні держави і домінії. Особливо єдина сьогодні доктрина національної держави дає тим анексіям дуже виразну і вузьку межу: — постулят єдности і споєности державного орґанізму. Але великий нарід мусить мати своє широке запілля і свої шляхи впливів не тільки культурних, але й економічних та політичних.

Колишня Польща мала у своєму безпосередньому володінні цілу Україну — не тільки Київ, але малощо не сьогоднішній Харків та Донбас. І втратила її саме тому, що це не було якесь володіння посередне та унійне. І нова Польща мусить назад вернутись на ті землі. Створити там якусь західню державу, для України, як західнього народу, і якось звязати її з собою. Це направить помилки давньої історії й обом народам вийде на добро."

Японія матиме в новітній історії світу велику „заслугу", що створила моду на Манджу-Куо. А мода, як мода, завжди заразлива.

„СПЕЦ".

Варшавська міська управа хоче вибрати Скільщину на відпочинковий район для своїх службовиків. Цю думку витає у **„Куріері Варшавськ-ому"** якийсь „спец" від Бойківщини, що використав нагоду, щоб пописатися своєю ерудицією:

„Називають їх бойками; називають, бо самі, говорячи про себе, вживають модніщого тепер терміну: українці. Так то воно вже діється, що чим дальше посуваємось у часі, тим менше таких назв — як гуцули, лемки, бойки; тонуть дрібні струмки у морі української пропаганди.

„Ніхто з нас не має наміру перечити, що русини, які живуть у тутешніх горах, належать до іншої племінної вітки, ніж гуцули і лемки. Але — з хвилиною, коли паде термін „українець", зачинається під кермою ворогів усього, що польське, орґанізаційна праця, якої посів якже часто буває зловіщий."

Це занадто „спеціяльне". Може бути, що хтось це розуміє.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Як роблять з мухи вола.

КРАКІВСЬКИЙ „ІКЦ." НА ПОСЛУГАХ „ЛЬОЯЛЬНОЇ СТАРОРУСЬКОЇ ІДЕОЛЬОГІЇ".

Є в Самбірщині село Зарайсько. Чисто українське, трохи скомунізоване, як багато інших сіл, що були під впливами радикальної партії. В селі є читальня „Просвіти", кружок „Рідної Школи", „Сільського Господаря", кооператива для загального закупу і збуту „Спільна Поміч", кредитова кооператива, і до 1-го серпня м. р. була відбірня молока Районової Молочарні в Берегах.

„МІЩАНСЬКА БЕСІДА" в Стрию
уладжує
дня 5. лютого ц. р.
ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ
в салі „Народнього Дому".

Село належить до найсвідоміших у повіті. Але... не має доступної дороги до Самбора. Треба їхати пільною дорогою до Берегів і щойно звідтам є вже бита дорога до шоси Львів—Самбір. Зарайські громадяни захотіли цю пільну дорогу перебудувати на більшу громадську дорогу. Цьому спротивилася громада Береги, — пільна дорога йде полями Берегів. І на тому тлі почалася між громадами „війна". Дійшло до того, що Зарайсько в розгарі цієї грижні за дорогу перестало давати молоко до відбірні Р. М. в Берегах, що була в Зарайську. Це використали ліві елементи і для скріплення роздору відкрили окрему відбірню молока під приватною фірмою, яка, до речі, до нині не зареєстрована ні в Хліборобській Палаті, ні в суді, тільки адміністраційна влада дала їй з місця дозвіл „на тимчасовом пшерубкен масла".

Це, здавалосяб, мале, льокальне, непорозуміння між двома громадами і хвилеве припинення достави молока Р. М. в Берегах із Зарайська дало притоку краківському українофільському „ІКЦ." до злобної та брехливої статейки п. н. „Масова дезерція з шеренгуф воюючого українізму", у якій читаємо:

„Цілі села громадно переходять під старорускький прапор. Українські села (в ориґ. руські) на самбірському Підкарпатті були довгі роки доменою майже безконкуренційних впливів українських політичних партій. Сільська кооперація була зорганізована в Центросоюзах і т. п. орґанізаціях української кооперації, а на ведення культурно-освітньої праці мали монополь тільки „Просвіти" і „Рідні Школи". Цей стан есконтували, розуміється, українські націоналістичні агітатори для своїх цілей.

„Сьогодні настав у ментальности української (в ориґ. рускей) селянської людности Самбіршини характеристичний та особливий оборот (?!). Вона пізналася на фарбованих литах та у висліді відвернулася від української орґанізації. Щораз частіше маємо випадки переходу з українізму на льояльну старорускую ідеольогію (?!).

„Такий масовий (?) перехід (?) трапився в останньому часі у селі Зарайсько, де вся, недавно ще українська людність заявилася „спонтанічне" старорусинами. Місцева молочарська ко-пература (?) виступила з українського Союзу і зголосила приступлення до „Ревізійного Союзу Руских Кооператив", а замість „Просвіти" оснували в селі читальню ім. М. Качковського(?!)."

Що скажуть на це громадяни Зарайська? Чекаємо на їх відповідь, якою повинна бути полагода конфлікту за дорогу та навязання звязків з Районовою Молочарнею в Берегах, щоб показати всім „Куреркам", що їх радість передчасна, що наші хвилеві непорозуміння — це не роздор, на який вони чигають, що ми завжди і за всяку ціну збережемо національну єдність.

А. Самбірський

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 4. Четвер, 19 (7) січня 1888.

„ГВЕРДІ І СВІДОМІ СЕБЕ РУСЬКІ ГРУДИ".

„Не маючи ані в делеґаціях, ані в державній раді, ані в соймі, ані в краєвому виділі, ані в повітових радах, ані в господарському краєвому товаристві ані в інших автономних і неавтономних тілах відповідного гідности, сили і значіння руського народу заступництва; відсунені тимсамим від рішаючого впливу на хід і розвиток всякого роду державних і краєвих справ, а не маючи виглядів на скору поправу свого положення при теперішній системі — залишається нам тільки один вихід: зорганізуватись у свому нутрі так сильно, всесторонньо і тривало, щоб цей прикрий час перебути без утрати своїх народньо-політичних прав, а рівночасно зрости на силі настільки, щоб всякі неприязні удари ломились об тверді і свідомі себе руські груди.

„Але така організація можлива тільки по створенню політичного Товариства, в якому зібралисяб усі патріотичні руські сили, що досі у роздрібненні хоч з повним пожертвуванням і з незвичайною витревалістю трудились коло справи нашого відродження; Товариства, якому ввесь руський нарід доручив би провід, керму, заступництво і всесторонню працю коло свого добра, а котре то Товариство стоялоб з усією бодрістю та неустрашимістю на сторожі незадавнених прав австрійської Руси.

„Цим здійснилиб ми давно всіми відчуту потребу: знайти центральну точку для всіх щирих патріотичних змагань, знайти твердиню для оборони предками нам переданих святощів, знайти живе забороло проти всяких нам неприязних затій.

„Своя поміч найкраща і найбезпечніша. Ця висіома і стара і правдива. А свою поміч зможе нам подати тільки таке товариство, в якому всі невідродні сини Руси подадуть собі теплу і щиру руку до спільного діла".

Це початок вступної статті п. н. „День 2. лютого", що підготовляла громадянство до Загальних Зборів „Народньої Ради". Чи хоч одна фраза з неї сьогодні неактуальна?

ЙОРДАН У ЛЬВОВІ.

„Свято Богоявлення обходили вчора львівські русини, як і щороку, з великим торжеством і при великому здвизі народу. Перед 9. год. рано відбувся торжественний виїзд Впреосв. митрополита Сильвестра до Успенської церкви. Впреосв. митрополит їхав шестірнею красних коней, запряжених до парадної карити, а попереду їхав на сивому коні крилош. Білинський. Коня вели два льокаї в синій лівреї і ин асиста ступав по обох боках відділ артилерії з добутими артилерійськими ножами. По богослужбі в Успенській церкві довершив водосвяття Впреосв. митрополит в асисті архидіякона о. Готеровського і цілої капітули. Архипресвитер о. Сінгалевич все ще недужий і тому не був присутній на торжестві. В цьому торжестві взяли також участь усі львівські парохіяльні церкви, оо. Василіяни і питомці латинського обряду. Зі світської влади репрезентували: намісництво — двох радників намісництва (намісник п. Залеський не явився, як кажуть через недугу); з краєвого суду був віцепрезидент Канне; фінансову дирекцію заступав один радник, почтову дирекцію радник Ладось. З краєвого виділу явилися: краєвий маршалок гр. Тарновський, радн. Бережницький і п. Петруський. Дальше була університетська влада, з політехніки проф. Медведський, президент міста Махнацький, директор поліції п. Кшачновський і т. д. Хор складали питомці руської духовної семинарії. Підчас торжества асистували і давали сальви дві компанії піхоти 15. полку з музикою; крім того було уставлено багато війська для втримання ладу. По довершенні водосвяття обійшла процесія при звуках музики довкола ринку і вернулась назад до Успенської церкви. Торжество закінчилося в 12. год. вполудне, а потім відбувся у Впреосв. обід, на який було запрошених коло 40 осіб майже виключно духовних, бо з цивільних були тільки д-р Клим Ганкевич і проф. Шараневич.

ЗНАНІ ПАНЧОХИ
тонкі а ля 9999
зі стрілкою 7777
матові І-а і піомат.
á 1·95
вже короткий час
ЕРНЕТ Собіського 7
(готель Савой).
Услуга в українській мові.

З українського життя у Кракові.

МАЛАНЧИН ВЕЧІР. — ЯЛИНКА „Р. Ш."

Дня 13. І. відбувся заходом місцевого Союзу Українок у салі „Просвіти" традиційний Маланчин вечір.

Дня 16. І. кружок „Рідної Школи" уладив у салі „Просвіти" рідношкільний вечір з ялинкою, деклямаціями та хоровими точками.

ОТВОРЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ХАРЧІВНІ.

Дня 16. І. отворено студентську харчівню при вул. Асника ч. 3. Харчівня має дуже гарне поміщення і всякі дані до розвитку. Покищо про це не можна нічого більше сказати. Але все залежить передовсім від скількости видаваних обідів. Перший день дав підставу сподіватись розвитку своєї власної, так дуже потрібної харчівні.

М. В.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Перед новелізацією закону про устрій адвокатури.

Наша адвокатура повстала в Австрії, в часі лібералізму, що конституційним законом з 6. липня 1868 р. (В. з. д. 96) скасував провізоричну адвокатську ординацію з 16. серпня 1849 р. та у § 1. того закону постановив, що до **виконування адвокатури** у всіх краях, що є заступлені в Раді державній, **не потрібно ніякого іменування влади,** а тільки треба мати приписані вимоги до впису на листу адвокатів. А ці вимоги були такі: право громадянської приналежности, власновільність, правничі студії і докторат прав, однорічна практика в окружному суді і шість літ адвокатської практики та зложення адвокатського іспиту.

А замість давнішої такси, що була приписана **за допущення до адвокатури**, мав новий адвокат зложити стемплеву оплату на 10 (десять) фльоренів при вписі на адвокатську листу. Це значить, що замість виконувати адвокатуру на підставі концесії державної влади, прийшла свобода, яка дозволяла виконувати адвокатську професію за виказанням цензусу вимаганих високих студій правничих і практичного знання адвокатури.

Та до адвокатури вільно було переходити тільки судовим радникам, що мали за собою **пятилітню бездоганну судейську практику.**

І ці вимоги зовсім вистачали, а проти відмовного вирішення Виділу Палати щодо вписи на листу адвокатів, мав інтересований адвокат право відкликатися до Адвокатської Палати та відтінет до Найвищого Суду.

Коли австрійська держава вирішила дати своїм громадянам свобідні конституційні права, то з поступом цивілізації і культури самозрозуміло піднесла вона свою палестру на відповідне їй становище: **вільної адвокатури з самоуправою.** Та треба признати, що за Австрії згодом піднявся рівень адвокатури у всіх краях і стояв на висоті свого завдання: знанням, життевим досвідом і громадянським авторитетом, а не мала ніяких непорозумінь з адміністраційною владою ані з суданництвом, **бо пошана становища завсіди була на своєму місці** і ніхто ані зпоміж адвокатів, ані з уряду ані з громадянства не відчував потреби в цьому предметі якихось нових розпорядків або законів.

Коли Польська Республика перебрала державну владу, то ніхто у нас не думав про те, щоб могли погіршитися відносини між адвокатурою і урядом, між самими адвокатами або між громадянством і адвокатами. Але й до цього дійшло через **методу уніфікації законодавства** у всіх частинах Польської Держави. Нагоду використали **адвокати** варшавської округи, щоб у свої руки взяти керму всієї адвокатури в Польщі. — хоч їхня адвокатура під російською займанщиною не могла досягнути такої висоти, щоб зайняти перше місце супроти адвокатури в Австрії...

Звісно вийшов новий уніфікований закон про устрій адвокатури, виданий розпорядком президента Р. П. з дня 7. жовтня 1932 р., що завів Начальну Раду Адвокатську у Варшаві як також окремі постанови про **державний нагляд** міністра справедливости аж до розв'язання Адвокатських Рад і Начальної Ради Адвокатської.

Та взагалі ще цим законом вдержано адвокатуру як одиницю самоуправну, при чому окреслено обсяг адвокатського звання у трьох точках: уділювати правні поради, редагувати акти правні і оборонювати, як також заступати в судах і урядах.

Але майже рівночасно, новим **нотарійним законом** перенесено на нотарів виключне право робити контракти нерухомостей та окремими законами виключено адвокатів від заступства у дисциплінарних справах і карно-адміністраційних. Наслідком першого закону разом з високими судовими оплатами — адвокатський стан **здебільша збіднів** і такі прикрі умови для наших адвокатів тривають надалі.

Тимчасом вже знову підготовляють новий закон про устрій адвокатури у варшавськім соймі, що **загрожує істнуванню адвокатури як вільного звання.** Новий проект закону про устрій адвокатури ставляє, поміж іншими постановами — до адвокатських аплікантів такі вимоги до виконування адвокатури, що вони не залежать уже від доброї або й найліпшої волі адвокатського апліканта, а від волі судової влади, що має його допустити до трилітньої судейської практики і до зложення судлейського іспиту, бо аж після цього може він перейти на дворічну адвокатську практику.

Ось так будемо мати нових адвокатів, але кілько і яких адвокатів, — це вже неясне. Одно певне, що ціла основа незалежного і свобідного адвоката, з закону з 1868 року, залишається тільки спомином із давніх часів.

І те все якось так переходить, що ніхто з ширшого громадянства народів держави цим не цікавиться, начеб справа адвокатів нікого в громадянстві не обходила.

У правничій підкомісії і комісії варшавського сойму незамінно підготовляють таку важну в наслідках реформу адвокатського устрою, звану новелізацією, що не принесе громадянству нічого поступового, а тільки підкосить становище свобідного і незалежного речника права. А проте громадянство мабуть заінтересоване чимало в тому: які будуть адвокати. Тимчасом воно спокійно вичитує ті газетні новинки про новелізацію адвокатури і переходить на інші теми, не висказуючи своєї думки, щоб **повстала прилюдна опінія** до застанови над тим, що станеться з заступниками і оборонцями справедливости і слушности..

Як порівняємо покликаний на вступі закон конституційний з часом: щодо виконування адвокатури не треба ніякого іменування влади, з тим, що тепер плянують, то покажеться, що не йдемо вперед, а вертаємося взад.

Нам, сучасним адвокатам не буде вже гірше, а що буде з молодшим поколінням. — з найважнішою вільною суспільною професією, що є співчинником права і справедливости? Що буде, як того чинника не стане? За це є відповідальне все громадянство без різниці напрямности.

Д-р **Кость Левицький.**

„ЖІНКА“

Ідеольогічний орган українського зорганізованого жіноцтва під редакцією М'лєни Рудницької.

Виходить четвертий рік, двічі в місяць на прегарному папері, багато ілюстрований. Необхідний журнал для кожної культурної українки.

Передплата журналу: річно 10·— зол., півріччо 5·— зол., місячно 1·— зол., для заграниці річно 3·— дол. (15·— зол.)

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ: ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 46.

Сплата залеглих податків чинитьбами в натурі.

На основі розпорядку міністра суспільної опіки з 29. жовтня 1937 р. (Урядовий Денник Міністерства Скарбу з 30. грудня 1937 р. ч. 33, поз. 928) можна сплатити чинитьбами в натурі такі залеглі поправки, що повстали перед 1. квітнем 1933 р.: грунтовий, доходовий (І. розділ), маєтковий, спадщинний і від даровизн, крім додатків до тих податків. Отже платники згаданих податків можуть доставити необхідні матеріяли і предмети до тих робіт, що їх фінансує фонд праці; можна теж доставити такі предмети, що їх дадуть безпосередньо на допомогу безробітним. Тому органи, що виконують роботи, фінансовані фондом праці, оголошують в дотичній місцевости, які чинитьби в натурі, де, коли і по якій ціні будуть приймати залеглі податки.

Перед прийняттям оферти устійнюють у скарбовому уряді висоту залеглих податків. Якщо нема залеглих податків, оферту про чинитьби в натурі відкидають або обмежують до висоти залеглого податку повідомляючи про це до 10-ох днів податника.

Якщо оферту приймуть — орган, що веде роботи, видає посвідку, на основі якої скарбовий уряд припиняє екзекуцію за залеглий податок, але лише до висоти прийнятих чинитьб у натурі. По виконанні чинитьб каса скарбового уряду або управа збірної громади приймає посвідку на покриття податкової залеглости з тим, що одночасно слід заплатити додатки до державних податків. Тоді теж платник податку дістає касову посвідку на заплачення залеглого податку.

СНІЖНУ
БІЛИНУ
БІЛЛЯ
запевнить вам мило
„ЦЕНТРОСОЮЗУ“

ПЕРЕД ЗАГАЛЬНИМИ ЗБОРАМИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

Виділ СУА скликав Загальні Збори СУА на суботу 26. лютого ц. р. на год. 11-ту перед полуднем. Збори відбудуться у власній домівці при вул. Костюшка ч. 5/1. з таким порядком нарад: відкриття зборів — през. д-р К. Левицький; відчитання протоколу з попередніх заг. зборів; звіт з діяльности за діловий рік від 1. січня 1927 до кінця 1937 р.; загальний звіт секретаря; про делегатури — референта делегатур; касовий і з фонду підмог — скарбника і вкінці делегата аплікантів адвокатури, та звіт контрольної комісії; вибори нового Виділу і Контрольної Комісії. Внески і запити. Присутність усіх членів СУА обовязкова.

*

Вже появилось чергове число журналу ЖИТТЯ І ПРАВО за грудень 1937 (9. Х. Ч. 4), що його видають СУА та Т-во Українських Правників. Зміст цього числа такий Д-р К. Левицький: Провідні думки нашої кредитової політики в минулому і сучасному. — Д-р А. Павенцький: Справа лісового сервітуту: К. Л.: Що діється зі справою зміни права про устрій адвокатури? — З життя наших організацій. — Загальні Збори Адвокатської Палати у Львові. — Д-р Мих. Волошин: Арт. XVII. прим. вправді чуючих право про судове екзекуційне поступування у теорії і практиці. — М. Д.: За організацію аплікантів. — Посмертні згадки. — Оречення Найвищого Суду.

Якість рішає!

Прецизія виконання і сильна конструкція рішають про першенство машин до писання

ЕРІКА і ІДЕАЛЬ

Генеральне представництво і продаж — **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** Львів, Валова 11. Тел. 228-70.

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

Сторінка без політики.

МУСОЛІНІ ВДОМА.

Приватне життя великих людей цікавило завжди і цікавить людей, що не мають змоги їх бачити ні безпосередньо з ними стикатись. Хочби славні люди не знати як скривалися зі своїм приватним життєм, проте подробиці його життя така дійдуть до відома цікавих. Людська цікавість не щадить ні Гітлера, ні Рузвельта, не пощадила теж і Мусолінія. Віденські та паризькі часописи містили чимало подробиць з його життя. У Парижі чимало сенсації викликала справа фр. журналістки, яка увійшла, що була любовницею Мусолінія. Подаємо подробиці з життя Мусолінія, що їх опублікували віденські репортери.

Мусоліні спить зимою і літом під легеньким покривалом у шовковій піжамі. Йому завжди гарячо. Він не знає що таке холод. Мабуть переміна матерії в організмі відбувається із вулканічною силою, тому й виділює той організм тепла куди більше, як кожний інший чоловік.

Людина, що водить Мусолінія за ніс...

Година 5. вранці. Мусоліні встає з постелі, протягається й випиває шклянку звичайної холодної води. Це його перша і, як він запевняє жартівливо говорить, найважніша пожива за ввесь день. Коли в купальній кімнаті приготовляють для нього купіль, голяр Россі намилює Мусолініеві лице. Це єдина людина на світі, якій вільно водити Мусолінія за ніс і „змивати йому лице".

Приязнь диктатора з фризієром така велика, що Россі кожного дня розказує Мусолініеві найновіші римські сплітки, при чому зовсім не вважається у своїх оцінках. Недавно Мусоліні питався Россія, що нарід думає про війну в Етіопії.

Россі відповів:

— Не знаю, що про те думає нарід, бо я його не голю. Зате всі мої клієнти з тієї війни дуже невдоволені. Тільки один із них пішов як доброволець. Він мав, на основі судового присуду, відсидіти за обман 7 місяців, тому волів іти на війну і вдавати героя.

Сініоре Россі має крім постійної платні від Мусолінія за голення власне заведення в середмісті, яке йде йому дуже добре хочби тому, що багато державних достойників хоче голитися в того самого фризієра, що й Дуче. Всеж таки воно не все можливе „Маестро" ні защо у світі не доторкнеться якої будь бороди, це роблять за нього челядники.

Воно й не диво: хто 20 літ дере бритвою твердий заріст диктатора 45-ти мілионів людей, той може дозволити собі на неприступність...

Вождь скаче на коні.

По виході з купелі Мусоліні їсть перше снідання яке складається майже виключно з овочів, здебільша винограду, відтак сідає на коня і чвалує по алеях парку, в якому стоїть його вілля „Торльонія".

У своїх їздах Мусоліні страшний: у найбільшому розгоні бере перешкоди, які загрожують йому упадком

— Не розумію життя без небезпеки — говорить часто Дуче. — Коли намагаюся іноді розвинути всі свої психічні сили тоді мушу відчути, що мені щось грозить. Коли міжнародне положення важке, коли вимоги, які я сам собі ставлю, стають вищі і завдання, що ждуть мене при кермі держави — важчі й відповідальніші, тоді велю підвищувати перешкоди до моєї ранньої кінної поїздки. Коли беру широкий рів або вищий пліт — це додає мені сил перемагати політичні труднощі.

Хто знає, чи нема в цьому багато театральної позиї? Перед огорожою парку стають ранком прохожі, щоб оглядати свого вождя, коли літом голий до пояса вганяє на коні доріжками. Вони глядять на нього з подивом і Мусоліні вдоволений всміхається та дякує фашистівським привітом.

Врешті їзда скінчена Мусоліні особисто відводить коня до стайні, частує його кісткою цукру та із задоволіллям вдихує душний, гострий запах стайні. Він каже, що пять мілионів селян вдихує щоденно той запах. Кінський гній нагадує йому хліборобство.

Іноді Мусоліні закидає традицію їзди. Цілими тижнями не показується до стайні та все своє замилування звертає на авто або мотоцикль. Його він жене повним газом по знаменитих автострадах довкруги Риму. Мусоліні при кермі бравурний, спанований, обчисляє кожний метер, кожну секунду дороги. Закрути бере він при найбільшій швидкости. Ніякий самохід ані мотоцикль, що хотів би з ним зрівнятися, не дожене його. Мусоліні вірить у забобони й мабуть якась ворожка виворожила йому, що він умре природною смертю та що ніякі нещасливі випадки йому не грозять.

В гарячі дні Мусоліні вибуджає в сторону старої римської пристані, Остії. Заїздить на пусту пляжу. Самітний мандрівник сідає на піску, глядить на хвилі, що піняться й спиняє свій зір на далекому овиді.

Хто знає, про що думає Мусоліні?...

„Довкруги самі дурні".

Вже пізно. Шаленим гоном знову жене Дуче до Риму. В год. 8.30 диктатор сідає при бюрку в Палаццо Чігі. Але не завжди. Часом у у тій самій порі являється в іншому міністерстві: лєгунства, скарбу, освіти... Горе міністрові, коли він не точний! Взагалі Мусоліні дуже прикрий для своїх найближчих співробітників. „Бере" їх згори та з погордою, мало з ними говорить і ніколи їх не хвалить. Мова, якої він уживає в розмові з достойниками, перетикана видумками та грубими словами. Мусоліні не довіряє усім своїм міністрам, не виключаючи навіть свого зятя, Чіяно, міністра закордонних справ.

Мусолініеві здається, що його співробітники не мають ні таланту, ні характеру, ні замилування, ні темпа праці. Все, що роблять, роблять позолі і зле. І тому часто Мусоліні сам ловить за перо: пише прикази, реферати, часописні статті, телєграми. Змінити рішення міністра, наговорити йому дурниць і зневажити його це для диктатора дрібничка. Зате він любить нижчі категорії своїх співробітників, не достойників, але менших урядовців, возьних, службу і т. п. Для них він завжди має тепле слово, усмішку і стиснення долоні.

— Ці люди не роблять карієри завдяки мені Достойники-ж мені її завдячують, хоч вони зовсім не варті більше, від тамтих...

Обід серед рідні.

Зовсім інакше поводиться Мусоліні у своєму родинному гуртку! Година, посвячена рідні — це обідня пора. Цей обід відбувається тільки серед родини.

Дружина диктатора — Рахеля — сама ходить до кухні, сама приносить страви до стола й сама розділює пайки. Гостей при обіді не частують, так як у кожному іншому міщанському італійському домі.

Старші діти давно вже вийшли з хати. Віктор посвятився кіновому мистецтву і саме тепер є він в Америці. Бруно став військовим летуном. Едда вийшла заміж за графа Чіяно. При столі сидять тільки: Анна-Марія і Ромко, що постійно ставить батькові наївні питання. Беніто Мусоліні глядить розрадованим батьківським оком на діти й здається тоді, що в тому менті забуває він за турботи й обовязки людини, відповідальної за долю краю й народу.

Диктатор їсть мало: кусень риби і дрібку улюбленого макарону зі сиром та помідоровим сосом, овочі та шклянку води. Кави ні чаю не пє. Ковток вина пє він хіба тільки на спеціяльних бенкетах. Мусоліні не курить.

Проте він не любить — не зважаючи на цю театральність, яку завів до італійського життя — ніяких церемоній ні офіційних бенкетів. Всі паради — каже Мусоліні — не варт фунта ключя. Я не привязую до них ніякої ваги. Вони добрі тільки для юрби...

Старий журналіст читає часописи...

По обіді Мусоліні не йде передріматися, щобн, мовляв, сало завязалося, тільки читає часописи. Він, старий журналіст, не може без них обійтися. Не дозволяє собі робити ні пресових витинків, ані оглядів, бо не довіряє ніякому пресовому референтові. Воліє сам переглянути кожну газету, яка його займає.

Що-ж читає Мусоліні? Перш усього „Пополо д' Італія", щоденник, який сам заложив і сам колись редагував. Досі ще пише він на сторінках того часопису статті, ніколи не підписуючись, видає далі ріжні доручення, наче давній, головний редактор. Нераз відзивається телефонічний дзвінок із палати Чігі в Міляно, де міститься головна редакція того щоденника. Мусоліні подає головні думки вступної статті, сварить на коректора за недоглянені помилки, або звертає увагу метрампажові на поганий уклад вісток на сторінці. Іноді похвалить криміналного редактора, але часом кине йому телефоном слівце, що біднязі волосся дубом стає...

Інших італійських часописів Мусоліні не читає. Воно й нема за чим у них шукати. Вірність італійська преса не приносить ніяких несподіванок, нічого оригінально не насвітлює. Звідси вона не має впливу на маси, які їй не вірять. Зате Мусоліні читає великі французькі, англійські та швайцарські щоденники. Зправила читає він пресу своїх противників.

— Приятелі бувають іноді — каже Дуче — такі дурні, що годі чого путнього або доброго від них сподіватися

Мусоліні переглядає Маркса.

По скінченій лектурі часописів, підчас коли Мусоліні нотує собі на кусинку паперу свої завваги й думки, щоб відтак ними покористуватися, приходить черга на спорт. Часом Мусоліні плаває, іншим разом шермується із своїм учителем, іноді летить у простори в кауті великого, тримоторового бомбовика. По годині такої розваги Мусоліні вертається домів, щоби почитати собі між 15. і 16. год. Він не терпить повістевої літератури.

— Не розумію — каже — Рузвельта, який зачитується у кримінальних романах. Не знаю поезії, що її на голос читає Гітлер. Моєю лектурою є фільософія та суспільні науки: Гегель, Маркс, Сорель. Крім цього багато читаю про Наполеона.

Відтак знову поворот до бюра й уридові справи. Мусоліні підписує денно сотні клаптиків паперу. Його міністрам, секретарям та директорам здається, що диктатор не бачить тексту, під яким кладе свій підпис. Проте Дуче читає все, він усе бачить, усе тямить. Він визначається незвичайно великою памяттю. Зрештою ця людина без спеціяльної шкільної освіти набрала стільки знання, що чудесно орієнтується у військових, морських та летунських справах, в архітектурі, взагалі в цілій техніці.

Так працює Беніто Мусоліні до пізної ночі. У міжчасі приймає він дипльоматів цілого світу, журналістів, мистців та гарні жінки. З походження плебей, має Мусоліні смак і мачета римського патриція. Безліч служби жде на його прикази й доручення в урядах і міністерствах.

Мусоліні нерадо розстається зі своїми співробітниками, наче патрицій, що держався своєї клієнтелі.

Італія без Мусолінія.

Кожний, хто слідкує за італійськими відносинами, мусить поставити собі питання, що станеться, коли Мусоліні скінчиться, вмре?

Мусоліні стоїть сам. Його володарська вдача не терпить біля себе ніякої сильної індивідуальности. Ввесь фашистівський режім черпає свої сили виключно з нього. Фашизм без Мусолінія став би пустою фразою. Довкруги Мусолінія нема ні дискусії, ні ріжниці поглядів, ні питань про раду: Мусоліні мусить рішати.

Найбільші державні достойники стають ніччим перед Мусолініем.

Італійський нарід знає про те дуже добре. Цеж ніяка тайна, що фашизм має в Італії чимало противників. Перш усього всю професійну інтелігенцію. Зате нема нікого, кому не імпонувалаб індивідуальність Мусолінія.

Усіх його помічників виразно легковажать та не люблять. 15 літ фашистівського режіму знищило якийнебудь слід еліти, що колись володіла. Щезла давня бюрократія. Королівський двір — це тільки декорація. Над усім тим панує постать диктатора. Справді: одно стадо й один пастир...

Люди, що добре знають Мусолінія з давніх літ, доказують, що та постійна самота його дегенерує. Мусоліні не є вже такий опанований, як колись. На його чолі щораз частіше появляються морщини. Постарівся й погрубів. Часи стали відповідальніші, повні історичних постанов. Наближаються чи не найтрудніші в історії змагання...

Хто зна, чи допишуть сили, що буде, коли вибухнуть кости мира або війни? Коли не стане ні сил, ні молодечої снаги і завзяття?

Край і покоління, виховане в тіні диктатора, нарід, що перестав думати й діяти, і лиш оглядається завжди на Мусолінія та дожидає його слова — чи такий нарід буде готов пристособитися до нових обставин?

Як виглядатиме Італія без Мусолінія — що вона буде взута?..

Почта, радіо й українці.

Посол Володимир Целевич виголосив на засіданні буджетової комісії у дискусії над бюджетом міністерства почт і телеграфів промову, в якій торкнувся усіх наших болячок, що пов'язані особливо з почтою. Поза випадками нетактовного поведения почтових урядовців супроти українських сторін та нехтування прав української мови, є засаднича пекуча потреба поширити права української мови, щоб можна було вживати її на поручених листах, телеграмах і товарових посилках. Досі міністерство нічого не зробило, щоб виконати ці наші домагання.

НЕЧУВАНІ ПОЧТОВІ ПРАКТИКИ НА ЛЕМКІВЩИНІ, ВОЛИНІ, ПОЛІССІ.

Від якого пів року або більше — говорить пос. Целевич — зустрічаємося з незрозумілим у правовій державі явищем. Легально видаваних у Львові українських часописів адресованих до пренумераторів на Лемківщині, на Волині і Поліссі не доручують адресатам. Така практика носить не спорадичний лише масовий характер. Знаємо не десятки, а сотні випадків такої поведінки. Не одержують посилок не тільки окремі громадяни, але цілі повіти — Костопіль, Рівне, Новий Санч. Маю перед собою більшу кількість реклямацій. Реклямації часописів нічого не помагають. Деякі адміністрації часописів висилають часописи у замкнених пачках, щоби ухоронитися перед пропаденням окремих чисел. Не можемо дійти, де лежить корінь лиха, а зокрема чи роблять це урядовці почт, чи ріжні громадські урядовці, які частогусто є посередниками між почтою і адресатом. Така самовільна конфіската почтових посилок є просто забранням чужої власности і її требаб карати на основі постанов карного закону. Непокликані, самозванчі цензори помиляються, коли думають, що їх поведінка приносить користь державі. Вони забувають, що їх практики дражнять українську людність, підривають її довіря до державних заведень і правовости, а в додатку посередньо причиняються до росту комуністичної агітації. Лемківщину просто засипують російською, комуністичною бібулою з Чехословаччини, а й на Поліссі та Волині є сильна комуністична агітація. Недопускати на ті терени української, національної преси, яка поборює комуну, це значить діяти в користь комуни. Апелюю до Пана Міністра, щоби розглянув і припинив ці протизаконні практики, а винуватих потягнув до відповідальности.

НОВА, ЗАГАДКОВА ПОВЕДІНКА НА ЛЕМКІВЩИНІ.

Від кількох тижнів редакції українських часописів у Львові почали одержувати з повітів Лемківщини, приналежних до краківського воєвідства, звороти часописів з сензаційними дописками. Подам кілька прикладів. Часопис „Народня Справа", адресований: Szczawnica, Czarna Woda, Szymczak Pawlo, вернувся з дописком: Szymczak Pawlo nieznany, jest natomiast Szymczak Paweł. Той сам часопис адресований: Szlachtowa, Szlachtowskyj Kondrat вернувся з дописком: Adresat o podobnym nazwisku jest nieznany, jest Szlachtowski. З подібними дописками вернулись інші звороти Значить, до місцевостей краківського воєвідства не вільно висилати часописів з іменами і прізвищами адресатів в українському звуці, лише до прізвищ треба додавати польські закінчення, і подавати польські імена. Не знаю, хто видав у тій справі зарядження. Така поведінка — це провокація української людности і почта, як торговельне підприємство не сміє толерувати таких „псіх фіглюф"

ПЕРСОНАЛЬНА ПОЛІТИКА.

Промовець висловив застереження до персональної політики міністерства почт і телеграфів Цього року принято до почтової служби коло 5.500 осіб, переважно сільських листарів. На становища сільських листарів майже не приймали осіб української національности. Те, що принято кільканацять українців з середньою і високою освітою до почтової служби, це крапля в морі українського безробіття.

УКРАЇНСЬКІ АВДИЦІЇ В РАДІО.

Від червня 1937 р. — говорив пос. Целевич — наладнано у мінімальних межах справу українських авдицій у львівській радіостації. Але до істнуючого стану маємо цілу низку застережень. Думаємо, що в новому радіевому році від 1-го квітня треба би ввести багато змін. Час, призначений на українські авдиції, слід подвоїти, відтак слід допустити українські авдиції для дітей і для спорту. Крім цього є ціла низка технічних недостач і недотягнень, які представлю окремо дирекції радія. Побільшення числа, зріжничкування і розбудова українських радіевих авдицій лежить не лише в інтересі українців, але і в інтересі держави з огляду на комуністичну агітацію, яку ведуть совітські радіостації.

ПРИ ГРИПІ
простуді, зазнемо полекші
вживаючи таблеток
Togal

Парт'йні порахунки.

ПРИЧИНОК ДО НЕДАВНІХ ПОДІЙ.

У ч. 5. „Діла" з б. ц. м., в моїй статті під наголовком: „За мир і добру волю", подав я, що рекорд здобули „фронтовики" та їх „противники" у Теребовлі, бо вони без пардону показали закрівавлені ножі. Я мав на думці, що **„противники" розпочали цей наступ** і показали закрівавлені ножі, а не „фронтовики", як це слідує із стилізації цього уступу. А щоби провід ФНЄ і ніхто з нашого громадянства не мав у цьому предметі сумніву, то на домагання пояснюю це виразно, бо тенденцією моєю було вказати на вельми сумний прояв ось-таких партійних порахунків, а не пересувати вину з одних на других, бо це вже не моя справа.

Дякую Високоповажаній Редакції „Діла" за ласкаве уміщення цих пояснень.

Д-р Кость Левицький.

ЧИ БУДЕ ЗМІНА В АНГЛІЙСЬКІЙ РАДІ МІНІСТРІВ?

Італійський „Корріере делля Сера" занотував вістку, що в найближчих днях має дійти до реконструкції англійського кабінету Чемберлєна. Має покинути своє становище перший лорд адміралїції Даф Купер та міністр летунства лорд Свінтен. Цей самий часопис подає вістку, що й міністр Іден мав би перейти на інше становище в уряді.

—o—

КАНДИДАТ НА МИРОВУ НАГОРОДУ НОБЕЛЯ.

Уряд Гватемалі апробував кандидатуру державного секретаря Корделля Гулля на мирову нагороду Нобеля.

—o—

ПЕРЕД РОЗВЯЗАННЯМ РУМУНСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

З Букарешту повідомляють, що парлямент таки розвяжуть та розпишуть нові вибори. Провідник царистів Маню намагається створити блок опозиційних партій до найближчих виборів або щонайменше заключити свого роду пакт неагресії опозиційних партій на час виборів.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ
в Перемишлі
це одинока
УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ
Провадить всі банкові чинности. з правом пупілярности. Чекове конто ПКО. 144.755

По широкому світі.

Совітський посол у Осло Якубович вернувся до Москви, мабуть щоб інтервенювати в обороні своїх синів, які сидять у вязниці та яким загрожує смерть.

У Румунії при ревізії натуралізацій коло 30.000 нерумунів, зокрема жидів, утратило би громадянство.

Уряд СССР звернув увагу французькому амбасадорові у Москві, що він невдоволений закулісною політикою міп. Дельбоса. Це викликало велике негодування у Франції.

У Мексіку дійшло до непорозуміння між двома робітничими організаціями у стейті Вера Круз. Не зважаючи на зусилля поліції, щоби зберегти лад, у бійках убито 6 осіб і ранено 70.

Чехословацька поліція арештувала хорватського терориста Мустаніча, який мабуть хотів виконати замах на югославянського премієра Стоядіновіча.

Парагвайський уряд продовжив стан облоги у цілій державі на 2 місяці.

Італійська районна комісія нар. оборони збереться 3. лютого під проводом Муссоліні.

Б. совітського посла у Таллінї Петровського засудили у Москві на 10-літне заслання до північного Сибіру, його жінку — на 5 літ заслання. Набоком стане перед судом б. посол з Букарешту Островський.

Турецький уряд замкнув на 3 роки біржу в Царгороді, зате отворив біржу в Анкарі.

—o—

НОВИЧКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 7—10

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7 3—20

— **Найсолідніші фотки тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254 16

— **Товаришівські Вечорниці „Червоної Калини"** 14. лютого ц. р. у великій салі залізничників.

— **Товаришівський Вечір** Товариства допомоги вдовам і сиротам по священиках „Доля" відбудеться 8. II. 1938 в салі театру Ріжнороднстей і Народного Дому. В концертовій частині виступить п-ні Оленка Заклинська з мистецькими сольовими та гуртовими танцями, та хор „Тон" під управою п. Евгена Козака. По концерті танці

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

— **Повідомляємо,** що незабаром появиться вже І. ч. **„Української Книги"** за 1938 р. Просимо надсилати передплату на 1938 р. Передплата незмінена. Річно 10.— зол., піврічно 5.— зол., поодиноке число 1.— зол. „Українська Книга", Львів, Костюшка 5. І. п., ч. розрах. переказу 25.

— **В Українськім Лікарськім Т-ві** чергові сходини членів у пятницю, дня 21. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах матиме д-р Роман Осінчук доклад п. н.: „Електрокардіографія і її значіння в тіяґностиці хоріб серця".

— **Спрэстування.** На сторінках „Діла" дня 6. січня ц. р. зложили святочні побажання **Емілія і Іван Стерпюки,** а ні як помилково подано Евгенія і Іван Стернюки.

— **До членів „Сокола-Батька" у Львові.** Повідомляємо оцим, що сокільська організація возьме кооперативну участь у Святі Богоявлення у Львові. Тому просимо зявитися на збірку в дні 19. ц. м. в год. 9.45 біля Преображенської церкви та зголоситись у начальника „С.-Б.", Гаразд! За Старшину: М. Хрононят, голова; В. Савак, справник.

— **Ширші сходини Секції Аплікантів С. У. А.** відбудуться в четвер, 20. ц. м. в домівці С. У. А. при вул. Костюшка ч. 5, І. пов., в год. 19.15. На порядку дня: 1) Реферат д-ра Льва Ганкевича про присяжних суддів, 2) Біжучі справи. Участь усіх членів обовязкова. — **Виділ.**

— **Виділ Т-ва „Правнича Громада" у Львові** подає до відома всіх членів, що II. Звичайні Загальні Збори Т-ва відбудуться 30. січня ц. р. в год. 16. у малій салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка при вул. Шашкевича 5. III. п. зі звичайним порядком нарад.

— **З життя нашої Торговельної Ґімназії.** Наша наймолодша й одинока цього роду фахова ґімназія, а саме Торговельна Ґімназія Т-ва „Рідна Школа" у Львові, навязуючи до давньої традиції українських шкіл, які в навечеря Богоявлення посвячували в приміщенні школи воду, уладила в дні 18. ц. м. на подвірю школи посвячення води. Перед стилево спорядженим вівтарем уставилась молодь під проводом учительського збору з дир. А. Ковалиськом на чолі в чотирокутник. Катехет школи о. Мирослав Харина посвятив воду, поблагословив усіх присутніх свяченою водою, опісля посвятив цілу школу й молодь у клясах та приміщеннях школи. У святі брали участь також жителі каменици, де приміщена школа. Це внутрішне свято викликало помітне враження на всіх присутніх, головно на молодь, яка дістала ще від о. Харини посвячений святий образок. **К.**

— **Піяніст Олександер Уніцький** дає 25. ц. м. концерт у салі Польського Муз. Т-ва. Він здобув першу нагороду на міжнародньому конкурсі Шопена у Варшаві і нагороду Польського Радія за найкращу гру мазурків Шопена. Він концертував уже у великих европейських містах.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненню держ. кляс. льотерії впали такі більші виграні: 100.000 зол. на ч. 132711, 75.000 зол. на ч. 169947, 10.000 зол. на ч. 139767, 5.000 зол. на ч. 33901 126354 129243 136709 149851 156707 194845 2.000 зол. на ч. 37584 48416 62112 85653 88985 304495 93115 97512 112254 124782 151499 159081 188950, 1.000 зол. на ч. 37937 38363 43795 64500 54982 65359 75083 88664 88860 103320 105394 111027 116645 118217 122041 123866 126530 145976 151275 163298 173282 175645 178390 179060 183962 184658 185360 188845.

— **Вибори до міської ради в Тернополі.** В понеділок відбулося в Тернополі голосування на членів міської ради в третій виборчій округі. Вибрані радними: ем. воєвода Володимир Яворниковський, Ян Прайзнер, Йосиф Чарський та **Ілярій Брикович;** їх заступниками: інж. Ант. Ляхович, Влад. Пшитоцький, Ян Забава та **Михайло Кордуба.**

— **Проти обезцінення інжинірського титулу.** У всіх вищих школах у Варшаві проголошено протестаційний страйк на доказ солідарности із студентами варшавської політехніки, що розпочали чотириденний страйк, протестуючи проти урядового проекту закону про титул інжиніра. Крім того заявились проти цього проекту всі інжинірські організації в Польщі.

— **Маляр підробляв банкноти.** В Коломиї арештовано приватного урядовця Адольфа Геца, абсольвента академії малярства, який підробляв ручно 100-золотові банкноти. Фальсифікати були так по мистецьки підроблені папером, що на перший погляд ока трудно було відрізнити підроблені банкноти від повздитих.

— **Чорт убив Ірода.** В Барановичах розігралася трагічна подія. В часі Різдвяних свят ходила по домах група людей з колядою та вертепом, в якому виступали різні традиційні типи, як Ірод, чорт і т. п. Під впливом алькоголю посварився чорт (Олександер Середа) з Іродом (Іваном Лавреновом) і почав з ним бійку, в часі якої пробив ножем у серце свого противника. Душогуба і двох інших членів вертепу арештовано.

— **Краєва хроніка.** Емеритований залізничник Симон Ґубернат, їдучи зайцем з Єзуполя до Станиславова, втік перед контрольором на дах вагону, де й згинув, вдаривши головою об міст. — Дозорця жидівського дому молитви в Бориславі, Мозеса Фріма, знайдено вбитого у своєму мешканні. Підозріння паде на другого дозорця, що вів із ним конкуренційну боротьбу. — Дрезина лісової залізнички фірми „Сільваїна" в часі їзди з вигоди до Людвиківки вискочила із шин, пон чому тяжко потовкло керманича дрезини Людвика Рибчука, а лекше поліцінта Івана Куцака, Йосифа Шмідта і Филипа Лянтеншнеґера.

— **Нещасливий 13-ий кільометер.** Біля Тчева під Торунем склалася незвичайна катастрофа чотирьох самоходів, які в коротких відступах часу розбилися в тому самому місці, у віддалі 13 кільометрів від Тчева біля села Рудно. Вантажний самохід фірми „Покольон" з Бидгощі, їздячи із крутої гори по ожеледі, впав на придорожне дерево, яке вирвав з корінням і розбився. Шофер вийшов із катастрофи щасливо. Кільканадцять хвилин пізніше розбився в подібний спосіб об сусіднє дерево вантажний самохід із Варшави, при чому шофер Болеслав Хойнацький так тяжко потовкся, що незабаром помер у тчевському шпиталі. Трохи пізніше в тому самому місці розбилися ще два інші самоходи, один вантажний, другий особовий, на щастя без жертв у людях.

— **Вовки пожерли залізничника.** Як повідомляють із Чернівців, недалеко залізничого двірця Савесті вовки роздерли залізничника Івана Джеагнея. На другий день знайшли тільки останки вбрання нещасного, чоботи і ліхтарку.

— **Дунай виступив із берегів.** З причини наглого піднесення температури в Румунії й таяння ледів Дунай виступив із берегів і залив м. і. місто Сулина. На рятунок вийшов із Констанци корабель „Король Карло", везучи харчі для 400 людей, що лишились без даху.

— **Страхіття про новий румунський уряд** виписують закордонні часописи. Англійський часопис „Нюс Кронікл" (соціялістично-комуністичний) приніс сенсаційну вістку, з усіма подробицями, як то румунський уряд рішив привезти усіх 800.000 жидів над Чорне Море, половину з них втопити, а половину вивезти до Палестини. Большевики пошіпрюють чутки, що в Румунії переслідують не тільки жидів, але й інші меншини.

— **За зраду військової тайни.** Окружний суд у Братиславі засудив Марію Люстіґ на 8 літ тяжкої вязниці за зраду військової тайни. Одночасно окружний суд у Празі засудив ем. капітана Леопольда Кацнера за той сам злочин на кару смерти. Засуджений мав тайну високільну радіостацію. Впродовж минулого року в Чехословаччині засуджено за зраду військової тайни 186 осіб, між ними дві особи на кару смерти.

— **Скарб у фотелі.** Один тапіцерський майстер у Відні, Маєвський, одержавши до направи фотель одного торговця реверами, що помер недавно, відкрив у ньому цілий маєток покійного в сумі 650 тисяч шилінгів. Маєвського з його помічниками арештовано, бо зголосив владі тільки частину знайденого маєтку, рештою поділився із своїми співробітниками.

— **Мусолінї літає.** Голова італійського уряду вистартував минулої неділі з римського літовища Ґвідонія, пільотуючи особисто тримоторовий літак. Мусолінї дві години на висоті 3.000 метрів виконував удачно ріжні ризиковні еволюції.

— **В батьківщині кривавого Сталина.** Комуністична „Заря Востока", що виходить у Тифлісі, подала промову члена комуністичної партії, якогось Берґії, агента Сталіна, відомого в цілій Кавказчині із своєї звірської жорстокости. Грузинське громадянство довідалося щойно з тієї промови, яка доля стрінула грузинських учених, поетів, що пропали в таємний спосіб. Усіх тих людей розстріляли. Находяться між ними: 70-літній професор тифліського університету Ґрігор Церетелі; професор соціольоґії тогож університету Олександер Церетелі, професорка рільн. школи Джендієрі, Зкітішвілі і Леонідзе, директор інституту ім Пастера Джіорджі, Елія-ва, знаменитий грузинський письменник Міхеіль Джавахішвілі, молодий поет Тіціян Табідже, директор театру в Тифлісі Сандра Ахметелі, відомий інжинір і діяч Бесаріон Чічінадзе і ін.

— **Вкрали 600 тисяч франків золотом.** Як повідомляють із Тульону, злочинці зрабували 12 мішків з 10 і 20-франковими золотими монетами на суму 600 тисяч франків. Золото було призначене до Французького Банку.

— **Румунія викидає чужинців.** Румунський міцемініструючий праці заявив, що громадяни чужих держав, які заробляють в Румунії, мусять піддатися докладній контролі. Право на дальший побут дістануть тільки спеціялісти, яких годі заступити румунськими силами.

— **Населення Югославії.** На основі конскрипції з кінця 1937. р. Югославія мала 15.173.608 мешканців В 1929 р. жило в Югославії тільки 11.984.911 осіб.

— **Знайшли палату короля феаків.** В околиці острова Схерія (давніше Корфу) падали недавно великі дощі, що підмили терен, який осунувся, відкриваючи руїни якогось старинного міста. Вчені здогадуються, що це руїни старовинної резиденції Алькіноя, короля феаків, про які згадується в „Одисеї" Гомера. За руїнами столиці короля Алькіноя, де відпочивав Одисей підчас свого повороту зпід Трої, глядали віддавна археольоги і ці руїни лишилися досі нерозвязаною загадкою. Здогадувалися тільки, що Одисей висів на західному побережжі Корфу, де повинно находитися місто, одначе досі не попали на ніякі руїни і тому залишилася думка: що згадана в „Одисеї" королівська палата на Корфу була поетичною фантазією. Аж тепер дощі причинилися до відкриття давно глядяних руїн.

Користайте зі знижки
і споживайте якнайбільше
СИРІВ
Маслосоюзу
дешеві
здорові
смачні

— **Ціла Голяндія** дожидає „щасливого випадку" в королівській родині. Батерії, які після народин мають віддати сальви, стоять запряжені і готові. Дві зміни коней стоять готові до виїзду кожної хвилини. На основі приятого церемоніялу не віддавати салютів у ночі, якщо дитина прийде на світ між год. 10. і 7. вранці, гармати загремлять аж над раном. Кн. Бернард поладнав спори надворних фотографів, що хотять бути першими у фотографуванні новонародженої дитини, в оригінальний спосіб. Він дістав дозвіл королеви Вільгельміни зробити власноручно першу фотографічну знимку.

— **Ріжні вістки.** В Бесарабії ширіться пошестно плямистий тиф. До Кишинева прислали 80

Старшина Кружка Р. Ш. ім. Ганни Барвінок, Управа школи, Учительський Збір, Батьківський Кружок і шкільна молодь повідомляють про смерть

ОЛЕНИ ПРОКЕШ

б. управительки та учительки дів. школи ім. Т. Шевченка.

Похорони відбудуться в середу, 19. І. о 3 год. з криптн Вірменської Катедри на Личаківський цвинтар.

...ородих лікарів. — У Бразилії цілий повіт Сан... Анна знищила саранча. — Над Англією лю...ться сильна буря, яка в ріжних місцевостях ...полокала з берегів у море кільканацять осіб.— ...голі Брешті біля Галацу захворіло 18 лю...дей, споживаши мясо курки, яку покусав скаже...ний пес.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

...ця історія наших еміґрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діла", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

ВІДГУКИ ДНЯ

Криве зеркало.

Не можу нарікати на себе: історія, як предмет науки в гімназії, ішла мені дуже легко. Не можу нарікати й на учителів: давали з себе, що могли і не одно лишилося нам у памяти, хоч стільки літ минуло з того часу.

Але можу нарікати на істориків нашої рідної бувальщини, що писали історичні книжки для гімназій, переважно з чужих джерел, а не для гімназій під впливом чужих дослідів. Через те неодна доба нашої історії виходила в підручнику так, як виходить фізіономія в кривім зеркалі дотого слабо освіченім. Тоді не тільки ніс виросгає десь коло вуха, а око на бороді, але й цілі клапті лиця пропадають немов би їх зовсім не було.

Цікаво, що поросла мохом княжа доба далеко менше має темних місць і далеко менше здеформована як ще не така давна — доба козацька.

Спитаймо себе і один одного про козаків, Січ, гетьманів, а кожному з нас вирине менш більш такий образ:

Козак:

Оріхове сіделечко і кінь вороненький... Дві рушниці-гаківниці і два самопали... Заплакала Марусенька своі чорні очі... Ріж, бий, мордуй неві́ру бісурмана; чи кого там. А потім: Закрутивши чорні вуси, за вухо чуприну... матнею вулицю мете і — шубовсть у бочку з дьогтем.

Січ:

Майдан коло церкви, довкола курені, а на майдані мов цвіти на оболоні — славне товариство січове. „Кого хочете на Кошового?" „Івана Задрихвоста!" „Ні, Миколу Витриноса!" „Ні, Остапа Частоплюя!" А врешті всі: „Грицька Загнихирпу-у-у!" І тоді шапки до гори, а вельможного Кошового під... кіш зі сміттям. Маєш (мовляв) вражий сину, щоб дуже носа не задирав. Після того дзвони і хоругви, а ще після того музики, горілка і обовязкове скакання в дьоготь. А вкінці: На байдаки! Море грає...

Гетьман:

Був собі козак, Грицько. Панько чи який там інший Микита. Махне шаблею — вороги покосом, виде на воронім — вороги в розтіч, нема ляфети під гармату, а він її на здоровенні плечі і далі палити в ворожу фортецю. А вже до вигадок та побрехеньок перший мистець. От і пошанувало його товариство, а з ним і ціла Україна: гетьманом одноду́шно обібрали. Пробомкували нераз люди, що Хмельницький, Виговський чи Мазепа і дещо по латині закидав, але це певно з того, що в академії якісь почув, доки не втік на Січ, захопивши зо два мішки друкарських черенок, щоб на кулі перетопити.

Так воно в мене виглядало і — ніде правди діти — не тільки в мене.

Але спасибіг добрим людям — чимраз інакше воно мені виглядає. Не тільки інакше, але й чимраз краще.

Спасибіг Вячеславу Липинському, а в останні роки Ількові Борщакові. Не тільки освітили обличчя козацької доби, але й криве зеркало випростовують.

Уже нам і Хмельницький не який небудь Хмель, і його полковники не гайдабури, і Мазепа не тільки хитрий дядько, і Орлик не тільки гетьман на еміґрації.

Уявляю собі, як інакше виглядалаб моя наука рідної історії, колиб я тепер був у гімназії і... колиб була година науки!

Вчора прочитав я книжку Борщака: „Наполеон і Україна" і те, що нині написав — учора подумав.

Раджу всім прочитати, цікава книжка і цікаві думки викликує!

Галактіон Чіпка.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Театр:

Середа 19. І. год. 7.30 веч. „Опересвітська Діля".

Четвер 20. І. год. 8. Ігнатій Фр'дман, фортеп. концерт.

П'ятниця 21. І. год. 7.30 „Ловці перел" оп. Бізета.

Театр Різнородностей:

Середа 19. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Четвер 20. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЮБАЧІВ:

19. І. Довбуш.

ЯВОРІВ:

20. І. Орлеяа.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ДРОГОБИЧ:

19. І. Хмара.

20. І. Гетьман Шелуботов.

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"

АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".

ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону".

ГРАЖИНА: „Роза".

ЕВРОПА: „П найбільша помилка".

КАСІНО: „Життя вулиці" з Люізою Райнер.

КОПЕРНИК: „Князь і пропав".

МАРУСЕНЬКА: „Дебют".

МЕТРО: „Зелений сигнал".

МІРАЖ: „Відень шаліє", „Орлов".

МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Павло Муні).

ПАКС: „Одна поверх вище".

ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.

РАЙ: „Чар богеми" з Ів. Кепурою та Мартою Егерт.

РІЯЛЬТО: „Заборонені цвети"

СВІТ: „Детектив із Гонолюлю", „Чорний ангел".

СТИЛЕВЕ: „Гультаївська трійка" та ревія.

ТОН: „Пригоди вегабонда".

УТІХА: „Боротьба з дівчиною" і ревія

ХІМЕРА: „Буремна молодість".

ФОТОПЛАСТІКОН:

(пл. Марійська 6)

„Барсельона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):

„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 19. січня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Вечірній гомін, 20.00 21.00 Орк., хор, солісти; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 16.00 19.00 19.00 Трансм. з Опери: „Королева Мая" Глюка, „Свяге полуми" Доніцетті, „Карнавал у Венеції" пантоміма Ліста; ВІДЕНЬ 17.10 Година К'янці, Антрій баритон, форт., 19.25 20.00 21.00 „Дівча із Заходу" оп. Пуччіні; КОШИЦІ 18.15 Шубертові пісні; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 22.00 „Кармен" оп. Бізета; ПРАГА 15.15 Розр. програма з участю вок. квартету, 18.05 Н'м. авд. Пісні Ірака і Кренека, 20.50 21.00 Фестиваль Прокофієва; РАДІО ПАРІ 21.30 Вок.-інстр. авд.; 22.00 23.00 Но паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 19.30, 20.00 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт, 22.15 Комедія.

Четвер, 20. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні та камер. музика, 19.10 „Продана наречена" оп. Сметани, фрагм., 20.00 20.00 Вечір танцю; БУДАПЕШТ 3.30 Цит. музика, 17.30 Форт.; ВІДЕНЬ 19.25 20.00 Веселі авдиція з Каринтії, 21.00 Церковна музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Давня музика на давніх інстр., 18.00 Солісти, 21.15 Вок.-інстр. авд., КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія; МІНХЕН 19.10 20.00 „Національні додатки" оп. Достала; ПРАГА 17.10 Сюїти, квартет, 22.35 Варіації „Гольдберг" Баха на орг.; РАДІО ПАРІ 21.15 Опів, 21.30 22.00 23.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського; РИМ 17.15 Вок. концерт; 21.00 22.00 23.00 „Іль пікольо Мара" оп. Масканіні.

Пятниця, 21. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика, 19.10 Секстет, 21.00 Віденьк. марш"; ВІЛГОРОД 21.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орк., 18.00 Цит. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Тангейзер" оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 11.25 Концерт солістів, 15.15 Соната Тілія на віол. і форт. д-моль, 17.20 Тирольські композитори, скрія, форт., 20.00 21.00 „Шастя та смерть короля Отокара" траг. Ґр'льпарцера, 22.35 23.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дрочі пісні, 16.00 Оп. музика, 18.00 Соната д-дур Бетовена; КОШИЦІ 16.10 Увертури і оп. інтермедія, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 16.00 Скрипка, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 „Дальсбее" драма Фелін і Корд'єа; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Король від Маскіса" оп. Мерію Костя; СТРАСБУРГ 21.30 „Вта квітний ліс" муз. оперетка Обера.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 19. січня 1938.

6.15—8.00 Ран. авд.; 11.15 Для шкіл: Про Ст. Чарнецького, Музика з пл.; 11.40 Дебісі: Су'т „Є дитячого кутка", гр. пл.; 12.03 Полудневе авдиція; 13.45 Інформаційна Газета в українській мові; 13.55 Пр. чорній вівц, пл.; 14.25 Мусоргський-Равель: Образки з виставки; 14.55 Біржа; 15.00 Гутірка, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.45 Карло Ліндберг, творець нової доби у летунстві, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Розр. концерт; 16.50 20.56 Актуальна гутірка; 17.00 Вона будучини; 17.15 Вільонч. рестталь у супр. форт.; 17.50 Значіння кульгарної штуки для гігієни міжжя; 18.00, 18.50 Спортові вістки; 18.10 Леотів портрет, пл.; 18.20 Калерія непосідючок, гротеск; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Батькове оповідання; 19.20 Дитячі пісні Ст. Каура у вик. Сесилії Ів Гримічин, контральт, у супр. форт.; 19.35 В'ячит про В. Трентовського; **20.00 Розр. концерт у вик. Любн Німцівни** (сопран) у супр. двох форт., у перерві Кутон гумору „Европа сміється"; 20.45 Веч. авдиція; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Чвертьгодина поезії; 22.00 Розр. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Четвер, 20. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 По колиді, дит. хор; 11.40 Шуман: Інтермецо та ф'нал з концерту а-моль оп. 54, гр. пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Комунікат льв. Хліб, Палати; 13.50 Легка музика з пл.; 14.30 Концерт солістів, пл.; 15.00 Поезія сёгн. повстання, музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки, авд. для молод; 16.15 Танни у вик. орх. мандоліністів; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Наукова праця проф. Одо Буйвіда; 17.15 Скрипк. рестталь у супр. форт.; 17.50 18.50 Спортовий порадник і вістки; 18.10 „Двадцять тисяч вагонів"; **18.20 Форт. рестталь Дарії Каранович (у програмі: Бах, В. Барвінський, В. Косенко)**; 18.55 Авд. для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У осені роковини уродин Ів. Лямн, літ. муз. авд.; 20.00 Розр. концерт у вик. орх. з участю **Марії Сабат-Свірської**; у перерві 20.45 Веч. дзвінок, актуальна гутірка; 21.45 Фрагмент із „Ангели" Ю. Словацького; 22.00 Ювілейний концерт Татини Нолів-Мазуровича мецосопр., форт., скрипк. квартет; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співаючого альбуму.

Пятниця, 21. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: На сторожі порядків; 11.40 Пісні Невядомського, з пл.; 12.03 Полудневе авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.; 14.30 Бах, з пл.; 15.00 Гутірка. Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з м'ста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Як працюють наші мали, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка о хоріш; 16.15 Калейдоскоп: сальон. квінтет, сопран, тенор, два фортепіяни; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Роб'тницькі ігли та мозаїка; 17.15 Трансмісія із співочого заведення у Львові: промова, співи, орк.; 17.35 Равель: „Болеро", симф. орк., 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Класичні еспанські пісні, Ольга Леда сопр., форт.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Нова ревізія середньовіччя; 18.50 Спортові вістки, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Умки: „Претенденти до престолу" драма Г. Ібсена; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Вст. денник, актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Радіокутик.

ВИШКІЛ РАДІОВИХ ТЕХНІКІВ У ПОЛЬЩІ.

Польське Радіо провадить курси вишколу радіових техніків. При львівській політехніці засновано студентський вир. стат для направи радіових апаратів. У вирстатах постійно працює 10 студентів

ФРАНЦІЯ В ЧЕСТЬ ТЕЛЕВІЗІЇ.

Паризька карбівня випустила пам'ятковну монету на осн. проекту лавреата римського конкурсу. По одній стороні монети видно земну кулю, а напписом: „Телевізіон", по другій алегорична жінка, що несе екран, де зображені дні поста.

КОНКУРС ПОЛЬСЬКОГО РАДІЯ.

Польське Радіо організує конкурс з метою виконання інтелігентних радіослухачів. При кінці курсу розвідують нагороди для переможців конкурсу.

РАДІО ТА ЗИМОВІ СПОРТИ.

Радіостанція в Гренобль організує низку гутірок на тему зимових спортів, гір та сн'гу. Ці гутірки без сумніву віддадуть великі услуги аматорам лещет.

ЕКЗОТИЧНА МУЗИКА У ФРАНЦУСЬКОМУ РАДІЮ.

Французька радіостанція „Пост Паріжен" подає „чертьгодинні екзотичної музики". Відтворює вона ритми далекої Індохіни у виконі пісень та мелодій з Анамму та країни Лаос.

СПІР ЗА ПІРАНДЕЛЛЯ.

Італійське радіо подало слухомище на підставі твору Піранделля. Щоби застосувати до вимог радіофонії, треба було перевести доволі великі перерібки та зміни — так на думку деяких критиків — а твору Піранделля майже нічого не лишилося. Річ у тому, що радіо зовсім не думає реглямувати з творчости Піранделля, а прихильні письменника передбачують велику небезпеку в таких перерібках.

Жіночі торбинки

гречки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

БІРЖА.

Львів, 18 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·18, 88·74, Долари американські 5.27·50, 5.25·00 Долари канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·42—292·70. Франки фр. 17·90—17·60, Франки швайцарські 122·10—121·30 Фунти англ. 26·39—26·41. Гульден данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·65—16·90 Кор. дан. 117·94—117·10 Кор. норв. 13·83—131·85. Корони шв. 136·23—135·25, Ліри-тал. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69, —11·25, Марки нім. 112·55 — 109·00 Шіллінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 117·00

Яиця.

4 і пів проц. внутр. 64·75, 65·50, 3 і пів 1 ем. 81·00 серія 99·45, 3 поз. інв. 2 ем 8·00, серія 92·00 3. конверс. 68·13 прем кол. 42·25, 4 конверс 67·25

Папери.

Банк Польський 120·00 Цукор 36·50 Вугіль 31·25, 31·75, Ліплюк 64·00. Моджеїв 15·00, Островець 37·50, Страховничі 39·25, 40·00, 39·75, Габербуш 49·25.

Тенденція сильніша.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

24 ШТ. столового накриття з прального срібла **100 ЗОЛ.** масивні тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.**

КУПОН! Вирізати і вислати в незапечатаній конверті або на кусочку картону як „друк" за 5 с.

УКРАЇНРАДІО
Львів, Ґродзіцьких 1.
(поверх над Пром-Банком)

Прошу мені вислати книжку. Зл. 1·90 я вислав. (Гроші найкраще виплачувати чеком П. К. О. Виписати: Ukrainradio, Lwów, Nr. konta 508.665. „Чистий" чек на кожній пошті.

Ім'я і назвисько _____

_____

Довл. адреса _____

_____

НА КАРНАВАЛ франи, смокінги та всяку іншу вішатову гардеробу поручає з власних і достарчених матеріялів **В. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

Українки! Передплачуйте двотижневик

„ЖІНОЧА ДОЛЯ"

що виходить 14-тий рік під редакцією Олени Кисілевської.

„ЖІНОЧА ДОЛЯ" має найкращих співробітниць із усіх частин світу.
„ЖІНОЧА ДОЛЯ" вчить українське жіноцтво, як має у цих важких часах сповняти своє велике завдання супроти Бога й Батьківщини.
„ЖІНОЧА ДОЛЯ" є найкращим приятелем і найліпшим дорадником своїх читачок.
Колегія ще редагує „ЖІНОЧУ ДОЛЮ", складається зі знаних фахових літ. сил.
Передплата на цілий рік тільки 7 зол.

Під тою самою редакцією виходить уже шестий рік найкращий популярний двотижневик для сільського жіноцтва

„ЖІНОЧА ВОЛЯ"

Передплата тільки 2 зол. на рік. Оба часописи разом 8.50 зол. річно.

Для української жіночої молоді єдиним журналом є

„СВІТ МОЛОДІ"

видає Олена Кисілевська, редагує Ірина Вільде. Передплата 3 зол. річно
Передплата всіх трьох часописів разом 11 зол. річно.
АДРЕСА: „ЖІНОЧА ДОЛЯ", КОЛОМИЯ, ВУЛ. ЗАМКОВА 37.

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти нашої Мами і Бабуні бл. п. МАРІЇ ХИМЯКОВОЇ складаємо щиру подяку всім тим, що за життя Покійної прийшли до Неї з поміччю, а по смерти віддали останній їй тлінним останкам. Зокрема дякуємо Високопреподобним Отцям: о. А. Бульсові, ігуменові монастиря оо. Редемптористів в Станиславові за провід у похоронах і за слова потіхи, що ними попровадив Покійну над могилою; о. Стерниновсі Ч. Пр. Іаб. за відправу панахиди; о. Палагінському, сопрудникові катедр. церкви та о. Н. Іванчові, парохові Підгуза за участь у відправі похоронніх і провід тлінних останків Покійної на місце вічного спочинку.

Станиславів, у січні 1938.

Родина.

Подяка.

На цьому місці щиро дякуємо лікареві Д-рові І. Урманові за дуже совісне лікування та дбайливу опіку над бл. п. Марією Химяковою в її тяжкій, на жаль неуліковій недузі.

Станиславів, у січні 1338.

Родина.

ОПОВІСТКИ.

Для Хорого-безробітного зложили: Богдан Нижанковський, Львів 2 зол.; Мартинюкова, Старий Самбір 4 зол.

Пригадується, що Загальні Збори Товариства „Вакаційних Осель" відбудуться в п'ятницю дня 21. січня п. р. в домівці Т-ва Марійського вул. Руська 10, партер в год. 17. попол. На випадок недостачі потрібної спільности членів, Збори відбудуться пів години пізніше. Просимо ласкаво Вп. Членів і Прихильників цієї мілої молоді явитися. — **Видія**

Замість квітів на могилу бл. п. Марії Вітенької складають зол. 10 на Українському Захороннку Мудраки.

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50, Радійна робітня „Радіотон", Львів, Осолінських 10, тел 117.41. 171 2-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, НАСІДІВКИ, великий вибір, ЗАЯЦЬ, Осолінських чотирнадцять. 145 4—10

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича, оказійно продає Ренчнер, Легіонів 37. 31 1-3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 a 10-14

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи — ціни низькі. — Львів, Осолінських 12. 136 1-25 1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ШУКАЮ симпатичного подруга життя, вищої освіти, становище. Сама приспійна, гарних прикмет духовних, придане. Львів 1 пошта ресторанте лег. 106. 181

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, ниркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 22-100

ЙОРДАНСЬКІ морози не страшні, коли в кімнаті палиться в печі від МИХАЙЛА ГАЛІБЕЯ, Львів. Петра Скарги 5, тел. 261.65. 2347 4—0

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець. Домінікальська 7. Купує золото, срібло.

СТАРІ годинники та біжутерію стару міняю на нову найкорисніше. Фірма Вандер, Львів, Шайнохи одни, дешево і тривала направа годинників і біжутерії. 2707 2-3

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 2-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннин друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza справлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ПЕРЕДОВА фабрика фортепіянів і піяніна

І. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 26-30

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Відомий ХРИСТІЯНСЬКИЙ РЕСТОРАН
Ґ. ВІТЕК Трибунальська 10, ЛЬВІВ
(давніше Кольонський, побіч Нафтулі) поручає: смачну кухню, добірні закуски, пиво окоціи. Ціни найнижчі. — Льокаль гарний, надається на весілля, банкети, зібрання і пр. — П. Т. Гостям з провінції 10% опусту. 2309 15-15

СВІТОВОЇ СЛАВИ
косметичні препарати
ELIZABETH ARDEN — LONDON
Виключна агентура
Мґр. Герман Полляк
ДРОГЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА ч. 43

Меблеві матеріали, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.
Проектування і виконання комплетного вутра дому у власних заведеннях таніперських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 4—17

фортепіяни, піяніна
першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.
Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 13 (14.845). Львів, пятниця 21. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Новий уряд СССР.

МОСКВА, 20. січня. — В середу відбулося спільне засідання найвищої ради і ради національностей, на якому затверджено нову раду народніх комісарів СССР у такому складі: Молотов — голова ради, Чубар — перший заст. голови, Мікоян — другий заст голови, Косіор третій заст. голови, Вознесенський — комісар Госплану, Літвінов закордонні справи, Єжов — внутрішні справи, Ворошилов — оборона, Петро Смірнов — фльота, Лазар Каганович — машиновий промисл, Мих. Каганович — оборонний промисл, Абрам Гілінський — споживчий промисл, Шестаков — легкий промисл, Рижов — лісний промисл, Бакулін залізниці, Пахомов — водний транспорт, Берман — пошта, телєграф, Ейхе — рільництво, Юркін — совхози, Попов — державні достави, Звєров — скарб, Смірнов — внутр торговля, Озялєв — закордонна торговля, Річков справедливість, Болдирев — здоровля, Гричманов — президент держ. банку, Кафтанов — вище шкільництво, Назаров — мистецтво.

Вишинського вибрали союзним генеральним прокуратором.

СССР ЗАЖАДАВ, ЩОБ ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ЗЛІКВІДУВАЛА ГЕНЕРАЛЬНИЙ КОНСУЛЯТ У КИЄВІ.

Московський уряд зажадав ліквідації чехословацького генерального консуляту в Києві з огляду на те, що СССР не має у Чехословаччині ні одного генерального консуляту.

Невідомі підводні човни знову гуляють по Середземному Морі.

Напади підводних човнів невідомого походження, що притихли після німецького договору — тепер трапляються знову. Перед кількома днями хтось сторпедував голяндський корабель „Ганна" — еспанські рибаки врятували załогу. **Вчора пополудні невідомий підводний човен заатакував у відлалі 18-ох кільометрів від Сагунту 1203-тоновий британський корабель „Клянляра"; торпеда не потрапила в корабель.**

220 убитих і 400 ранених на вулицях Барсельони.

Як подають з Барсельони, 6 італійських бомбових літаків типу „Савоя" збомбардувало вчора це місто, скидаючи 11 пятьсотфунтових вибухових бомб. Міністерство оборони обраховало, що підчас бомбардування вбито 220 осіб, ранено понад 400.

І ВАЛЄНСІЯ ЗБОМБАРДОВАНА.

Офіційний комунікат з Барсельони повідомляє, що вчора перед полуднем національні літаки збомбардували також і Валєнсію, спричинюючи невеликі втрати в людях, але поважні матеріяльні шкоди.

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Національне командування повідомляє, що всі наступи червоних на відтинку Теруелю відбито з великими втратами; національні війська панують над обома берегами ріки Альфамбра. Кількасот червоних міліціонерів попало вчора в полон.

Комунікат червоних твердить, що це національні війська перевели безуспішні наступи.

АВСТРІЙСЬКО-ЕСПАНСЬКИЙ ТОРГОВЕЛЬНИЙ ДОГОВІР.

Австрійська торговельна делєгація заключила в Бургосі компенсаційний договір з еспанським національним урядом. Австрія даватиме машини і промислові вироби, Еспанія рільничі продукти.

Японський амбасадор покидає Китай, китайський — Японію.

Хоча дипльоматичних взаємин між Японією та Китаєм не зірвано, токійський уряд відкликав свого амбасадора в Китаю Кавагое. Радник японської амбасади з частиною персоналу залишиться, щоби підтримувати звязок із представниками чужих держав.

Радник китайської амбасади в Токіо лишиться в Японії з цілим персоналом амбасади, але він не матиме дипльоматичних привілеїв.

НЕВДАТНИЙ ЯПОНСЬКИЙ ДЕСАНТ НА ГАЙНАНІ.

Як подають з китайських джерел, 200 моряків зі залоги 3-ох японських военних кораблів намагалось учора зробити десант у пристані Юлін на китайському острові Гайнан, але після 4-годинної битви китайці їх прогнали.

З Гонкону повідомляють, що у віддалі 45 кільометрів від того міста висадили японці на беріг 1000 людей морської піхоти. Китайці вислали туди військо; дійшло до завзятих боїв.

ПОВСТАННЯ НА ФОРМОЗІ

Британська преса подає, що на острові Формозі 7000 китайських гірників (з того 1000 озброєних) уладило повстання проти Японії. Японське військо прогнало китайців у недоступні гори, відкіля вони ведуть партизантську війну, спричинюючи японцям чимало клопоту. По обох сторонах чимало вбитих і ранених.

Перед новими виборами в Румунії.

РУМУНСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ РОЗВЯЗАНО.

У Румунії розвязано парлямент і розписано нові вибори. Опозиція тим дуже невдоволена; ліберали, які до тепер заховували резерву, атакують уряд, називаючи розвязання парляменту кроком невгідним з конституцією.

Рівночасно введено деякі зміни у виборчу ординацію: м. ін. листи кандидатів треба тепер складати у центральній виборчій комісії, не в судах.

Політичний зміст Народнього Зїзду.

Львів, 20. січня 1938.

Народній Зїзд має — як то кажеться в журналістичному жаргоні — „велику пресу". Буквально день-удень находимо в ріжних часописах нові відгуки партійного конгресу УНДО і день-удень стрічаємо — щораз нові, небилиці на ту саму тему. Зїзд ПОВ витав провід УНДО з великою перемогою над внутрішньою опозицією партії, але вже львівський кореспондент „Газети Польскої" п. С. М. вважає, що „УНДО відкидає постулят зближення і співпраці польського й українського громадянства, як незгідний з конституцією" (?!)*); подібну зорієнтованість виявляє і варшавська жидівська преса, бо ось нпр. б. посол Розмарін оголосив у „Моргені" велику статтю, в якій м. і. оповідає, що опозиція УНДО ще напередодні Зїзду готовилась „перейняти владу"! На оправдання чужинецьких журналістів треба признати, що чимало до повної їх дезорієнтації та виготовлення собі фальшивого погляду на стан річей в УНДО взагалі й на Народньому Зїзді зокрема причинилась сама українська преса: як відомо, в обох інших українських щоденниках підсумки Народнього Зїзду робили ті одиниці, які віддалена не мають особистих безпосередніх звязків з міродайними дїячами УНДО його обох крил та орієнтуються у внутрішніх справах тієї партії дуже побіжно й поверховно; крім того звіти в обох отих щоденниках мали дуже вправну тенденцію, згідну з їх теперішньою газетною політикою: коли один із тих щоденників дійсно аж пере-старається (з власної пильности) у підтримуванні „нормалізаційної" тактики, то тактика другого щоденника полягає на „дампінгуванні" опозиції іронічними увагами. Нічого й додавати, що такі українські інформатори роблять медвежу прислугу самій українській справі, бо чужинецький читач-журналіст не може чейже розшифровувати також скриті спонуки панегіричного тону українського часопису супроти одної частини УНДО та пашквільного тону супроти другої.

Лектура кількох таких діяметрально собі взаємно суперечних голосів про цю саму справу моглаб навіть розвеселити, колиб не те, що вони ширять баламуцтво в польських і в тих закордонних колах, які спираються на польській пресі. Саме, щоб оте баламуцтво не ширилося до двох теперішніх голосів, що появилися у „Ділі" безпосередньо після Народнього Зїзду, вважаємо за відповідне додати ще й ось нашу оцінку політичних висліджів Народнього Зїзду.

Правдою є, що Народній Зїзд не відкинув засади, що треба змагати до безпосереднього порозуміння з польською стороною, бо цієї засади взагалі ніхто з опозиції не оспорював (гл. анкета „Діла" та її підсумки). У цьому бачить дехто затвердження т. зв. „нормалізації" в розумінні всього того, що на польсько-українськім відтинку сталось впродовж останніх двох і пів літ, затвердження всіх польських та українських ходів за той час. Такий погляд — це найгрубша помилка, яка може бути. Характеристику „нормалізаційного" періоду, коли мова йде про польську політику супроти українців та всю українську дійсність, подають **резолюції** Народнього Зїзду. Ті резолюції були прийняті **одноголосно** і коли їх і прийняли під впливом зросту опозиційних настроїв внутрі УНДО, проте вони

*) У згаданій кореспонденції п. С. М. зі Львова „Газ. Польска" з 15. п. м., автор наводить теж цитати з „Діла". Перекладає в той спосіб що, „підбальорити" виходить у нього „подбурзнць", „совість" — „свядомосьць", „зацукатися" — „завстидзіць сен"; зміном теж не тільки сенс слів але й фраз. Не знаємо що гірше для відповідального кореспондента такої відповідальної газети: чи таке шельмування великої нації, чи злі волі?!

сьогодні йдуть на рахунок всіх, хто на них голосував. Всі прийняли одноголосно той висновок, який льогічно з представленого у резолюціях стану річей випливав, а саме — потребу **загострити політичну тактику.** В чому воно буде проявлятись у практиці — це покаже будучність, але не може бути двох думок, що такі резолюції і такий їх висновок не є петрифікацією дотеперішнього українського становища, тільки є дуже поважною **зміною** Хто каже „нічого не змінилося" — той або справи не знає, або свідомо її невірно представляє. Хто хоче знати, як українське громадянство, зорганізоване в УНДО (і напевне все й поза УНДО), глядить на польсько-українські відносини, той мусить прочитати резолюції Народнього Зїзду. Хто вважає, що з тими резолюціями можна не рахуватися і що вони були тільки декорацією Зїзду для внутрішнього вжитку, для заспокоєння опозиції чи просто для широкої української вулиці, — той викаже повне незнання українських відносин та може грубо помилитися.

Таким робом Народній Зїзд **прийняв** і конкретною резолюцією **затвердив головну тезу, за яку ввесь час боролась опозиція,** яка творила засадничу різницю між проводом УНДО та опозицією, та яка була головною причиною всього спору: про необхідність витягати **політичні висновки з політичної ситуації,** чого досі провід УНДО — на превеликий жаль — не робив. Коли п. голова УНДО й УПР у своїй промові, виголошеній в генеральній дискусії над буджетом 2-го грудня м. р., після гострої критики істнуючої польсько-української дійности заявив: „...не маємо заміру і не будемо сходити з тих наших становищ, на які увійшли ми в 1935 році..." та „...ми далекі від того, щоб зривати нормалізаційну політику...", то внутрішня опозиція УНДО вважала, що такий висновок розходиться з попередніми міркуваннями голови та суперечить його попередім засновкам. Бо політична двох і пів літня дійсність надала **специфічне значіння термінові „нормалізація"** і той термін значить сьогодні у політичному словнику зовсім щось інше, ніж інтерпретація, подана п. головою УНДО у Різдвяному числі „Свободи": що — мовляв „нормалізація це бажання зробити нормальними ті польсько-українські відносини, які були ненормальні, отже нормалізацію мусить підтримувати кожний, хто не хоче, щоб вони далі не залишились ненормальними..." Чи істнує якийнебудь — не тільки український, але й польський — політик, який висловив „дацифікація" буде інтерпретувати згідно з його дефініцією, поданою у словнику чужих слів? Адже це термін, який має свій **політичний зміст, єдино** в політичній мові допускальний і зрозумілий. На політичний зміст „нормалізації" складається саме односторонній характер українських зусиль **налагодити у безпосередніх розмовах польсько-українські відносини** (з виїмком одного двосторонього виборчого пакту), на політичний зміст того терміну складається теж ціла **система.** До цієї **системи** належав також **звичай** — не витягати політичних висновків з політичної ситуації. **І цій системі Народній Зїзд поклав край.** Коли він виразно не казав про „нормалізацію", то тільки тому, що **в наших відносинах істнує ще** — на превеликий жаль — термінольогічна пуганиця. Але резолюції Народнього Зїзду і їхнє закінчення та значіння не залишають ніякого сумніву, що 1) Народній Зїзд не інтерпретує вислову „нормалізація" як бажання українців зробити польсько-українські відносини нормальними, 2) Народній Зїзд стоїть на становищі: потреби мирно поладнати польсько-український спір, але не бачить для цього в теперішній час реальної можливости виключно через негативне польське становище, і 3) Народній Зїзд витягає з цього такий висновок, що треба загострити політичну тактику.

Друга справа, за яку боролась опозиція — це питання поділу головства партії і УПР. Ця справа **немов внутрішньої техніки** українського політичного апарату. Вона для нас надзвичайно важлива, бо має свої поважні причини, які впливають і на мерітум національної політики, але безпосередньо польської сторони не торкається. Дехто інтерпретує вибір того самого голови партії як повну програну цієї тези про поділ провідницьких функцій, програну опозицією. Центральний Комітет вибрав голову, не вирішивши ще мериторично питання про поділ головства і як довго такого мериторичного рішення нема, опозиція не могла висувати другого кандидата, бо вона бореться не за особи, а за засаду. Свого становища опозиція не зреклася, вважаючи, що її передконґресові аргументи і надалі стійкі та актуальні. Однак пригадуємо, що опозиція не вела боротьби на особистому тлі та особи — приємні чи неприємні — не грали для опозиції на Народньому Зїзді ніякої ролі. Та сама засаднича лінія залишається і надалі: особи входять у гру тільки настільки, наскільки надають напрям справам і за них беруть на себе відповідальність з усіми її наслідками, та наскільки з такими справами, як напр. політична система, звязують нероздільно свої імена. Тому й на Народньому Зїзді не було довкола осіб боротьби: чи це слабість опозиції і сила партійного проводу, чи може правильна тактика з ширшого національного погляду, а тих причин, про які була вже у нас мова та які казали взагалі боротьби на Народньому Зїзді оминати, — це річ дискусійна. Міродайним і надалі залишається критерій: чи УНДО при такій-то тактиці і такому-то проводі може стати осередком **національної консолідації,** себто, чи його консолідаційні зусилля в українській міжпартійній і міжґруповій ситуації можуть рахувати на повний успіх? Народній Зїзд не тільки цієї проблеми не відсунув у тінь, але її надзвичайно актуалізував і маємо враження, що в цьому таки чимала заслуга внутрішньої опозиції УНДО.

Річ не в тім „хто переміг" та „хто програв", та ще й при називанні окремих осіб. Річ у політичному сенсі Народнього Зїзду, а той зенс цілком ясний.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

Роля легітимізму в Австрії.

(Від власного кореспондента).

Відень, у січні 1938.

Розвиток реінтронізації Габсбурґів, хоч як строго слідять за ним у цілому світі, ніде не дійшов до форм політичного руху крім самих корінних країн колишньої монархії Австрії та Угорщини. Правда, що майже всюди, де тільки до 1918 року панували Габсбурґи, живуть ще їх прихильники. Серед староавстрійської шляхти, де вона й не знаходилась би, живий ще досі традиціоналізм, любов до свого „анґештаммтен Ґершергавс". Таксамо тужать за Габсбурґами доякі ріжні вислужені урядовці та офіцири, головно вищих ранґ та взагалі такі кола, що тим або іншим способом були звязані з „ерцгавзом". Крім того по цілій колишній Австро-Угорщині не вимерли ще люди, які зі звички бажать у минулих часах щось ліпшого, кращого від „пропащої", „неморальної" сучасности. Таких, що тужать за старими ліпшими часами, особливо осіб жіночого роду, чимало. А з рядів тих, загально не дуже то політично освідомлених симпатиків рекрутуються прихильники новочасного „легітимізму". Він без значіння у тих частинах старої монархії, що нині належать то Чехословаччини, Польщі, Румунії та Італії. Зате має він ще від часів перевороту 1918-го року три осередки: Відень, Будапешт і Загреб.

У столиці Хорватії прийшли йому на зустріч традиції тамошніх магнатів та „граничерів", як полехуди стародавній антаґонізм католицьких хорватів до православних сербів. Але югославянський уряд строго переслідує хорватський сепаратизм, жертвою якого впав король Олександер, як і виступає проти габсбурського легітимізму, що часто йде в парі з хорватами. Цей уряд саме на днях видалив поза межі краю кілька відомих австрійських легітимістів. Прихильників Габсбурґів у Югославії уважають за державних ворогів, тимто їхня організація має там тільки форму тайних конвентиклів.

У Мадярщині не вважають симпатії для Габсбурґів за державну зраду. Сидять там легітимісти навіть на провідних становищах державного апарату і парляменту. Але крім питання, чи майбутнього мадярського короля мають вибрати чи він має бути наслідним, є ще інші ускладнення. Раз приходить Reichsverweserschaft Горті́я то знову закордонні велитні. Тим то вся активність мадярських легітимістів покищо будапештенському уряді не до вподоби. Вона й без того не надто сильна.

Інакше в теперішній Австрії. Тут носіями монархістичної ідеї були спочатку шляхтичі, штабові офіцири, духовенство, вищі урядовці та деякі старомішанські родини. Гостро переслідувані у перших повоєнних роках, особливо всемогутньою тоді соціяльно-демократичною партією Австрії, прихильники Габсбурґів сиділи цілі роки тихо і рідко коли зважувались на прилюдний виступ. Всеж з нагоди цього прийшло раз навіть до кріваво вуличної суперечки членів монархістичного клюбу „Остара" з червоними, а вслід за тим і до міцнішої організації легітимістичних сил. Але розпавшись майже від самого початку на кілька дрібних груп грали вони ввесь час ледви якусь політичну ролю. Як їх проводирі виступали головно полковник Вольф та Куно Гоґенінґ. Останнього давно потягнули до судової відповідальности за злоужиття грішми, зібраними для організації. Перший був одним з основників т. зв. „Кайзертрое Фольксспартай", на чолі якої кандидував він при виборах спершу самостійно. Але ця партія зуміла зібрати у цілій Австрії не більше ніж кількасот голосів. На кінець пертрактували чорножовті, провід яких чимраз більше переходив у руки колишнього посла Візнера, з партією австр. християнських суспільників. Проте монархісти до кінця австрійського парляменту не мали там своїх представників. Зате до рядів християнських суспільників належало завсіди кілька переконаних монархістів. Католицька преса Австрії від початку симпатизувала з Габсбурґами та одна тирольська газета, що мала перед війною гасло: „Für Gott, Kaiser und Vaterland", випускала після перевороту тільки слово „кайзер", лишаючи місце для нього білим. Інший католицький щоденник у Відні, „Ноєкґкайтс Вельтблят" явно боронить інтересів монархістів, від коли їх власна преса, тижневик „Дер Естеррайхер" з ледви 3000-им накладом не має жадного значіння. Навіть у більших казарнях міста годі його дістати.

Легітимістичні симпатії австрійських християнсько-суспільників вийшли ще виразніше наверх, коли після зломання національно-соціялістичної революції у 1934 р. зачалась доба т. зв. авторитетного режіму з канцлером Шушнігом у проводі.

Шушніґ від початку свого канцлерства заявився як явний монархіст. Аж недавно заявив він кореспондентові льондонського „Дейлі Телеграф": „Я зі свого боку, традицією та переконаннями монархіст". Але якби і він не був то від хвилини боротьби за „Аншлюс" австрійському урядові потрібно було якоїсь противаги проти національного елементу. Найпевнішим чинником у тому напрямі були легітимісти. Будучи апольоґетами незалежности Австрії вони є тимсамим і найгострішими противниками аншлюсу. На тій лінії покриваються їх погляди з намірами уряду Шушніґа. Отже не диво, що під його опікою та провідних християнсько-суспільних кол монархісти в останніх двох роках могли багато осягнути. Вернулося кілька членів родини Габсбурґів до Австрії, їм віддали велику частину давнього цісарського маєтку, як замки (м. і. Ляксенбурґ коло Відня) та землі вартости кілька міліонів шилінґів. Вступаючи до „Фатерлендіше Фронт", як до головної та єдиної дозволеної політичної організації в Австрії, легітимістам у її рямках вільно вести обширну пропаґанду для своїх цілей. Вонижі зробили з тої можливости відповідний ужиток і саме на днях населення було свідком великої монархістичної акції.

Кажуть, що подробиці цієї акції обговорені недавно на конференції лідерів австрійських монархістів з самим Отоном Габсбурґом, який для цього приїхав був на саму австрійську границю, до Вадуцу в князівстві Ліхтенштайн. Акція полягала в тому, що дня 11. січня, себто першого дня по скасуванню заборони політичних зібрань, скликано в цілій Австрії аж 50 віч, з них 9 у найбільших салях Відня. Деякі з них зідразу заборонено, інші забльокували та перервали політичні противники — національні соціялісти, але всеж загальне зацікавлення публики було велике. Вже більше як від двох років не було в Австрії політичних віч за винятком тих офіціяльного фронту батьківщини. Але виводи бесідників: полк. Вольфа, посла Візнера, останнього секретаря цісаря Карла, Веркмана, не приносили багато нового. Що, як вони оповідали, легітимісти в Австрії мають півтора міліона прихильників, себто ціле населення всіх тих численних громад, що в останніх роках Оттона іменували своїм почесним громадянином, цьому не вірили самі промовці. Більше цікавила людей симптоматична заява робітника Бергавера, що він був, є та буде до смерти соціялістом, але є і за Отоном він колиґдь помобіпав відновити права робітництва. У провідних молоді чи пак т. зв. „залізної ґвардії" Льовачек віщував відворот Отона не в 1938-ім році. Чи здійсниться теже пророцтво?

Слухаємо слів самого канцлера Шушніґа, **висказаних у згаданім інтервю зі заступником**

„Деїлі Телеґрафу": „Я сьогодні не можу зробити того, чого очікують від мене мої прихильники. Реставрація тепер виключена. Відкликати Отона значилоб мати не тільки поважні непорозуміння з Малою Антантою або з Німеччиною, але й довести до загальної метушні. Обставини мусять поволі розвиватися. Габсбурське питання ніколи не сміє заважити дороги до відбудови Середущої Европи".

І дійсно тиждень пізніше, 12. ц. м., підписав Шушнік у Будапешті декларацію нової конференції держав „римських протоколів", Австрії Італії та Мадярщини. При тім знову мусів він занехаяти свою орієнтацію на політику оси Рим-Берлін. Ні сучасна Італія, ні Німеччина не допустилаб до повороту Габсбурґів на австрійський престіл. Таксамо противляться тому держави Малої Антанти, себто зміцнений державною незалежністю чеський та югославянський націоналізм та — у суті речі також і режім Гортія у Мадярщині. А легітимізм в Австрії, покликаний покищо тільки до негативного завдання, — щоб не допустити до аншлюсу — ще не міг доказати своєї творчої, розбудованої сили. Маси народу він зумів досі тільки тимчасово зацікавити, але не зєднав їх для себе. Бож опінія бульварних газет Відня, „Телеґрафу" та „Еха", безпосередніх наслідників перфідно-комуністичного „Абенд"у, далека від настроїв австрійського громадянина, хлібороба та робітника. А доки крикливо та рекламово такі газетки супроводять легітимістичний рух, доти і з повним правом можна сумніватися в його здатність до праці для відбудови Середущої Европи.

Віденець.

Перший „вислід" шкільного плєбісциту.

Відмовна відповідь стрийського шкільного інспекторату на декларації за українською мовою навчання у Добрянах.

Шкільний інспекторат у Стрию звернув на руки п. Андрія Дереша в Добрянах шкільні декларації з письмом ч. 18/38. з 10. січня 1938 р. такого змісту:

W związku z zarządzeniem Kuratorium z 29. listopada 1937 r. № I. 38454/37. Inspektorat Szkolny zwraca deklarację za ruskim językiem nauczania, złożone w grudniu 1937 r. w sprawie zmiany polsko-ruskiego (utrakw.) języka nauczania w publicznej szkole powszechnej w Dobrzanach na wykład ruski, gdyż według rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 29. listopada 1930 r. w sprawie zmiany ustawy z dnia 31. lipca 1924. zawierającej niektóre postanowienia o organizacji szkolnictwa (Dz. U. R. P № 81, p. 644), zmiana języka nauczania może nastąpić nie wcześniej, niż po 7 latach, licząc od daty uprawomocnienia się ostatniego orzeczenia, ustalającego język nauczania w danej szkole. Ponieważ ostatnie prawomocne orzeczenie w sprawie języka nauczania w szkole w Dobrzanach zostało wydane przez Kuratorjum Okręgu Szkolnego Lwowskiego we Lwowie pismem z dnia 24. lipca 1930 r. № I. 26393/30, a od uprawomocnienia się tego orzeczenia biegnie drugi nieukończony okres 7-letni, przeto składanie deklaracyj za ruskim językiem nauczania w 1937 r. na rok szk. 1938/39 było nieuzasadnione.

Dalsze słiduje припис про відклик і підпис: Inspektor szkolny m-gr Tadeusz Bachorek.

Це письмо викликало зрозуміле настрої серед батьків і ширшого загалу громадянства. Адже закон найвиразніше каже, що зміна мови навчання не може прийти раніше, як по 7 роках. По упливі 7 літ закон ніяких речинців не передбачує.

Можна сподіватися на днях подібних відмов і в інших місцевостях, бо письмо стрийського інспектора виготовлене на готовім друку, де тільки перекреслено: „okres 7-letni jeszcze nie upłynął". Отже чи сім літ минуло, чи ні — вислід плебісциту вже пересуджений!

З польської преси.

„Галичина", „Малопольска" і Торунь

АБО ПАН КОНАРЖЕВСЬКИЙ ОБУРЮЄТЬСЯ...

Краківський „ІКЦ" вмістив у ч. 19. з 19-го січня ц. р. як чергову напасть на українців „завваги" якогось п. Збігнєва Конаржевського п. н. „Польські громадяни, що... не признають границь і польських назв".

„Від деякого часу стрічаємося з фактом, зрештою доволі сумним, що спричинив навіть інтервенцію відповідних чинників у п. премієра Складковського, а саме занадто частою конфіскатою польських часописів. Цензура перечулена...

Але читаючи українську (руску) пресу, що виходить переважно у Львові, я стверднв дивні речі... Так напр. на означення „Малопольскі" ця преса уживає виключно терміну „Галичина", тобто „Галіція"... Найвищий час, щоб шановне товариство зпід знаку УНДО і також з пл. св. Юра зрозуміло нарешті, що сьогодні тут є Малопольска, а не якась Галичина."

П. Конаржевський гадає, що редакції українських часописів та видавництва повинні дістати в тому напрямі відповідні інструкції від міродатних чинників. Тобто, беручи під увагу натяк на початку статті про конфіскату польських часописів, пану Конаржевському усміхалосяб загострення цензури у відношенні до української преси, бо йому не подобається стара історична назва країни, в якій живемо, і якої ніхто не вимаже зі свідомости людности тієї країни. Чому ні, може бути заборона вживати тієї назви, але чи така заборона булаб доцільна та що нею влада осягнулаб? Колись московська влада була завела офіційльну назву „Привіслянскій Край". Чи не комусь помогло або пошкодило?! Пану Конаржевському не подобається сьогодні назва „Галичина". Але завтра він умістить в „ІКЦ" аларм з того приводу, що людність уживає терміну „шустка" на двацять-грошову монету, „корона" замість пятьдесять грошів і „риньский" замість золотого. І буде домагатися, щоб за ці терміни карати гривнами чи може і вязницею. А потім знайдеться знову щось нового...

Українці вживають назви „Галичина", тимбільше, що ніде не було проголошене, що треба вживати тільки „Малопольска", до того стара назва „Галичина" вкорінена, та загально принята, а назва „Малопольска" викликує серед самих поляків поважні застереження.

П. Конаржевський обурюється, що українці, пишучи у звітах тощо про місцевости, що находяться поза українською етнографічною територією у польській державі, зазначують етнографічно: „Польща". Те, що одна українська установа проголосила, що має свої відділи у Бродах, Станиславові, Тернополі і т. д., а в Гольщі у Торуні, — виводить п. Конаржевського з рівноваги і він аж кличе:

„Запитую тих панів, де лежать і до кого належать всі інші місцевости, вичислені опріч Торуня?"

Подумайте, яка небезпека! Так якби звичайна часописна замітка могла змінити фактичний стан державної приналежности якоїсь

ЛЮБОВ ГУМЕНЮК ЛУЦІВ. 3

Три тарілки.

(Докінчення.)

Дуже ніяково стало Михайлові. Зовсім не знав, що робити з цими хвилинами, що ще залишились до вечері.

Сів біля стола на „своїм" місці, заклав руки вінком на колінах і дивився перед себе. Очі тулилися втомлено, байдуже, до стіни. Образ Богородиці у золочених рямках, Юркова учнівська шапчина, Катрина святочна блюзка. Михайло вирячив очі начеб не знати, що побачив.

На цвяхах, густо набитих замість вішала онсів Андріїв кашкет, Степанова краватка і грошечки далі Олексіїв капелюх. Михайла почало щось душити у грудях, відтак у горлі; його повіки дрібно закліпали. Хотів бігти у кухню, вилаяти Орисю, жінці сказати „розумне" слово.

Схопився. Але тоді саме гадки його прикувало щось інше.

Довкруги миски з медом стояло на столі шість тарілок. Пізнав свою з чорною рисочкою посередині, щербату Катрину, Юркову з синьою квіткою на дні. Інші три були всі однакі — нові, біленькі з вінком штудерних, червоних квіток на беріжках.

З них завжди їли ті, що пішли у світ шукати „щастя". Михайлові стало гаряче. Розгублено посував долонями по обличчі і несміливо зирнув крізь відхилені двері у кухню.

З серця вибачив Катрі її хвилину забуття за ті радощі, що слабосилим вогником спалахували.

Затихло. Заперлись двері за Крисею. Михайло вдивлявся у три тарілки, нишпорив у памяті силкуючись нагадати Андріеві добрячі очі, що наводнли на нього тихий спокій, Степанів голос, що підбадьорував, Олексієву бесіду таку завжди веселу.

Не счувся, як увійшов Юрко з мамою. Обидвое були зніяковілі, начеб налякані.

Катря підсунула їм миску з медом і просфорою. Сама сягнула по неї, наосліх проковтнула і не ждучи на нікого сіла на ослінчику. Михайло був рад — добре, що так сталося. Що булиб вони побажали собі перед цими трьома порожніми тарілками?!

Їли борщ повагом — постукували водно ложками. Обоє дивилися на середину стола. Юрко зиркав на ялинку і на поличку, де жовтіли колачики з маком. Йому страшенно важко було від цієї тиші, так густо натиканої зідханнями.

— Мамо, ви казали, що до нас прийшли якісь листи. Де вони?!

Катря ударилась по чолі і боязко глянула на чоловіка.

— Та є, є! Будемо читати, маємо час!..

Побігла у кухню і з глечиком із голубцями принесла три листи. Михайло пообертав їх у руках, приглянувся поштовим маркам і таємно стягнувши бровами передав їх Юркові.

У світличці стало тихо; тремтіли стримувані віддихи. Тільки час до часу дренькали тарілки, як вулицею проїжджало авто. Юрко читав задихаючись, після кожного речення дивився то на батька, то на маму. В обоїх однаково тремтіли руки зложені на столі.

Перший лист був від Андрія. Писав з Африки, з далеко між сагарські піски насуненої станиці Чужоземної Легії. Жалівся, що важко йому, — але мусить перебути, мусить. Просить вибачити, якщо не верне ться домів, але його служба небезпечна і смерть кожного дня скалить зуби. Тимчасом бажає всім дома щасливого Різдва і всім до землі кланяється.

Михайло прижмурив очі, не міг дивитись, як кривились Катрині губи до плачу.

Юрко читав дальше:

До рідних у сірій, сутінкуватій кімнатці пана Нагурського промовляв Степан. З далека, з розжареної сонцем Аддіс-Абеби, з заморської чорної Абісинії. Хвалився батькам, що має роботу, криниці вкупі з іншими копає: з „нашим" військом. Вигукував боєво: „Ого! уже не піднятись їм! Варто, щоб ви бачили, який пишний наш маршал, Граціяні називається, може не знаєте!"

Олексієвого листа слухали обидвое, припавши лицем до білої скатерті.

Голубці стигли у глечику. Юрко читав, заглинаючись і вриваючи:

— „Тату й мамо! Це нічо, що Франко, фашистівський генерал іде вперед! Ми добудем Еспенію, замаймо її червоним прапором, вирвемо з кігтів капіталістів! Там тепер у вас Різдво, але це пусте, я вже давно вільний від цих вигадок буржуйських! Прощайте, як вернуся до вас, то в славі."

Блимали збентежено свят-вечірні свічки на столі. Юрко дивився на них, кліпав збентежено повіками.

Мама ридала, батько тупо дивився в бік трьох, порожніх тарілок.

— Ану, тільки ще раз прочитуй, котрий це в Легії, Олексій?!...

— Ні, тату! Андрій, Олексій в Еспанії!

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

мистевости. Якби це було так легко, то світ у кожній черговій хвилині інакше виглядав би. П. Конаржевський може бути спокійний. Це ніяка „вивротова" діяльність, коли українці при таких містах, як Торунь чи інші пишуть „у корінній Польщі". Це тільки зазначення, що то ті польській етнографічній території, тобто поза межами українських етнографічних земель. Хіба, що п. Конаржевському і такий поділ не подобається. Тоді на це вже нема ради.

—o—

ЗА ОКЕАНОМ.

ВЕЛИЧАВИЙ УСПІХ КОНЦЕРТУ МАРІЇ СОКІЛ І АНТОНА РУДНИЦЬКОГО В ДІТРОЙТІ.

Дітройт, Мишг. 28. грудня 1937.

В неділю 26. грудня відбувся заповіджений тут перший в Америці концерт оперової артистки п. Марії Сокіл при фортепіяновім акомпаніяменті композитора й диригента п. Антона Рудницького. Концерт, як можна було сподіватися, випав величаво. Авдиторія Високої Школи Чедсі (Чедсі Гай Скул), що містить 1.300 крісел, була вщерть виповнена.

Концерт почався в год. 3.30 пополудні вступним словом голови комітету, п. Ів. Панчука, який привітав українських мистців з Рідного Краю. Появу на естраді п. Марії Сокіл і п. Ант. Рудницького привітали повстанням з місць і грімкими та довгонемовключими оплесками. П. М. Сокіл започаткувала концерт піснею композиції Василя Барвінського „Ой поля ви, поля"... і цією незвичайно чутливою піснею відразу здобула цілу публіку. Цією піснею, якої тут досі ще ніхто не чув, п. Сокіл витиснула багатьом рясні сльози з очей.

Програма складалася з трьох частин. На першу склалися такі пісні: Василя Барвінського: Ой поля ви, поля; Якова Степового: Три шляхи; Миколи Лисенка: Айстри, Ой, одна я одна й Садок вишневий. Три останні пісні, як зазначено було в програмі п. Сокіл присвятила М. Лисенкові з приводу 25-ліття його смерти.

На другу частину склались оперові арії: Ант. Рудницького арія з опери „Довбуш"; Дж. Пучінія арія з опери „Мадам Батерфляй" та арія з опери „Богем".

Третю частину програми виповнили українські народні пісні: Вас. Барвінського: Ой зійди, зійди... і Косарі; Б. Лятошинського: Ой у полі вітер віє; М. Колесси: Зозуленька кукат і Колисанка (лемківські); Ант. Рудницького: Ой радаб зірка зійти (бойківська) і Та пропив чоловік бугая (кубанська).

Кожну пісню й оперові арії публика приймала з великим ентузіязмом; грімким оплескам та окликам „біс" не було кінця. Викликана безперервними оплесками п. Сокіл відспівала як наддаток м. ін. пісню про козенятко й „На вулиці скрипка грає". А на виразне домагання публіки повторила кубанську пісню „Та пропив чоловік бугая". Артистка виступала у трьох частинах концерту — за кожним разом в іншій сукні, відповідно до співаних пісень та арій, м. і у чудовому народньому одязі.

Дуже гарне враження робила сцена, коли після другої частини концерту почали з черги виходити на естраду молоді дівчата з квітами для української прімадонни з Рідного Краю. Серед грімких оплесків вручено п. Сокіл пять китиць та один кошик прекрасних квітів.

Авдиторію виповнили українці, хоча не бракувало й чужинців. Між чужинцями на концерті бачили ми професорів місц. університету Вейн, професорів і вчительок високих шкіл і визначних знавців музики. З цих останніх заслуговують на увагу: старенький директор Дітройського Інституту Музичного Мистецтва д-р Вільєм Говленд з дружиною, визначний піяніст і директор Музичної Школи Едвард Бредшел і загально відомий в Америці соліст-челіст Дітройтської Симфонічної Орхестри Дж. Міквел.

Згаданих вище людей особисто запросив на концерт любитель музики і професор біольогії у Високій Школі Денбі, Іван Королишин, який був душею концертового комітету.

Після другої частини концерту заряджено збірку добровільних датків на Нар. Лічницю у Львові. Згадана збірка принесла 271 дол. і 28 центів.

Після концерту, що закінчився в 6. годині, проф. Королишин запросив п. Сокіл і А. Рудницького до свого гостинного дому, де вони в товаристві тіснішого кружка його рідні, приятелів і членів комітету провели час на веселій розмові до півночі.

А сьогодні ввечорі місцеві відділи Союзу Українок Америки гостили п. Сокіл і А. Рудницького в Українській Хаті у Гемтремку біля Дітройту та вручили їм гарні дарунки.

Концерт у Дітройті був першим виступом цієї артистичної пари в Америці. Звідсіль вони виїжджають на концерт до Філядельфії (9-го січня), потім їдуть такі міста: Клівленд, Честер, Саксвіл, Нюарк, Нюйорк, Торонто, Шікаго, Бофало й ін. В українській та англійській пресі у Зл. Державах появились численні фотографічні знимки артистичної пари деякі з них принесли розмови з ними. Скрізь приймають їх дуже сердечно, а після їхнього першого великого успіху їх побут в Америці приймє ще кращий вигляд.

І. Б.

— Най буде, но а деж Степан, в Америці відай, чи де?..

Довго ще пояснював Юрко батькові, де брати й що там роблять. Маму мусів учити географії. Її серце хотіло знати віддаль: чи далеко буде летіти до них гадками, тугою гарячою. Стискала руки аж тріщали:

— Он, де вітер діти мої розвіяв, он куди доленька рознесла!...

Лебеділа ковтаючи сльози. Михайло гірко притакував головою:

— Тай то, Божечку, на пусте! Що з того кому прийде?! Який хосен з цього землиці рідній?! Гей, гей, навісний розум, куди поніс кров-цю розливати?!...

Закрив долонями обличчя. Повідю бурлився у грудях жаль до синівського „щастя".

Стукав годинник, Катря хлипала втираючись фартушком.

Юрко сіпав тороки скатерті й жалісно дивився на глечик з голубцями.

Налякався, коли батько наблизився до нього лицем і вигрібуще, лукаво подивився на нього. Ще й насміхався жалісно, їдко:

— Но, це бігме, файна історія!!... Хотів би я ще знати, куди ти, синку, наставишся?! Скажи татови, не бійся! Ще зачуваю, що тепер десь у Китаю бються. Може підеш туди?... Понесеш свою молодість, аби чужі круки мали що їсти!

Юрко спаленів, потемніло його дитяче личко. Глянув на батька розумним, рішучим поглядом:

— Ні, я тут буду, тату! Тут треба...

Сумувала забута Юркова ялинка. Ніхто не світив свічок на її гілках. Інші гадки щибались у білявій голівці...

Спростування посла М. Буди.

До
Редакції щоденника „Д і л о"
у Львові.

У звязку з допісом „Один закон і дві практики", вміщеним у ч. 3. „Діла" з 4. січня 1938 р., прошу помістити таке спростування: Неправдою є, що „органи державної поліції на місцях у Рівенщині мали цю брушуру у своїх руках, її читали і не квестіонували зовсім її змісту. На цю брошуру звернув свою увагу посол ВУО Бура і він щойно — як кажуть — спонукав поліцію і повітове староство в Рівному до її конфіскати, переведеної 22. березня 1937 року". Правдою є, що державна поліція сама уявила кольпортаж і продаж на терені Рівенщини брошури „За рідну землю", про що донесли повітовому старості в Рівному, внаслідок чого рівенське староство ту брошуру сконфіскувало. Вперше про цю брошуру довідався я в Повітовому Відділі, при полагоджуванні самоврядних справ, від повітового старости, який запитав мене, як голову Окружної Управи Волинського Українського Обєднання в Рівному: чи відомо мені, що член Просвітянської Хати В.У.О. в с. Обарові розповсюднює цю брошуру.

З правдивою пошаною

М. Буда, посол до сойму.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 5. Пятниця, 20 (8) січня 1888.

ПОЛЯКИ І ВІЙНА.

Польські впливові публіцисти в Галичині відбули конференцію, на якій ухвалили, яке становище має занять впливова польська преса супроти загрози війни. Вирішено, що польська преса має дуже обережно і стримано обговорювати всі політичні справи, що булиб предметом непорозуміння між трьома державами, в яких живуть поляки. Крім того варшавська польська преса мала би впливати на польську молодь у країнах, що належать до російської держави, щоб вона не дала себе намовити до якогось неповажного кроку, що міг би зашкодити цілому народові.

„Вслід за цією ухвалою появилися в деяких часописях, як у „Дзеннікy Польскім" і в „Реформі" передові статті, що дають полякам директиву, як вони мають поводитися у теперішній порі. „Дзенніх Польскі" у статті п. н. „Ми вобец войни" пише так: ...„не ми намагаємось викликати війну. Війна з Росією — це необхідна конечність, перемогти її — інтерес Европи. Росію треба в інтересі мира і цивілізації відділити сильним та одностайним муром від Европи, тим самим, що колись боронив Европу перед ісламом. Не поляки, але Німеччина й Австро-Угорщина мають інтерес у тому, щоб подумати про нову границю і Дніпре... Який інтерес маліб ми нині викликувати війну? Чи той, щоби брат станув проти брата? Ні, серед таких обставин ми не можемо перти до війни... Коли справді прийде до війни, мусітимемо сповнити наш обовязок — але не віддамо нашого ентузіязму тільки за солодкі слова".

„Нова Реформа" доходить у своїх поглядах до такого висновку: 1) Революційний рух на польських землях, що випереджував би воєнні події, уважаємо шкідливим для народньої справи і ми мусіли би запротестувати проти того, якби хтонебудь хотів такий рух викликати. 2) На випадок війни польський нарід повинен тільки тоді солідаризуватися з боротьбою проти Росії, коли буде дана позитивна порука щодо цілей війни згідно з замітками, що ми їх висловили".

КНИЖКОВИЙ РУХ І „ЛІТЕРАТУРНА КРИТИКА".

В новинках така замітка: „Зі Станиславова пишуть: В останніх днях старого року був тут немалий попит за календарями „Просвіти", та не можна було їх дістати ні в місцевій книгарні ні в „Народній Торговлі", бо перед 2 тижнями всі розпродано. — На самі руські свята появились тут на книгарській виставі „Поезії" п. К-ка, учителя з Креховець. Мала брошура на 29 стор. коштує 20 кр.! Внутрішня її вартість не стоїть у пропорції до ціни".

Справді, навіть сучасні наші критики не вміють так штудерно написати. „Не стоїть у пропорції". І вовк ситий і коза ціла. А ти, читачу, розумій, як хочеш, або як тобі вигідно.

По широкому світі.

Міжнародня летунська конференція, що має уложити розклад летунської комунікації на 1938-9. р. почала наради у Берліні.

Латвійський міністр суспільних справ Берцінс приїхав із польським послом у Ризі Харватом до Варшави.

Манджурським послом при італійському уряді іменовано посадника столиці Манджурії.

Совітський шарже д' афер у Варшаві Віноградов виїхав на відпустку до СССР, відкіля має — як кажуть — небавом вернутися.

У Німеччині заборонили продавати твори Макіявеля.

Японський уряд наказав своєму амбасадорові у Москві заключити дефінітивний рибальський договір зі СССР.

Ірляндсько-британські переговори перервано до часу, коли експерти обох держав подадуть проект як розвязати деякі порушені в перегово. рах питання.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЯ КОСАЧА

„ЧАД"

повість.

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Жіноча сторінка.

Чи ми вміємо бавитись?

Сміх — сміх веселий це ознака здоровля, а лікарі вже давно встановили, що сміх добре впливає на ріжні людські органи, а для відпруження нервів необхідний. Але того веселого, безжурного сміху тепер небагато почуєте. Війна, криза, безробіття відучили людей весело і безтурботно сміятись так, щоб аж все тіло здрігалось, а тільки про цей сміх і можна говорити як про сміх здоровий.

Але хай вже там з тим голосним сміхом. Люди його потрохи забувають, то й не так за ним журно. Але пошукаймо бодай веселих усмішок, що говорять про задоволення і втіху з якоїсь події. Чи багато зустрінете за день таких веселих усмішок на обличчях ваших близьких, знайомих, а то навіть і незнайомих, що їх за день у великому місті зустрічаєте? А ну, зробіть собі так одного дня таку розвагу і придивіться своєму оточенню. Підрахуйте веселі усмішки. Боюсь, що будете здивовані, як мало їх зустрінете, навіть тоді, якщо Ви й підете на якусь українську забаву.

Довелось мені недавно бути на одній такій українській забаві. Людей було глітно, нема що й казати. Були й гарні, молоді жінки, добірно прибрані; видно готувались до тої забави, були й молоді пристійні мужчини, виспортовані й здорові. Але чи було весело? Не мені, а загалові — отим дівчаткам в рожевих і білих суконках, отій всій зібраній у великій салі молоді? Ні. Принаймні їх обличчя, їх погляди і усмішки того не проявляли. Навпаки, переважно можна було читати на тих молодих обличчях якесь розчарування, втому і звичайну, щоденну нудьгу. Вже не кажу, що хоч як за ним шукала, як не прислухалась ніде не вдалось почути мені веселого бодай трохи голоснішого сміху, що проявив би, якщо не вдоволення з життя, то бодай радість з переживаної хвилини.

Недобра річ підслухувати навіть ганебна, але мушу признатись, що з цікавости трохи на тій забаві натягала вуха, щоб почути про що говорить ота „розбавлена" молодь. Сподівалась бодай там зачути якусь ознаку веселости. Та на жаль! Чула я про невплачені до кооперативи членські вкладки, про які розповідали рожеві устонька молоденької дівчинки своєму кавалерові, чула про події на еспанському фронті, про утиски жидів у Румунії, про тяжку працю в одній з наших фабрик і зідхання за посадою, але кіба ці теми не можна назвати веселими темами, темами, що надаються до яскраво освітленої білевої салі до пересклиних згуків джезбенду? І велись ті розмови не тільки при столиках в буфеті, не тільки на „бантах", де висиджують ріжні обсерватори та обсерваторки, що може хотілиб „узяти трохи на язички" тих, що крутяться в салі, але власне такі розмови можна було послухати серед розтанцьованих пар.

І раптом серед цієї всієї зорби, що прийшла нібито бавитись ставало лячно, охоплював вас якийсь фізичний жах, що цеж зібрались не живі люди, здорові і бальорі, що прийшли на забаву струхнути з себе буденщину, всі щоденні турботи, забути трохи про непривітне оточення і невідрадні умови життя, ане якісь манекени, що вміють справно рухатись в такт пересклиної, до речі дуже прикрої для українського вуха, що звикло до мельодійности наших пісень джезбендової музики. А ще коли рефлектори (теж дотепний винахід) освітлювали всю цю маяву юрбу, що ледви рухалась, або кумедно підскакувала та потрушувала всім тілом, якимсь фіялковим світлом, що робило всі обличчя прозоро блідими і мертвими — хотілось кричати і тікати з такої салі у світ за очі.

Невжеж це забава? Невжеж ці люди зібрались тут для розваги?

Жаль ставало цієї молоді. Жаль було тих рожевих дівчаток, що в перерві смалили в коридорах і буфеті папіроси (мабуть на те, аби не мусіти говорити), жаль ставало тих юнаків, що навіть і тут в товаристві гарних жінок, що може колись стануть товаришками всього їх життя, не могли забути щоденних турбот.

І хотілось голосно закричати: чого ви тут зібрались? Чого поприходили? Що вас тут лучить? Невже тільки дрібка того еротизму, що розбуджує отой модерний муринський танок? Невже ви молоді дівчатка прибирались так старанно на ту забаву тільки на те, щоб у третій годині вночі мати підмазані ще більше очі та ще глибший ризику розчарування і нутьги коло підмальованих устечок? Невже ви молоді хлопці прийшли сюди на те, щоб критикувати та висміяти ту чи іншу панну і невиспані йти другого дня до праці? Що вас зібрало на цю забаву, коли ви не бавитесь?

І заздрісно стало, що ми українці і тут якось не вміємо свого життя улаштувати. Пригадались забави чужі: німців, французів, навіть непоправних і отяжілих швайцарців та чехів а вже й не кажу про нібито „холодних" англійців, що в часі забави стають просто дітваками і навіть найповажніший політик чи промисловець може на такій забаві виправляти неймовірні дурниці та бавити все своє оточення, чого йому ніхто на забаві не бере за зле, навпаки, тільки дякують, що допомів забути про те, що діється поза мурами тої освітленої салі і що чекає кожного з буденному завтра.

І здається мені, що тільки той вміє вдібний до творчого і повного життя, що вміє також і самостійно на свій лад бавитись, не надпружи забави інших і не оглядаючись на те, що світ „скаже", чи та забава „европейська" чи ні і чи збережені в ній усі „конвенанси" (бодай про людське око, бо що робиться по закутках, про те ліпше не згадувати).

Коли мадяр почує свого чардаша, то навіть старий починає викручувати штудерне „па" і оживає. Мрійливий віденець забуває про все на світі пом звуках вальса. Коли причиною сонности наших забав є чужі нашому темпераментові „модерні" танці, або втомна для нашого руху, пересклива джезбендова музика, то може ліпше згадати про коломийку і козачка, але одного нам рішуче потрібно для здоровля нашого нервового організму: —більше веселости і забави, бо без того відсріження нервів заніділемо і обернемось у кертичь, що ніколи не осягнуть бажаної цілі, бо не матимуть на те сили. Мусимо знайти спосіб, як відпружити нерви і викликати на устах веселу усмішку, мусимо навчитись сміятись і бавитись забуваючи про щоденні турботи, бо інакше життя наше буде якимсь принтером, а перед мертвих не створимо правдивого життя. Дійсність тяжка і сумна, майбутнє вимагатиме від нас здоровля і сил і ми про це мусимо памятати та дбати.

Х. К.

Балачки про моду.

Дуже можливо, що або св. Миколай вам приніс гарний матеріял на суконку, або знайшли ви його під ялинкою і перед вами стоїть питання: „А як же ту суконку вшити?" — питання, яке кожну жінку і в кожнім майже віці цікавить.

Отже з візитовими чи властиво пополудневими суконками ви вже мабуть не питання вирішили ще перед Різдвяними Святами (якщо то добрий стареньский Миколай вам її приніс, а якщо ще й не вшили її (бож може загубили ту матерію тільки тепер), то вже напевно давно знаєте, як собі її вшити — бож наші пополудневі суконки звичайно є „на всі випадки" і ми не питання найдокладніше обмірковуємо. Зрештою ми вже на цьому місці пополудневі суконки досить докладно обговорили.

Перед нами важна проблема вечорової суконки. Наближається карнавал і бодай на одну-дві забави напевно підемо.

А шож з нами, з тими, що вже мають вісімнацятку за собою (скільки нам по вісімнацять про це хіба ніхто нескромний нас не запитає). Для нас цьогорічна мода також принесла деякі новинки, хоч значних змін ніби й нема. В матеріялах коронка, оксамит, тяжкі шовки, для заможніших срібна та золота ляма або брокати з лекших матеріялів жоржета, а також подекуди тюль, але вже хіба в чорнім кольорі. Кольори? Багато ріжного відтінку червоного. Білого а вже найбільше чорного, що зрештою для тих що трохи менше залежали на свою „лінію" є правдивим порятунком. Не вийшов ще з моди й колір „ліла", темний і яснійший, що в минулорічному сезоні так несподівано опанував був балеві салі. Оздоби? Багато ріжного лискучого каміння та „плетів". Ріжні лискучі „клямри", „кліпси", ковтки, бранзолети — все у старовинним стилі. Є того каміння і в зачісках трохи у формі ріжних зірок, квітів, півмісяців припнутих чи то з боку над вухом чи спереду. Фасони? Дуже ріжноманітні. І обтислі сукні розширені при долині, навіть з „хвостами" модні, і широкі від паса і ріжного роду драпування. На широких спідничках з легкого матеріялу багато аплікацій з оксамиту. Вузькі спідники гладкі, без оздоб. Декольти? — великі і то і спереду і знозуж таки й на спині майже до пояса. Багато при тих сукнях також ріжнокольорових шарфів і то в найнеймовірніших кольорах, нпр. до темно-ліля суконки шарфа синя з рожевим або рожева з зеленим, до рожевої сукні шарфа синьо-жовта і т. п.

До всіх тих суконок багато ріжних болеронів та вечорових жакетиків і плящиків та пелеринок і то з найріжноманітнішого матеріялу. І з футра, і з оксамиту і з тяжкого шовку пошитого „плетами" і з тюлю майстерно зморщеного, і з коровки або й з сукна підбитого шовком. То вже залежить від смаку та грошевих можливостей власнички.

Ну боюсь, що зробила вам за багато „смаку" на ті вечорові туалети та на карнавалові забави, а хто зна, чи тим не наробила собі ворогів з ваших чоловіків, які ще готові мене за такі маонотоатні поради й укаменувати, а тому обережно змовкаю, щоб початок нового року не почався трагічно хронікарською замітков про передчасний кінець вашої

Рити.

Рафлани і пальта

оптівне до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Зі світа.

ШВЕЦІЯ.

Уперше в історії Швеції обрано жінку до Наукової Королівської Комісії на звичайного члена. Є це пані д-р Бет Генінгс, що при останніх виборах до шведського парляменту була вибрана посолкою.

ФРАНЦІЯ.

В Парижі померла в 75 році життя відома американська письменниця-повістярка Едіта Вортон. Її повісти перед чвертьстоліттям мали величезний успіх, у Франції, де вона жила довгі роки, і в Америці. Її твори були писані з великою експресією і зачіпали проблеми тодішнього життя.

КИТАЙ.

Незвичайною популярністю користується тепер в Китаї фільмова артистка Цен-По-Ер, яку китайці величають своєю Жлтою д'Арк. Коли почалась китайсько-японська війна ця артистка, що до того часу вже прославилась на екрані вивчила себе великою патріоткою і не тільки віддає дві третини своїх доходів на воєнні цілі та бере участь у ріжних добродійних виступах на користь пожертв війни, але виступає з палкими промовами на ріжних зібраннях та оголосила, що як тільки скінчиться її контракт з фільмовим товариством, вона вбере однострій і піде зі зброєю в руках боронити рідного краю. Вже її повна ентузіязму, муж війська Цен-По-Ер є кревною матірю 29-ої китайської армії, що в перших днях війни ставила дуже поважний опір японцям.

АНГЛІЯ.

Урядова статистика виказала, що жіноча домашня служба багатих англійських родин переважно чужинецького походження. Здебільшого вербують її між дівчатами, що мають середню освіту. Найбільше в англійській службі є австрійчок, мадярок та жіночої молоді зі скандинавських країв.

АМЕРИКА.

Один зі жіночих клюбів в Шікаго набув недавно на власність приватний музей за суму 70 тисяч доларів. Як відомо, жіночі клюби в Америці обединюють велику кількість жінок і мають дуже ріжноманітну діяльність, мають власні фабрики, підприємства, ресторани тощо. Нараховують, що до таких жіночих клюбів в Америці належить вісім мільйонів жінок

Сторінка без політики.

МИШКА МІКІ ПРО СЕБЕ.

Застаємо її за кулісами одного американського ателіє, де готовилась до дальших знимок.

Просимо незвичайну акторку, щоби сказала кілька слів про себе.

— Всі люди, — почала мишка Мікі — які оплескують мене в кіні та із такою радістю приглядаються моїм несамовитим пригодам на срібному полотні, направду не знають, звідкіля я взялась на цьому світі. Одначе заки розкажу вам історію мого приходу на світ, попробую розказати загальну історію рисункової фільми. Народини рисунків, що самі рухаються, сягають давнього часу, на 30 літ перед народженням справжньої фільми. Тоді відомий був такий апарат, що називався „даутроп", себто такий малий ворушний циліндер з малими щілинами, крізь які можна було оглядати серію картин, які швидко рухалися. Тоді ще не знали проекційного апарату і тому не можна було оглядати тих картин на екрані.

В 1908. р. перший раз висвітлювали ворушні рисунки, створені французом Емілем Колієм. Ідею Колія перейняв американець Вінсор Мек Кей та зладив таке мале звіряткo, що рухалося і прозвав його „Джерті". Згодом стало воно відоме по всьому світі. Герой першої фільми рисунками п. н. „Джерті Дінозавр" добув собі успіх — на тодішні часи — дуже великий.

Приблизно в тому самому часі другий американець „Брей" показав публиці другу рисункову фільму з героєм, що називався „Полк. Ліяр" Їх обох, Брея і Мек Кея, вважають батьками рисункової фільми.

Коли тільки я прийшла на світ, у голові геніяльного Вальта Діснея, зараз же вивів він мене на екран, звідки пробоєм здобувала я світ для себе. Вальт Дісней опікувався мною дуже дбайливо й коли я підросла, мерщій навчив мене говорити.

Перші зусилля Вальта Діснея оцінювали дуже низко. Спершу платили йому по 30 центів за одну стопу фільмової плівки. Сьогодні мій батько неякбудь дорожиться: за його фільми платять йому двісті разів більше, як давніше, бо за одну стопу дістає він аж 50 долярів. Згодом Вальт Дісней, дбаючи за мене, увів до фільм, в яких я виступала, всі новини фільмового мистецтва: звук, колір та навіть пластику. Та про те годі мені покищо говорити. Творити кольорові, рисункові фільми куди складніша справа, як звичайні, чорно-білі, фільми. Кожний рисуночок треба докладно вимальовати в таких барвах, які відтак мають вийти на екрані. Одначе це така повязана і важка ділянка, що годі мені її описувати докладно.

Не забувайте, будь ласка, що не я одна в цілої батька Вальта Діснея. Є нас ціла рілия: Міккі, Качур Дональд, три Малі Свинки, три Малі Вовки та їх недобрий батько, строгий сторож, Плютон, Коровка Кляра та інші. Я нарочно навела вам так добре відомі імена, щоби відповісти на питання, що їх нераз цікаві нам ставлять, чи рисівники Діснея послуговуються живими моделями, осягаючи таку незвичайну схожість рухів у рисуночках. Воно ясне, що було б дуже важко приневолити всі „дієві особи", які виступають у Вальтових фільмах, позувати до ілюстрацій. Рисівники Діснея мусять цілими годинами приглядатися рухам тих звірят, щоб опісля відтворити їх на екрані. Густо-часто можна побачити у студіо Діснея його рисівників, які сидять перед дзеркалом із аркушем білого паперу в руці та роблять до себе найконечніші гримаси. Так вистудіовані „міни" переносять вони відтак на папір. Автім треба дуже багато праці, щоб викінчити одну рисункову фільму. Вальт Дісней має у своїх робітнях коло 600 працівників, рисівників, фотографів і т. п., та всеж таки на викінчення одної такої фільми треба 3—6 місяців часу

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

ЯК ВИГЛЯДАТИМЕ ДІМ МАЙБУТНЬОГО.

Американські архитекти ломлять собі безупину голову над питанням, який дім буде найнодерніший і найпрактичніший. Це питання клопоче їх голови й доводить до того, що кожний день приносить нові проекти і пляни, деякі просто абсурдальні.

Наймодерніщим домом уважали досі дім у місті Манфільд у стейті Orio, який своїм уладженням „загнав у кут" всі досі збудовані у Злучених Державах доми. А саме в тому домі заінсталювали найновіші електричні мотори (19 моторів) які виконують усі роботи, що їх досі виконував чоловік. Та в останніх днях і той дім перестав бути ревеляцією, бо на одній із нюйоркських вистав появився модель „дому майбутнього", збудований в цілості зі шкла, без вікон. Провітрювання дому відбувається при допомозі вентиляторів, а коли хтось не хоче денного світла може в кожній хвилині при допомозі електричного гудзика спустити заслони і засунути щільно заслони. Очевидно, що двері теж відчиняються і замикаються при допомозі електричних уладжень. Цілий модель уладжений аж до найменших подробиць.

—o—

ОТТАК СОБІ.

Найбільша невдача: дати себе скинути по сходах і не вспіти тріснути за собою дверми.

*

Героїв увіковічнюють їх подвиги, вождів — фотографи.

*

Програмова мова Сталіна: „Пішли вон дураки!"

*

Краще кормитися легендою, як підкормлюватися сплетнями.

Енергічна суджена.

Джордж Шрівс із Ню-Йорку дістав саме того дня, в якому мав відбутися його шлюб, якийсь дивний страх перед зміною місця. Тому він не хотів нікуди з хати рушитися.

Двадцятьдволітній наречений був уже від трьох літ заручений із Мері і постійно наставав на швидке вінчання. Одначе запопадлива Мері хотіла мати свою власну домашню обстанову і тому відкладала речинець вінчання якнайдалі. Вкінці Мері придбала вже все те, що їй було потрібне та визначила остаточний речинець шлюбу. Наречений незвичайно втішився. Також і Мері тішилася близьким вінчанням, бо владила собі своє гніздечко так як хотіла

Та раптом з нареченим почало щось дивного діятися. Він змінився й почав настоювати, щоб відложити речинець вінчання. Він оправдувався, що він став дуже нервовий і боїться цілої весільної церемонії.

Рішуча наречена заявила, що замість у подорож, поїдуть обоє на тихе село і він там згубить свої „нерви".

Наречений згодився і вкінці визначили день шлюбу. Та можна собі уявити як збентежилися гості, коли в церкві зявилася у вінку й серпанку сама молода. Колиж молодий по довшім вичікуванні не приїхав, тоді один з гостей поїхав таксівкою до його мешкання. По кількадцятьох хвилинах посланець вернувся, кажучи, що Шрівс дуже схвильований і через свої нерви не може взяти шлюбу.

Ясно, що така відповідь не вдоволила молодої і тоді вона з черги поїхала за молодим. Як вона його вспіла переконати і вилічити з нервів, ніхто з весільних гостей того не довідався. Одначе Мері привезла свого нареченого до церкви і взяла з ним шлюб. Молодий всім весільним гостям хвалився, що почувається найщасливішою людиною на світі, бо має дуже енергійну жінку.

Щуполов у фраку й білих рукавичках.

Хто приїде до Льондону, той може залримітити цікаве явище; а саме, що якийсь елегантно одягнений мужчина входить кожного дня до Букінгемської палати.

Цей елегантний гість, якого знає вся прислуга королівської палати, називається Джон Дальтон. До палати приходить він у фраку і білих рукавичках. Одначе його дорога не вела до королівських кімнат, лиш вела сходами вдолину — до пивниці.

В пивницях перебував той дивний чоловік довший час і згодом знову покидав палату. Коли ж після виходу з пивниці хтонебудь звернув увагу на рукавички Дальтона, мусів запримітити, що вони були вже брудні. Джон Дальтон є саме тим, який має турбуватися, щоб у пивницях королівської палати не розмножувалися щурі.

Це певажке завдання виконували вже його предки, бо ще в 1710 р. дістала рідня Дальтонів привілей винищувати щурів у Букінгемській палаті.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

І в житті бувають події як у повістях.

Банковий урядовець Нельзон Міз із Ню-Йорку познайомився пів року тому з 17-літньою дівчиною Неллі Ноліс. Не зважаючи на ріжницю віку (він мав уже 47 літ) обоє полюбилися і Неллі Ноліс переїхала небавом до Міза на мешкання.

Обоє зговорилися про подружжя. Неллі Ноліс рішила представити судженого своїй матері, яка мешкала в іншому місті. Міз поїхав з Неллі до її матері і пізнав у своїй майбутній тещі жінку, з якою двацять літ тому вязали його любовні зносини. Виявилося, що Неллі Ноліс була його рідною донькою...

Покінчилася ця історія як у старих мелодрамах — трагічно. Нельзон Міз оповів дівчині правду і вони обоє покінчили ще того самого дня самогубством, відкрутивши кран від газових рур.

ВЕСЕЛЕ.

ЦИТАТ ІЗ СВ. ПИСЬМА ЯК ВІДПОВІДЬ НА ПРОХАННЯ.

Якийсь молодець вислав до Фридриха Великого письмо, в якому доволі безцеремонно просив короля надати йому відповідне та оплатне становище в державній ерархії. Прохання було справді безличне, бо молодець не лиш був заможний, але не мав теж відповідних кваліфікацій. Король, якого безличність та настирливість молодця вивела з рівноваги, замість відповіди написав на маргінесі прохання: „Друга книга Самуїла, розділ 10, вірш 5".

І велів відіслати прохання без ніяких пояснень загоністому й зарозумілому молодцеві.

Коли молодець відшукав згадане місце в біблії, сильно розчарувався. Цитат з того місця був такий:

„Залишися в Єрихоні, доки не виросте тобі борода і відтак знову зголосися".

СОВІТСЬКИЙ ПОБУТ

Московський гумористичний часопис „Крокодиль" подає таку картину:

У московській фризієрні „Гігієна" один із присутніх клієнтів відступив своєму сусідові першенство у голенні. Таке явище в Москві небувале, бо чемність там істнує хіба лиш на „експорт" для чужинців. Тому теж вражений таким виявом чемности совітський громадянин звернувся до чемного сусіда за поясненнями. На свій запит дістав таку відповідь:

— Я обчислив, що кожний 10-тий гість дістає чисту серветку. Ви саме, громадянине, були 10-тий, а я девятий... Отже я волів заміняти місцями.

Йордан у Львові.

Цього року одного бракувало „Йорданові" — традиційного морозу. Затеж тепла, навіть тоняшня, погода дала змогу величезним масам народу взяти участь у торжестві Богоявленського водосвяття. В тому часі, коли у Преображенській церкві відправлялась архиерейська Служба Божа, яку правив Преосв. Іван в асистї членів Митрополичої Капітули, на Ринку збиралися з усіх львівських церков процесії вірних, що походом окружили ввесь Ринок, співаючи коляди. В поході взяли участь дві орхестри: Т-ва „Зоря" і Т-ва „Воля".

В год. 11.00 прийшла процесія з Преображенської церкви і почалося водосвяття при відповідно удекорованій та замаєній смерічками криниці на розі Ринку та вул. Гродзіцьких. Співав хор питомців Богословської Академії. Після водосвяття перейшов Ринком святочний похід, в якому окрім питомців Богословської Академії взяли корпоративну участь Т-ва „Зоря", „Сила" і „Воля", Марійське Товариство Пань, службовики Центросоюзу та Маслосоюзу з дирекцією у проводі, СС. Служебниці, колегія професорів Богословської Академії з о. ректором д-ром Сліпим, президія УПР та представники ріжних українських установ. Серед численного духовенства та крилошан Митрополичої Капітули йшов Преосв. Іван та кропив свяченою водою тисячні маси зібраних по обох боках походу вірних.

Не треба і згадувати, що біля криниці ще довгі години після водосвяття був величезний натовп вірних, що хотіли набрати собі свяченої води.

Свято Йордану випало справді величаво. Кажуть, що такої маси народу на Йорданському водосвятті у Львові давно не було.

Окремого водосвяття для війська, як це було в останніх роках, цього року не було.

Біля криниці при вул. Курковій відбулося водосвяття для православних при участи к. 150 осіб.

ЧЕСЬКА ЦЕНЗУРА СКОНФІСКУВАЛА ЮВИЛЕЙНЕ ЧИСЛО „СЛОВАКА".

З нагоди двацятиліття істнування „Словака", органу словацької народньої партії, появилося ювилейне число того часопису, в якому взяли участь найвизначніші словацькі діячі. На першому місці вміщена стаття о. Глінки, який стверджує, що на сторінках „Словака" відзеркалюється історія словаків в останньому двацятилітті, їх боротьба за національні права, їх змагання, цілі і погляди. О. Глінка пригадує, на які переслідування був наражений „Словак" з боку ворогів словацького національного руху, та всеж він розвивався і далі могутніє та щораз успішніше відпирає звернені проти нього атаки. Вкінці о. Глінка висловлює переконання, що словаки в недовгому часі осягнуть повну перемогу і здобудуть справжню свободу і повноту національних прав, які собі загарантували у пітсбурській умові. Це ювилейне число сконфісковане в девяти місцях.

—o—

НЕГУС КАНДИДАТОМ НА МИРОВУ НАГОРОДУ НОБЕЛЯ.

Посли до шведського парляменту збирали між собою підписи на письмо, яким хочуть підтримати кандидатуру негуса Гайле Селясіе і шведського мера Ліндгагена до мирової нагороди Нобеля на р. 1938. Це письмо перешлють в найближчих днях до норвеського стортінгу, який признає ту нагороду.

—o—

АМЕРИКА ЗБРОЇТЬСЯ.

Морський департамент ЗДПА замовив 58 бомбових літаків за суму 3 і пів мільона долярів.

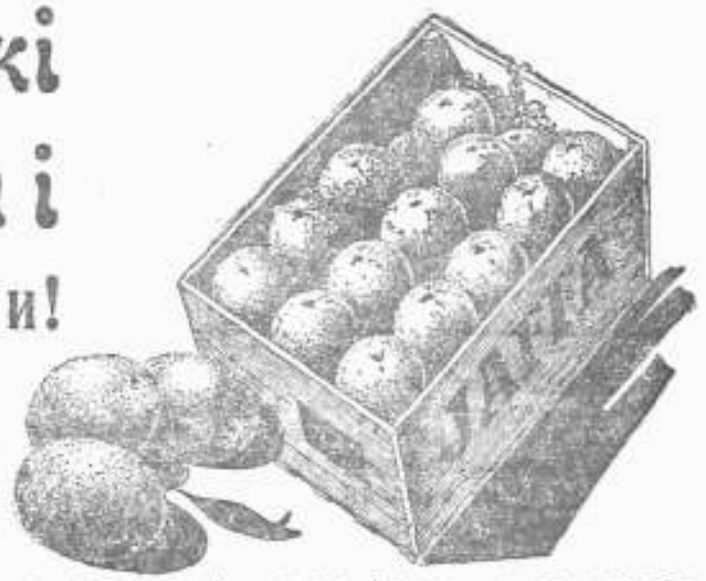
—o—

КИТАЙСЬКИЙ ТЕРОР.

На терені міжнародньої і французької концесії в Шангаю японська поліція перевела ревізії та арештувала 98 китайців під замітом террористичної акції проти японців. Після переслухання 9 осіб звільнили. Слідство виявило широко розгалужену протияпонську террористичну організацію.

Памятайте, що місяць січень — це місяць Рідної Школи, тому всі приходи з просфори, представлень, ріжних імпрез та забав у місяці січні (без огляду на те, хто їх улаштовує) треба всецїло обернути на Рідну Школу!

Яфські овочі надійшли!

Принесли нам подих літа і солодощі чудового підсоння, де вони дозріли. Соковиті палестинські помаранчі і грейпфрути манять із усіх вистав, відріжнючись своєю величиною. Використайте цей короткий час, коли можна дістати яфські овочі! Жадайте помаранч і грейпфрутів з Яффи.

ЯФСЬКІ помаранчі і грейпфрути найбільш соковиті

ПАЛЕСТИНСЬКИЙ ОВОЧ.

Шотан утворив новий французький уряд

Після того, як соціялісти ухвалили підтримку Шотана, він утворив новий уряд в ось якому складі:

Премієр — Шотан, — віцепремієр — Далядіе, державні міністри — Бонне і Фросар, війна — Далядіе, маринарка — Бертран, летунство — Ля Шамбр, внутр справи — Сарро, справедливість — Кампенші, закорд справи — Дельбос, торговля — Кот, емеритури — Лясаль, рільництво — Шапсаль, освіта — Зе, пошта, телеграф, телефон —Шмід, праця — Рамадіе, кольонії — Стег, здоровля — Рюкар, публ. роботи — Кей, скарб — Маршандо, пошта — Жантен, торг. маринарка — Ельбель.

При розподілі ресортів Бонне дістав місію координувати всі господарські справи, щоби боронити валюту, Фросар — посередництво між капіталом і працею при суспільних конфліктах, Далядіе — координацію оборони та нагляд над міністерствами маринарки й летунства.

УРЯД НЕТРИВКИЙ.

Лівиця, зокрема комуністи й генеральна конфедерація праці, глядять неприхильно на утворення Шотанового кабінету, добачуючи в ньому заворот на право. З огляду на те, може дійти легко до конфлікту, в якому соціялісти не могліб дати підтримки урядові Шотана — тому його слід уважати мало тривким.

—o—

Памяти заслуженого громадянина.

ВОЛОДИМИР УСТІЯНОВИЧ.

Підчас цьогорічних Різдвяних Свят відвели стрийські українці на місце вічного супочинку Вол. Устіяновича, людину, якої імя тісно звязане з розвитком громадянського життя Стрия за останні десятиліття. Не зважаючи на своє становище державного (залізничого) урядовця, Покійний віддавався всецїло громадянській праці. Ще в часі виборів до австрійського парляменту він їздив по селах з агітаційними промовами; за те його й арештували. Членом „Касина" був бл. п. Устіянович цїле своє життя. „Стрийський Боян" ледви чи міг би був без нього істнувати: все славне минуле „Стр. Бояна" — це без сумніву його заслуга. 20 літ був Покійний директором Задаткової Каси (теперішнього Украін. Банку). Т-во „Сокіл" завдячує Покійному теж дуже багато. Завдяки йому гарно розвивалася сокільська орхестра; неодин її член дістав добру посаду при залізниці або при нашій установі під умовиною, що буде постійно працювати в орхестрі „Сокола". Маслосоюз, Нар. Дім, драматичний гурток (тоді не статутовий) все мали в бл. п. Устіяновичеві працьовитого члена. Чимало поміг він при організації стрийсько-господарсько-фільничої виставки. Як дуже добрий декляматор, Покійний виступав майже на всіх більших національних святах і вчив учениць „Рідної Школи" декляматорської штуки. Відчуваючи пієтизм до свого покійного діда, бл. п. Устіянович збирав памятки його малярської творчости і давав на основі тих збірок відчити.

Підчас наших визвольних змагань Покійний обняв керму залізниці у Стрию та на всіх близьких відтинках. По упадку Української Держави опинився він без хліба. Після політичної квартанни вернувся він до своєї служби, не вирікаючися праці в українських установах. В тих часах здобув бл. п. Устіянович симпатію стрийської молоді як організатор і голова Т-ва Приятелів Пласту. Він перший наладнав дружній звязок між Пластом і стрийським громадянством та, не зважаючи на свій вік, часто брав участь у пластових прогулянках.

У 60. році році свого життя виїхав Покійний у горн, до свого родинного гнізда — Головецька, „Я своє зробив і дальший розвій моєї праці перелаю молодшим, бо так повинно бути. Час до часу приїду і побачу, як те життя розвивається" — сказав він перед відїздом і дотримав слова до кінця життя.

З прикрістю приходиться ствердити, що стрийські українці не віддали Покійному останньої прислуги так, як він на це заслужив: у похороні не взяла участи орхестра „Сокола" ні хор „Стр. Бояна", місцеві товариства не дали навіть спільної оповістки про смерть свого заслуженого члена.

Стрияни.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Конфіската „Діла".** Попереднє (12.) число „Діла" підпало конфіскаті за кілька речень у статті „Треба шукати ліку" О. Кисілевської і за кілька місць у статті „Ще про українську кооперацію на Волині та її „опікунів". Тому, що поліція забрала ввесь наклад часопису, приготований уже до експедиції на дворець, не могли ми вже видати вчас числа після конфіскати. Через те наші передплатники дістали це число з опізненням не з нашої вини.

— **Львівська радіостація** надасть у суботу 22. ц. м. в год. 16.15—16.50 українські народні пісні у виконанні хору Дм. Котка. Авдицію перешлють на всі польські радіостації.

— **Кошицька радіостація** надасть у неділю 23. ц. м. концерт хору сільської молоді в Нересниці, що під проводом учителя А. Буркацького відспівае пісні М. Леонтовича, М. Лисенка, А. Буркацького і В. Завадського; в понеділок 24. ц. м. відчит д-ра Авг. Дутки про М. Лисенка та концерт піяністки Ольги Дуткової що відограє твори М. Лисенка.

— **В Українському Науковому Інституті у Берліні** відбудеться в пятницю 21. ц. м. вечір

доц. дипл. інж. Р. Димінського на тему: „Документарний кредит в українській закордонній торговлі".

— Засідання **Фільольогічної Секції Н. Т. Ш.** відбудеться в суботу 22. січня в год. 18. у справі вибору проводу Секції і намічення пляну праці.

— **Загальні Збори Т-ва Вакаційних Осель у Львові** відбудуться 21. січня ц. р. в домівці Марійського Т-ва Пань, вул. Руська ч. 10, партер Початок: год. 17.

— **Нові українські часописи.** Центробанк приступає до видавання місячника п. н. **„Кредитова кооперація"**. Досі статті, матеріяли й комунікати в справі кредитової кооперації друкувались у „Г. К. Ч.". — З днем 30. листопада 1937 виходить у Куритибі, Парана, Бразилія, націоналістичний тижневик **„Наш напрям"**. — Під гаслом „За самостійність, соборність, демократію" появляється в Сан Паольо, Бразилія, з днем 21. жовтня 1937 ілюстрований тижневик **„Зоря"**. Редагує „Зорю" колегія під проводом А. Корша.

— **Пропав без сліду.** Справа співробітника „Нового Села", Старуха, що пропав без сліду тому кілька місяців, ще досі не вияснена. Як відомо, його мати дістала свого часу від міністерства внутрішніх справ вістку, що її син арештований і находиться в Рівному. Одначе в'язнична управа в Рівному заявила зажуреній матері, що його там нема. Харчі, вислані на Різдвяні Свята, звернули з дописко̀ю: „такого в'язня нема". Це добиває стареньку хору матір, яка не може віднайти рідного сина, що тяжко недужий.

— **Новий музей у Львові.** Барон Константин Бруніцький, що помер недавно у Львові, записав свій дім при вул. Техніцькій на власність міста, яке має влаштувати в ньому музей порцелянн та інших цінних річей, які він збирав ціле життя. Два доми в місті і віллю в Абації вписав своїй сестрі та приятелеві.

— **Шість нових кін** має повстати у Львові. Стільки бодай нових подань внесено до адміністраційної влади за дозвіл відкрити нові кіна Між іншим мають повстати кіна в салі готелю „Бельві" при вул. Легіонів, у салі ремісничої палати при Стрілецькій площі, в салі „Дому Жолнєжа" при вул. Зеленій і при вул. Кентшинського.

— **Ліки подешевіють.** Міністерство суспільної опіки рішило обнизити ціни ліків на 10—15 проц. Обнижка буде обовязувати ще в цьому місяці.

— **Україніка.** В 11. числі 14. річника німецького журналу „Цайтшріфт фір Геополітік" (за листопад 1937) поміщено репродукції трьох мапок з англійськими і японськими текстами, що змсовують положення української етнографічної території в Европі, її теперішній поділ між 4 держави та розселення українців у азійській частині СССР.

— **Відгомін судової розправи б. посла А. Гавзнера і д-ра Дренґевича.** Дня 11. січня ц. р. відбулася в городському суді у Львові розправа б. посла Гавзнера, якого обвинувачував д-р Г. Дренґевич, адвокат у Львові, за знеславлення. А. Гавзнер закинув д-рові Дренґевичеві, що він управляє провокацію, покликуючись між іншим на звязок д-ра Дренґевича з вибухом бомби в льокалі „Стшельца" у Станиславові в 1933 році. Суд ухилив попереднє своє рішення, яким допустив докази правди і засудив А. Гавзнера на два місяці арешту із завішенням та на гривну 100 зол. У звіті з цієї розправи подав „Вєк Нови" між іншим, що д-р Дренґевич в далі членом П. П. С. Тимчасом „Роботнік" з 17. січня ц. р., подаючи звіт із вище згаданої розправи, стверджує, що нотатка „Вєку" невгідна з правдою, бо д-р Дренґевич від 6. червня 1937 р. є поза партією, виключений з неї за несвідінку, неагідну з обовязуючою П. П. С. дисципліною та організаційною етикою.

— **Присягали на замовлення.** Поліція викрила у Львові шайку станових кривоприсяжників, що на домагання інтересованих сторін ставали перед судом і складали фальшиві присяги, потрібні сторонам у судових процесах. Провідником кривоприсяжників, яких було 10. був б. екзекутор Казимир Панкевич. Справою занялася судова влада.

— **Засудили грізних бандитів.** Пострахом Пустомит і сусідніх сіл був Кароль Кіліян та його брати з Пустомит. Останнім їх подвигом була їхня участь у забаві, що її уладило собі місцеве польське товариство в парохіяльнім домі в Пустомитах. Та забава скінчилась убивством Андрія Мульки і Миколи Гжечняка і тяжким пораненням Яна Овчарка і Яна Бандуровського. Тепер відбувася в цій справі дводенна розправа перед трибуналом у Львові, яка закінчилась засудженням Кароля Кіліяна на 10 літ вязниці, Михайла Кіліяна на 3 роки вязниці, Йосифа Кіліяна на 6 місяців і Яна Киша на рік. Засуджених боронили адвокати: д-р Маделінський, радник Личковський і д-р Цукер. Увинненo Антона Лісовського, Йосифа Тарада і Щепана Бучковського, яких боронили: д-р Лев Ганкевич, д-р Матковський і д-р Степан Шухевич. Предсідником трибуналу був суддя Бочар, обвинувачував прок. Мінасович.

— **Розвязали Білоруський Національний Комітет.** Городський староста у Вильні припинив діяльність Білоруського Національного Комітету і визначив його куратором Мих. Белятка. До припиненого Комітету належали білоруські діячі, які після упадку короткотревалої білоруської республики, проголошеної в 1915. р. в Минську, знайшли захист у Польщі. Як повідомляє ПАТ, завдання Комітету покривалися з програмою комуністичної організації, при тому він удержував звязки з ворожими закордонними чинниками, дістаючи від них грошеву підмогу.

— **Під закидом 11 злочинів.** Прокураторська влада, що веде доходження у справі бандита Марушечка, зажадала актів від судів на терені кількох воєвідств. Закидують йому 11 злочинів. Марушечко відповідатиме м. і. за стріли до поліції на радомській шосі, напад на колєктора, два напади в Балій, чинний опір при арештуванні, зранення пятьох поліціянтів і вбивство поліційного розвідчика у Варшаві. Розправа відбудеться у березні ц. р.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні впали м. і. такі більші вигри: 10.000 зол. на ч.: 50270 80597 116988; 5.000 зол. на ч.: 84270 88136; 2.000 зол. на ч.: 2377 28646 33142 [illegible] 40639 65105 68256 69035 74701 93513 97313 101529 163825 185728 194308 109862 136433; 1.000 зол. на ч.: 6286 8434 27384 35219 38135 163 40726 44725 885 61767 63871 71209 92922 96156 898 97358 99470 101549 116183 117994 127142 452 134771 145688 148706 163763 169954 170632 171419 173655 175954 179513 194738.

— **Совітські інжинірн.** Орган совітського комунікату шляхів „Гудок" повідомляє, що із 13 молодих інжинірів, приділених недавно до паровозівні на станції Буґульма (Поволжя) лишився досі тільки один. 12 утікло, шукаючи якогонебудь зарібку, незалежно від своїх кваліфікацій. Куйбишевська (самарська) залізниця відчуває голод інжинірів. Обовязки інжиніра-будівничого виконує людина, що не вміє чотирьох головних рахункових ділань. Інжиніри приймають посади бухгальтерів, рахівників, щоб тільки оминути відповідальности за діяльність залізниці. Взагалі інжинір, якого присилають із Москви, видержує на станції не довше, ніж 2—3 тижні і знеохочений умовинами життя та праці, втікає, попадаючи в конфлікт із совітським правом.

— **Колхози без управителів.** Безпощадна чистка, яку переводить совітський уряд, відбилася дуже некорисно на колхозах, з яких багато лишилося без провідників і спеців. Наявним таким положенням совітська влада встановила спеціяльні курси для колхозних управителів. Курс тревае три місяці. В рільничій школі ім. Кірова в Ленінграді скінчило такий курс 180 людей, напів анальфабетів, яких вислали негайно на колхози, а на новий курс прийняли 200 людей. Тим способом хотять заповнити місця тисячок людей, що стали жертвою чистки.

— **Комуністи на Буковині.** В Чернівцях поліція арештувала 22 молодих жидів і жидівок підчас комуністичної наради, при чому в домівці знайшла багато комуністичних друків.

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за душу бл. п.
ОЛЕНИ ПРОНЕШ,
довголітньої учительки й управительки школи ім. Т. Шевченка
відбудеться в неділю 23. ц. м. о 8. год. в Успенській Церкві.
Старшина Кружка ім. Ганни Барвінок запрошує бувші ученицi й українське громадянство.

— **Відень вимирає.** Австрійська статистика виказує дальший сильний спадок числа уродин у Відні. В місяці листопаді м. р. на 2.075 випадків смерти занотовано тільки 744 народин.

— **Будують нові „Цепеліни".** Новий німецький кермовик „Цепелін", який збудовано для 40 пасажирів, відбуде свої перші лети на весну. Будову другого кермовика, який помістить 100 пасажирів, скінчать у літі. Оба кермовики літатимуть тільки до Півн. Зх. Держав, бо вони доставили Німеччині потрібного гелію тільки під умовиною, що кермовики будуть курсувати на лінії Німеччина—Північна Америка, а не до Південної Америки, хоча ця друга лінія для Німеччини дохідніша. Реалізація Цепелінів до Південної Америки стає під знаком запиту, бо Берлін не хоче користуватися російським гелієм.

— **Царський ґенерал гусєм.** У волковиському повіті на Литві помер 82-літній Филип Франич, що пас гуси у селян. Знали про нього тільки те, що примандрував із Росії. Аж по його смерти ствердили на основі його паперів, що він був колись російським генералом. Між його річами знайшли прапор одного полку царської армії. За життя він не зрадив нікому, хто він і чому зійшов на нуждаря.

— **Леви роздерли приємирника.** В мадярській місцевости Уйперс в околиці Печу пописувався мандрівний цирк своїми львами. Коли приємирник знайшовся в залізній клітці з львами й почав уставляти їх до пописів, один лев кинувся на нього і запустив свої зуби в його шию. Два інші леви пішли за його прикладом і теж кинулися на приємирника. Серед публики настав жах лютий переполох. Кількох мужчин дало кількадесять револьверових стрілів і вбили всіх розярених звірів. Із клітки добули вже тільки пошматоване тіло приємирника.

— **Жахлива пожежа школи.** В містечку Ст. Гіяцинт під Монтреалем (в Канаді) згоріла мужеська школа, яку вів монастир Сакра-Кер, причому згинуло кількадесять осіб. Зпід згарищ добули 20 трупів, а 30 осіб ще бракує, 22 особи тяжко попеклися. Причиною пожежі був вибух. Тому, що вогонь охопив долішну частину будинку, учні з учителями, світськими і духовними, схоронилися на даху будинку. Одначе пожежа дісталася швидко на гору, вязання даху завалилося і всі впали в море вогню. Сталося це на очах людей, що приглядалися ратунковій акції.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

З концертової салі.

КОНЦЕРТ НА БУДОВУ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА БОГОСЛОВА У ЛЬВОВІ.

(І. С. Барвінський та орхестра елевів В. Муз. Інституту.)

Концерт на дохід будови церкви св. І. Богослова у Львові, уладжений 17. ц. м. в салі Народнього Дому, був оригінальною і симпатичною імпрезою. На його програму в цілости зложився перший **самостійний** виступ відомого, хоч дуже ще молодого віольончеліста, елева Муз. Інституту Лисенка І. С. Барвінського, з чельовим речіталем — при співучасти піяністки п. Н. Барвінської і смичкової орхестри елевів гогож В. М. Інституту, як супровідників соліста.

Програма була, коли ще взяти під увагу невеликий вибір віольончельової літератури взагалі — цікава й ріжнородна змістом і при тім не дешева. Молоденький, надійний адепт такої рідкої все ще у нас ділянки смичкового мистецтва росте скоро і розвивається на очах, присвоюючи собі з питомою йому свободою і простотою чимраз вищі технічні й виразові засоби мистецтва. Цікаво, що на перший плян вибивається у його грі — **тон** із його нюансами, округлість і дистинкція фрази, які особливо гарно виявились у Концерті Гендля, сонаті Ґріґа (II. частина), мініятурах Глазунова та Дуэці В. Барвінського, — і тих його прикмет міг би йому нераз позавидувати навіть зрілий челіст; на другім плані стоять технічні ефекти

і бравура, хоча й вони теж уже прозябають чимраз сміливіше.

Немало значіння для піднесення мистецької вартости виступу челіста мав очевидно прекрасний фортепіяновий супровід п. Н. Барвінської, що особливо дався відчути в оригінальній сонаті Ґріґа. Справді, шкода, що такої міри камеральна пяністична сила, як п. Н. Барвінська, дав себе намовити до виступів тільки виключно материнським почуванням.

Смичкова орхестра елевів В. Музичного інституту під орудою проф. М. Колесси виконала свою відповідальну партію у „Концерто Гроссо" Гендля із подивугідною прецизністю та тонкістю ритміки й динаміки. Здається, що такий орхестральний гурт при пильнім і раціональнім плеканні та пляновій організації діла міг би стати добрим завязком симфонічної орхестри у нас, про що в останніх часах стільки говорилося.

С. Людкевич.

З театру.

ВЕЛИКИЙ ТЕАТР: „СТАРОСВІТСЬКА ІДИЛЛЯ", комедія на 3 дії М. Г. Гарвуда.

Автора не знаємо; це один з тих, що постачають репертуар до численних англійських театрів призначених для публики, яка любить провести вечір у задумі над деякими актуальними питаннями. Одне з таких питань спільне і з нашою теперішністю. Іде тут про ріжницю, як ставиться до любови, подружжя і свого „завтра" молоде покоління. На сцені бачимо дві молоді жінки, з яких кожна йде за настроєм хвилини, полагоджуючи жестом погорди всякі „обставини" — прилюдну опінію, спокій родини, власну майбутність. Їм протиставлена „вчорашня" жінка, що вміє витримувати лінію, коли раз узяла на себе обовязки. Вона зовсім інакше розуміє цнірість і геройство.

Автор з великою сміливістю вивів сцени легкої, необдуманої поведінки людей, що хотять використовувати хвилину. Маємо навіть сцени брутальні, дещо грубі, хоч дуже характеристичні для англо-саксонців, коли вони переходять межу традиції. Піса дістала трохи фальшиве забарвлення через ролю повістяра, якого нам представили у такій карикатурі, що захоплення ним молодої жінки для глядача зовсім незрозуміле. Така сцена як „бальконова, що повинна бути зразком комедійної ситуації, вийшла через те зовсім викривлена. Вся піса має драматичний нерв і цікавить авдиторію.

Головну ролю грала зразково Жмієвська, поруч неї цікаво і з темпераментом Шийковська та Боровський, з менших роль добрі Гутвер і Шиманський.

м. р.

З кіна.

КІНО АПОЛЬО: „З ЛЮБОВИ ДЛЯ ТЕБЕ".

Молодий маляр має намалювати до манастирської церкви ікону. Шукаючи довго за мотелем він зупиняється на одній дівчині манастирської школи, яка починає йому позувати при черниці-наставниці. Дівчина закохується в маляреві, він у ній. Коли вона вже кінчає школу, а маляр викінчує свій образ, вони мають офіціяльно зустрітися з нагоди приїзду мамиої дівчини. До цієї зустрічі не доходить через одне непорозуміння. Маляр у розпуці покидає свою малярську роботу і іде у світ здобувати гроші. Складається так, що він має чудовий голос і одна з давніх його знайомих має змогу дати йому доступ на сцену. Так ми маємо нагоду почути одного з кращих сучасних тенорів Ярослава Сведа у ріжних оперових аріях. Другу головну ролю грає Камілля Горі. Це віденська фільма — приємна, не нудна.

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед львівським судом присяжних під проводом окружного судді Дисевича відбулася в четвер 20. ц м. розправа проти співробітника „Нового Села" — Миколи Арсенича. Акт обвинувачення закидав йому, що він не тільки належав до ОУН, але й тоді (1935), коли частина проводу краєвої організації була арештована, Арсенич переводив реорганізацію ОУН. В часі ревізій серед української молоді арештували й Арсенича. На розправі Арсенич признався до приналежности до ОУН. Присяжні судді затвердили поставлене їм питання щодо вини обвинуваченого, а трибунал засудив його на три роки вязниці.

Перед тим самим трибуналом відповідає теж Богдан Яворський з Городка, що теж стоїть під замітом приналежности до ОУН.

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Школа чи тортура? У селі Ставчани б. Львова є 7-клясова народня, утраквістична школа. Але учителька Софія Броговська навіть у першій клясі не говорить до дітей інакше, як тільки по польськи. Та не тільки сама говорить, але й вимагає під карою, щоб і діти, що взагалі не знають польської мови, говорили до неї тільки по польськи. Карає дітей навіть за те, як вони по українськи просять у неї дозволу вийти на сторону. Між іншим трапився такий випадок: учень І. кл. Степан Добрівецький, с. Отецька, просив учительку Броговську дозволу вийти — по українськи. Учителька заборонила йому виходити тому, що не говорив по польськи. Коли ж він те раз попросив, і знову по українськи, учителька повіть у часі перерви поставила його за кару біля таблиці і назір не пустила. Хлопчина не витримав і полагодив свою фізіольогічну потребу, як стояв. Та зі стиду не признався до того, а як ішов до дому — все на ньому замерзло, наслідком чого простудився (на дворі був мороз 20 ступнів, а до дому 2 км. дороги). Крім цього тому що мусів перетримати фізіольогічну потребу, набавився шлункової недуги. Батьки шк. дітей запитують тепер дорогою Шкільну Кураторію, чи вона назначує до нашої школи учителів на те, щоб вони тортурували наших дітей та спричинювали їх недуги? Чи може завдання учителів трохи інші?

Церковні Брайства і Сестрицтва нехай памятають на Рідну Школу і по братерськи обдарують її з нагоди коляди, чи щедрівки, тим більше, що цього року Рідна Школа не дістала дозволу на прилюдну різдвяну збірку.

ЗДОЛБУНІВ.

Андріївські вечорниці улаштує 12 грудня м. р. Сокіл Українок в Здолбунові. На забаві вібрала теж українську молодь і старше громадянство Здолбунова. Домінка, де відбувалась забава, була переповнена молодю і старше громадянство бавилось у веселому настрої до самого ранку. По увагу зворушеного буфет, уладжений перший раз без горілки. Похід, як на здолбунівські умовини, дорогий великий і його зложено в місцевім Українбанку з призначенням на дитячий садок, що його в дні має відкрити Сокіл Українок м. Здолбунова. 19. грудня м. р. Сокіл Українок уладив Миколаївську забаву з дарунками для українських дітей. Діти, організовані Соколом Українок, відіграли дитячу пєсу, після якої розділено дарунки дітям, які при звуках орхестри весело забавлялись. Велику заслугу при організації цієї імпрези пожала п. Шпонька Ольга. Відрадними хвилинами на українськім ґрунті Здолбунова є систематична й витревала праця, яка здається, складається з дрібниць але своєю послідовністю дає великі користи та обєднує розпорошені українські сили. Різдвяні святки минули під знаком імпрез Українського Спортового Т-ва „Сарт" яке перший день Свят по давній традиції обійшло з колядою по домах своїх членів та українських громадян. Похід в колядників, як рік-річно, йде на потреби Т-ва й частинно на рівненську українську ґімназію. Подивляти треба самовідречення і завзятість спортовців, які в холоді всі три дні свят провели на волиці під управою свого молодого дириґента п. Володимира Пашенка. Ті, що в'їле літо на зеленій мураві боронили барв Т-ва, тепер, свідомі своїх обовязків, повелися до іншої праці, щоб придбати фонди на вимід дружини копаного мяча та щоб по змозі зменшувати дешеторизну свят'ю. Матеріяльний успіх коляди куди кращий, як минулих р'т. Участь у волиці брали тільки члени клюбу. — На другий день свят У. С. Т. „Сарт" уладило великий вечерниці в салі К. П. В., які потвердили всі добрі сподівання і дали таний чистий дохід, якого Т-во не з ніяких вечорниць не мало. Сала була переповнена молодю, яка весело забавилася до самого ранку. До танців пригравав добрий джез п. Мазанка. Прикро вражала неприсутність старшого громадянства, яке замість допомагати такому рухливому т-ву, перідко кидає йому колоди під ноги. З старших було стільки осіб, що їх можна було на пальцях одної руки порахувати.

ЗБОРІВ.

На шляху до відновлення українського міщанства. Збірів зам'ятий тим, що як повітове містечко є осідком повітових освітньо-економічних установ. Прикро згадати, що збірівське міщанство стоїть далеко позаду тих досягнень на освітньо-економічному полі, що їх здобули по в'їзні села Збірщини. Шукаючи за причиною цього стану, не можна знайти ніякої вини на самих міщан. У нас дуже багато уваги присвячують селу, а міщанство, що колись було головним чинником розвитку народнього господарства й сьогодні дуже відчуває під матеріяльним оглядом, ми мало піклуємось. Різноріжні обставини зменшили в значній мірі на моральний стан міщан. Жах бере, коли розумати, що найкращі будівельні площі у Зборові, які були власністю українських міщан-господар'в, тепер дослівно всі в жидівських руках, а нам, колись господ., лишили обійстя по попі бідними. І ніхто не-

школом трагізму є поведінка міщанської молоді. Вона, вихована здебільша вулицею і дорешти занедбана комуністичним шумовинням, просто проваша для громадської праці. Досить навести факт, що ще недавно, коли в молі були гучні весілля, зборівська молодь була постраховою для довколишніх сіл: на весілля приходила організовано і коли не діставала окупу (кільна літрів горівки та подостатком закуски) то демолювала і побовки розганяла весільних гостей. Також прикро згадати, що найбільше злодіїв рекрутується у нас тими з міщан, не виключаючи і поважніших господарів. Усе те може бути не тривогу: ритуймо інше міщанство! Вагу цього завдання може найкраще зрозумів і відчув новий парох о. Роман Галас, що недавно прибув до Зборова. Во короткий час встиг він уладити кільна освітньо-кооперативних та молочарських анкет у місті й на передмісті. Вислід помітний хочби в тому, що багато міщан, яких нога до цього часу не переступила була порога кооперативної крамниці, святочні товари купували вже в місцевих кооперативах „Стрипа" і „Наша Будучність". При допомозі о. Галаса вдалося організувати збут молока кооперативним шляхом і достава молока з кожним днем збільшується. О. Галас взяв участь у засіданні організаційної колегії і за його ініціятивою ухвалено негайно опрацювати подібний план самодій міщанства. Дуже відрадним явищем є й те, що з приходом до Зборова о. Галаса, почалася співпраця зборівської інтелігенції. Це дає запоруку, що початкована робота не піде на марне.

Міщанин.

Спорт.

НОВІ РЕЧИНЦІ ҐАНЬКОВИХ МИСТЕЦТВ

Я відомо з причин відлиги початок ґаньківського метів за мистецтво А-класи у Львові не відбувся. Тепер визначили нові речинці (ані йдуть у такому самому порядку, як і перше): 20. п. м. АЗС — Погонь, 21. п. м. Лехія — АЗС, 22. п. м. Погонь — Чорні, 23. п. м. Україна — Лехія, 24. п. м. Погонь — Україна. Якщо цей (20. п. м.) під на ледовищі при вул. Шимоновичів не буде би ще відповідно добрий, в такім випадку всі метчі відбудуться автоматично в однодонним переслідуванням.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Перший крок боксерський у Львові відбудеться у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Стрічі боксерських вечорів відбудуться у днях 21. 22 і 23 п. м. Україна виставляє до цього першого кроку боксерського таких амагунів: Король Юрій, Сабара Іван, Войко Степан, Кузьмич Юрій, Левакович II Іван, Кулик Володимир і Лата Степан. Зокрема добре заповідаються: Сабара, Левакович II і Лата. Перший боксерський крок буде починатися кожного дня в год. 7. вечором, а тим, що в неділю звичайно відбудуться не й поодинокі зустрічі полудне (12 год.) і вечором (7 год.).

Рим переміг Познань. В Познані відбувся 18. п. м. боксерський метч з репрезентацією Італії, яка виступила цим разом п'ід назвою репрезентації Риму й дружиною Познаня. Перемогли італійці (як можна було сподіватися) 9:7. До деякої міри сенсацією була перемога у важкій вазі Клімецького (П) над Лицарі (І).

Дві перемоги польських ґаківників у Швайцарії. В середу (19) вечором відбувся в Берні міжнародній ґаківковий метч, який завінчився зовсім несподіваним перемогою Польщі 1:0 (0:0 1:0 0:0). Ворота для Польщі здобув Ясіньський. У вівторок 18. п. м. мав відбутися ґаківковий метч Тім Польщі — Тім Вюртенбергу, одначе з приводу відлиги він не відбувся. Аж у середу рано, коли вхопив мороз, швайцарські висушили пропасницю тренінгового метчу, який завінчився високою перемогою Польщі 8:0 (3:0 3:0 2:0).

Славія переможцем у віденсько-польським зимовім турнієї. Минулої неділі відбулося у Празі завінчення зимового турніру чотирьох найкращих австрійських та чеських дружин. Славія зремісувала з Вінером (Відень) 5:3 (5:2). Спарта вела вже в одному метчі 5:0, одначе не змогла здержати цього високого темпу і зремісувала. Славія перемогла Австрію 5:2 (1:0). Найбільше сили за тиждень мали віденські дружині коли-шній в'ідень і Вінер.

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 21. І. год. 7.30 „Дами пера" оп. Бізета.

Театр Різнородностей:

Пятниця 21. І. год. 7.30 „В перфумерії"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЗБОРІВ:

21. І. „Перлина".

22. І. Прем'єра Мері Пагет.

23. І. Довбуш.

ДРОГОБИЧ: Театр Різнородн. „Нар. Дім": 24. І. Одаєвич, істор. драма в 6 картинах Ів. Рубчака.

25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Знамір. сього.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Сценний Бюро та в день вистави від год. 6. каси Театру Різнородностей.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:
21. І. Хмара.
22. І. Моруся Богуславка.
23. І. Мазепа.

КІНА.

АПОЛЬО: „З коханим для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариш зброї".
ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону".
ГРАЖИНА: „Роза".
ЕВРОПА: „І найбільша помилка".
КАСІНО: „Життя вулиці" з Лілією Райнер.
КОПЕРНИК: „Князь і прошак".
МАРУСЕНЬКА: „Любук"
МЕТРО: „Зелений сигнал".
МІРАЖ: „Відень мальє", „Орлов".
МУЗА: „Благословення землі" (Ел. Райнер, Павло Муні).
ПАКС: „Один поверх вище".
ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Чар богеми" з Із. Кенуров та Мартою Егерт.
РІАЛЬТО: „Заборонене щастя"
СВІТ: „Детектив із Гонолюлю", „Чорний ангел".
СТИЛЕВЕ: „Гультайська трійка" та ревія.
ТОН: „Таємний план Р. 8."
УТІХА: „Вечерька з дівчиною" і ревія
ХІМЕРА: „Буремна молодість".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Барсельона" та „Світова вистава".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 21. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15 Розр. музика 16.10 Секстет 21.00 Військ. маєвк.; БІЛГОРОД 21.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орк., 18.00 Цик. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Тангейзер" оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 11.25 Концерт соліста, 15.15 Сюїта Тілія на віол. і форт. з-моль, 17.20 Типові композиції опів. форт., 20.00 21.00 „Шасля та смерть короля Отакара" траг. Грільпарцера, 22.35 23.00 Симф. концерт; ДАПТШЛЯНДЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 16.00 Оп. музика, 18.00 Сюїта д-дур Бетховена; КОШИЦ 16.10 Увертюри і оп. інтермецо, 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 16.00 Скрипка, 19.30 Розр. музика, 21.00 23.00 23.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 21.35 Пісні, 21.30 22.00 „Дельсбее" драма Фелія і Кора'ча; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 „Коваль від Маєвіка" оп. Маріо Костп; СТРАСБУРГ 21.30 „Бла шений ліс" муз. оперетка Обера.

Субота, 22. січня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Веселі авдиція, орк., сол., 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Івана Штрауса; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, форт., 18.30 19.00 Цик. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 14.00 18.00 Пісні, 15.00 Орх. мандоліністів, 18.20 Камер. музика, 19.30 Сюр. рецталь С. Гансен, 20.05 21.00 Великий розр. концерт; ДАПТШЛЯНДЕНДЕР 18.00 Два фортепіяни; КОШИЦ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Пізні танці, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ідь пінколь Мара" оп. Масканіні; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. авд.; Нар. пісні й танці, 22.30 Танц. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 21.15 Пісеньки, 21.30 22.00 „Пропавший бал" драма Ліпара; РІМ 17.15 Танц. музика, 20.20 Розр. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 21. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Дитячі рапсодії, з пл.; 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Розр. концерт, з пл.; 14.00 Трохи інформацій, 14.05 Програма на завтра; 14.10 „Контрапункт" Шопена, форт.; 15.15 Сальонова музика, орк.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про Тисяченогого" на осн. Г. Майрінка; **16.15 Нар. пісні у виконанні хору Котка (у програмі: Лисенко, Стеценко, Людкевич, Гайворонський, Котко)** 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Поет-новостанець — М. Романовський; 17.15 Скрипк. рецталь в супр. форт.;

18.00 Концерт соліста, опів. в'ол.; 18.10 Сусп. гутірка; 18.15 Пісеньки у вик. Гранй Фіжк. гр. пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Для села: Лісові новини. Хвіл. гутірка; 18.50 Легка музика з пл.; 14.30 Бах, з пл.; 15.00 Гутірка. Музика з пл.; 15.20 Бібліотечні вістки з м'єста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Як працюють наші мами, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка о хорошу; 16.15 Калейдоскоп: сальон. квінтет, сопран, тенор, дві фортепіяни; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Роб'ячнці іграшки та ножиць; 17.15 Трансмісія із спортивного заведення у Львові: промова, співи, орк.; 17.35 Равель: „Болеро", симф. орк., 17.50 Огляд виданнь; 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Класичні еспанські пісні, Ольга Лада сопр., форт.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Нова реалія середньовіччя; 18.50 Спортові вістки, 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Претенденти до престолу" драма Г. Ібсена; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.00 Веч. дениик, актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 22. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Дитячі рапсодії, з пл.; 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Розр. концерт, з пл.; 14.00 Трохи інформацій, 14.05 Програма на завтра; 14.10 „Контрапункт" Шопена, форт.; 15.15 Сальонова музика, орк.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про Тисяченогого" на осн. Г. Майрінка; **16.15 Нар. пісні у виконанні хору Котка (у програмі: Лисенко, Стеценко, Людкевич, Гайворонський, Котко)** 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Поет-новостанець — М. Романовський; 17.15 Скрипк. рецталь в супр. форт.;

18.00 Концерт соліста, опів. в'ол.; 18.10 Сусп. гутірка; 18.15 Пісеньки у вик. Гранй Фіжк. гр. пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 Для села: Лісові новини. Хвіл. гутірка; 18.50 Легка музика з пл.; 19.00 На світу та люду дост. для дітей, з муз. Гутірка; 19.35 Культурне життя столиці; 20.00 Нов. капели; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Пожежі читають із повісті (75-ліття сінгалезо повістника); 21.50 Розр. музика, орк., Вермінська сопран. В'тас тенор; 22.00 „Сон" Бйфрона 22.15 23.00 Танкова музика з пл.

Радіокутик.

ПРИЗЕМНІ ГОЛОСНИКИ.

В звязку з чехословацьким зїздом совєтів в 1938 р. запроектовано інсталяцію відповідних визвальних урядженъ для керування масовими гімнастичними та спортовими вправами. Для цієї мети вжиють зовсім нової техніки, а саме: голосники чутимуть тільки учасників вправ, а не глядачі. Таким чином великий гімнастичний терен не буде обставлений, як звичайно, „грибовими" голосниками, вони будуть вкупені у землю.

РАДІО ЗНАРЯДДЯМ ДИПЛЬОМАТІЇ.

На цілому світі поширюється все більше переконання, що радіо є добрим знаряддям політики, особливо засобом для скріплення звязку між урядом та народом. Одночасно радіо може служити як засіб політичної комунікації між державами, виказуючи політичні напрями даного уряду.

Японський посол у Вашингтоні виголосив перед м'профіонн американського радія промову, в якій перепросив Америку за вічорішній прикрий випадок з канонірою. Раніш справа така була полагодження виключно дипльоматичних нот. Тепер живе слово, яке йде від народу до народу, від людини до людини, дозволяє кожному осудити, чи в цьому випадку виявлений жаль є щирий чи тільки конвенціональний.

ФРАНЦУСЬКА СТАЦІЯ ПЕШКОДЖАЄ БУКАРЕШТОВІ.

Приватна французька стація перешкоджає в підборі румунській радіостації „Радіо-Букарешт", не тільки в Румунії, але і за кордоном. Французька стація справді має тільки 1КВ, але працює на хвилі цієї самої довжини, що і „Радіо-Букарешт". Не дивлячись на інтервенції М. У. Р. та Брюсельського Бюра Контролі, не дійшло ще до жодних змін у цій прикрій справі. Румунія думає інтерполювати в дипльоматичній дорозі, щоб вплинути на приватну французьку радіостанію.

АМЕРИКАНСЬКА ТА ЕВРОПЕЙСЬКА РАДІОФОНІЯ У ЧИСЛАХ.

Америка була країною, де радіостації виростали як гриби по дощі. В цілій Европі розвій радіофонії розпочався пізніше і виступав повільно. Ще й сьогодні під оглядом міцності радіостацій Сполучених Держав Америки стоїть на першому місці.

Ціла Північна та Середня Америка має яких 800 радіостацій. Европа має 400. Коли взяти ще під увагу полудневу Америку з її 280 стоціями, то відношення обох континентів щодо кількости радіостацій рівняється як 1:3. Це означає, що ціла Америка має втрое більше радіостацій, як Европа.

Одначе коли візьмемо за підставу порівняння звукової енергії, то Европа буде на першому місці. Европейські радіостації розпоряджають сумарною визвальною силою звиш 3000 КВ., тоді як північна та середуща Америка має разом 3000 КВ. Таким чином щодо розсильної сили европейська радіофонія перевищує взагалі американську більш удвоє.

Решта частин світу не відіграють ще поважнішої ролі в радіофонії. Австралія має 125 радіостацій, а їх сумарна енергія є 800 КВ. Азійська радіофонія має яких 150 радіостацій, сумарної сили як 1000 КВ. На південну півкулю знаходиться африканська радіофонія, яка має 25 радіостацій в сумі 100 КВ. З початком 1937 р. Европа мала яких 28 мільонів радіоабонентів, а на 1. січня 1938 р. число їх зросло до 31 мільона.

БІРЖА.

Львів, 20. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38 —89·95, Долярн американські 5.27·50, 5.25·05 Долярн канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·87—293·15, Франки фр. 17·98—17·48, Франки швайцарські 122·30—121·30, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц 160·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·09—117·25 Кор. норв 132·88—131·90. Корони шв. 136·33—133·35. Лірн-італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки пім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95. Марки пім. срібні 121·00 — 117·00

Яйцп.

4 і пів проц. внутр. 64·75, 65·50, 3 і пів 1 ем. 82·00 серія непот. 3 поз. інв. 2 ем 82·50, серія непот. 5. конверс. 68·25 прем дол. 42·25, 4 конс об 66·75

Папери

Банк Польський 120·00 Цукор 36·25, Вугель 31·25, 31·00, Ліяпон 64·10. Моджеїв 15.75, Островець 56·50, Стараховичі 39·25, 38·75, 39·25, Габербуш 49·25.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 20. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·10 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": Аптіа Жуковський, лікар, Шуровичі зол. 5 на Рідну Школу і зол 5 на Народню Лічницю; Володимир Яроп, Тарнів зол. 20 на Рідну Школу, зол. 10 на Ф. Д. А. М. і зол. 5 на Фонд Воєнних Вдів і Сиріт; Ірина Семьківська Солеи н. Висл. зол. 5 на Ф. Д. А. М.

Звичайні Загальні Збори кооптер. „Єдність", Дмитровичі відбудуться 30. І. 1938 в год. 12. в домі кооперативи в таким порядком нарад: 1) Відкриття Збори і вибір Президії. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт Управи й Нада. Ради за 1937 р. 4) Відчитання звіту з поперелної переведеної ревізії. 5) Затвердження рахункового самкнення з 1937 р. та одобрення діяльности Управи й Нада. Ради. 6) Затвердження преліміпарз будженту на 1938 р. 7) Розділ білансової надвишки. 8) Означення висоти зобовязань кооперативи. 9) Внески й запити. 101

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ВДОВА по вищім урядовцю, з емеритурою, добре ситуована, з більшим маєтком у Львові — пізнає вищого урядника емеріта, самітного по пятьдесятці. До Редакції під „Висока". 188 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інжинієра-збірника запас. Зголошення до Адміністрації під „Мірник самостійний". 189 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ПАННА, молода, приємна, з доброю торговельною і бюровою практикою шукає праці. Референції, касція. Зголошення до Адміністрації під „Львів". 186 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 11-15

ПРОДАМ першорядну крамницю (буфет овочі) в середмісті. Зголошення до Адміністрації під „Виїзд". 186 1—1

ЧАСОПИСИ архітектонічні, графічні, реклямові, технічні, магазини, ілюстрації охайно дістанете „Альфа", Коперника 5. 187 1-3

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковапих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 7—30

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влагодить життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2227 21-36

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка ондуляція з 5-місячною гарантією. Сальон тесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 198 1-2

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими можне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає ся за післяплатою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 8 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картох) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15 в
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 14 (14.246). Львів, субота 22. січня 1938. Орган рольнича шляхетна д-ліства. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-20
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська здобули відтинок Мулетон

ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Головна кватира національних військ подає: На фронті Теруелю наші війська поправили вчора свої перші лінії, займаючи ряд ворожих окопів. Червоні втратили 7 літаків та потерпіли чималі втрати в людях.

Офіційний комунікат червоних признає, що вчорашні бої на теруельському відтинку були дуже важкі. **Національні війська при підтримці повзів і літаків кілька разів атакували узгір'я Селєда і при цьому потерпіли чималі втрати. Коло 18. години здобули вони відтинок Мулетон.** Національну кінноту, яка намагалася вдертись за запілля червоних, розігнали і відбили.

Вчора дійшло в околицях Теруелю до двох великих повітряних боїв. У першому червоні зістрілили 2 мисливські літаки та 1 бомбовий, у другому — 7. По обох боках брало в цих боях **понад 100 літаків.**

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ ВАЛЄНСІЇ.

У вчорашньому бомбардуванні Валенсії 3 особи згинули, 18 ранено; 4 великі будинки зовсім знищено.

Бомбардування переводило 6 національних літаків.

Координація сухопутньої, морської та летунської оборони Франції.

На вчорашньому засіданні французької ради міністрів устійнено компетенції французького міністерства національної оборони; їх оголосять в урядовому деннику як декрети.

Щоби скоординувати підготову оборони держави, це міністерство матиме право контролювати діяльність міністерств війни, марінарки і летунства. Кожний з тих трьох міністрів рішатиме в рамах свого ресорту, але його постанови буде затверджувати окремий комітет під проводом мін. Далядіє.

Ген. Гамелєн буде шефом штабу міністерства народньої оборони.

ПРОГРАМА ШОТАНОВОГО УРЯДУ.

На вчорашньому засіданні ухвалив французький уряд м. ін. програмову заяву, що її Шотан виголосить на нинішньому (пятниця) засіданні парляменту. Вона мабуть ствердить, що головним завданням уряду є: 1) оборона франка і престіжу держави; 2) консолідація національної оборони; 3) та сама лінія внутрішньої політики: мирна співпраця між капіталом і працею.

У парляментарних колах помітне успокоєння; новому урядові Шотана ворожать тепер довше істнування, як у перших хвилинах.

ФРАНЦУСЬКА ВАЛЮТА ПАДЕ.

Вчора пополудні й вечором французький франк спав. При заміні за одного фунта стерлінгів платили 148.59 до 148.71 франків, вечором — 151.65 до 152 фр. Причини тої події такі: короткі засідання ради міністрів припізнено на 1 годину і це спричинило поголоски, що фінансове положення Франції дуже погане; крім того появилася вістка, що Німеччина приготовляється до гострого виступу проти Чехословаччини або до якоїсь іншої несподіванки.

Положення на китайсько-японських фронтах у китайському насвітленні.

Китайська агенція „Сентрал Ньюз" подає: Осередок ваги військових операцій пересунувся тепер на південь від залізничої лінії Тієнтсін—Пуков, де йдуть завзяті бої на південь від залізничого вузла Пенну. Японці приступили там до офензиви, мабуть, щоби злучитися з іншою японською групою, що оперує на північ від тої залізничої лінії.

На північному відтинку Тієнтсіну японці знову здобули місто Тсінін; китайці приготовляються там до протинаступу.

На шантунському фронті потерпіли японці дуже поважні втрати.

На шангайському фронті коло Путуну китайські змоторизовані частини розвинули живу активність. Як виходило би з вісток — ще не потверджених — китайці заняли Пенсіє, на південь від Шангаю.

На острові Гайнані японські морські стрільці намагалися зробити десант, але їм не повелося.

КИТАЙ ЗАМОВИВ 200 ПОВЗІВ У СССР?

Як говорять у Москві, емісар китайського уряду Сунеро перевів низку нарад з представниками совітського збройного промислу та заключив з урядом СССР договір про доставу 200 совітських повзів, що їх має Китай дістати по кінець березня ц. р.

Кровавий бій серед пустині.

На тлі непорозуміння між шейками двох бедуїнських племен на пограниччі Іраку й Неджду дійшло до битви, що тривала цілий день і цілу ніч; згинуло в ній 62-ох бедуїнів. Залога найближчої військової станиці намагалася припинити битву, та її розброїли. Щойно більший військовий відділ, який приїхав на 40 самоходах, привернув лад.

Гострий протифранцуський випад голови московського уряду.

Совітський премієр Молотов у промові на тему діяльности нркому закордонних справ гостро заатакував Францію, яка толєрує на своїй території російські протибольшевицькі організації та навіть заохочує їх; це — мовляв — не годиться з франко-совітським пактом.

Мін. Дельбос приняв совітського амбасадора — мабуть, щоб звернути йому увагу на нетактовний виступ совітського премієра.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів. Сикстуська 46.

За страждання батьків.

НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ МАЙНА ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ.

Львів, 21. січня 1938.

До сойму щойно внесли коротенький законопроект, який може стати для Православної Церкви найважчим ударом з усіх дотепершніх ударів. Цей історичний законопроект звучить ось так:

„У іпотечних книжках може бути виявлена власність земських нерухомостей, положених на просторі воєвідств: люблинського, білостоцького, виленського, новогродського, поліського і волинського, які колись творили власність правних осіб Католицької Церкви (в ориг.: Костела — прим. Ред.) унітського обряду і були забрані від Католицької Церкви (в ориг.: Костела) Росією, а з хвилиною повстання польської держави перейшли у посідання держави або під державну управу."

Отже справа представляється так, начеб нині відбувався акт вимиру історичної справедливости: що колись забрала Католицькій Церкві (Костелові) Росія, то нині звертає їй Польща А тому, що **всі теперішні православні церкви колись були греко-католицькі,** то Православній Церкві з її дотеперішнього майна не лишається нічого. Православна Церква тратить титул власности, який переходить на Католицьку Церкву (Костел). Льогічно, другий уступ 1-ої статті говорить, що закон не обхоплює тих церковних земель, що їх нині мають вже у своєму посіданні або ужиткуванні правні особи Католицької Церкви (Костела). Далі друга стаття законопроекту передбачує, що права Католицької Церкви (Костела) до земель б. унітських церков має забезпечити окрема умова, що її заключить Апостольська Столиця та польська держава. Ось і ввесь закон, бо 3-а й 4-а стаття — формально-кінцеві постанови. Тотим робом багатомовний зміст кількацяти рядків законопроекту зводиться до того, що держава **у практиці** просто не признає за Православною Церквою ніяких прав власности — ні історичних ні юридичних.

Щодо історії, то законопроект з минулого виходить один довільний момент і на ньому базує всі права Католицької Церкви (Костела), при чому ті права окреслює так, що все те, що хоч би на хвилину належало колись до католиків, має за ними лишитись назавжди. Законопроект не приймає під увагу всього історичного процесу, що відбувся на українських і білоруських землях у Польщі. Адже первісно істнували тут православні церкви, яким і польські королі і польські сойми надавали були грамоти „на вічне користування" церковною землею. Деколе збереглись по церквах ці історичні акти. Згодом прийшла Унія і православні вірні добровільно чи після боротьби перейшли — разом із своїми святинями — на Унію. Пізніше знову вернулись до православія: у 1830. р. литовський митрополит Семашко добровільно прийняв православя, а на Холмщині і Підляшші Унію скасували у 1875. р., при чому явного насильства зазнала людність на Підляшші. До речі, це насильство мало такий наслідок, що після 1905. р., коли оголосили свободу совісти, 200 тисяч колишніх православних українців перейшло на латинство та разом з вірою змінило і свою національність. Отже російські репресії проти греко-католиків на Підляшші на ділі вийшли тільки на добре польському національному станові посідання.

Факт релігійного переслідування у минулому має створити немов правно-моральну базу для цілого законопроекту. Гаразд, але у такому разі якстій треба устійнити, хто саме

терпів релігійні переслідування від Росії. Адже це рішальний момент у всій справі. Історична правда така, що переслідуваний за віру був від москалів той самий український чи білоруський тоді греко-католицький нарід, проти якого вимірений теперішній законопроєкт. Адже ніколи ніодин поляк на тих землях не був греко-католиком. Уніятами були лише українці чи пак білорусини, прадіди тих самих, що є нині православними. І якщо з титулу страждань за віру у минулому мають виникати якісь права, то ці права повинні прислуговувати теперішнім православним українцям та білорусинам. Але законопроєкт ставить справу саме навпаки: За віроісповідні страждання батьків, що їх терпіли вони від Росії, мають нині заплатити знову віроісповідними стражданнями їх внуки. Законопроєкт, говорячи про насильства над Греко-Католицькою Церквою у минулому свідомо не бере під увагу тих живих людей, що творили цю Церкву.

Одночасно законопроєкт силкується створити ще й правну підставу, згадуючи, що церковні землі від часу повстання польської держави перейшли у посідання держави чи теж у державну управу. Тут треба ствердити, що не було і не могло бути ніякого правного акту, який створював би для уряду право посідання або адміністрування майном Православної Церкви. Правда, 18. грудня 1918 р. вийшов декрет, який відлавав під тимчасове державне правління все майно, що його покинули підчас світової війни їх правні власники. Але ця опіка могла тривати лише до того часу, поки не зголосяться правні власники покиненого майна. Між іншим так було напр. з фабрикою у Жирардові: на підставі декрету з грудня 1918 р. уряд взяв був під свою управу ту фабрику, але коли до неї зголосили свої права їх власники, французькі капіталісти, то уряд мусів фабрику їм віддати. Не могло бути інакше і з майном Православної Церкви, особливо від часу, коли повстала церковна організація, що її признав уряд. Так само перша конституція з 1921. р., зрештою як і теперішня, гарантувала Православній Церкві повноту її прав нарівні з Римо-Католицьким Костелом. Крім того, у „Тимчасових приписах про відношення Православної Церкви до держави" з лютого 1922. р. уряд взяв на себе зобовязання забезпечити православні парохії землею, а ці „Тимчасові приписи" були владатку ціною, яку уряд заплатив за згоду православної ерархії на проголошення автокефалії Православної Церкви. Зрештою, майно Православної Церкви ніколи не було вповні покинене, бо все на місцях залишались люди-парохіяни, а згідно з канонічним правом вони є щонайменше співвласниками церковного майна. Тому навіть не було потреби стосувати до церковного майна постанови про опіку над покиненим майном на підставі декрету з 18. XII. 1918. р. Тому правниче обосновування нового законопроєкту про вивласнення Православної Церкви з її майна не представляється краще від його історичної мотивації.

Насувається питання: що викликало появу цього законопроєкту міністра Ю. Понятовського? У мотивах до законопроєкту згадується, що повстали труднощі правного характеру у тому, щоб закріпити за новими посідачами ту церковну землю, якою наділили їх земські уряди ще перед появою закону про земельну реформу з дня 28. XII. 1925. р. Як відомо, церковні землі роздали тоді майже виключно між католиків, по вірі і поляків по національности, особливо на Холмщині, які дістали в той спосіб до 20.000 га. Колиб хотілось цей стан річей, що повстав у перших роках польської державности силою доконаного факту впорядкувати згідно з обовязуючим законодавством, то треба булоб: 1) наділити православні парохії на Холмщині землею згідно зі зобовязанням уряду у „Тимчасових приписах". 2) Треба булоб дуже сильно змінити склад парцелянтів. Бо згідно зі законом про земельну реформу з 1925. р. церковні землі треба передовсім парцелювати між самими православними. Адже церковні землі є згідно з канонічним правом та історичним походженням співвласністю самих парохіян. 3) За забрані церковні землі треба булоб заплатити Православній Церкві відшкодування по їх дійсній вартости.

Замість цього прийшли т. зв. ревіндикаційні процеси, які спіралися на тезі, що титул власности до церковної землі є спірний. Спірний характер тих земель вийшов через претенсії, що їх зголосив був Римо-Католицький Костел. Суд устійнив, що спір між Православною Церквою та Р.-Католицьким Костелом за право власности щодо всіх церковних обектів має рішати не судова влада, але уряд. Сьогодні уряд вирішує цю справу в той спосіб, як це подає наведений законопроєкт.

Ми навмисне перекладали з тексту законопроєкту „Косцюл Католіцкі" на „Католицьку Церкву", подаючи в скобках „Костел", бо законопроєкт редагований в той спосіб, що може викликати поважне непорозуміння. Справа торкається колишніх греко-католицьких маєтків, але їх не дістане нинішня Греко-Католицька Церква. Крім того слід тут пригадати становище ЙЕ. Митрополита Шептицького, який з нагоди ревіндикаційних процесів виразно заявився проти того, щоб позбавляти нинішніх православних їхніх нинішніх святинь без огляду на минуле, бо автоматичними розпорядками годі нормувати справи віри й совісти.

Нові політичні напрямки в Румунії.

Букарешт, 17. січня.

Останній ліберальний уряд премієра Татареска перевів у грудні 1937 р. загальні вибори і то з подивугідною самопевністю у свою перемогу над непримиримою опозицією націонал-цараністів та над сильною „Залізною Ґвардією" — тепер залегалізованою партією: „Все для батьківщини".

Але сподівання лібералів та їх принагідних зацікавлених помічників не справдилися. Ліберали не осягнули навіть тих 40 проц. відданих голосів, потрібних для „виборчої премії" (певного додаткового числа мандатів), яка запевнилаб їм у парляменті більшість у користь коаліційного кабінету Татареску—Йорга—Вайда.

Коли брати на увагу остаточний вислід виборів, а його зручно викривлювали та скривали ліберали, що були тоді при уряді, — то для заграниці повстане питання: чому покликано тепер до керми саме таку партію, що не здобула при виборах навіть розмірної більшости голосів. Вислід виборів, провірений вже опозиційними партійними чинниками, такий (подаємо тільки головні партії): ліберали (Дінч Братіяну—Татареску) осягнули 35,92% цараністи (Манів) — 20,40%, „Все для батьківщини" (Кодріяну) — 15,58%, націонал-християни (Куза—Гога) — 9,15%.

Аби вияснити, чому саме перебрали державну кермо нац.-християни, що здобули 9,15%, себто: 281.167 голосів зі загального краєвого числа: 3.071.705 голосів, — змушені розглянути деякі внутрішні та зверхні дані.

Важнішими внутрішніми справами є: 1. державно-устроєві, 2. економічні, 3. ідеольогічні та 4. взагалі міжпартійні взаємини. Віжучі зовнішньо-політичні справи: 1) наладнання нових звязків з італійсько-німецьким союзом; 2) зближення до держав „римського протоколу" (розвязка економічних питань держав дунайського басейну); 3) справа меншин (полагода давніх скарг мадярів та нових скарг жидів).

Щодо внутрішніх справ — то, як їх полагодять це буде залежати ще й від деяких формальних причин, таких як розвязання ледви вибраного парляменту, нова інтерпретація деяких статтей державного кодексу (із 1923. р.) та виборчого закону (із 1926. р.).

Згідно із дотеперішніми заявами премієра Ґоги намічені внутрішньо-політичні зміни переведуть законодатним шляхом, а не розпорядками екзекутиви, так, як про це оповістили деякі закордонні часописи. Очевидно, ця законодатна діяльність уряду Ґоги відбудеться в рямцях нового парляменту, якого склад залежатиме від найближчих виборів (березень-квітень 1938). Іншим важливим політичним питанням є міжпартійні відносини, а вони підчас грудневих виборів виглядали цікаво.

З одного боку стоять урядові ліберали, обтяжені ріжнобарвним товариством припадкових виборчих союзників, почавши від історика проф. Йорги, відомого українофоба (що знає тільки „зрутенізованих румунів") аж до самих таки „рутенів".

Але не перемір цей союз, куди входив крім академічного балакуна ще один своєрідний макіявеліст-практик: Вайда. Союзники п. Татареска не допомогли. Ліберальні офіціози ще досі нарікають на легковажний союз із тими двома вищезгаданими „профітантами", а ще більше на „виборчу зраду" німців та українців. Німці не голосували на урядову лісту, де кандидували представники одної частини німецької партії, — українці „таки не захотіли порозуміння із нами"... Найбільше бідкають тепер буковинські ліберали, що без огляду на згаданих союзників не осягнули більше, як перед виборами, коли поставили власні самостійні листи.

Нагла втрата популярности лібералів спричинила і втрату популярности їх співробітників, а це вийшло передовсім у користь сильної правиці („Все для батьківщини") та лівиці (нац. цараністи).

Хоч яка голосна була пропаганда лібералів, їх виборчих практик та сліпої відданости ріжних „незалежних" виборчих прислуг — таки перемогли (морально) вищезгадані партії, заключивши „союз ненападу" (Манів—Кодріяну —Жорж Братіяну). Цей опозиційний союз осягнув 40% відданих голосів і примусив Татареска здемісіонувати.

Правда, цей союз „ненападу" викликав і застереження, бо на місце поваленого ліберального уряду, не міг поставити свою власну коаліційну формацію. І так загострились внутрішні зносини: не прийшло до міжпартійної злагоди, на якій то підставі можна булоб відкрити парлямент!

Крім цього, закидували інші партії, що Манів та Кодріяну намітили свого часу не тільки тактичну співпрацю підчас виборів, але й дечку спільну акцію щодо державного устрою. І тому покликали до керми „третій чинник для рівноваги", прем. Гогу. Тому правдоподібно вдасться привернути рівновагу в міжпартійних зносинах та втихомирити крайні політичні партії.

Членами теперішнього кабінету Ґоґи є аж 5 теоретиків, членів Румунської Академії Наук, але є й дуже вмілі практики, провідники внутрішніх справ (Калінеску) кілька „цараністичних" сил та „фронтовиків".

Іншим внутрішньо-політичним завданням нового уряду є влекшити економічне положення селянства: скасувати безпосередній рільничий податок, знижити ціни на ріжні харчі, тарифи на залізниці тощо. Дуже цікаві є способи, як запевнити рівний буджет, охоронити лею та спроби установити нову співпрацю з закордонним капіталом. У цім сенсі видав уряд ріжні розпорядження, оправдуючи їх „оборонними оглядами, проти нагінки закордонних жидівських капіталістів".

На другому відтинку, на чужині, почав уряд Ґоґи інформаційну діяльність. Провідником закордонної політики став п. Істрате Міреску, темпераментний председник союзу румунських адвокатів та колишній голова букарештенської палати адвокатів.

Призначення п. Міреска викликало велике зацікавлення на чужині, де відомо, що саме він почав першу „протижидівську чистку", яка велася по адвокатських палатах майже цілє десятиліття, а тепер закінчилась успіхом.

Його войовничість та рухливість пригадують нам подібні прикмети колишнього міністра Титулеску. Ріжниця полягає хіба в тім, що Титулеску обмежив свою діяльність до вузьких рямців франко-совітського порозуміння, до безбарвних, але драматичних виступів підчас італійських санкцій та досі ще не вияснених зносин із совітсько-чеським військовим договором.

Переконливий промовець та завзятий полеміст „маестер Істрате", перевищає свого попередника не тільки своєю незалежністю від совіто-семітських впливів у Женеві, але й особливою гнучкістю. І так, згідно із „давнім обичаєм", традиційної франкофільської політики, п. Міреску не загала заспокоїти Прагу, яка вже зажурилась почувши про нову зміну в Румунії та запевнив своїх балканських союзників, „що все залишить по старому".

У Женеві, коли це пишемо — застій, а в Парижі внутрішня колотнеча. А це значить відповідна нагода перевести дипльоматичну підготову для перенастроєння тих закордонних кол, що стримувались поглиблювати дальші зносини, коли повірили тенденційним відомостям усесвітної жидівської преси.

Завважуємо, що це перший раз, по війні, від коли румунська закордонна політика відзискала свою гнучкість. Ведуться переговори із Римом та Берліном, заразом із Парижем та Прагою. З одної сторони йде почин зближення до держав „римського протоколу", з другої скріплюється давній союз малого та Балканського Порозуміння.

Особливо вразливим місцем румунської закордонної політики, це актуальне жидівське питання. На це вказують і розпорядження уряду Ґоґи: провірка громадянських ліст ріжні

заборони промислового та торговельного характеру, закриття жидівської преси писаної в румунській мові, віддалення жидів від телегр. агенції, театру, тощо.

Це викликало завзяту жидівську агітацію розуміється теж на чужині і нарушило первісний курс леї.

Але закордонні жиди не вдоволилися тільки фінансовими „розрахунками" а інтервеніювали всюди, де могли, аби викликати „інтервенцію західних демократій". У відповідь на це уряд прем. Гоги видав кілька відозв, де зазначує, що т. зв. „антисемітські розпорядки" не звернені проти існування жидівської меншини в Румунії, тільки є охороною „вищих інтересів румунської нації". У тих відозвах виявлено, що провід громадянських ліст торкається всіх, що дістали громадянство по 1918 р.

А преса „для мас" (Видавн. Адеверул, Дімінеца, Лупта) мусить стати чисто румунською, а не засобом чужих впливів.

Але такі виявлення не задовольнили країни „західної демократії". Американський, англійський та французький уряд рішили інтервеніювати в Букарешті, для „охорони меншин"..

На жаль, не всі меншини мають таких спочутливих опікунів. **о. ч.**

Постійна вигра 1 дня на ч. 26.292 **20.000**

20.000 Постійна вигра 3 дня на ч. 155.739

Постійна вигра 10 дня на ч. 962 **15.000**

10.000 на ч. 60424 **10.000** на ч. 122063 **10.000** на ч. 129536

10.000 на ч. 137150 **10.000** на ч. 149362 **10.000** на ч. 155959

10.000 на ч. 168322

та велика скількість виг нижче 10.000 зол. впало дотепер у тягненні 4 класи на льоси закуплені в незмінно щасливій колектурі

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, ЛЕҐ. ОНІВ 11.

Офіційні вісти про Гриньки й околицю.

Подаючи в „Ділі" перші вісти про події в с. Гриньках на Кремянеччині, ми свідомо обмежились до головних моментів, маючи на увазі, що слідство розкриє незабаром повний образ цих небуденних подій. Через те, що поширюються часто-густо неправдоподібні чутки, а коли оголосять висліди своїх розслідів пос. Тимошенко і пос. о. Волков та делєгати волинського епархіяльного уряду, невідомо, подаємо тут у точному перекладі, слово в слово, інформації офіційного органу Варшавської Православної Митрополії „Слово", опубліковані в його „Польській Сторінці" ч. 3. з 16. І. ц. р., а саме:

ДЕЛЄГАТИ ЄПАРХІЯЛЬНОЇ ВЛАДИ.

„Єпархіяльна влада з метою зазнайомлення на місці з ходом справи **відєлегувала в ті місцевости члена духовної консисторії прот. А. Брикиха й в. о. епархіяльного місіонара свящ. С. Казновецького,** які в днях 1.—3. січня були в Грибовій (а не Гржибовій — Ред.), Ланівцях і Нападівці, **але до Гриньок не допустила їх влада КОП-у:** від місіонара свящ. Казновецького **відібрали дозвіл, виданий кремянецьким староством на перебування в граничній смузі,** як, буцім-то, сфальшований, а самому свящ. Казновецькому **наказали виїхати** просто до Кремянця й не дозволили навіть переночувати в Ланівцях".

ЗНЕВАЖЕННЯ ОБРАЗІВ ТА ЕМБЛЄМ.

Початок акції „навертання до віри батьків" у гмінах Ланівці й Білозорка „Слово" змальовує так:

„У жовтні 1937 р в с. Гриньках улаштовано свято КОП. Перед образом Божої Матері, уміщеним на зовнішній стіні шкільного будинку разом з портретами достойників держави, відправив Службу Божу місцевий парох з діяконом. Увечорі в шкільному будинку відбулася забава, але образ на стіні зовні будинку залишено до ранку. Над ранком зауважено огидне зневаження завішених і залишених впродовж ночі образів".

ЩО ДІЯЛОСЯ ДАЛІ?

„У звязку з цією профанацією арештували кілька осіб зпоміж молоді, а **ціле село** Гриньки **боляче відчуло у щоденному житті наслідки цієї провокації.** Відібрали селянам „доводи особисті", без яких не можна й рушитись у граничній смузі, заборонили їм виїзджати кудинебудь, крім Ланівців (раз на тиждень), заборонили вживати в хатах світла, виходити з хат увечорі. Були випадки, що коли хто світив у мешканні, вартовий вибивав у вікнах шиби. Далі ріжні агітатори ширять у селі чутки, що всіх виселять із граничної смуги і через те люди будуть позбавлені землі й майна та що **одиноким рятунком може бути перехід на католицтво й визнання себе за полька".**

Раґляни і пальта

охайно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ЩО ХТО РОБИВ?

„По такім стероризуванні населення й витворенні серед нього ланічного настрою почали вмовляти в людей, прізвища яких кінчаються на „ський", „цький" та „ич", **що їх предки були поляками й римо-католиками** і через те мусять вони вернутись до віри батьків.

„Останню акцію переводить кс. лановецького костела Яросевіч, співпрацюють з ним найбільше **війт лановецької гміни** Як Стадніцкі й **капітан** КОП-у Абрамі чи Абрамік (інші часописи подали: Абрамек — Ред.) з **підвладними йому старшинами та підстаршинами.** Коли ці буцім-то поляки підписали декларації переходу на римо-католицтво, за ними пішли й інші, **яким найбільше погрожувано виселенням з землі батьків".**

НАВЕРНЕНІ В ЦЕРКВІ

„По одержанні відомостей про перехід на римо-католицтво групи парохіян села Гриньки епархіяльна влада зарядила приключення цього села до лановецької парохії (до цього часу Гриньки належали до парохії в Грибовій — Ред.). 30. грудня парох лановецької парохії, місцевий декан Микола Малюжинський, відправив у церкві села Гриньок Сл. Божу з відповідною проповіддю. Церква була переповнена, переважала молодь обох полів, **найбільше було „некатоликів", які ввесь час, як правилася св. літургія, стояли навколішках і плакали".** Це виразно свідчить про правдивість опису настрою „навернених", який дає „Жице Католіцке".

МИКОЛА МАТІЇВ-МЕЛЬНИК.

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(У 50-ліття смерти).

Творчість Юрія Федьковича не відзначається великою ріжноманітністю тематики, ані дієвих осіб. Федькович співець тіснішої батьківщини, син верхівинових гір: гуцул і вояк. Але це поет, якого не оцінимо якслід, коли не підійдемо до моментів його життя з боку його творчости.

Кожний поет залишає в творі щось із самого себе, але ці т. зв. „автобіографічні моменти" нераз дуже тяжко схопити, бо між його власним пережиттям і предметом поетичної експресії твориться віддаль, стан обективної контемпляції, з якої поет дивиться на себе — як на предмет. Але лишається одне застереження: життепис не повинен нас занадто віддаловати від твору. Тут треба відріжнити справи першорядні від другорядних і тому ще й від самого життепису домагаємося головно того, щоб він, попри психольогічну вірність, був передовсім тактовний і дискретний. Такий життепис буде літературний і він поможе нам докладно зглибити творчість, але, ясно, що саме студіювання життепису не є студіюванням літератури.[1])

Маковей вклав багато труду у свою книжку про життя і творчість Федьковича, але не міг їх вичерпати.[2]) Не кажемо вже про т. зв. хоробу поета, якої діягнози нам не подав, відсилаючи нас до медицини: слушно, чи ні — інша річ.

Образ дитячого віку такий мрячний і мимодетний, що тяжко виробити собі на його підставі якийсь ясний погляд, як жив дома той хлопчина до 1. жовтня 1846 року, коли його післали до Черновець до школи. Більше вбиває ться нам у память незгідливе життя його батьків. Головне те, що нема таких характеристичних моментів, як це бачимо в малого Шевченка: шукання стовпів.., шукання хліба й мистецькі пориви, тощо. Казки й пісні Марічки — єдине, про що знаємо певно.

Не дуже то й широко розгорнена картина життя з Семигорода, до походу на Італію 1859 року. Той час його перипетій менше відслонений, як доба від 1848 до 1852 рр., коли пробував у Молдавії. Особа Роткеля залишила свої світлі моменти, раз на все, як пізніше після італійської кампанії Нейбавер, Горбаль і Кобилянський.

У війську поет не стрічав таких індивідуальностей, щоб могли на нього відповідно вплинути — а це був золотий час, досвітна пора, коли настовала для нього вже туга й велика потреба шукання. Все те приголомшене серпанком здогадів, яких, мабуть, уже ніхто не відслонить.

Щодо самої „хороби" каже Маковей, то тут уже требаб сягнути до патольогії, бо поведінки поета не можна вповні вияснити ані його демократичними звичками, ані хлопоманством. Він був обтяжений атавізмом. І звідси його меланхолія, хлопське життя, пиятика, непосидющість, охота до мандрівки, ненормальна любов, містицизм і астрольогічні заняття.[3]) Лукіянович хоче добачувати у Федьковича схізотимічну вдачу.[4]) У поета було багато дивацтва й загалковости: неясна еротика, невдоволення з усього, мізантропія, безженство, „хлопоманія". Можна на ці справи усяко дивитись, але чи не за багато зібрано тих пікантерій до одної реторти?.. Котрий із великих поетів не мав доль 3/5 цих т. зв. „ненормальних" атрибутів? Ясно, що Федьковича не можемо боронити без застережень в усьому та чи можна його тугу за мандрами, його неспокій і містицизм пояснювати тільки самою хоробою? Поет не має потрібного оточення саме тоді, коли його душа розхилювала свої перші пелюстки, рвалася до світа, спрагнена того „чогось", із чого сам поет не вмів здати собі справи. Це було в перших починах творче шукання, що порвало молоду душу, але не мав самоук щастя стрінути на шляху людей, бодай у мініятурі таких, яких довелося стрінути Шевченкові.

Федькович вічно тужив за вірним летом, але його емоція не мала свідомого волевого елементу. Це був дух що потребував багато корму вже з самого ранку, а найшов Брезмаєрів, Чумуликів, а далі п. к. касарню з її толішньою старшиною. Лишилися йому тільки „камрати": гуцули-вояки, що крім своєї простоти й щирости більше нічого не могли йому дати. І зростала в самоті непомірна туга з голоду духа на семигородських пісках, серед чужого світа, безлушного й мушторованого, серед офіцирських вибриків і сірини поділених на такти буднів, одноманітних, подібних, як краплі води. Чи міг він тут навчитися чогось, від чого подужчалиб крила духа і поширилиб простори світогляду? Фрайтер, капраль, цугсфірер, фельдфебель і аж по сімох роках лайтнант! А там похід на Італію і знову поворот у пустиню і тринять літ на карку... Чи це не трагедія? Він відчув її напевно при стрічі з Горбачем і Кобилянським. Вона оповила його душу неспокоєм і таємним сумом, якого не розуміло навіть найближче культурне оточення та ставало перед „недокопаним" на котурни. Вражливий поет це глибоко відчував і робив підсумки: що втраченого не завернеш... Тільки пізніше в окрушках, розжалобленій, у повені стихії жалібного ритму душі, він гірко кличе:

Обертаюсь, а ті літа —
Ті молоді мої,

[1]) Tadeusz Grabowski: Wstęp do nauki literatury. Lw. 127. Стор. 9.

[2]) Осип Маковей: Життєпись О. Ю. Ф-ча. Вид. ЗНТШ. т. VIII. 1911.

[3]) Маковей: Життєпись, стор. 582.

[4]) Лукіянович Л.: Сибень гуцульських гір. 1934, стор. 15.

ЩО СКАЗАВ КАПРАЛЬ КОП.у.

„Після Служби Божої" капрал **КОП.у наказав** свящ. Малюжинському, **„щоб його за 5 хвилин у Гриньках не було, а як другий раз щось подібного станеться, то відпровадить його до** Дедеркал. Дня 5. січня ц. р., коли свящ. Малюжинський обходив з молитвою вірних у Гриньках, асистував йому капрал КОП-у".

ЯК БУЛО З ПОСЛОМ ТИМОШЕНКОМ.

„Того самого дня прибув до Гриньок посол О. Тимошенко, голова Волинської Парляментарної Репрезентації. Але влада КОП-у телефонічно наказала **відібрати йому перепустку,** видану до граничної смуги, **і негайно залишити Гриньки".**

НАСЛІДКИ ДЛЯ СВЯЩ. МАЛОЖИНСЬКОГО.

„Незабаром по цьому єпархіяльна влада дістала домагання волинського воєвідського уряду усунути свящ. **Малюжинського зі становища пароха в Ланівцях".**

ТЕ САМЕ В ЮСЬКІВЦЯХ.

„По Гриньках прийшла черга на інші села в православною людністю. Дня 26. грудня солтис села Юськівців скликав до свого мешкання селян, промовляв до них, що **інтерес і добро** держави вимагають від них **„повернення" до** римо-католицтва та що, **коли не виконають** цього „обовязку", загрожує їм **викинення** їх із смуги до 25 кільом. З намічених 38 родин, як кандидатів на „повернення", 15 осіб пішло до Ланівців до гміни, де промовляв до них війт Ян Стадніцкі, зневажаючи православне духовенство. Того самого дня 26. грудня в 5. год. вечора відбулося зібрання, в часі якого промовляв капітан Абрамік, накликуючи до „повернення до віри батьків"; а коли відбувся „плебісцит" і зі 150 зібраних осіб залишилося на салі тільки 13, сказав їм, що вони добрі громадяни Польської Держави. В Юськівцях перейшло на римо-католицтво к. 40 осіб".

ТЕ САМЕ Й У СЕЛІ КРАСНОЛУШ.

„З села Краснолуки явилося на зібрання до гмінного уряду в Ланівцях к. 70 осіб, до яких промовляв війт Стадніцкі, навертаючи їх на католицтво, як „нащадків і католиків". Покищо перейшло 15 осіб".

ТЕ САМЕ Й У МІСТЕЧКУ БІЛОЗОРЦІ.

„В Білозорці „місійну працю" **ведуть плютонові Дурава й Мураковскі,** які обходять хати господарів в „польськими" прізвищами і намовляють зректися православя, накиненого б. російським урядом, **обіцяючи при переході на** римо-католицтво **землю, звільнення від шарварків та інші привілеї,** а на випадок непослуху **загрожують виселенням та іншими репресіями.** В цьому містечку намічено, як кандидатів на римо-католиків, коло 255 осіб з 36 родин. Над їх „навернення" працюють, крім згаданих плютонових, майже всі чинники місцевого польського громадянства. Агітацією займаються осадники, вчителі, урядовці білозорської і ланівецької гмін, навіть поліція".

В ОСНИКАХ-КОЗАЧКАХ.

„Коли парох парохії Осники-Козачки о. Волоцький виголосив у церкві **проповідь про те, щоб триматися православної віри,** капітан КОП-в у Білозорці покликав до себе о. Волоцького та скавав йому, що досі **його уважали за людину інтелігентну, але йому очевидно показався милим запах України...**" Коли о. Волоцький почав боронитися, капітан заявив, що цю справу розслідить полева жандармерія".

ПОЛОЖЕННЯ ДУХОВЕНСТВА.

„Взагалі православних священників різними способами залякують і радять триматися здалека від акції „навертання" б. поляків до віри батьків".

ЩО ЗРОБИВ МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗІЙ.

„Через те, що акція навертання на римо-католицтво православного населення в селах кремянецького повіту, що межує в СССР, йде **при чинній участи КОП.У, гмінних урядів,** солтисів і т. д., якими то засобами послуговується римо-католицьке духовенство, Й. Е. митрополит Діонізій спрямував цю справу до п. міністра Р. І. і О. П., просячи за відповідною інтервенцією.

До „Слова" масово напливають листи з цілого краю в справі цих подій, бо чутка про них понеслася сильним гомоном по всіх українських землях „Слово" підкреслює м. і. відоме становище „Діла" в цій справі та подаючи до відома в інтервенцію митрополита у міністра освіти, конклюдує: „Будемо надіятися, що **міністр піде назустріч просьбі митрополита й задоволить справедливі постуляти православного населення в імя добра не тільки Православної Церкви, але й Держави, яка такими методами ніколи не скріпить своєї державної ідеї серед православного населення на сході".**

У Варшаві говорять теж, що справою зацікавився сам **премієр Складковський,** який має **—як кажуть — виїхати на терен Кремянеччини.**

Гром.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 6. Суботa, 21 (9) січня 1888.

„ЗА ДРУГИХ ПЯТЬДЕСЯТЬ ЛІТ БУДЕ КРАЩЕ"...

У замітці, вміщеній на першому місці п. н. „Ювилей *Галицької Руси*", читаємо: „Пятьдесятьлітню память виходу „Русалки Дністрової" святнувати муть львівські русини дня 2. лютого концертом у салі „Народнього Дому". Буде це день, в котрім вся Галицька Русь відчує вдячність для першого свого воскресителя, незабутого Маркіяна Шашкевича. Посеред інших, відрадніших обставин змогліб ми на цьому торжестві гостити у себе не тільки вірних синів Руси, але до духового пиру завізвати й інших братів славян. Та на тепер ще годі! За мало розвинулось між австрійськими славянами для галицьких русинів почування взаїмности. Не дорослі їх поняття до висоти солідарности, що каже шанувати один одного і тішитись розвитком кожної вітки великої родини. Хоча слов'янський елемент доборовся в Австрії вже більшого значіння, то все-ж національний егоїзм, а поденуди і змагання до супрематії одних над другими, виробили між тими вітками радше розлад, як гармонію. Тому на диво, що у галицьких русинів не стане навіть тільки сміливости, щоб на своє явлище торжество загостити чи то поляків чи чехів. Тихо і тільки для себе мусить Галицька Русь помянути „не злим, тихим словом" свого Маркіяна. Але помяне його щиро по своїм силам і з вірою, що за других пятьдесять літ буде краще, і що наш нарід займе достойніше місце у славянській родині".

Саме переживаємо той другий пятьдесятьлітний ювилей, на який наші батьки зпоред пятьдесяти літ покладали такі надії.

ВІЙНА НА ВОЛОСКУ.

В „Політичному Огляді":

„У Відні ходила вчора чутка, що ситуація значно поправилась і що північна залізниця дістала повідомлення, що з уваги на кращу ситуацію може розпоряджати 600 вагонами, які підготовила на випадок мобілізації".

А далі:

„В Берліні розійшлась була якось вістка, що кн. Бісмарк сказав у часі обіду до одного з присутніх панів без всякої резерви так: Маю внутрішнє переконання, що в найближчих трьох роках не матимемо ніякої війни".

НА ДОМАГАННЯ ПУБЛИКИ...

В „Новинках":

— БАЛЬ У СТАНИСЛАВОВІ. Тому, що в 1-ому числі „Діла" трапилася друкарська помилка, повідомляємо, що баль на дохід бурси ім. св. Николая у Станиславові відбудеться 9. н. ст. лютого в салі Міщанського Клюба. Якби присутні на тому балі виявили бажання, щоб відбувся ще один вечорок з танцями, то в такому випадку уладить його своїм заходом на свій дохід „Руська Бесіда" у Станиславові".

З польських справ.

ПРОТЕСТ ПРОФЕСОРІВ ВИСОКИХ ШКІЛ У ЛЬВОВІ.

У львівській польській пресі появився протест професорів львівських високих шкіл проти того, щоб політичні чинники зловживали привілеями та свободами академічних шкіл.

Академічні школи — читаємо в тому протесті — як найвищі осередки розвитку науки і культури мусять бути вільні від усяких впливів, що не мають нічого спільного з наукою, якщо мають виконувати якслід своє завдання. Та найгірше бувае, коли ті зовнішні впливи роблять високі школи тереном політичних, партійних чи національних порахунків. Цього не хочуть освідомити собі ті, що від довшого часу вводять у мури високих шкіл у Польщі загрозливий фермент та використовуючи їх свободу й екстериторіяльність переносять на їх терен політичну боротьбу.

Збаламучена популярними гаслами частина молоді зорганізувала боївки, що своїми варварськими виступами спинюють всяку працю, насильства, брак пошани для академічної влади, безприкладні лайки та зневаги професорів та спроби терору супроти колегіяльних тіл академічної влади — всі ті майже щоденні явища викликують заколот, що межує з анархією.

Академічна влада не мала змоги опанувати того стану. Навпаки. Ректор і сенат політехніки піддалися теророві і завели урядове гето, що неагідне у своїй основі з почуттям закону. Тим чином нарушено незалежність і престіж академічної влади, що виріклася свого права свобідного рішання. Ректор університету, що не хотів того права виріктися, що хотів оборонити гідність високих шкіл, побачивши, що університетові загрожує насилля молоді, уступив зі свого становища.

Коли наука і культура — кінчиться відозва — є найвищим суспільним добром, а підважування існування і свобідного розвитку їх осередків стає чином гідним гострого напятування, підписані висловлюючи солідарність зі становищем, яке заняв ректор університету Івана Казимира, протестують проти того, щоби привілеями і свободами академічних шкіл далі зловживали політичні чинники, що насильно вдираються в мури високих шкіл.

Львів, 20. січня 1938.

Г. Арцтовський, К. Бартель, Е. Братро, Л. Хвістек, Л. Еберман, Р. Ганшинец, Ф. Грер, В. Ган, К. Гартлєб, А. Клісецький, Й. Ковальський, В. Круковський, С. Кшеменевський, Е. Кухарський, С. Легежинський, Т. Островський, Г. Полюшинський, К. Ружицький, Г. Сокольницький, С. Стасяк, В. Стожек, Д. Шимкевич, Й. Токарський, К. Вайгель, М. Вежуховський, С. Віткоський.

По широкому світі.

Совітська кордонна сторожа перейшла естонський кордон по замерзлому озері Пейпус. У перестрілці згинуло 2-ох совітських вояків.

У Німеччині утворено нову організацію для дівчат у віці 17 до 21 літ.

4 чеські партії: комуністи, людовці, соціял-демократи і націонал-соціялісти уладили у Ерні віче, на якому висловилися за близькою співпрацею зі СССР.

Фінський уряд хоче зревідувати дотеперішній алькоголевий закон, обмежуючи вишинк алькоголю.

Словаки хотять святочно вшанувати 20-ті роковини пітсбурської умови та домагатися зліснення постанов тої умови.

Австрійський архикнязь Оттон приїхав на 4 дні до Ліхтенштайну як гість.

У Франції зорганізовано окремий уряд для еміграції та нагляду над чужинцями. Рівночасно зліквідовано „союз приятелів совітської батьківщини" та скріплено фільмову цензуру.

СССР переведе мабуть мобілізацію на Далекому Сході як військову демонстрацію проти Японії.

Бельгійські урядові кола заперечують поголоски, немовби Бельгія хотіла на найближчій сесії Ради Ліги Націй визнати анексію Абісинії

—o—

Машерують за тамбором
Цісарськов дорогов!...

Оце й усе. І тому мертвіє його душа, що зросла на пісному ґрунті і він, як сам каже, загортається в „егоїзм студенний". Хоча після італійської кампанії найшов у Чернівцях людей, яким міг був висповідатися з цього болю, то таки не доповідав усього — не хотів цілком розгортати душі і вражати вкрай гучальську „фудулію". Одначе в мундурі і в муштрі голі було йому бути по давньому. Короткий побут у Чернівцях, стріча з Найбавером, Кобилянським та Горбалем, поява перших його спроб у брошурі: „Slovo na slovo"... збудили в серці бурю. Він відчув, що колишне оточення, до якого знову вернувся, душить його і вбиває. І дають його вже той хліб цісарський, гризуть блискучі ремені, ненависний кабат і студене залізяк. Додаймо ще тугу за рідним краєм і нещасливу любов до палкої Марошанки, тоді зрозуміємо силу тієї бурі. Туди, туди: до гір верґінкових, до гурту парубоцтва львівського, до солодкої творчої праці рвалася його схвильована уява. І він тікає з касарні:

„Ой вийду я з хати той стану гадати:
Коби то не зброя, не білі кабати, —
Ой, тож бим полетів, як куля, як кріс.
Дем орлом родився, дем соколом ріс!..."

І кличе, як Гетівська Міньон, утомлена чужиною:

„Ци знаєш, де країна та мила,
Де явір ріс і де калина цвіла?...
Ци знаєш, те там Левова палата,
А в мурах її вибіжана кімната...
...Ци знаєш де, ци знаєш, моя доле? —
Туда, туда підемо, мій соколе!"

Прорвалася гребля, але заразом і наросли сильні конфлікти: що він зможе дати тим легіям у Львові? Які цінности принесе їм? Адже він добре знав, що і Горбаль і Кобилянський переросли його на цілу голову... а друга справа: як утільнитися в війська!

(Далі буде).

Економічний огляд.

Український індивідуальний промисел на новому етапі організаційної праці.

ЗНЕСЕННЯ „КОНКУРЕНЦІЙНОЇ КЛЯВЗУЛИ" В „ГРУПІ ПРОМИСЛОВЦІВ". — ЗА ТІСНІШУ СПІВПРАЦЮ. — ПІДГОТОВА КОНГРЕСУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ І ПРОМИСЛОВЦІВ.

У двотижневику „Торговля і Промисл" з 15. січня ц. р. появилась велика стаття голови „Групи Промисловців" при „Союзі Українських Купців" у Львові, інж. Ю. Крохмалюка, де широко представлена потреба організаційного зосередження українського промислу.

Згадана „Група" зберігала досі — як каже автор статті — зобовязання, затягнене ще в колишній „Промисловій Раді", щодо нових українських підприємств, конкуренційних для вже існуючих у нас промислових станиць. Ця т. зв. „конкуренційна клявзула" мала в „Групі" своїх прихильників і своїх противників, а її існування спричинювало нераз парадоксальні ситуації. Виміна поглядів і реальний кількалітній досвід та покращання збутової кон'юнктури вирішили **конечність усунути „конкуренційну клявзулю".** Глибоко і річево передумана проблєма найшла свою розвязку на Загальних Зборах „Групи" в грудні 1937 р. **— Збори приняли постанову, що членом „Групи Промисловців" може стати кожний український промисловець, якого прийме СУК і Відділ „Групи".**

Нема ніякого сумніву, що ця подія — як слушно завважує інж. Крохмалюк — причиниться до очищення атмосфери серед українських промисловців. „Група" — хоч існує розмірно недовго — має свої заслуги, проте зможе вона розвинути свою діяльність у цілій широті, коли не буде ніодного індивідуального промисловця в нашому господарському середовищі, який стояв би осторонь цього організаційного ядра. Тільки тісною співпрацею можна переконати українське громадянство про вагу обороту рідним товаром у нашому національному господарстві. Тільки тісною співпрацею можна ще підтягнути промисловця до його вищої ролі в господарському житті українського народу, як роля тільки бездушної шестерінки сирівцю на готовий виріб. І врешті тільки при помочі тісної співпраці можна буде розвиток українського промислу спрямувати в русло доцільности та притупити вістря боротьби за суто-особисті інтереси.

„Не може бути в нас місця для розбіжности інтересів між собою. Є лиш розбіжність інтересів українських і чужих."

Крім індивідуального українського промислу існує ще й наш кооперативний промисл. Він — як це вже відомо читачам „Діла" — готовиться теж до ще інтенсивнішої праці, до чого має чимало причинитись збирання на „Фонд Господарської Розбудови". Очевидно, що завдання, які ставить собі „Група Промисловців" при СУК у Львові, вимагають, щоб між обома фірмами рідного нашого промислу був діловий контакт. У своїй статті інж. Крохмалюк пише на тему такого контакту ось-що:

„Слід зазначити, що співпраця кооперативного промислу з „Групою", завдяки поглибленню взаїмних відносин і особистим зустрічам затісняється у користь цілого українського промислу. Значливі взаємнини дають далекойдучі можливости співпраці. Бо засадничих ріжниць між нами нема і бути не може. Є лише помітне ще деяке ослаблення взаїмних відносин, як останок ріжниці думок зперед двох років."

Врешті голова „Групи" висказує надію, що проєктований Конґрес українського купецтва і промислу багато нового внесе в методи праці зорганізованих промисловців. План праці та її ціли будуть усе такі, як їх вимагатимуть українські господарські інтереси.

Для інформації читачів „Діла" зазначимо, що скликання **Конгресу** українських купців і промисловців у цьому році в засаді вже вирішене. В цьому році сходяться важні роковини: **509-ліття святоюрських ярмарків і 15-ліття „Союзу Українських Купців" у Львові.** Одно і друге хоче наш приватно-господарський світ гідно відсвяткувати і в програмі є саме згаданий Конгрес.

За господарську побудову Сх Галичини.

НЕДАЛЕКА ІНАВҐУРАЦІЯ „ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ СХ ГАЛИЧИНИ". — ПОСТУЛЯТИ ПОЛЬСЬКИХ ГОСПОДАРСЬКИХ КІл У ЗВЯЗКУ З МОЖЛИВОСТЯМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВОЮ СХ. ГАЛИЧИНИ.

Як довідується „Цода. Газета Гандльова" — відновлена більшістю імя урація „Госп. Ради Сх. Галичини (в оригіналі Сх. „Малопольщі") відбудеться **невідкладно** 5. і 6. лютого п. р. у Львові. Ця Рада є ідеєю воєводи А. Білінка. Організаційному комітетові проводить дир. Л. Маковський.

На інавґурацію приїде також кільох визначних членів уряду на чолі з віцепрем. Квятковським. Візьмуть вони після того участь у святочному отворенні нової цукроварні „Поділля" в Березовиці Вел.

„Інавґурація Ради — пише згадана газета — буде **великою подією** в житті Сх. Галичини. **Як постійна інституція** — Госп. Рада сповнятиме поважне завдання, безупинно побудимуючи промислову ініціятиву для дрєвного господарського розвою всіх трьох воєвідств. Сподіються, що на свято відкриття Ради зїдеться до Львова багато господарських представників і діячів з цілого краю".

У звязку з тим варто познайомитися з економічними домаганнями, що їх висувають польські економічні кола. Представив їх „Дзєнїк Польскі", якого вважають органом наближеним до львівського воєвідства. В числі з 16. п. м. читаємо там по короткому вступі ось-що:

„Хоч господарського положення Сх. Галичини не можна вважати за гіршеїше від положення інших воєвідств, є воно вже тепер досі важке — проте існують великі продукційні можливости для пром. підприємств, великих і малих.

Потрібна є передусім енергія в дїланні і заспокоєнні найважніших домагань. До розвою госп. життя потрібні є добрі дороги а правильним напрямом. Госп. і пром. кола устійнили **конечність доброї комунікації** в першу чергу на осьтаких лініях: Львів — Стрий — Дрогобич, Стрий — Моршин, Дрогобич — Трускавець, Львів — Вартова, Львів — Хоросрів, Ходорів — Отинєвичів — Коломия — Косів, Львів — Краків у найкоротшому віддаленні, Львів — Тернопіль і Львів у напрямі Вильна.

Серед постулятів, що їх висувають госп. кола, означає необхідність покликати до життя **кредитовий інститут**, який зосереджував би в своїх руках цілість кредитових справ для промислу, ремесла і торговлі. Ці кола з натиском зазначують, що істнуючі роніше організації, які зосереджували кредитову поміч на більшу скалю, або втратили свій самостійний характер, а їх капітал перелили центральні організації, або перестали істнувати. Тому є проєкт, щоб один з істнуючих інституцій признати широку компетенцію в обслузі коротко- і довгоречинцевих кредитів, як теж банкових операцій.

В першій черзі всякі дістоти кредит — пише дальше „Дзєнїк Польскі" — ті польські підприємства, які з трудом утримують рух у своїх каретатах праці, очевидно після провірення життєздатности цих каретів.

Цілий ряд галузей промислу, ремесла і торговлі має здорові основи і запоможений розвиток — чекає тільки на кредитову поміч і то розмірно невелику.

Висувають конечність кредитової помочі, переважно короткоречинцевої, для тих підприємств, що можуть вимагатись замовленнями на військові достави.

Окрему групу кредитових постулятів у Сх. Галичині представляє **розбудова живців, кліматичних станцій і готелярського промислу.** З цією можливостями вяжеться використання мінеральних джерел, які мають велику вартість.

Господарські кола — кінчить газета — починають тепер конкретно ставити постулати в напрямі госп. розбудови Сх. Галичини. Заповідь творення **нової госп. округи** на терені Сх. Галичини викликує оживлену дискусію і будить справедливі надії на терені тепер занедбаних земель".

Такі то інформації подає польська преса. Покищо **невідомо** хто і в якому числовому відношенні заступатиме в „Госп. Раді" економічні інтереси українського населення, себто **інтереси більшости населення** тих земель, що їх обняти хоче згадана „Рада" своєю діяльністю. Незадовго рішення й інавґурації принесе розвязку цього цікавого для нас питання. Н.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

НАША ГОСПОДАРСЬКА ПРЕСА.

Стан господарської преси не тільки втримався в нас у новому році, але ще й збагатився новим ч'ечинником п. н. **„Кредитова кооперація".** Має він на дану появитись. З найважніших явищ господарської преси згадаємо:

„Технічні Вісти" ч. 1 за січень ц. р. це в нашій технічній журнал, але зі змісту — господарський. Ми вже зазначили свого часу, що редакція його перейшла на **промислові позиції,** достосовані до потреб нашого практичного життя і рахує на читача не тільки з інженерських кол але теж з загально-громадських. Втримання цієї домінії завдячує редакція в передовиці січневого числа. Цікавий, живий зміст заслуговує дійсно на те, щоб журнал здобув собі серед нашого громадянства активних симпатиків.

„Торговля і Промисл" прийшла з новим роком на себе нові обовязки: бути також **для українських ремісників** провідним органом до часу, поки організоване ремісництво не здобудеться на самостійний часопис. В обох щоденних числах (з 1. і 15. січня) помішений уже матеріял, що сповнює справи ремісників.

„Кооперативна Республика" зачала своїм січневим випуском 11. рік свого істнування. В літературному додатку заповідає редакція друк праці проф. Ш. Жіда **„Солідарність".**

„Господарсько-Кооперативний Часопис" появився в цьому році в новій обгортці в графічному оформленні М. Бутовича. Щирі численні ілюстрації дуже ожівляють зміст популярного органу нашої кооперації.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ГОСПОДАРСЬКА ВСЯЧИНА.

— Цифри, подані в найновішій публікації Держ. Інституту в Пулавах „Положення сільських господарств у 1936-37 р.", стверджують, що **покупна сила на селі зросла в р. 1937** ще у ділянці сільсько-госп. потреб, так і в домашніх бюджетах хліборобів.

— Новий масовий тиднєвик Озону **„Весь Польска"** (ч. 2) гарячо пропагує конечність розбудови **польської кооперації** по селах.

— У краківському воєводстві почалась акція організування **безвідсотнових кас для хліборобів.** На даних покладено до життя окрему інституцію в інж. Вольном на чолі. З поголоски, що вона дістане державний безвідсотковий кредит у висоті 3/4 мільона.

— Згідно з постановою Екон. Комітету Міністрів зруховано **кредити під застав худоби** в подвійній формі: пакетовий (до 10 штук худоби) і реєстровий (поверх 10 штук). Кредит 75% вартости худоби є вексловий, на 3—6 місяців і на 6% в річному з'вношенні.

— **Білянс заграничної торговлі Польщі** за рік 1937 замкнувся **пасивним сальдом** у квоті 61.761 тисяч зол. Та це не відбилось по запасах золота й дев'із у Пол. Банку, бо вони на улютім 1938 р. зросли на ок. 48 мільонів у порівнянні до кінця 1936 р. Причина того: клірінгові умови. Пасивні сальда клірінгів мають бути вирівнані товаровим обміном.

— **Волине занепокоєння** і численні коментарі у пресі з нагоди умовин правління в Варшаві викликали заміни організаторів конґресу про те, що умовні правителі в Польщі є на плановим господарством

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЗАПОВІДЖЕНЕ ОЖИВЛЕНЕ ЗБРОЄННЯ ПІДВИЩУЄ ЦІНИ.

Положення на товарових ринках і на грошевих біржах поправилось, хоч госп. кола льондонської Сіті все ще нарікають на замалий обороти на ринку і їх повільний зріст після загальмування анижкового процесу. Вісти про збільшення зброєння, особливо про розширення програми морських збройь, **збільшили зацікавлення сирівцями,** особливо в країнах незалежних. Панує думка, що розширення програми збройних буде в великому ступні рівноважити з інфляцією а через те вплив зброєння відчує ще сильніше ніж досі вся господарка. У звязку з цим очікують загальної вищини цін пів пів'ть тоді, коли б політична міжнародна ситуація залишилась дальше в тепер. напруженні.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК.

Минулого тижня „Ек. Огляд" не появився в прив воду свята. Тому шкодно сьогодні справлятись дві важніші друкарські помилки в статті В. Несторовича „Чужий тоталізм і наше господарство" (див. різдвяне число „Діла"). Перша: замість „державного **інтервенціонізму"** надруковано „державного інтервенціоналізму", отже в цілости має бути: „коли читаємо полемічні дискусії консервативного „Часу" й соціяльної „Газети Польської" на тему державного **інтервенціонізму** й етатизму..." Друга помилка є в ноті, де замість **сталінізм** надруковано тоталізм. При згадці про комунізм і фашизм автор написав: „Тут різниці всяк дуже помалу, починаючи від комуністичної безбожности, яку б'ли по найбільше сьогоднішній **сталінізм**".

Сторінка без політики.

Феномен з Уральщини.

В малому містечку Уральську на півночі Росії у 80-их роках минулого століття народилася в подружжі Черновичових здорова й гарна донька, яку назвали Ганною.

Дитина розвивалася зовсім правильно і коли гарна Ганна мала 19 літ, вийшла вона замуж, але небавом розійшлася з чоловіком і знову замешкала з батьками. Молоденька розвідка охоче вчащала з батьками на ріжні вечірки, танці, її краса й дотеп розбили серця не одному молодцеві.

30-літнє дівча.

Так пройшло десять літ. Товаришки Ганни звернули увагу на те, що ні лице ні її постать не зміняється — ні одна зморщинка не псувала личка Ганни, вона виглядала так само, як тоді, коли мала 18 літ. Автім, це ще ніяке чудо, коли жінка в 30 літ виглядає на десять літ молодша.

Пройшло ще 8 літ. Підчас одної своєї подорожі до далеких свояків познайомилася Ганна з гарним, молодим та заможним хлопцем, який, очарований її красою, просив її руки, одночасно питаючись, чи вона має вже повних 18 літ, тому, що в іншому випадку треба було б просити у відповідних чинників дозволу на шлюб.

Ганна, що мала вже близько 40 літ — не поінформувала, очевидно, як завжди жінка, наміченого про свій вік, одначе тому, що була дуже забобонна й не розуміла, чим пояснити свою невянучу красу, звернулася вона до лікарів, від яких ця справа дісталася до Москви.

Зацікавлення наукового світу.

Легенда про „вічну молодість" Ганни перейшла з Москви до Відня, Парижа й Берліна. З той саме час у Відні почалися досліди над впливом спеціяльних залоз на розвиток і занепад людського організму. Отже дослідники прийшли до висновку, що у Черновичової йде саме про якусь надпродукцію таких залоз і вимагали, щоб вона приїхала до Відня для спеціяльних дослідів. Одначе Ганна не мала до такої далекої подорожі відваги, зате намовили її приїхати до Москви, звідки після багатьох дослідів над нею вислали її з черги до Букарешту. Чимало клопоту було при видачі паспорту — бож рішуче вражала різниця між датою її народин і її світлиною.

Відомий французький портретист Пер ля Фоссе просить Ганну, щоб вона стала йому моделькою до відомого образу „життя зачинається в 40 літ" — картина та її назва, стали відомі майже в цілому світі.

А за той час Ганна осягнула вже 50 літ. Її чоловік помер і вона вийшла замуж за 22-літнього молодика та сама не виглядала при ньому більш як на 20 літню дівчину. Вона захоплювалася спортом — між іншим виграла вона при перегонах на ріці Урал, допливши перша в холодний осінний день до мети.

Та небавом, не дочекавшися висліду дискусій лікарів, з яких одна частина пояснювала „молодість" Ганни діяльністю спеціяльних залоз, друга частина — впливом радіоактивного чинника в її організмі — Ганна несподівано вмирає, занедужавши на запалення легенів.

І смерть не розвязала загадки.

Московський університет пропонував молодому вдівцеві величезні гроші за тіло небіжки. Та він відмовився — запротестував проти того також цілий Уральськ, що так гордився своєю гарною землячкою, і уладив їй пишний похорон, при чому Ганну дослівно засипали квітами.

Пройшов місяць і світ поволи забув про „вічно-молоду" Ганну Черновичову. Але не забув про неї науковий світ — врешті переведено ексгумацію тлінних останків Ганни і тоді всіх знову здивувало дивне явище — тіло Ганни Черновичової зовсім не було знищене розкладовим процесом.

Ні смерть ні земля не могли знищити її краси, яка залишилася такою самою загадкою, якою була за життя.

—o—

Жінка в еспанському війську.

Тяжку добу переживає сьогодні Еспанія — ця розкішна, повна пристрастей та одночасно нещасна країна, якої територію доля вибрала собі для двобою двох знаних нині в Європі течій — націоналізму й комунізму.

Ціла Европа з величезним напруженням і зацікавленням слідкує за висліду цієї війни й бере в ній збройну та фінансову участь, всупереч ріжним актам про неінтервенцію.

Важко собі уявити, що в цій гром. війні беруть активну участь теж жінки і то не в ролі доглядачок ранених воїків, не як чинник, що повинен усе злагіднювати, ні, — вони стають до бою рука в руку з мужчинами на барикадах і в окопах.

Чорноока Кармен, яку ми залюбки уявляємо собі з піснею на устах, з червоною рожею в блискучих зубах, розтанцьовану і веселу — бється вже нині нарівні з мужчинами і її участь в боях може ще більше розпалює пристрасти та робить ці бої ще запекліші й завзятіші. Сама Каталюнія нараховувала кілька тисяч жінок, що працювали в міліції (для догляду над їхніми дітьми уряджено спеціяльні дитячі оселі).

Майже всі жінки, що добровільно записуються до війська, просять вислати їх на фронт та головний секретаріят, в якому владу виконує 5 жінок, лишає частину в запіллі, решту по залагодженні формальностей, відсилає, залежно від приділу до короткоречинцевих „відділів вправ" піхоти, артилерії або летунства. У летунстві літають вони як обсерваторки, хоч є серед них теж кілька самостійних летунок, які мають відбутий вже передтім летунський курс.

Темпераментна еспанка стрясла накинену їй віками пасивність і — замість слухати серенаду коханого эпоза закратованого віконця, слухає тепер серенаду гарматніх бомб і скорострілів.

Йошівара — місто гейш.

Минулого року майнула в часописах вістка, що японський уряд рішив зліквідувати розривкову місцевість Йошівару, яка до трьох літ має зникнути з лиця землі.

Йошівара — місто гейш — цих розкішних, ніжних, мов квіти, перлин Японії. Не було туриста, який перебуваючи в Японії, не відвідав би цього міста.

Початок Йошівари.

Як повстала Йошівара? Японія від давних часів мала надпродукцію дівчат. При кінці XVI. віку починається торговля дівчатами — батьки везуть їх до міст, де продають їх, як худобу — часом по неймовірно низьких цінах. В той-же час являються цілі банди „мисливих", які викрадають дівчат з дому і пізніше самі продають їх по містах.

Голодні, виснажені морально й фізично, скитаються ці діти (бо часом вже дівчина від 8—12 літ стає предметом торгу) з міста до міста.

Обурені батьки — деяким із них йде найбільше про те, що висовгнувся їм із рук легкий зарібок від торговлі донь ками, протестують все чимраз голосніше і врешті подають формальну скаргу до володаря Інзаемона, який у відповідь на цю жалобу створює в 1650 р. спеціяльну державну поліцію, яка має переслідувати такі банди й визволювати дівчат.

І справді — сотні нещасливих дівчат врятовано, але тоді уряд станув перед проблемою — що далі робити з тими, морально занедбаними, дівчатами, які відвикли від важкої праці, та привикли до деяких вигод і сибаритства.

Квіти на „шуваровім полі".

Отже Інзаемон відділює їм близько Токіо площу — 7 гектарів землі зарослої шуваром (очевидно шувар вирізали) і на очищеному полі збудували кілька сотень маленьких легких бамбусових хатинок. Так повстала Йошівара — це слово означає „шуварове поле".

Згодом до Йошівари починають напливати теж дівчата з інтелігентських кол, гнані матеріяльними недостатками, іноді приневолені були вони жорстоким лихварям заробляти у Йошіварі на сплату боргів батька.

Густо-часто в „чайному домику" можна зустріти поруч звичайної мало-освіченої проститутки, дівчину, яка знає кілька европейських мов, прекрасно грає на ріжних інструментах, співає, танцює, добре розуміється на поезії та часом і сама пише поезії.

Духовий центр Японії.

З ходом століть Йошівара стає духовим осередком Японії. Там сходяться часом політики на дискусії, в яких нерідко живу участь беруть їх культурні приятельки; там переводять торговельні трансакції; поети і мистці шукають там мотивів для своєї творчости.

Нерідко якийсь високопоставлений урядовець, познайомившись в Йошіварі з гейшею — женеться пізніше з нею і ніхто цьому не дивується, бож ці богині поезії й любови славні не тільки своєю красою, але й елеганцією, рафінованістю, дотепом.

Підчас землетрусу у 1923 р. в Токіо вогонь захопив бамбусові домики в Йошіварі і в тій пожежі загинуло к. 3.000 гейш.

Йошівару доволі швидко відновили, гейші дістали права, про які ще недавно не могли навіть мріяти. В першу чергу дістали вони дозвіл покинути Йошівару — навіть в такім випадку, якби не сплатили ще лихварям боргу своїх батьків — бо здебільша дівчата дістаються до Йошівари саме для сплачення таких боргів.

Довгі літа Йошівара належала до Токіо, яке не могло без неї обійтися, так як без денного світла. Широкі кола японського громадянства не можуть повірити в те, що вона має за 3 роки перестати істнувати.

ЩО БУЛО БИ, ЯК БИ...

Це не відома товариська гра, яка починається від слів „Що було би, якби?", але питання, що схвилювало недавно астрономів з нагоди планети Реймунда, яка на „волосок" минула нашу землю. Що сталось би, якби ця планета зударилася була з нашою землею?

Погляди вчених поділені. Варт було би деяким поглядам приглянутися.

Всі згідні в тому, що катастрофа була би безприкладна, якщо „небесний гість" величини 4 км. у промірі впав би на сушу. Японський професор Метеніе каже, що пів Франції згинуло би, якби саме їй судилося стати жертвою... Потрясення, сила зудару, жар, що витворився би при зударі — все те булоб у таких велитенських розмірах, що просто важко собі уявити. За цілу історію людства нічого такого ще не трапилося.

Інші вчені кажуть, що „заяви про кінець світу доволі перебільшені". Всеж таки, якби той небесний „відломок" упав до океану, то счинилась би тоді така буря, що всі кораблі і фльоти, де вони тоді не знаходились би, щезли би у морських вирах. Велитенські хвилі, які повстали би підчас упадку комети, чи пак планети, змили б надбережні місцевости, як луг пинки.

Комета „спізнилася" на 5 і пів години і до „стрічі" не прийшло. Найбільше жалують за тим аматори сенсацій та люди, які шукають глибоких потрясень та емоційних переживань.

НАЙНОВІША МОДА В АМЕРИЦІ.

Ексцентрична Америка має — очевидно не для звичайних смертників, але для тих щасливих, що можуть собі дозволити навіть на найдорожчі забаганки моди — ще одну новину: жіночі черевики зі шкіри золотої рибки.

Золота рибка, що досі була хіба прикрасою акварія, має буцімто дуже придатну шкіряку (тільки може трохи за дорогу) для взуття, головно тому, що вона незвичайно слястична і не пропускає води. Остання прикмета може не має такого вже великого значіння — бо кому прийшлоб на думку ходити в них до води?

Шкіра цих черевичків, каже рекляма, є незвичайно мягка й ніжна. Не треба її чистити ніяким кремом лише чистять її ніжною, спеціяльною щіточкою та миють спеціяльною рідиною.

ОТТАК СОБІ.

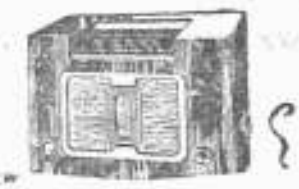
Стареча любов, як осіннє сонце: світить та не гріє.

•

Вік жінки, яка всіх критикує, називають критичним віком.

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

Літературна нагорода на 1937 р.

I.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ТОПІЖ-У.

Жюрі, вибране Радою Т-ва Письменників і Журналістів ім. І. Франка для призначення трьох літературних нагород за найкращі твори, видані у 1937 р., на своєму засіданні дня 18. січня 1938. р. рішило одноголосно призначити:

Першу нагороду Юрієві Косачеві за три збірки оповідань „Чарівна Україна", „Клубок Аріядни" і „Тринацята чота".

Замість другої нагороди жюрі відзначило книжку І. Борщака „Наполеон і Україна" з огляду на виняткові літературні прикмети в цій історичній праці.

Третю нагороду призначило Наталі Лівицькій-Холодній за збірку поезій „Сім літер".

Львів, 18. січня 1938.

Василь Щурат — голова, Микола Матів-Мельник. Евген Ю. Пеленський, Володимир Радзикевич, Михайло Рудницький — члени.

II.

КОМУНІКАТ ЖЮРІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ НАГОРОДИ ІМ. ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА ЗА НАЙКРАЩУ ПОВІСТЬ У 1937. Р.

Жюрі для визначення літературної нагороди ім. В. Стефаника, уфундованої українцями міста Торонто в Канаді за найкращу повість у 1937. р., видруковану на українських землях та на еміграції, одноголосно признало за найкращу повість у 1937. р. твір **Галини Журби „РЕВОЛЮЦІЯ ІДЕ"** та рішило звернутись до Ради ТОПІЖ дати згадану нагороду авторці цієї повісти.

Львів, 21. січня 1938.

В. Сімович — голова; **Гр. Лужницький, В. Софронів-Левицький** — члени.

III.

КОМУНІКАТ РАДИ ТОПІЖ-У.

Рада ТОПІЖ-у на своєму засіданні 21. січня 1938. прийняла до відома рішення одного і другого жюрі і за відзначені твори призначила такі грошеві нагороди:

П. Юрієві Косачеві 600 зол., п. Ількові Борщакові 400 зол. і п. Наталі Лівицькій-Холодній 300 зол.

Нагороду ім. В. Стефаника міста Торонта в Канаді п. Галині Журбі — 75 дол. канад.

Львів, 22. січня 1938.

ЗА РАДУ Т-ВА:

Роман Купчинський, голова. **Іван Кедрин,** секретар.

НА ЛІТЕРАТУРНИЙ ФОНД 1937. Р.

вложили дальші жертви: О. Левицька і С-ка (фабр. Елегант), Львів 50 зол., Т-во „Просвіта", Львів 50 зол., „Видавництво Українська Преса", Львів 50 зол., Видавнича Спілка „Діло", Львів 50 зол., Т-во Сільський Господар, Львів 10 зол., Мих. Терлецький, Львів 50 зол., кооп. „Суспільний Промисл", Львів 50 зол., Центробанк, Львів 50 зол.

Рада Т-ва складає всім Жертводавцям щиру подяку; просить складати дальші грошеві жертви на адресу: Центробанк, Львів, вул. 3. Мая, з допискою: „Літературний Фонд".

Недопущений доказ правди в обороні „Діла".

СПРАВА ЗДОГАДНИХ „СУБВЕНЦІЙ" „ДІЛА".

У „Русскому Голосі" з 28. листопада 1937. появилась за підписом п. Ганасевича стаття, в якій м. і. були „ревеляції" про субвенції для „Діла": „Діло" — мовляв — має 13.000 зол. власних капіталів зате 224.000 зол. довгів; тайну істнування „Діла" читачі „Русского Голоса" могли виясніти собі на підставі іншого місця тієї статті так, що „Діло" дістає субвенції з церковних фондів, і то тих, які повстали з парцеляції церковних грунтів.

Редакція „Діла" зареагувала на це відповіддю п. н. **„Клевета і брехня"** у числі з 28-го листопада м. р. Пан Ганасевич почув себе ображеним, що йому закидають клевету і брехню та заскаржив відповідального редактора „Діла" дир. О. Костика за знеславлення зі ст. 255, § 1. к. к. Дотична розправа відбулася 20. ц. м. перед окружним судом у Львові. Судив судія п. Лькер, заступав відп. ред. „Діла" адв. д-р О. Суховерський.

Оборона заявила, що обвинуваченій особисто непричасний, бо тієї замітки в „Ділі" не писав і про неї не знав. Однак тому, що **„Діло" чіяких субвенцій не діставало і не дістає** обвинувачений **готов перевести доказ правди.** У письменному спротиві оборона навела точні докази на підставі затвердженого Ревія. Союзом білянсу Вид. Спілки „Діло" та на правду своїх слів подавала одноково свідка-бухгальтера, як також документарні дані.

Суддя станув на формальному грунті: тому, що обвинуваченій сам особисто інкримінованої замітки не писав, не може переводити доказу правди щодо її слушности. Тому засудив його за **пресовий** проступок на грину 50 золотих і кошти. Таким робом **меритарично** щодо згаданих субвенцій для „Діла" і його маєткового стану справа взагалі не підлягала розглядові. Тому, що оборона стоїть далі на становищі, що **може перевести доказ правди — внесла проти присуду** апеляцію.

Таким робом „Слово Народове", яке влорадісно у нинішньому числі великим друком голосить, що „Діло" „було субвенціоноване з церковних фондів", — накручує на свій лад присуд у вчорашній розправі, бо ані доказу на це не переведено, ані сам присуд, що спирався на формальних мотивах, не є правосильний.

Мін. Понятовський в огні критики.

Дня 20. ц. м. буджетова комісія сойму радила над буджетом міністерства хліборобства і земельних реформ.

Політику міністра Понятовського піддав критиці вже референт буджету пос. Собчик, відтак атакував її в гострий спосіб східньо-галицький поміщик, пос. Закліка, який під кінець своїх міркувань заявив, що голосуватиме проти прелімінаря буджету міністерства хліборобства.

Від УПР. промовляв **пос. З. Пеленський**, який обговорив політику м-ства у відношенні до українців і подав до відома, що українські посли голосуватимуть проти буджету м-ства хліборобства і зем. реформ.

Дискусія протягнулася далеко поза північ. У соймових кулюарах кружляла чутка, що противники мін. Понятовського зголосять внесок у справі відкинення буджетового прелімінаря м-ства хліборобства і земельних реформ.

Перед новими виборами до румунських самоуправних органів.

Вибори до громадських рад відбудуться між 25. лютим і 1. квітнем, по черзі в поодиноких департаментах.

Король розвязав ради рільничих і промислово-торговельних палат. Вибори відбудуться до 4 місяців — до того часу палатами кермуватимуть тимчасові комісії.

Алькоголь і тютюн спинюють **умовий розвиток людини.**

АРЕШТУВАЛИ Ц. К. КОМУНІСТИЧНОЇ ПАРТІЇ В ПОРТУГАЛІЇ.

В Ліссабоні поліція арештувала цілий Центральний Комітет Комуністичної Партії Португалії за винятком одного лікаря, який утік. Сподіються дальших арештувань.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Відзиви й комунікати.

ТРЕБА ПРОВІДНИЦЬ ДО ДИТЯЧИХ САДКІВ.

Вписуйтесь на курс провідниць!

Дитячі садки здобувають у нас право громадянства. Корисну діяльність дитячих садків над дітьми в дошкільному віці ствердила і признала шкільна влада. Вслід за тим Кураторія ЛШО з 2. січня 1935 ч. І. 35006/34 **звернулася** до шкільних інспекторів, щоби „при творенні дитячих садків не утруднювали гуманітарним установам їх важкої добродійної праці"

В минулому році число дитячих садків зросло з 655 на 788. Число дітей у дитячих садках зросло в мин. році з 25. 482 на 29.885. На кошти удержання тих дитячих садків вложило громадянство 157.620 зол. Це наглядний доказ, скільки ваги привязує нарід до дитячих садків і як не жалує на них гроша.

Великою перепоною у творенні нових дитячих садків була м. і. і недостача вишколених провідниць. Щоб доповнити кадри провідниць, **Головна Управа РШ відкриває курс провідниць дитячих садків у Львові** з днем 1. березня 1938. р., який тріватиме 6 тижнів та обійме всі потрібні теоретичні і практичні предмети.

Подання вносити просто до **Головної Управи Рідної Школи у Львові, вул. Сикстуська 46,** з долученням таких документів або їх відписів: 1) метрика уродження, 2) свідоцтво зрілости учительської семинарії, гімназії або рівнорядної школи, 3) лікарська посвідка здоровля, 4) поручення від Повітового Союзу Кружків (Повітового Кружка) РШ або іншої української повітової установи.

Речинець зголошень найдальше до 15. лютого 1938. р.

Оплата 20 зол.

Якщо не зголоситься найменше 20 учасниць, то курс не відбудеться і про це Головна Управа РШ повідомить зацікавлених.

Користайте з нагоди та у власному інтересі **вписуйтесь негайно на курс!** Таким чином чимало наших безробітних інтелігентних дівчат матиме змогу чесної і корисної праці та деякого заробітку.

Головна Управа Рідної Школи.

ЗЕЛА ПРОТИ ТЕРПІННЯМ ЛЕГЕНІВ

загально відома як „Herbata Puhlmanna" злагоджують КАШЕЛЬ
ПАЧКА 1.85 ЗОЛ.

Дістанете в аптиках і дрогеріях.

ДО ВСІХ ВИДІЛІВ ФІЛІЙ І ЧИТАЛЕНЬ „ПРОСВІТИ" У КРАЮ!

Канцелярія Т-ва „Просвіта" у Львові взиває всі Виділи філій і читалень „Просвіти" в краю подбати, щоб усі збіркові листи на „Дар Просвіті" і зібрані гроші були якнайскорше — найпізніше до дня 30. січня 1938. р. — відіслані до канцелярії Т-ва „Просвіта" (Львів, Ринок 10. І. поверх). Т-во „Просвіта" в найкоротшому часі мусить виготовити точне звідомлення з переведення цьогорічної збірки „Дару Просвіті" і подати до відома адміністраційної влади.

Канцелярія Т-ва „Просвіта".

В очікуванні міліона.

Вже небагато днів відділює нас від найбільш емоційної для кожного грача хвилини, коли буде рішатись доля головної вигри четвертої класи — міліона золотих.

Тимчасом кожний день приносить нам вісмости про вихід з кола більших або середніх вигр, які поважно підсилюють представників найріжнородніших суспільних кол у численних місцевостях краю.

І напр. саме між власниками ч. 145912, на які впала одна з вигр 75.000 золотих є побіч одного духовного і техніка, п. **Марія Поспішна,** домашня працівниця з Варшави і п. **Антоній Рукавка,** малоземельний з-під Ґарволіна. Легко додуматись, які можливости дасть п. Рукавкові виплачена йому сума 15.000 зол.; він зможе не лише впровадити уліпшення до свого господарства, але і побільшити його значно.

Велику поміч дістали чотири військові летуни, з п. плютоновим А. **Валансовичем** на чолі, бо на їх число 136518 впала вигра на 50.000 зол. Інші чвертки цього льосу зреалізували пп. **І. Стельмах** з *Ожарова*, **М. Гмах** з Волковиска і **І. Вайцман** з Пилиці.

Цікавий, заразом дуже приємний випадок трапився п. Миколі Шуткові, що мешкає в Варшаві, при вул. Литовській ч. 11. А саме дістав він від свого приятеля п. Льончевського, студента, дарунок на ялинку у формі цілого льосу ч. 2840. І саме в біжучому тягненні четвертої класи це число виграло 30.000 зол., отже вартість дарунку, який дістав п. Шутко, винесла 21 000 зол.

Можна йому позаздрити! Але замість позаздрити, ліпше засобитися в льос до першої класи 41. льотерії, в якій, завдяки поділові льосів на пять частин і зредукуванні їх числа з 195 на 160 тисяч, шанси вигр є значно більші, ніж дотепер.

Есконтуйте
Доміцілюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у ПРОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

З концертової салі.

ПІЯНІСТ ІҐНАЦ ФРІДМАН.

Після приблизно десятилітньої відсутности явився на концертовій естраді міського театру у Львові (в четвер 20. ц. м.) світової слави піяніст Ігнац Фрідман. З Кракова родом, по фортепіяновій культурі і смаку належить він до давньої віденської школи, якої головними представниками були в останніх часах Моріц Розенталь, Еміль Зауер і ін. Є це, так сказати, елегантний (инколи трохи солодкаво заправлений) бравурний стиль, що любується у старокласичній літературі (до **вчасного,** себто молодого Бетовена включно) з одного боку, з другого боку поклоняється романтичним потентатам фортепіяну, як Ліст, Шопен, Шуман, зате виключає „тяжких" неоромантиків і модерністів із програми концертів.

Це обмеження ми бачили і в програмі Фрідмана, у якій всевладно і виключно царював (побіч Шаконни, Баха) Моцарт, Гуммель, Шуман і Шопен. Така ексклюзивність, яка могла би стати у пересічного піяніста небезпечною, у піяністів тої міри, що Фрідман, не разить, бо вони із своїми безмежними технічними й виразовими засобами та навіть „тріками" находять усе змогу добути з вічної краси Моцарта, Шопена чи Шуманд щось нове та ним приковувати увагу слухачів.

Не зважаючи на некорисні акустичні умовини для фортепіянових виступів салі Великого Театру, новий інструмент Безендорфера звучав на диво добре. **С. Л.**

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і вуханки. 2711 8—10

— **Ревія Мод** відбудеться в неділю 23. січня 1938 р. в год. 12-ій вполудне в салі „Маскота" (дівніше „Скіз"), пасаж Міколяша (а не в салі театру Ріжнородностей). У програму Ревії входять: 1, 3, 5, 7, 9, 11. Показ найновіших зразків модерних жіночих одягів. 2. „Мелянхолійний вальс" — музика А. Гольд — слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема" під проводом п. В. Балтаровича. 4. Лекція географії — вокально-танкова продукція п. Стефи Стадниківної. 6. Менует — танок учениць школи проф. О. Суховерської. 8. „Іль бачіо" — Арліті — сольовий спів п. І. Яросевич. 10. „А може так, а може ні" — муз. В. Балтаровича, слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема". 12. „Жінка" — мельо-деклямація п. Стефи Стадниківної. — Моделі балевих, вечорових, візитових і спортових суконь та плащів і костюмів з робітні „Труду" під управою п. Еді Олесницької. Карти вступу в канцелярії „Труду", Ринок 39. 194 1—2

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 4—20

— **Піяністка Дарія Гординська-Каранович,** що з незвичайним успіхом виступила перед мікрофоном львівського радія, дасть себе почути у власному концерті дня 4. лютого в год. 8-ій веч. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка. У програмі твори виключно українських композиторів, переважно у нас ще не виконувані. Ближчі інформації пізніше. Дохід призначений Українському Комітетові допомоги безробітним при Т-ві „Сила". 198

— **Надзвичайні Загальні Збори** Т-ва „Медична Громада" відбудуться в пятницю 27. II. 1938 в год. 18-ій у домівці Т-ва при вул. Чарнецького 26/II. — **Виділ.** 197

— **Святочні сходини** з приводу 20-ліття проголошення самостійности Української Держави та 19-ліття проголошення соборности всіх українських земель відбудуться в суботу 22. ц. м. в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії у Львові (вул. Підвалля ч. 7, III. пов.). Початок: год. 18.

— **Виклад п. н. „Відродження католицизму у Франції"** (обсервації і враження з подорожі) проф. М. Чубатого відбудеться в неділю 23-го січня ц. р. в салі „Української Бесіди" при вул. Рутовського 22. Початок: год. 6. веч.

— **Найближчі українські авдиції у львівському радіо.** В суботу 22. ц. м. передаватиме львівська радіостація в год. 16.15—16.50 на всі радіостації Польщі концерт хору Дм. Котка, у якій ввійдуть такі твори: Лисенко: Різдвяна пісьмо, Ой, у саду, та павочка ходить, Степова, Через поле широкеє — Котка, Ой, видно село — Людкевича, Колись дівчино мила і Накрила нічка — Гайворонського, Гуцульський аркан, Верховино, Ставок заснув, врешті гуцульські пісні в обробці Котка — Голі Карпати, Коло млина яворина, Постіль нам каміння. — В понеділок 24. ц. м. в рямцях літературної хвилини (год. 18.35—18.50) буде авдиція про творчість Б. І. Антонича, про якого відчит матиме **д-р Яр. Рудницький.** Відчит переплітатиме рецитації творів поета у виконанні відомої нашої декляматорки **м-ра Ірини Гургули.** — У вівторок 25. ц. м. в год. 18.10—18.20 відчит **д-ра І. Свенціцького: „Українське музейництво".**

— **Театр ім. І. Тобілевича,** якого наше львівське громадянство не мало нагоди вже давно оглядати, дасть тільки дві вистави у Театрі Ріжнородностей у найближчий понеділок і вівторок. У понеділок побачимо пєсу І. Зубенка, зроблену на підставі студії І. Борщака про Гр. Орлика, у вівторок драму про Довбуша, нового автора.

— **Відчит про найновіші течії у французькому малярстві** матиме заходом Проф. Союзу Артистів Пластиків у Львові 26. січня п-і Т. Тишкевичева в год. 19-ій у салі Промислового Музею при вул. Гетьманській. Прелеґентка є малярку.

— **Новий ректор львівського університету.** На засіданні делегатів поодиноких виділів львівського університету вибрано одноголосно ректором проф. д-ра Едмунда Буляндy. Згідно з приписами цей вибір мусить затвердити ще міністр освіти і президент держави.

— **Важне для філій і читалень „Просвіти" та всіх публичних бібліотек.** На внесений спротив Головного Виділу Т-ва „Просвіта" проти конфіскати коломийським окружним судом книжки під наголовком „Твори Амвросія Метлинського і Миколи Костомарова", видання друге. Накладом Товариства „Просвіта" у Львові 1914. Руська Письменність IV., — той сам окружний суд до ч. справи III. 1. Пр. 16/36 признав себе невластивим до вирішування повищої конфіскати і передав справу до вирішення окружному судові у Львові як властивому. Наслідком цього аж до остаточного вирішення справи львівським окружним судом вище згадана книжка є вільна від конфіскати. — **Канцелярія Т-ва „Просвіта".**

— **Збірна вистава образів** Чапського, Щепаньского і Водзіцької відкрита щодень між год. 10—15 в новій домівці Союзу артистів пластиків при Марійській площі ч. 9, І. пов.

— **Засідання Комісії національної економіки, соціольоґії і статистики** буде в четвер, 27 ц. м. в год. 18. у бібліотеці НТШ. На порядку реферат д-ра В. Огоновського: Національна, соціяльна та професійна структура населення Львова.

— **Протестаційний страйк** проголосили студенти академії закордонної торговлі у Львові у звязку з акцією технічної молоді спрямованої проти проекту закону про титул інжинєра. Страйк проголошено на один день.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні Державної Кляссової Льотерії впали такі виграні: 10.000 зол. на ч. 177041; 5.000 зол. на ч. 32359, 148648, 156963; 2.000 зол. на ч. 4303, 10434, 24076, 30916, 40505, 43724, 53043, 56869, 59038, 74590, 75683, 81216, 82109, 101025, 100670, 138225, 158495, 160072, 1811911, 191459; 1.000 зол. на ч. 1797, 12440, 13555, 19242, 17531, 24625, 52776 55923, 66205, 66353, 88804, 90780, 97406, 99936, 129899, 131956, 144659, 146554, 152207, 156965, 160920, 171324, 171536, 188267, 194816, 193277.

— **Латинська парохія в Косові** повстала в останніх днях під проводом оо. Францішканів. Парохом став кс. Евген Венгжин, що обняв теж опіку над каплицею в Жабю.

— **День 1. лютого у школах.** Міністр освіти розпорядив, щоб день 1-го лютого, в якому припадають іменини президента Ігнатія Мосціцького, був вільний від науки. Слід тільки влаштувати богослуження і виклади про діяльність президента.

— **Не платити відступного.** Льокаторські організації звертають увагу, що з огляду на виключення з-під охорони льокаторів мешкань опорожнених по 31. грудня при винаймі тих мешкань відступне не може мати ніякого оправдання. Відступне було подумане як свого роду еквівалент за охорону, яку давав льокаторський закон наємникам. Цей момент після 31. грудня не грає ніякої ролі. Одночасно ще раз пригадується, що мешкання опорожнені перед кінцем 1937. р., обняті дальше охороною льокаторів.

— **Чи ніс для табаки чи табака для носа?** На залізничій станції в Сокалі зажадав на днях інж. Б. білету їзди до двірця Львів-Підзамче. Говорив по українськи, маючи до цього повне право. На це якийсь дуже молодий урядник відповів, що української мови не розуміє і спитав кілька разів: „доконд пан єдзе", дістаючи очевидно українську відповідь. Скінчилося на тім, що інж. Б. мусів попросити якогось пасажира, щоби купив для нього бажаний білет. Повідомлений про цей інцидент начальник станції здвигнув тільки раменами. Так обслуговують залізничі функціонарі своїх пасажирів на території з переважою українського населення.

— **Не пишіть до Совітів.** Польський „Червоний Хрест" остерігає перед висиланням листів до свояків і знайомих у Совітах, тому, що вони стягають на адресатів небажані наслідки. В теперішній політичній ситуації совітська влада пильно стежить за всякою кореспонденцією з-за кордону і в результаті адресати виставлені на жорстокі репресії. Торкається це не тільки листових посилок, але й грошевих, харчевих, одягових і т. п. Взагалі висилання листів або посилок до Совітів стає поважною небезпекою для свояків і знайомих.

— **За спроневіреня поштових грошей.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти Яна Щирби, грошевого листоноша, що спроневірив 1.020 зол., призначених на виплату сімох переказів. Його засудили на півтора року вязниці.

— **Тайний дім розпусти** викрила поліція в мешканні розвідки Сари Бухгольц при вул. Яховича ч. 17, у Львові. Як ствердили доходження, Бухгольцова шукала наживи на людській нужді. Намовляла до розпусти гарні жінки, що находилися в матеріяльних клопотах, молодиці, яких

головіки безробітні, лихо платні уряднички і т.п. Від клієнтів мужчин брала винагороду 10—20 зол., а жінкам виплачувала з того 3—5 зол., забираючи решту собі. Поліція арештувала Бухгольцову, а її мешкання покищо запечатали.

— **Помер А. Кендзьор.** У Кракові помер у 37-му році життя Анджей Кендзьор, б. начальник меліораційного відділу в галицькому Краєвому Виділі, б. голова Самоврядного Виділу та б. міністр публичних робіт в уряді Вітоса. Покійний мав марку найкращого фахівця в меліораційних справах.

— **Людність Луцька.** Місто Луцьк 1-го січня ц. р. мало 41.680 мешканців. У тому було: римо-католиків 14.46, православних 6.774 особи, еванг.-аугсбурського віроісповідання 1.111, мойсеєвого 18.325, караїмського 63, інших віроісповідань 561 осіб.

— **Споживчі крамниці будуть відчинені до 21-ої години вечором.** Досі споживчі крамниці могли бути відчинені тільки до 7-ої години вечором. Та життя вимагає, щоб ці крамниці були довше приступні для публики, головно для людей, що працюють довший час. У тій цілі розглядають проект, щоб споживчі крамниці були відчинені до 21-ої години з тим застереженням, що клієнтів обслуговував виключно власники крамниці, без помочі персоналу, так щоб не було колізій із законодавством праці.

— **Вкрали вагон яблок.** Варшавську поліцію повідомлено, що із складу овочів Казимира Рога у Львові вкрадено 10.000 кг. яблок. Злодії навантажили мішки з яблоками на два вантажні самоходи і рушили в напрямі Варшави. Окрадений повідомив поліцію, що крадіж зорганізував його спільник Іван Калинець.

— **Знайшли жертву лавіни.** Із туристичного захисту на Заросляку під Ворохтою повідомляють, що 20. ц. м. відкопали зпід снігу тіло Витовта Савіцького, урядовця дирекції державних лісів із Луцька, який погиб минулого тижня під сніговою лавіною. Над розкопаниям лавіни працювало 20 вояків.

— **Хто такий Марушечко?** У звязку з арештуванням бандита Марушечка деякі часописи принесли вістку, що він є неправесним сином одного польського аристократа. Всупереч цьому „ІКЦ" довідується, що він неправесний син сільської робітниці з Корінниці, пов. Ярослав (померла в 1927 р.) та одного кубанського козака, що кватирував зі своїм полком у цьому селі підчас світової війни. Не маючи домової опіки, став уже молодим хлопцем волоцюгою, що мандрував по містах, а вкінці злодієм і бандитом.

— **Трагедія совітського дипльомата.** Совітський уряд приказав своєму послові в Осло Якубовичеві, щоб негайно вернувся до Москви, підозріваючи його в шпигунстві та співпраці з Троцьким. Коли Якубович не спішився з поворотом, його засудили заочно на смерть, а крім того повідомили, що розстріляють його двох синів у Москві, якщо батько не послухає приказу. Наслідком такої загрози Якубович зібрався до Москви і находиться вже у Стокгольмі. Воліє сам згинути, ніж допустити до розстрілу синів.

— **Хто торгує алькоголем?** З наказу румунського міністерства скарбу монопольна влада виготовила статистику реставрацій, шинків і коршем та походження їх власників. Із статистики виходить, що в черновецькому повіті є 343 вишинків алькоголю. По національности припадає на румунів 87 шинків, на поляків і німців 35, на українців 34, а на жидів 447. В самих Черновцях є 50 шинкарів румунів, 22 поляки, 39 німців, 15 українців і 269 жидів. У малих містечках майже всі шинки в жидівських руках.

— **Інвазія мишей у Німеччині.** Частину Німеччини, а саме між Баварією і Зальцбургом навістила величезна скількість дивних мишей з жовтим комірцем і з білою смушкою на череві. Ці миши перенесли повіни з лісів. Люди не можуть собі з ними дати ради. Майже всі коти погинули від спожиття тих мишей. Думали, що гострі морози їх знищуть, але помилилися, бо скількість мишей, які роблять величезні шкоди, не зменшилася. Зоольогічний інститут стверднв, що та порода мишей все жила в лісах Німеччини, але в дуже малій скількости.

— **Згинуло 47 осіб.** На основі урядового комунікату наслідком пожежі в колегії Ст. Цесіт у Каналі втратило життя 47 осіб. Видобули тіла 23 осіб, а тіла 24 осіб находяться ще під розвалинами.

— **Подружжя вмерло в часі „золотого весілля".** Сталося це в італійському місті Аоста, де жили 71-літній рентгіер Мішле з 69-літньою жінкою Марією. Обоє приготовлялися до „золотого весілля", що мало відбутися дуже врочисто. Кілька днів перед тим підчас полудневим святом старий Мішле захворів на запалення легенів і раптом у дні „золотого весілля" помер. Незабаром занедужала наглю на серце його жінка і кілька годин пізніше теж померла. Численно запрошені гості замісць бавитись на „золотому весіллі", лишилися на похорон подружої пари.

— **Загально відомі зела проти терпіння легенів „чай Пульмана"**, що злагіднюють кашель, усувають флегму, можна дістати у всіх аптиках і дрогеріях. Оригінальна пачка коштує зол. 1.65. 1—3

✝ Посмертні згадки.

Дня 9. січня ц. р. помер у своєму рідному селі Березниці Вижній, пов. Лісько, у віці 82 р. **Антін Старух**, бувший посол до галицького сойму з ліського повіту, довголітній член повітової ради і начальник громади. Похорон відбувся 12. січня на місцевий цвинтар. В. Й П.!

Дописи.

ГОРОДОК.

Йордан у Городку. Йордан у Городку святкують щорічно в особливо врочистий спосіб. Величаве водосвятя відбувається на великім городецькім ставі при участи всього українського громадянства та непрогляднних мас народу. В день Богоявленія відправив у церкві св. Благовіщення співану Службу Божу в год. 9. о. парох Е. Роздольський. На Службі Божій були присутні представники державної, в'їзької і цивільної влади, всіх урядів та делегати управи міста і майже вся місцева українська інтелігенція, що репрезентувала культ.-осьвітні товариства. Після Служби Божої уформувався величавий процесіональний похід на став. У поході взяли участь процесії всіх трьох городецьких церков — похід відчинили дуговини під проводом голови м-ра От. Андрущишина. В часі походу співав хор під дир. б. Мельника. Похід перейшов Ринком та вул. Коліївською на став, де перед уставленим престолом відправив обряд урочистого посвячення води о. дек. Е. Роздольський в асисті о. О. Шараневича, о. О. Квіта та о. В. Чепея. По водосвятті похід перейшов Ринком, задержуючись перед будівлями магістрату, Укрбанку та староства, куди вступав о. парох покропивши городецького посвячення. Перед церквою похід розвязався.

СОКАЛЬ.

Заборона влаштовувати імпрези нарешті частинно з'явилася. Дозволи на влаштовування імпрез дістають уже майже всі села, крім деяких, що мають у старості опінію несповійних. До місцевостей, де обовязує заборона, належить і Сокаль. Цікаве тут становище референта п. Адамка, що нав'ть селам, котрі є на індексі, дав дозволи, коли їхні представники підуть особисто, а не вносять подань колективно через свою філію. Чи йде тут про підірвання авторитету філій, чи про щось інше п. Адамкові, не знаємо. В кожному разі справа дуже цікава.

Що це значить? На сам Свят-Вечір прибуло до села Спасова несподівано десять поліційних агентів і чотирьох мундурових поліцистів, що з револьверами в руках зачали переводити трус. Ціла та акція закінчилася нічим, хіба тільки тим, що перервано українським селянам Святу Вечерю. Запитуємо з цього місця, що це мало значити?

Маланчин Вечір пройшов у Сокалі в великим успіхом. З програми слід відмітити дует п. Горбачевського й п. Романа Кишша (скрипка й фортеп'ян). Новий Рік привітав довшою патріотичною промовою о. Салук, що рівночасно прочитав довідь перемиського владики влаштувати таньці. До ранішого рамку гомоніли тогож оркестри, витаючи новий рік.

Збірка „Дару Просвіті" пройшла в цілому повіті з помітним успіхом. Села сокальського повіту розуміють вислід вагу Просвіти і тому не жалували своїх щедрих датків на її новітній дар.

Чим це закінчиться? Кожного, хто бачив, як молоді люди б'ігали по місті і здирали клепендри, які сповіщали про смерть бл. п. д-ра О. Мохнацького, огорнуті б'ль. Бо можна не погоджуватися з даною ідеологією, можна її й поборювати, але щоб ненависть свою доводити аж до хуліганства, це вже стан, що вимагає негайної реакції всього громадянства. На місце братовбивчости повинна вже раз прийти холодна застанова. Необчислених виступів маємо хіба досить!

СТАНИСЛАВІВ.

Ялинка „Супруги". Мин. тиждня удалила „Супруга" для своїх членів в найближчою р'дною Ялинку в салях „Української Бесіди". Серед товариських забав, перепліданих святочними, перервали вібрані весело й по-рідно час до пізної ночі.

Музей. Тихо, без гадасу приступив гурт людей до заложення в нашому місті такої важної станиці, як музей. Ініціятором того діла є д-р Яр. Хмілевський, знаний зі своєї енергії та поворотливости. Тому й вірмо, що при допомозі гурта людей вдасться йому музей у Станиславові поставити на добрих основах і вдержати його розвій. Покищо музей приміщується... в кабінеті д-ра Хмілевського. Експонати з кожним днем зростають, тому все вказує на те, що музей скоро розвинеться. Коли взяти під увагу, що під Станиславовом лежить Крилос, то заснування музею у Станиславові являється вагомо вспомн'єтю. Тим то й вірмо, що громадянство піде залюстрій гуртові ініціяторів з д-ром Хмілевським на чолі. Згодом подамо докладний звіт з д'яльности музею, щоб громадянству представити дотеперішнє його стан.

Як Станиславів зустрічав Новий Р'к. Традиційно, як щороку, все українське громадянство витало Новий Рік. В салях „Української Бесіди" та в салі „Сокола" зібралась численна громада, щоб попрощати старий р'к і повитати новий. Тут і там відбулись реві з відповідною програмою і після того йшла забава до білого рання.

Б. Л.

Шахи.

Шахові змагання за мистецтво українського студентства, влаштовані Т-вом У. С. Л. П. „Основа" у Львові.

З причини різдвяних ферій турнір знаходиться саме тепер останніми 3 рундами. Першенство решатиме партія Шевчик-Романишин. Першому з них вистане до здобуття першого місця ремі, другий мусить виграти. Третій претендент на першуна т. Турянський мусить задоволитись евентуально 3. місцем, бо відділ уже по 1-ій точці Шевчикові й Романишинові. Інші змагуни з'д попереднього, поданого перед святами стану табелі не довали до суттєвих змін, так що стан табелі по X. рунді є такий:

1. Шевчик	10	9½
2. Романишин	9	8
3. Турянський	9	7
4. Мончук	9	6½
5. Зілінський	9	5½
6. Костецький	8	5½
7. Николин	9	4
8. Мороз	9	3
9. Прийма	10	3
10. Каблак	10	3
11. Кордуба	8	2½
12. Мисак	10	2½
13. Маленький	10	2½
14. Тишовницький	8	2

Спорт.

ТОВАРИСЬКИЙ ВЕЧІР КЛК, ЛЬВІВ.

Виділ Філії КЛК. Львів, вдячи нагоді з'єднання прихильним своїх членів і симпатиків, улаштує в неділю 23. ц. м. в год. 6. веч. у салях клюбу КЛК. при вул. Рутовського 22, III, товариський вечір для членів і вправленних гостей.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Матч України з Лехією в гандбол відбудеться в неділю 23. ц. м. на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів не в год. 7. веч., тільки в год. 12. вполудне.

Погонь — АЗС 5:0 в.-в. Запов'ідженний на четвер гандбольний метч за мистецтво А-кляси не відбувся з вини АЗС-у, тому судія п. Зальський відсвистав вояжер для Погоні.

Варшава — Рим 9:7. Італійська репрезентація відбула свій третій метч у Польщі і несподівано програла з Варшавою 9:7. Несподіванкою була програна мистця Европи Серао (Р) зі Собковяком.

Перший крок боксерський починається у Львові сьогодні 21. і тривати-ме до неділі 23. Усі стрічі відбуваються у Спортовій Галі.

Інавгурація львівського футболю у лютім? Б. м. того ц. р. має відбутися в доручення ПЗПН-у тренінг двох репрезентаційних тімів округи, як підготовка до найближчих міждержавних змагань. Такі метчі відбудуться у всіх округах. Звачить б. лютого повинні ми мати у Львові інавгурацію футбольного сезону, якщо пані зима на те погодиться.

Націоналізація румунського спорту. Румунська преса запов'ідила націоналізацію румунського спорту. В кожній футбольній дружині може виступати тільки трьох перемучів. Цей удар бе не лише по жидах, але й по австрійських та мадярських грачах.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ:

УКРАЇНСЬКИЙ ФІЛЯТЕЛІСТ. Мончин. Рік XIII. Ч. 11.12. листопад— грудень 1937. Зм'ест. Д-р Іван К. Турин: Земна кора на марках. — М. Секретар: Пошта на Західній Україні. — А. Штроман: Спеціяльзація в широких катальогах. — Нові марки. — Дрібні вісти. — Критика і бібліографія. Пресовий фонд „У. Ф." — Дарові премії. — Оголошення.

НИВА. Часопис проевітний церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 1. Січень 1938. Зм'ест: Славний Ювілей. — Роман Лисяк: Сила Преси. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Н. Пилипчук: Дискусія по Свят.-Веч'р. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: З голосів преси. — о. І. Н.: Галілізм. — Всячина.

ОГОЛОШЕННЯ

Шкіряні каганці

з ремінці для псів в найліпшім гатунку, ширина величина по вол. 1.40, длина по 60 сот., гарди по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Сидзмаядра". 519

Позір! Єдині українські шоферські курси інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та залізнича сої пізній про житок. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Театри.

Зелений Театр:

Субота 22. І. год. 8.30 вечір. Популярна академія „Варшавянки", „Свічка загасла"; год. 7.30 „Старосвітська комедія". Для молоді нижче 17 літ недозволене. Неділя 23. І. год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Сісі".

Театр Різнородностей:

Субота 22. І. год. 7.30 „В перфумерії".

Неділя 23. І. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЯВОРІВ:

22. І. Процес Мері Дегей.

23. І. Довбуш.

ЛЬВІВ: Театр Різнороди. „Нар. Дім": 24. І. Орлеяк, істор. драма в 6 картинах із. Зубенка.

25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Зодніровського.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год. 6. каса Театру Різнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:

22. І. Мируся Богуславка.

23. І. Мазепа.

24. І. Ніч під Івана Купала.

25. І. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:

26. І. Хмара.

27. І. Мазепа.

28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до виставки історичну драму „Пісня Бетховену".

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"

АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".

ВАНДА: „Мазура"; „На сторожі закону"

ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).

ЄВРОПА: „Її найбільша помилка".

КАСІНО: „Життя музики" з Люзою Ротнер.

КОПЕРНІК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.

МАНЬОНЧИКА: „Дибук"

МЕТРО: „Зелений сигнал".

МІРАЖ: „Вісень шалів", „Орлова".

МУЗА: „Благословення землі" (Ел. Райнер Павло Муні).

ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Дікгаї, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).

ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.

РАЙ: „Чар богеми" з Із. Кепурою та Маргою Еберт.

РІЯЛЬТО: „Заборонене щастя"

СВІТ: „Детектив із Гонолулю", „Чорний ангел".

СТИЛЕВЕ: „Гультайська трійка" та ревія.

ТОН: „Таємний плян Р. 8."

УТІХА: „Боротьба в джунглях" і ревія

ХІМЕРА: „Бурхлива молодість".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Барселона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Мадагаскар".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 22. січня 1938.

БЕРЛІН 16.00 Весела авдиція, орх., вост., 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Івана Штрауса; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Скрипка, форт., 18.30 19.00 Цит. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 Оперетка; ВІДЕНЬ 14.00 18.00 Пісні, 15.00 Орх. мандоліністів, 18.20 Камер. музика, 19.00 Скр. реціталь С. Гансен, 20.05 21.00 Великий реп. концерт; ДАЛТПЛЯНДЕНДЕР 18.00 Для фортепіяну; КОШИЦЕ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танці тощо, 20.30 Реп. музика, 21.00 22.00 23.00 „Ідь пісень Мора" оп. Мендельс; ПРАГА 17.55 18.00 Нім. авд.; Нар. пісні й танці, 22.50 Танц. музика; РАДІО ПАРІ 18.00 Для дітей, 18.45 21.15 Пісеньки, 21.30 22.00 „Проданий бал" драма Аварі; РІМ 17.15 Танц. музика, 20.30 Реп. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Форт.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 22. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Листові рапсодії, в пл.; 12.03 Полуднева авдиція, 13.00 Реп. концерт. з пл.; 14.00 Трохи інформацій, 14.05 Програма на завтра; 14.10 „Ноктурни" Шопена, форт.; 15.15 Сальонова музика, орх.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про Тисяченогого" на осн. І. Майрінка; **16.15 Нар. пісні у виконанні хору Котка (у програмі: Лисенко, Стеценко, Людкевич, Гайворонський, Котко)** 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Поет-повстанець — М. Романовський; 17.15 Сюрпрн. реціталь з супр. форт.; 18.00 Концерт симфонія, опів. в'ол.; 18.10 Суєт. гутірка; 18.15 Пісеньки у вик. Гранії Флізс, гр. пл.; 18.00 Програма на завтра; 18.35 Для села: Лісові новини. Хлів. гутірка; 18.50 Легка музика з пл.; 19.00 На снігу та лісу. авт. для дітей, з муз., Гутірка; 19.35 Культурне життя столиці; 20.00 Нар. капела; 20.45 Веч. дзвінки; 21.00 Пожежі встають із попелу (75-річчя січневого повстання); 21.50 Реп. музика, орх., Вермінська сопран, В'ячес тенор; 22.00 „Сон" Байрона; 22.15 23.00 Танкова музика в пл.

Неділя, 23. січня 1938.

6.00 Сигнал часу; 6.05 Ранішній дзвінок; 8.15 Для села: Хліборобська Газетка, Приготовлення їжі до продажі, Іоаніт-Іванов: Кавказькі нариси, пл., Як сіяти мішанки, щоб вистало паші на літо; 11.00 З оперової музики, пл.; 12.03 Симфонічний поранок: 13.00 Останні дзвінські вистави; 13.10 „Право крови" Е. Ожешкової; 13.30 Орх. музика, опів, у перерві скеч; 14.45 Огляд ринків рільних продуктів, Музика з плит. В гостині у Мацкевої; 15.45 Для дітей: „Кмітливі і детективи" Е. Кестнера, Гр. пл. для дітей; 16.05 Трансм. з'їзду спів. газету на Опольськім Шлеську; 16.45 Аннина та життя; 17.00 Нар. капела; 17.50 Хвилина бюра студій; 18.00 „Помста" ком., Од. Фредра; 19.35 Хор. військ. орх.; 20.00 У роковини смерти В. Желенського, концерт солістів, форт., співів, р. пл.; 20.35, 21.00 Спортові вістки; 20.40 Політичний огляд; 20.50 Веч. дзвінки; 21.15 „Та йой" вес. авд.; 22.00 Оповідання про Вероніна „Така доля"; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика в пл.

Радіокутик.

ПЕРЕГЛЯД РАДІОФОНІ ЗА 1937 Р.

1937 р. доказав, яким необхідним слугником є радіо.

В коронаційних святах у Лондоні, завдяки енергійній організації Б. Б. Ц. взяли участь мільони слухачів. Це перший випадок в історії Англії, що в коронації брали участь всі громадяни, навіть із найбільш віддалених кінців світу, в колоніях та домініях.

Півчас повені у стейті Ойо радіо було злучником між загроженими місцевостями та світом. Таким чином радіо рятувало життя сотень тисяч людей, які зазнали помочі рятункових човнів, пожиж, лівів. Найбільше принесло вісти радіо, воно вдавалось комунікати та вказівки, як треба боронитися перед повенею. Невелика реєстрова кількість жертв є заслугою радіо, без якого втягнуло би без сумніву багато більше людей.

Мікрофон у часі війни. 1937 р. записав. ся кривавими війнами, в яких мікрофон відограв поважну роль. У Мадриді, не зважаючи на війну, надавано програми майже без перерви. Інші станції служили без перерви воєнним цілям. Військо ген. Франко заінсталювало свої радіостації в Саламанці та Севіллі.

В японсько-китайському конфлікті радіо грає також поважну роль. В Шанґаю та інших місцевостях, котрі були під впливом Англії, з нетерпінням очікували бюлетинів з Давентри. Японія має багато краще розбудовану та організовану радіофонію, і тому краще використовує цю зброю в терену війни.

Радіо на услугах світового миру. Незалежно від воєнного настрою, живий рух панує тепер у світі. Міжнародна Радіова Унія намагається на хвилях етеру пропагувати ідеї миру. Її члени організують заміни авдицій для зближення народів.

В Америці завели „Панамериканську годину", яку надають що тиждня з метою зближення всіх країв Америки та пропаганди доброї волі на міжнародньому терені.

Европа веде вимінну своїх програм з Америкою, знайомлячи своїх слухачів із життям та звичаями. Те саме робить і Америка. Європейські краї замінюють між собою передачі. Франція знайомить своїх громадян з культурним життям Німеччини та її музичною творчістю. У висліді радіо багато причинюється до пропаганди миру та взаємного пізнання мешканців різних частин світу.

Авдиції в чужих мовах. Багато радіофоній надає популярні та рекламові денник в чужих мовах. Англія довго цьому противилася, одначе виявилося це доцільне з огляду на мешканців колоній, які часто не знають англійської мови.

БІРЖА.

Львів, 21. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48 88·05, Долярн американські 5,27·50, 5,25·01 Долярн канад. 5,27·00—5,24·50. Фльорени голл. 294·72—293·00, Франки фр. 17·92—17·57, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти англ. 26·43—26·27, Гульдени данц 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·00 Кор. дан. 117·94—117·10 Кор. норв. 132·78—131·80, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри-італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки нім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 116·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·50, 3 інв 1 ем. 82·00 серія 91·00, 3 поз. інв. 2 ем. 83·00, серія 93·00, 5. конверс. 68·25 прем. дол. 42·50, 4 консол 67·00

Папери.

Банк Польський 118·50 Цукор 37·50, Вуголь 32·25, 32·75. Ліліпол 69·00. Можжеві 15.75, Островець 57·25, Стараховичі 40·00, 39·50, 39·75, Габербуш 49·50.

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 21. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Загальне Зібрання Т-ва Українська Бурса ім. Митроп. А. Шептицького у Львові, відбудеться 22. лютого ц. р. в год. 18-ій в домівці Т-ва при вул. Театинській 10, а не 22. січня ц. р., як не було помилково подане. 144

Жертви наділані до Адміністрації: для **„Хорого-безробітного":** Анна Кулинич, Ходорів зол. 5, Стефа Сапуля, Лісько зол. 2; для **Української Захоронки:** Петриневич, Варшава зол. 5; на **Український Шпиталь:** Марія Тисовська, Калуш зол. 15.

КУПНО - ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія вол. 65.—, алюмінієм 99.— в мідниками, залізном і т. д. РЕНЧНЕР, Лєґіонів 37. 31 4-6

КОМПЛЄТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Радіова робітня „Радіотом", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 3-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ. Оссолінських чотирнацять.** 145 5—12

ЧАСОПИСИ архітектонічні, граф'чні, реклямові, технічні, магазини, ілюстрації оказійно діставаєте „Альфа", Копернина 5. 187 2-3

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, пречнайшо, солідно і дешево. 2318 a 11-13

СТАРІ годинники та бікутерію стару міняю на нову найкорисніше. Фірма Вандер, Львів, Шайнохи один, лестниця і тримала направа годинників і бікутерії. 2707 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислемо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) вол. 3.50

Książka rozsyłkowa на 480 урядів вол. 2.50 на 960 урядів вол. 5.—

Вже давно кажуть РЕНЕТТУ ми знаємо
НІЯКА ГОЛЕННЯ НІЯКА ЗМИТТЯ
ФАМОЗА
Львів Театральна 58

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніших

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Лицитація реальности-пасажу

що обіймає два будинки три- і двоповерхові з офіцинами у Львові, Легіонів 29 і Рейтана 8

відбудеться 8. лютого 1938 год. 11 в салі Розправ ч. 7 Городського Суду у Львові (Судова 7).

Ціна викликання: зол. 277.787.

Залишення на гіпотеці вірітальностей гіпотечних можливе.

Інформації дає адвокат Ляндесбер Фредри 7. 196 1-3

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 15 (14.' 47). Львів, неділя 23. січня 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ
Кооперативного Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 280-50,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок,а саме ВКЛАДКИ РІЗДВЯНІ І ФЕРІЯЛЬНІ, ВКЛАДКИ ПРИДАНОГО І НА САМОУСТІЙНЕННЯ та ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКИ, на які складаючи щомісячно що найменше зол. 5.— можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі зол. 25.— до 100.—.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льокатя, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та взагалі кооперативний промисл, а на це потрібні мільйони своїх ощадностей.

22. I. 1918. — 22. I. 1938.

Культ історичної традиції, який народився у нас після війни, ввів прегарний звичай в усіх українських організаціях: щороку збиратися, щоб вшанувати у своєму вузькому гурті славні роковини бувальщини. Зрив 1-го Листопада, і трагічний бій під Крутами, і геройська смерть кількохсот воїнів під Базаром, і трагічна смерть Симона Петлюри на паризькому бруку, і роковини бою під Полтавою, — всі ці дати находять у нас щораз більше зрозуміння і сумні вони чи веселі — проте всі вони виконують те найбільше діло, яким є зв'язок минулого з сучасним. Однак ніодна з отих великих і вагітних у політичні наслідки подій не може рівнятись з подією найбільшою з найбільших, якою є роковини, звязані з датою 22. січня. Бо що може бути більшого над реалізацію національного ідеалу, того ідеалу, що його признають і в своїх серцях леліють всі живі, мертві й ненароджені, на Україні і поза нею сущі українці й українки?!

Ніщо у світі не діється само з себе. Шлях української політичної думки встелений камінням і тернями, — це шлях української мартирології. Цілі століття були для українського національно-політичного розвитку пропавші. Але розмах, з яким український нарід надолужував втрату, не має прецеденсу у всесвітній історії. Від 10. червня 1917 року, коли І-ий Універсал був немов лише моральною легітимацією Центральної Ради промовляти в імені українського зорганізованого народу, через II. Універсал з 3-го липня 1917, який проголошував умову з Тимчасовим Урядом, і III Універсал з 19. листопада 1917, в якому все ще казалось про звязок і єдність з Російською Республикою, — до IV. Універсалу з 22. січня 1918 з проголошенням повної суверенности Української Держави та права заключати мир з чужинецькими державами, — за той час минуло заледви 7 місяців. І несповна один рік минув з того часу, коли маси українського народу потопав у зромішній тьмі і не тільки не значив свого існування на політичній мапі Европи, але й на великанських просторах Наддніпрянщини не виявляв свого існування ніодним часописом у рідній мові! Чудо воскресення української нації не найголосніша мова, яка колинебудь залунала у світі впродовж сто- і тисячеліть!

Як швидко дійшов український нарід до вершин свого розвитку, так швидко й упав із них. І нинішні двадяті роковини найбільшої із найбільших українських славетних подій святкуємо в умовинах, коли не тільки українська нація перебуває в границях чотирьох чужонаціональних держав, але на тій самій території, на якій двадцять літ тому лунали оклики „єдина", — сьогодні панує режім, супроти якого бліднуть часи Джінгісхана.

Чи раптовий упадок української державности був доказом незрілости нації? Не є стидом признаватись до колишньої слабости. Але іспит зрілости, що його здавав український нарід в рр. 1917-21, не скінчився і по нинішній день. Кожний день є пробним каменем української зрілости і цей наш іспит ще далеко не скінчений.

Можливо, що нашої підготови в 1918 р. було замало. Але напевно ця підготова буде де-де глибша та тривкіша, коли акт 22. січня 1918 року буде реституований. Чи хтонебудь може взагалі сумніватися у реституцію того акту?! Чи камінь, який сьогодні придавлює його, з історичної перспективи важний, ніж той камінь, що налягав на Україну від 1654 і 1709 року аж по 1917 рік?!

Ідеал, який надихнув уже раз свою реалізацію та залишився ідеалом, хоч реалізація його не вдалася, не є зорею, що заблиснула й погасла. Це зоря, яка далі світить народові на шляху його природного розвитку і є так само невмірущий, як невмірущий є живий нарід. ік.

Русифікують українську совітську пресу.

Повідомляючи про появу російського офіціозу „Советская Україна", згадували ми, що на території УССР мають повстати ще й інші російські щоденники, як органи обласних партійних комітетів.

Справді 10. ц. м. появилось у Харкові 1-е число російського щоденника „Красное Знамя". Зате український харківський часопис „Соціялістична Україна" буде виходити від тепер лише як українське видання російського щоденника.

501 голосами проти одного

ВИСЛОВИВ ФРАНЦУСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ДОВІРЯ УРЯДОВІ.

На вчорашньому засіданні французької палати громад уряд Шотана дістав вотум довіря 501-ним голосом проти одного.

Це, незвичайне в історії французького парляментаризму, голосування, відбулося після першого виступу нового уряду перед палатою послів учора (в пятницю). На початку засідання Шотан ствердив у заяві, що його уряд змагатиме до оборони республики й до суспільної справедливости. Він пошанує суспільні здобутки світу праці; у найближчий вівторок відкине він законопроект, що нормуватиме взаємини між підприємцями й робітниками. Цей законопроект запевнить пошанування прав робітника та загарантує справедливі права підприємця. В найближчому часі зголосить новий уряд теж законопроєкт про робітничі емеритури. Уряд буде старатися **вдержати курс франка** та побореться, щоб не допустити до зросту дорожнечі. **Закордонна політика** Франції залишиться незмінена. Уряд дбатиме теж про народню оборону. Шотан відкликався до патріотизму французів, звертаючи увагу на реальні небезпеки, що загрожують Франції, та візвав їх єдинитися коло програми суспільного й господарського відродження в атмосфері праці, добровільної дисципліни та громадянської згоди.

СОЦІЯЛІСТИ ОБІЦЮЮТЬ УМОВНО ПІДТРИМКУ.

Провід французької соціялістичної партії рішив таке: „Заки буде можливо утворити уряд, який вповні відповідав би волі, висловленій загальним голосуванням, провід соціялістичної партії висловлює йому довіря." Виходить із того, що підтримка соціялістів є умовна і що вони можуть її відмовити, якщо ситуація зміниться.

Великі Вечерниці „ОСНОВИ"
5 березня в салях Союзу Залізничників при вул. Кентшинського 54—56.

СКЕПТИЦИЗМ ПРАВИЦІ.

Праві кола глядять дальше скептично на Шотанів уряд, зокрема з огляду на його вчорашню заяву — занадто „людово-фронтову". „Еко де Парі" не бачить між теперішніми міністрами людей здібних до боротьби з бурею, яку Шотан сам передбачив.

Болгарія і Латвія визнають анексію Абісинії.

Як подає „Фелькішер Беобахтер", у болгарському урядовому деннику появився текст болгарсько-італійського торговельно-обрахункового договору, в якому італійського короля названо також „цісарем Абісинії". У софійських дипльоматичних колах добачують у цьому визнання анексії Абісинії.

Подібно коментують виступ латвійського міністра закордонних справ Мунтерса, який на прийнятті у міністра Чіяна підняв тоаст у честь „короля Італії та цісаря Абісинії".

БЕЛЬҐІЯ ТАКОЖ ВИЗНАЄ?

Як подає „Дейлі Мейль", бельґійський амбасадор повідомив британського премієра, що бельґійський уряд постановив визнати анексію Абісинії.

Положення під Теруелем.

Головна квартира національних військ повідомляє, що на теруельському фронті національні війська посунулись аж до берегів ріки Хіяміамбра.

Барселюнське міністерство оборони подає, що червоні відбили під Теруелем всі ворожі атаки, при чому їхні становища не підпали помежним змінам.

ЗБОМБАРДУВАЛИ САЛЯМАНКУ.

Ескадра червоних літаків перелетіла на висоті 4.000 метрів над Саляманкою та скинула коло 20-ох бомб на військові обекти. 7 осіб згинуло, 34 ранено.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів. Сикстуська 46.

Обува віденських фабрик Cooks, Bally. Снігівці, кальоші „Schweikert"
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35, Телєфон 210-07.

М. КОВАЛЕВСЬКИЙ.

20 років тому.

Грудень року 1917 був переломовим місяцем у революційних подіях на Україні. У Петербурзі, в Смольному Інституті, почав своє кривавe урядування Ленін. В огні большевицької революції народжувалася нова московська держава, перейнята імперіяльними цілями, держава, для якої існування незалежної від неї України крило в собі небезпеку тим більшу, що разом із незалежністю України Москва тратила багаті джерела українських сирівців. І цій небезпеці треба було протидіяти.

Вже після III. Універсалу проводирі московського большевизму вживали всіх можливих заходів, щоб висадити всередині творчі сили української революції і цим ослабити процес формування української держави. Ударною групою для цього внутрішнього вибуху мали бути ліві соціялісти, есери, так звані боротьбисти з Шумським та Любченком на чолі. З ними навязав ближчі зносини проводир київських большевиків Юрій Пятаков та його однодумець Володимир Затонський.

Тоді саме боротьбисти висунули домагання скликати всеукраїнський конґрес робітничих і селянських депутатів, який мав би створити орган класової диктатури. Цей конґрес відбувся в Києві у перших днях грудня при участи більше двох тисяч делеґатів. На цьому боротьбисти, піддержані большевиками, висунули гасло класової диктатури на Україні, однак цей їх внесок зібрав не більше 40 голосів.

Перед голосуванням довелось мені виступити з промовою про правдиві цілі і заміри московських большевиків на Україні. Коли я сказав, що большевики на Україні виступають у тій самій ролі експльоататорів, що і царський уряд, який провадив на Україні політику кольоніяльного визиску, і що Ленін та ціла большевицька партія хочуть закріпити кольоніяльне панування Московщини на Україні, до трибуни підбіг Пятаков і, вимахуючи руками, почав кричати „це непрагда". Його силою відтягнули від трибуни.

Настрій зїзду був такий ворожий до большевиків, що вони після голосування разом з боротьбистами у числі коло 60 душ покинули зїзд і того самого дня виїхали до Харкова, де проголосили себе законодавчим органом України, який мав перебрати владу бодай теоретично. Видана з цього приводу декларація була першою спробою створити комуністичний уряд на Україні. Хоч практичного ефекту ця спроба не мала, однак назовні вона витворила формальні підстави для московської інтервенції на Україні.

Большевицька тактика розсадити Україну всередині не дала бажаних наслідків і залишилось тільки історичним епізодом, що ілюструє московські методи того часу. Українські національні сили залишилися вірними тій ідеї, яка лягла з самого початку в основу українського відродження.

Потерпівши невдачу, московські большевики мусіли іншим способом ударити на молоду українську державність. На Московщині емісари Леніна організували мерщій військові відділи, які у відповідну хвилю мали вдертися до України і знищити всяку можливість створити самостійну українську державу. Серед тих військових відділів виплинуло тоді і назвисько Юрка Коцюбинського.

Місяць грудень був переломовим не тільки з огляду на агресивність московської большевицької держави. Процес творення самостійної України йшов швидкими кроками вперед. На день 9. січня розписані були вибори до українських установних зборів. Творилися підстави українського державного апарату і війська. До Києва почали прибувати один по другім представники чужоземних держав. Прибула французька місія з ґенералом Табуї на чолі, прибув англійський полковник Барре. Врешті приїхав до Києва головний командант румунської армії Коанду, в якого почоті м. і. знаходився теперішній румунський премієр Ґога.

Уряди Англії і Франції визнали через своїх представників Українську Державу де факто. Ці переговори дали багато цікавого матеріялу для характеристики, як цікавляться українською справою у чужинецькому світі. Ґенерал Табуї, який прибув до Києва з кількома старшинами, пропонував Україні допомогу французького уряду не тільки фінансову, але й фахівцями і військовими інструкторами, ставлячи зате тяжку для України умову продовжувати війну з центральними державами. Румунський ґенерал Коанду прибув до Києва у більш практичних справах. Румунська армія була відрізана від своїх баз, у Росії запанував большевизм, отже румунський уряд звернувся до уряду Української Народньої Республіки з проханням прийняти на себе апровізацію румунського війська. Треба зазначити, що румуни отримали тоді з України цілі транспорти борошна та інших продуктів.

Одночасно почалися переговори з Німеччиною і Австро-Угорщиною. Таким чином витворювалась сприятлива атмосфера серед обох груп воюючих держав для справи самостійности України.

З початку січня Центральна Рада приступила до розгляду проекту IV. Універсалу про оголошення самостійности України. Опрацювали 2 тексти того історичного документу. Один короткий, який обмежувався до проклямування самостійности, другий довший, який мотивував потребу оголосити самостійність України. Прийняли саме цей довший текст IV. Універсалу, при чім підчас голосування представники меншин росіяни і жиди стримались від голосування.

Проголошення IV. Універсалу викликало в столиці велике піднесення, на вулицях і площах Києва можна бачити групи людей, які обмірковували слова Універсалу, що відкривав нові перспективи. Одночасно звістка про оголошення самостійности України облетіла цілий край. У Харкові, Полтаві, в Одесі, Катеринославі, Уязні військові залоги присягали на вірність Українській Народній Республиці.

Складна ситуація витворилась на південно-західньому фронті, де завжди ще було багато московського війська. Однак і тут українці творили свої окремі полки, здебільша обеззброюючи російські частини.

Тимчасом мирові переговори в Бересті добігали кінця. Німеччина, Австро-Угорщина, Туреччина і Болгарія признали де юре Українську Народню Республику, і берестейський мир став історичним фактом. Таким чином усі великі держави Европи признали самостійність України, одні де юре, другі де факто. Засаду самостійности України признав і большевицький уряд Леніна, однак це своє признання узалежнив від цілого ряду умов, яких виконання зводило на нівець самостійність України.

Історичний акт проклямування самостійности України впровадив українську національну справу в широке річище міжнародньої політики. Не можна було вже її трактувати, як внутрішню справу Росії. Від культурництва початку цього століття українська національна ідея пережила далекосяжну еволюцію, стала на денному порядку европейських столиць, як справа радикальної перебудови східної Европи, як справа зміни політичної мапи цієї частини світу.

Для московського большевицького уряду IV. Універсал був сигналом для мілітарної інтервенції. Повстання в Києві, заінсценізоване київськими большевиками, було здавлене українським військом. Воно потрібне було для Леніна, щоб московську інтервенцію на Україні замаскувати і представити її перед світом, як боротьбу українських робітників і селян за комуністичний устрій. Московська большевицька армія, яка чекала у північних кордонів України розвитку подій, вдерлася до краю і 24. січня (за новим стилем) після кривавих боїв зайняла київські передмістя.

Український уряд разом із військом залишили столицю і перейшли до Житомиру. Там відбулася концентрація українських збройних сил, які — після берестейського миру — перейшли до наступу. З березня (за новим стилем) українське військо та німці вступили до Києва. Почався новий період в історії української державности.

ҐЛІБ ЛАЗАРЕВСЬКИЙ.

1918—1938 на Наддніпрянській Україні.

22—24 січня року 1918 у Києві, там, у тому памятному білому будинку з скляною брамою, на Володимирській вулиці, темної морозної ночі

Тиша у великій освітленій салі цього будинку, ніби і не переповнив її по береги багатолюдний натовп.

І так чітко чути знаменні слова, що їх ніби цілком спокійно вичитує той, що проголошуючи їх, тим самим ставав першим Президентом вільної вже Української Народньої Республіки...

— „Народе України! Твоєю силою, словом стала на землі Українській вільна Українська Народня Республіка!.. Од нині Українська Народня Республіка стає самостійною, ні від кого незалежною, вільною, суверенною Державою Українського Народу!..."

Тільки ледве помітно тремтять пальці руки, що призвичаєним рухом перебирають довгу сивину бороди, тільки краплі поту блищать на лисині цієї великої розумної голови. І жадібно, всією істотою ловили ці слова слухачі, які ставали вже громадянами самостійної Української Народньої Республіки. І може навіть не цілком освідомляли собі тоді члени першого уряду новоповсталої Держави, яку найславетнішу справу державної ваги сторили вони, відбудовуючи суверенність України, надаючи знову українському народові громадянську волю, повертаючи українському селянству землю, яку свого часу видерли у нього для чужинців, землю, яку обробило воно своєю працею, яку рясно скропило своїм потом, своєю кров'ю...

Але надто непримиренний, надто лютий, надто міцний був віковічний ворог українського народу, української державности. Під його натиском упала молода Українська Держава і IV. Універсал започаткував не так розвиток української нації, як радше його мартирольогію. 10 літ мартирольогії.

Коли не можна було валити українську суверенність безпосередньо, збройними московськими полками, то валили її посередніми засобами, відповідно до кон'юнктури. Ті самі чинники, які спершу прислужились, щоб очистити Україну з большевицьких орд, стали знаряддям антиукраїнської російської політики. Гетьманський гетьманат компромітував себе жорстокими карними експедиціями, тим страшнішими для української державної ідеї, що йшли під фірмою української влади і через те кавали значній частині несвідомого національно щого селянства ототожнювати українство з панством, а державну аграрну політику з поворотом панщини.

Але знаменний в історії України рік 1918 скінчився перемогою національних елементів і 22 січня 1919 року вписався знову у книгу життя українського народу, не маніфестаційно-лицарським характером маніфестацій на майдані св. Софії, а проголошенням реалізації ідеалу

соборности. У святі 22. січня 1919 знову брало участь українське військо зі своїм улюбленим вождем.

Але забагато було фронтів для цього війська. Знову посунули на Україну жадібні ворожі полки: спершу з півночі червоні, потім з півдня білі москалі, ніж сварячись між собою, знову окупували Україну. Безглуздо-жорстока денікінська політика мала за наслідки, що українське селянство підчас своїх повстань проти нових гнобителів часто змушене було боротися пліч-о-пліч з большевиками. Воно змушувало його нехіть до повороту большевицької влади, яка на кожному кроці обіцяла перелати йому всю землю. Ліві українські партії, злившись в одну партію так званих укапістів—Українську Комуністичну Партію — хоч і представляли собою по суті соціялістичну форму і націоналістичний зміст (цеж вони вимагали окремого українського війська, самостійного проводу господарством України, форсування українізації на Україні тощо), співділали з російськими большевиками ще з часів повстання проти Скоропадського.

Отже спільні сили російських большевиків і збаламученого українського селянства вигнали Добровольчу Армію з України. Другі роковини січня припали ще на часи незакінченої военної акції, коли державна ситуація не була зовсім ясна. Весна року 1920 дала вже відчути на Лівобережжі большевицьку владу, на Правобережжі продовжувались военні операції. І коли розпочались квітневі і травневі дні, з великим співчуттям стрінулись вони серед мас населення під большевицькою окупацією на лівобережжі, але досить стримане було правобережне селянство: це сталося під впливом умілої більшовицької демагогії, що втрете вертаються поміщики, щоб відбирати землю у селянства, яке вірило тим вісткам і не боялось большевиків, бо ще не зазнало їхньої влади.

Отже треті роковини січня зустріла Велика Україна під московською окупацією, певною своєї перемоги, що виявилась уже в масових реквізиціях та „продрозкладці". Ефект тих перших місяців правління червоної влади на Україні був такий, що на весну 1921 року аж заролося, аж загуло на Україні від повстанських загонів, в більшості цілком анархістичних, цілком самочинних, цілком самостійних, але завжди під гаслом: „геть москалів-комуністів з України!"... І окупанти незабаром мусіли освідомити собі, що війна на українських теренах ще далеко не закінчилась.

Довелося відкрити „вентиль безпеки": запровадити й на Україні „нову економічну політику" (пізніше ніж у Росії), полекшити режім, поновити сільсько-господарську кооперацію, повернувши їй все її багате майно, всі її заведення. Ці заходи, до яких долучився непередбачений союзник — цілковитий неврожай на півдні і недорід на півночі України — значно зменшили повстанчі настрої на селі. Аж тут пізньої осени, коли взагалі повстанці повертались уже до своїх осель, на Правобережжі розпочався легендарний нещасливий Тютюнників рейд. Мало хто про нього і чув за тих часів на Україні; крім суму і жалю викликав він там, під окупацією, і деяке здивування: навіщо було давати большевикам формальне право вважати ті геройські незалежні військові загони за повстанські та ставитись до них, як до повстанців?!...

Згадувала Україна 22. січня, занесена снігом, напів голодна, але водночас вже з деякими надіями: вже йшла по містах організаційна робота, вже відроджувалися по селах кооперативні товариства.

І хоч на весні очайдухи з сіл мандрували з обрізами до лісів та ярів, хоч часто ще поглядали дядьки на захід, чи не побачать там ріжнокольорових шликів, але життя брало своє, одержана земля вимогала постійного піклування, по містах відроджувалось культурне українське життя, а по доброму врожаєві 1922 року стихійно повставали кооперативні клітини, сільсько-господарські, молочарські, машинові, бурякові. Вони обединювалися в повітові та губернільні союзи, створюючи всеукраїнську централю „Сільський Господар", майже без ніякої участи комуністів, відкривалися кооперативні технікуми, починали куритися кооперативні цукроварні, широко розгорнула свою діяльність українська автокефальна Церква.

І січень року 1923. зустрічали на Великій Україні ще далекі від себе українські табори: і безпартійний зі скооперованим селянством, і партійний з незаможниками, зустрічали, засукуючи рукави для дальшої роботи, занадто тільки недооцінюючи вперту й послідовну московську ворожість, яка ніби спавлі відсунулась на бік.

Трапилися того року на Совітській Україні дві великі події: перша — це урядове проголошення українізації на Україні, і друга — утворення Союзу Соціялістичних Совітських Республик.

Що саме мали на думці большевики, заповідаючи українізацію, це інша річ, проте її заводили, навіть за наказом, навіть примусово.

І чи можна винувати людей, що серед умов окупації побачили ніби настіж відчинене вікно, крізь яке мало вільно входити рідне українське повітря, що вони повірили, що це політика поважна і тривка?!

Ті, що декретували цю українізацію в Москві, мусіли доручити здійснення її українцям, і можна сміливо сказати, що українці — всі, починаючи від народніх комісарів освіти Гринька та Шумського і кінчаючи останнім учнем в якійнебудь сільській „трудшколі" — захопилися цією змогою свобідніше працювати для народу.

Створення СССР також викликало вражіння деякого позитивного поступу: річ у тім, що державний устрій УССР був далеко не устійнений, одні вважали його виявом самостійности, інші вбачали у ньому федеративний звязок України з Росією. Отже гадалося: відтепер це буде все окреслене чітко, ясно, з додержанням певних конституційних гарантій.

І чи не найбільш український був місяць січень у роках 1924. та 1925. на окупованій Україні.

Повертались на Україну в немалій скількости реемігранти, бажаючи допомогти українському народові, що за важких умовин під окупацією творить своє національне життя, приїздили, вірючи наївно в можливість співпраці з совітською владою. Дивне вражіння зробив поворот Тютюнника. Він мешкав у Харкові, викладав спершу „практичний бандитизм" у школі „красних командіров" („червоних старшин") потім його призначили на заступника голови ВУФКУ (Всеукраїнське фотографічно-кінематографічне Управління), він приїздив іноді до Києва, в окремій сальонці з гарненькою секретаркою, досить гучно проводячи час у „Континенталі". Незабаром виявилось, що саме має спільного Тютюнник з кінематографом. За режисурою Тютюнника на екранах появилась фільма під назвою „П. К. П." („Пілсудський купив Петлюру"), Тютюнник створив сценарій для неї і сам грав самого себе. У цій фільмі показували українську еміграцію, показували Тютюнників рейд, висвітлювали Базар у такій огидній формі, що раз Єфремов відмовився прилюдно подати руку Тютюнникові. (Такі ще були тоді часи!) Але такі випадки, як з Тютюником були виняткові.

Відроджувалась Україна, виявляючи свої могутні внутрішні сили, але це було відродження чисто культурницьке, бо одночасно громадське життя було насперед анархістичне, далеке від свідомости бажання мати власну державність. Творила великі культурні цінности Акаде-

мія Наук, поставлена вже у розмірно добрі умовини праці; майже ціле національне життя України поринуло тоді в літературу, і справді горів червоною загравою пожеж вічний революціонер Блакитний, сміявся своїми уїдливими усмішками Остап Вишня, співала емоційна Забіла, ваміняли один одного на штальтах журналів, альманахів, що аж душили українським чорноземом пантеїстично ліричний Івченко, витончений Зеров, ювелір української мови Йогансен, чуйний Мамонтів, чіткий побутовий маляр Панч, песиміст Підмогильний, вразливий Поліщук, вибагливий естет Рильський, Тичина, Усенко, Атаманюк, сосюрів Сосюра, хвилював Хвильовий, виступав зі своїми драмами Куліш, зі своїм Березілем Курбас... Це була та площина, що обіднувала табори непартійний і партійний, а молоді і навіть старі українці в місті і на селі (бо шкільна програма всюди була однакова) жадібно сприймали українізацію, що її переводили старі культурники та молоді ентузіясти. Вірні могли ходити до церков та слухати проповідей, що їх виголошували нововисвячені панотці, і підводила економічний грунт під це все селянська суто-українська кооперація. Гадалося перемягти ворога культурою, економікою. Занадто легковажили собі цього ворога.

А ворог справді деякий час не міг собі дати ради та зрозуміти, що саме твориться на цій таємничій країні. Проте він почав уже освідомлювати собі, може ще інстинктовно, що там іде не по його думці. І розпочалась нагінка на Хвильового; в оборону націоналізму Хвильового виступив сам нарком освіти Шумський і розпочалась так звана „літературна дискусія". Виступаючи проти здеградованого вже Шумського новий нарком Скрипник боронив усе ще самостійности української культури, української літератури. І щораз виразніші виглядали нитки, які не можуть не зв'язувати непартійних і партійних, якщо в їхніх жилах тече справді українська кров. І не могли не розуміти українці партійні, яке велике діло творять українці непартійні, виготовляючи на суто наукових підставах словник живої мови чи правопис. Як захоплювалися цим дослівно всі, дбайливо пильнуючи, щоб не вживати мовних та фразеольогічних москалізмів!

Але свідомість культурної прірви поміж Україною і Росією не могла не народжувати свідомости політичної прірви, що знову тягнуло за собою конкретні наслідки. Москалі, які не могли не помічати цього, гадали спершу, що це „гріх" тільки „старої", „петлюрівської"; інтелігенції і виступили з судовим процесом СВУ, викорінюючи ніби в такий спосіб всю націоналістичну жовтоблакитщину, петлюрівщину, націоналізм.

Але несподівано український націоналізм явився в самій твердині комунізму на Україні, у Марксо-Ленінському Інституті, в особі одного з директорів його, комуністі Яворському! Викрили український націоналізм у цілій групі колишніх боротьбістів Христюка, Шрага, Мазуренка, Полоза. А незабаром, цей націоналізм з ніби теоретичного перейшов на суто практичні рейки, коли українське село, вже до деякої міри сколективізоване, цілком одностайним фронтом, відмовилось давати данину Москві, хоч і врожай був неабий і данину цю зменшували. І не давало так довго, поки не здобували її вогнем та мечем. Непевними ставали окупантські позиції на цій ніяк незрозумілій Україні.

Аж сам вождь з висот самого Кремля заявив про „небезпеку", завив, що занадто українське село „просяклу петлюрівщиною". Ввесь могутній великодержавницький апарат змобілізували до боротьби з цією небезпекою. Небезпечними стали колхози, школи, партійні низові організації, наркомати, сам „старий большевик", особистий приятель Леніна — Скрипник! „Бий цю націоналістичну сволоту, цих Баданів, Ерстенюків, Річицьких, Сліпанських", — вигукував надісланий на Україну Постишев. І били і вішали залізом і вогнем Балицький та його посіпаки, десятки тисяч українців порозстрілювали, позасилали, сотні тисяч виморили голодом, однаково поводились і з безпартійними і партійними...

Винищили українського ворога та справжніми переможцями нарешті спокійно зустрічали переможці січень 1934. р. на закитій кровю Україні.

Отже нарешті стала ця „квітуча Україна" справжнім заборолом СССР і можна було готуватися там до свята двадцятьліття жовтневої революції, до свята двадцятьліття совітської влади на Україні...

І раптом полетіли шкереберть з України вчорашні переможці Постишев і Балицький. XIII. зїзд КП(б)У на пропозицію самого голови ради народніх комісарів прийняв гостру резолюцію, в якій вимогав форсування українізації партійних совітських та особливо професійних і комсомольських організацій. У цій резолюції казалось про потребу висувати на провідні становища **українські** большевицькі кадри. Але Москва стрінула ту резолюцію як новий вияв націоналістичної жовто-блакитної гидри! І виявилось, що ніби такі віддані яничари, як Любченко та Хвиля є теж ворогами Москви, що вони провадять під маскою своїх високих позицій націоналістичну роботу, що під їхньою охороною та за їхньою допомогою знову проліали петлюрівці до наркоматів, що знову на націоналістичну заразу заражені партійні організації й місцеві ради, що нема можливости знайти на цілій Україні осіб, яким можна було б довірити посади голови ради народніх комісарів та другого секретаря ЦК комуністичної партії України (!).

І в січні 1938. року доводиться старому Косіорові зізнаватися мимрити, що в усьому винні ще петлюрівці, боротьбісти та інші націоналісти, які проліаши до всіх установ, провадять свою підлу роботу, спрямовану на відірвання України від СССР, що взагалі все старше покоління на Україні не є надійне, бо просякнуло тими самими націоналістичними ідеями.

І в січні 1938. року доводиться самому ЦК ВКП (б) стверджувати, що справді на Україні українські націоналісти цілком розперезались...

Багато того, що там твориться, є для нас незрозуміле, тим паче, що ми орудуємо цілком іншими категоріями, які походять з зовсім інших звичок політичної боротьби. Незрозуміла нам дявольська заїлість москалів, які під покришкою боротьби з українським політичним сепаратизмом винищують фізично ввесь нарід. Але поруч з цим ясною стає всім нам та всьому світові правда, що коли самі московські большевики компромітують свою силу заявами про той національний патріотизм, то той національний патріотизм справді невмируший.

20 років минуло з часу проголошення суверенности України. 20 жахливих років, але-ж ці жахливі роки дають право дивитися вперед оптимістично, дають право твердити, що нема більших гордощів, як відчувати у себе в жилах українську кров та належати до непереможного — хоч сьогодні такого нещасливого — українського народу...

Вистане порівняти щоб переконатися, що

MAGGI ego
буліонові кістки
є ліпші...

АНДРІЙ ЖУК.

Чи могло бути інакше?

Від Редакції: Висловлені Шан. Автором думки можуть викликати дискусію.

Дня 22. січня 1918. р. українська національна революція, що виросла із загально-російської соціяльно-політичної революції, досягла своєї кульмінаційної точки й завершилася проголошенням України самостійною, суверенною, від нікого незалежною державою українського народу. Рішаючим моментом при доконанні цього акту була війна збольшевиченої Росії проти України, яка перекреслила федералістичну позицію попередніх універсалів Української Центральної Ради і довела до сепаратних переговорів делеґації Ц. Р. з державами почвірного союзу в Бересті і відтак до заключення сепаратного миру з тими державами в дні 9. лютого 1918 р.

В Бересті Україна дістала не тільки міжнародне признання своєї державної самостійности від чотирьох середньо-европейських держав, але також мілітарну і фінансову поміч Німеччини й Австро-Угорщини. Завдяки цій помочі територія Української Народньої Республіки була в короткому часі очищена від большевицьких банд і уряд Центральної Ради дістав необхідну зовнішню точку опори та мав змогу приступити до налагодження внутрішнього державного життя України. **Мав змогу, але цієї змоги не використав.**

Довершений у Бересті акт не був, на жаль, випливом освідомленої політичної конечности як з одної, так і з другої сторони, його чейже накинули обом сторонам зовнішні обставини. І не було причиною, що одна з договірних сторін почала практикувати пасивний опір у виконанні принятих у Бересті зобовязань, а друга сторона в безоглядний спосіб почала екзекувати признані їй у Бересті чинности. З перших-же днів приходу німців на Україну почалися непорозуміння між урядом Центральної Ради і командуванням німецької армії на Україні і між обома сторонами зачалася з початку тиха, відтак отверта боротьба, що закінчилася державним переворотом з дня 29. квітня 1918 р.

Хід цього перевороту виключав активне співробітництво в державному житті України тих елементів, що були політичним опертям для Центральної Ради. А ті суспільні сили, що по перевороті прийшли до влади в Українській Державі гетьмана П. Скоропадського, не вороживали нічого для неї доброго — були це чейже переважно замасковані або і явні русофіли та єдино-неділимці. Для німецькоїж сторони це була справа байдужа, бо німцям у цій ситуації залежало не стільки на самостійній Україні, скільки на українських сирівцях, і вони шукали на Україні таких людей, при помочі яких ті сирівці могліб без перешкод вивезти.

Німецька сирівцева база на Україні поправила дещо апровізаційні відносини в центральних державах, але не приспорила їм мілітарної сили в боротьбі із західними державами. Радше її ослабила, бо Німеччина й Австро-Угорщина мусіли тримати в „союзній" Україні величезну армію, замість уживати той людський матеріял для перемоги над своїми ворогами на заході, гальмуючи творення гетьманом власної збройної сили. Не зважуюся твердити, щоб не було причиною поразки центральних держав та їх капітуляції перед державами Антанти. Але що німецька й австрійська мілітарна поміч Україні їх багато коштувала, а нам таким боком вилізла, це ясне, як божий день.

Як тільки пбказалися перші симптоми німецької поразки на Заході, почала підіймати голову всеросійська єдино-неділимська реакція на Україні, що довела до проголошення гетьманом П. Скоропадським федерації України з Росією, а національно-революційні сили України підняла на протигетьманське повстання. Од-

Акційним капіталом в сумі **пять міліонів**

і резервами в сумі **пів міліона** дає найтривкішу забезпеку **ощадностевим вкладам**

Земельний Банк Гіпотечний

у Львові, ул. Словацького 14. (Філія: Станиславів, ул. Собіського 11).

ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА ВИРІБНЯ МАТЕРІЯЛІВ ТЕКСТИЛЬНИХ під фірмою

Софія Щуровська

В БЕЛЬСЬКУ, БАТОРОГО 7 п.

поручає свої першорядні вироби, як камгарни, шевйоти і т. п. по найнижчих цінах.

На бажання висилаємо прібки. 3—

3

Вже легко було вмести гетьманський режім, при невтральности частин німецької армії, але важче було Директорії опанувати зрушену народню стихію і не допустити до рецидиви большевизму й повної анархії в краю.

Майже двохліття (1919—1920) боротьба Директорії проти московських большевиків та білогвардійців за самостійність і національний характер Української Народньої Республики створила вправді легенду великого героїзму українського воїна, за найвищий ідеал нації, але легендою стала й самостійна, суверенна, від нікого незалежна держава українського народу — її опанували большевики і в склад єдиної-неділимої Росії, званої совітським союзом, з поворотом втілили.

Чи могло бути інакше?

Годі приписувати провідним одиницям рішальну ролю в житті народів, а всеж не дасться заперечити, що провідні одиниці формують народню свідомість і кермують народньою волею; від їх поведінки у великій мірі залежать успіхи або невдачі на історичній дорозі життя дотичного народу. А при цім треба теж памятати і про приповідку, що кожний нарід має такий провід, на який заслуговує, до якого доріс, який відповідає станові його розвою та його сил.

В культурному і політичному житті українського народу по обох боках Збруча на перше місце вибився перед світовою війною бл. п. проф. Михайло Грушевський. Він був загально признаним — і своїми і чужими — ідейним провідником новочасного українства. Цілком природно, що з вибухом революції в Росії йому припав обовязок очолювати український революційний процес, оформлювати його, організувати народні маси й вести їх до здійснення національного ідеалу.

Як це робив проф. М. Грушевський і його найближчі співробітники, та які національно-політичні цілі він ставив — знають усі, хто знає хід революції на Україні. Йшов він від малого до щораз більшого, рахуючися з реальними обставинами загально-російського і внутрішнього українського життя, тримаючись політичної формули — Вільна Україна у Федеративній Росії, бо тільки така формула забезпечувала змогу легальної освідомлюючої та організаційної праці серед народніх мас.

Не можна говорити про проф. М. Грушевського, щоб він не був у засаді самостійником. Але в практичній політиці він дійсно був федералістом, бо не бачив внутрішніх сил і можливостей, які управнювали би ставити питання про сепаратизм від Росії, не бачив ніякого зовнішнього опертя для відсепарованої від Росії України, а свої власні сили були в стадії дозрівання й оформлювання. І тепер у проф. М. Грушевського і взагалі у проводу Центральної Ради все було в порядку. А похибка зайшла раніш.

Великим прогріхом проф. М. Грушевського було те, що він у своїх політичних плянах ніколи не зазирав поза межі Росії, а знайшовшись по вибуху війни по цей бік фронту, спроваджений „Союзом визволення України" до Відня, збагателізував ту політичну роботу, яку з вибухом війни розпочав Союз, у порозумінні і співділанні з австрійсько-українськими політичними чинниками, і не припускав, що настане такий момент, коли центральні держави не тільки на словах, а й на ділі причиняться до створення самостійної України. Тому, замість лишитись у Відні й обняти провід у „Союзі визвол. України", повернувся проф. М. Грушевський до Росії, змарнувавши там час на засланні, не скориставши з можливостей приготовити кращий грунт на міжнародній арені для здійснення українських визвольних змагань, ніж це могли зробити мало свідомі і невторитетні провідники „Союзу визв. України".

Якби проф. М. Грушевський лишився був за кордоном та обняв провід закордонної української політики, тоді зовсім інакші булиб висліди роботи „СВУ" й інакший хід подій міг бути по вибуху російської революції і на самій Україні.

„Союз визволення України" під проводом проф. М. Грушевського вирісби в авторитету, організацію як в очах чужих політичних чинників, так і власної суспільности по обох боках фронту. Бачучи в проводі „СВУ" проф. М. Грушевського, українська суспільність у Росії не легковажилаб його діяльности й орієнтувалаб себе в ту сторону, в яку орієнтувався Союз. А з вибухом революції в Росії українські кола булиб настроєні цілком інакше, як це було в дійсности, не трималасяб так невільничо формули — „Вільна Україна у федеративній Росії", а більше думали би про самостійність України. При таких настроях українських кол може з меншим розгоном велосяб робота в масах, зате вужчий круг людей напевно створив би був міцну, сконсолідовану, свідому цілей півлеґальну або й нелеґальну організацію, якої в дійсности бракувало, для пляномірного проводу національною революцією.

І дальші події складалисяб напевно інакше, але значно краще для української справи. Можливо, що у Києві не повсталаб леґальна Українська Центральна Рада і не булоб усіх чотирьох її універсалів. Але Центральну Раду міг замінити якийсь Революційний Комітет, що напевно стояв би в тісному звязку із закордонним Союзом. І цей Комітет, враз із Союзом, міг стати стороною, коли обективні обставини довели до Берестя, коли Центральним Державам треба було розчленувати Росію, щоб зліквідувати східний фронт.

А Берестя було чейже найважнішим, рішальним моментом в історії української державности. І якби після миру в Бересті німці прийшли до Києва з проф. Грушевським, як зі своїм дійсним союзником, з готовим державним апаратом,

ЮРІЙ КОСАЧ.

РОКОВИНИ.

(Зі збірки „13-та Чота").

Дзюбанівський, старший десятник СС важко йшов сьогодні під бессемер. Його кроки впали на дощаний поміст як хмарні клапті. Був невисокий, майже маленький. Кашкет насунув глибоко на лису голову. Ворушив рудеькими вусами, що колись були буйні.

Робили на ніч. Ніч руда та суха стояла над сірим містечком. Шипіли рейки виповзаючи як змії зпід чорних повіток. Лямпи майоріли срібними грушками на густій хащі дротів. Там, у глибі заводу бухкав мотор.

Ці всі знайомі, одноманітні звуки, ця руда ніч, впивались у вухах міріядами незлічених скалок, шарпаючи їх гострими, немилосердними жалами. Але вуха звикли до них. Матвійчук позіхнув.

— Горобина ніч.

Ніхто нічого не сказав. Покосилисьна Дзюбанівського. Він ще порався чомусь із приладдям, сопів у куті. Не дивився на нікого. Кімшився в куті сіренькою мишастою плямою. Матвійчук здвигнув раменами і взяв кошобку. Макух, Черняк і Дудка стали за ним. Вже приходила пора випускати крицю.

Вона бунтувалась у гирлі бессемера. Була як пожар, закутий у залізні ланци. Клекотіла, давилась сама в собі, злюща, пристрасна. Хотіла розірвати тісне гирло, вирватись скаженим псом із чопів і розлитись скрізь огняною повідлю.

Дудка перехилив вина. Він мав його завжди дві пляшки на шихту. Очі його повеселішали. Він підморгнув Макухові на Дзюбанівського — „старий недобрий". Але і Макухові було щось не по собі. Тільки сопів і порався мовчки коло чопа. Важкий був. Його бичачий кар: повертався звільна. Думав важко, так, як би геккав, підносячи тягарі. А Матвійчук відкинув кашкет. Ясний кучер розвіявся з вітром. Груди блищали, відливали, мідяні у заграві. Ішов із штангою до штурму на сталь.

— Шефе! — гукнув на Дзюбанівського через гострий вітер, — пора на крицю!

Але Дзюбанівський не поворохнувся. Матвійчук нетерпляче став спершись на штангу. З шефом було щось невиразне. Але ніхто не починав, ані слова — треба було чекати. Черняк обрубками пальців крутив спокійно цигарку. Скрипучим, завжди невдоволеним голосом оповідав про „фет" у Льонґвіль. Ще були в памяти скравки глупковатої музики, крутіж каруселі і стріляння до пляшок.

— Алльо, Дзюбанівський, робимо чи ні сьогодня? — загудів Макух.

Нараз Дзюбанівський підвівся. Здавалось, вирів і похудів. На вилицях ковзались сині вогники. Проте не був лютий. Був якийсь тихий, святочний.

— Фаворит! Не робимо!

Посміхнувся.

Хлопці застигли. Було тихо. Свистала тільки ніч і гудів червоний, розжарений вітер. Невгомонне динамо стугоніло далеко в пащі фабрики. Біля бессемера вони стояли самі, як на пустині. Ніхто сюди не заходив, хіба тьма. І в ту мить Черняк викинув з руки цигарку. Макух випростувався. А Матвійчукові хитренькі очі-нята забігали як перед контрометром. Стало всім чомусь моторошно. І навіть ніч, що вила мов відьма, принишкла, загасила вогонь.

А Дзюбанівський став напозір, дивився проти себе у темінь. Малий такий, мишастий, але ніч його слухала.

— То нема про що говорити... — почав він — то кожний знає... звідки ми прийшли сюди? З ночі прийшли ми. Так з ночі. Не хотіли знати тих во... ворогів. Що ні?

Хлопці кивнули головами.

— Кров і піт наш тут... більш нічого... кров і піт. Небо тут чуже, всі чужі. Ніхто не порадить. Гаруємо. Але все — одно прийде день заплати. Так, заплати. Що, ні?

— Правда, Дзюбанівський, — сказав Матвійчук, — прийде день заплати.

Помовчали. Ніхто не знав до чого це йде. А Дзюбанівський усе дивився в ніч, звідти читав. Тільки іноді совгнувся поглядом по товаришах. Слухали.

— То нема що. Ми як леви бились. Згадаю: набоїв нема, босі ліземо по снігу. Тиф теж. Скільки поздихало. Брата мого зрізав. А все одно не далися.

Хто б там дався, що ні? Ішли, бо треба було. Кожний ішов.

Урвав на хвилину. Матвійчукові здалось, що по шрамі у Дзюбанівського, під самим оком щось заблищало. Так якби з огняної ночі впала крапля. Але не сказав нічого.

— Все одно, бились як леви. — З надуми повторив Дзюбанівський.

Всі кивнули. Справді бились як леви. Той жовчкий знав, але ніхто того не говорив. Матвійчук ще малим пішов у стрільці. Втік з дому. Був у Сокальській бригалі. Дудка та Макух були при австрійській гарматі, потім у Києві перейшли до Рогульського. Черняк, що битов із Войківщини, в кінноті служив. Пятнадцять літ тому — а все як учора. І чорнявий Черняк і сірий Сушко і Мельник з борідкою Бердичів, Житомир. Біла Церква. Як учора.

І всі чомусь почули, що думають про одно й ту мить. Не дивились один на одного. Дивились у темінь, поміж зариси засипаних

приготованим за кордоном, і Грушевський відтепер обняв би провід українським державним життям, а українська суспільність прийнялаб це без всякого спротиву, тоді не булоб ніяких конфліктів між українською державною владою і командуванням арміями запроданених держав; тоді чужого війська непотрібно булоб на Україні так багато, як його в дійсности було, а можеб вистачили одні дивізії з полонених; тоді німці не ставилиб перешкод, але чинно помагалиб українському урядові зорганізувати свою власну міцну армію, в надії на поміч її в такій боротьбі на заході; тоді не треба булоб німцям наставляти гетьмана, а українцям його скидати; тоді при чинній німецькій помочі Україна моглаб у скорому часі внутрішньо зорганізуватись і зміцнитись так, що коли осередні держави не могли оминути того, що їх стрінуло на Західному фронті, Україна малаб змогу дати відсіч імперіялістичним забаганкам большевицької Росії і зберегти свою самостійність.

Так могло бути, але, на жаль, так не сталося.

Взагалі причиною упадку української національної державности уважаю брак взаїмного розуміння і взаїмного довіря між українськими політичними чинниками і тими чужими чинниками, що після Берестя почали чинно впливати на хід і зміст українського національно-державного життя. Відвернути такий сумний кінець наших визвольних змагань міг проф. М. Грушевський, приймаючи на початку війни орієнтацію на осередні держави і революцію в Росії, чинно співділаючи з осередніми державами в часі війни, як провідна особа в „Союзі визволення України". Цього професор Г. не зробив і це була його першорядна політична помилка.

Міг проф. М. Грушевський цю свою помилку направити в лютім 1918 р., притягаючи до участи в українському державному житті ті українські елементи по цей бік фронту, що співпрацювали з німцями, та пристосовуючись до нового чинника в житті краю, яким було командування німецької армії на Україні. Але він і тепер тримався зовсім іншої орієнтації та прихід німців на Україну уважав нещастям.

Не будемо його за це каменувати, бо він був тільки викладником думок і настроїв переважаючої частини української суспільности, яку щойно пізніше большевицька Росія навчила інакше дивитися на річи. Але ця наука прийшла за пізно.

Еміграційний уряд УНР у роковини 22. січня.

Еміграційний уряд УНР видав з нагоди роковин 22. січня відозву, що її передаємо як історичний документ у широких витягах. Повний текст видрукований у паризькому „Тризубі".

„Вітаємо тебе, Український Народе, із світлим та радісним святом 22. січня, днем воскресення незалежної Української Держави!

В нашій віковічній столиці, в золотоверхому Києві, що в ньому панували могутньо великі князі наші — Святослав Хоробрий, Володимир Великий, Ярослав Мудрий, що приймав колись радісно гетьмана-переможця Богдана Хмельницького та його найславнішого наступника — гетьмана Івана Мазепу, що бачив у мурах своїх нераз пророка України — Тараса Шевченка, в цьому святому, українською славою оповитому місті двадцять років тому — 22. січня 1918. року відновлено стародавню державність України.

В той день Українська Нація устами вибраних представників своїх — Української Центральної Ради — проголосила перед усім світом, що хоче жити вільним, від нікого незалежним життям у власній суверенній Державі. Українську Народню Республіку покликав до життя сам Український Нарід. Вона — його власний твір, втілення його власної волі, його власних змагань до вільности й могутности.

Українську Народню Республіку збудував Український Нарід, збуджений з довгого сну, в огні історичної пожежі, окрадений в багатьох вартостей, потрібних до відбудови Держави. Покинули його — в переважній більшости — вельможні та заможні, дідичі — шляхта, генерали, офіцери та урядовці, навіть слуги. Вівтаря пішли в наймити, у службу до чужинців. Проте Нарід Український зберіг своє національне обличчя у своїй міцній, здоровій селянській стихії. Із надр своїх мас, зпоміж усіх верств, висунув він нових провідників. Зберіг волю до власного самостійного життя, що вибухнула в часі революції могутнім полумям національної свідомости та завершила боротьбу багатьох поколінь Українського Народу за відновлення національної державности.

Проголошення самостійности Української Державности потягнуло за собою боротьбу з Москвою, що ведеться ось уже двадцять років. Москві вдалося збройним наїздом запосісти нашу землю. Але ця зовнішня невдача наявне менше важитиме в історії визволення України, ніж пробудження України та відродження її державного духа, посвідчені IV. Універсалом. Під ворожою окупантською нагутою не гасне полумя української державности, а розпалюється все міцніше. Ворог панує вже тільки над нашою землею, над її багатствами, може знущатися з наших людей, але назавжди втратив панування над українськими душами. В українських душах закріплена IV. Універсалом Українська Народня Республика".

Далі кажеться про працю еміграційного уряду УНР.

„В сьогоднішні врочисті двацяті роковини проголошення незалежности Української Держави Уряд Української Народньої Республики разом з цілим Українським Народом глибоко схиляється чолом перед всіми тими, що життя своє віддали за Батьківщину. Ніколи не загине память про їх діла, доки битимуться українські серця. Вічна їм слава, дяка і память!"...

„...Уряд вітає в день 22. січня вояків Армії Української Народньої Республики, її героїв-інвалідів, все славне та хоробре старшинство й козацтво, що 17 років перетривало на чужині в непохитній вірності своїй присязі. Вітає також всю українську політичну еміграцію, що в важких умовинах життя на вигнанні зуміла збагатити безчисленними й безцінними скарбами всі ділянки української культури та не вигинаючись, високо несе перед очима чужинців національний прапор! Український Уряд кличе українську еміграцію до найтіснішого обєднання під прапорами своєї національної державности. Закликає її не допускати в свому житті буденних дрібних сварок, які моглиб хоч би в найменшій мірі спричинитися до розпорошування та марнування національної енергії. Молодь українську закликає Уряд до зложення на вівтарі державної справи юнацького запалу та свіжих сил!...

...Немає для Українського Народу нічого дорожчого, нічого вищого, ніж вільна суверенна власна Держава. Тільки силою зможе наш Нарід вибороти цей найбільший свій скарб. А сила народу виростає з одностайности, з однодушности, свідомого підпорядкування окремих інтересів інтересам своєї держави, з відданости Державному Проводові.

Нехай же готовими застане нас недалекий останній бій за вільність України! Нехай він застане нас не зборищем ворожих кліс, розсварених партій, гуртків та осіб, а одноцільною Державною Нацією, обєднаною спільною метою і спільним Проводом!

А в тім останнім бою просимо Господа Бога, щоб поблагословив нам зброю нашу й прапори нашої лицарської Армії і призволив нам відсвяткувати День Незалежности нашої Народньої Держави перед девятьсотлітньою св. Софією у визволеному Києві.

Незалежна Українська Народня Республика хай живе!

Андрій Лівицький (—)
Заступник Голови Директорії,
Головний Отаман Військ УНР,

Вячеслав Прокопович (—)
Голова Ради Міністрів, Міністр Закордонних Справ,

Володимир Сальський (—)
ґенштабу ґен. хор., Міністр Військових Справ.
22. січня 1938. року, на чужині.

Політична лєкція „Русского Голосу".

„Русскій Голос" (ч. 2. з 16-го січня ц. р.) у статті п. н. „На що потрібна Англії Україна?" наводить голоси двох англійських політиків, що торкаються незалежности України. **В. Черчіль** сказав, що Англія на місці Німеччини намагалась би не знищити Францію, але розбити Росію та відірвати від неї південні области, бо слаба і політично і мілітарно Україна була би фактично тільки васалем Англії. „Ми — наводить слова Черчіля „Русскій Голос" — більш зацікавлені слабою і без майбутнього Україною, ніж сильною Росією".

Другий англійський політик — пише „Р. Г." — б. посол у Петрограді **Д' Абердін** у своїй статті: „Чи бажана для нас сильна Росія?" відповідає коротко і ясно: „Ні". Чому? Бо „сильна Росія" — це суперник Англії на Чорному та Середземному Морі. Сепаратистична політика України скоріше приведе нас до сильного положення на Чорному Морі, бо контроля проливів буде тоді багато лекша, ніж при сильній Росії. Коли в 1854 р. и не змогли станути твердою ногою на Криму, то не повинні прогавити тепер подібної нагоди, яку дає нам український рух".

Навівши ці думки, „Русскій Голос" міркує:

„Здається, зовсім ясно. Відповідальні англійські діячі просто і ясно кажуть, на що потрібна їм Україна і яке значіння прикладають вони до українського руху. Україна, як така, її добро та доля їх найменше цікавить. Для них важне, що не буде сильної Росії, з якою треба рахуватись, але будуть на її території слабі, нездібні до самостійного життя держави, де англійський та інші великодержавні імперіялізми Заходу і Сходу зможуть господарити, як їм подобається".

„Русскій Голос" розуміє, чому українських самостійників підтримують англійці, німці, італійці та японці — всі вони мають у тому свої інтереси. Але

„польські діячі, що мають свою державу, своє минуле, сучасне і майбутнє, яким вони не можуть не дорожити. Що думають вони, підсичуючи українські самостійницькі підлабузування" Невже вони не вясовують собі, що якби не стало Росії, то на її пребагатому півдні господарили би не поляки, але компанія англьо-германо-франко-італійських експлоататорів, а Польща, стиснена від заходу і сходу, задихалась би у кліщах великодержавних імперіялізмів?"

Якінебудь коментарі тут зайві. Бачимо тільки з цих будь-що-будь „ревеляцій", що українська справа — як то кажуть — „добре стоїть". Коли нею зацікавлені всі великі держави Европи: Англія, Німеччина, Франція, то готово щось з того таки бути. Хіба, що може котрась з тих держав послухає... лекції „Русского Голосу".

При зміні адреси просимо подавати й стару адресу.

печей, що бовваніли серед ночі. Понад димарі, що різались щоглами на червонім небі. Понад це чуже та сіре містечко, що спало глухим, камяним сном.

І нараз Матвійчук спалахнув. Загорівся його неслухняний волос, запалахкотіло чоло і вигикуючись, бо завжди, коли хвилювався загикувався, почав:

— Дзюбанівський, ппамятаєш... ппамятаєш того, що все на білім коні їздив? Ппамятаєш — в ту ніч, ми не спали... кріси в кізлах стояли... ніхто не сєспав... він приїхав... на ббілім коні... я бачив його зблизька... не забуду... ми всі зірвались... ніч була, серпнева, така якраз... тиха ніч...

— Памятаю, — кивнув Дзюбанівський, — ми тоді брали Київ.

І урвав. І всі мовчали. Не шиширхнули. Витягались. Тіні їх танцювали по повітці. Поміст скрипів. Зривався недобрий розлючений вітер, палив обличчя. І ці на мості, під бессемером виросли на велетнів. Здавалось, що штанґи в їх руках стали крісами. Посуворіли лиця і щелепами та чолами невпинно лився розжеврений металь. Груди їх дихали важко, врівчасто, немов там у середині, замість серця був пальник від гранати, немов нутром їх котились жмут шлаку, розпаленого до червоности, котився у прірву ночі.

Стояли вони як мур, як граніт. Велетенські гвардійці.

— Са у ем*) — очунив Дзюбанівський, — ідем до роботи.

— Ідем — глухо сказав Макух.

Тіні мовчки розійшлись на місця. Вже було по святі. Черняк крикнув на пошера. Крицин знов почала клекотіти. Над фабрикою стояла руда ніч.

*) Готова, вілець.

Трохи сонця для наших найбідніших дітей.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ „ТОВАРИСТВА ВАКАЦИЙНИХ ОСЕЛЬ".

Усякі звіти на загальних зборах якогось товариства мають завдання якнайдокладніше зілюструвати численно зібраним членам товариства, гостям і представникам преси діяльність товариства. Знаємо ті звіти. Це звичайно перелік важніших чи мешне важних подій з життя товариства і ціла низка чисел. Певно, хто справою ближче цікавиться, має з тих чисел докладну картину праці. Але коли мова про „Т-во Вакаційних Осель", то його діяльність моглаб якслід зілюструвати тільки фільма, і то звукова, саме з тих вакаційних осель, що їх улаштовує товариство, та які дають так багато радощів нашим найбіднішим дітям тісних міських провулків, дітям сутерін.

На такій фільмі побачилиб ми розсміяні личка нашої найбіднішої міської дітвори, обгорілі на літньому сонці, засмалені сільським вітром, повні життерадісности; почулиб ми дзвінкий сміх тих з нашого наймолодшого покоління, що цілий божий рік засуджені на пробування у темних, вогких сутеринах і на таке часте, у теперішніх важких часах безробіття, безхлібя; а потім з оповідань дітей довідалисяб, кілько справжнього, дитячого щастя дав їм той одномісячний чи довший побут серед рідного окруження в нашому селі.

Але такої фільми нема. Тому треба задоволитися числами. В рр. 1936. і 1937. Т-во вислало по три оселі: по дві до Коршева і Милування і по одній хлопячій до Милування, з чого скористало 205 дітей. Кошти удержання тих осель винесли в 1936. р. 6686.11 зол., а в 1937. р. — 7525.92 зол.

Звідки Т-во брало фонди на те? Складалися на них: членські вкладки, вуличні збірки, жертви українських установ, вплати за оселян та субвенції.

Членські вкладки — від 205 членів — дали в 1936. р. — 405.25, в 1937. р. — 433.25 зол: Невеличка це сума, бо й невеличке число членів. Якось наше громадянство звертає замало уваги на товариство, що робить таку велику й корисну роботу: скріпляє на здоровлі і на дусі наших дітей, яким доля казала жити серед найважчих обставин. Треба відношення до „Т-ва Вакаційних Осель" змінити, треба повести акцію за масовим членством у ньому. Це можуть і повинні зробити в першу чергу устною пропагандою дотеперішні члени.

Вуличні збірки принесли: в 1936. р. — 1049.82 зол., в 1937. р. — 978.11 зол. Це зменшення свідчить наглядно про те, що громадянство не цікавиться спеціяльно тією справою, а вислід збірки випадковий. Тому треба на будуче, щоб члени Товариства знову-ж таки устною пропагандою перед днем прилюдної збірки пригадали вагу справи та заохотили до якнайбільших пожертв.

Жертви українських установ дали: в 1936. р. — 936.18 зол., в 1937 р. — 1297.12 зол. На ці суми зложилися грошеві пожертви наших економічно-фінансових установ і товарові датки торговельно-промислових підприємств. Збільшення тієї позиції в 1937. р. — це доказ, що наші установи мають акцію „Т-ва Вакаційних Осель" на серці.

Субвенції в обох роках невеличкі. Велику поміч має Т-во з того, що якусь кількість дітей до осель висилає „Суспільна Обезпечальня" та „Батьківські Кружки" при ріжних школах. При цьому не можна поминути того, що Т-во „Просвіта" розбудувало в Милуванні окремий будинок, який призначило спеціяльно на вакаційні оселі.

Дискусія над звітами оберталася довкола того, щоб знайти якісь нові способи на збільшення фондів Т-ва та дати йому змогу утримувати в оселях якнайбільше наших бідних дітей. Треба сподіватися, що такі способи знайдуться, коли ширші кола нашого громадянства зацікавляться тією справою. А повинні зацікавитися.

Збори через аклямацію вибрали на пропозицію Комісії-Матки головою, дотеперішню голову, п. Ольгу Бачинську, що щиро займається Т-вом і присвячує йому багато праці, та новий Виділ у такому складі: о. Новосад, о. Ждан, п-і Заячківська, Ліщинська, проф. Литвиненкова, О. Маланюк, Шуберт, проф. Зелений, п. Кудрик і д-р Надрага. До Контрольної Комісії увійшли п-і Бонковська, Макарушкова і Павликовська.

УКРАЇНСЬКА ЩАДНИЦЯ

в Перемишлі

це одинока

УКРАЇНСЬКА КАСА ОЩАДНОСТИ

Провадить всі банкові чинности. з правом пупілярности. Чекове конто ПКО. 144.755

З польської преси.

Кс. Панась хоче порозуміння з Росією?

В органі „Стронництва Людового", тижневику „Пяст" кс. Панась у статті п. н. „Справа оборони держави" виступив гостро проти Німеччини піддаючи при цьому думку про можливість польсько-російського порозуміння. Він наводить з брошури ґен. Денікіна причини невтральности польської армії в 1919 р., тобто тоді, коли большевики розбили армію Денікіна, і так пише:

„Стоїмо знову на переломі серед загального воєнного поготтвля, що виявляє багато сильніше напруження як в 1914-ому році. Тому увагу польського народу треба спрямувати в тому напрямку, звідки загрожує нам найбільша небезпека. Напорові германського насилля мусимо протиставити славянсько-романську солідарність".

Обговорюючи цю статтю кс. Панася львівське „Слово Народове" пише:

„Кс. Панась спирається мабуть на думці ґен. Денікіна, що надходить пора пробудження національної Росії. Хоча ми не є прихильниками якоїсь протиросійської політики, то гадаємо, що і ґен. Денікін і кс. Панась помиляються. Будувати щось сьогодні на Росії, то будувати на непевности й хаосі. Будувати щось на Совітах — це значить творити людовий фронт у Польщі і підчинитися Совітам".

—o—

Свято 22. січня у львівському „Лузі".

Свято 22. січня у львівському „Лузі" відбулося в домівці „Лугу" при вул. Коперника 5 вечором дня 21. січня ц. р. Воно почалося звітом, що його прийняв голова „Великого Лугу" д-р Роман Дашкевич. По звіті виголосив він до зібраних львівських луговиків та луговичок пригадну промову. В ній пригадав він молодому поколінню наші визвольні змагання зперед 20 літ, ролю Січового Стрілецтва в нашому національному зрості та обовязки сучасної Лугової Організації. Опісля луговики (чки) вислухали „на позір" зміст IV-го Універсалу Центральної Ради з 1918. року.

Реферат про 22. січня 1918. року і про 22. січня 1919. року, оснований на історичних датах і фактах нашої найновішої визвольної епопеї, виголосив ред. Іван Кедрин-Рудницький. Образи тогочасних великих подій, пригадувані референтом, западали глибоко в душі молодих слухачів (чок) та викликували в них відповідні рефлексії й бажання дальше працювати над здійсненням національних ідеалів батьків для добра Батьківщини.

По рефераті були продукції мішаного хору львівського „Лугу" та підібрані відповідно до хвилини деклямації. Свято закінчилося відспіванням лугового й національного гимну.

—o—

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ що ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 7. Понеділок, 23 (11) січня 1888.

„РУСИНИ САМІ ВИНУВАТІ".

Д-р Андрій Чайковський у передовій статті п. н. „Властиві причини упослідження нашої мови в суді і як їм зарадити" пише:

„Отож треба сконстатувати дуже сумний факт, що русини самі тому в найбільшій частині винуваті, бо мало руських подань до суду входить і що руською мовою мало хто послуговується.

„Ми повинні би брати собі в тому випадку приклад з поляків та чехів. Нехай би хто у них поважився внести до суду подання не по польськи чи то не по чеськи! Зараз підняли би крик, зрештою зовсім справедливий, на германізацію і т. д., назвали би того поіменно в часописах, а наслідки того могли би бути дуже сумні, особливо для купців та адвокатів з уваги на конкуренцію.

„А ми що робимо? Сором сказати. Русини в цивільних справах зовсім не контролюються, хто вношить подання не по руськи... В карних справах піднесе часом руський часопис, що цей або той говорив не по руськи, тай на тому кінець...

„Це перша причина того лиха, котрому лише в той спосіб зарадимо, що покладемо собі за моральний і конечний обовязок лише по руськи до суду писати і в суді говорити і того самого від наших адвокатів вимагати".

„ХТО НЕ ПРИЗНАЄ НІЧИЙОГО АВТОРИТЕТУ?"

Свій фейлетон п. н. „Дещо про наше церковне малярство" К. Устіянович попереднім таким вступом:

„Нема може на цілому світі народу, що так мало цінив би питоме, своє, як русини. Все чим не в пол. Все вмісмо краще зробити, тільки не робимо. Появиться хочаб і яке хосенне видавництво або підприємство, з якого кожний інший нарід у нашому положенні радувавсяб — і хто його першій осудить? Русин. Хто підриває нашу продуктивність глузуваннями та передбаченнями неминучого упадку? Русин. Хто зваляє всю патріотичну працю на плечі одного і хто потім сміється перший злобно з того, як в дечому спотикнувся? Русин. Хто не признає нічийого авторитету? Також русин. У нас до того вже дійшли, що ми — щоб тільки надірвати честь і славу найзаслуженіших або й найгеніяльніших наших людей — заглядаємо їм у горло, що вони їли або пили, рахуємо і критикуємо кожний крок в їх домашньому житті і таким чином намагаємося обнизити, коли не потоптати ідеальну працю, що нічого більше їм не принесла, як тільки вбожество і горе..."

ПОЗНАКИ МИРА.

На новорічні бажання московського ген.-губернатора, кн. Долгорукова, цар у своїй відповіді між іншим сказав: „...ціла Росія просить сьогодні разом зі мною Бога, щоб наші сили можна ужити на закріплення порядку... До тієї цілі звертаю всі мої бажання у повній вірі, що мир, який нам дасть Провидіння, дозволить нам у році, що зачався, і в найближчих посвятити всі сили держави і всі змагання її вірних синів справі внутрішнього розвитку".

„Німецький цісар вислав відручне письмо до товариства Червоного Хреста і дякуючи йому за новорічні бажання, каже, що час, в якім йому прийшлося сповняти своє велике завдання, ще дуже далеко".

Тому політичний огляд в тому числі „Діла" починається так: „Знову множаться щораз більше познаки мира..."

Найбільше поширення свідчить про високу якість паперців і туток

„КАЛИНА"

До ювилею „Діла".

О. АДАМ СТАНКЕВИЧ.

Білоруський привіт „Ділові"
з нагоди його ювилею.

„Діло" у білорусинів широко відомий і дуже популярний часопис. „Діло" в руках білоруса — це завжди милий, бажаний гість і вірний приятель. Цей часопис білоруси дуже радо читають і багато в нього користають у своїх культурних та політичних починаннях.

Особисто моє око дуже часто звертаюся на правий берізок „Діла", де пишається скромне, але таке вимовне: „рік LIX." Читаючи цей часопис, я читаю його щодня й уважно, я з великою моральною приємністю глядів на те число, добре уявляв собі, що воно значить і щиро радів, що „Діло" існує аж 59-тий рік, витривало й успішно працюючи для добра братнього нам Українського Народу.

Дивлячись на те число, я часто думав, чому „Діло" мовчить про свій такий важний і великий ювилей? Тимчасом в одному з перших в цього місяця чисел „Діла" стрічаю вістку, що той часопис взагалі від свого початку виходить вже 59-ий рік, а як щоденник уже 50 літ та що цей важний ювилей буде небаром якслід відзначений. Мої сумніви розвіялися.

І справді 15. І. цього року дістаю ювилейне число „Діла". Число значно побільшене і повне справді цікавого змісту, статтей рідних осіб, що за 50 літ так чи інакше з „Ділом" були звязані і які з нагоди того ювилею написали свої спогади, міркування, замітки.

Коли я читав те ювилейне число моя радість справді була щира і велика. Була це радість білоруської землі, що якслід оцінює значіння щоденника у житті нації, що хотіла би побачити його в Білоруському Народі, але на жаль, у теперішніх політичних умовинах не бачить навіть білоруського тижневіка.

Вже другий рік, як єдиний білоруський політичний тижневик „Беларуская Крынiца" польська адміністраційна влада прихилила. Справа його знаходиться в суді. Кінця її, не входячи в те, який він буде, не видно. Усі дальші спроби білорусів видавати новий білоруський політичний тижневик ця сама влада і далі спинює. На білоруські заголошення нового тижневика зі староства приходить завжди таке саме письмо, яким забороняється той часопис, бо нібито вже „хтось" перший видаватиме під такою-ж назвою часопис. Цей „перший" перешкоджував нам цілий минулий рік. Цього-ж року на нові спроби видавати тижневик „Народная Крынiца" станув на перешкоді знову-ж той таємничий „хтось".

Нагадується мені тут така евангельська притча: В Єрусалимі, біля одної з брам міста, була саджавка, звана по жидівськи Вітесда, що значить — місце милосердя. Біля тієї саджавки було завжди багато хворих і калік, що чекали порушення води. Бо час до часу ангел Господень входив у саджавку і вода починала хвилювати. І хто перший увійшов у ту саджавку після її хвилювання, той ставав здоровий. А був там один чоловік, що хворів 38 літ. Коли Ісус побачив його, то він скаржився перед Ісусом, що не може ніяк увійти в ту саджавку, бо як вода захвилює, то завжди вліве в неї хтось перший і він далі залишається сам зі своєю бідою. Ісус взяв собі до серця біду того чоловіка та обдаровуючи його своїм милосердям, оздоровив його.

Ось і ми білорусини ніяк не можемо у відповідних чинників достукати до їх „милосердя", бо „хтось" завжди перший влазить нам у дорогу і забирає нам часопис, який ми вибрали. Христос визволив з біди того чоловіка. Твердо віримо, що визволить Він і нас. Думаємо, що і „Діло" за 50 літ свого істнування мало не менш труднощів і перешкод, але все перейшло і сьогодні достойно й успішно служить своєму Українському Народові.

Але на що я те говорю? Нащо у радісний ювилей „Діла" розказую про білоруську біду? Це так з радощів. Ми, білоруси, тішимося Вашими Українськими Радощами. Білоруська душа українській завжди приязна і коли вона бачить успіх і радість в українців, до того-ж іще успіх і радість у тому, чого білоруси не мають, — то тішиться українськими радощами, радощами братнього нам Українського Народу.

Опріч того ми, білоруси, забагато дечого вдячні „Ділові". Передусім дякуємо за те, що воно завжди радо друкує статті та ріжні вістки про білоруське національне життя, у важкі хвилини білоруського життя завжди бере нас в оборону і підтримує нас морально.

Дякуємо вкінці „Ділові" і за те, що воно приходить майже до всіх білоруських організацій та установ і приносить нам чимало доброго. Цим добром є для нас не тільки все те, що взагалі дає людині добрий часопис, але також і те, що „Діло" служить нам зразком публіцистики. „Діло" як справді європейський часопис, служачи одній українській національній ідеї, робить це так уміло, що обєднує біля себе публіцистів, письменників і діячів часто ріжних і суперечних собі поглядів і переконань, спрямовуючи їх до загально національної української культурної і політичної праці. В цьому його велика заслуга перед Українським Народом. З цього доброго прикладу користаємо і ми. Користаємо і вчимося.

У 50-ті роковини істнування „Діла" як щоденника ми, білоруси, шлемо йому свій щирий і гарячий братній білоруський привіт та побажання дальшого успішного розвитку для добра Українського Народу.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна попереднього вол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЯШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

Студентський комітет уряджує в неділю 30. січня о 12-тій год. в великій салі Народного Дому

СВЯТО КРУТ

О. ІВАН ПАСТЕРНАК.

Мої спомини про початки „Діла".

До Високоповажаної Редакції „Діла"
у Львові.

З ювилеєм нашого цінного „Діла" нехай буде вільно і мені переслати щирі побажання враз із заявою глибокої пошани для Ювілятки.

В тім часі, коли почало виходити „Діло", був я учеником академічної гімназії у Львові. Ми, старші хлопці, вже тоді зацікавились „Ділом". Пригадую собі, як одного разу ми були в руському театрі і на салю ввійшов Володимир Барвінський. Ми зараз звернули на нього увагу і почали собі шептати: „Дивись, Барвінський, редактор „Діла". Ми дивилися на нього з великою пошаною. А його постать так вбилася мені в память, що я ще нині бачу його в уяві, як входить на салю.

Пригадую собі добре і похорон Барвінського. Чи на тім похороні були всі, ученики нашої гімназії, того вже не памятаю. Але тямлю, яке глибоке, сумне враження викликала та смерть між нами. Ще нині лунає в моїй уяві голос нашого професора Наталя Вахнянина, як виголошував прощальну промову з балькону при вулиці Баторія: „Барвінський помер!"

В році 1886 пішов я до Духовної Семинарії у Львові і зараз запренумерував „Діло" на спілку з моїм товаришем Пєсцьоровським, з яким я мешкав під одним числом. До нас приходили і декотрі інші товариші „на газетку". Таких спілок було в семинарії більше. Кілько всіх чисел „Діла" приходило до нас, годі мені пригадати. На всякий випадок що-найменше десять. Наші товариші „тверді" брали „Червоную Русь". Ті газети — то був „видимий знак" національно-політичних переконань питомців і заразом показчик котра сторона сильніша.

Моральна перевага була по нашій стороні. А були в тім часі в семинарії ось-такі визначніші студенти-богослови українці: Олекса Бобикевич, Остап Нижанківський (музик-композитор), Михайло Мосора, Кость Андрухович, Іван Винницький (б. парох Стрия), Дамян Лопатинський, Андрій Пеленський, Кирило Студинський, Олександер Колесса (був не довго), Епіфаній Роздольський (декан у Городку), Іван Гарматій, Леонід Лужницький, Олександер Русин (декан у Коломиї). Нехай мені простять ті, що я їх тут не вичислив, бо годі всіх спамятати. Але, думаю, що й тих вистане, щоб дати поняття про те, які студенти були по стороні „Діла".

Богослови сильніші в науках мали дозвіл від ректорату семинарії ходити на виклади руської літератури д-ра Омеляна Огоновського. Туди ходили ми в пополудневих годинах. Про значіння тих викладів для нас хіба не треба говорити.

На сотрудника призначили мене до Хирова, де був парохом о. Юрій Гладилович. Його цілий дім був високо-патріотичний. На столі у них було все „Діло". Але мені було невигідно позичати, тому я пренумерував собі своє.

У мого пароха мав я нагоду стрінутися часами з його сином і моїм професором, Дамяном Гладиловичем. Одного разу вговорилися ми про „Діло" і я похвалився, що пренумерую собі також. А професор з притиском питає мене: „Чи заплатили ви хоч за пів року?!" Я платив точно, хоч у буджеті сотрудника такий видаток становив поважну рубрику. Професор нарікав тоді на неточних чи недбалих передплатників, бо він вів адміністрацію „Діла" і знав стан каси. З його розмови виходило, що каса адміністрації густо-часто буваала не дуже повна. Та дай Боже, щоб той стан належав уже до давно минулої історії.

Від себе дуже щиро дякую Хвальній Редакції, що зволила помістити і моє імя поміж 16-ми найстаршими передплатниками. А якщо отсі мої спомини з молодих літ до чого пригожі, то прошу з них зробити ужиток.

Зіболки, 17. І. 1938.

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах
ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10 (бічна Личаківської).

ВСІМ ТИМ ВП. ГРОМАДЯНАМ (КАМ), ЩО ЗВОЛИЛИ НАМ ПРИСЛАТИ СВОЇ ЦІННІ ЗБОГАТИЛИ НАШЕ ЮВИЛЕЙНЕ ЧИСЛО, ЯК ГО ПРИВОДУ СВОЇ ПОБАЖАННЯ, РЕДАКЦІЯ З НАГОДИ 50-ЛІТТЯ „ДІЛА" ЯК ЩОДЕННИ-СТАТТІ ЧИ СПОМИНИ І ТАКИМ ЧИНОМ І ТИМ УСІМ, ЩО ПРИСЛАЛИ НАМ З ЦЬО- „ДІЛА" СКЛАДАЄ СЕРДЕЧНУ ПОДЯКУ.

Літературна сторінка.

Літературні нагороди за 1937 р.

Ще один рік за нами, його найзамітніші літературні появи перечитані, піддані під дискусію і закінчені оцінкою, як при кінці шкільного року. Члени журі від загальної річної продукції могли собі цим разом улекшити працю оцінки, залишаючи повісти окремому журі, що мало призначити нагороду за найкращу минулорічну повість.

Мало хто матиме застереження щодо першої нагороди, призначеної Ю. Косачеві, який осягнув небувалий рекорд трьома томами новель та одною повістю за цей рік. Між його новелями є не тільки свіжі сюжети, не тільки ріжноманітні теми і спроби відорватися від шаблонового тону наших теперішніх новелістів: — — є там і нове зусилля змальовувати людину в її складних переживаннях і конфліктах у нових середовищах. Мова і стиль Косача живуть разом із психічним процесом розвитку молодого автора, що має перед собою великі можливости.

Книжка І. Борщака „Наполеон і Україна" — небуденна поява, що переживе працю неодного письменника. Хто має в нас нагородити таку працю, як не „Т-во письменників і журналістів"? Поза всіма приметами громадськими такої книжки, вона промовляє до нас передовсім завдяки своїй формі. Чи мало наших дослідників знаходило цінний матеріял з історії нашої минувшини, а проте не вміло зробити з нього нічого більше крім нудних причинків або томище із мертвими „матеріялами"? Французька школа, якій Борщак завдячує хист композиції, ясність викладу і простоту стилю — показує у праці Борщака не вперше свою перевагу над німецькою обважнілістю і водянистою балакучістю, що заважила на цілих поколіннях наших істориків.

Над третьою нагородою можна вже почати суперечку. Але не тому, що нагороджена нами Н. Лівицька-Холодна дістала її випадково чи з „ласки". Її збірка — найкраща з цьогорічних поезій, найбільше витримана у стилю, мабуть найдбайливіше виплекана. Вже кілька років тому оминула цю поетку нагорода за прегарний „Вогонь і попіл". У часі, коли наші журнали і навіть щоденна преса друкує раз-у-раз патріотичні вірші обовязково з нагоди всяких роковин, варт відзначити не патріотичні вірші, а справжні поезії.

Таксамо може кожний завести дискусію на тему, чи „справедливо" нагородили за найкращу повість саме Галину Журбу. Характер цієї нагороди в огляду на жертву канадійського земляка виразно зазначений у рішенні журі. Були такі, які уявляли собі, що для Канади „на експорт" можнаб нагородити першу з берега популярну повість, яка може подобатись фармерам. Але при чому булоб тут імя Стефаника? Повість Галини Журби — не тільки жива, взята з пережитої дійсности, але і сильно відбиває своєю свіжістю та багатою народньою мовою від інших, писаних здебільша оттак собі, як щодня говоримо або пишемо отакі статті.

Якби ми мали фонди ще на 5 нагород, то напевне і на них найшлиб кандидатів. Одного відзначилиб за вдатний дебют, другого за свою першу працю ліпшу від попередніх, третього за похвальну тенденцію або доказ великої праці, хочби і без успіху. А проте чотири нагороди за рік на таке число творів, яке є в нас, (краще не зазначувати цифрою!) це такий високий відсоток, що ним не може похвалитись навіть найбагатіший нарід.

Ті, що будуть обмінюватися думками про зислід цьогорічного конкурсу можуть легко забавитися у членів журі і за яких 6 тижнів прочитати всі новини минулого року. Чи матимуть вони при цьому більшу чи меншу приємність, ніж ті, що мусіли це зробити з обовязку — це теж тема цікава для дискусії. Навіть деякі автори, які будуть почуватися покривджені, що не дістали нагороди, можуть для цікавости взяти до руки книжки своїх суперників. При оцінці чужих творів усі йдемо за власним смаком і поглядами на світ і літературу, але коли вихваляємо або критикуємо який твір не шкодить теж знати крім нього — інші, для порівняння.

м. р.

Машини до писання нові й уживані з України та польськими та чеськими черепами.

Найвища якість! Низькі ціни!
ФАБРИЧНИЙ СКЛАД
машин до писання, рахування і шиття
ЮЛІЯН ЛОМАҐА
Львів, Валова 11. — Тел. 228-70.
Найбільший вибір складових частин.
Прецизійна направа машин.

Машини до шиття марки „PFAFF" світової слави.

Михайло Обідний.

Сумна вістка наспіла із Закарпаття: несталo Михайла Обідного, відомого культурного робітника в етнографії, архівництві та літературі. Перед очима стає скромна, дуже чула до найменшої біди ближнього, завжди привітна людина, що кожного вміє захопити своїми думками, проектами, ініціятивою. М. Обідний, народившись на Полтавщині у м. Миргороді 11 липня 1889. р. пройшов українськими землями від Києва через Кубань і Галичину до Закарпаття. А коли його доля закидала на чужину ,продовжував жити долею рідних земель. До них линули всі його змагання в праці, туди він линув своїми думками й почуттями, виливаючи їх у дрібненьких рядках своїх поезій.

Скінчивши Київський Географічний Інститут в відділу етнографії він стає співробітником Катериносл. музею ім. Поля (пізн. Краевого), працює в Київському мистецько-промисл. музеї (пізн. Національному), бере участь в праці Подільського церк.-істор. музею. На Кубані провадить етнографічні досліди та працює над охороною памяток старовини. Там виходять його праці, як напр. про могили Як. Кухаренка та В. Мови-Лиманського („Кубанщина" 1910), „Памятки старого українського будівництва в маєтку Я. Кухаренка", що виходить окремо в тому ж році в Катеринодарі, так само окремо виходить: „Адіге, — обряди, звичаї, вірування адігейців („черкесів") в аулах Майкопського від. Куб. области" (Катеринодар 1910). На Полтавщині займається дослідами хатнього будівництва. Публікує праці на теми етнографії та архівознавства.

За революції стає заступником директора Держ. Військ. Істор. Музею у Києві, потім начальником Військ. Істор. Відділу Генер. Штабу, начальником Головного Військ. Істор. Архіву-Музею. На еміграції в Тарнові, серед надзвичайно тяжких умов збирає архівний і музейний матеріял. У Празі вступив М. Юрк. на історичний відділ Українського Високого Педагогічного Інституту, при цьому заходжується коло організації при Українському Громадянському Комітеті Національного Архіву, що згодом перемінюється у музей. В організації цієї установи М. О. за шість років вложив силу праці. Вже помалу недужий він здає докторат при Українському Високому Педагогічному Інституті. При кінці 1933. р. лікарі ствердили в ньому майже безнадійну недугу, поставивши вимогу негайного звільнення від праці і виїзду з Праги. Сказали, що житиме ще 4 місяці. Тимчасом пройшов уже рік і Обідний серед рідного люду Закарпаття приступає до організації Етнографічного Товариства та Етнографічного Музею і семинара. Цілою душею, щирим серцем заглиблюється в цю працю, віддаючи їй рештки своїх сил, здоровля і по чотирьох роках кінчає тут свій шлях.

Перші літературні спроби дав іще хлопчаком у р. 1907, як співробітник „ЛНВ.", „Маяка", „Рідного Краю", потім „Дніпровик Хвиль", „Універсального Журналу", пізніш „Митуси", „Боротьби", „Нової України", „Проти Хвиль". У 1921 р. виходить його праця п. н. „Володизир Самійленко на терезах поетичної думки" (Тарнів. 1921) а в 1923 р. у Львові збірка поезій п. н. „Нерозцвілі ранки". Опинившись у Празі й ознайомившись з чеською поетичною творчістю перекладів твори Петра Безруча, що з цього часу стає його улюбленим поетом, готує його збірку, листується з ним та здобуває в ньому щирого прихильника українського визволення, що висловлює у своєму вірші п. н. „Калина".

Відійшов небуденний український культурний робітник, високоінтеліґентна людина, щирий патріот. Аркадій Животко.

Літературна хроніка.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ ЖУРНАЛ.

Виходив у Варшаві новий польський журнал „Атенеум", під редакцією відомого критика Ст. Напірського. Є це том великого формату на 170 ст., прегарно виданий і називається „журналом присвяченим справам культури". У І. випуску находимо статтю Л. Хвістека про мистців і різні середовища, Л. Фріде про Божовського як вихователя, С. Малішова про Шевченка, з нагоди великого тому польських перекладів (стаття з поетичним розмахом і дуже добра інформаційно), Ю. Загурського про чистоту стилів у театрі, І. Котта про А. Жіда, Ю. В. Гомуліцького про Родж. Льодера, Т. Бреза про Ю. К. Бандровського про Тувіма, великий відділ оригінальних повістей та перекладів і дуже багата хроніка літературних новин. Як відомо польський літературний рух дуже збогатів на літературні журнали і „Атенеум", що вагадує великий „Критику" Фельдмана має заспокоїти потребу в такому журналі.

50-ЛІТТЯ ОДНОЇ ПОПУЛЯРНОЇ ПОСТАТІ.

Рівно 50 років тому появилося в літературі ім'я, що притьмарило багато героїв. Ним був Шерлок Гольмс, герой оповідань Конана Дойля. Гольмс мав більшу славу, ніж сам автор і багато читачів вірило, що він справді істнує. Французькі гімназисти на прогульці в Льондоні шукали його дому. Конан Дойль писав оперту історичні повістї. Сам він був лікарем. Постать Гольмса взяв живцем із лікаря Белля, в лябораторії якого працював. Перше оповідання про Гольмса не мало багато успіху. На нього звернув увагу редактор одного американського журналу і замовив у Дойля повість. Дойль пішов за прикладом фармацевського популярного автора криміяльного повістяра Габоріо і Едгара По. Дойль пришвидшив замовлення для заробітку, бо не мав тоді праці. Коли він почав помічувати згодом коротші криміяльні оповідання з Гольмсом у Льондоні — успіх був надзвичайний. У 1894 р. Дойль перетомлений своїм героєм убив його в одному оповіданні, але 7 років пізніше мусів на домагання публіки знова його воскресити. За Шерльоком Гольмсом пішли великі Шіпкортони, довго з меншим успіхом... матеріяльним. Конан Дойль сорокинся трохи своєї популярности злодіїв Гольмсові і авторітет, щоб на його гробі не написували йому, що він є автором Гольмса.

СЛАВА ПРОМИНАЄ.

Відомий англійський повістяр і драматург Сомерсет-Моґем видає 120 найкращих коротших оповідань з усесвітньої літератури в американському видавництві „Омнібус". Сам цей вибір забрав йому два роки праці. Письменник, що обїхав увесь світ і знає багато країн з довшого побуту, вибирається вперше до Індії із своїм перекладчиком другом і секретарем. Перед виїздом до цієї фантастичної країни він висловив кілька загальних думок про письменську працю: „Який це фальшивий погляд, що поет пасивні живе у своєму творі і так стає безсмертним. З мільонів поетів усесвітньої історії знаємо тепер не більш, як можемо їх порахувати на пальцях. А те, що взагалі залишається в літературі це здебільша тільки — імена, про які Ґете має право говорити, що вони несуть ві собою гомін і порох. Ті буцім-то безсмертні поети стоять до нас у людському розумінні дуже далеко і є тільки назвами у довгому ланцюгу освіти".

ПОВІСТЬ ПРО ВЕЛИКУ ДІЙСНУ КАРІЄРУ.

Німецький повістяр Ґанс Новак дав у своїй останній повісті „Цинк стає золотом" історію людини, що зробила кар'єру. Мешканець Горішнього Шльонська Карло Годуля з звичайним походженням з'явився. Утративши здоровля і молодість стає калікою, а заштиф на робітник-найміт при всяких роботах відкриває великі запаси цинку і сильною волею, хитрощами та купецьким хистом стає одним із найбагатших промисловців магнатів у 50 роках минулого віку. Постать цієї повісти дійсна. Автор змальовує її на тлі господарського розвитку Шльонська, що з хліборобської країни перемінився у промислову. Є тут теж дійсні історії любви Годулі до його доньки-приймачки Іванни Грабіс, потяги апатхура, що згодом д'ється у спадщині зовсім майно Годулі і виходить вміти за гроші Шльонська із давнього аристократичного роду. Автор і не міг би був придумати кращої канви життя, як та, яку знаходимо в житті промисловця Шльонська.

Сторінка без політики.

Як виглядає тепер шлюб у Німеччині.

Німецькі партійні чинники намагаються актові цивільного шлюбу дати якнайсильніші святочні форми. З Дісельдорфу повідомляють, що тамошній уряд цивільного стану застосував уже всі партійні доручення.

На цивільні шлюби призначили великі салі, які дають змогу широким колам громадянства брати участь у таких вінчаннях. Спеціяльна крита інсталяція облекшує передачу принагідної музики. Устійнили теж церемоніял шлюбу. Нареченних, свідків і гостей уводять до відповідної салі. Музика грає гімн: „Ді Гіммель рімен дес евіґен ере". Після закінчення гимну урядовці цивільного стану займають місця і провіряють останній раз правильність записів. Лунає „Лярго" Гендля. Відтак усі встають й урядовець виголошує промову, в якій підкреслює високу вартість здорової родини, як клітини нації і держави та підкреслює значіння раси. Коли молоді скажуть на питання чи хочуть стати подругами, „так", лунають звуки „Кайзер-квартету"; Анданте Гайдна або національний гимн. Молоді міняють перстені при чому урядовець цитує слова Гетого:

„Малий перстенець зарисовує межі нашого життя і численні покоління все долучуються до безконечного ланцюга істнування".

Відтак відчитує він шлюбний реєстр, всі вислухують національного гимну, подруги і свідки складають підписи. Орхестра грає Ґріґа „Люблю тебе".

Урядовець вручує молодій парі родинну генеальогічну книжечку і складає побажання. Кінчиться фрагментом із Вагнерового „Льогенґріна".

Справді небувале завіщання.

Недавно помер у Філядельфії багатий адвокат на прізвище Старк. Як багато інших американських мільонерів дійшов він до велитенського майна завдяки власній праці. Своїй родині залишив він великий спадок, одначе не вдоволив він нікого. Причиною того невдоволення була незвичайно оригінальна форма завіщання.

Отже не лишив він майна своїм найближчим, значить жінці і дітям, але призначив його нотиром своїм внукам. Одначе й вони не можуть по своїй волі вживати майна, бо небіжчик поробив у завіщанні ріжні застереження і то навіть доволі великі. А саме зі спадку виплачують унукам кожного року тільки таку суму, яку вони за цілий рік заробили своєю працею. Отже завіщання немов подвоює річні заробітки внуків. Устійнюючи у своїм завіщанні такі умовини, старий мільонер робив це на тій підставі, що тільки праця може дати людині щастя. Зі своїх спадкоємців не хотів він поробити життєвих нездарів і неробів, які користалиб тільки з його праці і жилиб у роскошах, які створюють лише життєве незадовілля.

Доля хотіла, що його внуки так добре ситуовані, що зовсім не приневолені до заробітньої праці. Мусять до неї взятися, якщо схочуть користуватись майном свого мудрого і розсудного діда. В іншім випадку спадок зависшиться „копальнею золота", якої не можна буде використовувати.

Есконтуйте
Доміціліюйте
Давайте до інкаса
ВЕКСЛІ
на догідних умовах у Г.ОМ-БАНКУ Львів, Гродзіцьких 1, І. п.

ВОВНА З МОЛОКА.

Раз-у-раз читаємо про ріжні сенсаційні винаходи. Хемія усе більше й більше опановує життя. Одним із таких дивовижних винаходів, що до деякої міри може вплинути на загальну економіку, є перерібка молока на вовну.

Досі світовий вовняний ринок опановує Англія та її кольонія Австралія, і Аргентина зі своїми безмежними сухими степами.

Якщо Англія зацікавлена в тому, щоби втримати овечий монополь, то це на руку країнам, які не мають умовин для розвитку овечого господарства і вовну мусять купувати за таку ціну, яку подиктує Англія. А приклад із каучуком доказує, що Англія вміє диктувати ціни. І тільки винахід штучного каучуку та масовий його виріб у Німеччині, Злучених Державах та Совітах і в останніх часах велитенські плянтації каучукових дерев над Амазонкою, фінансовані Фордом, дали змогу визволитись зпід диктату Англії.

Держави підготовляються до війни, війна вимагає самовистарчальности і то не на якийсь місяць-два, але й на кілька літ. Тому численні наукові робітні та цілі інститути тільки й працюють над винаходом усе нових та нових підмінок, що дозволяють обходитися без імпорту необхідних продуктів.

Особливо важним являється прядільний промисл і то не тільки в випадку війни. Пряжної сировини маємо дуже мало: від давна відомі лен, конопля та шовк. Не так давно додумався штучний шовк і то майже одночасно трьох родів. Ще перед тим прийшла бавовна, плекана спершу майже виключно в Америці, а пізніше у Єгипті, Судані Мезопотамії та на Україні. Ще старша вовна — особливо овеча, менше верблюжа. Вовняні тканини по сьогодні займають передове значіння. Ніяка сировина не може вовни заступити.

Навіть держави не надто вбогі на півці мусять спроваджувати чужу вовну. І так Польща в 1936. р. спровадила вовни на прибл. 100 мільонів золотих.

Італія під натиском замкнення підчас абісинської війни почала виробляти штучну вовну з одного складника молока, відомого в нас під назвою казеїну. Казеїн це основний складник сира або творогу. Ідомий сир дістаємо з повного молока, творіг із відтовщеного, пісного молока. Якщо твориг, який ми дістали з добре відтовщеного свіжого молока, промиємо, вичиснемо воду, подробимо та висушимо в низькій температурі, щоби не пожовк — тоді такий перетвір називаємо казеїном. Казеїн дістаємо трьома основно ріжними способами, з яких кожний має ще цілу низку відмін. Перший спосіб кислотний, відомий всім нашим господиням. Молоко якийсь час кисне й коли його огріти виділиться казеїн. Так само виділиться казеїн, як долити до молока якоїнебудь кислоти: оцтової, соляної, сірчаної, молочної. Другим способом пастухи із поконвіку і тепер сироварні дістають сир: це спосіб сичужний (ґлятовий). Сичуг добувають тепер не тільки зі шлунків телят (які ще ссуть), але й із рослин, особливо гарбузів. Кислотний казеїн переробляють на клеї, сичужний на штучний ріг „галаліт".

Третім способом добувають казеїн при допомозі електрики. Як перепускати через молоко електричний струм, казеїн виділиться на аноді. Електроказеїн значно перевищує якісно обі попередні роди, бо дає добірну сировину на клеї, на галаліт і на штучну вовну.

Готовий казеїн розчиняють у лугах, і розчин протискують крізь тонесенькі отвори, так само, як при виробі штучного шовку, в кислоту, що утворює ниточку казеїну. Ниточки миють і сушать та прядуть як звичайну вовну.

Цю штучну вовну назвали „ляніталем". Спосіб добувати її винайшли в Італії (зрештою казеїнові нитки були вже опатентовані перед 60-ти літами в Німеччині), але в Італії ця справа не має ніяких виглядів, бо там надто мало корів, а молока не достає на необхідну поживу. Сироваджувати казеїн — це те саме, що й купувати вовну в чужих країнах. Нічого дивного, що Італія продала патент Польщі, де вже побудували фабрику ляніталю заходом окремої спілки. Фр.

ПЕРША ПЛИВУЧА ЦЕРКВА.

В Буенос-Айрес збудували і недавно вперше спустили на воду пароплав, який є властиво першою пливучою церквою. Називається він „Король Христос" і його урочисто посвятив архиєпископ столиці Аргентини. Приніс він велику радість побожним віруючим в Патагонії і на південно-аргентинських островах, де люди мешкають в рідких оселях на площі 30.000 км² і не мали там ані одної церкви, де могли би відбувати Службу Божу. Тепер всі будуть сходитись в неділю на цьому пароплаві, де буде відбуватись богослуження.

Крім каплиці є ще на цьому пароплаві також школа, маленька лічниця й окремий метрикальний уряд.

ПЕХОВІ ПАСАЖИРИ „ЗАЙЦЕМ".

До пристані в Байонні причалив англійський пароплав, що недавно виїхав із Данцігу. Після виїзду з данцігської пристані ствердили, що на кораблі є аж 5 пасажирів „зайцем". По дорозі хотіли цих „непрошених гостей" висадити на сушу. Одначе ні Німеччина ні Франція, не хотіли на те погодитися. Ситуація стала ще більше скомплікована, бо ці держави відмовилися навіть арештувати непрошених пасажирів та відослати до місця приналежности.

Ситуація для пасажирів „зайцем" стала доволі неприємна, тимбільше, що на кораблі зовсім із ними не панькаються і вживають їх до всіх робіт. Ясно, що всі пять хотіліб якнайшвидше опинитися знову у „своясах" та покищо доведеться їм ще трохи пождати і закоштувати неодної гіркої слізки, пролитої у „морських пригодах".

„ПЛОЩА ЗГОДИ У ПАРИЖІ" ЯК „ЦИФЕРБЛЯТ".

„Площу Згоди" у західній частині Парижа вважають завдяки гарним і гармонійним будівлям за одну з найкращих площ на світі. По середині тієї площі стоїть велитенський обеліск, який має вже 4.000 літ. Його привезли на приказ Наполеона І. з Люксору в Єгипті до Парижа і він служив колись як вказівка сонішного годинника. Тепер на підставі пляній французького астронома Каміля Флямаріона має він знову служити до тієї самої цілі, значить має бути „частиною" сонішного годинника в середмісті Парижа.

У найближчому числі на камінних плитах „Площі Згоди визначать лінії годинникового щита і між ними символи сонішного годинника, які будуть виконані з міді і вставлені в наверхню площі.

ДІВЧИНКА ЧИ ХЛОПЕЦЬ.

Оттаке питання клопоче сьогодні цілу Голяндію. Клопочуться ним королівські лікарі, клопочуться громадяни Голяндії, клопочеться армія, фльота. Найменше клопочеться тим сама ким. Юліяна, яка сподіється дитини. Породу сподівалися вже 16. ц. м. Кн. Юліяна написала перед кількома днями до подруги таке:

„Знаю, що Бернард і край хоче, щоби був хлопчик. Та я волілаб, особисто, дівчинку".

В касарнях устійнено спеціяльні дижури, щоб при першій вістці про народини, дати сигнал до військових парад. На летунських майданах ждуть летуни. Біля кожного літака два мішки ріжних кольорів. В одним мішку маленькі листівки з написом „хлопчик", у другім — з написом „дівчинка". Ці листівки скидатимуть летуни над усіми голяндськими містечками і селами. Не покидають своїх місць також стікери радіостацій. Поліція дістала наказ, щоб, як тільки стане відомо про щасливі родини, негайно припинити вуличний рух і звільнити таким чином вулиці і площі для юрби.

В місці Гуйцені поширилась 16. ц. м. вечором чутка, буцімто княжна Юліяна вродила дівчинку. Приготовлені скрізь ватри загорілись. По дзвінницях почали дзвонити. Всі мешканці міста вийшли на вулицю. Щойно по пів годині виявилось, що вістка неправдива. Тоді швидко почали гасити ватри. Дзвони замовкли.

Тільки одна княжна спокійна і не покидає свого проходу по парку.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Український селянин живе без права на землю,

без права на власну організацію, без спромоги заробітку.

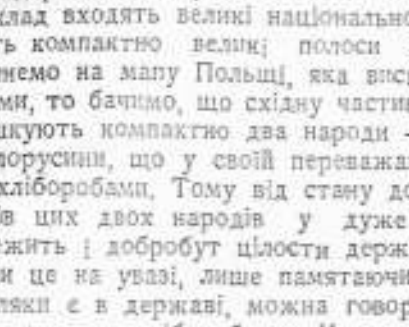
З ПРОМОВИ ПОСЛА ЗИНОВІЯ ПЕЛЕНСЬКОГО В ЧАСІ ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ХЛІБОРОБСТВА НА БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ СОЙМУ 20-ГО СІЧНЯ Ц. Р.

„Коли говориться — говорив пос. Пеленський — про підвесення хліборобського стану у Польщі, то треба в першій мірі памятати, що польська держава є державою національностей, в якої склад входять великі національности, що заселюють компактно великі полоси державн Коли глянемо на мапу Польщі, яка висить тут, перед нами, то бачимо, що східну частину Польщі замешкують компактно два народи — українці і білоруси, що у своїй переважаючій частині є хліборобами. Тому від стану добробуту хліборобів цих двох народів у дуже великій мірі залежить і добробут цілости держави. Лише маючи це на увазі, лише памятаючи, що не едині поляки є в державі, можна говорити про поступ і розвиток хліборобства. Кажеться: треба дати освіту хліборобові, треба навчити його добре господарити, хотяй би на найменшому клаптику землі..."

І в дальшій промові пос. Пеленський виказує, якто при самоуправних повітових організаціях є інструктори, які не знають мови і тому село їх не розуміє. Наше село хоче мати науку в рідній мові, бо лише така наука дає висліди. А як українці творять свої власні хліборобські організації, в яких працюють агрономи й інструктори українці, то влада ці організації розвязує, як це сталося з філією „Сільського Господаря" в Луцьку. Ясно, що розвязання тієї організації має не господарські мотиви, але суто політичні.

Політичний підклад має і масове закривання молочарень на Волині, що є дальшим кроком у тій акції, яка мала на меті відірвати українську кооперацію на Волині від РСУК у Львові, та яка скінчилася тим, що українська кооперація на Волині майже завмерла.

„На Волині працює — говорив пос. Пеленський — українська молочарська кооперація, що від 1934 р. перейшла під Ревізійний варшавський Союз. Ця молочарська кооперація стоїть у торговельних звязках з Маслосоюзом у Львові, доставляючи йому свої продукти. Молочарські кооперативи, що стоять у торговельному звязку з Маслосоюзом у Львові є найповажнішими молочарськими організаціями Волині. Вони, як виказує статистика, виплачують своїм членам найвищі ставки за т. зв. товщеві одиниці. Завдяки діяльности цих кооператив підносився добробут села і ці кооперативи стали сілою в очах волинської адміністрації. Тим кооперативам робиться нечувані перепони. І так для прикладу вкажу на районову молочарню в Княгининку, луцького повіту. Ця кооператива на заряджения адміністративної влади вже від 3-х місяців нечинна. У мене в руках спис отих десяток інтервенцій у адміністраційної влади, які робила в останніх роках управа кооперативи, щоби втримати молочарню при життю. Виконані якнайточніше всі заряджения адміністраційної влади, нічого не помагали, бо в дійсности йшло про що інше. Треба було, щоби оця районова молочарня зірвала свій звязок з Маслосоюзом у Львові, щоби свій товар доставляла польському варшавському союзові. Сказав це зрештою виразно директор польського Союзу Хшонстовський. Не менше ясно висказався і начальник виділу безпеки у воєвідстві, мовляв, з вашою кооперативою щось політично не впорядку. І нині нечинна кооператива, що переробляла в зимових місяцях 2.500 літрів молока. Завдяки цьому зарядженню члени кооперативи мали за останні три місяці 21.600 зол. втрат, бо такі були виплати за три місяці зимової пори в минулому році. Невже адміністраційна влада має право позбавляти хлібороба цих доходів виключно з політичних мотивів, з мотивів розбудови сокальського кордону? Замикати кооперативу, яка в минулому році заплатила селянам за доставу молока 109.432 зол? Так ведеться на Волині підтримку оплатности селянського господарства".

Після того пос. Пеленський обговорив докладно справу кольонізації, яка відбирає українським безземельним та малоземельним селянам останні клапті землі та заробіток. На інтерпеляцію посла д-ра Барана у тій справі міністр Понятовський відповів, що все в порядку. А тимчасом не все в порядку, бо кольонізацію переводять далі, а польські суспільні організації кидають гасло „ні клаптика землі в українські руки". А тієї землі, що її ще можна розпарцелювати, на нашій землі так мало, що якби навіть усю віддати в руки польських кольоністів, стан польського посілання збільшився б не більше як на 3 відс. Правда, є розсудні поляки, які виступають проти кольонізації наших земель, як ось б. львівський воєвода Петро Дунін-Борковський, але їх голос це голос у пустині.

В цьому місці промови трапився цікавий інцидент. Коли пос. Пеленський назвав ім'я б. воєводи Дунін-Борковського, посол Остафин крикнув:

— То не Пйотр, то Петро. В часі української державности говорив зі мною по українськи

На те пос. Пеленський відповів:

— Отже для вас, коли поляк громадянин, від віків осілий на нашій землі, говорить по українськи, то вже гріх. Зате вважаєте його за зрадника польського народу. Таке ставлення справи, як це робить пос. Остафин, копає непрохідний рів між сусідними народами

ТОНКІ а ля 9999 зі стрілкою МАТОВІ І-а і півматові ЗНАНІ ПАНЧОХИ 1·95 á
ЕРНЕТ Собіського 7 (готель Савой). Услуга в українській мові.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК. 2

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

Можемо собі уявити, як вибухали й погасали пориви темпераменту цієї безпосередньої вдачі. І про це говорить нам його листування з Кезди-Васаргелі.

Необізнаний з умовинами української дійсности, з її усіми справами, він пугається в думках і ходить навсліп. (Не таким то пускався Шевченко у свою першу подорож на Україну 1843 року!) У квітні 1861 року кличе ратунку: „Радьте, пане Кобилянський, ангеле мій благий, бо мені горе: нима жадного способу, аби межи гуцулами прожити можна?"[1]) Федькович просить найти йому у Львові „службу", але приняв би її тільки під умовою, що гадає „лиш у сардаші тай у крисани ходити": „Кабат або сардак! — так я раз собі присягав і свою присягу ни поломю"[2]). Або вояк або гуцул! — така його дилема. Приходять моменти стихійної емоції, але й величезної непоражности дитини. І саме в цьому моменті він відчуває, що є нетри, які треба засипати, але — бракує йому того впливу, який міг би його спасти від самодурства, безкритичности та упалку... Все те прийшло, як чорна хмара і принесло цій справді великій і шляхотній людині багато трагізму, іноли навіть кольчного, що зробив з нього самотника, аматора алькоголю й мізантропа. На нещастя поста являється йому на шляху ментор колишнього „язического" пароху Богдан Дідицький. У його „Слові" крилася калило, яке гіпнотизувало йому розум. Появилася збірка поезій Федьковича (1862). Сам Буй-Тур подав „Слово отъ издателя", в якому чимало нагородив про потребу особого язичія для інтелігенції, а головне: поставив Федьковича на один педестал із Шевченком і з тією хвилиною творчість Федьковича була навіть припечатана. Федьковичеві вдарило в голову, як від старого вина. І він кадить Буй-Турові тим самим — „во благоухавіе..." Називає його Бояном та рівняє цього віршороба... з Шевченком. Очевидно, більшого генія покищо не було — а якби був, то Дідицький був би певно підліз іще вище... мовляв:

„Там Тарас козак, Богдан тут співає
О ділах славних Буй-Тур Всеволода"...

Ці взаємини Федьковича з хитрим малоросом гнівали Кобилянського й Горбаля і львівську молоду громаду. Але покищо не було ради. Та тут мусимо підкреслити один факт: появу перемогу народньої мови й банкротство язичія, до чого немаловажним причинився таки сам Дідицький, бючи чолом перед народницькою Музою Федьковича. У своїй наївній безпосередности Федькович не зумів заняти становища ані до особи Дідицького, ані до здобутої слави. Він прийняв слова Дідицького, як приймає в суді мужик корисний присуд... і пише до Кобилянського: „Ja, edler, teurer Freund, du warst der erste, der mir den Weg zum Tempel unseres Volkes bahnte, der erste, der mich in den Lorbeerhain führte."[3])

І тепер розчитується поет у творах Шевченка і благає Бога, щоб уже раз дістатися до Львова, бо: „вже тото мило мусіло би бути межи нашим русским (sic! видав Піт.) хлопством заспівати!"[4]) Посилає дякує Горбалеві за присланні книжки та питається з іронією, чи помянули Шевченка „у стрілецім Львові", бо він хоче його помянути між своїми. (Бачимо, що у Львові вже поставлено, бо прийшло розчарування щодо протекції Лаврівського — прийшло легковірному гуцулові чолом до муру!) Тимчасом дістав Шевченка. Два місяці пізніше відзивається з емфазою до Горбаля у стилі Кобилянського з брошурки: „Slovo na slovo"...: Ševčenjko, batjko naš Ševčenjko! Uže se slovo same je take čudotworne, šo nič̆o ny treba, lys ho rečy, aby literacki naši uzurpaty... pozalizaly u boloto..."[5]) (Одно вгадав Федькович: „жебиного крікоту", як він казав, було тоді багато справді). Позичену книжечку поет переписав і з головою пірнув у Шевченкову криницю — безкритично. І оттут його трагедія! Його приголомшила краса й велич Шевченкового слова, але він прийняв її за рецептою Буй-Тура, а потім любила його кадильна містика Танячевича. Після цього Федькович уже не думав чогось від когось ще навчитися. Додаймо, що він не лише фудульний гуцул, але як не як, а — поручник... Який тут контраст між ним і Шевченком!

Шевченко також самоук, але він відразу попадає в школу, яка, хоч і дуже тверда, але вчить. Він іде в крутіжі подій, руху, революції, шукання: від Вильна, Варшави на Петербург. Та хто зна, чи не впадав йому доля ще менша від Федьковича, якби не малярський хист, що вирвав його з кріпацьких лабет і кинув у гурт Брюлова. Тільки по цій дорозі прийшла повна визволення й великий корм від багатих духом людей. І від 1830 р. до викупу з кріпацтва найшов він серед цього світу велике підготовлення до бунтарської пісні, скажемо — своєрідну гімназію, щоб стати пізніше учнем Брюлова, студентом академії малярства і тісні за рекомендаціями Гребінки й Жуковського, і мав змогу прочитати найкращу тогочасну літературу та обняти критичним умом і зрозуміти найголовніші й соціально-політичні проблеми. То була школа, з якої вийшов Шевченко так твердо підготовле-

[1]) Маковей: Матеріяли. Лв. 1910. стор. 10.
[2]) Ibid. стор. 88.
[3]) Матеріяли: стор. 50
[4]) Ibid. стор. 85.
[5]) Ibid. стор. 40.

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

Коли здорові думки проти кольонізації українських земель не мають послуху, то — говорив пос. Пеленський — не лишається нічого иншого, як видати закон, що забороняв би українцям купувати землю. Нехай світ знає, що українцям, громадянам польської держави нема права дістати землі, а коли якийсь клаптик землі українець хоче купити, то ставлять йому вимогу змінити обряд, покинути віру батьків. У відповідь послові Баранові на його інтерпеляцію каже п. міністр, що урядовці староства нікого не змушують, а як це робить польський цивір, то він не має на це впливу. Напевно офіціяльно у старостві ніхто того не сказав, але знаємо дійсність, знаємо настанову урядових чинників і є фактом, що таких змін, покинення батьківської віри вимагають. Це ломання душ, негідне новітніх часів. Серед таких тяжких умовин живе український хлібороб без права на землю, без права на власну організацію, без спромоги заробітку. Таку політику веде міністерство хліборобства і тому будемо голосувати проти його буджету.

—o—

В память пок. Марії Білецької.

Пропамятний вечір Марії Білецької, що його влаштував клюб „Нової Хати" і „Труду" 17. ц. м., зібрав велике число присутніх. Мала клюбова кімната була виповнена по береги. Видно, що постать Покійної, хоч і ввійшла вона в останньому часі від громадянського життя, живе світлою згадкою в памяти львовян.

Свято відкрила п. Ірина Павликовська, пояснюючи, чому саме сьогодні клюб пошанував її память. А саме: похорон Марії Білецької, що повинен був стати маніфестацією львівського жіноцтва, пройшов дуже скромно, а відгуки преси ще більше причинись до такого вражіння, що вже відійшла тільки рядова людина. Тимчасом це була велика жінка, що саме в непохитности своїх переконань, у безкомпромісовости своїх домагань, не вміла зединувати собі широких симпатій. Але за неї говорили діла, що їх багато вона лишила на життєвому шляху.

Саме цю прикмету зазначила п. Олена Залізняк у своїх споминах про Покійну. Цікаве те, що Марія Білецька не була феміністкою давнього типу. Вона не обмежувалась у своїй праці до організування жіноцтва. Навпаки, праця в жіночих організаціях була для неї одною поміж іншими. В першу чергу присвячувала свої сили праці педагогічній, потім допомозі політичним вязням підчас боротьби за наш університет. Була одною з перших активних членок Нац.-Демократичного Обєднання, по війні працювала й піднесла УКТОДІ до поважної установи.

П. К. Малицька подала докладний життєпис Покійної, з якою лучили її звязки приязни від довгих літ.

При кінці говорила одна з учениць Покійної, п. Іванна Скоплякова. Короткі епізоди із шкільних саль ще більше характеризували її, як зразкову вчительку та приятельку молоді.

Повстанням з місць ушанували присутні память Покійної.

На чергові сходини в понеділок 24. ц. м. підготовляє клюб свято 22-го січня.

Спростування Відділу ПАТ-а у Львові.

Львів, 19. січня 1938.

На підставі § 19. пресового закону просимо вмістити у найближчому числі Вашого часопису оце спростування:

„У звязку з заміткою, вміщеною в „Ділі" з 17. І. 1938, ч. 11 п. н. „Як ПАТ інформує пресу", стверджуємо ось що: Це неправда, що вістка, яку подав львівський відділ ПАТ дня 16. ц. м., цілком неправдива, а дотичний уступ тієї вістки, що зачинається від слів „після перерви промовляють делегати Бялих, З. З. К. й України, домагаючися припинення загальних зборів. Проф. Дренґевич всеж відкладає загальні збори до дня 30. січня ц. р." — вповні правдивий, чого найкращим доказом є долучений відпис з протоколу загальних зборів Л.О.З.П.Н."

ВІДПИС.

Львівський Окружний Союз
Копаного Мяча
вул. Пекарська 1 б.

Ч. 72/38. Львів, дня 18. І. 1938

До Польської Телеграфічної Агенції
у Львові.

На прохання ствердити фактично інцидент, що трапився на загальних зборах Л.О.З.П.Н. у дні 16. січня ц. р., Управа Союзу стверджує на підставі протоколу загальних зборів, що після заяви, яку склав п. Франковський в імені польських клюбів, які зараз після того покинули салю, і председник загальних зборів зсолідаризувався з тією заявою, вийшовши з салі нарад. У витвореній таким чином ситуації перебрав провід урядуючий голова Союзу і після коротких заяв клюбів: Бялих, З. З. К. й України, що протестують проти вводження політики до спорту, відложив загальні збори до дня 30. І. 1938 при одноголосній згоді присутніх на салі. Стверджуємо, що відложення загальних зборів переведено виключно з ініціятиви голови округи.

ЗА УПРАВУ

печатка: Львовскі Окренґови
Звйонзек Пілкі Ножней

Секретар: (—) Рогатінер

Голова: (—) Проф. Тадей Дренґевич

Отсим повідоляю, що по розвязанню спілки веду далі **з днем 1 січня 1938 гуртовий склад металів**

Ігнат й Вайдгорн

Львів, Боімів 35 — тел. 243-31.
Магазини Ґзова 3. — тел. 285-61

Поручаю свої фахово засоблені **склади** надалі ласкавій увазі.

З глибоким поважанням
Ігнатій Вайдгори

Що торкається замітки, вміщеної в ч. 12. „Діла" з 18. ц. м., п. н. „Чому ПАТ інформує фальшиво про українців", стверджуємо, що уступ, який зачинається від слів: „Так виссана з пальця вістка ПАТ-а про те, що в Медиці українські змагуни вбили польського спортовця, виявилася вповні неправдивою" — є цілковито неправдивий, бо львівський Відділ ПАТ-а вістки про здогадне вбивство польського спортовця на меткі у Медиці ніколи не видавав. Зате у дні 20. X. м. р. на Спортовому Бюлетині, картці 3-ій, ПАТ подав вістку такого змісту:

„Львів, ПАТ. У звязку з замітками у частині львівської і замісцевої преси про здогадні події на спортовому грищі в Медиці та про заколення на смерть одного зі змагунів на тому грищі, в яких то замітках дотичні редакції покликувалися на бюлетин ПАТ-а, стверджуємо, що ані централя у Варшаві, ані львівський Відділ ніякого комунікату про згадані вгорі події не видавали. Львівські редакції просимо вмістити це спростування.

Польська Агенція Телеграфічна
Відділ у Львові
Управитель Відділу: підпис.

*

Від Ред.: До цього спростування замітимо нині тільки одно: Правдою є, що представники клюбів: Бялих, З. З. К. й України заявили на зборах ЛОЗПН, що протестують проти вводження політики до спорту, але правдою є теж, що саме представник України п. **Конашевич** поставив внесок, щоб збори **перервати і відложити до 30. січня** п. р., бо клюби, **що перемогли** підчас голосування, не мають **ніякої потреби** вести війну із сецесіоністами та **хочуть порозуміння.** Тимчасом у спортовому бюлетині ПАТ-а читали ми, що представник України (разом з іншими) домагався, щоб далі вести збори. Автім і в заяві ЛОЗПН читаємо про одноголосну згоду всіх присутніх на салі на відложення зборів. Коли ж уже всі присутні одноголосно згодилися на відложення зборів, то що означає в заяві ЛОЗПН чергове речення: „Стверджуємо, що відложення заг. зборів переведено з виключної ініціятиви председника округи"?

ний до виступу в часі нашої тяжкої години. Правда, треба це приписати його геніяльности, але завважив тут і той культурний гурт в який довелося йому попасти. Чи це не парадокс, що Шевченко, викуплений з неволі 22. IV. 1838 р., ще сказатиб учора кріпак, 24-літній парубок, якого трактував по своєму Ширяев, у тому ж самому році дає поеми переломового значіння, як: Причинна. На вічну память Котляревському, Катерина й першу історичну поему Тарасова віч? Хто був його вчителем, того кріпацького сироти-скитальця?... Та знаємо, як благоговів Шевченко перед кожним умом, від якого міг чогось навчитися! Отже поставмо й тут питання: був Федькович великим чоловіком, чи не був? А коли був, то як нам його розуміти?

Повернімося ще до деяких моментів його життєпису. У 1886 році, коли поет позував Юстинові Пігулякові до свого останнього портрету, сказав: „Ich gehöre zu denen, die am Wege sterben."[1]) Але чому?! Цього фудульний гуцул не хотів сказати. Знаємо одно, що ніякої критики не терпів, не лише від „бродзкого добродія" Горбалевій „Руси" 1867. р., але й від „честного суборy" львівської „Просвіти". Він просто збирався його „обдрукувати, але не дружарським кладом, а гуцульським топорищем".[2])

Так зрозумів Федькович критику своїх поезій, що вже тоді почали переспівуватися й нудити. Ясно було, що здалосяб уже, як то кажуть, з іншої бочки... але-ж поет ніяк уже не хотів бути доторкальним! Недавні дитирамби закорили його. Тільки десь там глибоко, на дні душі, щось гризло і смоктало, **бо було бажано за змарнованим молодим віком,** коли треба було вчитися не муштри, а чогось іншого... Може не так булоб сталося, якби Федькович відразу був перекочував у Львів...

(Докінчення буде).

[1]) Мінкей: Життєпис, стор. 362.
[2]) Тамже, ст. 368.

У Румунії повстане міністерство пропаґанди.

Новий румунський міністр Годош заявив у інтервю представникові часопису „Берлінер Берзен Цайтунґ", що на бажання премієра Гоги він зорганізує своєрідне міністерство пропаґанди, яке вестиме вужчий обсяг ділання як аналогічне німецьке міністерство й обнимати-ме своєю діяльністю пресу, радіо, театр, фільму мистецтво, туристику.

Його головним завданням буде реформа преси: усунути жидівські елементи зі журналістичного стану, уреґулювати його, зорґанізувати палату преси і т. п.

Мін. Годош підкреслив вагу румунсько німецьких культурних взаємин.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви сповнили вже свій обовязок і післали дар на **коляду Рідній Школі?** Адреса: **Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46**

Анґлія потроїла свої повітряні сили.

Під цю пору має Велика Британія у матірному краю 1542 літаки, разом з кольоніями 2631 літаків. Виконання пляну повітряних зброєнь іде так скоро, що останніми часами вибудовано більше **літаків, ніж це було передбачено;** разом британська повітряна фльота до тепер потроїлася. Подані цифри відносяться лише до літаків 1. лінії, не до резерв.

Вибранці фортуни.

Останні дні знову принесли при тягненню четвертої кляси 40 клясової льотерії низку більших вигр. Сто тисяч золотих впало на ч. 132711. Зпоміж власників подрібних частин льосу згадуємо п. п.:

Ґабрієлю **Ціборовську,** експедієнтку з Люблина, яка допустила до своєї чвертки ще двох товаришів,

Павла Кравеця, шофера в професії, що провадить автобуси у міжмістовій комунікації Люблин—Любартів та п. **С. Тененбавма,** бюровика з Люблина, що грав до спілки з пятьома товаришами.

Одну частину льосу ч. 125786, на який впало 50.000 зол. має п.

Вінкентій Напюрковський з Варшави, якого матеріяльний стан був дотепер дуже скрутний.

Згадані грачі приняли з великим признанням вістку про поділ льосів на пять частин і вредукування їх чисел до 160.000, вважаючи, що ті реформи дуже впливають на збільшення шанс вигр.

З цих шанс може кожний скористати, хто засобиться в льос до першої кляси 41. клясової льотерії. Тягнення починається 17. лютого ц. р.

Як щороку, так і в цьому році ходили з колядою чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. Не розтрачуйте одержаних дарунків, але призначіть їх Рідній Школі й негайно туди перешліть! Цього вимагає національний обовязок!

ІВАННА З КРУШЕЛЬНИЦЬКИХ

ДОРОШЕВА

по довгій і тяжкій недузі, забезпечена Найсв. Тайнами, прожившн 55 літ — упокоїлася в Бозі 17 січня 1938 р.

Похорони відбулися у Семенівці 20. І. 1938.

В. Ій П.

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашне (14.) число „Діла" підпало конфіскаті за статтю з Волині включно з наголовком.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **„Ялинку", сценічну картину в 5 відслонах з колядками, щедрівками танцями і хороводами,** відіграють учениці дівочої школи ім. Б. Грінченка в суботу 29. січня ц. р. в салі театру Ріжнородностей. Початок в год. 3.30 попол.

— **Вже від лютого 1936 р.** провадить Українська Захоронка в Дрогобичі першу і єдину українську колектуру Польського Монополю Льотерійного. Дохід з розпродажі льосів обертається на утримання дітей-сиріт приміщених у тій захоронці. Українські Громадяни, які грають у державній льотерії, повинні підтримувати цю колектуру і тільки в ній купувати льоси, тимсамим причинитися до придбання фондів на утримання сиріт у Захоронці. — Замовлення просимо слати складанками (блянкетами) ПКО 501579 Tow. Ukraińska Zachorońka, Drohobycz, ul. św. Kizyża 49. 205 1—2

— **Колядки, щедрівки, стрілецькі пісні** та інші на кружок „Сирена Електро" дістанете безпосередньо у п. Божика, Варшава, 6. Серпня 24. м. 18. тел. 840-47. Жадайте катальогів. На пересилку прошу залучити почтову марку. 4—5

— **Ревія Мод** відбудеться в неділю 23. січня 1938 р. в год. 12-ій аполудне в салі „Маскота" (давніше „Скіа"), пасаж Міколяша (а не в салі театру Ріжнородностей). У програму Ревії входять 1. 3, 5, 7, 9, 11. Показ найновіших зразків модерних жіночих одягів. 2. „Мелянхолійний вальс" — музика А. Гольд — слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема" під проводом п. В. Балтаровича. 4. Лекція географії — вокально-танкова продукція п. Стефи Стадниківної. 6. Менует — танок учениць школи проф. О. Суховерської. 8. „Ільбачіо" — Ардіті — сольовий спів п. І. Яросевич. 10. „А може так, а може ні" — муз. В. Балтаровича, слова Я. Масляка — жіночий вокальний квартет „Богема". 12. „Жінка" — мельо-деклямація п. Стефи Стадниківної. — Моделі балевих, вечорових, візитових і спортових суконь та плащів і костюмів з робітні „Труду" під управою п. Елі Олесницької. Карти вступу в кварт. „Труду", Ринок 39. 194

— **Свято 22. січня** влаштовує клюб „Труду" й „Нової Хати" в понеділок 24. січня у домівці Ринок 39. Про свої враження зперед 20 літ розкаже ред. Петро Сагайдачний. Початок в год. 6. Членам і гостям раді. 207

— **Всі спортовці Львова стрінуться на товариському вечорі К. Л. К.** в неділю 23-го в год. 18. в салях К. Л. К., Рутовського 22/III. 209

— **Життя — найліпший учитель.** Ще всім нам у тямці страшний випадок, що стався тому кілька років у містечку Кути над Черемошем. Там то напали грабіжники на одного заможного громадянина, про якого всі знали, що він має в хаті поважну готівку, вбили його й ограбили з усього. По грабіжниках і слід пропав. Подібне сталося з іншим громадянином-інтелігентом у Городенці, якого, на щастя, не вбили, тільки — забрали гроші, кілька тисяч золотих, що були сховані — під дошкою підлоги... Недавнож у Львові було кілька випадків, що кількох богатих людей обікрали злодії, забривши гроші, сховані в фортеляні або у вижолобленій пілставі стола... А вже найсвіжіший випадок — то вбивство одного поважного громадянина у Львові також через те, що — як ходили слухи — переховує в хаті значну готівку. Цікаве при тому, що мало чуємо про напади на куди богатших людей, як ті, що так марно згинули. Причина попросту в тому, що грабіжники нападають звичайно тільки на того, хто носить більші гроші біля себе або ховає в хаті. Про це вони вже якось довідуються. Ті і подібні страшні випадки ставлять нам перед очі велику небезпеку, яка грозить маєткові, а то й життю тих людей, що замість вложити зайвий і тимчасово непотрібний гріш у банковій касі, тримають його в себе. Очевидячки, не треба й доказати, що українець повинен складати гріш в українських банках, які не лиш ужнють їх на розбудову нашого господарського життя та до розбудови взрастатів праці для наших людей, але ще й дадуть відповідний відсоток.

— **„Наталка Полтавка" в радіо.** Радіостанція в Моравській Острави надає в середу 26. січня оперету Котляревського - Лисенка „Наталка Полтавка". Початок передачі в годині 22.15.

— „Виховна католицька ідея супроти фашизму, гітлеризму та комунізму" — виклад вел. В. Кузьмовича з циклю викладів Католицької Акції, відбудеться в неділю 23. ц. м. в салі Бібліотеки Т-ва „Просвіта", Ринок 10, в год. 17. Вступ вільний.

— **„Основи інвентаризації та білянсування".** Реферат на цю тему буде виголошений дня 25. ц. м., год. 7. вєч. у домівці СУПРУГА у Львові, вул. Коперника 26/І. п. — **Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА.**

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні держ. клас. льотерії впали м. і. такі більші вигри: 100.000 зол. на ч. 140043. 10.000 зол. на ч. 2127 19010 85642 86180 113144. 5.000 зол. на ч. 10407 36224 189388. 2.000 зол. на ч. 4063 37336 59936 63164 85683 96254 99659 112147 125833 131138 140246 160110 167073 178413 178953 187360. 1000 зол. на ч. 6310 18465 1125 13793 21927 22831 28135 28868 32671 39543 38603 40037 49298 50010 61461 71592 72091 72204 80074 98626 97239 136955 155499 165073 180784 188136 189626 193609.

— **Проти політиканства серед шкільної молоді.** ПАТ оголосила такий комунікат: Тому що деякі політичні угрупування намагаються дістатись до шкіл, щоб серед шкільної молоді пропагувати свої гасла, а навіть організувати тайні товариства, міністер освіти звернувся до кураторій шкільних округ з домаганням, щоби школа всіми силами протиставилася тій акції. Міністер вказав цілу низку педагогічних засобів, які школа повинна застосувати супроти шкільної молоді. Зокрема поручив обговорити цю проблему на зборах батьківських кружків. Родичам слід здати собі справу з того, що всяка політична діяльність серед молоді приносить тільки шкоду, і тому вони повинні гармонійно співділати із школою, щоби протиставитися втяганню шкільної молоді до якоїнебудь політичної акції. — Чи слова міністра освіти торкаються теж протиукраїнської акції серед польської молоді?

— **Нові крамниці рільничих „кулок".** Як повідомляє ПАТ, в грудні повстав на терені станиславівського воєвідства цілий ряд крамниць рільничих „кулок". В Обертині пов. Городенка відкрито філію рільничого „кулка" з крамницею, так само в Конюшках пов. Рогатин, де живе 30 родин польських кольоністів, при підмозі централі, що дала кількасот зол. на оснування крамниці. Завдяки польській організації ізвовні повстала подібна крамниця в Черешні тогож повіту і в Туралах жидачівського повіту.

— **За надужиття поліційної влади.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти поліцієнта Павла Кашуби за надужиття влади. До VII. поліційного комісаріяту зголосився в липні м. р. директор фабрики цукорків Амаров Кенс зі скаргою на одну проститутку, яка вчепилася його на вулиці, домагаючись якихся грошей. Дижурний поліцієнт Кашуба вважав від нього легітимацій, якої він не мав при собі і придержав його під добу в арешті, списавши фальшиво протокол, що Кенса привів з вулиці поліцієнт. Покривджений виступив проти Кашуби на судову дорогу. За надужиття влади Кашубу засуджено на 6 місяців вязниці з припиненням кари на два роки.

— **Відповідь проф. Гломбінського на заяву професорів високих шкіл.** На заяву професорів львівських високих шкіл, якої зміст ми вчора помістили, відповів проф. Гломбінський. Він каже, що до нього теж звернувся за підписом під ту заяву, але він її не підписав, бо 1) та заява це партійно-політичний акт, до тогож в ній не означено політичних чинників, проти яких виступають підписані і не наведено доказів на закиди, які їм ставлять; 2) ректор і сенат політехніки не зробили нічого „мелігідного з ахохом" коли ввели уладове гето, бо цей розпоря-

док мав на меті втримати лад і порядок; зрештою і в соймі є призначені окремі місця для жидів та інших груп і ніхто проти цього не протестує; 3) ще далеко до війни, коли він студіював у Відні та Берліні, там визначували згори місця у викладових салях і це нікого не ображало.

— **Графиня перед судом.** В окружнім суді у Львові, вул. Пекарська 3, судили 21. І. Гелену Ванду Вільгельміну Януш (по мамі гр. Скарбек), обвинуваченої з арт. 133 к. к. за те, що 8. вересня м. р. у Львові підчас екзекуційних чинностей побила коморника В. Догналя шпіцрутою. Так само побила шпіцрутою асистуючого при екзекуційному занятті ст. постеруночого К. Боберу. Суд ствердив, що обвинувачена, м-р прав, емер. урядничка Скарбової Палати, хвора на нерви і звільнив її від вини й кари. Боронив адвокат м-р Зиновій Решетилович.

— **Краєва хроніка.** На І. Донера, що ішов із Радивилова до Бродів, напали два бандити і взяли йому 200 зол. — В Дрогобичі арештовано 31-літнього робітника Петруняка під закидом убийства 74-літнього Мозеса Фріма, дозорця борщавської біжниці, — В гімназії в Ланцуті повісився 17-літній учень Валеріян Сідор.

— **Збожеволів перед розправою.** В Ярославі на виїзній сесії окружного суду з Перемишля мав стануги А. Ростецький з Ловець, обвинувачений у сплюндруванні одного дому в часі селянського страйку. Одначе на розправу він не станув, бо день передтим збожеволів.

— **Зловили вязня втікача.** Поліція у Зборові придержала небезпечного проступника Максима Голембйовського, що має на своїй совісти кілька грабункових нападів. Арештованого відставлено до міського арешту. Підчас неприсутности міського сторожа Голембйовський виломив двері і втік. У погоню за ним кинулося кількох поліціянтів, які придержали його аж під Поморянами у віддалі 19 км. від Зборова. Голембйовського відставлено до вязниці при зборівському суді.

— **Вбивство в Бережанах.** Невідомі справці стрілили кілька разів крізь вікно до мешкання Івана Басари в Бережанах при при вул. Зеленій. Басару вбили на місці і ранили його жінку Олену, тещу і Стефанію Томашевську.

— **У Польщі є 70.031 вязнів.** Референт будженту міністерства справедливости подав у своєму рефераті на засіданні буджетової комісії сойму що польські вязниці переповнені. На 1. грудня 1937 р. було в них 70.031 вязнів у той час, коли вони призначені на 45 тисяч осіб. Але крім того 121.500 засуджених чекає на свою чергу, щоб відсидіти кару. Але нема для них місця. Якби всі присуди можна було виконати зараз, то у польських вязницях сиділо би сьогодні 167 тисяч вязнів.

— **Відклик до Царгороду.** Православний священник о. Вуєц, якого митрополіт Деніс за вихрещення Єнти Сухестов укарав безречинцевою покутою в монастирі в Журовичах під Гродном, відкликався від цього рішення митрополита до синоду православної церкви в Польщі. На випадок затвердження тієї кари о. Вуєц рішив відкликатися до екуменічного патріярхального суду в Царгороді.

— **Беруться до рабінів.** Жидівська преса довідується із Совітів, що большевицька влада арештувала в останніх часах багато рабінів. У Києві арештували кількох рабінів, між ними Іцка Тверського, що є зятем рабіна Ісаї Гальберштама з Кракова.

— **Розстріляли 16 осіб.** У Вороніжі розстріляли в останньому часі 11 осіб за рільний саботаж, в Горкому (Нижньому Новгороді) 4, в Новосибірську 1 особу. Всіх за ті самі провини. Тисячі людей сидять у вязницях, дожидаючи тієї страшної долі.

— **Дзвін на славу полеглих.** В містечку Роверето в північній Італії від 1925. р. відзивається що вечора голос дзвону на славу вояків що полягли у світовій війні в обороні батьківщини. Дзвін видзвонює по сто ударів за кожний край колишніх союзників. Тому, що впродовж стільки літ він сильно зужився, в найближчому часі заступлять його новим дзвоном, що важить 15 тисяч кг.

— **Рух населення Чехословаччини.** Чехословацька статистика ствердила значний спадок природного приросту населення в Чехословаччині. Це явище торкається мужчин і жінок і то тільки на корінно чеській території та на Моравії. Одночасно статистика стверджує значний приріст населення на Словаччині та Закарпатській Україні.

— **Протижидівська нагінка в Америці.** В державах Південної Америки дається відчувати сильний рух проти жидівської імміграції. В Мексіку йде теж жива кампанія проти жидів при тихій піддержці уряду. В кампанії беруть участь мексиканські купці футер, домагаючись видалення купців жидівської національности як конкурентів. З Еквадору видалено декретом президента 300 жидівських імігрантів, які дістали дозвіл на вїзд як рільні робітники і не займалися рільництвом.

— **Напад індіян.** Із Бразилії повідомляють, що на долішньому бігу ріки Токантін індіяни напали великою масою на місто Вілля Альокабака й ограбили його, забираючи головно харчі. Жертвою нападу стало теж кільканацять мешканців. М. ін. схопили жінку одного урядовця з дитиною і вбили в лісі. Причина нападу — недостача харчів, бо наслідком дощів і виливу ріки звірина втікає в недоступні ліси та гори. Можливе, що й спровокували індіяни глядачі кавчуку, яких багато вештається по токантінських і надамазонських лісах. Бразилійський уряд вислав за індіянами військову облаву.

— **Рижі вістки.** У спортовій галі військової летунської школи коло Берліна завалилися три-

буни, причому згинуло кількох робітників а кількох потовклося. На Сибірі відкрито великі джерела нафти, що тягнуться від Байкальського озера до берегів Тихого Океану. — В Бразилії настала велика спека, що доходить в Ріо де Джанейро до 38 ст. у тіні. Поліція заборонила всякі спорти на сонці, бо було вже багато випадків сонішного поражения.

— **Щоб пізнати оголошеневий ринок у Польщі... Дорога до цілі!** Докладні інформації оголошеневі за журнали та перший спис фірм, що оголошуються і осіб, що працюють в оголошеневій професії: знавців і графіків реклямових, директорів, управителів та співробітників оголошеневого відділу у видавництвах, власників, директорів і співробітників фахових бюр оголошень. Можна дістати у Гебетнера і Вольфа та в більших книгарнях. Ціна 5 зол. **Лярум**, Бюро оголошень, Варшава, вул. Королівська 1.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально звана крамниця І. Шлянр, Львів, Легіонів 35, що продає гуртом і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевше, також стрінете там завсіди найелегантнішу українську публіку. Самозрозуміло, що обслуга теж українська. 1—7

— **Цінава фільма.** Такою можна назвати зневітлювану тепер фільму-рисівку в кінах „Касіно", „Паляс" і „Атлянт'е", що пропагує смачні і соковиті яфсьні помаранчі і грейпфрути. Фільма в гарних копіях, звукова, а приємний і дотепний спосіб піканть глядачів апетиту і належно сповняє свою реклямову ролю. Фільма дійсно цікава. Якби було більше так артистично скомпонованих реклямових фільм на кінових екранах, не мали би ми причини до нарікань на монотонію і брудоту вперетлюваних реклям.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

ГОСТРА АТАКА НА МІНІСТРА СПРАВЕДЛИВОСТИ ГРАБОВСЬКОГО В СОЙМІ.

На засіданні буджетової комісії сойму в часі дискусії над буджетом міністерства справедливости виступив з дуже гострою атакою проти міністра справедливости Грабовського посол Валєвський. Кажуть, що польський сойм не памятає ще такого виступу проти міністра і таких обвинувачень. Видвигнувши цілу низку закидів мін. Грабовському посол Валєвський закінчив свою промову: Голосуватиму за буджетом, бо нас виховали, що буджет дається державі, але при повній пошані для вас, мушу заявити, що довіря до вашої особи не маю".

Зі судової салі.

ЗА ДЕРЖРАВНУ ЗРАДУ.

Перед львівським судом присяжних — як це вже ми згадали в передостанньому числі „Діла" відбулася розправа проти Богдана Яворського з Городка, що відповідав за державну зраду. Яворський — як твердить акт обвинувачення — розвивав як член ОУН протидержавну діяльність на терені студентської секції „Просвіти" в Городку і в Дроздовичах, де був управителем хору й аматорського гуртка теж у „Просвіті". В часі ревізії у мешканні Яворського знайдено між іншим рукопис пісні в честь Біласа і Данилишина. На розправі судді присяжні затвердили питання про державну зраду, після чого трибунал засудив Яворського на два роки вязниці. Боронив д-р Волод. Старосольський.

З опери.

„ПЕРЛОЛОВЦІ" ЖОРЖА БІЗЕТА.

„Перлоловці" Ж. Бізета — це побіч „Кармен" друга найбільш у нас відома й популярна опера цього композитора творця „веризму" з одного та екзотизму з другого боку в оперній літературі. Не дорівнює вона очевидно „Кармені" ні шабльонною крутою фабулою лібретта, ні психольогічною правдою і характеристикою, ні оригінальністю музичної інвенції. Свою популярність завдячує вона потрохи екзотичному кольоритові, особливож славній любовній арії Надіра та дуетові його із Нейлею — надиханим горячим, полудневим любовним жаром, вреші деяким ефектовним збірним сценам, особливож в останній дії.

Вистава опери під диригентом п. Лєрером стояла на пристойнім рівні, хоч і трохи грішила добором виконавців. Одинокий Поплавський у головній ролі Надіра і Романовський як жрець Нурабад були і голосово і сценічно зовсім добрі й відповідні. Моссаковський (як Зурге) із гарним, могутнім баритоном є сценічно трохи охлялий і при тім у польській дикції угловатий. Карвовська як Лейля не могла вдоволити сценічно, ані під оглядом кольоратури. С Л.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЗАТАНЦЮЄМО".

Увесь сценарій цієї фільми є веселою, типово американською історією, що має дати нагоду парі славних танцюристів Фредові Астерові та Джінджер Роджерс показати свої нові танці. Астер виступає буцім то як російський танцюрист, що з фотографії закохується в танцюристці, яка знати його не хоче. Як він здобуває її симпатію, чи точніше кажучи: шлюбний документ, про це нелегко оповісти європейською мовою. Бачимо незвичайний танок під такт машин Роджерса і вигадливий балет з масками Джінджер Роджерс. Комедія весела, у стилі попередніх цієї своєрідної пари.

‡ Посмертні згадки.

Ольга Карпюк, учителька зі Снятина, померла по короткім нездужанні у Станиславові 15. січня ц. р. Покійна працювала з великим успіхом серед гуцульської дітвори. Особливо як учителька Рідної Школи в Яремчі здобула собі вдячність і довіря місцевих громадян. Там підірвалось її і так ніжне здоровля. Опісля працювала спільно зі своєю сестрою-вдовою в пансіоні „Черемшина" у Ворохті. Тонка вдача, шляхотний характер та інтелігенція здобували їй всюди симпатію, тому вістка про передвчасну її смерть викликала глибокий жаль. В. Ій П!

Емілія з Рутків Вариводова, вдова по радникові Вищого Суду й адвокаті упокоїлася в дні 21. січня ц. р., прийнявши св. Дари. Покійна до смерти вірна своїй німецькій народности та меннонітському віроісповіданню вміла виховати своїх дітей і внуків у національному й релігійному почуванні свого чоловіка. Похорони відбудуться в понеділок 24. ц. м. у Львові з Меннонітської каплиці при вул. Кохановського 23, на Личаківський цвинтар до родинної гробниці. В. І. П! 204

—o—

Спорт.

КОМУНІКАТ ВИДІЛУ ФІЛІЇ К. Л. К. ЛЬВІВ.

Лещетарський суддейський курс для членів КЛК. І для нечленів розпочнеться 24. І. в год. 19.18. Курс для членів КЛК безплатний. Оплата для нечленів за цілий курс і перевіснитування 0.50 зол. Курс матиме 4 лекцій. Зголошення на курс у домівці КЛК Львів, Рутовського 22. III. до 24. І. між год. 18—19.

Боксерська секція КЛК повідомляє, що тренінги відбуваються правильно кожного вівторка і четверга від год. 20 у домівці клюбу.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

ЛЬВІВ. АЗС — **Лехія 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).** Сенсаційна перемога АЗС. над Лехією. Ворота стр'лив Ведлевич. В табелі А-класи львівської групи ведуть Чорні, маючи тепер за собою Погонь, Україну, АЗС і Лехію.

ЛАОС. **Польща — Данос 0:3.** В пятницю повалуднї гамбв. репрезентація Польщі програла з мистцем Швайцарії Г. П. Данос 0:3 (0:1, 0:1, 0:1).

—o—

Нові книжки й журнали.

ХРОНІКА НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА У ЛЬВОВІ за час від 1. І. 1935 до 25. XII. 1937 Ч. 73. Накладом Товариства. Львів, 1937. Стор. 126, 8°.

Алькоголь і тютюн спиняють умовний розвиток людини.

ВІДГУКИ ДНЯ.

В памятний день.

„Від нині во єдино"... гули соборницькі слова на Софійській Площі в памятний день січня, памятного року. Гули мов дзвони в Мазепиної Дзвінниці, але багато гучніше, бо чути їх було не тільки на великій рідній землі. Далеко поза її межі розкотився гомін тих слів і почули його навіть такі, які не хотіли його чути.

В памятний день січня, памятного року, впали памятні слова...

Повірили в ці слова всі українські землі, але чи повірили племена?...

Ось уже двацятий рік іде з того часу, а я ще не присягнув би, чи повірили. Не кажу зараз — там таки на історичній площі, але й нині — на розпуттях вселюдних...

— Що не кажіть, але наддніпрянці зовсім єнчі люди!...

— Галичани, так сказать, ні мовою, ні виглядом, ні даже звичаями.

Навіть книжки про те виходять. В них і про клобуків і про татарів і про білих хорватів.

Галичани як більше скритий, а менше відважний народ — більше проте думають, ніж говорять. Наддніпрянці менше скритий, а більше відважний („валяй, брат, во всю!"), більше про те говорять, ніж думають. Але й одні і другі і думають і говорять забагато.

У „мішанім" товаристві, коли зійде мова на національні прикмети чи хиби, тоді галичани:

— Маєте комплетну рацію. У вас під тим взглядом багато ліпше. Ми жили в маленькій провінції, тому й не дивуйтеся, що з віками витворилось таке чи єнче.

А наддніпрянці:

— Ух, ви! Ні черта в вас українського немає. Хібаж можна це назвать українським язиком, коли ваші селяни кажуть „дзінькую", чи „дзінь добрий"? А біля ваших хат усяка ерунда росте, а тополі, нашої української тополі — кат ма. Ні, ви таки якісь білі хорвати, мовляв сенатор Шелухін...

А коли розділяться на два „однородні" товариства, тоді галичани:

— З ними таки тяжко знайти спільну мову. Ніби і говорять по українськи і може навіть відчувають, але чути їх москалем, що аж-аж!

А наддніпрянці:

— Трохи ми їх чи не завадто дьорнули? Галичани свідомий народ і до організації кебетьний. От, як би так у нас!..

Закидають галичанам:

— Ви тільки про себе і для себе. Галичанин галичанина де може — хвалить, де досягне — гладить.

А возьмім останній літературний конкурс: усі лаврети — наддніпрянці, хоч ціле жюрі — галичани!

— Ми не робимо ніякої ріжниці: галичанин, наддніпрянець — честь, кому честь!..

А возьмім „Історію Літератури" Єфремова! У ній Кащенко, Тесленко, Капельгородський мають більше рядків як Лепкий, Пачовський, Кармаиський разом...

Одна потіха в цьому: „Історія Літератури" була писана далеко перед памятним днем січня. Зате розмови йдуть далеко після памятного дня січня.

Сьогодні в річницю великої події побажаймо собі, щоб як найшвидше ми всі прийшли до переконання:

1. Нарід на такій великій території не може бути як капля до каплі.

2. Найбільш однородною мовою на світі є українська мова.

3. „Від нині во єдино"... — значить не тільки від памятного дня і року, але все і в кожній ситуації, без огляду на вище подані огляди.

Галактіон Чіпка.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

палізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по ціні найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Неділя 23. І. год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Сісі".

Понеділок 24. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молодіх недозволене.

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Сісі".

Середа 26. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молодіх недозволене.

Театр Різнородностей:

Неділя 23. І. год. 8.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".

Понеділок 24. І. год. 7.30 „Орлеяа".

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Довбуш".

Середа 26. І. год. 8 веч. Івааг. вечір з часть К. Шимановського.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЯВОРІВ:

23. І. Довбуш.

ЛЬВІВ: Театр Різнородн. „Нар. Дім": 24. І. Орлеяа, історн. драма в 6 картинах із. Зубенка.

25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Зодчірського.

Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год. 6. каса Театру Різнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:

23. І. Мазепа.

24. І. Н'ч під Івана Купала

25. І. Гетьман Полуботок.

СТЕБНИК:

26. І. Хмара.

27. І. Мазепа.

28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пєтя Бєсяду".

Зол. 7.— **Шасливі обручки** **з 14 кар. золота**

тільки в Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „В мохнатих лапах тобі".

АТЛЯНТИК: „Товарищі збоїв".

ВАНДА: „Матуро": „На сторожі закону".

ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).

ЕВРОПА: „І найбільша помилка".

КАСІНО: „Життя вулиці" з Люсею Райнер.

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Вое.

МАРУСЯНКА: „Любук".

МЕТРО: „Зелений сигнал".

МІРАЖ: „Відень шаліє". „Орлов".

МУЗА: „Благословенна земля" (Ед. Райнер, Павло Муні).

ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Джілі, Маргою Шнайдер, Петром Боєсе).

ПАЛЯС: „Затанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.

РАЙ: „Крайперова соната" з Лєш Даговер.

РІЯЛЬТО: „Заборонене щастя"

СВІТ: „Петєтчик із Гонолюлю". „Чорний янгол".

СТИЛЕВЕ: „Гімнастична трійка" та ревія.

ТОН: „Таємний плян Р. 8."

УТІХА: „Боротьба з дідичем" і ревія

ХІМЕРА: „Буряна молодість".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5)
„Барсельона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Совєтія" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 23. січня 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній дзенник; 8.15 Для села: Хліборобська Газета. Приготовлення їжі до продажі. Іспіт-Іванов: Кавказькі варіяції, пл., Як сіяти мішанки, щоб вистояло пашні на літо; 11.00 З оперової музики, пл.; 12.03 Симфонічний порядок; 13.00 Останні львівські вистави; 13.10 „Право крови" Е. Ожешкової; 13.30 Орх. музика, співи, у перерві скеч; 14.45 Огляд ринків рільних продуктів. Музика в полт. В гостині у Мацєвої; 15.45 Для дітей: „Емсть і детективи" Е. Кестнера, Гр. пл. для дітей; 16.05 Травом. а'сніе. азету на Опольським Шлеськ; 16.45 Аннина та життя; 17.00 Нар. капеля; 17.50 Хвилина бюра студій; 18.00 „Помста" ком. Ол. Фрапе; 19.35 Хор вйська, орх.; 20.00 У роковини смерти В. Жеромського, концерт солістів, фонт., Хайн. р. пл.; 20.35. 21.00 Спортові вістки; 20.40 Політичний огляд; 20.50 Вен. дзенник; 21.15 „Та вся" вес. вид.; 22.00 Оповідання про Вітровера „Така доля"; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танцова музика в пл.

Понеділок, 24. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для пс'л: „Бітвіґуємо серце" гутірка для старших дітей; Мендельсонові твори в пл.: 11.40 Як працює лляринк; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Рапсодії в гр. пл.; 14.15 Біржа; 15.00 Трохи пісні трохи слова: „Про царівну, яка боялася, що їй горбик впаде з голови" та гр. пл.; 15.20 Різні вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З пісенею по краю; 16.15 Сальонова музика; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка: 17.00 Найбільша гребля у світі; 17.15 Концерт солістів: співа фортепіян; 17.50 Десятилітта вороложбу в Кракові; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Концерт солістів у вик. Ф. Андрухович (скрипка) та Осипа Зарицького бас-баритон, у супр. форт.; 18.35 Літературні хвилини: Епітафіом над могилою молодого поета — вик. д-р Яр. Рудницький і Ірина Гупгулл; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Авд. молодечих вілділів праці; 19.30 Хто повинен організувати прогульки молоді; 20.00 Оркестра; 20.45 Вен. дзенник; 21.00 Танк. музика, рефрени; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт, орх. сопран; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика в пл.

Вівторок, 25. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Ві ми тут робімник, авд. для дітей; 11.40 Бетовен: Соната на скрипку та форт. ес-дур оп. 12, ч. 3, гр. пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Шось гарного для кожного, музика в гр. пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пітагорець" В. Лозінського; Музика в пл.; 15.25 Різні вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Для дітей: „Чому не мав співати" обр. із дет. літ. Моцартом; 16.05 Фіз.-геог. актуалії; 16.15 Муз. тр'о і тенор; 16.50. 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Дазар, африканська пристань; 17.15 Форт. рєсіталь; 17.50 Лоти на ковзів; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Як дивитися на мистецькі виставк. в українській мові вик. дир д-р Ів. Свєнціцький; 18.20 Камеральні мініятури Петро Пшеничка (віольончела), Личковська (форт.). К. Гальпов (скрипка); 18.40 Вима темою фотографія-аматора; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Казки 1001 ночі; 19.50 Дует мандолін із форт.; 20.50 Фра Діяволо" ком. опера Е. Сн'бе-Обера; у перерві Вен. дзенник. Актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт балянь.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 23. січня 1938

БЕРЛІН 12.00 Дві орх. і форт. тріо, 19.25 Мадярська музика. 20.00. 21.00 Уривки з опер музики; ВІЛЬНО 13.15 Пісні; БУДАПЕШТ 12.20 Оп. орх.; 15.10 22.00 Цик. музика; 21.05 Відп.; КОШИЦІ 18.00 Оповідання Маркевича: „Хібаж ви заробили" оперта Нар. пісні у вик. сільської молоді; КЕЛЬН 20.00 21.00 „Фра Діяволо" оп. Обера: ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 „Біль в опері" оп. Гайберсера; МІЛЯНО 16.30 18.00 19.00 „Гальстаф" оп. Чілєї. 21.00 22.00 „Граф Люксембурґ" оп. Легара; ПРАГА 15.30 Розр. концерт. 20.05 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Оперетиові мельоді. 21.15 Пісні; РІМ 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт. 20.30 21.00 Розр. музика, 22.10 Концерт флорентійського хору; ШТРАСБУРҐ 21.30 22.00 23.00 24.00 „Ізабо фовтест" оп. Ганне; ШТУТҐАРТ 19.15 20.00 21.00 Вечір опер Пучіні; СТОКГОЛЬМ 21.10 „Мадам Бєтерфлай" оп. Пучіні.

Понеділок, 24. січня 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібниці, 16.30 Хор молодіж у супр. інстр., 19.10 Сюжет, 20.00 Цитра та гармонія; БІЛГОРОД 18.15 Рос. пісні та мельодії; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Пісні в супр. цик. орх., 20.30 21.00 Забута мад. музика; ВІДЕНЬ 12.20 Розр. концерт, 17.30 Соната г-дур Шуберта на форт., 19.35 20.00 Симф. концерт. 21.15 22.00 Нар. пісні, орх., сол.; ДАНТІҐ. ЛЯЙПЦЕНДЕР 15.15 Португальські оп. мельодії, 18.00 Нова музика на дуб інстр., 19.10 „Піжамна пятиця" вес. муз. вид., 21.15 Квінтет „Форелєя" Шуберта, 22.35 Дівертімєнто на два кларнети і фагот Моцарта; КОШИЦІ 18.00 Гутірка, форт. твори Лисенка; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Манон" оп. Масенета; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 21.00 Симф. концерт, 22.10 Розр. мельодії; ПРАҐА 16.15 Нар. пісеньки, 21.20 Квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Борис Ґодунов" оп. Мусоргського (III і IV. дія); РІМ 16.40 20.30 Розр. музика, 22.10 Комедія, 23.15 Танц. музика.

Вівторок, 25. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 16.00 19.45 Музика, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, орх., сол.; БІЛГОРОД 18.15 Пісеньки, 20.45 21.00 Камер. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Орх. концерт, 13.50 15.00 Цик. музика, 17.00 Концерт вібрат. орх., 21.45 22.00 Тріо; ВІДЕНЬ 16.50 Сніп. форт., 18.15 Муз. вид. для дітей, 17.45 18.00 Пісні в авт. у вик. Г. Поля (тенор.), 19.40 Балети, 21.00 Інтерм. муз.-вок. концерт 22.00 22.00 Танц. музика; ЛАЙПЦИҐЗЕНДЕР 11.00 Муз. полудня, 18.00 Шубертові та Брамсові пісні, 18.20 Фр. пісні, 20.00 Нутна орх., 21.15 Симфонічна музика О. Ст'бнут. 22.50 Авдиція із симф. квінтету Бруквера; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Сюжет, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Інтерм. концерт. 22.10 Орг. музика, 21.00 Інтерм. концерт орх., хор; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. концерт, 21.15 22.00 „Антігона" опер. Сафокля, 23.15 Кінц. концерт; РІМ 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Пєрала де Белтрамі оп. Альфіяні; РҐА 18.30 19.00 20.00 „Ревої" оп. Абрагама.

Галицький Маґазин Новин

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15.

влаштовує

Дешеві Білі Дні

з 30% знижкою цін

Для прикладу кілька цін:

Полотно	зол. 0.55	Пошевка мереж.	1.80
Шифон	0.90	Простирала новорічні	4.35
Зефір сиг.	0.60	Обрусове біле	1.90
Полотно на сорочки	1.20	Обрусове кольорове	2.20
Сірий шовк	1.10	Ручники кухонні	0.50
Перкалік кольор.	0.70	Ручники вафлеві	0.80
Дамка на підштанці	0.70	Стрічки	0.40
Полотно на простирала	1.30	Серветки	0.20
Вовна шир. 90	1.05	Хустинки до носа	0.15
Шифон постел. шир. 90	1.—	Фланель біловняна	0.60
Шифон постел. шир. 150	1.70	і багато інших.	

УВАГА: З нагоди „Білих Днів“ продаємо вибрані блаватні товари 20% дешевше. — Замовлення з провінції полагоджуємо за почтовою післяплатою.

БІРЖА.

Львів, 22. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·48, 89·75, Долари американські 5.27·50, 5.28·00, Долари канад. 5.27·00—5.28·50. Фльорени гол. 294·85—295·10, Франки фр. 17·65—17·27, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти англ. 26·43—26·27, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·70—17·60 Кор. дан. 117·99—117·15 Кор. норв. 132·78—131·80 Корони шв. 136·13—135·15. Ліри-італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·58, Марки нім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 116·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·50, 3 і пів п. 1 ем. 82·25 серія 90·50, 3 поз. інв. 2 ем 53·75 серія непот. 5. конверс. 68·63 прем доз. 42·25, 4 консол 67·25

Папери.

Банк Польський 117·50 Цукор 37·25 Нугаль 38·25, 32·50, Ліліпол 65·00, Моджеїв 15.25, Островець 57·00, Страховичі 40·00, 39·50, 39·75, Габербуш 49·50.

Тенденція вдержана.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 22 січня 1938 р.

1 кг. масла десерт. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вим. з опак. 3·10 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Т-ва „Українська БесіЯа“ у Станиславові відбудуться дня 1. лютого 1938 р. в год. 18-ій у власній домівці зі звичайним денним порядком.

Виділ.

Замість квітів на могилу бл. п. о. Ст. Вонса зложив Тома Водяний, Яворів зол. 5 на Ф. Д. А. М. 211

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ оказійно фортепіян першорядний і піяніно 7⅓, доброї марки на догідних умовинах. Робітня фортепіянів, Райковський, Львів, Фридриха 10. 1889 30-0

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича, оказійно продає Ренчнер, Легіонів 37. 31 2-3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 1-13

МЕШКАННЯ

КІМНАТА найкраще на бюро до винайму, Коперника 3, сторож. 200 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО торговельного агента, управителя, впровадженого в українських шинках. Зголошення до „Полотна“, Я. Гайдамовича 15. 202 1—1

ГРОШІ може кожний заробити всюди. Маємо сотні подяк зголошення. „Nowo. ści Praktyczne“, Warszawa, Złota 37/94.

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з вкладом 8—10 тисяч зол. пошукує запроваджене і добре проспе-руюче українське підприємство в цілі дальшої розбудови. Поважні зголошення слати до Адміністрації під „Солідна льокація“. 208 1-2

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким модельєром БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні, Професор патронату. Приймає вимір — ціни низькі. — Львів, Оссолінських 12. 136 6-12

ЕКСТЕРНІСТИ! Висилаю ясні й повні виклади математики до гім. матури. Зголошення з почт. карткою на відповідь до Адм. „Діла“ під Математика“. 203 1-5

РІЖНІ

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ, ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 8-10

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Глаєрман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-09. 2682 6—10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, жіночі, проти усування матиці та гарантією виконує відомі УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 23-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД“ влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2287 22-30

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка сидячина з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 198 2-2

ЧАСОПИСИ архітектонічні, граф'чні, рекламові, технічні, магазини, ілюстрації оказійно дістанете „Альфа“, Коперника 5. 187 3-3

У ТРІСКУЧІ морози погрієтеся при печах від МИХАЙЛА ГАЛІБЕЯ Петра Скарги ч. 5, тел. 261-65. 2347 2—0

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Преса“ Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 1-10

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сифіл., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берлині, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

НА КАРНАВАЛ фраки, смокінги та всяку іншу пілтову гардеробу поручає з власних і достарчених матеріялів **В. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

Косметичний Інститут і Лябораторія
Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО
Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії пори, зрогівіння, пігменту, волосся, бляшки, дьоби по лиці і плями. Масажі, тривале усування морщин, жилячок і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіння ніг катафорезою. Сталі румяні підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2852 4-10

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.
Проектування і виконання компактного вигляду дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 5—12

Купуйте тільки знаної доброти
ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИННОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR“, бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR“, Golub, Pomorze.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла“ Львів, Ринок 10. Для провінції виконуємо за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картох) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве
С. М. ГАВЗНЕР
Львів, Ягайлонська ч. 15.
Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ
найліпших виробів краєвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.

ПУДЕР
МЕРІДА

перевищає все

НА СВЯТА
чистить, фарбує і пере
закордонною системою перша хем. і арт. фарбарня
ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ
Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58
Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 9—10

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА
І. Дойтшер
СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніна
І. Беттінґ і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости. — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 27-30

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.

Ч. 16 (14.848). Львів, вівторок 25. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Національні війська окружують Теруель.

Як подає Авас, мадридські військові кола ось як описують положення під Теруелем: **Національні війська здобули Кампільйо, Сан-Блінкас, Конкуд і Ля Муеля; є це найважніші етапи у протинаступі на Теруель.**

Національні війська тримають тепер це місто під артилерійським вогнем, та не значить це, щоб вони мусіли його здобути, бо червоні боронятся завзято. Укріпившися на півколі Конкуд—Кампільо—Віллястар, **національні війська намагаються тепер окружити Теруель,** перетинаючи шлях до Сагунту.

Від 3-ох днів ідуть бої за Ель Мулетон, місцевість положену 5 км. на північний схід від Теруелю, яка панує над переходом через ріку Альфамбру. Як національні війська перейдуть ту ріку, без труду будуть вони могти перетяти шлях Теруель—Бельчіте.

У найближчих днях вирішиться доля Теруелю. Без сумніву національне командування, яке зосередило там поважні сили, буде старатися за всяку ціну здобути місто.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА ВИСИЛАЄ ПРЕДСТАВНИКА ДО ЕСПАНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УРЯДУ.

Як подає Авас, Чехословаччина хоче заіменувати консулярного агента при еспанському національному уряді, що боронив би інтересів чехословацької торговлі та промислу. Це становище обняв би д-р Берка.

Крім того на терені червоної Еспанії має Чехословаччина посольство, яким від 1. ц. м. завідує шарже д' афер Немечек.

5 воєнних кораблів збомбардувало Валєнсію.

Барсельонське міністерство оборони подає, що 5 національних воєнних кораблів (у тому 2 контрторпедовці, якими недавно збогатилась національна фльота), збомбардувало в неділю рано Валєнсію. На місто впало коло 40 стрілен.

ЖЕРТВИ БОМБАРДУВАННЯ СЕВІЛІ.

Червоні літаки бомбардували вчора Севілю. Ген. Кеїпо де Лляно повідомив у вчорашньому радієвому комунікаті, що від летунських бомб згинуло там 11 дітей, 3 жінки і 10-ох мужчин.

80 ТОН БОМБ НА КАТАЛЬОНІЮ.

Національна головна кватира стверджує в комунікаті, що вчора (неділя) національні літаки збомбардували летунський майдан Барракас, де знищили 4 ворожі літаки, крім того скинули 60 тон бомб на електрівню, що заосмотрює в електричний струм фабрики зброї та 20 тон на граничну залізничу стацію Порт Бу.

ЗАТРИМАЛИ СОВІТСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

Велике вражіння викликала у Москві вістка, що на висоті Сеути еспанський національний воєнний корабель затримав совітський торговельний корабель „Петровський", що плив з Гамбурга до Батуму.

Шотан приготовляє замах на праву пресу?

Як довідується „Ле Пті Блє", французький уряд предложить у найближчому часі парляментові проект закону, що давав би адміністраційній владі право піддавати превенційній цензурі часописи, які шкодять престіжеві держави, та заборонювати вивозити їх за кордон. Такий законопроект опрацював уже попередній уряд Шотана, але зрезигнував з нього.

Ця вістка затрівожила праві пресові кола, бо згаданий законопроект міг би поважно пошкодити правим часописам — зокрема тижневикам — які завзято критикують уряд „людового фронту" і розходяться у великій скількости за кордоном.

Америка виповість морський договір?

Між Льондоном, Парижем і Вашінґтоном пічнуться небавом переговори над зміною клявзулі про тонаж кружляків. У льондонських політичних колах заявляють, що не потверджено поголоски, немовби Америка хотіла виповісти морський договір з 1936. р., щоби звільнити Англію та Францію від постанов про максимальний тонаж кружляків (35.000 тон).

АМЕРИКА ФОРТИФІКУЄ ГАВАЙСЬКІ ОСТРОВИ.

Як подає американська преса, американська військова й морська влада опрацювала подрібні пляни розбудови укріплень Гавайських островів; вони чекають лише на відповідні кредити.

У першу чергу йде про те, щоб уфортифікувати невеликий вулканічний острів Оагу на справжню скельну твердиню, на взір Гібралтару. М. ін. збудувалиб там підземне летовище, де могло би приміститись кількасот апаратів. Це далоб американському летунству перевагу на Тихому Океані.

У Греції знову неспокійно.

Грецька влада прогнала за кордон кількох політиків, які поширювали революційні гасла проти теперішнього уряду. Серед тих політиків є кількох б. міністрів і послів, які співпрацювали з Кафандарісом, Софулісом та Мильовасом.

Чанкайшек обмежиться до оборони Південного Китаю?

Далекосхідні кореспонденти французьких часописів подають, що марш. Чанкайшек, приготовлюючися до довшої війни, хоче зосередити все військо у 5-ох південних, гористих, тому легких до оборони, провінціях (Юнан, Кінгі, Гунан, Куейчав і Сечуен) щоби там її зреорганізувати і вивінувати.

—o—

Католицький підхід та українська дійсність.

(З приводу інтеренції Апостольської Нунціятури в користь заборони станиславівського владики.)

Від Редакції: Цю статтю дістали ми з кол українських світських католиків.

Львів, 24. січня 1938.

Недавня заборона станиславівського владики відбилась широким і прикрим відгомоном серед українського громадянства. Національна преса, не виключаючи і львівської католицької („Мета" й „Нива"), зареагувала однозгідно. Зареагувала проти прикрого й понижуючого нас перед чужими тону декрету та проти головної теми заборони, в силу якої всім священникам станиславівської епархії не вільно належати до світських товариства і виконувати в них виборні функції. Одначе справа зійшла скоро зі шпальт преси та почала прибирати форми внутрішньої української справи.

Та ось, як відомо вже, вмішався тут посторонній чинник: Апостольська Нунціятура. Здається, ніхто не надіявся, що інтеренція прийде саме з тої сторони. Установа, яка з рації свого завдання є все незвичайно обережна і здержлива та радше уникає явного натиску, уважала за відповідне виступити, в цьому випадку, в рідко подибуваній формі. Бо справді це рідка форма, коли, після однодушної негативної опінії української національної преси, після того, як два інші епископи, галицький митрополит і перемиський ординарій, не вважали за відповідне приєднатися до станиславівської заборони — появляється прилюдно лист Представника Апостольської Столиці, в якому заборону станиславівського епископа названо „мудрою" і „найвідповіднішою", що за неї, як за добре діло, „належиться заслужена похвала"...

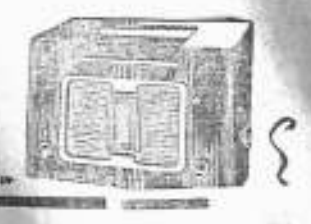
Кожний крок Апостольської Нунціятури має свій великий питомий тягар. Має його тим і останній. І тому не можемо залишити його без реакції, хоч з природи річи ми примушені оперувати при аналізі його мотивів здебільша здогадами.

Перший здогад, який насувається нам мимохіть, чи радше по традиції, іде в тому напрямі, що інтеренція Апостольської Нунціятури не позбавлена відомого політичного, отже постороннього впливу. Українське громадянство привикло, що навіть найбільш далекосяглі акти Апостольської Столиці, які торкаються гр.-кат. Церкви, носять дуже виразні познаки цього впливу. Згадати би про Апостольську Адміністратуру на Лемківщині і справу Унії на північно-західних наших землях. Тому трудно цьому громадянству припустити, щоб ті самі чинники, які вміли викривлювати інтенції Апостольської Столиці, не потрапили цього зробити з Нунціятурою. Заборона станиславівського владики — теж з національно-політичного боку немаловажна річ! Чи хотів цього владика Григорій, чи ні, — та всеж своїм розпорядком ослабив він незвичайно вплив на українське орґанізоване життя такого партійного чинника, яким є українське духовенство. Тріюмфуючі наголовки статтей польської преси казали проречисто, що вона це зрозуміла. Звідсіль простий висновок про можливість політичного впливу на виступ Апостольського Нунція.

Одначе треба признати, що такий здогад був би надто великим упрощуванням справи. Але важко зрозуміти, чому повага Католицької Церкви диктувала дипльоматичну інтеренцію лише з політичних мотивів у справі, що позаєдине українське громадянство, з якого ви

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

солідаризуються два інші єпископи та якої остаточне вирішення не переступає компетенції ординарія.

Треба обективно ствердити — при аналізі меритоpичної сторінки справи, яку заторкує станиславівська заборона, — що, коли підходити до тез тієї заборони лише з католицької точки погляду, то вони видаються правильні. Якжеж можна навіть некатоликові оспорювати чпр вимогу, що католицький священник не повинен занедбувати обовязків свого звання, віддаючися світській діяльности, або що він має служити перш усього Церкві та поширювати царство Боже?! Трудно теж витолкувати комусь, хто привик підходити до суспільних явищ зі західно-европейськими категоріями, чому вимога ізоляції від світських установ, творення власних, католицьких і, скажім, стовідсотково клерикальний підхід до світського прилюдного життя, викликали аж такі різкі застереження українського громадянства. В наслідку видається оправданим виступ Апостольського Нунція в обороні єпископа, атакованого рідним католицьким громадянством за акт з католицького становища зрозумілий. Можна до того міркувати, що найшлися „приятелі", які українське громадянство представили максималістичним, анархічним і навіть бунтарським, що зуміло „терором" присилувати двох інших єпископів мовчати... Ось і конечність дипльоматичної інтеренції, потреба оборони загроженої католицької позиції.

Тимчасом ця сама обективна аналіза тез заборони єпископа Хомишина, як і неодного його дотеперішнього виступу, доводить на тлі української дійсности до парадоксального висновку: **Заборона доктринально правильна, у практичному переведенні є на тлі української дійсности — для католицької Церкви шкідлива.**

Теоретично треба признати слушність Апостольському Нунціеві Кортезіеві, коли на підтвердження правильности кроку станиславівського владики цитує слова Енцикліки Пія X. „Іль фермо пропозіто". А саме, що католицький священник повинен поставити себе понад усякі боротьби і понад усякі суспільні верстви. Одначе, на нашу думку, для української дійсности більше підходить інше місце тієї самої Енцикліки. Підходить те, де сказано, що Церква, повинна старатися „всіми засобами надолужувати собі втрати, зроблені в Царстві вже добутім". В українській дійсности ці втрати прийшли наслідком того, що в нас за довго панувало гасло „Священник до захристії!" Ізоляція українського духовенства від турбот і радощів, від праці і гордощів рідного громадянства, наказана станиславівською забороною, буде лише продовженням — в іншому виді — цього самого гасла. Внаслідок тієї ізоляції настане дальше звітчення українського громадянства і — далі — зріст антиклерикалізму, лайцизму й антирелігійности в ньому. Просто з тої причини, **що в нашому громадянському житті нема відповідно вироблених і зріжничкованих католицьких суспільних організацій.** Те, що на заході існує від сотень літ, має свою довголітню практику і традицію, у нас ледви в пеленках, коли за вихідну точку взяти напр. повстання Українського Католицького Союзу вперед 8-и років. Українська Церква не має в світському громадянстві свого брахіюм секуляре. У висліді **станиславівської заборони Церква** визбувається **ще цього незвичайно кволого рамени, яке досі мала.** Бо простір доброзільного впливу духовенства, зі становища більш обсерваторського, що його станиславівська заборона не виключає, не заступить ніколи безпосередньої, рішальної переваги, яку має добрий священник у селі. І — нехай нам вибачить станиславівське духовенство — заборона не підтягне його у клерикальному сенсі, зате звільнить слабші його елементи від деяких національних обовязків, ослабить їх звязок з народом і за тим понизить серед нього повагу духовного стану та скріпить можливости пропаганди сект, комунізму й безбожництва. Чи ці язви не є поширені спеціяльно на терені станиславівської епархії?

Ясно, що станиславівське духовенство мусітиме негайно розбудовувать українські світські католицькі товариства. Чи це можливе в наших умовинах у найближчому часі? Чи навпаки, з браку відповідної світської католицької верхівки, традиції і практики католицької праці, при недостачі католицьких організацій, не **настане тут небезпечна прогалина?** Припустім на хвилину, що все українське духовенство Галицької Провінції, як це лежить в інтенції Апостольської Нунціятури, відсунулося би від світських товариств і приступило до розбудови власних. Чи, **заки це станеться,** не опанують нашого села чинники в більшости ворожі нашій Церкві? Чи можна передбачити величезні шкоди для духовости українського народу, коли аpелігійні і протирелігійні чинники матимуть, скажім, якийсь десяток років релятивну свободу рухів у сільських організаціях? Чи таким робом не виростає до стовідсоткової певности здогад, **що цей нагальний перехід до** — хай би так дуже всіми нами бажаних — чистих католицькйх організацій і до суспільної праці в ім'я добра перш усього Церкви, — буде власне для тієї Церкви **незвичайно небезпечний?** Бож це створить перспективу справжньої ізольованої українського духовенства серед власного народу.

Отож в умовинах української дійсности, дійсности в суспільно-католицькому сенсі аморфної — у відріжненні до зріжничкованого західно-европейського громадянства — перехід до західно-европейського типу суспільної діяльности є для Католицької Церкви й українського католицького духовенства щонайменше небезпечний. Воно досі слушно, у згоді з історичним розвитком українського народу, перестало обмежуватись лише до праці в церкві, до Літургії та Євангелія і кинулось теж до праці серед рідного народу, підносячи свій вплив і престіж незвичайно. Тепер поповнилоб помилку, колиб, ідучи за вказівками стовідсоткового клерикалізму, повернулось назад тільки до захристії. Бож нічим іншим, як поворотом до захристії, є сьогодні праця лише в церкві, хочби вона й інтенсифікувала богослуження й місії, хочби й розбудовувала побожні, харитативні і католицькі товариства. Правда, сьогодні нам потрібний духовник типу Христового воїна, який ділав би всюди для добра Церкви та перш усього в прилюдному житті. **Одначе цей тип духовника не повинен творитися шляхом католицького аристократизму й ексклюзивізму.** Але перед нами нова доба суспільного католицизму: притягнення до співпраці з духовенством мірян, витворення і поширення світського апостольства!

Чи можливе це, коли українські духовники не стануть просто ловцями душ, венаторес анімарум, коли не будуть з євангельською терпеливістю втискатись усюди, коли не будуть усюди чинні?! Моттом декретів наших єпископів повинні бути, на нашу скромну думку, слова Папи Пія XI.: „Треба всюди втискатись, де тільки можна ширити Божу хвалу, спасення душ, відріжнення доброго і злого, Боже Право." Відома є крилата фраза, що, колиб сьогодні жив св. Апостол Павло, він заложив би щоденник. Парафразуючи Його, можемо сказати, що він заклав би сьогодні теж свої „Просвіти", „Рідні Школи", „Сільські Господарі". Але... хіба на Заході, і то не всюди. У нас, в українській дійсности, він входив би, особливо сьогодні, в існуючі установи і голосив би там слово Боже.

Ось тут добачуємо одну зі сутніх різниць між католицьким підходом до світських справ в українській дійсности і таким самим підходом до світських справ у деяких громадянствах, в католицькому сенсі зріжничкованих.

Однак цим наші застереження не вичерпані. Коли виступаємо проти проводження в життя, кажім це, чистої клерикальної засади підходу до українських світських установ, то робимо це, теж з огляду на їх специфічний характер. Ніде в Европі нема такого великого відсотку безденаржної нації, як ним є українці в Польщі. І ніде в Европі національні організації не є такі своєрідні, як ті, які творить тут український нарід. Це не лише продукти його снаги, його вужчих, культурних, матеріяльних і станових потреб. Це теж і заспокоєння його загально-національних, інтегруючих інстинктів, питомих нашим, які вже вийшли зі стану етнографізму. Якжеж дуже гострі ці інстинкти у народу, який неpаз уже в історії реалізував свою державність! Чиж було інакше у поляків у добі їх поневолення? В умовинах західно-европейської дійсности, чи в умовинах державного народу, цього типу загальнонаціональні організації не є докінче потрібні, їх заступають державні органи. Там теж різничкування суспільних організацій у різних напрямах, отже й конфесійному, є річчю потрібною, природною, на кожний випадок — не одіозною. Одначе в умовинах бездержавної нації підхід з чисто клерикальними категоріями до організацій, які з рації свого національного характеру, дають змогу вижитись політично, соціяльно і конфесійно різним, але національно однородним, елементам — є розпилюванням національної одности. Розбивання цих національно суцільних організацій на вужчі чи специфічні складники, мусить викликати рішучий спротив, бож це бе по національній, інтегруючій ідеї, яка, не маючи державних органів, находить свій захист і вияв в умовинах міжпартійної та міжвіроісповідної коляборації. Ніхто не дивується, коли напр. Апостольська Столиця не підходить до французької держави чи французького уряду з критеріями стовідоткового клерикалізму і коли кардинал Пачеллі їде до Франції в гості до людово-фронтівського уряду. Кожному ясно, що це Ватиканові потрібне для ширшої політики. Мутатіс мутандіс нехай ніхто не дивується, що й українські католики і православні, націоналісти і радикали, шукають теж спільної мови на терені Просвіти чи кооперації і що тою спільною мовою є творення національних форм співжиття в умовинах бездержавности. Звідсіль ясно, що нагальна диференціяція цих організацій, нехай би і в ім'я добра Церкви, бе в саму істоту змагань бездержавної нації і непотрібно мобілізує чинники навіть католицькі проти цих спроб нагальної диференціяції.

З цими питаннями українського суспільного католицизму, які треба в українській дійсности інакше розвязувати, ніж подекуди напр. у Бельгії чи Франції, звязані теж велитенські завдання, які католицька Церква має виконати на наших землях. Чим більше вона добуде довіря до себе серед українського народу, **чим більше зрозуміє його змагання,** тим більше те, що сьогодні у нас носить одіозну назву клерикалізму чи окатоличування світських форм прилюдного життя, прийме форми природної пенетрації цього життя впливами Церкви. **Завдання її у нас** не може обмежуватись **лише до освячення душ** і вироблювання християнських засад засобами літургії Христового Євангелія і догматичних правд. Це сьогодні кожному ясне і все українське громадянство в цьому згідне. Колиж воно вже готове співділати у вироблюванні громадянських зразків католицького життя, то справді недоцільно ослаблювати цей уже існуючий католицький потенціял нашого громадянства невідповідними ходами й виступами. Може й доктринально правильними, може серед інших умовин доцільними, одаче в нашій дійсности — непригожими.

З оцих висловлених нами поглядів уважаємо недавній розпорядок єпископа Кир Григорія, розпорядок у формі перебільшений і стилістично прикий — у практичному висліді для української Католицької Церкви шкідливим, хоч з точки погляду — скажім — чистого католицизму може й узасадненим. І тому булоб дуже бажано, щоб українські, перш усього католицькі, організації, з рації інтеренції в цій справі Апостольської Нунціятури, звернули увагу, куди слід, на всю парадоксальність тієї католицької проблематики в **українській дійсности.** Цього вимагає не **лише наш національний** інтерес, але й інтерес Католицької Церкви.

До Впов. Передплатників

Розрахункові перекази

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на лютий 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Ліквідація „Людового фронту" у Франції.

Париж, 18. січня 1938.

Ми не всилі боротися з телеграфічними агенціями, не маючи постійного телефонічного получення з редакцією „Діла". Тому дозволяємо собі обмежитись, не зважаючи на ті політично-бурхливі часи, які переживає Франція, тільки до загального огляду подій.

ПОДВІЙНА ГРА КОМУНІСТІВ.

Від самого початку істнування „Людового фронту" партія радикалів і партія соціялістів стрічалися із щораз новими труднощами від крайньо-лівого комуністичного крила урядової парляментарної більшости.

Комуністи вели подвійну гру: з одного боку вони критикували уряд та підривали його авторитет у краю, а одночасно голосували за урядом у посольській палаті. Французька комуністична партія не має свого власного „я", вона вповні підчинена Комінтернові. У внутрішній діяльці комуністи розбивають нове соціяльне, справедливе законодавство, підсичуючи безнастанні страйки. У закордонній політиці безупинні воєнні визови комуністичної партії звернені до Німеччини й Італії, утруднюють традиційну і спокійно-зрівноважену політику Ке д'Орсе.

„Людовий фронт" мав „обуржазити комуністів — думали радикали і соціялісти. Ми комунізуємо край входячи в „Людовий фронт" — міркували комуністи. Вічні компроміси, терпіння і т. д. мусіли раніше чи пізніше привести до розколу. Кілька днів тому такий розкол настав.

ІДЕЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОДНОЦІЛОСТИ.

Леон Блюм, покликаний формувати кабінет по невдачних зусиллях п. Боне взяв, у деякій мірі, ідею Поля Рено — члена центру і хотів створити уряд, до якого увійшлиб усі ліві партії, отже і комуністи, та французький центр. В опозиції мала залишитися тільки консервативна правиця.

Поль Рено відмовив Блюмові, бо вважав, що залишити консерватистів поза фронтом „національної одноцілости" це значилоб відібрати урядові можливість створити цю національну надбудову при вже істнуючій формації „людового фронту". А на строго „людовий фронт" з участю комуністів в уряді не згодились радикали, як сповістив комунікат Блюма.

КАБІНЕТ БЕЗ КОМУНІСТИЧНОЇ ГІПОТЕКИ.

Шотан передав владу Шотанові, і по дорозі зжився дуже зручно комуністичний тягар. Комуністи бажали те саме зробити з Шотаном і Дельбосом. Урядову кризу переведено справді по мистецьки. Тут кажуть, що провідну ролю у цій кризі відіграв президент республики п. Лебрен, якого підтримала радикальна партія, а передусім міністр війни Даладіє і міністр закордонних справ Дельбос. Зовсім окрему і дуже патріотичну ролю відіграв, як запевняє центровий полудневий паризький орган, „Ліберте соціялістів Леон Блюм.

ТРЕБА ПОЗБУТИСЬ КОМУНІСТІВ.

Знаменито поінформоване про найдрібніші дрогання політичного життя у світі французьке міністерство закордонних справ (подамо для ілюстрації, що напр. всі радіові передачі всіх країв світу безупинно контролює окрема служба в Ке д'Орсе, як теж найменша політична стаття в якійнебудь кроніці не проходить без уваги) та міністерство військових справ, себто точніше французький генеральний штаб, домагалися, щоб викинути комуністів з урядової більшости. Цього вимагало політичне і військове положення у світі.

СТАНОВИЩЕ СОЦІЯЛІСТІВ.

Соціялістам було дуже не на руку, головно з виборчих причин, зривати з комуністами, тому вони передали цю місію радикалам. Якщо уряд Шотана дістане, хочби тільки з початку, підтримку соціялістів, то в тому, як тут говорять, буде велика заслуга Блюма. (Наші читачі знають вже з телеграм у попередньому числі „Діла", що Шотан здобув велику більшість у парляменті, між іншим і підтримку соціялістів). Соціялістичний провідник свідомий великої небезпеки, що загрожує Франції при якихось внутрішніх заворушеннях. І ціла його акція має бути спрямована, щоб утихомирити французькі маси.

НІЯКОЇ ІДЕОЛЬОГІЧНОЇ ВІЙНИ.

Французи не мають найменшої охоти йти вмирати за Сталіна. Комуністична партія натискає безупинно французький уряд, щоб він вислав зброю і військо до Еспанії та щоб під ніякою умовою не прийшло до тривкої угоди Франції з Німеччиною і до відпруження її взаємин з Італією! Нема найменшого сумніву, що СССР бажає відкликати воєнну небезпеку від своїх кордонів, перекидуючи її на захід Европи. Але цей самий СССР не хоче явно помагати Китаєві, може і вдоволений, що покищо японська небезпека звернена куди інде. Кожна держава грає на проволоку, думаючи, що час є її союзником.

Кабінет Шотана майже наскрізь радикальний, т. зв. французькі соціялісти і „незалежні ліві" програмово зовсім не різняться від радикалів.

Радикали бажають нині випростувати французьке положення, а може в їх задушевних мріях є охота бути помостом, по якому прийде і то під їх кермою, національна унія — підроджений пуанкаризм. Юрій Студинський.

Постійна вигра 1 дня на ч. 26.292 **20.000**

20.000 Постійна вигра 3 дня на ч. 155.739

Постійна вигра 10 дня на ч. 962 **15.000**

10.000 на ч. 60424 **10.000** на ч. 122063 **10.000** на ч. 129536

10.000 на ч. 137150 **10.000** на ч. 149382 **10.000** на ч. 155959

10.000 на ч. 168322

та велика скількість виг нижче 10.000 зол. впало дотепер у тягненні 4 класи на лькси закуплені в незмінно щасливій колектурі

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, ЛЕҐІОНІВ 11.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

МИКОЛА МАТІВ-МЕЛЬНИК. 3

З перипетій життя

І ТВОРЧОСТИ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(Докінчення).

На господарці, дипломативі, інспекторстві витратив Федькович енергію й час і змарнував добрих п'ятнадцять літ на переспівуванні Шевченка. І саме тоді, коли, обурений на віденчуків і на „Правду", за те, що не справилися з його поезіями та коли не поталанило йому з букварем, він бішає свою кобзу на клинок і зрікає останні зв'язки з людьми, що хотіли його якось рятувати: тоді він нехотячи розкриває в „Обрушках" того червака, що точить його життя і оповіданий раз признається:

Я не учився в кобзу грати,
В німецькі школи не ходив
За книжков вірші віршувати —
Я не видав волоських див!
Неук неукий Чорногіра!
До топірця, а не до ліри,
Рука мозолова здалась!
У темний ліс, не на Парнас
Іди гулять опришків сину!
Іди з рушницею гулять,
Доки від неї не загинеш,
Доки твій званий кресний брат
Не забере криваву зброю
І не сховає воза з тобою!
Кріс ти був батько, воля мати,
Зелений гай і школа й хата,
І більше пісні ти не чув,
Як ту, що чорний ліс ти був!...

Хай це буде навіть та його фудулія — але, не ясне, що щось поетові розпирало груди, — його вкинула туга за творчістю. Одначе по нову й цікаву тематику таки треба було йти з верховинових гір у інший світ, „щоб добру навчили"...

Шмат золотого віку проходив марно — минали літа молодії... І мучило почуття духового безсилля, почуття обмеженого кругозору...

А я стою тай дивлюся,
Тай нишечком плачу
Тай сивію, як той голуб...

Це безупинне кидання собою від стіни до стіни збільшило його меланхолію, викликало депресію, стало причиною химер і часто цинічного упередження до „упатентованих". А відсіль уже була пряма дорога до своєрідної ностальгії, містицизму з ворожками й астрольогією, якій віддав марно останню десятку свого віку. Федькович не потрапив туди, куди кликав його талант і не сповнив усіх, покладених на нього надій: Наступив відворот із позицій 1862 року, повільний, але болючий, що став для поета трагедією в повному значінні слова. Вона вже позначилася на Федьковичеві у Львові 1873 р. і Драгоманов згадує вже про те в „Австро-руських споминах". Він називає поета капітаном, що „сам себе не вміє вжити, як слід, і ті що навколо його, не вміють", що він „що дня пропадає і навіть деморалізує громаду приміром свого пропадання". Ще гіршого вражіння набрав Драгоманов з гостини в поета 1875 року й закидав громаді, що „не вміє ні виховати, ні навіть піддержати таланту"... Та чиж можна було завернути назад течію, яка понесла безповоротно людину в мальштром?

До автобіографій Федьковича ставимося з резервою, але вона саме помагає нам зорієнтуватись у хаосі схрещених почувань, коли заступа шлях, не ставши на нього добре ногою. Як близько тут від поваги до комізму!... Та ніде його життя не цікаве психольогічна повість, в якій не бракне ані романтичної містики, ані грубого реалізму. Життя поета бувае часом незбагнене. Поет живе найбільше серцем, а воно не все розумне. Чи життя Біргера, Гельдерліна, Гарденберга, Клейста, Байрона, Уайльда не є повістю, кожне зі своїх generis?... І тому біографія не повинна бути наковичуванням фактів, але чимось зовсім іншим, щоб не вийшла прикра історія з Косованщиною, від якої так багато перепало матері Федьковича.

„Говорили" люди про т. зв. дивацтва Федьковича. Не вадилоб потрудитися та переглянути їх рядком, бо ті „дивацтва" теж і є той самий Федькович, якого мусимо відтворити з повним зрозумінням у його життєписі та в поезії. Іронія й сарказм у лірині Гайне не є чимось окремим від його життя, так як бунтарство Шевченкової лірики. Отже є щось і в образі Федьковича, що треба підкреслити якнайсутевіше: саме оті дивацтва, яких „реальні" люди, сучасні поетові, не розуміли, а за які він багато сам стражлав. Тут цілий калейдоскоп: несамовита любов до матері, що мала характер інфантилізму; ненависть до батька, якої генези тяжко, попросту, не знаємо; туга за мандрівкою, що вже позначилася від п'ятнадцятого року життя й не давала спокою до смерти; незадоволення в кожній ситуації життя й велика нестійкість: фантазії про відбуту мандрівку по Сербії й Україні (з бандурою!); гуцульська юність, товаришування з мужиками, замилування і охота до товариського життя з інтелігентами; фудульна гуцульська впертість і перебільшена амбіція; широкий жест, щоб себе показати і реальна необов'язковість; вподобання в ляку характеризують хорові співи „З хреста та в груди — за громом не чути, за димом не

*) Матеріяли, вип. 108

А може це й наші роковини?

Напередодні 75-их роковин польського січневого повстання оповіщено в деяких польських часописях, що й у львівській Преображенській церкві в той нагоди відправиться заупокійне богослужение. Неодного з нас моглоб воно зацікавити. Моглоб, колиб хочби трохи над тим не призадумався. Бож тоді може і пригадалось би, що чейже і в неодній нашій сім'ї ще й сьогодні згадують тих членів, які на перше гасло польського повстання — так, як і в листопаді 1830 р. — встали разом з поляками до бою з московським царатом і в бою жертвами впали. На жаль, не лишилося після них хочби стільки документальних слідів, кілько зберегли їх судові акти у зв'язку з участю українців у польських революційних конспіраціях доби Марківяна Шашкевича. В своєму часі рідня, боячись відповідальности перед владою, нерадо згадувала їх, а ті, що обовязані були закріпити память про них, не зробили того з інших причин.

Правда, появилася вже в 1865 р. у Львові книжечка Іполита Ступницького п. н. „Imiona-spis poległych i straconych ofiar powstania roku 1863 i 1864". Автор, зібравши відповідний матеріял з краєвих і заграничних часописів та з приватних кореспонденцій, заповнив ним майже 100 сторінок друку. Але даремне шукалиб ви в тім позбувчім виказі жертв повстання за означенням їх національного походження, хоч не були то самі поляки, на що вказувало уже прізвища. До несподіваних виїмків зачислити можна три зпоміж них — українські, яких походження ствердженo. Ось вони:

1) „**Krzyżanowski Platon**, rusin. starzec 70-letni, były oficer, dowódca oddziału Berdyczowskiego, ujęty w niewolę moskiewską i zapędzony do Kijowa, tamże za wyrokiem sądu wojennego rozstrzelany dnia 13. września 1863".

2) „**Macieliński Leon**, syn gr.-kat. plebana, śmiertelnie raniony w utarczce pod Rudką dnia 21. marca 1863., zakończył życie w Ulanowie".

3) „**Siencewicz Karol**, syn parocha unickiego, poległ w utarczce z Moskalami pod Faisławicami w r. 1863".

Під перекрученими прізвищами ледви чи хто й догадувався, що це українці, колиб не добавлено до них інформацій. А кілько то очевидних українських прізвищ є там без таких добавок! Вистане кілька таких, як: Балицький Тит (із Самбора), Дорожинський Осип, Дрогомирецький Макарій („ukrainiec!"), Дроздовський, Грушкевич, Криницький, Кулачковський, Луцький Осип, Малиновський Осип (зі Львова), Масяк Васъъ (з Бережанщини), Терлецький (з Бережанщини), Трофімчук Федір (мужик). Хіба досить! Досить на доказ, що як у 1830-их рр. багато українців упало жертвою роблених їм надій на поліпшення їхньої долі, так і в 1863 р. неодного такі самі, а може ще кращі надії повели в ряди польського повстання. Всім їм, як і неодному з нас сьогодні, снилася може вже й тоді свято заповідана „Золотою Грамотою" — нормалізація. Бо як було не вірити тій „Золотій Грамоті", коли на неї покликувався навіть „ксьондз руский", виступаючи в обороні поляків проти львівського „Слова"? (Див. „Słowo" lwowskie i stanowisko tegoż odnośnie do narodu ruskiego i do dzisiejszego powstania polskiego. — Львів 1863). Недовірків і поза „Словом" було багато, хочби таких, як той „Невідомий зпоміж гурту", автор „Письма до Громади" (Львів 1863), який писав: „Золота Грамота" і підмога чуських часописів для Руси, декретовані від Rządu rewolucyjnego polskiego, це найголосніший і найвимовніший акт, на віки незбитий документ, яким признали ляхи свої претенсії до нас найслабшими". Малаб це бути — міркує він дальше — рівночасно й декларація любови. Але „чи те, що в одним ніби-то найпатріотичнішим для рущини околі, то есть коломийськім, при останньому виборі до сейму краєвого не вибрав народ наш ані одного верховодителя народнього на депутованого — чи це сталося з любови?"

Каплі холодної води падали за пізно. Доказом хочби лиш „Imionaspis poległych" яких навіть у роковини їх смерти ледви чи хто ще згадує. А міг би згадати, коли не як жертви сусідського повстання, то як жертви нормалізації.

У Львові, 22. січня 1938.

Д-р В. Шурат.

Вже появилася у продажі НАЙКРАЩА КНИЖКА У ЦЬОМУ РОЦІ:
ІЛЬКО БОРЩАК
Наполеон і Україна
ІСТОРИЧНА СТУДІЯ НА ПІДСТАВІ НЕВІДОМИХ ДОСІ ДОКУМЕНТІВ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. — ПЕРЕДМОВА ПРОФ. ЕДВАРДА ДРІО.
ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.50.
Можна дістати у Видавництві „ДІЛО", Львів, РИНОК 10. II. і також у всіх книгарнях.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 8. Вівторок, 24 (12) січня 1888.

ЧЕСЬКО-НІМЕЦЬКА БОРОТЬБА.

„У Празі відбулися в неділю збори екскутиваного комітету німецьких послів чеського сойму, на які явилися: Шмейкаль, Вальдерт, Кноль, Шлезінгер, Фортгаймер, Функе, Гальвіх, Кноц, Кшепан, Пінерт, Плєснер і Шершмід. Наради відбувалися рано і пополудні і ухвалено: Німецькі посли не можуть вести переговорів на підставі предложених красвим маршалком умовин, але готові до того на підставі, яку вже подали, а саме: внесок Плєснера про утворення окремих національних адміністраційних округів, державна мова і національні курії в соймі. Німці думають оголосити цілу кореспонденцію в цій справі. Чехи домагаються між іншим головно того, щоби в цілому краю на чеські подання влада відповідала по чеськи. Але німці не хотять на те згодитися в чисто німецьких округах".

НЕСПОКІЙ В РОСІЇ.

„З Петербурга повідомляють, що хоч урядові органи намагаються успокоювати уми, загальний настрій в Росії всетаки дуже пригноблений. До того причиняється не тільки непевність заграничної ситуації, але також, і то ще в більшому ступні, внутрішня політика, в якій тепер взяла верх найтрашніша реакція на адміністраційному та релігійному полі. Високі відзначення, якими наділили в день нового року міністра внутрішніх справ гр. Толстого і оберпрокурора св. Синоду, Победоносцева, представників обох напрямків реакції, дали доказ, що в міродатних колах вирішили правити і дальше по теперішній системі і що можна скоріше сподіватися ще більшого виступлення народньо-російського напряму. Але треба і то зазначити, що тепер навіть і в високих колах російського громадянства осуджують далеко лагідніше роботу „підпольної Росії", як давнішими роками".

В АБІСИНІЇ.

„Положення в Абісинії все ще не змінилося. Італійці не заняли міста Саати і не поступають дальше, а про рух абісинського війська теж нічого не чути. Рас Аллула — як кажуть — перебуває тепер з негусом в Аду, де по всій імовірности відбувається тепер воєнна нарада. Кажуть, що дервіші в Галабаті заняли супроти негуса гірське становище, а між племенами на півдні від Абісинії теж, кажуть, запанувало невдоволення".

З СУДОВОЇ САЛІ.

Почався процес проти 11 селян з Гійча, равського повіту, за опір проти дорогового закону.

Церковні Братства і Сестрицтва нехай памятають на Рідну Школу і по братерськи обдарують її з нагоди коляди, чи щедрівки, тим більше, що цього року Рідна Школа не дістала дозволу на прилюдну різдвяну збірку.

вилко!" В приступі щирости-обнаження, в каятті — повне визнання гріха...*) як у повістці: „Побратими". Сфінгованну історію, чи поетичну вигадку навіть годі за брехню брати, бо по-правді поет брехнею гидував. Це був мужик-гуцул, що тільки міг з мужиком говорити як його співець, брат і вчитель... І коли стрічався зі селом, оживала його душа, оживали пісні, оживав цілий щирий світ поета — і в очах тих людей він ніколи не був диваком — хіба „бадічком". Згадаймо сцену з 13. вересня 1885 на сільських зборах „Руської Бесіди" в Чернівцях. На зборах побачив поет багато селян і втішився так дуже, що розплакався. Мусів виплакатися, умерел надворі, поки ввійшов у кімнату... За цей один момент можна йому вибачити всі його „дивацтва". В ті часи любити сіру масу й покохатися з нею як щось невідлучне — мало свою вагу. Він любив сіру громаду й вона його не пустила від себе у світ ширший і культурніший.**) І тут він залишився в крисані й сердаку, його не могли ніяк зрозуміти ані „народолюбці",***) ані „німці"... Отой гуцул-невір заступив йому дорогу до Франкової всевічности й величі і Федькович став гуцулом не лише змістом, але й в формою — до найменших дрібниць — і далі поза своє царство не міг сягнути. І даремне булоб йому навіть змагатись. Чорний мавзуровий „ангідь" заступив йому сонце! Кріль-гуцул став на герц з богами, але не стало путерії — тому мусів „спочити на сеї" у Сокільськім. До задумів великих не стало матеріялу і будова залишилася недокінчена. І відси вимушене зчуження поодиноке з усіми його проявами, чи як дехто любить говорити: лірництвами.

Одного тоді не розуміли — ані поет, ані суспільність: що Федькович не всеукраїнський кобзар — а гуцульський трембітар!... Тому доходить навіть до розпуки в душі поета:

Чи понесу я косу в росу,
Чи понесу я кріс у ліс —
Однякий, побратиме, біс!
У чорної нема вопросу!
Пішов косити — збавив косу
Пішов у ліс — затявся кріс!
Вернув домів — старий знов лає,
До діяки — дітько в дудку грає —
Тай оттаке!...

От і цілий життепис у девяти рядках! Ані господарем не став, ані стрільцем у Семиграді... Вернувся додому, але й тут не найшов бажаного щастя, ані не найшов його в любові. Не найшов його ніде, бо, щоб обминути Сциллю й Харибду, треба було від пятнадцятого року життя жити в іншому середовищі, тільки не в війську, що робило з нього машину, не дозволяло на ніяку ініціятиву, стрічу з іншим, цікавішим, ширшим світом. І те, що сказав тут поет, огірчений на свою долю, вартніше від усіх його „біографій" причників і причників до причників..

Трагізм той позначився не лише на літературному, але також і на громадському переломі: непорозуміння з львовянами, віденчуками, непорозуміння з Горбалем, з „Правдою", Остапом Терлецьким і т. д. Чи мало не причинилося до того, що поет „зраджений" і зражений до суспутників, повісив кобзу на кличок та на самоті серед „простих" поволі заплався в лінтюх? З нього залишився тільки вояк у кабаті, (найдуже: рядовик, чи поручник?) і залишився тільки гуцул у пишній одежі, з „конфедерою славою".

І тому ми мусимо з поетом покинути країну розмаїту й загадкову великих і віти тільки поень-кими шляхами за гучним тамбором і полинути берізковими плаями за фудульним гуцулом, бо більше проблем не найдемо в його творах. У цім своїм світі він далекий від усяких важких національно-політичних і соціяльних проблем, месіянізму й бунтарства. Тут найдемо пушкарів, стрільців, воїнів і гротескового Довбуша і Гінду і Кріля-гуцула на тлі вічно зелених і писанкових Карпат. І ним ми повинні вдоволитися.

Чи ще більше треба?! Не шукаймо багатої тематики — шукаймо самоцвітів, кришталевого слова, яке він добув зпід мертвої опоки нашого вікового сну. Шукаймо коснись, вупліток, сухозолота, бо аж по них могло щезнути „язичіе", бо аж по них прийшла свіжа перемога над жаргоном. Це був великий чоловік твердого, впертого характеру, що стояв за добро справи, робив громадську працю, як умів, з вірою у велике своє завдання.

Ми знаємо вартість Федьковичевих повістей і дивуємося, чому він їх недоцінював, чому ставив вище свою лірику. Не будемо дивуватись, коли добре приглянемося всій галицькій тогочасній поезії, від Бук-Турів до самого „батька" Могильницького, до найменших епігонів включно. Не вміли представники тієї поезії ні плакати, ні сміятись, якслід, по людськи, бо завіла їх макаронічність і штучність. На чистій мові не вміли вони молитись Богові, крізь отті „мряки тьмаві", що димом гризким налягали. Якесь дивне перечулення розмаїтих сум та болів, сльози докупи з мільонами немічних робить на вищого читача несмачне враження. І Федьковичева лірика не є тільна від сьому. Але його плеч сильний, мужеський, боєвий, а навіть героїчний, що не випливає зі страху перед смертю, а радше з якоїсь таємної мовади, якої його герої не розуміють. І Федькович відчув усією душею, що він творить щось зовсім інше — нове, що він справжній поет.

*) Пр. стор. 185. т. 106. т. т. і.

**) Матеріяли: стор. 138 (п. 77): Спомадаймо, бодайби, з усього за нього! Хіба нам варіят того не варта?...

***) Мат. стор. 181 і пр.

Кіно і театр.

Колиж нарешті..

(Голос з краю).

Трохи воно ніяково для нас, що справа театральної площі у Львові по кільканадесяти роках заснування Театр. Комітету „виросла в проблєму". Поминаючи всякі висновання та спростування — ми й до сьогодні бачимо на нашій площі склад вутіля та „неустайонцов виставев машин".

Прикро воно подумати, що український нарід зі старою культурою у столичному місті не має і досі відповідного будинку з салею, і ріжні наші національні імпрези уладжує в чужих, нерідко по довгих „прийдіте поклонімся" та „ходженіях від Анни до Каяфи" — до того за свої гроші! Кілько імпер. з вище наведеної причини не відбулося взагалі, про це могли би сказати комітети, що займалися імпрезами.

І мимоволі приходить думка: Невже шість мілліонів людей не може побудувати одного порядного дому з відповідною салею? Ні! І ще раз ні. А щож за причина цьому? **Наша просто каригідна байдужність до справ української культури**, наше нерозуміння ваги такої національної станиці, як рідний театр, у головнім місті краю.

Погляньмо на нашого західнього сусіда — чехів — як вони будували свій національний театр: чисто-густо жертвували вони навіть родинні дорогоцінности на будову репрезентаційного театру і сьогодні мають прегарний театр у самім серці Праги.

Могли чехи, можуть інші народи, чому не можемо ми? Я переконаний, що як треба буде, то й ми понесемо хочби найбільші матеріяльні жертви для справи української культури. Врешті: чи мусить наш дім стати таки конче на куплевій площі? Чи не можна купити на ту ціль іншої площі? Чи не можна купити якийсь дім і переробити його на відповідну салю?

Годі довше зволікати з тою справою! Чи маємо завжди тягнутись у хвості інших народів?

Смішно також нарікати на чиюсь байдужність. Невже хтонебудь має монополь на будову дому? Адже може якась установа чи товариство, чи всі разом у порозумінні перебрати ініціятиву в свої руки і приступити до реалізації справи. Доброї волі у нас є досить і людей відповідних також маємо, тільки треба би справу рушити вже раз з мертвої точки.

Всі часописи без огляду на ідеольогічний напрям повинні розголосити що справу та отворити постійний куток жертв на український театр. Знаючи трохи відносини в краю, можу запевнити, що хоч які тяжкі часи переживаємо, — **на будову українського театру, коли справа стане прибирати вже реальні форми, попливуть жертви з усіх усюдів!** Про це я нераз говорив з ріжними людьми — і всі вони такої самої думки.

Безперечно, багато буде труднощів, ріжної натури, але запал зробить чуда.

В цілому нашому краю нема вже майже одного повітового осередку, де не булоб театральної салі. **Тільки столиця її не має!**

Справа пекуча! В 1938 р. мусимо приступити до реалізації цієї справи. Якщо справа стане загально відома, тоді гроші напевно скоро знайдуться. На таку ціль дадуть всі культурно - освітні та економічні установи, дадуть приватні підприємства, врешті знайдуться тисячі - тисячі людей, які жертвують індивідуально поважні датки на будову відповідної, такої необхідної театральної салі у Львові.

О. Сидір Нагаєвський.

Берлин, 15. січня 1938.

..ЧОМУ?...

(На увагу майбутнім українським фільмовим продуцентам).

У часі моєї 3-місячної поїздки до краю, коли я висвітлював фільмову рекляму українського промислу, дуже часто глядачі завдавали мені питання, на які відповідаю загально.

I.

Від довшого часу можна помітити в польському фільмовому світі велике суперництво, сильне змагання двох сил. З одного боку бачимо американську та европейську фільмову продукцію, про яку розписується широко редкляма, високоякісну, сильну, добре зорганізовану та вагосподаровану, — з дугого..ж боку виступає молода, нескристалізована, роздроблена польська продукція. Обі вони намагаються видерти собі взаїмно якнайбільший шматок фільмового ринку, законтрактувати для себе якнайбільше число з тих 7 сотень постійних кінотеатрів у Польщі, куди пливе правдивий дохідний капітал до кас могутнього промислу.

Боротьба нерівна, бо й сили неоднакові. Закордонна продукція, замкнена у виразно закреслені рямці купецької калькуляції, поставлена на високому мистецькому рівні — машерує переможно екранами метрополій, провінціяльних столиць і тихих забутих у спокою містечок. Краєва польська продукція теж не дармує. Із кожним днем вибиває хронометер у звукових студіях свіжонакручені кільометри плівки. Метушаться режисери, автори, капіталісти; дампінгово працює технічний персонал; жертвенно відтворюють артисти перед холодним оком камери палкі сцени з драм і комедій. Роблять усе можливе, щоб поліпшити якість фільми, зробити її правдивою насолодою для „сірого глядача", вжити її як могутнього виразника культури й цивілізації в державницькій пропаганді і загорнути з кінової каси якнайбільше дрібних міднків. Бо такий є ритм і темпо фільмового життя. І так виглядає фільма на цілому світі, в усіх державах, у ріжних народів.

А в нас?

Направду дуже тяжко перенестися відразу зі світа фільми в наші рідні обставини. За великий „скок униз", сказатиб фільмовою говіркою. Ствердити факт, що фільмове питання в нас не існує — це резигнація. Для чужинців такий стан виявляється парадоксом: — як то? українці — нарід поезії, барви й музики, — не мають свого фільмового промислу?! Адженж фільма в нашому столітті, це перший виняв культури, до деякої міри, так сказатиб, справа доброго тону. Так з одного боку, а з другого — каса. Хіба для нікого сьогодні не є таємницею, що добра фільма приносить дохід на 300%. Цей знаменитий інтерес розвивається краще, як добування нафти, чи копальня діямантів. І коли фільми можуть мати гіндуси, мароканці, жиди, навіть кафри, то українці мають в тому напрямі якийсь дивний, хоробливий комплекс меншевартісности. Неймовірне, а таки правда. Правда: є прегарні народні фільми вироблювані в Совітах. Були там і фільми експериментальні, „передові", як Довженкова „Звенигора" але вони не йдуть у світ. Колиж йдуть то їх записують на рахунок большевиків, бо тенденція в них часто така, що аж в очі ліве.

II.

Про справу української фільми писали вже кілька разів в українській пресі. Були це, може, занадто загальні натяки про можливости створення нашої фільми. Найважніше питання в тому, в який спосіб узятися за це діло.

До того, щоб створити українську фільму, треба виповнити такі передумовини: основати фільмову консорцію (спілку, кооперативу, товариство), внести потрібний капітал, намітити сценар та музичне лібретто, вибрати реалізатора та режисера, заангажувати артистів, накрутити фільмові знимки, виготовити їх технічно в лябораторії, перевести монтаж фільми та цензуру копії. Подрібно звязані функції представляються більше менше так: фільмова консорція рішає випродукувати фільму. В тій ціли вона замовляє в автора якийсь добрий та кіново цікавий літературний сюжет. Експозе цього твору повинен дати зміст кількох речень. Режисер переробляє це літературне лібретто на фільмовий сценарій; рівночасно музика-композитор приготовляє музичний підклад, який мусить відповідати вимогам кінової техніки. Опісля фільмова консорція затверджує реалізатора, що має занятися продукцією фільми в цілости. Мистецький керманич із режисером та оператором відбувають спільну нараду та опрацьовують докладний план праці. Приходить пора, коли треба ангажувати артистів та почати проби. Знимки відбуваються а) в плєнері, себто під голим небом в терені, та б) у стулю на декораціях. Заангажовані до головних ролі актори разом зі статистами відтворюють сцени, за вказівками режисера. Ті сцени оператор накручує на плівку, фільмує, їх рівночасно здіймають звук себто голоси природи, мову і спів акторів та музичні партії хорів а орхестрою. Окремий світлинець робить при тому фотографічні знимки на фотоси. Насвітлений сирівець-негатив виключають в лябораторії та виготовляють там копію. Після додаткового узвукоалення фільми, її монтують та пересилають до цензури.

Готова фільма йде на експльоатацію. Фільмова консорція може висвітлювати фільму сама або може дати її до висвітлювання місцевим кінотеатрам на відповідних умовинах. В останньому часі фільмові виробництва приготовляють ще т. зв. „редуковану копію", призначену для мандрівних вузькостяжкових кінотеатрів. Ці кінотеатри, за догідними концесіями, обіжджають з фільмою навіть найменші місцевости, де нема кінотеатрів, малі містечка, села і присілки. В цей спосіб поширюється культуру в народі.

Так представляється в короткому начерку виведення навіть дуже мистецького та касово певного фільмового твору. Такий є загально принятий спосіб продукції та експльоатації кожної фільми.

III.

А тепер питання: Чому досі ніхто не зреалізував такого інтересу — питаються скрізь українці та запевнюють громадно оглянути першу фільму з українського життя, яка вона не булаб, щоб тільки вже раз була! Усі вони з тугою вдивляються у срібний фірмамент, чи не побачать там, може мимоходом, чогось свого. „Адже ж краса нашої землі — велика, історія, побут, звичаї — славні, народ — гарний і добрий" — говорять слова літописця.

І справді прегарні теми з українського життя, які, як не можна краще, надаються на срібне полотно. Є в нас перецінювана чужинцями, а недоцінювана своїми, справді прегарна музика, чудові хори, добрі солісти (для фільми спеціяльно, бо тут можна технічними засобами голос довільно змінювати), є драматичні таланти, які потребують тільки відповідних вказівок, є [illegible] українців із фахово-технічним вишколом, таких як режисери, оператори, техніки, лаборанти, які тепер працюють для чужих фільм тільки тому, що нема ще досі українського фільмового осередка, довкола якого вони могли згуртуватися.

Питання, чому досі нема ще української фільми щораз частіше повторюється, щораз частіше пробивається то тут, то там понад гамір крикливих фільм світового ринку.

Це справа не тільки морального, але й матеріяльного успіху

Ю. Дорош.

Кінова хроніка.

— Один із перших творців кіна Жорж Мелєс, що показував перші знимки ще в 1900. р. на паризькій виставі; находиться в нужді, у шпиталі в Парижі. Його відомі фільми „Подорож на місяць", „Вічний жид", „Збитки диявола".

— У Голівуді склали оригінальне журі, яке мало рішати, хто із найбільше відомих людей у світі має найбільше фотогенічні прикмети. Перше місце здобув президент Рузвельт, другий князь Віндсорський, далі міністр Ідєн, сенатор Джонсон.

— Голівудський „Спектатор" пише, що Чарлі Чаплін має буцім то намір скласти фільму з противоєнною тенденцією.

— Англійський актор Ерік Родес, що виступає тепер у Голівуді, обезпечив на якусь суму... свою англійську вимову. На випадок, якби він підпав під вплив американського жаргону що такий поширений серед кінових артистів, тоді він дістане відшкодування.

— Люізм Райнер підготовляється до ролі „Нори" відомої Ібсенової драми. Колись у Голівуді вже раз ставили фільму з неї в німій ролі з Аллою Назімовою.

В. ПАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, читко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Фізичне виховання

МІЖ СТАРИМ І НОВИМ РОКОМ.

Чи минулий рік принїс нам успіхи і поступ у ділянці фізичного виховання? Які гороскопи маємо на цей рік? Може питання надто ріжко сформульоване, але дивлячись тверезо на цілість нашого фізичного виховання під теперішню пору й порівнюючи його завдання та вагу для національного життя й конкретні досягнення хочби за минулий рік, доходимо тільки до одного висновку: що не все в порядку.

Розвиток українського виховання натрапляє від самих початків на дві головні перешкоди. Це байдужність власного громадянства, яке до сьогодні ще не вспіло зрозуміти змісту фізичного виховання, і перешкоди від адміністраційних чинників.

Щоб фізичне виховання могло сповнити своє завдання, щоб могло поширюватись та обхопити цілий нарід у всіх його верствах, до того необхідна підтримка **моральна й матеріяльна** громадянства, значить: його провідної верстви, покликаної силою обставин до відповідальности за майбутнє народу. Чим-же пояснити, що цього нема, а якщо і є, то в такій незначній мірі?

Хочби тільки приклади і взори в інших народів повинні викликати відгук і у нас. Не будемо наводити Німеччини, де фізичне виховання поставлене дуже високо та під організаційним оглядом стало взором для всіх інших держав. Але варт згадати про японське фізичне виховання, що ще донедавна було в пелюшках. Сьогодні, завдяки підтримці держави і пятомій завзятости японців, стало воно необхідним чинником у вихованні японської нації, і японський спорт станув на висоті світового спорту. І ось теперішня японсько-китайська війна виказує велику справність японського войска, котру він завдячує в немалій мірі саме фізичному вихованню.

Виховати молодь на людей, в яких фізична справність, у сполуці з інтелектуальним розвоєм гармонійну цілість, цілісти справність цілої нації, словом: перевиховати націю на тверду, відпорну і свідому збірноту, зробну кожночасно до найвищих зусиль та осягів, і на спортовому стадіоні, і в житті — ось завдання, що їх спотиче фізичне виховання.

А легковажити їх, чи обоятно переходити понад або попри них — це доказ тільки короткозорости.

Чи в минулому році зайшла яка радикальна зміна, чи темпо розвою українського фізичного виховання дострілось до світового темпа? На те є коротка відповідь: ні! І відповідальність за це спадає передовсім на нас, бо ми не зуміли навіть створити одноцільного й одностайного фронту українського фізичного виховання, спертого на засаді незалежности.

Минулий рік багатий також на перепони. Розвязання Українського Спортового Союзу, що поклав основи українського фізичного виховання в модерному і найширшому розумінні створило поважну прогалину в зорганізованому українському житті. Вслід за тим розвязання кількох спортових товариств, заборони основувати нові товариства ілюструють яскраво умовини, в яких приходиться нам працювати в ділянці фізичного виховання.

І знову ж характеристичне, який розмірно невеликий відгук викликало це серед громадянства. Кілька статтей у пресі — малож би бути цілою обороною? Досі теж справа ця не найшлася на парляментарному форумі у такій формі, як її вага того вимагає. Внесений відклик спокійно спочиває в актах.

Отже білянс за минулий рік радше відємний, якщо йде про організаційну сторону. Поминаємо тут чисто спортову ділянку, в якій можна занотувати деякі досягнення за минулий рік, бо не про це нам тут ішло.

Чогож можна очікувати від нового року, чи радше: в якому напрямі повинна прийти зміна? Думаю, що існуючі організації фізичного виховання, спортові клюби і спортові діячі повинні забрати тут голос, бо на них тяжить безпосередня відповідальність за долю українського виховання. Узагальнити свою працю, заповнити прогалину, що повстала наслідком розвязання Українського Спортового Союзу, створити організацію вищого ступня, що взяла би провід фіз. виховання у свої руки — ось коротке завдання на найближчий час.

Д. Б.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Лещетарські гінці.

Минулої неділі (23. ц. м.) улаштувала львівська філія К. Л. К. змагання в лещетарських гінцях для мужчин, жінок та юніорів.

До мужеських гінців 4×10 км. зголосилося 6 дружин, які і змагались зі собою 4 години на тяжкому, тирсом снігу. **Перше місце заняла дружина К. Л. К. І.**, що здеклясувала своїх противників, виграючи перед другою дружиною на 23 мінути. Переможна дружина в складі: Рибачек, Сенчина, Сліпко, Добрянський осягнула час 3 г. 18 м. Друге місце, часом 3 г. 41 м., заняла дружина в складі: Соколовський, Варцаба, Левицький, Стеблецький, що на другій та третій зміні звела рішальну боротьбу з дружиною К. Л. К. II., яка мусіла задовольнитись, не зважаючи на добрий біг Крупки О., 3 місцем та часом 3 г. 33 м. 30 с.

Оскільки йде про індивідуальні осяги змагунів, то найкращий ідентичний час дня: 0.47.30., добули оба вси наших лещетарських бігів: **Рибачек і Сліпко**, що вже дає нам передсмак боротьби, яку вони зведуть на другу неділю у вісімнатці до класичної комбінації, а коли дійде до них ще **Пелющак**, то ставка справді буде цікава Третій час: 0.50, добув **Добрянський**, що своїми осягами запевнює собі місце в першій лещетарській класі. Дальші часи мали: **Вацаба** — 0.52, **Левицький** — 0.52.30, та **Сенчина** і **Крупка** по 0.53. На 24 змагунів, на жаль, аж 8 не могло зійти на 10 км. менше години.

До **гінців 4×5 км для юніорів** станули дві дружини з К. Л. К. **Виграла І. дружина** в складі: Славко, Владко, Рабко й Ігор часом 1 г. 52 м. Класа юніорів назагал вирівняна — майже всі осягнули на 5 км. час коло 30 мінут, при чому Ігор знову підчеркнув свою перевагу осягом 0.26.

Жіночі гінці не відбулися, бо зголосилася гільки 1 дружина. (Видно, у нас нема ще навіть 8 лещетарок!). Тому уладжено тренінговий біг на 5 км з одного старту, до якого стануло 6 змагунок. Виграла його **Дмоховська** в часі 0.32,30,, перед Кобзар, Мартою, Унькою; Федаківною і Свенціцькою.

Суддювали пп. м-р Пачовський, Козинський, м-р Рожанковський та Онишкевич.

Спортові виєліди.

ГАКІВКА.

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ 2:2 (1:0, 1:2, 0:0).

Після тижневої перерви наші гаківкарі зіграли в неділю мистецький змагання з дружиною Лехії. Лехія в цьому сезоні грає дуже слабо, вона не виграла відтіх змагань. Та це не зменшує ні трохи вартости перемоги України.

До цих змагань виступила Україна в такому складі: Нуро, проф. Дицьо, Лісет, Вучацький, Марцінець, Юрчик І, Бубела, Лятишевський, Людко. Слід зазначити, що Чура в мечу на мечі попрацювався б ні свого становища на мечу з Лехією напевпал добре, хоч бодай одні ворота міг тримати. Залога неспевна, часто випадить за далеко в поле, лишаючи воротаря самого. З цього повстають іноді гроші ситуації під нашими воротами. Найкращою частиною є І. напад. З хвилиною, коли він відпав на лід, гра набирає темпа. Про другий напад не можна цього сказати. Брак зіграння найбільш видається в очі. Лятишевський дав'яніше стрілив бодай здалеку на ворота, тепер і це закинув. Людко і Бубела слабші від нього.

Хід гри: Вже від початку Україна сріляє натиском на ворота Лехії. Перший напад інтізує гарні заграння, і гість аж проситься. Зате в Лехії мож не клеїться. Соколовський на власну руку веде сольові акції, намагаючись перебити нашу залогу, та це йому не вдається. При кінці терції Марцінець підбадить під ворота. При кінці терції Марцінець підбадить під ворота Лехії, обдадить залогу і добуває певно перші ворота. Україна набирає віри в свої сили і грізно атакує. Вже на початку другої терції Лехія вирівнює з вини нашої залоги, що вчас не вспіла з помічю воротареві. Україна грає цю терцію слабше і дозволяє стрілити собі ще і другі ворота. Завинив тут Чура, що пропустив цей стріл Соколовського. Положення стає далекий стріл Соколовського. Положення стає дедалі гірше, тим більше, що судді усувають на хвилину Лисіка і Марцінця. Та коли при кінці другої терції Україна опинилася в повному складі, гра йде при перевазі нашої дружини. Перевага не відзеркалюється у здобутті других воріт для нашої дружини зі стрілу Юрчика, що дуже притомно використовує промах залоги Лехії. Так прийшло вирівнання. У третій терції теж Україна мала більше з гри, але у вислі вже нічо не змінилось.

Суддювали пп. Яворн і Залеський. Глядачів к. 500

ЧОРНІ — ПОГОНЬ 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

ІІ. змагання, розіграні 22. І., рішали про мистецтво львівської округи. Рівень гри високий, тому ці змагання можна зачислити до найкращих у сезоні. Чорні, хоч виступили без Ступніцького і Ясінського, виграли заслужено. Перша і друга терція вирівняна. В третій Чорні сильно атакують, при кінці Лемішко підкидає під ворота Погоні і серед замішання добуває ворота, що рішали про цьогорічне мистецтво львівської округи. Глядачів понад 1000

*

До остаточного залічення цьогорічних мистецтв А-класи львівської округи залишився ще один матч: України з Погонею. Змагання ці рішатимуть про друге місце в табелі, себто про віцемистецтво.

Три позиції в табелі вже сьогодні устійнені, а саме: Чорні здобули остаточне мистецтво, АЗС заняв останнє місце й опинився в ситуації, що муситиме змагатись за залишення в А-класі з мистцем Б-класи. Передостаннє, четверте місце заняла остаточно Лехія.

Табеля гор виглядає так:

1) Чорні	4	7	14:0
2) Погонь	3	4	6:1
3) Україна	3	3	4:6
4) Лехія	4	2	2:4
5) А. З. С.	4	2	1:11

ГАКІВКАРІ ПОЛЬЩІ У ШВАЙЦАРІЇ.

Після поразки у Ціріху (1:3) польська гаківкова репрезентація зуміла поправити дещо свою репутацію, перемагаючи в середу 19. п. м. передполудням Г. К. Венген у м. Венген 8:0, а вечором тогож дня неповну репрезентацію Швайцар'ї в Берні 1:0. Два дні пізніше в Давос не повелося полякам у зустрічі з фіналістом чвертьфіналів Шпенгаром Г. К. Давос, що виграв з Польщею 3:0 (1:0, 1:0, 1:0). В складі Г. К. Давос грали між іншими славні брати Катіне і нападець Сібамен.

БАЗЕЛЬ, 23. І. 1938. Польська репрезентація програла нині з репрезентацією трьох швайцарських міст (Базель, Берно і Ц'рік) 1:4.

БОКС.

„ПЕРШИЙ БОКСЕРСЬКИЙ КРОК".

В днях 21., 22. і 23. с'вня п. р. дебютували на рінгу спортової галі у Львові кандидати на боксерів майже всіх клюбів. Україна зголосила до першого боксерського кроку 8-ох змагунів і 6-ох з них стартувало вже у першому дні п'ятьбірної імпрези.

Переможцями вийшло лише двох наших змагунів а саме Король і Войко. Найкраще зарепрезентувався Король, який, хоч не має відповідної боксерської техніки, виказав незвичайну зрівноваженість та інтелігенцію ну і має невольний удар. Добре заповідається теж молодий Левкович.

ВІДБИВАНКА.

У відбиванкових змаганнях між львівськими гімназіями Академічна гімназія (учениці) перемогла досі німецьку гімназію 2:0 (15:4, 15:2) і (учениці) IV. гімназію 2:0 (15:6, 15:3).

ОСЯГ СЕНДЗІКА (СЯН).

У легкоатлетичних змаганнях в Перемишлі Сендзік (Сян) осягнув у бігу на 1000 м. друге місце (за Кухарським) у часі 3.01.4. Войтович скочив на 1.60 м

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

під наг.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ

СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

27 портретів.

КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.

ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.

Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

Кольонізація українських земель — це не маловажна справа.

ПОС. ЦЕЛЕВИЧ ВІДПОВІДАЄ ПОЛЬСЬКИМ ПОСЛАМ.

У часі промови пос. Зиновія Пеленського в дні 20. січня 1938. р. у справі кольонізації українських земель — яку ми подали в попередньому числі „Діла" — польські посли кидали численні „підгуки", а опісля полемізували з пос. Пеленським посли Камінський, Остафін і Вагнер.

Щоби тих атак не залишити без відповіди, забрав слово **пос. Целевич.** „З жалем мушу ствердити, — говорив він — що коли посли-поляки забирають слово в українських справах не завжди ведуть з нами дискусію в лицарський спосіб, а на добавок дискусія не стоїть на відповідному рівні і виказує їх велику ігноранцію в українських справах. Ось нпр. пос. Остафін закидає нам брак доброї волі і те, що ми не стоїмо на „паньствовому" становищі. Доказом цього, на його думку, має бути те, що у минулому році ми заперечили, що УНДО видало обіжник у справі віч, видало відозви і брошури в земельній справі. Пане После Остафін, ви хіба показували, що самі в минулому році говорили. Я вам пригадаю. Ви закидали нам, що в обіжниках УНДО і відозвах ми видвигнули гасло „ні пяди землі полякам". Ми заперечили ваше твердження і це правда. Зате ми не заперечували і навіть писали це у пресі, що УНДО веде земельну акцію, робить віча і т. д. Отже правда по нашій, а не по вашій стороні, пане Остафін, і ми рішуче застерігаємося проти того роду „правдомовної" полеміки.

Також мало тактовним є зневажливе відношення п. Остафіна до бувшого воєводи Дунін-Борковського за те, що він має відвагу мати інший погляд у справі кольонізації українських земель. Таких „злих поляків" є більше, — ось хоч би Владислав Грабський, бувший міністр скарбу, Артур Гурський видний публіцист-філософ, Бончковський, Бохенський та інші. Всі вони мають відвагу прилюдно заявляти, що кольонізація українських земель шкідливий для польської держави експеримент, а ендеки — з другого боку — вважали „злим поляком" великого маршала Пілсудського за його погляди на кресову політику. Пригадаю його слова: „Знаємо добре по собі, які наслідки викликує, як далеко веде, які невеликі успіхи осягає кресова політика пониження і гнету". Тимто слід бути обережним у політичних осудах.

Справа кольонізації українських земель не така маловажна, внутрішня справа, як це багатьом полякам на перший погляд виглядає. Вона може мати вирішний вплив на історію обох народів, — українського і польського. Ви вже раз переводили кольонізацію українських земель і стали власниками всіх земель на сході. Цей експеримент викликав козацькі війни, боротьбу Хмельницького, прилучення українських земель до Москви і упадок Польщі. Кольонізація підриває можливости фізичного істнування українського селянства і вслід за тим мусить викликати небезпечні ферменти серед українців. Полякам може дати тільки невеличні матеріяльні користи, а нам і вам нанести великі політичні втрати. Тимто на питання кольонізації ви повинні дивитися не під аспектом хвилевих користей, лише під аспектом польської політики на сході Европи. А беручи справу в тій точці, треба признати кольонізацію шкідливою для інтересів польської держави.

Деякі промовці боронять доцільність спільних польсько-українських організацій і заявляються противниками самостійних українських господарських організацій. Панове, передвчасно радієте з цього, що на Поліссі зліквідували самостійні господарські організації. Передвчасна ваша радість. Спільні організації мають в собі зародки смерти і господарської відсталости, а крім цього на Поліссі по зліквідуванні українських організацій розвивається і поширюється комуністична агітація. Доказом цього численні політичні процеси і популярне гасло на Поліссі: „Нехай же Україна, бо ми хцемо жонду Сталіна". Ваш експеримент зі спільними польсько-українськими організаціями засуджений на повну невдачу. А чим скоріше ви залишите цей експеримент, тим краще і для вас і для нас. Самостійні господарські організації можуть піднести господарську культуру, можуть збільшити добробут людности, можуть причинитися до скріплення господарського потенціялу держави. Ваша полеміка це негативне явище і не приносить ні вам ні нам ніякої користи.

КАЛУШ. 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перелити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Роздольського, столяра у Львові. З поважанням Іван Гриців.

ЛЬВІВ. 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на біж. рах. п. Р. Борися з Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Линьової у Львові. Решту прошу лишити на вкупно домовлюваних на Вам банк веселів. З поважанням Д. Роздольський.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Тел. 200-15, 292-15.

В обороні українських прав у судівництві.

Промови послів Целевича, Пеленського та Великановича на буджетовій комісії сойму в дискусії над буджетом міністерства справедливости.

В дискусії над буджетом міністерства справедливости в буджетовій комісії сойму пос. **Целевич** ствердив, що за останні три роки міністерство справедливости не виконало ані одної української вимоги. У політиці міністра Грабовського нема в тому напрямі доброї волі.

Не вважаючи на закон, що забезпечує права української мови в судівництві, ті права раз-у-раз нехтується раз тому, що судовий персонал не знає української мови, а подруге таки свідомо, як про це свідчить тайна інструкція предсідника Львівської Апеляції Збровського, в якій сказано, щоб судді стояли на сторожі польськости. Доходить до того, що від українських сторін відбирають присягу в польській мові.

Далі промовець обговорив хаос та анархію в ділянці конфіскат. Судова влада конфіскує твори українських класиків, що були дозволені навіть царською цензурою, сконфіскувала національний гимн „Ще не вмерла Україна". А як щонебудь, книжка чи часопис, пройде цензуру в одній місцевости, то їх дуже часто конфіскують в іншій. Це діється рік-річно з календарями, що переходять львівську цензуру, а їх удруге конфіскують на Волині. Яскравий приклад: справа Василя Ярмолюка, якого засудили на 3 місяці арешту за розповсюднення в рівенському повіті брошури посла д-ра С. Барана „Нарід без землі — риба без води", що перейшла львівську цензуру, а на Волині її сконфіскували щойно в місяць по-тім, як В. Ярмолюка потягнули до відповідальности.

У персональній політиці на терені судівництва далі без змін: не реактивували ні одного судді-українця, українців-суддів переносять на захід, українці не авансують, а молодих українців узагалі не приймають до служби в суді. В останньому часі вредукували 6-ох іспитованих судових аплікантів українців, що не можуть знайти ніякого місця в державній службі. В судівництві фаворизують русофілів.

Міністерство не реактивувало окружного суду в Сяноці, хоча це вимога не тільки української але й польської людности.

Пос. Целевич не докінчив своєї промови, бо йому відібрали слово.

У тій самій дискусії забирали ще слово пос. **Пеленський** та пос. **Великановичь.** Пос. Великанович обговорив справу українців-нотаріїв, справу адвокатури та коморників.

Підчас редукції нотаріїв на терені львівської апеляції було 135 нотаріїв, в цьому 26 українців. Тепер є 150 нотаріїв, в тому 18 грекокатоликів, з яких є тільки 12 українців. Асесори-українці чекають на нотаріяльні посади по дванадцятьчьотирьох літ і завжди їх відсувають.

Уніфікаційний закон, яким обмежено адвокатську самоуправу і відібрано від адвокатів багато попередніх чинностей, поставив адвокатський стан у важке положення. До того-ж авторитет адвоката-оборонця впав. Адвокатська професія тратить свою незалежність у новому проекті закону про адвокатуру, а зокрема для українців, адвокатських аплікантів повстає загроза, що і у цьому званню не дістануть праці, якби перейшов проект віддати політичному чинникові опінію при принимані молодих адвокатських аплікантів.

Вкінці промовець апелює до міністра, щоб скасував інституцію коморників принаймінше на селах, де коморники стали справжньою язвою.

†

Антін Лукіянович

емер. суддя Окружного Суду у Львові після довгої недуги, прийнявши Найсвятіші Тайни, упокоївся в Бозі д. 22. січня 1938 р. в 63 році трудящого життя.

Похорон із криптн при Вірменській Катедрі відбудеться у вівторок д. 25. січня ц. р. в год. 14.

Товаришів і Знайомих на цей сумний обряд запрошують:

Дружина, Доньки, Брат, Сестри і Родина.

Ревія моди.

23 ц. м. в полудне, у салі „Скіз" у пасажі Міколяша у Львові відбулася ревія моди, зорганізована кравецькою кооперативою „Труд". Показ жіночої конфекції був для ріжнородности переплітаний вокально - хореографічними продукціями.

Привітала присутніх п-і **Леся Кривіцька,** впровадивши легким тоном вступного слова своєрідний настрій на вщерть виповненій салі. Ясно, що туалета артистки з роб. „Труду" (блакитна шовк. блюзка при чорній шовк. спідниці Після того керманичка „Труду" п-і **Е. Олесницька** (у вечірній довгій чорній сукні плащевого крою, зі вставленим селединовим передом, здовж якого біжить циганською доріжкою аплікація з велюр - шифону) — впровалжувала та пояснювала моделі. Разом показували ок. 40 суконь; моделями були пані й панночки з товариства, запрошені „Трудом", та ученниці зі школи „Труду". Показ обхоплював сукні всіх родів: спацерові, візитові, вечірні та балеві, як також із ріжних матеріялів. У спацерових і візитових сукнях переважає модна чорна і синя краска в ріжних відтінях. Носять тепер сукні короткі, навіть вечірні, прості гладкі лінії, зате прикрашені коронкою, флітрами, гафтами з шутасю чи дрібних коралисів, аплікаціями зі срібної і золотої шкіри; пояски і випустки з шовку королевої краски ріжних відтінів. Рукави змінилися: на раменах нема вже „буф" і зморщок, всетаки рамена приширювані і підватовані при сукнях зі вшиваними рукавами та кімонового крою. При всіх сукнях рукави довгі, долом звужені. З „великої туалети" слід згадати головно такі балеві сукні: 1) з синього толоченого транспаренту, прибраного срібною лямою, 2) з золотої коронки з ясно-коралевим сорті, 3) з чорної креп-жоржети, півстилева, з годетами у красках веселки і) з білої тафти, стилева, з аплікаціями з рожевих квітів.

Крім суконь показ обіймав ще костюми, зимові і весняні, плащі, капелюхи з робітні „Міка" та рукавички й прегарні шалики з кооп. крамниці „Базар". Футра походили з робітні „Хром". Новинною був показ кількох светериків та одного волічкового комплету зі станиславівської фірми „Трікотс".

Хоч вокально - танкові виступи служили вільки для більшої ріжнородности тієї імпрези, проте вони стояли на поважному артистичному рівні. В першу чергу це торкається двох виступів п-ни Стефи Стадниківної, яка лучить свій темперамент, спів, танок та інтерпретацію тексту в одну гармонійну цілість. Співали ще: жіночий квартет „Богема" і п-на С. Яросевич. Передбачений виступ танкової школи п-і О. Суховерської не відбувся через невідповідну сцену.

Первісно ревія мод мала відбутися у салі театру Ріжнородностей і в останній хвилині, з незалежних від „Труду" причин, мусіла перенестися до меншої салі. Через те можна було чути нарікання столоченої публики. Однак у цілости ця імпреза залишила дуже позитивне зрожіння, як доказ, що наші робітні, переймаючи чужинецький звичай показу мод, ставляють його у себе відразу на такому рівні, що не посоромилась би цього найкраща робітня в европейських столиці.

Марія Р

ПОМЕР Б. МІНІСТР.

Минулої суботи помер у Варшаві б. міністр скарбу К. Чехович.

Австрія визнає національну Еспанію.

Як подає віденська преса, австрійський уряд задумує визнати уряд ген. Франка. Таке рішення заповів представник Австрії на італьо-австро-мадярській будапештенській конференції. Австрійський консуль у Мадриді дістав наказ запитатися 180-ох австрійців, які перебувають на території червоної Еспанії, чи вони задумують там лишитися; австрійський уряд евентуально сфінансує евакуацію австрійських громадян з Еспанії.

Після переведення цієї акції Австрія визнає еспанський національний уряд та визначить своїм представником при ньому австрійського посла у Парижі.

Децентралізація — єдиний спосіб правити відповідно до умовин.

ВОЄВОДИ МОЖУТЬ ВЕСТИ КОЖНИЙ ІНШУ ВНУТРІШНЮ ПОЛІТИКУ.

На засіданні буджетової комісії сенату, що було частинно тайне, була дуже гаряча дискусія в якій майже всі промовці гостро атакували окремих міністрів за всякі прогріхи. Між іншими був закид, що торкався політики воєводи Юзефського на Волині та розбіжности в політиці окремих воєводів.

Відповідав прем. **Складковський.** На закид сен Заржицького щодо розбіжности в політиці окремих воєводів прем. Складковський сказав:

„Так воно є. Я рішив собі правити по змові **відосередково.** Всякого роду централістичні ходи виглядають гарно в урядах президії ради міністрів, у міністерстві внутр. справ, однак у терені йдуть у розріз із суттєвими потребами і тому **відношення поодиноких воєводів і старостів до поодиноких питань може бути ріжне. Тому ріжне є відношення до меншостей і тому інше є напр. відношення до друків і часописів у львівському воєвідстві, а інше на Волині. Так є.**

Але якщо у трьох малопольських воєвідствах маємо так розвинений боєвий український націоналізм, дуже шкідливий націоналізм, то не дозволю на те, щоб той-же націоналізм розвинувся й на Волині. І тому норми щодо конфіскат на Волині інші, як у Сх. Малопольщі. Очевидно, що ота розбіжність не сміє дійти до шкідливих розмірів, але децентралізація — це єдиний спосіб правити відповідно до умовин."

Свята 22-го січня
у львові.

Двадцятиліття проголошення самостійности Української Держави відсвяткували наші організації й товариства окремими сходинами і засіданнями.

СВЯТОЧНІ СХОДИНИ УНДО.

З нагоди Великих Роковин Українське Національно-Демократичне Обєднання уладило в суботу 22. ц. м. в кімнатах Краєвої Народньої Канцелярії в 6-ій год. веч. Святочні Сходини. Відкрив їх короткою промовою голова УПР пос. Василь Мудрий, що підкреслив велику вагу традиції взагалі та особливе значіння для нас акту 22-го січня. Після тієї вступної промови пос. д-р Степан Білик виголосив довший реферат, в якому розвинув перед зібраними хід української революції, вказуючи на її етапи, з яких останнім був акт проголошення повної самостійности Української Держави. На закінчення Сходин прибувні відспівали національний гимн.

В Т-ВІ „МОЛОДА ГРОМАДА".

Т-во „Молода Громада" відсвяткувало роковини проголошення самостійности України теж у суботу, 22. січня, в 7. год. вечором у новій домівці при вул. Косцюшка 1а. Святочні сходини відкрив голова Т-ва інж. Андрій Палій. Після того забрав слово інж. Андрій Мельник, що на вступі згадав Тих, що віддали своє життя у боротьбі за волю, при чому присутні вшанували їх память однохвилинною мовчанкою. У своїй промові інж. Мельник говорив про значіння обох актів 22-го січня.

В ТОВАРИСТВАХ „ЗОРЯ" І „СИЛА".

Святочні сходини з нагоди роковин 22. січня уладило Т-во „Зоря" в неділю 23. січня в домівці Т-ва при вул. Вірменській. Промову на тих сходинах, перед численно зібраними членами Т-ва, виголосив ред. Петро Сагайдачний.

Т-во українських робітників „Сила" влаштувало в неділю 23. січня пополудні, у своїй домівці при вул. Рутовського Святочну Академію. Реферат про акт 22. січня виголосив п. О. Галушка. Після реферату йшли хорові точки та деклямації. На закінчення відспівано національний гимн.

АКАДЕМІЯ НА ГОРОДЕНЬКОМУ.

В неділю, 23. січня відбулася ще одна Академія з нагоди роковин 22. січня. Влаштувала її читальня „Просвіти" ім. вуй. П. Скарги. Після вступної промови п. С. Арсенича слідувала дальша частина програми, в якій виступили хори з Богданівки, під орудою п. М. Яцишина та з Городенького, під орудою п. М. Ворончака та декляматори п. Чорна і п. Любак. На закінчення Академії хори відспівали національний гимн.

—o—

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Попереднє (15 ч. „Діла" підпало конфіскаті за одно речення в замітці про „Свято 22. січня у львівському Лузі" та за останнє речення в малому фейлетоні Гал. Чіпки п. н. „В памятний день". Конфіската понийшла так пізно, що ми вже не вспіли видати впору числа після конфіскати. Тому наші читачі дістали це число не з нашої вини з опізненням.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.**

—**Концерт на дохід будови церкви св. Івана Богослова у Львові,** який відбувся 17. січня ц. р., дав не лише мистецьку насолоду громадянству Львова, але приніс також на чисто коло 500 золотих на фонд будови церкви. За таку замітку підмогу належиться щиро-сердечне „спасибі" ВПов. пп. Барвінським, котрі безкорисно цей концерт улаштували, жертвуючи свою працю і мистецьке знання на будову нашої церкви. Сердечна подяка належиться й іншим виконавцям, а саме орхестрі Муз. Інституту ім. Лисенка, Вп. Інсерентам, що дали свої платні оголошення до програмок концерту, Вп. Коникові, що ті програмки в 6000 прим. безплатно видрукував, та зокрема українській пресі, що перед імпрезою безкорисно містила всі поклики та інформації Комітету, чим спричинила такий гарний матеріяльний успіх нашої імпрези. Положення наше важке, бо перед нами ще багато праці і коштів, щоб дім Божий викінчити та у всій його величі і красі віддати до вжитку громадянства, але коли бачимо такі щиро-сердечні симпатії й загальну поміч нашого високопатріотичного громадянства у наших змаганнях, то це наповає серця наші сильною надією, що розпочате діло скоро доведемо до успішного кінця. — За Комітет: о. Ю. Дзерович, голова; Гр. Гануляк, секретар.

— **В память крутянському героєві.** Заходом української молоді в Перемишлі появилася листівка із знимкою Григорія Пипського, колишнього учня перемиської гімназії, учасника бою під Крутами, що згинув закатований большевиками 30. січня 1918 р. Дохід із продажі призначений на будову памятника бл. п. Гр. Пипському в Малковичах пов. Перемишль, звідки він був родом.

— **„Українка" — популярний часопис Союзу Українок.** Вже вийшло з друку і є в книгарській розпродажі 1. число популярного жіночого місячника „Українка". Є це поруч журналу „Жінка" другий орган Центрального Жіночого Товариства С. У. у Львові. „Українка" призначена для найширшого жіночого загалу, в першу чергу для селянок. 16 сторінок першого числа цього нового часопису виповнює цікавий і ріжноманітний зміст. Ось він: Наше слово; До всього українського жіноцтва, зорганізованого в С. У. — М. Рудницька; Колядка — М. Підгірянка; Мати — перша виховниця дитини — Ліла Мет; Свято 22. січня: Під Крутами — О. Бабій; Вечірка — Наталя Сас; Здоровля — наш скарб; Господарюємо; Як працюємо в кружках С. У.; Що діється у світі. Чотири останні наголовки — це назви окремих відділів: гігієнічного, господарського, звідомлень з праці кружків Союзу Українок і врешті огляд світових подій. Цікавий зміст і чепурний вигляд (заставки робив М. Бутович) нового жіночого часопису робить гарне враження. Одно число „Українки" коштує 35 сот., річна передплата 4 зол., піврічна 2 зол. При збірній передплаті (не менш, як 10 чисел на одну адресу) — 2 зол. річно.

— **Українська Громада в Німеччині,** улаштувала урочисте святкування 20-их роковин проголошення самостійности Української Держави та злуки українських земель, яке відбулося в Берліні 22-го січня ц. р. в год. 20. у салі Н. С. Лерербунду, Александерплятц 4. Святочні промови виголосили: проф. д-р З. Кузеля та канд. екон. наук. О. Тарнавський.

— **Нові поштові значки.** Міністерство пошт випускає з днем 1. лютого ц. р. нові поштові значки з президентом Мосціцьким вартости 15 і 30 гр. 15-грошовий значок має сливово-сталеве забарвлення, 30-грошовий червоно-фіолетове.

— **Хотять „Тріюмфального луку".** У Львові виринув проект, щоби гроші, зібрані на будову памятника марш. Пілсудському, „призначити на будову монументального луку у звязку з 600-літтям приналежности Львова до Польщі. Лук мали би побудувати на терені парку Костюшка (Єзуїцького городу) і дати йому назву „тріюмфального".

— **Що на це українофобські часописи?** Свого часу польська преса розписувалася про „злочин" о. декана Миколи Міляновича з Мочар, сяніцького повіту, якого він мав допуститися підмовою до профанації портретів державних достойників у школі. Його арештовано і 15. ц. м. поставлено перед окружний суд у Сяноці. Переведена розправа виявила повну безосновність обвинувачення і о. декана Міляновича після 11-тижневого арешту випущено на волю.

— **Хто виграв на льотерії?** Виграли впали на такі числа: 10.000 зол. на чч. 75682, 88200, 525, 143108, 144006, 148064. 5.000 зол. на чч. 10787, 57738. 2.000 зол. на чч. 19360, 20051, 63631, 82490, 98708, 105227, 167496, 169578, 193195. 1.000 зол. на чч. 8400, 13789, 25711, 555, 29855, 31103, 39062, 824, 40909, 077, 57199, 68522, 69937, 79198, 83793, 85848, 87767, 100214, 109468, 111586, 120563, 123969, 131196, 132546, 135124, 145768, 165671, 175671, 182265. 186125, 189920.

— **Засудили віцестароту.** Перед апеляційним судом у Львові відбулася 20 ц. м. розправа проти Яна Стажинського, віцестарости в Рогатині, обвинуваченого за проступок, що перед комісарем поліції Скальським висловився, наче „ксьондз-декан Мікульський, парох у Конкольниках, повіт Рогатин, веде життя, негідне ксьондза й утримує коханку". Окр. суд у Бережанах звільнив обвинуваченого віцестароту від вини й кари. Від цього присуду вніс ксьондз Мікульський відклик. Апел. суд засудив віцестароту за знеславлення на кару арешту продовж 3-х тижнів і 50 зол. гривни та судові кошти.

— **Львівська хроніка.** На вул. Жовківській біля дому ч. 96 шофер Бром. Вальчак, оминаючи 8-літню Олену Кошельниківну, що перебігала поперек вулиці, зачепив її заднім болотником, наслідком чого вона впала і розбивши собі череп, згинула на місці. — В домі при вул. Красицьких ч. 7 кинувся з першого поверху 22-літня приватна вчителька Сальомея Кеслер із Журавна і тяжко потовкся. — На площі св. Духа зударилися два особові самоходи, при чому один із них наїхав на 48-літню Марію Семаш, яку тяжко поранену відставлено до шпиталю.

— **Кривава хроніка.** Авто С. Меркеля, що їхало з Бібчі до Перемишлян, наїхало на бальок, який кинув хтось поперек дороги. Авто ушкодилось, а шофер яким був сам власник, легко потовкся. Пасажири вийшли з пригоди неушкоджені. — На шосе біля Янова під Львовом перевернулося авто, в якому тріснула гумова опона. Шофер і 4 пасажири вийшли без шкоди. — В Гірному стрийського повіту крамаря кооперативи Василя Сулиму застрілив хтось двома револьверовими стрілами в часі, коли замикав крамницю. Справою занялася поліція. — В Сарнах учень 8-ої кляси державної гімназії Панкратій Жорж повісився у комірці батьківського дому. — В Шилах кремянецького повіту Степан Присяжний посварився зі своєю нареченою Софією Грицковяк і відгриз їй ніс.

— **Червоні рожі і гнилі яйця.** В головній торговельній школі у Варшаві дійшло до демонстрації проти проф. Ліпінського, на якого викладі явилися тільки жиди та ліві демократи. Коли проф. Ліпінський увійшов на салю, одна студентка подала йому червоні рожі. Зате коли професор Ліпінський після викладу йшов до канцелярії, заступила йому дорогу група ендецької молоді і з криком „преч" обкидала його гнилими яйцями. Опісля появилися летючки жидівської молоді в обороні проф. Ліпінського і летючки вшехполяків, які домагалися, щоби проф. Ліпінський зрікся катедри.

— **Мотилі в січні.** В селі Михалі в надвисланській низині зловили недавно кілька мотилів. Це надзвичайне явище уважають провісткою ранньої весни.

— **Ріжні вістки.** На побережжі Чорного Моря під Кавказом (Авхадія) настала від довшого часу весняна погода. Цвитуть фіялки, рожі і

малини, що звичайно буває в березні. — На Дунаю під Турн.Северином перевернулася моторова лодка, що везла 22 учнів і вчителя, причому 17 учнів згинуло. — Італійський транспортовець „Сарово" в дорозі з Генуї до Трітолісу затонув підчас бурі коло острова Ісхія. Залога врятувалася. — На бразилійському корабді „Куяба" збунтувалася залога і вбила капітана та першого старшину. Залогу, що піддалася комуністичним впливам, арештували.

—o—

Зі судової салі.

ПЕРЕД ВЕЛИКИМ ПОЛІТИЧНИМ ПРОЦЕСОМ У ЗОЛОЧЕВІ.

26. ц. м. почнеться перед золочівським судом присяглих процес проти 55-ох українців з Радехівщини, яким акт обвинувачення закидує приналежність до О. У. Н. Розправа розписана на 6 тижнів.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „Й НАЙБІЛЬША ПОМИЛКА".

З одного дівочого пансіону на провінції виїжджає до Відня, скінчивши гімназію молода дівчина, що дістала стипендію до драматичної школи. Школа під протекторатом багатої поважної артистки, в якої молода стипендіятка має мешкати. Студентка йде за радою одної зі своїх товаришок і замість зголоситися просто у своєї патронки, хоче один вечір провести самостійно, весело. Заїжджає до готелю, першого з берега, і йде до веселого кабарету на вечір. Тут вона проводить увесь вечір із поважним мужичною, який присідається до неї і захоплена ним, сп'янілa шампаном, дозволяє себе відвезти до дому. На другий день уранці вона зачудована стверджує, що цей таємничий незнайомий — її професор в Академії. Весь дальший хід цієї прецікавої психольогічної проблеми зображує перше кохання палкої, щирої дівчини, що має стати артисткою і досвідченим професором, який хотів би направити свою помилку. Головні ролі грають Павля Веселі і Форстер — першорядні віденські артисти. Фільма небуденна.

† Посмертні згадки.

АНТІН ЛУКІЯНОВИЧ. Дня 22. ц. м. помер у 63. р. життя емеритований окружний суддя Антін Лукіянович. До війни на становищі начальника суду в Бібрці покійний був головою тамошньої філії „Просвіти" і головним організатором матеріяльної допомоги „Рідній Школі". В 1912. році дістав наказ податися на окружного суддю у Львові і на цій посаді вже залишився. Після війни один рік не виконував служби, бо не складав нової присяги. З родинних причин і через лихий стан здоровля відтягнувся потім від прилюдного життя. В судових колах лишив по собі память поважаного цивіліста і доброго товариша. Осиротив подругу і дві доньки. В. Й. П.!

Д-Р РОМУАЛЬД ДУМИН, б. старшина У. Г. А. й адвокат у Стрию, помер 18. ц. м. Похорон відбувся 19. ц. м. у Львові на Личаківський цвинтар. В. Й. П.!

ІНЖ. ДЕНИС БУРАЧИНСЬКИЙ, надлісничий державних лісів у Павліковіцах, помер 14. ц. м. у Шешорах, косівського повіту в 53-ому році життя. В. Й. П.!

ЕМІЛІЯ З РАДКЕВИЧІВ ГАНИЦЬКА, подруга бл. п. о. Володимира Ганицького, б. військового духовника-сотника У. Г. А., пароха для українців у Німеччині і пароха Рудна, померла 21. січня ц. р. в 73. життя. Похорон відбувся 22. січня ц. р. у Фалиші коло Стрия, де Покійна перебувала у свого сина о. Івана Ганицького. В. Їй П.! 217

Дописи.

РОГАТИН.

Культурно-освітнє життя. Громадянське життя в Рогатині, не зважаючи на розрошення у всіх партіях і деяких безвірних інституціях, плине тепер досить нормально. До в'їдливих явищ треба зарахувати відкриття добре організованої складниці для продажі вудження і всякого потрібного м'яса для міста й села, під управою Окружного Союзу Кооператив. У роботі складниці працює здібна відомий і совісний знавець, пром. Григорій Пелиховський. Дуже відрадне й те, що наше громадянство нарешті зреорганізувало свій необхідне Т-во ім. „Українська Бесіда", де гуртуються старші й молодь без огляду на особисті переконання. Т-во м'ститься в гарнім будинку О. С. К. у приємних та естетично прикрашених салях. В читальні У. Б. є майже всі українські часописи й журнали та деякі чужі. Що-неділі відбуваються гайні вечори, дуже часто в вечорами вівчарськими на актуальні теми. В місті вже чимало українських крамниць і гасло „Свій до свого" набирає повоги на ділу. Провід у культурно-освітній праці ні з рапіше, в руках учителів обох приватних шк'л Р. Ш. Рухлива молодь української гімназії може сміло повеличатися двома прилюдними виступами, в яких трималася достойно й дуже симпатично. Дня 4. грудня м. р. разом з молодю всел. 7-мил. школи Р. Ш. випомучала ювілей „Русалки Дністрової" гарним концертом. Хор під орудою проф. Миколи Кінасевича міг задоволити й дуже вибагливу публіку. Неабиякого вражіння зробила мало відома народна пісня з Кубанщини „Закувала сива зозуленька". Треба щиро подивляти енергію і хист проф. Кінасевича, що при сучасній, деякій недостачі відповідного голосового матеріялу в гімназії прекрасно вмів виконувати зі свого завдання. Про хор діточок всел. школи не треба і згадувати, бо він здавна має на рогатинському грунті найкращу марку. На цьому концерті почули ми оригінальну святочну промову учня першої клясн ліцею, Олега Кузіля. Дня 5. грудня Союз Українок у Рогатині вшанував славнозвісну нашу письменницю Ольгу Кобилянську ювілейним концертом в багатою програмою. Поза іншими б'ль-ш або менш удатними виступами треба підкреслити гарну деклямацію п-ни Щербанівської, сердечне соло (Шопен „Легенда") вчительки філії „Муз. Інст. ім. М. Лисенка" в Рогатині п. Добрянської, форт. соло (Шопен „Революційний етюд" учит. т'ки ґ'мн п. Дроздовської та жіночі хори під умілою орудою проф. М. Кінасевича. З пісень найкраще вражіння робили „Жіночі сльози". Цю пісню мабуть уперше співали в нашій околиці. Ефектовно вийшла мольова композиція Січинського „Одна у другого питаєм" — тяжко досить трудний, небуденний. Трохи слабше вийшла пісня „Гуляйте". Не дивуємося, бо вона належиться тільки для мужеських голосів. Загально свято вийшло гарне. Настрій був справді святочний. — Дня 19. грудня м. р. „Шкільна Громада" української гімназії і „Батьківський Комітет" улаштували традиційне Миколаївське Свято. Молодь з родичами і чималим хистом відіграла виставу Антона Лотоцького п. н. „Під ніч св. Миколая". Учениця четвертої клясн Мушкевичівна своєю сценічною підготовою не посоромилась нічого ані на великій сцені. Чорти цього року не дуже були задоволені з молоді, пом'ж якою тепер рідше трапляються погані, безхарактерні одиниці).

Аскет.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЗАПИСКИ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМ. ШЕВЧЕНКА. Том CXIV. Праці Історично-Філософічної Секції за редакцією Івана Крипякевича. Накладом Товариства. Львів, 1937. Зміст: Ярослав Пастернак: Галицька катедра у Кракові (Тисячолітнє заснування в розвитку у 1936 і 1937 р.). — Олег Кандиба: Досліди в розкопів у 1936 і 1937 р.). — Олег Кандиба: Досліди на галицькому Поділлі в рр. 1928 та 1929. — Лев Чачковський: Київський Вепр. — Іван Крипякевич: Зам'тки до історії війська князів. — Домет Одинчин: Опис подорожі шведського посла на Україну 1656—1657 р. — Андрій Яковлів: До питання про автора „Історії Русів". — Іван Филипчак: Нариси історії Тирівщини Східної. — Іван Карпинець: Галицькі заліз'яні гути та їх продукція в рр. 1772—1848. — Олександер Цимбаловський: Матеріяли до археольогії Володимирського пов'ту. — Ярослав Пастернак: Нові археольогічні набутки Музею Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові за час від 1933—1936 р.

ЗБІРНИК МАТЕМАТИЧНО-ПРИРОДНИЧО-ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ Наукового Товариства ім. Шевченка. Том XXXI. Зміст: М. К. Кунельський: До Грунвельдівської теорії інтеграції дер Гінзбургівських мір паперівських. Абстрайовані 1. у. 2. Окінчуючі мір уповних абстрайових унів упівабстрайових Вапільових ґрупп. Таблі. — М. Зарицький: Суттєвість кореляції в теорії математичної статистики. — З. Храплицький: Основні поняття електродинаміки в уніфікована теорія поля. — О. Монґ'бович: Елементи дорії СУ Суда. — У. Бокалевський: Трансформація дер Лапляцевом Діфференціяльгляйхунґ ім ш.-Діменс'онавен зуф генералізованих Коорд'натен. — О. Стасів: Механізм перелову електричности в непровідниках. — Ю. Богачовський: Формалізм та інтуіціонізм у математиці. — Р. Пегельський: Фізикальні проблеми останньої доби. — В. Лопацький: Експеримент писоїди. — Еррата.

НАЗУСТРІЧ. Література, мистецтво, наука, громадське життя. Двотижневик. Пятий рік видання. Ч. 1—2 (097—98) — 15. січня 1938. Зміст: Павло Коекуш: Ємець. — Остап Тарнавський: Слухаю в тиші. — Д-р Ярослав Гординський: Рапсодія про Україну. — Пітер Фламінґ: Нерозказана історія. — Краєва над Є. — Л. Крамовський: Автор, автор, режисер, гандель. — Поль Моран: Хвалитна дівчинства (пер. Ю. Косач). — Богдан Жарський: Осінь. Тривання. — Богдан Ігор Антонич: Кінець світу. — Володимир Гаврилюк: Осіння елегія. — Юрій Смолич: Дурень (уривок з роману). — Святослав Гординський: Фрагмент з поеми. — Огюст Роден: З думок про мистецтво. — Зі совєтських журналів. — З поеми Руставелі. — Рецензії й огляди. — Сатира. — З ілюстрацій. — Ціна 50 сот.

НАПЕРЕДОДНІ. Літературно-мистецький і науковий часопис Двотижневик. Другий рік вид. Ч. 1 (15). 15. січня 1938. Зміст: Д-р Остап Грицай: Нерозгадана Сфінкс. — Олена Теліга: Усе — лише не це!.. — Євген Маланюк: Із „Сівачів моря". — Ст. Осінський: Ідея праці. — А. В.: За основу нового театру: Іван Ірляндський По днях дитячих. — Петро Кристофович: Пригадки сміхом. — Тетяна Кантаницька: Що пише грудень.. — Ліна Федорович-Малишка: Кілька завваг про мистецьку тематику. — О. Литуриівська: Поезії. — М. Асканіч: Новорічні октави. — Степан Лущик: Вістава Олекси Гращенка. — Юрій Яворський: Її дійне коло (із роману „Вершники"). — Нова доба пускала емпіризмізми без української літератури. — Рецензії — Гльосси. — Хроніка. — З ілюстрацій. — Ціна 30 сот.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Сісі".
Середа 26. І. год. 7.30 „Старосвітська дилля". Для молод. недозволене.
Четвер 27. І. год. 7.30 „Старосвітська

Театр Різнородностей:

Вівторок 25. І. год. 7.30 „Довбуш".
Середа 26. І. год. 8 веч. Івазг. вечір в честь К. Шимановського.
ідилля". Для молоді недозволене.
Четвер 27. І. год. 7.30 „Дівок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ЛЬВІВ: Театр Різнородн. „Нар. Дім": 24. І. Орлеяк, історн. драма в 6 картинах Ів. Зубенка.
25. І. Довбуш, драма в 4. д'ях Задніпр. ського.
Початок вистав в год. 7.30 веч. Білети продає Союзний Базар та в день вистав від год. 6 каса Театру Різнородностей.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ТРУСКАВЕЦЬ:
25. І. Гетьман Полуботок.
СТЕБНИК:
26. І. Хмара.
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьман Полуботок.
Театр приготовляє до вистави історичну пєсу „Пісня Бескиду".

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариші! зброї".
ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону"
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).
ЄВРОПА: „Й найбільша помилка".
КАСИНО: „Життя вулиці" з Лео Слізаком.
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Буе.
МАРУСЯНКА: „Любов"
МЕТРО: „Пісенькар з Відня", „Орел летить до Китаю".
МІРАЖ: „Відень шалів", „Орлов".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел Райнер, Пауло Муні).
ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Лейгі, Маґдою Шнайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Запашисько" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Крайперова соната" з Лізі Натлер.
РІАЛЬТО: „Потопаю в любові" з Мішою Лєві і Вілі Фрітшем.
СВІТ: „Добрий день", „Відень Танцює".
СТИЛЯГИ: „Гультяйська трійка" із репія.
ТОНІ: Тайна пуги Р. а ж
УНІВЕРСАЛ: Бесіда з тр'вимісяцем і ре...
ХІМЕРА: „Святкова відпуст".

ФОТОВИСТАВКИ.

(на Марійській 8)
„Барсельона" та „Світова виставка".

Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салямандра.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 25. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Всі ми тут ремісники, авд. для дітей; 11.40 Вечорниці: Соната на скрипку та форт. ре-дур оп. 12. ч. 3, гр. пл.; 12.03 Полуденна авдиція; 13.45 Інформаційна газета в українській мові; 13.55 Музика з пл.; 14.00 П'єси у вик. Корвін-Шпаковської; 14.25 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лопатинського; Музика з пл.; 15.20 Вікучі вістки з м'ста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Для дітей: „Чому не маю співати" обр. із дит. літ. Мовчушка; 16.05 Філ.-осп. актуалії; 16.15 Муз. тр'о і тенор; 16.50, 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Дагар, африканська пристань; 17.15 Форт. рецталь; 17.50 Лекц на воєнн; 18.00 18.50 Спортові вістки; **18.10 Як дивитися на мистецькі виставки, в українській мові** вик. дир д-р Ів. Сасиніцький; 18.20 Камеральні мініатюри **Петро Пшеничка** (віольончель), Лопатинська (форт.). К. Гальчин (скрипка); 18.40 Зима темою фотографа-аматора; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Казки 1001 ночі; 19.30 Дует мандоліни із форт.; 20.00 „Фра Діяволо", опер. оперта Е. Скріба-Обера; у перерві Вечірня хроніка. Актуальна гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Середа, 26. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 8.10 Тягвення м'язів; 11.15 Для шк'л: Дай перемогти, для молодших дітей, Музика з пл.; 11.40 Горинів: „Американець у Парижі" увертура; 12.00 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газета в українській мові; 13.55 Музика з пл.; 14.00 П'єси у вик. Корвін-Шпаковської; 14.25 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лопатинського, Музика з пл.; 15.20 Вістки з м'ста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Оркестр; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Найменші кораблі военної фльоти; 17.15 Історія танку; 17.50 Ренти та позички; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 „Перелїна політики п. рад. Строєця"; 18.20 У дитяче полудне, слов.-муз. авд.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Китайський жур" ревтація проза Маре, Гробовської; 19.20 Пісні в супр. форт.; 19.35 Початки пентомїму в Польщі; 20.00 Розр. концерт; сальон. орк., Гета Львівські мелодії, Діпп.Грановський тенор; 20.45 Вен. вечори; 21.00 Шопенівський концерт; 21.40 Чвертьгодинка поезії; 22.00 Танц. музика, реферат; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танц. музика з пл., у перерві Куток гумору.

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 25. січня 1938.

БЕРЛІН 15.00 18.00 19.45 Музика, 20.00 21.00 Вес. муз. вечір, орк., сол.; БІЛГОРОД 18.15 П'єси, 20.45 21.00 Камер. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Орк. концерт. 13.50 18.00 Цит. музика, 17.00 Концерт відсв. орк. 21.45 22.00 Tolo; ВІДЕНЬ 10.50 Сюїт, форт., 15.15 Муз. авд. для дітей, 17.45 18.00 Пісні й арії у вик. Г. Поля (сопр.), 19.40 Валяти, 21.00 Інтересн. муз.-вок. концерт, 22.00 23.00 Танц. музика; ДАЛТІПЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Муз. вечірка, 18.00 Шубертові та Брамсові пісні, 18.20 Фр. пісні, 20.00 Дуетт орк., 21.15 Спрійська музика, О. Ель базарс. 22.30 Алкдвію із симф. квінтету Бертнера; КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття; МЮНХЕН 17.15 Скрипка, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 Ін.-австр. концерт. 22.10 Орг. музика, 21.00 Ін.-австр. концерт орк., хор; РАДІО ПАРІ 18.00 Розр. концерт, 21.15 22.00 „Антигона" трег. Софокла, 23.15 Камр. концерт; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Цирано зе Бержерак" оп. Альфана; РПГА 18.30 19.00 20.00 „Ротоїв" оп. Абрагама.

Середа, 26. січня 1938.

БЕРЛІН 11.15 15.00 Розр. музика, 19.10 Фільм. мельодії, 20.00 Брушперові твори, 21.30 Вальси; БІЛГОРОД 18.00 П'єсенькн, 20.00 21.00 Вечір гумору; БРАТИСЛАВА 19.20 20.00 21.00 22.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.00 Молодь співає, 18.00 23.10 Цит. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опери; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 18.40 Весела авд., 19.25 20.00 Моцартівський концерт, 21.45 Твори Ріхальдіні у вик. квартету; ДАЛТІПЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей 14.00 20.15 Розр. музика, 18.15 Сюїта; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 20.30 Розр. музики, 21.15 22.00 23.00 „Ість Камп'єльо" оп. Вольф-Феварія; МОР. ОСТРАВА **22.15 „Наталка Полтавка" оп. Котляревського;** ПРАГА 15.15 Розр. програма з участю жін. хору, 18.15 Розр. музика, 20.55, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.15 Авд. для молоді, 21.30 22.00 23.00 Веселий вечір; РІМ 21.00 Симф. концерт. 22.00 Розр. програма, 23.15 Танц. музика.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 24. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 7·90—8·00 зол.

Тенденція вдержана на масло й молоко, на яйця сильна.

ОПОВІСТКИ.

Церква в Славську зложила на колядУ: Рідна Школа 10 зол., Укр. Інваліди 5 зол., Найбідніші 5 зол., Ремісннча Бурса 2 зол., Шпиталь ім. Митр. Андрея 5 зол., На будову церкви св. Йосафа Богослова у Львові 10 зол. Разом 37.— зол.

ПІДПРИЄМСТВА

СПІЛЬНИКА з вкладом 8—10 тисяч зол. пошукує взірцеводжене і добре проспериуюче українське підприємство в цілі дальшої розбудови. Поважні зголошення слати до Адміністрації під „Солідна льоката". 208 2-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інженіра-мірника зараз. Зголошення до Адміністрації під „Мірник самостійний". 189 2-5

АПЛІКАНТА з правом вступства потребую від березня. Д-р Когут, Богородчани. 213 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЄТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Роздрібна робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 4-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ,** Оссолінських чотирнацять. 145 6—10

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтва, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вписи — ціни низькі. — Львів, Оссолінських 12. 136 7-12

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРААХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2318 a 12-14

ПЕЧАТКИ каучукові та металеві для парохіяльних урядів, читалень, кооператив та ін. виконує найдешевше Макс Гінзерман, Львів, Сикстуська 19, телефон 215-09. 2082 7—10

ЗАМОК „Сальво" тільки забезпечує перед злом. Ренчнер, Легіонів 37. 31 r-2

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влегшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 23-30

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по поміркованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 8—30

ОГОЛОШЕННЯ.

Оголошення перше.

Акційна Спілка для будівельн. промислу імпрше Іван Левинський у Львові,

подає до відома акціонарам, що

XVI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ акціонарів відбудуться 24. лютого 1938 року в год. 17 в конференційній салі Кооперативного Банку „Дністер" вул. Руська 20 з таким денним порядком:

1) Звідомлення Управи і предложення рахункового сконпнсання за 1937 р.

2) Звідомлення Надзірної Ради в висліду пров'рки звідомлення ЗарядУ, білянсу та рахунку зисків і втрат за операційний рік 1937.

3) Розглянення і затвердження звідомлення, білянсу і рахунку зисків і втрат та ухвалення Управі і Надзірній Раді абсолюторій.

4) Ухвала щодо розділу чистого зиску.

5) Ухвала на поменшення скільности членів Надзірної Ради.

6) Вибір членів Надзірної Ради на місце уступаючих.

7) Ухвала висоти презенційної марки для Надзірної Ради.

8) Вільні внесення.

Хто має 10 акцій, має право одного голосу на Загальних Зборах. В цілі визнання права голосування треба акцій, що доказують право голосування, złożити найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові, вул. Руська 20.

Акціонері, які бажають собі, щоб і інші справи були уміщені на порядку денним, можуть зголосити свої внесення найдальше до дня 5. лютого н. р. під адресом: Акційна Спілка для будівельного промислу, перше Іван Левинський, Львів, вул. Потоцького 58 а.

Львів, 24. січня 1938 року.

УПРАВА:
Інж. Павло Дурбак, ппа. Інж. Р.Колтунюк

НА СВЯТА

чистить, фарбує і пере

закордонною системою перше хем. і арт. фарбарня

ВІДЕНСЬКА ПРАЛЬНЯ

Львів, Пілсудського 10 тел. 270-58

Відбір і достава безплатно. Провінціональні посилки полагоджуємо негайно. 10—10

ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
СИКСТУСЬКА 7
Львів Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

САМО ПЕРЕ
ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Ліцитація реальности-пасажу

що обіймає два будинки три- і двоповерхові з офіцинами у Львові, Легіонів 29 і Рейтана 8

відбудеться 3. лютого 1938 год. 11 в салі Розправ ч. 7 Городського Суду у Львові (Судова 7).

Ціна викликання: зол. 277.787.

Залишення на гіпотеці вірительностей гіпотечних можливе.

Інформації дає адвокат Ляндесбер, Фредри 7. 196 2-3

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими можне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

КРАМНИЦЯ
Міського Газового Заведення
у Львові, Хоругвини 6, телеф. ч. 211-61

має на складі всіляні випробовані апарати до вуглекування газу, як:

КУХОНКИ, КУХНІ, ПЕКАРНИКИ, ПРОДІЖ, НУПЕЛЕВІ ПЕЧІ, ЗАЛІЗКА ДО ПРАСУВАННЯ, ПАЛЬНИКИ І ІН.

з на зимовий сезон: печі, що користають з дуже дешевої тарифи в часі до 15. квітня.

В крамниці М. Г. З. можна дістати всілякі інформації щодо: уладжень, інсталяцій і умов достави газу.

Користайте з безплатних газових показів.

За редакцію відповідає Олександер Костюк. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів. Ринок 10.

ч. 17 (14.749). Львів, середа 26. січня 1938. Окрема рознесена ціна 5 гріш. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Большевики поспішно укріплюють західний кордон.

Як подає естонська преса, в СССР помітна атмосфера воєнного поготівля. Здовж естонського та латвійського кордону а поспіхом будують укріплення, населення прикордонної смуги масово виселюють у глибину краю.

АНГЛІЯ НЕ ХОЧЕ ЗАМИКАТИ СВОГО КОНСУЛЯТУ В ЛЕНІНГРАДІ.

Як відомо, СССР зажадав від кількох держав, щоби вони зменшили скількість своїх консулятів у СССР залишаючи лише стільки, скільки СССР має консулятів у них: м. ін. Англія мала зліквідувати консулят у Ленінграді, залишаючи лиш один — у Москві, бо СССР має лиш один консулят в Англії.

Англійський уряд відповів на те, що він має в СССР лиш один консулят — у Ленінграді, бо консулят у Москві, що його він один урядовець амбасади, зліквідовано. Якщо большевики, не зважаючи на те, замкнули би британський ленінградський консулят, Англія застерігає собі вільну руку.

ХОТЯТЬ ЗАМКНУТИ ФІНЛЯНДСЬКИЙ КОНСУЛЯТ.

Уряд СССР запропонував Фінляндії скасувати фінляндський консулят у Ленінграді; зате він скасував би свій консулят у Віборґу.

ОБУРЕННЯ У ФІНЛЯНДІЇ.

Уся фінська преса, без огляду на політичний напрям, домагається, щоб уряд енергійно зареагував проти СССР, якого кордонна сторожа перейшла фінляндський кордон, убила фінського вояка та схопила двох фінських рибалок.

Китайці затопили понад 300 японських вояків.

З китайських джерел інформують: Вчора (понеділок) рано китайські летунські ескадри збомбардували в околиці Суанчану японські транспортовці, що перевозили вояків. Вони затопили коло 10 суден; понад 300 японців згинуло.

ПЕРЕСТРІЛКА НА ПОБЕРЕЖІ ГАЙНАНУ.

Токійське міністерство оборони подає: Японський гидроплян відкрив більшу скількість китайських джонок у пристані Юлін на Гайнані. Прибережні батерії приняли вогнем японські човни, тоді японські воєнні кораблі збомбардували китайські позиції.

РУЗВЕЛЬТ ОРГАНІЗУЄ ЗБІРКУ НА КИТАЙЦІВ.

През. Рузвельт написав до голови американського Червоного Хреста письмо, в якому взиває американців зібрати 1,000.000 долярів, „щоб облегчити недолю мілїонів китайців".

НОВІ УМОВИНИ ЗАМИРЕННЯ?

Як подають кола, зближені до китайського уряду, мін. Гірота предложив Китаєві 4 умовини, за які Японія перервала би воєнні операції. 2 з тих точок, а саме демілітризація деяких областей та економічна співпраця Японії в Китаєм, не викликують спротиву з китайського боку.

ЯПОНІЯ НЕ ВИЗНАЄ ЧУЖИНЕЦЬКИХ КОНЦЕСІЙ У КИТАЮ?

Начальний вождь японських військ у Китаю ген. Матсуї заявив у інтервю, що Японія не визнає невтральности заморських держав у концесіях, що їх вони дістали від китайського уряду.

Японський уряд зложив заяву, якою старався злагіднити враження тих „слів старого вояка", але це не заспокоїло европейської публичної опінії.

Червоні евакували Теруель.

Національна головна кватира повідомляє: Національні війська заняли нові ворожі позиції під Теруелем, де найшли 30-ох поляглих червоних і чимало зброї та муніції. Крім того зістрілено 7 червоних літаків.

Стежі національних військ ствердили, що червоні вже евакували Теруель. Зрештою це місто втратило стратеґічне значіння, від коли національні війська здобули Альфамбру. Червоні займають ще лише два сильні становища: Санта Барбара і Мансуето.

ЗІСТРІЛИЛИ 147 ЧЕРВОНИХ ЛІТАКІВ.

Комунікат, що його надала радіостація в Саляманці, подає, що від початку битви за Теруель там зістрілено 147 червоних літаків.

Кінець конфлікту між Сан Домінґом і Гаїті.

Граничний конфлікт між двома республиками Середущої Америки Сан Домінґом і Гаїті, зліквідовано. Сан Домінґо зобовязалося заплатити 750.000 долярів відшкодування, запевнити безпеку громадянам Гаїті, що перебувають на домінґоській території, офіційно висловити співчуття і покарати виновників, які спричинили масакри громадян Гаїті на пограниччі.

Сирія вже має консулят.

Згідно з франко-сирійським договором сирійський уряд заіменував консулів у Каїрі, Анкарі та в Баґдаді.

Сирійська делеґація під проводом премієра, що веде тепер переговори в Бейрут, відвідала великого муфтія Палестини.

Віцеміністр Пацьорковський уступив.

Віцеміністр внутрішніх справ Пацьорковський уступив зі свого становища. На його місце призначили б. станиславівського, а в останньому часі варшавського воєводу — Наконечникова-Клюковського. Пацьорковський іменований варшавським воєводою.

Присилайте передплату!

Женевські містерії.

Женева, 20. січня 1938.

Сота сесія Ради Ліги Націй не має щастя. Її назначили були на 7. січня, потім відложили на 17., опісля на 26. ц. м. Самі ці відкладання свідчать про те, яка політична боротьба відбувається навколо руїни Л. Н. між рїжними чинниками, заступленими в Женеві і нездатними в ній. Прихильники вдержання при житті Л. Н. намагаються природно полагодити поза межами сесії ті суперечки, які могліб надати їй зовсім невручистий характер. Справа ця очевидно не легка і незабаром будемо бачити, як її полагодять.

Політичні авґури в самій Л. Н., що намагаються своїм таємничим виглядом викликати враження, що вони коли не все, то у всякім разі багато знають, видають за дійсність свої наміри й бажання і знають фактично не більше того, що появляється у пресі. Колись Л. Н., себто її постійний женевський апарат, була поважним політичним чинником сама по собі вже наслідком довголітніх женевських традицій. Від них і від колишнього значіння женевського апарату залишилося тепер дуже небагато. Але це не перешкоджає генеральному секретареві Л. Н. Авенолові подорожувати до Льондону й Парижа і робити там заходи в напрямі справді досить хитної і неокресленої політики рятування женевської установи, яка сама по собі не втратила ще цілком симпатій усіх народів. Але очевидно п. Авеноль улягає у значно більшій мірі впливам Парижа й Льондону, ніж сам впливає на них. Оскільки і французький і англійський уряд виступає одностайно в Женеві, є вони тут найповажнішим чинником. Це виявилось між іншим і з приводу другого відложення сесії, яке було спричинене кризою рад міністрів у Парижі. Французький уряд у порозумінні з англійським звернувся до генерального секретаря Авенола з проханням відложити сесію. Це порозуміння, розуміється, виконано, але воно викликало іронічні уваги в деяких часописах того змісту, що міністеріяльна криза у Франції вистачає для того, щоб зробити сесію Л. Н. неможливою.

Дальшим поважним чинником у Женеві є московський уряд, який намагається шляхом через Париж визискати для себе всі інші женевські чинники. Але й у самій Женеві і поза нею існують чинники, що стоять на перешкоді до здійснення і московських і деяких інших планів. Цими чинниками є великодержави, що до Л. Н. не належать і ті держави, що противляться вперто бути чужим знаряддям у боротьбі „ідеольоґій". Політичні плани рїжних держав, які злучено з 100-ою сесією Ради Л. Н., не далісь приготовити вистарчально. В цім полягає і вся містерія з відказаннями цієї сесії. Разом з тим ці приготування треба було закінчити в останній хвилині на те, щоб противники не мали часу їх ударемнити. Які саме справи мають станути на порядку денним цієї сесії, властиво невідомо, але це може бути і ціла політична ревія від еспанської справи до румунської. Здобуття Теруелю большевиками дало поважні можливости для розвитку широкої демаґоґічної кампанії в Женеві і поза нею. Міністеріяльна криза у Франції малаб кінчитися скорше, і то перемогою Блюма чи принаймнні Ерйо, Дельбоса Москва в Женеві не хотілаб бачити ні в якім разі. З огляду на те, що порозуміння між московською делеґацією та представниками Франції й Англії моглоб прибрати в Женеві загрозливі форми, уважав Літвінов очевидно за краще сидіти в Москві та наразити Суріця на цю дипльоматичну небезпеку. „Ізвестія" висловлювали виразно побоювання, що декларація, якою західні великодержави малиб відзначити ювилейну сесію Л. Н., випаде надто прихильно у відношенні до неприсутніх „фашистівських" держав.

Але який не був би проєктований денний порядок цієї сесії, нема сумніву, що національні держави його дуже порушили, доконавши цілої

низки нових політичних фактів у центральній та південно-східній Європі. Поважна зміна політичного ладу в Румунії, конференція представників Італії, Австрії та Угорщини в Будапешті, парляментарна промова міністра Бека і його подорож до Берліна та урочисте прийняття югославянського премієра в Берліні скріпили становище й тактику нейтральних держав у Женеві зі Швайцарією та Польщею на чолі і цілком перемішали франко-англійські плани. Поразка Блюма при спробі утворити нове міністерство та посилення Дельбоса в новім міністерстві Шотана завдають тяжкий удар і московським плянам у Женеві. Чи не обмежитьсяювілейна сесія Л. Н. при таких обставинах до звичайних резолюцій самого лише формального змісту, будемо бачити незабаром.

М. Данько.

З польської преси.

СТ. ЛОСЬ ПРО РОЗВЯЗКУ

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ПРОБЛЕМИ.

У циклю статтей, що появились у „Бюлетині П.-У." з нагоди його анкети на тему „Як розвязати польсько-українську проблему?", в останньому числі того часопису з 23. ц. м. появилась стаття п. Ст. Лося. Звернувши увагу, що практична розвязка цієї проблеми неможлива, як довго польська влада й польське громадянство не приймуть засади, опертої на фактичному стані річей, що у Східній Галичині є два народи, дві мови й два віроісповідання і що не можна брати під увагу розвитку тільки одної частини населення краю, — автор подає практичні вказівки, що треба для добра національних взаємин зробити. Він формулює їх у 10-ти точках, ядерних, але й мотивованих. Вкоротці їх перечислимо:

1) Ввести повну мовну рівноправність у зовнішньому урядуванні.

2) Ввести повну двомовність у всіх надписах і оповістках, призначених для вжитку публики.

3) Офіціяльне признання жовто-блакитних барв та допущення їх підчас польсько-державних і національних свят поруч з польськими барвами.

4) Занехати всякі міркування на тему культурної вищости польського елементу над українським елементом. Серед наведених аргументів на цю тезу, автор звертає увагу, що такі міркування не тільки шкідливі, але й спираються на фікції, бо польська суспільна структура щораз наближується до української суспільної структури: спролетаризований селянин і спролетаризований інтелігент. 4 генерації нової української інтеліґенції в Галичині — це досить навіть на витворення культурної традиції.

5) Зліквідувати шкільний утраквізм та заступити його паралеліямом.

6) Ввести воєвідську й повітову самоуправу, оперту на рівноправні, рівнобіжні і паритетні національні курії. Признати кожній курії власні компетенції та власний буджет у справах, які тільки її торкаються. Ввести національні курії при виборах до центрального сойму, щоб виборча боротьба не велась між народами, тільки між суспільно-політичними програмами внутрі кожного громадянства, певного за свій стан посідання.

7) Основувати на терені заселення, по змозі у Львові, вищу українську школу для українознавчих наук у найширшому розумінні цього поняття.

8) Шанувати український національний дорібок у господарській ділянці, з тим, що — признаючи окремішність української господарської організації — аналогічні організації польські повинні разом з ними розвязувати спільні господарські проблеми краю.

9) Підтримувати всі зусилля, що ведуть до депролетаризації українського елементу по селах і містах.

10) Підтримувати й організувати ґін українців до урбанізації. Спонукувати українські окремішні організації робітників, ремісників, купців і промисловців до співпраці з аналогічними організаціями польськими.

Автор надзвичайно льогічно й розумно доказує, що всі ті точки не тільки в нічому не загрожують польському станові посідання, але й корисні для держави, при чому дають українцям такі можливости розвитку, що мусять притупити вістря національної боротьби. Стаття аргументована теж влучними історичними порівняннями.

„Українські шовіністи" і „гайдамацька куля".

Наш випробований приятель, краківський ІКЦ, підняв новий алярм.

„Рішуча постава польського громадянства на терені „Малопольські всходней", що змагає до господарського та політичного скріплення, викликала реакцію з боку українців, що припинили „дискусію" на тему нормалізації відносин і показали кігті. З численних кореспонденцій, які ми дістали, виходило ясно, що в міру організації польського громадянства, реакція українських шовіністів переходила всякі межі. Не могли погодитися з тим, що польське громадянство реагує на відносини та підкреслює, що хоче бути на тому терені господарем. З цілої низки листів з ріжних сторін „Малопольскі" видно, яких радикальних засобів треба би, щоб приборотити український шовінізм".

Це нічого нового і незвичайного. ІКЦ здавна відомий як пропаґатор „радикальних засобів" проти українців. Кожна його стаття про українську справу чи про українців — це тільки наклик влади, щоб пристосувала ті „радикальні засоби". Та цікаві спонуки до тих накликів.

„В селі Потуторах — читаємо в тій самій статті — під Бережанами впав від гайдамацької кулі бл. п. Ян Онущак на другий день Різдва. Покійний був ідейним, тихим діячем, що не рахував на відзначення. Це вже другий випадок у тому селі. Кілька літ тому впав від скритовбивчої гайдамацької кулі льояльний русин. Оба вбивства виконано біля дому кооперативи, щоб немов підкреслити, до яких цілей служать ці доми".

Тепер приходить найцікавіше. Читаємо дослівно:

„Останне вбивство поставило на ноги поліцію, що визначила 1.000 зол. нагороди".

Отже поліція визначує нагороду, щоб вислідити вбивника. Але ІКЦ вже знає, що це „гайдамацька куля". Знає наперед. І цього йому досить, щоб накликувати:

РАМОН ДЕЛЬ КАСТІЛЬО.

ПРОЧУТТЯ.

Кілька років тому я познайомився в Монте Карльо з дуже багатим англійцем Жоржем Гінксом. Підчас розмови з ним я довідався, що він таксамо як я вибирається в морську подорож.

Одного дня сказав Гінкс до мене:

— Я мушу нині ввечір піти до касина і на рулетці заробити собі на кошти подорожі.

— Ваше бажання дуже похвальне, але ви знаєте, що щастя в рулетці не можна передбачити.

— Побачите, що я виграю — відповів він рішучим голосом — бо я находжуся саме у щасливій подорожі.

— Можна вам тільки позаздрити, коли ви такі певні — відповів я з усміхом.

— Але це справді так. Якесь прочуття тягне мене нині до гри і каже мені, що я виграю.

— А чи прочуття ніколи не зрадило вас?

— Від шости років ніразу. Шість років тому я ще був бідаком, хоч усе, що я робив було передумане і підготовлене після застанови. А нещастя тягнулося за мною крок за кроком. І саме тоді наразі усе змінилося і від того часу я йду спокійно за внутрішнім голосом. Кожне моє прочуття здійснюється з математичною точністю.

Увечір я пішов з Гінком до касинової салі і за столом рулетки сів поруч нього.

Кулечка підстрибувала, перескакувала цифри, крупієр виплачував гроші і ще з більшою швидкістю згортав заробітки до каси. Гінкс приливався, не грав.

— Чому-ж ви не ставите? — питаю.

— Треба вичекати. Я не маю ще відповідного настрою.

Минув якийсь час, коли він несподівано кинув на одне число більший банкнот.

Він виграв. Після цього знову перечекав кілька хвилин і поставив. Нарешті 60.000 франків згорнув до кишені і встав.

— Незвичайне! — сказав я до себе пів-голос. Мій приятель, якби і не чув.

За хвилину сам звернувся до мене:

— Правда, незвичайне? — і ввесь сяв. — Я вже сам цікавий, як довго такий стан буде тягтися. Тепер маю таке враження, що більше моя нога не торкнеться підлоги касина.

Ми вийшли і сіли напроти на терасі нашого готелю. Там сиділа молода елегантна дівчина, вийняткова гарна. Ще того самого вечора ми познайомилися з нею за вечерою. Гінкс сказав до мене на другий день уранці:

— Ця дівчина — італійка, зветься Беліна. Вона має в собі щось такого принадного, що ви не здивуєтесь, коли вам скажу щиро — я попросту закоханий. Я маю прочуття, що і я для неї не байдужий і вона відплатить мені взаємним почуванням, а за тим іде інше прочуття, що вона буде моїм дихом.

— Коли так, то попросту перервіть знайомство з нею, виминяйте її.

— Маєте рацію. Це булоб найрозумніше в такій ситуації.

Він споважнів і за якийсь час сказав меланхолійно:

— Я бачу в її очах якусь глибину, що тягне мене, притягає як крутіж на воді... Ця дівчина не принесе мені щастя.

*

Гінкс виїхав зі мною у далеку подорож у товаристві Беліни і ввесь час був дуже щасливий. Коли я жартував собі з нього, що його прочуття цим разом обмануло його, він покивував сумовито головою.

— О ні... Ця блаженність нагадує тишу моря перед бурею. Я прочуваю, що доходжу до вершка своїх щасливих днів і що відтепер їхатиму ввесь час униз.

Я розважував його жартами як міг, але він повторяв часто свою давню фразу:

— У очах Беліни є щось як глибина крутіжу, що тягне мене за собою.

*

Ми покинули Єгипет і виїхали на маленькому пароплаві до маленької пристані малоазійського побережжя. Ми минули Бейрут і Александрету і приїхали до Адамії.

Капітан корабля повідомив нас:

— Тут зупинимося шість годин.

Кілька моряків виїхало на човнах на гладесеньку поверхню моря, щоб ловити риби. Вони вживали до риболовлі зовсім примітивних причандалів: на один кінець довгого мотуза причіпляли гачок, на кінець другого дошку, що плавала свобідно по воді. З човнів вони дивилися, коли дошка рухається і тоді підпливали ближче, щоб витягати зловлену добичу.

Беліні подобалася ця забава:

— Можеб ми теж поїхали човном? — запропонувала нам.

Сонце пражило сильно і я волів залишитися в тіні на кораблі, але Гінкс, що сповнив кожне бажання улюбленої дівчини, не міг їй відмовити.

Море було тихесеньке, таке, що навіть не чути було подуву вітру на хвилях.

Гінкс і Беліна проїжджали коло одної великої дошки, яка холіталася від зловленої риби. Коли дошка перехилювалася на поверхні щораз сильніше, Беліна нахилився до неї, щоб її зловити. Зловившися за неї, перехилилася і впала в воду.

Гінкс скочив у воду за нею. На хвилину вони обидвоє щезли нам з очей. Моряки підпливли їм на поміч і не могли їх найти.

Щойно дві години пізніше виловили їх тіла з глибини моря.

Беліна трималася сильно руками шиї Гінкса, пригорнувшися до нього. Було ясно, що вона потягнула його своїми обіймами на дно.

Так здійснилося прочуття Гінкса, що Беліна принесе йому нещастя.

Перекл. а. б

...мусимо зачати супроти гайдамаків іншу політику, з мужеською поведінкою, показати, що на тій землі ми господарі. Простягнену до згоди нашу руку відкидають і обривають чашою власною кров'ю! Доволі тих жертвенних спроб!"

Не входимо у справу вбивства в Потуторах, її вияснять компетентні чинники. Підкреслимо тільки: Комітет порозуміння польських суспільних організацій з його гаслом „ні пяди землі з українські руки" — це самооборона, це навіть простягнена до згоди рука. А організація українських сил для оборони національних громадянських прав — це „український шовінізм".

ГОРОХ З КАПУСТОЮ „ВОЛІ І ЧИНУ".

Орган львівської округи Зайонзку Легіоністів „Воля і Чин" у кожному числі присвячує масу місця українській тематиці. Можнаб з цього радіти, коли б не те, що це зацікавлення українськими справами має цілком своєрідний підхід: або лайка, або доносу, або такої сумбурної інформації, в якій правда всуміш переплутана з фантазією та злобними вигадками, що інколи просто жаль стає, що будь-що-будь поважний орган поважної організації став доменою якихось „спців", які — користаючи з ноторійного на львівському терені малого числа польських журналістів, які знають українські справи та вміють про них писати, — пишуть і друкують там усе, що їм диктує їхня злоба, ненависть до українства та їхній примітивізм.

В останньому числі того часопису маємо щось аж 4 статті, присвячені українці. Розмірно найрозумніша з них — на сірому кінці, підписана ініціялами К. О.: „Погляньмо на український світ", — в якій автор наклікує львівських поляків, щоб більше цікавились українськими справами, не тільки політичними, але саме радше українськими культурними здобутками, українською літературою і мистецтвом, про що поляки знають дуже мало, якщо взагалі знають щоденебудь. „Панує прийнятий погляд, що все те, що українське, не вороже, чуже, що це тільки банда підпалячів, від якої треба мерщій відгородитись кільчастим дротом незнання, замкнути очі і вуха на відгуки того ворожого світа та піреати з ним усякий зв'язок, залишаючи його тільки владі безпеки..." Характеристика загально-громадянського польського підходу справді дуже правильна і влучна.

Правда, і сам автор зраджує, що тими настроями трохи заражений, коли говорить про те, що „росте ірредента". Але його покликові, що треба полякам пізнати український світ, — ми можемо тільки притакнути: ми стояли і стоїмо завжди на становищі, що того пізнання не цікаємось.

Зате напр. є у тому числі зараз на другому місці велика стаття на церковно-релігійну тему. Залишаючи зовсім на боці мериторичні погляди автора і порушену ним справу, — шануючий себе український часопис не може ані того автора називати ані вдаватись з ним у дискусію. З хвилиною, коли той автор дозволяє собі на ординарну персональну лайку на Митрополита Шептицького — його виступу не можна зарахувати до категорії публіцистики.

Як можна теж поважно дискутувати з автором чергової статті, п. Станіславом Ліпінським, який твердить, що „не можна заперечити, що за польських часів поводиться українцям краще, ніж за австрійських часів". Чи п. Ст. Ліпінський ставить собі? Чи він знає статистику українських народніх шкіл у 1913/14 р., чи він знає число катедр і доцентур, що їх мали українці у львівському університеті за австрійських часів? Чи він знає, як тоді виглядала самоуправа від її найнижчих ступнів аж до найвищого ступня, яким був Краєвий Виділ? Чи він знає врешті про компроміс, заключений між українцями та поляками у 1914 році про виборчу ординацію до галицького сойму? Чи він знає, що таке напр. Наукове Товариство ім. Шевченка діставало за австрійських часів 120.00 корон річної субвенції, себто рівно 10 разів більше, ніж її дістає від кількох літ від польського скарбу? Чи він знає про змогу доступу українців до політичної адміністрації за австрійських часів, про їх участь в австрійському старшинському корпусі і поліції? Чи він гарантує собі права української мови тоді й тепер, написи на приїздних державних і самоуправних установах, написи на залізничних дворцях, і т. д., і т. д., — чи словом: вдає ігнорантa і глумиться, чи дійсно стоїть на становищі, що історія польсько-українських відносин розпочинається тільки від того часу, коли він став реферувати українські справи у „Волі і Чині", а раніш була тут пустка?! Або такі дотепи: „...Сумами на мільони золотих річно обчислюється інвалідські ренти, що їх виплачує польський державний скарб українським інвалідам". Ті мільони дістає 35 словами: тридцять пять, інвалідів, на 1.074 заголовних; державний скарб видає на них ок. 20.000 зол. річно, а само УКТОДІ 100.000 зол. Навіщо писати такі ідіотизми та компромітувати себе й орган, в якому таке написано?! Очевидно, коли автор починає порівнювати відносини у Польщі і в Совітах, він має чимало матеріялу у користь Польщі: але чи само таке порівнювання не є теж компромітуюче?!

Дальшу частину статті творять елюкубрації на тему, хто виграв і хто програв на Народньому Зїзді, при чому автор гадає, що не достатньо писати про „провідникув" і відмінять ни всі відмінки слово „провід", добавляючись врешті до того, що треба „легковажити провідникув, а справді чесно і серлечно та без хитрощів звернутися безпосередньо до громадян польської держави української національности". Але забув сердега, чи не знав, що й ця рецепта вже випробувана і що гасла „понад головами провідників до почтівого людку" було цілою теорією, яка була у практиці реалізована! Справді, чи не можна було видумати щонебудь більш оригінального? Коли йде про даний випадок, то ми служимо навіть адресою тих „громадян польської держави української національности", до яких можна з повним успіхом звернутися понад головами українських провідників: до української частини редакції „Львівських Вістей".

— Врешті ще на іншому місці у тому самому числі маємо „Апель до Пана Міністра Фінансів Е. Квятковського": той „апель" — це донос на сен. О. Луцького особисто та при цій нагоді на всю українську кооперацію. „домену милувів п. Луцького". На якому рівні та атаки, можна уявити собі, коли непідписаний автор м. ін. атакує і „Діло", спираючись на „реве-

ВЕЛИКА ВИГРА
Зол. 50.000
на ч. 169695
постійна денна вигра
Зол. 20.000 на ч. 105213
Зол. 10.000 на ч. 88200
впали в однім дні на льоси в незмінно щасливій колектурі
„НАДІЯ"
Львів, Легіонів 11.

ціях" п. Ганцевича з „Русскаво Голоса"! Характерне, що автор оперує і такими даними, як те, кого ніби то сен. О. Луцький „форсує" на терені УНДО: такі „конфіденціональні" відомости належать особливого запаху подібним доносам, яких інтенція аж надто прозора.

Безумовно, що пп. автори статтей з „Волі і Чину" бажалиб собі, щоб крім загальнообовязуючого карного закону та закону про товариства українських дівчів обовязував ще спеціяльний намордник, та щоб польські міністри мали право виконувати курателю над членами українських політичних партій, яким не малиб права бути члени ніяких інших культурних чи господарських установ і організацій. Віримо теж, що декому дуже неприємно, коли український дівч має цивільну відвагу і почуття особистої гідности. Але сумніваємось, чи такими доносами, як отой у „Волі і Чині" можна буде осягнути той ідеальний тип українського діяча, за яким тужить автор інспіратор тієї замітки.

До припинення діяльности Білоруського Національного Комітету.

Вельмишановний Пане Редакторе!

У звязку з появою на сторінках Вашого цінного часопису комунікату про причини припинення діяльности Білоруського Національного Комітету у Вильні, щоб прилюдна опінія не була мильно поінформована, прошу ласкаво вмістити таке вияснення:

1. „Білоруський Національний Комітет у Вильні оснували у Вильні в 1918 р. не білоруські минські еміґранти, але місцеве білоруське громадянство, і він до останніх днів був його найвищим представництвом.

2. Цілі й завдання Комітету виявлялись у гідповідних ухвалах, і його діяльність була ввесь час під контролею адміністраційної влади.

3. Нема ніяких підстав твердити, що діяльність Комітету була суперечна з обовязуючими в польській державі законами, бо згідно з правдою Комітет 20 літ вів свою діяльність з дозволу влади.

4. Влада давала Комітетові дозволи на влаштування білоруських національних свят, м. ін. теж роковин проголошення в Минську в дні 25. березня 1918 р. незалежности Білоруської Республики — антитези до Совітської Республики (БСРР).

5. Цілі й завдання Білоруського Національного Комітету ніколи не покривались з цілями й завданнями комуністичних організацій, а діяльність Комітету, спрямована на оборону найжиттєвіших білоруських національних інтересів, з природи й засадничих оглядів була суперечна з комуністичними цілями та діяльністю.

6. Вкінці закиди щодо: а) недозволеного контакту із закордонними чинниками, б) користання з фінансової допомоги неодержимальських закордонних джерел, в) щодо знайдення у льокалях зєднаних у Комітеті організацій доказів протидержавної діяльности — цілковито голословні та безпідставні.

Прошу прийняти вислови поваги й пошанування

Інж. Адольф Клімович,
б. голова Білоруського Національного Комітету у Вильні.

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

У ПЕРЕМИШЛІ.

В суботу 22. січня п. р. перемиське громадянство підсвятковало 20-ті роковини проголошення Української Незалежної Держави скромними сходинами, які відбулися в год. 19.30 у великій салі Народнього Дому. На програму вечора стояли: 1) Пол. Красицький Олександер відчитав IV. Універсал, що його громадянство вислухало стоячи. 2) Д-р Загайкевич Володимир виголосив глибоко обдуманий та опрацьований реферат про значіння 22. січня 1918 р. 3) Рел. Кравців Богдан зі Львова виголосив цікавий реферат на тему „Наші завдання під сучасну пору", в якому подав низку оригінальних думок. Сходини закінчились відспіванням національного гимну. В цілости сходини полишили серед численно зібраного громадянства незатерте враження та пізнесли всіх на дусі. На окрему згадку заслуговує, що ініціятори сходин скромно та ефектовно прикрасили салю. — Другого дня в год. 12. у катедральному храмі, виповненому по береги громадянством, о. капелян Лопачак в асисті двох дяконів відправив Службу Божу в намірені Українського Народу. По Службі Божій о. капелян Гринів виголосив патріотичну релігійну проповідь.

У ВАРШАВІ.

У неділю, 20-ті роковини IV. Універсалу Української Центральної Ради в Києві про Самостійність України, як і роковини злуки українських земель, відбулись у Студентській Громаді святочні сходини. Усі інші українські організації у Варшаві випадкову 20-ті річниці, обмежили виключно святочними академіями

БЕРЛІН.

21. січня ц. р. влаштувало в Берліні „Українське Національне Обєднання" урочисте свято 20-ліття проголошення Незалежної Української Держави, бою під Крутами й берестейського мира та 19-ліття української соборности. Свято відбулося в „Ляндвер - Касіно", одному з найбільше репрезентативних касин Берліна. У прибраній українськими килимами українськими й німецькими прапорами та великим тризубом салі зібралося к. двіста осіб добірної публики чужинецького світу й українського громадянства з столиці та провінції. Свято відкрив промовою в українській і німецькій мові голова УНО пполк. Т. Омельченко. З рефератами на святі виступили запрошені: ген. полк. В. Зелінський і ген. чет. В. Курманович, з яких перший виголосив промову в українській мові, другий у німецькій. Реферат у німецькій мові про Крути доповнив програму вечора. Свято закінчено відспіванням гимнів.

Між публикою були представники міністерств закордонних і військових справ та міністерства пропаґанди, бюра Рібентропа, закордонно - політичного уряду партії, орґанізацій німецьких ветеранів, школи провідників СС., партійної закордонно - політичної школи, Проводу Гітлєрової Молоді, студенства, тощо. Крім того такі визначні особи, як куратор Українського Наукового Інституту в Берліні проф. Пальме, публіцист Аксель Шмідт, п-ні Меалер ван ден Брук та ін. Також численні представники поневолених Москвою націй: грузини, туркестанці й ін., як теж репрезентанти чужинного студенства завітали на свято.

22. січня відбулося святочне складення вінків на могилах державного секретаря військових справ ЗУНР полк. Д. Вітовського й голови Української Військової Місії в Німеччині полк. К. Новохацького.

З нагоди свята УНО випустило німецьке видання свого орґану „Український Вістник", яке роздано між приявними на академії й крім цього масово розповсюднено. На зміст німецького числа „Українського Вістника" склалися статті про Січневі Роковини та про мету й завдання УНО. В берлінській пресі появились обширні звідомлення про свято УНО.

Конфіската православного „Слова".

Варшава, 23. січня.

Митрополит Православної Церкви у Польщі Денис не дістав ще дотепер ніякої відповіди на просьбу-інтерпеляцію, спрямовану — як ми вже інформували — до міністра освіти Свентославського в справі відомих подій у Кремянеччині.

Своєрідну сензацію викликала у Варшаві несподівана **конфіската офіціозу Православної Митрополії „Слово"** з 16. ц. м., наклад якого на приказ Комісаріяту Уряду заняла поліція за статтю п. н. „Справа Гринок". Комунікат про ту багатомовну й мабуть першу конфіскату „Слова", заряджену майже одночасно з інтервенцією митрополита в міністерстві, принесло останне число „Слова" без коментарів. Сконфіскована стаття реферувала хід відомих подій і кінчилась досить сміливими висновками.

Гром.

ВРАЖЛИВІСТЬ ОДНОГО КАТОНА.

У ч. 15 „Нового Часу" з 25 ц. м. ціла велика передова стаття присвячена моїй особі та моїм останнім відчитам у Варшаві й Лодзі. На тому самому місці, на якому від якогось часу читаємо палку оборону „нормалізаційного" курсу політики, находимо тепер там гострі заміти проти мене, як того, що висуває надто скромні вимоги супроти польської сторони! Автор статті, несвідомий цієї ґротескової ситуації, вживає і в даному випадку питомих собі публіцистичних метод: атакувати особу та легковажити собі таку дрібничку, як правдивий стан річи. Не чекаючи на появу декебудь авторизованого тексту мого відчиту чи його змісту та не цікавлючись тим, що такий обширний зміст появився вже кілька днів тому в останньому числі „Бюлетину П. - У." з 23 ц. м. (у Львові було те число вже в мин. пятницю, отже на три дні перед появою даного числа „М. Часу"), автор тієї статті опер своє обурення на короткому репортерському звіті в одній лодзькій жидівській газеті, передрукованім в одній жидівській газеті у Львові! Не було ще такого шануючого себе прелєґента, який спростовував би по газетах звіти з його відчиту, так само, як рідко трапляється такий публіцист, що заслуговував би на пошану, який на таких звітах спирає акт обвинувачення. Типова рутенська підзорливість, що українець зі Львова їде до Варшави чи Лодзі „запродувати батьківщину", вяжеться в даному випадку з відсутністю примітивного воліт. глузду, що його можнаб вимагати від передовика українського щоденника: адже ясна річ, що ніякий український прелєґент, який має почуття відповідальности і приватно розмовляє чи виголошує прилюдний відчит лише у власному імені, не буде перед польською стороною формулувати взагалі ніяких національно - політичних постулятів, а згадка про неполагоджені справи з цілого комплексу актуальних українських болячок може бути тільки ілюстраційним причинком до основної теми відчиту. До цього часу не було ніодної моєї статті, оголошеної у польській пресі, яка викликалаб застереження з українських політичних кол, як шкідлива нашій національній справі. Маю враження, що й своїх відчитів для польської публики, які зрештою можуть бути цікаві або ні і можуть подобатись чи ні, не маю потреби стилатися, як українець.

Правда, знаємо такого громадянина, який за час свого послування не виголосив ані одної промови в соймовій комісії, не написав ані одної статті до рідної чи чужої преси, не дав ніодного відчиту ані для української ані для польської авдиторії і не займався теж такими зайвими справами, як громадсько - політична праця в краю. Можу розуміти таку смертельну відразу до праці, але маю враження, що не конче треба лучити її з лайкою на тих, які по мірі своїх сил і можливостей займаються публіцистикою у рідній і чужій мові та інформаційною працею на легковаженому досі чужому ґрунті.

Кожний у цьому світі має своє місце та створений для чого іншого. Покищо досить мені власної свідомости та довіря того гурту земляків, на якому мені залежить, що місце, яке займаю, займаю з деякою користю і для рідної справи.

І. Кедрин

З українського життя у Варшаві.

ПАМЯТИ ПРОФ. ШЕРЕМЕТИНСЬКОГО

Дня 14-го січня ц. р. Український Науковий Інститут вшанував спеціяльним засіданням Економічного Семинара память недавно померлого українського **вченого-зоольога проф. І. Шереметинського**, що працював як емігрант на Закарпатті.

Засідання відкрив **проф. І. Шовгенів** гарною поминальною промовою і закликав ушанувати память Покійного повставанням з місць. Опісля п. **І. Липовецький** передав зміст великого (незакінченого) твору проф. Шереметинського п. н. **„Годівля в Україні"**, — овоч багатьох трудових літ наукової праці вченого.

БІЛЯНС ЕКОНОМІЧНОГО СЕМИНАРА У. Н. І.

Український Наук. Інститут видав звіт з праці Економічного Семинара за останній рік. В 1936-37 акад. році відбулося 10 зборів Семинара. Новацією було те, що на виклади запрошували українських економістів зпоза Варшави, а саме **проф. В. Іваниса й Б. Іваницького**, як теж і тих, що відбувалися виклади для ширшої авдиторії. Особливу увагу присватив минулорічний Семинар проблемі **Чорного Моря**. На цю тему п. **І. Липовецький** прочитав два реферати: про морську торговельну фльоту У. С. С. Р. і пр. минуле й сучасне головних українських портів.

У галузі державних фінансів інж. **Е. Гловінський** дав виклад про прибутковий податок у СССР, а реферати п. **Гл. Лазаревського** охопили цілість проблем сільського господарства в УССР.

Друковний звіт У. Н. І. подає короткий зміст прочитаних викладів і переведених дискусій.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 9. Середа, 25 (13) січня 1888.

СЕЛЯНСЬКИЙ БУДЖЕТ.

У продовженні статті п. н. „Примусова асекурація" (на сесії сойму саме ухвалили тоді були закон про примусову асекурацію господарських будинків і хат по селах та містечках) знаходимо таку цікаву податнову статистику:

„...Для пятого пами вище 5-тимогового господарства припаде річна сума самих безпосередніх податків 3 зр. 37 кр. До цього приходять передусім існуючі вже додатки, а потім інші публичні тягарі. Щодо додатків, то красний додаток виносить 31½ безпосередніх податків, тобто у нашому випадку 1 зр. 64 кр.; індемнізаційний додаток 27½ — 91 кр.; громадський з зачисленням шкільного пересічно до 40½ — 1 зр. 35 кр.; повітовий 9½ — 30 кр.; дорогові оплати 35.5½ — 86 кр. Вже сума тих додатків (4 зр. 46 кр.) перевищує значно суму безпосередніх податків". Коли до того додати ще вартість 3—4 днів шарварків, до 1 зр. річно та пересічну суму видатку на будову й удержання парохіяльних будинків 1 зр. 89 кр. — то все те разом дасть суму 10 зр. 72 кр.

„Коли-ж тепер приймемо дочислений статистикою красевого виділу пересічний чистий дохід одного морґа рілі на 2 зр. 55 кр., дістанемо чистий дохід цілого рільного господарства, яке ми приняли як приклад до обрахунку, в сумі 12 зр. 75 кр. Надвишка лишається така мала, що ані думати не можна, щоб вона могла покрити конечні потреби податника і його родини, тобто дати те „мінімум" істнування, яке згідно зі статистичним обчисленням д-ра Кравчинського („Стосунні власьциньске в Ґаліції з р. 1882) виносить пересічно для одної родини, зложеної з 5 осіб, суму 313 зр. 76 кр.".

ВІДГОМІН СМЕРТИ О. ФЕДЬКОВИЧА.

У довгому дописі з Чернівців ще кілька подробиць з останіх хвилин життя „буковинського соловія", опис похорону, на який „ні грізна буря-метелиця, ні тріскучий мороз, ба навіть темна ніч не спинила наших селян, щоб особисто віддати останню честь і прислугу тому, хто шанував їх і служив їм ціле своє життя вірно і щиро". — а далі ціла низка телеграм з краю: зі Львова, Стрия, Перемишля, Тернополя, Бережан, Коломиї, Вижниці, Кіцманя і т. д. З Відня від Січи, з Женеви від М. Драгоманова. Між львівськими телеграмами така від „Діла":

„Ділимо щирим серцем Ваш біль над могилою нашого Кобзаря Осипа Федьковича, ронячи теплу слезу по великій для цілої Руси втраті. В тяжкому горю відрадою нам віра, що на зеленій Буковині не переведуться такі соколи на славу Руси, як був покійник! — За редакцію „Діла": Іван Белей".

МОЛОДІ НАЦІОНАЛІСТИ — ПРОТИ ДОНЦОВА.

Великим відгуком відбився по цілій Варшаві широко коментований виступ ред. журналу „Ми", п. Андрія Кримського, що на відкритих зборах Корпорації „Запорожжя" відчитав 22 ц. м. частину нової книжки (появиться незабаром друком), яка в цілости присвячена гострій полемічній боротьбі з Донцовом і формулує, місцями майже сензаційно, становище молодо-націоналістів (група „Ми", д-р Ю. Липа і молоді публіцисти з „Трибуни Молодих" у „Тризубі") у цій справі. Прелєґент окреслив ґрупу Донцова, як своєрідне ґетто, піддаючи дуже гострій, місцями влучно аргументований, критиці методи боротьби „вістниківців" з усіма українськими націоналістами, що „осмілюються думати інакше, як рабін-Донцов". Сенсаційні міркування викликала м. і. безпощадна дискредитація особи ґенерала **Тютюнника**. У загальному акція молодо-націоналістів заповідається сензаційно.

НОВОРІЧНИЙ ВЕЧІР У „СПОКОЮ".

Українські варшавські мистці, зорганізовані у „Спокою", не занедбали новорічних традицій. На вечір, зорганізований управою рухливого мистецького ґуртка прибуло крім самих членів, ще й багато запрошених гостей, представників преси, музик.

Новорічна громада провела кілька годин у настроєній, свобідній атмосфері за спільним скромним столом, співаючи колядки та пісні.

В атракційній частині організований — як хтось сказав — „просто з душі" талановита, — що, на жаль рідко виступає — співачка **п. Липовецька** виконала кілька творів, а дуже симпатичні **пп. Дунаєвський та Васьківський** повисувалися перед захопленою салею вдалими гумористами. Враження — прегарне.

*

Не менше мило провела час варшавська Україна на вдалих вечірках У. С. Г. і Союзу Українок, що тішилися заслуженим успіхом.

КТВ.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Голоси польських адвокатів про суди присяжних.

Супроти несподіваної постанови сенатської правничої комісії у справі судів присяжних почалася вдруге оживлена публична дискусія в тій справі. Забрали в ній участь у першій мірі польські адвокати.

На увагу заслуговують два голоси; стаття відомого варшавського адвоката Ст. Кіенського, поміщена на сторінках „Куріера Варшавського" і голос адв. Л. Беренсона на сторінках „Роботніка".

Адвокат Кіенський пише:

„У дискусії підкреслено, що наша суспільність не доросла до тієї інституції; що на лаві присяжних засідають люди, які не орієнтуються у повазі завдання; що у нас суди присяжних мали підстави в часі займанщини, а тепер вони непотрібні. Ті і їм подібні твердження та закиди позбавлені всякої ваги. Неприхильне свідоцтво нашої незрілости є хибне. Передвоєнна Росія не мала більш зрілих нас, а проте Росія затримала суди присяжних. Стаяв я перед судами присяжних у так званому занятому краю, бачив я зрозуміння справи серед лави присяжних, а від присудів у справах, у яких я вносив оборону, прокуратор не відкликувався до сенату.

Світ уважає суд присяжних одним із найкращих учителів дозрівання суспільности, яку він підносить умово та освічує. Цей суд впроваджує наче безпосереднъо суспільність до участи у вимірі справедливости.

В часі дискусії в Союзі польських адвокатів пригадали, що на міжнародньому конгресі карного права, що відбувся перед трьома роками в Палермо, при участи представників кількадесяти народів, запала одноздна постанова, щоб вимір карної справедливости виконували виключно суди, спертi на громадянському чиннику, чи це у формі інституції лавників чи судів присяжних. Суд присяжних, як слушно сказав один з послів у соймі, накладає на громадянина почуття відповідальности за другого громадянина, за його долю й життя, обєднує громадян з ідеею права, навчає, як треба право цінити й тому скасування суду присяжних унеможливить відбудову почуття права.

У часі польської неволі діяли суди з громадянським чинником у двох займанщинах. З Конгресівки йшли тоді петиції до Петербурга, щоб завести суди присяжних, але ті петиції стрічала відмова, бо російський уряд не хотів нашої суспільности вивиновувати тим добром. Урядово заслонювалися твердженням, що ми не доросли до судів присяжних.

Згідно з проектом лишилися би лише самі коронні суди, як фахові суди. Алеж прецінь вони, хоч і фахові, помиляються також часами і в своїх присудах нераз відбігають від ідеалу справедливости. Знаю про це добре з практики як довголітній адвокат. Адже недавно була справа, в якій перша інстанція видала присуд смерти, а друга інстанція засудженого звільнила.

Не можуть заступити судів присяжних також мішані суди з участю громадянського чинника — при помочі ланників. Лавничі суди, німецький продукт, що відповідає може психіці німецького народу, нам не відповідає. Прийняття такого проекту було би свідоцтвом незрілости для власної суспільности, обіднялоб власне громадянство відбираючи йому добро, що вяже його безпосередньо з органом вимiру справедливости. Перекреслити, скасувати — не легка річ, що не вимагає праці. Але не туди шлях до покращи державного буття."

Адвокат Л. Беренсон у статті „Діло ліквідування" на вступі стверджує, що галицькі суди присяжних це „руїна", це останки „народнього судівництва".

„Одностороннє обличчя лави присяжних, що складається переважно з емеритів і урядовців, узалежнених у великій мірі від такої чи іншої адміністраційної влади, таке обличчя не може викликувати великого довіря. Присяжність председника, державного судді в кімнаті нарад, його право поучувати присяжних, давати вияснення і т. д. — все те вяже громадянина, обмежує його свободу думки і поведінки, робить з нього контрольовану істоту, а часами і кермовану представником влади. І треба мати великий запас цивільної відваги і велике почуття громадянської самостійности, щоб у кімнаті нарад протиставитися урядовій сугестії."

Проте і він стає в оборонi судів присяжних і кінчить:

„Атаку на засаду самостановлення, так пристрасно поборювану на конституційній площині, перенесено і на судовий відтинок, який десь у тіні заховав народній первень, щоправда лише в карикатурі. Тому з таким завзяттям кинулися на суди присяжних, щоб знищити те, що полякам дала Австрія, що німці відобрали напередодні війни, а чого царат ніколи не хотів признати.

Можна, річ ясна, на підтримку ліквідаторських зазіхань покликуватися на більші або менші авторитети, на ті чи інші екзотичні держави, можна оперувати якимсь прикладом із судових хронік і говорити про згіршення, яке викликав той чи інший сенсаційний процес. Можна в останній хвилині супроти загроженої ситуації в сенаті кинути якусь невиразну й малозначну обітницю громадянського чинника, але ті всі моменти не ослаблять у найменшій мірі переконання, що тут іде передовсім про те, щоб викинути з судівництва „народній елемент".

Студентський комітет уряджує в неділю 30. січня о 12-тій год. в великій салі Народного Дому

СВЯТО КРУТ

До всіх українських адвокатських аплікантів!

Виняткове положення, що в ньому опинилася тепер українська адвокатура, в першу чергу українські апліканти — спонукало Виділ Секції Аплікантів при Союзі Українських Адвокатів у Львові призадуматися над способами безпосереднього порозуміння з товаришами цілого краю для обговорення актуальних станових справ. Тому, що на щорічних Загальних Зборах Союзу Українських Адвокатів зявляється лише незначна кількість аплікантів з краю, через що всякі рішення западають голосами львівських товаришів — порішив Виділ Секції Аплікантів при СУА скликати на день

20. лютого 1938 р. І. Конгрес

усіх аплікантів зорганізованих у Союзі Українських Адвокатів.

Завданням Конгресу має бути — згідно зі статутом Союзу Українських Адвокатів — підшукати успішніші як досі способи оборони прав, інтересів, повази і будучности українських аплікантів та установити тісніші взаємини поміж аплікантами супроти загрози ліквідування аплікації у теперішній її формі. Засобами до осягнення наміченої цілі буде ухвалення відповідних рішень і резолюцій по основній дискусії над рефератами, що будуть виголошені на Конгресі.

Плянується поміщення в рямцях Конгресу 2 наукових та 4 організаційних рефератів. Теми наукових рефератів будуть вибрані з обсягу цивільного і карного права. Організаційні реферати будуть займатися громадянськими завданнями апліканта, сучасним становищем українських аплікантів, проектованою зміною закону про устрій адвокатури та організацією аплікантів у краю.

Для успішного переведення Конгресу вимагаємо активної підтримки усіх Товаришів.

Тому взиваємо всіх Товаришів, що з будь-якої причини ще не є членами Союзу Українських Адвокатів вписатися в члени Союзу найдальше до дня 30. січня 1938 р., щоб уможливити собі в цей спосіб участь в Конгресі. В тій цілі треба внести негайно до Виділу Союзу Українських Адвокатів у Львові на руки П. Президента др. Костя Левицького у Львові, вул. Підвалля ч. 7 — подання про прийняття в надзвичайні члени Союзу. На поданні треба помістити потвердження патрона про відбування практики.

Менше засібні Товариші, що вже є членами Союзу, повинні негайно скомунікуватися з Делегатурою С. У. А. в осідку найближчого Окружного Суду та подбати при помочі своїх представників у влади Делегатури, щоб їм запевнила матеріяльну підмогу на кошти приїзду до Львова. Уділення такої підмоги буде можливе у деяких випадках. Виділ С. У. А. звертається рішучо до всіх Делегатур у цій справі.

Кожний аплікант — член С. У. А. матиме право брати участь у Конгресі у власному імені.

Конгресовий Комітет подбає про дешеве приміщення та прохарчування попередно зголошених учасників Конгресу.

Подрібний порядок Конгресу буде поданий до відома окремим комунікатом.

Усякі дальші інформації дає та приймає зголошення тов. м-р Юрій Пачовський у Львові, вул. Підвалля ч. 7 II. п.

Просимо ознайомити зі змістом цього письма усіх місцевих товаришів-українців та зі свого боку доложити старань, щоб Конгрес так під оглядом чисельности учасників, як змістовности дискусій і ваги винесених рішень — причинився до зміни теперішнього невідрадного положення та зєднав українському аплікантові відповідне йому становище.

Львів, дня 31. грудня 1937.

М-р Юрій Старосольський вр.

М-р Ю. Пачовський вр. М-р Ю. Фединський вр.

—o—

РІШЕННЯ НАЙВИЩОГО СУДУ ДО § 1325 А. Ц. К. З ДНЯ 24. 8. 1937.

Спричинець ушкодження бере на себе кошти лікування без огляду на те, чи ушкоджений уже їх покрив, чи до заплати їх є пізніше обовязаний.

З мотивів: Щодо заміту позваної сторони, що позовник не може доходити в спорі заплати сум 150 і 200 зол., які як лікарський гонорар є довжний д-рові Т. і д-рові К., бо сам їх ще не заплатив. Суд Найвищий погоджується з правним поглядом у заскарженім присуді про нестійність цього заміту, бо з загального змісту припису § 1325 а. п. ц., що спричинець ушкодження тіла „бере на себе" кошти лікування ушкодженого, виходить, що бере їх без огляду на те, чи ушкоджений уже їх заплатив, чи також до заплати їх є пізніше зобовязаний.

Найбільше поширення свідчить про високу якість **папєрців і тутюк**

„КАЛИНА"

Сторінка без політики.

Дім 1.000 трагедій.

„Звіринець" без звірів

У Парижі мають небавом розібрати до останнього камінчика найбільшу франц. цуську жіночу вязницю св. Лазаря. Цей величезний старовинний будинок, який має вже 800 літ, щезне тепер зовсім з лиця землі, щоб зробити місце новій модерній будівлі.

Таким чином повний безчисленних трагедій і несамовитих таємниць, кусень Парижа перейде до минулого. А будинок св. Лазаря має справді пестру і змістовну історію. У давніх часах служив цей будинок, як лічниця, згодом став пристановищем монашого чину. Останній щабель карієри будинку св. Лазаря — це вязниця.

Минуле будинку св. Лазаря уявляє собою чималий шмат історії. Між сірими мурами вязниці рішалася доля неодної людини. Непривітними коридорами пройшли сотні засуджених свою останню дорогу, з якої вже не вертались. У келіях вязниці сиділи жінки, які були героїнями велитенських процесів і приковували нераз цілими місяцями до себе увагу кримінального світа й широких кол публики, жадної сенсації.

Літописець св. Лазаря.

Є людина, яка ціле своє життя цікавилася трагічно-романтичною долею старого будинку. Д-р Бріцар працює вже майже 30 літ у св. Лазарі як визначний лікар. Він знав мешканки вязниці особисто. Деяких відводив на місце страчення. Таємничий настрій сірих будинків стратив уже для нього всю принаду й жах. У своїм творі, над яким він працює, присвячує він чимало уваги мешканкам цього грізного будинку.

Багато історій, що їх д-р Бріцар оповідає, це немов баляди, писані кровю і вогнем. Підчас французької революції примінцували непривітні мури вязниці 1.400 політ. вязнів. Більше, як половина тих нещасливих згинула під ножем гільотини. Та лиш деякі з них знали, яка жахлива вже їх доля. Назагал із мешканцями св. Лазаря годі доволі добре поводились. Вільні розважалися музикою і грою в мяч. Їх удержували в переконанні, що небавом вийдуть на волю. Одначе ті, які покидали вязницю, йшли здебільша не на волю, лиш на шафот.

Жінка, яка всіх очаровувала.

В новіших часах, коли дві героїні сенсаційних процесів мадам Штайнгайм і мадам Гумбер здобули собі сумну славу, станув будинок св Лазаря знову в центрі загального зацікавлення. Довгі місяці перебула у св. Лазарі „Гарна Мег" (так називали п-ю Штайнгайм) і своїми несподіваними виступами заскакувала все суддів, поліцію і присяглих.

Її обвинувачували у вбивстві мужа й матері. Важкі докази промовляли за її виною, але Гарна Мег уміла із дівольською просто хитрістю вимігти усі напрямні слідства, так, що вкінці суд її звільнив, хоч сумнівів щодо її вини не було.

Який фасцинуючий вплив мала та жінка, найкращим доказом є хіба бурхливі овації, які їй публика після проголошення присуду зготовила та ті безчислені подружі оферти, якими її засипали. Пізніше стала вона в Англії жінкою багатого англійського льорда...

Пані Гумберт, яка довший час вела княжий дім, мусіла вкінці замінити свою вибагливу палату на мури вязниці. Не без оправдання називали її найбільшою гохштаплєркою світа. Сума, яку вона „прошахрувала" за час своєї діяльности осягнула кругло 100 міліонів золотих франків.

На досмертний побут дістав келію у св. Лазаря інший „фінансовий геній" у спідниці — президент банку Мирта Гано. І вона натягнула легковірних клієнтів на грубі міліони.

Мата Гарі.

Найсильніше враження на відвідувача робить ця частина вязниці, яку популярно називають у Парижі „менажерією". Келії ідуть по обох боках коридору і відділені від нього тільки решіткою. Зате між собою відділені вони стінами, так що на того, хто входить до вязниці, робить ця частина зовсім враження звіринця. Тільки нема в ньому звірят.

Підчас світової війни сиділи у тих відкритих клітках ворожі шпигунки. Таким чином були вони під постійним доглядом, на них спочивали в кожній хвилині чуйні очі контролерок.

Найвизначніший вязень Мата Гарі мала найвигіднішу келію. Тих девять місяців, які вона в цій келії висиділа, виявила вона просто мужеську волю і відвагу. Та найбільше сильної волі і відваги виявила вона саме тоді, коли д-р Бріцар прийшов у товаристві майора Юліена, щоб її повідомити, що виконання присуду визначене на найближчий ранок.

Мата Гарі відтанцювала одній із вязничних сторожих її улюблений танок. Почувши повідомлення про страчення вона замовкла і просила, щоб її завели на Службу Божу до каплиці монахинь. До страчення приладилася немов на якийсь святочний виступ. Покидаючи свою келію, сказала вона:

— Ідемо на останній танок!

Зі слів старого вязничного лікаря виходить, що сцена перед смертю славної шпигунки зробила на нього найсильніше, просто потрясаюче враження. Мата Гарі не дозволила собі завязати очей. Вона виявила куди більше моральної сили, як 12 вояків екзекуційної чотя. Вони були такі схвильовані, що тільки їхні дві кулі попали у свою ціль. Одна куля влучила танцюристку в ногу, друга поцілила в само серце. Мата Гарі згинула без словечка.

Так закінчився один драматичний розділ історії сірих мурів вязниці св. Лазаря..

—o—

ЗДОБУТТЯ АТЛЯНТІЙСЬКОГО ОКЕАНУ

Як відомо, з причини обороту землі і звязаного з тим відхилення вітрів, перелет літаком через Атлянтійський Океан лекший зі сходу на захід, ніж навпаки. Вже перші лети з Америки до Европи успішно покінчилися, але европейські майже завжди кінчалися трагічно. Очевидно це торкалося малих літаків зі „слабими" 500—1000 кінськими двигунами. Такі літаки годяться хіба для змагунів і шибайголов таких, як полк. Лідберг, але не для солідних купців та дипльоматів, які все таки не люблять рискувати життям.

Здобувають океан американці, німці та французи.

Французи побудували досі два велитні: „Ляйтенант Париж" і „Лайтенант Герреро", що гладко літають на лінії в Південну Америку. Тепер треба ще опанувати Північну Америку з її несподіваними густими мряками. Тому заснована нове товариство, що приступило до сфінансування будови велита-літака.

Оба згадані вже літаки важать всього по 40.000 кг. Новий, ще неохрещений літак буде важити 60.000 кг., його десять могутніх двигунів буде мати тільки 10.000 кінських сил. На свій чердак братиме літак 70 гостей й буде готовий аж у 1940. р. Щоби він міг відчалювати з Парижа побудують під Парижем штучне озеро. Причалювати буде літак коло берегів Нової Фунляндії, біля французьких островів Сент Пер і Мікльон.

Фр.

Найкращий матеріял і довголітній досвід

створили найвищої якости машину до шиття марки „ПФАФФ" для домашнього вжитку і кравецтва.

Генеральне представництво і продажа **ЮЛІЯН ЛОМАҐА** **Львів, Валова 11.** Тел. 228-70

Прецизійна направа машин у власному варстаті.

840

КОРИСНІ ЩУРІ.

Виглядає цей наголовок на дивоглял, проте він не є зовсім дивоглядом. Бо хоч у всіх більших містах ведуть проти щурів справжні кампанії, які дають теж добрі наслідки, то є на світі місто в якому зі щурами не то що не воюють, але ще їх зберігають. Такі дивні звичаї панують у гірничому місті Цортмен у стейті Монтана (Злучені Держави Ам.). Там ніхто не стерпів би того, щоб хтонебудь і якнебудь скривдив щура. Копальняна управа наказала своїм гірникам окремим обіжником вважати нечисленних копальняних щурів своїми приятелями і за них дбати та їх зберігати.

Чомуж копальняне місто Цортмен так панькається зі щурами? Ці щурячі привілеї мають своє глибоке оправдання. При постійній підземній праці обвали землі у портменських копальнях є доволі буденним явищем. Гірники запримітили, що при обвалі землі ніде не знайдено ніколи ніодного вбитого щура. Почали слідкувати за тим явищем і гірники прийшли вкінці до переконання, що щурі мають таємничий інстинкт, а саме чимало разів вдалося запримітити, що на короткий час перед кожним обвалом щурі втікали зі загроженого місця і втікали на безпечне. Ця масова втеча щурів стала сигналом небезпеки для гірників. І справді вже сотні гірників, які працюють у цортменських копальнях, врятувалися від смерти та від ран завдяки щурам, які втікали перед кожним підземним обвалом. Це дивне явище пояснюють тим, що щурі запримічують вже найменше обсунення дрібного каміння, яке попереджує завжди обвал землі. Люди не можуть такого невеличкого руху землі запримітити і тому здаються зовсім на інстинкт щурів.

ВЕСЕЛЕ.

ВИЩА ІНСТАНЦІЯ.

— Чи це не був Петро Вільха, який саме вийшов, коли я вернувся домів? — запитав суддя свою найстаршу донечку.

— Так, таточку!

— Я тобі вже казав, що не буду вже довше толерувати його відвідин у нас!

— Так, таточку! Але я відкликалася до вищої інстанції і мамуся не має нічого проти його відвідин.

ПРАВДА

— Ви мене назвали ослом, чи то правда?

— Я вас не назвав, але те правда!

ВІН ЗГАДУВАВ.

Пані Пацекова вернулася з лікувальної подорожі і питається дівчини:

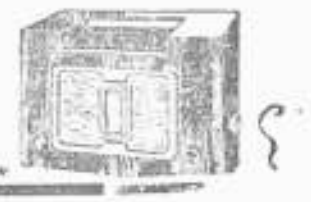
— Чи пан часто згадував про мене?

— Так — відповідає дівчина — особливо останніми днями пан страшно кляв.

ДОВГА ВІДПУСТКА.

— Я приношу рахунок. Шеф казав мені не приходити без грошей.

— О, то в цілім своїм житті не будеш хлопче мати довшої відпустки, як тепер. Можеш справді тішитися

PHILIPS RADIO
дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

З БУДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ СОЙМУ.

Українська справа на порядку дня.

Буджет міністерства внутрішніх справ, одного з найважніших політичних ресортів, референував на буджетовій комісії сойму пос. з Галичини Войцеховський, один з неовяцько-легіонових діячів. У своїй промові присвятив він багато місця українській та жидівській меншині, не згадавши ні словечком про меншини білоруську та німецьку.

ЗАКИДАЮ УКРАЇНСЬКИМ ПОЛІТИКАМ...

Наші північно-східні землі — говорив пос. Войцеховський — залишилися при Польщі внаслідок виграної польсько-української війни в 1918—19 рр. Перемога польського вояка спасла їх від неминучої московсько-большевицької інвазії, від знищення нашої спільної християнської і західної культури.

Закидаю українським політикам б. Галичини від 1918 р., що в намічуванні своєї політичної програми та у своїй діяльности супроти Польщі спізнювалися завжди на одну добу і тому завжди програвали. Коли Пілсудський ішов з Петлюрою до Києва, бригада західно-української армії Краєса боролася на боці большевиків (!). Треба було відразу виступити проти москалів, відразу, тобто принайменше в 1920 р., а тоді доля війни за Київ булаб напевно інша.

МІШАНИЙ ХАРАКТЕР.

Землі, що лежать між Сяном і Збручем, мають яскравий мішаний характер. Треба раз на завжди позбутися оман, що наші південно-східні воєвідства — то українська країна. Тільки у станиславівському воєвідстві українці мають перевагу.

На землях „Малопольські Всходнєй" співживемо так, як співжили від віків наші прабатьки з русинами чи українцями, раз краще, раз гірше. Коли ж українські представники висувають гасло політичної автономії тих земель, то й тамошні поляки мають дещо у тій справі сказати.

Бажанням польської людности східних воєвідств є реформа територіяльної самоуправи. Посли поляки, що репрезентують ту людність, готові спільно з послами інших польських земель і з українськими послами стануть до праці над законами, що мали би на меті адмініструвати на засадах самоуправи окремими культурно-господарськими справами різних частин Польщі.

ШКОДА ГОВОРИТИ...

Українці, що групуються біля партії УНДО, стоять на грунті нормалізації і мають застереження до українських екстремістичних груп. Найбільш суттєвою умовою щирого польсько-українського співжиття є: 1) щоб українці ясно та без сумніву ствердили, що стоять на грунті польської державности та безоглядної назавжди приналежности південно-східних земель до Річпосполитої і 2) льояльна і щира поведінка згідна із тим твердженням. На всілякі спроби полюбовної згоди чи нещирої нормалізації відповідаємо словами Хмельницького: „Шкода говорити".

При цьому ясна наша позитивна декларація: Признаємо культурно-національну окремішність українців, шануємо їх греко-католицький обряд, братній нашому римо-католицькому, розвиткy українського народу в межах Річпосполитої не уважаємо суперечним з розвитковою лінією польської держави.

МИ МАЄМО ЧАС...

І по польському боці є в суті речі зрозуміння для необхідности згідного співжиття з українським народом. Те співжиття буде, може заломиться теперішній курс нормалізації, щоб це не сталося, може з українського боку дійдуть до голосу облудні елементи, яких каторга Москви нічого не навчила, але ми почекаємо. Ми маємо час.

Після того референт обговорив ще жидівську справу підкресловуючи, що польському народові тісно на території Польщі і полякам не можуть дати праці навіть своєму молодому поколінню, тому мусять виповісти гостину кількасот тисячам жидів, що прийшли в повоєнних роках з Росії. Вкінці заявив, що справи жидівської еміграції не полагодять такі методи як палиця і ніж, яких вживає правиця. Наприкінці своєї промови занявся відомими селянськими заворушеннями та торкнувся справи комуністів.

ТРОХИ ОДНОСТОРОННЕ СТАНОВИЩЕ...

В дисусії перший забрав слово пос. **Кшечуновіч**, який навязуючи до поглядів референта в українській справі заявив, що властиво той погляд зводиться до того: „будьте льояльні — матимете повні права". Це становище правильне, але трохи одностороннє. Не знаю, чи доживемо так швидко хвилини такої генеральної льояльности цілої української людности. Наш обовязок створити умовини, щоб та людність привязалася до польської держави так, як до вій ни була привязана до габсбурської монархії. Гадаю, що це далосяб легко осягнути. Шляхом до того булаб розбудова справжньої самоуправи.

З черги промовляли: пос. **Тимошенко**, який поставив вимогу створити окремий уряд для меншинних справ, пос. **Гиля**, пос. **Закрацький**, посолка **Присторова**, пос. **Длугош** і пос. **Дембіцький**.

Промова посла Целевича.

Від УПР забрав у тій дискусії слово пос. Целевич.

Є ТІЛЬКИ ОДНА УКРАЇНСЬКА СПРАВА

Референт — говорив пос. Целевич — відріжнює два українські питання і ділить українців на галицьких та волинських. Українці стоять на становищі, що є тільки одна українська справа. Український нарід — це живий організм і не треба робити різниці між Львовом і Луцьком. Ніякий штучний адміністраційний поділ не має сили розділити життєві справи, які є спільні. Є такі політики, які твердять, що південно-східні землі здобуті кровю поляків і що вони є єдиними господарями тієї країни. Якби так міркувати, то можна би дійти до абсурду в українській справі.

Українці нераз виясновали, що стоять на становищі польської державности, мовчки на увазі всі висновки, що з того випливають. Але не можна погодитись з тим, що передовсім має прийти заспокоєння, а потім прийдуть реформи. Гадаю, що треба зачати від реформи унормування відносин між обома народами. Референт помиляється, коли каже, що у змаганні до нормалізації тих відносин є перешкоди тільки серед горішніх верств українського громадянства, підчас коли широкі верстви української людности тих перешкод не роблять. Гадаю, що тут головна перешкода, — це наслідки, які випливають з хитрости уряду в українській справі і становище польського громадянства, що стануло до боротьби у тій справі.

БОРОТЬБА З НОРМАЛІЗАЦІЄЮ

Стверджую, що заострення велике і треба би якнайшвидше тому противдіяти. Ендецький табор проголосив у свому часі боротьбу з нормалізацією польсько-українських відносин, а ендецькі паливи у південно-східних воєвідствах були дуже сильні. Тай сьогодні ще психіка місцевого польського громадянина засадничо не змінилася. Польське громадянство в часі останніх виборів до сойму не голосувало на українських кандидатів. Проти українців ведуть акцію, кидаючи гасла: „ані пяди землі для українців". Говорять про окремішність гуцульського народу і т. д. У тій акції бере участь багато військових у чинній службі і урядовців на високих становищах. Полк. Паникевич сказав, що українці такі самі вороги держави, як большевики. Що це має значити і які наслідки можуть викликати заяви того роду?

НЕ МОЖНА ЧЕКАТИ.

Українське питання знайшлося у критичній точці. Тому не можна погодитися з послом Войцеховським, що вони можуть чекати на розвязку. У звязку з теперішніми випадками у світі, у звязку з перегонами зброєнь необхідно якнайшвидше приступити до полагодження української справи. Українці хочуть духово відділитися від Росії і спільно з польським народом змагати до вищої історичної мети.

Після посла Целевича промовляв пос. **Закліка**, який заявив, що поляки не можуть погодитися на вимогу територіяльної автономії, яку ставлять українці і український університет не може бути у Львові, бо це польське місто.

Після промови послів **Валевського** та **Міхаловського** торкнувся української справи пос. **Бакон** кажучи, що і поляки і українці повинні собі взаємно відпустити гріхи. Пізніше говорив пос. Камінський, а від жидівської репрезентації відповідав референтові пос. **Зоммерштайн**.

Української справи торкнувся ще пос. **Остафін**, заявляючи:

„Хочемо жити з українським народом у гармонії, час, щоб ми заключили подружжя, але християнське, католицьке подружжя, яке каже: „приймаю тобі любов, вірність і послух". Католицьке подружжя на те, щоб не брати розводу. Як приречете нам також послух, тоді прийде згода, тоді прийде час на нормалізацію.

З послами Целевичем та Заклікою полемізував пос. **Вагнер**.

Після того промовляли ще раз посли Кжечуновіч, Закрацький, Целевич, Закліка і Гиля.

Подяка Проф. Др. Паньчишинові.

Наш отець Богдан, уч. V. гімн. тому з роки тяжко занедужав; уже не було надії на видужання. В „дослідній мінуті" ми звернулися з ним до Вас, Вис. Пов. Пане Професор! Правильною діягнозою і найліпшим лікуванням Ви врятували його. Нині він зовсім здоров і проходжає перерванну науку.

На цьому місці складаємо Вам, Вис. Пов. Пане Професор, нашу щиру подяку. Вдячні родичі

о. Михайло і Ольга Осадці.

Хоростків Мал. пов. Тернопіль, дн. 24. I. 1938.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД НЕ МАЄ ПІДСТАВ НЕТЕРПЕЛИВИТИСЯ"...

Десь коло год. 2-ої після півночі забрав слово прем'єр Складковський. У своїй промові присвятив він трохи часу національним меншинам і українцям. Між іншим сказав:

„Всякого роду прояви ненависти, чи знетерпеливлення з боку польського народу до меншин уважаю за тяжку помилку, що мусить сьогодні чи пізніше піместитися на Польщі.

Меншина повинна заховуватися у відношенні до держави льояльно, але — як виявив уже п. референт — не не може бути льояльність пасивна, це не може бути льояльність формальна."

А роля уряду?

„Уряд, як представник інтересів держави мусить стояти постійно і непохитно понад усякими задражненнями і конфліктами дня, неминучими поміж окремими членами більшости і меншости. Уряд мусить дивитися на дальші цілі держави і нормувати їх.

Я, дивлячись в очі панам колегам українцям можу сказати, що в цій хвилині український нарід не має підстав нетерпеливитися. Я стверджую, що за часів співжиття з Польщею український нарід скоро розвивається під культурним оглядом. Розвивається теж під господарським оглядом у такий спосіб, що, дай Боже, щоби в цілій Польщі населення так розвивалося під господарським оглядом, як розвивається в частині Галичини."

НОВА КНИЖКА
ЮРІЙ КОСАЧ:
„ЧАД"
повість.
Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті темничу справу одного вбивства.
ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.
Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Літаки ґен. Франко збомбардували французьку територію.

Агенція Аваса повідомляє, що літаки ґен. Франко збомбардували в понеділок місто Піґсерда 6 бомб впало на французьку територію. Французький уряд думає зголосити енергійний протест в Салямянці. Крім того хоче скріпити протилетунські батерії на еспанському пограничі незалежно від повітряної охорони кордону, яку досі переводили.

Багато мешканців міста Піґсерда втікло до Бург Мадам на французькій території. Французька влада хотіла намовити їх до того, щоб вечором вернулися до Еспанії, але більшість утікачів відмовилася від повороту. В місті тепер є коло 400 втікачів, з того багато ранених, яких відвідав еспанський консуль.

—o—

З відчитової салі.

„Відродження католицизму у Франції" — виклад **проф. д-ра М. Чубатого** в серії Академічних Вечорів.

Минулонедільний виклад на подану вгорі тему проф. д-ра М. Чубатого був безперечно одним із найцікавіших у цьогорічній серії Академічних Вечорів. Зложились на це як форма реферату, що був радше репортажем, основаним на безпосередніх поміченнях прелєгента та на розмовах з різними людьми підчас його довшої вакаційної мандрівки по цілій Франції, так і цікавий зміст. Референт обговорив широке теперішній стан і ролю французького духовенства у різних ділянках його праці та його впливи на все громадянське життя, які зростають з року на рік. Референт схарактеризував теж працю католиків серед робітництва, жіночини і шкільної молоді, яка є просто подивугідна і видає дуже гарні овочі. Це справжнє відродження католицизму, яке кидається у Франції в очі на кожному кроці. При цій нагоді кинув прелєгент кілька оригінальних думок про ментальність французьких католиків, які нагр. не думають зовсім про творення якоїсь окремої чисто католицької партії (бо їм вигідніше і доцільніше мати впливи в різних партіях, де вони мають своїх людей), не захоплюються ген. Франком та його акцією в Еспанії, бо ці мають свої аргументи і т. д. Словом — реферат д-ра М. Чубатого кинув багато цікавого світла на нинішній стан католицизму у Франції, що по довгих роках занепаду й переслідувань переживає очевидний підєм духа і здобуває помітний зріст впливів та значіння у загальному прилюдному житті. Реферат був надзвичайно цікавий, що повинен би появитися друком.

По широкому світі.

Латвія підписала з Апостольською Столицею договір, зобовязуючися утворити факультет католицької теольогії при рискому університеті.

У болгарському уряді змінено міністрів внутр. справ, війни та освіти.

Чехословаччина збільшила свою жандармерію на 2.000 людей.

Большевики почали репресії проти населення манджурського й кореанського пограничча. У Давнії арештовано 60 осіб, з них 40 розстріляли.

Литовська поліція викрила замах на президента Ковна: замаховець — це звільнений з праці урядовець.

У Румунії повстала „найвища жидівська рада", що має обєднати всі жидівські політичні й суспільні організації.

Бразилійська поліція найшла на передмісті столиці склад зброї; при цьому дійшло до перестрілки з інтегралістами.

Будинок совітської амбасади в Ґанков згорів з невідомої причини.

Жінка б. французького премієра Блюма Тереса померла; в її похороні, що відбувся нині рано, взяла участь лише найближча родина.

Австрійський посол у Празі запротестував проти поведінки чеської адміністрації, яка відбирає праці здавна поселеним громадянам Австрії, відбирає їм дозвіл на побут і т. п. Австрія погрожує подібними репресіями проти чехословацьких громадян.

Японський уряд мабуть не вишле представника на найближче засідання міжнародного бюра праці.

Британський воєнний корабель „Сендвіч" висадив частину залоги у Вейгайвей для охорони тамошніх британських громадян.

В італійських корабельних варстатах у Генуї спустили на воду контрторпедовець „Ліоне".

Французька поліція має підозріння, що відомого російського публіциста Навашина вбили „кагуляри".

НОВИНКИ.

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 28. ц. м. в год. 7. вечір. На сходинах виголосить д-р Мирослав Попович свій доклад п. н. „Штучний викидень (абуртус) у світлі критики, евгеніки і соціольогії". — Засідання Виділу в середу 26. ц. м. в год. 7. увечір. — Приявність усіх виділових конечна. 221

— **Т-во „Молода Громада" в Тернополі при співучасти всіх культ.-освіт. установ міста** святкує 20-і роковини смерти Героїв зпід Крут Великим Святочним Концертом, який відбудеться **в суботу 29. І. ц. р.** в год. 7.30 веч. у салі Міщанського Братства. Перед концертом відправиться в парохіяльній церкві святочна панахида в год. 6. Подробиці в афішах. 220

— **Українські пісні в німецькому радіо.** В середу 26-го ц. м. в год. 18.40 передає берлінське радіо (Добрлиндзендер) українські пісні у виконанні п. Іванни **Скненької-Іванищької**. Відповідні пояснення подаватиме відомий дослідник українсько-гуцульського побуту д-р Ґ. А. Кіпер-Зошиньберґ. Передбачені ще й дальші виступи п. Іванищької в берлінському радіо.

— **Україніка.** „Фелькішер Беобахтер" з 22. ц. м. помістив статтю присвячену українським роковинам, звязаним з цією датою. Стаття підкреслює, що минулий рік дуже сильно закгуалізував питання незалежної української держави у міжнародній політиці, та звертає увагу на зріст українського націоналізму в СССР, де після самовбивства Любченка годі найти людину, яка взялаб на себе обовязки голови совнаркому УССР. — У „Вестфаліше Ляндесцайтунґ", націонал-соціялістичному щоденнику, що виходить у Дортмуиді, появилася ще 20. ц. м. передова стаття присвячена українським роковинам. Автор, п. Йозеф Бердольт з Варшави, широко описує події 1917—20 рр. на Україні на тлі загального положення у Східній Европі. При цьому він з натиском підкреслює, що Україна відкинула пропозицію Антанти, яка погоджувалася визнати нашу державу під умовою, що вона вишле свою армію проти Центральних Держав. Стаття кінчиться розглядом большевицької політики в УССР та реакції з боку українського населення.

— **Гостре столкнення на Замарстинові.** У днях від 3. до 28. лютого з винятком неділь, відбуватимуться на військовій стрільниці в Замарстинові вправи військових відділів, получені з гострим стріляниям. Полосу загрожену кулями охоронятимуть стійки і їх вказівок повинні слухати всі прохожі, бо хто хотів би переходити ту полосу самовільно, коли захоче, міг би наразитися на небезпеку втрати життя.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Класової Льотерії впали ч. ін. такі більші виграні на чч: 50.000 зол. на ч. 43747 10.000 зол. на ч. 54542, 90308, 98770; 5.000 зол. на ч. 149010, 182771, 188679; 2.000 зол. 15118, 17642, 33489, 37620, 47364, 53036, 61038 64391 67144 71820, 87230, 109781, 130922, 134284, 176878, 181002; 1.000 зол. 1015, 7621, 32150, 57287, 79159, 97182, 112181, 115528, 119341, 121774, 122769, 132447, 133885, 162383, 176360, 187678.

— **Арештували священика.** В Свиці з доручення прокуратора арештували пароха Улюча, бережанського повіту, о. Романа Солтикевича.

— **Жидівський щоденник по 5 гр. за примірник.** У Львові почав виходити вчерашній жидівським жаргоном щоденник „Ноє Лемберґер Ідіше Пайтунґ". Примірник цього часопису коштує 5 гр.

— **Львівська хроніка.** На Гетьманській вулиці ударилося авто Міської Управи з особовим автом наслідком чого міське авто сильно уцокалося. При цьому потерпіла 58-літня Марія Семаш, якій авто скалічило руку. — Нічию на 24-го ц. м. вломники вломилися до споживчої крамниці Рудольфа Меллера при вул. Личаківській 165 та забрали тютюневі вироби та більшу кількість споживчих товарів, всього разом на суму 1630 зол. Крамниця була обезпечена від кождого. — Цими з суботи на неділю слідча поліція перевела облаву в 2-ій і 3-ій дільниці. Притримали 74 особи, щоб стверднти їх тотожність.

— **В домі при вул. Бляхарській 12 дня 24-го ц. м. зачадилася родина Михайла Баркета; зачаджених: Баркета, його жінку Павлину і їх 16-літнього сина відвезли до лічниці.**

— **Вимігрувало 7.000 волинських селян.** Еміграційний Синдикат ствердив, що з одного луцького повіту виїхало до заморських країн: у 1934 р. — 315 осіб, у 1935 р. — 674, у 1936 р. 1294 і в 1937 р. — 2529 осіб. Коли взяти під увагу, що на Волині є чинних 3 еміграційних синдикати, в Луцьку, Рівному і Ковлі — кількість емігрантів з Волині в минулому 1937 р. доходить до 7.000 осіб.

— **Йорданська купіль.** В селі Уріж, дрогобицького повіту, 93-літній старик, Іван Буркевич підчас водосвяття на Йордан вийшов на ріку дальше від людей, розібрався до гола і поклався у воду ріки. Купався яких 10 хвилин. Після того вдягнувся і взувся в черевики та пішов до дому. В 12-ій годині він ходив у Підмонастирок на друге водосвяття зовсім червоний і здоровий. Люди приглядалися цьому традиційному звичаєві.

— **Хотіли втекти з вязниці.** Нічю на 25-го ц. м. 12 вязнів з одної келії в арешті городського суду в Ярославі виломило двері келії та намагалися втекти на волю. Вязничний сторож замітив це і заалярмував поліцію. Вязні, з яких двох стоїть під замітом убивства, відповідатимуть за спробу втечі. Ярославська вязниця, в якій буває нераз до 50 вязнів, має тільки одного сторожа.

Ряґляни і пальта

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

— **Краєва хроніка.** В Долині покінчив з собою 21-го ц. м. вистрілом з револьверу Осип Антонович, емеритований судовий урядовець. Причина: мабуть нервовий розстрій. Залишив жінку й дітей. — В управі дібр фондації Й. Потоцького в Раю коло Бережан у кімнаті лісничого позбавила себе життя стрілом у серце молода служниця лісничого.

— **Незвичайне самогубство.** 20-літній студент Свабенський в Берні знався добре на електриці і рішив зробити собі при її помочі „смертний фотель". Він ужив до того старий фотель, змайстрував при помочі дроту і двох кусників бляхи електроди, злучив один із них з уземненням рамія а другий з дротом від електрики. Опісля всім у фотель, одну електроду умістив собі на шиї, другу привязав собі до ноги і злучив струм. Коли вернулись родичі, він уже не жив.

— **Огнем виполюють прищицю.** В місцевости Слупя під Кемпном в загороді одного господаря появилася прищиця. Влада вирішила для експерименту пристосувати американський засіб винищування тієї страшної зарази, тобто цілу загороду з інвентарем пустити з димом. Але тому, що власник не погодився на те, вибили тільки ввесь живий інвентар і спалили обору з усім знаряддям. Одночасно громаду Коза Велика зарахували до рейонів опанованих прищицею.

— **Втопилося 20 циганів.** Кнізь Вислу під Пулавами переправлявся по леді возами циганський табор що їхав із станиславівського воєвідства в делегації до циганського „короля" Квека у Варшаві. У хвилині, коли циганські вози находилися по середині ріки, лід заломився і 20 циган дісталось у воду, щезаючи під ледом. Уратувалися тільки жінки і діти, що їхали дальшими возами.

— **Папа виберається до Кастельгандольфо.** У Кастельгандольфо піготовляються до приїзду Св. Отця, що має намір замешкати у тій своїй літній резиденції вже в найближчому місяці з двох причин: повітря тої місцевости вплине дуже корисно на здоровля папи, а з другого боку Св. Отця хочуть відсунути трохи від церемоній, які ватиканського життя, які його втомляють. Відомо, що підчас побуту у Кастельгандольфо папа дає менше авдієнцій як у Ватикані.

— **Знайшли гроші у вагоні.** На югославянсько-румунській границі митна влада в часі ревізії знайшла в одному спальному вагоні тенку, в якій були золоті монети (російські рублі та швайцарські франки) вартости кількасотки мільонів лей. Ніхто з подорожніх, що їхали тим поїздом, не зголосився як власник течки.

— **Нові** присмаки. У берлінських цукорнях та складах солодощів появилися нові дасощі, що у смаку подібні до чоколяди. Це мішанина вапняй та цукру. У мясарських крамницях у Берліні розпродують вже перші більші транспорти ковбас з конини в пушках.

— **Землетрус у Японії.** Округи західної Японії, Кобе і Вакаяма, навістив землетрус. Покищо не занотовано випадків з людьми ані матеріяльних шкід.

— **Протижидівська пагінка в Румунії.** Румунський уряд рішив видалити всіх рабінів, що не мають румунського громадянства і відобрати жидам право на палену зброю. У черновцях припинено видавання часопису „Ідіше Цтг.", що виходив під редакцією д-ра Ебнера. Проти жидів спрямований теж розпорядок, що видалює з Румунії всіх купців і промисловців, чужинних громадян, що зареєструвалися після 1. січня 1930 р. Адвокатська палата в Ясах очеркнула 150 адвокатів жидівського походження.

—o—

З театру.

Театр ім. І. Тобілевича: „ОРЛЕНЯ", історичні картини з XVIII. ст. Івана Зубенка. (Саля Театру Ріжнородностей).

Як зазначено і на афішах: песа ця зроблена на підставі монографії І. Борщака про Григора Орлика. Автор песи вибрав з діяльности Орлика те, що могло найскоріше промовити до нашої авдиторії, — те, що вибирають теж автори пес про Мазепу або повістей з нашої козацької бувальщини — патріотизм завязаний з ненавистю до Москви. У першій картині Пилип Орлик на смертній постелі бере від сина присягу, що Григор буде далі вести його працю. У другій картині на версальській алеї завузлується інтрига московського дипльомата та французької маркізи проти Григора як оборонця України і Григор освідчається французькій шляхтянці Дентевіля, пізнішій своїй жінці. У третій — у російському посольстві в Парижі йде далі інтрига проти Орлика, якого довіреного чуру перекуплюють, щоб він давав звістки про свого пана. У французькому замку Дентевіль Орликові у день його імянин прибирають кімнату по народньому, і він запрошує до себе козаків, що служать у його полку, щоб заспівали та затанцювали. Є тут теж сцена з анонімним листом — одна з московських інтриг. У пятій дії Григор Орлик відвідує султана як посол від французького короля, щоб намовити його до війни проти Московщини, і тут він теж зустрічається із своїм особистим та політичним ворогом московським дипльоматом, що приготовляє на нього замах. Остання дія в якійсь придорожній коршмі є сценою замаху на Григора; його джура, що ввесь час брав гроші від його ворогів, спасає його та вмирає за нього, жертвуючи Юдині гроші на козацьку справу.

Автор затримав духа наших народніх пес, хоч і вибрав собі на героя земляка, який виховався у Франції і ввесь перенявся французькою культурою. Бачимо тут Орлика не як французького дипльомата, а як українського патріота, що з однаковим запалом говорить чолосно та палко про конечність воювати з Москвою, і тоді, коли він танцює на балю у Версалі, і коли дякує за дарунки своїй жінці у замку Дентевіль, і коли сидить на дружній розмові з султаном на отомані. Песа утримана в чисто народньому дусі дає авторові нагоду розважити глядача теж усякими танцями та співами. Дія всієї песи йде дуже живо, майже хінематографічно і місцями нагадує проект фільмового сценарія. Ширша маса публики живо реагує на високо патріотичні промови Орлика, який у своєму обуренні не добирає слів, як дипльомат, а рубає як козак шаблюкою.

До скромного завдання, яке поставив собі автор, не можна підходити з суворішими вимогами, ніж до того, як історично могли такі песи статі виглядати. Управа театру подбала за гарні костюми і зладила приємні для ока декорації.

Львівська публика, що вже давно не бачила театру, виповнила салю по береги так, що з дві сотні осіб залишилися без місць.

Артисти, що грали цю песу не вперше, були добре підготовлені і заслуговують на повне признання. Головні ролі грали М. Бенцаль і О. Бенцалева, І. Рубчак, А. Теплий, А. Радванський, А. Яковлів і К. Кемпова. Окремі оплески збирали танцюристи.

м. п.

—o—

✝ Посмертні згадки.

АНТІН ТАРНАВСЬКИЙ

Дня 17. листопада м. р. помер у львівському шпиталі б. поручник У. Г. А. Антін Тарнавський, прожившн 46 літ. Покійний уже як молодий учень гімназії в 1914 р. став вояком австрійської армії ,де скоро дослужився рангн поручника. Як багато інших дістався в російський полон, з якого по кількох місяцях утік. Пізніше був на італійському фронті і брав участь у бою над р. Ізонцо. По розпаді Австрії в 1918 р. Покійний

ВІДГУКИ ДНЯ.

Столітній календар.

Перевелися столітні люди, переводяться столітні вина, переведуться незадовго столітні дуби. Одно що не переведеться — це столітні ювилеї і... столітні календарі.

Столітні ювилеї Богу дякувати, що будуть, бо може з часом змаліє число 10, 12 і 15-літніх ювилеїв, яких маємо кожного року їкс плюс ипсильон і від яких тяжко обігнатися.

Столітні календарі теж Богу дякувати, що будуть. З них, як з книги Вп. П-і Сибіллі, Сабини чи іншої Есмеральди можемо дізнатися наперед, яка буде погода в кожнім місяці.

Цьогорічна зима виписує нам такі фокуси, що направду забуваємо часто, який у нас місяць.

Грудень, наприклад, бував давнішими часами такий, як його назва. На початку приморозки, потім трохи снігу, потім трохи правдивого морозу, так, що груда замерзала на камінь і ждала на січневі снігові, щоб сховатися врешті під білим ковром. Цього року грудень відразу почав добрим морозом, потім усміхнувся осіннім сонцем, щоби при кінці потиснути холодними кліщами вуха і ноги мешканців Галичини.

Прийшов січень і спершу здавалося, що зима нового року пригадає нам 1929. рік. Але зараз по Різдві січень змінився на березень, вулиці на гірські потоки, а площі на подільські ставки. Ідучи через котрусь із площ мимоволі оглядаєшся, чи не присіло де на широкім плесі стадко качок та чи не випливає їзда вугля човник, з гребцем і мисливим.

Вулецька вулиця, славна з інтензивних магістратських робіт, над якою цілий минулий рік працювали сотки робітників... вистоюючи по кілька годин денно, створила щось у роді пінських болот, тільки більш непрохідних, а менше мальовничих.

Щодня рано заглядаю на термометер, слідкую зміну вітру, оглядаю небо — може прийде хоч малий мороз і дасть змогу сухою ногою дістатися до редакції, раз на тиждень питаюся доставця дров — селянина, що там на селі старі люди говорять, але зима не приходить. Березневе верещ вперто тримається нас — як історичний „пех", як традиційна негода, як перманентний брак готівки.

Аж учора блиснула мені спасенна думка. Поміж власних обсерваційі, почто пророцтв старих людей на селі, коли є таки певна, така добра книжка (єдина, що в Галичині єсть-так іде!) — як календар! А в цьому календарі така капітальна сторінка, що має наголовок: „Яку погоду матимемо в такім і такім місяці — на підставі столітнього календаря?"

Миттю до шафи і вже в моїх руках пророча книга. Шукаю: січень, е, читаю:

„В місяці січні: На початку відлига і великі снігові опади, від 15-го морози, при кінці снігові, відтак погода і сильна студінь."

Відірвав я очі від календаря і глянув на вікно: по шибах тарабанив дощ, а небом гнялися табуни обмоклих, сірих хмар. Пригадав собі початок місяця: снігу ні на лік, а мороз тиснув аж повіки примерзали.

— Що читаєш? — спитав мене товариш, що якимсь чудом добрив до моєї кам'янці мокрий тільки до колін.

— Студіюю столітній календар

— Цікаво! А подивися на липень, бо я цього року маю в липні відпустку!?

— Чому ти, а не я?!

— Бо маю вже досить інших місяців. Минулого року в червні, позаторік у серпні. Цього року невідклично липень!

Я глянув у календар... „До половини місяця спека і постійна погода. Потім до 20-го хмарно, але без дощу, з від 20-го до кінця знову прекрасна погода."

— Добре! — погодився я. — Можеш цього року їхати на липень.

А сам аж душився зо сміху. Буде напевно цілий місяць мокнути. Але столітній календар виразно пише: „цілий місяць прекрасна погода!"...

Галактіон Чіпка.

Спорт.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ У. С. Т. „СТЕП" У ЛЬВОВІ.

В неділю 23. п. м. відбулися у Львові звичайні Загальні Збори У. С. Т. „Степ". Присутніх було 50 членів. Зборами проводив п. П. Степик, секретаровав п. Петречко. На самому початку Збори вшанували память померлого члена Т-ва Йосифа Крука одноминутною мовчанкою.

Після відчитання протоколу поодинокі члени Видїлу складали свої звіти. Зі звіту секретаря п. Балицького довідалися присутні, що Т-во має під цю пору 80 членів, здебільша робітників і робітниць. З причини недостачі відповідних засобів, „Степ" він дуже скромну діяльність, обмежуючись лиш до секції косного м'яча й пінг-понгової. Дружина ножного м'яча розіграла в минулому сезоні 21 змагань, у тому 15 товариських і 6 змагань за мистецтво Ц-класи, осягаючи загальне відношення воріт 85:55. Під теперішню пору секція має 32 команди. Пінг-понгова секція розіграла досі 9 змагань. Саме тепер бере вона участь у змаганнях за мистецтво українського Львова. Скарбник подав, що Т-во мало у приходах 947 зол., у розходах 910 зол. Господарський звіт виказує, що інвентар Т-ва осягає суму 1.000 зол.

Після звіту на внесок Контрольної Комісії Збори ухвалили абсолюторію старому виділові; вибрали з черги новий виділ у такому складі: голова: Петро Степик; заступник голови: Євген Чуман, секретар: Володимир Балицький, скарбник: К. Петречко, господар: Дм. Сачинський. Члени виділу: М. Білик і О. Коман. До Контрольної Комісії вибрали: Пилип Мусяка, А. Ільків і А. Прийма. В дискусії бесідники підкреслили, що рішуче треба подбати про поширення спортової ідеї при допомозі різних спортових рефератів.

При кінці слід зазначити, що згадане Т-во обмежує у своїх радах здебільша робітничий як рем'єшний елемент, який при більшому заінтересованню і помочі українського громадянства міг би принести гарні вислідки своєї праці.

В. Б.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Зимова заправа копунів. Від понеділка 24. п. м. почалася зимова заправа копунів, вибраних із дружин Окружної Ліги. З України виїхало до тієї заправи таких змагунів: Воробець, Стрілець, Матейський, Петрів і Сколець. П. Тренінги будуть відбуватися кожного понеділка й четверга у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Початок трен'нгів в год. 20.

Перемога польських гакіністів у Латвії. В Ризі відбувся гакіністичний матч між репрезентаціями Польщі й Риги, який закінчився перемогою Варшави 3:1 (1:0, 1:1, 1:0).

Швайцарія зремісувала з Канадою. Гакіністична репрезентація Швайцарії зіграла з канадійською дружиною „Садбюрійські вовки" вислід 1:1. Швайцарці мали весь час перевагу й канадійці ані разу 1:0, а власним трудом здобули вирівнаний вислід.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ZEITSCHRIFT FÜR GEOPOLITIK. XIV. Jahrgang 11. Heft, November 1937. Inhalt: Seeberg: Betrachtungen zur Eismeer- u. Ostseepolitik der Sowjetunion. Hange: Finnmarken und Spitzbergen. Grässner: Alandinseln — ein wehrgeopolitisches Problem im Ostseeraum. Stamatiz: Die Lage am Eismeer. Berichte, Schrifttum, Staatswissenschaft.

ZEITSCHRIFT FÜR GEOPOLITIK. XIV. Jahrgang 12. Heft. Dezember 1937. Inhalt: Semionow: Kaumüberwindende Männer. Bülleb: Geopolitische Auswirkungen der Luftfahrt. Reisner: Afrikas Energiewirtschaft. Berich. te, Schrifttum, Weltrundfunk.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяний И. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Садямандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 26. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Четвер 27. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

П'ятниця 28. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Середа 26. І. год. 8 веч. Іманг. вечір в честь К. Шимановського.

Четвер 27. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

П'ятниця 28. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВИШНЯ:

26. І. Орленя.
27. І. Під курателю.
28. І. Процес Мері Дуган.
29. І. Шар'ка.
30. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТЕБНИК:

26. І. Хмара.
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовлює до вистави історичну пєсу „Пісня Бескиду".

Зол. 16 50 ручний годинник Анкер 15 рубін.
Тільки у **В. Ґрінберґа**
Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону".
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).
ЄВРОПА: „П найбільша помилка".
КАСІНО: „Королева перамбіста".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Пісеньяр зі Відня", „Орел летить до Китаю".
МІРАЖ: „Відень шаліє", „Орлов".
МУЗА: „Благословенна земля" (Ел. Райнер, Паоло Муні).
ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Дюссі, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Запанцюємо" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Крайцерова соната" з Ліль Даговер.
РІЯЛЬТО: „Подружаю з любові" з Мірною Льой і Варн. Вакстером.
СВІТ: „Забуті лиця", „Білий Тарзан".
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінова" і ревія
ТОН: „Мистці глупоти", „Дармоїд".
УТІХА: „Підводний човен ч. 9" і ревія.
ХІМЕРА: „Сентальні пінточі".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Барселона" та „Світова вистава".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 26. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 8.10 Тягнення мільона; 11.15 Для шкіл: Дай переписати, для молодших дітей, Музика з пл.; 11.40 Гершвін: „Американець у Парижі" увертура; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка з української мови; 13.55 Музика з пл.; 14.00 Пісні у вик. Корвін-Шимановської; 14.25 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лопінського, Музика з пл.; 15.20 Вісті з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина пятаь для старших дітей; 16.00 Куток мови; 16.15 Оркестра; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Найменші кораблі военної фльоти; 17.15 Історія танку; 17.50 Ренти та ложництва; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 „Партійна політика п. ред. Стронція"; 18.20 У дзвоза пополудне, словно-муз. акад.; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Китайський мур" рецитація проза Марс. Грабовської; 19.20 Пісні в супр. форт.; 19.35 Початки неотомізму в Польщі; 20.00 Розр. концерт: сальон. орх., Гела Лєорей мецосопр., Ліпінь-Граніковський тенор; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.40 Чвертьгодина поезії; 22.00 Танк. музика, рефрени; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл., у перерві Куток гумору.

Четвер, 27. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Класична симфонія: у програ. Гайдн Симфонія д-дур; 11.40 Співає Маріян Андерсон (контральт); 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хвіб. Палати; 13.50 Бетовен: Соната ціс-моль, оп. 27. ч. 2. Варіяції „Нель ляр пію", увертура „Егмонт", гр. пл.; 14.15 Пісні й арії у вик. Арт. Левковича, баритон у супр. форт.; 14.35 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лопінського, Музика з пл.; 15.25 Вісті з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка; музика з молодю; 16.15 Танк. музика; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найцікавіші книжки про Далекий Схід; 17.15 Форт. рецераль Дж. Сандора на двоклявіятурнім фортепіяні; 17.50 Спорт. порадник; 18.10 „Джжур" — година опіки патронату; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.25, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Гутірка зі слухачами; 18.50 Спортові вістки; 19.00 Театр Уяви: „Фінал"; 19.30 Радіо на Словіччині, у вик. слов. учителів і академіків; 20.00 „Радійно життям" розр. концерт. орх., пісеньки, два форт.; у перерві, в год. 20.45 Вен. денник, Актуальна гутірка; 21.45 Вакл. Вороні, лавреат літ. держ. нагороди; 22.00 Творчість К. Шимановського, форт., скрипка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співаторового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 26. січня 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 19.10 Фільом, мельодії, 20.00 Брукнерові твори, 21.30 Вальси; БІЛГОРОД 18.00 Пісеньки, 20.00 21.00 Вечір гумору; БРАТИСЛАВА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Чародійний флет" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 17.00 Молодь співає, 18.00 23.10 Цит. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 18.40 Весела авд., 19.25 20.00 Монархійський концерт, 21.45 Твори Ріхальдінія у вик. квартету; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 14.00 20.15 Розр. музика, 18.15 Скрипка; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.15 22.00 23.00 „Ліль Кампанельо" оп. Вольф-Ферарія; МОР. ОСТРАВА 22.15 „Наталка Полтавка" оп. Котляревського; ПРАГА 15.15 Розр. програма з участю жін. хору, 18.15 Розр. музика, 20.55, 21.00 Симф. концерт; РАДІО ПАРІ 21.15 Авд. для молоді, 21.30 22.00 23.00 Веселий вечір; РИМ 21.00 Симф. концерт, 22.00 Розр. програма, 23.15 Танк. музика.

Четвер, 27. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. твори, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Пісні Гена до сл'в Лєнса у вик. хору, 20.00 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Цит. музика, 17.30 Сяйв. 21.15 22.00 Бетовенові сонати у вик. Лєгнайя, 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 17.30 Симф. етюди Шучана, 19.25 20.00 Військ. орх., 21.10, 22.00 Вагнерівський концерт, Меркер сопр., ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 20.15 21.15 Скандинавська музика; КОШИЦЕ 18.00 Для Замурантів; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт 22.30 Форт.; МОР. ОСТРАВА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Д-р Іван Фавст" оп. Райтера; ПРАГА 20.05, 21.00 „Веселі муки з Віндзору" оп. Ніколяя, 21.35 Соната г-моль Ліста на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 22.00 23.00 „Естера де Карпантра" оп. Мілоди; РИМ 21.00 22.00 23.00 „Травіята" оп. Верді.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

БІРЖА.

Львів, 25. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельс. 89·38, 88·05, Доляри американські 5.27·50, 5.25·00, Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 294·77—293·05, Франки фр. 17·29—17·39, Франки швайцарські 122·30—121·50, Фунти анґл. 26·43—26·27, Гульдени двнп. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·04—117·00 Кор. норв 131·68—131·90. Корони шв. 135·18—135·20. Ліри-італ. 20·80—21·00, Марки фінлянд. 11·68—11·25, Марки нім. 112·50 — 109·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 115·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 65·75, 65·63. 3 інв. 1 ем. 82·50 серія 93·00, 3 пов. інв. 2 ем. 83·00. серія 92·00. 5. конверс. 68·75 провідок. 42·25, 4 консол 61·—

Папери.

Банк Польський 117·00 Цукор 37·50, Вугіль 32·25, 32·25, Ліпнопп 65·50, Моджейів 15·50, Островець 57·00, Страховничі 40·00, 39·25, 39·75, Габербуш 50·00.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·10 зол.
молоко . . . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . . . 7·00—7·20 зол.

Тенденція на масло і молоко вдержана на яйця знижкова.

Радіокутик.

ДВІРСЬКІ БАЛІ В 17. ТА 18. ВІЦІ.

26. І. год. 17.15 надасть Польське Радіо авдицію з циклю „Історія танку". Це будуть словно-музичні партишки, які віддадуть стиль 17. та 18. віку, котрий в тих дворських балів проявляється особливо характерно. Такі балі відограваля тоді не тільки товариську ролю, але часто і політичну.

КОНЦЕРТ ЮГОСЛАВЯНСЬКИХ АРТИСТІВ.

29. І. год. 17.15 надасть Польське Радіо концерт югославянських артистів: співачки Софії Давидової та піяніста Ілії Саїтіна.

РЕКОНСТРУКЦІЯ ВИСТАВИ З 1769 Р.

Дня 4. н. м. рад'останція Брюссель І. надала т. зв. „реконструкцію" першої театральної вистави, яка відбулась в Парижі 6. березня 1769 р. В прилі короля Людовика 15, який сидів в королівській ложі, відграно комічну оперу. Виконавці бельгійської радіорозгляні постаралися віддати тодішню атмосферу та спец'яльний стиль епохи. Твір та його автор давно вже перейшли в забуття, хоча Монсінін захоплювалися тодішні аматори опери. Він діставав почесну Легію за був членом Інституту, хоча був тільки аматором-музикою, а на дворі Орлеанського князя виконував обов'язки завідуючого та генерального інспектора. Монсінї умер в 1817 р. в 88 році життя.

ІТАЛІЙЦІ НАДАЮТЬ АРАБСЬКІ АВДИЦІЇ.

В країнах, що є в сусідстві з Середземним Морем, найкраще чути італійські радіостанції. Багатомовна радіостанція в Барі започаткувала авдиції в арабській мові. Англійський міністр закордонних справ Іден, висловив у Палаті Громад невдоволення Уряду з приводу таких поведінки італійського радія. Він сказав, що не припускає, щоб цього роду авдиції могли поправити відносини між обома державами.

АНГЛІЙЦІ ТАКОЖ НАДАЮТЬ АРАБСЬКІ АВДИЦІЇ.

З. н. м. англійська радіостанція в Даветрі надала вперше радіовий денник в арабській мові. В інавгураційному слові взяв участь цілий ряд видатних представників англ. влади, які говорять по арабськи, та представник египетської влади. Від цього часу англійці вже постійно надаватимуть арабські авдиції.

ВІЩУВАННЯ ПОГОДИ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ ТА ТЕЛЕФОНУ.

Віщування погоди в зимові місяці мають першорядне значіння для туристів та комунікаційної обслуги. Одначе радіо може подавати свої комунікати тільки в певних встановлених годинах, які можуть бути недогідні або які може переочити часть кількість заінтересованих. Тому управа почти в Німеччині впровадила в Міхові для проби, такі догоди. В'ізвану погоду награють на сталеву стяжку, та змінна її за кожним разом покуті, коли запрущени відповідне число телефонів. Коли заплавають нові комунікати змінюють в телефоні стяжку. Для розвою зимового спорту в Баварії ця новинка може мати дуже поважне значіння.

ОПОВІСТКИ.

Урядовці Земельного Банку Гіпотечного у Львові складають зол. 20.— на найбідніших, замість квітів на могилу матери тов. Вариводи. 223

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

УРЯДОВЕЦЬ, українець зіт 36. милий, оженився з панною. Адресою до каси. Адмін. „Діла" під „Без шлюба". 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм 90.— в мідяними, залізком і т. д. РЕНЧНЕР, Легіонів 37. 81 5-6

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 14-15

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АПЛІКАНТА з правом заступства потребує в'їд березня. Д-р Когут. Богородчани. 213 2-2

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, нервові, широкові, проти усування матиці під гарантією виконує вільоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів. вул. Вірменська ч. 15. 2041 24-100

ОГОЛОШЕННЯ.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Шпеній, Цейльону і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 уручів зол. 2.50
на 960 уручів зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 18 (14.850). Львів, четвер 27. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон РедакцП й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 228-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Еспанські національні літаки збомбардували французький військовий корабель.

Еспанські національні літаки збомбардували недалеко пристані Сербер французький торпедовець „Пурсуівант". Бомби впали в море кілька кільометрів від корабля, який відповів скєростріляним вогнем; також французькі прибережні батерії обстріляли еспанську ескадру.

БАРСЕЛЬОНА ЗНОВУ ЗБОМБАРДОВАНА. 150-ОХ УБИТИХ, 300 РАНЕНИХ.

Вчора національні літаки зробили два налети на Барсельону; підчас другого налету збомбардували вони північну дільницю міста.

Разом за вчорашній день летунські бомби вбили в Барсельоні 150 осіб, ранили — 300 осіб.

ВТРАТИ ЧЕРВОНИХ.

Як подають з півофіційних національних джерел, за 40 днів під Теруелем 5.000 червоних міліціонерів — між ними чимало старшин — попало в неволю. Червоні втратили 750 літаків та коло 30.000 вояків. Національне командування диспонує тепер куди більшими силами, бо лінія фронту скоротилась на 2.500 кільометрів, побережжя, яким володіє червоний уряд — на 1.200 км.

Програма 100. сесії Ради Ліги Націй.

Нині (в середу) в год. 11. починається 100. сесія Ради Ліги Націй. На першому засіданні, яке матиме довірочний характер, устійнять денний порядок сесії. Вона має розглянути 27 справ, з яких найважніші це далекосхідня війна, справа Александрети і реформа лігового пакту. Ця справа, як відомо, дуже важна тому, що при теперішньому укладі міжнародніх сил, коли частина великодержав найшлась поза Лігою, Ліга Націй у теперішній формі може стати однобічним протифашистівським табором.

Предсідником сесії є іранський віцемініст закордонних справ.

Британські лейбуристи домагаються протияпонської акції.

Вчора пополудні британський премієр Чемберлен приняв представників партії праці та професійних спілок, які домагалися, щоби британський уряд зорганізував міжнародню акцію, яка змусилаб Японію припинити воєнні операції проти Китаю, у першу чергу, щоби ввести ембарго на ввіз японських товарів та кредитові обмеження.

Як твердять у поінформованих колах, при цьому дійшло до живої вимінн думок між делегацією і премієром, який заявив, що ніяких протияпонських господарських санкцій не можнаб увести в життя.

БРИТІЙСЬКІ МАНЕВРИ В СІНГАПУРІ.

2. лютого почнуться у Сінгапурі великі британські маневри, в яких візьме участь 20 кораблів і 110 літаків, з того 54 з Іраку й Індії.

Перед румунськими виборами.

Румунська виборча комісія устійнила порядок лист зголошених до недалеких виборів. Урядова листа дістала число 1, ліберальна — 2, цараністична — 3, румунський фронт — 4, „все для краю" — 5 і т. д.

Фінляндія не визнала анексії Абісинії.

Як подає Райтер з Гельзінгфорсу, фінляндський уряд закомунікував голяндському, що він покищо не визнає анексії Абісинії, бо в цьому напрямі нема порозуміння між заінтересованими державами.

Комуністи підготовляли замах

У ПОРТУГАЛІЇ ТА В НАЦІОНАЛЬНІЙ ЕСПАНІЇ.

Райтер повідомляє: Поліція Португалії та національної Еспанії викрила **комуністичну змову, яка на кінець цього місяця підготовлювала замах у Лісабоні та в кількох більших містах національної Еспанії, здовж португальського кордону.**

Змову **викрито** мабуть у Бадахозі, де замах вибух скоріше. Тепер поліція обох держав є вже на сліді комуністичних провідників та веде енергійне слідство. По обох боках кордону зосереджено чимало війська — завдяки тому не дійшло до ускладнень. У всьому краю спокійно.

ЗНОВУ ЗАГАДКОВИЙ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН.

Британський консуль у Валєнсії заявив, що якийсь невідомий підводний човен намагався сторпедувати корабель „Женевське Озеро", опісля зник під водою.

Пропозиція реформи подружого законодавства.

Синод румунської православної церкви домагається, щоб до цивільного кодексу ввести зміну, яка уналежнювалаб цивільний розвід від церковного. Ще давніше порушено в Румунії справу скасування цивільних шлюбів.

Загадкова кривава драма у Бразилії.

Як подає ПАТ, у бразилійському стейті Пернамбуко дійшло до 24-годинної битви між поліцією та релігійними фанатиками. **Згинуло 145 осіб,** з того 5 поліцаїв. Провідник фанатиків, якого поліція пошукує здавна, втік.

Хто такий ці фанатики та яка причина кривавої події — про це покищо не згадує преса ні бюлєтини телеграфічних агенцій

ВИДАЛЮЮТЬ ЧУЖИНЦІВ.

Бразилійська влада наказала всім чужинцям, які дістались нелєгально до Бразилії або приїхали як туристи і не дістали дозволу на дальший побут, покинути державу до 30 днів. Між ними є чимало польських жидів

—o—

Примушує Вас постійно ощаджувати

ВКЛАДКА НА ПРЕМІЙНУ КНИЖЕЧКУ

Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові. Руська 20.

Щоб брати участь в льосуванні призначених для тих вкладок нагород (25 до 100 золотих) треба що місяця складати впродовж року постійно щонайменше по 5 зол. і не виймати в тому часі з вкладки ніякої квоти.

Українська дискусія у польському соймі.

Львів, 26. січня 1938.

Шіснацять літ іде вже щороку у буджетовій сесії сойму, на буджетовій комісії і на пленумі, дискусія на українські теми, — рівно десять літ беруть вже в ній участь і українські парляментарні представники зі Східної Галичини. Можливо, що колись найдеться людина, яка на підставі сойм. стенограмів, комплетів г. зв. сойм. пресового діярія і пресових звітів складе велику книгу (ледви чи обмежену до одного тому) і видасть її п. н. „Україніка у польському парляменті". Це булаб вже нині прецікава книга! Скільки зерна і скільки полови у тому збіжжі! Скільки розумних слів та яка маса нісенітниць: адже чували ми й заяви сумніву, чи взагалі істнує український нарід, чували ми безліч ріжних єдиноспасенних теорій, які швидко на цілій лінії провалювались, чували ми фільольогічні розправи на тему „рускі — український" від людей, які мали до цього такі самі кваліфікації, як до науки про зорі чи інтерпретації санскриту, — падали врешті й слова, які заповідали зміни культурно-політичної дійсности і так і залишились тільки словами, що швидко канули в забуття.

Саме той характер перемішаного зерна з половою є типовий для кожночасної соймово-сенатської дискусії на українські теми. Друга питома риса тих дискусій, закидів, полемік і заяв — є їхній наскрізь — так мовити — платонічний характер. Зважуємось останню дискусію, яка йшла в буджетовій комісії сенату і сойму, схарактеризувати в той сам спосіб: всуміш переплутані там слова розумні і глибші та нісенітні і плиткі, а всі разом — не викликують зрушення, що в чомунебудь змінять українську дійсність. Той момент безнадійности є найважчим тягарем, який притолочує всяку інформаційну працю на польському терені, — це той страшний психольогічний момент, який обезсилює теж боротьбу і на польському парляментарному терені. Очевидно знаємо латинську приповідку, яка каже, що крапля по краплі і скелю видовбає, але є теж і приповідка про горох, киданий об стіну.

Треба признати, що відгук, що його викликували українські слова, кидані в останніх днях об польську стіну, був досить сильний. Промовляв в українській справі цілий ряд польських послів, забірав теж двічі голос премієр. Читаючи звіти з отих промов, український читач мусить мати враження дуже ріжне. Коли напр. п. премієр заявляє, що причиною конфіскат на Волині дозволених галицькою цензурою українських книжок і календарів є розвинений у Галичині український націоналізм, то ми, галицькі українці, не можемо вийти з дива: чи п. премієрові дійсно невідомо, що сьогодні український націоналізм на Волині мабуть чи не більший, ніж у Галичині?! Радимо п. премієрові казати дати собі виказ політичних процесів на Волині за останні три-чотири роки та прослідити характер тамошнього комунізму, який є типовим націонал-комунізмом, зродженим на ґрунті національної радикаліза-

З нагоди двадцятиліття бою під Крутами відправиться в пятницю дня 28. січня ц. р. в год. 19-ій у всіх львівських церквах

Панахида

за полеглих героїв, на яку запрошує все українське громадянство

СТУДЕНТСЬКИЙ КОМІТЕТ.

ції настроїв. І чи завжди ще треба переконувати людей, що „мур" поміж одним і другим воєвідством є сущою оманою, коли річ іде про осциляцію ідеольогічних течій та що не адміністраційні репресії, лише основна зміна національної — передовсім культурно-господарської — політики є ліком на ексклюзивний український націоналізм, без огляду на терен, на якому він спершу народився?!

У соймовій буджетовій комісії премієр Складковський промовляв дуже загальниково: премієр декларував прихильне становище до культури й матеріяльного стану національних меншин, висловлювався проти польської ненависти до меншин, прозоро натякав, що польське громадянство (Галичини) мусить мати довіря до свого уряду, як єдино компетентного вирішувати внутрішньо-державні справи, казав взагалі багато такого, під чим кожний українець може підписатись. Зате не сказав нічого **конкретного**, не дав запевнення щодо ніякої конкретної справи, яка нас бе і болить, а замість такого запевнення — висловив погляд, що „український нарід не має підстав до нетерпеливости"! Дозволимо собі висловити погляд діяметрально протилежний: українська „терпеливість" виглядає в той спосіб, що польське законодавство і польська адміністраційна практика з кожним роком, з кожним місяцем зменшує наш стан посідання, який ми мали в тні, коли перейшли під владу польської держави! Очевидно, коли одночасно ми побільшуємо наш дорібок виключно нашим власним зусиллям, працею наших приватних установ, які борються з преріжними труднощами й вічними польськими атаками, то цього не можна зараховувати у плюси польської офіціяльної національної політики. Тому слова п. премієра не можуть нас задовольнити. Ми вже стільки чували преріжних — добрих і злих — слів, що не слів хочемо, лише діл. Тільки діл.

З посольських промов слід відзначити промову посла Войцеховського. Його заяву у справі необхідности перевести ревізію самоуправного законодавства і самоуправної практики треба гаряче привітати, як голос правильний і розумний. Так само заяву у справі окремішности української культури та пошанування українських культурно-віроісповідних справ. Хоч це ніби самозрозумілі речі, але добре діється, коли говорять їх впливові польські східно-галицькі посли серед тих відносин, коли множаться випадки насильного відсування українських духовників від науки релігії у школах та фізичного їх зневажування. Зате не розуміємо того звороту промови посла Войцеховського, в якому він боронить тої національної термінольогії, яку українці в еволюції своєї думки і мови вже відкинули: чи це польська річ міщатися до таких непольських внутрішніх справ?! Що сказалиб поляки, колиб хтонебудь з нас почав вирішувати такі справи з польського внутрішнього національно-культурного терену?! Чи такі виводи польського посла не мають посмаку політичної акції „пусць русіна на русіна" та старої методи „діли і пануй". Не розуміємо теж того звороту, коли посол Войцеховський каже, що поляки „чекають" поки „всі українці" приймуть „простягнену руку до згоди". Перш за все за українців, як національно-політичний колектив, завжди хтось відповідає, так само, як за поляків, і в політиці, здається, не водиться підраховувати членів нації, хто що думає. Тому боїмося, чи така фраза не є фірточкою, яка має дати дорогу до відвороту від позитивних декларацій та нічого реального українцям — не дати! В усякому разі тон промови п. Войцеховського багато пристойніший, ніж тон його органу „Воля і Чин".

Взагалі не було в теперішній дискусії тону, який робив би вражіння явної ненависти, злобної атаки чи такої провокації, яка вже іноді траплялася. Але — повторюємо — не все були тільки слова. Слова, які не роблять вражіння, щоб за ними пішли діла: і в цьому весь сенс тієї дискусії

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Апеляційний Суд скасував конфіскату „Діла".

Ми дістали 24. І. ц. р. відпис такого письма:

Sąd Apelacyjny VI. I. Pr. 252/37
KZ. 47/38.

Sąd Apelacyjny we Lwowie Wydział III. Karny w sprawie karnej prasowej dotyczącej konfiskaty № 255 czasopisma „Dila" z dnia 19/11 1937 r. z powodu umieszczonego tam artykułu pt. „Promińczyk świtła" od początku do słów „i w Rzymie", rozpoznając zażalenie Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie na postanowienie Sądu Okręgowego we Lwowie z dnia 11. stycznia 1938 r. Sygn. VI. I. Pr. 252/37 uchylające częściowo konfiskatę powyższego artykułu w powyższym ustępie — na posiedzeniu niejawnym w dniu 21. stycznia 1938 r. po wysłuchaniu Prokuratora Sądu Apelacyjnego

p o s t a n o w i ł

nie uwzględnić zażalenia Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie i zaskarzone postanowienie z trafnych w przepisie § 487 austr.-pk. uzasadnionych motywów zatwierdzić.

Januszewski w. r. Medyński w. r. Drzewski w. r.

Za zgodność:
Kierownik Sekretarjatu.

Промінчик світла на куліси політики на Лемківщині.

ЯК БЛ. П. О. Д-Р МАСЦЮХ СТАВ АПОСТОЛЬСЬКИМ АДМІНІСТРАТОРОМ?

Містимо цю статтю ще раз після того, як Апеляційний Суд у Львові на своєму засіданні 21. січня ц. р. не прихилився до жалоби прокуратора Окружного Суду в справі скасування тим Судом конфіскати цієї статті (з виїмком 8 рядків закінчення). Рішення Апеляційного Суду в цій справі містимо окремо. — **Ред.**

Українське громадянство знає загально про нікчемну ролю москвофілів у справі створення окремої апостольської адміністрації для Лемківщини та їх ролю в теперішній загальновідомій політиці на Лемківщині. Промінчик світла на позакулісову акцію москвофілів при обсаді уряду апостольського адміністратора для Лемківщини кидає лист, що його вислав бл. п. о. д-р В. Масцюх до Апостольського Нунція Ф. Мармаджія у Варшаві ще як парох Горожанни Великої коло Комарна. Лист датований 8. V. 1934. р. Буквальний переклад цього листа, писаного латинською мовою, такий:

Горожанна Велика, дня 8. травня 1934. р.
Почта Комарно.

Ексцеленціє, Всесвітліший Архиепископе, Апостольський Нунціє!

Почавши від хвилини, коли о. д-р Никола Нагорянський рішився зрезигнувати з уряду апост. адміністратора для лемківської околиці, польські, як і українські часописи згадують моє імя, як кандидата на цей уряд. Тому, щоб не ширилися балямуцтва, нехай буде мені можна про цю справу написати найпокірніше Вашій Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний, для урядового вжитку кілька слів, бо трудно мені заєдно справу особисто з приводу далекої дороги.

Що торкається самої справи — то лиш це правдиве: Моральний вождь (??) лемків, який відважно протиставився (??) схизмі і не допустив до цілковитого відступства лемків, п. д-р Орест Гнатишак, адвокат у Криниці-жівці, запитав мене в листі, опісля устно, чи я, якщоб Апостольська Столиця надала мені уряд апостольського адміністратора для околиці лемків, згодився би на це. Я відповів позитивно, подаючи такі мотиви: 1) Воля Найвищого Первосвященника, достаточно виявлена, є для мене приказом; 2) Спасення душ є для мене імперативом, що не допускає надуми: 3) Я з роду лемко, уроджений в селі Нова Весь у сусідстві Криниці-жівця, тому булоб мені дуже мило працювати для добра лемків і передбачую позитивний вислід праці — тому, що володію говором лемків, знаю їх звичаї і вяжуть мене з ними вузли приязни. Але до того я додав: одначе це — здається мені — дуже важко буде осягнути, бо перемиський Епископ Ординарій українців, Коциловський, якому підлягаю, непохильний мені, тому все порушить і у Варшаві і в Римі, щоб перешкодити призначенню мене на цей уряд Апостольською Столицею. Якщоб я справді дістав Апостольську номінацію, вважав би це за Боже чудо першого ступня і за виразний знак Божої помочі в дуже трудних хвилі. Але пробувати можна. Така була наша розмова.

Знаю тепер стороні поліційної безпеки (Польщі) та інші тайні агенти уряду слідкують мою діяльність під гострим оглядом. З другого боку численні лемки яких имѣю особисто не знаю закликують мене листами, щоб я — на випадок доконаної номінації — прийняв тяжкий уряд для добра лемків.

Думаю, що Вашій Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний, достаточно відомі є релігійні справи лемків та відношення Епископату українців до цього прикрого згіршення, тому про це нічого не пишу.

Вкінці осмілююся тут найпокірніше завважити: В цілій справі схизми лемків треба дуже спішитися, бо 1) схизматики осягають внаслідок загаяння найкращу поміч для своєї погубної роботи, 2) загаяння вводить релігійну рівнодушність. Здається, що ніщо не стоїть на перешкоді, щоб польський уряд згодився і дав матеріяльні засоби для цього місійного уряду з правом Ординаріяту. Тут не йде про забезпеку Дієцезії, але про надзвичайну тимчасову поміч на спасення душ. Опісля справа сама наладнається. Зате ап. адміністртор має зєднати собі дозволеними засобами прихильність лемків, навернувши їх на лоно Католицької Церкви та припинити дальші відступства.

Це найпокірніше предкладаючи, цілую руки Вашої Ексцеленції, Всесвітліший і Високопреподобний та остаю —

найпокірніший слуга
д-р Василь Масцюх,
парох у Горожанні Великій, почта Комарно.

Отже цей лист є незбитим доказом, що о. д-р В. Масцюх поробив усі можливі заходи, щоб по резигнації о. д-ра Н. Нагорянського призначено його апостольським адміністратором на Лемківщині. Висловлюючи заздалегідь свою згоду на призначення його апостольським адміністратором, заслоняється він дійсною чи видуманою розмовою і листуванням з д-ром Орестом Гнатишаком. Одночасно недвозначно заявляє, що релігійна справа Лемківщини, зокрема навернення православних лемків до католицької Церкви, лежить йому дуже на серці. Одначе аргументація, якою о. д-р Василь Масцюх старався переднати для своєї тези б. Апостольського Нунція в Польщі, Франца Мармаджія, спирається на звичайнім, питомім москвофілам наклепі, натяганню дійсних фактів і неправді. Отже неправдиве запевнення, будьто би д-р Орест Гнатишак, москвофільський адвокат з Криниці, був духовим вождом лемків. Він є лише головою москвофільської політично-партійної організації на терені Лемківщини під назвою „Лемко-Союз". У цій організації обєднуються москвофільські недобитки на Лемківщині. Національно свідоме, українське, лемківське населення нічого спільного з цією організацією не має. Воно ніколи не признавало, ні не признає д-ра О. Гнатишака своїм провідником. Неправда теж, будьто би д-р О. Гнатишак причинив перехід лемків на російське православя. **Цього переходу не причинив ні д-р О. Гнатишак, ні його партія, бо саме москвофіли підготовили, викликали і поширили московське православя на Лемківщині.** Його причинили самі таки лемки, які побачили, що під плащиком православя ведеться між ними шкідлива і розкладова москвофільська робота для ослаблення, розбиття і знищення їх національного організму. Побіч них на релігійному полі протиставився тут з успіхом московському православю витривалий тепер безпощадно на Лемківщині, молодий українсько-католицький клір, висвячений в Перемишлі і вихований у Перемишлі. Далі неправда, що внаслідок загаяння з обсадою уряду апостольського адміністратора для Лемківщини, по резигнації о. д-ра Нагорянського — московське православя на Лемківщині користало на розмаху і на силах. Зате правда, що вже

ва роки перед створенням апостольської адміністрації для Лемківщини ослабло і заломилось у своїй експансивній силі московське православія, усуваючи теж властиву рацію істнування самої цієї т. зв. апостольської адміністрації. Тимчасом ожило і зміцніло це православія саме тепер — і то з вини та під впливом сильно розполітикованих москвофільських провідників римлянівської апостольської адміністрації.

Вкінці в голові не може поміститися факт, що кандидат на апостольського адміністратора для Лемківщини писав у листі до Апостольського Нунція в таким неприхильним тоні проти свого тодішнього Ординарія, Преосвящ. Йосафата Кониловського та настрожував проти нього опінію Вищої Церковної Влади. А вже просто наклепом було кидати на Впреосвящ. гр.-кат. Галицький Епископат якесь неозначене ближче у листі обвинувачення та інсінуацію, мовляв, він ставиться невідповідно до справи лемківського православія. Автор листа запевняє, що це відношення Апостольському Нунцієві достаточно знане, тому він не буде вже про нього писати. Отже москвофіли, які самі свідомо і нарочно викликали та поширили московське православія на Лемківщині, вже заздалегідь очорнили Впреосв. гр.-кат. Епископат, зокрема Преосвящ. Кониловського, і в Нунціятурі і в Римі.

З польської преси.

Несподіванка „Дзєнніка Польського".

Несподіванка полягає у тому, що стаття з 24. ц. м. під наг. **„Чи зірвання нормалізації?"** написана у такому спокійному і пристойному тоні та з такими висновками, до яких ми в тому часописі — без образи — не привикли. Стаття опертa на нашій недавній передовій статті про політичний зміст останнього Народнього Зїзду і досить докладно ту нашу статтю реферує. Реферат совісний, з виїмком того одного місця, якого автор або не зрозумів або розуміти не хотів: він вмовляє в нас, що через нас, українців, чи внутрішню опозицію УНДО, „сама засада нормалізації, яка лежала у підстав польсько-українського компромісу з 1935 р., є перекреслена, і дуже сумнівно, чи взагалі можна казати про нормалізацію, коли українці надали їй новий зміст, починаючи під нею розуміти повне перекреслення засади про співпрацю обох національностей..." По-перше ш. автор не читав видно висновків до анкети „Діла", в яких цілі дві статті були присвячені виясненню, що теоретичне збереження і надалі **засади,** що її прийнято на весну 1935 р. для нової політичної тактики, не перечить гострій критиці „нормалізаційного" періоду та висновкам, що в істнуючій польській політичній дійсности в даний момент при найкращій нашій охоті **нема змоги** тієї засади практично реалізувати. По-друге, автор **грубо помиляється, коли вважає, що це українці** надали „нормалізації" інший зміст та **українці** „нормалізацію" „викінчили": **тільки польське** становище, однаково офіційна національна політика уряду, як і протиукраїнська нагінка польського громадянства і польської преси зробили ту „нормалізацію" одностороннім українським виявом доброї волі, з фатальними практичними наслідками для всього українського життя. Бо польська сторона ті вияви доброї волі стрінула, як українську капітуляцію і відповідно повелася.

Тим цікавіші висновки, що їх робить „Дзєнніх Польський":

„Коли річ іде про польську сторону, то підтримуємо наш погляд, що польсько-українська нормалізація лежить у взаємному інтересі обох громадянств однаково з огляду на потребу запевнити нормальні умовини розвитку обом громадянствам, що живуть поруч себе, як і з огляду на дальші спільні цілі й інтереси польського та українського народу. Польське громадянство здає собі з того справу (?! — Ред.) і — як уже показало (?! — Ред.) — готове розпочати на цім полі тіснішу співпрацю, однак під такими умовами: 1) признання українською стороною автохтонности і права до повного розвитку на національно-мішаній території не тільки для українського громадянства, але й для громадянства польського, яке має свої повні історичні права, отже признання не тільки українцям, але й полякам, привілею організуватися, і 2) згармонізування життя національно-мішаних дільниць з розвитком цілости Річипосполитої, з якою без огляду на розвиток окремішних культур окремих національностей, творять нерозривну цілість.

Стверджуємо, що автор вривається у відчинені двері. Щодо першої вимоги, то не було і нема ніодного українця, який відмовляв би права полякам у Галичині організуватись у таких формах і з таким ідеольогічним змістом, як це їм відповідає, з тим застереженням, що коли та організація іде саме на антиукраїнській платформі, то — очевидно — вона мусить викликувати з української сторони реакцію. Щодо другої вимоги, то чейже одним із найповажніших аргументів є те, що розвиток української культури й господарства та заспокоєння бодай у мінімальних розмірах українських політичних амбіцій в межах Польщі лежить також в інтересі Польщі; вона річ, що коли більшість поляків уважає, що „згармонізування" життя Сх. Галичини й Волині з життям решти польської держави мусить іти лише системою найгострішої централізації та адміністраційно-бюрократичної і мовної уніфікації, то ми проти такої системи боремося, вказуючи, що вона і польської державної єдности не скріплює. Але що ми, українці, можемо говорити про цілу Польщу, коли нас не допускають до впливу на життя навіть сільської громади з величезною більшістю українських мешканців і коли не маємо ніякого впливу на життя повіту, воєвідства, краю?! Що тут декламувати про наші обовязки гармонізувати життя краю з рештою Польщі, коли чуємо декларації про те, що взагалі засадничо до вирішування долі краю покликаний тільки один польський нарід?! Отже замість декламувати про охоту запевнити обом національностям свободу розвитку — треба дати доказ, що та охота істнує не тільки на словах...

Неписьменність — це страшний суспільний боляк, що вперто відновлюється та наростає; з ним треба вести постійну та витривалу боротьбу, щоб винищити його геть-чисто. В цьому допоможе нам найкраще букнар із читанок „ДО СОНЦЯ" — найновіша книжечка **„Просвіти".**

ШАРЛЬ ФОЛЄЙ.

Смараґдовий перстень.

Клотильда з Альвазей, відлучена від свого брата, а з нею всі вандейці, що по поразці біля Савенай блукали без цілі, переслідувані, окружені, зігнані наче худоба, а опісля попали до найближчої вязниці і то в такій великій масі, що вязничні сторожі навіть не потрудилися їх оглянути. Щож, не мали досить часу ограбити вязнів, коли один за другим через їхні руки проходили кілька мінут перед дорогою на шафот?

В цій вязниці, у старім укріпленім замку Маранж, що його здобули „Сині", посередині глибокого лісу, в цій тиші і в цім заперті грубими німими стінами, начеб час був спізнився, опісля в абсолютній тиші.

Тут, не маючи ані поняття, що вже весна одягала довколичний ліс в зелену шату, вязні, що були заперті в довгих підземельних коридорах фортеці і що від студені всі тремтіли і своєю блідиною світили в сутінках, роздумували над своєю минувшиною, відпочиваючи цілком одягнені на своїх вогких лежанках з очима, що вперто дивились кудись у темінь, або тяжко віддихаючи, тулилися докупи під маленьким закратованим отвором, яким до вязничної келії заходило трохи свіжого повітря й світла, що їх ще втримувало при житті.

Ніжна Кльотильда з резигнацією переносила вже тижні цю агонію, коли одного вечора, розломивши кусник хліба, який подав їй вязничий сторож, знайшла в ньому зімятий листок

Використовуючи момент, коли вязні заспокоювали свій голод, приступила сама до вузького віконця і — в останньому блеску зеленкуватого дня, бо так барвило його листя кущів, що буйно росли в високім рові замку — могла незамічена прочитати:

— „Дорога сестро!

Дорого підплачений сторож підземельної тюрми впустить мене цієї ночі до вязниці. Тому, що я не можу освободити нікого, тільки Тебе, не проговорю до Тебе ні слова, не буду мати ні світла, щоб не збудити якусь із Твоїх нещасних товаришок, бо і найменший звук занепастив би нас. Крім того мій сторож сказав мені, що Твоє нещасне ліжко є на краю вправо зараз при дверах. Коли відпочиватимеш і коли почуєш в темряві, що якісь пальці шукають твоїх, не лякайся, залиши свою руку для моєї; встань і дозволь відвести себе до нічної темряви. Не станемо ніде, тільки коли тайним хідником дістанемось з вязниці з підземелля; не промовимо ні слова, аж тоді, коли будемо на свободі далеко в лісі. Прошу Тебе, щоб Ти на один зі своїх пальців вложила перстень, що я його Тобі дарував перед трьома роками. Знаю добре смараґд, вирізьбований в ньому, що має форму серця; при найменшім дотику пізнаю, що це Ти, яку хочу спасти.

Твій брат Фридрих".

Кльотильда, сильно зворушена, думаючи, що їй сниться, сховала листок за пазуху коло самого серця, що з ненадійної радости та надії сильно билось. У тій самій хвилині отворились двері вязничної келії. Кілька нових полонених жінок вели брутально до вязниці. Одна з них бистро підійшла до вікна.

Кльотильда, що стояла там дивлячись при невеликім світлі на перстень зі смараґдом, який до цього часу носила на пальці і який за кілька годин принесе їй визволення, підняла очі й нагло пізнала одну зі своїх приятельок, Гігетку з Моврієр. Кілько полилось поцілунків, висловів, зворушення, сліз!

При всіляких ніжностях і переконуваннях, щоб духом не падала, гарна Гігетка, колись такого живого й рухливого характеру, не могла ніяк стриматися від плачу. Вражіння стиснутої горе над вязнями зворушили її так, що вона щиро їй призналася:

— Нічого мене не вдалі розвеселити, що я втратила свободу, бо я кохаю твого брата, дорогенька Клотильдо, обожаю Фридриха. Ми потайки заручились перед його відходом у похід на другий беріг Льоари... І від того часу я його не бачила! Ох, Клотильдо, моє нещастя спричинить подвійне нещастя, моя смерть спричинить подвійну смерть!

При цій сповіді, зробленій у відчаянні і в співчутті для нещастя своєї подруги, насамперед Кльотильда з незрозумілого егоїзму любови затремтіла, а опісля посумніла.

По важкій мовчанці й передумуванні рішилась і промовила тихенько своїм солодким й самовідреченим голосом:

— Не умреш, Гігетко! Можливо, що ти й недовго залишишся в цій вязниці. Послухай, що скажу тобі. Колись уночі таємничий і добросердний прихильник дістанеться до цієї темної келії, дітнеться до поганого ліжка, котроїсь з уязнених і зловить її ніжно за руку. Тим з нас, що без шуму встануть і дозволять, не промовивши ні слова, щоб незнайомий їх відвів, принесе це освобождення.

— Ах, вже це чудове романтичне освобождення, — зашептала красуня, якої уліз вже ловила промінь надзвичайної надії та яка більш ніж від щирих слів своєї подруги, зовсім ожила.

— Колиб мені трапилося таке щастя, Клотильдо, то ти не можеш уявити собі! о ні! ти не можеш собі цього уявити, бо ти не заручена, яку радість я мавлб, колиб я побачила твого брата! Думка, що незнайомий може прийти, щоб мені вернув свободу, щоб мене привів знову до Фридриха, не дасть мені ціну ніч ані на хвилинку зажмурити очей. Гарячка приходить на мене від такої думки. Тільки подумай, що я не маю зовсім нічого від свого нареченого, ані памятки, ані фотографії, бо навіть ані звичайного перстеня, чим я могла б якорити собі не очікуване

(Продовження буде).

PHILIPS RADIO
дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

В справі плебісцитової інтерпеляції.

Відповідь на запити з краю.

З кількох сторін дістав я запити, чи УПР вносила інтерпеляцію в справі шкільного плебісциту чи ні: який був зміст внесених інтерпеляцій. На ці запити відповідаю прилюдно:

В справі шкільного плебісциту внесли інтерпеляції: пос. д-р Степан Баран (відмова підписів на деклярациях) і я (одну в справі заборони плебісцитової анкети в Перемишлі, другу, яка затримувала цілість ходу плебісциту). Не маю змоги помістити ост. інтерпеляції в цілости, якої матеріял був опертий на інформаціях кількадесяти повітів, тому, що вона незвичайно обемиста (15 сторін машинового друку) і сьогодні має радше характер документу та втратила на актуальности. Одначе для відома наших дівчів подаю, що використав матеріял з таких повітів і місцевостей:

1) Повіт Бережани — місцевости: Конюхи, Нараїв, Потутори, Потік, Жуків, Козова, Рай; Лісники, Вербів, Урмань, Олесень, Жовківці, Щбще.

2) Повіт Лісько — місцевости: Жерниця Вижна і Нижна, Жерденка, Новосілки, Береска, Тополиця, Сяина, Репенка, Устріки Долішні, Лев'ява, Гічва, Загочеве, Стежниця, Хревта і Балигород.

3) Повіт Ярослав — місцевости: Радимно - село, Сіянва, Радава і зокрема про поведінку ярославського старости.

4) Повіт Теребовля — місцевість: Залавє.

5) Повіт Стрий відмова легалізації підписів, становище старости та інспектора — приклад Лисятичі.

6) Повіт Бібрка — місцевости: Старе Село та Глібовичі, становище старости та інспекторату.

7) Повіт Заліщики: становище старости.

8) Повіти Перемишляни: вимога віїтів при легалізації підписів.

9) Повіти Снятин і Галич: відмови легалізації підписів.

10) Повіт Львів: становище старости та інспекторату, подане до відома української делегації.

11) Повіт Сянік — місцевости: Дубрівка і Костарівці.

12) Повіт Турка над Стрием — місцевість: Стрілки.

13) Повіт Перемишль: заборона відбути плебісцитову анкету.

Крім цього використано інформації з повітів: Чортків, Городок, Золочів, Коломия, Рудки, Самбір, Жовква, Березна на Волині і Ковель.

Володимир Кузьмович.

Потреби української школи й середнєшкільного вчительства.

КОМУНІКАТ ГОЛОВНОЇ РАДИ „УЧИТЕЛЬСЬКОЇ ГРОМАДИ".

Головна Рада дістала від редакційної комісії текст резолюцій, що в них Загальне Зібрання Товариства „Учительська Громада" в дні 1. січня ц. р. зясувало найістотніші потреби української школи і середнєшкільного вчительства. В кінцевому оформленні комісії вони такі:

Загальне зібрання вважає необхідним:

а) Для школи й навчання:

1. Ввести в життя **катедру української мови й літератури** у львівському університеті з тим, щоб викладали з неї 2 професори-українці в українській мові; таку катедру — до часу основання державного університету з українською викладовою мовою—вважає конечною для піднесення престіжу української мови, як предмету навчання;

2. утворити **державні педагогічні ліцеї з українською мовою** навчання;

3. виготовити **програми навчання української мови** при участи вчителів української мови, членів Товариства з тим, що становище української мови в державних і приватних загально-освітніх середніх школах (гімназіях та ліцеях) повинно бути таке саме, як становище польської мови в польських школах;

4. ввести окремі обовязкові **лекції з історії України** в II. і III. кл. загальноосвітньої гімназії та в I. і II. кл. загальноосвітнього ліцею й географії України в I. і IV. кл. загальноосвітньої гімназії, при чім учити тих предметів повинні вчителі-українці;

5. вести навчання всесвітньої історії і проблем сучасного життя в державних та приватних середніх загальноосвітніх школах з українською мовою навчання — в **українській мові**, як це вирішило Міністерство В. і П. О. для навчання історії в українських приватних гімназіях з дня 2. червня 1926 II — 6288/26. (Рескр. КЛШО з 4. X. 1926. ч. II. 13622/26);

6. подбати про видання **підручників для навчання української мови в усіх класах і школах** різного типу;

7. подбати про видання для державних та приватних середніх шкіл з українською мовою **підручників до всіх предметів в українській мові**, при чому їх ціна повинна бути однакова з ціною підручників у польській мові;

8. подбати про введення **навчання української мови й релігії в українській мові** в тих державних та приватних школах із польською мовою навчання, в яких учиться українська молодь;

9. переводити **вступний іспит з української мови** в українських державних і приватних загальноосвітніх ліцеях та в тих педагогічних ліцеях, де українська мова є обовязковим предметом навчання, чого не бере під увагу розпорядок Міністерства В. і П. О. з дня 22. липня 1937. ч. II. С 848/37 і письмо М. В. О. П. з дня 11. травня 1937 ч. II. С 3395/37;

10. **зорганізувати й увести в життя методичний осередок** для навчання української мови в середніх загальноосвітніх школах;

11 **відновити пластову організацію** з уваги на велике її значіння у вихованні молоді;

12. **прилучити** пятий і шестий ступінь всенародньої школи до середньої загальноосвітньої гімназії й утворити шестилітню гімназію з 2-літнім ліцеєм.

б) У справах шкільної адміністрації подбати про:

1. Покликання учителів-українців до державних комісій для апробати шкільних підручників;

2. покликання українців відповідно до числа населення до шкільної адміністрації;

3. покликання вчителів-українців на членів дисциплінарних комісій у Кураторіях, що обіймають українські области.

в) У станових справах державного вчительства:

1. Згідно з домаганнями інших станових організацій учителів середніх і вищих шкіл у державі — змінити дотеперішню прагматику м. і. у тому напрямі, щоб запевнити вчительству конечні засоби до істнування, зберегти постійні автоматичні його аванси, вкоротити промежуток часу між поодинокими групами платень, уможливити доступ учительству до V-го ступня платні з утворенням переходової групи між 6-ою і 5-ою групою;

2. не призначувати учителів до кількох заведень;

3. зменшити число обовязуючих годин у гімназіях і ліцеях;

4. подбати про зворот оплат за діти вчителів у приватних школах та звільнення від цих оплат у державних середніх і вищих школах;

5. змагати до знесення постанови про відбір 1/4 літ платень у давніх державах.

в) У справі вчителів приватних шкіл:

1. З уваги на важну ролю українського приватного шкільництва в державі і громадянстві домагатися підтримки його і від держави, і від громадянства;

2. домагатися помочі приватним школам від державних, самоврядних і громадянських установ, яка повинна проявитися перш за все у формі звороту шкільних салат за науку молоді, якої батьки працюють у цих установах;

3. Зажадати безумовно від концесіонарів приватних шкіл уведення шкільного правильника у всіх українських приватних школах;

4. признати, що учителям приватних шкіл прислуговують службові побори та права нарівні з учителями державних шкіл.

д) У внутрішньо-організаційних справах:

1. Звернутись із зазивом до філій, щоб викресали подвійну дозу енергії для зазначення своєї живучости та щоб наявали живіший контакт із Головною Радою, виконуючи її доручення точно, совісно та скоро;

2. доцінюючи велике значіння протиалкогольного та протинікотинного виховання шкільної молоді, звернути на цю ділянку виховання свою увагу та в тій цілі підтримати в праці Секцію вчителів абстинентів, що повстала при Товаристві в грудні 1937. р.

*

Рівночасно Загальне Зібрання доручило Головній Раді виступити з цими побажаннями перед вирішними державними та громадянськими чинниками й доложити всіх зусиль, щоб перевести їх у життя.

Головна Рада „Учительської Громади".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 10. Четвер, 29 (14) січня 1888.

ДВІ ВАЖНІ СПРАВИ.

Дня 21-го січня перервали свою сойму, тобто відложили засідання. Була це новина, тому „Діло" що число спеціяльно підкреслило у статті п. н. „По соймі", що появилася у попередньому і як продовженя у цьому числі.

„Цезарійчину соймову сесію — читаємо — перервали (відложили), а не закінчили; її продовжуватимуть на весну. Рішення між зложеними і відложеними тим, що нам при закінченні сесії всі незалагоджені комісійні праці йдуть до кошa і втрачені, то відложення не приносить властивої тяглости сесії і розпочаті, але не полагоджені ще справи прийдуть в дальшому ході сесії на денний порядок".

Українське громадянство турбували тоді дві справи: одна, якої сойм не полагодив, — це справа зміни дорогового закону з 1883 р., який викликав селянські неспокої та заворушення. Майже в тих самих днях, коли сойм радив над зміною того закону, у львівському суді відбувався великий процес селян з Гічча, равського повіту, обвинувачених за опір проти дорогового закона. Не вважаючи на вкесок українських послів (підписали його таком чотирьох неукраїнських послів з лізниці) сойм не рішився на зміну, боячись між іншим, як пише „Діло", щоб „уступаючи голосові селянства, не домагається зміни, не ступити на дороги концесій, яких нам пануюча у краю верства передбачити не може і тому їх боїться".

Друга справа, якою „Діло" в цьому часі широко займається — справа примусової асекурації будинків від огню. Сойм ухвалив закон про примусову асекурацію, але українське громадянство і тодішній політичний провід були проти того закона. В цьому числі „Діла" є вже пяте продовження статті п. н. „Примусова асекурація", в якій з докладними статистичними даними доказується недоцільність того закона особливо для села, що дістало би на свої плечі новий тягар без більшої загальної користи.

З СУДОВОЇ САЛІ.

Державна прокуратура обвинувачувала 11 селян з Гічча, равського повіту: Гната Яцкова, Мартина Расмькова, Кузьму Яцкова, Самка Федюка, Гната Данчова, Луця Притулу, Данька Мельника, Михайла Смелинця, Кашка Танчука, Марка Малинчука і Луця Мельника за опір проти дорогового закона. По дводенній розправі трибунал засудив: одного на 6 тижднів, двох по 3 тижні, тих по 14 днів, чотирьох по 8 днів, а одного на 5 днів арешту. Боронив д-р Король з Жовкви.

Хто вже раз ужив
Мила „Центросоюзу"
цей вживатиме
його постійно.

З природи і життя.

З ЖИТТЯ ЗВІРЯТ.

ПРИКМЕТИ І ЗВИЧАЇ СЛОНІВ

Дуже цікаві мало знані відомости про слонів подав недавно К. Велс, член Корол. Географічного Т-ва в Льондоні. Він подає простий спосіб, як довідатися звідки походить даний слон. Треба поднятися на його копита чи нігті. Коли має пять на передніх і чотири на задніх ногах, тоді він походить з Азії. Коли-ж має їх на задніх три, походить з Африки.

Хтож лінивий рахувати слонячі нігті, дивиться на хобот. Коли хобот має один пальцеватий виростень, тоді це азійський слон, коли два — африканський.

Також уха вказують на походження цих улюбленців зоольогічних садів. Ухо азійця довге на яких 60 цм., а вуха африканця бувають величини фортепіянової накривки.

Нераз читали ми в екзотичних повістях про сіямських білих слонів, яких почитають там як святих звірів. Вони зовсім не є білі; їх шкіра є рожева, а крізь неї просвічують синяві плями.

Африканські слони, самці й самиці, мають величезні кливаки; зате азійські переважно не мають зовсім кливаків, хіба у раннього дитинстві. І тому вони є вродженими молочними зубами, які скоро випадають.

Загально люди думають, що кливаки є зброєю слона. Одначе вони служать йому лиш до розкопування землі і тому є найбільш розвинені у слонів, які мешкають у тих країнах, де треба поживу добувати із землі. Кливак слона часом буває довгий і на три метри, його вага доходить до 100 кг. Тепер один кільограм слоневої кости коштує коло 100 зол.

Ноги слона є майже такі гнучкі, як ноги людини. Тому слон кладеться лекше як кінь і належить до дуже рухливих звірят.

Згаданий дослідник подає цікавий спосіб, яким слони лікують свою нестравність. Коли слон зїсть щось невсмак, тоді запускає свій хобот через пролик до шлунка і випорожнює його. Може бути, що це лиш така анекдотка, бо сам Велс такої „медичної операції" на власні очи не бачив.

„ЩУР ФАРАОНІВ".

До найцікавіших тварин світа належить гризун з родини щурів, що живе в Єгипті т. зв. іхневмон, якого звуть „щуром фараонів". Старинні єгиптяни вважали його за святу тварину, тому що він вважується на боротьбу з багато більшим від себе крокодилем. По описам грецького історика Геродота єгиптяни хоронили здохлих чи забитих іхневмонів з великою парадою. Їх тіла бальсамували і складали в осібних гробах.

Нерівна боротьба з крокодилем.

Іхневмон є завзятим ворогом крокодила. Спосіб, яким він вбиває цього великого гада, є такий незвичайний, що довго вважали оповідання про це фантастичною казкою. Щойно досліди визначних англійських природників потвердили описи, що дійшли до нас ще з давних віків. Крокодилі, що залюбки вилежуються в гарячих побережних пісках Нілю, сплять з отвертою пащею. Іхневмон доглянувши сплячого крокодила, одним скоком впадає до його пащі і далі до горла, прокусує там великі кровоносні судини коло самого серця і дістається знов назад тою самою дорогою. Очевидно крокодиль зараз здихає.

Крім того це завзяте звіря нищить загребані в піску яйця крокодилів та їловитих вужів. Тому в Єгипті і нальольських краях називають його мешканці „добродієм людей".

КАЛУШ, 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк. Львів. Прошу перелити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяря у Львові. З поважанням Іван Гриців.

ЛЬВІВ, 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на біж. рах. п. Р. Бориса з Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Лиської у Львові. Решту прошу лишити на вкупно дом'цільованих на Ваш банк векслів. З поважанням Д. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Тел. 200-15, 292-15.

Дивогляди щоденного життя.

Недавно зацікавилися досліджники психольогією щоденного життя і ріжними руками, що їх не „контролює" наш розум. Ціла низка відрухів, що без сумніву вирнають з підсвідомости людини, почала цікавити сучасних психольогів. Дослідники хочуть дійти до основ психольогії, може навіть психопатольогії щоденного життя. На цю тему повстало багато наукових праць і, здається, що найкраще в цьому напрямі висловився фрайд у своєму творі п. з. „Психопатольогія щоденного життя".

Очевидно, що тут відкривається велика можливість ріжних пояснень, яке є підложжя даних відрухів. Чи маємо до діла з реакцією цілком мимовільною і несвідомою, чи просто примхами нашої натури, що вибухають так, як самі хочуть, чи маємо тут до діла з якоюсь льогічною лінією, в першій хвилині ще не схопленою — ось питання, над розвязкою якого ломлять собі голови досліджники.

Незвичайно багато матеріялу дає нам самообсервація, або т. зв. інтроспекція. Кожний з нас може сам помітити деколи навіть комічні рухи, які нам „вириваються" у цілком невідповідних хвилинах. Нпр. стоячи при телефоні рисуємо машинально на листку паперу, що лежить на столі якісь дивні, поплутані фігури, або призадумуючися над розвязкою якогось питання, бавимося уставляючи олівець на столі чи хочемо зрівноважувати якийсь предмет. Підчас читання книжки бавимося мимовільно ножем до розтинання паперу, жінки пересувають коралі на нитї або навіть їх „їдять"

До таких звичок належить безперечно числення кроків у кімнаті, коли її перемірюємо в хвилині якогось схвилювання і пригноблення, перескакування ліній на хіднику в стовку, щоб часом на нет не наступити, коли вдивляємося в стелю і добачуємо на ній якісь плями тощо. Хто з нас, будучи на якихось штивних і неприємних відвідинах не перебирає і не сплітає френзлів обруса? До таких моментів належать теж відрухи, коли конче мусимо мати щось в руках і бавимося будьяким предметом. Такі прояви „треми" дуже добре знані новикам-артистам, що мають найбільшу трудність: „Що зробити зі своїми руками?".

Обсервація таких відрухів напровадить кожного на цікаві висновки, а точна аналіза тих відрухів може відкрити, що причини їх появи нераз сягають аж до нашого дитинства. Деякі відрухи повстають у нас на підставі подій що виводяться з далекого часу наших дитячих літ. Ті події стають зчасом відрухами, а їх можна відзвичаїтися тільки при постійній контролі нашого розуму. Усвідомляючи собі підсвідомі відрухи можемо від них звільнитися.

Це особливо пожиточне й конечне тоді, коли ті наші відрухи є прикрі для нашого окруження і входять вже в ділянку патольогії. До таких відрухів належать ріжні „фобії", нпр. страх перед відтвертими дверима „агорофобія", перед темрявою, шелестом викликані жахливим враженням, якого ми набрались слухаючи дитячих казок і т. п. Можна сказати, що така „манія" згодом переходить в острий стан і стає психозною хоробою і для хорого і для оточення.

Навіть в т. зв. нормальних відрухах, що їх стрічаємо майже в кожної людини, можна відкрити деякі патольогічні прикмети, що власне є доказом на те, як дуже тяжко під психольогічним оглядом відділити нормальний, здоровий стан від патольогії. Аналіза таких відрухів переконує нас, що в кожному з нїх є дещо тривожного патольогічного і що денервні натури не є чимось, що пало як грім з ясного неба, але розвиваються в нас немічне в зародках як бактерії. Пригожі обставини, як нпр. психічні потрясення, тяжкі життєві переломи, кризи, катастрофи і т. д. розвязують їх і дозволяють їм вибухнути з великою силою, вже у формі важкої душевної недуги.

Взагалі самообсервація, одночасно порівнювання своїх душевних переживань із такими самими з нашого окруження, дає багато матеріялу для новітньої психольогії і матеріяли зібрані в той спосіб посунули психольогію сильно вперед і зробили її самостійною науковою дисципліною. Іч.

ЕПІДЕМІЯ „СВИНКИ".

В останнім часі появилася серед дітей епідемія хороби, знаної під популярною назвою „мумпса" чи „свинки".

Правильна її назва це запалення привушної слинової залози. Дві симетричні залози, що витворюють слину, поміщені по обох сторонах лиця під шкірою. З них провадять слинові проводи слину до устної ями і кінчаться на стіні рота при горішніх черенних зубах. Саме „мумпс" є це запалення цих заліз, спричинене зараженням їх якимись ще незнаними бактеріями. Хвороба виступає головно в дітей і шириться здебільша через т. зв. краплинне заражения; саме воно наступає підчас говорення, пчихання тощо, коли з рота хорого, чи особи здорової, в якої роті є такі бактерії, розприскується малі краплі слини враз із бактеріями.

Хід хвороби.

У перших двох днях у дитини виступають прояви перевтоми, біль голови і ушей, гарячка, дріжаки й поти. Потім серед гарячки опухає лице (докладно привушна слинова залоза) зараз перед самим ухом, частіше з лівої сторони, згодом і на другу сторону. Опухає околиця лиця перед ухом і понижче. Шкіра над опухлою залозою є лискуча, натягнена, але не змінена. З причини такого поміщення опуху важко говорити та ковтати їжу, (тому дитина нерадо їсть), пережовувати їжу в устах і рухати повіками. По 5—7 днях цей опух зникає без сліду.

Інакше дещо виглядає хвороба в дорослих. У мужчин перекидається вона залюбки на ядро (звичайно одно), де дає запалення, що провадить до того занидіння.

Також може виступити ця хвороба по пошестних хворобах, запаленню мигдалків, середнього вуха та ін. У тих випадках запалення є звичайно одностороннє, але важче. Шкіра над залозою червона, часто залоза ропіє.

Лікування: Хвору дитину треба помістити в окремій кімнаті, поки хвороба не щезне. Недужа особа повинна лежати в ліжку. Дієта плинна. На боляче місце приложити „квасну воду" під цераткою, або теплі оклади.

Яму устну треба полокати розчином окисненої води чи гарячим чаєм з ромену. Коли є гарячка або три рази денно табл. фенацетину 0,1 гр.

ЛІСИ НА САГАРІ.

Французькі дослідники вимірили, що підчас останніх 400 літ пустиня Сагара посунулася 400 км. на полудне, замінивши на голу пустиню цілий пояс урожайної французької колонії Судан.

Це посування пустині загрожує й далі цій незвичайно врожайній колонії і країні коло озера Чад та побережжу Слоневої Кости на західнім березі Африки, тому міністерство колоній Франції звернулось до англійського та італійського уряду з пропозицією створити охоронний пояс ліса, широкого на 12 км., довгого 2.000 км., що тягнутисьме від м. Ніямей до озера Чад.

Цей могутній безперервний ліс захистив би врожайні країни Африки, що лежать на полудне від Сагари від захланної пустині.

Заліснення тривалоб десятки літ і вимагало би 10 мільярдів дерев.

—o—

ТУНЕЛЬ МІЖ АНГЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ

Раз-у-раз преса приносить вістки про проект будови тунелю під проливом Ля Манш, що відділює Англію від Франції. Одначе англійці були дотепер противниками цього тунелю з оглядів стратегічних. Тепер англійська публична опінія ставиться прихильно до будови цього тунелю, що може мати важне значіння для забезпечення Англії в поживу підчас війни, коли ворожі літаки внеможливили би доставу харчів на цей острів іншою дорогою.

Не зволікайте з присилкою лаву на коляду Різдвяної Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Сторінка без політики.

Край, де ще торгують жінками.

У КРАЮ 1001 НОЧІ.

Ще й сьогодні подають дуже часописи вістки про схоплення молодих дівчат торговцями „живим товаром". Здебільша люди приймають ці вістки доволі недовірливо, мовляв, вони фантазії репортерів, які завжди намагаються знайти для свого часопису якусь добру сенсацію. Та поліційні акти — це найкращі докази, що в таких вістках чимало правди. Найбільше цвітучий такою торговлею край — це Аргентина, яка висилає до Европи силу-силенну своїх агентів у розшуках за новим „товаром", за молодими й гарними та наївними дівчатами, які даються легко підійти приманами карієри танцюристок і фільмових зірок. Другий край, який виказує все-таки чималий попит на „живий товар" — це Туреччина. Держава Ататурка, не зважаючи на всі модерні новинки та на европеїзацію свого життя, не позбулася ще зовсім своїх гаремових традицій, хоч вони виявляються тепер у зовсім іншій формі. Найкращою ілюстрацією як на ділі виглядає у Туреччині винищення торговців „живим товаром", є оповідання молодої француженки, яка несподівано опинилася сама серед моря чужих людей без грошей і засобів до життя

*

„Під французьким прапором їхала я Чорним Морем із совітського пекла до Франції. У Царгороді мала я стрінутися зі своїм дядьком. Моя цікавість як виглядає той казочний край 1001 ночі не давав мені просто спати. Я хотіла якнайшвидше побачити столицю мусульманів, місто пашів і смішних евнухів. Небавом прибули ми справді до Стамбулу. Паспортова і митна контроля тягнулася доволі довго і за той час ми не могли вийти з корабля. Кольк вкінці нас пустили з чердака, я потонула негайно в пестрому морі людських голов. Місто легендарної краси! Перед моїми очима станув схід у своїй правдивій красі: різнокольорові базари, крикливі торговці, носильники тягарів — все те очаровувало мене своєю екзотикою. Я замешкала у вигідній гостинниці прегарної европейської частини міста. Там рішила я підождати на свого дядька, який мав найближчого ранку прийти і повести мене далі до рідних сторін. Та хоч як я пильно виглядала у готелевім фоє знайомої постаті дядька і як нетерпляче, ожидала листа від нього — н'кого не діждалася.

Я опинилася у доволі клопітливому положенні. Дядько з невідомих причин не давав про себе нічого знати, рахунок у гостинниці збільшався, одночасно мої скромні капітали танули як віск і третього дня я переконалася, що не маю чим заплатити за гостинницю і не можу навіть мріяти про те, щоб своїми силами виїхати в дальшу дорогу. Тоді я рішилася взятись до торговлі. Тому звернулася до власника гостинниці, виявила йому своє несподіване скрутне положення і просила, щоб він розглянувся за якоюсь торговельною працею для мене. Лице турка заблисло при тім але скриваною радістю, ніби він на таку мою пропозицію давно з нетерплячкою ждав.

— Алеж, очевидно, все дасться зробити. Я вас розумію. Щось подумаємо, а за рахунок не турбуйтеся. Якось воно буде. Підожду трохи.

Коли дві години пізніше вернулася я з проходу, вручив мені господар гостинниці білет до театру з хитрою усмішкою.

— Білет нічого не коштує — сказав він на моє превелике счудування. Всунув білет у руку і негайно відійшов.

ДИВНІ ЗНАЙОМІ

Білетер запровадив мене до темної льожі. Коли занавіса піднеслася, до моєї льожі ввійшло двох мужчин, які без словечка зайняли свої місця. Мені стало трохи моторошно. Одначе нові гості поводилися так ввічливо і чемно, що я по хвилині зовсім заспокоїлася. Їх зовнішній вигляд був незвичайно елегантний і нічим не нагадував людей сходу. Оба високі і поставні молодці робили враження незвичайно культурних і чемних людей.

Раптом один із них заговорив до мене по французьки:

— Невже ви, пані, справді чужинка? Чи можу вам пояснювати акцію песи?

І хоч я не відповідала нічого на його слова, почав мені давати точні пояснення того всього, що на сцені діялося. Пізніше перерви розважали мене весь час розмовою. Їх прегарні європейські товариські форми просто імпонували мені. Мої сумніви і моє недовіря зовсім розвіялося. При кінці запропанували мені оба незнайомі, чи пак уже знайомі, що обведуть мене по Стамбулі, щоб я могла пізнати його нічне життя. На цю пропозицію я дуже радо пристала і справді мала я змогу пізнати людей і турецькі кавярні, які я досі знала лиш з оповідання.

До цієї пригоди не привязувала я великої ваги, бо сподівалася при допомозі шведського консуляту виїхати домів.

НЕСПОДІВАНА ПРИГОДА.

Та коли я чергового дня рано ішла через Перу до консуляту, зачіпило мене несподівано двох французьких старшин. Вони стали оправдуватись, що так несподівано на вулиці до мене приступають і починають розмову, одначе вони довідались вчора, що я приїхала сама до Стамбулу як совітська емігрантка, бачили мене відтак у товаристві двох турків, як я виходила з Кристаль-палясту і йшла до Мічет-бару. З деяких причин не могли вони зайти до мене до гостинниці.

— Алеж, панове, це ще ніяка причина, щоб ви мене на вулиці зачіпали.

— Ми хочемо вас остерегти. — Перед кількома днями приїхала до мене моя кузинка — — почав оповідати молодший старшина. — Вона так захопилася турецькою столицею, що ми не могли її втримати вдома. По трьох днях вона щезла. Передтим вона ще вспіла нам зрадитися, що познайомилася з двома молодими мужчинами, які пообіцяли їй показати життя таємничого Стамбулу. Імовірно ваші нові знайомі — це саме ті мужчини, що ми за ними від кількох днів шукаємо.

Оба старшини почали промовляти мені до совісти, щоб я допомогла їм вирятувати пропащу і напровадила їх на її слід при допомозі обох підозрілих типів, які й на мене закинули сітку. Для мене не буде з того ніякої небезпеки, бо вони негайно повідомлять свою команду і не відступатимуть здалеку мене ні на крок.

Я погодилася. Хібаж я не була в такій ситуації, що сама могла при тім лиш скористати? У моїй кімнаті в гостинниці застала я величезну китицю квітів і запрошення на прогульку чергового дня до Прінкіпо.

НЕБЕЗПЕЧНА ГРА.

На другий день рано, коли я зійшла до голю, застала обох моїх знайомих на розмові з господарем гостинниці. Вони розмовляли як старі добрі знайомі. Оба були одягнені в білі одяги та ясні капелюхи. Вони представили мені молоду гарну дівчину югославянку, яка буцім-то знялася вже з ними три місяці.

По двох годинах їзди моторівкою через море Мармара призабула я про свою місію, але моторівка обох старшин, які з дачеку за нами їхали, привели мене знову до свідомости. По чарівній і романтичній їзді приїхали ми над вечір на острів.

Свою ролю грала я так добре, що оба турки нічого не догадувалися і показували все нові прегарні річи. Коли сонце зайшло, завели вони нас до величавої самітної віллі, де при філіжанці мокки мали ми підождати аж до часу нашого повороту до Стамбулу. Кімната, в якій ми примістилися, була уладжена із справжньою орієнтальною вибагливістю. Килими, килими, дивани, ліжники, гобеліни, а все те пестре, томило очі своїм багатством колірів. За той час, коли мокка парувала ще в маленьких філіжаночках, наші знайомі почастували нас чаркою турецького лікеру. Моя наївна товаришка вспіла вже три чарки випити, коли я щойно довідалася, що молода югославянка всього три дні у Стамбулі і тих двох мужчин давніше ніколи не бачила. Вона хотіла навчитися орієнтальних танців і зрадилася зі своїми плянами перед знайомим вірменином у Білгороді і коли вона приїхала до Стамбулу, вже на двірці ждали оба турки. Вони не відступали її відтак ні на крок, засипуючи своїми послугами і своєю чемністю. Коли я звернула новій знайомій увагу, що ми стали жертвами торговців дівчат, вона смертельно зблідла і впала омліла на килим. Напиток зробив своє. Кольк я відчула, що й підомною погинаються ноги, очі клеяться і голова починає боліти, я схопила помаранчу, натерла собі повіки і голову, виссала винний сік і випила вистиглу вже і призабуту каву. В тім менті почула я якийсь шелест за дверима і негайно впала на килим, прикинувшися непритомною.

Двері відчинилися тихо і до кімнати ввійшло трьох мужчин. Нас завинули в килими і винесли на двір. Подорож у килимі тривала приблизно пятнацять хвилин. Коли я відчула, що нас положили на твердому грунті, відважилася легко відхилити крайчик свого килиму й оглянути, що довкола нас діялося. Біля мене лежала все ще непритомна югославянка, а кілька кроків оподалік хтось тихо хлипав. Негайно здогадалася я, що це схоплена француженка. На морі стояв яхт, від якого відорвався човен і поплив до нашого берега. Колиж наші здогадні приятелі підійшли до лодки і почали по турецьки щось із новим гостем говорити, я визволилася з килиму і підійшла швидко до француженки.

— Ви називаетеся Одета?

Заки вона вспіла мені відповісти, оба злочинці прискочили люті до мене.

— Що сталося? — прохрипів один із них.

— Нічого надзвичайного — відповіла я. — Я хотіла їй лиш передати привіти від французьких старшин, які тут недалечко лиш чекають тієї хвилини, коли ми відплинемо.

Мої слова викликали панічний страх серед злочинців. Ця вістка просто поразила їх. Я сама ледви трималася на ногах, але з усіх сил намагалася панувати над ситуацією. Обом злочинцям показала я рукою на море, на якому замайоріла моторівка, кидаючи на води смуги рефлекторного світла. Злочинець трунув мене з усіх сил і миттю кинувся до лодки. За кілька хвилин яхт відпливав швидко від берегу. Моторівка швидко доплила до острову і... минула його.

Коли сонце зійшло, нас знайшли якісь два грешькі монахи з недалекого манастиря і при їх помочі відшукали ми наших „спасителів", які цілу ніч шукали нас довкола берегу

—o—

СПРАВДІ МУРИНСЬКЕ СЕРЦЕ.

Американські часописи подають справді цікавий випадок, який здивував не тільки сірих людей, але і найкращих американських лікарів. Джо Томас із стейту Нью-Джерсі побився зі своїми ровесниками та одноплемінниками і при цій нагоді дістав удар ножем у серце. Його перевезли негайно до лічниці, де лікарі вийняли зі серця ніж і зашили рану. Та всі вони були певні, що Томас не переживе небезпечної операції. Якеж було счудування лікарів та прислуги лічниці, коли чергового дня рано не застали мурина на ліжку.

Згодом виявилося, що мурин утік із лічниці. В одній лиш піджамі переліз він через вікно третього поверху, спустився по водотяговій рурі і босий, серед темної ночі пройшов кілька кільометрів, поки в якогось селянина не випросив собі якоїсь одежини.

Томас блукався пять днів. Вкінці поліція відшукала його і відставила знову до лічниці. Там переконалися, що мурин, не зважаючи на холод і легкий одяг не дістав навіть нежиту. Також пятиденна втеча не пошкодила йому нічого на серце, рана зовсім правильно приголілася і тепер життю мурина не погрожує вже ніяка небезпека.

УБИВ ПРИЯТЕЛЯ, ЩОБ ОБЛЕКШИТИ СВОЮ ВИНУ.

Кілька місяців тому директор аеродрому в Льос Анджельос Поль Райт убив свого найкращого приятеля і свою жінку. Цей злочин, який викликав був в Америці зовсім зрозумілу сенсацію, опинився саме тепер перед судом присяжних.

Після вбивства Райт заявив, що він бачив у дзеркалі, як його жінка цілувалася з приятелем Кіммелем. Під впливом нагального приливу заздрости вийняв Райт револьвер і вбив жінку і приятеля. Та прокуратор обвинувачує Райта, що він виконав убивство з надумою. Райт ненавидів жінку і шукав ріжних способів, щоб її позбутися. Тому теж покликав він до себе свого приятеля Джона Кіммеля.

— Райт — заявив прокуратор — не завагався навіть перед тим, щоб посвятити свого приятеля і його життя, щоб тільки створити собі умовини, що буцім-то він убив під впливом заздрости.

Райт боронився доволі слабо. Багато свідків підтримало прокураторське обвинувачення. Приятелі Райта зізнали, що він не вмів скрити своєї ненависти до жінки, яка справді вела себе дуже негідно.

Де-ж та заповіднена п. міністром Складковським безсторонність при виборах?

Дня 21. січня ц. р. відбулися вибори на солтиса і підсолтиса в Розважеві золочівського повіту. Предсідником виборчої комісії був п. Крежель. Громадська рада складалася з 10 поляків і 6 українців. Були дві листи: Польська з Парубецьким Яном і Гурським Петром та українська зі Степаном Неупорежим і Бабієм Гавриком. Поляки мали картки до голосування ясно-білі, українці з концептового паперу. Всі українські радні вділали однозвучні картки з кандидатами Неупорежим і Бабієм та заявляють що ту обставину стверднть присягою. При обчисленні голосів предсідник оголосив, що Парубецький дістав 7 голосів, Гурський 5 голосів, Бабій 3 голоси і Неупорежий 1 голос, та що вибрані солтисом Парубецький і підсолтисом Гурський. Таким чином украдено 3 голоси, які впали на Бабія, і з них два голоси дочислено Гурському й 1 голос Неупорежому. Українські радні завважили, що предсідник комісії відчитував з картки, написаної на концептовому папері, прізвище Гурського, хоч на жадній з тих карток Гурський як кандидат не фігурував. Українські радні вносять донесення до прокуратури за фальшування виборів, але незалежно від того можеб так п. міністр внутрішніх справ зарядив розслідження цієї справи і з уряду уневажнення таких виборів...

ЛІКАР
Володимир Лазорко
ординує у внутрішніх недугах
ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10 (бічна Личаківської).

В неділю 30. січня ц. р. в год. 12-тій у двацяті роковини Крутянського Бою відбудеться
СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ
Велика саля Народнього Дому. Студентський Комітет.

Українцям не дають праці при залізниці.

Посол Пеленський боронить українських прав у ділянці комунікації.

На чергу дня в буджетовій комісії сойму прийшло у вівторок міністерство комунікації. Міністр комунікації Ульрих виголосив довшу промову про працю свого міністерства в 1937 році.

В дискусії забирали слово посли: **Кжечунович, Закроцький, Сласький, Ясінський і Зоммерштайн**, видвигаючи всякі недомагання залізниці, як опізнювання поїздів, поганий розклад їзди і т. д. Посол Закроцький дивувався, навіщо на залізничих двірцях у Польщі утримують залізничників з крісами та револьверами, так начеб це був виняткový стан, і питався, проти кого мають служити ті кріси, тимбільше, що цього ніде у світі нема.

Довшу промову виголосив на тому засіданні посол **Зиновій Пеленський**, що торкнувся передовсім наболілої справи регуляції рік і гірських потоків на терені Галичини. У цій справі ніхто нічого не робить, а праця в цій ділянці, як уже навіть поминути господарські користи, дала би заняття перелюдненим та безробітним селам. Про стан битих шляхів у Галичині просто жалко й говорити.

Що торкається залізничого руху, то розклад їзди в багатьох місцях дуже недогідний, на таких важних шляхах, як ось Львів—Тернопіль чи Станиславів, нема таких сполук, як треба. Польська державна залізниця не хоче взяти під увагу того, що велика частина залізничих шляхів проходить теренами, заселеними українцями, і не допускає українців до праці; зате приймають наплівовий, більш зрадикалізований елемент, що нераз буває розсадником небезпечних тенденцій по селах. Українських ремісників не допускають до залізничих достав, а як кого навіть приймають, то приневолюють змінити обряд.

Туристика — це гарна річ — говорив пос. Пеленський, але не треба робити з неї політики. У пропаґандових виданнях, призначених для вжитку заграниці, поминають мовчанкою чужі національности у Польщі. Це не поважний підхід до справи.

Що торкається залізничих пільг, то ці справи полагоджують занадто централістично. Треба би дати деяку свободу у вирішуванні тих справ льокальним чинникам.

Єдиний ключ міністра Ґрабовського.

У своїй промові в дискусії над буджетом міністерства справедливости, що була надрукована в передостанньому числі „Діла", пос. Целевич порушив між іншим справу неприкимання українців до служби в судівництві. Тоді-ж: посол Пеленський обговорив справу відношення вязничної влади до українських політичних вязнів.

Відповідаючи на ці промови, мін. **Грабовський** заявив, що не може приняти закиду, начеб він не приймав українців до служби в судівництві тому, що вони українці, бо єдиним ключем номінації для нього є кваліфікації. Що торкається політичних вязнів у Галичині, то всім їм допускають літературу. Якщо у тій справі бувають декуди труднощі, то тільки тим, де важко знайти українського цензора. Завид, що українські політичні вязні сидять у Святохресній вязниці, не має підстав, бо там сидять тільки ті, що засуджені за вбивство мін. Перацького, а влада уважає їх за кримінальних, не політичних вязнів.

Як має виглядати змінена виборча ординація.

В найближчому тижні — як повідомляють з Варшави — посол Дух має подати до відома свій проект виборчої ординації. Проект передбачує 5-прикметникове виборче право. Вибори були би подвійні. Всі, що скінчили 24 роки, вибирали би виборчу колегію, складену зі 100 осіб. Колегія визначувалаб кандидатів, причому вже 10 осіб тієї колегії мали би право ставити кандидата. Щойно після визначення кандидатів відбулисяб загальні вибори.

Сойм згідно з тим проектом — складався би з 320 послів — 294 вибраних в округах, а 26 з державної листи. Кожна округа вибиралаб 3-ох послів.

Сенат складався би зі 120 сенаторів, з того одну третину іменував би президент держави. Кандидатів виставляли би: 1000 виборців або 50 членів окружної колегії або 10 послів одного з трьох останніх соймів.

Кажуть, що пос. Дух склав свій проект по думці полк. Славека.

—o—

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

ГОРОДОК.

День 22. січня відсвяткувала читальня „Просвіти" в Городку-місті святочними сходинами всіх своїх членів у власній домівці в суботу в год. 6-тій веч. Сходини відкрив голова читальні о. О. Шараневич вступним словом. Опісля м-р Степан Бутурин виголосив основний реферат про дві події: 22. січня 1918 і 22. січня 1919. При кінці інж. Р. Паламарчук подав свої вражіння та рефлексії з тих великих днів. У міжчасі читальняний хор під орудою Гр. Пачеха відспівав кілька пісень, а В. Шевчик виголосив гарну деклямацію „Софійські дзвони". Святочні сходини тільки для своїх членів — це в Городку новина. Явилися майже всі члени читальні — присутніх було коло 100 осіб. Домівку читальні прикрашено національним гербом на червоному полі та зеленю. Сходини закінчено відспіванням національного гимну.

КОЛОМИЯ.

Роковини 22. січня відсвятковано заходом молоді в салі „Народнього Дому" дня 22. ц. м. невеликою, але вдатною академією. Після обрання президії в складі пп. редакторки О. Кисілевської, дир. Свєнського й радн. Генцка-Березовського виголосив слово до хвилини А. Шекерик. Доників, опісля відчитала гарно підготований реферат п. Ліда Мак. Дві деклямації М. Кузьмівної й Харжевського доповнили програму. Вечір закінчено національним гимном.

ПРАГА.

В суботу 22-го січня в год. 6-ій вечора, велика саля Геольоґічного Інституту наповнилася вщерть українським громадянством м. Праги і далекої провінції. Святочний, піднесений настрій. Неодин з присутніх знову переживає велику хвилину вперед двацяти років. Молодь, у великій кількости присутня на салі, запалюється святим вогнем старших.

Свято відкриває голова Організаційної Комісії Контактного Комітету українських організацій у ЧСР, дир. А. Макаренко. Згадує минулі часи. Звертає увагу на сучасні. Закликає всіх до консолідації національних сил, як єдиної запоруки наших успіхів у майбутньому. Мішаний хор української гімназії співає „Вкраїно Мати..."

Далі говорить відомий політичний діяч і славний промовець проф. М. Славинський. Веде золоту нитку українських державних змагань від самого початку нашої історії аж по сьогоднішню днину. Нитка ця часами була дуже тонка, але вона ніколи не прилалася. Правда, був час, коли, здавалося, настає кінець істнуванню українського народу як окремого організму, як нації. Але сталося чудо. Прийшла катастрофа російської держави. Царська Росія завалилася і зпід її румовищ повстав український Лазар. При відродженні нашої державности двацять років тому — говорив промовець — український нарід для свого державного будівництва мав такі засоби: велику статичну народню масу і невеличку горстку динамічної інтеліґенції. Тепер ми маємо вже всі потрібні для державного будівництва засоби. Бракує ще тільки перевесла, яким можна булоб ці засоби звязати в один сніп. Себто — бракує саме тої державности. Але це вже для народу-нації, яка свідома себе і своєї мети, питання тільки часу. З великою вірою, що цей час недалеко, що й сам промовець, хоч уже й дідусь, дочекається радісного повороту до вільної батьківщини, закінчив свою горячу промову проф. М. Славинський.

Останній говорив прф. Н. Григоріїв. У своїй промові він вказав на шляхи, якими, почавши від князівської доби аж по нині, прямує український нарід до остаточного завершення соборности нашої нації. Без соборности не може бути самостійности, закінчив цю цікаву першу частину своєї промови проф. Н. Григоріїв.

Після кожної промови співав патріотичні пісні хор, а на закінчення вся саля проспівала національний гимн „Ще не вмерла Україна".

ПАЦИФІКАЦІЯ В ПАЛЕСТИНІ.

14. британська бригада піхоти з броневиками під командою ген. Гріґсона приступила до пацифікації гевронської округи, де дійшло до заворушень.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ

Перед судом присяглих у Золочеві почався у вівторок, 25. січня великий політичний процес проти 30-ох молодих українців з Радехівщини. За ту саму справу має відповідати перед судом 55 хлопців з радехівського повіту, але тому, що і число обвинувачених за велике і зібрано дуже багато доказового матеріялу, відбудуться два окремі процеси, що потриваютимуть яких шість тижнів.

В першому процесі, що почався вчора, засіли на лаві обвинувачених:

1) **Богдан Казанівський**, літ 22, з Нивиці, кооператор; 2) **Василь Демчук**, літ 25, з Середпілець, кравець; 3) **Дмитро Кушнірський**, літ 25, з Кривого, ткач; 4) **Антін Гричаник**, літ 24, з Середпілець, столяр; 5) **Евген Апонюк**, літ 24, з Середпілець, рільник; 6) **Мирослав Карпів**, літ 28, з Середпілець; 7) **Василь Тарнавський**, літ 28, з Середпілець, зарібник; 8) **Мирослав Береза**, літ 27, з Середпілець, рільник; 9) **Василь Войтіховський**, літ 22, з Середпілець, рільник; 10) **Антін Береза**, літ 25, з Середпілець, кравець; 11) **Василь Процик**, літ 30, з Середпілець, робітник; 12) **Павло Пущик**, літ 26, з Мукання, рільник; 13) **Василь Андріївський**, літ 22, з Мукання, рільник; 14) **Іван Кавлюк**, літ 25, з Мукання, рільний робітник; 15) **Василь Паньчук**, літ 28, з Мукання, зарібник; 16) **Олекса Думаньчук**, літ 22, з Мукання, рільник; 17) **Лесь Стефан Карчук**, літ 27, з Немилова, рільник; 18) **Степан Андріївський**, літ 28, з Немилова, рільник; 19) **Семен Паньчук**, літ 24, з Немилова, рільний робітник; 20) **Гриць Казанівський**, літ 23, з Нивиць, рільник; 21) **Іван Шпак**, літ 21, з Нивиць, рільник; 22) **Іван Казанівський**, літ 23, з Нивиць, мулярський помічник; 23) **Володимир Феденишин**, літ 23, з Нивиць, рільник; 24) **Теодор Куць**, літ 28, з Нивиць, рільник; 25) **Василь Кухта**, літ 22, з Нивиць, рільник; 26) **Василь Шишка**, літ 23, з Оглядова, рільник; 27) **Василь Ковалишин**, літ 22, з Оглядова, рільник; 28) **Іван Матерацький**, літ 24, з Оглядова, зарібник; 29) **Микола Хома**, літ 28, з Оглядова, рільний зарібник, 30) **Іван Стецiв**, літ 22, з Оглядова, рільник.

Всі обвинувачені, з винятком Олекси Думаньчука, що відповідає з вільної стопи, перебувають у вязниці від квітня і травня 1937 р.

Основний закид акту обвинувачення всім підсудним: **приналежність до Організації Українських Націоналістів.** Крім того підсудних Антона Гричаника, Евгена Апонюка, Гриця Казанівського й Івана Шпака обвинувачують ще й за те, що вони розкидали летючки ОУН в лютому 1937 р. у Радехові.

Богданові Казанівському і Василеві Демчукові роблять закид з того приводу, що названих вгорі 4-ох обвинувачених намовляли розкидати летючки в Радехові.

Володимир Феденишин відповідає ще й за те, що у квітні 1937 р. підпалив у Кривім стирту соломи, що була власністю Романа Українського.

Богдан Казанівський, Василь Демчук, Дмитро Кушнірський, Василь Войтіховський та Іван Шпак обвинувачені додатково за те, що намовіли Феденишина підпалити стирти.

Дмитра Кушнірського, Івана Шпака, Володимира Феденишина, Василя Шишку, Василя Ковалишина, Івана Матерацького, Миколу Хому за те, що повибивали шиби в деяких хатах у Бєлові біля Дмитрова.

Лесь Степан Харчук, Іван Шпак, Володимир Феденишин, Теодор Куць відповідають за те, що мали кріси системи „Манліхер" і гострі набої до тих крісів.

Іван Шпак відповідає крім того ще й за те, що нічию з 21-го на 22-го квітня 1937 р. у Безлові біля Дмитрова стріляв з кріса до кількох мужчин, які його ловили.

Предсідник трибуналу — суддя **Понуркевич**, як вотанти засіли судді **Йоскаш-Кох і Шерер.** Обвинувачує прокуратор **Мавіян Бартель.**

Боронять: **д-р Степан Шухевич** зі Львова і 5 золочівських адвокатів: **д-р Ю. Трусевич, д-р В. Безпалько, д-р Гр. Пиндик, д-р В. Краснопера і м-р Евген Олесницький.**

Відозви й комунікати.

ЗБИРАЙМО НЕУЖИТКИ.

Кружок ім. Б. Грінченка у Львові, вул. Городецька 95, започаткував у минулому році акцію збірки на цілі Кружка ріжних неужитків: паперових відпадків, прочитаних часописів, записаних зшитків, пляшок, всякого шкла (навіть товченого), старого заліззя, коверт із поштовими марками. Ця акція вже принесла до цієї пори коло 300 зол. доходу. Невелика це квота, але, як на початок, не така дуже мала, коли зважити, що вона повстала з неужитків, які для кожного зокрама не представляють ніякої вартости. Маючи вже за собою деякий досвід, хотів би Кружок поширити свою акцію, рахуючи на прихильну поміч загалу українського громадянства.

Кружок навязав контакт із фірмою ТО-П, Механічна Фабрика Паперового Опакування і склад паперу у Львові, яка скуповує від Кружка зібрані неужитки паперу і старі часописи.

Відпадки паперу найдуться в кожній канцелярії, в крамниці й кожнім приватнім домі. Замість викидати папери з кошів на сміття, просимо складати їх до міха, що його доставить на бажання Кружок, а службовик ТО-П-у забере наповнений міх.

Це невеликий труд, а Кружкові велика поміч. Коверти з марками або витяті марки просимо складати окремо. Віддаючи неужитки на цілі Кружка, складає кожний громадянин жертву на будову власної домівки для обох шкіл ім Б. Грінченка у Львові.

В цілі зорганізування збирання і відбору відпадків зголошуватись буде до всіх установ і товариств та поодиноких громадян працівник ф-ми ТО-П або представник Кружка ім. Б. Грінченка. Ті установи і П. Т. громадяни, що бажали би зложити неужитки на цілі Кружка (а в яких ще представник не зголосився), зволять повідомити про це фірму ТО-П, тел. ч. 283-67, або Старшину Кружка, вул. Городецька ч. 95.

При цій нагоді Старшина Кружка складає щиру подяку всім Установам і Громадянам, які досі підтримували акцію Кружка.

Ширіть наш часопис!

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дурделла та інж. хемії. Львів. Коперника 42 А, тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і охранки. 2711 9=10

— **Карнавал ідe!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 5—20

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушейського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Вже від лютого 1936 р.** провадить Українська Захоронка в Дрогобичі першу і єдину українську колектуру Польського Монополю Льотерійного. Дохід з розпродажі льосів обертається на утримання дітей-сиріт приміщених у тій захоронці. Українські Громадяни, які грають у державній льотерії, повинні підтримувати цю колектуру і тільки в ній купувати льоси, тимсамим причинитися до придбання фондів на утримання сиріт у Захоронці. — Замовлення просимо слати складанками (блянкетами) ПКО 505579 Tow. Ukraińska Zachorонka, Drohobycz, ul. św. Krzyża 49. 205 2—2

— **Молодь і роковини бою під Крутами.** Комітет центральних організацій молоді взиває всю українську молодь і громадянство придержуватись нижче поданої програми святкування двацятиліття Крутянського бою: 1) В навечерю 28. січня в год. 19. панахиди, 2) 29. січня в год. 12. на знак дзвонів 2-хвилинна мовчанка, 3) 29. і 30. січня святочні Крутянські імпрези. Львів Город, 24. січня 1938. За Комітет: Інж. Зелений Петро; Левицький Борис.

— **Щедрий дар для бібліотеки НТШ.** На впорядкування архіву Івана Франка зложили службовики й дирекція Ревізійного Союзу Українських Кооператив 100 золотих на шафу, п. дир. Осип Іжицький 10 золотих на течки. Всім Від. Жертводавцям складає щире Спасибіг Управа бібліотеки. — Володимир Дорошенко.

— **Важне для філій і читалень „Просвіти" та всіх публичних бібліотек.** На внесений спротив Головного Виділу Т-ва „Просвіта" проти конфіскати коломийським окружним судом книжки під наголовком **„Історія Козаччини"** Івана Крипякевича, друге змінене видання з 1932 р. (Науково-Популярна Бібліотека Т-ва „Просвіта", накл. фонду „Учітеся, брати мої" ч. 5. (3). Львів. 1934. той-же окружний суд у-хвалою з дня 12. І. 1938, сиґн. III. 1. Пр. 10/37 визнав себе невластивим до вирішування справи повищої конфіскати і передав справу до вирішення окружному судові у Львові як властивому. Наслідком цього аж до остаточного вирішення справи львівським окружним судом вище згадана книжка є вільна від конфіскати. — Канцелярія Т-ва „Просвіта".

— **У Т-ві „Молода Громада"** відбудеться у пятницю, 28. ц. м. в год. 8. вечором, у власній домівці, реферат д-ра Д. Лукіяновича п. н. „Крути".

— **Львівська Філія Т-ва Прихильників Астрономії** повідомляє, що в суботу, 29-го січня ц. р. в год. 18-ій, у салі Геольоґічного Інституту при вул. Длугоша 8, відбудуться Звичайні Загальні Збори Товариства, на яких проф. д-р Евген Рибка виголосить реферат п. н. „Змінні затьмові звізди".

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Державної Клясової Льотерії впали такі вигри: 1,000.000 зол. на ч. 17270 (у містечку Рабці); 10.000 зол. на ч.: 139730; 5.000 зол. на ч.: 17270 24215 34431 42317 71573 161695; 2.000 зол. на ч.: 3754 7009 11451 17186 16118 33769 47987 52089 53095 53186 77073 80066 115745 131718 144088 154360 156367 159719 164279 181558 185876 187460 190830; 1.000 зол. на ч.: 1874 3764 31866 36584 37500 39207 58493 61892 69089 83084 96144 10254 105990 106740 106987 106412 113495 116187 121252 124856 130368 145824 147467 165820 166202 175155 193502.

— **Нова домівка біржі у Львові.** З днем 1-го лютого біора збіжевої, товарової і грошевої біржі та розємного суду у Львові переносять до нової домівки при вул. Третього Мая 2.

— **Професори осуджують поведінку студентів львівських високих шкіл.** Професори львівської політехніки на своєму загальному зборі 21-го січня ц. р. склали відозву до студентів академічних шкіл, в якій нагадують, що високі школи — це осередки творчого розвитку науки і як такі мусять стояти на боці від усяких політичних впливів. Тому збір професорів не може промовчати і не напятнувати метод, якими одна частина академічної молоді послуговується, щоб осягнути свої цілі. Випадки диких у своїх проявах громадних нападів на окремих студентів на терені шкіл будять відразу бо вони незгідні з академічною честю. Брак пошани для влади ректора і сенату, пристосування супроти цієї влади насильства й терору наражують на небезпеку автономію академічних шкіл. Наприкінці відозви заклик, щоб студенти поміркували над тим та взялися до направи лиха.

— **Львівська хроніка.** На розі вул. св. Софії і Пуласького намагалася поповнити самогубство 27-літня ніка Дзержак Вона напилася сільної кислоти. Причина — кохання. —В будинку Суспільної Обезпечальні при вул. Фредра поліція арештувала небезпечну злодійку, Катерину Думняк, що волочилася від каменици до каменици і крала, що попало під руки. — Спедиторові Дімандові з Роздолу, що віз тютюн, на Личаківській вулиці злодії вкрали скриню тютюну вартости 400 зол, як Діманд вступив до якоїсь крамниці за орудкою.

— **Кілько є срібних, ніклевих і бронзових монет у Польщі.** В дні 20-го січня ц. р. у Польщі було срібних монет на суму 322,1 міл. золотих, і ніклевих та бронзових на 79,6 міл. зол.

— **Сумні наслідки довіря.** Яричівський рабін Хаїм Готтесман, що приїхав на кілька днів до Львова, щоб полагодити деякі орудки, хотів вибрати з каси ПКО 25 зол. з книжечки, на якій мав 2113 зол. Не хотів сам іти до каси, тому втаємничив свого свояка Йонаса Майзельса в гасло своєї книжечки і просив його, щоб вибрав 25 зол. Майзельс скористав з нагоди, вибрав

2100 зол., з яких 1000 передав своїй матері, а з рештою зник.

— **Краєва хроніка.** Варвару Стехович з Куп нович старих, повіт Рудки, засудив городський суд у Рудках за зневагу польського народу на рік вязниці з припиненням кари. — Дня 22. ц. м. замерзла 24-літня Текля Чайковська з Монилівки, збо'вського повіту. Вона пішла до віддаленого 6 км. ліса за хворостом і поворітьма заблудила в часі сніговій. — Новоіменований президент окружного суду у Стрию Бронислав Полякевич приїхав до Стрия і перебрав урядування. — У Залищиках розписали вибори посадника та його заступника на день 27. ц. м. вгод. 18.

— **Катастрофи.** У піротехнічній лабораторії у французькому місті Вільжуїр від вибуху згинуло 10 осіб. — У японській префектурі Акіна завалився під напором снігу дах школи, де було 22 дітей; з них 6 померло, 7 важко раненых. — Під Карлне у Чехословаччині впав військовий літак; пільот врятувався на легкопаді.

— **Весна на Познанщині.** З околиць Познаня повідомляють, що там внаслідок підвесення температури зазеленіли кущі, а на деревах розвиваються пупянки. В одній місцевости під Познанем зацвів кущ рожі.

— **Небезпечний лікар.** Мешканець Варшави, Розенберг, телеграфічно завізвав до своєї недужої дружини лікаря з вул. Кармеліцької. Телефон прийняла якась жінка і заявила, що лікар прибуде за годину. За годину справді зявився якийсь чоловік, оглянув недужу і відійшов. Після його відходу господар запримітив, що нема його золотого годинника і футра. Поліція знайшла „лікаря", що виявився звичайним обманцем і арештувала його та його наречену.

— **Полярна зоря над Европою.** Краківська астрономічна обсерваторія зауважила у вівторок між 21—23 годиною явище полярної зорі в таких розмірах, в яких воно дуже рідко трапляється. Ясність від того явища була така велика, що можна було бачити годину на годиннику, а зорі при ній зовсім меркли. Це явище було видне у Польщі, Німеччині, Швайцарії, Італії, Португалії, Франції, Голяндії, Бельгії, Англії та Норвегії.

— **Рекорд плодовитости.** Італійське містечко Сан Джюстіно, близько Падви, що має около 5000 мешканців, побило рекорд плодовитости. В ньому живе 178 родин, що мають понад 7-меро дітей, одна родина має 14 дітей, одна 13, десять — 12, десять 11, двацять три — 10, двацять пять — 9, тридцять вісім — 8 і сімдесять — 7 дітей.

— **Чому папа готовиться до виїзду до Кастельгандольфо?** Вчора подали ми вістку, що папа вибирається до своєї літньої резиденції Кастельгандольфо. Сьогодні є чутка, що цей намірений виїзд стоїть у звязку з заповідженим приїздом Гітлера до Риму.

— **Комфортові протилетунські схоронища.** Підземні схоронища у Берліні, на випадок летунських нападів, можуть помістити тепер більше як мілїон людей. Ці схоронища спеціяльно збудовані для тієї цїли, деякі з них навіть комфортово уладжені. Є в них салі до вистав, туші і кімнати з киснем. Через відповідну перерібку пивниць в публичних будинках та приватних домах як теж по збудуванні дальших спеціяльних схоронищ влада Берліна хоче за яких 2—3 роки забезпечити всю людність столиці, якої тепер є більше як 4 мілїони.

— **Матя посвятила життя для дитини.** У місцевости Тресконе, в північній Італії, відбувся величавий похорон 30-літньої Павлі Ольдіяті. Лікарі попередили її, що її дитина, яка мала народитися, буде жити під умовиною, що вона сама умре. Мати рішилася посвятити своє життя для врятування дитини. Павля Ольдіяті походила з родини, з якої вийшло кількох героїв з часів боротьби Ґарібальдія, великої війни та фашистівської революції.

— **Страйк конфідентів.** Страйки 1937-го року закінчив страйк „конфідентів поліції" у Монтреалї. Причиною страйку було те, що департамент поліції з ощадности не хотів призначити ніякої суми на заплату агентам (офіціяльно інституція конфідентів незнана), а вони не хотіли інформувати даром. Невідомо, як той страйк закінчивсеб, якби не трапилися у Монтреалї два вбивства, до внесення яких треба було допомоги конфідентів.

— **Боротьба з гропою.** У лічебницях та клініках Англії випробовують тепер новий засіб проти грипи та всяких перестуд. Цей засіб опертий на сполуках сірки і має назву „сульфанілямід". Д-р Кольбрукс ординатор одної з лондонських лічебниць, твердить, що завдяки тому новому засобові число смертних випадків при важких простудах упало з 22.8 відс. до 5.5 відс. Цей лік виявився дуже успішним особливо в початковій стадії недуги.

— **В лєдових оковах.** На Ледовому Океані криги увязнили 8 совєтських торговельних кораблів і 4 криголами. Крига посуває їх в напрямі північного бігуна і тому нема надії вирягувати 1200 людей. Якби навіть крига не ушкодила кораблів, то залові не стане харчів, а бігунова зима довга і важка. Ніч, що панує на бігуні, унеможливлює допомогу літаками, а всякі радіові звязки перервані.

— **Золоте весілля Льойд Джорджа.** Льойд Джордж, що перебуває тепер зі своєю дружиною в місцевости Кан на французькій Рівієрі, святкував своє золоте весілля. З того приводу панство Льойд Джордж дістали ґратуляційні телеграми від англійського короля Юрія VI., князя Віндсор, уряду Злучених Держав та від цілої низки европейських країн. Префект департаменту „Альп Марітім Муше" доручив ювилятам ґратуляційні письма мін. Дельбоса в імени французького уряду.

— **Число естонців зменшується.** Поважна журба естонського уряду і громадянства — це зменшування числа естонців. Навіть у столиці держави, Талліні, запримічують хоч невеличке, то все ж постійне природне зменшення людности. Найновіша статистика каже, що в минулому році було 2119 смертних випадків, а народилося в тому часі всього 1.800 дітей. У 1936-ому році ці числа були більш-менш такі самі.

— **Америка будує кораблі.** Уряд Злучених Держав підписав умову з 7 американськими товариствами морської плавби, які за субсидію у висоті 7.5 мілїонів долярів зобовязалися збудувати перед 1942-им роком 20 товарових і пасажирських кораблів, яких кошти винесуть 75 мілїонів долярів.

— **Щедрий прихильник медицини й гігієни.** Відомий американський богач Едвард Гаркнес жертвував 8 мілїонів долярів на цілі гігієни. Жертводавець застеріг собі, що дохід з трьох мілїонів долярів має йти на підтримку розвитку шпитальництва по селах, а 5 мілїонів призначені на лікарські досліди та лікарську освіту. Досі Гаркнес жертвував уже на лікарські цілі 50 мілїонів долярів

З театру.

Театр ім. І. Тобілевича: „ДОВБУШ" (Чорногора в огні), драма на 4 дії Е. Залвірського.

Приходимо до театру з тремою. На афіші сильні слова і ми ба'яли та читали вже неодну спробу наших авторів, що хотіли добути з постичної постаті карпатського опришка новий твір. Молодий дебютант уводить нас від першої дії в реальне середовище, між живих, простих людей, які розмовляють звичайною мовою про будекні справи. Цей підхід до сюжету вказує на те, що автор не йде на дешеві ефекти красномовного патосу, ані не пробує поиголомшити нас геройською величною Довбуша. Перша дія в коршмі така жива і природна, що ми відразу входимо у настрій народньої, близької нам песи.

Довбуш виступає перед нами як людина ласкавої, навіть мягкої вдачі, хоч уперта. Його любов до Дзвінки не проявляється стихійними вибухами і відношення Дзвінки до нього теж не має в собі нічого романтичного, якби ми не хотіли собі уявити. Після несподіваного першого знайомства в коршмі, їх друга зустріч у дворі — коли Дзвінка вперше довідується, що має перед собою Довбуша — занадто холодна, занадто формальна, включно до признань, що нічим нас не зворушують. Те саме можна сказати і про другу їх зустріч на полонині, серед поетичного краєвиду.

Автор зумів з великим тактом відтворити постаті шляхтичів, оминаючи всього, що могло б дати привід цензурі до закидів, що песа ширить нахус національну ненависть. Постать діда вказує на самостійну інвенцію; тільки не слід би таку епізодичну постать виводити занадто часто і вкладати їй в уста майже ті самі думки; через те вона тратить на своїй силі.

Песа написана дуже звязко, аж надто короткими штрихами: є в ній ще місце на ширші поетичні сцени. Остання дія вимагала може якогось оригінальнішого ефекту, ніж стріл із кріса, тим більше, що вже в попередній дії опришки столітиннии собі не жалували, не журячися ні трохи нервами інтелігентів... на авдиторії.

Поза всім таким застереженням можна смілo ствердити, що автор створив справжній драматичний хист і нам театр придбав нову добру песу для свого репертуару, яка буде подобатися.

М. Бенцаль у ролі Довбуша був може занадто мягкий в голосі і в очах, не залишав враження дужої сили, якій усі мусять коритися. Великий успіх мав І. Рубчак у перших двох діях. Пані К. Кемпе в ролі Дзвінки дуже природна і мала в собі спокій та самопевність — тільки у самій песі бракувало їй иногди проявити теж інші прикмети молодиці, що вміла полонити володаря Карпат. Не менше природні і живі були О. Яковлів, В. Карпяк, М. Филик і О. Посацька; решта артистів не мали матеріялу до гри в малих, незамітних ролях.

У розмовах помилки чи на самоті артисти повинні би не забувати, що все те, що вони говорять призначене теж для авдиторії. Таксамо як у вчорашній песі неодна фраза залишалася між кулісами через невідповідну дикцію.

А було кому слухати на повній салі

м. р.

Допис.

ГОРОДОК.

Вистава „Встоятись не було сили". Аматорський гурток при читальні „Просвіти" — Заставиське Передмістя відіграв у днях 8. і 9. січня драму в 3 діях В. Лопушанського „Встоятись не було сили". Сама інсценізація повісти „У спокомінному вирі" вийшла не сценї досить слабо; воно не заслуговує навіть на назву драми, то-найбільше можна це назвати удраматизуванням кількох сцен з повісти. Не все, що зворушує-та захоплює в повісти, виглядає відповідній настрій на сцені. Аматори старалися віддати добре зміст та головну провідну думку; що драма сама собою слаба — не не їхня вина. В головних ролях виступили: В. Шевчик — четар, П. Шлушківна — Віра, І. Ходак — батько. Добру вражію дебітінського старшини створив Вол. Теслюк. Назагал аматори вивязалися добре зі своїх ролї. — Аматорський гурток чит. Застависького Передм., який має добрий матеріял, може брати ще і до важчих побутових драм.

„Вифлеємська Ніч". Аматорський гурток при читальні „Просвіти" Городок-місто відіграв у днях 16. і 23. ц. м. різдвяну ораторію в 4 діях І. Я. Луцика п. н. „Вифлеємська Ніч". Згадану різдвяну драму грають уже в Городку кілька літ підряд і вона все стягає численну публіку. Гарні співи й музика — це разом з доброю грою членів аматорського гуртка дало в сумі свій ефект та викликувало відповідний настрій. Пос різдвяних у нас мало, тимто й не можна приготовляти широку шось досить. Містерія Луцика, правда, вже досить давно видана, та все таки досі мало й пізнано. Варто підчеркнути, що релігійна драма — це той рід драматичного мистецтва, що головно в Городку має свою традицію і вправляє велику фреквенцію. Слід згадати хоби „Пасхальну Драму", що її грали у нас кільо разів підряд і з доходу якої закуплено обезанову та оригінальні бібліяні етерео-світні строї вартости к. 800 зол., якими не може похвалитися й одна аматорська сцена у Львові (Городок виповажає їх перед і на далеку провінцію). Дохід з обох імпрез призначений на читальничі цілі.

Маланчин Вечір. Заходом виділу „Союзу Українок" і кружка „Рідної Школи" улаштовано 13. січня ц. р. традиційний „Маланчин Вечір". На програму злożилися колядки при ялинці, кілька сценок, пропагуючих старого року, вибір найкращої Маланки на 1938 рік і т. д. За спеціяльним дозволом Ординаріяту вечір відбувся з танцями, які тривали точно до год. 2 рано (був дозвіл до тої години). Опісля йшли товариські забави. Вечір пройшов у гарному настрою. Чистого доходу було к. 40 зол.

Спортові новини.

Україна — Сітязь. Боксерський матч обох дружин відбудеться в неділю 30. ц. м. в год. 7. вечором у Спортовій Салі при вул. Яблоновських. Україна виступить до цього матчу вже з Левковичем. Стрічі відбудуться у всіх вагах крім вищої. Замість вищої ваги (Сітязь не має зовгуна) відбудеться друга стріча в котрійсь із легких ваг.

Україна — Погонь. Гандбалевий матч обох дружин за друге місце львівської А-класи відбудеться негайно в тому самому дні, в якому вкопнить мороз. Матч відбудеться на ледовині Погоні, при вул. Шимоновичів, в год. 7.30 вечором. Окремих повідомлень про матч уже не буде.

Боксерська секція Сталу. УСТ. „Сталь" організує боксерську секцію. Зголошення приймає господар кожного дня від год. 7—9 веч. в домівці Т-ва, Рутовського 22, III.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній стороні, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому фарбило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Шкіряні каганці

і ремінці для псів в найліпшім гатунку, всяка величина по зол. 1.40, лишки по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Седлмандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Четвер 27. І. год. 7.30 „Старосвітська идилія". Для молоді недозволене.
Пятниця 28. І. год. 7.30 „Старосвітська идилія". Для молоді недозволене.
Субота 29. І. год. 7.30 „Старосвітська идилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Четвер 27. І. год. 7.30 „Дімок з карт".
Пятниця 28. І. год. 7.30 „Дімок з карт".
Субота 29. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВІШНЯ:
27. І. Під курателю.
28. І. Процес Мері Деген.
29. І. Шар'ка.
30. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТЕБНИК:
27. І. Мазепа.
28. І. Гетьман Полуботок.
Театр приготовляє до виставн історичну пєсу „Пісня Бескиду".

КІНА.

АПОЛЬО: „З кохання для тебе"
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Матура"; „На сторожі закону".
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).
ЕВРОПА: „24 години кохання".
КАСІНО: „Королева передмістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бов.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Пісенькар із Відня", „Орел летить до Китаю".
МІРАЖ: „Відень шаліє", „Орлов".
МУЗА: „Король і хористка".
ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вен. Джіглі, Магдою Шнайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Затанцюємо" і Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Крайцерова соната" з Ліль Даговер.
РІЯЛЬТО: „Подружжя з любови" з Мірною Льой і Варн. Баклтером.
СВІТ: „Забуті лиця", „Білий Тарзан".
СТИЛЕВЕ: „Графіня Владінов" і ревія
ТОН: „Мистці глупоти", „Дармоїд".
УТІХА: „Підводний човен ч. 9" і ревія.
ХИМЕРА: „Снитальні півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Барсельона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Сяятовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 27. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Класична симфонія: у прогр. Гайдн Симфонія д-дур; 11.40 Співає Маріян Андерсон (контральт); 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Кореспонкат льв. Хліб. Палати; 13.50 Бетовен: Соната ціс-моль, оп. 27. ч. 2, Варіації „Нель вор пію", увертура „Егмонт", гр. пл.; 14.15 Пісні й арії у вик. Арт. Левковича, баритон у супр. форт.; 14.35 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лозінського, Музика з пл.; 15.25 Вінучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодю; 16.15 Танк. музика; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найновші книжки про Далекий Схід; 17.15 Форт. рецаль Дж. Сандора на двоклявіятурнім фортепіяні; 17.50 Спорт. поралник; 18.10 „Дискур" — година опіки патронату; 18.20 Молодь перед мікрофоном; 18.25, 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для сільської молод'ї; 18.40 Гутірка зі слухачами; 18.50 Спортові вістки; 19.00 Театр Уяви: „Фінал"; 19.30 Різдво на Словаччині, у вик. слов. учителів і академиків; 20.00 „Разїйме життям" розр. концерт. орк., п'єськи, два форт.; у перерві, в год. 20.45 Вет. деяния, Актуальна гутірка; 21.45 Вацл. Борови, лавреат літ. держ. нагороди; 22.00 Творчість К. Шимановського, форт., скрипка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбума.

Пятниця, 28. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Спогади з Маріпол; 11.40 Равель: Ле Томбо де Куперен, оу'тю з гр. пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Стравінський: „Петрусь" балет, гр. пл.; 14.15 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лозінського, Музика з пл.; 15.20 Вінучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Львівця Уявга, авд. для дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Італ. мандолінові твори; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Дитина але люблена; 17.15 Пієтті: Квартет д-дур; 17.50 Огляд видань; 18.00 Снговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні німецьких композиторів у вик. Ел. Валрикевич-Татарчукової, сопран, у супр. форт.; 18.35 Усміх і сльози дитинства, фейл.; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Потішні дивчини" комедія Мольора; 19.35 Танк. музика з пл.; 20.00 Симф. концерт, музика, спів; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 27. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. твори, 18.00 Розр. концерт, 19.30 Пісні Гецл до слів Лєнса у вик. хору, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Циг. музика, 17.30 Спів, 21.15 22.00 Бетовенові сонати у вик. Доганія, 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 17.30 Симф. етюди Шуманя, 19.25 20.00 Військ. орх., 21.10, 22.00 Вагнерівський концерт, Меркер сопр., ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 20.15 21.15 Скандинавська музика; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 22.30 Форт.; МОР. ОСТРАВА 19.30 20.00 21.00 22.00 „Д-р Іван Фавст" оп. Райтера; ПРАГА 20.05, 21.00 „Веселі жуми з Віндсору" оп. Ніколяя, 21.35 Соната г-моль Ліста на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 22.00 23.00 „Естера де Карпентра" оп. Мілянда: РИМ 21.00 22.00 23.00 „Травіята" оп. Верді.

Пятниця, 28. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт., флет, 19.10 Мельодія і ритм, розр. концерт; БІЛГОРОД 18.15 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 13.30 Орх. музика, 17.35 18.00 Циг. музика, 19.40 20.00 21.00 22.00 „Князь Ігор" оп. Бородіна; ВІДЕНЬ 15.15 Англ. пісні, Беата Гренель сопр., 17.00 Для дітей; 17.20 Розр. мельодій; ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 15.15 Дітячі пісні, 18.00 Концерт тріа, 19.10 20.00 „Дер Вафеншмід" оп. Льорцінга, 22.30 Віол., форт.; КОШИЦІ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Танк музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.40 Смич. квартет, 21.00 Орх. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Ля ні курд" драм. фреска А. Вльона, з муз. РИМ 16.00 18.00 Форт. рецаль Д'яо Ліпаті, 21.00 22.00 „Король віп Мансіма" оп. Костн.

Радіокутик.

ТЕЛЕВІЗІЙНІ ПРОГРАМИ В ПАЛАТІ АЛЕКСАНДРА.

В телевізійних програмах Б. Б. Ц. мали минулого тижня аматори балету дві небудепні атракції. 3. січня подано „Шлюбний Букет" Льорда Бернера. Автор музики скомпонував також костюми тодішньої епохи, котрі викликують подив на телевізійному екрані. Дня 10. січня виступав польський балет під управою Бронєслави Ніжинської, який на Парвській Виставі здобув нагороду. Запродукував він фрагменти зі свого репертуару. Доложено всіх зусиль, щоб у телевізійних картинах віддати дійсний настрій танцю. Дня 27. грудня м. р. виставлено фантастичну опору „Генсель і Ґретель", в її виконанні взяло участь 50 артистів. Оркестра була збільшена до 31 осіб.

31. грудня м. р. більш як 50 фільмових зірок взяло участь в ревію зі вистави, де виведена була історія телевізії, починаючи від першої емісії в 1936 р.

Театральні вистави подає „Александер Палас". Бере він одну дію або спеву з твору, який фігурує на афішах. Іноді твори переробляють спеціально для телевізійних цілей. Тоді з них виходять м'ініатури театральних вистав.

ПО ГОЛОСІ МОЖНА ПІЗНАТИ ХАРАКТЕР ЛЮДИНИ.

Радіові пролегенти дістають багато листів. Листи ці переважно торкаються порушуваних тем. Одначе одни із швайцарських промовців по своєму відмічі дістав 27 листів, зовсім незв'язаних зі змістом промови. 9 радіослухачів просило позички в пролегента, 4 просило поруки, а 14 вишукати їм працю. Виявляється, що голос промовця викликає велике довіря у радіослухачів, які вдячні в ньому знайти гарну добру людину. Це стверджує ще раз, що по голосі можна пізнати характер людини.

РАДІОВИЙ ПРОЦЕС.

На Мадярщині власник одного дому заборонив своїм льокаторам закладати радіоприймачі. Льокатори подали господаря до суду. Суд вирішив, що ніхто не може заборонити льокаторам слухати радію. Радіо є не тільки розвагою, але має також освітні та виховні завдання.

БІРЖА.

Львів, 26 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·35, 89·92, Доляри американські 5.27·50, 5.28·00 Доляри канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени голл. 294·67—292·95, Франки фр. 17·65—17·25, Франки швайцарські 122·50—121·50, Фунти англ. 26·44—26·28, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·04—117·20 Кор. норв. 131·78—131·87, Корони шв. 136·28—135·30, Ліри італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·69—11·25, Марки нім. 112·00 — 108·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 115·00

Акції.

4 і пів проц. винто. 65·75, 65·50, 3 і пів і ем. 82·00 серія 91·50, 3 поз. інв. 2 ем 82·50, серія 92·00. 3. конверс. 68·75 прем дол. 42·25, 4 консол 67·25

Папери.

Банк Польський 115·00 Цукор 37·00 Вуголь 31·75, 32·5 , Ліліпол 65·00. Моджейів 15.50, Островець 57·00, Стараховичі, 40·00, 38·75, 39·50, Габербуш 30·00.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МЯСПОСОЮЗУ"

Львів, 26. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. включ. з опак. 3·00 зол.,
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·00—7·20 зол.
Тенденція на масло і яйця знижкова на молоко вдержана.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністрації „Діла": Д-р Іван Колин, адвокат в Микулинцях зложив по 2.— зол. на Рідну Школу, Просвіту, Безробітних, Інвалідів і Ф. Д. А. М.

Замість цвітів на могилу Незабутньої Товаришки Олени Пчелки, зложили Константина Малицька 5 зол. на Ф. Д. А. М.

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Радійна робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 5-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балій, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ,** Оссолінських чотирнадцять. 145 7—10

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі, Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи — ціни низькі. — Львів, Оссолінських 12. 136 5-12

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

АПЛІКАНТА з правом заступства потребую від вересня. Д-р Когут, Богородчани. 213 3-3

МЕШКАННЯ

СТУДЕНТ шукає кімнати, може бути з утриманням. Адміністрація під „Сонячний". 228 1-1

РІЖНІ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, вул. Марійська 5 направляє різного роду годинники, пречинійно, солідно і дешево. 2315 a 14-15

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влаштує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 24-30

У ТРІСКУЧІ морози погрієтеся при печах від МИХАЙЛА ГАЛІВЕЯ, Петра Скарги ч. 5, тел. 261-65. 2347 3—0

НА КАРНАВАЛ фраки, смокінги та всяку іншу вишукану гардеробу поручає з власних і достарчених матеріялів **В. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — Тел. 283-95. — — —

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

КІР

Львів, Усійського 6
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.
Проектування і виконання комплетного устрою дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських
Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 6—11

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і кляві
Т. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости — Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.
1687 28-30

НАСІННЯ
ГОРОДОВИНИ
ЦВІТІВ 1—8
І ПАШ
по найнижчих цінах поручає
Едмунд Рідль
Львів, Рутовського 3. Теп. 204-12.

РОБІТНЯ кашкетів різних фасонів і красок та всяких ШАПОК КРИМСЬКИХ І БАРАНКОВИХ по найдешевших цінах
М. Бінштох
КРАКІВСЬКА 15 (Народний Дім). Для Кооп. і Союзів відповідний рабат.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 19 (14.851). Львів, пятниця 28. січня 1938. Орган руских національно-демократів. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

СУБОТА **РАВТ ПРЕСИ** 12 лютого

Українські справи — предметом женевських нарад.

Як подає агенція АТЕ, вчора пополудні комітет трьох (для справ меншин) відбув засідання, на якому м. ін. розглядав петицію українців з Румунії з минулого року.

„БЕЗ СЕНЗАЦІЙ".

Секретаріят Ліги при підтримці Англії та Франції хоче, щоб сесія перейшла „без сензацій", себто спокійно, без дразливих моментів, що могли б підкреслити безсилля Ліги. Невідомо лише, чи до тої лінії достосується Літвінов, який, як кажуть, буде домагатись енергійних кроків проти Японії.

Жидівської скарги проти Румунії не признано наглою, тому Рада Ліги займеться нею щойно у травні, згідно з нормальною процедурою.

Франція зірве союз зі СССР?

Як твердить „Дейлі Мейл", в добре поінформованих колах сподіються небавом зміни французької закордонної політики: новий французький уряд увільниться від зобовязань, які на нього накладає франко-совітський союз.

Мін. Дельбос підчас своєї подорожі стверднв, що середньо-европейські союзники Франції не дались би втягнути до війни, по боці СССР. На думку французького ген. штабу **цей союз є скоріше тягарем, ніж помічю, бо совітські збройні сили не вистачають, щоби ними з успіхом вести модерну европейську війну.**

Згідно з тою орієнтацією, французький уряд робить натиск на чехословацький, щоби він заспокоїв домагання німецької меншини.

СССР ОБМЕЖУЄ ПОШТОВИЙ ОБОРОТ З ЯПОНІЄЮ.

ТАСС повідомляє: 26. ц. м. СССР повідомив Японію, що від нинішнього дня спинює висилку і транзит поштових пачок між обома державами в одному і другому напрямі.

Цю постанову мотивує ТАСС ось як: Японська і манджурська влада нелеґально перетримувала довше як мала право пачки совітських громадян, також притримала совітських летунів, що заблукали на поштовому літаку і причалили в Манджурії.

Хто буде президентом німецького державного банку?

У найближчих тижнях відбудуться вибори президента німецького державного банку. Дотеперішній президент д-р Шахт ледви чи кандидуватиме знову, бо він уступив зі становища міністра господарства. Його наслідником мабуть стане д-р Курт Шредер, голова торговельно-промислової палати у Кельні і член управи банку міжнародних виплат.

Шредер споріднений з відомою родиною англійських банкирів Шредерів; він мав би змогу навязати контакт з англійськими фінансовими колами.

Альбанський король жениться з мадярською аристократкою.

У Будапешті розійшлись поголоски, що альбанський король Ахмет Зогу хоче одружитися з графівною Геральдіною Апоні, внучкою б. маршала цісарського двора. Як подає „Мадяр Орсаг", вона виїхала вчора рано з кількома членами родини на тиждень до столиці Альбанії — Тірани, де мабуть заручиться з королем.

В Абісинії неспокійно?

Як оповідають абісинські політики, що живуть у Льондоні, недавно дійшло до кривавих боїв у 4-ох абісинських провінціях, де італійці ще не вспіли закріпити своєї влади. На півночі абісинські загони зловили 3 італійські куріні в засідку та здесяткували їх.

Ту вістку потверджує абісинське посольство в Льондоні; аґенція Стефані заперечує її.

Вибух ґранати у французькому місті.

Як це ми вчора згадували, у муніципальній лябораторії у Вільжуїф дійшло до вибуху з невідомих причин. Виявляється, що це вибухли ґранати, сконфісковані в домівці „каґулярів", у хвилині, коли вояки вантажили їх на самохід. Згинуло 11 осіб, у проміні 2-ох кільометрів повилітали шиби. Безпосередня причина вибуху невідома; директор лябораторії твердить, що могла його спричинити хіба необережність.

Національні літаки збомбардували Валєнсію.

125 УБИТИХ і 208 РАНЕНИХ.

6 національних літаків збомбардувало вчора в год. 2.40 Валєнсію — спершу передмістя, опісля центр. 125 осіб згинуло, 208 ранено; кілька домів зовсім завалилося.

ТУЧАПИ І ГРИНЬКИ.

Львів, 27. січня 1938.

В дописі з Варшави „Діло" з 26. січня ц. р. повідомляє, що своєрідну сензацію у Варшаві викликала несподівана конфіската офіціозу православної митрополії „Слово" з 16. січня ц. р. за статтю п. н. „Справа Гриньок". Конфіскату „Слова" перевели майже одночасно з інтервенцією митрополита Діонізія в міністерстві віросповідань і освіти про відомі дещо події з переходом православних на римо-католицизм у селі Гриньки і кількох інших громадах на польсько-совітському кордоні біля Лановець, кремянецького повіту на Волині.

Про хід подій в Гриньках і околиці редакція „Діла" має — наскільки мені відомо — низку статтей і дописів, яких не може оголосити з „незалежних від себе", але надто добре відомих причин. Про них знає теж і Українська Парляментарна Репрезентація і використає їх на парляментарній арені та розкриє куліси цієї справи. Тоді можливо і наше громадянство довідається більше про події, про які сьогодні кружляють здебільша тільки устні звідомлення.

Гриньки не новина. У ході нашої історії від другої половини 14 століття та в історії польсько-українських взаємин під впливом тогочасного польського законодавства, експансії римо-католицизму і рухливости його духовенства бували подібні випадки. Златинізували вони в цілости заможну шляхту, полишаючи при вірі і мові бать ків лише вбогу ходачкову шляхту, що господарським положенням і побутом не різнилась багато від селян панцизняків. Пропала для нас і значна частина міщанства, а національно відстало від нас і вище уніятське духовенство. Одинцем, але у загальній сумі в поважній скількости, покидали наші ряди окремі люди чи роди, зваблені у чужий табор передовсім, а то й виключно, виглядами на матеріяльні особисті користи.

Процес демографічних змін ішов безупинно на широких просторах українських земель майже по сам Київ, особливо широким поясом на шляху Перемишль—Самбір—Львів—Тернопіль—Проскурів— Винниця—Біла Церква, куди головно йшла польська кольонізація зі заходу, не тільки шляхотським, але і селянським елементом. А проте значніших цифрових змін у нашу шкоду цей процес не приносив. Втрати у верхівках покривали з відсотками зиски у низах, що асимілювали без нїякого напору і без міражів матеріяльних благодатей, яких панцизняк і не міг дати, польських кольоністів силою самого закону природи. Остаточне сальдо вікового демографічного процесу за винятком деяких наших західних окраїн — за історичної Польщі було для нас корисне.

Польська етнографічна границя посунулась значно на схід нашим коштом щойно під панованням Австрії і Росії. Вже за австрійських часів в добі панування германізаційного режиму стратили ми в користь поляків великі простори між Сяном і Вислокою та Вислоком і здовж трансверсальної залізничої лінії Сянік—Новий Санч та на північ від неї. Остались там по нас тільки топографічні і родинні назви і нечислені рідкі оази. Цей похід тревав і дальше, перейшов долішній Сян на схід і спинився щойно з кінцем мин. століття в хвилиною пробудження нашої національної свідомости і перших спроб нашої національної організації.

Останнім більшим і замітним явищем цього походу і теренового зиску при помочі римо-кат. костела був перехід села Тучапи, ярославського повіту, на римо-католицизм на кількапацять літ перед вибухом світової війни, що свого часу наробило у нас багато шуму. Сталося це недалеко Ярослава, міста, де у єзуїтській колегії вчився відновитель української державности з половини 17. ст. Богдан Хмельницький.

PHILIPS RADIO
дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

На просторі між Сяном і Збручем спорадичний „маранізм" не припинювався аж до упадку Австрії. Кажу, „маранізм", бо якщоб там була осталась і закріпилась українська влада, то з наших своєрідних „маранів" не булоб нині і сліду — вернулиб назад до віри і нації батьків.

Більше живо „маранізму" настало за часів відродженої Польщі. Про це можуть сказати неодно особливо наші міські парохії, між ними і святоюрська у Львові. Перед віками рятували своє істнування еспанські жиди переходом на католицизм, у двацятому столітті робили це деякі наші люди зміною обряду — теж у тій самій цілі. Однак ані це відступство, хоч як воно для нас прикре і небажане, ані приплив польських кольоністів та урядовців на наші землі, не змінив основно їх демографічного складу, а лише механічно скріпив дещо популяційну статистику по польському боці.

З більшим може розмахом ішов наступ на північно-західні українські землі. І тут повна анальогія з нашими землями на захід від Сяну, що ми їх стратили в хосен поляків за чужого австрійсько-німецького панування. Переслідування російським урядом унії, **якої визнавцями не були поляки, тільки українці** і дальше на півночі білорусини — потомки колишніх православних, та її насильне скасування в останньому етапі на Холмщині і Підляшші в 1875. р., вийшло, як відомо, остаточно на користь не Москві, а Польщі. Прославлені у поляків Крожі з їх селянськими мучениками, нашої, не польської крови і багато, багато подібних менших Крожів, словом, велика полоса Підляша і частина Холмщини з людністю понад 200.000 безпосередньо по проголошенні толераційного релігійного указу з 1905. р. — отже ще за царських часів — перейшла масово на римо-католицизм і пропала в польському національному таборі для протесту проти московського насильства: Чужі руки, австрійсько-німецькі і московські в часах, коли не було Польщі на політичній карті Европи, працювали несвідомо в користь поляків, збільшуючи нашим коштом у дуже видатний спосіб їх етнографічну територію з пересуненням їх значно на схід.

Таких успіхів у демографічній ділянці, як мали їх поляки за Австрії і Росії в 19. і в початком 20. віку, сьогодні у своїй державі не мають і не будуть мати. Не поможе тут рішально ні кольонізація, ні ті закони і проекти, ні практика, якої ми свідками. Відношення сил між поляками й українцями — навіть у популяційній ділянці — засадничо того всього не змінить. Про винародовлення нас нема мови, навпаки, мусимо рахувати, що у майбутньому нормальному суперництві зможемо відбити чимало втраченого.

Події в Гриньках — один з епізодів, що їх обсерваємо не від нині. Цікаві вони для нас тим, що скоїлись на землі, яка видала в половині 17. віку багато войовників шляхти, навіть покатоличеної та ополяченої (а то й суто польської), що творили найкращий военний і державно-творчий матеріял у рядах Богдана Хмельницького. Неодин із них наложив і головою в боротьбі за українську державність, явно покидаючи „маранізм" і вертаючи до віри батьків. Прикладом є Станіслав — пізніше як православний Михайло Кричевський, волинський шляхтич, один з найліпших і найбільше заслужених полковників Богдана Хмельницького, що погиб за Україну і став нашим національним героєм.

А зі сучасности? Приклад з польським, волинським шляхтичем Вячеславом Ліпінським, тільним українським істориком та державником.

На шляху між Тучапами і Гриньками за сорок останніх літ сталось чимало. Змінилися державні кордони, впали давні велитні, не подався у своїй масі наш нарід.

Д-р Степан Баран.

Турботи чехословацької влади.

Ужгород, у січні 1938.

За двацять років свого істнування чехословацька республика безперечно виправдала себе. Не вважаючи на сторонні несприятливі вітри, державний корабель цієї молодої держави не зазнав більших ускладнень чи потрясень. Навпаки. З усіх повоєнних новотворів ЧСР. є одною з найкраще сконсолідованих держав. Вона зорганізувала і озброїла добру армію. Валюта її впорядку. Торговельний білянс активний. Буджет зрівноважений.

Назверх, як і кожна держава в світі, Чехословаччина має своїх приятелів і своїх ворогів. Але доля хотіла, щоб ці приятелі були „далеко" та й поняття їх не була стійна: СССР розчарував, Мала Антанта, твір д-ра Бенеша, істнує скоріше на папері і в уяві, Франція має мало часу для своїх малих приятелів, бо її всі сили абсорбує внутрішня боротьба з розкладовою пропагандою комуністів. Зате вороги, що сильним перстенем оточують кордони республики, все міцнішають. І ЧСР мусить покласти свою долю у власні руки.

„Все на скріплення границь! Все для оборони держави!" — Ось гасло і турбота чехословацького уряду.

Географічне положення Чехословаччини дуже незавидне. Мала розмірно держава, з яких півтора десятка міліонів мішаного населення, має 4.120 кільом. державних границь. Вони діляться так: Чехія — 2.123 км., Словаччина — 1.371. Закарпаття 626 кільометрів.

Щоб закріпити свої границі і зміцнити оборону держави, чехословацький парлямент примушений був для цього визначити на 1938 р. 58% усіх державних видатків. Таким чином оборона ЧСР цього року буде коштувати чесько-словенське громадянство 5.4 міліярдів чеських корон.

Разом з технічним зміцненням границь і належною поповою армії, йде енергійна військова підготова всього населення краю на випадок оборони. Але в парі з цим збільшуються в краю досить характеристичні явища. Здається нема днини, щоб чехословацькі суди на охорону республики не виносили кілька присудів великої грошевої кари, довголітньої вязниці, а то й смертної кари за державну зраду і за шпигунство. Підсудні звичайно походять з мас меншинного населення краю — це німці і мадяри. Також були вже випадки коли перед судом ставали одиниці за те, що вели перетягори з сусідніми державами про військову допомогу Словаччині на випадок, колиб вона силою почала здобувати собі автономні права. (Промова міністра І. Дерера в празькому парляменті).

З цього можна вивести, що між чехами і словаками далеко ще від тої ідилії, про яку можна думати, читаючи празьку пресу. Як бачимо, словаки ніяк не хочуть поступитися своїми правами і національними ідеалами в користь державної нівеляції, що її провадить Прага.

Мимоволі виникає питання: а як стоїть справа на сході ЧСР? Знов таки досить поглянути на мапу, щоб переконатися, яку велику вартість під політичним і військовим оглядом має для цієї держави Закарпаття. Саме тут розривається ворожий для ЧСР. обруч і дає можливість державі безпосередньо стикатися із своїми приятелями.

Одначе, зміцнюючи свої границі і тут на сході, Прага через своїх відпоручників на Закарпатті, неначе наперекір сама собі, робить усе можливе, щоб тільки остаточно вбити в українському населенню цього краю віру у гарне братерське співжиття з чеським народом, Бож ширити нікому непотрібне і зненавиджене більшістю населення на Закарпатті москвофільство, розбивати один нарід на три ворожі групи, заводити штучними засобами т. зв. мовний хаос, нечуваний дотепер в культурному світі скандальний плебісцит, підчас якого неграмотні батьки відтиском пальців при допомозі урядових чинників голосують за той чи інший шкільний підручник для своїх дітей, заборона називатися власним своїм національним іменем і цілий ряд подібних розпорядків — все це, на нашу думку не зміцнить оборонних інстинктів українського населення Закарпаття і в майбутньому не вийде на користь Чехословаччині.

Для чогож все це робиться? Відповідь може бути коротка: для **чехізації.** Плекаючи москвофільство на Закарпатті, чехи тимсамим розчищують і приготовляють ліпший терен для чехізації. Те, що дотепер в цьому відношенні зроблено на Закарпатті, видно, ще замало. Двацять років тому на Закарпатті чехів взагалі не було. А сьогодні там приблизно на 10—12 душ місцевого населення припадає один чех. Чехи займають тут усі урядові місця, починаючи від возного і сільського листоноша...

Словаччина добре розуміє плани свого празького брата щодо Закарпаття. Щоб не опинитися в майбутньому між чеським впливом із заходу і сходу, Словаччина навіть на рахунок ослаблення боротьби з чехізацією всередині власного краю, повела досить енергійний наступ і собі, на Закарпаття. На перший вогонь словакізації, при мовчазній згоді Праги, пішла українська Пряшівщина.

Коротко. Зміцнити свої державні границі і поширити передовсім на рахунок Закарпаття свої етнографічні межі — ось, здається, головне завдання чесько-словацького уряду у двацяті роковини істнування республики.

ик.

Радіостація на Волині.

В Луцьку стане радіостація. Місце для неї вже вибране — передмістя Красне, район цегольні. Виготовляються пляни, з весни мають розпочатися будівельні роботи і восени матимемо перші авдиції.

Думку про створення в Луцьку радіостації українське громадянство щиро привітало, маючи на увазі не тільки особисті приємности, але й політичні міркування. Справа в тому, що радіові приймачі швидко поширюються по селах. А що українську молодь у першій черзі цікавить українське життя, то й „хапає" вона переважно Київ. Бо хібаж не цікаво почути, що діється на Україні? Та на біду ми знаємо, як відповідає дійсності те, що надають совітські радіостації. Все має на меті пропаганду совітського режіму та вироблювання у слухачів поза кордонами СССР радянофільських настроїв.

Та й на цьому не кінець. Молодь, що підпала під вплив комуністів та б. „Сельробу", не задовольняється вже Киевом і „хапає" просто Москву.

Таким способом перед пропагандою червоного москвофільства зникли кордони й усякі інші досьогоднішні перешкоди.

Як кажуть, луцька радіостація, між іншим, і матиме своїм завданням параліжувати згадану совітську пропаганду та відтягати від неї увагу слухачів власними авдиціями.

Отут-то й родиться серед українського громадянства ціла низка думок, що вяжуться з цими майбутніми авдиціями луцької стації. Перш за все досьогоднішній характер інформування (ТАТ-ом, місцевою та позамісцевою польською пресою і т. д.) про місцеве життя викликує самі сумні рефлекси: в цих інформаціях українське життя або не істнує, або відбивається, як у кривому дзеркалі.

Щоб уналочнити собі цей характер волинських інформацій, не треба аж сягати до статей приміряників ріжних часописів, — досить перегляднути останні інформації, хочби про події в с. Гринках на Кремінеччині. Напевно гринківці, читаючи про себе подібні інформації (якщо взагалі до них доходять якінебудь часописи), міцно чухаються за вухом та думають:

— Чи то ми, чи не ми?

Отже, колиб луцька радіостація пішла цими шляхами і стала знаряддям подібного інформування про місцеве життя та, кажучи просто: промовчування української дійсности, а може ще і протиукраїнської пропаганди й асимілянтських цілей, то безумовно вона роз-

минеться із своєю метою: відтягнути очі українського населення від близького червоного Сходу. Навпаки, подібні інформації з місця підріжуть до неї довіря населення та ще сильніше звернуть його увагу в бік радіостацій Сходу.

Зрештою, оці офіційно-пропагандові промови на всяких святах (на Волині так частих!), з вихвалюванням усього чужого та з промовчуванням усього українського, населенню так надокучили й обридли, що вже сама думка про них настроює їх зовсім неприхильно.

Тільки значна й поважно поставлена українська частина програм, без тенденційного перекручування дійсности та без явної чи скритої денаціоналізаційної мети, зможе справді зацікавити українських слухачів і відвернути їхню увагу від східних стацій. Українська Служба Божа в більші свята, українські хори, реферати з нагоди національних свят, реферати на теми, що найбільше цікавлять українські маси (історичні події, народні пісні й танці, українські письменники, історія міст і т. д.) — оце справді могло б зацікавити та прихилити українських слухачів як міст, так і сіл.

Зрештою, українські радіослухачі й мають право вимагати, щоб волинська радіостація обслуговувала їх відповідним способом та з користю для їхнього духового-національного життя.

Але й цього мало. Українське громадянство не може обмежитись самими вимогами; воно вже тепер повинно готовитись до того, щоб дати радіостації необхідний матеріял з українського життя та передовсім добрих виконавців.

НН.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

38 вигр в однім дні!

В останнім дні тягнення 4 кляси впали додаткові вигри:

по 2.500 золотих на льоси ч ч.:

17134								178312
43322	55176	67430	108523	122495	150574	162208	165992	186836
53956	55203	73159	111056	149426	155232	163358	167133	192724
53969	57381	84449	111119	149447	155585	164615	169220	192949
55175	67401	93046	111126	149477	158273	165875	178226	192966

Закуплені в незмінно щасливій колектурі:

„НАДІЯ" ЛЬВІВ, ЛЕГІОНІВ 11.

Шукаймо собі приятелів!

Враження українця з пластового Джемборі.

Прага, в січні 1938.

Голяндія — це невеличка перлина північної Европи. Це країна, де банкові поліці вгинаються від ваги щирого золота, де державні музеї заповнені найціннішими мистецькими полотнами, вивезеними за добрі гроші з петроградських ермітажів, московських галерій та київських музеїв. Голяндія — країна культу всемогучого фльорина і ніжної північної троянди — влітку м. р. заквітчала свої розлогі луки найкращим цвітом — пластовою молодю всіх народів світу. Тільки українців там не було. Ні. Були й українці, але неофіційно і в дуже маленькій кількости. Всього дві душі: чи не єдиний українець у Голяндії п. Вайда та емігрант знад Дніпра і пластун М. Григорій із Праги.

21. січня п. р. п. М. Григорій поділився у Празі з публикою, яка цікавиться пластовим рухом, своїми враженнями з минулорічного пластового Джемборі, в якому взяло участь зверх 30 тисяч пластунів, маніфестуючи солідарність пластової молоді всього світу. Правда, маніфестація ця часом набирала досить дивних форм. Так наприклад, коли литовських пластунів не було в їх таборі, на їхній станок напали пластуни-поляки, побили варту і знищили литовську мапу — таборову прикрасу. До справи мусіли вмішатись місцеві урядові чинники. Про неї багато розписувалась голяндська преса. Після цього випадку пластової „солідарности" фреквенція відвідувачів обох таборів — литовського і польського — значно зросла. Литовцям публика висловлювала співчуття...

Пластове Джемборі в Голяндії відбулося під гаслом: Шукай собі приятелів! Яка не тяжка була праця української „делегації" — п. Вайда і п. М. Григорія зустрілися на Джемборі випадково, — всеж таки українці зробили все, що було в їх скромних межах. До речі: цей матеріял мусів розшукувати „делегат" із власної ініціятиви і на власну руку. Щоб підшукати собі приятелів, приходилось українцям виступати з інформативними промовами, використовуючи для цього всякі нагоди, і навіть зі співом (сольові

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ШАРЛЬ ФОЛЄЙ.

Смараґдовий перстень.

(Докінчення).

Кльотильді здавалось, що Божа воля підтримує її намір і що останні слова Гігетки прийшли до неї тільки на те, щоб полекшити її власну жертву. З важким серцем, зі сльозами в очах стягнула безталанна дівчина з пальця перстень зі смарагдом вишліфованим у формі серця і вкладаючи його на палець своєї товаришки сказала швидко, щоб плач не перервав її голос:

— Візьми, Гігетко, цю памятку від мого брата; він до тебе в дійсности належить, бо Фридрих твій наречений. Ніколи, навіть ані в сні не здіймай його з пальця!

— Ох, дякую! — зашептала Гігетка, зворушена й повна вдячности, що не мала ані почуття щодо ціни цього подарунку.

— Не бійся, цей перстень ніколи вже не покине мій палець! Але, добра Кльотильдо, чим можу відплатитися тобі за це?

— Ну, — відповіла на це панночка з Альварей, тепер уже зовсім певна свого відрешення, — відступи мені на цю ніч твоє ліжко там позаду вязниці, а ти ляжеш собі на моє біля дверей. Сторожі наложили на твоє ліжко свіжої соломи, а моє вже тверде, так, що я не можу на ньому заснути. А прецінь мені відпочинку конче потрібно. Це мені додасть сили, якої завтра так буду потребувати.

— З радістю, — крикнула Фридрихова нареченя, хоч задумалася над скритим значінням останніх слів Кльотильди. — Це не відбере мені сну, бо й так цієї ночі не зможу заснути. Буду вільки про твого брата думати, пригортаючи цей перстень до своїх уст. Здається мені, що твій подарунок буде моїм талісманом, що принесе мені щастя.

— Це я також думаю, — відповіла Кльотильда з блідою усмішкою.

Нічого вже більше не додала, боячись, щоб Гігетка з дальших пояснень не догадалась правди і щоб із шляхетности відкидаючи пропозицію, не перекреслила її плян.

Надійшла ніч. Обидві молоді дівчата щиро та довго обнялись.

Відтак Кльотильда, коли завела Гігетку на ліжко біля дверей, відійшла углибину підземелля і лягла на свіжій соломі.

Одна й друга довго, дуже довго не могли заснути. Сестра молилась. Наречена цілувала смарагдовий перстень.

Але Гігетка перша закрила очі.

Добре перед північчю заснула, коли легенький шелест біля неї пробудив її. В першій хвилині боязко відхилилась, опісля пригадала собі дивне оповідання Кльотильди і тремтючи — захоплена шаленою надією — підсунула свою руку до рук, що її шукали. Пальці зловили її пальці і, гарячково стиснувши їх, почули смарагд на перстені. У тій хвилині сильна рука допомогла їй встати, а вона мовчки, стримуючи в собі відлих, пішла за незнайомим, що вів її у темряві.

З легкого доторку ліктем до заліза і з шевесту рукава по найближчій стіні Гігетка додумалась, що перейдуть через отворені двері й що йдуть вузьким коридором.

Чим більше віддалювались, тим скоріше йшли. По багатьох закрутах у темнім лабіринті почала підлога повільно підніматися. Подув вогкого повітря огорнув їх. Якоюсь низькою брамою закритою бурьяном, кущами, лісками, що розлізались по писохлім рові, вийшли наші втікачі на лісову поляну.

Довго тривало, поки схилені, бігом і стовхом змучені, від дерева до дерева підкрадаючись, дісталися до високого лісу.

Там на вибір полянці, освітлій місячним світлом, випрямились, стануги і пізнали одне одного під подвійний зимовий плащем в радости:

— Гігетко!

— Ти, Фридриху?!

По цьому шаленому бігу в непереможнім запалі пристрасно обнялися. Але Фридрих нагло спитався:

— Але що є з Клотильдою — моєю сестрою Клотильдою?

Гігетка, освободившись з обіймів свого нареченого, відповіла перелякано:

— Клотильда?...? Я не знаю. Спить у вязниці. Твоя сестра просила мене, щоб я підступила її на цю одну ніч своє ліжко й щоб я лягла на її...

— А що із смарагдовим перстенем?.. Як він дістався на твій палець?

— Клотильда мені дала його вчора... з приказом, щоб я ніколи не здіймала його з пальця, навіть в сні, але щоб я завсіди носила його на твою памятку!

Вони додумались відразу, яку вона жертву молочки принесла. Додумались і — нагло — з острахом від себе відскочили. Неначей рапість, якої закошгувати, була гріхом, украденою радістю.

Прийшло їм на думку вернутись до замку, дістатись знову до вязниці. Але це було неможливе. Фридрих знав, що двері вже заперті; спізнюватий сторож скінчив свою службу. Ясний рожок показувався над верхівлям дерев; в замку трубили.

І зрозуміли вони, що в невинною жертвою доброї Клотильди притихло їхне щастя — неминуче.

Тепер їх жаль і біль зблизили та одне одному кинулося в обійми.

Фридрих обняв Гігетку і підтримував підчас ходу. Йдучи зеленою стежкою, біля якої пахнули фіялки, де соловій тьохкав, де сонце розливало море золотого світла, тримались й цілі в обіймах, але ступали поволі і сумно, мовчки! Не дивились одне на одного, тоді як смарагдовий перстень між їх пальцями вгискався аж до тіла разом із докорами сумління. І великі сльози падали на їх уста, на білі уста, що не зважувались доторкнутись...

З французького переклав

Ф. Беркут.

виступи п. Вайди). Під кінець Джембори показались і приятелі. Поза самими господарями годиндиями ними були араби, шотляндці, фіяї й інші.

Яка шкода, що під теперішню пору серед українців нема кому занятись систематичною і пляновою акцією для використування всіх тих великих можливостей, які дає сучасний розвиток світового скавтінгу для пропаганди української справи на міжнародньому терені! дк.

Звідки у нас взялося слово: сотик?

(З МОЇХ СПОМИНІВ.)

Давніша австрійська валюта була **срібна.** Одиницею валютовою її був: ренський (ринський) срібний; один ренський мав сто крейцарів (грейцарів) — також був ще півкрейцар, що звався феник.

У 1892. р. увів в Австрії міністер скарбу Штайнбах **золоту валюту коронову.** Одна корона золота, нова одиниця валютова, мала сто грошиків, що звалися по німецьки: гелерами (Heller).

Коли ввели отсю нову золоту валюту, то Головний Виділ Товариства „Просвіта" у Львові доручив мені написати книжечку для народу: **„Про нові гроші"**, щоб повчити людей, як рахувати на ці нові гроші. Тоді зайшов до мене редактор „Діла" Іван Белей та сказав мені, щоб я у книжечці „Просвіти" про нові гроші не вживав слова „гелєр" а вів на це місце наше українське слово: „сотик". При цьому покликався на те, що один наш свідомий селянин написав листа до редакції „Діла" і підав думку, щоб закинути чуже слово „гелер" та вживати свого рідного слова „сотик", що його створив наш нарід і буде ліпше розуміти, як чуже слово: гелєр.

Це мені очевидно сподобалось і я порадився ще в цій справі фільольога, професора університету д-ра Омеляна Огоновського. Після того у книжечці „Просвіти" п. н. „Про нові гроші" з 1892. року написав я, що корона має сто „грошиків" і звідси наша назва: **„сотик"** на німецьке: гелєр. Ось так приялось у нас слово: сотик.

В нашій мові було тоді знане слово „сотник" у значінні „командант сотні"; слово „сотик" не було ще знане, але воно жило в народній словесности нашого народу і ось так перейшло до нашої письменности.

Проф. д-р Омелян Огоновський розповідав мені відтак, що польська Академія Наук у Кракові радила також над тим, якби в польській мові назвати „гелєр", та не могла зложити свого слова по польськи і приймила: „галерж". А приятель проф. д-ра Ом. Огоновського, б. польський професор університету у Львові Антін Малецький, член польської Академії Наук у Кракові, подивляв щиро богацтво нашої української мови при нагоді дотичної наради.

І цей мій спомин нагадується мені майже за кожним разом, коли почую, що хтось з українців чи українок не шанує рідної української мови: в школі, уряді чи приладному житті, або зубожує її чи замість рідних добрих слів уживає — чужих.

Кожному має бути його рідна мова найдорожча. А наша українська мова є гарна, складна і дійсно пребогата.

Д-р Кость Левицький.

„Українці не мають голосу в самоуправній ділянці".

ПОС. ВЕЛИКАНОВИЧ ПРО НЕОБХІДНІСТЬ ЗМІНИ САМОУПРАВНОГО ЗАКОНУ.

В часі дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ посол Великанович обговорив справу громадської самоуправи, що особливо дається в знаки українській людности. Передовсім у самій організації збірних громад є великі невигоди: більші персональні видатки, великий бюрократизм, спеціяльні тягарі зв'язані з новим самоуправним ладом, вкінці занадто велика інтервенція адміністраційних чинників. Одною з найважніших причин лиха в теперішній самоуправі є невідповідна виборча ординація до громад, яку треба конче змінити.

„Найбільше причини — говорив посол Великанович — до невдоволення з теперішньої самоуправи має українське громадянство. Ті всі хиби, які я подав у загальному розумінні, стають більш докучливими для нас, бож українська людність майже зовсім не має голосу у самоуправній ділянці через накинення війтів і писарів неукраїнської національности та через нечесно переведені самоуправні вибори. Коли говорю про громадських писарів, то не можу поминути мовчанкою тої великої кривди, яку зазнає українська молодь, що могла би дістати працю на становищах самоуправних урядовців, а вінрема громадських писарів. Повітові ради ведуть ворожу нам політику, не приймають наших молодих людей на писарські курси, а коли якийнебудь з них добуде писарські кваліфікації, то не допустять його до праці. Найприкріше вдаряє в права української людности непошанування української мови, чого допускаються самоуправні чинники. Всі написи на урядах, на показчиках, а навіть таблички для наших підвод виключно в польській мові. Без мотивів не допускає львівська управа до промов на засіданнях ради в українській мові, в багатьох громадах, де переведено ухвали протоколувати промови у двох мовах, тих ухвал не виконується. Така шовіністична настанова громадських управ зовсім не заохочує нашого народу співпрацювати у цих установах. Громадські буджети не дають відповідних квот на українські освітні цілі і суспільну поміч. А дуже часто вставлені до гром. буджету квоти викреслює повітовий виділ. По всіх повітах є комунальні каси. За їх господарку поносить відповідальність цілий повіт, але до тих кас не допускається у відповідній мірі українського голосу, бо на урядовців кас майже з правила українців не приймають. Уважаю, що в інтересі тих кас треба впроваджувати поляків і українців, хоч би тому, що контроля у господарюванню грішми була би краща і не було би неодного зловживання".

В дальшій частині своєї промови пос. Великанович говорив про те, що війти замість легалізувати підписи підчас шкільного плебісциту, різними способами розбивали плебісцитову акцію, про політичних референтів при староствах, що внеможливлюють українському громадянству культурно-освітню працю, а вкінці про акцію польонізації ходачкової шляхти. „Закінчую ствердженням — закінчив промовець — що сотні тисяч українців зі шляхотськими титулами, хочби від польських королів, не відречуться ані свого народу, ані своєї церкви".

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

ТЕРНОПІЛЬ.

Двадцятиліття проголошення самостійности, незалежности і суверенности Української Держави та 19-літні роковини проголошення її соборности відсвяткувала тернопільська інтелігентська громада в суботу 22. січня п. р. святочними сходинами у великій салі „Української Бесіди". Відкрив їх в год. 6. вечором короткою промовою проф. Павло Лякін, що підкреслив велику вагу традиції взагалі та особливе значіння тих нас обох історичних актів з 22-го січня 1918 р. і 22-го січня 1919 року. Після цієї вступної промови посол д-р Степан Баран виголосив довший реферат, в якому обговорив ідеї української революції, вказуючи на її поодинокі етапи. Приkladами з історії інших народів і держав в Европі з 19. і 20. віку вказав промовець, що і великі европейські держави, як Італія та Німеччина, йшли етапами від незалежности частин своєї землі до своєї соборности. Подібний шлях перейшли теж і балканські держави. Отже у першу чергу йде про державну незалежність, яка і прийде, коли знову реальним ділом у житті буде акт з 22. січня 1918 р. На закінчення святочних сходин прибрані відспівали національний гимн.

Тогож дня вечором відбувалися в Тернополі загальні річні збори делєґатури Союзу Українських Адвокатів тернопільської округи в поміщенні делегатів СУА зі Львова д-ра Михайла Волошина і д-ра Вол. Лициняка. По вичерпанні денного порядку забрав слово д-р Степан Баран і виголосив коротку промову на тему свята 22. січня 1918 і 1919 р., присвячуючи окрему згадку пок. харківському адвокатові Миколі Міхновському, першому подвижникові за державну самостійність і незалежність України та фактичному творцеві вже в довоєнних часах самостійницького і державницького руху над Дніпром. Промови вислухали присутні стоячи і на закінчення відспівали національний гимн.

КОЛОМИЯ.

У зв'язку зі святкуванням рокович 22. січня, уладжених, як згадано вчора в „Ділі" молодю, доводиться відмітити симптоматичне явище, якого вага прикро заважити може на нашому невідрадному національному істнуванню. Молодь завдалегідь узурпувала собі право відсвяткувати ті великі роковини своїм заходом і своїми силами. Своїм аподиктичним рішенням учеможливила „Кол. Боянові" відзначити той день окремим концертом, доступним усьому громадянству. Але притім вибрала на святочні сходини малу салю і — перевела своєрідно подуману селекцію авдиторії, виключивши від участи в святі всі несимпатичні їй одиниці, по її розумінні негідні святкувати роковини того значіння, що 22. січень. Запросин на неї не дістало багато осіб, між ними активні тоді вояки Української Армії, з якими вона попала в конфлікт з приводу листопада (не згадуючи про численну міщанську громаду та її молоду частину, з якою наша молодь не стоїть у безпосередньому зв'язку). Внаслідок того свято дістало не громадський, але гурткований характер. Не можна такого способу святкування великих загально-національних роковин признати гідним і доцільним. Крайня пора, щоб наша молодь (у склад якої входять зрілі, навіть 30-літні одиниці!) зрозуміла, що накázана вимогами переломової доби консолідація всього свідомого українського громадянства, без уваги на партійні і станові ріжниці, вимагає інакшого, громадянського, а не партійно-гурткового, обертого на особистих симпатіях, підходу до таких справ, як святкування покóвни державности й великого обединання української нації!

Коломийський громадянин.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 11. Пятниця. 27 (15) січня 1888.

„ЗАВЯЗОК НАШОГО ЖИТТЯ НА ПОЛІ ПРОМИСЛУ".

На передовому місці вміщена відозва „До руських патріотів Снятинщини", що закликає зголошуватися в члени „Народньої Торговлі", яку мали заложити.

„Не будемо — сказано у відозві — тут розводитись над користями такого діла для нашої народности, для кожної одиниці і цілої околиці, бо це річ загально відома. Діяльність Народньої Торговлі є в нинішних прикрих для нас часах майже єдиним проявом нашого життя на промисловому полі — а без промислу сьогодні ніякий нарід істнувати не може. Тому поминувши навіть особистий інтерес і вигоду — є обовязком кожного русина всіми силами причинитися до здійснення згаданого діла, що має на меті раз уже покласти край збагачуванню чужих і нам ворожих елементів нашими грішми, — подруге діла, що має бути завязком нашого життя на полі промислу і задатком на кращу майбутність."

Де ми були б сьогодні і яку економічну силу уявляли б собою, коби справді на цілій нашій землі ми тоді поклали були край збагачуванню чужих.

ТУРБОТА ЗА БОГОРОДЧАНСЬКИЙ ІКОНОСТАС

„З Збража пише нам о. Ів. Погорецький: Що молодим туристом оглядав я і захоплювався красою відомого у мистецькому світі богородчанського іконостаса. Коли-ж тепер підняли в „Ділі" думку, щоб здвигнути мурóвану церкву в Богородчанах для безпечного і гідного приміщення тієї мистецької памятки з давніх часів, то гадаю, що вона повинна знайти загальне признання у всіх патріотів Руси-України. На цю ціль складаю 5 зр., а мої знайомі пп.: староста Кавецький, нс. Мантусь, комісар Хосцький, судця Терешкевич, лікар ветеринарії Павликевич, геометр Лодимський і І. К. дали також по 1 зр., так, що можу квоту 12 зр. на початок цього діла прислати".

ТЕЛЄГРАМИ.

Берлін, 27. січня. Міністер війни заявив у військовій комісії, що потребує на воєнні цілі 280 мілїонів і не може ручити, що це вже його останнє слово.

Константинополь, 27. січня. Арештували тут багато підозрілих чорногорців; в румелійських сторонах ведуть поспішну військову підготову.

Петербург, 27. січня. З ген.-губернаторів і комендантів военних округів приїхали сюди: Гурко з Варшави, Дрентелєн з Києва, Роон з Одеси, Сватополк Мірський з Новочеркаска і Дундуков-Корсаков з Тифлісу.

Берлін, 27. січня. Кн. Бісмарк приїде на другий тиждень до Берліна і виголосить тут промову в парляменті, в якій дасть мабуть пояснення до політичного положення.

Подільська шевківка має бути походом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46

Жіноча сторінка.

Погляд на ціль подружжя у новій Німеччині.

Провідниця нац.-соціялістичного жіночого руху в Німеччині, п. Шольц-Клінк, говорить в одній із своїх програмових промов ось що:

Коли ліберально-інтелектуалістичний жіночий рух має багато точок з ділянки так званого „духа", то ми маємо тільки одну точку, а нею є „дитина". Ця маленька істота мусить існувати і дозріти, бо для неї існує вся життєва боротьба. Бо навіщо нам терпіти і мучитись, коли після нас ніщо не буде існувати? Чи тільки для пустої ідеї та теорії? Ні! Єдине, що додає нам сили і охоти до боротьби, це погляд в майбутнє, погляд на покоління, що росте після нас! І коли ми зрозуміємо цю найзвичайнішу ціль природи, зрозуміємо, що треба нам єдности й співпраці обох полів, у боротьбі за правдиве життя.

Хоча як різнородними є бажання людини, завжди проявляється в неї, у глибині її природи — закон життя, який відзеркалюється в двох, різного роду істотах. Одна частина шукає другої, щоб створити єдність, і дати нову людину.

Розвиток нової цивілізації прийшов до висновку про самовистарчальність одиниці, з тим, що полові відносини між чоловіком і жінкою, мають мати за підставу рівноправність, або що обидвоє виступають як рівнорядний елемент. У висліді ця рівноправність дала жінці свободу у полових зносинах так, що вона стала справжньою „посудою гріха", вважаючи дитину, як наслідок неопанованости тілесної.

Як жахливо понижує себе жінка, самохіть відходячи від величного права природи і божого закону, згідно з яким дитина це живе втілення повної самовіддачі жінки чоловікові, отже дитина є носієм не тільки фізичних, але й духових прикмет батька та матері.

Самовіддача не є затратою свого „я" в користь „його", це тільки взаємини на доказ одности, яка полягає на доповненні і находить свій живий вислів у дитині. Любов, що творить нову, живу істоту, це найчудесніша подія, яка може зустріти нас у житті.

Коли існує правдива любов між подругами, одно другим підтримане, тоді вона зростає на своїй силі та досконалости. Де цієї спільноти нема, там не може бути мови про доскона-лення, тоді приходить внутрішнє зубожіння, животіння двох у собі замкнених „самостійних" істот. Їх духові вартости корчаться, зі стратою для більшої спільноти себто цілого народу. Бо пробудження і зріст найкращих сил і збільшення духових можливостей, відбивається на домашній атмосфері, яка є першим виховним тереном для дітей і взагалі на всій праці членів родини і на її здоровлю.

Цей правдивий, природою і Богом даний зміст любови між чоловіком і жінкою, ця спільнота не може бути тільки в еротичних відносинах, але мусить опанувати теж думки, волю й діяльність обох істот.

Безперечно, є різні відносини матеріяльної натури, але вони стоять уже на дальшому плані, і не можуть мати рішального впливу на гармонію подружжя. Однозгідність думок, волі та бажань, це правдива підвалина подружньої спільноти.

У цій спільноті мусить панувати гармонія аж до найніжніших порухів душі. В жінці не сміє бачити чоловік тільки любку або маму своїх дітей, він мусить уважати її дружиною, союзницею у життєвій боротьбі, співробітницею у праці. За це все, мусить вона мати признання й пошану як рівноварта товаришка життя.

Глибокий, духовий підхід до подружжя вимагає, щоб було воно досмертне. Вірність подружжя, це не справа вигоди або звички чи загальної, але обичаєва конечність.

Кожна жінка інстинктовно прагне вірного й досмертного подружжя, тимто вона буде завжди прагнути тільки такого подружжя, а ворожо буде ставитися до всіх реформ, що понижують її гідність, а саме: подружжя на пробу, товариського чи молодечого, які приносять їй невірність і брак відповідальности за дитину. Усі ці явища, це вицвіт лібералізму, завдяки якому розвинувся егоїзм і духовий занепад, так що врешті само життя стало незвичайно проблематичне, тому що остаточний вислід кожної подружньої реформи, був завжди один: позбутися дітей!

Це жахливе явище стало товчком, щоб призадуматися над долею цілого народу. Питання подружжя не є приватною справою, як це комусь видається, бо воно заторкує коріння нації, яка мусить мати постійний доплив свіжих сил, мусить мати здорових, тілом і духом дітей. Подружжя має обовязок дбати за здоровля прийдешньої генерації. Кожна мати мусить виховати: здорові, сильні, характерні діти, щоби нація не загинула, без огляду на гарні теорії.

— * —

Такі є погляди нової Німеччини, що всіми силами хоче зростати. Найважніша в них думка та, що тільки від жінки залежить чи організм нації буде здоровий і сильний.

На жаль, ми ще далекі від такого державного підходу до справи подружжя і дітей. Неодна жінка думає в нас більше про власну вигоду, ніж про добро нації.

Яр. Мандюкова.

Чи то звичайна хвалькуватість, чи брак такту?

Давніше жінки може не були такі щирі і свобідні у справах кохання, не ставились до цього світа наших почувань може з такою простотою і природністю, але напевно були вони зручніші в здобуванні того, хто їм припав до вподоби та більш чутливі і дипльоматичні в справах затримання при собі любого їм чоловіка. Забуває теперішня молодь, що кохання — ота чуттєва його сторона лишилось таким самим ніжним квітом, як і давніше і плекання його вимагає обережности і хисту. Кохання є почуттям егоїстичним, з ним звязані заздрощі, як і колись. Той, що правдиво кохає хоче бути в серці своєї вибраниці чи свого вибранця єдиним і мати там неполільне місце, у сучасному, в майбутньому, але теж і в минулому.

Якщо жінка почне перед своїм коханим згадувати свої попередні успіхи, а ще гірше того, що колись панував в її серці, не буде не з її боку ані дипльоматично ані не вказуватиме на її чутливість. Теперішні дівчата щирі, отверті, люблять говорити про все, що їм слина на язик принесе, але не добре у всіх інших випадках, але ніколи в справах кохання. Коли жінці не говорити про того, що колись може бути її найліпшим товаришем, тоді зродяться в душі її партнера ріжні підозріння і терпке почуття, що він прийшов уже на другу чи третю чергу. Жінка тут не виграє, а програє. Хай кожна собі щиро признається в душі, що їй не все приємно, коли перед нею почне її вибраний говорити про свої попередні звязки з жінками та їх добрі прикмети, красу, чутливість тощо. Чомуж має право жінка хвалитись своїми успіхами?

Теперішня молодь замінює слово „кохання" — „приятельством". Здається їй, що „кохання" це щось перестарілого, що тільки сплутувало людей і позбавляло їх волі — якийсь нікому непотрібний старомодний сентиментальізм, що не надається до творчої сьогоднішньої дійсности. Але це невірне. Це „приятельство" не теж кохання, тільки може трохи у зміненій формі, без відповідальности, але по суті те саме. Коли це „приятельство" глибоке, щире почуття, то воно має в собі і частину заздрощів, а тоді спогад про когось, що вже колись „був" зовсім не робить другій стороні понемности.

Теперішня жінка більш освічена, більш незалежна, але власне це не мусить її позбавляти витривости та якоїсь уваги по інших, а тільки помогти їй ліпше уладнювати своє життя і життя своїх ближніх. А тоді мусить вона дбати й про ту гармонію, яка потрібна для співжиття двох близьких собі істот, тоді трохи стриманости, трохи дипльоматії у чуттєвих справах їй не зашкодить. Той прославлений жіночий такт мусить узяти верх над неменш прославленою жіночою хвалькуватістю, щоб створити нові форми гармонійного, свобідного, але не позбавленого чуття і ніжности родинного життя, яке має бути твердинею серед розбурханих тепер хвиль життєвого моря. З. Л.

—o—

З нашої хроніки.

З клюбового життя

У понеділок, дня 24. січня святочно в клюбі „Нової Хати" й „Труду" роковини четвертого універсалу. Референтом був **ред. Петро Сагайдачний.** Референт вияснював, як повстали Січові Стрільці, потім спинився на внутрішньо-політичному становищі Росії перед і по революції, вказав переповів коротко історію першого, другого, третього й четвертого універсалу. Проголошення четвертого універсалу відбувалось у тривожному часі большевицького наступу на Київ. Тому не відбулось так святочно, як попередні, але і в будинку Центральної Ради, де його проголошено, забилося живо кожне серце на вістку про проголошення незалежної української держави.

Після відчиту була жива дискусія.

У найближчий понеділок **Лідія Бурачинська** подасть літературний огляд за 1937. Деклямацій поезій Наталі Лівицької-Холодної, Св. Гординського і Юрія Клена виголосить **Леся Кривіцька.**

—o—

Практичні поради.

ЧИЩЕННЯ ПІДЛОГ.

Що якийсь час — залежить це від погоди та уживання окремих кімнат мешканцями мусимо основно підлоги відчистити. Отже треба змити бруд з підлоги — це перший етап такого грунтовного відчищування, а потім нанести нову верству пасти, що охоронюватиме підлогу від дальшого занечищування.

Для відчищування підлог грунтовно маємо два засоби: бензину та терпентину. Та вони є дуже небезпечні вибухові течива, а тому треба рідше їх уживати і тільки тоді, коли маємо вже фахевий досвід. Ліпше є легко вивірувати паркет, хоч це може й тяжка робота. Коли підлога вже надто занечищена, а бензини чи терпентини не хочемо вживати, можно попросту змити бруд теплою водою з милиною. Коли змиваємо підлогу бензиною чи терпентиною мусимо памятати, що в кімнаті не сміє бути ані іскри. За бензиною промовляють такі аргументи: підлога змита бензиною скорше висихає, ніж по терпентині, скоріше вивітрює з неї запах та має підлога по бензині яснішу барву. Терпентина безпечніша при вживанні.

По змиттю підлоги натираємо її пастою (очевидно вже тоді, коли вона цілком суха). Тут є два роди паст — одна для того, щоб відчистити підлогу, друга, щоб накласти тонку верству, що охоронитиме потім від забруднення. Перша паста — рідша і має в собі більш чистильних елементів тобто терпентини. В пасті густій, що має творити охоронну верству є більше воску.

Пасту можна або купувати готову або робити її дома, при чому на останнє дешевша і практичніша, бо робимо її з добрих матеріялів. Подаємо тут два приписи на пасту приготовану дома і зазначуємо, що можна вживати теж воску темного і більшого, але більший від'ємний та дає кращий блиск.

1) 10 дкг. чистого білього воску, 2 дкг. карнауби (рід воску зеленого) лляної чи темної, залежно від того до якої підлоги його вживаємо. Все це дрібно нарізуємо і ставимо на вогонь, щоб розтопилось. **Знявши з кухні і далеко від вогню** вливаємо до маси 1/2 кг. терпентини і мішаємо. Готово по кількох годинах, як паста застигне.

2) Паста рідка: настругати 10 дкг. білього воску та дати до пляшки. Додати 50 дкг. бензини і закорковати. За кількадесять годин віск розпуститься і паста готова до вжитку. Цю пасту робити в кімнаті, де нема вогню.

Накладати пасту на підлогу треба тонкою верствою і все чистими шматами. Паста ліпше укладається і дає лінший блиск, коли її раніше трохи підігріти. Для цього ставимо цілий замкнений посудину гарячої води. По вичищенню підлоги добре перевітрити помешкання.

При натиранню підлоги добре є вживати подушки напханої волосінням чи навіть трачиною. Ця подушка хоронить коліна перед утомою і робітниця краще та скорше виконує роботу. В' опалу таку подушку добре натерти кусником воску, щоб лекше її було пересовувати по терпучій вапні з коліи.

Коли підлога просихає, докладно її вифротовувати — найліпше сукняними шматами або щітками. Щітки ліпші тим, що не вимагають в ужитку, бо шкідливі вони для здоровля та дуже томлять. Зате добрі є лінії ручні, до яких не треба такої сили і вправности повзиї.

Коли так будемо утримувати нашу підлогу в постійній чистоті, то не треба буде дорогого і втомного грунтовного відчищування ріжними сильними засобами. Систематичність і докладність роботи заощадить вам багато часу, грошей, сил і здоровля. **Господарна.**

Сторінка без політики.

75 км., 10.000 жестів, 40 літрів оранжади і 300 канапок.

ОРИГІНАЛЬНА ПРОМОВА В АМЕРИКАНСЬ КОМУ СЕНАТІ.

Справа доповнення конституції Злучених Держав у напрямі ліквідації судів лінчу викликала бурю протестів і величазну обструкцію представників полудневих стейтів. Як відомо в полудневих стейтах найдовше адержалося невільництво і там теж ще й тепер найбільш поширена расова ненависть білих до мурнів.

Представник Люізіяни сенатор Елендер зголосився до слова і почав промову, яка триває вже шість днів. Елендер ходить сюди й туди по трибуні й покидає її щойно тоді, коли предсідник переривае наніч засідання.

Американські журналісти, які все знають і все мусять знати, обчислили, що за пять днів своєї промови Елендер пройшов коло 75 км., зробив більше, як 10.000 жестів бесідника, випив 40 літрів оранжади і зїв 300 канапок.

Промова Елендера — це подрібна історія суду Лінча в Америці. Чого в тій промові нема! Там є і „хатина дядька Томи" і пригоди „Божеського отця" і війна між північними та полудневими стейтами і Рузвельт і нюйорський бурмістр Ля Гардія, якого сенатор Елендер обвинувачує в тому, що він підчас виборчої кампанії вганяє за голосами мурнів і пропагує „змішання білої та чорної раси" і т. д.

— Я не хочу бачити тут сенаторів-мурнів — кричав Елендер — не хочу, щоб мурини дістали право стати губернаторами наших стейтів.

Предсідник загрозив пятого дня промови Елендерові, що застосує припис, який не дозволює бесідникам говорити не доречі, надто довго і скучно. Та на випадок застосування цього припису треба промовцеві дати ще право боронитися, що знову далоб йому право говорити ще кілька днів.

Противники Елендера внсувають простіший і кращий спосіб: вони рішили поставити внесок, щоб засідання сенату тривало день і ніч аж до кінця нарад над законопроєктом у справі лінчів. Коли Елендер не матиме змоги вночі відпочати, тоді мусітиме швидко скапітулювати, хоч він не без гордости заявив із сенатської трибуни, що в нього „залізні легені".

—o—

Голос із засвітів.

Ми подавали вже кілька разів вістки про ріжні неймовірні події, які приносять закордонні часописи. В першу чергу особливе зацікавлення викликують події, що в них виступають „духи" померших, або зяви людей, що відходять з цього світу. Одну з таких подій, що в ній головну ролю грає постать з того світу, подаємо саме нині.

Американець Джемс Шафін зладив одного дня завіщання, в якому ціле своє майно записав він своєму наймолодшому синові, помінувши зовсім у ньому трьох інших своїх синів. Згодом, по кількох роках, роздумавши щось, написав він інше завіщання, але при тому не знищив старого завіщання. В новому завіщанні памятав він уже про всіх своїх синів. Та що старий був трохи чудак і не довіряв нікому, вложив завіщання до родинної біблії, саме на сторінку, на якій містився 27 розділ Генезіс. Крім того до підшивки свого плаща вложив карточку такого змісту: „Гляди 27 розділ Генезіс у біблії мого батька".

Якийсь час після того старий фармер помер. На підставі першого завіщання власником цілого майна став наймолодший син. Та відтак сталося щось незвичайного.

Батько зявляється у сні.

На четвертий рік після смерти старого фармера, почав середущому синові зявлятися у снах батько. Одної ночі сонна зява батька вивернула старий плащ на другий бік і показуючи на одно місце сказала: Там знайдеш моє завіщання!"

Пробудившись почав син шукати за старим плащем і знайшов його в найстаршого сина. Оба сини відпороли підшивку і знайшли там карточку з показником на 27 розділ біблії. Тоді сини почали розшуки за згаданою біблією і по довгих та важких трудах знайшли її в забутій шуфляді невживаного ще від смерти батька бюрка. Стара книга вже майже розсипалася, але на поданій сторінці знайшли оба счудовані сини друге завіщання, яке привертало їм права до батьківського майна. Всі члени родини стверднли, що завіщання писала рука батька.

Що ця вістка правдива, промовляє за цим не лиш само завіщання, але теж численні свідки, які були при розшуках за біблією і завіщанням.

Пожежа на кораблі.

Ще дивнішу пригоду пережив ірляндський моряк-старшина Патрик Флегерті. Він мав приятеля, який виплив одної ночі моторівкою на повне море, попав у морську бурю і втопився підчас тієї буді. Від того часу минуло кілька літ і Патрик поволи призабув свого приятеля. Одного разу, саме в той час, коли його товариш загинув колись на морі, їхав він пароплавом навантаженим ріжними товарами до Сінгапуру.

Коли корабель виплив на Червоне Море, Флегерті схопився одної ночі на рівні ноги зі сну. У дверях своєї кабіни побачив він зовсім виразно привид свого приятеля, що потонув у морі. Заки сплантеличений старшина вспів вимовити якесь слово, марево показало вимовно пальцем надолину і щезло.

Зворушений старшина встав, одягнувся і дрожачи на цілому тілі, зійшов неспокійний на долішній чердак, до складу товарів. Спершу не запримітив нічого підозрілого, але згодом почув щось гейби дим. Приглянувшись ближче до магазину запримітив він, що в однім місці від великої спеки, яка тоді панувала, магазин займався в однім місці сам від себе.

Корабель опинився у найвищій небезпеці, бо недалеко від джерела вогню стояли скрині з целюльоїдовими товарами та іншими легкопальними матеріялами.

Тільки пересторога покійника врятувала в останнім менті корабель перед жахливою небезпекою.

Скок легкопадом поневолі.

Чули ми вже про ріжні летунські подвиги, але про те, щоб хтось у сні скакав із літака з легкопадом і при тім навіть не потовкся — не лиш, що ніхто не чув, але ледви чи хтонебудь хотів би в таке повірити, якби така подія справді не трапилася в Америці.

Джон Тейльор був вояком американської летунської фльоти і стояв зі своєю частиною у Гамільтоні. Одного дня вилетів він зі своїм товаришем на вправи. Підчас вправ молодий вояк відчув таку втому, що навіть не знав, коли заснув у літаку. Товариш не звернув зовсім уваги на те, що Тейльор заснув і виконував далі проєктні евольоції. Не те, що чіпалося пова ним не звертав найменшої уваги. В одному менті ставив він із апаратом коміть головою і вимерщини вповітрі мапнка, вернувся знову до первісного положення. Підчас того стрімголовного обороту апатару Тейльор поневолі мусів покинути літак, хоч сам про те нічого не знав.

Тейльор полетів стрімголов надолину. Одначе з причини несподіваної і нечайної зміни положення він напів пробудився і підсвідомо відчинив легкопад. Одначе він сам про те не знав, бо по хвилі знову заснув і коли причалив з легкопадом на землю, спав уже якнайкраще.

Коли його товариш почав по вправах лагодитися до полоту, запримітив із великим счудуванням, що Тейльора нема в апараті. Спантеличений зрозумів, що приятель вилетів підчас евольоцій із літака, бо з необережности не пристебнув себе як завжди до апарату.

Причалювши, хотів пошукати свого важко раненого або й мертвого товариша. Якеж було його счудування та яка велика радість, коли побачив його здорового і усміхненого на авті. Тейльор почав оповідати захоплений, як йому знаменито спалося на зеленій мураві. Спершу він не вмів собі повеснити, яким чином він на землі опинився, відтак не знав, чому він ще живий... Коли згодом надїхало транспортове авто, він всів на нього, щоб доїхати до касарні, заки хтонебудь довідається про цю неймовірну пригоду.

—o—

НЕМОВЛЯ В АВТІ.

Один молодий купець із Йоганесбургу пережив недавно пригоду, про яку не можна було сказати, що така пригода „пішки ходить".

Персі Коней, власник торговельного дому в Йоганесбургу мав багато клієнтів в околиці міста. Він обслуговував їх своїм автом. Перед кількома днями виїхав Персі в таку торговельну подорож, яка йому напричуд вдалася. В найкращому настрою вертався щасливий купець домів і вже заздалегідь тішився заслуженим відпочинком. Він готов був навіть зі щастя відвести якогось пасажира кусень дороги. І справді йому пригадний пасажир трапився, але він ніколи мабуть не сподівався, що той пасажир буде в... пеленках.

Коли Персі доїздив уже до Йоганесбургу, з протилежного боку надїхало авто з таким скаженим розгоном, що молодий купець ледви зспів в останній хвилині авто вминути. При тому мало не порвав своїх гамульців. У тім самім менті, коли чуже авто минало його віз, зспів Персі Коней запримітити дві речі. Розгоненим автом кермувала якась молода жінка, яка в бігу швидким рухом перекинула на віз Конея якийсь невеликий клунок.

Коней не звернув спершу уваги на той клунок, не думаючи, щоб у ньому було щонебудь важного. Коли він приїхав домів, почав обережно розвивати дивний клунок. Якеж було його счудування, коли він розвинув немовля з пеленок. Воно маленьке спало собі спокійно ввесь час, аж тепер по довшій дорозі пробудилося й почало нагальним плачем домагатися корму. Купець опинився в немалому клопоті, з якого визволила його щойно поліція, яку він повідомив про свою несподівану й дивну пригоду. Поліція почала шукати за матірю, якою імовірно була таємнича автомобілістка.

ЛІТАКОМ ДО ШКОЛИ.

Літак починає в Америці здобувати собі таку популярність, якою в Европі ще не кожна держава може почванитися. Між учнями середніх шкіл є чимало покінчених летунів-пільотів. Американський летунський статистичний уряд стверднв, що в Америці є під цю пору 312 гімназистів і ліцеантів, які мають власні літаки. Молоді хлопці, що покінчили летунські курси з незвичайно добрим успіхом, є назагал дуже добре розвинені на свій вік. Летунство вправляють вони із чисто спортових мотивів. Один із гімназистів їздить кожного дня літаком до школи і зі школи домів. Батько того учня є багатим фармером в околиці віддаленій 90 км. від Вашинґтону. А що батько хоче, щоб його син покінчив гімназію та вступив на університет, купив йому літак, яким молодий летун і гімназист відбуває денно 180 км. Не зважаючи на своє велике замилування до летунства, молодий летун не занедбує теж і шкільної науки і є одним із найкращих учнів

—o—

СЛОВО, ЯКЕ МАЄ 43 БУКВИ.

В англійськім медичнім журналі поданий спис нового ліку на збільшення тиснення крови. Той новий лік назвали коротко числом 2020, тому, що назви згаданого ліку ніхто не міг вимовити. Ця назва має небагато, лиш сорок три букви і виглядає вона на лікарсько-наукову мову так: Триметоксібензіль-дихідроімідазол-гідрохльорід.

Той лік або впорскують під шкіру, або пють його як мікстуру.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Практична лекція.

Учитель: Як я переріжу бульбу на чотири рівні частини, то що я тоді дістану? Галайко?!

Учень: Четвертину, прошу пана професораї

Учитель: А як я ще й усі четвертини перетну на рівні чотири частини, то що тоді дістану?

Учень: Бульбяну салатку, прошу пана професора.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

✝ Володимир Темницький

Б. ЧЛЕН ГОЛОВНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ РАДИ, Б. ЧЛЕН БОЄВОЇ УПРАВИ У. С. С., Б. МІНІСТР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ У. Н. Р., Б. РАДНИЙ М. ЛЬВОВА, ПИСЬМЕННИК І ЖУРНАЛІСТ.

помер після довгої і важкої недуги у Львові, дня 26. січня 1938. р. у 58. році життя.

Володимир Темницький народився у священничій родині у 1879 р. По скінченні гімназійних студій, записався на правничий факультет львівського університету, звідки в часі сецесії українських студентів перенісся на дальші студії до Кракова, опісля до Відня.

Вже як молодий студент присвятив себе Володимир Темницький всецільо громадянській праці. Метким організатор, добрий промовець, швидко вибивається на перші місця, як в організаціях молоді, так і в Українській Соціял-Демократичній Партії, якої членом був до кінця свого життя та в роках 1914—1921 головою. Бачимо його на вічах у часі селянських страйків в 1902 р., в акції за український університет у Львові, в боротьбі за виборчу реформу до австрійського парляменту і т. д.

Безкомпромісовий державник і речник політичної самостійности українського народу постійно пропагував цю ідею словом і пером. Напередодні світової війни, коли почалось організування української збройної сили, вступає в ряди Українських Січових Стрільців. З вибухом світової війни засідає в Головній Українській Раді, як також в Боєвій Управі У. С. С. Співпрацює з Союзом Визволення України, містить статті в його публікаціях, бере участь у соціялістичних конференціях II. Інтернаціоналу, на яких популяризує змагання українського народу до своєї політичної незалежности.

По розпаді Австрії, коли почалося будівництво української держави на західно-українських землях, бачимо Володимира Темницького як одного з головних пропагаторів зєднання обох українських республік; цю справу нераз підносив у своїх промовах на засіданнях Української Національної Ради в Станиславові. По катастрофі переноситься разом з урядом за Збруч, не припиняючи ні на хвилину своєї діяльности. У кабінеті Чехівського стає віцеміністром закордонних справ, опісляж у кабінеті Мартоса міністром закордонних справ і в тому характері виїжджає за кордон.

До краю вертається в 1922. р. Відається виключно партійній роботі, належучи до її національного крила. Переживає розвязання УСДП у 1924 році, її віднову в 1928. році, засідає в партійних установах, працює в партійних та загально-національних органах та публікаціях. Двічі кандидує до варшавського сойму. По смерти бл. п. посла д-ра Льва Бачинського мав перейняти мандат зі станиславівської виборчої округи, одначе стануло цьому на перешкоді розвязання сойму.

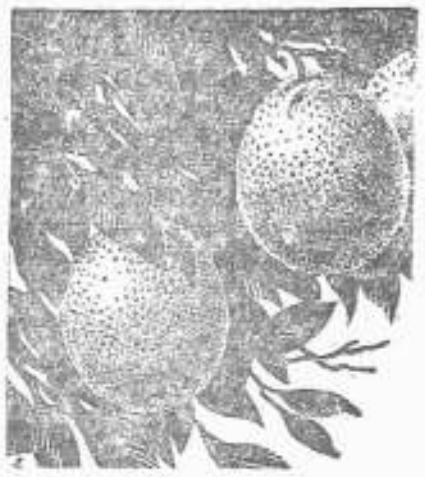
У 1927. році осідає у Львові, де дістає посаду правного референта в Суспільній Обезпечальні. У тому часі важка недуга починає ломити колись дужий і бадьорий організм. Не піддавався Володимир Темницький. Часами останками сил працював, душевно не дав себе зломити ні видерти віри в ідеали своєї молодости. Засідаючи в управі міста Львова нераз виступав ще в оборонї прав українського населення міста.

Неслушно й безпідставно зредукований перед роком з посади, швидко потім був прикований до ліжка недугою, з якої вже не піднявся.

В особі Помершого тратить українська нація ідейного і відданого справі громадянина. Володимир Темницький був соціял-демократом, але не був доктринером і тому годився для співпраці без огляду на партійно-політичні різниці. Тому й співпрацював спорадично у „Ділі" і „Діло" нераз користало з Його талановитого пера.

Осиротив Володимир Темницький дружину Ростиславу з Білинських, доньку Руту та сина Ігора.

Похорон відбудеться в пятницю 28. ц. м. з дому жалоби при вул. Вібітівська 6. (горішня Личаківська), в год. 3:15 попол., на Личаківський цвинтар. Земля Йому пером.

Свіжі як з дерева

ЯФСЬКІ

помаранчі і грейпфрути

є найбільш соковиті

Палестинський овоч.

З відчитової салі.

„Проф. Союз Арт.-Пластиків" — Т. Тишкевичева: „Найновіші течії у французькому малярстві".

Заходом Львівського Професійного Союзу Арт. Пластиків у Львові поділилася своїми враженнями з останнього свого побуту в Парижі молода малярка Т. Тишкевичева 26. ц. м. у салі Промислового Музею. Вона оглянула не тільки офіціяльні вистави образів, що належали до програми Світової Вистави, але і малі галерії та приватні студії молодших мистців, що вже звернули на себе увагу.

Прелегентка вважає великі збірні малярські виставки, де шороку крізь жюрі проходять тисячі образів — пережитком тому, що там приймають речі малювані тільки за признаними акаємічними зразками. Вже більше оригінальних творів можна найти на виставах „незалежних", де кожний артист може свобідно дати те, що хоче. За останніх 40 років французьке малярство перейшло багато нових напрямків, а проте в останньому періоді воно якби зупинилося в нових шуканнях. Від поляни кубізму, що найсильніше завважив на еволюції малярської техніки, нема у Франції другої такої могутньої течії. Правда, навіть серед старших мистців з відомим уже іменем подибуємо спроби „новаторства", яке часто не виходить поза намагання поглузувати собі з публики. З усім тим між наймолодшим поколінням находимо гуртки, обєднані спільним гаслом (як напр. група „Нових сил"), які придбавши добру академічну техніку, шукають власного оригінального виразу.

Прелегентка навела кілька прізвищ молодих, багатонадійних на її думку, талантів і показувала на екрані репродукції деяких останніх творів. На жаль, репродукції некольорові, тільки сірі і не з мистецьких видань, не давали поняття про справжні малярські прикмети образів. Похвалою для геніяльної всесторонности та маестрії Пабля Пікасса, що має якнайбільше прихильників серед молодих „новаторів", закінчила прелегентка свій відчит. Відчит був виголошений дуже щиро та поривно, а поглядам прелегентки заболювані свідомо сильними особистими симпатіями могли дати привід до живої вимяни зїмок між численно зібраними професійними мистцями та аматорами малярства.

М. Д.

Еміґраційні справи.

СВІДОЦТВА МОРАЛІ ДО БРАЗИЛІЇ.

Міністерство внутрішніх справ усповіднює, що свідоцтва моралі, що їх вимагає бразилійська влада, буде вільно виставляти у власному обсягу, без помочі посвідчень або старости. Подання мають бути вложені до бюр Синдикату в цїли пересланнн їх до централі, яка в черги предложить їх у міністерстві внутрішніх справ. Вимагане свідоцтво моралі дістане централя Еміґраційного Синдикату в цїли пересланнн до свого відділу в Ріо де Жанейро. Так як досі, може свідоцтво буде легалізоване міністерством закордонних справ у Варшаві і бразилійським консулятом. Оплата за легалізацію коштує разом 33.65 зол.

У звязку з новою політичною ситуацією в Бразилії тамошня влада п'ятковите припинила видачу шмад, наслідком чого виставлювання свідоцтв моралі є тепер неактуальне. Сподіватися треба, що по стабілізації федерального уряду буде виданий новий декрет, який регулюватиме вїзд чужинців до Бразилії і тоді свідоцтво моралі для виробленя шмади буде дальше потрібне.

ПРИ ПРОСТУДІ

„Зела проти терпїнь легенїв"

загально відомі як „Herbata Phulmanna" злагоджують кашель. Дістанете в аптиках дрогеріях. Ціна за пачку зол. 1·65

ЩІПЛЕННЯ ВІСПИ.

При оглядинах еміґрантів у Варшаві часто стверджують, що немовлята і також діти у старшому в'ці не мають першого охоронного щіплення віспи. Перше охоронне щіплення віспи є конечне. Еміґрант без слїду щіплення віспи, без огляду на вік, не може бути справований ані теж принятий до обірного транспорту.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО МЕКСИКА.

Міністерство внутрішніх справ Злучених Держав Мексика видало дня 18. листопада 1937 р. розпорядок, що норнує імґраційні квоти на 1938 рік. Для Польщі визначена квота 100 осіб. Є не число мінімальне. Заявляємо, що до імґраційної квоти не вписані ні туристи ні візитанти.

Крім поданих фізичальних обмежень у відношенні еміґрації з Польщі вїзні фонти вимагають можливо-вільну вложення гарантійної квоти (заставу евентуальної репатріяції) 1.000 пезів, а не 500 пезів, як цього вимагають приписи.

Дозвіл на вїзд до Мексика дає виключно міністерство внутрішніх справ (міґраційний департамент). Признана консулятом віза не упрошнює до вїзду в порт без згоди міґраційної влади, яка провірює, чи дозвіл видав міґраційний департамент при міністерстві внутрішніх справ. Коли дозвіл видала інша інстанція, можуть еміґранта не допустити до вїзду.

ПІД УВАГУ ЕМІҐРАНТАМ ДО ПАРАҐВАЮ.

Парагвайська поліція спостерігає вільна банкноти по 1.000 пезів, покручно сфальшованих. У звязку з цим пригадуємо еміґрантам, що гроші треба вимінювати лише в інституціях відповідних, а ніколи у приватних людей. Найкраще не вивозити польської валюти, лише в краю вимінити на чеки в пезах, а чеки вимінювати лише в банках.

ПОКАЗОВІ КВОТИ НА КУБУ.

Кубійська влада устійнила, що показові квоти 500 зол. вимагати будуть від осіб вище 15 літ. Від дітей до 15 років, що їдуть разом з родичами, показової квоти не вимагають. Одначе діти до 15 років, що подорожують без родичів чи правних опікунів, мусять представити при вїзді повну показову квоту, якщо її передтим вже не вложили за них овоїки ім Кубі

ПЕРЕВІЗ ЖИВОГО ІНВЕНТАРЯ.

Деякі заголошуються еміґранти, які бажають взяти із собою до Аргентини собаки, коти та інші звірята. Еміґраційний Синдикат вповнює, що перевіз звірят відбувається за окремою оплатою, яку треба кожного разу окремо вносити. Аргентинська влада, починаючи від січня 1938 р., видає дозвіл на перевіз звірят, якщо власники тих звірят матимуть ветеринарійну посвідку того змісту, що звірята були щеплені проти сказівини в часі останнього року, числячи від дати приїзду до Буенос Айрес. Ветеринарійну посвідку має потвердити аргентинський консулят

ЕМІҐРАЦІЯ З ПОЛЬЩІ.

У місяці жовтні і листопаді 1937 р. виїхало з Польщі до Південної Америки 2.042 осіб, до Північної Америки 882 особи, до інших заморських країв 240 осіб. Разом 4.064 осіб. Поїзди пе з тих самих місяцях виїхало до Палестини 887 осіб.

ЕМІҐРАЦІЯ ДО БРАЗИЛІЇ.

Як відомо, еміґрація до Бразилії тепер дуже обмежена і навіть цілковито припинена. Відноситься це головно до осіб, що бажали виїхати на підставі окремого дозволу — шмад. Виїмкова можуть у найближчому році виїхати деякі родини на кольонію Санта Роза, як також на кольонію польського вольонїзаційного товариства „Білий Орел". На кольонію Санта Роза відїде транспорт у місяці лютому 1938. Згоджения на кольонію „Білий Орел" переводить Еміґраційний Синдикат. Зможуть їхати лише родини в складі принаймнїше 2 осіб. До родини буде можна долучувати ближчих свояків, що є на удержанні голови родини. Кваліфікувати будуть лише рільників. Конт переїзду 607.50 зол. від особи. Перед виїздом родина сплачує заліток на землю у висоті 500 зол. Решту коло 650 зол. сплачує родина ратами. Простір поділу там — 25 гектарів.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ПЕРШИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Вже вчора згадали ми про те, що акт обвинувачення охоплює 55 підсудних, але цілу справу поділили на дві частини, тобто на два процеси, що відбудуться один по одному. Сталося це з уваги на велику кількість підсудних, яких усіх разом не вмістила би невелика саля золочівського окружного суду. Перша розправа, до якої призначили 30 підсудних, триватиме до половини лютого, і зараз після неї почнеться другий процес проти решти, тобто ще 25-ти підсудних.

Підсудні сидять у двох довгих рядах. Це молоді хлопці, деякі з них мали 17 літ тоді, як їх арештували. Одного з них, Гриця Казанівського, що, хорий на легені, перебував досі у львівській вязничній лічниці, привезли в останній хвилині зі Львова.

На салі розправ усього кілька осіб з рідні підсудних, бо доступ на салю навіть для журналістів можливий тільки за спеціяльним дозволом предсідника трибуналу д-ра Карла Понуркевича.

На початку розправи вильосували лаву присяглих, яка складається з таких громадян:

1) Францішек Попік, емер. сержант з Золочева; 2) Андрій Старунь, рільник з Хільчиць, пов. Золочів; 3) Іван Дворнік, мясар з Золочева; 4) Фелікс Мруз, емер. сержант з Золочева; 5) Михайло Кісель, емер. аспірант вязн. сторожі з Золочева; 6) Рудольф Фукс, рільник з Сасова, пов. Золочів; 7) Казимир Чарнецький, лісовий інжинір з Гологорів, пов. Золочів; 8) Гр. Радомський, емерит з Олеська; 9) Іван Рогозінський, коваль із Золочева; 10) Антін Лущинський, емерит з Ясновець, пов. Золочів; 11) Іван Тим, різник із Золочева; 12) Юр. Вікарський, вл. дібр зі Струтина, пов. Золочів.

Запасні судді: Антін Суско, емерит з Фільварків і Казимир Немчицький, швець із Золочева.

АКТ ОБВИНУВАЧЕННЯ.

Акт обвинувачення стверджує, що на терені радехівського повіту мала особливу підтримку Організація Українських Націоналістів, яка від ряду літ на терені польської держави змагає до боротьби з державою, щоб відірвати від неї південно-східні воєвідства та створити з них незалежну українську державу. За останні чотири роки 3 поважні, з уваги на число, групи мешканців цього повіту, з місцевостей Лопатин, Ордів, Миколаїв, Щуровичі, Дмитрів та інших відповідали перед судом за діяльність, яку вони провадили в рямах Організації Українських Націоналістів. Але це не припинило акцій. Дальше відбувалися в тому повіті саботажі, протидержавні демонстрації, дальше члени організації нищили державні емблеми, вибивали вікна польським кольоністам, співали протипольські пісні і т. д.

Ця акція скріпилася особливо від осени 1936. р. Ніччю з 31-го жовтня на 1-го листопада 1936 вивісили в Середпільцях кілька українських прапорів. Ніччю з 30-го на 31-го січня 1937, в роковини бою під Крутами, вивісили український прапор на церковній дзвінниці в Оглядові. В лютому 1937 р. розкинули в Радехові протидержавні летючки ОУН, в яких був заклик, щоби ставати в ряди ОУН та щоб уладити під староством демонстрацію під гаслом „Не дати землі мазурам!". У березні 1937 появились на домах у Середпільцях такі написи, як „смерть ляхам", а ніччю з 21-го на 22-го квітня 1937 р. в Кривім явилася нововисипана могила з хрестом та українським прапором з написом „Слава Україні". Після того в поляка Романа Країнського спалили три стирти соломи, а в польській кольонії Безлів вибили шиби в домах трьох польських кольоністів. Виявилось, що ті, що били шиби, були узброєні в криси, бо навіть стрілили раз, коли кольоністи намагались їх зловити.

Слідство у всіх тих справах довело до того, що в Радехівщині викрили одну вітку Організації Українських Націоналістів. На чолі організації стояв підсудний Богдан Казанівський, що був комендантом Повітової Екзекутиви. Районовим комендантом на села Середпільці, Мукань і Немилів був підсудний Василь Демчук, а на села Нивищі й Оглядів підсудний Гриць Казанівський. Усі інші підсудні були під наказами тих комендантів. Слідство ствердило, що всі акти саботажу та всі згадані демонстрації виконали підсудні з наказу Богдана Казанівського, які вони діставали через районових комендантів. Слідство ствердило, що стирти Країнського підпалив Володимир Феденишин на посередній приказ Богдана Казанівського і Дмитра Кушинського, а на безпосередній Василя Войтіховського й Івана Шпака; знаряддя до підпалу принесли Кушинський, Шпак і Куць. Летючки в Радехові розкинули на приказ Б. Казанівського і Василя Демчука Антін Гречаник, Евген Апонюк, Гриць Казанівський та Іван Шпак, а шиби в Безлові вибили Іван Шпак, Володимир Феденишин, Василь Шишка, Василь Ковалишин, Іван Матерацький і Микола Хома, а кріси мали Іван Шпак, Феденишин, Куць і Лев Степан Харчук, а стріляв Іван Шпак.

ПЕРЕСЛУХАННЯ ПІДСУДНИХ.

Підсудний **Богдан Казанівський**, що ані на поліції ані у слідстві не признався до нічого, не почувається до вини. Всяких зізнань про ОУН відмовляє. Оповідає про свою працю в кооперативі. Підсудного Демчука знав тільки з обличчя, бо він приходив до кооперативи в Радехові. Говорив з ним на кооперативні теми. Політичними справами не займався. Належав до „Сокола" та Кружка „Рідної Школи". Про ОУН знає тільки з преси, особливо з варшавського процесу. Про демонстрацію в Радехові не чув, про підпал стирти Країнського довідався від якогось Маркова, але ближче тим не цікавився. Увесь його час забирала йому праця в кооперативі, тому він не міг нічим іншим займатися. Не мав ніяких псевдонімів. Відозву до української молоді, яку в нього знайшли, переписав ще давніше. У справі знайденого у нього листа відмовляє зізнань.

Предсідник: У вашім записнику є фраза: „Прийде час і підемо визволяти Україну". Може скажете, як ви мали визволяти?

Підсудний відмовляє зізнань. До авторства письм, які йому показує предсідник, не признається. Ніяких револьверів нікому не передавав.

Підсудний **Василь Демчук**, признається, що був членом ОУН, але заперечує, що був районовим комендантом. Про те, хто його притягнув до організації та хто були його товариші, не хоче нічого сказати. Богдана Казанівського знав, але не говорив з ним про справи організації і ніяких грошей для організації йому не передавав. Нікого до організації не притягнув. Могилу казав сипати, але не з доручення організації. Ця могила — це був протест проти кольонізаційної парцеляції.

Предсідник відчитує слідчі зізнання підсудного, але той заявляє, що вони неправдиві, бо були вимушені. Він тоді вінав, що його звербував до організації Богдан Казанівський та розказав подробиці демонстрації під староством у Радехові.

Підсудний не знає, що знайшли в нього під час ревізії, але знає, що нічого каригідного в себе дома не мав. Листи, про які йому каже предсідник, що в нього знайшли, не належали до нього. Ніяких листів від Б. Казанівського не діставав. Сам не мав ніяких псевдонімів, ані нічого не чув про псевдоніми Казанівського.

По широкому світі.

У португальському селі Амейрас дійшло до селянських заворушень на тлі конфлікту зі скорбовим контролером. 1 особа вбита, кілька ранених.

Австралія святкує 150. роковини першого австралійського уряду.

18. міжнародній бавовняний конгрес почався в Каїрі; отворив його король Фарук.

Большевики вирубують на естонському пограниччі ліси і будують там якісь будівлі.

Румунська урядова партія заключила виборчий блюк з націонал-демократами Йорги, „Залізна гвардія" — з національно-селянською партією.

Німецька влада розвязала в Баварії „католицький союз молоді" та „союз нової Німеччини".

Повстання у Трансйорданії.

У південній частині Трансйорданії повстання бедуїнів поширюється; майже всі племена виступили проти короля Абдулли і проти британських впливів. Вислано туди нові британські військові частини.

СТРАЙК В АЛЕКСАНДРЕТІ.

У звязку з теперішньою сесією Ради Ліги Націй, що займається м. ін. справою санджаку Александрети, турецьке населення тої области проголосило страйк.

ГОЛОДІВКА.

У палестинській вязниці в Акко арабські політичні вязні проголосили голодівку.

Чи Філія „Просвіти" у Вашому повіті та читальня „Просвіти" у Вашій громаді зорганізували вже кутки для боротьби з неписьменністю? Кутки такі слід організувати зараз і серіозно! Учіть неписьменних із книжечки „ДО СОНЦЯ"!

НОВИНКИ.

— **Колядки, щедрівки, стрілецькі пісні** та інші на кружок „Сирена Електро" дістанете безпосередньо у п. Божика, Варшава, 6. Серпня 24. м. 18, тел. 840-47. Жадайте катальогів. На пересилку прошу залучити почтову марку. —

— **Як зачуваємо**, новинкою на цьогорічній Крутянській Академії буде капеля бандуристів, що зїхали з різних сторін Галичини, Волині та їх до Львова у такому складі: Кость Місевич, Юрій Сінгалевич, Дмитро Гонта, Чулівський-Пастович Симеон, Масляник Василь, Якимець Степан та Роман Малюца.

— **Богослуження за крутянських героїв.** У всіх церквах Львова відбудеться в пятницю, 28-го січня ц. р. в год. 7-ій вечором богослуження за Героїв що лягли під Крутами. Організація Українців міста Львова закликає всіх українців, членів Народньої Організації і нечленів взяти участь в Богослуженні.

— **„Українці, міжнародне політичне положення і останній Народній Зїзд".** Така тема реферату, який виголосить відомий український публіцист д-р Павло Лисяк в неділю 30-го січня ц. р. у домівці Народньої Організації Українців міста Львова, вул. Підвалля 7. III. пов, в год. 6. вечором.

— **„Ялинка".** В суботу 29. січня ц. р. в салі театру „Ріжнородностей" відіграють учениці дівочої школи ім. Б. Грінченка сценічну картину в 5 відслонах п. з. „Ялинка" з колядками, щедрівками, танцями і короволами. Початок 3.30 попол.

— **Вистава у міському театрі на зимову допомогу безробітним.** В четвер, 3. лютого ц. р. відіграють у великому театрі музичну комедію Ґраніхштедтена „Домик з карт" в інсценізації тир. Яруша Варшенського. Дохід з вистави призначений на зимову допомогу безробітним. Білети можна купити наперед у міській касі при вул. Академічній 28 (тел. 281-12) і в бюрі Комітету Зимової Допомоги при вул. Якуба Стшеме 5 (тел. 251-32).

— **Оплата за гімназійні матури незмінена.** Були чутки, що міністерство освіти вже в найближчих днях піднесе таксу за іспит зрілости в гімназіях до 40 зол. Міністерство повідомляє, що ця вістка не має підстав і такса за матуру залишиться в давній висоті, тобто 12 зол.

— **Немиті діти.** У шкільному році ходить до міських вселюдних шкіл у Львові 25.736 дітей. Лікарську опіку виконують над ними 13 шкільних лікарів і 16 гігієністок. Підчас огляду виявилося, що на те число шкільних дітей було: 4.166 немитих, 2.627 запорошених, 204 з коростою і 14 недужих на кір. По порадді вилікували 2.188 дітей.

— **Напад на українську забаву.** На другий день по Йордані, тобто на Івана Хрестителя, у Братковичах, пов. Городок, де цей день вже по традиції святкують, відбувалася в домівці Кружка „Сільського Господаря" забава для членів того Кружка і для членів Кружка „Рідної Школи". Десь коло 10-ої години вечором увійшла до салі групка шумовиння з Городка, що хотіла викликати авантуру. Місцеві хлопці, що були на забаві, повтікали, але стрінулися з нападниками під домом. Почалася бійка. Одного з нападників побили так, що його відвезли до шпиталя, але хтось з нападників пробив два рази ножем Антона Захарка. У звязку з тим поліція арештувала: Івана Барщовського, голову Кружка Р. Ш., Степана Фещишина, Івана Косика, Василя Косика, Івана Барщовського, сина Петра, Михайла Янчишина, Михайла Грицу і Михайла Кричковського. Після переслухання на постерунку в Городку випустили всіх з винятком Івана Барщовського, на якого нападники донесли, що він кричав: „Ура, хлопці-українці, бийте мазурів". Барщовського перевели до судових арештів. Треба додати, що взагалі громадяни Братковичів, які ходять до Городка по зимову допомогу, наражені раз-у-раз на напади городецького шумовиння і не можуть ніяк перед тими нападами забезпечитися.

— **Новий чеський часопис у Луцьку.** Чеська „Матіца Школьна" в Луцьку почала видавати часопис „Краянске Лісти". Цей часопис виходитиме замість дотеперішнього часопису „Гляс Воліне", що появлявся кільканадцять років у Квасильові біля Рівного.

— **Загроза прищиці у краківському воєвідстві.** Щоб пошесть прищиці не занеслася на терен краківського воєвідства, санітарні уряди установили округи загрожені тією пошестю в живецькому, новотарському та надовицькому повіті. З тих повітів не можна гнати худоби на торговицю, але за дозволом староства можна продавати худобу безпосередньо до різнів, що мають окремі залізничі відноги.

— **Повінь на Познанщині.** Зі Срему під Познанем повідомляють, що там вода залила більше як 30.000 моргів лугів і піль. Долішня частина Срему залита.

— **Влом.** Вломники вломили крати у віконці на даху реальности при вул. Мартина 39, дістались на стрих, а звідти вибивши діру у стелі, до споживчої крамниці Х. Шнайда і вкрали 50 кг. мила, багато тютюну та харчів на суму 300 зол.

— **Краєва хроніка.** У Перемишлі повісився на стриху Яків Стахель, адміністратор кількох камениць, що були власністю одної вдови, яку суд недавно обезволив. Стахель мав здати рахунки за кілька літ адміністрації. — У Станиславові напало кількох ендецьких „гімназистів" на двох прохожих жидів і побило їх. — 26. ц. м. особовий поїзд переїхав під Тисьменицею якогось чоловіка невідомого прізвища, що згинув на місці.

— **Кровава пімста на судовій салі.** У станиславівському суді відбувалася розправа проти Юрка Петрики, якого Олекса Болехівський скаржив за відшкодування за те, що Петрика минулого року в часі бійки випалив йому сільною кислотою око. Петрику були вже перед тим засудили за те на два роки вязниці, але Апеляційний Суд цей присуд скасував. Тепер суд не признав Болехівському відшкодування. За те Болехівський на коридорі суду кинувся на Петрику і завдав йому ножем шість ран в голову і карк.

— **Число новонароджених у Східній Україні.** „Комсомольська Правда" з 15. ц. м. повідомляє, що за 11 місяців 1937 року у Східній Україні прибуло на світ 1.129.500 дітей. Це на 39 відс. більше, як у той самий час у 1936 році.

— **Селяни з радянського боку черпали свячену воду.** Під Острогом на Волині, на ріці Вілії, що тлине польсько-совітським кордоном, святили на Йордан воду. Большевицька прикордонна сторожа не пустила людности з села Слобідка, що вийшла була громадно приглядатися водосвяттю. Після водосвяття можна було запримітити, як люди зі Слобідки черпали з ріки свячену воду.

— **Кілько часописів у гітлерівській Німеччині?** В націонал-соціялістичній Німеччині виходить під цю пору 2500 часописів, яких тираж доходить до 16 міліонів примірників. До приходу Гітлера до влади наклад німецьких часописів доходив до 30 міліонів. Найбільший наклад має тепер „Фелькішер Беобахтер" — 470.000 примірників.

— **Снігові і морози в Америці.** Наслідком великих снігопадів та сильних морозів стримано поїзда, комунікація в середніх і західніх стейтах Злучених Держав. В місцевости Крокер (південна Дакота) 9 осіб замерзло на смерть.

Китайські літаки збомбардували Наккін.

Як подають з китайських джерел, китайські літаки збомбардували вчора Наккін і Вугу. На наккінському летунському майдані вони буцімто знищили 20 японських літаків, у Вугу заатакували японські відділи, що переправлялися через ріку.

Японська головна кватира потверджує факт китайських налетів, лише що він інакше покінчився: японці — мовляв — зістрілили 3 китайські апарати.

— **Наплив золота до Швайцарії.** В останньому часі дуже збільшився наплив золота до Швайцарії. Ствердили, що за останній тиждень запас золота аріс там на 134 міл. швайцарських франків Цей ріст пояснюють великим напливом французьких капіталів у звязку з останньою кризою уряду. Швайцарська влада думає поробити всякі заходи, щоб припинити цей наплив чужих капіталів.

— **Розпродав мясо зі скаженої корови.** В Ботошанах, у Бесарабії, скажений пес покусав корову одного господаря. Хоча пристосували застрики проти скаженини, у корови появилися прояви тієї недуги. Щоб не мати втрати господар продав корову різникові, а той її зарізав і мясо розпродав. Довідалась про це влада і спеціяльна комісія устійнила, що мясо тієї корови зїло 204 осіб Різника і господаря арештували. Всім, що їли мясо, дають застрики проти скаженини.

— **Зїзд королів.** На свято з нагоди 80-ліття народин шведського короля Густава мають приїхати до Стокгольму в черні ц. р. королі Англії, Бельгії та Румунії. Має тоді приїхати також з півофіціяльними відвідинами президент Фінляндії Калліо.

— **Міст над Ніягарою загрожений.** Сталевий міст над Ніягарою загрожений великими ледовими кригами, що грубі подекуди 30 метрів. Натиск ледів такий сильний, що в декількох місцях сталеві вязання моста повигиналися. Відділ саперів робить підготову, щоб розбити леди динамітом і так врятувати міст. Цей міст, що лучить Злучені Держави з Канадою, збудували в 1890-ому році.

— **Курс військового вишколу в університеті.** Литовський уряд обмірковує проект, на підставі якого на всіх факультетах університету Витовта Великого в Ковні мають зорганізувати вже в літі цього року курс військової підготови для литовської академічної молоді. Курс складатись ме з теоретичної і практичної частини, причому практику студенти відбувають у військових відділах.

— **Як пояснюють явище полярної зорі над Европою.** Метеорольогічний інститут у Познані повєснує, що полярна зоря, що появилася кілька днів тому над Европою, стоїть у звязку з плямами на сонці, які можна було обсервувати від кількох місяців. Подібне явище було в 1926-ому році.

— **Чи паризьку виставу відкриють ще в 1938-ому році?** Деякі виставці на міжнародній паризькій виставі, підтримані кількома парляментарними групами та паризькими торговельними колами, домагаються від уряду, щоб бодай кілька відділів вистави затримали на 1938-ий рік. Виставці домагаються, щоб відкрити хліборобський відділ, регіональний, ремесла та палату відкрить і винаходів Мін. Фроссар обіцяв, що уряд розгляне цю справу у порозумінні з міською радою.

— **Кілько безробітних в державах Европи.** Число безробітних у відношенні до загалу людности виносить в Австрії 5.5 відс. Це найбільший відсоток з усіх держав. В Голяндії це число досягає 4.4, в Англії 2.8, у Франції 2.2, в Чехословаччині 1.9, в Бельгії 1.2, у Польщі 1.0, у Мадярщині 0.6 відс.

Вже появилася у продажі НАЙКРАЩА КНИЖКА У ЦЬОМУ РОЦІ:

ІЛЬКО БОРЩАК

Наполеон і Україна

ІСТОРИЧНА СТУДІЯ НА ПІДСТАВІ НЕВІДОМИХ ДОСІ ДОКУМЕНТІВ З ІЛЮСТРАЦІЯМИ. — ПЕРЕДМОВА ПРОФ. ЕДВАРДА ДРІО.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.50.

Можна дістати у Видавництві „ДІЛО" Львів, РИНОК 10. II і таном у всіх книгарнях.

СОВІТСЬКИЙ ЛІТАК ЗІСТРІЛЕНИЙ ПІД НАНКІНОМ.

Головна японська кватира повідомляє, що китайський літак зістрілений 26. ц. м. під Наккіном, пільотував імовірно совітський летун, при якого трупі знайшли записки писані по московськи.

Посмертні згадки.

О. **Василь Гліб**овицький, б. декан і довголітній парох Жабя-Ільця, помер 26. ц. м. у 78. р. життя. Покійник був глибоко віданий національній ідеї і за це довелось йому чимало терпіти навіть у днях пізної старости. Важку душпастирську працю виконував Покійник з правдивою самопосвятою. Любив Гуцульщину, знав її вартість для нашого народу і в міру своїх сил противдіяв усьому, що викривляло душу його парохіян, що несло великоміську отруту і нищило оригінальний гуцульський побут. Його проповіди мали чимало поетичного полету, що гармонійно сплітався з глибокими думками, якими переповнений був цей один з нечисленних уже в нас представників давнього нашого духовенства. Твердий характер і велике знання, поглиблюване до пізної старости, може оцінить тільки той, хто зустрічався з бл. п. о. Гліб**овиць**ким і хто бачив його при роботі. У вдячній памяти збережуть його дім наші прогульковці, які, забривши до Жабйого, нераз зустрічали в цьому домі подивугідну щиру гостинність.

Покійний о. Гліб**овиць**кий залишив четверо дітей: двох синів (священника й інжиніра) та дві доньки (одна — дружина священника, друга — молода вдовиця по пок. Левицькім, сині одн. Макся Левицького).

Нехай легка буде гуцульська земля душпастиреві, що так її полюбив і для неї працював!

В. Я. П.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Академія в честь митрополита Рутського. 16. лютого святкує Станиславівщина 300-ліття смерти митр. В. Рутського. Того дня рано відправляться в усіх українських церквах богослуження. В год. 18. в салі кіна „Варшава" відбудеться врочиста академія для шкільної молоді й запрошених гостей, в год. 19. вона буде повторена для всього громадянства. Протягом дня над святом обвали обидва станиславівські вагчики.

Б. Л.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

під наг.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ

СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

27 портретів.

КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.

ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ. РИНОК 10, II.

Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З виладової салі. 5. п. м. відбувся заходом Видїлу „Учительської Громади" і філії Т-ва ім. П. Могили черговий виклад. Цим разом мав з'ясовий учений у ділянці мовознавства, проф. краківського університету д-р І. Зілинський, говорив на тему: „Лемківщина в науковому освітленні". Оповістка про приїзд д-ра Зілинського з викладом стягнула до салі „Української Бесіди" поважну кількість перемиського громадянства, яке виповнило салю по береги. По виладі п. проф. Зілинський (колишній учень перемиської української гімназії), навязуючи до славного минулого Перемишля, як поважного наукового осередка ще перед 100 роками, згадав, що і сьогодні Перемишль має всі дані стати поважним науковим осередком. По думці проф. Зілинського в Перемишлі може повстати Наукове Т-во бо Перемишль має і сили і бібліотеку-архів при гр.-кат. Капітулі, в якій є незужитий ще науков. матеріял. — Та, на превеликий жаль, до цієї бібліотеки, якій нема мабуть рівної на всіх українських землях, нема тепер доступу. — В неділю 16. п. м. організували вчителі товариства другу сер'ю популярно-наукових викладів. Організатори цих викладів, дбаючи за ожилення й піднесення інтелектуального рівня перемиського громадянства та за поширення знання й освіти серед міщанства, організували пост'ійні виклади, що відбуваються кожної неділі та свята. Крім міс-

певних предметів запрошують організатори і позаміщених. Досі виказали: д-р І. Кокіч, відомий учений і педагог, проф. Гірничої Академії у Кракові д-р інж. І. Фещенко-Чопівський і д-р І. Зілінський та відомий наш археольог д-р Яр. Пастернак. Останній був виклад проф. д-ра І. Малдюка на тему „Китай в очах американки" — на основі творів найзначнішої американської письменниці Перли Бак

Загальні Збори Міщанського Брацтва. В неділю 16. ц. м. відбулися звич. заг. збори М'щ. Брацтва. Взяти членів Видіяу були дуже скупі і вважували на те, що М. Брацтво, яке має в Перемишлі широке поле до праці, не проявляє майже ніякої діяльности. Перемиське міщанство — на сором — зовсім Брацтвом не цікавиться. Сорокдва члени на Перемишль — це рішуче за мало! У радах братчинів повинніб знайтися всі ті, що можуть бути членами товариства, як власники реальностей, промисловці, ремісники, купці і т. д. Деякі присутні на зборах братчики, а було їх всього 17, дивувалися, що наше духовенство зовсім не піклується життям Брацтва. Міщанське Брацтво здержує ремісничу бурсу, в якій має примішення коло 50 хлопців-ремісників. Бурса примішена в підпайменому, не дуже відповідному будинку. Дехто з присутніх на зборах підносив потребу почати будову власного будинку. До нового Видїлу вибрали: голова п. І. Майка, члени пп.: В. Пайташ, І. Кадюк, К. Мафур, Гр. Чех, Т. Вернс, В. Куропась.

Свято Йордану. Цьогорічне Свято Йордану випало не величавіше, як минулого року. Гарна погода і легкий приморозок дозволили непереглядним масам вірних взяти участь у святі. По архиерейській Службі Божій у катедральному храмі, яку відправив Преосв. Григорій в окруженні прислуги Каптули і численного духовенства, вирушила в год. 11. процесія вулицями міста над Сян, де Кир Григорій довершив посвячення води. В часі походу процесії програвала оркестра читальні „Просвіти" Перемишль-Середмістя та співали хори читальні з Перемиської і питомців Духовної Семинарії. — Для вояків гр.-кат. обряду відбулось окреме водосвятя, якого довершив в год. 10. о. кап. Вазрин в асисті римо-кат. духовенства. **Н-к.**

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, віхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 28. І. год. 7.30 „Старосвітська idилія". Для молоді недозволене.

Субота 29. І. год. 7.30 „Старосвітська idилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Пятниця 28. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Субота 29. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВИШНЯ:

28. І. Процес Мері Дуган.

29. І. Шарка.

30. І. Довбуш.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

СТЕБНИК:

28. І. Гетьман Полуботок.

Театр приготовляє до виставки історичну пєсу „Пісня Бескиду".

Зол. 6·50 ЗОЛОТІ ПЕРСТЕНІ з 14 кар. золота тільки у **Б. ГРІНБЕРГА**, Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Осінній аларм".
АТЛЯНТИК: „Товариші зброї".
ВАНДА: „Підводний човен" і „Сізі".
ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).
ЕВРОПА: „24 години кохання".
КАСІНО: „Королева перемістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Вое.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Пісеньвар із Відня", „Орел летить до Китаю".
МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".
МУВА: „Король і хористка".
ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вер. Дрізді, Магдою Швайдер, Петром Боссе).
ПАЛЯС: „Заталіцєсько" з Фред Астером і Джінджер Роджерс.
РАЙ: „Крайцерова соната" з Ліль Даговер.
РІЯЛЬТО: „Подружжя в любови" з Мирою Лькой і Варв. Бакстером.
СВІТ: „Забуті лиця", „Білий Тарзан".
СТИЛЬВЕ: „Графиня Валєвос" і ревія
ГОН: „Мистні таємниці", „Дармоїд".
УТІХА: „Підводний човен ч. 9" і ревія.
ХИМЕРА: „Святальні пісні".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Барсельона" та „Світова виставка".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індонитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 28. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня ладниця; 11.15 Для шкіл: Спогади з Маріянки; 11.40 Радіо: Ле Томбо де Куперен, сюїта з гр. пл.; 12.03 Полудньова ладниця; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Справоздавський; „Петрусь" балет. гр. пл.; 14.15 Розр. музика в пл.; 14.55 Біржа; 15.00 „Пятигорець" В. Лозінського, Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та пров'инції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Лявиця Уанга, вад. для дітей; 16.00 Гутірка з хорим; 16.15 Італ. мандолінові твори; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Дитина але люблева; 17.15 Пієті: Квартет д-дур; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Пісні німецьких композиторів у вик. Ел. Вавринович-Татарчухової, сопран, у супр. форт.; 18.35 Усміх і сльози дитинства, фейл.; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Поганські дамгуни" комедія Мольєра; 19.35 Танк. музика з пл.; 20.00 Симф. концерт, музика, спів; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 29. січня 1938.

6.15—8.00 Ранішня ладниця; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 С. Барер, форт., А. Самоне скрипка, в пл.; 12.03 Полудньова ладниця; 13.45 Концерт бажань, пл.; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Чистій з Монтро" на осн. Е. Мілера; 16.10 Композиторський концерт д-ра Северина Барбага: скрипка, віол., форт., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Світ в очах шляхтича із саської доби; 17.15 Концерт солістів; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Суспільна гутірка; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.15 Оперетові та фільмові мельодії на сольових інстр., з пл., 18.35 Св. Іван Боско — виховник; 19.00 „Коли виросту, буду дятуном" вад. для дітей, Саньми за кордон, весела вад. з музикою; 20.00 Як карнавал, то карнавал, вок.-муз. концерт, 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. вечерниці, орх., у перерві коло год. 22.50 23.00 Ост. вістки. Огляд преси. Метеорольог. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 28. січня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Форт., флет. 19.10 Мельодія і ритм, розр. концерт; ВІЛГОРОД 18.15 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 18.30 Орх. музика, 17.35 18.00 Цит. музика, 19.40 20.00 21.00 22.00 „Князь Ігор" оп. Бородіна; ВІДЕНЬ 15.15 Англ. пісні, Бюти Гренель сопр., 17.00 Для д'тей; 17.20 Розр. мельодій; ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 15.15 Дїячі пісні, 18.00 Концерт тріо, 19.10 20.00 „Дер Вафеншмід" оп. Льорцінґа, 22.30 В'ол., форт.; КОШИЦЇ 18.00 Для Завершення; МІЛЯНО 17.15 Таня музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.40 Смич. квартет, 21.00 Орх. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Ля ві курд" драм. фреска А. Бльока, з муз. РИМ 16.00 18.00 Форт. рецталь Дино Ліпатті, 21.00 22.00 „Король від Мангейм" оп. Кости.

Субота, 29. січня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні; 18.00 Орх., 20.00 21.00 „Барвний світ оперетки", орх., хор, солісти; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 22.20 23.00 „Казки Гофмана" оп. Офенбаха; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.15 22.00 23.00 24.00 „Іродіяда" оп. Массенета; БУДАПЕШТ 12.05 Пісні та музика, 17.30 18.00 Танк. музика; ВІДЕНЬ 18.00 Нар. пісні, 20.45 Веселий вечір, 21.50 Брамсові твори; ГАМБУРҐ 20.40 21.00 „Мовіка" оп. Достала; КОШИЦЇ 18.00 Для Завершення; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00. 21.00 „Студент-пропаж" оп. Міллєкера; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 24.00 „Людина, що сміється" оп. Аріґа Педролл; ПРАГА 17.55 Вім. вад.: Орх. концерт, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фріцля; РАДІО ПАРІ 18.00 18.30 Для д'тей, 21.15 Піад.-амер. пісеньки, 21.30 22.00 Театр. вечір „Ле Ментер" ком. Корнея; РИМ 17.15 Таня. музика, 21.00 22.00 Комедія.

Присилайте передплату!

БІРЖА.

Львів, 27. січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 59·56, 88·85, Доляри американські 5,27·50, 5,29·00 Доляри канад. 5.27·00—5.24·50 Фіорени гол. 294·82—293·10, Франки фр. 17·45—16·90, Франки швайцарські 122·20—121·40, Фунти англ. 26·45—26·29, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·65—16·90 Корони дан. 118·09—117·25 Кор. норв. 131·88—131·90, Корони шв. 136·23—135·25, Ліри-італ. 21·80—21·00, Марки фінляндз. 11·70—11·25, Марки нім. 112·00 — 108·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 115·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·75, 65·25, 3 інв. 1 ем. 82·00 серія 91·50, 3 пол. інв. 2 ем. 82·50, серія 91·50. 5. конверс. 68·75 прем дод. 42·25, 4 консол 65·13

Папери.

Банк Польський 115·50 Цукор 37·00, Вуголь 32·50, 31·75, Ліль-пол 65·50. Моджеїв 15.50, Остроленъ 57·00, Стараховичі 39·25, 38·25, 39·75, Габербуш 50·00.

Тенденція здержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 27. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. більок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. включ. з опак. 3·00 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 7·00—7·20 зол.

Тенденція на масло і яйця знижкова на молоко здержана.

Подяка.

Горем прибиті по втраті Найдорожчої Нашої Мами, Сестри й Бабуні ОЛЬГИ з ГУГЛЕВИЧІВ ШИТЛИКОВОЇ, вдови по бл. п. О. Степанові, пароховій Сільця Беньківа, що упокоїлася дня 11. XII. 1937 р. у Лоєвій, прожившій 69 літ, складаємо щирі подяку Впр. о. сов. Мировичеві, пароховій з Ясінець за приготування Дорогої Покійниці на з'чну дорогу, Впр. о. сов. Лаголі, Впр. о. Куткевичеві, Впр. о. сов. Мировичеві й Впр. ОО. Василіянам з Крехова та Жовкви за участь у похороні. Зокрема дякуємо Впр. о. Розумійовові ЧВВ за прощальні слова при виносі домовини, Впр. о. сов. Лаголі за помінальну проповідь у церкві та Впр. о. Федоровичеві за останне прощання над гробом та виспівування співаючим і потіхи для прибитої горем рідні. Всім учасникам родинного села Нашої Найдорожчої Мами, шляхтичам села Лошиа, як теж усім, що вложили слова співчуття велике Спасибі.

Діти, Сестра, Брат і Внуки.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Українського Технічного Товариства відбудуться дня 13. лютого 1938 в год. 10 передполудником у домівці Т-ва у Львові, вул. Гродзицких ч. 1/II з тим порядком дня: 1. Відкриття Зборів. 2. Відчитання й прийняття протоколу попередніх Загальних Зборів. 3. Звіти з діяльности. 4. Дискусія над звітами. 5. Звіт Контрольної Комісії та уділення абсолюторій. 6. Затвердження плянів праці. 7. Вибір членів і нових членів Ради. 8. Вибір Контрольної Комісії. 9. Внесення й запити. — **Рада.** 233

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інжинїра-міряника зараз. Зголошення до Адміністрації під „Міряник самостійний". 189 3-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ПРОДАМ уряджену крамницю фарбово-господарську в центрі. Відомість Фупс, Руська 18. 234 1-1

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський, **Станиславів**, ратуш, поручає різного роду галянтерійні артикули. 2320 11-20

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ доброї посади; може бути і на сторона дому за кавцією 800.— зол. Зголошення Львів, ул. Городецька ч. 26 парт. тер у п. Свищової. 230 1—2

РІЖНІ

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фрякові, смокінгові, візитові. Колонтая 10 тел. 215-37. Ціни низькі. 232 1—6

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІНІЧ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і салонівничого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 9—3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2315 15-15

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

Львів Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Ви любите чарівність Рецепту Ля Урсолино

ЮСЯ до голення ЮСЯ до життя

ФАМОЗА

Львів, Жолкіївська 58

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Ціннік друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10

Ч. 20 (4.852). Львів, субота 29. січня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 229-41
Телєфон Друкарні 229-29
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Летунські бої на Далекому Сході.

Вчора (четвер) рано ескадра літаків японської маринарки стрінулась над Нанчаном з 12-ма китайськими літаками і 7 з них зістріляла, опісля збомбардувала нанчанський летунський майдан та знищила там ангар і 3 літаки. Інша група японських літаків зістріляла над Ганкав 4 китайські бомбові літаки. Ескадри японських бомбовиків бомбардували Сучав (зокрема летунські забудування і військову школу). На залізничій лінії Тієнтсін-Пукав знищили японці залізничий міст і збомбардували кілька важних військових обєктів.

ЯПОНЦІ НЕ ДУМАЮТЬ ЗАЙМАТИ ОСТРІВ ГАЙНАН.

Токійські міродатні кола заперечують вістку, немовби команда японської маринарки хотіла заняти великий китайський острів Гайнан. Тому, що такі поголоски викликали операції японської фльоти коло пристані Юлінкан на Гайнані, японська адміраліція виясное, що ця пристань була осередком китайської контрабанди зброї, тому японські кораблі мали тому перешкодити.

600 СОВІТСЬКИХ ПОВЗІВ І 200 ЛІТАКІВ ДЛЯ КИТАЮ.

Райтер довідується з певного джерела з Пекіну, що СССР вислав до Китаю 600 повзів та 200 літаків. Великі відділи робітників направляють у Сінкіяні шляхи, якими мають іти ці транспорти.

АМЕРИКАНСЬКИЙ АМБАСАДОР У ТОКІО ПРОТЕСТУЄ.

Американський державний департамент повідомляє: 17. ц. м. американський амбасадор у Токіо зложив енергійний протест проти японських військ, які зле відносяться до американських громадян у Нанкіні та в інших містах.

Невдатні наступи червоних під Селядас.

НАЦІОНАЛЬНИЙ КОМУНІКАТ.

Генеральний штаб національної армії подає, що червоні двічі атакували національні становища на південно-західному відтинку Селядас, уживаючи до наступу 20 повзів. Національні війська відбили наступ, при чому знищили 2 повзи; відступаючи, червоні лишили на побоєвищі чимало поляглих.

КОМУНІКАТ ЧЕРВОНИХ.

Як подає барсельонське міністерство оборони, на відтинках Селядас і Сінґра бої йшли цілий день, але оба війська затримали свої становища. Червоні літаки бомбардували національні осередки концентрації.

КОЛГОСПИ В ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ.

Як подає з Мадриду комуністичний „Ель Соль", у маєтках прихильників еспанського національного уряду на території червоної Еспанії зорганізовано 55 колгоспів, у яких працює 1 812 селян.

ІТАЛІЙСЬКА ПІДМОГА?

„Нюз Кронікл" твердить, що Італія вислає в лютому і березні до Еспанії 50.000 вояків, щоби приспішити перемогу національної армії. Британські офіційні кола цього не потверджують, але міркують, що Італія посилає національній Еспанії час дочасу підмогу в людях.

ПЛЯНИ ВАН ЗЕЛЯНДА

ОРГАНІЗАЦІЇ МІЖНАРОДНЬОГО ГОСПОДАРСТВА.

Б. бельгійський премієр Ван Зелянд оголосив звіт, зложений з 3-ох частин, в якому аналізує перепони у міжнародній торговлі та подає засоби, якими можна їх усунути. М. ін. він пропонує заключити міжнародній пакт господарської співпраці.

ЯК ПРИНЯЛИ ЗВІТ ВАН ЗЕЛЯНДА В АНҐЛІЇ?

Анґлійська преса приняла звіт Ван Зелянда з чемною жичливістю, але не дає йому підтримки. Хоча Ван Зелянд відбув свою подорож з ініціятиви британського і французького уряду та хоча Ван Зелянд точно обговорив з прем. Ван Зеляндом зміст звіту, заки його оголосив, у льондонських колах підкреслюють, що британський уряд не прийме Ван Зеляндового звіту, заки його подрібно не простудіює. Небавом над тим звітом відбудеться дискусія в палаті громад, підчас якої уряд певно зясує своє становище.

Льондонська преса підкреслює, що необхідно дістати запевнення, що Німеччина й Італія не використають помочі, яку дістануть на основі внеску Ван Зелянда, на зброєння.

ЯК В АМЕРИЦІ?

Також у Америці приняли внески Ван Зелянда прихильно, але з резервою. Американці не хотять анґажуватися в тіснішу господарську співпрацю з Европою, допускають хіба обмежену дипльоматичну співпрацю.

—o—

Sygn. VI. 1. Pr. 33/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie, w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie: S. O. D-r J. Locker i S. O. St. Horodyski, w sprawie konfiskaty nr. 10. czasopisma p. t. „Dło" z daty Lwów, dnia 19. stycznia 1938 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 22/38. na posiedzeniu niejawnym w dniu 22. stycznia 1938 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 18. stycznia 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dło" nr. 12 z daty Lwów, dnia 19. stycznia 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t. „Treba szukaty liku", w ustępie od słów: „Ne zakrywajmo" — do słów: „ridnoho narodu," oraz od słów „Może wkinci" — do końca. 2) W artykule p. t. „Szcze pro ukraińsku kooperaciu na Wołyni", a) w ustępie od słów „Zdawałosia" do słów: „ustanowy", b) w ustępie od słów: „Widpowidalna" — do słów: „ustanowy", c) w ustępie od słów: „todi koły" do słów: „Masłosojuzu" oraz od słów: „U dotepierszich" — do słów „likwiduwaty", znamiona wyst. z art. 170 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. Nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymienione ustępy mają na celu przez świadome nieprawdziwe i tendencyjne przedstawienie położenia mniejszości ukraińskiej na gospodarczym i kulturalno-oświatowym odcinku, imputować władzom państwowym wywieranie presji na wspomniany odłam ludności dla zniszczenia jej dorobku kulturalnego i gospodarczego, a w wyniku tejże akcji dla jej wynarodowienia, przy czym szerzenie tych wiadomości może wywołać niepokój publiczny. Według §§ 487, 489, 493 pkk. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokulant: Załuzny, w. r. Za zgodność: Jaworski, kier. sekret.

—o—

Інж. Юрій Пясецький
державно уповажнений **інжінір будови**
Львів, Мучна 46, тел. 270-27
виконує усі праці з обсягу:
будівництва та промислової і житлової архітектури.

А може пощастить налякати?!...

СОВІТСЬКИЙ ПАРЛЯМЕНТ ПОЧИНАЄ УРЯДУВАТИ.

Безперервні крики захрипнутими голосами „ура", звуки численних орхестр, пісні, танці... Так святкує в Москві червона площа, радіють народи СССР, шаліють від небувалого щастя!..

Але щож сталося?!

Відбувається перша парляментська сесія за новою конституцією, конституується новий уряд СССР.

Може слід справді придивитися тому, що трапилося цими днями в Кремлі. Адже совітська Україна теж входить до СССР, адже не можуть не торкатися її всі ці Кремлівські „новини"...

Утворено передовсім президію Верховної Ради СССР, цього „колєгіяльного президента" СССР, що мусить кермувати державою підчас перерв поміж сесіями Верховної Ради. На чолі цієї президії стоїть постійний її голова-фактичний президент СССР. Це перша новина, бо за старою конституцією в СССР було аж 11 таких президентів (від кожної республики), що по черзі виконували обовязки президента СССР. Першенство, зрозуміло, дали Росії, обравши на голову президії Михайла Калініна, секретар президії, Горкін, теж росіянин, голова президії має 11 заступників-президентів союзних республик, у тому числі й російської. Крім того до президії входять ще 24 члени (серед них скромно на членському фотелі сів і сам „вождь"). І цікаво, що серед цих 24 членів аж 13 росіян, тобто на пленум президії 26 осіб, якщо навіть не головуватиме сам голова або його заступник, Хехлов, представник російської республики, припадатимуть завжди 14 росіян. А якщо додати сюди ще таких „українських" депутатів як Будьонний, Косарев, то навіть натяку на якусь „небезпеку" в голосуванні бути не може. Входять до президії ще два „українські" депутати, навіть етнографічних українців — командувач київської військової округи командарм Федько і харківської — Тимошенко.

Як водиться в доброму товаристві, премієр міністер Молотов подався до димісії, але знову ніби в якійсь буржуазній країні парлямент висловив йому довіря. І от йому знову доручено скласти міністерство і спис нових міністрів Молотов подав уже в парляменті.

Зміни в цьому реєстрі дуже невеликі. Найцікавіше для совітської України, що на фотелях заступників голови ради народніх комісарів поруч із Чубарем і Мікояном засів наш старий знайомий Станіслав Вікентєвич Косіор. Справді клімат України йому не відповідав!

Цікаво, якої національности буде новий генерал-губернатор України? Звичайно, нова мітла местиме спочатку дуже старанно, але чимало вже осіб на цих становищах секретарів ЦККП(б)У ламало собі шиї, отже питання тільки в часі.

Пішов зі складу міністерства і „землячок" Криленко, замістив його на посаді „наркомюста" дивізійний військовий юрист Ричков, правиця рука голови військової колегії Найвищого

Суду СССР, Ульриха по всіх гучних судових процесах.

На чолі нижчої палати — Ради Союзу — став секретар ЦК ВКП(б), тобто найближчий помічник Сталіна, Андреєв, його особистий приятель. Недаремно, коли років три тому в Наркоматі шляхів, яким керував тоді Андреєв, помічено великі „прориви", він замість неласки дістав чи не найпочесніше призначення — на секретаря ЦК партії.

За заступників Андрееву обрано між іншими академика Лисенка, (а ще кажуть, що Україна не в ласці!!). Це ще молода людина, директор інституту селекції і генетики рослин в Одесі, син селянина, який разом із батьком ніби винайшли спосіб яровизації озимого жита та пшениці.

На чолі вищої палати — Ради Національностей — поставлено Шверніка, секретаря Всесоюзної Центральної Ради професійних спілок, не тільки комуніста, але й члена організаційного бюра ЦК ВКП(б), на чолі якого стоїть Сталін, але „обрання" Шверніка мусить означати чіби деяку ласку до всіх членів профспілок.

Чи не найцікавіша новина в усьому цьому є утворення при обох палатах постійних комісій, які абсолютно непередбачені конституцією, будуть працювати безперерви, незалежно від того, чи відбуваються сесії Верховної Ради чи ні.

При кожній палаті є три такі комісії, а саме: а) законодатних проектів, б) буджетова і в) закордонних справ.

Між іншими на чолі комісії законодатних проектів у Раді союзу стоїть (пишайтесь, українці!) Євтушенко, секретар київського обкому КП(б)У.

Але чи не головну ролю відіграватимуть комісії закордонних справ. На чолі першої з них поставлено Жданова, секретаря ЦК партії, инсву таки найближчого помічника Сталіна. До цієї комісії як члени входять Хрущов, секретар московського партійного комітету, Берія, секретар ЦК партії Грузії, особистий приятель Сталіна, Мехліс, нова зірка на комуністичному небі, заступник Ворошилова, політичної частини, колишній особистий секретар Сталіна, Пасекич, секретар партійного комітету Далекого Сходу, Косарев, секретар ЦК комсомолу, Волков, секретар ЦК партії Білорусі, що ще недавно працював у центральному секретаріяті у Сталіна Ахунбабаєв, секретар ЦК партії Азербейджану, Мануїльський, заступник Дімітрова з „Виконкому" Комінтерну і Федько (командувач київської військової округи).

Ми навмисне зупинилися над складом цієї комісії, щоб показати, як дбайливо дібрано її. Це все представники найповажніших організацій і водночас цілком залежні від Сталіна. Можна думати, що „Вождь", сидячи на скромному фотелі члена Президії Верховної Ради та залишаючися в тіні, хоче безпосередніше наглядати гудзики закордонної політики СССР.

І ми вже маємо дуже розв'язану промову голови цієї комісії, Жданова, який просто говорив, що консулі закордонних держав у Ленінграді провадять здебільшості „підривну роботу", який обурювався „хуліганськими, провокаційними вибриками" представників Японії, вимагаючи негайно приборкати їх, який не розумів потурання Франції, з якою СССР звязаний пактом про взаємну допомогу, „всяких мерзотників російського і неросійського походження", що приготовляють терористичні акти проти СССР.

Бідний Літвінов, який так мріяв бути подібним до справжнього закордонного дипльомата, пійшов цілком до ролі маріонетки!..,

А коли пригадаємо ще промову Молотова про потребу якнайскоріше відбудувати для СССР велику фльоту великих морських одиниць, то СССР немов-то хоче вдарити кулаком по столі, провадити ніби брутальну політику, скинувши західно-европейську маску... Може в такий спосіб пощастить налякати Европу та Азію...

Недобре тільки, що в новому парляменті на першому засіданні довелося надати право Президії Верховної Палати запроваджувати військовий стан в СССР не тільки в інтересах військової оборони, але й в інтересах громадського ладу та державної безпеки. Дуже свіжі ще у всіх спогади про білу Росію, яка „репнула" не дивлячися на всілякі внутрішні „охорони" і запровадження військового стану.

Не все те страше, що хоче таким показатися.

Гл. Л.

Даймо „Просвіті" тілну матеріяльну підтримку! Вона мусить рости й міцніти, бо Нація хоче й мусить жити та розвиватися.

В неділю 30. січня ц. р. в год. 12-тій у двацяті роковини Крутянського Бою відбудеться

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ

Велика саля Народнього Дому. Студентський Комітет.

З польської преси.

Рішає сила голосу і демагогія.

ПРИСТОЙНА СТАТТЯ „ВЕКУ НОВОГО".

Як відгомін совмової дискусії над справою меншин появилася у „Віку Новім" (з 28-го січня) стаття п. н. „Відповідальність і міра". Автор її стверджує, що ця дискусія „оберталася навагал у рамах традиційної схеми", що

„не впало ніщо, що заслуговувало би на назву оригінальної концепції, ніщо, що було би спробою історичної розвязки великого питання, ніщо, що було би зясуванням, що ця наша внутрішня справа у суті найтісніше вяжеться з міжнародньою позицією Польщі, а у критичній хвилині може завадити на дорозі держави. Проблему — так — доцінюють, але у цій оцінці недостає ще властивої міри, бракує погляду з високої історичної перспективи на дійсність і на розвиткові лінії, що йдуть у майбутність. Якби тих учасників дискусії запитали, як уявляють собі Польщу за 50 літ, якщо наші меншинні справи йтимуть дотеперішнім шляхом, то відповідь напевно булаб мрячна й ухильчива; таких питань поляки взагалі собі не ставлять".

На думку автора від того загального тла відбиває погляд премієра Складковського, який він висловив у своїй промові, а саме, що „від відношення до національних меншин залежить у великій мірі доля Польщі", що „ненависть та нетерпелячка польського народу у відношенні до меншин — це важка помилка", що негідне польського народу, як національної більшости, свідомої своєї ролі в державі, наклікувати до того, щоби згнобити та утруднити життя меншинам, бо все те відібється на співжитті, на спокойности Польщі". Автор статті уважає, що все те не вимагає від більшости, щоб вона запалала любовю до меншин, але щоб зясувала собі дійсність. Ця промова премієра Складковського каже, що:

„третя частина громадян держави — це сила, якої в нїякім рахунку не можна помінути. Вона каже, що хто цю третю частину робить ворожою для держави, поменшує державу та наражує її на найвищу небезпеку. Каже вона вкінці, що відповідальність за уклад взаємин між державою і меншиною несе польський нарід та що цей нарід не є узвним поняттям, але це збір одиниць, з яких кожна є відповідальна однаково, без уваги чи живе у Варшаві, Станиславові чи в Луцьку.

„Але саме про те забувається. Легкодушність і безмежна невідповідальність — це домінуюча ціха нашого думання і діяння у справах, що торкаються меншин. Радіємо, коли котрась з меншин дає докази своєї нелояльности, бо це підтверджує наше негативне відношення до даної національної групи. Занепокоюємося, як десь наладнується спосіб співжиття, бо це ступлює вістря боротьби й „послаблює чуйність". Наші реакції бувають непередумані, виливаються з усяких можливих джерел за винятком одного: тверезого почуття польської і державної рації".

Автор наводить приклад, що недавно до одного міста в Галичині приїхав один чоловий представник групи варшавських т. зв. українофілів й уладив дискусійні сходини з участю нотаблів місцевого польського громадянства. Дискусії на цих сходинах взагалі не було. Аргументів реферату, що мотивували означене відношення до української проблеми, ніхто не взяв під увагу. Єдина відповідь на реферат — був вибух пристрасних гасел і вічевих вигуків, було „розторощування противника градом агітаційних фраз, зачерпнених з добре відомої ендецької літератури, літратури, що криком закриває невіру у власні сили".

„Це типовий епізод — пише автор статті, можна уявити собі, що в іншому громадянстві таке зібрання відбулосяб в іншій атмосфері. Мабуть група поважних англійських громадян, що в замкнутому гуртку розмірковують нпр. ірляндську проблему, вміла би у тому моменті відкинути на бік свої особисті почування, щоби розглянути ціль, що служить британській державній рації, та якість засобів. У нас це найважче завдання. У зударі поглядів перемагає сила голосу і демагогія. Спокій, міра, рівновага... Коли ж вони стануть очевидною умовиною в теорії і практиці нашої меншинної політики?"

Приємно нам читати таку статтю у „Віку Новім", в якому стрічали ми вже й голоси скрайнього зоольогізму. Можна би бажати собі, щоб її автор зумів зберегти той часопис так само від участи в перегонах демагогії.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

„Чи ми вміємо бавитись?"

В 13-ому числі „Діла" за цей рік на „Жіночій Сторінці" була стаття під цим наголовком. Авторка уважала за відповідне пятнувати відсутність ясного безжурного настрою нашої молоді. Слід ствердити, що ту Америку ми вже давно були відкрили.

Авторка була на якійсь забаві. Людей було багато, усе було зроджене „по европейськи", були збережені всі „конвенанси", були рефлектори, музика, буфет. Не було тільки сміху, не було веселости, не було безжурности і ця хиба чи недостача зробила на ній таке враження, що хотіла кричати і втікати у світ за очі...

Усе те поетичне і, маю враження, відчуте й написане дуже поважно. А проте боюся, що докори з цього приводу під адресою невеселої молоді можуть ту молодь вразити й образити.

В засаді годимося з авторкою, що це не нормальне, коли забави мають таке обличчя і таке роблять враження. Це й не здорове. Але не можна твердити, що ми нездібні до творчого життя, коли не вміємо бавитись. Це вже завелто відважні слова. Авторка повинна була бути більш обережна і не кидати таких закидів тим більше, що якби була глибше вдумалась, то найшла би відповідь на своє питання саме у цих словах чи фразах, у цих фрагментах розмов, що їх вели між собою оті молоді люди.

Пише авторка, що чула:

„про невплачені до кооперативи членські вкладки, про які розповідали рожеві устонька молоденької дівчинки" —

„про тяжку працю в одній із наших фабрик і зідхання за посадою".

Так, так, ласкава Пані. Це не нормальне, коли „рожеві устонька" говорять про вкладки до кооперативи, про тяжку працю у фабриці. Але це коротка дійсність, це тяжка правда. Видно все те таким кошмарем налягло на ці молоді душі, що навіть на безтурботній забаві тій речі є чи не виключною темою розмов. Оце пояснення, що Ви його бачили на салі, це діти тих, що брали роками участь у світовій і національній зверюсі. З їх облич давно зійшов безтурботний сміх. Земля, на якій це покоління вросло, перейшла страхіття, як мабуть ніяка інша сторона. Обставини, серед яких те молоде покоління зростає, мусять стерти з лиця веселу усмішку. Вічні турботи батьків мусіли ввійти у кров дітей, а неменші клопоти цьогож молодого покоління таксамо відбились і на цих молодих лицях. І хіба це зрозуміло, що вони, ці молоді, навіть на забаві говорять про кооперативи і невплачені вкладки, про тяжку працю у фабриці, про варстат праці! Оті молоді не сидять безжурно у вигідних сальонах, не забивають годин і днів спокійним лінивством. Можливо, що неодин із молодих учасників тої забави відчував ще холод мурів, із яких недавно вийшов.

Оці самі молоді люди, що не вміють бавитись, ведуть тверду роботу, творять нерідко великі цінности. Молодші студенти університету заробляють на удержання розвозженням молока,

Коротний час посезонова випродаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину
шни. — На новин спеціяльний рабат. **Випродаж починається 1. II. 1938 року.**
Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** **ЛЬВІВ Коперника 4**

розносять львівським передплатникам пізнім вечором „Діло" і так заробляють на прожиток і змогу кінчити студії. Прошу поглянути по містах і головно по селах, в яку хочете організацію чи товариство: хто там працює? Чи не молоді люди? А ті „садівнички" (провідниці дитячих садків) а пропагаторки кооперації, домашнього господарства, що піхотою в негоду манджають від села до села. Оце ті „посади", які ледви чи ще якийсь інший нарід знає майже як правило!

Тим вони живуть, бо це роблять, оце їхні турботи, їхні всі думки. Тому і зрозуміле, що це жолобить їм рівчаки обабіч уст, постарює оті молоді лиця. І тому може стане ясна і причина, чому оті молоді не вміють бавитись.

Але одного можна бути певним. Оті молоді, які не вміють сьогодні бавитись, не бавились би, як дехто з їхніх батьків, у переломових хвилинах їхньої батьківщини.

М.Б-ий.

Що треба робити,

коли відкидають заяви шкільного плебісциту?

КОМУНІКАТ У СПРАВІ ВІДКЛИКІВ НА ОСТАННІ ОРЕЧЕННЯ ШКІЛЬНИХ ІНСПЕКТОРАТІВ.

В останніх днях дістаємо з усіх сторін краю повідомлення, що шкільні Інспекторати відкидають внесені декларації за зміною мови навчання. У мотивах відкинення подано найчастіше, що це зроблено тому, бо „останнє правосильне рішення в справі мови навчання в школі видано нпр. в 1928. р. або 1929 р.", отже, що від управосильнення цього рішення „іде другий неповнічений 7-ми літній очерк і тому заголошування декларацій за українською мовою навчання в 1937 р. на шк. рік 1938-39 було неузасаднене".

Інформатори просять нас дати пораду або текст відкликів. Не маючи змоги у такому короткому часі подати всім відповідь, оголошуємо:

1) від таких чи подібних оречень треба вносити відклики до Кураторії через дотичні інспекторати. На випадок відмови з Кураторії треба: а) або вже скаржити це оречення Кураторії до Найвищого Адміністраційного Трибуналу, коли рішення Кураторії остаточне, б) або вносити рекурс до Міністерства Освіти, коли в рішенні Кураторії буде сказано, що можна такий рекурс вносити. В тому випадку, коли потім прийде відмовне оречення з міністерства, треба це оречення скаржити до Найвищого Адміністраційного Трибуналу.

2) Текст відклику повинен бути приблизно такий: „Кураторія Львівської Шкільної Округи у Львові через Шкільний Інспекторат в . . . До ч. . . зал. . . з дня . . .

Проти рішення Шкільного Інспекторату в . . . . а . . : : :, яким звернено мені шкільну декларацію за українською мовою навчання неполагоджену, вношу отсей

РЕКУРС:

Незгідне з духом і текстом розпорядку Президента Річпосполитої з 29. XI. 1930. р. є твердження, що коли мине 7 літ після управосильнення останнього рішення про мову навчання в даній школі, не можна вносити шкільних декларацій за українською мовою навчання. Дотичний розпорядок в оригіналі ось такий:

„Zmiana języka nauczania może nastąpić nie wcześniej niż po 7 latach, licząc od daty uprawomocnienia się ostatniego orzeczenia, ustalającego język nauczania w danej szkole".

Отже в тім розпорядку застережено лише, що не вчасніше як після 7 літ можна вирішувати зміну мови навчання. З того виходить, що коли вже 7 літ минуло, то українські батьки можуть очевидно вносити шкільні декларації за українською мовою навчання в кожному часі, коли їм це вигідно, або коли вважають це за доцільне. Ані цей розпорядок, ані взагалі ніякий закон, ані ніякий інший розпорядок не встановляє ніякого обмеження під цим оглядом.

Дух і текст розпорядку Пана Президента Річпосполитої ішов в тому напрямі, щоб устабілізувати правну підставу мови навчання на час 7-ми літ, в той спосіб, щоби мати час на устійнення вислідів навчання в даній мові. Одначе тим не окреслено зовсім, що хто з цього терміну не скористав, не може цього зробити нпр. по 8-ох роках, лише мусить обовязково чекати 14, 15, чи більше років.

Через те повище рішення шкільного інспектора є незгідне з законом і тому прошу його скасувати". Підпис.

3) Про кожний крок повідомляти Шкільний Реферат УПР і переслати туди відписи оречень влади та відписи рекурсів.

Шкільний Реферат
Української Парляментарної Репрезентації

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Памяти заслуженої рідношкільної учительки.

ОЛЕНА ПРОКЕШ.

Останніми часами дівоча школа ім. Шевченка у Львові поносить втрати одну по другій. Щойно несповна місяць тому поховала одну з перших своїх основниць та учительок пок. Марію Білецьку, а ось перед тижнем знову чорна хоругов замаяла на будинку при вул. Мохнацького. Не стало другої з перших виховниць молодого нашого жіноцтва — померла незабутньої памяти **Олена Прокеш.**

Широкі круги громадянства небагато може про неї знають, але ті, що держать руку на животику нашого приватного шкільництва, добре памятають ту тиху, скромну паню Прокеш, яка поверх 30 літ служила Рідній Школі в добрих і злих часах.

Одна з найспосібніших учениць львівської семинарії — по скінченні її практикує спершу (по толішньому звичаю безплатно) в школі ім. Шашкевича, відтак у виділовій ім. Ядвіги, нарешті ангажують її до новозаснованої першої української дівочої школи У. П. Т. у Львові і в кілька літ опісля до саме тоді отвореної приватної дівочої учительської семинарії. Вчила зразу як доходяча сила (дуже часто безплатно) лише свого предмету — рисунків, згодом як постійна сила перебрала й інші предмети (спів, роботи, математику й німецьке). Вчила теж довгі роки рисунків у гімназії СС. Василіянок. Рисунки- малярство були її спеціяльністю і в тій ділянці мала визначний талант. Окрім обовязкового виділового іспиту з тої групи студіювала теж малярство приватно у Львові і на вакаційнім курсі в Мінхені. Сама рисувала пречарно (мистцем була в укладуванні взорів з народніх

ЕДМОН АБУ.

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

Анрі Турнер, що дістав першу медалю на Всесвітній виставі не є геніяльним малярем, але образи малює першорядні. Ці образи стали вже модні від чотирьох чи пятьох років і мабуть не потребують лякатися примхи моди. Він продає їх по англійських цінах себто дуже високих. Паризький музей заплатив за „Двірські дами короля" 18.000 фр.; а один купець з Руан за його малий „Цілунок" 6.000 фр. Він має замовлень більше, ніж міг би їх виконати за два роки і може небавком заробляти легко 40.000 франків річно.

Його перші успіхи почалися на виставі 1850 року. До того часу він пробивався серед злиднів. Його батько, що мав представництво для продажі вин, забезпечивши собі 10.000 фр. річної ренти, покинув свій інтерес і мало журився своїм сином. Він не був ані „за" його малярством ані „проти" нього, а залишивши сина без грошей, заохотив його такими словами: „Коли ти маєш талянт, то дасі собі раду, а як ні, то плюнеш на фарби і я вироблю тобі місце в торгівлі".

Від 20-го до 30-го року життя Анрі робив перевороти до дешевих книжечок, малював вільяна, прикраси на коробки з цукорками і на парасолі. „Дівча варить обід" — образ, який можете побачити на стінах неодного провінціонального дому, ще один із гріхів його молодости. За тих десять років біда навчила його одного: — ощадности. Коли-ж одного дня він ствердив, що забезпечив собі прожиток на 18 місяців згори, плюнув на торговлю і присвятив усі свої сили малярству.

Тепер він займає одну з найкращих робітень при Авені Фошо. Це не робітня, а малий музей. Усього там найдете потрохи, а найменше образів. А причина цього ясна. Коли Турнер хоче намалювати молоду даму з доби Людвика XIII., як вона заклеює любовний лист при бюрку, він починає бігати по крамницях зі старовинною: — тут купить килим з даної доби, потрібний йому на тло образу, там гарне бюрко, то давню тканину. Він бував теж на публичних ліцитаціях і скуповує дорогоцінні памятки: тут купить бюрко Маріони Дельорм, там печатку Нінони де Лянкльо.

Турнер хоче все малювати природно, з моделю, тимто одягає свій модель сам, від голови до ніг. Коли-ж забирається до праці то малює нараз тільки один образ, який відразу вкладає в рямці. Через те нема в його робітні непроданих образів, зате вона вся завалена порцеланами, бронзами, меблями і цяцьками, як малий музей.

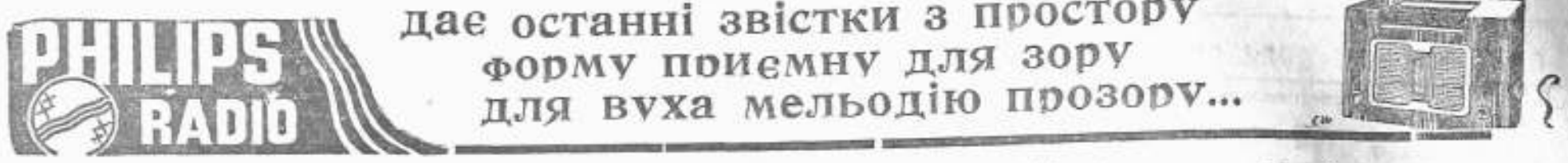
Хто не бачив його фотографії не пізнає його на вулиці. Він більше нагадує молодого, англійського промисловця, ніж артиста. Обличчя має правильне, трохи холодне, білу шкіру, біляве волосся, малі фаворити — сам по собі малий, дуже добре одягнений, завсіди в темному, без тіні екцентричности та без дорогоцінностей. Пригадую собі, що навіть у часах, коли він сам мусів бути власним льокаєм, на його убранні не було ніколи ні пилинки. Хоч нераз лягав без вечері, голодний, ніколи не виходив з дому без білих рукавичок. Коли обідав у студентських ресторанах, то одягався у першорядних кравців.

Уже від року він живе як „лянгра": взяв собі на льокая 18-літнього нубійця, що його залишив у Парижі якийсь англійський пан у повороті з Єгипту. Турнер назвав його для жарту Сніговиком і навчив його всіх мистецтв недоступних для чорної раси: як чистити паркет і черевики, як тріпати меблі і як передавати дискретно листи. За це все він платить йому місячно 10 франків і має найліпшого льокая в Парижі.

Люди кажуть, що Турнер має великі гроші, а я, знаючи його добре, запевняю вас, що він не має багато: 50.000 франків, які вложив у папері державної ренти.

Це вказує на його скромність. У 35-ому році життя він не ходить на балі ані до кабаретів, хоч не можу присягнути, чи він зовсім байдужий на красу Меліни Барні. Коли ця молоденька артистка зірвала контракт з оперою Ля Скала і приїхала в Париж, Турнер переконав її, щоб вона не спішилася зі своїм дебютом. Він часто відвідує її, і вона його, але це не мовить і я до цього не мішаюся.

15. травня цього року, на яку годину після відкриття Вистави Академії Мистців, коли Турнер зупинився у задумі перед власним образом, хтось тріпнув його сильно по плечах. Він по-

мотивів), а вміла вчити свого предмету так, що учениці нашої школи рисували дуже добре і виставки їх праць викликували захоплення.

Була теж Покійна дуже музикальна. По скінченні львівської Музичної Консерваторії вела перед війною разом зі сестрою, також піяністкою, власну музичну школу, яка в тім часі, перед відкриттям нашого Музичного Інституту, тішилася доброю опінією і численною фреквенцією серед українського громадянства. А в нашій школі не було виставки ні концерту ні дитячої забави, на якій Покійна не акомпанювалаб до співу чи до танцю.

Знавороту кілька разів вела Покійна управу нашої школи і на тім відповідальнім становищі визначалася незвичайною обов'язковістю, робучістю, тактом та сердечним відношенням до учительського збору. Любили ми всі її й шанували. Її звіти, протоколи, касові книги й усі шкільні акти ведені були ідеально точно й артистично порядно. Була теж якийсь час касіркою Кружка ім. Ганни Барвінок і тоді контрольна комісія мала лише слова признання для її рахунковости.

По матері українка, по батькові мала в родині німців, чехів, поляків і навіть італійців — але сама Покійна тривко держалася свого обряду та своєї народности. Мала нераз нагоду перейти на державну службу, але воліла служити своїм. Була членом усіх наших виховних товариств і кожна збірка на народні цілі могла числити на її щедру жертву.

Вже перед півтора роком перейшла на емеритуру, але вчила ще якийсь час у зменшеним числі годин, та ось від серпня м. р. тяжка недуга підірвала її сили. До останньої хвилини думала про свою школу і в своїм завіщанні згадала про неї, записуючи поважну суму на Кружок ім. Ганни Барвінок та дуже цінні книжки зі своєї бібліотеки для школи.

На сам Йордан провели ми її на Личаківський цвинтар: давні товаришки науки і праці учениці, родичі дітей. Над свіжою могилою сказав геряче слово о. катехит Горчинський, а п. Федорчакова попрощала Покійну від школи й товаришок. У неділю відбулося шкільне заупокійне Богослуження з панахидою, відтак ще у школі зійшлись учениці, родичі й учительки, щоби щирими словами згадувати Ту, яка довгі роки працювала поміж нами і дальше жити буде в наших серцях ясним добрим спогадом.

К. М.

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

СТАНИСЛАВІВ.

В суботу 22. січня святкував Станиславів роковини проголошення самостійности й соборности України. Рано в год. 7.15 відправив о. Луцик в асисті двох священників торжественне богослуження. Підчас богослуження виголосив о. Салевич дуже гарну, патріотичну проповідь. Вечором в год. 20. у салі „Сокола" відбулися святочні сходини. Річеву змістовну промову виголосив м-р Микитюк, д-р М. Грушкевич деклямував, а стан. „Боян" і „Думка" відспівали відповідні пісні. Дуже гарне вражіння робила дбайливо прибрана сцена українськими державними гербами й національними барвами. Громадянство зійшлося численно.

Холмщина винаселюється.

МАСОВА ЕМІГРАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ЕЛЄМЕНТУ ДО АРГЕНТИНИ.

Варшава, 27. січня.

Від кількох місяців можна зауважити серед українського населення усіх повітів Холмщини масовий еміграційний рух. Тисячі людей збираються їхати до Аргентини й інших південно-американських країв; організацію еміграції переводить варшавський ем. синдикат.

Перше, що впадає в очі при шуканні причин того масового перенаселення з надкордонних частин нашої етнічної території, де українське селянство завжди крінко хоча може й підсвідомо держалося своєї землі, це — **виїзд найбагатших господарів.** Парадоксальне явище, яке годі чимось пояснювати. Деяке світло на ту справу кидає факт, що найбільшу цифру кандидатів на виїзд виказують терени відомих жуківських подій, (громади Мечин, Чешин, Грабовець), при чому втікає з тих околиць дослівно **ввесь український елемент**, залишаючи землю дуже часто у несвоїх руках.

Довідуємося напр., що одно з найкультурніших донедавна сіл Холмщини **Берестя** на Грубешівщині, яке єдине не боялося тримати в себе українських вчителів-галичан і було добре зорганізоване кооперативно — виїзджає майже поголовно.

Таке саме можна заобсервувати в українському поясі Білгорайщини в громадах Тарногород, Бабичі, Вільхівець, Обша, Замх і інші.

Адміністраційна влада дуже охоче відноситься до тієї еміграції, хоча — як відомо — американський ринок не дуже то в останніх часах гостинний і привітний для зовнішньої еміграції.

Правда, українська Холмщина досі виказувала значний природний приріст населення (43 пром.) і в **нормальних** умовинах явище навіть масової еміграції не булоб страшне, та щож, коли теперішній гін до покидання рідної землі опустошує цілі околиці з найсвідомішого українського елементу, дозволяючи чужим кольорам на демографічній мапі чимраз більше зливатися в одну, суцільну барву, яка зближається до Буга. Явище багатомовне, яке пбезпечно викликати зацікавлення українських відповідальних кол.

КТВ.

З ЕКВАДОРУ ПРОГАНЯЮТЬ ЖИДІВ.

Уряд південно-американської республики Еквадор видав декрет, на основі якого всі жиди, що не займаються рільництвом, ані ніякою діяльністю промислу, корисною для оборони держави, **мусять покинути край до 30-ох днів.**

У мотивах декрету уряд стверджує, що такий декрет повинен був уряд видати перед 40 роками, а то за цей час до Еквадору приїхало чимало жидів до тої республики без сотика, доробилося там чималих маєтків і висилають еквадорське золото за кордон, зменшуючи багатство краю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 12. Субота, 28 (16) січня 1888.

„ЩОБИ В НЕДАЛЕКОМУ ВЖЕ ЧАСІ ЦІЛА ГАЛИЦЬКА РУСЬ СТАНУЛА ПРИГОТОВАНОЮ"...

Виділ політичного товариства „Народна Рада" скликав на 2. лютого 1888 р. загальні збори. В цьому числі „Діла" на передовому місці заклик до „Руських патріотів Галицької Руси":

„Не потребуємо вж доказувати, що товариство „Народна Рада", основане на програмі Головної Ради Руської з 1848 року, є нині тим політичним органом Галицької Руси, що у своїй повазі може з успіхом ставати супроти противника і супроти уряду в обороні народніх прав на підставі конституції, що признала рівні права всім народам Австрії. „Народна Рада" покликана нині також перевести здорову та кріпку організацію руських сил, щоби в недалекому вже часі ціла Галицька Русь станула приготованою енергічно та солідарно.

„З уваги на такі великі завдання товариства „Народна Рада" — патріотичним обовязком кожного щирого русина є дбати за якнайбільшу повагу того політичного органу Галицької Руси. В „Народній Раді" повинні згорнутись у велику могутню громаду всі щирі русини, — „Народна Рада" повинна нараховувати тисячі членів, русинів усякого стану і зі всіх сторін краю, — а тим чином політичний орган Галицької Руси набере такої поваги і сили, що його голос в кожній народній справі буде голосом цілого галицько-руського народу, — противник Руси мусітиме з ним рахуватись, а уряд ніколи не поважиться перейти над ним до денного порядку!"

Вічна наша мрія... Можемо сміло пересунути дату того заклику на 50 літ пізніше.

„ЗАМАХ НА РУСЬКУ НАРОДНІСТЬ".

На другому місці цього числа надрукована довга „Промова пос. П. Лінинського, виголошена на XXVI. засіданні сойму дня 20. н. ст. січня 1888 при розправі над запомогою для кс. Змартвихвстанців".

Від 1861 до 1887 року галицький сойм ухвалив 19.000 зр. з краєвої каси на допомогу інтернатові Змартвихвстанців. В 1888-ому році мав ухвалити дальших 4500 зр. такої самої субвенції. Пос. Лінинський забрав у тій справі слово і гостро критикував „панську господарку" сойму, що витрачував народні гроші часто на непотрібкі речі. Між іншим нагадав, що на будову соймового будинку „край наш у хвилинах дуже критичних свого економічного розвитку зложив п і в т о р а м і л і о н а, бо „суспільна свархія" хотіла мати „гмах монументальни, помнікови", тому „тутай ощендносць била би гнехом, — заставсси, поставсси". „Що мені — казав пос. Лінинський — з монументальної палати, коли двори переходять в чужі руки в нахливий спосіб, — наше мі щанство стогне під тягарем недостатку і нужди, а селянство на біді сидить і бідою поганяє".

У справі допомоги Змартвихвстаньцам пос. Лінинський м. і. говорив:

„Що ми, русини, за інтернат Змартвихвстанців не є вам вдячні, — чейже самі про то здорові добре знаєте. Представники руського народу тай руська журналістика виказували при кожній нагоді, що насилення на нас Змартвихвстанців і Єзуїтів нагадує нам тяжкі часи XVI. і XVII. століття, яких вислідом були потоки братньої крови— було повстання Хмельницького, а вслід за тим упадок Польщі. Русини знають, що наші інтернати Змартвихвстанців і Єзуїтів — це замах на руську народність тай на наш обряд святий — що самі через те підкопується унію".

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ВИСОКИХ ШКОЛАХ У ГРАЦІ.

Виділ Українського Студентського Т-ва „Січ" у Граці подає всім зацікавленим до відома, що вписи на літний семестр тривають до кінця лютого ц. р. Крім університету є у Граці техніка зі всіма факультетами та І. рік гірничої академії. Решту студій на гірничій академії продовжається у Леобені.

Кандидатів, що хотіли би вписатися на котрийсь із факультетів, просимо надіслати: 1) свідоцтво зрілости, 2) метрику, 3) 2 світлини, 4) свідоцтво незаможности, 5) 10 зол. міжнародніми почтовими марками на кошти інскрипції.

Удержання у Граці при мірних вимогах коштує 140 зол. місячно. З повної оплати для чужинців наших студентів звільняють, так, що оплата звичайно виносить 150—175 зол. семестрально.

Хто звертається до Т-ва за інформаціями, мусить залучити міжнародню почтову марку (на поручений лист — дві).

В усіх справах просимо звертатися на адресу:

Ukrainischer Studentenverein „Sitsch", Graz, Universität, Österreich.

Економічний огляд.

За суспільне перевертування нашої нації.

Суспільна структура західної вітки нашої нації є вислідом її історичної долі минулих століть. Майже до кінця XVIII. століття належала вона до відсталої з політичного й господарського погляду польської держави, опісля північно-західні землі попали під владу Росії — країни господарсько недорозвиненої, коли тимчасом у Галичині австрійський уряд спинював промисловий розвиток, щоб не забирати польським дідичам дешевих робучих рук та щоб не наражувати промислу упривілеєних західних коронних країв на конкуренцію. В таких умовинах українська суспільність розвинулась дуже однобічно, звязуючися з єдиним варстатом праці: з ріллею. Ми мали лише селян і священників. При розмірно добрих політичних обставинах під австрійським володінням наша інтеліґенція, первісно виключно духовна, стала збагачуватися і світськими професіями, на жаль, також доволі однобічно: побіч священників мали ми здебільша лише державних урядовців.

Така незрівноважена суспільна структура була хитка і небезпечна. Вже здавна перелюднене село постійно не дохідало; кожний неврожай підтинав єдине джерело національного доходу, а ніяка інша ділянка господарства не злагіднювала катастрофи. Повстала тоді концепція відпровадити надмір селянського довозу до інтеліґентських кадр. Інтеліґенції було тоді у нас настільки мало у порівнянні з національними потребами та заробітковими можливостями, що вигляди в тому напрямі були досить великі, — але за малі, щоб розвязати питання: як заспокоїти зростаючий з року на рік голод на землю.

Криза на інтеліґенцію прийшла пізніше — після війни, коли нова влада замкнула кадри державної адміністрації для молодих людей, освітою та вихованням приготованих виключно до урядничої каріери. Кооперація у своєму стихійному розвитку втягла чималу частину безробітної інтеліґенції, та лише частину. На нашому ринку праці з року на рік безнадійно росла подажа наємної умової праці. Рівнобіжно з кризою інтеліґенції загострювалася криза селянства: парцеляція великої земельної власности відбирала майже всі заробіткові можливости безземельним і малоземельним селянам.

Приперте до муру українське громадянство зясувало собі, що дальше боронитись за існування може воно лише при іншій суспільній структурі; що нам необхідна нова суспільна верства, більш еластична ніж селянство, звязане з обмеженим припасом ріллі та урядниче інтеліґенція здібна до праці лише на готових посадах. Створити, чи точніше відбудувати, наш третій стан — стало одним з найактуальніших завдань наших днів.

Живемо в часах, коли перебудова суспільної структури — перебудова свідома, не спонтанна — стала важним питанням для багатьох народів. Жиди намагаються утворити штучно селянську верству, що опанувалаб компактно якусь територію — в Палестині, в Біробіроджані, на Мадагаскарі чи в якій іншій закутині нашого ґльобу, та дала їм характер повної, територіяльної нації. Поляки хотять звернути надмір селянського населення до торговлі та вільних професій та до інших більш дохідних ділянок, які тепер у більшому чи меншому ступні є в руках жидів. Ця тенденція, як відомо, має вплив не лише на умовини соціяльного ладу в Польщі, але й на польську закордонну політику. До подібного суспільного перевертування свого населення змагає і Румунія, лише трохи радикальнішими засобами.

На тих трьох та на інших прикладах бачимо, що це завдання доволі важке і — доволі коштовне. Не лише зміна місця осідку, але і зміна звання, вимагає грошевих засобів — і то навіть дуже поважних засобів, якщо цей процес має масовий характер. Ледви чи кольонізація Палестини булаб дала якісь висліди, якщо американсько-жидівська фінансіера не булаб щедро фінансувала тої акції та якщо англо-жидівська плютократія не робилаб відповідного натиску на політику льондонського уряду. Бачимо також, що польське осадництво на наших землях дає доволі скромні висліди у порівнянні з коштами, які воно спочинює. Методи, що їх уживає уряд Ґоґи, можуть стати навіть дуже коштовні, якщо міжнародне жидівство виповість війну Румунії; воно було досить шкідливе для могутньої Німеччини, може стати навіть дуже небезпечне для слабенької Румунії. Зрештою такі методи доступні лише для державної нації — і то для нації не дуже обтяженої парляментарно-демократичним режимом.

Недержавній і бідній нації не вимостять шляху до суспільного перегрупування ані урядові декрети ані гроші. Коли не можна рахувати на ніяке фаворизування, залишається одно: проявити стільки сили, завзяття й енергії, щоб перемогти не лиш у вільному суперництві, але й серед умовин винятково некорисних, маючи за собою хіба підтримку українського консумента.

Та деякого мінімального вкладу вимагає кожне суспільне перевертування. Коли посіємо на ріллі міського пролетаря, мусимо йому дати — даром чи на довгоречинцевий кредит — поле та гроші на господарські будинки та живий і мертвий інвентар. Так само, щоби з безземельного рільника зробити крамаря, треба йому дати мінімальний закладовий та оборотовий капітал, треба дати йому змогу заложити крамницю та пережити перші важкі часи, заки нове підприємство здобуде кліентелю та почне приносити дохід.

Чи в наших умовинах людина, що хоче перейти до „третього стану" має змогу здобути необхідні до того грошеві засоби, чи суспільне перевертування не надибне у нас поважніших фінансових перепон, — про те напишемо іншим разом.

(гал.).

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

III. БРАНЖЕВИЙ КУРС СУК У ЛЬВОВІ. — ВЕЛИКЕ ЧИСЛО ВОЛИНЯКІВ.

В неділю 23. ц. м. відкрито III. з черги курс з циклю бранжевих курсів, що їх уладжує Союз У. Купців при научній допомозі Торг. Гімназії Р. Ш. у Львові. На відкритю привітав курсант'в голова дир. Я. Скопляк, підкреслюючи значіння фахового дошколу. Після нього довшу промову виголосив управитель курсу проф. Котович. Вчителі промовляли теж секр. Кіцюх.

На III. курсі прийшло 64 особи, з того третина приїхала з Волині. Виклади відбуваються щоденно від ранку до вечора, обіймаючи ввесь найактуальніший для нашого купця матеріял з торговельної теорії і практики.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

КРИТИКА ПРОЄКТУ ЗАКОНУ ПРО УДІЛОВІ СПІЛКИ. БОЯТЬСЯ, ЩО НАЦІОНАЛЬНІ МЕНШИНИ ЗМІНЯТЬ СВОЇ КООПЕРАТИВИ НА УДІЛОВІ СПІЛКИ.

Проєкт закону про уділові спілки виклikав у Польщі, а також і в українському господарському світі дуже живе зацікавлення. Суть цих уділових спілок ми вже у свій час представили. Тут згадаємо тільки, що поруч великих привілеїв цієї нової правної форми заробітчаних спілок, є й противники її, які бояться, що не контрольовані вислід зверха уділові спілки стануть корінєм для всяких спекуляцій.

Довшу критику цього проєкту помістив у „Щоденній Газеті Ґанґльовій" з 27. січня п. р. невідписаний, але — як заявляє редакція — поважний польський кооператор. Критика його обширна. З неї на нашу увагу заслуговує ось-таке місце:

„Треба також подумати над тим, чи національні меншини не захотять переставитись на уділові спілки, які — як менше наражені на інтеренцію влади ніж кооперативи — забезпечують їм більшу свободу в організації їх господарського життя".

Як бачимо сріблі „страхи на лихи", завдно пострахом для всіх навіть чисто-господарських задумів є страх, що управлінням легше стане жити й працювати.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ДОТЕПЕРІШНЯ ГОСПОДАРСЬКА ЗАЛЕЖНІСТЬ ВІД ЧУЖОГО ЕЛЄМЕНТУ.

Зміна полит. ренїму в Румунії викликала велике зацікавлення цією державою в цілому світі. Тамошні зміни, викликують задоволення в Італії і в Німеччині та невдоволення в демократичних державах, зокрема серед жидів цілого світу. Відомо вже, що новий режим має тоталітарний, а з тим протижидівський характер. Зокрема, що в дописах з Букарешту читаємо певне би новий уряд не мав нічого спільного не тільки з диктатурою і тоталізмом, але також з расизмом. Поступування теперішнього чи пак противницівське відтак нового уряду представляють, як необхідність, щоб Румунія могла звільнитись від небувалого впливу чужинців чи вже жидів у господарському житті. В одному з попередніх безпосередніх обсерваторів цього життя читаємо останні цікаві інформації:

З винятком хліборобства майже всі галузі економічного життя опановані чужим елементом. Нафта, що є основою багатства цього краю, експльоатована є американ., англійським, голяндським і жидівським капіталом, а румунським лише в кількох відсотках. У металюрґічному промислі положення дещо краще, але й там переважає нерумунський капітал. Текстильний промисл, який у Румунії корисне зі спеціяльної опіки держави, є в руках жидівських. Експорт, що тому важну ролю грає в румунській господарці, є теж під впливами чужих. Не існує ніякої чисто румунської фірми, яка займалась би виводом сіль.-госп. продуктів, дарма що цей вивіз є основою торговельного бізнесу Румунії. Банковий і обезпеченевий апарат опанований також чужим елементом. Подібний стан є в усіх вільних професіях і в пресі.

ПРЕЗ. РУЗВЕЛЬТ І ВЕЛИКИЙ ПРОМИСЛ.

Відносини між президентом Зл. Д. П. Америки і великими промисловцями є дальше предметом великого зацікавлення світу. Нема сумніву, що Рузвельт поробив чимало концесій у своїй теперішній програмі для всесильного приватного господарства на зільній землі Вашінґтона. Згадати хочби його об'їзду вже після примірного поворітного закличку, а саме на великій пресовій конференції в Білому Домі, що не повернеться вже до системи, яка лягла в основи його славної „Найри". Президент сподівається побороти господарську депресію в вузькому сп'івробітництві уряду з амер. промисловцями. Усе-ж треба признати, що давня твердість перейшла тепер в „добавання" висказуване в формі поклику до приватних промисловців і робітництва.

РАПОРТ ВАН ЗЕЛЯНДА.

Ван Зеланд, який з доручення англійського і французького уряду обїхав столиці багатьох держав для студіювання можливости відновити госп. міжнародні співзвязки, закінчив свій звіт. Зміст його ще тримають у тайні, тому на цю тему ходять різні, нерідко суперечні чутки. Звичайно добре по'інформований „Таймс" у Льондоні подає ось-такі головні теми, що їх висказував Зеланд у своєму рапорті: господарські і політичні питання звязані з собою тісно і тому не існує розвязка одних без других; госп. політика в різних державах не різниться по суті, а тільки щодо ступня реалізації тих самих засад. І через те не можна ділити держав на так\ що вірять у самовистарчальність і такі, що в неї не вірять; господарські реструкції Італії і Німеччини мають характер господарський, а не політичний; девізові обмеження в деяких державах утримуються згадки тому, що інші краї мають свобідний девізовий оборот; не остання в вузлом, що вяже ще всі держави, і цей вузол треба тільки сильніше завязати; зміцнити міжнародню співпрацю можна при помочі валютичних фондів, якими повинен орудувати Банк Міжнародніх Виплат. Останній пункт означає фінансову поміч для Італії і Німеччини, що викликав найбільші спротиви в Англії і Франції. Взагалі прихильне становище ван Зеланда до теперішнього господарського і політичного ренїму в Італії і Німеччині викликає найбільше застереження і боротьбу щодо підтримки невдалої місії голяндського економіста і політика.

Для Італії і Німеччини реалізація думок ван Зеланда має повалне значіння. Обі ці держави потребують кредитів і не можуть їх діставати. Зокрема в Італії фінансова ґаранція дуже сильна. Збороння і інвестиції в Абісинії коштують багато, а нормальний розвиток промислу вимагає заграничних сировин (бавовна, вовна, мідь, залізо, сталь), за які треба заплатити.

Тим більше адмірувала світ італійська критика проєктів ван Зеланда. В такою притиною виступив тепер професор римського університету Фонтано Руссо на сторінках „Джорнале д' Італія". Комісію з валютовим фондом при Б. М. В. у Базилеї називає він суперечною з статутом, а зміна його зустрічалаб поважні труднощі. Також генеральне обмінювання мита є не до переведення. Тимто — проєкт Ван Зеланда на думку проф. Руссо не має виглядів на реалізацію.

—o—

З ранньої кооперації.

ПОЛЬСЬКІ КООПЕРАТОРИ ВІДВІДАЛИ Р. С. У. К.

Дня 12. ц. м. відвідали Репрезентацію Союзу Українських Кооператив польські кооператори, а саме голова Кооперативної Ради у Варшаві Цалкос'нський і група інструкторів та люстраторів польського Союзу споживчих кооператив „Спулем", в 49 осіб. Для гостей виголошено три реферати, а саме сен. О. Луцький про організацію і стан нашої кооперації, ревізор д-р Петр'я про наші сільські кооперативні крамниці і дир. Гребар про нашу протибаргову акцію. На другий день редактор органу „Спулем" „Ситуяцьо" мав довшу розмову-інтерв'ю з дир. О. Луцьким.

НАРАДА „МАСЛОСОЮЗУ".

У днях 20. 21. і 22. п. м. відбувся з'їзд агрономів-інструкторів Маслосоюзу. З'їзд присвячений був господарським справам, звязаним з молочарською кооперацією. Взяло в ньому участь повищ 70 людей.

Сторінка без політики.

Окультизм чи нова сила?

Чи можлива 40-годинна наркоза? Чи можливе оживлення клінічних покійників? Чи крім тіла має людина якусь зматеріалізовану силу, яка може від тіла відлучитися і знову з ним злучитися?

Досі ще не вияснені всі обставини операції п. Чарльза Чюн у клініці в місті Глезґові. Він мав 37 літ та мав перебути не надто важку операцію жовчевого мішочка. Пан Чюн був добре збудований та настільки здоровий, що його операція не викликувала ніяких сумнівів.

І справді операція спершу йшла зовсім правильно. Але вже при кінці оператор із жахом помітив, що серце п. Чюна по кількох неправильних ударах перестало бити. Із останнім ударом серця завмер і віддих. Клінічно пацієнт був мертвий. Хірург рішився на останній спосіб, на якому не міг нічого втратити, зате міг усе врятувати, значить життя хворого. Він отворив грудну клітку недужого, зробив у серце кілька інекцій адреналіну та перевів масаж серця рукою. Привернення биття серця при помочі адреналіну не нове. Таких випадків записано в клінічних журналах кількадесять. Такий випадок увійшов у драму „Павло Кречет".

По кількох хвилинах у згаданім випадку серце почало битися. Пан Чюн від клінічної смерти повернувся до дійсного життя. Операцію щасливо покінчено.

По скінченій операції все йшло правильно. Тільки з наркози недужий не будився. А серце і всі інші орґани працювали правильно. Сорок годин вживали даремне ріжних способів, щоби збудити пана Чюна. Аж по 40 годинах п. Чюн пробудився і відразу прийшов до повної свідомости. Все йшло знову зовсім нормально.

П. Чюн оповів лікареві всі свої „переживання" підчас своєї „смерти".

Оповів все точно, як підчас наркози втратив усяку свідомість. Але той стан не тривав аж до повного пробудження. Він скоро перейшов у стан „висячої мандрівки", як той стан назвав сам п. Чюн. Він відчував, що його тіло втратило ввесь матеріяльний тягар. Почувався наче хмаринка, що легко пливе по просторі. Як довго це тривало? Цього п. Чюн не може сказати. Не мав при тім ніяких бажань. Час і всі враження щезли в нього зовсім. Не мав теж бажання ані оставити, ані покидати той стан. На думку лікарів — це й була хвилина „смерти" п. Чюна. Дальше розказував п. Чюн, що в одній хвилині, одначе її не може означити, став відчувати своє тіло, почав взагалі відчувати. До нього поволі повертала свідомість. Став почувати, що його мандрівка кінчиться. Почув утому, відчув, що лежить довго на ліжку і коли отворив очі, побачив, що лежить у лічниці. Негайно розказав лікареві про свої переживання підчас „смерти". Чи це не перший випадок повороту зпоза межі, де нема ні болів, ні печалі? А може це тільки сонні марева мозку, заголомшеного наркозою?

Фр.

КАЛУШ, 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу передити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяра у Львові. З поважанням Іван Гриців.

ЛЬВІВ, 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на б/ж. рах. п. Р. Бориса з Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Лицької у Львові. Решту прошу лишити на вкупно домовільованих на Ваш банк векселів. З поважанням Д. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ

Пром-банк

ЛЬВІВ, ҐРОДЗІЦЬКИХ 1, і. п.

Тел. 260-15, 292-15.

Край, де нема кризи.

Найщасливіший острів у світі.

На просторі великому як Голяндія, Бельгія та Швайцарія разом, мешкає всього один чоловік на квадратовому кільометрі. Той найрідше заселений край у світі, стане небавом — воно виглядає на парадокс — найбільш поступовою державою зпоміж усіх европейських держав. Не американський, але справжній ісляндський комфорт забезпечить при допомозі найновіших технічних уладжень вигідне життя мешканцям Ісляндії.

Природне центральне огрівання.

Особлива природа Ісляндії, яка тому краєві дала так мало, одночасно при відповідних уладженнях та уліпшеннях дає змогу його мешканцям вести спокійне і вигідне життя. Шість семих простору Ісляндії це наскрізь непродуктивна і неврожайна площа, остання частина дає змогу вести лиш скромну вегетацію. Проте нема в Ісляндії ні господарської кризи, ні безробітних. Ісляндська корона — це єдина у світі валюта, яка зберегла свою передвоєнну вартість. Головне багатство краю — це лови риб, яка має майже 90 відсотків експорту. Крім того чимало доходів черпає край з незвичайно оживленого руху чужинців, який останніми часами сильно росте. На добробут краю складається ще незвичайно ощадна буджетова господарка уряду і вкінці найважніше джерело добробуту — гарячі джерела, які заступають мешканцям паливо й вуголь. Всі ті обставини склалися на те, що Ісляндія витворила в себе цвітучу господарську кон'юнктуру, з якою ніодна з европейських держав не може рівнятися.

Ісляндське чудо природи гейзіри, що їх уже віддавна використовували як джерело тепла і розгонової сили, мають тепер на підставі плану ісляндського уряду доставляти електричну енергію на цілий острів і стати чергови етапом добробуту Ісляндії. Теплі джерела мають використати до опалювання мешкань, окремі проводи мають огрівати кухні, щоб на теплих джерелах можна було варити страву. Крім того плянують будову величезних домів із центральним огріванням, щоб у них зберігати імпортовані досі у великій скількости овочі та ярину.

Найдешевша електрична енергія у світі.

Після переведення природного огріття цілого краю, уряд хоче приступити до будови нелітенської електрівні, яка черпаючи енергію з гарячих джерел доставляла би електричний струм до найдальших закутин краю. Сьогодні імпорт вугілля творить ще одну шосту цілого імпорту, але обчислюють, що як вдасться перевести урядовий плян електрифікації краю, тоді той відсоток спаде до зера. Одночасно електрична енергія Ісляндії буде найдешевшою електричною енергією на світі. Після переведення електрифікації у всіх закутинах краю, найбідніший селянин матиме всі ті вигоди, що їх має якийнебудь міщух у великому місті, почавши від електричного світла, скінчивши на телєфоні. У всіх містах заведуть теж електричне освітлення на вулицях. Получення між поодинокими місцевостями буде відбуватися при допомозі густої сітки електричної залізниці.

На зреалізуванні цього пляну спірають Ісляндці дуже великі надії, бо сподіються в першу чергу великого припливу чужинців-туристів. Великі надії покладають теж Ісляндці на летунській комунікації, бо як відомо Ісляндія є найдогіднішим і єдиним місцем на зупинку літаків, які курсують і будуть курсувати між Америкою та Европою. Тому теж будують в Ісляндії великі летунські майдани та стації з паливом.

Армія із 110 люда.

Просто опереткові умовини панують в Ісляндській службі безпеки. Політично Ісляндія підчинена Данії, одначе веде наскрізь самостійну політику. Підчас світової війни задержала вона неутральність і таку неутральність зберігає вона й досі. За неутральністю Ісляндії промовляє вже її само положення, бо воно не грає ніякої стратегічної ролі і не потребує боятися ніякого нападу із зовні. Тому теж нема в Ісляндії зовсім військового питання і тому теж Ісляндія є у світі справжнім унікатом держави без армії, морської і летунської фльоти. Збройну силу Ісляндії творить жандармерія у складі... 110 людей. Ця збройна сила має дбати лиш про внутрішній лад і безпеку громадян. Досі ця найменша поліційна служба на світі вивязується якнайкраще зі своїх завдань.

Тільки в одному випадку можуть зайти в політичному житті Ісляндії великі зміни, хоч вже сьогодні можна зовсім спокійно сказати, що й ці зміни відбудуться спокійно, без ніяких більших внутрішніх потрясень. У 1940 р. минає речинець персональної унії з Данією і невідомо ще чи ісляндці погодяться далі на вдержання королівства, чи проголосять самостійну республіку. В кожнім випадку населення Ісляндії далі стоятиме від усіх турбот великого світу й житиме своїм спокійним життям мирного добробуту, життям без вибагливих багатств, але без біди.

Двісталіття д-ра Ґільотина.

Саме тепер в Парижі переводять підготову до відсвяткування памяти д-ра Ґільотина, який народився 200 літ тому. Імя славного французького лікаря звязане з відомою машиною до стинання голови засудженцям. Підчас французької революції працювала машина день і ніч і від того часу придбала вона собі сумну славу.

Д-р Ґільотин не мав безпосереднього впливу на конструкцію смертельної машини і його імя зовсім несправедливо звязали з тим катівським приладом смерти. Цю машину назвали лиш так на підставі анекдотки, щоб кара смерти відбувалася по змозі без болю й терпіння. І щоб приладити відповідну машину, яка замісць ката тратилаб по змозі якнайшвидше та якнайлекше засудженців. Таким чином д-р Ґільотин, який був переконаний про необхідність втримання кари смерти, лиш із чисто людських мотивів домагався інструменту, який назвали відтак його іменем. Автім у ріжних державах ще й перед французькою революцією були вже спроби ввести спеціяльні прилади смерти.

Французький парлямент приняв внесок д-ра Ґільотина й доручив німецькому механікові зладити відповідний прилад смерти. І справді згаданий механік, на прізвище Шміт, сконструював апарат до зрубування голови. Той апарат збудував він під доглядом і за вказівками французького лікаря Люіса і той апарат смерти перейшов до історії під назвою ґільотини. Ґільотина ще й нині нагадує всім французьку революцію з її масовими присудами смерти і з її жахливою жорстокістю, але про проектодавця д-ра Ґільотина майже всі забули.

—o—

Бик, що хотів пізнати світ.

Мале французьке містечко Обервілле мало перед кількома днями свою сензацію, яка на щастя і на велике вдоволення всіх мешканців покінчилася зовсім щасливо.

Саме покінчилася наука по школах і зі шкільного будинку висипалися роєм діти на вулицю, щоб піти домів. Та в тому самому моменті на середині вулиці явився величезний бугай, який заставивши вулицю, похилився грізно рогами просто на громаду дітей. Діти розбрилися негайно по найближчих домах, а велика частина вернулася знову до шкільних воріт. На кілька хвилин місто немов завмерло. Щойно по кількох хвилинах зявилася заалармована поліція і почала ловити на бугая. По важких трудах вдалося поліції при допомозі малощо не половини мешканців міста, зловити несподіваного гостя. Та щойно тоді настала справжня несподіванка. По бугая ніхто не зголошувався. Покищо мусіли незнайомого примістити в міській стайні аж до тієї пори, доки не зголоситься власник. І справді по кількох тижнях в таємничому бугаєві пізнав різник із містечка Ля Вілет, який приїхав на справунках, свою власність, яка йому вирвалася з мотузка, коли він цю чотириножну „власність" вів до різні. А що містечко Ля Вілет віддалене від Обервілле 60 км., то жадний пригод і авантур бугай промандрував гарний кусень дороги.

ВЕСЕЛЕ.

Негайно.

Прошак: Що воно має означати? Цеж нечуване! Ваша служниця дала мені тут під дверима пів години ждати.

Пані: Касю, що тобі стрілило до голови? Як казала тобі негайно прошака викинути.

Відгук напасти на оо. Василіян і маляря їхньої церкви.

Хвальна Редакціє!

На днях частина польської преси з „Дзенніком Польским" на чолі принесла сенсаційну вістку під ріжними соковитими наголовками, будь то би в церкві оо. Василіян у Жовкві український маляр намалював як святого — одного члена ОУН, вбивника державного поліцієнта і т. д. У звязку з цим подаю до відома:

Як усі артисти-малярі на світі, так само я при малюванні осіб послугуюсь відповідними моделями. Заповняючи вельтенські простори стін церкви оо. Василіян у Жовкві ріжнородними образками, мусів я вживати багато всіляких моделів. У році 1932-33, пошукуючи за відповідним моделем на особу св. Івана, звернув я увагу на молодого студента прав п. Малиновського, котрого щойно мав нагоду пізнати. З початком 1933. року зробив я у своїй робітні також і олійний шкіц, до котрого позував мені п. Малиновський. Однак той шкіц не вдоволяв мене і тому зробив я другий, малярське студіюм з одного з братів монастиря оо. Василіян у Жовкві, назвиськом Школа, і головно тим саме малюнком я послуговувався при рисунку особи св. Івана і потім при малюванні на мурі. З тої то причини образ св. Івана не був ніколи і не є у нїчому подібний до п. Малиновського ані навіть до брата Школи, тому, що в тім випадку річ йшла про створення типу, який відповідав би новторійно відомим зображенням даного святого, представленого у численних образах від Леонарда да Вінчі почавши та до образів нашого століття кінчаючи

Для орієнтації подаю, що **часть церкви зі св. Іваном малював я в році 1933, а п. Малиновський був арештований і суджений осінню 1934 року.** Це мабуть найкращий доказ, чи тут я або хтонебудь мав якесь бажання „канонізувати боевика ОУН"!

Йдучи по лінії думок стрівоженого дописувача „Дзенніка Польского" та інших польських часописів, не міг би ніхто з галицьких малярів користуватися ніякими моделями, бож невідомо ніколи, чи даний молодець або дівчина за якийсь час не впаде в колізію з карним законом; дальше в кожнім намальованім лиці можна догляднути або сугерувати собі подібність до якоїнебудь більш або менше неприємної людини. Тому то підтягання найзвичайнішої малярської чинности під рівень якоїсь політичної афери свідчить не тільки про знаменіту „дсінформованість" даного дописувача про фактичний стан річи, але й про його жалюгідний культурний світогляд. Вістку, яку подали ті польські газети, вважаю звичайною провокацією, незнаною досі у мистецькому світі.

Жовква, 21. січня 1938.

Юліян Буцманюк.

МІЛІОН В РАБЦІ.

ВИСЛІДИ ТЯГНЕННЯ ЧЕТВЕРТОЇ КЛЯСИ СОРОКОВОЇ ЛЬОТЕРІЇ.

Тиха і спокійна в тій порі — між сезонами — Рабка порушена сенсаційною подією, про яку довідався цілий край за посередництвом Радія.

Саме в останнім дні тягнення четвертої кляси сорокової клясової льотерії впала вигра, мілїон золотих, на ч. 17270, який мали мешканці цієї місцевости. Сенсація тим більша, що власники окремих чверток це люди головно тяжкої праці, для яких вигра буде становити повний переворот в їх дотеперішніх умовинах життя.

Заки зможемо оголосити подрібні відомости про вибранців фортуни, що незадовго зробимо, подаємо покищо дрібку загальних інформацій.

Одну із чверток здобув як нагороду у спортових змаганнях, влаштованих місцевим відділом Союзу Резервістів **п. Стефан Кондис** мулярський челядник з Рабки. На нагороди в цих змаганнях зложилися ріжні предмети, жертвовані громадянством Рабки, а ту щасливу чвертку жертвував від себе колектор, п. Адраш. Але п. Кондис не є самолюбом, і допустив до свого льосу, як спільників двох товаришів по фаху, пп. Яна Мрожка й Ігнатія Сєнкевича, з якими ділиться вигрою.

Друга чвертка належить до кола залізничних службовиків з Рабки і Хабівки. Це пп. **Стефан Тржеб, Казимир Зих, Тадей Кабаш** та їх сімнадцять товаришів.

Третю чвертку має також мешканка Рабки, **п. Юлія Любова.**

Остання чвертка вимандрувала з Рабки до Цьшина і є власністю тамошньої громадянки п. **Т. М.**

Тому, що поділ льосів на пять частин обовязує від сорокпершої льотерії, виказані особи играли по 200.000. Майбутній мілїон принесе власникам поодиноких частин льосів по 160.000 зол., але не буде їх чотири, тільки пять, напевно не менше щасливих зі своєї вигри, як дотепер „мілїонери".

З цього бачимо, як значно побільшилися шанси вигр. Тому варто негайно засобитись у льос до першої кляси сорокпершої клясової льотерії, бо тягнення починається 17. лютого ц. р. Головна вигра цієї кляси 100.000 зол., надто плян передбачує між іншими одну вигру 50.000 зол., дві по 25.000, 4 по 20.000, 3 по 15.000, 8 по 10.000, чотирнацять по 5.000 і т. д., загалом 10500 вигр на суму 1,468.000 золотих.

—o—

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ДРУГИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Другого дня розправи трибунал переслухував дальших підсудних.

Підсудний **Дмитро Кушписький** до вини не почувається. До ОУН не належав і не належить. Закидають йому, що 17-го квітня 1937. р. скликав конференцію ОУН у кривецькому лісі, але того дня рано він був у Радехові, а вечором їхав на радехівську стацію по сестру. В спанні могили в Кривім участи не брав, як теж і в підпалі стирти Українського.

Підсудний **Антін Гричаник** до вини теж не почувається. До ОУН не належав, нікого до неї організації не притягав. Ніяким „курієром", як йому закидають, н'коли не був. На поліції та у військового прокуратора (підсудного арештували при війську) зізнав багато річей, бо боявся, щоб його не били. Не памятає, чи підсудний Василь Демчук вербував його колинебудь до ОУН.

Підсудний **Евген Апонюк** до вини не почувається, до ОУН не належав, політичним життям не цікавився. Мав револьвер, купив його за 50 зол. у невідомого чоловіка в Холоєві, бо мешкає на краю села і потребує зброї для власної оборони перед злодіями. Дозволу влади на револьвер не мав. Цей револьвер продав пізніше Демчукові. Ніяких летючок на ярмарку в Радехові не розкидав. На поліції не складав зізнань і підписав тільки протокол. У військовій прокуратурі його не допитували тільки дали підписати поліційний протокол. Тепер не пригадує собі, що зізнав у слідстві. На поліції били його гумовими палками.

Підсудний **Мирослав Карпів** до вини не почувається, до ОУН не належав. Нелегальної літератури не читав. Не знає, що в нього знайшли в часі ревізії. Зізнання на поліції від нього вимусили.

Підсудний **Василь Тарнавський**, як і попередній в часі арештування мав 17 літ. До вини не почувається, до ОУН не належав. В спанні могили в Кривім брав участь, бо казали йому, що це буде протест проти парцеляційної акції, наслідком якої українцям не хочуть продавати парцельованої землі. Сам могили не спав, тільки приглядався. На поліції признався до закидів, бо його били.

Підсудний **Мирослав Береза** до вини не почувається, не належав до ОУН, ані ніяких легальних товариств. Не писав ніяких протипольських гасел по хатах і не знає хто їх писав. В спанні могили участи не брав.

Підсудний **Василь Войтіховський** до вини не почувається. Зізнання на поліції вимусили на ньому побоями. Участи в спанні могили не брав, тої ночі був у хаті і має на це свідків.

Підсудний **Антін Береза** теж не признається до вини, бо не належав до ОУН, до чого і на поліції не признався. А коли на поліції з'ізнав, що дістав „декальог" від Гричаника, то тому, що його били.

Підсудний **Василь Процик** до вини не признається, до ОУН не належав. Брав участь в спанні могили, вислав його підсудний Демчук. Хто більше був при спанні могили, не памятає, хто наказав спати могилу — теж не знає. На поліції зізнавав те, що йому казали.

НА НАЙБЛИЖЧОМУ ЗАСІДАННІ СОЙМУ ВНЕСУТЬ ПРОЄКТ ЗМІНИ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

Праця над проєктом зміни виборчої ординації до сойму і сенату, яку веде посол Дух, вже майже закінчена. Кажуть, що на найближчому засіданні цей проєкт внесуть до сойму. Засідання пленуму, що мало відбутися 27. ц. м., скличуть мабуть щойно на другий тиждень.

—o—

ЯПОНСЬКИЙ ВОЯК ЧИННО ЗНЕВАЖИВ АМЕРИКАНСЬКОГО ДИПЛЬОМАТА.

25. ц. м. трапився в Нанкіні такий інцидент: Коли другий секретар американської амбасади Джон Аллісон вийшов на вулицю, зневажив його чинно японський вояк (на основі інших джерел — поліцай). Японці твердять, що Аллісон часто несправедливо критикував японську армію. Представник японського міністерства закорд. справ заявив, що йому невідомі подробиці цього інциденту; мабуть він не був поважний. Американський уряд ще не зложив протесту.

—o—

ПОВОРОТ АМБАСАДОРІВ.

Японський амбасадор у Китаю Кавагое вїхав нині до Японії; радник амбасади Гідака обнив обовязки шарже д' афер.

Китайський амбасадор у Токіо Гсунічін приїхав до Гонкону, відкіля відлетить до Ганков Інші члени амбасади також покинули Токіо.

ЗАВОРУШЕННЯ У ГРЕЦІЇ.

Деякі часописи подали вістку, що у Греції вибухли заворушення. Атенська Агенція це заперечує.

НОВИНКИ.

— **Затверджені владою КУРСИ КОСМЕТИЧНІ** Стефанії Гаврисевич під проводом д-ра Е. Дорделла та інж. хемії, Львів, Коперника 42 А; тел. 272—18. Початок викладів 15. лютого ц. р. Проспекти безплатно. Додаткові Курси лічничого масажу тіла і руханки. 2711 10-16

— **Повідомлення.** Вже на днях відкриваю у Львові, Ринок 11, біля „Просвіти" **„кімнату до снідань" і продаж вуджениин** з „Центросоюзу". — Михайло Шпак. 242

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 6—20

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 754—46.

— **Позір!** Щонеділі **Дансінги** в Соколі-Батьку, Руська 20. **19. лютого Великі Сокільські Вечерниці.** Гостям ралі. 249

— **Відібрали залізничу знижку.** Тернопільська коедукаційна гімназія Рідної Школи в Тернополі стратила у цьому році право прилюдности, яке мала безперервно від часу свого істнування — себто від 15 літ. Властиві причини є політичного характеру як своєрідна репресія за те, що українське громадянство Тернопільщини відмовилось приняти паралельки при польській гімназії, які форсував бувший куратор Гадомський. В цьому шкільному році право прилюдности признано тільки восьмій клясі давного типу, про що й оповіщено в „Дзеннику Уряджовім" мін. віроісп. і освіти ч. 6, позиція 184 з 10 червня 1937 р. І учні та учениці цеї кляси, що їздять до Тернополя, користувались до дня 26. січня 1938 р. належною їм залізничою знижкою. Того дня білетова каса в Тернополі і залізничі кондуктори жадали повної оплати під загрозою кари 5 золотих, покликуючись на те, що у наісланому начальству тернопільської стації наказі з 26. жовтня 1937 р. нема згаданої вище осьмої кляси гімназії Р. Ш. в Тернополі. Є це очевидна помилка, але негайна інтервенція дирекції гімназії у стаційного начальства не мала покищо ніякого успіху.

— **Помер приятель українців.** У чеській Празі помер 22. ц. м. відомий білоруський діяч і приятель України д-р філ. **Томаш Гриб.** Це визначний білоруський поет, вчений та публіцист. Брав участь у білоруському повстанні.

— **Ювилей ужгородської самоуправи.** Дня 25. січня відбулося святочне засідання міської ради в Ужгороді з нагоди століття її істнування. Посланником Ужгороду є тепер москвофіл Дурай, що прибитов на місце теперішнього губернатора Закарпаття К. Гребера.

— **Рейт Української Поезії — 12 лютого.** Як щороку, так і цього карнавалу Товариство Письменників і Журналістів ім. І. Франка підтримує традицію, яку воно започаткувало 1934 року, і виступає з власним карнавальовим вечором. Балю Поезії **ТОПІЖ** не улаштовує і цього

НИНІ КІНО АТЛЯНТІК

Фасцинуюча еротична фільма реж. Вл. Туржанського про велике кохання в житті жінки, за котрою шаліли мужчини цілого світа

Предивна бзехня Ніни Петровни

в гол. ролі уродлива пара коханців ІСА МІРАНДА І ФРЕД ГРАВЕТ.

року, не хотячи платити величезних сум чужинецьким власникам балевих саль, та не бажаючи створювати „суперництва одягів", і тому обмежується до Равту Преси, який відбудеться у салях У. Бесіди і т. зв. Жовтій Салі в будинку Народнього Дому у Львові. Равт Преси має теж вже свою традицію: це репрезентаційний карнавалевий вечір, на якому стрічаються передовсім представники й голови та провідники всіх українських зорганізованих клітин, щоб на товариському ґрунті заманіфестувати свою спільноту й виявити симпатії для тих українських робітників пера, яких обединює ТОПІЖ. Добірний буфет в управі Пань, музика та безпретенсіональна атмосфера дають теж завжди запоруку першорядної забави.

— **Знову авантури у львівському університеті.** У львівському університеті знову прийшло до авантур у минулий четвер. В часі вправ у польоністичному семінарі проф. Кухарського узійшла група студентів і візвала жидів, щоб вони сіли по лівому боці, а як ті цього не послухали, почали жидів пересаджувати. Проф. Кухарський запротестував проти цього, але протест нічого не поміг, тому він припинив семінар і вийшов зі салі.

— **Окупаційні страйки.** Від кількох днів тривають окупаційні страйки в „Банку Спулдзельчим" при вул. Легіонів та в ґуртівні заліза „Промисл" при Казимирівській. Страйкуючі службовики „Банку Спулдзельчого" видали летючки до громадянства про своє становище. Управа Банку усунула працюючих з бюр, тоді вони перейшли до домівки Професійного Союзу Жид. Прив. Урядовців і там продовжують страйк.

— **Львівська хроніка.** Суд засудив на рік вязниці шофера львівських броварів, Едварда Гозінга за те, що смертельно переїхав Людвика Каліцяка. — Минулої ночі невідомі справці вломилися на стрих Йосифа Вайнгартена (Ліндого 9) і забрали білля вартости 900 зол. — До Загальної Лічниці перевезли Григорія Підгірського з Нових Збоїськ, що наслідком власної необережности зранив собі при машині праву руку. — В дорозі до Загальної Лічниці Марія Гриник, служниця з Левандівки, привела в брамі в Ринку 14 на світ дитину. Поготівля забрало її з дитиною до шпиталю. — В каменици при вул. Коперника 26, невідома жінка лишила під сходами дівчинку, що має не більше як три тижні. Дитину віддали під опіку міському урядові. — Вломники вкрали вчора з мешкання Юлії Яворської (Главінського 23) гардеробу вартости 228 зол.

— **Залізна руда в горлицькому повіті.** В селі Воля Лужанська, горлицького повіту, відкрили поклади залізної руди. Окрема комісія досліджує тепер глибину та грубість покладів як теж їх експльоатаційну вартість.

— **Щораз більші розміри повені у Познані.** Стан води в ріці Варта у Познані піднявся до 3.28 м. Під Сьремом положення щораз поважніше. Північно-західна частина того міста окружена великим озером, довколичні поля та луги знайшлися цілком під водою. Згідно з останніми вістками стан води на Нотеці заєдно підноситься.

— **„Опір Варшави".** До Варшави відставили зі Львова Владислава Скеверавського, якого вчорайшого арештували у Львові. Арештували його за убійство шофера Шлендака, але дальше слідство виявляє, що він поповнив з ріжними спільниками багато інших злочинів.

— **Князь Віндсор приїде до Версалю.** На початку лютого приїде до Версалю князь Віндсор з дружиною і замешкає в замку Ля Ме. Кажуть, що княжа пара проведе у Версалю яких шість місяців.

— **Вибух у фабриці муніції.** З Батавії повідомляють, що в місті Рембенґ, на північному побережжі острова Джава, трапився вибух у фабриці муніції, в часі якого згинуло 14 тубільців. Але числа жертв ще не устійнили, воно мабуть багато більше.

— **Нові італійські монети.** В Італії та італійських кольоніях пустять у найближчих днях в обіг нові італійські монети: 20-лірові на суму 50 міл. лір, 10-лірові на суму 250 міл. лір і 5-лірові на суму 1.2 міліярда лірів.

— **Вивіз більону в подорожах до Німеччини.** Згідно з розпорядком девізової комісії при виїздах до Німеччини в торговельних справах з правa купна і вивозу німецьких срібних грошей до суми 30 марок можуть скористати тільки ті особи, що купили на кошти виїзду чеки Польського Розрахункового Інституту. При виїздах до Німеччини в неторговельних справах вивіз касти 30 марок прислуговує особам, що користають з акредитиви Польського Банку тільки тоді, коли легітимуються окремим закордонним пашпортом.

— **Радіо для шкільних та дидактичних цілей.** Щоби якнайширше пристосувати радіо для шкільних та дидактичних цілей, італійське міністерство освіти звільнило від оплати радіового абонаменту не тільки школи та державні наукові інститути, але й усі освітні товариства, культурні інститути та інші подібні установи.

— **Подружими обіцянками обманув 150 жінок.** У Берліні закінчився голосний процес 48-літнього Егідія Шольца, що за 8 літ обманув 150 жінок, виманчуючи від них суму понад 200 тисяч марок за обіцянки, що з ними ожениться. Шольца засудили на 8 літ вязниці і на втрату громадянських прав.

— **Почтові марки в честь Марконія.** Італійська почта видала першу серію почтових марок, присвячених памяти геніяльного винахідника радія Ґуліельма Марконія.

— **Гаряча вода у ріці.** В Парагваю, у місцевости Перігебай, що лежить над рікою тієї самої назви запримітили, що в деяких моментах вода ріки доходить до дуже високої температури, при чому над водою появляються клуби пари. У звязку з тим парагвайська преса пригадує, що в тих околицях є копальні залізної руди, що їх експльоатували в часі війни, а тепер закинули. Парагвайська влада призначила спеціяльну комісію з учених і техніків, що має розслідити це явище.

— **Пожежі фабрик у Литві.** З Ковна повідомляють, що у можейківській фабриці льну вибухла пожежа, що спричинила втрати понад 400.000 літів. Щойно перед кількома днями згоріла також фабрика льну у Шавлях. В Ущяні згоріла міська електрівня і місто залишилося без струму. Витрати переходять суму 100.000 літів. Від електрівні загорівся недалекий млин і теж згорів до тла. Його вартість рахують на 60.000 літів.

— **Згоріли діти.** В Ольсянах, у Литві, в часі неприсутности батьків, троє дітей, що бавилися жаром з печі, спричинили пожежу. Заки прийшов ратунок, діти згоріли. Хату вдалося врятувати.

— **Міжпарляментарна Унія — кандидатом на нагороду Нобеля.** Предсідники і заступники предсідників обох палат парляменту висувають як кандидата на мирову нагороду Нобеля за 1938 р. — Міжпарляментарну Унію, що цього року святкує пятдесятліття свого істнування.

— **Міст над Ніягарою завалився.** Вчора поздно ми вістку, що величанські ледові кригі наїхали на міст над Ніягарою і що йому загрожує завалення. Сьогодні найбільша вістка, що кригі цілковито змели цей міст. На десять хвилин перед катастрофою з моста втікали робітники, що наражуючи своє життя, хотіли усурути кригі і вратувати міст. Кажуть, що це одна з найбільших катастроф, яка трапилася в останніх роках в Америці. Катастрофа тривала не більше, як дві секунди. Втрати рахують на мільон долярів.

— **Найстарший старшина — наймолодший генерал.** У Берліні святкував століття своїх народин полковник фон Кущенбах. Канцлер Гітлер іменував з тієї нагоди полк. Кущенбаха генералом і подарував йому свій портрет з власноручним підписом. Найстарший німецький старшина став наймолодшим генералом. Кажуть, що ген. Кущенбах почувається дуже добре, має жінку вдачу і дуже рухливий. Премієр Геринг особисто склав новому генералові побажання та передав йому почесний подарунок, а б. цісар Вільгельм передав солєнізантові своє патрональ.

— **Поность тифу в Ліві.** Число хворих на тиф у місцевости Кробзи, під Львовом, зійшло до 322 осіб. Досі взяготували 44 випадки смерти.

— **Мегаліти чудес.** існують різні малопілі чудеса на світі. Про тисячі з них не дуже, багатьох не знаємо. Чи знаємо ми, що в околі одинокої гарі на околі, сосновій і здоровій, знаходиться не і мегаліти? Що не знаємо напевно всі. Ніж вдесять прийдуть

З театру.

Театр „Ріжнородностей": „ДІМОК З КАРТ", музична комедія Б. Граніхштедтена.

Молоденька артистка якогось кабаретику має велику фантазію і бреше за кожним словом. Так вона прикрашує собі життя. Їдучи до дому на село, на підставі якогось бульварного роману, що лежить перед нею, представляється своєму сівдкові в поїзді як княжна... така-то. Прізвище князя прочитала на білеті, який попав їй під руки. Її сусідові подобається така фантазія молодої дівчини і він згоджується загрити з нею на один вечір ролю її чоловіка — князя в домі її мами. Ми від першої хвилини знаємо, що він правдивий князь і з нею оженився.

До цієї фантазії додані прегарні декорації і більш-менше приємна музика. Артисти пробують у деяких місцях співати, навіть дуже штудерно відтворюють свої ролі, але текст тої цілої комедії не має ніодного дотепу, ніодної веселої чи оригінальної сцени. А проте на салі були оплески для артистів Карін Тіше і Б. Межевського та для... декорацій.

Чи буде ця спроба на ґротеску подобатися публиці, нічого невідомо. „Сіссі" не мала теж ніякого дотепу, а проте своєю бездонною глупотою наповнювала двацять кілька разів Великий Театр. Правда, що там Франц Йосиф І. їв на сцені правдиві ковбаски з хроном, а це доказ, що там, де починається дурна оперетка, розум не має ніякого голосу. **м. р.**

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму ґурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Посмертні згадки.

АНДРІЙ ОНИШКЕВИЧ, управитель школи в Диниськах, б. старшина У. Г. А., упокоївся 5. січня ц. р. у львівському шпиталі. Похорон відбувся у Львові. В. Й. В.!

МИКОЛА ПАДОХ, емеритований старший сесор залізниць, контрольор руху ЗОУНР, б. начальник стації Дрогобич, помер по короткій недузі в Радомі 13. січня ц. р. у 60. році життя. Тіло перевезено до Стрия, де й похоронено при великім здвизі місцевого громадянства 16. січня ц. р. В. Й. П.! 246

Дописи.

САМБІР.

Закінчення 3-місячного курсу для вишколу сільських господинь. Філія „Сільського Господаря" в Самборі удержувала для дівчат з самбірського повіту тримісячний курс (5. X. 1937 — 5. I. 1938 р.), якого завданням було навчити їх домашнього господарства та всіх ручних робіт. На курсі викладали п-і Чиковит-Хомишинова і Дарка Мещінська, д-р Хомин, інж. Бомбанько п. О. Бережницький — начальник складу М. С., інж. Кузьмин, проф. Филипчак та інші. Курс покінчило 28 дівчат. На закінчення курсу відбувся силами курсанток концерт, що минув дуже гарно. Тоді-ж удержувала виставу праці курсанток з обсягу ручних робіт і креслення. Експонати говорили самі за себе. Були там різнородні светери, рукавиці, шалі, гарно вишивані сукні, білля і т. п. На кінець відбувся іспит, після якого всі дівчата дістали свідоцтва закінчення курсу.

Іспит Х. В. Молорі в Містковичах. У половині грудня м. р. відбувся в Містковичах іспит Хліб. Виїхали Молорі при Круязу „С. Г." У великій, гарно прибраній сині зібралися всі старші громадяни села Містковичі, щоб присхухуватися іспитові своїх синів і донько на майбутніх господарів та господинь. На початку відбулася виставка пісні „Куміль на ниві". Після виставки промовляв до зібраних інж. П. Кузьмин, заохочуючи присутніх теплими словами до праці над питомими молодого покоління. Відтак промовляли ще: голова філії „С. Г." в Самборі проф. Филипчак і місцевий пароха о. Мізер.

Загальні Збори „Сокола". Дня 16. п. м. відбулися в читальні Загальні Збори „Сокола" в Самборі, які відкрив і провадив пани голова „Сокола" д-р Рабій. Як видно було зі звіту Старшини, в Самбірщині м. п. було сім

районових соціяльних свят та одне окружне в Самбо-рі. Ці свята мали підготовити справність на крайовий соціяльний адвент, що має відбутися у Львові на весну ц. р. У Самбірщині й Турчанщині є всього 11 соціяльних гнізд — на основання нових гнізд влада не дає дозволу. Відрадним явищем є те, що всі гнізда чинні. Самбірська округа зараховується до І. групи соціяльних гнізд. Після диспозиції від зайтом на внесок комісій-матки вибрали нову Старшину: голова — п-р Раб'й, члени: м-р А. Сілецький, Литвиненко, Шавлівський, Яким, Ірка Стебельська й Ільчишин. До Контр. Комісій увійшли: д-р Хомин, проф. Мартинович і д-р Цяфанович. На закінчення збору присутні відспівали соціяльський гимн.

СТРИЙ.

Святочне прийняття у нового пароха згуртувало по Службі Божій на Різдво представників українських установ. Крім духовників зібрались тут численно представники всіх економічно-культурних установ, прибув також провідник Стрийщини сенйор д-р Герасимів. Ідучи слідами своїх попередників, новий парох у цей спосіб офіціяльно в нов'й своїй резиденції згуртував найчільніших громодян, щоби з нагоди Христового Різдва спільно обговорити найважніші справи і плани праці в Стрию. По святочних побажаннях адв. Охримович Дамян, делегат на Зізд УНДО у Львові, здав звіт з ходу його нарад. Прийняті відносини заслуги опозиції, яка через розписання й переведення відомої анкети в „Ділі" мала відвагу показати українській суспільности небезпеку, що прийшла для нас в моментом так званої нормалізації. Д-р Герасимів закінчив той звіт зазивом до праці, на всіх ділянках життя.

Новий Рік стрічало українське громадянство в Народнім Домі. Т-во „Українське Казино" подбало про добірну програму. Д-р Герасимів та адв. Охримович привітали зібраних святочними побажаннями, після того мила гутірка й товариські забави тягнулися вже до білого дня.

Ялинка. Цього року ялинку улаштувало майже кожне товариство для своїх членів. І так: Т-во „Сокіл" для своїх членів, Рідна Школа для своїх, Захист знову окремо, стараючись у цей спосіб і своїх членів і запрошених гостей поінформувати про вагу товариства та упримемнити молоді тих кільна годин серед милого святочного настрою.

Союз Українок улаштував другого дня Різдвяних Свят виставу „Об вилно село" і вільніше товариську забаву для членів українських установ у Німецькім Домі. Одначе по виставі зібралось багато невідповідно добраних молодих людей, які унеможливили забаву і в цей спосіб перекреслили добрі наміри товариства. На будуче добре булоб такі забави улаштовувати при докладній контролі учасників, щоб у цей спосіб унеможливити всякі галабурди непокликаних одиниць.

Йордан. Кільна днів перед Йорданом кружляли по Стрию поголоски, що військовий капелян „наказав" о. парохові Гавриляшинові уладити сніжне богослуження з латинським пароком і на свячення води запросити всі військові й цивільні та автономічні уряди. Таке чисьмо читали в захрестій церкви у Стрию церковні громадяни і, розуміється, занепокоєні розповідали всім про таке домагання військовости. Громадянство звернулося до о. пароха по вияснення і він, покликуючись на інструкцію Митрон. Консисторії, успокоїв усіх, що про якунебудь пресію військовости на церкву не може бути мови й відправа Йорданських богослужень відбудеться подібно, як минулого року. Одначе військов'сть врезигнувала з окремого свячення води для війська, тільки на одну з читаних Служб Божих прибув малий відділ війська, а в решті богослужень не було ні. кого з військовости ані з органів державної влади. За те співану Службу Божу відправив о. парох Гавриляшин в асисті оо. катехитів Хировського і Мартиновича, піпонував, як все гарно співаючи, о. катехит Ліщинський. Хор під управою п. Пос'єки підносив красу нашого обряду. Прикність предстовників українських установ робила д. добре вражіння. По Службі Божій відбулась процесія з церкви на Лівах з о. Цурковським і соціяльською музикою і разом непроглядні маси народу при чудовій погоді перейшли на ріку, де посвячено воду. Вже давно не було такого чудового Йордану, говорили старики і тішилися, що гарна погода уможивила всім взяти участь у цім торжественім церковно-народнім свячі.

Прсфора. Дня 16. січня відбулася прсфора в Т-ві слуг і в Т-ві „Сила", при тому кожне з них товариств старалося своїм членам і запрошеним гостям упримемнити вечір волинками та святочними тутирками. — На сам Водохрещі відбувався репрезентаційна прсфора в Т-ві „Мішанська Беседа". Тут крім Т-ва деяких зависоких приятних членів і делегатів українських установ, які прибули, щоб вислухати свою пісню для цього Т-ва. Прсфору побажав вітати і дуже побажання вложив на устах голови Т-ва о. парох Гавриляшин. При мисій гутірці сторо чутно нас, перебуваний промовами делегатів і членів. У перервах співав хор колядки, підносячи в цей спосіб святочний настрій збірних

ВІДГУКИ ДНЯ.

Ангел мира.

Пан Софрон Калитка, емерит, з доброю платнею і добрим серцем сидів напроти мене в одній львівській кавярні і журився.

— Що вам! — казав з завистю в голосі — що вам, пане дію, львовянам! У вас кипить праця, у вас люди вищого покрою, у вас кожний посвятить свої особисті симпатії чи анімозії — коли йде про загальне добро...

— Помиляєт... — пробував я опонувати.

— Не перечте, бо не повірю. Я, пане дію, знаю львівські відносини. Зовсім не те, що на провінції. У нас — поняття не маєте, волосся дубом стає. Маленьке містечко то одно велике багно! Що крок то ропуха, що два таке трясовичння, що гидь чоловіка бере. Амбіції, амбіційки, часті образи а вічні обмови, праця стоїть, нарід гіршиться і тому такі висліди. Село хоче мати з „панів" добрий приклад, а тимчасом... — і пан Калитка зітхнув тяжко і сумно.

Я глянув на мого співбесідника. Лагідні сині очі сльозами заходили, а щирі уста трагічно скривились.

— Спати не можу! — продовжував пан Калитка. — Нераз як почну думати про те все, то пропала решта ночі. Цеж, пане дію, жахлива річ. На кожнім кроці, в кожній установі гризня і гризня.

— Пане надінспекторе, — впав я на добру думку — чи не могліб ви взятися за помирення цих усіх людей? Чи не могліб ви санувати ці нездорові відносини? Станьте, пане надінспекторе, ангелом мира у своїм містечку!

Пан Калитка зітхнув знову, тим разом ще тяжче і ще сумніше.

— Пробував я, пане дію, пробував... Неможливо! Може в іншім місті, то чому ні. Але не в нас... Кажу вам, панове столичники, як не возьметесь до нашого міста і не вичистите тої Авгієвої стайні — цілий повіт зійде нінащо.

І пан Калитка ще довго сидів коло мене і журився страшними відносинами в своїм місті.

А коли попрощався, лишив по собі враження прекрасного чоловіка, якому лежить на серці наша незгідливість, ота історична хиба, що в кожній добі нашої бувальщини паношилася в Соборній.

— — — — — — —

Припадок, не знаю: добрий чи злий, завів мене недавно в містечко пана Калитки.

Пригадав я собі його слова, його тяжкі жалі на відносини в цьому місті і пішов поміж люди довідатися.

В філії „Просвіти":

— Скажіть мені панове, чому у вас так усі сваряться?

— Всі?! Звідки такі відомости? Бувають тут і там випадки, але де їх нема? Колиб не такий наприклад надінспектор Калитка, що вічно інтригує...

В кружку „Рідної Школи":

— Чи справді у вашому місті такі забагнені відносини, таке все розсварене?

— Хто вам казав?

— Ну... Я... довідався...

— Ах, певно від Калитки!? Так?

— А хочби.

— В такому разі ми дома. Якби не він, то багато ліпше булоб. На кожних зборах, на кожній нараді — вічний опозиціонер, вічно, з чогось невдоволений і вічно ображений...

Де я не пішов, з ким не говорив — усюди Калитка і Калитка. Той самий з лагідними синіми очима, повними журби за народне добро.

Вимріяний ангел мира, який так добре нагадається до... концентраційного табору.

Галактіон Чіпка.

На допомогу студентству.

Виказ дальших жертв:

Одноразові датки: Маслосоюз, Львів 200 зол.; Принт Дівчат, Самбір 68 зол.; Нове Село (перелив датків). Львів 37.25 зол.; Народня Торговля, Львів 22 зол.; Кружок Р. Шк., Тернопіль 20 зол.; о. Черкавський, Рашків (з таци) 16.29 зол.; Священники і гості на празнику в Середопільцях 8 зол.; Греко-катол. парох. Уряд Дмитрів 6.30 зол.; проф. Іван Манучник, Перемишль 1.10 зол.; Благідка Теодор, Тернопіль 0.30 зол.

По 30 зол. зложили: Український Кооперативний Банк „Поміч", Теребовля; Дністер, Львів; П. С. К. Теребовля.

По 25 зол. зложили: П. С. К. Боршів; Крайове Т-во Охорони Дітей, Львів.

По 15 зол.: Районова Молочарня, Яворів; Смаль Петро, нотар у Теребовлі.

По 10 зол.: Українське Технічне Т-во, Льв'в; Союз Кооператив, Чортків; д-р Панас Білинський, Збараж; І. К. Вартова; д-р Воробець Тома, Теребовля; д-р Залізний Антін, Теребовля; д-р Мохнацький Олег, Теребовля; Окружний Відділ Взаїмної Помочі Українського Вчительства, Теребовля.

По 7 зол.: о. Клепарчук (зі збірки), Чернилів; Ярослав Максим, Монастирі; Кооперативна „Взаємна Поміч", Будилів.

По 5 зол.: Петро Чубатий, Львів; Теодор і Антонія Якуляки, Львів; Калина Коханюк, уч. І. кл. Почапки; х-р Лісневич Мирон, Ліско; Амвросій Лев, Собітка; х-р Лісневич Мирон, Ліско; Савойка, Льв'в; пп. Марчаші, Львів; Службовики Маслосоюзу, Львів; інж. Кульчицький, Катовиці; інж. Дивов, Катовиці; гр. кат. Церква в Глубічку Великім; Мироншинчева, Дуба; м-р Ізатал'я Медвідська; Звірик Осип, Рогатин; о. Вінцаль Бонівсьвий, Збараж; Іван Дудич, Горушко; Галанський Яків, Теребовля; Мельниківна Юлія, Теребовля; о. Мохнацький Степан, Теребовля; інж. Мохнацький Богдан, Теребовля; д-р Палійчук Петро, Теребовля; Старинів Володимир, Теребовля; дир. Яким Петро, Теребовля; проф. Чайківський Павло, Теребовля.

По 4 зол.: о. Роман Вацинський.

По 3 зол.: Орест Домбровський, Олика; Олена і Волод Ковальчуки, Мушин; о. Юрій Метик, Боратин; Клапая Павло, Рівне; Теодор Вибранець, Сокаль; Кусен Вітошинський, Збараж; інж. Бучковський Ярослав, Теребовля; Гаромчіна Евгенія, Теребовля; Купчина Марія, Теребовля; Тимошина Михайлина, Теребовля; пп. Тростяк Антоній, Теребовля.

По 2 зол.: Мистецький Яків, Тустань; інж. Возняк, Городенка; Вінк Олексадр, Покрівник; М Сопрасевський Перемишль; Аптекарь Кучмак, Побережисть; Осип Онуфрійовський Коссів; інж. Сохацький Водзд., Коломия; Яків Метик, Сопот; о. Стецко Онуфрійович, Кутковці; Ортинська Розалія, Рогатин; Лев Коссаковера, Збараж; м-р Р Відінський, Збараж; Сеферинів Фортунат, пп. — З Теребовлі по 2 зол.: Кобринський Михайло, інж. Кожан Іван, Кончалівський Тимотій, Пінтинівна Мирослав, Пророк Йосиф, Свенський Іван, проф. Губінський Володимир, інж. Гевацицький Константин, інж. Радловський Володимир, о. Жолкевич Володимир.

По 1 зол.: Сидор Середа, Яковичі; Ільницький Ярослав, Львів, Василь Винівський, Тучни; Іван Ференц, Гута Стара; Шнайрко Микола, Рудники; Логвинець Михайло, Курів; Емануель Чесник, Льв'в; Володимир Мороз, Льв'в, — Зі Збаража по 1 зол.: м-р Т. Данилів; Ярослава Брезіцька; Майковська; Корбівна; проф. Королюк; Богачевський. — З Теребовлі по 1 зол.: Білинський Евген; Благітка Вортко; Головатий Павло; Гриців Іван; Запара Михайло; Козак Евстахій; Констанкевич Осип; Крупінський Іван; Лещишен Евген; Маковський Іван; Мартинюк Бронислава; Семків Роман; Стапків Григорій; Стецишин Іван; Отецишин Михайло; Бутма Іван; Іванчук Василь; Ростин Дашинський Володимир; Приступа Павло; інж. Раковський Ярослав.

По 0.50 зол.: проф. Павло Бабяк, Збараж; Погорілова Марія, Теребовля; Ковотовський Ілля, Теребовля.

Щомісячні датки: Р. С. У. К., Льв'в 100 зол.; Нове Село (Львів) 10 зол.; Службовики Маслосоюзу, Стрий 5 зол.; Громадянство Перемишляни (збірка) 110 зол.

Загальна сума всіх датків **1.174 зол. 74 сот.**

Всім П. Т. Жертводавцям складаю щиру подяку.

На численні запити вияснюю, що часові опізнення при проголошуванні виказів жертв повстають виключно з причин технічної натури. У своїй черзі кожна жертва буде проголошена.

За Академічне Душпастирство: о. д-р Гриньох Іван, Льв'в, пл. св. Юра 5.

Спорт.

КОМУНІКАТ ВИДІЛУ ФІЛІЇ КЛК. ЛЬВІВ.

Подаємо до відома, що заповіджені на суботу і неділю 29. і 30. н. м. змагання до порєвської комбінації не відбудуться.

Одночасно пригадуємо, що в неділю 30. н. м. улаштовуємо у своїй домівці при вул. Руткевського 22. III. „Товариський Вечір" в год. 18-ій для членів і запрошених гостей.

Виділ.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Боксерський матч обох дружин відбудеться в неділю, в год. 7. веч. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських. Україна виступить у такому складі: Тимо, Кіт, „Гайк". Рудницький, Ощудляк, Лейбюк, Левковин; Пашин. Цим вступає вперше.

Листування Редакції.

ВП. В. Сінненський, Прага. Статтю на ту саму тему бачу у вас, гл. „Ніхо" з 28. січня. „Літературна Старінка", тому другу статтю мабути не можемо.

Полк. І. Литвиненко, Калиш. Будемо дуже радо помістили, колиб дістали Ваш рукопис — три місяці раніш. Щоденник не може містити невролькому людини, яка померла в половині жовтня мин. року. Жалісно, але опрацювати його тепер не можемо.

Шкіряні каганці

і ремінні для псів в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лінви по 80 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна **Н. БАРЕР**, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Субота 29. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Неділя 30. І. год. 3.30 попол. „Сей"; год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Субото 29. І. год. 7.30 „Дімок з карт".

Неділя 30. І. год. 3.30 попол. „Розрахунок"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВИШНЯ:

29. І. Шар'ка.

30. І. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".

АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Підводний човен" і „Сіаї".

ГРАЖИНА: „Наречена з Відня" (оп. Легара).

ЕВРОПА: „24 години кохання".

КАСІНО: „Королева передмістя".

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Пісенькар із Відня", „Орел летить до Китаю".

МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".

МУЗА: „Король і хористка".

ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вер. Пжігаї, Магдою Шпайдель, Петром Боссе).

ПАЛЯС: „Улан ніяк Йосифа".

РАЙ: „Крайцерова соната" з Ліль Даговер.

РІЯЛЬТО: „Подружки в любови" з Мінною Льой і Варя. Вакстером.

СВІТ: „Забуті лиця", „Біжить Тарзан".

СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінов" і ревія

ТОН: „Мистні глупоти", „Дармоїд".

УТІХА: „Підводний човен ч. 9" і ревія.

ХИМЕРА: „Сентальні пінвочі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Барсельона" та „Світова виставка"

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 29. січня 1938.

6.16—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 С. Барер, форт., А. Самоно скрипка, з пл.; 12.05 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань, пл.; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Чистій з Монтро" на осн. Е. Мілера; 16.10 Композиторський концерт д-ра Северина Барбога: скрипка, віол., форт., 16.50, 19.50, 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Світ в очах шляхтича із ласької доби; 17.15 Концерт солістів; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Суспільна гутірка; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.15 Оперетові та фільмові мельодії на сольових інстр., з пл., 18.35 Св. Іван Боско — виховник; 19.00 „Коли впросту, буду летувати" авд. для дітей, Сальон за кордон, весела авд. з музикою; 20.00 Як карнавал, то карнавал, вок.-муз. концерт, 20.45 Вечірні денник; 21.00 Танк. вечерниці, орх., у перерві коло год. 22.50 23.00 Ост. вістки. Огляд преси, Метеорольог. комунікат.

Неділя, 30. січня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ран. денник, 8.15 Для села: Хліб. галетка, гр. пл., Властива зміна плодів у господарстві, 8.30 Навіова господарка, 8.40 Адам: „Колиб я був королем", увертура, пл., 8.50 Як робити засоби леду, 10.30 Пуччіні „Богема" з пл., 11.30 Битва народів під Лайпціґом, 12.06 Муз. полудень, 13.00 Фільм. огляд, 13.10 „У настрою" з життя емігр. робітників у Вестфалії, 13.30 Музика форт. у викінання Бережинського, пісеньки І. Пшановська, оптет, 14.45 Для села: Огляд ринків більших продуктів, Суспільна гутірка, Музика з пл., Репортаж, 15.45 Для старших дітей: „Там, де турецький перець росте", 15.55 гр. пл. для дітей, 16.05 Суїти по сюїтах, орх., 16.45 Аншлюс та життя, 17.00 Мелодії із бабелю, орх., мелодії, Куток гумору, спів Шестко й Тонько, 18.55 Театр Уяви: „Дівка жінка" за осн. Коженьовського, 19.35 „Село Груси коливус", 20.00 Концерт симфон. квартету, 20.35, 21.00 Спортові вістки, 20.40, Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.15 Гумор на цензурі, 21.45 Форт. рецеталь Кл. Аро, 22.25 Легка музика з пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Кольорові серпантини, легка слонно-муз. авд. Юр. Тепи.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 29. січня 1938.

БЕРЛІН 15.30 Пісні; 18.00 Орх., 20.00 21.00 „Баронний світ оперетки", орх., хор, солісти; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 22.20 23.00 „Казки Гофмана" оп.Офенбаха; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.15 22.00 23.00 24.00 „Іродіяда" оп. Масенета; БУДАПЕШТ 12.05 Пісні та музика, 17.30 18.00 Танк. музика; ВІДЕНЬ 18.00 Нар. пісні, 20.45 Веселий вечір, 21.50 Брамсові твори; ГАМБУРГ 20.40 21.00 „Мошка" оп. Досталя; КОШИЦІ 16.00 Для Завершення; КЕНІГСБЕРГ 20.00, 21.00 „Студент-прошак" оп. Мілекера; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 24.00 „Людина, що сміється" оп. Аріґа Пецполя; ПРАГА 17.55 Нім. авд.: Орх. концерт, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля; РАДІО ПАРІ 18.00 18.30 Для д'тей, 21.15 Піад.-амер. пісеньки, 21.30 22.00 Театр. вечір „Ле Ментер" ком. Корнея; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Комедія.

Неділя, 30. січня 1938.

БЕРЛІН 9.30 16.00 18.00 Розр. музика, 19.15 20.00 21.00 Концерт військ. оркестр; БІЛГОРОД 18.15 20.00 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Кальвія" оп. Досталя; БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт, 17.00 Циг. музика, 18.15 Спів, 22.40 Військ. орх.; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Концерт симф. орх., 15.40 Концерт квартету, 19.30 Виступ Вінер Зенгераббен, 20.00 21.00 „Відень то Відень" попурі, сол., квартет, орх., 22.30 Танк. музика; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору; МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. концерт, 21.00 22.00 „Пагаліні" оп. Легара; ПРАГА 9.00 „Місса Нане Марцеллі" Палестріни, 15.30 Розр. концерт, 17.35 Нім. авт.; Спів, 20.10 21.05 Розр. прогр.; РАДІО ПАРІ 17.45 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 Гавайські гітари; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 22.25 Музика та пісеньки; СОФІЯ 18.00 Пісні, 18.15 Легка музика та пісеньки, 19.00 Вок. концерт, 21.00 Оп. мельодії; ФЛЬОРЕНТІЯ 16.30, 18.00 „Федора" оп. Джордана.

Полякa.

Бог покликав до себе пок. АНТОНА ЛУКІЯНОВИЧА, забираючи вашим дітям батька, мені подругa. Тоді наші знайомі, приятелі і товариші Покійного, вшанували нам багато зичливости, співчуття, поспішили в поміч і віддали Покійному останню прислугу. Усім їм широ дякую. Зокрема дякую Вел. Духовенству: о. вол. Кишакевичеві, о. кан. Дзеровичеві, о. кан. Липинському, о. проф. Бучацькому, о. д-розі Гриньохові, о. проф. Жилевсі. Представникові Т-ва „Просвіта" п. Петрешкові. Товаришам Покійного: рад. Клішеві, апелян. судді Федусевичеві, рад. Ракові і всім П. Т. Товаришам праці. Представникові П. Т. адвокатів д-розі Костеві Панькевському. Директорові „Нар. Торговлі" Лазоркові і П. Т. товаришам праці старшої доньки. Директорові Гімназій СС. Василіянок о. вол. Липинському за панахиду, гімназійному хорові за спів, молоді за участь у похоронах і вінок. СС. Яновіт і проф. Монзібовитесі за провід над учениками. СС. Венедиктині і Любові і товаришам молодшої доньки. Проф. Д-рові Сімсонтесі і дружині, п. д-розі Несторові Нижанківському. — Спасибі всім!

Стефанія Лукіяновичева.

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Тов. „Українська Бурса" в Стрию відбудуться 16. лютого 1938 р. в год. 18. в домівці Маєдонському з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з останніх загальних зборів. 3) Зі'домлення головн з діяльности Товариства за р. 1937. 4) Зміомлення скарбника. 5) Зміомлення Провізорої Комісії і внесення признати абсолиторію уступаючій Старшині. 6) Вибір голови, 4 членів та 2 заступників на 1 рік. 7) Внесні і вольні. В раз' неприсутности відповідного числа член'в. звичні Загальні Збори відбудуться в год. 19. без огляду на скількість членів. — Сільський Осип зо голова, Романишин Теодор вп. секретар. 237

Українські політ.-вязні в Равичі з нагоди 20-ліття бою під Крутами складають 44 зол. для українських безробітних.

Позір! Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонне знання в ділянці моторизації та забезпечити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

БІРЖА.

Львів 28 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·38, 88·95, Долари американські 5.27·50, 5.25·07 Долари канад. 5.27·00—5.24·50. Фльорени гол. 295·32—291·60, Франки фр. 17·32—16·82, Франки швайцарські 122·40—121·60, Фунти англ. 26·48—26·32, Гульдени данц. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Корони. 118·19—117·35 Кор. норв. 132·98—132·00, Корони шв. 136·53—135·55, Ліри-італ. 21·80—21·00, Марки фінлянд. 11·70—11·25, Марки нім. 112·00 — 108·00 Шилінги австр. 99·50—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 119·00 — 115·00

Яцці.

4 і пів проц. внутр. 65·38, 64·88 3 і пів 1 ем. 80·75 серія 89·75, 3 пол. пів. 2 ем. 81·50, серія 91·00. 5. конверс. 68·75 прем дол. 42·25, 4 консол 67·00

Папери

Банк Польський 116·00 Цукор 37·00, Вуголь 32·50, 31·50, Ліліпол 65·00. Моджеїв 15·50, Островедь 57·00, Старахович 39·25, 38·25, 38·50, Габербут 49·75.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 28. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. включ. з опак. 3·00 зол.
молоко 16—17 сот
яйця (нова) 7·00—7·25 зол

Тенденція на масло і яйця знижкова, на молоко здержана.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярошевича, оказійно продає Ренчнер, Легіонів 37. 31 3-3

ВИПРАВИ кухонні комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм 90.— з млинками, залізком і т. д. РЕНЧНЕР, Легіонів 37. 31 6-6

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Радіова робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 6-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, бальк. **НАСІДІВКИ**, великий вибір. **ЗАЯЦЬ**. Оссолінських чотирнацять. 145 8—10

ПРОДАМ парцелю 200 сяжнів в Кривчицях. Листи до Адміністрації „Центрум". 247 1-3

ПАРЦЕЛЯ сонішня 183 сяжнів 24 м. фронту при горішній Личаківській на продаж. Відомість телефон 280-82 між год. 9—10 і 1—2. 244 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ доброї посади; може бути і на сторожа дому за кавціюю 800.— зол. Зголошення Львів, ул. Городенська ч. 26 парт. тер у п. Свнішової. 230 2—2

СОВІСНА, середніх літ інтеліґентна приїме посаду кухарки-господині або до малої дитини чи хворої особи. Найкращі свідоцтва. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Совісна". 236 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ДЛЯ ЛІКАРЯ місце на Волині, негайно можно зайняти. Зголошення Адміністрація „Від зараз 90". 239 1-1

РІЖНІ

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка окулярія з 5-місячною гарантією. Сальон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 243 1-2

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ, Львів, пл. Марійська 5 направляє різного роду годинники, прецизійно, солідно і дешево. 2818 a 15-15

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влектує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2287 25-30

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНҐОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ, ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 9-10

НА КАРНАВАЛ виповнає убрання фракові, смокінгові, візитові. Коперника 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 232 2—6

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Виділ Наукового Товариства ім. Шевченка розписує отсим конкурс на уділ головного книговода й -ради при економічних підприємствах, в одній особі. Платня в'дповідно до умови.

Прохання, враз із життєписом та свідоцтвами відбутих студій і відповідної практики, вносити до 10. лютого н. р. до канцелярії Т-ва (Львів, вул. Чарнецького 26). Всякі особисті інтервенції зайві. **Виділ НТШ.**

КОНКУРС.

Філія „Просвіти" в Краківці приймає від орган'затора-дирігента а відповідною практикою. Оферти з поручен'ми повітових освітніх і кооперативних установ вносити до 5. лютого н. р. Платня за умовою. **Виділ.**

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Ліцитація реальности-пасажу

що обіймає два будинки три- і двоповерхові з офіцинами у Львові, Легіонів 29 і Рейтана 8

відбудеться 8. лютого 1938 год. 11 в салі Розправ ч. 7 Городського Суду у Львові (Судова 7).

Ціна викликання: зол. 277.787.

Залишення на гіпотеці вірительностей гіпотечних можливе.

Інформації дає адвокат Ляндесбер, Фредри 7. 196 3-3

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ ОКСАНА

ФАМОЗА ЛЬВІВ Потоцького 56.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 картох) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або замінити реальність.

За оселяцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 21 (14.853). Львів, неділя 30. січня 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не завертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку
в ЦЕНТРОБАНКУ
У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,
що це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Велике виховне значіння
мають ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКОВІ КНИЖЕЧКИ
Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові, Руська 20.
на які складаючи що місяця впродовж року вкладки від зол. 5.— вгору можна одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зол.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ
5. II. 1938
КАСИНО ПОЧТОВЦІВ.

Архиєпископ Олексій виїхав до Гриньок.

Православна Митрополія у Варшаві видала комунікат, в якому повідомляє, що у звязку з відомими подіями на Кремяненчині, виїхав туди архиепископ Олексій для потішення православних вірних. Комунікат згадує про зворушливі сцени, з якими православного владику стрічало українське православне населення

Москаль — першим секретарем КП(б)У.

Косіора заіменували заступником голови совнаркому СССР. Новим першим секретарем КП(б)У став на його місце москаль Хрущов, дотеперішній секретар московського облвоного партійного комітету.

Рузвельт домагається поважної розбудови американських збройних сил.

Президент Злучених Держав Рузвельт предложив конгресові (парляментові) внесок виасигнувати нові кредити на скріплення американських збройних сил, а саме:

8,800.000 дол. на летунську оборону, 450.000 дол. на уліпшення військових резерв, 6,000.000 дол. на технічні уліпшення і виносаження арсеналів, 2,000.000 дол. на збільшення припасів муніцій, 15,000.000 дол. на будову кораблів.

Крім того през. Рузвельт домагається спеціяльних законів, які обмежили заробітки підприємств, що продукують воєнні матеріяли

МОБІЛІЗАЦІЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ПРОМИСЛУ.

Додаткові кредити на військові цілі, що їх передбачує Рузвельт, призначені у великій частині на підготову економічної мобілізації Злучених Держав.

Виробляти й магазинувати воєнний матеріял заздалегідь остільки недоцільно, що з огляду на постійний поступ військової техніки він старіється. Тому американський уряд хотів би так зреорганізувати промисл, щоби він міг від вибуху війни негайно занятися продукцією воєнних матеріялів. Тому Рузвельт передбачує 6-мілїоновий кредит на виріб моделів, які дістали би приватні фабрики, щоби могли приступити до продукції від перших днів війни.

РОЗБУДОВА МАРИНАРКИ.

На основі предложеного американському парляментові додаткового буджету поемність кораблів, що їх мають почати будувати до 1. липня 1938 р. збільшиться на більше як пів мілїона тон. У пляні розбудови фльоти передбачено:

5 панцирників тонажу 175.000 тон, 2 авіоматки — 30.000 тон, 10 легких кружляків — 78.754 тон, 33 контрторпедовці — 50.000 тон, 15 підводних човнів — 13.658 тон. 4 кораблі для ескорти підводних човнів — 36.200 тон, ріжні помічні одиниці — 38.250 тон.

ПИТАННЯ ТОНАЖУ ПАНЦИРНИКІВ.

Панцирники матимуть по 35.000 тон поемности. Зрештою зближені до уряду кола твердять, що тонаж панцирників ще не вирішений; він мабуть перевищить максимальну поемність передбачену в морських договорах: вашингтонському й льондонському. Рішення в цій справі залежить від виходу англо-американських переговорів.

Жиди хотять еміґрувати з Румунії.

140 делегатів румунських сіоністів відбуло в Букарешті нараду над зорганізуванням еміграції жидів з Румунії.

Група жидів передала премієрові меморіял, в якому стверджує, що необхідно утворити десь в кольоніях новий осередок для жидівських емігрантів.

РУМУНСЬКИЙ ПРЕМІЄР ПРО ЖИДІВ ТА КОМУНІСТІВ.

Премієр Гога ствердив у розмові з представником „Дойче Нахріхтенбіро", що до вирішення жидівського питання є тільки один вихід: Зібрати всіх жидів на ще вільну територію і створити там жидівську національну державу.

На запит, як ставиться нова Румунія до большевизму сказав премієр: „Певно, що не всі жиди комуністи, але не знаю як, це розуміти, що комуністичні агенти в Румунії переважно жиди. Наш світогляд і наша воля охоронити румунську державу ставить нас у табор отвертих і рішучих ворогів большевизму".

При кінці висказався премієр за широким співробітництвом з національними меншинами: з мадярами й німцями. Про українців не говорив нічого.

З Ради Ліґи Націй.

На вчорашньому пополудневому засіданні Рада Ліги Націй займалась у першу чергу двома справами: звітом економічного комітету і санджаком Александрети. Польська делегація скритикувала працю того комітету, мовляв: він не трактує досить поважно справ важніше, демографічних справ. Справу Александрети видвигнув представник Туреччини, закидуючи лісовій комісії, що вона безправно установила виборчу ординацію для санджаку, без згоди Туреччини і Франції.

—o—

Шкільна політика на нових рейках.

ЗЛУКА ШКІЛЬНОЇ САМОУПРАВИ.

Львів, 29. січня 1938.

В ділянці шкільної адміністрації, як теж і в ділянці шкільної та позашкільної освіти, виховання і культури йдуть сьогодні в Польщі значні спроби у тому напрямку, щоби шкільну самоуправу, зрештою законцо і в практиці дуже обмежену, злучити з територіяльною самоуправою створенням окремих освітніх волосних, міських і повітових комісій та шкільних доглядів. Для здійснення цього пляну внесено недавно в соймі урядовий проект закону про злуку шкільної самоуправи з територіяльною, який уже й рішила соймова адміністраційно-самоуправна комісія на своєму засіданні в пятницю 28. ц. м., перевівши у ньому значні зміни.

Попри земельні є шкільні справи тими, що нас найбільше цікавлять, бо коли перші мають дати масам варстат праці і хліб, то другі формують його душу і світогляд, що без сумніву на майбутне стає в допомогу і при добуванні кращих умовин навіть фізичного істнування. А що новий законопроект уводить багато новин з адміністраційної, організаційної, освітньої, виховної і загально культурної ділянок, то й слід з тим проектом і нашому громадянству ближче зазнайомитися.

Дійсної шкільної самоуправи, навіть у границях як це було в Галичині за австрійських часів, Польща нині зовсім не знає. На територіях колишньої Росії, що входять тепер у склад польської держави, в довоенних часах не було взагалі ніякої шкільної самоуправи. У пруській займанщині істнували самоуправні шкільні догляди і шкільні депутації в поодиноких одиничних громадах (збірних громад з 1933. р. подібно як і в Галичині там не було), і на двірських обшарах, що обіймали замешкалих там заінтересованих родичів і найчастіше були зорганізовані на конфесійній основі. Збирали вони фонди на школу і ними диспонували під безпрсереднім доглядом шкільних властей. Отже виконували здебільша фінансово-адміністраційні завдання.

В Галичині удержании вселюдних шкіл було оперте на місцевих шкільних фондах поодиноких громад або їх союзів і спиралось на територіяльній, а не конфесійній основі. Місцевими шкільними фондами завідували місцеві шкільні ради, яких склад і завдання нормував краєвий шкільний закон з 23. травня 1895 р. Шкільний нагляд виконували окружні шкільні ради, покликані до життя краєвим законом з 25. червня 1899. р. Верховний нагляд над цілим вселюдним шкільництвом, як і начальну адміністрацію мала краєва шкільна рада, до якої належала й обсада постійних учительських посад, при чому деякий вплив на цю обсаду був застережений теж і місцевим та окружним шкільним радам. Уся та тристепенна шкільна самоуправа мала у своєму складі перевагу громадянського чинника, а поодинокі віроісповідання мали у них своїх постійних відпоручників. Це було важне для нас, українців, бо всюди мали ми забезпечене принайменше одно місце в особі місцевого греко-кат. душпастиря в місцевих шкільних рядах: або відпоручника греко-кат. ординаріяту у вищих установах шкільної самоуправи.

Краєву шкільну раду у Львові зліквідували зовсім, а кураторії шкільних округ у Львові і

Кракові є тільки установою державної шкільної адміністрації, де рішає сам куратор без якоїнебудь співучасти громадянського чинника. Теж саме є і в шкільних інспекторатах. Обі установи чисто польські і ведуть відому нам шкільну політику, проти якої ми з національних і віроісповідних мотивів маємо дуже багато застережень і яку змушені поборювати.

Розпорядком міністра віроісповідань і освіти з 8. лютого 1921 р. унормовано в Галичині склад і круг діяння місцевих і повітових шкільних рад, яких давнішу компетенцію значно обмежено. Законом з 17. лютого 1922. р. у тексті закону з 25. листопада 1925. р. про закладання та удержання публичних вселюдних шкіл обовязок удержання тих шкіл наложено на територіяльні громади, зберігаючи за орґанами шкільної самоуправи права щодо господарки фондами на ціли вселюдного шкільництва. Нові компетенційні труднощі у цій ділянці повстали з хвилиною, як увійшов у життя закон про частинну зміну устрою територіяльної самоуправи з 23. березня 1933. р., що признав волостям деякий вплив і в ділянці шкільної адміністрації. В той спосіб витворились деякі суперечности, які має усунути згаданий на вступі законопроект.

Цей проект закону покликує окремі орґани для координування співпраці територіяльної самоуправи зі шкільними властями і для виконання завдань, які торкаються вселюдного навчання і доповнюючої освіти, основування, удержування і будови прилюдних народніх і доповнюючих освіту шкіл. Спеціяльними орґанами для повищих справ є освітні волосні міські і повітові комісії і шкільні догляди („дозори").

Компетенція освітньої волосної (міської) комісії така: 1) ставити внески до буджетів і опінювати буджетові прелімінарі поодиноких публичних вселюдних шкіл та заведень доповнюючої освіти і прелімінар волости (міста) на ціли шкільництва, освіти і культури, та доглядати над виконанням намірів, устійнених в буджеті волости (міста) на ті ціли;

2) ставити й опінювати внески, що торкаються несення волостю помочі освітнім організаціям і установам щодо справ у точках 5) і 6);

3) повідомляти шкільні власти про потреби шкіл;

4) видавати на жадання шкільних властей опінію про проекти змін сіти публичних вселюдних шкіл і про внески, що торкаються закладання шкіл для додаткової освіти і виступати до шкільних властей з внеском у тих справах;

5) ініціювати творення і співділати в організації і веденні удержуваних територіяльною самоуправою шкіл і освітніх, виховних і здоровних установ, як: передшкілля, шкільні бурси, бібліотеки, осередки сільської культури, освітні світлиці, оселі і шкільні порадні, грища, спортове уладження і т. д.,

6) ініціювати і співділати в організації і веденні праць з обсягу позашкільної освіти;

7) ініціювати і співділати в організації для публичних шкіл опіки над здоровлям учнів і в запевненні відповідних умовин гігієнично-санітарних помішень, шкільних теренів і т. п.;

8) організувати матеріяльну допомогу для незаможних учнів для дальшої їх освіти;

9) співділати зі шкільними опіками;

10) опікуватися будовою публичних шкіл і мешкань для учителів і підіймати ініціятиву у цьому обсязі;

11) полагоджувати інші справи, поручені їй окремими приписами.

В склад волосної (міської) освітньої комісії входять представники волосної (міської) ради, представники учительства, предсідники шкільної опіки і два делеґати, покликані комісією, а предсідником комісії є війт (бурмістр, президент міста) або визначений волосною (міською) управою один з її членів, якщо війт (бурмістр, президент міста) не схоче сам особисто обняти проводу комісії.

Ця точка проекту викликала в соймовій комісії дуже живу і довгу дискусію, в якій кількакратно забирав голос міністр віроісповідань і освіти Свентославський. В соймовій адміністраційно-самоуправній комісії брали участь як її члени посли д-р Степан Баран і д-р Корнило Троян. Українські посли зголосили внесок, щоб у волосній (міській) і повітовій освітній комісії засідали з рішальним голосом представники віроісповідань, що мають свої душпастирства на терені волости (міста) чи повіту, як це було в Галичині за Австрії у місцевих і окружних шкільних радах. Цей внесок перепав, а перейшов внесок референта посла Длугоша, що у згаданих комісіях віроісповідні представники засідають тільки у дорадчим голосом.

Компетенція повітових освітніх комісій є подібна до компетенції волосних (міських) освітніх комісій, а її склад спирається на тих самих засадах, що й склад волосних (міських) освітніх комісій.

Проект творить шкільні догляди („дозори"), до яких належить вести слідство і карати за проступки проти постанов про шкільний обовязок. В його склад входять: делеґат волосної (міської) управи як предсідник і два члени, покликані волосною (міською) освітньою комісією, з яких один має бути учителем.

На внесок референта пос. Длугоша, узгідненій з урядом, комісія перевела основну новелізацію закону з 17. лютого 1922 р. про основування й удержування публичних вселюдних шкіл, змінюючи, чи скреслюючи цілу низку статтей цього закону. У первісному урядовому проекті цієї новелізації не було.

Передбачена теж у проекті окрема установа т. зв. шкільна опіка, яку твориться при кожній публичній вселюдній і доповнюючій школі. Склад, обсяг діяльности і організацію шкільних опік устійнить пізніше окремий міністерський розпорядок.

Закон входить в життя з днем 1. вересня 1938. р. і обовязує на території цілої держави, з винятком шлеського воєвідства.

Так виглядає у зарисі і у важніших подробицях ухвалений у соймовій комісії законопроект про злуку шкільної самоуправи з територіяльною. Фактично нема там багато з дійсної шкільної самоуправи, на яку громадянство не буде мати ніякого більшого безпосереднього впливу, бо про все рішатимуть чинники у значній мірі залежні від органів державної адміністрації. Невдовзі буде проект дискутований на пленумі сойму, де викличе без сумніву ширшу дискусію.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Два чужі поважні голоси про Україну.

I. ЧИ УКРАЇНА НІМЕЦЬКА КОЛЬОНІЯ ЧИ СОВІТСЬКА?

Під таким наголовком появилась 25-го ц. м. у „Журналь де Женев" стаття ред. П. Е. Бріке", яку подаємо в перекладі, стримуючись від усяких уваг чи застережень:

„Німеччина намагається скольонізувати Україну", твердять охоче прихильники Совітів. Цей демаґоґічний вислів призначений бути страшаком має всеж той добрий бік, що він хвилює опінію. І цікавить те, якої думки тримаються самі українці в цій справі. Не можна також поминути без уваги і ті поважні заяви, які зробив в цій справі п. Мудрий, заступник голови польського Сойму. Промовляючи в комісії для закордонних справ п. Мудрий зазначив передовсім, що проголошуючи мирні наміри СССР послуговується Коміктерном, щоб „сіяти ворожнечу кляс у цілім світі та готувати війну".

У цьому місці ред. Бріке наводить із промови пос. Мудрого місце, де він каже про фікцію української держави в Совітському Союзі, про страшне гноблення українців — масове винищування інтеліґенції, розстріли, заслання і пляново виголоджування багатої країни в користь Москві.

Далі каже ред. Бріке:

„Факти подані самою совітською пресою скріплюють ці слова. По самогубстві Скрипника навесну 1933 р. Україною керував росіянин Постишев. В початку 1937. р. Постишева „усунули". Його наступник Косіор, не більше українець ніж він самий перебуває тепер у тяжкім становищі. Він намагається у великім київськім часописі „Вісти" скинути на українських націоналістів відповідальність за господарські поразки, за які його мабуть незабаром уявлять. Справжнім господарем є міністр внутрішніх справ, жид Леплевський, креатура Єжова, шефа московського ГПУ.

„Українські комуністи в київськім уряді не мають змоги там утриматися. Голова уряду, Любченко, покінчив „самогубством" минулого серпня по дискусії в мовній справі, де він твердив, що впроваджувати московську мову від другої кляси народньої школи хибно. Господарі України звернулися тоді до української молоді; комсомолець, колишній „безпризорник" Бондаренко, висувається на чільне становище. Його заініціювано вже в кінці останнього жовтня, і цим доведено, що українська молодь не комуністична. Колишнього заступника голови уряду, Коцюбинського і комісаря справедливости Порайка уявлено першого з них недавно розстріляно.

„Ці засуди на смерть показують, що українські політичні керманичі, навіть комуністи піддаються впливам національного оточення, яке спонукує їх робити уступки і здається, що українець не може бути ані комуністом ані сталіністом. Це доводять обвинувачення спрямовані проти них. „Вісті" з 24. IX. скаржаться, що в школах Харкова „ненавидять московську мову", що є знаком „звіриного націоналізму". Коли Затонський був міністром освіти, він висловився 18. вересня м. р., що українські націоналісти, прихильники наступників Петлюри, численніші ніж троцькісти. Дня 15. і 16. вересня скаржився Косіор, що „петлюрівці намагаються зірвати приязнь, яка обединує український нарід з великим московським народом".

„Цю тему преса все відновлює, а це доказ її характеристичного неспокою. Чи ці звязки приязні, за які так бояться, справді міцні? Як твердять Косіор і Кудрявцев — націоналістичні елементи запосіли Академію Наук, Медичний Інститут, народню освіту, кіно, театр, міністерство справедливости, транспорт, фабрики, сільське господарство і колгоспи. Треба себе справді запитати, щож лишилося ще ненарушеним? На українську мову полюють у пресі, в школі, в радіо. ГПУ не дармує. Все більше процесів ведуть проти патріотів. Статистика на основі самої совітської преси згадує про 49 засудів на смерть за два останні тижні жовтня на Україні і 4800 за 1937 р. у Союзі. Так виглядає влада, під якою українці живуть 18 років...

„...Який-же висновок з цього? Коли українці протиставляться комуністичному пануванню, то не для того, щоб дати місце німецькій кольонізації. Але що робить Ліґа Націй для них? Чи західні держави дбали колись про те, щоб зробити українцям їх долю стерпною? Як вони можуть дивуватися, коли в такій ситуації вони звертаються до тих, які мають намір помогти їм? Ні від кого не можна жадати, щоб з альтруїзму припечатував свій власний гробовець. Коли Франція та Англія хочуть перешкодити Німеччині йти на Україну, то вони повинні відгукнутися на поклик правди і людяности".

II. УКРАЇНА У 20-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ СВОЄЇ НЕЗАЛЕЖНОСТИ.

Під таким заголовком помістив відомий італійський журналіст Енріко Інсабато статтю в „Коріере Діпльоматіко е Консоляре", в якій важніші місця подаємо в перекладі:

„17-та стаття Конституції Союзу Совітів, яка ще й тепер є в силі — каже дослівно: „Кожда федеративна республика зберігає право вийти свобідно із звязку Союзу Совітів."

„Уважаємо, що цього більше ніж досить, щоб застрашені покотухи міжнароднього права не кричали, коли побачать, що обговорюємо справу незалежности України: З хвилиною, коли дискусія над подібним аргументом не має наміру нарушити принципу суверенности російської держави, це не означає вмішуватися у внутрішню політику чужої держави.

„Питання незалежности України торкається виключно українського народу. Врешті цю проблему обговорюють і за її розвитком стежать дуже зблизька всі великі держави: почавши від Англії до Сполучених Держав Америки, від Німеччини до Франції і до Японії так, що і нашим обовязком є також в Італії питання це обміркувати обективно.

„На 22-го січня припадає двадцятьліття проголошення незалежности України. Цей день — у всіх краях цілого світу, де тільки бється українське серце, згадують святами, забуваючи, про всі політичні концепції та партії. Навіть на большевицькій Україні, де панує немилосердна і вбивча реакція, кожний українець, в душі, навіть коли — через слабодушність, болючу конечність, чи дитячу ілюзію, прилюдно признається до комунізму, звертає свою думку на короткий, проте славний період повної незалежности своєї батьківщини."

Після цього чільний публіцист і дипльомат переповідає поетично всі етапи нашої революції, починаючи від кронштадтського бунту, почерез заходи українських делеґатів на Мировій Конференції аж до большевицької окупації.

Ось кілька місць з останньої частини цієї палкої статті:

„Залізний, огненний трикутник стискає українців, які борються з розпукою проти всіх і вся: чуже військо, епідемії, зради, супротивности. Січові Стрільці бються як герої разом зі стрільцями Петлюри, записуючи сторінки чудесної епопеї. Та прикмети не встоюються супроти змови сили й інтересу...

„...Час минає і події дозрівають. Світ бачить московську небезпеку і починає протидіяти. Українці вірять у цей рух відпору і ворожих настроїв, що починає зароджуватися проти розкладового бацила москалів. Вона вірять у свободу своєї батьківщини і звертають свій зір до держав, які більше ніж інші заінтересовані в русі української незалежности.

„...З українських степів глядять більш охоче на Італію, яка не має намірів заволодіння і панування і вміє бути дійсним і щирим приятелем. Італія теж дивиться з довірям на Україну, для якої може наближається світанок свободи..."

КОЛИ ВИ ОЩАДНИЙ ГРОМАДЯНИН, то памятайте на адресу:
Земельний Банк Гіпотечний
У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО 14.

Галицькі москвофіли у пошуканці нових доріг.

Вже від довшого часу читаємо у москвофільській пресі заповіди про якусь реорганізацію партії, оживлення діяльности „староруської" преси і видавництв, тощо. Як перша ластівка тих вісток появилася заява „офіціяльного" органу партії РСО („Землі і Волі") що від нового року поширює свій обем аж на... **чотири** сторінки! Характеристичне до того, що минулого року не відбувся щорічний зїзд відпоручників — мужів довіря партії. Виходилоб, що верхівка не устійнила ще головних напрямних своєї ідеольогії і діяльности.

Та в пресі вже зустрічаємо деякі багатомовні прояви. І так у святочному числі „Землі і Волі" ч. 1 з 9. І. 1938 находимо фейлетон, оповідання В. Н. Свірнюка п. з. „Корчунок знад ліса".

Це типова агітка на совітський зразок, що має на меті зогидити в очах читача усе, що українське: українську організаційну і просвітню працю, діяльність українських установ, українське духовенство, ну й очевидно греко-катол. Церкву передовсім, — та захвалити власну москвофільську роботу. В чому заключається ота робота? Грубо помилявсяб той, хто подумав би, що москвофілам залежить на якихось конструктивних змаганнях, а не на новій спробі знаної нам з минулого деструкційної кирини. Характеристику, суть та ідеал такої праці подає автор устами видуманого українського діяча, о. Тодорчика, котрого, ясна річ, змальовує як воплочення злого духа (подаємо в оригінальному правописі „Землі і Волі"):

„Москвофільство переходить до наступу в новій формі, тримаючися страшної тактики: зверха ніби українец, а в душі запекший москвофіл. Юрко і его син — клясичний примір; оба належат до українских товариств і тихо ведут там руску пропаганду. І що найстрашніше: село симпатизує з ними і рушится..."

Отже все по старому! Бо москвофіли чи пак „старорусини" ніколи до нічого іншого не були здатні, як лише до того, щоби розбивати українську творчу працю. Це рація і ціль їх істнування. Що-правда — до валенродизму ще не годяться, бо для цього потрібна або велика культура (чи декаденція культури) або велике лукавство.

Та в цій самій агітці є ще одна новість. Як явно у своїй пресі і своїх видавництвах „старорусини" вчили і призвичаювали нарід утотожнювати поняття „русин" і „русскій" тобто „москаль", а „Русь" і „Росія"? Це була їх постійна тактика жонглювати одним „с" та двома „сс". Але тепер їм та забава в „сліпу бабку" трохи попсувалася. Не так то легко змінити „Совіти" на „Русь", а большевицьких правителів на Україні на „русинів". Та чого не вдіє сприт, скріплений свідомістю свого безвихідного положення та бажанням зберегти бодай фізичне животіння! І ось п. Свірнюк дає зразок як це зробити.

„Большевики... кацапи з села!" — кричить Федір, слуга о. Тодорчика. Так ніби українці називають кацапів. Та ми знаємо, що прозвиська полишаються часто як почесні назви одиниць, партій, навіть цілих народів. Отже і синонім „кацап" (галицький „старорусин") і „большевик" може полишитися як тривке набуття „старорусинів", особливо, коли вони того бажають та зате самі полбають...

Те саме святочне число „Землі і Волі" принесло ще одну квітку. На стор. 14-ій ...портрет Сталіна. Так собі без нічого. Ані тексту до цього ані якоїнебудь, хоч короткої згадки, до чого цей портрет потрібний. Тільки підпис „Сталін — диктатор совітської Росії".

Треба зазначити, що між „Землею і Волею" та „Русским Голосом" покищо є все таки різниця. „Р. Г." — це орган призначений для інтеліґенції, котрої велика більшість, це справжні москалі зпоза Галичини, еміґранти і мешканці Волині. На них спирається матеріяльно „Р. Г.", бо з „галицкими русскими" не далеко зайдеш. А ті справжні москалі знають Росію та їм не можна так безцеремонно демонструвати факірських штучок з трьома мичиками „Русь"-„Росія"-„Совіти" — як на це може дозволити собі „Земля і Воля", котра пише для неосвідомлених галицьких селян, яким віддавна вже казали, що Росія не рай на землі, без огляду на те, чи там панує білий чи червоний цар. Цікава є позиція самого редактора „Р. Г."-у, Сірка-Кареніна-

ЕДМОН АБУ. 2

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ

Оповідання.

— Шангрі, не дратуй мене.

— Стрівай! Той архівар — рідкий тип, мешкає високо на Амстердамській вулиці зі своєю донькою, сестрою та служницею. Мешкає на четвертому поверсі; є там три спальні без сальону. Вікна виходять...

— Бувай здоров, Шангрі.

— Тримайся, маестро. Але знай, що вікна виходять на площу десять тисяч метрів, яка належить до них. Уже йди.

— А далі?

— Десять тисяч метрів по сто франків це міліон. Хто не вірить, нехай перекине табличку Пітаґора. Це-ж міліон.

— Але яким способом?

— Не хвилюйся. Він цього не вкрав. Можна вкрасти портфелі, але не чужі парцелі. Не вліали би до кишені. У 1830 році, кілька днів по липневій революції, Ґаяр дістав спадщину від якогось вуйка з Нарбони сімдесятьпять тисяч франків. Він хотів ці гроші помістити десь безпечно і вложив їх у землю. За ці парцелі заплатив тоді сім франків метр.

— І не продав їх досі? Чому?

— Від першої хвилини він вивісив там табличку „Парцелі на продаж, разом або поодинокo" і досі не стягнув його. На другий день по контракті давали йому десять тисяч заробітку, але він сказав собі: „Отже я не зробив злого інтересу і затримав грунт. Коли почали будувати Сен-жерменський дворець, якийсь спекулянт давав йому за цей грунт двісті тисяч франків. Ґаяр поїхав собі ніс (це його єдина погана звичка) і заявив, що його жінка не дозволяє йому продати землі. В 1842 р. його жінка вмерла і товариство ґазового освітлення давало йому нечувану суму пів міліона. Він сказав собі годі: „Коли я вже чекав дванацять років, то можу почекати ще три. Бачу, що час працює за мене. Коли моя донька буде на відданні, тоді побачимо". Треба тобі знати, що його донька має рівно стільки, що ті парцелі. У 1850 р. коли його донька мала двацять років ціна парцель уже підскочила на вісімсот тисяч. Але старий не хоче позбутися ані парцель ані доньки — зокрема. Не можна було його переконати, що земля і дівчина то не те саме. Земля росте на вартости з часом, а дівчина тратить.

— А щож його донька?

— Нудьгує на своїх парцелях і вийшлаб заміж...

— Не має знайомих?

— Ні живої душі. Бо не можна-ж зараховувати до людей якогось старого нотара з провінції та урядовців, які нагадують возних. А у трьох спальних на четвертому поверсі балів давати не може. Я єдиний з ліпшого товариства маю до неї доступ.

— А вона не дуже бридка?

— Чудова!

— А як називається? Бо коли скажеш мені, що Ефрозина..

— Розалія... подобається тобі?

— Чому ні? Розалія... гарне імя. А вона має якусь освіту?

— Вона? Це-ж артистка. Така як ти і я.

— Будь ласка не мішай нас усіх.

— Ех, ти невдячний! Хоч вона і не грає на фортепіяні і не ходить до Люврy робити копій але розуміється на музиці та малярстві. Вихована дуже строго: ходить до театру шість разів на рік, чотири рази на концерт і читає тільки вибрану лектуру, мало повістей, хіба англійські. Не має молодих свояків.

— Далі, далі!... Коли-ж ти мене представиш?

— Як хочеш зараз завтра. Я вже їм згадував про тебе.

— А щож ти їй сказав?

— Що ти єдиний з великих сучасних малярів, якого образів я ще не маю.

— На другий день по шлюбі зараз починаю малювати образ виключно для тебе.

— Дякую. І ти зробиш мені ще одну чемність.

— Може вклонитися?

— Не жартуй. Ти-ж знаеш, що я вже добігаю до сорока, а не маю посади. У моєму віці всі вже сидять на якомусь місці. За три тисячі на рік, я міг би бути як люди. Ти маеш знайомих у вищих сферах.

— А щож ти вмієш?

— Усе, бо я нічого спеціяльно не вчився.

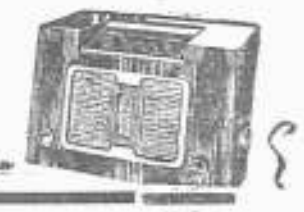
— Но, добре, побачимо. Коли йдемо завтра?

— Година друга. Тоді вона буде сама з тіткою. Ти прийдеш ніби за парцелею.

— Маю зайти за тобою?

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

Бондаренка, головного (та єдиного!) ідеольога москвофільської партії. І тут також треба признати, що від довгого часу він шукає якихось нових шляхів, якогось виходу з завороженого кола та раз-у-раз його спроби розбиваються об тверді лоби його однодумців. Ще недавно, бо минулого місяця, він лянсував одну свою концепцію, якій робила навіть рекляму познанська преса („Od Dmowskiego do Karenina"). Концепція досить чи пак зовсім примітивна, яку можна коротко зясувати так: „панруська" федерація і польсько-„панруська" конфедерація. Та цей трік розбився об нехіть „русских" зробити якийнебудь „ухил" в бік українського „сепаратизму", який як політичний чинник треба було взяти під увагу в „панруській" федерації. Фундаментальної засади: „адін Бог адін народ" не вільно навіть тепер, у таких змінених умовинах сучасної дійсности, піддавати у сумнів! — Саме тому провалився Каренін також з другою своєю тезою, яку вже цього місяця лянсував у своєму органі. Тезу, що, мовляв, можна вдоволитися похищо здобутками, які в сучасній дійсности єдино можливі, отже здобутками українських шкіл і прав для української мови, бо це чейже також „русскі" люди і „руоскі" надбання. Ця теза п. Карениа була льогічна і випливала з теорії „триєдиної нації", в якій великороси, бѣлороси і малороси, від Попраду на півдні і Вілії та Німану на півночі, по Камчатку від Білого по Чорне Море — одна „русска" нація. Ми звертали увагу на конфлікт, в який попав був п. Плешкевич з тією теорією, коли на варшавському кооперативному терені впевняв про повну окремішність „русиніа" від українців. Але всякі Плешкевичі цього не розуміють. І тому проти тієї тези запротестували не лише москалі з Волині, мовляв, українство це перехідна стадія до польонізації, але також здистансував Каренина в його принциніялізмі його власний, галицький, вивчений ним нарибок, який менше рахується мотивами влади „русскої" рації та більше — ненавистю до українства.

Наші „староруські" старші вівчарі не панують уже над своїм стадом. Але й того стада щораз менше, не вважаючи на всі інекції життевої сили, які дістає „староруський" табор.

КАЛУШ, 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перелити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяря у Львові. З поважанням Іван Гриців.

ЛЬВІВ, 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на біж. рах. п. Р. Борися в Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Лящьової у Львові. Решту прошу лишити на внесшо дом'цільованих на Ваш банк векслів. З поважанням Д. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Тел. 200-15, 292-15.

Холм лежить за Бугом.

РЕПОРТАЖ (III.)
ІЗ ЦИКЛЮ: „ГАЛИЧИНА НЕ КІНЧИТЬСЯ В СОКАЛІ".

Холм бо город бист создан Божим веленьем. Стоіть'же столп поприще от города камен, а на нем орел камен ізваян...

Холм, січень 1938.

Заметіль. Білий пустар. Зорі й заметіль і більш нічого. Раптом десь з крутіжі снігу і вітру — дзвінки.

— Гей, гу-у, хто іде?

— А ви хто?

— Ми до Холма.

— А ми назад, до дому, дорогу замело.

— Бува..айте!

Містерний гаманцевий годинник товариша віддзвонив дванацяту в ночі, коли ми станули під темним муром столпенської Данилової вежі. Зачинався новий, 1938 рік. Було біло і темно.

КАМІННЕ РЕБРО ІСТОРІЇ.

В далені, крізь сніг і заметіль — заблиснули віконні вогники. Вусатий дядько Яндрух висякав голосняво носа й притупуючи чобітьми, сказав:

— Якраз тираз було би вам добре заїхати ду двура. Пани сідають ду нуворічної вечері.

Рвійкий, солоний від морозу вітер видовжував його слова в тубальну монотонію. Товариш спробував лизнути стару вежу стрілистою струєю світла електричної ліхтарки. Світло заграло на пощерблених ребрах камінного стовпа, обвіяного снігом. Небо було чорне. Яндрух курив махорку й приглядався.

— Кельо вуно — чуєте — вже може туво стуяте?

— Оця Данилова вежа?

— Ага.

— А ви про короля Данила чули?

— А нуда, дійствітельно, так сказатя, чув. Перед війною в учіліщі читали. Бувало за Євлогія часто про це говорили. Даніїл був князь великий...

Зі славної Столпенської вежі „великого князя" залишилося вже — на жаль — тільки ребро, чорне, здвигнене острим гаком, мов одно рамя розломаного тризуба, в чорну ніч. Ще в 80. рр м. століття вежа — безсумнівно складова частина більшого замку, якого руїни оподалік відкопано — була досить щасливо захована. Сьогодні залишилось по ній — небагато.

А проте і цього досить, щоби навіть у таку зимову, морозливу ніч викликати думки, що поринають у часи — зперед 700 літ!

Вітер замінюється в оскаженілий вихор; темніє. Андрух забиває руки в клапчасту від сніжної наметілі бараницю. Хочемо нашвидко зайнсталювати провізоричний фотопрожектор із ліхтарика й магнезії, щоб відфотографувати ляйкою вежу, в якій вже сім століть, у каменях віконних остролуків й залишках стрілецьких амбразур — спить надгранична сила колишніх українських могутніх володарів. Оригінальна думка! Хлопс! — вежа освітлена в жах! — ви бухає патрон магнезії. Світлина зроблена. Хто зна, чи не вдасться, а може буде ще вартісніша. Одно певне: буде чорна, як чорна холмська ніч.

СМЕРЕКОВИЙ ДВІР З ГОРЮЧИМИ ВІКНАМИ.

З розгоном вїхали селянські сани на газони вибіленого снігурою дворища. Смерековий двір жалівся шепотами розтелїпаних, замерзлих виноградних кос, звисаючих здовж стін знопід даху. Малі шибки вікон горіли яркими вітражами. Отара псів обскочила нас з неймовірним верескоком. У світлицях було ясно, тихо, новорічно. На ватранах тріщали бревенця сухої березини. Вогонь іграв у кришталях канделябрів, топився у прозорости шампана, повзав по стінах, вибиваних глухою мягкістю диванів.

— Затанцюєте одно танго?

— З найбільшою приємністю.

А крінкий у поясі та словах пан-дідич сміявся крізь цигаро й говорив маленькій вчительці:

—Ви, пані, ще замолоді, ви ще не бачили, як виглядає дійсна революція, тому так боїтеся своїх хлопів, „найпочцівших почцівякія" у світі.

— Але та рухавка була страшна, як вони всі страшно виглядали, я до нині не можу забути.

Сильвестрове товариство бавилося весело. При бріджі, танцях і чорній каві розмова формувалася в цікаві серпентини дотепу і гамірної ельоквенції. Цензури не було.

Мала вчителька була другий рік на посаді. Бідувала. Хотіла підійти до дітей і людей у своїм селі (коло Холма) „з серцем, з душею". Почала вчити школярів патріотичних пісень. Люди усміхалися і були добрі. А потім прийшли ті — ви певно чули — жуківські події. Мій Боже, стріли, авантура, поліція на автах, крик дітей, розбурхане село, пустар.

— Це вас дивувало?

— Я вже привикла, але не можу зрозуміти, чого ті люди хочуть, чому і руські і польські хлопи комунізуються.

— А українці у вас є?

— Усі русини потаємно зауть себе такими. Зрештою.., наші польські кольоністи теж тягнули їх сторону. Кажу вам, тут на Холмщині часами страшно жити.

Мала була схвильована і заспокоїлася щойно у танку.

ДО ХОЛМА НЕДАЛЕКО!

Ще довго в ніч не спалося. Частина товариства з новорічними бажаннями і болем голови розїхалась, частина ночувала.

В моїй кімнаті за вікнами щось понуро вило й шушурікалося. Безперечно був це якийсь чортів пес, я ні трохи в цьому не сумнівався, але було лячно.

Старий Яндрух — казав, що в панському дворі ночами стогнуть закатовані за панщини люді...

І ще щось сказав, але що? Ага... казав, що жінка дідича була місцева українка-попадянка. Любила нарід, співала сільських пісень, добра була пані. Але — кажуть — не видержала, коли старий батько унутрі зачіпеної цёркви наложив на себе руку, повісився.

Дивн, дивн — як у новелі. Не знаю, чи правдиві, ті людські помовки, чи тільки злі язики. В кожному разі спиш про це ніколи не згадували, вони лиш задля моди дискутують часом в „україністичних квестіях". Треба спати, завтра до Холма, до Холма недалеко. Гашу свічку...

— Ні, я зайду за тобою, бо ти не знаєш моєї адреси.

— Це правда!

— Чи я мешкаю? От бігаю по світі. Но, до побачення, молодче!

Людвик Терамен Шандрі, без професії і без адреси був так званою мистецькою блощицёю. Він мав хист вдиратися до робітень артистів, кадити їм в очі, розносити сплітки, „тикати" їм і видурювати маленькі образочки. Хоч він не був ні артистом ні критиком, він мав нюх антиквара, що вміє підшукувати образи, яких артисти радо позбуваються. Він умів вистоювати по робітнях і годинами вдивлятися у твори, висловляючи нераз своє захоплення то знову критику. Як тільки якась річ йому дуже подобалася, він умів підносити її під небеса, щезати і знову появлятися. Нагадував магнет, що притягає деякі предмети. Він мав сміливість сказати артистові: „Ось твій перший архитвір. У дні, коли ти його створив, ти перестав бути звичайним малярем, — будуччина належить до тебе".

Тоді здіймав образ зі стіни, тримав його до світла, стирав з нього пил і проклинав тупих буржуїв, що не приходять сипнути золотом перед артистом. За який тиждень він умів вернутися і навіть не глипнути в той кут, де стояв архитвір, починав зідхати. То знову вбігав задиханий, переконаний, що оцінений ним образ купила англійська королева і хоче ще раз поливитися на нього.

(Далі буде).

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

З трагедії народу і трагедії одиниці.

ПАМЯТИ Д-РА СИДОРА ГОЛУБОВИЧА.

Мабуть нікому з галицько-українських діячів останньої доби наших визвольних змагань і близьких передвоєнних та повоєнних часів, що мають своє ім'я на сторінках нашої найновішої історії, особисто не оповита таким трагізмом, як особа д-ра Сидора Голубовича, що помер у Львові 12 січня ц. р. Цей трагізм поглиблює і та обставина, що в особі покійного відбивається теж і трагізм нашої національної збірноти, передовсім тої її частини, що опинилася в межах сучасної польської держави.

Уроджений у селі Товстеньке, повіт Копичинці, в 1873. р. у заможній господарській родині, не зазнав В. Голубович уже з малку тих турбот і боротьби за саме істнування, що їх переходила і переходить досі велика більшість нашої середнешкільної і академічної молоді. Матеріяльні злидні були колись далекі від нього, що й відбилось на його зрівноваженій погідній вдачі та стало підставою його вельмого оптимізму. З року небуденно талановитий, вже як учень тернопільської гімназії, яку закінчив у 1893. р., вибивається Сидір Голубович на провідника своїх ровесників і товаришів.

Половина 90-тих рр. мин. стол. була часом, коли у нас в Галичині творилось нове політично-національне життя, у якому значну ролю грала й тодішня наша академічна молодь. Студенти львівського університету створили Академічну Громаду, якої першим головою став проф. др Іван Раковський. Сидір Голубович увійшов до першого виділу, а після Раковського став і сам його головою.

Після правничих студій він осів у 1898. р. в Тернополі як аплікант канцелярії адвоката д-ра Станислава Чикалюка, де й відбув цілу свою аплікантуру і в 1905. р. відкрив в Тернополі власну адвокатську канцелярію. Як адвокатський аплікант, опісля ще більше як адвокат брав Голубович дуже живу участь у місцевому громадянському житті у всіх його ділянках, передовсім у політичній. Він увійшов у склад управи Повітового Товариства Кредитового (нині Українбанку), став головою одної з найстарших у краю філій „Просвіти", яка за його головування купила в 1913 р. комплекс будинків при вул. Міцкевича та створила велику селянську бурсу. Був основником двотижневика „Подільський Голос", („Подільське Слово"), що його і редагував та при допомозі якого зумів перевести національну і політичну організацію Північного Поділля.

С. Голубович — товариської, погідної вдачі мав хист гуртувати біля себе людей як співтоваришів праці. А була вона чимала і всестороння. Між іншими повстала тоді в Тернополі горговельна кооператива „Народній Дім", з якої пізніше утворилась „Будучність" з відомою фабрикою „Калина", як теж і теперішній „Подільський Союз Кооператив". Співтоваришами його праці були тоді між іншими покійні: радник Роман Сосновський і Остап Постригач, о. крилошанин Дамян Лопатинський, проф. Омелян Терлецький, о. крил. Володимир Громницький, з молодших проф. Іван Боднар та інші.

Др С. Голубович був теж визначним правником-адвокатом і промовцем та мав найбільшу на Поділлі адвокатську канцелярію, яку від 1911. р. провадив на спілку з відомим сіоністичним діячем д-ром Вальдманом. Виступав як оборонець у політичних процесах. Мім іншим на спілку з д-ром Костем Левицьким як провідником лави оборонців і д-ром Вол. Загайкевичем боронив у Львові Мирослава Січинського, обвинуваченого за вбивство намісника Андрія Потоцького в дні 12. квітня 1908. р.

Самозрозуміло, що при перших загальних виборах до австрійського парляменту в 1907. р. висунено кандидатуру д-ра С. Голубовича в округи Тернопіль-Збараж-Козова. Не був С. Голубович ніколи демагогом, через те при виборах завдяки демагогії здобув посольський мандат Яцко Остапчук як кандидат соціяльних демократів, якого поборов щойно при дальших виборах у 1911. р. В парляменті нераз забирав він голос у важних справах, головно господарських, що й помогло йому і при виборах до галицького сойму в 1913 р., коли здобув він сеймовий мандат зі збаразького повіту.

Як парляментарист і член Народнього Комітету Української Нац.-Дем. Партії виконував Голубович совісно свої громадянські обовязки, але наперед не висувався. З приходом московської военної окупації в 1914. р. опинився д-р С. Голубович у Відні, де належав до т. зв. опозиції під проводом д-ра Евгена Петрушевича проти провідної тоді в нашій політиці трійці: д-р Кость Левицький, д-р Евген Олесницький і Микола Василько. Коли творили у Відні у травні 1915. р. Загальну Українську Раду, він як посол став її членом, але невдовзі вернувся до Львова, де став директором Центро-Банку і членом старшини в 1916 р. Ставропігійського Братства, будучи близько редакції щоденника „Українське Слово", тодішнього свого роду противника до „Діла".

До Тернополя вже більше не вернувся, що й вийшло на його особисту шкоду і на шкоду нашої справи на Поділлі. Після листопадового перевороту 1918. р. при сформуванні першого уряду 10. листопада 1918 р. під проводом д-ра Костя Левицького став д-р Сидір Голубович державним секретарем судових справ. По кількох тижнях, коли д-р К. Левицький уступив, станув у проводі уряду Західно Української Республики, ведучи при цьому аґенди державного секретаріяту фінансів та торгу і промислу. Під його вже головуванням проголошено акт великої історичної ваги — формальну злуку Зах. Української Республики з Українською Народньою Республикою в Києві 22. січня 1919. р.

На становищі голови уряду видержав С. Голубович до кінця. По переході за Збруч був Покійний у Каменці головою уповажнених диктатора д-ра Е. Петрушевича і брав участь у ріжних численних переговорах з наддніпрянським урядом та з представниками тамошнього українського громадянства.

І знову пійшла політична еміґрація до Відня, з якої вернувся як один з перших. У Львові стояв Голубович від політики осторонь і вернувся до неї по двох роках щойно в 1924 р. в часі розколу у проводі тодішньої Української Трудової Партії як голова Народнього Комітету. Тут провівши недовго і пок. формуванні теперішнього УНДО в липні 1925 р. не увійшов уже до його управи і взагалі від політики і громадянського життя усунувся назавжди. Зломаний тяжкими фінансовими і родинними невдачами осів як адвокат у Залішчиках — далеко від світа і бурливих подій де й проживав до кінця життя.

Д-р Степан Баран.

В БІЖУЧІЙ ЛЬОТЕРІЇ ВПАЛИ ВИГРИ

Зол. 30.000

в то:

Зол. 10.000
на льос ч. 168804

Зол. 5.000
на льос ч. 42317

Зол. 5.000
на льос 71573

Зол. 5.000
на льос ч. 99718

Зол. 5.000
на льос ч. 149848

І багато інших нижче 5.000 зол. в популярній колектурі

„Щастя"

Львів, Сикстуська 30.

ЛЬОСИ І. КЛ. ВЖЕ МОЖНА ДІСТАТИ.

1. ЛЮТОГО ВІДКРИТТЯ НОВОЇ

Читальні часописів і журналів краєвих і заграничних

у давнім льокалі „Вшехпраси" — **вул. Сикстуська ч. 19.**

ВСТУП 20 СОТ. ВСТУП 20 СОТ.

В РЕВМАТИЗМІ

АРТРЕТИЗМІ
І НЕРВОБОЛЯХ

вживати 2-3 табаетки ТОҐАЛЬ 3 або 4 рази денно. ТОҐАЛЬ є добрим засобом проти болю

Togal

ЗА ОКЕАНОМ.

РІЧНІ ЗБОРИ „ПРОВИДІННЯ".

В середу й четвер, 29-го і 30-го грудня м. р. відбулися у Філядельфії річні збори Головної Управи „Провидіння". Збори почалися богослуженням у Катедральному Храмі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії. Відправлено дві Служби Божі, одну в намірені всіх членів Т-ва, а другу за померших членів та панахиду за бл. п. єпископа Сотера Ортинського і померших членів „Провидіння".

На цих зборах уступив дотеперішній голова Т-ва о. Антін Лотович. На його місце вибрали головою, о. Володимира Лотовича. Тайним голосуванням вибрали о. д-ра Миколу Копачука духовним управителем Т-ва.

НОВИЙ КАНЦЛЄР ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ДІЄЦЕЗІЇ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Преосвященний Константин іменував канцлєром української греко-католицької дієцезії у Злучених Державах о. совітника Филимона Тарнавського, теперішнього пароха в Ню Йорку. Українське громадянство Злучених Держав прийняло це призначення з великою радістю, бо о. Тарнавський, довголітній діяч на церковній і народній ниві тішиться загальною повагою та щирою симпатією всіх кол нашого громадянства.

Вже молодим парохом о. Тарнавський визначився як народній діяч та був організатором Зборівщини і членом Ширшого Народнього Комітету у Львові. В Америці пробуває вже понад 30 років, а всюди, де душпастирював, лишив по собі тривкі сліди на організаційному полі. Від кількох років о. Тарнавський є також духовним управителем Ліги Української Католицької Молоді, яка під його проводом розвинула енергійну діяльність серед нашої молоді в Америці. Не вважаючи на поважний вік о. Тарнавський тішиться здоровлям та проявляє небуденну енергію і діяльність у церковній та громадянській праці.

Бажаємо о. Тарнавському і ми, зі „старого краю" всього найкращого на новому, відповідальному становищі.

УКРАЇНСЬКЕ ЖІНОЧЕ ВІЧЕ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Віче українського жіноцтва, що відбулося у Філядельфії 19-го грудня м. р., відкрила голова організаційного комітету п. Анна Бойко, яка підкреслила у своїй промові, що все зорганізоване жіноцтво, у рядах Союзу Українок Америки має стати разом із Всесвітнім Союзом Українок у Львові, щоб розвинути якнайтіснішу спільну діяльність. На вічу промовляла між іншими п. Олена Штогрин, що здавала звіт зі своєї поїздки до „старого краю". Всі бесідниці закликали зібраних до праці для свого народу у „старім краю".

При кінці віче ухвалило такі резолюції:

„Товариства, Дочки України, Українських Американських Горожанок, імени Ольги Басараборої, імени Ольги Кобилянської, імени Наталі Кобринської, відділ молоді, і всі українки і українці, зібрані на вічу дня 19. грудня. 1937 р., в салі Товариства Горожан у Філядельфії постановляють:

1. Витаємо Всесвітній Союз Українок і радіємо його змаганнями поширити обединану діяльність серед українок світу.

2. Заявляємо, що піддержимо Централю Союзу Українок у Львові в його акції поширення освіти селянки українки.

3. (У тій резолюції висловлено співчуття землякам у „старому краю").

4. Закликаємо українське жіноцтво Америки, щоб творило якнайбільше активних товариств по українських кольоніях Америки, та приєдналось до Союзу Українок Америки, щоб він як сильна організація міг працювати ще більше для української справи.

5. Закликаємо українських дівчат, родженних в Америці, щоб організували свої товари-

Обува віденських фабрик Cooks, Bally, **Снігівці, кальоші „Schweikert“**
поручає головний склад обуви
Великий вибір — найнижчі ціни. **І. ШЛЯЄР, Львів, Легіонів 35,** Телефон 210-07.

ства і стали в ряди Союзу Українок Америки до праці для України.

6. Осуджуємо руйницькі розкладові рухи, що ведуть до розбиття зорганізованого українського життя загалом, а жіночого зокрема.

Підчас віча перевели збірку на освіту сельянки в Рідному Краю. Зібрано 46 долярів.

ВЕЛИКИЙ УСПІХ КОНЦЕРТУ МАРІЇ СОКІЛ И АНТОНА РУДНИЦЬКОГО У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

У Філядельфії наші відомі артисти, Марія Сокіл й Антін Рудницький виступили з другим концертом у своєму турне по Америці. Перший концерт відбувся в Дітройті. Про концерт у Філядельфії „Америка“ написала:

„Саля була переповнена як рідко коли бувало. Сидячих місць не стало і багато мусіли задовольнитися стоячими місцями. З мистецького погляду всі мусіли признати що ще такого дійсно артистичного й гарного концерту не було в нашій салі. Співом пані Сокіл публіка була захоплена й зачарована. Сила мистецького виконання рідної пісні полонила душі численної української громади нашого міста, так що вона булаб слухала чарівних пісень і мельодій в безконечність... Безперечно, що й мистецька гра на фортепіяні композитора п. Рудницького доповнює успіх високомистецького українського концерту“.

На цьому концерті п. Рудницький виголосив промову про завдання Української Народньої Лічниці у Львові закликаючи громадянство до підтримки цієї загально-національної української установи.

Після того пішли складки на Українську Народню Лічницю.

НАШІ АРТИСТИ У ВЛАДИКИ.

Наші артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький здожили візиту Ексцеленції Кир Константинові Богачевському. Преосвященний приняв гостей на довшій розмові, розпитуваи про рідний край та розказував про Америку, цікавився планом мистецької подорожі артистів по Америці та прихильно поставився до ідеї придбати фонди на розбудову Української Лічниці у Львові.

По широкому світі.

Фінська преса стверджує, що ліквідація фінляндського консуляту в Ленінграді утруднить торговельні й навігаційні справи.

У **Гонконі** вибухла епідемія віспи серед китайських утікачів.

Китайські студенти, які студіювали в Японії, вернулися домів. Лишилося там ще небагато.

Японський уряд відкликав більшу частину старшин, яких в обмін був вислав до СССР.

Американський президент Рузвельт обговорив з державним секретарем текст протестаційної ноти у звязку з побиттям американського дипльомата Аллісона.

В **СССР** випустили на волю сина б. посла в Осло Якубовича, який вернувся до Москви. Сам він — як кажуть — буде приділений до праці в наркомінделі.

У **китайському** Туркестані, що є під совітськими впливами влада здушила повстання, яке вибухло у травні 1937.

В **бельгійському** сенаті рексіст Грунне викликав велику авантуру, тому його усунули.

Румунський міністр закорд. справ заявив у Женеві, що його уряд домагається — згідно з домаганнями Польщі вперед 3-ох літ — щоби охорона меншин обовязувала всі держави, які мають національно несуцільне населення.

Португальський і **національний** еспанський уряд заперечують погодоски, немов би тим краєм загрожувала комуністичний замах.

Американський президент Рузвельт предложить парляментові проект збільшити стан війська постійного і готового до негайної мобілізації до 675.000.

Японська влада у Шанґаю поширила кабльову цензуру також на шифровані телеграми торговельних підприємств. Британський генеральний консуль вислав протест проти кількох надужить японської цензури.

„Українського хлібороба позбавляють заробітку...“

ПРОМОВА ПОС. З. ПЕЛЕНСЬКОГО У ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ТОРГОВЛІ І ПРОМИСЛУ.

На буджетовій комісії сойму обговорювали 27-го ц. м. буджет міністерства торговлі і промислу. Референт пос. Сікорський, який піддав основній критиці діяльність міністерства. Референт довше спинився на картелевій політиці, виказуючи, що міністерство, правда, розвязало деякі картелі, але залишило основні, що безумовно вийшло на некористь людности.

Від УПР у дискусії над тим буджетом забрав слово **пос. З. Пеленський**, що у першу чергу занявся урядовим нафтовим законопроектом. Цим проектом затривожена людність, головно хлібороби, на цілому Підкарпатті. „Історія видобування нафти — говорив пос. Пеленський — на Підкарпатті має сумну традицію. У перших роках, коли почали на Підкарпатті добувати ропу, селяни попали в кігті визискувачів. За малі суми гроша відступали спекулянтам свою прадідну землю. Спекулянти багатились, селяни з жебрачим костуром ішли у світ. Часи змінились. Селянин уже розуміє вагу і значіння свого поля. Дальше бесідник наводить деякі приклади з законопроєкту і вказує, що новий законопроєкт позбавляє хлібороба з Підкарпаття права власности, котре йому ґарантує конституція. В майбутности, згідно зі законопроектом, усякий спекулянт мав би змогу вписати нафтові права в гірничому уряді на землях хлібороба без усякої відплатности. Цей спекулянт два роки міг би тим селянським майном торгувати. Дальше навів як приклад справу продовження контрактів т. зв. „брут“. Великий чужий капітал мав би виключно виносити користи з Підкарпаття. „Ми не є противниками розбудови промислу. Навпаки, хочемо, щоб він розвивався, але жертвою великого міжнароднього капіталу не сміє падати хлібороб Підкарпаття. Проти цього всі хлібороби, якнайрішучіше застерігаються. Дивним дивом, цей законопроект складено виключно в порозумінні з представниками великого промислу, виключаючи представників хліборобів. Домагаємось, щоби вислухано голосу хліборобів. Не можуть повторитися часи, коли то хлібороб на власнім терені падав жертвою великого міжнароднього капіталу.“

У дальшій частині промови пос. Пеленський представив, як уряд підтримує хліборобський промисл, особливо на Волині. Влада з політичних причин розвязує організацію хліборобів „Сільський Господар“. Не з річевих господарських, але виключно з політичних мотивів унерухомлює районову молочарню в Княгининку, що за останній рік виплатила селянам 109.000 зол. Через унерухомлення тієї молочарні продовж 3-ох місяців селяни втратили щонайменше двацятькілька тисяч золотих. В додатку опечатано молочарські машини вартости 24.000 зол., котрі ржавіють, бо не вільно їх навіть наоливити. „Так то піддержується хліборобський промисл — говорив пос. Пеленський. — Що сказали би на таке польські хлібороби зі заходу. Напевно ніхто не відважився би відібрати їм права на заробіток. Це можливе лише на сході, бо там живе український хлібороб. Він може недоїдати, його вільно позбавляти заробітку лише тому, що він українець, хочби на тім тратив і експорт хліборобських продуктів держави.“

В кінцевій частині своєї промови бесідник домагався підтримки для домашнього промислу, бо це заробіток для малоземельних і безземельних селян.

СУБОТА 26. ЛЮТОГО 1938
ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ
В САЛЯХ КАСИНА ПОШТОВЦ В Японська 9.

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

В „УКРАЇНСЬКІЙ СТУДЕНТСЬКІЙ ГРОМАДІ“ У ВАРШАВІ.

В доповненні нашої замітки про це свято у ч. 17. „Діла“ з 26. січня, подаємо, що це свято відкрив голова Б. Вітошинський рефератом, в якому проаналізував етапи української державности. Після того п. О. Шепарович виголосила вірш Вістового „Двацять літ тому“. П. О. Ортинський попередив гарним вступом відчитання III-го і IV-го Універсалу. Свято закінчилося відспіванням національного гимну. Салю „Студентської Громади“ виповнило студентство. Зі старшого громадянства не було майже нікого.

ДВАЦЯТІ РОКОВИНИ САМОСТІЙНОСТИ УКРАЇНИ У ПРАЗІ.

День 22. січня вшанували майже всі українські організації і групи у Празі.

Центральний Союз українських організацій Тов. українських інжинірів, Єдність, Спілка імена Мазепи і бувших українських вояків та інвалідів святкували цей памятний день 21. ц. м. в салі кавярні „Метро“ при участи майже до 100 людей, хоч не була пятниця. З гарними змістовими і відповідними на цей день промовами виступили генерал М. Ом. Павленко, проф. Андієвський, інж. Галька і дов. д-р Дольницький. По зарічненні відспівано „Ще не вмерла“ і „Не пора“.

Другий день, т. є 22. ц. м. був відповідніший, бо в суботу люди більше вільні, тож зібралося майже 2 рази тільки народу разом з гімназійною молодю в салі „Геольогічного Інституту“, де свято уладив Контактовий Комітет з пару організаціями.

Відповідні до хвилини промови виголосили член Директорії п. Макаренко і проф. Славинський та про „Соборність“ п. Григорів. На загал свято випало гарно, а гімназійний хор заінтонував гимни: „Кде домов муй“, „Ще не вмерла“ й інші національні пісні, які співала ціла громада.

В неділю 23. ц. м. уладили свято: Українська Громада, Українська Академ. Громада і Союз українських підкарпатських студентів. Зібралося понад 100 осіб, а переважала молодь. Промову виголосив д-р Галаґан, почім були 2 історичні реферати та деклямації п. Антомовичівної і студ. Кривенича, якого деклямація „Завтра“ Ярослава зробила найкраще вражіння. Національними гимнами закінчено свято.

В „УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ“ У БІЛГОРОДІ.

„Українська Громада“ у Білгороді вшанувала 20-ліття проголошення самостійности України святочними сходинами у своїй домівці, в суботу 22. січня. Коім українців білгородської колонії на сходинах були присутні представники „Вільних Козаків“ зі своїм окружним отаманом інж. М. Букшиним. Боснійських українців заступав п. М. Каган.

При цій нагоді треба замітити, що білгородська Українська Громада проявляє живу діяльність. Дня 6. лютого дає вдруге виставу комедії „Мартин Боруля“, а 19. лютого уладжує концерт творів М. Лисенка.

Дещо про великий процес ОУН на Волині.

Всі українські часописи подали вістку про новий політичний процес ОУН на Волині і, здається, в усіх цих часописах були деякі неточности. Скрізь говорилося про 75 осіб „студентської молоді", а в деяких, що процес відбудеться „незабаром".

Через те, що згадані неточні інформації дають неправдиве насвітлення нашої волинської дійсности та без потреби трівожать батьків-селян, які зрозуміли „незабаром", що вже за день чи два процес розпічнеться, — подаємо тут деякі певні відомости.

Перш за все не всі 75 осіб — студенти; навпаки, серед них студентів дуже мало. Більшість — селяни й міщани, а серед них — молода інтелігентська генерація, що народилася з цих станів. Значний відсоток числа 75 складають молоді українські купці, які, не маючи інших вартатів праці, взялися до торговлі, закладаючи собі одиницем чи на спілку невеличкі крамниці в надії з них жити. Отак з 9 осіб луцького повіту 7 купців і інжинір, 2 студентів.

Слідство спочатку велося двома прокуратурами — луцькою й рівенською. Недавно все зосереджено в руках рівенської прокуратури, та одночасно продовжежно речинець слідства до 31. травня н. р. Як бачимо, до процесу ще дуже далеко, а може бути й значно далі, якщо до згаданого дня слідство не буде закінчене.

Арештованих було значно більше, але вже в перших тижнях слідства звільнено кілька десяток осіб. З перечисленних 75 одни не живе, а деякі перебувають на волі; один студент продовжує студії. Затримані находяться в ріжних вязницях: в Луцьку, Рівному, Холмі.

Сподіваються, що з закінченням слідства число осіб, поданих у часописах, значно зменшиться.

Криваві переслідування сектантів у Бразилії.

Перед кількома днями подали ми вістку що у бразилійському місті дійшло до перестрілки між поліцією і якимись „релігійними фанатиками", в якій згинуло понад 100 осіб. Щойно тепер агенція АТЕ приносить подробиці тої події: Влада розвязала одну секту, що здавна існувала в Пернамбуко, заборонюючи їй право сходин. Тому, що поліція не дала сектантам змоги збиратися у їхній святині, вони зійшлися в одному приватному домі на богослуження. Коли до того дому стала добуватись поліція, сектанти засипали її револьверовими кулями. Після дводенної завятої перестрілки поліція вдерлася до дому; підчас того згинуло коло 150 сектантів і кількох поліцаїв.

—o—

Перед великою промовою Гітлера.

Німецький канцлер Гітлер виголосить 30. ц. м. велику промову, яку трансмітуватимуть усі німецькі радіостанції; він мабуть здебільша торкнеться господарських справ.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ТРЕТІЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цього дня дальше переслухували підсудних.

Підсудний **Павло Пущик** до вини не почувається, до ОУН не належав та навіть нічого про ту організацію не знає. В ніяких нелеґальних сходинах участи не брав, могили в Кривім не сипав. До всіх закидів признався був на поліції, але це тому, що його били. Ті зізнання на поліції неправдиві. Ґрипсу, що був писаний до нього і який він знайшов на подвірі тюрми в Золочеві, він не читав, бо дозорець йому його відібрав. Председник відчитує цей ґрипс. У ньому сказано між іншим і те, щоб Пущик відкликав свої поліційні зізнання мотивуючи це тим, що його на поліції били.

Підсудний **Василь Єнджейовський** до вини не почувається, до ОУН не належав, могили не сипав. Не знає, чому деякі товариші його обтяжили. На поліції признався до всього під примусом.

Те саме зізнають чергові підсудні: **Іван Карплюк, Василь Панчук, Олекса Думаньчук.**

Підсудний **Лев Степан Харчун** теж не почувається до вини, не належав до ОУН і не брав участи в сипанні могили. Кріса не мав, мав тільки фльоберт, який купив за 15 зол. При ревізії сам той фльоберт віддав поліції. На поліції потвердив зізнання, які йому підсунули.

Подібні зізнання зложили підсудні: **Степан Єнджейовський, Семен Панчук та Гриць Казанівський.**

Підсудний **Іван Шпак** зізнає так само. Летючок у Радехові не розкидав. Мав кріс, який знайшов у селі. Шиб нікому не вибивав. Признається, що писав ґрипс до Пушкіна, щоб він відкликав поліційні зізнання.

Підсудний **Іван Казанівський** теж до нічого не признається. Транспарентів з написами „Хай живе революція", „Хай живе Україна", „Не дамо землі мазурам" і „Хай живе Коновалець" не написав.

Підсудний **Володимир Феденишин** до вини не почувається, до ОУН не належав. Признається до того, що сипав могилу у Кривім на знак протесту проти парцеляційної акції. Кріс мав, найшов його у стрісі. При сипанні могили був з крісом. По висипанні могили завісив на хресті, який поставили на могилі, прапор з написами „Слава Україні" і „Земля тільки українцям". Прапор приніс йому хтось до дому. По висипанні могили вернувся до дому, подорозі нікому не вибивав шиб. Стирти Українського не підпалював. Про свої зізнання на поліції каже те саме, що й попередні підсудні.

Підсудний **Теодор Куць** почувається до тієї вини, що був при сипанні могили у Кривім. Поза тим до вини не почувається, до ОУН не належав. Могилу сипали на знак протесту проти того, що українцям не хотіли продати землі з парцеляції. Як він приїшов до Кривого, то при сипанні могили було вже багато людей. Він не мав лопатки, тому стояв на сторожі, а Феденишин дав йому кріс і два набої

СУБОТА 12. ЛЮТОГО ГОД. 9. ВЕЧОРОМ

РАВТ ПРЕСИ

У ЖОВТІЙ САЛІ „НАРОДНЬОГО ДОМУ" І В САЛЯХ „УКРАЇНСЬКОЇ БЕСІДИ".

10 осіб орхестри. — Добірний буфет. — Дешеві ціни.

„СЛУЖБА МОЛОДИХ".

Нова організація озонової молоді, яку створив майор Галінат, буде називатися „Служба молодих". Декларація тієї організації вже готова. Зразок для тієї організації взяли з німецького „Арбайтсфронту".

—o—

ЯПОНІЯ ЗБРОЇТЬ СІЯМ.

Представник японського міністерства маринарки заявив, що Сіям зброїться, щоб запевнити собі безпеку, і що ці зброєння не загрожують іншим державам. Японія вибудувала для Сіяму кілька кораблів, але у сіямській фльоті нема японських інструкторів.

—o—

КИТАЙЦІ ЛАДЯТЬСЯ ДО ПАРТИЗАНТКИ.

З Кантону повідомляють: що до Кантону приїхав ген. Ічєнінг шеф генерального штабу 8. китайської армії, щоб на доручення маршала Чанкайшека зорганізувати підготову мас до майбутньої партизантської війни в полудневім Китаю.

ДМИТРО МАКОГОН.

Надгробна промова.

Велика рідношкільна імпреза. Так принаймні було видруковано на запрошенні Батьківського Кружка вселюдної школи, що дав почин до тієї... великої імпрези. А поправді, була це звичайна різдвяна просфора, яка своїм доходом мала підсилити фонд Батьківського Кружка на доживлення бідної шкільної дітвори.

Все-ж гучна, багатомовна рекляма своє зробила. Наше громадянство дуже ласе на сензації, таки любить усі небуденні видовища. Не дивниця: душа нашого брата, придавлена тяжкими буднями сірого життя, потребує, хоч деколи якоїсь розваги.

І тому Батьківському Кружкові таки пощастило. Велика саля нашого „Сокола" ледви вміщувала чотириста душ, що засіли за довгими столами у святочному вижиданні.

Почалась „імпреза". Катехит школи, відправивши молебень, свяченою водою покропив довгі столи і поділився з приявними просфорою. Опісля всі голови похилилися над тарілками. Згодом почалися промови. Такі промови, що підбадьорюють душу, сцементовують розсварені гуртки, злагіднюють навіть особисті конфлікти. Голова Кружка також промовляє. Його сильний голос ґураганом летить по салі й бистрою гірською струєю ллється до сотень сторожких вух, які нахилюють голови в одну, то в другу сторону. Вуха жалібно ловлять кожне слово, бо воно летить від представника рідношкільної ідеї, людини, що вже кільканацять років стоїть на тому відповідальному становищі.

— Рідношкільна ідея, — говорив промовець, — на великий наш жаль і сором не має такого зрозуміння у нашій національній збірноті, як цього вимагає теперішня пекуча потреба. Її маловажать, над нею переходять до денного порядку. І якби не велика, просто надлюдська посвята малого гуртка людей, що в тяжких умовинах життя завзято й послідовно здійснює ту ідею, вона в нас уже давно сталаб утопією, сталаб тим, про що ми тільки мріяти могліб у пообідній дрімоті. Цей гурток, то наше дороге, вельми заслужене рідношкільне вчительство і за це йому честь і слава...

— Слава! Слава! — загреміла саля.

Рясні оплески заглушують кінцеві слова промовця.

Музика грає „Многая літа". Очі приявних заиграли ясними вогниками. Ті вогники просто палять оцей „ідейний гурток". Він сьогодні перший герой тієї імпрези. Куди не глянеш, усі радісно захоплені лиця звернені тільки в його сторону.

До мене підбігає один громадянин і тиче мені свою руку.

— Приймітъ мої якнайщиріші побажання. Учительство Рідної Школи робить справді велике національне діло. Я, повірте мені, над цим і досі не застановлявся.

— То вже тепер напевно станете членом Рідної Школи?..

— Так, так, подумаю кед тим... — скрутився в той мент „захоплений" громадянин і поквапно віддалився від мене.

Я глянув на салю. Більш як три четвертини її простору заняли самі принагідні симпатики „великої рідношкільної ідеї".

Офіційна частина скінчилася. Рідношкільне вчительство зійшлося в куті салі. Так якось самочинно, інстинктовно. Людину все тягне до своїх найближчих. Усі лиця поважні, навіть сумні. Тільки одна наймолодша товаришка Стефа блимає промінчиком щастя.

— Добре говорив голова, дуже добре. Бодай висловив нам прилюдне признання за нашу працю. А це вже багато значить!..

А я на те:

— Я оповім вам одну подію. Такі події, це собі звичайні історії на наших землях. Вони всюди і часто трапляються. Те, про що хочу говорити, трапилося випадково в Чернівцях.

„Жив там один політичний емігрант. Колись був він старшиною української армії; на війні, як це казали очевидці, бився як лев, просто чудес доказував разом зі своєю військовою частиною. У тій війні втратив він одну ногу. Опісля кілька років просидів по ріжних ізоляційних таборах, згодом появився на чернівецькому терені. Закордонці, як відомо, меткі, вони скоро приспособляються хочби й до найтяжчих обставин, вони все найдуть собі якийсь спосіб прожитку. Такий був і цей закордонець. Жив як знав і як міг, але ніколи не витягав руки за поміччю. Хапався за кожну працю, а що найважніше, він ніколи не бокував від громадянської роботи: провадив хор, працював у драматичному гуртку, давав відчити, організу-

Нині в кіні
Аполь
надзвичайна воєнна шпигунська фільма
ОСТАННІЙ АЛЯРМ
Небувалі, зворушливі в своїм жаху і реалізмі сцени з поза куліс контррозвідки. — В головній ролі Констанс Бенет (жінка), Роберт Монтгомері (англ. аґ.) Оскар Гомолька (шпигун)

Остання дорога Володимира Темницького.

Похорони В. Темницького відбулися в п'ятницю дня 28. січня ц. р. в 3. год. пополудні.

Перед домом Покійника зібралися організації українського робітництва з прапором УСДП та вінками, представники Української Парляментарної Репрезентації з головою В. Мудрим, представники УНДО, УСРП, ППС, Бунду, репрезентація управи міста Львова, представники українських економічних та освітніх установ і маса знайомих і приятелів Покійного. Придніпрянська еміграція мала теж численних представників.

Між вінками звертав увагу великий вінок з червоних квітів з шарфами в національних кольорах та написом: „Незабутньому борцеві за визволення — Головний Отаман Андрій Лівицький". По відправі о. Новосадом похоронних молитов, зложено труну, вкриту червоним прапором, на жалібному возі й похід рушив на Личаківський цвинтар. Співав хор радн. Купчинського. Похоронено В. Темницького недалеко могил українських вояків. Над могилою промовляли: д-р В. Старосольський в імені голови центру УНР на еміграції през. А. Лівицького, д-р Лев Ганкевич від УСДП, ред. Скалєк від ППС п. Шерер від „Бунду" та секр. Кушнір від українського робітництва. Між промовами відчитано телеграму генерала Сальського зі словами співчуття від воїцтва УНР.

—o—

Буджет міністерства військових справ.

На засіданні буджетової комісії сойму в п'ятницю обговорювали буджет міністерства військових справ. Прелімінар цього буджету — як референтував пос. Старжак — на рік 1938-39 на 32 мільони золотих вищий як в минулому році.

Після референта забрав слово міністр військових справ ген. Каспшицький. Хоч буджет — казав він — цього року вищий, то все ще він не вистачає на покриття всіх найважніших потреб армії. Далі міністр говорив про досягнення польської армії в ділянці організації і вишколу. Підкреслив необхідність контакту громадянства з армією, який налагоджується через суспільну працю офіцирів. Тієї суспільної праці офіцирів не треба утотожнювати з політичною діяльністю. Міністр категорично заперечив начебто діяльність офіцирів, призначених до суспільної праці, була спрямована проти якоїсь частини громадянства.

В дискусії над тим буджетом від УПР забирав слово пос. **Целевич**

—o—

Чи сесія Ради Ліґи Націй буде продовження.

Засідання Ради Ліґи Націй, яке мало відбутися сьогодні рано, відложили до год. 17. з причини розмов, що їх розпочали з намірром поосьідити китайсько-японський конфлікт. Можливо, що в цих умовинах сесія Ради продовжиться до понеділка.

ЩО БУДЕ ЗІ 16. ПАРАГРАФОМ ЛІҐОВОГО ПАКТУ?

Вчора до полудня відбулася низка розмов між представниками різних держав. М. ін. мін. Дельбос довший час переговорював з делегатами „невтральних держав" (Швайцарії, Бельгії, Голяндії, Скандинавії) у справі 16. параґрафу ліґового пакту, що передбачує санкції. Хоч Франція й Англія хотіли відложити це дражливе питання до осени, делегати „невтральних держав" рішили видвигнути його вже в понеділок. Вони ствердили мабуть, що 16. параґраф їх не обовязує.

вав робітників і слуг, а все безкорисно, все для великої ідеї, хоча життя його було справді злиденне, бо нераз навіть шматка хліба не мав за що купити.

Та сталося одного разу, що його дранти-венька протеза надломалася, (просто зі старости) і хоч гинь, треба було про нову думати. А наш закордонець про це й мріяти не міг. Деж йому, бідоласі, взяти аж тисячу леїв?

Сидить бідняга на своїому піддашші, не може навіть на світ показатися. Один його товариш, також закордонець, дізнавшись про це, звернувся до наших установ з проханням дати якусь допомогу для нього.

— Добре — добре — сказали йому, — нехай прохання внесе на письмі, за кілька днів буде засідання Виділу...

Тоді він звернувся до поодиноких засібних громадян:

— Дуже радо, — відповіли йому, — він уповні заслуговує на поміч, щирий патріот, чесна людина, прийдіть на першого...

А цей „перший" — щойно за тиждень.

Сидить еміґрант на піддашші день-два, а далі не видержав. Помайстрував щось над своєю протезою, надів її, бо треба йому конче в місто, мусів хоч на хліб заробити.

Походив він так цілий день, а вже другої днини вполудне відвезли його до міської лічниці. Протеза поранила йому надрубану ногу, нога спухла, витворилось зараження крови.

Ще раз йому ногу рубали, — не помогло: таки мусів розпрощатися з тим світом.

Вістка про його смерть миттю рознеслася по місті. Не було між нашими одної людини, щоб за ним не жаліла. І ніде правди діти: громадянство зробило йому величавий похорон. Було пять надгробних промов, кожний промовець згадував голосно про те, що небіжчик ціле своє життя працював виключно для великої ідеї, мовляв, був воїном і як воїн умер на своєму становищі.

А мені з цілої тієї події врізався у память тільки рахунок, який я зробив собі над його могилою. Якби порахувати ціну клепсидр, що сповіщували смерть цього еміґранта, то вже вони могли врятувати його життя, бо-ж тільки треба було заплатити за одну нову протезу. А кошти похорону, а вінки?"

Рідношкільне вчительство вислухавши цю історію, похилило свої покірливі голови на груди. Навіть товаришка Стефа споважніла. Гості почали виходити зі салі. І всі вони кидали востанне радісний усміх і приязно кивали руками в сторону рідношкільного вчительства. Сказано: велитні духа, герої дня...

— Товаришу, може у Вас найдеться який зайвий золотий, позичте мені! — залебеділа Стефа.

— А Кооперативний Банк? Що скарбник скаже? Ви знаєте приказ нашої старшини: всі шкільні фонди до Банку! Зрештою я маю тільки пятьдесять сотиків.

— Хай буде й те. Може завтра Кружок щонебудь дасть. Віддам з подякою...

„Герої дня" повільним, отяжілим кроком виходили із салі.

Надворі падав дощ, було холодно і неприятно.

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 13. Понеділок, 30 (18) січня 1888.

ПОЛІТИЧНА ПЕРЕДБАЧЛИВІСТЬ.

У статті п. н. „Фільософ Гартман про Росію", вміщеній на першому місці, зреферована стаття згаданого фільософа про становище Росії в Европі, що її надрукував берлінський часопис „Ді Ґеґенварт". Автор, тобто Гартман, ствердкує у кінцевій частині своєї статті, що Росія не має чого боятися своїх західних сусідів, бо ні один з них не має поважної причини до війни з Росією. То радше Росія бажає війни і нових заборів на заході.

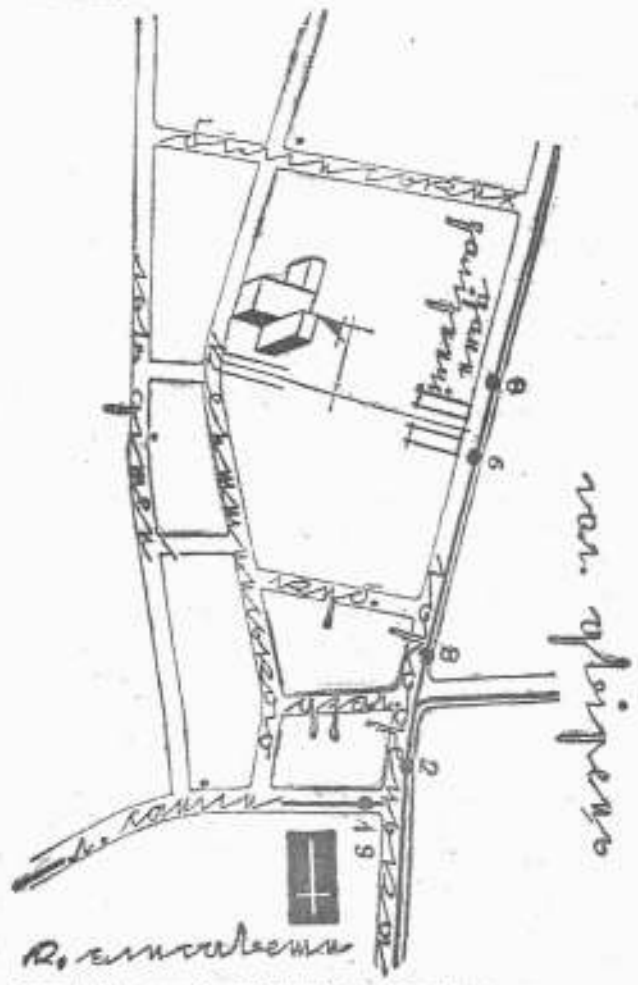
„Але що вийшло би — реферує „Діло" — з війни з Росією? На випадок її поразки, не булоб що взяти з її худого державного скарбу. Територіяльні здобутки були би радше тягарем, як зиском. А до чого прийшло би тоді внутрі Росії? Царат упав би так само, як французький імперіялізм по 1870 році. Европа мала би новий клопіт з російським анархізмом. Не тільки поляки, німці, шведи, жиди і румуни надіються користи для себе з великої війни з Росією, але в самій Росії є тільки незадоволених, кільких думаючих голов. А на випадок катастрофи сирайні елєменти виходять на верх. Чим же боронився би царат від нігілістів і повстання народу, якби стрінуло його мілітарне банкротство? Чи це завдання мало би припасти німецько-австрійським військам? Війна Росії з Европою була би грою на банк. Як довго Німеччина й Австрія бачать в Росії спокійного сусіда, злученого спільним інтересом розбору Польщі, так довго не мають причини глядіти на її могутність з завздрощами. Але на випадок ворогування, мусілиб забезпечити себе територіяльними змінами, тобто раз на все зломити змагання Росії до всесвітнього панування.

„Тоді требаб Фінляндію віддати Швеції; Бесарабію Румунії; Естонію, Латвію, Курляндію і Литву зі Жмудю утворилиб самостійне Балтійське королівство, розуміється з німецькою перевагою; а на просторі між Прутом і Дніпром повсталоб окреме Київське королівство. Швеція і нове Балтійське королівство дісталіб гарантію своєї посілостей від Німеччини, а Київське королівство і Румунія від Австрії. Війська цих держав ставалиб на випадок війни під провід Німеччини й Австрії. У Польщі привернулиб відносини з 1795 р.: лівий беріг Вісли припав би Прусам, а за це Австрія дісталаб вільну руку на Балканському півострові. Прилучення Польського королівства до Прус уважає Гартман тягарем, який німці мусіли би перенести, щоб запобігти більшому злу, яким було би воскресення Польського королівства. При абсолютній нездібности польського народу до панування над своїми пристрастями і до політичної помірковаиости у своїх намірах самостійне Польське королівство не спочило би в інтригах та насупонох доти, доки не відзискалоб всіх країв давнішої Польщі. Европа мала би більше клопотів, як сьогодні має з Росією. А так то Пруси зуміли би своєю культурою засимілювати тих два або пять мільонів поляків, бо по привернені статус кво з 1795 р. припало би Прусам 4 і три четверті мільона польської людности, решта — це німці, жиди і литовці".

Сьогодні, по 50-ти роках цікаво порівняти ці політичні передбачення Гартмана з сучасним дійсним станом в Европі.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

Маршал сойму Цар визначив пленарне засідання сойму на вівторок, 1-го лютого, 11. г.

Великі Вечерниці „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" 14. II. 1938 і Великі Вечерниці „ОСНОВИ" 5. III. 1938 в салі залізничників вул. Кентршинського 54-56. Доїзд від Городецької вісімкою.

Літературна сторінка.

Повість про Хмельницького.

(Микола Голубець: „ЖОВТІ ВОДИ", Львів, 1937, ст. 256.)

Приятелі М. Голубця ствердили з приємністю, що він уперше зробив поважне зусилля, щоб написати повість чи взагалі твір, з яким вязалоб його щось більше, як тимчасова (не завсіди літературна) потреба. На історичного повістяра є в нас більш як одне вільне місце, місце віддавна незаняте і якби Голубець хотів бути кандидатом на таке місце після смерти А. Чайківського, В. Будзиновського та Ю. Опільського, то знайшов би напевне вдячних читачів.

Усі і без строгої критики знаємо, чого бракувало повістям згаданих трьох недавно померлих авторів. Усі вони недоцінювали літературних прикет історичної повісти, — попросту органічно не відчували величезної ролі творчої уяви, яка мусить творити постаті, відтворювати тло, перетворювати історичні події і вязати нитку інтриги. Наслідок був такий, що і наша уява залишалася холодна і такі повісти роблені досить примітивним, домашнім способом, задовольняли тільки нелітературні кола.

М. Голубець має стиль, чи пак: бодай відчуває, що треба його мати. Коли він знає, про що має оповідати, тоді оживляється і може зацікавити читача. „Жовті Води" починаються живими сценами, хоч і не без шабльону, — за ними йдуть сторінки, що показують нам знайомість автора з історією, — тут і там попадається живіша сцена, а проте вся дія зосереджена довкола такої постаті як Хмельницький залишає читачеві спрагу. У чому ця спрага? Передовсім у тому, що ми приготовані на повість про Хмельницького.

Може автор хотів свідомо не зображувати такого великого державного мужа та вождя, як головну дієву особу, а показати його величину тільки посередньо на тлі другорядних дієвих осіб та подій, з якими він був звязаний. Цей другий спосіб уживаний нераз письменниками — не лекший від першого, коли автори ставлять нас вічна-віч з великою індивідуальністю. „Жовтим Водам" бракує цікавих дієвих осіб і подій, що вязались би в повістеву інтригу. Нетяжко одному читачеві вистачають палкі промови патріотичних володарів і рефлексії автора про історичну вагу подій, що вирінають у важливій добі. Але такі рефлексії повинні би бути таксамо небуденні, як і події. Багато читачів шукає в історичній повісти тільки того, що можуть найти в історичній, суспільній чи політичній розвідці — про таких тут не згадуємо.

Історична повість є передовсім твором уяви, — уяви, яка вміє перед нашими очима виводити на сцені якогось моменту давнини — історичні постаті так, немов би вони ще раз брали участь у подіях і рішали про їх напрям. Коли повістяреві бракує фантазії, щоб пустити в рух дію, він мусить у крайньому випадку користуватися засобами вже інших повістярів, не конче таких, що писали історичні повісти. Не шукаймо далеко, а возьмімо хоч би Крашевського, що дав кількасот томів повістей і бодай кількадесять історичних таких, які варт наслідувати.

Помилка М. Голубця та сама, що і не одного нашого автора, який сідаючи за твір хоче все зробити „сам", усе добути „із власної голови". Таке своєумство найчастіше нехтує технічними сторонами праці, без яких не поможе і „надхнення", себто імпровізація без довгої підготови. Написати історичну повість тепер ніби дуже легко, коли наслідувати її популярні взірки минулого століття, але і дуже важко, коли треба задовольнити читача з сучасними літературними вимогами.

Автор назвав свій твір зовсім неправильно „романом", „романічних" елементів нема там зовсім. Постать Хмельницького спопуляризована там добре, але вивести її саму — надто важка річ. Можна було зробити героя з другорядних осіб, як нпр. Марка, що на якийсь час зовсім блідне чи пропадає на наших очах. Зате метода змалювання битви дуже добра і її можна було вжити в усій повісти — малюнку глядача з перспективи.

м. р.

Найбільше поширення свідчить про високу якість папериів і тутюн
„КАЛИНА"

Патріотичні поезії.

Дмитро Николишин: „ЛИСТОПАДОВА СИМФОНІЯ", Сонети. Львів, 1937. Вид. „Сяйво". ст. 32.

Є це збірка, складена з 29 сонетів, присвячених листопадовому здвигові. Всі сонети витримані у строгій класичній формі; — автор дуже дбайливо стежить за мовою, не зловживає наголосами ні ліценціями, памятає про те, що остання строфа повинна кінчатися рефлексією. Вони не відтворюють якоїсь загальної події, а кожний зокрема є ліричною поемкою. Зважившись величезну кількість творів на цю тему за останніх кількадесять років, не диво, що авторові нелегко найти новий тон, головно кинути нові думки. Подекуди ці думки наближуються трохи занадто до публіцистичної прози. Нпр. „У нас жора воля вється на припоні звичок, що їх історія внесла: то женемось без керми, без весла, то киснемо у стухлім Пантеоні". „Власна думка вбога не спромоглась його убгати в плян борні.." „Там над Дніпром піднявся більший брат; з ним епопея почалась велика". „Відрадний знак, що в нас герої є ще.." „О, як далеко хвиля віднесла нас від того місця, де державний човен пускали ми на політичні води"..."

Неодин сонет міг би стати добрим текстом для деклямацій на ріжних патріотичних святах, хоч більшість утримана в якомусь пригнітливому тоні панахидної відправи. Може вони і подумані, як панахидний спомин.

—o—

Що Лев Толстой думав про сни?

Свіжо виданий „Щоденник" Льва Толстого, що тягнеться кілька томів, дуже цікаве світло на ролю снів у творчости автора „Війни і мира". Російський критик Р. Словцов присвячує йому з цього приводу довшу статтю. У щоденнику в рр. 1904-06 Толстой записує багато своїх снів, про які роздумував. Сонні марева повторялися в нього на старість. Він звязував їх майже виключно з думками про смерть. Ось його рефлексії на цю тему: „Сьогодні і вчора я думав, головно сьогодні, про те, що життя — сон, сонне мариво. Між сном і земним життям, життям після сну, таке саме відношення, як між нашим життям і тим другим життям після другого сну — смертю. Все, що складається на матеріял снів, ми черпаємо з попереднього життя, як і матеріял нашої буденщини нашу черпаємо з другого попереднього життя: наші нахили і відрази. Життя у сні минає поза часом і простором, поза окремими одиницями: у сні можна зустрічатися з покійниками, хоч і знаємо, що вони померли. Таксамо і місце дії — в Москві чи на селі, і час ті — минулий або теперішній".

Думку про те, що життя це сон висловив Толстой уперше в „Війні і мирі", описуючи смерть князя Андрія Болконського. Щойно у пізній старости він вернувся до цієї думки, поглиблюючи її як ідею. „Те — він пише 7. березня 1906 р. — що я давно брав майже за жарт чи фантазію, що наше життя — сон того сну, в який ми поринули в попереднє життя і що смерть буде проходом до нової форми життя — ця думка вирінає передімною вже не як фантазія, а як велика імовірність. Наші сни в цьому житті — відбитки всього життя, що вказують на його закони".

Толстой почав пильно стежити за своїми снами і записувати їх. Він вірив, що те, про що довідуємося про свою вдачу у сні — правдивіше, ніж те, що думаємо про себе наяві. Сни відкривають наші слабощі та пристрасти. Як і в усіх інших людей, які мають часті сни, вони були в Толстого ріжні — звичайно під впливом того, що думав удень: чи про політику чи про літературу чи свою рідню. Цікаво, що звикши до думок про смерть, як про початок нового сну — вічного, він прийняв смерть своєї доньки Марії, яку дуже кохав, зовсім спокійно, як звичайне явище. Хвилина розставання з нею перед смертю верталася до нього часто у снах і вводила його у блаженний, вищий настрій.

Літературна хроніка.

З ФРАНЦУСЬКОЇ ХРОНІКИ.

Новий член „Французької Академії" Жан де Лятретель, повістяр, давно офіціяльно призначений його фотель, протягнувши, як вимагає традиція, похилу голову попередника. Він є тепер наймолодшим між безсмертними — має ледве 48 років; після нього йде Пєр Бенуа.

Помер поет Віктор Еміль Мішло, уродж. у 1862, автор двох збірок поезій „Золоті ворота" і „Чудесна наївність", „Надлюдських оповідань і розвідок „Езотеризм у мистецтві" і „Любов та магія".

Французька преса звертає з гумором увагу, що вивіть семіюром франц. літератури не можна зробити докору, що вони залишаються позаду духа часу. 80-літній Роні (старший) член Академії Гонкурів брав участь у журі для вибору „Міс Франції", член Франц. Академії Абель Арман в одній спортовім газеті, третій „безсмертний" у ревії в... мюзік-голю.

Минуло 50 років від смерти забутого франц. письменника Августа Маке, співробітника Олександра Дюма, що використовував його працю і збирав за нього матеріяли до авторів „Трьох мушкетерів", „Граф Монте Крісто" і „Двадцять років пізніше". Маке, що помер 1888 р. у 75 р. життя був 14 разів головою „Товариства письменників". Його повісти в році „Дім кушельника" і численні інші не були у свій час гіршні від творів Дюма.

ІСЛЯНДСЬКА ПОВІСТЬ.

Як відомо чільні твори скандинавських письменників появляються майже одночасно в німецькій мові. Ісландський поет Ґудмундур Кембан досі майже невідомий в Европі. Його остання повість перекладена на німецьке „Дівчина зі Скальгольту" (видав. „Інзель") вводить нас в атмосферу староскандинавської традиції, що перетримала тисячоліття. У цій повісти маємо зображені давні поняття закону, чести, погорди для смерти та залізного самовідречення. Безоглядному епископові протиставлена його донька, що пробувши немовлям заняття і не дає себе відвести від вибраної постанови ні погрозами, ні всесильними законами, ні загрозою посмертної кари. Вона волів пропасти, ніж зневіритися власному переконанню.

ШВЕДСЬКА ПОВІСТЬ.

У світому самому жорстокому світі живуть теж герої повісти шведського письменника Ярла Гемлера. Його повість „Ранковий дарунок" (вид. Лянгена-Мінхен) показує нам зорання, що бореться в дикій стихії води. На самотній скелі, що зветься „Ранковий дарунок" замерз уночі Вальфрід Твеголм. Люди скидають вину на нерозумне мання, хоч він доказує на суді, що не вийшов зі своєї хати у ту ніч, коли замерз йому жінку, залишивши непорадженну дитину. Опік довгий. Туга вирослав в ненависти до сина Твеголма — Валле. Історія ненависти двох родин, полонили всіх з молодої пари складається на зміст цієї повісти. Молода пара дорівнює в цій атмосфері і вирішує в собі почуванням симпатії, що згодом перейдуться в любов. Тема не нова, але раз відзеркалена по мистецьки.

МЕКСИКАНСЬКА ПОВІСТЬ.

Нині перекладом праці видну мексиканського поета Антоніо де Фієро-Еланко „Полонник Чорної Шапки", що все надихався лицарським духом Сіда та Дон Кіхота. У цій книзі 100-літній ветеран оповідає свої спомини, як він переходив усякі злигодні, навзаєминки та успіхи у праці, що за кільканадцять років своєї історії перебивали стільки воєн, революцій і повстань. Перед нами пересувається картини упадку Еспанії за панування польотичної деградації і багате життя Каліфорнії, що була ще тоді спальною сусторою з дитячих імпульсів та сьогоднішньої вертатиме в новому за повстання. Давній дух короткого невойовництва промовляє із них споминів. Не бракує тут і своєрідного гумору та інтелігентної іронії. Книжка цікава та барвиста.

Сторінка без політики.

ПАХОЩІ ПАНІ РЕЛЛІ.

У Менчестері виконав хтось в останніх часах цілу низку крадежей із вломом у домах найбагатших людей. Усі крадежі виконував невідомий вломник так прецизно, що поліція не могла ніяким чином попасти на його слід. Усі розшуки кінчилися невдачею. Поліція не знала навіть чи крадежі — це діло одної людини, чи діло банди.

Аґентові Скотленд-Ярду стався у пригоді випадок. Коли одного дня поліцію знову повідомили про виступ таємничих, чи таємничого вломника, аґент, який вів уже в цій справі слідство, пішов до того дому, де виконано крадіж. Увійшовши до кімнати, з якої вкрадено дорогоцінностей на велику суму, аґент почув відразу на порозі якийсь дуже ніжний запах перфум. На запит детектива, господиня дому відповіла, що в неї ніхто не вживає таких перфум. Аґентові стало ясно, що вломником є без сумніву жінка.

Випадок на послугах слідства.

У якійсь іншій справі зайшов той аґент на другий день до одного пансіону, що його вела Міс Едіт Реллі, жінка 50-літня, незвичайно добре законсервована, так, що ніхто не дав би їй був більше літ, як 30—35.

Її пансіон користувався у Менчестері знаменитим успіхом і мав славу першорядного. Власниця вела його просто взірцево, так, що пансіон все був переповнений, серед його гостей були найбільші менчестерські достойники.

Коли елеґантно й вибагливо одягнена господиня вийшла до аґента, його відразу вдарив особливий запах її перфум. Він почав пригадувати собі, де він уже раз почув був такі пахощі і пригадав: перед ним стояла жінка, яка без сумніву мала якийсь звязок із вломами. Спершу представник Скотленд-Ярду не думав ще, що пані Реллі сама виконувала крадежі і сама за собою затирала сліди. Він думав, що вона була лиш спільницею банди, або любовницею вломника і з ним ходила на виправи.

Слідство.

За власницею пансіону почали слідкувати. Її мешкання обсервував все один з аґентів і вона не могла рушитися з місця без свого опікуна, про якого зовсім ясно, вона не знала. Кілька днів пані Реллі не давала поліції ніяких надій на успіх. Аж минулої середи вийшла вона коло півночі з дому.

Вона всіла до таксівки і поїхала у напрямі парку Вікторії. Аґенти поїхали за нею. Недалеко парку пані Реллі висіла і заплатила таксівку. і підождавши хвилинку, аж шофер відїхав, щезла у брамі одного з гарних домів. По якомусь часі вона вийшла вже з клунком у руці.

Поліція на те лиш ждала. Паню Реллі притримали і в клунку знайшли тільки що украдені речі. Зловлена на гарячім міс Реллі негайно призналася до всіх прогріхів.

Вона виконала 102 крадежі з вломом. Удень вона вела чесне життя як власниця пансіону, а на ніч ставала жінкою-ґанґстером. Спільників вона зовсім не мала. Вона вживала всіх заходів, щоб затирати за собою всі сліди, та їй не приходило ніколи навіть на думку, що її можуть зрадити перфуми.

СКРИПКА СТРАДІВАРІЯ ЗА ҐІТАРУ.

Вже нераз завдяки випадкам вдавалося людям попадати на величезні скарби, що про їх істнування ніхто не знав. Таким теж чином один купець у Римі, який просто не мав одного дня що зїсти, на другий день став завдяки випадкові багачем.

Отже той купець, який мав крамницю з музичними інструментами, мусів її зліквідувати, бо бували іноді й цілі тижні, що собака зі зломаною ногою не показалася до крамниці з інструментами, хоч вона стояла при одній з головних вулиць Риму. При ліквідації інтересу навідувалося багато ріжних людей, які за дешеві гроші хотіли розкупити інвентар крамниці. Один із принагідних гостей відкрив, що стара скрипка, яка лежала від кількох літ на полиці, це правдива робота Страдіварія.

Власник навіть не сподівався, що він має такий скарб у своїй крамниці. Він пригадав собі, що перед кількома роками до крамниці прийшов якийсь мандрівний музика і хотів собі купити ґітару. А що не мав стільки грошей, що треба, то запропонував купцеві в заміну свою скрипку. Купець спершу й не хотів навіть думати про те, щоб за нову ґітару взяти стару принищену скрипку. Вкінці погодився на такий інтерес і стара скрипка помандрувала на полицю, де перележала кілька років, бо від того часу, як її купець купив, ніхто навіть не запитав про її ціну. Щойно тепер викрилося, що перед десяти майже роками купець заміняв колись звичайну ґітару вартости кількох ліврів за інструмент найславнішого майстра з Кремони.

—o—

ЮВИЛЕЙ ПАРАСОЛІ.

Всі святкують свої ювилеї, чомуж і парасольки не мали б святкувати свого ювилею. Саме цього року минає 200 літ від появи парасолі в Европі. Правда, в давнину знали її римляни, греки й китайці, але в новіших часах в Европі не знали дощевика до 1738. р., коли парисофія малюють з насміхом із парасолею в руках Вольтера. З фільософа почали всі сміятися і від тоді мабуть аж до нинішніх днів фільософів малюють з насміхом із парасолею в руках. Вольтера рисували в карикатурах, писали про нього сатиричні віршики, але по якомусь часі ця новинка ввійшла в ужиток. Людвик Филип просто не розставався з парасолею і його теж так увіковічнили на карикатурі.

Французькі фабриканти парасолів хочуть відбути ювилей незвичайно парадно, уладити окрему виставу, видати монографію про парасолю і уладити, очевидно, бенкет.

—o—

КОРОЛЬ І ТЕЛЄФОНІСТКА.

Даиський король Христіян, відомий із своїх демократичних поглядів та простої і скромної поведінки.

Минулої неділі король зайшов сам до великого магазину за покупками. Підчас розмови з крамаркою, попросив він покликати йому директора магазину і сам зняв при тому слухальце внутрішнього телєфону.

— Я хотів би говорити з директором — сказав він.

— Хто говорить?

— Король.

Телєфоністка розсміялася і сказала:

— Ей, старушку, не морочте мені голови...

Всеж таки королеві вдалося добитися до директора магазину, якому він розказав цілу подію. Відтак, заки вийшов із магазину, купив велику коробку чоколядок для телєфоністки і дав до неї свою записку такого змісту:

„Найкращі побажання від старушка".

—o—

Смерть двох піонірів фільми.

Майже одночасно, бо у трьох днях померли два піонірн фільми у Франції, люди, які багато швидше від пізніших фільмових підприємців і винахідників зрозуміли, яке значіння може мати ворушна знимка і які успіхи може згодом мати ця „дитяча забава".

Магік і вчений.

Один із покійників називався Еміль Меліес. По професії був він магіком. В 1895. р. Меліес був присутній разом з іншими глядачами на виставі в пивниці паризької кавярні першої фільми Люї Люміера: „Поїзд заїжджає на перон". Коли на салі засвітили світло, Меліес кинувся до Люміера й почав трясти його з усіх сил за плече:

— Продайте мені ваш винахід. Кілько хочете за нього? Пять тисяч? Десять тисяч? Двацять? Я продам ціле своє майно, заставлю жінку, дітей... Тільки продайте мені вашу машинку!

Люміер немилосердно усміхнувся:

— Молодий друже, я не візьму ваших грошей. Не хочу, щоб ви зруйнувалися. Зрозумійте, що це наукова забавка, яку будуть купувати дітям на різдвяний дарунок. З того ніякого іншого інтересу не буде.

Перші тріки.

Магік виявився куди розумніший від учености. З іграшок зродився велитенський промисл, який вложив неодному мілїони до рук. Меліесові не вдалося дістати патенту на перший кіноматоґраф, зате він придумав перші кінові тріки. Хтож не памятає фільм, які уявляли собою лет торпеди на місяць? З торпеди виходила прімабалеріна, починала танцювати якийсь клясичний танок, відтак наставав вибух вулькану, балетниця сідала знову до торпеди і відїздила на землю. Або балет на дні моря? Або танці в зачарованім саді, де овочеві дерева перемінювалися в прегарні дівчата? Все те було твором рук Меліеса, який винайшов теж техніку надруків, замальовування, переходу з одної картини в другу і т. д. словом все те, на чому тепер побудована кінова техніка найріжнороднїших тріків.

Предвісник Діснея.

Другий піонір кіноматоґрафії — це Еміль Коль, який теж перед кількома днями помер. Він почав перший випускати „живі рисунки". Його теж думка знимати кадр за кадром зі зміною рисунку в часі між двома знимками. Без того не було би Вальта Діснея з Мікі-мишкою і собакою Плютоном.

До того треба додати, що Меліес помер у домі убогих, Коль у лічниці.

—o—

Лікар — помічник ґанґстерів.

Буває і таке, що й лікарі пускаються на хевзькі інтереси, особливо в Америці, де мораль має, так сказатиб, два кінці. Значить, що те, що ми іноді вважаємо нечесним, американці, як воно лиш дає якусь користь, вважають бізнесом, хочби за такий бізнес прийшлося навіть відповідати перед судом.

Як повідомляють американські часописи, недавно арештували в Шікаґо лікаря, який своє знання віддавав на послуги злочинцям і мав з того велитенські доходи. Той помисловий лікар, який помагав ґанґстерам виминати руку справедливости, називався Девсон. Як лікар-косметик був він славною постаттю у підземному світі Шікаґа, бо всі знали, що лиш він один вміже помогти злочинцеві в біді і зуміє йому дати зовсім інший вигляд, щоб таким чином утекти перед поліцією.

Коли поліція попала на слід якогось злочинця і вислала за ним стежні листи, коли скрізь розсилали його світлини і в радіо подавали його опис, тоді такий злочинець мусів подбати про те, щоб змінити свій зовнішній вигляд. У таких випадках помагав Девсон, який умів знаменито змінити замітні риси даного злочинця, вмів вигладити морщини, коли треба, вмів їх додати, коли треба вмів при допомозі парафіни виповнити худе лице, як треба було оперував ніс, словом переводив такі зміни, що навіть найздібніший поліційний аґент і детектив не міг зміненого злочинця пізнати. Девсон не боявся теж поробити відповідні близни на лиці пацієнта, щоб його лиш основно змінити. Він працював найріжнороднішими засобами і мав просто нечуваний успіх та пошанівок серед злочинців. Один другому поручав його. Поліція знала про те, що є такий лікар, який переводить операції злочинців, але довший час не могла попасти на його слід. Вкінці вдалося їй роздобути адресу Девсона. Його мешкання взяли під строгий нагляд і зібравши потрібні докази (більше, як у 50 випадках могла поліція доказати йому вину), арештували того славного косметика ґанґстерів.

З життя української кольонії у Брні.

Брненська українська кольонія зорганізована у кількох товариствах. Найстарше з них — це Т-во „Українська Громада".

Дня 4-го грудня 1937 р. відбулися звичайні загальні збори „Укрвїнської Громади". Вибрано новий Виділ: голова — К. Слюз, І. заступник голови — інж. Бразилович, ІІ. заступник голови — П. Доротяк, секретар — І. Лобай, скарбник — Ю. Жидунь, бібліотекар — Т. Лушпинський. Нововибраний Виділ поведе дальшу працю в напрямі організації та консолідації місцевої кольонії.

Дня 6. січня ц. р. зібралися члени „Української Громади", „Українського Академічного Товариства" та запрошені гості в салі Масарикового Студентського Дому, щоб спільно відсвяткувати навечерія Різдва Христового. Зібралися тут ті, яким лиха доля не дозволила засісти до традиційної свят-вечері між рідними під рідною стріхою на своїй землі.

Урядженням свята, як щороку, занявся комітет з „Української Громади" та „Українського Академічного Товариства", а підготову традиційних страв узяла на себе рухлива Жіноча Секція при „Українській Громаді" під проводом п. Ліськевичевої.

В годині 8-ій вечором засіли присутні до спільної трапези. На почесному місці два симпатики української справи: проф. А. Груза — голова Чехословацько-Українського Обеднання у Брні, і проф. Р. Кучера, управитель брненської української школи.

При столі збоку засіли діти наших еміґрантів — ученики та ученицї місцевої української школи. Мужеський хор під орудою інж. Бразиловича заколядував „Бог Предвічний". Потім забрав слово голова „Української Громади п. К. Слюз. У своїй промові, короткій та змістовній, повній віри та завзяття гідного бувшого вояка, згадав наше минуле й обговорив теперішне та візвав присутніх до дальшої послідовної і витривалої праці, бо заповіт, який лишили нам у спадщині герої зпід Києва, Львова, Крут і Базару ще досі не виповнений. Закінчив побажанням, щоб найближчий Святвечір кожний святкував на рідній землі.

П. Ліськевичева, голова Жіночої Секції, привитала присутніх від Жіночої Секції, закликала до спільної, послідовної праці та щиро побажала, щоб сповнилося бажання кожного еміґранта — в якнайкоротшому часі стрічати Різдво Христове під рідною стріхою у вільній Україні.

По промовах узялися присутні за вечерю. Зі смаком заїдали традиційні страви, — а це найкращий доказ, що Жіноча Секція якслід виявзалася зі свого завдання.

Після вечері мужеський хор заколядував кілька колядок.

Справжню приємність зробили присутнім колядки, які відспівав дитячий хор учеників і учениць місцевої української школи, яку основала і веде „Українська Громада". Діти у гарних національних одягах, своїми ніжними голосами так подобались присутнім, що буря оплесків довго не припинялася.

Переведена підчас вечері збірка на брненську українську школу дала у висліді триста чотинацять корон ч.

Роздачею дарунків дітям закінчилася офіційна частина свята. Спільна вечеря, як можна було бачити, зробила на присутніх дуже гарне враження. Вони могли тут бодай на хвилину відірватися від сірої еміґрантської буденщини з усіми її „благодатями". Тут зачерпнули віри та витревалости до дальшої праці.

За уладження свята належиться щира подяка в першій мірі ініціяторці свята — Жіночій Секції при „Українській Громаді", цілому комітетові з п. головою „У. Г." на чолі за умілу підготову та зразковий порядок на святі.

Волок.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна продажна зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.80
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аніхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини заслання	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЬСОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

„Ми будемо такими, якима нас Бог створив".

Репортаж з Лемківщини.

Десять літ я не бачив моєї рідної Лемківщини, аж оце підчас цьогорічних різдвяних свят скортіло мене поїхати туди, тимпаче, що рідня запрошувала мене зворушливими словами.

Дивні почування прокидалися у душі, коли я глядів на ті гори і ліси, серед яких я провів свої молодечі літа, коли я говорив з моїми ровесниками, коли придивлявся молодому нарибкові, що за рік-два стане в ряди зрілих господарів та рішатиме про долю свою та про долю села.

На Лемківщині — не гаразд. Народ на очах гине від „шпіритайки". Пють старі і молоді, ба навіть діти оцю отруту і то пють так масово й налогово, що жах огортає душу. Нема села, де не знали б тієї отрути, але є по селах хати, де її не знають і не хочуть знати. І в отих хатах, мов вазах серед пустині, жевріє живий вогонь світла.

Коли заговорити з більш свідомою людиною на Лемківщині, на якубудь тему, то таки відкриється перед вами шляхотна душа лемка, його здоровий розум, його віра у невмірущу силу рідного народу.

Ось яку я мав розмову з 20-літнім парнем сином мого ровесника Дмитра Понтуса, Ваньом, що приїхав з війська на „урльоп".

— Це ви, той Ваньо, що тому десять літ зі мною ходив на борівки до Тарнавки?

— Тот самий!

— Такий великий виріс і такий гарний жовір з тебе!

— Е, дайте покі з тим жомірем, не мали ня де взяти іно до півонірів і таку публіку з мене зробили.

— А щож тобі бракує?

— Та позерайтеся, які я скірні маю!

Я глянув на його чоботи в холявами тай нічого не розумію.

— Г нас стари баби х таких скіонях ходят, а при тих півонірах воякам таки скірні дают.

— Барз ся ганьбит тима скірнями, — замітує його батько, бо він ходив ксе в шиблетах, а тепер без тоти скірні то межи люди ся не хкаже, лем походит си троха по подвірци, а як дакого вздрит на дорозї то зараз до хижи втікат.

— Це дійсно трагедія, Ваню, — кажу я, — але не турбуйся, при війську вічно служити не будеш.

— То цілой щестя моєй, же вічні не буду при тих півонірях, якоси одбуду тоту повинність, а пак то вознуся до іншої роботи.

— До якої?

—Ой, мало ту роботи! Тато стари, газдівство на ніч сходит, а потім я маю на мисли іщи іншу роботу. Бо хоц мі ся нагвірило уж к тім войску, алем х Сямоці їх Перемишли биший сьвіт видів, то мушу г нас так само робити, бо мі ся ту барз дивні шитко здає, ніч мі ся ту не подобат.

— Бо г нас не так, як г люди. Поперше мусиме защмарити тоту „шпіритайку". Уж ем бесідував з парібками, — шитки мі обіцяли, же од тепер жаден до гемби шпіритайки не возне.

— Дуже похвально.

— Потім беремося до заробку.

— До якого?

— Будеме продавати книжки і газети!

— А у вас в селі багато свідомих і письменних людей?

— Троха є, але ми підемо світами од села до села, цілі наши гори обийдемо, я видів, як там коло Перемишля люде купують книжки, як хлопці ходят по селах і торгуют книжками, то си мислю, чом би г нас так не зробити? Повідам то нашим парібкам, а они лем г руки праснули, йой, повідают, та ми уж давно повинни були так робити.

— Це справді дуже розумний і доцільний плян, — кажу я, — але скажи мені Ваню, які ти книжки будеш продавати?

— Та яких іншн, як не наши українски? Перше то нас били, хоцби і г нашім селі, двоякі українці, правдиви і фальшиви, ошуканці, а тепер є шитки правдиви українці.

— А тоти фальшиви, то што за едни? — питаю, переходячи на лемківську говірку.

— Но, ви хибаль не знате, москальскі бештифранти, тоти, што іно по москальску бесідують і повідают, же ми тижек москалі, але їх уж нема ани на лік. Г нашім селі є лем еден такий!

— А в інших селах?

— Там таксамо, мало їх є, коло нас лем г Воробику буде троха тих москалів, але што мі барз дивно, тай з мисли мі то не сходит, же наш римавскій біскуп тижек такий самий. Барз мі то дивно, як він раз мав до нашої церкви приїхати, а я іщи не був при войску, то наши єгомость повідают, же треба свого біскупа з парадов привитати. То ми ся пририхтували, як ся смотрит, посідали ми на коні, а коням ми позаплітали на гривах коси зо синьо-жовтими папірцями, а до рук ми си взяли тиж синьо-жовти хоругвки, тай їдемо аж під самий Римянів. А там під Римяновом уж стоят воробицки парібки, лем їх хоругвки були інши, якиси біли, сині і червени, то як надїхав біскуп, то воробицких парібків поблагословив, а на нас ани ся не піздрів, а єгомосцеви нашему попів, же до нашої церкви не піде без то, же ми мали синьо-жовти фани. То барз не файні, як він ся нас вирікат, бо повічте сами, ци не правда?

— Сумна правда.

— Як сьвіт сьвітом наши фани били синьо-жовти, навет хтоди, як ми себе русняками звали, а ту віби, повідают, наш біскуп, а ему смакують люпше фани царскої Росиї. Або є г нас і таки, што повідают, же ми ани русняки, ани українці, лем якиси волохи, што ту в горах перед турками ся сховали і же гнеска ми ся повинни звати лемкове... Ви може чули і о тих дураках, то повічте сами, ци ся людем в головах не перевертат?

— Так, Ваню, маеш повну рацію, але мені цікаво знати, звідкіля ти такого розуму набрався?

— Сам од себе. Читаю книжки, позерамся на сьвіт і видж у, же не може інакше бити, лем так, як є і буде до кінця сьвіта. Жеби нас не знати, як називали, ми будемо такима, якима нас Бог створив. Не поможе замотиличенем варитам бесіда, же ніт України...

І наш нарід, — продовжує зворушливо Ваньо, — хоц розпорошений по сьвіті, хоц ся ділит на ріжни галузки, але кожда галузка тягне соки з єдного дерева, — і лемки, і бойки, і гуцули, і подоляки, — шитки знают о тім, що їх мати, котра їх кормит соками своєї єдної мови. Поляки тижек мают мазурів, кашубів,

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

Найбільша і тому найдешевша українська кооперативна

ДРУКАРНЯ „ДІЛО“

виконує в найкоротшому часі твори, брошури, афіші та всілякі інші друки. — Ціни дуже низькі.
АДРЕСА Львів, Ринок 10.

краковяків, котри бесідують кождий по свому, але шитки називают себе поляками, лем г нас така якаси публіка завелася меже нами, же аж ганьба о тім бесіду заводити.

Від захоплення здоровими поглядами лемківського парня я просто забув язика в роті. Притакую лише одним-двома словами, а він шораз то більше запалюється і говорить:

— Я знаю, ви пишете в газетах, ви там знаєтеся го Львові зо шиткима редакторами, то і сами пиште і другим повічте, нех пишут більше о нас, жеби ми виділи, же ми не сироти, о котрих сьвіт уж забив, бо ми і ви то едно. За мало о нас пишеся по українских газетах. „Наш Лемко“ припав нам до серця, але то за мало на тот голод, який ту панує, ми голодни на „друкованой слово“, як то повідают, але не на такой, якой голосят фальшиви пророки, лем на такой, што подібной до здорового зерна без сьнітю...

— А на тоту шпіритаю то може би наш найстарший владика церковний, митрополит Шептицкий дав дапку раду, можеби церковну місію го нас прислав, бо якби так людем файной казаня повісти то неєден би ся опамятав; але як ся нихто тим не турбуе, то люде пют на загладу свою.

— Як вийду з войска то я там до вас приїду, поратуйте ня, якби то скінчити тот курс купецкий при Союзе Українських Купців, бо ся хочу зяти до гандлю книжками, шитки села в наших горах обийду, зем ві гардих книжок зрихтуйте, то і людем добрі аробю, нех читают і знают де правда — і сам дашто заробю, бо знате сами, же нема ту де заробити, хибаль би до тої Гамерики поіхав, але там тепер не пущают чогоси.

— Не турбуйся Вэпо, — закінчую, — як буде більше таких юнаків на Лемківщині, як ти, то ви собі тут створити можете Америку.

Гр. Марусин.

Великий, багато ілюстрований, енциклопедично опрацьований

календар-альманах

КРИНИЦЯ

НА РІК 1938.

Потрібна в кожнім домі єдина своїм оформленням

МАЛА НАСТІЛЬНА ІНФОРМАТИВНА КНИГА.

Вадемекум кожного у його професійній праці.

ЦІНА ВСЬОГО ЗОЛ. 1.50.

Можна дістати у всіх книгарнях і в Адміністрації „Діла“, Львів, Ринок 10.

20-ЛІТТЯ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТИ УКРАЇНИ В РИМІ.

Студенти українці, члени Секції Студентів Чужинців Г. У. Ф. в Римі уладили в суботу 29. січня п. р. в Палаті Джакоміні, у салях Секції Студентів Чужинців, свято з нагоди 20-ліття проголошення незалежности України.

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь народ, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти“, її Відділів і читалень. З цією метою видала „Просвіта“ дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ“, що коштує всього 50 сотиків.

НОВИНКИ.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні зборн, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла“.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла“! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-тя сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла“ складає за рік Бібліотеку „Діла“ з 12 томів.

— **Спільну Просфору** для своїх Членів і їх Родин, уладжує Старшина Кружка ім. Б. Грінченка в дні 6. лютого 1938 р. в малій салі „Муз. Інст. ім. М. Лисенка“ вул. Шашкевича ч. 5. Початок год. 5. попол. — **Старшина.** 254

— **На вечір української музики** піяністки Дарії Гординської Каранович з Відня, що відбудеться 4. лютого в год. 8. увечір у великій салі Музичного Товариства ім. Лисенка продають карти вступу в ціні від 50 сот. до 3.— зол. в Союзному Базарі, вул. Руська 20 від понеділка 31. січня в год. від 9—12 і 4—6. Члени Союзу Українських Проф. Музик платять половину.

— **Корисна звичка.** Часте повторювання якихось рухів чи вчинків — переходить у звичку, а звичка стає наче частиною нашої істоти і вдачі. Людина має чимало байдужих, несимпатичних і позитивних звичок., але силою волі може визбуватися відемних та набувати додатні звички, які збільшують моральну вартість людини. Між добрими звичками можемо виробити в собі також звичку — щадити. Спершу треба певної натуги волі, щоб почати складати ощадности (розуміється в котрімсь українськім банку), коли ми досі того не зробили. По деякім часі ощаджувати буде нам щораз лекше і перейде в корисну звичку, якої ніколи не пожалуємо, бо вона принесе нам поважні матеріяльні користи і дасть велике внутрішне вдоволення. Дуже цікаво оповідають деякі ощадні люди про те, як вони привикали щадити і з яким добрим успіхом. Один приватний службовик, що має всього стокілька золотих місячно і вдержує родину, розказує нам, як він привик щадити і по кількох роках досяг того, про що колись і думати не важився: купив собі малу будівельну площу. Ручимо, що на тій площі він іще матиме свій малий, але власний дім. До цього приведе його та корисна звичка. Може хто назве це налогом, — нехай буде наліг, але таких налогових щадників дай нам Боже — якнайбільше. Вони у короткім часі подвоїлиб усе національне майно.

— **„Релігійно-моральне виховання у дитячих роках“** — виклад о. ректор. М. Хавлюка з циклю виховних викладів Католицької Акції, відбудеться в неділю 30. п. м. в салі бібліотеки Т-ва „Просвіта“, Ринок 10, II. пов. в год. 17-ій. Вступ вільний.

— **В память Крутянських Героїв** у Львові 28. п. м. в 7. год. веч. відправлено панахиди в усіх українських церквах. Скрізь церкви не могли помістити великого натовпу громадян. Особливо численно явилася молодь високих і середніх шкіл, також робітництва і ремісництва. У храмі св. Юра відправив торжественну панахиду о. прелат Л. Куницький в асисті о. канц. М. Ґадянта, о. сов. Д. Семчишина, о. Белея, о. д-ра Гриньоха, о. Клюса та о. Совяка. Співав гарно академічний хор „Бандурист“. Між присутними були м. ін. інж. А. Мельник, б. полк. СС., багато визначних громадян і велике число молоді.

— **„Буджетування збуту“.** Реферат на цю тему буде виголошений дня 1. лютого 1938 р. у викладовій салі РСУК, при вул. Техніцькій ч. I, II. пов. в год. 7-ій веч. — Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА.

Всі це знають, що найкраще можна забавитися на

ДАНСІНҐУ,

який уладжує Т-во Абсольвентів Торговельної Школи в дні 6. лютого 1938 в год. 7. веч. у Жовтій Салі Народнього Дому при вул. Рутовського 22, I. — Музика джез-бенд. — Багато несподіванок. Отже прийдіть усі!

— **Т-во „Відродження“ не дістало дозволу на збірку!** З огляду на зимову поміч безробітним і інші збірки Т-во „Відродження“ теж не дістало дозволу на збірку в усіх воєвідствах. Тому що Т-во мало в цьому році спеціяльні видатки й потребує зокрема в лютому більше фонду на плянову кампанію — просить оцим усе П. Т. Українське Громадянство складати, зокрема в лютому, з власної доброї волі щедрі датки для „Відроджежння“ на фонд боротьби з отрутами, що від віків винищують, вироджують і узалежнюють український нарід! Ніодин українець не повинен відмовитись від такого датку! Не жалійте гроша на боротьбу за здоровля й силу української нації!

— **Академічні вечорі.** В неділю 30. січня п. р. в год. 6. вечором відбудеться в салі „Української Бесіди“ (вул. Рутовського 22) виклад ред. М. Демковича-Добрянського п. н. „Платонова концепція держави“.

— **Крутянська панахида „Орлів“.** У двадяті роковини бою під Крутами відправиться в неділю, 30. січня п. р. в год. 9.30 у Петропавлівській церкві на Личакові **урочиста Панахида** за душі 300 юнаків, полеглих геройською смертю у борні з червоними наїзниками. — „Орли“ ім. князя Ярослава Осьмомисла у Львові.

— **Крутянська Академія на Личакові.** Заходом „Орлів“ ім. князя Ярослава Осьмомисла у Львові відбудеться в неділю 30. січня п. р. в год. 18-ій у салі чит. „Просвіти“ при вул. Крупарській 15 святочна академія для вшанування двадятих роковин геройського бою під Крутами.

— **З метрикальних історій.** До свого б. о. пароха, Л. Ліщинського відніеся парохіянин Волод. Красівський з проханням, видати йому метрику уродження. О. Ліщинський видав метрику згідно з метрикальною книгою. Та пану старості в Долині не подобалося, що прізвище в метриці було написане не з польським закінченням. Тому віддав о. Ліщинського до прокуратурії в Стрию за фальшування документів. Дня 26. липня м. р. прокураторія через городський суд в Болехові поставила о. Ліщинського, як підозрілого у провині проти зак. з арт. 287 § 1. к. к. під дозір поліції у Витвиці, тобто о. Ліщинський мусів цілий місяць раз в тиждень голоситись на постерунку. Вкінці доручено акт обвинуваченя, а 29. грудня м. р. прокураторія звільнила обвинуваченого від вини.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Поведім скрізь завзяту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою буквара з читанкою „ДО СОНЦЯ“, що коштує всього 50 сотиків.

— **Поліція наказує збирати продані календарці „Відродження“.** Централя „Відродження“ дістає далі від своїх членів із Волині зажалення на безправну поведінку поліції. Оце п. Микола Домащук із Зозова, пов. Рівне, що негайно після одержання розпродав 50 календарців „Відродження“ на 1938 р., дістав від поліції наказ... позбирати всі продані календарці під загрозою кари за кольпортажу нелегальних видань! Поминувши вже те, що п. Домащук не може тямити всіх 50 людей, кому продав, — така поведінка поліції щонайменше дивна, бо без особистого зиску членові можна перепродувати й поширювати видання свого Товариства без окремого дозволу на кольпортажу (яке в статутово дозволеним засобом діяльности Товариства). Деякі члени Т-ва (як ось п. Тарас Красьоха з Хоя-

ська, пов. Луцьк) доносять, що поліція робить ревізії і шукає за... цензурованою відродженецькою літературою (наче нелегальною). Іншим конфіскує видання при переїзді, як ось торговельному практикантові Андрієві Гавронському, якому 2 постеруноквві на станції у Володимирі Волинському сконфіскували стільні й кишеневі календарці „Відродження". Ще інші мають навіть судові розправи за кольпортажу відродженецької літератури, як ось П. Семенюк із Олександрії, пов. Рівне, який матиме незабаром розправу в окружному суді в Рівному за безкорисну кольпортажу відродженецької літератури. В усіх тих випадках Головна Рада робить відповідні заходи й взиває не зражуватись перепонами й вести далі статутову діяльність.

— **„Карайте мене, але звільніть від першої жінки".** 29-літній львівський шофер, Юрій Іванович, розійшовся зі своєю 38-літньою жінкою, бо наслідком вічних непорозумінь не міг з нею жити. Не маючи ще розводу, якого його жінка не хотіла йому дати, він оженився вдруге, цим разом з 27-літньою панною, але ані своїй жінці, ані нікому не признався, що він уже раз женатий. З новою жінкою жив добре, аж вмішалася перша жінка і загрозила йому, що випалить йому очі. Тоді він зголосився до влади і заявив: „Я допустився бігамії, вкарайте мене, але звільніть від першої жінки, що старша від мене 9 літ і з якою я не можу жити".

— **Рух людности у Львові.** Статистичний місячник львівської Міської Управи подає, що у вересні м. р. було у Львові 280 подруж, народилося 419 дітей, вмерло 249 осіб, приріст виносить 170 осіб. У місяці жовтні справа погіршилася: вінчань було 448, народилося 358 дітей, а вмерло 348 осіб, приріст виносив тільки 10 осіб.

— **Директор львівських міських театрів уступив.** Директор міських театрів Януш Варнецький вніс до Міської Управи письмо, яким виявідає умову піднайму міських театрів. Своє рішення дир. Варнецький мотивує перевтомою та браком умовин для дальшої праці.

— **Львівська хроніка.** До поліційних арештів віддали служницю Марію Стащук, якій закидають, що вкрала біжутерію вартости 200 зол. на шкоду Вікторії Шидловської, у якої служила. — За решіткою знайшлися Теодор Бабяк і Володимир Семків теж за крадіж на шкоду Мартина Мазана (Львівських Дітей 73). — На вул. Стрийській самохід ч. А. 40946 наїхав на Антона Конюша з Волкова, який переходив вулицею. Конюш потовчений.

— **Весна.** З місцевости Ходзеж, на Познанщині, повідомляють, що там у деяких городах зацвіли вже братки, а кущі бузка пускають бруньки.

— **Робітники в Лодзі виповіли збірну умову.** Незалежно від робітників котонового промислу і робітники, що працюють при т. зв. круглих машинах при виробі панчіх, виповіли збірну умову, домагаючись підвишки платень на 15 відс. Конференцію для порозуміння у тій справі скликали на 28. ц. м.

— **Процес Марушечка відбудеться в половині лютого.** Слідство проти схопленого в Білій бандита Марушечка ведуть швидким темпом До Вадовиць, де Марушечко тепер сидить, приїздять слідчі судді з Варшави, Катовиць і Кельц, які доповнюють свої акти про вчинки, яких Марушечко допустився на тих теренах. Розправа визначена вже на 17-го лютого. Визначену за схоплення Марушечка нагороду в сумі 1000 зол. поділять на дві частини: одну дістануть ті, що схопили спільника Марушечка Кашевюка (згинув підчас поліційної погоні), а другу постеруновий Міцінський, шофери Мендзибродський і Адамчик та портієр готелю „Під орлом" у Білій.

— **Підземні струси на Шлеську.** У свентохловіцькому повіті, на Шлеську, було кілька підземних струсів, що тепер щораз частіше повторюються, особливо на теренах в околиці Руди Шлеської та Рудської Кузниці. Ці струси не тільки викликують неспокій серед людности, але й спричинюють матеріяльні шкоди. Будинкам грозить завалення. Внаслідок одного такого струсу запався на більшому просторі гостинець, а в глибині витвореної лійки появилася вода. Явище досліджує воєвідська комісія.

— **Катастрофи в німецьких копальнях.** З Дуйсбургу, над Рейном, повідомляють, що в копальні „Тіссен" трапився нещасливий випадок. В одному шибі обсунулося склепіння, а під руйовищами згинуло трьох гірників. — Під Бреславом у копальні королевої Луїзи обсунулася земля на висоті 400 метрів під землею. Земля засипала кількох гірників і відтяла їх від світа. Один вмер, трьох важко ранених.

З краєвих...

сирівиця є продукована в Старогарді відомі таблетки Аспірін. Знак хреста Баєра витиснений на кожній таблетці вдешує нам відрізнити її від численних підробок.

ТАБЛЕТКИ
АСПІРІН

Аспірін лише з хрестом Баєра!

Аспірін — лише з хрестом Баєра! Аспірін лише з хрестом Баєра!

— **Румунські жиди приймають католицизм.** У Темешварі місцеві жиди масово приймають католицизм. Між іншими охрестилися вже: редактор „Темешварер Цайтунг" Ляйпнік та кількох визначних лікарів і банкірів.

— **Нова копальня вугля і нове місто.** Минулого року одни селянин на Сардинії підготовляючи терен під управу маслин, натрапив на чорну, блискучу скалу. Досліди виказали, що це вуглевий басейн на просторі 12.000 гектарів, в якому є до 100 мільонів тон вугля. Від трьох місців ведуть там працю, щоб прокопати хідники, які уможливлять продукувати 1.200.000 тон вугля річно. Одночасно будують там нове місто, що називається Карбонія. Воно обраховане на 20 тисяч мешканців і вже 28-го жовтня ц. р. передадуть його до приладного вжитку.

— **Місто Галац під водою.** Румунська преса пише, що ледові криги так забльокували Дунай, що рівень води дуже високо підвівся і місто Галац знайшлося знову під водою. Тому що криголомами не вдалося нічого зробити, почали розбивати лід динамітом.

— **Японія зменшує кількість вовни у тканинах.** Японський уряд контролі заграничної торговлі наказав фабрикантам додавати волокна целюльози при виробі вовняних матеріялів. Ця домішка має виносити 10 відс. при продукції вовняної пряжі і від 20 до 30 відс. для вовняних тканин. Цей розпорядок не відноситься до тканин призначених на експортові достави і до експортових тканин. Від 1-го лютого цей розпорядок поширюється і на бавовняні тканини, при чому в них буде 30 відс. целюльози.

— **Іспити з румунської мови для національних меншин.** Черновецька преса повідомляє, що всі урядовці магістрату й електрівні у Чернівцях та всі громадські службовики, на Буковині, що належать до національних меншин, мусять здавати ще раз іспит з румунської мови. Цим разом переводитимуть ці іспити дуже гостро.

— **Продукція золота в Абісинії.** В перших 11 місяцях 1937 р. вплинуло до „Банка д' Італія" понад 416 кг. золота, добутого в копальнях італійської Східньої Африки. Небавом — як кажуть — продукція золота дійде там до 50 кг. місячно.

— **Як потрібно черевиків,** оплатиться Вам відвідати велику крамницю. Одна з найбільших в цій ділянці є загально знана крамниця І. Шлянр, Львів, Легіонів 35, що продає гуртом і вроздріб. Там є найбільший вибір і найдешевша, також стрінете там завсіди найелегантнішу українську публіку. Самозрозуміло, що обслуга теж українська. 1—?

— **Мило** — урядово проаналізоване, пристосоване до вожної цери, навіть до найпражливішої. Мило видатне до останку, а густою піною і милим запахом, то лише мило Віолл, аптикаря в Перемишлі. 2—?

—o—

З концертової салі.

А. УНІНСЬКИЙ, піяніст.

Концерт Унінського, влаштований бюром Тірка, можна зачислити до найкращих імпрез цього сезону. Вичисляти подрібно усі вальори цього піяніста зайва річ. Треба лиш зазначити, що молодий артист у своєму розвитку осягнув вже сьогодні рівень, який кваліфікує його на піяніста дуже високої кляси.

Велика сконцентрованість і дуже вміле підчеркнення стилів Баха та особливо Скарлятті, глибина поезії Шумана, технічно-інтерпретаційні труднощі варіяцій Брамса на тему Паганіні, елеганція програмових картин Дебюссі і врешті усі численні питомі прикмети музики Ліста і Шопена, все це в інтерпретації Унінського було подане в спосіб справді досконалий і переконливий. Захоплена публика (саля польської консерваторії була виповнена по береги) змусила Унінського до трьох наддатків (Шопен).

Роман Савицький

З кіна.

КІНО КОПЕРНИК: „ІСТОРІЯ ОДНОЇ НОЧІ".

Молода гарна жінка, що вийшла замуж за жорстокого ненормального багача старається зносити своє подружжа терпеливо. Чоловік замучує її безпідставно заздрощами. Він сам дає притоку (не знаючи про це) до одного випадкового знайомства своєї жінки в ресторані. Жінка теж не знає, хто такий той новий знайомий, який рятує її у трагічній хвилині. На її вибраного паде підозріння душогубства. Щоб його рятувати від смерти, вона готова пожертвувати своїм почуванням, розстатися з ним. Фільма з кримінальним підкладом і трагічними сценами, має теж погідні та веселі моменти. Зроблена дуже вдатно, настроєво. Шарль Бое має типову американську красуню за партнерку.

КІНО КАСІНО: „КОРОЛЕВА ПЕРЕДМІСТЯ".

На підставі старого, колись популярного водевілю зробили у Варшаві добру комедію з цілим рядом комічних типів. Історія інтелігентної сироти, що виховується в бідній родині, не знаючи нічого про своє походження відтворена широко; маємо, як у деяких американських фільмах, навіть цілу судову розправу. Дуже добре виведена забава в передміському шиночку і побутові сцени. Є з чого сміятися, можна теж пустити сльозу говорушення над долею бідної Мані, що виходить заміж щаслива і багата.

КІНО ЕВРОПА: „24 ГОДИН КОХАННЯ".

Весела сатира на пару молодих акторів, що щиро кохають одне одного, але не можуть жити без сварок, сцен заздрости і чисто акторської комедії. Улюблений славний актор, що грає „Гамлета", „Ромея" і „Отела" має такі великі успіхи між жіноцтвом і так багато серцевих справ, що вже 12 разів вибирався до шлюбу зі своєю улюбленою партнеркою і ніколи не міг дотримати слова. Трапляється нагода — змінити своє життя, бути чесним, зробити велику прислугу одному джентельменові, якого наречена звернула собі голову саме ним — артистом, що так чудово відтворює Ромея. Артист випробовує найкращі свої ролі, щоб знеохотити дівчину до себе і це доводить до прекомічних ситуацій. Комедія жива та інтелігентна. Головні ролі грають дуже приємно Джін Беннет, Леслі Говард та Олівія Гомінсенд.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

‡ Посмертні згадки.

Дня 26. м. м. відійшов від нас невіджалуваної памяти о. **Онуфрій Вергун**, парох Дебеславець, пов. Коломия в 80. році життя і в 53. священства. Не стало одного з тих, які від ранньої молодости, ще на шкільній лаві, взяли на себе великий громадянський обовязок та до кінця свого трудящого життя не зігнулися під його тягарем.

Вийшовши зпід селянської стріхи відчував покійний живо потреби села і у своїй душпастирській праці в Бережанщині, Гусятинщині і 37 літ в Коломийщині все віддав для того народу, з якого сам вийшов.

Тому нехай Покутська земля, для якої трудився, не жалуючи своїх сил, буде йому пером.

В. Й. П.

Кожний купець знає

що клієнта зєднується першорядним товаром.

Тому продавайте

БРИНДЗЮ

тільки

МАСЛОСОЮЗУ

Вона з правдивого полонвартісного овечого буджу — знаменита в смаку й якости — перевищає заграничну бриндзю.

Антін Дацко, помер дня 25. січня 1938. р. Покійний уродився в 1876. році в Миколаєві н. Дн. До війни був австрійським старшиною при інтендантурі IV. дивізії кавалерії, підчас світової війни придїлено його як старшину до полевого суду.

Дня 4 листопада 1918 р. заголосився він у Львові в ряди УГА, де виконував ріжні обовязки і перебував з нею ввесь час, спершу як поручник, начальник харчевого складу IV. Бригади, відтак як інтендант IV. Бригади, начальник господарського уряду II. галицького корпусу, разом з армією переходить за Збруч, ділить її долю і недолю. перебуває тиф і вкінці у вересні 1920 р. разом із групою ген. Кравса переходить до Чехословаччини. В 1926. р. вертається до рідного краю і від листопада 1927. працює ввесь час як урядовець „Маслосоюзу".

Покійний визначався погідною вдачею, криштальним характером, працьовитістю і солідністю, за що діставав неоднократні письменні признання, а серед товаришів та окруження тішився загальною пошаною і симпатією. Установа втратила в ньому одного з найкращих працівників, а дружина і двоє дітей свого улюбленого та зразкового мужа і батька. В. Й. П!

—o—

Дописи.

ЯВОРІВ.

Мистецький вечір живого слова (Леся Крив'цька — рецитація, Андрій Поліщук — пісні). Вирішні атрибути мистецького профілю з'домої драм. артистки і рецитаторки, Лесі Крвіцької, це: милозвучний голосовий орган, непорочна дикція, широкий динамічний обсяг, вільно та поміркувано оформлені мистецькі задуми. Усі „вороги" декламації (між ними сьогодніший дописувач), виховувані на найчастіше хибно виконуваних рецитаціях, повних неадекватної патольогії та екстремної динаміки, стали, почувши правдивого мистця у тій ділянці, прямо прихильниками цієї галузи мистецтва. У програмі поезії Вороного, Курдидика, Лепкого, Левицької, Лужницького, Надсона, Олеся, Тичини, Шевченка та Чупринки. Крім цього Крвіцька оживила теж вечір мельодеклямаціями до текстів кабаретових пісень, таких як В. Весоловського „Танго", до „Чарів ночі" Олеся (муз. В. Безкоровайного) „Вулиця" Лужницького (муз. Балтаровича) і „Танго" Курдидика (муз. А. Рудницького). Гідним партнером Лесі Крвіцької був цього вечора А. Поліщук — знаний вже нашій публіці, що його вітала з захопленням. Це співак з прекрасним баритоном. Якість голосової барви і його сила позволяє надіятись, що з Андрія Поліщука буде в будучині знаменний співак. Поліщук співає ритмічно. Програма дібрана до голосу. Спеціяльність співака пісні з „мареновим" акцентом. Брак виразніших вокалів у динаміці значно в прийдешности. В програмі твори Аргемовського, Кенемана, Лисенка, Монюшка, Направника, Чайковського і народні пісні: Чумак, Журавель. Публики багато, високий настрій. **Белеп.**

Як щороку, так і в цьому році ходили з колядою чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. Не розтрачуйте одержаних дарунків, але призначіть їх Рідній Школі й негайно туди перешліть! Цього вимагає національний обовязок!

БРОДИ.

Політична нарада УНДО. Дня 10-го січня п. р. відбувався у Бродах політична нарада УНДО у прибуло 100 осіб. Були заступлені такі громади: Броди, Смільно, Фільварки Великі і Малі, Поннковиця, Яглівчик, Гай Смоленські, Лешків, Заболотці, Залісся, Селіська, Суходоли, Рудка Бо'ецька, Поплава, Шишків, Конюшків, Корнів, Рожнів, Берлин, Клекотів, Голосковичі, Чехи, Вербівчик, Дубе, Кавшерка. Нарада мала на меті налагодити співпрацю громадянства політичного повіту Броди і розбудити політичну активність. Прибулі мали представити організаційний стан на місцях. На нараду прибув пос. В. Кузьмович. Він виголосив політичний реферат, в якому проаналізував теперішній виступ польського громадянства та його консолідацію. Вкінці подав політичні напрями організацій українського відпору. Дискусія, що почалась після реферату, була на дуже високому р'вні. Видно було велике зацікавлення темою, а також однозгідність в оцінці теперішнього політичного положення України. У дискусії забирали слово: о. Кусій, п. Тадей Сегала зі Заліся, п. Іван Кари з Поннковиці, студ. Богосл. Ярослав Сірко з Бродів, п. Максим Нещерожний з Поннковиці, о. Прокопович з Вербівчика, п. радн. Панас з Бродів, п. Антін Шпайда зі Заболотець та інші. Проводив голова ПНК УНДО д-р Жолнірчук. Нарада покінчилась відспіванням національного гимну.

КОЛОМИЯ.

„Ялинка" в Міщанському Братстві арх. Михаїла відбулася в домівці Братства заходом дир. В. Породки в неділю 23. п. м. При застеленому столі зійшлися представники нашого духовенства та св'тської інтеліґенції (на жаль, її було за мало) з гуртом старшого й молодшого міщанства. Після коляди „Бог предвічний" і взаїмних побажань міщанства своєму парохові й панянки почалася мила гутірка, перепліталась промовами (оо. Кобаровського, п. Квоїна, проф. Николишина, Д. Породки, М. Яремчука, Рашева й дяка С'янтовича), в яких заторкнено багато актуальних справ міщанського життя з національно-організаційного й господарського боку. Шкода тільки, що зазужено рази запрошених міщан, а й жіноцтво м'іщанське зовсім не було заступлене.

Цьогорічний Йордан відбувся відмінно, як минулими роками, бо на призов вищої військової власти у богослуженні у церкві взяли участь представники державної й автономічної влади та місцевого гарнізону, а в процесійному поході на Прут почесний відділ війська в повному виряді з оркестрою, яка грала по дорозі коляди, „Коль славен" і „Сердечна Матко"... Недужого пароха заступав у поході й водосвятї о. радн. Капустинський. Гарна погода стягнула велику масу різнонаціонального народу, які інтерпретували ту іновацію відповідно до своїх національних настроїв. Замітно рід, що найближчої ночі невідомі напасники вибили шибу в домі пароха — мабуть у звязку з йорданським походом..

Закрили читальню „Просвіти" ім. Сковороди. Дня 21. п. м. староство закрило читальню „Просвіти" ім. Сковороди, в якій гуртується академічна молодь та абсольвенти середніх шкіл, переславши ревізію й забравши всі книги й папери читальні. Причиною закриття були виступи деяких членів тієї читальні підчас листопадових поминок; власти добачили в них переступлення статутових меж діяльности в політичному напрямку. Проти цього рішення видія розвязаної читальні внесе відклик до воєвідства.

ТЕРНОПІЛЬ.

За зміною самоуправного закона. — Масове віче українських радних у Тернополі. Повітовий Народній Комітет УНДО в Тернополі, під проводом п. Остапа Сіяна, скликав усіх українських членів громадських і волосних рад і управ та повітової ради в Тернополі, щоб обговорити справи завязані з територіяльною самоуправою, а зокрема недалекі вибори на соптисів. В суботу, 15. січня п. р. явилося на вічу 271 українських радних з 63 громад Тернопільщини, у цьому і дві селянки, 18 волосних радних і член повітового виділу п. Дебельський з Березовиці Великої, що є доказом великого зацікавлення самоуправними справами. Вче відкрив п. Остап Сіяк, голова ПНК, покликуючи до співучасти у проводі п. Миколу Малицького з Шлихтинців, члена воєвідського самоуправного виділу і бувшого посла п. Антона Кунька з Чернелева Руського, члена повітової і волосної рад, а на секретаря п. Михайла Мазуневського, громадського радного з Кипячки. Реферат про закон про територіяльну самоуправу та про компетенції полномочних самоуправних установ і органів виголосив посол д-р Степан Баран, зачим усунув порізнення між обовязуючим вже пятим рім повим польським законом і давнішим галицьким законом, що не давав такої власти старості, повітовому виділові і вітовій, яку вони мають нині на основі теперішнього польського права. Подрібно обговорив теж д-р Баран справи, що належать до громадських рад і до соптиса як виконавчого органу та візвав присутніх радних, щоб при належних виборах соптис'в у Тернопільщині, що мають бути в лютім п. р., постаралися за вибір соптисами наших свідомих людей усюди, де це можливе. Після реферату присутні радні ставили запити у ріжних практичних справах, звязаних з виконанням закону про територіяльну самоуправу, на які пос. Баран дав відповідь і вияснення, почім предсідник віча п. Сіяк стверднв, що зібрані згідно з рефератом д-ра Барана залишаються за зм'ною дотеперішнього закона про територіяльну самоуправу в напрямі його основної демократизації.

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торгівлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОТМІВ 32 (pir вул. Сербській 15) під власною реєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канарієнфогель у Львові

Тел. 265-69

Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

1—10

ПЕРЕМИШЛЬ.

Сонільська діяльність може загрожувати „порядкові публічному". 10 молодих громадян села Валява, п. Перемишль, перед кількома тижнями внесли до Львівського Воєвідського Уряду прохання зареєструвати помоложення у Валяві сонільське пр'ядо. По довгих, нетерпеливих очікуваннях дістали таке письмо: Urząd Wojewódzki Lwowski. Wydz. Społ. Polit. L. P. B. 25-529/37. Lwów 17. XII. 1937. Do Założycieli Stow. Gimn. Sportowego T-wa „Sokół" w Walawie, do rąk p. Mikołaja Halunа. Urząd Wojewódzki Lwowski na podstawie art. 20 prawa o stowarzyszeniach z dnia 27. X. 32 r. (Dz. U. R. P. Nr. 94, poz. 804) nie uwzględnia podania o rejestrację stowarzyszenia p. n. Gimn.-Sportowe T.wo „Sokół" w Walawie, ponieważ jego istnienie mogło by spowodować zagrożenie bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. W szczególności Urząd Wojewódzki na podstawie przeprowadzonych dochodzeń ustalił, że założyciele którą czynny udział w życiu politycznym i pod płaszczykiem stowarzyszenia rozwijali by działalność niedającą się pogodzić z obowiązującym porządkiem prawnym i ze statutem. Od decyzji niniejszej wolno wnieść odwołanie do M. Spraw Wewnętrznych przez Urząd Wojewódzki Lwowski w ciągu dni 14-tu po doręczeniu. Za wojewodę: Alfred Kilian, radca. Коментарі зайві. Проти такого рішення члени основники внесли відклик. **К-н.**

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

під наг.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ

СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

27 портретів.

КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50. ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.

Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20, з пересилкою зол. 1.50.

СХІДНИЦЯ-БОРИСЛАВ.

Анкета в нафтових справах. Дня 16. п. м. відбулася у нас анкета власників нафтових площ у справі нового нафтового закону, який мають завести у Польщі. Сали Народнього Дому виповнена вщерть, а й на дворі, перед Просвітою, через брак місця у салі, повно жіноцтва. Прибули на цю анкету відпоручники Т.ва „Підгайма" у Дрогобичі інж. Гавриляк та інж. Антоневич. Анкету відкрив голова Кружка „Рідної Школи" й відтворив Східниці п. Бобешко. Інж. Гавриляк поклав новий нафтовий закон, який мають увести і підкреслив, що він дуже кривдив би власників нафтових терен'в, бо обмежував кількість бруг до 5, обмежував права продовжати і т. п. Інж. Антоневич у промові, яку присутні вислухали з великим зацікавленням, представив цілі і працю Комітету й делегації, на чолі якої стоять д-р Ільницький і д-р Савойка з Дрогобича: вони вклалися інтенсивно до оборонної акції і видали інформаційні брошури для членів собі та ширшого загалу. У дальній промові референт обговорював справу, як прибрати потрібні фонди на оборонну акцію і запропонував створити організаційний комітет, що негайно взявся би до праці на місці. Побажаннями успіхів у праці інж. Антоневич закінчив свою промову. Після того промовляв дальній місцевий організатор п. Бобешко. Багато присутніх звертався до референтів з запитами щодо подробиць нового закону. Вкінці вибрали організаційний Комітет з самих енергійних громадян Східниці, а п. Бобешком у проводі. Треба вірити, що східничани, які вже перші дали доказ своєї жертвенности й працьовитости і тепер перемовчать у справі, якої підняли. **Присутній.**

Спорт.

УКРАЇНА — СВІТЕЗЬ.

Пригадуємо, що боксерський матч обох дружин відбудеться в неділю, в год. 7. вечором у Спортовій Залі при вул. Яблоновських. Ціни вступу низькі.

ЧОРНІ (ЛЬВІВ)—ПОГОНЬ (КАТОВИЦІ) 2:0 (0:0 0:0 2:0).

Перший матч ґанґовий за окружне мистецтво Польщі відбувся в Катовицях. Виграли несподівано, хоч зовсім заслужено Чорні, для яких воротя здобув Ясінський II.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірні, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Неділя 30. І. год. 3.30 попол. „Сеї"; год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Понеділок 31. І. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Неділя 30. І. год. 3.30 попол. „Розрахунок"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 31. І. год. 7.30 веч. „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СУДОВА ВИШНЯ:
30. І. Довбуш.

МЕДИКА:
31. І. Орлеяя.
1. II. Процес Мері Дуган
2. II. Довбуш.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Роб. Дому):
3. II. Орлеяя.
4. II. Процес Мері Дуган.
5. II. Під мураталею.
6. II. Премієра: Лісова пісня, драма-феєрія в 3 діях з прологом Лесі Українки.

Зол. 7.— **Щасливі обручки** в 14 кар. золота тільки у **В. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".

АТЛЯНТИК: „Праливна бреяда Нани Петровни".

ВАНДА: „Ромео та Джульєта", „Пінеч кличе".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЄВРОПА: „24 години кохання".

КАСІНО: „Королева перемістя".

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Вое.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук"

МЕТРО: „Пісеньяр зо Відня", „Орел летить до Китаю".

МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".

МУЗА: „Король і хористка".

ПАКС: „Не забудь про мене" (з Вер. Джіглі Магдою Шпайпер, Петром Боссе).

ПАЛЯС: „Улан вяяя Йосифа".

РАЙ: „Крайпарова сонята" з Лель Даговер.

РІЯЛЬТО: „Подружжя в любови" з Мирою Лькй і Варн. Бакстером.

СВІТ: „Забуті лиця", „Відай Тарзан".

СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінова" і ревія

ТОН: „Мистні глупоти", „Дармоїд".

УТІХА: „Підозрілий чоген ч. 9" і ревія.

ХИМЕРА: „Скитальці півнеч".

ФОТОПЛАСТІКОН
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавемана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО

Неділя, 30. січня 1938.

8.00 Сигнал часу, 8.05 Ран. деннік, 8.15 Для села: Хліб. газетка, гр. пл., Властива вміна плодів у господарстві, 8.30 Навозова господарка, 8.40 Адам: „Колись я був королем", увертура, пл., 8.50 Як робити засоби леду, 10.30 Пучіні „Богема" з пл., 11.30 Вістка народів під Лайпцігом, 12.03 Муз. поранок, 13.00 Фільм. огляд, 13.10 „У настрою" з життя емігр. робітників у Вестфалії, 13.30 Музика форт. у вик. Івана Берсеницького, пісеньки І. Пашковського, оркест, 14.45 Для села: Огляд ринків збіжних продуктів, Суєвська гутірка. Музика з пл., Репортаж. 15.45 Для старших дітей: „Там, де фіялковий перець росте" 15.55 гр. пл. для дітей, 16.05 Суїти на скрипк. орк., 16.45 Аннеція та життя, 17.00 Молитва із бабкою, орк., мазурки, Кутюк гумору, спів. Шенко й Тотько, 18.55 Театр Уяви: „Почта жінка" та осп. Конаньовського, 19.05 „Село Пруси воюють", 20.00 Концерт симфон. квартету, 20.35, 21.00 Спортові вістки, 20.40, Політ. огляд, 20.50 Веч. деннік, 21.15 Гумор на цензурі, 21.45 Форт. рецталь Кл. Аро, 22.25 Легка музика з пл., 22.50 Ост. вістки, 23.00 Кольорові серпантини, легка слозно-муз. вид. Юр. Тепш.

Понеділок, 31. січня 1938

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: „Що я бачила в Інді", гутірка для старших дітей, з інд. музикою, 11.40 У римарськім варстаті, 12.03 Полудневий авд., 13.45 Двожак: Вільончелевий концерт оп. 104 (Каледо й орх.) з пл., 14.25 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Троки пісні, троки слова, відповіди на листи; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.20 Госп. вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Найбільші електрівні світа; 17.15 Концерт солістів: Евгенія Зарицька сопран, й. Фогелінна форт.; 17.50 18.50 Спортова гутірка та вістки; 18.10 Плекання кімнатних ростин зимою; 18.20 Грає Яша Гайфец, гр. пл.; 18.35 Регіоналізм у літературі; 19.00 Газова атака; 19.30 Громадянин як суддя; (про суди присяжних); 20.00 „Раз то мало" муз. спогади з 1 січня; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт, орх., форт. (у програм. твори Равеля), 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танцова музика в пл.

Вівторок, 1. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція. 11.15 Для шкіл: Репортаж із Хонкова; 11.40 Грає Відім Прімрова, пл.; 12.03 Полудневий авд.; 13.45 Бетовен: Симфонія ч. 7, пл.; 14.25 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. повісти Івана Ліма: „Голоси до посолоти", Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.20 Господарські вістки; 15.45 Муз. загадки: авд. для старших дітей; 16.05 Фол.-госп. актуалії; 16.15 Розр. концерт. орк.; 16.50, 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Американським Тібетом"; 17.15 Співа, рецталь Івон де Марк Алу, баритон, у супр. форт.; 17.50 Ітахи наших вулиць; 18.00 8.50 Спортові вістки; 18.10 Моди; 18.20 Еспанські й італійські пісні. Енкінезівна сопр., у супр. форт.; 18.35 Для села: Що треба робити у випадку худобячої заразн; Хлібо. скринька; 18.40 Шлеськім Бескидом на Бабину Гору; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Десять заслуг і два проступки К. В. Вуйцінського" літер. вечір; 19.30 Хор у супр. форт.; 20.00 „Европа танцює" словно-муз. вид. 20.40 Представляємо співачів; 20.45 Веч. деннік; 21.00 Симф. концерт з Вел. Театру у Львові; 22.00 Танц. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань; 24.00 —1.00 Танц. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 30. січня 1938.

БЕРЛІН 9.30 16.00 18.00 Розр. музика, 19.15 20.00 21.00 Концерт вівськ. оркестр; БІЛГОРОД 18.15 20.00 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Клівія" оп. Досталя; БУДАПЕШТ 12.30 Симф. концерт. 17.00 Цик. музика, 18.15 Співа, 22.40 Вівськ. орк.; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Концерт симф. орк., 15.40 Концерт квартету, 19.30 Вистуи Вінер Венгерменбен, 20.00 21.00 „Відень то Відень" лектур', сол., квартет, орк., 22.30 Танц. музика; КОШИЦЕ 18.00 Концерт хорт; МІЛЯНО 17.00 18.00 Розр. концерт. 21.00 22.00 „Пагаміні" оп. Легара; ПРАГА 9.00 „Місса Папе Марцелі" Палестріни, 16.30 Розр. концерт, 17.35 Нім. лект.; Співа, 20.10 21.05 Розр. протр.; РАДІО ПАРІ 17.45 18.00 19.00 Симф. концерт, 20.30 Гавайські пісні; РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 22.25 Музика та пісеньки; СОФІЯ 18.00 Пісні. 18.15 Легка музика та пісеньки, 19.00 Вок. концерт. 21.00 Оп. мельод'я: ФЛЬОРЕНТІЯ 16.30, 18.00 „Федора" оп. Джордано.

Понеділок, 31. січня 1938.

БЕРЛІН 12.35 Муз. дрібнички, 19.10 Сюжет. 19.45 Вер. гомбя, 20.00 Розр. концерт, 21.00 Весела муз. вист. (сопрабон, скр., форт., гітара); ВІДПОРОТ 20.00 21.00 22.00 Опера: БУДАПЕШТ 18.30 19.00 Цик. музика, 20.10 21.00 22.10 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 11.25 Нар. музика, 17.10 Форт. рецталь І. Ренти, 17.35 Муз. година Р. Гльоба, 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 „Аїда" оп. Верді; ДАРТМІЛЯНД-ВРЕТЕР 18.00 Нові пісні на хор. 20.10 Симф. концерт. 21.20 Концерт фільг.; КОШИЦЕ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 Симф. концерт. 22.15 Комедія; ПРАГА 15.15 18.10 Розр. концерт; РАДІО ПАРІ 21.15 Спів. 21.45 Розр. музика, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера; РІМ 17.15 20.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 „Золото Реяу" оп. Вагнера; СОФІЯ 19.00 Сонати. 19.45 20.00 Співа, 20.15 21.00 Симф. концерт. 21.30 Болг. нар. пісні.

Вівторок, 1. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 18.00 Розр. концерт, 19.10 Фр. композитори, 19.45 Веч. гомін, 20.00 Серенада, БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Кармен" оп. Бізета; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., вїол., 13.30 21.30 22.00 Цик. музика. 19.00 Орк. концерт, 20.00 Співа (Гелт — Франція); БУДАПЕШТ II. 19.00, 20.00 21.00 22.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 10.50 Солісти (у програм. „Гоман" Мусоргського), 19.40 Австр.-шв. концепт (австр. нар. музика. співи), 20.45 21.00 „Любов перед судом" вес. авд.; КЕНІГСБЕРГ 19.10 20.00 21.00 „Низини" оп. Д'Альберта; КОШИЦІ 18.00 Словно-нов. авд. ЛЯПЦІГ 19.25 20.00 21.00 „Лукія з Ламермуру" оп. Доніцетія; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Отельо" оп. Верді; ПРАГА 17.40 Форт., 18.10 Нім. авд.: Гутірка, Шопі, 21.00 Орх. концерт, 22.15 Танц. музика; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена; РАДІО ПАРІ 21.15 Камер. концерт, 21.15 22.00 23.00 „Плюто" драма на осн. Арістофана; РІМ 17.15 Сонати. форт., 21.00 22.00 Вівськ. орк., 22.20 Каліссіяні; СОФІЯ 19.00 Співа, 19.45 20.00 Камер. музика, 21.00 22.00 Вок. концерт.

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти Нашого Вітька і Дідуня бл. п. ОНУФРІЯ ВЕРГУНА, пароха Лебединець складаємо всім тим щиру подяку, що за життя Покійного прийшли до Нього а потім, а по смерти віддали покійному тайним останнім вічлаєм й словами гуцульської вдячности „Найлїпеж Вам буде Вог на дорозі на вожнім моті, на переході.

Діти і внуки.

Красноїля, в січні 1938.

БІРЖА.

Львів 29 січня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белыги белыг. 89·30 89·97 Долари американські 5·27·50, 5·29·00 Долари канад. 5·27·00—5·28·50. Фльоренгея 99·5·17—99·45. Франки фр. 17·42—16·99, Франки швайцарські 102·95—101·45, Фунти англ. 26·46—26·30, Гульдени голяд. 100·20—99·80, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·14—117·30 Кор. норв 13·98—132·00, Корони шв. 136·38—135·10, Ліри-італ. 21·60—20·80, Марки фінлянд. 11·69—11·55, Марки нім. 109·00 — 105·00 Шилінги австр. 99·20—98·20, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 117·00 — 113·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 65·38, 65·50, 3 і пів 1 ем. 81·00 ненот. 3 пол. тов. 1 ем. 81·25 серія ненот. 5 конверс. 68·75 преміов. 41·90, 4 консол 67·00

Папери

Банк Польський 117·50 Цукор 37·00, Вугель 31·25. 31·00, Ліліпут 63·50, Меджейа 14·00, Островець 55·50, Стараховичі 38·25, 38·00, 38·25, Габербуш 49·75.

Тенденція неодностайна.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 29. січня 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол,
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·00 зол,
1 кг. масла експ. вищ. в опак. 3·01 зол,
молоко . . . 16—17 сот.
яйця (копа) . . . 4·50 зол,

Тенденція вдержана на молоко й масло, на яйця зниження.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на могилу Антона Лукіяновича, кол. голови Філії „Рідної Школи" в Турці п. С. і кол. голови філії „Просвіти" в Бібрці, Олена з Лукіяновичів Лишанська з родиною; Денко Лукіяновичів з родиною; Богна з Лукіяновичів і Лев Ясінчуки; Михайло Лукіяновичів із родиною склали по 25 зол. „Рідній Школі" і на книжковий дар „Просвіті" — разом 50 зол.

Звичайні Загальні Збори Українського Лікарського Товариства у Львові. Згідно з приписами статуту У. Л. Т. проголошуємо XXIII. Звичайні Загальні Збори Українського Лікарського Товариства у Львові, що відбудуться в суботу 12. лютого 1938 року у Львові, в домівці Товариства вул. Підвалля ч. 7, І. п. Початок Зборів год. 5.30 увечір, однак якби в год. 6·45 не зявилася потрібна скількість членів, Загальні Збори відбудуться в тій самій льокалі, а тим самим порядком нарад в год. 6.30 та їх рішення будуть правосильні, без огляду на число управнених до голосування прибулих членів. Порядок наради: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу попередніх Загальних Зборів. 3) Звіти: а) Голови з діяльности Товариства за 1937 рік, б) Делегатів Філій Товариства, в) Генерального скарбника, г) Контрольної Комісії. 4) Дискусія над звітами та уділення абсолюторій уступаючому Виділові. 5) Вибір: а) Голови та нового Виділу, б) Контрольної Комісії, в) Редакційного Комітету. 6) Реферат: Напрями праці УЛТ. в 1938 році. 7) Внески та запити. — За Виділ У. Л. Т. **Д-р Максим Музика**, голова. **Д-р Осип Філяс**, секретар. 258

Тільки оголошуючись у

„ДІЛІ"

можете успішно продати, купити або замінити реальність.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЗАЛІЗНІ ПЕЧІ польські Ватра, чеські Метеор Меркур, оказійно, Ремчнер, Легіонів 37. 81 3—3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, ул. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 16-16

НОВА ГАЛАНТЕРІЯ Євген Будинковський, Станіславів, ратуш, поручає різного роду галантерійні артикули. 2320 15-20

НАЙНОВІШІ спальні, їдальні, тапчани, комбіновані шафи, найдешевше, Брік, Львів, Трибунальська 16. 201 1-3

ПОМАРАНЧЕВУ ШКІРКУ скуповує по 80 сот. за 1 кг. „Просфір'я" Пасажів 16 і склади „Народної Торгівлі" у Львові. 1-1

НАУКА

ЕКСТЕРНІСТИ! Вислаю всякі поміч виклади математики до гімн. матури. Зголошення з почт. маркою на відповідь до Адм. „Діла" під Математика". 203 2-5

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким модельєром ВІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрездї, Відні. Професор патронату. Приймає записи — після вказки. — Львів, Оссолінських 12. 186 9-12

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЗРЕДУКОВАНА учителька без засобів до життя просить якомогобудь заняття. Зголошення під „Праця" до „Діла".

203 1-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

СПИТАЙ нас, як і чим заміть тепер добре заробити. Nowości Praktyczne", Warszawa, Złota 37/94.

РІЖНІ

БІБЛІОТЕКУ вашу фахово зорганізує, повне забезпечить бібліот. школи. „Діло" — Аворд. 259 1—2

ШЛЮБНІ, БАЛЕВІ СМОКІНГОВІ УБРАННЯ, ВИПОЗИЧАЮ, ЛЬВІВ ПЛ. ТЕОДОРА 4. 2729 10-10

Присилайте передплату!

Галицький Маґазин Новин

ЛЬВІВ, ГАЛИЦЬКА 15

влаштовує

Дешеві Білі Дні

з 30% знижкою цін

Для прикладу кілька цін:

Полотно	зол. 0.55	Пошевка мереж.	1.80
Шифон	0.90	Простирала ковдрові	4.35
Зефір сап.	0.60	Обрусове біле	1.90
Попелівка на сорочки	1.20	Обрусове колірове	2.20
Сирий шовк	1.10	Ручники кушелеві	0.50
Перкалёва колір.	0.70	Ручники вафлеві	0.80
Димка на підштанці	0.70	Стяжки	0.40
Полотно на простирала	1.80	Серветки	0.20
Вовн шир. 90	1.05	Хустинки до носа	0.15
Шифон постел. шир. 90	1.—	Флянелі білизняна	0.60
Шифон постел. шир. 150	1.70	і багато інших.	

УВАГА: З нагоди „Білих Днів" про даємо всілякі блаватні товари 20% дешевше. — Замовлення з провінції полагоджуємо за почтовою післяплатою.

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Преціз'я" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 2-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, яркові, проти усування матиці та гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 25-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПАНСІОН „VITA", Жівець Черте в'Д 1. травня до вишайму, комфортово уряджений з кухонним начинням і подвійною постіллю. Близька місцість Левандівка, вул. Жайрки ч. 30 у п. Кацпли. 260 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сінрн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берлині, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах

ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10

(бічна Личаківської).

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії пер, зроговатіння, пігменту, волосся, бляшки, дзьоби по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщин, ялячків і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіяння ніг катафорезою. Сталі румянці підшкірним запусканням краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2033 6-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Куйуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ҐАРНІТУРИ

найліпших виробів красових і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.
3—11

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

КІР

Львів, Усійського 8
Тел. 280-88
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

НА КАРНАВАЛ фраки, смокінги та всяку іншу вішатову ґардеробу поручає з власних і доставлених матеріялів **Р. Хомин** ЛЬВІВ, ДОМІНІКАНСЬКА Ч. 11. — — — тел. 283-95. — — —

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АҐРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-аґрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужомовною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Обробляння шкіри, е) Мляварство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приєднайте почтову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання написати ті на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut, Podebrady, Zámek, Tchechoslovaquie.

Наш пропаґандовий тиждень

від 31. І. — 28. ІІ. це справжня премія для наших консументів. Продаємо в тім часі наймодніше білля на 1938 р. з 15% опустом з наших постійних цін. Ось кілька цін: Сорочки мужеські попелінові 4.95. підштанці довгі, дуже тривкі, димкові 2.50, жіночі сорочки 1.65 і 2.50. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картон) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
" Сикстуські ч. 7
" Галицька 16

Ви лишитесь назавжди Рекрут мо зробило
БОЛЯ по ГОЛЕННІ
БОЛЯ по МИТТІ
ФАМОЗА
Львів, Жолкіївська 58

Аптикаря Візля

Найбільш найвразливішої цери і для новородків і немовлят
приладжене — після — поголення
НІЖНЕ МИЛО для ЛИЦЯ і для ДІТЕЙ
головне продане Аптика „Звіздою"
біля тійської вежі
перемишль

НАСІННЯ

ГОРОДОВИНИ
ЦВІТІВ
І ПАШ 1—5
по найнижчих цінах поручає

Едмунд Рідль

Львів, Рутовського 3. Тел. 204-12.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.
Проектування і виконання комплетного вмтра дому у власних закладах тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 1—12

ЦІКНИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.50	шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костиш Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10

Ч. 22 (14.854). Львів, вівторок 1. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з пересилкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Перемога національних військ
у південній Еспанії.

Після довшої підготови червоні приступили до офензиви у провінції Естрамадура у напрямі Віяля Франка де Льос Баррос, що є ключем до важного залізничого вуала Меріда. Червона піхота при підтримці літаків заатакувала місцевости Оронеза і Талявера.

Національна головна кватира повідомляє, що

південна національна армія по 4-годинній битві розбила ворожий фронт, широкий на 20 км. і посунулась 10 км. у становища червоних.

ПЕРЕМОГИ НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Цей самий комунікат стверджує, що національні війська на відтинку Хака відбили з великими втратами наступ червоних, зовсім розбиваючи один курінь.

На відтинку Граха Торрасермоза національні війська проломили фронт червоних, які потерпіли чималі втрати. У Санта Барбара здобули національні війська копальні олова і багатий воєнний матеріял; 242-ох червоних вояків дісталося до неволі.

155 убитих і понад 500 ранених на вулицях Барсельони.

ВИСЛІДИ НОВОГО НАЛЕТУ.

Вчора (неділя) пополудні національні літаки виконали 2 налети на Барсельону, скидуючи на червону столицю 40 тон бомб. Дві вулиці в середмісті зовсім знищені; на диво положена між ними церква не ушкоджена. Підчас бомбардування згинуло 155 осіб, ранено понад 500.

Як подає національний комунікат, е це відплата за налет на Саляманку.

МОСКАЛЬ — ВОЖДОМ ЕСПАНСЬКОГО ЧЕРВОНОГО ЛЕТУНСТВА.

Як подає еспанська національна преса, совітського летуна Турнова, який перед кількома місяцями приїхав до Катальонії, іменовано вождом червоного летунства.

Ще один швайцарський кантон
видав війну комунізмові.

У льозанському кантоні відбулося референдум у справі заборони організацій звязаних з комуністичною партією. Воно покінчилося великою перемогою правиці: 34.536 голосуючих висловилося за забороною комунізуючих організацій, лише 12.693 проти.

У самій Льозані, де в листопаді 1937. р. комуністи дістали при виборах коло 10.000 голосів, тепер проти внеску голосувало лише 4.536 осіб.

Ліга Націй
супроти китайсько-японської війни.

Літвінов у порозумінні з китайським делегатом до Ліги Націй Велінгтоном Коо поставив внесок приступити до протияпонських санкцій. При цьому не пристосовано нормальної процедури, не поставлено внеску Раді Ліги. На конференції, на яку зібрались Іден, Дельбос, Коо та Літвінов, цей останній запропонував перефорсувати на сесії Ради резолюцію, яка **дозволялаб поодиноким державам дати Китаєві збройну або фінансову поміч. Цим способом Літвінов хотів дістати апробату на совітську поміч для Китаю.**

Цей внесок мала Рада розглянути на вчорашньому ранішньому засіданні, але кінець кінців відложено його до нині.

З огляду на теперішне безсилля Ліги Націй треба сумніватися, щоб вона ангажувалась у якусь нову санкційну акцію. Англія, Франція — як міркує „Пті Парізієн" — не посунуться в цій справі дальше, як Злучені Держави.

ФРАНЦУЗИ НЕ СПІШАТЬСЯ ПОМАГАТИ КИТАЄВІ.

Права французька преса гостро виступає проти китайського делегата до Ліги Націй, який домагався індивідуальної помочі Англії та Франції проти Японії.

„Матен" іронічно підмічує, що Китай, який постійно спроваджував для своєї армії зброю та інструкторів з Німеччини, тепер нагло хоче французької фінансової помочі. „Епок" радить урядові поступати обережно у далекосхідніх справах, бо СССР хоче їх використати до збройної інтервенції. Це довелоб до світової війни, яка не булаб в інтересі Франції.

ЯПОНСЬКИЙ ПРОТЕСТ ПРОТИ СССР.

Японський міністр закордонних справ Гірота оголосив енергійний протест проти СССР, який припинив почтовий оборот пачками з Японією. Ця репресія — мовляв — не має ніякого відношення до факту, що японці затримали совітський літак, який нелегально перелетів кордон і причалив 200 км. від нього, у глибині манджурської території.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Положення учительства в УССР.

„Ізвестія" гостро критикують нарком освіти УССР, який залюбки звільнює з посад учителів та урядовців без поважних причин. Напр. одну учительку, маму 5-ох дітей, звільнили лише за те, що вона щороку приводила на світ одну дитину. Начальник виділу середніх шкіл наркому Козлов признався, що він звільнив без причини 500 осіб з посад. З огляду на те „Ізвестія" домагаються чистки в київському наркомі освіти. (АТЕ.)

ПІД ДИКТАТОМ Т. Ш. Л.

НА ШЛЯХУ ДО ПОВНОЇ ЛІКВІДАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ШКІЛЬНИЦТВА В ПОЛЬЩІ.

Вже за Австрії засновувало „Товариство Шкіл Людовей" приватні шкілки нераз для смішно малого числа дітей, нерідко для 10-ти, або 5, а навіть для 3-ох дітей, щоби тільки задержати „польську плящувку" серед українського моря. Після війни ті шкілки Т. Ш. Л. перейшли на етат державний, а що в дотичних українських громадах були звичайно більшеклясові українські школи, то ті шкілки (нераз з кількома польськими дітьми) лучили з нашими школами (нерідко зі сотнями українських дітей) як „рівні з рівними", а на ділі — польську.

Так воно діялось тоді, коли керма в Польщі і керма Т. Ш. Л. находилася в руках русофільських „ендеків", непереєднаних ворогів українського народу й української ідеї.

Коли в 1931 році змобілізована потравнева „санація" випхнула з проводу Т. Ш. Л. вшехполяків Глюмбінського, Сікору й інших, і на їхне місце вибрала „своїх" людей — тоді „ендеки" підняли ерихонський крик що повіє інший вітер в сторону українців, що це відібється на польському стані посідання і т. п.

Переможна „санація" з місця спростувала такі нічим неосновані ендецькі „підозріння", а тодішний генеральний освітний референт Т. Ш. Л. і заразом начальник Головного Відділу у Львівській Шкільній Кураторії, Д-р Артур Копач оголосив у вересні 1931 р в польській пресі, що:

„Теперішна, державна ситуація вимагає, **щоби особливий натиск покласти на східні окраїни! Щоби найсильніше зміцнити польщину і польську культуру на східних окраїнах.., тепер не вистачає** вже оборона польського стану посідання на східних окраїнах. **Треба перейти до офензиви на тому відтинку державно-творчої праці..."**

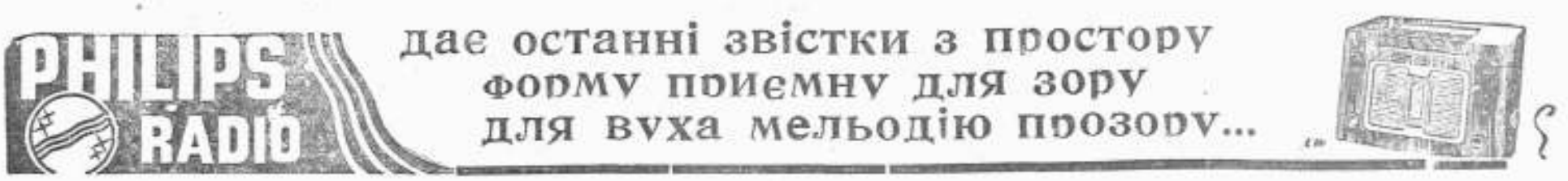
І пішла заповіджена „офензива" не тільки на виховно-освітніх ділянках, не тільки при помочі творення нових косьціолків, каплиць, „домув людових" і т. п. „пляцувек", але Т. Ш. Л. ухвалює резолюції також у справі польської кольонізації східніх окраїн та домагається заборони продавати хоч клаптик землі в українські руку!

Очевидно в усій цій акції державна адміністрація не може доглянути переступлення компетенцій Т. Ш. Л. Навпаки, в усіх таких маніфестаційних зборах Т. Ш. Л. беруть участь представники державних властей, вітають ті збори та уважно прислухуються їхнім уквалам.

Наступ Т. Ш. Л. саме в повному розгоні. Зазначилось це особливо на Загальному Зїзді Т. Ш. Л. у Львові, в днях 13. і 14. листопада 1937 р., в якому взяли участь і вітали Зїзд представники уряду, війська і шкільної влади (куратор д-р. Купчинський). Цей Заг. Зїзд Т. Ш. Л. ухвалив основне домагання, що „народня школа мусить бути сперта на державній мові навчання і по дусі повинна бути польська."

Після того шк. куратор д-р Купчинський видав заборону переводити шкільний плебісцит за українською мовою навчання, якщо в даній школі нема ще 7 літ або вже є більше як 7 літ від останнього правосильного рішення про мову навчання. До речі, та заборона противоречить розпорядкові міністерства освіти 7/I. 1925 р. і дотеперішній практиці шк. влади, почавши від 1925 р.

Та на цьому не кінець. Т. Ш. Л. оголосило в польській пресі поклик до тих, що мають обовязок легалізувати підписи батьків на шкільних деклярациях за українською мовою навчання; отже до громадських урядів, нотарів, суддів і старостів, „щоб не легалізували підписів".

Негайно після того старости заборонили війтам „стверджувати власноручність підписів", а львівське староство заборонило Рідній Школі займатися шкільним плебісцитом за українською мовою навчання під загрозою припинення діяльности або взагалі розв'язання Товариства, хоча Рідна Школа по думці § 5 буква „а" свого статуту має право й обовязок боронити інтересів українського шкільництва й учительства. Очевидно, проти тої загрози внесла Головна Управа Р. Ш. своєчасно рекурс до львівського воєвідського уряду.

Одначе Т. Ш. Л. без ніяких перепон веде дальше шкільний плебісцит за польською мовою, бо це „цо иншего", та виступило з новою ініціятивою у справі остаточного ліквідування всього українського шкільництва в Польщі. Польська преса повідомляє, що на днях відбулися в цій справі збори голов 15 кружків Т. Ш. Л. львівського повіту і 9 інших організацій. Ухвалили заснувати комітет будови „домув людових", польських шкіл, костелів і каплиць, щоби кожна місцевість мала костел або каплицю і польський „дом людови". Крім того ухвалили такі резолюції:

1) Перевести плебісцитову акцію за польською мовою навчання в усіх місцевостях, де українці переводили шкільний плебісцит за українською мовою навчання.

2) Зокрема переводити такі шкільні плебісцити за польською мовою навчання в усіх місцевостях, де є ще українські школи.

3) Головний Виділ сформує петиції польського громадянства на області Кураторії Л. Ш. О. за зміною шкільного закону з 31./VII. 1924 р. в дусі польської держ. рацї, щоб увести польську мову навчання в усіх приладних школах; особливо необхідно скасувати шкільний плебісцит. Видрукувати петиції у відповідному числі примірників і розіслати ті друки до всіх польських осередків в терені та розвинути широку пропагандивну акцію за найчисленнішим збиранням підписів.

Щодо першої резолюції, то звертаємо увагу на статтю посла В. Кузьмовича п. н. „Друга фаза шкільного плебісциту" і радимо придержуватися поданих там інформацій та вносити рекурси по зразку поданому в ч. 20. „Діла" з 29. І. 1938 р.

Поклик другої резолюції за польським шкільним плебіситом у громадах, де ще є українська школа — не має законного обосновання. § 10. міністер. розпорядку з 7./I. 1925 р. (Д. З. Р. П. ч. 3, поз. 33.) постановляє, що вносити шк. деклярації за польською мовою навчання можна тільки в тих місцевостях, де українці переводили шкільний плебісцит за українською мовою навчання. Зате ніякий закон ані мін. розпорядок не передбачує можливости переводити самостійно шк. плебісцит за польською мовою навчання.

Не будемо ставати в оборонї закону Грабського з 31./VIII. 1925 р., який своєю структурою розділює громадян польської держави на упривілеєних і покривджених та який спричинив нам страту поверх 3.000 українських шкіл. Стверджуємо тільки, що польські апетити зросли й еволюція поступила так далеко, що для Т. Ш. Л. навіть — закон Грабського — це вже кривда для польського народу!! Це дуже характеристичне, як зразок теперішніх польсько-українських відносин.

Очевидно постулятів Т. Ш. Л. не можемо легковажити, тим більше, що — як виказала дотеперішня практика — за словами приходять діла. Тому проти цілковитої ліквідації українського шкільництва повинні якнайрішучіше запротестувати всі українські партії, Українська Парляментарна Репрезентація і ввесь український нарід зокрема звернути увагу українським батькам, щоб не далися піддурити й не підписували ніяких петицій.

І. Г.

Холм лежить за Бугом.

II.

ТИХЕ МІСТО З ГОЛОСНИМИ СКАНДАЛАМИ.

Властиво Холм не змінився, хіба побілів від зими й почорнів від болота. Ранком відпустило, закапотіло з мішанських, критих гонтами дахів. Ну, що нового можна тут знайти? Тихе місто, але це так тільки назверх, бо в дійсности — широко про нього „зине фама. Раз-у-раз комуністи, афера з заваленою ще „живцем" дирекцією залізниць, страйк проти жидів у лічниці, ендецькі бешкети у гімназіях і те і ще й тамте; шумливо тут, цікаво. А українці?

Тих не видно, але є, були і знову починають бути.

Бо Холм вже так споконвіку „привик", щоб нїльки раз у рік замінюватись в українське море — на Пречисту. І так було останньої Пречистої; народу прийшло більше, як щорік. Цікаво було, й справді варто пригадати, що того дня посвячено нову корогву місцевого церковного брацтва, реституованого після занепаду у 1852 р.

Корогву з образом Пречистої уфундувало тутешнє міщанство, горде на свої високі, бо ще княжі традиції, як і на те, що за шість століть не піддалося цілковито чужому наступові, що мав його збити з ніг, розторощити, переломати. Дарма!

НА ВИСОКІЙ ГОРІ СТОЇТЬ ХОЛМСЬКА КАТЕДРА.

Може й дійсно Галичина так мало знає про минулу і сучасну Холмщину і північні землі, що аж часами сором признатися до тої незавжди зрештою через нас завченої — ігнорації. Але нема з певністю ані одного галичанина-українця, особливо галиць-кого духовника, що не знав би, чи не чув про існування і дуже славної холмської катедри, що побіч володимирських, львівських, почаївських чи київських святинь завжди була стовпом віри і національної сили. Холмська катедра належить до найстарших архітворів українського церковного будівництва.

Заслужений дослідник холмської старовини, унїятський епископ Яків Суша (XVII. в.) записав у своїй „Фенїксі" оповідання, що фондатором холмської катедри був Володимир Великий; за переказом Іпатіївського Літопису, катедру збудував Данило Романович коло 1235 р. після перенесення ним епископського престолу з Угровеська до Холма. Яка з тих двох версій правдива — невідомо, але правдою є, що холмський собор був твором нашої найславнїшої княжої епохи. Фактом є, що на камінному запрестольному стовпі, що його в 1638 р. розібрав епископ Мет. Терлецький, був грецький напис: 1001 рік. У стінах старої княжої катедри сотні років спочивали вічним сном тлінні останки геройських князів (Данило, Роман, Шварно, Михайло) благочестивих київських митрополитів, достойних холмських владик і інших архиереїв. Підчас великої пожежі у 1259 р. катедра була згоріла, але князь Данило відбудував її знову. Загальну увагу звертала тоді внутрі собору прегарна велика мармурова чаша для хрещення дітей, якої особлива краса схоронилась до нині в холмській народній легенді. Опісля катедру сплюндрували татари, потім знов її відбудовано. Від 1596 р. катедра перейшла на власність унїятів (в цьому році холмський еп. Збируйський приймає унію), а згодом сталась власністю оо. Василіян. Зборовська угода поляків з Хмельницьким переказала катедру православним, але вже в 1652 р. перейшла вона знов до оо. Василіян, які здеформували її вигляд численними латинськими надатками. І врешті у 1875 році, після переходу унїятів на православ'я, — холмську катедру знов замінено на православний собор, щоб кількадесять років пізніше замінити її на... костел.

Стоїть холмська катедра на високій, пануючій над містом горі. Її доля — символ змінної долі цілого краю, над яким виросли її вежі. Теперішній радикальний почаївський будівничий основний операції. Здеформовано василіянські вежі, забілено усі мистецькі фрески й образи внутрі, знищено цінові мозаїки, зіскано навіть підлогу. Внутрі катедри панує тепер біла тиша. Іконостас спалений. І лише одна невелика копія чудотворного образу завішена над вівтарем нагадує минуле. Оригінал чудотворного образу холмської Божої Матері вивезений до Московії.

В день українського відпусту тисячі людей відвідали катедру. Якісь панї з якогось „звйонжу" старались продавати дуже вдало підроблені ікони холмської Богоматері з польськими написами, але жінки, що звичайно розплитують за такими памятками, минали їх здалека.

ОБЄКТИВНІ ПАРАЛЄЛІ.

Зорганізована в той день великим накладом труду і гроша польська національно-релігійна маніфестація не вдалася, хоча детально обдумано і переведено підготову до неї.

Видано десятки тисяч спеціяльної пропагандивної брошури п. н. „На сьвенто Земі Хелмскей", а крім цього — багато ріжних молитовників, патріотичних віршиків, образків тощо. Подбали навіть за складані штудерні копірові лямпіони (діти це люблять!) для учасників процесій, з видрукованими на стінках прозорого паперу відповідними віршиками про Холмщину.

Польське Радіо поспішило очевидно (вже пятий раз) зі спеціяльною авдицією, усі польські крамниці дали до брошур оголошення. І не дивно. Нагоду використано недвозначно для бойкотової протижидівської акції. Ще й сьогодні мало не на кожному ступні сходів до колишньої княжої катедри читаєте вимовні великі написи: „Добри католік не може биць жидовскім Войткем".

Якіж вислїди дала ця ціла пропаганда? Цілком пересічні. На свято прибуло зпоза Холму не більше як 2.000 людей, при чому переважаюча частина прийшла в процесіях. Решту дав сам Холм (міщани й урядовці), в якому чейже урядова статистика нараховувала ще в 1931. р. 13.230 римо-католиків. Слід теж підкреслити, що половина населення Холму це — учні, а всі школи в день пропагованого ліхтарками й радіом свята були вільні від науки. Латинські священники виголошували — треба їм признати — здержані проповіді, дійшовши правдоподібно до переконання, що гострі атаки на православних лише зміцнюють стан посідання тих останніх. Кульмінаційним моментом свята була молитва за „навернення невірних"... В 4. год. попол. Холм цілковито опустошів.

Колиб тепер хотіти перевести порівняльну паралелю між двома святами — вистачилоб на місці невеликої розмірно цифри учасників першого поставити число 12.000 і додати до нього два такі слова: прийшли без ніякої підготови з нїчийого боку, без ніякої організації.

Саме в день православного українського відпусту, наємні робітники почали зривати старі мури катедральної дзвінниці. Влада вважає її непотрібною каменюю брилою. Детонації гриміли над містом і відбивались серед людей на православному святі. Одначе на обличчях людей не робили вони ніякого вражіння.

СУЧАСНЕ ОБЛИЧЧЯ ХОЛМУ.

Сучасний Холм — місто з двацятькількома тисячами мешканців. Цифра останнього урядового перепису вказувала в ньому несповна дві тисячі українців, підчас коли в цілому повіті було їх 37.5 тисяч.

Значіння Холму не лежить у цифрі населення. Не треба забувати, що великий відсоток населення творять чужі, замісцеві урядовці, залізничники, вчителі, купці. Досить глянути на велитенську понуру червону масу непридатних до вжитку будов, трупів залізничної кольонії, що стала джерелом неймовірних афер і мала спольонізувати Холм до тла, щоб це зрозуміти. Холм треба вважати культурним центром цілої Холмщини без огляду на його національний склад. Він до того покликаний історією і традицією найновіших років. Тут містилося вже й після війни живуче джерело народньої холмської сили, тут був центр цілого великого відродженецького руху, що полумям стихійної обнови обхопив був цілу холмсько-підляшську землю.

Дарма, що нині збудований за гроші цілої Холмщини та жертвенних одиниць народній дім — не наш. Дарма, що на 9 лікарів у місті нема ніодного українця, дарма, що є лиш один „наш" адвокат, дарма, що школи польські, замала церква, засипана Данилова керниця, не існують музеї — гордість нашого передвоєн-

нього студентства, дарма, що сотні викривлених душ багріє від таємних дум про... красну площадь...

Над Холмом починають рожевітися нові дні. Поволі, тихо, вперто. Тут і там дає знати про себе гурт позитивних, робучих людей. Уже й у Холмі починає оселюватись наша інтеліґенція, довкруги Холму по селах скомунізована ще до недавна молодь ——дає братва тверезости і церковних приятелів.

ЗАБУТІ РОКОВИНИ.

Наша преса рідко може собі дозволяти на люксус — оригінальних закордонних кореспонденцій. Але й тут ми вже не останні. Ось примір, у вересні м. р., коли Німеччина так урочисто святкувала „сімсот літ Берліна", всі наші щоденники мали свої спеціяльні звіти з того радісного свята великого германського народу. Але про Холм, наш сивий Холм, що згідно з датою Галицько-Волинського Літопису постав як княже місто рівночасно з Берліном (1237) згадав лише один, єдиний журналіст, принагідно, в сімох віршах!

Прогавили ми рідкі роковини, хоча так любимо всілякі ювилеї й академії. А проте роковини не одинока нагода. Українська молодь, галичани, Холм чекає на ваших — своїх молодих лікарів, адвокатів, дентистів, кравців, фотографів, купців, фризієрів, бо Холм і Холмщина не всилі ще сама заповнити ряди своїх провідників.

ІСТОРІЯ — УЧИТЕЛЬКА ЖИТТЯ.

Стою на самому вершку катедральної холмської „Гірки". З церкви, що її у 1884. р. збудували понад холмською катедрою москалі за гроші Пестринова, (з мармуру й самоцвітів) умістивши понад входом вимовний напис: „І будет єдіно стадо і єдін пастир!" — не залишилося сліду.

Самоцвіт душі холмського українського народу пролежав уже в пітьмі історії довгі століття. Одначе він нічого не втратив зі своєї давної вартости, заржавів, померкнув, але й далі лежить за Бугом, там, де його положила доля.

Роман Гучванович.

—o—

УНДО.

II ЗАСІДАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНО-ДЕМОКРАТИЧНОГО ОБЄДНАННЯ

(Комунікат.)

29. січня 1938. р. відбулося друге засідання Центрального Комітету УНДО, на якому вибрали заступників голови партії, секретаріят і членів екзекутиви. Заступниками голови партії стали: **посол Володимир Целевич, інж. Юліян Павликовський, о. прелат Леонтій Кунцький і пос. д-р Степан Вітицький.** Головним секретарем вибраний **д-р Франц Свістель**, заступниками головного секретаря — ред. Зенон Пелеш. ський і м-р Богдан Бородайко.

До екзекутиви партії ввійшли: д-р Степан Білик, пос. Дмитро Великанович, д-р Михайло Волошин, пос. Володимир Кузьмович, п. Евгенія Макарушкова, д-р Любомир Макарушка, д-р Олександер Марітчак, сен. Остап Луцький, пос. Зиновій Пеленський і інж. Микола Творидло.

На тому самому засіданні вибрано редакційну комісію для устійнення тексту деклярації, яку мають підписати всі члени Центрального Комітету згідно з ухвалою Народнього Зїзду. До Комісії ввійшли: д-р Михайло Волошин, пос. Володимир Кузьмович, д-р Любомир Макарушка і сен. Остап Луцький.

Для перегляду та скорегування організаційного статуту партії вибрано теж окрему комісію, до якої ввійшли: д-р Степан Баран, посол Володимир Целевич, посол Володимир Кузьмович, д-р Любомир Макарушка, д-р Олександер Марітчак, крім того голова партії і головний секретар.

Становище УПР супроти польської армії.

ЗАЯВА ПОСЛА ВОЛОДИМИРА ЦЕЛЕВИЧА, ВИГОЛОШЕНА 28-СІЧНЯ Ц. Р. В ЧАСІ ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ВІЙСЬКОВИХ СПРАВ ТА ВІДПОВІДЬ МІНІСТРА КАСПШИЦЬКОГО.

В попередньому числі „Діла" подали ми коротке звідомлення з дискусії над буджетом міністерства військових справ у буджетовій комісії сойму. У цій дискусії — як ми вчора згадали — забирав слово пос. Целевич, що виголосив таку промову:

„Панове знають нашу засадничу деклярацію про відношення українського громадянства до армії. У тій справі не маємо що більше додати. Справді залежить нам на обороннім силі армії. У нинішніх часах війна є тотальна, себто ведуть її всі, ціле громадянство. Тому настрої громадянства це не байдужна справа. Думаю, що коли українці здавили серед себе та унешкідливили розкладову роботу Комінтерну, то не тільки зробили для себе корисну річ, але причинились до скріплення оборонної сили держави.

„На жаль мусимо підкреслити, що що торкається ресорту військових справ, українське громадянство має цілу низку постулятів. Ось наприклад: Маршал Сьмігли-Рида велить військовим стояти осторонь від політики. У нас не все так діється. Згадаю про одні летючки, про участь військових у деяких нарадах та акціях, які мають протиукраїнський характер, про деякі виступи й реферати військових у терені та у Варшаві. Відтак вичислю деякі наші постуляти, як ось: приймання українців до фахових військових шкіл, авансування тих, що відбули військову службу, поширення духовної опіки над вояками греко-католицького і православного віросповідання, справа розвитку українських спортових організацій, справа військових оборонців, справа достав для армії, справа поведінки у відношенні до українців при бранці і т. п. Свідомо не подаю фактів і доказів. Роблю це тому, бо не вважаю відповідним порушувати їх у публичній дискусії. Те все предложу Пану Міністрові на окремій конференції".

У своїй відповіді на заторкнені в часі дискусії питання міністр військових справ ґен. Каспшицький на цю промову посла Целевича заявив, що Польща не вирікається праці воїнів національних меншин ані в часі мира ані війни. Міністр переконаний, що вояки-громадяни цих національностей виконають свою працю згідно з обовязком. Вірю в це і на це рахую.

„Щоб можна було це зусилля спільно виконати, мусимо мобілізувати вояцького духа не тільки в рамах польського громадянства, але й громадянства, що його пос. Целевич репрезентує. Розагітовані елементи треба знеутралізувати і зліквідувати. Тому ще раз беру на себе повну відповідальність — я уповажнив деяких старшин до участи в суспільній праці, якої завданням є саме цього духа мобілізувати. Не гадаю, що я зле зробив. Політична праця заборонена наказом начального вождя і свідомістю шкоди для польської армії, яка має місію того роду, що не може мішатися до політики. Це аксіома".

Від 1 лютого продаж
ТООДИНОКИХ
ТАР
ОБУВИ і ПАНЧІХ
Del-Ka
у всіх філіях
ЗА БЕЗЦІН

ЕДМОН АБУ. 3

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

Одного дня артист тратить терпець і кричить до Шангрі:

— Ти осел! ти не розумієшся на добрих образах! забирай собі це свинство!

Антиквар хапає за першорядне полотно і втікає як гієна. Ніхто не знає його галєрії. Вона нагадує печеру лева: всі знають, що туди входить, але ніхто не знає, що звідти вилізе. Все, що він дістає, він перепродує і вимінює. Коли хтось найде свій твір у чужих руках, Шангрі відповідає: „Я замінив його на Фан Дайка!" А який артист не був би гордий від такої заміни?

Турнер не дав йому ніколи ні образця. Річ проста: коли хтось продає образи, то їх не роздає. Але якби його подружні пляни здійснилися, то він обіцяв собі його щедро винагородити.

Обидва прийшли точно на умовлену годину і була 12-а година, коли вони застукали до мешкання п. Гаяра. Розалія сама відчинила їм двері. Тітка вийшла була зі служницею на базар. Вона запросила їх до їдальні, сказала Шангрі все, що він хотів знати про здоровля родини і дала себе представити Турнерові, як це звичайно робимо, коли знайомимося з людиною, про яку ми багато чували. Вона не знала, на яких умовах батько продає парцелі і чи згодився би їх поділити наполовину, але показала йому літографічний плян. Анрі попрохав визичити йому цей плян на день-два з тим, що він приглянеться йому і порозуміється з паном Гаяром. Розмова була не довша, ніж дві хвилини, але маляр вийшов очарований.

— Ну, як? — спитав його Шангрі на сходах.

— Дай мені спокій. В очах скачуть мені вогники, немов то я побачив італійський краєвид.

— Дуже багато ти не помилився. Родина Гаяр'в виводиться з Нарбони, римського міста. Гаяр є гордий на те, що його предки були запорожниками світа.

Анрі дивився на дім Гаяра. Шангрі сміявся:

— Шкода твоїх очей. Вікна його помешкання виходять з другого боку на подвіря. А донька тобі подобається?

— Не жінка, а богиня. Я уявляв собі, що побачу якусь Бальзакову Евгенію Гранде, що засохла від екзистенції і самітности. Я ніколи не уявляв собі, що вона може бути так гарно розвинена, як квітка. Вона має двацять років? Усі грецькі статуї є в тому самому віці

— А очі?

— Я бачив не тільки її чорні великі очі, гарне каштанове волосся, божесько зарисовані брови, горді уста, білі зуби, ніжні пальці і вуха, наче мушлі з Антилів. Я навіть запамятав собі її сукню з англійської альпаки і комірик з манжетами, які мусіла робити сама, бо готових таких нема. На руках не має перстенів, вуха для коятків не проколені... Я все знаю напамять.

— О, то погано! Коли серце починається мішати до інтересів, то я вже не маю що тут робити! — крикнув Шангрі.

— Я мусів наговорити сила дурниць, бо я був майже непритомний. Може вперше в житті я відчував повне щастя перед такою досконалою красою

— Но, добре. А тепер ходімо подивитися на другу сторону медалі.

— На яку?

— На парцелі.

— Навіщо мені парцелі! Навіть якби ця дівчина не мала сотика то я був би готовий з нею женитися!

— Можеш робити як хочеш. А коли парцелі будуть тобі непотрібні, можеш мені їх відступити. Я вже давно тужу за тим, щоб бути землевласником.

Коли Гаяр вернувся до дому, Розалія оповіла йому, що Шангрі привів зі собою молодого артиста Анрі Турнера у справі купна парцель, і що вона повиділа йому пляни і що він вернеться, щоб порозумітися щодо купна.

— Але — додала вона наприкінці — я заложилася би, що він прийшов сюди за якоюсь іншою справою. Говорив так, якби не знав, чого хоче. Він виглядає занадто добре на звичайного купця.

Гаяр ані не зморщився, тільки потер собі ніс і сказав:

— Нехай би той Шангрі не вмішувався до чесвоїх справ. Я піду до нього завтра і скажу, щоб відобрав пляни від того молодця і сказав, чого хоче

II.

На другий день у год. 8-ій зранку Анрі ледви одягнувся у свій домашній халат, коли Сніговик увів до кімнати якогось високого добродія, дуже чемного, трохи несміливого та офіціяльного з пригарним великим носом. Це був пан Гаяр. Він сів і почав розяснювати, чому він поділив свій великий грунт на дрібні парцелі для вигоди покупців, і чому не можна кожної парцелі поділити на дві рівні частини, тому, що та частина, яка

З ФРАНЦУСЬКОЇ ПРЕСИ.

Українська земля під Совітами.

Під заголовком „В Україні" появилася в найбільшому ілюстрованому тижневику у Франції „Ілюстрасіон" з дня 29. січня ц. р. велика стаття про Совітську Україну, яку подаємо в перекладі. Автором є Жорж Робен, прегарні гравюри до статті виконав артист-маляр А. Брене. „Ілюстрасіон" є найповажнішим і дуже впливовим тижневиком у Франції, що має передове значіння в міжнародній політичній опінії. Україна є тепер, як бачимо, у політичній „моді".

Ю. С.

Париж, січень 1938.

„Під політичним оглядом Україна є одною з одинадцяти федеративних республик совітського Союзу. У тій федерації вона займає передове місце не тільки з огляду на свої багатства, але теж з огляду на свою дуже високу цивілізацію, яка дає їй фактичне першенство між тими сто вісімдесяти народами, що живуть у СССР.

Україна є ще щось більше і краще: вона має з нашим краєм багато спільних прикмет. Вона є в деякій мірі Францією Східньої Европи.

Склад порцеляни, шкла, кухонного начиння, електричних лямп і жарівок

СЕВЕРИН СНІГУРОВИЧ

Станиславів, 3-го Мая 2.

Бляхарська робітня виконує всякі роботи будівельні і ґалянтерійні. 4—4

Її поверхня і населення є майже рівне Франції. Подібно як і Франція її багатства є гармонійно розложені: хліборобство, копальні, ліси, ріки, узбережжя, її земля багата і цупка, як французька земля, не скупа у дари: від вівса до тютюну, від бараболі до пшениці, вона дає все і щедро.

Її поля вкриті барвистими цятками всміхнених і чистеньких сіл з чепурно мальованими домами. Ніякого тут сліду нужденної і брудної байдужности російських сіл, що залишають свої хати, ба навіть землю у вічній тимчасовій стадії; і велетенський український степ якийсь увічливіший, ніж степи Росії.

Наче міста Франції, українські міста мають свій питомий характер: Київ не є подібний до Харкова, як теж Одесса неподібна до Херсона чи Миколаєва. Що за контраст до одноманітности російських міст, сірих і однакових без обличчя і начеб без історії!

Таксамо як нарід Франції, українське населення є гостинне, веселе, трудяще, одноціле, яльне і патріотичне. Його минуле багатше, ніж Московії і його фольклор ріжноманітніший. І таксамо, як Франція, нащадок Риму, цивілізувала Захід своїми університетами і манастирями, Україна вивела Схід з його непорушности, поширюючи в ньому грамоту, релігію та справджуючи черпців із Греції.

Вкінці ще одна спільна риса, мабуть найменш маркантніша: у ході історії Україна була завжди предметом зазіхань своїх сусідів, як і Франція.

Вісімнадцять разів, по великій війні, Київ, столиця України, переходив з рук до рук, від німців до білих росіян, від ріжних банд до рук українських патріотів, аж поки його не завоювали верховоди Москви та не втягли до Совітського Союзу.

Не можна заперечити вислідів упромисловлення України чи наявну волю режиму, щоб використати ті велетенські багатства краю.

Але совітський уряд виконав так рішуче те упромисловлення, що забажав закріпити в Україні політичну диктатуру створюючи там робітничий пролетаріят — як антідот на селянську небезпеку.

Майже скрізь фабрики, та варстати виросли з землі. Головно у Харкові фабрики льокомотив, тракторів (12 тисяч робітників), хліборобських машин, роверів, надали тому містові нове обличчя та збільшими на пів міліона душ його населення.

Вершком совітського промислового зусилля в Україні є безперечно місто Дніпропетровськ, де метушиться поверх сто тисяч людей занятих у ріжного роду фабриках біля велетенської гаті на Дніпрі, яку, доречі, збудували чужинецькі інжиніри.

В Україні повстав теж „стахановський рух" — звичайне совітське наслідування такої відомої тейльорівської системи, яку доцільно ввів у донецьких копальнях гірник Стаханов, щоб підігнати осяги виробництва, яке методи „робітників-ударників" не змогли збільшити в початках індустріялізації.

Зрештою на початку большевики старалися заводити організацію на основі без загального плану чи місцевих потреб при помочі монетарної і людської інфляції; в тій індустріялізаційній добі принцип кількости побивав якість.

ФАБРИКА

МАШИН і КІТЛІВ

ІНЖ. РАЙТАРІВСЬКОГО

Львів, Якова Германа 26. Тел. 262-70.

Коли спочатку переборщили, тоді прийшла, навчена нещасливим досвідом, — бодай так видається — ера обережности і розсудливости. Тепер не можна будувати ніякої фабрики в СССР — Україна очевидно не є теж винятком — без попередньої згоди самого уряду, який перевірює потребу плянованого підприємства і його фінансові можливости.

Якщо є вже якийсь лад у технічній ділянці, то навпаки все ще не налагоднене питання щодо самого життя робітника. Зовсім незадовільні робітничі платні, жахлива недостача мешкань, страшні правильники праці, заборона права страйку, такі часті прояви справдішної мобілізації підчас миру і прояви безконечної нужди, яку чужинецькі очевидці недавно описували.

Трудність здобути виробничі осяги з морально змученого і невідживленого робітничого населення є важкою проблемою для режиму, який щойно починає свої промислові зусилля, а ці зусилля мусять бути велетенські хочби з огляду на безмежні простори.

Колись називали Україну шпихлірем Европи. По кожних жнивах Одесса, пристань України на Чорному Морі, була повна кораблів усіх держав, що припливали туди, щоб навантажити себе збіжжям, яке споживала ціла Европа, а навіть часом і Злучені Держави.

Нині, на сама привабліва Одесса, яку збудували сто пятьдесять років тому з таким смаком два французи де-Шуазель і Ляшкерон видається поражена смертю; її пристань — пуста. Ледви один корабель на день причалює до неї. Мешканці її злебільша жиди — займалися колись торговлею; нині щодесятий жебрає. Запілля, шпихлір, село — не дають нічого.

З криком „земля селянам" кидала російська армія окопи в 1918-ім році. Але ту землю, яку були поділили у революційному захопленні, відібрав холодний і політичний рахунок колективізації.

Всякими способами зневолили селян увійти в колгоспи — в ці спільноти хліборобської праці — і вони віддавали туди свою худобу і приладдя в заміну за впис на їхній кредит якогось числа „днів праці", які виплачували їм по добрих жнивах в означеній державою скількости бохонців хліба.

І ті селяни, яких багата земля виховувала в індивідуалізмі, стали справдішними сільськими пролетарями.

Далеко більше розвинений, ніж росіянин, український селянин, гордий на свій чорнозем, відчув свій упадок. Твердити, що в його праці не проявляється це огірчення булоб дивним незнанням ментальности, що спільна всім селянам на світі.

Ставши тепер звичайним хліборобським робітником, український селянин звязаний тісними правильниками, дає себе обдирати державою, яка для своїх потреб купує за якунебудь ціну його збіжжя, щоб потім дорого продавати йому хліб, маючи більше до діла з адміністрацією, ніж з самою землею. — Він стратив любов до землі, стаючи холодним і вимінним колесом у велитенській економічній машині, якою керує Москва.

Він віддає цій землі свої мязи, але не своє серце, і можна собі ставити питання, чи та колективізація не спричинить колись авторам і виборам, що так любуються у таємних планах і безконечних статистиках — дуже прикрі несподіванки.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 14. Вівторок, 31 (19) січня 1888.

„ВНЕСОК ЛІХТЕНШТАЙНА".

Кн. Ліхтенштайн зголосив у австрійському парляменті внесок, щоб у всіх краях Австрії завести віроісповідні школи, в яких над наукою мало би наглід духовенство, а головний нагляд держава. У тих школах учителі мусіли би бути того самого віроісповідання, що й ученики; батьків не можна булоб змушувати, щоб посилали своїх дітей до школи, що не відповідалаб їх віроісповіданню.

„Цей внесок наробив великого шуму, він — як писало тоді „Діло" — викликав загальне заворушення не тільки в парляментарних колах, але також і в загально-політичних і важко передбачити, який буде його кінець". Ясно, що найбільшу опозицію викликав цей внесок на лівиці. „Цілий Відень — писало „Діло" — виступив проти того внеску; цей внесок викликав велике невдоволення не тільки в найвищих віденських колах, але й у військових".

В цьому числі присвячена цій справі передова стаття під наведеним наголовком.

„Якби справді народні школи мали прийти під співнагляд духовенства, ми через то під національним оглядом нічого не втратилиб, а зискалиб. Руське духовенство вже по своїй природі не є реакційне і з його впливу на школу не можна би побоюватися таких наслідків, як деякі інші народи побоюються з впливу римського духовенства. При такому укладі річей ми могли би тільки здобути більшу частину впливу на народні школи".

Але той сам проект кн. Ліхтенштайна передавав краєвим соймам право рішати про все, що торкається народніх шкіл та учительських семинарій. Таке поставлення справи відібралоб було українцям ще й ті права, що вони їх мали у тих школах, особливо в учительських семинаріях тоді, коли вони стояли безпосередньо під владою міністерства, бо „відомо, який дух панує в нашому соймі" — пише „Діло". Таксамо і зміна регуляміну краєвої шкільної ради належала — згідно з проектом Ліхтенштайна — до компетенції краєвого сойму. Тому „проект — кінчиться стаття — кн. Ліхтенштайна, віддаючи соймам право і до учительських семинарій і санкціонуючи недоторканість галицької шкільної ради — приніс би русинам більше шкоди, як користи".

ЗАГРОЗА ВІЙНИ.

В політичному огляді:

„Не вважаючи на всякі заперечення здається, що Росія не перестає зброїтися. Правда, до польських часописів подають, що у Варшаві видано приказ до всіх комендантів прикордонного війська в люблинській губерні, щоби відступили назад від границі до містечок, що віддалені від границі на 30 верств (4 милі або пів дня маршу), але факт цей малозначний. Зате надходять вістки, що Росія укріплює з великим поспіхом свої позиції у Польському королівстві і переробляє усі свої замкові укріплення на австрійський та німецький кад. Через Букарешт повідомляють, що ген.-губернатори херсонської і бесарабської губерній дістали наказ підготовити на місяць березень квартири для 80.000 кавалерії.

виходить на фронт має зовсім іншу вартість, ніж друга ззаду і що обрахувати це дуже важко і що якби Анрі не мав наміру купити цілої парцелі у всю довжину, то на це нема ради.

Анрі був майже так само зворушений, як Гаяр і відповів:

— Пане! я не є досвідченим купцем, тільки артистом. Шангрі, як бачите... Ні, я волію сказати вам щиро та чесно, хоч у таких справах зробити це нелегко. Ви є не тільки власником ґрунту, але і батьком. Я чув про вашу доньку такі похвали, що я відчув нестримну потребу подивитися на неї особисто. Я покористувався притокою купна парцелі. Признаюся, що я вибрав і час такий, коли сподівався застати її саму дома. Я мав приємність розмовляти з нею всього кілька хвилин. Вона зробила на мене враження дуже гарної та добре вихованої особи. А що ви вже самі такі були добрі і влекшили мені розмову, до якої я приготовлявся на завтра або післязавтра, то я дозволю собі вам заявити, що моїм найбільшим бажанням булоб дістати від вас згоду на руку панни Розалії Гаяр.

Гаяр підніс живо руку до свого носа, а Анрі говорив далі:

— Я знаю, добродію, що прохання в такій формі дуже безпосередній не належить до звичайних. Крім цього ви ледви знаєте, хто я такий. Я маю тридцятьчотири роки; публика любить мої образи і добре платить мені за них. За пять років я зібрав 50.000 франків і за свої ощадности зумів іще купити собі всю ту обстановку, що теж варта приблизно таксамо. До 1. січня 1857 р. я зможу виконати замовлення на 80.000 франків. Так виглядають мої доходи. Щодо втрат то я не маю ні сантіма довгу. Крім цього я можу рахувати, що мій батько залишить мені у спадщині яких десять тисяч франків ренти в грошей, які заробив як чесний купець.

(Далі буде).

Церковні Брацтва і Сестрицтва нехай пам'ятають на Рідну Школу і по братерську обдарують її з нагоди коляди, чи щедрівки, тим більше, що цього року Рідна Школа не дістала дозволу на публічну різдвяну збірку.

Сторінка без політики.

Поміняла тарелі і втроїлася.

У Веракру трапилася недавно пригода, яка тамошній поліції принесла чимало мороки. У домі багатого купця Хуана Альваредо занедужала раптом його жінка серед таємничих обставин.

Хуан Альваредо оженився перед двацяти роками з молодою і гарною дівчиною. Його жінка була дочкою багатих родичів і принесла Альваредові велике майно у приданім. У перших роках спільного життя подружжя було дуже щасливе й ніхто не міг догадуватися, що колись стріне їх трагедія. Вина з родинних непорозумінь, які згодом почали скалічувати їх родинним життям, спадає виключно на жінку Альваредо, яку опанувала якась несамовита жадоба грошей. Вона почала щадити, де лиш їй вдалося. Колиж їй все ще таки було мало, пустилася вона на спекуляції, щоб побільшити таким чином своє майно.

Хуан Альваредо не знав спершу нічого про пристрасть своєї жінки, колиж по якомусь часі, завдяки припадкові довідався, рішуче заборонив жінці вести всі спекуляції. Та його протести не мали найменшого успіху. Пані Альваредо відразу заявила, що не зміниться своєї поведінки і робитиме так, як захоче.

З того приводу почалися між ними непорозуміння, які поволі набирали чимраз гостріших форм. Минали цілі літа на постійних сварках і щасливе колись подружжя замінилося на справжніх ворогів. Вкінці купець заявив, що рішив розвестися, якщо жінка не зміниться своєї поведінки.

Кілька днів після тієї заяви пану Альваредо принесли несподівано до лічниці. Вона занедужала по вечері, яку зїла в товаристві свого мужа. Безпосередньо після вечері їй зробилося недобре, зібралось навороти і вона зімліла. Лікар ствердив затруєння. Купця, на якого впало підозріння, що він внаслідок родинних непорозумінь хотів отруїти свою жінку, арештували, хоч він запевнював безупинно про свою невинність.

Щойно на смертній постелі призналася його жінка, що внаслідок нещасливих спекуляцій вона стратила свій маєток і хотіла вбити свого чоловіка, щоб захопити його майно. Тому теж налила йому до юшки отрути, але через помилку поміняла тарелі і сама отруїлася.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ що ПАСТА
ЕЛЄҐАНТ
Є НАЙЛІПША

Льорель і Гарді як поліцаї.

Льорель і Гарді два славні американські коміки вели перед кількома днями в кружку своїх знайомих дискусію, чи визначні фільмові актори могли би зявитися на фільмовій виставі як зовсім незнані, сірі гості, щоб їх ніхто з публики не пізнав. Оба коміки обстоювали думку, що як лиш актори того схотять, то воно їм мусить вдатися. Щоб не бути голословними, рішили вони оба самі перевести таку спробу і заложилися зі своїми товаришами з Голівуду, що їм таке вдасться. На свій експеримент вибрали вони найближчу свою премієру в одному з голівудських кінотеатрів.

На цій премієрі було дуже багато гостей, між ними теж чимало приятелів обох коміків, які хотіли відразу на салі бачити той мент, в якому публика пізнає Льореля і Гарді. Пан тому вони самі хотіли допомогти їх замаскувати, бож вони мали в тім інтерес, щоб виграти доволі високий заклад.

Публика не звертала на ніщо більше уваги, лиш намагалася розізнати фільмових актрів. У кожному грубому й тонкому добродієві добачували Льореля й Гарді. В одному менті на салю вейшли дві пані: одна груба й висока, друга суха й мала. Увага видців відразу прикувалася до них. Всі були переконані, що місце в льожі зайняли славні коміки. Юрба почала тиснутися до льожі вигукуючи на честь акторів. Збентежені жінки почали кричати, одна з них зімліла. Счинилася метушня, яку припинила покликана поліція. До льожі підбігло двох поліцаїв і звільнили обі пані від наступів видців.

Після зліквідування цілого інциденту по льожі безталанних пань, які мали те нещастє що були подібні поставою до актрів, стануло двох поліцаїв. Поліцаї простояли весь час від початку аж до кінця сеансу.

Премієра мала величезний успіх. Коли пан вийшли на салі засвітили знову світло, оба поліцаї, що пильнували льожу нещасних жінок, склонилися глибоко публиці. Ще були оба коміки, які таким чином виграли заклад.

—o—

КАЛУШ, 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перелити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяря у Львові. З поважанням Іван Гриців.
ЛЬВІВ, 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Грицівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на б'ж. рах. п. Р. Бориса з Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Линької у Львові. Решту прошу лишити на вкупно домовільованих на Ваш банк векслів. З поважанням Д. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ
Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
Тел. 200-15, 292-15.

140.000 кільометрів за десять літ.

Чимало є таких людей, які мандрівку поклали собі просто за ціль життя. Такі люди не дбають про доходи, ні про майно. Вони мають лиш одну потребу: мандрувати, мандрувати у світ за очі, пізнавати людей і краї, їхні звичаї та їхне життя. Чимало людей іде теж у мандрівку із загальною принятої тепер манії рекордів. Перед ними тільки одна мета: якнайбільше перейти кільометрів, щоб могти відтак почванитися, мовляв, я перший! Я найбільше перейшов світа. Таких мандрівників найбільше. Вони дбають про те, щоб про їх осяги і пригоди всі знали, всі про них говорили.

Та чимало є мандрівників, які — як ми вже згадали — мандрують лиш для власної приємности, з великої любови до природи, людей і з охоти пізнати світ. Таким людям байдуже, чи хтонебудь знає про їх осяги, про те як багато країв вони перейшли.

Одним із таких скромних мандрівників, що вмола світу є чехословацький громадянин на прізвище Войтех, який ще перед десяти роками пустився у мандрівку довкола світа. 1. липня 1928 р. пустився він у дорогу зі свого міста, щоб пішки перейти довкола світ. Досі перейшов він уже стосорок тисяч кільометрів і зайшов до найдальше на полудне висунсного африканського міста, до Капштаду. Денно робив той скромний мандрівник пересічно сорок кільометрів.

Найкращим доказом, що він перейшов справді таку велитенську трасу — це грубезна книга, що він її зі собою носить. В цій книзі безліч найріжнородніших печаток та посвідок міських урядів тих країв, куди вела за той час його дорога. Впрочім подорожі Войтех не бере ніяких датків. Не взяв він теж зі собою ніяких грошей. Заробляє він лиш розпродажею поштових листівок. Хоч Войтех має вже 52 роки, його здоровий і свіжий вигляд є найкращим доказом, що така мандрівка вдержує його при добрім здоровлі і силах.

НЕОПРАВДАНА ПАНІКА СЕРЕД ФРАНЦУСЬКИХ БАНКІВ.

Префектуру паризької поліції повідомили перед тижнем телефонічно, що на один із банків у 16. дільниці готовиться в понеділок 24. ц. м. в год. 2.30 збройний напад. Чоловік, що дзвонив до префектури не міг нічого точного подати. А що тривожне повідомлення насіло ще з іншого великого банку, то поліція рішила на кожний випадок поробити відповідну підготову для забезпеки банків.

В 12. год. всі важніші банки у згаданій дільниці були обставлені поліцією. До того треба було заалярмувати яких 500 поліційних агентів. У 16. дільницю виїхало три автокари з інспекторами префектури. Телєграфічно повідомили всі поліційні комісаріяти Парижа і передмість. В найбільш аристократичній дільниці Парижа та на терені, де відбувалася листева, переводили безупинну облави. Поліцисти обходили всі відділи банків розпитували касієрів та директорів.

Щойно по якомусь часі виявилося, що ціла тривога була фальшива. Причиною тої паніки була сама поліція. А саме один з інспекторів префектури, який прийшов до окремого відділу банку, щоб наложити арешт на чек, у розмові з касієром сказав, що треба завжди бути на поготівлі, бо може трапитися збройний напад. Полохливий касієр счинив аларм і таким чином ціла дільниця Парижа станула на ногах, кількасот поліцаїв стратило половину робучого дня і в банках царила жахлива паніка.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

„ЗАГНУЛА" ЙОГО.

Він: Мій пес це справді незвичайно мудра звірина. Я переконаний, що якби він умів говорити, то він знав би все так як і я.

Вона: І ви це вважаєте доказом його мудрости?

БІЛЬШЕ РОЗУМУ МАЄ У СНІ.

— Подумай собі, Ірочко, що мені снилося сьогодні вночі, що я проспав тебе твоєї руки. Що воно означає?

— Воно означає, що ти у сні маєш більше розуму, як на яві.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Новий етап в організації українського спорту.

Ще перед кількома роками виринула була на конференції українських спортових товариств, приналежних до загально-державних союзів справа створення спортового проводу, який кермував би життям тих товариств, надавав би їм відповідні напрямні та боронив їх спортові та організаційні права. З різних причин справа створення такого проводу проволікалася. Одначе обставини так зложилися, що справа створення Українського Спортового Проводу стала пекуча і тому з ініціятиви кількох одиниць відбулося кілька конференцій, на яких обговорювано напрямні та завдання конче потрібної організації.

Вкінці 29. січня ц. р. відбулася у Львові конференція представників поодиноких наших спортових товариств під проводом дир. Колтунюка.

На цих сходинах були репрезентовані такі наші товариства і спортові секції: Україна, Степ, Зоря і Луг (Львів), Сян (Перемишль), Пролом (Станиславів), Скала (Стрий), Скала (Мостиська), Ропник (Борислав), Веселка (Медика), УСК (Старий Самбір).

По короткій та річевій дискусії сходини приняли й одобрили статут нової організації під назвою „Український Спортовий Провід" та рішили подати його до затвердження відповідній адміністраційній владі.

—o—

НАЙБІЛЬШИЙ УСПІХ ГАКІВКАРІВ УКРАЇНИ.

Україна — Погонь 1:0 (1:0, 0:0, 0:0).

Мабуть ніхто, навіть найбільший оптиміст, не сподівався, що Україна зможе у вирішних змаганнях перемогти рутиновану Погонь, найцеміпного кандидата на віцемістря округи, а то спершу вийти на мистця. Та всі паперові обчислення пішли на марне, коли на лід вийшла дружина України. Молоді її гаківкарі не хотіли ніяким чином погодитися з тим, що вони мають бути жертвами засуджені на загладу і заграли цей мєтч як рівні з рівним. Хід гри виявив, що Україна буда не тільки рівнорядним противником, але хвилинами теж і перевищувала Погонь.

Сухий виспід мєтчу 1:0 промовляв би може за тим, що цей усіх радше припадковий, що Україна мала лиш щастя. Та хто мав змогу оглядати той мєтч, той мусить признати, що перемога наших гаківкарів була зовсім заслужена, хоч може і за скромна.

Правда, Погонь теж мала багато догідних ситуацій, мала теж хвилини переваги й могла стріляти не одні але й 2—3 вор'т. Та Погоні недоставало того, що вичинили, на диво, наші молоді змагуни — первової рівноваги та спокою. Може на такий стан злогнистося те, що Погонь пред за велику ставку й була у сто відсотках певна своєї перемоги. Коли несподівано Погонь втратила ворота, тоді самопевність заломалася і чим далі до кінця, тим більше тратили її гравці рівновагу. Найкращим доказом є жбо те, що один із її гравців (Ялови II) схизьований ударив києм з леду вадця, за що опинився лиш на мінуту поза ледовищем.

Те чого не доставало Погоні, виявила Україна. Вона заграла не лиш амбітно й жертвенно, але перш усього спокійно, розважливо своїй сили з'вимірено на цілий мєтч.

По цих важних змаганнях виступила **Україна** в такім складі: Чура, Дицьо, Лисяк, Вучальний, Мариняць, Юрчик І., Посицький, Лящинський, Вубела. **Погонь:** Ванчицький, Вайсберг, Ялови І., Пацас, Коженьовський, Сабінський, Ястшембський, Ялови ІІ., Полюс.

В Україні найкращий перший атак, який перевищав першу трійку Погоні перш чусього шандійством та бравурою акцій. Другий атак слабший і може неефектований, всеж таки доволі добре співпрацював і лиш не здавалося йому офензивні акції, то перш зовсім добре спомагав він оборону. Оборонці не можна нічого закинути. Лисяк грає може трохи за гостро, але зовсім успішно. Дицьо твердий і неустрашимий, був справжнім муром для нападників Погоні.

Окрему згадку треба присвятити Чурі, який боронив ворота України з незвичайною жертвенністю. А що мав він при тім ще велике щастя, не дивно, що не пустив він в'разу пружка до своїх воріт.

Хід гри: Перша терція починається відразу в гострім темпі. Обі дружини переводять вілька небезпечних акцій. Спершу більше агресивности виказує Погонь, але Україна швидко визволюється з першого натиску й починає чимраз грізніше підтискати й нападати. Згодом перевага України росте і виспідом тієї переваги є теж одинока ворота, які ефектовним стрілом здобув Вучальний з подачі Юрчика.

У другій терції панувала рівнорядна гра. Обі дружини мають змогу здобути ворота, але обі їх теж марнують. У грізних мєтчах Україна стосує дуже мудру дефензивну тактику.

Третя терція починається при розпучливих наступах Погоні, хоч Україна теж не зрікається офензивних спроб. Щойно по змін', Україна грає на відтягнення виспіду і тоді теж Погонь осягає сильну перевагу. При кінці матчу Погоні слабне і перша трійка України знову попасується тяжкими акціями — друга трійка далекими стрілами (Лящинський) на ворота Погоні.

Ще один ефектовний виспід мєтчу, який разом з Вучальним з перетомленими гаківкарями Погоні робив просто що хотів і судді змінчили цей незвичайно цікавий та емоційний мєтч.

Вийшло в. 1.500. Судили: пп. Стшелецький і Залеський.

КІНЦЕВА ТАБЕЛЯ ЛЬВІВСЬКОЇ А-КЛЯСИ.

Остаточна табеля гакієвої А-кляси львівської округи така:

Чорні	г	4	7	14:0
Україна		4	5	5:8
Погонь		4	4	5:2
Лехія		4	4	7:3
А. З. С.		4	0	0:19

В середу 2. ц. м. виїздить Україна до Кракова на мєтч з мистцем краківської округи та мистцем Польщі Краковією. Імовірно в неділю б. ц. м. відбудеться у Львові реванжовий мєтч Україна — Краковія.

ЛЬВІВ. ГАСМОНЕЯ — ДРОР.

2:0 (0:0, 0:0, 2:0).

Товариський мєтч двох львівських Б-клясових гакієвих дружин.

МИСТЕЦТВА ПОЛЬЩІ.

Міжокружні гакієвські мистецтва Польщі не відбудуться у визначеному річниці (27. І.) з причини відлиги.

Справа перших і других місць у мистецтвах поодиноких округів ще остаточно не вияснена: Відомо лише, що мистецтво Вильна здобуло ОГНІСКО, Поморя — СОКІЛ (Грудзьонда), Лодзі — Л. К. С., Шлеська — ДОМБ і ПОГОНЬ (Катовиці), Кракова — КРАКОВІЯ. Варшава має лише кандидат'в на мистців: Варшавянку, Польонію і АЗС, Познань — АЗС або Варта.

У Львові, як відомо, мистецтво здобули Чорні, віце-мистецтво Україна.

САДБЕРІЙСЬКІ ВОВКИ — Ль. Т. К.

(Прага) 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

(Прага). — 10.000 пражан оглядало цей цікавий мєтч, що вимив рівнорядність противників.

САД. ВОВКИ — РЕПР. МІНХЕНУ 5:0.

Репрезентація Мінхену зложена з найкращих змагунів німецьких клюбів Різерав і Фіссен програла виразно, мимо велитої моральної піддержки 7.000 німецьких глядачів.

ТУРНІР ВІДБИВАНКИ У ЛЬВОВІ.

В суботу 29. п. м. відбувся трійковий турнір відбивання в рухівні Сокола-Батька. До змагань станули 2 дружини зі С-Б., С. III., С. IV., К. Л. К., Студенти і Трійка Бойцуна (з вісї б дружин жінок).

В год. 15.30 голова Сокола III. д-р С. Коранницький відкрив цей турнір. На перший виспід пішли елімінаційні змагання між Соколом III. (І. дружина) і К. Л. К. Виграв К. Л. К. 2:0 (10:1, 10:5). Відтак з'відбулися півфінали жінок. **Студентки II. — С.-Б. 2:1** (8:10, 12:10, 10:8). Рівнорядні сили. Спокійна гра Студенток. **К. Л. К. — С. III./I. 2:0** (11:9, 10:4). **С. Ш./II. — Студентки II. 2:1**.

До фіналу ввійшли: Студентки І., К. Л. К., С. III/II.

Відтак почалися мужеські гри: **К. Л. К. III. — Трійка Бойцуна 2:1** (10:3, 7:10, 11:9). Дуже гарні загравши цілої трійки К. Л. К. **С. IV. учасники — К. Л. К. 2:1** (8:10, 11:9, 11:9). Дуже мізно гро. **К. Л. К. I. — Студентки I. 2:0** (10:6, 10:8). **С-Б I. — С. III. П. 2:0** (10:7, 10:3). Сокіл III. не вітрений. **Ольд-бої С-Б — С. IV. II. 2:0** (10:3, 10:2). Дружина Ольдбоїв Сокола-Батька легко дала собі раду з противником. **К. Л. К. III. — С. IV./I. 2:0** (10:8, 11:9). **К. Л. К. II. — С-Б учасники II. 2:0 в-о. Студенти II. — К. Л. К. I. 4:2.**

До фіналу заваліфікувалися І., II., III., дружини К. Л. К. та Сокіл-Батько. У фіналі: **К. Л. К. II. — К. Л. К. III. 2:1** (8:10, 10:4, 10:5). Один з найгарніших мєтчів турніру. Другий гарний мєтч це **Сокіл-Батько — К. Л. К. I. 2:1** (8:10, 10:3, 11:9). Найкращий в дружині Ференц, якого гарні заграння дають змогу спокійно довести змагання до успішного кінця. **К. Л. К. III. К. Л. К. I. 2:1** (8:10, 10:3, 10:8). Молодь трійка перемагає своїх старших рутинованих товаришів. **К. Л. К. II. — С-Б 2:0** (10:7, 10:6). Безконкурсовий стипан Ляля добуває перемогу для своєї дружини.

Інші змагання відложили на другий тиждень.

Перше і друге місце здобули: II. і III. дружина К. Л. К., третє Сокіл-Батько, четверте К. Л. К. I.

У четвертку суботу побачимо фіналістів жінок і мужчин в год. 15. в салі Сокола-Батька.

БОКС.

НЕСАМОВИТІ МІСТЕРІЇ НА БОКСЕРСЬКІМ МЕТЧУ.

СВІТЕЗЬ — УКРАЇНА 10:6.

Цього мєтчу не можемо повсім обговорювати, бо те, що д'ялося на рінгу і при суддівськім столику не задається просто на чесний звіт. Ми вже були свідками, як судді на деяких мєтчах приділяли боксерів України, одначе таких дивогляднях і сторонничих рішень ще досі ми не бачили.

Судді вирішували деякі стрічі всупереч всякій логіці і здоровому розумові. Стрічі, які найочевидніше виграли змагуни України — пунктові судді признавали на спілку а рінговим суддею як перемогу боксерів Світеві. Іноді виглядало, що ці панове, які назвалися суддями, взяли собі з усіх засад спорту, лояльности, обективности і з усієї публіки. Вистане згадати, що тільки одному Пашинові, який у першій руді приневолив противника до здачі, не могли судді в ніякий чином відібрати перемоги.

Містерії почалися вже від першої стрічі і тривали при бурхливім настрою глядачів до кінця.

Окрема згадка належиться рінговому судді, який „світовців" ратував як міг, перериваючи завжди боротьбу тоді, коли боксер України перемагав, давав шепотом поради „світовцям" і т. д.

Цей мєтч можна назвати одним словом: скандал!

Якщо когось цікавлять технічні виспіди, що їх придумали судді, то були вони такі:

Вага мухи: Вежлашен (С.) виграв на пункти з Тильом (незаслужено).

Вага когута: Горбань (С.) виграв заслужено на пункти зі слабим Кобом (У.).

Вага пера: Гаїк (У.) виграв нокавером в приводу видачі Ганчина (С.).

У другій стрічі тієї самої ваги Рудницький зремісував з Рогожиним (С.).

Легка вага: Герлях (С.) виграв на пункти з Ощудликом (У) по „справедливім" рішенню судді на голі вибухла буря протесту.

Півсередня вага: Шеня (С.) виграв на думку суддів з Лебішком (У.).

Середня вага: Левконич (У.) зремісував зі Шмідом (С.), якого судді урятували перед к-о.

Півважка вага: Пащин (У.)програвав у першій руді Кольбусевича (С.) до здачі.

Вийшло в. 1.000.

ВАРШАВА. **Варта (Познань) — ЦВС 10:6.** Варта виступила до цього мєтчу без Шмагури і Коньолка.

БЯЛА. **Шлеськ — Краків 10:6.**

Польща — Німеччина. Міжнароднїй боксерський мєтч відбудеться 8. лютого п. р. у Познані.

ПЕРЕМОГА ШМЕЛІНГА.

ГАМБУРГ, 31. І. 1938. Серед великого зацікавлення відбувся у Гамбурзі боксерський мєтч, в якому Шмелінг переміг Вея Фурда на пункти.

—o—

УКРАЇНСЬКІ СПОРТОВЦІ В ЧЕСТЬ ГЕРОЇВ ЗПІД КРУТ.

В неділю 30. січня п. р. відбуїлося у Львові у двох наших спортових товариствах сходини присвячені памяти героїв зпід Крут.

В год. 10. передполудням в домівці С. Т. „Україна" зібралися члени Т-ва з головою і виділовими та вшанували однохвилинною мовчанкою память героїв зпід Крут вислухали святочного реферату, що його виголосив ред. Р. Сливка.

Друге таке свято відбулося в домівці У. С. Т. „Степ", в год. 12. вполудне. Це свято відкрив голова Т-ва п. Степик. На програму цього скромного внутрішньо-клюбового свята зложилися виступи мішаного хору під управою п. М. Сидорака та відчит п. Б. Корхуби про хрутівських героїв.

Оба свята, хоч відбулись у скромних рамках, зробили на присутніх помітне вражіння.

—o—

ДОКІНЧЕННЯ ЗБОРІВ ЛОЗПН-у.

В неділю 30. січня відбулося у Львові докінчення зборів ЛОЗПН-у, що їх два тижні перед тим розбив т. зв. „блюк польських клюбів". Цим разом збори перейшли зовсім спокійно і покінчилися до деякої міри компромісом. Внаслідок того компромісу відпав з листи „блюку" головний вожд „опозиції" п. Франковський і предсідник „Гасмонеї" д-р Кац. На місце виключених вибрано самих представників польських клюбів.

З важніших рішень слід згадати: 1) Побільшення Окр. Ліги до 14 клюбів, при тому що року два клюби з А-кляси авансує до Ліги і два паде з Ліги до А-кляси. 2) Мистецтва А-кляси відбуваться в одному річниці в усіх групах округи. 3) Про спотому розгрівок фіналістів А-кляси за вхід до Ліги рішатимуть самі заінтересовані клюби, а коли вони не погодяться рішить про те ВГіД. 4) У грах за вхід до Держ. Ліги бере участь с львівської округи мистець і віцемистець. 5) Рішено перевести обезпечення змагунів на випадок нещасливих випадків, проект форми обезпечення має виготовити управа округи.

Всі рішення вимагають ще згоди зі статутом затвердження ПЗПН-у.

Свята 22. січня на чужині.

СВЯТОЧНА АКАДЕМІЯ У БРНІ, Ч. С. Р.

Є дати в історії народів, про які не забувається ніколи. Це роковини подій, що повертають життя народу на новий шлях та стають початком періоду життя нації. Такою датою у нас є день 22-го січня, світлий момент у нашій історії, ясний промінь на важкій та тернистій дорозі українського народу.

Значіння цих роковин усі розуміють. Тому в більшому чи меншому розмірі святкують їх у краю і на еміграції.

І брненська українська кольонія не забула про ці роковини. Як рік-річно — так і цього року Т-ва „Українська Громада", „Жіноча Секція при Українській Громаді" і „Українське Академічне Товариство" уладили Академію 22-го січня ц. р.

Свято складалося з двох частин. Перша була присвячена роковинам 22-го січня, друга тим, що не завагалися своє життя покласти на жертівнику Батьківщини, захищаючи її своїми грудьми під Крутами перед північним наїзднником.

Академію відкрив голова „Українського Академічного Товариства" п. Евг. Городиський та подав програму свята. Чоловічий хор „Української Громади" відспівав „Боже Великий, Єдиний"; присутні стоячи вислухали цю пісню-молитву.

П. Ярославенко відчитав солідно опрацьований реферат, присвячений подіям 22-го січня 1918 і 1919 рр. Згадав генезу цих, таких важних у нашій історії, подій та вказав на їх велике значіння для теперішнього і майбутніх поколінь. Панна Л. Дубівна, студентка медицини, з чуттям відіграла на фортепіяні Барвінського „Танець" і „Думку". Маленька учениця місцевої української школи Татомирівна відеклямувала вірш п. н. „22. січень". Деклямувала дуже добре. Заслужено нагородили її присутні бурею оплесків.

Друга частина свята зачалася рефератом п. Ів. Лобая про бій під Крутами. Реферат дуже старанно опрацьований і цікавий. Прелєгент ставив присутнім перед очі картину за картиною з днів нашої слави та недолі. На салі гробова тишина. Реферат, а радше представлені картини абсорбували всецілo увагу слухачів. Хоч реферат був досить довгий, то здавалося, що не тривав довше хвилини. Як дальша точка слідувала деклямація п. А. Дурделли. Вірш Янова „Крути" відрецитував з повним зрозумінням. Після того хор відспівав „Ой, Морозе" та „Вкраїно, мати, кат сконав". Національним гимном закінчено Академію. Уклад програми та її бездоганне виконання були причиною, що присутні нагороджували виконавців рясними оплесками.

За повний моральний і матеріяльний успіх свята належиться признання виконавцям окремих точок і комітетові за працю в зорганізуванні Академії.

Волок.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ЧЕТВЕРТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цього дня трибунал переслухав останніх підсудних.

Підсудний **Василь Кухта** до вини не почувається, до ОУН не належав, про цю організацію знав тільки з часописів. Могили у Кривім не сипав. На поліції признався до того всього, бо його били. У слідчого судді підтвердив свої поліційні зізнання, бо боявся, щоб його знову не передали поліції.

Підсудний **Василь Шишка** зізнає як попередній підсудний. В Радехові того дня, як там мала відбутися протипарцеляційна демонстрація, не був, щиб полякам у Безлові не бив. Зізнає, що коли його мати хотіла купити кусень парцельованої землі, їй заявили, що українцям землі не продають.

Підсудний **Василь Ковалишин** до вини не почувається, до ОУН не належав, але брав участь у сипанні могили в Кривім. Селяни вирішили висипати ту могилу на знак протесту проти того, що українцям не продають парцельованої землі.

Підсудний **Іван Матерацький** до вини не почувається, до ОУН не належав, могилу у Кривім сипав.

Підсудний **Микола Хома** до вини не почувається, до ОУН не належав і про цю організацію нічого не знає. Теж брав участь у сипанні могили у Кривім.

Підсудний **Іван Стецiв** до вини не почувається, до ОУН не належав, прапору з жалібною опаскою на дзвінниці в Оглядові не вивішував, але цей вивішений прапор бачив. До Радехова на протипарцеляційну демонстрацію не приїздив.

На цьому закінчилося переслухування підсудних. У понеділок почалося доказове постулювання.

XV. Зїзд агрономів.

АГРОНОМИ „СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРЯ" РАДЯТЬ НАД ОРГАНІЗАЦІЄЮ ПРАЦІ В ДІЛЯНЦІ ГОДІВЛІ РОГАТОЇ ХУДОБИ.

Дня 20-го і 21-го січня 1938. р. відбувся в Товаристві „Сільський Господар" черговий XV. Зїзд Агрономів „Сільського Господаря", присвячений в цілости годівлі рогатої худоби. Зїзд скликало Товариство „Сільський Господар" разом з „Маслосоюзом". В ньому взяло участь 72 учасників з кол повітових агрономів, організаторів „Маслосоюзу" і молочарських ревізорів на чолі з інспектором РСУК інж. О. Зибенком. Зїзд відкрив директор Т-ва „Сільський Господар" інж. др Евген Храпливий. Провід цілого зїзду був у руках директора д-ра М. Холевчука і директора інж. М. Хроновята, як членів Президії. Секретарювали інж. Н. Сасиківна і інж. М. Доберчак. Перший день зїзду був присвячений організації праці в ділянці годівлі рогатої худоби. Основний реферат на цю тему виголосив директор „Масолосоюзу" А. Мудрик. У рефераті й дискусії підкреслено значіння організації й доброго плянування праці в терені. Підкреслено рівночасно вагу продукції паші у власних господрствах та опертя годівлі на самовистарчальности. У висліді нарад ухвалено цілу низку відповідних резолюцій. Вечором цього дня зреферував др Р. Лехицький справу пошести прищиці, що зближається до нас зі заходу. В цьому рефераті подав референт способи, як треба берегтися перед цією грізною недугою тварин. Другий день зїзду присвячений методиці праці над піднесенням годівлі рогатої худоби. Реферат виголосив інж. Р. Голод, годівельний референт Товариства „Сільський Господар". Про племінну годівлю та реєстрацію рогатої худоби виголосив реферат директор „Маслосоюзу" інж. М. Хроновят. Над цими рефератами розвинулася дуже широка дискусія, в якій порушували учасники зїзду всі актуальні справи звязані з годівельною політикою у краю. По ухваленні резолюцій прощали учасників Зїзду від „Маслосоюзу" дир. А. Мудрик, від Т-ва „Сільський Господар" інж. Лапчук, який рівночасно подякував від Товариства „С. Г." представникам „Маслосоюзу" і РСУК за співпрацю зокрема в ділянці годівлі рогатої худоби. Зїзд замкнув інспектор РСУК інж. О. Зибенко.

Китайські партизани.

Як подає Райтер зі Шанґаю, представник японської армії заявив, що між Нанкіном і Шанґаєм оперують китайські загони, що мають по 500 до 1000 людей. Коло Сучеу розбили японці такий загін, зложений з 300 китайців.

ШІКАҐО ТА СТАНИСЛАВІВ.

Архиєпископ Шікаґа кардинал Мунделяйн виголосив дня 23. ц. м. глибоку промову до американського робітництва, в якій спрецизував активну ролю католицького духовенства Америки в рядах її робітництва. „Католицька акція — означає **акцію**, а не балакання; нічого не поможе слухати робітникові виклади про комунізм, дискутувати над ним по вченому. Коли ми хочемо щось осягнути, **мусимо дати щось** практичного. Як лікар мусимо й ми мати протилік. У минулому ми багато недомагали, бо ми зачасто були союзниками несправедливої сторони. Жадні наживи працедавці підлещували Церкві, називали її великою потугою на те, щоби надуживати її поваги проти робітництва. Думаю, що ті часи минулись безповоротно. **Наше місце в рядах бідних, в рядах робітника. Це наші люди;** вони будують наші церкви, вони заповнюють наші сповідальниці, їхні діти заполоднюють наші школи, наші священники — це їхні сини. **Вони рахують на наш провід і підмогу.** Безумовно існує небезпека поширення комунізму в нашому середовищі, на що вказує Папа римський. Але не допустім до того, щоби інші використовували цей аргумент, як плащик, яким вони прикривають свої затії; вони кричать проти комунізму, але самі роблять соціяльну несправедливість супроти робітництва, яке кривдять низькою платнею..."

А в нас?! Появляються старозавітні декрети, які заганяють духовенство до закристій, щоби там кадити і кропити нині ще повній церкві, а завтра порожним стінам. Ми заєдно бодай двацять літ тупцюємо позаду історичних подій. Архиєпископ Шікаґа взиває духовників іти серед робітників, проводити їм, працювати, — але владика зі Станиславова забороняє підчиненим собі священникам проводити в установах, худи їх висуває довіря селянської греко-католицької пастви! Дивне диво...

Священник.

З музичного життя.

ПЕРЕД КОНЦЕРТОМ ПІЯНІСТКИ

Перша зустріч з Даркою Гординською залишила мені дивний спомин. Я не бачила її, а тільки чула, як вона грала. Це було в році 1929. по концерті Любки Колесівної. Директор Барвінський хотів зазнайомити Любку із найновіщими творами української придніпрянської літератури, тоді новинами. Виконавцями імпровізованого концерту були Дарія Гординська та ще одна піяністка. Я зовсім припадково попала на той концерт і сиділа втулена у півтемрявину льожі. Це було безпосередньо по мому повороті з еміграції, тому виконані твори вязалися в моїй уяві тісно із поняттям рідного краю, здавалися якимсь поетичним образом батьківщини. Через те залишилося у мене з того концерту тривке, святочне незабутне враження краси та душевного вдоволення.

Значно пізніше, бо аж 1938 р., ми познайомились із Даркою дещо ближче. Цікавило мене поговорити з особою, яка перебуває постійно у Відні, щоб почути про музичне життя у столиці Австрії. Чи мала вона які плани як піяністка, які вигляди на майбутнє? Була звістка, що музичні кола хотять використати тимчасовий побут Д. Гординської у Львові, щоб улаштувати їй перший концерт між своїми. Тоді я довідалася від неї, що вона має нагоду богато концертувати: грає приватно на так званих домашніх концертах і прилюдно у Відні, Грацу, чеському Берні, має запрошення до Будапешту. Приватно мала нагоду познайомитися з різними мистцями аматорами музики, часто виконує твори українських композиторів, які тішаться великим успіхом та признанням серед чужинців.

І ось вона знову серед нас. Дає концерт 4. лютого у великій салі Лисенка, виключно з українською програмою. Більшість творів почують слухачі вперше. Приїхала і відїде до свого музикального міста, бо вдоволена побутом у Відні і не хотілаб на постійне вернутися до Львова.

Мати змогу розвиватися у відповідній атмосфері це велика річ. І рідний край підчас хвилин короткого побуту має свій романтичний чар. А ми всі завсіди цікаві на тих, що виїхали на чужину, там здобули собі успіхи і врядигодя відвідують нас, щоб показати нам висліди своєї праці.

До побачення на концерті!

М. Нижанківська.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви повинили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Нова серія „міліонерів".

Ми писали вже коротко про вислід льосування міліона, який упав на ч. 17270 в останнім дні тягнення четвертої кляси сорокової класової льотерії. Нині додаємо ще подробиці і фотографії щасливих грачів.

П. Стефан Кондис дійшов до фортуни незвичайно. Ось як оповідає він про цю щасливу подію:

—Я брав участь у легкоатлетичних змаганнях, які час до часу влаштовує відділ Союзу Резервістів у Рабці. У бігу на 5 км. я прибіг до мети перший у добрім часі і в доброй формі, а це так утішило великого ентузіяста фізичного виховання і спортів, п. Андраша власника колектури, що з власного почину дарував мені нагороду у висоті 40 зол. В мені пробудилося якесь прочуття, що ті гроші принесуть мені щастя, тому я попросив п. Андраша дати мені чвертку льосу до четвертої ляси і за неї заплатив я виграну нагороду. Прочуття не ошукало мене, бо дійсно на куплене в цей спосіб число льосу впала вигра міліона золотих.

— В дійсности одержали Ви за спортовий успіх 200.000 золотих?

— Не зовсім, бо мої товариші, пп. **Ян Мрожек і Ігнаци Сенковец** просили мене допустити їх до спілки, на що я згодився та віддав їм половину своєї чвертки. Так я виграв 100.000 золотих, рештою поділилися мої спільники.

— Що Ви задумуєте зробити з цією готівкою?

— Маю численну і незасібну родину, отже хочу передовсім їй запевнити життя. Щодо мене, то я з професії муляр, однак тепер бажав би я взятися до торговлі, бо відчуваю в тім напрямі хист. Зрештою буду далі пробувати щастя в грі на льотерії, бо новий поділ льосів дає 5 частин і зменшує їх скількість зі 195.000 на 160.000, і тому ростуть шанси вигри.

У групі бачимо пп. **Францішка Гаврона** (Рабка), **Яна Опалінського** (Хабівка), **Йосифа Пайонка** (Суха), **Тадея Кобіка** (Хабівка), **Степана Тшопа** (Хабівка), **Володислава Чищоня** (Хабівка), **Петра Брозька** (Хабівка), **Йосифа Свеха** (Рабка) та дві жінки цих останніх. Вони репрезентують товариську спілку зложену з 20 залізничих службовиків. Ця спілка купує постійно певну скількість частин льосів, а вигрою члени діляться між собою. Тому, що між цими льосами найшлася чвертка ч. 17.270, кожний з членів спілки дістав по 10.000 зол. Щоб улекшити їм поділ, Дирекція Польського Льотерійного Монополю замість одного чеку на 200.000 зол. виставила 20 чеків на Банк Господарства Краєвого, по 10.000 зол. кожний.

Члени спілки висказали велике вдоволення з поділу льосів на 5 частин, бо це збільшує шанси вигри, передовсім через зредукування скількости льосів на 35.000 менше.

Власничка третьої чвертки п. І. М. з Цешина ще не зголосилась, щоб дістати вигру.

Вкінці остання чвертка найшлася у п. **Юлії Любової**, власнички масарської робітні і крамниці в Рабці. На ч. 17270 грає вона вже від кількадцяти років і її терпеливість винагороджена. Спочатку, коли їй повідомлено за вигру, приняла вона це за жарт і повірила щойно тоді, коли запевнив її колектор.

Пані Любов залишається вірна і надалі своєму улюбленому числу і засобилась негайно в льос до першої кляси сорокпершої класової льотерії, бо тягнення починається 17. лютого ц. р.

Всі вигри в тій льотерії, з міліоном на чолі, будуть вже поділені не між чотирьох, як дотепер, але між пятьох грачів, що — як слушно зазначили нові мілонери — разом зі зменшеною скількістю випущених чисел зі 195 на 160.000 дуже побільшить шанси вигр

Жахливий буревій над Галичиною.

Ніччю з суботи 29-го на неділю 30-го січня жахливий буревій, що шалів у тому самому часі також над Англією та Францією, де поробив величезні шкоди, перемінюючи цілі околиці в руховище, — пройшов і над Галичиною.

У **Перемишлі** та в околиці цілу суботу та ніч з суботи на неділю шалів сильний вихор, що позривав дахи з багатьох домів, поперевертав комини, навіть телеграфічні стовпи. У кількох випадках наслідком вихру вибухли пожежі. Найбільше той сильний вітер дався в знаки прохожим над Сяном, куди просто не можна було пройти. У Перемишлі від багатьох літ не пам'ятають такого вітру.

Над **борщавсько-дрогобицьким басейном** цей вихор перейшов у справжній буревій, який повиривав багато дерев з корінням, позривав дахи з хат, зірвав більше як двацять корон з церковних веж. На копальні „Фавст" звалилася церковна вежа разом з машиновою галею, на копальні „Валішко" вихор перекинув 3 кітлові комини і знищив кітлівню. Матеріяльні шкоди дуже великі.

Цей буревій пройшов і над північною частиною **стрийського повіту.** Сила вітру була така велика, що перевертав на вулиці прохожих та зривав дахи. В **Синевідську Вижнім** зірвав частину даху з залізничого двірця та з одного магазину. Зложені на подвірі тартаку дошки просто видетіли в повітря. Тому, що вітер повиривав дошки на залізничих мостах, поїзди могли посуватися тільки дуже поволі. Телеграфічний звязок між Синевідськом Вижнім і Сколем був довший час перерваний, був перерваний також доплив струму в місті та на залізничих двірцях. У Синевідську Вижнім не залишився незавалений майже ні один паркан чи пліт. Матеріяльні шкоди, особливо в деревних заведеннях, на підставі провізоричних обрахунків, сягають кількадцять тисяч золотих.

5. РОКОВИНИ ВОЛОДІННЯ ГІТЛЄРА.

Німеччина величаво відсвяткувала 5. роковини приходу до влади націонал-соціялістичної партії. Мін. Гебельс виголосив перед мікрофоном велику промову до молоді, Гітлер роздав літературні нагороди, багато осіб в армії та в партії дістало авянси. Вечором відбувся святочний похід попід Брандебурську браму.

По широкому світі.

Японський віцеміністр закордонних справ перепросив американського амбасадора за відомі інциденти з американським секретарем амбасади Аллісоном та обіцяв покарати винновників.

Синдикат французьких металевих робітників, що є під комуністичними впливами, висловився проти нового „кодексу праці". З огляду на трудноші у суспільних справах передбачують недалеку кризу Шотанового уряду.

В Італії святкуватимуть завтра 15. роковини основання фашистівської міліції.

Французьке міністерство летунства вислало делегацію зложену з 5-ох осіб до Англії, шоб вона познайомилася з англійськими методами продукції літаків.

Перед литовським воєнним судом у Ковні стануло 5 осіб під замітом комунізму.

Румунський уряд хоче перевести ревізію змін прізвищ за минулих 20 літ.

—o—

СВЯТО КРУТ.

Заініційоване перед кількома роками українською молодю свято в память бою під Крутами, стало тепер загально поширеним святом молоді. Треба признати, що молодь вкладає багато енергії в те, щоб Крутянські Свята випали якнайкраще і ці її заходи вінчаються успіхом.

Заходами львівської молоді Свято Крут у Львові пройшло цього року особливо урочисто. У пятницю, тобто в навечерю роковин відбулися панахиди у всіх львівських церквах, про що ми звідомляли вже в попередньому числі. Участь громадянства у тих панахидах була така масова, що присутні не вміщались у церквах.

В неділю, 30. ц. м. відбувалися у Львові з тієї нагоди академії та святочні сходини в різних товариствах.

ПРОПАМЯТНА ТАБЛИЦЯ В АКАДЕМІЧНОМУ ДОМІ.

В суботу, 29. січня ц. р. в авлі Академічного Дому відкрили Пропамятну Таблицю в честь Героїв, що полягли під Крутами. На святі відкриття відчитано Декларацію Молоді. Після відспівання національного гимну присутні вшанували память Героїв двоххвилинною мовчанкою. Промову виголосив ред. Володимир Янів. Пропамятну Таблицю посвятив акад. духовник о. др Гриньох. На закінчення свята, в якому взяла участь молодь та представники старшого громадянства, відспівали пісню „Боже Великий, Єдиний".

АКАДЕМІЯ В „НАРОДНЬОМУ ДОМІ".

З більших імпрез треба відмітити Святочну Академію у великій салі „Народнього Дому", уладжену заходами Українського Всестудентського Комітету. Саля була виповнена вщерть головно молодю обох полів. Тому, що Академія зачалася майже точно, перші три точки виконувано серед гамору публики, яка шукала за своїми місцями.

Ввесь час Академії сцена була відкрита. Зправа на підвищенні стояли три членки Студентської Драматичної Студії у стилевих чорних одягах. Зліва на підвищенні стояв хор „Бандурист" (16-ка). У глибині виднів памятник. Хор „Бандурист" під проводом п. О. Плешкевича виконав пісні: „Чорна рілля ізорана", „Ой на горі жито", „Там запід Крут" і вкінці „Слава героям". Виконання цих точок стояло на мистецькому рівні, хоч були й деякі недотягнення; можливо, що це було наслідком незвичайної устави хору.

Членки Студентської Драматичної Студії виконали три рецитації: „Плач Ярославни" — Тичини (М. Боцюрків), „Слово о полку" — Бажана (О. Николишин) і „Чайка" — М. Терещенка (І. Кобзар); крім цього виконано дві сценічні картини: „Намова" — Б. Лепкого (Е. Малащук і В. Децик) та „В ніч Крутянського бою" — Косаченка-В. Ковальчука (Л. Соботівна, О. Фролаківна та Я. Масляк). Сценічне оформлення В. Ковальчука.

В другій частині виступила капеля бандуристів під проводом п. К. Місевича. Виступило 8 бандуристів. „Думу про зруйнування Січі" ви-

конав п. К. Місевич, „Чого плачеш, Україно" — п. Д. Гонта. Капеля бандуристів виконала „Ой, Морозе", „Стоїть явір" та низку стрілецьких пісень. Могутнє „Слава героям" у виконанні „Бандуриста" закінчило цю Крутянську Академію, що тривала рівно годину.

Впорядники таких імпрез повинні подбати про більшу салю, щоб не було такого натовпу. Багато осіб з білетами вернулося домів вперед дверей зачиненої салі. Їх місця заняли ті, що мали змогу скоріше перепхатися крізь гардеробу.

ПОКЛІН УКРАЇНСЬКИХ РОБІТНИЦЬ ГЕРОЯМ ЗПІД КРУТ.

Українське робітниче жіноцтво, зорганізоване в Товаристві Українських Робітниць „Будучність" у Львові, гідно вшанувало память Крутянських Героїв в неділю 30. січня ц. р. в 7. год. веч. у своїй домівці при вул. Собіського 28. Святочні сходини відкрив провідник Т-ва, **о. проф. Савин Дурбак** короткою промовою про вагу патріотизму та закінчив взиванням до однохвилинної мовчанки в память Героїв, що лягли під Крутами.

Прегарний змістом і формою реферат про бій під Крутами виголосила п. **Л. Шавкова**. Хор робітниць у національних одягах зі Стрийського Кружка під умілим проводом п. **Г. Тариавець кої** відспівав удатно низку стрілецьких пісень. Декламували: п. **Оля Караїмівна** („Крути" — Янів), п. **М. Шеремета** („Пісня" — Олесь) і п. **Н. Стрільбицька** („Під Крутами" — О Бабій). Декламаторки всі у народніх одягах зі Стрийського Кружка Т-ва „Будучність". Вкінці промовив в теплих, патріотичних словах **Преосвященний Никита Будка**, куратор і опікун Т-ва „Будучність". Національним гимном закінчено ці незвичайно милі святочні сходини.

В ІНШИХ ТОВАРИСТВАХ.

Крутянські Свята відбулися ще в **Читальні „Просвіти"** на Личакові заходом „Орлів" ім. кн. Осмомисла, в Т-ві „Сила", в Читальні „Просвіти" на Городецькому і в Т-ві „Оpли".

—o—

НОВИЧКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяни Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 54—46.**

— **Вже від лютого 1936 р.** провадить Українська Захоронка в Дрогобичі першу і єдину українську колектуру Польського Монополю Льотерійного. Дохід з розпродажі льосів обертається на утримання дітей-сиріт приміщених у тій захоронці. Українські Громадяни, які грають у державній льотерії, повинні підтримувати цю колектуру і тільки в ній купувати льоси, тимсамим причинитися до придбання фондів на утримання сиріт у Захоронці. — Замовлення просимо слати складанками (блянкетами) ПКО 501579 Tow. Ukraińska Zachoronka, Drohobycz, ul. św. Krzyża 49. 205 2—2

— **Залізнична знижка.** Делеґати на Загальний Зїзд Рідної Школи одержать у поворотній дорозі зі Львова 50% залізничої знижки до місця виїзду. **Головна Управа Рідної Школи.**

— **Виступ п-і І. Шмериковської-Приймової.** Дня 2. лютого ц. р. у салі Ріжнородностей в год. 12. вполудне почуємо Середньовічні Легенди з життя Христа у стилевому виконанні нашої відомої співачки Іванни Шмериковської-Приймової. Твори ці з репертуару Івет Ґільбер будуть виконані перший раз у Львові. Імпрезу влаштовує Тов. Приятелів Музики, яке починає розвивати активну діяльність на музичному полі. Хорові точки виконає хор проф. д-ра Ґаншиньца.

— **Розбудовують львівську політехніку.** Вже на весну ц. р. мають почати розбудову львівської політехніки. В першу чергу мають збудувати два павільони: Механічної Довідної Стації і Катедри Обробітки Металів.

— **Почтовий рух у Козовій.** У почтово-телекомунікаційному уряді в Козовій, бережанського повіту, завели цілоденну телефонічну і телеґрафічну службу замість дотеперішньої в обмежених денних годинах.

— **Цілий постерунок на лаві обвинуваченых.** На лаві обвинуваченых перед окружним судом у Стрию засіли цим разом ті, що звичайно тільки всиступають обвинуваченим. Був це цілий постерунок державної поліції в Соколові, з комендантом Щепаном Солярчиком на чолі, що відповідав за зложивання урядовою владою, якого члени постерунку допустилися тим, що побоями змушували людей до зізнань таких, яких їм було треба. Тому що зізнання свідків були суперечні і не можна було доказати вини обвинуваченим, суд уваільнив їх від вини і кари.

— **Львівська хроніка.** Вийшов з дому і не вернувся 14-літній шклярський помічник Омелян Клячик, замешкалий при Любінській дорозі 12а. Родина за ним шукає. — На забаві у Культпаркові вмер нагло на удар серця 44-літній службовик заведення для умово недужих Густав Гайслер. — Купцеві Мавринієві Френклеві (Жовківська 83) вкрали 220 долярів. Підозрівають у тому послугачку Софію Олійник, яка втікла.

— **Краєва хроніка.** В часі полювання з нагінкою, яке уладив підлісничий фільварку Березовиця Велика коло Тернополя Станислав Загурський, гаївий Ференс цілюючи у зайця застрілив 16-літнього Івана Леськова, що брав участь у нагінці. Леськів умер на місці. — Коло Палагич. повіт Товмач, попала під поїзд 63-літня Петронеля Бернацька з Клубівців. Вона була глуха і не чула надїзджаючого поїзду, який переїхав її на смерть. — У Горожанній Малій, пов. Рудки, у шкільному будинку занялася стеля внаслідок лихої будови печі. Огонь погасили. — У Бережанах на вулиці застрілив хтось б. возьного совітського консуляту у Львові, Івана Басару.

— **Жив 104 роки.** У Старому Місті під Лежайськом умер Вавжинец Доленга, що народився у 1834 році. Старик до останньої хвилини тішився черствим здоровлям, ще на кілька днів перед смертю рубав дрова. Дочекався уже праправнуків.

— **В Нотеці вода прибуває.** Найбільший приплив води занотувала гідрографічна стація в Нотеці під Чарниковом. Вода у тій місцевости виступила з берегів і зробила велике озеро. В декотрих місцевостях вода доходить вже до людських осель.

— **Ревізія у литовського діяча.** Поліція перевела ревізію у відомого литовського діяча кс. Віскомта у Вильні. В часі ревізії заквестіоновано деякі папери та акти.

— **Таки дочка.** Хоч голяндці може воліли би, хочби так для самої зміни, дочекатися мужеського престолонаслідника, то вістку про те, що кн. Юліянні народилася дочка, прийняли вони з великими радощами. Цю вістку проголосила салюта 51 гарматніх вистрілів. В Амстердамі та інших містах Голяндії вийшли на вулиці юрби людности, що радісно маніфестували на честь королівського дому і кн. Юліянни.

— **Б. цісар Вільгельм має 79 літ.** Б. німецький цісар Вільгельм II святкував у Дорн 79-ті роковини своїх народин. Всі члени давнього пануючого роду Гогенцолернів склали йому побажання.

— **Конкурс на памятник Вохліцкому.** У Празі проголосили замкнений конкурс на памятник відомому чеському поетові Вохліцкому. Збірка на ту ціль дала досі 160.000 кч.

— **Проф. Шмідт поведе наукову експедицію.** Недавно повінлася була вістка, що відомий дослідник підбігунових околиць проф. Шмідт попав теж в неласку большевицької влади. Та ось часописи пишуть, що рада народніх комісарів ухвалила, щоб проф. Шмідт станув у проводі експедиції, яка має дійти до станції „Північний Бігун", що знаходиться на великанській ледовій кризі.

— **Наукова експедиція заблудила.** Американська наукова експедиція, що вибоялася на досліди лісів та хащів над рікою Куюбімі в англійській Ґуяні, заблудила і паліючими сигналами С. О. С. взиває ратунку. Бразилійський уряд має вислати на пошуканку за ними літак, що вистартує з Джорджтавн, віддаленого від джунґлів над рікою Куюбімі 800 км.

— **По американськи.** На очах 700 портових робітників які чекали на тижневу виплату, чотирьох уоружених у скорострільні бандитів увійшло до бюра „Міжнародньої Торговельної Спілки", що знаходиться у найбільш оживленому м'сці побережжя Ґлазову. Стероризувавши персонал, заграбили 24.000 долярів та втікли на краденому вантажному самоході.

— **Фальшиві гроші у Литві.** У цілій Литві появилися у більшій скількости фальшиві 10-літові банкноти. Поліції не вдалося досі впасти на слід фальшівників. Людність зі страху перед фальсифікатами взагалі не хоче приймати 10-літових банкнотів.

— **Жертви пожежі в копальні.** В часі пожежі в копальні вугля в місцевости Кільсіт біля Глезгов втратило життя 9 гірників.

— **Ограбили англійський банк у Пекіні.** Шайка міжнародніх бандитів, до якої належало двох американців та кількох інших чужинців напала на англійський банк у Пекіні та заграбила понад 110 тисяч ен і багато вартісних паперів. Китайська поліція, що вичкрила крівку бандитів, звела з ними важку боротьбу, причому одного вбила і десятьох арештувала. Поліція переконана, що цією бандою кермували комуністичні агенти.

— **В роковищи червоної армії.** Штаб червоної армії Далекого Сходу придумав оригінальний спосіб, щоб ушанувати двацятиліття роковин червоної армії, які припадають на 23. лютого. А саме з Хабаровська вийде до Москви полк піхоти, що пройшовши 7200 км. дороги, вложить звіт Сталінові. Якби цей полк робив 40 км. денно, то прийшов би до Москви по 180 днях, тобто малощо не за пів року.

— **Італійські капітали в Абісинії.** Майже всі італійські акційні спілки, що повстали з метою експльоатації природних багатств Абісинії, в останньому часі значно збільшили свої закладові капітали. Згідно з останніми обрахунками, у підприємствах, які працюють на терені Абісинії, улоковано коло 500 мілїонів лірів.

—o—

Дописи.

ЛЬВІВ.

Повітовий Луг у Львові. Колись, у довоєнних часах Повітова Січ у Львові стала взором Січової Організації, що відіграла таку почесну ролю в нашій новійшій історії, в наших визвольних змаганнях. Не менше значіння має львівський повіт і сьогодні. Тому той повіт, разом із серцем нашого національного життя Львовом, стоїв усе в центрі найпильнішої уваги луґового проводу. (В селі Підберізці, львівського повіту, засновано 25. березня 1925 р. перший Луг). Довгі літа сама Головна Старшина Великого Лугу завідувала всіми луговими справами львівського повіту. Але з ростом Луґової Організації в цілому краю та з поширенням агенд Головної Старшини Великого Лугу назріла потреба створити для львівського повіту окремий організаційний апарат, на зразок цілого краю,— Повітовий Луг. З ініціятиви Головної Старшини Великого Лугу відбулися 10. грудня 1937 нарада представників місцевих Лугів львівського повіту. Нарада постановила оживувати львівський Повітовий Луг, вибрала тимчасовий Організаційний Комітет та доручила йому полагодити всі взвязані з тим правні формальности. На Основний Загальний Зїзд вибрано день 16. січня 1938 року. І справді того дня відбувся у домівці Великого Лугу у Львові при вул. Копернїка ч. 5 Основний Загальний Зїзд львівського Повітового Лугу з такою програмою: 1) Відкриття, 2) Зі'ложення Тимчасового Організаційного Комітету, 3) Полагодження статуту, 4) Вибір Повітової Старшини, 5) Ухвала висоти членської вкладки, 6) Внески і запити. Наради Зїзду від дир. Івана Баглая, протокол списував студент університету Тадей Загородний. Відкриваючи Зїзд дир. Баглай, як голова Тимчасового Організаційного Комітету, подав коротке зі'ложення з підготовчої праці. Секретар Загородний відчитав і пояснив відповідні параґрафи статуту про Повітові Луги. Після цього Зїзд ухвалив одноголосно воскресити львівський Повітовий Луг в осідку Повітової Старшини у Львові. З черги приступив Зїзд до вибору Повітової Старшини. Листу кандидатів виготовила комісія-матка, до якої увійшли: Наконечний, Мота, Харченко, Шур, Загородний, Підгірний і Тарнавський. Згідно з пропозицією комісії-матки вибрав Зїзд завідуючі органи львівського Повітового Лугу у такому складі: Повітова Старшина: голова. — дир. Іван Баглай, заступник голови — Павло Харченко, секретар — Тадей Загородний, члени — Василь Кміть і Олекса Співецький; заступники — Іван Морса, Коесть Підгірний і Осип Тарнавський; Контрольна Комісія: Василь Шур, Осип Мота і Гринево Гвалкий; заступники — Ізидор Коваль і Василь Шавель. З нагоди цього вибору промовив редактор „Вістей з Лугу" дир. Іван Юшинин. Він пригадав членам Повітової Старшини ідеольоґію та завдання Луґової Організації, підкреслив. повищість організаторів Лугів перед істориєю народу, закрів до жертвенної патріотичної праці та висловив сподівання, що Повітова Старшина львівського Повітового Лугу виконає свої завдання, стане взором організаційної праці для праю і причиниться до здійснення ідеалу Луґової Організації. Голова дир. Іван Баглай подякував за довір'я, пообіцяв щиро працювати для львівського повіту та обговорив фінансові потреби Повітового Лугу. Після його промови ухвалив Зїзд членську вкладку від кожного місцевого Лугу для Повітового Лугу по 18 зол. річно, платних по 1.50 зол. у перших пяти днях кожного м'сяця. Голова Великого Лугу д-р Данкович дав пояснення про організаційні справи Товариство. Дир. Іван Юшинин обговорював потребу поширення „Вістей з Лугу" та перемін луґового органу з двотижневика на тижневик. Вказував також місцеві Луги до співпраці в комісіях для боротьби з неписьменністю при місцевих читальнях „Просвіти". Кожному промовцеві голови дир. Івана Баглая та відспіваному луґового гимну „Ой у Лузі..." закінчилися 5-годинні наради Загального Зїзду львівського Повітового Лугу.

Хто забуває про свій обовязок супроти Юшинятки „Просвіти", той забуває про майбутню долю Нації.

Жіночі торбинки

хечки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салігандра.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 1. II. год. 7.45 V симф. концерт Льв. Філгармонії.

Середа 2. II. год. 12. впол. „Янек і Франек" казка; год. 3.30 попол. „Дзвон в карт"; 7.30 „Дзвон з карт".

Четвер 3. II. год. 7.30 „Дзвон в карт".

Театр Різнорідностей:

Вівторок 1. II. год. 8 веч. „Отроць прощав Львів", прощальний вечір В. Корабйовського.

Середа 2. II. год. 12. впол. Ранок середньовічних колад; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".

Четвер 3. II. год. 7.30 „Цей і той".

Укрвїнський Народній Театр ім. М. Садовського

СТРИЙ (сала Євангелицького Дому):

2. 2. Мазепа.

3. II. Супружий метч.

4. II. Гетьман Полуботок.

МИКОЛАЇВ:

5. II. Маруся Богуславка.

6. II. Мазепа.

7. II. Гейша.

8. II. Гетьман Полуботок.

В скорім часі театр завітає до Львова з історичним репертуаром.

Укрвїнський Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

МЕДИКА:

1. II. Процес Мері Деген.

2. II. Довбуш.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Роб. Дому):

3. II. Орленя.

4. II. Процес Мері Деген.

5. II. Під курателею.

6. II. Премєра: Лісова пісня, драма-феерія в 3 діях з прольогом Лесі Українки.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".

АТЛЯНТИК: „Прадівна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Герої Сибіру", „Чу-Чін-Чав".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „24 години кохання".

КАСІНО: „Королева передмістя".

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Кнєгня".

МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".

МУЗА: „Король і хористка".

ПАКС: „Болько та Льолько" (Дитина), „Кінг-Конг".

ПАЛЯС: „Улан кнєгня Йосифа".

РАЙ: „Крайцерова соната" з Жань Дагомер.

РІЯЛЬТО: „Подружжя в любови" з Мюнною Льой і Варн. Баєстером.

СВІТ: „Дикі стежки", „Пасажирка зайцем".

СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінов" і ревія

ТОН: „Мистні глупоти", „Дармоїд".

УТІХА: „Підводний човен ч. 0" і ревія.

ХИМЕРА: „Сентальні півночі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(вул. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 1. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня зарядка. 11.15 Для дітей: Репортаж із Хомова; 11.40 Грає Владек Прігрова, пл.; 12.03 Полудневі авд.; 13.45 Бетовен: Симфонія ч. 7, пл.; 14.25 Музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. повісти Івана Люка: „Голоси до полудня", Музика з пл.; 15.25 Бажучі вістки з моря та пристаней; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. загадки: авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. вістки; 16.15 Розр. концерт. орк.; 16.50. 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Американським Тибетом"; 17.15 Співа. рецталь Івон де Марк Аду, баритон, у супр. форт.; 17.50 Пітахи наших вуликів; 18.00 8.50 Спортові вістки; 18.10 Моди; 18.20 Еспанські й італійські пісні, Бенцкевська, сопр., у супр. форт.; 18.35 Для села: Що треба робити у випадку хутобової загрози; Хв'б. спортива; 18.40 Шпеньдами Вечірком на Вайнер Гоєс; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Десять заповідей і два пророцтва К. В. Вуйцікевського" л'тер. вечір; 19.30 Хор у супр. форт.; 20.00 „Европа тонцює" словно-муз. авд. 20.40 Представлення опери»; 20.45 Веч. вісти; 21.00 Симф. концерт з Вел. Театру у Львові; 22.00 Танк. музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань; 24.00 —1.00 Танк. музика з пл.

Середа, 2. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній дениик; 8.15 Розр. концерт із пл.; 9.25 Твори Фр. Куперена з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок: орх., кларнет; 13.00 20.55 Актуальна гут'рка; 13.10 Рецитації прози; 13.30 Музика, орх., спів; 14.45 Для села: „Весілля дочки", фейл. господиня, Музика з пл., „Три лелі" весела авд.; 15.50 „Гокус-покус" авд. для старших дітей; 16.05 Комер. концерт у вик. інстр. ансамблю, спів; 17.00 Із історії польської легкої кавалерії; 17.15 „Вовча ніч" (Санто Матери Божої). муз. авд.; 17.50 „Добре серце неньки"; 18.00 Оркестра берл. опери, пл.; 18.20 „До побачення" муз. авд.; 18.50 19.45 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Словно-муз. ревія „З бабусиного карнету"; 19.30 Колядн у вик. муз. хору; 20.00 Танк. музика у вик. джез. орх.; у перерві в год. 20.20 Куток гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Вівата у лікаря, скеч; 22.00 Танк. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 1. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 18.00 Розр. концерт, 19.10 Фр. композитори, 19.45 Веч. гомін, 20.00 Серенади. БІЛГОРОД 20.00 Пісеньки; БРЮСЕЛЬ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Кармен" оп. Бізета; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., віол., 19.30 21.30 22.00 Цит. музика, 19.00 Орх. концерт, 20.00 Спів (Гелс — Франція); НУДАПЕШТ II. 19.00, 20.00 21.00 22.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера; ВІДЕНЬ 10.30 Сол'сти (у прогр. „Гопак" Мусоргського), 19.40 Австр.-шв. концерт (австр. нар. музика, спів), 20.45 21.00 „Любов перед судом" вес. авд.; КЕНІГСБЕРГ 19.10 20.00 21.00 „Ніпоппи" оп. Д'Альбера; КОШИЦІ 18.00 Словно-муз. авд. ЛЯЙПЦІГ 19.25 20.00 21.00 „Лучія з Ламмермуру" оп. Доніцетті; МІЛЯНО 17.15 Давні танки, 20.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Отельо" оп. Верді; ПРАГА 17.40 Форт., 18.10 Нім. авд.: Гутірка, Пісні, 21.00 Орх. концерт. 22.15 Танк. музика; ПАРІ ПТІТ 21.30 22.00 23.00 „Фіделіо" оп. Бетовена: РАДІО ПАРІ 21.15 Камер. концерт, 21.15 22.00 23.00 „Плюто" драма на осн. Арістофана: РИМ 17.15 Сопран. форт., 21.00 22.00 В'єнськ. орх., 22.20 Кляверин; СОФІЯ 19.00 Опіа, 19.45 20.00 Камер. музика, 21.00 22.00 Вок. концерт.

Середа, 2. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 „З мого життя" смичк. квартет е-моль Сметани, 18.00 20.00 Розрнж. музика, квінтет, форт., 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Оп. арій. 20.30 21.00 Гумор. 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.45 19.00 Популярні мад. пісні. сол., цит. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Фр. музика, 20.55 21.00 Симф. концерт; ДАЯТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сирінна, 22.00 Концерт, віол., форт.; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 Комедія, оперна камер. концерт; ПРАГА 18.05 Нім. авд.: Гутірка та „Пантьон" Шумана на форт., 19.30 20.00 21.00 „Веселі хуми з В'єнсору" оп. Ніколяя; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 Вок.-інстр. концерт; РИМ 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вальпірія" оп. Вагнера: СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Радіокутик.

ЛІЧНИЧА ВАРТІСТЬ РАДІОВИХ ХВИЛЬ.

Найбільш авапий у л'ченичтві спосіб вжитя радіових хвиль є використати їх у діатермійних апаратах коротких хвиль. Одначе з поступом досвідів з короткими та ультракороткими хвилями, розвинулася ультра короткохвильова терапія. Ця техніка дає змогу більш пом'якшено впливати на тканку, ніж це робила рапіше звана діатермія. Хвору частину тіла вміщується між двома конденсаторами, які є в електричній мережі трамвайна. Людське тіло виконує ролю діелектрика, а через діелектричні втрати, витворюються терапевтично теплові дїлання. Досі при ділянню діатермії, осягали поліпшення тільки у випадках хронічних запалень, а тепер коротохвильова терапія лікує також і випадки гострого запалення.

Ділання ультракороткохвильової терапії є настільки сильне, що можна нею викликати штучну горячку. У деяких випадках це необхідне для побореннн хвороби.

Всяк радіові хвилі у медицині треба вжитати дуже обережно. Надуживання або невідповідне вжитя радіових хвиль немине шкідливе, як невідповідне користання з сонячних промінів. Ці радіові хвилі особливо шкідні при запаленні шлунка та хронічний хворій горла, носа та вух, також внутрішних запалень. Запалення мізку та легенів у багатьох випадках вилічовують при помочі „хвильової горячки". Лікувальне значіння хвиль почасти полягає на їх бактеріобійних прикметах. Цю прикмету використовують також при стерилізації харчевих продуктів, та навіть великих кількостей збіжжя. В хірургії короткі хвилі можуть заступити ланцет, коли у м'язистому апараті, заторпеному на хінці зберетьсл ціла теплина енергія хвиль. При відповідному застосуванні хірург при операції є сам протилежним б'гуном та при помочі ультракоротких хвиль, ріже таксамо добре, як і ланцетом. Цей спосіб лишить усі бактерії а сусідства та не допускає до крівавлення. В м'язових хворобах такий „електричний ніж" є дуже корисний.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 31. січня 1938 р.

1 кг. масла десерт. бльок, без оп.	2·95 зол.
1 кг. масла бочков. вил. з опак.	3·00 зол.
1 кг. масла експ. вилюч. з опак.	3·00 зол.,
молоко	16—17 сот
яйця (копа)	2·51 зол.

Тенденція вдержана на молоко й масло на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Жертви зложені в Адміністр. „Діла": **Замість цвітів на могилу бл. п. Вол. Темницького,** батька дорогої Товаришки Ружени зложила І. пл. дін. при гімн. СС. В. у Львові внуту 12 зол. 50 сот. на Ф. Д. А. М. — В. Шнотровський, суддя, Самбір, зол. 1.— за календар „Рідної Школи".

Замість квітів на могилу бл. п. Олени Прокеш зложили члени Учительського Збору д'я. школи ім. Т. Шевченка 30 зол. на Т-во Виховпіших Осель.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до спімпрації інжинїра-зїрника зараз. Зголошення до Адміністрації під „Зірник самостійний". 189 4-5

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТУДЕНТ муз.-драм. школи попровадить хор і амат. гуртки. Виконує режисерію. Учить сольового сп'ву. Дасться оферти до „Діла" під „Вправний". 207 1-2

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі. Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає записи — цілий цьвьні. — Львів, Оссолінських 12. 136 10-12

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЄТНИЙ ДЕТЕКТОР з гарній скрині 11.50. Радіова робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117.41. 171 2-17

ВАННИ ЦИНКОВІ, балї, **НАСІДІВКИ,** великий вибір, **ЗАЯЦЬ.** Оссолінських чотирнадцять. 145 9—10

ПРОДАМ парцелю 200 сажнів в Крушельницях. Листи до Адміністрації „Центрум". 247 2-3

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Євгея Будзиновський, **Станиславів,** ратуш. поручає різного роду галантерійні артикули. 2320 13-20

ПОМАРАНЧЕВУ ШКІРКУ скуповує по 80 сот. за 1 кг. „Просукпія" Панська 16 і склади „Народної Торговлі" у Львові. 2—3

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає вспі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. I. 2719 10-10

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" вдоступує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 20, тел. 200.08. 2237 26-10

ТІЛЬКИ 5 ЗОЛ. тривка оздухлиця з 5-місячною гарантією. Салон чесання пань. Сикстуська 8, вхід через браму. 243 2-2

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідпішій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 15.

Конний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

КІР
Львів, Усійського 6
Тел. 280-68
Станиславів, 3-го Мая 4.
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

САМО ПЕРЕ
ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe **1 пр. 5 сот.**
Gazetowa książka nadawcza отправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 уряднів зол. 2.50
на 960 уряднів зол. 5.—

Не чекати

бо наш пропагандовий тиждень з 15% опустом в постійних цін, триває коротко (від 31. І. — 28. II.). Ніпька цін для прикладу: лєьки готові 65 сот., пошевки 90 80 1.60, трикі комплєти 200 140 4.95. Замовлення виконуємо наспіх. Фабрична білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2. 1-2

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 23 (14.855). Львів, середа 2. лютого 1938. Рік LIX.

Оплата рахунком пересилкова готівкою.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Новий нарком внутрішніх справ УССР.

Центральний виконавчий комітет УССР звільнив зі становища наркома внутрішніх справ Леплевського, назначуючи на його місце б. шефа ГПУ (представника нар. комісаріяту внутрішніх справ) оренбурської области. Куди призначено Леплевського — невідомо.

Підводний човен еспанської національної маринарки сторпедував бритійський корабель.

Цієї ночі британська адміралія дістала вістку, що

недалеко Картахени, 16 миль на південь від рога Тінозо, національний підводний човен сторпедував учора рано 889-тоновий британський корабель „Ендиміон". З 15 осіб залоги лише 4 врятовано; 11 утонуло, між ними капітан з жінкою, 2 інжинірів та один швед.-обсерватор міжнародньої контролі. Корабель затонув до 4-ох мінут.

Новий уряд національної Еспанії.

ГЕН. ФРАНКО — ПРЕМІЄРОМ.

Вчора (в понеділок) вечором ген. Франко утворив новий уряд у такому складі: премієр — ген. Франко, справедливість — гр. Родезно, війна — ген. Давіля, публичний лад — ген. Мартінез Анідо, внутр. справи — Серрано Сунер, скарб — Андрес Амадо, торговля і промисл: — Хуан Антоніо Суанзес, рільництво — Фернандес Куеста, освіта — Педро Саінз Родрігез, публ. роботи — Альфонсо Пена, корпорацій — Гонзалєс Буено.

Ще перед іменуванням уряду появився декрет ген. Франко, що устійнює засади організації еспанської державної влади; він передбачує м ін., що премієром Еспанії буде голова держави.

Америка відкликала більшу частину військ з Шангаю.

Департамент маринарки Злучених Держав повідомляє, що 18. ц. м. він відкликує зі Шангаю до Гонолюлю 1.500 морських стрільців, яких вислано до Китаю у серпні.

У Шангаю залишилося лише 60 старшин і 1.000 стрільців, які є там ще від 1927. р.

ЗАВЗЯТІ БОЇ В СЕРЕДУЩОМУ КИТАЮ.

У провінції Ангуей коло міста Мінван дійшло до великих боїв, які слід зарахувати до найбільш кривавих на фронті середущого Китаю. Японці заняли місто Таганчуан (7 км. на північний захід від Мінвану) і йдуть на Гуовейтсу.

КОНСОЛІДАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО ЯПОНОФІЛЬСЬКОГО УРЯДУ.

Як подає „Ніші-Ніші" нині (вівторок) получиться тимчасовий китайський уряд у Пекіні з автономним урядом Східного Гопей; це скріпить новий режим у Китаю. Часопис хвалить працю нанкінського уряду та висловлює думку, що Японія повинна визнати його де юре.

АРЕШТУВАННЯ ЯПОНСЬКИХ КОМУНІСТІВ.

Райтер подає з Токіо: Нині рано токійська поліція арештувала підчас облави понад 15 осіб під замітом комунізму; є це здебільша професори високих шкіл.

Франція приступає до розбудови маринарки.

Французький міністр маринарки Бертран заявив представникам преси, що з огляду на завзяті зброєння інших держав **Франція мусить зревідувати свою дотеперішню морську програму.**

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ
5. II. 1938
КАСИНО ПОЧТОВЦІВ.

Треба припускати, що тепер Франція приступить до енергійної розбудови своїх морських сил, щоб дорівняти іншим великодержавам.

АМЕРИКА БУДУЄ КАНОНІРКИ І ГИДРОПЛЯНИ.

У плянї розбудови американської маринарки вашинґтонський морський департамент передбачив 10—15 міліонів долярів кредиту на будову канонірок, які матимуть чимале значіння у майбутних війнах з огляду на скорість. Крім того плянують збудувати 1.000 гидропланів.

ПЕРЕГОНИ У ЗБРОЄННЯХ.

Японська преса завзято критикує програму морських збровь Злучених Держав. „Асагі Шімбун" підкреслює, що і Японія мусітиме також скріпити свої морські зброєння.

Плян великих бритійських маневрів коло Сінґапуру.

Військова влада в Сінґапурі оголосила плян недалеких морських маневрів, не згадуючи нічого про їхню дату. Бритійські збройні сили поділяться на дві партії, з яких одна „червона" боронитиме Сінґапуру перед „синьою", що поведе офензиву в проміні 1200 миль на південь від Маляки. Перша частина маневрів перейде мабуть на полному морі, 500 миль від Сінґапуру, друга — коло самої пристані, де „сині" будуть намагатися висадити десант. Маневри закінчать великі вправи протилетунської оборони. Візьме в них участь 27 воєнних кораблів, 110 літаків і коло 10.000 вояків.

—o—

„Децентралізація".

Із стін одної зі сенатських комісій пролунала урядова заява, яка не могла не звернути уваги українського громадянства, а саме: про децентралізацію влади на меншинових теренах.

З погляду державно-адміністраційного устрою термін „децентралізація" має устійнений зміст як перехід від повного автократизму чи централізму до провінціяльного автономізму, передача тих чи інших функцій центральної влади нижчим клітинам апарату, зокрема громадянству, самоуправі чи льокальній народній владі.

Децентралізація влади істнує у Швайцарії (кантони), у Злучених Державах Півн. Америки (стейти), в Англії (домінії), істнувала вона в деякій мірі в царській Росії (земства, особливо в „центральних" губерніях, які цілковито мали в своїх руках народне шкільництво, справу народнього здоровля, шляхи, агрокультуру, народній промисл і т. д.).

Через те по суті децентралізація — це державний лібералізм, це свобода населення, метод його самодіяльности та право вирішного голосу в усіх тих справах льокального характеру, що виходять за межі справ загально-державних.

Тому децентралізації не можна розуміти, як саму тільки надачу широких компетенцій місцевим представникам центральної влади. Мешканцям північно-західних земель лекше це зрозуміти, коли почнемо з прикладів. Чи широкі компетенції російських генерал-губернаторів, як начальників країв, а навіть губернаторів і „градоначальників" були виявом децентралізації російської влади? Чи взагалі наділення урядових осіб найширшим правом самостійно керувати льокальним життям згідно зі своїм „найліпшим розумінням" місцевого життя та зі своєю „доброю волею" — це прояв децентралізації?! Урядовець, хоч би він мав і найширші права вирішувати льокальні справи згідно зі своїм особистим поглядом та знанням діла, це ще не заперечення централізації, ані доказ децентралізації, бо він є представником і виконавцем центральної влади, а не населення.

Така метода кермування поодинокими волостями чи землями радше могла би бути названа **концентралізацією**, себто введенням, замість одного рішального державного центра, **багатьох центрів** — повновладних і рішальних. Були вже на світі й такі кермувальні форми, головно в середньовіччі, за феодальних часів: увесь устрій феодалізму спирався на такій „децентралізації", яка була по суті запереченням її ідеї. Те, що ця форма щезла, доказує, що вона була недосконала. Коли вона іноді й допускається в наші часи, то лише в дуже виїмкових випадках і на дуже короткий час, як виїмковий стан на тій чи іншій території з широким правом зверхників діяти згідно зі своїм розумінням моменту.

Громадянам усіх країн світа добре знаний тип людини-бюрократа, який кожний свій крок, кожне своє слово старається оперти на параграфах і для якого нема поза цими параграфами ніякої життєвої правди. Тяжкий це тип до співпраці. Але з таким правдивим бюрократом, що все робить „по закону", не виключаючи його ні вправо ні вліво, громадяни завжди миряться, бо завжди спокійні: коли закон дає на щось право, то він цього права нікому не уріже. З бюрократом цього типу завжди справа ясна: дає щось закон — одержиш, не дає, — не надійся. Такі бюрократи — це, в деякій мірі, добродії громадян.

Цілковито инакше представляється справа тоді, коли вищі представники влади на місцях наділені правом діяти по своєму розумінні добра населення й держави. У таких випадках може бути добре, але може бути й дуже зле, залежно від того, хто ця рішальна людина є, чи має вона

правильний погляд на річі, чи розуміє, що корисне, а що шкідливе, чи може піднятися над особистими симпатіями й антипатіями, упередженнями й сугестіями, чи здібна не робити помилок.

Деж певність, що ті, кому віддані в руки поодинокі землі й доля цілих національних груп, неомильні у вирішуванні їхніх справ згідно зі своїм внутрішнім переконанням?

Людська природа та сама скрізь і завжди: від питома нельогічність та помилки під впливом тих чи інших психічних станів. І за одиноку гарантію правильної поведінки урядового апарату культурні народи світу вважають державні конституції та додаткові закони, які мають безоглядно виконувати урядові чинники. А щоб ці закони знову таки не були витворені недосконалими одиницями, існують для цієї цілі законодавчі установи з багатьох осіб.

Так само й кожна справжня децентралізація влади завжди в західних країнах ясно окреслена законами (про самоуправу, культурну чи територіяльну автономію і т. д.), щоб не залишити місця для чийогось „мені здається" чи „відсі ми сеи". Але й цього мало: інтерпретацію законів відбирається в рук виконавців і віддається спеціяльним установам на вершках влади.

До такої постанови справи довела культурні народи світу тисячлітня практика. Беручи теоретично, введення в життя справжньої децентралізації влади моглоб прийти лиш у формі передачі громадянам тих чи інших функцій, зосереджених сьогодні в руках державного апарату (дійсна самоуправа, автономія) і в формі широкої свободи приватного зорганізованого життя в товариствах, спілках, кооперативах, союзах, у шкільництві, релігійному житті, економіці і т. д.

Децентралізація в такому розумінні як сьогодні береться, це не децентралізація, а створення кількох автократичних центрів, себто відродження давно пережитих форм правління.

Така система давно існує на так званих меншинових теренах, де ті самі закони бувають ріжно стосовані й ріжно інтерпретовані, в залежности від того, які особисті погляди мають ті чи інші чинники адміністрації.

Поступова польська преса окреслює цей стан річей такими словами: „брак виразної меншинової політичної лінії" і „діється зле". В уяві цих польських поступових публіцистів подібна система правління вимріюється, як затрачування одного критерія обективного права й обективної справедливости, що її заступають особисті погляди одиниць.

Здається, що від цього терпить не тільки українське населення, але й польське, яке в останньому часі так нервується, шукаючи виходу з сьогоднішнього положення, — інша річ, де й у чому. А що тоді казати про національні меншини, які найсильніше відчувають цю систему?

Звідси й „загострення тактики" УНДО, і гостріші виступи галицьких українських послів та сенаторів, і навіть домагання посла Тимошенка створити спеціяльний меншинний уряд.

Звідси і тривожні голоси нечисленної поступової польської преси, яка кричить: „е зле!"

В. Островський.

Тихий ювилей Ліги Націй з тихими заявами.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 29. січня 1938.

Ювилейна сесія випала зовсім не святочно. Днячі відкладали її. Офіціяльне відкриття сесії відбулося щойно на другий день після фактичного початку її праці. Перший день ужили для закритого засідання, щоб оминути неприємних несподіванок на публичному засіданні. Говорять, що Дельбосові та Ідепові пощастило намовити Літвінова, нехай тримається у межах політичної пристойности та не слухає занадто дослівно наказів Сталіна, Молотова і Дімітрова. Несподіванок не було, і нічого такого не сталося, для чого варто булоб скликати цю Раду.

Відкрив сесію представник Іраку, Мостафа Адле, короткою промовою, і зазначив, що „від першого засідання Ради 16. січня 1920 р. минуло вісімнадцять років. Ліга може похвалитися поважними осягами, але вона зазнала і тяжких поразок. Треба зробити все, щоб забезпечити успіх системи, в засади якої ми віримо. В нашому новітньому світі Ліга є життєвою необхідністю..." Так мовив президент.

Після нього промовляв Ідеп. Спільній англо-французькій декларації англійці спротивилися. Але у промовах представників обох держав було спільне те, що вони оминали конкретних висновків чи рішень. Коли представник Англії закликає здійснити мир та забезпечити повагу до міжнароднього права, то ніодин державний муж у світі йому розуміється перечити не буде. Але й розуміння цього права в Льондоні, Берліні та Москві від того ані трохи більше спільним не зробиться. Таксамо ріжні в поодиноких столицях і поняття про міжнародне співробітництво. Заклик Ідена до привязних відносин між державами приналежними до Ліги та тими, що до неї не належать, стрінув розуміється ріжний відгук у Парижі і в Москві, але ні в Берліні, ні в Римі очевидно більшого враження не зробив. Згадка його про те, що Лігу можна пристосувати до обставин та що вона може стати універсальною, має очевидно на меті заспокоїти „невтральні" держави, які жадають її реформи.

Дельбос говорив про потребу солідарности народів, про злочинність війни, про абсурдність перегонів у збройовнях, про співробітництво всіх на користь миру в межах Ліги й ілюстрував її успіхи... працями Міжнароднього Бюра Праці. Деякі органи звернули увагу, що він говорив довше, але сказав менше, ніж Ідеп. Зрештою текст промов телеграф і телефон рознесли по світу негайно, і кожний може переконатися особисто, який їх зміст. Але завданням промовців буває часом саме не сказати нічого, або майже нічого.

В часі перших двох промов, сидів Літвінов як сивий міхур поруч елеґантного Ідена і робив помітки, чи вдавав, що їх робить. Промовляв він дуже нервово, загикуючися, своєю звичайною, як кажуть, неможливою англійщиною, що завдала мабуть труднощі і перекладачеві, який відчитав цей переклад не так вірно як звичайно. Літвінов твердив, що Ліга Совітському Союзові властиво зовсім непотрібна, бо сила совітської армії та патріотизм її населення вистачають цілком, щоб забезпечити державу від усіх ворогів, але СССР усеж виконував завжди всі свої зобовязання супроти Ліги, часом навіть на шкоду власним „національним інтересам". Єдиною ідеольоґією Ліги є, на його думку, „повага до умов, до територіяльної непорушности та політичної незалежности держав", себто до всього того, що московський уряд порушує в найбільш брутальний спосіб. „Ліга має бути", на думку Москви, „блюком миролюбних держав у боротьбі проти напасників".

Промова міністра Бека була приємним контрастом своєю формою і змістом до промови Літвінова, який тимчасом демонстраційно розмовляв з Іденом. Представник Китаю, Велінґтон Ку, розвинув довжелезну дипльоматичну офензиву проти Японії, якою примусив до утечі численних делеґатів і журналістів. З інших промов заслуговує на увагу особливо промова представника Швеції, колишнього міністра закордонних справ Уидена, який промовляв фактично від ґрупи так званих осльовських держав, „без союзниць". Він висловив їх розчарування щодо діяльности Ліги за останній час, твердив, що становище сотворене санкціями вимагає поважної надуми, та висловив надію, що дискусія в комітеті 28-ох змусе ситуацію та причиниться до затіснення відносин між державами, що належать до Ліги.

„Цей комітет має зійтися 31. січня, коли представники деяких великих держав можливо вже покинуть Женеву і таким чином уникнуть примусу заняти негайно становище в порушеній справі скасування обовязкового характеру 16. параґрафу щодо господарських та інших санкцій. Але головна річ полягає зовсім не в тій чи іншій формальній резолюції, а в тім, що між наміром Англії і Франції утримати ще цей параґраф та змаганням невтральних північних держав виявилось виразне противенство. Представники Бельгії, Швеції, Швайцарії, Норвеґії, Данії, Фінляндії та Голяндії відбули 27. січня наради в питаннях поставлених лордом Кренборном у комітеті 28-ох під загальним гаслом „Участи всіх держав в Лізі Націй". На цих нарадах зазначилось загальне змагання надати 16. параґрафові характер умовний. Себто кожна держава малаб рішати сама, при яких обставинах схоче вона брати участь в примусових засобах, коли зламають пакт. Всупереч бажанню Англії та Франції, щоб вже на цій сесії у комітеті 28-ох не підносили питання про обовязковий чи довільний характер 16 парагр., Швеція, Голяндія, Бельгія і Швайцарія, що належать до цього комітету, висловилися за тим, щоб це питання обговорити негайно, та щоб зазначений параґраф оголосити довільним. Деякі з цих держав тримаються того погляду, що Ліга є вже тепер установою, де примусових засобів не можна вживати. Значіння цього становища невтральних держав тимбільше, що воно поза ЧСР знаходить собі підтримку майже у всіх держав европейського центру та південного сходу.

Слушно твердить „Журналь де Женев", що Ліга дійшла до поворотної точки свого історичного шляху, і запитує, чи спроможеться вона оминути свого остаточного розкладу. Автор гадає, що західні великодержави, які зробили помірний жест у бік національних держав, спроможуться нарешті порозумітися і з невтральними державами та затримати їх в Лізі. Небезпека справді лишається, бо резолюції комітету 28-ох мають лише дорадний характер, отже невтральних держав цілком заспокоїти не можуть.

Чому властиво Англія та Франція проволікають справу реформи, докладно невідомо. Можливо, що в цій справі Франція робить уступки Москві, а Англія Франції. Погляд офіційної совітської агенції на сучасну сесію такий: „Сесія відбувається під знаком очевидного шантажу. Румунія прямує отверто до того, щоб покинути Лігу. Скандінавські держави готують отверте декларацію проти § 16. Становищем Туреччини у справі санджаку Москва також невдоволена. Малі держави, на думку Москви, шантажують великі, а Франція та Англія не роблять нічого, щоб змінити становище. Отже західні великодержави мають властиво вибирати поміж Москвою і багатьома державами европейської півночі та сходу.

Під кінець тижня ситуація в Женеві ускладнилась питанням війни на Далекім Сході. Ніякої отвертої помочі Китаєві західні великодержави без участи Зл. Д. Ам. не мають наміру давати але й не протестуватимуть проти якої помочі Москви для Китаю.

М. Данько.

Із думок українця по другому боці океану.

ХАОС І ЖЕРТВИ НА РІДНИЙ КРАЙ.

(Власна кореспонденція з Канади).

Хочемо почати низку статтей про відношення Рідного Краю до української еміґрації за океаном, про потреби еміґрації, про активну політичну участь Краю в розбудові громадського життя еміґрації і т. д. Не претендуємо на те, щоб наші висновки були єдино вірні, навпаки нам булоб дуже приємно, якби такі статті викликали живу дискусію в органах української преси. Наші думки не є виспідом спеціяльних студій, бо на це нема змоги ані часу, але вони основані на особистих помічениях, на досвіді, придбаним завжди активній участи автора в громадському житті.

Може така заява ослабить враження й зацікавлення до цих статтей, але про деякі справи краще щось сказати, ніж мовчати. Може на десять думок знайдеться бодай одна добра, гідна уваги.

На початку нехай буде вільно стверднти деякі аномалії. Є за океаном численна українська еміґрація, що в повоєнних роках викристалізувала собі політично-національну свідомість, доказала своє зацікавлення потребами Рідного Краю грошевими пожертвами, всякими протестаційними вічами, пропаґандивною акцією тощо. Ця еміґрація зорганізована, процентово може краще як на рідних землях, в преріжні товариства — політичні, релігійні, культурно-освітні, допомогові, економічні, видавничі тощо. Ця еміґрація має досить поважне число пресових

органів. Це все коштує сотні тисяч долярів річно. Питання тепер у тому, чи інвестований таким способом гріш дає відповідний прибуток, або попросту чи виплачується шкірка за виправку? Брати на рідних землях читають в Українській Загальній Енциклопедії про таку то скількість українських громадських установ на еміграції, скількість українців і т. д. — але читач не може собі уявити справжньої сили українського елементу, бо дані, подані там, є приблизні. (Не думаємо цим критикувати автора тих рядків в З. У. Е. п. Боберського; він зробив, що міг). Далі — є в Канаді і Злуч. Державах поміж українцями сила рідних шкіл, що річно коштують велику суму гроша, але чи вони дають те, чого від них хочемо — оце питання, що на нього публично, здається, ще ніхто не пробував відповісти. І багато-багато інших проблем!

У громадському житті мусить бути якийсь плян на майбутнє, мусить бути якийсь критерій, що при його помочі судимо вартість даної установи. Без пляну і такого критерія громадське життя звичайно хаотичне, недоцільне, інколи дуже коштовне, без потреби виснажуюче творчі сили кращих активних одиниць і деяких кол громадянства. Такого пляну щодо громадського життя і потреб української еміграції не мають ані провідні кола на рідних землях, ані не має його тут, за океаном. Тимто і по одній і по другій стороні — хаос, може й „вічнотворний", але хаос! Хаос, в якому трудно розібратися, але потреба, вимога часу конче цього вимагає. Хтось тут чи там мусить узяти ініціятиву у свої руки і спрямувати каламутні води громадського життя земляків тут, за океаном, в одно річище. Отже нехай це питання буде темою нашої першої статті.

Тут між земляками — хаос. Це значить — жваве життя. Один сюди — другий туди! Один так, другий інакше! Один у добрій вірі — другий йому навсупереки. 50 українських родин в якійсь місцевости, а кілька організацій, кілька церков, кожна з них хворіє на хронічну туберкульозу — за мало членів, за мало фондів, а у висліді — безсилля! Має рідний край політичні організації, чому їх не матиб українцям у Канаді? І творяться різні політичні Обєднання, Союзи тощо. Розуміється, що кожна така група хоче мати свій пресовий орган.

І починаються всякі заклики до збірки на „пресові фонди", починається агітація в коротких часових газети, агітація неперебірлива в засобах. Найбільше дістається тій групі, що проти неї звернене вістря нової політичної акції. При цьому йде в рух традиційна українська політична термінольогія, як „хрунь", „зрадник", „безхребетник" і багато-багато інших соковитих термінів. А чого не пишуть у газеті вже тоді, коли високі небеса дозволять їй побачити світ Божий? Опісля така писанина доводить до судових процесів перед чужою владою. Це все коштує гроші і в додатку получене з ріжними неприємностями та пониженням національної гідности в очах не-українців. Це є мабуть причиною, чому українці в Канаді й досі не мають свого щоденника. (Большевицької „Народної Газети" ніхто не вважає за українську!)

Не саме торкається і культурно-освітніх організацій. В деяких місцевостях є нараз кілька організацій, що мають слово у слово той самий статут, бо відписували одні від одних, але існують, краще кажучи, животіють окремо й поборюють себе взаємно. До цього лиха дочіплюється ще й друге. Політичні організації стараються накинути свій вплив на них і таким чином спричинюють непорозуміння, суперечки між членами внутрі організації, конфлікти, що часами не вгавають роками, відбиваючись дуже шкідливо на фінансах та їх діяльности.

Це саме і в релігійному руху. Грекокатолицька церковна ієрархія в перших початках наробила деякі промахи в своїй діяльности і скомпромітувалася невдалим проводом (нехай про це колись історія напише!) та таким чином відштовхнула від себе вірних а сама на свою власну шкоду підготовила пригожий ґрунт для сектярства ріжних відмін. І не дуже то давно тому українці мали в Канаді віону копію середновіччя, але в меншому розмірі. Процеси за посідання церков не переривалися. Бували випадки, що одна й та сама церква була замкнена двома колодками — католицькою, православною або ще якоюсь іншою, деколи йшли збройні напади на церкву, щоб якусь капосну колодочку зірвати та поставити владу перед доконаним фактом.

Ота релігійна метушня ще й досі не викристалізувалася якслід. А висліл?! „Досить погани", бо обмизив вартість церкви як суспільного чинника та дав змогу розвістися ще одній

...доки не порівняла її з праною в Радіоні сорочкою Івася

Порівнюючи обі сорочки, щойно помітила ріжницю. Білля пране звичайне виглядає ніби було сіре, бо це від поверховного прання. Щоб було дійсно біле, треба усунути бруд, який осів глибоко у тканині.

Це може зробити тільки Радіон! При варенні білля в Радіоні витворюються мільони дрібних міхурчиків кисня, що проникають наскрізь тканину. Завдяки цьому білля буде дійсно чисте і біле.

RADION

ПЕРЕ БІЛЛЯ НАСКРІЗЬ.

RADION самопрасує

WYROB SCHICHT-LEVER A.

квіточці на такому буйному полі, а саме — московському большевизмові.

Про це можнаб написати багато, якби була певність, що читач не перелякається, читаючи про всі наші страхіття.

Тепер насувається настирливе питання: як реагував на це все рідний край? Дуже просто! Преса цим усім не цікавилася, байдуже! нехай там брати за океаном чубляться. Політичні провідники цим не турбувалися, бо мали своїх клопотів чимало. Зате від усіх установ по цілій Канаді в синіх великих конвертах розходилися обіжники із зазивом: „Давайте гроші, поможіть братам на Рідних Землях!" Часами приїздив якийсь емісарій, але з єдиною метою: за грішми. Бували деколи й випадки, що такий емісарій хопав гроші у свою кишеню. Всеж заморські українці у відношенні до Рідного Краю були щедрі, щедрі пропорціонально до спроможности своєї калитки. У значній мірі помогли братам на Рідних Землях. Отже сентимент для Рідного Краю великий. Але тут знову, як докучлива осіння муха, прилітає свіже питання: Чи не могла еміґрація дати більшу допомогу? Відповідь буде саме розв'язкою зачепленої у цій статті проблеми.

Відповідаємо: Еміґрація могла дати більшу допомогу, якби Рідний Край був цього забажав!

На перший погляд твердження дуже рисковане і навіть суперечить засадам логіки, але на жаль дуже правдиве. Всі факти промовляють у користь такого твердження, тільки треба деякі з них підшукати.

До цього часу не було ще правильного контакту між Рідним Краєм і еміґрацією. Одні й другі жили своїм життям, мало знаючи свої взаємини. Між американськими земляками настав хаос, що затемнив їм чимало подій на рідних землях, а відповідальні кола у Старому Краю не поспішили з допомогою заморським братам щоб опанувати цей хаос. Навпаки — бували випадки, що деякі гості з Европи (Грицгорій, Мандрика) допомагали ще його поглиблювати. Тимто допомогова акція була хаотична. Кожний у Канаді розумів її по свому і робив її по своєму, деколи зі шкодою для доброго діла. Бували випадки, що в одній і тій самій місцевости переправджувано кілька збірок одночасно — очевидно всі без значнішого успіху.

Знову питання: Що дістали американські земляки від Рідного Краю в заміну за свої жертви? — Листи з полякою тай більш нічого. Цього замало. В цьому й криється причина, чому американські українці не дали більше.

Тепер саме наспів пригожий мент серед земляків у Канаді, що його повинні використати провідні кола в Рідному Краю, щоб направити свою попередню похибку. Тутешнім землякам вже надоїли безупинні сварки, що тільки доводять до апатії ширшу масу. Вже надоїла безпотрібна політика на велику скалю „а la Старий Край", яка хіба таку вартість має, що розбурхала шиоший загал, зате безцеремонною агітацією вбила довіря до всяких провідників, місцевих і европейських. Таким чином потерпів авторитет неодної поважної установи на Рідних Землях. Люди вірили чуткам, наклепам; деякі знеохочувалися, деякі більш уперті й посідовні шукали за правдою, за дійсними фактами. Такі явища можна було помітити після відомих з'їздів „Просвіти" та „Р. Школи". А тепер під впливом навіть деяких чинників із Старого Краю почалася скрита агітація проти „Просвіти" з приводу розв'язання деяких філій і читалень в краю. Тутешні громадяни, що жертвували й жертвують на ці установи хотять авторитетних вияснень від цих установ і мають жаль, що вони тих вияснень не дають а промовляють тоді, коли кажуть: „Дай!" Наслідки: деякі ще жертвують, деякі вже починають отягатися — отже явище не надто веселе. Знову настирливе питання: Хто винен?

Грицько Шумлинний.

Краєва кооперативна конференція.

При всіх успіхах нашої кооперації в останніх роках відчувається болюче засадниче недомагання: **брак сильної фінансової бази.**

Ощадностеві вклади в усіх наших кредитових установах становлять дрібний відсоток у загальній статистиці банків у Польщі. Через те наша господарська розбудова йде надто повільним темпом, ми не можемо використати тих конечних можливостей на всіх ділянках господарського життя.

В слід за тим не можемо зарадити найбільшому лихові, що точить нашу суспільність: **безробіттю широких народніх мас.** На жаль, велика більшість ощадностей українських громадян укладована в чужих банках або у всяких домашніх схованках. Причиною цього є не тільки недостача свідомости та примітивного патріотизму, але також ріжнородні організаційні й технічні недомагання наших кредитових установ.

На краєвій кооперативній конференції дня 25. І. ц. р. численно зібрані на запрошення Центробанку представники українських кооперативних банків, під проводом голови Н. Р. д-ра Михайла Волошина, вислухали з великим зацікавленням докладних рефератів: **інж. Ілярія Ольхового** п. н. „Завдання кредитової кооперації" та дир. **Романа Харамбури:** „Про організацію кредитової кооперації".

Над цими рефератами вивязалася оживлена річева дискусія, в котрій основно обговорено стан нашої кредитової кооперації, її недомагання та причини тих недомагань.

Дня 26. І. ц. р. продовжувалися наради краєвої кооперативної конференції, при чому побіч представників Українбанків були численно заступлені також представники кооперативних Союзів, тому, що предметом цих нарад були справи, які вимагають тісної співпраці між Українбанками і кооперативними Союзами.

Інж. Роман Раковський у рефераті „Про фонд господарської розбудови" зясував організацію і техніку масової, всенародньої, постійної збірки дрібних ощадностей, яку щойно розпочав Центробанк і вже може виказатися позитивними вислідами в ріжних місцевостях краю. Зібрані при допомозі тієї акції масові дрібні ощадности дадуть низько опроцентований і довше-речинцевий капітал, призначений на фінансування рідного промислу, на поширення збуту хліборобських продуктів та на інвестиційні позички для піднесення селянського господарства.

Тому не тільки економічні, але й культурно-освітні установи та все свідоме українське громадянство повинно допомогти чинно Центробанкові у переведенні тієї акції. Зокрема всі кредитові установи заінтересовані в успішній організації масової, дрібної ощадности, бо хто організує дрібні ощадности, той виховує собі масового вкладника, котрий згодом принесе до наших кредитових установ також середні, більші та великі вкладки.

Інж. Ілярій Ольховий, у доповненні до реферату зясував ріжнородні форми співпраці між Українбанками та кооп. Союзами.

В дискусії над обома рефератами промовляли: дир. Р. С. У. К. сен. О. Луцький, дир. Центросоюзу Ю. Шепарович, дир. Центробанку С. Кузик та поважна кількість делеґатів кооп. Союзів і Українбанків. Всі вони одностайно заявилися **за якнайбільшою підтримкою організованої Центробанком масової збірки дрібних ощадностей у цілому краю** та за наладнанням якнайтіснішої співпраці між Українбанками, Центробанком та кооперативними Союзами, що оформлено в принятих одноголосно резолюціях.

Предсідник конференції през. Кость Левицький закінчив наради, дякуючи делеґатам за їх одностайність та охоту до співпраці і взиваючи їх до здійснення намічених змагань.

По широкому світі.

Італійська преса почала кампанію проти акційних спілок.

Французький парлямент розгляне нині законопроект про заборону вивозити французькі опозиційні видання за кордон.

Альбанський король заручився нині з графівною Апоні. Згідно з конституцією, вчора повідомлено про це альбанський парлямент.

У **Греції** заслали на малий острівець провідника монархістів Теотокіса. Б. преміер Софуліс на волі.

Румунський посол покинув Москву, залишаючи там шарже д'афер.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Що писало „Діло" 50 років тому

Ч. 15. Середа, 1. лютого (20. січня) 1888.

АКАДЕМІЧНА СВОБОДА.

У звідомленню з засідання віденського парляменту знаходимо цікаву відповідь міністра освіти д-ра Гавча на одну інтерпеляцію. Група німецьких студентів-націоналістів віденського університету вислала до одного з послів письмо — мабуть з закидами — за його промову в парляменті. За те міністр освіти наказав університетській владі перевести слідство, наслідком якого кільох студентів понарали. У тій справі німецькі посли „антисеміти" внесли інтерпеляцію, що кінчилася такими словами: „Чи думає й. Ексцеленція яким-небудь мірами ослабити в німецько-народній молоді захоплення для величини і чести німецького народу або думає, що зможе колись з академічних обивателів поробити рабські характери?"

На те мін. Гавч відповів: „Маю честь заявити, що цього роду запити не уважаю інтерпеляцією і відмовляю на це формальної відповіди. За те-ж дозволю собі пояснити палаті справу. З початком травня минулого року появилась у часописах вістка, що кільна студентських товариств вислали письмо до пос. Томашука, в якім виступили проти нього за його промову при останній буджетовій дебаті. Цього роду виступ уважав я за грубе зловживання академічної свободи і за важке нарушення академічної дисципліни. Тому я в короткій дорозі доручив академічному сенатові перевести слідство і повідомити мене про вислід. Слідство виявило, що все те була правда. Сенат поступив згідно з законом і репрезував головного виновника, а шести дав нагану. На кінець мушу заявити, що я, правда, боронитиму академічної свободи, як вона дається погодити з законами й академічним порядком, але й виступлю з усією гостротою проти всякої невідповідної поведінки академічної молоді, особливо на політичному полі".

ТРУДОЛЮБИВА ДІЯЛЬНІСТЬ.

„Пок. о. І. Коростенський, парох у Грушовій, за час своєї 30-літньої трудолюбивої діяльности в тому селі призбирав дрібними датками від парохіян при вінчаннях, хрестинах і т. п. досить значну суму на кільна фондів. І так зібрав він основний фонд на школу в сумі 4000 зр., на фонд бідних громади Грушови 2000 зр., на фонд для удержання дяка 1500 зр. і т. д. Всі ті фонди виносять около 12.000 зр. і зложені на щадничих книжечках з тим застереженням, що введуть їх у життя щойно тоді, коли дійдуть до такої суми, що самими відсотками можна буде покрити розходи котрогонабудь фонду. Крім того зложив покійний у „Народньому Домі" у Львові стипендійний фонд для ученика з Грушови 200 зр., на фонд виховування письменної дівчини з Грушови 200 зр., на фонд двох читалень у Грушові 100 зр. і на стипендійну запомогу свого імени 40 зр.".

ПОЛЯРНА ЗОРЯ.

У новинці пн. м. „Дивні метеорольогічні явища" є згадка про те, що у виленській губернії якийсь довгий час на північно-східному небосхилі північна зоря разом зі звичайною при таких явищах зміною барви. Розуміється, що темний народ добачає у цих незвичайних явищах природи ворожбу нещасть: голоду, помору і війни".

ЕДМОН АБУ. 4

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

— Мій батько — говорив далі Анрі до Ґайра — мав гарну засаду, коли залишав мені вільну волю у праці і не допомагав мені в нічому. І тепер я не потребую прохати в нього вибачування мене. А коли ви зробіть мені ту честь, що згодитеся видати за мене свою доньку, то я попрошу вас залишити собі свій маєток, бо я сам зможу запрацювати на свою жінку і на свої діти. Я признаю, що і так я нерівний з вами щодо матеріяльного становища. Краще будоб, якби я був багатший, а ви бідніші, але я не маю надії розбагатіти за одну ніч, ані не хочу злобно бажати вашої руїни. Хочу тільки одного: щоб у той день, коли ваша донька перебере своє майно, я не мусів соромитися за своє становище. Я не знаю, чи ви мене розумієте...

— Розумію — відповів Ґайр — і мушу вам признатися, що хоча ви артист, ви робите на мене враження чесної людини.

Турнер почервонів.

— Вибачте мені — говорив Ґайр — я не хочу нічого злого сказати про артистів, тимбільше, що я їх не знаю. Хочу тільки зазначити, що ви міркуєте розумно, як правник або купець і що ви не тримаєтеся моралі поширеної у вашій професії. Крім цього ви гарний і можете подобатися моїй доньці. Вона віддавна цікавилася малярством, музикою та гаптами. І ваш вік підійшов би. Навіть гадаю, що ви вмілиб управляти добре великим майном. Одним словом ви мені подобаєтесь і тому прошу вас не заглядати до моєї хати, поки не дістанете дозволу.

Анрі мав враження, що голова йому крутиться.

Ґайр уважав за вказане пояснити своє останнє речення:

— Скажу вам, що я не вважаю вас за людину невідповідальну, як наприклад того Шанґрі. Але у вашому власному інтересі та для добра моєї доньки мушу зібрати деякі інформації. Ви робите враження чесного, але ви можете теж мати якусь знайомість і певне про це самі мені не сказалиб, а моя донька малаб пізніше через це журбу. Дивне для мене теж те, що одна людина може за вісімнацять місяців намалювати образів за вісімдесять тисяч франків. Мушу порозмовляти з ріжними людьми, хочби з вашим батьком, наприклад щодо можливих довгів...

— Але-ж пане Ґайр!

— Буває так, що за свої довги забуваємо. Ви не дивуйтеся мені... це така прикмета, чи хиба моєї вдачі. Якби я її не мав, то був би вже давно продав свої парцелі. Якби я був пострілений, то був би віддав минулого року свою доньку за одного біржевика, що стрілив собі у голову. Коли ви заслужили на мою доньку, будете її мати, але інтереси мусять піти власною дорогою. Но, до побачення, до праці!

Анрі цілий тиждень думав про небезпеку, яка йде від розсудливих і практичних людей. Відразу зірвав знайомість з Меліною, посилаючи їй на памятку фортепіян, як це вже давно їй обіцяв.

На восьмий день Шанґрі прийшов повідомити Турнера, що Ґайр відвідає його. Ґайр бігав по цілому Парижі, не оминаючи маршандів образів ні міністерств і зібрав цілий зшиток інформацій про молодого артиста.

— Він знає про тебе все... Найбільше зворушило його те, що ти мав у ґімназії дуже добре з історії. Річ ясна, що про Меліну він не знає нічого.

Ґайр прийшов пів до пятої і стиснув йому міцно руку.

— Молодий приятелю! Я чув кількаєсять осіб, як оповідали мені про вас. Тепер я мушу познайомитися з вами ближче сам. Не маю нічого проти, щоб ви познайомилися ближче з моєю донькою, бо вона, а не я, має вийти за вас. Треба, щоб ми зустрічалися щодня місяць чи два, а потім поговоримо про інтереси

Анрі подякував йому:

— Які ви добрі! Отже ви мені дозволяєте бувати у пані Розалії?

— Ого, не так скоро! Гарні речі говорилиб про мій дім! Молодий чоловік у мене що-вечора! А якби потім ви роздумалися? Увесь Париж знав би, що артист Турнер мав одружитися з панною Розалією Ґайр, але... І всі шукалиб відповіді на питання: чому? І ніхто не може передбачити, що можуть говорити.

Анрі був збентежений.

— Чи ви знаєте, пане Ґайр, якесь таке місце, де я міг би зустрічатися з вашою донькою?

— На жаль ні. Але ви молоді і ви закохані, отже ви повинні мати фантазію!

— Якби так ішло про кілька вечорів, то маємо театри і концерти. Але постійно ходити до них не можна. У своїй хаті ви не хочете мене приймати? Но, то прошу приходити до мене

— Молодче! З молодою панною?!

— Чому ні? Я передовсім маляр. Чи ви не були ніколи в малярській робітні?

— Ні.

— Отже треба вам знати, що малярська робітня це нейтральне місце. Улітку це прилюдне місце закрите в тіні, взимі огріване і кожний може входити туди і виходити звідти по вподобі, від досвітку до ночі. Навіть чужинець приїхавши до Парижа може оглядати малярські робітні, наче церкви та музеї, з тим єдиним застереженням, що виходячи звідти мусить зложити поклін. І то ні! Маляр дякує гостям.

(Далі буде.)

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

З приводу урядового законопроєкту про устрій адвокатури.

Адвокат — це за словами закону з 1937. р. речник права і слушности.

Праця адвоката це не тільки діяльність у користь свого клієнта, але передовсім в інтересі виміру справедливости, а його праця має характер публично правний. Так очеркнув Найвищий Суд характер і завдання адвоката.

Адвокат боронить покривджених та переслідуваних. Бореться за повагу і рівність права у відношенні до кожної одиниці, за її підметові права, за такі найбільші цінности, як життя і свобода. Праця й обовязки адвоката надзвичайно тяжкі і відповідальні. У виконуванні свого звання адвокат не має ніякого апарату чи виконного орґану, а все це мусить йому заступити: незалежність і свобода слова та письма. І тому ті цінности такі дорогі й необхідні кожному адвокатові. Свобода слова і письма у виконуванні адвокатського звання — це не тільки свобода вислову своїх думок чи переконань. Цеж одинокий засіб у боротьбі за права одиниць та цілих громадських груп, і ті права такі обовязкові, такі необхідні, що лежать в інтересі всього народу й держави.

Тільки при повнім запевненні законом тих цінностей адвокат зможе виконати своє завдання. І тільки тоді має рацію істнування. А стаття 74. нового законопроекту, яка в цілости відповідає ст. 24. закону про устрій адвокатури з 1932. р., говорить, що адвокат при виконуванні фахових чинностей користає зі свободи слова і письма в межах обовязуючих приписів та **річевої потреби.**

Це „невинне" застереження крие велику небезпеку для свободи слова. Бо границі „річевої потреби", якої не можна сконкретизувати, є дуже елястичні і можна їх натягати та звужувати, як воля і вподоба. І в цьому загроза для адвокатури.

Випадок, що за переступлення тих границь у виконуванні звання наложено на адвоката тимчасовий арешт і засуджено його на втрату права виконувати звання, приневолив Начальну Адвокатську Раду ще ухвалою з 9. вересня 1936 домагатися новелізації того припису і запевнення свободи слова. Однак, як бачимо, проект закону про устрій адвокатури не поправляє цього стану. Навпаки, цілою низкою приписів вдаряє в адвокатуру як у цілість. Він обмежує свободу переносити осідок адвоката до округи іншої палати, бо це вимагає кожноразового дозволу Начальної Ради, — справа патронату й інші. А найприкріша стаття 154. проєкту, яка впроваджує ще одну новість — знану з інших законів, а саме цей припис дає право міністрові справедливости розвязати Начальну Адвокатську Раду або Окружну Раду, коли Рада своєю діяльністю нарушує публичний порядок, або безпеку, і переказати часове виконування їх чинностей делегованим собою особам зпоміж суддів або адвокатів.

В цьому випадку нові вибори „слід розпорядити впродовж 3 місяців". З життя інших самоуправних одиниць знаємо, що не вважаючи на подібний припис — довго чекали на нові вибори.

м. п.

*

Урядовий проект закону про устрій адвокатури має XIII розділів і 166 статтей, при чім XIII-ий розділ це переходові і кінцеві приписи. Приписи цього проекту говорять, що адвокатуру творить загал адвокатів і адвокатських аплікантів та що адвокатура творить самоуправну одиницю. Ділиться на Начальну Адвокатську Палату, яка є представницею адвокатури й Окружні Палати. Між умовинами приняття до адвокатури ст. 54 проекту передбачує і „непошлякованом опінію". Цей припис має бути стилістично вигладжений. — Ст. 56 улекшує перехід до адвокатури суддям, прокураторам, старшинам — авдиторам і державним урядовцям.

Адвокат не може брати участи у веденні фінансових, промислових, або торговельних підприемств, зате може за дозволом Адвокатської Ради належати м. і. до управи кооперативи, а коли робить це безплатно, то Рада не може відмовити йому дозволу. З цього бачимо, що дозвіл все мусить бути, а брак такого дозволу потягне за собою дисциплінарне дохождення. Рівнож Адвокатська Рада признає адвокатові право патронату, себто право вписати у себе адв. апліканта. Умовиною признання такого права є те, що адвокат мусить бути вписаний вже від 5 літ на листу і що дає запоруку щодо доброго напрямку у вихованні і школенні апліканта.

Нагляд уряду над діяльністю адвокатської самоуправи має міністр справедливости, якому проєкт признає цілу низку привілеїв включно аж до розвязання Адвокатських Рад і встановлення делеґатів (комісарів).

Над цим проєктом радить тепер соймова правнича комісія.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
охайно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

„ПАНОВЕ ВІД БИЧУВАННЯ..."

Під таким наголовком поміщує „Роботнік" ч. 30/7928 з неділі 30. ц. м. 1938. р. статтю про реформаторів палестри. Автором цієї статті є визначний і заслужений адвокат Леон Березюн. Наводимо її майже в цілости:

„Не є річчю звичайного припадку, що серед ідеольогів бичування є люди, завдяки яким, як це влучно підхопив краківський „ІКЦ", на польські землі повіяло жахом, а перед здивованим краєм вирнуло марево найбільш варварського і ганебного пониження людини, що саме в тім середовищі зродився рівнож і проект зліквідування незалежної і самоуправної адвокатури. Прихильники піднесення моральности при помочі батога не є в силі погодитися з істнуванням самостійних суспільних організацій, що діють без інґеренції чужих елементів, без примусу і без накидуваних згори директив. Отже шукають наживи для своїх руйницьких апетитів, а тому, що адвокатський відтинок є найбільш податний до того, бо не зосереджує на собі загальної уваги, отже дібрались вже і до нього. Позбавлені традиції передвоєнної палестри, нетямущі тих знаменитих постатей, як Адольф Пепловський, Францішок Новодворський, Кшицький, Генрик Етінґер, Соболевський, Папеський, Сьмяровський, що в поєднанні неволі мріяли про самоврядування адвокатури — про цю гарну карту, гарантуючу незалежність вільної професії, — постановили ці запряжені вороги демократії повалити це самоврядування і ввести засаду іменування корпораційних властей. А номінація — це особиста думка, це кермування себе мотивами найбільш однородніших інтересів і чинників — це політичні, національні, релігійні ходи, а говорячи сьогоднішньою мовою вулиці — передовсім расові... Номінація — це деморалізування адвокатів, склонювання їх до улеглости і покори, до надскакування і стояння на дозір — це поневолення вільного духа в адвокатурі".

„Коли в 1932. р. появ перший зроблено вигім в адвокатськім устрою і введено на короткий час засаду номінації, тоді сьогоднішні поборники і величники цієї новації не мали досить слів нагани для дав. Пасхальського, який у великім стилі починався до змонтування номінаційної машини. Одначе можна на його оправдання сказати, що він діяв безсумнівно ідейно, згідно з наказом свого табору, який думав, що треба перетягнути адвокатуру на лаву стоячу барикади — до „санації". І нагло ці вчорашні його вороги почули в собі безмірну адорацію для найдальше посунених номінаційних комбінацій, стали оборонцями окопів іменуючих.

Що викликало таку зміну в орієнтації? Наукові теорії, правничі виводи, зневіра в організаційні сили, у власну творчість — чи інші огляди?

Овіяні духом близького Заходу пішли прихильники бичування замкнути на всі замки доступ до адвокатури, змонополізувати її для одної з ним і вчинити це коштом зруйнування самоуправи і підкопитого перекреслення не такої далекої, але гарної минувшини..."

Йорданська щелрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Спектуська 46.

НОВА КНИЖКА
ЮРІЯ КОСАЧ
„ЧАД"
повість.
Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.
ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.
Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

РІШЕННЯ НАЙВИЩОГО СУДУ ДО КОДЕКСУ ЗОБОВЯЗАНЬ.

Ст. 71. к. зоб.: Обмеження щодо того, щоб Союз затягав зобовязання, про які є мова в регуляміні, є без значіння супроти третіх осіб, якщо не подано їм цього до відома. Рішення з 8. VII. 1937. р. C II 511/37.

Ст. 162 і 164 к. зоб.: Батько вбитої особи, якого доходи вистачають на удержання його і його родини, не має права ані до ренти з арт. 162 к. з., ані до одноразового відшкодування з арт. 164. к з — Рішення з дня 30. VI. 1937 р. C II 83/37.

Ст. 402 к. зоб.: Умова, якою одна сторона віддає другій не тільки уживання річи, але і право витворювати й користати з цього, є умовою держави. — Рішення з 5. VIII. 1937.

Ст. 101 § 3 к. зоб.: У випадку, коли фальшивий повновласник, знаючи про брак повновласти заключив умову з третім, отже ділав у злій вірі, відповідає не тільки за виказані страти, які повстали внаслідок непотвердження умови, але рівнож за втрачений зиск, що його через те третій втратив. — Рішення з 13. X. 1937. Мотив: По думці ст. 101 § 3 к. з. фальшивий повновласник відповідає за страти, які дізнав третій з цієї причини, що умови не потверджено, однак у випадку, коли фальшивий повновласник знав про брак повновласти і всетаки заключив умову з третім, то ділав в злій вірі і відповідає не тільки за спричинену ним страту, але рівнож і за втрачений зиск.

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

З ЖИТТЯ СЕКЦІЇ АПЛІКАНТІВ ПРИ СОЮЗІ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ У ЛЬВОВІ.

Реферат про суди присяжних.

На черговім сходинах Секції Аплікантів при СУА у Львові в дні 20. сїчня ц. р. виголосив мец. д-р Лев Ганкевич дуже цікавий реферат про установу судів присяжних.

Хоч останньо міністр справедливости знов справу присяжних судів з черги назад законодатних палат, проте без сумніву зближається кінець цієї установи. Тому реферат мец. Ганкевича був немов прощанням судів присяглих із якими зокрема українське життя так часто стрічалося в останніх роках.

Референт начеркнув коротко історію присяглих судів, причини і суть їх повстання та їх долю протягом семи століть істнування. Підчеркнув дальше їх ролю, яку відіграла ця установа у змаганнях народів за нові цінности та вкінці її практику на наших землях.

В засаді заявився референт за удержанням суду присяглих. Одначе не скривав, що для повного виконання завдань цих судів треба б перевести поважні зміни. В першу чергу склад лави присяглих мусів би відповідати так національно, як і соціяльно населенню даної округи, дальше треба би забезпечити якнайбільшу свободу присяжним при формуванні вердиктів.

Вкінці поділився референт із слухачами своїми помічненнями із довголітньої практики перед судами присяглих, подаючи практичні вказівки та висновки.

По рефераті вивязалася доволі жива дискусія, закінчена відповідю референта.

Другою точкою цих сходин була справа підготови І. Конгресу Українських Аплікантів, що має відбутися 20. лютого ц. р.

Сторінка без політики.

Жінки у світовій виставі Нюйорку.

Ню-Йорк підготовляється до світової виставки. Щоб використати найкращі таланти своєї великої країни, столиця рішила дати якнайбільшу свободу жіноцтву, що в Америці віддавна грає одну з перших скрипок. Досі жінки не стояли на провідних становищах в організації виставки. Виставка у 1939 р. під гаслом „Завтрішній світ" має запевнену велику жіночу ініціятиву.

Вже тепер згадують архітекта-жінку, що вибудувала неодну палату та парк у Спол. Державах. Вже від кількох тижнів збирає вона в павільонах виставки численні моделі своїх будівель, які проектує як будівлі майбутности. Управляє цим відділом моделів друга жінка, вдова по віденському архітекті Йосифі Урбан. Вона допомагала своєму чоловікові при виставі „Поступу" у Шікаго в 1933 р.

Зовсім нову ролю у виставі матиме Марчія Кончор, що має зорганізувати відділ моди. Цей відділ має доказати світові, що Спол. Держави можуть витримати суперництво з Европою в смаку, ціні та якости матеріялів. Пані Кончор підлягає цілий штаб фабрикантів та рисівників.

Ще більший відділ веде Моаіка Баррі Волш, під почесним проводом пані Вінсенті Астор — відділ пропаганди. 5.000 жінок має вислухати вистрої та побажання американських жінок і притягти їх як гостей. 2 міліони жінок уже сказали своє слово. На виставі будуть відділи домашньої гігієни, обставини, виховання, відпочинку, вжиткового мистецтва — що яка жінка хоче.

У секретаріяті праці працює як асистентка директора Мері Люіза Йорціс; вона відчитує конверти з пропозиціями всіх доставців на виставу. Кабінетом особистим вистави управляє пані Мері Стюварт Фікет; там працюють сотні жінок. Катерина Грей управляє кореспонденційним бюром, Олена Елейтор публіцистичним для жіночих справ.

Усі ті жінки дістають високу платню, як звичайно при кожній виставі.

—o—

Шікаго у статистичних числах.

З усіх великих світових центрів — Шікаго — це наймолодше місто, бо йому минуло всього 105 літ. 105 літ минуло від того часу, як там осів перший білий чоловік. За одно століття Шікаго виросло до таких розмірів, що стануло на другому місці (що до величини) в Америці і на пятому місці у світі.

Шікаго займає площу 225 англійських миль, з населенням 4 і пів міліона душ. Кожного року треба 250 міліонів долярів на саму адміністрацію міста (в тому департамент: поліції здоровля, вогневої сторожі, санітарности, суди, вода, лічниці, школи і бібліотеки). Місто має самих урядовців 27 тисяч. Податки з реальностей дають близько два біліони долярів. До школи ходить пів міліона дітей, яких учить 1.300 учителів. Учителі беруть 90 міліонів платні.

До Шікаґа приїздить і виїздить кожного дня 1,500.000 людей зпоза міста. Таких, що мешкають по передмістях і доїздять до міста залізничими або електричними поїздами, нараховують 328.767 осіб. До міста ведуть 32 залізничі лінії, якими керує 22 різні компанії. За цілий рік поїзди відвозять і привозять 120 міліонів пасажирів. Шікаго має шість великих залізничих двірців, вибудованих коштом 20—70 міліонів долярів кожний.

У тому величенському місті мають різні великі промислові підприємства свої централі. Найбільше підприємство — це величенська різня, в якій ріжуть худобу і розсилають мясо по цілому світі. За минулий рік зарізали в цій різні два міліони рогатої худоби, пів міліона телят, три і пів міліона безрог і три міліони овець на суму 572 міліонів долярів.

Шікаго має 24 національних і 32 стейтових банків. Через ці банки переходить річно 300 міліонів чеків. За минулий рік сума тих чеків дала 17 біліонів долярів.

Далі статистика виказує, що в Шікаго є 4.000 малярів, міщани висилають 50 міліонів телеграм, трамваї і автобуси перевозять біліон пасажирів.

Фірма
Інж. А. ШАРФ
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 2

виріжнюється у продажі **апаратів і фотографічного приладдя** солідною і фаховою **обслугою та низькими цінами.** 3—4

Американки воліють европейців.

ТУГА ЗА РОМАНТИЧНИМИ ПОДРУГАМИ.

Один із великих американських журналів магазинів розписав недавно конкурс серед своїх читачок, на тему яких мужів хотіли би молоді американки для себе здобути. Ця анкета дала несподіваний, сенсаційний вислід, бо велика частина американок заявила, що вони мріють про те, щоб одружитися з европейцями. Ця несподівана відповідь викликала счудування не лиш в Америці, але й в Европі. Один із репортерів „Нюес Вінер Журналь" скористав із нагоди, що до Відня приїхала одна молода й багата американка та попросив в неї кількох хвилин розмови на тему „чому американки воліють европейців".

СТАРИЙ СУХОДІЛ

Панна Етель Н. молода, бо всього 23-літня, виспортована, гнучка і пригарна американка не боялася зовсім старої Европи і приїхала до Відня сама, без ніякої опіки, лиш зі своєю прислугою. Віденський журналіст застав її у повному лежетарському виряді. Вона хотіла — як сама сказала — закоштувати трохи спортових розкошей.

Молода дівчина зовсім не здивувалася відповіднам журналістів ні їх питанню.

— Так, воно справді так — заявила вона. Правда, ми американські дівчата почуваємося іноді дуже щасливі з американськими подругами. Але багато з нас мріє справді потайки про подружжя з европейцем. Чому воно так? Мій Боже, адже багато наших предків, знайомих і рідних походить з Европи, від них ми чуємо стільки гарного про Старий Суходіл. Не диво, що й ми тільки думаємо про Европу. Адже Европа така романтична! „Европеєць" — це означає в нас те саме, що „фільмовий красунь" або „граф". Це слово означає в нас стару культуру, ...з дрібкою дегенерації і переїженення. А ми американки зовсім не такі пантки та матеріялістки, як в Европі про нас думають. Ми справді більше романтичні, як тутешні жінки!

МУЖЧИНИ В U. S. A.

При тім Етель Н. поправилася у клюбовім кріслі і засміялася.

— Ми, американки, читаємо дуже радо короткі оповідання і оповіди, в яких багато говориться про любов. У нас чимало журналів-магазинів, які заспокоюють лиш оте наше бажання. Ми романтичні, але нашим мужчинам дуже, дуже далеко до того. Американець знає лиш свою працю. Він куди проворніший від европейця, але він теж багато скучніший. Вечором приходить він дуже пізно домів, бо крім своєї бюрової праці має ще він безліч різних засілань, а неділю йде він на матч-рагбі, або до свого клюбу. Для нас жінок, не є він тим, чим ми хотілиб його бачити.

Поза тим ви знаєте його в Европі як взірцевого мужа. Те, що ви собі тут розказуєте про наших мужів — воно теж правда. Вони помагають дуже часто своїм жінкам у господарстві, перуть білля і прилагоджують самі снідання. Але й інші речі, що про них оповідають, теж правдиві. Отже вони сидять у шлийках при обіді, кидають недокурки на дивани й на килими і справді кладуть черевики на свої бюрка. А цього ми американки, як і всі інші жінки, не любимо. Коли маємо гостей, тоді раптом наші мужчини кидають нас і йдуть на партію покера, а пані, для яких були ці мужчини запрошені, жахливо нудьгують. Одного разу була я у великому товаристві. Наші мужчини мали поміж вилоги при смокінгах, говорили ввесь час про свої інтереси і зовсім забули про танці. Тільки один мужчина гуляв увесь час по черзі з кожною панною, для всіх був уприємний та усміхнений. Його смокінг був у найкращім стані. Той один-одинокий мужчина був віденцем.

Після того панна Етель попрощалася з журналістом і негайно виїхала в гори, щоб „закоштувати трохи спортових розкошей".

Тепер знаємо, чому американки воліють европейців.

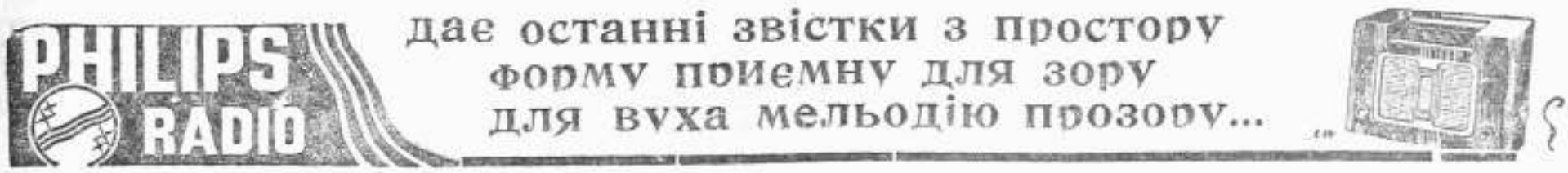

ЯКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ БУВ КОЛЮМБ?

На цю тему суперечать не від шині різні національности, головно еспанці та італійці. Походження відкривника Америки закрите мрякою злогадів. Історики стверджили, що він походить з Генуї. Інші міста мають до нього не менші претенсії: різні еспанські міста та Корсика, що теж не можуть представити Колюмбової метрики, тільки доказ посередні. Саме тепер вийшов твір історика Еліджіо Пометта, який доказує, що Колюмб був швайцарцем. Автор використав різні еспанські та корсиканські документи, з яких виходить, що Колюмб сам говорив, що походить з Рубії. Рубія належала колись до міланського князівства і відповідає теперішньому швайцарському кантонові Тессін. Батьки Колюмба виемігрували з Рубії до Генуї. Швайцарці дуже тішаться цією історичною знахідкою.

СВЯТА 22. СІЧНЯ.

ВАРШАВСЬКІ УКРАЇНЦІ В ПОКЛОНІ ВЕЛИКИМ ПОДІЯМ.

Роковини великих подій, що двадцять років тому струснули сумлінням цілої соборної української нації і ввели незалежну Українську Державу у громаду вільних новітніх народів, ушанувала ціла українська кольонія у Варшаві урочистими аборами й академіями.

СВЯТО КРУТ.

В год. 10. в суботу рано зійшлося кілька десятків українського зорганізованого і незорганізованого, греко-католицького і православного студентства у греко-кат. церкві на Медовій, щоб у тиші та внутрішньому скупченні вислухати тихої Служби Божої з парастасом за полеглих під Крутами героїв. Члени У. С. Г. взяли у Службі Божій зорганізовану участь з прапором. На жаль зі старшого громадянства крім проф. Кордуби і кількох пань, не було нікого, що подекуди пояснюємо тим, що не можна було відірватись від буденних занять.

Увечорі в домівці У. С. Г. відбулася святочна академія з обширною вокально-реферативною і деклямаційною частиною. Виконавці (пп. Войтовичівна, Бегей, Смеречинський, Ортинський, камеральний хор та інші) виявили багато самопосвяти і заходів; на жаль, на цілости відбився відемно брак солідної підготови програми, заліпленої — як було видно — похапцем.

Зате саля була повна. Все українське студентство здисципліновано перевело цілоденну голодівку та вложило датки на вказані провідом цілі.

ВЕЛИКА АКАДЕМІЯ ОБЄДНАНИХ УКРАЇНСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ.

Як ми заповідали, спеціяльно створений комітет обєднаних українських організацій у Варшаві зорганізував **величаву святочну академію**, шануючи нею 20-ті роковини проголошення державної незалежности України. У великій салі Гігієнічного Тва зійшлася майже вся українська кольонія з представниками духовенства, уряду УНР, усіх українських установ та організацій на чолі. Серед учасників завважили ми м. ін. і репрезентантів польського громадянства, членів союзницької українцям політичної еміграції, представників української науки, культурних діячів, багато молоді, студентства, робітництва.

Відкрив академію п. **Петро Шкурат** змістовним коротким словом, а прекрасно зіспіваний мішаний хор під орудою Сологуба (цілий хор у національних одягах!) виконав при урочистій тиші на салі могутнє: „Боже Великий Єдиний".

Основний реферат про великі події та їх вплив на історичне українське сьогодні відчитав п. Гліб Лазаревський, після чого саля затряслась від ентузіястичних оплесків для хору за знамените виконання Стеценкового „Вкраїно Мати". Багата програма академії закінчилася національним гимном. **КТВ.**

Загрожені святощі християнства.

Як подає німецька католицька преса — англійська влада, як мандатар Палестини, на початку січня ц. р. повідомила всі заінтересовані віроісповідання християнські, що церква Гробу Господнього в Єрусалимі та церква Різдва Христа у Вифлеємі — з огляду на небезпеку, що загрожують, мусять бути перебудовані коштом 150.000 фунтів стерлінгів (коло 4 мільйонів зол.). Ця небезпека побільшилась головно після останнього землетрусу в 1927 р. і тоді треба було фронтову стіну єрусалимської церкви забезпечити залізною, неестетичною підпорою. Англійці грозять, що коли цієї суми не збереться в найближчому часі, тоді вони ще перед Великоднем ц. р. замкнуть обі церкви.

Ці церкви є від давних часів в ужитку католиків, православних греків, коптів та сирійців, які провадять між собою тиху, завзяту боротьбу, що часом прибирає нехристіянську форму і тоді мусить в цей спір встрявати англійська влада.

Коли в серпні 1935 р. велике німецьке паломництво, з яким був також український священник, о. д-р Володимир Левицький, відвідувало єрусалимську церкву, — православні греки та вірмени, бажаючи швидше позбутися католиків з церкви, почали виспівувати голосно своє богослуження під самим носом католиків. Але й францішкани, які з католицької сторони мають завідування святими місцями Палестини, визначаються такою самою нетерпимістю супроти східних католиків. Не вважаючи на доводи вищої церковної влади, францішкани не допустили нашого священника відправити Службу Божу при вівтарі Голгофти та зболяженого в ризах духовника насильно відсунули від престола на бічний вівтар єрусалимської церкви. На письменне бажалення до Східної Конгреґації у Римі — відповіла ця остання в січні 1936 року, що існують сумні звичаї, постановлені еретиками і схизматиками, які треба зберігати, щоб оминути ще більше лихо!

Напередодні Загального Зїзду Рідної Школи.

(Інформаційний огляд.)

СТАН ТОВАРИСТВА РІДНА ШКОЛА З КІНЦЕМ 1937 РОКУ І З ДНЕМ 25. СІЧНЯ 1938.

Адміністраційний рік Рідної Школи рахується на основі статуту від 1. вересня одного року до кінця серпня слідуючого року (отже: від 1. IX. 1936 до 31. VIII. 1937).

ОРГАНІЗАЦІЙНА СХЕМА.

Низові організаційні клітини — це **Кружки Р. Ш.** Вони творяться як **відділи** Товариства на основі писемного **дозволу** Головної Управи Р. Ш. За останній адм. рік створились 63 Кружки Р. Ш. Дня 31. серпня 1937 було 2.024 Кружків Р. Ш. Сьогодні є їх 2.049. Зпоміж Кружків 1.819 вповні активних.

Посереднім звеном поміж низовими Кружками Р. Ш. й керуючою Головною Управою є **Повітові Союзи Кружків Р. Ш.** по повітових містах. Їх є 26.

Повітові Союзи і Кружки з правами Повіт. Союзів мають право ініціятиви, нагляду і проводу. Це право виконують вони писемно, при помочі районових, окружних, чи повітових нарад та особистими відвідинами Кружків Р. Ш. своїми делеґатами. Таких відвідин було в році — 1591 разів, крім того відпоручники Гол. Управи відвідали Повіт. Союзи і Кружки 84 рази. Зпоміж Пов. Союзів найактивніші: Львів, Дрогобич, Тернопіль, Чортків, Камінка, Станиславів.

ЧЛЕНСТВО.

Звичайних членів було 31. серпня 1937 року 98.162. Впродовж року прибуло 9.170. Між членами є 26.600 жінок, 5.000 молоді, 325 товариств, хоч матеріяльну піддержку дає більше товариств.

Членів-добродіїв прибуло 3 і є їх 94 разом.

ПРАЦЯ ПО КРУЖКАХ Р. Ш.

Рефератів було 2.011 у 620 Кружках (мин. р. 1.585 у 872 Кружках) для 48.350 слухачів.

Національних свят уладили Кружки Р. Ш. 666 (м. р. 420), а то 157 концертів і 509 академій. У концертах брали участь власні хори, яких є 113 (м. р. 2) з 2.899 членами і власні оркестри (9) з 154 членами (м. р. 1 орк.). Театральні гуртки (126, що мали 2.899 членів) уладили 1.946 театральних вистав (м. р. 1.389).

Загальне число імпрез — 4.188, що дали 55.451 зол. 53 сот. доходу. Між імпрезами було: 211 фестинів, 1.262 забав і 103 прогульок. Усіх засідань відбули Станшини Кружків 7.100. ширших нарад (анкет) 634 і 2.640 сходин членів.

Заслуговує на увагу велике число спеціяльних курсів 71 (м. р. 47) з 1.510 учасниками (м. р. 1.078). Більша частина курсів була **духового** характеру (українознавства, бібліотекарства, для провідників дорослу, провідниць дитячих садків і т. п.).

Рідна Школа мала 648 **бібліотек**, а в них 67.008 книжок (зріст у порівнянні з м. р. на 22.649 книжок). Читачів було 20.649 (м. р. 12.130), а то: 14.399 молоді (м. р. 8.530) і 6.250 старших (м. р. 3.600). Всі читачі прочитали 92.978 книжок (м. р. 60.650); старші прочитали 28.918 книжок, а молодь 64.060. Найбільша бібліотека Кружка Р. Ш. в Яворові — 14.548 книжок. Великі бібліотеки мають Кружки в Калуші, Коломиї, Бродах і Львові (Кружок ім. Б. Грінченка). Сянік має 4 постійні бібліотеки і 25 мандрівних.

ДОШКІЛЛЯ.

Дитячих садків було 768, а в них 29.885 дітей (м. р. було 665 садків, 25.530 дітей). Кошти садків виносили готівкою 157.620 зол.

Захоронок Р. Ш. було 3, а в них 113 дітей. Кошти удержання захоронок 7.655 зол. 7 сот.

Крім концесіонованих захоронок були 3 **„світлиці"**, а в них 100 дітей.

Разом у дошкіллі Р. Ш. було 30.098 дітей.

ШКІЛЬНИЦТВО.

Народні школи 33 зі 172 клясами (м. р. клас 166); 22 школи були найвищого типу. В нар. школах було 5.554 дітей (м. р. 5.405). З добрим поступом перейшло до вищих кляс чи покінчило 5.209 дітей; до середніх шкіл зголосилося 407 дітей, здало 389. Соціяльний стан батьків: 40% селян, 28.5% робітників, 9% ремісників, 7% нижчі урядники, 7% купці і промисловці, інші 1.5%.

Крім цих концесіонованих шкіл було ще 7 т. зв. „збірних лекцій" у місцевостях, де немає ніякої школи. На ті лекції ходило 100 дітей. Програма навчання — як у нар. школах.

Окремо стояли шкільні курси у Кракові з 24 дітьми.

Отже по програмі нар. шкіл училося 15.674 дітей.

Народні школи уладили самостійно 685 касових і загальних імпрез та обходів і 831 природничих і краєзнавчих прогульок. У 24 школах переводили ощадностеву акцію, при чому заощадили діти 2.328 зол. 22 сот. Науку кооперації вели 23 школи. Оборот у всіх шкільних крамницях був 6.723.59 зол., при чому зиск 892.79 зол.

В нар. школах учило 196 учителів. Учительство уладило для себе 79 рефератів, 167 практичних лекцій, 326 учительських конференцій, 233 нарад батьків. Сповняючи педаґогічно-науковий нагляд управителі відбули 1.395 госпітацій.

Жертвенність дала в 1937 р. 176.358 зол., в цьому від української еміграції 36.017 зол. 20 сот. З еміграції найбільше зложили українці зі Злучених Держав 4.850.35 дол.; в цьому „Об'єднання" 3.830 дол. Канада **подвоїла** свою поміч і дала 1.612.30 дол.

Впродовж року **сплатила** Гол. Управа 36.507 зол. 65 сот. **довгу**, з того 24.579 зол. 76 сот. на капітал і 11.964 56 сот. на відсотки.

Підприємства: Книгарня Р. Ш. мала в 1937 р. збільшений оборот на 10.000 і виказала чистого зиску 1.200 зол.

Зміна статуту. Слід згадати, що на вимогу Загального Зїзду Р. Ш. приготовила Головна Управа зміну статуту Р. Ш. Зміна йде в тому напрямі, щоб діяльність Товариства зробити гнучкішою (введення постійної Дирекції), щоб зменшити можливости частих розрахунків з особами (вибір Головної Управи на 3 роки) та дати більшу перевагу при вирішеннях рідношкільних справ таким чинникам, що несуть у ній більшу моральну й матеріяльну відповідальність (змінене представництво Загального Зїзду Р. Ш.).

Нові праці. На цей рік (1938) *пре*лімінує Гол. Управа збільшити число дитячих садків на 121 і малоб їх бути 889. Щоб не терпіти знову з приводу недостачі кваліфікованих сил, — Головна Управа приготовила курс для них у Львові від 1. березня 1938.

На 1938. рік **передбачені видатки** на

1.389.144 зол. З того головна частина йде на школи — 856.415 зол.

На покриття тих видатків передбачується 1.408.767 зол. приходів: частинно з оплат у школах, дитячих садках і бурсах, а 558.844 зол. з добродійности. З тої останньої суми малоб прийти на загальні видатки Гол. Управи 65.062 зол. Передбачена надвишка в буджеті цілого Товариства (19.623 зол.) була обернена на сплату зобовязань.

Буджет Головної Управи Р. Ш. передбачує в 1938. р. **видатки** на суму 110.170 зол., приходів на 127.200 зол.

Педагогічна вистава. Навязуючи до бучальщини, коли то в 1586 р. створило львівське Ставропігійське Братво **першу школу у Львові**, плянується в 1938 р. уладити тут Педагогічну Виставу, що показалаб 350-літній розвиток, досягнення й потреби української школи й української педагогічної думки.

Посилення організації. Число Кружків з ріжних річевих причин мусить зростати аж до того ступня, доки дійсно в кожній громаді не буде цієї конечної організації. Слабо активні Кружки мусять стати вповні активними.

У шкільних справах. Повести інтензивну працю за збільшенням фреквенції у школах кожного роду й типу. Особлившу розбудову передбачується у фахових школах Р. Ш.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ПЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цього дня переслухували свідків, яких зізнання відносилися до фактів, що подані в акті обвинувачення. Кольоністи з Безлова, яким повибивали шиби, не бачили людей, які по вибитті шиб утікали та стріляли до тих, що бігли за ними, щоб їх зловити.

Парох Оглядова о. Роман Березинський зізнавав головно про прапор, що то його хтось вивісив був на дзвінниці в рокови бою під Крутами. Свідок казав той прапор зняти. На запити оборонців о. Березинський оповідає про деяких підсудних, яких добре знає як своїх парохіян та як членів читальні, якої він є головою. У всіх справах молодь зверталася до нього за порадою і він певний того, що ті хлопці не мали і не робили нічого такого, що перед ним таїли.

Після того зізнавали функціонері поліції.

Ділич Крайський, якому спалили 3 стирти, не приїхав на розправу, а прислав виправдання, що він хорий. Суд відчитав його зізнання, що він їх зложив перед слідчим суддею у Золочеві.

Офіційні візити у столицях арабських держав.

На днях виїде до Саудійської Арабії зять британського короля з офіційною візитою. Арабські кола вважають, що цим способом хоче Англія затіснити звязки з королем Абдуль Азізом Ібн Савдом, з огляду на те, що підчас теперішніх прощ до Мекки серед арабів чимало говоритимуть про справу Палестини.

Французький міністр освіти виїхав до Єгипту. Його подорож має пропагандивний характер. Йде про те, щоби скріпити культурні звязки між обома державами.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Викрили плян гітлєрівського походу

НА БУДАПЕШТ.

Серед мадярських політичних кол викликала велике вражіння промова провідника легітимістів Шіґрая, який у сенсаційний спосіб представив пляни мадярської скрайної правиці, що підготовляла похід на Будапешт, щоб поваліти конституцію та завести лад на зразок гітлерівського. Мадярські політичні кола добачують звязку між тими намірами й тайною гітлерівською акцією на терені Австрії, яку саме викрили.

У звязку з тим посилилася пропаганда віденських легітимістів, що домагаються, щоби покликати до влади представників усіх парляментарних партій та поспішити реставрацію монархії, як єдиний засіб проти гітлерівців.

—o—

ЯПОНІЯ ЛІКВІДУЄ „ЛЮДОВИЙ ФРОНТ".

В Токіо арештували 30 прихильників „людового фронту". Серед арештованих є 7 професорів і асистентів високих шкіл. Пятнацять осіб притримали в Токіо, решту на провінції. Їм закидають, що ідеольогічно підтримували та матеріяльно підпомагали „людовий фронт". Головний осідок лівих елементів був у будинку лівацького товариства в Токіо.

Ці арештування стоять у тісному звязку з арештуванням понад 400 осіб провідників та членів „людового фронту" ще 22. грудня м. р.

Львівські Телефони осягнули вже 10.000 абонентів.

В січні ц. р. зареєструвала Управа львівська телефонів „ПАСТ" своєго десятитисячного абонента. Це безумовно доказ покращення господарських умовин Львова, а водночас доказ підвищення культурних вимог населення. Цікавою ілюстрацією цього факту є „кривa" руху телефонічних абонентів м'єта. В жовтні 1931 р. у переломовий час господарської кон'юнктури, кількість абонентів доходила вже до 9.304, щоби опісля ступнево падати до сім тисяч кількасот в 1934 р. Досліджуючи причини цього безумовно прикрого для себе явища, Дирекція „Паст"-и стверджала тоді, що явище у цьому не тільки сам факт зростаючої господарської кризи, але може і в більшій мірі неспроможність зробити значних оплат для абонентів. Бо, як звісно, до цих автоматичних телефонів усі партиди, рівно як телефон за категоріями: 20, 28 та 36 зол. незалежно від кількости переведених розмов. Автоматизація була безперечно конечним зворотом у тому стані категоріального поділу. Вона впровадила не тільки вигідне, технічне покращання телефонічного зв'язку, але завела також справедливий поділ оплат.

Така корисна реформа, включно з трьохкратним уже обниженням тарифи протягом останніх двох років, довела до поворотного просту числа абонентів, що ступнево зійшов уже нині до 10.000. Це, при узгляднені більшеособового користування телефоном в чисельних установах та підприємствах Львова, робить повищену пропорцію: один телефон на 25 мешканців Львова. Це безумовно високе число, коли взяти під увагу, що Львів не є ані ні промисловим, ні торговельним містом.

Очевидно, що у поширенні сітки телефонічних абонентів грає все велику роль урозумівання в широких колах громадянства всіх користей, які нині приносить телефон. Величезне полегшення звязку між людьми, оцінюється часу при провадінню ведення господарства взагалі, — все це є чинником популяризації того знаменитого середника ділового і товариського контакту. Щоплай 10-тисячного абонента львівська телефонія показує, що пересічна всіх цих користей стає в колах мешканців Львова все глибше і ширше.

—o—

Денис Банах

довголітній управитель школи в Глуховичах пов. Львів, громадський організатор і просвітній діяч, помер 1. лютого ц. р. у 58 році свого трудящого життя.

Похорон відбудеться в четвер 3. лютого в год. 2: з Вірменської катедри у Львові.

На цей сумний обряд запрошує всіх друзів і знайомих прибита горем —

Родина.

„ФАШИСТІВСЬКА ІТАЛІЯ МОГУТНЯ..."

З нагоди 15-ліття створення фашистівської міліції відбулася парада з участю 10 тисяч міліціянтів, у часі якої Мусоліні відзначив міліціянтів, що брали участь в абісинській кампанії.

З тієї нагоди Мусоліні виголосив у Колісею промову, в якій особливо підкреслив геройство міліціянтів у Лівії, Абісинії та Еспанії. Свою промову закінчив Мусоліні словами: „Фашистівська Італія могутня, має багато зброї і багато людей, що вміють нею орудувати. Італія шанує інтереси всіх, але голова боронити свого мира та своєї майбутности."

—o—

НОВИНКИ.

— **Комунікат Архикатедрального Парохіяльного Уряду св. Юра у Львові.** Щоб остаточно упорядкувати справу збірок під церквою у неділі і свята, архикатедральний Парохіяльний Уряд подає до відома всім П. Т. Установам, які рахують на збірки під церквою св. Юра, осьякий комунікат: Перша неділя кожного місяця призначена для школи ім. Бориса Грінченка, бо до тої школи ходять діти парохіян св. Юра. Друга неділя в місяці призначена для безробітних, якими займається Братво св. Івана Милостивого при парохії св. Юра. Всі інші неділі і свята цілого року призначені на збірку для обнови катедри. Якщож у котрі з вище наведених неділь чи свят яке з українських товариств публичної добродійної ужитковости схотіло би збирати під церквою св. Юра, то прошу безумовно вперед порозумітися з парохом катедри чи з парохіяльним духовенством і вистарати собі дозвіл Високопреосвященного Митрополичого Ординаріяту. Лиш при виповненні цих умовин могтимуть товариства користуватися привілеєм збірки під церковю св. Юра. — **О. Леонтій Кунцький**, парох.

— **Печатки**, монограми, таблиці, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення **Володимир Ярош**, Львів, Сенкевича ч. 3. 1—2 276

— **Запрошення** — як також білети вступу на Великі Вечорниці Медиків — можна дістати в „Союзному Бюрі" в днях: четвер, пятниця, субота в год. 18—19. 2205

— **В Українськім Лікарськім Товаристві** сходяться членів у пятницю 4. лютого ц. р. в год. 7. вечір. На сходинах виголосить д-р Роман Осінчук другу частину свого реферату п. н. „Електрокардіографія". 275

— **З опери.** 8. лютого у Великому Театрі у Львові відбудеться вистава „Тоски" з участю П. Арделія, тенора державної опери у Відні, одного з найкращих європейських тенорів. Титулову ролю співає П. Вермінська, примадонна варшавської опери. Скарпія співає бас Р. Врага. — 10. лютого підуть „Пляцци" і „Кавалєрія Рустікана" з участю тих самих співаків і бар. тоном Рейханом. Пізніше відбудеться вистава „Кармен" із участю Кончіти Веляскез. В цій виставі візьме теж участь Арделі. Диригує П. Лерер, режисерує А. Улуханов. Білети раніше в касі театру та в „Орбісі" пл. Марійська ч. 5.

— **Арештування.** Дня 21. січня ц. р. арештувала поліція у Вербові, бережанського повіту, Андрія Конрада і Дмитра Луженького. Арештованих відставили до вязниці.

— **За зложичання у Міському Апровізаційному Заведенні у Львові.** Перед львівським карним трибуналом почалася розправа проти Фелікса Сеньковського б. управителя опалового відділу львівського М. А. З., дальше проти Осипа Фітя, б. експедієнта й рахункового в М. А. З. Ст. Станкевича доводця помостової ваги, Ю. Чобіса, магазиніра; В. Баліяна, купця вугілля, і д-ра Я. Третера, б. прокуриста й кор'єника М. А. З. Акт обвинувачення каже, що обвинувачений Сеньковський 1936. р. присвоїв собі коло 1.500 кг. вугілля, з чого 120.000 кг. роз. продав на власну користь при помочі обв. Чобка, 12.000 дав безплатно обв. Баліянові, а решта

18.000 кг, продав іншим особам. Обх. Фітьо злагодив фальшиві рапорти для контрольних органів. Фітьо такі фальшиві звідомлення справді злагодив. Останнього обвинуваченого, д-ра Третера потягнули до карної відповідальности за брак нагляду над Сеньковським.

— **Процес Добошинського у Львові.** У пятницю, 4. лютого починається у Львові перед судом присяглих процес проти інж. Алама Добошинського, за відомий напад на Мисьленіце. Вступ на розправу, що відбуватиметься у великій салі розправ, тільки за білетами.

— **Пес покусав дівчину.** На Баторівці трапився жахливий випадок, якого жертвою впала 10-літня дівчинка Ірина Маршалок. Коли вона переходила подвіря, кинувся на неї ланцюховий пес, повалив її на землю і почав кусати лице та голову. Якби не були надбігли сусіди пес був би загриз дитину на смерть. Поготівля відвезло її до шпиталю, де ствердили, що дівчинка має розверте лице, відгризене вухо та багато ран на голові, шиї та руках.

— **Львівська хроніка.** На головному залізничному двірці 32-літня Франціска Хмель хотіла покінчити самогубством і напилася якоїсь отрути. Поготівля перевезло її до шпиталю. — Поліція перевела облаву у Пасажі Міколяша і притримала 75 осіб, але після вилегітимування всіх випустила. — Слідчий відділу поліції арештував Марію Косак, що живе при вул. Шараневича 14, під замітом, що покинула свою дитину. Відвели її до диспозиції слідчого судді. — За те, що підкинули свої діти віддали до диспозиції городського суду Гелену Дзвоновську та Стефанію Горбачук. — Проти різника Савина Мерешка (Корбина 1) внесли позов до суду за те, що займався покутним зарізом свиней. Контроля міського Ветеринарного Уряду знайшла у нього три зарізані свині: одну у стайні під конем, другу у вуджарні, третю у прачкарні під брудним біллям.

— **Людська рука на залізничому шляху.** Після того, як переїхав ранішній поїзд Львів—Варшава, десь коло год. 10.30 на залізничому шляху на терені варшавського повіту знайшли розторощену руку, одягнену в білу сорочку, білий светер та рукав сірої маринарки в паски. Лікарі після оглядин ствердили, що це ліва рука мабуть хлопця у віці 15 літ. Покищо невідомо чия це рука.

— **„Нема такей стації!"** Один наш громадянин пише: Пос. Кшечуновіч у соймі сказав: „Наш обовязок створити такі умовини, щоб та (тобто: українська) людність привязалася до польської держави так, як до війни була привязана до габсбурської монархії". Цю засаду взяв собі до серця урядник на стації в Мостиськах і почав її реалізувати. Дня 25. січня п. р. зажадав я на цій стації білету до Перемишля. На це урядник Антоні Реліховський сказав: „Нема такей стації!" Я побачив, що нічого не вдію, і сказав: „До Пшемисьля". І дістав на це відповідь: „А, така єст" і білет.

— **Буревій наробив у нафтовому басейні школи на пів мільона золотих.** Школи, які наробив буревій, що пройшов над бориславсько-дрогобицьким басейном, доходять до пів мільона золотих. Особливо потерпіли вертичні вежі та галі машин, в яких втрати рахують на 350.000 золотих. Решта втрат припадає на корони вертичних веж, руропроводи і т. д. Школи, які має нафтовий промисл далеко більші, бо тут треба зарахувати втрати спричинені перервою у продукції роли.

— **Шуліка напав на людину.** Цікавий випадок трапився в Угорниках, передмісті Станиславова. Шуліка вибив шибу в мешканні Михайла Осудара, влетів до середини і кинувся на Осудара, що сидів саме при снідані. На крик Осудара збіглися сусіди і забили шуліку.

— **Краєва хроніка.** Нічю на 31. п. м. якісь злочинники вломилися до громадського уряду в Зимній Воді і вкрали з каси коло 400 золотих та машину до писання. — Староство в Городенці припинило діяльність „Карпатського Лещетарського Клюбу" в Тишківцях. — Бурмістром Заліщик вибрали емеритованого підполк. інж. Юлія Гофмана, а його заступником дотеперішнього вібебурмістра Михайла Кутнера, емеритованого урядовця староства. — На передмісті Станиславова, Каспрівці, невідомий спровець дістався до мешкання Казимира Ліпінського і завдав йому, мабуть сокирою, кілька ударів у голову. Ліпінського у важкому стані відвезли до шпиталю. — Мудрю Августин Пєкова, що за убійство своєї дівки сидить у вязниці в Станиславові і 10. лютого мав стануги перед судом присяглих, хотів поповнити самогубство і тому вискочив з балькону другого поверху. Дуже потовченого і зі зломаною ногою відвезли його до лічниці. — **В часі контролі в міській управі у Заліщих, збоїв** фінансового повіту, викрили касові недокладности. З доручення прокуратора окружного суду в Золочеві ведуть у цій справі слідство.

— **Вибрали жінку солтисом.** Громадська рада в селі Виробки, повіт Могильно (у Великопольщі), що складається з самих мужчин, вибрала солтисом Анну Скубішакову, а її заступником теж жінку, Станиславу Пшибильську. Скубішакова — жінка дрібного хліборобa, Пшибильська —господиня на власному, 30-морговому господарстві.

— **Слідство у справі „варшавського опира".** Справу вбивства шофера Шлензака, якого допустився Владислав Скверавський, названий тепер „опирем Варшави" вже майже вияснили. Скверавського оглянули психіятри, які ствердили, що він нормальний і здоровий. Слідство виявило, що його вже пять разів карали за крадіж, у тому два рази вязницею, оба рази за крадіж мотоциклів.

— **Німецько-японський економічний клюб.** У Берліні відкрили німецько-японський економічний клюб. Головою того клюбу вибрали президента німецько-японського товариства, адмірала Ферстера. Мета новоосновaного клюбу — вимінa думок та підтримка дружби між німецькими та японськими студентами.

— **Жидівські адвокати апелюють до короля.** Жидівські адвокати в Яссах, яким Адвокатська Палата відмовила права на практику, вислали до короля Карла таку телеграму: „Жидівських адвокатів у Яссах, які в часі війни служили в королівській армії, без судової розправи усунули з адвокатури й позбавили змоги виконувати звання. З повним респектом апелюємо до Вашої Королівської Милости і просимо про опіку, щоб привернути правний стан".

— **Рузвельт кандидатом на мирову нагороду Нобеля.** Повідомляють з Осло, що кубайський посол в Осло задумує заголосити до Комітету нагороди Нобеля президента Рузвельта як кандидата на мирову нагороду.

— **Смерть французького вченого.** У Парижі помер один з найбільш відомих французьких фільольогів, почесний декан гуманістичного виділу паризького університету, визначний знавець французької мови і граматики Ферд. Брюно.

— **Подружи вмерли в часі золотого весілля.** Рентнер Мішлет, що мав 71 років, і його жінка Маєя, два роки молодша — як подає один італійський часопис — підготовлялися до святкування золотого весілля. Хотіли вони відсвяткувати це дуже урочисто. Але на кілька днів перед тим муж занедужав на запалення легенів і вмер у сам день золотого весілля. По кількох годинах вмерла на серце жінка. Запрошені гості замість святкувати золоте весілля, мусіли взяти участь у похороні.

— **Розстріляли суддів Тухачевського.** Паризький щоденник „Ле Матен" повідомляє з Москви, що всіх членів военного суду, який засудив на смерть маршала Тухачевського арештували та розстріляли. Залишився у живих тільки ген. Блюхер, головний командант совітських військ на Далекому Сході.

— **Сконфіскували майно письменника.** Німецька влада сконфіскувала майно письменника Арнольда Цвайґа, що перебуває тепер на еміграції і втратив німецьке громадянство.

— **Розстріляли 5 грузинів.** Найвищий суд грузинської республики у Тифлісі судив за контрреволюційне шкідництво службовників грузинського науково-дослідного годівельного інституту, що хотіли завалити большевицьку владу і відірвати Грузію від Совітів. Пятьох засудили на розстріл, двох на вязницю по 20 літ.

— **Грипа знову дає про себе знати у цілому краю...** Знову треба звернути пильну увагу на ту епідемію, при цім таку сповільну назву. Нетиповими ознаками родової грипи є: вже самопочування, перестуда, загальний упадок сил і великі болі, зокрема голови і кінцівок. У випадку виникнення на грипу треба безумовно застосувати ліки в ліжку, бо грипа дуже часто проходить у зовсім неповторюваній формі. Зокрема, що у випадку гарячки — належить покласти пігу до ліжка. Всякі недомагання, які супроводять грипу, належить побороти протитрапічними засобами, що вступає болі. Ними засобами є таблетки Аспірини. Таблетки Аспірини по тілесні виділюють корисно на хід недуги, але окремо усувають докучливі болі голови і кінцин. Час недуги завдяки табletкам Аспірини стає коротший і пацієнт має змогу побутися перед прикрих недомагань при грипі.

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

Посмертні згадки.

Д-Р АДРІЯН КОПИСТЯНСЬКИЙ.

Дня 29. м. м. помер ненадійно в силі віку д-р Адріян Копистянський, професор Академічної Гімназії та управитель бурси Народнього Дому. Покійний визначався незвичайним педагогічним хистом, чемністю супроти батьківських кругів та високо-гуманним відношенням до молоді. Ці високі особисті прикмети вплинули мабуть на те, що У. П. Р. підтримала його кандидатуру на члена Тимчасового Виділу Народнього Дому, в якому мені довелося проводити. На жаль, д-р Копистянський уступив — не знаю, з яких мотивів — уже після шістьох засідань з початком м. р. з Тимчасового Виділу, залишаючись управителем Бурси, що у виконанні плянy санації Н. Д. стояла під загрозою ліквідації, на яку настоював з економічних причин установлений урядом адміністратор Н. Д. До збереження цієї установи причинився у великій мірі пок. д-р К., що не лише перевів найбільші особові та річеві ощадности, виконуючи в часі санації аж до смерти безкорисно обовязки управителя Бурси, але й погодився замінити занимaний досі просторий льокаль Бурси на льокаль менший, що відповідав би зредукованому числу питомців, занимaний досі т. зв. „Общежитіем". Опорожнений Бурсою льокаль можна було за добрим чиншом винаймити на приміщення торговельно-наукових заведень Рідної Школи, що знайшлися саме через недостачу вимaганого шкільними приписами приміщення під загрозою утрати концесій і бодай частинного припинення своєї діяльности. Уможливлення цілої трансакції, та — що важніше — переведення її в дуже скорому темпі було майже виключною заслугою пок. д-ра К., який кермувався в даному випадку не лише інтересом бурси, що через корисне видержавлення давного льокалю зискала засоби на своє удержання, але й визнаючи високе виховне та національне значіння торговельно-наукових заведень Р. Ш., йшов Управі цих заведень чинно на руку, може і з нараженням своїх особистих інтересів. І за це належиться Покійному особлива дяка.

З Покійним зійшов у могилу тип людини, що його нераз стрічаємо серед наших русофілів, тип, що вміє годити свою навіть дуже радикальну ідеольогію з життевими потребами загально-національного життя; жаль лише, що такі типи чимраз ріджі серед верхівки цього відлому нашої суспільности.

Цих кілька слів спомину уважав я за вказане подати ще й із того огляду, що стан реконвалесценції після важкої недуги не дозволив мені особисто віддати Покійному останньої прислуги.

Інж. Ю. Мудрак.

Спорт.

КОЛИ УКРАЇНА ГРАТИМЕ З КРАКОВІЄЮ?

Як довідуємося, досі ще невідомо, коли відбудеться гаївський матч України з Краковією. Невідомо теж досі де відбудеться перший матч обох дружин, у Кракові, чи у Львові. До цього часу Україна не дістала ще ніякого повідомлення, ні з варшавської центрелі, ні від Краковії. Можливо, що перший матч відбудеться таки у Львові, можливо, що ще сьогодні вночі Україна виїде до Кракова. Тому що з причини атмосферичних умовин матч може відбутися безпосередньо після повідомлення, то про час матчу повідомлять радіові комунікати, надавані у відповідних відступах.

В середу 2. п. м. відбудеться у Львові гаївський матч Чорні — Погонь (Катовиці) в год. 7. веч. на ледовищі Погоні.

В четвер 3. п. м. гратиме у Львові у переїзді до Румунії репрезентація Латвії. Її противником буде одна із львівських дружин, мовимо Погонь.

РЕЙТИНГ МИСТЕЦТВ РУСИ (УЖГОРОД).

На Закарпатті вистрочили вже змагання двійні весняної руханки. Мистецькі матчі починаються вже 27. березня, відбудеться 15. травня п. р. 27. 3. МІПР Мукачів — Русь. 3. 4. Русь — КАЦ Кошиці. 10. 4. УАЦ Ужгород — Русь. 17. 4. БФТП Берегово — Русь. 1. 5. Русь — Сп. Нова Весь. 8. 5. ЧСК Кошиці — Русь. 15. 5. Русь — ЧСК Ужгород.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній
М. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,
побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 2. П. год. 12. вполн. „Янек і Франек" казка; год. 8.30 поп. „Дімок з карт"; 7.30 „Дімок з карт".
Четвер 3. П. год. 7.30 „Дімок з карт".
Пятниця 4. П. год. 7.30 „Дімок з карт".
Субота 5. П. год. 7.30 „Дімок з карт".

Театр Різнородностей:

Середа 2. П. год. 12. вполн. Ранок середньовічних коляд; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „В перфумерії".
Четвер 3. П. год. 7.30 „Цей і той".
Пятниця 4. П. год. 7.30 „Цей і той".
Субота 5. П. год. 7.30 „Цей і той".

Український Народній Театр ім. М. Садовського

СТРІЯ (сала Свангелицького Дому):
2. 2. Мазепа.
3. П. Супружий метч.
4. П. Гетьман Полуботок.

МИКОЛАЇВ:
5. П. Маруся Богуславка.
6. П. Мазепа.
7. П. Гейша.
8. П. Гетьман Полуботок.

В скорім часі театр завітає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

МЕДИКА:
2. П. Довбуш.

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Роб. Дому):
3. П. Орлеяк.
4. П. Процес Мері Дуган.
5. П. Під курателею.
6. П. Премієра: Лісова пісня, драма-феєрія в 3 діях з прольогом Леся Українки.

ЗОЛ. 14'— ПАПІРОСНИЦІ
з правд. срібла тільки
у ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".
АТЛЯНТИК: „Прадівна брехня Ніни Петровни".
ВАНДА: „Герої Сибіру", „Чу-Чін-Чаа".
ГРАЖИНА: „Звахар".
ЕВРОПА: „24 години кохання".
КАСІНО: „Королева передмістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Чарлем Бое.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Княжа".
МІРАЖ: „Дивьомотична кімната".
МУЗА: „Король і хористка".
ПАКС: „Вольво та Льольво" (Дюпонт), „Кінг-Конг".
ПАЛЯС: „Уланн князя Йосифа".
РАЙ: „Наречена з припадку".
РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлею Веселі.
СВІТ: „Дикі стежки", „Пасажирка зайцем".
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінова" і ревія
ТОН: „Моєтні глупоти", „Парнолід".
УТІХА: „Шлях до слави" та ревія.
ХІМЕРА: „Сентальні пінюлі".

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 8).
„Того".

ФОТОПЛАСТІКОН „Світовід" Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 2. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.05 Ранішній дениик; 8.15 Розр. концерт із пл.; 9.25 Твори Фр. Куперена в пл.; 11.30 Репортаж із ялета; 12.03 Симф. полудне: орх., напрет; 13.00 20.55 Актуальна гутірка; 13.10 Ранішній прогн; 13.20 Музика, орх., сніа; 14.45 Для села: „Весілля дозна", рейл. господиня. Музика з пл., „Три леві" весела авд.; 15.50 „Гокус-покус" авд. для старших дітей; 16.05 Концер. концерт у вик. інстр. ансамблю, сніа; 17.00 із Бетовен подьскої легної кавалерії; 17.15 „Вовча ніч" (Свято Матери Божої), муз. авд.; 17.50 „Добре серце пеньки"; 18.00 Оркестра берл. опери. пл.; 18.20 „До побачення" муз. авд.; 18.50 19.45 Спортов' вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Словно-муз. ревія „З бабусиного вареніу"; 19.30 Колади у вик. муз. хору; 20.00 Танк. музика у вик. джез. орх.; у перерві о год. 20.20 Кутов гумор; 20.45 Вся, деннпг; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Вісітя у лікаря, скеч; 22.00 Танк. музика у вик. орх.; 22.30 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих.

Четвер, 3. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Нар. пісні для молоді всел. шніл; 11.40 Райли Вуд, композитор і дириґент, гр. пл.; 12.03 Полудневе авд.; 13.45 Комуніґат льв. Хл. Палати; 13.50 Оперова музика з пл.; 14.30 Ревелерси співають, пл.; 15.00 Фрагмент із повісти І. Лама „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.35 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарства; 15.45 Муз. мандр'янки: Романтики. авд. для молоді; 16.15 Відомончення; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Сексуальне життя дітей; 17.15 „Співаннчок п.н Марійки" словно-муз. авд. Лінчнаського й Тепи; 17.50 18.50 Спорт. перадник і вістки: 18.10 Рішвіці, відчит; 18.20 Форт. рес'таль; 18.25 Програма на завтра; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Ляни: „Спокуса", 19.30 Рецітації: Тоната; 20.00 Оперетковий вечір, орх., спів; 21.45 З мого вареніу, літер. варіяс; 22.00 Концерт давньої музики: Шамбонньска сонр., спр., флет, обой, форт., 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співерового альбума.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 2. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 „З мого життя" симфн. квартет е-моль Сметани, 18.00 20.00 Розрнк. музика, квінтет, форт., 21.00 Симф. концерт; БІЛГОРОД 20.00 Оп. арії, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 18.45 19.00 Популярні авд. пісні. сол., цнг. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Фр. музика. 20.55 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скрипка, 22.00 Концерт, віол., форт.; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 Комедія, опісля камер. концерт; ПРАГА 18.05 Нім. авд.; Гутірка та „Папіяон" Шуманна на форт., 19.30 20.00 21.00 „Веселі куми з Вїндсору" оп. Ніколая; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 22.00 Вок.-інстр. концерт; РІМ 19.40 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Вальькірія" оп. Вагнера; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Кармен" оп. Бізета.

Четвер, 3. лютого 1938.

БУДАПЕШТ 21.15 Бетовенові сонати, 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 21.10 Вагнерівський концерт; МОР. ОСТРАВА 19.30 „Д-р Фавст" оп. Ройтера; ПРАГА 20.05 „Веселі куми" оп. Ніколая; МІНХЕН 19.10 „Баль в опері" оперетка; СТОКГОЛЬМ 19.30 „Европа співає" музичне попурі; 20.30 „Трістан і Ізольда" опера Вагнера; МІЛЯНО 21.00 „Зіґфрід" опера Вагнера; ДРОЙТВІЧ 22.20 Шопенівський концерт.

Радіокутик.

НОВЕ ЗАСТОСУВАННЯ РАДІЯ.

Тільки пожежним автам дозволено їхати з надзвичайною скорістю. Всім іншим водіям їзда заборонена під суворою карою особливо у Сполучених Державах Америки. Саме в Америці кількість смертних випадків через надзвичайну їзду велика. У останньому часі по американських дорогах уживають цікавого та таємничого способу, щоб установити, чи шофер не дозволив собі за надзвичайно скору їзду. Замість того, щоб як досі висилати мотоцикліста, для провірки скорости авта, яке зїхало, стосують тепер радіові хвилі. В відділі двох кільометрів від себе, недалеко дороги, в дві короткохвильні роздільно - сприймальні станції. З хвилиною коли одну з них минає авто, з надзвичайною скорістю, оператор сигналізує. На відбірній станції, оператор із хвилиною, коли відбрав сигнал, натискає стопер та очікує авта. Коли авто переїде, місцинує на стопері час у потрому перебув віддаль між двома станціями. Коли авто їде забороненим темпом, то поліцінт на мотоциклю догоняє авто та списує карний мандат. Такий спосіб контролі скорости авт, при помочі радіових хвиль, дав досїм добрі висліди.

РАДІОВИЙ РЕЖИСЕР — ОПЕРОВИМ КОМПОЗИТОРОМ.

Дирекція Мадярської Королівської Опери вирішила в цьому сезоні виставити оперу „Білий Сокіл" пера молодого композитора Л. Кішпаї. Кішпаї є дуже талановитим музиком, він експонував вже низку творів легкого репертуару для театрів та радія. Одночасно є він режисером мадярського радія. Зібет 4-актової опери взятий з історії старої Мадярщини. Музика типово мадярська. Є це перша спроба молодого композитора в поважній музиці.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

БІРЖА.

Львів 1 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Берлін Белград 58.48 58.65, Долари американські 5.27.50, 5.28.50 Долари канад. 5.27.00—5.28.50. Фльорени гол. 296.02—294.30. Франки фр. 17.53—17.13. Франки швайцарські 102.85—101.75 Фунти англ. 26.34—26.38. Гульдени данн. 100.20—99.80. Корони ч. 17.07—16.90 Корони данн. 118.30—117.55 Кор. норв. 133.13—132.25. Корони шв. 136.73—135.75. Ліри-тал. 21.50—20.60. Марки фінлянд. 11.73—11.28. Марки нім. 105.00 — 101.00 Шіліпги австр. 99.50—98.50, Тель Авів 26.20—25.95. Марки нім. срібні 115.00 — 111.00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65.38, 61.88, 3 і пів 1 ем. 81.50 серія 92.50 3 пів нов. 2 ем. 82.00 серія 91.00 3. конверс. 66.00 прем дол. 42.00, 4 консол 67.00

Папери

Банк Польський 116.00 Цукор 37.00 Вугіль 32.25. 31.75, Ліпнопт 64.00. Мохнєїв 15.00, Островець 29.25, Страхівничі 38.25, 38.00, 38.25. Габербуш 49.50.

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 1. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2.95 зол.
1 кг. масла бонков. вел. з опак. 3.00 зол.
1 кг. масла екст. в ключ. з опак. 3.00 зол.
молоко 16—17 сот.
яйця (копа) 3.50 зол.

Тенденція здержана на молоко й масло на яйця занижова.

НАУКА

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс крою і шитя і теж шитя білля. Марія Пісарська, Стапіцька 8. 1-3

ШУКАЮ негайно у Львові інструктора до II. кл. гімн. Адреса в Адміністрації „Діла". 277 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТУДЕНТ муз.-драм. школи попровадить хор і амат. гуртон. Вишколює режисерів. Учить сольового сп'ву. Докладні оферти до „Діла" під „Вправний". 267 2-2

ШУКАЮ праці книговод-адміністратор. Зголошення „Діло" п'д „Книговод". 278 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гирі апробовані зі золота і срібла. 2318 17-17

НАЙНОВІШІ спальні, їдальні, тапчани, комбіновані шафи, найдешевше. Бріг, Львів, Трибунальська 16. 261 2-3

ПРОДАМ парцелю 200 сяжнів в Кривчиних. Листи до Адміністрації „Центрум". 247 2-3

МЕШКАННЯ

ДВА сонячні покої, передпокій, кухня, поверх, електрика, 80 золотих. Заполь-ської 28 побіч Личаківського парку пол трамваю. 276 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНЖ. ДЕРЖАВНИЙ емерит VI. групи платні, власник більшої гарної реальности в повітовім місті бажає пізнати особу до 45 літ, привітну, поважної вдачі, з невеликим готівком. Листи без анонімів слати, можливо зі світлином, до Адміністрації „Діла" під „Певність спокою". 274 1-3

РІЖНІ

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, шкіряні, шкіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 26-100

СКРИПКИ виконує і так по мистецьки направляє Лучинна праківня — Львів, Городецька 43. 281 1-3

ОКАЗІЯ ДО 15. ЛЮТОГО! За оборотом пільго відтинає. 250 грамів знаменитої вади польської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотиків. Великий вибір косметиків по цінах фабричних. Перфумерія „Diveer Paris" — Львів, Ягайлонська девять. 280 1—5

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький
ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве
С. М. ГАВЗНЕР
Львів, Ягайлонська ч. 15.
Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ҐАРНІТУРИ
найліпших виробів красових і закордонних по приступних цінах.
Обслуга також в українській мові.
1—11

НАСІННЯ
ГОРОДОВИНИ
ЦВІТІВ 2—5
І ПАШ
по найнижчих цінах поручає
Едмунд Рідль
Львів, Рутовського 3. Тел. 204-12.

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Ви довіряєте перукареві Решту ми зробимо
МИЛА до ГОЛЕННЯ МИЛА до МИТТЯ
ФАМОЗА
Львів. Яблоньовського 38

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими може видавництво послуговувати ся можна купити в Адміністрації „Діла" Львів. Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картон) вол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів вол. 2.50 на 960 урядів вол. 5.—

Правдива вартість

нашої ПРОПАГАНДИВНОЇ продажі з 15% опустом з наших постійних цін полягає на низькій ціні і високій якости. Ось кілька цін: жіночі напьонові і білі сорочки кольорові 1.65—2.50, чоловічі модені 2.95—3.75 та мужеське постелеве білля за безцінь. Фабрика білля „АСТРА", Львів. Сикстуська 2.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів. Ринок 10.

Ч. 24 (14.856). Львів, четвер 3. лютого 1938. Орган робітничої кооперації. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-29
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Конференція 3-ох великодержав у справі нападу на британський корабель.

У звязку зі сторпедуванням британського корабля „Ендиміон" на нині (середа) пополудні скликано конференцію сигнатарів ніонського договору (Анґлія, Франція, Італія), що мають берегти безпеку на Середземному Морі. Конференцією проводитиме мін. Іден, а візьмуть у ній участь амб. Корбен і амб. Ґранді, крім того як експерти — представник британської адміралії та морські атташе амбасад Італії та Франції.

Кореспондент ПАТ-ої довідується, що та конференція порушить крім того справу бомбардування отвертих міст і цивільного населення в Еспанії.

БРИТИЙСЬКІ КОНТРТОРПЕДОВЦІ ПЛИВУТЬ НА ЕСПАНСЬКІ ВОДИ.

Вчора рано випливли з Ґібральтару на Середземне Море 4 британські контрторпедовці. Вони пливуть мабуть на еспанські води у звязку зі сторпедуванням „Ендиміона", щоби злови-ти той підводний човен. Британську середземноморську фльоту скріплять.

НЕ ВИЗНАЮТЬ БЛЬОКАДИ.

Британські кола не приняли б оправдання, що „Ендиміона" сторпедовано на основі бльокади, бо Анґлія не признала еспанським урядам прав воюючої сторони, до яких належить і право вести бльокаду.

ЧИЙ ЦЕ БУВ ПІДВОДНИЙ ЧОВЕН?

Червона еспанська амбасада в Льондоні дала до преси комунікат, у якому твердить, що еспанська національна фльота взагалі не має підводних човнів. Ґен. Кеіпо де Ллано заявив 9. грудня 1937. р., що національний уряд купив 4 підводні човни; барсельонський уряд дивується, що — не зважаючи на постанови про неінтервенцію — національний уряд має змогу закуповувати по кілька военних кораблів

Нові протиіталійські заміти еспанського червоного уряду.

Еспанський амбасадор у Льондоні доручив британському урядові ноту, в якій барсельонський уряд твердить, що Італія дала еспанській національній фльоті до диспозиції контрторпедовці „Аквіля" і „Фалько", які тепер перейменовано на „Велян Ко-Севта" і „Велян Ко-Меліля"; так само приділено до еспанської національної фльоти контрторпедовці „Алессандро Поеріо" і „Ґеліельмо Пете" та два підводні човни, які тепер називаються „Моля" і „Сан Хуріо".

ІТАЛІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

Італійські міродатні кола заперечують це, як і вістку, немовби „Ендиміона" сторпедував італійський підводний човен. На ділі всі італійські підводні човни зосереджені тепер на італійських територіяльних водах.

У цій справі мін. Іден розмовляв з амб. Ґрандіем і рівночасно вони торкнулися справи евакуації чужинецьких добровольців з Еспанії.

Фашисти в Мексику готовлять державний переворот?

Мексиканські фашисти, звані „Золотистими сорочками", як повідомляє льондонська преса, приготовляються до державного перевороту в Мексику та до повалення президента Карденаса. Мексиканський уряд уже давніше розвязав фашистівську партію в Мексику, тому „Золотисті сорочки" можуть вести свою роботу потайки. До Мексику перепачковують масово зброю з Злучених Держав. У звязку з тим на кордоні Мексику та Злучених Держав прийшло до сутичок. Кажуть, що згинуло в тих сутичках 20 людей.

СССР ліквідує консуляти в Туреччині, Туреччина — в СССР.

У висліді турецько-совітських переговорів рішено, що від 31. березня ц. р. Туреччина скасує консулят в Одесі, Баку, Ерівані та в Ленінкані. СССР — в Ізмірі та Карей. Від того дня Туреччина матиме консулят лиш у Батумі, СССР — у Царгороді

Японські літаки збомбардували залізницю Кантон—Гонкон.

7 ґруп японських бомбових літаків, зложених з 41 апаратів, збомбардувало залізничий шлях Кантон—Гонкон; телеграфічні й телефонічні проводи ушкоджені. Китайські протилетунські батерії відстрілювались, але без успіху.

Дальші сутички з бразилійськими сектантами.

У місцевости Казенова (бразилійський стейт Басія) федеральне військо звело бій із фанатиками зі секти „святого Хозе Льоренсо". 140 сектантів згинуло в бою, але сам „святий" утік з кількома прихильниками, між якими є чимало ранених.

Французький уряд стягнув з парляменту пресовий законопроект.

На вчорашньому засіданні французького парляменту уряд стягнув на кілька днів з-під дискусії законопроект про заборону вивозу за кордон французьких опозиційних видань, мовляв: він ще не дістав інформацій від закордонних станиць.

Опісля парлямент перейшов до дискусії над внеском підвищити посольські діети на 30 проц.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Легко можна навчитися ощаджувати

при помочі ПРЕМІЙНОЇ ВКЛАДКОВОЇ КНИЖЕЧКИ Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові вул. Руська ч. 20, на яку складаючи щомісячно вкладку від 5.— зол. вгору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зол., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

День у соймі.

Варшава, 1. лютого 1938.

Сьогоднішне засідання сойму викликало у соймових і взагалі у польських політичних колах чимале зацікавлення з огляду на першу точку черги дня, а саме доповняючі вибори до соймової військової комісії, здекомплєтованої внаслідок резиґнації шістьох її членів. Причиною цієї демонстрації і то на терені якраз військової комісії було — як загально відомо — те, що більшість військової комісії висказала своє недовіря своєму голові, популярній особі в соймі, старенькому ґенералові Желіґовському. Пригадуємо, що це сталося за його промову на пленумі сойму в часі ґенеральної дискусії над буджетовим прелімінарем у грудні м. р., в якій ґен. Желіґовський заявив, що підпорядкування премієра уряду ґенеральному інспекторові збройних сил у часі мира не є передбачене обовязуючою квітневою конституцією і що тому обіжника премієра Складковського на цю тему не можна вважати конституційним актом.

Ця частина промови ґен. Желіґовського викликала тоді ріжні коментарі у польській пресі і в ріжних польських військових і піввійськових організаціях та перенеслась навіть на терен соймової військової комісії, якої більшість — як сказано — стануда проти свого предсідника.

Сподівання на сензації з цього приводу на нинішньому пленарному засіданні сойму завелв у цілости. Перед приступленням до полагодження повищої справи маршал Цар зложив заяву, що стоїть на становищі незалежности послів за їх виступи на соймовій трибуні. Про це позитивно рішає конституція, яка постановляє, що посол за свою промову у соймі відповідає тільки перед соймом. Супроти того витягати наслідки за посольські промови на якомунебудь іншому терені, як пленум сойму, стрінуться з якнайдальше йдучою реакцією з його сторони, як маршала сойму. В даному конкретному випадку ухвала військової комісії, що висказала вотум недовіря своєму предсідникові послові ґен. Желіґовському, запала зі збереженням усіх регуляміновних формальностей. У такому стані річей голосування на комісії за повищим внеском у справі ґен. Желіґовського маршал мусить признати за справу особистої совісти тих послів і тому приймає до відома резиґнації 6 послів. При цьому повідомив, що резиґнацію з комісії зголосив теж і ґен. Желіґовський.

Врешті пос. Блонка, член військової комісії, попросив слово і заявив, що і він резиґнує з членства в комісії, що маршал приняв до відома, так, що число уступивших з комісії дійшло до 8. Тоді забрав голос пос. Ґанебах, що не належить до Озону, і зголосив внесок, щоб не вести доповняючих виборів і щоб військова комісія замість 25 членів складалась тільки з 17, себто з тих, які не зрезиґнували і тому слід перевести реасумицію попередньої ухвали сойму. Внесок посла Ґанебаха пройшов, при чому і сам ґен. Желіґовський голосував за ним. В цей спосіб полагоджено компромісово інцидент, що заповідав бурю у соймі. Посли з Вилєнщини, які всі піддержують свого провідни-

ка ген. Желіговського і творять свого роду опозицію до уряду, у дискусії не забирали слова, а тільки посолка Присторова, жінка маршалка сенату, мала зголосити виступ з парляментарного кола ОЗОН-у на тлі ріжниць думок у справі ген. Желіговського.

З черги відчитали наголовки кількох урядових законопроектів, що їх відослано до відповідних комісій. Те саме сталось з цілою низкою посольських законопроектів, здебільша новеляційного характеру, як напр. проект кс. д-ра Любельського про новелізацію закону з 1. липня 1926. р. про службові відносини учителів і декрету з 6. березня 1928. про кваліфікації фахових учителів вселюдних шкіл (йде тут про катехитів, від яких у вселюдних школах вимагають окремого фахового іспиту, чого нема у середніх школах). Так само відослали до комісій новеляційний проект пос. Достиха про зміну закону про забезпеку інвалідів.

З урядових законопроектів — а була їх ціла низка — були проекти про додаткові кредити на рік 1937/38, про прийняття державним скарбом виплати мешканевого додатку для учителів (це важне для громадських сільських буджетів), про поправу фінансів територіяльної самоуправи і найважніше для селян — проект про грунтові спільноти без дискусії — бо ніхто з членів уряду не забирав голосу — переслано до відповідних комісій. Останній проект зрефероуємо окремо у найближчому часі на сторінках „Діла".

Політичне значіння мають зголошені урядом проекти про самоуправу міста Варшави, про виборчі ординації у містах: Краків, Львів, Лодзь, Варшава, Познань і Вильно та про відсунення виборів до міських рад в Лодзі і Познані до 1. жовтня 1938. р. На внесок маршала не відослали тих проектів до істнуючої адміністраційно-самоуправної комісії, але утворили нову окрему комісію з 25 членів виключно для справ міської самоуправи. Зі східногалицьких послів увійшли до неї президент міста д-р Островський і пос. д-р Баран, що буде одиноким українцем у тій комісії.

Зате широку дискусію викликала остання точка денного порядку — полагоджений вже в комісії урядовий проект про злуку шкільної самоуправи з територіяльною самоуправою, який обширно зреферовано в „Ділі" з 30. січня ц. р. у статті п. н. „Шкільна політика на нових рейках". Референт цього проекту пос. Длугош підніс сам у своєму рефераті, що проект закону касує майже у цілости усяку шкільну самоуправу і що важніший і прикріший той факт, що шкільної самоуправи не підпорядковується виборному громадянському чинникові, а хоч би і установам самої територіяльної самоуправи, бо рішальний голос матиме державна адміністрація — політична і шкільна. Вже закон з 23. березня 1933. р. про частинну зміну територіяльної самоуправи фактично скасував цю самоуправу, піддаючи її всеціло під невідкличний вплив старости чи воєводи, а теперішній проект ще й значно скріплює безапеляційне верховодство державного адміністраційного чинника, даючи йому супроти проектованих освітніх комісій більшу владу, як має він її супроти територіяльної самоуправи.

В дискусії від УПР забрав слово і пос. д-р Троян, мотивуючи свій внесок, як внесок меншости, щоб членами освітніх комісій (волосних, міських і повітових) з рішальним голосом були теж і відпоручники поодиноких віроісповідань, як це було давніше в Галичині у місцевих і окружних шкільних радах на основі галицьких краєвих законів. Цей внесок був ідентичний з внеском пос д-ра Зомерштайна, який теж промовляв за його прийняттям. Друга частина внеску пос. д-ра Трояна домагалась того, щоб в освітніх комісіях були представники, вибрані батьківськими кружками, бо вони безпосередньо найбільш заінтересовані у вихованні молоді і в праці освітніх комісій були би дуже корисним і повітовим чинником.

Усі внески меншости, зголошені на адміністраційно-самоуправній комісії, при голосуванні на пленумі сойму перепали, між ними й оба внески пос. д-ра Трояна, за якими голосували тільки члени УПР, жиди та кількох польських послів, а за допущенням до освітніх комісій з рішальним голосом і представників віроісповідань з послів ВУО голосував лише один пос. о. Волков. Ті представники на основі ухваленого в соймі проекту будуть мати в освітніх комісіях виключно дорадчий голос, і то тоді, як запросить їх предсідник. З поправок комісійної меншости принято тільки поправку пос. д-ра Кшечуновича, що предсідником повітових освітніх комісій буде не староста, але член повітового виділу, ним самим вибраний.

У голосуванні принято проект у тексті, устійненому комісією з поправкою пос. Кшечуновича. Проти цілости закону в другому і третьому читанні голосували посли УПР і жиди.

Згадуючи про жидів, слід згадати і про внесок пос. Дудзінського про новелізацію закону з 17. квітня 1936 про ритуальний заріз, що перед двома роками викликав стільки шуму серед жидів не лише у Польщі, але й у цілому світі. Згаданий закон оставив жидам (за винятком західніх воєвідств) означений кожночасно державною політичною адміністрацією континґент худоби, призначеної на ритуальний заріз, творячи при цьому окремі ритуальні ятки. Тепер внесок пос. Дудзінського домагається взагалі скасувати ритуальний заріз і тому треба сподіватись, що викличе він великий спротив серед жидів і гарячу протиакцію з їх боку. Зрештою згаданий внесок є тільки одним з етапів закровного на широкі розміри і кермованого вшехполяками сучасного протижидівського наступу, що в останніх часах проявлявся головно в пікетуванні жидівських крамниць та у протижидівських бешкетах вшехпольської молоді у високих школах. З цього погляду внесок пос. Дудзінського набере невдовзі ширшого розголосу на польській і жидівській вулиці.

Д-р Степан Баран.

Із думок українця по другому боці океану.

ПОТРЕБА ПОГОДИТИ ПЕРЕСВАРЕНИХ

(Власна кореспонденція з Канади.)

Почався „нормалізаційний" курс на Рідних Землях. Скільки про нього тут не говорили! Самі суперечні видумки, наклепи, наїтє, лайки. І в цім випадку ніхто про це нічого авторитетного не почув!

Отже висновки!

Рідний Край і еміґрація повинні жити ближчим життям. Повинен бути постійний звязок між ними. Це доведе напевно до зрозуміння взаємних потреб.

Важніші центральні установи повинні подбати за окремих референтів для зносин із заокеанськими братами. Їхне завдання — підтримувати духовний звязок і відповідно інформувати американських українців через їх пресу. Вісти з першого джерела більш переконливі, як усякі чутки від сторонніх осіб

Редакції поважніших органів преси повинні мати спеціяльних кореспондентів і своїх представників по важніших центрах американських українців. Крім цього преса і тут і там, повинна обмінюватися цікавішими статями, а українські письменники й журналісти повинні враз-тоди прислати дещо оригінального до заокеанської преси. Це певний шлях до оживлення преси і до її популяризації. Може таким способом вдасться збільшити число читачів української старокраєвої преси в Америці, якої тепер обмаль. Зате українська преса з Америки в Рідний Край не піде, бо влада не допустить.

Із політичною акцією справа буде дещо складніша. В Канаді й так тієї „політики" за багато. Тут є преріжні течії — від найправіших до найлівіших. І ніщо інше, тільки „політика" — себто орієнтація на якусь старокраєву політичну групу розрібнила наші сили. Ось приклад: В одному більшому центрі на Сході Канади є кілька культурно-освітніх товариств. Всі вони в засаді проявляють однакову діяльність. Дають вистави, теші, часами спроможуться на якийсь виклад. Тільки одно в них має свій власний будинок-простороїй, вигідний, що легко може помістити всіх: на ньому є не добить великий довг. Коли-ж біда! — політичні ідеольоґії між не можуть звести їх усіх до купи та спільними силами сплатити той довг, а якщо виникатиме потреба, то й навіть побудувати його. Так ні! — винаймують чужі салі (жидівські!) і ледви заробляють на комірне та ще й дехто зпоміж їх лідерів був би дуже задоволений, якби й той будинок, що його власниками є українці, попав у чужі руки. Та цього мало!

До недавна в одному й тому самому будинку (в жидівському!) містилися два такі „патріотичні" товариства, одне на долині, друге на першому поверсі, платили майже 200 долярів місячно. Ріжниця між ними була хіба тільки та, що, коли одні грали „Грицька", то другі ставили для конкуренції „Стецька".

Таким чином марнується народній гріш, а причина цьому — „принципіяльна політика". Таких випадків між українцями в Канаді багато. Ніт такої політики українцям не треба. Якби якась вища сила явилася тут поміж тими заслїпленими „партайменами" та переконала їх, що українці в Канаді України не збудують, що з Канади про долю України рішати не будуть, а вирішить її нарід, що споконвіку живе на Україні — то це булоб чудо, булоб спасення для справи! От тоді повсталиб у Канаді кращі товариства, що маючи кращі засоби і більшу скількість членів, моглиб розвинути кращу працю на культурно-мистецькому полі і тим бодай піднялиб, надщерблений попередніми вчинками, престіж української нації в очах чужинців.

Загальну політику треба лишити Рідному Краєві, а в Канаді і взагалі в Америці — північній і полудневій — створити тільки організаційні осередки, що доцільно кермувалиб допомогою Рідному Краєві та пропагандивною акцією.

Американські українці такої реформації своїми силами не переведуть. До цього треба когось „третього". Тим третім може бути Рідний Край, що міг би дати якогось відповідального впливового діяча, що приїхав би на цей бік океану, і тут простудіювавши відносини на місці, приступив би до замирення пересварених. Є виглядн на успіх такої акції.

Недавно відвідували Канаду професори Бочковський О. та Дорошенко Д. спроваджені сюди організацією Союз Українців-Самостійників. Згадані гості з Европи, обїхавши важніші українські центри в Канаді, у своїх прилюдних виступах політичних питань не торкались і всюди їх найкраще приймали. Обидва вони залишили по собі якнайкращі спомини. До голосу визначних гостей із Европи еміґрація прислухується дуже уважно, а ще уважніша вона булаб до гости із Рідної Землі — якогось визначнішого громадянського діяча. Чомуб комусь не спробувати цього?

Над людством налягла лиховісна тінь війни що не лишить у супокою і нашої нації. Еміґрація як це доказує історія інших народів, може відіграти велику ролю, якщо вона буде відповідно приготована. Хтось мусить за таку підготову взятися!

Державні нації мають свої представництва по чужих країнах, представництва, що виконують подвійне завдання: заступають інтереси своєї країни і опікуються своїми братами у чужій країні. Таких представників ми не можемо мати, але вже Рідний Край не сміє дозволити еміґрації бути манівцями і мусить запрягти її до служби для загально-національної ідеї. Тоді й допомога еміґрації буде значніша та й її участь в національному житті активніша.

Тр. Шумейний.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
дешево до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

СВЯТО КРУТ.

ЛЬВІВ — ЖОВКІВСЬКЕ ПЕРЕДМІСТЯ.

Заходом видїлу читальні „Просвіти" Жовківської дільниці у Львові відсвятковано 20-літні роковини бою під Крутами. На початку хор під орудою п. Миколи Сидорака відспівав Омельського „Єднайтесь, діти України". Після того п. Марта Доскочинська виголосила реферат, а по нім на зазив голови читальні п. Юрія Сливки присутні, що вщерть наповнили читальняну салю, вшанували 1-хвилинною мовчанкою память Героїв. У дальшій частині програми хор виконав Я. Ярославенка „На стягах", а дівчата з Т-ва українських робітниць „Будучність" виконали рецитацію-присягу. Ця точка зробила на присутніх велике враження. Ще пісня Ярославенка „Жовто-блакитний прапор" і національний гимн, яким свято закінчилося. Таким чином Жовківське гідно відсвяткувало великі роковини.

По широкому світі.

Японський військовий суд у Шангаю засудив на розстріл 6-ох китайців, які виконали кілька бомбових замахів.

Єгипетський король отворив у будинку каїрської опери міжнародній телекомунікаційний конгрес; крім дипльоматичного корпусу було присутніх 600 делегатів від 62-х держав.

Большевики не приняли у Владивостоці вантажу пачок, що їх привіз японський корабель „Сіберіямару".

Мадярський регент Горті виїде до Польщі у пятницю 4. ц. м. зі сином, мін. Каніею та кількома достойниками.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

це історія наших еміґрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Цілий край купує льоси І. кляси

в незмінно щасливій Колєктурі

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, вул. ЛЕҐІОНІВ ч. 11

яка в минулій льотерії виплатила своїм Клієнтам

Зол. 50.000 на ч. 76122

Зол. 50.000 на ч. 169695

Зол. 20.000 на ч. 962

Зол. 20.000 на ч. 155739

Зол. 20.000 на ч. 26292

Зол. 20.000 на ч. 186971

Зол. 20.000 на ч. 88070

Зол. 15.000 на ч. 142687

Зол. 20.000 на ч. 105213

Зол. 15.000 на ч. 169777

зол. 10.000 на ч. 60434
зол. 10.000 на ч. 88200
зол. 10.000 на ч. 122063
зол. 5.000 на ч. 19528
зол. 5.000 на ч. 72248
зол. 5.000 на ч. 84270
зол. 5.000 на ч. 110959
зол. 5.000 на ч. 111051
зол. 10.000 на ч. 129536
зол. 10.000 на ч. 137150
зол. 10.000 на ч. 149362
зол. 10.000 на ч. 155959
зол. 5.000 на ч. 150523
зол. 5.000 на ч. 162079
зол. 5.000 на ч. 164071
зол. 5.000 на ч. 169639
зол. 5.000 на ч. 178157
зол. 10.000 на ч. 164731
зол. 10.000 на ч. 167736
зол. 10.000 на ч. 168322
зол. 5.000 на ч. 186934
зол. 5.000 на ч. 189521
зол. 5.000 на ч. 189572
зол. 5.000 на ч. 189602
зол. 5.000 на ч. 191293

також багато виїр нижче 10.000 золотих.

„НАДІЯ" НІКОЛИ НЕ ЗАВОДИТЬ!

З церковно-православних справ.

Варшава, 30. січня.

НОВА ІНТЕРВЕНЦІЯ МИТРОПОЛИТА ДІОНІЗІЯ.

Вища духовна влада Православної Церкви у Варшаві дістала провірені інформації, що магістрат м. Гродна, в порозумінні з місцевою військовою владою, має намір знову виступити з проєктом розбірки православної гарнізонової церкви св. Олександра. В тій церкві постійно відбуваються богослуження для православного воюцтва м. Гродна.

Як подає офіційний комунікат Православної Митрополії, **Й. Е. митрополит Діонізій інтервеніював у міністра віроісповідань та в міністра військових справ, вказуючи на конечність збереґти названу церкву та на негативні наслідки евентуальної її розбірки".**

Від себе додамо, що справа розбірки православної святині у Гродні мусіла зайти вже далеко, коли ще тиждень тому до Варшави приїздив з наміром інтервенції грозненський православний єпископ Сава, один з найбільше слухняних у відношенні до адміністраційної влади православ. ерархів.

ВЕЛИКА СЕСІЯ СИНОДАЛЬНОГО МІСІЙНОГО КОМІТЕТУ.

Тло, яке створили для другої сесії Синодального Місійного Комітету нещодавні події у православному світі, — надало їй специфічно характер у настроях, як і в програмі нарад. Від-

ЕДМОН АБУ. 5

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

— Але я не хочу, щоб ціла Франція та чужина дефілювали перед моєю донькою.

— Я замкну двері.

— Але-ж треба якоїсь підстави...

— Дуже просто: я буду малювати портрет вашої доньки.

— Ні! Я не можу прияти такого дарунку.

— Ви мені заплатите.

— Я за бідний на такі витрибеньки.

— Мій Боже! не уявляйте собі, що портрет коштує гроші!

— Я вже знаю, за яку ціну ви продаєте свої образи!

— Образи так, але не портрети!

— Між ними нема великої ріжниці!

— Нема великої ріжниці? Пане Гаяр! Подумайте, що впливає на ціну образу. Фарба? ні. Полотно? ні. Тільки творчість. Образи тільки тим такі дорогі, що дуже мало людей має творчу фантазію. Але при портреті фантазія не потрібна, навіть шкідлива: тут треба тільки зробити копію з оригіналу. Кожний маляр зробить вам портрет за 20 франків з рямою. Через те ми почали малювати композиції. Вийдіть на бульвари і побачите, що скрізь найдете вивішені ціни на портрети. Їх навіть не продають, а роблять з них дарунки... Малий портрет пятьдесять, великий сто франків, без рямок.

— З ціною можна би ще витримати, але що скажуть мої приятелі, коли побачуть у мене портрет моєї доньки від славного Анрі Тюрнера.

— Ви їм скажете, що Тюрнер намалював її, коли ви проходили з нею бульваром.

— Отже ви обіцюєте, що під портретом не підпишетеся.

— Обіцюю все, що хочете. Коли приходите на перший сеанс?

— Послухайте. Я щороку маю право до двотижневої відпустки. Від двох років я не користав з цього права, бо хотів виїхати до Італії. Отже тепер можу взяти відпустку на шість тижнів. Мусите мені дати тиждень часу для полагоди цієї справи спокійно, систематично.

Коли Гаяр вийшов, молодий маляр подумав: „Ось обережний і розсудливий батько, який з застановою вводить свою доньку до малярської робітні!"

Мало хто знає, як сильно може вплинути на уяву жінки малярська робітня. Коли маляр багатий — робітня засліпить вас від порога. Ясне світло, що падає з неба прямовісно, відбивається від одягів і фарб, старих меблів і трофеїв. Погляд гостя перебігає з предмету на предмет — з дубових фотелів на китайську порцеляну, з широкого меча на римський заржавілий панцир. Тут якась стара кобза без струн, там мисливський ріг або баскійський барабан. Манекени приховані по кутках подобають на таємничі сфінкси. Власник цього царства не робить вражіння звичайного смертника. Коли він з усміхом приймає гостей серед такої кількости гієрогліфів — можна ним захоплюватися.

А коли ще по такій робітні тиняється правдивий мурин названий Сніговиком, ілюзія — повна.

Перший сеанс пішов про все. Анрі накупив повно квітів. „Якби я ходив до неї — подумав собі — то я мусів би щодня купити китичку. — отже не хочу її стрти".

Розалія попрощала за квітами, як усі попередники і віддячила моїмя про свій салон. Вона будує дало різнорідність від хліба, а купити собі на обід квіти. Вихована дуже строго і скромно, вона мусіла весь час придушувати в собі бажання і світ видавався їй сірим, як старим полотням. Але знаючи маєток свого батька, вона потішалася рожевою будуччиною. У глибині серця вона мала малий куток, де не бракувало їй нічого, навіть любови молодого, гарного хлопця, що мусить раніше чи пізніше, знайтися.

Від року Шангрі виступав в її уяві, як посередник між її одноманітним світиком і широким світом.

Турнер накидаючи на полотно лінії зарису для портрету, стежив до найменших дрібниць за красунею, що його відразу полонила. Треба бути артистом, щоб оцінити, чи молода дівчина справді гарна. Блеск молодости чи свіжа цера роблять часто вражіння краси, яка за кілька років минається. Можна оженитися з прегарною дівчиною і в цілім життя залишитися з поганою жінкою. Справжня краса не находиться зверха на шкурі, а у самій будові організму, що не змінюється. Ось причина, чому справді гарна жінка залишається гарною до старости, навіть коли недуга нарушить її зверхній вигляд.

Гаяр не пізнавав своєї доньки — ніколи не бачив її такою веселою та живою. Розалія билася без страху за своїм почуванням: бігала по робітні, лагіднила до городця, випитувала за все. Анрі був більше стриманий, але теж захоплений. Він не міг увірити собі, щоб міліон міг мати такі ніжні ручки і такі великі очі.

Коли підчас перерв у сеансах він пригравав на скрипці, Розалія мала вражіння, що слухає великого артиста. Гаяр розмовляв з молодим артистом, як ті старі вселюдчики, що хотять разу-раз навчитися чогось нового в добі, коли людина вже за стара на науку. Він любив римську історію, з якої прочитав кілька старих розідок і вічно наводив якісь цитати, випитував і дискутував.

Анрі поводився як мога з пошаною супроти свого майбутнього тестя. Коли Анрі заговорився занадто з Розалією, старий якийсь вибухався

булася друга з черги генеральна сесія православних місіонарів (перша була в січні 1935. р.) в днях 26.—29. ц. м. і хоч була обрахована на три дні, протягнулась аж до суботи, себто тривала повні чотири дні. Не дивно, бо матеріялу для дискусії було на цей раз винятково багато. Відкриття сесії відбулося в домівці митрополії; довершив його сам митрополит Діонізій. Присутні були: єпископ Симон (що саме повернувся був з Пинська від арх. Олександра, з яким конферував в імени митрополита), архимандрит Теофан, протопресвітер Теодорович та всі епархіяльні місіонарі до волинського, о. С. Казновецького, включно, що, не зважаючи на архипастирську візитацію арх. Олексія, про яку ми вже передавали телефонатом, залишився у Варшаві.

Після початкового молебня митрополит Діонізій звернувся до присутніх з довшою промовою, яка далеко відбігала від багатьох останніх його енунціяцій. Митрополит звернув місіонарям увагу на **„особливі обставини і складні умовини Православ. Церкви в Польщі"**, після чого пригадав, що в історії православної Церкви нерав бували сумні часи, які, „ослабивши церкву фізично, сприяли її духовому ростові та скріпленню".

Накресливши образ величенських перемін нашого часу у всіх ділянках бурхливого життя, та протиставивши тим „лихорадковим шуканням нових форм" тривалість та ненарушність Церкви, митрополит заатакував противників православія м. ін. такими словами: „Спеціяльно наша Церква бореться оце вже другий десяток літ з явними і таємними ворогами християнства — безбожниками, вільнодумцями, радикалами усіх родів і відтінків, сектярами, що хитро заставленими сітями ловлять простодушних вірних та... уніятами, що фальшиво присвоїли собі право приводити до Господа православних. (Для православного митрополита, як видно, нема ріжниць між безбожниками й... уніятами; всі вони — вороги християнства. Цікаво, пощо тоді митр. Діонізій так ревно їздить до Льондону на всі загально-християнські конференції? — Гром.)

Зазначивши, що місійна праця вимагає організації серед православного духовенства й координації його енергії, митрополит накреслив завдання сесії, що полягають на: 1) зясуванню дійсного образу положення Прав. Церкви й **обчисленню сальда дотеперішніх втрат**, промахів, помилок, недотягнень; 2) координації місійної праці, здисциплінуванні парохіяльного духовенства, ревізії метод оборони того духовенства і його виховання.

Промова митр. Діонізія була коментована в тих колах, що вміють оцінювати енунціяції того ерарха, як сміливий жест у напрямі **щирого ствердження існуючих фактів** та бажання їм протиділати. Підчас місійних нарад відчитано низку цікавих рефератів, м. ін. про безбожницьку агітацію на Волині, про унійну акцію на Холмщині й багато інших.

Гром.

РІЧНЕ ЗАСІДАННЯ

ЛЬВІВСЬКОЇ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ

Річне засідання львівської Хліборобської Палати відбулося 31. січня ц. р. під проводом голови д-ра К. Папари. До президії входив від українських радників ради. **Андрій Терпиляк.** Засідання було посвячене прийняттю звідомлення з праці за 1936/37 р. та рахункового замкнення за той час, а також прийняттю плану праці та буджету на 1938/39 р. На вступі згадав предсідник про померших членів Ради Палати, між якими був теж один з наших радників бл. п. Гнат Кухтин з Переволоки, пов. Бучач, що помер 29. вересня 1937 р. Після того голова представив коротко господарські умовини, серед яких працювала Палата, а новий директор Палати інж. **Фалдзінський** здав звідомлення з праці цієї установи за останній діловий рік.

Потім почалася дискусія, в якій від Українського Клюбу забрав слово **сен. Остап Луцький,** що торкнувся засадничого становища нашого Клюбу до самої Палати. Промовець вказав на те, що хоч Палата працює ще недовго, то все-таки виправдала своє істнування, як клітина господарського самоврядування, в якій координується праця, що її над піднесенням хліборобства ведуть добровільні хліборобські організації. Хоч українці мають дуже поважні застереження так щодо складу самої Ради Палати, як і щодо складу бюра, то проте треба відмітити, що Палата чим далі то все більше переходить на те, щоби працю в терені виконували хліборобські організації, а не вона сама, Палата. Очевидно, що до повного переведення цієї лінії ще далеко, одначе бачимо змагання до цього, а це в сучасних умовинах також корисний обяв. Одначе не можна сказати цього самого про територіяльну самоуправу, яка має теж до контролі та ведення деякі хліборобські агенди. Там цікавито затерлася межа між установами держ. адміністрації та самоуправи і можемо сказати спокійно, що цієї самоуправи у краю фактично нема. Але хай ця шіби-самоуправа не мішає нам доброї господарської роботи хліборобських організацій та нехай радше займеться такими важними справами, які має виконати, як поправа громадських пасовиськ, шпитальництво, будова доріг і т. д. Напевно цієї роботи досить, щоб самоуправа мала що робити, а не буде через те мішати тої роботи, яку саме хліборобство своїми руками хоче для себе зробити. Підкреслює при цьому ті позитивні праці, які хлоборобська Палата при співучасти українських радників в цьому році започаткувала чи вела. Є це передовсім меліорації, які будуть для нашого краю цінним продовженням колишніх добрих праць Меліораційного Бюра Краєвого Виділу, до якого маємо все-таки сантимент за його добру працю, хоч і нині мусимо підкреслити, що мали ми все застереження до його складу та його іншої роботи. Позитивним уважаємо теж двигнення домашнього промислу на терені Палати, добрим є теж досягнення такої великої міри, як цукроварня „Поділля" у Березовиці Великій, що приносить без застереження користи нашим плянтаторам цукрового буряка. Дальше наволить ще інші досягнення праці Палати та звертає увагу на небезпечні сторінки її праці, якими уважає надзвичайно розвинений буджет, велике збільшення кількости урядовців та перестерігає перед збюрократизуванням цієї установи. Підкреслюючи ще раз усі застереження, які виявив у промові сутроти Палати, стверджує, що Український Клюб ставиться до неї, як установи господарського самоврядування, позитивно.

У дальшій дискусії забирали слово з Українського Клюбу: **інж. Андрій Палій,** що обговорив справи загального напрямку праці Палати, виявляючи низку справ, які не були так потаговані, як треба було, а кінм нього такі справи, які Палата потагодила для нас позитивно та які не зважаючи на те — інша влада перечинила, як не було поминовом з так доброю річю. як допомогові фонди на випадок загибелі худоби, які вели з таким добрим успіхом українські господарські установи та які розвязало городське староство, себто адміністраційна влада, що з рільництвом не має нічого спільного; **радн. Ілля Яворський** обговорив справу нового нафтового закону та загрози від нього нашим рільникам, що мають нафтові терени; **інж. Микола Творидло** обговорив справи домашнього й народнього промислу; промовляли ще в інших справах **радн. Мирон Луцький, радн. Микола Кузьмин** та **радн. Іван Шепарович.**

Дальше приняла Рада буджет на 1938/39 р., що замикається в доходах сумою 1,619.877 зол., а в розходах 1.659.777 зол. Як видно, буджет дуже великий і мабуть поза ці межі не буде могти бути підвищений.

Тому, що до Ради Палати ввійшло нових 8 радників з тому двох українців, а то заступник голови Товариства „Сільський Господар" **інж. Юліян Мудрак** та **господар Григорій Москва** з Підберізець, повіт Львів, переведено додаткові вибори до поодиноких комісій Палати, яких є 18, при чому наші радники дістали місця в усіх комісіях.

На місце бл. п. Гната Кухтина вибрано заступником члена управи **інж. Е. Храплівого.** При цій нагоді старалися наші „русскі" зробити замішання, ставлячи на це місце свого кандидата, який очевидно провалився.

Дальша праця у Палаті піде очевидно в Управі та комісіях, в яких засідають наші радники. Це перше засідання Ради Палати відбулося в атмосфері ділової критики, при чому треба додати, що вся дискусія стояла на поважнім рівні річевого підходу до господарських справ нашого терену

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 16. Четвер, 2. лютого (21. січня) 1888.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ПРОСВІТА".

„Цьогорічні Загальні Збори Товариства „Просвіта", XX-ті з ряду, відбулися вчора при великій участи русинів. Провінція доставила дуже значне число учасників, так, що цілий обширний льокаль „Руської Бесіди" був ущерть наповнений, а загальне числа записаних членів доходило до 200. Священники з найдальших сторін нашого краю, народні учителі, міщани й селяни, що як представники окремих читалень завітали на Загальні Збори, громадно зясли до нарад. Також і світська інтелігенція, львівська і з провінції, мала своїх численних представників. Одним словом сказати, кожний кутон нашої Галичини, де б'ється щиро-руське серце і де досягли животворні проміні Товариства „Просвіти" був репрезентований на цих Загальних Зборах".

Зборами проводив тодішній голова д-р Омелян Огоновський. Дискусія велася головно над справою видань „Просвіти". Цікаво, що вже тоді, коли була мова про напрям і характер видавництва, о. Данило Танячкевич піддавав думку, що „Просвіта" повинна підготовити попа до окремих товариств, що занялись би спеціяльними виданнями з окремих ділянок всесвітньої науки". Як видно — це була свідома акція, наслідком якої „Просвіта" стала матірю майже всіх наших товариств і установ.

„НАРОДНЯ РАДА".

Саме в цьому дні, тобто 2. лютого, відбувались давно заповіджені загальні збори товариства „Народня Рада". Вже в цьому числі „Діла" є коротка замітка про те, що діється на салі нарад. „Загальні Збори „Народньої Ради" прибрали вид величавої всенародньої маніфестації. З усіх сторін галицької Руси явились нині представники всіх кляс нашого громадянства. Руська інтеліґенція вислала свій найкращий цвіт, своїх найзнаменитших діячів зпоміж духовних і світських патріотів. Руський нарід, руське селянство і міщанство доставило на поклики виділу „Народньої Ради" дуже поважний контингент патріотів селян і маломіщан. Загальне число учасників виносить над 400. Переважають селяни з усіх сторін краю".

Пос. Романчук зірвав головування, тоді предсідником зборів вибрали суддю з Підбужа Тита Реваковича. Секретарювали д-р Горбачевський і Паньківський.

В „Останніх вістках" поданий склад виділу „Народньої Ради": Д-р Олександер Огоновський, голова: Юліян Романчук, Іван Белей, д-р Кость Левицький, Василь Нагірний, д-р Омелян Огоновський і о. Олександер Стефанович; заступники виділових: д-р Евген Олесницький, Кирило Кахникевич і д-р Анерій Кос.

Неписьменність — велике нещастя одиниці й народу. Вона зупиняє людину й нарід у розвитку до вищих щаблів культурного, господарського й політичного життя. Повелім сильну здвигнуту боротьбу з неписьменністю українців! Боротьбу цю найкраще вести за допомогою буквара з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

із своїми радами, яких зміст був більш-менше такий: „Тільки не кохайтеся занадто бож ще ніщо невідомо..."

Шангрі пробував кілька разів відвідати Турнера, але Сніговик як бронзова статуя відповідав те саме: „Пан вийти місто, — пан нема, обід не дома, — пан поїхала седло, полювати".

Турнер не хотів, щоб його домашній повірник навчився добре по французьки і сам учив його назвиск провінціональних висловів.

Портрет був готовий майже одночасно з кінцем відпустки Ґаяра при кінці липня. Його не відослали до крамниці для обрамування, а покликали робітника взяти міру в робітні Турнера. Рама коштувала 500 франків, за які Ґаяр заплатив не моргнувши оком, а за образ виплатив артистові умовлену суму 50 фр., зажадавши посвідки.

У найближчу неділю Ґаяр запросив „на пиво" до себе всіх своїх старих приятелів: був там колишній нотар із провінції, двох-трьох бюрових урядовців, колишній учитель каліграфії Розалії, і рентієр, що мав давніше фабрику капелюхів.

За вечерою в год. 9-ій Ґаяр зробив гостям несподіванку: підніс делікатно абажур з лямпи, тоді як його сестра здерла завіску зі стіни, де висів закритий портрет Розалії.

— Ах! яка чудова дама! — крикнув капелюшник.

— Але-ж це портрет вашої донечки! — сказав нотар.

— А який подібний! — озвався хор урядовців.

— Це моя заслуга — заявив Ґаяр, цілуючи в чоло Розалію.

— А я дозволив би собі спитатися — спитав учитель каліграфії — чому пан Ґаяр не почекав з цією несподіванкою до 4. вересня на день святої Розалії?

— Бо на той день я приготовляю для неї інше свято — відповів таємничо Ґаяр.

(Далі буде)

З природи і життя.

Таємниця мексиканських мумій.

Не лише сам Єгипет славиться своїми муміями фараонів аперед тисячів років. І в інших сторонах нашої землі находимо предавні мумії; часом вони штучно зроблені, часом сама земля, де похоронили мерця, змумифікувала небіжчика. В деяких місцевостях, завдяки спеціяльним складникам грунту, похоронене тіло стає неначе з мила і воску, що може лежати незмінене віками.

Такі мильно-воскові мумії найшли в Бремені і в Кльостернайбургу коло Відня над Дунаєм.

Досліди проф. Рекo.

Недавно проф. В. Рекo з Мексику оголосив у лікарській пресі свої обсервації над муміфікацією небіжчиків у Мексику. В гірському містечку Гванахавто є старі копальні срібла та олива; коли в них поховають небіжчиків, то за якийсь час вони самі законсервуються. Так законсервованих небіжчиків викопують і уставляють у печері у довгім ряді, попідпираних до стіни і завинених в білі простирала. Вони стоять так довгі роки, аж поки не розпадуться і щойно таку спорохнявілу мумію хоронять.

Подібні „вистави" мумій находяться в м. Сан Анджольо і Гвадаляхара. Час перебування небіжчика в землі мусить бути неменший 7 років. Щойно тоді вільно небіжчика, в міжчасі змумифікованого, видобути наверх і помістити в „Пантеоні" даної місцевости.

Похорони на острові Тібурон.

Напроти мексиканського міста Гваймас лежить острів Тібурон, який звуть також Островом Акул. Там мешкають індіяни з племени Сері. Вони дуже негостинні і полохливі. Чужинці нерадо приїзджають на острів, бо цікавого може там дуже легко влучити стріла з дуже сильною отрутою. Мешканці острову женяться від віків лише між собою, в них нема зовсім доливу свіжої крови і тому вони цілком здегенеровані. Індіяни „Сері" є низького росту, худі та слабовиті. Вони виглядають, як то кажуть „сама шкіра і кости", лиш черево велике й кругле як бубон. Вони незвичайно погані, мають витрішкуваті очі і лиця з ідіотським виразом. Їх поняття краси каже їм виривати всі волоски з тіла, але зате повно близн від ран, яких набрались у боротьбі з акулами — їх головною мясною поживою. Індіяни сері не хоронять своїх небіжчиків у землі, лиш виставляють їх на сонячну жару, поки не висушаться зовсім. Потім заносять їх до печери, що находиться в полудневім кінці острову, натирають живицею і там залишають. Так законсервованих небіжчиків називають „гіта теопвіта", себто „срібні, лискучі", а це тому, що вапняна вода, яка скапує безупинно зі стелі печери на небіжчиків, зчасом покриває тіла масою малих, лискучих кристаликів, так що вони виглядають зовсім як скаменілі.

Індіяни — мистцями мумифікації.

Сучасна анатомія ще не винайшла способу, як на довший час консервувати трупи. Зате старі індіяни знають з давніх-давен спосіб утревалювати тіла небіжчиків спеціяльно голови так, що вони цілими віками не змінюються. Індіянське населення південно-американських держав любується дуже в таких муміях; головно люблять вони робити мумії зі своїх ворогів; тому у ряди південно-американських держав були приневолені заборонити індіянську муміфікацію.

Недавно німецький консуль Г. Штайн привіз до Европи голову індіянської мумії, яку купив від тубильців знад р. Амазонки. Голова є завбільшки кулака, брунатна і має незвичайно виразні риси лиця. Чорне як смола волосся довге на 60 цм.; у волоссі позатикані ріжнокольорові пера. Голова індіянської мумії робить несамовите враження головно тому, що вона ледви така як пястук. Її препарували таким способом, що середину черепу витягали через ніс і уста; сам череп мочили в якійсь їдкій субстанції, потім сушили аж вона скорчилася до величини пястука. Притому вираз лиця залишався цілком незмінений. Замість очей вставляли такій мумії камені аґату, замість зубів, зуби молодих псів. Цілу голову поволікали тонкою верствою тревалого брунатного, матового лаку. Як виказали хемічні досліди до субстанції, якими старі індіяни препарували мумії, входила кухонна сіль, салітра, алун, часом арсенік.

Мумії Бляшета з Парижа.

В Европі теж пробували ріжні дослідники мумій муміфікувати трупи. Одначе европейцям ніколи не вдавалося осягнути таких вислідів як старинним єгиптянам чи індіянам. Свого часу багато шуму наробив Бляшет з Парижа, що винайшов спосіб утревалювати небіжчиків так, що вони ставали немов з каменя і виглядали немов мармурові статуї. Його мумії виглядали так досконало, що робили враження сонних людей. Кажуть, що Бляшет впорскував мерцям хльорок бару чи сіркан цинку. Одначе показалося, що він мусів знати якусь спеціяльну субстанцію, що залишилась тайною, бо він забрав її зі собою до гробу. Після Бляшета нікому не вдалось витворити препарату, що консервував би мерця довше ніж один рік.

Мексик і Єгипет.

Вже давніше учені звернули увагу на таємне споріднення культур старинного Єгипту з культурою предків нинішніх американських індіян — інків, маїв та азтеків. Схожість цих культур проявлялася в релігійних віруваннях, науці (астрономія, будівництво, медицина, образкове письмо та ін.). Тепер ця прикмета консервування мерців у Мексику, щоб затримати їх природний розклад, є також одною з тайомних спільних прикмет, що лучили старинний Мексик із старим Єгиптом. Як тут, так і там находимо культ мумій, піраміди, гієроглїфи, які вже відшифровані в Єгипті, а в Мексику покищо не зовсім досліджені.

Згадана пошана до душ померлих: культ мумій є ще одним кільцем, що лучить ці дві культури, положені на протилежних кінцях нашої земної кулі і переділених безмежним океаном. Деякі вчені висловлюють сміливий погляд, що стародавньо-єгипетська культура дійшла до середущої Америки крізь казковий край Атлянтиду, що колись неначе міст, мав лучити нинішню Европу і Африку з середущою і південною Америкою. Сама Атлянтида знасом зникла на дні Атлянтійського океану, що розділив ці споріднені культури старого Єгипту і мешканців середущої Америки.

Гіпноза у звірят.

Вплив людини на звірята відомий здавна: людина завжди підчиняє своїй волі звірину. Особливо сильний вплив мають очі та голос людини. Перед ними уступають собаки, вовки, медведі слони, тигри та леви.

Так як гіпнотизер усипляє людину, так само можна ввести в гіпнотичний стан кожну звірину, а саме при помочі зору та магнетичних рухів довкола чола.

Загіпнотизовані шимпанси зовсім не помічають бананів та цукрових буряків, які тримаємо коло їх носа, хоч їх очі широко отворені. Будяться вони зі свого гіпнотичного сну тільки під впливом різких звуків сурм.

Московський дідівльог Чапаєв (помер 1936 р.) гіпнотизував собаки при помочі світла і грамофону. Він примінював собаки у місці зовсім забезпеченім перед світлом та шумом із зовні. Тоді впливав у середину кімнати світла або грав на грамофоні. Собаки спершу лякалися, але відтак привикали і небавом попадали у гіпнотичний стан. Собаки, які під впливом грамофону попадали в гіпнозу, можна було відтак гіпнотизувати легко з дальшого голосом.

Гіпнотизований тварь у дикім звірят рекляме легко сильне світло. Заяці, дики, цапи та олені, звичайно дуже полохливі, кидаються просто під колеса самохода, якщо в ночі впаде на них яскраво світло рефлекторів.

На війні вояки всіх армій ловили риби ручними гранатами, кидаючи їх у воду. Але менше відомий спосіб ловлі риб уночі при помочі ручних гранат не кидаючи їх у воду, але на беріг, де вони вибухають. На кількасот метрів від місця вибуху — як вільно засвітить сильне світло вибуху, риби довший час лежать як заголомшені так, що можна їх брати руками. На тім самім вашій полягає ловля риб „динамітом" та „острий Чапаєвим риби стріляють" у воду: непотрібно і їх настромлюють тоді на „ости" — залізний тризуб.

Загально відомий гіпнотичний погляд гадюк, яким знесилюють вони свою жертву. А як грізно світять очі котів, вовків та сов!

Та якими саме силами послуговується гіпнотизм, важко було би сьогодні рішити. Одні дослідники говорять про „магнетичний" вплив, інші про життєві промені, інші про окультичні сили. **Фр.**

Чи знаєте, що...

...недавно в Америці 6 великих радіостацій надавало щодня шкільні авдиції для школярів, які з причини великої епідемії хороби Гайне-Медіна не могли ходити до шкіл.

...в листопаді м. р. минуло 90 літ, від коли англійський лікар Сімпсон уперше ужив хльороформової наркози, яка стала справжнім добродійством для людей, що їх мають оперувати.

...французький король Людвик XIV. заплатив за вдачну операцію протоки (фістули) грубої кишки операторові лікареві Феліксові 50.000 корон, Дакінові 100.000 ліврів, Фагонові 80.000 ліврів, Бессіерові 40.000, а кожному з асистентів по 10.000 ліврів. „Темпора мутантур", зідхають, читаючи про це нинішні лікарі.

...Америка славиться своїми меценатами, що призначують велитенські суми на розвиток лікарських наук; тому медицина стоїть там високо. Ось напр. п. Емілія Бенцігавзен призначила для університету в Пітсбургу 1 міліон доларів на наукові досліди над цукрівницею у дітей.

...число самоходових випадків в Америці Півн. дає удвоє вище число смертних випадків у дітей, ніж смертність дітей на красуху, кір і дифтерію (20.000:10.000).

...на побережжі Півн. Америки владили 30 радіевих стацій, з яких лікарі дають поради хорим на кораблях на повному морі.

...китайці уже багато років перед Христом знали про вартість міреня пульсу. В XIII. стол. чернець Меркурїюс приніс вістки про це з Китаю до Зах. Европи. Від нього знаємо, що китайці міряють пульс чотирьома пальцями. Вказним пальцем треба міряти хороби голови, середнім — нирок, третім — хороби в грудях, а малим — хороби долішніх кінчин.

...американський знахар, що „лікує" хороби голови фільмових „зірок" К. Валенто сказав, що передсказав недавно померлій фільмовій артистці Джін Гарльов скору смерть, тому, що в неї було замало ...електричности у волоссі. В її волоссі було, як він твердив, лиш 18.000 кільоциклів, коли нормально має бути 28.000!

—o—

АСТРОНОМІЧНИЙ КАЛЄНДАР НА ЛЮТИЙ.

Сонце:

	схід	захід	довг. дня
1. II.	7.19 год.;	16.22 год.;	9.03 год.
8. II.	7.07 год.;	16.35 год.;	9.28 год.
15. II.	6.54 год.;	16.48 год.;	9.54 год.
22. II.	6.39 год.;	17.02 год.;	10.23 год.
1. III.	6.24 год.;	17.14 год.;	10.50 год.

Місяць у лютім:

8. лютого в год. 1.30 перша квадра, місяць видно над полудн.-зах. краєм неба.

14. лютого в год. 18. — повня, видно цілу ніч.

22. лютого в год. 5.30 остання квадра, — місяць видно в другій половині ночі.

3. березня новик в год. 6.30, місяць вдень над краєм неба.

Планети в лютім.

Планети Меркурій, Венера і Юпітер майже невидні.

Марс — видніє над західнім крайнебом на тлі громади звізд Барана.

Сатурн пересувається поволі в поближжі планети Марс. Обі ті планети в лютім дуже добре видні і ясні. Вони світять на небі зараз по заході сонця.

Планетоїда УБ 1937, яка зближилася найближче землі в дні 30. листопада 1937. р., була ближче нашої землі, ніж це здавалося астрономам. Як подає німецький астроном Ґондолич в 17. год. того самого дня ця планетоїда наближилася до землі на віддаль 585 тис. км., отже на віддаль малощо більшу, ніж віддаль між землею і місяцем (380 тис. км.). Підчас її зближення до землі, її здогадна скорість була 50 на годину, отже 10 разів більше, ніж скорість місяця. Одначе, на жаль, ніхто не обсерував планетки УБ 1937 підчас її найбільшого зближення.

Погода в лютім.

Як повіломляє столітній календар, у перших днях місяця має бути погода морозна, часом сніг. Коло 7-го лагідно. В половині місяця заметіль, відтак морозна погода до кінця місяця.

Сторінка без політики.

ДИВНІ ДЕРЕВА.

Із безлічі відомих рослин, деякі дивовижні дерева заслуговують на окрему увагу. Одні дерева дають нам рятунок, інші смерть. До „спасенних" дерев належить у першу чергу хіновець, до корисних всі овочеві, до смертоносних стрихнінове дерево, упас анчар Джави та інші.

Цілий ряд дивовижних дерев зібрано в підтропічнім ботанічнім городі міста Кверначака в Мексико.

З поміж дерев Мексика слід у першу чергу згадати „вічні" кипариси, з яких один „святий кипарис" на цвинтарі св. Марії дель Туле коло міста Оатака вважають за найстарше дерево на землі. Це „дерево дерев" може мати від 3—10.000 літ. Цей кипарис високий на 43 метрів і він тому святий, що хто посмів би вирізати на нім свій монограм міг би таке святотатство переплатити своїм життям.

У стейті Морельос у Мексику росте дерево, яке злобні мужчини назвали „арболь де ля маля мухер" — дерево злої жінки. Хто його діткне цістає пропасницю, шкірні недуги та інші прояви затроєння.

Стрихнінсвець має дуже замітні овочі. Вони мають величину помаранчі з тонкою шкіркою. Достигаючи тріскають з такою силою, що відломки можуть сильно поранити. Тому їх оминають здалека.

В ботанічнім городі Кверначаки росте чудове чіко-запоте, якого малі овочі подібні до бульби, мають розкішний смак. Це дерево поширене тільки в Мексику. Нарід так любить його овочі, що вважає, що тім овочем почастувала Ева Адама в раю, де яблок у їх теперішнім ранді не було.

В Тегуантепек росте добродійне дерево „папая" або „ель мельон запоте" Його овочі величини кавуна, жовті, соковиті та солодкі з чорним насінням. „Папая" росте безупину і на тім самім дереві бачимо пупянки, квіти, зелені та спілі овочі. Овочі та листя того дерева мають дивну прикмету: обложене ними старе, тверде мясо вже за ніч дає соковиту та крихку печеню. Ліниві мешканці кладуть просто стару, зарізану курку поміж густі гиляки того дерева й „варять" на черговий день. З горшка виходить крихке та соковите курятко.

В південних стейтах Мексику ростуть дерева, які дають незрівняний матеріял для меблів. Ще досьогодні задержалися тільки дошки передісторичних мексиканських будівель, у яких знищився навіть камінь — але дерево „запота" остало без змін. Дерево „чікле" в Табаско, Козумель і на побережжях дає відому гуму до жування.

Для нас мабуть найцікавіше оте куряче дерево. Хто зна, чи не можна би його якось у нас заакліматизувати і на ньому варити курячий „росіл".

Фр.

Піонір електричного світла.

Кола льондонських техніків і фізиків відсвяткували 95-ліття полковника Е. Крамптона, єдиного співробітника Едісона, який остав ще з живих. Крамптон помагав чинно славному винахіднікові, коли він працював над уліпшенням електричної жарівки. Крім того він положив чимало заслуг над поширенням електричного світла в Европі, яке спершу всі приймали з великим недовірям і навіть неприхильно.

У своїй розмові з журналістами, з нагоди 95-ліття, Крамптон згадав, як то він пів століття тому уладжував електричне світло в Букінгемській палаті.

Коли королева Вікторія побачила великі дзеркала, в яких за матовими абажурами світилися електричні лямпки, попала в сильний гнів.

— Негайно заберіть відси оцю гидь! Світло повинно бути природне! А тут усі будуть собі думати над тим голову, звідки воно походить.

Та вкінці, по довгих намовах королева Вікторія погодилася на компроміс: електричні жарівки заінсталювали у канделябри і дзеркала в той спосіб, щоб вони назовні зберегли вигляд свічок. У такім виді електричне світло існує в королівській палаті ще й до сьогодні.

Сам Крамптон працював послідовно при свічках, олівних лямпках, нафті, газовім світлі і вкінці при електриці. Він каже, що електричне світло є королівським дарунком, якого людство не вміло якслід використати. Нинішні електричні лямпки дають раз слабше, раз сильніше світло. Склад електричних променів шкідливий для ока.

— За яких 50 літ у стіни домів, що їх стануть будувати, будуть уміщені апарати, що даватимуть денне світло — заповів Крамптон.

При нинішнім розвитку техніки можна би вже перевести це тепер, та на перешкоді стоять економічні огляди.

Людина без прізвища.

В Совітах помер недавно чоловік, який не мав прізвища. Мабуть про те ніхто ніколи був би не довідався, якби він був не записав у завіщанні своє майно якійсь жінці. Завіщання не припало до вподоби родині і справа завіщання опинилася в суді.

Підчас процесу вибухла справжня бомба сенсації: виявилося, що всі мешканці села Лозкіно не мали прізвищ.

Суддя опинився у клопоті, бо при іменах мешканців, які постійно повторюються, важко було зорієнтуватися. Вкінці суддя порадив собі в той спосіб, що посортував свідків на підставі імен, відтак людей, що мали однакові імена, понумерував. Таким чином у справі завіщання зізнавали свідки: Микола ч. 1, Іван ч. 3, Никифор ч. 4 і т. д.

Мабуть у Совітах ще найкраще жити людям без прізвища і люди, що не мали прізвищ почувалися щасливі, що ніхто з червоних володарів про них не знає.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Союз Смітів.

Сталевий король Америки Ерра Сміт рішив згуртувати у рямках спільної організації всіх своїх одноіменників. Завданням нового союзу має бути взаїмна оборона та допомога.

— Поїдьте, куди лиш захочете — каже Сміт — то всюди зустрінете якогонебудь Сміта. Ми найбільша родина у світі. Здебільша Смити — це люди прості й чесні, які важко працюють на шматок хліба.

Та всеж таки у кожній майже анекдоті висуває прізвище Сміт. Радіо кепкує собі зі Смітів і висміває їх. Наше товариство мусить положити тому всьому край! Будемо скрізь розсилати протести, як хтонебудь лиш стане легковажити наше імя...

До „Союзу Смітів" уже записалося в Америці 74.000 людей. Та всіх Смітів на території Злучених Держав нараховують 294.000.

З Смітами йдуть щодо кількости Бровни. Їх нараховують 227.000 люда.

Пчихає що секунди.

Цікавий випадок прослідкують саме тепер американські лікарі. Молода 24-літня мужатка з Окленду пчихає від тижня безупину, майже що секунди. Найдивніше, що не має при тому зовсім нежиту. Лікарі вживають усіх заходів, щоб вилікувати нещасну жінку з безперервного пчихання. Вони не вміють собі пояснити причин тієї дивної недуги.

ЗАВІЩАННЯ ЕКС-КАЙЗЕРА.

Кореспонденти льондонських часописів повідомляють із Дорн, що в четвер 27. січня ц. р. колишній німецький цісар Вільгельм зібрав довкола себе свояків і заявив їм таке:

— Хочу мати переконання, що коли помру, то моя воля буде точно виконана. Я вам скажу, де я хочу бути похований і сподіюся, що мою волю пошануєте.

Відтак звернувшись до вікна екс-кайзер говорив далі:

Очевидно, я хотів би бути похований у Потсдамі, поруч моєї першої жінки, та боюся, що воно могло би викликати небажані демонстрації. Тому краще буде, як похороните мене тут, на цій землі, без паради і без ніякого шуму.

Екс-кайзер скінчив саме 79 літ.

—o—

12-ЛІТНЯ МАТИ.

12-літня дівчинка, учениця міської школи в Речадіері (Ванде.) Елен Бето, вродила здорового й сильного хлопчика. Молоденька мати теж здорова. Батько дитини, тамошній селянин не хоче нічого знати ні про неї, ні про свого синка.

ФІЛЬМОВА ХРОНІКА.

— В Москві С. Юткевич фільмує „Отелля" Шекспіра. В головній ролі Л. Свердлін.

— Група французьких журналістів звернулася до паріської міської ради з домаганням назвати одну з вулиць Парижа іменем перших піонірів кінематографії Жоржа Меліеса та Еміля Коля. Імовірно сквер Мистецько-промислової Школи буде тепер називатися скверо Меліеса й Коля.

— У Стокгольмі помер шведський театральний і фільмовий актор Госта Екман, партнер Ґрети Гарбо в її першій фільмі. На похороні була теж славна шведка, яка саме перебуває у батьківщині.

— У фільмі „Граф Монте Крісто" головну ролю віддали Дуглясові Фербенксові молодшому.

— Джін Гарльов, яка недавно померла, залишила зовсім закінчену повість, в якій змальована історія одного кохання. Твір покійної артистки приняла фірма Метро Гольдвін до сфільмування.

ВЕСЕЛЕ.

СПІЗНИВСЯ

В парку. Місяць. Соловейки. Настрій. Ромко цілує Івасю.

— Пане Ромку, а вам що сталося?

— Івасю, кохаю тебе вже від пів року.

— Ромку — зідхає дівчина — і стільки часу втратили ми на марне

СВІДОМИЙ.

Поведінка Васильця так попсувалася у школі, що вчитель покликав його до канцелярії, щоб поговорити з ним в чотири очі.

— Чи знаєш, на що ти заслужив? — запитав строго.

— Не приходжу до школи по те, щоби служити, лиш на те, щоби вчитися — відповів гордо Васильцьо.

ЗАРУЧИНОВИЙ ПЕРСТІНЬ.

— Маєш свій заручиновий перстінь! Зриваю з тобою заручини! В тебе фальшивий характер.

— Що ти може була з моїм письмом у графольога?

— Ні, але з твоїм перстенем у золотаря.

*

Тільки за вдячність слід бути вдячним.

ДОБРА РАДА.

— Я хотів би щось написати — сказав один молодий письменник до Шова — чого ще досі не було й не буде.

— Дуже просто — сказав Шов — напиши на себе критику.

ШЛЯФРОК ШОВА.

Молодий письменник прийшов раз до Шова (був це незвичайно відважний письменник) і Шов згодився послухати його нову драму, але передтим перепросив на хвилину письменника і вийшов.

По пів годині письменник запитав слугу, чому Шов не приходить і чи не пити йому зовсім геть.

— Алеж ні — відповів приязно слуга, — п. Шов зараз прийде, він тільки передягається у шляфрок.

PHILIPS RADIO
дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

Ще одна інтерпеляція у справі шк. плєбісциту.

На засіданні сойму 1. лютого ц. р. вніс пос. В. Кузьмович чергову інтерпеляцію до міністра освіти у справі неправильного пристосовування Львівською Кураторією та інспекторатами закону През. Річипосполитої з 29. листопада 1930. року.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ШОСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

В докінченні пятого дня розправи зізнавали ще такі свідки: Михайло Михалич з Кривого на обставину своєї зустрічі з підсудним Кушинським, Володислав Пайончковський солтис із Середпільців зізнає у справі написів „Слава Україні", „Смерть ляхам", що появилися в селі при кінці березня 1937 р. Свідки Степан Мартинюк, Володислав Длуга, Ева Кисілевич, Михайло Маневський і Василь Паньчук не вносять до розправи нічого нового.

На початку шестого дня розправи зізнавав майор-авдитор зі Львова м-р Тадей Борковський, який переслухував Гричаника, Апонюка й Паньчука підчас їх військової служби. Свідок не пригадує собі кого і в якій справі переслухував. Свідок заявляє, що Апонюк не жалувався на побиття поліцією, бо якби був таке зізнавав, то свідок був би вписав те до протоколу.

Свідок Казимир Герчук, пшод. слід. служби, потверджує акт обвинуваченя і заперечує, будьто би підсудних приневолювали рафінованими методами до відповідних зізнань. На питання підс. Карпюка, чи правда, що по ударі підсудного гумою по лиці свідок велів йому клякнути і поцілувати себе в руку, Герчук відповідає, що це неправда.

Свідок комісар Болеслав Войтар, повітовий комендант П. П. у Радехові зізнає, що початки акції ОУН, про демонстрацію у Радехові, про розкинення подвійних летючок підписаних українськими легальними партіями, а саме У.Н.Д.О-ом, УСРП, УСДП, УНО-м і якимсь Комітетом Оборони Українських Земель. Перша летючка говорила лиш про саму демонстрацію, друга про українську неіпональну революцію, що доказує її уонівське походження.

Крім того свідок зізнавав ще про контакт поодиноких підсудних, паленні стирт і при кінці заявляє, що від підсудних не вимушували зізнань і що акція ОУН у Радехівщині ще й досі не зліквідована

—o—

КАЛУШ, 20. I. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перелити з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяра у Львові. З поважанням Іван Гриник.

ЛЬВІВ, 24. I. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Гриником зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на біж. рах. п. Р. Бориса з Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Лицької у Львові. Решту прошу лишити на вакупно дом'ільованих на Ваш банк векселів. З поважанням Д. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ
Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
Тел. 200-15, 292-15

Загальний Зїзд Рідної Школи.

Загальний Зїзд „Рідної Школи", заповіжений на 2-го й евентуально на 3-го лютого р., почався в середу 2. ц. м., Службою Божою в Преображенській церкві, яку відправили о. Садовський та о. д-р Лаба.

Наради Зїзду відбуваються в Народньому Домі у т. зв. „Жовтій Салі". В год. 10-ій було на салі 150 делегатів. Зїзд відкрив та проводив ним голова РШ дир. **Денис Коренець**. Секретарювали: п. Павло Сиротюк, п. Василь Манько і п. Василь Чорномаз.

На початку своєї промови голова відчитав довший спис померших членів РШ, яких память присутні вшанували, встаючи з місць. Тому, що делегати мали друковане докладне звідомлення за звичайний рік, голова обмежився до того, що подав тільки загальний огляд діяльности Т-ва, підкреслюючи, що громадянство підтримує Рідну Школу, а українська преса стояла Т-ву завсіди до диспозиції, коли треба було пропагувати рідношкільні справи.

Секретар дир. Сиротюк відчитав правильник Зїзду, який присутні одноголосно приняли.

Після відчитання порядку нарад зголошено внесок (п. Ступар з Городенки) просто з технічних причин перемінити той порядок так, щоб напр. Комісію-Матку вибрати на початку нарад, бо вона матиме змогу в часі дискусії докладно обміркувати та намітити склад нової Головної Управи. Позатим запропоновано ще інші незначні зміни порядку дня. Зїзд приняв ці зміни одноголосно.

Зїзд приняв теж внесок, щоб не відчитувати протоколу з попереднього Загального Зїзду, але вибрати Верифікаційну Комісію, що той протокол перевірить. У склад тієї комісії увійшли: 1) Михайло Стецький (Львів) 2) дир. Микола Борш (Збараж), 3) дир. Калинин (Стрий), 4) дир. Снилик (Лавочне) 5) І. Коваччк.

ПРОМОВИ ПРЕДСТАВНИКІВ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ.

Іменем Контрольної Комісії склав звіт заступник голови Контрольної Комісії, дир. **Методій Гебус**. Контрольна Комісія, поділена на три контрольні групи, провірювала в часі року діловодство та майно Т-ва і вкінці рахункове замкнення та білянс. Висліди провірок Комісія обговорювала на своїх пленарних засіданнях і свої завваги передавала й устно на засіданнях Головної Управи та на письмі. З днем 1-го січня 1937 р. Головна Управа передала учительський персонал міських шкіл на етат Кружків РШ, а самі школи під економічний нагляд Повітового Союзу Кружків у Львові. Головна Управа вела працю над зміною статуту по думці ухвал попередніх зїздів. Вплини до Головної Управи у звітовому році зменшились, бо жертви вплівали до Кружків. Якщо йде про жертви з Америки, то в минулому році ті жертви збільшилися на 10.000 золотих.

Вкінці дир. Гебус ставить іменем Контрольної Комісії внесок признати абсолюторію уступаючій Головній Управі.

Після того забрав слово голова Контрольної Комісії, дир. **Іван Филипович**, що звернувся до Зїзду з трьома справами. Перше — це справа внутішньої позички Рідній Школі, що була прелімінована на 250.000 золотих. Реалізація тієї позички дійшла тільки до 140.000 золотих. Не вважаючи на те, вже й ця сума помогла до фінансового зівновважения РШ. Але ця сума — то довг Товариства. Рідна Школа сподівається, що кожний, хто давав якусь суму на ту позичку, відпаду рахувався з тим, що дає Рідній Школі пізмогу і не буде вимагати звороту тих грошей. Тому Контрольна Комісія звертається з апелем до субскрибентів позички, щоб вони звертали свої квоти а допискою, що жертвують ті гроші на РШ. Якби це всі зробили, Рідна Школа не мала би недобору. Другий апель: щоб Кружки і Повітові Союзи Кружків полагоджували свої потреби у книгарні РШ. Тоді книгарня мала би змогу у більшому розмірі повести продажу книжок, між іншим видань Кураторії, а з того був би прихід, з якого частину мала би книгарня і частину Кружки. Третя справа — це справа зміни статуту. Головна Управа не ставить вимоги, щоб цей змінений статут конче приняти. Зїзд матиме змогу висловити про це свою думку. Але Головна Управа є тої думки, що зміну статуту треба приняти, бо може прийти до того, що у звязку зі зміною закону влада накаже перевести зміну.

ДОБРА ГОСПОДИНЯ
ВЖИВАЄ ДО ПРАННЯ
найліпшого українського мила
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"

КОМІСІЯ-МАТКА І РЕЗОЛЮЦІЙНА КОМІСІЯ.

На внесок проф. Гусака Зїзд вибрав **Комісію-Матку** в такому складі: 1. д-р Маріян Панчишин, 2. п. Стефанія Пашкевичева, 3. дир. Володимир Полянський, 4. д-р Володимир Загайкевич, 5. п. Борис Левицький, 6. о. Осип Маринович, 7. проф. Іван Боднар.

Після того вибрано **Резолюційну Комісію**, до якої увійшли: 1. дир. Петро Гораль (Борщів), 2. о. Омелян Шараневич (Городок), 3. інсп. Григорій Турко (Добромиль), 4. д-р Петро Мінко (Камінка Стр.), 5. адв. м-р Антін Троян (Копичинці), 6. д-р Степан Булак (Сколе), 7. проф. Степан Похмурський (Львів), 8. дир. Іван Герасимович (Львів), 9. проф. Зубрицький (Львів).

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною рекомендованою фірмою:
ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ
Генрик Канарієнфогель у Львові
Тел. 285.69.
Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь
з поважанням
ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ
Торговля металів.
2—10

ДИСКУСІЯ.

Председник Зїзду відкрив дискусію. До слова зголосився делегат Перемищини, проф. **Греголинський**, який, простудіювавши звідомлення, виготовив цілий реферат, що не міг умісститися в рамцях 10-ти хвилин, призначених для кожного бесідника. Тому Зїзд годиться на те, щоб бесідник промовляв без обмеження.

Проф. Греголинський звернув увагу, що вже минулого року бесідник і дир. Мудрик домагалися, щоб у білянсі не поміщувати грошевих позицій, які не перейшли через касу Головної Управи. Але цього домагання не взяли під увагу і цьогорічний білянс знову нереальний. Бесідник наводить приклади. Це на його думку цифрова маніпуляція, яка спричинює баламуцтво, бо викликує фікцію, що окремі повіти по лужитті місцевих жертв дістали підмогу зі Львова. Тимчасом реальні підмоги дістає тільки Львів. Бесідник доказує, що Львів не зложив на школи більше, як Перемишль та доходить до висновку, що Львів не хоче платити на Рідну Школу. Головна Управа мусіла доплатити на львівські школи більше як 50 тисяч золотих, боячися, щоб вони не впали. А Львів — на думку бесідника — повинен сам утримати свої школи так, як їх утримують інші місцевости. Через львівські школи Рідна Школа

лоїть перед розвалом. Бесідник піддає думку, щоб на будуче у звідомленні представляти цілу рідношкільну сітку, щоб можна було мати докладний образ праці і стану. Цього року напр. не подано цілої низки повітів, мабуть стоючи на становищі, що де нема Повітового Союзу Кружків, то про ті повіти не треба й згадувати. А тимчасом Кружок Р. Ш. в повітовому місті сповняє завдання Повітового Союзу. Дитячих садків не треба переціновати. Треба вести пропаганду, щоб ці садки перемінювати на сталі захоронки, а Рідна Школа повинна переконувати село, що передовсім доми наших Чинів Сестер Служебниць та Йосафаток будуть зразковими захоронками для дітей. Бесідник звертає увагу на деякі недостачі звідомлення, напр. не подано числа дітей в окремих школах. Добре булоб подавати на будуче буджети окремих шкіл, що булоб дуже корисне при закладанні нових шкіл. Вкінці бесідник підкреслює велику вагу фахового шкільництва та уважає, що Рідна Школа повинна обовязково подумати над тим, щоб фахове шкільництво розбудувати. Бесідник подає навіть напрямок, в якому та розбудова повинна йти. Зїзд з великим зацікавленням вислухав реферату проф. Греголинського.

П. **Мих. Кушнір** (Станиславів) підтримує думку проф. Греголинського про львівські школи. Недобре для рідношкільної організації, що окремі Кружки Р. Ш. — це звичайно самостійні республики. Треба сцентралізувати всю рідношкільну працю в руках Головної Управи, на цьому не тільки зискалаб організація, але й рівень шкіл. При теперішньому стані організації носять всі тягарі тільки ті місцевости, що утримують школи, а ціла низка місць зовсім не використана; треба, щоб тягарі розложити рівномірно на цілий край. Члени Т-ва не вплачують вкладок і хоч число членів велике, вплив з вкладок смішно малий. Багато наших установ не є членами Р. Ш. Треба конче розмежувати компетенції Кружків Р. Ш. і читалень „Просвіти". Треба не тільки дати вказівки, але й відповідні матеріяли для праці. Бесідник стверджує, що було замало виїздів у край, Кружків Р. Ш. не контролюється, не потягається нікого до відповідальности за невиконування обовязків.

Дир. **Лилик** (Надвірна): Збірка коляди може мати великий успіх, але коляду треба організувати вже від жовтня. При децентралізації не означено докладно компетенції Кружків і Головна Управа повинна це тепер зробити.

Проф. **Буркo**: Кружки Р. Ш. мають два місяці роботи, про яку напевно знають, що вона до них належить, — це садки. Потім Кружки входять у роботу Просвіти. Треба, щоб Головна Управа повела акцію в тому напрямі, щоб перемінити сезонові садки на постійні.

П. **Малиновський** (Стрептів) підлає думку, щоб спеціяльно занятися молодю 14—18 літ, якої не організує „Просвіта", а яка вже вийшла зі школи.

П. **Гораль** (Борщів): Не всі провідниці садків відповідають своєму завданню, треба їх добирати. Провідниця крім ведення садку повинна організувати й жіноцтво. Треба зменшити вкладку для селян, щоб вони могли масово вступати в члени. Треба, щоб Рідна Школа мала інспекторів, що їздилиб та перевірювалиб працю на місцях. Жертви сцентралізувати в Головній Управі.

П. **Петречко** (Львів) порушує справу світлиць для дітей, яких у Львові за мало у відношенні до числа українських дітей. Робітникові треба помагати вчити дітей, тому треба знизити для робітників оплату у дошкіллі та у школі.

П. **Федик** (Делятин): Булоб добре сцентралізувати все в руках Головної Управи, але це вплинуло на те, що Кружки відтяглибся від праці. Бесідник дивується, чому Р. Ш. нічого не робить проти розпорядку еп. Хомишина, яким заборонив священникам працювати в Р. Ш.

П. **Павликовська** (Львів): Треба, щоб окремі інспектори контролювали садки, треба подбати про півоселі в тих околицях, де садки заборонені.

П. **Малишка** (Львів) обговорює потребу фахового шкільництва і широко займається вилавничою діяльністю Т-ва.

Проф. **Бучмянюк** (Жовква): Треба влаштовувати доповняючі курси для наших ремісників. Доповняючі курси у Львові не вистачають, треба ще однорічної школи.

В цьому місці прийшов до слова член Верифікаційної Комісії, яка пропонує скреслити з протоколу попереднього Зїзду слово „махрайство", яке впало було з галерії, бо це обидливе для Зїзду.

П. **Колтунюкова** (Львів): Треба конче припильнувати, щоб усі члени вплачували вкладки.

П. **Копачівський** (Теребовля): Такі удари, як розвязання організації дорослу та заборона для неї праці треба рівноважити збільшенням членства та свідомістю батьків. Звертає увагу на необхідність протиалькогольної пропаганди.

П. **Винник** (Ягольниця): Більший контакт Т-ва з краєм активізує село, яке при відповідній організації відгукнеться дуже щиро на потреби Р. Ш.

о. **Шараневич** (Городок): Львів має спеціяльне значіння, тому Головна Управа правильно робить, що за всяку ціну підтримує львівські школи. Щодо посилення впливу вкладок — то треба тільки рухливіших урядовців і відповідної контролі. Праця Кружка Р. Ш. повинна розтягатись також на допомогу бідній дітворі.

П. **О. Кисілевська** (Коломия): Треба вести плянову працю, звернути більшу увагу на шкільну молодь, вчити мови, літератури, історії і т. д.

П. **Паньків (Рудки)**: Інструктори не можуть охопити всіх сіл, тому ґріш залежується по селах, йде на інші цілі; треба контролі.

П. **Голубець** (Любінь) пропонує оподаткувати кооперативи на Р. Ш.

Чл. Росляк (Чортків), проф. **Ластовецький** (Львів) та п. **Девкач** (Львів) відповідають проф. Греголинському у справі його закидів на адресу Львова.

М-р **Лучький** (Городенка) просить, щоб референт РШ подав Зїздові дані про стан окремих Кружків, їх правне та фінансове положення, щоб делегати могли і самі зорієнтуватися в загальному стані рідношкільної організації та могли розказати про це у своїх Кружках. У звідомленні всього того нема.

П. **Дутко** (Львів) займається справою дитячих садків та став в обороні Львова, якого становище спеціяльне: край повинен ратувати дітей українського робітництва, яким загрожує денаціоналізація.

П. **Бонк** (Збараж) говорить про посилення вплачування вкладок.

П. **Павлова** (Яворів): у Яворові є дві українські гімназії загальноосвітнього характеру, треба одну з них конче перемінити на фахову; треба завести виклади в батьківських кружках, щоб освідомляти батьків у їх завданнях.

П. **Ваґуля** (Золочів): Головна Управа не звернулася до Повітових Союзів Кружків за інформаціями перед підготовою до плебісциту; треба конче дати відріз протиукраїнській акції в дошкільній та шкільній ділянці; треба зайняти становище до розпоряджу еп. Хомишина; Головна Управа повинна розбудувати організаційний відділ.

О. **Яцимович** (Холоїв): Кружки РШ повинні занятися доучуванням молоді; звідомлення РШ повинно охопити все приватне шкільництво; не вимагати вкладки.

З технічних причин звіт з дальшої дискусії подамо в завтрішньому числі.

*

В год. 15.30 прибула до слова Комісія-Матка. В імени її предложив д-р Володимир Загайкевич повідомив, що Комісія-Матка пропонувала, щоб на становищі голови залишився дальше дотеперішній голова дир. Денис Коренець, але дир. Коренець заявив, що з рідних причин вибору не зможе принять. Тому д-р Загайкевич поставив внесок, що Зїзд висловлює дир. Коренцеві подяку та признання за його працю на становищі голови Р. Ш., що Зїзд приняв через акламацію.

Запропоновану Комісією - Маткою листу Головної Управи Зїзд приняв у цілости з тим, що в місце запропонованого д-ра Електоровича з Чорткова вставили дир. Василя Шмату на бажання делегатів з Чортківщини та сусідніх повітів.

НОВА ГОЛОВНА УПРАВА РІДНОЇ ШКОЛИ.

Голова: проф. Іван Галущинський.

Члени Головної Управи: 1. о. Юліян Лазорович, 2. пос. Володимир Кузьмович, 3. д-р Мирон Коновалець, 4. д-р Роман Кристальський, 5. д-р Юліян Кордюк, 6. проф. Микола Ластовецький, 7. п. Іванна Скоплякова, 8. дир. Іван Стевчак, 9. студ. Богдан Лівчак, 10. м-р Зиновій Книш, 11. проф. Гнат Павлюх, 12. проф. Володимир Гусак, усі зі Львова, 13. д-р Яким Ярема (Тернопіль), 14. д-р Микола Рибак (Перемишль), 15. о. Іг. Северин Бараник (Дрогобич), 16. дир. Никифор Данищ (Станиславів), 17. дир. Василь Шмата (Чортків), 18. д-р Іван Лемішка (Камінка Струм.).

Заступники членів Головної Управи: 1. проф. Мих. Росткович (Львів), 2. учит. Юлія Шубертівна (Львів), 3. Павло Музика (Львів), 4. д-р Володимир Полянський (Львів), 5. Богдан Рибчук, 6. Василь Пенцак (Копичинці).

Контрольна Комісія: 1. дир. Іван Филипович, 2. д-р Маріян Панчишин, 3. інсп. Іван Стерюк, 4. дир. Методій Гебус, 5. Зенон Узичанський. **Заступники:** 1. Микола Бонковський, 2. Іван Мельник.

Розємний Суд: 1. о. Александер Бучацький, 2. проф. Омелян Терлецький, 3. п. Іванна Коксрудзова, 4. пос. Дмитро Великанович, 5. д-р Роман Мармаш.

Пос. М. Бура

ТА БРОШУРА Д-РА СТ. БАРАНА.

ЗАЯВА.

З приводу спростування п. Микити Бури в „Ділі" ч. 13. з. ц. р. стверджуємо ми всі нижче підписані громадяни власноручними підписами отсе:

На т. в. „дискусійних вечорах" у „Рідній Хаті" в Рівному при вул. Галлера ч. 18, що відбувалась у днях 28. лютого й 7. березня 1937 р., в на котрих ми всі були особисто присутні, п. Степан Скрипник заявляв у своїх промовах, що: **поширювання на Волині брошури д-ра Барана „За рідну землю" шкідливе тому, бо вносить антагонізм між два народи і тому „ми (ВУО) „стягнули" від селян досі 41 (сорокодну) брошуру".**

Адміністраційна влада зайняла ту брошуру щойно дня 22. березня 1937 р., а судова конфіската прийшла 24. березня м. р.

З повищого недвозначно ясно, що брошуру „стягали" провідники ВУО вже довго перед тим, заки заняли її адміністраційні чинники.

Рівне, дня 27. січня 1938 р.

9 підписів, із них на першому місці: **М. Максимчук, Р. Бобешко.**

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 754—46.

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео" Львів, Миколая 7. 7—20

— **Святкування 20-ліття проголошення Самостійности Української Держави** відбудеться в неділю 6-го лютого 1938 року, в год. 12. вполудне в Великому Театрі у Львові. Білєти можна набувати в Книгарні Наукового Т-ва ім. Шевченка у Львові, Ринок 10. 288 1—1

— **Рада Товариства „Молода Громада"** повідомляє членів Товариства, що клюбову домівку перенесено з днем 1. лютого ц. р. до дому „Народньої Гостинниці" при вул. Косцюшка ч. 1а, І. пов. Посвячення нової домівки відбудеться в неділю 6. ц. м. в год. 19.30. В год. 21-ій товариські сходини при музиці. Вступ для членів і впроваджених ними гостей. Окремих повідомлень не посилається. 289

— **Запрошення на Равт Преси — тільки поіменні та без такого запрошення вступ на Равт недопускальний.** Однак хочби з огляду на технічні труднощі і великі кошти — річ неможлива розіслати запрошення всім тим, кого Комітет Равту з найбільшою приємністю хотів би побачити на Равті. Тому, хто запрошення на Равт Преси не дістане, хай не образиться і вибачить комітетові: запрошення можна дістати в Редакції „Діла" (Ринок 10/II.) або в Редакції „Нового Часу" (вул. Костюшка 1 а (II. пов.), де йде також передпродажа білєтів вступу.

— **Традиційну просфору уладжує в неділю 6. ц. м. ціла низка львівських товариств.** Комітет Будови Церкви св. Івана Богослова у Львові уладжує спільну просфору в салі монастиря при вул. Потоцького 95. Початок просфори в год. 4.30 попол. — „Міщанське Братство" уладжує Просфору в год. 12. вполудне в салях „Молодої Громади" при вул. Костюшка 1-а І. п. (Дім Народньої Гостинниці). — Цього самого дня в год. 3. попол. відбудеться Просфора в Товаристві Українських Дозорців і Домової Прислуги „Воля" у Львові, при вул. Осолінських 10/II. — Кружок „Рідної Школи" на Левандівці при співучасти інших тамошніх установ уладжує Просфору в чит. Просвіти на Левандівці під гаслом „В хосен Рідної Школи". Початок цієї імпрези в год. 4. попол.

— **Засідання Фільольогічної Секції НТШ** відбудеться в суботу 5 лютого год. 18. в Бібліотеці НТШ для реферату д-ра К. Кисілевського про граматичну термінольогію. Після реферату справи секційні й іменування нових членів.

— **Війт і секретарі у заступстві старости.** Перед станиславівським судом ведеться цікава розправа, а саме війт Ланчина Михайло Моравецький, секретар волости Генрик Гарліцький та його заступник Герман Сокель прийшли до переконання, що волосна рада в Ланчині за скромно оцінила їх працю, признаючи їм такі платні: війт 120 зол. місячно, секретар 247 зол., помічник секретаря 110 зол. Обвинувачені сфальшували телефонограму і Гарліцький відчитав її, буцім то вислану надвірнянським старостою, на засіданні ради. У цій телефонограмі „староста" домагався підвищення платні війтові і секретареві. І справді волосна рада підвищку ухвалила, але згодом ціла правда виплила наверх і дотепна трійця опинилася перед судом. Покищо розправу перервали до найближчої суботи.

— **Львівська хроніка.** У реквізиторії Міських Театрів у Львові при вул. Сонішній вибухла вчора пожежа, яка знищила гардероб, охоронні одяги та дрібні реквізити. — Петро Ситсатович (Глибока 15) повідомив поліцію, що його 14-літній син Людвик, учень 7 кл. вселюдної школи вийшов ще 31. м. м. до школи й досі не вернувся. — Із захисту для малолітніх у Замарстинові втік учора 16-літній Ст. Новицький. Утікач забрав зі собою новий плащ. — Поліція арештувала минулої ночі Маркуса Айгікуса, ректе Гольоха, за яким шукала бориславська поліція за втечу з вязниці та збройні рабункові напади на терені Борислава. Особливо з тамошніх кущів награбував він 9000 зол. — Поліція дістала повідомлення, що Франц Бубік (з Будапешту покищо Бляхарська 20, у майбутнім Казимирівська) вимантив під обітницею подружжя від Геновефи Г. 350 зол. Найкращим доказом, що він не думав про подружжя є хіба те, що він продав теж постіль своєї „нареченої". — Поліція арештувала злодійську пачку: Яна Цісінського, Михайла Кшивошанського, його сестру Анну та матір Йосифу під замітом виконання цілої низки крадежей із вломом у Ш. дільниці. — Різники Станислав Сірко і Ярослав Іванів та купець Андрій Крупінський вертали вночі пяні і авантурувалися на Сикстуській вулиці, тому помандрували до поліційного арешту. — Арештовано приватних службовців Юрія Капрі і Романа Дибайла, що на забаві у польському „Педагогічному Тві" вкрали зарукавок Р. Яворській.

— **Віз із кіньми злетів із Високого Замку.** Вчора вполудне переїздив вулицею під Високим Замком у Львові Ізьо Завербний із Миклашова. В одному менті віз сточився разом із конем та візником із високого насипу на вул. Купальту. Віз розбився на дрібні кусні. Завербний сильно потовкся і поздирав собі шкіру на голові. Найгірше вийшов ще з цілої пригоди кінь, бо тиш легко поранився.

— **Красва хроніка.** В. Туркевич з Чижок пробив двічі ножем у серце 24-літнього Антона Гулу, який умер пів години пізніше. Причиною забійства була образа в присутности нареченої. — До Станиславова прибув Віліям Матюз (Маєвський), що давніше виемігрував із Станиславова до Канади та доробився мільонів як шукач золота. До Матюза зголошується багато людей, що раді виїхати і собі до Америки.

— **Перед коломийським судом** відбувається розправа проти скарбового підкомісаря Півторака з Коломиї, емер. учителя Сіщука з Княждвору і селянина Василя Антонюка, яких прокуратор обвинувачує у надужиттях при продажі соляних та в підмові свідків до неправдивих зізнань. Обвинувачує прокуратор Севінський, боронять адвокати д-р Шипайло і Новодворський.

— **У Варшаві арештували небезпечного бандита.** Варшавська слідча поліція перевела ревізію у злодійській норі при вул. Крохмальній у Варшаві, де застала нотованого в поліційних картотеках бандита Едварда Квятковського, за яким віддавна шукали гончими листами. Квятковський кермував бандою вломників, яка „працювала" у Варшаві, Львові, Любліні і Козкові. Лиш в одному минулому місяці перевела ця банда 30 вломів. Перед кожним вломом Квятковський переводив розвідку, переодягнений за возьного одної з установ. Підчас ревізії натрапили поліцисти у скритці за кухнею на справжній склад причандалів до характеризації як напр. вуси, бороди, шминки, фарба до волосся, маски і т. д. Крім того знайшла ще там поліція найріжнородніші одяги, як: фраки, смокінги, балеві сукні, ріжнородні однострої і т. д. Заведенням характеризації кермував сам Квятковський і він мав теж спеціяльні години для клієнтів. У його „заведенні" працювало двох фризієрів і кравець, який примірював одяги. Заведення знали в цілім краю і дохід з нього записували в окремих касових книгах.

— **Хотів піти у світ, тому шантажував.** Багато купців у Колі дістало анонімні листи з підписом „Чорний суп". Автор тих листів домагається, щоб купці зложили в умовленім місці 500—1.000 зол., погрожуючи на випадок неслухняности смертю. Такі листи діставали теж між іншими два житівські купці, які негайно повідомили поліцію. Слідство виявило, що автором листів був 16-літній столярчук Чеслав Клімчак, якого теж арештували. Клімчак признався до вини, заявляючи, що хотів роздобути більшу готівку, щоби з нею вирушити у світ.

— **Німецькі хеміки роблять винаходи.** Німеччина робить спробу провести свій „мотировічний план", щоб переконатися, чи вона може обійтися без сировини, яку досі спроваджувала з чужих країв. Увесь край пробує жити самодільно. Як досвід показує вирібніжних сурогатів і т. зв. ерзацїв коштує більше, ніж правдиві вироби, які можна би спроваджувати з чужини. Напр. літра правдивої бензини коштує 19 фенігів, а синтетичної 1000-кратно більше. Хеміки працюють головно над виробом синтетичного каучуку, нафти, бензини, оливи, штучних тканин і харчів для людей та худоби. Сировиною для цих виробів служать дерево, вугілля та альбуміни. З дерева можна виробляти матерії, з вугілля нафту, мило і масло, а замість свинячих ковбас робить смачніші та здоровіші з китового мяса. Плекають теж ріжні рослини, що дають їстивні овочі. У Берліні можна дістати скрізь штучне біля — рушники, пістирала, обруси, серветки. На око вони гарні, але у праній розпадаються; треба їх уміти прати. Всі німці носять уже убрання із штучної вовни. Хеміки винаходять щоразто нові препарати. Все це пробна лекція на випадок війни, якби Німеччина знову не мала де купувати сировини.

— **Що нам ворожить Уелс.** Відомий англійський письменник Герберт Уелс, що присвятив багато книжок майбутности нашої культури помістив статтю, в якій передбачує вріст світової кризи у 1940 р., коли вона дійде до своєї найвищої точки. Він поділився своїми думками на цю тему із през. Рузвельтом підчас свого останнього побуту в Вашингтоні. Рузвельт відповів на це, що в 1940 р. на його місці сидітиме хтось молодший і більше енергійний, що вжие необхідних засобів на випадок війни.

— **Хто створив пісню Санта Люція?** Перед кількома тижнями помер композитор Де Куртіс, який скомпонував Санта Лючія для славного співака Карузо. По смерти Карузо найкраще інтерпретує цю пісню король тенорів Беніяміно Джілі. Між іншими співає Джілі Санта Лючія в фільмі „Моє щастя — це ти", котру побачимо невдовзі на екранах галицьких кін. У фільмі почуємо пробоєві арії з Аїди, Тоски і Манон, опісля ефектові пісеньки. Головні ролі відтворюють король тенорів Беніяміно Джілі і найгарніша оперова Іза Міранда.

— **Американський лікар відмолоджує.** Нюйоркська преса широко розписується про новий винахід тамошнього лікаря, д-ра Ілзі Штерна з ділянки медицини. Він вприскує своїм пацієнтам у хребтовий стовп вітаміну Б 1 у синтетичній формі. Це відмолоджує старших людей і дає добрі наслідки у випадках склерози, сухісу і т. д.

— **Різні дістин.** На нараді британських міністрів із представником Голяндії Де Валерою англійські дипломати і для немочости називали Ірландію іменем, якого вживають голяндці на означення своєї батьківщини „Ерін". — В Албанії офіційно погодилися заручини короля Зогу з графинею Геральдіною Апоні; дуже можливе, що Ватикан не дасть свого дозволу на шлюб католички з мусульманином. — В Америці створили комітет під проводом ректора колюмбійського університету Батлера, щоб поставити памятник Редіярдові Кіплінгові. Таким робом Америка випередить Англію. — Французька Національна Бібліотека побільшила за рік свої книгозбірні на 50.000 томів і 50.000 чисел ріжних журналів. Німецьке міністерство внутр. справ сконфіскувало майно колишнього редактора „Берлінер Тагеблят" Т. Вольфа, що втратив підданство. — В Англії ввели „невидні ліхтарки", які дозволяють шоферам їздити вночі, хоч їх зовсім невидно; цей винахід має значіння для війни. — На якийсь час замкнули границю між Австрією і Югославією через поширену епідемію худоби в деяких частинах Югославії. — За останній рік у Франції число розвірів зросло на 527.000 так, що їх тепер там 8.095.000.

— **Під диктатом Т. Ш. Л.** В передовій статті під цим наголовком в „Ділі" ч. 22 з 1. лютого 1938 зайшла немила друкарська похибка. При кінці статті надруковано, що шкільний закон Ст. Грабського з 31. VIII. 1925 р., а має бути: з 31. VII. 1924 р.

З театру.

Театр „Ріжнородностей": „СТРОНЦЬ ПРОШАЄ ЛЬВІВ".

Популярний артист із львівського радія, один із туаїв „Веселої хвилі" рішив попрощатися з рідним містом перед відїздом до Варшави. Люди такі спраглені приполного гумору, що на салі треба було доставляти крісла, бо всі білети були заздалегідь випродані.

Молодий артист В. Корабльовський, що створив власний, наскрізь оригінальний тип передвоєнного п. к. урядника, посвяченого з родиною Лульових, імпровізує свої монольоги, як незабутній Г. Фінен. Його хист наслідувати чужі голоси — полишуглений. Його сатира на ріжні явища, раз злобна то знову погідна, має прикмети добрих літературних пародій. Нема сумніву, що у Варшаві він знайде собі не менше матеріялу до карикатури, як у Львові.

м. р.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ОСТАННІЙ АЛЯРМ".

Канадійський вояк у німецькому полоні вже вдруге пробував утікати з концентраційного табору, прикидаючися калікою з деревляною ногою. Він повторить свою спробу ще раз. Дістанувшися в поїзді до Берліна, залишається наразі без грошей на дальшу дорогу, бо згубив портфель. Так попадає він до приватної хати одної молодої гарної дівчини, легкої птахи, що з доручення поліційного комісаря стежить за слідами втікача. Канадієць полюбляється їй незвичайно, вона — йому і дівчина серед найбільшої небезпеки рішає допомогти йому до втечі за кордон. Те, як вона його скриває у своїй хаті і як придумує втечу — нагадує криміналні фільми з першої доби кінематографії. Тема і психольогія героїв іде за головними зразками таких фільм, фабрикованих гуртом. Головні ролі грають Констанс Беннет, Роберт Монтгомері і Гомолька.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 3. II. год. 7.30 „Пімен з карт".
Пятниця 4. II. год. 7.30 „Пімен з карт".
Субота 5. II. год. 7.30 „Пімен з карт".

Театр Ріжнородностей:

Четвер 3. II. год. 7.30 „Цей і той"
Пятниця 4. II. год. 7.30 „Цей і той".
Субота 5. II. год. 7.30 „Цей і той"

Український Народній Театр ім. М. Садовського

СТРІЙ (вдови Вишневецького Домуж
3. II. Супружий мечі.
4. II Гетьман Подуботов

МИКОЛАЇВ:

5. II. Марчея Богуславка.
6. II. Мазепа.
7. II. Гайда.
8. II Гетьман Подуботов.

В скорім часі театр виїздить до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПЕРЕМИШЛЬ (вдови Роб. Домуж
3. II. Орлеяна.
4. II. Пропаще Мері Деган.
5. II. Під купателем.
6. II. Премієра: Лісова пісня, драма-фентазія в 3 діях з прологом Лесі Українки.

ФОТОПЛАСТИКОН
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛАСТИКОН „Європа" (
Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

Шкірянi каганцi

i ремiнi для пасiв в найкращим гатунку. вонша величина по зол. 1.40, менши по 90 сот., гарантiя по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, поруч фірми „Саламандра". 519

КІНА.

АПОЛЬО: „Останнiй алiбi".
АТЛАНТИК: „Предивна брехня Нiни Петровни".
ВАНДА: „Герої Сибiру", „Чу-Чiн-Хая".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „24 години кохання".
КАСІНО: „Королева передмiстя".
КОПЕРНИК: „Iсторiя одної ночi" з Шарлем Бое.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Книга".
МІРАЖ: „Дипльоматична жiнка".
МУЗА: „Коли цвiте бузок".
ПАКС: „Больо та Льольо" (Дитина), „Кінг-Конг".
ПАЛАС: „Улан князя Йосифа".
РАЙ: „Наречена з привиду".
РІАЛЬТО: „Сам на сам" із Павлем Весел.
СВІТ: „Дикі стежки", „Пасажирка зайцем".
СТИЛЕВЕ: „Графиня Ваділєва" і ревія
ТОН: „Мистi глупоти", „Дармоїд"
УТІХА: „Шлях до слави" та ревія
ХІМЕРА: „Сентальні пiшоноі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 3. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранiшня авд.; 11.15 Нар. пiсні для молоді всел. шкіл; 11.40 Гайдн Зуд. композитор і диригент. гр. пл.; 12.03 Золушкова авд.; 13.45 Комун'кат льв. Хл. Палати; 13.50 Оперова музика в пл.; 14.30 Революцiя співають, пл.; 15.00 Фрагмент із поеми І. Лiма „Голоси до пооологи", Музика в пл.; 15.25 Бiжучі вiстки з мiста та провінції; 15.30 Господарство; 15.45 Муз. калейдоскоп: Романтики, авд. для молоді; 16.15 Вiдмiнчата; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Сексуальне життя дiтей; 17.15 „Співаничок п.н Морiйки" словомуз. авд. Личаківського й Тепи; 17.50 18.50 Спорт. поради і вiстки; 18.10 Рiзнi, вiдчит; 18.20 Форт. рес'таль; 18.25 Програма на завтра; 18.35 Для сiльської молоді; 18.40 Листи та листами; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Снiгуся", 19.20 Рiзнi; Токата; 20.00 Оперетковий вечір, орх., солiст; 21.45 З мого заповiту, дiтер. шутре; 22.00 Концерт давньої музики: Шлем'зька сопр. скр., флят. обой, форт., 22.50 Ост. вiстки; 23.00 Із співаного альбуму.

Пятниця, 4. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранiшня авдiція; 11.15 „Шо несе Комунiзм" бачив у Польщі" авд. для шкіл; 11.40 Камеральні мiнiатюри, зв.; 12.05 Полуденна автом'я; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Рiзні: „Сорокаградівці" увертюра; 14.00 Пісні й арії у вик. Арт. Вічо. бас, у супр. форт.; 14.20 Рад. музика в пл.; 14.55 Вісiмка; 15.00 Фрагм. із опа. „Голоси до пооологи" із Поем. Музика в пл.; 15.20 Бiжучі вiстки з мiста та провінції; 15.30 Госп. вiстки; 15.45 „Спод. Явища — приятель дiтей", авд. для дiтей; 16.00 Гутірка з хокеєм; 16.15 Рад. концерт; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 „Матуся" гутірка; 17.15 Старо й нова музика на флят. у супр. форт.; 17.50 Орган видань; 18.00 Суспільний комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Хор. концерт; 18.30 Для дiтей: Гутірка для господинь. Хлібопекарська; 18.55 „Марiя Конопнiцька — робота льв'івська поетка"; 19.50 Оперові вiстки; 19.30 „Шiсть арій" репортiж пiсень шевельних монтiй в укр. Суме Вальдьйо, хор. оркестр, солісти (трепом. зі Стокгольму); 20.10 Симф. концерт; 22.50 Ост. в'ечірні; 23.00 Танк. музика в пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 3. лютого 1938.

БУДАПЕШТ 21.15 Бетховенові сонати. 22.50 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 21.10 Вагнерівський концерт; МОР. ОСТРАВА 19.20 „Л-р Фавст" оп. Рейтера; ПРАГА 20.05 „Веселі куми" оп. Ніколая; МІНХЕН 19.10 „Бал в опері" оперета; СТОКГОЛЬМ 19.00 „Європа сп'ває" музичне попурі; 20.50 „Тойтонія і Ізольда" мюзе Вагнера; МІЛЯНО 21.00 „Зігфрід" мюзе Вагнера; ПРОЙТВІЧ 22.20 Шопенівський концерт.

Пятниця, 4. лютого 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Рекр. музика, 19.30 Хор. форт., 19.00 Пісеньки; БУДАПЕШТ 12.05 Відень. опер., 13.20 Пит. музика, 19.20 20.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 11.25 Концерт сопілок, 15.15 Відомі пісні, Ст. Аблер сопр., 16.50 Для дiтей, 20.00 21.00 „Жінка дуже" ком. К. Гольдоні, 22.20 Україна: ДАЛТІШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дiточі пісні, 15.35 Пісні при коловороті-ку. 18.00 Нові п'єси, 20.00 21.00 Орх., скр. форт., 22.30 Сюїта а-дур на скр. і форт. Моцарта: КОШИЦІ 18.00 Для Замарштин; ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 Симф. концерт „Перед 150 дітьми"; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 15.15 16.10 Розр. концерт; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 19.20 Для дітей, 21.30 22.00 23.00 „Ль Отаж" драма Кальдерон; РІМ 16.00 Скрипк. рецталь Вальтр Піккоді, 21.00 22.00 Комедія а зкуп. із: СОФІЯ 19.45 20.00 Вок. концерт, 21.00 Рос. і цик. романси; ШТРАСБУРГ 18.15 Форт., 18.45 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 „Фрінє" оп. Сен Санса.

Радіокутик.

ЯПОНІЯ НАДАЄ ДЛЯ ЕВРОПИ.

Японська короткохвильна радіостанція надає щоденно свої вадиції для Европи від год. 21.00 до 22.00 середньоевропейського часу. В цих вадиціях японці послуговуються мовами: англійською, німецькою, французькою та італійською.

„ГОДИНА АМАТОРІВ" У ФРАНЦУСЬКОМУ РАДІО.

„Година аматорів" є американською спеціальністю. Одначе багато приватних французьких радіостацій з успіхом вклало її до своєї програми. Наприклад „Пті Парізієн" валає „Годину аматорів" для співаків. З найкращими аматорами-співаками, на підставі голосування радіо заключає умову на дальші виступи та два шогороди.

ТЕЛЕВІЗІЯНІ ВИСТАВИ НА ВЕЛИКИХ ЕКРАНАХ.

У Льондоні переведено в падолисті грудня досвіди та вистави телевізійних картин на великих екранах. Для цієї мети взято два роди апаратів: що працюють механічним та оптичним способом. Одну програму подано на екрані величини 1 м. 500 мм., другу на екрані 1 м. 500 мм. Екран приблизно мав площину 60×60 см. Вистава була дуже добра, картини виразні, без миготіння та всі так, що всі її бачили.

ШАХОВІ РЕПОРТАЖІ.

Здавалось би, що шахи не надаються до поспішного коментування за допомогою радіо. Одначе господарські радіові репортажі з найсерйозніших світових змагань мали великий успіх у радіослухачів. Тому голландське радіо намірене далі надавати справоздання зі змагань між найвидатнішими шахістами світу. Такі змагання відбудуться в чотирьох „раундах" — перші два у серпні, другі у грудні п. р.

ЖІНКА НА ВИСОКОМУ СТАНОВИЩУ В Б. Б. Ц.

В англійському радіо зорганізована інституція в роді наглядової ради, члени якої називаються директорами. Директори ці мусять уступати зі своїх становищ по встановленій черзі. В цьому році уступила жінка-директор. Англійський король, що попавчує членів ради, звичайно попавчує жінку п. Фон. П. Фон була довший час начальницею жіночого коледжу при університеті в Оксфорді. У Раді рад'я буде вона заступати інтереси жінок-радіослухачок.

БІРЖА.

Львів 2 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белыги белыг. 99·37 98·10. Долари американські 5·07·00—5·04·50 Долари канад. 5·07·00—5·04·50. Фльоренси год. 205·74—204·00. Франки фр. 17·51 — 17·11. Франки швайцарські 100·60—101·80. Фунти англ. 26·52—26·36. Гульдени голл. 100·25—99·85. Корони ч. 17·60—16·90 Корони дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·28—132·30. Корони шв. 136·73—135·80. Ліри-італ. 21·50—20·60. Марки фінлянд. 11·73—11·25. Марки нім. 103·00 — 101·00 Шилінги австр. 99·50—98·50. Тель Авів 26·20—25·95. Марки нім. срібні 115·00 — 111·00

Яиць.

4 і пів прон. внутр. 65·35, 61·85, 3 інш 1 ем. 81·00 серія 90·00 3 пов. інш. 2 ем. 81·50, серія 90·50 5. конверс. 68·75 прем. дод. 42·00, 4 консох 67·00

Паперк.

Банк Польський 116·00 Цукор 37·25 Вугаль 31·75, 31·25, Дівідент 64·00. Модкеїв 14·75, Островець 56·25, Страхівничі 38·25, 38·00, 38·50, Габербуш 49·50

Тенденція ще слабша.

ШИНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 2 лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 2·95 зол.
1 кг. масла бочкове вкл. з опак. 3·00 зол.
1 кг. масла експ. пакунк. з опак. 3·01 зол.
молоко 16—17 сот.
яйце (копа) 3·51 зол.

Тенденція вдержана на молоко й масло на яйця зниження.

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори Т-ва „Взаїмна Допомога" непринятих до служби службовців буквої австрійської і російської державп і емеритів, що відбудуться в неділю 6. березня 1938 у Львові в домівці Т-ва вул. Короля Данильського ч. 25, в год. 8. переод., а при недостачі потрібної скільности членів в год. 4. попол. по означеному вечорі, без огляду на число прибулих членів. Порядок нарад: 1) Відкриття Звичайних Загальних Зборів. 2) Відчитання протоколу. 3) Звіт з діяльности засобів і Контр. Комісії, уділення Центр. Від. абсолюторії. 4) Вибір голови та нового Виділу і Контр. Комісії. 5) Вільні справи. 6) Внески і залоги. Львів, 1. лютого 1938. Данило Павлюк, голова; Микола Кульчицький, секретар. 287

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Роджена робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 8-12

ВАННИ ЦИНКОВІ, балії, **НАСІДІВКИ**, великий вибір, **ЗАЯЦЬ**, Оссолінських частинацять. 145 10-1)

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Євген Будзиновський, **Станіславів**, ратуш. поручає ріжного роду галантерійні артикули. 2320 14-20

ПОМАРАНЧЕВУ ШКІРКУ скуповує по 80 сот. за 1 кг. „Продукція" Панська 16 і склади „Народної Торговлі" у Львові. 3—3

ЛІЖКА металеві Ярошевича оказій. по, Рейтшнер, Легіонів 37. 285 1-4

НАУКА

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом видавання свідоцтв, ведена паризьким модельістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрезні, Відні. Професор патронату. Приймає вчнеи — цінн низькі. — Львів, Оссолінських 12. 196 11-12

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс кроєння і шиття і теж шиття білизни. Марія Пісарська, Сташіца 8. 2-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці книговод-адміністратор. Зголошення „Діло" п'д „Книговод". 273 2-3

МЕШКАННЯ

ДВА сонячні покої, передпокій, кухня, поверх, електрика, 50 золотих. **Заполь**ської 28 побіч Личаківського парку пов трамваю. 276 3-3

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець, Домінікапська 7. Купує золото, срібло.

ПАНСІОН „VITA", Живець Черче в'д 1. травня до вишайму, комфортово уряджений з кухонним пачинним і подільною посудою. Вближа відомість Левандівка, вул. Жайрки ч. 36 у п. Кінлн. 260 2-3

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 28, тел. 200-08. 2227 27-30

ЧАСОПИСИ з архітектури, графіки, реклами, техніки, фотографії, літератури, журнали, ілюстрації, тощо, у всіх мовах можна дістати „Альфа", Коперника 5. 286 1-3

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ПІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах

ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10

(вічна Личаківської).

ОГОЛОШЕННЯ.

Меблеві матеріали, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях таніперських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 8—12

ПЕРЕДОВА
Фабрика фортепіянів і піяніно
Т. Беттінг і С-ка
ЛЕШНО ПОЗНАНСЬКЕ
поручає інструменти недосяжної якости — **Найдешевше купити безпосередньо у фабриці.**
1687 30-30

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 15.
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів
якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.
Цінник друків:
Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картон) зол. 5.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД ВЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 25 (14.857). Львів, пятниця 4. лютого 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 229-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.000. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Іден у порозумінні з Гітлєром приготовлює

МІЖНАРОДНЄ ПОРОЗУМІННЯ ПРО ОХОРОНУ ЦИВІЛЬНОГО НАСЕЛЕННЯ ПЕРЕД ЛЕТУНСЬКИМИ БОМБАМИ?

Сензацію викликав учорашній виступ мін. Ідена, який у палаті громад заповів, що виступить з ініціятивою міжнароднього порозуміння, що малоб на меті охоронити цивільне населення перед бомбардуванням з літаків. Найцікавіший зворот в Іденовій промові був такий: „Я переконаний, що в цій справі можемо рахувати на підтримку і симпатії Гітлера. Німеччина — не лише велика держава, але потенціяльно може й найбільша військова сила в Европі. Німеччина лежить у середині Европи, тому для неї не менше важне як і для Англії, щоб у майбутньому летунство не загрожувало цивільному населенню".

З цієї заяви виносять, що у справі згаданого порозуміння між Англією та Німеччиною відбулися розмови. Вів їх мабуть льорд Галіфакс, віцемін. Льойд і амб. Гендерсон, якого саме тепер візвали до Льондону.

—o—

6. лютня год. 12 у Великому Театрі

Святочна Академія в 20-ліття проголошення Самостійности України.

Білєти раніше в книгарні „Н. Т. Ш." Ринок 10.

Америка не анґажуєтьея проти антибольшевицького бльоку.

На засіданні комісії палати послів Злучених Держав адмірал Лігі, відповідаючи на запити ствердив, що

американське міністерство маринарки не має ніяких плянів співпраці з іншими державами на випадок війни.

Три американські кораблі вислано до Сінґапуру, щоб вони взяли участь в отворенні тамошньої морської бази;

Америка не плянує ніякої агресивної акції на спілку з Анґлією.

Протикомуністичний бльок Японії, Німеччини й Італії зовсім не звернений проти Америки.

Програма еспанського національного уряду.

„Радіо Насіональ" подає звіт з першого засідання нового еспанського національного уряду:

Ген. Франко зажадав, щоб міністри внутр. справ, промислу, рільництва і праці почали працю над кодексом праці. Рада міністрів буде збиратися кожної середи на засідання.

Нині оголосить новий уряд відозву, в якій передорвить армію та намітить свої ближчі завдання, а саме: зорґанізувати державу на синдикалістичних засадах, ввести нове пресове законодавство, що запевнювало би свободу думки і слова; опрацювати новий орґанізаційний статут для міст. Закордонна політика національної Еспанії буде це політика мира, гідна великого народу, який своїми геройськими змаганнями здобув пошану інших народів. Еспанія не забуде тих усіх, що у важкій боротьбі проти комунізму помогли їй; зокрема закріпить вона взаємини з народами Південної Америки.

Еспанський уряд зревідує закони, звернені проти церкви та відзискає вивезені за кордон багатства.

РОЗМІЩЕННЯ ЕСПАНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ МІНІСТЕРСТВ.

Осідком нового еспанського уряду буде Бургос, де примістяться міністерства: оборони, внутрішніх справ і закордонних справ. Міністерство освіти буде у Вітрії, рільництва і справедливости — у Сан Севастіяні, решта у Валядоліді.

Скандинавія приготовлюється до обо[рони].

Норвеські військово-морські знавці ствердили, що тонаж норвеської воєнної фльоти та її боєздатність не є задовільні. Необхідно якчайскоріше почати будову 4-ох великих панцирників, з яких кожний коштуватиме понад [40].000.000 корон.

Рівночасно стало актуальним питання співпраці норвеської маринарки зі шведською. Ця остання видвигнула перед кількома роками проект у тому напрямі, але тоді його відкинено. Тепер норвеські урядові кола хотіли би здійснити шведський проект. В обличчі большевицької загрози питання військового бльоку скандинавських держав актуалізуєтьея.

Єгипетський король розвязав парлямент.

3 години перед заповідженим засіданням єгипетського парляменту появився королівський декрет про розвязання парляменту. До 2-ох місяців відбудуться вибори, 12. квітня зберется новий парлямент.

ВАФДИСТИ ОБУРЕНІ.

Ця подія викликала чимале обурення у партії Вафд, яка уладила довгу демонстрацію перед будинком парляменту та в ріжних дільницях Каїра.

ЄГИПЕТ ВВОДИТЬ ОБОВЯЗКОВУ ВІЙСЬКОВУ СЛУЖБУ?

Єгипетське міністерство війни опрацьовує законопроект про загальний обовязок військової служби, що тривала би 3 роки; опісля вояки переходилиб на 9 років до резерви. Єгипетська армія літалаб 53.000 рекрутів.

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРОЛЬ ІДЕ ДО ІНДІЙ?

У Льондоні говорять, що король Юрій VI. виїде до Делі, щоби коронуватись на цісаря Індії.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її вичитай УЧИТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

„Ревія однозгідних поглядів.."

Львів, 3. лютого 1938.

Кілька днів тому зареєстрували ми в огляді преси розумну передову статтю „Веку Нового" (автор „я", — один із чільних львівських журналістів), в якій читали ми, що один із варшавських україністів уладив в одному місті Східної Галичини дискусійні збори „з участю нотаблів тамошнього польського громадянства". Можна (писав автор) з поглядами того політика годитись або ні, але це саме річ дискусії протиставляти його аргументам аргументи власні. „Тимчасом дискусія взагалі не відбулася. Аргументів референту, що мотивували означене становище Польщі до української проблеми, присутні не завважили. Зате відповіддю був вибух пристрасних гасел та пустих вічевих вигуків, було „мищення" противника градом агітаційних фраз, зачерпнених з добре знаної ендецької літератури, криком, що покривав брак віри у власні сили". І у висновку автор дійшов до переконання, що у польському громадянстві „у зударі поглядів перемагає сила голосу та демагогія".

Цілу історію розкриває тернопільський „Ґлос Польскі". Показується, що цей дискусійний вечір відбувся в Тернополі, референтом був ред. В. Бончковський з Варшави. Але наскільки інакше, як „Век Нови", освітлює ту саму справу „Ґлос Польскі"! Дискусія над рефератом це була — згідно з висловом „Глосу П." — „ревія однозгідних поглядів усіх станів на внутрішньо-політичну ситуацію у Східній Галичині". Як ці погляди виглядали меритерично, про це можна трохи доґадуватись з 4-ох тез, що немов творили стрижень опонентських виводів; ясно, що „Глос Польскі" страшенне ними чванитьея, друкуючи деякі з них товстим друком. Передовсім опоненти рішуче висловились проти концепції української держави над Дніпром, висуваючи такі аргументи, як те, що „українці як нарід не відчували досі потреби стати державою; виказали це наглядно рр. 1919/20". Яке зворушливе знання історії Сходу Европи: роки 1917/18, себто всі 4 Універсали Ц. Ради, взагалі не існували, так само канула в безвісти вся історична козаччина й Гетьманщина, вся помазепинська політична еміґрація, ввесь рух, звязаний з Кирило-Методіївським Братством, причини участи українців у російській революційній боротьбі (декабристи), часи між 1905—1914, історія української революції, історія українського повстанчого руху, історія української політичної еміґрації після воєнної катастрофи, врешті історія лящого совітських невдач на Україні! Все не такі дрібнички, що тернопільські історичні спеці не потребують морочити собі ними голову. Вони підходять до проблеми української державности, як до „підприємства", „якого поплатність дуже проблематична".

Друга точка, довкола якої обертались виводи тих опонентів, це ствердження „повної невдачі дотеперішньої нормалізаційної політики". Ми теж її давно вже стверджували, тільки між нами та маленька ріжниця, що бачимо її в незміненій польській національній політиці вперед 1935. р. і після цього, а тернопільські поляки — у неохоті українців дати себе аліквідувати. Цей їхній апетит слідний у третій тезі, яка стверджує, що „єдина слушна метода — не спокійна, солідно планована боротьба з українством, що її веде ціле громадянство під проводом Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Орґанізацій". Сама ця теза та ще й розсилювання її в „Ґлосі Польскім", органі Секретаріяту Порозуміння у тернопіль-

тькому воєвідстві, настільки пікантний факт, що чейже недавно читали ми в офіціяльному комунікаті Секретаріяту, що Секретаріят признає за українством не тільки право національно-культурного розвитку, але й суперництва з польською культурою. Якже так — з одного боку культурне суперництво, з другого „солідно плянована боротьба" з самим українством, як таким?! Ясна річ, що досі не було ніякого „суперництва", а була боротьба, при чому в цій боротьбі Секретаріят Порозуміння користується моральною підтримкою високих достойників та активною підтримкою всього державно-адміністраційного апарату з відповідною психольогічною реакцією по обох сторонах. Але як це лицює, щоб власний орган дезавував формальні й офіціяльні деклярації власної верхівки?!

Остання теза, що її боронили тернопільські слухачі відчиту п. Бончковського, звернена вже безпосередньо проти всіх тих поляків, які не думають категоріями їх тернопільських земляків, не хотять їхнім поглядам коритися та мають відвагу свої погляди пропагувати й боронити. Тернопільські поляки випрошують собі взагалі творити всякі „теоретичні осередки думки, які не спіраються на дійсні відносини у терені". Маємо враження, що ті думки, що їх пропагує „Бюлетин", „Політика", чи хочби така стаття, як згадана на вступі передовиця „Веку", спіраються саме на знаменитому знанні галицьких польських відносин і настроїв, — бо інакше ані тих органів преси, ані таких статтей взагалі не треба було!

Прочитавши такий коротенький зміст „ревії однозгідних поглядів", можемо уявити собі, як виглядала атмосфера на тому дискусійному відчиті. Знаючи психіку і ментальність східно-галицьких сусідів, можемо уявити собі їх настрій, з яким вони йшли і стрівожені бігли на той відчит, мобілізовані сторожкими оборонцями чистоти „народової" думки на тернопільському терені. Приїхав, мовляв, якийсь достойник з Варшави, з Бог зна якими уповноваженнями, продавати Польщу й поляків русинам: треба показати йому, хто тут пан і що значить сила місцевого польського елєменту! Не завидуємо прелеґентові, який стає віч-у-віч з публикою, згори засуґерованою одною панічною думкою, що її з тілом і душею запродують. Не завидуємо прелеґентові, без огляду на те, чи його погляди нам симпатичні, чи ні, коли ставимось у його становище: мати перед собою юрбу, яка не слухає того, що до неї говорять і якій можна рецитувати біблію і коран і найпатріотичніші польські вірші, та яка має згори готову відповідь, що годиться не на терен політичної дискусії, тільки до зоольогічного городу.

Політично найважніший для нас той висновок, що його зробив „Век Нови": що ввесь отой крик польської гурра-патріотичної вулиці походить з браку віри у власні сили. Ми це вже нераз твердили: що в польському галицькому громадянстві істнує той „комплекс нижчости", який проявляється у безупинній нагінці на українство, як на „небезпеку для польщини". Користуватись тільки силою супроти свого противника, надуживати цієї сили, штовхати вічно державу до боротьби з частиною своїх громадян, анґажувати у своїй боротьбі ввесь державний апарат і вічно кричати про небезпеку, про загрожені позиції, про український залив, — це доказ слабости. Бувають тільки виїмкові випадки, коли репресії є виявом сили: репресії у перманенції (а нічого іншого не домагається „ІКЦ" і все „ікацове" польське громадянство) є виявом тільки слабости і браку віри у власні сили. Страх перед українською державністю за Збручем та одночасно повна несвідомість небезпеки, що грозить від єдиної і неподільної большевицької Росії — це трагічний плід того зерна, що його засіяла у польські думки і душі передвоєнна польська націонал-демократія зі своєю проросійською політичною концепцією.

Коли хтось думає і відчуває політичними категоріями зперед 25-ти літ, які не залишили на його світогляді найменших слідів, то це не значить, що він лише зупинився у своєму інтелектуальному розвитку та політичній зрілости: він завернув назад на цілі століття. Тернопільські учасники „ревії однозгідних поглядів" завернули до часів XVI. і XVII. століття. Коли польському прелеґентові, польському державникові-патріотові, важко дискутувати з такими земляками, то що казати про нас, які вимагаємо, щоб з нами говорили мовою 30-их літ XX-го століття?!

Ік.

Чому ніхто не протиставиться Японії?

Італійсько-абісинська та японсько-китайська війна виявляють чимало схожости. Правда — Італія не завивала справи в бавовну й отверто виправдувала свій наїзд правом великої нації на експанзію, коли тимчасом Японія підкреслює, що вона не воює з китайським народом і не хоче його завоювати, лиш намагається охоронити Далекий Схід від комунізму. Цей дипльоматичний підхід дає Японії трохи вигіднішу позицію, але не змінює суті справи: в обох випадках сильна великодержава, використовуючи як претекст граничні конфлікти, йде на завоювання старої, але слабої та відсталої держави. Противники Японії вияснюють, що теперішня війна є лише одним звеном у послідовній японській імперіялістичній акції і що саме тому мають рацію істнування санкції, стосовані — на підставі пакту Ліги Націй — супроти напасника.

Коли йде про інтерес третіх держав, який — як відомо — є вирішним чинником у формуванні міжнароднього права і т. зв. почуття справедливости, то великий, культурний і сяк-так загосподарований Китай куди більше заслуговував на опіку, як Абісинія. В Абісинії крім Італії була заінтересована лчш Англія і Франція; щойно в останнім часі звернула була увагу на той терен Японія. Навпаки Китай здавна був поділений на сфери інтересів майже всіх великодержав, що заанґажували чималі капітали в китайських залізницях, копальнях, промислі, крім того безпосередньо володіли важними з торговельного погляду концесіями й кольоніями. Та всетаки спільний інтерес кількох великодержав не довів до того, до чого підчас східноафриканської війни довів інтерес одної Великої Британії: до міжнародньої акції в обороні нападеного.

Без сумніву, ніяка великодержава не була заінтересована до того ступня в Китаю, що Англія — в Абісинії. Коли у висліді завоювання Абісинії повстала безпосередня загроза для британського імперіяльного шляху, що лучить британську метрополію з її найбільшими заморськими частинами (Індією, Австралією, Східною Африкою), то ліквідація незалежного Китаю може принести хіба економічні наслідки: Китай перестане служити промислові й торговлі „білих" держав своїми сирівцями і (що важніше) своїм ринком. Правда, японський імперіялізм загрожує також далекосіхднім володінням Англії, Франції та Америки, але є це здебільша невеликі, або далеко висунені кольонії. Зрештою, можна міркувати, що коли японська експанзія не заспокоїлась би на континенті, вона звернулась би на море — проти европейських та американських кольоній: навпаки, коли Японія заабсорбується заволодінням і загосподарюванням кількасотмільйонового Китаю, вона не матиме потреби, а може навіть і змоги сягати по розмірно невеликі кольонії.

Це мабуть причина, через яку міжнародня протияпонська акція не була необхідна. Та з другого боку така акція тепер булаб неможлива. Протиіталійська санкційна кампанія була дуже цікавим досвідом, дуже повчальним для людей, що ще до того часу заховали були віру в Лігу Націй. Британійська дипльоматія майстерно склеїла протиіталійський санкційний фронт та не мала змоги його вдержати: для деяких держав господарські санкції були не багато меншим тягарем, ніж для самої Італії; напр. найбільш успішної санкційної зброї, як ембарґо на нафту, годі було ужити, бо головного продуцента нафти — Америки — не було між членами Ліги. Остаточно заломила санкційний фронт німецька загроза над Реном і катастрофальна програна абісинської армії.

Нині годі думати не лише про те, щоб успішно перевести якунебудь санкційну акцію, але навіть, щоб її почати. Часи, коли 52 держави одноголосно ухвалили в Женеві санкції згідно з 16. параґрафом лїгового пакту, ввійшли вже до історії, як золота доба Ліги, яка безповоротно минулася. Можна було думати про спільну акцію, коли деякі держави були лише поза Лїгою, але годі про це мріяти, коли деякі держави згуртовані проти Ліги. Постепенний розпад цієї організації довів до того, що на 7 великодержав світа лише 3 мають ще своїх представників у Женеві. Коли візьмемо під увагу, що з тих трьох останніх могікан один — а саме СССР — тримається Ліги лише з тактичних мотивів, як засобу міжнародньої диверсії, то під шю пору Ліга зводиться до традиційної англо-французької entente cordiale. Цей подвійний женевський блюк має проти себе потрійний протикомуністичний фронт, бо коли підчас східноафриканської війни ніякого позалїгового обеднання ще не було ніні одинокі Злучені Держави займають незалежну ізольовану позицію — прихильної невтральности до Ліги.

Такий уклад великодержав не залишився без наслідку і на становище менших держав, які раніш охоче підпорядковувалися понадержавному — хоч і не зовсім повному — обовязанню, але не думають анґажуватися в односторонній ідеольогічний блюк. Не лише Польща скептично глядить на Лїгу, але й т. зв. „невтральні держави", що досі бачили в Лізі гарантію своєї незалежности й цілости, тепер рішуче відмовилися від участи в обовязкових санкціях. Женевський трибунал, що осуджує і карає, перестав істнувати.

Це таке очевидне, що СССР, найбільш загрожений японською експанзією, навіть не пробував форсувати протияпонських санкцій, дарма, що колись так сильно був заанґажувався в обороні байдужої йому Абісинії. Літвінов обмежився лише до скромного маневру, що мав дати апробату Ліги совітській помочі для Китаю та рівночасно ще більш загострити міжнародні відносини, але і це йому не повелося.

„Не противитися злу" стало практичною девізою Ліги, бо для неї кожний спротив, кожне зусилля приносить лише нову компроміта-цію, нове потвердження безсилля. Протияпонська акція в рямах Ліги Націй неможлива, тому дві великодержави, найбільш заінтересовані на Далекому Сході, Англія й Америка, обмежуються тепер до інтенсивних зброєнь та розбудовують свої протияпонські оперативні бази — Сінґапур та Гавай. Коли і проти кого буде ця зброя вжита — це зловісне питання будучини.

(гал.).

Хроніка Совітської України.

„ТАРАС БУЛЬБА" НА ІНДЕКСІ.

Невідомі ніколи шляхи „генеральної лінії" партії і круті бувають її віражі. Ще кілька місяців тому київська опера їздила на гостинні виступи до Москви і „клю" цих гостинних виступів і був саме „Тарас Бульба" Лисенка, трохи, але дуже добре зреставрований та в дуже добрій „етнографічно-національній" постановці. Опера мала в Москві великий успіх, на один з виступів був присутній сам „вождь". Київська опера дістала навіть орден Леніна, оперові артисти також нагороди і навіть будинок у Києві спеціяльно для них. Оперу далі виставляли, відкрили нею сезон у Києві і раптом... розміркувалися в Москві, що аджеж цією виставою „Тараса Бульби" кермував Андрій Хвиля, „викритий" ворог народу — „український націоналіст"; отже стали приглядатися до опери, справді щось „націоналістичне" — і „Тараса Бульбу" на індекс, а Косіорові найсуворішу догану, що справді він собі думає, коли під носом у нього так розперезуються „націоналісти"! Мабуть безпереривно кланявся у простір „Станіслав Вікентієвич", слухаючи при апараті цієї догани й заборонюючи самому собі навіть згадувати, як колись у Москві він дивився на цю оперу у присутности самого „вождя".

СВЯТО НЕКРАСОВА НА СОВ. УКРАЇНІ.

Не треба думати, ніби то червона Москва ставиться негативно взагалі до культури. Цілком навпаки. Ось наприклад згадали там про 60-ліття з дня смерти російського поета Некрасова і по всій Совітській Україні святкують цей день, улаштовують вистави, концерти для дорослих і дітей! І мабуть кровю обливається серце Затонського: та цеж я перший пригадав, що з українських підручників викинули Некрасова... а тепер про Некрасова згадують, а про мене і забули...

„ПОСТАВИТИ ВЕЛИКУ РОСІЙСЬКУ МОВУ НА НАЛЕЖНУ ВИСОЧІНЬ".

Ні, мабуть не забули про Затонського, бо виявляють тепер, як за часів його комісарування (а якже добав він, яких заходів уживав!) занедбано російську мову по українських шко-

тах. Правда, запровадили її давно вже як обов'язкову, але деякі вчителі російської мови, не досить викваліфіковані, за мало звертали на це увагу; траплялися й такі жахливі випадки, що вчителі ці самі не досить добре то знали російську мову!

ЧИ НЕ НОВИЙ ЗЕМЛЯЧОК?!

І знову не треба думати, щоб у Москві було якесь упередження до українства. Коли всю молодь СССР навчають про „молоді роки маршала" й самого „Всегіндагного Будьонного", інсценізуючи це, то мати його говорить — українською мовою (але якою жахливою!). А сам „Сьомка" називає свою родину „хохлами". Очевидячки, мусять бути дуже задоволені в нього всі громадяни УССР.

У КИЄВІ БУЛО МЕНШЕ НА ОДИН ПАМЯТНИК.

Два роки тому в Москві помер комісаром у. ренги Сергій Каменев, один з перших російських старшин, що свого часу визнали большевицьку владу, який багато прислужився большевикам під час воєн у 1918—1921 рр. Отже, похорон улаштовано найурочистіший. Каменева навіть поховали (тобто урну з його порохом по спаленні у крематорії) під кремлівським муром, якусь військову школу в Києві (він був походженням з Києва) назвали його іменем, хотіли збудувати в Києві йому памятник, родині залишили помешкання, визначили їй пенсію... Минули два роки і раптом (яка дика несподіванка справді трапляється в цьому СССР!) виявилося, ніби Каменев за свого життя брав участь у змові Тухачевського... Справедливість мусить бути поширена і на покійного. Позбавили військову школу імени Каменева, розібрали памятник, що почали вже будувати, викопали урну з порохом Каменева біля кремлівського муру... Не хочемо й думати про долю його родини.

ДЕ НАБИЛИ, А ДЕ СТРІЛИЛО.

Як доводилося вже згадувати, у Києві стала виходити російською мовою орган ЦК КП(б)У „Советская Украина". І ось у російській „білогвардійській еміграційній газеті „Последния Новости", що виходить в Парижі читаємо замітку, що „в Києві поновлено видавання місцевих урядових газет російською мовою"... А як зрадіють „Последния Новости", коли довідаються, що і в Харкові почав виходити російською мовою щоденник „Красное Знамя"! Л.

Переломові зміни

у пляні гри 41-ої Льотерії викликали велике зацікавлення серед усіх грачів

35.000 льосів менше!

Що другий льос виграє!

Нові вигри по 150.000 і 125.000 зол.

Більше вигр по 50.000, 25.000, 15.000 зол., тощо.

Хто не бажає переочити такої виняткової нагоди добути багатство, повинен якнайскоріше замовити льос І-ої клясн у відомій зі щастя КОЛЄКТУРІ

„РУНО" Равіч і Ска

Львів, пл. Марійська 4.

Загальний Зїзд Рідної Школи.

ДИСКУСІЯ.

У вчорашньому числі з технічних причин перервали ми звіт з дискусії, який сьогодні продовжуємо. У дальшій черзі забирали слово:

М-р Сілецький (Самбір): Всі Кружки РШ повинні бути самовистарчальні. Ті Кружки, що утримують школи, повинні бути звільнені від пересилання жертв до Львова. Бесідник піддає думку, щоб замість пропонованої Дирекції створити при Головній Управі рухливий організаційний відділ.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Дир. Домбровський (Львів): Звіт Головної Управи повинен охопити економічний стан цілого Т-ва.

О. Хархаліс (Хирівщина): Головна Управа повинна звернути особливу увагу на ті місцевости, що загрожені під національним оглядом; нашим окраїнам треба моральної та матеріяльної підтримки, без того вони ледви чи дадуть собі раду. В дитячих садках треба конче лікарської опіки.

П. Швець (Жовківщина): Хоч сам селянин, не погоджується на те, щоб зменшувати вкладку для селян; при всяких трудощах зі збірками на РШ треба посилити акцію добровільних пожертв.

П. Баранова (Львів) підкреслює велику вагу дошкільного виховання і уважає, що при Головній Управі треба створити окрему референтуру для дошкільного виховання. Безробітні учительки повинні, на думку бесідниці, перейти курс для дошкільного виховання та фахово-господарський тому, що з таким знанням вони напевно знайдуть у нас працю.

П. Семчишин (Львів) підкреслює необхідність національного виховання та піддає думку, що в Рідній Школі треба усунути організаційні недомагання.

П. Бабяк, селянин з Ланів, повіт Бібрка, радить конче занятися та щось зробити зі слабими та нежиттєздатними Кружками. Теж радить посилати акцію добровільних пожертв на РШ.

П. Кметик (Яворів): Мусимо взятися до мовчазної праці, без зайвих балачок, то напевно досягнемо великі успіхи.

ПРИВІТИ.

Після цього прийшли до слова делегати з Холмщини та Волині. Делегат з Холмщини відчитав цілу низку привітів від окремих сіл для Загального Зїзду РШ. Ті щиросердечні привіти зібрані витали щиро-сердечними, довготривалими оплесками, а зокрема відповів на них др Володимир Загайкевич прекрасною та зворушливою промовою, в якій передав сердечний привіт нашим братам з холмської землі. Цю промову дра Загайкевича зібрані переривали раз-у-раз грімкими оплесками, солідаризуючись зі словами привіту.

Делегат з Волині розказав про недолю наших волинських братів та передав від них привіт Загальному Зїздові РШ, що Зїзд прийняв довго невмовкаючими оплесками.

Крім того насліли ще привіти від Т-ва „Відродження" та Т-ва українських робітників „Сила".

ВИЯСНЕННЯ ГОЛОВНОЇ УПРАВИ.

На промові п. Кметика з Яворова закінчилася дискусія. Голова дир. Коренець у короткій промові відповів на деякі заміти, що їх зробили учасники дискусії. П. Лев Ясінчук дав подрібні вияснення та фактичні спростування. Особливо підкреслив спростування закиду, начеб з членських вкладок було всього 2.000 зол. впливу, бо справді членські вкладки дали за минулий рік 46.000 золотих; непорозуміння снійшли з того, що велику частину тих вкладок вплачено в Кружках.

Внесок Контрольної Комісії, щоб уділити абсолюторію уступаючій Головній Управі, Зїзд прийняв одноголосно.

До слова прибила Комісія-Матка, про що ми подали вже в останній хвилині у вчорашньому числі.

У порозумінні з делегатами президія проголосив одногодинну перерву.

ЗМІНА СТАТУТУ.

Після перерви зреферував зміну статуту дир. **Лев Ясінчук**. Цю зміну згідно з ухвалою попереднього Загального Зїзду запроектувала окрема Статутова Комісія, у склад якої входили: д-р Мирон Коновалець, дир. Андрій Мудрик, дир. Лев Ясінчук і д-р Роман Кришталь-ський. Засадничі зміни зводяться до трьох справ. Проектодавці пропонують: 1) Створити триченну платну дирекцію, як це є в інших установах, особливо економічних, щоб таким чином усправнити діяльність централі; 2) обмежити число делегатів на Загальний Зїзд, бо при великому числі членів зїзди були занадто багатолюдним тілом; 3) вибирати Головну Управу на три роки, причому кожного року уступала би одна третина членів; це причинилосяб до тяглости у праці Головної Управи.

Хоч могло видаватися, що дискусія над зміною статуту буде довга й гаряча, бож тішло тут про поважні зміни, то над сподівання сталося інакше. Велика кількість делегатів мала вже вироблену думку у тій справі а навіть доручення установ, які їх делегували, щоб не приняти тієї зміни статуту, де мова про дирекцію. В тому напрямі підготовила загальну думку частина української преси, а вкінці спеціяльну пропаганду в тому напрямі повели делегати студентського Кружка РШ ім. Петра Могили, що видустив та розкинув на Зїзді летючку у тій справі.

На внесок д-ра Загайкевича дискусія відбулася окремо над тими трьома засадничими тезами зміни статуту. У висліді тієї дискусії Зїзд відкинув засадничо проект створення дирекції та проект обмеження представництва на Загальний Зїзд (ухвалено, що кожний Кружок може вислати 1 делегата та по одному від кожної початої сотні членів, по 1-му делегатові від утримуваної школи, а філія одного делегата від себе) та приняв зміну, що Головну Управу вибирається на три роки.

Після того д-р Загайкевич, що в заступстві дир. Коренця проводив дальше Зїздом, піддавав під голосування уступ статуту за уступом, які відчитував та пояснював зміни дир. Ясінчук, а Зїзд голосуванням ухвалював.

Наприкінці дир. Ясінчук у звязку зі зміною статуту зголосив таку резолюцію:

„Загальний Зїзд доручає Головній Управі РШ поробити негайні заходи для зареєстрування зміни статуту Рідної Школи владою. Одночасно Загальний Зїзд Рідної Школи уповажнює Головну Управу поробити потрібні стилістичні, мовні чи формальні поправки в ухваленому проекті зміни статуту для пристосування статуту до обовязуючих законів.

РЕЗОЛЮЦІЇ.

Голова Резолюційної Комісії проф. **Зубрицький**, відчитав цілу низку резолюцій, що охоплюють цілість наших шкільних справ та вимог і завдань у шкільній ділянці, що їх ставить перед нами сучасна хвилина.

ВНЕСКИ.

Д-р Петро Біланюк поставив внесок, щоб при Головній Управі створити свого роду інститут, який працював би над поглибленням освіти нашого загалу у виховній ділянці.

На внесок **дра Копача** Зїзд ухвалив внести в порядку дня заповіджені реферати.

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

ЗАКІНЧЕННЯ ЗІЗДУ

Після вичерпання порядку нарад предсідник, дир. Коренець подякував делегатам за участь у Зїзді і закрив Зїзд в год. 22-ій. Делегати відспівали на закінчення національний гимн.

Треба замітити, що цьогорічний Зїзд РШ, в якому взяло участь 348 делегатів, не враховуючи гостей, робив імпозантне вражіння. Дискусія була дуже поважна й річева — знак, що сьогодні вже не одиниці, але загал розуміє велику вагу рідношкільної діяльности і знає, що в ній можна добути справжні успіхи тільки поважною і пляновою працею.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

З українського життя у Брні, ЧСР.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ Т-ВА „ЄДНІСТЬ".

Українське Т-во Самопомочі „Єдність" відбуло дня 22-го січня ц. р. свої річні загальні збори, які відкрив голова т-ва, п. Мирослав Сигерич, короткою промовою, присвяченою девятьнадцятим роковинам Соборности та двадцятим — проголошення Самостійности Української Народної Республики. Відмітивши всенаціональне, історичне значіння цих актів, голова т-ва запропонував уділювати память героїв, що полягли за ідею української державности вставши з місць та хвилинною мовчанкою...

Простуда?

НАШЕЛЬ, ХРИПКУ І КАТАР

атишують „зела проти болів голови, відомі як „Herba PUHLMANA Теи І для дітей. Дістати можна в аптиках і дрогеріях в ціні 1.55 зол. за пачку.

Після того загальні збори, під проводом старої президії обраної аклямацією, приступили до ділової частини, вислухуючи звіти з річної діяльности. Голова Т-ва подав у звіті що, Т-во в минулому році 1) улаштувало жалібну академію в честь президента визвольника ЧСР. Т. Г. Масарика (спільно з „Українською Громадою" і Студ. Т-вом) та поклало вінок з українськими національними стяжками на жертівник; 2) свято 1-го листопаду, 3) кілька дитячих вистав, 4) кілька забав для дорослих, як чабрий вечір, св. Миколаївську вечірку, Щедрий вечір з ялинкою, українську пляжеву леваду з віденською хатою для дітей і дорослих для відпочинку та щоб оздоровити своїх членів і поглибити товариське життя. Крім того Т-во нав'язало контакт з чехословацьким громадянством.

Скарбник п. Іван Фрунзей подав докладний звіт з грошевої господарки. Товариство мало прибутків за 1937 р. 2,045.20 кч.; видатків 2,162.15 кч. Готівка Т-ва 829.45 кч. З звіту бібліотекаря, п. Василя Гануляка виявилося, що бібліотека Т-ва має всього-навсього 48 книжок, з цього тільки 11 книжок випозичено до читання. З газет Т-во передплачує „Український Тиждень", „Новий Час", Український Самостійник".

Окремий звіт подала п. Ема Готфридова за жіночу секцію, що відбула 20 сходин та брала активну участь у всіх більших імпрезах Т-ва. З важніших праць Жіночої Секції слід відмітити: дитячу виставу „Зустріч весни", св. Миколая для дітей, курс української мови для дітей та допомогову діяльність.

Інж. Тиміш Краснокутський іменем Ревізійної Комісії подав дуже докладний звіт з ревізії та запропонував зборам висловити уступаючій управі подяку та уділити абсолюторію, що збори аклямацією зробили.

Вкінці Збори вибрали нову управу у складі: голова — п. М. Сигерич, заступник голови — В. Сафонік, скарбник — О. Лелюнко, секретар — В. К'ша, члени управи: п. К. Ставровський і п. Т. Мончук; їх заступники Дм. Костробій і Т. Богачик. До ревізійної комісії: голова М. Івашко, члени — інж. Т. Краснокутський та Я. Глодан; бібліотекар — В. Гануляк.

Л. В—ий.

Що писало „Діло" 50 років тому

Ч. 17. Пятниця, 3. лютого (22. січня) 1888.

„МОЖЕ НАМ ПОЗАВИДУВАТИ І ВИСОКОКУЛЬТУРНИЙ НАРІД..."

Ентузіястична стаття про загальні збори „Народньої Ради" співчить про те, яке велике вражіння зробило на наше громадянство тому пятьсять літ створення політичної організації, що скупчувала усі національні сили.

„Такого захопления — писало „Діло" — такої солідарности й одностайности в погляді на найживотніші питання нашого народнього життя, таких виявів гарячого патріотизму і такої зрілої самосвідомости і почуття народніх обовязків, які показали всі верстви нашого громадянства, репрезентовані на загальних зборах „Народньої Ради", може нам позавидувати кожний навіть дуже освічений та висококультурний нарід!"

Збори відкрив голова провізоричного виділу, д-р Олександер Огоновський промовою, в якій між іншим говорив:

„Не вільно нам закладати рук, доки не вичерпали ми всіх законних свобід, яких нам ще не відібрали... Наша сила, придавлена нині, не мала... Позбавлені голосу в парляментах та інших тілах, що безпосередньо впливають на хід нашої справи, візьмімся використовувати інші способи, які поза тими подає нам ще наша конституція.

„Без посторонньої помочі, без шляхти, без капіталів, при боротьбі за хліб насущний, повстають у нас самими тільки дрібними силами народні установи й товариства, засновуються сотні читалень, заводяться торговлі, селянин горнеться до просвіти, змагає до поступу, підноситься і самосвідомість міщанського стану...

„Але робота наша незорганізована. Блукаємось одиницями, осібняком, рамось у безпрограмовій роботі на різні сторони, самі ослаблюємо свої і так невеликі сили і наш поступ хоч безперечно видний, не дорівнює далеко поступам противного елементу.

„Нам крайня пора взятись передусім до основної і тривалої організації наших сил, щоб до боротьби станути солідарно. Треба поставити ясно ціль, до якої змагаємо, щоби переконатись і оживити нею дії, а уряд і противники добре пізнали, з ким і за що мають рахуватись. Треба зорганізувати і саму працю, щоб ішла вона ладом, який запевнює хосен"

ТЕЛЄГРАМИ.

БЕРЛІН, 2 н. ст. лютого. „Кройццайтунг" повідомляє, що Росія розмістила чотири баталіони стрільців на границі східних Прус, а Ковно укріплене до помішення 300 тисяч війська.

ПЕТЕРБУРГ, 3. н. ст. лютого. „Новое Время" відповідає німецьким часописам, що Росія мусить збільшити військо на границях Австрії і Німеччини, щоб її не заскочили, отже тільки для відпору нападу, а не для офензивних замислів.

ЕДМОН АБУ. 6

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповіданнє.

— Чи можу вас спитати — озвався нотар — кількс вас коштує такий портрет?

— 70 франків.

— Це дуже недорого. А хто його робив, коли вільно знати.

— О, артист тут байдужий. Це-ж тільки портрет.

— Що? тільки портрет?! — загуділо щось над головами гостей — це-ж правдивий Турнер, зроблений у його другій манері, вартости 8.000 франків.

Ґаяр мало не провалився в крісла.

— Добрий вечір пане Ґаяр! Цілую ручки панам! Моє поважання шановним гостям! — витав усіх Шангрі — на дворі гаряче як у пекві.

— Це правда, страшно душно — потвердив нотар.

Учитель каліграфії докинув:

— Повітря наелектризоване.

— Завтра вже дощ — підтримали розмову гості.

У такому тоні вели розмови до десятої години. Шангрі вийшов перший, за ним решта гостей. В атмосфері навис скандал.

На другий день Шангрі прибувся до Турнера. Сніговик відчинив йому двері. Шангрі склав бажанни малорові за його працю і оповів упорядню сцену:

— По такій бомбі тяй успіх запевнений. Ти перейшов Рубікон без мене.

— Я знаю, чим я тобі зобовязаний і цього не забуду.

— Коли ти хочеш мені чимось зобовязкувати ся, то я даю тобі до цього прегарну нагоду. Я теж найшов золоте подружжя.

— Ого! то як бачу золото лежить на вулиці.

— Чудовий інтерес, кажу тобі... Я вже почав зацікатися.

— Браво!

— Вся біда в тому, що все це коштує: квіти, дарунки, а я голий тимчасово.

— А я був певний, що ти маєш постійну плату.

— Не платять мені. Нехай тебе Бог боронить від таких вірителів!

— Коротко: ти хочеш грошей. Маєш.

— Що, двісті франків? А щож я можу зробити з такою сумою?

— Китичок із квітами можеш накупити багато. Коли потребуєш пятьсот, прийди пополудне.

— Мій дорогенький! Я бачу, що з нашими рахунками кепсько. Я рахував на те, що ти зможеш мені позичити десять тисячок.

— На квіти?

— На квіти та інші витрати. Чи ти боїшся мене? Чи я вже не варта десяти тисяч?

— Варта, але не хвилюйся. Ти знаєш, що я можу кожної хвилини оженитися. Я заявив Ґаярові, що маю пятьдесять тисяч. Якби мені бракувало такої суми, то старий міг би спинити гвалт.

— Тоді скажеш йому про мою претенсію.

— О, це вже зміняє справу. Коли я тобі довіряю, все гаразд. Але чи ти маєш яке нерухоме майно.

— Нерухоме майно? А я що, дихвар? Я гадав, що від понятеля досить буде підпису. Я дам тобі папір

— Дякую.

— Відмовляєш?

— Рішуче.

— Ти не зважеш собі справи з можливостей...

— Нехай будуть які будуть.

— Ти ще не оженився.

— А це що значить? Яким тоном ти промовляєш...

— Даю тобі 24 години часу. Коли до завтра...

Маляр не чув далі. Відчинив двері, вхопив Шангрі за обшивку і кинув ним на вазон гортенсій що стояв на сходах.

III.

Коли гості від Ґавра відійшли, йому було дуже ніяково. Донька і сестра потішали його. Сестра переконувала його:

— Я не розумію в чому річ. Трохи раніше чи пізніше, все одно треба повідомити про шлюб.

— Який шлюб?

— Мій, тату — вмішалася Розалія.

— Ти говориш про це так, якби справа вже була поладнана. Чи ти нічого не боїшся?

— Боятися щастя?

— Отже ти вже кохаєш того артиста. („Артист" вимовив він так, якби воно зачіпилося за його уста).

— Маю вражіння, що навіть дуже.

— Вражіння це мало, треба мати певність. Роздумай добре, мусиш зважити всі „за" і „проти".

— Я вже зважила, тату.

— Чи ти не відчуваєш потреби бодай почекати місяць або два і зосередитися.

— Я вже чекаю двацять пять років і три місяці, ціла зосереджена.

— Ах, ці літи! Коли прийде до цього подружжя, то ти мусиш дати мені на письмі власноручно заяву, що ти із власної волі, виключно власної, хочеш вийти заміж за Турнера.

— Тату! можу підписатись навіть обидвома руками, а не одною. **(Далі буде).**

Жіноча сторінка.

Чи ми вміємо бавитись?

На мою статтю на Жіночій Сторінці в ч. 13 „Діла" появилась відповідь чи якась полеміка в суботньому числі „Діла" з 29. січня ц. р. Не сподівалась я, що ця тема викличе таке зацікавлення, бо признаюся, що крім згаданої відповіди мені довелось почути з приводу тої статті багато ріжних думок. Назагал всі майже, крім автора згаданої відповіди п. М. Б-ого, цілком погоджувалися з думками, що я їх у своїй статті висловила. Та не маю за це претенсій до п. М. Б-ого, а навпаки — радію, коли мої статті викликають полеміку й обмін думок. Дивує мене тільки трохи тон відповіди п. М. Б-ого. Мені здається, що про такі справи можна говорити спокійно і без зачіпливої іронії, як серед культурних людей водиться.

Що мене найбільше здивувало, так це здогад автора, що моя стаття могла образити і вразити нашу молодь. Невже-ж співчуття і бажання допомогти комусь у ненормальних відносинах має відразу бути образою? Невже наша молодь могла зрозуміти сумне ствердження факту, що вона не вміє бавитись — за якийсь закид? Невже закид, що ми не вміємо бавитись, можна приймати, як нездібність до творчого життя. Англійці теж не вміють бавитись, а американці часто переходять межі пристойности. Коли я й висловила щось подібне, то тільки вказуючи на потребу відпружити нерви серед нашої сумної дійсности, бо настоюю і дальше на своїй думці, що коли не знайдемо можливостей для цього „відпруження", то майбутнє наше буде дуже й дуже сумне і загрозливе.

Доремне закидає мені автор також і те, що я хочу твердити, що наша молодь безідейна. Але не хочу вірити, що тільки ця ідейність є причиною того, що ми не вміємо бавитись. Здається мені, що ніхто не насміліться закинути Січовим Стрільцям чи Крутянам, що вони були менш ідейні, ніж теперішня наша молодь. А нехай собі автор пригадає, які були веселі стрімецькі забави (зі статті автора відчуваю, що він віком належить до тих, що напевно вже в тих часах могли брати в таких забавах участь); а як уміли бавитись ті, що пішли на смерть під Крути, про це можна би багато розказати, бо ще й у Львові є свідки тих забав! Ті люди, що мали перед собою можливість кожної днини, кожної години, що згинуть, уміли забувати про прикру дійсність, уміли відсвіжити свої сили та нерви веселим сміхом і забавою. Взагалі може за сміло є твердити, що теперішня молодь є більш ідейна, ніж молодь попереднього покоління, що зуміла створити такі прекрасні, такі незабутні сторінки із днів наших визвольних змагань. Може таке твердження принесе авторові дешевим коштом популярність серед сучасної молоді, але зробить воно рівночасно велику й незаслужену кривду тим, що докази своєї ідейности дали іншим способом, як сумним, понурим обличчям та галасливими, хоч і дуже щирими розмовами.

Наша дійсність сумна і боротьба за щоденне істнування лежить важким тягарем на плечах молоді. Знаємо не зрештою і з власного досвіду. Хоч і не відмовляюсь від того закиду, що його з такою іронією робить мені п. М. Б-ий, що сиділа я в сному житті і по пишних салонах, але маю рівночасно за собою і працю помічачки начиння в ресторані, і посаду продавачки в чужій, в додатку: тютюневій крамниці, і багато ріжних інших способів чесного, хоч і нелегкого заробітку щоденного шматка хліба, до чого завжди без фальшивого сорому, навпаки — з гордістю признаюся. Маю за собою і покінчені студії — отже може маю право й робити нашій молоді деякі завваги. Зрештою, хоч може автор собі і уявляє мене якоюсь старою бабусею, але я таки віком належу вже до двадцятого століття і багато тих, що ще рахують себе „молоддю", небагато від мене молодші. Знаю також дуже докладно життя сучасної молоді, бо в своїй роботі маю близьку з молоддю стичність, люблю ту молодь правдиво (не шукаю у неї тими словами дешевої популярности) і дала вже немало доказів цієї своєї любови, злегчуючи тій молоді працю і підшукуючи їй для неї. Та мені здається, що саме ота любов до молоді дійсно щире зацікавлення її долею і життям, примушує нас задумуватись над ненормальними явищами сучасного життя та шукати виходу, хочби й указуючи на хиби, як я це і зробила у своїй статті.

Хто знає, чи саме хибою нашого старшого громадянства не є те, що замість того, щоб молодь направити, часом навіть покартати і покарати та вказати їй її хиби, громадяни шукають дешевим коштом популярности серед молоді, потураючи її хибам і вихвалюючи її непотрібно там, де слід би було сказати спокійне, щире, тверде слово. Хто знає, чи саме в погоні за цією популярністю не випустило старше громадянство керми над молоддю і залишило її саму, щоб шукала шляхів там, де їх легко можна було лише назначити.

Коли росте молоде деревце, то воно звичайно має нахил скрутитися в ту чи іншу сторону, і коли ми, замість того, щоб дати своєчасно і відповідну підпору, будемо його ще й самі нахиляти, то з того дерева вийде покруч'я або в найліпшому випадку калїка. Добрий господар — а ним повинно би бути наше старше громадянство — мусить пильнувати, де є та небезпека, що таке деревце викривляється від вітрів, а може навіть зломитись.

Любити молодь, любити щиро, вбачаючи в ній наше майбутнє — це не потурати їй хибам, але звільнювати її від тяжкого настрою, вказувати їй можливости серед сумної дійсности та при тяжкій праці розваги, теплого почування, забуття бодай на короткий мент життєвих прикростей. За таку любов і побажання ніхто з молоді напевно не образиться, як не хоче підказати їй у своїй відповіді п. М. Б-ий, зате може наша молодь слушно образиться за своїх батьків та героїв, культ яких вона собі так достойно творить, коли робитимемо їм закид що проводили вони справу „в переломових хвилинах" лише тому, що вміли бавитись і на смерть їти.

П. М. Б-ий, здається, не зрозумів суті моєї статті, бо-ж говорила я про ту молодь, що таки на забаву походить, отже видно, той забави шукає, а не про ту, що вражає взагалі забаву за щось ганебне. І хоч з цього кінця я може повинна б почати свою відповідь, та не зробила цього свідомо, щоб доповнити ще свої думки без іронії та без злоби, бо цієї іронії і злоби потрібно нам в інших випадках нашого життя, а не з приводу такої теми: чи вміємо бавитись чи ні.

Х. К.

Балачки про моду.

ЧОГО ПОВИНЕН ВИСТЕРІГАТИСЬ ДОБРЕ ОДЯГНЕНИЙ ПАН?

Побачивши такий наголовок, неодна з вас, Шановні Читачки, відразу скаже: „Та хіба для цього питання місце на „Жіночій Сторінці"? Про це може слід би поговорити з самими панами, а не забирати нам часу і місця в рубриці, де ми радо прочитали би щось про новинки нашої моди"...

Може й ваша правда, любі Читачки, а може й ні, бож, скажіть самі: чи вам не доводиться часто зводити правдиву баталію з чоловіком, нареченим, братом чи навіть милим татусем за його одяг? А хтож найліпше помічує, як мужчина одягнений, як не ми? А чи не ми з тими найгострішими критиками їх одягу? Мені здається, що навіть панове менш критикують наші сукні, як ми їх загальний вигляд та їх краватки, чи жовті черевики при чорному убранні та інші деталі їх костюму.

Отож не сваріть на мене так, а послухайте, що про цю справу говорить один з лондонських часописів та ще й своїм пальчиком покажіть не місце найближчому вашому серцеві „панові", чи може й панам.

Коли мужчина вбирається десь на вечірнє приняття, забаву чи якийсь публичний виступ, або концерт чи академію, нехай памятає, що до смокінга (вже не кажемо про фрак, бо його у нас тепер майже не вживають) не можна брати мягкої сорочки з мягким комірцем та манжетами. Не надаються до цього також і кольорові шкарпетки, а ще — борони Боже! — взористі. Взагалі беручи на себе чорне убрання, мусить мужчина памятати, що всі деталі його одягу мусять бути відповідні до святочного чорного кольору костюму.

Таксамо невідповідні до спортового костюму є камаші, як невідповідний є твердий капелюх до сорочки з мягким комірцем.

Коли мужчина вибирає собі барву краватки, нехай уважає не тільки на барву своїх очей, але й на загальний тон цілого одягу і навпаки. Мужчина із синіми очима і білявим волоссям може носити майже всі кольори краваток і убрання, але найкраще йому буде в гранаті, синіх відтінях; чорно-білі кольори дуже підходять для краватки, а також найріжноманітніші відтіні і сполуки сірих кольорів. Чорнявому найліпше буде в гранаті та бронзі. Рудавим треба бути особливо уважними при виборі кольору убрання і краваток. Можуть вони носити сині, чорні та сірі кольори, але нехай вистерігаються всього червоного. Те саме, що тут сказано про кольори убрань та краваток, можна сказати і про кольори сорочок, про що саме найчастіше забувають наші панове.

Ясні кольори добрі для спортових костюмів, а для щоденних чи святочних найліпше темні, ну й чорна барва. Та найголовніше при тому всьому, щоб убрання було добре скраяне і вшите. Надміру поширені рамена чи обтислий стан свідчать про брак доброго смаку і пасують тільки джигунам, яких, на щастя, ми маємо небагато. А ще одна необхідна засада, особливо в щоденному житті: це чистота того одягу. Тут уже, милі Читачки, ваше завдання дбати про цю „подробицю" людського убору. Випрасувати і вичистити це вже ваше завдання, або бодай звернути на це увагу служби чи й самого власника, щоб він убрання дав вичистити і відпрасувати.

Ще одна засада: не гнатись надто за модою, але памятати, що в якому віці, з якої нагоди і на якім становищі надається.

Як бачите, Шановні Пані, може треба про це часом поговорити й на „Жіночій Сторінці".

Рита.

З нашої хроніки.

з клюбового життя.

У понеділок 31. січня референтка в клюбі „Нової Хати" й „Труду" **Лілія Бурачинська** літературний рік 1937. Референтка поділила літературні жанри на поезію, новелю — нарис і повість. Кожний з них обговорила окремо. Та в загальному схарактеризувала рік як досить оживлений. Правда, поезія залишилась позаду інших жанрів. Але новеля-нарис вибухли несподівано. Десять-дванадцять добрих зборок це вже — немалозначна справа. А коли додати до цього оповідання та ще пять-шість добрих повістей, то пересічний наш читач має вже матеріял майже на цілий рік. Референтка засупала всі появи 1937, подаючи їх у такому порядку, як заслуговували на признання.

По закінченні реферату виступила **Леся Кривицька** та гуртом її учнів із деклямаціями. **Галя Голобродська** прочитала уривки з Ю. Клена „Проклятих років", що їх віддала з експресією. Цікаво продеклямувала **Леся Цибрух** мельодійним голосом деклямація віршів Наталі Лівицької-Холодної. Глибокий їх патріотизм та туга за батьківщиною зворушили всіх. **Ірина Николишин** доповнила цей цикль віршами поетки про Гуцульщину. Наприкінці прочитала Л. Кривицька кілька поезій Ст. Гординського із збірки „Слова на вимених". Напригуд уміло відав її голос класичну простоту та глибінь вірша. Аж дивно, наскільки голос декламатора може підкреслити або погамбити ефекти.

По деклямаціях зав'язалась жива дискусія. Дуже цікаві були завваги п. д-р Марії Дерлат, що обговорила ще інші жанри, яких у нас нема. Передовсім звернула увагу на те, що не маємо байки. Потім пригадала біографічну й автобіографічну повість, якої в нас бракує, вкінці понаднесе листування, що дуже по архівах. Саме листи Івана Франка дали би прецінну лектуру.

У дискусії брали ще участь пп. О. Засінчин, д-р Софія Парфанович, Ірина Павликовська.

Присутніх було дуже багато. Мала клюбова кімната була вщенент по береги.

Практичні поради.

Умивання начинням взагалі маємо собі, коли до води в цій начинні ми додамо кусень питрини, або дещо цвірку чи витяжку з сої половинки. Зникне вам пах від шибул, осадження, а порцелянові тарелі і полумиски матимуть гарний полиск.

Чай. І чай має свої поживні і косметичні вартости. Чай добре отягує пори. Коли ми вимемо шминку мазелом чи іншим товщем то можемо потім натерти обличчя холодною чавою осевицею і шкіра гарно відсвіжиться. Вранці по вмиванню можемо також ужити холодної чаю замість крему під пудр.

—o—

Сторінка без політики.

Фатальний понеділок.

Чимало є таких людей, що вірять у якийсь дивний вплив рідких явищ природи, деяких цифр, деяких днів у тижні і т. і. Залюбки висміваємо таких людей, що побачивши кота, який перебігає їм дорогу, переходять на другий бік вулиці, але вичікують, аж хтось інший перед ними скорше перейде і перетне лінію, якою мандрував собі безталанний і невинний котище. А кілько є таких людей, що в понеділок не поважаться почати якогось поважнішого діла, мовляв, понеділок — це феральний день. Коли їм не поведеться щонебудь у понеділок, то ді вони переконані, що цілий тиждень буде нещасливий що кожний день принесе якусь невдачу.

Чи ці забобони й пересуди мають якесь оправдання? Важко на те відповісти, хоч би тому, що здебільша всі ці пересуди поширені між найбіднішими і мало освіченими людьми.

Та іноді деякі події в нашому житті так якось дивно складаються, що мимоволі приневолюють призадуматися над питанням чи в нашому житті, є якесь право серії і чи деякі дні, чи числа мають якесь-небудь вплив на людське життя. Хоч такі події є густо-часто зовсім випадкові, проте викликують вони багато сумнівів і пояснень.

Оттака подія, що приневолює призадуматися над дивною серією нещасть трапилася перед кількома місяцями в Будапешті.

60-літній заможний купець Михайло Ляслю з Будапешту вів до недавна спокійне і гармонійне родинне життя. Ніякі фінансові клопоти його не турбували. Родинні відносини теж якнайкраще укладалися. Дочка вийшла замуж і жила дуже щасливо зі своїм чоловіком. Родина купця мала вигідне міське мешкання та прегарну віллю на одному з передмість Будапешту. Поведінка купця ніколи не зраджувала ніяких ознак схвилювання, чи екзальтації.

ПЕРШЕ САМОВБИВСТВО.

Та недавно поведінка Михайла Ляслю раптом дивно змінилася. Для свого окруження став він просто нестерпний. Раптом задумувався чогось, нікого не помічав, відтак без причини хвилювався й накидувався на всіх з лайкою. Усім його співробітникам ясно стало, що давніше такий приязний шеф став нервово хорий. Та перед своєю родиною Ляслю скривав просто по геройськи свій нервовий стан.

Одного дня, було вono ще в листопаді, покинув він своє бюро і пішов домів. Службовики даремне вичікували його. Повідомили рідню про свій неспокій. За купцем почали шукати по цілому домі.

Даремно.

Вкінці комусь впало на думку шукати на стриху. Вікно на третім поверсі було відчинене... на малім подвірі, куди майже ніхто не заходив, лежав труп Михайла Ляслю. Відразу стало ясно: купець кинувся з висоти третього поверху і згинув на місці. Його знайшли вже по кількох годинах.

Від того дня над родиною Ляся нависло якесь несамовите фатум. Як причину самовбивства купця подавали його нервову недугу, але справжніх причин того стану не вмів ніхто вияснити. Вони залишилися на завжди в тайні.

Після несподіваної смерти мужа пані Ляслю зовсім відмінилася. Вона попала у повну апатію і снувалася як тінь по мешканні. Одного дня, коли ціла родина сиділа при обіді, п-і Ляслю встала несподівано від стола і вийшла з кімнати.

На счудований запит доньки не дала вона ніякої відповіди. Коли ж мати довший час не вертадася, дочка почала хвилюватися. Вона почала кликати маму. Ніхто не давав відповіди. Молоду жінку схопив несамовитий жах. Торкнена страшним прочуттям, кинулася вона до того вікна, яке вело на подвіря. Вікно стояло відчинене, у глибині лежало розбите тіло її матері...

НЕСПОВНА ПАМЯТИ.

Трагічна смерть обох подруг викликала в широких колах їх знайомих величезне співчуття. Дочка попала у важку нервову недугу, так, що її мусіли вкінці перевезти до санаторій для нервово хорих. Її взяли під постійний догляд, бо домашній лікар Ляслів висловив побоювання, щоб вона не зробила собі щось лихого.

Дбайлива опіка, яку мала дочка купця в санаторій, дала згодом позитивні висліди. Молода жінка заспокоїлася до тієї міри, що її віддали по якомусь часі під домашню опіку. Все таки додали їй постійну доглядачку, яка не залишала молодої жінки навіть на хвилину самої.

Хора відразу гостро запротестувала проти цього, що її віддали під опіку доглядачки і хотіла конче з тієї опіки звільнитися. Але згодом погодилася з долею і зовсім не звертала уваги на доглядачку. Її здоровля почало блискуче поправлятися.

Та лікар не сподівався, що молода жінка грає тільки комедію і симулює... здоровля, щоб вивести лікаря в поле і могти виконати пляноване самогубство.

І справді її симуляція покінчилася успіхом, бо по якомусь часі на доручення лікаря відкликали доглядачку з дому хорої. Ще того самого дня лікар дав чоловікові хорої якнайдокладніші пояснення, як має з нею поводитися.

ТРАГІЧНИЙ ПОНЕДІЛОК.

— Прошу тебе — заявив лікар до мужа, який був одночасно його добрим знайомим — у першу чергу вважати пильно на свою жінку кожного понеділка. Понеділок має для вашої родини трагічне значіння. В понеділок наложив на себе руку Михайло Ляслю і його жінка. Також для твоєї жінки понеділок має особливе значіння і є в кожному тижні найкритичнішим днем. У понеділок мусиш найбільше її пильнувати.

Та навіть найпильніша увага мужа не могла перешкодити дальшому ходові трагедії родини Ляслів.

Минулого понеділка сиділо молоде подружжя при обіді. Після обіду молода жінка пішла до своєї спальні. По якомусь часі хотів її муж попрощатися з нею, бо мусів спішитися до бюра. Та жінка щезла. По розшуках затримався муж при замкнених дверях лазнички. Не було іншої ради, лиш виважити двері.

Коли муж станув у дверях, з криком подався взад. Його молода жінка повісилася на вікні лазнички на шнурі від віконниці.

Всі заходи привернути самовбивниці життя були безуспішні.

Несамовите фатум понеділка забрало свою третю жертву.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Рік 1938 — це р'к щастя.

Новий рік — нові надій, мрії і плани. Сказав хтось, що кожна зміна добра, бо несе зі собою нові вигляди і заохоту до боротьби; не здатися, або йти ще вище. А що-ж робити тоді, коли маємо дві зміни: Новий рік і нову систему гри на льотерії, яка напевне поможе нам побороти всякі прикрі несподіванки 1938 року. Нема найменшого сумніву, що при теперішній системі гри вигляди виграти незвичайно збільшилися. Сильно зменшено, бо на 35 тис. кількість льотерійних льосів, зате вартість виграт дуже збільшилася. Виходить з цього ясно, що вигляди виграти багато більші, як у минулій системі.

Хтось може зискинути, що через поділ льосів на 5 частин, замість, як досі на 4, та, що припадає на одну частину льосу, є менша, ніж досі. Це правда, але винагородою є велике збільшення змоги виграти, бо виграти будуть ділитися не на чотири а на пять частин. А хіба ніхто не погордить виграю, навіть дещо зменшеною. Бо краще щось виграти, як нічого.

Однак у теперішній системі залишено великі виграти з мільйоном на чолі, так, що навіть при малому щасті може впасти на одну пятку льосу така велика сума, що змінить ціле життя. Тих великих виграт є багато, вигляди на виграту є направду великі, так нема найменшого сумніву, що з Новим Роком добудемо нові виграти. Та виграти зможе тільки той, хто має льос до першої кляси 41-ої Льотерії. Тому треба завчасу засобитися ним, бо тягнення починається 17-го лютого.

ПЕХОВИЙ САМОВБИВНИК.

Пех грає величезну роль в житті людини. Хто має в житті пеха, того навіть смерть не хоче від нього визволити. Недавно трапився у Франції трагікомічний випадок.

Один автомобіліст, який їхав дорогою недалеко Жонзаку, побачив на дереві тіло якогось чоловіка. Автомобіліст стримав негайно авто і покликав на поміч дроворуба, який у віддалі кількасотьох метрів рубав у лісі дрова. Та дроворуб рішив, що самовбивник уже мертвий і не хотів здіймати його з дерева. Автомобіліст негайно відїхав. Кілька хвилин пізніше висільник упав з дерева.

Краватка, на якій він повісився, обірвалася. Самовбивник ще жив. По кількох хвилинах він прийшов до себе, зняв зі себе шлийки і рішив на них повіситися.

Та і з тієї спроби нічого не вийшло. Шлийки обірвалися і впертий самовбивник удруге впав на землю. Цим разом пролежав він доволі довго без памяти.

За той час автомобіліст вернувся і привів зі собою кількох дроворубів, які згодилися здіймити висільника. Та замість того прийшлося їм його відтирати і приводити до памяти. Пеховим самовбивником виявився Роберт Лефранс залізничий службовик, який був доволі вдоволений, що його урятували і пообіцявши вже більше не накладати на себе руки, пішов домів.

КИШЕНЕВІ СЕЙФИ.

Застосування алюмінія, який грає величезну роль у нинішній техніці та промисловости постійно збільшується. У продажі вже появилися матерії з вплетеними алюмінієвими нитками, які надають матерії незвичайну тривалість і силу. Одяги вшиті з алюмінієвих матеріялів небагато дорожчі від звичайних.

В Англії почали виробляти алюмінієві кишені, які замикаються при помочі замку — засуву „еклер". Ці кишені — це справжні сейфи, що їх можна носити при собі. Для кишеневих злодіїв є вони важкою перешкодою і в Англії всі букмахери і перегонові грачі забезпечили себе такими кишеневими сейфами. Також у мягких капелюхах роблять підшевки з алюмінію і таким чином капелюхи зберігають знаменито свою форму. Одночасно алюмінієвий капелюх є своєго роду шоломом і хоронить перед ударом.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ДИВНА ЛЮБОВ.

До міліонера-банкира приходить молодий мужчина, блідий і схвильований:

— Вибачте!... Ви мене не знаєте?.. Я теж не мав цієї чести, щоб мене з вами познайомили!.. Вибачте... Але рятуйте мене! Я люблю вашу дочку. Не можу без неї жити! Віддайте її мені! Згодіться, щоб я став її мужом. Якщо ви відмовите, то тут-же покінчу самогубством!

Банкир знизає плечима:

— Позвольте... Цеж якесь непорозуміння... В мене нема дочки!

Молодий чоловік збентежений і відразу змінює тон.

— А? Нема дочки? Справді? В такім випадку простіть за неспокій... Мені казали, що у вас є дочка.

ЖЕРТВА.

— Ти де познайомився зі своєю другою жінною?

— На Говерлі.

— О, то ти теж жертва гір.

1 НАГОРОДА ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ім. ІВ. ФРАНКА НАГОРОДА 2
за рік 1937

Юрій Косач
Клубок Аріядни
збірка новель
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Ілько Борщак
Наполеон і Україна
Історія, що хвилює і захоплює більш, як найкращий роман
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Дістати можна в Адміністрації „ДІЛА", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях

Архиєпископ Олексій візитує Кремянеччину.

Варшава, 2 лютого.

На підставі інформацій, що наспіли сьогодні до Варшави, можемо передати дещо про хід архипастирської візитації волинського православного владики Олексія у прикордонних селах Кремянеччини, де трапились відомі випадки переходу православного українського населення на римо-католицизм.

Як ми вже подавали в суботньому телефоляті, архиєпископ Олексій виїхав 25. м. м. в асисті кількох духовників, але чи доїхав до того села — покищо невідомо. 25. січня прибув православний владика до містечка **Лановець** (центр латинської акції). Лановчани приготовили йому урочисту стрічу, при чому 15 хлопців-вершників виїхало за містечко єпископові назустріч. Як нас інформують, влада КОП-у задержала тих хлопців, так, що єпископ виїхав до містечка без почесної сторожі. В лановецькій церкві відбулась того дня урочиста Служба Божа, після якої владика виголосив відповідну проповідь. У часі богослуження все населення плакало.

*

Посол Скрипник з ВУО зложив учора в справі подій на Волині обширну інтерпеляцію на руки маршала сойму, а голова ВУО пос. **С. Тимошенко** склав — як довідуємося — протест і меморіял у цій самій справі на руки відповідних чинників.

Про ці справи в соймових кулюарах не перестають говорити. **Гром.**

Ревізії й арештування.

Дня 20-го січня ц. р. поліція з Городища перевела ревізію в читальні „Просвіти", у парохіяльній бібліотеці й декількох громадян села Дубна, ланцутського повіту. В о. декана Булика і в читальні „Просвіти" забрали деякі книжки. В одного господаря забрали календар „Сільського Господаря" на 1938. р.

Поліція арештувала в Ценеві, бережанського повіту, дня 22-го січня Андрія Мандзія, а 24-го січня Мик. Барана, Михайла Пайончковського й Івана Юськова.

У днях 28-го і 31-го січня ц. р. тайна і мундурова поліція перевела масові ревізії в селі Майдані, пов. Станиславів. Арештували Олексу Яремича, Йосипа Бажанського і Василя Супа. Двох по двох днях випустили з поліційних арештів, а Йосипа Бажанського перевеали до судових арештів у Станиславові. Причина арештувань: хтось у вересні м. р. спалив „косцюлок" у Майдані. В цій самій справі арештували були ще в вересні м. р.: Романа Яськевича і Василя Войціховського з Майдану, Василя Чижевського з Бабина Зарічного, Михайла Сеньхова з Тязева і Крука з Вістови. Всі вони вийшли 31-го січня ц. р. на волю.

—o—

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ШОСТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

ПЕРЕСЛУХАННЯ СВІДКІВ. — ВНЕСКИ ОБОРОНЦІВ.

У дальшій черзі суд переслухав свідка, постерунікового слідчої служби з Радехова Марія**на Бекера**, що не вносить нічого нового і свідка **Марію Березу**, матір підсудного Березя з Середпільців, що теж не вносить нічого нового до розправи.

Після переслухання тих свідків оборонці д-р Шухевич, д-р Безпалько та м-р Олесницький поставили внески, щоб покликати ще коло 45 додаткових свідків, які вияснять алібі підсудних та зложать зізнання про те, як переслухували підсудних на поліції.

Д-р Шухевич поставив внесок, щоб завізвати актів від команди поліції в Тернополі, які ствердять невідповідну поведінку поліції супроти підсудних, та покликати на свідка радехівського старосту Міхальського, щоб він заявив, чи він інтервеніював у справі способів переслухання підсудних.

Прокуратор спротивився всім внескам оборони. Після того розправу відложили до четверга, бо на середу випало латинське свято

—o—

„Звйонзек Научицельства Польскєґо"

ЗБЕРІГ СВОЮ САМОСТІЙНІСТЬ.

Теперішній польський уряд від довшого часу звернув увагу на „Звйонзек Научицельства Польскєґо", велику організацію, що має 52.000 членів та розпоряджає мільйоновим майном, хотячи покласти на цю організацію свою руку. „Звйонзек" боронився перед тим усіми силами, а ось 2-го ц. м. відбувся у Кракові його загальний зїзд, в якому взяло участь коло 830 делегатів і на якому демонстраційно вибрали головою б. голову Т-ва Колячка. Колянко вибору не прийняв і запропонував на своє місце З. Новіцького, який дістав 812 голосів.

Наради зїзду відкрив куратор „Звйонзку" Мацішевський, нарадами проводив голова організаційної секції — З. Савіцький. Після вибору президії учасники зїзду зложили на домовині марш. Пілсудського на Вавелі вінок. У вітаївій промові б. голова „Звйонзку" Колянко заявив, що остання акція проти „Звйонзку" довела до того, що товариство ще більше усуцільнилось, як було до того часу.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

Японці заняли Чіфу і Пенпу.

Як подають з японських джерел, японські війська заняли минулої ночі пристань Чіфу у шантунській провінції та Пенпу.

ДВІ ЯПОНСЬКІ АРМІЇ ПОЛУЧАТЬСЯ?

На південному відтинку залізничої лінії Тієнтсін—Пукав японці намагаються пробитися через лінію китайських військ, що йдуть на відсіч містові Сучав. Якщо японцям поведеться, вони получаться з другою японською армією — у шантунській провінції. Рівночасно матимуть вони змогу контролювати залізничу лінію до Монгай

Відзви й комунікати.

До всіх бувших парохіян Архикатедри св. Юра й до всіх українців доброї волі, що замешкують українські землі в Европі й по всьому світу за далекими морями, за високими горами!

Усім вам, Дорогі Браття й Сестри, подаю радісну вістку, що за благословенням та за матеріяльною допомогою Їх Високопреосвященства нашого Отця Митрополита Кир Андрея підняв я обнову Архикатедри св. Юра.

Матір церква дістає нову ризу. Пречудна, всіми подивляна, величава будівля, здвигнена на скалі двома великими попередниками Дорогого всім нам Владики Кир Андрея, львівськими митрополитами Львом та Атаназієм Шептицькими, дістає нову ризу, щоб у ній гідно відсвяткувати 950-ліття хрещення св. Руси-України її великим князем-володарним Отцем, св. Володимиром у 1938 році. Радуєтьєся цим моментом не тільки скальний верх города Льва й пінні літи і слуги Храму, хвильну широї радости переживете й ви усі, Дорогі Браття й Сестри, скоро довідаєтеся про цей радісний чин.

Від коли св. Софія у неволі замовкла, від коли храм св. Володимира на горах Києва лиш мовчки глядить на Дніпро — то св. Юр на скальному верху города Льва голосну мову мовить — молитви і тріумфу волі. Цеж тепер серце живе, нехай і пораненого та на історичних шляхах довідуваного великого Українського Народу! Як довго-ж серце живе і бючка ритмічно вдарює, то власник серця житиме й й рани погоїть — лиш близни залишаться, свідки велике достойної історичної хвилини!

Якшо гроша вистане, то й памятник св. Володимирові поставимо. То буде радість! Велика хвилина радости обійме всіх нас!

У цей момент радости згадаймо ще й момент вірности, нерозбивної, духової, релігійної і національної вірности нашої, всупереч всім кордонам, через гори й через моря, щоб одна, здорова кров вигадалася в одно живе, гаряче серце!

Вирвалося нехай буде ваше, Дорогі Браття й Сестри, грошева жертва. Щоби храм св. Юра якнайвеличавіше обновити, за це Вас гаряче прошу!

Львів Горлиця у день св. Андрея 1937. Р. Б.

О. Леонтій Кунцький,
парох катедри св. Юра.

Всі українські часописи світу, що у них моя просьба найде сердечний відгомін, прошу передрукувати цю відозву.

Одним примірник часопису, як і всі жертви, прошу слати на адресу: **Архикатедральний Парохіяльний Уряд св. Юра**, Львів, пл. св. Юра ч. 5

НОВИНКИ.

— **Вістка зі світа милого настрою. ТРАДИЦІЙНІ ВЕЧЕРНИЦІ „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ"** відбудуться 14. лютого 1938 р. у великій салі Залізничників при вул. Кентшинського ч. 54-56. Доїзд від вулиці Городецької лісімкою. 295

— **Запрошення** — як також білети вступу на Великі Вечерниці Медиків — можна дістати в „Союзному Базарі" в днях: пятниця і субота ц. м. від год. 18—19.

— **Пригадуємо, що Традиційний Вечір** жіночого Товариства Допомоги Вдовам і Сиротам по священиках „Доля" відбудеться 8. II. 1938 в усіх салях Народнього Дому при вул. Рутовського 22. І. поверх, на який запрошуємо всіх прихильників і приятелів товариства. Хто через помилку не дістав запрошення, може його набути в еклені „Достава" при вул. Руській ч. 20. — Видїл.

— **Вечір української музики** у виконанню піяністки Данї Гординської-Караньович (в програмі неаполітанці ще твори Бірвінського, Колесси, Косенка, Людкевича, Микиші, Нижанківського і Регульского) відбудеться вже 4. II. в год. 8-ій веч. у великій салі Муз. Т-ва ім. Лисенка.

— **Просфору** в неділю 6. ц. м. влаштовує ще, хрім поданих у нас вчора, Старшина Кружка Р. Ш. ім. Тараса Шевченка у власній домівці при вул. Супінського 23 (год. 6. веч). — Т-во „Українська Захоронка" в Баторієві під Львовом улаштує свято просфори в суботу 5. ц. м. в Баторієві при вул. Більчевського 45 (год. 6. веч.). Чистий дохід призначений на будову захорони в Баторієві. (Доїзд трамваєм ч. 3.)

— **20-ті роковини „22. січня" серед емігрантів.** Дня 28-го січня ц. р. в Товаристві Допомоги Емігрантам з В. України у Львові відбулось урочисте засідання Управи з нагоди 20-ліття січневих подій 1918. року, на яке були запрошені члени Т-ва з родинами й гості. По корот-

кому слові голови Т-ва А. Петренка, який закликав присутніх ушанувати память борців за волю України повстанням із місць, виголосили перед зборами свої довгі реферати члени товариства: письменник Федір Дудко про значіння 4-го Універсалу Української Центральної Ради для української нації і ради. Денис Лукіянович про обставини, що спричинили крутянську трагедію і сам бій під Крутами. Засідання перейшло в атмосфері щирого піднесення. По рефератах присутні склали свої добровільні жертви на будову Музею української визвольної боротьби в чеській Празі. **Б.**

— **„Коза Дереза" у кошицькому радіо.** Кошицька радіостація після небувалого успіху премієри з 10-го жовтня м. р. передаватиме вдруге дня 6-го лютого ц. р. в год. 18.20 оперу „Коза Дереза", цю перлину нашої музики, в якій безсмертний Микола Лисенко виспівав усю свою любов до наших найменших. Окремі ролі виконують найкращі солістки Підкарпатської Руси, орхестра Радіожурналу, диригує Франц Дівіш. Опера викликала таке велике захоплення слухачів, що празька короткохвильна станція рішила з нагоди тієї нової вистави, як дозволять технічні умови, записати її на звуковий пасок для наших земляків в Америці.

— **Українка.** В 15. ч. „Прагер Прессе" вміщено рецензію на книжку Ст. Сірополка: „Історія освіти на Україні".

— **Подужання голови РСУК інж. Ю. Павликовського.** Як довідуємось, голова Ради РСУК інж. Ю. Павликовський прийшов уже після тяжкої недуги до здоровля і виїхав на днях до живця у Жегестові на відпочинок і докінчення лікування.

— **Хочуть мститися.** Недавно в Бережанщині хтось убив Івану Босару, що був одним з рухливіших діячів в групі лівих. Цими днями при залізничому шляху біля сіл Жуків, Біще і Стриганці появилися летючки, писані рукою, в яких є заклик пімстити смерть провідника Івана Басари. По думці тієї летючки в кожному селі за Басару повинен згинути один український націоналіст.

— **Виселюють.** Абсольвент гімназії Андрій Лобар у м. Бережці на Кремянеччині дістав наказ кремянецького староства покинути межі повіту на підставі закону про охорону кордонів держави. Староство робить йому закид, що він займався протидержавною діяльністю.

— **Вийшли на волю.** Дня 31. м. м. вийшли на волю з вязниці в Бірчі такі українські політичні вязні: Петро Яцуш, Бірча, Осип Куртяк і Микола Куртяк, Добрянка та Андрій Осиф з Рудавки. Всі арештовані під замітом приналежности до ОУН, а перший під замітом керування саботажною акцією на терені Бірчанщини. У вязниці пробули поверх місяця.

— **Де є член редакції „Нового Села"?** Член редакції „Нового Села" п. Старух, про якого арештування й вивезення на Волинь ми вже писали, сидить, як повідомляє згаданий орган, у вязниці в Холмі, де проти нього ведуть слідство за приналежність до ОУН.

— **Хто і за що вбив Василя Сулиму?** Дня 27. січня ц. р. пізнім вечором убили в селі Гірнім, пов. Стрий, двома кулями з револьверу крамаря місцевої кооперативи Василя Сулиму у хвилині, коли він замикав двері крамниці. Смерть бл. п. Васля Сулими дуже загадочна. Тому два роки арештувала його поліція, як підозрілого в убивстві поліційного конфідента. Його випустили на волю, бо не було доказів його вини. Покійний був добрим робітником на культурно-освітньому полі. Його похорон, в якому взяли участь маси людей, відбувся 23. січня ц. р.

— **За що карає горохівське староство.** Повітове староство в Горохові покарало таких людей з села Мислині: Василя Шевчука, Юхима Найдюка й Олексу Левтонюка гривною по 10 зол. або 4 днями арешту за ношення вишиваних сорочок з українським національним гербом; Вадима Гладкого і Константина Колесника (із Кросови) гривною по 20 зол. або 10 днями арешту за ношення тризуба; Галину Гладківну гривною 15 зол. за вироблення тризуба; Хведора Рудика гривною 50 зол. або 10 днями арешту за кольпортажу часопису „Народне Здоровля" й Антона Ліщука гривною 50 зол. або 20 днями арешту за ведення читальні й антиозвальні. Одночасно сконфісковано в останнього його приватну бібліотеку, забрану поліцією під час ревізії в дні 17. червня м. р.

— **Зїзд кольоністів Полісся.** У Бересті над Бугом закінчився минулої неділі зїзд польських кольоністів з Полісся, яких варшавська преса називає авангардом польщини на Сході. На зїзді виявилося, що діяльність „Займовизку Осадніків на Полесю" в минулому році була дуже успішна. Кількасот кольоністів, що мали за мало землі, дістали нові наділи з парцеляції державних земель. Для 50 родин кольоністів нові наділи принесли велике поліпшення умов життя і праці. Для 15 кольоністів мають замінити наділи з гірших на кращі й перенести на інші землі. На 1938 рік залишилось ще 133 кольоністи, яким збільшать наділ землі і яким зменшать 50 процент довгу за оплати землі. Кольоністи на Поліссі будують кількадесять шкіл, утримують у Бересті бурсу. Председником зїзду кольоністів був сенатор Скибінський.

— **Лютневий курс „Відродження" у Львові.** Головна Рада Українського Протиалькогольного і Протинікотинного Товариства „Відродження" у Львові подає до ласкавого відома всього українського громадянства, що — крім лютневих відродженецьких викладів і рефератів у Львові і в краю в усіх товариствах та виставі відродженецької літератури по книгарнях — відбудеться в днях 11., 12. і 13. лютого 1938 р. у Природничому Музею НТШ при вул. Чарнецького 24/II протиалькогольний і протинікотинний курс із такою програмою: **Пятниця,** 11. лютого: год. 18. Відкриття курсу і загальний реферат голови Т-ва, м-ра Миколи Цеика; год. 18.30—19 о. проф. Всеволод Дурбак: „Вплив алькоголізму на моральний рівень одиниць і народів"; год. 19—19.30 Д-р О. Недзвецький: „Алькоголь і нікотина та здоровля". **Субота,** 12. лютого: год. 18—18.30 Д-р П. Біланюк: „Чому і як школа поборює алькоголізм і нікотинізм?"; год. 18.30—19. Проф. Е. Жарський: „Алькоголь і нікотина — вороги спортовця"; год. 19—19.30 Ярослав Літинський: „Страшна дійсність у світлі цифер". **Неділя,** 13. лютого: год. 18—18.30 Сен. Олена Кисілевська: „Упадок життя у пяцькій родині"; год. 18.30—19 Ярослав Дзядра: „Як вести відродженецьку пропаганду в краю?"; год. 19 Появнення протиалькогольних і протинікотинних образів, висвітлення Відродженецької фільми і знимок із XI. Міжнароднього Протиалькогольного Конгресу. Вистава експонатів буде відкрита в салях Природничого Музею НТШ від 6.—20. лютого 1938. На виставі буде окремий закордонний відділ! На курс і виставу запрошує батьків і молодь, усе українське П. Т. Громадянство Головна Рада „Відродження".

— **Напади німців у Львові.** Як повідомляє польська преса, у Львові від неділі відбуваються законспіровані наради німців в цілої Польщі, а зокрема зі Шлеська, Познанщини й Поморя. Окремо відбуваються сходини вчителів приватних німецьких шкіл.

— **Львівська хроніка.** До загального шпиталя привезли 50-літнього Андрія Масло зі Сокаля, що зломив собі ногу, як зрізував дерево в лісі фірми „Ойкос". — Єлисавета Келе (Окружна 100) повідомила поліцію, що 1-го ц. м. вийшов з дому її вісімнайтьлітній син, учень консерваторії і досі не вернувся. — 50-літня Агата Бунцльова хотіла затроїтися світляним газом у мешканні своєї колишньої господині д-рової Н. при вул. Пярів 53, до якої повийшла у відвідини. Бунцльова колись служила у д-рової Н. — З заведення для божевільних у Кульпаркові втік 1-го п. м. 64-літній Микола Кисіцький.

— **За вбивство жінки.** Повкураторський уряд в Рівному закінчив слідство і виготовив акт обвинувачення проти Константина Демянчука з села Стидинь Великий, костопільського повіту. Демянчук у 1922-ому році утік з Совітів подаючись за старшину царської армії. Оженився у Стидині Великім, жив 15 літ з жінкою, аж раптом залюбився у 19-літній Йосифі Зіновській. Хотів розвестися з жінкою, але вона не згодилася. Тому при нагоді, коли нікого не було дома, убив жінку сокирою і закопав у стодолі. Всім казав, що жінка виїхала до знайомих. Вбивство викрили, Демянчук признався і тепер відповідатиме перед окружним судом у Рівному.

— **Наслідки „вільного" виховання.** Пишуть нам: На передмістю нового Сяндомира, що тепер розбудовується на серце великого промислу в центрі краю, ніччю з 31-го січня на 1-го лютого скоїлася подія, якої жертвою впало четверо молодих людей. Трьох багатонадійних молодців з одною дівчиною з г. зв. товариства, по веселій забаві, обильно по тамошньому звичаю підлитій алькоголем, зібралися пізно вночі у самітному мешканні одного з трьох молодців на дальшу веселу, але вже інтимну забаву. У мешканні, в непередбачений досі спосіб, хтось з них замкнув комин печі, в якій тлів ще недопалений вуголь. Рано сторонні люди знайшли в хаті на ліжку і долівці четверо посинілих, затроєних чадом небіжчиків, яких не вдалося вже привернути до життя. Між трупами був також син місцевого лікаря емігранта з Росії, грузина по народности. Рано 1-го лютого батьки розвозили міськими візниками свої потіхи домів. На місці випадку довго ще збиралися гуртки чепурної і чванькуватої молоді обох полів з товариства, що коментувала на всі лади моральне багно, яке випадок виніс на денне світло і показав наслідки „вільного виховання".

— **Жиди втікають з Румунії до Польщі.** На польсько-румунському кордоні посилили в останньому часі прикордонні стійки. Минулого тижня притримали вони 37 жидів, що намагалися дістатися з Румунії до Польщі.

— **Візники не можуть перевозити мерців.** Адміністраційна влада у варшавському воєвідстві заборонила візникам перевозити мерців. Були випадки, що візники перевозили тіла людей, що померли на пошесні недуги.

— **Остерігають перед графоманією.** Пресовий бюлетин німецької академічної молоді остерігає перед безплодною графоманією, що в жахливий спосіб поширюється в Німеччині. Уряд дослідів над німецьким письменництвом ствердив, що з загального числа 4500 рукописів видрукували тільки 50. Щоби не втопитися у повені рукописів уряд установив кількамаркову оплату за свою оцінку надісланого рукопису. Число безвиглядних графоманських творів уряд рахує на 90 відсотків.

— **Деревце на честь майбутньої престолонаслідниці.** При участи великої маси народу посадник Амстердаму засадив на майдані перед ратушем того міста деревце на честь новонародженої дочки голяндської престолонаслідниці. Деревце походить з колишнього Оранського князівства.

— **Жертва науки.** У власному мешканні в місцевости Грас, у північній Франції, знайшли мертвого відомого російського вченого, інж. Борисова, близького співробітника Кірі-Склодовської. Виявилося, що він затроївся при хемічних дослідах. Борисов був постійним стипендистом французького уряду.

— **Німці будують радіостації в Греції.** Грецький міністр почт підписав умову з одною німецькою фірмою, що має збудувати три радіостації: в Атенах, Сальоніках та на острові Корфу.

— **Міжнародній теле-комунікаційний конгрес у Єгипті.** Король Фарук відкрив у будинку опери міжнародній теле-комунікаційний конгрес. У відкритті взяли участь члени уряду, дипльоматичний корпус та 600 делегатів, що репрезентували 62 держави.

— **Найбільша крадіж останніх двох літ.** У вересні 1937-го року на почтовий самохід, що їхав з Ню Йорку до Гобокен, напало чотирьох замаскованих гангстерів, які звязали шофера і двох сторожів та забрали мішки з кореспонденцією і готівкою, якої було понад два мільйони долярів. Американська почта зазнала шість крадіж, але тепер трапився випадок, що все те вернув. Один купець із Гобокен ловив рибу і витягнув мішок; з кореспонденцією, який гангстери кинули були до ріки. Купець відніс цей мішок до редакції одного нюйорського щоденника, а репортери висвітлили справу, що наробила тепер шуму в цілій Америці, як найбільша крадіж останніх двох літ.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА
СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ
Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО
під наг.
УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ
СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.
КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.20, З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ, РИНОК 10, II.
Хто не має І-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується. Ціна І-ої частини теж зол. 1.20 з пересилкою зол. 1.50.

Останні вісти.

ПЕРЕД ЗМІНАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

Львівська вечірня преса подає у власних телеграмах з Берліна, що в німецькому уряді мають зайти зміни. Передусім ген. Бльомберг має уступити зі становища міністра Райхсвери. Гітлер не має ще наміченого кандидата на це становище. Пропонував його ген. Фрічові, але той заявив, що він вояк, не політик. Місце Бльомберга хотів би зайняти Герінг, але Гітлер боїться тієї кандидатури, бо вона ще гірше загострила би внутрішні відносини та викликала розлучення в армії і в колах важкого промислу. Не виключене, що Гітлер сам переберє теку міністра Райхсвери.

Має уступити також міністр закордонних справ Нойрат, а на його місце прийшов би дотеперішній німецький амбасадор в Льондоні фон Рібентроп. Амбасадором у Льондоні став би теперішній амбасадор в Римі фон Гассель, а на його місце до Риму прийшов би теперішній шарже д'афер в Льондоні кн. Бісмарк. Має уступити теж зі свого становища німецький посол в Австрії фон Папен.

—o—

З концертової салі.

2-го п. м. улаштувало „Товариство прихильників музики" у салі „Ріжнородностей" концерт, присвячений старинним церковним, вокальним творам для хору та сольоспіву. Дуже цікаве вступне слово, яке пояснювало походження виконуваних творів (гол. хоральних), сказав проф. унів. Ґаншинец. Співав „Фільольогічний хор" з семинара класичної культури під орудою Демяна Ґандзія. Своїм релігійним змістом та церковним характером дотові однакові пісні виконав хор поправно (були малі інтонаційні недотягнення у високих тонах — сопранів). Солісткою концерту була п-і Шмериковська-Приймова, яка виконала шість легенд з життя Ісуса Хонстя, зібраних Іветтою Жільбер. Співачка з великою культурою, з повним зрозумінням виконуваних творів та глибоким відчуттям їх трагічного змісту передала прегарне степенування драматичних моментів, що викликало у публики позитивне звопущення. Спів був у французькому оригіналі, що чимало причинилося до успіху. Акомпанював зі зрозумінням А. Заславський. Концерт зробив культурне вражіння. М. Н—в.

Дописи.

ВИННИКИ.

Просфора в Читальні „Просвіти". Традиційним звичаєм уладила Читальня „Просвіти" у Винниках у неділю 23-го січня Просфору для своїх членів. Домівку Читальні заповнило понад 200 осіб. Голова Чит., відомий, заслужений д'яч о. дек. Гірняк поблагословив Просфору і розлав її читальняний радіні, що засіла при чотирьох довгих столах. У своїй щирій промові згадав о. голова на відрадне явище, що при такій Просфорі в Читальні засідає з року на рік щораз більше учасників і взагалі слідно на кожному кроці між свідомими людьми підйом, хоча живемо серед дуже тяжких обставин, які взаємодіються між іншим також наступом на нашу Церкву, на священників і на нарід. На думку бесідника цей підйом треба приписати тому, що в останньому часі святкували ми або ще святкуємо деякі ровесники-ювілеї загально-національного значіння, як Ювілей відзиви України п'ід опором Просв. Діяч Марії, Ювілей „Русалки Дністрової" та ін., а тепер входимо в Ювілейний Рік „Просвіти", такої дорогої і цінної для всього народу, а зокрема для просвітян, членів Читальні і Голов. Товариства. Вітаючи гостей стали вірно при „Просвіті" в її Ювілейному році, бесідник підкреслив як одну з найважніших заслуг „Просвіти", що вона обединує нарід. І тому нехай усі горнуться до т'ої „Просвіти", що нас виховує на ангідних громадян і своєю дільністю всіх нас обединує. Зверх промовами доповіт Філії „Просв'іти" ред. Ю. Шарумелик, який підкреслив, що як справжня поміна і любов до Христа полягає на в'дповідних ділах і поступках, так і всяка інша поміна, любов і єдність буде т'ільки тоді вартісна, коли буде виявлятися ділом. Таку поміну і єдність на ділі виявимо супроти „Просвіти" в її Ювілейному році, коли поставимо собі на виділній Просфорі, що станемо членами Головної „Просвіти" і не пожалімо для неї ні жертви праці, ні інш. знаючи, що дбаючи „Просвіту", собі дбаємо, спомагаючи „Просвіту" в її нелегкій конечній праці, спомагаємо і зміцнюємо силу народу. Далі промовляли ще м-р Іван Івах'в, п. Малецьке, проф. М. Полек та інші вшановуючи згадкою тих, що в памятних роках відійшли на вічний життя і тих, що жертвували для народу свою чесну працю. Заслужених просвітян під при-

чинилося до освідомлення Винник (о. дек. Пранкові, рад. А. Рокові, Вол. Лукичеві-Левицькому та ін.) відспівали „многая л'та". Серед піднесеного настрою, при співі колядок, просиділи учасники повад три години. Професору закінчили відспіванням національного гимну.

ГОРОДОК.

З життя лугової організації в Городеччині. Лугова організація в Городеччині належить до наймолодших, тому не мала ще часу ані змоги здобути великі осяги в організаційній роботі. Правда, деякі „Луги" в повіті існують вже по кільк літ, але праця їх йшла незгармонізовано й дорівнечно, бо не було повітового організаційного осередка, що лучив би і давав напрямні у праці поодиноких товариств та творив з них одну організаційну цілість. Щойно під кінець 1937-го року, по довгих заходах, основано в Городку повітовий „Луг". Загальні збори відбулись 28. листопада 1937 р. До Пов'тової Старшини ввійшли відомі і заслужені громадяни і довголітні організатори молоді, які дають запоруку, що Лугова Громада у Городеччині внесе дорібок кроку суспільним повітам. Головою Пов'тової Старшини вибрали інж. Романа Паламарчука, заст. голови п. Осипа Кушніра з Яноса, членами пп. м-рів Степана Андрушишина, Степана Лантуту і Богдана Кисіля, — а заступниками пп. поручника Михайла Цуньовського, Василя Гриньківа і Степана Гулика. Перші завдання, які поставила собі Пов'това Старшина „Лугу" — це поширити сітку лугових товариств в повіті, змінити організаційно існуючі вже „Луги" і придбати фонди на однострої та рухомкові знаряди. Крім того збільшити число передплатників „Лугових Вістей" між членами і громадянством. Поширення сітки лугових товариств натрапляє на різні перешкоди. Влада при закладанні нових „Лугів" робить труднощі і дуже остро стосує до лугівників найменші причини закону. Найменше відхилення в „моторальности" того, що підписує статут, або якась дрібна хиба (помилка адміністраційна), це вже причина, щоб не дати внесені статуту. Або ось тепер трапився факт що влада не хотіла дозволити головному Лугові виступити на Святі Йордану, а свою відмову мотивувала тим, що не було демонстрація поети польського відьма. Коли ж „Луг" таки виступив, то пронесчила подія і він'бодала під лугівників тоніні. Не помог нічого і протест, який Пов'това Старшина внесла до повітового старости. Вкінці слід п'дкреслити гарний і пожиточний початок „Лугу" в самім Городку. Вчинок проф. відьма Старшина товариство надо вже з рухливої участи в житті молодими успіхом. Число членів від осени 1937-го року майже подвоїлось і тепер господарний Луг має коло сотні здисциплінованих і свідомих членів, мужської і пожрешительної молоді у віні від 14—10 літ. Старших людей більша. Гарно розвивається також Луги в Яносі, Волиці-Гоголі і Ягільницях. Інші починають помали рухатись. Одностроїв має одна третина. Луговик.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Просфора в „Соколі". Минулої неділі вечором відбулася в сокільському гн'ялі у незвичайно миліш родинним настрою просфора, у якій взяли участь членки та запрошені гості. До спільного стола засіло разом 70 осіб. Поблагословив просфору о. архимандрит Іван Качмар і виголосив відповідну до моменту промову, навіюючи до наших визвольних змагань. Гостей привітав голова „Сокола" дир. Осип Семечко. Він коротко змусував завдання Т-ва „Сокіл", доказуючи у своїй промові на прикладі Ісуса Христа, що для осягнення якоїсь високої цілі треба перед покласти на жертівницю і життя. Вкінці згадав, що у цьому році, цього в якому святкуємо народини Христа, укоріняний нарід має такі свідомі моменти у своїй історії, як 22-го січня 1918, 22-го січня 1919 і 22-го січня 1918 р. Дальше д-р Володимир Загайкевич підкреслив у своїй промові, що перемиське громадянство виявляє щораз більше зрозуміння ваги сокільської організації. А о д-р Решетило висловив радість, що сокільська ідея заторкнула широкі кола української молоді. Промови переплітались колядками, що їх співали усі присутні. Мила товариська гутірка затягнулась до пізної ночі.

З викладової салі. В неділю 23-го січня п. р. відбувся заходами Виділу Учительської Громади ім. П. Могили черговий виклад, який виголосив д-р Роман Несторович на тему „Гіпноза". К-к.

—o—

Спорт.

З ДІЯЛЬНОСТИ К. Л. К. У ВОРОХТІ.

ЗІМОВИЙ БІГ У ВОРОХТІ.

Філія К. Л. К. у Ворохті відбула 16. січня п. р. IV. згадковий біг на 1.800 м. в горах „Дівочо". Згадані змагання переводить місцева філія К. Л. К. кожного року в честь бл. п. Андрія Кіфяка, який згинув трагічною смертю летовця.

Техніч. виїздів: 1) Микола Войтук 3 мін. 15 сек.; 2) Дуцьо Хомин 3 мін. 45 сек.; 3) Іван Мочерняк (с. Михайла) 4 мін. 02 сек.; 4) Гриць Мочерняк 4 мін. 05 сек.; 5) Дмитро Романюк; 6) Микола Пилип; 7) Олекса Ткачук; 8) Петро Чопина; 9) Іван Попович; 10) Лукин Самаюк.

На змаганнях суддювали: п.і Оля Савчівна, пп. Роман Сікора, Іван Мочерняк і Володимир Прітун.

РЕЙД ЛЕЩЕТАРІВ.

Філія К. Л. К. Ворохта організувала у днях 19 і 20. січня п. р. рейд до Космача на могилу бл. п. А. Кіфяка. Траса 45 км. вела горами з Ворохти аж до Космача. Участь взяло 16 молодих гуцулів з Ворохти і Яблонниці. Як кожного року вложило КЛК Ворохта на І всі 'нш. товариства, вінці на могилу дорогому товаришеві бл. п. А. Кіфякові.

Опісля відбула філія К. Л. К. Космач ялодовий біг на 2 км. у честь бл. п. А. Кіфяка. До змагань стануло 20 змагунів, з яких перше місце здобув Микола Войчук К. Л. К. Ворохта.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЮНІОРІВ.

20. І. п. р. філія К. Л. К. Ворохта улаштувала лещетарські змагання для юніорів в біту на 4 км., до яких стануло 12 хлопців у в'ці до 16 літ.

Перше місце в біту здобув Кирило Хомин, який осягнув час 25 мін. 28 сек., 2-ге місце здобув Дмитро Лесюк 27 м. 20 сек., третій був Микола Дедерчук 27 мін. 46 сек., дальші м'єця зайняли Мочерняк Михайло, Мочерняк Олекса, Войчук Василь, Дедерчук Пронім, Хомин Антін, Хомин Тінько, Цабанюк Онуфрій, Олексюк Петро, Мочерняк Василь.

По бігах відбувся конкурс сковів для юн'орів. В конкурсі взяло участь 8 змагунів. Найкращим скавцем виявився Микола Дедерчук, який попасувався і захопив видів своїми сковами та стилем. У прегарнім стилі скочив він 16 м. Дальші м'єця зайняли: 2) Мочерняк Олекса. 3) Хомин Кирило. 4) Олексюк Петро. 5) Хомин Тінько. 6) Мочерняк Михайло; 7) Хомин Антось. 8) Войчук Василь.

Суддювали: пп. Мочерняк Гриць і Войчук Микола.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ ЗА ВІДЗНАКУ СПРАВНОСТИ У ВОРОХТІ.

28 січня п. р. філія К. Л. К. Ворохта переводила внутрішньо-клубові змагання в біту на 12 км. за відзнаку справности. Перше місце, та одночасно срібну відзнаку справности здобув найкращий змагун Гуцульщини в біту юніор Дуцько Хомин у часі 1 год. 1 55 сек. Дальші чотирі м'єця такі: 2) Василь Ємко 1 год. 04 мін. 23 сек. (бронзова відзнака); 3) Іван Онуфрак 1 год. 06 мін. 20 сек. (бр. відзн.); 4) Юра Онуфрак 1 год. 08 мін. 00 сек. (бр. відзн.); 5) Василь Калітинчук (бр.); 6) Петро Романюк (бр.); 7) Михайло Іванович (бр.); 8) Микола Сапсовчук (бр.); 9) Микола Пилип (бронз.); 10) Іван Мочерняк (с. Мих.) (срібна); 11) Петро Стефурак (бронз.); 12) Петро Чопина (бронз.); 13) Василь Папарчук (срібна); 14. Федір Лупана (бронзова).

Суддювали: Микола Войтук, Гриць та Іван Мочерняки.

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Загальні Збори С. Т. „Україна" Львів. відбудуться ми 6 лютого 1938 р. в домівці Товариства при вул. Льва Сапіги 49. І. п. в год. 10-ій рано з таким порядком: 1) Відкриття, 2) Вибір председника, 3) Відчитання протоколу. 4) Звіти. 5) Звіт Контр. Комісії та уділення абсолюторії уступ. Виділові, 6) Зміна статуту, 7) Вибір нового виділу, 8) Внески і запити.

Львів, 10. січня 1938.

Секретар: Паньчак вр. Голова: **О. Левицький** вр.

Чорні — Погонь (Катовиці) 5:0 (в.-о.).

Гав'язковий метч обох дружин не відбувся, бо катовицька дружина зрезигнувала з виїзду. Таким чином Чорні виграли 5:0 без гри і автоматично переходять до фінішів за мистецтво Польщі. Також Україна не дістала ніякого повідомлення від Краковяї і півфінали відбудуться вже мабуть аж при кінці лютого або в березні, якщо на те дозволить погода. Заповіджений на вчора метч Україна—Чорні, який мав відбутися замість метчу Погонь (Катовиці) — Чорні, не відбувся з причини відлиги.

Погонь (Львів) — Панцерні (Перемишль) 10:6.

В Перемишлі відбувся боксерський метч, який приніс доволі спромну перемогу львівській дружині.

Варшава — Познань 8:8.

Боксерський метч двох найсильніших округ у Польщі закінчився несподіваним нерішеним виспіком, хоч на рінгу краще була дружина Варшави. Судію (пунктового) Горчинського з Лодзі мусіли випровадити з цирку поліція.

Рух — Домб 2:0.

Футбольний метч, який відбувся на Шлеську закінчився перемогою л'гової дружини Руху над Домбом. Друга шлеська л'гова дружина АКС грала зі Славією (Руда) і виграла всього 1:0, при чому одинока ворота здобув АКС з карного.

Садберійським воякам не ведеться в Европі.

Канадійська дружина „Садберійські Вояки", яка має репрезентувати Канаду на цьогорічних мистецтвах світу в Празі, не має щастя до европейських гав'язків. У Празі грали вони два метчі. Перший відбувся п'д фірмою Канада—Чехословаччина і закінчився скромною перемогою канадійців 1:0. Другий метч ЛТП — Садберійські Вояки закінчився сенсаційним виділом 1:1.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ми „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 4. II. год. 7.30 „Дімок з карт".
Субота 5. II. год. 7.30 „Дімок з карт".
Неділя 6. II. год. 3.30 попол. „Дімок з карт"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Театр Ріжнородностей:

Пятниця 4. II. год. 7.30 „Цей і той".
Субота 5. II. год. 7.30 „Цей і той".
Неділя 6. II. год. 12 пол. Останній виступ радника Стрекози; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Український Народний Театр ім. М. Садовського

СТРИЙ (салі Благовістительного Дому):
4. II. Гетьман Полуботок.
МИКОЛАЇВ:
5. II. Маруся Богуславка.
6. II. Мазепа.
7. II. Гейтьа.
8. II. Гетьман Полуботок.
В скорім часі театр заїдає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПЕРЕМИШЛЬ (салі Роб. Дому):
4. II. Процес Мері Дегей.
5. II. Під вуалем.
6. II. Прем'єра: Лісова пісня, драма-феорія в 3 діях з прольогом Лесі Українки.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Китай і Індокитай".

ЗОЛ. 9·50 СИГНЕТ 14 карат. золото тільки у
у Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".
АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".
ВАНДА: „Герої Сибіру", „Чу-Чін-Чаа".
ГРАЖИНА: „Звахар".
ЕВРОПА: „Погороджувана".
КАСІНО: „Королева перемагає".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Боє.
МАРУСЕНЬКА: „Либуй".
МЕТРО: „Книжа".
МІРАЖ: „Пильномітична жінка".
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Болько та Льолько" (Дімітна), „Кінг-Конг".
ПАЛЯС: „Улан князя Йосифа".
РАЙ: „Наречена з приладдю".
РІЯЛЬТО: „Сам по сам" із Павлем Весєх.
СВІТ: „Дим\ стежки", „Пасажирка вайзем"
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінов" і ревія
ТОН: „Містні глупоти", „Дармоїд",
УТІХА: „Шлях до слави" та ревія.
ХІМЕРА: „Світальні півночі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця. 4. лютого 1938.

7.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Що носи Коперніні бачив у Польщі" авд. для шкіл; 11.40 Колеральні мінітюри, зл.; 12.03 Полудньова авдиція; 12.45 Суспільна гутірка; 13.50 Росії: „Сорока-злодійка" увертура; 14.00 Пісні й арії у вик. Арт. Вічо, бас, у супр. форт.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Драгм. із пов. „Гіосан до повагони" Ів. Тімо. Музика з пл.; 15.20 Вікучі вісти з міста та провінції; 15.50 Госп. вісти; 15.45 „Отець Якопіт — приятель дітей", авд. для д'тей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Розр. концерт; 16.50 20.00 Актуальна гутірка; 17.00 „Малуко" гутірка; 17.15 Старо й нова музика на форт. в супр. форт.; 17.50 Остат. авдиція; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Технічний інформатор; 18.15 Хор. концерт; 18.20 Для кожа: Гутірка для господинь. Хлоп. сигнальна; 18.35 „Марія Вітрославна. — забута львівська поетка"; 18.50 Спорт. вісти; 19.20 „Шин арфі" романсів і пісень шведських моряків в упр. Суне Вольдін'га, хор, орк., солісти (трансм. зі Стокгольму); 20.10 Симф. концерт; 22.50 Ост. в'сти; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 5. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співайбо пісеньки; 11.40 Бетовенові твори; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Концерт бажань; 15.20 Радіотехн. актуалії; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про невидимого" в муз. ін.; 16.15 Концерт хору у супр. музики; 16.50 18.55 20.55 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вісти; 18.10 Дюфорт. музика; 18.35 Для села: Лісові вісти. Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Згода будує — незгода руйнує, авд. для д'тей. Як дивляться на Польщу два кордони; 20.00 Нар. пісня; 20.45 Веч. дзвінок; 21.00 Танк. музика у вик. малої орк., рефрени: у перерві в год. 21.45 „Партія будує" екст Трістана Бернара; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця. 4. лютого 1938.

БЕРЛІН 14.15 15.00 Розр. музика, 19.30 Хор. форт., 18.00 Пісеньки: БУДАПЕШТ 12.05 Військ. орк., 13.30 Циг. музика, 19.30 20.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 11.25 Концерт солістів, 15.15 Віденські пісні, Ст. Айзер співр., 16.50 Для д'тей, 20.00 21.00 „Жінка дома" ком. К. Гобліке, 22.30 Скрипка; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дітячі пісні, 15.35 Пісні при коловороту, 18.00 Нові п'єси, 20.00 21.00 Орк., співр., форт., 22.30 Сонята а-дур на скр. і форт. Моцарта: КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття; ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 Симф. концерт „Перед 150 дітьми"; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт: ПРАГА 15.15 16.10 Розр. концерт: РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. концерт, 19.30 Для дітей, 21.30 22.00 23.00 „Ль Отаж" драма Кльоделя; РИМ 16.00 Скрипк. рецталь Вашн Пшітолл, 21.00 22.00 Комедія з муз. ін.; СОФІЯ 19.45 20.00 Вок. концерт, 21.00 Рос. і циг. романси; ШТРАСБУРҐ 18.15 Форт., 18.45 Камер. музика, 21.30 22.00 23.00 „Фрінне" оп. Сен Санса.

Субота, 5. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.30 Вес. авд., 19.10 Твори Чайковського, 20.00 21.00 Парада переважних концертів, вес. авд.: БІЛГОРОД 20.30 22.20 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Аранжінна" оп. Візера; БУДАПЕШТ 12.05 Вокальний, 17.00 21.30 Циг. музика, 18.25 Спів, 19.25 Два форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Пісні П'ємонт та Піннові, хор, 19.30 20.00 21.00 „Пісенька в Ніцці" оп. Занзалера, 21.35 Скрипка Магди Гайош у супр. форт.: ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Для дітей, 16.00 Веселе завітання тижня, дві орк., газай. секстет, сол.: КОШИЦЬ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Розр. мельодії, 21.50 22.00 Комедія Ніподемія; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Веселий вінець, 17.15 18.00 Танк. музика, 22.20 Лист: РАДІО ПАРІ 18.00 18.30 Для дітей, 18.15 Пісні, 21.15 Скрипка; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Сутерн бог'е" оп. Вагнера.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 3. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. більш. без оп. 2·95 зол
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·00 зол
1 кг. масла експ. видоч. з опак. 3·00 зол
молоко . . . 16—17 сотийок (кона)
5·50 зол.

Тенденція здержана на молоко й масло на ціни знижкова.

Подяка.

Прибиті тяжким горем по'сля смерти Найдорожчого Мужа і Татуся, бл. п. РОМУАЛЬДА ДУМІНА, складаємо щи. ру подяку Всім, котрі поспішили з поміч і словами потіхи. Зокрема дякуємо Вел. Духовенству: о. Гавриляшинові, парохові Отрик, о. мит. Китаковичеві, о. проф. Хоминовї, о. проф. Ліщинському й о. проф. Хирівському. Меценасові Д-рові Д. Охримовичеві, делегатові С. У. А., за прощальне слово над могилою хорові Вп. Ради. Кучинівського. Дякуємо Вп. лікарям Д-рові Левицькому, Д-рові Рибачевському і Д-рові Бажинському. Вп. Проф. Повалячкам, Вп. Панні Наконечній, Коталковій. Максимуковій дякуємо, що опомагали і потішали нас у тій тяжкій для нас хвилині і Всім, що взяли участь у похоронах і вислали співчуття устно чи письменно.

Родина.

ОПОВІСТКИ.

Заява. Заявляю, що я на громадському засіданні не ужив вислову „большевик" ані „комунізт" під адресою п. Проф. Д-ра Ярослава Гординського, батька п. Володимира Гординського і тамсамим не мав нам'ру в якийнебудь спосіб образити п. Проф. Д-ра Ярослава Гординського. Однак, якщоби п. Проф. Д-р Ярослав Гординський дописідок хибної інформації почувався чимнебудь в цього приводу дійнений, то я за цю, мною неспричинену кривду п. Проф. Ярослава Гординського перепрошую. У Львові, 31. січня 1938. — **Д-р Володимир Залозецький.** 296

Заява. Вслід за вимогою Пана Д-ра Володимира Залозецького ствердкую, що мене хибно поінформували і тому від. кликую означальні слова зневаги у сторону Пана Д-ра Володимира Залозецького та за цю образу Пана Д-ра Володимира Залозецького перепрошую. — У Львові, 31. січня 1938. — **Володимир Гординський,** студ. прав. 297

Загальні Збори Товариства Українських Робітників „Сила" у Львові відбудуться в неділю дня 13. лютого н. р. в год. 10-ій зрання в Жовтій салі Народнього Дому при вул. Рутовського 22. І. п. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіти за останній діловий рік. 4) Звіт Контрольної Комісії та внесок на уділення абсолюторій уступаючому Виділові. 5) Вибір Комісії Мятки. 6) Дискусія над звітами. 7) Вибір нового Виділу. 8) Справа плоші. 9) Справа Робітничого Дому. 10) Еventуалія. Коли би в год. 10-ій не відбулася потрібна скількість вимагаючих статутом членів, то Загальні Збори відбудуться годину пізніше в таким самим порядком нарад і рішенні їх — без огляду на скількість членів — будуть правосильні. — За Виділ Товариства Українських Робітників „Сила" у Львові: **Музика Павло** вр. голова, **Сабара Степан** вр. секретар. 298

Замість вінка на домовину незабутнього бл. п. Д-ра Адріяна Конштантинського складають Марія і д-р Іван Гриняї зі Львова квоту зол. 10 для убогої молоді державної гімназії з українською мовою навчання у Львові. 299

Учасники курсу господарських референтів районових молочарень при Т-ві „Сільський Господар" зложили 33.25 зол. для українських політ. в'язнів з нагоди 20-их роковин бою під Крутами.

Українські політ. в'язні в Середні зложили 25 зол. для „Рідної Школи" з нагоди 20-их роковин бою під Крутами. — Українські політ. в'язні в Грудзьонжі зложили 6 зол. для українських безробітних з нагоди 20-их роковин бою під Крутами.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЮ до співпраці інжиніра-мірника зараз. Зголошення до Адміністрації під „Мірник самостійний". 189 5-5

ЕКОНОМ-ГОСПОДАР енергійний, чесний, практичний знавець усіх ділянок рільного господарства (машини, управа цукрового бурака) потрібний від 1. III. Платня за умовою. Письменні зголошення до Управи д'бр Шляхтинці п. Теребовля. 291 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ШУКАЮ праці книговод-адміністратор. Зголошення „Діло" п'д „Книговод". 278 3-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 16-18

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНЖ. ДЕРЖАВНИЙ емерит VI. групи платн\, власник більшої гарної реальности в повітовім місті бажає пізнати особу до 45 літ, пристійну, пог'дної вдачі, з невеликою готівкою. Листи без адрес\ слати, можливо зі світлиною, до Адміністрації „Д'ла" під „Поважна справа". 274 3-3

НАУКА

ПРИЙМАЮ на тримісячний курс зрок і шиття і теж шиття білля. Марія Пісарська, Сташіца 8. 3-3

РІЖНІ

НА КАРНАВАЛ виконаємо убрання фраківі, смокінгові, віентові. Колонтай 10 тел. 215-37. Цїни низькі. 232 3—6

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковапих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 11-30

ОКАЗІЯ ДО 15. ЛЮТОГО! За дворотовий цього відтинка, 250 грамів знаменитої води кольонської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотиків. Великий вибір косметик по цінах фабричних. Перфумерія „Divee Paris" — Львів, Ягайлонська дванадцять. 280 2—5

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 18

Ми любимо **Ренату** бо зробило
МИЛА до ГОЛЕННЯ
МИЛА до МИТТЯ
ФАМОЗА
Львів, Яблоньського 58

Приписові почтові друки і книжки до вкитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Д'ла" Львів, Ринок 10. Для провінції виспаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

ДЕНТИСТИЧНЕ ПЕРШОРЯДНЕ КОМПЛЄТНЕ УРЯДЖЕННЯ

продасть оказійно з приводу смерти власника

Д. Грабартова

ЖОВКВА, МУШКЕТА 2.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 26 (14.658). ЛЬВІВ, СУБОТА 5. ЛЮТОГО 1938. Piśmo ukazuje się codziennie oprócz niedziel i świąt. Rik LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чи національна Еспанія буде монархією?

Ген. Франко заявив у інтервю закордонним журналістам: „Як винищимо комунізм, приступимо до національної відбудови. Щойно коли закінчимо ту працю, застановимося, чи інтерес Еспанії вимагає реставрації монархії. Якщо виявиться, що так, ця монархія буде основно ріжнитися від давньої, поваленої 1931. р. Король мав би за завдання зберегти мир і мусів би мати деякі виконавчі компетенції.

У майбутній Еспанії не буде класової боротьби; взаємини між капіталом і працею будуть згармонізовані.

ХРЕСТ ЗАСЛУГИ ДЛЯ АНГЛІЙСЬКИХ І АМЕРИКАНСЬКИХ ЖУРНАЛІСТІВ.

Як подає „Радіо Насіональ", ген. Франко признає еспанський хрест заслуги англійським та американським журналістам, що минулого місяця полягли під Теруелем.

НОВИЙ ПРЕДСТАВНИК НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ У ЛІСАБОНІ.

Як подає „Радіо Насіональ" зі Саляманки, дипльоматичним представником національної Еспанії в Португалії став брат премієра Микола Франко.

АДВОКАТ

Мр. Ольга Люстіг-Ганицька

провадить тепер канцелярію

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. ЛЬВА САПІГИ Ч. 61. І. ПОВ.

6. лютня год. 12 у Великому Театрі

Святочна Академія в 20-ліття проголошення Самостійности України.

Білєти раніше в книгарні „Н. Т. Ш." Ринок 10.

Безуспішні наступи червоних.

Як подає національна головна квартира, червоні чотири рази безуспішно атакували національні становища на відтинку Гранха де Торрегермоза; при цьому знищено три повзи, випродуковані в СССР.

Також під Теруелем відбито наступи червоних на відтинку Турія.

НАЦІОНАЛЬНИЙ НАСТУП ПІД МАДРИДОМ.

Під осльоною сильного артилерійського огня національні війська заатакували в кількох місцях відтинок Караванчель під Мадридом. Між артилерією обох сторін дійшло до перестрілки.

НА ІНШИХ ФРОНТАХ.

Як подають із Мадриду, червоні ведуть розвідчу акцію на північному відтинку Гвадалахари, де національні війська намагаються відібрати становища під Вілля Вієчаха дель Льозоя. Під Пенароєю національні війська відступили перед червоними.

Комунікат червоного командування повідомляє, що 3 національні літаки скинули 20 бомб на місцевість Фігерас, де згинуло 9 осіб і ранено 50; 9 домів зовсім знищено.

Також на центр Мадриду впало коло 30 летунських бомб, з них 10 у проміні 100 метрів довкруги французької амбасади.

Японський уряд хоче приязних взаємин з Англією.

Відповідаючи на інтерпеляцію, японський міністр закорд. справ Гірота підкреслив, що японський уряд хоче жити в якнайліпших взаєминах з Англією. Йому — мовляв — не відомий ні один випадок, щоби Англія свідомо наразила японські інтереси; якщо колись до того дійшло би, японська дипльоматія намагалася би вплинути на Англію, щоб вона змінила своє становище.

Японія тепер може хіба переконувати інші великодержави, що у Східній Азії витворилася нова ситуація, з якою необхідно погодитися. Слід вірити, що Англія, яка має там найповажніші інтереси, найскоріше з тим погодиться.

НОВИЙ КИТАЙСЬКИЙ УРЯД У НАНКІНІ?

Райтер подає зі Шанґаю, що після заняття міста Сучов японська влада мабуть зорганізує у Нанкіні новий центральний китайський уряд. Пекінський уряд матиме лише льокальне значіння.

Китайці втратили 692 літаки.

Морська секція японської цісарської головної кватири повідомляє, що від вибуху війни Китай втратив 692 літаки, з того зістрілено у повітряних боях 291. У січні китайці втратили 114 літаків, з того зістрілено 33.

Японці втратили лише 60 літаків.

ЯПОНСЬКІ ВТРАТИ.

Відповідаючи на інтерпеляцію в парляменті, японський міністр війни Сугіяма заявив, що від вибуху японсько-китайської війни полягло понад 20.000 японських старшин і вояків.

Обсерватори твердять, що ця цифра за мала; до неї треба би ще додати вояків, що померли від ран і недуг, летунів та моряків.

КИТАЙЦІ ЗАБАРИКАДУВАЛИ РІКУ.

Китайці забарикадували Перлову Ріку вище Кантону, затоплюючи на всій її ширині джонки. З огляду на те уперухомлено всі судна на горішньому бігу ріки, м. ін. 4 британські канонірки й одну американську.

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашне навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

Атаки на св. Юр.

Львів, 4. лютого 1938.

Св. Юр завжди тішився специяльними симпатіями польської вулиці, і перед війною і після війни. Трудно підозрівати польську вулицю, щоб вона знала історію українського національного відродження в Галичині та ролю, яку в "ому відродженні відіграло українське духовенство і вся греко-католицька Церква. Але та вулиця інстинктовно відчувала, що український греко-католицький клір є одним із могутніх чинників національної стійкости, національного розвитку та національної боротьби, тієї боротьби, від якої не можна відділити й безпосередніх інтересів Церкви, як організації вірних. Чи треба більшої причини для ненависти, як та причина що хтось і щось стає двигуном національно-культурної регенерації?! Чи треба дошукуватися ще якоїсь іншої причини тієї ненависти, що її має польська вулиця до св. Юра, символу греко-католицької церкви і греко-католицького клиру, як та єдина причина, що Унія не хотіла продовжувати своєї ролі денаціоналізатора (польонізація майже цілої шляхотської верстви), а відіграла і протилежну ролю: пробудника української національно-культурної свідомости у масах, що в літах бездержавництва, панщизняної неволі та шаленого господарського визиску потопали у темряві й котились до затрати своєї національної метрики! Виступ нинішнього святоюрського Владики у галицькому соймі та в Палаті Панів у Відні в оборону вимоги заснувати український університет, гідне становище Митрополита, що він його займав у часах польсько-української війни та пізнішої боротьби на міжнародньому форумі (до якої він активно не вмішувався), вірність своїй пастві, при якій стояв у найважчих її хвилинах, наразившись через те раз на арешт і заслання за російських часів, другий — на арешт у Познані, при поворотї до рідного краю, — та постава Митрополита викликувала у маленьких людей тиху лють яка час до часу проявлялась у голосній і непристойній лайці. Ті настрої не втихомирюються, бо їх підсилюють два непольські чинники: галицькі царо- і православні москвофіли, які супроти поляків є „порождіннимі русінами" і не цураються ніякої смішної та нікчемної видумки яка тільки може дискредитувати св. Юр і його Владику, та — на превеликий жаль — один із епархіяльних греко-католицьких центрів, який, що правда, безпосередньо проти св. Юра прилюдно не виступає (того ще бракувалоб!), але посередньо своїми розпорядками, своїми пастирськими листами, всією своєю ноторійно відомою системою каже разу-раз порівнювати: бачите, який то я „льояльний", як я дбаю і за інтереси скарбового уряду і відтягаю своїх священників від праці у загально-національних установах та організаціях, — а св. Юр цього не робить!

І св. Юр стає в очах пересічного поляка мало що не твердинею українського революціонізму, централею ОУН та арсеналом бомб і „оргешів". Те, що ніхто інший, а саме св. Юр був тим що перший повів гостру і — що найважніше — успішну боротьбу з революційним підпіллям та його розкладовими елементами (оснування УКС-у й „Мети" а й послідовною кампанією)

і славне „Слово до молоді" Митрополита, і славний лист про небезпеку большевизму, і конструктивні заходи в ділянці організації молоді (КАУМ, „Орли", відкриття Акад. Дому), — все воно проходить без ласкавої уваги польської сторони для якої зрештою і не робилось. Не знає теж і не розуміє польська вулиця, що саме питомою рисою св. Юра за перебування Андрея Шептицького на митрополичому престолі є не мішатись до політики і в політичних справах признавати компетенцію кожночасного політичного проводу: нехіть активно вести політику приємну польській стороні ця остання трактує як політиканство! Доводить воно до сущих абсурдів, які тільки сміх викликують в українському громадянстві і подив: як можна аж так не орієнтуватись у справжніх відносинах і як можна виявляти аж таку злу волю?! Наприклад: і в духовних колах і в колах близьких „Ділові" та взагалі в ширшому українському громадянстві давно вже не було такої веселости, як після прочитання звістки (польська преса вперто її повторяє, як ревеляцію!), що св. Юр субвенціонує — „Діло", ба навіть, що „Діло" живе з церковних фондів!!

В останньому часі маємо знову яскраві докази ігнорації цих справ, получені з крайньою злою волею. Реферуючи останнє число органу львівського відділу Звйонку Легіоністів „Воля і Чин", ми зазначили, що велика стаття присвяче на там напасти на св. Юр, з якою шануючий себе український часопис не може полемізувати тому, що напасть утримана в ординарному тоні й особистою лайкою на особу Митрополита. Аж ось учора в такому самому непристойному тоні накинувся на св. Юр і особу Митрополита потол Войцеховський на соймовому терені. Спираючись на тенденційних вістках польської брукової преси та — на жаль — дуже односторонньому комунікаті військової влади, посол Войцеховський виступив з гострою атакою на св. Юр за невдачу переговорів щодо участи війська у цьогорічному святі Йордану. Пос. Войцеховський представив це в той спосіб, що „зверхник львівської греко-катол. архиепархії видав розпорядок, який не дозволяв, щоб військо як ціліть, та вояки греко-католицького обряду взяли участь у святі Йордану 19. січня 1938". „Митрополит Шептицький (читаємо у комунікаті ПАТ-а про вчорашнє засідання сойму) забороняє польському війську і польським воякам греко-католицького віроісповідання брати участь в одній з найбільших релігійних урочистостей греко-католицької Церкви. Митрополит Шептицький покликується на те, що не хоче впроваджувати новости, але це мінається з правдою, бо участь війська в тому святі є від непамятних часів освяченою традицією, яку зломив митр. Шептицький". В дальшому йде звичайна непристойна лайка під адресою Митрополита, який — мовляв — „лучить зухвальство польського магната з періоду королевят з хитрістю византійського владики", та „який зломив присягу (!), що її склав на вірність Польщі". „Антикорналізаційна течія йде з гори св. Юра. Там є протипольська кузня. Там громадяться часоби до боротьби з польською державою і творяться пляни роботи. При нашій каригідній пасивности і за наші гроші створено протипольський штаб у кожній гре-католицькій парохії на південному сході". І ту свою промову закінчив п. Войцеховський домаганням, щоб приступити до ревізії конкордату.

Добре сталося, що пос. Целевич склав в імені УПР негайно гострий протест проти тону і змісту виступу п. Войцеховського. Того виступу п. В. не можемо назвати інакше, як тільки — провокацією супроти нашої Церкви й нашого народу. Коли п. Войцеховський дозволяє собі кидати такі слова, як „зухвальство" під адресою найвищого достойника греко-католицької Церкви в Польщі та людини з найвищим моральним авторитетом в українському народі, то як назвати таке зухвальство п. Войцеховського?! Чим є він, маленький чоловічок, у порівнянні з індивідуальністю того роду, як Андрей Шептицький?! Чи він не відчуває цілої трагі-комічности тої ситуації, в якій опинюється, та цілого несмаку, що його при читанні таких слів п. Войцеховського мусить відчувати кожний, не тільки українець, але взагалі кожний громадянин, незасліплений злобою і ненавистю до українства, його Церкви, його авторитетів!?

Головна основа такого нахабного нападу, який не має прецеденсу, це справа цьогорічного Йорданського свята. Те, що говорить п. Войцеховський, це суща брехня: це просто типічна річ, як можна в такий спосіб накидатися на Церкву та її Владику, не знаючи якслід справи, не перевіривши її та не орудуючи фактами, що відповідали б дійсности! Ось виїмок з буквального тексту листа, що його дістав офіціяльно за підписом Митрополита о. Домет Садовський, який переговорював у цій справі від Митрополичого Ординаріяту з о. Антоном Матейкевичем, римо-кат. деканом О. К. VI.:

„О. Матейкевич Антоній, римо-католицький декан О. К. VI., урядовим письмом під ч. 52/37 з дня 18. жовтня ц. р. звернувся до Митрополичого Ординаріяту в справі участи вояків у Йорданському Водосвятті. Повідомляє, що ген. Токаржевський зарядив, щоб для війська не відправлялося окремого водосвяття. Супроти цього Ваша Всч. може в порозумінні з о. Стеткевичем постараються у військової влади, **щоб вояки греко-католицького обряду були цілковито звільнені від якихнебудь військових обовязків уже в навечерію Йордану і в сам день** празника, **щоб могли брати участь у нашому** торжественному **водосвятті. Ваша** Всечесність повідомить і ОО. **Парохів про успіх** своїх старань, **щоб Всечесне Духовенство** могло — йдучи назустріч **бажанням** військової влади воякам **греко-катол.** обряду — улекшити якнайбільшу **участь** у наших торжествах, себто **уможливити всім**, що того бажали б, **св. Сповідь і св. Причастя, і в навечерію і в сам день Празника.**"

У найближчій розмові о. Д. Садовського з о. Матейкевичем той останній прочитав собі того листа, зробив собі польський переклад оригіналу й о. Садовський його завірив, так, що польська сторона не може мати ніяких сумнівів щодо інтенцій найвищих наших церковних кол. Якже у світлі цього документу виглядає закид, що Митрополит „заборонив польському війську і польським воякам гр.-кат. віроісповідання брати участь" у Йорданському святі?! Так само виглядає закид, що це „Митрополит Шептицький зломив традицію, яка існує від непамятних часів". Польський слухач тієї промови міг би думати, що в усіх попередніх років була на Йордані військова парада, тільки цього року Митрополит її заборонив: у цьому що німецьке. Головними пружинами того зїзду кермувала політично-програмова комісія, що м. ін. багато місця присвятила видуманій і тенденційній справі „українсько-німецької небезпеки". Сам зїзд попередила відповідна пресова кампанія, підчас якої появився м. ін. один такий комунікат:

„Проблема німеччини на польських землях обмежувалася донедавна до західніх воєвідств. Тепер виступає ця проблема навіть і на півдні і сході. У львівському воєвідстві пастор Цеклер виховує найзавзятіших пасторів-германізаторів та навертає на **евангелизм українців.** На Волині німці щораз частіше домагаються своєї школи".

З того комунікату, як і з кількох попередніх, видно, що керманичі протинімецької акції, непопулярної після відомого становища міністра Бека, скріпленого декларацією з 5 листопада м. р. — „беруться на спосіб" і фабрикують німецько-українські коктейлі, щоб тільки мати ґрунт для своєї акції.

При цій нагоді нотуємо, що пастор Цеклер видав свою рішучу заяву проти імпутованих йому закидів — а „хитрий" Польський Західний Союз встиг уже зорганізувати свої відділи у Кремениці й Дубні. Проти кого буде звернена діяльність тих філій грошевитого союзу — не важко догадатись. На тлі свіжих подій у Кременеччині ці факти мають свою особливу вимову.

Гром.

Коротний час посезонова випродаж по значно зниженних цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціяльний рабат. **Випродаж починається 1. II. 1938 року.**

Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** **ЛЬВІВ Коперника 4**

Навіть поборючи німців ---

стріляють в українців.

З УКРАЇНОЖЕРНИХ МЕТОД ПОЛЬСЬКОГО ЗАХІДНЬОГО СОЮЗУ.

Варшава, 1. лютого 1938.

Протиукраїнська кампанія деяких засліплених короткозорим шовінізмом кругів польського громадянства дійшла вже до того, що навіть там, де говорять про справи далекі від т. зв. „української загорзи" раптом вирвався „жовтоблакитне небезпеченьство", підіймаючи дубом волосся на головах підозріло крикливих „патріотів".

Не дивуємося вже цілком таким маніфестам, як той приклад з відомим поморським щоденником „Дзеннік Бидгоскі", який свого часу хотів вішати письменника Серошевського за пропозицію замкнути католицького краківського епископа в Березі, а недавно у брехливій статті кричав, щоб „військо і держава покарали католицького митрополита Шептицького за... „нечувану провокацію", тобто відому справу Йордану. Це — так би мовити — продукти вулиці для вулиці. Але вже трапляються на польському протиукраїнському ринку щораз частіше нові методи, наче модерні ґазові стрільна, сильно комбіновані та призначені на більше скомпліковане діяння. Ми вже звертали увагу нераз на перфідне сполучування „української загрози" з німецькими справами, що буцімто цілковито не ріжняться між собою та прямують до одної цілі.

Саме вибори скінчив у Варшаві свої напади **пятий зїзд делеґатів Польського Західного Союзу**, організації із завданням поборювати все, що німецьке. Головними пружинами того зїзду кермувала **політично-програмова комісія**, що м. ін. багато місця присвятила видуманій і тенденційній справі **„українсько-німецької небезпеки"**. Сам зїзд попередила відповідна пресова кампанія, підчас якої появився м. ін. один такий комунікат:

„Проблема німеччини на польських землях обмежувалася донедавна до західніх воєвідств. Тепер виступає ця проблема навіть і на півдні і сході. У львівському воєвідстві пастор Цеклер виховує найзавзятіших пасторів-германізаторів та навертає на **евангелизм українців.** На Волині німці щораз частіше домагаються своєї школи".

З того комунікату, як і з кількох попередніх, видно, що керманичі протинімецької акції, непопулярної після відомого становища міністра Бека, скріпленого декларацією з 5 листопада м. р. — „беруться на спосіб" і фабрикують німецько-українські коктейлі, щоб тільки мати ґрунт для своєї акції.

При цій нагоді нотуємо, що пастор Цеклер видав свою рішучу заяву проти імпутованих йому закидів — а „хитрий" Польський Західний Союз встиг уже зорганізувати свої відділи у Кремениці й Дубні. Проти кого буде звернена діяльність тих філій грошевитого союзу — не важко догадатись. На тлі свіжих подій у Кременеччині ці факти мають свою особливу вимову.

Гром.

й полягає демагогія такого фальшивого представлювання справи. Правдою є, що **перед війною** така парада була, так само, як перед війною австрійський намісник, поляк, бував на всіх українських великих національних святах і стоячи слухав українського національного гимну. Багацько дечого було перед війною такого, чого тепер нема, і атмосфера була інакша та підходища до спільних прилюдних виступів. Але не українці зломили передвоєнну традицію, лиш поляки, які на власну руку завели **окреме** військове водосвяття під фігурою Божої Матері на Марійській площі. І післявоєнний характер водосвяття змінився. Колиж тепер раптом військова влада забажала надати загальному Йорданському святові характер **військового** свята, то не тільки добрим правом духовної влади, але і її обовязком, було призадуматись над тим, чи така зміна, **непопереджена ніякими актами, які змінили б на краще взаємну атмосферу**, причиниться до звеличання самого свята та до направи відносин між двома народами, чи ні. І коли духовні чинники станули на становищі, що в дотеперішній практиці свята не слід вводити зміни, то це рішення було видно подиктоване такими мотивами, яких п. Войцеховський, що хотів би силою ломити настрої, зрозуміти не вспіє.

І тих аргументів не думаємо п. Войцеховському подавати до відома ані його переконувати. З хвилиною, коли хтось починає виступати не як політик, зобовязаний до деяких приєтійних форм, але як агітатор, з тою хвилиною кінчається дискусія. Признання пп. Войцеховських для греко-кат. Церкви та її найвищого Достойника зовсім зайве, непотрібне. І кожна образа пп. Войцеховських відбивається від них, як зерно піску від ґранітної скелі. Кожна така образа тільки сильніше й цупкіше зосереджує вірних греко-католицької Церкви та взагалі ввесь український нарід — без огляду на його віроісповідні ріжниці — біля того Владики, який стоїть на сторожі інтересів своєї пастви, так, як Він їх розуміє і Його паства, а не ті, що для греко-католицької Церкви, її духовників та її вірних мають тільки слова злоби й ненависти.

PHILIPS RADIO

дає останні звістки з простору
форму приємну для зору
для вуха мельодію прозору...

У справі відкликів на останні рішення шкільних інспекторів.

Комунікат Шкільного Реферату Української Парляментарної Репрезентації у справі відкликів на останні рішення шкільних інспекторів, якими вони відкидають шкільні деклярації за українською мовою навчання, бо минуло більше як 7 літ, радить вносити відклики до Кураторії Львівської Шкільної Округи. А проте в деяких інспекторських рішеннях зазначено, що відклики треба вносити до Міністерства Освіти через дотичні шкільні інспекторати. В таких випадках треба відклики вносити через дотичний шкільний інспекторат до Міністерства Освіти. Текст рекурсу поданий у комунікаті. Очевидно, до Міністерства треба згідно з мовним законом з 31. липня 1924. р. писати рекурс по польськи. Взагалі рекурси вносити згідно з рекурсовою клавзулею рішення

Шкільний Реферат
Української Парляментарної Репрезентації.

СУБОТА 26. ЛЮТОГО 1938
ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ
в салях КАСИНА ПОШТОВЦ в Японська 9.

Причини упадку „Защити Землі" і його винуватці.

Від Редакції: Містимо під цим заголовком б'ільшу статтю, написану на основі інформацій та матеріялів цілком достовірних кругів, як дальший причинок до широко відомої вже господарки в москвофільських установах.

I.

Безперечно, що упадок „З. З.", того „найбільшого" (sic!) москвофільського „банку" в Галичині, це **смертельний удар для галицького москвофільства.** Одначе упадок „З. З." не повинен був так дуже здивувати москвофільських головачів. Упадок той можна було передбачити вже при оснуванню „Защити Землі" в 1896 р., а потім при повоєнним відновленню її діяльности в 1924 р. В однім і другім випадку москвофільські проводирі **оглядались лиш за чужою помічю,** а самі для своєї ідеї **пожертвували щільно свої кишені.** Так напр. з перших книг уділових „Защити Землі" навіть тепер можна довідатися, **що вже перші основники „З. З." не мали вплачених повних уділів.** З книг „З. З." можна довідатися, **що навіть члени управи, а саме Надзірної Ради, Контрольної Комісії і Дирекції, не мали повних, статутом назначених уділів.**

З тих самих книг ще й нині можна довідатися, що загал членів „З. З." становили люди, які позичали в „З. З." гроші; це були **переважно селяни,** котрі були — так сказати — примусовими членами і котрі також не мали повнотою вплачених уділів. З львівських москвофільських „матадорів"-вожаків мало хто був (навіть неповноправним) членом „З. З." Вони вславлювались тим, що, мовляв, „без мене одного руський банк буде". Матадори з провінції заслоновались своєю „дѣятельностью на місці їх осідку, бо мовляв для них нема інтересу бути членом і у „себе" і в „З. З."

Назагал же: з москвофільської інтеліґенції може один на сто був ідейний та відгукувався на народні заклики. Зате вся маса, здеморалізована апостолами „єдіной-неділімой", очікуючи помочі „старшого брата" (москаля) — нічого не робила. Чекала готового!

Тож і не дивниця, що всі довоєнні москвофільські установи (общества), в тім числі і „З. З.", були лиш рямцями, в котрі „хтось" мав вложити образок, **„хтось"** мав дати гроші. Не входять тут у рахубу такі установи, як Нар. Дім і Ставропігія, засновані й уфундовані в кожнім разі не однодумцями тих, котрі в Ставропігії тепер „сидять" та тих, котрі сиділи до війни і тепер намагаються дальше „сидіти" в Народнім Домі.

II.

„Защита Землі" до війни оперувала **чужими капіталами,** дешевими кредитами і вкладками ощадности. В тих останніх мали бути якісь диспозиційні (секретні) фонди, котрі йшли, здається, в десятки тисяч, а від котрих „З. З." не платила ніяких процентів. Ті всі чужі капітали вийшли „З. З. перед війною на здоровля. „З. З." на них добре заробляла і це було причиною, що тодішня управа „З. З." просто не дбала за уділовий капітал. Тодішня управа не натискала на вплату уділів в установленій висоті ще й тому, бо боялася, щоб повноправні члени на Загальних Зборах не зробили якої несподіванки управі, котра складалася з львовян, а для „декорації" входив до управи один або найбільше двох людей з недалекої провінції. Бо — як мовляв один з членів тодішньої дирекції: „На що нам має хтось розсувати носом на загальних зборах?"

То було, так сказати, довоєнне життя „Защити Земли".

З війни „З. З." вийшла, як і більше подібни установ, з нулею. В 1924 р. „З. З." з тою нулею зачинає нове життя, котре веде — **знову при помочі чужих капіталів,** але разом дорогих кредитів. І повторяється довоєнна історія: „патріоти" тішаться, що „З. З." „росте" (на чужих дріжджах — прим. складача), в члени вступати не хотять, а дирекції безнастанно „поручають" старатись за дальші кредити. Дійшло до того, що „З. З." завдяки знайомству своїх директорів „набрала" стільки кредитів, що в дійсности **стала агентурою чужих капіталів** (кредит'в)та працювала за марний охлап у формі ріжниці 1—3% на відсотках, за що несла ще й поруку для того чужого капіталу.

І булаб „З. З." не знати як довго так калікувала, колиб не „Польський Банк Промисловий", котрий заломився в 1931 р., а „З. З." сиділа в нім з більше як 100.000 зол. кредиту. „П. Б. Пром." потягнув відразу за собою „З. З." Та тут вийшла наверх вся ментальність москвофільських провідників, зокрема керманичів „Защити Землі".

(Докінчення буде).

—o—

ЕДМОН АБУ. 7

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

Оповідання.

— Бодай я матиму чисту совість. Коли ти за десять років прийдеш до мене з докорами: „Тату, чому ви видали мене за артиста", я покажу тобі папір і скажу: „Не я, а ти сама цього хотіла".

— Можеш бути певний, що я не буду нарікати. Що вам злого зробили всі ті артисти, що ви їх оцінюєте так погано?

— Можеш говорити собі що хочеш, але вони творять окрему касту поза суспільністю. Я розумію працю фабрикантів, купців, воїків, урядовців... але артист — що він властиво робить для громади? Недурно римляни вважали їх зїдливою нарослю на державному організмі.

— Боже! кілько поганих слів. Чи ви знаєте, що такий бідний Анрі робить коли сидить у своїй робітні і малює?

— Фабрикує образи.

— Отже бачите: фабрикує. Малєр це фабрикант образів, такий самий, як той ваш капелюшник, що фабрикує шапки та капелюхи.

— О, це велика ріжниця!

— Певне, що велика, але коли він скінчить образ то чи затримує його у своїй робітні?

— Ні, продає його.

— Отже бачите, продає, зовсім таксамо як купець.

— Це гра слів! г

— Ні, тільки льогіка. Коли він випродукує сто архітворів, то що скажуть у світі про його працю? Скажуть: „Париж може бути гордий, що тут уродився славний Анрі Турнєр" А ви це не є свого роду почесним відзначенням? Він дістане ордери, почесні дипльоми...

— Го, го! Куди ти забігаєш...

— Ні, зовсім ні! Коли хочете йому протиставити працю урядовців, то я можу сказати, що він належить до найвищого типу державних урядовців.

Гапо боронився перед аргументами доньки:

— Гарний мені урядовець такий артист!

— Тату! що таке поправді урядовець. Такий, що служить державі і дістає за це гроші. Чим більше кому платять, тим він вищий урядовець. Коли Анрі дістає замовлення з міністерства і цілий рік працює для нього, то чи він не є на державній службі? А коли при кінці року він дістане за свою працю сорок тисяч франків, то чи він не є вдесятеро більше урядовцем, ніж ви, що дістаєте всього чотири тисячі...?

— Моя дитино, це доказує...

— Це доказує, що коли хочете мене видати за урядовця, купця або промисловця то маєте саме Турнєра, який є ними всіма в одній особі.

— Чи я, моя дорога, хочу тебе видавати заміж? Я тепер журюся своїми парцелями. Справа будови робітничих домів знов актуальна. Один з моїх шефів згадував мені про це. Мені можуть виплатити готівкою мільйон і залишити ще двадцять метрів на красний дім. Що ти думаєш?

— Продати!

— Але за десять років ціни ще зростуть.

— А за сто, тату, може ще більше. Правда, що нам тоді з цього нічого не прийде.

— Вже голова мене болить від цього. Я йду спати.

— Що-ж ти рішив?

— Ніч приносить добру раду.

Гавр спав як звичайно ґанбоким сном, що нагадував далекі відгуки громів або гоголіт диліжансу на мості. Ніщо не вбило в ньому за цілє життя: сну та апетиту. Він устав уранці таксамо перішений як був учора. Узяв зі собою булку та каву і пішов до бюра. Кількакадесять хвилин пізніше хтось розпучливо тримав у двері. Розалія закричала: „Певне якесь нещастя з татом!"

Дзвонив Шанґрі застібнутий по вуха, з важливою міною. Жінки нашвидку позбирали зі стола і перенішли їдальню у вітальню.

— Мої пані! прошу вибачити, що приходжу в такій невідповідній порі. Я мушу виконати обовязок чесної людини. Як вам відомо, я перший привів сюди пана Анрі Турнєра у справі купна парцель. Тепер уважаю за свій обовязок відвернути наслідки мого необдуманого кроку.

— Скоріше! що сталося? — скримувала Розалія.

— Ви пані самі можете бути свідком, що я зовсім хвалив пана Турнєра.

— Так, отже я вас слухаю.

— Я сказав вам, як і вашому татові, що пан Турнєр мистець з талантом і з добрим серцем. Це я сказав, як його друг і щодо цього мій погляд не змінився. Ви можете мені поставити різні питання і я відповім вам те саме. Але чому я не знав завчасу, що ваш тато має інші плани і що хоче вас видати заміж за нього! Я очевидячки, не був би кричав: „Не робіть цього будете жаліти, він негідний вас", ні, я — людина чесна і він мій приятель, але таки я був би делікатно сказав вам: „Є одна малетька перепона... не справа жіноча. Є такі жінки що невідомо чи варт з ними починати боротьбу. Коли ви певні того, що ви сильніші від них, виходіть за нього заміж".

Шанґрі придивлявся, яке вражіння зробить його слова. З очей Розалії бухнули сльози, наче

По поширенні і реконструкції льокалю
урядові години
ПРОМ-БАНКУ
Львів, Гродзіцьких 1 і. п. — Тел. 200-15, 292-15.

Для П. Т. Клієнтелі урядові години:
вранці від 9 до 13 год.
ввечір від 17·30 до 20·30.

Ще про візитацію архиєпископа Олексія у прикордонній смузі.

Кремянець, 2. II. 1938.

Наші читачі недавно читали в „Ділі" комунікат варшавської Православної Митрополії про подорож волинського архиєпископа Олексія до прикордонної смуги в кремянецькому повіті у звязку з голосними подіями в Гриньках. Тепер подаємо опис тої подорожі. (Містимо це як доповнення до вчорашнього допису в цій справі нашого варшавського кореспондента — Ред.).

В днях 25.—29. січня владика Олексій відвідав села Юзьківці, Грибову, Гриньки, Козачки, Осники, Оришківці, Молотьків, Шушківці, Янківці і містечка Ланівці й Білозірку, кремянецького повіту, де йде до цієї пори інтенсивна акція навернення православних на римо-католицтво. Православного архипастиря скрізь люд зустрічав хлібом-сіллю при спеціально побудованих брамах. З м. Білозірки виїхала назустріч кінна юнацька бандерія; по інших селах поліція (чи пак КОП) заборонила молоді вітати свого владику на конях. Численна юрба народу всюди виходила йому назустріч і вітала голосними окликами: „Слава нашому владиці!"

Перед приїздом архиєрея пущено між людей чутку, що влада забороняє зустрічати православного єпископа; одначе це не помогло, бо люди масово збіралися, щоб привітати владику Олексія. В Гриньках підчас Служби Божої церква була переповнена народом, що стоячи на колінах, не міг здержатися від сліз, особливо підчас проповіди архиєп. Олексія, котрий наказував вірних триматися твердо своєї прадідної віри; воля віри в Польщі загарантована усім конституцією, тому в ділах віри не може бути ніякого примусу. Не треба нікому вірити, якби хто казав інакше. Владика виясняв теж, що польській державі непотрібно, щоб люди зміняли віру, бо добрим громадянином скоріше буде той, що не зраджує віри своїх батьків. Нашим спільним ворогом є безбожництво, з котрим і треба боротись усім християнам, а не поміж собою. Проповідь ця зробила велике враження, а коли владика запитав: „Може є тут хто з новонавернених", то у відповідь з плачем відповідали: „Є нас тут багато! Стрівула нас лиха доля!"...

Населення скрізь дякувало єпископові зі сльозами на очах, що згадав про нього у важкому часі його життя та прибув до нього зі словами потіхи й моральної підтримки.

НА ПЛЕБІСЦИТОВОМУ ФРОНТІ.

Як виглядав шкільний плебісцит

У ЧОРТКІВСЬКОМУ ПОВІТІ.

У чортківському повіті в кожному майже селі українці становлять більшість. І коли навіть у двох селах не мають тої більшости, то і в тих селах є понад 25% українців, так що в кожному селі українське населення має право домагатися української мови навчання у вселюдних школах. Селяни вповні розуміють вагу навчання їх дітей у рідній мові, тому в жовтні 1937 р. розпочали акцію шкільного плебісциту. Акція ця була утруднена, бо війти не хотіли легалізувати підписів батьків на шкільних деклараціях, а така легалізація у нотарів через високі оплати неможлива.

Населення хотіло в законній дорозі домагатися своїх прав, тому вислало до повітового староства делегатів у справі легалізації підписів на шкільних деклараціях війтами в кожному селі. Повітовий староста запевнив делегатам інтересованих, а саме д-рові Росякові та д-рові Хичієві, що в році 1937 можуть згідно з приписами закону переводити шкільний плебісцит такі села: Базар, Калинівщина і Скородинці, бо на основі урядового звідомлення шкільного інспекторату тепер кінчиться в тих селах 7 літ від останнього правосильного рішення в справі плебісциту. Опираючись на тих інформаціях урядових осіб, селянство перевело в тих селах шкільний плебісцит.

У січні н. р. відкинув шкільний інспекторат у Чорткові шкільні декларації у всіх селах, рішеннями з 20. січня 1938 до Нр. 4.957, 4.958 і 4.973. В своїм рішенні шкільний інспекторат покликається на розпорядження львівського куратора з дня 29. II. 1937 до Нр. I. 28.454/37 та мотивує своє рішення шаблоново тим, що шкільний плебісцит за зміною мови навчання в році шкільним 1938/39 в році 1937 недопускальний тому, бо вже плине друга семилітка від останнього правосильного рішення, яке запало в Скородинцях рішенням Міністерства Освіти з 28/I. 1930 до Нр. II 8.478/30, для Базару Рішенням Куратора з 8/5. 1931 Нр. I. 11.474/31 і для Калинівщини рішенням Куратора з 8/5. 1931 Нр. 11.478/31.

Хоч шкільний інспекторат у Чорткові мотивує своє рішення шаблоново тим, що вже зачався другий семилітній період, одначе вже з побіжного рівчитання тих рішень виходить, що в тих повищих випадках маємо для Базару й Калинівщини останнє рішення з 1931 р., отже сім літ кінчиться щойно у травні 1938 р., вже для Скородинець останнє правосильне рішення запало в 1930 р. отже сім літ скінчилося у травні 1937 року. І тут виходить цікава таковинка. Для Скородинець цей семилітній період скінчився дня 28. квітня 1937, але вже дня 29. квітня 1937 зачався другий семилітній період і вже 29. квітня 1937 на основі становища шкільного інспекторату в Чорткові (а властиво Львівської Шкільної Кураторії) не вільно вносити шкільних декларацій. Як відомо, шкільні декларації можна вносити найдальше до кінця грудня. Для Базару й Калинівщини передбачений законом речинець 7 літ минає дня 8. травня 1938 р., отже льогічно найдальше до кінця грудня 1937 можнаб вносити шкільні декларації. Та ті декларації шкільний інспекторат відкидає, бо ще не минуло передбачених законом 7 літ. Перед кінцем 7 літ не можна вносити декларацій, бо ще не скінчилося 7 літ; по упливі 7 літ не можна вносити декларацій, бо... вже зачався другий семилітній період. З цього витворюється правний куріоз, а в практиці не полишено ані одної хвилини для шкільного плебісциту: бо в 12 год. вночі дня 8. травня 1937 скінчився вимаганий законом семилітній період, а в тій самій порі вже зачався дальший семилітній період. Так-то адміністраційна практика касує цілковито можливість шкільного плебісциту.

У всіх випадках внесено відклик від рішення шкільного інспектора в Чорткові до Міністерства Освіти. Відпис тих відкликів переслано шкільному референтові УПР. Інтересовані ще й цією дорогою просять покликаних людей внести авторитативно цю справу. Закон не передбачує цілих 7 літ у справах шкільного плебісциту, а введення його в практику шкільною адміністраційною владою, як бачимо на повищих прикладах з життя, унеможливлює взагалі цей плебісцит.

Д-р І. Х.

Хто забуває про свій обовязок супроти Товариства „Просвіти" той забуває про майбутню долю Нації.

з невидної сили. Але це тривало одну мить. Вона вже заволоділа собою.

— Дякуємо вам за добрі наміри. Ми знаємо все...

А щоб її слова зробили ще більше враження, вона додала:

— Пан Турнер оповів нам про всі свої знайомства і тому гадаю, що ви не можете нам сказати нічого нового. Зрештою він пірнав усе, правда?

— Я так гадаю, коли взагалі можна пірнати — —

— Дякую вам, пане Шангрі. І коли ви не знаєте ще чогось іншого...

— Ні... Так... Ви зрозумійте, пані, що з одного боку мене примушував обовязок сказати правду з другого мовчати.

— І ви мовчали тоді, коли повинні були говорити, а почали говорити тоді, коли повинні мовчати. Бувайте здорові!

Так вона посередникові показала двері.

Того самого дня пополудні, коли Гаар відкладав свої писальні причандалля, добре збудована бльондинка, помаранчевого колїру, вбігла до бюра з криком:

— Пане! не страшний чоловік! Я кохала його, я ще люблю його, я для нього покинула світ мій, свою родину і театр Ла Скала, де я була абсолютною примадонною. Він тепер хоче женитися і покидає мене з нашими малими нещасливими дітьми Рікіко та Анжетою. Я забороняю вам дати свою згоду на його подружжя з вашою донькою. Пане Гаар! ви виглядаєте на весну людину. Дайте мені слово, що ви не видасте свою доньку за нього! Ви бачите, що я тягну голову, я непритомна, гибнете мені... Коли він оженився, я вбю його жінку і його, потім згину сама, підпалю церкву, де він візьме шлюб! Дайте мені слово чести — —

(Докінчення буде).

Що писало „Діло" 50 років тому

Ч. 18. Субота, 4. лютого (23. січня) 1888.

ЗВІТ З ДІЯЛЬНОСТИ „НАРОДНЬОЇ РАДИ".

В цьому числі продовження звіту з загальних зборів „Народньої Ради", а саме звіт з діяльности того політичного товариства за час від його заснованнн, тобто від 12 (24) жовтня 1885 р. до 31. грудня ст. ст. 1887 р. Цей звіт відчитав секретар провізоричного виділу „Народньої Ради" — д-р Кость Левицький.

„Народня Рада" заснувалась 24. жовтня 1885 р. Члени-основники проголосили статут і зібралися 26. жовтня як провізоричний виділ товариства та вибрали головою проф. д-ра Олександра Огоновського, заступником посла Юліяна Романчука, касієром Василя Нагірного і секретарем д-ра Костя Левицького. По кількох днях розіслали до громадянства в цілому краю відозву разом зі статутом запрошуючи вступати в члени товариства.

І з місця почали політичну працю. Розіслали по містах і містечках Східної Галичини зразки петицій до сойму за основуванням народніх шкіл по містах з українською мовою навчання, а також петицій до сойму за зміною ловецького закона, щоб „обезпечено людей від шкід чинених дикими звірами". Вибороли, що на залізниці ввели як рівнорядну з німецькою та польською українську мову; від того часу всі написи й оповістки на залізницях були у трьох мовах. Спричинили усунення управителя єдиної української школи вправ у Львові Тита Будзиновського, бо були жалоби „проти його ділання вимірене на розбиття цієї школи". Інтервенювали у справі незаконної поведінки політичної влади, що забороняла заснувати українські товариства, особливо читальні, або вже засновані розвязувала, не давала дозволу на збори і т. д. Робили заходи, щоб священники діставали залізничу знижку, як це мали державні урядовці. Через український парляментарний клюб заходилися, щоб уряд перебрав вдовичо-сирітські фонди, а в заміну взяв вдови й сироти по священниках на державний етат. Домагалися основання української гімназії в Перемишлі та українських учительських семинарій у Східній Галичині і вже у серпні 1887 р. робилися паралельних українських кляс у перемиській гімназії з початком шкільного року 1888-9.

ТРОХИ ФІЛЬОЛЬОГІЇ.

У малому фейлстоні К. Н. Устіяновича п. н. „Під неділю":

„Я чув від одного великого політика, що то затьмінє місяця... Почекайте! „Затьмінє" назва не пригожа, щось трохи з-польська, І хіба-б я вже не русин, щоб не спробувати знайти якусь кращу. Всі у нас фільольогують та волапікують по руськи, треба й мені показати, що я не гірший від господина Свистуна, що вивів „Ковшевича" від скандинавця „Ісгусеві", „грім" від німецького „Грімм-а", а польського „Бобчинського" від скандинавського „Апубгара". І так, як нам кінче треба раз установити, що маємо їсти: чи „бульбу" чи „бараболю", — так само треба нам знати, як Мондесфінстернісс назвати. Гм... земля кидає тінь на місяць, значить, що місяць у затьмі, а затінь слово дуже гарне і означає у нас у горах затінене місце. Ось і знайшов! Можнаб також добре слово утворити від дієслова „тьмити". Ми-ж говоримо: тьма, пітьма, чому не маємо говорити і „затьма"? Але, як там собі хочете. Я не присягну не евангеліє, котре з тих слів найкраще...

Економічний огляд.

ХТО ЦЕ СФІНАНСУЄ?

ЩЕ ДО СПРАВИ СУСПІЛЬНОГО ПЕРЕВЕРСТВУВАННЯ НАШОЇ НАЦІЇ.

Коли селянський син творить собі варстат праці у місті і тимсамим зменшує крізу беззе мелля в перелюдненому селі, мусимо це повітати, як дуже позитивне явище. Але під умовою, що ця людина має необхідне **знання, або капітал,** щоби справді здобути варстат праці та джерело певного заробітку. Некваліфікований міський пролетар сильно ураженний на лівізни та на денаціоналіацію, тому урбанізація безземельного сільського пролетаріяту перестане бути небезпечна щойно тоді, коли матимемо по містах досить рідних підприємств, які дали йому працю або хоч би організації, які ним заопікувались би. Покищо радо можемо повітати в місті лише такого сина села, який має змогу оснувати **порядний ремісничий варстат чи добре вивінувану крамницю.**

На жаль, село не видає досить великої скількости людей, які йшлиб шукати прожитку в місті з потрібним капіталом. Наш селянин привязаний до землі тому, коли він має трохи більше поля або грошей, щоб те поле купити, він здебільша залишиться на ріллі.

Винятком є лише безробітна сільська інтеліґенція та підчас спіль. На чеканка тепер верства, вложена з молодих людей, що покінчили кілька ґімназійних кляс або й кілька семестрів високої школи, але не мали матеріяльної спромоги завершити своєї освіти дипльомом, не можуть знову зростися зі сільським життям, від якого відірвали їх шкільні роки. Вернутися до стану безземельного чи малоземельного хлібороба сільському інтеліґентові важко, інших варстатів праці на селі (кооператива, приватна крамниця) мало. Зате при своїй загальній освіті й огладі може він стати добрим міським крамарем вартісним, бо освіченим і свідомим приростом нашого міщанства. Та цей елемент, який марнується на селі, хоч був би такий потрібний у місті, також здебільша не має засобів щоб оснувати собі варстат праці. Якщо сільський інтеліґент не є сином малоземельного селянина, він не може рахувати на більший пай при поділі батьківського майна, бо його частину вже ужито на освіту. Значить: селянський син, який хоче здобути варстат праці в місті — все одно чи має він освіту чи ні — здебільша не диспонує необхідними засобами, щоб цей варстат праці оснувати. Коли візьмемо під увагу, що закладаючи скромну, але життєздатну крамницю в місті треба до 3.000 золотих капіталу, заєумо собі, що не матиме його навіть людина, яка у спадщині дістала 1—2 морги поля, хіба, що скромний власний капітал доповнить вона відповідним кредитом.

Та банковий кредит у нас дорогий — треба за нього платити 9% пр. п'ячю. Не диво, що відсотки просто з'їдають молоде підприємство, основане на банковому кредиті. Більша частина заробітку йде на сплату відсотків, крамар працює на банк і небагато йому лишається на прожиток. У таких умовинах молоде п'ятприємство ніколи не стане на ноги. Йому необхідно дешевого кредиту. Та відкіляж його взяти? Банк мусить оплатити персонал, домівку, податки, загальні кошти: він мусить рахуватися з тим, що якась, хоч би й невелика, частина його довжників не зверне позичених грошей, тому йому необхідна резерва, з якої він міг би покрити евентуальні втрати, не нарушуючи основного капіталу. Все те дає коло 5 пр., які банк мусить стягнути, як відсотки з позичених грошей. Але і за самі позичені гроші мусить банк заплатити чи то їхньому власникові-вкладчикові чи то співвласникові банку — уділовцеві. Дивіденда від уділів хитається, але за вложений чужий капітал мусить банк заплатити 4½ пр. В таких умовинах банк не може дати кредиту дешевше як на 9½ пр.

Колиж стрічаємо **дешевший або й зовсім безплатний кредит,** то походить він від публичних чи правних осіб, які зрікаються доходу, а то й самого капіталу. Є це: держава, самоуправні органи, а то й приватні установи та особи. Слід підкреслити, що роля цих останніх — приватних осіб — меценатів дуже поважна. Навіть польська суспільність, яка в великій мірі користується субвенціями і дешевими кредитами з публичного гроша, не нехтує приватною підтримкою. Поляки — подібно як і жиди — зорганізували **густу мережу т. зв. кас безпроцентового кредиту,** що приймають від громадянства гроші, як беззворотні дари або як безпроцентові позички, а зі зібраних цим способом фондів дають **безвідсоткові позички** тим, що їх потребують.

Тому, що цій справі були свого часу присвячені окремі статті на сторінках нашого часопису, зокрема в „Ек. Огляді", ми не будемо спинятися над характеристикою організації та діяльности кас безвідсоткового кредиту. Стверднмо лише, що у недержавній та бідній нації, яка не може з одного боку рахувати на поміч держави ні самоуправи, з другого боку — на багатих меценатів, **каси безвідсоткового кредиту булиб єдиним можливим засобом** для підсилення початкових слабеньких торговельних, промислових та ремісничих підприємств, які всюди користають з помочі й опіки.

Беручи під увагу загальну павперизацію нашого громадянства, можемо рахувати на успіх при організації кас безвідсоткового кредиту лише тоді, коли згадані каси будуть приймати і невеликі жертви, зате коли зумієть зібрати їх серед широких кол громадянства. Коли додамо, що виданий на касу безвідсоткового кредиту гріш **не пропадає,** що власник може відібрати його по двох чи більше роках, мусимо висловити надію, що небагато наших громадян відмовиться від підтримки тої акції. Зробити вклад у касу безвідсоткового кредиту — значить стільки, що зложити якусь квоту в банку і зрезиґнувати з доходу з неї на той час. Коли напр. складаєте 100 золотих на касу безвідсоткового кредиту на 2 роки, ви тратите лише 9 золотих відсотків (при відсотковій стопі 4 і пів проц.): поділіть цю квоту на 24 місяці, а ствердите, що ви жертвуєте на цю ціль місячно... 38 сотиків. По двох роках дістанете своїх 100 золотих цілих і ненарушених — хоча, колиб були їх за той час тримали дома або на звичайній вкладковій книжечці, нераз малиб були нагоду їх протратити. Зложити якусь квоту на касу безвідсоткового кредиту — це значить **стати добродієм** дуже легким коштом.

(гал.).

Неясні дороги.

ПЛЯНОВА ГОСПОДАРКА І „КОРПОРАЦІЯНІ" ПОМИСЛИ.

Питання: чи Польща має пріоритет в господарській своїй політиці тенденції лібералістичні, чи навпаки — має індивідуальну підприємчивість вязати і підпорядкувати під один плянований і контрольний отрисунень, при р'ясознавній вибуялости статизму, — це питання **весь час актуальне.** Конґрес Умових Працівників у Варшаві (16. і 17. січня) — вказав — як це вже подали в „Ек. Огляді" — єдиною доцільною формою господарського устрою **плянову господарку,** основану на засаді справедливого поділу дібр.

Таке становище умових працівників викликало великий відгук у пресі. Щоправда не дуже ясно оформлені постуляти дотично бажаної плянової господарки спричинили деяку парадоксальну ситуацію. Згадаємо хочби те, що львівський жидівський часопис „Праця Умислова" також до вподобнення підкреслив домагання занести в Польщі „плянову господарку"... „Газета Польска" старається розшифрувати з уваги конґресу яке потребує „плянової господарки" також про „господарську демократію" (професійні союзи і кооперація, на яких плянова господарка малаб опертись) і слушно зазначує, що плянова господарка мусить спиратися на державно-суспільній контролі, вся вона мусить підпорядковуватись **державному центрові** (Г. П. ч. 18. стаття „Світла і тіни"). При чомуж тоді демократія, бо навіть гасла про класову солідарність умових працівників з широкими масами працюючих у містах і селах, як то гасла виднигнув конґрес у своїх ухвалах?

Ясрану характеристику „плянової господарки" дав у „Курієрі Варшавськ-ому" (з 30. січня п. р.) проф. Рибарський:

„Крайнім здійсненням плянової господарки є комунізм. Плянова господарка, яка все госп. життя підпадає одній владі, **не може бути демократична.** Вимагає вона сильної, сконцентрізованої влади; вимагає безоглядного підпорядкування їй усіх продукційних осередків. Поволяючи системою всякими нові „плянові господарки" є така чи інша диктатура. В системі плянової господарки не можна дозволити на те, щоб існували самостійні господарські одиниці, хочби їх вели робітники. В цій системі треба ліквідувати менші господарства, бо вони неуміють виконання одноцілого плану. Треба творити виняткові промислові велитні, в яких **господарська демократія не має ніяких виглядів,** де машина панує над людиною. Московський експеримент доказує не тільки безкритичність госп. демократії в Росії, але й основну суперечність, яка є поміж колективізмом і засадами р'вности та вільности"...

Дивним видається, що серед присутніх на конґресі не було нікого хто вказавби суперечність між плянозою господаркою, рівнозначною сьогодні з госп. тоталізмом і господарською демократією.

Та це тільки один із проявів цієї плутанини, що тепер слідна в Польщі, де йдуть **розшуки за новими формами** господарського життя. Дотеперішні повчальні заповічені за кордоном, як слушно це зазначила недавно „П. Газета Ґандльова" в статті „Врешті раз без фігових листків" (ч. 17 з 22. січня). Слушно теж зазначує ця газета, що „держ. життя в Польщі мусить іти якийсь час в рамцях **устабілізованої системи.** Громадянство мусить знати на чому має будувати свою власну життєву програму, свій плян діланнє: чи в системі приватної господарки, чи в системі більше або менше планованій і „англійськ-ельтованій" новаторами і попікарями"?

Подібні питання чути й в інших сторін, м'як іншим і в собі (пос. Войцеховський). Та тоді коли в останніх своїх промовах як п'єпремєр Квятковський так і міністер промислу і торговлі п. А. Роман відмежовувались від етатизму, інтервенціонізму і р'жних промисловних регламентацій, випливають зовсім поважні проекти про **примусові організації промислу,** бо навіть і інших галузей господарства. Ці „корпорації" мабуть за італійським зразком, підлягалиб повністю державним органам, без огляду на їх нібито самоправний характер.

Дійсно годі вже нашо сказати, куди йде Польща у формуванні свого господарства і де вона врешті опиниться, коли теперішні рашуни повічаться.

Н-вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УКРАЇНСЬКА ТОРГОВЛЯ І ПОЛЬСЬКІ „ЗЕМЯНЄ"

Загально відомо, що наші провінц. ремесло і торговлі майже виключені від достави для державних чи комунальних установ. Проте час до часу чути апарати про нібито якісь привілеї українців у цій ділянці, одні в тих алярмів, у яких годі допукатись здорового глузду. Найновіше число „Торговлі і Промислу" (з 1. н. м.) містить **повірочний обіжник-комунікат** ех'ано-галицького „Найвищу Земна" на тему доставп сільсько-господарських продуктів для війська. В обіжнику є широко, взаїть цифрово представлені „привілеї" українців при них доставах, при чому з'ід адресою польських „земян" містить обіжник багато докорів за занедбання вістунка торговлі обіжним. П'ядмовлюється доставп для війська „земяне" між іншим — мовляв — „ослабили українську торговлю".

СВІТОВА ХРОНІКА.

ПІСЛЯ ПРОГОЛОШЕННЯ РАПОРТУ ВАН ЗЕЛЯНДА

Відгадуваний що заповідався в більшому чи меншому достовірністю виїзд полковника Ван Зеланда, стався уже загально відомий. В Англії появився рапорт холодно, хоч увічливо. Признають, що симптоми теперішньої господарської недуги світу автором вірно. Проте способи лікування, що їх подав Ван Зелянд неясні. Заперечення політичної міжнародньої ситуації, в'д якої залежна ситуація господарська, може бути тепер тільки побожним бажанням. Пропонований Ван Зелянду конференції 5 великодержав напевне зустріне недовіру, а уваги на те, що передбачують далекойдучу поміч німців і італійців.

—o—

З нашої кооперації.

КООПЕРАЦІЯ „РІДНІЙ ШКОЛІ".

Із оповідомлення „Рідної Школи" за 1936-7 рік довід. думаємо, що Українська Кооперація вложила в 1937 р. на потреби „Рідної Школи" 76.531.71 зол.

ДРУГА УКРАЇНСЬКА „КООПЕРАТИВА ЗДОРОВЛЯ" ПОЧАЛА СВОЮ ДІЯЛЬНІСТЬ.

З днем 1. лютого н. р. почала свою д'яльність друга українська „Кооператива Здоровля", а саме в Бодзанові пов. Станиславів. Лікарем кооперативи став д-р Мирослав Попович. Як відомо перша „Кооператива Здоровля" працює вже другий рік у Ремизові пов. Львів.

ПРОЩАЛЬНА ВЕЧІРКА КУРСУ КООПЕРАТИВНИХ ІНСТРУКТОРІВ ПРИ Р. С. У. Ч.

Дня 30. січня п. р. відбулася у мелиційній салі Дому Української Кооперації прощальна вечірка, яку уладили учасники курсу кооперативних інструкторів при РСУК спільно з учасниками курсу господарських інструкторок „Сільського Господаря". Вечірка мала плянову програму, виповнену силами самих курсистів Р. С. У. К. У вечірці взяли участь представники усіх кооперативних централь і багато гостей.

В. Л.

Сторінка без політики.

На підставі харти Піпіна Малого.

Французький найвищий суд розглядав перед кількома днями справу, яка тягнеться ще від 1911 р. Анрі Дуасі, мельник в Деніені недалеко Валенсієну і голова синдикату мельників округи Нор заголосили тоді до уряду будови доріг і мостів претенсії на 1500.000 франків.

Млин Дуасі стояв на березі ріки Еско, де перевели роботи над прочищенням каналу та регуляцією ріки. У наслідок переведеної регуляції рівень води в ріці обнизився і млин перестав працювати. Власник млина мусів перевести інсталяцію електричних моторів, що його очевидно дорого коштувало.

Млин існував від непамятних часів. Дуасі знав, що млин користувався в давнину якимись привілеями і почав дорпатися в архівах бібліотек у Валенсієні, Ліль і в Камбре та відкрив, що ще 887 р. Карло Лисий окремою хартою, яка покликувалася на харту Піпіна Малого дав усім майбутнім власникам млина привілей, що млинові не вільно відбирати води.

Ще в 1262 р. виринув був спір з того приводу і епископ Камбре, який вів справу, признав права тодішнього власника млина. Старий документ, в якому було подане рішення епископа, стало теж підставою жалоби Дуасі.

Справа Дуасі перейшла ріжні інстанції. Рада префектури округи Нор признала мельникові його права і присудила йому 500.000 франків. Одначе уряд будови мостів і доріг не приняв цього присуду і відкликався до найвищого суду.

По 27-літнім скитальстві по ріжних судах, ця справа вкінці закінчилася. Найвищий суд відкинув домагання Дуасі в цілости і уневажнив рішення Ради Префектури. Права признані мельникові ще Піпіном Малим і Карлом Лисим — не помогли.

Соня Геніе некоронована королева леду.

Мистець штучної їзди на совгах і славна голівудська фільмова зірка! Чи може собі якабудь жінка чогось більше бажати? Чи може вона осягнути ще більший життевий успіх? Соня Геніе є тепер найпопулярнішою і найбільш любленою фільмовою зіркою у столиці американської фільми. До неї мріють і зітхають і її завидують тисячі американських дівчат. Не лиш американських, але на згадку каріери Соні Геніе живіше б'ються дівочі серця в цілому світі.

Ця мала дочка далекої Норвегії виглядає аж небагато старшу сестричку малої Шерлі, є проте енергійною дівчиною і знає чого вона хоче. Вона вміє осягнути те, до чого прямує.

Коли один із журналістів запитав її на передостанній Олімпіяді, як вона почувається по невдачі, відповіла Соня з усмішкою зовсім природним тоном:

— Не знаю, бо я ще ніколи не зазнала невдачі.

І в її словах не було зовсім ніяких ноток чванькуватости ні перебільшення. Життя Соні Геніе — це безперервна низка успіхів і тріюмфів. Адже вона здобула кілька разів мистецтво світа у штучній та фігуровій їзді на леді. Її совгарські пописи є справжнім чудом звинности.

Перед роком рішила вона додати до свого лаврового вінка ще один лист. Вона рішила стати фільмовою зіркою і свою постанову перевела в життя.

Та воно не було так, що буцімто вона піддалась намовам фільмових агентів. Ні! Навпаки. Багатьом наївним дівчатам здається, що їм вистане виліэти на перший ліпший телеграфічний стовп і просидіти там якийсь час і що Голівуд прийде негайно телеграму. Ні, Голівуд не шукає так гаряче й пильно за талантами, як воно могло би здаватися. Навпаки, густо-часто таланти шукають за Голівудом. Хоч Соня Геніе стільки літ пнулася на щаблі своєї каріери, проте не дістала відразу пропозиції від агентів Голівуду. Вона мусіла туди сама виїхати й намагатися, щоб її приняли до фільми.

Та зробила вона те з правдивим скандинавським запалом і рішучістю. Приїхала вона до столиці фільмового царства, винайняла прегарну білу палатку, люксусову, сніжно білу лімузину й почала робити заходи.

Її заходи не були безуспішні. Вже небавом Соня Геніе підписала умову з фірмою „20-Сентюрі Фокс" на прегарних умовинах. Вона зобовязалася виступити у двох фільмах річно і за то має вона дістати від 300 тисяч до пів мільона долярів, значить від півтора до двох мільонів золотих річно. Такої платні не дістає навіть багато найславніших фільмових зірок.

Соня хотіла заграти у фільмі, в якій могла би відразу блиснути своїм мистецьким талантом. Повелося воно їй знаменито у фільмі „Князь Ікс".

У Голівуді можна доволі часто стрінути Соню Геніе. Вона одягнена завжди на біло, в малий білий капелюшок, у якому блистить діямантова спинка у формі совгів. Ознака некороноваої королеви леду.

—o—

Спір за бороду пророка.

В Сараєві прийшло недавно до кривавої бійки між тамошніми музулманами за... бороду пророка. У тамошнім мечеті переховували, будімто правдиву бороду пророка Магомета. Цю бороду боснійські магометани вважали своїм найбільшим скарбом. Недавно у мечеті вибухла сварка, бо один із „вірних" почав сумніватися у правдивість тієї святої бороди. Дискусія стала незвичайно палка і коли всі устні аргументи виявилися мало переконливі, гарячіші дискутанти вжили гостріших. У рух пішли пястуки, палиці і ножі. В тій гарячій дискусії взяло участь більше як 20 вірних синів Магомета.

Незвичайно палку дискусію мусіла щойно заалярмована поліція перервати і погодити всіх тих, що сумнівалися в автентичність бороди пророка.

Живцем похований.

У Рогізниці недалеко Спліту в Дальматії трапилася недавно подія, що викликала величезне враження серед тамошніх мешканців. У тій місцевості мешкав селянин на прізвище Іван Ковач, який мав уже 60 літ і хорував на дихавицю. Лікарі заповідали йому швидку смерть. Одного дня хворий селянин не піднісся вже зі свого ліжка і не давав ніяких знаків життя. Третього дня після тієї позірної смерти родина уладила Ковачові похорон. Тамошнім звичаєм похоронили його в мурованій гробниці, значить без домовини.

Першої ночі після похорону переходили попри цвинтар мешканці того села та митні урядовці. Біля гробниці почули вони якийсь голос, що кликав мов ізза гробу. Селяни, які думали, що то дух небіжчика кличе їх до себе, кинулися чим дужче утікати.

Зате розсудніші та відважніші були митні урядовці, які підозрівали, що десь недалеко скрилися пачкарі, які таким чином хотять вистрашити митників. Як завжди недовірливі, затрималися вони й почали надслухувати, чи таємничий голос знову не відізветься.

Та голос більше не відізвався. Минув тиждень і щойно по тому часі митні урядовці рішили повідомити поліцію про свої помічення. На те місце приїхала судово-лікарська комісія і вона теж негайно ствердила, що Ковача поховали живцем. Коли Ковач пробудився з летаргу, намагався відвалити камяну плиту гробниці, але нестало вже йому до того сил. Він помер „удруге" з виснаження і голоду.

Як щороку, так і в цьому році ходили з колядою чоловіки, жінки, хлопці і дівчата. Не розтринькуйте одержаних дарунків, але признайте їх Рідній Школі й негайно туди перешліть! Цього вимагає національний обовязок!

НА ЩО КОЛИНЕБУДЬ ЖАЛУВАЛИСЯ СНОБИ.

Один із паризьких тижневиків завів у себе рубрику: „що можна й не можна". Зокрема подають у цій рубриці вказівки для тих, що хотіли би бути завжди модні та вміли вибрати собі наймодніщу недугу.

У XVIII. ст. кожний поважний і статочний добродій вважав, що він мусить жалуватися на гостець (подагру). Літ 50—60 тому сухоти мали незвичайно поетичне значіння. Вхопитися раптом за груди і закашляти два-три рази, було тоді не так буденним, як радше дуже модним явищем.

Сьогодні всі недуги пішли до архіву. Та не думайте, що тепер у моді почуватися здоровим. Ні, недуги по давньому прикрашують людину... Затруїтися напр. устрицями — цеж дуже гарно. Провести місяць-два у санаторії, де лікують від нервової перевтоми на мовчанці і слухати молодих лікарів, що студіють Фрайда — це дуже модне.

Та вже найкращий шабель моди та елеганції „вернутися зі зимових спортів" із Шамоні чи С. Моріс з рукою у бандажах, або із завиненою головою. Кожний зустрічний зараз питав, що сталося? Тоді найкраще оповісти про розкоші зимових спортів, про чарівну мандрівку по засніжених горах, про перегони на лещетах і т. д. та при тім про бенкети, вечері, забави.

От чого вимагає нинішня мода.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

175.000 ПРИВІТІВ ДЛЯ РУЗВЕЛЬТА.

Популярність президента Рузвельта в Америці все збільшується. Найкращим доказом тієї популярности є скількість привітів, які Рузвельт дістав з нагоди річниці своїх уродин. Ця скількість дійшла до рекордових розмірів і перевищує 175.000.

До більшої частини письменних привітів долучені ще й невеличкі грошеві суми від 25 центів і вище. Ці гроші підуть на фонд боротьби з дитячим параліжем. Головою цього фонду є саме Рузвельт.

— Як у свій час — заявив він — боролися ми успішно з віспою, так і тепер цілий нарід повинен перемогти дитячий параліж.

У ріжних барах і ресторанах Вашінґтону й Нью Йорку уладили к. 25.000 балів і вечерниць із танцями.

Сам Рузвельт перебув роковини своїх уродин у родинним кружку. Напередодні роковин виголосив він промову в радіо до всіх мешканців Злучених Держав. Його жінка обїхала всі ресторани у Вашінґтоні, де відбувалися балі в честь Рузвельта. Мати президента відвідала баль у гостинниці „Асторія".

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам, Редакція може використати тільки з трудом.

ВЕСЕЛЕ.

НАЙКРАЩА ПРИКМЕТА.

Ціла родина виставлена вороже до молодої. Для матері вона за елеґантна, для тітки вирахувана, для бабусі замало виявляє пошанівку. Кузинка впевняє, що молода фарбує волосся, для другої тітки вона за тонка, для третьої за... груба. Молодий заявляє на те, що його наречена має одну прегарну прикмету.

— Яку? — кричить хор свояків.

— Вона не має зовсім свояків — відповідає спокійно молодий.

ДОТЕПНИЙ МУЖ.

Двох приятелів стрічається у господарській крамниці. Один із них вибирає найдорожчий ґарнітур порцелянових тарелів і платить за нього солену ціну. На те другий скривує счудований.

— Таку дорогу посудину купуєш?

Запитаний усміхається й каже:

— Ти того не розумієш, молодий мужу. Якби я купив дешевшу посудину, то я мусів би її сам мити й витирати, а так моя жінка не допустить мене навіть до начиння.

Поклін Героям зпід Крут.

КОЛОМИЯ.

Поклін Тінням Героїв-Крутянців зложило коломийське громадянство в днях 28. і 29. січня. Першого дня вечором відправлено в церкві торжественну панахиду. Співав хор „Кол. Бояна"; палку (але — на жаль — однобічну) промову виголосив о. Тимощук. Церква не була повна, зате на сходах перед церквою товпилися люди, які не могли дістатися до середини... Є це наслідок чудацької звички коломийської молоді триматися церковного порога й боятися підступити до тетраподу, щоб лишити вільне місце вірним, які приходять пізніше. Особливо прикро вражало це другого дня рано підчас Служби Божої (читаної, не знати, з якої причини, не при головнім престолі, але при бічнім вівтарі, якого від половини церкви до дверей цілком не видно): учасники, майже сама молодь, і то шкільна (старшим тяжко було потрудитися на сему годину...) згуртувалася переважно біля дверей і навіть не бачила священника при Службі Божій. Годилось би при таких нагодах бути священникові на очах вірних, а вірним ближче священника... — Вечором того дня відбулася в салі Щадничої Каси святочна академія. Задня темна стіна сцени промовляла до видців золотими числами: 29. I. 1918, освітленими дрібним чудним символічним полумям... Першу точку виповнив добре передуманий, з полемічними нотками на адресу національних маловарів та опортуністів, реферат інж. Ст. Геника-Березовського п. з. „Проблєма Крут". Другу точку виконав муж. хор „Колом. Бояна", а саме Гайворонського „Заспів", замість заповідженого на афішах „За рідний край" того ж композитора, бо адміністрації чомусь ця пісня в останній хвилині не подобалася. Дальші точки були: С. Орлюка „Крути", віддеклямоване С. Витвицькою, Вахнянина „Поклін борцям" — м'ш. хор „Колом. Бояна" й Вол. Янова „Крути", віддеклямоване А. Харжевським. Закінчила академію ефектовна і змістовна інсценізація А. Шекерика-Доникова п. з. „Поклін Крутянцям", обрамована вдатною символічною декорацією кисти арт.-мал. Кс. Кічурівної. Дбайливі строї та виконання з бадьорим визвуком, що переливась у могутнє „Ще не вмерла", відспіване цілою салею, залишили глибоке враження. А проте — сала була далеко неповна. Багато одиниць усе ще не розуміє свого обовязку...

1 НАГОРОДА ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ім. ІВ. ФРАНКА за рік 1937 НАГОРОДА 2

Юрій Косач

Клубок Аріядни

збірка новель

ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Ілько Борщак

Наполєон і Україна

Історія, що хвилює і захоплює більш, як найкращий роман

ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Дістати можна в Адм'ін. „ДІЛА", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях

За збройний напад на Мисьленіце.

ПРОЦЕС ІНЖ. АДАМА ДОБОШИНСЬКОГО.

В четвер, 4-го лютого, почався перед львівським судом присяжних процес інж. Добошинського, якому акт обвинувачення закидає, що він у червні 1936 р. на терені краківського та мисьленіцького повіту зорганізував збройний гурт, якому доставив зброю та яким проводив, що поперетинав телєкомунікаційні проводи на шляхах Мисьленіце-Краків, Мисьленіце-Пцім, Мисьленіце-Ропчиці, що тоді розброїв постерунок поліції у Мисьленіцах, занявши з тою групою мешкання старости, забрав з жидівських крамниць товар та знищив його огнем, розоружив стражника, що хотів дати знати поліції про напад на Мисьленіце, підпалив у Мисьленіцах синагогу і збройно відпирав погоню поліції, що хотіла його зловити.

Тут треба пригадати, що за все те у червні минулого року судив інж. Добошинського і товаришів краківський окружний суд. Тоді судді присяглі признали винуватими тільки товаришів Добошинського, а його самого виправдали. Трибунал засистував цей вердикт, а Найвищий Суд у Варшаві передав справу львівському судові.

У звязку з цим оборонці Добошинського на самому початку розправи поставили внесок, щоб справу припинити тому, що суд не розглядав її у приписаному речинці. Прокуратори спротивилися внескові, трибунал після короткої наради відкинув його.

Цього дня відчитали акт обвинувачення та почали переслухувати обвинуваченого.

Розправу веде о. с. Павло Дисевич, вотують В. Френкель і Р. Міхалє, обвинувачують віцепрокуратор д-р Ольшевський і д-р Ольберек, боронять адвокати: др Перацький, Мацейко, Мацелінський, Надаховський і Пляцентер зі Львова, Позовський з Кракова і Стипулковський з Варшави.

Рекорди.

Живемо в часах рекордів. Рекорд у спорті, рекорд у комунікації, в танку, промисловій продукції, в збройних. У році 1909. французький летун Лятам знявся літаком на висоту 155 метрів, 20 літ пізніше Ноенгофен на Юнкерсі осягнув 12.700 метрів, у році 1936. англійський військовий летун Свен — 15.230 метрів. Багато більшу висоту осягнули на бальоні два американські сотники Стевенс і Ендерсон, саме 22.600 метрів у листопаді 1936 р. Бальони без залоги, т. зв. реєстраційні підносилися вже і на 36 км. Найдальше углиб океану, бо на 923 метрів пірнув у році 1934. американський професор д-р Бебе, у шклянім дзвоні, який він сам сконструював. Мурин Овенс перебіг на Олімпіаді в Берліні 100 метрів у 10,2 секундах, пішоходець зуживає нормально годину на 5 до 6 км. Світовий рекорд швидкости самоходу осягнув поверх 500 км. на годину, в році 1894. у світових самоходових змаганнях у Парижі осягнули 12 км. на годину.

Найскорішим кораблем є один із французьких воєнних кораблів, який робить 85 км. за годину. Німецький корабель „Бремен" осягнув 52 км., французький „Нормандія" 55 км., новий англійський корабель „Квін Мері" ще багато більше.

Найскорішим поїздом в Европі є „Гамбург'єць-летун", зложений з електричної льокомотиви і пяти вагонів. Він робить 175 км. на годину. Маємо теж рекорди кулінарні. Рекордистами є головно американці та чехи. І так осягнено рекорд зїджених галушок, ковбасок, яєць, шницлів, бефштиків, випитого пива, вина чи горілки.

Є рекордисти, що виграли найбільше партій більярду, шахів і бріджа. Є люди, які виграли кільканацять разів на льотерії і то не тільки ставку. В Польщі таким „льотерійним" рекордистом є п. інж. З. К. Він грає вже кількапять років і виграє майже в кожній Класовій Льотерії більшу або меншу суму.

Тепер інжинір приготовляє себе на більшу виграну у 41-ій Класовій Льотерії. Каже, що має більші виграли, бо у зреформованій льотерії кількість льосів впала з 195 тисяч до 160 тисяч; зокрема кожна виграна буде тепер ділитися на пять частин, коли давніше на чотири.

Тому засобиться і він вже у льос, бо тягнення першої класи вже недалеко — починається 17-го лютого.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів. Сикстуська 46.

†

ВАСИЛЬ ПЕЛЛІХ

вмер. директор шкіл

упокоївся в Богу в 77 р. життя у дому свого зятя о. Волошинова, душпастиря в Чернові п. Пустомити дня 3. лютого 1938. Похорони 5 лютого п. р. о 3 п. п.

Академія 22. січня у Вел. Театрі у Львові.

Львівський Відділ Українського Центрального Комітету, як організації наддніпрянських емігрантів у Польщі, уладжує в неділю б. ц. м. урочисту академію з нагоди 20-их роковин проголошення IV. Універсалом самостійности Української Народньої Республики. А проте це не тільки свято наддніпрянських емігрантів. Це свято всіх українців, що живуть компактною етнічною масою на територіях, сумежних із наддніпрянським материком, та розпорошених по всьому світі. І тому широку на академії, що її уладжують наддніпрянські земляки у Львові, сала щерть виповнена галичанами, які приходять туди не як гості, але саме як господарі і брати, ті, що не мають ріжних з наддніпрянцями ідеалів та ріжних національних вірувань.

Цьогорічна академія, яка відбудеться в неділю, матиме остільки більш маніфестаційний і величавий характер, що це 20-ті роковини того памятного дня, в якому український нарід увійшов до сімї державних народів, проявивши свою волю бути рівним усім іншим державним народам культурного світу. Тому нема ніякого сумніву, що й українська львівська громада ті славні роковини заманіфестує масовою участю, звязавши себе ще одною ланкою більше з українською наддніпрянською еміграцією, яка тужить за поворотом до вільної Української Держави, окупованої нині московськими большевиками.

Памятайте, що місяць січень — це місяць Рідної Школи, тому всі приходи з просфори, представлень, ріжних імпрез та забав у місяці січні (без огляду на те, хто їх уладштовує) треба всеціло обернути на Рідну Школу!

СССР покине Лїґу Націй.

Як говорять у дипльоматичних колах Гельзінґфорсу, СССР дуже невдоволений неуспіхом місії Літвінова в Лізі Націй. Тому він готов покинути Лїґу Націй, якщо Англія та Франція не підтримають справи протияпонських санкцій.

Рівночасно небезпека японсько-совітської війни стає щораз то реальніша. З Хабаровська приходять нові вісти про концентрацію совітських військ на Далекому Сході.

—o—

Революційний рух у Кантоні.

З Гонконгу повідомляють, що між Гонконгом і Кантоном перервано всяке получення. Одні джерела подають, що на вулицях Кантону ведуться бої, другі джерела подають, що проти уряду Чанкайшека переведено державний переворот і в місті проголошено стан облоги.

Домей повідомляє, що перервання получення між Кантоном і Гонконгом, викликало в Японії помітне вражіння.

—o—

Французький міністр летунства дозволив продати

ЧЕРВОНІЙ ЕСПАНІЇ ЛІТАКИ?

Група сенаторів з французької правиці зажадала слідства проти б. міністра летунства Кота, закидуючи йому, що він дозволив продати червоній Еспанії 540 військових літаків найновіших типів.

Італійська преса подає навіть дати, коли вислано ці транспорти літаків.

ШВАЙЦАРСЬКІ КОМУНІСТИ ВЕРБУВАЛИ ДОБРОВОЛЬЦІВ ДО ЕСПАНІЇ.

Група провідників швайцарської комуністичної партії дістала акт обвинувачення, який стверджує, що вони під покришкою видавництва „Вільна Швайцарія" зорганізували цілий апарат для вербування добровольців до еспанської червоної армії.

З БУДЖЕТОВОЇ КОМІСІЇ.

Нечуваний напад посла Войцєховського на митр. Шептицького.

В четвер, 3-го лютого ц. р. в буджетовій комісії сойму обговорювали буджет міністерства освіти. На початку засідання виголосив довгу промову міністр освіти Свєнтославський, який тільки дуже побіжно торкнувся справи меншин. Він сказав, що у питаннях, які торкаються меншинної політики уряду, вже висказався президент міністрів, а він може тільки забавити, що тримається тих напрямних. „Тримаємося — казав мін. Свентославський — тієї засади, щоби там, де це можливе, з уваги на довговічення мови, молодь, що виросла на одній землі, спільно виховувалася і таким чином звикала від дитинства до відповідного відношення до всіх співгромадян, з якими повинна жити в згоді та взаємному порозумінні."

Вже перший бесідник, що забрав слово у дискусії, пос. Гофман, підкреслив як недостачу реферату міністра те, що він занадто загальниково схопив справу меншинного шкільництва; освітня комісія хотіла почути виразні напрямні, щоб могти кермуватися ними в дискусії, але міністр таких напрямних не дав.

Промовляла потім пос. Присторова, що робила міністрові закиди за те, що він сильною рукою не припинив відомих подій на вищих школах, а що торкається вселюдного шкільництва, видвигнула тезу, що польських дітей повинні вчити польські вчителі.

ПРОМОВА ПОСЛА ВЕЛИКАНОВИЧА.

Цю тезу пос. Присторової підтримав у своїй промові пос. **Дмитро Великанович,** але поширив її у тому напрямі, що українських дітей повинні вчити українські вчителі.

У тій своїй промові пос. Д. Великанович ствердив, що екунціяція міністра у справі меншинного шкільництва невистарчаюча. Українське шкільництво зазнає раз-у-раз нових втрат. Української молоді дальше не допускають у відповідному числі на високі школи. Єдиної української гімназії на Поділлі не відновили, етнний хліборобський ліцей не має необхідних викладових саль та приміщень для учнів і професорів. Приватним українським школам не дають права прилюдности. Українське вселюдне шкільництво зліквідоване. Ціла низка фактів свідчить про те, що тут входить у гру вже не тільки ліквідація українського шкільництва, але ширше закроєна політика супроти української меншини.

НЕЧУВАНИЙ НАПАД НА МИТРОПОЛИТА А. ШЕПТИЦЬКОГО.

Після того забрав слово пос. **Войцеховський,** якого промова — це був один великий напад на Високопреосвященного Митрополита Андрея. Пишемо про це докладно у передовій статті цього числа.

ПРОМОВА ПОСЛА З. ПЕЛЕНСЬКОГО.

Безпосередньо після того промовляв пос. **Зиновій Пеленський,** який сказав на початку промови:

„Перед хвилиною був я свідком нечуваного нападу посла Войцеохвського на найвищого достойника греко-католицької Церкви, митрополита Шептицького, якого ми найбільше шануємо. Тому, що п. Войцеховський назвав прізвище п. Целевича, відповість йому п. Целевич."

У дальшій частині своєї промови пос. Пеленський особливо підкреслив, що дійсність у всіх ресортах, а спеціяльно у ресорті міністерства освіти заперечує тому, що президент міністрів сказав недавно у меншинній справі. „Ми сподівалися, — говорив пос. Пеленський — що може сьогодні п. міністр торкнеться у своїй промові важного питання українського шкільництва, але нічого ми про те не почули." А тимчасом українське шкільництво в Польщі зліквідоване. Не вважаючи на те, що ухвалено основати український університет, того університету досі нема. Є розпорядок про катедру української літератури у Львові, катедра досі не обсаджена. Польська культура боїться української катедри у Львові. Суми, що їх дістають українські наукові товариства — мінімальні. Наук. Т-ву ім. Шевченка утруднюють працю. Розвязано комітет допомоги українському студентству. Все те діється у державі, що — як каже конституція — є спільним добром усіх громадян.

Вкінці пос. Пеленський виступив в обороні білорусинів, яких шкільництво цілковито зліквідоване, а хибна політика супроти них заганяє їх до комуністичних виступів.

Після того промовляв пос. **Зоммерштайн,** що виступив в обороні жидівської академічної молоді та жидівського шкільництва.

ЗАЯВА ПОСЛА ЦЕЛЕВИЧА.

Після промови пос. Зомерштайна прийшов до слова пос. Целевич, який зложив таку заяву:

„У звязку з нечуваним щодо форми і змісту виступом пос. Войцеховського від УПР заявляю:

1) Якнайрішучіше протестуємо проти форми промови п. Войцеховського та проти образ, висказаних ним на адресу не тільки найвищого достойника греко-кат. Церкви, але й на адресу найвищого авторитету всього українського народу без огляду на віроісповідання і місце замешкання, протестуємо проти образ, яких у-жив п. Войцеховський у словах „зухвалість магната", „зломив присягу", „той епископ християнського віроісповідання" і т. д.

2) Рішуче стверджуємо, що ввесь фактичний матеріял, наведений у промові пос. Войцеховського для сконструювання його виступу проти о. Митрополита Шептицького, є або зовсім неправдивий, або злобно перекручений.

3) Стверджуємо, що форма промови пос. Войцеховського, а зокрема образи вдаряють у релігійні почування вірних, та що своєю промовою пос. Войцеховський якнайгірше прислужився нормалізації польсько-українських взаємин."

Представники Української Парляментарної Репрезентації у своїх промовах заявили, що не мають довіря до політики міністерства освіти і тому не будуть голосувати за його буджетом.

ЖИДАМ НЕ ВІЛЬНО ПЕРЕХОДИТИ НА ПРАВОСЛАВЯ.

„Універсул" повідомляє, що патріярхат румунської православної церкви видав розпорядок проти хрещення жидів. Заборонено священникам приймати до православної церкви жидів, які не мають румунського громадянства. Священників, які не пристосуються до згаданого розпорядку, припинять у службі.

ЖИДАМ НЕ ВІЛЬНО ЗАМИКАТИ КРАМНИЦЬ У СУБОТУ.

Префект Черновець Никифор Робу видав розпорядок, на основі якого жидівським купцям і ремісникам не вільно замикати підприємств у суботу'.

НОВИЧКИ.

— ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

— ПЛАТІТЬ ТОЧНО ПЕРЕДПЛАТУ! ПРИСИЛАЙТЕ ЗАЛЕГЛОСТИ! Ш. Передплатників просимо вирівняти залеглости, бо стримаємо висилку часопису! Присилайте точно щомісячну передплату, бо інакше не дістанете книжки зі щомісячної Бібліотеки „Діла"! Наш часопис найдешевший, бо крім 10-ти сторінок найкращої щоденної газети та 16-ти сторінок під неділю, — даємо точним передплатникам щомісяця даром одну прегарну і вартісну книжку величиною від 10—15 аркушів друку. Точний передплатник „Діла" складає за рік Бібліотеку „Діла" з 12 томів.

— ПОДАЄМО ДО ЗАГАЛЬНОГО ВІДОМА, що всякі оповістки про загальні збори, концерти, відчити, товариські сходини, посмертні згадки та вістки особистого характеру міститимемо тільки за оплатою. — Адміністрація „Діла".

— Карнавал іде! Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 8—10

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— Академічні Вечорі. В неділю 6-го лютого ц. р. в год. 6-ій вечором в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22) відбудеться виклад о. д-ра Л. Гінки п. з. **Соціяльне питання в папських енцикліках.**

— Вже тільки місяць ділить нас від Вечерниць Основи, найкращої імпрези цьогорічного карнавалу. 173

— Комітет „Великих Вечериць Медиків" (5. II. 1938) перепрошує всіх тих, що через недогляд або хибну адресу не дістали запрошення на вечериці. Запрошення ті можна дістати в Союзному Базарі в суботу 5. II. 1938 в год. 12—13 і 18—19.

— Засідання Бібліольогічної Комісії Н. Т. Ш. відбудеться у вівторок, 8. ц. м. в год. 18. у Бібліотеці НТШ. На порядку нарад референування нових праць і вибір президії.

— Традиційну Просфору уладжують Кружок „Союзу Українок", Кружок „Рідної Школи" ім. кн. Володимира Великого й читальня „Просвіти" в неділю 6-го лютого ц. р. в салі чит. „Просвіти" при вул. Новозамківській 67. Початок в год. 17.

— Спільну Святочну Просфору уладжує Кружок Рідної Школи ім. Бориса Грінченка у Львові в неділю 6-го лютого ц. р. в малій салі Музичного Інституту ім. М. Лисенка, вул. Шашкевича 5, III. пов. Початок в год. 5-ій попівдні. Вступ за добровільними датками 1 зол. від о. соби.

— З радія. Радіостанція Дайтшляндзендер передає у понеділок 7. лютого фортепіяновий реситаль Любки Колесси. Програма: Єнч: „Сонята", Шопен: „Вальси та мазурки" „Польонез ес дуо". Початок в год. 21.15.

— У викладовій салі Українського Наукового Інституту в Берліні в пятницю 4-го лютого ц. р. професор д-р Зенон Кузеля і доцент д-р Б. Крупницький виголосили реферати на тему: Нові видання в ділянки українського мовознавства та історії.

— 35 літ на службі нації. Чернівецька „Рада" пише: Дня 7-го лютого ц. р. святкує наш визначний громадянин, редактор і визавець д-р Лев Когут, тепер головний редактор „Часу" 60 літ свого життя й поверх 35 літ своєї громадянської журналістичної й економічної діяльности. В Чернівцях створився Комітет, що поклав собі за завдання вшанувати особу д-ра Когута в день його ювілею й подякувати йому сердечно за те, що він увесь свій вік, свою молодість і старість, а також і своє майно віддав на службу народові. Ім'я д-ра Когута звісне на всіх областях, де живуть українці. Знає його науковий світ, знають його й економічні кооперативні кола. Думаємо, що всі ці чинники українського громадянства широ відгукнуться з приводу його ювілею і віддадуть тим самим: Честь праці! Привітні письма можна висилати на адресу щоденника „Час", Чернівці, Петровича ч. 4.

— До Берези. До Картузької Берези вислали 13 осіб з Варшави, головно пачкарів і членів чорної біржі.

— Присуд у справі зловживань в М. З. А. у Львові. Дня 4-го ц. м. трибунал окружного суду у Львові видав присуд у процесі Сеньковського й тов. за зловживання в Міським Апровізаційнім Заведенні, де пропало м. ін. 150.00€ кг. вугілля. Фелікса Сеньковського засудили на кару вязниці через 2 роки і 6 місяців та на втрату публичних і почесних гром. прав продовж 5 літ; обв. Юзефа Фітя на 10 місяців вязниці з завішенням виконання кари продовж 5 літ, обв. Юж. Чобка засудили на 300 зол. гривни; обв. Ст. Станкевича — на 1 рік вязниці з завішенням на 4 роки; обв. В. Бадіяна і д-ра І. Третера суд звільнив від вини й кари.

— Львівська хроніка. З стриху Пилипа Парх (Пекарська 23) вкрали білля вартости 500 зол. — Невідомі справці вломилися до мешкання Людвики Партикової (Наймана 3) і вкрали гардеробу вартости 500 зол. — З вагону, що стояв під магазином залізничого двірця Львів-Підзамче, вкрав хтось скриню, в якій було 42 кг. тютюну неустійненої ще вартости. — На Личаківській вулиці трамваєвий віз ч. 1, що його вів моторовий Йосип Ольбріт, потрутив 17-літню служницю Емілію Ющишин, що переходила вулицю. Ющишинівну, яка впала і потовкласи, відвезли до лічниці. — У сходовій клітці при вул. Овочевій 7 невідома жінка підкинула дитину жужеського полу, що має 7 днів. Дитину віддали до дільничевого уряду. — Арештували Єлисавету Козакевич під закидом, що покинула дитину. — І. ц. м. в почтовому уряді при пл. Госевського хтось вкрав гроші у Катерини Федишин, що живе при вул. Зьрудлянній 31. Слідчий відділ устійнив, що тієї крадежі допустилися Олександер Кліновський з Підбірців та Іван Банах (пл. Юра 8). Обох арештували.

— Помер польський письменник. 4. ц. м. помер у Кракові Карло Розтворовський, драматург, бувший член Польської Академії Літератури. Його відомі драми: „Юда Іскаріот", „Ка-

лігуля", „Милосердя", „Антихрист", „Несподіванка" й ін.

— **Збожеволіла через полярну зорю.** У місцевости Радошів, на Шлеську, учителька Стефанія Кемпківна так перенялася вищем полярної зорі, що збожеволіла. В дуже грізному стані перевезли її до лічниці.

— **Здефравдував 25.000 зол. і програв у карти.** Інспектор Союзу Кас Ощадности у Варшаві Ян Виржутович, підчас ревізії відділу К. К. О. у Варшаві ствердив, що директор того відділу, 32-літній Чеслав Щепан Чекалінський від 24-го до 29-го січня п. р. здефравдував з каси К. К. О к. 25.000 золотих з ощадностевих конт. За дефравдантом, що здефравдовані гроші мабуть програв у карти, розіслали стежні листи.

— **Німецький літак загубив почту.** Німецькі почтові літаки, що курсують на шляху Кенігсберг—Данціг—Берлін перелітають частину шляху над польською територією. Біля місцевости Баровець у т. зв. „Кашубській Швайцарії знайшли почтовий мішок, в якому були документи, перекази, чеки і гроші німецького походження. Виявилося, що цей мішок загубив німецький почтовий літак. У порозумінні з дирекцією почт у Німеччині мішок передали до Берліна

— **Пошесть тифу в Англії.** У графстві Пемброкшір, в Англії, ствердили 29 випадків тифу. Це вже друге графство в західній Англії, де пошесть тифу щораз більше поширюється.

— **Сталін винищує інжинірів.** З Ленінграду повідомляють, що там розстріляли 6 морських інжинірів, що були заняті при будові кораблів. Незабаром має початися велика чистка між інжинірами, що працюють у корабельних верстатах в Ленінграді.

— **Литва хоче мати свого кардинала.** В Ковні відбулася конференція литовських єпископів, яка між іншим радила також над тим, щоб вислати до Риму спеціяльну делеґацію з проханням іменувати литовського архиєпископа Сквірецкіса кардиналом.

— **Бруно Мусоліні сотником.** Залогу італійської летунської ескадри „Зелені Миші" відзначили спеціяльною медаллею за відвагу, яку вона виявила при перелеті через Атлянтик до Бразилії. Поручник Бруно Мусоліні, що проводив у тому перелеті, дістав одночасно аванс на сотника. Він має тепер 20 літ і є наймолодшим сотником в італійській армії.

— **Всесвітній антисемітський конгрес.** У розмові з одним німецьким журналістом румунський мін. Куза висунув проект скликати всесвітній антисемітський конгрес в якому мали би взяти участь Румунія, Німеччина, Італія, націоналістична Еспанія і Польща. Конгрес мав би пошукати практичної розвязки жидівського питання у м'ижнародньому розмірі.

— **Летун завіз харчі на відтяті від світа острови.** Мешканці самотніх островів Ратлін, біля північного побережжя Ірляндії, були внаслідок бурі вже майже тиждень відтяті від суші і тому не могли дістати харчів. По тижневі післали їм харчі літаком. Летуна, що причалив на чолі, мешканці острова привитали з захопленням.

— **Проф. Шмідт їде на допомогу полярній стації.** Полярна наукова експедиція Папаніна від кількох місяців перебувала на кризі, яка тепер тріснула й експедиція знайшлася у великій небезпеці. Відомий полярний дослідник проф. Шмідт виїхав до Мурманська, а звідти відплине на місце випадку на криголомі „Таймир". Одночасно мають бути готові до старту два літаки. Як допускають, крига, на якій знаходяться совітські вчені, посунулася від берегів Ґренляндії у південному напрямку.

— **150 роковини Австралії.** Цього року Австралія святкує 150-ті роковини свого „істнування". Тобто не істнування як континенту, але як англійської карної кольонії, яку 26. січня 1788 р. основав губернатор Філіп, що приїхав до сиднейського заливу з 11-ти кораблями, 767 язнями і понад 200 вояками. З приводу того ювилею появилися спеціяльні почтові марки з написом: „Губернатор Філіп в сиднейському заливі, 1788".

— **Горшок із золотими рублями.** З Хабаровська повідомляють, що там при земних роботах знайшли мідяну посуду, виповнену царськими золотими рублями на суму 25.000 рублів і гисячу рублів сріблом. Золоті монети забрала влада.

— **Стратосферичний лет з Вашинґтону до Шікаґо.** На новім військовім літаку відбувся стратосферичний лет з Вашинґтону до Шікаґо. Найвища висота лету виносила 6.600 м., найнижча 3.600. Літак летів зі швидкістю 570 км. на годину.

— **Продовжили теольоґічні студії.** У віденській архідіецезії продовжили теольоґічні студії на 6 літ. Тому в 1939 році не будуть там висвячувати нових священників.

— **Пекольна машина у мешканні директора російського часопису.** З Софії повідомляють, що там у мешканні директора російського протикомуністичного часопису „Голос Росії" — Коленовича вибухла пекольна машина. Від вибуху згинув москаль Михайлович, що був тоді в кімнаті, його жінка і син ранені. Коленович тільки тому врятувався, що на хвилину перед вибухом вийшов з хати. Початкове слідство не виявило, хто підложив пекольну машину.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви сповнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Дописи.

СНЯТИЙ.

Друге волине Свято „Відродження" в краю. За почином Центрові „Відродження" щораз більше місцевостей у краю влаштовує Свято „Відродження", що в лютому — місяці „Відродження" набирають певно масового характеру, бо Кружки і Філії дістали з ц. фоком із Централі докладні інструкції і плян праці, зокрема лютової кампанії. Велів за Філією „Відродження" у Кросні — влаштувала Філія „Відродження" у Снятині друге Свято „Відродження" в честь великого подвижника відроджецького руху, митр. Й. Сембратовича. Свято відбулося 16-го січня 1938 р. за такою програмою: год. 10. передпол.: Торжественна Служба Божа з відповідною проповіддю о. Й. Проця; год. 12.: панахида за митр. Й. Сембратовича і всіх померших працівників на відроджецькому полі; год. 4. попол.: Святочна Академія з програмою: 1) Відроджецький Гимн — мужеський хор. 2) Вступне слово о. М. Дольного. 3) „Тече вода в синє море" — муж. хор. 4) „Арендарський сон" — декл. п. І. Бабюка. 5) „Закуй мені зозуле" — тенорове соло п. Н. Бурляка. 6) „В'язний сон" — мельодекл. п. Н. Тодощука. 7) „У сусіда хата біла" і „Ой, джигуне" (народні пісні) — тенорове соло п. Н. Бурляка. 8) Інсценізація „Наперекір!" (з 7—8 чч. „Відродження" 1937) — у вик. молодих відроджених-Соколів. Академію закінчено національним гимном. Усі точки Академії були виконані дуже добірно, зокрема на увагу заслуговують: вступне слово о. М. Дольного і хорові точки, які під управою п Ірини Тисяк-Костишинової виконали по мистецьки. Свято залишило миле враження й великий моральний успіх. Слід завважити, що Філія „Відродження" у Снятині заложить до постійно діяльних відроджецьких клітин завдяки щотижневій праці П Ради, зокрема довголітнього голови п. А. Андрусяка. Оце Свято, як і жнива постійна праця Філії, тим важливіші нід цю пору, коли на терені Тернопіль-Снятин поширюється жахливе пійство, а крім того ворожі національній ідеї вилки.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Спорт.

КОМУНІКАТ ПЛАЮ.

Т-во У. Т. К. Т. „Плай" у Львові повідомляє своїх членів і прихильників, що чергові товариські сходини відбудуться в неділю 6. 2 в год. 18-ій у домівці Учительської Громади (Чарнецького 26, партер ліворуч). Говорить п. С. Костецький про перший мандрівний табор КВОММ-у по Гуцульщині. Гостем ради.

КОМУНІКАТ К. Л. К.

Краєві Лещетарські Змагання за мистецтво К. Л. К. відбудуться у Сяноку в днях 12—15. лютого 1938 р., в такою програмою:

1) 12. II год. 13. *біг плоский* для жінок 6 км., для мужчин на 16 км. з точкуванням до зложеного бігу.

2) 13. II. год. 12. *ковертий конкурс* скоків із точкуванням до зложеного бігу.

3) 14. II. год. 12-та *штафетний біг* жінок і мужчин.

Зголошення змагунів слати на адресу: інж. О. Клюфас, Львів, вул. Потоцького 58 а, до дня 10. п. м. Зголошень на місці не будуть приймати.

Тому, що число місць в домівці К. Л. К. обмежене, треба заздалегідь зголосити свою участь, щоб організатори могли старатися про приміщення.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ КЛК. ЛЬВІВ.

Спортовий референт повідомляє, що рухлива відбуватьея правильно кожної п'ятниці від год. 6—7.

Провід боксерської секції кригалуж що від 6. п. м. тренінги відбуватьея у рухливій салі при вул. Коперника 5.

Аж до часу устійнення снігових умовин, клюб організовує **суху заправу** в неділю від 9—11 і в середу та п'ятницю в'ід 15.30—16.ої.

Виділ.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

ПРОПАМЯТНА КНИГА першого З'їзду Марійських Дружин інтелігентного жіноцтва з приводу 30-ліття істнування Марійської Дружини Пань у Львові 1904—1934. Львів 1937, 8°, 160 + знимки. Накład Марійської Дружини Пань у Львові. Друкарня В-ва ЧСВВ. в Жовкві. Ціна брош. 3 зол., опр. 4 зол., окр. на лїпшому папері 5 зол. з почтовою пересилкою. Замовляти: Секретаріят Марійських Дружин Пань, Львів, Сикстуська 30 а. Зміст: Передмова. — Улина Кравченко: У 30-літній ювилей першого Марійського Товариства у Львові — Про Марійські Дружини Пань. — Ірина Марія Янович, ЧСВВ: Марійська Дружина Пань у Львові 1904—1934. — о. Іван Заперуха: Як красна Ти... — Хроніка Ювилейного З'їзду Марійських Дружин. — о. Роман Лукань, ЧСВВ: Преса про перший З'їзд Марійських Дружин інтелігентного жіноцтва. — Реферати: о. Я. С., ЧСВВ. Значіння Марійського культу в сьогоднішніх часах. — Марія Данилович: Початок і розвій Марійських Дружин. — о. Ірней Назарко, ЧСВВ: Організаційні проблеми Марійських Дружин Пань. — Евгенія Шарикова: Евхаристійне життя в Марійських Дружинах. — Олена Яцківщинна: Апостолят Марійських Дружин. — Антонїна Конрадова: Харитативна акція. — Ірина Марія Янович, ЧСВВ: Марійська Дружина й виховання молоді. — Стефанія Фіґолева: Значіння й вплив преси. — Евстахія Тишинська: Історія жіночого руху. — Справлення другорядних помилок. — Пресвята Богородиця в церкві оо. Василіян у Ґроттаферраті (картина). — Знимки (1—8).

СВІТОВІ ЗАҐОВОРИ. „ПРОТОКОЛИ СІОНСЬКИХ МУДРЕЦІВ". Без означення видавця, без місця і року видання.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТНИК. Місячник літератури, мистецтва, науки й громадського життя. Річник VI. Том I. Книжка 2. Лютий 1938. Львів. Зміст: С. Кушнір'енко: З кожним днем — Ст. Малярме: Привид. — Л. Мосендз: Останній пророк. — Дм. Донцов: Памяти великої бунтарки. — Ж. Бенда: Колотнеча поколінь. — А. Мосуль: Пацифізм і фашизм. — О. В.: Термїти при роботї — Гуго Ратміх: Таємниця часу. — Курт Ріс: Пан Голівуду. — Ілько Брут: Просто з моєту. — С. Лучик: Виставка Олекси Грищенка. — С. Льосик: Диктатор — Фінляндія. — Олег Штуль: Старий храм. — М. Л.: З пресового фільму. — Бібліографія. — Від Адм'ністрації.

ДЗВОНИ. Літературно-науковий журнал. 7-ий рік видання. Ч. 11-12 (80-81) за листопад-грудень 1937. — Львів. Зміст: М. Іродейко: З неба краю. — Л. Чорновий: Перемога. Будні. — І. Атаманюк: Мати. — В. Лисенський: Моє надхнення. — Н. Королева: Казки життя. — В. Лепкий: Великий посїй. — о. д-р С. Самсара: Релїґія як основа людського життя. — В. Залозецький: Українське деревляне будівництво і його відношення до історичних стилїв. — М. Гнатишак: Література і суспільне життя. — Д-р А. Несьоловський: Політичне потоцтво. — М. Підлужний: Над нивами-отцями. — Дж. Папіні: Довкруги Христового Різдва. — Рецензії. — З преси і журналів. — Від Адміністрації. — Нові книжки.

НИВА. Часопис присвячений церковним і суспільним справам. Рік XXXIII. Ч. 1. Січень, 1938. Львів. — Вмість: Редакція: Славний Юбилей. — Роман Лиско: Слава Пресв. Богородиці у наших богослуженнях. — о. Н. Павлевич: Дискусія пп. Свят.-Вечір. — о. д-р Г. Костельник: Проблема чуда. — Х.: В голосїн преси. — о. І. Н.: Гагінома. — Всячина.

БОГОСЛОВІЯ. Тримісячник. Видає Богословське Наукове Товариство. Т. XV. Кн. 1937. Львів. Зміст: Д-р Борис Кудрик: Михайло Вербицький. — о. д-р Степан Сампара: Прачоловік і пробливіщення. — о. д-р Володимир Фіґоль: Церковні братства Галицької Гр. Кат. Прочинії у XVIII ст. — Д-р Іван Шпитковський: Рід і герб Шептицьких. — Вибрані питання. — Огляди й оцінки. — Всячина. — Богословське Наукове Товариство. — Книжки й часописи.

СВІТЛО Й ТІНЬ, м'сячник УФОТО у Львові. Р. V. ч. 12 (47) за грудень 1937. Зміст: Я. М. Берша: Ремесло у світлині. — О. Кеїв: Останній „пиїф". — Новинки. — Що читати? — Вісті з УФОТО. — Від Редакції й Адм'ністрації.

КООПЕРАТИВНА РЕСПУБЛИКА. Економ.-суспільн. місячник. Річник X. Ч. 12. Грудень, 1937. Льв'в. Зміст: На сторожі дня (Актуальні замітки). — В. Торосівщин: Небезпека змістеріялізування кооперативного руху. — К. Левицький: Провідні думки нашої кредитової політики в минулому й сучасному. — І. Витановнч: Досвід над селом як передумова кооперативного будівництва. — Серед книг. — З господарського життя. — На десять лїт.

СЛУЖБОВИК. Місячник. Орган „СУПРУГА". Рік. ник XVI. Ч. 1. Січень, 1938. Львів.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган „Українського Технічного Товариства". Р'к XIV. Ч. 1. Січень, 1938. Львів.

ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ. Бюлетень Головної Управи Українського Центрального Комітету в Польщі. Рік IV. Ч. 11.12 (36.37). Листопад-грудень, 1937. Рік V. Ч. 1—2 (38—39). Січень-лютий. 1938.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

гачка, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 5. II. год. 7.30 „Дімок з карт".
Неділя 6. II. год. 3.30 попол. „Дімок з карт"; год. 7.30 „Дімок з карт".
Понеділок 7. II. год. 7.30 веч. „Дімок з карт".

Театр Ріннорідностей:

Субота 5. II. год. 7.30 „Цей і той".
Неділя 6. II. год. 12 попол. Останній виступ радника Отронця; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".
Понеділок 7. II. год. 7.30 Авторський вечір Софії Налковської.

Український Народній Театр ім. М. Садовського

МИКОЛАЇВ:
5. II. Маруся Богуславка.
6. II. Мазепа.
7. II. Гейша.
8. II. Гетьман Полуботок.
В скорім часі театр завітає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПЕРЕМИШЛЬ (сала Роб. Дому):
5. II. Під курателею.
6. II. Прем'єра: Лісова пісня, драма-феєрія в 3 діях в прольогом Лесі Українки.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".
АТЛЯНТИК: „Продивна брехня Ніни Петровни".
ВАНДА: „Кріжові перли", „Северть чинає в джунглі".
ГРАЖИНА: „Звахар".
ЕВРОПА: „Погороджування".
КАСІНО: „Королева передмістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.
МАРУСЕНЬКА: „Дабун".
МЕТРО: „Княжа".
МІРАЖ: „Дипльоматична жінка".
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Болько та Льолько" (Дивна), „Кінг-Конг".
ПАЛЯС: „Удар князя Йосифа".
РАЙ: „Нарічена з пригоду".
РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлем Весел.
СВІТ: „Дві сестрички", „Посланець загибелі".
СТИЛЕВЕ: „Графиня Владінова" і ревія
ТОН: „Мистні глупоти", „Дармоїд".
УТІХА: „Шлях до слави" та ревія.
ХИМЕРА: „Святальні пісні".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 5. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Співайбо пісеньки: 11.40 Бетовенові твори: 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бонбань; 15.20 Радіотекн. актуалій; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Казка про невидимого" в муз. ін.; 16.15 Концерт хору у супр. музики; 16.50 18.35 20.55 Актуальна гутірка; 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вісти; 18.10 Двофорт. музика; 19.35 Для села: Лісові новини. Актуальна гутірка; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Згода будує — незгода руйнує, авд. для дітей, Як дивляться на Польщу сша вордоку; 20.00 Нар. пісеньки; 20.45 Веч. дзвінок; 21.00 Танк. музики у вик. малої орк., реферат; у перерві в год. 21.45 „Пагубна бриджа" свеч. Тристана Бернара: 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика з пл.

Неділя, 6. лютого 1938.

6.00 Сигнал часу; 8.15 8.30 Для села: Хліб, скринька, Музика з пл., Що чувати серед хліборобів; **8.50 Зима — пора для науки, гутірка в українській мові,** вик. інж. Романенко; 10.30 Ліст. з пл.; 11.30 Репортаж із життя: 12.03 Муз. полудн. орк., хор; 13.00 Із варстату льв. театру; 13.10 „Золота качка" з легенд Варшави; 13.30 Орк., форт. на 4 руки; 14.45 Для села: Огляд ринків різних продуктів; Трансм. з Гостини, Сільське господарство в Бразії, Музика з пл.; 15.45 Як повстало письмо (для старших дітей). Гр. пл. дня дітей: 16.05 Концерт татарської музики; 16.45 Аптиця та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орк., співи, мандоліни, монольоги: 19.00 Вечір пісеньок Бераншера: 19.35 Весілля у Ворцовичах; 20.00 Концерт орк. мандолін, форт., 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. дзвінок; 21.15 „Таїй" вес. авд.; 22.00 Найгарніші пісні Монюшка; 22.20 Музика Баха, скр., форт.; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 7. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для дітей: Там, де будують кораблі, гутірка для старших дітей; Шубертові твори з пл., 11.40 Кущель і ремісник; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт солістів з пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Бікучі вісти з міста та провінції; 15.30 Господарські вісти; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Відьк. орк.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Рентген і рентгенологія; 17.15 Фрагм. з дитячої опери М. Просвака „Зоп'ано"; 17.50 Спортова гутірка, вісти; 18.10 Промислові експізиції у Сх. Галичині, гутірка для хліборобів, 18.20 Пісні у виконанні Ад. Кльоца, баритон у супр. форт.; 18.35 Письменник на суді, арешт; 18.50 Спортові вісти; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Воєнська авд.; 19.30 Кіно та театр; 20.00 Танк. музика з фільм. 21.40 Літер. вечірок; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 5. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.30 Вес. авд., 19.10 Твори Чайковського, 20.00 21.00 Парада депендансних конкіїв, вес. авд.; БУДАПЕШТ 20.00 22.20 Пісеньки; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 „Арлезіянка" оп. Бізета: БУДАПЕШТ 12.05 Балалайки, 17.00 21.30 Цит. музика, 18.25 Співи, 19.25 Дві форт.; ВІДЕНЬ 15.15 Пісні Півдня та Півночі, хор, 19.30 20.00 21.00 „Пісенька з Ніцц" оп. Занзавера, 21.35 Скрипка Магди Гайош у супр. форт.: ЛАЙПЦІЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Для дітей, 16.00 Веселе вакаційне тижня, дві орх., гавайі. секстет, сол.; КОШІЦЕ 18.00 Для Закарпаття; МІЛЯНО 19.30 Розр. музика, 21.00 Розр. мельодій, 21.50 22.00 Комедія Ніколемія; ПРАГА 14.00 Нім. авд.: Веселий вівсвд. 17.15 18.00 Танк. музика, 22.30 Лікар: РАДІО ПАРІ 18.00 18.30 Для дітей, 18.15 Пісні, 21.15 Скрипка; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Сумерки бог'в" оп. Вагнера.

Неділя, 6. лютого 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт, 19.45 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні: БРЕСЛАВ 19.30 20.00 21.00 „Викрадення із Серало" оп. Моцарта: БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Військова орх., 16.45 Форт., 17.40 18.00 Малко. музика, 21.35 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Орх. концерт, 18.00 дух, 18.20 Коза Дереза: ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 Віденські спогадки, орх., сол.; ЛАЙПЦІЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Концерт для дітей, 14.30 15.00 Форт., гітара, квартет самособ.: КОШІЦЕ 18.00 Закарпаття бе-дуе, 18.20 Коза дереза: ЛЯЙПЦІГ 20.00 21.00 „Балі в опері" оп. Гейбергера: МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „Народні сами" оп. Легара; МІНХЕН 19.50 20.00 21.00 „Онідина" оп. Льорпінга: ПРАГА 9.50 Концерт сальон. квартету, 17.10 Кітара пісень, 17.05 18.00 „Альфред" оп. Дворжака, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Файмя: РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 19.00 Симф. концерт, 20.05 Сцена, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Ле Кльо" оп. Сільвера: РИМ 17.00 Розр. мельодії, 21.00 Концерт в'єськ. орх.; СОФІЯ 21.00 Оперетка.

Понеділок, 7. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. музика; БІГОРОД 20.00, 21.00 22.00 Опера; БРНО 20.00 21.00 „Створення світа" о-рат. Гайдна; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт симф. орх., 17.00 Соло на цимбалах, 18.40 Співи, 20.15 21.00 Цит. музика, 21.40 22.00 „Памяти Равела" концерт оп. орх. під дир. Доганьї; ВІДЕНЬ 16.50 Пісні 17 стол., 17.30 Скрипка, 19.25 20.00 „Сво-го часу" варіт. концерт, 21.10 22.00 Церк. музика (Шуберт); ЛАЙПЦІЛЯНДЗЕНДЕР **21.15 Форт. рецит. Любки Колесси.** 22.30 Форт. концерт ес-дур Баха; КОШІЦЕ 14.00 18.00 18.45 Вісти: оголошення; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 Вок.-інстр. концерт, Вердіві тенор, Стелла Роман сопрано: ПРАГА 19.15 Нар. пісні: РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Волошки" оп. Офенбаха: РИМ 17.15 Скрипка, 19.40 20.30 Розр. музика.

БІРЖА.

Львів 4 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги безьг. 89-30 89-95, Долари американські 5.27-00, 5.24-50 Долари канад. 5.26-50—5.24-00, Фльорени гол. 293-15—293-40, Франки фр. 17-45 — 17-05, Франки швайцарські 122-15—121-65, Фунти анґл. 26-48—26-32, Гульдени данп. 100-25—99-85, Корони ч. 17-60—16-90 Кор. дан. 118-15—117-30 Кор. норв. 130-95—132-00, Корони шв. 135-54—135-54, Літи тва. 21-50—20-60, Марки фінлянд. 11-70 —11-65, Марки пів. 107-00 — 102-00 Шилінги австр. 99-30—99-80, Тель Авів 25-20 —25-95, Марки пів. срібні 119-00 — 113-00

Акції.

4 і пів проц. вкупно. 65-00, 64-50, 3 і пів 1 ем. 79-50 серія 80-00 3 поз. інв. 7 ем. 80-00 серія 91-00 5 конверс. 65-75 прем дов. 41-75, 4 консол 65-50

Папери

Банк Польський 119-00 Цукор 36-75, Вугіль 31-25. 30-75, Лісьпоп 64-00, Моджейів 14-75, Острованець 55-50, Старахович 38-25, 38-00, 37-75, Габербуш 49-50.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 4. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3-05 зол.
1 кг. масла бочков. вол. з опак. 3-10 зол.
1 кг. масла експ. вилюч. в опак. 3-10 зол., молоко 16—17 сот.

Тенденція на масло вишикова, на молоко сильна, на яйця пичікуюча.

Подяка.

Всім Високошановним Особам та Установам у Станиславові і в краю складає горячу подяку за жертви, якими вони причинилися до купна домівки для читальні „Просвіти" в Станиславові — Княгинині-Кольсвій. **Видія.**

ОПОВІСТКИ.

Приходна збірка переведена на терені Львівського і Станиславівського Воєводства (кромі Льв. Воєводства Ч. ПБ. 37) на підпору У. С. К. „Сян", принесла 766.80 зол. і що вкупі по відтягненні видатків збірки вказує в цілости на згадану ціль. 304 1-1

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Робота робити „Радіотон", Львів, Осолінських 10, тел 117-41. 171 9-12

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський, Станиславів, ратуш. поручає різного роду галянтерійні артикули. 2320 15-20

ЗАМОК „Сальво" — єдина забезпека перед злодієм. Репетитор, Легіонів 37. 285 1-4

РІЗНІ

НА КАРНАВАЛ виїздове убрання фрізові, сподниці, жилетки. Коперника 10, тел. 215-37. Цьо шильд. 282 4—6

ВАЖНЕ ДЛЯ ЛІКАРІВ! В Моршині в дуже вигідних цінах є до вилюбу 2 вілли з комфортом, лише для літня. (Палеон „Білий тайр" Моршин). Зголошення (до 5. березня 1938) Канцелярія Стоморівського в Теребовлі. 201 1-2

ЧАСОПИСИ з архітектури, графіки, реклами, техніки, фотографії, літератури, журнали, ілюстрації, тощо, у всіх мовах можна дістати „Альфа", Конопниці 5. 286 2-3

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влаштує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 28-30

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 18.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

НАСІННЯ
ГОРОДОВИКИ
ЦВІТІВ
І ПАШ
по найнижчих цінах поручає
Едмунд Рідль
Львів, Рутовського 3. Тел. 204-12.

САМО ПЕРЕ
ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виендаємо за післяплатою.

Ціпник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картон) вол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 420 урядів вол. 2.50
на 960 урядів вол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавниче Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 14.

Ч. 27 (14.859). Львів, неділя 6. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Ділo Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 3.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

в ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льокація, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує нашї кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Кооперативний Банк

„ДНІСТЕР"

ЛЬВІВ, ВУЛ. РУСЬКА Ч. 20

поладнує всі банкові чинности, зокрема під найкориснішими умовами приймає вкладки ощадности, отвирає ченові рахунки, переводить еконт векслів, торговельні операції, купно і продаж цінних паперів.

ПЕРЕЛІМ.

Міркування з приводу Загального Зїзду Рідної Школи.

Останній спокійний, зрівноважений та дуже річевий Загальний Зїзд Рідної Школи можна вважати свого роду переломовою подією у нашому теперішньому національному житті чи може радше у нашій національній праці. Не тому, що в нас якби вкорінилася звичка багато подій, нераз навіть дрібних, уважати переломовими та приписувати їм наперед — завжде більш чи менш переборщуючи — далекосяглий вплив на формування нашого майбутнього, але тому, що на ньому можна було справді заобсервувати познаки, що на їх підставі можнаб говорити про деякі зміни — хочемо знову сказати — переломові у нашій настанові до громадського життя і громадської праці.

Минулорічний Загальний Зїзд Рідної Школи був кульмінаційною точкою допереломового періоду у нашому національному житті, зрештою у тій самій мірі, що й зїзди інших наших установ. Періоду, що його характеризують: недоцінювання національного моменту, як надрядного, партійна загумінковість, незясованість поглядів на цілість справи, перевага дрібничкового над основним, особистого над загальним, розстрілення думок і вслід за тим більший чи менший хаос. І коли брати справу у тій площині, то цьогорічний Зїзд можна сміло протиставити минулорічному, як і взагалі усім дотеперішнім.

— Ви знаєте — сказав один учасник Зїзду після того, як Зїзд закінчився — що так виглядає, якби наші люди опамятались.

Було це безумовно під враженням, яке робив Зїзд — і не міг не робити — на всіх його учасників. Уперше від довгого часу ви не бачили боротьби груп і групок за владу, за перемогу, за захоплення одного чи двох місць більше у виділі, але навпаки: у кожному виступі, у кожному слові ви чули одно велике, обєднано-суцільне змагання за успіх і перемогу одної спільної усім нам справи. І у звіті уступаючої Головної Управи, і у виступах її представників, які відповідали на заміти, і в промовах довгої низки дискутантів одна турбота, одно задушевне бажання: поставити на сильні ноги, закріпити і розбудувати нашу найосновнішу, найважнішу установу, якої завданням є оформлення поколінь, що надходять.

Цікаве. Зїзд по короткій дискусії відкинув пропоновану зміну статуту, яка вводила як керуючий і відповідальний орган — дирекцію, відкинув працю Статутової Комісії, яка з доручіння минулорічного Зїзду витратила неодну годину часу і чимало енергії, щоб ту зміну перевести; а всеж ані у тих, що проти тієї зміни виступали, ані у тих, що її пропонували, не чути було впертости, щоб обовязково поставити на своїм. Чи це байдужність до справи? Ні! Це почуття відповідальности, це найбільша турбота за цілість справи — речі, які — треба в це щиро вірити — характеризуватимуть новий період нашого національного життя і національної праці, що його напевно започатковує цьогорічний Загальний Зїзд Рідної Школи. Тому цей Зїзд — на нашу думку — матиме велике значіння не тільки у рідношкільній ділянці, але й у загально-національному житті, і тому називаємо його переломовим.

Те його переломове значіння треба підкреслити ще й під іншим оглядом. Це площинне відношення т. зв. „низів" до т. зв. „верхів". Свідомо даємо ці слова у знаках наведення, щоб тут ясно зазначити, що не підтримуємо ним до деякої міри демонстраційного висловлу — воно так принайменше звучало — одної

Мадярський реґент адмірал Микола Горті приїхав до Польщі.

Нині досвіта через кордонну стацію Зебжидовіце віхав на польську територію мадярський двірський поїзд „Туран", що везе мадярського реґента; його офіційна візита, як відомо, заповіджена здавна.

На тій стації до поїзду причіплено окрему сальонку, до якої всів мін. Ульрих, мадярський посол у Варшаві та почот, що має товаришити реґентові підчас його побуту в Польщі.

По дорозі адм. Горті приняв мадярського посла і військового аташе, опісля мін. Ульриха У Тшебіні всів до поїзду краківський воєвода і комендант корпусу.

В год. 9.30 на краківському двірці повитали мадярського реґента президент, марш. Сьмігли-Ридз та члени уряду.

Зміни в німецькому уряді.

МІНІСТЕРСТВО ВІЙНИ.

Вчора оголосив канц. Гітлер приказ такого змісту: Він сам обіймає особисто провід збройних сил. Начальна команда збройних сил перебирає компетенції міністерства війни і стає військовим штабом Гітлера. Шеф команди матиме права міністра війни; його завданням є приготовити оборону держави.

Марш. Бльомберґ уже давніше просив звільнити його зі становища міністра війни з огляду на слабе здоровля.

Ґерінґ дістав ранґу маршала.

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Гітлер заіменував німецького амбасадора в Льондоні Рібентропа міністром закордонних справ. Дотеперішній міністр Нойрат затримав титул міністра.

Крім того Гітлер утворив „приватну тайну раду".

ВІДГОМІН НІМЕЦЬКИХ ЗМІН ЗА КОРДОНОМ.

Як подає частина французької преси, зміни в Німеччині викликали велике невдоволення в армії. Генерала Фріча за його гострий протест звільнили зі становища команданта сухопутньої армії і засудили на домашній арешт. Тому, що марш. Бльомберґ мусів уступити, командування німецької армії основно змінилося.

Догадуються, що Гітлер мусітиме вложити чимало такту і політ. зручности, щоб розвязати конфлікт між ґітлерівськими провідирями та армією, яка не хоче йти під керму нефахових партійних ґенералів, які поробили стрімголовні карієри.

Тепер всевладним паном миру і війни стане сам Гітлер. Покликання амбасадора Рібентропа на міністра закордонних справ уважають ознакою ще тіснішого закріплення політики Гітлер —Мусоліні.

6. лютого год. 12 у Великому Театрі

Святочна Академія в 20-ліття проголошення Самостійности України.

Білети можна дістати при касі театру від год. 9-ої рано.

Sygn. VI. 1. Pr. 29/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie w składzie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O. W. Kapecki i Dr. J. Locker w sprawie konfiskaty nr. 14 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 22. stycznia 1938, do Sygn. VI. 1. Pr. 29/38, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 28. stycznia 1938 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 21. stycznia 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 14 z daty Lwów, dnia 22. stycznia 1938 r., zawierającego w artykule p. t. „Oficijni wisty pro Hrytky" — w całości, — znamiona wyst. z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. — Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17 grudnia 1862. Dz. p. p. nr. 6 ex 1863, t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony artykuł zawiera w swej treści tendencyjne i świadomie kłamliwe wiadomości o stosunkach na ziemiach wschodnich Rzeczypospolitej Polskiej mogące zaniepokoić ogół publiczny. — Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokólant: Mgr. J. Bartków, w. r. Za zgodność: Ł. Janowicz, kier. sekret.

Sygn. VI. 1. Pr. 27/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego. Sąd Okręgowy, Wydział VI. karny we Lwowie: Wiceprezes S. O. Ł. Malicki, Sędziowie S. O.: W. Kapecki i D-r J. Locker, w sprawie konfiskaty Nr. 15 czasopisma p. t. „Dilo" z daty Lwów, dnia 23. stycznia 1938 r., do Sygn. VI. 1. Pr. 27/38, — na posiedzeniu niejawnym w dniu 28. stycznia 1938 r., po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 22. stycznia 1938 r. przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 15 z daty Lwów, posiedzeniu dnia 23. stycznia 1938 r., zawierającego: 1) w artykule p. t. „Swiato 22 siczna u lwiwśkomu „Łuzi", w ustępie od słów: „Obrazy tohoczasnych" — do słowa „Batkiwszczyny". — 2) w artykule p. t. „W pamiatnyj deń" w ustępie od słów: „Wid nyni" — do końca artykułu, — znamiona przestępstwa z art. 154, § 1 i 2 k. k. — zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa przewidziane w § 21 ust. druk. z dnia 17. grudnia 1862. Dz. p. p. nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wyżej wymienione artykuły mają na celu przez tendencyjne omawianie rocznic związanych z historią narodu ukraińskiego — propagować ukraińskie hasła nacjonalistyczne, hasła separatystyczne. Według §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ustawy prasowej jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. — Przewodniczący: Ł. Malicki, w. r. Protokólant: Mgr. J. Bartków, w. r. Za zgodność: Ł. Janowicz, kier. sekret.

делеґатки, що своє слово у дискусії почала: „Я представниця низів" Такий вислів небезпечний, бо він нагадував трохи період, про який ми хочемо твердити, що він минулий, а який гомонів від заяв у тому роді, як „ми представники низів", „ми низові орґанізації" і т. д., що мали на меті ділити наше громадянство взагалі і зібраних на зїздах зокрема на два ворожі табори. Цьогорічний Зїзд Рідної Школи був одноцілий. В ньому не було „низів" і „верхівки", але була орґанізація та її провід. І те, що хочемо на цьому місці підкреслити, — це особливе відношення орґанізаційних клітин до проводу орґанізації.

Ми звикли до двох речей. На загальних зборах якоїнебудь нашої установи чи товариства делеґати окремих клітин, чи просто члени товариства, виступали з гострою, нераз дуже гострою, а то й безпощадною критикою проводу, або — з другого боку не находили слів, щоб ними відповідно гідно вихвалити працю централі чи її окремих діячів. На цьогорічному Зїзді Рідної Школи можна було з приємністю запримітити нове у нас і справді відрадне явище. Делеґати окремих клітин — не всі, це правда — не нарікали на централю, що ось то ви, мовляв, не дали нам вказівок, а ми не знали, як це і те зробити, але навпаки. Ми чули, як делеґати з особливим натиском підкреслювали, що це і те вони зробили по своїй думці, що їх клітина з власної спонуки повела таку то акцію у такий і такий-то спосіб, і хвалились успіхами. Чи це може дезорґанізація, чи це може початок анархії в товаристві? Ні! Це познака, що у нас на місцях зачинають діяти люди з ініціятивою, що не потребують вказівок з центру для кожної дрібної справи й акції, але самі міркують та інтуітивно поширюють працю централі на цілий терен. А це знак, що ми на добрій дорозі до того щасливого стану, коли працюють не одиниці, але ціла нація.

Хтось може замітити: алеж це всетаки велика нагода до дезорґанізації, чи уявляєте собі, що може зробити такий провінціональний діяч на власну руку? Певно, можуть бути помилки, але ті помилки невиключені і в самій централі, де сидять теж тільки... люди. Добре уложений статут товариства, усякого роду правильники звужують можливість помилок до найменших розмірів. А вкінці контроля, постійна контроля... Чи це не цікаве, що велика кількість делеґатів на цьогорічному Зїзді Рідної Школи домагалася контролі, окремих інспекторів, люстрацій?... Чи це може туга за бюрократизмом? Алеж Зїзд відкинув пропоновану дирекцію у централі, бо боявся, що це може централю занадто збюрократизувати. Отже це тільки розмах до праці, що хоче бути в зорґанізованих рямах, бо він пересяклий відповідальністю та турботою за успіх цілої справи.

Оці наші головні помічення дають нам право *назвати* — як ми це зробили на початку — цьогорічний Загальний Зїзд Рідної Школи переломовим. Він не тільки є для нас доказом, що праця у нашій найважнішій установі стоїть на відповідній висоті і йтиме раз-у-раз угору в напрямі до найбільшої доцільности, але теж пророчисто говорить нам про те, що в нашому громадянстві стався перелім, який започатковує новий період. Період, у якому буде єдине гасло: все для нації.

—o—

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ АДВОКАТІВ

відбудуть **25. лютого** 1938
в усіх салях Народнього Дому

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів
СПЕДИЦІЯ, ПОСИЛКИ
ГАРМА
Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

Enfant terrible парляменту, чи кандидат на державного мужа?

(Від власного кореспондента).

Паряж, 1. лютого 1938.

На засіданні французького парляменту, на якому представлявся палаті II-ий уряд Шотана, особа Ґастона Бержері вибилася на перше місце. Можна сміло твердити, що він перевищав усіх: премієра, міністрів і послів. Виглядало, що парлямент війшовся тільки на те, щоб слухати й оплескувати його, кричати зі злости чи вибухати голосним сміхом.

Це молода ще людина Ґастон Бержері. Гарний, класичний в нього профіль; підчас своєї промови був блїдий, як полотно. Він нервово ходив по трибуні, одну руку тримав у кишені, другою вимахував чи стукав по пульпіті трибуни. Він — редактор без сумніву найцікавішого політичного тижневика „Ля Флеш" — „Стріла". Особисто дуже багатий, а це дозволяє йому називати все по імени.

„Пане товаришу — перебив йому один посол — ви не промовляєте, а роздаєте нагороди". Ці „нагороди" діставала лївиця і правиця.

Яка його програма?

Він хоче знищити т. зв. грошевий мур (у французькій мові гра слів, бо мур зветься теж „срібний") тобто тієї фінансової олїгархії, що в практиці кермує Францією. Скажімо виразніше: він є за націоналізацією т. зв. ключевих промислів, трестів і т. п. „Вибачте мені, пане президенте ради міністрів — кликав Бержері — за те, що я вам тепер скажу. Ви старалися звільнити себе з московської, чи пак сталінівської опіки, і я далекий від того, щоб вам з того приводу робити якийнебудь закид. Але, якщо ви бажали звільнитися з тієї першої опіки, то тільки на те, щоб ще більше впасти під опіку банків та вести їхню політику".

Ці його слова покривае буря оплесків крайньої лївиці. Але вона ще і не має часу відітхнути, як вже дістає свою пайку, яку знову оплескує правиця:

„Пан Ґабріель Пері (референт закордонної політики в „Юманіте") зве п. Дельбоса караванярем Малої Антанти та, каже, що він є спричинником найбільших міжнародніх фашистівських перемог. Але будьте спокійні, пане міністре, бо комуністи і так голосуватимуть за вами". (Сміх на правому крилі). „Я є проти фальшивого „людового фронту", який ведуть банкіри і сталінівці. Я хочу звільнити Францію від тиранії гроша і чужинецького втручування в наші справи".

У своїй ґазеті „Ля Флеш" він друкує ось такий жарт:

„Нехай живе Тетенже (крайня правиця), нехай живе Ля Рок, нехай живе Торез, нехай живе Марен, нехай живе Блюм, нехай живе..." — Чоловіче добрий, чи ти збожеволів? — Ні, я тільки належу до більшости".

500 голосів за і прихильна мовчанка всіх консерватистів та членів нової партії Ля Рока, привитала народини II-го кабінету Шотана. Один-єдиний голос проти уряду дав Ґастон Бержері. Він нині всюди по Франції орґанізує віча та закликає всіх французів, щоб вони ґуртувалися біля нього під ґаслом „звільнити Францію від тиранії гроша і вмішування чужинецьких урядів". До якої міри він зуміє згуртувати довкола себе широку масу громадянства, яка безсумніву думає таксамо як і він, покаже майбутність. Комуністична „Юманіте" і соціялістичний „Попюлер" звуть його вже фашистом. Це дуже замітна річ, бо Ґастон Бержері був ідеольоґом соціяльної програми „людового фронту". Праві-ж ґазети звуть його „лівим фашистом".

У своїй ґазеті Бержері відповідає:

„Для комуністів фашистом є кожний, хто вказує на їх крутійства;

для соціялістів фашистом є кожний, хто вказує їм причини, від яких померла соціял-демократія Европи;

для правиці фашистом є кожний, хто не є марксистом-ортодоксом, але відважується атакувати банки, копальні, обезпеченеві спілки;

для всіх великих партій фашистом є той, хто перешкоджає їх комбінаціям".

Ґастон Бержері подав з трибуни на велике збентеження лївиці політичну формулу парляментарного французького життя. Ось вона: „Якщо французи голосують „на право", то це має вартість на чотири роки, а якщо вони голосують „на ліво", то це важне тільки на два роки".

Додамо, що в паризьких інтелектуальних колах Бержері є „своїм чоловіком" — це стовідсотковий інтелектуаліст західньо-европейського зразка. І залишається покищо без відповіди найцікавіше питання: чи великий справжній інтелектуаліст може пірвати за собою масу?

Юрій Студинський

Причини упадку „Защити Землі" і його винуватці.

(Продовження).

III.

„Защита Землі" як кооператива мала свої статутові контрольні орґани. Але душею тої кооперативи був „спец" від рахунків, **Мирон Заяц, укінчений богослов.** Той Мирон Заяц до війни був ревідентом „Русского Ревізійного Союзу"; по війні вибрали його до Надзірної Ради „З. З." і предсідником Ревізійної Комісії від тої Надзірної Ради та предсідником „Русского Ревізійного Союзу". Контрольна Комісія з Мироном Заяцем на чолі переводила в „З. З." по кілька дуже докладних ревізій щороку, з тих ревізій списувала протоколи і давала звіт на засіданнях Надзірної Ради. Той сам Мирон Заяц як предсідник Контрольної Комісії, поправляв, часом і переробляв білянс, переставляючи цифри по своїм поглядам. На Загальних Зборах все той сам Мирон Заяц складав звіти іменем Контрольної Комісії і ставив внески на признання управі абсолюторії. Останній такий внесок поставив Мирон Заяц у травні 1932 на Загальних Зборах „З. З.", котрі приняли до відома звіти Дирекції і Контрольної Комісії за 1931. рік та признали управі абсолюторію. Все в порядку.

Але з провалом „П. Б. Пром." захиталась поважно й „Защита Землі". Та не одна біда в „П. Б. Пром.". Бо інші банки зажадали сплати кредитів, вкладчики стали вибирати вкладки, а притиснені кризою довжники перестали сплачувати довги. Тоді (травень 1932) за почином „Русского Ревізійного Союзу", на чолі котрого стотяв Мирон Заяц, відбувся у Львові **„Экономическій Съѣздъ" представників живих і вмерлих „русскіх кооперативов"**, на котрий то Зїзд запросили (прийдіте поклонімся!) обох тодішніх послів, М. Бачинського та о. І. Яворського. Наради зїзду обертались коло одної справи: „пріобрѣтенія" капіталів для „Русского Ревіз. Союзу", в першу чергу для „З. З.". Рішили вислати делеґацію до воєвідства під проводом обох послів. Гезаґт — ґетан! Делеґація вернулась задоволена; обіцяли дати для „Защити Землі" з „Державного Банку Рольного" 200.000 зол. Пішли до дирекції „Держ. Б. Рольного": Там сказали, щоб „З. З." зробила подаж покищо на 50.000 зол. Одначе поки „З. З." зробила подаж, на другий або третій день дістала письмо з „Д. Б. Рольн.", в котрім повідомлено, що **ніякого кредиту не дадуть.** Повне фіско! Вся надія на чужу поміч пропала.

IV.

Тепер великі кооперативні діячі в „Р. Р. Союзу" Ганасевич і Плешкевич зі своїм предсідником Мироном Заяцем на чолі перестали „шукати" кредитів та стали шукати — винуватців заломання „Защити Землі". В тій цїли Мирон Заяц прислав до „З. З." Ганасевича і Плешкевича, котрі в другій половині липня 1932. перевели в „З. З." „велику ревізію" і крикнули в один голос, що дирекція винна тому, що заломилась „З. З." Не помогли ніякі остороги, перестороги, протести — Надзірна Рада в складі: Мирон Заяц, д-р Юліян Заяц, Осип Денисюк і Ґригорій Малец на засіданні вночі з 1-го на 2-го вересня 1932. р. **засуспендувала членів дирекції Солука, Островського і Шаєвича.**

Щоб ту суспензію зробити більше трівкою, аранжери землезащицького „лучу" (Мир. Заяц, К. Ганасевич і Ю. Плешкевич) установили ще й дисциплінарну комісію, в котрої склад увійшли такі специ банкового діла, як Осип Денисюк, Михайл Марко і Михайл Цебринський. Ті три люди орекли „окончательно и безапелляціонно" вину засуспендованих.

По звільненню членів дирекції, на основі чальшого „рішення" Надзірної Ради, засів у „З. З." на місце директора Осип Денисюк. Одначе Денисюк довго там не сидів, бо аранжери „пучу" з Мир. Заяцем на чолі зарядили Загальні Збори на 17. вересня 1932, на яких вибрали нову Надзірну Раду, а та у свою чергу Дирекцію. На один день перед Загальними Зборами „попечителі русской кооперації" вичеркнули з числа членів „З. З." засуспендованих членів дирекції і повідомили їх про це писемно. Крім них вичеркнули ще кількох інших „неблагонадежних" членів, у тій цілі, щоб виключені члени дирекції не мали можливости перед найвищим контрольним органом, Загальними Зборами, сказати щонебудь на свою оборону.

(Д[illegible] буде).

Подяка.

Оцим почуваюся до обовязку зложити подяку Товариству взаємних обезпечень на житя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих труднощів виплачення повної обезпеченої суми по мойому бл. п. мужеві Павлові Нагдей.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це одиноке українське Товариство обезпечень на житя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим кругам української суспільности.

Станиславів, дня 31. грудня 1937.

Анна Нехцева.

Новий уряд і меншини.

Букарешт, кінець січня 1938.

„Національ-християнський і селянський" уряд п. Гоги занятий важливими внутрішніми справами; зміною устроевих законів, виборами, вирівнянням буджету і має ще поладнати кілька закордонних справ.

Одна з важніших закордонних справ це скарги меншин до Ліги Націй. Ще за міністерства пп. Тітулеска та Антонеска відбувалися засідання Ліги Націй, на яких обговорено, розуміється дуже загальниково і тільки теоретично, становище меншин у Румунії. Передовсім меншинним питанням була ситуація півтора мільонової мадярської меншини у Семигороді, поднили до Ліги скарги мадярських оптантів — великих землевласників, від фонду римокатолицьких організацій, їх просвітних, економічних та тіловиховних установ. Крім мадярських петицій знайшлися в Женеві жидівські та болгарські скарги.

Рідше звертались до Ліги Націй українці, бо їх прохання не мали відповідного підтриму зі сторони Франції або Англії, ані пресової та фінансової допомоги міжнароднього капіталу; через те і кінчалися тільки відомими репресіями в краю.

На 100-ій сесії Ліги Націй вплинули нові скарги мадярів та жидів. Останні зажадали негайно розглянути їх скарги. Нам відомо, що були такі мадярські скарги: у справі рільників із Деви (Семигород), заборони частини мадярської преси, нового шкільного режіму в мадярських школах та в справі зміни родинних імен. Жиди внесли більше скарг: в імені сіоністичного Союзу Англії, Америки, Франції та інших подібних організацій.

Румунська преса (тепер майже вся — націоналістична) реагувала дуже енергійно проти цієї „меншинної змови" „зосереджених нападів проти румунської держави", „мобілізації всесвітнього масонства" тощо. Здивувало нас, що й українців зарахували теж до тих „воюючих меншин". Ми вже нераз згадували про видумані „революційні" дописи великих щоденників „Універсул" „Порунка Времій" та „Гоуна Вестіри".

Цим разом, відзначився провідний румунський щоденник „Курентул", який досі більше стримувався від провокаційної писанини і містив навіть прихильні нам статті. „Курентул" вислав до Женеви, свого „дипльоматичного кореспондента", редактора Ромулуса Діяна. Знаємо цього журналіста, як знавця східньо-

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

ЕДМОН АБУ. 8

ПАРЦЕЛІ НА ПРОДАЖ.

(Докінчення).

З тих усіх безладних слів Ґаяр міг зрозуміти тільки те, що кандидат на його зятя звів артистку Меліну Барні і покинув її. Він потішив й як міг і зараз при ній написав лист, який доручив післанцеві:

Париж, 30. червня 1854
Понеділок, 4-та год. попол

ВШановний Пане!

Нині відвідала мене у мому бюрі панна Меліна Барні. Після розмови з нею я не можу вам сказати нічого. Ця молода жінка робить якнайкраще враження і я не мав би серця, якби признався до того, що забрав би батька її дітям.

З пошаною

Ґаяр".

Лист був писаний на бюровому папері з фірмою нагорі, на такому, що може служити часом уряловцям до приватного вжитку.

Анрі Турнер діставши лист від Ґаяра, одягнувся, взяв палицю в руки і побіг до Меліни. Вона приняла його з простягненими обіймами. Білявка, як молоко, була в білому пеньоарі і робила пробу співу. Анрі зробив їй сцену, але вона не зрозуміла нічого — не знала ні Шангрі ні Ґаяра. Вона зрозуміла вже давніше, чому Анрі не хоче до неї приходити, але не мала нічого проти того, щоб він оженився. Коли він показав їй лист, де була згадка про якусь пару її дітей, вона попала в лють. Меліна вже хотіла бігти до Ґаяра, — Анрі ледви стримав її.

Він сам пішов до Ґаяра, але не застав нікого дома. Так бодай сказала служниця: що пан-стало пішли до театру. Він вертався так цілий тиждень і за кожним разом діставав подібну відповідь. Якби був зустрів випадково на сходах Шангрі, то був би його побив. Анрі вислав листи до Ґаяра та Розалії, але вони вернулися нерозпечатані. Тоді він стратив терпець і пішов до суду. Його приняв молодий суддя, що видко був добре ознайомлений з усіми тайнами паризького життя.

— Мій пане! до нас приходить таких скарг дуже багато. Ви мусіли чути про різні бюра посередництва подруж, на які прокуратура дивилася якийсь час вибачливим оком, то потягала їх до судової відповідальности. Крім офіціяльних бюр, що оголошуються публично, є багато темних типів, що винюхують великі маєтки та посаги, щоб з них стягнути процент. Вони входять у всякі спілки без статуту, маючи єдиного шефа — капітал. Одні задовольняються скромним доходом, інші домагаються десять відсотків від маєтку. Пан Шангрі, як бачу, досить скромний. Бачучи, що не дістає сподіваного гонорару, він винайшов собі якусь спільничку, що зробила вам такого збитка. Не виключене, що ми відшукаємо головну режисерку цієї комедії, але чи можна буде устійнити співучасть Шангрі, не знаю.

Турнер вернувся додому застав на столі такий лист:

„Мій білий Турнерку!

Якби я був тобі відразу запропонував 990 000 франків і чудову жіночку, то ти був би мене благословив. Але я зробив дурницю і представив справу інакше, обіцюючи тобі мільон, з тим, щоб ти був добрий відступити мені з нього 10.000 фр. Це тебе розгнівало, а я мусів помститися. Я знайшов спосіб переконати п. Ґаяра, що ти маєш двоє дітей, ще й жовту жінку. Тепер ти вже не даш собі ради!

Шангрі і С-ка".

Анрі вже хотів подерти лист, але надумався. Взяв більшу коперту всунув туди лист Шангрі і заадресував великим жіночим письмом:

„П. Ґаяр, архівар
Міністерство.

Ґаяр відчинив лист так обережно, якби це була телеґрама. Лист Шангрі схвилював його дуже. Він робив собі докори, що був несправедливий і попрохав свого шефа, щоб звільнив його в год. 2-ій. Це трапилося йому вперше від тридяти років.

Розалія плакала над листом Шангрі, промовляючи до батька:

— Я була певна цього! Чому ви мені не вірили?

Родина рішила піти на другий день у ранці разом до робітні Турнера. Саме в тій хвилині служниця Ґаяра повідомила, що прийшла панна Меліна Барні. Розалія з тіткою втікли до другої кімнати. Ґаяр дивився на гостю, як на якусь зяву; вона-ж була зовсім неподібна!

Меліні було нелегко переконати Ґаяра, що вона — праздна Меліна Барні, має 17 років, не має дітей і не має ніяких претенсій до пана Турнера. Призналася щиро, що вона кохала артиста і мала намір вийти за нього заміж, але коли він перестав бувати в неї, вона чесно, як і він, зірвали свою знайомість. „Така вже наша доля, мій пане, і ми мусимо з нею погодитися; молоді багаті люди залицяються до нас, ми їм подобаємося, а коли бачать, що ми чеснотливі, відвертаються від нас. Я знаю, що Турнер аж

По поширенні і реконструкції льокалю
урядові години
ПРОМ-БАНКУ
Львів, Гродзіцьких 1 І. п. — Тел. 200-15, 292-15.

Для П. Т. Клієнтелі урядові години:
вранці від 9 до 13 год.
ввечір від 17·30 до 20·30.

европейських справ, беззастережного противника всяких велико-російських планів.

Жаль, що його всестороння поінформованість не гармонізує із поняттям „дипльоматичний кореспондент, акредитований при Лізі Націй"...

В одному дописі з Женеви згадує п. Ромулус про цілий ряд меншинних скарг і між ними вплітає туди якусь скаргу „українців з Басарабії", не подаючи, хто вніс ту скаргу та в якій справі. Цікаві ми знати, яка організація тих „українці дін "Басарабія" (і чи взагалі існує така організація) відважилась би звернутися аж до Женеви. Але на це не відповість нам женевський кореспондент.

Він повторить скорше такі „дипльоматичні" цвітки:

„Ліга Націй має всі жонглерські засоби, аби унешкідливити нападників"... „Ліга Націй завсе багато із внесених меншинних скарг, аби не втратити прихильности румунських кол, потрібної для вирішування ріжних питань важніших від тих меншинних скарг".

Далі цей „дипльоматичний" кореспондент дає такі перестороги: „Меншини, які ще мають скарги до Ліги Націй, нехай спішаться їх вислати до завтра (28 січня), бо є на них багато ще місця в кошику".

Така „дипльоматична" передача новин звільняє нас від дальших коментарів, якби не сам факт невірних відомостей про українців і притока до натінки із сторони урядових чинників. Передовсім зазначуємо, що в Басарабії нема якоїсь самостійної української політичної організації, яка промовляла би в імені українців. Навіть буковинська У. Н. П. не була вспіла заснувати в Басарабії свої окружні організації. Не входимо в причину, чому саме занедбано басарабські повіти заселені українцями — не тут місце про це розводитись.

Тому нехай заспокояться п. Ромулус та його другорядні кравці секунданти: українці також відповідно оцінили Лігу Націй. Доля дотеперішніх скарг загально відома; не треба залякувати нас ані „кошиком", ані похороном. Зрештою на останньому зїзді меншин, що відбувся минулого літа в Льондоні, заяви председника того зїзду п. д-ра В. Залозецького могли заспокоїти всякі сумніви місцевих патріотів...

Цікавіший, ніж ця женевська сензація підхід мін. закордонних справ п. І. Міческа до меншинного питання взагалі. Правник інакше розглянув це складне питання як запальний полеміст Мін. Міческу ділить меншини в Румунії на такі, що припали державі як автохтонне населення і такі, що прибули до неї по 1919 р. Коли перші, звязані з одідиченою землею, мають право охорони тріянонського та інших договорів — то ті другі (переважно жиди), що використовували свої звязки з місцевим населенням та з його добром, не мають права охорони меншинних договорів. Ті, „нові" по 1919 р. незвязані ніякою батьківщиною, навмисне ототожнювали себе з іншими меншинами („мадярські — німецькі — російські" — жиди) аби скористати з ненależних їм прав. Врешті вони ще покликувалися на інтервенцію інших держав.

Ця категорія „нових" меншин що „прибула" незрязана з землею, ані обичаями, не сміє домагатися рівних прав з автохтонним населенням, тимбільше, що шукає охорони серед чужих держав.

Це зручне розяснювання старого румунського правника і нового політика, мін. Міческа, викликало зацікавлення на чужині. І коли мін. Міческу поставив жидам альтернативу: відтягнути внесені скарги або втратити громадянство, згідно із ст. 36. громадянського закону 1924 р. (передбачує втрату громадянства тих, що шукають охорони чужих держав) — то відложено вже приняглену справу до травня ц. р.

Як відомо, фільосемітські чинники в Женеві старалися прискорити чужу інтервенцію в Румунії для „охорони жидівської меншини", але таку наглу розвязку відклонено.

Румунські урядові кола вважають це за великий успіх п. Міческа: Женева зріклася інтервенції. Нема сенсу відчужувати і Румунію від дальшої співпраці в Лізі та відвертати увагу від комуністичної загрози. Мабуть і рішальні чинники женевської установи стримались від голосної розправи, бо сама Ліга стоїть перед невідомою майбутністю, а уряд премієра Гоги перед загальними виборами

др-оч.

—o—

Блиски

З ФІЛЬМИ ЖИТТЯ.

Ці ясні моменти кинулись мені в очі буквально в 3-ох останніх днях. Варто їх підкреслити; до того вони такі багатовимовні, що не треба й коментарів.

Ось число „Діла" з 29. січня 1938 р. Десь на останній сторінці бачу: „На допомогу студентству. Викав дальших жертв". глянув — і випадково прикували мій зір ось-ці рядки: „По 7 зол. зложили о. Клепарчук (зі збірки) Чернища; Ярмолюк Максим, Монятичі; кооператива „Власна Поміч" Будилів".

Ярмолюк Максим — з Монятич. Цеж з Холмщини, з грубешівського повіту. А п. Ярмолюк — це наш селянин, звичайний, як тисячі інших. І ось цей селянин із забутої Богом і людьми Холмської Землі присилає сам з власної волі жертву на допомогу академічній молоді у Львові. Присилає стільки, скільки греко-католицький священник зі збірки та українська кооператива в одному зі сіл Галичини.

Друга подія — ясний пункт. У Львові відбувається зїзд „Рідної Школи". І ось спеціяльно іде до Львова делегат від кількох сіл томашівського повіту на Холмщині. Іде, щоб лише зложити привіт, бож участи в зїзді не має права брати. Привіт на письмі; його склали самі селяни. Завдалегідь укладали, билися з думками та словами. Памятали за зїзд та прибули в сам час.

Був на зїзді і делегат з Волині, і теж селянин, і теж щоб скласти привіт.

І третій момент, не менш зворушливий. В одному кутику Волині, що межує зі Збаражчиною, українців навертають усякими способами на латино-католицьку віру, на католицизм. „Будете католиками над католиками!" — пропагує ксьондз Ярошевіч з Лановець.

Проте православні волиняки йдуть у своїй біді крадькома і потайки до одного з галицьких послів, хоч він греко-католик та хоч неразтисав про — вищість греко-католицької Церкви над православною.

Коли я роздумував над цим фактом, „Діло" з 1. лютого принесло цікаву вістку. У Варшаві відбувся місіонарський зїзд і на ньому митрополит Діонізій гостро виступив проти агентів комунізму, безбожництва, сектанства та ...уніі.

Прочитав, порівняв — і так приємно стало за православних земляків-волиняків!

Таке ото я прочитав у 3-ох останніх днях про нашу селянську масу Холмщини і Волині.

К.

занедужав після останнього інциденту з вашою донькою і тому я прийшла сюди..."

Ледви Меліна вийшла, як до кімнати вбігла Розалія. Меліна видалась їй дуже гарною (вона дивилася на неї крізь дірку від ключа) і вона не могла мати жалю до Анрі, що така красуня йому подобалася. Вона знала, що молода дівчина, яка виходить заміж за 34-літнього мужчину мусить мати суперниці в минулому і воліла, щоб вони були гарні. Вона мусіла вірити щирим словам італійки і була горда, що від травня перемогла її в серці Турнера.

Зате її батько почав мати нові сумніви. Він не хотів уже йти до Турнера і робив докори своїй доньці, що вона вперлася у своєму почуванні.

— Я не перечу, що того молодця очорнили, але нема сумніву, що він мав знайомости з актрисками, а хто раз почав пити, то може пити і пізніше. Ти кажеш, що він буде тобі вірний, але бачиш, як він покинув ту молоду італійку. І тобі може зробити таку штуку. Зрештою, як довго я не продам своїх парцель, не може бути й бадячки про твоє подружжя.

Зате кілько разів глянув на портрет доньки зроблений Турнером, ставало йому ніяково, якби мав довг супроти нього.

— Продати портрет і переслати йому гроші було дуже недемікатно, а відослати жаль. Ще портрет може попасти на якусь аукціонію і до преси. Краще вже його знищити...

— Що знищити мій портрет? — крикнула Розалія — знищити найкращі хвилини мого життя.

— Сиди тихо! Все через того проклятого Шангрі! І через ті парцелі! Якби ми були менше багаті, то цього всього не було!

Ґаяр утратив апетит, а його сон став лекший і тихіший. Ще більше: він почав спізнюватися до бюра. Коли одного дня він прийшов на обід тітка сказала до Розалії:

— Твій тато мусів сьогодні над чимось багато думати, бо має дуже червоний ніс.

Анрі не міг працювати і ввесь день ходив по Амстердамській вулиці, Ані він не мав сміливости підійти до Ґаяра, ані Ґаяр до нього. Він радо був би порозмовляв з Розалією, але батько не відступав від неї на проході.

3. вересня він дістав лист від Ґаяра з проханням зайти до нього, щоб відобрати 7.950 франків як гонорар за портрет.

Він вибрався на цю дивну візиту з думкою, що може таки зустріне Розалію. В тій самій годині відвідали Ґаяра три головні представники товариства для будови робітничих домів, щоб закінчити справу з купном парцель. Старий Ґаяр не хотів мішатися до продажі і доручив Розалії, щоб вона сама переговорила з покупцями.

Коли Анрі ввійшов до мешкання Ґаяра, нотар відчитував уже останній параграф акту продажі:

„Покупці зобовязуються вибудувати на парцелі Ф., що залишається власністю продавця мешкальний дім для п. Ґаяра та його родини з великою малярською робітнею на першому поверсі".

Ґаяр поглянув на свою доньку, що дивилася на Анрі, який не дивився на нікого. Він був дуже блідий і стояв мовчки при стіні.

Ґаяр схопив за перо і підписав акт, який поклали перед ним.

— Но! нарешті! — крикнув — е той параграф, який освободжує мою голову з усіх клопотів!

— Пане Ґаяр — сказав нотар — я навіть не знав, що ви маєте таке гарне письмо.

Перекл. в. г.

Поклін героям зпід Крут.

КРАКІВ.

День 29. січня був у Кракові святочним днем. Все українське населення Кракова перевело цей день у пості і святочному настрої та гідно вшанувало память Крутянських Героїв. І старше громадянство і молодь — ремісники чи робітники — покинули свої буденні заняття, щоб разом зі студентством віддати поклін незабутній памяти Полеглих.

Рано відправив о. д-р Хрущ в асисті двох діяконів соборну Службу Божу, якої вислухали численно зібрані парохіяни. Опісля в год. 12-ій відбулися в салі „Просвіти" святочні сходини всього українського студентства. Поприходили мовчки, без гамору, без слова майже. Уважно й задумчиво гляділи молоді очі на золотий тризуб, осяяний пурпуровими блесками горіючого перед ним жертівника; почесна сторожа з двох козаків-корпорантів з гордістю виконувала свій обовязок. До зібраних промовив голова У. С. Г., який, вказавши коротко на значіння і ціль свята, візвав присутніх до двохвилинної мовчанки.

Вечором в год. 6.30 панахида за полеглих Героїв. На панахиді співав студентський хор, церква повна людей. Дивно якось миготіли воскові свічки й таємно-глибоко западали в душу сумні мельодійні тони стрілецького „Вічна память".

По панахиді відбувся останній акт свята — академія. Вона почалася промовою студ. Лапичака, голови У. С. Г. Опісля мішаний хор відспівав під диригентурою студ. Федака пісню „В боротьбі за Вітчину". Відтак студ. Вережак задеклямував уривок з перекладеного на українську мову „Маратону". Чому не перемогли крутянці і чому їх лише 300 стануло до бою, вияснив у своєму рефераті п. Пархуць. Піснею „Гей на бій" скінчив мужеський хор програму, після чого відспівано національний гимн. В повазі й задумі розходилися всі домів, залишилися лише члени корпорації „Сяи" і Виділу У. С. Г., які виконували почесну сторожу при жертівнику аж до 12-ої години вночі.

*

Згадати би ще, що 22. І. заходом Виділу У. С. Г. студ. Вережак виголосив у салі „Просвіти" реферат п. н. „В роковини соборности", котрого вислухали всі майже місцеві українці. А також, що 23. І. відбулися ширші студентські сходини, на яких між іншим обговорювано справу харчівні, відчиненої 16. І. ц. р. при вулиці Асника 3. Посвячення її відбудеться 6. ІІ. Зібрані на ширших сходинах студенти рішили зложити одноразовий даток у висоті 2 зол. на уладження студентської домівки. Таким чином власними силами буде вже в половині лютого підчинена відповідно уладжена домівка українських студентів, також при вулиці Асника 3.

М. В.

ТАМ ТАРГОВНІК

ШУКАЙ ЩАСТЯ, ДЕ ВЖЕ СТІЛЬКИ ГРАЧІВ ЙОГО НАЙШЛО

В самих останніх льотеріях виплатили ми нашим грачам:

зол. 100.000 на ч. 140043 — у Тарговніка
„ 100.000 „ 27573 — у Тарговніка
„ 100.000 „ 74130 — у Тарговніка
„ 100.000 „ 85723 — у Тарговніка
„ 60.000 „ 136541 — у Тарговніка
„ 50.000 „ 136528 — у Тарговніка
„ 50.000 „ 75778 — у Тарговніка
„ 50.000 „ 126005 — у Тарговніка
„ 50.000 „ 130677 — у Тарговніка
„ 50.000 „ 130689 — у Тарговніка

і цілий ряд менших вигр.

КУПИ ЛЬОС у колектурі

TARGOWNIK

Замісцеві замовлення полагоджуємо негайно почтою.

Warszawa, Wierzbowa 7 — Konto PKO 16.999

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

СТАНИСЛАВІВ.

Крутянське свято зачалось у Станиславові в пятницю 28. І. панахидою в катедрі, яку відправив о. шамб. Лущик в асисті шістьох священників. Прегарну проповідь виголосив о. Палагіцький. Підчас панахиди співав муж. хор „Думка". Крім панахиди відспівав хор при кінці „У дві пари несуть мари". Церква була переповнена.

В суботу 29. І., згідно з програмою, мали дзвонити дзвони у всіх церквах та в усіх варстатах, фірмах і бюрах мали перервати заняття. Мало це бути зовнішньою демонстрацією проти большевиків. Не знаємо, з чиєї вини, — але та точка святкування не вдалась як слід.

В суботу вечором відбулась академія, на поодинокі точки якої зложилися: 1) промова ред. Качмара зі Львова, 2) деклямація Ганушевського Ст., 3) хорові продукції „Стан. Боян" й хору з Микитинець і 4) збірна деклямація. Перед промовою відчитав м-р Микитюк низку імен полеглих героїв, память яких і всіх інших полеглих ушанувала публика повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Дуже гарне враження робила декорація сцени. Публики зібралась повна саля.

НА КНИГИНІНІ-ГІРЦІ

В неділю 30. січня віддало громадянство Гірки пошану героям Крут святочною академією. Зачалась академія однохвилинною мовчанкою. Після того п. Погрібний виголосив річеву промову. Далі пп. Кашовські відеклямували дві деклямації, п. Клячківський виголосив реферат і муж. хор „Думка" відспівав низку пісень. Закінчилося свято національним гимном, що його співала вся саля, щільно заповнена.

КУПЦІ, ПРОМИСЛОВЦІ Й РЕМІСНИКИ.

Велику вагу привязують українські купці, ремісники та промисловці до чину крутянських героїв, що зазначилось на влаштованій ними академії. Набита саля „Української Хати" (поверх 100 осіб) вислухала з повагою програми академії, на яку зложились такі точки: 1) „Слава героям" — муж. хор; 2) гарна промова — проф. Целевич; 3) деклямація — Табачинівна; 4) „Коли Ви вмірали" — хор; 5) реферат —

МАРІЯ СОКІЛ.

У нюйорському кітлі.

ВОСЬМЕ ЧУДО СВІТА

Коли підчас перших двох тижнів нашого побуту у Нюйорку питають нас: „Що вам тут найбільше подобається?" — а таке питання чуємо бодай пять разів денно — то спершу трудно на нього відповісти. Перед очима уяви кружляє калейдоскоп нових вражінь; серед них хочемо зупинитися над якимсь найсильнішим, найцікавішим, але воно важко.

Що нам найбільше подобається, це однозначне із другим „що нас найбільше вражає". Чи хмародери, з котрих найвищий, „Емпайр Стейт Білдінг", має 102 поверхи (щоб дістатися на найвищий, звідкіль бачите едину у своєму роді панораму, мусите тричі пересідати, себто тричі зміняти ліфт), чи універсальні магазини, де, як напр. у Мейсія, працює 15 тисяч продавців, чи неймовірна на европейську міру кількість автомобілів, чи фантастичність світлянних реклям Бродвею? Чи може найбільше вражає спокій і добрий гумор „кабів" (як у тутешньому жаргоні називають поліцаїв), які серед найбільшого натовпу авт і справжнього безголовя, стоять собі преспокійно на своїм 20 чи найбільше 40-центиметровім куску свобідного місця серед вулиці, жвякають ґуму, пальцями рук кермують тими лявінами авт і серед того всього находять ще час обмінюватися привітами, жартами та найсвіжішими новинками з усміхненими місс'ами та місіс'ами, які сидять за кермою авта?!

А може дивує нас різнородність капелюхів, цілком невідома в Европі — капелюхів, які бачимо в всіх найнеможливіших відмінах, почавши від... наших селянських хустин, якими нюйорські дами обвязують собі голови, згідно з останнім „криком моди", скінчивши на чомусь, що виглядає мов сковородка чи форма на будинь?...

Все те й багато дечого оживає в нашій памяті, коли — не знати котрий раз у день чуємо запит: „Що Вам найбільше подобається, себто що Вас найбільше вражає в Ню Йорку?"

Врешті по двох тижнях находимо відповідь. Нюйорська сабвей — підземна залізниця!

Сама „інституція" підземельниці відома нам добре з Европи і ніхто, хто жив довший час в одній з европейських метрополій, не находить в ній нічого незвичайного чи небуденного. Але те, що бачимо під землею тут, у Ню Йорку — це восьме чудо світа. Тут вперше бачимо під землею не тільки тунелі зі шляхами та стації, збудовані цілими поверхами, одна над другою, але й цілі двірці з ресторанами, крамницями та базарами. Не дивує нас кількість тих підземних шляхів, які перерізують ціле велитенське місто вздовж і впоперек, ані скорість „експресових" підземних поїздів, які затримуються тільки на спеціяльних стаціях; не дивують нас якісь там неймовірні цифри: про довжину підземних шляхів чи про кількість осіб, які щоденно користають з них. Але й досі не можемо вийти з дива, як можна було збудувати підземну залізницю під морем, під гадсонським заливом?!

Їдемо з Ню Йорку до Ню Джерсі — себто з одного берегу Гадсону на другий. І підчас тої кількахвилинної їзди — вже не підземельним, але підморським! — тунелем, не можемо примиритися з думкою, що над нами — морський залив, яким плавають найбільші кораблі світу! Як і не можемо вийти з дива: на чому власти во стоять ці сто-поверохві доми-міста, коли під ними самі тунелі?!

Подив для нюйорської підземельниці зростає в нас, коли запізнавшись вже з нею, таки раз губимось в повені стацій та не можемо дібратися додому. Трапляється раз, що мусимо вертатися самі пізно вночі з гостини, де засиділися. Дають нам усякі потрібні вказівки „на дорогу", де, як і куди пересісти. А що цим шляхом ми вже кількакратно їздили, отже без надуми пускаємося в дорогу. Раз пересіли добре і другий — та за третім разом чи то зайшли один чи два поверхи за низько, чи три за високо — досить, що заблудили і втратили добру годину часу, поки нарешті попали на правильний шлях і на правильний поїзд. Вся організація руху підземельниці стоїть під тим самим гаслом, що й ціле життя тут взагалі: економії часу. Купувати білети? Хто там мав би час на це! На бігу вкидаєте т. зв. „нікель" (5 центів) до призначеного на це отвору в дверцях, після чого вони автоматично відчиняються і впускають вас на ту сторону стації. Все це триває 2—3 секунди. Каса, яка є на стації, має інше завдання — міняти гроші на „ніклі". Ввесь рух при ній відбувається таксамо скоро і — мовчки. Коли не маєте 5-ти центового гроша, підбігаєте до каси, кидаєте „дайм'а" (10 центів), „кводер'а" (25 центів), чи доляра, касієр моментально підсуває вам означену кількість приготованих „ніклів" і ви біжите далі. Таксамо автоматично влаштовані і поїзди: дверці в них відчиняються і замикаються автоматично, за дві-три секунди, сотні людей висідає, сотні всідає — і вже поїзд мчить далі. Він трясе немилосерно, але ніхто на це не вважає. Найважніше: аби скоріше, аби швидше...

ДЕЩО ПРО РЕСТОРАНИ І ПРО СВИНИНУ З МОЛОКОМ.

Ресторани - автомати знаємо вже і в „старій Европі". Тільки, очевидно не в такому розмірі,

Смольський; 6) деклямація — Ребрик і 7) „Не плакати нам" — хор. Закінчилось те гарне свято національним гимном.

НА КНІГИНИНІ-БЕЛЬВЕДЕРІ.

Громадянство Бельведеру зійшлось на святочну академію в неділю 30. січня, де теж одноханлинною мовчанкою розпочалася програма. Продуманий реферат виголосив м-р Світний, після чого хор відспівав „Слава героям". Далі п. Бриндзеївна й м-р Світний виголосили деклямації і хор відспівав дві пісні. Закінчилася програма інсценізацією і національним гимном. Публика зійшлась численно, як звичайно на Бельведері.

Б. Л.

СУБОТА 26. ЛЮТОГО 1938

ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

в салях касина поштовців Японська 9.

Японська офензива на південний Китай.

Учора почали японці офензиву на південний Китай, рівночасно зі суші та з моря. Головний сухопутній удар звернений на Ганков. Тимчасом 5 японських воєнних кораблів заблизилося до гирла Перлової ріки. Китайці замкнули ріку барикадами; прибережні батерії розвинули вогонь. Рівночасно японські літаки завзято заатакували околицю Кантону, енергійно бомбардуючи залізничий шлях до Ганков та форти Бокка Тігрів; разом упало кількасот бомб

ЕВАКУАЦІЯ

Населення Кантону масово втікає з міста. Невідома доля поїзду з 80-ма американськими громадянами і 65 дітьми, що в пятницю (вчора) вечором мабуть вїхав на терен воєнних операцій.

КАНТОН ПРИГОТОВЛЮЄТЬСЯ ДО ОБОРОНИ.

У Кантоні проголошено воєнний стан. Всі чужі кораблі мають до півночі відчалити. Чужинці евакували елегантні передмістя Кантону і схоронились до міжнародньої концесії на острові Шамен.

ПЕРЕВОРОТ У КАНТОНІ?

Як говорять, воєнний стан проголосили прихильники марш. Ченчітана, щоби усунути уряд квантунської провінції. У Гонконі говорять, що арештовано ґубернатора Кантону Утечена. Китайці вдоволені тим непорозумінням; вони сподіються, що квантунська провінція зірве з центральним китайським урядом.

—o—

Невідомі літаки затопили британський корабель.

Два літаки без ніяких знаків, що виявилиб їхню державну приналежність, збомбардували й затопили недалеко Валенсії британський пароплав „Альсіра". Залогу корабля, зложену з двацятькількох англійців та міжнароднього контрольора, вирятував еспанський рибацький корабель.

ПРОВОКАЦІЯ ЧЕРВОНИХ?

Напад на „Альсіру" викликав велике обурення в колах еспанського національного уряду. Вони підкреслюють, що напасники не мали ніяких знаків та що червоні навіть деколи вживали знаків еспанської національної повітряної фльоти.

Минулого року вони нераз уживали до нападів національних літаків, що мусіли причалити на запіллі червоним. Такими провокаціями намагаються червоні обтяжити перед закордоном національний уряд.

Еспанський національний уряд заявив, що в тому часі не було в околиці Валенсії ніяких національних літаків.

ПО СЕРЕДЗЕМНОМУ МОРІ БУШУЮТЬ БОЛЬШЕВИЦЬКІ ПІДВОДНІ ЧОВНИ.

Як подає париський „Жур", на Середземному Морі ще минулого місяця появились большевицькі підводні човни: 24. січня виділи їх коло побереж Мінорки, 27. — коло Тарагони, 30. — коло Валенсії. Про те повідомлено британську адміралїцію.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфоґель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною реєстровною фірмою:

ТОРҐОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канарієнфоґель у Львові

Тел. 265-69.

Подаючи це до ласкавого відома, очікую ціннних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОҐЕЛЬ

Торговля металів.

5—10

Ґен. Юрко Тютюнник

на японському фронті?

Варшава, 4. лютого.

В чужинецьких і навіть уже в українських колах Варшави розійшлася сенсаційна чутка, що герой Зимового Походу ґен. Юрко Тютюнник живе і змагається на японському фронті, як командант і організатор диверсійних пробоевих ґруп. По якій стороні виступає Тютюнник, японській, чи совітсько-китайській — важко покищо устійнити.

Нотуючи цю інформацію з пресового обовязку, мусимо завначити, що викликала вона саме тепер (після того, як у колах еміґрації У. Н Р. почали вважати Тютюнника запроданцем большевиків і т. п., погодившись давно з фактом смерти того старшини), в українських та зацікавлених чужинецьких колах велике вражіння.

Гром.

З буджетової комісії сойму.

Проти „східнього обряду".

У голосній вже сьогодні в виступу пос. Войцеховського дискусії над буджетом міністерства освіти, забирав слово пос. **Тимошенко**, що говорив широко про положення православної церкви на Волині та запитував, коли скличуть собор.

З польських послів пос. **Остафін** заатакував Ватикан за введення східного обряду у Польщі і домагався, щоб амбасаду при Ватикані обсадити людиною, що розуміє релігійне питання і стоїть на становищі польської державної ращї.

Пос. **Скрипник** (ВУО) між іншим сказав: „Як українець не можу поминути мовчки виступу п. Войцеховського. Він поробив закиди голові греко-католицької церкви, що тішиться великим авторітетом у всіх українців". Далі пос. Скрипник сказав, що можна зрозуміти тільки захід у справі Йордану та твердив, що на Волині у йорданському святі завжди щиро витають військо.

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є це історія наших еміґрантів, що розплутують у своєму ґурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

як тут. Тут у такому ресторані можете дістати все, чого бажаєте, від шклянки молока чи чеколяди, до мяса і морозива. Кожня страва приготована на тарелї, аж шклом. Вкидаєте 5, 10 чи двацять центів — шклянї двері автоматично відчиняються і ви берете те, що захотіли. Але не знають в Европі ресторанів, ось яких:

Приходите, берете велику тацю, берете приготовані вже обаннені серветкою ложки та вилки, кладете тацю на призначену на це підставку, яка біжить кругом довжезного буфету та йдете, один за одним, вздовж цього буфету, посуваючи перед собою тацю. Перед вами, за буфетом усілякі страви і спочатку цілий ряд закусок, потім салати та овочеві соки (їх тут пють перед кожною їжею), потім мясні страви, врешті морозиво, кава, чай, солодощі. Все бачите, як воно виглядає, порції приготовані на тарілках (по тому боці буфету десятки дівчат, які моментально наповнюють і приготовляють свіжі тарілки), при всьому — ціна. І так їдучи та пересуваючи перед собою тацю, берете те, що хочете, або показуєте пальцем і вам миттю накладають це на тарілку і ставлять на тацю. При кінці буфету — каса. Касієрка кидає оком, що на вашій тацї, в одну мить обчисляє, ви платите і з своєю тацою йдете до стола. Все це, від хвилини, коли Ви ввійшли до ресторану до хвилини, коли Ви сіли при столику, триває не довше, я прочитання цих рядків. Скоро, вигідно і недорого. Мимохіть приходить на думку: чому таких ресторанів нема в Европі? Розвязка неважка: яка з наших — европейських — пань не вважалаб „нижче своєї гідности" власноручно нести у ресторані велику тацю?!

Та мабуть найбільш характеристичним американським рестораном є „драґ-сторі". У перекладі на нашу мову: дрогуерія... Читаєте й дивуєтесь?! Не менше дивувалися й ми, коли вперше побачили цей дивоглад. „Драґ-сторі", отже дрогуерія, це крамниця, де дістанете: фотографічні апарати, Святе Письмо, господарське приладдя, детективні романи і словники, годинники, солодощі, а навіть... ліки. Але щонайважніше: у кожній такій дрогуерії дістанете їсти. У ній, як у барі: довгим рядом стоять високі стільці без спинки, перед ними буфет, на якому вам подають страву і ви скоро проковтуете снідаток чи обід. Їжа дешева і доволї смачна; але для постійних гостей такого ресторанику, для тих тисячів крамничних дівчат чи тисячів малих урядовців, які у своєму бюрі дістають пів години часу на обід — для них головне те, що вони можуть тут скоренько проглинути страву настоячки і побігти назад до роботи.

Що така система їжі відбивається якнайгірше на шлунку — зрозуміле. Але хитрі американці „взялися на спосіб" і тут у кожній „драґ-сторі" заздалегідь приготовлені всякі „проти-шлункові" таблетки... Відвідувачі цих харчево-лїкувальних підприємств почувши після обіду, що „щось не впорядку", хапають приготовану таблетку — і бігом до праці. Нехай уже шлунок сам собі радить із цими ледяними водами, яких тут випивають без міри та із цими мясними та Бог-зна якими стравами — з якого мяса...

Але про силу американських шлунків свідчить їх страводпис в його комбінаціях. І так на власні очі бачимо, як: 1) до морозива пють одночасно гарячу каву, 2) до риби... каюю, 3) свинячу печеню запивають холодним невареним молоком.

Справді шлунок „made in U. S. A." витримує все — навіть спілуку смаженої шинки і ковбаси, политих соком із полуниць. Саме сьогодні бачили ми, як цим насолоджувалася наша знайома. На здоровля!

Історичний документ напасти на Митрополита.

АВТЕНТИЧНИЙ ТЕКСТ НАХАБНОЇ ПРОМОВИ ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО В БУДЖЕТОВІЙ КОМІСІЇ СОЙМУ.

„Нечуваний в історії якоїнебудь суверенної держави розпорядок голови греко-католицької архидієцезії у Львові, яким не дозволено, щоб військо як цілість чи пак вояки греко-католицького обряду взяли участь у святі Йордану дня 19-го січня 1938 р., спонукує мене — говорив пос. Войцеховський — обговорити питання польсько-української нормалізації з віроісповідного становища."

Бесідник відчитав після цього вступу комунікат ДОК — Львів про те, що військо запропонувало свою участь у Йорданському святі і дістало від Митрополичої Консисторії відповідь, що з уваги на теперішні напружені політичні відносини і міжнародне положення Митрополича Консисторія не уважає за вказане згодитися на участь війська у святі Йордану, побоюючись непередбачених наслідків, що могли би трапитися внаслідок якоїсь невідповідної провокації.

Пос. Войцеховський запевнював, що „в польському Львові ніяких маніфестацій, неприхильних до польського війська, не було і не буде, а якби митрополит чи його прибічники хотіли військо спровокувати, дістали би негайну відповідь від цілого польського громадянства. Далі твердить, що митрополит Шептицький відомий від давна зі своєї протипольської настанови та що він своїм розпорядком у справі Йордану зломив присягу, зложену на вірність Польщі.

Він — цитуємо дослівно — використовує всі приписи конкордату проти Польщі, переступає засади конкордату, щоб реалізувати протипольську політику. На участь війська у святі Йордану згодився станиславівський епископ Хомишин. Згодився навіть перемиський епископ Коциловський, що йде звичайно за митрополитом Шептицьким. Тільки він один заборонив.

Чесні політики з польської й української сторони турбуються справою нормалізації. Стверджуємо, що її курс захитався. Розуміється, це справа ясна, звідки йде та протинормалізаційна струя. Іде вона з гори св. Юра у Львові. Там є протипольська кузня. Там збирається засоби до боротьби з польською державою, там твориться пляни праці. Там — у тих самих мурах, де ще недавно цвіло совітофільство, де в р. 1922-ому відбувся конгрес комуністичних діячів.

За польської влади від 1919. р. митрополит Шептицький зукраїнізував цілковито греко-католицьку Церкву, зробив її знаряддям шовіністичного відлому українців, винищив лояльні супроти Польщі українські та староруські елементи, прогнав геть останні сліди польськости тієї Церкви, що розвивалися навіть у часах займанщини.

Він виховав собі кадри духовенства, що складається виключно з протипольських елементів, у тому дуже багато б. старшин західноукраїнської армії, що боролися з Польщею в 1918—1919. р. Усунув або стероризував староруських священників, скасував польські богослужби і проповіди. Від 1923. р. для великої громади поляків греко-католиків не призначує священників поляків. Так само не призначує священників старорусинів для сотень тисяч староруських греко-католиків за те тільки, що вони лояльні супроти Польщі.

Це є практики митрополита Шептицького. Він не дотримує присяги складеної Польщі, але зате гостро пильнує поведінки своїх парохів у шовіністичному протипольському дусі.

Від часу пастирського листа з дня 21. II. 1918 р. греко-католицькі священники мусять складати йому присягу, яка робить з них сліпе політичне знаряддя в руках протипольської архиепископської курії з гори св. Юра. Священник, що не слухав би митрополита і не виконував би його політичних наказів, звязаний священничим словом підлягає гострій церковній юрисдикції і зданий на ласку і неласку свого архиепископа.

Але архиепископ має над ним не тільки моральну владу та судову і дисциплінарну юрисдикцію. Ця влада входить дальше в ділянку матеріяльних прав. Платень з державного скарбу для греко-католицького духовенства не виплачують, як за австрійських часів, старости безпосередньо священникам, але їх переливають рухом до архиепископської каси.

Щойно тут зачинається дивна історія. Греко-католицький священник, що хотів би бути льояльним супроти Польщі, не тільки відповість за те перед архиепископським судом, але не дістане платні, яку йому платить польська держава. А треба памятати, що ці священники, то люди жонаті, що мають переважно велику родину.

Коли це знається, можна зрозуміти багато річей, на перший погляд незрозумілих, що діялися у південно-східніх воєвідствах від 1919. р. Ми поляки і польський уряд самі творили підставу до зросту протипольських елементів в українському та староруському громадянстві. Гіри нашій каригідній пасивности і за наші гроші створено протипольський штаб у кожній греко-католицькій парохії на південному сході, а особливо у львівській архидієцезії. Хто-ж знає побожність українського та руського люду, той знає, що священники мають рішаючий вплив на той люд, у ґрунті спокійний та богобойний. Тому теж найбільшу натугу протипольських терористичних актів бачили ми завжди у львівській архидієцезії. Натомість у станиславівській дієцезії, де є абсолютна більшість українців, але де має владу льояльний громадянин, зрештою український патріот еп. Хомишин, там натуга протипольських рухів була дуже слаба або взагалі не було. Висновки насуваються самі.

Доки не заключено конкордату держава мала опіку та курателю над церковним майном, особливо греко-католицької Церкви, що виявлялося тим, що ґенеральна прокуратура з уряду займалася справами церковного майна. Від хвилини заключення конкордату в 1925. р. духовна влада розпоряджає свобідно церковним майном.

Булоб усе в порядку, якби не те, що тепер доходи з церковних дібр ідуть на фінансування українського політичного руху, що чейже суперечить всякому канонічному праву.

Доказів на те було би дуже багато, але досить і тих, які загал знає. За розпарцельовану церковну землю львівська архидієцезія дістала 7 або — як кажуть інші — 17 міл. зол. З тієї суми митрополит Шептицький призначив Українському Земельному Банкові Гіпотечному понад 2 міл. зол., поза тим субвенціонував дуже поважно українські торговельні організації, що вели торговлю з совітською Росією, і фінансував такі підприємства, як купно домів, видавництва та політичні часописи.

Ці інтереси були переважно дефіцитові, бо діяли тут не калькуляційні моменти, але політичні. Напр. орган УНДО „Діло" на кількадесять тисяч зол. капіталу має понад 200.000 зол. довгів, у тому мабуть більшість архиепископської субвенції.

Нічого дивного, що саме це „Діло", яке має служити нормалізаційній політиці, сьогодні цю політику поборює. Накази йдуть, очевидно, зі св. Юра.

Польсько-української нормалізації не буде доти, поки: 1) польський уряд буде пасивно приглядатися з замкненими очима політичній діяльности митр. Шептицького і його поміч-ників, 2) поки не настануть такі обективні умовини в організації греко-католицької Церкви у Польщі, в яких вона перестане бути знаряддям протипольської політики.

Як це осягнути? Лихо лежить у хибних приписах конкордату з р. 1925, який треба змінити у тому, що торкається греко-католицької Церкви в той спосіб, щоб привернути опіку держави над майном тієї Церкви і винагороду її духовенству з державного скарбу виплачувати безпосередньо з державних кас, а не через епископів, а вкінці, щоб привернути вплив та інгеренцію державної адміністрації на призначування та перенесення греко-католицького духовенства.

„Доки тих справ не полагодимо, шкода говорити про нормальне польсько-українське співжиття. Але полагода тих справ у дусі корисному для польської державної рації і для співжиття обох громадянств вимагає, щоб звернутися до Ватикану з домаганням завести зміни в теперішньому конкордаті.

Апелюю до уряду, щоби виступив з таким домаганням, апелюю до примаса Польщі, кардинала Гльонда, щоб підтримав цю вимогу у Ватикані.

Якби те наше слушне становище не перемогло у св. Отця, мусітимемо домагатися виповідження конкордату з 1925. р. і закликати уряд, щоб заключив новий конкордат, який узяв би вкслід на увагу всі інтереси держави і польського народу. У тому дусі зголошу резолюцію при третьому читанні.",

НОВА ЗНАМЕНИТА
чоколяда
„E O S"
ПІНКОВА
ТАБЛИЧКА 55 СОТИКІВ
Е. ВЕДЕЛЬ

Відповідь пос. Володимира Целевича

ПОС. ВОЙЦЕХОВСЬКОМУ.

У звязку з нечуваним щодо форми і змісту виступом посла Войцеховського зложив пос. В. Целевич іменем Української Парляментарної Репрезентації заяву, сформульовану в трьох точках. Ту заяву подали ми вже вчора. Після того пос. Целевич говорив далі так:

Це офіціяльна частина моєї промови. Крім цього почуваюся до обовязку виказати прилюдно безпідставність усіх наведених послом Войцеховським фактів. На вступі мушу зазначити, що виступ посла Войцеховського можна собі пояснити тільки або повною ігноранцією в українських справах, або злою волею. Іншого вияснення не може бути. Приходжу до опровержения тверджень посла Войцеховського. Зачну від справи участи війська у святі Йордану в дні 19. січня цього року. Цей факт виходить в освітленні посла Войцеховського в цілости перекрученій. Стверджую, що церковна влада у Львові не видала заборони брати участь війську у святі Йордану. Справа малася ось так: Досі було у Львові так, що окремо відбувався Йордан для війська й окремо для загалу громадянства. Нпр. минулого року свято Йордану для війська відбувалося в катедрі св. Юра, при чому богослуження відправляв епископ Будка. Цього року військова влада виявила побажання взяти офіціяльну участь у загальному святі Йордану, що відбувається на львівському Ринку. Маємо застереження дотично форми пертрактацій війська у цій справі, але цих справ не буду обговорювати на прилюдному засіданні. Церковна влада не згодилася на офіціяльну участь війська у святі на Ринку з огляду на загострення польсько-українських відносин у Львові і з огляду на невиключену можливість провокації. У святі Йордану на львівському Ринку бере участь кільканацять тисяч осіб і за провокацію невідповідальних одиниць серед такої маси народу не трудно. Звертаю увагу, що у Львові вже було кілька спроб комуністичних провокацій у часі церковних богослужень.

Посол Войцеховський повинен тямити, що восени мин. року був у Львові погром виносок в українських крамницях. Причини цього погрому вказують на нездорову, повну патальогічної ненависти до українців атмосферу серед місцевого польського громадянства. Бо прошу собі представити: У підльвівському селі Ставчанах один сільський парубок дістав атаки шалу. У тому стані застрілив він свого приятеля, ранив кілька осіб і підпалив батьківське господарство. Війт і комендант місцевого „Стшельца" польської народности хотів роззброїти божевільного і при тому божевільний ранив його смертельно. З того жалюгідного вчинку божевільного зроблено політичну подію. Відбувся у Львові маніфестаційний похорон жертви „гайдамацького морду", у якому взяли офіційну участь представники цивільної та військової влади, на

похоронні виголошено низку протиукраїнських промов, деякі організації, в тому числі ті, яких головою є посол Войцеховський, ухвалили протиукраїнські резолюції, і наслідком того всього відбувся погром вивісок українських установ. З того бачать панове, яка нездорова атмосфера панує серед польського населення Львова.

Один уступ промови посла Войцеховського мусить переконати кожного, що рішення Митрополита у справі свята Йордану було мудре, передбачливе і доцільне. Цитую цей уступ: „Можемо вповнити о. Митрополита, що його побоювання нестійні, бо в польському Львові ніяких маніфестацій, неприязних польській армії, не було і не буде, а коли б їх о. Митрополит або його адгеренти хотіли спровокувати, то дісталиб негайну, доравову відповідь від цілого польського громадянства навіть без потреби взивати інтервенції органів безпеки". Ця заява посла Войцеховського — це виразна погроза протиукраїнських погромів на випадок якихнебудь, навіть індивідуальних провокацій. Думаю, що я вже в достаточний спосіб вияснив справу неучасти війська у святі Йордану.

Переходжу до спростування інших обвинувачень посла Войцеховського.

Посол Войцеховський твердить, що Митрополит Шептицький веде протипольську та протидержавну політику і що св. Юр є кузнею протипольської політики. Його твердження з грунту неправдиві. Митрополит діє все своє життя як добрий Пастир у напрямку любови ближнього й у напрямку любови у взаємовідносинах між народами. Посол Войцеховський, коли не хоче бути ігнорантом в українській справі, повинен знати, що Митрополит видав славний пастирський лист до молоді, в якому виступав проти виявів ненависти та проти вживання терору. Цей лист мав великий вплив на настрої української молоді.

Дальше твердить посол Войцеховський, що Митрополит є ворогом нормалізації та що в цьому напрямку впливає на підчинене йому духовенство. Твердження посла Войцеховського виссані з пальця. Бачу, що посол Войцеховський не читає навіть польської преси, бо в польській пресі було інтервю Митрополита у справі нормалізації. Що більше, ті тисячні голоси українського населення, що їх дістав побол Войцеховський при виборах, завдячує він головно становищу Митрополита до нормалізації. Така дійсна дійсність — зовсім інша від фіктійної дійсности посла Войцеховського. А вже вершком перфідії і забріхання є закид посла Войцеховського про совітофільство Митрополита. Він говорив: „У мурах св. Юра процвітає совітофільство", „о. Митрополит дає гроші кооперації на торговлю зі Совітами", „1920. р. відбувся у забудуванні св Юра конгрес комуністів". Ці закиди посла Войцеховського такі несамовиті, просто божевільні, що не уважаю можливим на них відповідати. Зазначую, що справа комуністичного конгресу в 1920. р. вже давно достаточно вияснена. Зате історичним фактом залишиться, що Митрополит Андрій видав швидше від польського епископату пастирський лист до вірних, звертаючи увагу на шкідливу для духового й морального життя суспільности комуністичну агітацію. Думаю, що це вистачає.

Посол Войцеховський робить закид Митрополитові, що він усі гроші з продажі церковних маєтків ужив на субвенціонування українських торговельних організацій, що з тих грошей дав 2.000.000 зол. Земельному Банкові Гіпотечному, що з тих грошей фінансув дефіцитові політичні часописи. І ці твердження посла Войцеховського в цілости неправдиві. Гроші з продажі церковних дібр є нінарушним капіталом Церкви і відповідно до цього є вони адміністровані. Тому неправдою є, що о. Митрополит дав 2,000.000 зол. Земельному Банкові, зате правдою є, що Митрополит частину грошей з продажі церковних дібр уложував в акціях Земельного Банку. Таксамо поступив епископ Хомишин зі Станиславова. А це зовсім що інше, як твердження посла Войцеховського.

Таксамо неправдою є, що Митрополит фінансує політичні часописи, як напр. „Діло". Як член Надзірної Ради Видавничої Спілки „Діло" мушу рішуче спростувати твердження посла Войцеховського, що „Діло" на кільканацять тисяч закладового капіталу має 200.000 зол. довгу, в тому більшість — це нібито субвенції Митрополита Андрея. Стан подійсний такий, що „Діло" не має навіть четвертої частини тих довгів, про які говорить посол Войцеховський і що „Діло" не діставало й не дістає ніяких субвенцій від Митрополита.

Зате не є ніякою тайною, що Митрополит Андрій, ведучи сам аскетичне життя, видає поважні квоти на культурні та гуманітарні цілі Української Нації. Національний Музей, Богословська Академія, численні захисти та спротинації, Український Шпиталь, українські захоронки, підмоги артистам, молоді та безробітним — оце гріхи життя великого о. Митрополита у розумінні посла Войцеховського.

Посол Войцеховський змальовує постать Митрополита Андрея як суворого Архипастиря, що в драконський спосіб поступає з підчиненим Йому духовенством, не виплачує дотацій за найменшу провину, зокрема за ведення нормалізаційної політики, що драконськими карами переслідує священників-русофілів. В ім'я історичної правди стверджую, що Митрополит Андрій є вирозумілий і зовсім та з ніяких причин не адержує дотацій духовенству, не переслідує та не карає нікого за його політичні чи русофільські переконання, а твердження посла Войцеховського про переслідування духовенства за його становище до нормалізаційної політики є звичайною видумкою.

Не менш рішуче мушу опрокинути всі закиди посла Войцеховського, спрямовані проти греко-католицького духовенства, зокрема про протидержавну діяльність духовенства.

Думаю, що в цей спосіб я вичерпав та опрокинув закиди й образи посла Войцеховського, але на цьому не кінець.

Я думаю, що виступ посла Войцеховського має глибший політичний зміст. Переконують мене в тому „ревеляції" посла Войцеховського. Вони змагають до того, щоби змінити постанови Конкодату дотично греко-католицької Церкви й видати її в залежність світської влади. Проти таких тенденцій рішуче застерігаємось. Вони стоять у безсумніївному звязку з акцією польського місцевого громадянства, яке змагає до перетягнення українців на римо-католицький обряд. Даремна ваша праця! Українці стоять уже, Богу дякувати, на такому рівні розвитку, що масова зміна віроісповідання неможлива. Непотрібно лише ваше поведення ширить фермент та огірчення.

*

Кількома реченнями порушив ще посол Целевич шкільну політику і свою промову закінчив заявою, що УПР не має довіря до політики міністра освіти та що слідом за тим не може голосувати за його буджетом.

Телеграма УПР до Митрополита.

Представники Української Парляментарної Репрезентації, які були приявні дня 4. лютого у Варшаві, відбули засідання УПР, на якому обговорили події з попереднього дня на засіданні Буджетової Комісії, приняли відповідні резолюції і між ними на першому місці ухвалили вислати телеграму до Ексцеленції Митрополита Шептицького осьтакого змісту:

Схвильовані нечуваним виступом пос. Войцеховського проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції, складаємо Вам, як Голові Української Греко-Католицької Церкви і Найбільшому сучасному Українцеві, вислови нашої найглибшої почести і повного віддання.

ЗА ПРЕЗИДІЮ УПР:
(—) Целевич, (—) Великанович.

Приявні у Варшаві посли і сенатори: Горбачевський, Дещикевич, Лободич, Луцький, Витвицький, Кузьмович, Пеленський Перфецький, Троян.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 19. Понеділок, 6. лютого (25. січня) 1888.

ВІЙНА ЧИ МИР?

„Діло" оголошує на першому місці текст німецько-австрійського договору, про який в останньому часі було багато балачок. Безперервані збросння Росії та збільшування військових залог над границями викликали побоювання, що ось-ось зачнеться війна. Австрія і Німеччина, що не мали тоді наміру встрявати у війну, проголосили свій договір ще з 7-го жовтня 1879 р., в якому зобовязалися взаїмно собі помагати на випадок, якби Росія проти когось з них виступила. Цей договір мав бути тайний. Коли-ж тепер уряд подав його до прилюдного відома, то це викликало загальне вражіння, що війна неминуча, тимбільше, що проголошуючи текст договору Австрія і Німеччина особливо підкреслили, що договір має виключно дефензивний характер. Виглядало це, що обі держави хочуть скинути з себе відповідальність за те, що станеться.

„На всякий випадок — писало з того приводу „Діло" — настала тепер рішуча хвилина в европейській політиці: мир чи війна? Це питання мусить вирішитися вже в найближчому часі, а чого найскоріше можна сподіватися, це з одного боку предсказати важко, а з другого може й не треба, бо вже недалекий час дасть нам найкращу відповідь".

„РАЗОМ В ЄДНОСТИ І КАРНОСТИ".

В цьому числі продовження звіту з загальних зборів „Народньої Ради". У своому звідомленні з праці провізоричного виділу д-р Кость Левицький сказав, що „Народня Рада" робила заходи, щоб міністр освіти покликав бодай одного русина на постійну вищу посаду при міністерстві освіти, де рішаються справи нашої церкви і школи. Своє звідомлення д-р Кость Левицький закінчив словами, що, щоб здобути якінебудь осяги, треба витривалої праці, тому „цілий нарід, всі його верстви мусять жити спільною, одною провідною гадкою: разом в єдности і карності народній виступати і на кожному місці боронити своїх прав".

Промовляв на цих зборах і старенький о. Йосиф Залчівський з Лопянки і витав нове політичне товариство, що мало би охопити „цілу галицьку Русь без огляду на партійні відтіни".

ВІЧНА ТУРБОТА УКРАЇНСЬКОГО ЛЬВОВА.

У звідомленні з праці провізоричного виділу „Народньої Ради" читаємо:

„В останньому часі взяло товариство ініціятиву у справі будови руського народнього театру у Львові. Брак відповідного місця у Львові на виставу нашого театру дається відчувати від давніх літ, а в останньому часі закінчилася справа дозволу великої салі „Народнього Дому" на вистави руського народнього театру відмовним рішенням Загального Збору членів „Народнього Дому". Тому тим більше треба було подумати над тим, щоби спасти народню честь та подбати, щоб здвигнути святиню народньої музи. Поминуто засновався у Львові театральний комітет, що прийматиме всякого роду пожертви та складки на театр, має внести до краєвого сойму петицію з проханням, щоби при визначуванні з краєвих фондів допомоги на будову польського театру у Львові, також і на будову руського народнього театру призначували щорічну підмогу у відповідній висоті, а вкінці має подбати, щоб громада міста Львова за дешеві гроші відступила яке місце під будову театру".

НОВИНКА.

— НА ВИПАДОК АВСТРІЙСЬКО-РОСІЙСЬКОЇ ВІЙНИ НА ВЕСНІ 1888 РОКУ — пише німецький автор брошури „Дер Крієг ін Галіціен ім Фрієр 1888" — 47-ма бригада інфантерії вслід рано в Перемишлі на корабель, а вечором стане вже у Львові"... Будемо бачити, як то вже буде!

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить школу цій необхідній українській установі сучасної доби!

В. ШАНОВНИХ АВТОРІВ І ДОПИСУВАЧІВ просимо завжди памятати, що рукописи треба писати тільки на одній сторінці, чітко й виразно, залишати між рядками відступ (т. зв. інтерлінію) і вживати паперу, на якому чорнило не заливає. Рукописи, що не відповідають цим вимогам. Редакція може використати тільки з трудом.

Літературна сторінка.

Німецька збірка про Шевченка.

Taras Schewtschenko: „DER UKRAINSCHE NATIONALDICHTER". Berlin, 1937, стор. 72.

З нагоди 75-ліття смерти Шевченка видав берлінський Український Науковий Інститут у німецькій мові книжку з трьома статтями і кількома перекладами з Шевченка. Статті — виклади виголошені в Берліні 1936 р.: виклад проф. Карла Г. Маера на загальну тему творчости Шевченка, д-ра Ґустава Шпехта „Особливе становище Шевченка в новітній світовій літературі" і д-ра Зенона Кузелі „Шевченко і його національно-політичний заповіт".

Ці дрібні розвідки призначені для чужинців неознайомлених з українською історією та літературою, мусять передовсім бути інформаційні, знайомити читачів з життєписом і творами поета. Все-ж у кожній з них є спроба дати щось нове, підійти до такого багатого життя та творчости як Шевченка з такого погляду, щоб і німці могли ними поцікавитися. Проф. Маєр дає цікаве порівняння Шевченка з Достоєвським після їх повороту з заслання; для кожного з них така кара мала інше значіння — Достоєвський примирившися з самодержавієм почав його звеличувати і віднайшов у ньому якби нові життєві сили, Шевченко тільки поглибив у собі ненависть до ворожої насильної влади і фізично заломався. Цікава теж думка, що Шевченко передумував усе життя нерозв'язну проблему людської долі, в якій зеднана ідея невідхильної конечности та свобідної волі людини — проблеми міліони разів вирішуваної.

Д-р Г. Шпехт виходить від думки, що дуже мало є поетів, яких творчість і життя могло б стати символом долі і вдачі їх народу. Можна це сказати про Гомера, Піндара, Вергілія, Данта, може Кіплінґа та Уот Уітмена, але важко вже про Цервантеса — кастилійця, або Шекспіра. Духа Франції репрезентують щойно Вільон, Моліер, Мопасан і... Тарасон разом, — духа Росії Достоєвський з Толстим. Шевченко один охоплює духа України. Цікавий спомин автора статті, яке враження зробило 26. лютого 1911. р. у Москві, підчас його побуту там, число московського ліберального денника „Русское Слово", де була ціла низка статтей присвячених Шевченкові в 50-ліття його смерти, разом із його портретом. Того, про що мріяв німецький поет Платен, щоб його посмертна тінь мандрувала серед народу — дочекався тільки Шевченко.

Д-р З. Кузеля пише про вагу Шевченка для суспільно-політичної кристалізації національної свідомости українців як самостійної нації.

З поезій доданих до цієї збірки маємо переклад Богдана Залеського на смерть Шевченка, поезії Бруна Ґергарда Орліка та Ґустава Шпехта, присвячені Шевченкові і 11 перекладів поезій двох згаданих німецьких авторів та один Анни Ш. Вуцки. Крім цього є дрібні вийнятки з Шевченкового „Щоденника" і „Листів" у перекладі Марії Мірчук.

Тільки добрі знавці німецької поезії можуть сказати своє слово, чи зроблені у цій збірці переклади — добрі і в якій мірі. Ми маємо поважні сумніви щодо поетичної вартости таких віршів, як оригінальна поезія д-ра Шпехта, що починається такою строфою:

Heil Taras, Taras Schewtschenko,
Ohne Zaum und Bügel
Spoongt dein Name gleich dem Rosse
über Steppenhügell

м. р.

Головну в игру
1,000.000 золотих
і багато інших
можеш здобути — купуючи льос
у популярній колектурі
„ЩАСТЯ"
Львів, Сикстуська 30

Лист нагородженого автора до жюрі.

До жюрі „Т-ва письменників і журналістів ім І. Франка" у Львові прислав із Парижа Юрій Косач лист, що може зацікавити і ширший загал читачів:

Високе Жюрі!

Радісно мені, що оце вдруге признаючи найвищу краєву нагороду авторові-емігрантові Жюрі віддає пошану передовсім українському мистецькому слову на вигнанні.

Враз із щирою подякою пересилаю кілька міркувань, бо нечасто автор, може назавжди відірваний від рідного ґрунту, має нагоду безпосередньо промовити до своїх читачів.

Надто шаную почесне ремесло письменника й надто суворі вимоги ставлю до своєї праці, щоб уважати нагороду за право для автора застигнути. Нагорода дає новий обовязок і зміцнює почуття відповідальности. Бож життя письменника це невгавна боротьба за кращий мистецький вислів, за підвищення культурного рівня, за нові ідеї та їх форми. Учусь щодня і з затаєним віддихом увіходжу в розхилені двері до джерел і до шкіл мистецтва Заходу. Раджу якнайгарячіше кожному українському мистцеві, що шукає міри для свого вислову прямувати до джерел. Коли він потрапить узяти, не тратячи своєї національної індивідуальности, в західніх майстрів їх хист дивитись на світ по мистецьки, їх ясність, їх рівновагу перед людськими пристрастями, їх логічність думки — то це матиме вирішальну вагу для нашого народу.

У своїй праці я намагався ухопити зариси сучасної української людини, пробудженої великим роком 1917. Усі мої герої взяті з життя. Нераз зустрічаємо земляка і жадібно слухаючи його історії, я дивувався скарбові, що його криє в собі українська душа, часто пристрасна й брутальна як і доба, в якій живемо. Часто життя українця буває більше за літературу і може тому не всі мої новелі стрункі та довершені за мистецьким критерієм.

Беручись зарисовувати тип новітнього українця ні на хвилинку не слід забувати, що праджерела його в драматичній і сяйній історії нашої нації. „Живемо більше в минулому, ніж у сучасному" — з цією думкою забирався я до моїх історичних оповідань, давали мені не тільки задоволення, але й ритм життя. „Сказаніе о воинѣ козацкой" — найулюбленіша моя українська книга. Тільки у джерелах треба глядіти за відродженням української історичної повісти, так як у житті слід шукати новітнього українського героя. Джерела є на рідному ґрунті: нераз автор-емігрант тужити мусить за пилом київських та львівських архівів. На чужині він має єдине можливе завдання: показати українця в минулому Европи, виявити його багатого й окремішнього духа в зустрічі з чужинцями, доказати, що на тлі політ вагітних величними подіями, на тлі барвної та принадної європейської сучасности українець мав своє місце, нераз рівне іншим."

Юрій Косач.

Айсхіль за ритмом оригіналу.

Айсхіль „Орестея". Вийнятки з трильогії, переклав Васаґен Сімартич. Львів 1937.

Наша вбога перекладана література збагатилась на новий томик: вийнятки з трильогії Айсхіля „Орестеї" в перекладі д-ра Василя Сімовича і д-ра Аґенора Артимовича. Два други, перебуваючи на еміґрації в Чехословаччині, взялися перекладати у вільних хвилинах твір найстаршого грецького драматурга. Перший з них — славний українїст, другий великий знавець старовини. Оба себе доповняли: Сімович вложив у переклад мистецтво слова, Артимович дбав за вірність перекладу. Твори Айсхіля з його важенними вчисловами, високими напружними словами, величними образами і глибокими метафорами може найтяжчі до перекладу на чужі мови. Хоральні пісні складені окремими метрами, що не легко вкладаються в тоніку української мови. З усіх тих труднощів вивязалися перекладачі по мистецьки. Переклад зладжений чудовою українською мовою в метрах оригіналу.

З цілої трильогії переложена розмова Клітаймнестри з Касандрою і гимн богинь помсти. Ось уривок з гимну:

Мойра випряла мені
на весь вік
долю лю,
чин цей я в руках держу:
як гріха
хто вкусив,
кров пролив —

я за ним
волід женуся
й не пущусь,
аж у гріб
війде він,
навіть смерть
з пут не визволить моїх.
Хто нам попавсь —
слухай наш спів:
мутить він ум,
розум тьмарить,
душу вбиває він, духа
скомуж Ерінїй гимн,
втуливши той безлірний спів —
сохне-чахне смертний люд!

Велика вдяка належиться перекладачам, що придбали українській літературі цей твір старшого грецького поета, бо відома річ, як багато завдячують народи Европи творам старинних грецьких і римських письменників. Вони витворили всі відомі нам роди поезії і прози, а твори їх визначаються простотою і тихою величчю. Кілько разів література якогось народу під впливом зманерованого смаку зійде на манівці, тверезі уми відроджують її, вказуючи письменникам класичні твори старовини як невмірущі зразки досконалости.

Микола Полек.

Літературна хроніка.

ФРАНЦУСЬКА ПОВІСТЬ, ПРО ЯКУ ВСІ ГОВОРЯТЬ.

Трапилося так, що велика повість Шарля Плісьє „Подружжя", нагородженого Ґонкуровою премією, появилася в польській мові ще перед з'явленням автора. Усі, що цікавляться творами, які є темою літературних дискусій після такої нагороди, можуть зазнайомитися з повістю Пл'ясє у перекладі.

Критика згадує Бальзака, малюючи на увазі змальовані обичаї родинного провінціяльного місця, в трагедіях, де гроші та кохання йдуть упарі. Повість — величезна, далеко добрі два томи. Нема в ній описів природи, ані широко розмальованих портретів, щоб представити нам дійових особи при їх першій появі. Коротші речення, навіть перлові, стиль навіть байдужий, щоб своєю свободою збільшити враження природности.

Звичайне сіре життя звичайних людей, що спочатку томить читача. Доньва власника великої фабрики рішається вийти заміж з розуму, коли тратить надію на нареченого. Вона вибирає собі одного з малих урядовців, що для науки користає з нагоди такого подружжя. Ставши зятем свого шефа, він перебирає управу фабрики і хитрим маніпулюванням здобуває гроші з метою этяти до Европи із своєю любою. Його молода жінка, дуже енергійна, що взялася за свій обовязок боронити родинного майна потайки труїть його.

Поруч цієї одної подружньої історії розвивається паралельно друга — її сьогочасна, що виходить заміж за молодого адвоката, теж на тверезо. Її дівоча уява під впливом лектури змальовує собі подружжя в найрожевіших кольорах; дійсність розчаровує її сильно. Не знайшовши щастя дома, вона шукає його у приватніх пригодах, затрачуючи моральну рівновагу.

Плісьє описує дуже подібно ненормальне (хоч серед вокруг нормальних умов) життя кількох осіб. Аналіза деяких психічних станів та поодиноких епізодів зіткається в такою фрунальністю, що лектура цих місць не належить до „приємних" у значінні розваги, яку находимо у „легких" повістях. Неодна сторінка нагадує англійського повістяра Льоренса, хоч і Льоренс не має в собі ніякої жорстокости; він бувае нецужий, перед тим і „мишкий".

Плісьє зіграв із моцним серцевинцем у трьох паризьких повістях: Парижем і сальоном. Ерешто не він один завертає по авангарді і тягне за французькою провінції. Мотив боротьби за майно і за кохання залишився давній. Француски не змінили свого традиційного підходу до подружжя: — це для них часто свідомий вибір кар'єри та дальшого розвитку родинного майна. При повній свободі погляду на любов, вони зберігають непохитні принципи поведінки супроти тих, що хотіли би їм порушити основи родини — подружжя і капітал.

м. р.

Сторінка без політики.

КАРІЄРА АННАБЕЛІ —

МАЛОЇ ФРАНЦУЖЕНКИ.

Коли одиначка доволі заможнього видавця одного з паризьких щоденників скінчила шкільну науку, родичі станули перед доволі важким питанням що з нею зробити і як покермувати її майбутньою долею. Аннабеля мала вже від найменших літ великий запал до сцени та аматорський театр жіночої гімназії у Версаї памятав неодин успіх малої білявки у примітивних пєсах для молоді. Вже тоді товаришки вважали Аннабеллю майбутньою акторкою і сценічною зіркою.

Батько Аннабелі приглядався з чимраз більшим неспокоєм зіркам світлиць, що їх колекціонувала його дочка. Світлини славних тоді фільмових акторок Норми Тальмедж і Мі Мюрей, повитинані з різних кольорових фільмових магазинів і якнайдокладніше посклеєні були головною прикрасою панянської кімнати Аннабелі.

Одного дня підчас обіду, на яких батько Аннабелі запросив гурток своїх найближчих знайомих і приятелів, Аннабеля звернула увагу всіх своєю дивною поведінкою. Вона мовчала ввесь час і була дуже несмілива. Один з гостей звернув увагу батькові на дивну поведінку дочки.

— Не звертайте на неї уваги — намагався батько оправдати свою донечку.

— Вона мріє про фільмову кар'єру і вже тепер має примхи зірки.

— Можу її мрії заспокоїти — заявив один із приятелів. — Знаю одного фільмового режисера, який усе зробить для мене.

Чергового дня молода панянка застукала несміливо до воріт фільмового ательє у Жоанвіль і зголосилася до режисера. Така була перша безпосередня зустріч Аннабелі з фільмою. Кілька місяців діставала вона малі епізодичні ролі, які не мали для її кар'єри ніякого значіння. Найважнішу епізодичну ролю дістала вона у фільмі „Наполеон" Абля Ганса. Відтак усе пішло вже як по маслі.

Рене Клер шукав акторки до своєї нової фільми п. з. „Мілїон". Хтось згадав йому про пильну молоду акторку, яку назвали Аннабелею. Клер провірив її акторський талант і по окремій пробі віддав їй головну ролю у своїй фільмі.

Хто буває в кіні, знає добре, як Аннабеля вивязалася зі своєї першої великої ролі. По „Мілїоні" перейшла вона вже тільки на головні ролі і небавом стала одною з найпопулярніших акторок Франції. Памятаємо її з фільми „Панна Джосета — моя жінка". Відтак Рене Клер заангажував її знову до своєї фільми п. з. „14-го Липня". Чергова роля, це французька версія фільми „Баркарола кохання" з Шарлем Боає. Цю фільму робили в Берліні. Памятаємо її теж з незабутої креації у фільмі „Маркіза Йорісака" та „Ніч перед боєм".

Голівуд, який своє зацікавлення скермував доволі часто в бік Европи, швидко зумів „схопити" Аннабелю. Мала француженка перейшла голівудську вогневу пробу англійської мови дуже щасливо у двох фільмах фірми „20-Сентюрі Фокс". Ці фільми накручені в Англії — це „Серце й шпада" з Конрадом Файдтом і „Княжна циганів" з Анрі Фондом.

Три тижні тому „Нормандія" привезла Аннабелю до Ню Йорку. „Варієте" помістив на першій сторінці опис галасливого привіту малої француженки американськими репортерами.

Ще того самого дня трансконтинентальний велитень-літак поніс Аннабелю до зачарованого краю дівочих снів і мрій, до Голівуду, де вже ждали вибудовані декорації до її найновішої фільми фірми „20 вік Фокса" п. з. „Баронова і кельнер". Є це травестія відомої театральної пєси Буш Фекеті-я п. з. „Жан", що її з великим успіхом ставила майже в цілій Европі віденська трупа Ганса Ярай і Лілі Дарвас. Партнером Аннабелі буде Віліям Пауел.

Чергова роля Аннабелі буде у фільмі „Жорж Санд". Тимсамим Даріль Ванук, шеф продукції Фокса призначив Аннабелю т. зв. „леднїг стар" „провідною зіркою" першої кляси.

ЩЕ НЕ КІНЕЦЬ СВІТА.

Земний глоб — каже Сер Джемс Джінс у своїй відомій книжці п. з. „Новий Світ фізики" — це дрібна окрушина, кинена серед безкраїв всесвіту. Ми разом з землею наче порошина кружляємо в просторах по вузенькій, пазутинно тонкій доріжці, накресленій в термічних умовинах, що простягаються від зера до сто ступнів Цельзія. Тільки завдяки цьому органічне життя на землі, оперте на одним, чудесним первні вугля може свобідно і багато розвиватися.

Вуголь радо лучиться з іншими первнями у скомпліковані, прегарні групи; коли-ж не лучиться то творить в органічному житті щораз то нові форми, все кращі і складніші, незбагнуті і невідкриті.

Знаменитий популяризатор науки розкриває перед нами страшну візію, зарисовану з холодною льогікою вченого. Земля-окрушина, що мандрує навколо могутнього сонця одного дня зійде із закресленої дороги. Помінувши можливість удару з іншою планетою-життю органічному загрожуватиме насильний застій. Збликаючися в сторону сонця ми наражуємо себе на смерть в жарі сонячних промінів. Чудовий первень вугля, який носимо в собі, в крові, у кістках, в мізку — спалюється. Ми спалюємося на попіл, розсипуються у порох рослини і звірята. Знову земля, як перед мілїонами літ, стає розжареною огнистою кулею, відприском, що кружляє в космосі сонць.

Віддалення у протилежну сторону кидає в обійми морову, що вбиває найвідпірніші живучі сотворіння. Тверднємо на камінь. Земля стає застиглою, скаменілою, мертвою брилою.

Сер Джемс Джінс тільним оком астронома бачить, як надходить із мряки часу заглада органічного життя на землі. Виявляючи теорію правдоподібности, передбачує зустріч земного глобу з якоюсь іншою планетою, або сильне збочення з закресленої доріжки всесвітної мандрівки.

Однак не сумуймо. Це ще дуже далека дата заповідженої катастрофи. Тішмося з роскішю буйного життя, яке росте як дріжджі на чуткім, легкопальнім вуглі. Покищо нам не загрожує жадна з космічних заверюх. Тому можна сміло купити льос до ближчої як кінець світа, бо вже 17-го лютого, першої кляси 41-ої Класової Льотерії, коли теорія правдоподібности справдиться багато докладніше, ніж у неясних рахунках астрономів. Бо переведена останньо Дирекцією Льотерії реорганізація пляну гри, яка полягає на зменшенні на 35 тисяч льосів і поділі льосів на п'ятки, замісць як досі на чвертки, збільшила сильно виграші виграї.

Еді Кантор знову на овиді.

Два роки не виступав уже славний фільмовий комік Еді Кантор. Два роки не бачили кінофани його смішного лиця з „вилупленими" очима. Тепер дістав він дуже догідні умовини та сценар від фірми „20 вік Фокса" і дав себе переконати Дарїледі Цанукові та виступив у фільмі п. н. „Алі Баба й 40 розбійників". Нема сумніву, що Еді Кантор перейде до історії фільми як один із найоригінальніших творців комізму.

Фільма „Алі Баба і 40 розбійників" є одночасно ювилейною фільмою, бо Еді Кантор буде святкувати 25-ліття своєї акторської праці. Еді Кантор є, як відомо, президентом союзу голівудських акторів і займає поважне становище у фільмовому та радіовому світі Америки. Він винайшов славну фільмову зірку-співачку Дінну Дарбен.

„Алі Баба та 40 розбійників" є прегарною комедіо-фарсою, яка мусить кожному припасти до вподоби. Акція тієї фільми відбувається за кулісами Голівуду. Еді Кантор, як завжди в оточенні гарних жінок розсіває зерна найбликучішого гумору і стає героєм ситуацій з оповідань „1001 ночі" та приневолює глядачів безупинну сміятися.

Ця фільма у найкращій фільмовій обсаді появиться небавом на всіх екранах.

НА КРАЙЧИКУ ДНЯ.

Як зберігти здоровля.

Трапляються люди-песимісти, що їх нічим не захопиш, нічим не зацікавиш, нічим не задоволиш. Все бачать вони з тої темної сторінки. От, коли наприклад, зясуєш їм усі додатні сторінки ощадности, вони говорять огірчено: „І так людина скромно живе, — то ще й щадити? Ще відмовляти собі й останньої приємности та так укорочувати собі життя?..." Тимчасом не треба бути й великим оптимістом, тільки дивитися трохи тверезіше на світ, щоб відповісти такому згірклому песимістові так: „Власне, що такий песимізм і непризнавання ніякої вартости прикметі ощадности — вкорочують життя. Свідомість того, що все, що маєш, пускаєш і витрачуєш, так, як воно приходить, а через те вічний неспокій, що буде, коли урветься прибуток і не буде резерви — це все вкорочує життя, мов найгірша хвороба. І навпаки: Свідомість того, що ти своєю ощадністю гасриш собі резерву на гірші часи і взагалі на непередбачені потреби, позволяє дивитися в майбутнє певніше і погідніше, дає внутрішній спокій і задоволення та почуття безпеки. Хто щадить, той має менше журби, як той, хто не любить щадити, хочаб навіть ощадний мав менші прибутки і жив скромніше, ніж той, хто не щадить і марнує більший гріш. А щож більше укорочує наш вік, як не журба за майбутність? Так, друже! Що й не кажи — а хто щадить гріш, той щадить і своє здоровля. Хто забезпечує себе на майбутнє, той і продовжує собі віку..."

ПІДПИС ШЕКСПІРА НА ПРОДАЖ.

В одному з мормонських міст Сальт Лєк Сіті (стейті Ута) знайшли автентичний підпис Шекспіра. Шість інших відомих уже в науковому світі підписів великого драматурга зберігають у різних музеях.

— Автентичність семого підпису є рішуче безсумнівна — заявив учений експерт, проф. Ролянд Люїс, директор „шекспірівської лябораторії" в університеті Ути.

— Яка на вашу думку ціна знайденого автографу? — запитали проф. Люїса журналісти.

— Це вже не моя компетенція — відповів він — і я не можу дати точних пояснень. Та в кожнім випадку найменша дрібниця-памятка, що торкається Шекспіра, має тепер не меншу ціну як 75.000 долярів.

Найдений автограф — це клаптик паперу, довгий на 4 цм. і широкий на 2 цм. Той клаптик відрізаний ножем від якогось іншого документу, чи письма, якого досі ще не знайшли. Яким чином автограф дістався до стейту Ута, покищо невідомо.

В КИТАЮ ПОЧАВСЯ „РІК ТИГРА".

У дні 31. січня ц. р. цілий Китай святкував Новий Рік. Люди, що вірять у різні віщування, настроєні оптимістично. Новий Рік стоїть під знаком тигра, символу сили та безпощадної боротьби.

Китайські роки творять цикль із 12 літ, з яких кожний є під знаком якоїсь звірини. Черговість тих років така: рік щура, вола, тигра, кролика, амії, коня, барана, малпи, курки, свині, козорога та собаки.

Значить минулий рік був із циклю вола й тому мабуть китайці їшли як воли на заріз... японцям. Чи справді новий рік зробить з них тигрів?

ШІСТЬ „ВОРОГІВ СУСПІЛЬНОСТИ".

Директор федеральної поліції у Злучених Державах Едгар Гувер проголосив прізвища шістьох „ворогів суспільности", за якими шукає поліція.

„Вороги суспільности" ч. 1 і 2 — це Люї Дюшатьор і Якїв Шапіро, оба відомі під прізвищем „горилів". Вони зорганізували в Ню Йорку банду, яка шантажує багатих промисловців.

„Ворог ч. 3" — це Чарльз Чемпен, на думку директора федеральної поліції наймудріший і найдотепніший та при тому найвідважніший спеціяліст від нападів на касієрів та від грабління банків.

Три останні „вороги" — це спеціялісти від грабункових нападів у менших розмірах, як Чарльз Чемпен.

За схоплення кожного „ворога" визначила федеральна поліція високу грошеву нагороду.

Забезпечуєш свою будучність

складаючи ощадности

В ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ у Львові

вул. Словацького ч. 14,
(або в його філії: Станиславів, вул. Собіського 11)

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

СЬОМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цей день пройшов на переслухуванні свідків оборони.

Петро Шавалюк, 36-літній господар з Кривого, дяк, зізнає, що читальняний хор з Кривого мав виступити 11-го листопада 1936 р. на академії в Радехові, яку уладжували з приводу свята незалежности. На цій академії мав співати і підсудний Кушинський. До того виступу не дійшло, бо хор через зливу спізнився.

Те саме зізнає **Сидір Гавришків** з Кривого.

Свідки Михайло Мудрик, Василь Шкробут, Роман Павелків та Микола й Семен Дацкови не внесли нічого нового.

Свідок **Катерина Кушинська** виказувала своїми зізнаннями алібі свого брата, Дмитра Кушинського, який відповідає за вибиття шиб. Те алібі стверджують також свідки: Осип Олійник, Сидір Гавришків, Михайло Ковалюк і Василь Савула.

Свідок **Василь Кудрик**, диригент колись читальняного, а тепер рідношкільного хору в Кривім, зізнає, що хор мав справді співати в Радехові на академії 11-го листопада за ініціятивою директора польської гімназії.

Роман Апонюк і Петро Штандар зізнають, що підсудний Апонюк не міг розкинути летючок у Радехові, бо хоч був того дня у місті, але загодивши орудки, поїхав домів.

Свідки **Василь Палійчук, Степанія Палійчук, Василь Сайкевич і Григор Осінчук** з Немилова виказують алібі Харчуна, те-ж саме стверджують **Семен і Мелянія Харчуни**, батьки підсудного та **Степанія Харчун**, сестра.

Свідки: **Андрій Шишка, Захар Мельничук і Анна Ружицька** стверджують алібі підсудного Василя Шишки, якому закидають, що повибивав шиби у Безлові.

Свідок **Іван Рокита** нічого не знає про ніякі збірки.

З СУДОВОЇ САЛІ.

Маслосоюз проти „І. К. Ц.“

Читачам „Діла“ відомий зміст напастливої статті „І. К. Ц.“ під наголовком: „Українські атак на польські стан посідання на заході“, спрямованої проти Маслосоюзу, та зміст спростування, висланого Маслосоюзом на руки відповідального редактора „І. К. Ц.“, бо вони були реферовані на сторінках „Діла“. Тому, що відповід. редактор Ян Станкевіч відмовився помістити спростування Маслосоюзу на сторінках „І. К. Ц.“, управа Маслосоюзу заскаржила того редактора до карного суду у Кракові з домаганням покарати його за проступок з § 19. і 21. прес. закону та приневолити його безпроволочно помістити спростування під загрозою § 21 уст. 2 прес. зак.

Суд карний у Кракові по переведеній розправі вироком з 28. X. 1937 уневинив відповідального редактора „І. К. Ц.“, обосновуючи своє рішення тим, що спростування Маслосоюзу, крім законом передбаченого спростування фактів, містить надто свого роду полеміку зі спростованою статтею і то полеміку, що має до деякої міри характер реклями для Маслосоюзу. Такою полемікою і реклямою уважав суд отсей уступ спростування:

„Маслосоюз виконує важку, але прикладну і легальну у рямцях статутів та закону про кооперативи господарську працю, корисну як під оглядом економічним, так теж культурним не лишень для українців, але також для всіх громадян цілої держави без ріжниці віроісповідання і національности. Маслосоюз при помочі свого фахово вишколеного персоналу підніс високо якість продукції масла на запущеному терені, приєднав собі відборців без ріжниці національности та добув довіря заграниці до краєвого продукту з видатною користю для експортової політики держави“.

Надто суд признав полемікою та реклямою згадку про піонірську та корисну працю Маслосоюзу для господарського життя держави з ціллю піднести добробут зорганізованого хліборобства і не вдаючися в оцінку, чи зміст тих речень спростування (кількашпальтового, отже обширного) находить усправедливлення у дійсній діяльности установи, суд признав, що не можна вимагати від обвинуваченого видавництва, щоб воно через поміщення спростування інкримінованої статті поручало безплатну рекляму для Маслосоюзу. Тому — виводить дальше суд — якнебудь на гадку суду вимагане спростування у решті своєї основи ані під оглядом самого змісту ані під оглядом обему не переступило норм, передбачених в арт. 19. прес. зак., то — з огляду на потребу трактувати його як цілість одностайну — обвинуваченe видавництво не мало обовязку його помістити.

Від того вироку вніс Маслосоюз апеляцію і після того відбулася в окружному суді карному у Кракові апеляційна розправа дня 11. січня ц. р. Предсідником суду був окр. судля **д-р Фрай.** Обвинуваченого відповід. редактора „І. К. Ц.“ боронив адв. д-р Рапапорт Б., Маслосоюз заступав адв. д-р **Мих. Волошин.** На розправі був теж приявний директор Маслосоюзу інж. Андрій Палій.

Заступник приватного обвинитедя Маслосоюзу д-р М. Волошин в устному виводі апеляції домагався ухилення вироку І. інстанції і засуду відповідального редактора „І. К. Ц.“ з дорученням йому безпроволочно помістити спростування на сторінках „І. К. Ц.“ під загрозою з § 21. уст. 2. прес. закону. Полемізуючи з мотивами вироку І. інст., оборонець підчеркнув, що суд І. оцінив хибно справу і під оглядом фактичним і під оглядом правним, нарушуючи тим ясний і категоричний припис §§ 19. і 21. прес. закону. Безпідставна відмова відповідального редактора помістити спростування є карним проступком, про який повинен суд на домагання сторони без проволоки, по змозі навіть до 24 годин.

Суд І. на внесення обвинуваченння у цьому випадку в червні 1937 — щойно по 4 місяцях видав вирок, яким уневинив обвинуваченого. Мотивом вироку І. інст., що, мовляв, у кількох точках спростування було **до деякої міри полемікою** зі спростованою статтею, і то полемікою, що мала характер реклями для Маслосоюзу — не можна признати слушности. Всяке заперечення неправдивого твердження і поставлення протилежного, згідного з правдою і дійсністю твердження є вже і мусить бути до деякої міри полемікою, як також заперечення неправдивих та понижуючих інтересованого в публичній опінії фактів і наведення правдивих фактів, що свідчать про найкращу опінію нарушеного — хіба не можна назвати звичайною **реклямою.**

По основних виводах про суть і ціль полеміки й реклями підніс заступник Маслосоюзу, що інтенцією пресового закону, зокрема § 19. і 21, є змусити відповідальні чинники за неправильний зміст друкованого слова, що нарушує повагу інтересованих, до безплатного і негайного поміщення на сторінках тогож органу не лишень заперечення, але теж таких подійсних обставин, що бережуть добру опінію інтересованого, заатакованого інкримінованою статтею. Не буде це реклямою, про яку інтересований ані не старався, ані її не ініціював, але буде це оборона і то конечна. Відповідальний редактор за такого роду неправдиві інвективи не може уневможливлювати такої оборони відмовою поміщення тому лише, що немило йому друкувати правдиві факти, які свідчать додатньо про того самого, якого він перед тим поміщенням неправдивих фактів схарактеризував відемно. Цей, хоч немилий, але законом наказаний обовязок є експіяцією якщо не за злу волю автора, то за необережність та недбайливість у проголошуванні друком неправдивих фактів і закидів, що наражують добре ім'я інтересованого.

Тож коли на такі неправдиві замітки й наклепи інкримінованої статті „ІКЦ“ у звязку з діяльністю Маслосоюзу, що нібито „шкодить польській державній раціі та приносить шкоду народові й державі, веде роботу сепаратистичну, дає захист боївкарям та агітаторам зпід знаку УВО у характері урядовців і т. д.“, на 7 шпальтах „ІКЦ“ — приватний обвинитель, заперечуючи тим інсинуаціям, навіть у своєму спростуванні згідно з правдою, що Маслосоюз виконує легальну господарську працю у рямцях статуту та закону про кооперативи, корисну не лише для самих українців, але і для всіх громадян держави без ріжниці національности, що не дає захисту ніяким боївкарям, лиш затруднює виключно фахово вишколений персонал, при якого допомозі підніс якість продукції масла та добув довіря заграниці до краєвого продукту з користю для експортової політики польської держави і т. д., — то чейже цих правдивих фактів не можна назвати такими, що переступають рямці § 19 пресового закону, лиш тому, що буцімб нібито до деякої міри безплатною рекламою для Маслосоюзу, як це неслушно суд приняв. Надто суд рівночасно сам устійнив, що у решті своєї основи спростування Маслосоюзу як під оглядом самого обему, так під оглядом самого змісту відповідало вповні нормам § 19 прес. закону. Тож, визнаючи все таки відмову поміщення того спростування усправедливленою — суд осудив справу хибно під оглядом фактичним і правним.

У своїй обороні заступник обвинуваченого відповідального редактора „ІКЦ“, відповідаючи на переконливі виводи заступника Маслосоюзу, між іншим підчеркнув, що заступник Маслосоюзу старався виробити настрій проти „ІКЦ“. На На це зареагував коротко, але рішучо адв. д-р М. Волошин, який забравши вдруге слово, підчеркнув, що не для вироблювання настроїв проти „ІКЦ“ на терені Кракова приїхав, тільки для оборони слушної справи у переконанні, що і Маслосоюз і всі ним зорганізовані члени, які платять державі податок майна і крови, мають повне і рівне право користуватись добродійством обовязуючих законів в імя засади конституції — рівність усіх громадян перед правом. І цього права домагається і домагатись буде у суді навіть на терені всевладности „ІКЦ“.

Суд по довшій нараді приголосив вирок, яким таки затвердив вирок І. Суду. Заступник прив. обвинителя зголосив касацію до Найвищого **Суду.** Про дальший хід цієї цікавої справи читачів поінформуємо.

Еміграційні справи.

СПРАВА СЕЗОНОВОЇ ЕМІГРАЦІЇ ДО НІМЕЧЧИНИ.

По деяких часописах появилися вістки про проектовану сезонову еміграцію до Німеччини, що мала б відбутися в 1938 році й обіймала б більшу скількість робітників. На цій підставі до Львова прибувають вели маси українських селян в нам'ірі записатися на виїзд.

Повторюємо, що всякі поголоски про сезонову еміграцію до Німеччини — це покищо теоретична справа. Чи й коли відбудеться ця еміграція, та на терені яких повітів будуть рекрутувати робітників, сьогодні ще нічого не відомо. Якщоб Німеччина справді запотребувала якусь скількість сезонівців, то цю справу рішає б Міністерство Суспільної Опіки, визначуючи повіти, до набирання робітників. Повіти, визначені Міністерством, ніяк не вправі участи в еміграції. Наші селяни повинні мати одно на увазі: **доки до їхньої громади не прийде офіційно повідомлення про рекрутацію, їхній виїзд неможливий і шкода їм даремно трудитися до Львова.**

При цій нагоді зацікавлені повинні застерігатися всяких дорадників, бо легко можуть упасти в руки ошуканців.

ПОКАЗОВІ КВОТИ ДО АРГЕНТИНИ.

Показова квота до Аргентини є для еміґрантів 1.500 песів. Наслідком зниженої тенденції паперового песа побирана рівновартість у золотих є 2.375 зол. (раніше 2.480 зол.).

Всесоюзне Еміграційний Синдикат подає до відома, що за 50 золотих песів (по відносяться до еміґрантів до Парагваю) побиратиме дальше 105 золотих.

Беняміно Джілі (Gigli) й Іза Міранда виступлять в найбільшій і найкращій фільмі цього сезону

МОЄ ЩАСТЯ — ЦЕ ТИ!

Обов'язкова авізійна квота, при аргентинській візі, в дальше 261.90 зол., крім цього на мат'ріяльщину 1.50 зол.

ВИЇЗД НА КОЛЬОНІЮ „САНТА РОЗА".

Найближчий транспорт на кольонію „Санта Роза" у Бразилії відбуде кораблем „Пуласький" дня 23. лютого 1938. Якщо подане число не відіде, буде зорганізований додатковий транспорт у березні ц. р. По тих транспортах поселення емігр. на „Санта Роза" буде пок'ачена в першому своєму етапі. Тереїн початку нової акції повністю ще непередбачений. Вістки в Бразилії надагал прихильні і треба сподіватися, що кольонізація буде приверненна.

ДЕВІЗОВІ СПРАВИ.

Багацько емігрант'в прибуває до Ґдині з надмірною легівкою і щойно в Ґдині хоче приступити до полагодження формальностей, щоб дістати дозвіл на вивіз гроша. Зрозуміла річ, що справи в цей спос'б не можна полагодити, бо в Ґдині девізові банки не можуть видавати рішення на вивіз платничих засобів. Усе це залежне від Девізової Комісії, яка є лиш одна в Польщі, а саме у Варшаві. За короткий час є неможливою річ такий дозвіл дістати.

В останніх часах були випадки перекликування грошей. У звязку з цим Еміграційний Синдикат подає до відома, що до посвідки на вивіз гроша мусить бути повністю дописана сума рівновартости 200 зол., управнена до вивозу на підставі § 12. розпорядку міністра скарбу з 12. липня 1936. Емігранти часто мають посвідку для закордонних вклад на вивіз дозволених платничих засобів, а в тій посвідці нічого не згадують. ані про ті 200 зол., що їх звичайно емігранти при собі мають. Пригадуємо, що ті 200 зол. мусять емігранти забрати безоглядно лише в чужій валюті, а не в польських золотих.

За збройний напад...

ПРОЦЕС ІНЖ. АДАМА ДОБОШИНСЬКОГО.

Другий день процесу проти Добошинського стояв під знаком інцидентів. Перший інцидент трапився після питання адв. Стипулковського, який поставив таке питання:

Які є правні наслідки, що випливають з відношення влади до громадян Стронництва Народового і з того, що С. Н. стоїть в опозиції до уряду. Суд вирішив покарати адвоката гривною 50 зол. за нарушення поваги суду.

В одному менті очинився на салі рух у звязку із зізнаннями підсудного. Предсідник загрозив, що коли ще раз такий інцидент повториться, то велить опорожнити салю.

Цілий день зізнавав обвинуваченний, який увесь час атакував уряд. Предсідник звернув підсудному увагу, щоб не говорив про загально відомі справи.

Оборонці домагалися для підсудного права свобідно висловлюватися. На таке домагання запротестував прокуратор, застерігаючися одночасно, щоб підсудний замість боронитися, атакував уряд.

З черги в імени суддів присяглих ем. кап. Пшибильський зголошує просьбу, щоб сторони не перебивали підсудному, щоб присяглі могли спокійно вислухати оборони підсудного.

Відтак підс. зізнавав увесь час та говорив про те, що буцімто поліція переслідувала його, що жиди зорганізували проти нього боївку, що староство хотіло його вислати до Берези, чому спротивився воєвідський уряд. Свою акцію оправдує в той спосіб, що він боровся проти комуністичних і жидівських впливів, які, мовляв, при інертности органів влади зростали.

Черговий інцидент вибух при зізнаннях підсудного, в яких він говорить д. гостро про книжку ген. Складковського п. з. „Клаптики мельдунків".

В тому місці предсідник звертає підсудному увагу, що зневажає уряд. Прокуратор домагався занотувати слова Добошинського, „Польщею кермують аж такі малі люди".

Про свою службу у війську підсудний не хотів зізнавати на явній розправі і домагався тайної. Прокуратор спротивився домаганню підсудного.

Алькоголь і тютюн спиняють умовий розвиток людини.

РУМУНСЬКИЙ ПОСОЛ ПОКИНУВ МОСКВУ.

МОСКВА, 5. 2. ПАТ. Румунський посол покинув нині Москву, бо його відкликали до Букарешту.

З листів до Редакції.

Вельмишановний Пане Редакторе!

Прошу вмістити на сторінках Вашої газети отсю мою заяву:

У звязку з різними поголосками про моє співробітництво й навіть участь у редагуванні польсько-москвофільського часопису в українській мові „Львівські Вісти" отсим заявляю, що з цим облудним часописом нічого спільного не маю. **Вячеслав Заїкин.**

НОВИНКИ.

— **Архиерейська Служба Божа.** У звязку з атаками на українську гр.-кат. Церкву й на найвищого Її Достойника Митрополита Андрея Шептицького у польському соймі, в неділю, дня 6. лютого ц. р. в год. 9-ій рано відправиться у храмі св. Юра Архиерейська Служба Божа в наміренні Митрополита Кир Андрея й Українського Народу. Все українське громадянство м. Львова повинно взяти масову участь у цій Службі Божій і таким чином засвідчити своє привязання до української гр.-кат. Церкви й Її Архиерея.

— **Інж. Юрій Пясецький**, державно уповажнений інженер будови Львів, вул. Мучна 46, тел. 270-27, виконує усі праці з обсягу будівництва та промислової і житлової архітектури. 240

— **Новинки в куховарстві.** Під цим гаслом організує клюб „Нової Хати" курс домашнього господарства під проводом Наталки Гаврих. Триватиме чотири місяці. Програма обіймає: модерне приняття, пісні страви, городовина й конфітури. Відкриття курсу в четвер 10. ц. м. у домівці клюбу Ринок 39. На програмі показу: модерні канапки. Початок год. 6. 313

— **Просфора „Міщанського Братства"** у Львові в **неділю 6. лютого** в салях „Молодої Громади" при вул. Костюшка 1а розпічнеться у год. 13-ій (а не год. 12), щоб членам і запрошеним гостям уможливити участь у Святочній Академії у Великому Театрі, назначеній на 12. год. упол. 312

— **Просфора Кружка „Рідної Школи" ім. князя Льва у Львові-Личакові.** Кружок „Р. Ш." ім. кн. Льва на Личакові влаштовує традиційну просфору при співучасти товариств Личаківської дільниці дня 6. лютого ц. р. в год. 6 веч. у салі читальні при вул. Крупярській ч. 10.

— **В неділю 6. лютого ц. р.** ДАНСІНҐ в Т-ві „Зоря", Вірменська 25. **Джез Костюка.** Вступ за картами учасництва.

— **Юбилейна збірка на потреби „Просвіти".** В неділю 6. лютого відбудеться у Львові приходна ювилейна збірка „Дару Просвіті". Жертви прийматимуть збірщики до замкнених пушок під усіма церквами й українськими установами. Віримо, що в широму зрозумінні ваги Просвіти та великих її завдань, зокрема з уваги на ювилей цієї найстаршої української установи, кожний українець і кожна українка міста Львова щедрою жертвою причиниться до якнайкращого успіху неділької збірки. Львівські громадяни повинні своєю жертвенністю на потреби Просвіти послужити за зразок для цілого краю. Жертвуймо всі на ювилейний „Дар Просвіті"!

— **Основи інвентаризації та білянсування.** Реферат на цю тему буде повторений дня 8. ц. м. год. 7 вечором в домівці СУПРУГА при вул. Коперника 26, І. п. — Виділ Секції Книговодів при СУПРУГА.

— **Печатки**, монограми, таблиці, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення **Володимир Ярош**, Львів, Сенкевича ч. 3. Ґ—2 276

— **Спільна адвокатська канцелярія.** Ділимося з нашими читачами вісткою, що м-р Зиновій Решетилович, емер. суддя, замешкалий у Львові при вул. Генінга 24, з днем 1. лютого ц. р. відкрив адвокатську канцелярію при вул. Хоружина ч. 16, II. пов. і веде її спільно з адв. д-ром Романом Секелою. Ч. тел. 209-07.

— **Деля Ліпінська**, міжнародня пісенькарка та пародистка, дасть 8-го ц. м. свій концерт у салі Польського Музичного Т-ва (кіно „Апольо"). У програму ввійдуть пародії Мессаліни, Катерини Вел., Мадам Помпадур, Леді Гамільтон і Марлени Дітріх.

— **На Ремісничо-Промислову Бурсу.** Вп. П. Вячеслав Альтинський жертвував 100 золотих на будову Рем.-Пром. Бурси у Львові. Рада Т-ва складає за цей щедрий дар щиру подяку. — Т-во „Міщанське Брацтво" у Львові замість вінка на могилу бл. п. Данила Стецькова складає 20 зол. на Рем.-Пром. Бурсу у Львові.

— **Загальні Збори Союзу Українських Купців.** В неділю 6-го лютого ц. р. відбудуться у Львові, в салі „Української Бесіди" (вул. Рутовського 22, І. пов.) в год. 10-тій XIV. Загальні Збори Союзу Українських Купців.

— **Вулиця Пеовяків у Львові.** Львівський відділ ПОВ домагається, щоб одну з головних вулиць Львова назвати вулицею Пеовяків.

— **Студентська демонстрація за звільненням Добошинського.** В пятницю 4-го ц. м. коло год. 22-ої група студентів університету, зложена з 30 осіб, пройшла вулицею Сапіги, Коперника й Марійською площею на вул. Лозінського з окликами: „Звільнити Добошинського". Перед польським Академічним Домом група розійшлася.

— **Львівська хроніка.** У бюрі „Банку Земского Кредитового" при вул. Коперника 4 вмерла нагло урядничка того банку 62-літня Олена Соловій. Лікар ствердив смерть внаслідок недуги серця. — До поліційних арештів віддали Вл. Вронського з Зимної Води за те, що неправно збирав жертви на Червоний Хрест. — 4-го ц. м. на вул. Казимирівській коло поліційної каварні занедужав нагло 25-літній Фр. Запотічний, робітник, замешкалий при вул. Кушнірській. Він незабаром помер.

— **Буря.** Пишуть нам: Дня 29. І. у Підбужі й околиці шаліла буря. Вітер позривав багато дахів, старші будови понищив. Сила вітру була така велика, що декотрі телеґрафічні стовпи поломані на дві, а то й на три частини. Великі шкоди є теж у садах і лісах.

— **За мимовільну кривду.** У звязку з нашою вісткою у ч. 24-ому „Діла" з 3-го лютого ц. р. п. н. „Війт і секретарі у заступстві старости" стверджуємо, що ця вістка, взята з чужого джерела, через недоглял появилася в такому виді, в якому її наші читачі прочитали. Вона зробила нашому громадянинові п. Михайлові Моравецькому, що без своєї вини попав у пікру для нього справу, мимовільну кривду, в цього ми не хотіли зробити. Цілу справу спричинив писар Ґарліцький, який без відома війта п. Моравецького, на власну руку сфабрикував згадану телефонограму, якою обманув волосну раду і якої жертвою впав п. Моравецький.

— **Данські журналісти на Гуцульщині.** До Жабя приїхали данські громадяни, редакторка Ноемі Баляшескуль і редактор Віллям Дойвер.

— **Ще одна шляхотська зїздова імпреза.** В останніх днях відбувся у Добромилі повітовий зїзд кружків ходачкової шляхти. На цьому зїзді вибрали управу повітової організації.

— **Чортків — літницем.** Цими днями радила в чортківському магістраті літниськово-туристична комісія, що ухвалила низку постулятів, які мають створити з Чорткова літнище. Мають видати проспекти й альбоми, створити спортовий, особливо спортово-водний осередок, викупити з приватних рук решту ліска т. зв. Стінки та продовжити парк. Над Серетом мають побудувати бульвари для проходів (особливо від моста до Білої) та владнти тінисту пляжу на т. зв. горі Юрчинського.

— **Краєва хроніка.** У Задвірю, пов. Перемишляни, хтось вибив шиби у мешканні заступника війта, Івана Олійника. Коли Олійник вибіг на подвіря, щоб зловити справця, той стрілив до нього з кріса і поцілив у живіт. Олійник помер. — Сільський листар Казимир Шемберський з почтового уряду в Рудках спроневірив гроші з грошевих переказів, які мав доручувати. Він присвоїв собі 635 золотих.

— **Арештували виновника підпалу каплички в Сухій Лішині?** Польська преса повідомляє, що у висліді слідства, яке повела поліція у звязку з підпалом каплиці в Сухій Лішині біля Станиславова, арештували 20-літнього Осипа Бажанського зі Сухої Лішини. В Бажанського мовляв, найшли обтяжуючий матеріял, м. ін. реферат протидержавного змісту, в якому виступає проти будови костелів на східних окраїнах.

— **Помер колишній волинський воєвода.** В Люблині помер б. волинський воєвода, пізніше міністр внутрішніх справ д-р Смольський. Останніми часами він був головою Нотаріяльної Ради в Люблині.

— **Студентська демонстрація.** У Познані студенти-ендеки уладили бурхливу демонстрацію проти професорів, що заявилися проти поділу місць на високих школах. З університету демонстранти пішли під „Дім Професорів", а потім з протижидівськими вигуками на майдан Свободи, де їх поліція розігнала.

— **Пришиця у Польщі.** З Німеччини продісталася зараза прищиці в Познанщину. Вона появилася в околицях Рихталя, повіт Кемпно. Також у гостинському повіті ствердили вже кілька випадків цеї язви. Навіть у Фалкові під Ґневном у державній домені вибухнула прищиця, що заразила всю худобу. Також в інших повітах Познанщини ширіться ця хвороба. Воєвідство видало розпорядок по всіх залізничих стаціях та по водних портах оглядати ратичні звірята. Німецька преса повідомляє, що прищиця поширюється голосно на просторі Опільського Шлеська. Торги худобою там не відбуваються.

— **Зима в Італії.** У нас майже нема зими, а в Італії від десятка літ не памятають такої зими, як цьогорічна. В Римі нотували 10—20 січня 6.3 ступнів нижче зера. Такої низької температури не памятають у Римі від 45 літ. У Фльоренції впав сніг, що там є теж дуже рідким явищем. Найнижчу температуру в Італії занотували в місцевости Лівінію, у північній Італії, де мороз доходив до 30.9 ступнів. У Трієсті та околиці мороз доходив до 26 ступнів. На італійській та французькій Рівієрі вже весна. В останніх днях було там 16 ступнів тепла.

— **Кожний сотий мешканець Праги — морфініст.** В часі дискусії у празькому парляменті над конвенцією у справі поборювання торговлі наркотиками, референт тієї справи ствердив, що у Празі уживають морфіни та кокаїни щонайменше 10.000 осіб, тобто кожний сотий мешканець. Крім того референт ствердив, що у Празі „працює" 628 торговців наркотиками і Прага стала одним з найважніших осередків тієї торговлі.

— **Положення членів совітської експедиції безнадійне.** Управа головного північного шляху видала в останньому часі кілька доручень, які свідчать про те, що совітській бігуновій стації загрожує велика небезпека. Провідник рятункової експедиції проф. Шмідт наказав капітанові корабля „Мурманець", що знаходиться близько Гренляндії, щоб він повною парою плив у напрямі криги, на якій міститься полярна стація. Цей наказ проф. Шмідта уважають у Москві за доказ безнадійного положення членів стації.

— **17 осіб втопилося у хвилях Атлянтику.** На Атлянтику затонули внаслідок буревію два вітрильники і великий човен. Згинуло 17 осіб. Буревій поробив на побережжі Гондурасу (середуща Америка) великі матеріяльні шкоди.

— **Англія вилюднюється.** Англійський епископ де Елі у одній своїй промові заявив, що Англія стає третьорядною державою, тому, що в ній дуже зменшується число народин. Число народин в Англії виносить 15 на тисячу, а повинно виносити 19. Для порівнання епископ твердить, що в Італії є 28 народин на тисячу людности.

— **Голод в Адіс-Абебі.** З Порт Саіду повідомляють, що абісинські втікачі оповідають там, що в Адіс-Абебі жахливий голод. Людність їсть пси коти та малпи. Англійський кореспондент „Івнінг Стандард" подає, що в останньому тижні через Суеський канал переплило 7 італійських транспортів, що разом перевезли фашистівську дивізію, тобто 11.300 людей.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Практичні поради.

Попечення чи попарення рук. Вами, коли доводиться мати діло з печами чи то при розпалюванню їх чи тільки поправляючи вогонь, або при кухні трапляються часті випадки попалення чи попарення. Не все маємо під рукою чи то свіжий білок чи вапняну воду, або бодай оливу, щоб попарене чи попечене місце відразу якимсь з тих засобів намастити. Але передбачлива господиня має все під рукою спеціяльний порошок, що допомагає в таких нещасливих випадках своєю холодливою силою, що втишає біль а також допомагає і при гоєнню коли часинами грубшу верству на попечене чи сперене місце. Ось припис на той порошок, який легко самі собі виладнимо.

Acid. salicyl.	0.5
Zinci oXydati	20.0
Talci praep.	30.0.

Все це діотеняємо в аптиці без особливого лікарського припису чи дозволу і змішавши разом складемо потрібний нам порошок.

ТАБЛЄТКИ СВІТОВОЇ СЛАВИ!
І тому, проста річ... дуже часто наслідувана. Тому при закупі
ТАБЛЄТОК
ASPIRIN
Постійно звертати увагу на хрест Баєра.
BAYER

ВІДГУКИ ДНЯ.

ВТЕЧА ВІД ЦИВІЛІЗАЦІЇ.

Свого часу, десь ще в початком зими, дістав я письмо:

„Дорогий Друже! Нарікаєш у Своїх „Відгуках" на Львів, на його атмосферу, на дим і бруд, на гамір і нервозність життя і зітхаєш до природи, тихого села і незаслоненого каменицями неба. Думаю, що треба булоб Тобі часдо-часу покинути брудне і гамірне місто, відірватися від щоденних турбот і обличч, змінити окруження та дати спочинок нервам і думкам. От у цій справі і пишу до Тебе: як тільки занадто дошкулить Тобі місто — приїжджай до мене! На моїй лісничівці знайдеш усе, за чим бануєш: спокій, природу і нагоду заполювати. Мені буде дуже приємно повитати Тебе в себе, довідатись, що чувати на світі і загалом. Сиджу як борсук, закопаний у далеку, провінційну яму; далі-далі здичію зовсім. Приїдь, дуже прожу Тебе, а зробиш велику приємність старому самітникові!

Твій Андрій".

Листи з запросинами належать тепер до рідкости, хіба що це запросини до передплати, до комітету, на просфору, вечерниці чи іншу збірку. Тому симпатичний лист, який я вище навів, зробив у моїй душі надію на „краще завтра", віру в майбутне, „розяснив" обрій прийдешнього і тим подібні цитати з наших промовців. Ах, якби це було гарно поїхати до коханого друга, на далеке тихе село, де є переважно тільки природа і спокій. Що він самітник — це мене ні трохи не зражувало — навпаки — це тільки додавало чару. Приїдеш і без „цілую ручки", зайдеш у хату, без „дякую, цілую ручки" зїш обід, а без „цілую ручки, добраніч" підеш спати. Схочеш скинути блюзку — скинеш, схочеш положитися — берькець на ліжко, схочеш свистати — будь ласка, скільки душа забажає. Розумію вагу жіночого роду, люблю Їх подивляти, але відпочати можна тільки в мужеськім товаристві.

Довго не мав я змоги скористати з запросин щедрого друга. То це, то те, то тамте — як звичайно в міській гамарні. Врешті знайшов час, гроші та здоровля і поїхав.

У далекі лемківські сторони, де дідько добраніч каже, але якось так чемно, що люди там віками живуть, а деякі навіть розживаються.

Залізничий віз бічної лінії твердо виступував кожний метер шляху, за вікном просувалися лініво денеде засніжені нивки, денеде ще не вирубані гайки, а там і бідне підгірське сільце денеде тільки з церквою.

Проїздив я вже тією околицею кілька разів, то й зір блудив по ній без цікавости, а думки снувалися не про те, що бачив.

Ввесь час літав я думкою коло далекої лісничівки. Приїду — тиша, тільки брама скрипне, тільки пес загавкає, а там — біла кімнатка, нафтова лямпа на столі, в печі вогонь, тепло, затишно і по старосвітськи. А довкола ліс, старий, таємний, а в тому лісі і зайчик Побігайчик, і лис Микита і вовк Неситий і дик Фукало...

За милими думками і дорога скоротилась: немов везла мене не підгірська черепаха, а міжнародній експрес.

Остання стація. Мій друг на пероні, радісно витає мене і веде до візка.

— То в вас теж нема снігу? — питаю розчарований.

— Де-де сніг! Хіба високо в горах. А так — ні клаптя.

Коні біжать швидко і ми за годину на місці.

Брама отворена, не скрипнула, пес не гавкнув, а тільки підкуливши хвіст посунув по дроті свій ланцюг аж до буди і там сховався перед гостем.

— Прошу туди, на право! — показав мені дорогу господар.

Я ввійшов до кімнати і застиг: зі стелі звисала газова лямпа і ясно освічувала стіни - помальовані в модерні десені.

— Будь ласка, розгостися! От я зараз радіо наставлю.

І за хвилю Рига чи інша Моталя посилали до лісничівки свої танга, фокси та бостони.

— Чи ти знаєш — кажу до приятеля — що радіо чомусь недобре на мене впливає!

— Цікаво!? Я страшенно люблю. Може іншу стацію?!

— Ні, загалом можеб його замкнути...

— Цікаво!... Але правда, я читав у якійсь газеті, що є люди, які не люблять радія. Зараз... — і побіг до другої кімнати.

А за хвилину тащив уже патефон з неймовірною скількістю плит.

— От я тобі патефончик наставлю. Маю самі найновіші „шлягери". Джезбенди — перша кляса.

І грав цілий вечір. А потім просив, що хоче послухати Будапешту і знову відчинив радіо.

На вечерю дав мені кашу з молоком, міську вудженину, карменадлі і ще там щось. А щоби мені не було нудно („Ти чоловік з міста — привик до товариства"), запросив місцеву учительку і пароха з жінкою.

А на другий день повів мене до ліса, показати мені як багато цього року не тільки вирубав дерева, але й вивіз до чиста і добре продав.

А на третій день я вже сидів за редакційним столиком змучений і невиспаний і хоч у редакції було тихо — в голові моїй гудів джезбенд, а в вухах дзвеніли найновіші „шлягери".

Галактіон Чінка.

Спростування.

До П. Т. Редакції часопису „Діло" у Львові.

В часописі „Діло" з 30. січня 1938 р. ч. 21 у статті „Галицькі москвофіли в пошуканці нових доріг" подано невгідні з правдою відомости о моїй личности. Ввиду сего, на підставі § 19 пресового закона прошу о поміщене в часописі „Діло" нижше поданого спростовання: Неправдою є, що „....п. Плешкевич на варшавському кооперативному терені впевняв про повну окремішність „русинів" від українців". Правдою є, що підписаний від двох літ у Варшаві взагалі не був і на варшавскому кооперативному терені ніколи і ніколи не впевнював про повну окремішність Русинів від Українців, а з теорією п. Кареніна „триєдиної нації" цілковито погоджуєтся.

Львів, дня 4. лютого 1938 р.

(—) **Юрій Плешкевич,**
дир. Рев. Союза Руск. Коол.

Від Ред.: В згаданій статті зайшла остільки помилка, що про повну окремішність „русинів" від українців на варшавському кооперативному терені впевняв не п. Плешкевич, а п. Ганесевич, про що зрештою „Діло" писало свого часу *дирше.*

Присилайте передплату!

1 НАГОРОДА ТОВАРИСТВА ПИСЬМЕННИКІВ І ЖУРНАЛІСТІВ ім. ІВ. ФРАНКА НАГОРОДА 2
за рік 1937

Юрій Косач
Клубок Аріядни
збірка новель
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Ілько Борщак
Наполеон і Україна
Історія, що хвилює і захоплює більш, як найкращий роман
ЦІНА зол. 2·50, порто 30 сот.

Дістати можна в Адм'ін. „ДІЛА", Львів, Ринок 10, або у всіх книгарнях

✝ Посмертні згадки.

Марія Коновальцева, сп. учителька, дружина б. управителя школи в Зашкові, мати полк. Евгена, д-ра Мирона і Степана, упокоїлася 4. ц. м., прийнявши Найсвятіші Тайни. Похорон відбудеться в понеділок 7. ц. м. у Зашкові. В. Їй П.!

Олена Горницька, учителька нар. школи у Волошинові, померла 25. січня ц. р. в 39. році життя. Похорон відбувся 27. м. м. в Біличі Долішньому. В. Їй П.!

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Збори „Української Бесіди". У вівторок 1. 2. відбулись заг. збори „Української Бесіди", на яких вибрано новий виділ у такому складі: голова ради. Дутка; заст. голови д-р Перегінець; секретар д-р Хмілевський; скарбник п. Секрета; господар дир. Мартинець; члени п. С. Одеянцька і проф. Домбровський; заст. виділових: м-р Крушельницький Ос. та зан. Дутко. Контрольна Комісія: проф. Лещий, проф. Грицак і дир. Слюсарчук Ст.

З життя „Союзу Українок". Мин. тижня відбулись широкі сходини освітньої секції філії „Союзу Українок". Присутніх було 62 членинь. На зборах вибрано новий провід секції у складі: голова Лемеха Оксана, члени пп. Гринькіна, Винничукіна С., Костецька, Мостиська й Онуфрейова О. **Б. Л.**

Хто забуває про свій обовязок супроти Ювилятки „Просвіти", той забуває про майбутню долю Нації.

РУДКИ.

Справа української мови у волосній управі в Куповичах Новых. Волосна рада в Куповичах Новых на своєму засіданні 23-го липня 1935 р. ухвалила: 1) протоколи з засідань волосної ради списувати також в українській мові, 2) всі оповістки державної і самоврядної влади, і всі урядові написи на терені цілої волости мають бути також і в українській мові. Письмом з дня 6.го липня 1935 р. ч. 2612/35 председник Повітового Виділу і рудецький староста п. Сарнецький пришиняв цю ухвалу, по всіх урядах волосних до часу, доки цієї справи не вирішить і не упорядкує воєвода (не зарядження відчитав посол Целевич на засіданні будяетової комісії 1937). Волосна рада на засіданні 20-го грудня 1935 ухвалила внести відклик від цього зарядження старости до вовв'єдського уряду, що вйт виконав щойно 2.го березня 1936 р. після того староста дозволив уживати української мови у протоколах з засідань. На засіданні волосної ради 8-го липня 1937 р. радний с. Ст. Онишкевич стверднв, що ухвала волосної ради з 28-го липня 1935 р. не виконана, бо орієнтаційні таблиці на терені громади Куповичі Нові виготовлені тільки у польській мові, тому поставив внесок: Волосна рада взиває волосного вйта, щоби виконав цю ухвалу волосної ради, що й ухвалено. На цю ухвалу волосної ради в Куповичах Новых прийшло таке письмо:

Wydział Powiatowy w Rudkach L. 3177/37. Język ukraiński na terenie gromady Kupnowice Nowe. Rudki, dnia 2. listopada 1937 r. Do Zarządu Gminnego w Kupnowicach Nowych. W związku z tem. sprawozdaniem z dnia 23 lipca 1937. r. Nr. 3/6/37 oraz żądaniem Lwowskiego Urzędu Wojewódzkiego z dnia 25. X. 1937 r. L. SS. 39/24/19/37 polecam przedłożyć Wydziałowi Powiatowemu: 1) wierzytelne odpisy uchwał rady gminnej w sprawie wprowadzenia języka ukraińskiego z dnia 28. VII. 1935 r. i 8. VII. 1937 r.: 2) wyciąg uchwały rady gromadzkiej w Kupnowicach Nowych, która jeśli to nie nastąpiło, winna się w sprawie wprowadzenia języka ukraińskiego wypowiedzieć. Ponadto należy podać wątpliwości, które nasunęły się zarządowi gminnemu przy zapatrywaniu tegoż zagadnienia i przy interpretacji dotyczących przepisów prawnych. Sprawozdania oczekuję do dnia 10. listopada 1937 r. — Przewodniczący Wydziału Powiatowego: w. z. Trznadel, wicestarosta.

Наслідком цього є міркування. Староста припинює ухвали всіх волосних рад в рудецькому повіті опертої на мовному законі з 30-го липня 1924 р. Воєвідський уряд не вирішує відкликну 2 роки. Повітовий виділ взиває волосну управу подати сумніви, які насунулися їй при розглядженні цього питання і при інтерпретації приписів. А пан вйт, б. посол Мик. Рогуцький, що має за собою ц'лу волосну раду і волость в 95 проц. українців, боїться виконати ухвалу волосної ради опертої на законі, але бігає за порадою до п. Ольшінського, інспектора Повітового Виділу і літами протягає виконання. Мало того. Вйт п. М. Рогуцький вже по ухвалі волосної ради поприбивав дороговкази тільки в польській мові; написи „sołtys", „Urząd gminny", орієнтаційні написи в бюрах цього у. уряду, оголошення і т. п. виготовлені тільки в польській мові. І дивуватися вйтам поляком!...

ДОЛИНА.

За похід на Зелені Свята. Долинське староство наложило грошеву кару у висоті 50 зол. на пароха в Долині о. М. Чорнего „за уладження демонстраційного походу на цвинтар у Зелені Свята", а на 20 учасників походу, що несли вінці, грошеву кару від 5—20 зол. Похід на цвинтар у Зелені Свята відбувся, як щороку, згідно з нашим обрядом у всіх парохіях і не було ніякої демонстрації, тому всі покарані зробили відклик до суду.

Просфора для членів читальні „Просвіти". Дня 30. січня вечором відбулася в кімнатах „Врацької Хати" просфора для членів читальні „Просвіти", яка обединує все свідоме громадянство Долини. По посвятенні просфори і молитві промовив до численно зібраних членів о. М. Чорнего, парох і голова читальні, що взивав до сильної віри і надії на краще майбутнє та до зміцнення сили духової (освіта), сили матеріяльної (економічні організації) і сили моральної (єдність та витревалість). Між поодинокими стравами, що їх приготовили наші пані, лунав спів колід та інших відповідних пісень, крім того д-р Дереш виголосив промову на актуальні теми, голосно порушив справу Рідної Школи, дякуючи громадянству за щедру поміч (325 зол.). Проф. Стефанишин виголосив гарну промову про 20-ліття відновлення Української Державности IV. Універсалом та про геройський бій під Крутами. О. М. Чорнего пригадав членам читальні на 70-ліття „Просвіти", взивав по великий більше праці того Т-ва та зайціював збірку на б'бліотеку читальні, яка принесла 15 зол. По молитві слухали присутні радіо та р'жних монольогів і деклямацій. Головно припала всім до вподоби сатира на м'сцеві обставини, яку уложив і відспівав, як дід-літня проф. Стефанишин. Цілий вечір перебився дуже мило.

КОМАРНО.

Як працює філія „Просвіти". В дні 6. XII. 1937 р. відбулась у Комарні під проводом голови філії численна вайста читалень, на яку урядовець філії М. Пелеховський виголосив організаційний реферат, та ще раз порушив справу кинцем Матірного Т-ва, вслід за чим вибрано повітовий кінцевий Комітет. В днях 10—12. XII. 1937 р. перевів інструктор Гол. Т-ва п. В. Горо. письмовий разом з урядовцем Філії в районі Філії інструкцію читалень, не зважаючи на погану дорогу членів виділів читалень явились численно в означених місцях з винятком 2—3 читалень, що ледви животіють. Крім того Вид'л Філії влаштував кінцеві сходини, на яких явились в'сіпоручники 12 українських установ Комарна і з нагоди кінцем Матірного Т-ва переслали збірний письменний привіт. Збірка на Дар „Просвіті" в районі Філії принесла поверх 300 зол. В днях 10—12. січня 1938 р. Філія влаштувала в Комарні бібліотекарський курс, який провадило 30 учасників. Предлегентами на курсі були: п. Наталя Дорошенко-Сенченко, д-р Р. Євдик, дир. М. Зубрицький управитель М. Пелеховський. Дня 10. січня рано відчитав курс стрілецькою голова Філії, а 13. січня курс закінчився іспитом курсантів при участи запрошених в'сіпоручників українських установ у Комарні та вечірком. Ще раз промовив голова Філії та роздав посвідки курсантам, серед яких були також відпоручники двох кружків Р. Ш.: з Рівна і Нового Села. Нікого на цей курс не вислала з нічим цього не видавала читальня у Говожанні Великій, яка має чис. лянку бібліотеку і потребує вишколеного бібліотекаря. Що торкається цього села, то в ньому від якогось часу дається завважити вяла обява байдужности до культурно-освітніх справ. У порівнянні з іншими селами, навіть тими, що були колись москвофільські, Говожанна Вел. лишається далеко позаді.

Просфора у читальні. Читальня „Просвіти" в Комарні-середмісті влаштувала дня 19. І. 1938 р. свято Просфори для своїх членів. Понад 100 осіб засіло до столів у гарно прибраній салі Українбанку. На середині салі висіла ялинка. Ціла низка промов: голови читальні М. Холявінського, голови філії м-ра О. Утрицка, о. Шеремети, о. Малинина, м-ра І. Тершаківни і Д. Ольхового, а потім низка колядок підносили святочний настрій в учасників вечора. Зібрано при тій нагоді на Українських Інвалідів якоту 22 зол. 06 сот. Серед веселого святочного настрою і забави учасники гарно провели пізній вечір. З признанням треба підкреслити розумну думку Виділу читальні, що влаштував вже другі такі святочні сходини членів.

Свято 22-го січня. В 20-ті роковини проголошення самостійности Української Держави в Києві відбулися дня 23. І. 1938 святочні сходини в льокалі читальні „Просвіти" в Комарні при участи около 150 гостей. Проводна проф. М. Ліщинський. Реферат виголосив д-р Р. Євдик а гром. Н. Калинюк виголосила з чуттям вірш: „День 22. січня". Після того мужеський хор відспівав після і учасники розійшлись у святочному настрою та серед споминів про гарні, світлі дні в нашій історії.

КРЕМЯНЕЦЬ.

Заборона клепсидр. Кремяницьке староство заборонило надрукувати клепсидри про панахиду по юнаках, що загинули під Крутами, яка мала бути відправлена у Кремянці 30. січня.

Панахида по крутянцях. Не зважаючи на те, що адм'ністративна влада заборонила у Кремянці публично оголосити про панахиду по крутянцях, українська Чеснохресна церква 30-го січня була переповнена вірними. Церква не могла помістити людей. Багато молоді поприходило з околишніх сіл. Панахиду попередив о. Васькевич словом про чин юнаків під Крутами і значіння його в історії України.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Крутянське свято. В суботу 29. м. м. в год. 18-ій зійшлося перемиське старше громадянство і молодь переважно шкільна, у катедральному храмі, де о. Маселко в асисті о. проф. Совоса і о. Лавора відправив панахиду за душі героїв, що полягли славною смертю під Крутами. В часі панахиди співав хор, зібраний на такому дуну, зовсім не підготований та своїм співом зовсім попсував настрій. В год. 19-ій мала відбутися в домівці „Сокола" в Нероїнському Домі Святочна Академія на підставі арт. 18. і 19. закону про збори, але на превеликий жаль організатори в останній хвилині з невідомих причин відкликали академію. Це відкликання викликало у Перемишлі цілу масу різних сплетень. Мусимо стверднти, що цьогорічне Крутянське свято у Перемишлі зійшло не так, як слід. А тейже у 20-ті роковини героїчної смерти 300 юнаків-студентів те свято повинно бути величаве, повинно бути солідно підготоване і зразково уладжене. Як видно із виділу — брак тут відповідної організації. На підставі обсервацій та чуток, що по Перемишлі оружавають, можна стверднти, що серед перемиської молоді є забагато гоноралів, а великий брак звичайних сірих рядовців.

З театральної салі. По трохи за довг'й перерві драматичне Т-во ім. Лесі Українки повлось до праці й у вівторок 1. п. м. виставило в салі Народнього Дому „Казку старого млина" Черкасенка. Виконанці під режисерією п. Ярослава Андруховича виказались в своїх завданнях знайомарне, кожний до своїх сил. Гра в. мотрів, гарні декорації, відповідне освітлення зробили гарне вражіння. При цій нагоді треба звернути увагу на одну справу. Драматичне Т-во ім. Лесі Українки імпонує тим що своїм різнорідним репертуаром вам гається,по своїм силам, дати розвагу перемиському громадянству та дбає про підвищення театрального мистецтва, повищу частину своїх доходів — очевидно як всяке є — віддає на добродійні цілі, головно на Рідну Школу, а за решту закуповують потрібне приладдя. Гуртом людей виказує свою працю, жертвує час, надшарпує нерви — безінтересовно — для добра Т-ва і такої установи як Р. Ш. А яка сатисфакція? Напів порожня сала, так що часами нема чим покрити видатків. Чи не добре булоб, щоб наше громадянство помірковало над цим?

Хто робить роздор? Перед кількома днями п. Дмитро Кокот, працюючи у Перемишлі зайв при одній вулиці балачку з двома молодими членами новозаснованого робітничого Т-ва „Сила". Між іншим п. Кокот заявив своїм співбесідникам, що у Перемишлі не треба було засновувати другого робітничого Т-ва, бо вже одно істує („Над'я" — червоне). Основників „Сили" назвав розбивачами, Т-во „Сила" — банлою, яка робить між українськими робітниками роздор.

Не признають української мови. Перед кількома днями б. службовик відділу Маслосоюзу Т. Мрачинський вніс до Посередництва Праці оголошення якого

вене по українськи. Один з урядовців заявив п. Мрачинському, що згодошення не приймає, бо воно повинно бути написане в „своїму урядовому".

З виїздової сали. В неділю 30. м. м. відбувся в салі Української Бесіди дальший реферат уладжений Виділами „Учительської Громади" і „Т-ва ім. П. Могили". Реферат на тему „Сучасні віденські психольоги: Адлер і Фройд" — виголосив проф. Платон Горницький.

К-к.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ:

Степан Сірополко: ІСТОРІЯ ОСВІТИ НА УКРАЇНІ. Педагогічно-методична Бібліотека. Накладом Т-ва „Взаїмна Поміч Українського Вчительства. Львів 1937.

СТАН І ДІЯЛЬНІСТЬ РІДНОЇ ШКОЛИ 1936-1937. Річне звідомлення Головної Управи Рідної Школи за час від 1. IX. 1936 до 31. VIII. 1937. Львів, 1938.

Володимир Переяславець: ПІСНЯ ПРО МИНУЛЕ УКРАЇНИ. Київа доба. Галицько-волинська держава. В-во „Українська Дїтвора". Накладом Ярослава Тичуна. Львів, 1937. Ст. 32.

Микола Гарас: ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ТОВАРИСТВА „УКРАЇНСЬКА ШКОЛА" В ЧЕРНІВЦЯХ. 1887. 1937. Пропамятна книжечка видана з нагоди 50-тих роковин основання цього товариства. Накладом Т-ва „Українська Школа". Чернівці, 1937. Ст. 150.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найкращої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2. побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 6. II. год. 3.30 попол. „Дімок з карт"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 7. II. год. 7.30 веч. „Дімок з карт".

Вівторок 8. II. год. 7.30 „Тоска" опера.

Середа 9. II. год. 7.30 „Пан Йовіяльський" премієра.

Театр Ріжнородностей:

Неділя 6. II. год. 12 вполь. Останній виступ радника Стронція; год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 веч. „В перфумерії".

Понеділок 7. II. год. 7.30 Авторський вечір Софії Наліовської.

Вівторок 8. II. виставні ціни.

Середа 9. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського

МИКОЛАЇВ:

6. II. Мазепа.

7. II. Гейша.

8. II. Гетьман Полуботок.

В скорім часі театр виїзне до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ПЕРЕМИШЛЬ (салі Роб. Дому):

6. II. Премієра: Лісова пісня, драма-феєрія в 3 діях в прольогом Лесі Українки.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(ул. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

24 шт. столового накриття 17 зл.
правдивої альпаки
лише у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній аларм".

АТЛЯНТИК: „Прадівна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Кріваві перли", „Смерть чигає в джунглі".

ГРАЖИНА: „Звахар".

ЕВРОПА: „Погорджувана".

КАСІНО: „Королева передмістя".

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Вое.

МАРУСЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Книжа".

МІРАЖ: „Дивльоматична жінка".

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Бонзо та Льольо" (Дзвінка), „Кінг-Конг".

ПАЛЯС: „Удар князя Йосифа".

РАЙ: „Нарезана в пригіздку".

РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлею Весесі.

СВІТ: „Дикі стежки", „Посажирка зайцем".

СТИЛЕВЕ: „Ґрафіня Владінов" і ревія.

ТОН: „Мнотні глупоти", „Дармоїд".

УТІХА: „Шлях до слави" та ревія.

ХИМЕРА: „Сентальні пісні".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 6. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 8.30 Для села: Хліб, скринька, Музика в пл., Що чувати серед хліборобів; **8.50 Зима — пора для науки, гутірка в українській мові, виг. інж. Романенко;** 10.30 Ліст. з пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Муз. ранок орх., хор; 13.00 Із варіятату львівтеатру; **13.10 „Золота качка" з легенд Варшави;** 13.30 Орх., форт. на 4 руки; 14.45 Для села: Огляд ремік в рільних продуктів; Трансм. з Гостиня, Сільське господарство в Брезю. Музика в пл.; 15.45 Як повинно письмо (для старших дітей). Гр. пл. для дітей; 16.05 Концерт татарської музики; 16.45 Аванпіся та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні, орх., спів, мандоліни, монольоги; 19.00 Вечір пісеньок Беранжера; 19.35 Весілля у Борщовичах; 20.00 Концерт орх. мамл. спів, форт., 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Поміт. огляд; 20.50 Веч. дениик; 21.15 „Та йой" вес. авд.; 22.00 Найгарніші пісні Монюшка; 22.20 Музика Баха, скр., форт.; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 7. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авд.; 11.15 Для шкіл: Там, де будують кораблі, гутірка для старших дітей; Шубертові твори з пл., 11.40 Купець і ремісник; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Концерт солістів з пл.; 14.20 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Військ. орх.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Рентген і рентгенольогія; 17.15 Фрагм. з діточої опери М. Просняка „Зоп'ано"; 17.50 Спортова гутірка, вістки; 18.10 Промислові справи у Сх. Галичині, гутірка для хліборобів, 18.20 П'єні у виконанні Ад. Кльоса, баритон у супр. форт.; 18.35 Письменник на суспільній аренї; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вонцька авд.; 19.30 Кіно та театр; 20.00 Танк. музика з фільм, 21.40 Літер. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Танк. музика.

Вівторок, 8. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Із сітками на ловлю, з муз.; 11.40 Ві Д' Арані грає, пл.; 12.03 Полудневa авд.; 14.20 Розр. музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Івана Лімм „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Істор. загадка для дітей; 16.10 Фін.-госп. актуалії; 16.20 Розр. концерт; 16.50 20.00 20.35 Актуальна гутірка; 17.00 Окраїнне місто Хобіне; 17.15 Концерт орх. маринарки; 17.50 „С. О. С." ратуйте наші душі; 18.00 Пісня вегетаріанських мистенів; **18.10 У яких умовинах розвивається українська література в Совітах, відчит в українській мові Мик. Оленича; 18.20 Легкі піснеьки у вик. жін. квартету революціонерів під дир. Вол. Балтаровича (у програмі: Гайворонський - Бобинський, Купчинський, Балтарович-Лужницький;** 18.35 Тисяча слів про Данію; 18.45 Спорт; 18.50 Програма на завтра; 18.55 „Трістан і Ізольда"; 19.30 Пісеньки й танки, Забейда.-Суміцький тенор, хором, орх., 20.10 Концерт катедр. хору з Познани; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Танк. музика; 21.55 Л. М. Роговський: спів, музика; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Концерт бажань із грамплит.

Середа, 9. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Із пригод лісових людей, Пісеньки; 11.40 Дуети по дуті інстр., з пл.; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Рапсодія з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагмент із пов. І. Лімм „Голови до поволоти", Музика з пл.; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина читань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відмандрівання Польщі на мор'я; 17.15 „Брати Дуженські та Сна" легка словомуз. вид.; 17.50 Дякі й добрі батьки серед птахів; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Вальси з пл.; 18.20 Театр Уяви: „Марципанова" От. Роговського; 18.55 Програма на завтра 19.00 „На балтійськім курорті" новелі; 19.20 Концерт муз. хору; 19.35 Розвиток вегетомізму; 19.50 Відмандрівання добутків моря; 20.00 Танк. музика; у перерві о год. 20.20 Кутон гумору; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Шопенівський концерт; **21.45 Шарль Бодлер,** поетична квертьгодина; 22.00 Муз. кабарет, спів, форт., гармонія; 22.50 Ост. вісти; 23.00 Артур Тосканіні, репортаж із пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 6. лютого 1938.

БЕРЛІН 12.00 Розр. концерт. 19.45 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні; БРЕСЛАВ 19.30 20.00 21.00 „Викрадення із Сераю" оп. Моцарта; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 Військова орх., 16.45 Форт., 17.40 18.00 Мадяр. музика, 21.35 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Орх. концерт, 18.00 дуе, 18.20 Коза Дереза; ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 Віденські оперетки, орх., сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Казка для дітей, 14.30 15.00 Форт., ґітара, квартет саксофон; КОШИЦІ 18.00 Закарпатти будуть, 18.20 Коза дереза; ЛЯЙПЦІҐ 20.00 21.00 „Баль в опері" оп. Ґайбергера; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „Нарешті самі" оп. Легера; МІНХЕН 19.50 20.00 21.00 „Ондіна" оп. Льорцінґа; ПРАҐА 9.50 Концерт сальон-квартету, 17.10 Кітиця пісень, 17.35 18.00 „Альфред" оп. Двожака, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фрімля; РАДІО ПАРІ 18.00 Форт., 18.15 19.00 Симф. концерт, 20.05 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Де Кльо" оп. Сільверя; РИМ 17.00 Розр. мельодій, 21.00 Концерт в'йськ. орх.; СОФІЯ 21.00 Оперетка.

Понеділок, 7. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні і форт. музики; ВІЛГОРОД 20.00, 21.00 22.00 Опера; БРНО 20.00 21.00 „Створення світа" оратор. Гайдна; БУДАПЕШТ 13.30 Концерт симф. орх., 17.00 Соло на цимбалах, 18.40 Сніа, 20.15 21.00 Цит. музика, 21.40 22.00 „Памяти Равеля" концерт оп. орх. під дир. Доснання; ВІДЕНЬ 16.50 П'єні 17 стол., 17.30 Скрипка, 19.25 20.00 „Свято масок" марш. концерт, 21.10 22.00 Церк. музика (Шуберт); ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР **21.15 Форт. респт. Любки Колесси,** 22.30 Форт. концерт ес-дур Баха; КОШИЦІ 14.00 18.00 18.45 Вістки; оповідання; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 19.40 Розр. музика, 21.00 Вок.-інстр. концерт, Вольні тенор, Стелля Роман сопран; ПРАҐА 19.15 Нар. пісні; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.15 П'єні, 21.30 22.00 23.00 „Волошюги" оп. Офенбаха; РИМ 1715 Скрипка, 19.40 20.30 Розр. музика.

Вівторок, 8. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібниці; 20.00 Веселі мельодії, 21.00 Інстр. кабарет; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.15 Сучасна бельг. музика; БРНО 15.00 П'єні різних народів; БУДАПЕШТ 21.00 Спів, 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.05 Розр. концерт, віденські мельодії, 17.30 Барокова музика, 19.40, 20.00 Пісні про рідний край і кохання, 20.10 Муз. балет пів'тів; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сучасна камер. музика, 22.30 Соната п-дур Моцарта на скр. і форт.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАҐА 15.15 Пісні Чайковського, 17.30 Форт., 18.00 Твори Фінке, сол.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Вконь де повсон" ком. Шерідана; РИМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Карачіольо" оп. Вітадінія.

Середа, 9. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.30 Вечірній гомін, 19.45 20.00 Симфонія ч. 5 б-дур Брукнера, 21.30 Вальси; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт сольстів; 17.30 18.00 Цит. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 „Фавст" оп. Гуно; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 21.00 „Фіделіо" оп. Бетовена; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.35 22.00 Скрипка; ПРАҐА 16.10 Орх. концерт, 20.05 21.00 Концерт більг. орх., спів, 22.35 Соната фіс-мольВрамса на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 Камер. музика: Парі ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Синя пташка" муз. казка Метерлінка-Вольфа; РИМ 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії; СОФІЯ 19.00 Скрипка, 19.45 20.00 21.00 „Богема" оп. Пуччіні.

Врешті сповнені мрії!

Повна шафа гарного білля! При цінах нашого тижня пропаґандового зі зниженою 15% постійних цін, ці мрії доступні для кожного. Замовлення виконуємо негайно! Фабрика білля „АСТРА" Львів, Сикстуська 2.

БІРЖА.

Львів, 5. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 89·72 88·25, Долари американські 5.27·00, 5 28·50 Долари канад. 5.26·50—5.28·00. Фльорени гол. 295·44—293·70, Франки фр. 17·51 — 17·11, Франки швайцарські 122·75—121·95, Фунти англ. 26·53—26·37, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·18—132·20, Корони шв. 139·79—135·80, Ліри-італ. 21·60—20·70, Марки фінляндські 11·72—11·25, Марки нім. 108·00 — 102·00 Шилінги австр. 99·80—98·80, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 63·75, 63·88, 3 інв. 1 ем. 79·25 серія ненот. 3 пов. інв. 5 ем 79·75, серія 90·00 5. конверс. 68·00 прем дол. 41·75, 4 консол 66·00

Папери.

Банк Польський 115·00 Цукор 36·25 Вуголь 31·25, 30·50, Лісьпол 64·00, Моджеїв 14·00, Островець 55·50, Страхівничі 38·25, 38·00, 37·50, Ґабербуш 49·50.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·05 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·10 зол.
1 кг. масла експ. включ. в опак. 3·10 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
(яйця копа) . . . . . 4·80 зол.

Тенденція на масло сильна, на молоко зниження, на яйця вдержана

ОПОВІСТКИ.

Звичайні Загальні Збори

ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО",
кооперативи з обмеж. відповідальністю
у Львові

відбудуться в понеділок, дня 28. лютого 1938 року в год. 16-ій в льокалі Редакції „Діла", Ринок 10,

з таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.

2) Звідомлення управних органів з діяльности за рік 1937 та звіт з перевідової ревізії.

3) Звіт Контрольної Комісії, затвердження більансу і уділення абсолюторії.

4) Розділ чистого зиску.

5) Вибір 3 членів Надзірної Ради і заступників.

6) Вибір Контрольної Комісії.

7) Затвердження прелімінарія будженту на р'к 1938.

8) Визначення найвищої квоти поборів кооперативи і визначення найвищого кредиту для одного члена.

9) Внески і запити.

Річні замкнення і більшу знижені в льокалі кооперативи для перегляду членам.

Надзірна Рада.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, якщо дасьте оголошення до „Діла".

На Рідну Школу зложили Вп.: О. Остап і Олена Радкевичі 15 зол. замість вінка на домовину своєї сестри Емілії з Радкевичів Ганицькій. 314

Жертви вислані до Адміністрації „Діла": на **Рідну Школу**: Василь Задорожний, учит., Шепав'я, зол. 2: Андрій Вонсевич, Перемишль зол. 1 на календар; Уряд Парохіяльний, Плісники, зол. 10 на **Інвалідів** 1 зол. 10 на **Рідну Школу**.

Звичайні Загальні Збори Товариства українських ремісників, промисловців і торгівців „ЗОРЯ" у Львові, відбудуться у неділю 20. лютого 1938 р. в годині 10.-ій рано (якщо в 10.-ій не збереться збільшене число членів, то в 11.-ій відбудуться Збори при тому числі, яке збереться, а указані його будуть правосильні). Порядок нарад: 1) Відкриття Збору. 2) відчитання протоколу. 3) Звіт з діяльности Товариства. 4) Внесення Контрольної Комісії. 5) Внески Виділу. 6) Вибір нового Виділу, а то: а) голови, б) 10 членів Вид'лу, в) трьох заступників вищезазначених, г) трьох членів Контрольної Комісії. 7) Вибір трьох членів дирекції Домомосової Кооп. 8) Внесення і гадання. **Виділ.**

НАУКА

ЕКСТЕРНІСТИ! Вчаллю вечірні й повні вишади математики до гімн. матури. Зголошення з почт. маркою на відповідь до Адм. „Діла" під „Математика".
203 3-5

ШКОЛА КРОЮ ЖІНОЧОГО з правом викладання свідоцтв, ведена паризьким моделістом БІНДЕРОМ, дипльомованим у Парижі Дрездні, Відні, Професор патронату. Приймає записи — ціни низькі. — Львів, Оссолінських 12. 136 12-12

КУПНО - ПРОДАЖ

ЧАЙНОВІШІ спальні, їдальні, тапчани, комбіновані шафи, найдешевше. Брів, Львів, Трибунальська 16. 261 3-3

ІВАН ЗЕЛЬТЕНРАЙХ Львів, пл. Марійська 5 продає найдешевше гарні вироби зі золота і срібла. 2318 19-19

ЗИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм зол. 99.— з мишками, зал'єном і т. п. Рентгінер, Легіонів 37. 285 1-4

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ІНЖ. ДЕРЖАВНИЙ емерит VI. групи платні, власник більшої гарної реальности в повітовім місті бажає пізнати особу до 45 літ, приятільку, пог'язку вдалі, а невеликою готівкою. Листи без адресації слати, можливо зі фотографією, до Адміністрації „Діла" під „Поважна справа".
274 3-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПІДПРИЄМЧИВИМ з капіталом, бажаючим власного незалежного підприємства, відпадну, відступлю з родинних причин концесію на гуртову продаж дуже рентового монопольового продукту. Письмові зголошення: Львів, поште рестанте, під „10—40.000 зол."

ЛЕВНИЙ ЗАРОБІТОК найде кожний земдин. Сотні подяк від вдоволених. „Nowości Praktyczne", Warszawa, Złota 37/94.

ШУКАЄМО агентів управительок до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан", Львів 23. 316 1-3

МЕШКАННЯ

ЛЬОКАЛЬ промисловий на фабрику, виробню або ін. з убікаціями на бюра, готова інсталяція електрики, газ, вода і т. д. при Академічній дешево до винайму. Листи Адміністрація „Промисловий".
317 1-1

РІЖНІ

ОКАЗІЯ ДО 15. ЛЮТОГО! За зворотом цього відтинка, 250 грамів знаменитої води кольонської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотиків. Великий вибір косметиків по цінах фабричних. Перфумерія „Divine Paris" — Львів, Ягайлонська девять.
250 3—3

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно епис студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Миловарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Висилаються безплатно. На ширшу відповідь приспайте поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek, T che-hoslovaquie.

Галянтерійна кооператива

„БАЗАР", Львів, Руська 3

Посезонова випродаж

1—3 Користайте з нагоди.

БІБЛІОТЕКУ вашу фахово зорганізує, поведе абсольвент бібліот. школи. „Діло" — Аворд. 259 1—2

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прешпе'я" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 3-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, кіркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 27-100

СКРИПКИ виконує і тестує по мистецьки направляє Люттиєва традиція — Львів, Городецька 43. 281 2-3

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпристиніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПАНСІОН „VITA", Живець Черте в'д 1. травня до винайму, комфортово уряджений з кухонним начинням і повністю постіллю. Ближча відомість Левандівка, вул. Жа'рки ч. 36 у п. Кицки. 260 3-3

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. 1. 2719 12-30

ХТО з українських промисловців повинчить 2.500 зол. на винаєм ресторового павільону в Криниці? Запошено участь у зиску за участю або на високий процент. Зголошення до Адм. „Діла" під „Український готельєр". 307 1-1

ВАЖНЕ ДЛЯ ЛІКАРІВ! В Моршині в дуже вигідним місці є до винайму 2 вимети з комфортом, літо для л'каря. (Пансіон „Білий двір" Моршин). Зголошення (до 5. березня 1938) Кінгарина Скоморівського в Теребовлі. 301 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн.. венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Наварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах

ЛЬВІВ. УЛ. МУЧНА 10

(бічна Личаківської).

Косметичний Інститут і Лабораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії пери, арогованість, пігменту, волосся, близни, дрібки по вісні і плями. Масажі, тривале усування морщан, жилок'в і відморожень власною методою. Тривале усування оволосіння ніг катафорезою. Сталі румяні підшкіреним запущанням красок (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2683 7-10

ОГОЛОШЕННЯ.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на

ШЛЮБНІ ВИПРАВИ

СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ

найліпших виробів красових і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.

5—11

Ви знаєте напевно Рецепту ми зрозуміло

МИЛО до ГОЛЕННЯ МИЛО до МИТТЯ

ФАМОЗА

Львів, Театральна 58

Купуйте тільки знані добрі

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ пагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 16 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 9—12

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

ексклюзивне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках .	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці .	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

№ 28 (14.860). Львів, вівторок 8. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

МАНІФЕСТАЦІЯ ВІРНОСТИ ЦЕРКВІ ТА МИТРОПОЛИТОВІ.

АРХИЄРЕЙСЬКА СЛУЖБА БОЖА У СВ. ЮРІ.

Нечувана атака у варшавському соймі на найвищого Достойника української греко-католицької Церкви, Високопреосвященного Митрополита Андрея і на все українське духовенство, атака спрямована одночасно в самостійність української греко-католицької Церкви, викликала небувале обурення серед українського громадянства. Вже перші, недокладні ще вістки про промову посла Войцеховського викликали серед широких мас нашого народу відрух, що казав звертати зір у сторону Святоюрської Гори, на якій від століть находиться центр нашої Церкви. Цим разом линули туди німі чолобитні Найвищому Духовному Пастиреві нашого народу, що у цих небувало важких для нас часах сильною і певною рукою кермує кораблем нашої Церкви, наших найбільших цінностів.

Оці перші німі чолобитні перемінилися в неділю, 6-го лютого, в голосний та офіціяльний поклін, що його склали Кир Андрееві великі маси народу з представниками всього нашого зорганізованого життя, які взяли участь в Архиерейській Службі Божій, відправленій у святоюрському храмі в наміренні Митрополита Кир Андрея й Українського Народу. Ця масова участь нашого громадянства в архиерейській Службі Божій недвозначно свідчить про привязання нашого народу до своєї української Церкви, що цілі століття була найпевнішим захистом нашого народу, як теж і про ту високу пошану, з якою всі ми ставимося до нашого Архипастиря.

Службу Божу у вщерть виповненій церкві відправив Преосвященний Никита Будка в асисті Високопреподобних о. мітрата Баюка й о. пралата Куницького та Всч. о. канцлєра Галянта й о. д-ра Лаби. Діяконували оо. Клюс і Белей. Співав хор питомців Богословської Академії. На переді церкви в уставлених там кріслах заняли місця: сеніор наших політиків і діячів д-р Кость Левицький, голова УНДО й УПР, голова „Просвіти", голова Рідної Школи, заст. голови Наук. Т-ва ім. Шевченка, голова Союзу Українок та взагалі представники всіх культурно-освітніх та господарських установ та всіх українських, харитативних, спортових і ін. організацій, в особах їх голов і директорів.

Наприкінці Служби Божої о. пралат Куницький виголосив коротку пригадну проповідь. Її зміст такий:

„Два дні тому кинули на греко-католицьку Церкву і нашого найдорожчого Митрополита нечувану зневагу. Христос перекреслив засаду старого Завіта „око за око і зуб за зуб" і тому не можемо мстою відповідати на нанесену образу. По словам апостольських Діянній — віддаймо цю справу під суд Божої справедливости. Мститися не можна, але треба берегти власну гідність. Та засада обовязує однаково у взаєминах між людьми, як і між народами. Тому й ми, всі вірні греко-католицької Церкви, знаючи, по чиїй стороні правда, уповаємо на вищу Божу справедливість, а гідности Церкви нашого народу, нашого Митрополита й усіх нас, вірних Церкви та членів Української Нації, будемо боронити так, як казав це робити св. Павло".

ЗБІРНА АВДІЄНЦІЯ У МИТРОПОЛИТА.

Після Служби Божої маси народу зібралися перед митрополичою палатою, куди пішли представники українського громадянства. У великій авдієнційній салі зібралось кількадесять осіб, усі у святочному одязі. Коли на салю ввезли фотель, до якого сідоглавий Митрополит від лет прикований важкою недугою промовив посол Василь Мудрий, заявляючи, що у відповідь на чужу злобу і несправедливість треба засвідчити, що український нарід муром стоїть при греко-католицькій Церкві та її Голові.

ПРОМОВА МИТРОПОЛИТА.

Сердечно дякую за такі щирі вислови вірности для Церкви і прихильности до мене. Виступ п. Войцеховського я схильний уважати за велике й рідке відзначення, бо й не може бути кращої та вищої чести і слави, як коли трапиться приймати на себе удари, призначені для цілого народу. Це слава така висока, така чиста, що можна без застереження нею тішитися і нею хвалитися. Щодо самої промови п. Войцеховського, то признаюся, що сам не знаю, що про неї думати. Не знаю, чи це пароксизм істеричної ненависти, чи зимно обрахована і на велику скалю приготована провокація. Першим принципом супроти провокації є не датися спровокувати, тому мушу придержуватись якнайдальше ідучої повздержности в говоренні про цю справу. Очевидно, не буду відповідати на виступ п. Войцеховського ані на його закиди, позволю собі лише ствердити, що в дечому віддав він мені правдиву прислугу, бо, якщо я зразу сумнівався, чи правильно поступив я в справі Йорданського водосвяття та чи нами пропонована формула участи вояків у нашому церковному торжестві була правильна, то тепер, після цього виступу я переконався, що ми правильно рішили і що не можна було інакше поступити. І тому мені здається, що Вп. Пані і Панове не прийшли висловлювати мені своє співчуття з приводу виступу п. Войцеховського, лише гратуляції. Може цей виступ і в дечому іншому відлав нам деяку прислугу, бо під такими ударами сталиться характер Нації та вироблється загальна між нами солідарність. Бажанням, щоб до того ми якнайскорше дійшли, кінчу, повторюючи щиру подяку, за вияви засад Вашої поведінки і Ваших, Вп. Пані й Панове, почувань.

Після тієї збірної авдієнції зголосились до Митрополита представники ФНС та Союзу Українок, яких Митрополит прийняв окремо.

Одночасно під митрополичою палатою відбувалася спонтанічна маніфестація мас народу. Коли Митрополит скінчив промовляти — зібрані маси підняли оклики „слава". Після того хор відспівав „Боже єдиний, великий". Маніфестацію закінчив національний гимн „Ще не вмерла", відспіваний тисячами народу.

СПОНТАНІЧНА МАНІФЕСТАЦІЯ НА АКАДЕМІЇ 22. СІЧНЯ.

В 12. год. впол. відбулася у Великому Театрі у Львові академія з нагоди 20-их роковин проголошення IV. Універсалу. Оцінку її подамо окремо, тут зазначимо лише, що після вичерпання програми несподівано якийсь молодець вийшов на естраду та виголосив кілька слів протесту проти напасти посла Войцеховського на Церкву й Митрополита, які закінчив окликом „слава" на честь Митрополита. Вся сала зареагувала спонтанічними оплесками.

Ми є проти всякого „заскакування" Комітету, що уладжує академію і за неї відповідає, та публики, і з цього погляду треба такі самочинні вискоки напятнувати. Однак спонтанічна буря оплесків була характеристичним показчиком настроїв широкого українського громадянства, до краю обуреного виступом п. Войцеховського.

Ці настрої найшли свій вислів також на всіх традиційних „Просфорах", які відбувалися в кількацяти українських організаціях міста Львова.

З ЖИТТЯ ТА ДІЯЛЬНОСТИ

АКАДЕМІЇ НАУК УРСР.

За два останні роки зайшли в Академії Наук Совітської України великі зміни. Насамперед змінили саму назву Академії Наук: „Всеукраїнська Академія Наук, а встановили нову: „Академія Наук Української Радянської Соціялістичної Республики" або скорочено — „Академія Наук УРСР". Подруге, — і це головне, — багатьох академиків виключили зі складу Академії Наук, як „заклятих ворогів партії і народу", а до складу Академії Наук увели чимало нових членів з числа осіб, що передтим займали в установах Академії скромні посади наукових співробітників або навіть зовсім не мали нічого спільного з наукою, а визначалися лише своєю „громадянсько-політичною діяльністю".

Тут я й хочу робити короткі відомости про діяльність Академії Наук УРСР за останні два роки на основі перших пяти чисел місячника „Вісті Академії Наук УРСР" за 1937 рік, які дійшли дотепер до праських бібліотек.

Президія Академії Наук у 1937 р. була така: президент — акад. О. Богомолець, віце-президенти акад. О. Шліхтер та акад. М. Світальський, неодмінний секретар — заслужений діяч науки акад. О. Палладін.

На червневій сесії Академії Наук у днях 15—19. червня 1937 р. акад. О. Палладін подав звіт за 1936 р., щиро признаючись, що „Академія Наук, на чолі з президією, і її інститути минулого (1936) року не провадили майже ніякої боротьби за висування і підготову нових наукових кадрів. Плян набору аспірантури в 1936 р. не виконаний. Не провадиться будьякої роботи щодо набору аспірантури на 1937 рік. А в результаті замість 110 аспірантів, що їх треба мати за пляном, тепер по всій Академії їх є лише з десяток".

Може бути, що причина такого недобору аспірантури якраз і полягає в тому, що Академія Наук постійно переводить „чистку" серед своїх членів і співробітників, з наказу ДПУ (колишня „чрезвичайка"), вилучаючи зі свого складу усіх „ворогів народу". В тому самому звіті акад. О. Палладін вказав, що роботу Академії 1936 року „чимало загальмувала група заклятих ворогів партії і народу — — троцькістсько-бухарінських та націоналістичних бандитів, які пролізли на відповідальні пости і до керівних органів Академії Наук УРСР. Цих диверсантів і шпигунів було викрито і вилучено з Академії Наук УРСР органами НКВС (Народнього Комісаріяту Внутрішніх Справ. — С.)"

Дуже шкода, що „Вісті Академії Наук УРСР" замовчують, кого саме виключили зі складу Академії Наук, як „заклятих ворогів партії і народу".

Про викриття „ворогів народу" у складі Академії Наук УРСР згадував також і президент Академії акад. О. Богомолець у грудневій сесії 1936 р. Мало того, тоді-ж він згадав і про двох членів Академії Наук СРСР — про А. Чичибабина та Іпатєва, які відмовилися вернутися до Сов. Росії, а залишилися в Америці, куди вони виїхали з науковою метою, та гостро осудив їх вчинок. Це дало привід акад. М. Холодному внести пропозицію „запланувати ганебну поведінку академиків. Чичибабина (до речі, українець з роду. — С. і Іпатєва", а Академія Наук УРСР, зрозуміла річ, одноду шно ухвалила ту резолюцію...

Кожну сесію Академії Наук УРСР відкривають урочистими промовами на честь „вождя народів" Сталіна, якому обовязково висилають від імени сесії привітання у безсоромно влесли-

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ АДВОКАТІВ

відбудуться 26. лютого 1938

в усіх салях Народнього Дому

У вчільному числі подали ми помилкову дату 25-го замість 26. лютого, що спростовуємо.

ених виразах. Так, пр., учасники грудневої сесії 1936 р. у своєму привітанні „дорогому Іосифові Віссаріоновичу" писали: „Ніде в світі вчені не користуються такою увагою і пошаною, як у країні Рад... ми, вчені України, щасливі жити і творити в нашій вільній щасливій вітчизні під вашим мудрим керівництвом".

Наукова частина програми сесій проходить в тому, що учасники сесій, переважно наукові співробітники, прочитують доповіді, з приводу яких відбувається дискусія. На грудневій сесії 1936 р. і червневій сесії 1937 р. обговорювали доповіді тільки з ділянки природничо-технічних наук, так, що на тих двох сесіях не було жадної доповіди з циклю гуманітарних наук.

Хоч деякі установи колишнього історично-філольогічного відділу Всеукраїнської Академії Наук існують і досі (їх приділили до соціяльно-економічного відділу Академії Наук), але у згаданих пяти числах „Вістей" нема ні слова про те, в чому саме вичинялася діяльність тих установ за останні два роки. Є лише згадка у розділі „Хроніка" (ч. 2—3 „Вістей Академії Наук УРСР за 1937 р.) про те, що директором Інституту історії Академії Наук УРСР, за постановою її президії, призначили якогось С. Белоусова.

З низки статтей, що їх вміщено на сторінках пяти чисел „Вістей А. Н." за 1937 р. знаходимо лише три статті на літературно-історичні теми, а саме ак. О. Богомольця — „Шануємо память геніяльного російського поета" (О. Пушкіна. — С.), проф. О. Білецького — О. С. Пушкін — родоначальник нової російської літератури" та М. Геппенера — „Відділ рукописів Бібліотеки Академії Наук УРСР."

З тієї статті М. Геппенера довідуємося, що відділ рукописів Бібліотеки Академії Наук розпоряджає великою збіркою стародавніх рукописних книг, а також збіркою листування багатьох українських письменників і учених (між іншим, П. Куліша, В. Антоновича, Ор. Левицького), підручників XVII. і XVIII. ст. з Києва, Львова і багатьох інших міст колишньої держави, і т. д.

„Переключення" роботи Академії Наук УРСР на задоволення соціялістичного будівництва дійшло уже до таких меж, що вивчення минулого України та взагалі студіювання питань з поля українознавства залишається поза пляном роботи Академії Наук УРСР. Отож нема жадних виглядів на те, що Академія Наук УРСР при сучасній своїй структурі приступить до опрацьовування того багатого історичного матеріялу, яким розпоряджає її Бібліотека.

Ст. Сіропольо.

Причини упадку „Защити Землі" і його викуватці.

V.

Нововибрана „санаційна" Надзірна Рада уконституювалася в той спосіб, що председником вибрали бувшого суддю з III. секції та бувшого сеніора Ставропигійського Брацтва, Николая Третяка. Той пан Третяк засів собі в „З. З." як урядуючий председник, спец банкового діла, та зачав свої „санаційні" чинности від того, що казав собі платити по 15 зол. денно діет та згодився якось на 8. Санацію „З. З." він таким робом, що допустив усі векслі „З. З." в банках до протесту, а сам сидів і писав карні донесення на бувших членів дирекції до прокуратури та до поліції. Інтересантів „З. З." відсилав дуже часто до б. членів дирекції до дому. Так просидів пан санатор Третяк у „З. З." близько рік, та був би сидів ще й не знати як довго і писав карні донесення, якби не „русская молодежь", котрій знудився чогось той санатор; вона „удекорувала" його одного дня таки під самою „З. З." гнилими яйцями і він перестав санувати „Защиту Землі".

В часі третяківської „санації" були ріжні „конфігурації" в складі дирекції. Аж коли до „санаційного" голосу прийшов пан Гудла, сеніор Ставропигійського Брацтва, він „рішив", що „не цілой галіцкой Руси, от Сяна по Збруч, нема „подходящого лица" на директора „З. З." Тому по довгих розшуках найшов вкінці „подходящую силу", російську емігрантку Валентину Годілло-Годлевську. А додали їй Романа Копистянського, бувшого управителя бувшої крамниці „Ризниці" у Львові, Ринок ч. 43, як другого фірманта". Крім тих двох осіб п. Гудла „пріютил" у „З. З." ще одного „подвижника" русской идеи".

„Защита Землі" тепер (початок р. 1938), крім тих троїх людей удержує ще 1 служачого, того самого, котрий був у „З. З." за ліпших часів. Кілько „З. З." платить тим усім чотирьом особам, ми не знаємо. То певне, що дурно, безплатно, вони там не сидять.

Замітне тут ще одно „санаційне" явище: санатори віддали Народньому Домові більшу половину колишнього помішення „З. З.", задержуючи для неї лиш одну більшу й одну маленьку кімнату. Водночас ті самі санатори наймають для служачого на III. поверсі також дві кімнати, додаючи йому світло, опал і доплачуючи грішми місячну пенсію. Насувається тут мимохіть питання, на які то „средства" банкротуюча „З. З." удержує такий численний персонал? Що той персонал має в „З. З." за роботу, коли „З. З." від 6 літ нічого не заробляє? Таж до ведення хоч і тихої ліквідації вистане один фаховець, яких тепер багато в рядах безробітних. Таж до обслуги одної двох кімнат цілком не потрібно держати такого служачого, котрому треба наймати також двокімнатне мешкання, давати світло й опал і доплачувати. Таж той служачий поза позамітанням „канцелярії" і запаленням у печі не має що більше робити.

VI.

Дальше мусимо тут сказати, що немало дивує нас і поведінка багатьох українців, членів „Защити Землі", котрі, з незнаних нам причин, у Загальних Зборах її не беруть участи, і то як за ліпших часів, так і тепер. **Хто як хто, але** член має право на Загальних Зборах кооперативи забирати голос, ставити внески то-що та боронитися проти злій лихої управи. Тому було би вказано, щоб українці, члени „З. З.", трохи більше поцікавились тою кооперативою, час до часу довідалися в канцелярії про речинець і місце Загальних Зборів та взяли в них участь. Нехай би перед Заг. Зборами переглянули рахунки і білянс, а на Заг. Зборах запитали управу, як довго ще задумує вона тримати такий численний персонал на плечах членів, на їх гваранційних уділах? Словом, Заг. Збори, як найвищий контрольний орган кооперативи, має найбільші управнення.

VII.

Ми тут кинули лиш маленький промінь світла на частинку „подвигів" москвофільських проводирів на землеващицькому відтинку. Уже хочби з цього маленького нарису виходить стара правда, що галицькі „русско-народные" верховоди вже давно здеморалізувались та здеморалізували своїх однодумців до того, що починаючи від інтеліґенції — **ніхто у них не хоче навіть знати за якийсь народній обовязок, народню дисципліну, народню етику. Для москвофільських недобитків те все чуже, навіть вороже!** Для них цілком вистачає те, що вони „русскіе" (через два „ес") та надія на цісарську клямку і чужу поміч. Що та чужа поміч — особливож поміч „старшого брата" — вилізла нашому галицькому народові боком, того москвофільські керманичі бачити не хотять. У них грунт — неділимська ідея, до котрої лізуть, як раки до світла.

Вертаючись до „Защити Землі, скажемо, що „З. З." задавилась чужою помічю, чужим капіталом. Інакше сказати не можна, дарма, що керманичі тої установи, як Заяці, Денисюки, Третяки, Ганасевичі, Плешкевичі й ін., намагалися всілякими способами звалити вину упадку „З. З." на членів дирекції. Дивно воно виглядає, що ті панове керманичі, самі специ від рахунків, не звертали цілі роки ніякої уваги на ненормальне життя „З. З." Бо і якжеж можна було годитися з тим, щоб чужий капітал у „З. З." перевищав удесятеро її власний. Для ілюстрації — приклади з кількох літ:

Рік	Уділи	Резерв	Разом	Вклади ощ.	Кредит	Разом	Відношення + —
1926	5.237.28	9.539.56	14.776.84	12.437.01	25.087.—	37.524.01	2.5—1
1926	12.021.24	11.047.60	33.068.84	109.639.23	50.951.65	160.590.88	5—1
1927	23.613.42	11.910.12	35.523.54	173.929.57	93.539.60	267.469.17	9—1
1928	36.179.86	12.842.25	49.022.11	231.967.36	183.544.80	415.512.16	9—1
1929	51.263.77	15.737.—	67.000.77	270.271.80	262.283.60	532.555.40	9—1

Цих кілька цифр взяли ми з „Отчета и заключенія счетов „З. З." за 1929 год. З них наглядно видно, як незадорово працювала „Защита Землі", оперуючи майже виключно чужими капіталами — за відомом своїх керму ючих органів. Це і привело до її упадку.

Резолюції Загального Зїзду Рідної Школи

ухвалені дня 2-го лютого 1938 р.

УКРАЇНСЬКЕ ДЕРЖАВНЕ ШКІЛЬНИЦТВО

1) Загальний Зїзд РШ стверджує, що теперішній стан українського державного шкільництва в межах Польщі ані чисельно, ані предметово навіть у найменшій мірі не відповідає потребам українського народу та в усіх видах і родах шкіл виказує великі недостачі у відношенні до виховання й навчання української молоді.

Народні школи, що є основою культури і поступу кожного народу, — на наших землях у такому малому числі, що пропорціонально ледви зникаюча частина української молоді може в них користати, а вчительство, призначене вчити й виховувати українську молодь, у великій частині навіть в українських школах — не українське. Натомість українське вчительство у великій кількости змушене вчити на чужонаціональних землях і не має змоги вернутися і працювати серед свого народу. На добавок програми навчання і системи виховання, а зокрема невідповідні шкільні підручники не дають українській молоді елементів національного освідомлення та у висліді спричинюють т. зв. вісну, чи поворотну неграмотність.

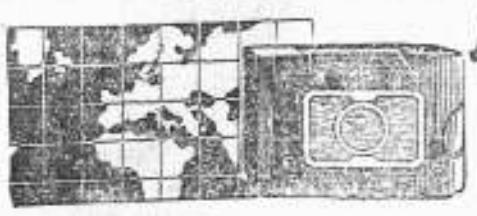
Розміщення українського середнього шкільництва ледви у 4 осередках, обмеження числа відділів у середніх школах, недостача шкільних підручників та мала кількість ліцеїв загалом, а зокрема повна недостача фахових і педагогічних ліцеїв, утруднює нашій незаможній молоді запов шкільних осередків користати з того роду шкіл, не дає змоги набути загально-фахову освіту, що давалоб такі конечні у теперішню пору варстати праці.

Програма навчання, що в українських державних середніх школах не ставить в осередку українознавства та всебічного пізнання української культури, — не в силі запалити душі української молоді чужими ідеалами, а не відкриваючи перед нею всієї величі українського духового багатства, викликає у молоді незаспокоєну тугу за чимсь близьким - рідним.

Високе шкільництво при повній відсутности українських катедр нехтує вповні права народу на розбудову української науки, а система іспитів при вступі до високих шкіл унеможливлює більшій частині української молоді, що покінчила середню школу, набувати вищу освіту таку конечну для кожної нації, а особливо для такої як українська, що виявляла й виявляє небуденні культурні змагання й осяги в науці.

При цьому стверджується, що закону з 26. го вересня 1922 р. про основання українського університету досі не введено в життя.

2) З уваги на створюваний стан занепаду українського державного шкільництва Загальний Зїзд РШ вважає необхідним домагатися від компетентних чинників, щоб вони у найкоротшому часі поставили українське державне шкільництво на всіх землях заселених україн-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

цями у Польщі на такий ступінь, що відповідав би числові і національним та суспільним потребам народу та повазі самої справи.

3) Загальний Зїзд звертається до державної шкільної влади з домаганням, щоби ввела в усіх видах ліцеїв на терені львівського, тернопільського, станиславівського і волинського Воєводства обовязкове навчання української мови.

4) Загальний Зїзд домагається, щоб українське політичне представництво ставило вимогу за відповідним українським державним шкільництвом завжди між найконечнішими і найпильнішими домаганнями українського народу.

УКРАЇНСЬКЕ ПРИВАТНЕ ШКІЛЬНИЦТВО И ВИХОВАННЯ.

5) Тому, що українське приватне шкільництво РШ всіх родів і видів, у теперішних умовинах є необхідною конечністю, бо дає змогу українській мові добути конечне знання й опіку, — Загальний Зїзд РШ закликає у першу чергу всі Кружки РШ і всіх членів РШ, а також усе українське громадянство стояти чуйно на сторожі дотеперішніх досягнень у тій ділянці та дбати про розбудову українського приватного шкільництва як щодо числа окремих заведень і відділів, так і щодо числа молоді.

6) Загальний Зїзд взиває Головну Управу РШ, щоб у порозумінні з Науковим Т-вом ім. Шевченка поробила заходи для створення педагогічного-соціольогічного інституту при Головній Управі РШ в цілі підготови популярних педагогічних праць і зорганізування та введення практичних педагогічно-соціольогічних семинарів.

ДИТЯЧІ САДКИ.

7) Загальний Зїзд РШ закликає усе українське громадянство присвятити якнайбільше уваги дитячим садкам.

Одночасно Загальний Зїзд закликає українські інтелігентні дівчата, щоби старалися зазнайомитися з основами виховання, прослідили ідею дошкілля і присвятили себе тій наростаючій у нас конечности, якою показалися дитячі садки.

БІБЛІОТЕКИ І ВИДАННЯ РШ.

8) Загальний Зїзд РШ ухвалює, що кожний Кружок РШ ще впродовж цього адміністраційного року заснує бібліотеку для дітей та молоді (дорослу). У місцевостях, де нема ніякої бібліотеки, мусить бути при бібліотеці РШ заложений також віддїл для старших.

9) Бібліотеки засновувати та доповнювати тільки через Книгарню РШ у порозумінні з організаційним віддїлом Головної Управи РШ.

10) На основування та доповнювання бібліотек РШ організувати окремі фонди, не нарушуючи дотеперішніх фондів та впливів призначених на інші цїли РШ.

1) До кожної бібліотеки РШ закупити всі дотеперішні видання РШ і на будуче обовязково закуповувати всі нові видання РШ.

12) Загальний Зїзд звертається з проханням до всіх українських видавництв, щоби на будуче залишили видавництво стінного календаря виключно Рідній Школі. Календар Рідної Школи повинен найтися у кожній українській хаті.

13) Всі Кружки РШ, всі школи й установи РШ мають обовязково передплачувати і поширювати журнал „Рідна Школа".

ПОБОРЮВАННЯ СУСПІЛЬНИХ ОТРУТ.

14) Загальний Зїзд РШ одобрює акцію українського протиалькогольного і противникотинного Т-ва „Відродження" у напрямі боротьби з найбільш шкідливими суспільними язвами: алькоголізм і нікотинізм та взиває Рідну Школу до ще більш активної співучасти у тій боротьбі з метою виховати нове повновартне покоління.

ОРГАНІЗАЦІЯ.

15) Загальний Зїзд РШ закликає все українське громадянство, що стоїть на національному ґрунті, конечно обєднатися у Рідній Школі, вступаючи масово в її члени. Особлившу увагу звернути на молодь від 14—18 літ.

16) В кожній місцевости зорганізувати Кружок РШ якщо його ще нема.

17) Оживити кожний малодіяльний Кружок РШ.

18) Всі Кружки РШ дбатимуть про своєчасне стягання членських вкладок від своїх членів та про правильну господарку і діловодство.

19) Всі Кружки РШ вживатимуть своїх фондів тільки на рідношкільні цїли.

ПОВІТОВІ СОЮЗИ КРУЖКІВ РШ.

20) Щоби наладнати конечний статутовий провід і нагляд над місцевими Кружками РШ — мають всі Кружки даної области до кінця рідношкільного адміністраційного року подбати про зорганізування у місці осідку старост передбачених статутом РШ Повітових Союзів Кружків РШ і то без огляду на якінебудь перешкоди.

ДЖЕРЕЛА ДОХОДУ.

21) Тому, що обсяг діяння Рідної Школи залежить у високій мірі від грошевих засобів. — Загальний Зїзд РШ взиває всі Кружки РШ конечно зложити на ці потреби в році принайменше такі суми, які вказала для окремих повітових Союзів (Кружків) РШ Головна Управа РШ, —а на які складаються приписані відсотки вплачених членських вкладок, доходів з їм преа і т. п.

22) Тому, що діяльність РШ виходить на користь окремих громад, Кружки РШ кожного року вимагатимуть від громадських, волосних і повітових Рад, щоби вставляли в буджеті відповідні суми на потреби РШ і пильнуватимуть, щоб признані суми були своєчасно на властиву цїль вплачені.

23) Визнаючи Рідну Школу як єдину загально-національну шкільну і виховну установу. Загальний Зїзд РШ домагається, щоби Головна Управа РШ скликала в найближчому часі представників всіх центральних економічних установ, які остаточно вирішать справу постійної матеріяльної допомоги РШ. Крім того всі центральні т-ва видадуть відповідні поручення до всіх низових клїтин головно торговельних, щоби вони зобовязались і вплачували на Рідну Школу постійно щомісячні датки. Крім належних місячних вплат кожна установа має обовязково складати більші одноразові датки зі свого обороту чи відповідних зисків.

24) Загальний Зїзд РШ стверджує, що ухвали всіх українських центральних установ з 3-го червня 1920 р. у справі традиційної „коляди" і „писанки" на Р. Школу залишаються в силі та обовязують всі українські установи та ціле українське громадянство. Тому ніхто не має права грошей з „коляди" і „писанки" самовільно задержувати чи розділювати на місцеві потреби, а всі гроші необхідно всецїло віддати Рідній Школі.

СПІВПРАЦЯ.

25) Загальний Зїзд РШ доручає Головній Управі РШ перевести переговори з Головним Виділом Просвіти, Союзу Українок і Сільського Господаря у справі поділу праці між тими Т-вами для доцільної співпраці.

ПОДЯКА ЗА ПОМІЧ РІДНІЙ ШКОЛІ В МИН. РОЦІ.

26) Загальний Зїзд РШ з признанням висловлюється про всіх тих членів і прихильників РШ та про всі ті установи, що старалися в м. році Рідній Школі помогти матеріяльно.

Загальний Зїзд висловлює щиру подяку українській пресі за її моральну й річеву підтримку змагань РШ, зокрема українській кооперації, що з великим громадянським зрозумінням поставилася до покликів РШ й дала їй визначну матеріяльну поміч.

Загальний Зїзд РШ висказує особливше признання й подяку українській еміграції — у першій мірі зі Злучених Держав Америки й Канади за визначну допомогу, а зокрема „Обединению Українських Організацій в Америці", що завсіди ставиться з найбільшою прихильністю до діяльности Рідної Школи та наглядним ділом виявляє свою оцінку її праці.

По поширенні і реконструкції льокалю
урядові години
ПРОМ-БАНКУ
Львів, Ґродзіцьких 1 І. п. — Тел. 200-15, 292-15.

Для П. Т. Клієнтелі урядові години:
вранці від 9 до 13 год.
ввечір від 17·30 до 20·30.

Закарпаття в анґлійській пресі.

В анґлійській пресі появляються від якогось часу більш або менш обективні статті про Закарпаття. До найновіших статтей належить і стаття поміщена в січневому числі „Контемпорари Ревю" (Льондон). Стаття займає сім сторінок друку, як автор підписаний Гергард Шахер.

Подаємо без коментарів уривки та короткий зміст статті. Заголовок її: **„Закарпаття на дорозі до автономії".**

„Закарпаття, — починає, автор — це територія 12.600 квадр. км., трохи менше ніж десята частина цілої Чехословаччини Згідно з останнім переписом Закарпаття має 727.000 населення і творить одну з найцікавіших проблем південно-східної Европи. Закарпаття важне не тільки завдяки стратегічному положенню, воно творить міст між далеко вище культурно поставленими провінціями Чехословаччини та її союзницею, Румунією, а також цікаве тим, що становить одинокий того роду стрічну точку, де сходяться східна й західна культура. Цю територію віддали Чехословаччині на основі рішення мирової конференції з виразним застереженням, що Чехословаччина має піднести культурний та економічний рівень населення і що має надати найширшу автономію, яку тільки можна допустити в межах чехословацької республики, і тоді, коли населення буде до неї якслід підготоване. Чехословаччина мала виконати культурне завдання першої ваги, бо, коли перебирала Закарпаття, то його положення було справді невідрадне".

Згадуючи причини, що спонукали населення Закарпаття голосувати за прилученням до Чехословаччини, пояснює автор також хто це є, „русини". „...Годиться завважити, що русини на Закарпатті почувають себе частиною української нації, тої, що у великій, міліочовій масі розділена між Совітами, Польщею та в меншій кількости між Румунією і Чехословаччиною.

Далі, автор подає інформації кілько вкладу зробила Чехословаччина на економічну розбудову Закарпаття. „Закарпаття ще не може покладатися на власні фінансові сили, але положення кращає з року на рік і можна припускати, що кебаром дійде воно до наміченої цїли".

Цікаве також інтервю автора з президентом Бенешом. „Загально беручи, — сказав президент Бенеш, — в нашій державі все остане тільки дві великі меншини, себто німці й мадяри. Не бачу в тому ніякої цїли, щоб на Чехословаччину накладали ще один тягар, руську меншину, вже хочби з цієї одної причини не повинен ніхто сумніватися, що Прага малаб якийсь намір здержувати Закарпаття в його розвитку до автономії".

В статті подані здобутки, які осягнуло Закарпатя в останніх роках і підсумки, як далеко зреалізована вже автономія. Що Закар-

лаття економічно й культурно все ще остає позаду інших земель в межах Чехословаччини, це автор признає. — „Треба признати заслуги, що їх Чехословаччина положила для Закарпаття, та рівночасно треба й зазначити, що цей край остає ще далеко позаду інших, західних провінцій республики, чи це під економічним, політичним чи культурним оглядом".

Про ослаблення комуністичних впливів на Закарпатті пише автор таке: „Останніми роками зліду на Закарпатті зменшення комуністичних нахилів, хоч передше вони були досить сильні. До того причинилися передовсім масові розстріли українських націоналістів в Совітах.

Стаття закінчується надією, що „правдоподібно вже за кілька літ зреалізується приречення, дане на мировій конференції з Закарпаття, зростаючи постепенно в силу, дійде до повної автономії в межах республики Масарика і Бенеша".

Обговорюючи статтю поміщену в Контемпорарі Ревю" не можна поминути без згадки знаменитої статті про Закарпаття, ілюстрованої прегарними фотографічними знімками, яка появилася в січневому числі місячника „Атлянтіс" (Берлін-Цріх) у німецькій мові. Заголовок її: „Стара Европа на Закарпатській Україні". (Ернст Баргель). Стаття заслуговує на докладнішу увагу.

Менше вартісна стаття, хоч теж ілюстрована гарними знімками, появилася в тижневику „Лейді" (Льондон), з 14. жовтня 1937. р. Заголовок її: „На Підкарпатській Руси" авторка Джуєн Гріффін.

(УКРБЮРО, Льондон).

—o—

Англьо-совітські диспути в справі

ЛЕНІНГРАДСЬКОГО КОНСУЛЯТУ.

Справа британського генерального консуляту в Ленінграді все ще не полагоджена. Кілька тижнів тому повідомив совітський комісаріят закордонних справ британський уряд, що з тої причини, що совітський уряд має в Англії тільки один свій консулят, жадає він, щоби і Велика Британія обмежилася до одного консуляту на території Совітів.

Було ясно, що Москва бажала припинення діяльности британського генерального консуляту в Ленінграді. Зате в Льондоні не думають відкликувати генерального консуля з Ленінграду, п. Гіліят-Смітта. Але придержуючися букви совітського домагання, британський уряд замкнув свій консулярний відділ в Москві, оставляючи тільки одного консуля в СССР.

Як запевняє англійська преса, крок британського уряду заскочив Совіти, які під всякими претекстами бажали позбутися з Ленінграду всіх чужинецьких представників. Причиною цього малиб бути великі воєнні розбудови в Ленінграді. „По всякій правдоподібности — пише „Дейлі Телеграф" з 24. січня ц. р. — совітський уряд буде докладати всіх можливих старань, щоб позбутися британського консуляту в Ленінграді. Має бути фактом, що приказ на зачинення всіх чужинецьких консулятів в Ленінграді видав сам Сталін, і тому комісаріят Літвінова не має тут багато до говорення".

Літвінов передав був британському урядові бажання Совітів у справі зачинення консуляту.

Як остаточно справа покінчиться, годі ще передбачити, бо Англія обстоює при своїм. Вона виповнила прохання совітського уряду і зредукувала до одного, який тепер є в Ленінграді.

(Укбюро, Льондон.)

Загальні Збори Союзу Українських Купців у Львові.

В неділю 6. ц. м. відбув Союз Українських Купців у Львові, центральна організація наших купців і промисловців, свої річні, XIV. з черги, Загальні Збори. В 8-ій год. ранку відправив о. Домет Садовський **Службу Божу** в Преображенській церкві в намірениях Союзу. В 9-ій год. відбулось **засідання голов філій,** на якому обговорено низку актуальних питань.

На Заг. Зборах зявились місцеві члени числом 173, відпоручники 23 філій СУК з краю, десятичленна делеґація купців із Волині та коло 100 гостей, між якими було теж 20 волинян, слухачів бранжевого курсу, що саме день перед ним закінчився.

Збори, які ним разом відбулись у приміщенні „Української Бесіди", отворив **дир. Я. Скопляк.** Він привитав усіх присутніх, зокрема присутню на салі сеніорку українських промисловців п. Олену Левицьку та представників преси. На його зазив віддали присутні честь померлим у звітовому році членам Т-ва повстанням з місць та однохвилинною мовчанкою. Відтак голова виголосив довшу промову. Він вказав на те, що праця СУК мусить іти дальше куди живіше, як досі; ми мусимо закинути вже думку, що ми ще в початках і тим оправдувати нераз брак відповідного організаційного розмаху. Як серед членів, так і серед філій є більше і менше вартісні, а то й зовсім безвартні одиниці. Здоровий елемент мусить підтягнути менше свідомі одиниці на відповідний рівень та відмежуватись від невилічних, з якими нам не по дорозі. Союз мусить стати обединуючим центром для тих, що не тільки ради хліба ввійшли в такий важний для нашої нації стан купців і промисловців, але які водночас розуміють свою ролю з цього приводу і свої обовязки. Спиняючись при минулорічній діяльности СУК, голова підкреслив спеціяльно ролю і працю Пром-Банку.

На протест інж. Б. Дурбака з приводу відомого нахабного виступу пос. Войцеховського рішено вислати негайно телеграму до Й. Е. Митрополита, почесного члена СУК, з запевненням синівської любови і привязання. Другу делеґацію вислано до Комітету, що влаштував академію з приводу 20-ліття IV. Універсалу, з оправданням, що купці і промисловці не можуть узяти участи в цьому святі незалежности й соборности.

Відтак зїзд приступив до ділової праці. Широкий реферат про минулорічну діяльність Союзу виголосив секретар **Дм. Конюх.** Референт подав, що Союз мав з кінцем 1937. р. 4.089 зареєстрованих членів у централі і в 35 філіях, але далеко не всі вони є правдивими членами. У звітовому році повстало 10 філій. Пятьох новних філій досі влада не затвердила. Відбулось багато анкет, сходин і відчитів. У терен виїздили: голова, секретар, організатор та урядовець Союзу. Полагоджено масу справ з користю для членів. СУК у Львові затруднює 2 постійні сили в канцелярії та одного організатора. В Союзі є 5 секцій. Фаховий дошкіл ведений з успіхом (досі 3 бранж. курси у Львові і по одному в Станиславові та в Яворові). Дальше порушив прелеґент ось-такі справи: пресовий орган Союзу, бібліотека, бурса, гуртова обслуга, кредитова поміч, посередництво праці, Пром.-Торг. Палата, Скарбова Палата, пропаґанда рідного промислу, фонд будови „Дому Купця", жертвенність на нар. цілі, участь у гром. житті, жіноцтво в торговлі, півн.-зах. землі і 15-ліття Союзу та закінчив пляном праці на р. 1938.

Дальше звітував **інж. Крохмалюк,** голова „Групи Промисловців". Він згадав про живу діяльність Групи, про її участь у виставах і показах, про пропаґанду нашого промислу і заходи обєднати всіх промисловців (скасування т. зв. конкуренційної клявзули) і згармонізувати свою працю з кооперативним промислом.

Довше спинився над значінням підтримки українського промислу нашим купецтвом **інж. Глинський.** Відтак занявся він рахунковим звідомленням (біл. надвишка 730.72 зол.), додаючи до нього цінні коментарі.

Після звіту Провірної Комісії й ухвалення абсолюторії для уступаючого Виділу почалась генеральна дискусія над звітами, в якій взяли участь пп.: Миколайський (Волинь), ред. Нестерович, Хомяк (Самбір), Пригродський (Коломия), Гумен (Жовква), Пилат (Рогатин), Сенечко (Дрогобич), Марко (Перемишль), Демянчук (Надвірна), Дроздовський (Львів), Сабатий (Золочів), Литвинка (Самбір), Гайвас (Львів) та інші.

Ця дискусія була перервана в початках звідомленням обох делеґацій, про які є згадка вище. Вони повернулись, виконавши своє завдання, про що склали звіт перед Зборами (інж. Дурбак — з відвідин Й. Е. Митрополита й інж. Попович з розмови з Комітетом академії). В дискусії порушено чимало актуальних і цікавих справ.

На пропозицію Комісії-Матки вибрано головою Союзу знову **дир. Я. Скопляка** (при довготривалих оплесках). До Виділу ввійшли пп.: М. Ковалів, Д. Конюх, дир. С. Гераснмович, Ю. Ломага, інж. Б. Попович, інж. В. Рижевський, інж. Киндій, інж. Міляпич, Т. Пявка, Е. Думин, В. Трач (Тернопіль), І. Завчківський (Збараж). На заступників вибрано: п. Хомяка зі Самбора і зі Львова пп.: Терлецького, Стецика і Проця. До Провірної Комісії ввійшли: інж. Ю. Крохмалюк, інж. О. Клюфас і п. Е. Говикович.

У внесках і запитах обговорено та проголосовано кілька резолюцій: про відношення до Промбанку, про Господ. Раду Сх. Галичини і про торговельну молодь та про конечність організувати її по всіх філіях в окремих секціях і про відповідну опіку.

Збори закінчилися в год. 17.30 відспіванням національного гимну. У спільному обіді взяла участь значна частина учасників Заг. Зборів, провід і делеґати з Галичини та з Волині. По обіді відбулась у Союзі товариська забава і танці при музиці п. Яблонського.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 29. Вівторок, 7. лютого (26 січня) 1888.

„Програма ДІЯЛЬНОСТИ РУСИНІВ".

У дальшій частині звіту з загальних зборів „Народньої Ради" подає „Діло" реферат голови проф. д-ра Олександра Огоновського п. н. „Наше політично-народне становище і випливаюча звідси програма діяльности русинів".

„Ми, галицькі русини, споконвічні мешканці цієї землі, с частиною великого, 20-тимільонового (мало-) руського народу, самостійного серед громади славянських народів, окремого від польського і російського народу.

„...Стоїмо за охороною і розвитком нашої народности — ми народовці.

„Запоруку нашої будуччини, ми народу, хочемо шукати у розвитку згідним з духом часу й ідеями віку, хочемо поступу — ми п о с т у п о в ц і і л і б е р а л и.

„Правдивим лібералізмом уважаємо тільки такий, що до свободи та рівноправности допускає не тільки одиниці, але й народи, тому ми противні всякому визискуванню свобід на користь окремих кляс, партій або народів; історія вказує нам люд, як підставу нашого народнього буту і сили: ми хочемо добитись правди для того люду, — ми д е м о к р а т и.

„А наше місце у громаді славянських народів, наші етнографічні границі, наші історичні досвіди кажуть нам шукати ідеалу краєво-політичного життя у федералізмі — ми ф е д е р а л і с т и.

„...Хоч обезсилені матеріяльно і морально, не як народовились ми під гноблячою нас управою шляхетчини, не втратили навіть нашої територіяльної відрубности і прийшли під управу Австрії як Руське Князівство".

Дальше заява, що з уваги на то, що австрійські монархи надісною конституцією запевнюють справедливу полагоду нашої справи „стоїмо ми, галицькі русини, вірно при престолі Габсбургів", але тому, що дотеперішній централізм „здав нас політично на перевагу противних нам елементів... ми є противниками централістичної вірноконституційности, і не станемо за урядом, що не піділме конституційної оборони наших прав та інтересів".

„Хочемо автономії країв і автономії народів — а доки не добудемо тієї другої, не можемо захоплюватись першою, бо без тактої стає вона гегемонією, а красвий централізм, в якого руках засоби внародовлення, не кращий для нас від державного централізму.

„Віра і нарід, обряд і народність звязані у нас так тісно з собою, що тих святощів легковажити не смісмо, — стоїмо за повагою і силою нашої церкви і за її автономією і будемо берегти, щоб її справи рішала тільки духовна влада згідно з давними правилами і звичаями без постороннього вмішування".

Вкінці заява, що політичного ідеалу русинів з 1848-го року „не можемо, ми русини, ніяк зрінатися".

ВІДБУДОВА ІСТОРИЧНОЇ ПОЛЬЩІ.

В політичному огляді така замітка: „Мінхенер — давніше „Автобургер" — Альгем. Цайтунг" містить звіт з польського свята у Женеві 25-літнього ювилею польського повстання з 1863 року і дає від себе таку заввагу: „З цілого серця бажаємо полякам всякого можливого успіху, — але жалуємо, що не можемо ділити їх надій, яких сповнення видасться їм також близьке. Це торкається особливо надій і змагань до відбудови історичної Польщі, про які, здавалося, свідчили „литовська погонь" та „київський архангел", вміщені у гербі Польщі (у салі свята). Литовці і малорусини — покликуємось тут на численні видання київського професора Драгоманова — не хочуть нічого чути про відбудову польської держави на їх землях.

Сторінка без політики.

Король найменшого европейського кононіївства жениться.

Перед кількома днями відбулися заручини володаря найменшого европейського королівства, короля Ахмеда Цогу І. з графянкою Жеральдиною Апоний, представницею одного з найстарших мадярських аристократичних родів. Ці заручини викликали справжню сенсацію в Европі та дали часописам тему до ріжнородних статтей.

Альбанський король уже немолодий, всеж таки цього 43-літнього мужчину вважають сьогодні найпристійнішим монархом Европи. Є він правовірним мусулманином, а його наречена походить з аристократичної родини, відомої зі свого великого привязання до католицької церкви. Справа віроісповідання була вже давніше причиною розбиття ріжних подружніх планів короля Цогу, який хотів уже був свого часу одружитися з одною італійською княжною, відтак з італійською аристократкою і вкінці минулого року з графянкою Ганною Мікеш, сестрінкою б. мадярського премієра гр. Бетлена.

Графянка Мікеш приїхала вже була навіть до Тірани, столиці Альбанії, в якій мали відбутися заручини. Та в останній хвилині наречена заявила, що без згоди папи не повінчається з королем. Згоду папи могла вона дістати лиш під умовиною, що подружжя відбудеться в католицькім обряді і що дітей теж будуть виховувати в католицькій вірі. Альбанська конституція містить у собі точку, що альбанський король мусить бути мусулманином. Крім того король Цогу та його ціла родина теж сильно привязані до віри Пророка.

Одначе тепер заручини короля з католичкою — це вже безсумнівний факт. Вістки, що їх подали деякі закордонні часописи, що мовляв папа дав дозвіл на те подружжя без задержання умовини католицького хрещення і що до дітей зовсім неправдиві.

Навпаки появилися вістки, що графиня Апоний змінить віру і повінчається по приписах коранy. Ще інші вістки голосять, що обі сторони" вдоволяться цивільним шлюбом. Весілля відбудеться імовірно в березні.

Гр. Жеральдина Апоний є дочкою гр. Алїя Апоний, який уже не живе, сина гр. Людвика маршала двору цісаря Франца Йосифа І. і бабинча славного державного мужа Альберта гр. Апоний та американки Віржінії Гледіс Стюарт, якої рід виводять з англійських емігрантів, що приїхали до Америки на чердаку славного „Майфлювер". Як відомо, родини які можуть виказати своє походження від тих перших емігрантів, можуть вважати себе американською аристократією. Графиня Апоний вийшла по смерти свого мужа знову замуж за якогось французького дипльомата. Отже, коли йде про скількість синьої крови у жилах графянки Апоний, то має вона її аж за багато. Зате, коли йде про гроші, то справа трохи гірша, бо хоч вона має якийсь земельний маєток у Чехословаччині, то майбутня королева Альбанії працювала ще недавно на скромній урядничій посаді в Національнім Музею в Будапешті. Її сестра була співвласницею модної крамниці з капелюхами у Відні.

Наречена короля Альбанії уродилася в Женеві 6. серпня 1915 р., значить вона молодша на цілих 20 літ від свого нареченого, який уродився 8. жовтня 1895. р. Графянку Жеральдину виховували у Франції та в Америці і щойно перед кількома роками вернулася вона до Европи і замешкала у своєї тітки графині Аделі Апоний.

Молода пара познайомилася серед незвичайно романтичних умовин. Король Цогу має 6 сестер, які часто відбувають подорожі по Европі. Одна з княжень заприязнилася підчас свого побуту в Будапешті з графинею Жеральдинею, яка дала сестрі короля свою світлину на памятку. Коли княжна Цогу вернулася до Парижа, показала світлину братові, який закохався у графині Апоний від першого погляду. Перед кількома місяцями король Аммед стрінувся з Жеральдиною перший раз у Венеції. Знайомство перейшло швидко в горячу любов, яка тепер не зважаючи на ріжні перешкоди тріюмфує.

І. ц. м. альбанський парламент згідно з конституцією, дав королеві Цогу дозвіл на подружжя з графянкою Жеральдиною Апоний і в березні службовичка Національного Музею в Будапешті, вложить на свою голову королівську корону єдиної в Европі магометанської держави.

Малі фільмові зірці поставили памятник.

Якщо міркою успіху якоїсь зірки є зацікавлення публики та скількість листів, які щоденно напливають, то успіх малої Шерлі треба рішуче вважати рекордовим. Ні Грета, ні Марлєна, ні інші славні зірки не можуть почванитися такою популярністю і признанням публики. Той малий геніяльний дітвак зумів полонити для себе серця всіх без винятку.

Шерлі — пишуть американські часописи — це більше як талант, це справжній акторський геній, який трапляється раз на сто літ.

„Чудові діти" екрану жили дуже коротким життям. Їх слава кінчилася по двох-трьох картинах. Мала Шерлі почала свою карієру 5 літ тому. За той час мала дівчинка дала кіновій публиці стільки мистецької насолоди у своїх прегарних фільмах, що вдячні американці рішили поставити їй у Голівуді памятник. Особливо таке вирішили фільмові кола по останній успішній фільмі малої Шерлі п. з. „Стрілець із Бенгалі".

Темою тієї фільми є кривава ворохобня в Індіях. На кривавому тлі, на тлі геройської оборони фронту виринає дві постаті: малий полковий довбуш Руш — Шерлі Темпль і велитень десятник із голубиним серцем — Віктор Мак-Глен. Ця фільма з малою зіркою має незвичайний успіх. До реалізації тієї фільми режисер Джін Форд вжив кілька полків славної американської кінноти, яка згідно зі сценарем перемінилася у бенгальських стрільців.

Процес ґрафині Вельопольської.

Небавом почнеться в Берліні процес проти польської аристократки графині Вельопольської, арештованої ще 5. жовтня м. р.

Муж графині Вельопольської взяв на оборонця варшавського адвоката Ґустава Байгіна.

Розправа відбудеться при зачинених дверях.

Графиню обвинувачують в шпіонажі та в державній зраді. Подробиці цілої справи держать у тайні, одначе сплітки кажуть, що Вельопольській закидують вину у звязку зі зустрічами з одним французьким старшиною на Рівері.

—o—

Склав іспит замість жінки.

Паріська преса описує трагікомічну пригоду яка недавно трапилася одному вищому урядовцеві.

Петро Робер, д-р права та вищий митний урядовець в одному провінціональному французькому містечку рішив у жіночому одязі скласти іспит за свою жінку, яка намагалася здобути посаду у виділі суспільної опіки.

Передягнувся він у поїзді, так, що до Парижа приїхали дві пані Робер.

Пані Робер ч. 2. виглядала на дуже елегантну і привабливу жінку, у прегарній перуці у сукні й плашнику, припудрована, вимальована, у мештах на високих закаблуках... Тільки мешти були „трішечки" за великі.., мали ч. 44.

І саме ці мешти станули причиною катастрофи бо якби жінка передягнулася за мужчину, то ледви при іспиті звертав би хтось із мужчин на неї увагу. Зате жінки, навіть при іспитовій тремі і при найбільшім схвильованні, не забудуть оглянути свою сусідку, чи партнерку від ніг до голови. Отже і в цім випадку кандидатку оглядала від ніг до голови не іспитова комісія, лиш одна з кандидаток, яка теж склала іспит. Приглядаючися своїй сусідці від ніг до голови, вона спинилася на ногах і підскочила заприміривши мешти ч. 44.

Робера пізнали. Збентежений правник, давай плакати. Відтак вибіг з будинку і кинувся до Сени.

Його вирятували та посадили у вязниці за намагання обману. Підчас слідства заявив він, що низька платня не давала йому змоги відповідно виховувати 4 дітей.

— Отже я хотів — каже він — щоб моя жінка дістала цю посаду. Та я знаю, що вона непідготована до такого важкого іспиту.

Французька преса сподівається, що висміяного урядовця не покарають дуже гостро, беручи під увагу справді незавидні умовини, що його приневолили до такого вчинку.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ДОЧКА КНЯЖНИ ЮЛІЯНИ.

Голяндія поринула в радощах з приводу народин престолонаслідниці. Вже безпосередньо після народин, не важаючи на жахливу бурю, сотні людей по містах і селах гуляло до ранку під відкритим небом. У Гаазі, Амстердамі, Ротердамі на міських площах грали орхестри.

Радість голяндів триває далі. У костелах правлять богослужения, дзвонять дзвони. По ресторанах і кавярнях напитки пливуть рікою.

Чергового дня після народин князь Бернар показав новонароджену дочку бурмистрові міста, який списав акт про народини княжни Емми, Вільгельміни, майбутньої наслідниці голяндського престола.

Княгиня Юліяна почувається зовсім добре. Її дочечка важить 7 і пів фунта й висока на 51 цм. Якщо вже можна тепер дошукуватися якої-небудь схожости, то маленька подібна з лиця до матері.

До палати приходять з усіх усюдів привіти. Одним із перших телеграму і китицю помаранчевих квітів прислав ексцайзер Вільгельм.

Конфоляція цукорників Борну подарувала княжній бузька з цукру, високого на півтора метра. Фельчерки Гаги прислали білу колиску.

—o—

ЛЮКРЕЦІЯ БОРДЖІЯ У ЛЬОНДОНІ.

Небавом загостить до Льондону Люкреція Борджія. Та не тільки вона. Багато інших найславніших жінок мешкатиме над Темзою. Ось деякі з них: Клеопатра, Діяна де Поатіє, Нель Гвін, пані Помпадур, пані Рекаміє, цісарева Евгенія. Мешкатимуть вони у кімнатах, які колись у давнину вони займали.

Виглядає ця вістка на якусь казку... проте вона правдива. Бо в Льондоні уладжують виставу, на якій молоді жінки, якнайбільше подібні з лиця до славних красунь — гратимуть їх ролю. Для кожної з тих пань призначили на виставі приміщення з її доби, таке саме, як вона займала за свого життя.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ПОВЕЛОСЯ.

Перед кавярнею стоїть авто: В авті дрімає шофер. До нього підходить якийсь добродій і дає лист із дорученням передати його власникові авта:

— Прошу віддати цей лист вашому панові.

Шофер іде до кавярні і дає лист власникові авта, який счудований читає таке:

„Не поведеться, добре. Поведеться — ще краще."

— Що воно має означати? — питає власник авта шофера.

Шофер прочитав, хвилину подумав, прожогом кинувся на вулицю і по хвилині вертається.

— Повелося — каже.

— Що? — питає власник.

— Украв авто.

Неписьменність — велике нещастя ОЛ ці й народу. Вона зупиняє людину й нар' розвитку до вищих щаблів культурного, гс дарського й політичного життя. Поведім с завзяту боротьбу з неписьменністю укра' Боротьбу цю найкраще вести за допомогс букваря з читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Загальні Збори „України".

В неділю 6. лютого ц. р. відбулися в домівці С. Т. „Україна" чергові Загальні Збори із звичайним порядком нарад. Збори відкрив голова т-ва **дир. О. Левицький**, який згадав померших членів т-ва та виділу. Збори вшанували їх память однохвилинною мовчанкою.

Зборами проводив **інж. Павлик**, секретарювали пп. **Дуткевич і Панчак.** Опісля поодинокі члени виділу подавали звіти з минулорічної діяльности.

Перший з черги подав секретар п. Панчак. Матеріяльний і моральний стан Т-ва у звітовому році замітно покращав. Усі чинні секції Т-ва могли почванитися своїми успіхами. Зокрема оживлену діяльність виявила футбольна секція, яка теж начислює найбільшу скількість змагунів. В минулому році створено в Т-ві боксерську секцію, яка по ледви річній заправі виступила до змагань і здобула віцемистецтво львівської Бкляси. Також прегарними успіхами могли почванитися наколесники, однак при зеленім столику обезцінено їх спортові висліди. Членів має Т-во 433, в того 320 звичайних членів і 123 змагунів. Число членів ще рішуче зімале, бо у Львові повинно бодай потроїтися. Засідань у звітовому році відбув виділ 28. До секретаріяту прийшло 348 писем, вийшло 425.

Касовий незвичайно дбайливо, опрацьований звіт подав скарбник п. **Вербівський.** Приходи в минулому році дали суму **28.546.85 зол.**, розходів було **28.486.21 зол.**, значить, що касу замкнено з днем 31. XII. 1937 р. готівкою 60.64 зол.

Спортові імпрези дали **13.512.69 зол.**, значить **7.413.56 зол. більше, як минулого року.** Найбільші приходи **дала футбольна** секція, бо жертводавцем був **голова Т-ва дир. Левицький.**

Бізнес Т-ва за минулий рік замкнено, по 30% амортизації виряду і 10% рухомостей, **надвишкою над пасивами сумою 5.130.09 зол.**

Звіт футбольної секції подав її провідник **дир. Е. Чучман.** Копуни „України" виконали своє завдання в минулому році якнай. Ще мабуть ніколи не стояли вони так близько мистецтва. Округи, як на весну минулого року. Осінню руйду закінчила перша дружина „України" на третьому місці. Та не лиш високий рівень гри першої дружини дає змогу нею чванитися. Секція має тепер найбільше членів з усіх інших секцій Т-ва і — це найважніше — має багате джерело добірного людського матеріялу в молодших дружинах, зокрема в дружині юніорів. Провідник секції має облекшене завдання, бо не потребує боятися, що коли нестане одного грача першої дружини, стане перед проблемою, що не зможе скомплетувати дружини. Молодняк є тієї якости, що в кожній хвилині можна поодиноких його змагунів перекинути до репрезентаційної дружини. Молодим грачам недостає лиш змагової рутини. Докладніщі дані з діяльности секцій копаного мяча подав п. Г. **Терлецький**, який вів цілий рік точну хроніку секції. Перша дружина грала рекордову скількість метчів, бо 40, з того товариських 14 (8 виграних, 2 нерішених і 4 програних з відношенням воріт 46:27), мистецьких 26 (14 виграних, 7 нерішених і 5 програних, з відношенням воріт 67:44). „Королем" стрільців першої дружини був Скоцень II, який стрілив 38 воріт. Друга дружина відбула 22 змагань, з того виграла 11, нерішила 4 і програла 7 з відношенням воріт 54:48. Юніори відбули 13 метчів, виграли 6, програли 6 та осягнули при тім відношення воріт 40:23. „Королем стрільців" молодших дружин був Зубач, який здобув 22 воріт.

Звіт боксерської подав п. **Конашевич.** Секція не мала якийсь час провідника, чи пак мала їх кількох, які поступово змінялися і щойно при кінці минулого року провід секції обняв п. Конашевич. Боксерська секція заповідається дуже добре. Вона має за собою вже 5 метчів, з того 2 мистецькі і 3 товариські. На 5 метчів боксери „України" виграли один метч, програли 4, хоч і з малою різницею пунктів. Боксери могли вже здобути мистецтво Б-класи, одначе нерегальність Чорних, які виставили до мистецького метчу II. дружину скріплену кількома змагунами першої дружини, стягнула цьому на пенальтю. Мистецтво здобула дружина Стшельця, яка програла з „Україною" 9 : 7. Тренінги боксерів веде спеціяльний, залігітимований тренер, який запевнює, що боксерська секція „України" має найкращий людський матеріял у Львові. На тренінги, які відбуваються двічі в тижні, приходить за кожним разом к. 30 змагунів.

Гаківкова секція теж опинилася була після смерти бл. п. члена виділу п. Пазуняка без проводника. Кермували нею спільно: голова т-ва **дир. О. Левицький і п. Конашевич.** Гаківкова секція, яка має, за малими виїмками, дуже молодий елемент, осягнула в минулому діловому році свій найвищий рівень та здобула віцемистецтво Львова в гаківці.

Одна з наймолодших акцій, якою кермував п. Яримович Р. виказує теж незвичайно гарний розвиток. Її поодинокі змагуни здобули ріжні мистецькі титули, яких їм „зелений столик" не хотів признати. Справа деяких наколесницьких змагань наколесників України жде ще свого вирішення на загальних зборах Союзу львівської наколесницької округи.

Наколесники стартували 20 разів, з того Україна уладила сама 4 змагань.

З черги дир. **Костик** іменем Контрольної Комісії подав звіт і поставив внесок дати минулорічному виділові абсолюторію і гаряче подякувати голові за поставлення т-ва на справді европейський рівень.

У доволі обширній та діловій дискусії над звітами брали участь такі промовці: **дир. Ковалисько** (признання цілому виділові і змагунам за минулорічну працю), п. **Скрегота** (про надмір футбольних змагань), ред. **Сливка** (про потребу зорганізування легко-атлетичної і жіночої секції та про посилення заходів у справі придбання власного спортового майдану), п. **Сія**, п. **Шеховнч, м-р Бутель** (про болячки й потреби боксерської акції), тренер копунів п. **Мора** (про недостачу амбіції серед поодиноких змагунів і несолідність старших змагунів підчас тренінгів), п. **Підлісецький** (про ріжні болячки футбольної секції зокрема про посилення дисципліни серед копунів, зокрема в першої дружини) і п. **Романець** (про потребу акції спортових гор). Відповідав промовцям п. **Конашевич і п. Чучман.**

Після дискусії збори признали абсолюторію минулорічному виділові.

Зміни статуту рішили збори не переводити.

Комісія-Матка у складі: інж. Шепарович, м-р Воровець і п. Пашин подали Загальним Зборам таку листу нового виділу: голова дир. О. Левицький, І. заст. голови інж. Павлик, ІІ. заст. голови дир. Чучман. секретар п. Дуткевич. скарбник п. Вербівський. Члени виділи: пп. Конашевич. Грещак, Терлецький та інж. Шепарович. Заступники: пп. Верхола, Назар і Яримович. Листу Комісії-Матки приняли Збори одноголосно.

Контрольна Комісія: дир. Колтунюк, дир. Филипович і дир. Костик.

На внесення дир. Чучмана Збори іменували почесними членами т-ва дир. Е. Нагірного і дир. М. Лазорка, та висловили подяку українській пресі за моральну підтримку т-ва. Д-рові Кашубинському у Львові та д-рові Локачеві з Миколаева за лікарську поміч у діловому році. На внесення м-ра Харука переведено збірку серед членів З. З. на Рідну Школу, яка дала суму 30 зол.

З уваги на велику поміч, яку давала т-ву Народня Лічниця у Львові, Збори рішили висловити її **Протекторові та Основникові Екс. Митрополитові Андрееві свою подяку та пошану, та рішили просити Його благословення у дальшій праці Т-ва.**

Збори закінчено відспіванням національного гимну.

Хто забуває про свій обовязок супроти Юнацтва „Просвіти", той забуває про майбутню долю Нації.

ФУТБОЛ.

КАТОВИЦЬ. **Польський Шлеськ — Німецький Шлеськ 2:1 (0:0).**

КРАКІВ. **Краковія — Звєнєнєцький 7:1 (4:1). Вісла — Кабель 11:0 (5:0).**

ПОЗНАНЬ. Тренінговий метч двох репрезентацій округи дав вислід 10:7 для тіму „А".

ВАРШАВА. Такий самий метч відбувся у Варшаві і дав вислід 1:1.

БЕРЛІН. **Берлін — Прага 4:1 (2:1).** Міжмістові змагання виграла німецька дружина.

ПРАГА. **Страсбург — Прага II 3:1 (2:0).** І друга репрезентація Праги програла на власнім грунті.

ЛЕГКО-АТЛЄТИКА.

У Познані відбулися зимові мистецькі легкоатлетичні змагання в галі, які принесли один світовий репорд та 7 нових польських рекордів. Світовий рекорд здобула Пейзікова в метч кулею обіруч — 21.74 м.

КОМУНІКАТ ФІЛІЇ К. Л. К. — ЛЬВІВ.

Виділ Філії повідомляє своїх членів, що 9. лютого п. р. в год. 20 відбудуться шкільні сходини Клюбу при вул. Рутовського 32/II **Виділ.**

—o—

Спортові новинки.

Що буде з метчом Україна-Краковія? З причини відлеги заповіджені метчі фіналової пулі на відбудуться. Відбудуться вони мабуть аж при кінці місяця, якщо дозволять на це атмосферичні умовини. В поважним разі перший метч України з Краковією відбудеться у Львові. Україна, як господар мусітиме при догідних умовинах (на випадок морозу) повідомити на 24 години Краковію і відбути негайно метч. Таке доручення, в уваги на вчерашну погоду дав ПЗГЛ.

Речинці мистецьких метчів в гаківці Б-класи. Як відомо, друга дружина гаківкарів України бере участь у гаківкових мистецтвах Б-класи, які відбудуться у двох групах. Речинці І. групи такі: 12. II. Гасмонея — Дрор, 13. II. Погонь II. — Україна II, 19. I. Гасмонея — Україна II.; 20. II. Дрор — Погонь II.; 26. II. Гасмонея — Погонь II.; 27. 2. Україна II — Дрор. У другій групі грають тільки резерви Чорних, Лехії, А. З. С-у та львівського Стшельця. Та ледви чи в всі ці замічені метчі відбудуться.

Перший футбольний метч у львівській Окрузі відбудеться вже в торгову неділю в Перемишлі. Грають тимчуть: Польонія — Погонь (Львів).

Відгук боксерського метчу Україна — Світязь. Спортовий виділ Л. О. З. Б. поважив п. Володимира Цюсекунданта України упімневанням за те, що він помів підчас скандального метчу Україна — Світязь зверну, ти судіям увагу на їх лиху тактику в оцінюванні перемог. Про сам метч комунікат цього Виділу не згадує ні словечком, значить усе було в „ложонджу"...

Нарешті вивона перемога канадійців. В Міхен відбувся метч канадійської дружини Саскатчеванських Воїнів з комбінованою дружиною Німеччини. Канадійці голи дуже добре і виграли висово 8:1 (4:1 1:0 3:0).

Американські гаківкарі в Европі. Американські гаківкарі грали свій перший метч із репрезент. Франції та осягнули ледви скромний виділ 2:1. З репрезентацією Німеччини осягнули американці теж ледви перемогу 3:2. Виходить, та ні канадійцям ні американцям не легко буде цього року здобути мистецтво світа у Празі.

КАЛУШ, 20. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. Прошу перевести з мого конта зол. 750.— на біж. рахунок Д. Розточного, столяра у Львові. З поважанням Іван Гринів.

ЛЬВІВ. 24. І. 1938 р. П. Т. Пром-банк, Львів. З переказаних мені п. Гринівом зол. 750.— прошу перелити зол. 200.— на б/ж. рах. п. Р. Бориса в Рівного, а зол. 170.— на біж. рах. К. Лишької у Львові. Решту прошу вжити на закупно дом'ільовзятих на Пром банк векселів. З поважанням П. Розточний.

БЕЗГОТІВКОВІ РОЗПЛАТИ ПЕРЕВОДИТЬ

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

Тел. 200-15, 282-15.

Національні війська пішли вперед на 20 кільометрів.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧІ.

Еспанське національне міністерство внутрішніх справ поівдомляє:

Національні війська посунулися на відтинку Альфамбра на 20 км. вперед, займаючи 15 сіл.

Червоні втратили 3.000 убитих, понад 2.000 полонених і чимало зброї та муніції.

Національні війська опанували цілу Сіерру Пальморру — тепер ідуть дальше вперед.

Офіційний комунікат барсельонського міністерства оборони стверджує після завзятої битви, що червоні знову втратили становище Льома Карбонера. Відділи, що займали Саіллянтес де Архента і Візіядо відступили в порядку на позиції, що їх визначило командування. Лінія Сіерра Пальмера залишилась у руках червоних, що затримали на горах Себолярехос ворога, який наступає в напрямі Альфамбри.

Японська відповідь у справі розбудови фльоти.

Як подає „Ніші — Ніші", японські міністерства маринарки і закордонних справ опрацьовують відповідь на ноти Франції, Америки і Англії, які запитали японський уряд у справі його плянів щодо розбудови военної фльоти. Японський уряд ствердить, що з огляду на безпеку держави він не може подати своєї морської програми; не значить це, що Японія перейде межу, визначену в нотах трьох великодержав. Розбудова японської фльоти не загрожує іншим державам.

—o—

Успіхи китайських партизанів.

Як подає китайська преса, китайські загони, яких тактикою є: непокоїти японські залоги віддалені від терену головних операцій, заняли вчора (в неділю) вечором Ютан; японці відступили в напрямі Ганчов.

У провінції Шансі китайці здобули Кіссіен.

ЯПОНЦІ ЗНИЩИЛИ ГЕНЧАВ.

З Макао повідомляють: Японські літаки й кораблі знищили до тла модерне місто Генчав на південь від Кантону. До Макао напливає відтіля чимало втікачів. У Генчав мабуть чимало вбитих і ранених.

Зміни в німецькому уряді

В НАСВІТЛЕННІ АНГЛІЙСЬКОЇ ПРЕСИ.

Британські офіційні кола здержуються від ширших коментарів на тему недавних змін у німецькому уряді, висловлюючи думку, що вони відносяться виключно до внутрішньої політики.

Ліва преса широко обговорює ті події, добачуючи в них прояви сильного внутрішнього терору. Правий „Обсервер" уважає, що такі алярми перебільшені та шкідливі. На його думку англійська публична опінія повинна занять прихильну поставу до нового міністра закорд. справ Рібентропа, який поважно заслужився для налагодження німецько-британських взаємин. Теперішня ситуація не підходить до якихнебудь провокаційних виступів з англійського чи французького боку; краще вичікувати нагоду, щоб довести до порозуміння з Німеччиною.

КИТАЙЦІ ЗАНЕПОКОЄНІ.

Китайські урядові кола приняли вістку про зміни в німецькому уряді з деяким непокоєм: вони підкреслюють, що марш. Бльомберг мав симпатії до Китаю та що Нойрат хотів довести до закінчення далекосхідної війни, коли тимчасом Рібентроп відіграв чималу роль при організації протикомуністичного пакту.

ВПЛИВ ДИМІСІЇ ПАПЕНА НА АВСТРІЙСЬКУ ПОЛІТИКУ.

Віденські кола коментують димісію німецького амбасадора у Відні Папена так, що Берлін після знормалізування австро-німецьких взаємин уважає його ролю покінченою і не солідаризується з австрійськими націонал-соціялістами. Тимчасом ці останні підбадьорені зміною німецького уряду: вони рахують на сильнішу підтримку Берліну. Можна припускати, що вони тепер скріплять агітацію.

З огляду на те легітимісти підкреслюють, що лише реставрація монархії може запевнити Австрію перед „аншлюсом".

НІМЕЧЧИНА ЗЛІКВІДУЄ СВОЮ АМБАСАДУ В МОСКВІ?

Зближений до німецьких нац-соціялістів віденський часопис „Вінер Ноєсте Нахріхтен" повідомляє на основі власних інформацій з Берліна, що німецьку амбасаду в Москві мають зовсім скасувати; дотеперішній нім. амбасадор у Москві, фон Шуленбург, стане мабуть амбасадором у Токіо.

ДОПОВНЯЮЧІ ВИБОРИ ДО ЮГОСЛАВЯНСЬКОГО СЕНАТУ.

Вчора (в неділю) відбулись доповняючі вибори до югославянського сенату. На 23 сенаторські мандати, що їх треба було розділити, урядова листа дістала 14. Лише в окрузі Сави (Хорватія) опозиція здобула 5 мандатів, уряд — 2.

—o—

РЕҐЕНТ ГОРТІ НА ЛОВАХ У БІЛОВЕЖІ.

Після повітання у Кракові виїхав мадярський реґент адм. Горті з през. Мосціцьким, марш. Сьмігляим Ридзом та почотом на лови до Біловежської пущі. У ловах, що почалися вчині (понеділок) рано, бере участь також стрічний брат данського короля князь Ансель

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Г. ГОЛ.

ПОМСТА.

Герберт узяв слухальце:

— Панна Мартіяна все ще у фризіера!

Скривився, хотів сказати щось злобного, але задовольнився тим, що стукнув слухальцем злісно до телефонічного апарату. Сидів і думав гірко: „Навіщо ж було раніше виходити з бюра, навіщо було відмовляти своїм приятелям бриджеву партію і псувати собі вечір... Які вони були лихі на мене... і все це для чого? На те, щоб піти з Мартіяною на той концерт з органами... Її найновіша примха... конче треба її органів. А тепер... пять мінут тому вже почався концерт, чотири разів вже дзвоню до неї, а вона ще не встигла зачесатися!"

Серед такої мелянхолійної задуми озвався знову дзвінок. Але не з телефону. Герберт підбіг до дверей, відсунув швидко автоматичну засувку і вже вибачив Мартіяні її неточність, маючи на устах вибачення перед нею за свою настирливість.

Та яке було його здивування, коли на порозі перед ним станула не Мартіяна, а незнайома дівчина. Вона теж була молода, стрункa, бідняка, але — цим ріжнилася основно від Мартіяни — мала залякане, скромне личко, дуже дешевенький плащ і якби трошечки витертий капелюшок, що тримався набакир. У руках тримала маленьку валізочку.

Герберт лихий, що так рочарувався сказав гостро:

— Чого ви собі бажаєте?

— Я хотілаб вам запропонувати найновіший модель смоктача до пороху — і несвідомо поглянула йому в очі.

Герберт уже хотів скрикнути:

— Нащо мені смоктачів! — і грюкнути дверима, але несподівано блиснула йому думка: „Знаменита нагода помститися на Мартіяні, нарешті показати їй".

— Прошу, зайдіть ближче. Можемо поговорити.

Дівчина ввійшла до кімнати і він прохав її сісти. Заки вона почала вихвалювати свій реклямовий предмет, він забрав перший слово:

— Щодо вашого апарату то поговоримо про це пізніше. Я маю для вас іншу пропозицію. Не потребуєте дивитися на мене такими переляканими очима... Скажіть, чи ви не малиб охоту піти нині зі мною на концерт органової музики? Це дуже невинна річ і до нічого вас не зобовязує. Бачите, я маю два білети, а мій приятель в останній хвилині мав важну перепону. Мені здається, що булоб жаль змарнувати заплачений білет — це чудовий концерт. Може на першу частину ми вже спізнимося, але це нічо не шкодить, бо програма велика. Но, що? Маєте охоту?

Заки дівчина відповіла, вона вдивлялася в нього нерішуче. Таких запросин вона не сподівалася. Вона зараз догадалася, що це не приятель мав з ним іти на концерт, а якась знайома чи наречена і він хотів потішити себе в іншому товаристві. Концерт з органами! Як часто думала вона останніми днями про нього, коли зупинялася перед великими вєфшами — така нещасліва, що і мріяти не могла про скромний білет на галерії.

Ні, той молодий панок зовсім не виглядав на такого, що ходить по галеріях і вистоює на концерті. Він не робив зовсім вражіння такого, якому можнаб недовірятн або щоб треба було лякатись за його невідповідну поведінку. Ні, він виглядав багато краще, як багато пересічних інтелігентів, з якими вона мала до діла. Ах, почути гарну музику на концертовій салі!

— Але...ж я не маю відповідної сукні на концерт — сказала дівчина легенько усміхаючися.

— Це нічого не шкодить — відповів Герберт щиро.

„Як вона гарно всміхається!" подумав. „Вона мусить бути дуже симпатична... яка скромна. Вона напевне не сказалаб чоловікові чекати дві години, засівши у фризіера.

—Ні, мені якось справді дивно приняти... — боронилася дівчина.

У тій хвилині озвався на бюрку телефон. Це був голос Мартіяни.

— Гальо, Герберт? Мій коханий! я нарешті вільна... Не гнівайся на мене... Зате яка є тепер гарна... будеш здивований. Усе це тільки для тебе. Ті дрібні льочки, що тобі так неподобалися, казала собі стяти. На їх місце зробив мені фризієр глибоку ондуляцію, таку, яка тобі подобалася. Но, тепер мусиш дуже поспішитися. Отже за девять хвилин перед фільгармонією, добре?

— Добре — відповів Герберт.

Він поглянув на дівчину, що сиділа перед ним. Вона перехилила голову, світло падало на її ясне волосся, що золотистою рямкою оточували її гарненьке личко.

„Шкода..." подумав і вагався, що має сказати.

Румунський уряд розвязав організацію німецької молоді.

Як подає румунська преса, уряд розвязав організацію німецької молоді в Румунії та замкнув її орган „Дойтше Тагесцайтунг", що виходить у Брашові.

„Екстрапост" повідомляє, що уряд скасував заборону привозити націонал-соціялістичні німецькі книжки, яку видав попередній уряд.

РИМО-КАТОЛИКІВ НЕ ПРИЙМАЮТЬ ДО „ЗАЛІЗНОЇ ГВАРДІЇ".

Голова „Залізної Гвардії" Кодреану заборонив приймати до організації румунів римо-католиків.

Альноголізм стелить ліжко сухотам.

Чи не цікаві числа?

Міське Заведення контролі пожив перевело в січні ц. р. 1407 хемічних аналіз різних продуктів пожив і з того аж 85 випадків передало на судову дорогу.

Із зразків молока 27 зразків виказало розводнення 5—30 прц., із 101 зразків сметани — аж 24 були фальшовані, а крім того мали товщу менше, ніж 22 прц. На 200 зразків масла — у 5 випадках знайдено додаток маргарини. Бриндза була в кількох випадках фальшована додатком коровячого сира.

Як бачимо проценти зафальшовувань — розмірно значні, в деяких випадках навіть дуже великі (напр. сметани аж 1/4 всіх прібок). Колиж зважити, що вдається контролювати тільки дуже незначну частину, а у більшій кількости випадків удається оминути контроль — то наглядно видно, якої шкоди зазнають і в дійсности переплачують за фальшований товар ті, що нераз лакомляться на нижчу на око ціну 1—2 грошів і купують продукти невідомого походження в тих, які не дають ніякої гарантії за свій продукт.

Думаємо, що наведені числа — аж надто наглядно повинні переконати кожного, наскільки ліпше купувати напр. набіл у Маслогоспі, який не тільки сам переводить дуже дбайливі аналізи й стежить за зразковою якістю продукту, але й підлягає ще спеціяльно дбайливій кожночасній контролі й загально відомій опіці різних органів, які не можуть найти в ньому ніяких недостач.

На все є рада!

Як звичайно, я сидів при „чорній" у кавярні. Сильний продув зимного повітря повідомив про прихід нового гостя. Мимоволі відірвав я очі від часопису: до кавярні ввійшов мій старий знайомий приятель Казимир В., популярно відомий „непоправний оптиміст". Все усміхнений, у добрім гуморі, ніколи не зражується життєвими невдачами. Казимир цим разом мав дитний вираз лиця, насуплений і похнюплений. Хвилину розглядався по салі і побачивши мене, старався, як усе досі, усміхнутися, однак цей усміх тільки викривив йому лице.

— Чоловіче, що з тобою діється? Ти певне цесь гуляв цілу ніч, признайся!

— Плетеш дурниці! Маю гризоту; я злий, а ти говориш про пиятику!

— Що-ж сталося? Оповідж мені, а може ми вдвійку знайдемо вихід.

— Ех! — махнув рукою. — Ти мені теж нічого не порадиш. Бачиш — від пяти років граю на льотерії. Постійно маю це саме число. Я вже звик до нього, вірю в нього. Поправді не без причини, бо дуже часто паде на нього виграв. Ну, і просто якийсь сентимент... Усміхаєшся. Але зрозумій, — чоловік може призвичаїтися до якогось кімнатного мебля, годинника чи папіросниці, так чому не міг би призвичаїтися до свого льотерійного числа? При цьому є тут ще одно: я вибирав цей льос разом із покійною жінкою і все, коли виграю, пригадується мені сцена в колектурі, коли то Іванна переконувала мене, який маємо вибрати собі льос...

— Але-ж, Казю, — перебив я йому — купи собі цей сам льос, і баста.

— Так, але в цьому то й річ: його вже нема. Так, нема вже його — повторив, бачучи моє здивування.

— Ошалів, — майнуло мені крізь думку. — Як то нема? — питаю якнайлагідніше.

— Чи ти не читаєш часописів? — закликав Казимир. — Чейже змінено систему льотерійної гри і зменшено кількість льосів. Мій льос зачинався на 170 тисяч, а тепер найвище число має 160 тисяч. Признаю, що вигляди на виграну звідняки цьому дуже збільшилися, але нема мого числа! Тепер хіба розумієш?

— Казю, тільки не зневірюйся; подумаймо спокійно. Справді справа прикра, однак треба діяти і то скоро, бо може бути ще гірше.

Тепер знову Казьо поглянув на мене з виразом найвищого здивування.

— А так, може бути ще гірше. Ломиш руки, що вже нема твого числа, а сам кажеш, що льосів є багато менше. Коли будеш так дальше тільки попадати в розпуку, то взагалі не дістанеш жадного льосу. Забуваєш, що тягнення першої кляси 41-ої льотерії починається вже 14-го лютого. Часу маєш мало, льосів небагато, — розберуть інші, а ти що? Перестань бути нещасливим, — біжи зараз по льос, може вдасться тобі найти якесь тому близьке число...

Казимир зірвався з крісла, але зараз таки успокоївся...

— Ні, так зле хіба не буде, бо льосів є менше, зате кожний з них ділиться не на чотири, але на пять частин, а це також збільшує вигляди виграти. Та, що обережного і Пан Біг береже, то біжу зараз за льосом.

—o—

Погром „Українфільму".

Згідно з повідомленнями з Києва, большевицька влада після розгрому українського совітського уряду та Академії Наук взялася за дальше нищення української культури. В останніх днях увязнено цілу дирекцію „Українфільму", а саме Нечоса, Загорського та інших визначних діячів кіна. Всіх їх обвинувачено в „бандитській дівльности" та „жовто-блакитному шовінізмі", які виявлялися нібито в тому, що вони осмішували москалів у фільмах.

(Офінор).

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом кождий мусить йти діла. Чи ви повняли вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46

— Бачите, яка неприємність... Телєфон з бюра. Кличуть мене у важній справі... пропав мій концерт. Мені так прикро...

— Але-ж я це розумію, обовязок передовсім — сказала дівчина і встала з місця. Вона перестала усміхатися.

Йому стало жаль дівчини.

— Та зараз піду до бюра мушу ще оглянути той смоктач...

Герберт говорив це так, якби почував свою вину:

— Я справді потребую такий апарат...

— О, ви будете ним дуже вдоволені. Дякую дуже.

І пальці вже перебігали по папері — листку, на якому вона виповнювала текст замовлення.

— Грошей не потребуєте тепер давати, аж при доставі до дому. О, прошу тільки тут підписати. Так, дякую. Завтра принесуть вам апарат.

Вона збиралася до відходу.

— Я гадаю, що ви не гніваєтеся на мене... — говорив Герберт.

Дівчина глянула на нього спочутливим чи прощальним поглядом і вийшла.

Герберт стояв перед дверима і думав. Йому було ніяково, глупо. Сам не знав, за чим має жаліти — чи за тим, що не використав такої знайомости, чи... „Шкода"... подумав.

І не знав чого. Апарат був йому зовсім непотрібний. Тепер мусів хутко одягатися, щоб зустріти Мері-Ану. Зрозуміє що така необдумана поміч коштує дорого.

Переклав а. б.

З товариського життя.

ВІДКРИТТЯ НОВОЇ ДОМІВКИ „МОЛОДОЇ ГРРОМАДИ".

Клюб Т-ва „Молода Громада" перенісся до нової гарної домівки у будинку Народньої Гостинниці у Львові. Вчора, в неділю, в год. 7.30 веч., відбувся акт святочного посвячення домівки, якого доконав о. пралат Куницький в асисті о. радн. Малиновського й о. радн. Семчишина. О. пралат Куницький виголосив коротку приладну проповідь, вказуючи на конечність вязати з важкими життєвими трудами — радість життя, яка виявляється саме на такому терені, як Клюб „Молодої Громади", що у своїх кімнатах годить і гостює членів громадянства різних поглядів.

Дир. Я. Колтунюк, як голова Надзірної Ради Гостинниці витав Молоду Громаду, як свого нового комірника та при цій нагоді переповів коротко історію тієї домівки, що повстала з перебудови колишньої великої салі ресторану Н. Гостинниці. Дир. Колтунюк звернув увагу, що на випадок розросту Молодої Громади, якого він із серця побажав тому Клюбові, — можна буде поширити домівку сусіднім помешканням.

Дир. А. Палій, як голова Молодої Громади подякував на першому місці оо. Духовникам за таку численну участь в акті посвячення домівки, підкресливши, що членам Т-ва і Клюбу приємно гостити їх у своїх кімнатах і бачити прихильність духовних кол особливо в нинішній момент, коли тісніше зєднюються вірні греко-католицької Церкви з Церквою. Подякував теж представникам Народньої Гостинниці й Української Бесіди, що вшанували своєю присутністю Т-во і Клюб з нагоди того його „родинного" свята та вказав на головну ціль Тва і його Клюбу: плекати товариське співжиття між членами того самого громадянства, які може й ріжняться поважно політичними поглядами та які проте мають достаточно широку платформу, щоб разом збиратись для товариської розваги.

Добірний буфет, орхестра п. Костюка, бридж — все воно казало численно зібраним членам і гостям бавитись до пізньої ночі. Як на вчорашню фреквенцію, то саля і три кімнати показались надто малими й тісними!

ВЕЧЕРНИЦІ МЕДИКІВ.

Вечерниці медиків мають вже свою заслужену традицію, тому не диво, що і цього року стягнули вони чимало публики, серед якої можна було помітити кількох відомих лікарів; доводилось чути польську й німецьку мову. Наша публика не має звичаю точно приходити навіть на театральні й концертові імпрези, тому зі здивуванням прийшлося ствердити, що в год. 22.15 (початок вечерниць був заповіджений на год. 22.) салі „касина поштовців" були вже заповнені.

Хоч на запрошеннях було подано, що обовязує візитовий стрій, більша частина мужчин була у смокінгах і фраках; пані всі мали вечірні тоалети, деякі навіть дуже гарні. При добрій орхестрі у милому настрою скоро минула ніч.

Недількі Просфори.

ПРОСФОРА КОМІТЕТУ БУДОВИ ЦЕРКВИ СВ ІВАНА БОГОСЛОВА НА ВУЛЬЦІ.

Заходом Комітету будови церкви св. Івана Богослова у Львові відбулася 6. ц. м. в год. 5 попол. традиційна просфора в салі монастиря СС Василіянок при вул. Потоцького 9б. Понад 150 громадян Вульки і запрошених представників українських установ та преси засіло до спільної просфори.

Просфору попередив концерт колядок хору питомців Ремісничої Бурси при вул. Бартосінної 3 під проводом студ. К. Цепенди. Десятилітній питомець бурси Сумик виголосив вірш „Бог Предвічний". Після того о. проф. О. Бучацький відправив молебен, поблагословив Божі дари і виголосив коротку промову. В ній торкнувся він нечуваного нападу посла Войцеховського на Найвищого Достойника нашої Церкви, висловив йому почуття синівської любови й вірности і закінчив многоліттєвим нашому Князеві Церкви, що підхопила ціла саля. Дальше промовляли: проф. І. Галущинський від Рідної Школи, п. Б. Баранова від Народньої Організації Українців м. Львова, о. В. Белей від парохії св. Юра, м-р Дубас від читальні „Просвіти" на Вульці, п. Чорній від „Міщанського Братства", п. Рудницький від „Народньої Торговлі", вкінці о. Слиж з Пустомит.

Три учні в супроводі фортепіяну відіграли на скрипках низку колядок. На будову церкви

зложили присутні 49.42 зол. Опісля всі присутні зложили підписи на привіті до о. крил. Ю. Дзеровича, голови Комітету будови церкви, який, маючи зломану ногу, не міг прибути на цю просфору. Серед промов, співів колядок і товариської гутірки минув вечір незвичайно мило. Учасники просфори розходилися вдоволені в цій надії, що вже в цьому році буде віддана до вжитку вірних нова величава церква та що при ній буде основана одночасно й парохія, на що наше громадянство зложило вже дуже поважні грошеві жертви і певно не відмовиться від дальших.

„ПРОСФОРА" КРУЖКА Р. Ш. ІМ. Б. ГРІНЧЕНКА.

Кружок Р. Ш. ім. Б. Грінченка уладив спільну „Просфору" в неділю, 6-го лютого ц. р. в малій салі Т-ва ім. Лисенка. Учасників було коло 100 осіб. Молебен відправив о. прелат Куницький, який потім у гарній промові побажав Рідній Школі віри й витревалости у праці для добра українського народу. Зібрані приняли промову о. прал. Куницького рясними оплесками. Промовляли теж: голова Кружка Р. Ш. ім. Б. Грінченка дир. Мудрик, о. Галянт, д-р Кришталь-ський та інші, а м-р Зенон Книш просив о. прал. Куницького передати Екси. Митрополитові від Рідної Школи поклін та запевнення, що атака на голову нашої Церкви скріпить тільки вірність нашого народу своїй вірі і Церкві.

Промови чергувались з виступами хору учнів та учениць під орудою учительки п. Бігунівної та деклямаціями учнів Капарника, Біланюка і Співака.

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **Секція Української Мови НТШ** повідомляє, що у пятницю 11-го ц. м. в год. 6-ій веч. відбудеться відчит М. Рудницького на тему „Три хвилини у розвитку літературної мови: звичка, граматика, естетика" в канцелярії „Наук Т-ва ім. Шевченка", Чарнецького 26.

— **Комітет „Равту Преси"** пригадує, що запрошення на Равт можна дістати кожного дня в редакції „Діла" Ринок 10. II. і в редакції „Нового Часу" Костюшка 1 а. В обох редакціях можна теж купити білети на Равт Преси.

— **Мистецький Вечір** при співучасти п. Оленки Заклинської і хору під орудою п. Евгена Козака уладжує 8-го лютого ц. р. у салі Театру Ріжнородностей (Рутовського 22. I.) Товариство Допомоги вдовам і сиротам по священиках. Після того **танці** під проводом проф. Павла Зимака. Початок в год. 21.

— **„Чому і як школа поборює алькоголізм і нікотинізм?"** Виклад д-ра П. Біланюка на цю тему відбудеться в суботу, 12. лютого ц. р. в год. 18. в салях Природничого Музею НТШ, при вул. Чарнецького 24. II. Після викладу дискусія. Секція Вчителів Абстинентів при Учительській Громаді у Львові, що уладжує цей виклад, просить громадянство взяти численну участь в огляду на актуальність теми.

— **За права льокаторів і субльокаторів.** Проект закону про вибір радних у шести містах, між іншим у Львові, передбачує, що радних вибиратимуть також союзи власників реальностей. Тому, що таке упривілеєння могло би принести шкоду масам льокаторів, Союз льокаторів і субльокаторів звернувся до окремих послів, щоб вони виступили в соймі з внеском додати у тому проекті постанову, що й союзи льокаторів мають право вибирати радних.

— **Присуди на наших священників.** Львівський окружний суд на виїздній сесії в Любачеві покарав б-ма місяцями вязниці зі завішенням о. Антона Савчука гр.-кат. пароха в Улазові, якому закидають, що він вів метрики осіб, що мешкають поза його повітом, зокрема в білгорайському повіті. — Любачівський староста покарав грівною у висоті 100 золотих зі заміною на 1 місяць вязниці гр.кат. пароха Плазова о. Гр. Федорищака за те, що коло його церкви висипали могилу.

— **25-ліття смерти М. Коцюбинського.** Спілка совітських письменників України створила спеціяльну комісію з пп. Тичини, Головка, Копиленка, Костюка та Рибака, що має заняти відсвяткуванням 25-их роковин смерти М. Коцюбинського. Інститут української літератури ім. Шевченка Академії Наук УССР готує низку наукових праць про М. Коцюбинського, в тому числі І. І. Стебуна „Коцюбинський, його життя й творчість". До нового видання збірника „Горький і Коцюбинський" увійдуть досі ще не опубліковані матеріяли. Друкують збірник листів Коцюбинського.

— **Нові памятники у Києві.** У Києві мають поставити памятник Шевченкові. Автори проекту Бульдін, Ражба і Дараган закінчили свої моделі і 15-го лютого мають дати їх до затвердження. — Урядова комісія Ради Народніх Комісарів УССР приняла проект памятника Бушкінова, що його виготовив Страхов. Памятник-обеліск „Звільнення Києва від інтервентів" уже моделюють і в травні почнуть відливати для нього бронзову фігуру вершника. Памятник має

— **Памяти Михайла Обідного.** У четвер, 10. лютого ц. р. в год. 17.30 у Сміховському Народньому Домі у Празі відбудуться Жалібні Сходини, присвячені св. памяти д-ра Михайла Обідного. Програма: 1) Життя і праця М. Обідного — Арк. Животко. 2) Памяти М. Обідного — проф. д-р Ян Славік. 3) Поетична творчість М. Обідного — О. Чернова. Адреса для листів: Український Історичний Кабінет, Тосканська Палата, Прага, ЧСР.

— **Посвячення цукроварні „Поділля".** В неділю, 13. лютого ц. р. відбудеться у Березовиці Великій біля Тернополя урочисте посвячення новозаложеної цукроварні „Поділля". Початок свята в год. 10.15. Спеціяльний моторовий віз до Березовиці відїздить з головного двірця у Львові в год. 8.15.

— **Учитель-дегенерат.** Перед львівським апеляційним судом станув приватний учитель з Дрогобича Мозес Шторх, якого суд І. інстанції покарав 2-літньою вязницею за те, що він знеславлював свою 6-літню ученицю. Крім того стануло перед судом Л. Варман, Б. Раппапорт і Мехель Шторх, які намовляли свідків до фальшивих зізнань у справі Мозеса Шторха; суд І. інстанції їх увільнив.

— **Львівська хроніка.** До Загального Шпиталя привезли 18-літнього Йосифа Ляховича, зам. на Перзенківці, який ніс пилу і йдучи впав так нещасливо, що пила відрізала йому три пальці правої руки. — Невідомий справець дістався до мешкання Броніслави Фрай (Сенаторська 9) і вкрав більшу кількість срібної столової застави, платиновий нашийник з бриліянтом та інші речі на загальну суму 1500 зол. — В суботу вийшов з дому своїх батьків 18-літній Роман Янішевський, крамничний помічник (Городецька 131) і досі не вернувся — У поліції заголосили, що в суботу вийшла з дому при вул. Рукодільничій 19 у Замарстинові 13-літня Гелена Кащ і слід за нею пропав. — У молочарні Германа Семкарта при вул. Вірменській 8. хотіла наложити на себе руку 26-літня танечниця Геновефа Мухер. Її відвезли до шпиталю.

За збройний напад.

ПРОЦЕС ІНЖ. ДОБОШИНСЬКОГО.

В понеділок, тобто третього дня розправи проти інж. Добошинського зізнавали свідки. Грьох постеруникових, що брали участь у погоні, описують події, як їх представив акт обвинувачення. Господиня мисленіцького старости оповідає, як Добошинський зі своїми людьми напав на староство та приклавши револьвер до уст старости питав, чи це староста. Вона виручила старосту і сказала, що староста виїхав, а це посторонній чоловік. Тоді Добошинський лишив старосту, а його люди здемолювали мешкання та заграбили багато річей, між іншим портфель із 900 зол. Крім того зізнавав ще маляр з Мисленіц, що перший заалярмував владу про напад та один із учасників нападу Антоні Квінта. Цей останній, член Стронництва Народового, на запит предсідника ствердив, що інж. Добошинський мав на нього добрий вплив, бо поборював комуністів.

—o—

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ОСЬМИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цього дня суд переслухав цілу низку свідків в села Мукань, які своїми зізнаннями виказували алібі підсудних Василя Єнджейовського, Павла Пущика й Василя Паньчука. На цю обставину зізнавали свідки: Олекса Єнджейовський, Василь Єнджейовський, Юрій Малюна, Дмитро Гриза, Андрій Паньчук, Олекса Гриник, Іван Коцупир, Олекса Токарський, Григор і Марія Пущики, Марія Савчук, Іван Кусевич.

ДЕВЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Суд переслухав 11 свідків, селян зі сіл Колісники, Нивиці й Середпільці. Всіх їх покликала оборона на оборону підсудних Войцеховського, Шпака й Кухти.

Св. **Катерина Войцеховська,** мати підсудного Войцеховського зізнає, що син у тому часі, коли згоріли стирти й висипано могилу, возив дерево до тартаку в Радехові і вечорами негайно клався спати. Це саме зізнали сестри Войцеховського Юлія і Степанія та Ярослав Петрів.

Відтяжуюче для підсудного Шпака зізнавав св. **Іван Мізюк,** а далі й мати підс. Шпака **Параскевія** та **Софія Колісник.**

Свідки: **Ярослав Фединишин, Григор Кухта і Анастазія Кухта** виказували алібі підс. Василя Кухти.

Після того відчитано протоколи ревізії й секвестрації у підсудних: Харчуна, Єнджейовського, Шпака, Фединишина і Куця. Відчитано протокол переслухання у слідчого судді Параски Кушинської, сестри підс. Кушинського, що служила у Львові. Вкінці відчитали оцінку знавця з Варшави письмо Б. Казанівського та Кушинського щодо їх власноручности

— **Протижидівські демонстрації в Румунії.** У містечку Моінешті, у Молдавії, дійшло до поважних протижидівських виступів після віча, яке скликала національно-християнська партія. Селяни у числі кількасот вийшли на вулицю і почали бити жидів та демолювати жидівські крамниці. Одночасно демонстранти здемолювали льокаль клюбу ліберальної партії і кілька християнських домів.

— **Князь Віндсор у Франції.** Князь Віндсор приїхав з дружиною до Франції і має намір поселитися в невеличкій палаті де ля Пе під Версалем. Цю палату спеціяльно приготовили на мешкання для б. англійського короля.

— **Не можна уживати мінеральних оліїв до харчевих продуктів.** Німецькі міністри внутрішніх та харчевих справ видали розпорядок, яким заборонили вживати мінеральних оліїв до продукції харчів. Харчі, зроблені з додатком таких оліїв уважатимуть за сфальшовані.

— **Вбивство у духовній семинарії.** У протестантській духовній семинарії в Оксфорді, на терасі, що служила за спальню для учнів, знайшли тіло неживого 16-літнього хлопця який був занятий у семинарії як слуга. Наслідком переведеного слідства арештували одного учня.

— **Подружжя дітей військових достойників.** У німецькій військовій пресі появилося офіціяльне повідомлення про заручини поручника фон Кайтель, сина нового начального вождя німецької армії з панною Доротою фон Бльомберг, дочкою маршала фон Бльомберґа, що оцетістав димісію зі становища міністра війни.

— **Нова швидка залізниця.** Залізничний спеціяліст у Ціріху, проф. Візінґер, обмірковує тепер проект швидкої льокомотиви, що робила би навіть 300 кільометрів на годину. Льокомотиву гнав би пропелер, який порушувалаб парова турбіна або мотор Діяля. Для таких швидких поїздів треба би уставляти і рейки в інший спосіб, щоб поїзди не вискакували. Залізничний шлях проходив би досить високо над землею. У західній Німеччині створився навіть технічний комітет, що має простудіювати проект проф. Візінґера.

— **Скажений пес покусав отару овець.** У місцевости Гаслях, у Німеччині, на отару овець, що ночувала на пасовиську, напав скажений пес, який загриз на смерть 183 вівці заки пастухи замітили напад. Втрата виносить около 10.000 марок.

— **Пригадуємо!** Пригадуємо всім нашим читачам, що при перших ознаках грипи, зокрема болях голови і кінцин, при почуванні загального ослаблення — треба зараз протидіяти і усунути небезпеку, яка загрожує здоровлю. Єдиним і цілевим протидіянням є: зараз положитися до ліжка і вжити прийде лікар зажити кільканайбільше Аспірину.

Шкіряні каганці

з ремінці для ніг в найліпшім гатунку, повна величина по зол. 1.40, лишки по 60 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Соляндра". 519

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 8. II. год. 7.30 „Тоска" опера.
Середа 9. II. год. 7.30 „Пан Йоніяльський" премієра.
Четвер 10. II. год. 7.30 „Палади", „Кавалєрія рустікана" оп.

Театр Ріннородностей:

Вівторок 8. II. виступ немає.
Середа 9. II. год. 7.30 „Дімон з карт".
Четвер 10. II. год. 7.30 „В перфумерії".
Пятниця 11. II. год. 7.30 „Дімон з карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського

МИКОЛАЇВ:
8. II. Гетьмани Полуботок.
В скорім часі театр виїжджає до Львова з історичним репертуаром.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДОБРОМИЛЬ:
8. II. Орлеяна.
9. II. Муж двох жінок
10. II. Процес Мері Дуган.
11. II. Довбуш.
З Добромиля їде театр до Ст. Самбора і Турки.

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

КІНА.

АПОЛЬО: „Останній алярм".
АТЛЯНТИК: „Прадівна брехня Ніни Петровни".
ВАНДА: „Кріваві перли", „Смерть чигає в джунглі".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Погордувана".
КАСІНО: „Королева передмістя".
КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бов.
МАРУСЕНЬКА: „Дибук".
МЕТРО: „Кайна".
МІРАЖ: „В оборонї" з Фліном і Фланом".
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Болько та Льольо" (Дзимпа), „Кінг-Конг".
ПАЛЯС: „Удар кайзі Йосифа".
РАЙ: „Наречена з принадлу".
РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлем Весолі.
СВІТ: „Пат і Патахон в раю"; „Тінї минувшини".
СТИЛЕВЕ: „Королівський вазен" і ревія.
ТОН: „За чужі вини", „На Дівольськім Острові" з Вагнером Бакстером.
УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.
ХИМЕРА: „Скитальці півночі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 8. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для жінок: Із світом на довго, а муз.; 11.40 Сві Д' Арамі грає, пл.; 12.03 Полуднева авд.; 14.20 Розр. музика з пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Івана Ляма „Голоси до повзлотя". Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.40 Істор. оповідка для дітей; 16.10 Фін.-госп. актуалії; 16.20 Розр. концерт; 16.50 20.00 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Українське місто Холмщина; 17.15 Концерт орк. мариварки; 17.50 „С. О. С." ратуйте наші душі; 18.00 Пісня літературних мистецтв: **18.10 У яких умовинах розвивається українська література в Совітах, відчит в українській мові Мик. Оленича; 18.20 Легкі пісеньки у вик. жін. квартету ревелерсів під дир Вол. Балтаровича (у програмі: Гайворонський - Бобинський, Купчинський, Балтарович-Лужицький;** 18.35 Тисяча слів про Данію; 18.45 Спорт; 18.50 Програма на завтра; 18.55 „Трістан і Ізольда"; 19.30 Пісеньки й танки. Заїбіда-Суміцький тенор, хори, орх., 20.10 Концерт вагеду, хору з Познані; 20.45 Веч. хвилина; 21.00 Танк. музика; 21.55 Л. М. Роговський: спів, музика; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань з грамп.

Середа, 9. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для жінок: Із пригод лісових людей, Пісеньки; 11.40 Дуети на дуті інстр., з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Рапсодії з пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Бірма; 15.00 Фрагмент із пов. І. Лиса „Голоси до повзлотя". Музика з пл.; 15.20 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина питань для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх.; 16.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відзначання Польщі на мор'; 17.15 „Брати Душецькі та Ска" легка словомуз. авд.; 17.50 Лихі й добрі батьки серед птахів; 18.00 18.50 Спорт 18.10 Вальси з пл.; 18.20 Театр Уяви: „Марсельеза" От. Роговського; 18.55 Програма на завтра. 19.00 „На балтійськім курсі" новела; 19.20 Концерт муз. хору; 19.35 Розвиток неотомізму; 19.50 Відзначання-літ. здобуття моря; 20.00 Танк. музика; у перерві в год. 20.20 Кутов гумору; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Шопенівський концерт; 21.45 Шарль Бодлер, поетична квертьгодина; 22.00 Муз. кабарет, спів, форт., гармон'я; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Артур Тосканіні, репортаж із пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 8. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібнички; 20.00 Веселі мельодії, 21.00 Інстр. кабарет; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.15 Сучасна бельг. музика; БРНО 15.00 Пісні різних народів; БУДАПЕШТ 21.00 Спів, 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.05 Розр. концерт, віденські мельодії. 17.30 Барокова музика, 19.40. 20.00 Пісні про рідний край і кохання. 20.10 Муз. балет пів'тіз; ДАЙТШ ЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сучасна камер. музика, 22.30 Соната ре-дур Моцарта на скр. і форт.; КОШИЦЬ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Форт., 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 15.15 Пісні Чайковського, 17.30 Форт. 18.00 Твори Фінке, сол.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Ескаль де повсон" ком. Шенділана; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Карачіольо" оп. Вітадінія.

Середа, 9. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.30 Веч'орній гомін, 19.45 20.00 Симфонія ч. 5 б.-дур Брукнера, 21.30 Вальси; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів; 17.30 18.00 Цит. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 „Фавст" оп. Гунода; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей. 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 21.00 „Фіделіо" оп. Бетовена; ЛАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Спів, КОШИЦЬ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.35 22.00 Скрипка; ПРАГА 16.10 Орх. концерт, 20.05 21.00 Концерт фільг. орх., спів. 22.35 Соната фіс-моль Брамса на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 Камер. музика: Парі ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Синя птичка" муз. казки Метерлінка-Вольфа; РІМ 17.15 Камер. музика, 20.30 Розр. музика. 21.00 22.00 Оперетькові мельодії: СОФІЯ 19.00 Скрипка, 19.45 20.00 21.00 „Богема" оп. Пуччіні.

Четвер, 10. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Весела далина й нова музика, хор. сол., 20.00 21.00 Вечір танцю; БІЛГОРОД 20.00 Спів; БУДАПЕШТ 19.15 Цит. музика. 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Дорвал'я; ВІДЕНЬ 11.20 Нар. музика, 19.25 Радіосценки та музика; ГАМБУРГ 20.10 „Пташник із Тиролю" оп. Целера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скрипка. 21.15 Памяти Равеля, орх., сол., форт.; КОШИЦЬ 13.30 14.00 Вістки, 18.00 Книж: „Значіння спорту". Ставинець „Кара ерінака"; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт. 17.55 Весела авд., 21.00 22.00 23.00 „Манон" оп. Масснета з участю Вен. Дальї; ПРАГА 21.15 Семестер Ірака на смичк. інстр. і сол. голос (до англійської роспії); РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера: РІМ 17.15 Танк. музика. 21.00 22.00 Комедія. 22.20 Віольончелі; СОФІЯ 19.40 20.00 Вок. концерт; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Люна Парк" оп. Лєонкарда та Раццата.

Четвер, 10. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Монопіно" муз. порнок для гімназій; 11.40 Паганіні на форт., пл., 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хл'б. Палати; 13.50 Концерт солістів: форт., сопрано; 14.20 Пан чорній кавї, пл.; 14.55 Бірма; 15.00 Фрагм. із пов'сти із. Лиса „Голоси до повзлотя". Музика з пл.; 15.25 Вікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодю; 16.15 Шлеські пісні й танки; 16.50 20.05 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Ширка людини; 17.15 Концерт солістів; контральт, кларнет, форт.; 17.50 18.50 Спортовий поралник і вістки; 18.10 Старість гарна, старість мила; 18.20 Молодь перед мікрофоном: В обороні пісового побережжа; 18.25 Програма на завтра; 18.35 Для сільської молоді: Із життя с'ль. молоді, Мат на відпусті; 18.40 Листя та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Христофор Колюмб на Саргасовім Морі" поема Л. Шенвальда; 19.47 Пірер: Попурі „Так бувало колись", пл.; 20.15 „Саньми до моря" орх., хор. Шлемінська співає; 20.45 Веч. дениик; 21.00 Танк. музика, орх.; 21.45 Каз. Вуйцицький, дослідник поет. форми, літер. нарис; 22.00 Камер. концерт: смичк. квартет; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із співерового альбуму.

ШИни „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 5. лютого 1938 р.

1 кг. масла десерт. бльов. без ол. 3·1[illegible] зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опал. 3·3[illegible] зол.
молоко 17—18 сот.

Тенденція на масло звичкова, на молоко сильна, на сйри вичікуюча.

ОПОВІСТКИ.

Крушок Р. Шк. Красне дякує щиро п. Іванові Тихторові, урожденцеві Красного, видавцеві „Української Преси" у Львові, за щорічні жертви 50—200 зол. та книжки на св. Миколая і взимку білими, пильним школярам. 329

З нагоди проферзи Міщанського Брацтва у Львові зібрано дня 6. II. золотих 65.44 як відгук на відомий напад на особу його Ексцел. Митрополита Шептицького на шпиталь його імени. — **Міщанське Брацтво у Львові.** 435

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЄТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Радієва робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117.41. 171 10-0

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Бутвиновський, **Станиславів,** ратуш. поручає різного роду галантерійні артикули. 2220 16-20

ЗАМОК „Сальво" — єдиний забезпечує перед злодієм. Рентшнер, Легіонів 37. 285 2-1

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО поважного, залізового пана, найкраще емер. вищого урядовця до продажі новочасних реєстраційних кас та машин до писання, рахування. Побажані референції. Писемні зголошення „Діло" під „Каси". 326 1-1

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СЛУЖНИЦЯ молода, працьовита, шукає місця до всього від 15. II. Зголошення Богорія 32 у сторожа. 323 1-1

НАУКА

НОВОЧАСНА адекватна система кроїв, шиття, моделювання одягів в'язочних, святочних і білля „Патрон Експресс" дає добрі успіхи. Львів, Сикстуська 21, II. 322 1-5

РІЖНІ

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влаштує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-08. 2237 29-30

ЧАСОПИСИ в архітектурі, графіці, реклямі, техніці, фотографії, літературі, журнали, ілюстрації, тощо, у всіх мовах можна дістати „Альфа", Коперника 5. 286 3-3

СКРИПКИ виконує і теж по мистецьки направляє Лютнича праційня — Львів, **Городецька 43.** 281 3-3

ОКАЗІЯ ДО 15. ЛЮТОГО! За вартістю цього відтинка, 250 грамів знаменитої води кольонської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотиків. Великий вибір косметиків по цінах фабричних. Перфумерія „Diveer Paris" — Львів, Ягайлонська девять. 290 4—5

Галянтерійна кооператива

„ЬАЗАР", Львів, Руська 3

Посезонова випродаж

2—3 Користайте з нагоди.

Оголошення друге.

Акційна Спілка для будівельн. промислу перше Іван Левинський у Львові,
подає до відома акціонарам, що

XVI. ЗВИЧАЙНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ акціонарів відбудуться 24. лютого 1938 року в год. 17 в конференційній салі Кооперативного Банку „Дністер" вул. Руська 20 з таким денним порядком:

1) Звідомлення Управи і предложення рахункового замінення за 1937 р.
2) Звідомлення Надзірної Ради з вислову провірки звідомлення Зарядду, білянсу та рахунку зисків і втрат за операційний рік 1937.
3) Розглядження і затвердження звідомлення, білянсу і рахунку зисків і втрат та ухвалення Управі і Надзірній Раді абсолюторій.
4) Ухвала щодо розділу чистого зиску.
5) Ухвала на поменшення скількости членів Надзірної Ради.
6) Вибір членів Надзірної Ради на місце уступаючих.
7) Ухвала висоти пресенційної марки для Надзірної Ради.
8) Вільні внесення.

Хто має 10 акцій, має право одного голосу на Загальних Зборах. В цілі виконання права голосування треба акцій, що доказують право голосування, заложити найпізніше на 8 днів перед Загальними Зборами в ліквідатурі Кооперативного Банку „Дністер" у Львові, вул. Руська 20.

Львів, 7. лютого 1938 року

УПРАВА:
Інж. Павло Дурбак, пп. Інж. Р. Колтунюк

ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 ов. 5 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ
ОКСАНА
ФАМОЗА Львів
Потоцького 58.

За редакцію відповідає Олександер Костюк Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 29 (14.861). Львів, середа 9. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Совітський шарже д'аффер у Букарешті пропав без сліду.

З Букарешту повідомляють:

Шарже д' аффер СССР в Букарешті Бутенко пропав серед загадочних обставин. У неділю коло 10. год. вечором виїхав він самоходом з посольства до свого мешкання. Шофер бачив, як Бутенко висів і замкнув за собою двері — З ТОГО ЧАСУ ПРОПАВ ЗА НИМ СЛІД. Слуга Бутенка, румунка, оповідає, що вона положилася спати в 23-ій годині і до того часу Бутенко не вернувся.

Вчора (понеділок) передполуднем члени посольства занепокоїлися, чому Бутенко не приходить. Секретар посольства поїхав до його дому і застав там повний лад, зате НА СХОДАХ НАШЛИ КІЛЬКА ПІДОЗРІЛИХ ПЛЯМ, НАЧЕБ ЗІ ЗМИТОЇ КРОВИ.

Посольство повідомило поліцію, але вона не зуміла найти Бутенка.

Бутенко приїхав перед 4-ма місяцями з Москви і замешкав на тихій вулиці, недалеко посольства. Крім нього мешкало там ще трьох урядовців совітського посольства, власник дому та одна румунська родина. Відколи посла Островського відкликали з Москви, Бутенко став дипльоматичним представником СССР у Букарешті як шарже д' аффер. Він має 37 літ. Небавом мала приїхати з Москви його жінка з дитиною.

У совітському посольстві думають, що Бутенка схопили або навіть убили.

Британська нота до еспанського нац. уряду й еспанська відповідь.

Британський генеральний агент у Саляманці доручив еспанському національному урядові ноту з протестом проти нападів національних літаків і підводних човнів на британські кораблі. Нота редагована в рішучому тоні; в ній є згадка про нові охоронні засоби, що їх британський уряд рішив увести у звязку з недавніми інцидентами.

ВІДПОВІДЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕСПАНІЇ.

Радіо зі Саляманки оголосило опівночі в пресовому комунікаті заяву мін. Ідена з таким коментарем:

1) Нема ніякого доказу, щоби це національна фльота сторпедувала британські кораблі, зате більш як певно зробили це червоні, які бачать єдиний рятунок у міжнародній війні.

2) Чи є в національній Еспанії відповідальний уряд? Якщо так — чому не признають йому комбатантських прав? Якщо ні, не розуміємо Іденової заяви.

3) На інформації у справі репресій відповідаємо таке: Не сумніваємося щодо морської могутности Англії, але не вважаємо, щоби було доцільно вживати тої сили супроти краю, знищеного домашньою війною.

4) Не вважаємо, щоб наша свята війна мала щось спільного з кольоніяльною імпрезою і щоби могла викликати неоправданий гнів — зокрема гнів народу, відомого з поміркування.

Англьо-італійське порозуміння у справі евакуації добровольців з Еспанії?

Льондонська преса застановляється над можливостями італьо-британського порозуміння. Нині або завтра мін. Іден мабуть знову говоритиме з амб. Грандіем. Якщо оба дипльомати узгіднять погляди своїх урядів у справі евакуації добровольців, найближче засідання комітету неінтервенції, що відбудеться у п'ятницю, матиме велике значіння.

КОШТИ ЕВАКУАЦІЇ.

Евакуація добровольців з Еспанії коштуватиме 2,500.000 фунтів; цю квоту покриють різними частинами Англія, Франція, Німеччина, Італія і СССР. Британський уряд уже затвердив свою участь у видатках на евакуацію.

ЧИ ІТАЛІЯ ДІСТАНЕ ПОЗИЧКУ В АНГЛІЇ?

Як твердять льондонські „Фінансові Новини", положення на Середземному Морі є одинокою перешкодою, що не дозволяє льондонським банкам дати позичку Італії. Англьо-італійські фінансові взаємини були давно дуже добрі. І тепер льондонські банки охоче дали би кредити поважним італійським банкам і торговельним підприємствам, але вони мусять дістати запоруку, що англійські гроші не підуть на фінансування протианглійської пропаганди. Італія повинна дістати позичку щойно тоді, як заключить договір з Англією.

Англія скріплює середземноморську фльоту.

З огляду на напади на два британські кораблі, британський уряд скріпив свої сили на Середземному Морі: він висилає туди два кружляки з протилетунською артилерією і скріплює летунські бази на Атлянтійському побережжі. Скількість контрторпедовців збільшують з 60-ох (згідно з постановами віденського договору) на 70, з чого 40 припадає на Англію, 30 на Францію.

КОНТРОЛЯ МІНОРКИ?

Обговорюючи постанови британської та французької адміралиції в боротьбі з піратськими нападами підводних човнів, „Дейлі Геральд" стверджує, що минулої ночі британські та французькі контрторпедовці окружили густим кордоном Мінорку, базу національних підводних човнів. Експерти вважають, що ці останні не зуміють передертись через той кордон і виплисти на повне море.

Без „Просвіти" — народу не виховаємо. Тому не жалуймо датків на скріплення змагань „Просвіти"! Вступаймо всі в члени Матері-„Просвіти"!

Берестейський мир.

(9. II. 1918. — 9. II. 1938.)

Львів, 8. лютого 1938.

Двадцять літ минуло вже від часу, коли Українська Держава дістала на політичній мапі Европи границі, що відразу ставили її в ряді великодержав. Але не треба було і 20-ти літ, щоб на тій мапі не тільки стягнути та звузити українські державні границі, щоб не тільки позбавити Україну її державницької позиції в міжнародньому укладі сил, але щоб узагалі викреслити з мапи Европи Українську Державу, як самостійну політичну організацію українського народу. Не пощастило не тільки дхнути могутнього духа в широку форму, закреслену берестейським миром, не було сили не тільки виповнити змістом форму, яку ми добули, але й саму форму ми втратили, скотившись назад до ролі обєкту: обєкту національної політики чужонаціональних держав, у межах яких найшлись землі, обхоплені берестейським договором, та обєкту міжнародньої політики, в якої орбіті найшлась українська проблема. Не Українська Держава, а лише — проблема.

Таким робом берестейський мировий договір став ніби тільки архівним документом, вартісним хіба тільки для історика-дослідника, що любить порпатись у запорошених старих паперах. „Клаптик паперу" — це цинічна характеристика всіх мирових договорів всесвітньої історії. А проте вона до ніякого договору мабуть так яскраво не підходить, як до берестейського договору, — коли судити по нинішньому стані річей. Тому не диво, що ті, які берестейський мир поборювали від менту, коли він був у ніч з 8. на 9. лютого 1918. року підписаний, і з менту, коли до Берести виїхала самостійна делегація Української Народньої Республики, — що всі вони обчімхують той мир з усякого значіння: вони мають дійсно чимало матеріялу до легковажної його оцінки. Для злобного критика й сам образ мирової конференції у Берести дав чимало можливостей представити його в карикатурному світлі. Адже там з одного боку були представники молодої держави, яка акуратно напередодні підписання мирового договору втратила вже свою столицю в користь порогів; поруч із ними були представники того недавнього могутнього члена Почвірного Порозуміння, якого полки сходили були по карпатських узбіччях на мадярську кітлавину, та який тепер перед підписанням мира вже очистив окопи, не уявляючи собою ніякого противника. А по другому боці з чотирьох партнерів три з них — Австро-Угорщина, Болгарія і Туреччина — за всяку ціну хотіли годи-

гися, утотожнюючи з миром мало не свою екзистенцію; цісар Карло переживав 20 літ тому „найщасливіший день у житті", бо з отим миром звязував не тільки надію на хліб для голодної і з голоду збунтованої наддунайської столиці, але й рятунок для цілої монархії і для династії Габсбургів. Одна Німеччина була партнером, який не потребував блефувати, — але й ситуація Німеччини не була світла, коли переможний сепаратний мир на Сході Европи не охоронив її від воєнної катастрофи на Заході. Всі партнери берестейського мира програли, вкинули нові сили, нові чинники, які стали партнерами великої повоєнної гри за мир і війну. І большевицька Росія, така немічна у Бересті і безпосередньо після Берестя й така ніби сильна в моменті закріплення своєї влади в новій тюрмі народів, теж програла: бо хоч і належить до Ради Ліги Націй і хоч утримує одну з найбільших армій світа, проте грає ролю підмету міжнародньої політики теж у дуже обмеженому змісті: маленькою ілюстрацією, як вона пережерта внутрі, є доля провідників та учасників російської мирової делеґації у Бересті — розстріляних (Йоффе, Каменев, Сокольніков), засланих на Соловки (Радек), або прогнаних на другу півкулю глюбу (Троцький)...

Але вся та і така оцінка берестейського мира не бере під увагу одного моменту: внутрішнього розвитку українського народу, розвитку подій української національної революції, історії українських визвольних змагань. Берестейський мир творив у них тільки один із межових стовпів, тільки один з епізодів, великих, важних, але епізодів, які не рішали ані про здвигнення і закріплення Української Держави, ані про її загибіль. І тому українська оцінка берестейського мира не може йти по лінії критичних міркувань чужинецького історика.

Ми ставимось до берестейського мира перш усього як до радісного факту одного з найбільших дипльоматичних успіхів, які знає не тільки історія України, але й історія міжнародніх мирових трактатів. Цей успіх тим більший, що українські делеґати — це були молодики, які вперше опинились у ролі дипльоматів, маючи проти себе старих досвідчених політичних лисів. Берестейський мир має для нас величезне значіння історичного прецедензу, як подія, записана у всесвітній історії, яка може підлягати критиці й коректам, та яка проте зробила те, що так чи інакше мусить знову повторитись: впровадила в міжнародне життя самостійну Українську Державу. Берестейський мир має врешті те величезне значіння для нас, що він відкривав нові сторінки української визвольної боротьби. Переворот Павла Скоропадського, протигетьманське повстання і Мотовилівка, Трудовий Конґрес і 22. січня 1919, творення новітньої Української Армії, спільний похід на Київ з УГА, війна з большевиками та Денікіном, чотирокутник смерти, і Зимовий Похід Омеляновича-Павленка, варшавський договір і польсько-український похід на Київ, і II. Зимовий Похід і трагедія Української Армії, — все воно взагалі могло відбутися завдяки тому, що берестейський мир уможливив відбиги першу навалу Антонова-Овсеєнка, Муравйова, Єгорова й Берзіна. Були серед тих подій моменти світлі й сумні, були неспівмірні вартости, були моменти здвигу й упадку. Але всі вони разом складалися на боротьбу, в якій кріпшав український нарід та його національно-державна свідомість, усі вони разом склалися у своїх підсумках на ту визвольницьку традицію, на якій сьогодні спирається все виховання української нації.

Довкола берестейського мира все ще кружляє чимало легенд. Все ще всякі „історики" й „публіцисти" торочать про нього теревені, обраховані лише на дискредитацію. Все ще єдиною спонукою такої оцінки буває у декого ненависть і до німців і до українців. Це торкається напр. відомих польських атак на II. точку 2 ої статті мирового договору, що торкається Холмщини. Це добра нагода, щоб пригадати, що 1) у тій точці казалося виразно, що подібно встановлятиме границю мішана комісія відповідно до етнографічних відносин та з увагою на бажання населення і 2) 4. березня підписано у Бересті додатковий договір, у якому сказано, що та мішана комісія може не рахуватися з устійненою у договорі границею Белгорай — Щебрешин — Красностав — Пугачів — Радин — Межиріччя — Сарнаки, та що до мішаної комісії будуть покликані й польські представники. Дивним дивом польські обурені голоси про ту первісну клявзулю та другий додатковий протокол ніколи не згадують.

Безумовно Ахіллевою пятою берестейського мира було те, що в ньому рішали про границі держав европейського Сходу не безпосередньо заінтересовані сторони й сусіди — Україна, Московщина, Польща, — лише тільки одна заінтересована Україна та — німці. Цей первородний гріх того мира жорстоко потім пімстився. Але таких промахів маємо безліч, і не тільки з часів вперед берестейського мира. Алже і риський мир, який обовязує по нинішній день, має той сам первородний гріх у ще більшому розмірі: рішали в ньому про долю України — без українських представників. І рішення Ради Амбасадорів з березня 1923 року відбувалось теж без участи українських делеґатів. І тому треба бути дуже обережним з критикою, яку викликує не розум, а почування.

Ми, українці, оцінюючи вартість берестейського мира з нинішньої перспективи 20-ти літ, можемо здобутись уже на той обективізм, який каже нам ставитись до тієї події без ентузіязму, але з найбільшою пошаною. І віддати їй почтін, як світлій даті з історії українських визвольних змагань.

Ік.

Політична атака чи провокація?

Атака польського посла Войцеховського на нашого митрополита Андрея Шептицького в буджетовій соймовій комісії у Варшаві, атака при помочі всіляких низьких закидів і посуджувань, **заворушила наше українське громадянство** і тяжко його вразила своїм тоном і змістом. Тому перше слово, яке впало у відповідь на ті напасти і лайки, було: це нечувана атака!

Так, нам здається, **„нечувана"**, бо нинішне українське громадянство не чувало ще про таку свавільну зневагу Найвищого Достойника Української Католицької Церкви. А інша справа, чи такими засобами можна досягнути честь і достоїнство нашого владики, котрого добре знає ввесь український нарід не від сьогодня.

Та для докладности хочу пригадати, що напасти на наших митрополитів бували й у давніх часах. Ось помовлювання митрополита **Михайла Левицького**, начеб він порозумівався з польськими патріотами і ділав на школу української (руської) народности. Тому о. Антін Петрушевич, його „придворний священник", оголосив у „Зорі Галицькій" в р. 1849. „ответ клеветникам", в котрому він виявив між іншим, що в місяці серпні 1848 р. приїхали були до Уневa князь Сапіга, Г. Василевський, граф Красіцький і Г. Батоеський та домагалися від митрополита, щоб він підписав протест проти поділу Галичини; але він їм відмовив і заявив, що вже підписав з представниками українського народу адресу до Відня, щоб українську область Галичини відділили від польської.

Також з початком шістьдесятих років минулого століття посипались були напасти і лайки польської преси на митрополита **Григорія Яхимовича** за його акцію проти душехватства польського духовенства і перетягання вірних нашого обряду на римо-католицький обряд. Тоді державний прокуратор звернувся був до митрополита із запитом, чи не булоб вказано конфіскувати дотичні газети; на це відповів митрополит Яхимович, щоб не конфіскувати, бо знана річ, що вуличники не кидають камінням на дерево яке не родить...

І таких випадків бувало більше тай не було страху.

Тому наш Князь Церкви не налякався тої ординарної атаки, ані нею не зажурився і не потребує зайвих співчуттів, бо від тої напасти ані патир не впав, ані стало не розбилося, а ще більше всі ми зединились!

Та з цього драстичного випадку залишається для нашої внутрішньої політики одна наука: що панове польські політики нічого не навчились і нічого не забули!

А як вони думають, що тим шляхом дійдуть до нормалізації польсько-українських взаємин, то маємо право дуже сумніватися...

R. Л.

Карти, горілка й аритметика.

ВОЛИНСЬКІ МАЛЮНКИ.

В ТРИ КОЛОДИ.

Дубенщина. Село. Довгий зимовий вечір. Іван страшенно нудьгує. От, як би „газетка" чи книжка, то час якось пройшов би. Та Іван не має їх, бачите, він бідний: усього шість гектарів! Колись можна було у „Просвіті" дурно прочитати, а тепер хоч пропадай.

Іван одягає кожух і йде до Семена, бо той газетку має та й взагалі знає, що діється на світі.

Привіталися й Іван почитає розпитуватись, що там у світі робиться. Ще Семен не встиг роззявити рота, як двері скрип — входить Петро, теж почитати чужу газетку чи бодай довідатись, що чути на світі Божому.

Семен хвилюється, тривожно поглядає то на темні шибки вікон, то на двері. Врешті набирається відваги й каже:

— Знаєте, того... Колись-то казали російські „городові" на вулицях: „Больше тово не совокупляйся". Так воно й тепер. Знаєте бо, що не вільно в хатах збиратися. Отже вибачайте, а один мусить вийти з хати, бо вже нас є грьох.

— Та кінь дурниці! — каже Іван, — хто там побачить та ще в таку заметіль?

— Ні, не хочу карн. То що? Як ніхто не піде, то я сам піду з хати.

І за шапку. А двері знову скрип — входить Микола, теж довідатися, як там на світі. Ще не стряхнув снігу з шапки, знову скрип — Грицько, за ним Дмитро.

— То вже нас два рази по трьох, значить, подвійна кара! — з жахом чухається господар.

А двері знову скрип — входять Микита, Федір і Данило.

— Господи! — стогне господар. — То вже потрійна кара. Йдіть ви до всіх чортів! Ідіть швидше!

— Та як іти? Чуєш, що робиться на світі? Такої завірюхи й не запамятаю. Дай хоч обігрітися. А то женеш, як собак.

— Забирайтеся! Ідіть. Не хочу за вас платити.

Данило чухається за вухом:

— Воно так, збиратися не вільно. Але бавитися не забороняють.

І бух колоду карт на стіл. А Микита бух другу. Петро витягає з кишені трётю. Двері знову скрип — входять Максим, Юхим і Назар.

— Хіба що так! — лагідніє господар.— То сідайте та швидше, щоб не було зібрання. Ми тут біля стола, а ви можете на скрині. Он там ще стільниця стоїть, примостіть на лавці.

За хвилину йде гра в три колоди, аж курниться.

— А можеб так десь пляшину роздобути?

— відзивається бідний Іван, що ніяк не може передплатити „газетку".

— Вартоб! Бо якже так насухо?

Назбирали грошей. Виряджують куди слід Миколу.

— А візьми мені махорки!

— І мені, і мені.

В Семеновій хаті весело, говірко, все у хмарах сірого диму.

Раптом скрип — начальство.

— Що це за зібрання?

Всі весело сміються.

— Яке там зібрання, пане! Отак зійшлися пограти в карти та чарчину випити. Можеб і ви з нами? А що до зібрання, то Боже борони! Ми політикою не займаємося. Хе-хе-хе!

— Ну, це то інша річ...

Гра йде далі, аж за північ.

АРИТМЕТИНЕ ЗАВДАННЯ.

Люблю я Рівенщину. Тут є все, не так, як в інших повітах: ВУО, УНДО, радикали, гетьманці, націоналісти ну й, напевно, бувші сельроби та комуністи. Багатий повіт!

Їду туди возом, бо з того часу, як Волинь прилучилася до західньої культури, колишньої східньої зими та саней вже й не побачиш. Навіть Йордан відбувся по коліна у воді.

Отже йду по болоті крок за кроком і від чудьги думаю про те, що сталося у Варшаві. Там — у сеймі чи сенаті, не памятаю — хтось сказав, що в Галичині дуже багато націоналістів та що їх не треба пускати на Волинь. А якийсь посол чи сенатор — теж не памятаю — відказав, що, мовляв, на Волині їх не менше. Отже думаю: справді, де їх більше, де більша загроза та з якої сторони, в яку потребаб спинить рух?

Думав, думав та нічого не видумав. Бо це, врештою, не мій фах. Я, бачите, свині на бекони скуповую. То й пощо мені про такі страшні речі думати?

Аж ось вїзджаю в село. А знаю його добре! По дверях, по вікнах пізнаю, де яка партія сидить.

Входжу до першої хати зкраю.

— Добрийдень. Чи не маєте свині на продаж?

А сам глип — біля стола молодь. Голови посхиляли над папером, спини повиставляли до людей і щось рахують. Зрадів я, що йде наука. Зацікавився. Підходжу ближче. Щось пишуть і рахують.

— Аритметикою займаєтесь? — питаю.

— Так, — відзивається хтось, не підводячи голови, — та трудне завдання!

— А ну, яке?

—Та ось, — відповідає жваво хлопець, — хочемо вирішити, де більше націоналістів: у Галичині чи на Волині. Оля каже, що в Галичині, а по мойому на Волині.

Мене, немов гепнуло по голові. Таж це те саме питання, що лізло й мені в голову по дорозі!

— А якже ви вираховуєте?

— Та ось пригадуємо всі процеси й кілько було обвинуваченних. На мою думку, таки на Волині більше. В Галичині все дрібнота: двохтрьох обвинуваченних, найбільше десять-дванадцять. А в нас як сипне, то вже сипне: пядесять, шісдесять, сімдесять пять...

Що мають спільного бекони з політикою? І я хутчій втік із цеї хати та до сусідньої. А там теж сидять біля стола й теж рахують. Питаюся: що роблять? Теж рахують, де націоналістів більше?

Я до третьої, до четвертої, врешті до останньої хати в селі, — скрізь займаються тією самою аритметикою.

Питаюся:

— Чому вас це цікавить? Таж ви вуйти, ундівці, радикали, сельроби, кому...

— Якже може не цікавити? Треба ж знати, що діється на Волині. Навіть свого противника треба обчислити. Бо якже інакше?

— Нам би й у голову не прийшло, — сміється дівчина, — як би у Варшаві не почали. Спасибі їм. Тепер знатимемо правду.

— Ну, й до чого ж ви прийшли?

— Та щось так показує, що тепер галичан уже будуть пускати до нас, а нам до Галичини буде годі?

Я впіймав себе, що починаю займатися політикою, замість беконами, махнув рукою на це село та хутчій до другого. Там та сама аритметика. Я до третього, до четвертого, до пятого — скрізь те саме. Отак що ні село, то те саме аритметичне завдання.

Вертаюся до Рівного, щоб перечекати, коли нарешті волинські села розвяжуть своє завдання: де більше націоналістів у Галичині чи в тихій волинській стороні. Та й трохи відпочити треба від цієї аритметики.

Але не встиг ще з воза, як мій добрий знайомий хапає мене за рукав:

— А яка ваша думка?

— Про що?

— Ай, Боже мій! Не вдавайте наївного. Де більше націоналістів: у Галичині чи на Волині?

Я вихопив рукав і втік. А мене за той самий рукав другий знайомий:

— Ви їздите по селах, то певне знаєте: де більше — в нас чи в Галичині?

— Беконів?

— Яких там беконів! Про націоналістів питаюся.

Я знову шарпнув свій рукав і закивав пятами. Та дарма. Скрізь, на кожному кроці, в кожній рівенській хаті чи палаті йде те саме аритметичне питання: де більше?

Переломові зміни

у пляні гри 41-ої Льотерії викликали велике зацікавлення серед усіх грачів

35.000 льосів менше!

Що другий льос виграє!

Нові вигри по 150.000 і 125.000 зол.

Більше вигр по 50.000, 25.000, 15.000 зол., тощо.

Хто не бажає переочити такої виняткової нагоди добути багатство, повинен якнайскоріше замовити льос І-ої кляси у відомій зі щастя КОЛЄКТУРІ

„РУНО" Равіч і Ска

Львів, пл. Марійська 4.

ОЛЕКСАНДЕР СЕВРЮК.

Уривки зі споминів.*)

...Ще 24 години і ми були знову в Бересті. Телєграф передавав саме детальні червоного повстання, вуличних боїв і звірств муравйовських банд.

Міністр закордонних справ О. Шульгин спішно кликав мене до апарату; большевики наближались до міністерства...

Не встиг я вийти ще з вагона потягу на перон берестейського двірця, як німецький звязковий старшина негайно повідомив мене, що Київ спішно кличе мене до телєграфного апарату. Полишаючи моїх товаришів на двірці, я вскочив до авта, що за кілька хвилин завезло мене по будинку, де були розміщені наші телєграфічні апарати. Ще мить і я вже на горі в кімнаті наших телєграфістів. Збентежені обличчя, в руках обірвана телєграфічна бимага... Київ замовк...

Апарати вмерли, оніміли і кілька днів, що нам видалися безконечними, ми залишилися без відомостей з Києва.

Страшне, приголомшуюче почуття — український уряд не істнує більше — мали ми, коли за годину поінформував я моїх товаришів про те, що сталося в телєграфічному будинку.

Але, не мусіли ми нівякому випадку зраджувати наших почувань, навпаки, нам потрібно було робити радісні обличчя в цій страшній ситуації.

Наш приїзд був вже великою несподіванкою для всіх учасників мирової конференції, бо на засіданні 30. січня представив вже Троцький своїх нових помічників — Шахрая і Медведева як „справжніх представників України"!

А днем пізніше цей-же Троцький заявляв занепокоєним представникам Центральних Держав: „...на підставі ріжних відомостей, а спеціяльно на підставі телєграми, що я щойно одержав, я гадаю, що справа участи делєгації Центральної Ради в переговорах є більш справою минулого, ніж сучасности, або майбутности..."

Перший день після нашого повороту був присвячений перемовам з делєгаціями Німеччини, Австро-Угорщини, Болгарії і Туреччини.

Наше становище без звязку з нашим урядом було незвичайно тяжке. Ми не знали напевно чи Київ впав чи ні. Але, було ясно, що розмови з нами, після большевицької перемоги в нашій столиці, були би для Центр. Держав неможливі. Тому, рішені були ми всі несприятливі для нас новини вперто промовчувати.

Отже почалася велика гра.

Назовні цілком спокійні, старалися ми не зносити жадної неповности в наші дальші наради їх не принціпіювати, і триматися так як ніби то все проходило серед цілком нормальних обставин. Прецінь, і з другого боку, особливо в Австрії, становище було надзвичайно критичне.

Оскільки не мав я ані віку, ні дипльоматичної школи графа Черніна, то мої нерви були кріпші.

Одне лише нас сильно занепокоювало: а саме — телєграфічне сполучення Берестя-Петроград. Булож, либонь, ясним, що Совіти інформуватимуть Троцького щодо большевицького повстання у нас в Києві та про все інше, що може нам в Бересті попсувати нашу працю.

Ми ломали собі голови як цьому запобігти.

Одна думка промайнула у мені в голові... Спочатку, я її відкинув як нельояльну, потім ще і ще раз передумав — чи не мусимо ми все таки так поступити...

Перед моїми очима знову повстали картини, відливі, страшні — нашої останньої подорожі. Ясно стало мені, що большевицька спроба фізично знищити делєгацію Центральної Ради**) є тою методою, що згодом пристосована буде до цілого українського народу. Отже, ми мали не тільки право, але і святий обовязок не залишати невикористаним ніякого засобу для урятування нашої батьківщини.

Тому рішився я на крок, невдача якого могла потягнути тяжкі, що їх неможливо було навіть передбачити, наслідки для цілої ситуації!...

Серед службовців совітської делєгації було кількох українського походження; вони удержували, навіть, зносини з нашими технічними співробітниками.

Вночі запросив я одного з українців большевицької делєгації до мене. Я відчував, я був переконаний, що не погрози ні гроші не можуть мати на нього жадного впливу; тільки його покпана любов до Батьківщини може нам допомогти.

---

*) Нижче подана частина відрину, що його виголосив в листопаді 1935 року в Варшаві, у „Дом Гумбольда", голова Української Мирової Делєгації п. О. Севрюк, повідається в українській мові вперше і пише живу світла на один етап берестейських переговорів. Цей уривок торкається того часу, коли Українська Мирова Делєгація вдруге вернулася до Берестя, подорожавши у поворотній дорозі з Києва чудом, бо — як відомо — на ст. Шепетівка потяг наскочив на большевицький загін. — Прим. Ред.

**) Автор має на увазі наказ Троцького розстріляти українську делєгацію, коли її поворот до Берестя. В ній мені большевицькі відділи рейтово займали Шепетівку, задержали український потяг і не вчинили наказу завдяки зручности українських делєгатів.

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Щоб помститися на людях за свої муки, почав я сам атакувати їх. На першого наскочив я на математика та й завдав йому те саме питання. Подумав трохи мій математик та й каже:

— Задачу розв'язати важко, бо у Варшаві неясно поставили „умову": націоналістів ОУН чи просто націоналістів? У першому випадку матимемо три дії: додасте всіх оунівців Волині, потім Галичини й від більшого числа відіймете те менше; в другому випадку додасте всіх націоналістів Волині (сельробів і комуністів) та відіймете від загального числа українського населення й будете мати число взагалі націоналістів Волині; потім те саме зробите в Галичині й від більшого числа взагалі націоналістів відіймете менше число цих націоналістів і матимете різницю.

Я подякував і побіг учити арітметики інших українських громадян.

Шкода лише, що бракує мені грошей; поїхав би я на одну лекцію й до Варшави!

Макар Зір.

Хроніка Совітської України.

Окупаційна влада мусить шанувати память Шевченка. Почали упорядковувати державний музей-заповідник у Каневі під назвою „Могила Т. Г. Шевченка". Скульптор Макогон вилив з глини погруддя поета. Це погруддя зроблять з мармуру й уставлять у вестибулі музею. Архітектор-художник Кричевський працює, оздоблюючи гору на території заповідника — будуть майданчики, алеї та зручні сходи на гору. Центральні експериментальні майстерні музею українського народнього мистецтва виготовили за спеціальними малюнками драпрі для арок у музеї. Над памятником Шевченка працює група скульпторів під проводом Бульдіна. Київський будинок-музей Т. Г. Шевченка виставив низку нових експонатів, серед них кілька рідкісних примірників видання „Кобзаря" року 1860 з власноручними дедикаціями поета друзям і знайомим. Виставлено також поему російською мовою „Тризна", видання 1844 р. з автографом поета.

Підготова до „большевицької весни першого року третьої сталінської пятилітки". Завжди буває так, що чим пишномовніша та довша назва, тим гірший зміст. Так і в цьому випадку. У Москві дуже поважно занепокоєні кволою і поганою підготовою до весняної засівної кампанії; великі надії покладають на нового наркома земельних справ СССР Ейхе, що його закликано до Москви з Сибіру, де він був секретарем партійного краєвого комітету; він склав довженну доповідь Раді народніх комісарів: доповідь цю передають по всіх радіо

В палких словах будив я його українське серце і його українську кров.., і голос крови відгукнувся...

...Совітський службовець віддав себе Великій Українській Ідеї!

Аж до відїзду німецької делегації до Берліна — 3. лютого, большевицькі телеграфічні апарати не працювали...

...Троцький божевілів. Німецькі технічні війська кілька разів перевіряли большевицький телеграфічний дріт до кордону... А апарати мовчали...

За ці три дні ми мали змогу спокійно довести до кінця наші переговори.

З гордістю згадую я тут цього Невідомого Воїна національної України!

Наша інша спроба, большевика Медведева познайомити для нашої справи не мала успіху. Цей соромливий робітник, без елементарної освіти сидів у нас цілий день.

Безладдя панувало в його голові. Він то засвідчував нам свої симпатії, то раптом закидав він Центральній Раді її „буржуазність", то знову лаяв Троцького і називав всю большевицьку делегацію „жидівською бандою". Він боготворив Леніна...

Серед сльоз і істерик обіцяв, нарешті, нам Медведев на найближчому пленарному засіданні конференції відчитати нами складену декларацію.

Але, від нас він повернувся знову до Троцького. І цілу ніч доносилися до нас з большевицького будинку крики, вигуки й сміх крізь сльози пяного... Це в дурмані горілки топили там совість цього безхарактерного і безвольного „пролетарія", що на слідуючий день, відвертаючи від нас свої очі, відчитував декларацію Троцького.

Порядки у наркоматі соціяльної забезпеки УССР. Багато людей звертається зі скаргами до цього наркомату і нетерпляче чекає на відповідь. Чекати доводиться не тижні, іноді навіть не місяці. Надходить, наприклад, за місяць 688 скарг, з них полагоджують 10, а решта залежується. А ці 10 ніби полагоджені — це скарги на місцеві районові організації, тому їх і повертають на розгляд тих самих районових організацій. А якби хто захотів переговорити у своїй справі з начальниками відділів наркомату, то їх не можна знайти... Завідувач відділу десь є, бачите і пальто його і кашкет... Так минають години без жадних наслідків.

Нове шкільництво. Коли управу київської центральної прилюдної бібліотеки „вичистили" з „націоналістичних бандитів" виявилося, що вони, гноїли по льохах бібліотеки дуже багато книжок. Виявилось, що це видання творів Пушкіна, Некрасова, Чернишевського, Добролюбова, Белінського...

Дружне співжиття „братерських" народів. Український нарід і „братерський великий російський нарід" почали цілком братерське співжиття. Російський поет Лебедев-Кумач надсилає поздоровлення „Сестрі-радянській Україні" з такими вісловами у перекладі:

З новим роком, красуне-сестрице...
Процвітай, багатішай, співуча,
Синьоока ти, рідна сестра...

А український поет, Андрій Угаров відповідає йому в унісон:

Бють куранти древнього Кремля.
Здраствуй, із новим щасливим роком,
Дорога радянская земля...

Одеський скульптор Теннер для вистави „Квітуча Україна" закінчує монументальну постать „Ворошилов на коні" (причому тільки тут квітуча Україна? чи тому, що на її плодючих землях виросла і така квітка?!). Спеціяльна делегація українських „трудящих" з академіком-поетом Тичиною і заслуженою артисткою республики „орденоносицею" Петрусенковою на чолі виїздила до Москви дякувати любимому вождові, вчителеві і другові".

Нові музичні видання. Українське видавництво „Мистецтво" випустило масовим накладом пісні: „Ільїч", слова поета Зоревого, музика композитора Грудини: „Стоїть дуб зелений", музика композитора Верьовки. У звязку з недалеким ювілеєм „Красной Армії" видали вже до 50 пісень до текстів поетів Тичини, Рильського, Сосюри та інших, що їх написали композитори Ревуцький, Лятошинський, Косенко, Вериківський, Глушко, Віленський та інші. Група композиторів написала 10 похідних маршів. Харківські композитори Мейтус, Тіц і Рибальченко закінчують велику оперу „Перекоп". У підготові до згаданого ювілею беруть участь „народні артисти" Гнат Юра, Бучма, Донець, композитор Йорріш та інші.

Нові твори письменника Корнійчука. Корнійчук працює тепер над історичною драмою „Богдан Хмельницький" і над сценарем для фільми тієї-ж назви.

Нова газета російською мовою. Від 16-го січня у Харкові почала виходити нова щоденна обласна газета російською мовою" „Красное Знамя", орган місцевих партійних комітетів.

Л.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви виповнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 21. Середа, 8. лютого (27. січня) 1888.

ПРОМОВА КН. БІСМАРКА.

Положення в Европі було доволі неповне. Здавалося, що війна висить на волосину. Тому всі з великим зацікавленням чекали на заповіджену промову німецького канцлера кн. Бісмарка в парляменті. Ці промову виголосив кн. Бісмарк 6-го лютого при дебаті над позичкою на військо. В цьому числі „Діло" почало друк повного тексту тієї промови.

Канцлер сказав, що не вважаючи на те, що Росія збирає військо над австрійським та німецьким кордоном, — він не вірить в можливість війни. „Росія не може мати на цілі — говорив кн. Бісмарк — забирати прусські або австрійські частини країв, — я думаю. Їй досить уже поляків, а від Австрії щось інше хотіла би дістати. Нема причини задля якої Росія мала би напасти своїх сусідів, а моє довіря іде так далеко, що якби ми навіть через якусь несподівану явищу у Франції замотались у війну з Францією, — то війна з Росією не прийшла би безпосередньо. І напали, думаю, якби вибухла російська війна, то француська би безумовно певна. Але щодо Росії заявляю ще й сьогодні, що не сподіюся від неї нападу".

БОЛЯЧКА.

Одною з болячок, що у тому часі дуже дошкуляла нашому селянству, був дороговий закон. Тому і на Загальних Зборах „Народньої Ради" виступали селяни з „жалобами на великі кривди, які терпить нарід через несправедливі постанови того закона". Посол о. Січинський, що займався справою того закона на сеймовому терені, і тут, на зборах „Народньої Ради" основно пояснював справу того закона.

ПОТРІЯНЕ НАРОДНЄ СВЯТО.

В цьому числі надрукувало „Діло" повний текст промови голови „Просвіти" д-ра Омеляна Огоновського, яку він виголосив відкриваючи Загальні Збори „Просвіти" 1-го лютого 1888. Цю промову голова „Просвіти" так закінчив:

„Сьогоднішній і завтрішній день будуть нам довго памятні у житті: сьогодні немов „мазепиря" великого народнього свята — дня перших загальних зборів політичного товариства „Народна Рада" і вчора в 50-літні роковини видання „Русалки Дністрової", першої русько-народньої книжки Маркіяна Шашкевича. Це потрійне народнє свято запишеться золотими буквами в нашому народньому літописі. Нехай отже кожний з нас весело святкує нинішнє народнє свято, нехай всякий забуде про лихоліття в нашому суспільно-національному житті, слухаючи о. цих слів Маркіяна Шашкевича:

Відкинь той камінь, що ти серце тисне!
Дозволь в той сумний тин
Най свободоньки сонічко заблисне, —
Ти не неволі син!

ВИКАЗ ЖЕРТВ.

— На весіллі у п. Михайла Витвицького в Долині дня 31. січня ц. р. зложили весільні гості на внесок о. Іларіона Пачовського, бувшого ученика руської гімназії, 17 зр. 65 кр. для убогих учеників тієї гімназії. Щирим добродіям, що при весільній забаві памятали на бідних руських школярików складаємо сердечне спасибі, а вінчаній парі многая літа. Від дирекції руської гімназії В. Ільницький.

У Мадриді зневажили турецького посла?

Італійське радіо подало вістку, що червоні зневажили турецького посла і персонал посольства у Мадриді.

„Анатолійська Аґенція" рішуче заперечує цю поголоску і твердить, що вона зродилась з ось якого інциденту: Поліція ввійшла до дому, що сусідує з будинком турецького посольства, і забрала еспанців, що там ховалися. Ця подія була предметом переговорів між Барселоною і Анкарою, що вислала протест.

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Чи жінки повинні бути присяжними суддями?

Перед кількома днями в Т-ві Адвокатських аспірантів був реферат д-ра Ганкевича в справі судів присяжних, в якому референт між іншим говорячи про реформу цієї інституції згадав, що і жінки повинні бути присяжними суддями. — В часі дискусії піднеслося богато голосів проти тої думки референта. — Для викликання дискусії в тій цікавій квестії поміщуємо ту статтю.

Я жінка-адвокат. З тієї причини чуюся управненою а також зобовязаною кинути кілька думок дотично справи чи жінки повинні здобути доступ до виконування функцій присяжних суддів.

Моє переконання що ні — а щонайменше — на разі ні.

Ця справа лучиться тісно — не з причин формальних, але психічних з проблемою професійної праці жінок. Тому формальних ні, бож очевидно, що від жінок, які мали би бути присяжними суддями жхто не вимагав би професійних кваліфікацій. Одначе справа виконування чи невиконування звання має дуже велике значіння з огляду на умове вироблення і настановлення даної одиниці.

Свої поміченння у тій ділянці проваджу від давна; від часу коли була я ще у пятій гімназійній і ходила якийсь час до школи разом з хлопцями. У школі я прислухувалася відповідям товаришок і товаришів та запримітила між ними сутні ріжниці: інше уняття предмету, инший спосіб відповіди, інші вкінці прояви зденервування чи невдоволення. Відповіди хлопців були якісь поважніші, спокійніші і на загал видно було у них більше заінтересування предметом, — якщо можна так сказати, то хлопці стояли якось більше на височині завдання. — Ті свої поміченння я опісля продовжувала і продовжую їх до сьогодні і бачу, що ріжниці, які я зауважила вже у молоді, у старших не тільки не затираються, але противно поглиблюються.

Щоби не було непорозуміння зазначую на початку, що не уважаю жінок за менше вартісних чи менше гідних довіря людей а навпаки. Одначе жінки є остільки інші, що на разі не можуть виконувати усі професії і займати усі становища. І так передовсім основно інша сфера заінтересувань. Хібаж кожна з жінок признасть, що публичні справи (оскільки не торкаються спеціяльної харитативної акції) є для них досить далекі. Навіть психольогія і сама людина як така мало їх цікавлять, а скорше притягає їх мистецтво і література. Я обсервувала неразжінки дуже поважні і розумні, що на зібраннях, коли обговорюваню дуже важні і здавалося би цікаві річи, як проектовані зміни подружого права — нудилися зовсім виразно. — Не цікавилися цим, бо в даній хвилині не торкало їх то безпосередньо. Все, що торкається їх безпосередньо є дуже важне, кожна дрібничка це проблема і це є прикмета жіночого ума. А все, що не торкається її самої, її дому чи найближчої родини має у неї зовсім іншу оцінку.

Не можна за це винувати жінок: цілими віками цей дім був їхнім світом а чим цей світ був менший, тим більші і важніші були щоденні подробиці. І тому очі жінки наставлені на так близьку віддаль не могли пристосуватися ще до річей дальших.

Далі квестія нервів. Так дуже цінені у жінок в домашньому житті вражливість, субтельність і спосібність скорої реакції, дають малі висліди, коли їх перенесеться в інші рами і коли їх поставиться на ділання інших зовнішніх чинників. Тоді паралізується субтельність браком орієнтації, з причини зовсім нової проблеми, вражливість перемінюється в афектацію і реакція стає несподівано за сильна у відношенні до спонуки. І повстає картина цілковитої нерівности і необчислимости, які так часто закидується жінкам.

Щоби не послуговатися самою теорією, подаю приклади. Одній жінці я провадила процес за 230 зол. Заки приступила до властивих інформацій, через чотири дні з ряду в конференціях, що тревали (з годинником в руці) від год. 7-ої вечоромдо 10-ої переконувала мене, як важна її справа. Коли врешті здавалося їй, що я вже достаточно її оцінюю, позволила мені вести позов, і я їй сказала згори, що сподіюся, оскільки взагалі можна щонебудь наперед сподіватися в процесах, виграної в 3/4. Так більш менше сталося і вона виграла 150 зол. в І. інст. Та коли по вироку І. інст. противник запропонував ратальну сплату претенсії, коли допущу до правосильности цього вироку, то я це сказала моїй клієнтці і додала, що уважаю таку угоду за корисну, бо в апеляції нема даних на узискання кращого вироку. На це вибухнула моя клієнтка спазматичним плачем і заявила мені, що тим задаю їй моральний удар, що цього по мені не сподівалася і як далі буду її так журити, вона вмре з виснаження, і що вона уважає виграння цієї справи в апеляції як справу чести і т. д. і т. д. А що я не чулася на силах уратувати її честь в апеляції, виповіла їй повновласть.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ і ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Другий приклад: Прийшла до мене молода мужатка в рік по шлюбі і поручила мені сепараційний процес. На запитання про причину, заявила мені, що її чоловік не трактує її поважно, бо з початком кожного місяця дає їй гроші на утримання на цілий місяць і каже, що це ціла його пенсія. А коли потім упоминається більше, каже, що не має, і каже їй вичислюватися на що видала стільки грошей. Я його шлюбна жінка і за це меніж прецінь щось належиться. Коли я їй пояснювала, що якже може дати більше як не має, то відповіла: коли зі мною оженився, а я вийшла за нього замуж, то хіба й не на те, щоби обмежуватися. Я запросила до себе її чоловіка. Показалося, що справді віддає їй ціле жалування (400 зол.) і цей виказав, що більше жалування не побирає. Якось удалося мені їх погодити, але чи на довго?

Це є доказ як невирозумілою і неорієнтуючою в ситуації може бути жінка.

Підчас одної карної розправи я запитала свідка-жінку, якої краски того дня вона мала блюзку. На це невинне питання ненадійно свідок розплакався і заявив, що вона є мати дітям і все порядно одягається. Я не могла розуміти причини того плачу; мабуть причиною цього було, що вже візнавала щось 20 хвилин, була умучена і вичерпалася її нервова витревалість. Тому думаю, що колиб судова розправа тревала кілька годин, а що гіше кілька днів, жінки як присяжні судді булиб перемучені, стратилиб ясність осуду, як також — спокійну і доцільну оцінку справи.

Врешті жінки, які мають славу докладности і пильности з причини цієї докладности до найменших подробиць не можуть здобутися на синтетичну оцінку більшого матеріялу, і це манкамент, який виключає засідання в лавах присяжних. Я згадала на вступі, що професійна праця жінки має вплив на це, чи вонаб малиб засідати на лавах в суді присяжних. І думаю так: ті жінки що від молодости працюють професійно і зжилися зі справами ширшими, ніж ті домашні ті думають вже обективно і спокійно. Просто мали можливість спрінутися з ними і їх пізнати. Крім того не можу опертися враженню, що деякі біологічні прикмети жінок перешкоджали би їм в судженні і так при сильнім монограмійним настановленню лекше буде жінці видати увільняючий вердикт в справі жінки, що поповнила убийство зі заздрости, ніж мужчині, що одначе призатумується, що ходить про життя людини, яке вільно посягнути хіба тільки в обороні власного життя. В справах знова за убийство дитини вроджена любов жінки до дитини могла би спричинити за сувору оцінку вчинку. А думаю, що в житті чоловіка є моменти, які можуть навіть і в таких випадках вплинути зрозуміння.

Вкінці думаю, що й фізична конституція жінки — хотяб її вплив на умисловість є відгалі перемінна — і вона має своє значіння і я замітила, що жінки підлягають багато сильнішим нервовим потрясенням і моменти доброго, чи злого успосіблення сильніше уявляються як у мужчини. Це можна би перебороти, коли би жінки здали собі з цього справу. В кожному разі треба ще трохи часу, трохи умової і нервової гімнастики і освоєння зі зовнішним позадомашнім життям заки зможуть жінки виповнювати без закиду функції присяжних суддів.

Треба й також, щоби мужчини в позадомашній ділянці почали уважати жінки як поважних і корисних товаришів праці, бо це спричиниться до зміцнення у жінок почуття відповідальности. Один з найповажніших адвокатів сказав мені недавно, що кілько разів стрінеться в уряді, чи в професійному житті з жінкою і має з нею поважно говорити про справи, дізнає почування упокорення. Отже не тільки жінки потребують ще суспільного виховання.

Аля.

ОРЕЧЕННЯ Н. С. З 13. 6. 1937. Ч. С. II 2793 36 (3 і 206 СТ. КПЦ).

Подійсний стан: Устною передшлюбною умовою з 1930 р. прирік пізваний М. К. позовниці доньці А. К. титулом випосаження один морг свого поля обн. вгч. 262 гр. К. По шлюбі віддав пізваний позовниці в посідання інший морг поля з вгч. 837 гр. К., який належав до спадщини по матері позовниці і є співвласністю пізваного в 4/16, а позовниці в 3/16 частях.

Позовниця жадає в позві: а) узнання позовниці за властительку одного морга поля з вгч. 362 гр. К., б) виділення і віддання їй в посідання та зізволення на впис права власности того одного морга поля на її річ.

Пізваний має 6 моргів поля та 2 морги ліса, двох нежонатих синів з І-го та 3 дітей з II-го супружа і закинув, що позовниця має власне майно (3/4 морга поля і 1/4 морга ліса зі спадщини по матері) вистарчаюче на відповідний посаг, супроти чого приречення їй ще одного морга, як неформальна даровина є неважна.

1. Суд видав присуд згідно з жаданням позву, виходячи з заложення, що власне майно позовниці не вистарчає на відповідний посаг. Присуд той потвердив відкличний суд. Внаслідок касаційної скарги пізваного Найвищий Суд присудом з 13. 6. 1937. С. II. 2793/36 відкинув жадання позву під а) про узнання позовниці за властительку 1 морга поля, а прочі уступи вироку II інст. ухилено зі слідуючих мотивів:

1. В к. ц. пр. нема такого припису як § 236 а. ц. пр., що давав позовницькові змогу ставити в спові внесення про устійнення спірного правного відношення або права. Можливе лише самостійне позовництво про устійнення, коли відповідає вимогам 3 ст. кпц. Жадання устійнення власности як передпосилка оречення обовязку віддання позовниці посідання грунту і гіпотечного перенесення власности тогож не є предвиджене в кпц. і суперечне з приписом 3 ст. кпц., бо позовниця може і доходить поети пізваного правіжу про викональбу. Суд не міг тому орікати про жадання І. уступу позву і тому це жадання відкинено.

2. Друга частина жадання позву всупереч 906/1 ст. кпц. не означує предмету власности в спосіб, що надавався би до впису в грунт. книгах. Понято з образою 399 ст. кпц. не виясненно достаточно справи до остаточного вирішення спірного відношення, а саме через унеможливлення розважання засадности замітку пізваного, що почергове виложення було надмірне в цілости або в части в огляду на власне майно позовниці та особисті і маєткові відносини пізваного.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

Дня 26. лютого п. р. в год. 11-й передпол. відбудуться у власній домівці при вул. Костюшка ч. 5/I. Загальні Збори СУА з таким порядком нарад: відкриття Зборів — през. д-р К. Левицький; відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів; звіт з діяльности за діловий рік від 1. січня 1937 до кінця 1937 р.; загальний звіт секретаря; про делегатуру — референта делегатур; касовий і з фонду підмог — скарбника і вкінці делегата аплікантів адвокатури, та звіт контрольної комісії; вибори нового Виділу і Контрольної Комісії. Внески і запити. Повноважність усіх членів обовязкова.

—o—

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИНИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТІВ.

Дня 26. лютого п. р. відбудуться в усіх салях Народнього Дому Великі Вечернини Союзу Українських Адвокатів. Початок год. 21.30. Гостям раді

С горінка без політики.

Пригоди на семи морях.

МОРСЬКІ ПАСАЖИРИ „ЗАЙЦЕМ" ТА ІХ ПРИГОДИ.

Чимало чули ми про залізничних пасажирів зайцем, які стали вовсім буденним явищем. Одні їздять залізницею без білетів, тому, що не мають грошей, інші їздять шукати праці або й до самої праці — а що заробітки мало що більші від місячної ціни залізничних білетів, то їздять зайцем. Ще інші їздять „для ощадности", просто тому, що гріш заплачений за переїзд залізницею вважають даремне втраченим грошем. Ще інші їздять оттак собі „для спорту", щоб зазнати пригод і чванитися відтак серед знайомих, що, мовляв, „таку то трасу я переїхав без білету і ніхто мене на тому не приловив".

Така язва різнородних пасажирів зайцем поширилася теж останніми роками й на кораблі. Пасажир зайцем на кораблі є свого роду пачкарем. Він перепачковує „самого себе". З усіх пачкарів — пасажир зайцем здобув собі ще найбільше симпатій, хоч одночасно вважають його одним із найбільших шкідників пасарських компаній.

Один англійський часопис пише, що союз корабельних власників рішив ужити якнайгостріших засобів проти т. зв. „сліпих пасажирів" (пасажири зайцем) і визначив нагороди не тільки для тих, що викриватимуть таких пасажирів на кораблях, але й для таких, що будуть при тому помічні.

Пасажири „зайцем" попадають нераз в такі ситуації, що вони не лиш томлять, виснажують і загрожують здоровлю, але теж загрожують і їх життю.

Такий трагічний випадок трапився на чердаку одного американського пароплаву. У вантажних магазинах корабля мусіли, згідно з приписами каарантани, перевести дезинфекцію, щоб винищити всі комахи, насікомі, щурі, які могли би стати спричинниками недуг, чи епідемій.

Цілу годину впомповували до вантажного простору трійливий газ, відтак магазини герметично замкнули. 24 години пізніше трупи двох пасажирів „зайцем" знайшли на сходах, що вели на чердак.

Один із таких вічних пасажирів „зайцем", на бронзово опалений мужчина, якого зовсім слушно прозвали „королем волокит", оповів цікавому американському репортерові кілька подробиць про свої виправи.

— Коли ви хочете перепачкуратися крізь Атлянтик, треба в першу чергу вжити всіх засобів щоб вас відразу не відкрили. Коли „нашого брата накриють" тоді він вертається знову туди, відки прийшов і має він тоді нагоду цілий місяць обмірковувати у вязниці новий плян трансатлянтійської виправи. Найкраще на подорож без білету вибрати якийсь поспішний корабель, добре й елегантно одягнутися і гарно виголитися, щоб нічим не відріжнюватися від інших пасажирів і при тім уважати, щоб нікаким знаком себе не зрадити.

СКРИТКА.

Найважніше — придбати собі скритку наніч. Коли такий мандрівник має щастя, що йому хтось у своїй кабіні забезпечить захист, то він лиш дуже мало потребує побоюватися відкриття. Тільки корабель треба в таких випадках покидати аж тоді, коли всі пасажири вже вийдуть на сушу. Якби вас тоді придержали, мусите переконати корабельного старшину, що ви є майбутнім пасажиром, який хоче оглянути перед своєю подорожею корабель. Найлекше дістатися на беріг тоді, коли моряки покінчили свою працю і відїжджають на беріг. Звичайно буває воно десь між 4—5 годиною пополудні.

Перед пасажирами „зайцем" боронить ся корабельна прислуга всіма силами й засобами. Та навіть найгостріші засоби не помагають і на корабель завжди вспіє перепачкуватися якийсь безплатний пасажир. На кораблях уладили спеціяльні прилади, т. зв. електричні очі, які повідомляють дижурного старшину за кожним разом, коли хтонебудь із пасажирів увійде на чердак.

Та як ми згадали, навіть найкращі засоби не помагають. Ніхто яким чином вкрутився на чердак американського пароплаву 18-літній Джемс Клайн, який їхав зайцем із Ню Йорку до Англії і ніхто не звернув на нього підозріння. Навпаки капітан корабля грав із ним кілька разів у доміно. Щойно перед самим причалом корабля до пристані, виявилося, що Клайн їхав без білету.

Неконче приємну подорож мало двох пасажирів „зайцем", які вибрали собі на скритку „бузькове гніздо" на одній із щогол. Зновуж два американські безробітні примістилися незамітно у рятункових човнах.

ЗРАДЛИВА СІРНИЧКА.

Безплатні пасажири не погорджують ніякою скриткою і вміють „зашитися" нераз у найменший куток. Тому корабельні детективи перешукують у пристанях навіть магазини з вугіллям. Найменша, навіть, здавалося би незамітна дрібниця напроваджує іноді корабельних детективів на слід безплатних подорожних. Якась покинена шкірка з хліба, виповнене лиш до половини ведро води — доводять до відкриття пасажира. Одного разу білолаху подорожнього „зайцем" зрадила навіть надпалена і вкинена сірничка.

Мандрівка аргентинського корабля „Чако", який цілими місяцями пливе від пристані до пристані — теж заслуговує на згадку. Коли той пароплав причалював до якоїнебудь пристані, там жлала вже на нього узброєна поліція. На чердаку відбувався перегляд потомлених, неголених і виснажених пасажирів. Частину тих пасажирів висаджували на сушу та інші мусіли далі мандрувати від пристані до пристані. Ці пасажири аргентинського корабля були депортованими з Аргентини та з інших полудневоамериканських республик злочинцями, агітаторами, волокитами, безробітними. Тому, що деяких „пасажирів" не хотіла прийняти ніяка пристань, вертались вони знову кораблем до Аргентини.

АЛЯРМ В ЕТЕРІ.

Іноді пасажири „зайцем" — це небезпечні злочинні типи. Перед кількома роками капітан одного австралійського пароплаву мусів на хвилях етеру просити в інших кораблів підмоги. На тому кораблі відкрили 8 „безплатних" пасажирів, яких замкнули до одної великої спільної кабіни. Ці непрошені гості підложили у своїй кабіні вогонь і коли прислуга відчинила двері, змішалися з іншими пасажирами. Відтак озброївшись у револьвери і дрючки, шахували вони ввесь час корабельну залогу. Капітан мусів радіо-телеграмою просити підмоги. На радіовий заклик надїхав британський корабель і його моряки арештували авантурників. Між ними були: один американський мурин, трьох англійців, двох французів і двох, які не могли подати своєї державної приналежности.

„Люди без краю" — це найскладніша проблема пристаневих урядів. Якщо такі люди мають т. зв. нансенівський паспорт, то вони мандрують від краю до краю, аж поки не знайдуть собі десь пристановища. Такі люди дають найбільший відсоток пачкарів „самих себе".

—o—

Кінова хроніка.

Чаплін, на ріжні запити та вістки американських часописів про його чергові фільми, заявив таке: „1) Не буду говорити ні словечка про свою чергову фільму. 2) Не розстануся зі своїми традиційними мистецькими реквізитами: „банячок", палиця й черевики."

В Берліні покінчив самогубством відомий фільмовий підприємець Артур Гогенберг, основник кіно-фірми „Лямач-Ондра". Причиною самогубства були матеріяльні труднощі.

Джон Барімур, який 12 літ тому покинув сцену, узяв тепер у Голівуді відпустку, щоби знову виступити на сцені. Він гратиме в Ню Йорку у пєсі „Мої дорогі діти".

Марту Егерт та Яна Кепуру запросили до Риму, де вони візьмуть участь у фільмі „Римський карнавал". Режисерувати буде В. Турянський.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ФІЛЬМОВА ЦЕРКВА.

Церкву св. Петра в Льондоні, яка досі стояла завжди пусткою, заповнюють тепер вірні ущерть підчас кожного богослуження. Просто важко тепер добитися до тієї церкви. Причина цього явища така, що богослуження кінчиться тепер фільмовим сеансом. У тих днях, коли відбувається богослуження, ладу в церкві мусить пильнувати поліція. У церкві устійнюють чергу і не всі можуть дістатися до нутра.

Духовенство тієї церкви рішило висвітлювати не тільки картини релігійного змісту, але і звичайні фільми, які мають морально-виховне значіння. Напр. висвітлювали там фільми „Вічний Жид" Конрада Файта і „Чудове божевілля" Роберта Тайльора та інші.

Наставник церкви увійшов у звязки з деякими фільмовими підприємствами, щоб добитися постанови фільм, цінних під релігійним оглядом.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

ВЕСЕЛЕ.

Безприкладна ввічливість

До мешкання приходить розбійник і прицілившися до господаря з револьверу, каже:

— Гроші, або життя!

На те господар:

— На жаль грошей не маю, але щоб ви не вийшли від мене з порожніми руками, то скочу негайно до сусіда й позичу для вас кілька золотих.

В театрі.

Пєса жахливо безнадійна. Один гість виходить. У дверях затримує його білетер.

— Прошу взяти „ретурку", бо в іншім випадку не зможу вас знову впустити.

— Не думаю вертатися.

— То прошу ретурку дати комунебудь.

— Не маю особистих ворогів.

В Совітах.

— Що ви думаєте, товаришу, про комісаря Іванова?

— Гм,... він справді якийсь підозрілий тип... Годі йому навіть доказати, що він є скритим ворогом пролетаріяту.

Причина.

— Чому ви так нагло оженилися?

— Мені конче треба було відпустки, та іншим способом не міг я її дістати.

Жіноча льогіка

— Коханий!... Мудрий завжди дурному уступає... Уступи тепер мені і купи цю гарну сукню.

Погані часи.

— Знаєте, пане Цапкін, у мене був учора коморник.

— І багато зайняв?

— Зайняв мені годину часу, бо решту то я вже давно переписав на жінку.

Добра відповідь.

Катехит: „Петрусю, скажи мені що було після потопу?"

Петрусь (думає довший час): „Болото, прошу отця."

Роскоші подружжя.

— Якже так? Ти оженився і сам пришиваєш собі гудзики?

— О, дуже перепрошую, не собі, тільки жінці. Цеж її піджама.

Антисемітизм у школі.

Учитель: „Петрусю, що знаєш про Соломона?"

Учень: „Нічого не знаю, бо ми нічого не купуємо в жидів."

Сильна конкуренція.

— Що ви робите, пане Ромку?

— *Нічого.*

— Добра праця.

— Добра праця, тільки за сильна конкуренція.

Дивогляди життя.

— Знаєш, Марусю, які ці мужчини дивні!..

— Чому?

— Як жінка має гарні ноги, то просять її руки.

ЗМІНА КОМАНДАНТІВ О. К. У ТОРУНІ, ЛЬВОВІ Й ЛОДЗІ.

Дотеперішній комендант О. К. Торунь, ґен. Віктор Томме перенесений на місце коменданта О. К. Лодзь. До Торуня прибуває дотеперішній комендант О. К. Львів ґен. Карашевич-Токажевський; на його місце прибув до Львова дотеперішній комендант О. К. Лодзь ґенерал Лянґнер.

—o—

Недільні Просфори.

ПРОСФОРА В МІЩАНСЬКОМУ БРАЦТВІ.

Т-во „Міщанське Брацтво" уладило спільну Просфору в неділю, 6. лютого, в новій домівці „Молодої Громади". У святі взяло участь понад 150 осіб. Просфору поблагословив о. О. Ґерчинський, а **Преосв. Іван,** що загостив на це свято „Міщанського Брацтва" своєю прегарною промовою викликав велике і глибоке вражіння.

Голова Т-ва д-р **Степан Біляк** привітав зібраних гостей і звертаючись до Преосв. Івана просив передати Екс. Митрополитові заяву українських міщан Львова, що вони вірно стоять при Голові Церкви. Після того д-р Біляк відчитав телеґраму, яку зібрані приняли ґрімкими оплесками і вислали Екс. Митрополитові.

У дальшій черзі промовляв представник Т-ва „Зоря" п. **Микола Кожак, о. Л. Куницький, ред. Дмитро Палій,** ґенеральний секретар УНДО д-р **Франц Сейтель, п. Вол. Янів, інж. Білинський, п. Ліськевич** (зі Станиславова), **п. Ігнат** та інші. Між окремими промовами зібрані співали колядки та стрілецькі пісні. На закінчення ще раз промовив пос. д-р **Біляк,** а по його промові зібрані відспівали національний ґимн.

„ПРОСФОРА" КРУЖКА Р. Ш. ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА.

Просфору на „Спільній Просфорі" Кружка Р. Ш. ім. Т. Шевченка, в якій взяло участь старше громадянство і молодь Галицької дільниці поблагословив Кир Никита. На згадку у промові Преосвященного про недавний напад на Митрополита Андрея присутні відповіли співом „Многая літа" виявляючи в той спосіб пошану для найвищого Достойника нашої Церкви.

Чергуючись з колядками, стрілецькими піснями та деклямаціями промовляли: д-р Секела, інсп. Будз, д-р Говикович, дир. Домбровський, п. Шавякова від „Союзу Українок", п. Синевицька, ред. Таранько від „Просвіти", о. д-р Застрець та ред. Заремба.

У Т-ВІ „ВОЛЯ".

Т-во українських дозорців „Воля" уладило свою „Просфору" у великій салі „Уля", в якій зійшлося яких три сотні членів. Представник „Волі" п. Козицький виголосив гарну промову та на руки о. прал. Куницького передав привіт для Митрополита Андрея.

ПРОСФОРА НА ЛИЧАКОВІ.

Спільна Просфора на Личакові, що її уладив Кружок Р. Ш. зібрала понад 150 учасників. Просфору поблагословив Преосв. **Никита Будка** в сослуженні оо. **Дуткевича, Новосада, Гожунька й Дурбака.** Після промови **Преосв. Никити** голова Кружка Р. Ш. д-р **Марія Панчишин** привитав гостей закликаючи до праці та ґуртування. Потім промовляли ще ради. д-р **Іван Копач,** ради. **Решетилович, п. Ґелета, п. Голубцева, п. Бережанська** та інж. **Зубенко.** Колядки, щедрівки та національні пісні уріжноманітнили вечір. На закінчення зібрані відспівали „многая літа" Екс. Митрополитові.

ПРОСФОРА В ЛЕВАНДІВЦІ.

Кружок Р. Ш. в Левандівці уладив теж в неділю 6. лютого спільну Просфору в домівці чит. „Просвіти". Голова Кружка Р. Ш. п. Тусевич привитав гостей, о. парох Левандівки сказав про напад на Митрополита, після чого зібрані ухвалили вислати до Екс. Митрополита делеґацію, що має висловити привязання та любов до Голови нашої Церкви. В часі просфори молодь відіграла коротеньку сценічну картину. після просфори відбулась забава.

ПРОСФОРА НА НОВОМУ ЗНЕСІННІ.

На спільну Просфору на Новому Знесінні в неділю 6. лютого прийшло понад 300 учасників. Почалося свято привітом дівчинки з місцевої захоронки, що відеклямувала вірш. Парох о. Вол. Харина поблагословив просфору та виголосив святочну промову, в якій запротестував теж проти нападу на Екс. Митрополита. У просфорі взяв участь Преосвящ. Никита. Виголошено цілу низку промов. переплітаних співами.

НИНІ в **АПОЛЬО** найвеселіший пустун екрану, улюбленица публики

АННІ ОНДРА

в новій казковій комедії реж. славного Карла Лямача

ДІВЧА З ТЕМПЕРАМЕНТОМ

„Український Моррас чи французький Липинський?"

На цю тему зробив недавно відчит в Еко ан Прованс французький журналіст, член відомої роялістичної ліги „Аксіон Франсез". Спираючись на цитати з „Листів до братів хліборобів" Вячеслава Липинського він доказав, наскільки думки цього останнього подібні до ідей Шарля Морраса, відомого лідера та ідеольоґа французьких роялістів.

Прелеґент доказав справді, що „Листи до братів хліборобів" можна порівняти з архитворами Морраса, як напр. „Монархічна анкета", чи „Мої політичні ідеї". Подібність очевидна: з фільософічного, критичного, державно-політичного, чи з історичного погляду; обидва автори мають багато спільного, і можна сказати, що вони братні ідеольоґи. Все, що торкається суто теоретичних питань, можна заступити в одного письменника твердженнями другого. А коли йде мова у Липинського про критику української політики, то його закиди цілком тотожні з тими, які Моррас робить французькій демокоатії.

Моррас, як і Липинський, основує свої теорії на природних та живлових змаганнях людини і щільно повязує суспільне та політичне життя з більоґією. Вони обидва спираються на теорії поважних економістів — Моррас на Фредеріка Ле Пле і на Ля Тур Дю Пена, Липинський — на Жоржа Сореля, які проголошували примусову організацію всіх галузей людського співжиття. І висновки обох ідеольоґів тіж самі: корпорація, корпоративний лад під монархічним проводом; оба вони називають цю систему — трудовою монархією. Відчит французького журналіста викликав загально велике зацікавлення, бо гасла Морраса і Липинського найшли тепер пристосування в Італії і в Португалії. Фашизм Мусолінія і державний лад Салязара мають свої ідеольоґічні підстави у Морраса, і тим самим у Липинського.

Чим можна пояснити це братерство думок? Як це нам ствердила близька співробітниця Морраса, пані Пер Шардон, між обома авторами не було нілкого безпосереднього контакту, а рівнобіжність ідей пояснює той факт, що коли дві талановиті особи працюють на одному терені, то приходять часом до спільних висновків.

Відчит зробив таке велике вражіння, що виринула думка перекласти твори В. Липинського на французьку мову.

Рост. Шульгин.

СУБОТА 12. ЛЮТОГО. „ЖОВТА САЛЯ" і салі „УКРАЇНСЬКОЇ БЕСІДИ"

РАВТ ПРЕСИ

Початок: год. 21. — Орхестра пп. Костюка і Яблонського у складі 10 осіб.
Добірний і дешевий буфет у руках В П. Пань.
Низькі ціни вступів. — Передпродажа білетів у редакціях: „Діла" й „Нового Часу". Тамже можна дістати запрошення.

Не перестанемо розбудовувати наше громадське життя!..

Промова пос. З. Пеленського на буджетовій комісії при дебаті над буджетом міністерства скарбу.

Міністрові скарбу — говорив пос. З. Пеленський — повинно залежати на загальному добробуті громадян держави. Але коли мова про українських громадян, що творять велику частину людности польської держави, то не можна сказати, щоб відповідальні чинники давали їм змогу здобувати добробут розвиваючи своє господарство. Українську кооперацію на північно-західніх землях та на Лемківщині відірвали від природного центра, Ревізійного Союзу Українських Кооператив у Львові, наслідком чого ця кооперація зовсім занепадає. Кооперативний інструктор чи ревізор, присланий з Варшави, що не знає навіть місцевої мови, не може заохотити до розбудови кооперації.

А причини того розділу української кооперації політичні. В основу лягли ідеї тих політиків, що хотіли би розбити український нарід на галичан, гуцулів, лемків, поліщуків і Бог знає які частини. Це гасла тих панів, що будують штучний сокальський кордон. Ми все кличемо, що даремні труди всіх тих, що хотіли би ділити український нарід. У найдальшій і найглибшій закутині Волині, Полісся і Холмщини знає український селянин, що він є членом одного цілого українського народу і що його змагання і бажання спільні зі змаганнями цілого народу. Тому ми, що хочемо добробуту цілого українського народу, підносимо голос і кажемо, що прийшов найвищий час, щоби знести недоцільний розпорядок, яким поділили українську кооперацію.

Далі пос. Пеленський говорив про крик польської преси і польських дівчів, який має на меті спричинити акцію уряду проти розвитку українського господарського життя. Міністр скарбу, що є одночасно віцепремієром, повинен сказати своє рішуче слово. Чи мають українці право на самостійне господарське життя?

Пос. Пеленський підкреслив з особливим натиском, що адміністраційна влада робить великі перешкоди збірщикам дрібної ощадности, накладають на них адміністраційні кари і т. д. Жидачівський староста, відомий зі своєї настанови до українців, дає доручення поліції, виливати доставцям молоко нібито з ґігієнічних причин, а насправді тільки тому, що вони доставляють молоко не до тих молочарень, до яких староста хотів би. Державні банки не дають кредитів українським громадянам. Напр. ПКО зовсім не бере під увагу потреб українського громадського життя, хоча має тисячі українських клієнтів і міліони українських вкладок. Натомість ПКО щедро акредитує польську кооперацію і дає міліони польським купцям, що мають їти на „креси", тобто до нас.

„Висока Комісіє! — закінчив пос. Пеленський. — Зі сказаного ясно, що розбудова українського господарського життя спирається на здорових підставах, що всяке спинювання його — це шкода для громадян держави, а тим самим і для держави. І заявляю, що не вважаючи на цей напір на самостійне українське господарське життя, ми не перестанемо його розбудовувати і будемо все і всюди домагатися належних прав, які ґарантує нам конституція і закон.

Присилайте передплату!

В обороні Церкви та її Голови.

Напад посла Войцеховського на греко-католицьку Церкву та її Голову Екс. Митрополита підбився широким відгомоном у Львові та в краю. Звідусіль напливають протести, в яких українське громадянство заявляє свою відданість Церкві та пошану Архипастиреві, К. Андрееві.

ЗАЯВА ДУХОВЕНСТВА ЛЬВІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Кондеканальне Духовенство Львівського Деканату, зібране на надзвичайному соборчику 7-го лютого 1938. р. у Львові, висказує публично свій глибокий жаль з причини факту ніде непрактикованої напасти на нашого Достойного Архипастира Митрополита Кир Андрея 1-го лютого в буджетовій комісії сойму у Варшаві. З усією рішучістю протестуємо проти цієї напасти спертої на невиправданих фікціях і заявляємо за це нашому Великому Митрополитові-Мученикові своє найщиріше привязанн. глибоку честь та синівську любов.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА КАМІНКИ СТРУМИЛОВОЇ.

Громадянство Камінки Струмилової обурене нечуваним виступом посла Войцеховського, зібралося 6-го лютого в салі читальні „Просвіти", щоб заманіфестувати свою відданість Князеві нашої Церкви. На зібранні промовляли: **о. шамб. Цегельський, д-р Лемішка і д-р Мінко.** Зібрані ухвалили резолюції, в яких складають вірнопіддану чолобитню папі Пієві XI. і Митрополитові Андрееві, складають Голові української греко-католицької Церкви вислови найглибшої пошани і повного віддання, протестують проти замахів чужосторонніх чинників на цілість і повагу Греко-католицької Провінції на західньо-українських землях та заявляють готовість боронити права і привілеїв своєї Церкви, загарантованих канонічним і церковним правом, а особливо конкордатом з 1925. р.

На закінчення зібрані відспівали „многая лєта" Екс. Митрополитові і католицький гимн.

НЕ ДОЗВОЛИМО НА ОБРАЗУ ЕКСЦЕЛЄНЦІЇ МИТРОПОЛИТА!

Так пишуть у надісланій до Редакції „Діла" заяві громадяни села Мшана к. Львова, що протестують проти нападу посла Войцеховського на греко-католицьку Церкву, Митрополита Андрея і українське духовенство. Під заявою 14 підписів.

ГОТОВІ КОЖНОЇ ХВИЛИНИ ПОСТОЯТИ ЗА НАШУ ЦЕРКВУ.

Громадяни села Підберізці к. Львова, у заяві, яку прислали до Редакції „Діла" з 126 підписами, висловлюють свою пошану Голові греко-католицької Церкви Кир Андрееві та заявляють готовість кожної хвилини станути в обор нашої Церкви.

З наказу Демчука носив револьвер до Тимчишина. Стрінув там Войтовича, від якого довідався, що теж належить до організації. Войтович просив Гричанника стверднти в Радехові, чи Тимчишин передає туди всі гроші. Гричанник признався, що брав участь у протикольонізаційній акції і разом з Апонюком розкидував летючки.

—o—

ПОС. ДУХ НЕ ЗГОЛОСИТЬ ПРОЄКТУ ЗМІНИ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

З Варшави повідомляють, що посол Дух, який від довшого часу працював над проектом зміни виборчої ординації до сойму та сенату, і мав уже цими днями вложити той проект у сеймі, рішився взагалі з тим проектом тепер не виступати. Після розмов, які він перевів на терені сойму, пос. Дух прийшов до переконання, що нема мови про те, щоб сьогодні він знайшов підтримку для свого проекту.

—o—

Академія у честь 20-тих роковин 22-го січня.

Товариство Український Центральний Комітет, Відділ у Львові, як щороку, так і цим разом, уладило святочну академію у честь роковин проголошення IV-го Універсалу. Вона відбулася в неділю 6-го ц. м. у Великому Театрі у Львові.

На початку програми відчитано IV-ий Універсал; думка відчитати частину цього історичного документу була дуже щаслива і на салі чимало слухачів було зворушених пригадкою цієї нашої давньої слави. Невідомо тільки, чи текст був кепсько переписаний, чи читаючий випадково помилився, але такі кількакратні помилки (м. і. замість „рада народніх міністрів" — „рада нар. комісарів") вражали неприємно. Зате черговій промові д-ра **В. Старосольського** не можна зробити найменшого заміту. Д-р В. Старосольський — це той промовець, який лучить особисту культуру й надзвичайно милу поставу з глибоким змістом промови і тонкою реторичною формою. Провідним мотивом промови було те, що держава є єдиною і найвищою формою організації зрілої нації. П-і **Леся Кривіцька** вперше запродукувала українській публиці прегарну вязанку поем із збірки „Сім літер" Н. Лівицької-Холодної, до якої Б. Кудрик виготовив музичну ілюстрацію (композитор сидів при фортепіяні). Деякі строфи — співані — інші рецитовані, — цілість робила прегарне вражіння. Як солісти виступили п-і **Мар'я Сабат-Сойєська і М. Голинський.** Не можемо вважати щасливим вибір пісень, які своїм драматичним характером (головно В. Барвінського „Ой поля, ви поля") не дуже підходять до голосу артистки, яка зрештою зібрала бурю оплесків. М. Голинський виступив у давньому своєму репертуарі (М. Лисенко „Ой Дніпре мій, Дніпре" та „Псалом Давида" Барвінського), який завжди дістає блеску в його виконанні. У хорових точках виступив „Студіо-Хор" — мішаний і мужеський — при супроводі орхестри (Стеценка: „Єднаймося" та Людкевича „Каменярі"); диригував Микола Колесса. Сольоспівові акомпанював д-р **Нестор Нижанківський.**

Хоч концерт не приніс ніяких музичних новин, проте цілість робила дуже культурне враження. Закінчився концерт-академія відспіванням національного гимну. Ми вже вчора згадували, що кінцевий виступ одного молодця був самочинний і відбувся без відома Комітету.

Тільки одночасним святкуванням кількацятн різних „Просфор" у Львові треба пояснити, що спершу сала не була вщерть виповнена. Всеж дещо пізніше Великий Театр виповнився публикою, яка заманіфестувала свій пієтизм до славних роковин проголошення самостійности Української Держави.

—o—

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ДЕСЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цілий день виповнили зізнання найповажнішого прокураторського свідка, комісара **Владислава Чайковського,** начальника слідчого відділу в Золочеві. Чайковський кермував поліційним слідством у відомих подіях в Радехівщині і сам переслухував обвинуваченних. Зізнає дуже обширно та з усякими подробицями.

Коли з доручення своєї влади приїхав до Радехова, застав уже кількох арештованих, між ними й Демчука з Середпільців. Спираючись на доказовому матеріялі, що його знайдено в Демчука, почав його переслухувати. Демчук признався, що належить до ОУН, що притягнув його до організації Б. Казанівський, а він сам втягнув до організації Гричаника, Апонюка, Капшука, Каппова й А. Березу. Казанівський мав псевдо „Щитина", а йому надав псевдо „Бубенко". В часі маніфестації у Радехові мали розкинути летючки та вибити шиби у старостві. Демчук признався до участи у тій невдалій організації. Казанівський дав наказ висипати мотилу і спалити стирти в Кривім. У слідстві Демчук признався, що збирав гроші на організацію та передавав Казанівському. Від Казанівського дістав Демчук 25 жовто-блакитних стяжечок з написом „Слава Україні" до розпродажі по 20 сотиків.

Далі свідок розказує про матеріяли знайдені у Демчука, як зшиток з записками, картку з революційними піснями, листи від Казанівського та деякі організаційні інструкції.

Що торкається підсудного **Мирослава Карпова,** то він теж признався перед свідком, що належить до ОУН, що звербував його Демчук. Сам Карпів звербував М. Березу і Тарнавського, яким давав літературу від Демчука. Демчук признався перед Карповим, що є районовим, а на чолі референтури ОУН стоїть Казанівський. Гричаник, Демчук і Карпів творили трійку. Карпів мав з 31. X на 1. XI. порозвішувати жовто-блакитні полотнища та вмістити протидержавні гасла на будинках.

Свідок Чайковський зізнає далі, що підсудний **Антін Гричаник** теж признався, що належить до ОУН, звербував його Демчук. Він сам звербував Хамчина і Пушика. Гричаник був кур'єром.

З наказу Демчука носив револьвер до Тимчишина. Стрінув там Войтовича, від якого довідався, що теж належить до організації. Войтович просив Гричанника стверднти в Радехові, чи Тимчишин передає туди всі гроші. Гричаник признався, що брав участь у протикольонізаційній акції і разом з Апонюком розкидував летючки.

—o—

ПОС. ДУХ НЕ ЗГОЛОСИТЬ ПРОЄКТУ ЗМІНИ ВИБОРЧОЇ ОРДИНАЦІЇ.

З Варшави повідомляють, що посол Дух, який від довшого часу працював над проектом зміни виборчої ординації до сойму та сенату, і мав уже цими днями вложити той проект у сеймі, рішився взагалі з тим проектом тепер не виступати. Після розмов, які він перевів на терені сойму, пос. Дух прийшов до переконання, що нема мови про те, щоб сьогодні він знайшов підтримку для свого проекту.

—o—

За збройний напад...

ПРОЦЕС ІНЖ. АДАМА ДОБОШИНСЬКОГО.

У четвертому дні розправи зізнавали свідки оборони. Перед судом пересунулася низка дій „Стронництва Народового", які у своїх зізнаннях виказували, як адміністраційна влада, а особливо староста Басара, переслідували рух „народови".

По широкому світі.

Бельгійська рада міністрів віддала Любюсові де Варнаф тимчасове завідування міністерством господарства.

Мексиканські студенти медицини приняли умовини ректора і покінчили страйк.

Британський уряд утворив комісію для координації закордонної пропаганди під проводом віцемін. Вансістарта.

У Мексику невідомі замаховці виконали негдатний атентат на б. президента Нікарагуї ген. Чаморра.

У французькому місті Ніцці застрайкував персонал 4-ох найбільших готелів.

В Естонії проголосять 24. ц. м. з нагоди національного свята амнестію.

Румунська влада замкнула малий граничний рух для жидів з Чехословаччини.

Чехословацький уряд розглядає проект національ-соціялістичної організації для німецьких громадян, що булаб під опікою німецького посольства.

В альжирській місцевости Біскра дійшло до заворушень; араби напали на поліцію, що ужила зброї, вбиваючи 2 арабів і ранячи 4.

Єгипетський король Фарук виїде небавом з офіційною візитою до Туреччини.

—o—

НОВИНКИ.

— **„Українська кооперація і українське купецтво на ЗУЗ"**, відчит м-ра З. Книша відбудеться заходом Т-ва Абсольвентів Торговельної Школи 10. лютого 1938, в год. 13.30 у домівці Т-ва (вул. Куркова 14а — Купецька гімназія). Гостям раді.

— **„Культура мови".** Проф. д-р Василь Сімович виголосить на цю тему виклад у четвер 10. лютого ц. р. в салі „Української Бесіди" (Рутовського 22), на запросини Т-ва „Українська Захоронка" у Львові. Початок в год. 6-ій вечором.

— **Що сталося в Німеччині?** Реферат під цим наголовком виголосить ред. І. Витвицький у четвер 10. ц. м. в льокалі „Молодої Громади". Початок в год. 7. веч.

— **Українські книжки на шкільну лектуру — під увагу Вш. Авторам і Видавцям.** Довідуємося, що у Львівській Шкільній Кураторії склався офіціяльний комітет, який має переглянути всі українські книжки, що появилися після 1935 року та заопініювати, які книжки годяться для шкільної лектури. Очевидно, що така позитивна опінія рішає на 100%, бо справила міністерство освіти затверджує її. Тому всі Видавництва та Автори, яким залежалоб на тому, щоб їх книжки мали доступ до шкільних бібліотек та були ев. призначені учителем даного шкільного предмету на обовязкову чи надобовязкову шкільну лектуру, повинні післати по три примірники книжки до Кураторії Шкільної Округи Львів, з допискою „для Комітету оцінки книжок". Книжки, що появились до 1935 року, вже підлягали були переглядові й оцінці, дуже богато Видавництв та Авторів тоді про цю не дбали; тому вони можуть це тепер теж зробити.

— **Вистави українського театру у Львові.** Управа Українського Народнього Театру ім. М. Садовського повідомляє, що 15. лютого ц. р. театр дасть дві вистави у Львові, в салі Колісею при вул. Соняшній 23. І. **Гетьман Полуботок**, історична песа на 3 дії (4 картини) О. Барвінського з інсценізації М. Лужницького. Початок год. 8.30. **Популярні ціни.** ІІ. **Пісня Бескиду.** Перша народня лемківська песа зі співами і танцями на 3 дії Луковиченка. У ІІІ-ій дії обряд лемківського весілля у лемківському діялекті. — Обі песи перший раз на українській сцені. — Білети наперед в Союзному Базарі.

— **Село робітництву.** Виділ українського робітничого Т-ва „Сила" дістав таке письмо: „Йдучи назустріч закликові Комітету Зимової Помочі українським безробітним складаємо покищо скромний різдвяний дарунок: 15.90 зол. Заявляємо, що й надальше не забудемо за наших робітників і будемо в міру можности пересилати скромні лепти. Радіємо, що наше робітництво не пропало у морі комуністичної зарази, тому не з „доброго серця", але з обовязку складаємо ми й кличемо всіх свідомих громадян складати датки в готівці, чи натураліях. Бажаємо Вам Дорогі Друзі Веселих Свят і Щасливого Нового Року! Ожидів, 14. І. 1938. Районова Молочарня в Ожидові. Іван Куземський, технік.

— **З карнавалу.** Вечерниці „Червоної Калини" мають вже свою традицію і окрему славу. Тож не диво, що бувало на них гляпю, а салі „Нар. Дому", чи Почтовців при Японській, не могли помістити натовпу гостей. Аж цього року найшлась щаслива розвязка: Комітет подбав про величезну салю Залізничників при вул. Кентшинського 54—56 (доїзд трамваєвий вісімкою від вул. Городецької), й ніхто вже не нарікатиме, що затісно в буфетах, чи за гляпо в танцях. Тим разом Вечерниці „Червоної Калини" — 14. лютого — пройдуть не лише під знаком милої забави, але й доброго настрою, бо в просторій салі і вигідних буфетах. Запрошення і білети можна вже дістати в домівці „Червоної Калини", Зіморовича 21.

— **Пригадка.** Виділ Українського Лікарського Т-ва пригадує членам, що Загальні Збори Т-ва відбудуться в суботу 12. лютого в год. 5.30 увечір в домівці Т-ва. Звичайних сходин у пятницю не буде. Після Загальних Зборів Товариські сходини.

— **Укр'їнка.** Перша цьогорічна книга місячника „Сльованьски Пжеглєд" у статтейці „Старий біль совітської України" зазнайомлює з думками В. Коссіора про культурний і господарський стан Совітської України та репліками „Правди" на адресу Коссіора. В другій замітці про „Славянську сучасність" В. Харват пише про політичне життя українців у Польщі зупиняючись на останньому зїзді УНДО, на діяльности опозиції в УНДО та відношенні до УНДО Партії Соціялістів-Радикалів. В рецензіях присвячено кілька уваг брошурі Аркадія Животка — „Адольф Черний й українці", яку в 1936. р. видала „Наша Культура".

— **Львівська хроніка.** На економічному тлі вибух в інтроліґаторських заведеннях фірми Єгер при вул. Сикстуській страйк, в якому бере участь кількадесять робітників та кількох урядовців. — Льокатор Михайло Верещинський побив господаря каменици, в якій мешкав, Станіслава Гвіздальського (Дзельна 26), якого в непритомному стані відвезли до шпиталя. — На робітника Миколу Черкавського (Томіцького 19) напав на вул. Різницькій якийсь тип і зранив його ножем в руку. Поготівля дало Черкавському першу поміч. — З заведення для малолітніх хлопців на Замарстинові при вул. Витовта 9 втік 8-літній Роман Худий і досі не вернувся. — 16-літню Ядвигу Бергман (Мучна 20), що проходила вулицею Осолінських покусав пес, що находиться в городі при заведенні ім. Осолінських.

— **У Москві розстріляли польських комуністів.** До Варшави надійшли вістки, що в Москві розстріляли провідника польських комуністів Раєвського, відомого свого часу у Лодзі під прізвищем Стефана Наймана, і Ленського, якого називали польським Сталіном. Між арештованими в Москві находиться емігрантка Вера Костржева або Кошубська, вдова по польськім публіцисті. Ці вістки викликали пригноблення та переполох у колах прихильників комунізму.

— **Зуб за зуб.** Англія ще досі не рішилася чи признати італійського короля цісарем Абісинії. У звязку з тим відомий глузун, Бернард Шов, вислав до редакції щоденника „Таймс" письмо з таким проектом: „За те, що Англія не хоче признати італійського короля цісарем Абісинії, Італія не повинна на майбутне признавати англійського короля цісарем Індії." Так, на думку Шова, виповнялисяб англійсько-італійські рахунки.

— **Смерть гірників.** З Ессен повідомляють, що там при поглиблюванні шибу „Амелія" один гірник натрапив на вибуховий матеріял, що залишився з попереднього дня, і спричинив експльозію. Трьох гірників згинуло на місці, пятьох важко раненних.

— **Мінеральні скарби в Абісинії.** В Абісинії знайшли значні нафтові джерела. У полосі Лекемті, Дебра Лібанон і Дебра Абрагам відкрили поклади ліґніту. За мінеральними скарбами шукають ще близько Ґондару та в провінції Сідамо.

— **Мандрівна колиска.** Один відділ німецьких „штурмових штафет" в Кольонії уфундував „мандрівну колиску", що переходитиме від подружжя до подружжя і служитиме по кілька місяців новонародженим потомкам Ш. Ш. До колиски долучена книга, в якій буде по черзі спис „мешканців" колиски. Дитина, що перебуде перші місяці життя у цій колисці, присвятять у книзі спеціяльне гасло, що символізуватиме постійний звязок дитини зі спільнотою Ш. Ш. На першій сторінці книги, прикрашеній свастикою та символами Ш. Ш., вміщені прізвища фундаторів.

— **Заграничний торговельний оборот Японії змалів.** Згідно з японськими даними у заграничній торговлі Японії зазначилася значна поправа торговельного білянсу. Натомість торговельні обороти в порівнанні з минулим роком дуже впали. Японський імпорт у січні ц. р. виносив 208.9 міл. ен у порівнанні з 319.3 міл. ен у січні м. р., а експорт 172.3 міл. ен у порівнанні з 208.5 міл. ен у минулому році.

— **Зі страху перед політичною помилкою.** Московська „Правда" завважувала совітську провінціяльну пресу за низький політичний рівень, чого доказом є те, що та преса масово передруковує вступні статті столичних щоденників. Число тих передруковуваних передових статтей у багато випадках переходить 60 відс., а в деяких провінціяльних щоденниках число самостійних передових статтей за рік не переходить 10, при чому ці статті сухі та мають характер обіжників. „Правда" повчає не страхом провінціяльних редакторів, щоб не зробити якоїсь політичної помилки.

Як грати?

В дещо більшім гурті, яке збіралося пополудні при чорній каві або вечір при картах, із зацікавленням говорили про числа і значіння, яке вони мають в житті людини. Змагалися там ріжні думки — одні признавалися до віри в те, що називають магією чисел, другі не погоджувалися із цим, та стверджували, що це звичайний пересуд і нічого більше.

— Коли б мертві предмети не мали жадного впливу на хід людських справ, на життя людини, то я признав би рацію противникам цього погляду. Однак я мав докази, що предмети мають таємничий вплив на людину; знаємо, що нпр. самоцвіти, які всім своїм власникам приносять нещастя і навпаки — є талісмани такі чи інші, яких власники кажуть, що завдяки ним мають успіхи і щастя. Давня і теперішня історія дає в цьому напрямі достовірні приклади. Наприклад мені комбінація деяких чисел приносить щастя; нераз я запримічував, що число 13 у сполуці з сімкою є числом щасливим — продовжував свої погляди пан З.

— Навпаки, моя думка є зовсім інша — спротивився пан М. — там, де здається, що це якийсь предмет, якесь число впливає на успіх чи невдачу в грі чи в інтересах, там справді рішає про такий чи інший вислід сама людина, її розум, вдача, передбачливість, ощадність чи інші прикмети або недостачі. Не можу сказати, щоб мені в житті не велось, одначе не кладу моїх успіхів на рахунок віри в те чи інше число, в цей чи інший талісман. Питаю вас пане: чи наприклад випробували ви свої числові комбінації в льотерійній грі?

— Так — відповів скоро пан З. — і на це приклад; колись я виграв на число, в якому була 13-тка і 7-ка.

— Алеж це скоріше приклад на те, як діє нераз припадок, а не доказ. Яж виграв минулого року на льотерії гарну сумку, і то взявши перше з черги число, яке трапилося — відповів переможно пан М.

— Коли панове дозволять і мені докинути кілька слів до цієї дискусії, яку на мій погляд, не рішите при такім схоластичнім підході до справи — я теж наведу приклад із числами, і то без найменшої тенденції. Справа мається так: у Клясовій Льотерії є тепер 160.000 льосів, отже і стільки чисел, з яких 80.000 виграє. Коли так, то ясне, що комбінування „щасливих" чисел, фаворизування одних чисел на некористь інших не є конечне до осягнення вигри. Рішає припадок. Є певне, що на 160.000 грачів буде 80.000 таких, які виграють. А коли взяти ще, що кожний льос може мати пять співвласників та що кожна вигра може припасти нині не чотирьом, як досі „четвертунам", але пятьом власникам пяток, тоді стає дійсним фактом, що в 41-ій Клясовій Льотерії виграли на вигру є більші і кращі для грачів, ніж у минулих льотеріях. Тому не треба „щасливих" чисел ані талісманів, щоб виграти: тільки треба мати льос і грати — закінчив пан Р.

Це сказавши, пішли всі зараз таки купити льоси, памятаючи, що тягнення першої кляси починається вже 17-го лютого.

Алькоголізм стелять ліжко сухотам.

Посмертні згадки.

О. Богдан Чекалюк, парох Пійла помер 29. січня 1938. р. Похорон відбувся 31. січня. В. Й. П!

О. Стефан Лопатинський, парох в Ляцькім Великім помер 1. лютого 1938. р. Похорон відбувся 4. лютого. В. Й. П!

—o—

Дописи.

ЛЬВІВЩИНА.

Свято просфори і Крут у Лісневичах відбулось у нас цього року перший раз у дуже сердечному й інтимному настрою. У великій салі новозбудованого Народнього Дому зібралось більш як 200 осіб старших громадян, щоб у родинному кружку достойно заманіфестувати своє привязання й любов до релігійних і національних традицій. Членки Союзу Українок подбали, щоб присутніх добре пригостити. Незатерте враження на присутніх викликала глибока і сердечна промова нашого о. Слюзя, як і промови присутніх гостей зі Львова в особі делегата Позит. Союзу Кружків Рідної Школи м-ра Лисьвевича і ред. Голіяша. Підчас свята зібрано щедрий дар на коляду Рідній Школі. — Не менше торжественно відбулось день скорше і свято Крут з добірною програмою: співами, деклямаціями та рефератом. Слід побажати Лісневичам, щоб збудували ще в такому короткому часі такий величавий Народній Дім, чимскорше приступили і до будови такої дуже потрібної нової церкви.

Просфора в Пустомитах. Подібне свято просфори відбулося 5. П. і в Пустомитах заходом кружка „Рідної Школи" і жіночої секції „С. Г.". Свято попередила дуже вдала сценка „До Божого Дитятка" у виконанні молоді і наших найменших. На святі промовляли: делегат „Рідної Школи" зі Львова проф. Ластовецький і місцевий священик о. Слюз. Зібрано також щедрий дар на коляду для Рідної Школи. **Гість.**

—o—

Спортові новинки.

Справлення похибок. До звідомлення з Загальних Зборів С. Т. „Україна" на вчорашній „Спортовій Сторінці" закралися деякі друкарські похибки, які на цьому місці справляємо. Так через пропущення одного рядка видруковано у першій шпальті (37. рядок) таке: „Найбільші приходи дала футбольна секція, бо жертводавцем був голова Т-ва дир. Левицький". Повинно бути так: „Найбільші приходи дала футбольна секція, бо 13.190.45 зол. Датків було 2.696.10 — жертводавцем був голова Т-ва дир. Левицький". У тій самій шпальті (77. рядок) пропущено слово: „секції". Ціле речення повинно виглядати так: „Зв'т боксерської секції подав п. Коматевич. У другій шпальті згори (11. рядок) замість слова „найважчий" має бути „найвищий". Ціле речення по справленні є таке: „Гімнастова секція, яка має, за малими виїмками, дуже молодий склад, осягнула в минулому діловому році свій найвищий рівень". Три рядки нижче замість: „Одна з наймолодших акцій..." має бути: „Одна з наймолодших секцій, вакольєрська, якою керувала п. Ярмолович Р., виказує теж незвичайно гарний розвиток". У тій-же шпальті (48. рядок) повинно бути таке: п. Романець (розуміється: говорив) про потребу секції (не: акції) спортових гор. Крім того у першій шпальті згори (22. рядок) має бути: Членів має Т-во 448, не 433, як помилково видруковано.

Міжнародна Державна Ліга. Як відомо, на Малопільщі вже почалися змагання Державної Ліги. Вчорашні другої неділі були такі: Сегед — Ференцварош 3:1 (1:0)! Сенсація першої вагости! Угорщина — Фебус 5:1 (2:0). Будафок — Вашаї XI 0:1 (0:1). Електромош — Чепкеварі 1:0 (1:0). Терешвеш — Немзеті 5:1 (2:0). Уйпешт — Вашаї 1:0 (1:0). Кішпешт — ЕТО 4:2 (3:0).

ОГОЛОШЕННЯ

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ремарськ.-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ки „Салямандра"

Театри.

Великий Театр:

Середа 9. II. год. 7.30 „Пан Йовіяльський" премієра.

Четвер 10. II. год. 7.30 „Паяци", „Кавалєрія рустікана" оп.

Пятниця 11. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Середа 9. II. год. 7.30 „Цьомок з карт".
Четвер 10. II. год. 7.30 „В перфумер'ї".
Пятниця 11. II. год. 7.30 „Цьомок з карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (сала Косіоєю, Сонячна 23).

15. II. год. 3.30 попол. „Гетьман Полуботок". Історична пєса на 3 дії О. Варшавського. Знижені ціни.

15. II. год. 8. веч. „Пісня Бескиду". Народна пєса з лемківського життя на 3 дії Луцевичевна. У III-ій дії обряд лемківського весілля.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДОБРОМИЛЬ:

9. II. Муж двох жінок.
10. II. Процес Мері Дуган.
11. II. Довбуш.
З Добромиля їде театр до Ст. Самбора і Турки.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

Зол. 10'— кульчики з 14 кар. золота у великім виборі тільки **у ГРІНБЕРҐА, Сикстуська ч. 4.**

КІНА.

АПОЛЬО: „Дівчина з темпераментом (Анні Ондра).

АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Кріваві перли", „Смерть витає в джунглі".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Погорджувана".

КАСІНО: „Королева передмістя".

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Боя.

МАРУСЕНЬКА: „Либук".

МЕТРО: „Сем Дленгфорд" „Опір на продаж".

МІРАЖ: „В оборонці" з Фліпом і Флапом".

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Волько та Льольо" (Дитина), „Кінг-Конг".

ПАЛЯС: „В перший баль" (Гарі Баар).

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Сам на сам" із Павлем Весєлі.

СВІТ: „Пат і Патахон в раю"; „Тіні минулини".

СТИЛЬОВЕ: „Королівський вивід" і ревія.

ТОН: „За чужі вини", „На Дівольськім Острові" з Вернером Баксгером.

УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.

ХІМЕРА: „Скитальці півночі".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 9. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для шкіл: Із пригод лісових людей, Пісеньки: 11.40 Дуети як дуті інстр., а пл.: 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.: 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Лима „Голови до пологи", Музика з пл.: 15.20 Бічучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Над альбумом почтових марок, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами. Що діється з Людзі; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 „Світ змінюється, жінка змінюється"; 17.15 Опів. реціталь Дж. дя вав Вер у супр. форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Скрипковий реціталь у супр. форт.: 18.35 „Мій приятель Дікенс" фейл. Г. Бальха; 18.50 Спорт. вістки; 18.55 Програма на завтра. 19.00 Театр Уяви: „Розум і глупота" ком. К. Пежинського: 19.35 Вальси у вик. орх. мандолін'стів; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 9. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.30 Вечірній гомін, 19.45 20.00 Симфонія ч. 5 б-дур Брукнера, 21.30 Вальси; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів: 17.30 18.00 Циг. музика, 20.00 21.00 22.00 23.00 „Фавст" оп. Гунода; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.30 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 21.00 „Фіделіо" оп. Бетовена: ЛАЙПЦІЯНД. ЗЕНДЕР 18.00 Спів, КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 21.35 22.00 Скрипка: ПРАГА 16.10 Орх. концерт, 20.05 21.00 Концерт військ. орх., спів, 22.35 Соната фіс-мольь Брамса на форт.; РАДІО ПАРІ 21.30 Камер. музика: Парі ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Синя птичка" муз. казка Метерленка-Вольфа; РІМ 17.15 Камер. музика, 20.00 Розр. музика, 21.00 22.00 Оперетові мельодії: СОФІЯ 19.00 Скрипка, 19.45 20.00 21.00 „Богема" оп. Пучінія.

Четвер, 10. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Весела давня й нова музика, хор, сол., 20.00 21.00 Вечір танцю: БІЛГОРОД 20.00 Спів; БУДАПЕШТ 19.15 Циг. музика. 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Дохнан'я: ВІДЕНЬ 11.20 Нар. музика, 19.25 Радіосцени та музика; ГАМБУРҐ 20.10 „Італійки із Тиролю" оп. Целера; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Скрипка, 21.15 Памяти Равеля, орх., сол., форт.; КОШИЦІ 13.30 14.00 Вістки, 18.00 Криж: „Значіння спорту", Стовпнець „Кара крізана"; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 17.35 Весела авд., 21.00 22.00 23.00 „Манон" оп. Масенета з участю Вен. Джілі; ПРАГА 21.15 Секстет Ірака па смичк. інстр. і сол. голос (до китайської поезії); РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера: РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 Комедія, 22.20 Вільончелі; СОФІЯ 19.40 20.00 Вок. концерт; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Люна Парк" оп. Льомбарда та Раппата.

Пятниця, 11. лютого 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., солісти, акордеон, гітара, 21.00 22.30 Танк. та розр. музика; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БЕРОМІНСТЕР 20.05 21.00 22.00 „Турандот" оп. Пучінія; БУДАПЕШТ 13.30 22.25 Циг. музика, 17.35 18.00 Галевий концерт, 20.00 21.00 Італ. музика; ВІДЕНЬ 15.15 А. Гехт сопран, 17.35 Форт., 18.30 Балканські пісні й танки, 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Форт., 21.00 „Зуханина таїна" муз. інтермецо Вольф.-Ферарія. 22.30 Еспанська рапсодія на віол. і форт. Лібава; КОШИЦІ 14.00 18.45 В'ятки, 18.00 І. Новак „Тестамент" пєса у маловіцькім діялекті; МІЛЯНО 16.00 Форт., 21.00 22.00 Китиця мельодій; ПРАГА 14.00 Солістки, 16.50 Квартет д-моль Гайдна, 19.15 Сальон. музика, 21.20 Орх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 19.30 Для жінок, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Любки" ком. Доннє: РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Голяндець-скитолець" оп. Вагнера.

БІРЖА.

Львів, 8 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25, Доляри американські 5.27·00, 5.24·50 Доляри канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени голл. 295·45—293·70. Франки фр. 17·47 — 17·17, Франки швайцарські 122·75—121·95, Фунти англ. 26·48—26·32, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Корони дан. 118·25—117·40 Кор. норв. 133·13—132·15, Корони шв. 136·59—135·60, Ліри-тал. 21·60—20·70, Марки фінлянд. 11·71—11·25, Марки нім. 108·00 — 102·00 Шилінги австр. 99·80—98·80, Тель Авів 26·20—25·93, Марки нім. срібні 120·00 — 113·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 63·75, 63·63, 3 інв. 1 ем. 79·00 серія непот. 3 пов. інв. 3 ем 80·00, серія 91·00 5. конверс. 67·75 прем дол. 42·00, 4 консол 66·25

Папери.

Банк Польський 115·00 Цукор 36·25 Вуголь 31·25, 30·50, Ліквідн. 64·00. Моджейів 14·00, Островець 55·50, Стараховичі 38·25, 38·00, 37·50, Габербуш 49·50.

Тенденція дещо слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 8 лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·30 зол.
молоко 17—18 сот.

Тенденція на масло звишкова, на молоко сильна, на яйця зничіжуюча.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложили 20 зол. Ладя і І. Вертипорох замість квітів на домовину о. Б. Чепалюка і о. Ст. Лопатинського. 325

Жертви зложені в Адміністрації: На **Рідну Школу** Теодозій Лещавський, Ланьцут, зол. 5; на **Ф. Д. А. М.** М. Сосновська, Львів 5 зол.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ОСОБА інтеліґентна займеться господарством найкраще на провінції. Зголошення під „Господиня" до Адміністрації. 330 1-2

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прешеґа" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 310 4-10

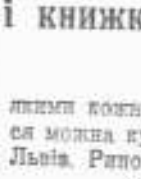
ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, пупкові, проти усування випущі під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА,** Львів. вул. Вірменська ч. 15. 2041 26-100

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковапих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 13-30

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

НАСІННЯ
ГОРОДОВИНИ
ЦВІТІВ 5—5
І ПАШ
по найнижчих цінах поручає
Едмунд Рідль
Львів, Рутовського 3, Тел. 204-12.

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма
С. ФЕДЕР
ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів. Ринок 10. Для провінції **висилає** мо за післяплатом.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картох) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Ви лишитесь напевно Решту ми зробимо
НОЛЬ до ГОЛЕНОЇ НОЛЬ до НИТКИ
ФАМОЗА
Львів, Личаківська 58

Спішіться!

бо наше біллє в часі пропаганд. тижня є таке гарне і дешеве, що хоча є його великий запас, то таки можемо його в короткому часі випродати. Замовлення полагоджуємо негайно. Фабрика біллє „АСТРА", Львів, Сикстуська 2.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і поміпках	вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
куплю, продаж, вимін і т. п.	вол. 0.10
шукаючі праці	вол. 0.05

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 30 (14.862). Львів, четвер 10. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Організація арабської партизантки в Палестині.

У ПІВНІЧНІЙ.

Палестині британськими партизанами командує Абдула Асбаг, що боровся проти французів в обороні всеарабської держави під проводом Фейсаля, опісля брав участь у всіх повстаннях у Сирії та в Палестині.

Кожночасно має Асбаг під своїм проводом коло 400 знаменитих стрільців, що походять з ріжних арабських країв. Крім того доривочно бореться в його загоні коло 2.000 вояків, незгірше узброєних. Все населення разом з жінками і з дітьми співділає з партизанами.

У ПІВДЕННІЙ ЧАСТИНІ КРАЮ

арабська боєва акція зводиться до поодиноких терористичних замахів, що їх на власну руку виконує озброєне населення; найбільше визначився там б. турецький вищий старшина Махмед Фамі. Покищо ніяких зорганізованих відділів там нема, але начальний арабський комітет мабуть сподіється, що на півдні боротьба ще розвинеться і навіть перейде кордон Трансйорданії.

У Мецці бояться, щоби боротьба не обняла північного Геджасу і Неджду.

АРЕШТУВАЛИ АРАБСЬКОГО ПУБЛІЦИСТА.

З огляду на те, що арабська преса веде кампанію, яка спричинює заворушення, в Антіохії арештували визначного члена арабської національної ліги та директора завішеного часопису „Аруба" Ібраіма Наккуля, що написав чимало ворохобних статтей.

НОВА СУТИЧКА.

У північному Тулькарамі дійшло до сутички між британським і арабським відділом; згинув англійський бунчужний.

Закріплення протикомуністичного пакту.

З Токіо подають: Представник японського міністерства внутрішніх справ заявив на засіданні буджетової комісії парляменту, що Японія думає скріпити протикомуністичний пакт. Для тої справи заіменують при урядах усіх трьох сигнатарів пакту спеціяльних урядовців.

Японський уряд вже порозумівся з італійським і німецьким щодо спільних засобів оборони проти большевизму; на цю тему не можна покищо додати ніяких інформацій.

НОВИЙ ЯПОНСЬКИЙ АМБАСАДОР У КИТАЮ.

Як подає „Ніші-Ніші" японським амбасадором у Китаю іменовано б. посла у Відні Масакокі Тані. Він мешкатиме у Шанґаю, не в Пекіні — як це припускали.

В КИТАЮ ВИБУХЛИ ЗАВОРУШЕННЯ?

Японська преса широко описує ріжні заворушення, що вибухли в Китаю, зокрема в Ганкав; офіційні джерела не потверджують цих вісток.

Британський уряд занепокоєний внутрішнім положенням Китаю, тому хоче вплинути на обі сторони, щоби вони скоро замирилися. Англія мабуть накаже своєму амбасадорові спробувати посередництва, яке не пощастило німецькому амбасадорові.

БОЇ В КИТАЮ.

Китайська преса повідомляє про поважні бої на південь від залізничої лінії Тієнтсін—Пукав. Китайці мабуть знову перейшли ріку Гоанго і заатакували крило японської армії.

Тепер японська армія звернеться мабуть на північ, у напрямі Куйтен.

100-тисячна італійська армія відбуде маневри в Лівії.

НІКАРАГУА ВИЗНАЛА АНЕКСІЮ АБІСИНІЇ.

Як подає паризький „Ексцельзіор" найближчі маневри італійської армії відбудуться в Лівії, недалеко границі Тунісу. Візьме в них участь коло 100.000 війська.

Новий посол Нікарагуї в Італії дон Томас Франческо Медіна зложив дипльоматичні повновласти заадресовані до „короля Італії та цісаря Абісинії".

Мальтійський орден визнав національну Еспанію.

НЕМА БЛЬОКАДИ МІНОРКИ

Як подає агенція КАП, „суверенний орден мальтійських лицарів" визнав офіційно еспанський національний уряд та заіменував своїм послом при ньому почетного кавалера ордену маркіза Патерно ді Сесса, який вже обняв свої функції. (Мальтійський орден брав участь у хрестоносних походах, опісля володів по черзі островами Родосом і Мальтою. Тепер він є міжнародньою організацією аристократії та служить у першу чергу харитативним цілям).

Британська адміралиція дементує поголоску, немов би англьо-французька фльота приступила до бльокади Мінорки. Згідно зі заявою мін. Ідена, британські кораблі виступатимуть з репресіями супроти підводних човнів лиш у своїй смузі.

Скільки воєнного матеріялу продає Америка?

За січень цього року Злучені Держави продали воєнного матеріялу вартости 6,700,000 міліонів долярів, з того Аргентина купила за 2,400.000 долярів, Японія за 538.000 долярів, Китай за 380.000 долярів.

В тому часі з Америки вивезено літаків вартости 2,300.000 долярів.

Мадярський регент виїхав до Варшави.

Нині в год. 9. рано відїхав з двірця Білове жа-палата поїздом до Варшави през. Мосціцький з данським, князем Акселем і з почотом. В год. 9.15 найближчим поїздом виїхав регент Горті зі сином і генералами, мадярським послом у Варшаві та деякі гості.

Мадярський міністр закордонних справ Канія прийняв у мадярському посольстві представників преси та зложив їм заяву на тему польсько-мадярських взаємин.

—o—

КРІМ ВІДСОТКІВ ПРЕМІЮ ЗА ОЩАДНІСТЬ
дає Вам Кооперативний Банк
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, теп. 280-50
за вкладки на ПРЕМІЙНІ КНИЖЕЧКИ.

Складаючи щомісячно впродовж року щонайменше зол. 5.— на премійну книжечку, можете одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність у висоті 25 до 100 золотих.

2. БЕРЕЗНЯ
Велика Маскарада

Почалося пропаґандою ідеї моральної потуги...

I.

ЛЮТИЙ 1936. РОКУ.

Collegium Maximum львівського університету вщерть наповнила добірна публика. Бачимо еліту польського громадянства міста Львова з князями римської Церкви і знаними вченими та політиками у перших рядах.

На мовницї проф. д-р Станислав Грабський вдумчиво глядає шляхів, якимиб іти Польщі до розквіту. Сучасного лихоліття Польщі годі добачувати — каже він — виключно у господарській і політичній кризі. Ядром лихоліття є криза **моральна.** Щоби підняти Польщу вверх, слід змагання її підпорядкувати новому ідеалові. Ідеал могучости останеться пустим згуком, коли в краю бушує на кожному кроці комерник, цей наявний покажчик і символ матеріяльного занепаду громадянства. Конструктивним може стати серед теперішньої дійсности змагання до ідеалу ліпшої Польщі. Ліпшою не стане Польща у змаганні до імперіялістичних добичей, до матеріяльної тільки сили. Ліпшою не стане вона від боротьби за владу. Нещастям Польщі є надмір людей, які, — не вміючи найзвичайнішої праці, — мають готові пляни політичної її перебудови.

Розквіту Польщі не посуне вперед — продовжує проф. Грабський — і не зродить героїзму, прикметний полякам егоїзм, чи то індивідуальний чи збірний, чи то клясовий, чи теж національний (egoizm narodowy). „Підкреслюю це якраз як польський націоналіст" — каже з натиском проф. Грабський.

Польща відродиться у блеску, коли змагання свої підпорядкує ідеї боротьби за добро. Ідея ця є незвичайно актуальна і крие в собі завдаток перемоги, бо під сучасну пору в світі царює не недостача добра, але абсолютне зло, розвинене на підкладі науки Макіявелія.

— — — — — — — —

Не є добром, що суперечить законам Божим, що перепинює будові царства Божого на землі...

— — — — — — — —

Державотворчою силою може стати одиноко:

I. Стосування декальогу не тільки у приватному житті, але і в публичному. Зокрема у взаєминах з народами повинні мати повне застосування основи, обхоплені саме декальогом.

II. Стосування абсолютної правди і ясности в рішучім викорінюванні забріханости. Всі громадяни Польщі повинні на рівних правах і обовязках мати змогу явно розвивати своє життя.

III. Стосування державного будівництва не на злих, а на добрих інстинктах громадян.

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Страх і німий послух не є і не можуть бути підставою державного розвитку. Християнська держава не сміє вбивати індивідуальности і не може бути касарнею для громадян. Співпрацювати з державою — це не стояти на позір перед владою, а віддавати свою службу державі на засадах вільної совісти. Наказні заборони мури не будують держави. Будує її вільний труд вільних рівноправних громадян.

— — — — — — — —

Потуги матеріяльної — при перенаселенні — не зможе Польща вскорі збудувати, зате може збудувати потугу моральну, бо серед громадянства є велика туга за добром.

— — — — — — — —

Польща втиснена між безбожництво СССР і вепоганство Німеччини, нехай не стане „Христом народів", але першою серед християнських держав світу...

— Так закінчив проф. Ґрабський, автор „меморіялу Грабскі" з 31. VII. 1924 та автор теорії пр „ліквідацію" українців до 25-ти літ, — свій реферат на тему „Ідея християнської держави" в лютім 1936.

II.

ЛЮТИЙ 1937. зазначився акцією політичного однодумця і товариша проф. Ст. Грабського, а саме проф. д-ра Е. Ромера, який як шеф Географічного Інституту львівського університету вважав за можливе кинути свій авторитет на терезки політичної гри, видаючи відомий меморіял про загрозу для польського стану посідання на території нашої Батьківщини. Меморіял цей опертий на невірнім і неагідним з дійсністю цифровім матеріялі. Меморіял підписали 74 польські громадські установи.

„Матеріяли" проф. Е. Ромера творили основу реферату проф. д-ра Ст. Ґломбінського у Варшаві „про українську небезпеку". Виявило це моє прилюдне листування з проф. Ст. Ґломбінським у березні 1937.

Хоч на основі джерельних матеріялів і я і проф. д-р В. Кубійович і інж. А. Палій устійнили нестійність публікацій проф. Е. Ромера в самій основі, а через те й у висновках, проф. Е. Ромер не вважав себе зобовязаним прилюдно відкликати свої помилки, чи бодай згадати про наші застереження. Брошура проф. Е. Ромера творить до сьогодні основу думання східньо-галицького (чи тільки його?) польського громадянства в українських справах. Що більше, вона стала вугольним каменем не тільки під будову резолюцій політичних віч і зїздів та уряд польських організацій, у тому й організацій польських комбатантів, не тільки основою рефератів про „українську небезпеку" в Польщі, що їх виголошують польські вчені і політики з іменем, в їх числі і пропаґатор ідеї стосування декальогу у публичнім житті проф. Ст. Грабський, але і фундаментом, на якім повстала і веде свою акцію спеціяльна організація „Секретаріят Порозуміння польських громадських установ" з осідком у Львові.

І знову серед організаторів і менерів „Секретаріяту Порозуміння", серед його прелеґентів і пропаґаторів його ідей подибуємо проф. Ст. Грабського, хоч перші прилюдно подані напрямні Секретаріяту були яскравим запереченням ідей, що їх перед роком пропаґував (словом) проф. Ґрабський.

Протиукраїнський підхід деяких зорганізованих кол польського громадянства стає явною дійсністю. Протиукраїнська нагінка ведеться на шпальтах не тільки „жовтої" чи „червоної" преси, але й органів польських ліберальних кол, за нечисленними виїмками, при „достойній мовчанці" консерватистів-католиків з „Часу", дбайливих за „добрі обичаї" серед польського громадянства. „Матеріяли" проф. Е. Ромера розбудовує не тільки відомий „ІКЦ" та інші йому подібні газети, але й новозасновник орґан посла Войцеховського „Воля і Чин". Черпає він жахливі відомости в українській справі не тільки з власних концепцій, але і з „ревеляційної" преси „старорусинів", „Землі і Волі" та „Русскаво Ґолоса", яких атракційну і „ревеляційну" вартість вперше зауважила та експльоатує „Воля і Чин".

III.

ЛЮТИЙ 1938. у ступневім ході подій родить нечуваний у своїм тоні і змісті виступ посла Войцеховського проти нашої Церкви, нашого духовенства і нашого Владики. Годі міркувати, щоби діяч тієї міри, що посол Войцеховський, упав жертвою непоінформованости. Як скваліфікував би у такому випадку проф. Ст. Грабський його вчинок, в аспекті пропаґованих ним ідей „ліпшої Польщі", ідей стосування декальоґу і в публичнім житті?!

Але залишім це! Адже ми не наївні діти!

Певне є, що **такий** виступ, **такої** питомої ваги не може досягти Князя нашої Церкви і почот підчинених Його Єрархії.

Виступ цей унаслідку зродить єдино ще сильніше сцементування тих національних сил, які борються за беззаперечне — бо природне — право українського народу на свобідний розвиток його життя.

Сен. Юліян Павликовський.

Жегестів-Живець, у лютім 1938.

Найпильніша річ — чекати.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 5. лютого 1938.

Таке гасло проголосила франко-англійська дипльоматія в Женеві. Це значить, що всі поважніші справи, порушені за останню сесію, відтунули фактично до осінньої сесії Ради Ліги Націй у надії, що сам розвиток політичних подій в Европі розвяже питання, які в Женеві розвязати не вдалося. Проте сесія не минула цілком марно, вона дала досить пластичний образ міждержавних відносин не лише в Европі, але почасти й у цілому світі. Вона дала також нагоду поодиноким державам зазначити своє становище супроти головних подій сучасного політичного життя та супроти змагань окремих груп великих держав. Найбільше розчарувань принесла минула сесія Ради Ліги, розуміється, тим державам, які сподівалися перевести в Женеві свої виразно зазначені справи: Московщині, Китаєві та червоній Еспанії з їх нечисленними сателітами.

Представники Франції й Англії прибули до Женеви з приготованим планом зробити все, щоб не зробити нічого і не дати зробити щось іншим. Це уважають у Парижі й Лондоні найкращим засобом, щоб не завалити остаточно захитаної будови Ліги, втримати її „як засіб мирної політики", якого не можна використати тепер, але може пощастить використати пізніше. Реформу Ліги західні великодержави не вважають за можливу, бо це не приєднало б держав, які Женеву покинули, але могло б спонукати Москву, Китай та Мексик покинути Женеву. Менші-ж, так звані неатральні держави вдовольнилися покинцо тим, що зазначили свою рішучість не брати участи в якихсь санкціях. Параґрафу XVI. ще не поховано, але що він фактично не істнує — про це нема вже двох думок.

Для тактики Франції та Великобританії дуже характеристичне, що міністри цих держав, виголосивши свої декларативні промови, негайно після відкритої сесії, обтрусили, так мовити, женевський пил із своїх черевиків, тобто, як Літвінов засів навіть разом із Штайном та Сурітом при столі XXVIII. Комітету боронити XVI. параґрафу, проти нападів неатральних держав. Але саме спротив західних великодержав, щоб скасувати цей параґраф та намагання московської делеґації, щоб його скріпити й загострити, причинилися до того, що багато малих держав стало неатральними. Через те минула сесія Ради Ліги зробилася справді поворотним пунктом у відносинах у'ж великими і малими державами в Европі. Цікаво також, що найбільш'е виступив проти „санкційного" параґрафу в Комітеті п. Гоже, представник Швайцарії, єдиної держави в Европі, що користується розмірною неатральністю, хоч їй властиво обіцяно навіть абсолютну передвоєнну неатральність, коли вона проти XVI. параґрафу виступати не буде. Але засадничість є доброю прикметою швайцарської влачі, федеральний уряд не уважав за гідне покинути інші держави, разом з якими він почав боротьбу проти участи малих держав у санкціях, що їх мали переводити великі держави. До тогож Комітет, як орган дорадчий, не міг визнати абсолютної неатральности Швайцарії. Небагато вадій лишалося й на те, що це зробить. Рада восени, де представництво Москви та її сателітів спротивилось би швайцарській неатральности, боючись, що така неатральність може бути прикладом і для інших держав.

Цікаве також і становище американських держав, які не зважаючи на опір Злучених Держав втягаються все більше у крутіж загальної світової політики. Мексик підтримує в Женеві, як і поза нею, політику большевицької Еспанії та Москви. До цієї політики починає схилятися в останнім часі і Колюмбія. На становище Аргентини, назагал протимосковське, впливають заходи, щоб зрівноважити гегемонію Злучених Держав англійськими впливами в Південній Америці. Вона також, як і Чілі та Перу, боронить універсальности Ліги, побоюючись, щоб вона не стала знаряддям московської політики. Але проти XVI. параґрафу американські республики виступають менш рішуче, ніж малі европейські держави.

По промовах представників Китаю, СССР, Ірану, Туреччини, Колюмбії, Чілі, Канади, большевицької Еспанії, Мексика, Греції, Болґарії, Франції, Нової Зеляндії, Швеції, Великобританії і Бельгії запропонував лорд Кренборн резолюцію для Ради, що обмежувалась лише змістом поглядів рїжних членів Комітету та пропонувала Раді уважно розглянути представлені документи. До тогож часу роботу Комітету відкладено.

Таксамо нерішуче випала властиво і резолюція на користь Китаю, на якій московському урядові залежало мабуть не менше, ніж китайському, а саме державам пропонують „не поминати ніякої нагоди досліджувати, радячися з іншими державами, чи є які засоби, які могли б причинитися до справедливої полагоди конфлікту". Резолюція ця, супроти якої Велінґтон Ку заголосив свої застереження, була справді вспіл допровадити до розпуки Літвінова. Хоч резолюцію цю можна розуміти дуже рїжно, але в Москві зрозуміли її досить слушно як небажання Англії та Франції встрявати у китайський конфлікт. Женевський кореспондент „Ізвестій" писав у числі з 1. п. м., що резолюція мала бути значно гостріша, бо виїзджаючи з Женеви, Іден пообіцяв негайно запитати Вашінґтон, яка має бути тактика Злуч. Держав у Китаю, і достосувати до неї резолюцію; але своєї обіцянки не дотримав.

Також із Парижа дали з Женеві до зрозуміння, що треба бути в китайській справі дуже обережними, бо в лютім чи березні Мусоліні має не лише післати поважні сили до Еспанії, але й напасти на Туніс. Тому французька та ан-

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА

ЄЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

талійська фльота не може ангажуватись на Далекім Сході, а повинна стерегти Середземного Моря... „Італійський маневр залякання мав успіх" — так скаржиться дописувач московського офіціозу. В дійсности ці чутки про воєнні наміри Італії поширювали самі московські агенти та москвофільська преса Франції зовсім не з метою залякати Францію, а збільшити напруження між західними й націоналістичними великодержавами. Але бажаного вислідy очевидно не осягнули. Не залякали в Женеві нікого і широко реклямовані повідомлення про зосередження нових московських сил на манджурськім кордоні. Союзників для можливої збройної авантури на Далекім Сході в Женеві Литвинов не здобув.

М. Данько.

Коломийський „Сокіл" розвязаний.

Рішенням коломийського староства з 7. лютого ц. р. завішено оце вже вдруге Т-во „Сокіл" у Коломиї. Як причину завішення подано: „wprowadzanie działalności politycznej i organizowanie wystąpień demonstracyjnych, o podłożu politycznym, szerzenie separatyzmu narodowościowego oraz notoryczne nieprzestrzeganie się do obowiązujących ustaw i przepisów".

Вперше завішено „Сокіл" 11. листопада мин. року і щойно по двох місяцях дозволено на дальшу його діяльність. Слід зазначити, що „Сокіл" гуртував усю українську молодь у Коломиї і розвивав живу діяльність, зокрема гсртову, по думці статуту.

По завішенні читальні „Просвіти" ім. Скоропади це друге товариство, в якім гуртувалась молодь Коломиї і яку позбавлено таким чином змоги працювати в рідній установі.

Проти рішення староства внесено негайно відклик до воєвідського уряду. Про вислід відклику вчас повідомимо.

ВЖЕ ПОЯВИЛАСЯ У ПРОДАЖІ II-ГА ЧАСТИНА
СПОМИНІВ СЕНІОРА УКРАЇНСЬКИХ ДІЯЧІВ
Д-РА КОСТЯ ЛЕВИЦЬКОГО

під наг.

УКРАЇНСЬКІ ПОЛІТИКИ

СИЛЬВЕТИ НАШИХ ПОСЛІВ І ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ
27 портретів.

КНИЖКА КОШТУЄ ТІЛЬКИ ЗОЛ. 1.90. З ПЕРЕС. 1.50.
ЗАМОВЛЯТИ: „ДІЛО", ЛЬВІВ. РИНОК 10, II.

Хто не має I-ої частини, нехай замовить скоро, бо наклад вичерпується Ціна I-ої частини теж зол. 1.20. з пересилкою зол. 1.50.

ГАНС ЗАЙФЕРТ.

Телєфон дзвонить.

Джемс Фервіє, славний криміналістичний письменник, якого романи розходилися по цілому світі, закурив нову папіроску. Опісля перечитав ще раз щойно написаний розділ. Без сумніву, він удався йому зовсім добре! Він знаменито потрапив напружити зацікавлення і перевести акцію до її кульмінаційної точки:

— „Фокс знову сперся. На його устах грав задоволений усміх. На дворі дощ тарабанив одноманітно об шиби. Нараз задзвонив телефон. Він зняв слухальце, назвав своє імя і слухав. Минуло дві, три секунди, і нараз напів тридушений жіночий голос, що кликав тоном найбільшого переляку, дійшов до нього...

Нараз задзвонив телефон. Фервіє зжахнувся. „Особливий припадок" — подумав розбавлений, узяв слухальце та назвав своє прізвище. Шум мушлі доходив до його вуха, опісля почув жіночий голос, що з жахом кликав: „Рятуйте мене, містер Фервіє!"

Що це було? Вхопився за голову. Чи нерви виробляють йому збитки? Ажеж ні — ще раз, цим разом іще голосніше, кликав голос: — „Поможіть мені, містер Фервіє!" Щойно тепер тепер вернулась до нього звичайна відвага.

— Хто там говорить? — спитав він скоро.

— Анна Вікерс, Блюберрі Стріт 18! — відповів голос у телефоні.

— Чомуж ви не кличете поліції, коли ви в небезпеці?

— Я не хотілаб, щоб у це вмішувалася поліція. Це дуже дражлива справа. А я маю таке безмежне довіря до вас, містер Фервіє.

— Так? Отжеж ви мене знаєте?

— Я читала ваші книжки. Ах, ви такі мудрі, містер Фервіє. Лише ви можете мені допомогти. Але, прошу, приходіть скоро!

Містер Фервіє не був такий пустий, як це залюбки сам зазначував. А все-ж чимало схлібювало йому те, що чужа жінка, що читала його книжки, просить в нього помочі і він кликнув скоро:

— Зараз приходжу!

— Стократно дякую, містер! — говорив голос. — Я знала, що ви не відмовите мені своєї помочі. Анна Вікерс, Блюберрі Стріт 18. Не забудьте цього!

* * *

Він вже був на ногах, на всякий випадок забрав зі собою револьвер і яких дві хвилини пізніше вийшов зі свого мешкання. Надолині покликав таксівку — витягати свій власний віз з гаражу вважав за марнування часу, — сказав шоферові адресу „Блюберрі Стріт 18, якнайшвидше!" і пірнув у своє сидження. Коли віз ніс його до цілі, ріжні здогади про пригоду, яка чекала його, перехрещувалися в його уяві. Його фантазія почала працювати і змальовувала йому приладний образ, в якому він, Джемс Фервіє грав ролю визволяника покривджених, гарних жінок, якої неодин йому позаздрив би.

— Число 18. ми на місці — заявив шофер, збудивши письменника з його мрій. Він вискочив з воза, заплатив і розгубленим кроком вступив до дому. Був це гарний комірний дім з вісімдесятих років, як це він оцінив на перший погляд. Чув, як серце йому б'еться, коли ступав по сходах. На сінешніх дверях блистіла мосяжна вивіска М. П. Вікерс. Коли задзвонив, вийшла дівчина і спитала, чого собі бажає.

— Пані запросила мене до себе! — сказав та подав дівчині свою візитівку. Вона відійшла і по кількох хвилинах вернулася.

— Пані просить!

Крізь темний коридор він увійшов за дівчиною до якоїсь стародавньої кімнати, де сиділа занята ручною роботою сивоволоса дама. Вона легким кивом відповіла на його привіт, попросила його сідати і запитала чемно:

— Що спроваджує вас до мене, містер, коли не помиляюсь, Фервіє...

На таке прийняття Джемс Фервіє не був приготований.

— Ласкава пані, — почав він поволі, уклонившись — ви заявили менеї честь чверть години тому покликати мене до себе, щоб попросити моєї помочі. Ось і зголошуюся до ваших послуг.

Стара дама глянула на нього з безмірним здивуванням.

— Я вас кликала і просила помочі? Це мусить бути якась помилка!

— Але чи я маю честь говорити з панею Анною Вікерс? — спитав Джемс Фервіє.

— Очевидно. Це я. Але я не розумію, про що ви говорите. Чи ви не схочете мені дещо пояснити?

Він безрадно промимрив:

— Ажеж пригадайте собі, ласкава пані! Вже сказали мені, що ви в небезпеці та що я зможу вам допомогти, що тут ідe про якусь драгливу справу, про яку поліція...

Дальше він не міг говорити. Стара дама мірила його злісним поглядом.

— Небезпека, драглива справа? Поліція? Я не розумію з цього ні слова. Але я вам повторяю, що я вас не кликала і не просила вашої помочі. Звідки я моглаб таке вигадати?

Джемс Фервіє почув, що попав у дещо смішну ролю, встав та відповів:

— Прошу вас, ласкава пані, дарувати мені цим разом. Це мусить бути якась помилка. Може я зле зрозумів ваше прізвище або адресу.

УВАГА! УВАГА!

Може бракнути льосів в „Надії"

З приводу величезного попиту на щасливі льоси, яких запас уже вичерпується. Отже кожний, хто хоче набути льос I-ої кляси, повинен це зробити якнайскоріше, а всіх дотеперішних клієнтів просимо ласкаво негайно викупити відложені для них льоси.

ТЯГНЕННЯ ВЖЕ 17. Ц. М.!

НЕЗМІННО ЩАСЛИВА КОЛЄКТУРА

„НАДІЯ"

ЛЬВІВ, вул. ЛЕҐІОНІВ ч. 11.

Свято у XX. роковини самостійности України в Римі.

З римських щоденників — „Іль Джіорнале д'Італія" (2. II. 1938. р.) і „Іль Пополо ді Рома" (1. II. 1938 р.) — довідуємося, що заходом гуртка українських студентів у Римі відбулось у домівці студентів-чужинців „Гуф" свято у XX-ті роковини проголошення самостійности України. На святі були присутні: академік-професор Ферруччіо Ферраці, посол Енріко Інсаба то, зі секретаріяту студ. організації „Гуф" Доменіко Фаббрі, о. архимандрит Д. Ткачук Ч. С. В. В., генер. секретар о. Заячківський, проф. Е. Онацький та ін. Крім цього прибуло багато представників амбасад і посольств, м. ін. від японської та литовської. Саля студентської домівки була заповнена вщерть українцями, що живуть у Римі, та чужинцями.

Свято отворив Д. Фаббрі, підкреслюючи між іншим велику симпатію італійського народу до українського. Д-р М. Турчманович коротко зясував значіння самостійности України, що булаб заборолом на сході Европи проти варварської Азії. Пос. Е. Інсабато згадав деякі цікаві епізоди боротьби за самостійність України. Говорив і д-р Дж. Тревізонно, подаючи докази за приязнення між народами українським та італійським. Говорив теж проф. Онацький.

При кінці свята бурю оплесків викликало читання привітальних телеграм, що їх вислано від студентів-українців у Римі до Мусоліні, міністра Чіяна та до секретаря партії Стараче.

Це свято пройшло дуже поважно, святочно, серед загального ентузіязму.

Широкий звіт із цього свята подає римський часопис „Рома Фашіста" з 3. II. з двома світлинами: одна саме свято в домівці студентів і друга — поклін українців Невідомому Воякові.

В обороні Церкви та її Голови.

ЗАЯВА ДУХОВЕНСТВА ПЕРЕГІНСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Зібрані на спеціяльній конференції священники перегінського деканату протестують проти небувалого нападу на українську Церкву та на Митрополита Андрея і складають заяву любови та довіря бажаючи при цьому Владиці ся перебути такі важкі для Церкви і Народу часи.

ВІДПОВІДЬ ГРОМАДЯНСТВА ЖОВКІВЩИНИ.

Громадянство Жовківщини вислало таке письмо до Екс. Митрополита :

„Вістка про непристойний виступ одного посла на бюджетовій комісії сойму проти Князя нашої Церкви та її прав сильно вразила та схвилювала ціле українське громадянство Жовківщини. У відповідь на прилюдну атаку ми прилюдно заявляємо, що ми є горді зі своєї

приналежности до тієї Церкви та до її Архиєпископського Проводу".

Після того слідує заява пошани, любови, довіря і повної відданости.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН СЕЛА МЕРВИЧІ.

Громадяни села Мервичі, жовківського повіту, протестують проти виступу посла Войцеховського та складають Екс. Митрополитові вислови найвищої пошани та повного відданія.

Помилка. У вчорашньому числі у протесті громадян села Мшани к. Львова трапилася помилка: надруковано, що під заявою є 14 підписів, а має бути: **114.**

УКРАЇНЦІ КРЕМЯНЦЯ ПРИЄДНУЮТЬ І СВОЇ ГОЛОСИ...

Реагуючи на виступ посла Войцеховського 4-го лютого в буджетовій комісії польського сойму при обговоренні буджету міністерства освіти, українці м. Кремянця ухвалили:

„Глибоко вражені та обурені нечуваним у культурному світі нападом на достойну особу українського Митрополита Андрея Шептицького, якого зневажив у соймі засліплений злобою і ненавистю до Українського Народу польський посол Войцеховський, православні українці міста Кремянця на Волині приєднують і свої голоси до всенароднього протесту проти такої некультурної поведінки польських шовіністичних кол і складають Великому Оборонцеві прав Українського Народу і Незломному Борцеві за кращу долю Української Нації, Митрополитові Кир Андрееві Шептицькому, вислови своєї глибокої пошани і синівської відданости

Православні українці м. Кремянця.

(слідують 172 підписи.)

ЗАЯВА ЛЕМКІВЩИНИ.

Представники культурно-освітніх товариств Лемківщини вислали до Митрополита Андрея таке письмо:

Обурені до глибин душі виступом пос. Войцеховського проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції, ми представники українських культурно-освітніх товариств Лемківщини заявляємо, що Ваша Постать, Ексцеленціє, в наших серцях така світла й висока, що ніяка образа її не досягне.

Складаємо вислови нашої найглибшої почести й повного віддання

Сянік, дня 6. лютого 1938 р.

Філія Товариства „Просвіта"; Кружок Товариства „Рідна Школа"; „Український Народний Дім"; Музей Товариства „Лемківщина"; Читальня „Просвіти".

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 22. Четвер, 9. лютого (28. січня) 1888.

ПАТРІЯРХАТ У ЛЬВОВІ.

У передовій статті мова про вістку з Риму, що Конгрегація у справі віри на Сході дістала від папи Льва XIII. доручення розслідити справу і поставити внесок, чи не требаб „руські епископства на Угорщині підчинити під юрисдикцію львівської грекокатол. митрополії, наділяючи її титулом патріярхату"

„Хоча цю вістну — писало „Діло" — ми покищо мусимо уважати тільки приватною, то все-ж витаємо саму думку русько-католицького патріярхату в Галичині з невдаваними радощами. Вже сама вістка признає, що засновини патріярхату — це булоб тільки сповнення давних бажань галицьких русинів, що хіба самі найкраще знають потреби своєї церкви. Засновини патріярхату, в якого склад увійшли би угорські епископати, безперечно скомплікували би католицьку Церкву на окраїнах Австрії".

НАРОДИ НЕ ЛУЧАТЬСЯ З ЛЮБОВІ.

У промові кн. Бісмарка, якої продовження „Діло" друкує в цьому числі, знаходимо таку думку:

„Спільність інтересів придбала нам двох союзників (мова про Австрію й Італію) на котрих можемо спуститись. Нашими союзниками стали вони не з любови — бо народи, правда, воюють нераз з собою з ненависти, але не лучаться з любови. Ба, і з ненависти не завжди виходить війна, бо інакше Франція мусілаб вести її безнастанно. Наших союзників зєднали нам не тільки однакові змагання, але найважніші інтереси европейської рівноваги".

НАША ШКОЛА: „ЛЯЗЛ КОТЕК НА ПЛОТЕК..."

В дискусії на Загальних Зборах „Народньої Ради" забирав між іншими слово господар з Угринова Долішнього у Станиславівщині Йосип Гурик, який торкнувся справи навчання у народніх школах:

„Шість літ учаться діти в школі, а нераз нічого звідти не винесуть. А кілько то кар заплатить селянин, коли дитина опустить школу! Великої ваги для селянина є мова, якою вчаться діти у школі. Дитина, почувши руське слово від освіченого вчителя, вслухуваласьб і сама перенялаб його. А на жаль і сором, у нас учать про „Ванди", а з руської історії ніхто ані словом нічого не згадає, руських світських пісень не учать, вже й не говорити про церковні, а за те можна від дитини почути: „Лязл котек на плотек..."

ФАБРИКА ХЛІБОРОБСЬКОГО ЗНАРЯДДЯ.

В новинках:

— **НАШІ РУСЬКІ ПРОМИСЛОВЦІ.** Пишуть нам: У селі Бібрці коло Устрик Долішніх при залізничій стації Вільшаниця відкрили браття Павло і Йосип Шуляневичі (сини тамошнього священника) робітню хліборобського знаряддя і виробляють плуги, залізні грабки, січкарні, молотільні одно і парокінні, вовати, плужки до чищення збіжжя і т. п. Виконують вони це знаряддя з добірного матеріялу і солідно, а дешевше як якась заграничка фабрика. Свої цінники розішлють небавом по всіх деканатах.

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по застановні рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дочедсво краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим, силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

помагає здоровому починові при низьких вартостатах праці.

З життя волинського „Союзу Українок".

Волинський Союз Українок не може, на жаль, виказатися з причин від нього незалежних поширенням, розбудовою та розвоєм праці, що відповідалаб потребам більшости волинського жіноцтва, його сучасному життю. Тому діяльність Союзу Українок у Рівному, як централі, обмежується до праці внутрішньої над членами.

Щонеділі відбуваються ширші сходини членів С. У. у Рівному. Програма сходин звичайно є: реферат, голосне читання, гутірка та обговорення актуальних справ. Крім того відбуваються сходини святочні, присвячені памяти подій з нашої минувшини.

І так 28-го листопада 1937 р. святкував Союз Українок у Рівному Свято Базару, 23-го січня Свято Державности та Свято Крут 30. січня. В цих святочних днях домівка С. У. наповнюється по береги членами місцевими та головно зі села Тютковичі, часами з Басового Кута й Колоденки. Слід зазначити, що велику участь у святкуванні цих національних свят бере гурток дорослу при С. У. зі с. Тютковичі. Своїми деклямаціями, співом, а то й рефератами, хоч ще по дитячому сформованими й унятими, вносять ці молоді дівчата в загал вібраного жіноцтва той святочний настрій, те глибоке відчуття поваги свята, що каже серцям битися живіше в любові, в пошані та великому поклоні перед величчю Духа, що зелнує в цих днях найбільше живих з минулим.

Гурток дорослу багато помагає С. У. при уладжуванні свят та імпрез і працюючи над собою, готовиться в будучині стати міцною підпорою, а то й підставою Союзу Українок.

Дбаючи про поширення культу Героїв зпід Крут, про масове святкування цієї великої події, Головна Управа С. У. вислала з рефератами до Філій у Здолбунові та Здовбиці своїх делегаток, а до дальших своїх Філій висилає в міру потреби реферати.

Як і в централі, домівки філій у цих днях не можуть змістити всіх членів. Треба справді радіти тим зростом свідомости, яка сягає вже до почуття обовязку, потреби праці й розуміння національних справ жінки-селянки. Треба направду бути песимістом, щоб не мати віри й переконання, що жінка волинячка там, де вже могло і веліло дійти до неї гасло „Ставаймо в зорганізовані ряди", гідно сповнятиме свій обовязок громадянки й виховниці. Треба було бачити, з яким вогнем і запалом в очах дивилися члени здовбицької філії Союзу Українок у далечінь назустріч Духові з чернигівських піль у дні 30. січня, щоб прийняти його у свої серця...

29-го січня святочний реферат, присвячений памяти Коутенських Героїв, виголошено і для членів Філії С. У. у Здолбунові.

Дня 6-го ц. м. були сходини, присвячені памяти письменниці Марка Вовчка. Тепер централя і філії готуються до святкування свят, присвячених Лесі Українці й Наталії Кобринській.

Карнавал! Гарну буде мати забаву цей, хто в подбає за шапочки, бальони, паперосльки та інші несподіванки у фірмі

Дешевий Магазин Паперу ТІРКЕЛЬ

Львів, Трибунальська 1. Тел. 219-65. Будинок Ціппера.

Вибачте, що я вам перешкодив та дозвольте мені відійти.

До побачення!

Розчарований та сильно вражений у своїй гідности, він зійшов сходами вдолину та йшов пішки серед вечірніх сутінків домів. Що мав він думати про цю справу? Яка тайна крилася за цим? Та поважна бабуся... Анна Вікерс... телефонічний заклик... І як дійшов до нього крик, що благав помочі з дому Блюберрі Стріт 18? І він до чорта, дався як йолоп пошити у дурні, дався отуманити як дітвак! Але тайну Анни Вікерс напевно докладно викриє. Зовсім певно!"

* * *

Увесь занятий думками про дивну пригоду, вернувся він дві години пізніше до свого мешкання. Переступаючи поріг, помітив він щось незвичайного, хоч сам не міг ще сказати, що це таке було. Пішов до своєї кімнати та відкрутив світло; широко розкрив очі і нагло крик жаху вирвався з його уст. Шафи і скрині стояли отворені; річні в поспіху повиривані предмети лежали розкинені по долівці. На стіні, де висів дорогий образ Корота — його гордість, видніла лише ясна плямa. Почав шукати за залізною касетою, де були гроші та вартісні речі — нема!

Прибитий, кинувся він на своє бюркове крісло. Нараз його зір спочив на рукописі його повісти. Механічно читав: „Минуло дві-три секунди і нараз напів придушений жіночий голос, що кликав тоном найбільшого переляку, дійшов до нього..."

На тому місці він був скінчив. А вдолині хтось невправною рукою дописав: „Не йдіть за кожним покликом телефону, пане Фервіе! Це був дуже малий трік, щоб вас позбутися з дому. Ви, як досвідчений криміналістичний письменник повинні були зараз цього догадатися.

З поважанням Анна Вікерс." Переклав С. К.

Господарська Рада Східної Галичини.

В суботу 12. лютого ц. р. в год. 10-ій у салі Міської Ради відбудеться інавгурація праці і перше пленарне засідання Господарської Ради Східної Галичини, якої завданням буде розглядати господарські проблеми нашого краю. Довідуємося, що на це засідання запросили представників українських економічних установ.

У програмі цього першого засідання є інавгураційна промова львівського воєводи Альфреда Білика та чотири реферати: 1) „Господарські вимоги промислу, торговлі і ремесла" — д-ра Мартина Шарського, голови Промислово-Торговельної Палати у Львові, 2) „Хліборобство Східної Галичини та його потреби" — д-ра Казимира Папари, голови Львівської Хліборобської Палати; 3) „Інвестиційні потреби міст Східної Галичини" — посла д-ра Станіслава Островського, президента м. Львова; 4) „Завдання і цілі Господарської Ради" — дир. Леонарда Маковського, голови Організаційного Комітету Господарської Ради, — вкінці промови представників уряду. Цими представниками уряду будуть імовірно міністри господарських ресортів: віцепремієр Квятковський, мін. хліборобства Понятовський, мін. торговлі і промислу Роман, мін. комунікації Ульрих, мін. праці Косцялковський, віцемін. внутрішніх справ Корсак, віцемін. торговлі і промислу Соколовський, віцемін. праці Ястшембський та віцемін. комунікації Пясецький. Крім того мають бути воєводи станиславівський ген. Паславський і тернопільський Маліцький.

Що докладно уявлятиме собою ця Господарська Рада та який буде обсяг її діяльности, покищо невідомо.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

З природи і життя.

АЛЬКОГОЛЬ І ЗЛОЧИНИ.

Місяць лютий має в нас уже деяку традицію місяця боротьби з алькоголізмом, що такий поширений на наших землях. З тої нагоди треба згадати про вплив алькоголю на життя і вчинки людини. Богатого матеріялу дає тут т. зв. судова медицина, яка досліджує теж вплив усяких отрут на людські вчинки і мотиви всяких злочинів. Одним із найчастіших затроень, під яких впливом людина може стати злочинцем і зробити те чого у тверезому стані вона не зробила б ніколи

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оказійно до продання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Гостре затроєння алькоголем.

Алькоголь — найбільш поширена отрута на світі. Від уживання алькоголевих напитків не вспіли стримати людей ані їх висока ціна, ані навіть урядова заборона (як це було донедавна в Америці). Французький учений Песме каже, що велике поширення в наших часах злочинности епілепсії та ідіотизму є наслідком надуживання цієї щоденної сильної отрути — алькоголю. Майже на кожній судовій розправі показується, що проступки проти безпеки здоровля, життя чи чести, мають за підклад алькоголь.

Гостре, одноразове затроєння алькоголем проявляється в трьох стадіях. Перша це т. зв. **похмілля,** що переходить у стан **опяніння**, яке кінчиться **пяністю**. В першій стадії людина поразнена, почуває себе сильнішою умово та тілесно, забуває про клопоти („заливає хробака"). Деякі особи замість веселіти під впливом алькоголю почувають пригноблення так, що вони стають сумні і „життя їм немиле".

У другій стадії виступає в людини **параження рухів**, наслідком чого затроєний з трудом говорить, бекоче, його хід стає непевний. У третій стадії людина тратить память, перестає володіти собою, лежить непритомна і безвладна; тоді вона вже не вспіє зробити якогось злочину.

Алькоголь і „гола душа".

Обсервації виказали, що вплив алькоголю — ріжний в ріжних осіб; одні стають веселі, говіркі, напасливі, — інші сумні, шлаксиві, лагідні та щирі. Алькоголь відкриває характер людини і показує його таким, яким є з природи, як каже народня приповідка „у пяного що на серці, то на язиці", чи „in vino veritas" („у вині правда"), бо, як кажуть німці „алькоголь стирає політуру". Людина тверезо опановує свої почувания та інстинкти гальмою розуму, що його саме алькоголь поражає. Коли ця гальма ослабне, тоді відслонюється правдива „гола душа" людини. Людина, що має природний нахил до бругальности і опановує його під впливом розуму, — під впливом алькоголю розперезується і стає небезпечна для окруження, бо алькоголь знищив її здібність панувати над своїми первісними інстинктами. Коли такі люди, що мають притаєні нахили і злі інстинкти під впливом алькоголю допускаються злочинів, їх треба карати (на думку деяких лікарів) тоді, коли вони хоч раз уже переконалися, що алькоголь розбурхує їх злочинні і небезпечні для інших інстинкти.

Т. зв. хороблине перепиття.

Деякі особи випивши невеличку кількість алькоголю вже стають його жертвою. Сюди належать особи з психопатичною вдачею, налогові алькоголіки і особи зі зменшеною відпорністю на алькоголь. Алькоголь особливо небезпечний тоді, коли людина ослаблена напр. по важкій недузі, пості, по безсонности, у сильну спеку чи мороз. У таких осіб, що скоро подражнюються, лице червоніє, зір стає мертвий і дикий. Затроєна алькоголем особа під впливом розбухлої уяви — всяких марив на яві може вістати приступ шалу чи люти.

Часом вона впадає у стан повного запаморочення і тоді виглядає наче сонна (ідо-алькоголіки сомнамбулізм). Звичайно після таких коротко тревалих станів, хорі попадають у тяжкий і глибокий сон, а вкоті пробуджуються без памяти про свої вчинки, навіть такі як убийство чи підпал. Ось напр. лікар Блюменшток подає випадок, коли 53-літній лісничий випивши натще кілька чарок горівки, перервав нагло урядову розмову з одним теслею, вхопив за дубельтівку і прицілившися до теслі крикнув: „Зараз тебе застрілю". Потім вистрілив до нього і обійшовши кілька разів довкола своєї жертви, сказав: „Хто то зробив?, що сталося?, то діти зробили". Після цього пішов до свого мешкання і тут зараз заснув камінним сном. Коли його арештували, він не мав найменшого поняття про свій злочин.

Душа та тіло в затяжнім алькоголізмі.

Зчасом надуживання алькогольних напитків спроваджує всякі психічно-тілесні хоробливі прояви, які М. Юс назвав **затяжним алькоголізмом**. Тілесні прояви алькоголізму полягають на розширенні кривляних судин шкіри, спеціяльно на носі і лиці, на передчасним стверднінні бючок (артеріосклероза), затовщенні серцевого мясня; також характеристичним проявом є затяжний нежит шлунка із блювотою натще, зворотніння печінки й нирок. Алькоголь не ощаджує і нервової системи людини. Тремтіння пальців рук, язика, та мяснів, лінива реакція зіниць на світло, памороки голови, неозначені ближче болі в ріжних органах тіла, хоробливо прибільшена полова жага при ослабленій половій здібности, врешті напади корчів подібних до епілептичних, — ось цілі „добродійства" алькоголю.

Психічні прояви затяжного алькоголізму розвиваються поволі. Магнус називає їх коротко трьома назвами: **нелюдяність, дикість і пяцька похмурість.**

Найсуворіше зломіж ріжних умовних вартостей людини нищіє **етичне** та **естетичне** почування, тому верх бере егоїзм, що не дозволяє алькоголікові рахуватися навіть із найближчими йому особами. Звідсіля родинні трагедії пияків, які останній гріш видають на алькоголь, продаючи навіть останні домашні предмети, лишаючи дома голод і нужду. Сам пияк стає брудним та неохайним, згодом слабне в нього і умовий розвиток. Круг зацікавлення такої людини звужується щораз більше, память і воля починають слабнути. Пияк не вміє добачувати вини свого упадку в собі, лиш винить його в інших, а головно в тих, що пробують перестогами вирвати його з обіймів налогу. Це може перейти в нього навіть у переслідовну манію. Найчастіше нехіть пияків звертається до їх жінок, чи членів родин, що найбільше витикають їм їх хиби. Зате нема для таких алькоголіків „щиріших" приятелів, як спільники від чарки. Перед ними вони розкривають своє серце і виявляють усі свої таємниці, часто зі шкодою для себе. А що память їх слабне, налогові алькоголіки стають зчасом **брехунами.**

Чи алькоголізм дідичний?

Обсервації виказали, що налоговими пиякми стають часто особи, що мають вже в собі нахил до вжитку алькоголю. Дідичність грає деяку роль в цьому нахилі. Лікарі стоять на становищі, що налоговим пияком стає людина не під впливом висоти поодиноких опинінь, а цей наліг залежить виключно від систематичного, щоденного вживання алькоголю, хочби хтось ним і не впивався.

Пияк на секції.

Які жахливі зміни в організмі людини спричинює налоговий алькоголізм, це бачать лікарі при посмертних секціях пияків. Одною з найбільш характеристичних ознакет тих змін, це надмірний розвій хоробливої тканевої тканки, що розвивається в цілім ряді органів людського тіла замість правильної багатовартісної тканки тих органів. У пияка бачимо затовщений серцевий мясень, печінку та нирки: у шлунку майже завсіди находимо затяжний нежит, мізкові оболони, що покривають мозок є згрубілі, клітини мізку часто звироднілі.

Всі ті ненормальні форми органів впливають натурально відємно на душевно-тілесні спроможности пияка. Алькоголізм — не також наслідок слабот волі людини, бо тільки дуже слабої волі людина може шукати поміч на дні чарки, не надолужи довкола себе ніяких інших джерел приємностей.

Б. Г-в.

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

Найкраща полонія Різної Школи за сенсаційні бажання покличте чеком Різної Школи.

▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼▼

Щодня яфська помаранча для твоєї дитини

ЯФСЬКІ

помаранчі і грейпфрути

є найбільш соковиті

Палестинський овоч.

Таємниця повставання нафти.

Віддавна вчені застановляються над тим, з чого повстає нафтова ропа і земний газ. Недавно два учені Соколов і Гімберг оголосили свою цікаву теорію про походження нафтової ропи і земного газу.

Соколов у своїй праці п. н. „Походження ропи і радіоактивність" каже, що газ метан, який вийшовши зі своїх злож до скель, що його окружали, і змішавшись з повітрям, дістав інші прикмети, ніж звичайний нормальний метан.

Те сталося головно під впливом кисня, якого у скелях так багато через йонізацію підземного повітря, під впливом радіоактивних первнів, що находяться у скелях. Штучні досліди виказали також, що метан під впливом радіоактивних первнів зйонізований без доступу повітря, перемінюється в тяжкі вуглеводани газові і плинні.

На основі тих дослідів обрахували, що в 1 км³ пороватої скали, де находиться газ метан під тиском 100 атмосфер, коли є там радіоактивні первні, може витворитися в часі 100 міліонів літ приблизно 1 міл. тон ропи.

Дослідниця Гімберг занялася питанням, чи під впливом бактерій повстає нафтора ропа та земний газ. Вона серед глибинного намулу Чорного Моря викрила один рід безкисневої бактерії, яка розкладаючи білок і вуглеводани витворює при цьому пальні гази. Ці бактерії з товщів витворюють рівночасно темнозабарвлені продукти, що мають запах ропи, а все це є висліком дуже складних хемічних перемін. Зрештою вже раніше дослідники виказали, що ложжя нафтової ропи є осідком спеціяльно активної і рїжнородної мікрофльори. Таксамо з дослідів газів, що виходять із глибин дійшли вчені до переконання, що істнує зязок між ними і підземними ложжами ропи.

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канаріенфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОІМІВ 32 (pir вул. Сербській 15) під власною зареєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канаріенфогель у Львові

Тел. 285-69.

Подвоїчи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

4—16

МЕШКАНЦІ САГАРИ

За останнім списом альжирська Сагара має 642.651 мешканців, з того 6.000 французів. Найбільш заселена є околиця м. Біскри (к. 100.000 мешк.). При перегляді списку населення вражає мале число людей таємного племени туарегів, яких у країні Гоггар є яких 3 тис., а коло м. Джанет яких 1.500 осіб.

Походження цих туарегів є ще досі неясне і на ту тему істнують фантастичні здогади. Туарегів змалював у своїй повісти „Атлянтида" Пер Бену.

Сторінка без політики.

Помилуваний по 41 роках вязниці.

Філядельфіо Бальбо перебув майже три четвертини свого життя у вязниці. Як сімдесятлітній, сивий і згорблений старець покинув він перед кількома днями вязницю в Алессандрії у Піємонті. Коли на підставі королівської ласки Бальбо випустили з вязниці, він не знав, що з ним сталося. Зовнішній світ, якого він стільки часів не бачив, приголомшив його просто. Нові часи збили його зовсім з пантелику.

Бальбо, який за якісь менші провини вже сидів у вязниці, у 1896. р. пішов до вязниці на довічний побут за вбивство. Перших десять літ відбув він на самоті і щойно відтак замкнули його до дому праці в Алессандрії. Там Бальбо працював доволі пильно і зложив собі скромну готівку на „чорну годину". З тим своїм майном — 1.000 лірів покинув Бальбо вязницю і виїхав до своєї сестри, яка жила в Генуї. Одначе старий вязень зовсім інакше уявляв собі їзду. У поїзді напав його страшний жах, коли поїзд почав гнати зі швидкістю вітру. Бальбо думав уже, що прийде кінець його безталанному життю.

Старий не знав нічого про семимилеві поступи, що їх людство зробило за той час, коли він жив за сірими мурами вязниці. Перший літак, що він його побачив, зробив теж на старого просто несамовите враження. А коли почув і побачив перший раз радіоприймач, не міг ніяк з тією думкою погодитися, щоб така мала незамітна деревляна скринка сама видавала зі себе звуки. Йому всеж таки здавалося, що хтось повинен там унутрі сидіти... На питання, чи він тішиться тим, що вкінці опинився знову на волі, дуже важко було відповісти. Бо старий чоловік кожного дня, кожної години бачив все щось нового, щось, що його дивувало і щось, чого він не міг зрозуміти, щось, що викликувало у нього смертельний жах. До Генуї привезли його без памяти. Та коли Філядельфіо Бальбо освоїться з усіми новими винаходами, то мабуть не буде жалувати за минулим часом.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46.

Соломяний будинь спортового „кібіца"

Про те, що американці мають гідні подиву ділові шлунки, знають наші читачі хочби з недавніх фейлетонів п-і Марії Сокіл у „Ділі". Та подія, що недавно трапилася у місті Глєндалю (Каліфорнія) доказує, що своїми шлунками могли би американці зробити сильну конкуренцію навіть страусиним шлункам.

Вілям Гендріке із Глендалю був запаленим „кібіцом" бейзболю. Недавно заявив він у кружку своїх знайомих, що він готов зїсти свій соломяний капелюх, якщо бейзбольна дружина Глендалю виграє свій найближчий мистецький метч. Той його необережний вислів став причиною закладу. Приятелі молодого спортового ентузіяста хотіли бути конче свідками такого дивного бенкету. Колиж справді глендальська дружина виграла свій метч, тоді Гендрік заявив, що він хоче виконати свою обітницю-заклад. Тому він запросив до себе своїх чотирьох приятелів, які мали бути свідками оригінального бенкету. Чотирьох свідків засіло в кухні і приглядалися, як Гендрік посік свій соломяний капелюх на дрібні кусники, вимішав цю масу з цибулею, перцем і помідоровою юшкою. Цю мішанину варив він 15 хвилин на кухні. Відтак сів за стіл і почав той „капелюшний будинь" з якнайкращим апетитом заїдати. Свідки запротестували проти бенкету, побоюючися за здоровля свого товариша. Один із них побіг навіть за лікарем, одначе Гендрік відіслав лікаря знову домів, заявляючи, що він справді добре почувається і що соломяна страва йому дуже смакувала. І справді дивоглядний будинь не лишив на шлунку Гендріка ніяких наслідків. Та на всякий випадок лікар заборонив йому на будуче таких лакомінок.

Як довго може восени летіти ластівка.

Які простори перелітають перелетні птахи? Таке питання цікавить не лиш багатьох приятелів птахів, але поціканило теж одного італійського журналіста. Він звернувся із запитом до місіонаря, який перебув довгі часи в африканських краях і міг подати найкращі інформації із власних досвідів та переживань. Той місіонар оповів таке:

29. грудня 1937. р. влетіла до мешкання одного з туземців у Боніо (бельгійське Конго) ластівка, яка облетіла кімнату довкола і не могла з неї видобутися. Власник мешкання мурин забив її палицею та почав обскубувати піря. Якеж було його счудування, коли на ніжці птаха запримітив перстень із незрозумілими йому знаками. Мурин, який завжди має час, спік спершу ластівку на вогні, відтак зїв її з великим апетитом і щойно опісля пішов із перстенем до місіонаря. Місіонар відчитав на персні напис: „Стація птиць. Гельголянд 8 "345 578".

Отже дорога, яку ластівка перелетіла з Гельголянду до бельгійського Конґа, на підставі приблизних обчислень дає 6500—7000 км.

— За багато трудів — пише згаданий італійський журналіст — щоб по стільки кільометрах покінчити у ненаситнім муринським шлунку.

Чоловік, який скакав із висоти 3.000 м.

Мабуть ще ніхто не забув трагічного кінця „людини-птаха", який у минулому році згинув трагічно у Венсен під Парижем. Американець Клємзон так довго, грався з небезпекою, так його рискував життям, доки його сповзді не постигла смерть. Клємзон мав ледви 26 літ, коли вже став славний своїми скоками з легкопаду і ріжними акробатичними пописами. Та йому було мало тієї слави, і йому прийшла раптом до голови думка, стати в повітрі зовсім самовільним і літати як птах.

Драма у Венсен.

Він збудував собі два крила і коли літак підлітав на відповідну висоту, тоді Клємзон висмакував з літака і злітав удолину на своїх „крилах". Люди, які залюбки приглядалися тим пописам, бачили чоловіка-велитенського альбатроса, який летів у повітрі ріжними спіралями перевертався і поволі наближався до землі. Щойно по означеним часі, коли він цікавим місам справді виказав, що він по своїй методі може літати в повітрі, тоді він відчинив легкопад і спокійно причалював на землю. Так хотів він зробити і тоді, підчас свого попису у Венсен. Та цим разом не мав він щастя. Спершу все відбувалося як завжди, згідно з уложеною програмою: літак підлетів на відповідну висоту, молодий американець вискочив у відповідному менті з літака і плив у повітрі. 200 м. над землею хотів він, як завжди, відчинити легкопад. Тисячі людей подивляли, як за жди, стрімголовні пописи Клємзона і його холоднокровність. Та в цьому найважнішому менті скоїлося щось жахливого. Американець злітав із стрімголовною швидкістю вдолину, аж вкінці його тіло гепнуло з величезним розмахом на землю... З людини-птаха залишилася лиш неформена маса.

Трапез на літаку.

Трагічний випадок у Венсені був такий несамовито жахливий, що ніхто навіть не думав про те, щоб небавом знову знайшовся якийсь очайдушний летун, який рискував би життям у таких підпебесних пописах. Та вже в кілька місяців після тієї катастрофи, дав про себе знати інший „чоловік-птах".

Той новий очайдух, німецький летун, на прізвище Кестер, оповів одному французькому журналістові свої плани. Сумна доля попередника зовсім не відстрашує Кестера від його постанови. У Німеччині Кестер — це загально відома постать у летунському світі. Він виконав досі 419 скоків із легкопадом. Також його очайдушні акробатичні пописи зєднали йому велитенську славу. На вмонтованому у літак трапезі виконував Кестер, підчас повного лету очайдушні і стрімголовні акробатичні пописи.

Про свій плян говорить він таке:

— Я маю повне довіря до свого пляну. Прошу не забувати, що Клемзона постигла смерть тільки тому, що в його апараті трапився дефект. Якби в легкопаді не було хиби, то американець був би до сьогодні дивував світ своїми пописами і летами. Найбільше журби я присвячую підчас своїх скоків із висоти 3.000 м., щоб мій легкопад якнайкраще працював. Так, як Клемзон, зробив я собі два крила, одначе вони ріжняться тим, що продовжують удвоє довжину рамени, так, що розстань крил є таким чином багато більша. Вони відчиняються автоматичним приладом, який я сам винайшов. Небавом буду пописуватися як „людина-птах" у повітрі, як недавно Клемзон. Я глибоко переконаний, що колись прийде день, у якому люди почнуть таксамо літати як і птиці. Якщо мої віщування здійсняться, то тоді буду гордий з того, що і моїми досвідами я причинився до того величезного успіху людства.

СНІЖНУ
БІЛИНУ
БІЛЛЯ
запевнить вам мило
„ЦЕНТРОСОЮЗУ"

СВІТОВИЙ РЕКОРД НА ГОЙДАНЦІ.

Очевидно, що такий рекорд міг упасти тільки в Америці, хоч цим разом не у Злучених Державах, лиш у Канаді. Анґліканська раса виявляє особливе замилування до гойдання. Тому теж мешканці Анґлії, Злучених Держав, Канади та Австралії дуже радо перебувають вільний час у гойданках і розмовляючи зі своїм партнером, гойдаються.

Та замилування до гойданки переборщив у погоні за рекордами скромний громадянин містечка Кіченер в Онтаріо. Він зорганізував змагання, чи пак конкурс у гойданні. Учасники цього конкурсу розложилися у вигідних гойданках, що їх вони мусіли вдержувати ввесь час у постійному русі. Іншими словами йшло про рекорд, хто найдовше зможе гойдатися. Як першу нагороду за той дивоглядний рекорд визначили 500 долярів. Коли конкурс, якому приглядалося дуже багато людей, почався, присутні почали теж закладатися на доволі високі суми.

Переможцем вийшов Джо Гарісон, який витримав 55 годин і 15 секунд добровільної гойданки. Одначе того рекорду не видержав його гойдак, бо під тягарем тіла і від постійного руху заломився і його мусіли тричі направляти.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ОДИНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цього дня суд далі переслухував свідка Владислава Чайковського, начальника слідчого відділу в Золочеві, який зізнав, що:

Підсудний **Василь Кухта** признався перед ним, що належить до ОУН, а звербував його Іван Шпак, який дав йому теж наказ взяти участь у сипанні могили в Кривім.

Підсудний Василь Шишка признався, що його звербували до організації Іван Шпак і Григор Казанівський, а він сам притягнув Василя Ковалишина, Івана Матерацького, Миколу Хому й Івана Стецева. Він був мужем довіря і провідником трійки, до якої належали І. Матерацький та І. Стеців. Він стягав від звербованих вкладки та передавав їх Гр. Казанівському. Брав участь у радехівській демонстрації та помагав сипати могилу у Кривім з Ковалишином, Матерацьким і Хомою.

Підсудний **Василь Ковалишин** признався, що втягнув його до організації В. Шишка, був у Радехові в часі протикольонізаційної демонстрації і сипав могилу.

Підсудний **Іван Матерацький** признався, що разом із Стецевим творив трійку Шишки, якому платив вкладки, в Радехові не був, могилу сипав.

Підсудний **Іван Стецїв** признався, що його звербував Шишка, якому як провідникові трійки платив вкладки, вивісив жовтоблакитний прапор на дзвінниці в Оглядові в роковини бою під Крутами та має брати участь в заповіданій демонстрації в Радехові.

Після зізнань Чайковського суд відчитував низку документів, а далі розправа велася при замкнених дверях, бо читали нелегальні письма та друки, що їх заквестіонували у підсудних під час ревізії.

Чи надія є мамою дурних.

Я цікавий, хто це пустив цей вираз в обіг? Я шукав по всіх словниках, енциклоперіях, збірках золотих думок, однак ніде не міг натрапити на винуватця. Спершу підозрівав я в авторстві фільософів, однак ніодин з них не хотів признатися. Навіть Картезій, батько нинішнього скептицизму сказав: „Сумніваюся у все, але ніяк не можу не вірити в те, що я є і сам сумніваюся". Так сказав Картезій, але що це значить? — Це значить, що він утратив надію в абсолютний сумнів, або інакше, що надія таки є і зовсім не можна вважати її мамою дурних.

А проте я таки хотів би колись віднайти автора і спитати його, чи припадком він не уважає, що саме страх є мамою дурних? Це питання все крутиться мені в голові, бо граю на льотерії і маю постійну надію, що виграю. Не маючи з ким на цю тему висварити ся, підставлю собі противника і так починаємо дискусію.

Отже...

Я (до противника) — Чи той, що боїться купити льос, є мудрий?

Він (зн. противник) — Не зовсім.

Я. — Ага, не зовсім, але чому, коли вільно запитати?

Він. — Бо колиб він мав цілковиту певність, що виграє і боявся купити льос, тоді не можна його назвати мудрим.

Я. — Саме про це мені йде. Отже цілковита певність і цілковитий страх зносяться як плюс А і мінус А. Тому коли нема цілковитої певности, що програє, а заходить математична правдоподібність, що виграє, чи його страх має правильну підставу?

Він. — Ясно, що ні.

Я. — Значить, що не вільно йому мати надії на виграш і не загрожує йому небезпека втрати шановної назви мудрця?

Він. — Зовсім ясно. Однак вільно йому мати надію як і страх.

Я. — Тому, коли надія може бути також мамою мудрих, яким вільно теж не зрікатися страху, так й на це можемо найти вихід.

Він. (З великою увагою) — Я цікавий який?

Я. — Зовсім простий. Я купую два льоси, один для мене, другий для тебе. Ти, як мудрець будеш сумніватися і підтримувати свій фільософічний страх, я, як звичайна людина, буду надіятися на виграш. Буде це гра подвійна, варта свічки... Однак тут іде ще про сторінку моральну.

Він. — Яку?

Я. — Коли я виграю, то ціла вигра належить до мене, а що буде, коли ти виграєш, не заплативши за льос?

Він. — В тім випадку, згідно з нашою умовою, вигра буде моя.

— Я. (З тріюмфом.) — Згода, в тім випадку дозволю тобі на страх, як і на... надію.

Великий Конкурс Щастя!

ХТО ХОЧЕ МАТИ ЗМОГУ ЗДОБУТИ

МІЛІОН ЗОЛОТИХ

1,000.000 ЗОЛОТИХ

нехай візьме участь в Класовій Льотерії і вибере один або більше з нижче поданих чисел льосів, які дістане тільки в старій і відомій зі щастя КОЛЄКТУРІ

КОНТОР ВИМІНИ

І. Вольмана

ПЕРЕМИШЛЬ — скринка почтова 131.

Тягнення вже 17. лютого 1938 р.

Уповнини участи у великім конкурсі щастя: Вплата зол. 1·— за 1/5, зол. 2·— за 2/5, або зол. 5·— за цілий льос 1-ої класи 41-ої льотерії на конто П. К. О. 146 961.

ЩАСЛИВІ ЧИСЛА ДО ВИБОРУ:

1099	37531	29001	141871
36843	40016	50740	29002
141872	50735	52428	91060
29003	141873	117259	124652
124670	29004	141874	29005
141875	117246	36795	29006
141876	17566	29007	141877
42168	37995	29008	141878
17560	29009	141879	29010
141880	36793	1096	124686
124641	124687	91026	

РАДИМО НЕ ГАЯТИ!

Недільні Просфори.

„ПРОСФОРА" В КЛЕПАРОВІ.

В неділю 6-го лютого ц. р. в салі читальні „Просвіти" в Клепарові відбулася спільна „Просфора". Просфору поблагословив місцевий парох **о. Володимир Яценків.** Посол **д-р Степан Біляк** у своїй промові згадав про нахабний напад у соймі на Митрополита Андрея та піддав думку вислати до Владики телеграму. Цю думку приявні з захопленням приняли і телеграму вислали.

Крім того промовляли ще: **дир. Іван Герасимович** від Гол. Управи Рідної Школи, **ред. Евген Яворівський, о. А. Каштанюк** від Замарстинова, **проф. Гриневецький** іменем місцевого Кружка Р. Ш., п. **Фединський** від Т-ва „Зоря", п. **Агатон Добрянський** від Нар. Організації Українців м. Львова.

Промови перепліталися зі співами хору та грою орхестри „Зорі" під ор. дир. **В. Манька.** На закінчення промовляли ще **о. Яценків та д-р Ст. Біляк,** після чого приявні **відспівали** національний гимн.

Після свята відбулися товариські забави з танцями.

З листів до Редакції.

ВІДПОВІДЬ ПОСЛА С. СКРИПНИКА НА ЗАПИТ ПОСЛА Д-РА С. БАРАНА.

Луцьк, 6. лютого 1938 р.

До

ВШановного Пана Редактора „Діла"

Львів

Ринок 10, II. п.

Вельмишановний Пане Редакторе!

У звязку з запитом, спрямованим до мене п. послом д-ром Ст. Бараном у його статі „За правопорядок і правопочуття. З приводу процесу В. Ярмолюка". („Діло", ч. 4. з 5. І. 1938 р.), прошу не відмовити й видрукувати в найближчому числі Вашого часопису отсю мою відповідь:

Питання, що його спрямував до мене п. посол д-р С. Баран, таке: „Чи той виступ прокуратора відомий п. Скрипникові та що він на це скаже?!"

Відповідаю, що:

1. Про зміст промови представника прокуратури на розправі, що відбувалася 29. XII. 1937 р. в Окружному Суді в Рівному, довідався я з ч. ч. 3. і 4. „Діла" за 1938 р., **щойно 16. січня,** після повороту з подорожі за кордон.

У те, що в промові прокуратора знайшлися місця, в яких він запевнював присутніх на явній судовій розправі, — ніби я і мої товариші, посли української з Волині, є прихильниками польонізації та кольонізації Волині поляками та взагалі-но те похваляюємо, **зокрема я — змушений був повірити,** бо це ствердив у своїй статті п. посол д-р Ст. Баран, який на згаданій розправі був з початку свідком, пізніше оборонцем В. Ярмолюка.

2. Річ очевидна, що згадані вище сугестії прокуратора в цілій своїй широчині **не мають нічого спільного з правдою.**

І тому, вважаючи що згаданий вище публичний виступ прокуратора кривдить мене особисто, як українця і громадського діяча та підриває авторитет Суду, як інституції надрядної, головною засадою якої повинна бути тільки справедливість та аполітичність, а не використовування її в інших цілях, до того при допомозі фальшу, — склав я 1. лютого ц. р. на руки Маршалка Сойму інтерпеляцію, спрямовану до П. Голови Ради Міністрів і П. Міністра Справедливости.

В інтерпеляції у спосіб найбільш категоричний я ствердив, що „ніколи, тим більш публично, не похвалював я політики польонізації і кольонізації Волині, бо це було би суперечне з моїм національним сумлінням та присягою, яку я склав як посол Сойму Р. П." і прошу інтерпельованих мною представників Держави висвітлити причини самого факту та повідомити мене про видані у звязку з тим розпорядження.

Окрім того свідчу, що політика екстермінації в відношенні до українського населення, на мою думку, була би найбільш шкідливим засобом, що підточував би головні фундаменти Держави.

При цій нагоді прошу прийняти мою щиру подяку для ВШановної Редакції „Діла", яка, хочу вірити, дружучи на сторінках свого часопису вістку про кривдячі мене закиди, бажала цією дорогою довести про них до мого відома і тимсамим дати мені можливість оборони.

З правдивою пошаною

Степан Скрипник

посол, секретар Сойму Р. П., генеральний секретар Волинського Українського Обединання.

З концертової салі.

ВЕЧІР УКРАЇНСЬКИХ ФОРТЕПІЯНОВИХ ТВОРІВ П. Д. ГОРДИНСЬКОЇ-КАРАНОВИЧ.

Наша давня добра знайома ще з „інститутських" продукцій у Львові, п. Дарія Гординська-Каранович, після довшого побуту у Відні, де поважно і постійно продовжувала свої піяністичні студії, загостила врешті до Львова і **зважилась** на самостійний фортепіяновий реціталь, улаштований „Союзом Українських Професійних Музик" у великій салі Муз. Т-ва ім Лисенка. Реціталь був присвячений виключно твором сучасних українських композиторів, з яких деяка частина виконувалась уперше на концерті, як напр. „Українська Суїта" Барвінського, або **„Варіяції на тему чумацької нар. пісні"** Т. Микицй.

П. Гординська-Каранович не стратила літ побуту у тім центрі музичної культури, яким став Відень від століття, надаремне; із надійної абсольвентки Музичного Інституту Лисенка зросла вона бистро на зрілу, рутиновану, свідому цілей і завдань артистку, яка під оглядом технічних і виразових засобів може сміло видержати конкуренцію з нашими найкращими чоловими, все ще дуже нечисленними, представниками нашої піяністичної культури. Головні позитивні прикмети піяністки — це опанований, „дистінгований" темперамент, рідко подибуване памятеве зрівноваження, при чому свіжість, безпосередність та свобода висловлу, серед яких у грі майже зовсім не помічається і зникає фізично-технічна праця та душевно-мистецьке зусилля при відтворюванні. Із технічно-мистецьких прикмет головно слід піднести спосібність піяністки у розвиванні „великої" динамічної лінії, як і тонких дрібних та різних кольоритних ефектів, яких твори української фортепіянової модерни так потребують від виконавців.

Увага! 12. ЛЮТОГО 1938 Увага!
МОРОЗЕНКО
Сцен. картина на 4 дії з співами і танцями.
Перший раз у Львов'.
— Саля Театру Ріжнородностей —
Вхід для найбідніших. — Початок в 4 попол

Усі майже сучасні українські фортепіянові композитори можуть бути п. Гординський вдячні за те, що пона, живучи на чужині, із запалом і пієтизмом посвячує свій талант для пропаганди української музики. Бажаючи від серця симпатичній землячці-артистці якнайкращих успіхів у цьому її більше чи менше вдячному ділі, маємо надію, що таке, подиктоване любовю до свого рідного артистичне обмеження до (все ще небагатого) українського фертепіянового репертуару і стилю — не звузить її мистецького осягу і стажу як піяністки у загальному значінні. **С. Л.**

—o—

КУДИ ПОДІВСЯ БУТЕНКО?

Дотепер румунська поліція не зуміла відкрити совітського жарше д' аффер з Букарешту Бутенка. Про те, де він подівся, кружляють такі верєї: 1) Бутенка вбив один член посольства СССР, з якого жінкою Бутенко фліртував; 2) Бутенка пірвали агенти ГПУ і вивезли його до СССР, підозріваючи його у взаєминах з російською еміграцією; 3) У страху перед ГПУ Бутенко втік за кордон.

—o—

НОВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І., телефон 254—46.

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 9—10

— **З університету.** Дня 3. лютого ц. р. відбувся на львівському університеті промоція Ф. Луня на доктора медицини 338

— **Новинки в куховарстві.** Курс клюбу „Нові Хати" під проводом Наталки Гаврих починається в четвер 10. ц. м. Ринок ч. 39. Початок в год. 6. Перший показ: приладжування канапок. 341

— **Всі** кінчимо карнавал 5. березня на Вечерницях Основи. Модерна танкова саля і першорядна музика дають запоруку найкращої забави. 173

— **Зіморовича ч. 12** міститься домівка „Червоної Калини", де можна дістати запрошення і білети на Вечерниці Червоної Калини", які відбудуться 14. лютого в салі Залізничників при вул. Кентшинського 54—56.

— **Товариство ім. П. Могили — „Просвіті".** В ювилейний рік „Просвіти" Товариство українських наукових викладів ім. П. Могили, запрошене в склад Ювилейного Комітету, замість датку, улаштовує в честь „Просвіти" в суботу 12 ц. м. в год. 12. у салі „Молодої Громади" (Народня Гостинниця, Костюшка 1а, І. пов.) виклад Д. Лукіяновича п. з. „Федькович — хоронжий літературних відродин 60-их років". Виклад ілюстрований рецитаціями і звязаний із 50-літтям смерти Ю. Федьковича. Рада Т-ва ім. П. Могили просить львівську громаду віддати честь памяті Федьковича і „Просвіті".

— **Просфора Секції „Садівничок".** В неділю 13-го лютого ц. р., в год. 5-тій вечором, відбудеться спільна „Просфора" Секції „Садівничок" львівського Повітового Союзу Кружків Рідної Школи, у домівці Рідної Школи при вул. Мохнацького 12. Також „Садівничок, що ще не є членами Секції, просить узяти у тому святі участь — Виділ Секції.

— **Традиційна просфора на Жовківському,** яку удалжують читальня „Просвіти", кружок Рідної Школи ім. Короля Данила, Союз Українок і Церковні Брацтва, відбудеться в суботу 12-го лютого ц. р. в салі читальні „Просвіти" при вул. св. Мартина 9. Початок в год. 18.

— **Секція Гастрономічного Промислу** при Союзі Українських Купців у Львові улаштовує у вівторок 15-го лютого ц. р. (Стрітення) в домівці СУК при вул. Гродзіцьких 1, II. пов. для своїх членів і ними впроваджених гостей традиційне **Свято Просфори.** По Просфорі товариські забави з музикою Л. Яблонського. Доход призначений на фонд допомоги практикуючій молоді і безробітним. Поч. в год. 15.30.

— **Концерт колядок і щедрівок у Клепарові.** В неділю 6-го лютого ц. р. хор при церкві св. Ап. Андрія в Клепарові виконав у своїй церкві при співучасти дутої орхестри Т-ва „Зоря" у Львові в 4-ій год. пополудні концерт колядок і щедрівок укладу давніх і сучасних українських композиторів. Хором диригував м-р Степан Горак, орхестрою дир. Василь Манько.

— **Вистава і кУрс „Відродження".** Чи Ви вже оглянули виставу „Відродження"? Вистава відкрита кожного дня від год. 9—15 і від 16—19. На виставі є окремий закордонний відділ і безалькогольні напитки! Не забудьте прийти і на **курс „Відродження"**, що відбудеться в днях 11—13. ц. м. від год. 6. веч. у салях Природничого Музею Н. Т. Ш. при вул. Чарнецького ч. 26, II. п. Вступ на курс і виставу вільний. 1—2

— **Забрали театральні підручники.** Дня 3-го лютого ц. р. підчас побуту Львівського Українського Театру „Богема" в Острівці, пов. Теребовля, поліція зі Семенова забрала театральні підручники „Каїн і Авель", „Отаман Хмара" і „У споконвічному лирі". Поліція три рази перевіряла документи всіх артистів. Причина невідома.

— **Великий процес у Станиславові.** Зі Станиславова повідомляють, що слідство у справі вбивства 5 вояків польської стежі в 1919-ому році вже закінчене і процес проти арештованих у тій справі українців відбудеться в найблизчому часі. На лаві підсудних засядуть: Василь Вівчар, Дмитро Кугляк, М. Мацьків і Федір Запухляк. До цієї судової розправи прийшло в той спосіб, що один із підсудних перед поворотом із Канади до Галичини в пяному стані сказав у Канаді, що він був одним з убивників поляків коло Єзуполя в 1919. р. Польські вояки, що згинули тоді коло Єзуполя, звались: Казимир Рахваль, Йосиф Янчаник, Іван Мальфо, Станислав Буско і Натан Вільбах. Їх поховали в Маріямполі.

— **Арештування.** Дня 2-го лютого ц. р. в Ценеві, бережанського повіту, арештували Степана Прийдуна, Василя Атаманчука, Івана Штангрета, Михайла Корницького, Миколу Юськова і Петра Ковадла. Арештованих притримали на постерунку в Будилові. Причина арештування невідома. При ревізії нічого не знайшли.

— **Виселюють.** Учитель Іван Костів працював у селі Лелюхів, пов. Новий Санч від 1908 р. Здобув собі довіря громадянства і виховав нове покоління у національній свідомости. Перейшовши на емеритуру не хотів покидати своїх учеників, набув маленьке господарство і занявся ним та вів зразково. Найбільшу увагу посвятив пасічництву, що у тих сторонах приносить гарний прибуток. Під його проводом яких 20 господарів завело собі пасіки. Тиха праця довголітнього провідника села не подобалась декому. Посипались ріжні доноси. Що вони були неправдиві виказали адміністраційні і судово-карні розправи — обвинуваченого за кожен раз звільняли від вини і кари. Здавалося йому, що вже позбувся напасти. Але несподівано дістає з воєвідства письмо з дня 21. V. 1937 Нр. С. П. Б. XIV/4 75/36, яким заборонили йому постійно мешкати і перебувати у прикордонній смузі. Проти того п. Костів вніс відзнак до міністерства внутрішніх справ, яке рішенням з дня 10. XII 1937 Но. А. П. 122/35 затвердило розпорядок воєвідства. І так у тридцятиліття свого побуту в селі наш громадянин мусить покидати громаду, яку виховав, мусить покидати власне господарство. Ювилей, яких мало. Цікаве, що ще у 1936 р. тодішній солтис Лелюхова говорив, що „учителя вишмарят во села". Справжній пророк, знав що станеться за рік.

— **Хто вбив бл. п. Данила Стецькова?** У зв'язку з убивством бл. п. Данила Стецькова поліція була арештувала Стефанію Цирківну, б. служницю Д. Стецькова, проти якої було багато підозрінь, між іншим на шафі знайшли відтиск її пальця. Цирківна зізнала, що на 39 днів перед убивством вона була у покійного і могла тоді лишити слід пальця, але до вбивства рішуче не признавалася. Та все-ж не могла виказати свого алібі. Тепер поліція арештувала 24-літню Анастазію Данилів, служницю, що в останньому часі працювала як куховарка у кавярні „Рома". Поліція ствердила, що відтиски пальців на мармуровій плиті, якою вбито Д. Стецькова, походять від її рук. Данилівна теж не признається до вбивства, але на звук слова „душогубство" чи прізвища „Стецьків" підчас переслухання мліла. Її відставили до судового арешту.

— **Львівська хроніка.** У міському потребнику на Високім Замку знайшли тіло 49-літнього технічного урядовця з Комарна, Адама Кізеля, що повісився з нужди. Тіло відставили до Інституту Судової Медицини. — Наслідком утрати праці хотіла наложити на себе руку 22-літня Марта Вайнштох, що на Горі Страчення находилася йодини. Поготівля відвезло її до лічниці. — На Краківському Майдані невідомий тип пробив 34-літнього Карла Ставарського, якого Поготівля відвезло до шпиталя. — З даху дому ч. 25 при вул. Кохановського впала цегла на голову прохожої Домініки Ших (Травгутта 2) та важко її покалічила. — На терені тартаку „Альфа" у Сигнівці Великій, колода дерева вдарила в бік робітника Степана Якубишина і сильно його потовкла. — Поліція зловила злочинників Гната Сенькова, Савра Домініка, Михайлину Домінік (Соняшна 7), Івана Кривуня (Личаківська 31) і Станислава Липака, що обікрали споживчу крамницю Натана Надля при Личаківській 7. Тоді у Надля вкрали товару на 3.000 золотих. Злочинники встигли вивезти частину товару до Білки Шляхотеської.

— **Бичування як кара.** В дискусії над будженим міністерства справедливости у буджетовій комісії сенату обговорювали питання зросту злочинности. Референт, сен. Фудаковський запропонував увести кару бичування за розмірно тяжкі провини, щоб за них не залишалася на вязнях плями вязничної кари.

— **Емігрують з Польщі.** Через граничну станцію Жебжидовіце переїхав транспорт жидівських емігрантів у числі 106 осіб, що вибрались до Палестини. Через ту саму станцію виїхало до Франції 242 робітників, яких законтрактували власники рільних господарств. Дня 21-го лютого ц. р. виїде до Палестини новий транспорт жидів у числі 400 осіб.

— **Тільки в жаргоні.** В останньому часі „Стронництво Народове" зорганізувало на терені лодзького воєвідства низку прилюдних зібрань, на яких ставили й ухвалювали домагання, щоб жидівські часописи у Польщі виходили тільки у жидівському жаргоні.

— **Пожежа в Народнім Домі.** У пивниці львівського Народного Дому вибухла пожежа; пожежна сторожа вгасила її.

— **Бандитизм.** У Микулинцях (Тернопільщина) невідомі бандити напали на дім 69-літнього лікаря Розмана, який мав опінію заможної людини. Лікаря і його жінку побили так важко, що прийшлось відвезти їх до тернопільського шпиталя. Чи бандити зрабували які гроші — ще не відомо.

— **Відсидить 15 літ, але мусить уопти...** Ще в 1933-ому році у Станиславові б. адвокатська мундиштка, відома зі своєї краси Славка Готворт, після повороту з Аргентини, застрілила в часі суперечки свого чоловіка. Суд засудив її на місяць вязниці з приміненням кари на три роки. На розправі виявилося, що Готвортова була дуже нещаслива у подружому житті. Тепер Готвортова знову станула перед судом за те, що Х. Цанкелеві перказала через приятелів, що відсидить 15 літ, але його мусить убити. Суд звільнив Готвортову від вини і кари.

— **Краєва хроніка.** У Препельниках, пов. Збориів, Ксеня Яворська виходячи з дому, залишила свого 2 і пів літнього сина на столі коло засвіченої лямпи. Хлопчик перевернув лямпу, від вогню занявся його одяг. Дитина так попеклася, що по кількох годинах померла. — Окружний суд в Коломиї на підставі вердикту суддів присяглих засудив на 4 роки вязниці 76-літнього Миколу Курліщука за те, що з пімсти підпалив хату свого сина. — В Тучині під Рівним 14-літній Іван Чума, що поганяв коні при кирати, попав через неувагу у трибу, які розторощили йому праву ногу. Ногу мусіли ампутувати.

— **Шлюб на пляжі.** В американській надморській купелевій місцевости на Фльориді заінсталювали уряд цивільного стану. Це дає змогу молодим людям, що перебувають у тій місцевости для розваги чи відпочинку, **заключати на** місці подружжя. Щоби не було легкодушних подруж, уряд дає шлюб тільки таким парам, які докажуть, що знаються щонайменше 14 днів. Так, якби 14 днів було досить, щоб збагнути свою долю. Кажуть, що між американськими мільонерами ті пляжові шлюби дуже модні.

— **Припинили російські часописи.** Румунська влада припинила в Кишиневі три часописи, що виходили у російській мові: „Бессарабское Слово", „Время" і „Радіо-Експрес".

— **Большевики вербували шпигунів у Фінляндії.** У Фінляндії викрили акцію большевицьких висланників, що намагалися звербувати кандидатів до шпигунської роботи. Один такий большевицький висланник привіз нібито листи від родини, що живе у Совітах, робітникові Нурмінені, а в тих листах були поручення для віддавця. Здобувши таким чином довіря, віддавець листів запропонував Нурміненові шпигунські послуги, чим він може поправити долю своєї родини, що живе у Совітах, робітникові Нурмі-

мен нібито погодився, але віддав справу поліції, яка арештувала большевицького агента.

— **Низький рівень і недостачі.** Московська „Правда" критикує науковий та фаховий рівень совітських лікарів і пише, що совітські медики не поглиблюють свого знання. Крім того „Правда" виказує великі організаційні недостачі шпитальництва підкреслюючи, що окружні відділи здоровля цікавляться більше адміністраційною справою, але ні трохи не дбають про добір лікарського персоналу. Районові шпиталі не можуть обслужити хорих. В такому шпиталі є 60 до 70 ліжок на 25 до 40 тисяч людности. За рік через такий шпиталь проходить 3 до 3 і пів тисяч найріжнородніших хорих.

— **Аль Капоне у лічниці.** Відомого американського ґангстера Аль Капоне, що відсиджує кару у вязниці, перевезли до вязничної лічниці Алькатраз у заливі Сан Франціско. Влада не хоче подати причини, чому Аль Капоне у лічниці, каже тільки, що він під обсервацією. З інших джерел повідомляють, що Аль Капоне має прогресивний параліж.

— **Пожежа в паперовій фабриці.** У Празі, на передмісті Жіжков, вибухла пожежа у паперовій фабриці. Не вважаючи на енергійний рятунок вогню не вдалося загасити. Втрата переходить суму 3 мільони корон.

— **Ідеольогічна контроля в Японії.** На запит у парляменті, чи уряд думає завести у Японії тотальну систему, яка є в Німеччині та Італії, міністр внутрішніх справ, адмірал Суетсугу заявив, що він не є прихильником фашизму, але має намір завести ідеольогічну контролю, що далаб йому змогу побороти теперішні трудноші.

— **Цікава фільма.** На таку назву заслуговує рисункова фільма, яку виповітлюють саме тепер в кінах: Аполльо, Стилєве, Адр'я, Химера і Гражина. Ця фільма пропагує смаковиті і соняві яфєські помаранчі і грейпфрути. Фільма в гарних колірах, з милою музикою, запізавлює глядач'в приємною і дотепною акцією та виконує своє рекламове завдання. Цю фільму варті побачити. Колиб було більше на екранах наших кін таких мистецьких рекламових фільм, не було б варіянів на одноманітність і потяг висвітлюваних реклам.

Два похорони.

Минулого тижня бачив Львів два більші, українські похорони: умерло двох визначних людей; один — то д-р **Адріян Коцистянський**, професор Академічної Гімназії, другий — то **Денис Банах**, управитель вселюдної школи в селі Глуховичі пов. Львів.

Оба вони, в силу свого покликання, виховники нашого українського наріжку, нашого національного будучого покоління. Оба вони працювали для того народу, з котрого вийшли, для українського народу в Галичині. Різнились оба покійники між собою лише своїми політичними поглядами, бо д-р А. Коцистянський зачисляв себе до москвофілів, зате Денис Банах був українцем без застережень. Та власне ця ріжниця політичних поглядів цих обох покійників була дуже замітна в днях їх похоронів.

Обох їх (хоч не одного дня) хоронили з Вірменської криптн, а саме д-ра А. Коцистянського 1-го лютого, а Д. Банаха 3. лютого пополудні.

На похорон пок. дра Коцистянського зійшлись не лиш майже всі москвофільські недобитки Львова, але видно було також і „делегатів" з провінції. (Ті останні, здається, взяли мимоволі участь у похороні, бо вони поїхали до Львова властиво на баль „Общ. Рускихъ Дамъ", що був назначений на 1. лютого ц. р. і дійсно того дня вечором відбувся). Але, що пок. д-р А. Коцистянський умів якось погодити свої погляди з поглядами українців, а в останніх часах еволюціонував виразно до українців, зголошуючи м. ін. акцес до обезпечення української шляхти, яке твориться у Львові, — то не дивниця, що на його похороні попри дирекції, учительські збори і молодь обох наших гімназій було також чимало львівського українського громадянства. Розуміється, що пок. д-ра А. Коцистянського, як свого директора і домашнього виховника, відпровадили також і вихованки бурси Народнього Дому з вінцем.

Похорон д-ра А. Коцистянського використали львівські москвофільські недобитки для своєї маніфестації. Ото тих кілька ледви кмигаючих москвофільських „обществ" демонстраційно подавало до своїх вінців московські трибарвні шарфи, що викликало загальний несмак. Учасники похорону зі здивуванням питали один одного: „Куї боно?" Таж навіть рідний брат покійного, знаний москв. діяч, адвокат у Куликові під Львовом, дав вінець на могилу брата з чорною шарфою. А львівським короткозорим москвофільським вожакам сниться все ще „єдіна і неделіма", начеб не знали про те, що на згарищах тої „єдіної і неделімої" царить тепер не трибарвний, а однобарвний, кривавий червоний полапор. Смішно і дивно.

Другий похорон пок. Дениса Банаха був також маніфестаційний, лиш тут жалібно маніфестувало ціле село Глуховичі, з котрим покійний працював довгі роки як народній учитель та, видно, виховав ціле покоління у своїм національнім дусі, на славу рідної, безталанної Батьківщини. Здається, що ціле село Глуховичі — це ученики й ученицї пок. Дениса Банаха, це його духові діти! Вони цілою громадою, від шкільної молоді до сідоголових батьків і дідів прибули до Львова в день похорону свого виховника, щоб відпровадити його на місце вічного спочинку.

Гідно й культурно вшанували глуховичани память свого довголітнього вчителя й виховника. Дівчата в одностроях принесли зі собою церковні хоругви та несли чимало вінців від весільних установ. Замітно було, що при всіх вінцях були виключно жалібні чорні шарфи (лиш один-єдиноки впорядник мав жовто-блакитну перепаску на рукаві). В похороні взяла участь дута орхестра і великий мужеський хор глуховичан, що по дорозі на Личаківський цвинтар на переміну то грали то співали жалібні мельодії. Впадав в око взірцевий порядок, в якім йшли глуховичани з похоронном вулицями Львова. За винятком хору, що йшов вісімками, решта всі йшли в найбільшім порядку чвірками в той спосіб, що впереді йшла шкільна дітвора, потім дорослі і дальше старші. Домовину з тлінними останками пок. Д. Банаха несла мужеська молодь на своїх раменах аж на місце вічного відпочинку.

Крім глуховичан у похороні пок. Банаха взяло участь також чимало львівських визначних громадян з през. дром Костем Левицьким на чолі.

Це коротке звідомлення про похорон тихого, але заслуженого робітника на народній ниві, пок. Дениса Банаха. Такого порядку і такої дисципліни в часі похоронного походу Львів давним-давно не бачив і певно не скоро побачить. Хіба, що похоронне заведення „Харіс" до вдержання порядку при похороні визначніших громадян спровадить собі впорядників — з Глухович.

Прихильний.

Листування Редакції.

В. Січ., Прага. Нікої поезії ми не діставали.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Злоупотреблен'є.

Шкільні плебісцити для українців — річ не нова. Видумав їх у Галичині Грабський, а цього року переводили на Закарпатті такий плебісцит чехи. Різниця між тими плебісцитами така, що тут ішло про викладову мову, там про мову підручників матірної мови. В Галичині дійшло до того, що Грабський сам нині жалує свого проекту, бо він дав протилежні наслідки, а на Закарпатті дасть Бог, дійде ще до ліпшого, як уже дійшло.

А дійшло там до неймовірного „злоупотребленія" через „іскаженіе русского язика" скаженими мазепинцями, що незнать звідки насіялись у тім від віків російськім закутку.

На щастя для общерусскої ідеї є ще на Закарпатті люди, що мужно і твердо стоять на сторожі великої справи, маючи до цього покликання і знання, час і папір.

Як відомо, на Закарпатті відбувся шкільний плебісцит на тему: якої хочете в школах мови — української, чи нашої, русскої? Багато місцевостей казало: „нашої", багато казало „руської", а інспектори (і так далі вгору!) сказали: „значить: русскої" і... завели в багатьох місцевостях — російщину.

Було з цього приводу багато восторженія в твердорусских писаніях від „Русской Народной Газети" до „Русскаго Народнаго Голосу", а тепер счинився великий вопль по причині „злоупотребленія в произношенію русских слов пронокативними українскими гайдамаками".

Річ у тім, що ці гайдамаки почали немилосердно калічити російську мову, вимовляючи слова так, як їх не пишеться, і зробили з російської мови якусь „англичанщину". Коли в школу, захоплену мазепинцем, прийшов наказ, що матірна мова учеників є російська, то один з другим гайдамака почав викручувати губи, „акати", „йокати" і „гекати", як цього ще ніхто на „великой русской родіне" не чув і не бачив.

Та це не пройшло безкарно. Защитники русскости вдарили, хто в дзвін, хто в клепало, і пішов гомін по всьому світу та такий, що серце кожного історика аж підскочило з радости. Буде про що писати для грядучих поколінь на славу світлих умів русского Закарпаття.

Бо прошу! Мазепинці, не зважаючи на дійсність, почали вимовляти, ба, що гірше: вчити дітей вимовляти „господин" як „гаспадін", „орел" як „арйол", „ліс" як „лес" „діти" як „деті". Навіть таке старе, наше, рідне русске слово „вода" перемінили на „вада". І як ще тут не протестувати проти злоупотребленія?

Тому зовсім слушно обурюється русскій знавець Уга чи іншої Латірки, що це є „іскаженіе произношенія", і що „такое злоупотребленіе" мусить довести до вавилонщини по якому то перекрученому діалекту, уявіть дітей, що „господин" по русски „гаспадін", „орел" — „арйол" і т. д.

Русскій патріоти Закарпаття! Ура! Ура! Слава вам од рода в род за ваше тверде становище до чистоти русского языка. Не дайте гайдамакам, автохтонним і зайшлим, калічити таку вами люблену „русскую річ". Одно, що по мене потішне, а вам повинно дати валію на краще: є слова, яких ніякий гайдамака не перекрутить, бо нема куди.

Наприклад слово: „мамути"...

Галактіон Чіпка.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 10. II. год. 7.30 „Паяци", „Кавалєрія рустіяна" оп.

Пятниця 11. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

Четвер 10. II. год. 7.30 „В перфумерії".

Пятниця 11. II. год. 7.30 „Дымок в карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (салі Колізею, Сонячна 28).

15. II. год. 3.30 попол. „Гетьман Полуботок". Історична пєса на 3 дії О. Барвінського. Знижені ціни.

15. II. год. 8. веч. „Пісня Бескиду". Народня пєса з лемківського життя на 3 дії Луковичівна. У III-ій дії обряд лемківського весілля.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДОБРОМИЛЬ:

10. II. Процес Мері Дуган.

11. II. Довбуш.

З Добромиля їде театр до Ст. Самбора і Турки.

КІНА.

АПОЛЬО: „Дівчина з темпераментом (Анні Ондра).

АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Кріваві перли". „Смерть чигає в джунглі".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЄВРОПА: „Погороджувана".

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два капосні" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бов.

МАРУСЯНЬКА: „Либуся".

МЕТРО: „Сем Дохтерс" „Опір на продаж".

МІРАЖ: „В оборонї" з Флінном Фанном".

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „У тіні самітної сосни".

ПАЛЯС: „В перший баль" (Гері Бавр).

РАЙ: „Я збрехала".

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Пат і Патахон в раю"; „Тінь минувшини".

СТИЛЄВЕ: „Королівський вензель" і ревія.

ТОН: „За чужі вини". „На Піжольськім Острові" з Варнером Бакстером.

УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.

ХИМЕРА: „Скитальці півночі"

Спортові новинки.

Мистецтва чеської Державної Ліги у весняній руханці починаються вже в неділю 13. п. м. Мистецтва деяких дивізій починаються також у лютім, деяких аж в березні.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручая і направляю по найдешевших цінах робітня римарсько-галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

ФОТОПЛЯСТІКОН: (вул. Марійська 5). „Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): Південна Америка і Японія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 10. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 „Моцюшко" муз. порцелян для гімназій; 11.40 Загальні ві. форт., пл., 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хл'б. Палати; 13.50 Концерт солістів: форт., сопран; 14.20 При чорній шаві, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов'єти Ів. Лівша „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Вікучі вісти з міста та провінції; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Гутірка музика з молодню; 16.15 Шлеські пісні й танки; 16.50 20.05 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Шкіра людини; 17.15 Концерт солістів: контральт, кларнет, форт.; 17.50 18.50 Спортовий поралник і в'ятки; 18.10 Старість гарна, старість мила; 18.20 Мозаїк перед мікрофоном: В оборонні пісенного побережжя; 18.25 Програма на завтра: 18.35 Для сільської молоді: Із життя с'ль. молоді, Мат на відпусті!; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Хрестофор Колюмб на Саргасовім Морі" поема Л. Шенвальда; 19.47 Пірер: Пепурі „Так бувало колись", пл.; 20.15 „Сальон до моди" орх., хор. Шлеп'єнська сопран; 20.45 Вен. дениик; 21.00 Танк. музика. орк.; 21.45 Кал. Вуйціцький, доцент/ник поет. форми, літер. нарис; 22.00 Камер. концерт: смичк. квартет; 22.50 Ост. в'ятки; 23.00 Із співерового альбума.

Пятниця, 11. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для шкіл: „Солоденько" на осн. Андерсена; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Лівша „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Вікучі в'ятки з міста та провінції; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Над альбумом поштових марок, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими. Що пісньов з Лурді; 16.15 Орх. концерт: 16.50 19.50 Актуальна гутірка: 17.00 „Світ змінюється, міняється": 17.15 Сніп. реціталь Джіджі ван Вер у супр. форт.; 17.50 Огляд музики: 18.00 Сніговий комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Скрипковий реціталь у супр. форт.; 18.35 „Мій дружитель Дінекс" фейл. Г. Балька; 18.50 Спорт, вісти; 18.55 Програма на завтра. 19.00 Театр Уяви: „Розум і глупота" ком. К. Незнанського; 19.35 Вальси у вик. орх. мандолін'стів; 20.00 Симф. концерт: у перерві кало год. 20.45 Вен. дениик, Актуальна гутірка: 22.50 Останні вісти; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 12. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція: 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Музика з пл.; Форт. мініатюри; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 13.50 Різдвяні мотиви; 14.30 Господарські вісти; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Що голити на ніч?"; 16.15 Легкий концерт за кадр у вик. оркестрон; 18.50 19.05 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 „У середньовічній столиці Тюрінгії"; 17.15 Концерт солістів: вокал. вол., фортеп. конц. 17.50 Нова програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Камеральні мініатюри; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пригодина" муз. лад. для дітей. Пісок перекований на залізобетон; 20.00 Концерт нов. музики, опін; 20.45 Вен. дениик; 21.00 24.16 Танцюм. з театру „Ла Скала" у Мілані „Фігарове весілля" оп. Моцарта: у перервах: Репортаж преан. Актуальна гутірка. Останні вісти.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"!

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 10. лютого 1938.

БЕРЛІН 17.00 Весела година й нова музика, хор, сол., 20.00 21.00 Вечір танцю: ВІЛГОРОД 20.00 Опів; БУДАПЕШТ 19.15 Цик. музика. 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Дорнан'я; ВІДЕНЬ 11.20 Нар. музика. 19.25 Радіоепопеї та музика; ГАМБУРГ 20.10 „Італійок із Тиролю" оп. Целєра; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Сарапка. 21.15 Памяти Равеля, орх., сол., форт.; КОШИЦ 13.30 14.00 Вістки, 18.00 Кризи: „Значіння спорту", Ставпець „Кара ірідака"; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 17.55 Весела авд., 21.00 22.00 23.00 „Манон" оп. Масенета з участю Вен. Джілі; ПРАГА 21.15 Секстет Ірака на омнчк. інстр. і сол. голос (по китайській поезії); РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Театр Уяви, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 24.00 Опера; РІМ 17.15 Танк. музика. 21.00 22.00 Комедія, 22.20 Віольончеля; СОФІЯ 19.40 20.00 Вок. концерт; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Лівна Пара" оп. Льомбарда та Ронцата.

Пятниця, 11. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Орх., солісти, мандрсон, гітара, 21.00 22.30 Танк. та розр. музика; ВІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БЕРОМІНСТЕР 20.05 21.00 22.00 „Турандот" оп. Пуччіні; БУДАПЕШТ 18.30 22.25 Цик. музика. 17.35 18.00 Галевий концерт, 20.00 21.00 Італ. музика; ВІДЕНЬ 15.15 А. Гехт сопран, 17.35 Форт., 18.30 Балканські пісні й танки, 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дівочі пісні, 18.00 Форт., 21.00 „Зумашина тайна" муз. Інтермецо Вольф.-Ферорія. 22.30 Еспанська рапсодія на віол. і форт. Лібана; КОШИЦ 14.00 18.45 В'ятки, 18.00 І. Новак „Тестамент" песа у мовницькім діялекті; МІЛЯНО 16.00 Форт., 21.00 22.00 Критика мельодій; ПРАГА 14.00 Солісти, 16.50 Квартет д-моль Гайдна, 19.15 Сальон. музика, 21.20 Орх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 19.30 Для жінок, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Любки" ком. Доппе; РІМ 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 Симф. концерт; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера.

Субота, 12. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Балади у вик. хору; 21.00 Концерт військ. орх., 22.30 Легка і танк музика: ВІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 18.00 Цик. музика, 20.00 21.00 „Наречена з Гамбурга" оп. В'єце; ВІДЕНЬ 11.20 Тирольські мельодії. 19.10 із муз. минулини. Відня, концерт симф. орх., 20.00 21.00 Весела авдиція, 22.55 Розр. музика, квартет, Л. Іванович сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Камер. музика; КОШИЦ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Р. Микита „Гірке життя" оповідання: МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 22.15 Скрипка; ПРАГА 17.50 18.00 „Хорий з уродження" ком. Мольєра (з німецької мови), 22.20 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 23.05 Симф. музика; РІМ 16.00 Симф. концерт, 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта (з міланської Ля Скала).

Галянтерійна кооператива

„БАЗАР", Львів, Руська 3

Посезонова випродаж

3—3 Користайте з нагоди.

Радіокутик.

ПОМІРИ ВОГКОСТИ ПРИ ПОМОЧІ РАДІЯ.

Все більше поширюється обсяг використування радія. Недавно застосували радіо до помірів вогкости будівлянного дерева. Двох австралійських дослідувачів винайшли помірову прилад, о вигляду подібний до валізового радіоприймача, який складається з подібних елементів. При його помочі можна стверднти вогкість будівлянного матеріялу скоріше та докладніше, як досі.

Коли матеріял вийде зайві гибли, дістається під металеву плиту, що є частиною помірового приладу, а спеціяльний годинник потуг відсоток вогкости конної дошки. Коли при якійсь дошці цей відсоток переходить встановлене максімум, відразу відзначається дзвінок.

Винахідники дістали поважну підтримку від Реферату Дослідів у Департаменті Пошт та Телеграфів, як також від Радіової Ради Дослідів та мають намір поширити свій винахід.

РАДІОВІ ЛЕТУНСЬКІ СИГНАЛИ.

Американський Департамент Торгівлі замовив нові шляхові радіостації, які надаватимуть сигнали, що указуватимуть шляхи американських летунських ліній. Починаючи від березня п. р. інсталюється станцій переконтимуть в темпі 6 станцій місячно.

Летун, який летить на властивому шляху, почує неперерваний сигнал, який не згасатиме навіть у часі метеорольогічного комунікату. Коли літак зійде зі своєї дороги, тоді летун почує перерваний сигнал, коротший або довгий, залежно від того, в якому напрямку зійшов з дороги.

РАДІО ТА ЛЕЩЕТАРСЬКІ КУРСИ.

Радіостація в Білгороді падає лекції їди на лещетах. Однаже вона не обмежується до сухої теорії. Радіослухачі, які представлять лещетарському інструкторові абонаментовий квиток, можуть безплатно користати з лещетарського курсу на означеному терені міста.

КОНЦЕРТ В ЧЕСТЬ РАВЕЛЯ.

Радіостація „Радіо-Парі" падала концерт присвячений творам вчерашнього недавно померлого французького композитора М. Равеля. Музика Равеля визначається класичною французькою м'рою, мелістю та виразністю форми. В концерті взяли участь видатні артисти.

БІРЖА.

Львів 9 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·67—89·89, Долари американські 5·07·90—5·08·50 Долари канад. 5·26·30—5·27·00, Фльорени гол. 285·74—284·06, Франки фр. 17·16—17·16, Франки швайцарські 122·60—121·80, Фунти англ. 26·52—26·36, Гульдени павст. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·33—132·35, Корони шв. 136·74—135·75, Ліри-італ. 21·60—20·70, Марки фінлянд. 11·72—11·25, Марки нім. 107·00 — 101·00 Шилінги австр. 99·80—98·80, Тель Авів 26·20—25·93, Марки нім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·75, 3 інв. 1 ем. 79·75 серія пенот. 3 пов. інв. 2 ем 0·25, серія пенот. 5. конверс. 68·25 прем' 8лод. 42·50, 4 консол 66·75

Папери

Банк Польський 115·00 Цукор 36·25 Вугель 31·50, 31·75, Ліпкоп 63·25, Моджеїв 15·00, Островець 55·75, Страховичі 38·25, 38·00, 38·75, Габербут 48·50.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 9. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·15 вол. 1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·30 вол. молоко 17—18 сот.

Тенденція на масло занпшкова, на молоко сильна, на яйця вичікуюча.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярошевича оказ'ово, Реентшнер, Легіонів 37. 285 9-4

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Рядова робітня „Радіотон", Львів, Осолінських 10, тел 117-41. 171 11-0

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Євген Будзиновський, **Станіславів**, ратуш. поручає різного роду галянтерійні артикули. 2320

НАУКА

НОВОЧАСНА елегантна система крою, шиття, моделювання одеж жіночих, дитячих і білля „Патрон Експресс" дає небувало добрі успіхи. Львів, Сикстуська 21. II. 322 9-5

ТАНЦІВ вчить старших осіб учитель Ірвит Брись, Ваторія 28. 342 1-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АБСОЛЬВЕНТКА гімназії і курсу сільсько-господарських інструкторок, з практикою в дитячих садках шукає відповідного заняття. Зголошення Адміністрація під „Даная". 335 1-1

СТАРША панна, сирота по священнику, прийме управу домом у місті або на селі. Зголошення під „Сирота" до Адміністрації „Діла". 324 1-2

МЕШКАННЯ

ШУКАЮ вигідного приміщення при інтелігентній здоровій родині, в сонячній кімнаті з) здоровим харчем, фортепіяном і солідною опікою для гімназиста в нижчих клас в IV. дільниці, близько Пекарської від 15. лютого. Зголошення під „Солідний". 333 1-1

РІЖНІ

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домінікальська 7. Купує золото, срібло.

БЮРО ПРИПОРУЧЕНЬ „СВЯТОВІД" влекшує життя, все полагодить всюди в краю і за кордоном. Львів, Академічна 23, тел. 200-06. 2287 30-30

ОКАЗІЯ ДО 15. ЛЮТОГО! За зворотом цього підтинка, 250 грамів знаменитої води польонської за 1 зол., 100 грамів за 50 сотиків. Великий вибір косметиків по цінах фабричних. Перфумерія „Divert Paris" — Львів, Ягайлонська девять. 280 5—5

ПЕЧАТКИ, монограми, таблиці, виконує найдешевше перше та єдине українське артистичне заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ Львів, ул. Сенкевича ч. 9 276 1-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішних недугах

ЛЬВІВ. УЛ. МУЧНА 10

(бічна Личаківської).

ОГОЛОШЕННЯ.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного нутря дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21985 10—12

ВАШЕ ОЧКО

ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

СИКСТУСЬКА 7

Львів Філія КОПЕРНИКА 15г

Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

САМО ПЕРЕ ВЕСЬ БРУД БЕРЕ

МИЛО ДО ПРАННЯ

ОКСАНА

ФАМОЗА ЛЬВІВ

Потоцького 58.

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 31 (14.863). Львів, пятниця 11. лютого 1938. Рік LIX.

Оплата поштова виготована в готівці.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-31
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічна . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Совітський протест у справі Бутенка.

ТАСС повідомляє: У звязку зі загадковою справою шарже д' аффер СССР в Букарешті Бутенка, який пропав без вісти, московський уряд наказав своєму посольству в Букарешті зложити енергійний протест у румунському міністерстві закордонних справ. Москва домагається негайного слідства і суворої кари для винуватців.

Новий німецький уряд.

Після недавньої реконструкції до німецького кабінету, крім канцлера Гітлера, належить 22 міністрів: пруський премієр і міністр летунства — полевий маршал Ґерінґ, заступник канцлера — мін. Гес, голова тайної кабін. ради — мін. фон Нойрат, мін. закордонних справ — фон Ріббентроп, мін. пропаґанди — д-р Ґеббельс, секретар тайної кабін. ради — мін. Лямерс, шеф начального командування армії — ґен. Кайтель, гол. вождь сухопутньої армії — фон Бравчіч, вождь марінарки — адмірал Редер, мін. внутрішніх справ — Фрік, міністр господарки — Функ, мін. скарбу — ґр. Шверін фон Кросіґ, мін. справедливости — Ґіртнер, мін. виховання — Руст, мін. церковних справ — Керль, мін. праці — Зельдте, мін. пошт і телеґрафів — Онезорґе, мін. сполуки — Горпмілер, мін. прохарчування і хліборобства — Даре, мін. Франк, мін. Шахт та мін. Майсснер, як шеф канцелярії держави.

9-ох міністрів творить „тайну кабінетну раду", якої предсідником є б. мін. закордонних справ Нойрат.

БУНТИ В ҐАРНІЗОНАХ?

У пресі появилися непотверджені вістки, що невдоволення змінами у військовій верхівці довело до бунту у кількох військових ґарнізонах, м. ін. в Аленштайні та в Штольці (Східня Прусія).

На домагання Анґлії японці забрали десант із Вейгавей.

Райтер довідується з міродатних джерел, що з початком цього тижня японська маринарка зробила десант у британській пристані Вейгавей (на північному побережжі шантунської провінції) та недалеко острова Ліюкунтао, що в літі є місцем постою британської фльоти.

Британська влада запротестувала, японці негайно забрали десант та зобовязалися не робити ніколи десантів у Вейгавей.

Британських інтересів у Вейгавей бережуть два кораблі; крім того вислано туди з Гонкону ще один кружляк.

Епільоґ конфлікту у справі югославянського конкордату.

Югославянський уряд проголосив амнестію для всіх покараних за участь у демонстраціях проти конкордату. Рівночасно найвища консисторія югославянської православної церкви зняла екскомуніку з міністрів та послів, що голосували за конкордатом.

СКИДАЮТЬ ВИНУ НА ХОРВРАТІВ.

Авас подає з Риму: У ватиканських колах з великою увагою слідкують за розвитком подій в Югославії. „Авеніре д' Італія" повідомляє з Білґороду, що уряд мусів занехати здійснення постанов конкордату з 25. липня 1935. р. Відповідальність за те скидає „Авеніре д' Італія" у першу чергу на становище хорватів. Цим способом дійшло до прецеденсу, який може мати поважні наслідки для розвитку католицизму в Югославії.

Повна перемога національних військ під Теруелем.

Велика офензива національних військ на відтинку Альфамбри покінчилася.

Національні війська відбили червоних, які на фронті широкому на 50 кл. натискали на сполуку між Сарагосою та Теруелем і зблизились були до неї подекуди навіть на 1.000 метрів. Після низки недавних перемог національні війська відсунули ворога від тої лінії на 20—40 км., усуваючи зовсім небезпеку для комунікації.

Цю перемогу осягнули національні війська не зважаючи на те, що на терульському відтинку червоні зосередили найліпші частини.

Чи Ульстер прилучиться до ірляндської держави?

Висліди голосування у справі приєднання Ульстеру до ірляндської держави ще не відомі, щойно нині рано почали обраховувати голоси. Загально припускають, що більшість голосів є проти обєднання.

Нові кредити на французьку маринарку і летунство.

Французькі міністерства маринарки й летунства опрацьовують плян доозброєння, на основі яких мін. Далядіє зажадав від парляменту кількадесять міліонів додаткових кредитів; для самої маринарки передбачено, як твердять експерти, 10 міліярдів, розложених на 6 літ.

Далядіє ствердив у заяві, що дотепер він не подав ніяких цифер щодо висоти нових кредитів для маринарки і летунства.

Йорданська шедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів. Сикстуська 46.

Вечір народньої ноші

3. березня

в салі Театру Ріжнородностей

ПРИГОТОВЛЯЙТЕ СТРОЇ З РІЖНИХ ОКОЛИЦЬ!

Ґен. Желіґовський і Митроп. Шептицький.

Львів, 10. лютого 1938.

На совмовому терені недавніх днів дві особи стали предметом загальної уваги — два понадсімдесятьлітні ровесники з віддалених далеко від себе двох кінців сучасної польської держави, люди, що репрезентують два віроісповідання, два народи, дві культури, два ріжні звання і два ріжні світогляди. Подібні вони хіба у тому, що оба стоять високо понад сірою буденщиною і що оба у своєму громадянстві і на сторінках історії свого народу мають вже своє незатерте питоме імя. Виховались оба серед зовсім відмінних середовищ, хоч на основному підложі тої самої польської культури і традиції, перейшли інакший життєвий шлях, щоб виконувати відмінне завдання у двох історичних осередках колишніх двох самостійних держав, що вже і в давнині і тепер найшлись у межах польської держави. Тими особами — генерал Лукіян Желіґовський і митрополит Андрей Шептицький, осередками їхньої діяльности — Вильно, колись столиця литовсько-руської держави і Львів, колись столиця останньої незалежної галицько-володимирської держави.

Очевидно, є між ними і великі ріжниці, не тільки у тому, що перший більшу частину свого життя перебув у військовому однострою та другий у скромній чорній монашій рясі, але головно у засязі їх діяльности у значінні та питомій вазі для своїх осередків і свого народу. Засяг діяльности ґен. Желіґовського скромний — Вильно і Виленщина та тамошнє польське громадянство, круг праці митрополита Шептицького куди більший, ширший і глибший, обхоплює не лише сх. воєвідства як терен його безпосередньої церковно-релігійної діяльности але у ділянці культури і мистецтва та загальної духової організації українських національних сил чи пак духової національної єдности — всі землі, де живуть українці. І оба мужі великої особистої громадянської відваги, втішались заслужено небуденною пошаною та авторитетом у своїх і повагою у чужих.

Здавалось би, що людська злоба, хоч як вона часто нікчемна, омине тих обох заслужених для сучасности й історії мужів, що з огляду на свій вік дивляться вже у засвіти. А проте сталося інакше і то на терені найменш відповідному до вияву такої злоби. Зрозумілою булаб демонстрація чи напасть невідповідальної вуличної юрби, підбехтаної і кермованої скритими режисерами демагоґами, що для власної користи або для хвилевих успіхів свого гуртка допускаються некультурних випадів.

Парляментарна арена у ріжних державах бачила неодно, що йшло у розріз з куртуазійною товариською чемністю, а то й із основними поняттями культури. Були такі випадки, хоч вправді дуже виїмкові, навіть в найбільш пуританському англійському парляменті в остан-

зеними традицією віковими звичаями. Польський парляментаризм тих традицій цілком не має і якщоб не незвичайно загострений регуляміном нарад, мабуть часто-густо нагадував би він ріжне інше зборище, а не парлямент. А всеж і тут навагаль зберігали у виступах можливі границі пристойности, зокрема супроти авторитетних осіб, що не були членами парляменту і самі особисто не могли себе боронити. І тут основна ріжниця між положенням посла ген. Желіговського і митроп. Шептицького, що не є послом.

І ще одно. Виступ частини польських послів проти ген. Желіговського є демонстраційній постанові висловити йому недовіря, як голові соймової військової комісії, мав своє джерело в його діяльности як посла на парляментарній арені. Сталося це за його промову на пленумі сойму в часі генральної дискусії над буджетовим прелімінарем 2. грудня м. р. У цій промові ген. Желіговський заявив, що піллорядкування премієра уряду генеральному інспекторові збройних сил — до якого зрештою ген. Желіговський має повну пошану — у часі мира не є передбачене обовязуючою квітневою конституцією і що тому обіжника премієра Складковського в цій справі не можна вважати конституційним актом.

Інцидент — як відомо — полагодив на засіданні сойму 1. ц. м. маршал Ціар заявою, що він як голова сойму стоїть на становищі незалежности послів за їх виступи на соймовій трибуні. Про це позитивно рішає конституція, яка постановляє, що посол за свою промову у соймі відповідає тільки перед соймом і колиб таку справу витягнув хтось на іншому, не соймовому терені, то це стрінулось би з найбільш рішучою реакцією з його сторони. Справу полагодили знутрі, між соймовими стінами, приняттям до відома резигнації ген. Желіговського і його симпатиків з членства соймової військової комісії. Отже тут була виключно політична демонстрація за суто політичний виступ на соймовій арені і в межах соймового регуляміну. Ніяких особистих напастей, а тим більше чорних інсинуацій під його адресою за його громадянську діяльність не відважився кинути на нього ніхто з його особистих противників. Ген. Желіговського як людини не обкидали тоді грязюкою.

Інакше поступив д-р Бронислав Войцеховський, посол з виборчої округи Стрий-Жидачів-Бібрка, колишній легіоновий старшина й один з асів польської східно-галицької політики та найметкіших діячів знаного вже у нас добре Секретаріяту Порозуміння Польських Суспільних Організацій. Безпосередньою політичною метою виступу пос. Войцеховського, що у своїх напастях та інсинуаціях під адресою митроп. Шептицького перейшов усе, що досі писано у найскрайнішій вшехпольській пресі, був намір сугерувати владі, що треба відлати греко-католицьку Церкву в Польщі під невідкличне володіння держави. Йому, очевидно, не на руку конкордат з 1925 р., який і так нерівномірно трактує два віроісповідання та право їх експансії і тому рад би його виповісти, або змінити так, щоб греко-катол. Церква втратила в Польщі і так сильно обмежену свою самостійність та стала знаряддям в руках державної політичної адміністрації. Дальші етапи для нас були уже відомі.

Наклепи й інсинуації супроти особи та діяльности митроп. Шептицького кожному незасліпленому самі впадали в очі, навіть тим, що страшенне мало визнаються в історичних і сучасних польсько-українських відносинах. А йшло тут чейже про особу, що у теперішній історії цілої католицької Церкви має вже не від нині своє велике імя і про високого католицького єрарха, що як царський вязень роками терпів за справи католицької Церкви. Це й окружило його німбом, що його визнають навіть православні, тільки не католики того типу, як пос. Войцеховський. І з уст православного посла Скрипника з Волині впали слова оборони особи й авторитету митроп. Шептицького. Одноушно і завзято мовчали тільки польські посли, що так радо жирують свій католицизм. Мовчали теж і представники уряду.

Чи ця мовчанка була виявом апробати чи може — свідомости, що сталася неприємна історія, якою не лише хвалитися?! Чи може дійсно були поляки, які почували себе незручно, коли слухали тих нахабних слів посла?! Чи може всі вони раділи в душі й подивляли „відвагу" того діяча?!

Особистої напасти, а тим менше клевет і інсинуацій, на ген. Желіговського не було і ніхто й не поважився би в соймі говорити проти нього у формі й у змісті, як це зробив пос. Войцеховський супроти особи, що серед українців в Польщі без огляду на віроісповідання стоїть своїм значінням і авторитетом на самих вершинах.

І в цьому найбільша ріжниця між положенням ген. Лукіяна Желіговського і митрополита Андрея Шептицького, ріжниця, про яку згадають і майбутні історики сучасної доби Польщі.

Д-р Степан Баран.

Дня 13. лютого 1938 в 14-ті роковини смерти
бл. п. ОЛЬГИ БАСАРАБ
відправиться в год. 12 вполудне в Соборі св. Юра ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ З ПАНАХИДОЮ,
на яке запрошує Рідня.

РУМУНСЬКО-СОВІТСЬКІ ВЗАЄМИНИ.

(Від нашого кореспондента).

Букарешт, у лютім 1938.

Майже два десятиліття тягнулася провізорія у цих міждержавних зносинах.

Румунські уряди не навязували ніяких зносин із новопоставленим СССР., бо він не визнавав „окупації Басарабії". Єдина стичність дністрових сусідів полягала в тому, що обабіч велися лише переговори поліційного характеру. Звичайно йшла мова про перестрілки граничерів, видачу утікачів із України та комуністичних агентів із Басарабії, унормування риболовлі на Дністровім лимані.

В ту пору, не важувалися Совіти рішитися на якусь військову інтервенцію (хоч заповіджували її в себе дома), бо на це не дозволяло їх внутрішне становище та постійні тертя на Далекому Сході. Всеж Коміntерн не зрікся обіцяної „охорони молдавських товаришів із чужої окупації". Такими крикливими гаслами орудували не тільки спікери тираспільської радіостації, але й діяльні провідні члени компартії. Одначе румунський уряд не реагував на такі визови, бо знав, що саме басарабське населення вже раз відчуло московські таразди, а втікачі з України стали щоденною пригадкою того „раю". Аби упередити зріст комуністичної агітки та розкладову акцію по промислових осередках, залізничих фабриках та пристанях, румунський уряд затримав постійний стан облоги. Такий тимчасовий стан взаємного невизнання, а притім завзятого „оборювання тягнувся майже 20 років. Аж під впливом нового укладу міжнародніх сил, а саме франко-совітського зближення, який викликала перемога нац. соціялізму в Німеччині, успішної італійської кольоніяльної війни в Африці, японської експанзії в півн.-східньому Китаю та мадярського ревізіонізму змінив мін. Тітулеску первісні напрямні румунської закордонної політики супроти Совітів. Цю зміну оправдав мін. Тітулеску тим, що СССР. визнає приналежність Басарабії до Румунії та припинить комуністичну агітацію в Румунії. Але без огляду на це — про що ми вже говорили в „Ділі" (ч. 215 з 1937 р.) та всякі святочні запевнення Літвінова, совітський уряд далі підтримував акцію „молдавських еміґрантів", які видають надалі в Москві офіціоз „Красная Бессарабія".

Гасло „проч руки румынських захватчиков от Бессарабіи" чуємо не тільки в „молдавській" пресі, але і серед стін колгоспних управ, по театрах, ба навіть у залізниці.

А запевнення, що К. П. Р. (Комун. Партія Румунії) стримає свою офензиву — варта стільки, що й тепле Літвіновське слово. Це зайвий раз доказує ще останній процес комуністів, що закінчився цими днями перед військовим судом у Кишеневі. Крім вище згаданого „правного вивчання та стримання комуністичної „пропаганди" були ще інші причини, зверхнього характеру, які зможливили заключення румунсько-совітського договору. Тут треба згадати впливи „вічної Франції" та Чехословаччини, що заскочили свою румунську малоантантську союзницю самочинно заключеним військовим договором із Москвою.

І так повстав „мир на Дністрі" — коли нагло присмирена та напоказ миролюбна Москва, стала членом Ліги Націй. Ця подія захоплювала всіх заморських демократів, почавши від лібералів до царистів. А тодішні урядові ліберали, що так вміло вели „меншинну політику" проти буковинських та басарбських українців, були приневолені змінити улюблене поняття „рутян болшевік" на „рутян іредентіст". Якось богатомовне є те, що від коли засів совітський полмовне є те, що від коли засів совітський полпред у Букарешті, становище українців погіршилось...

Почалися медові місяці світлої пам'яти. І символом став міст на Дністрі, де і тепер минаються два порожні вагони. Тягнина—Тирасполь. Доброзичливість урядових кол осліпила Москву до нових реклямових виступів.

На міжнародній летунський мітинг, який відбувся перед трьома роками в Букарешті, прилетіли совітські повітряні велитні, що розсипували з легкопадів семітські летунки. А „Тасс", одержавши дебіт для „Журнал де Моску", „Известій" та „Ілюстрованої Росії", змінив свою пресову політику: заводячи окремі видання „для Румунії"... Нецікава й дорога совітська преса, правда, вилежувала по кіосках, — але потім щезала. І або поширювали члени компартії або падили по вулицях румунські студенти.

Аби зблизити собі румунську публичну опінію, що й досі із відразою ставиться до всього, що „рус", полпред Островський задумав звернути румунський скарб, перевезений підчас війни до Москви. Але зворот жіночих туалет колишніх румунських дипльоматів викликав зовсім протилежне враження.

Підприємчивість посла Островського не скінчилася на цьому розчаруванні. Він запроектував великі товариські подорожі, які мало зорганізувати ледве засноване товариство „Приятелів СССР..." Одначе аранжовані прогульки були не для всіх. Далі посол добився до кол серед старих панен, що мають деякі впливи в добродійному т-ві „Пречистої Мірчи" і там дешевими обіцянками та комплементами виставався дебіт для совітських фільм у Румунії. Маючи повну підтримку Франції, Чехословаччини та мін. Тітулеска задумали „русскі" побудувати в Букарешті „совітську палату". І дійсно, в затишній ділянці румунських боврів, вибрано місце для тої будови. Вже поставлено її підставки та замовлено мармур із Кавказу... Ця репрезентативна „палата народів СССР." має гостити цікавих членів румунської провідної верстви (аби вони наочно переконались про велич східної республики") та мала стати троянським конем, де засіла численна рідня сов. представництва.

Рідня це велика й ріжнобарвна. Згадаймо хочби жінку посла — товаришку д-р Островську. Її звязки з нелікарськими колами та сентиментальні подвиги наробили послові халепи: її зараз відкликали. Не краще пописався й радник Глікман; він теж залишив по собі спогад про вдачу совітських дипльоматів...

Ця мирна сієста в букарештенському посольстві не тяглася довго. Протиталійські виступи Тітулеска в Женеві та влізливе вмішування Літвінова (він уже заповів свій приїзд до Букарешту аби підписати військовий договір) прискорили димісію Тітулеска. Його наслідник п. Антонеску мав очевидне завдання злагіднювати розгін наміченої совітофільської політики. Переходова політика Антонеска принесла настільки користи, що впливи совітофільських місцевих кол значно ослабли. Новорічна урядова зміна та іменування відомого націоналістичного діяча І. Міческа на мін. закорд. справ ще більше прохолодила зносини із Совітами.

Першою жертвою впав посол Островський. Не знати, чи його відкликали у звязку із тепер модною „державною чисткою" в Совітах, бо сам п. Островський за останній час часто мандрував до Москви і вертався здоровий назад. Кажуть, що він має бути довіреним самого Сталіна.

Інше, більш правдоподібне, вияснення виїзду п. Островського це його расова приналежність. Він жид — і то ще басарабський. А всі жиди, особливо гості, під цю пору небажані. Не виключене, що невдача полпредських розпорядків, щоб створити в Румунії „людовий фронт" та зріст націоналізму, навіть

серед т. зв. демократичних партій, запечатали долю п. Островського. Не знати, чи його виїзд вийде йому на добре, але можна припустити, що персональна зміна в полпредстві не принесе якоїсь видної користи румунській державі. Прощальні промови пп. Гоги та Островського характеристичні. Коли преміер Гога не висловив свого погляду щодо дальшого розвитку початої приязни із Совітами, то посол Островський віддеклямував казьонні фрази полпредського вишколу:

„Румунський уряд може цілком числити на підтримку совітського уряду, щоб утримати мир... Совітський уряд ревно притримується засади святочної поваги перед заключеними договорами та принципом невстрявати у внутрішні справи інших держав".

На кінці додав п. Островський:

„Совітська Росія (!) не оправдує ніякого нападу і вважає, що граничні знаки є заразом охоронними знаками миру".

Нас не вражає це красномовство дипльомата, що почав свій урядовий стаж як агент Комінтерну в республіканській Еспанії. Його слова заперечить найближча дійсність.

Разом із відїздом першого совітського посла в Букарешті змінено склад персоналу посольства. Як довідуємося відкликано В. Радчежа, а на його місце назначено москаля Кукуліева. Далі прибув сюди новий „технік", мовляв — торговельний агент, Е. Гурвіч. Представником „Тасс"-у став Е. Бодров. Щоб не бракувало показового малороса, призначили Т. Бовтенка радником посольства.

Сумніваємося, чи ця зміна персоналу принесе із собою й зміну совітської тактики, бо сам „динамічний" Літвінов, в обороні своїх земляків підтримував у Женеві протирумунські меморіяли міжнародніх жидівських союзів і цим викликав нові застереження щодо словности совітських договорів.

он.

—o—

Львів 15. II. Саля Новости (Колісей)
вул. Соняшна 23.
Український Народній Театр ім. М. Садовського
Год 3.30 ГЕТЬМАН ПОЛУБОТОК Год. 8.— ПІСНЯ БЕСКИДУ
Білети в Союзному Базарі.

З польської преси.

„Святоюрська гора мусить піти в тінь!..

Інакше й не могло бути. Наша відрухова реакція на виступ посла Войцеховського викликала вияви істеричної злости одної частини польської преси, що відома зі своєї „миротворчої" настанови до українців. Ясно, що перед веде тут наш випробуваний приятель краківський „ІКЦ", що в ч. 42. з 11. лютого у статті п. н. „Зі святоюрської гори знову кинули нам рукавицю" не перебирає в наклепах на нас та у цькуванні всього, що українське.

Автор статті — зі Львова — протиставить дві гори з числа сімох, на яких збудований Львів, на його думку два символи:

„Високий Замок з кінцем, що його висипали поляки й русини, — це символ приязни й любови, яка оживляла два народи, що заселюють південно-східні землі Річипосполитої, звязані зі собою вузлами родинної крови і крови пролитої спільно в обороні Річипосполитої. Символ співжиття двох народів, що не має ніде зразка в історії. Символ добровільного збратання, згоди, мира, символ співпраці для спільного добра.

Друга — святоюрська гора — це символ усього, що у відношенні до Польщі й поляків підсичує ненависть, що розбиває усякими способами згоду, яка продовж віків була між двома народами — це сьогодні оселя владики греко-католицької Церкви й одночасно джерело тих всіх виступів і рухів, яких свідками ми були продовж 20-ти літ нашої незалежности на південно-східніх землях."

Хоч з тієї святоюрської гори — як твердить автор — йшла завжди протипольська акція, яка почалася ще в часі Весни Народів, то все-ж

„боротьба з поляками розвивалася зразу слабо і не знаходила відгомону серед українських (рускіх) мас. Сіяння ненависти давало слабі висліди. Не було випрацьованої якслід методи акції, не було в ній стратегічн. чинників. Аж прийшов владика, що зумів надати тій боротьбі боєвий та військовий характер. Прийшов ренегат, людина, що є не тільки знавцем теольогії, але має теж і військову освіту. Прийшов б. старшина австрійської армії, вихованець австрійських воєнних шкіл і зумів злочинній акції надати своєрідний характер."

І з того часу пішов наступ, що мав „на меті ослабити польський елемент у „Червенській Землі" — розказує автор статті — прийшли жахливі речі: українці крали польські душі, ліквідували польські каплиці, закладали „по польських селах експозитури воюючого українізму у виді читалень „Просвіти", хотіли втягнути польську людність в орбіту святоюрських висновків, а вкінці „почалася офензива на руський елемент, що до війни був у великій більшости, а не признавав нового політичного напрямку, що його репрезентували святоюрські панове".

„Ця атака дала жахливі висліди в часі світової війни. Ця акція дала вислід на згадку про який справді волос біліє. В часі світової війни в руки австрійських катів брат видавав брата, батько — сина. Понад 20.000 русинів, що не признавали української ідеольогії, розстріляли, або повісили полеві суди у памятних роках 1914/15."

Так, нам справді біліє волос на згадку про е, що в памятному році 1915-ому гинули не „русини, які не визнавали української ідеольогії, але таки українці від мадярських петель, що їх казав зашморгувати на шиях українських селян та інтелігентів австрійський сотник-аудитор, **поляк Загурський.** Автор з ІКЦ. якось про це забув, просто тому, що йому треба було представити справу так, що все те робили українці.

Розуміється, що у дальшій частині статті велике обвинувачення українців за 1918-ий рік. Та це вже відомі закиди, як і ті, що їх автор статті робить далі святоюрській горі: отже ще раз витягнув історію з комуністичним конгресом у забудуваннях св. Юра (слідство давно виказало, що св. Юр не мав з тим нічого спільного), ще раз твердить, що тільки на терені дієцезії митрополита Шептицького відбувалися саботажі УВО, а це все тому, що „святоюрська гора взяла під свої опікунчі крила давніх старшин галицької армії та переодягнула їх у ряси".

Ал. ЕНГЕЛЬ.

НЕСПОДІВАНКА.

Ледви Франц Ронштorф висів із поспішного поїзду, побіг до телефонічного автомату на двірці. У Льондоні, звідки він вернувся, закінчив знаменитий інтерес і мусів своєму прокуристові дати негайні доручення у пильній справі. Та заки він дійшов до телефонічної будки його випередив якийсь широкоплечий молодець і замкнув двері від автомату перед самим його носом.

Франц відважився відхилити двері і спитати:

— Вибачте, пане, чи ви маєте довшу розмову. Бо я маю негайну справу.

— Ні, одно слово — відповів чемно молодець, у найкращому настрою, не замикаючи за собою дверей.

Франц здивувався. Адже той панок накрутчував число його телефону „А 19-2-83". Стояв і слухав:

— Прошу вас дуже, дорога Сибіль, не забудьте-ж, що нині ввечір зустрічаємося в годині шостій у цукорні. Чи вже знаєте?... Чи тішуся? Я щасливий. А ви все ще самі? Не вернувся? Це рука призначення в нашу користь. До побачення, дорога Сибіль".

Франц стояв як задубілий, бо чув виразніше кожне слово. Молодець із широкими плечима, ввесь радісний виходить із широким жестом як переможець, кланяється Францові на знак, що відступає йому місце і відходить.

Франц дивиться за ним тупим зором. Не хоче навіть розмовляти телефонічно. Вибігає з двірця, бере таксівку і кричить адресу: Bynum Kotta, 22. але прошу швидко

Навіть пробує впорядкувати свої безладні думки. Авто їде як навіжене. Отже Сибіля має знайомство з якимсь молодцем. Він не може в це повірити. Вона ж не проявляє найменших ознак невірности. Він знає, як вона на всі боки роздає гарбузи своїм звеличникам.. Тимчасом показується, що і вона не краща від інших?

Як це може бути, щоб вона закохалася у такому типі молодого пустого спортовця... Ні, це не дивне, коли вона має такого чоловіка, якому вже черево росте... Вона закохалася в тому молодому попросту тому, що він — молодший і не її чоловік!

II.

Франц стоїть перед дверима свого мешкання і дзвонить. Його жінка вибігає до передпокою йому назустріч. Вона кидається йому ніжно на шию.

— Така несподіванка, мій коханий! Ти вже вернувся, так скоро?

— Я хотів справді зробити тобі несподіванку — відповів, але так, наче б говорив сам до себе.

Входить до сальону і силкується показувати: погідний настрій. „Я певний, що вона вміє це краще робити, ніж я..." думає про жінку.

— У Льондоні мені вдалося знаменито з моїми інтересами... віддавна я не мав такого успіху. Чи ти теж тішишся?

— Ще й як! — відповідає жінка з зовсім невинною міною.

Франц думає: „Вона тішиться на умовлену зустріч, а не моїми інтересами. Що її обходять мої інтереси?"

Він придивляється уважно її очам, вслухується в її голос і стежить за усміхом та кожним подихом. „Ех, як би так можна на мить відчитати думки за цим чолом!"

— А чи ти знаєш, дорогенька, що завдяки твоїм добрим інтересам я куплю тобі на уродини срібного лиса. Твоя давня мрія буде здійснена.

— Бо звичайно то ти завсіди забуваєш за мої уродини. Зрештою то ще так далеко — за одинадцять місяців. Ти щось нині дуже ніжний.

„Ти теж", хоче він відповісти.

— Так, ніжніший і чемніший, ніж звичайно. Чи на це теж вплинули твої добрі інтереси?

„Комедіянтка" — він думає в цій хвилині, а каже:

— Ні, це не інтереси.

І він починає розмову таку, як звичайно ведуть її у подружжі — про останні товариські сензації, про спортові новини. Сибіля із солодким усміхом повідомляє Франца, що вона на два тижні стрималася від солодощів і значно похуділа.

— Бачиш, тепер оце тобі ще лекше носити мене на руках — жартує і підбігає до фортепіяну.

А тепер заграю тобі твого улюбленого бостона за те, що ти такий приємний нині.

Він думає: „Вона не має чистої совісти. Через те вона прикидається такою ніжною..."

Слухає мельодії, яка нині звучить для нього як диссонанс. Непомітно глянув на годинник „Як вона мусить терпіти! Кожна хвилина для неї вічність! Та яка вона дипльоматична: навіть не глянула на годинник. Ніколи я не думав би, що вона має так багато сили волі. Та який чоловік знає власну жінку".

Годинник вибив шосту. Франц думає: „У такій порі відбуваються в місті всі ті ніж-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Були — каже автор — такі поляки, які вірили, що дасться відбудувати давню згоду, марили про нормалізацію, але по виступі посла Целевича, що відповідав у соймі на закид пос. Войцеховського і після останньої промови митрополита Шептицького видно, що правильне становище тих поляків, які кажуть:

„Як має віджити велика ідея, що її символізує Високий Замок, то мусить піти в тінь святоюрська гора. Мусить знайтися спосіб, що прикоротив би акцію, яку ведуть і підтримують святоюрські чинники."

Автор статті дуже задоволений з останньої промови митрополита Шептицького.

„Як митрополит Шептицький каже, що промова посла Войцеховського зробила йому прислугу, то треба ствердити, що велику прислугу полякам, особливо „Малополькце Всходней" зробили слова митрополита. Знаємо тепер цілком добре, де ворог."

В обороні Церкви та її Голови.

КОМУНІКАТ ТОВАРИСТВА СВ. АНДРЕЯ.

Кожний віруючий, не то греко-католик, а взагалі християнин, і не лише він, але навіть кожна освічена й культурна людина, безсторонна і незасліплена національною ненавистю, мусіла відчути найбільше обурення і відразу до перфідної та образливої напасти на нам Найдорожчого і для всіх найбільше почитання гідного Архиєрея.

А вже наше Духовенство, яке знає найліпші інтенції Митрополита Андрея, подивляє Його геройську посвяту, виконує Його мудрі розпорядки і тішиться Його батьківською опікою, є просто потрясене і приголомшене перфідною злобою, яка границь і міри не знає.

Бо тільки собі подумати: в „обороні" гр.-кат. Духовенства, „кривдженого" своїм Митрополитом, виступає „приятель" п. Войцеховський! Ця „оборона" пече нас вогнем найбільшої зневаги і хіба маємо право раз на все собі її випросити.

Священиче станове Товариство св. Андрея в імені всього гр.-кат. Духовенства Львівської Архиепархії висловлює прилюдно і торжественно свою тверду непохитність при боці Митрополита Кир Андрея і беззастережну готовість до оборони Його авторитету та престіжу, а кожну образу і кривду, Йому заподіяну, вважає за образу і кривду нашої Церкви і Духовенства.

У Львові, дня 8. лютого 1938.

ЗА НАДЗІРНУ РАДУ Т-ВА СВ. АНДРЕЯ:
О. Юліян Дзерович, голова. **О. Петро Козіцький,** секретар.

ДИРЕКЦІЯ Т-ВА СВ. АНДРЕЯ:
О. Савин Дурбак; о. Иосиф Савицький; о. Володимир Харина.

ПРОТЕСТ СВЯЩЕННИКІВ БЕРЕЖАНСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Священники бережанського деканату у своєму протесті проти нападу посла Войцеховського заявляють, що „нема такої людської сили, що могла би вирвати любов, пошану і прив'язання українського громадянства до особи велького заслуженого Митрополита".

ЗАЯВА ГРОМАДЯНСТВА БУЧАЧА.

Заяву громадянства Бучача, висланну до Екс. Митрополита, підписали 102 особи.

ВІДПІР УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Протест українських установ та зорганізованого громадянства Яворівщини кінчиться заявою, що „всякі кроки, спрямовані ворожими чинниками проти наших провідників, знайдуть належний відпір цілого Українського Народу.

ГРОМАДЯНСТВО ГОРОДКА.

Громадянство Городка, зібране на довірочній нараді 5-го лютого, ухвалило протест проти нападу пос. Войцеховського на Митрополита Андрея та українську Церкву.

З українського життя у Варшаві.

ЩЕ ПРО РОКОВИНИ ВЕЛИКИХ ПОДІЙ.

До попередніх звітів про урочисте святкування українською кольонією у Варшаві великих роковин мусимо додати, що окремо вшанувала їх **корпорація „Запорожжа".** Члени корпорації на святочних сходинах вислухали рефератів **ред. Крижанівського і Б. Ольхівського,** перевели голодівку, й оподаткували себе всестудентською складкою.

Навязуючи до замітки про велику збірну академію, не можемо не занотувати, що найкращою точкою її артистичної частини була мистецька деклямація п. **проф. Наталії Дорошенкової,** про яку ми не згадали своєчасно лише з огляду на інформаційний постіх.

Д-р Ю. ЛИПА — ПРО УКРАЇНСЬКУ ЖІНКУ.

Тема реферату і передовсім особа прелегента, запрошеного управою **„Спокою"** на ширші рефератові сходини, стягнула д. багато української і чужої авдиторії. Д-р Липа після студій над „українською добою та українською літературою", занявся глибокими дослідами на тему, яку вважає чергови важним елементом українства — проблемою української жінки на тлі її суспільної ролі. Студія д-ра Липи — оригінальна в конструкції та висновках. Розглянувши моделі у нас і за кордоном течії та спроби визначувати суспільну ролю жінці, . прелегент на підставі глибокої аналізи, оперуючи багатим арсеналом історичних даних, дійшов до висновку, що українська жінка мала і має домінуючий вплив на душу нації і раси, **як мати — символ єдности.**

Довкруги прецікавого, глибоко потрактованого реферату зв'язалась оживлена дискусія, що (подекуди зрозуміло) зійшла на дорогу практичних, житевих, актуальних справ українського жіноцтва. Д-р Липа, відповідаючи на питання і завваги поодиноких дискутантів, ще раз оборонив прецизійними аргументами радше „біольогічне" розуміння проблем, перевівши м. ін. слушну оборону О. Пчілки та видвигнувши позитивну ролю плекання українського побуту в Галичині.

Сподіючися швидкої публікації цієї чергової прелегентової праці, обмежуємось до коротої замітки про неї

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 23. Пятниця, 10. лютого (29. січня) 1888.

„МИ, НІМЦІ, БОЇМОСЬ ТІЛЬКИ БОГА"..

В цьому числі докінчення промови кн. Бісмарка, який так її закінчив:

„Прихильність ми радо приймаємо, але на погрози ми не чутні. Ми, німці, боїмось тільки Бога, і більше нікого; любимо приятеля і приязнь, але хто нам погрожує, той переконається, що любов батьківщини, що радо піднимає бій і яка в 1813 р. цілу людність тоді ще малих і слабих Прус візвала під прапор — сьогодні стелася спільним майном німців, а кожний воїн має тверду в серці віру, що з нами Бог!"

„З ОСТАННЬОЇ РУСЬКОЇ ПОЗИЦІЇ".

В останній частині звіту з Загальних Зборів „Народньої Ради" — ціла низка привітніх телеграм. Між іншими:

РЯШІВ Хвально почата 900-літня річниця культури Руси — єдинням сил до дальшого культурного розвитку народу! За правду і за волю нашу боріться! Поборете, бо за правдою Бог! З останньої руської позиції на заході — Негребецький.

ЗПІД РАДИМНА. Честь патріотам Руси, що дбають за її добро! Слава оборонцям руського народу! З вірою в нашу силу, в надії кращої будуччини і з любовю до тих бідних руських сільських хат, радьте щасливо над добром руського народу, а Всевишній хай поможе Вам у тяжкій праці, а в нагороду причинить здоровля! З дотеперішньою програмою „Народньої Ради" ми вповні годимося, отже і з рішеннями загальних зборів того товариства наперед солідаризуємося! — Русини зпід Радимна.

НАША ЛЕМКІВЩИНА ПОСОЛОВІЛА...

— З ЛЕМКІВЩИНИ ПИШУТЬ НАМ: Наша Лемківщина чогось посоловіла. Літо і осінь були перепадисті, тому і вся майже паша зігнила. Зима ще гірша. Сніги такі завалили, що ані до ліса по паливо добутись, ні худобини на торг вигнати, а ту ні звідки заробітку. А тепер ще і побоювання перед весною. Коли весняне сонічко припече, а сніги нагло потають, збере вода в тисячних потоках і забере урожайну землицю, довголітній труд нашого селянина та занесе далеко від наших гір. До того ще й джерело нашого добробуту, доходи з Америки, припинились. Відома річ, що вожна сила наших лемків шукає заробітку в Америці і звідти надсилає гроші домів. Тепер і в Америці не стало заробітку і доляри не так часто заглядають до нас, як передтим. Біда тай годі!

ЗИМА.

— СНІГОВІ ЗАСПИ В ГОРАХ ЯСЛИСЬКОГО повіту такі величезні, що селяни мусять часто з хати до хати перекопуватись. Всі яруги і русла потоків цілком зарівняло снігом, так що не можна вказати місця, куди пливе ріка. Розуміється, що всяка комунікація припинена і навіть у самому Ялі чотири дні не дістали почти. Якби нагло почало танути, то можна би побоюватись великих повеней.

ВДАЛИЙ КОНЦЕРТ-БАЛЬ СОЮЗУ УКРАЇНОК

Рухливий Союз Українок - Емігранток може записати на конті своєї активности черговий плюс — удатну імпрезу, якою був концерт-баль з доходом, (що найважніше!) на фонд будови бурси для дівчат.

У щасливо підібраних салях Т-ва еванг. молоді зійшлася в м. суботу майже вся товариська українська Варшава. Властиві вечерниці попередив концерт, у якому взяли участь **п. М. Валійська,** заслужена українська артистка, **п. Т. Пухальська,** премила ревіова співачка, і крім того д. талановита наша рецитаторка у Варшаві **п. Н. Поповнч** та опанований акомпаніятор **п. Ю. Науменко.** Справжньою несподіванкою для авдиторії був фрагмент опери „Запорожець за Дунаєм" у виконанні арт. **п. Валійської** та **М. Ольхового,** що крім того збагатив програму ще й окремим сольовим виступом.

Після концерту почались танці під проводом пп. старшин. Справжньою атракцією були поодинокі виступи танцюристів (національні танки у вик. пп. Саліковської і Пирогівної) і т. і.

Організація імпрези — взірцева; добір і поведінка публики не менше гідні похвали.

КТВ.

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашнє навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

ні зустрічі з комплементами. Але нині вона не йде туди! А той там нехай чекає годину-дві на дощі... На дворі дощ".

Сибілля перервала гру:

— Чи ти знаєш, що це вже шоста?

— Що? справді? О, як той час хутко минає... разом. А що ти сказала б на те, як би ми так пішли до кіна?

— Дуже радо — відповідає жінка з невинною міною.

III.

У кіні сидить у ложі при ньому, як би і нічого не трапилося. Іде як би комедія на екрані. Як щиро Сибілля регочеться... зовсім як дитина! Але він знає, що це сміх нервовий, брехливий. Вона не вміє інакшим способом закрити своє схвилювання. А що вона тепер гарніша як звичайно, то це теж вислід того нервового настрою. Так Ева залишається Ево... навіть у кіні..."

Вона бере ніжно його руку і шепоче:

— Я така щаслива, що ти вже приїхав!

Він відповідає їй таксамо живо рукою і стверджує, що її рука така маленька, як у дівчинки.

Франц думає ввесь час про зустріч Сибіллі і не може стежити за фільмою. Він ні разу не засміявся з цієї веселої комедії! А публика заливається аж реве саме, коли приходить якась дурна сцена з телефоном.

Саме тоді Сибілля звертається до свого чоловіка:

— Ага, я щойно тепер пригадала собі... забула тобі сказати, що підчас твоєї неприсутности дирекція телефонів змінила число нашого телефону!

Перекл. **аб.**

Жіноча сторінка.

Замало пишемо.

Маємо цього року дві жінки відзначені літературними нагородами. І попередні роки також мали своїх лавреаток. Маємо вже віддавна визначних жінок письменниць, імена яких стоять поруч найвизначніших імен наших письменників, як Марко Вовчок і Леся Українка. В нас і кілька самостійних жіночих періодичних видань, де бачимо багато жіночих підписів отже здавалось би, що такий наголовок як „замало пишемо" є щонайменше дивний.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ І ЖІНОЧІ

оцінйно до поодання.

„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

Та на жаль, той наголовок знайде своє виправдання, коли приглянемось не святам нашого життя, якими є поява якогось літературного твору наших письменниць, що навіть час від часу і нагородами визначаються, а сірій щоденщині. Скільки ми маємо тем до обговорення серед нашого життя, як багато ми говоримо коли припадково зійдемось у свому товаристві. Які нераз навіть і дуже гострі дебати виникають на ріжні теми, близькі нашим жіночим інтересам. А чи багато зустрічаємо відгуків тих розмов у нашій чи то жіночій, чи то у щоденній пресі?

Коли переглянемо нашу жіночу пресу, чи особливо й такі сторінки-додатки, як наша „Жіноча Сторінка", то побачимо, що дуже часто повторюються ті самі імена і то на сторінках кількох часописів одночасно. А скільки то імен мужчин явно чи навіть і тайно (прихованих під ріжними жіночими псевдонімами) знайдемо ми на сторінках тої чисто феміністичної преси. І треба сказати, що ті мужчини-письменники говорять, чи властиво пишуть на такі теми, які сміло могліб порушувати і жінки і на які власне дуже часто ведуть між собою дискусії. Чомуж не мають наші жінки сміливости все те, про що вони говорять і що їх бере за живе та викликає румянці на лиця в часі гарячої дискусії, порушувати на сторінках чи то своєї чисто жіночої преси чи на сторінках преси „мішаної", коли ті жінки не є може стовідсотковими феміністками? — „Писати не вмію" чуєте часом у відповідь на таке питання. Ні, це не вірно, бо коли вже наші жінки беруться писати, то дають вони докази, що володіють пером. — „Хай пишуть інші!" — чуєте від другої. А чому-ж мають писати ті „інші", а не та, що часом має дуже здорові і цікаві думки? — „Не маю часу" — чуєте ще з третіх уст. А час дійсно марнується на багато дрібничок, які можна було б без шкоди відсунути на бік, щоб потримати бодай пів години перо замість, скажім, голку при вишиванню чи гачка при якійсь прикрасі.

Ні, мабуть тут інша причина. Подекуди може трохи лінивство, а частіше страх перед отим пером, найголовніше страх перед критикою, — страх перед тим „що скажуть?"

А жаль! Ми живемо в такій добі, коли наш нарід гарячково бореться за своє буття. І саме в цей час треба якнайбільшого нашого загального напруження, якнайбільшого обміну думок, шукання нових і певних шляхів. І ось тут кожне слово, кожний вияв думки може бути надзвичайно цінний. Жінка наша творить і мусить творити поруч із мужчиною долю свого народу, на ній-же лежить ще й такий відповідальний тягар як виховання молоді. Чомуж саме вона, що має від природи ще стільки здорової інтуіції, не висловлює своїх думок, своїх почувань не на якісь там високо-політичні або ідеольогічні теми, а про звичайні буденні дрібнички, а яких складається наше життя і які треба старанно і докладно обговорювати, бо вони, а не оті високолетні і премудро обговорені теми мають вплив на наше щоденне життя, на наш суспільний уклад. Дехто іронізує над тими темами, але вони таки потрібні, доказом чого можуть бути досить часті полеміки на саме ось такі „дрібні" теми, коли їх хтось випадково порушить.

Доводиться мені досить часто бувати на нашій провінції і зустрічатись із нашим жіноцтвом. Скільки цікавого і в якій гарній формі доводиться нераз почути про місцеве життя, місцеві обставини! В якім корисним світлі нераз виступають себе оті наші приховані жіночі сили. Але попробуйте їх попрохати, щоб вони про те все написали! Скільки то ріжних застережень, відмов і непотрібної скромности! Просто школа, що наші справді інтеліґентні жінки так мало себе виявляють і серед ширшого загалу складається зовсім неправдива уява про наше жіноцтво, особливо про те жіноцтво з провінції.

Ось чому я дала такий наголовок своїй статті. Писати треба, писати про щоденні звичайні речі, бо це багато допоможе нам у нашому суспільному житті. А коли якась редакція і відкине часом написане, бо або вже на ту тему було багато говорено, або невідповідний для тої редакції підхід у тій статті, або часом може й слаба вона буде формою, то не треба тим зражуватись. Форма виробиться згодом, порушена тема іншим разом може бути саме вдала, або може знайти для себе місце в іншій редакції.

Одне мусимо памятати, що нам потрібно постійного і живого обміну думок, бо ми повинні знати життя нашого громадянства у ріжних його закутинах і проявах, ми повинні стежити і кермувати народнім життям, а для того треба його знати й обговорювати. А нам жінкам слід памятати, що велика частина тих буднів і щоденних турбот спаде з наших плечей, коли частіше чутимемо якісь думки про ті будні і турботи, та треба нам ще найбільше памятати і про те, що ми виховуємо нові покоління, а тут кожна з нас потребує вказівок, проводу і досвіду та підтримки, а це все найлегше дамо таки ми самі одна одній.

Преса, чи періодична чи щоденна може зробити нам великі прислуги, але лише тоді, коли ми вмітимемо її використовувати, тобто і вмітимемо її читати і вмітимемо висловлятися на її сторінках свої думки.

Х. К.

Українські жінки - фабрикантами.

Відрадним явищем наших днів є те, що не тільки мужчини, але і наші жінки творять самостійні варстати праці та дають заробіток українським робітникам. Працьовитість та життєва упертість, витривалість та послідовність жінок дають прекрасні висліди у тяжкій боротьбі за кусок хліба. Йдучи вперед до кращого майбутнього, вони не повинні зражуватися тимчасовими перешкодами чи невдачами. Між українками, які йдуть за цим гаслом, маємо вже 5 власничок фабрик, а саме: фабрику пасти до черевиків „Елеґант" О. Левицької, фабрику цукерків та чоколяд „Фортуна Нова" п. Авдикович-Глинської, фабрику содової води „Здоровля" п. О. Гірняковської, фабрику бульйонів та галантерії „Аброза" п-і Рожанковської, фабрику оцту „Вишиця" п-і А. Чижович. З винятком одної фабрики, яка є під проводом мужчини, всі інші в руках жінок. Майже у всіх фабриках доводилося мені побувати і скрізь я бачила ню невтомну поміч жінок. Ми повинні би рідом підтримати наші постави і по крамницях домагатися виробів наших фабрик. Розвиток наших фабрик залежить від нас сірих буденних жінок більше, ніж ми собі це усвідомляємо.

Стільки естетично, високоартистично влаштованих крамниць „Фортуни"! Яке прекрасне опакування товару. Літом морозиво „Фортуни" продають на вулицях. Коли маємо спрагу можемо пити содову воду „Здоровля". Скоро та дешево справляємо закомнику з будинків чи ґазетки „Аброза". Обід пустимо пастою Елеґант! Олеї „Вишиня" купуємо самозрозуміло, бо він першої якости!

Наші фабрики борються з тандитою і відомі своєю солідністю.

М. Нижанківська.

У 30-ті роковини смерти Анатоля і у 19-ті роковини смерти Йосифи з Ваньковичів

ВАХНЯНИНІВ

відправлять заупокійну Службу Божу з Панахидою у церкві св. Духа (Коперника 36) 13. лютого 1938 в год. 11.30.

Свояків і знайомих запрошують

Діти.

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ.

В понеділок 7. п. м. обговорила у клюбі „Нової Хати" і „Труду" п. **Еля Олесницька** весняну моду 1938. Референтка виправдувалася, що в самому вирі карнавалу вже пригадує про весняну моду случайним. Та мода невблаганна й не знає стриму. Вона підготовила весняні моделі, вже визначує лінію для нової сезонности. Назагал великих змін нема. Головні прикмети сезонности в 1938 р. це поширені рамена (навіть при легких сукнях), коротша спідничка та яскраві виразні кольори. Побічні прикмети, що всеж таки грають дуже важну ролю це мореновання й закладки, що прикрашують сукню. Багато буде також рисованих (вись), що надає сильветці молодечого вигляду. Взагалі все йде в дусі молодечости. Все повинно бути коротке, стрічке, хлапське. Тямто комплети й надальше дуже модні, але жакетики їх значно коротші, іноді перетворюються в болерка. Комплети ці доповнені часто камізолькамі в яскравих кольорах, що їх оживляють.

Зимове майже всюди сукня-гарсонка. Вона набрала такої популярности, що вже збуденніла. Одначе цей фасон має багато можливостей перерібки й референтка демонструвала їх на моделях із журналю. Так само радила, як перероблити сукні-комплети. Передовсім треба скоротити жакет і поширити рамена. Новинкою будуть передники й вставки при сукнях. Взагалі вирій уже не є такий чорно-строгий, так що при цій дозволене взагалі якась відміна. Рукави назагал короткі. Для підкреслення рамен модні також реглани, але такі, що їх поширюють.

Присутні ставили ще ріжні питання щодо перерібок і модернізацій. Референтка давала влучні й фахові відповіді, так що багато пань з відчиту скористало.

Практичні поради.

Масло. Ніхто не повірив би, що масло в косметиці може бути придатне. Особливо добре масло є для тих, кому доводиться робити собі докладний макіяж чи то в щоденному житті чи часом для аматорських вистав. Тут масло при старанно маліяжу далеко ліпшу нам зробить прислугу, ніж різні вазеліни та креми. В такому випадку треба обличчя докладно натерти маслом, потім стерти масло тоненькою бібулою. На обличчі не лишиться ані сліду по барвах. Щоб масло було приємніше до вжитку можна додати до нього кілька крапель якоїсь перфуми чи запашного олійку, або вимити масла обтерти обличчя ватою змоченою в рожевій чи іншій водичці. Добре натирати обличчя маслом і тоді коли нам довелось бути довший час на вітрі.

Цитрина взагалі робить нам великі послуги у різних випадках. Коли доводиться нам письнувати кухні і від того звичайно дуже почуваються руки, зробимо собі дома таку мішанину з вівсяної муки і цитринового соку, щоб вона легко розтиралась на пасту. На хвилину вимочимо цю масу теплою водою з милом. Руки будуть як оксамит. Декому пітніють ноги, а особливо часто це буває у дітей підліткових. Добре такі ноги купати у воді з цитриновою вапняною, або й з оцтом

Сторінка без політики.

Найвищий летунський майдан в Европі.

Із Сен Моріс повідомляють, що в Самадені відчинять цими днями летунський майдан, який матиме назву летовища Сен Моріс. Майдан лежить на висоті 1728 м. У літі минулого року переведено нівеляцію теренів, так, що осягнено таким чином рівну площу до причалу літаків, величини 800 м. кв. В зимі, рівно вигладжена площа снігу є ідеальним стартовим тором. Одночасно вибудували також деревляні гангари для літаків. Покищо лети будуть відбуватися тільки при гарній погоді, тому, що Самаден не має ще радіостації. При пробній їзді лет із Ціріху до Сен Жермен тривав 40 хвилин.

—o—

Чоловік, що був на своїм власнім похороні.

Такі події не трапляються часто, щоб хтонебудь був присутній на своїм власнім похороні. Воно виглядає просто на неймовірну історію, всеж таки воно іноді трапляється. Свого часу один мільонер сфінгував свій похорон, приказав у своїм завіщанні, якими кіньми мають його труна везти, хто має виголошувати промови, який має бути гробовець і т. д. За гроші знайшовся „небіжчик". Якогось знайденого трупа, невідомого прізвища і походження, поховали справді, як мільонера. А сам мільонер ішов позаду свого похорону, слухав, що про нього люди доброго і злого говорили, слухав промов своїх приятелів і бачив, як до гробівця, що він сам велів собі збудувати, клали невідомого небіжчика. Згодом цілу справу згаданий багач сам зрадив, бо хотів почванитися, що він був на своїм власнім похороні.

Жарт, чи збіг обставин.

Та правдива, не для емоції, чи жарту макабрична подія трапилася перед кількома тижнями у Шорегемі. Ціла подія виглядала осьтак:

На одному льондонському передмісті жив вдоволений життям і щасливий торговельний агент Ернест Басет із жінкою. Спокійне та щасливе життя цієї подружої пари скомпхнула одного дня дивна подія. Пані Басет дістала листа з оригінальним змістом. У листі були вислови співчуття з приводу смерти її чоловіка, Ернеста Басета. Пані Басет звернулася негайно до того знайомого, який вислав згаданий лист, щоб висловити йому за погляди жарт та одночасно заповісти, що віддає цю справу до суду. Коли ж п-і Басет справді зявилася у „сміхуна", він заявив їй збентежений, що саме недавно довідався про виловлення з морських хвиль в околиці Шорегему трупа Басета. Він не мав ніякого замірy жартувати, але вислав щирі співчуття.

Коли купець довідався про цілу історію, заявив жінці, що хоче виїхати з нею до Шорегему, щоби там на місці виявити помилкy.

Фатальне візитівка.

Коли вони обоє приїхали до Шорегему, люди оповіли їм, що виловили з моря чоловіка на прізвище Ернест Басет, який імовірно підчас купелі втопився. Невиключене було теж самогубство. Потопельника саме тоді хоронили. Таким чином льондонський купець був на своїм власнім похороні.

Басет звернувся негайно до влади за виясненнями. Там довідався він, що в кишені невідомого небіжчика нічого не знайшли, тільки візитівку на прізвище Ернеста Басета з Льондону. І під таким прізвищем його теж поховали.

Купець сильно переймався тою цілою справою. Він став сумний і мовчазливий. Чотири тижні після тієї події, використав він короткий час, що його жінки не було дома і наложив на себе руку.

Цим разом його жінка була вже на правдивім похороні свого чоловіка.

—o—

В кабареті плакала по дитині.

В одному паріському кабаретовому льокалі розігралася перед трьома тижнями дивна сцена, яка нагадувала найбільш сентиментальні романи.

Багата американська пара, яка приїхала до Европи, хотіла пізнати паріське нічне життя і вибралася відвідувати ресторани й кабарети Монтмартру. Одного вечора американці знову зявилися, як завжди в одним з кабаретів. Та там було ще дуже мало гостей. Тільки при однім столику сиділа якась артистка і заливалася гіркими сльозами. Коли її запитали про причину її ревного плачу, вона відповіла, хлипаючи, що їй померла дитина і вона не має тепер ні праці ні грошей, щоб дитину поховати. Милосерні американці жертвували дискретно заплаканій авторці 3.000 франків і покинули кабарет, не чекаючи на вияви вдячности нещасної матері.

Якийсь час пізніше виїхав згаданий американець до Ніци, де він теж шукав за льокалями, в яких міг би пускати свої доляри. В однім із тамошніх нічних льокалів побачив він знову в таких самих обставинах заплакану жінку. На його запит, відповіла вона, що її дитина бореться зі смертю, а вона не має за що своєї дитини рятувати. Коли американець приглянувся ближче „безталанній" матері, пізнав у ній що саму жінку, яка в Парижі не мала за що поховати своєї дитини. Виявилося, що ця б. кабаретова акторка кільканадцять разів перевела з від повідним успіхом свій трік і заробила на ньому від легковірних та милосерних людей чимало грошей.

Убивство у львиній клітці.

Особливий злочин, виконаний перед багатьома роками у клітці з дикими львами, вийшов тепер наверх. Колишній присмирник диких звірят признався на смертній постелі, що він кинув свою жінку львам на жир.

Ціла історія тієї трагелії, що він її оповів, була така:

Володимир Голея, ще малим хлопцем виказував велике замилування до цирку. Одначе його багаті родичі не хотіли навіть чути про циркову карієру свого сина. Тоді хлопчисько — було воно вже більше як 50 літ тому — втік з якоюсь мандрівною будою-варієте. Власниця клітки, якій молоденький, ледви 16-літній хлопчина припав до вподоби, призначила його на присмирника і сама платила за його науку іншому присмиреникові. Небавом Голея став славний як присмиреник хижаків.

Його пописовою точкою, яка всюди викликувала величезне вражіння, були продукції з тигрицею та 40 львами і тиграми.

Із вдячности до власниці цирку, яка допомогла йому здобути славу, рішив він оженитися з нею. Та пристаркувата жінка почала небагом затровувати йому життя своєю хоробливою заздрістю.

Коли по якомусь часі Голея залюбився в одній молодій акторці, що виступала в цирку його жінки, почалися жахливі сцени заздрощів. Вкінці присмирник рішив звільнитися від своєї заздрісної жінки.

Одного дня попросив він її допомогти йому годувати привезених берберійських львів. Потайки виголодив Голея львів і не давав їм два дні нічого їсти, щоб вони стали тим дикші. Коли він стояв із своєю жінкою перед клітков, тоді не сказавши ні словечка, відчинив двері і штуркнув жінку до виголодніли хижаків. Леви кинулися прожогом на свою жертву і роздерли її. Останки одягу вбивник сам спрятав із клітки та відтак оповів, що його жінка мусіла несподівано виїхати до Франції до вона дістала якусь спадщину.

Таким чином ніхто не довідався про його злочин. Довгі роки жив Голея зі своєю страшною тайною, аж недавно в обличчі смерти зрадився він зі свого макабричного злочину.

Кілька годин пізніше Голея помер.

„Записник моєї жінки".

(Щось гейби гумореска)

— Гальо, пане докторе, мушу вам подати жахливу вістку...

— Що сталося?

— Моя жінка втратила глузди!

— Невже?!...

— Її поведінка стала вже від кількох днів підозріла. При сніданні, при обіді, при підвечірку і при вечері кладе вона постійно свій записник перед себе, переглядає його, хитає головою, блідне і виглядає чогось залякана. Одначе, тому, що я не маю цікавої вдачі, не питав я її про причину тієї дивної поведінки. Але нині, по обіді, не міг я вже більше над собою панувати, взяв записник до рук і кинув на нього оком. Записки, що я їх там знайшов, сильно мене вдарили.

— Щож там таке записане?

— Ох, пане докторе, мабуть господарські клопоти помішали зовсім глузди моїй жінці і розбили їй нерви. А саме у записнику мала вона записані свої щоденні видатки, але в такій формі, що для мене вона стала справжньою трагедією...

— Алеж скажіть-же вкінці, в чому річ?

— Пане докторе, моя жінка втратила зовсім глузди... Вона не орієнтується в часі. Вона повернула з теперішнього в минуле...

— Як ви то розумієте?

— Й здається, що ми все ще живемо в післявоєнних часах девалюації, бо як я зрозумів з її записника, то вона починає знову в австрійських коронах рахувати. Перед собою маю її записник і можу відчитати вам деякі позиції!

— Прошу дуже.

— Наприклад учорашня дата:

Обід	300 к.
Підвечірок	950 к.
Вечеря	600 к.
Разом	2250 к.

І скажіть мені, пане докторе, чи воно не страшне?

— Можу вас заспокоїти пане Фартушок. Вашій жінці нічого не є. Із записок бачу, що вона гостро придержується моїх доручень.

— Вона здорова?

— Так. Ваша жінка хотіла почати відтовщеневе лікування і я дозволив їй тільки 2250 калорій денно.

— А... так?!... *(ер.)*

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Спомини з подорожі.

— Скажіть мені, пане Мандрівничий, чи подорож до людоїдів справді така небезпечна?

— Ясно, мій любий друже! Адже одною ногою чоловік стоїть увесь час... на спису страв.

Безличність.

Книговод підходить до наймолодшого урядовця в бюрі і товче пястуком до стола перед його носом:

— То вам ще мало, що в урядових годинах спите і ви мусите при тім аж так хропіти, щоб збудити шефа, який сидить у своїм приватнім бюрі і працює!

Незабутні спомини.

— Скажи, чи ти забув про тих 20 зол., що я їх тобі пожичив?

— Як можеш так думати? Вони є моїм найгарнішим спомином.

Подвійний пех.

— Ну, Петре, якже то було на цій лещетарській прогульці?

— Нічого надзвичайного. Спершу поломили ми лещета, відтак заручилися.

Іменинновий дарунок.

— Щож ти зробив з тими папіросками, що ти їх дістав від своєї тещі?

— Я їх породавав своїм приятелям, — але тепер уже їх не маю.

— Папіросок?

— Ні, приятелів.

Погане свідоцтво.

Директора Шпильки багатонадійний син вправився малоналійним у математиці і дістав дуже погане свідоцтво. Очевидно, директор Шпилька вважає, що його синові сталася великово можливе, що хлопець дістав двійку з математики.

— Тому — каже учитель — може вам це сказати. Тому, що ми не маємо гірших нот.

Торжественна Служба Божа у голяндському костелі в Парижі.

Париж, 6. лютого 1938 р.

У намірення народженої княжни Беатричі, доньки престонаслідниці Королівства Голяндії, відправив нині вранці у голяндському костелі грекокат. парох Парижа о. Я. Перрідон, торжественну Службу Божу в присутности епископа Шапталя, членів уряду і дипльоматичного корпусу. При цій нагоді виголосив о. Перрідон у голяндській мові високопатріотичну проповідь про Україну та українську Церкву, як авангард католицтва на Сході Европи. Опісля сослужив у святочній відправі „Те Деум", яке целебрував епископ Шапталь в окруженні французького і голяндського духовенства. Костел був виповнений по береги голяндською та українською кольонією у Парижі. **Ю. С.**

Не відкладай до завтра
КУПИ ЩЕ НИНІ ЛЬОС
до 1-шої КЛЯСИ 41 ЛЬОТЕРІЇ
В БАНКОВІМ ДОМІ
Шітц і Хаєс
ЛЬВІВ — пл. МАРІЯСЬКА 6
(ріг вул. Коперника).
ГРАГНЕННЯ ВЖЕ 17. Ц. М.

„Пять хвилин перед 12-тою".

ПРОМОВА СЕН. Д-РА А. ГОРБАЧЕВСЬКОГО.

Підчас дискусії в сенатській буджетовій комісії над буджетом міністерства внутрішніх справ виголосив довшу промову **сен. д-р А. Горбачевський** про польсько-українські взаємини. Пригадав, що концепція нормалізації довела вже на самому початку до виборчого компромісу, що його дотримали з деякими відхиленнями. Здавалось, що акція піде далі таким шляхом. На жаль знайшовся хтось, кому залежало, щоб нормалізацію знищити в початках. Тому почали ширити демагогічні гасла „ні пяди землі українцям!". А що за цим гаслом стояли теж особи, які мають за собою авторитет влади, українців не допущено всупереч постановам про земельну реформу з 1925. р. до купна землі крім малесеньких охлапів. Премієр заявив у соймовій буджетовій комісії, що воліє, щоб український селянин був богатий, ситий і вдоволений, ніж голодний і настроєний проти держави. Заявив теж, що український нарід у сх воєвідствах розвивається щораз краще під культурним і господарським оглядом. Премієр висловив навіть побажання, щоб усі інші частини держави розвивались у подібний спосіб. Тимчасом у теперішній дійсности ці слова є гіркою іронією. Якщо якась особа або кооператива великим зусиллям здобуде якесь поважне становище — то можу запевнити, що це не була агресія, лише самооборона. Український нарід у великій більшости складається з дрібних хліборобів і сподівався, що при перебудові рільного устрою дістане щось з тієї землі, що її управляє від віків. Тимчасом влада, що кермувала парцеляцією, зовсім помінула українців. Загально відомі переміни, що відбуваються тепер у сусідних державах, є поважним моментом під адресою керманичів польської політики, щоб остаточно створити моральні основи для оборони держави. Український селянин настроєний прихильно до держави, може заступити велику армію. Є **пять хвилин перед 12-тою.** Не говорю цього як погрози, але моїм обовязком сказати це як пересторогу.

Зі сен. Горбачевським полемізував сен. Лехніцький, запевняючи, що український нарід має в Польщі найкращі умовини розвитку і це повинно бути основою нормалізації взаємин. Сен. Зажицький скидав вину за невдачу нормалізації на українців. „УНДО — запевняв промовець — зрозуміло нормалізацію не як змагання до співпраці, але як право висувати постійно свої домагання. Запевняв, що поляків не можна підозрівати в „україножерстві" і що в Польщі нема тайної організації, що зверталась би проти українців. Признав, що в обох народів помітний зріст націоналістичних настроїв.

Що люди говорять?

Кожне тягнення льотерії викликує велике зацікавлення в широких колах громадянства. Багато надій, бажань та мрій іде впарі з кожним оборотом льотерійного кола.

Тим більше зацікалення і увагу викликує найближче тягнення І-ої кляси 41-ої Державної Льотерії. Зацікавлення зовсім зрозуміле і виправдане з огляду на багато корисних змін, які зайшли в поділі цілого льосу на пятки — замісць давних чверток, а також у зменшенні загальної кількости льосів, яких є тепер 160 замісць 195 тисяч.

Що думають і говорять люди про ці льотерійні зміни? Найчисленніші і найцікавіші уваги можна зібрати в льотерійній колектурі, де покупні льосів „розкрохмалюються" і висловлюють щиро свої погляди.

Середньо-добре ситуований купець-детайліст, надумуючись над вибором числа, кидає увагу: — Однак це добра і практична думка завести пятки, бо тепер у вигрі може брати участь пять осіб, а не як давніше тільки чотири.

— Я вважаю дуже корисним те, що зменшили кількість льосів, бо це при поділі на пятки рівняється збільшенні виглядів на вигру — висловлює свою думку постійний грач, учитель середньої школи. — Чи не так? — звертається до мужчини середніх літ, який стоїть біля нього і перебирає льоси, шукаючи за числами, до котрих має довіря.

— Алеж так, що правда, то правда, я — бачите — вірю в числа; мені приносить щастя чвірка і число з двома чвірками мусить виграти.

Залізничий кондуктор, що прислухувався розмові, докинув тепер і свої уваги: — Це правда — каже однак досі за виграну чвертку я діставав нпр. 10.000 зол., а тепер дістану за пятку тільки 8.000, отже ніби менше...

— Не маєте рації — відповів учитель — бо хто хоче виграти більше, той візьме дві або і три пятки: коли потребує грошей на смерть, а це не зробить йому ріжниці, що виграє вісім замісць десять тисяч. Збогатився на суму, якої взагалі не мав і якої не здобув би ані ощадністю ні комбінаціями.

— Зовсім вірно — додав інжиніер, постійний гість колектури і зокрема щасливий грач, що платив за свої дві пятки — нові зміни в цій Льотерії, на мою думку, вийдуть нам усім на користь. Виглядн на вигру збільшилися, льосів є тепер менше на 35.000, зате більше буде більших вигр. Хто грає, той буде мати змогу сам переконатися про це вже в тягненні першої кляси сорокпершої Клясової Льотерії, яке починається 17-го лютого.

Народній танок на сцені.

(З приводу виступу О. Заклинської на „Мистецькому Вечорі".)

Оленка Заклинська має вже за собою кілька зовсім вдатних прилюдних виступів; головно її сценічний дебют минулого року у „Вечорі танку, музики й співу" зустрівся із великою симпатією публики. Вчора ми бачили її у майже самостійному концерті в театрі Ріжнородностей, що його традиційним звичаєм влаштувало Т-во вдів і сиріт по священниках „Доля". У програму вставила О. Заклинська кілька дрібних, добре подуманих і гарно виконаних танків: „Золоту осінь" — Чайковського, „Вищальце" — Рахманінова, „Мікі-Маус" — Весоловського та цікаву у своєму вислові „Колисову" — Барвінського що була наче далеким відгомоном експресіоністичних танкових експериментів вігманівського стилю.

У всьому булоб побажане трохи справнішої техніки тіла, головно ніг, необхідної і основної вимоги всіх сценічних танків. Костюми проєкту мистця Ласовського, головно прегарна стилізація бойківського вбрання у „Колисовій" зовсім влучно підкреслювали характер танків. Також музичний акомпаніямент підходив добре до вистави.

Найкраще виходять у Заклинської народні або на народній структурі побудовані танки. У них так багато свіжої барви, чуття, деколи навіть палкого темпераменту, що у цьому напрямку повинна Заклинська повести свої дальші студії, щоб розвинути народній танок з тісного примітиву у пишні сценічні форми, не досить більше-менше ефектовно копіювати його зверха чи довільно підроблювати, як то кажемо „стилізувати". Тут треба проникнути його духа так, щоб він став основою нових творчих задумів. Народній танок це наче землею зроджена дика рожечка, яку віртуозною технікою і простірною пластикою можна вивлекати у запашну роскішну рожу. Такого великого діла піднялася з успіхом велика еспанська танечниця А. Аргентина, що створила народній еспанський балет, те саме робить найбільший німецький танковий режисер Р. Лябан, що творить при берлінській опері народній німецький балет, опертий на старогерманських легендах і мітах. — Єлисаветі Нікольській, московці з роду поручили чехи зорганізувати у народнім театрі в Празі, чеський народній балет. Те саме зробили поляки заангажувавши до виступів польського балету в Парижі московку Ніжинську.

Український танок має, завдяки Авраменкові, добре імя в Америці, він дістається також часто і на великі европейські сцени, стає атракцією вечорів, добуває заслужене вирізнення, — та на жаль майже все під чужою фірмою, як нпр. минулого року на міжнароднім танковім конгресі в Льондоні, де полтавський танок у виконанні московської групи, очевидно як російський танок, дістав І. нагороду.

Буйний та барвистий український народній побут є невичерпаним джерелом мистецьких хореографічних задумів і міг би втримати неодну українську балетову групу. При моральній допомозі наших фахівців (музик та етнографів), О. Заклинська, що має вже у своїй крові ритм народньої музики, напевне приступилаб радо з цілим гуртом танечниць до такої справи, а громадянство не відмовилоб народньому балетові своєї підтримки.

М. Пастернакова.

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богослов. Наук. Т-ва у Львові: О. Д-Р Л. ГЛИНКА: Суспільне питання у папських енцикліках. Львів, салля „Української Бесіди".

Визначний спеціяліст від суспільних справ, о. д-р Лев Глинка, виголосив б. ц. м. виклад на подану вгорі тему, який стояв на високому науковому рівні. О. прелегент зясував на вступі основні питання суспільної проблеми, яку можна поділити на 4 частини: аграрне, реміснине й робітниче питання і вкінці питання дрібних купців. Суспільне питання стає питанням етичним і моральним. Це спонукало римських папів занятн становище в цій справі у своїх енцикліках: Лев XIII. — „Рерум новарум 1891. р. (про робітниче питання), Пій XI. „Квадрагезімо анно" 1931. р. (про суспільний устрій) і „Дівіні Редемпторіс" 1937. р. (про комунізм).

Дальше о. прелегент зясував основні теми цих трьох енцикліх і подав напрямні, які визначила католицька Церква в справі розвязки суспільного питання. Після критики економічного лібералізму, соціялізму й комунізму прелегент представив корпоративний устрій, співорацю станів і клас, як це поручає папа Пій XI. і Лев XIII. і Пій XI. виступили в обороні приватної власности, що є природним правом кожної людини. Колективна власність веде до неволі й несправедливости. Комуністична „рівність" зрівнює всіх у нужді. Папа Пій XI. підкреслює індивідуальний і суспільний характер приватної власности, яка має служити не тільки одиницям, але й загальному добру.

В дискусії промовляли: о. д-р М. Конрад, д-р М. Дзерович і д-р К. Чехович.

„Зберегти від забуття памятку життя свого народу є справжнім подвигом, який вже тепер (1856) має повну вартість в очах кожної справді культурної людини". Ці слова П. Куліша („Записки о Южной Руси", 1, 220) взяло собі за гасло „Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ у Львові" (вул. Чарнецького 24) і ви, ставши у його ряди, причинитесь цим до ствердження старовинности української культури та її високого, европейського рівня вже у княжій добі.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ДВАНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

До години 11-ої трибунал відчитував далі при замкнених дверях завізтіоновані у підсудних письма та друки. Після того оборонець д-р Безпалько поставив 3 внески у справі підс. Цушика, які трибунал відкинув.

В год. 12-ій предсідник замкнув доказове поступовання, а трибунал пішов на нараду, щоб устійнити питання для суддів присяжних. По півторагодинній нараді предсідник відчитав 54 головні і 3 додаткові питання.

По відчитанні тих питань оборонці д-р Безпалько і д-р Шухевич поставили внески, щоб трибунал допустив ще й евентуальні питання; прокуратор спротивився тим внескам, а предсідник після обідової перерви подав до відома, що трибунал відкинув внесок д-ра Безпалька і допустив евентуальні питання, що їх виголосив д-р Шухевич.

Ще того самого дня прийшов до слова прокуратор, що виголосив чотирогодинну промову.

Не пять кляс тільки пять частин льосу

Хоча вже багато вияснень подано до публичного відома, найдуться ще грачі, які не орієнтуються в чому лежить сама зміна, введена до пляну сорокпершої Клясової Льотерії Дирекцією Польського Льотерійного Монополю. Нпр. дехто думає, що повернено до давнього поділу льотерій на пять кляс, замість чотироклясової системи, яка обовязує від довшого часу.

Тому треба ствердити, що під цим оглядом не зайшли ніякі зміни та що сорокперша Клясова Льотерія буде складатися, подібно як й минулі Льотерії, починаючи від 28-ої **з чотирьох кляс.**

Зате зайшла зміна при системі поділу льосів. Коли досі кожний льос ділився на чотири частини, **зазначені буквами** а, б, ц, д, так тепер **він ділиться на пять частин,** при чому пята частина зазначена черговою буквою **е.** В цей спосіб усі вигри, в кожній з чотирьох кляс, будуть ділитися між власників кожної пятої частини льосу, себто на пять частин Зрозуміле, що одна особа може мати довільну кількість частин льосу і цією дорогою збільшити свою участь у майбутній вигрі.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

АНГЛІЯ НЕ ОБІЦЯЛА АМЕРИЦІ ПОМОЧІ НА ДАЛЕКОМУ СХОДІ.

Проф. Гільберт Мюррей заявив у Льондоні, що Велика Британія зобовязалася дати Злученим Державам підтримку у всякій акції на Далекому Сході.

Американський державний секретар заперечив це, заявляючи, що такої справи взагалі не порушувано.

РУМУНСЬКІ МЕНШИНИ ПРИСТУПИЛИ ДО УРЯДОВОГО ВИБОРЧОГО БЛЬОКУ.

Уряд заключив виборчий картель з партією семигородських мадярів, запевнюючи їм на урядовій листі 11 посольських мандатів і 6 сенаторських. Ще давніше заключив уряд виборче порозуміння з німцями та обіцяв 1 мандат поважкам. Чи дійшло до якого порозуміння між урядом і українськими партіями — про те нема згадки в українській буковинській пресі, ані в інших джерелах.

ПЕТРОВСЬКИЙ ПОКІНЧИВ 60. РІК ЖИТТЯ.

На засіданні центрального виконавчого комітету УССР секретар комітету Кіселів зложив предсідникові комітету Петровському привіт з нагоди 60-ліття його уродин; опісля зложили побажання також інші достойники. (ВУ.).

НОВИНКИ.

— **Конфіската „Діла".** Вчорашнє (30.) число „Діла" підпало конфіскаті за один уступ у листі до Редакції посла Ст. Скрипничка з Луцька.

— **Кооператива Український Народній Театр ім. М. Садовського** повідомляє своїм Хв. Громадянство, що у Львові в дні 15. II. вівторок Салі Новости (Колісей) Сонішна 23, дає дві вистави: год. 3.30 „Гетьман Полуботок", історична пєса на 3 дії (4 явт) О. Барвінського в інсценізації м-р М. Лужницького; год. 8. „Пісня Бескиду" народня пєса на 3 дії з лемківського життя. В III. дії лемківське весілля. Білети в Союзному Базарі. 1—2

— **Танковий вечір** для своїх членів і гостей улаштує Т-во **„Львівський Боян"** в суботу 12. лютого ц. р. в год. 21. в Малій Салі Лисенка (вул. Шашкевича 5).

— **Найкраща забава** — на Сокільських Вечорницях в суботу дня 12. лютого від 9. ввечір до білого ранку у великій салі при вулиці **Супінського 23** (Академічний Дім).

— **Філія С. У.** влаштовує в суботу 12. лютого ц. р. год. 19. веч. **Святочні Сходини** з рефератами і рецитаціями. Домівка С. У. вул. Сикстуська 46. Просимо численно явитися.

— **Процес розвитку української нації.** В пятницю 11. ц. м. проф. Вадим Щербаківський з Праги виголосить у викладовій салі Українського Наукового Інституту в Берліні відчит п. н. Процес розвитку української нації".

— **Академічний вечір.** Дня 13. лютого ц. р. в „Українській Бесіді" відбудеться виклад проф. д-ра Володимира Залозецького п. н. Соціяльне питання у творах Липинського.

— **В суботу 12. ц. м. зустріч усього „елегантного Львова",** старих, старших, молодших і цілком молодих — на **Равті Преси!** Ділимося приємною звісткою, що від якої 10 год. веч., після закінчення вистави в театральній салі „Ріжнородностей", у розпорядженні Равту Преси будуть також кулюари великої салі Народнього Дому вкл. з кімнатою театрального буфету. — Добірний буфет! — 10 осіб орхестри! — Низькі ціни!

— **„Що це фільософія?"** Д-р Іван Копач виголосить у Перемишлі два дальші свої виклади, а саме: 1) в суботу — 12. лютого п. н. „Фридрих Паульсен — представник европейської фільософії коло р. 1900"; 2) в неділю 13. ц. м. п. н. „Етика і політика у світлі фільософії" — на прохання тамошньої філії „Учительської Громади" в „Українській Бесіді" в год. 17.

— **Кошицька радіостація** передає у неділю 13. ц. м. концерт хору гр.-кат. жіночої семинарії в Ужгороді під проводом диригента Миколи Аркаса. У програмі пісні Леонтовича, Давидовського, Аркаса й ін. Початок концерту в год. 18.20. Тогож дня в год. 18.00 надає кошицька радіостація чеські релігійні пісні на Закарпатті.

— **Виховні виклади Католицької Акції** в салі Бібліотеки Т-ва „Просвіти", Ринок 10. В суботу 12. ц. м. „Освіта й виховання позашкільної молоді" виголосить м-р В. Сеньківський; в неділю 13. ц. м. о. др Й. Маркевич, ЧСВВ говоритиме про „Виховну ролю театру кіна та преси"; у вівторок 15. ц. м. о. дир. В. Лициняк: „Про спільне виховання хлопців і дівчат". Початок викладів в год. 17-ій. Вступ вільний.

— **Збірка на Ремісничо-Промислову Бурсу у Львові** відбудеться в неділю 13. ц. м. п'д церквами й українськими установами. Прохання до нашого громадянства, щоб жертвувало радо на установу, що виховує нашу фахово працюючу молодь.

— **Перед конгресом українських аплікантів.** Виділ секції аплікантів при СУА подає до відома усім членам секції такий комунікат: Перший конгрес українських аплікантів відбудеться 20. лютого ц. р. у Львові. Відкриття конгресу в год. 9.30 передпол. в „Жовтій Салі" Народнього Дому при вул. Рутовського 22. I. Від год. 9. дижурні в цій салі приймативуть товаришів з краю. Товаришів, які домагалися змін реферия конгресу повідомляємо, що з технічних оглядів цього не вдалося зробити і просимо прибути на конгрес. Участь у конгресі можуть взяти лише члени С. У. А. Це відноситься теж до товаришів, які внесли вже прохання у справі приняття або внесуть його ще до дня 16. лютого ц. р. та які не дістануть ще повідомлення у справі приняття до С. У. А. Взиваємо усіх товаришів, які дотепер не є членами С. У. А., щоб внесли до дня 16. ц. м. прохання у справі приняття у надзвичайні члени С. У. А. (з поданням патрона та його потвердженням). Дальші зголошення участи в конгресі просимо слати до 16. ц. м. на адресу: м-р Юрій Пачовський, Львів, вул. Підвалля 7. II. (туди теж і подання про приняття до С. У. А.). Товариші, які приїдуть до Львова один день раніше, повинні теж зголосити, щоб запевнити їм нічліг. Точну програму конгресу подамо в черговому комунікаті. Підчас перерви нарад відбудеться спільний обід учасників конгресу. З огляду на важливі справи взиваємо всіх товаришів, членів С. У. А., щоби взяли участь у конгресі. За Виділ секції аплікантів при С.У. А. м-р Ю. Старосольський, м-р Ю. Фединський, м-р Ю. Пачовський.

— **Артисти Донець і Петрусенко — живі.** Большевицька преса пише, що дня 20. січня ц. р. артист Донець був на принятті в артиста Саксаганського, а артистка Петрусенко їздила дня 22. січня ц. р. з делегацією до Москви витати першу сесію „верховного совета". Виходить, що ці артисти київської опери живуть.

— **Шкують.** Львівська група організації „Зажеве", що стоїть під проводом проф. Ромера, вислала полєві Войцеховському таку телеграму: „Солідаризуємося всецїло і дякуємо за підсесення справи митрополита Шептицького. Крім цього домагаємося, щоб потягнути до карної відповідальности еп. Бучка за провокаційне заточатковання співу пісні „Боже Великий нам Україну спаси" у Волоській церкві 14-го січня 1938 р. „Зажеве" — Львів: Журавскі, Крайтер".

— **Перед маніфестацією львівських поляків.** У звязку з перенесенням ген. Карашевич-Токажевського, команданта VI ДОК. у Львові до Торуня, появились на мурах Львова оголошення „звйонзку" легіоністів, стшельців і оборонців Львова, щоб польське громадянство зійшлось масово на Головному двірці та маніфестаційно попрощало ген. Токажевського. Крім того повстав окремий комітет під проводом відомого пос. Войцеховського, щоби вшанувати заслуги ген. Токажевського, який є — як відомо — головою секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій. Комітет звернувся вже до міської ради з домаганням, щоб одну вулицю названо іменем ген. Токажевського та надати йому почесне громадянство.

— **Данилівна таки вбила бл. п. Д. Стецькова.** Як ми вже повідомляли, поліція арештувала кухарку з кавярні „Роза" Анастазію Данилів під замітом убийства бл. п. Данила Стецькова. Відтиски пальців на мармуровій плиті виявилися таки Данилівної. Знимку відтисків переслали були до централі слідчої служби у Варшаві, яка потвердила їх тотожність. Давніше арештовану вже служницю Цирківну випустили на волю.

— **Львівська хроніка.** Служниця Марія Гренюк кинулася з балькону триповерхової камениці при вул. Замарстинівській 3 і згинула на місці. Причиною самоубства був розстрій нервів. — Поліція арештувала 42-літню Анастазію Сас (Коперника Ядвиги 6) і 56-літню Анну Якубішин за нелозволені лікарські заходи. Обі самозванні „лікарки" підставили до вязниці. — Кельнер Антін Петрас, який працює в ресторані Суцького при вул. Листопада побив підхмеленого гостя. мясаря із Судової Вишні А. Ризінського так важко якимсь тупим предметом по голові, що поліція мусіла побитого гостя відвезти до загальної лічниці. — Марцелю Файгер (26 літ) Моравська 9, арештували за те, що вона покинула свою дитину й відвели до судових арештів. — Двом злодіям Ст. Пасічникові (Сонішна 59) і Григорієві Дідикові (Клепарівська 15) не повелося на останній виправі, бо поліція приловила їх на крадежі білля вартости 350 зол., на шкоду Йосифа Клюза (Коперника 19).

— **За приналежність до ОУН.** Суд присяжних у Станиславові засудив Захара Когуча з Павелча на 2 роки вязниці і втрату прав на 5 літ за протидержавну діяльність, приналежність до ОУН та поширювання між шкільною молодю у Павелчі пісень, що славлять Біласа й Данилишина та вбивників мін. Перацького. Трибунал окружного суду в Станиславові засудив М. Сорока на 4 роки вязниці за приналежність до ОУН. М. Сорока приїхав з ЧСР. з легітимацією на прізвище Василя Продана.

Поминальне Богослуження та Панахида

за Душу бл. п.

МАРІЇ БІЛЕЦЬКОЇ

основниці та першої директорки Дівочої Школи Р. Ш. ім. Т. Шевченка

відправиться 12. II. ц. р. в 9. год. передпол. в Церкві У. П. Д. М. при вул. Руській, на яке запрошує

Учительський Збір Дів. Школи Р. Ш. Ім. Т. Шевченка та Старшинна Кружка Р. Ш. ім. Г. Барвінок.

Того самого дня в 11. год. відбудеться Жалібна Академія в домівці школи при вул. Мохнацького 12.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за
бл. п. ІВАНА ГОЛЕЙКА
емер. дир. окр. суду
у першій роковини смерти
відбудеться в неділю, дня 13. лютого ц. р. в год. 12-ій в Успенській церкві.
Дружина з дітьми.

— **Краєва хроніка.** В особовім поїзді, що затримався на двірці у Щирці, вмерла на удар серця умово недужа 35-літня Марта Мельник, яку родина везла до заведення у Кульпаркові.

— **Ніхто не хоче боронити Скверавського.** Відомого варшавського вбивника шофера, якого назвали „опирем Варшави", Владислава Скверавського, не хоче боронити ніякий адвокат, не вважаючи на заходи родини. Скверавському призначать мабуть оборонця з уряду.

— **Боротьба зі свиньми.** Великою язвою на Виленщині є свині, що пущені самопас, нищать придорожні дерева. У боротьбі з тією язвою дорогова комісія вирішила роздати дороговим службовикам чорну фарбу, що її не можна змити, якою вони значитимуть свині, що волочаться по дорогах. Так можна буде знайти власників свиней та потягнути їх до відповідальности.

— **Централя торговців опію в Польщі.** Митна сторожа зліквідувала ватагу пачкарів, які займаються доставою опію до ріжних европейських країв. На слід цієї ватаги попала віденська поліція, яка викрила в магазині віденського двірця 300 кг. опію. Посилка була означена як пшеничні отруби. Вступні допити виявили, що посилка опію надійшла з Марсей до Відня, звідкіля мали переслати її до Польщі. У Варшаві арештували одного китайця, який перед кількома днями приїхав з Парижа. Централя пачкарів опію на Польщу була в Мисьленицах. Дотепер арештували 8 осіб.

— **Поліцаї мусять бути чемні.** Головний комендант поліції ген. Кордіян-Заморський видав обіжник до всіх поліцаїв у справі їх поведінки в публичних місцях поза службою. Розпорядок підкреслює, що поліцаї повинні бути дуже чемні у прилюдних місцях. Якщо в поспіху поліцай штовхне когось на вулиці, повинен негайно перепросити прохожого. У трамваях поліцаї повинні зробити вільне місце старшим особам. На вулиці не повинні ходити під руки.

— **Боротьба зі знахорями.** Організації лікарів вислали до міністерства суспільної опіки і міністерства освіти проект новелі у справі вживання докторських титулів. Як відомо, перед 5 роками появився закон того змісту, що абсольвенти медицини дістають титул лікаря замість доктора. Титул доктора можуть осягнути лише ті лікарі, які напишуть відповідну наукову працю. Лікарі запевняють, що титул доктора медицини доконче потрібний на селі, щоб легше можна було боротись зі знахорями, яких є щораз то більше по селах.

— **50.000 людей на заслання.** Естонська преса пише, що совітський уряд виселив примусово з прикордонної смуги в Естонією 50.000 людей. Засланців вислали на Сибір і до Туркестану.

— **Турки не можуть вчитися католицької релігії.** Турецький міністр освіти видав розпорядок зі забороною вчити синів турецьких громадян католицької релігії у школах, що їх ведуть чужинці в Туреччині.

— **16.000 кільометрів по морю.** В каліфорнійській пристані Сансаліто затримався на кілька тижнів Гарі Кльова, який переплив сам один човном — довжини 10 м. — 16.000 кільометрів. По дорозі відважний моряк спинився на острові Самоа, на Гавайських островах і на архипелягу Кука.

— **Жиди в Німеччині.** В Берліні появився новий розпорядок, що торкається приїзду жидів до німецьких живців та кліматичних стацій. Жиди можуть зупинятися тільки в жидівських гостинницях, де жіноча арійська прислуга старша від 30 літ. Користуватися джерелами та лікувальними заведеннями можуть жиди тільки між 1-ою і 3-ою годиною дня, тобто в обідовій порі. Крім того заборонили жидам входити, ба навіть бути близько від читальняних саль та заведень для сонячних та воздушних купілів.

— **Вмер грецький князь Микола.** У вівторок рано вмер в Атенах кн. Микола, батько княгині Кенту, тобто дружини англійського князя Кенту Юрія і дядько теперішнього грецького короля Юрія II. Був він — народився в 1872 р. — сином грецького короля Юрія I. і братом короля Константина I. Був жонатий з Оленою, дочкою російського великого князя Володимира. Мав три дочки, з яких одна заміжна за кн. Павлом, теперішнім регентом Югославії, друга за князем Кенту.

— **Кириленко в неласці.** На засіданні Союзу совітських письменників України гостро заатакували українського письменника Кириленка. Як це видно зі статті у „Літературній Газеті", то офіціяльна критика признає, що твори Кириленка не тільки слабі під мистецьким оглядом, але й шкідливі політично.

— **„Вороги народу" на кожному місці.** Навіть у державному видавництві афішів у Москві вибрили „ворогів народу". „Правда" пише, що та установа (Ізогіз) засмічена ворожими елементами і панує в ній злочинний брак політичної відповідальности. Ізогіз пропагував у плякатах фашизм, бо плякати посвячені фашизмові були мистецькі, а плякати посвячені червоній армії були виконані нехлюйно на лихому папері. Був такий випадок, що на афішах надруковували догори ногами грузинський текст, а портрет одного визначного провідника так відбили, що 33 тисячі портретів треба було викинути.

— **Німецької експедиції не пустили до Гімаляїв.** Уряд Кашміру не дав німецькій експедиції дозволу на виїзд в Гімаляї. Це пояснюють тим, що кашмірська влада дає тільки один такий дозвіл на рік, а цього року вже використала цей дозвіл американська експедиція на Каракорум. Німецька експедиція дістала натомість дозвіл від уряду Індії на переїзд через долину Какан та на заложення табору по індуському боці Гімаляїв.

— **Смерть китайцям — приятелям Японії.** У французькій концесії у Шангаю знайшли відрізану голову видавця нового китайського щоденника „Теуеі Квампас". Біля голови лежала цвертка паперу, на якій члени невідомого у Шангаю товариства „Справедливість" погрожують смертю всім видавцям і журналістам, що працюють у китайських часописах, за прихильну настанову до Японії.

Останні вісти.

ЩО ДІЄТЬСЯ В НІМЕЧЧИНІ?

Львівська вечірня преса подає у власних телеграмах з Відня та Берліна вістки про неспокій у німецькій армії у звязку з останніми змінами, що їх перевів Гітлер на найвищих становищах. Є чутки, що у штабі Райхсвери викрили т. зв. „російську групу", на чолі якої стояв ген. Фріч, і яка змагала до того, щоб відновити договір у Рапалло та спертн німецьку военну продукцію на російських сирівцях. Совітсько-німецький військовий союз мав запевнити Німеччині супрематію в Европі, а Совітам забезпечити запілля в часі їх розгривки з Японією.

Ці самі часописи подають чутку про те, що з Німеччини втік колишній наслідник престолу, кронпринц Фридрих Вільгельм, що досі мав марку прихильника національ-соціялізму. Кронпринц утік без паспорту до Австрії, а звідти пустився в дальшу подорож до Італії.

Згідни з тими вістками, до Австрії втікло коло 20 вищих німецьких військових, між ними 5 генералів та кільканацять полковників. У Відні між німецькими генералами, що належали до найближчих співробітників Гітлера, находиться ген. Крісс. Кількох німецьких генералів утікло до Швайцарії.

Є непровірені вістки про бунти гарнізонів у місцевостях Алленштайн і Штольц (недалеко польського кордону), про розстріл 15-ти генералів та про арештування цілого ряду вищих старшин.

Всі вістки, які подає львівська вечірня преса зводяться до того, що це був монархістичний заговір, що кронпринца мали проголосити цісарем Німеччини, а його генерали, що були за військовою співпрацею з Совітами, мали йому допомогти опанувати ситуацію.

Треба додати, що у всіх тих вістках багато суперечностей, які не дають змоги зясувати собі докладно того, що в Німеччині сталося чи що ще й тепер діється. Може вияснять це найближчі години.

Посмертні згадки.

О. Евген Лукашевич, парох Красного, б. член УГА, помер 9-го ц. м. у Львові в 43. році життя. Перенесення тіла з дому жалоби при пл. св. Юра 5 до Архикатедральної церкви відбудеться 10. ц. м. в год. 17. Похорон на Янівський цвинтар відбудеться 11-го ц. м. в год. 11-ій. В. Й. П.!

У 30-ті роковини смерти бл. п.
Анатоля Вахнянина
композитора, основника і почесного члена Муз. Т-ва ім. М. Лисенка у Львові, 1-го Директора Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка, почесного члена-основника, Голови і диригента хору, Т-ва „Львівський Боян" відправиться в неділю 13. лютого 1938 в год. 5. попол. у церкві Преображення (вул. Краківська)
ЗАУПОКІЙНА ПАНАХИДА
на яку запрошує усе Громадянство
Муз. Т-во ім. М. Лисенка у Львові, Вищий Муз. Інститут і Т-во „Львівський Боян".

З театру.

Великий Театр: „Пан Йовіяльський", комедія на 5 дій Фредра.

Ця столітня сатира на романтичну фантазію і красномовний патос має живу акцію і могла б бавити своїми веселими ситуаціями авдиторію ще й тепер, під умовою, яка стосується до всіх давніх драматичних творів трохи перестарілих. Тип маляра та поета з романтичної доби, тип молодої панни закоханої у мріях повинні би мати в собі деякі риси давньої доби або нагадувати постаті з гротескової фантазії. Заголовну дієву особу — Йовіяльського таки найважче відтворити, бо невідомо, чи сучасний глядач має дивитися на Йовіяльського як на звичайного трохи придуркуватого сміхуна чи симпатичного старого мастодонта. Тут не досить пригадувати собі те, що знаємо про Фредра з літератури — дієві особи мусять жити перед нашими очима, коли не маємо позіхати.

В останній виставі відновленої комедії, в якій колись збирали оплески Сольський, Гостинська і Фельдман, ми бачили вчора дві ролі несподівано добрі: Г. Шлетинського (режисера пєси) в ролі шамбеляна і Тимовську в ролі шамбелянової. Завдяки цій парі вся комедія набирала справжнього гумору. Добрий артист Леліва не створив цікавого типу Йовіяльського і передавав байки дуже одноманітно. м. р.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „ДІВЧА З ТЕМПЕРАМЕНТОМ".

Після довгої перерви ми знову маємо приємну нагоду оглядати веселу Анні Ондру, що за той час вийшла заміж здається за славного боксера Шмелінга і досі не покинула ні його ні екрану. Вона виглядає, як і давніше: має таке саме наївне личко лялечки, нервові, комічні рухи і вміє кумедно підморгувати. Її нова роля подібна до неодної давнішої — це роля дівчини з фантазією і темпераментом. Як власничка великої фабрики кави, вона веде енергійно інтереси свого підприємства та обороняє їх перед конкуренцією другої фірми. Трапиться так, що вона зробить знайомство із своїм конкурентом, симпатичним, не менше енергійним молодцем, не знаючи, хто він. Молода власничка грає подвійну ролю бідної сільської дівчини і темпераментної мексиканки. Комедія повна безжурного гумору в німецькій мові, з гарними сценами краєвидів.

Спорт.

КОМУНІКАТ СОКІЛЬСЬКОЇ СПОРТ. СЕНЦІЇ.

Повідомляємо всі сокільські гнізда, що можуть вислати змагунів до краєвих лещетярських змагань, що їх уладжує К. Л. К. у Славську в днях 12—15. II. в конкуренціях: плоский біг мужчин на 16 км., жінок на 6 км., скоки, відцовий біг і сальом. Зголошуватись на адресу: Інж. О. Клюфас, Львів, Потоцького 58 а.

Сок. Спорт. Сенція.

УКРАЇНА — ЧОРНІ.

Гаківковий, товариський матч обох дружин відбудеться у пятницю 11. ц. м. в год. 7.30 вечором, на ледовині Погоні, при вул. Шимоновичів. Цей матч двох найкращих гаківкових дружин, мистця і вінсистця повинен зібрати тисяче число глядачів.

БОКСЕРСЬКІ МИСТЕЦТВА ЮНІОРІВ У ЛЬВОВІ.

В суботу 12. ц. м. починаються у Львові (у Спортовій Галі) боксерські мистецтва юніорів. Україна зголосила таких змагунів: Тимо, Кіт, Гаїк, Онуфрик, Шехович, Лейбюк, Левкович, Помірко.

Початок змагань у суботу в год. 7. вечором, в неділю в год. 5. попол.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання поясолить чеком Рідної Школи.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2- побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 11. II. год. 7.30 „Старосвітська сватання". Для молоді недозволене.

Субота 12. II. год. 7.30 „Кармен" оп.

Театр Різнородностей:

П'ятниця 11. II. год. 7.30 „Дамок з карт". Субота 12. II. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (сала Колісею, Сонячна 23).

15. II. год. 3.30 попол. „Гетьман Полуботок". Історична пєса на 3 дії О. Барвінського. Знижені ціни.

15. II. год. 8. веч. „Пісня Бескиду". Народня пєса з лемківського життя на 3 дії Луковичонка. У III-ій дії обряд лемківського весілля.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

ДОБРОМИЛЬ:

11. II. Довбут.

З Добромиля їде театр до Ст. Самбора і Турки.

Зол. 30·— годинник ручний з 14 карат. золота

Анкер 15 рубін. тільки у **Б. ГРІНБЕРГА** Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Дівчє з темпераментом (Анні Ондра).

АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Нінн Петровни".

ВАЙДА: „Під двома прапорами" і „Метрополітен".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Погорджувана".

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два вдови" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Історія одної ночі" з Шарлем Бое.

МАЛО СЕНЬКА: „Дибук".

МЕТРО: „Сем Далеко" „Опір на продаж".

МІРАЖ: „В оборонні" з Флінном і Фліном".

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „У тіні самітної сосни".

ПАЛЯС: „В перший бальі" (Гарі Балр).

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Пат і Патахон в раю"; „Тіні минувшини".

СТИЛЕВЕ: „Коронівський вальс" і ревія.

ТОН: „За тужі вини", „На Дівочому Острові" з Варнером Бакстером.

УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.

ХИМЕРА: „Скитальці пімочі".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 11. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Соловейко" на осн. Андерсена; 11.40 Музика з пл.; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. з пов. Ів. Ляма „Голоси до полотна". Музика з пл.; 15.20 Біжучі в справи з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Над альбумом поштових марок, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими. Що діється з лікарі; 16.15 Орх. концерт; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 „Світ змінюється, жінка змінюється"; 17.15 Співа, реціталь Джіна ван Вер у супр. форт.; 17.50 Огляд видань; 18.00 Спільний комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Скрипковий реціталь у супр. форт.; 18.35 „Мій приятель Дікенс" фейл. Г. Базька; 18.50 Спорт. вістки; 18.55 Програма на завтра 19.00 Театр Уяви: „Розум і глупота" ком. К. Нежинського; 19.25 Вістки у вик. орх. мандолін'істів; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 20.45 Веч. дениик, Актуальна гутірка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Танкова музика з пл.

Субота, 12. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Музика з пл.: Форт. мініятури; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Концерт балкань із пл.; 15.20 Радіотехнічні актуалії; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Пів години на кораблі"; 16.15 Легенди та казки у вик. оркестри; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 „У гродневській вонтурі Тевенгавза"; 17.15 Концерт сол'істів: тенор, віол., скрипка, форт., 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Камеральні мініятури; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Попелюшка" муз. авд. для дітей, Пісок перекований на залізобетон; 20.00 Концерт нар. музики, співів; 20.45 Веч. дениик; 21.00 24.16 Трансм. з театру „Ля Скала" у Мілянї „Фігарове весілля" оп. Моцарта; у перервах: Рецитація прози, Актуальна гутірка, Останні вістки.

Неділя, 13. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. газетка, Музика з пл., Над чим будемо радити; 8.30 Без меліорації нема раціональної хл. господарки; 8.50 „Волова — основа весн. управи"; 10.30 Леонкавалло: „Паяци", оп. в пл.; 12.03 Симф. поранок, орх., форт.; 13.00 Фрагмент із балету ходячкової шпихти в Перемишлі; 13.10 „Час утікає" Вол. Пруса; 13.30 Орх., баритон; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Море забезпечує добробут, Книжки, що їх хлібороб повинен знати; 15.40 Для дітей: „Сповнені мрії" Б. Герца; 16.05 Музика з пл., Італійські пісні та піспеньки у вик. М. Фіоренца сопр. і Володимирова Кенури тенор, у супр. форт.; 16.45 Авдиція та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., співи; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Людина на кораблі"; 19.25 З нашої читальні; 20.00 Розр. концерт: Льон Шорт п'єсеньки, два форт., гармонійка; 20.35 Спорт; 20.40 Позіт. огляд; 20.50 Вечірник; 21.00 Фрагм. із боксерського матчу Польща-Німеччина; 21.15 „Були собі співки три... морські" — Виленська Зазуля; 22.00 Оповідання про Бетовена: Година полудня; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 11. лютого 1938.

БЕРЛІН 18.00 Орх., солісти, акордеон, гітара, 21.00 22.30 Танк. та розр. музика; БІЛГОРОД 21.00 Нар. пісні; БЕРОМІНСТЕР 20.05 21.00 22.00 „Турандот" оп. Пуччіні; БУДАПЕШТ 18.30 22.25 Цик. музика, 17.35 18.00 Галевий концерт, 20.00 21.00 Італ. музика; ВІДЕНЬ 15.15 А. Гехт сопран, 17.35 Форт., 18.30 Балканські пісні й танки, 19.35 20.00 21.00 Симф. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Форт., 21.00 „Зухвала тайна" муз. інтермецо Вольф-Ферерія, 22.30 Еспанська рапсодія на віол. і форт. Любаш; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 І. Новак „Тестамент" пєса у мажоньйом ділекті; МІЛЯНО 16.00 Форт., 21.00 22.00 Китаїця мельодій; ПРАГА 14.00 Солісти, 16.50 Квартет д-моль Гайдна, 19.15 Сальон. музика, 21.20 Орх.; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 19.30 Для жінок, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Театр Уяви: „Любки" ком. Доннє; РІМ 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт; ФРАНКФУРТ 20.00 21.00 22.00 „Голяндець-скиталець" оп. Вагнера.

Субота, 12. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Балядн у вик. хору; 21.00 Концерт військ. орх., 22.30 Легка і танк. музика; БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 18.00 Цик. музика, 20.00 21.00 „Наречена з Гамбурга" оп. Вінце; ВІДЕНЬ 11.30 Тирольські мельодії, 19.10 Із муз. минувшини Відня, концерт симф. орх., 20.00 21.00 Весела авдиція, 22.55 Розр. музика, квартет, Л. Іванович сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Е. Микита „Гірке життя" оповідання; МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 22.15 Серенада; ПРАГА 17.50 18.00 „Хорий з уродження" ком. Мольєра (в німецькій мові), 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 23.05 Симф. музика; РІМ 16.00 Симф. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 24.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта (з мілянської Ля Скали).

Неділя, 13. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Веселе пополудне, 18.00 Італ. музика; 19.35 Швайцарська форт. класична і романтична музика, 20.00 21.00 З опер і оперетох; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Форт., 20.00 Цик. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Вагнерівський концерт, 15.40 Квартет, 19.35 20.00 Арії та пісні, А. Анібалі мецосопр., 20.10 21.00 Життя це танок, орх., хор. сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Фр. пісні XVI ст. і бургундські пісні; КОШИЦІ 18.00 Чеські рел. пісні на Закарпатті. Про взаємини словаків із русинами. Концерт хору дів. учит. семінарії в Ужгороді (Котко, Леонтович, Данцовський, Аркас); КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Сімоне Боканегра" оп. Верді; МІЛЯНО 17.00 18.00 Веселі мельодії, 21.00 22.00 Муз. комедія; ПРАГА 0.00 Рел. музика, 10.15 Сельськ. квартет, 11.30 Форт. квінтет а-моль Новака, 15.00 „Пан колодязі" ком. оп. Бльодека, „Кавалєрія Рустікана" оп. Масканія, 17.35 18.00 „Князь і мулар" оп. Ельгелеля; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Комічні сцени XIX ст., 20.30 На селі, пісні, 21.15 Пісні; РАДІО РОМАНІЯ 20.20 21.00 22.00 „Трояндa Сігебулу" оп. Л. Фала, РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 Розрикова музика та піспеньки; СОФІЯ 19.00 20.00 21.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера; ФЛЬОРЕНЦІЯ 12.00 18.00 „Садко" оп. Римського-Корсакова.

БІРЖА.

Львів 10 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белъги бельг. 89·52 88·55, Доляри американські 5.27·00, 5.24·50 Доляри канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени гол. 295·74—294·00. Франки фр. 17·37 —. 17·67, Франки швайцарські 122·75—121·95, Фунти англ. 26·31—26·35, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. нора. 133·28—132·30. Корони шв. 136·69—135·70. Ліри-італ. 21·60—20·70. Марки фінляндз. 11·72—11·25, Марки нім. 107·00 — 101·00 Шилінги австр. 99·80—98·80, Тель Авів 26·20—25·93. Марки нім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·75, 3 інв 1 ем. 79·75 серія пенот. 3 поз. інв. 2 ем 80·50, серія пенот. 5. конверс. 68·00 прем дол. 42·00 4 консол 66·25

Папери.

Банк Польський 115·50 Цукор 36·25, Вугель 31·75, 32·10, Ліварот 63·25, Моджейів 15·00, Острівець 55·75, Страховничі 38·25, 38·00, 38·75, Габербуш 48·50.

Тенденція вдержана.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 10. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·35 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·40 зол.
молоко . . . 17—18 сот.
(яйця кона) . . . 4·00 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця знижкова

Подяка.

Прибиті тяжким горем після смерти Найдорожчого Мужа і Батька бл. п. ВО. ЛОДИМИРА КОРОЛЯ, складаємо щиру подяку Вел. Духовенству: о. П. Хомишові, о. Я. Харкові, о. І. Назарові, о. Н. Семьківському, о. Р. Луканеві за безкорисне віддання останньої прислуги Покійникові. Дякуємо також хоровій під пров. ВП. Сидорака, Марійському Т-ву Пань, Вп. Гал. Неділі і всім, що взяли участь у похоронах та виголосили нам співчуття.

Родина.

ОПОВІСТКИ.

Жертви заложені в Адміністрації „Діла". На **Рідну Школу** Н. Н. зол. 10. Жертводавці зі Станиславова до **Політ. вязнів** зол. 40, на **Інвалідів** зол. 40.

XI. Загальні Збори Союзу українських власників реальностей у Львові відбудуться в неділю, 20. лютого 1938 р. в годині 11-ій рано в домівці Товариства в Ринку ч. 10. II. п. Порядок нарад: 1) Відкриття зборів. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт секретаря. 4) Зв'т скарбника. 5) Звіт ревізійної Комісії. 6) Вибір голови, членів Видїлу, їх заступників, мирового суду і контрольної комісії. 7) Уквалення висоти членських вкладок. 8) Реферат в справах податкових. 9) Внесені і запити. — На випадок браку комплету вимаганого статутом Загальні Збори відбудуться того самого дня в годині 12-ій з тим самим порядком нарад. — За Виділ: **Юліян Русин**, голова, **І. Олексин**, секретар.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ОСОБА інтел'гентна займеться господарством найрадше на приходстві. Зголошення під „Господиня" до Адміністрації. 330 1-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МУЖЧИНУ на становищі — ваша осібта, середній в'к, корінна Польща, заграниця, пішне панна гарних прикмет духов і фіз., придане. Зголошення Адміністрація під „Характер". 347 1-1

НАУКА

ДО МАТУРИ приготовить з математики також лекції з усіх клас гімназії дасть А. Осадца, Львів, Політехніка. 334 1-2

РІЖНІ

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фрякові, смокінгові, візитові, Коперника 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 282 5—6

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими може видавництво послуговуватись можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає по за післяплатом.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

Ви лишитесь напевно РЕШТУ яку здобудо

НОСА до ГОЛЕННЯ ЩІТА до МИТТЯ

ФАМОЗА

Львів. Жовтневого 58

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в руб.
рині оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
куплю, продаж, виклик і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 32 (14.864). Львів, неділя 13. лютого 1938. Орган рускої віддїлової бізнесової ґазівки. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ. РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБ'ЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

в ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечне і корисне для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

КОРИСНОЮ ПРИНУКОЮ ДО ОЩАДНОСТИ Є ПРЕМІЙНА ВКЛАДКОВА КНИЖЕЧКА

Кооперативного Банку „ДНІСТЕР"

у Львові, вул. Руська 20, тел. 260-50,

на яку крім звичайних відсотків можна дістати ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 золотих, залежно від висоти постійної місячної вкладки.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ ЦЛУ ҐАЛИЧИНУ

ГКО

ФІЛЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ

НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА У ҐАЛИЧИНІ

За вкладн РУЗИТЬ ДЕРЖАВА

Микола Заячківський

КОЛИШНІЙ ГОЛОВА „СОКОЛА-БАТЬКА", ГОЛОВА „Т-ВА УКРАЇНСЬКИХ ЕМІГРАНТІВ", КОЛ. ГОЛОВА „РІДНОЇ ШКОЛИ", КОЛ. ДИРЕКТОР „НАРОДНОЇ ТОРГОВЛІ", КОЛ. ЧЛЕН УПРАВИ ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО", ПОЧЕСНИЙ ЧЛЕН СОЮЗУ КУПЦІВ, РАДНИК ТОРГ.-ПРОМ. ПАЛАТИ, КОЛ. РАДНИЙ М. ЛЬВОВА, КОЛ. ЦАРСЬКИЙ ВЯЗЕНЬ, ПІСЛЯ КОРОТКОЇ І ВАЖКОЇ НЕДУҐИ УПОКОЇВСЯ В ПЯТНИЦЮ 11-ГО Ц. М. ВРАНЦІ.

Микола Заячківський народився 21. XI. 1870. року у Тишківцях пов. Городенка, зі заможної міщанської родини. Скінчив ґімназію в Коломиї, потім теольоґічний факультет у Львові, після чого ходив на правничий факультет. І вже від своїх студентських літ брав живу участь в українськім громадськім житті.

З Миколою Заячківським відійшов від нас один з тих рідких громадян, що мав загальну симпатію. Працюючи як громадський діяч на ріжних становищах, він не брав ніколи безпосередньої, дуже живої участи у політиці, присвячуючи більше уваги чисто господарській і культурній праці. На становищі директора „Народньої Торговлі" він дбав про те, щоб фахово піднести нашу крамницю на рівень чужих якнайкращих, — як довголітній голова „Сокола-Батька" вмів утримати в цій установі дисципліну і здобути для неї пошану, — як добрий знавець еміґраційних справ і довголітній голова „Товариства українських емігрантів" зумів поділитися з іншими своїм досвідом у царині, в якій ми так мало маємо добрих фахівців. Його вибрали кілька років тому на члена Союзу Торговельних Палат у Варшаві теж тільки завдяки його основній знайомости торговлі у краю. Микола Заячківський був такий відомий зі свого господарського замилування та хисту, що його іменували одним із кількох українських міських радних у Львові, його господарські здібности та добре імя в краю були теж тими головними аргументами, що заважили при виборі його два роки тому головою Рідної Школи. Заслужився він теж для Видавничої Спілки „Діло", головно для її друкарні, яку організував та якою довгі літа займався разом з пок. Айхельбергером.

Вже в молодечому віці М. Заячківський добився поважного та забезпеченого становища директора „Народної Торговлі" і все його життя проходило спокійно. Тільки велика війна викинула його на Сибір, куди вивезли його москалі, як заручника. Але і на Сибірі вмів він ладити з людьми, пристосуватись до обставин і навіть ніколи приємно згадував ці тяжкі роки, проведені серед дикої глуші між чужими. Своєю доброю вдачею та меткою поведінкою вмів М. Заячківський зживатися з людьми, любив товариське життя, завсіди зрівноважений і поґідний, умів підбадьорувати інших та належав до вроджених оптимістів.

Як громадянин, що цікавився всіма справами свого народу, належав Заячківський до тих перших, що в кожній потребі спішили з допомогою нашим товариствам та установам. Не відмовлявся ніколи від громадянської роботи, але й не любив висуватися в ній попереду інших — мав вроджену скромність високо культурної людини, свідомої все життя того, що личить у ґурті тісніщому і ширшому. Микола Заячківський належав до тих рідких наших громадян, що ніколи своїм виступом не могли засоромити нашого народу перед чужинцями, навпаки, вміли тільки зєднати для нього симпатію і пошану.

Вічна Память Заслуженому Громадянинові!

*

У похоронах бл. п. Миколи Заячківського, б. голови „Рідної Школи", візьмуть участь всі учительські збори „Рідної Школи", торговельна і дівоча ґімназія та VI. і VII. кляса народніх шкіл „Р. Ш." у Львові. Похорон відбудеться в неділю 13. ц. м. в год. 2. попол. з дому жалоби Ринок ч. 36. на Личаківський цвинтар.

Головна Управа „Рідної Школи".

—o—

Відхід ґен. Токаржевського.

Львів, 11. лютого 1938.

За кілька днів покидає Львів ґен. Карашевич-Токаржевський, перенесений на інше службове становище. Які пісенітниці поголоски кружляють на тему причин того перенесення, свідчить про це аргумент „Волі і Чину", що зрештою є типом часопису, який не грішить почуттям відповідальности за свої слова: причинилась — мовляв — до цього кампанія „Діла" на спілку з кампанією „Слова Народового"! Завелика честь приписувати нам вплив на рішення найвищих польських військових кол у ділянці обсади військових становищ і ми — для добра правди — воліємо цієї леґенди не підтримувати. Абсурд такого твердження аж надто ясний:

1) Ми взагалі ніколи не ведемо кампаній з особами, тільки з акцією, яку вони фірмують, з політичною системою, і 2) проти особи ґен. Токаржевського не тільки ніколи в нас не було ані слова, але й бути не могло хоч би з тієї простої причини, що воно ледви чи побачилось денне світло. І коли хтонебудь з наших сусідів хоче суґерувати нам, що на українській вулиці панує велика радість з приводу відходу ґен. Токаржевського, то це щонайменше непорозуміння: річ абсолютно не в тій чи іншій особі, яка грає ролю в акції, яка велась, ведеться і — здаємо собі з цього знаменито справу — і після відходу ґен. Токаржевського буде вестись у східних воєвідствах. І тому ми можемо дозволити собі на повний обєктивізм однаково супроти особи, як і подій.

Ніхто нікому не влазить в душу і важко говорити про світоґляд та почування людини, яка на нашому терені була розмірно коротко. Ті з українців, які мали нагоду безпосередньо стрінутись з ґен. Токаржевським та довше з ним розмовляти (автор цих рядків до них теж належить) мусіли віднести враження, що це людина молода, надзвичайно амбітна, енерґійна й активна, яка має просто органічну потребу щось діяти, та яка — найшовшись на цьому терені—відчуває, що з польсько-українськими взаєминами не все в порядку. І ґен. Токаржевський у своїх перших розмовах з українськими діячами далеко не виходив із засновків національно-польської екстермінації та ексклюзивности. Однак з моментом, коли прийшло питання „як?" — якими шляхами йти до поправи польсько-українських взаємин — почалася „законіка".

Ґенерал Токаржевський, як військова людина, зацікавлена передовсім у тому, щоб підлеглий йому ґеоґрафічний терен уявляв собою також політично зґармонізований і сконсолідований край, бачив не тільки поґані польсько-українські взаємини, але й роєзварений польський табор. Він висунув концепцію, що спершу треба сконсолідувати той польський терен, потім казати про налагодження взаємин між двома національними таборами. В цьому погляді за-

кріпили його ті дорадники, які трималися завжди тези, що тільки польський національний елемент є запорукою приналежности цього краю до Польщі і тому треба — скріплювати в краю польщину. Такий погляд у теорії ніби не має протиукраїнського вістря. Трудно теж мати щонебудь проти внутрішньої польської консолідації, трудно теж відмовляти польським патріотам, без огляду на становище, яке вони займають у державній ерархії, права — мати найбільший сентимент до своїх земляків та помагати їм в їх експансії, — наскільки ця поміч не йде врозріз з життєвими інтересами іншої частини державних громадян. Але з цим моментом почався саме конфлікт.

Щоб сконсолідувати польське громадянство, ген. Токаржевський звернувся в першу чергу до тої його найбільшої частини, яка має теж найбільший вплив у ньому та є фактичним паном польської краєвої прилюдної опінії: то польських т. зв. „народових" елементів, себто старої та відновленої, на всякий санаційний копір помальованої ендеції. Коляж тільки „народовці" найшлись у консолідаційній акції — ця акція приняла немов автоматично протиукраїнський характер. Найбільшим аргументом, який почав промовляти до поляків, щоб кидали внутрішні спори і годилися, став аргумент — української „небезпеки". І актівізація польського громадянства не йшла по лінії творення польських конструктивних цінностей незалежно й без шкоди для цінностей українських: вона йшла під прапором боротьби з укр[illegible]нством, „плянової і безупинної", як це явно і славно окреслив недавно орган Секретаріяту Порозуміння — тернопільський „Глос Польскі". Ясно, що воно мусіло й вплинути на становище українців: коли ми спершу прихильно ставились до мусіль ген. Токаржевського погодити тутешніх поляків, будучи завжди того погляду, що не хочемо вічно слухати аргументу „не маємо часу тепер на українські справи, бо маємо досить власних клопотів", то тепер ми мусіли протестувати проти такої консолідаційної роботи, яка веде до дальшого загострювання національних відносин і стає у практиці тільки одним із засобів протиукраїнської нагінки.

Практика нераз перевертає теорію і практика й у даному випадку показала, що шлях „через поляків до українців" показався настільки фальшивий, що саме — віддалив від українців так далеко, як далеко ніколи ще раніш тієї віддалі не було. Атмосфера стала така густа, що польські молодші почали відновлювати традицію 1930. року: громити українські установи й крамниці. Не знаємо куліс всієї роботи Секретаріяту Порозуміння, ані всіх дорадників ген. Токаржевського. Зокрема не знаємо, хто ген. Токаржевського намовив до летючки, яку він підписав своїм іменем та яку масово поширювали в краю з літаків: про смертельну небезпеку, яка грозить польським селянам від українців тоді, коли поляки ведуть хліборобський страйк! Ця летючка викликала здивування не тільки своїм тоном, не тільки порою, в якій появилася, але головно тому, що — як відомо — українське село від польської страйкової акції трималось здалека; щодо українського підпілля, то воно саме тоді не виявляло майже ніякої активности, коляж і бували акти саботажу, то радше випадкові й вимкові. Очевидно, що українська преса, „Діло" у першому ряді, мусіла застерегтись, щоб українську проблему та український нарід вважати як відбивну у внутр. польській політичній грі З хвилиною теж, коли та акція почала набірати характеру суто-політичної акції, виринуло теж питання, хто власне за неї відповідає, який поділ ролі, функцій і компетенцій серед польських державних чинників. Нам може бути байдуже, де є той осередок влади та рішальних постанов, але не хочемо находитись у незручній ситуації, яка повстає з моментом, коли поляки одні другим заперечують права говорити з українцями у справах, що нас найбільше торкаються, та вважають переведені розмови і їх вислід за неіснуючий і необовязуючий.

В ім'я правди треба ствердити, що не тільки первісні розмови в чотири очі з українськими громадянами, але й перші прилюдні заяви ген. Токаржевського давали надію, що в польсько-українських відносинах прийде зворот до кращого, бо біля злагоди тих відносин буде заходитись людина, яка має великий авторитет у власному громадянстві та орудує надзвичайно переконливим аргументом, що такої злагоди державі треба: моментом оборонної здібности держави. Не знаємо, що вплинуло на еволюцію поглядів ген. Токаржевського, ту еволюцію поглядів, яка виявилась у згаданій вже летючці та в характері Секретаріяту Порозуміння. Маємо враження, що фатальну ролю відіграли тут деякі дорадники. Наскільки орієнтуємось у цих справах — фатальну ролю відіграли тут явні і скриті польські русофіли, які повели закулісову роботу дуже хитро і вручно та довели до того, що „Воля і Чин" і новозасновані „Львівські Вісти" стали не тільки протекторами москвофілів, але просто пропагаторами „триєдиної Руси" (гл. останнє число того згаданого новозасновaного неофіціяльного але фактичного органу Секретаріяту Порозуміння у кепській українській мові, органу, який є тільки засобом — викинути в болото якусь суму гроша!). Підсилювати русофільство та аргументувати обороннісю краю—це такий парадокс, який можливий тільки серед тутешньої примітивности польського громадянства й польської вулиці!

Якщо всі ці справи мають який звязок з відходом ген. Токаржевського, то „прислужились" йому не українці та „Діло", а його власне оточення, його дорадники. І прислуговуються далі, навіть у самому вже моменті відходу. Бо маємо враження, що ті відозви, які висять на мурах міста, той вітер, який дехто витворює довкола цієї справи — це медвежа прислуга для ген. Токаржевського. Маємо сумніви, чи ген. Токаржевському може це принести велику честь, щоб робити з нього провідиря найбільш ексклюсивної, націоналістичної та протиукраїнської частини польського громадянства. Здається нам, що ген. Токаржевський повинен зідхнути: „Хорони нас, Господи, від приятелів!."

Ген. Токаржевський відходить, але його дорадники залишаються на місці. Коли ці дорадники самі, на власну руку, чи використовуючи фірму знову якоїсь високопоставленої особи, провадитимуть ту саму роботу, на яку штовхнули і ген. Токаржевського, то польсько-українські відносини далі будуть котитися вниз. З наслідками такими, які дише може дати така безупинна взаємна боротьба, що не рахується з ніким і нічим та серед якої мусять гинути всі аргументи, диктовані розумом і мотивами на якінебудь вищі і дальші цілі.

ік.

Паризький відгук німецьких подій.

(Від власного кореспондента).

Париж, 8. лютого 1938. р.

Є політичний жарт про „найневдячнішу людину у світі", якою має бути німецький канцлер, бо він, прийшовши до влади, не поставив ставників добродіям, що влекшили йому політичну карієру: Сталінові і Маріянні.

Але ця Маріянна теж має якесь особливе щастя, бо в скрутніших хвилинах французького внутрішнього політично-соціяльного життя приходить майже з математичною правильністю якась „бомба" з Берліна, яка втихомирює французькі політичні пристрасти.

У парляменті проявляється не посольською одноголосністю, на мітінгах поміркованістю промов щодо внутрішніх справ, а чужинцеві, що пильно приглядається французькому життю, впадає в очі ця, скажемо, дуже поверхонна французька горячка. На випадок війни Франція стала би в одну мить національним монолітом. Це не дуже трудно відгадати.

Вже від довшого часу можна завважити зовсім наглядне відпруження політичних взаємин між Францією і Німеччиною. Тут треба заміти, що між Францією і Німеччиною є традиційні дуже культурні взаємини від хвилини, як ті дві держави кінчать між собою війну. Зате вони постійно пускають на себе ріжного роду, даруйте за цей вислів, „гази", і то найчастіше чужими руками. На це Франція і Німеччина видають щороку сотки міліонів у золоті. Ці „гази" проявляються у „жахливих вістках" про якісь страшні події, що мають навістити Францію чи Німеччину.

Французька преса, очевидно з винятком крайне лівої, пише дуже обережно про життя у Німеччині, і фінансово на тім дуже добре виходить, бо німецька публика, бажаючи дещо довідатися про свої „політичні куліси", розхоплює французькі газети в грубих десятках тисяч примірників. Те саме діється і з англійською пресою в Німеччині.

Зосередження в руках Гітлера, чи пак віддання під його безпосередній нагляд військових, фінансових і закордонних справ — викликало тут запит, чи настануть тепер якісь важніші зміни у німецькій закордонній політиці? Французькі військові круги стежать пильно за змінами на німецьких військових становищах, а дозволимо собі сказати, що кожній француз тим найбільше цікавиться, бо француз привик, що у французькій бурхливій демократії при політичних кризах зміняються кабінети (рідко особи міністрів, бо майже ті самі міністри приходять знову до влади), але ніколи генерали. Що сучасний генералісімус Франції Гамлен мав прийти до керми по ген. Веґані, який відходив на емеритуру, про це всі вже знали у Франції на кілька років перед уступленням Веґана.

Німецький амбасадор у Парижі фон-Вельчек мав учора довгу розмову з мін. Дельбосом, що закінчилася дуже оптимістичним пресовим звідомленням.

Шотан і Дельбос є відомими прихильниками французько-німецької угоди. Безупинні пресові напади комуністів на уряд, передовсім на премієра і міністра закордонних справ, є на це найкращою вказівкою. А те, що комуністи голосують за урядом у парлименті, хоч Шотан виразно заявив, що на їх голосах йому не залежить, це вже „висока політика" СССР, якому не вигідно ставати в явний конфлікт з французьким урядом.

Французи думають, що новий політичний курс у Німеччині буде ще яскравіше протисовітський. Тільки ми не важимося твердити, що Франція зірве тепер пакт, який вяже її з СССР. Як довго не буде трівалої угоди Франції з Німеччиною, так довго Франція триматиме совітську карту, скажімо виразніше, доставу всіх сирівців, які має СССР і яких потребує Німеччина, у своїх руках.

Юрій Студинський.

—o—

Закарпаття.

ЗАСІДАННЯ УПРАВИ ПЕРШОЇ ЦЕНТРАЛЬНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ РАДИ В УЖГОРОДІ.

На засіданні Першої Центральної Української Народньої Ради в Ужгороді, що відбулося 21-го січня 1938 р., одноголосно ухвалено:

1. Завізвати громадянство і наші організації та товариства, щоб підготовлялись достойно відсвяткувати ювилей двацятих роковин незалежности Чехословацької Республики.

2. Вислати голові уряду, д-рові М. Годжі привіт з нагоди 60-тих роковин його народин.

3. Перебрати ініціятиву для підготови свята з нагоди 20-тих роковин гуцульського повстання; поставити памятник поляглим за волю нашого народу, видати публікацію і памятковідзнаки.

4. Звернутися до політичних та інших організацій і всіх свідомих громадян, щоб використали кожну нагоду у плебісцитовій боротьбі; у цій справі рішено вислати телеграми до президента республики, голови уряду, міністра шкільництва й народньої освіти, міністра внутрішніх справ і губернатора Підкарпатської Руси.

5. Осудити поведінку деяких осіб з приводу Карп. Краєвого Театру, які, замість працювати для культурно-політичної консолідації

краю, викликують непотрібний неспокій, як це сталося в останньому часі у Вел. Березному.

6. Осудити напастливий і неправдивий зміст летючки „Комітета по введенію русских учебников", що появилися під наголовками „За правду" і „Меморандум" та видати на них реплїку.

7. Запротестувати проти продажі в урядах бльочків на т. зв. „русскіе" учебники, як це діється напр. в окружному уряді в Берегові в часі полагоди урядових справ сторін.

8. Запротестувати проти способу писання щоденника „Русскій Народный Голос", субвенціонованого владою, який своїм писанням замість до консолідації причинюється до загострення мовного спору.

ЗАКАРПАТТЯ НА ПЕРШОМУ МІСЦІ В ЧСР.

З урядової статистики виходить, що Чехословаччина мала в 1919-ому році 13,527.522 душ, а при кінці 1936 р. — 15,186.944. Таким чином число людности зросло на 12 і пів відс.

З дальших подробиць тієї статистики виходить, що людність Чехії зросла до 7,239.945 душ, тобто це число побільшилося на 8 відс., Моравa зі Шлеськом має 3,634.000 людности, при чому приріст досягнув 10 відс., у Словаччині є 3,500.000 душ, приріст 16 відс.

На Закарпатті є **798.813 людности**, в тому приріст 30 відс. Отже з усіх країв Чехословаччини Закарпаття має найбільший приріст людности.

У цілій Чехословаччині початковий сильніший приріст людности останніми роками трохи зменшився. На Закарпатті це зменшення дійшло до 2 відс. Пояснюють це великим відпливом молоді, що шукає праці і хліба в ріжних краях держави і звичайно не вертається вже назад до рідного краю.

ПРЕЗИДЕНТ БЕНЕШ ПРИЇДЕ НА ЗАКАРПАТТЯ.

Наслідком смерти президента Масарика відложили були подорож президента держави, Едварда Бенеша, на Підкарпатську Русь. Є чутка, що президент Бенеш приїде на Закарпаття на початку травня ц. р. та побуде там яких 8 днів. У звязку з тим відновили старий замок губернатора в Чертежі коштом 200 тисяч чеських корон: завели водопровід та електричне осьвітлення.

ДВІ ЖИДІВСЬКІ ГІМНАЗІЇ НА ЗАКАРПАТТІ.

Крім жидівської гімназії, що істнує вже в Мукачеві, відкрили жидівську приватну гімназію з правом прилюдности в Ужгороді. У звязку з цим ужгородське „Українське Слово" звертає увагу, що всі часописи, без ріжниці національностей, приняли цей факт до відома без якихнебудь застережень. А зовсім інакше було недавно, коли оо. Василіяни відкрили свою кляшичну гімназію. „Пригадаймо собі — пише „Українське Слово" — кілько тоді і потім виливалося на них брудних помий та всіляких злосливих денунціяцій і підозрінь."

Коли мова про жидів, то більшість учнів у чеських гімназіях — це жидівська молодь. Отже жиди не мають труднощів у виховуванні своєї молоді, а все-ж уважають потрібним удержувати ще дві свої гімназії і ніхто не робить їм у тому перепон.

БРАТ І СЕСТРА.

В Рахові почала виходити мала й неграмотна газетка „Русин", під редакцією якогось В. В. Данишка. В числі з 1-го лютого ц. р. поміщено клішу старого, грубого Балудянського, обвішеного царськими орденами й підписано: А. С. Пушкин, 100 лѣт со дня его рожденія... Закордонну політику реферують там ось так: „Подкарпатска Русь есть мостом Малой Антанты. На том мостѣ роблят межи народом велику баламуту емигранты — украинцы. Если правительство оставит и на дальше вышеназванных емигрантов свободно баламутити наш народ, то може тот мост захитатися. Если же правительство даст всѣх емигрантов до пензіѣ и поставит их под дозор, то мост стане непоколебимым"...

І такі генії закордонної політики марнуються в Рахові, чи в Ужгороді!

Замітне, що адміністрація „Русина" розсилає свій часопис, послугуючись тими самими адресами, писаними латинкою, — що й орган епископа „Недѣля"... Одно джерело... й ідеями які вони собі близькі!

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Я думала, що її блюзка біла...

...доки не порівнала її з ручником праним у Радіоні.

Зовсім не байдуже, чим перемо білля. Коли при звичайнім пранню усуваємо тільки бруд зверху, то перучи білля Радіоном, маємо певність, що зникне й той бруд, який осів глибоко в тканині.

При варенні білля в Радіоні витворюються мілі они дрібних міхурчиків кисня, що проникають наскрізь ткани ну. Завдяки цьому білля буде дійсно чистіше і біле.

RADION

пере білля "наскрізь"

RADION vám přeje!

WYRÓB SCHICHT-LEVER S. A.

Про одну гуцульську містерію.

РОЗРЕКЛЯМОВАНА КНИЖКА ДОНИКОВА-ШЕКЕРИКА НЕ МАЄ ВИДАВЦЯ.

Варшава, 5. лютого 1938.

Якби таку замітку написати рівно два місяці пізніше, то читачі могліб її взяти як звичайний прімаапрілісовий жарт.

Хтож бо з нас не подивується, звнувши, що давно заповіджений і реклямований самим ПАТ-ом твір про Гуцульщину пера Шекерика не може знайти видавця? Історія з тою типовою гуцульською містерією виясняється щойно тепер.

Відомий гуцульський війт з Жабя Петро Шекерик заповідав віддавна, що напише оригінальний твір п. з. „Дідо Иванчик", де обравши за героя постать свого діда, змалює в гуцульському говорі красу вимираючої Гуцулії з її таємною магією звичаїв і вірувань. Про намір Шекерика зачула співробітниця ПАТ-а, яка на свою руку розголосила буцімто твір гуцульського письменника-самоука видадуть при помочі півдержавних субвенцій і Українського Наук. Інституту у Варшаві. У. Н. І. негайно після появи такого комунікату пояснив, що таких творів не видає, а варшавські протектори польського „Товариства Приятелів Гуцульщини" були дуже невдоволені з ПАТ-ового комунікату.

Тепер довідуємося, що Шекерик дійсно свій великий твір (понад 500 сторінок машинопису великого формату) викінчив, але серед протекторів не знайшов видавця і сам починає його шукати.

Маємо в руках цю працю і мусимо обективно признати, що всякі передучасні голоси критики **скривдили автора і твір**, що не має ніяких політичних мотивів, але як рідко котра з праць про Гуцульщину заслуговує на найбільшу увагу. Не займаємося тут фаховою оцінкою „Діда Иванчика" а познайомимо лише прихильно читачів кількома начерками з мотивами і змістом того справжнього епосу про **гуцульську магію**.

Герой твору — дідо Иванчик, Іван Микитейчук Люпайлюків, помер у 1905 р., пережившии 80 років. Старий був одним з найкращих гуцульських стрільців і вірив, що має „лісну" (лісова жінка надзвичайної краси — чортиця) тай знав усі тайники гуцульської таємної магії. Дідо-Иванчик — закоханий у красуні лісовій, стрілець-першунар веде завзяту боротьбу зі своїм ворогом стрільцем Шкиндою. Конфлікт між ними йде виключно за першенство у стрілецькій славі, себто за „першунарство у стрілецькій магії", тож борються оба стрільці не фізично, але духово-магічно, будучи другами у звичайному житті. Шкинда насилає на противника лісову красуню, що обезсилює Иванчика. Опісля в цілому таємному світі повстає на цьому тлі ворохобня; мольфарі, чередійники, примівники, почінавники, відьми, знахорі і т. і. діляться на два ворожі табори.

За Шкиндою стає головний мольфар Процьо Дарадура з буковинського Довгополя, Иванчик знова залишається на власних силах, а властиво здається на „божу силу сонця" та й слухає рад мольфара Олексія, що впавши в боротьбі з Дарадудою — передає Иванчикові магічні знаки — клябучку й осиковий хрестик. Завдяки тим знакам Иванчик не тільки обороняється перед Дарадудою, але вбиває — Шкиндю.

Але переможець Шкинді не стає першунарем стрілецтва, бо не сповнює останнього акту чорної магії: не виконує „стрілення з законом"

(треба було стрілити набоєм з вложеним до нього св. причастям, вкраденим у великий піст до — чаші і хреста вирізаних на вілиці) та цього рятує перед запроданням душі чортові. Иванчик не стає головним стрільцем, зате залишається при добрій силі Бога — Сонця, Світло перемагає темряву. І тут автор на тлі конфлікту що так дуже пригадує староперську мітольогію, змальовує прецікаві **решткн культу сонця на Гуцульщині, загибання старого світу, наплив християнства на гори.**

Як видно з того побіжно сконструованого змісту — твір Шекерика наскрізь оригінальний і зберігає в собі незнані скарби нашої старовинної народньої культури. Зібрано в ньому масу ніде не публікованого етнографічного матеріялу.

Варто би було видати цей твір українськими руками, не звертаючи уваги на галас довкола його генези, як і довкола особи автора, до якого можна мати політичні застереження, як і до неодного нашого автора. **К. Т. В.**

Вистане порівняти щоб переконатися, що

MAGGI ego
буліонові кістки
є ліпші...

Треба розвязати насамперед соціяльну проблєму.

ПРОМОВА ПОСЛА ВЕЛИКАНОВИЧА У СЕЙМОВІЙ КОМІСІЇ У СПРАВІ ПОБОРЮВАННЯ СУХІТ ТА ЗАБЕЗПЕКИ УКРАЇНСЬКИХ ІНВАЛІДІВ.

Дня 9-го лютого 1938 р. на сеймовій комісії Здоровля і Суспільної Опіки розглядали урядовий законопроект про поборювання сухіт. Законопроект передбачує законну ізоляцію хорих на сухоти від здорових, побільшення числа шпиталів і санаторій для цієї недуги, та творення спеціяльних порадень. Ця праця вимагатиме не тільки великого числа лікарів, але також великих фондів, які уряд має намір добути через громадську самоуправу. Частина послів, головно з трьох південно-східніх воєвідств поставилася до цього закону відразу негативно під впливом лікарських товариств з одного боку і зі страху, що громадська самоуправа не витримає нових тягарів. Вплинув навіть внесок, щоб відкинути цей законопроект, але в голосуванні більшість заявилася за тим, щоб його обговорити. В дискусії над тим законопроєктом забрав слово один з перших пос. **Д. Великанови**, якого аргументацію подаємо у скороченні.

Промовець підкреслив, що почин уряду, як почин всіх добрих людей, що дбають за здоровля людини, оцінює якслід і мусить признати деяку рацію законові, що поміг би поборювати цю велику недугу. Але стверджує, що зголошений законопроект має великі недостачі, передусім у тому, що він тільки рамовий і передбачує поміч для тих, що вже занедужали на сухоти. Промовець стає на становищі, що багато важніші є причини, які викликують цю недугу і уряд повинен дбати, щоб у першу чергу усувати ці причини. Дав приклад з забезпекою хат від вогню і підкреслив, що давніше люди забезпечували свої хати від вогню, але ці хати всеодно горіли. Поправа прийшла щойно тоді, коли винайшли вогнетривалі матеріяли. Подібна справа із тим, що уряд сьогодні предкладає. Як не створимо таких умовин, які не спричиновали би сухіт, то нічого не поможе лічування самого недужого, якого нормально важко привернути до здоровля. **Треба розвязати наперед важку соціяльну проблему.** Треба передусім створити гігієнічні умовини прожитку біднішої людности, а в першій мірі малоземельних хліборобів чи робітників, дати їм належну поживу, одяг і мешкання, заопікуватися їх дітворою, що вже від народин попадає в дуже важкі життєві умовини, створити основи матеріяльного істнування, а тоді напевно зменшимо число хорих на сухоти у значно більшій мірі, ніж лікуванням самої недуги. Є цілі цілі околиці, в яких і старша людність і молоде покоління масово хорує на сухоти і виходять нераз такі парадокси, як цей, що хорих на сухоти висилають на лікування в гори, а тимчасом серед гірської людности, серед селян і робітників ця недуга масово поширена. Причиною цього стану — це важке економічне положення. Не вилікуємо людства від сухіт поки наперед не розвяжемо господарсько-соціяльної проблеми та не створимо справедливих підстав до істнування всіх громадянських верств. Коли мова про сам закон, то промовець не розглядає його подрібно тому, що хоче почути опінію фахових організацій, передусім лікарів, а відтак оцінки господарських спеціялістів, що малиб ствердити чи територіяльна самоуправа витримає тягарі, що їх накладає новий законопроект. Зачіпає тільки одну проблему, а саме збирання статистики хорих та вмерлих на сухоти. Згідно з оцінкою референта у Польщі вмирає річно **70 тисяч від сухіт. А** пос. Великановичч стверджує, що це число дуже далеке від дійсности; замале число лікарів в наших околицях не може обслужити хорих, а оцінку на яку недугу умирає наш селянин, дає сільський оглядач, який звичайно не має ніяких кваліфікацій і пише не оглядаючи нераз померлого, що він вмер на запалення. Тимчасом маси померлих кінчать своє життя саме на сухоти і вони ніде не зареєстровані. В засаді не поборює законопроекту, але ставить внесення, щоб вислухати експертів.

Міністр Суспільної Опіки Косцялковський, а також віцеміністр д-р Цешинський боронили законопроекту і доказували, що його конче треба ухвалити. Посла Великановича підтримав президент Львова, д-р Острозський та поставив конкретний внесок вибрати підкомісію, що розгляне законопроект, покличе експертів лікарів і представників самоуправи та по вислуханні їх опінії до 10-ти днів зложить звідомлення на пленій комісії. Тому, що цей внесок вичерпував вимоги посла Великановича, він теж заявився за ним і комісія всіми голосами ухвалила вибрати підкомісію з 6-ох, до якої покликали також посла Великановича.

На тій самій комісії обговорювали також поправки до закона про забезпеку інвалідів. Ціллю низку поправок, які зреферував референт, дістане товариство інвалідів і воно їх подасть до відома своїм членам. До дискусії ніхто не зголосився, а коли предсідник заявив, що має запевнення інвалідів, що це вже остання новелізація інвалідського закона, тоді зголосився до слова пос. **Великанович.** Він ствердив, що на основі вислову предсідника, що в останнє новелізується цей закон, мусить зголосити поправку, що має більш політичний характер. В засаді заявився за кожною поправою долі інвалідів, які маючи поважні фінансові допомоги скріплюють господарське життя і стають одночасно виховним чинником. Але домагається поширення зголошеної новелі через зміну § 69 цього закону. Відчитує в цілости цей параграф, що торкається ренти для інвалідів Української Галицької Армії. Ставить поправку, щоби право до ренти мали ті інваліди, які вгратили здоровля в часі не до 1-го червня 1919, але до 15-го липня 1919 р., бо фактично тоді скінчилася українсько-польська війна. Також зголошує поправку, щоби з цього закона викреслити слова про льояльність інваліда до польської держави. Поправки пос. Великановича викликали деяке збентеження і багато членів комісії зажадало, щоби заявився представник уряду. Тоді віцеміністр Пєшинський склав таку заяву: він не може дати зараз мериторичної відповіди тому, що мусить узгіднити це становище з міністерством скарбу і міністром суспільної опіки. Але на його думку, треба офіційно ствердити день закінчення війни, а саме чи перший червень чи 15-ий липень і не бачить проти цього поважніших застережень. Що торкається вимоги льояльности, то уважає, що не було би великої втрати для польської держави, як би цього застереження не було в законі. Але викреслити це застереження багато трудніше, як нпр. треба би було його вставити. В нинішньому положенні не може знайти виходу і просить пос. Великановича, щоб він не вязав свого внеску з цілістю закона, але щоби зголосив його на повному засіданні сойму, бо до того часу уряд поміркує над проектом і зможе зясувати своє становище. Референт заявляє, що згодиться на дискусію в соймі над внеском пос. Великановича (згідно з правильником сойму, на пленум не можна дискутувати над законом без згоди референта чи без дискусії на комісії). На цьому відложили наради комісії.

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів
СПЕДИЦІЯ, ПОСИЛКИ
ГАРМА
Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

Хроніка Совітської України.

ШІСТЬДЕСЯТЬЛІТТЯ „ПРЕЗИДЕНТА".

Дня 4-го лютого 1938-го року минуло 60 років від дня народин „Всеукраїнського старости" (коли хочуть висловлюватися демократичніше) або „Президента УССР" (коли вживають урочистішої форми) Григорія Петровського. Життя справді бурхливе і мінливе: звичайний робітник і член Державної Думи за царату; каторжник в Якутії і „президент"... Темно в душі у кожного; не прочитаєш, що там є, а особливо в душі таких достойників, та тільки чомусь то здається, що навіть коли Петровський перебував на каторзі, майбутнє життя здавалося йому ясніше, втішніше ніж тепер і то не тому, що прийшла старість, наблизилась смерть...

Зрозуміло, ювилятові надіслали багато привітів, привітали його і президія Верховної Ради і ЦК ВКП з Москви...

І чи не зявилися у „президента" спогади, що з тій самій Москві ще рік тому, ще 8 місяців тому, його однак був блискучим життєрадісним комендантом пролетарської стрілецької дивізії, цієї гвардії Москви, й що на наказ звідти, з Кремля, той однак зник зі світу, а батька ледви врятували від загостреної недуги серця... що потім всетаки Москва вирішила перевезти його, „президента", зі становища члена політбюра тільки на кандидата політбюра, вважаючи це за безпечніше...

Привитали ювилята і Центральний виконавчий комітет УССР, і ЦК компартії України і раднарком УССР...

Може і не всі люди старіючи, стають забобонніші... Але, коли пригадати склад президії ЦВК, на чолі якого він став три роки тому... секретаря Войцехіського розстріляли, Затонського заарештували, Якіра розстріляли, Шелехес, Порайко, Василенко, Федяєв — офіційні вороги народу, — тобто доля їх відома, Марусю Левковичеву розстріляли...

А ЦК партії, що його вибрали 3-го червня року 1937-го у складі 62 осіб, таж з цього складу вже зникло 30 осіб...

А з 22 осіб раднаркому тільки і залишився з попереднього складу один Сухомлин... Як багато крови... Цікаво хто з них двох перший попав-де на індекс?! Недаремно ювилят такий постарілий на останніх фотографіях... Мабуть не дуже весело святкувати своє шестидесятиліття у таких умовах... А тим часом треба їхати на якунебудь фабрику промовляти і про щасливе життя і про пекло, що в СССР нема старости

НОВИЙ ЗАСТУПНИК НАРОДНЬОГО КОМІСАРЯ ОБОРОНИ СССР.

На заступника наркома оборони призначили командира 2 рангу Федька, дотеперішнього коменданта Київської округи, нову зорю, що сходить на військовому небозводі СССР; можливо, що у звязку з XX-літнім ювилеєм червоної армії його іменують маршалом. Річ в тому, що по недавньому розгромі верхівки червоної армії і по фактичному знищенні командантів, що відіграли якусь ролю в роках 1919—1921, треба поповнити лави „героїв громадянської війни". Одною з найвідповідніших осіб для цього є Федько, що як ні як, а має шість орденів, а крім того брав участь у багатьох операціях разом з Якіром, отже все це можна поставити на рахунок заслуг Федька. На коменданта Київської округи перевели з Харкова коменданта Тимошенка, який довгий час командував корпусом кінноти на західньому кордоні й був уже заступником коменданта Київської округи, отже не нову людину на правобережжі, що таке важне у теперішніх непевних часах... Але, що собі думає наркомат оборони, призначаючи Федька? Це ж „українізація" цього наркомату. Справді на чолі його, як ні як, а „землячок" з Катеринославщини, один заступник — Щаденко — „землячок" з Донбасу, а тепер додають ще „землячка" з Ромещини...

ПЕРІОД „ДОБРОСЕРДЕЧНОСТИ" У МОСКВІ.

Здається „товариш" Єжов справді трохи за дуже притиснув своїми рукавицями, що чи не почала пищати навіть терпелива людність, СССР?! А крім того не за горами ж вибори до верховних рад союзних республик, тут виборців не візьмеш на любов до „вожда", можуть статися всякі несподіванки, отже чи не краще вже тепер трохи приголубити виборців, тимчасово послабити віжки, а всі неприємности в минулому перекинути на рахунок місцевої влади. Отже з Москви дають директиву: „якщо ти справжній комуніст, то мусиш уміти розпізнати ворога від друга і друга від ворога, а якщо помилився, то кайся". І почалося „каяття", каються також і на совітській Україні. Наприклад у Чернигівській области: інструктор політвідділу Чернигівського залізничого вузла Комленко запитався начальника політвідділу Болотіна, чи буде при комунізмі існувати червона армія? Болотін „зробив висновки", Комленка виключили з партії, зняли з роботи і заарештували, оголосивши „ворогом народу".

У Сосницькому районі член партії Айзенберг написав до райпарткому 48 заяв про „шкідливу роботу" 48 „ворогів народу", щодо них усіх „зробили висновки"; тепер, за часів „каяття" виявилося, що всі ці заяви цілком безпідставні. У Щорсівському (колишньому Сновському) районі на підставі заяви комуніста Письменного „зробили висновки" щодо народнього судді Шолома і прокуратора Майбороди за їх „звязки з ворогами народу"; тепер ствердили, що ця заява — цілковита неправда. У Чернигові народній суддя Брандт написав заяву на народнього суддю Олеряша, що це ворог народу, доказуючи це тим, що „сама інтонація голосу Олеряша, його голос, приглушений і непереконливий занадто симптоматичні і не випадкові". Цього було досить, щоб Олеряша виключити з партії і заарештувати. Тепер його привернули до попереднього становища. Співробітниця обласного відділу наркомздоровля Чайка не прийшла на роботу. Хтось висловив підозріння, чи не заарештували її, як „ворога народу". На тій підставі її без перевірки виключили з партії і зняли з роботи; виявилось, що вона несподівано занедужала, й її віддали до шпиталя.

Отже „каються" і виправляють „помилки". Невжеж можна припускати таку наївність людности, що вона не розбирається у цьому всьому?!

Л.

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

ЗАВТРА може бути пізно НИНІ купи ще щасливий льос у

TARGOWNIKA

WARSZAWA, ul. WIERZBOWA 7. Konto P.K.O. 16.999.

Замовлення замісцеві полагоджує негайно почтою.

Військова диктатура в Румунії.

ВСІ ПАРТІЇ РОЗВЯЗАНІ. ВИБОРИ ВІДКЛИКА НІ. ВИМКОВИЙ СТАН.

Новий румунський уряд зібрався минулої ночі на засідання, на якому ухвалив м. ін. завісити діяльність політичних партій доки не переведе ревізії конституції, щодо загального голосування, відкликати розписані вибори та розтягнути вимятковий стан на цілий край, передаючи військовій владі компетенції префектів та охорону публичного ладу. Цензуру загострено. Поліція залишається під зверхністю міністра внутрішніх справ.

ЗАЯВА РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ ПРО ХАРАКТЕР НОВОГО УРЯДУ.

Король Карло оголосив заяву до народу, в якій стверджує: „З нагоди виборів розвинулась у Румунії пропаганда, що вела заколот і несупокій в життя народу. Це довело до розагітування, що підважило існування народу.

Виступаючи в обороні трівких інтересів батьківщини, я утворив уряд, зложений з відповідальних людей, патріотів, що не підпадають під вплив партій; вони матимуть змогу свобідно посвятитися праці, якої завданням виключно є добро держави. Цей новий уряд усуне державну адміністрацію зпід політичних впливів та візьметься до конституційних змін, що відповідатимуть новим потребам та аспіраціям народу.

Я постановив увійти на цю нову дорогу з енергією, переконаний, що вона веде до спасення батьківщини.

—o—

НЕ ТІЛЬКИ МАТЕРІЯЛЬНО, АЛЕ І МОРАЛЬНО, скріплюєте себе, складаючи ощадности

В ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО Ч. 14.

(Філія: Станиславів, вул. Собіського 11).

З польської преси.

„Гаффа" пана Войцєховського".

Ол. Бохенський про виступи послів Остафіна й Войцеховського на терені сойму.

У двотижневику „Політика" (давніше „Бунт Млодих") п. Ол. Бохенський у „Соймових записках" торкнувся відомого оклику пос. Остафіна у тому моменті, коли пос. Пеленський згадав прізвище б. львівського воєводи Дунін-Борковського. Пригадуємо, що тоді пос. Остафін крикнув:

„Не Пйотр, але Петро, бо я говорив з Дунін-Борковським і не міг інакше порозумітися з ним, як по українськи."

Цей оклик — каже п. Бохенський — з одного боку гротесковий, бо про знання української мови у б. воєводи Борковського можна говорити так, як про польський корінь прізвища посла Остафіна, але з другого боку треба взяти на увагу змисл того оклику.

„Отож треба з притиском сказати, що спроба дискваліфікації польського політика тільки тим, що його посуджується за знання мови нашої найважнішої славянської меншини, — це трагічна картина сліпого завулка, куди завело нашу опінію те, що її постійно задурманюють бульварні націоналістичні часописи. Якто, отже ціла Польща зачинає думати поважно про українське питання, ціла молода генерація, навіть „народова" устами Васютинського приступає до ревізії найбільш підставових аксіомів нашої національної політики, а в тій хвилині в мурах сойму, де повинні збиратися найбільші, а не найнижчі уми краю, паде оклик, що висміває знання української мови і гльорифікує ігноранцію, незнання, легковаження, нерування проблеми?!

Знаємо, що є спроби, щоб піднести дуже слабий авторитет сойму у Польщі. Знаємо, що люди, які стоять на сторожі конституції, хотіли би, щоб голоси, що падуть на соймовому форумі, мали відгомін у цілому краю, щоб не були тільки бурею у шклянці води. Але так само нещасний оклик посла Остафіна, як і характер деяких персональних розгрибок відсувають цю можливість щораз дальше. Щораз частіше гляднмо і слухаємо того, що приходить до нас із Вейської вулиці, як людина глядить на сумний обряд, що щораз більше легковажить суттєві проблеми, які стоять перед Річипосполитою."

Після того у замітці п. н. „Сойм проти Шептицького" п. Бохенський пише про виступ посла Войцеховського:

„Поза окликом посла Остафіна ще виступ посла Войцеховського проти Митрополита Шептицького є сумним доказом комплетної дезоріентації нашого сойму в українській справі. Не приписуємо пану Войцеховському злої волі, бо булоб це надто образливе. Натомість мусимо висловити пересвідчення, що він не орієнтується навіть у найбільш основних політичних елементах українського громадянства, коли приписує Митрополитові Шептицькому протипольську ролю.

„Бо справді є навпаки. Катедра святого Юра є саме огнищем найбільш реальної, найбільш протибольшевицької, а з другого боку протитерористичної, отже і найбільш корисної для польської держави пропаганди. Кожний, що мав нагоду стрінутися з діяльністю Митрополита, знає, кілько зусиль та заходів робить він у тому напрямі, щоб вихопити молодь з кігтів терористичних, націоналістичних чи теж ідейно-комуністичних організацій. Можна сміло сказати, що якби не він, сьогоднішне українське громадянство Малопольскі Всходней ділилосяб на атентатчиків та комуністів. Шептицький — це підпора найздоровішого, найкультурнішого і західньо-европейського, легального українського націоналізму.

Про те, що це головий авторитет, якого завсе не було і не буде між україн-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

мя, шкода й писати. Щоб нашим пп. послам вложити лопатою до голови такі відомі речі, треба порівняти авторитет Митрополита з авторитетом, який мав би у нас маршал Пілсудський, якби народовці його ніколи не поборювали. Не порівнюю заслуг Вождя з заслугами Князя Церкви. Але авторитет Митрополита такий, який був у нас, у тих, що шанували маршала, саме його авторитет.

Тих кілька речень досить, щоб відмалювати гаффу пана Войцеховського. Його вискок очевидно авторитету Митрополита не зменшить, ані його напрямку, що змагає до згідного співжиття, не змінить. Буде тільки ще одним памятником браку політичної культури, браку такту і ще одним аргументом у руках тих українців, що перестерігають перед „культурною місією" нашого народу. Не треба додавати, що хоч ніхто з польських послів у соймі не прикликав пана Войцеховського до порядку, то все-ж він не репрезентує нікого крім рівних собі знавців того питання."

—o—

22. січня у Парижі.

Українська еміграція у Парижі святкувала цього року дуже врочисто спогад 22-го січня.

В НАРОДНЬОМУ СОЮЗІ.

Публика слухає Універсалів Центральної Ради, які відчитує і пояснює їх значіння студ. укр. п. Коваленко. Йдуть дві промови: пп. О. Киселиці і Л. Гузара, хор під проводом п. О. Чехівського, сольоспів п. Топольського. Свято закінчує інсценізація із стрілецького життя на основі твору Романа Купчинського. Прегарну сценічну декорацію виконала студентка Мистецької Академії п-і Одарка Гузар.

У ВІЙСЬКОВОМУ ТОВАРИСТВІ І ГЕНЕРАЛЬНІЙ ЕМІГРАЦІЙНІЙ РАДІ.

Українське громадянство, бувших вояків та численну чужинецьку публику витають промовами п. Шумицький, ген. Удовиченко і п. Ковальський. В артистичній частині взяли участь: хор під проводом п. Ковальського, сольоспіви п-і Корель і п. Солонаря та танковий виступ п. Петра Стефуранчина. Промови-привіти представників кавказьких народів витала рясними оплесками ціла саля.

У ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКВІ.

Торжественну Службу Божу і панахиду за покійних вояків відправив о. парох Брандзан. Прапори бувших французьких, італійських та португальських комбатантів похилились при звуках „Вічної Памяти", яку співав дуже добре виконаний хор. Щороку приходять б. комбатанти-чужинці, щоб віддати поклін Українським Героям, подібно, як і українські комбатанти ревізитують їх на їхніх національних святах. Комбатанти всіх народів взаємно себе шанують. Солідарність пролитої крови.

У ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ

У старовинній (із XII. віку) греко-католицькій церкві Сен-Жіліен Ле Повр відправив о. Перрідон торжественну Службу Божу у наміренні Українського Народу. Українське громадянство та багато чужинців виповнили церкву по береги, а її мури, які бачили колись у себе Дантого, почули мабуть уперше український спів: „Боже Великий Єдиний". Ю. С.

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розв'язання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною реєстрованою фірмою:
ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ
Генрик Канарієнфогель у Львові
Тел. 285.09.
Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь
з поважанням
ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ
Торговля металів.
5—10

Зпід Нижанкович під Крутами.

Памяти пок. Піпського Григорія.

Раннею весною 1918. р. — 19. березня — посувався вулицями Києва величавий сумний похоронний похід. Це десятки тисяч українського народу відпроваджували на вічний супочинок на Асаольдовому цвинтарі юнаків-героїв, що своїми молодечими грудьми ставили опір кривавим московським нападникам під Крутами в дні 29. І. 1918. Попереду йшли учні київських шкіл, дівчата-ученицї несли вінки і квіти, за домовинами йшла рідня полеглих. Лиш за двома домовинами не було нікого з рідні. Це були домовини учнів-гімназистів галичан. Це були домовини тих, що прийшли знад далекого сріблюстого Сяну засвідчити своєю молодечою кровю та своїм життям, що серця всього українського народу бються в один такт. В одній з тих домовин спочив козак **Піпський Григорій**, учень VII. кл. української гімназії в Перемишлі, селянський син з Мальгович коло Нижанкович, перемиського повіту.

Минулої неділі у двацяті роковини героїчної смерти 300 юнаків-студентів, що згинули під Крутами, відбулись заходами перемиської молоді поминки в честь крутянських героїв у родинному селі одного з Крутянців — Піпського Григорія. Маси народу з Мальговичі і довколичних сіл зібрались у церкві і довкола неї. Торжественну Службу Божу відправив о. декан Сендзік з Дроздовичі в асисті о. проф. д-ра Мельника з Нижанкович і місцевого пароха о. Сушка. Дуже гарну, патріотичну та зворушливу проповідь виголосив о. д-р Мельник. По Службі Божій була панахида. До Служби Божої співав хор читальні з Нижанкович, до панахиди хор з Цикова.

По церковних відправах маси народу пішли зорганізовано до читальні на святочну академію. Священники та представники перемиського громадянства під проводом д-ра Хробака Миколи вибрались до хати батьків пок. Піпського Григорія, де о. декан Сендзік і дир. Сенечко заложили стареньким сивоволосим батькам крутянського героя подяку за те, що виховали такого сина, який за найвищий ідеал українського народу зложив своє життя.

На програму академії зложилися: зворушливе вступне слово студ. Стахова Евгена з Перемишля, продукції хорів читалень з Нижанкович, Цикова та Германович, деклямації і закінчення, яке дуже гарно виголосив д-р Хробак Микола Свято закінчилось відспіванням національного гимну.

Ця імпреза в родинному селі одного з крутянських героїв викликала незатерте враження. При кінці не від речі буде згадати, що перемиська молодь постановила зібрати фонди для будови відповідного памятника в Мальговичах ц. м. ін. накладом п. Барицького випустила відбитку знимки Гр. Піпського. Дохід з розпродажі цієї відбитки призначений на памятник.

К—к.

Короткий час посезонова випродаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новинн спеціяльний рабат.
Тільки короткий час.
Е. ДУМИН ЛЬВІВ Коперника 4

Православний патріярх Мирон Крістеа - премієром Румунії.

Румунський уряд Гоги зложив димісію — король її прийняв. Причиною є мабуть постанова найвищого суду, який ствердив, що ревізія громадянства жидів незгідна з конституцією.

Після переговорів з давними премієрами, провідниками партій та іншими політичними діячами король заіменував новий уряд у такому складі:

Премієр: голова румунської автокефальної церкви патріярх Мирон Крістеа; віцепремієр і закорд. справи: Татареску; внутр. справи: Калінеску; скарб і справедливість Консікоф; військо, летунство і маринарка: Антонеску; торговля і промисл: Арджетояну; рільництво: Йонеску Сісешті; праця: Ніцеску; шляхи: Анджелеску; здоровля: Константінеску; освіта, віроісповідання, мистецтво: Яманді; без теки: Йорга, Анджелеску, марш. Авереску, Вайда Воєвод, ген. Вайтояну і Міронеску. Є це всі бувші премієри, з яких лише Гога і Манів відмовились увійти до уряду.

Новий уряд зложив уже присягу.

НОВИЙ ПРЕМІЄР.

Патріярх Мирон Крістеа уродився в Семигороді 1868. р. Студіюючи в Сібію та в Будапешті, брав він живу участь у семигородському національному русі під мадярською владою. 1920. р. став він митрополитом, 1925. р. патріярхом. Підчас панування теперішнього наслідника престола Михайла (від смерти Фердинанда до повороту Карла) був він членом регенційної ради.

ГОГА ПРОТИ НОВОГО РЕЖІМУ.

Дотеперішній премієр Гога заявив журналістам, що він відрадкував королеві зміни, які він увів з приходом нового уряду.

Сенсаційна промова ґен. Желіґовського в Соймі.

У варшавському соймі почалась у четвер 10-го ц. м. генеральна дискусія над буджетом. Між іншими промовляв пос. Шимановський, який висловив думку, що Польща повинна здобути провідне становище на славянському сході. Це провідне становище повинно спиратися на союзі з Україною. На думку бесідника, можна цю ідею здійснити.

Велику сенсацію викликала промова ген. Желіґовського, який говорив про ролю начального вождя та критикував теперішній сойм і сенат стверджуючи, що ні одна з цих законодатних палат не віддає настроїв громадянства і не є виразником громадських течій. Політичні партії відсунені від впливу на політичну лінію держави. І тому, щоб президент міг орієнтуватися у справжніх настроях та змаганнях громадянства, та щоб міг успішно перевести консолідацію народу, бесідник пропонує створити дорадний орган, що складавсяб з представників усіх ідеольоґічних груп. Це не був би ніякий уряд, але збір заслужених і досвідчених людей. До тієї ради пропонує покликати: Кардин. Гльонда, Кардин. Каковського, б. през. Войцеховського, марш. Сміґлого-Ридза, паню Пілсудську, Падеревського, Романа Дмовського, Вінц. Вітоса, Валеріяна Славека, Франца Буяка, Маріяна Здзеховського, маршалів сойму і сенату, Артура Гурського, Ал. Свентоховського, М. Ратая та когось із соціялістів, може Недзялковського.

В тому менті хтось із послів запитався: „Може Лібермана"? На те ген. Желіговський відповів, що нічого не має проти того.

Без „Просвіти" — народу не виховаємо. Тому не жалуймо датків на скріплення змагань „Просвіти"! Вступаймо всі в члени Матері. „Просвіти"!

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по застанові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дочасно краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
помагає здоровому починові при нових варстатах праці.

Закладаю найрішучіший протест проти зневаги Митрополита.

З ПРОМОВИ О. СЕН. Р. ЛОБОДИЧА В СЕНАТІ.

Підчас дискусії над буджетом міністерства освіти в сенатській буджетовій комісії сен. о. Р. Лободич виголосив довшу промову, піддаючи гострій критиці політику міністерства віроісповідань та прилюдної освіти супроти українців.

Ствердив, що вселюдне українське шкільництво майже зовсім не істнує. Нема ні програм навчання української мови та української історії й географії, нема відповідних підручників, все це наслідки мовного закону з липня 1924. р. Одначе наше громадянство хоче користати з постанов і цього закону і тому вносило деклярації у справі викладової мови в дотичній школі. Це викликало у шкільних і в адміністраційних чинників реакцію, щоб не допустити до свобідних заяв населення. Загальна адміністрація та шкільні інспекторати допустились багато провин, які не принесли чести ні законодавству, ні шкільній політиці. Між українськими учительськими масами панує велике безробіття; поверх 3.000 кандидатів учителів української народности є без праці, а численні подання до ріжних кураторій лишаються без відповіди. У двох останніх роках надано поверх 8.000 нових посад, але в тому принято лише 300 українців. Якби тією дорогою поступала далі ліквідація нашого безробіття серед учительства, то треба би 10 років ждати, щоб безробітні українці найшли працю. Тому звертаюсь до пана міністра, щоби звернув на цей стан свою увагу та підвищив кількість учительських посад для кандидатів-українців. Підкреслив, що на 14.000 учительства на терені львівської кураторії є 19,4% українців. Не маю нічого проти учительства польської національности, якщо воно має потрібні кваліфікації до навчання в українській мові, знає духа українського народу, шанує його звичаї та його релігію. На жаль, маємо багато прикладів злого відношення польського вчительства до нашого населення і тому вповні підтримую порушений у соймі внесок, щоби польська дитина мала вчителя-поляка, а українська дитина вчилася в своїй матірній мові при допомозі учителя-українця.

Опісля обговорив політику міністерства освіти супроти українських середніх і фахових шкіл та політики супроти української молоді у високих школах. Наші особисті старання у шкільної влади в справі Станиславова і Рогатина остались без висліду. Коли говорю про середні школи, то мушу згадати, що п. міністр поминув цілковито потребу зорганізування відповідної кількости ліцеїв і педагогій з українською мовою навчання. У ділянці середнього шкільництва мушу піднести ще поважне недомагання у справі шкільних підручників до української мови, та програм до навчання української мови, історії та географії. Дальше підкреслюю один незрозумілий для мене факт, чому предмет історії та географії так у середніх як і у вселюдніх школах муситься викладати виключно в польській мові. Це виглядає так, неначе панове не хотіліб, щоб українська дитина довідалася про короля Баторія, чи короля Собіського, чи про Унію Люблинську в рідній мові. Не потребую тут вияснювати, що гарний виклад в українській мові мав би поважний педагогічний, а навіть і політичний вплив. Дальше не розумію, чому польської мови, або історії та географії Польщі не може вчити учитель-українець в українській гімназії, який покінчив польський університет і здобув кваліфікації від професорів-поляків, отже дає гарантію, що свій виклад переведе якнайкраще та вповні відповість своєму завданню.

Пригадав, що українці втратили в 1920. р. всі українські катедри у львівському університеті, що уряд не виконав закону з 1922. р., про заснування українського університету і що до польських високих шкіл наша молодь має дуже обмежений доступ. Передовсім важко дістатися нашій молоді на такі фахові виділи як медицина, ветеринарія, фармація, дентистика, політехніка. На доказ навів драстичний факт з вересня 1937. р. про приняття до Стоматольогічної Академії у Варшаві 4-ох українців, 2-ох русских, 13-ох жидів, а решту поляків. На інших виділах не є краще. Зле ставиться університетська влада до нашої молоді під оглядом признаваних стипендій, звільнювання від оплат і т. п. допомоги харитативного характеру. Ще більші трудноші має наша молодь по скінченні студій, коли не може здобути для себе варстату праці. Тому нічого дивного, що попадає в духову депресію і хапається в цій розпуці непотрібної нікому реакції. Тут потрібна негайна поміч не лише міністра освіти, але цілого уряду, якщо він щиро бажає ліквідувати напруження у польсько-українських взаєминах.

Крім загально-освітньої політики мушу кілька слів сказати як священник до віроісповідної політики міністерства. Зацікавлення цією віроісповідною політикою збільшилося по останньому виступі одного з послів у буджетовій комісії сойму. По цьому сумному факті я переконався, що в ділянці віроісповідань є щось у великій мірі не впорядку. В нечуваний спосіб зазтаковано греко-католицьке духовенство взагалі, а передовсім Архипастиря цього духовенства, Найдостойнішого Отця Митрополита Шептицького. Старалися підірвати авторитет нашого духовенства у громадянстві, викликати недовіря до Найвищого Достойника Греко-Католицької Церкви, старалися викликати недовіря влади до нашого духовного стану. Атаковано тих, які не могли з місця боронитися, бо їх не було. З болем стверджую, що міністр не станув в обороні поневіряної гідности Архипастиря і греко-католицького духовенства, якого доля звязана з ресортом міністерства віроісповідань та прилюдної освіти. Не хочу входити в мерітум дискусії в соймі, але бажаю з цього місця коротко висловити правдивий жаль, що цей факт мав місце у цій високій палаті, що там критикували конкордат, заключений з Апостольською Столицею і ратифікований Польщею і що найгірше, образливо потрактовано Найвищого Достойника, Голову Греко-Католицької Церкви, Отця Митрополита Шептицького, авторитет серед цілого україн-

ЛІВІЯ НОЙМАН.

Кошик з трояндами.

Ґастон Делюбак мав добрий день: йому вдалося закінчити один із найкращих цьогорічних інтересів. Чистий зиск — 100.000 франків.

Скінчивши конференцію у свого одного товариша-бізнесмена, він відослав свого шофера і пішов пішки. Відчував приємність на проході у зимовий погідний день. Ідучи так безжурно назад подумав, що добре булоб зробити жінці якусь несподіванку. Це прийшло йому на думку вперше за ввесь час подружжя. Бо він робив досі своїй жінці дарунки в точно означені дні — на імянини чи на Різдво, але ніколи отак собі імпровізовано. Його ділове життя було занадто нервове і він не мав часу на такі думки.

Зате сьогодні зимове сонце якось дуже добре підійшло до такого настрою.

Делюбак увійшов до крамниці із квітами „Павільон" і закупив кошик пречарних троянд. Він вибрав такі, які Сузеті найбільше подобаються.

Вернувшися до бюра пригадав собі, що забув долучити до кошика свій білет з кількома словами і це було йому неприємно. Зателефонував до „Павільону" питаючи, чи квіти вже відослані. „Саме висилаємо" — відповіли йому. — То прошу додати ще до кошика карточку з кількома словами; запишіть, я вам продиктую: „Моїй найдорожчій Сузеті ...так, так... Су-зе-ті... тисяч цілунків". „Нічого більше?" — спитала його продавниця. — Ні, це все... „А як підписати?"

Та на це питання вона вже не почула відповіді, бо Дельбак механічно повісив слухальце.

*

Сузета аж крикнула із захоплення, коли їй принесли кошик чудових троянд. Вона прочитала карточку і вибігла до передпокою, де ще стояла дівчина з крамниці.

— Як виглядав той панок, що казав вислати ці квіти?

Дівчина зацукалася.

— Середніх літ... ані грубий ані худий... ні, трохи товстіє...

— Так? сказала пані Сузета і задумалася. Вона вела живе товариське життя — ходила на танці, до кавярень, на балі, грала бриджа, займалася ріжними спортами, влітку виїжджала над море, навіть часом їздила верхи. З того виходило, що вона мала широке коло знайомих. Сузета була гарна і мала жеодну симпатію... але будьмо дискретні. Було ясно, що Сузета не могла догадатися, хто міг прислати їй такі квіти. Вона переходила в думці довгу чергу своїх знайомих і рішила, що це був хтось не з її „типу", коли він уже товстів.

Сузета стояла безрадно над запашними трояндами і думала над тим, що і текст на долученій картці можна брати з ріжного погляду: він був підхлібний для неї, але і нахабний. Після цього пригадала собі, що Ґастон може кожної хвилини вернутися до хати, отже краще було квіти десь сховати. Вона покликала служницю і казала їй занести в якийсь невидний куток.

Ґастон Делюбак вернувшися до хати шукав надаремне довкола свого гарного дарунку. Розчарувало його і те, що Сузета зустріла його як звичайно, зовсім холодно. „Чому вона нічого не згадує про квіти?" — він думав, почуваючи себе ніяково.

— Чи нема нічого нового? — спитав.

Сузета глянула на нього здивовано, стягнувши брови.

— Ні, нічого. А що малоб бути?

— Ні, я тільки так... — і Ґастон подумав: „Може квітів ще не прислали".

Тому, що це мала бути несподіванка, Ґастон рішив передовсім розглянутися по хаті. „Невибачне легковажежіння" казав до себе, думаючи про фірму „Павільон". Так ходячи по хаті, він зайшов аж до маленького сальонику, що стояв уземі зачинений та неопалений, хіба, що вживали його для гостей. У самому кутку за канапою стояв кошик із трояндами — його дарунок.

„Чому вона нічого не згадала про ці квіти?" „Чому вона казала їх тут сховати?"

Його погляд упав на карточку, що висіла при кошику і аж тепер він пригадав собі, що забув сказати телефонічно, щоб додали його імя. Тепер уже зрозуміє: Сузета не знає від кого дістала дарунок... і навіть не підозрівае, що це могло бути від нього!

Ґастон увійшов до їдальні:

— Що це за квіти? — спитав трохи подразненим голосом.

— Які?

— А ті, що я найшов зовсім випадково у сальоні. Виглядає так, якби ти їх там навмисне сховала?

— Я? навмисне? — відповіла збентежено Сузета.

— А коли ні, то скажи мені від кого вони?

Сузета почала бавитися тороками завіски.

— Ґастоне! тобі може це видатися дивним, але я не маю поняття. Кіш прийшов без підпису.

— Так? ти не маєш поняття? А ця присяга? Хто міг її написати?

ського громадянства та ображено наше духовенство. В обороні цього духовенства та його чести і в обороні авторитету нашої церковної влади, як один із членів греко-католицького духовенства, як його представник у сенаті, закладаю якнайрішучіший протест проти подібної поведінки нашої духовної влади та нашого духовенства.

Вкінці ствердив, що в Польщі ліквідують етати учителів релігії у школах, редукують години релігії і позбавляють дітвору науки релігії, бо не допускають священників до всеукраїнських шкіл та відбирають їм право навчання релігії, а учителі зневажливо відносяться до гр.-кат. духовенства. Тому слід перестати говорити нам лише про наші обовязки і найвищий час приступити до дискусії у справі реалізації наших скромних, але слушних вимог. Промовець ствердив, що міністерство освіти веде таку саму негативну політику супроти українського народу, як міністерство хліборобства

Львів 15. II. Сала Новости (Колісей)
вул. Соняшна 23.
Український Народний Театр ім. М. Садовського
Год 3.30 ГЕТЬМАН ПОЛУБОТОК Год. 8.— ПІСНЯ БЕСКИДУ
Білети в Союзному Базарі.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ТРИНАЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Попереднього дня у вечірніх годинах промовляв прокуратор, який широко обговорив діяльність Організації Українських Націоналістів, а зокрема акції на терені радехівського повіту. Наприкінці промови прокуратор підкреслив, що милосердя підсудних тільки їх роззухвалило, а цього не можна робити.

Тринатятого дня розправи промовляли оборонці: д-р **Струсевич**, д-р **Краснопера**, що боронив підсудного Казанівського, м-р **Е. Олесницький** в обороні малолітніх підсудних М. Березя, Тарнавського і Карпова, та д-р **В. Безпалько.**

—o—

В Німеччині не було н'яких заворушень.

Кореспондент ПАТ-а рішуче заперечує вістки, немов би в Німеччині дійшло до якихнебудь заворушень. Швайцарська телеграфічна агенція дементує поголоску про втечу кількох німецьких генералів до Швайцарії. Б. наслідник німецького престола зовсім не втік з Німеччини, лиш виїхав до Італії, щоби займатися зимовими спортами. Князь Людвик Фердинанд не є арештований.

ЧОМУ РІБЕНТРОП СТАВ НІМЕЦЬКИМ МІНІС. ТРОМ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ?

„Берлінер Тагеблят" ось як коментує факт, що Рібентроп переняв від Нойрата керму закордонної політики:

„Рібентроп здавна співпрацював близько з Гітлером як його надзвичайний повновласник. Мало хто крім нього так добре обзнайомлений з намірами канцлера. Часто брався він до справ спеціяльно важних для Гітлера. Само собою зрозуміле, що **між завданнями німецької закордонної політики найважніше місце припадає з огляду на те німецько-британському порозумінню** на справедливій, успішній площині, яку означив Гітлер — **на потрійному протикомуністичному пакті.** У цій справі не буде ніяких змін.

Ділом ушануйте пямять тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Перед процесом ОУН на Волині.

З числа 75 осіб, про які згадували часописи, дістали повідомлення про продовження слідства до 31. травня включно всього 33 особи. З решти тих, що не дістали повідомлення, дня 5. лютого випустили на волю, з залишенням під доглядом поліції, двох арештованих, що перебували в луцькій вязниці, а саме: студента львівського університету Макара Середюка з луцького повіту і студента Григора Оборського з Дубенщини. Сподіваються, що й решта арештованих, які не дістали повідомлення про продовження слідства, теж будуть випущені на волю.

Зверхню керму слідством передано слідчому судді люблинського апеляційного суду Обстові. Цей факт ріжно коментують на Волині, зокрема в правничих колах.

—o—

По широкому світі.

Японія святкує 50. роковини проголошення конституції. З тої нагоди проголошено амнестію, завдяки якій привернено громадянські права 300 тисячам японців; половина з них була засуджена за політичні провини.

В Америці скількість безробітних зросла за 3 минулі місяці на 3,000.000 й дійшла тепер до 13,000.000.

Мадярський регент Горті вернувся до Будапешту, де на двірці повитали його члени уряду, представники інших органів влади та населення.

В американській армії переходить на емеритуру 20-ох генералів та кількадесятьох інших вищих старшин.

Австрійський уряд продовжив військову службу на 6 місяців та приспішив бранку на 1 рік.

Румунська ліберальна партія обіцяла не робити трудноцїв новому урядові.

Грецький віцемініструс Ніколудіс заявив представникам закордонної преси, що з Атен виселено 12 політиків; у краю спокійно.

—o—

Сузета пригадала собі з переляком, що не відорвала від кошика карточки:

— Я справді не знаю. Може це дурний жарт.

Гастонові було дуже прикро, що його жінка навіть не догадується, щоб він міг прислати їй такий дарунок.

— Ти щось скриваєш передімною? — крикнув дико.

— Гастоне! змилуйся...

— Я вже догадуюся!

— Ні, це не може бути! Я присягаю тобі, що не знаю, від кого це могло бути.

— Я тобі не вірю.

Сузета почала плакати. Гастон не переставав кипіти.

— Скажи мені зараз, від кого це?

— Як тобі присягаю, що не знаю.

— Саме факт, що ти не знаєш є найкращим доказом, які ти маєш знайомства! Найкраще признатися до тої таємниці... Я хочу знати всю правду!

Делюбак стояв червоний, увесь схвильований, нахилившися над Сузетою як над жертвою. У кімнаті панувала мертвецька тишa. Сузета сиділа згорбившися і плакала безрадно. Її уста тремтіли, якби хотіли щось сказати і не могли найти слів.

— Я слухаю тебе! — кричав Гастон.

Сузета піднесла голову. Тепер було видко, що вона вже перемогла в собі страх і рішилася стати щирою. Ось-ось і він довідається...

У тій самій хвилині його охопив страх. Він підніс руку до чола, якби зараз щось пригадав собі. Він зрозумів, що від признання Сузети може змінитися ціле його життя і силувано усміхнувся. Підбіг до Сузети, обняв її і сказав швидко:

— Ах, ти дурненька... то ти не догадалася, що ці квіти від мене?

Переклав **в. г.**

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 24. Понеділок, 13. (1.) лютого 1888.

ВІДНОСИНИ В КРАЮ

В „Перегляді часописів" читаємо:

„Петербурський „Край" (польський часопис — Ред.) умістив в останньому (4-тому) числі цікавий допис зпід Кракова про ювилей 30-літньої журналістичної праці п. Платона Костецького, співробітника „Газети Народової". Цей допис заслуговує на нашу увагу, бо подає кілька дуже удачних поглядів на відносини в краю.

„Автор наперед дає коротку замітку про ювилеї в краю. „Останнє десятиліття — каже — можнаб назвати в краю ювилейною епохою. Від часу ювилею Крашевського (в Кракові) волним ювилеям у нас нема кінця. Радникові, що заслужився хіба тим, що 25 літ порпався у фасцикулах, підвладні урядовці роблять ювилей і славлять його наче лицаря. Професорові, що чверть віку стояв на катедрі, але позатим нічого більша не зробив, товариші й ученики уладжують ювилей і під небеса вимосять його незвичайні чини".

Платонові Костецькому уладили ювилей не за якусь його журналістичну діяльність, але з двох причин. Поперше, уладила його горстка полянів, які визнають ту саму засаду, що й Костецький, син уніятського священника, що можна розвязати „русьну справу" ставши на становищі „генте рутенус, національо польонус". Костецький, хоч українець з походження, був увесь час редактором „Газети Народової". По друге, уладили йому ювилей тому, що це був на тодішні часи дуже чистий характер. „Деморалізація сервілізму, а накінець загальна нужда, в яку край щораз більше западає — це причини, чому в краю так мало чистих характерів. Дезерція з одного табору до другого у нас на денним порядку. Посол, що вчора залекло боровся з правицею, нині виступає як гарячий П речник, бо дістав за те кільна інтратних синекур; письменник, що ще вчора був поступовцем, через закристію переходить до консервативного табору, але за те набавом село собі купить; а денникар, що в небувалий досі спосіб виперся свого минулого, щоб піти на службу великим панам і фінансістам, хоч за те його явно бють, нічого собі з того не робить, бо за кий йому добре платять. Серед таких відносин чистий характер — це рідкість і тому належиться йому честь... Костецький нікому не продавався, хоче нераз і бідував — і це друга причина його ювилею... Але я — писав дописувач „Краю" — уважав потрібним представити той ювилей у правдивому світлі, бо багатьох, що не обізнані з нашими відносинами, могло би хибно думати, що цілий край поділяє погляди Костецького на руську справу і тому вшанувала його ювилеєм. Тимчасом їй це ані снилося!"

ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНА ТЕХНІКА ТОДІШНІХ ЧАСІВ.

В „Новинках":

— НЕДАВНЮ ПРОМОВУ КН. БІСМАРКА ще того самого дня розіслав телеграфічний уряд в Берлін' на всі сторони світу в 1218 телеграмах а в 194.296 словах. Ціла промова має 10.897 слів. Щоби прискорити висилку телеграм працювало 235 урядовців при 222 телеграфічних апаратах.

СНІГОВІЇ.

Наслідком великих сніговій перестали ходити поїзди на шляху Львів-Краків. Вся почта з Відня, Берліна, Кракова і з Росії застрягла у Тарнові.

Спільний фронт

РИМУ, БЕРЛІНА, ЛІСАБОНИ І БУРГОСУ В КОМІТЕТІ НЕІНТЕРВЕНЦІЇ.

Як подає з Льондону „Трібуна", вчора (четвер) відбулась у тамошній італійській амбасаді нарада, в якій узяли участь дипльоматичні представники Італії, Німеччини, Португалії та націоналної Еспанії. Вони устійнили спільну лінію політики на найближчій сесії комітету неінтервенції, що відбудеться в середу.

ФУТРА МУЖЕСЬКІ і ЖІНОЧІ
оказійно до продання.
„КОНФЕКЦІЯ", Личаківська 1.

ПІД ЯКОЮ УМОВИНОЮ ДІСТАНЕ ЕСПАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УРЯД КОМБАТАНТСЬКІ ПРАВА?

На вчорашній 2-годинній розмові мін. Ідена з італійським амбасадором Грандієм рішено змінити британські пропозиції у справі евакуації добровольців. На основі цього порозуміння національний уряд дістане автоматичні права воюючої сторони у хвилині, як по обох сторонах залишиться лише передбачена комітетом рівна скількість чужинців-добровольців.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Економічний огляд.

Серед проектів реорґанізації господарського життя в Польщі.

АЛЯРМИ ПРО ВПРОВАДЖЕННЯ ДО ПРОМИСЛУ, ТОРГОВЛІ І КОМУНІКАЦІЙ ПРИМУСОВИХ КОРПОРАЦІЙ.

Хто перечитує господарську пресу в Польщі чи господарські сторінки політичної преси, або звідомлення з промов міністрів економічних ресортів і представників господарських кол, той заєдно зустрічає сліди гострого антагонізму лібералістичної та етатистичної думки в Польщі. В ост. часі особливо багато шуму наробила вістка, що варшавське міністерство промислу і торговлі підготовляє проект примусової організації господарського життя у формі корпорацій. Інспіратором цього проекту має бути Бюро Господарського Плянування, яке зуміло здобути для цього проекту прихильність міродайних чинників.

Докладніші подробиці цього проекту ніде не були офіціяльно оголошені. З) авіту відомого краківського економіста Ф. Цвайґа плянований польський корпораціонізм мав би виглядати ось-так: Поодинокі відтинки промислу, торговлі і комунікацій мали би спільні примусові організації. В їх склад входили б представники працедавців і працівників. Ці обєднання — щось посереднє між примусовим картелем і корпорацією — повставали б або на підставі уклади части ни підприємців, або на підставі відповідного наряджения влади. Широкі права нових організацій дотичили б регуляції і контролі виробництва, збуту і цін, умовин обміну, заграничних оборотів, вужитя сирівців, затруднения працівників і умовин їх праці, тощо. Кожна з тих організацій мала б делегата міністра промислу і торговлі з широкими і (як слушно здогадується п. Цвайґ) вирішними правами.

Якщо інформації польського економіста правдиві, то нема сумніву, що коли здійснять цей проект, тоді все господарське життя в Польщі найдеться під диктатом урядових чинників і що це життя оформлюватись буде під безпосереднім впливом державної бюрократії. Не дивно, що вістка про ці задуми викликала широкий відгук та загальні протести, і то не тільки в якомусь органі Левіятана, але поголовно, скрізь де не принявся ще бацил тоталізму, де „вимоги оборонности держави", тощо, не знищили критичного змислу щодо омніпотенції держави. Спроби законспірувати диктатуру з центру в усіх ділянках економічного життя при помочі ніби то самоврядних форм, не находять сьогодні наївних вірних. Кожному ясно, що проектовані корпорації були б тільки терепом, де уряд проголошував би свої розпорядки, давав би накази, проти яких не моглоб бути спротиву.

В загальному хорі спротиву замітний є голос озонівської „Газети Польскої", що ввесь час ломить копії в оборони державного інтервенціонізму. Навіть вона добачує в проекті **риск передчасного експерименту.** Треба — мовляв — це почекати, „Щойно тоді, коли буде певність в успіх інтервенції покликаних до того державних органів, щойно тоді цей проект перестане розбуджувати острах за риск" — пише „Газета Польска". Та в засаді очевидню мрії про заведения корпорацій в Польщі приємні ці трибуні статистичної думки, бо це мрії табору, що його вона сьогодні репрезентує.

Реакція уряду на ці чутки не розсіває причин занепокоєної публичної опінії, — як це слушно зазначила „Додз. Газета Гандльова". Виступлення міністра Романа в цій справі „відбігає досить далеко від дуже ясних дотеперішніх його енунціяцій. Позволяє вони на висновки, що проекти реорґанізації господарського життя є дійсно в підготові, та не дає ніяких реальних форм для того, що має бути створене". Консервативний „Час", обговорюючи широко ці „бюрократичні мрії" кінчить свої міркування осьтаким побажанням: Найкраще булоб, якби згаданий проект закону взагалі не вийшов поза будинок міністерства промислу і торговлі і то без огляду на те, чи вже він закінчений, чи щойно початий. Щоправда не здійснилися би тоді мрії „бюрократичних чинників" про контролю дїяльности промислу до самих подробиць, але те булоб напевно згідне з інтересами цілої польської держави.

Ми, українці, мусимо з особливим зацікавленням слїдкувати за ходом боротьби двох напрямків господарської думки в Польщі: „лібералізмом" (хоч би в цій комплексово обмеженій формі, яку має теперішний госп. режім у Польщі, з частинним тільки правом на цю назву), й „статизмом". Чим сильніше затискатись будуть урядові кліщі в ділянці економіки, тим гірші будуть перспективи розвитку нашої господарської справи, бо тоді ростиме вартість метрики і національної легітимації, а меншатиме вартість підприємчивости, меткости, організаційного хисту й інших особистих та збірних прикмет, на яких ми основуємо наше господарське „сьогодні" і краще господарське „завтра".

В. Н—вич.

УКРАЇНСЬКА ХРОНІКА.

УКРАЇНСЬКА І ПОЛЬСЬКА КООПЕРАЦІЯ.

„Експрес Поранний", забираючи голос у дискусії над питанням суспільної праці, звернув увагу на кооперацію, при чому вказує на життєвість і вищість українського кооперативного руху.

„Тайна розвою української кооперації — пише цей щоденник — лежить в її величезному динамізмі. Українська кооперативна експансія потреби не тільки господарські, але і суспільні, політичні. Українська інтеліґенція находить у кооперативах вертати праці і довірю провінції. Атмосфера праці в ній тому відмінну дуже високу, сильний є активізм і сильна є амбіція керманичів і працівників.

Розвиток української кооперації, розвиток архітектури дуже свіжої дати, бо щойно від 1918 р. (?!), польське провідництво ех'єдних воєвідств не зуміло чи не змогло протиставити нїчо варті окольне. Господарсько-суспільна вартість кооперативного типу є — нїчо йде про польське населення — дуже слаба".

У дальших своїх міркуваннях „Е. П." висловує здогад, що методи праці гальмують розвій суспільно господарських організацій на чолі з кооперацією. Слабе зацікавлення інтеліґенції, помінши підійти якнайбліжче до польського хлопа і кольоніста, спричинюють те, що активізм українців дистансує подекуди. Висновок „Експресу Поранного": методи суспільно-господарської праці серед польського населення ех'єдних воєвідств треба піддати ревізії, і то швидко, бо „час наглить".

ЗАКІНЧЕННЯ III. БРАНЖЕВОГО КУРСУ.

В суботу 5. п. м. закінчився III. Бранжевий Курс, організований Союзом Українських Купців у Львові. На курс зголосилося 115 осіб, прийнято 68, а покінчило його 60 осіб. Учасниками були купці (27 осіб) і кандидати на купців (селяни, ремісники, студенти В. Ш.). Учасники походили з усіх сторін нашого краю. Було між ними около 20 возвиняків. Абсольвенти дістали свідоцтва.

Курс закінчено домашнім святом з промовами дир. Скопляка, дир. Ковальської і проф. Котовича, та трьох учасників курсу. У промовах останніх пробивався бадьорий тон і віра в недалеке осягнення власного вартату праці.

ЩЕ ПРО ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ СОЮЗУ УКРАЇНСЬКИХ КУПЦІВ У ЛЬВОВІ.

З нашого недавнього звідомлення про Заг. Збори СУК у Львові випав ось-такий уступ:

Після дискусії над звітами до голосу прийшов нач. директор Промбанку Інж. А. Міляпич, який перше зупинився над знач'інням кредиту для купецтва і над дотеперішньою ролею Промбанку при розпорядкуванні тими кредиту. Референт орудував тільки цїнним цифровим матеріялом. Відтак Інж. Ю. Крохмалюк накреслив програму свята **„День купця"**, що його в цьому році взялися СУК. Це свято зв'язане з 500-літтям святоюрських ярмарків і 15-л'ітгям Союзу СУК. У програмі є між ін.: посвячення прапору, видання книжки д-ра Шурота, членська відзнака, зїзд купців, ріжні вистави, тощо.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

ЯК ПОВСТАЛА ДУМКА ПРО ПОТРЕБУ ГОСПОДАРСЬКОЇ РАДИ СХ. ВОЄВІДСТВ.

В день інавґурації цього господарсько-організаційного комітету варто пригадати собі з тим, як повстала думка про потребу такої регіональної Ради. Говорить про те сам ініціятор воєвода п. Вінк, на сторінках щоденника „Дзєнніх Польскі", в інтервю редакції.

„Приглядаючись господарському життю з точки урядової загальної адміністрації дійшов я до переконання, що з одної сторони повинно це життя розвиватися самостійно і бути виразником гео-політичних умовин терену, з другої сторони — в руках держ. адміністрації є низка можливостей, що зависять розвиток того життя. Коли я дійшов до тих умотивнень, тоді завдав я собі питання: чи на терені східних воєвідств, що є безсумнівно господарською одиницею з деякими своєрідними цїхами, не міг би як адміністратор львів. воєвідства, причинитися до організування саме цих полеків у розвою госп. життя.

В самому початку моєї праці у Львові запросив я на інформаційну конференцію представників місцевого госп. життя. Я представив їм свої погляди і виявив одностайну опінію, що конечно удалося повязати до життя якусь спільну організацію, яка зуміла б обєднати розпорошені господарські сили місцевого громадянства, служити збірним досвідом, а також обективно представляти господарському думку перед державною владою — то така організація булаб безсумнівно корисною для розвою госп. життя".

В дальшому п. воєвода підкреслює, що дав тільки почин, порозумівшись зі етатистами і терит. самоврядом, а ввесь організаційний тягар взяв на себе окремий громадський комітет.

Та сама газета дала статтю дир. Мазовєцького, голови цього комітету. В цій статті представлені завдання і мета Госп. Ради підл.-ех. воєвідств.

СВІТОВА ХРОНІКА.

ЯПОНІЯ ГОТОВИТЬСЯ ЕКСПЛЬОАТУВАТИ ПРИРОДНІ БАГАТСТВА КИТАЮ.

Японський уряд підготовляє проект закону в справі покликання до життя в границі п. р. окремого товариства, що матиме завданням експльоатувати природні багатства в Півн. Китаю. Капітал цього т.ва — виключно японський — має бути до 400 мілл. ен. Товариство буде мати свій осідок в Японії і буде контролювати багато менших підприємств, створених при помочі японського і китайського капіталу в Півн. Китаю. Під його наглядом буде теж комунікація, пекальні, продукція електричної енергії і соді. Комунікація буде підлягати водночас контролї Спілки Монополізованих Залізниць.

ІМПЕРІЯЛЬНА ВИСТАВА В ГЛЄСҐОВ. — СВІТОВА ВИСТАВА В НЮ-ЙОРКУ.

У травні п. р. відкриють у Глєсґов велику виставу Британської Імперії. Має вона дати перегляд праці і дорібку Англії, її доміній і колоній, а розміром має вона перевищити всі дотеперішні виставки в Англії. В пресі появились уже перші вісти про цікавий вигляд виставки. Між іншим преса згадує, що прекрасні вежі булоли павільонів і інших споруджень вплинули на будову та обставину північного міста. Після виставки відбудеться конґрес Міжнародного Союзу Реклами і Міжнародній Конґрес інженірів. — При цій нагоді згадаємо, що Зл. Д. П. Америки почали підготову світової виставки, яка має відбутися у Нью Йорку в 1939 р. (відкриття в квітні). Поодиноким державам призначено вже місце для їх павільонів. Дістала вже своє місце і Польща; величина його 2 мор.'в. На днях мають розпочати в Варшаві конкурс на плян. — Невідомо, чи наші заморські землячки думають про якусь самостійну участь українців у згаданій виставці. Досі згголосили свою участь 62 держави і Ліґа Націй. Крім Китаю і Еспанії згголосились усі цивілізовані держави світу.

З нашої кооперації.

ПЕРШЕ ЧИСЛО МІСЯЧНИКА „КРЕДИТОВА КООПЕРАЦІЯ".

На днях появилося перше число органу української кредитової кооперації „Кредитова Кооперація". Є це місячник, який ставить собі за завдання бути помічником у праці кредитових кооперативних установ, вказувати напрямні і вести нашу кредитову кооперацію, щоб вона могла сповнити своє велике завдання в господарському житті нашого народу. З важніших статтей у першому числі треба відмітити окрім статті від Видавництва статтю д-ра Костя Левицького, сен. О. Луцького, І. Федака, І. Ольхового й ін. Перше число змістовно цікаво. Часопис редагує ред. А. Жук.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ ВДОВАМ І СИРОТАМ ПО ПОЛЯГЛИХ ЧЛЕНАХ У. Г. А.

В 1937 р. 191 кооператив асекурувало датки на фонд вдів і сиріт по полеглих членах У. Г. А. в загальній сумі 2.216 зол.

„СПУЛЬНОТА" ПРО УКРАЇНСЬКУ КООПЕРАЦІЮ.

„Спільнота" орган польського Союзу споживчих кооператив „Спулем" у Варшаві присвятила свое 3 число кооперації у східних воєвідствах. На першу статтю містить розмову з дир. „Спулему" Дашкем під заголовком „Наші завдання у південно-східних воєвідствах, в якій дир. Дашкєв ставить українську кооперацію, її методи та організацію праці за взором польської кооперації. В цій та інших статтях „Спільнота" заповідає поширення праці Союзу „Спулем" на територію сх. воєвідств, мовляв тому, що „дуже польське" ні тут досі працювали, не виконали своїх завдань.

В. Л.

Сторінка без політики

Доми майбутнього.

НАЙБІЛЬШИЙ КОМФОРТ.

Сензаційні технічні уліпшення.

— Гальо, прошу прислати мені сьогодні поволудні дім із серії ч 157д. Сподіюся більшої скількости гостей на вечерю.

Оттаке телефонує багатий американець до підприємства, яке фабрично продукує цілі доми.

Може ці слова виглядають на неімовірні історії, та в американськім житті стільки дивовиглядів та неімовірного, що з усім можемо, чи пак навіть мусимо погодитися.

На велитенськім вантажнім авті привозять дім. Він приладжений уже до повного вжитку. Є у ньому вже килими, дивани, матераци і кухонна посудина. Такий дім має три або пять кімнат і необхідний в Америці — гараж.

Такий дім — це стандардовий виріб. Сьогодні продукують його вже у 170 різних родах. Ці фабричні доми дають комфорт, про який ми в Европі можемо лиш мріяти.

Доми без пивниць і дахів.

Коли хтось прийде у відвідини до такого дому, то не може з дива вийти. Нема пивниць? Чому? Бо їх не треба. Завдання, що їх перше виконували пивниці, тепер зовсім відпали. Адже всі харчеві продукти, які давніше зберігали у пивницях, можна тепер вложити до скринки-холодільні. Фабричний дім не має також даху. Гострий, спадистий дах, який конче був потрібний, щоб слабу будівельну конструкцію забезпечити перед тягарем нагромадженого снігу сьогодні не має ніякого застосування. Спадистий дах ще крім того неекономічний, бо він закриває невикористаний простір і вимагає куди більше будівельного матеріялу, як плоский дах.

Плоский дах дає величезні користи. Сьогоднішним людям, що бажають якнайбільше сонця й повітря дає такий дах ідеальне місце до руханки і вправ. Діти можуть на такім даху бавитися, як на подвірі. Квіти і лавочки дають враження городу. У теплі літні вечорі важко собі просто уявити краще місце до спільної родинної вечері.

Та незалежно від усіх тих вигод фабричний катальог виказує теж доми із гострими дахами, для „старомодних і непрактичних клієнтів". У фабричних домах непотрібні теж зовсім кухонні ведра. Усі відпадки йдуть до зливу. Спеціяльний електричний прилад заінстальований у зливі тне усі відпадки автоматично на дрібні кусники, які відтак вода зовсім легко сполікує.

Зовсім зайва річ теж відчиняти вікна, щоб провітрити мешкання. Свіже, без пороху і бацилів, у літі прохолоджене, в зимі огріте повітря доставляє фірма „Ейркондіціонінгс". Мало цього, кімнатне повітря має відповідну, на підставі лікарських дослідів, приписану вогкість і дістає ще таку домішку кисня, що повітря у фабричнім домі нічим не ріжниться від повітря, скажім, на вершку Говерлі.

Гнучка підлога.

Підлога вложена в цілій своїй довжині й ширині гумовими подушками, забарвленими на ріжні кольори, відповідно до вподоби господаря. По такій підлозі можна ходити зовсім без шелесту і коли хтось навіть упаде, то нічого собі не може зробити.

Стіни помальовані білою фарбою і їх можна змивати. Спеціяльне електричне уладження дає змогу надавати стінам бажаний кольоровий тон: спокійну синяву і зелінь, коли хочете відпочати і веселий помаранчево-жовтний або червоний кольор, коли сподіетеся більшого гуртка гостей. Кольор стін можна таким чином змінняти кожного дня. Сьогодні сріблисто сірі стіни, завтра цитриново жовті, післязавтра рожеві — добирати можна всі кольори веселки.

Справжне чудо новітньої будівельної техніки це скриті у стіні сталеві стіни. Хоче хтось по обіді відпочати, спокійно прочитати книжку або працювати, потисне гудзик і сталеві стіни, які вискакують із головних стін, відділюють невеличкий простір від цілої кімнати. Також ліжка можна в міру потреби висувати зі стін і коли напр. до родини якогось дядька Сема прибуде якийсь малий нащадок, вистане натиснути гудзик і малий громадянин, чи громадянка Злучених Держав має вже своє ліжко.

Автоматизація праці.

Господиня не потребує зовсім служниці у такім фабричнім домі, бо має їх цілий тузин. Автоматична газова кухонка варить страви, сама себе гасить і дзвінком дає знати, що все вже готове. Електричний помічач змиває посудину, працюючи при тім зовсім самостійно. Постіль, обруси відповідні прилади автоматично перуть і прасують, так, що господиня не потребує навіть рукою кивнути. Прятання кімнат та витирання порохів відбувається автоматично так, що ця журба господині спадає до мінімум. Велике відкурювання і відчищування зовсім відпадає, бо прочищене і перефільтроване повітря не має в собі зовсім пороху.

Такі стандардові доми будують уже сьогодні в Америці цілими серіями, але ще довго треба буде ждати на масову продукцію. Бо між американцями є теж чимало консерватистів. І пожиже — це теж найважніше — фабричні ціни комфортових домів куди вищі від домів приватно будованих. Тому із стандардової продукції мусить витворитися масова. Коли воно справді станеться, за рік—два—десять, тоді американський промисл матиме справжнє жниво. Механізація людського життя йде семимилевими кроками вперед і можливо, що ці люксусові фабричні доми, які покищо називаємо домами майбутнього, стануть за кілька літ доступні і для нас европейців.

Канібали на підгірі Гімаляїв.

З Бомбаю повідомляють: Мешканців індійської держави Сірмуру, положеної на підгірі Гімаляїв, від якогось часу сильно непокоять якісь незнані племена людоїдів. Канібали напали недавно на село Гунфур, тоді як усі мешканці працювали у полі, вдерлися до хат і схопили дітей. Згодом нещасливі мешканці Гунфуру зробили жахливе відкриття, що грабіжники повбивали їх дітей і повідали. Канібали належать до якоїсь непрослідженої ще досі раси. Вони вміють якимсь невиясненим чудом негайно зникатися і відтак без сліду щезнути. Англійська військова експедиція, яку вислали в погоню за канібалами, не вдіяла нічого. Грабіжники поскривалися у печерах гімаляйських гір, або загородили доступ до своїх сховів величезними камяними брилами з обвалених скель. Губернатор рішив вислати другим разом військовий відділ, узброєний слізними бомбами і таким чином виполошити канібалів з їх гнізд.

Дитяча захоронка в... барі.

У Льондоні завели дивну новинку, яка стала, так сказатиб, останнім криком моди: дитячу захоронку в барі.

Багато ресторанів-дансінгів британської метрополії завели в себе цю новинку, щоб їхні гості жінки, які не хотіли своїх „потіх" залишати дома, при тім не тратили „пополудневого чаю" з танцями. У безпосередній відділі забавової салі уладили малу сальку, де могли матері-аматорки танців залишати своїх дітей. Там уладжене все так, щоб дітям мало доволі різних розваг. Є там ліжні вибагливі забавки, стільчики, столики, мініятурні лавочки, ляльки — словом усе те, чого лиш дитяча душа забагне. Крім того є там теж кілька вишколених опікунок, які в міру потреби вчать теж малих гостей танцювати, щоб вони могли теж танцювати, як їх улюблена чудова мамуся.

Після заведення цієї новинки пополуднева фреквенція в усіх барах і дансінгах збільшилася удвое, так, що власники не то, що не жалують своїх інвестицій, але думають ще збільшити захоронковий персонал у дансінгах.

—o—

ФІЯКЕР — ШЕРЛЬОК ГОЛЬМС.

Про славного сензаційно-кримінального автора Конан-Дойля оповідають багато веселих анекдот.

Одного разу Конан Дойль вернувся з далекої мандрівки до Льондону. Вийшов він перед двірець і покликав фіякра. Тоді ще авт не було.

Візник поглянув на автора і запитав:

— Куди кажете їхати, пане Конан-Дойль?

Автор счудувався.

— Відки знаете моє прізвище?

Старий візник почав з усмішкою виводити цілу низку „шерльок-гольмсівських" висновків, що на їх підставі вдалося йому ствердити тотожність гостя. Конан Дойль слухав, як зачарований і приговорював:

— Так..., правді так, зовсім правильно... егеж правильно!

Візник, скінчивши свої висновки, додав:

— Крім цього, пане Конан Дойль, на ваших клунках є карточка з вашим прізвищем... І я прочитав її.

ЗЕМНІ СКАРБИ ДАВНЬОЇ НІМЕЦЬКОЇ КОЛЬОНІЇ НОВОЇ ГВІНЕЇ.

Німці вперто домагаються звороту своїх давніх кольоній. Англійці не менше вперто їм відмовляють. Обі сторони мають свої поважні причини. Англійці кажуть, що вбогій Німеччині не під силу розбудовувати кольонії, які вимагають великих грошевих вкладів. Але німці далі досліджують „свої" кольонії. Німецькі геольоги найшли недавно у німецькій Новій Гвінеї багаті поклади міди, цини, олова, мангану, платини, заліза, вугля та нафти. А всеж таки англійці добувають там тільки золото, бо все інше мають деінде у приступніших околицях. І так, у 1926. р. добули вони 44.000 унцій (унція — 36 г.) вартости 25.000 золотих, а в 1933. р. уже 248.000 унцій, 1936 рік ще подвоїв це число. Справді жаль віддавати Німеччині таку бідну кольонію. **Фр.**

ДИВНІ ЗВИЧАЇ НА КАВКАЗІ.

Поль Кльодель, поет і дипльомат подає опис такого дивного звичаю на Кавказі:

Злочинця саджали посеред площі в бочку виповнену гидкою, смердячою, зібраною з відпадків цілого міста мазюкою. Біля бочки лежала шабля. Кожний прохожий мав право замахнутися і вдарити виновника шаблею по голові. Самомуж злочинцеві, чи пак виновникові не лишалось нічого, як по кожнім замаху пірнути головою у рідку рідину. Іноді виновник мусів нурцювати кількасот разів денно, щоб виратувати голову.

Чи вістка про ці дивні звичаї правдива, — важко сказати. Треба вірити Кльоделеві на слово.

БИЧ НА ЖІНОК.

Кожний француз знає 214. параграф цивільного кодексу, який каже, що жінка мусить підчинятися волі мужчини.

Згаданий параграф є головним аргументом у процесі, який саме ведеться перед париським судом. Один парижанин, який мешкає постійно в Парижі, подав до суду визначну французьку артистку, яка мешкає постійно в Льондоні. Муж закидує жінці, що вона не хоче вернутися до Парижа. Обвинуваčена оправдується тим, що акторська професія приневолює її до постійного побуту в Льондоні. Знову муж заявляє, що тому не їде до Льондону, що всі його справи та інтереси звязані тісно з Парижем. Отже обі сторони висувають однакові аргументи. Та більше правди по боці мужа, який ще перед шлюбом поставив жінці умовину, що вона буде мешкати з ним постійно в Парижі.

Париський суд станув по боці мужа, не з мужеської солідарности, лише тільки тому, що жінка зобовязалася перед шлюбом в окремій умові мешкати в Парижі. А в тім випадку параграф 214. — той справжній бич на жінок стоїть по боці мужчин.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Козир-дівка.

Маруся дуже відважна козир-дівка.

Одного дня дзвонить вона гостро до свого мешкання:

— Подумай, матусю, якийсь чоловік намагався мене на сходах поцілувати...

— Ну, і що?..

— Не знаю — заявляє Маруся — лікар каже, що його життю нічого не грозить.

Літературна сторінка.

Книжковий рух в Англії.

Польський письменник З. Грабовський у довшій статті про книжковий рух в Англії звертає увагу на величезну видавничу та письменчицьку працю краю, що постачає книжки цілому світові. Звіти з видавничих новин займають щотижня по кілька сторінок самих коротких інформацій із заголовками. Величезне багатство видань незамітне зверха. Будинки та бюра найбільших фірм такі непоказні, якби там працювали бідаки, що дорабляються, а не мільонери. Зате ощадний англієць, що не робить нічого напоказ, вкладає величезні маєтки у книжки, чи він видавець чи покупець.

Вже і до нас дійшли дешеві видання бібліотеки „Пінгвіна" (а таких є в Англії безліч), що за 6 пенсів (50 чи навіть 20 сотиків) дають найцікавіші сучасні твори на кількасот сторінок. Автори дістають від такого видавництва по 500 фунт. шт. самого гонорару за право передруку їх творів з інших видань. Ясно, що в Англії може автор друкувати ту саму річ майже водночас у трьох видавництвах: у книжках за 3 шилінги 6 пенсів, за 12 шил. 6 пенс. і у зовсім дешевих, бо їх купують ріжні читачі відповідно до свого матеріяльного стану. На кожну замітнішу книжку видавці приймають передплату заздалегідь так, що книжка появляється часто вже з оголошенням, що вичерпана.

Система продажі книжок в Англії зовсім ріжна, ніж в інших краях. Дорогі видання першорядних авторів (по 7 шил. і 6 пенсів) можна вже два місяці після їх появи дістати за половину ціни зовсім нові, тільки тому, що вони не „новина", а за пів року знову на половину дешевше. Бо книжка появляючися, стає подією дня і темою до розмов та критик одного тижня; після цього часу приходить черга на інші.

В Англії дуже поширені т. зв. Книжкові Клюби, яких члени за таку саму ціну, як ми платимо у позичальнях, дістають що місяця прегарну оправну книжку, яку поручають найкращі критики. Клюб маючи 10 і більше тисяч членів замовляє просто у видавця окремий наклад такої книжки для себе, себто для своїх передплатників по вийнятково низькій ціні, хоч видання таке саме, як продають його утрое дорожче по книгарнях.

Випозичальні теж основані на іншому принципі. Кожний член випозичальні має право дістати в кожній хвилині ту нову книжку, яку хоче, не чекаючи на чергу, отже черпає із запасу свіжого накладу книгарні, що є в контакті з випозичальнею. Є такі випозичальні, що дають книжки за 2 пенси (20 сот.) тижнево, не домагаючися кавції (злодіїв там нема, бо за злодійство карають занадто сувого і негайно). Очевидячки більшість випозичалень доставляє книжку до хати на телефонічне замовлення.

Є така книгарня Бутса, що має випозичальні по всій Англії. Хто є членом одної, той може за легітимацією позичати книжки в кожній іншій, переїжджаючи з міста до міста, без окремого повідомлення.

Читають в Англії всі і купують книжки майже всі, хто має тільки дім. Відомо, що від купна дому починає більшість в Англії самостійне життя, коли жениться.

Англійці перекладають негайно найцінніші новини з чужих мов і платять чужинцям величезні гонорарі за само право перекладу. Німецькі чільні письменники, що покинули Німеччину, часто живуть з тих гонорарів на чужині. Хто з чужинців раз здобув собі ім'я серед англійців, має запевнений збут на найближчі твори. Мадярський повістяр Керменді і мадярська повістярка Фельдеш, що здобули перші нагороди на міжнародньому конкурсі в Льондоні, ввійшли відразу на міжнародній ринок.

Клаптик родинної хроніки.

(Р. Д. Савчак: **„На розпутті".** Історія однієї родини. З передмовою Л. Нигрицького. Львів 1937. Видавець І. Тиктор. „Українська бібліотека" ч. 57 ст. 128).

Маємо перед собою дебют молодого автора, що досі дав тільки кілька нарисів розкинених у щоденній праці. Дехто називає цю річ повістю, але річ ясна, що про повість на 128 сторінках малого формату говорити не можна. Хоч нема змоги доктринально встановити, від яких розмірів починається повість, усе-ж нема сумніву, що вона і своїми розмірами та змістом ріжниться основно від оповідання.

„Історія одної родини", що шукає ріжних шляхів у житті і з якої кожний член збивається із свого шляху, пробуючи наомацьки найти щастя чи своє „я" — робить враження початку довгої хроніки. Ця історія — понура, пригнітлива. Вона починається смертю батька. Мати залишається з дітьми, бється у злиднях і клопотах, як їх виховати, зрозуміти і як їм облекшити боротьбу за освіту та становище. Один син попадає до вязниці за участь у революційній організації, другий з великим талантом божеволіє, донька не може віднайти в собі духової гармонії, третий син якось дико відсунений, сама мама сліпне.

Духова історія кожного з цих героїв накреслена кількома штрихами: інакше і бути не може у таких тісних рямцях оповідання. Ніхто з нас не дивується їх трагедіям ні духовому каліцтву: родинна атмосфера чи суспільні обставини творять таких калік багато довкола нас. На хвилину маємо враження, що молодий автор залишився під враженням повістей Достоєвського і пробував написати двітри глави в такому „дусі". І наш Мирний чи Коняський із своїми „Грішниками" давав картини просто безнадійні, змальовуючи людей у тенетах долі.

Після лектури „На розпутті" можемо сказати, що автор дає проблиски таланту, але що цей талант дуже незрівноважений, зовсім несвідомий того, до чого він здатний. Характеристику осіб він дає так, якби оповідав нам про людей дуже далеких, — ми не зовсім виразно їх бачимо, часто відчуваємо, що міркування про їх психольогію навіяні будьякою лектурою.

Чи історія такої родини характеристична для нашого часу? Ні трохи. Вона могла б трапитися у будьякій країні, перед чи після війни. „Безнадійне покоління" Банґа та „Втомлені душі" Гарборґа — це тільки два перші, які приходять нам на думку — приклади безлічі повістей на таку „тему" з доби модернізму. Відомо, що після Бальзака і Золі повістярі залюбки почали відтворювати історію родини у довгому циклю повістей попросту тому, що не мали змоги ввести всі „причини" та „наслідки" в одному хочби найгрубішому томі.

Заки Р. Д. Савчак дасть нам нову річ, він мусить зробити щось зі своєю мовою, що має всі характеристичні ознаки сучасної галицької публіцистики, в якій старі, невикорінені москалізми та польонізми поперемішувані з усякими „найновішими" літературними словами. З москалізмів є тут невідступні „других" (зам. інших), „черти" (зам. риси) „товпа" (зам. юрба), „нескінчимий" (зам. нескінченний), „невиносимо" (зам. нестерпно), „несходима" (?) усмішка (у знач., що не щезає), „видимо" (зам. видно), „міжтим" (зам. затім, за той час), „нервовний" (зам. нервовий), „наізуст" (зам. напамять), „обняттями" (зам. обіймами), польонізмів іще більше: „поступування" (зам. поведінка), „вправді" (зам. хоч), „щонаймні" (зам. бодай), „по можності" (зам. по змозі), „все дасться зробити" (зам. можна), говорив „від речі" (зам. не до теми), „через короткий час" (зам. короткий час), „біль не уставав" (зам. не переставав, не вгавав), „земський" (у знач. земний), „спускати" (у знач. покидати), і такі форми як „дорастаючий", „вичікуючий"...

Багато гірше стоїть справа із духом мови. У цілій книжці нема ні сторінки, де не було б зовсім не нашої, дослівно по польськи подуманої фрази. Нпр. „Відсутність батька була навзгал незавважена"; „Марія була заскочена"; „Вправді було душно не до витримання..."; „З таким розброюючим усміхом..."; „Не всім є дане бачити"; „Чи це не гарне заразом?" Стиль автора місцями глузує собі не тільки з граматики, з духа мови, але і з усякої ясности: „В запрацьованій систематично уложеній програмі життя, що узнавало тільки одну ціль, до якої мали зміряти усі напрямні, забракло місця для зрозуміння цього неладу, що жив ним й син." Це тільки один приклад із багатьох, занадто прикрих.

Усе-ж під шкаралущею жахливої фразеольогії проблискує талант, який не повинен би змарнуватися. **М. р.**

Літературна хроніка.

ЛІТЕРАТУРНІ НАГОРОДИ „УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СОЮЗУ".

Вчора журі „Українського Католицького Союзу" призначило три нагороди за найкращі книжки в 1937 р. Першу нагороду дістала Наталена Королева за „Сон тіні", другу поділили на дві частини між Ю. Косача за „Чарівна Україна" і Г. Журбу за „Революція йде", третю признали Ю. Кленові за „Прокляті роки".

Головна Рада Українського Католицького Союзу на основі рішення журі призначила: Н. Королевій 350 зол., Юріеві Косачеві 250 зол., Галині Журбі 250 зол., Юріеві Кленові 150 зол. — Члени журі: О. д-р Г. Костельник — голова, д-р М. Гнатишак, м-р П. Ісаїв, Юліян Редько, о. Петро Хомин.

НАГОРОДА „МОЛОДИХ" ПОЛЬСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Польська Академія Літератури призначає щороку „нагороду для молодих". Вік нагородженого не може бути вищий у хвилині друку його твору, ніж 30 років. Досі дістали такі нагороди: Хоромянський, Курек, Карлінський і Лободовський, отже двох повістярів, що після дебютів сміливо ввійшли між письменників і двох талановитих поетів. Тепер нагородила П. А. Л. Станислава Пентака за повість „Молодість Яся Кунефала". Цей автор мав уже за собою деякі поетичні твори. Згадана повість є його першою повістю. Поруч нього кандидатами на нагороду були: Тадей Бреза, Ганна Малевська, Теодор Парніцький, Ксавери Прушинський, Адольф Рудніцький, Генрик Ворцель, Чеслав Мілош, Маріян Ніжинський, Юрій Загурський і Тадеуш Міцінський. Нагорода „для молодих" — 2000 зол.

ТВОРЕЦЬ МОДЕРНОЇ ФРАНЦУСЬКОЇ СЦЕНИ.

Цими днями святкували у Парижі 80-ліття Андре Антоана, одного із творців модерного французького театру. А. А. колись уридовець у міській газівні почав від аматорських вистав, де був режисером і... машиністом. Набирав на артистів — аматорів і вишукував драматичні таланти між авторами недрукованих рукописів. Він відкрив великих драматургів Бернштайна і Кюрелл, Куртеліна і Декава. Оснувавши власний „Вільний театр" ставив реалістичні різкі песи, нехтуючи публікою. Зовсім таксамо як Станіславський він домагався, щоб сцена і гра артистів давали якнайповнішу ілюзію дійсности. Він перший почав у Франції грати Ібсена, Горкого, Чехова, Стріндберга — модерних чужинних драматургів. Коли став директором державного театру „Одеон" зумів зєднати у репертуарі найбільших класиків з усіма наймолодшими. На цьому втратив усе своє майно і вернувся на становище театрального та кінового рецензента, як теж критика рукописів нових авторів. Кілька років тому він видав прегарний спомин із свого барвистого та багатого життя.

ДВА МІЛЮНИ ЗА ОДИН ПІДПИС

Шекспірознавці знайшли документ, що має бути оригінальним підписом Шекспіра. Відомо, що від такого підпису залежить неодин доказ у теорії: хто написав Шекспірові твори — чи мешканець Стретфорду, якого всі вважаємо за їх автора чи той другий, на якого вказують інші дослідники — льорд Дербі чи Бейкон. Досі було вже багато фальсифікатів підпису Шекспіра, а проте, якийсь англієць заплатив за цей останній 2 міл. франків. Антуан зовсім виразно повторяє ще раз питання: „А коли Шекспір не є автором „Гамлета" і „Короля Ліра"? то що варт такий підпис?

ПЄСА ПРО ДОСТОЄВСЬКОГО.

У паріському „Театр дез Ар" виставлять небавком песу, де героєм буде Достоєвський, — але не автор великих повістей, тільки пристрасний грач у рулетку. Автор песи використав життєписний матеріял, звязаний із подорожами Достоєвського між Вісбаденом і Баден-Баденом, як теж його повість „Грач". Цікаво, що кілька років тому Гергарт Гавптман признався до наміру написати песу про Достоєвського заслання у „Мертвому домі" на Сибірі.

14.000 ДОЛЯРІВ ЗА ЗБІРКУ Е. ПО.

В америк. містечку Ворчестер в домі бідної швачки знайшли оригінальний примірник першої збірки поезій Едгара По „Тамерлян", виданої у 1827 р. коли По мав 17 років і підписувався „Бостонець". Рідкий примірник купив за 14.000 дол. Овен Д. Юнг — творець відомого економічного плану. Досі таких примірників уритувалося 3.

ЖАН ПОЛЬ ГЕРОЄМ ПОВІСТИ

Едвард Торн вибрав у своїй останній повісти п. з. „Швермерай дес Герценс" на героя відомого романтичного поета Жан Поля, що мав рідкий успіх серед жіноцтва свого часу. Шарльота Кальб, Емілія фон Берлепш та інші попросту боготворили Жан Поль приймав такі вияви захоплення часто із взаємністю, але ніколи не затрачуючи себе. Ця повість змальовує щасливе подружжя поета у звілому віці на тлі доби

Кіно Химера

БЕНЯМІНО ДЖІЛІ (GIGLI) — король тенорів,
ІЗА МІРАНДА — красуня Італії в найкращій фільмі п. н.

Моє щастя — це ти!

СПІВ — МУЗИКА — ВИСТАВА

В обороні Церкви та її Голови.

КАЛУШ ВІРНИЙ ЦЕРКВІ ТА МИТРОПОЛИТОВІ.

На вістку про виступ пос. Войцеховського у варшавському соймі зібралася вся інтеліґенція міста Калуша без ріжниці партійних переконань та після короткого реферату, ухвалила: 1. Вислати письмо до Ексц. Митрополита. 2. Напятнувати виступ пос. Войцеховського. 3. Підкреслити факт, що клевета і погрози пос. Войцеховського не стрінулися з відпором компетентних чинників та що цей факт мусить нас всіх зробити сторожкими, наставити і загострити нашу увагу і чутність.

Після того слідує заява готовости боронити прав української Католицької Церкви та привязання до Її Архипастиря.

ГРОМАДЯНСТВО ЛУЦЬКА ПРОТЕСТУЄ.

У письмі, висланому до Ексц. Митрополита з висловами найглибшої пошани, українське громадянство Луцька протестує „перед культурним світом проти подібних, нечуваних, по формі й змісті, у парляментарній практиці й узагалі в культурному громадянстві, нападів під адресою Найгідніших Репрезентантів і Найвищих Достойників нашого Народу".

ЗАЯВА Т-ВА „ВЗАЇМНА ПОМІЧ ДЯКІВ" У ЛЬВОВІ.

Видія Т-ва „Взаїмна Поміч Дяків" у Львові, що обединує 1004 дяків Львівської Архиепархії, ухвалив на своїм засіданні протест проти напастливого виступу і заяву привязання, вірности, глибокої чести і любови Ексц. Митрополитові.

МАРІЙСЬКЕ ТОВАРИСТВО ПАНЬ У ЛЬВОВІ.

У вислапому до Ексц. Митрополита письмі Марійське Товариство Пань у Львові висловлює своє обурення з приводу нападу і заявляє свою вірність і пошану для Владики.

ТОВАРИСТВО ВАКАЦІЙНИХ ОСЕЛЬ.

Товариство Вакаційних Осель переслало Ексц. Митрополитові, як своєму Основникові і Покровителеві заяву віддапости та запевнення вірности Церкві.

КРІВАВА БІЙКА БАНДИТІВ З ПОЛІЦІЄЮ.

ДВОХ ПОЛІЦАЇВ УБИТИХ, ОДИН СЕЛЯНИН І БАНДИТ РАНЕНІ.

В ночі зі середи на четвер поліцай з Більча Золотого Тадей Косьцінський пішов зі сільським вартівником Михайлом Остаповом шукати за лісними злодіями в Мишківцях. Тому, що завважив світло в хаті Дмитра Грабчинського, пішов туди і застукав до дверей. Жінка Грабчинського відповіла, що в хаті нема нікого. Одначе пол. Косьцінський не повірив і ввійшов до сіней. Саме тоді з хати посипались кріеові стріли і Косьцінський згинув на місці. Селянин М. Остапів скрився за будинками. Одначе бандити, які вийшли з хати, завважили його і тяжко зранили його у груди. Тяжко раненого Остапова відвезли до шпиталю до Заліщик. До Мишковець приїхала судово-лікарська комісія і староста Шимановський зі Заліщик. Одночасно поліція з трьох повітів: заліщицького, чортківського і борщівського уладила погоню за членами ватаги відомого бандита Любінецького, яка гуляє вже на Поділлі від кількох місяців. У четвер в год. 12-ій впопудне поліція окружила Любінецького та його двох товаришів у середницькому лісі, коло Винятинець, пов. Заліщики. Підчас перестрілки згинув другий поліцай Ст. Мазепа з Касперівець. Всеж таки бандити втікли до побпизьких хат, этеоризували селян, забрали три коні і втікли до Борщівщини. Бандитів далі переслідує поліція. Слід згадати, що підчас нападу на учительку в Нагоряпах Любінецький заявив, що останньою кулею відбере собі життя, щоб не попасти в руки поліції.

Книга, в якій замкнене наше повоєнне буряне поліття!
Книга, що огненним словом поривас душі читачів!

УЛАСА САМЧУКА

Батько і син

Третя частина славної „ВОЛИНІ"
ВЖЕ В РОЗПРОДАЖІ.
17 арк. друку вел. вісімки, двокольорова онладинна праці арт. проф. Р. ЛІСОВСЬКОГО (Прага).
Ціна 4.50 зол., з пересилкою 5 зол., для ЧСР 30 кч., для других країв рівноварт:ість 5.50 зол. — Гроші слати складанками ПКО для „Дністра", ч. конта 143961 з допискою ВКЛ. 18016 „ВОЛИНЬ". Замовляти в українських книгарнях або по адресі: ВАСИЛЬ РУДКО, — Львів, Сикстуська 43 а („Напередодні").
Усім П. Т. Передплатникам висилається!

Недужий з уяви.

Пан Зенон нездужав. Нездужав постійно. А була це недуга злостива, невідступна. Не міг на це порадити ніякий лікар. Ліки не приймалися. Бо й не була це звичайна недуга — загальний бронхіт, „виплекана" астма чи ісхіяс спобів — ні, це була переслідовна манія. Пана Зенона гонили день і ніч привиди.., пеха. Сміялися з пана Зенона знайомі, переконували його приятелі. Він нічого.

— Мені вже нічого не поможе — говорив — маю пеха і баста. Не переконуйте мене, бо і так нічого з цього не буде. Я певний, що поїзд, яким поїду вискочить з рейок, інтерес, до якого візьмуся — впаде, песик, якого куплю — сказиться...

— Дурний, божевільний — та-ж досі нічого в цего тобі ще не трапилось. На посаді, як сидів, так сидиш, дім не завалився, не обікрали тобі мешкання — чого тоді нарікаеш? — кепкуючи запитав опасистий Степан К., приятель п. Зенона.

— Наївний ти і коротко-передбачливий, мій дорогий — відповів дещо обуреним тоном п. Зенон. Нічого досі не трапилося, але може і напевне трапиться, бо... або хтось має пеха або його не має. І тому сиджу, як на шпильках, до нічого не беруся, бо не відомо, коли й що спаде мені на голову.

— Що ти впав на голову, це правда. Але я таки переконаю тебе, що твій пех — то тільки уява. Слухай Зенку, нічого не говори — візьми ту коперту, не заглядай до неї, сховай до бюрка, а я за три дні зайду до тебе і ти при мені її отвориш.

— Степанку, на Бога, а коли повстане пожежа, або злодії...

— Не скрипи старий страхопуде. Здоров!

Двері замкнулися з тріскотом. Три дні і три ночі провів п. Зенон неспокійно і в страху, заглядаючи що якийсь час до шуфляди, чи припадково не зникла десь таємнича коперта.

Вечір, голосний дзвінок.

— Ну, як маєшся стара квоко? — привитався гучним басом п. Степан. — Давай но цю коперту.

— А, забери собі її, забери врешті!

— Давай десять золотих, але скоро. І ані мру-мру. О, так, то я люблю. А тепер — маеш льос, на який ти виграв 10.000. А писни мені ще бодай одно слівце про свій пех.

— Степанку, а ти?..

— Не бійся, маю також частину того самого числа.

— Ну, коли так, то може маю взяти льос до першої кляси 41-ої Клясової Льотерії?

Як думаеш?

— А бачиш. Апетит росте підчас їжі. А, що тепер замість чверток є пятки і число льосів є менше, тому і вигляди наші збільшилися. Тільки спішися, бо тягнення починається вже 17-го лютого

НОВИНКИ.

— КОМІТЕТ „РАВТУ ПРЕСИ" звертається до ПП. ІНЖИНІРІВ ТА ЛІКАРІВ, які 12. мають свої сходини: термін сходин не перешкаджає тому, щоб прийти на Равт Преси. Незалежно від того, чи хто з ПП. Інжинірів і Лікарів дістав уже поіменне запрошення, — Комітет Равту Преси запрошує оцим всіх учасників отих двох сходин, двох наших передових інтелігентських станів. Також ті Панове з українського ГОСПОДАРСЬКОГО СВІТА, які будуть на інших імпрезах, уладжених з нагоди господарських нарад у Львові, — найдуть напевне час, щоб заглянути і на Равт Преси та засвідчити своєю присутністю на ньому — прихильність для українського світа преси!

— Нинішне число „Діла" з уваги на грекокат. свято, що припадає в суботу, виходить з датою: неділя 13. лютого 1938.

— Конфіската „Діла". Вчорашне (31.) число „Діла" підпало конфіскаті за два слова у передовій статті „Ген. Желіговський і Митроп. Шептицький".

НОВА КНИЖКА

ЮРІЙ КОСАЧ:

„ЧАД"

повість.

Є ця історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.

ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.

Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

— „Морозенко". Дня 12-го лютого ц. р. в год. 16-тій, у салі Театру Ріжнородностей, діти школи Р. Ш. ім. Кн. Льва у Львові відіграють виесу „Морозенко", зимова казка у 4-ох відслонах зі співами і танцями. (На основі оповідання П. Мирного у вільній перерібці М. Дністровича) Режисерія: Іванна Полюгова. Танки укладу і вивчення: Оленки Заклинської. Співи: Дир. Степана Гаврищака. При фортепіяні: м-р Богдан Весоловський. Увесь дохід з вистави призначений на допомогу бідним дітям.

— Просфори у Львові. В суботу 12-го лютого ц. р. відбудеться Традиційна Просфора читальні „Просвіти", кружка Р. Ш. ім. Короля Данила, Союзу Українок і Церковних Братств у домівці читальні „Просвіти" при вул. Мартина 9. Початок в год. 18. — В неділю, 13-го лютого ц. р. відбудеться Просфора Ремісничого Т-ва „Зоря" у власній домівці при вул. Вірменській 25, початок в год. 12-ій; Святочна Просфора читальні „Просвіти" Львів-середмістя, в Бібліотеці Т-ва „Просвіта" Ринок 10, початок в год. 18.30; Просфора Батьківського Комітету при коедукаційній 6-клясовій вселюдній школі ім. Кор. Данила, у шкільних кімнатах при вул. Рутовського 22, початок в год. 5-ій попол. — У вівторок, 15-го лютого ц. р. (Стрітення) Традиційне Свято Просфори Секції Гастрономічного Промислу при Союзі Українських Купців у Львові, в домівці СУК. при вул. Гродзіцьких., 1, II. п. Початок в год. 15.30.

— Запрошення на Вечерницї Т-ва Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" можна дістати кожного дня від год. 12—14 в домівці Т-ва, пл. св. Юра 5, тел. 278-61.

— Жінки як судді присяглих. Оцю, актуальну тепер тему обговорить м-р Ольга Люстіг-Ганицька у клюбі „Нової Хати" і „Труду", в понеділок, дня 14. ц. м., Ринок ч. 39. Початок год. 18.30.

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського, Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— Кооператива Український Народний Театр ім. М. Садовського повідомляє оцим Хв. Громадянство, що у Львові в дні 15. II. вівторок Сала Новости (Колісей) Сонішна 23. дає дві вистави: год. 3.30 „Гетьман Полуботок", історична песа на 3 дії (4 яви) О. Барвінського в інсценізації м-р М. Лужницького; год. 8. „Пісня Бескиду" народня песа на 3 дії з лемківського життя. В III. дії лемківське весілля. Білети в Союзному Базарі. 1—2

— Карнавал іде! Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео". Львів, Миколая 7. 10-10

СПІШІТЬСЯ
ПО ВЕЛИКІ ВИГРИ 41 ЛЬОТЕРІЇ
ЛЬОСИ І. КЛЯСИ ДІСТАНЕТЕ
В ПОПУЛЯРНІЙ КОЛЄКТУРІ
„Щастя"
ЛЬВІВ, СИКСТУСЬКА 30.

— Перша українська колектура державної льотерії у Львові. Довідуємося, що Повітове Кредитове Товариство (Українбанк львівського повіту) у Львові, вул. Сикстуська 38, ч. тел. 108—61 отворило і веде колектуру державної льотерії і вже продає льоси. Сподіємося, що всі українці будуть засоблятися в льоси у своїй колектурі.

— Модне прийняття. Під цим гаслом улаштовує господарський показ клюб „Нової Хати" в вівторок, дня 15. ц. м. у Жовтій салі Нар. Дому. Відчит п. Наталки Гаврих на таку тему буде доповнений виставою накриття. Побачимо зразкові столи на снідання, обід, підвечірок і вечерю, а також старовинну столову заставу. Початок год. 6-та.

— Чи вміємо бавитися? Полеміка на цю тему в „Ділі" („Жіноча сторінка") не вирішила остаточно справи. Щойно **Традиційні Вечерниці „Червоної Калини"** будуть наглядним і переконливим доказом, як повинна виглядати забава повна темпераменту, серед безжурного настрою, милого середовища та своєрідної атмосфери під ритм не лише чужих, але і своїх національних танків. Вечерниці „Червоної Калини" дня 14. лютого, саля Залізничників, вул. Кентшинського 54—56, доїзд трамваєм ч. 8. від вул. Городецької. Запрошення в Адміністрації „Ч. К.", вул. Зіморовича ч. 12 в год. 8—15 і 17—19. 361

— „Українська меншість у Польщі". Під цим наголовком принесла віденська „Ді Штунде" з 9. ц. м. статтю про українців у Польщі, датовану в Льондоні 8. ц. м. і написану на основі допису варшавського кореспондента у „Манчестер Гардіяні".

— Запит до шкільної влади. З Білої, пов. Чортків, пишуть нам: Дня 30. січня ц. р. місцеві поляки улаштували в шкільнім будинку вселюдної державної школи „оплатек" з музикою і буфетом. Гості бавилися досить весело та з добрим гумором, бо навіть не були ласкаві усунути зі шкільного будинку посудин, як напр. бочки від пива. На другий день зранку зійшлася шкільна дітвора на науку та з великим здивуванням застала на коридорі бочки від пива. Запитуємо шкільну владу, чи вказаним є, щоб замість виховуючих картин у коридорі був склад бочок від пива? Чи така школа може дати виховання шкільній дітворі? **Батьки.**

— Під замітом приналежности до КПЗУ поліція арештувала в селі Деревяни пов. Рівне 10 осіб, яких відставили до арештів у Рівнім.

— Напад на помешкання лікаря. В Микулинцях пов. Тернопіль, напало перед кількома днями чотирьох невідомих мужчин на помешкання лікаря д-ра О. Розенмана. Один з напасників застукав в год. 5.30 пополудні до помешкання лікаря, мовляв за лікарською порадою. Коли йому отворила двері дружина лікаря — до помешкання ввійшло ще двох мужчин і негайно кинулись на жінку лікаря. На крик нападеної вибіг зі сусідньої кімнати д-р Розенман і заслонив свою жінку перед дальшими ударами, які підрізали вже напасники бритвою горло. На крик лікаря напасники втікли. Поліція арештувала трьох мужчин зі села Лучки під замітом цього нападу.

— Страшна смерть дівчинки. В лісі в госьцецькім повіті впало придорожне дерево на 10-літню дівчинку, яка переходила саме тоді дорогою з обідом для батька, який працював у лісі, і придавило її на смерть.

— Трилітний хлопчина врятував дівчинку. На замерзлім ставі в Тухолі совгалось двоє дітей. Нагло заломився лід і дволітня дівчинка Уршуля Вольська стала потапати. Їй поспішив з допомогою 3-літній хлопчина Гергард Куйот, але не міг її витягнути з полонки. Тому тримаючи дівчинку за руку почав кричати. На крик хлопчини поспішили прохожі і допомогли йому врятувати маленьку товаришку від неминучої смерти.

— Ні одного новобранця. Наслідки світової війни у Франції у популяційній справі виявляються в цілій повноті. Одна з округ у Бургундії не дає вже другий рік ніодного новобранця, бо в роках 1914—16 не прийшов там на світ ніодин хлопчина.

— Слон збожеволів. В зоольогічному городі в Мінхені мусіли застрілити найбільшого слона в Европі — Боя. Минулої п'ятниці слон збожеволів і вирвав дерево з корінням. Одночасно поломив собі клеваки. Ветеринарі прийшли до переконання, що вилікування слона неможливе. Слон важив 100 сотнарів, був довгий на 7.90 метра, високий 3.20 м. Хобот слона мав 2 метри довжини, відломані клеваки важили 26 і 28 кільограмів.

— Смерть за продовження відпустки. Військовий суд у Вільгельмгафен засудив одного з моряків тамошнього відділу маринарки на кару смерти за самовільне продовження відпустки і за те, що оповідав про відносини в німецькій маринарці. Присуд негайно виконали.

— Корабель адм. Горті добудуть з дна моря. Одно підприємство рішило видобути один з чотирьох австрійських панцирників „Шент Істван", що його сторпедував італійський човен у 1918. р. недалеко Сполїту. Як відомо, згаданими чотирьома панцирниками командував адм. Горті, теперішній регент Мадярщини, який планував окружити італійські кораблі на Адрійському Морі. Одначе маневр італійського підзодного човна, що затопив панцирник „Шент Істван" розвіяв пляни адмірала. Затоплений панцирник віз касу воєнних кораблів, сконцентрованих у Сполїті, що обіймала кілька мільонів золотих корон у золоті. Крім того сама вартість заліза затопленого панцирника заохочує підприємство видобути панцирник з дна моря.

— Апарат до розпорошування мряки. На одним з англійських летовищ, випробували новий винахід англійського інжиніра до розпорошування мряки, що є найгіршим ворогом летунів. Нововинайдений апарат висилає сильні теплянні промені, що нагрівають долішні вогкі верстви повітря і пересушують мряку в горішні верстви повітря. Таким чином над летовищем твориться вільний район від мряки і летун без небезпеки може осісти з пасажирами на летовищі.

— Найбільша болячка Франції. Недавно появилась у Франції книжка п. н. „Населення Франції", що заторкує одну з найбільших болячок сучасної Франції — вимирання її населення. З оголошених в цій книжці статистичних даних виходить, що в 1650 р. в Европі було 100 мільонів мешканців, з чого на саму Францію припадало 20 мільонів. Нині в Европі мешкає 510 мільонів мешканців, з чого у Франції живе 42 мільони населення. Отже в 1650. р. на 100 европейців припадало 20 французів, а тепер на 100 европейців припадає ледви 8 французів. Крім того Франція має найбільший відсоток, бо аж 14 прц. старців тоді, як Німеччина має 11 відсотків старців, Злучені Держави 8 відс.

— Нова книжка канцлера Гітлера. З окруження канцлера Гітлера передають вістку, що він працює тепер над другою книжкою, в якій обговорює дорібок націонал-соціялістичного руху за перших 5 літ. Досі ще невідомо, який буде наголовок тієї нової книжки.

— Безробіття у Франції. У дні 29-го січня ц. р. у Франції нараховували 399.728 безробітних, тобто на 4.085 більше, як попереднього тижня, і на 22.259 менше як у відповідному тижні минулого року.

— „Як стати щасливим і багатим"? Рецепта на щастя? Ні! Ми далекі від цього, щоб переконувати песимістів. Ми тільки доказуємо, що тепер кожний смертельник може здобути щастя й багатство. Воно кожному доступне, треба тільки знати, де його шукати! Недавно відчинено нове, невичерпане джерело щастя в Варшаві, при вулиці Вержбовій ч. 7. Саме там, в Колектурі Торговіка, за кілька днів тягнення IV. кляси 40-ої Льотерії шало дві великі виграні. Одна 100.000 зол. на ч. 140043, друга — 50.000 зол. на ч. 136518, а решта менших і багато виграних по 10.000 і 5.000 зол. й не рахуємо. Усі ті, що вперто вірили, що саме з Торговіка жде їх щастя й багатство, не завелися! Тож усі спішім по льоси I-ої кляси 41-ої Льотерії до Торговіка й вірмо, що там здобудемо, як уже багато інших, щастя й багатство, бо **„в Торговіка виграється".** Ш. М.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Плачуча верба.

Битва над Каялою... Цвіт нашого лицарства, поляг на полі бою. Погинули князі, знатні бояри, дружинники, славний Ігор попав у полон. Наша земля покрилася чорним серпанком суму, залилася слізми. У Путивлі на стіні заридала Ярославна, оплакуючи долю свого лада, свого коханого Ігоря, що десь у далекій половецькій країні дзвонив невольницькими кайданами. Було це (як не помиляюся!) 1185 року. Скільки вдів, скільки сиріт осталося після тієї нещасливої дати!

Битва над Калкою. Непроглядні хмари монголів ринули як повінь на наше княже військо. Земля встелилася українським трупом, річки забагрились українською кровю, а на тілах побитих і живих українських полководців поставили монголи поміст і пир справляли. З того часу хилилося наше сонце чимраз більше і більше, з того часу не було вже повної радости на рідній землі. Це було в 1224 році.

Рік за роком, день за днем, непереглядною юрбою йшли тяжкі хвилини, падали тяжкі удари: втрата самостійности, братовбивчі війни, княжі міжусобиці, приниження і помітування, а потім знову цілий довгий ряд сумних і трагічних випадків аж до битви під Полтавою, до другого гробу державности.

Програні битви, не тільки знищені, а й заорані та заскороджені оселі, вимордовані жінки і діти. Серед того Батурин — жахливий образ жорстокости Петра І. А шибениць, а острих палів, а живих костирів — що не міра. Кожного дня, мало того: кожної години гинули в страшних муках добрі, дуже добрі і найліпші сини країни та народу.

Гинули, гинуть і будуть гинути, бо кожний живий нарід поносить жертви, а українці більше як хто, бо таку долю викували собі молотом століть.

Коли перевертати картки рідної історії — на кожній сторінці трагічна дата, якій належиться всенародня жалоба.

Але жаден живий народ не може позволити собі на 365 днів суму, а колиб позволив собі — перестане бути живим. Стане плачучою вербою на гробах минувшини, яку кожний сильніший вихор пригне до тих гробів.

Тимбільше не можемо цього робити ми — народ з маркою дуже веселого, а з душею одного з найсумніших народів на світі.

Щодень менше усміху на лицях, щодень більше зморшків суму.

Не тільки особисті турботи пригнітають душу, вилять усміх, понурюють голову. Ми якби завзялися і вишукуємо собі все і всюди трагічні випадки та кажемо сумувати по них.

Людні! Не стане днів у році! А хочби зредукувати тисячі випадків до 365, то не знати, котрий з них більш сумний і трагічний. А хочби знати, то що тоді з нас буде?!

Плачуча верба?!...

Галактіон Чіпка.

Останні вісти.

НІМЕЦЬКИЙ УРЯД ЗАПЕРЕЧУЄ ВСІ ВІСТКИ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ.

У німецькім міністерстві пропаганди відбулася пресова конференція у присутности кількох вищих урядовців пропаганди та в присутности берлінських представників закордонної преси. **На цій конференції шеф пресового уряду здементував усі переборщені вістки про події в Німеччині і рішуче заперечив поголоски про військові заворушення. Кронпринц виїхав на спортову прогульку і вернеться з неї за 14 днів.**

Генерал Фріч хорий і перебуває в Льондоні. Всі старшини, що їх перенесли на емеритуру, виконують ще службу до 28. ц. м.

Неправдиві теж вістки про замкнення кордонів. Також багато інших вісток шеф пресового бюра виявив або спростував.

✝ Посмертні згадки.

О. ОЛЕКСАНДЕР ПИК.

5-го січня ц. р. на далекій чужині, в Злучених Державах Північної Америки, у Філядельфії, умер філядельфійський парох і канцлер епископської консисторії о. Олександер Пик.

Бл. п. о. Олександер Пик народився 15-го липня 1884 р. в селі Юсиптичі, жидачівського повіту. До гімназії ходив у Стрию. Потім студіював право у Львові й один рік служив у війську. Перейшов на богословія, яке студіював у Львові та в Інсбруку. В 1913 р. виїхав до Америки і спершу душпастирював у Філядельфії при еп. Сотері Ортинськім. В 1916 р. перенісся на парохію до Мек Кіз Ракс, Па, де був 10 літ. У 1927 р. заняв становище канцлера у Філядельфії, на якому був до смерти, тобто теж 10 років.

О. Пик. був високоінтеліґентною людиною. Спокійної вдачі, у своїй скромности був майже незамітний, але був усюди, куди його кликав обовязок та щире серце. При всій своїй праці знаходив завжди час і терпеливість занятись і школярями і сиротами і хорими. Лишив жінку і три доньки, що від 10 літ перебувають у Львові.

Тіло покійного о. канцлера перевезли зі шпиталю до парохіяльного дому. Дня 10. січня відбувся в церкві єрейський похорон, що його відслужив Кир Константин в сослуженні 37 священників. Народу була повна церква. Це була незвичайно сумна хвилина, якої не переживала філядельфійська українська громада від смерти епископа Сотера Ортинського. Поховали о. Пика на цвинтарі української греко-кат. церкви в Мек Кіз Ракс, Па.

Нехай чужа земля буде Йому пером!

Дописи.

ГОРОДОК.

Просфора Міщанського Братства. В неділю 30. січня ц. р. уладило Міщанське Братство, що гуртує в собі міщан Городка, традиційну просфору для своїх членів і запрошених гостей. Невелика сала каси „Поміч" не могла помістити всіх учасників, яких зібралося більш сотки. Просфору поблагословив парох Городка о. Епіфаній Роздольський та вложив бажання всім присутнім. Опісля співано колядки. Потім забрав голос провідник Міщанського Братства о. Омелян Шараневич, який короткою промовою привітав усіх гостей та вложив свої бажання. Гостям услугували пані з Міщанського Братства. На просфорі явилася майже в комплєті інтеліґенція Городка, всі священники та представники передмістя. Перший виступив з гарною промовою делегат Центросоюзу зі Львова дир. Мигович, що в коротких, але ядерних словах поінформував зібраних про діяльність української кооперації та її плани на майбутнє. Опісля промовляли: радн. В. Сухий в імени Філії „Просвіти" в Городку, п. П. Паламарчука від Союзу Українок, адв. Кінах Карачевський від У. К. С. Поміж виразними виявами виявляла довгі промова п. Мих. Цушковського, який заторкнув низку актуальних та хвилюючих городецьке громадянство справ, як брак домівки, справу будови Нар. Дому й ін. Промовляли ще інж. Р. Паламарчук, дир. С. Будзиновк, о. В. Чопей та з'їд філії „Відродження" і Кружка Р. Школи д-р С. Кивелюк. На його заклик зложили присутні 22 зол. на Рідну Школу. Низку промов закінчив о. О. Шараневич, виказуючи потребу організації міст та активної праці міщанства в загально-національних товариствах. З'їд Міщанського Братства подякував гостям і промовцям п. Мельник. У промовах підчеркувано потребу єдности, організації і консолідації всіх станів Городка у праці на культурній та економічній ділянці. Просфора відбулася без алькоголю та полишила серед учасників якнайкраще враження.

БЕРЕЖАНИ.

Збори Філії „Просвіти". Дня 2. лютого п. р. відбулися Загальні Збори Ф-ії „Просвіти" в Бережанах, що стягнули велике число делегатів читалень і членів Матірнього Т-ва. Виповнили вони вщерть простору салю „Українбанку". Переважала молодь. Жінок з села вісімнадцять. Зборами проводив голова Філії м-р Логуш. Присутний був з'їдпоручник Матірнього Т-ва інсп. Бриляковський. М-р Логуш, відкриваючи Збори, присвятив посмертну згадку померлим у м. р. членам „Просвіти" та героям з під Крут, яких память упамятано повставанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою. Звіт Філії виказує, що Видїл, якщо взяти під увагу можливости, якими з'н диспонував, виконав у цілости приняту на нього працю. Відбуто 108 попадок, 30 люстрацій, 4 анкети, кілька овіт, над. 1мпрез та конвертів. Збірка на „Дар Просвіти" перевищила квоту 1.000 зол., що є доказом поширення та поглиблення національної свідомости. Ф-ія має 6.000 членів, що гуртуються в 60 читальнях. 6 читалень було в святочні, роні завішених, та з них ще тільки 1 не відновила своєї діяльности. 8 читалень побудувало свої власні доми, деякі по будовах приготовляються. Преса по читальнях поширена і є чисто національно. В звітовім році заборонила влада аж 117 вистав, 34 концерти, 56 забав і майже всі фестини (24). Усіх заборон було 231! Всі прохання в справі опущення дитячих садків влада відкинула. Після того виголосив промову інсп. Бриляковський, що візвав у жертву Матірньому Т-ву в його новім році принести консолідацію українських сил. На жаль, Збори не обійшлись без прикрого інциденту. Нарушено честь кількох громадян, між іншими і голови Повіт. Союзу Кружків, члена Контр. Комісії Філії „Просвіти", вваного та шанованого письменника д-ра Ф. Коковського, який, не вспівши реаґувати на брутальности, просто розплакався. Правда, дістав він сатисфакцію в формі щирої подяки та признання за свою безкорисну працю, висловлену делегатом читальні з Лісник, гром. Кадайським, одним тільки обраним його самого та цілу його рідню не вважали за відповідне свій нерозважний крок направити. Видїл Філії мусить прикладатись, як на будуче запобігти подібним інцидентам, бо вони за часто і за агресивно на суспільнім терені проявляються. До нового Видїлу увійшли: м-р В. Логуш — голова, о. Нагільський з Вибудова, заст. голови, м-р Ганчук, секр., дир. „Нар. Торговлі" Ржевський, скарбник, В Цьвінзок, сен. учит. Наразна, контролюр і студ. Бізнеський та гром. Кобель з Козівки, члени Видїлу.

В. Ц.

СТРИЯ.

22. січня. Роковини 22-го січня святкували українські установи святочними сходинами своїх членів. І так в „Українськім Касині" виголосив святочний реферат адв. Охримович, доповнив його споминами сенйор і провідник Стрийщини д-р Антін Гарасимів. Філія Союзу Українок улаштувала святочні сходини, де голова т-ва п. Миклашевичева виголосила святочний реферат. Студентське Т-во і Міщанська Бесіда пошанували 22. січня також святочними сходинами і товариською гутіркою. Цього року на передмісті Лани читальня Просвіти і кружок Союзу Українок відсвяткували 22. січня святочними рефератами студ. семін п. Держка і голови кружка Українок п. Струмелякової. Крім рефератів були хори й деклямації. Дня 23. січня на спільній просфорі обох цих діяльних товариств на Ланах довшу патріотичну промову, присвячену роковинам 22. січня виголосила п. М. Кравців, делегатка філії Союзу Українок.

Роковини Крут святкувало урочисто спеціяльно Українське Студентське Т-во святочними сходинами і рефератами у своїй домівці, як і в умісті читальні „Просвіти" на Ланах. Слід підкреслити ідейність нашої молоді, яка своїм пошануванням обох національних роковин дає запоруку, що буде високо держати прапор національної свідомости й солідарности.

Гостина Українського театру ім. М. Садовського. З тяжкими вистами відвістив до Стрия театр ім. М. Садовського і в днях 2., 3. і 4. лютого в Німецькім Домі відіграв по мистецьки всі три різнородні пєси. Перший раз у Стрию почули ми „Мазепу" Словацького в перекладі Зерова. Артисти своєю грою полонили дуже численно зібрану публіку, а нові стилеві костюми і добра гра дали насолоду всім присутним. Всі підносили вищість гри артистів і пишну декорацій цього українського театру в порівнянні з грою польського покутського театру, який тиждень раніше відіграв у Стрию ту саму пєсу. Вибивалися на перший плян грою артисти І. Федчишин (Мазепа) і Ю. Потюх (король) і п. Липівна (воєводина), хоч і всі інші вповні відповіли своєму завданню. Другу варшавську пєсу „Подружній метч", комедію Ліхтенберґа, відіграли артисти з неменшою бравурою; на жаль, стрийське громадянство не доцінило заходів управи театру і на пєсу явилось нечисленно. Ті, що були, мали правдиву насолоду подивляти високо-артистичну гру, при чому повні три години сердечно сміялись. Сама пєса — це гарний здобуток для української сцени. Третя вистава „Гетьман Полуботок" в інсценізації Лужницького стягнула вже більше публіки, переважно молоді. Артистична гра й історичні картини ввесь час держали в напрузі зібраних. Всі артисти старались ввести своїх героїв якнайкраще, за що слід їм висказати признання. Стрийське громадянство ввесь час гостило артистів по привітних мешканнях, бодай у дей спосіб віддячуючись їм за палку виховну працю. На пожній виставі пригравала власна музика театру.

Просфора Марійського Т-ва Пань, улаштована 6. лютого, показала, що зміліий провід може багато хосенного зробити навіть і в найнесприятливіших обставинах. Брак відповідної сали в Стрию, по виплавленні сали Нар. Дому під кіно, з колодою, через яку мусять розбиватися всі пересилля провінції всіх українських установ Стрия. Однак підприємчивість та артистичне прибрання сали „Сокола" в Й. Домі робило вже саме собою милий, родинний настрій. Численно й добрано зібрана громада, Стрия заявдячила, що Марійське Т-во тішиться великою пошаною у всіх стрийських громадян. Промовці на просфорі виказувались зі щирою любовю та привязанням і послухом для Екс. Митрополита, так сильно ображеного пос. Войцеховським, обіцюючи в своїм житті все йти за його вказівками для добра і слави українського народу.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття
МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ
„Жовті води"
що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-освітньої установи.
Ціна книжки в 256 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.50 зол., порто 30 сот.
Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

Спорт.

ПІНГ-ПОНГ.

Роздача нагород за мистецтво українських дружин Львова у пінґ-понґу, відбудеться у вівторок 15. ц. м. в год. 5. пополудні в домівці „Робітничої Громади", Ринок 8. Передтим відбудуться змагання: тім дружин, які брали участь у мистецтвах, против мистця „Робітнича Громада". В тім будуть грати: Каратницький, Кіндій, Терлецький, Даниловський, Красічинський, Деннс.

ГАКІВКОВИЙ МЕТЧ УКРАЇНИ ВІДКЛИКАНИЙ.

Гаківковий метч Україна—Чорні, який мав відбутися в пятницю 11. ц. м. відкликаний. Зате в суботу 13. ц. м. на ледовищі Погоні починається турнір за часу бл. п. Петера, в якому беруть теж крім України участь найкращі гаківкові дружини Львова, як Чорні Погонь і Лехія.

В суботу 12. ц. м. починаються гаківкові мистецтва львівської Б-кляси, в яких бере теж участь Україна II. Перший метч гратимуть наші молоді гаківкарі в неділю 13. ц. м. в полудне з Погонею II. на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів.

Чи у Вашому повіті та у Вашій громаді відбувається уже домашнє навчання неписьменних? Таким навчанням повинні зайнятися всі Філії та читальні „Просвіти" й окремі свідомі громадяни. Для цієї мети видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сот.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

NASZ WYRAZ. Miesięcznik literacko-artystyczny młodych. Rok IV. Nr. 9. Kraków.

PRZEGLĄD POLSKO-WĘGIERSKI. Organ Towarzystwa polsko-węgierskiego im. Stefana Batorego. Rok II Nr. 5. Grudzień 1937. Warszawa.

NASZA PRZYSZŁOŚĆ. Nr. LVI. Listopad 1937. Nr LVII. Grudzień 1937. Warszawa.

ELEKTRIT RADIO
ВІДБІРНИКИ НАЙВИЩОЇ ЯКОСТИ

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

з ремінцем для носіння в кишені гаманця, довжина величина по 30 см. 1.40, длина по 50 сот., гарна по 1.50 — продає Робітня Римарсько-галантерейна П. Ь А Р Е Р, Львів, Свистуська 4, поруч фірми „Соломандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Субота 12. II. год. 7.30 „Кармен" оп.

Неділя 13. II. год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Отаросвітська ідилія". Для молоді недозволена.

Понеділок 14. II. год. 7.30 веч. „Отаросвітська ідилія". (Для молоді недозволене).

Театр Ріжнородностей:

Субота 12. II. год. 7.30 „В перфумерії".

Неділя 13. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 14. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (сала Колісеу, Сокальна 28).

13. II. год. 3.30 попол. „Гетьман Полуботок". Історична пєса на 3 дії О. Барвінського. Знижені ціни.

15. II. год. 6. веч. „Пісня Бескиду". Народня пєса з лемківського життя на 3 дії Луковичанка. У III-ій дії обряд лемківського весілля.

Зол. 7.— **Щасливі обручки** з 14 кар. золота тільки у Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4

КІНА.

АПОЛЬО: „Дівча з темпераментом (Аннї Ондра).

АТЛЯНТИК: „Предивна брехня Ніни Петровни".

ВАНДА: „Під двома прапорами" і „Метрополітен".

ҐРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Луна" (Ґарі Бавр).

КАСІНО: „Роберт і Бертрам або Два злодії" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЬКА: „Двобук".

МЕТРО: „Сем Долговорґ", „Опір на продаж".

МІРАЖ: „В оборонї" з Фліпом і Фляпом".

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „У тіні самітної сосни".

ПАЛЯС: „Її перший бал" (Ґарі Бавр).

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Пат і Патахон в раю"; „Тіні минувшини".

СТИЛЕВЕ: „Королівський вензель" і ревія.

ТОН: „За тужі вени", „На Діявольськім Острові" з Варнером Баксгером.

УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.

ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джін), Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Того".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 12. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо піосеньки; 11.40 Музика з пл.; Форт. мініятури; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Радіотехнічні актуалії; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Під годинник на вежі"; 16.15 Легенди та казки у вик. оркестри; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 „У гродненській конторі Тизенгавза"; 17.15 Концерт сол'стів: тенор. віол., скрипка, форт., 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Камеральні мініятури; 18.05 Програма на завтра; 19.00 „Поспішайте" муз. вад для дітей, Шосе переховений на долговічні; 20.00 Концерт нар. музики, опів; 20.40 Веч. денник; 21.00 14.15 Трансл. з театру „Ля Скала" у Мілані „Фігарове весілля" оп. Моцарта; у перервах: Рецитація прози, Актуальна гутірка, Останні вістки.

Неділя, 13. лютого 1938.

8.00 Сигнал часу; 8.15 Для села: Хл. газетка, Музика з пл., Над чим будемо радити; 8.30 Без меліорації нема раціональної хл. господарки; 8.50 „Волова — основа весн. управи"; 10.30 Леонкавалло: „Паяци", оп. з пл.; 12.03 Симф. поранок, орх., форт.; 13.00 Фрагмент із зїзду ходачкової шляхти в Переміщлі; 13.10 „Час утікає" Бол. Пруса; 13.30 Орх., баритон; 14.45 Для села: Огляд ринк'в рільних продуктів, Музика з пл., Море забезпечує добробут, Книжки, що їх хлібороб повинен знати; 15.40 Для дітей: „Сповнені мрії" Б. Герца; 16.05 Музика з пл., Італійські пісні та піосеньки у вик. М. Фіоренца сопр. і Володислава Кецури тенор, у супр. форт.; 16.45 Авіяція та життя; 17.00 Підвечірок при мікрофоні: орх., співи; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Людина на кораблі"; 19.25 З нашої читальні; 20.00 Розр. концерт: Льов Шорт піосеньки, два форт., гармонійка; 20.35 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Фрагм. із боксерського матчу Польща-Німеччина; 21.15 „Були собі санники три... морські" — Вілеиська Завули; 22.00 Оповідання про Бетовена: Година полудня; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Понеділок, 14. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: У столярськім варстаті, Бетовенові твори з пл.; 11.40 Е. Ляльо: фрагм. з Еспаньської Симфонії, пл.; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Сучасна опера, з пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Легкі мельодії та піосеньки; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Багатство; 17.15 Скрипк. реціталь Керту Ванне у супр. форт.; 17.50 Львівяни грають; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Арії та пісні у вик. Олени Сказової, меццосопр., Ів. Романовського, бас, у супр. форт., 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Літер. хвилина; 19.30 Дієльог: „Що думаємо про Ковальських"; 20.00 Розр. концерт, орх., співи, Ів. Березинський форт., у перерві в год. 20.45 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.00 Літер. новини; 22.25 Камер. концерт, музика, сопр.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Вівторок, 15. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл; 11.40 Інстр. мініятури, пл.; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 У карнавалі, пл.; 14.30 Легка музика, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із опов. Ів. Лямпа „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.50 Господарські вістки; 15.45 Цікаві речі з 5 частин сьвіта, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Дитячий хор; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 У бушменів; 17.15 Камер. музика; 17.50 Зимова ноша; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Три знаки зайцу; 18.20 Весела піосенька, з пл.; 18.35 Для села: Чи штучні погної за дорогі, Ул. скрипьов; 18.40 З мандрівки по Македонії; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Літер. вечір присв. А. Онуґові; 19.30 Хори, 20.00 Муз. мозаїка у вик. сал. квінтету, піосеньки; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Танк. музика у вик. моряй орк.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 16. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Чемність це не дрібниця, Весела музика в пл.; 11.40 Співає М. Флєта, тенор, гр. пл.; 12.03 Полудневa авд.; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Оталевований танок з пл.; 14.00 Легка музика, з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. з опов. із „Лямпа „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.30 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.50 Господарські вістки; 15.45 Цікаві речі з 5 частин сьвіта, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Дитячий хор; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 У бушменів; 17.15 Камер. музика; 17.50 Зимова ноша; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Три знаки зайцу; 18.20 Весела піосенька, з пл.; 18.35 Для села: Чи штучні погної за дорогі, Ул. скрипьов; 18.40 З мандрівки по Македонії; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Літер. вечір присв. А. Онуґові; 19.30 Хори, 20.00 Муз. мозаїка у вик. сал. квінтету, піосеньки; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Танк. музика у вик. моряй орк.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 12. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Балади у вик. хору; 21.00 Концерт військ. орк., 22.30 Легка і танк. музика; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.30 18.00 Цит. музика, 20.00 21.00 „Наречена з Гамбурґа" оп. Вінце; ВІДЕНЬ 11.30 Тирольські мельодії, 19.10 Із муз. мистецтва Відня, концерт симф. орх., 20.00 21.00 Весела авдиція, 22.55 Розр. музика, квартет, Л. Іванович сопран; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00 18.50 Вістки, 18.00 Е. Микита „Гірке життя" оповідання; МІЛЯНО 19.30 20.30 Розр. музика, 22.15 Скрипка; ПРАҐА 17.50 18.00 „Хорій а уроження" ком. Мольєра (з німецької мови). 22.30 Джез; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 23.05 Симф. музика; РІМ 16.00 Симф. концерт, 19.30 Розр. музика, 21.00 23.00 23.00 24.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта (з міланської Ля Скалі).

Неділя, 13. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Веселе пополудне, 18.00 Італ. музика; 19.35 Швайцарська форт. класична і романтична музика, 20.00 21.00 З опер і опереток; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Форт., 20.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.45 12.00 Вагнерівський концерт, 15.40 Квартет, 19.35 20.00 Арії та пісні, А. Арібалі меццосопр., 20.10 21.00 Життя це танок, орх., хор, сол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Фр. пісні XVI. ст. і бургундські пісні; КОШИЦІ 18.00 Чеські нар. пісні на Закарпатті, Про взаємини словаків із русинами. Концерт хору дів. учит. семінарій в Ужгороді (Котко, Леонтович, Давидовський, Аркас); КЕЛЬН 19.30 20.00 21.00 „Симоне Бокканеґра" оп. Верді'я; МІЛЯНО 17.00 18.00 Веселі мельодії, 21.00 22.00 Муз. комедія; ПРАҐА 9.00 Рел. музика, 10.15 Симфон. квартет, 11.30 Форт. квінтет а-моль Новака, 15.00 „При колодязі" ком. оп. Бльодека, „Кавалєрія Рустікана" оп. Масканіяї, 17.35 18.00 „Князь і муляр оп. Ельшлегера; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Комічні опери XIX ст., 20.30 На селі, пісні, 21.15 Пісні; РАДІО РОМАНІЯ 20.20 21.00 22.00 „Тровнда Стовбулу" оп. Л. Фоля, РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 21.00 Розривкова музика та піосеньки; СОФ'Я 19.00 20.00 21.00 „Корабель-марево" оп. Вагнера; ФЛЬОРЕНЦІЯ 15.00 18.00 „Садко" оп. Рімського-Корсакова.

Понеділок, 14. лютого 1938.

БЕРЛІН 20.00 Святочна й танк. музика XVIII ст.; БІЛҐОРОД 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 17.00 Хор, 18.50 Цит. музика під дир. Доцинаї (у програм. „Мазепа" Ліста); БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 „Гавайська цитра" оп. Абрагама; ВІДЕНЬ 10.50 Гутірка про Китой, 12.20 Марші та вальси, 16.50 Італ. музика, 19.25 Симф. концерт, 21.40 Сюїта Е. Ронета сопран, ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Вок. концерт; КОШИЦІ 18.00 Оп. Сливка: „Бородата непорозуміння" комедія у вик. артистів нар. театру в Ужгороді; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 Опера Сливка" оп. Одрєнова; МІЛЯНО 17.15 Джаз танки на форт., 21.00 Симф. концерт; ПРАҐА 19.15 Віськ. орк., 20.25 „Богательс" Дворжака на 2 скр., віол. і фіст.; РАДІО ПАРІ 21.55 Пісні, 21.50 22.00 23.00 „Ля грай моголь" оп. Одрєна; РІМ 17.15 Сучасна італ. музика, 22.10 Комедія; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Кавалєр Срібної Рожі" оп. (II. дія) Р. Штрауса.

Вівторок, 15. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібнички. 20.00 Карнавалові мельодії, 21.00 Італ.-мод. оркестри; БІЛҐОРОД 22.00 Пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.00 Нар. пісні, 19.15 Давні марші, 21.45 Орх. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.40 18.00 Танк. ритми у сучас. форт. музиці, 19.40 20.00 Гумор в опері й оперетці, концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, 22.30 Соната тріо — Кройцера; КОШИЦІ 14.00 18.00 18.45 Вістки; ЛЯЙПЦІҐ 19.30 20.00 21.00 22.00 „Манон" оп. Массенета; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Дибук" оп. Льод. Роми; ПРАҐА 17.30 Скрипка, 18.10 Пісні наших предків, 19.30 20.00 21.00 „Христоф Колюмб"; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Твої уста" оп. Івена; РАДІО ПАРІ 18.10 Легка музика, 21.15 22.00 Камер. музика; РІМ 17.15 Танк. музика; СОФІЯ 20.15 Славянські пісеньки; ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30 21.00 22.00 „Мадам Помпадур" оп. Л. Фала.

Середа, 16. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Легка музика, 20.00 Твори Ф. Дрізеке у вик. сол.; БІЛҐОРОД 20.00 Співи. 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.00 Хор, 17.55 Цит. музика, 20.35 21.00 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 Оп. арії, 17.50 18.00 Пісні М. Кельдорферова у вик. М. Гергард сопр., 21.40 Скрипка; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 18.00 Скрипка, 22.30 Дівертісменто п-дур Гайдна; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 22.15 Іт.-нім. концерт; ПРАҐА 14.00 Пісні, 18.05 Пісні австр. композиторів; РАДІО ПАРІ 21.30 Скрипка, 22.00 23.00 Франція у пісні, вок. авд.; РІМ 17.15 Скр. реціталь І. Баєвра, 21.00 22.00 23.00 „Мартр" оп. Фльотова; СОФІЯ 19.00 Співи, 19.45 21.00 „Ріголєто" оп. Верді.

БІРЖА.

Львів 11 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белґія белґ. 89·73 (89·93), Долари в американські 5.27·00, 5.29·50 Долари канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени голл. 295·75—296·00, Франки фр. 17·52 — 17·12, Франки швайцарські 122·60—121·80, Фунти англ. 26·49—26·33, Ґульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Корони данські 118·35—117·50 Кор. норв. 133·13—132·15 Корони шв. 136·65—135·65. Ліри італ. 21·60—20·70, Марки фінляндські 11·74—11·25, Марки нім. 105·00 — 100·00 Шилінґи австр. 99·85—98·80, Тель Авів 26·20—25·93, Марки нім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. вкупт. 65·00, 64·50, 3 і пів 1 ек. 80·13 серія 90·00, 3 пів пів. 1 ек. 80·50 серія 91·75, 5. конверс. 68·00 прем дод. 42·00, 4 конвер. 65·00

Папери

Банк Польський 116·75 Пекао 36·75, Вуґель 31·75, 32·50, Ліліпоп 63·25, Мокєвія 14·75, Островець 35·75 Страхових 38·25, 38·00, 39·25, Ґабербуш 48·25.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 11. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·35 зол. 1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 3·40 зол. молоко . . . . . 17—18 сот. (вінця копа) . . . . . 3·00 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана на яйця зниження.

КУПНО - ПРОДАЖ

КОМПЛЕТНИЙ ДЕТЕКТОР в гарній скрині 11.50. Радіова робітня „Радіотон", Львів, Оссолінських 10, тел 117-41. 171 12-0

НОВА ГАЛАНТЕРІЯ Євген Будзиновський, **Станиславів**, ратуш, поручає різного роду галантерійні артикули. 2320 18-20

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія зол. 65.—, алюміній зол. 90.— а мінімами, залізом і т. п. Реантшнер, Легіонів 37. 285 2-4

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

СТАРША панна, сирота по священнику, прибуде управу домом у місті або на селі. Зголошення під „Сирота" до Адміністрації „Діла". 334 2-2

НАУКА

ТАНЦІВ вчить старших осіб мистець Ігнат Ірась, Баторія 28. 342 2-3

ЕКСТЕРНІСТИ! Виділаю нові й повні виклади математики до гімн. матури. Зголошення з почт. маркою на відповідь до Адм. „Діла" під Математика". 203 4-0

НОВОЧАСНА електрична система крою, шиття, моделювання одягів жіночих, дитячих і білля „Патрон Експресс" дає небувало добрі успіхи. Львів, Сикстуська 21, II. 322 3-5

ДО МАТУРИ приготовить з математики, також лекції з усіх клас ґімназії дасть А. Осадца, Львів, Політехніка. 334 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів українців до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан", Львів 23. 316 3-5

УТРИМАННЯ або побічний заробок найдеш в нас. — **Nowości Praktyczne" Warszawa, Złota 37/94.**

МЕШКАННЯ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець з університетською освітою, кавалер 40 літ, з браку знайомостей приневолений цією дорогою шукати товариша життя. Зголошення з фотографією до „Діла" під „Довіря". 1-1

ЛЬОКАЛЬ НА КРАМНИЦЮ з трьох кімнат, та більшою пивницею при вул. Коперника ч. 1 зараз до винайму. Інформацій в канцелярії Народнього Дому при вул. Рутовського ч. 22, II. 363 1-1

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прецизія" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 5-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черезні, жіночі, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА, Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 29-10-

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ПЕЧАТКИ, монограми, таблиці, виконує найдешевше перше та єдине українське ритівниче заведення ВОЛОДИМИР ЯРОШ, Львів, ул. Сенкевича ч. 2. 276 3-2

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фракові, смокінгові, вінтові, Копистая 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 282 6—6

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

Поспіх! Єдині українські шоферські курси

інж. Ярослава Білинського

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та здезвичити собі певний прожиток. — **Інформації і записи щоденно.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що існує від 20 літ **ІВАН МАРІЯШ**, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковання цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 14-30

Подяка.

Комітет Обєднаних Українських Організацій у Варшаві висловлює почуття сердечної вдячности Пані Професоровій Наталії Дорошенковій за чарівну деклямацію „Великий Похорон" Людмили Старицької-Черняхівської, яка була справжньою прикрасою урочистої академії у 20-ті річницю проголошення державної незалежности України і в якій наша талановита артистка досягла високого рівня драматичного мистецтва.

З доручення і в імені Комітету Обєднаних Українських Організацій у Варшаві

М. Ковальський, П. Шкурат.

ОПОВІСТКИ.

Учениці ліцею СС. Василіянок у Львові зложили 10 зол. для Тов. вдів і сиріт по священиках „Доля", замість вінка на домовину батька їх товаришки бл. п. о. Лосятинського Ст. За цю жертву щиру подяку складає виділ Товариства.

Заява. З огляду на поширювані у краю вістки щодо моєї особи заявляю, що від нікого нічого відзначення я не одержав. Львів, дня 11. лютого 1938. — **Мирон Луцький в. р.** 369

Жертви надіслані до Адміністрації: Д-р Гр. Чвартацький, Любінь Вел. для хорого-безробітного зол. 2.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берлині. Прави, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах

ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10

(бічна Личаківської).

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, зроговіння, пігменту, волосся, бліхи, дьобки по вісні і плями. Масаж, тривале усування морщин, жилок і відморожень власною методою. Тривале усування овалосіння ніг ватафорезою. Сталі румяні підшкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2633 8-10

ОГОЛОШЕННЯ.

СВІТОВОЇ СЛАВИ

косметичні препарати

ELIZABETH ARDEN — LONDON

Виключна агентура

Мґр. Герман Поляк

ДРОГЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД

ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА Ч. 43.

20. лютого 1938 р. неділя — 10 год. Сала Т-ва „Бесіда" Львів, Рутовського 22, І. п.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

Пром-банку

відбудуться в наступ. порядком нарад:

1) Відкриття Зборів.
2) Відчитання і прийняття протоколу з попередніх Загальних Зборів.
3) Звіт Управи й Надзірної Ради за 1937 р'к.
4) Відчитання звіту з ревізії РСУК.
5) Затвердження бількансу і уділення абсолюторій Управі і Надзірній Раді.
6) Розділ білансової надвишки.
7) Зміна статуту.
8) Доповнення складу членів Надз. Ради на місце вильосованого.
9) Затвердження буджету на 1938 рік.
10) Означення висоти кредиту для одного члена.
11) Означення висоти найвищої межі зобовязань кооперативи.
12) Внески і запити.

Присутність усіх членів у власному інтересі конечна. 360

Конкурс.

Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові, Руська ч. 20 проголошує оцим конкурс на такі місця: при Філіях (1—3) і Централі (4—5) „Сільського Господаря":

1) **9 повітових агрономів** до праці при Філіях „Сільського Господаря" в краю; вимоги — високошкільна фахова освіта, практика, відбуття практики у Централі й при Філіях „С. Г.", знання города за умовою.

2) **11 інструкторок жіночого господарства** до праці при Філіях „Сільського Господаря"; вимоги — середня освіта, фахова господарська або господинська школа, фахові інструкторські курси „Сільського Господаря", або інші подібні курси, практика; платня за умовою.

3) **15 інструкторів Хліборобського Вишколу Молоді** до праці при Філіях „Сільського Господаря"; вимоги — середня освіта, інструкторські курси „Сільського Господаря", по змозі господарська освіта та практика; платня за умовою.

4) **Помічника секційного референта** у Централі „Сіль. Господаря", як тимчасового урядовця; вимоги — високошкільна фахова освіта, практика. Платня тимчасового урядовця „Сіль. Господаря".

5) **Помічника редактора** видань „Сільського Господаря"; вимоги: високошкільна сільсько-господарська освіта, фахова й редакційна практика. Платня як в ґ. 4.

Подання на усі вичислені місця з ходом життя й відписами свідоцтв вносити до Централі Т-ва „Сільський Господар", Львів, Руська 20. Усі місця можна звнти негайно.

Дирекція Краєвого Господарського Товариства „Сільський Господар" у Львові.

Купуйте тільки знаної доброти

ҐОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит

з назвою „ROTR", бо це товар пожиданий і дешевий. Зистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Наші великі запаси біля

які продаємо з 15% опустом у пропагандовім часі вичерпуються скоро. Користайте поки час, бо така нагода вже не трапиться. Теплі комплети (сорочка і реформи) 2.20, найновіші комбінації 2.30—4.50, ріжні моделі 2.95. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикотуська 2.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на

ШЛЮБНІ ВИПРАВИ

СТОЛОВІ ҐАРНІТУРИ

найліпших виробів красвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.

6—11

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проєктування і виконання комплетного путра дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини

Львів, пл. Смольки 4

Тел. 24009 і 21983 11—11

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ

ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гоголевського 11 а.

ХТО?!

хоче купити найліпші **косметичні і гігієнічні артикули** по найдешевших цінах купує тільки у найсолідкішій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислемо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.

Gazetowa książka nadawcza
справлена (200 карток) зол. 3.50

Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
чатримісячні і приват. кореспонденція по . зол. 0.15
куплю, продаж, вимін і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло" З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.

Ч. 33 (14.865). Львів, вівторок 15. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. — Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Розмова між Шушнігом і Гітлером.

Австрійський канцлер Шушніг відвідав, у товаристві міністра закордонних справ Шмідта, канцлера Гітлера у Берхтесгаден. Шушніг виїхав з Відня несподівано.

НЕ ДІЙШЛО ДО ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ГІТЛЕРОМ І ШУШНІГОМ.

Райтер подає з Берліна: У дипльоматичних колах твердять, що канцлер Австрії та Німеччини не дійшли до порозуміння у всіх справах, що їх вони торкнулись у Берхтесгаден, але є надія, що небавом дійдуть до повного порозуміння.

ІНІЦІЯТИВА МУСОЛІНІЯ?

Британські міродатні чинники твердять, що це Мусоліні намовив Шушніга поїхати до Берхтесгаден. Гітлер — мовляв — не був вдоволений висліда̀ми австро-німецького договору з 11. липня 1937. і хотів його виповісти. Тому, що це ослабить вісь Рим.-Берлін, Мусоліні порадив Шушнігові особисто порозумітися з Гітлером у справі того договору.

КУДИ ВИХАВ РІБЕНТРОП?

В берлінських урядових колах заперечують поголоску, що Рібентроп після нарад у Берхтесгаден виїхав до Риму; на ділі він вернувся до Берліна.

Ця поголоска мабуть походить відтіля, що австрійська жандармерія обсадила була залізничий шлях, що лучить Німеччину з Австрією; певно переїздила туди якась важна особа.

Сензаційні постанови нового румунського уряду.

Румунська рада міністрів, що зібралася під проводом короля, ухвалила:

1) Утворити комісію, що має опрацювати **проєкт нової конституції;**

2) Поручити інститутові адміністраційних наук опрацювати законопроєкт про організацію льокальної адміністрації;

3) Під загрозою кар **заборонити державним урядовцям участь в якійнебудь політичній діяльности;**

4) Патріярх і синод рум. автокефальної церкви **звільняють вірних від присяги у всіх справах непередбачених законом та забороняють священникам відбирати такі присяги.** (Йде тут про присягу послуху проводові політичних організацій);

5) Завісити закон про державну службу і неусувальність урядовців;

6) Завісити автономію університетів;

7) Унеможливити пресі публікувати шкідливі вістки та перевести контролю фінансових засобів усіх видавництв;

8) Наказати всім урядам скоро полагоджувати всі справи;

10) Тимчасом не обсаджувати необсаджених урядів.

ПРОЄКТ НОВОЇ РУМУНСЬКОЇ КОНСТИТУЦІЇ.

В середу повстане в Букарешті „королівська рада", що має опрацювати проєкт нової конституції. Король мабуть дістане дуже широкі компетенції. Парлямент, зложений з двох палат, буде зорганізований на корпоративних засадах. Частину сенаторів буде іменувати король, решту сенаторів та послів — професійні об'єднання: третину рільництво, третину інші ділянки господарства, а третину вільні професії. Уряд буде відповідати перед королем і парляментом.

МАСОВІ АРЕШТУВАННЯ У ЧЕРНІВЦЯХ.

Жандармерія і військо окружили в Чернівцях будинок, в якому є бюро християнсько-народньої партії, перевели ревізію, відібрали зброю членам партії, опісля групами по 20—30 відпровадили їх до касарень жандармерії.

Також у поодиноких частинах міста арештувала поліція чимало осіб. Число арештованих сягає кілька соток. Акція проти християнсько-народньої партії триває далі.

ПОЛКОВНИКИ — ПРЕФЕКТАМИ.

Уряд позвільнював усіх префектів, іменуючи на їхне місце старшин, здебільша полковників. Тимчасові громадські ради, що їх іменував уряд Гоги, порозв'язувано, іменуючи на їхне місце по містах нові ради, зложені здебільша зі старшин резерви, по селах — ради зложені з трьох людей, незаангажованих у партійному житті.

НОВІ ПРЕФЕКТИ НА БУКОВИНІ.

Префектом Чернівець заіменували полк. Теодореску, Кімполюнгу — полк. Константінеску, Радівець — полк. Лявренгуї, Сторожинців — полк. Йонеску, Сучави — полк. Апостолеяну.

Совітський шарже д'аффер Бутенко в Будапешті?

Вірогідні особи, які приїхали вчора з Будапешту, оповідають, що совітський шарже д'аффер з Букарешту Бутенко виїхав до столиці Мадярщини. Він мабуть утік перед агентами ГПУ.

Завзяті бої в Китаю.

Здовж залізничого шляху Люнґган ідуть тепер найбільші бої від початку китайсько-японської війни. Японці окружили коло шляху Пекін—Ганкав понад 20.000 китайців і відтяли їм відворот на південь. Китайці втратили понад 2 000 вбитих і раненних.

Великі кольони японських військ дійшли до ріки Гоанго на північ від Пуков. Інші японські відділи заатакували 15.000 китайців, що боронять Танцін у провінції Гонан.

ЯПОНСЬКА ВІДПОВІДЬ У СПРАВІ МОРСЬКИХ ЗБРОЄНЬ.

Райтер повідомляє: Британський уряд дістав японську ноту у справі морських зброєнь, але ще дотепер її не простудіював. У цій справі він порозуміється з Францією, Америкою, Німеччиною та СССР, бо ті держави підписали у Льондоні морський договір.

БАНДИТИ ВБИЛИ МІСІОНАРЯ.

Коло Гуанен, на південь від Манджурії, найшли тіло американського католицького місіонаря Деннована, якого схопили бандити.

Йорданська щедрівка має бути доходом для Рідної Школи. Львів, Сикстуська 46

Змінити виборчу ординацію!

Львів, 14. лютого 1038

Від першого дня видачі нової виборчої ординації було відомо, що це експеримент, який не має перед собою ніякої іншої будуччини, крім — розчарування для її прихильників. Від першого дня відкриття каденції нинішнього сойму було відомо, що цей сойм є тільки живим і наявним доказом, що треба змінити виборчу ординацію, з якої він зродився. І хоч виборча ординація стала нерозлучною частиною державного устрою та політичної системи, яка існує і обовязує, проте навіть ППС, яка раніш вязала конституцію та виборчу ординацію в одно, зревідувала своє становище настільки, що промовчує вже потребу зревідувати конституційний закон, зате на першому місці ставить необхідність змінити виборчу ординацію до сойму і сенату, на другому — змінити самоуправні закони та самоуправну практику. Для нас, українців, черговість тих справ ще інша: для нас безперечно важнішою є самоуправа від центральних законодатних установ, позбавлених у післятравневих часах того питомого значіння, що його зберіг парляментаризм західних демократичних держав. А проте ревізія соймової виборчої ординації є так само одним із найперших українських політичних постулятів. І не грає тут ніякої ролі той факт, що при боїх. коті останніх виборів волею польською опозицією та частиною українського громадянства — УНДО у тих виборах взяло активну участь, заключило з урядом виборчий компроміс і перевело розмірно поважну скількість своїх парляментарних заступників, серед яких є також одиниці з найвищими кваліфікаціями. Всеодно наше засадниче становище до нової виборчої ординації було і залишилось незмінне; це різко й безкомпромісово становище негативне.

Інакше й бути не може. Цілком неможливо погодитись на те, щоб увесь виборчий акт — віддача голосу громадянином — був формальністю без ніякого практичного значіння, бо вся раніша процедура з „вибором" кандидата — фактично, бо навіть і формально (бо на чолі самоуправи, з якою звязані попередні виборчі збрання, стоїть державна адміністрація) — залежить від політики державної адміністрації та зокрема від доброї волі і охоти кожночасних правителів. Виключена річ, щоб можна погодитися з принципом, на якому побудована нинішня виборча ординація, а саме, що вибори перестають бути суперництвом ідеольогічних та суспільно-політичних течій, а стають фікцією боротьби осіб, більш або менше приємних для режиму. До чого веде така „аполітичність" виборів — цього найкращим доказом є „аполітичний" сойм, який не є ані представництвом станів і професій, як цього хоче корпоративний парляментарний устрій Італії ані представни-

дтвом пануючої монопартії, як цього хоче парламент Німеччини чи Совітів, ані еманацією істнуючих політичних груп держави, по зразку демократичних держав. У висліді маємо на терені польського сойму повне фіяско т. зв. регіональних і станових груп, нездібних до ніякої творчої праці та позбавлених всякого впливу на хід парляментарних нарад, не кажучи вже про якийнебудь вплив на хід державних справ, маємо крім того народини ріжних політичних клюбів (ОЗОН, демократичний клюб), які теж не мають ані свого ясного обличчя, ані політичного значіння, маємо там врешті такий хаос, який яскраво виявився в останній афері довкола ген. Желіговського.

Вся ця ситуація настільки ясна, що буквально кожний день побільшує скількість людей у Польщі, переконаних у тому, що виборча ординація до сойму і сенату мусить бути змінена. І коли ОЗОН-овці закидали вже надто голосно, що це табор, який не рахується з настроями мас польського громадянства та не порушує найважніших болячок дня, плаваючи по облаках імлистих теорій, тоді й чільні діячі ОЗОН-у заговорили про потребу змінити ординацію. Бо сьогодні в цілій Польщі, без огляду на ріжниці національні, віроісповідні та партійно-політичні — супроти істнуючої виборчої ординації істнує один фронт! І хто до цього фронту не належить, той тратить просто легітимацію — говорити мовою, зрозумілою для „сірої людини".

Щоб ініціятива в акції за зміною виборчої ординації була в руках людей нинішнього режиму — посол Дух, колишній воєвода, член ОЗОН-у, зголосив на руки маршала сойму конкретний проект нової виборчої ординації. Але тедьи його зголосив — мерщій відкликав. Кажуть, що на таку зміну вплинули розмови, які він перевів з кермуючими чинниками сойму, сенату й уряду, які ніби не є проти зміни ординації, але не хотять з цією справою надто квапитись, щоб уже тепер всієї уваги сойму не положити зміною виборчої ординації. На нашу скромну думку такий аргумент абсолютно нестійний, бо коліб цей сойм зайнявся цією справою та дійсно перевів її, то це булаб достаточна рекомпенсата за всі довершені й недовершені інші діла цього сойму! Затe більше промовляє до переконання інший аргумент, що ми його вичитали в одній польській газеті: „Досить довгого часу (іронізує собі той часопис) треба було п. Духові, щоб зорієнтувався, що його товариші у соймі далеко не ентузіязмуються справою нових виборів ані реформами, з яких самі мають мало надій користати." Ясно і зрозуміло. І віримо на слово, що серед теперішніх послів — як писав знову інший польський часопис, — „вибухла паніка" на саму звістку, що в канцелярії маршала лежить вже готовий проект зміни виборчої ординації. Можна дійсно співчувати з послами, які „мають мало надій самі скористати з реформи", та які проте мусять знати й відчувати, що тих реформ вимагає ввесь нарід і коли вони їх не переведуть, тоді взагалі всяка їх надія пропала.

Інша річ, що жаліти за проєктом п. Духа не треба, бо це був, як показується тепер, якийсь зліпок старої і нової ординації, в якому була получена засада посередніх і безпосередніх виборів, при чому з нинішньої нової ординації збережено більше, ніж зі старої. Проєкт п. Духа був кепський і коли він відпав, то сталося добре. Але разом з ним не відпала сама проблема виборчої ординації, найбільш актуальна, пекуча, необхідна. Зміна виборчої ординації мусить піти по тій лінії, щоб вибори були дійсно виборами, щоб їх висліл був дійсним покажчиком народніх і громадеських настроїв, щоб уклад соймових сил був дійсною відбиткою укладу сил у громадянстві, та щоб не тільки писана ординація, але і її переведення в життя, виборча практика, не викривлювало ідеї парляментаризму. І ми не є такими фанатичними звеличниками демократії в її ним, вигляді, щоб не добачувати небезпек, які крие в собі 105%-ва демократизація устрою та режіму, яка під подихом зі Сходу зправила вироджується — зі шкодою для законодатної праці і для самої суттьої ідеї демократії. І ми здаємо собі теж знаменито справу з того, що ідеальна демократія в Польщі неможлива поміж III. Німеччиною та Совітським Союзом та що нинішній польський устрій таку демократію виключає. Але й у рямцях обовязуючої конституції, з тими величезними прерогативами, що їх має Президент, можна скласти таку структуру парляментарної установи і такий спосіб її вибору, щоб не було нинішньої аномалії. Здається, що не можна найти кращого доказу, що ситуація є анормальна, як факт тієї „паніки", яка повстала серед послів на вістку про актуалізацію справи виборчої ординації!

Коби тільки теоретична актуалізація цієї справи стала мерщій і практичною!

ік.

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по апелянові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дотодсно краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
помагає здоровому починові при нових вартатах праці.

Німецький „безкровний переворот".

Реконструкція уряду є буденною подією в нинішній Европі, димісія вождя армії — рідшою, але не сенсаційною. Коли ж недавні зміни в німецькій державній та військовій верхівці кілька днів тримали в напруженні европейську опінію, то треба це приписати деяким винятковим обставинам.

У демократичній державі преса всіх відтінів так всебічно насвітлює кожну кабінетну зміну, що читач знає не лише сам хід події, але й частину її куліс. Для преси й опінії все ясне, недвозначне зрозуміле; нема місця для здогадів, широких коментарів, за буйних проблисків фантазії.

Серед інших умовин проходить така сама подія у тотальній державі. Відсутність незалежної від уряду інформації залишає там необмежені можливости для преси, що має змогу дискредітувати вірогідність урядових комунікатів і насвітлити події так, як це їй подобається.

Зокрема широкі можливости має тоді преса ворожа тотальній державі. „...Коли дістануться на зовні якісь немилі для (німецького) уряду вісти, сам цей факт є доказом, що (в Німеччині) сталося щось аж настільки поважного, що сила диктатури не зумала його замаскувати" — лише один жидівський щоденник, коментуючи німецькі події. Згідно з такою рецептою вся ворожа теперішньому німецькому режімові преса — себто більша частина світової преси — взялася пильно шукати того чогось „аж настільки поважного" і ті пошукування дали величаві висліди: газетні сторінки заповнилися більш і менш фантастичними вістками про державний переворот у Німеччині, реставрацію Гогенцоллернів, бунти гарнізонів, арештування вищих старшин і членів династії, контакти між „Гестапо" та ГПУ і т. п. Навіть поміркований польський „Час" піддався цій психозі сенсації настільки, що порівнав димісію Бльомберга і Фріча до... розстрілу Тугачевського і товаришів.

В таких умовинах важко дізнатися про подробиці недавнього німецького „безкровного" перевороту, зате можна хіба менше більше точно зясувати собі їхній політичний зміст.

Виходить, що був це зудар між двома політичними таборами, які дотепер заховались побіч себе в тотальній Німеччині: між партією та армією. Ці два елементи обеднались були свого часу, щоб захопити владу над Німеччиною і охоронити її перед комунізмом; армія затримала повну внутрішню автономію. Комуністична загроза була досить поважним чинником, щоби витворити цей подекуди кон'юнктуральний бльок. Від коли вона минула, перед німецькою державною владою стануда низка практичних політичних питань: виявилися розбіжности між тими двома світами.

Побіч себе стануди справді два світи: правий — старих традиціоналістів та лівий — реформаторів, що форми республики і другої імперії заступають новими, зрештою побудованими на ще давнішій традиції, бо середньовічній.

Партії, що утотожнює себе з державою, важко було погодитися з істнуванням незалежної від неї армії. Її радило, що третя імперія не становить повного моноліту, що у війську панує інший дух, інша ідеольогія, інша система виховання, що воєк не вживає — як кожний інший німецький громадянин—партійного поздоровлення. І навпаки — старого цісарського генерала мусіла разити чужа йому трохи екзальтована партійна ідеольогічна містика та фразеольогія з обожанням фірера, творенням нової релігії і т. п. Важко було старому юнкрові погодитися з пітлерівським „гляйхшальтуванням", що бутного бурша нівелювало з робітником в один стандаризований тип брунатного манекіна з „гітлєрюґенд"; важко було йому віддихати теперішньою німецькою атмосферою, що просякає мистецтво, науку, товариське і приватне життя, не залишаючи ні куточка для одиниці, її індивідуальности.

Консерватистам важко було погодитися з розмірно лівою суспільною політикою панівної партії, яка є націонал-соціялістична не лише по назві, бо справді консеквентно — хоч і дуже оглядно — здійснює свою програму, якою колись змагалася з комуністами. Зокрема на німецькій великій фінансієрі тяжив зростаючий державний інтервенціонізм; їй шкодила політична ізоляція Німеччини та автархія, що спинювала дохідний міжнародній торговельний оборот та замикала чужі ринки.

З тих мотивів фінансові кола не були вдоволені теперішньою німецькою закордонною політикою; юнкерсько-старшинський світ з ними солідаризувався. Виховані в Бісмарківській концепції тісної приязни з Росією, що уможливила б Німеччині зосередити всі сили проти традиційного ворога — Франції, старшини обосновували таке становище і військовими мотивами: Італія — мовляв — слаба з військового боку, бо не має доброго людського матеріялу, тимто й вісь Берлін—Рим небезпечна. Треба її чим скоріше покинути та рівночасно залишити інтересію в еспанські справи. Круціята проти СССР неможлива без помочі західних великодержав, а що вони до неї не прилучаться, протикомуністичний пакт не має змоги здійснити свого завдання. Нема виглядів здобути совітський ринок силою, тому краще опанувати його мірною господарською експанзією. Консервативний табор хотів знову звернути німецьку закордонну політику на рапальську лінію.

Нічого дивного, що між партією та армією неможлива була повна гармонія, що перша намагалася зліквідувати недопустиме в тотальній державі роздвоєння, друга хотіла звернути німецьку політику на давні шляхи.

На наших очах дійшло до розгривки між обома таборами. Який її висліл? Преса насвіт-

лює його так само ріжноманітно як і самі факти. Читаємо в часописах, що Гітлер і партія перемогли армію, то знову, що армія Гітлера і партію, то знову — що Гітлер партію і армію, то знову — що все покінчилося компромісом. На загал переважає опінія, що перемогла партія, хоча може ця перемога не є повна, хоч армія не підпорядкувалася партії з ідеольогічно-виховного погляду. Зате партія зберегла свої політичні позиції та не приняла ніяких постулятів армії в тому напрямі. Німеччина вестиме дальше ту саму політику внутрішню і — що для нас важніше — закордонну.

Підкреслюємо „для нас", бо Німеччина з огляду на своє положення, своє міжнародне становище та свою теперішню закордонну політику становить дуже важний чинник для середущої та східної Европи. На недавню німецьку розгрівку не міг українець глядіти оком байдужого обсерватора, бо була це розгрівка між концепцією Рапалля і концепією протисовітської круціяти, бо від неї залежало, чи Німеччина затримається на теперішній протисовітській позиції чи вернеться до орієнтації на Москву. Без зайвого оптимізму, без традиційних надій „на найближчу весну", мусимо з вдоволенням стверднти, що Німеччина залишилась найголовнішим у Европі протибольшевицьким чинником. (гал.)

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА

ЕЛЄҐАНТ

Є НАЙЛІПША

ОСТАННІ ДНІ
ПРОДАЖІ ЛЬОСІВ

І-ої кляси в незмінно щасливій льот. колєктурі

„НАДІЯ" ЛЬВІВ, вул. ЛЕҐІОНІВ ч. 11.

бо тягнення вже 17 ц. м.

Започаткування „Господарської Ради"
трьох південно-східних воєвідств.

В суботу 12. ц. м. Львів пережив немало важну подію: за почином львівського воєводи п. Білика покликано тут до життя установу, яка згідно з бажаннями ініціяторів має відіграти поважну ролю в дальшому оформлюванні економіки трьох південно-східних воєвідств: львівського, станиславівського і тернопільського. Своєрідні умовини, в яких проходять чи краще повинні проходити тут господарські процеси, мають **свої вимоги** у підході до них, а цей підхід „на віддаль" рідко може бути правильний. Таке розумування, дуже слушне у своїх засновках, принесло в результаті „Господарську Раду" у Львові, яка розпочала свої праці святочною інавґурацією в салі Міської Ради з участю визначних представників центрального уряду з Варшави і місцевого господарського світу.

Прибрана саля Міської Ради заповнилася в означений 10. годині запрошеними до участи в „Госп. Раді" особами і представниками преси. Незабаром явились на салі представники уряду, а саме: віцепремієр Е. Квятковський, міністри — рільництва і рільних реформ Поніятовський, сусп. опіки Косцялковський, комунікації Ульрих, віцеміністри — військових справ ген. Литинович, пром. і торговлі Соколовський, суспільної опіки Ястшембський і залізниці Пясецький. Явились теж два віцемаршали сойму: Мудрий і Шецель, директор ПКО Грубер, заст. голови Банку Госп. Краєвого Кожуховський та всі три воєводи.

ПРОМОВА ВОЄВОДИ БІЛИКА.

Перший промовляв львівський воєвода **п. Білик.** Він представив генезу Госп. Ради, підкреслюючи обставини, в яких дозріла в нього думка про потребу такої установи: господарську отяжілість південно-східних воєвідств, їх

ВІЛЬГЕЛЬМ ЛІХТЕНБЕРҐ.

ПЕРЛИ.

(Дія: авто на дорозі. Діеві особи: Ільза. Ернест. Час: Сучасність; по вечері у приятельки Ільзи — Льони).

Ільза (переїхавши кілька кільометрів, відзивається нараз голосом повним обурення): Що за брак такту! Попросту несмачне! Зрозуміти цього не можу.

Ернест (що сидів із прижмуреними очима, б.) майже задрімав у год. 3-ій над ранком, прокинувся): Що таке несмачне? Чого не можна зрозуміти?

Ільза: Чи ти видів перловий нашийник Льони?

Ернест: Так. Ну і що?

Ільза: Якто що? Вона дістала його щойно вчора від свого чоловіка і зараз на нині запрошує нас на вечерю. Вона хоче мати нагоду бачити, як усі ми кидаємо заздрими поглядами на неї. Це-ж ясне!

Ернест: І ти теж кидала на неї таким заздрим поглядом?

Ільза (обурена): Дурниці говориш. Поперше знаєш, що я не заздрісна. Подруге я не показалаб цього по собі. Але я не маю сумніву, що вона позапрошувала все те симпатичне товариство тільки на те, щоб мені досолити.

Ернест: Цьому не вірю.

Ільза: Бо ти наївно-святий. Я знаю жінки краще. Недурно кажуть, що перли означають сльози — коли їх носить інша жінка. Попросту маю погорду до Льони, як вона може дозволяти, щоб її чоловік видавав на неї такі гроші. У такі тяжкі часи!

Ернест: Звідки ми знаємо, чи її чоловік не стоїть матеріяльно так добре, що може без труднощів зробити їй такий дарунок.

Ільза: Навіть найбагатший чоловік мусить відчувати деяку неприємність, коли бачить, як його жінка думає тільки про свої приємности. Я не розумію Льони! Я почувалаб себе дуже ніяково, якби мусіла на своїй шиї носити кайдани свого чоловіка.

Ернест: Навіщо перебільшувати?

Ільза (по хвилині): А вже перел зовсім не розумію.

Ернест: Якто їх не розумієш?

Ільза: Не терплю перел! Вони мають у собі щось нахабного. Із самоцвітів купуємо звичайно один скромний камінчик, а одної перли ні, — тільки зараз цілий шнур. У Льони вони виглядали так, якби вона хотіла ними сказати: „Бачиш те, що ти маєш по одному, я маю в цілій серії". Чи ти розумієш? Можеш її не боронити. Жінки, що носять перли не мають доброго характеру.

Ернест: Слухай, Ільзо! чи не занадто несправедлива для своєї приятельки?

Ільза: Я несправедлива? Ніхто не знає її так добре, як я. Вона неможлива особа. Кажу тобі це, як її найкраща приятелька... (Хвилина мовчанки). Зрештою можу тобі пояснити, чому я не носилаб перел.

Ернест: Чому?

Ільза: Бо перли рідко бувають правдиві.

Ернест: Але правдиві бувають теж між ними.

Ільза: Певно, що бувають. Але навіть найправдивіші перли виглядають як фальшиві, а фальшиві як правдиві. Перли Льони напевно фальшиві.

Ернест: Не розумію, чому.

Ільза: Бо виглядають занадто правдиво.

Ернест: (вагається, чи має відповідати, а по хвилині): Ільзо! мушу тобі заявити, що перли Льони якнайправдивіші.

Ільза: Ха-ха-ха!

Ернест: Не маєш чого сміятися, бо я сам був при тому, як її чоловік купував їх.

Ільза: Так? Но, бачиш, що я мала рацію. Чи не на те купують чоловіки своїм жінкам правдиві перли, щоб перебороти загальний погляд, що всі перли фальшиві? Можеш мені вірити, що дами з доброго товариства не носять ген-ер перел.

Ернест: Ільзо, ти ставиш мене у дуже незручне становище.

Ільза: Не розумію.

Ернест: Я-ж казав тобі, що я був у ювеліра з Льони чоловіком.

Ільза: То що з того?

Ернест: Так стоячи там перед перлами я нараз уявив собі, як гарно виглядалаб низка перел на твоїй ніжній шиї. І я купив для тебе зовсім такі самі, як він. Я мав намір передати тобі їх щойно позавтра на уродини.

Ільза (кидається йому на шию): Ернесте! Який ти добрий! Я тебе люблю.

Ернест: Ти не гнівайся... але я справді не знав, що ти так не любиш перел.

Ільза: Чи я сказала щонебудь проти перел як таких?

Ернест: Якто ні? Дуже гостро. І тепер я буду мусіти віддати їх...

Ільза (перебивае): Не потребуеш так спішитися. Мені приходить на думку, що серед наших знайомих я єдина не маю перел. Зрештою важне тут завсіди, хто що носить. Щодо мене, то ніхто не буде мене підозрівати, що я ношу перли тільки на злість своїм приятелькам. Усі знають, що я не є злобна. Як ти гадаєш?

Ернест: Певно, що ні.

Ільза: Отже сам признаєш. Про тебе всі знають, що ти не руйнуешся на мене. Зрештою одна низка перел то ще не маєток.

Ернест: Певно, що ні.

Ільза: Бачиш! Таксамо, як Ріта ніколи не повірилаб, що я запросила її до себе на уродини тільки на те, щоб похвалитися даруиком від тебе.

Ернест: То ти вже запросила Ріту на позавтра? Ти мені нічого не згадувала.

Ільза: Я забула тобі згадати. Завтра ще раз зателєфоную до неї зранку, щоб не забула. Уявляю собі, як вона витріщить очі! Бо її чоловік — я знаю його добре! — напевне не купив би їй перел! (Загибилася у фотелі та думках. Нараз підстрибує на місці і обіймає Ернеста). Ернесте! Перли! Я волію їх від усяких діяментів. Як ти відгадав, що мені подобаються?

Перекл. аб.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

зубожіння і комплекс упосліджения, що внаслідок того появився, Воєвода визнав своїм обовязком, обовязком державного адміністратора одного з цих воєвідств, у порозумінні з адміністраторами воєвідства станиславівського і тернопільського та в тісній співпраці з представниками господарських кол, покликати до життя збірне тіло, яке могло би стати двигуном госп. розвою цілої Наддністрянщини. Сам після того усунувся в тінь, уважаючи, що це справа суспільна, яку мусять вести елементи зпоміж громадянства. Однак постійно був воєвода в контакті з тими, в яких руки передав справу. Він задоволений, що цей прояв госп. активізму, цей вислів пружности і розвитку нових шляхів для госп. життя, найшов визнання уряду.

Після цієї промови, залюченої подяками, провід зібрання обняв на пропозицію, голови Орг. Комітету Ради **дир. Маковського** — предсідник Пром.-Торг. Палати, **сен. М. Шарський.** Останій негайно приступив до відчитування свого реферату, передбаченого програмою свята. Слабкий голосовий орган прелегента не дуже дозволив зібраним концентруватися. Шкода, що референт не відступив відчитання своєї праці комусь іншому.

РЕФЕРАТ СЕН. ШАРСЬКОГО.

Сен. Шарський, маючи завданням представити постуляти промислу, торговлі і ремесла 3-ох півд.-східних воєвідств, представив передовсім їх занедбання й упосліджения, принесені ще з бувших займанщин. Промисл стоїть на низькому рівні, матеріяльне положення населення дуже низьке, особливо на селі. Цей господарський маразм можна усунути тільки при помочі упромисловлення і створення нових джерел заробітку. Приватна ініціятива повинна дістати піддержку. Дуже важна справа капіталів чи пак кредитів і розбудови комунікацій (на І му місці будова залізн. лінії Львів—Рава Руська—Варшава, будова каналу Вісла—Дністер—Прут і телефонічного кабля Львів—Варшава).

В дальшому згадав прелегент: електрифікацію, потребу полекші при інвестиціях (можливостей для інвестицій багато!), постуляти ремесла (дешевий обор. та основний кредит) та ще інші постуляти. Те, що — згідно із заявою віцепремієра — ці землі втягнені будуть до програми госп. активізації, є подією „історичною".

РЕФЕРАТ ГОЛОВИ ХЛІБОРОБСЬКОЇ ПАЛАТИ П. ПАПАРИ.

Після того прийшов до голосу голова львівської Хліборобської Палати **д-р К. Папара.** Мусимо відразу зазначити, що його реферат був незвичайно цікавий, зокрема для нас, українців. Він дав не тільки здумчиву **аналізу сучасного стану хліборобства,** але також сміливі порівнання з передвоєнним його станом, підкреслював вагу **добровільних** хліборобських організацій у плеканні культури села (хоч це йде в розріз із поглядами центральних міродайних осіб) та в представленні постулятів хліборобства видвигнув чимало справді суттєвого. На деяких моментах цього реферату варто зупинитись.

„Висказуючи свої думки — не хочемо, щоб за нас хтось, щоб за нас уряд робив. Навпаки — хочемо ці справи госп. значіння виконати **своїми,** зусиллям свого мозку і навіть у деякій мірі при помочі власних фінансових засобів. Бажаємо тільки створення відповідних і трівких рямців та довготречинцевої кредитової підтримки. В часі кризи хлібороб обмежував свої потреби, проте продукції не обмежив. Навпаки, дещо підніс. Довготречинцеві кредити потрібні для полагодження давніх зобовязань і на сплату родинних наділів. Призначені урядом суми — не вистарчають. У 1937 р. призначено нашим 3 воєвідствам ½ мільйона зол. кредиту на родинні сплати, хоч запотребування було кільканадцятикратно вище. Потрібна також обнижка нотаріяльних та інтабуляційних коштів. Думати про розбудову і досконалення хлібор. продукції можна буде тоді, коли щезнуть турботи про давні зобовязання. Важні теж податкові справи, обтяження хліборобства і ціни артикулів, що їх село потребує.

Півд.-східні воєвідства можуть похвалитись кільканадцятилітньою традицією добровільних хлібор. організацій. Засади їх розвою, як раніше, так і тепер, повинні бути **основою зорганізованого хлібор. життя.** Свій розвій осягнули вони тим, що прислухувались до голосу з низів, а **не приймали накидуваної згори волі.** І це хочемо задержати. Прикладом успішної праці добровільних організацій може бути хоч би обезпечення худоби на засаді добровільної умови селянина з організацією, яку то справу добре розпочав **„Сільський Господар".**

В дальшому обговорив п. Папара терен з точки потреб його меліорації. „В порівнанні з тим, що давніше робив на цьому відтинку Краєвий Виділ, сьогодні в цій царині майже нічого не робиться, або — якщо робиться, то дуже мало". В буд. Галичині Кр. Виділ видав у 1913 році на меліорації і водні будови 8,797 тис. корон, а її участь в австр. державному буджеті була 5,463 тис. Після перерахування за золотою вартістю дало це разом коло 25 мільонів теперішніх золотих. Видатки, звязані з меліорацією, в 1/3 покривала держава, 1/3 Кр. Виділ і тільки 1/3 зацікавлені, і то при помочі позичок Банку Краєвого.

Референт обговорив дальше будову каналу Вісла—Дністер, залізничі тарифи, себто комунікаційне зближення теренів з надвишкою хлібор. продукції на схід від Львова, будову залізниці (Підгайці—Монастирська—Озеряни, Кременець—Тернопіль, Красне—Сапіжанка, Перемишляни—Красне), штучні навози (разом з меліораціями і різнородністю продукції дадуть вони змогу поставити господарку інтенсивніше), перерібку волокнисто-олійного і овочевого сировця, запевнення збуту (рільничий промисл), кредитову підтримку домашнього промислу (прядільництво і ткацтво) і видачу законів для домашнього промислу, холодільні і переховальні овочів, продукцію вина, сільського будівництва, правні речі (безсумнівність власности земель та в звязку з тим грунтові книги), хліб. шкільництво, яке повинно підлягати Хліб. Палаті там, ціни з 1937 р. у порівнанні до р. 1910 та багато ще інших актуальних питань.

РЕФЕРАТИ Д-РА ОСТРОВСЬКОГО І ДИР. МАКОВСЬКОГО.

Після д-ра Папари виголосив реферат президент Львова **д-р Островський п. н. „Інвестиційні потреби міст південно-сх. воєвідств".** Представив він будівельні потреби міст, потребу кредитів і відповідних умовин для правильного сплачування зобовязань. Інвестиційна акція міст вяжеться з оздоровленням комунальних фінансів.

З чергового реферату, що його дав дир. **Л. Маковський,** присутні довідалися про **завдання і цілі Госп. Ради** з міродатних уст, бо з уст голови Організаційного Комітету. Що правда, його інформації не були новиною, бо вже передтим широко про це писала преса, а „Дзенник Польскі" приніс широку розмову на цю тему з дир. Маковським.

ПРОМОВИ ПРЕДСТАВНИКІВ УРЯДУ.

Цим рефератом покінчилась серія рефератів і почалась серія промов представників уряду. Зачав **віцепремієр Квятковський.**

Навязав він до минулого, до часу вперед 30-ти років (змагання за незалежність). Приміщено представляли собі тоді, що брак державної незалежности спиняє розвиток господарства. Коли ж незалежність прийшла, то дехто розчарований, що Польща не сповняє важних і слушних завдань. Тимчасом війна принесла величезні спустошення і фальшиві погляди та засади. Не устійнено єрархії потреб. Треба мати заєдно на оці дві мети: 1) оборону, 2) господарську. Треба множити елементи військової сили. А в царині господарства верх мусить брати загально-польська господарська державна рація. Польща була колись на сх. ринках. Треба на ці ринки знову повернутись. Дорога веде через Львів та південно-східні землі і їхній господарський динамізм треба скріпити. Поможе цьому Госп. Рада, яку Львів створить. Не всі висунені постуляти можна виконати, бо треба би до того багато сотень міліонів. Але не тільки в фінансах і кредитах трудність. Колиб усі чували над тим, щоб: 1) ані сотик не був змарнований, 2) обовязувала відповідальність за фін. зобовязання; 3) уділи й акції у спілках і кооперативах цінено, як нац. скарб; 4) гальмувати груповий егоїзм у користь цілости; 5) шанувати приватну ініціятиву, — то можна би сказати, що нема такого завдання, якому на дорозі станули би гроші. Мусимо вийти на інші шляхи відношення людини до людини і людини до завдань.

Про **будову нових залізниць і доріг** говорив **мін. Ульрих.** Він вказав на чергу завдань при розбудові залізничої мережі. Важна є будова лінії Сапіжанка—Красне, бо дасть лучбу Тернополя з Волинню. Інші бажання (намічені лінії) прийдуть на чергу щойно пізніше. На дорогові роботи призначені кредити в сумі 8,115 тисяч зол. на всі 3 воєвідства. Водний шлях Балтик—Чорне Море є предметом студій. Конкретно беремо під увагу справу плавби на Дністрі, особливо на відтинку Галич—Нижнів. Вкінці міністр Ульрих згадав про туристику.

Дальше говорив мін. **Косьцялковський** про **суспільну опіку й інвестиції Фонду Праці.** З черги **мін. Понятовський** представив ось-такі причини поганих відносин на селі: некорисна зміна цін у відношенні до передвоєнного їх укладу, загальмування людської еміграції та грошевої імміграції. Населення у південно-східних воєвідствах дуже густе і через те воно бореться з труднощами. Справу меліорації звязав бесідник з використанням надміру рук до праці з шарварковими можливостями. Врешті порушив низку справ, але тільки частину з тих, що їх представив д-р Папара.

Віцеміністр Соколовський обговорив цілу низку питань промислу, ремесла і торговлі, підкреслюючи м. і. дуже сильно справу експорту продуктів, що їх мають південно-східні воєвідства.

Після невеличкої промови президента ПКО д-ра Грубера святочне отворення закінчилось і д-р Шарський подякував присутнім за участь.

Увечорі відбувся рават у палаті воєводи Білика.

УЧАСТЬ УКРАЇНЦІВ.

Наприкінці згадаємо, що **з українців** входить до Госп. Ради 13 послів і сенаторів (д-р Баран, д-р Біляк, В. Болюх, В. Целевич, В. Децикевич, В. Кузьмович, о. Р. Лободич, О. Луцький, В. Мудрий, інж. Ю. Павликовський, З. Пелеський, д-р Р. Перфецький і К. Троян) та 9 господарських представників, а саме: О. Луцький, Мирон Луцький, інж. А. Палій, інж. Ю. Павликовський, Я. Скопляк, А. Терпиляк, Ю. Шепарович, І. Шепарович, і д-р Е. Храпливий. Майже всі вони були на інавгурації. З української преси заступлені були всі три щоденники.

Н—вич.

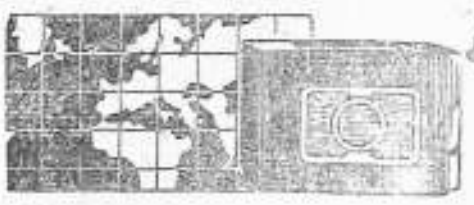
Складної української проблеми не вирішать сьогоднішні експериментатори.

(З промови пос. В. Кузьмовича при дебаті над буджетом Президії Ради Міністрів.)

При дебаті над буджетом Президії Ради Міністрів забрав голос пос. Кузьмович і торкнувся діяльности т. зв. Фонду Народової Культури. Хоч її буджет опирається на податкових впливах, отже й податках українського громадянства, то проте ніодна з українських наукових чи мистецьких установ підтримки з Фонду не дістає. Промовець наводить цілу низку таких установ, які всі черпають свої фонди з джерел приватної жертвенности. Вказує теж, що й українські вчені та мистці, головно молоді адепти науки, не мають ніякої підтримки в формі стипендій чи субвенцій на друк своїх праць. Тому представники українського громадянства застерігаються якнайрішучіше проти такої поведінки управи Фонду Культури Народової. Нехай Фонд або опреться на приватній жертвенности лише польського народу, тоді зможе продовжувати дотеперішню політику розділу своїх грошей, або, коли й далі має оперуватися на податкових впливах, то нехай — у відповідному відношенні — опікується тея і культурою українського народу.

З черги промовець піддав критиці політику Польської Агенції Телеграфічної. Вона часто пускає в світ, подібно як польська брукова преса, різні політичні нісенітниці, звернені проти українців, однак з засади не відкликує їх, коли вони покажуться потім неправдивими.

Врешті промовець проаналізував одну справу загальнішої натури: потребу створення при Президії Ради Міністрів осередка координації меншинових питань. Коли, казав посол Кузьмович, такі справи, як контроля цін, моторизація або справа диктового сирівця, мають окремі комісії при Президії Ради Міністрів, то незрозуміло, чому питання народовостевого лібералізму, чи екстермінації, проблему окремішности культурно-освітніх та господарських установ чи якогось неокресленого суспільного утраквізму, — чому такі справи розвязують найчастіше старости. Адже не можна запере-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

сити факту, що є різниці у поведінці супроти українців поміж поодинокими старостами і воєводами, поміж тим, що говорить тут п. прем'єр, і тим, що роблять на місцях його урядовці. Сьогодні рішальний вплив на політику цих урядовців супроти українців мають позаурядові польські громадянські чинники. Врешті інакше, більш ліберально, промовляв до українців п. Суйковський у часі, коли вони вели політику негації, та інакше промовляє до них п. Свентославський сьогодні, в часі т. зв. нормалізації.

Один польський публіцист, дуже добрий знавець українських справ, запитаний, чим пояснює, що в його статтях не конфіскують погроз нової Хмельниччини, упадку чи соціяльної війни — відповів: „Для Хмельниччини, упадку, соціяльної війни і т. п. справ нема по міністерствах референтів"... Цей саркастичний вислів найкраще характеризує сьогоднішній стан, що найтрудніша справа, українська, не має свого осередка координації.

Чейже таке чи інше відношення держави до українського громадянства і навпаки є ширше і глибше, ніж напр. уґрунтування адміністрації. Воно сягає і в міжнародні справи та заторкує історичні ремінісценції і навіть національну психіку. Цього відношення не можна буде наладнати, коли на державну політику супроти українців матиме рішальний вплив боротьба за кожний квадратний метр землі, чи боротьба за кожну душу. Не вирішать його теж ніякі концепції неокресленого співжиття чи регіоналізму, або господарського лібералізму, чи, як у цій буджетовій сесії підношено, вимога виявів широї льояльности. Це все лише справу затемнює. Бо сутю наладнання польсько-українських взаємин є питання: чи стан постійної національної боротьби, яка безперечно ослаблює і поляків і українців, зменшує їхній культурний та господарський розвиток, ослаблює спільний протикомуністичний фронт, — чи цей стан можна заступити іншим, станом рівнобіжного розвитку обидвох національних потенцій у межах одної держави?

Цього складного питання не розв'яжуть усі сьогоднішні експериментатори, починаючи від міністрів та кінчаючи на старостах і презесах різних суспільних орґанізацій. Тому промовець ставить від УПР постулят, щоби при Президії Ради Міністрів повстав осередок для меншинової політики, до якого мусіли би бути покликані теж українці.

Ліквідація кооператив на Волині.

Перед кількома тижнями відбулися загальні збори певнівського Українського Кооперативно-Кредитового Банку в Луцьку, які ухвалили Банк зліквідувати, перетворити його в торговельну кооперативу. Банк цей колись отворив Певний у противагу першому Українському Кооперативному Банкові (Українбанк), як узагалі творив він різні орґанізації у противагу тим, що існували тут до його переселення на Волинь.

Передають, що на покриття затягненого Певним кредиту в Рільному Банку передано селянських векслів на суму к. 60 тисяч зол.

Луцьк має і другу новинку: ліквідується тут голосний твір п. Волощиновського, районова кооператива „Гурту", мішаний польсько-український твір, що мав служити на Волині, як і інші районівки, за фундамент господарського утраквізму (і не тільки господарського!). Ходять чутки, що на місці цієї „районівки" має постати приватне підприємство.

Виходить, що життя має свої права, і не завжди можна його нагнути в бік тої чи іншої штучної концепції.

—o—

ЯК У КАЗЦІ.

Пані сиділи при круглім столі. За вікнами падав сніжок. У кімнаті було ясно і тепло.

— Так, так, колиб тільки до весни! — промовила пані Маруся.

— О, це ще шмат часу, але і зима мила — докинула пані Софія.

— Волію весну, маю стільки планів, проектів, а зима коштує — боронила свого п. Маруся.

— Зима має свій чар, карнавал, забави, спорти — пропадаю за їздою на лещатах. За тиждень поїдемо до Закопаного, там щойно буде радість. Бронко дістав уже відпустку, проведемо там може і два тижні — захоплювалася п. Софія.

— Але-ж так, не перечу, такий виїзд, це приємність... Одначе ви можете позволити собі на це. Ми, зовсім навпаки. Як знаєш Стах має великі обовязки, а з нашого буджету не так легко відложити якусь сумку на відпочинковий виїзд. Обоє мріємо про це, але хто знає, чи вдасться.., — жалувалася п. Маруся.

— Знаю про це, люба Марусю, та мушу сказати тобі, що ви обидвоє дуже непрактичні, навіть заскорузлі.

— Непрактичні? Тобі це легко приходить — дещо обурена, відповіла п. Маруся.

— Не гнівайся, маю рацію і про це тебе переконаю. Напевне думаєш: „Як хтось має дещо грошей, легко критикувати і давати добрі ради". Як бачу. Але — люба — ти дуже помиляєшся. Не знаєш, бо мій Бронко великий дипльомат і любить таємницю, що ми доробилися гарної сумки несподівано, як у казці.

— Ну, так скажи Софіє, я така цікава.

— А бачиш. Слухай. Коли мало початися тягнення Державної Льотерії, я так довго пилувала свого Бронка, доки не купив дві чвертки. Скрипів, докучав мені цілі два місяці, що це неконечний видаток, що нічого не вийшло, що взагалі.., знаєш, як це вони потраплять. А тут гоп... У третій клясі впала на наш льос велика вигра. І — подумай тільки які ті мужчини! — потім Бронко хвалився, що це його заслуга, бо це він вибрав число. І від цієї вигри почалося: Бронко відкрив до спілки з Іванком будівельне бюро, інтерес іде знаменито, а ми забули про клопоти.

— Ну знаєш, це справді як у казці.

— А бачиш, не говорила я тобі?

— Завтра Стах мусить купити льос до 41-ої Льотерії. Мусить — сказала рішуче п. Маруся.

— Бо — додала п. Софія — мусиш знати, що тепер маєте ще більші вигляди, як досі, на вигру. І льосів менше на цілих тридцять тисяч і кожна вигра буде тепер ділитися не на чотири, але на пять частин. Тільки не гай, а зараз іди до колектури, бо тягнення першої кляси починається вже 17-го лютого.

Чи відоме Вам? що у Львові є вже І-ша і єдина
Всі, що грають, купують льоси тільки в
Українська Колєктура
Державної Клясової Льотерії
при ПОВІТОВОМУ ТОВАРИСТВІ КРЕДИТОВОМУ
Українбанк Львівського Повіту
Львів, ул. Сикстуська ч. 38, партер
17. II. тягнення

Недільні Просфори.

ПРОСФОРА В Т-ВІ „ЗОРЯ".

Ремісниче Товариство „Зоря" уладило в неділю 13-го лютого ц. р. в год. 12-тій у власній домівці для своїх членів та запрошених гостей традиційну просфору, в якій узяло участь поза над 120 осіб. Між гістьми були: Преосв. Іван, о. Василів, представники „Міщанського Брацтва", Т-ва „Праця", Пром-Банку, Т-ва „Відродження", Союзу Українських Купців. У сослуженні о. Василева Преосв. Іван поблагословив просфору та промовив до зібраних щирими словами, підкреслюючи у своїй гарній промові велику вагу релігії та Церкви у національному єднанні й національній силі. Тому не диво, що найсильніший наступ, якого метою є ослабити нас як націю, йде на нашу Церкву та на наше духовенство з Високопреосв. Митрополитом на чолі. Тільки вірність нашій Церкві, тільки привязання до нашої релігії дасть нам ту силу, яка необхідна, щоб усі затії не були для нас страшні.

Відповідю на ці слова була з темпераментом виголошена промова урядуючого заст. голови Т-ва п. Михайла Стефанівського, що привитав зібраних та в дальшій частині промови, особливо підкреслюючи шкідливість большевицької пропаганди серед нашого народу, заявив, що члени Т-ва „Зоря" стоятимуть вірно при нашій Церкві та просив Преосв. Івана передати поклін Ексц. Митрополитові, як вислів найвищої пошани з приводу нападу на його Високодостойну Особу.

Після того зібрані засіли до столів. У часі гостини пригравала орхестра Т-ва і зібрані співали колядки та стрілецькі й народні пісні. Між окремими точками музики та співами промовляли: пос. д-р С. Біляк (від „Міщанського Брацтва"), ред. О. Боднарович (від „Діла"), проф. А. Березовський (від Т-ва „Праця"), ред. Б. Катамай (від „Українських Вістей"), п. Пастернак (від Гастрономічної Секції при СУК), п. Котович (від Союзу Українських Купців), інж. Мельник, що підніс „Многая літа" голові Жіночої Секції при Т-ві „Зоря" п-і Стефанівській за її працю при дожинковому ремісничому дорості.

Не вважаючи на дуже милий настрій, свято швидко закінчилося, бо зібрані члени Т-ва „Зоря" взяли корпоративну участь у похороні бл. п. дир. Миколи Заячківського.

ПРОСФОРА В ЧИТ. „ПРОСВІТИ" НА ЖОВКІВСЬКОМУ ПЕРЕДМІСТІ.

В суботу 12. ц. м. відбулася просфора заходом чит. „Просвіти", кружка „Р. Ш." ім. кор. Данила, кружка „Союзу Українок" і церковних брацтв у домівці чит. „Просвіти" при вул. Мартива. Просфору посвятив місцевий парох о. А. Каштанюк, після чого поділився з присутніми просфорою і зложив побажання. Згадав теж про нечуваний виступ посла Войцеховського проти нашої Церкви і Митрополита. Присутні виголосили протест проти того і заявили готовість боронити права Церкви. Крім того промовляли: проф. Гусак від Пов. Союзу Кружків Р. Ш. і п. М. Дужий від Матірньої „Просвіти". Підчас просфори співали колядки на переміну два хори: під упр. п. М. Сидорака і ради. Купчинського. Просфору закінчено многоліттєвим для Митрополита і нац. гимном. Після того відбулася товариська забава, що йшла до білого ранку.

ПРОСФОРА В ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" У СЕРЕДМІСТІ.

Читальня „Просвіти" Львів-Середмістя уладила в неділю 13. ц. м. традиційну просфору для своїх членів у домівці бібліотеки Т-ва „Просвіта". На цій товариській імпрезі зібралося к. 100 осіб. Відкрив просфору і привитав запрошених гостей та делеґатів установ і редакцій голова читальні о. Василів. Відтак поблагословив просфору о. Горчинський, який і виголосив при тому відповідну промову. З черги промовляв від Філії „Просвіти" дир. Пєтрик, далі посол д-р Біляк від Народньої Орґанізації міста Львова і п. Чорній в імени Міщанського Брацтва. Підчас просфори співали присутні

ріжні колядки. В напрямку родинній атмосфері серед товариської гутірки протягнулася просфора до пізнього вечора.

ПРОСФОРА В ГОЛОСКУ.

В суботу 12. ц. м. відбулася в Голоску Великим традиційна просфора, що її уладили тамошні товариства. Просфору відкрив тамошній парох **о. Жовнірчук**, який теж поблагословив сніди. На цьому родинному святі були представники Повіт. Союзу Кружків Р. Ш., Філії „Просвіти" і ювилейного комітету Матірнього Т-ва „Просвіта". Просфора відбулася в незвичайно святочному настрою і зібрала д. поважне число громадян Голоска.

ПРОСФОРА В ЛИСИНИЧАХ.

В неділю 13-го ц. м. відбулася в Лисиничах, у домівці читальні „Просвіти" традиційна просфора. Відкрив її промовою місцевий парох, голова читальні. Зібрані на просфорі громадяни заложили протест проти виступу посла Войцеховського, зверненого проти Екзц. Митрополита Кир Андрея. На просфорі, що пройшла в піднеслому настрою, промовляли: п. **Канцір** від Філії „Просвіти", п. **Струк** від Центросоюзу та п. **Лисий** від „Сокола". Свято закінчили національним гимном. Присутні зложили на добродійні цілі 20 зол.

—o—

30-літні роковини смерти бп. п. Анатоля Вахнянина.

Муз. Т-во Лисенка, його В. Муз. Інститут Львові і Львівський Боян, відсвяткували в неділю 13. ц. м. рідкі роковини. В год. 4. пополудня зібралися в малій салі Т-ва, прикрашеній портретом пок. Анатоля Вахнянина, Його рідня, члени Муз. Т-ва, учительський збір, члени Львівського Бояна та учні Інституту, щоб ушанувати память пок. Анатоля Вахнянина, що помер 11-го лютого 1908. р.

Особисті спомини про А. Вахнянина, зібрані з ріжних переживань, передав приявним голова Т-ва, радник Й. Дрималик. Він згадав Посійного, як професора співу в українській гімназії, як музичного організатора всіх тодішніх наших концертів, як першого диригента (1891) „Львівського Бояна", як диригента і композитора в часах прогульки на світову виставу до Праги (1892) та на відкритті львівської вистави (1894), вкінці як 1-го голову, пізніше директора Муз. Т-ва ім. Лисенка і його В. Муз. Інституту (1903).

З черги дир. Василь Барвінський у своєму рефераті подав докладні дані про А. Вахнянина, як композитора і виконавця-співака в роках від 1868—1908.

Обоє референтів нагородили зібрані рясними оплесками.

По цій жалібній академії перейшли всі приявні до Преображенської церкви, де в год. 5. відправлено заупокійну панахиду, до якої станули оо. В. Садовський, Й. Кишакевич і П. Хомин. Хор „Бандуриста" під проводом дир. Плешкевича підніс надзвичайно красу і повагу небуденного свята.

Це свято було гарним доказом памяти та пошани для визначного громадянина і музики 70-тих років минулого століття.

—o—

XXIII. Загальні Збори
Українського Лікарського Товариства у Львові.

Дня 12 лютого ц. р. відбулися XXIII. Заг. Збори Українського Лікарського Товариства у Львові у власній домівці вул. Підвалля ч. 7. На Зборах було приявних 44 членів та один гість, у тім 7 з краю — між іншими делегати філій Т-ва у Коломиї, Станиславові і Перемишлі. Збори тягнулися від год. 18.30 до год. 22.10.

Збори відкрив голова д-р **Максим Музика** та згадав на початку, що в цьому році смерть забрала з наших рядів багато жертв, як це вже давно не бувало. Померли: д-ри Іван Кос, Володимир Кобільних, Остап Прийма, Осип Савицький, Теофіль Гвоздецький, Теодор Соневицький, Олег Мохнацький. Приявні повстанням з місць та мовчанкою пошанували їх память. З черги привитав сеніорів Т-ва, делегатів філій, гостей з провінції та всіх приявних.

Протокол попередніх Загальних Зборів зверифікувала вибрана на внесення д-ра Максимонька комісія у складі д-рів: О. Козакевича й О. Подолинського, що поставила внесення прийняти протокол без змін.

Потім голова склав обширний звіт з діяльности Виділу й Т-ва за 1937 рік. Виділ після уконституванні розділив працю в окремих ділянках на комісії. Комісій було у звітовім році 9: наукова, організаційна, кооператив здоровля, товариського життя, спортова, зїздовий комітет, звязку з Медичною Громадою, реферат справ лікарів-ветеринарів, редакційна колегія.

Рух членів був живий: з кінцем минулого року було 343 звичайних членів і 18 чл. кореспондентів; у часі року прибуло 30 нових членів, сімох померло, двох вичеркнули, так, що нині має Т-во 364 звичайних і 18 членів кореспондентів. Разом 382, у тому 17 ветеринарних лікарів.

Звязок з членами вдержує „Лікарський Вістник", що його дістають усі члени. У „Вістнику" подає Виділ точні інформації про всю діяльність і життя Т-ва. Звязок доповнювало листування з членами на ріжні станові та особисті справи. В інтересах поодиноких лікарів-членів інтервеніював Виділ в установах, Українській Парляментарній Репрезентації та в Палаті Лікарів.

Виділ вислав до завязаного з почину українських адвокатів Комітету оборони прав та інтересів вільних звань своїх делегатів.

Виділ та редакція „Лікарського Вістника" намагалися ввести точний перегляд усіх лікарів українців за кордоном та удержувати з ними звязки. У звітовому році ослабли дещо звязки з українськими лікарями в Ч. С. Р., але не перервалися; слабкі були звязки з лікарями в Румунії, Америці, Канаді, ніяких звязків, уже від кількох років, не було з лікарями поза східними кордонами.

З праць деяких комісій дещо вийшло на реальний шлях. Від березня 1937 р. чинна є вже кооператива здоровля в Ременові з лікарем Літинським на чолі. Від першого лютого 1938 року почала працю вже друга кооператива в Боднарові з лікарем д-ром М. Поповичем. Лікарська сторінка праці кооператив за декілька місяців істнування завдяки добрій підготовці йде задовільно. Широкі селянські круги домагаються основування кооператив здоровля. Змаганням У. Л. Т. є у зрозумінні ваги цих установ для гігієни та культури нашого села подбати про якнайкраще поставлення фахово-лікарської сторінки діяльности тих кооператив.

У науковій ділянці позначився також поступ. На щотижневих сходинах — було їх 38 — прочитано 46 рефератів, що їх теми обіймали майже всі ділянки медичних наук, зокрема більше рефератів було на суспільно-медичні теми, які найбільше цікавили учасників та викликували широкі дискусії. „Лікарський Вістник" вийшов у звітовому році правильно в шістьох числах. У днях 16. та 17. травня 1937 відбувся 6-тий зїзд українських лікарів та природників, якого наукова та організаційна сторінка виявила значний поступ.

На конкурс ім. д-ра Курівця наспіли три праці, з яких дві нагороджено: працю д-ра Бурачинського п. н. „Про запалення шпіку кісток" та д-ра Кордюка п. н. „Гігієна молока й молочних продуктів".

Український шпиталь вже зовсім готовий, одначе сподівання та заповіди на попередніх Загальних Зборах не здійснилися. Через деякі урядові формальности його ще не відкрили. Проте рахуємо вже не на місяці, але на тижні та дні хвилину, коли шпиталь буде відданий на послуги для рятування здоровля громадянства та для української науки. Лікарське Товариство причинилося до частинного завершення діла жертвуванням квоти 2.000 зол. на одно памятникове ліжко. Пропаганда, що її цій справі присвятило У. Л. Т. дала гарний вислід, яким можна вважати збірку на пропамятне ліжко, започатковану лікарем д-ром Огринчуком у кружку українського Гігієнічного Товариства в Гвіздці.

Окрема комісія підготовила реферати з медицини в робітничому університеті, влаштованому заходами Т-ва „Сила".

Тіснішу співпрацю веде У. Л. Т. з Гігієнічним Товариством, якого пропаґандивна діяльність значно поширилася через видавання популярного гігієнічного журналу-місячника „Народне Здоровля", що найшов дуже прихильне приняття перш за все на нашому селі і за перший рік істнування стайув на певній підставі.

Фінансовий стан У. Л. Т. упорядкований. Доходів було 8.735.42 зол., розходів 8.413.91 зол., так, що лишається надвижка 321.51 зол. на 1938 рік. Значну частину свого буджету жертвувало У. Л. Т. на ріжні інші громадянські допомоги. Розвиток кооперативи „Лікарська Самопоміч" є постійний, але непропорціональний до дійсної спромоги всіх членів Товариства. До кооперативи, не зважаючи на інтенсивні заклики, належить ледви 19% українських лікарів, що є до деякої міри темною плямою на організаційній орієнтації решти.

Після звіту голови та скарбника здавали звіти делегати філій: у Коломиї **д-р О. Козакевич**, у Станиславові **д-р К. Воєвідка**, у Перемишлі **д-р Любінецький**. Всюди слідно працю українського лікаря на організаційній, науковій та громадянській ниві, одначе не всі філії працюють так, якби з їх спроможности виходило. Найкраще працює філія в Коломиї, слабше у Станиславові, найслабше в Перемишлі. Цей стан вимагає швидкої поправи.

Після ожвавленої дискусії та признання абсолюторії уступаючому Виділові Збори вибрали: **головою д-ра Олександра Подолинського** та до Виділу д-рів Леонтія Максимонька, **Осипа Філяса, Богдана Макарушку, Ярему Малиса, Ірину Рибачек-Кисілевську**; заступники: **Нарциз Лукіянович** та **Володимир Ленець**.

Після того виголосив д-р Філяс реферат на тему **„Напрямні праці У. Л. Т. в 1938 р."**. Реферат викликав оживлену дискусію, після якої Збори запропоновані напрямні праці приняли.

На внесення д-ра Філяса Збори іменували **почесними членами У. Л. Т. організаторів та основників У. Л. Т. д-ра Володимира Гузара в Чернівцях та д-ра Тита Евгена Бурачинського у Львові.**

Боротьбу з неписьменністю може й повинен вести ввесь нарід, усе зорганізоване громадянство під проводом своєї духової матері-„Просвіти", її філій і читалень. З цією метою видала „Просвіта" дуже цікавий буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що коштує всього 50 сотиків.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 25. Середа, 15 (3) лютого 1888.

ЗАГРОЗА ЕВРОПЕЙСЬКОЇ ВІЙНИ.

У передовій статті п. н. „Промова кн. Бісмарка" зясовані основні точки тієї промови, на яку з нетерпливою чекали европейські держави. „По його думці — тобто Бісмарка — найімовірніша і найближча криза — це східна, тобто болгарська". З хвилиною, коли після абдикації болгарського князя Олександра I, що був свояком російського царя, вибрали в 1887 р. князем Фердинанде Сахсен-Кобург-Гота, Росія почала тратити свої впливи у Болгарії і намагалася їх за всяку ціну відзискать. Але тут її інтереси стрінулись з інтересами Австрії.

„Діло" це так пояснює:

„Як довго Австрія мала гегемонію в Німеччині, так довго точка тяжности її інтересів була на Заході і так довго не було ніяких суперечностей між Австрією та Росією на Сході. Навпаки, навіть цілий вік ішла Росія у справі визволення балканських славян рука в руку з Австрією і обі держави поклали на тому полі майже однакові заслуги. Бої Австрії з Туреччиною почалися навіть раніше (1385 р.) і були більш кроваві та постійні. З 1866 роком змінилось положення. Австрія, виперта насильно з Німеччини, і то саме політикою кн. Бісмарка, та кинена більше на Схід, знайшла тут для себе нові інтереси і нову точку тяжности. Ставши не німецькою, а ніби більше славянською, зрозуміла вона, що її будуччина спирається на Балканах. Але ж тут її нові інтереси стрінулися якраз з інтересами Росії.

„Болгарська справа є на европейському Сході тільки частиною великої справи, що мусить вирішитись в недалекому часі. Чи зуміє Европа полагодити її дипльоматичним шляхом, без війни, і то так, щоб задовольнити обі зацікавлені сторони, ось в чому суть питання. Дати Росії первагу на Сході, значилоб нині не тільки ослабити Австрію, зіпхнути її на ступінь другорядної держави, але і підірвати її розвиток на майбутнє. Австрія окружена від полудня славянськими державами, залежними від Росії, стала би васалькою Росії.

НОВИНКИ.

— З РОГАТИНА ПИШУТЬ НАМ: Руське духовенство Рогатинщини задумало уладити 4-го березня свято в честь папи Льва XIII. На богослуження в той день мають запросити до Рогатина Впр. митр. Сильвестра і хор з двацяти і кількох питомців. Богослуження відбудеться у міській церкві. Правда, о. Вол. Чировський (він на останніх зборах „Народнього Дому" був проти відступлення салі русько-народньому театрові) поставив був внесок, щоби богослуження руське відбулося в костелі (?- — Ред.), але комітет очевидно на те не згодився.

— ПОРЯДКИ НА НАШИХ ПОЧТАХ І ТЕЛЕҐРАФАХ. П. Е. надіслав нам знову телеграму, надану в Золочеві до Радехова, де так стоїть: „Вівором проїду до Пігпосл, прошу там о коні на полудне", а це мало значити: „У вівторок приїду до Підлисся, прошу там о коні на полудне".

— ВІДНОВИЛИСЯ ОБРАЗИ. Багато балачок між сільським народом в околиці Львова викликали останнім часом два випадки, один в селі Задвірю під Глиняними, а другий у Підбірцях під Львовом, де „відновилися" образи.

Сторінка без політики.

Японський театр.

Мабуть нема у світі нікого іншого народу, який з такою любовю, захопленням, так сказатиб, із пієтизмом ставився до драматичного мистецтва, як японці.

Японський театр — ця дитина прастарої азійської культури, бере свій початок у релігійних співах і танцях, якими будійські духовники в давніх часах прикрашували богослуження у своїх храмах. Ще й сьогодні туристи-европейці мають змогу побачити їх у відомих старих храмах Японії.

Стара Греція та Рим так само звеличували своїх богів богослуженнями, в яких велику ролю грали символічні танці і співи. Опісля цей культ перенесли до Еспанії, де вже в багато пізнішій добі задержався ще в „танцях пажів" у Севільській катедрі, як останки поганських богослужень.

Великі феодальні князі старої Японії завели звичай релігійних співів і танців при богослуженнях у своїх рамках. Пізніше в цей спосіб почали вже прославляти не лише богів, а також і постаті відомих завойовників з японської історії, або популярні постаті з японських народніх казок.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Таким чином ці пісні й танці поволі дістали зовсім світський характер і стали пізніше основою японського театру.

Кожне більше місто Японії має кілька театрів, а такі великі міста, як Токіо, Осака й Кіото має їх по кільканацять. Ці театри містяться в спеціяльних дільницях — дуже живих і рухливих, переповнених ріжними розривковими підприємствами, „чайними домиками" з напівзакритими зеленю балькончиками і галеріями, прикрашеними лямпіонами, будками зі солодощами, вуличними торговцями, що несуть перед себе величезні тацї з ріжними японськими ласощами — вареною рибою, на тисячу способів приправленою рижом, овочами, чаєм і солодощами.

І хоч у цих театральних дільницях у дні, коли відбуваються вистави заборонена їзда повозами й рікшами, всеж таки тяжко пройти крізь ту юрбу, що заповнює вулиці.

Японський театр вже зовнішним своїм виглядом сильно ріжниться від европейського. Даремно шукалоб око европейця якоїсь імпозантної будови — японські театри містяться здебільша у звичайних великих деревляних бараках, розрахованих пересічно на 300—500 глядачів.

Перед входом до театру стоїть з десяток довгих бамбусових тичок, схилених у бік вулиці, як величезні вудки, на яких висять широкі ріжнокольорові ленти з пестрими написами, що рекламують виставу.

Перед театром стоять довгі стояки, на яких у кілька рядів навішені сотні деревляних сандалів і соломяних капців, що їх японець здіймає, заки увійде до театру, так само, як здіймає їх перед входом до святині чи до мешкання. Кожний гість дістає спеціяльний блъочок з числом, по якому дістає згодом своє взуття. Біля головного входу стоїть білетер, що продає білети — деревляні таблички, вкриті японським письмом.

Ще більше, як зовнішним виглядом, ріжниться японський театр від европейського своїм внутрішнім уладженням. Здивований европеець бачить зі всіх театральних акцесорій, до яких він привик, тільки сцену зі завісою. Нема там ні бічних куліс, ні суфлерської будки, ні відповідного освітлення сцени. Сцена продовжена двома вузькими коридорами, які йдуть з обох боків салі аж до її задної стіни, де є спеціяльні двері, недоступні для публики. Тими дверима входять і виходять артисти.

Більшість театрів має над партером галерію, розділену на льожі. За льожами стоять ряди низьких лавок, призначених для нижчих шарів населення. Деякі театри мають окремі місця для европейців з вигідними кріслами.

Як дивитися з галерії, то салю японського театру має вигляд шахівниці, бо цілий партер аж до сцени поділений на невеликі квадрати, з яких кожний огороджений з усіх боків паркаником пів м. високим. Той кому дісталося місце десь по середині салі, мусить переступити багато таких плотяків, заки дістанеться до свого місця.

Вистава триває дуже довго. Починається вона рано, кінчиться часом пізно ввечері, отже японці вибираються до театру на цілий день. Інші приходять лише на годину чи на кілька годин — бо як тільки виставляють якусь нову пєсу, зразуж розноситься по місті вістка, який акт найцікавіший і в той час, коли той акт грають, збирається найбільше людей.

Дуже часто японці вибираються до театру цілими родинами, часом кілька знайомих родин займає кілька сусідніх льож. За окрему доплату дістають соломянки до сидження (крісел чи лавок льожі не мають), маленькі столики і грійки, наповнені деревляним вугіллям.

Більшість публики складається з жінок і дівчат, які розташовуються в льожах з дітьми, подушками, ріжними клунками, паперовими торбинками зі солодощами, дітей укладають на землі, приставляють до них теплі грійки, на столі розкладають їжу, і підчас перерв у виставі европеець може спокійно приглядатися звичаям японців, які на салі почувають себе наче вдома. Жінки приколисують або кормлять немовлят, інші гуторять попиваючи чай, курять люльки, холодяться віяльцями, хрупають солодощі, деякі, витягнувши із широкого рукава дзеркало, гребінь і пудерничку — зручно поправляють личко. Діти бавляться, співають і скачуть через огорожі льож. Дехто, використовуючи перерву підчас вистави, лягає переспатися на землі. Поміж льожами ходять торговці з мисками страв, що з них ще йде пара, чайниками й овочами.

Ті, що сидять у льожах, мусять уважати, щоб публика і продавці, що перескакують через їх льожу не толочили їм рук або ніг.

Але японці все залишаються терпеливі та ввічливі. Ніхто там не побачить косого погляду, не почує слова невдоволення. Усміхаючись, витаються, усміхаючись бавляться зі своїми й чужими дітьми, усміхом відповідають на перепросини.

Частина публики йде в перервах купувати собі щонебудь зїсти, або таки покрепитися в ресторані, щоб за кілька хвилин повернутися знову до театру. Тоді, для лекшої контролі відбивають їм на руці печатку, якою вони виказуються при повороті до театру.

Коли вдаряє тричі гонг, всі спішно вертаються на свої місця, завіса розсувається — починається вистава.

Не можна говорити в японськім театрі про загальноприйнятий в Европі поділ театральних пєс на драми, комедії, трагедії і т. д. Театральні японські вистави що тривають від рана до ночі, мають у своїй дії всі елементи драми, трагедії, комедії у більшій чи меншій мірі.

Фабулу здебільша беруть з історії або з численних казок, повістей і романів старої Японії. Театральної літератури зовсім нема (очевидно, що мова тільки про традиційний японський театр, а не про новіші театри европейського характеру, що залюбки використовують европейський репертуар).

Артисти самі працюють над фабулою пєси, кожний подає свою думку і найліпші пропозиції приймають. Це правдива народня творчість! Перших кілька вистав пєса ще не має устійненого змісту — ввесь час заходять у ній зміни — дещо пропускають, додають нові частини. Врешті так видосконалена пєса займає вже певне місце в театральному репертуарі.

Сценічне урядження примітивне, як у добі Шекспіра. Нема ніяких декорацій — три-чотири збитих дощин, поставлених серед сцени уявляють собою глуху стіну, кілька вазонів із квітами — город, кілька лямпіонів на землі і напис „чайна" — уявляють зі себе „чайний домик" і т. д. Єдині акцесорії — це роскішний старинний одяг і дорогоцінна зброя. Решту декорацій доповнює фантазія глядачів.

Зате величезних успіхів досягають японські артисти мімікою лиця. Тому, що у старих японських театрах нема електричного освітлення, артисти виходять на сцену разом із чорноодягненими слугами, які несуть на кінці бамбусових тичок прикріплені лямпіони і тримають їх перед самим носом артиста, щоб ліпше вийшла гра лиця. Ці слуги приносять теж артистам на сцену потрібні річи, поправляють на них одяг і т. д. Для публики ці слуги повинні бути невидні, так само як суфлер, який також сидить на сцені біля окремого столика і патетичним голосом оповідає хід гри та вихвалює прикмети артистів.

Орхестра приміщена з правого боку сцени і складається здебільша з гітар.

Европейцеві тяжко часом зрозуміти те, так сказатиб, широ-дитяче захоплення, з яким слідкує японська публика за розвитком дії такої вистави. При найменшому дотепі глядачі просто вибухають сміхом, зі запертим віддихом переживають разом з артистами трагічні сцени, тремтять з жаху при традиційних самогубствах-гаракірі, чи кривавих екзекуціях, без яких не обходиться ніяка японська вистава.

Ще до нині даються в аристократичних родинах Токіо традиційні вистави, на які скликають вузький гурток знайомих. Це так звані „старі гри Но". Артисти, що виступають на таких виставах, оділичнли свою професію разом з дорогоцінними костюмами від своїх батьків і дідів. Багато з них веде свій родовід аж від шести театральних генерацій.

І тільки ці актори користуються в товаристві пошаною та призанням.

Зате до акторів звичайних, прилюдних театрів ставилися до 1900 р. із погордою. Вони були нижчою класою. Ще й нині не відвідає японський аристократ, старшина чи урядовець публичного театру. Тільки в окремих випадках, напр. коли виступає якийсь дуже популярний артист, або на виставах на добродійні цілі, можна побачити десь у великому театрі сметанку японського товариства.

Старий цісар Гірогіто ніколи не вступив до публичного театру і визнавав лише „Стару гру Но", яку виставляли в його палаті.

Аж до перелому XIX-го століття жінки не мали права виступати на сцені разом із мужчинами. Тому всі жіночі ролі виконували мужчини, відповідно перебрані й ухарактеризовані. Навіть балет до 1900 р. складався виключно з мужчин. Це явище пояснюється тим, що з погляду японської традиції спільні виступи мужчин і жінок на сцені є просто суперечні з моральним кодексом Японії. Але, як воно не дивно, спільні купелі зовсім нагих мужчин і жінок у публичних лазнях або на пляжах великих купелевих місцевостей в Ікао чи Каруїзаві — не вважають аморальними в цій країні суперечностей.

На початку XIX-го віку Японію відвідала славна американська прімадонна Міжі Гук і почала палку агітацію за участь роскішних „мусмє" в театральних виставах, доказуючи, що їх поява на сцені збагатить романтику японського театру і додасть виставам своєрідного чару.

Перемогу славної артистки в цій справі у великій мірі пояснюють підтримкою самої японської цісареви. Завдяки їй дістали японські жінки нове джерело заробітку і сьогодні вже маємо на японських сценах зірки, славні не лише в Японії, але і в цілому світі.

Під впливом Европи почали зявлятися в Японії також театри, збудовані на европейських взірцях. Театри дістали ворушну сцену, відповідне театральне уладження, модерні декорації.

Виставляють там пєси з модерного життя, час вистав скорочують до кількох годин; на сцені поруч з мужчинами грають жінки.

Не лише артисти, але й публика убрана по европейськи. Часом замість одної пєси дають кілька коротких одноактівок, або такі одноактівки лучать з балетом чи виступами поодиноких артистів (ревіовий театр). Та на щастя поруч з цим европеїзованим театром й досі залишились ще старі класичні театральні вистави, в яких европеєць може студіювати старояпонські аристократичні традиції у театральній ділянці.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ВЕСЕЛЕ.

Вічна любов.

— Скажи, коханий, чи будеш мене завжди так кохати? Навіть тоді, як я постаріюся і спогнію?

— Найдорожча, ти можеш постарітися, але спогнити — ніколи

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Краєві лещетарські змагання К. Л. К.

У СЛАВСЬКУ.

Славсько, 12. II. 1938.

Змагання почалися 12. ц. м. бігом на 16 км. то комбінації і в конкуренції отеертій. Ще 2 дні перед змаганнями була зовсім невесела ситуація. Правда снігу було к. 40 цм., та майже сама ожеледа. Немов на замовлення організаторів, цілу пятницю і майже цілу ніч на суботу, падав сніг. В суботу сніг був добрий, а коли додати до того ще й сонячну погоду то можна сказати, що умовини були справді добрі.

До змагань стануло 22 змагунів, а цього 13 верховинців зі Славська і Тарнавки. Траса вела по довколичних верхах, причім різниця підйому доходила до 200 м.

Змагання скінчило 21 змагунів.

Технічні висліди такі:

1) **Сліпко Володимир** (КЛК — Львів) в часі 1:12.50, точок 240; 2) **Добрянський Ст.** (КЛК — Львів) в часі 1:15,35, точок 223.5; 3) **Рибачек** (КЛК — Львів) в часі 1:16,55, точок 216; 4) **Хамула Б.** (Сокіл — Глиняни) в часі 1:22,40, т. 183; 5) Назар (КЛК — Львів) в часі 1:23.50, т. 177; 6) Сенчина (КЛК — Львів) в часі 1:24,20, т. 174; 7) Крупка (КЛК — Львів) в часі 1:24,20, т. 172.5; 8) Штангляуер (КЛК — Славсько) в часі 1:25,15, точок 169; 9) Магурчак (КЛК Тарнавка) в часі 1:25,45; 10) Кіраль (КЛК — Славсько) в часі 1:27.20.

Найвищу ноту за біг до комбінації осягнув Сліпко Вол. 240 точок. Недільні скоки рішать про мистецтво в норвеській комбінації. Мин. року це мистецтво здобув Хамула Б. (Плай — Львів), що цього року не може мати надії на оборону того титулу.

Славсько, 13. II. 1938.

Як воно звичайно у нас буває, скоки почалися в неділю бодай з півгодинним опізненням. Важко сказати чия вина цього спізнення, бо скочня готова була довго перед часом визначеним на початок скоків. Сама скочня вже не надається таки на наші умовини. Мала і без відповідного розбігу та зіскоку, тож не диво, що й висліди були доволі марні. Найдовший скок до комбінації був лиш на 13.5 м. Хамули Б.

Технічні висліди скоків до комбінації ось такі:

1) **Назар Л.** нота 183.9; 2) **Рибачек н.** 181.4; 3) **Крупка** нота 175.9; 4) Сліпко нота 159.6; 5) Хамула Б. н. 150.—; 6) Рожанковський Ст. н. 129.7; 7) Добрянський н. 120.5; 8) Свердун КЛК — Славсько 96.4.

В загальній, норвеській комбінації, по зарахуванні ноти за біг на 16 км., мистецтво здобув **Сліпко В.** нотою 399.6; 2) Рибачек 397.4; 3) Назар Л. 360.9; 4) Крупка 348.4; 5) Добрянський 344.7; 6) Хамула 33.—; 7) Рожанковський 228.7; 8) Свердун КЛК — Славсько 211.9.

Усі, крім Хамули Б., що репрезентував Сокіл — Глиняни, — це члени КЛК — Львів та Свердун зі Славська.

Дивує може аж 6-те місце Хамули Богдана, що минулого року здобув мистецтво в норвеській комбінації і в загальній пунктації. На таке далеке місце зложився доволі слабий час на 16 км. і один скок з упадком, що перекреслив усі його надії на якесь краще місце. Правда, стилево не багато змагунів йому дорівнювало, але стилем не міг він надробити тих точок, що їх стратив при упадку.

Свою клясу показав він в отвертому конкурсі скоків, де скоками на 15 м., 15 м. і 8.5 м. здобув перше місце нотою 296.9 точок. Другий був **Назар Л.** 289.4 точки, (скоки 14.5, 15 і 17 м.). 3) **Рибачек** 281.9 (14.5, 16 і 17 м.). Велику популярність серед змагунів і публики здобув собі **Кінаш з КЛК — Львів**, що своїми дотепами і скоками раз-у-раз розсмішував глядачів та змагунів.

На змаганнях тих обходив м-р Ст. Рожанковський 10-ліття участи у лещетарських змаганнях. Усі змагуни пошанували трикратним окликом „Слава" одного з найстарших наших змагунів. В понеділок і вівторок відбудеться альпейська комбінація (зїзд і сляльом).

Б. Н-р.

Мистецтва юніорів у боксі.

ДОБРА ПОСТАВА БОКСЕРІВ УКРАЇНИ.

12. ц. м. почалися у Спортовій Галі при вул. Яблоновських індивідуальні першества юніорів у боксі. До цих змагань зголосилося кільнадцять змагунів 9-ох львівських клюбів: „України", „Лехії", „Погоні", „Чорних", „Сітесі", „Стшельна", „Гасмонеї", „Рекорду" і „Івенди-Штерн". Чисельно переважали змагуни жидівських клюбів. „Україна" виставила всім змагунів, з того допущено до змагань шістьох: Кота, Гаїна, Ощудляка, Лейбюка, Левковича і Помірка.

Субота 12. II. Першого дня відбулося аж 16 чвертьфінальових стріч, що тривали від год. 20.30 до 0.15. Організація змагань дуже слаба (півторагодинне опізнення), хоть судді — як на львівські умовини — можливі. Змагуни і спортовий рівень змагань зовсім добрий. Пять стріч наших змагунів виглядали осьтак:

Вага когута: З метчу на метч слабший **Кіт (У.),** програв незамітно на пункти зі Зорнштайном (Рекорд).

У вазі пера дуже добре зарекомендується **Гаїн (У.),** який програв також на пункти з Кормаком (Рекорд). Недосвідчений Гаїн впав жертвою хаосної тактики і недостачі змагової рутини. У І. рунді неначайно агресивний, мав велику перевагу над противником, одначе вичерпався фізично і дав себе у двох черговий рундах випунктувати.

Легка вага: Ощудляк (У.), переміг високо на пункти Кайзера (Гасмонея), хоч міг противника вже у другій рунді нокаутувати кількома простими к-о.

У піа-середній вазі Лейбюк (У.) вже у І. рунді піддався бистрому лінійному і сильнішому Буєві (Стшельна), а **Левкович (У.),** що осягнув уже свою давню форму у перших секундах другої рунди знокаутував Ельмера (Ів.-Штерн). По високій перемозі Левковича у першій рунді серія ударів зазначена правим гаком у щоку післала противника на довге, як 10 секунд, у „країну мрій".

Помірко (У.) дійшов до півфіналу без боротьби.

ОЩУДЛЯК, ЛЕВКОВИЧ І ПОМІРКО У ФІНАЛІ ПЕРШЕНСТВ ЛЬВОВА.

Неділя, 13. II. — Півфінальні стрічі, що відбулися перед змаганнями Львів — Шлеськ, принесли повний успіх боксерам „України".

У легкій вазі Ощудляк по високій перемозі у двох рундах виграв у III. рунді новатком з Олійником (Лехія). Це перша перемога Ощудляка к-о.

У півсередній вазі Левкович стрічається з твердим Буєм (Стшельна) якого переміг високо на пункти. В останній рунді Левкович безупинно бив свого противника, який був двічі на дошках і тільки гонг урятував до краю виснаженого Буя від к-о.

Помірко увійшов без боротьби до фіналу де стрінеться з Яшовським (Стшельна).

Глядачів у суботу 500, в неділю 1.000.

ПОЗНАНЬ. **Польща — Німеччина 10:6.** В Познані відбулися міжнародні боксерські змагання, які закінчилися перемогою Польщі.

Технічні висліди стріч були такі: Вага мухи: Собковяк (П) переміг на пункти Тіца (Н). У вазі когута: Кольолек (П) переміг Графа (Н). У вазі пера Чортек (П) випунктував Фелькера (Н), який з трудом витримав до кінця. Першу перемогу для Німеччини здобув Гео (легка вага), який виграв із Вознякевичем (П). У півсередній вазі знову два пункти здобула Польща по перемозі Кольчинського над мистцем Европи Мурахом (Н). В середній вазі Хмелевський (Польща) програмово виграв із Кампе (Н). Дві останні стрічі закінчилися перемогою німецьких боксерів, а саме у піважкій Шмагура (П) програв із Фогтом, у важкій Рунге (Н) переміг Пілята (П).

ЛЬВІВ. **Львів — Шлеськ 9:7** Міжкрайові змагання закінчилися перемогою Львова. Технічні висліди були так: Вага мухи: Павліца (Ш) — Любінський (Л) — виграв на пункти Павліца. Вага Когута: виграв Я. Комбек (Ш) у зустрічі зі Загродніком (Л). Вага пера: Громаля (Л) випунктував Вельгріна (Ш). У легкій вазі Хростек (Л) виграв з Епасом (Ш). У півсередній вазі Берг (Л) переміг на пункти Бенена (Ш). У середній Копровський (Л) знокаутував у І. рунді Патира (Ш). У піотяжкій Кольонко (Ш) аремізував з Барановським (Л). В останній тяжкій вазі Шеварковський (Л) програв з Врабіцом (Ш).

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. **Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!**

ГАКІВКОВІ МИСТЕЦТВА СВІТУ У ПРАЗІ.

У пятницю 11. ц. м. почалися у Празі гаківкові мистецтва світу. Першого дня відбулися всі паради звязані з відкриттям. Після того відбувся перший метч.

ШВАЙЦАРІЯ — МАДЯРЩИНА 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

Швайцарія з трудом перемогла добрих мадярів. Теріянц найкращий змагун Швайцарії грав дуже брутально.

ЛАТВІЯ — НОРВЕГІЯ 3:1 (1:0, 0:1, 0:0, 2:0).

У другому метчі латвійські гаківкарі виказали доволі добру форму і перемогли норвежців 3:1 у продовженні.

АНГЛІЯ — НІМЕЧЧИНА 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

Англія (типовий тихий кандидат на мистця), перемогла Німеччину, здобуваючи вирішні ворота в останніх хвилинах метчу.

ЛИТВА — РУМУНІЯ 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

У пятницю вечором Литва перемогла з важким трудом румунську репрезентацію.

ПОЛЬЩА — ЛИТВА 8:1 (3:0, 0:0, 5:1).

В суботу відбувся у Празі гаківковий метч за мистецтво світу між Польщею і Литвою. Литва грала дуже слабо. Польща мала весь час безапеляційну перевагу і перемогла в рекордовім відношенні. У першій терції двоє воріт здобув Волковський, треті Кисшак. У третій терції ворота стріляли: Крупь (2), Бурда, Волковський і Марховяк. Одиноке гола для литовської дружини стріляв Йопіно.

АМЕРИКА — ЛАТВІЯ 1:0 (0:0, 1:0, 0:0).

Сенсація першої ваги! Значить, що заморським гаківкарям доведеться цього року добре напрацюватися, як-що котрась із заокеанських дружин схоче ще й цього року завести мистецтво світу у своїх. Америка перемогла Латвію лиш по дуже важких трудах.

ШВАЙЦАРІЯ — РУМУНІЯ 8:1 (2:0, 1:1, 5:0).

Швайцарія не потребувала багато вистоювати на метчу з румунськими гаківкарями.

КАНАДА — ШВЕЦІЯ 3:2 (1:0, 1:2, 1:0).

Канада не показала нічого особливого. Цей метч є потвердженням здогаду, що мистецтво світу може здобути цього року котрась із найкращих европейських дружин.

ЧЕХОСЛОВАЧЧИНА — АВСТРІЯ 1:0 (0:0, 0:0, 1:0).

Пізно вечором у суботу відбувся метч двох суперників, який закінчився перемогою господаря, які є тихими кандидатами на мистця світу й Европи.

ПОЛЬЩА — РУМУНІЯ 3:0 (1:0, 2:0, 0:0).

В неділю відбувся метч обох дружин, в якім перемогла Польща. Польща вже заваліфікувалася до півфіналу.

МАДЯРЩИНА — ЛИТВА 10:1.

Мадярщина виграла д. високо, одначе, не виказала при тому гарної гри. Нападали, мадяри грали доволі брутально, так що двох литовських гаківкарів поважно ранили.

КАНАДА — АВСТРІЯ 3:0.

Публіка демонструвала весь час проти гострої гри канадійців. Всеж таки канадійці перемогли зовсім заслужено.

НІМЕЧЧИНА — ЛАТВІЯ 1:0.

Цей метч був справжньою несподіванкою, бо хоч Німеччина виступила у своїм найкращім складі, то в важким трудом виграла лиш різницею одних воріт.

МИСТЕЦТВА ЛЬВІВСЬКОЇ Б-КЛЯСИ

Гасмонея — Дрор 1:0 (0:0, 0:0, 1:0). Заслужена перемога Гасмонеї, яка мала весь час перевагу.

—o—

КОПАНИЙ МЯЧ.

КРАКІВ. **Краковія — Кроводма 9:1 (2:0), Вісла — Чорні (Краків).**

КАТОВИЦІ. **Тім А — Тім Б 5:4.** Ельімінаційний метч перед виїздом репрезентації до Полудневої Франції.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Спортові новинки.

Україна — Лехія. У вівторок 15. ц. м. відбудуться на ледовищі при вул. Шимоновичів товариські змагання між Україною і Лехією. Початок метчу в год. 7. веч.

Україна II — Погоня II. В четвер 17. ц. м. відбудеться на ледовищі „Погоні" перша стріча II. України з II. Погонею за першенство В-кляси у ганівні. Змагання обох дружин на неділю 13. ц. м. не відбулися.

Тренер „України" п. Мора занедужав несподівано за запаленням слізної кишки і перейшов важку операцію.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРЕДСТАВНИКИ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО СОЮЗУ У МИТРОПОЛИТА.

В середу 9. ц. м. зложили Митрополитові Кир Андрееві вислови почести і віддання представники Головної Ради УКС: пп. М. Каратницький, В. Кузьмович і П. Кривуцький.

СТАНОВИЩЕ МИТРОПОЛИТА — ЦЕ СТАНОВИЩЕ ЦІЛОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Українське громадянство Станиславова, що зібралося на спеціяльну нараду з приводу нападу на Митрополита Андрея, ухвалило по рефераті д-ра Ю. Олесницького резолюцію, в якій стверджує, що становище Митрополита — це становище цілого українського народу.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯН ЛЮБІНЯ ВЕЛИКОГО І ЛЮБІНЯ МАЛОГО.

Протест проти нападу на Ексц. Митрополита ухвалили громадяни Любіня Великого і Любіня Малого, городецького повіту. Заяву про відданість для Архипастиря підписали 11 організацій та 363 осіб учасників наради.

ГРОМАДЯНСТВО ВОЙНИЛОВА ПРИЄДНУЄТЬСЯ ДО ВСЕНАРОДНЬОГО ПРОТЕСТУ.

Громадянство Войнилова у резолюції, ухваленій на спеціяльному зібранні, заявляє прилюдно, що воно горде зі своєї приналежности до греко-кат. Церкви, а Архипастиреві складає вислови найглибшої пошани, любови та довіря.

ГРОМАДЯНСТВО ПІДГАЄЧЧИНИ ВИСЛАЛО ПИСЬМО ДО ЕКСЦ. МИТРОПОЛИТА.

Українське громадянство Підгаєччини в окремому письмі до Ексц. Митрополита висловило свою найглибшу відданість та пошану.

ТЕЛЄГРАМА ДУХОВЕНСТВА БОЛЕХІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Духовенство болехівського деканату ухвалило на своєму зібранні протестуючу резолюцію проти нападу на Митрополита Андрея і вислало таку телєграму: „З приводу обидливого виступу посла Войцеховського шлемо Вашій Ексцеленції заяву синівської любови і повного віддання."

ЗАЯВА ДУХОВЕНСТВА СТРИЙСЬКОГО ДЕКАНАТУ.

Духовенство стрийського деканату на спеціяльній конференції напятнувало виступ посла Войцеховського і зложило заяву: „Кілько громів і з якого боку вони не вдарилиб у нашу Церкву і її Архипастиря, ми священники і ввесь нарід твердо й непохитно стоїмо і стоятимемо при нашому обряді і сильними раменами помożемо нести хрести нашого Владики. Христос наша сила!"

ПЕРЕМИСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ПРОТИ НАКЛЕПІВ НА НАШИХ ВЛАДИК.

В суботу, 12-го ц. м., відбулася спеціяльна нарада перемиського громадянства, на якій зібрані ухвалили низку резолюцій у звязку з виступом посла Войцеховського. В одній із тих резолюцій громадянство Перемишля з обуренням відпирає наклепи про якінебудь ріжниці між Ексц. Митрополитом та перемиським Владикою у національних справах.

В неділю 13-го лютого ц. р. о. мітрат Пинило відправив у перемиському катедральному храмі Службу Божу в намірені Українського Народу та Князя Української Церкви. У Службі Божій взяли участь великі маси українського громадянства Перемишля та околиці

Не відкладай до завтра
КУПИ ЩЕ ТИМИ ЛЬОС
до І-шої КЛЯСИ 41 ЛЬОТЕРІЇ
В БАНКОВІМ ДОМІ
Шіпці і Хаєс
ЛЬВІВ — пл. МАРІЯЦЬКА 6
(pir вул. Коперника).
ТЯГНЕННЯ ВЖЕ 17. Ц. М.

Подаючи ще все до відома дотичних міністрів, посол д-р Баран запитує їх, чи вони, розслідивши наведені в інтерпеляції факти, схотять припинити недозволену акцію деяких чинників місцевої територіяльної самоуправи і КОП-у за переходом православних української народности в Гриньках та в інших громадах кремянецького повіту на римо-католицизм і ширення в тій цілі терору серед місцевого українського православного населення та потягнути до відповідальности тих, що вели згадану недозволену агітацію, врешті, чи і які видадуть вони заряджения — кожний в обсязі своєї компетенції, — щоб місцеве українське православне населення охоронити перед дальшим терором і вимушуванням підписів на ріжні петиції до влади. Зокрема ще пос. д-р Баран домагається при кінці припинення дальшої акції в цілі відобрання православним у Гриньках їх церкви з метою перемінити її на римо-кат. костел.

Інтерпеляцію принято на засіданні сойму в пятницю 11. ц. м.

Що я зробив, колиб виграв на льотерії?

Переведена на цю тему анкета принесла дуже цікаві відповіді. При цім дуже характеристичне для нинішніх настроїв громадянства, що велика більшість хотілаб помістити десь свої виграні гроші. Наведемо кілька прикладів:

Промисловець: Граю постійно на Клясовій Льотерії, навіть купую цілий льос і мрію про велику вигру. Відколи я довідався, що в Центральній Окрузі Промисловій повстають у скорому часі фабрики, не можу заснути по ночах, бо хотів би я виграти і там заложити великий варстат праці. Нова Клясова Льотерія збільшила вигляди вигри, так може тепер мені пощастить.

Лікар: Я вже виграв кілька разів, навіть один раз 2.000 зол. В цьому часі я купив нове хірургічне знаряддя. Коли виграю у новій, зреформованій Льотерії якусь більшу суму, заложу власну клініку і так дам працю кільком товаришам, що досі мало заробляють.

Ремісник: Коли виграю на Льотерії, винайму більшу крамницю в середмісті, приймуу до праці кілька кваліфікованих челядників і учеників. Буду робити черевики і пантофлі, яких ще край не бачив.

Селянин: Купив я дві частини льосу до першої кляси 41-ої Клясової Льотерії і сподівяюся, що тепер напевне виграю. Мої сусіди виграли вже кілька разів, а в минулих клясах було тяжче виграти, бо були менші вигляди. Коли пощастить мені на льотерії і виграю більшу суму, куплю більшу кількість поля, заложу там горальню, бровар, та вироблятиму добре масло. Колиж виграю небагато, докуплю дещо землі і побільшу інвентар.

Купець: Я купець-детайліст, а бажав би стати великим гуртівником. Коли виграю на льотерії, заложу торговельний дім у Гдині і виїду до заморських країв, щоб навязати контакт з тамошніми купцями і промисловцями. Моє підприємство полагоджувалоб імпортово-експортові трансакції. Може зчасом і матиму власні кораблі.

Уличний торговець: Я хочу виграти стільки, щоб я міг вибудувати собі великий комірний дім. Буду мати гарний дохід і по стільки роках біди і тяжкої праці врешті гарно відпічну. Не буду будувати ніяких люксусових мешкань — винайматиму їх дешево. Такі бідаки як я, будуть мати в мене великі полекші. Хіба в цій новій Льотерії, яка дає великі вигляди, напевне виграю.

І зрозуміле, всі засобилися в льоси до першої кляси, якої тягнення починається вже 17-го лютого.

Справа Гриньок у соймі.

ІНТЕРПЕЛЯЦІЯ ПОСЛА Д-РА СТ. БАРАНА.

На засіданні сойму 10. ц. м. посол др Степан Баран зголосив інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ та міністра віроісповідань і освіти в справі переходу коло 400 православних української народности в громаді Гриньки, лановецької волости, кремянецького повіту на Волині на римо-католицизм та частинного переходу православних української народности на римо-католицизм і в деяких інших громадах позицого повіту з кінцем 1937. р., вмотивованого недозволеною акцією деяких чинників місцевої територіяльної самоуправи і КОП-у та в справі акції в цілі відобрання православним у Гриньках їх дотеперішньої церкви з метою перемінити її на римо-католицький костел.

Інтерпеляція обіймає 12 аркушевих сторінок машинового письма і наводить багато фактів, імен і дат у цілій низці прикордонних громад кремянецького повіту, що виказують недозволену акцію солтисів, війта Яна Стадніцького з Лановець і ксьондза Яросевича з Лановець та деяких членів КОП-у за переходом православних на римо-католицизм. Ті „новітні апостоли" — особливо солтиси і війт Стадніцький — страшать наших людей, у прикордонній смуті так дуже заголюканих, що їх виселять з їх рідних сіл. Врятуватись перед виселенням можуть тільки в той спосіб, що покинуть православія й українство і перейдуть до римо-католицтва й поляків. На той випадок обіцюють їм дешеве купно грунту при парцеляції, менші податки, підмоги і всякі інші благодати. Дехто справді повірив, що їх виселять, що в село прийде карна військова експедиція та переведе пацифікацію села, хоч те все очевидно не правда.

На терен, обнятий тою акцією, не допускають постороннїх людей, навіть послів і священників, що мають відповідні урядові перепустки. Дещо помогла канонічна візитація, яку в часі від 25. до 29. січня ц. р. перевів там волинський православний архиєпископ Олексій, що трохи успокоїв людей і дехто з них вже вернувся назад до віри батьків

Протиалькогольна вистава.

Саме у лютім, коли у розгульному карнавалі люди п'ють так багато алькоголю, — коли навіть тверезі люди „забуваються", — підносить у нас голос остороги наше протиалькогольне товариство „Відродження". І традиційним звичаєм місяць лютий — це час оживленої протиалькогольної пропаганди.

Ваяний засіб пропаганди це вистава. Т-во відродження влаштувало свою виставу в двох просторих комнатах Природничого Музею Н. Т. Ш. при вул. Чарнецького 24.

Ювілейна протиалькогольна вистава багатша і живіша, ніж за давніх років. І хоч багато експонатів і пропагандових плякет ми вже бачили за попередніх вистав — то все зустрічаємо тепер чимало дуже цінних новин. Передусім із празднично заінтересованим оглядаємо відділ закордонних протиалькогольних видань. Завязки живим звязком „Відродження" із подібними закордонними інституціями — і виміні відродженецьких видань — маємо нагоду оглядати на нашій виставі зразкові видання майже усіх країн Европи.

Окремий відділ кореспонденції доказує, які широкі і сердешні звязки зі закордоном осягнуло „Відродження" — своєю участю у Міжнародньому Протиалькогольному Конгресі у Варшаві. — Поміж цікавими експонатами бачимо цінне надбання великої архівальної вартости. Це книга протоколів Парохіяльного Братства Тверезости з Камінки Струмілової ще з 1844 р. Ця книга, як наявний доказ і свідоцтво нашої давної культури була справжньою сензацією на міжнародньому конгресі. Адже це доказ, що українці одні з перших розпочали боротьбу з наркоманними отрутами.

У розміщенні експонатів слідно свідому плановість і дбайливість за те, щоб виставу була достаточно прозора й переконлива. Ціла вистава це гейби одна велика протиалькогольна книга, що в ній без труду збагнете всю глибінь трагедії, якою є для нашого народу алькоголізм. У тій книзі найдете поодинокі розділи на такі теми, як: алькоголь і медицина, алькоголь і злочинність і т. і.

Можна сказати, що вистава „Відродження" зовсім вдатна й успішно сповнить своє завдання. Тепер слово за львівським громадянством, яке повинно цю виставу масово оглянути. А повинні її оглянути не тільки школи й молодь, але також ті наші інтеліґентні громадяни, що ще досі легковажать працю відродженецьких ентузіястів — і уявляють собі її, як боротьбу з вітряками".

Б. Олесницький.

НИНІ
АТЛЯНТІК
Найбільша революція в кінематографії!!!
Найбільший фільмовий архитвір американської продукції
ЦАРСЬКИЙ КУРІЄР
на підст. відомої повісти Й. Верна „Михайло Строгов". В гол. ролях Адольф Вольбрік, Елізабет Аллан і Акім Тамірофф. Ціни вільного вступу і знижені неважні.

За приналежність до Організації Українських Націоналістів.

ВЕЛИКИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС У ЗОЛОЧЕВІ.

ЧОТИРНАДЦЯТИЙ ДЕНЬ РОЗПРАВИ.

Цілий цей день виповнили промови двох останніх оборонців, **Д-р Степан Шухевич**, що боронив підсудних Б. Казанівського, Фединишина, Куця, Гр. Казанівського, Демчука, Гричанюка, Апонюка, Березя, Процика, Паньчука і Шипака, промовляв три години. Після цієї перерви дійшов до слова **к-р Пиндик**, що боронив підсудних В. і Ст. Енджейовських, А. Березу, Процика, Паньчука, Кухту і Шипака.

Тому, що підсудні не скористали з права останнього слова, председник закрив розправу до понеділка.

Остання дорога дир. Мик. Заячківського.

В неділю, 13. лютого ц. р., українське громадянство Львова відвело на вічний спочинок дир. Миколу Заячківського. В год. 2. пополудні, на яку був назначений початок похорону, біля дому жалоби в Ринку ч. 36. (дім „Народньої Торговлі") зібралися великі маси народу. У Львові давно не було вже такого багатолюдного похорону. Після похоронної відправи попрощав Покійника з балькону „Народньої Торговлі", пред. **д-р Кость Левицький**, попрощав від товариств та установ, у яких Покійний був головою, чи був зв'язаний з ними співпрацею. Між іншим промовець згадав і про те, що Покійний від свого часу театр „Української Бесіди" та вкладав всюди свою працю, де бачив, що вона для нашого культурно-національного розвитку необхідна.

Похоронний похід рушив під звуки дзвону „Кирила" з Болоської церкви під проводом **Пресв. Никити** в асисті 11 священників, між якими ми бачили о. мітрата Баюка, о. пралата Куницького та пароха Преображенської церкви о. Садовського, і пройшов вулицями Руською, Чарнецького і Пекарською на Личаківський цвинтар.

Поміж відкриває відділ соколів, що йшов перед хрестом та хоругвами. За ними делегати Сокола-Батька несли пригарний великий вінок, далі знову чета соколів, за якими трійками йшли учні та учениці шкіл „Рідної Школи". Опісля прапор Т-ва „Воля" і делегація того Т-ва, оркестра Т-ва „Зоря", члени Т-ва „Зоря", дуже численно репрезентоване „Міщанське Братство", хор радн. Кучинського, прикрашений масою вінків караван з трунною, вкритою синім прапорцем і сок. шапкою, найближча рідня Покійного і маса народу у зорганізованому поході чайрками. Це вже заслуга впорядників-соколів, що похорон покійного голови „Сокола-Батька" звертав особливу увагу своїм зразковим порядком, що надавав йому тим більшої величавости. Похоронний похід замикала чета соколів.

Над могилою промовляли: проф. **Іван Галущинський** від „Рідної Школи" і культурно-освітніх установ, п. **М. Галібей** від „Міщанського Братства" і харитативних установ, інж. **Хромовят** від „Сокола-Батька" і д-р **А. Говикович** від „Товариства опіки над українськими емігрантами".

Остання пісня, останнє прощання, „Вічная память" і земля покрила труну з тілом діяча, що довго житиме в памяти народу своєю працею та своїми вчинками, що їх історія нашого національно-культурного розвитку утревалить на віки вічні.

Вальдемараса помилували.

Литовський президент помилував з нагоди 20-ліття незалежности Литви деякі особи засуджені за політичні провини, м. ін. б. премієра Вальдемараса.

Дитячий театр.

„МОРОЗЕНКО", зимова казка в 4-ох відслонах зі співами й танками. (На основі оповідання П. Мирного у вільній перерібці М. Дністровича). Виставили: діти школи Р. Ш. ім. кн. Льва у Львові. Режисерія: **Іванна Полюгова.** Танки укладу і вивчення **Олени Заклинської.** Співи: дир. Степана Гавришака. При фортепіяні: **м-р Богдан Весоловський.**

Думка інсценізувати чудове оповідання Панаса Мирного була справді щаслива. Не вважаючи на те, що — завдяки В-ву „Світ Дитини" чаша дитяча драм. література сьогодні не бідна, сюжет П.Мирного дабав багато можливостей створити досконалу пєсу з виховними тенденціями, які в дитячому театрі треба особливо підкреслювати. Автор інсценізації, на жаль, тих можливостей не використав. Тому пєска, хоч виставлена дуже дбайливо і добре вирежисерована, не залишила — здається — у маних глядачів гарного вражіння.

Але сама вистава, якщо йде про зверхне вражіння, була дуже ефектовна. Причинилися до цього чудові декорації, пригарні костюми Сніжинок, Інейчиків, Цвіркуна та Віхала, дуже гарні танки та вкінці справді добра, бо природна гра малих артистів. Можна було з приємністю подивляти свободу, з якою виводили свої танки маленькі балєтниці. Гуртова сцена у четвертій відслоні, що закінчила цілу виставу, була дуже жива. Треба окремо підкреслити пригарну, оригінальну закарпатську щедрівку, що її — уперше в нас — співав хор малих колядників.

Публики повна сала театру Різнородностей. Це доказ, що дитячі театральні імпрези не мають чого боятися дефіциту. Цим разом не тим краще, що весь дохід призначений на дожину бідних дітей об.

ЗІ СОЙМУ.

На нинішньому пленарному засіданні сойму відчитали листа голови найвищої контрольної палати у справі пятницевої дискусії над бюджетом палати. Сойм відіслав до комісії кілька законопроектів у першому читанні, опісля посол Дудзінський зреферував бюджет міністерства комунікації.

—o—

ОБВИНКИ.

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. І, телефон 264—46.

— **Забава „Правничої Громади"** 19. лютого, в суботу, в салях „Молодої Громади", вул. Котлюшка 1 а. Вступ виключно за поіменними запрошеннями, які можна дістати в Студентській Домівці Міцкевича 11, від год. 13—14. 383

— **Дня 20. лютого ц. р.** в год. 19.30 у салі Ремісничого Дому при вул. Ратайчака відбудеться заходом Української Студентської Громади в Познані **Вечір пісні й танків.** По год. 19.30 вступ на салю заборонений. Запрошення скоріше можна набути в домівці У. С. Г. при Алеях маршала Пілсудського 18, партер. 379

— **Напевно** нікому не стане на перешкоді прийти на Вечерниці „Рідної Школи", які улаштує „Кр. Ганни Барвінок", а які відбудуться 19. лютого в салях Народнього Дому і „Української Бесіди", Рутовського 22. Добірна музика, танці в двох салях, де є запорука доброї забави. 385

— **Як приняти гостей?** Це зясує господарський показ клюбу „Нової Хати", що відбудеться сьогодні, в вівторок 15. ц. м. в Народньому Домі. Початок год. 6. Реферує п. Наталка Гаврих. Побачимо зразково накриті столи та буфети. 377

Подяка.

Ощим почуваюся до обовязку злложити подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скоре й без зайвих трудностів виплачення повної обезпеченої суми по моєму мужеві бл. п. Івані Турман, купцеві в Копичинцях.

Скоре й акуратне виплачення обезпеченої суми уповажнює мене поручити це єдине українське Товариство обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові найширшим колам української суспільности.

Текля Турман.

Копичинці, дня 29. І. 1938.

— **Книжку Бібліотеки „Діла"за січень** М. Посацького „Греція — усміх життя", почнемо розсилати нашим передплатникам 16-го ц. м. Її спізнена поява спричинена деякими технічними трудностями книжки більшої та ілюстрованої.

— **Дитяча творчість"** — це незвичайно цікава тема чергового викладу з циклю викладів про дошкільне виховання, на яку говоритиме д-р Іван Старчук у четвер 17. лютого ц. р. в год. 6. вечором у салі „Української Бесіди", вул. Рутовського.

— **Відкриття цукроварні „Поділля"** відбулося в неділю 13. ц. м. у Березовиці Великій, пов. Тернопіль. На відкриття приїхали два міністри: Квятковський і Понятовський, львівський воєвода Білик та вищі урядовці з міністерств і поселі. Перед відкриттям відбулось богослуження, що його відправило трьох священників, між ними й о. кан. Громницький, парох Тернополя. З промови директора цукроварні інж. д-ра Ст. Молінського присутні довідались, що фабрика переробила вже 3.800 ваґонів буряків і випродукувала 537 ваґонів цукру, вартости 5 міл. зол.

— **Прощання ґен. Токаржевського.** Минулої неділі ґен. Токаржевський відїхав зі Львова до Торуня. Йому уладило польське громадянство маніфестаційне прощання.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття
МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ
„Жовті води"
що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-освітньої установи.
Ціна книжки в 258 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.50 зол., порто 30 сот. Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

— **Пожежа від грому в зимі.** В місцевости Шопав у Німеччині ударив грім у стовп з електричними проводами і спричинив грізну пожежу. Пожежній сторожі зі сусіднього міста ледви вдалось погасити цю пожежу. Місцевість Шопав була довший час без світла.

— **Львівська хроніка.** 30-літня Софія Ірасев при вул. На Торфи 5 зажила 18 порошків „гарденалю" в самогубному намірі. Каретка рятункового поготівля відвезла її до шпиталю. — При вул. Осолінських 11 пробили ножем у груди 28-літнього Я. Марціняка. Його відвезли до шпиталю. — Поліцай з ІХ. комісаріяту зранив утікача Цешинського, за яким шукала поліція, щоб його спровадити до арештів до відсиджування кари. Раненого відвезли до шпиталю. — В неділю вечором виїхав до Зимної Води гімназійний ученик Н. Гунька. По дорозі Н. Гунька випетів з поїзду і важко потовкся. Його відвезли до шпиталю. Гуньку випхав мабуть з поїзду його товариш.

— **„Опір з Варшави" відповідальний.** До окружного суду у Варшаві лікарі психіятри надіслали подрібну експертизу того змісту, що Владислав Скверавський, опір з Варшави, відповідальний за свої вчинки. Розправа проти Скверавського відбудеться вже в березні ц. р.

— **Смерть відомого фільософа та педагога.** 12-го ц. м. помер відомий професор львівського університету Казимир Твардовський. Він був учнем славного австрійського фільософа Франца Брентана, створив у львівському університеті перший фільософічний семінар, у 1907 р. основав психольогічний інститут і від 1911 р. видавав журнал „Рух фільософічний". Його учні — тепер ріжні професори та дослідники відомі на чужині під назвою „львівсько-варшавської" фільософічної школи, що клала головну увагу на льогічні досліди. Проф. Твардовський писав мало, а все життя присвятив педагогічній праці, навчаючи своїх учнів ясности думки та вислову та моральної чистоти і справедливости, якої був зразком. К. Твардовський не робив ніколи ріжниць між своїми учнями щодо національности, не знав особистих порахунків. Навіть тоді, коли він відійшов на пенсію, не втратив контакту із своїми учнями старшого покоління і не переставав стежити за їх працею, теж працюючи.

— **Львівський „Синобородий" під ключем.** Львів має нову сензацію. Поліція арештувала минулої суботи власника споживчої крамниці при вул. Серповій ч. 2. 46-літнього Максиміліяна Петрова, який замкнув свою жінку Катерину в помешканні, щоб померла від газу. На щастя жінка зорієнтувалася, що в мешканні видобувається газ, вискочила через вікно — з висоти трьох метрів — на вулицю і повідомила про все поліцію. Виявилось, що Петрів оженився від вересня 1936. р. вже третій раз. По смерти першої жінки, з якою мав сина і доньку, Петрів оженився негайно другий раз, а по смерти другої жінки у 1937. р. — оженився у вересні 1937 р. третій раз. За обома своїми помершими жінками Петрів дістав більшу спадщину. Оженившись із третьою жінкою, обезпечив її в П. К. О. на 20.000 зол. і тепер хотів її отруїти, щоб дістати ці гроші у свої руки. Далі виявилось, що Петрів познайомився вже з новими кандидатками до подружжя при допомозі оголошень у пресі і побрав від них навіть зачати на нове подружжя. Тому хотів позбутись третьої жінки, щоб оженитись четвертий раз.

— **Масове вбивство.** В Мельниці пов. Біла Підляська невідомий вбивник убив сокирою 70-літню Ф. Коланчинську, 30-літню жінку М. Соботу і 25-літ. А.Коланчинську. Поліція арештувала під замітом убивства 35-літнього Йосифа Коланчинського, сина і брата вбитих. До страшного вбивства дійшло на тлі маєткового поділу.

— **Новий напад ватаги Любінецького.** В ночі з 11. на 12. ц. м. напав бандит Любінецький з трьома своїми спільниками на власника фільварку Хаскеля Монгайта в Заліщиччині і забрав йому револьвер, срібну папіросницю та 25 зол. Любінецький і товариші заявили Монгайтові, що пімстяться на поліції за те, що вона переводить ревізії в його спільників і їх арештує. Облавою поліції за Любінецьким та членами його ватаги керує інсп. Мисевич. Поліція перевела масові ревізії й арештувала сел. Грабчинського, в хаті якого згинув пол. Косьцінський. В кількох осіб поліція знайшла зброю, муніцію і пограблені предмети.

— **Самогубство президента апеляційного суду.** В Познані скінчив самогубством перед кількома днями президент апеляційного суду бблітній Ц. Шишко. Причиною самогубства невилічима недуга. Недавно Ц. Шишко вніс прохання, щоб його звільнили зі служби з приводу недуги. По довшім відпочинку п. Шишко має обняти становище гіпотечного писаря у Варшаві.

— **Клопіт кн. Радивила з гангстерами.** Під адресою кн. М. Радивила надійшов до Антоніна анонімовий лист, в якому гангстер, який скрився під псевдонімом „Чорного смока", домагається від князя окупу 50.000 зол. Гангстер погрожує, сходженням пані Сухестов, з якою одружився недавно кн. Радивил, якщо не дістане бажаної суми окупу до означеного речинця. Лист передали слідчій владі.

— **Бездітність та уневажнення подружжа.** Агенція „Кореспонденца" заперечує поголоски, будьто би католицька Церква згодилась піти на руку італійському урядові та згодитись на уневажнення всіх бездітних подруж. „Кореспонденца" пригадує, що до Церкви звертались в богатьох випадках за уневажненням бездітних подруж, але Церква не брала під увагу таких домагань. Тому теж тепер Церква не думає змінювати свого становища. Хто запевняє, що Церква уневажнюватиме тепер бездітні подружжа, цей помиляється, бо не знає ні канонічного права ні практики подружого права.

— **Скарби червоного ката.** Французька поліція арештувала в одній віллі в Біярріц Мануеля Нелля, червоного ката зі Сантандеру, який втік до Франції по здобутті Сантандеру національними військами. У віллі червоного ката поліція найшла безліч обручок, що їх постягав червоний кат з рук розстріляних еспанців, 60.000 французьких франків, 70.000 пезетів, богато долярів і лірів вартости понад 200.000 франків.

— **Проганяють політиків з Атен.** Державний підсекретар Ніколюдіс заявив представникам преси, що з Атен прогнали двох політиків: Теодоріса і Міхалякопульоса за діяльність проти уряду. Оба вони намагались підважити фінансовий кредит Греції за кордоном і нарушити спокій у краю. Політик Міхалякопульос і прогнаний Кафандаріс співпрацював з б. директором поліції в Атенах Поліхронопульосом. З Атен прогнали 12 політиків.

— **На ледяній кризі до Гренляндії.** Совітська полярна експедиція повідомила, що крига, на якій находяться члени експедиції, постійно зменшується. Буревій знищив шатро вночі з 8. на 9. ц. м. і перекинув санки з вантажем. Залога вибудувала негайно новий дім з леду, де замешкала. Крига плине до Гренляндії, якої побережжя вже видно. Члени експедиції вбили трьох білих медведів. На рятунок експедиції виїхало три совітські ледоломи: „Мурманъ", „Єрмак" і „Мурманець".

— **Зрікається гарему для гарної Наді.** У прегарній швайцарській місцевости Сен Моріц султан Яян допоміг молоденькій російській емігрантці Наді Власовій виїхати зі снігу, де вона застрягла з лещетами. Темпераментний султан залюбився в гарній Наді і по трьох днях заголосився до її матері з проханням видати за нього доньку заміж. Одначе мама відмовила султанові і негайно виїхала з донькою до Мілянa. Але султан не дав за програну і звернувся до голяндського уряду з проханням дозволити йому на подружжя з Надею. Королева Вільгельміна відмовила, бо Надя булаб 13-тою в черги жінкою султана. Тоді султан загрозив, що зречеться престолу, якщо голяндський уряд відмовить йому дозволу на подружжя. Одночасно султан заявив, що розжене гарем, щоб лише Надя вийшла за нього заміж. Залюблена панна жде тепер з нетерпеливістю на рішення королеви Вільгельміни.

— **Було їй направду прикро.** Коли П Барвінок убрала в білу сукенку, бавилася з довечкою сусідки, убраною також на біло. Ріжниця між „білим" і „білим" так впадала в очі, що всі приятельки питалися її, чим пере білля. Засоромлена, рішила відтепер прати тільки в Радіові. Бо про білизну білля не ріпає відьність вложеної праці в прання, але тільки засіб ужитий до прання. І тому тільки Радіон. При варенні білля в Радіоні повстануть мільони дрібних міхурчиків кисня, що проникають наскрізь тканину, усуваючи з неї всякий бруд. Завдяки цьому білля буде дійсно чисте, як теж сніжно біле.

— **Важне для Пань дому.** Неорівнянну цінність з приписами д-ра А. Еткера п. н. „Добра господиня вміє сама" можна дістати у всіх поважніших крамницях і китарнях. Ціна знижена до 30 сотиків. Книжечка поучительна, дає багато приписів на печиво й ін.

—o—

Нові книжки и журнали.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. R. XI. Nr. XI]. Grudzień, 1937. Lwów.

RUCH SŁOWIAŃSKI. Miesięcznik poświęcony życiu i kulturze słowian. Rok II. Nr. 11—12. 1937. Rok III. N 1. 1938. Lwów.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok V. Nr. 49, 50, 51—2. Rok VI. Nr. 1, 2, 3. Warszawa.

PROMETHEE. Organe de defense nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et Turkestan. Nr. 130 — Septembre, Nr. 131 — Octobre, Nr. 132 — Novembre, Nr. 131 — Decembre 1937. Paris.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 15. II. год. 7.30 веч. „Старосвітська забава". Для молоді недозволене.
Середа 16. II. год. 7.30 веч. „Фавст".

Театр Різнородностей:

Вівторок 15. II. год. 7.30 „Дамон з карт".
Середа 16. II. год. 7.30 „В перфумерії".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ (сала Колісею, Сонячна 28).

15. II. год. 8.30 попол. „Гетьман Полуботок". Історична пєса на 8 дій О. Варвінського. Знижені ціни.

15. II. год. 8. веч. „Пісня Бескиду". Народня пєса з лемківського життя на 3 дії Лукопичена. У III-ій дії обряд лемківського весілля.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

СТАРИЙ САМБІР:

15. II. Під курателею.
16. II. Процес Мері Дуган.

Зі Старого Самбора їде театр до Турки н. Стр.

КІНА.

АПОЛЬО: „Дівча з темпорамонтом (Аннї Ондра).
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жаль Верна.
ВАНДА: „Ніч перед битвою", „Посвята".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Бавр).
КАСІНО: „Роберт і Бертрон або Два злодії" (комед'я).
КОПЕРНИК: „Корабель невільників".
МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).
МЕТРО: „Сам на сам".
МІРАЖ: „В оборонї" з Фліпом і Флапом".
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „У тіні самітної сосни".
ПАЛЯС: „В перший бальї" (Гарі Бавр).
РАЙ: „Я збрехала"
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".
СВІТ: „Папуа", „Трафальгар".
СТИЛЕВЕ: „Дівчата з Новолипок і ревія.
ТОН: „За чужі вини", „На Діявольськім Острові" з Варнером Бакстером.
УТІХА: „Ніч перед битвою" і ревія.
ХИМЕРА: „Моє щастя не ти" (Вен. Джіл', Міранда).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 15. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл; 11.40 Інстр. м'ніятури, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 У карнавалі, пл.; 14.30 Легка музика, пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фраґм. із пов. Ів. Лїма „Голови до поголоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Цікаві речі з 5 частин світа, авд. для старших дітей; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Дитячий хор; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 У бушменів; 17.15 Камер. музика; 17.50 Зимова ночка; 18.00 18.50 Спорт; 18.10 Три знаки запиту; 18.20 Весела пісенька, з пл.; 18.35 Для села: Чи шкідливі погної за дорогі, Хл. скринька; 18.40 З мандрівки по Македонії; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Літер. вечір прис. А. Стругові; 19.30 Хори, 20.00 Муз. мозаїка у вик. сал. квінтету, пісеньки; 20.45 Веч. денник; 21.00 Симф. концерт; 22.00 Тан. музика у вик. малої орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 16. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Чемність не не дрібниця, Весела музика з пл.; 11.40 Співає М. Флєта, тенор, гр. пл.; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Інформаційна газетка з української мови; 13.55 Сенсаційний танок з пл.; 14.30 Легка музика, з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фраґм. із пов. Ів. Лїма „Голови до поголоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Госп. вістки; 15.45 Над великою р'кою Лїмпопо, гутірка для старших дітей; 16.00 Кутюк мови; 16.15 Розр. орх.; 17.00 Шляхом І. Бригади; 17.15 Забуті пісні, Реслер-Стоковська мецосопр., форт.; 17.50 Відзивна партість ростинної поживи; 18.00, 18.50 Спорт; 18.10 Р. Штраус: Терцет і дует із оп. „Кавалїр Срібної Ружі"; 18.20 Мала ревія великих сурахіть — пісеньки Зехентера з муз.; 18.30 18.55 Програма на завтра; 18.35 Для села: Хл. вістки, Музика з пл., Середня недопінована ростина; 19.00 „Пеньки" фраґм. з пов. І. Вікторa; 19.20 Нар. пісеньки; 19.25 „Т'р проф. От. Чарновського"; 19.50 Актуальна гутірка; 20.00 Розр. концерт. сопран, форт., хор; 21.00 Шопенівський концерт у вик. От. Шпінальовського; 21.45 Гутірка про літ. новість; 22.00 Снів. реціталь Бандровської-Турської; 22.30 Танк. музика з пл.; 22.40 Куток гумору; 22.45 Продовження танк. музики з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк.музика з пл.

Четвер, 17. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для всел. шкіл: Танки ріжних народів; 11.40 Дебісі: Рапсодія на кларнет і саксофон пл.; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Конгуіскат Хл. Палати; 13.50 Славні вальси, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагмент пов. Ів. Лїма „Голови до поголоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівки авд. для молоді; 16.15 Віольончела у супров. форт.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Народня промисл; 17.15 Танцюють при звуках вільськ. орх.; 17.50 18.50 Спорт. порадник і вістки; 18.10 Про степи, скелі та бори півд.-сх. Європи; 18.20 В Еспанії, форт. твори; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програма; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Анаконда С. А." Ф. Гетца; 19.40 „Палестрант" оп. К. Мікекера; У перерві: Веч. денник, Актуальна гутірка; 21.45 Великинський та молоде покоління, літер. марнє; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із енциклопедичного альбому.

Пятниця, 18. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Батьківщина" Б. Пруса; 11.45 Оперова музика з пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Мішаний концерт із пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фраґм. із пов. Ів. Лїма „Голови до поголоти", Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Прогноз. авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами: 16.15 Калайдоскоп, муз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Ко-

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, кліп на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Н. БАРЕР

Тимчасове ремарсько-галантерійна Львів, Синстуська ч. 2, побіч ф-ки „Сальварзан"

...ський готель; 17.15 Форт. твори та пісні з Відня; Кадури; 17.50 Огляд видань; ...ове Світове комунікат; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт з вик. сол. тріо; 18.33 „Кор.-навал" фейл. Увертюра; 18.50 Спортові вісті; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет" ком. ...ст. Фрідау; 19.30 Пісні у вик. хору; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.10 Вет. вісті, Акт. гутірки; 22.50 Остан. вісті; 23.00 Радіомбарет із пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 15. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.00 Муз. дрібнички, 20.00 Карнавалові мельодії, 21.00 Італ.-мод. оркестри; БІЛГОРОД 22.00 Пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.00 Нар. пісні, 19.15 Давні марші, 21.45 Орк. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Для дітей, 17.40 18.00 Танц. ритми у сучас. форт. музиці, 19.40 20.00 Гумор в опері й оперетці, концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні, 22.20 Соната тріо — Крейцера; ЗОШИЦ 14.00 18.00 18.45 Вісти; ЛЯЙПЦІГ 19.30 20.00 21.00 22.00 „Манон" оп. Массенета; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Дзвони" оп. Льод. Роми; ПРАГА 17.30 Скрипка, 18.10 Пісні наших предків, 19.30 20.00 21.00 „Христеф Колюмб"; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Твої уста" оп. Інеза; РАДІО ПАРІ 18.10 Легка музика, 21.15 22.00 Камер. музика; РИМ 17.15 Танк. музика; СОФІЯ 20.15 Славянські пісеньки; ФЛЬОРЕНЦІЯ 20.30 21.00 22.00 „Мадам Помпадур" оп. Л. Фалл.

ГОДИННИКИ Longines

Omega, Doxa, Cyma
по найнижчих цінах
у Б. ГРІНБЕРҐА Синстуська ч. 4.

Середа, 16. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Легка музика, 20.00 Твори Ф. Дрезене у вик. сол.; БІЛГОРОД 20.00 Співи, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Пісні, БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.00 Хор, 17.55 Цит. музика, 20.35 21.00 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 17.30 Оп. арії, 17.50 18.00 Пісні М. Кельдорферова у вик. М. Гергард сопр., 21.40 Сюїта; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 10.30 Для дітей, 18.00 Сюїта, 22.30 Дівертісменто п. дур Гайдна; КОШИЦ 14.00 18.45 Вісти; МІЛЯНО 17.15 Танц. музика, 22.15 Іт.-нім. концерт; ПРАГА 14.00 Пісні, 18.05 Пісні австр. композиторів; РАДІО ПАРІ 21.30 Сюїта, 22.00 23.00 Франція у пісні, вок. вид.; РИМ 17.15 Сер. реціталь І. Бакара, 21.00 22.00 23.00 „Марта" оп. Фльотова; СОФІЯ 19.00 Співи, 19.45 21.00 „Ріголєто" оп. Верді.

Четвер, 17. лютого 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Танцевий вечір; БІЛГОРОД 21.40 Нар. пісні; БЕРОМІНСТЕР 19.30 20.00 21.00 22.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського; БУДАПЕШТ 19.00 Співи, 21.45 22.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 17.25 Форт., 19.25 20.00 Чар. танці та пісеньки, 21.00 Фільг. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Циганський барон" оп. Ів. Штрауса; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт. соната ф'є-моль Шумана, 20.00 21.00 Орх., хор. сопр., тенор, скр. 22.30 Геддлеві твори на скр. і клявесин; КОШИЦ 13.30 Господарка сіль. управи на маєтках, 14.00 18.00 18.45 Вісти та концерт; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Приятель Фріц" оп. Масканія; ПРАГА 19.15 Вес. пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИГА 19.15 20.00 „Газайська цятка" оп. Абрагама; РИМ 17.15 Камер. музика, 22.15 Орг. музика; СОФІЯ 19.45 20.00 Співи.

Пятниця, 18. лютого 1938.

БЕРЛІН 22.30 Розр. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 13.00 Військ. орх., 17.30 18.00 Цит. музика, 20.15 21.00 22.00 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Співи, 16.55 Для дітей, 17.30 „До Трамбухе" камер. оп. без слів А. Реріпга, 19.10 Нар. пісні з усього світа; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Вок. концерт; 20.00 Дуття орх., 21.15 Камер. концерт; ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани; КОШИЦ 14.00 18.45 Вісти, 18.00 Фарнсич „Попрадський Ватикан"; МІЛЯНО 16.00 Сопран. сюїта, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.45 Смичк. квінтет; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Сюїта, 21.30 22.00 23.00 „Тоска" драма Кеведі; РИМ 17.15 Гутірка, концерт хору Сікст, Капіпні 21.00 22.00 „Єва" оп. Легера; СОФІЯ 19.00 21.00 Співи; Італ. пісні.

Подяка.

У безмежнім горю, яке з волі Всевишнього навістило нас через смерть Найдорожчого Сина і Брата Д-РА ОЛЕГА ЮРІЯ МОХНАЦЬКОГО, лікаря в Теребовлі, висловлюємо нашу глибоку подяку всім, що причинилися до звеличання похорону та старалися доказами свого співчуття нас потішити. Дякуємо щиро о. нам. Кишакевичеві за уділення св. Тайн, Д-рові Н. Лукіяновичеві за безкорисне лічення і Вп. Дмитрові Пал'севі за довголітню опіку в останніх днях життя Покійного. Сердечне Спасибіг Їх Ексцеленції Кир Никиті, що на звістку про смерть сина поспішили зі словами потіхи. Дякуємо горячо Впр. оо. нам. Д. Лопатинському, сов. Кишакевичеві, сов. Дурбакові, нам. Галянтові та сов. о. Горчинському за відправлення урочистої панахиди у Львові, як також дякуємо всім, що причинилися до звеличання похорону у Теребовлі. Зокрема дякуємо Впр. і Вел. оо. Ю. Барановському, С. Гаврилюкові, Е. Цегельському, П. Глинському, І. Яворському, М. Декайлові, Ю. Фіцаловичеві, М. Вловському, О. Дерлиці, Е. Весоловському, О. Побережному, М. Горячеві, Ю. Карпинському, В. Жозавичеві, І. Збарацькові і В. Білинському за відправлення Служб Божих та провід у похоронах та о. Весоловському спеціяльно за прегарне прощальне слово над гробом Покійного. Дальше дякуємо Головному Тов. „Просвіта" у Львові, Головному Тов. „Рідна Школа" у Львові, Головному Тов. „Союз Українок" у Львові, Головному Тов. УКТОДІ у Львові, Лікарському Тов. у Львові, Проводові Ф. Н. Є. у Львові за слова співчуття, оповіщення про смерть Сина та вінки, а також повітовим і місцевим Товариствам та Установам у Теребовлі, які всі щодо одного спів-чували окремими клясичними про невблаганну смерть Покійного і взяли громадну участь з прегарними вінками — кожда установа від себе — в похоронах. Також щира подяка всім церковним братствам, церковним провізорам за уладження катафальку, прибрання церкви та несення хоругов, а трубачеві оркестрі чит. „Просвіти" в Теребовлі, церковному хорові в Теребовлі і хорові читальні „Просвіти" в Гумницьких за звеличання похорону музикою і співом. Дякуємо також Д-рові Заплітному за прощальне слово від всіх українських Установ у Теребовлі та тисячам громадян Теребовлі і всіх сіл повіту, що взяли участь у похоронах. Вкінці сердечна подяка Впр. о. о. Прелатові Л. Куницькому, о. нам. Ю. Дзерозичеві, о. нам. В. Лициняві, Вив. Панству Дурбакам, Галянтам, Мрицам та всім иншим прибулим Кревлянам, Приятелям і Знайомим — м'ясцевим і замісцевим, що поспішили чи то устно чи письменно нас потішити в цьому великому горю.

Батьки: о. Степан і Наталія та Рідня.

ОГОЛОШЕННЯ.

Секретаріят Центральної Жіночої Секції УНДО урядує кожного дня від год. 10-тої до 1-шої полудня у Краєвій Народній Канцелярії, Львів, вул. Підвальна ч. 7, III. поверх. Там подається всякі інформації та приймається оголошення у члени. 384 1-2

Замість вінця на свіжу могилу нашого щирого Друга бл. п. Миколи Заячківського — складаємо квоту 20 золотих на фонд будови Українського Театру у Львові, якому приявтив був Покійний найкращі літа своєї молодости. — **Софія і Михайло Тараньки.**

КУПНО - ПРОДАЖ

ЗАМОК „Сальво" — єдина забезпечена перед вломом. Реєстшлос, Легіонів 37. 285 1-4

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евґен Будзиновський, **Станиславів**, ратуш, поручає різного роду галянтерійні артикули. 2320 19-20

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Преціза" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 6-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, киркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме **УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА.** Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 30-100

ФРАНЦІШОК ҐЛЯСҐАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 1-50

НАУКА

НОВОЧАСНА елегантна система крою, шиття, моделювання одягів жіночих, дитячих і білля „Патрон Експресс" дає добрі успіхи. Львів, Синстуська 21, II. 322 4-5

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АДВОКАТСЬКИЙ аплікант з правом заступства шукає патрона. Зголошення до „Діла" під „Аплікант". 380 1-2

ЖІНКА чесна, працьовита, чиста, середніх літ, поведе господарку старшим людям або сам'тному. Зголошення до Адміністрації „Діла" під „Чесна". 370 1-1

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

ДЕРЖАВНИЙ урядовець з університетською освітою, кавалер 40 літ, з браку знайомостей прищеволений цією дорогою шукати товариша життя. Зголошення з фотографією до „Діла" під „Довіря". 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРИНЦ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковаших цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 15-30

Конкурс.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі оголошує цим конкурс на переведення будови 2-поверхового будинку зроа зі театральною салею на основі виповнених вже планів. Всякі інформації дотично будови подає Канцелярія Філії „Просвіти" в Сокалі, вул. Костюшка 96, і на цю адресу слід звертатися в справі конкурсу. Формальні оферти просимо складати до дня 15. березня 1938 р. Пізніші оферти не будуть розглядані, непринятні будуть без відповіді.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі.

Не чекати

бо наш пропагандовий тиждень з 15% опустом з постійних цін, триває коротко (від 31. 1. — 28. II.). Кілька цін для прикладу: яськи готові 65 сот., пошевки 90.80 1.60, тривкі коперти 200/140 4.95. Замовлення виконуємо негайно. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Синстуська 2. -2

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.
Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.
Тел. 235-21.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ

найліпших виробів красових і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.

7—11

СВІТОВОЇ СЛАВИ

косметичні препарати

ELIZABETH ARDEN — LONDON

Виключна агентура

Мґр. Герман Поляк

ДРОГЕРІЯ І АПТИЧНИЙ СКЛАД
ТЕРНОПІЛЬ, ВУЛ. МІЦКЕВИЧА Ч. 43.

просимо його також спробувати, є знаменитий!

O. ETKER

Звичайні Загальні Збори

ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО",
кооперативи з обмеж. відповідальністю у Львові

відбудуться в понеділок, дня 28. лютого 1938 року в год. 16-ій в льокалі Редакції „Діла", Ринок 10,

в таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення управних органів з діяльности за рік 1937 та звіт з переведеної ревізії.
3) Звіт Контрольної Комісії, затвердження білянсу і уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір з членів Надзірної Ради і заступників.
6) Вибір Контрольної Комісії.
7) Затвердження прелімінаря будинку на р. к. 1938.
8) Визначення найвищої квоти зобов'язань кооперативи і визначення найвищого кредиту для одного члена.
9) Внески і запити.

Річні замкнення і білянс виложені в „льокалі" кооперативи для перегляду членам. *Надзірна Рада.*

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Синстуські ч. 7
„ Галицька 16

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожде видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50, на 960 урядів зол. 5.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 34 (14.866). Львів, четвер 17. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona g-tówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телєфон Редакції й Адм.: 223-41
Телєфон Друкарні 229-26
Адреса для телєгр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМУ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

НАЙКОРИСНІШЕ ПОМІСТИТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТИ
в Кооперативній Банку
„ДНІСТЕР"
у Львові, вул. Руська 20, тел. 260-80,
що провадить крім звичайних ще окремі роди вкладок, які є вище опроцентовані від звичайних вкладок, а саме ВКЛАДКИ РІЗДВЯНІ І ФЕРІЯЛЬНІ, ВКЛАДКИ ПРИДАНОГО І НА САМОУСТІЙНЕННЯ та ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКИ, на які складаючи щомісячно що найменше зол. 5.— можна одержати по році крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі зол. 25.— до 100.—.

Новий уряд в Австрії.

Після довгих нарад утворено минулої ночі коло год. 2.30 новий австрійський уряд у такому складі: канцлєр — Шушніґ, віцеканцлєр — Л. Гульгерт, скарб — Р. Ноймаєр, закорд. справи — Ґ. Шмідт, торговля — Ю. Рааб, сусп. опіка — Й. Рет, внутр. справи і безпека — А. Зайс Інкварт, рільництво — П. Мандорфер, освіта — Ґ. Пертнер, справедливість — Л. Адамович, без теки — Ґ. Цернатто, Ґ. Горштейнер, Ґ. Рот; віцеміністри: оборони держави — В. Ценер, безпеки — М. Скубль (рівночасно інспектор поліції та жандармерії), робітничих і урядничих справ — А. Вацек, промислових питань — Л. Степскі-Доліва.

Всі члени нового уряду вже зложили присягу.

АМНЕСТІЯ.

Новий австрійський уряд рішив предложити президентові республики внесок амнестії для осіб, засуджених за політичні провини зперед 15. ц. м. На основі тієї амнестії припинять карне слідство за провини з того часу і подарують кари чи решту кар засудженим. Кари подарують тим, які будуть поводитися льояльно до 31. грудня 1941. р. Особи, що скористають з амнестії, не відзискають утрачених державних посад.

Ці компромісові постанови мають на меті — згідно з урядовим комунікатом — уможливити співпрацю над відбудовою батьківщини особам, що до цього часу стояли осторонь.

АВСТРІЙСЬКИЙ ОФІЦІОЗ ПРО ВИСЛІД РОЗМОВИ В БЕРХТЕСҐАДЕН.

Австрійський офіціоз „Ноїґкайтс Вельтблят" пише, що у Берхтесґаден оба канцлєри обговорили справи, які перешкоджували у правильному функціонуванні липневої угоди між Австрією та Німеччиною. Їх полагодять на дальших конференціях між представниками обох держав.

Вислід конференції позитивний. Ґітлер не домагався від Австрії зміни конституції ні закордонної політики; передбачено лише господарські переговори.

Подібну оцінку дає вся віденська преса.

Перед новою комуністичною офензивою на Европу.

СЕНЗАЦІЙНА ЗАЯВА СТАЛІНА.

На сторінках московської „Правди" появилась вимина листів між Сталіном і комсомольським агітатором з вороніжської округи Івановом, якому закинули троцькізм тому, що він висловив таку думку: „З хвилиною, коли соціялізм переможе в СССР, лише перемога соціялізму у всьому світі забезпечить СССР від інтервенції закордону."

Сталін виявився однодумцем Іванова. „Доки СССР окружений небольшевицькими державами — заявив він — він не забезпечений перед інтервенцією та зусиллями реставрації капіталізму.

Щоб забезпечити СССР перед інтервенцією, необхідно поширити і скріпити звязки між робітничою клясою СССР та капіталістичних держав, щоб на випадок війни зорґанізувати взаїмну поміч.

Крім того необхідно скріпити червону армію, маринарку й летунство і тримати ввесь нарід у мобілізаційному поготівлі."

Заява Сталіна зробила враження на европейську публичну опінію, яка після неї сподіється скріпленої акції Комінтерну. Характеристичне, що Сталін отверто оправдує зброєння потребами світової революції.

ОДЕСА — ВОЄННОЮ ПРИСТАНЕЮ, ЛЕНІНҐРАД — МОҐУТНЬОЮ МОРСЬКОЮ БАЗОЮ.

Совітський уряд рішив уладити в Одесі морську пристань та збудувати в Ленінграді могутню воєнно-морську базу на взір британської в Сінґапурі. До фортифікації Ленінграду і Кронштаду спровадили 10.000 політичних вязнів; роботи вже почалися.

З огляду на те з Ленінграду та з околиці усувають чужинців; тою акцією кермує заступник наркома внутр. справ Жаков. На майбутне чужинцям взагалі не будуть дозволяти на побут у Ленінграді.

Бутенка убили агенти ҐПУ?

Як твердить румунська агенція „Трансконтінентальна преса", 25. січня ц. р. совітський шарже д'афер у Букарешті Бутенко дістав приказ вернутися до Москви, але відмовився категорично виповнити його. Тоді шайка агентів ҐПУ під проводом Робертія вложена з Меркулова, Сініцина і Фреймана вбила Бутенка.

Невдатні наступи червоних в Еспанії.

Еспанська національна головна кватира стверджує в комунікаті, що на відтинку Вівель дель Ріо відбито з великими втратами наступи червоних, з яких коло 400 піддалося. Між полоненими є командант одної червоної бриґади з цілим штабом. 34. і 60. червоні дивізії здесятковані.

Арештували ґен. Фріча?

Як подають з Берліна, німецька політична поліція арештувала несподівано ґен. Фріча і замкнула його у своїх арештах на Прінц Альбрехтштрассе. Дотепер ґен. Фріч був на волі; у пятницю виділи його в цивільному одязі.

Перед виборами в Єгипті.

Єгипетські вибори розписані на 2. квітня; до 17. ц. м. можна складати виборчі листи.

Преміер звернув увагу, щоби імами не дозволяли на політичні промови в мечетах, що дотепер часто тоаплялося.

ЕПІЛЬОҐ ЗАМАХУ НА НАҐАСА ПАШУ.

Слідство у справі замаху на Наґаса покінчилося. Перед судом стане в тій справі одинокий Іззеддін Абд ель Кадер, що цими днями дістане акт обвинувачення.

ЗАКАРПАТТЯ І СЛОВАЧЧИНА.

Львів, 16. лютого 1938.

Українське Закарпаття, у чесько-словацькому державному праві з офіціяльною назвою Підкарпатська Русь, на заході, де межує зі Словаччиною, ще й досі не має законно устійнених границь. Цю частину українських етноґрафічних земель згідно з рішенням Центральної Національної Ради в Ужгороді, що повстала в травні 1919. р. з обєднання трьох окремих Національних Рад у Хусті, Свалаві і Пряшеві, на основі тріяноиського договору з 4. червня 1920. р. і чесько-словацької конституції з 29. лютого 1920. р. прилучено як автономну частину до Чесько-Словацької Республики без точного означення її західних границь. Сказано тільки загально, що має вона обіймати цілу територію з більшістю місцевого карпато-руського населення, якої західні границі устійнять окремо щойно пізніше.

Цієї справи не устійнено ще й до нині, що дає притоку до спорів не лише з чехами, що представляють там центральну владу, але і з безпосереднім західним сусідом — себто словаками. Так повстали на нашому Закарпатті назва географічна, не державно-політична — два окремі славянські питання — чеське на цілій території і крім цього ще і словацьке на тій його західній частині, що адміністраційно не входить у склад Підкарпатської Руси і належить до Словаччини. Наше Закарпаття, що сягає від горішньої Тиси на сході до Попраду на заході, поділене здавна на дві греко-католицькі епархії — мукачівську з осідком в Ужгороді і пряшівську і саме ця остання майже в цілости входить у склад Словаччини.

Чехи, яких на Закарпатті не було ніколи — і то буквально ні одної душі, занявши цю країну на весну 1919. р., осіли там масово як урядовці, купці і ремісники і супроти автохтонів є там нині упривілеєним у всьому елементом, що веде чехізацію усіма засобами в школі численними чеськими школами, в уряді і суді. Зберігаючи москвофільство, а навіть московську мову у школі як мову навчання для місцевого українського населення і спираючись на москвофілах і мадяронах — найчастіше обі назви лучаться у тій самій особі — спиняють стихійний розвій українства, що невідклично узяв верх над москвофільством, що йому патронують на місці деякі впливові чеські партії з коаліційного уряду.

Величавий ренесанс українства на Підкарпатській Руси, що з уваги на його коротенький вік можна назвати чудом, якого не бачила ніодна частина наших етноґрафічних земель, навчив уже дещо, а навчить і ще більше, і чеських правителів рахуватися з цією непереможною українською стихією. Вияви цієї стихії бачили вони в останніх місяцях м. р. на просвітянському конґресі в Ужгороді і у вислідах шкільного плебісциту.

Назагал, ми є вже переможцями з національного огляду на Підкарпатській Руси. При тому всьому поміж українського руху не нано-

ють ніякої шкоди чесько-словацьким державним інтересам, навпаки, як рух у цілости льояльний супроти нової держави ще їх і скріплює як противага до москвофілів мадяронів, що зиркають ще й досі на Будапешт як свою остаточну мету. Без більшого значіння є т. зв. „тутешняцький" рух, репрезентований ужгородським єпископом Стойкою, який арештою не дуже агресивно ставиться до українського національного відродження.

Слід вкінці зазначити, що по нашому боці є і деякі чеські партії чи пак поодинокі люди. Не був нашим національним ворогом і пок. президент Масарик, про що знаю не тільки з його діяльности і з його творів, але і з безпосередніх кількакратних розмов з ним на українські теми ще в 1908. р. Не є ним без сумніву і теперішній президент д-р Бенеш, що має особистих приятелів і серед деяких наших визначних галицьких діячів. Нашим повним прихильником, що й володіє прегарно українською мовою — з польських міністрів не знає її ніхто — теперішній міністр інж. Нечас, з яким довелось мені теж і особисто говорити у Празі влітку 1919. р. саме про справи Закарпаття.

Злука Закарпаття з Чехословаччиною у сумі вийшла йому на користь, що й признають вправно наші тамошні діячі і що і ми нераз зазначували на сторінках „Діла" і то без огляду на дуже хибну тактику державної адміністрації в національній ділянці, що її ведено та у значній мірі ще й досі ведеться супроти нас на Закарпатті. Остаточно по 17 роках приступлено до здійснення перших етапів автономії Підкарпатської Руси і їх вже переведено. До повного сфіналізування ще далеко і тут багато праці перед нашими місцевими чинниками, зокрема перед відновленою минулого року Центральною Національною Радою у Ужгороді.

Наші політичні чинники на Закарпатті мають розвязати найважніше чергове питання — устійнити границі на заході так, щоб автономна територія обняла всі наші етнографічні землі отже і ті, що сьогодні адміністраційно влучені до Словаччини. Там на захід від ріки Уж у пряшівській епархії наше національне відродження ще далеко-далеко не стануло так, як на сході. Тут перемішується шаховницею наша етнографічна територія зі словацькою і була здавна під словацьким впливом. Національна загрова йде там двома шляхами, чехізація від чеської урядової верхівки — вона слабша — і значно сильніша словакізація. Наше некорисне становище скріплює і та обставина, що москвофільство, якому проводить пряшівський єпископ Гойдич і вище духовенство, не має того спротиву, що від українства має його на сході. Не без шкоди є і те, що греко-кат. пряшівський ординаріят утворив недавно греко-кат. учительську словацьку семинарію з метою зісловакізувати якнайбільше наше тамошнє пограничне населення. Взагалі словаки проявляють дуже велику національну агресивність супроти наших західних окраїн, таку, якої не проявляє на пограничу ніодин з наших сусідів.

Боротьба там не така легка, бо йде на два зверхні фронти — чеський і словацький — та в додатку і на фронт внутрішній — москвофільство — при малесенькому нині числі нашої інтелігенції та при малому ще національному освідомленні мас. Велику національну місію на Закарпатті має перед собою чин ОО. Василіян, що й без сумніву поведе з великим для нас успіхом завдяки їх класичній гімназії з українською мовою навчання в Ужгороді, що її недавно утворено. Релігійна і національна місія ОО. Василіян охопить зчасом напевне ціле Закарпаття.

Словаччина взагалі для нас цікава і повчальна країна, якої відродження, розвій і теперішня боротьба має багато схожости з нашою історією і нашими змаганнями. З іменами великих словаків, поета Коллера і ученого Шафарика, що писали по чеськи, стрінулася вже наша „руська трійця" у Львові в 30-их рр. і кирило-методіївські братчики в Києві у Шевченком у проводі в 40-вих рр. мин. ст. і вони теж мали вплив і на наше відродження. На 40-ві роки мин. стол. припадає теж і перше національне відродження Словаччини у словацькій національній шаті під проводом Штура, Гурбана і Годжі та основання в 1845 р. Штуром першого словацького часопису.

Ще більша схожість між нами і словаками — чого нема у ніякого іншого народу — це національне роздвоєння і національна абнегація — у нас в користь москалів, там у користь чехів. І цей процес і в нас і у словаків ще на 100 літ. не закінчений, хоч і у нас і у них давно вже перемогла невідхильно чиста національна струя. Віками мадяризовані, культурно, а у верхівці довгі часи і фактично чехізовані тами не далось! А їх на Словаччині є мало що більше як два мільони, третина нашого населення в Польщі.

Велику данину чехам дали словаки у своїх провідних людях, що наприкінці світової війни створили національну фікцію у формі неіснуючого чесько-словацького народу. З трійці найбільших творців сучасної ЧСР — Масарик — Штефанік—Бенеш — два перші були з роду словаки, як є ним і теперішній премієр д-р Годжа. Всі вони — за винятком ген. Штефаніка, словацького національного героя, що погиб трагічно у летунській катастрофі біля Братислави в травні 1919 р., — причисляють себе до чесько-словацької нації — а таких зі старшого покоління було чимало — і ведуть завзяту боротьбу зі словацьким національним рухом.

У проводі останнього від десятків літ стоїть дійсний провідник словаків стареньский католицький парох Ружомберку, Глінка, посол до чехо-слов. парляменту і фактичний керманич великого словацького щоденника „Словак", голова найбільшої словацької партії людової та провідник автономістичного руху на Словаччині. Без огляду на свій поважний вік, дуже живий і меткий діяч змагає усіми засобами політичної боротьби до того, щоби Словаччина, згідно з пітсбурською умовою в Америці з 30. травня 1918. р., яку тоді на місці підписав і Масарик, Словаччина в рямцях спільної ЧСР одержала широку теригоріяльну автономію. Були заходи центрального празького уряду в 1936. р. зєднати о. Глінку з його партією для урядової коаліції за ціну двох міністерських тек, що розбились на безапеляційному і безкомпромісовому домаганні о. Глінки виконати негайно пітсбурську умову і надати Словаччині автономію з власним законодатним соймом.

Цього року Словаччина святкуватиме 20. ліття своїх автономічних змагань і щоденника „Словак", що є їх речником. Велика більшість словаків і вся молодь є у словацькому національному і автономістичному таборі, який напевно дійде своєї мети і центральний чесько-словацький уряд мусітиме здійснювати дві автономії — почату вже для Підкарпатської Руси і окрему для Словаччини.

Д-р Степан Баран.

З польської преси.

Конструктивні слова і конструктивна політика п. Волошиновського.

В найновішому числі „Бюлетину Польсько-Українського" (ч. 7. з 13-го лютого 1938) є чергова відповідь на анкету п. н.: „Як розвязати польсько-українське питання?" Цим разом займається тією справою п. Йоахім Волошиновський, відомий польський діяч з Наддніпрянщини, що здавна цікавиться українською проблемою, знає добре українську мову та видавав ще до війни, тобто за царських часів українською мовою — мабуть у Вінниці — часопис для українських селян п. н. „Світова Зірниця".

У своїй відповіді на анкету п. Волошиновський підкреслює факт, що поляки нехтують українським питанням, не цікавляться тією справою, а тимчасом це справа першорядної ваги для польської держави. Тому, що хоч українці не здобули в останніх визвольних змаганнях державної незалежности, то все-ж вони не перестали бути сусідами польської держави і ніколи ними не перестануть бути. Українська проблема існує для Польщі як внутрішня і зовнішня справа. Ця остання стане актуальна щойно тоді, як повстане незалежна українська держава, але-ж щоб такий факт Польщі колинебудь не заскочив несподівано, треба підготовитись до нього поладнанням української справи на внутрішньому терені. А щоб її тут поладнати ініціятива — на думку п. Волошиновського — мусить вийти від поляків.

Для цього поляки мусять у першу чергу зясувати собі та зрозуміти вагу української проблеми, вичути потребу цю справу поладнати та не піддаючись емоції ненависти, яку підсичує „той третій" при допомозі безкритичної преси, глядіти смілно в очі дійсности.

„Бо як денебудь, то саме на цьому полі — розярування польсько-українських взаємин — чужі агентури збирають найобильніше та легке жниво, граючи уміло на всіх вразливостях і дразливостях та лякаючи незоріентовану польську опінію (залежно від обраного середовища) то „українцем" то „більшевиком" то одним і другим разом.

„Часописний кіоск у Луцьку. За шибою часописи. На першому пляні, очевидно, ті, що оперують грабушковими наголовками, що відбиті грубим друком. Наголовок: „Українець убив!" Зміст замітки, дрібним друком, каже про звичайний кримінал: збивство з заздрощів за наречену. Це вже не бездушна служба максимі: „щоби торг ішов", це свідомий уклад слів, щоб вони врилися в память, щоб сторота фама розносила їдь ненависти...

„Це живий приклад, один з багатьох. Перфідно плекані зерна ненависти, спритно підсувані бездумним рукам, щоб їх розсівали, дають обильні плоди, що втішають очі ворогів обох народів...

„У житті народів імпондерабілія діють сильніше, ніж навіть у житті одиниць, особливо у переломових хвилинах. Бо людські спільноти мають для справедливости такий глибокий культ, нездеправований софістикою, якій легко піддаються одиниці, що не дають захопити без візії цього величного ідеалу. Маси часто піддавалися підсуненій їм хитро омані ідеалу, але в інтенціях були йому завжди вірні. У всяких рахубах, де помиляється той чинник з ділянки імпондерабіліїв, приходиться завжди розчаруватись. Тривале тільки те, що угрунтоване на справедливости.

„Поширена українська пісенька каже: „Хилились густі лози, куди їм похило, дивились карі очі, куди серцю мило". Це теж ділянка чистих імпондерабіліїв, що все-ж сильніші від усяких фізичних сил, навіть тих, що їх підтримують найновіші здобутки техніки. Про це треба памятати при всяких негайних заходах та починаннях на дальшу мету. В обговорюваній справі, у значній мірі від нас залежить, куди звертатимуться карі очі...

„З того приводу проект програми, що накреслив п. Ст. Лось і який змагає до плянової розвязки польсько-української проблеми — у тій її частині, що сьогодні актуальна, у спосіб чесний і для майбутности хосенний — уважаю за позитивний здобуток анкети „Бюлетину", бо цей проект спертий на основному знанні існуючих умовин і бере під увагу імпондерабілія, що є у житті народів рішальним чинником і ніяка ломана штука не зуміє їх скреслити.

„Ініціятива, повторюю, повинна вийти від нас, бо цього вимагають теперішні політичні умовини. Започаткування тієї конструктивної праці мало би дуже важливі наслідки, а найважніший з них був би той, що можнаб позбавити чужі агентури легкого жирування та очистити атмосферу з випарів взаємних упереджень, взаємного недовіря, в яких доспівають зерна ненависти. А ненависть була завжди, є і буде чинником розкладу, не була ніколи чинником конструктивним".

Так пише п. Йоахім Волошиновський. Та ці його слова про конструктивну працю у розвязці польсько-української справи наберуть особливого значіння, коли їх насвітлити діяльністю п. Волошиновського, як господарського референта при волинському воєвідстві, на чолі якого стоїть п. Юзефський. Знищення української кооперації на Волині та насаджування утраквістичної кооперації, що взагалі відстрашує українську людність від кооперативної ідеї — все те пройшло через „конструктивні" руки господарського референта при волинському воєвідстві. Чи це „очищування атмосфери з випарів взаємних упереджень, взаємного недовіря", про що п. Волошиновський так „конструктивно" пише? За цю словну чи письменну конструктивність в українській справі п. Волошиновський має українофільську марку, а ця марка — як кажуть — була причиною, що п. Волошиновський дістав сенатський мандат, що був обіцяний для українців, як рекомпензата за посольський мандат з Лемківщини.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить школу цій необхідній українській установі сучасної доби!

Довстний час посезонова виготовляє по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціальний робіт.
Тільки короткий час. Є. ДУМИН ЛЬВІВ Коперника 4

Настрої львівської вулиці у варшавському соймі.

ДРУГА ПРОТИУКРАЇНСЬКА ПРОМОВА ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО.

РЕФЕРЕНТ РЕФЕРУЄ...

Вівторок — наше свято Стрітення — це був знову український день у варшавському соймі, що радив над буджетом міністерства внутрішніх справ. Референт цього буджету пос. **Войцеховський** у своїй промові обговоривши справу польського молодого покоління у звязку з жидівським питанням, поновив свій напад з буджетової комісії на митрополита Шептицького. Він знову, як великий „прихильник" нормалізації польсько-українських взаємин намагався підкреслити, — як це зробив зрештою і в буджетовій комісії — що справа нормалізації так довго не рушить з місця, як довго багато справ, на перший погляд дрібних, але в суті речі дуже важних, не висвітлиться в чесний та комплетний спосіб. Одна з найважніших — це

СПРАВА ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ.

„Спосіб реакції посла Целевича — говорив пос. Войцеховський — на мій виступ намагався скріпити митрополит Шептицький, який на соціяльній авдієнції висказав слова дуже важного політичного змісту. Митрополит перед представниками українського громадянства висловив свою радість з того приводу, що громи падуть в його бік, а не на українців, громадян польської держави.

„Не мав я наміру громити українського народу, бо моя критика відносилася виразно до митрополита та шовіністичного духовенства, яке йому підлягає. Я критикував діяльність

МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО ЯК ПОЛІТИКА.

„Митрополит своєю останньою промовою створив ще один невідпертий доказ, що виступає в ролі політичного провідника українського громадянства і як такий підпадає під критику так само, як інші політики.

„В українській справі треба говорити правду і не політикувати. Стверджую, що зло у відносинах у „Малопольсце Всходней" випливає з політики „хитрости" більшости суспільних відламів тієї дільниці.

„Я є тієї думки, щоб не забувати про сьогоднішній день, але турбуватися за майбутне і тому не можу погодитися з курсом політики митрополита Шептицького та його окруження у відношенні до ріжних греко-католицьких груп.

„Не маю наміру вирішувати старорусько-українського спору. Старорусини цікавлять мене тому, що це громадяни польської держави і то громадяни льояльні."

Тут пос. Войцеховський покликується на статтю старорусина Ґулли, сеніора Ставропигійського Інституту, який офіційно стверджує, що після всесвітньої війни греко-католицькі епископи далися втягнути в українофільський коловорот.

„Маю тут — говорив далі — листа одного греко-католицького священника, який пише, що його переслідує греко-католицька консисторія. Цього листа покажу пану премієрові. Прізвища автора не маю совісти подати, бо не можна мені наразити його на пімсту. За паном Ґуллою стверджую, що 90-літньому Ясеницькому відмовили християнського похорону тільки тому, що свою велику каменицю у Львові записав руській студентській молоді."

У тому місці посол Целевич кликнув: **„Записав на російські цілі, а не на руські!"**

Та й узагалі на цілу промову пос. Войцеховського українські посли зі своїх місць дуже живо реагували.

„ПАНОВЕ, НЕ ЗАБУВАЙТЕ, ЩО ВИ У ПОЛЬЩІ!"

У тому моменті, коли пос. Войцеховський покликався на статтю Ґулли, українські посли кричали: **„це москаль!"** А коли пос. Войцеховський удруге покликувався на Ґуллу, а українські посли йому переривали, з польських лавок падали окрики: **„Заспокійтеся, бо ми зачнемо говорити. Ми сидимо тихо, панове, не забувайте, що ви в Польщі".**

На згадку референта про те, що багато священників не могло втриматися на своїх первісних парохіях, українці кричали:

„ЦЕ ПЕРЕДНЯ СТОРОЖА СТАЛІНА."

На те пос. Войцеховський відповів: „У вас більше тієї передньої сторожі Сталіна".

У дальшій своїй промові референт повторив те, що сказав уже попереднім разом, а саме, що до Духовної Семинарії приймали переважно колишніх старшин української армії, які ввели до української богослужби політичні гимни. Це було нераз причиною інцидентів у церкві.

„До нормалізації відносин — говорив референт — треба, щоб поляків у „Малопольсце Всходней" не українізувала греко-католицька церква. Це основна вимога поляків „Всходней Малопольскі" і в ім'я цього треба розтягнуть державний нагляд над греко-католицькою Церквою та перевести змішу приписів конкордату.

„Можливости льояльного співжиття заколочують такі виступи як „Діла", що волю польського громадянства представляє як крик вулиці."

Нема доброго сніданка без кави з цикорією
ЛУНА
— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика
Суспільний Промисл
Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

„НЕ ЛЕГКОВАЖТЕ НАСТРОЇВ ЛЬВІВСЬКОЇ ВУЛИЦІ!"

„Панове українці! — кликав пос. Войцеховський. — Раджу вам не легковажити настроїв львівської вулиці! Її обличчя ви самі бачили минулої неділі при прощанні генерала Токаржевського."

Ці слова викликали живу реакцію українських послів, які кричали:

„ТАК НАМ ПОГРОЖУЄТЕ, РОБІТЬ ПОГРОМ!"

Пос. Войцеховський: Якби ви мали владу, то напевно зробили б.

Українські посли: **Ви погрожуєте вулицею!**

Пос. Войцеховський: Я не погрожував, я тільки підкреслював її вартість. Того, що я сказав про митрополита Шептицького, ніколи не відкличу. Мої твердження на всякий випадок — це не тільки моя приватна думка. Вони глибоко вбиті у свідомости всіх поляків і всіх польських груп на терені „Малопольскі Всходней". Справа Йордану не така блага, як це українці намагаються доказати. Митрополит Шептицький зробив страшну річ. Не допустив до обряду церкви, яку признає держава, компанії польського війська, того самого війська, якому митрополит Шептицький, святий Юр і вся українська людність завдячують спромогу визнавати свою віру, того війська, що боронить кордонів над Збручем. Тут лежить трагізм положення!

„Ми, поляки, розуміємо це положення від 1918-го року, а ви, українські політики, зрозуміли його багато пізніше. Не хоче його зрозуміти митрополит Шептицький, який повинен клонити чоло перед кожною сотнею польських вояків, римсько-католицьких чи греко-католицьких, бо завдяки їх боєвій готовості, бо тільки з їх лицарської ласки, може виконувати свою владу на своєму архиепископському престолі. Не якась нехіть ані ненависть говорять через мене."

Після тієї промови, яку оплескували польські посли і на яку з другого боку гостро реагували українці, проголосили перерву, щоб устійнити чергу промовців. Виявилося, що до слова записалося 50 послів, у тому числі 7-ох українців, що взяли на себе завдання відперти атаку посла Войцеховського.

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по зеленові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно доходніше краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1. І. П.
помагає здоровому починові при низьких вартостях праці.

Коло шуфляди з краватками.

Ви навіть не знаєте про те, що я маю шуфляду з краватками. Нічого більше, тільки краватки. В десені, без десенів, з горошками, без горошків, пасмисті, шовкові, пів-шовкові спортові, на прохід, фракові, прогулькові, візитові та інші, які тільки хто забажає. Одним словом, ціла шуфляда повна краваток. Але чи ви знаєте, що я ношу тільки одну і це вже досить перестарілу краватку?

Коли хочу вийти на місто, отвираю шуфляду. Стаю перед нею, як жінка перед шафою, повною суконь і кажу: „Поправді, то я не маю що на себе взяти". Ця не надається до убрання, та до сорочки, інша до лиця. Кожний мусить мені признати, що в справі краваток мій погляд, щодо добору не підлягає ніякій дискусії. Я є джентельменом, який може мати церовані убрання, помнятий капелюх, виходжені общаси, однак краватка все мусить бути першої кляси. Такий я вже є. Один грає в карти, другий курить папіроски, третій купує білети на всі популярні поїзди — я купую тільки краватки.

Властиво, навіщо я купую ці краватки, коли постійно вбираю тільки одну? Подумайте тільки: кожна краватка в цій шуфляді не коштує більше 5 золотих. Але є і по 15 золотих. І що я зроблю з цим балястом? Даруватн не можу, бо дорогі, викинути крізь вікно теж не лицює. А можеб так змінити свій нахил? Така зміна смаку, як кажуть, дуже відмолоджує людину.

Якби так від нині замість купувати краватки — я почав купувати льоси? Адже одна п'ятка не коштує більше від порядної краватки. Десь я читав, що в новій льотерії зменшили кількість чисел у колі на 35 тисяч та, що кожна вигра буде ділитися на пять частин. Краватки лежать собі в шуфляді і дратують мене. Чи купленний замісць краватки льос буде мене теж дратувати?

Предовсім, колиб я гроші, які лежать тут у краватках видав був на купно льосів, був би напевне призбирав стільки тисяч, що купив би тепер всі наймодніші краватки в цілій Варшаві. А нині сиджу над купою краваток і стверджую, що властиво не маю що вбратися.

Ні, рішуче треба змінити свій нахил, та треба відмолодити себе, треба відродити віру в льос, який колись всміхнеться і багато винагородить за ці, багатонадійні години.

Дякую тобі, фільософе, за такий знаменитий вихід Від тепер купую льоси. І зараз зроблю початок, бо тягнення першої кляси сорок-першої Льотерії починається вже 17-го лютого.

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

„ПРИКРЕ ВРАЖІННЯ".

У дискусії перший промовляв пос. Моравський, а за ним пос. кс. Любельський, які порушували внутрішні польські справи. Третій бесідник, пос. **Гофман** зачепив й українську справу. Він сказав між іншим:

„Мені дуже прикро, що п. Войцеховський не захотів сьогодні відділити у своїй промові постави референта від постави посла. Не входжу в суть проблеми, якої торкнувся, але те з'єднення тих двох постатей в одній особі зробило на мене прикре враження. (Оплески українських послів). Якщо мова про схоплення української справи, то підходжу до неї зовсім інакше. Я стою на ґрунті ягайлонської ідеї, ідеї свободи й культури. Я стою на ґрунті того „легуна", про якого згадує у своїх гарних спогадах п. преміер Складковський, „легуна", що не хотів пристосовувати залізних прав війни, бо боровся за нашу і вашу свободу. Тут лежить розв'язка національного питання у великодержавному обсязі."

В дальшій частині своєї промови пос. Гофман говорив про пацифікацію після серпневих подій та про необхідність зміни виборчої ординації. Пос. **Дух** гостро критикував внутрішню політику уряду, пос. **Міхаловський** говорив про німецьку меншину в Польщі, що „виявляє велику активність, а евангелицькі пастори використовуючи відрубність віроісповідання підсичують сепаратистичні змагання, наслідком яких німці раз-у-раз висувають всякі уявлені претенсії".

„Українці не дадуться зіпхнути до ролі хуторянського чинника".

До слова прийшов посол **д-р Степан Витвицький**, що вийшов з тієї самої округи, ба навіть з тієї самої листи, що й пос. Войцеховський. Пос. Витвицький ствердив, що уряд не має ніякої програми в українській справі. „Тож питаємо, — говорив далі — яку програму має польська більшість. На право репрезентувати ту більшість заіхає в останньому часі комітет порозуміння польських суспільних організацій у Львові, що накликує польський нарід монтувати протиукраїнський фронт, застерігаючи собі право розв'язувати взаємини з українським народом. Українці не дадуться зіпхнути до ролі хуторянського чинника, бо

УКРАЇНСЬКА СПРАВА — ЦЕ ПРОБЛЄМА З ШИРОКИМ НАЦІОНАЛЬНИМ ТА ІСТОРИЧНИМ ЗАСЯГОМ.

Союз легіоністів та пеовяків, що є мотором того комітету, у своїй декларації з листопада 1937. р. жертвує українцям винародовлення без насилля. **Українці хочуть самостійного розвитку свого культурного, господарського і суспільного життя у своїх установах. Це природне право українців як народу.** Довкола тих установ витворилися неймовірні сплетні.

„Заявляємо, що не творимо їх як знаряддя боротьби. Не спрямовуємо їх проти держави. Посол Войцеховський говорячи про Церкву та про митрополита Шептицького, покликав собі як найважнішого свідка п. Гуллу. Ви, пане после, не знаєте, що ці Гулли разом зі Станиславом Грабським витали в 1915. р. ґен. Бобрінського. Супроти нечуваної образи, що тут сьогодні впала

УВЕСЬ УКРАЇНСЬКИЙ НАРІД ЛУЧИТЬСЯ З ПОЧУТТЯМ ГЛИБОКОЇ ПОШАНИ Й ЛЮБОВИ ДЛЯ СВОГО АРХИПАСТИРЯ.

Маю враження, що це не ви, пане после, підносите до свого рівня вулицю, але вулиця стягає вас, так ви говорили як референт. Посол Войцеховський намагається вбити клин між нас і нашого селянина. Заявляємо згідно всі, що **так подуману нормалізацію відкидаємо, як відкидаємо все, що нарушувалоб честь українського народу.**

„А що принесла нам нормалізація в обсязі діяльности уряду? Кольонізація йде далі, українські діти не можуть вчитися в українській мові, шиканують українську мову і навіть у судах відбирають присягу по польськи. У день свята Йордану українські посли дістали запросини до праці в соймі."

Пос. Войцеховський: Переборщення. В нашому громадянстві є велика пошана до вашої релігії.

Пос. Витвицький: Один староста сказав мені, що волить 10 комуністів, як одного українського націоналіста.

Пос. Бакон: Напевно жартував.

Пос. Витвицький: Пан преміер закидає нам нетерпеливість, але як ми можемо бути терпеливі в таких умовинах. Польща має велику історичну місію на сході Европи, але мені здається, що сьогодні деякі чинники роблять усе, щоб її втратити. Та все-ж не тратимо віри, що правда вкінці промовить та переможе.

НЕМА ПЛЯНУ В УКРАЇНСЬКІЙ СПРАВІ.

Після того промовляв жидівський посол **Зоммерштайн**, а по ньому пос. **Ганебах** (група полк. Славека), сказав між іншим: „В українській справі бракує нам планового діяння, а це використовують шовіністичні елементи обох сторін."

Пос. **Сухоржевський** теж торкнувся у своїй промові меншинного питання та навів заяву преміера у тій справі, яку він склав у буджетовій комісії. „Наша політика на окраїнах — говорив він — і наша тактика мусить служити добру держави. Збільшуймо потенціял нашої державної енергії через державну асиміляцію національних меншин та через пошану відрубности, промінювання нашої культури, але ніколи репресіями і створюванням привілеїв. Казав колись комендант Пілсудський у своїй промові до військових кольоністів, що не вільно нам стосувати легких і нервових засобів, що не вільно йти слідами Бісмарка чи Евлогія. Польща має перед собою довгий шлях і не можна їй з нього звернути."

Пос. **Гуттен-Чапський** говорив про жидівську справу.

ПОСВЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

НЕ МОЖЕ БУТИ БЕЗ ЗНАЧІННЯ 30 ВІДСОТКІВ МЕНШИН.

Пос. **Войтович** є тієї думки, що референт у своїй промові не прислужився польській справі. Атаку на митрополита Шептицького українське громадянство зрозуміє як атаку на себе, що нормалізації не вийде на здоровля. Ця нормалізація якби кінчила своє істнування. Польська державна рація на цьому не зискає, бо ані для одного поляка не може бути без значіння 30 відсотків національних меншин, що хочуть будувати з нами велику Польщу.

Голос: Чи вони цього щиро хотіли?

Пос. Войтович: Прошу вас, на їх місцях сиділи передтим люди, що не признавали польської держави, а ці завжди є за важними державними потребами і хочуть разом спільно з нами йти на дальшу історичну дорогу. Тисячу літ нас вязало і далі разом жити будемо. Ніодин поляк не викинув українця, ані українець поляка, а не вважаючи на алярмуючі чутки стан посідання поляків на цих землях не змінився. Польський елемент росте, а ці алярми можуть робити на чужих враження, що ми там боїмося. Не боїмося, бо ми власники держави. Не може бути для нас байдужою річчю, чи на випадок потреби стане 22 чи 34 мільони.

Пос. Бичинський: Напевно 22 мільони.

Пос. Войтович: Як ви так кажете, то ви не є поляком, що занадто далеко глядить. Те, що український селянин в 1935. р. голосував на польських і українських кандидатів разом — це великий успіх.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 26. Четвер, 16 (4) лютого 1888.

ОБОВЯЗОК НАРОДНЬОЇ ЧЕСТИ.

В 1886-ому році краєва шкільна рада ввела новим організаційним статутом у всіх народніх школах т. зв. доповняючу науку, що мала „своїм практичним напрямом" доповнити „непрактичність наших народніх шкіл". В науковому пляні завела шкільна рада „сказик крайови". На підставі того елястичного окреслення по селах вчили у тій доповняючій науці української та польської мови, але в містах та містечках тільки польської. У „допису знад Липи", що поміщений на першому місці цього числа п. н. „Доповняюча наука в народніх школах" є завлик, щоб домагатися української мови по містах, такого самого числа годин, що й для польської. Неприятці цього допису дають, що „учителі-русини вибирають своїми делегатами таких людей, котрі густо-часто не тільки що не боронять справ учителів-русинів та взагалі руських справ, але навіть ворожо супротн них виступають і через те побільшують неприхильний нам елемент у шкільних радах".

Тому, що згідно з найновішим законом у окружних шкільних радах рішалися найважніші справи народнього учительства і шкільництва, у допису така кінцева пригадка: „Тому не сумніваємося, що при найближчих виборах, що мають відбутися набуть у гравні ц. р., увійдуть до окружних шкільних рад як делегати учителів самі русини. Народні учителі виконають цим тільки свій обовязок — обовязок народньої чести!"

ЗАКОН ПРО ЖИДІВ.

У статті п. н. „Організація жидівських конфесійних громад" мова про проект закона, що мав упорядкувати організацію жидівського віроісповідання. На вступі „Діло" писало:

„Тайний і незбагнутий характер релігійної науки і релігійних місторій, поширювання засад дуже часто ворожих для інших віроісповідань, факти грубої нетерпимости, а подекуди навіть злочинів, що випливають з релігійних забобонів особливо нижчої кляси жидів, — дальше широка і нічим не спинена влада рабінів-чудотворців, що використовують нераз дуже несовісно свою духову паству — це принципи, які досить виправдують домагання загалу, щоб держава раз уже вмішалася в ті відносини та упорядкувала їх правними нормами".

„АНШЛЮС" ЗПЕРЕД ПЯДЕСЯТИ ЛІТ.

У віденському парляменті була дебата над справою продовження австрійсько-німецького торговельного договору, заключеного ще в 1879 р. Німецькі посли з лівиці Барайтер, Менґер та інші промовляли за тим, щоб замість продовжати договір, заключити з Німеччиною формальну митну унію, тобто влучити Австрію в Німеччину так, як ось Баварія чи Саксонія звязані з нею у торговельній ділянці. Розуміється, що проти того були протести, а „Діло" писало у статті п. н. „Німецький шовінізм у державній раді":

„Не входимо в шовіністичні аргументи, яких уживали на виправдання митної унії посли з лівиці. Замічаємо тільки, що серця панів Менґерів, Кноців та Барайтрів так далеко вже розгорілись любовю до ян. Бісмарка, що радіб нашу Австрію зробити васальною державою Німеччини. Користаючи з того, що політичні інтереси Австрії й Німеччини на нині ідентичні, хотіли би ті панове зробити Австрію складовою частиною великої та боготвореної ними Германії. Промови тих панів доходили вже до крайньої імпертиненції, а ціль їх була та, щоби наблизившись до Німеччини германізувати поволи Австрію, в якій славянський елемент має, як відомо, перевагу".

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

З ЖИТТЯ УКРАЇНСЬКОЇ СТУД. ГРОМАДИ В ПОЗНАНІ.

Дня 6. лютого ц. р. відбувися Загальні Збори У. С. Г. в Познані. Із звітів уступаючої управи бачимо образ життя і праці в Громаді, яка йшла по ріжних секціях. І так: Секція „Самопоміч" давала позички членам. Секція медично-фармацевтична помагала своїм членам через визичування відповідних лікарських приладів і препаратів та мікроскопу, що його закупила за власні гроші. Тим здержувала членів від приналежности до польських подібних товариств. Секція студенток вела харитативну та освітню працю. Врешті остання секція ім. П. Могили дбала про реферати і вела курси історії та географії України. Дальше із звіту уступаючого голови студ. Кіналя В. довідуємося, що одною з важних справ, на яку цього року звернули увагу управи У. С. Г., була справа студ. харчівні. Однак із браку відповідних фондів не можна було її вже цього року відчинити. Початок вже зроблений. Гроші збираються і по вакаціях ця харчівня буде відчинена. Громада

сама веде допомогову акцію серед студентства. І так цього року розділено 90 зол. поміж найбільш потребуючих студентів. Крім цього українському студентству в Познані приходить з помочю Допомоговий Комітет, який щомісяця присилає 20 зол. на домівку; позатим 5-ох студентів дістає допомогу з цього комітету. Із звітів інших членів управи довідуємося, що загальний оборот каси дав 2.131.92 зол.; секретаріят вислав 133 письм і дістав 131; бібліотека нараховує 422 чисел, часописів приходить до Гроші 14 і 17 журналів.

Нову Управу вибрано в такому складі: голова — Курчаба Олекса, заст. голови — Бадан Богдан, писар — Черкавська Емілія, скарбник Королишин Федір, — бібліотекар Савчук Зенон, прес. реф. Кришталович Ярослав, господар Адріянович Ярослава; члени управи: Самотулка Теодозій і Роздільський Богдан.

Загальні Збори намітили ще цілу низку побажань до нової Управи та плянів на будуче.

К. Я

НОВИЙ РУМУНСЬКИЙ УРЯД ХОЧЕ УСТУПИТИ?

У Букарешті ходять слухи, що патріярх Мирон просив короля дати йому димісію, імечуючи премієром Татареску; король димісії не прийняв. Про причини такого кроку патріярха говорять ріжно: Одні кажуть, що зробили на нього вражіння заміти Манію, інші — що він хотів уступити під натиском „залізної гвардії". Здається, уряд патріярха Мирона не чується на силах перемогти всі труднощі, які стоять перед ним.

В обороні Церкви та її Голови.

ВЕЛИЧАВА МАНІФЕСТАЦІЯ В ЧЕСТЬ МИТРОПОЛИТА АНДРЕЯ В ТЕРНОПОЛІ.

В неділю 13. лютого ц. р. в год. 10-ій рано вийшли процесії з обох тернопільських міських церков до монастирської церкви, де о. парох В. Громницький в асисті оо. Романишина та Якимовича відправив Службу Божу в наміренні українського народу та Екси. Митрополита. Проповідь виголосив о. Лемішка Ч. С. Після Служби Божої відспівали „Многая Літа" Митрополитові Андрееві та молитву „Боже великий". В богослуженні взяли участь велики маси народу.

Того самого дня, в год. 7-ій вечором відбулася у салі „Міщанського Братва" довірочна нарада, в якій взяли участь представники політичних партій, станів та установ. Нараду відкрив п. Остап Сіяк, голова Повіт. Комітету У.Н.Д.О., про напад пос. Войцеховського говорив проф. Павло Дяків, який при кінці своєї промови склав заяву, що ніякі сили не захитають нашого довіря до Митрополита та не поріжнять Пастира з його стадом, українським громадянством.

Цю заяву зібрані приняли як резолюцію. Після відспівання національного гимну головодсідник закрив збори.

„ТІШИМОСЬ, ЩО БОГ НАМ ДАВ ТАКОГО АРХИПАСТИРЯ".

Громадяни Лисятич, пов. Стрий, обурені виступом пос. Войцеховського, якого вони вибрали своїми голосами. У своєму письмі до Екси. Митрополита, яке підписало 340 осіб, заявляють свою вірність нашій Церкві та стверджують: „Тішимось, що в таких важких часах для нашої Церкви і Народу Бог дав нам такого Архипастиря"

СОЛІДАРНІ З ДУХОВНИМ ПРОВОДОМ.

Духовенство долинського деканату зібране на конференції 10. лютого ц. р. вислало письмо до Екси. Митрополита з заявою синівської відданости та солідарности з Духовним Проводом.

Всі долинські товариства вислали на руки Екси. Митрополита спільну заяву відданости та вислови обурення з приводу нечуваного нападу.

На закінчення загальних зборів читальні „Просвіти" в Домині дня 12. ц. м. після відповідної промови проф. Стефанишина присутні відспівали „Многая Літа" Митрополитові Андрееві.

ЗАЯВА ЧЛЕНІВ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" В ЯНОВІ.

Зібрані на спільній просфорі дня 12. лютого ц. р. члени читальні „Просвіти" в Янові, пов. Городок, ухвалили через аклямацію вислати до Екси. Митрополита письмо з заявою вірности греко-католицькій Церкві, глибокої пошани, синівської відданости і любови своєму Митрополитові.

ГРОМАДЯНИ ЗБОЇСЬК ЗАПЕВНЮЮТЬ МИТРОПОЛИТА ПРО СВОЮ ЛЮБОВ.

Громадяни Збоїськ коло Львова, вислали Митрополитові Андрееві заяву співчуття та запевнення синівської любови.

Мала помилка в виборі пудру,
а можете жахливо опоганити своє лице.
Не загрожує це тому, хто рішиться на високовартісний
Пудер „МЕРІДА"

З викладової сал.

Д-р Василь Сімович: „КУЛЬТУРА МОВИ". Пятий з циклю викладів, що їх улаштовує Т-во „Українська Захоронка", виголосив дня 10. ц. м. проф. д-р Василь Сімович на тему „Культура мови". На самому вступі прелєгент виясняв, що слід розуміти під „культурою мови", а саме свідоме плекання явищ мови в ріжних її виявах, а далі звсував історичний бік цієї справи: розвиток письменницької мови на всіх наших землях, як наше громадянство ставилося до цієї справи, зокрема письменники, старше покоління, молодь і дім у довоєнні і післявоєнні часи. Довше зупинився над післявоєнними часами і ствердив, що літературний розвиток спільної всім, єдиної української мови поступає тепер гігантичними кроками вперед, та тільки у тому процесі не видно якогось свідомого підходу, ми кермуємося тут більше почуттям. Під сучасну пору ані школа, ані дім не культивує мови (з писаною мовою виходить краще).

Напринець прелєгент спинився над дитячою мовою. Тут вирізнив два становища: педагогічне й мовознавче. Не брак вихователів, які заступають погляд, що не слід плекати окремої дитячої мови, хай, мовляв, дитина звикає до мови старших. На цей погляд він не зовсім погоджується. Треба дозволити дитині вживати її дитячої мови, але не слід самому вживати — хіба деколи — дитячих слів. Дитина, підростаючи, позбувається свойого дитячого словника. Зате довго, а то й на ціле життя, залишаються вживані дітьми форми й неправильна ортоепія. Від цього треба дитину зразня відзвичаювати. Але дещо (імення) входить до лексикону родини, а то й у літературу (напр. у Шевченка: неначе лиля в льолі білій...).

З мовознавчого боку дитяча мова незвичайно цікава, бо є теорія, що як у дитини, колись вона розвивалася в даного народу в його дитячих літах. Дитяча мова, це окрема „мова функцій" й її окремо треба студіювати.

Висновок: з дитячою мовою не слід воювати, з нею тільки треба вміло поводитися. До того необхідне свідоме плекання мови перш усього в родині.

Салю „Бесіди" щерть була виповнена публикою, головно молодою, що живо цікавиться усіми складними питаннями змін і розвитку української мови.

Я. К.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Два присуди.

ІНЖ. А. ДОБОШИНСЬКИЙ — 2 РОКИ АРЕШТУ; 19 УКРАЇНСЬКИХ СЕЛЯНСЬКИХ ХЛОПЦІВ — 113 РОКІВ ВЯЗНИЦЬ.

У вівторок 16. ц. м. вечором у Львові скінчився голосний процес проти інж. А. Добошинського за збройний „напад на Мисьленіце". І ось по другій розправі присяглі судді знову заперечили 9 питань щодо вини підс. Добошинського, а потвердили лише одно питання у справі нападу на станицю поліції в Мисьленіцях і забрання крісів та муніції. На основі такого вердикту присяглих суддів трибунал засудив інж. А. Добошинського на один рік арешту за провину зі ст. 252 к. к. (напад на станицю поліції) і на рік арешту за провину зі ст. 47. розпорядку президента про зброю. Прихильники Добошинського приняли з великим вдоволенням вердикт, не скриваючи своєї радости. Одночасно польські студенти уладили перед окружним судом при вул. Баторія демонстрацію за звільненням Добошинського, який — зрештою — вийде вже в червні ц. р. і так на волю, бо трибунал зачислив йому слідчий арешт від хвилини його арештування.

Зовсім інакше виглядає епілог теж голосного великого політичного процесу в Золочеві проти 30-ох молодих українців з Радехівщини, який закінчився в понеділок 14. ц. м. пізним вечором. На основі вердикту присяглих суддів трибунал окружного суду засудив 19-ох молодих українців на кари від 1 до 12-ох років вязниці і на втрату громадянських прав. І так Богдана Казанівського, 22-літнього кооператора, **трибунал засудив на 12 років вязниці;** Дмитра Кушнірського, 25-літнього ткача, **на 11 років;** Василя Демчука, 25-літнього кравця, **на 10 років вязниці;** Івана Шпака, Володимира Фединишина і Теодора Куца — **по 7 років вязниці;** Евгена Апонюка, Павла Пушика, Гриця Казанівського, Василя Шишку, Василя Ковалишина, Івана Матерацького — **по 5 років вязниці;** Івана Карпюка, Василя Паньчука, Василя Кухту та Івана Стеціва — **по 4 роки вязниці;** Василя Войтіховського **на 1 рік вязниці;** Антона Гричаника і Стефана Харчука **по 6 років** вязниці.

Засуджені відповідали за приналежність до ОУН., а чотирьох з них ще за розкидання летючок. **Проти цього присуду оборонці заповіли касацію.**

Теорія імовірности.

— Куди так спішитесь, пане професоре?

— Іду до колектури по льотерійний лос.

— Ви? Людина, що кермується тільки холодною логікою рахує на виграш на льотерії?

— Це зовсім не пусті мрії, мій пане, це певність математично доказана. Чи ви чували про теорію імовірности? Знаменитий англійський письменник Гакслей сказав жартуючи, що якби шість мавп бездушно вдаряли в клявіш машини до писання, то за мільйон мільйонів років повстав би з тієї писанини не тільки котрийсь з творів Шекспіра, але напевне всі твори, що находяться в Брит. Музею. Виясню Вам це докладніше. Оперування поняттям мільярда літ—це як на людський розум — мрячне, невловне, позбавлене того реалізму, який ми хочемо бачити в льотерійній грі. Коли ви будете роздавати карти до гри чотирьом особам, постійно та сумлінно їх мішаючи, то напевне прийде така хвилина, що всі чотири партнери дістануть по 13 карт одного коліру. Коли це наступить? На це відповіді, чисельно вирахованої, дати вам не вспію. Всеж буде це на дорові, яку в математиці називаємо відтинком від зера до плюс безконечности. Вас лякає ця безконечність. Закреслений мною відтинок часу є тільки в теорії так продовжений. Дирекція Клясової Льотерії відтягаючи з гри 35.000 льосів дуже скоротила ту дорогу, по якій мандрує імовірність виграш. Зокрема вводячи пятки льосів замість дотеперішніх чвертьок, збільшила ще більше виглядн прихильників льотерійної гри.

Тепер, як бачите, моя теорія імовірности не є така мрячна, як це вам спочатку здавалося. І тому ви, мій приятелю, не дивуйтеся, коли старий, холодний професор фільософії біжить зранку до колектури, щоб використати вільну годину на купно льосу до першої кляси сорокпершої льотерії, коли знає, що тягнення починається вже 17-го лютого.

Сторінка без політики.

Король Антін I.

Претенденти на королівські престоли — це доволі буденне явище. Такі претенденти — це іноді звичайні обманці, часом спекулянти, густо часто божевільні а вже найрідше явище це претенденти, що можуть у якійнебудь формі та мірі виказати свої права до престолу.

У Льондоні появляються претенденти періодично. Саме тепер таким претендентом є колишній поліцай Антоні Віліям Гол, який мешкає в одній із північних дільниць Льондону. Кожної суботи виступає він із промовами у Гайд-парку, де збирає довкола себе юрбу цікавих, яким розказує свій родовід.

Гол є — як він сам каже — простим нащадком Генрика VIII. і тимсамим має більше права до англійського престолу, як теперішний король Юрій VI.

Генрик VIII., запевнює Гол, мав від Анни Болейн сина, який вродився йому ще в той час, коли він не був ще жонатий з нею, лиш із Катариною Арагонською. Дитину віддали тоді на виховання до хуторянина Гола. Хлопчина дістав теж відтак від свого прибраного батька прізвище Гол.

Доки ще жила Єлисавета, він не міг зголосити своїх прав до престолу, бо Єлисавета не завагалась би відрубати голову своєму рідному братові.

Нащадки Гола теж не подумали про свої права до престолу і так воно було аж до тієї пори, коли Гол рішив виступити як претендент.

Льондонські журналісти випитували Гола і заявили, що він не божевільний, лиш чоловік справді переконаний щодо свого високого походження.

У розмові з журналістами, Гол заявив, що він не думає отверто виступити проти короля Юрія, що добре зясовує собі з того справу, що він був поліцаєм і не хоче викликувати ніякої ворохобні ні повстання. Одначе він вірить, що дібється того, що законними засобами його права прослідять, і що не пізніше, як 1940 р. він матиме свою резиденцію у Віндсорі. Там він уладить величезний бенкет для всіх мешканців.

Найкраща подяка Рідній Школі за святочні бажання приходить чеком Рідної Школи.

Бельгійський Вейдман.

В Бельгії арештували якогось Брю, якого вважають наслідником Вейдмана.

Кілька тижнів тому недалеко Антверпену, на березі Шельді він убив і закопав трупа молодої жінки, Жілі де Капенер, яка була його любкою. У грудні минулого року, підчас прогулки за місто вони посварились і Брю застрілив тоді молоду жінку.

— Я до тієї міри налякався — заявив Брю на слідстві — що покинув трупа на місці і виїхав поїздом до Брісселі. Та чергового дня я купив лопату і вернувся на беріг ріки. Труп лежав ще на давньому місці... Я викопав яму і швидко закинув тіло піском. Жакет Жілі взяв я зі собою.

Після того убивник ще кілька разів вертався на беріг ріки і блукав довкола того місця, де була закопана його жертва.

Підчас ревізії в мешканні Брю знайшли жіноче плаття і трохи дорогоцінностей, які були власністю Берти Петі власниці кавярні в Ганда. По довших допитах Брю признався, що він і її убив. Поліція підозрівала також Брю і в убивстві Жанини Гозе, жінки легкої поведінки, якої трупа знайшли минулого року в кімнаті одної з брюсельських гостинниць.

Брю признався і до того вбивства. Таким чином він признався вже до трьох злочинів. Поліція підозріває, що він виконав ще й четвертий злочин, а саме убивство в Ліежі. Ця справа ще непевна, бо поліція не дістала матеріялів до слідства з Ліежу.

Бельгійського Вейдмана віддадуть під обсервацію психіятрів, бо підчас слідства робить він враження наскрізь істеричної людини. Брю убивав не для грошей, або виключно для грошей. Він садист. В Генуї, Брісселі і Ліежі шукав він жертв серед жінок легкої поведінки і за кожним разом душив їх.

—o—

Походження слова „бюрократія".

Уживаємо часто слова „бюрократія", якого походження сягає в давні віки. В італійській мові прикметник „буїо" в еспанській „буйо" — значить темний, понурий колір і після всякої правдоподібности походить з латинського слова „буррус". У старофранцуській мові „ля бюре" і „бюро" значить рід грубої вовняної матерії. В дальшім етимольогічнім розвитку, стали називати „бюро-м" урядові столи, покриті темним сукном, урядові льокалі, врешті і урядовців, що працювали там. Назву урядового сукна перенесли згодом на самих урядовців. Під „бюрократизмом" (від грецького — „кратейн" — управляти) розуміли тоді адміністраційну систему, що в ній рішальний голос має одна людина, шеф, у протиставленню до колегіяльної влади, де вирішали більшістю голосів.

Згодом слово „бюрократизм" набрало відмінне значіння для окреслення урядничої системи, бо первісно було воно тільки попросту назвою відповідного способу управи краєм, який в ході історії розвинувся на підставі колегіяльної системи.

—o—

Ріжні цікаві речі.

Абісинська азбука має 208 букв, етіопська і татарська 202, санскрит 50, церковно-славянська 42, російська 41, українська 33, польська 45, вірменська 38, георгійська 35, перська і коптійська 32, арабська 28, еспанська і словенська 27, німецька, голяндська й англійська 26, латинська 25, грецька 24, еврейська, халдейська і асирійська 22, італійська 22, бенгальська 21, бірманська 19. Найменше букв має азбука на острові Санліч, бо має всього тільки 12.

*

Віддавна вже відоме, що сир не однаково стравний, залежно від сорти. Докладні досліди виказали, що найстравніші сири це: Честер, Рокфорт, потім йде: Ементалєр, Горгонцоля, Нойшатель, Романдоно, Ротенбург, Маянц, Брі. Найнестравніший є швацярський сир.

*

Видра є знаменитим рибалкою. У воді вона з тим, чим лис на суші. Вона вміє загнати риби до неглибокої води, щоб могла її без труднощів рибирати. У глибокій воді женеться за рибою, підпливає під неї і нечайно її ловить. Часто чатує на добичу на камені, а побачивши її, кидається на неї, і все з добрим вислідом. Їдає тільки мясисті кусники, тверді частини відкидає. Натрапивши на громаду риб, дуже скоренько загризає одну по одній і викидає на беріг. Зловити видру дуже тяжко. Її рідко можна застукати на суші, а коли вже її вдасться подибати, то вона кидається й боронить зубами. Часом можна її зловити в залізо. Молода видра дається легко освоїти і привчити до ловлі риб, а часом і до ловів на качки. Видри виводяться у наших ставах і річках та по свому господарять серед риб. Коли риби зникають, то це лишне приписуємо ріжним причинам, а тільки не видрам. Їх треба нищити, або бодай в якийсь спосіб обмежити їх „нераціональну господарку" серед риб.

*

Мілірд у сріблі важить 5.000.000 кг., в золоті 322.580 кг., в банкнотах по 1.000 фр. 1.780 кг.; по 100 фр. 11.500 кг. Щоби перенести 1 мілірд в тисячфранкових банкнотах, на те треба 18 мужчин, у 100 фр. аж 115 мужчин. Щоби перенести мілірд в золоті — треба на це 3.225 осіб, в сріблі 50.000 осіб. Мілірд в 1.000 франкових банкнотах творить 2.000 томів по 10.000 сторін.

КИТ У ПРИСТАНІ САН-ФРАНЦІСКО.

До пристані Сан-Франціско заплив зовсім припадково велитенський кит, довгий на 20 м. і не міг ніяким чином з тієї пристані виплисти. Кит беться при виході з пристані, викидає цілі фонтанни води, збиває довкола себе хвилі, одначе не може ніяким чином вирватися знову на повне море. Всю плавбу мусіли у пристані припинити.

Юрба, яка зібралася на березі, вже назвала кита „Вінні". З Голівуду пригналися кінооператори.

З берегу можна зовсім добре бачити величезний кадовб „Вінні", покритий морськими мякунами, водоростинами та трісками якогось старого судна.

Старий китолов, капітан Люї Лен запевнює, що кит „зійшов із глуздів" і став тепер особливо небезпечний. Він може кинутися на якийнебудь човен, або невеликий пароплав і перевернути його як горіхову лушпину. Капітан Лен звернувся із закликом до всіх гарпунників і добровольців Сан-Франціска зорганізувати на кита лови, які радше будуть подібні не до ловів, лиш до різні.

—o—

ПОРТІЄР ОРНІТОЛЬОГ.

В Оксфорді, в одній з більших гостинниць служить старець-портієр, на прізвище Джордж Тікнер, який вечорами викладає професорам оксфордського університету лекції орнітольогії.

Тікнера вважають одним із найкращих знавців птахів, їх звичаїв та життя.

Своє знання черпав не так із книг, як з особистих дослідів, обсервацій та помічень. Увесь свій вільний час проводив він у лісах та полях, слідкуючи за птахами. Його виклади, на думку професорів, незвичайно цікаві і дають завжди багато нових подробиць.

Тікнерові нераз пропонували виступити публично. Він дістав навіть пропозиції з Америки, виїхати туди й виголосити цілу низку викладів. Одначе той скромний чоловік вперто відмовляється виїхати, хоч на такій подорожі заробив би він, без сумніву, доволі грошей, щоб спокійно прожити решту свого життя.

—o—

СПРАВА ВІОЛЄТИ МОРІС.

Ми вже писали про артистку-дівчура, яка 26. грудня м. р. застрілила на чердаку свого яхту б. легіонера Жозефа де Кам, який хотів вдертися під впливом заздрощів за своєю приятелькою до її каюти.

Віолету спершу арештували, опісля по пяти днях випустили на волю. Саме тепер припинили проти неї слідство, бо виявилося, що акторка вбила для власної самооборони.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Добрий клієнт.

До фризіера приходить якийсь добродій з малим хлопцем:

— Стриження, голення й миття голови! — каже він до фризіера.

Коли фризіер упорався вже з роботою, тоді гість питається:

— Маєте може припадково папіроски?

— Ні, але тут недалеко є крамниця...

— Добре, я скочу туди, а ви за той час обіпніть цьому хлопцеві волосся.

Гість вийшов — і не вернувся. Коли фризіер обстриг хлопця, каже до нього:

— Алеж твій батько бариться.

— Таж він зовсім не є моїм батьком. Той добродій зустрінув мене на вулиці і запитав, чи я не хотів би обстригтися.

Музична саля.

Підпеньок щойно оженився й показує своєму приятелеві нове мешкання. Вкінці запровадив до одної кімнати й каже гордо:

— А це наша музична саля.

— Музична саля? — дивується приятель. — Адже тут нема ні фортепіяну, ані інших музичних інструментів.

— Так, — притакує Підпеньок — але в цій кімнаті можемо найкраще слухати радіовий голосник наших сусідів.

Спроба поправи.

Суддя: Кажете, що ваш чоловік пропиває цілу свою платню і кривдить таким чином вас і дітей. Справді погана справа. Але чи не пробували ви колинебудь вплинути на чоловіка, щоб він поправився, заки ви прийшли з тою справою тут перед суд?

Позовниця: Так, пане раднику, але за кожним разом вмішувалася між нас поліція.

Канада не вмішається до далекосхідної війни.

Канадійський премієр заявив, що Канада вважає супроти японсько-китайської війни позицію невтральність. Канада буде співпрацювати з іншими урядами у тому напрямі, щоби привернути на Далекому Сході мир шляхом посередництва.

НИНІ в АПОЛЬО

Велика баталістична фільма „Остання сальва". Боротьба англійських військ з арабами, якої тлом є

ЦІСАРСЬКА ДОРОГА БАҐДАД-ІНДІЯ

В гол. ролях: Кейт де Надь, Пер Рішар Вільм (офіцир контр-розвідки). Пер Ренуар (майор роза дни), Гме Шаріоль (полковник англійських військ)

Просфори.

ПРОСФОРА „СЕКЦІЇ ГАСТРОНОМІЧНОГО ПРОМИСЛУ" ПРИ С. У. К.

Недавно (бо ще нема навіть року від основання тієї секції) заснована та незвичайно рухлива Секція гастрономічного промислу при Союзі Українських Купців уладила у вівторок 15. ц. м. у домівці СУК при вул. Ґродзіцьких традиційну Просфору для своїх членів і запрошених гостей.

На цьому святі наймолодшої та, покищо, чисельно найменшої секції українського купецтва (к. 80 членів, з того 70 таких, що точно платять свої вкладки і виконують свої обовязки) збралося к. 80 осіб. Просфору і свічі поблагословив **о. сов. В. Садовський** у приявності **о. Хомина.** О. парох виголосив теж при цій нагоді відповідну промову, заохочуючи членів молодої Секції до витревалої і послідовної праці.

Опісля привитав гостей, представників преси та установ голова Секції **п. Дружбяк** і поділився з присутніми просфорою.

Підчас смачної і щедрої вечері (годиться відмітити при тім складність і ввічливість обслуги з направду професійною прецизністю молодих кандидатів гастрономічного промислу) промовляв голова СУК **дир. Скопляк** висловлюючи радість, що українське купецтво розвивається у всіх ділянках і що вкінці гастрономи, які досі щезали зовсім у чужому морі, затрачуючи свій обряд і свою національність. Створення секції — це перший крок до створення українського гастрономічного промислу.

Відтак промовляв від редакції „Торговля і Промисл" **інж. В. Несторович,** від „Діла" **ред. Р. Сливка,** від „Нового Часу" **ред. Я. Шавяк,** від Пром-Банку" п. Мицик. Промовцям і гостям подякував в імени проводу Секції **п. Пастернак.**

При кінці Просфори забрав слово **п. Шпак,** один із основників Секції, власник нововідкритого ресторану в Ринку (ріг Сербської і Ринку), який подав коротко історію та труднощі звязані із заснуванням Секції.

Після офіційної частини відбулися товариські забави з танцями, до яких приграваав джез Яблонського.

Другі снідання і вечері

поручає в нововідкритій кімнаті до снідань і складі вуджениии знаний український гастрономічний промисловець

МИХАЙЛО ШПАК

Ринок 11 біля „Просвіти".

НОВИНКИ.

— **Першорядний** фризіерський сальон для пань і панів **БОГДАНА МАКОЛЬОНДРИ** перенесений з днем 15. ц. м. на вул. **Ґродзіцьких 4** (біля аптики Терлецького). Поручається увазі П. Т. Громадян. 396 1—5

— **Добра нагода!** До 25. лютого ц. р. даємо змогу нашим клієнтам закупити полотна на білля і постіль по знижених цінах з нагоди „Білих днів". **„MANUFACTURA"**, Львів, Капітульна Площа 3. 389 1—3

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 18. лютого в год. 7. веч. На сходинах виголосить д-р Ярема Малис реферат п. н. „Боротьба з пошестями в Переяславському Земстві 1917. р." 390

— **Традиційний Баль Основи** був колись кульмінаційною точкою карнавалу. Чи знаєте чому? — Бо українські техніки вміють не тільки бавитися, але й улаштовувати забави. — Схочете певно переконатися? — Прийдіть на **Великі Вечерниці Основи** 5. березня в репрезентаційних салях Союзу Залізничників при вул. Кентшинського 54—56. Запрошення на вечерниці вже можна дістати в домівці Т-ва, пл. св. Юра 5, тел. 278-61. від год. 12—14 кожного дня. 173

— **Не забувайте,** що дохід з Вечерниць Рідної Школи, які відбудуться 19. лютого ц. р. призначений увесь на зимову поміч для дітей Кружка ім. Ганни Барвінок, тому мусимо на вас піти. Забава заповідається знаменито, бо танці відбуватимуться в двох салях Народнього Дому і Бесіди. Добірний буфет в управі паль комітетових. 385

— **„Українська кооперація"** — відчит на цю тему м-ра З. Книша, який мав відбутися в минулому тижні заходом Т-ва Абсольвентів Торговельної Школи, з технічних причин відбудеться невідкладно в четвер 17. лютого ц. р. в год. 19.30 у домівці Т-ва (вул. Куркова 14а, II. пов., Купецька гімназія).

— **Українка в чужій пресі.** Голяндський католицький літературно-науковий журнал „De Linie" у Лейді у двох випусках за січень та лютий ц. р. приносить більшу статтю нашого істория проф. д-ра М. Чубатого п. н. „Гофдпроблемен дер керкелійке геренігінг ін Ост-Европа", де автор обговорює проблему церковного обєднання в Україні в минулім та під сучасну пору.

— **Збори Т-ва „Сила".** В неділю 13. ц. м. відбулися в жовтій салі Народнього Дому при вул. Рутовського 22 загальні збори Т-ва українських робітників „Сила" у Львові. До Виділу ввійшли: 1) Музика Павло — голова, 2) Свинцький Евген, 3) Савка Іван, 4) Морський Павло, 5) Кіндій Марійка, 6) Грицай Ірина, 7) Книш Олекса, 8) Лебедь Василь, 9) Валько Володимир, 10) Шевчук Михайло, 11) Білоус Василь, 12) Хомин Теофіль — члени; 13) Чорний Осип, 14) Мончак Василь — заступники; Контрольна Комісія: 15) Максим Онуфрій, 16) Охримович Іван і 17) Михайло Гриневець. Збори закінчилися відспіванням національного гимну.

— **Вистава образів** З. Валішевського вже відкрита в салі професійного союзу артистів пластиків при пл. Марійській ч. 9. Вступ для молоді вільний.

— **„Тварини і природа в мистецтві".** Ліга охорони тварин у Львові уладжує в березні ц. р у промисловій палаті при участи союзу артистів-пластиків виставу „Тварини і природа в мистецтві". Ліга приймає експонати на згадану виставу від 27. ц. м. до 3. березня ц. р.

— **Новий Виділ Філії „Союзу Українок" у Львові.** У вівторок 15. ц. м. відбулися Загальні Збори львівської філії „Союзу Українок" у домівці „Молодої Громади". Збори відкрила голова філії п. Іванна Бережанська, ними проводила п. М. Рудницька. По звітах секретарки, референток і делегаток кружків „С. У." розвинулась оживлена дискусія, що тягнулася майже дві години. Збори одноголосно признали абсолюторію уступаючому Виділові. До нового Виділу ввійшли: Ірина Гладишовська, Ольга Сухa, Ольга Дучимінська, Мирослава Головка-Луців, Стефанія Мартиняк, Анна Воробцева, д-р Ірина Сімович, Стефанія Федорчак. — Заступниці: Меланія Миговичева, Юлія Чумова, Іванна Пазуняк. До Контрольної Комісії: Іванна Бережанська, Марія Стефанюкова, Зеновія Майковська. Збори закінчились відспіванням національного гимну. Слід згадати, що прияві рішили вислати до Митрополита письмо з висловами любови і вірности Церкві.

— **Понад 18.000 книжок у гімназійній бібліотеці.** Міністерство закордонних справ і шкільництва в ЧСР. передали бібліотеку Українського Педагогічного Інституту ім. М. Драгоманова у Празі українській реальній гімназії у Модржанах понад 11.000 томів. Крім того громада кубанців також передала гімназії частину своєї бібліотеки до 400 книжок. Бібліотека гімназії має понад 18.000 книжок. Раніше управа бібліотекою і спів у гімназії були в руках проф. Яковенка. Тепер бібліотека так збільшилася, що вимагає окремої сили. Тому проф. Яковенко веде лише бібліотеку гімназії, а на місце професора співу запрошено доц. Українського Педаг. інституту, визначну українську дириґентку, пані Платонілу Росіневич-Шуровську.

— **Добра пропаганда.** Поміч Рудогорцям уладила 9. ц. м. вечір з танцями під гаслом: від Ашу до Ясіні. Крім чехів і словаків зі своїми народніми танцями виступили німці й мадяри з балетними танцями та п-і Нікольська зі своєю школою. Несподіванкою вечора був виступ союзу українських підкарпатських студентів з 6 парами в українських народніх і гуцульських строях. Виступали в 2-ох точках з коломийкою і катериною та обома наворотами викликані ще раз. Крім того танцювали аркана і гопака, вибираючи голосні оплески. П-і Нечасова (дружина міністра) зацікавилась українськими строями, про які давала пояснення представлена їй українська група. Панна Антоновичівна дістала нагороду за свій гуцульський стрій.

— **„Адам Сапіга й українська справа".** На цю тему виголосить д-р Ст. Кеневич реферат у пятницю 18. ц. м. в год. 5-ій пополудні в салі Українського Наукового Інституту у Варшаві.

— **146.000 гектарів землі на кольонізацію.** В „Деннику Законів" з 15. ц. м. появився розпорядок ради міністрів про парцеляційний плян на 1939. р. Парцеляційний плян передбачує на парцеляцію 146.000 га землі; з того у станиславівськім воєвідстві 3.000 га, у тернопільськім 10.000 га, у львівськім 8.000 га.

— **Президія Господарської Ради.** До Президії Господарської Ради для Наддністрянщини ввійшли такі особи: д-р М. Шарський — голова; заступники: д-р Папара, інж. Тирович, дир. Маковський, пос. Відацький (Тернопіль) м-р Котлярчук (Станиславів), сен. Остап Луцький та д-р Ясінський.

— **Кіно „Марусенька"** повідомляє, що висвітлює і далі буде висвітлювати лише найкращі фільми, яких досі у Львові ніде не оглядали. Гепер іде в „Марусенці" найновіша фільма виробні „Ню Юніверсал" на 1938 р. „Магічний ключ" із Борисом Карловом і Д. Роджерс. Ця фільма дозволена міністерством внутрішніх справ і для молоді від 7 літ. Крім того кожного сеансу висвітлює кіно „Марусенька" звуковий тижневик і додатки.

— **Напади на ресторани.** Минувшої вівторка пізним вечором група невідомих осіб увійшла до ресторану Рубінфельда при вул. Словацького ч. 14., де напасники здемолювали уладження, побили присутніх осіб, знищили товар на виставі і вибили вист. шибу. Крім того невідомі напасники вибили шиби в ресторані Вінда при вул. Коперника і в ресторані на розі вул. Коперника та Сикстуської. Поліція шукає за винуватцями.

— **Львівська хроніка.** Слідчий відділ арештував та передав до суду 29-літню служницю Анелю Грабяш (Яховича 8) за те, що покинула дитину. — На Марійському Майдані трамваєвий віз ч. 10 наїхав на таксівку власности Петра Денеса та ушкодив її. — На Жовківській вулиці занедужала нагло 48-літня Анна Кушко (св. Мартина 31), яку логотівля відвезло до шпиталя. — Ольга Жебрацька (Травгута 1) повідомила поліцію, що ще 10. ц. м. невідома жінка залишила в неї дитину мужеського полу, що має 5 тижнів і втікла. — З балькону 1-го поверху готелю „Уніон" при вул. Різницькій 15 вискочив з наміром самогубства 17-літній торговельний практикант Чеслав Вітек (Зибликевича 5) і зломив собі руку та потовкся.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

— **Сніги на Волині.** В останніх днях на Волині впали такі сніги, що автобусову комунікацію треба було припинити на відтинках: Рівне—Бугрин, Рівне—Дубно—Кремінець, Межиріг—Людвіполь, Моквін—Березне і Клевань-Держава. Майже всі поїзди прийшли до Рівного з запізненням.

— **Застрілився зі страху перед вязницею.** У Варшаві застрілився у власному помешканні б. староста Станислав Кравчук на вістку про його арештування за зловживання.

— **Застрілили поліцая.** Підчас погоні поліції за ватагою бандита Русіна члени ватаги застрілили поліцая Яна Рудницького. Підчас перестрілки з поліцією згинув бандит Висоцький.

— **Краєва хроніка.** Дня 14. ц. м. в Бориславі та Дрогобичі вибух страйк дружарів, що домагаються підвищки платень. — В Раві Руській 35-літній залізничний кондуктор дістався під колеса вагону так нещасливо, що згинув на місці.

— **Експортер збіжжа обманцем.** Поліція арештувала у Кракові Давида Зайдемана, купця зі Стрия, який від червня м. р. скривався перед поліцією. Зайдеман стратив великі суми на експорті збіжжя і зруйнував багато осіб, які передали йому свої ощадности. Крім того вистa-

Хто вже раз ужив
Мила „Центросоюзу"
цей вживатиме його постійно.

зив Й. Кальманові чек на 8.500 зол., але без покриття. А що Зайдеман утік зі Стрия — влада розіслала за ним стежні листи і щойно тепер його арештували.

— **Зріст присудів за шпигунства.** Статистичний уряд Чехословаччини оголосив такі цікаві числа: В роках 1924—26 суди засуджували пересічно по 897 осіб за нарушення закону про охорону республики; в роках 1927—29 пересічно 747 річно; в роках 1930—32 по 1275 осіб річно; в роках 1933—35 по 2.387 осіб. За дальші роки нема статистичних даних. Зі загального числа засуджених у 1935 р. за згаданий злочин припадає на чехів і словаків 1215 осіб, на німців 1.017 осіб, на мадярів 282 особи.

— **Члени цісарської родини — сестрами милосердя.** До військового шпиталю в Токіо зголосилось сімох членок цісарської родини, як сестри милосердя.

— **Полярна зоря** появиться знову над Европою 22. ц. м. її появу передбачують англійські та німецькі астрономи.

— **Повінь комуністичних видань.** Дирекція почт і телеграфів у Буенос Айрес сконфіскувала в січні ц. р. 23.149 примірників ріжних часописів зі Швайцарії, Мексику, СССР, Еспанії, Франції і Злучених Держав за статті комуністичного змісту.

З опери.

„КАРМЕН" ІЗ ГАСТРОЛЯМИ КОНХІТИ ВЕЛЯСКЕЗ І НОРБЕРТА АРДЕЛЛІ.

Безсмертна „Кармена" Бізета, виставлена в оперним стаджіоне у Львові 12. ц. м., є мабуть одиноко у своїм роді оперою італійсько-французького стилю, у якій головна титулова партія, написана для контральта, домагається від артистки не так вокальних, як драматично сценічних вальорів для її відтворення. Найкращим цього доказом була креація цієї ролі селянською співачкою К. Велаской, якої голосові прикмети лишали неодно до бажання, але зате її темперамент, сценічний талант, апариція і культура сотворили постать цього складного типу, повну життєвої правди і сили та артистичної міри. Добрим її партнером під кожним оглядом був літерний віденський тенор Норберт Арделлі у ролі Дон Хозе, хоча і його голосові прикмети не переходили пересічної міри.

Зате обсада вдячної ролі тореадора Ескаміля (Л. Рейхан) була рішуче за слаба під оглядом вокальних данних, темпераменту й маси. Слабо також була обсаджена партія Міхаелі, ще слабше ролі циганок Фраскіти і Мерседес, виконавці яких уже могли б піти у відставку. З решти менших ролей слід відмітити хіба ще п. Романовського як офіцира Зуніга.

Цілість йшла шабльоново, без драматичного темпа і нерву.

С. Л.

З кіна.

КІНО ЕВРОПА: „ДУНЯ".

Фільма зроблена на мотиві коротенького Пушкінового оповідання „Стаційний смотрітель", з якого сценарист запозичив тільки ідею про гостинницю на перехресті шляхів, де подорожні змінали і наймали коні. Власник цієї сільської гостинниці мав гарну молоденьку доньку, яка подобалася подорожнічкам і одного разу втікла вона з одним офіцером до Петербурга. Французи витягли з цього нарису складну історію з дуже доброю інтригою, відтворивши прегарно сільську обстанову, з дальшою дією у Петербурзі. Треба подивляти простоту сюжету і засобів, якими режисер та артисти добули якнайкраще драматичне вражіння. Типи підібрані так, якби їх грали самі росіяни; головна роля Гарі Бора — чи не найбільшого сучасного фільмового артиста — сама може виповнити ввесь сеанс. Дуже добре грають теж Жанінa Кріспен і Жорж Піго. Фільма тримає ввесь час глядача у напрузі, має великі мистецькі прикмети і залишає якнайкраще вражіння.

КІНО КОПЕРНИК: „КОРАБЕЛЬ НЕВІЛЬНИКІВ".

Фільма, що нагадує славне „Бавнті", основана на якійсь американській повісти. Її дія — часи безпосередньо після скасування торговлі невільниками коло 1860 р., коли Америка та Англія переслідувала всіх контрабандистів-торговців живим товаром. Корабель, що має стати одним із найживіших у забороненій торговлі мурінами між Африкою та Америкою, має двох проводирів — капітана та його старого помічника. Капітан — людина по суті чесна, переживає одного дня велику духову кризу, закохавшися; він хоче зірвати зі своїм минулим і розпустити всю свою залогу, щоб почати нове життя. Та для членів його залоги — моряків це однозначне з утратою заробітку і вони збунтовані проти нього примушують його до дальшої праці на становищі, за яке загрожує йому шибениця. Дві головні ролі грають у цій фільмі Ворнер Бакстер, що так часто відтворює трагічні ролі людини чесної, заплутаної в якусь несамовиту інтригу і Волес Бірі — незрівняний у ролях безоглядних морських пяниць.

Просимо памятати
зол. 1·50
про вирівнання належитости в сумі 1·50 зол. за післаний Вам календар КРИНИЦЯ на 1938 рік — Гроші просимо переслати блянкетом П. К. О. ч.: 504.060 на адресу „ДІЛО", Ринок ч. 10.

Відозви й комунікати.

ПАЛОМНИЦТВО НА МІЖНАРОДНІЙ ЕВХАРИСТІЙНИЙ КОНГРЕС У БУДАПЕШТІ.

Цього року від 25. до 29. травня відбудеться в Будапешті 34-ий в черги Міжнародній Евхаристійний Конгрес. До участи в ньому запрошено всі католицькі народи світу, які напевно будуть заступлені там численними паломництвами. Нема сумніву, що багато українців-католиків схоче взяти участь у тій міжнародній маніфестації на честь Евхаристійного Христа Царя. В тій ціли Марійське Товариство Молоді у Львові, що від 1925 р. зорганізувало вже 3 подібні паломництва до Риму й одно до Люрдів (у Франції), підняло також організації паломництва до Будапешту, а саме при помочі бюра подорожей „Орбіс" у Львові. Паломництво виїде зі Львова під проводом наших владик 24. травня, так, щоби вже 25. травня рано бути в Будапешті. Кошти паломництва устійнено відповідно до кляси, до якої хто з паломників схоче належати, а тих кляс є 4 (а, б, в, г).

Кляса „а" — 225 зол. — обіймає 5 днів побуту в Будапешті в готелях, залізничний білет III. кл. від границі до Будапешту й назад, легітимацію, що уповажнює до знижкової візи, залізничої знижки, як також знижкових оплат вступу до музеїв і т. п., сидяче місце перед головним престолом на головній площі торжеств, переїзд з двірця до готелю й назад, впис на збірний паспорт, візу мадярську й чеську та опіку провідника в часі паломництва.

Кляса „б" — 200 зол. — обіймає ті самі свідчення, тільки приміщення буде в скромніших готелях і пансіонах.

Кляса „в" — 175 зол. — обіймає ті самі свідчення, що кляса „а", тільки приміщення в інтернатах.

Кляса „г" — 128 зол. — обіймає ті самі свідчення, що кляса „а", з приміщенням у збірних квартирах.

Крім цього паломники вплачують при зголошенні від особи 10 зол. для Марійського Т-ва Молоді на видатки, звязані з організацією паломництва. Зголошення приймає до дня 15. березня ц. р. Марійське Т-во Молоді у Львові, вул. Сикстуська 39 а.

Зі судової салі.

ДВОХ МОЛОДИХ СЕЛЯН ПЕРЕД СУДОМ.

В середу 16. ц. м. почалася перед судом присяжних у Львові дводенна розправа проти двох селян з Любичі Королівської, а саме: **Дмитра Королька та Івана Кіщака**, яких прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97. к. к. (за приналежність до КПЗУ). Третій підсудний Іван Кіщак утік і тому його справу вилучили. Трибуналові проводить судця Льокер, обвинуваченє прок. Міжасович. Підсудних боронять: адв. д-р Маритчак і д-р Долінер.

Спорт.

КРАЄВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ У СЛАВСЬКУ

В четвертому дні змагань відбувся слалом у конкуренції мужчин. До змагань стануло 2 верховинців, 2 змагунів з КЛК Отрий, 1 змагун з Сокола Гнилиця і 10 змагунів з КЛК Львів.

Біг відбувся на новій і цікавій трасі під Тростяном, на снігу, у першім зїзді тяжким снігу. Осягти другого зїзду майже у всіх випадках куди кращі, як у першім. Найкращий час першого зїзду осягнув **Рибачек**, найкращий час дня **Хамула** у другій черзі.

Перше місце добув у гарнім стилі **Рибачек** (КЛК Львів) часом 2:14.4; 2) **Сліпко** (КЛК Львів) 2:33,1 сек.; 3) **Рожанковський**; 4) Хамула (Сок. Гнилиця), 5) Новицький (КЛК Отрий), 6) „Ігор" (КЛК Львів); 7) Назар (КЛК Львів), 8) Сенчина (КЛК Львів), 9) Щадей (КЛК Славсько), 10) Борис (КЛК Славсько).

Висліди альпейської комбінації: 1) **Хамула** 188.20 т.; 2) **Новицький** 180.08 т., 3) Сліпко 177.85 т., 4) Рибачек, 5) Рожанковський 160.82 т.

Назву **„найкращого українського лещетаря"** на рік 1938 здобув **Сліпко (КЛК Львів) 577.45 т.**, 2) **Рибачек** 573.83 т., 3) **Хамула** (Сок. Гнилиця) 516.20 т., 4) Назар 512.17 т. 5) Крушка 482.22 т. **(Б. Н.-р).**

УКРАЇНА — ЛЕХІЯ 2:1 (0:0 0:1 2:0).

Товариський матч, що його розіграли обі дружини у вівторок 15. ц. м. вечором, закінчився сяромною, проте зовсім заслуженою перемогою України. Лехія вважала ці змагання свого роду реваншем за ремізовий виспід п'ядь минулого, погрожуючи заздалегідь погромом молодим гавіндарям України. Замість погрому зазнала поразка лехітів, які грали дуже слабо, не зважаючи на повний свій склад.

Якби Україна використала була бодай половину своїх ідеальних нагод, то виспід був би 4:1 для України. При тім годиться зам'ятити, що Лехія здобула свої ворота зовсім неспод'вано, з вини недиспонованого ще не важкій недузі Сарнія.

Склад України був такий: Сарній, Дишьо, Лисик, Бучацький, Маршнець, Юрчик І, Бубель, Ліпницький; Юрчик ІІ.

Як завжди найкращою частиною України був перший напад. Дуже мудро грала оборона, хоч Лисик іноді забагато рискував. Хоч Сарній завинив страту воріт, всеж таки по довшій перерві грав зовсім добре і оборонив чимало небезпечних ситуацій. У першій трійці нападу всі грали добре. У другій ситуація була гірша, бо на слабому того дня Ліпницькому рвалися всі акції. Ще найкращий у другій трійці, хоч дещо за повільний Юрчик ІІ.

Ворота стрілив Бучацький і Юрчик І. Україна мала в першій терці доволі замітну перевагу, одначе не використала її внаслід, може й тому, що перший напад мало був на леді. Друга терція вирівнана, при чому Лехія інціює частіше небезпечні акції. Одна з таких акцій вінчується несподівано успіхом. У третій терці Україна має безапеляційну перевагу, яка все збільшується. Внаслідок тієї переваги були саме здобуті ворота. Крім того Маршнець програвав просто ідеальну нагоду здобути ворота, коли опинився на пять кроків сам перед порожніми воротами і стрілив повз ворота.

Своїм чергови успіхом доказала Україна, що відмістецтво округи їй зовсім слушно належиться.

МИСТЕЦТВА СВІТУ В ПРАЗІ.

В понеділок 14. ц. м. і вівторок 15. ц. м. відбулися у Празі дальші гаківкові метчі за мистецтво світа

Польща — Мадярщина 3:0 (1:0 1:0 1:0). Ворота стрілили Урбань, Волковський і Крудь.

Швайцарія — Литва 15:0 (9:0 2:0 4:0). Швайцарія осягнула свого роду рекорд, стрілячи Литві аж 15 воріт

Англія — Латвія 5:1 (1:0 2:0 2:1). Англія є безумніву одною з найкращих дружин турніру. Латвія грала дуже амбітно й гарно та завзято боронилася перед наступами англійців.

Швеція — Чехословаччина 0:0. Цей метч продовжували двічі по 10 хвилин, одначе ніяка догривка не дала виспіду і обі дружини мусіли вдоволитися ремісом та одним пунктом.

Америка — Німеччина 1:0 (1:0 0:0 0:0). Скромна перемога американських гавіндарів над німецькими.

Америка — Норвегія 7:1 (4:0 0:1 3:0). Американці просто бавилися норвежцями і дозволили їм стрілити у другій терці почесні ворота.

Швайцарія — Польща 7:1 (3:0 1:0 3:1). Сенсаційна катастрофальна програна Польщі, яка виступила з цілковито запасними гравцями. Швайцарці мали в першій терці величезну перевагу. Одинокі ворота для Польщі здобув Волковський.

ЧЕРГОВІ МЕТЧІ ГАКІВКАРІВ УКРАЇНИ.

В четвер 17. ц. м. відбудеться на ледовищі Погоні, з год. 5. попольудні метч за мистецтво Б-кляси **Україна ІІ — Погонь ІІ.**

В пятницю 18. ц. м. на тамуж самому ледовищі в год. 7.30 вечором товариський метч **Україна — АЗС.**

У суботу 19. ц. м. також, в год. 7.30 вечором товариський метч **Україна — Погонь.**

Оцим повідомляємо ввічливо, що після розв'язання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною реєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канарієнфогель у Львові

Тел. 205-69.

Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

6—10

Дописи.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З крутянських свят. Заходами гуртка перемиської молоді відбулись майже у всіх селах перемиського повіту жалібні сходини і церковні відправи у 20-ті роковини геройчого бою під Крутами.

З викладової салі. В неділю 6. п. м. заходами Учительської Громади і Т-ва ім. Петра Могили відбулися в салі о. о. Василіян замість академії в 25-ті роковини смерти заслуженого громадянина, батька молоді і письменника Григорія Цеглинського — два виклади. Д-р Загайкевич Володимир насвітлив постать Цеглинського як громадянина, проф. д-р Гришак Евген як письменника та педагога. Шкода, що ніхто з бувших учнів того світлого педагога не подав бодай кількох спомнінь з життя української гімназії в Перемишлі за часів дир. Цеглинського. К-к.

БУЧАЧ.

Свято Крут. 20-ті роковини геройського бою під Крутами вшановано в Бучачі панахидою за 300 юнаків та святочними сходинами. В неділю 30. січня п. р. в церкві св. Покрови в Бучачі в год. 5. попол. відправив панахиду о. парох Петро Мельничук та о. проф. Іван Терешкул. Співав церковний хор, зложений з членів місцевого „Сокола". Коли о. Мельничук взивав вірних до відмовлення молитви „за триста юнаків, упавших в бою з большевиками під Крутами", в уст присутніх полилися тихі мольби. Церква була виповнена вщерть. По панахиді в год. 6. відбулися святочні сходини громадян Бучача в домівці „Української Бесіди", на яких виголосив реферат п. Федір Данилів. У сходинах взяло участь поверх 60 осіб.

РАДЕХІВ.

Свято Богоявлення прийшло в тутешній парохії цього року дуже торжественно. Богослуження в церкві відправив о. радн. М. Зінкевич, прибуло на нього все громадянство і вся інтелігенція. Після богослуження вірні разом з представниками місцевих установ вирушили на річку Острівку. В поході вистушила перший раз молодь, зорганізована в т-ві „Луг", як також жіноцтво згуртоване в Союзі Українок, зі своїм прапором. У поході взяла участь орхестра філії „Просвіти", яка весь час на переміну з місцевим хором відгравала українські колядки. Обряд урочистого водосвяття відправив місцевий парох, потім величавий похід вернувся зорганізовано через ринок до церкви. Дуже гарне враження зробив перший виступ місцевого „Лугу" під проводом зост. голови п. Ст. Марцова, особливо коли він здавав по водосвятті свій голові товариства п. М. Сухацькому і коли взяв привіт: „Слава Лугові, Батьківщині слава!" Присутніх в радости й одушевлення стануло сльози в очах. Слава радехівській молоді, що свою працю начала з Богом і церквою!

Просфора т-ва „Луг". В дні 23. січня п. р. заходом т-ва „Луг" відбулася спільна товариська просфора у великій салі Нар. Дому. Молодь прикрасила гарно залю та панькучи свою українську традицію, п'ятеро під скатерті сіно і поставила в одному кутї сніп збіжжя. Поприходили запрошені гості, представники установ, лугівники та лугівнички, над'їхав о. парох Михайло Зінкевич, що побагословив просфору та виголосив відповідну промову. Опісля голова „Лугу" М. Сухацький поділився з присутніми просфорою та зложив святочні бажання. Гарно приготовану вечеру розносили на столи прибрані в народ. одяги лугівнички. Під час просфори співано колядки; грала теж колядки і взагалі народніх пісень орхестра, котрою дирігував п. М. Семінський. Опісля голова „Повіт. Лугу" п. М. Паласюк зложив бажання старшині місцевого „Лугу" і взивав лугівників та лугівничок до послуху та до праці в товаристві, яке повинно бути взором на цілий пов. Радехівський. Лугівничка Анна Палюх відділекламувала „Ой зійшла зоря" Верховинського. М. Цього дня відсвятковано теж роковини 22. січня. Член старшини Роман Стадницький відчитав відповідний реферат, лугівничка Ференс Корнеля відділекламувала вірш „22. січня 1918 р." Верховинського. При кінці говорив голова Пов. Нар. Комітету і філії „Просвіти" д-р Селезінка. Спільну святу вечеру закінчено спільною анимкою. Просфора ця, уладжена в Радехові перший раз, відновила гарну нашу христіянську традицію і причинилась до затіснення товариського життя.

20-ті роковини бою під Крутами (29. січня 1918 р.) громадянство Радехова помянуло панахидою в дні 29. січня п. р., яку відправив о. М. Зінкевич, при чому пояснив в'ірним значіння цієї важної події. По панахиді відбулися заходом місцевого „Лугу" в салі Нар. Дому сходини, на котрих старшина „Лугу" п. М. Дмитро виголосив реферат про значіння Крут. Сходини закінчено відспіванням лугового гимну: „Гей у лузі червона калина". На сходинах було присутне старше і молодше громадянство Радехова. В дні 30. с'ічня п. р. мала відбутися заходом місцевого „Лугу" вистава: „Ми йдемо в бій" (драма в 4 діях Мерчука), але влада заборонила виставу. Тому відбулася забава, яка перейшла в повним моральним і матеріяльним для товариства усп'хом. Гість.

ЗБОРІВ.

Вісти з Зборівщини. Нагальний наступ на наш національний дор'бок йде з кожним днем інтенсивніше. За найменший недогляд сипляться з волостей кари на нашу кооперацію та її провідників. Акцію перетягання на латинство ведуть офіційно, обіцюючи за це охлян з двірської парцеляції. Парохіяльні уряди діставть часті завідомлення старостава про „добровільне" виступлення парохіян з грек.-кат. церкви. Парохіяльний уряд у Грабовцях дістав курйозний наказ з терноп'льського посвідництва: переписати маленьку дволітню дитину на латинський обряд, бо, що більше — „перехрестити" цього хлопчика з Володимира на Володислава! Яке розуміння важности католицького хрещення. Або на сам Йордан робило б'йську полеві наступи-вправи по селах, байдуже, що в них відділах було 50% вояків-українців. Жалко, що по наших селах заводяться речі, які ослаблюють наш відпір. Ось нпр. у Плавучі Великі, в якій є аж дві читальні „Просвіти" — нарід веде між собою боротьбу, з чого радіють наші „приятелі". Алькоголь став тепер частим гостем Поділля на празниках, святах і забавах. Тисячі національного гроша пропивають сидом селяни, як лячно про це писати. Збірки на національні цілі дають малі доходи. Але є й відрадні явища. Між іншим — це зріст грошовихощадностей вкладів в Українбанках. Відрадне й те, що по наших селах виростають рухливі одиниці, що творять нові кущельні станиці по под'ільських містах і містечках. Газетна гризня наших прихильних газеток навчилася сільським вихам. Нарід бажає обединення, сильного проводу та його здорової, широкої думки у важливих питаннях нашого національного життя. Важне щоби наші посли заглянули на подільські села.

Подолян.

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
з ПАНАХИДОЮ за
бл. п. Северину Русинову
вдову по начальнику Пов. Суду
відправиться в пятницю 18. лютого ц. р. в год. 9-ій рано в Успенській Церкві.
Родина.

ДОРА.

Просфора кружка „Союзу Українок" і читальні „Просвіти". Дня 6. п. м. вечором відбулася в домі п. Сендецького просфора для членів кружка „Союзу Українок" і читальні „Просвіти", які обединують і гуртують все найсвідоміше громадянство Дора. По посвяченні просфори промовив до численно зібраних членів о. Матей, настоятель чернів Студитів, що взивав до єдности й любови. Потім подавали смачні страви, що були перекладені чудовими гуцульськими колядками та іншими влучними піснями, прегарно в'єдинюваними членами хору, чит. „Просвіти". Крім того п. Кабарівська виголосила зворушливу промову, яка перенесла присутніх із щоденних турбот у світ ідей. Говорив ще й делегат філії „Просвіти" в Делятині п. Федин, що присутню й хоротко переповів історію України. Програмового вечора доповнила деклямація дівчини-гуцулки Онуфрак, що із зрозумінням виголосила змістовний в'рш Р. Купчинського п. н. „Не ті часи"... Слід підмітити, що участь у цьому вечорі взяла вся українська місцева інтелігенція з сеніором п. радником Мироном на чолі, який теплими словами подякував обом виділам, що зуміли так гарно улаштувати цей вечір та вказав на потребу власного „Народнього Дому" і підняв цінну думку перевести збірку на ту ціль. Всі присутні зрозуміли вагу цих слів і вложили 20 зол. і 85 сот. Вечір мав дуже симпатичний і милий настрій, перейшов дуже приємно та закінчився національним гимном. Гоноре признання належиться аранжерам просфори п-ву Кабарівським. Для молоді пот'м була забава, що відбувалася тихо і прикладно. По таких просфорах серце родіє і родиться віра, що Гуцульщина не пропаде. В. Т.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

KALENDARZ DEKADOWY. Nr. 5016 tysiąclecia. Zeszyt 3. Warszawa.

UKRAINIAN YOUTH. Official Organ of the Ukrainian Catholic Youth League. Vol. IV. Nr. 12. December 1937. — Vol. V. Nr. 1. January 1938. Jersey City.

SLOVANSKY PREHLED. Sbornik pro poznavani politického, socialního a kulturního života slovanskych statu a narodu. Rocnik XXIX. C. 10. Prosinec, 1937. Rocnik XXX C. 1. Leden 1938. Praha.

Листування Редакції.

Вп. Дописувачів з краю перепрошуємо за те, що не могли вжору використати їх дописів через надто іншого актуального матеріялу. Постараємося використати по змозі все в найближчих днях.

Театри.

Великий Театр:

Четвер 17. II. год. 7.30 веч. „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Пятниця 18. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Ріжнородностей:

Четвер 17. II. год. 7.30 „Дімон з карт".

Пятниця 18. II. год. 7.30 „Дімон з карт".

КІНА.

АПОЛЬО: „Цісарський шпіх" (Багдад. Індія).

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жуль Верна.

ВАНДА: „Ніч перед битвою", „Посвята".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Баєр).

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комедія).

КОПЕРНИК: „Корабель повільників".

МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).

МЕТРО: „Сам на сам".

МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „У тіні самітної сосни".

ПАЛЯС: „В перший бал" (Гарі Баєр).

РАЙ: „Я збрехала"

РЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Пепуа", „Трафальгар".

СТИЛЕВЕ: „Дівчата з Новолипок і рівія.

ТОН: „За тучі вина", „На Діявольськім Острові" з Варнером Баксгером.

УТІХА: „Володар підводного світа".

ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джін, Міранда).

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валіки, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саломандра.

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
Південна Америка і Японія.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 17. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Танки різних народів; 11.40 Дебісі: Рапсодії на кларнет і саксофон, пл.; 12.03 Полуднева авд.; 13.45 Комунікат Хл. Палати; 13.50 Сравні вальси, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагмент пов. Ів. Люма „Голови до покосоти", Музика з пл.; 15.25 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. мандрівник. авд. для молоді; 16.15 Віольончелі у супров. форт.; 16.50 Актуальна гутірка; 17.00 Народна промисл; 17.15 Танцюймо при звуках військ. орк.; 17.50 18.50 Спорт. порадник і вістки; 18.10 Про степ, скелі та бори пізд.-сх. Європи; 18.20 В Еспанії, форт. твори; 18.35 Для сільської молоді; 18.40 Листи та програми; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви; „Анаконда С. А." Ф. Гегля; 19.40 „Палестрант" оп. К. Міллекера; у перерві Веч. денник, Актуальна гутірка; 21.45 Вежинський та молоде покоління, літер. нарис; 22.00 Камер. концерт; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із сімейного альбуму.

Пятниця, 18. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Батьківщина" Б. Пруса; 11.45 Оперова музика з пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 М'шаний концерт із пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Люма „Голови до покосоти", Музика з пл.; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Прогка, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Калайдоскоп, муз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Кооперативний готель; 17.15 Форт. твори та п'єні Ст. Каузри; 17.50 Огляд видань; 18.00 Світовий комунізм; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вик. сал. трія; 18.35 „Кар-навал" фейльєтона; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бешет" ком. Зл. Фрдра; 19.30 Пісні у вик. хору; 20.00 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.10 Веч. денник, Акт. гутірка; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Радіозабарет із пл.

Субота, 19. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Гріг: Друга сюїта „Пер Гінт" пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Техн. скромінка; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Як забава — то забава" карнавалова авд. для дітей; 16.30 18.35 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Генрика Штофельс у Рембрандтовім житті"; 17.15 Форт. рецїталь Лелі Гусс (фр. музика); 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Вокальний концерт; 18.30 Програма на завтра; 19.00 „Попелюшка" авд. для дітей з муз. іл., Гутірка про Е. Оженшкову; 20.00 Розр. концерт орх. мандоліністів і гітар. трія, пісеньки; 20.45 Веч. денник, 21.00 Танкові вечерниці; у І. перерві в год. 22.00 „Момент музикос" свеч, у ІІ. перерві в год. 22.50 Ост. вістки, огляд преси.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, як що дасьте оголошення до „Діла".

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 17. лютого 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 20.00 Танковий вечір; БІЛГОРОД 21.40 Нар. пісні; БЕРОМІНСТЕР 19.30 20.00 21.00 22.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського; БУДАПЕШТ 10.00 Сніп. 21.45 22.00 Цик. музика; ВІДЕНЬ 17.25 Форт., 19.25 20.00 Нар. танки та пісеньки, 21.00 Фільг. концерт; ВЕЖА АЙФЛЯ 21.30 22.00 23.00 „Циганський барон" оп. Ів. Штрауса; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Форт. сонята фіс-моль Шумана, 20.00 21.00 Орх., оп. співр., тенор, сяр. 22.30 Гендлеві твори на сяр. і клявесин; КОШИЦІ 13.30 Господарка сіль, устрави на маєтках, 14.00 18.00 18.45 Вістки та концерт; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 22.00 23.00 „Приятель Фріц" оп. Масканьї; ПРАГА 19.15 Вес. пісеньки; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИГА 19.15 20.00 „Гавайська п'ятка" оп. Абрагама; РІМ 17.15 Камер. музика, 22.15 Орг. музика; СОФІЯ 19.45 20.00 Сніп.

Пятниця, 18. лютого 1938.

БЕРЛІН 22.30 Розр. концерт; БІЛГОРОД 21.30 Нар. п'єні; БУДАПЕШТ 13.00 Військ. орх., 17.30 18.00 Цик. музика, 20.15 21.00 22.00 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Сніп, 16.55 Для дітей, 17.30 „Ді Трамбухе" камер. оп. без слів А. Рердінга, 19.10 Нар. пісні з усього світу; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дитячі пісні, 18.00 Вок. концерт; 20.00 Дута орх., 21.15 Камер. концерт; ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Фарнич „Попрадський Ватикан"; МІЛЯНО 16.00 Сонрал, скрипка, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАГА 16.45 Смичк. квінтет; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 „Теса" драма Кенелі; РІМ 17.15 Гутірка, концерт хору Сікст. Капліні, 21.00 22.00 „Єва" оп. Легара; СОФІЯ 19.00 21.00 Сніп; нац. пісні.

Субота, 19. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Вес. пополудня, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 „Дерфлінгер" муз. комедія Вальт. Кольо; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Оперетковий вечір; БУДАПЕШТ 12.05 21.45 Цик. музика, 18.10 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Молодечі Вагнерові твори, орх., сол., 19.25 20.00 21.00 „Таночниця Фанні Айслер" оп. І. Штрауса, 22.40 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Двофорт. музика, 18.30 Сольо на гарм.; КОШИЦІ 18.00 Репортаж із нар. кухні в Ужгороді (беруть участь п.п. Е. Грабарова і М. Бітнерова та хор гр.-кат. богословів); МІЛЯНО 21.00 Комедія, 21.40 Розр. музика; ПРАГА 20.30 21.00 Концерт розр. музики в участю Власти Буріна; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Сільський пярульник" оп. Росія; РАДІО ПАРІ 21.15 Вок. дуети, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Муз. кабарет, 23.05 Симф. музика; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Андрій Шенїє" оп. Джордано.

Радіокутик.

ПОДІЛ ХВИЛЬ ТА ЧИСТОТА ВІДБОРУ

В відборі віддалених радіостанцій, значну ролю відграє її місце в етері. Через великий натовп радіостанцій в Європі переведено так поділ хвиль, що станції, які є в великій географічній віддалі, працюють на спільних хвилях або дуже зближених довжиною. Для слухача радія, мешканця якогось пункту Європи віддаленого однаково, або майже однаково від обидвох станцій, що працюють на спільній хвилі, — відбір одної з них стає неможливий. Для слухача, мешканця держави, де працює одна з таких радіостанцій, відбір її залежить від якости приймача. Цікаво, що чим приймач є гіршій, тим краще чує станцію своєї держави, тому що невеликий засяг приймача не дозволяє сприймати перешкоджені авдиції віддаленої радіостанції. Напр. мешканець Варшави, який хоче слухати Вільно, що працює на одній хвилі з італійською радіостанцією в Больцано — не почує Больцано, та відбере Вільно, якщо має однообводовий приймач. Коли-ж має супергетеродину, то Вільно чує разом з Больцано — внаслідок чого ані одної з них не може слухати та чути.

Віддаль станцій в етері рівна 9.000 окр. сек. це зн. що засадничо променюючи частотливість одної станції від сусідньої мусить різнитися на 9.000 тремтінь на секунду. Одначе цю засаду часто порушують радіофонії. Часто зовсім свідомо не тримаються вони приписів постанов Міжнародніх Уній, а часто несвідомо але устійнюваши тремтіння хвиль.

Польща під цим поглядом стоїть дуже високо, а станції її майже зовсім не відбігають від призначених хвиль. Всі головніші станції Польщі працюють на власних хвилях, таким чином закордоном мусить їх добре чути.

АТМОСФЕРИЧНІ ВПЛИВИ ЗМІНЯЮТЬ ВІДБІР.

Верства айонізованих газів, звана верствою Гівісада творять щось у роді невидних хмар, які складаються з дуже рідких газів. Гази ці линуть над землею на висоті від 50 до 150 км. Зміна їх наелектрення, та зм'яна висоти над поверхнею землі, де перед хвилиною падало сильне промінювання з долої радіорозсильні, рішає про основну зміну в відборі.

Слід ще додати, що ця верства підіймається вгору з хвилиною, коли наступають сутінки, а вночі доходить до висоти 150 км. Внаслідок чого корисно змінюються для відбору віддалених станцій кути падіння відбитого промінювання, та дозволяють сприймати віддалені станції. Тому що темрява наступає в різному часі в різних частинах Европи, звичайно трудно устійнити в якій порі дня є можливий відбір даної станції. Відомо тільки, що напевно є він найкращий уночі.

Справа доброго відбору є також у великій мірі залежна від пори року. А це тому, що атмосфера літом є сильно наелектризована. Невидимі електричні бурі, які викликують сильне розряджения (громи, блискавки) чути в приймачах, як тріскіт та постійні шелести.

Через рух верств Гівісада кут падения літом на є такий корисний як у зимових місяцях, тому можна прийти засаду, що відбір літом є значно гіршій, як взимі. Весною та восени є він середній, тому що з одного боку маємо до діла з певними постійними акустичними шелестами та тріскамі, котрі вимагають сильних авдицій, а з другого — відбір віддалених станцій є дещо слабший. Оба ці чинники спричиняють, що влітку часто зовсім неможливо почути географічно далеко положену радіостанцію.

БІРЖА.

Львів 16 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·07 88·30, Долари американські 5,27·00, 5 24·50 Долари канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени голл. 295·74—294·00, Франки фр. 17·51 — 17·21, Франки швайцарські 123·10—122·30, Фунти англ. 26·6 —26·44, Гульдени канад. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·30—117·65 Кор. норв. 133·68—132·70, Корони шв. 136·89—135·90. Літи тавс. 21·60—20·70, Марки фінланд. 11·74 —11·25, Марки пім. 102·00 — 94·00 Шилінги австр. 99·50—98·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки пім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

4 і пів проц. внутр. 64·38, 63·88, 3 і пів 1 ем. 81·88 серія 9·00, 3 поз. інв. 2 ем. 82·13, серія неност. 5. конверс. 68·13 прем дол. 42·50, 4 консол 66·00

Папери.

Банк Польський 118·00 Цукор 36·75, Вугіль 31·75, 32·00, Лісьпол 63·25, Моджейів 14·00, Островець 55·75, Стараховичі 38·25, 38·00, 38·50, Сгабербуш 43·25.

Тенденція неодностайна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 15. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко 17—18 сот.
(яйця копа) 3·80 зол.

Тенденція на масло знижова, на молоко вдержана на яйця знижкова.

ОПОВІСТКИ.

Секретаріят Центральної Жіночої Секції УНДО урядує кожного дня від год. 10-тої до 1-шої полудня у Краєвій Народній Канцелярії, Львів, вул. Підвалля ч. 7. III. поверх. Там подається всякі інформації та приймається оголошення у членів. 384 1-2

Жертви надіслані до Адміністрації „Діла": Д-р Гр. Чвартацький, Любінь Вел., на Рідну Школу зол. 2.—; з нагоди Круг ім. полїт. визн'а по зол. 1.50 Котис Олена, Бігуе Богдан і Мусій Юрій зі Стрия.

Замість вінка на домовину бл. п. дир. М. Залчківського службовики Народньої Торговлі зложили зол. 75.— на цїли Рідної Школи і зол. 75.— до „Сокола-Батька" на викупно площі „Українського Городу".

КУПНО - ПРОДАЖ

НОВА ГАЛЯНТЕРІЯ Евген Будзиновський, **Станиславів,** ратуш. поручає різкого роду галянтерійні артикули. 2820 4 -50

ФОРТЕПІЯН коротший Шмідта продам недорого. Пекарська 41. I. п. Райковський. 393 1-1

ДІМ у Львові дво-поверховий около 30 убікацій, цілий вільний, при головній вулиці, надається на бюра, школу або бурсу до продажі. Адм'я. „Діла" під „Сейчас". 387 1-3

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ з утриманням для панів на становищі, студентів або учеників при урядничій родині. Вул. Личаківська 70, II. п. зл. 12. 392 1-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 1-10

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за 2 зол. прасує мужеські убрання, нішує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 1-26

ПРИЙМУ спільника до поширення годинникарського підприємства з капіталом від 10.000. Зголошення до Адмін. „Діло" під „Капітал". 394 1-1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішних недугах

ЛЬВІВ. УЛ. МУЧНА 10
(бічна Личаківської).

ОГОЛОШЕННЯ.

Конкурс.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі оголошує отим конкурс на переведення будови 2-поверхового будинку зараз із театральною салею на основі виконаних вже плянів. Всякі інформації дотично будови подає Канцелярія Філії „Просвіти" в Сокалі, вул. Костюшка 96, і на цю адресу слід звертатися в справі конкурсу. Формальні оферти просимо складати до дня 15. березня 1938 р. Пізнїші оферти не будуть розглядані, неприняті будуть без відповіди.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі.

Меблеві матеріяли, тапчани, матраци, тапети, дивани і т. п.

Проектування і виконання комплетного устрою дому у власних заведеннях тапіцерських і столярських

Т. Кисяк і сини
Львів, пл. Смольки 4
Тел. 24009 і 21985 12—12

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
СИКСТУСЬКА 7
Львів Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличається на оце оголошення „Діла" дістане ЗАДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції вислає мо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 картох) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 35 (14.867). Львів, пятниця 18. лютого 1938. Окрема доставка вільська д-ґівка. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Ліло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартирічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Бутенко віднайшовся в Італії.

БУВШИЙ СОВІТСЬКИЙ ДИПЛЬОМАТ ПРО ПОЛОЖЕННЯ СОВІТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Бувший совітський шарже д' аффер у Букарешті Бутенко, що недавно безслідно пропав, утік до Італії та замешкав у пансіоні в Римі, під охороною поліції. Вчора рано приняв його мін. Чіяно і віцеміністр внутрішніх справ Буффаріні Гіді.

ЧОМУ БУТЕНКО ВТІК?

На першій стороні півофіціозу „Джіорналь д' Італія" появилась велика стаття Бутенка, який заявляє: „раз на все з обридженням зриваю з большевиками".

Зі статті довідуемося, що агенти слідили Бутенка від довшого часу; коли посол СССР Островський виїхав з Букарешту, до тамошнього совітського посольства приїхав якийсь таємничий чоловік з Відня, що ввійшов у контакт з двома агентами ГПУ приділеними до посольства. Три рази домагався він, щоби Бутенко виїхав з ними до відомої місцевости Сіная. Підозріваючи, що його хочуть убити або схопити, Бутенко відмовився, вкінці втік з посольства. Чотири дні ховався він у Букарешті, щойно як виробив собі необхідні документи, виїхав з Румунії до Італії.

НЕДОЛЯ РОБІТНИЦТВА У СССР.

Дальше Бутенко описує положення у СССР. Під колхозами і соціялізованими фабриками криється невільництво, якого нема ніде у світі. У СССР витворилась нова буржуазія, зложена виключно з жидів, які опанували ввесь промисл. Робітники заробляють за мало, щоби прожившитися. Комунізм став жахливим тягарем. Бутенко, живучи від минулого року поза СССР, зясував собі це, тому перейшов „до світу цивілізації, культури і справедливости".

„УКРАЇНЦІ НЕНАВИДЯТЬ БОЛЬШЕВИКІВ".

Бутенко спиняється над положенням УССР, де всі провідні становища заняли жиди і москалі. Українське населення ненавидить большевиків, що мучать його. З господарського погляду УССР грає ролю кольонії. Подібне положення білоруснів та народів Кавказу і Туркестану.

ОФІЦІЙНИЙ КОМУНІКАТ.

Румунське міністерство справедливости проголосило комунікат, в якому стверджує: Слідство, яке судова влада перевела, устійнило без сумніву, що Бутенко не був предметом ніякого замаху в Румунії. Як виходить з його телеграми до румунського міністерства закорд. справ, він виїхав з румунської території добровільно.

Відповідь еспанського національного уряду на британський протест.

Відповідаючи на протест британського уряду проти нападів на британські кораблі, еспанський національний уряд широко зясував відносини між Льондоном і Бургосом та висунув домагання комбатантських прав.

Він висловив співчуття у звязку зі затопленням „Альсіри" та запевнив, що на майбутнє не допустить до таких випадків.

ПЕРЕГОВОРИ МІЖ ЧІЛЄ І НАЦІОНАЛЬНОЮ ЕСПАНІЄЮ?

Як твердять у поінформованих колах, чілійський уряд поручить своєму делєґатові при Лізі Націй Генрикові Гахардо почати переговори з еспанським національним урядом в економічних і суспільних справах.

Американське робітництво проти співпраці зі СССР.

Авас повідомляє з Ню Йорку: Федерація американських робітничих організацій відкинула заклик Комінтерну до робітників усіх країв, щоб вони дали поміч СССР, якщоб він вмішався у якусь війну. Заступник голови федерації заявив: **„Совітський режім не заслуговує на поміч від зорганізованого робітництва демократичних країв".**

НЕ ХОТЯТЬ ПРИНЯТИ БОЛЬШЕВИКІВ ДО ІНТЕРНАЦІОНАЛУ ПРОФЕСІЙНИХ СПІЛОК.

Як подає „Ню Йорк Таймс", делєґат американських робітничих синдикатів заявив провідові інтернаціоналу професійних спілок в Осло, що **американська федерація праці не погоджується на те, щоб інтернаціонал приняв совітські професійні спілки.**

Гітлєрівці в австрійському уряді.

До нового австрійського уряду, що повстав учора вночі, увійшло 4-ох націонал-соціялістів: Інкварт (внутр. справи), Матсуіґ (лісництво), Вацек (робітничі справи), фон Степскі (торговля і промисл); ще давніше є в австрійському уряді міністр без теки Горштенав. Як говорять, треба сподіватися змін в обсаді вищих військових становищ. Державний підсекретар безпеки, що є заразом шефом поліції і жандармерії, підлягає безпосередньо канцлерові Шушнігові, тому націонал-соціялістичний міністр внутр. справ не має впливу на службу безпеки.

Гостра британська нота до Москви.

СССР дістав з Льондону ноту зредаґовану в гострому тоні, в якій британський уряд заявив, що під большевицьким натиском і супроти непривітного становища Москви він замкне британський консулят у Ленінграді; це зовсім не сприяє розвиткові приязних взаємин між обома державами.

З огляду на те, що консулярний виділ при британській амбасаді в Москві ще давніше зліквідований, совітські громадяни, які не мають дипльоматичних пашпортів, не могтимуть дістати британських віз у СССР.

—o—

НОВИНА! НОВИНА

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ — усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ **зол. 3·—**, з почт. пер. 3·30.

Дістати можна у Видавництві „Діло" Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях

Одна преважна справа.

ДО БОРОТЬБИ З ГЕРМАФРОДИТИЗМОМ ПИСЬМЕННОСТИ!

Ми саме в половині кампанії боротьби з неписьменністю. Започаткувала її „Просвіта", наказавши з самого початку цьогорічної зими своїм філіям і читальням „Просвіти" організувати курси для навчання неписьменних та заохочувати громадянство до гуртового й індивідуального навчання вдома. Кожний письменний українець (ка) повинен навчити 1—2 неписьменних читати й писати. Син батька, дочька маму, брат брата, сестра сестру, сусід сусіда. Так цілий нарід повинен солідарно працювати над своєю освітою, над підвищенням рівня культури.

До помочі в навчанні неписьменних закликає „Просвіта" всі українські товариства й організації. Повинні вони вишукувати між своїми членами неписьменних та в порозумінні з місцевими клітинами „Просвіти" зайнятися навчанням їх письма. На цей заклик „Просвіти" відгукнулися всі її філії й читальні та наші численні товариства. Неписьменні вчаться читати й писати. Вчаться на курсах для неписьменних, учаться і вдома.

В своїй боротьбі з неписьменністю повинні покликані чинники громадянства звернути увагу й на категорію письменних гермафродитів, що ростуть у нас з дня на день на всіх наших землях. Письменними гермафродитами називаємо тих українців, що то, як казав Шевченко, „...всі мови славянського люду, всі знаєте, а своєї дасть Біг".

Таких українців у нас дуже багато. Є вони в нас у краю, на північно-західних землях, за горами та за морями. Особливо множаться вони тепер у нас. У наших школах, за виїмком кількох середніх шкіл, не навчиться тепер молодь української мови, не навчиться по українськи читати й писати. В народніх школах стоїть навчання української мови на дуже низькому рівні. Бо якжеж може бути інакше, коли рідної мови дитини не знає густо-часто учитель, який має її тої мови навчити? А в багатьох народніх школах у нас та на північно-західних землях зовсім таки не вчать української мови. Тимто й так багато в нас молодих людей, що ніби то письменні, бо вміють читати й писати по польськи, а не знають зовсім української мови та не вміють по українськи ні читати, ні писати. Хто вони? Письменні, чи неписьменні? По нашому — вони письменні гермафродити!

Кілько їх між нами? В Польщі нараховують коло 5 мілюнів молоді у шкільному віці; в тому буде певно повеох мілюна українських хі-

тей. Кожного року кінчає народню школу в Польщі коло 500.000 дітей. У тому певно коло 100.000 українських дітей, а між ними певно 50.000 таких, що не лише не знають української мови, але не вміють по українськи читати й писати. Якщож до цього дорахувати ще приблизно 20.000—25.000 такої молоді, що не кінчила взагалі ніякої школи, то ми матимем річний постійний прибуток 50.000—75.000 молодих українців, що не знають українського письма.

На тих то неписьменних українців (ок) треба звернути спеціяльну увагу. Наші товариства й організації повинні їх вишукувати поміж своїми членами та навчати їх українського письма. Це українські письменні гермафродити. Вони небезпечніші для нашого національно-популяційного стану посідання, бо лекше розпливаються в чужому національному колективі, ніж зовсім неписьменні люди.

Для них повинні комісії для боротьби з неписьменністю при всіх наших філіях і читальнях „Просвіти" влаштовувати окремі курси. Їх треба не лише вчити читати й писати по українськи, але й давати початкову освіту з ділянки українознавства. У великій пригоді на таких курсах стане книжечка В. Полянського „До сонця", правдива мінятурна енциклопедія українознавства та початкове євангеліє української національної свідомости.

Париж задоволений.

1) бо заповіджені відвідини англійської королівської пари;
2) бо в Німеччині відбувається політично-військова „чистка";
3) бо впав уряд Гоґи.

(Від власного кореспондента.)

Париж, 11. лютого 1938.

28. червня п. р. президент Лебрен приймає на паризькому двірці короля і королеву Англії, які вважали за відповідне зложити першу свою офіційну візиту за кордоном президентові Франції.

Дивну дату вибрав англійський уряд — звертає увагу німецька преса — бо день 28. червня, це дата роковини підпису Версайського договору. Вся англійська преса, ліва і права, оплескує це рішення англійського уряду, вважаючи, що перший виїзд королівської пари саме до Франції, є наглядною маніфестацією спільних ідей і цілей двох великих західньо-европейських демократій.

ПОСВЯТОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Не треба хіба нам підкреслювати тріюмфальний тон цілої французької преси. Сказав колись Наполеон, що „Англія і Франція у союзі можуть володіти світом". У ту хвилину, як Наполеон говорив ті слова не істнували ще в Европі дві нації: німецька та італійська. Але ми нині зовсім виразно бачимо, що тісна співпраця Льондону і Парижа відбирає іншим державам охоту, чи пак цивільну відвагу явно прилучатися до політичного блоку Берлін—Рим.

Німецькі події зосереджують цілу увагу французької публичної опінії. Ми вже згадували про це в попередньому нашому допису. Кулісова боротьба між Райхсверою, промислом і націонал-соціялістичною партією, дає привід до ріжних французьких коментарів. Для відзеркалення тих тутешніх настроїв передамо слово католицькому щоденникові „Льоб":

„Тотальні краї проголошують себе одноцілими. Демократичні краї признаються, що вони поділені. Але події доказують, що не вважаючи на ті зверхні ознаки, правда — зовсім инша. Наша Франція, бурхлива, нервова, непевна є менше поділена, ніж та Німеччина зединена у диктатурі. Звичайне питання дозволить поставити крапку над „і". В якому краї почуває себе краще генерал: у Третій Німеччині чи у Франції „Людового Фронту"?

Те саме питання щодо генералів є теж важне для робітників, учених, священників. Диктатура, як бачите, не розвязує справи".

Карієра Гоґи закінчилася у сорок днях. Французи твердять, що це перший відгук німецької кріси в Центральній Европі. Орган Ля Рока „Ле Пті Журналь" подає сензаційну вістку: Іден мав заявити румунському міністрові закордонних справ у Женеві, що уряд Великої Британії не має найменшого бажання мати до діла з Румунією під проводом п. Гоги. Цей висказ англійського міністра мав бути смертельним ударом для румунського диктатора.

Французька преса витає димісію п. Гоги з великою радістю, тим паче, що Берлін і Рим уважав останнього румунського премієра за „свого чоловіка". В якому ступні внутрішня румунська кріза є водночас і династичною кріёю, думки тут вельми поділені.

Юрій Студинський.

Відворот з помилкових позицій.

НОВІ ТЕЧІЇ У ПРАВСОЛАВНІМ СВІТІ.

Варшава, 13. лютого 1938.

МИТРОПОЛИТ ДІОНІЗІЙ ЗНОВ ІНТЕРВЕНІЮЄ.

В мин. вівторок розглядали у соймовій комісії відомий законопроект у справі загроженого майна Православної Церкви. Всупереч спротивам українських послів, що вказували фатальність усіх наслідків переведення такого законопроекту — комісія проект приняла, вслід за чим — як треба сподіватися — піде вже безперепонна його акцептація на соймовому пленумі.

Православний посол з ВУО о. Волков інтервеніював у цій справі негайно в митрополії, а митрополит Діонізій зі своєї сторони вже в середу 9. ц. м. постарався за авдієнцію у мін. хліборобства Ю. Понятовського. Міністр перевів з православним митрополитом довшу розмову, в якій — як довідуємось — мав заявити, що сам законопроект не походить від нього. У висліді — православний ерарх вернувся — з нічим.

Тимчасом до Варшави починають надходити вістки, що в багатьох місцевостях Холмщини й Волині православне населення, зачувши про чергову загрозу для своєї Церкви, вже тепер починає хвилюватись і домагається виясснень від духовенства, що само в цій справі цілком здезорієнтоване й затрівожене.

Цікаво, що орган правосл. церкви „Слово" не забоало й досі голосу в такій пекучій справі.

СОБОР ТАКИ НАКРУЧУЮТЬ...

Минулий тиждень позначився у житті Прав. Церкви деякою рухливістю й низкою важних подій.

М. ін. у днях 8. і 9. ц. м. відбувались у Варшаві вже пяті з черги в цьому році наради мішаної комісії представників православної ерархії й уряду в справі організації православного Собору. В нарадах взяли участь крім митроп. Ценіса, архиеп. Олексія й арх. Олександра воєвода Юзефський, дир. Потрцький і нач. Савіцький з міністерства освіти. Чергова сесія комісії відбудеться в кінці лютого. Не можна поминути мовчанкою факту, що про останнє засідання комісії згадала польська преса.

В добре поінформованих колах Варшави говорять, що хоч прислішено темпо праць передсоборних комісій, то до скликання Собору таки не дійде з тої простої причини, що Собор мав би тепер властиво одно лиш завдання: прийняти до відома готовий декрет президента.

РАДЯТЬ ПРО УНІЮ

В суботу 12. ц. м. розпочалося під проводом еп. Симона засідання дієцезіяльного місіонарського комітету варшавсько-холмської епархії. На тому засіданні розглядають дуже докладно справу переходу на унію православного населення Холмщини. В цій справі взивали минулого тижня до консисторії деяких українських священників, яким закидають толерування унійного духу, хоч очевидно ці духовники Богу духа винні, бо як відомо православне населення переходить на унію виключно тому, що дух. епархіяльна влада занедбує його справи.

ПРАВОСЛАВНІ МАРІЯВІТИ.

До Варшави наспіли чутки, що до деяких сіл білгорайського деканату на Холмщині прибули нові „священники", що звуть себе православними... маріявітами і визнають голосного вже „біскупа" Ковальського. Найцікавіше, що населення горнеться до тих нових „подвижників", які обіцюють м. ін. учити дітей релігії в матірній українській мові.

НАРЕШТІ ПРОЗРІЛИ.

Ми вже інформували про початковий хід **другої сесії Синодального Місткого Комітету Православної Церкви,** що відбулась у Варшаві під особистим проводом митроп. Діонізія і була звязана з актуальними випадками у православному світі. Саме тепер видано докладніший комунікат про ту цікаву сесію. Після реферованої вже нами промови митроп. Діонізія, що уважав за відповідне гостро заатакувати унійну акцію, основний реферат про загальний стан місткої праці в митрополії виголосив архимандрит Теофан (на підставі подрібних інформацій з місць).

Звітодавець стверднв, що ворожу Православ. Церкві роботу ведуть усюди, але з ріжним успіхом, нерідко під комунарським проводом. Сектанство назагал починає серед українського правосл. населення заникати, при чому найсильніші дотепер впливи „серед національно наставлених українських груп має реформована українська церква"; істнують теж ріжні страхітливі течії на сексуально-комуністичному підкладі.

Не менше цікавий був основний реферат волинського місіонара о. С. Кляновецького, що д. докладно зареєстрував усі прояви й поступи неунійної акції, як теж накреслив жахливі образи морального занепаду серед волинського населення.

Інші учасники місійної сесії референтували окремі питання.

В дискусії, що розвивалася після кожного викладу, як і в обширних резолюціях, вирішено м. ін.: здисциплінувати духовенство, навчати релігії виключно в матірній мові, уникати змін у мові богослужень, домагатися, щоб соборчики духовенства відбувались без участи представників недуховенства (як відомо, в православних соборчиках беруть участь представники адміністр. влади).

Якби ті резолюції дійсно мали перейти в життя, то це свідчило би, що в Православній Церкві починає будитися новий дух.

Гром.

НОВА КНИЖКА
ЮРІЙ КОСАЧ:
„ЧАД"
повість
Є це історія наших емігрантів, що розплутують у своєму гурті таємничу справу одного вбивства.
ЦІНА КНИЖКИ ЗОЛ. 2.20, ПОРТО 30 СОТ.
Замовляти в Адміністрації „Діло", Львів, Ринок 10, II. і у всіх книгарнях.

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Хроніка Совітської України.

ПРОМОВА ТЕОРЕТИЧНОГО ПРЕЗИДЕНТА.

Дня 29-го січня увечорі виступив з промовою через радіо голова центрального виконного комітету УССР Петровський; промову трансмітували по всій УССР. В своїй промові Петровський розповідав, як працювали депутати на першій сесії Верховної Ради, як улаштовано спільну вечерю й який ласкавий та приступний був на тій вечері „перший депутат". Зазначив також Петровський, що вибори до Верховної Ради СССР відбудуться, мабуть у червні. Справді поспішати не треба, занадто якось невиразне становище на цій „квітучій Україні", не дивлячися на всілякі святкування, привітання тощо.

НОВА ФАКТИЧНА ВЛАДА.

Дня 27-го січня відбувся пленум ЦК комуністичної партії большевиків України. Він звільнив від обовязків першого секретаря Косіора та вибрав на першого секретаря ЦК „Никиту Сергеенча Хрущова" дотеперішнього першого секретаря московського міського й обласного комітету ВКП, на другого секретаря Михайла Бурмистенка, дотеперішнього заступника завідувача відділу провідних партійних органів ЦК ВКП... Безумовно „трудящі України" будуть дуже задоволені з такого призначення, аджеж тільки у Москві пощастило знайти відповідного управителя совітської України, а щоб зберегти й українську екзотику, розшукали там і „єнка". Тепер справді все піде добре...

І ЩЕ ОДНО ДОСИТЬ СИМПТОМАТИЧНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ.

Як відомо, старий випробуваний чекіст Балицький по довгій „славній чекістській" роботі „поховзнувся" на совітській Україні і його усунули. Знайшли ще спритнішого, Ізраіля Леплевського, що працював усіма своїми здібностями. Але що-ж йому робити, коли таке вже пропаще місце ця Україна. Завжди на ньому щось трапиться. „Спотикнувся" і Ізраіль Леплевський, усунули 28-го січня і його, що тільки 7 місяців перебув на Україні. Призначили нового випробуваного чекіста „товариша Успенського". Справді-ж нова мітла завжди краще мете, мусять же дати собі якусь раду Хрущов, Бурмистенко і Успенський. Ну, а тому, що тепер заводять на совітській Україні вивчення російської літератури, то може і до ладу цій трійці зацитувати:

„теперь пойдет уж музика не та,
у нас запляшуть лес і гори"!..
Якби тільки не „поховзнутися"...

ТОРГОВЕЛЬНА АКАДЕМЯ В КИЄВІ.

Декілька місяців тому почали в Києві, на бульварі Шевченка, будувати будинок республіканської торговельної академії. Хто-ж може мати щонебудь проти того, щоб у новому будинку, у столиці совітської України, вчилося понад 300 студентів?! Але чому 200 з цих студентів призначають для обслуги підприємств торговлі і громадського харчування у совітській Росії — це вже незрозуміле. Щось не доводилось читати, щоб у совітській Росії готували якінебудь кадри для України...

ІСТОРІЯ РОСІЙСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ.

Академія Наук СССР ухвалила плян і схему 10-томової „історії російської літератури". Історія ця починається літературою Київської держави XI-го віку і закінчиться сучасною совітською літературою. Справді, що там розводитися з літературами окремих республик, хай буде одна, та навіть і не совітська, але російська, воно й економніше буде... і безпечніше, і скоріше, багато-ж залишилося ще підручників з доброго старого часу, ріжних там Буслаєвих, Галахових тощо.

ГОСТИННІ ВИСТУПИ „ДУМКИ" У МОСКВІ.

Почавши від 30-го січня „Думка" дасть у Москві понад 15 концертів. У програмі твори дореволюційних та совітських композиторів, фрагменти з опери „Щорс" Лятошинського, пісні народів СССР.

НОВІ ЛИСТИ Т. ШЕВЧЕНКА.

В державному музею української народньої творчости знайшли 8 досі невідомих листів Т. Шевченка до його родичів і друзів. Серед листів 2 неопубліковані ще вірші „Про долю" і „Полякам". Так само знайшли ще архів Центральної Ради.

Л.

Український танок у Женеві

Женева, 14. лютого 1938.

По кількох роках женевці мали недавно нагоду бачити знов український танок. Балевий комітет абсольвентів торговельної школи запросив п-у Наталю Сремїївну виступити з сольовим танком на їх річному балі в салях готелю „Де Ля Пе". Сольовий виступ танцюриста в гопаку не є тепер нічим незвичайним і мені доводилось бачити дуже добрі виступи цього роду у виконанні справді фахових танцюристів. Подібний виступ української танечниці, до того аматорки, довелося мені бачити вперше. Він тяжчий остільки, що жінці в гопаку припадає властиво роля другорядна, це одна з небагатьох царин, де українець цілком перебирає провід. Женевська спроба самостійного жіночого попису в гопаку випала дуже добре головно завдяки особистим прикметам танечниці, студії якої обмежуються приватною школою в Парижі та коротким курсом ритміки в Женеві у Далькроза. До успіху женевського виступу причинилась передовсім влучна стилізація гопака в напрямі пристосування до самостійної ролі танечниці, що збагатила цей танок кількома, на мій погляд, новими фігурами, виявила зам'тну зручність у їх гармонійній комбінації, небуденну грацію та закінченість рухів. Її мистецьке завдання улекшив їй очевидно і п. Андрій Чеховський відповідним вставленням гопакових мельодій на фортепіян. Поновне виконання танку принесло танечниці рясні оплески і квіти. Враження збільшував гарний український стрій та жовто-блакитна китиця, під знаком якої відбулась імпреза.

М. Т.

Просимо памятати
зол. 1·50
про вирівнання належитости в сумі 1·50 зол. за післаний Вам календар КРИНИЦЯ на 1938 рік — Гроші просимо переслати блянкетом П. К. О. ч.: 504.060 на адресу „ДІЛО", Ринок ч. 10.

МАРІЯ СОКІЛ.

У нюйорському кітлі.

НА БРОДВЕЮ.

Якщо наш земний світ має якийсь „центр" — у негеографічному значінні — то ним є Ню Йорк коли-ж можна говорити про такий центр Ню Йорку — то ним є Бродвей. Коли в перших днях по приїзді сюди я їхала якось раз увечір автом і наш неоцінений „чічероне", — автовласник і шофер в одній особі — Ромко О. раптом оповістив „Віздимо на Бродвей" — мене мимохіть щось сіпнуло „всередині". Бродвей! Знайомий досі з десятків книжок і десятків фільм; синонім „великого світа" у найширшому розумінні цього слова, осередок театрального життя і вибагів, і... і.. Хіба всім відомо, що таке Бродвей. Згадайте тільки якусь фільму, або якийсь роман, де на кожній сторінці повторяється це слово?

А всеж небагато знала я більше про той Бродвей понад відірвані колірові картинки, поки — приїхала і подивилася.

Перше знайомство з Бродвеєм, тоді в переїзді автом, залишило враження чогось пронизливо ясного, що блимало тисячами сліпучих світел у всіх кольорах. У память врізалася якась незвичайна світляна реклама із ворушкими рибами (очевидно — світляними), якась, неймовірних розмірів, афіша нової фільми...

Авто їхало доволі скоро, очі розбігалися праворуч, ліворуч, голова гуділа від свіжих вражінь. Хіба дивниця, що все це перше знайомство з Бродвеєм промайнуло, мов тінь?

Тепер я вже „справжня" нюйоркчанка (борони Боже, ніващо не скажу: „стара" нюйоркчанка!): приїзджаю сюди вже втретє, — дарма, що за один тільки місяць — мешкаю в готелі у найближчому сусідстві Бродвею, переходжу ним щодня декілька разів і знаю майже напамять що де лежить на кожній виставі бродвейських крамниць. Одним словом: почуваюся на Бродвею, як дома!

Бродвей — по нашому: „широка вулиця", як брати її цілу, то ніби-то така сама собі вулиця, як кожна інша тут. З тою ріжницею, що коли всі „стріти" і всі „евеню" з півночі до полудня чи зі сходу на захід рівненькі упродовж кільканацяти кільометрів мов відмірені лінійкою, Бродвей трохи „крутить", врізуючись поміж них саме на Мангатані, у центрі міста, зі сторони і перекидаючи через те догори ногами весь ідеально простий і прямолінійний порядок нюйорських вулиць. Сам Бродвей тягнеться таксамо як і всі інші вулиці довгими кільометрами і — як нам кажуть — проходить він через найбрудніші і найпоганіші дільниці.

Але те, що скрізь у світі відоме під назвою „Бродвей", це тільки цілком малюсенька частина вулиці тої назви. Це кусок поміж 42-ою і 5-ою вулицею, навіть не вдвоє довший від вул. Академічної у Львові. Цей невеличкий шмат вулиці, переповнений кінами і театрами, не лише всю ніч, але й ввесь день, залитий потопою електричного світла — це Бродвей.

Мешкаємо в готелю на розі 36-ої вулиці і 7-ої евеню. Отже до 42-ої вулиці, звідкіля починається „справжній" Бродвей, маю тільки шість „блоків" — чи вживаючи термінольогії знад Дніпра, „кварталів". Всього — навіть не пять хвилин ходу.

Ідемо на прохід. Маємо часу досить — сьогодні не маємо ні зустрічей, ні розмов, ні телєфонів, — можемо робити, що завгодно. Ідемо на Бродвей, кудись до кіна. Погода, покищо, чудова: сонце, тепло — хоч у самій сукні ходити. Та до нестійности американської погоди я вже звикла: вранці може лити дощ, вполудне сонце пражить, мов у липні, а годину пізніше подує ледяно-морозний вітер і раптом — холод, як у січні! Тільки снігу не видно. Але у цій божевільній погоді і він може несподівано впасти — може навіть саме тоді, коли обманені сонцем і теплом, будуть вірити, що весна вже за плечима!

Минаємо праворуч стару, брудну, обдряпану будівлю, яка займає великий чотирокутник. Якби не афіші на ній, де читаємо назви всяких, так добре відомих нам опер та імена всяких світочів співочого світу під ними — важко було би догадатися, що ця обдряпана будівля буде „Метрополітен Опера" — оперовий театр, де мої найкращі „товариші по фаху" осягають вершок карієри... Ідемо. Ще кілька кроків і ми на розі 42-ої вулиці, Бродвею і Таймс Скверу. Тут зараз дім нюйорського „Таймса" — часопису бодай найбільшого у світі. (Його недільне число має до 200 сторін, важить відповідно до цього обему і коштує тоді... 10 центів). Цей дім, названий від своєї форми „залізком", був колись, у давно забутих тут, передвоєнних часах, одною з найвищих нюйорських будівель. Сьогодні він губиться із своїми 20-ти поверхами поміж „звичайними" домами довкола — та напевно радіє, що в його найближчому сусідстві не стоїть нїодин із нинішних хмародерів. А то мусілоб бідне „залізко" зі сорому за своїх 20 поверхів, крізь землю провалитись!

Довкола будинку „Таймса" біжить постійна

Акт обвинувачення проти терору

БОЛЬШЕВИЦЬКОГО УРЯДУ.

РИМ, ПАТ. Італійська преса широко обговорює заяву большевицького дипльомата Бутенка. „Месаджеро" підкреслює, що revеляції Бутенка кидають світло на методи совітського уряду супроти своїх дипльоматів, які живуть під безнастанною загрозою і наглядом. „Пополь ді Рома" пише, що на тлі revеляцій Бутенка лист Сталіна набирає тимбільшого провокаційного характеру та оправдує існування протикомуністичного союзу між Італією, Німеччиною та Японією. Дипльоматичний редактор агенції „Стефані" пише, що заява Бутенка є великим актом обвинувачення проти терору большевицького уряду. Бутенко мав змогу слідкувати за розвитком внутрішніх подій від початку революції і з глибокого переконання дійшов до найстрогішого осуду варварства комунізму.

Заява Бутенка уможливить світовій опінії докладно зрозуміти відомий лист Сталіна, в якому він заповідає поширення кривавого московського терору поза межі Совітів. Лист Сталіна демаскує брехню про співпрацю Совітів зі світом. Замість співпраці Москва оголошує світову війну проти т. зв. капіталістичних держав. Лист Сталіна ставить у дивному світлі ті капіталістичні держави, які навязали зі Совітами ближчі політичні взаємини.

Австрійський міністр у канц. Гітлера.

БЕРЛІН, 17. 2. ПАТ: Нині передполуднем приїхав до Берліна новий австрійський міністр закордонних справ Сейс-Інкварт і вестиме наради з канц. Гітлером, мін. Рібентропом і марш. Герінгом.

ВІДЕНЬ, ПАТ. Австрійська влада привернула дебіт німецькому щоденникові „Національ Цайтунг" з Есен, що його втратив минулої середи за статтю про останню фазу австрійсько-німецьких взаємин.

Психольогія льотерійної гри.

В часі товариської розмови впало припадком слово „льотерія". Змагалися ріжні погляди, одні похвалювали, другі оспорювали. Коли дещо охололи темпераменти, хтось несподівано запитав: „Але що властиво кермує людьми, що вони так завзято грають на льотерії? Які саме психольогічні причини складаються на це?"

Постараюся передати синтезу цієї дискусії. Кожне людське бажання має якісь психольогічні підстави. Наприклад, коли хтось хоче купити футро, не досить мати відповідні на купно гроші, але треба ще бути настроєним або приготованим. Без сумніву, важну ролю відграє в цьому випадку острах перед холодом, як теж бажання заімпонувати іншим та своєрідний вияв естетики і краси.

Змаганням до того, щоб мати власне мешкання кермує безперечно бажання спокійного і вигідного життя. При купні ліків чи косметиків рішає страх перед утратою здоровля, при закупі щітки до замітання — замилування до чистоти і порядку.

В цей спосіб можнаб наводити приклади у безконечність.

Розглядаючи психольогію купна дійдемо до висліднї, що все те, що діяє на розум або людські почування може стати спонукою до закупу товарів. Американські теоретики торговлі зібрали і посортували майже всі психольогічні спонуки, які впливають у людини в хвилині купна цього чи іншого предмету.

Багато тисяч ріжних родів діяє на апетит людини, при закупі яких рішає голод, лакомство чи гостинність. Спонукою придбати інші, буде напевне бажання комфорту, де рішальним чинником є бажання спокійного і вигідного життя, незаколоченого сну.

Тепер запитаємо: які спонуки кермують людиною при закупі льотерійного льосу? Не буде перебільшене, коли скажемо, що 90 відсотків поданих вище спонук впливає на нас до участи в льотерійній грі. Льотерійний льос — це універсальний продукт, якого збут є такий великий, що здається не дорівнює йому ніякий інший товар на ринку продажі.

А скільки ще більше зросте попит на цей товар у сорокпершій Льотерії! Бо відтягнення з участи в льосуванні 35 тисяч льосів і поділ на пятки замість дотеперішніх чверток збільшили вигляди грачів якнайбільше.

—o—

світляна стежка, на якій раз-у-раз подають найсвіжіші новини із цілого світа. Для кого це зроблено, не знаємо. Невжеж тут хтось має час і охоту спинятись, читати новинки, задерши голову догори? Адже за пару хвилин вони й так будуть у всіх часописах! Тепер починається вже царство кін і театрів. Перші — один біля одного, менші, більші чи цілі палати. Всі вони грають, очевидно, ввесь день від 10-ої передполуднем і всю ніч, ввесь час облиті залежно від своєї категорії, меншою чи більшою кількістю осяйних світел.

Тут і кіно „Парамаунт" і славне „Роксі", до недавна найбільше нюйорське кіно. Тепер воно уступило місце „Радіо Сіті Мюзік Гол" — кіновi, де є 6000 місць, знаменита симфонічна орхестра із 80-ти членів (на свій виступ вона виринає із глибини, вся вже готова до першого акорду, який лунає у хвилині, коли ціла ця рухома платформа із цією орхестрою, показується перед публикою) та — як додаток до фільми — першорядна ревія із 140-особовим балєтом.

Якось раз ми вступили до кіна на Бродвею, де висвітлюють тільки новинки — отже, кажучи „по краєвому" — самі „ПАТ-и". Йдемо туди, зацікавлені голосною реклямою, що м. і. висвітлюватимуть картини із „справжнього" життя нинішньої Німеччини. Тенденція, очевидно, протинімецька (що тут цілком зрозуміле, зваживши з одної сторони, скількість жидів-еміґрантів із Німеччини і їх звязки тут, з другої — фільосовітські симпатії Америки!).

Думаємо, що побачимо щось, чого самі не бачили у Німеччині, а що „в правдивому світлі" показує все страхіття нинішнього тамошнього життя. Очевидно, не бачимо нічого нового, ані цікавого. Картини, якто тепер у Німеччині зберігають і ощаджують в господарстві кожну дрібницю і як щотижня ці відклади забирають із кожного дому для дальшого їх використовування; як у Німеччині будують нові дороги, як робітник працює у фабриці, як Гітлер і Мусоліні приймають „параду" штурмовиків (при появі обох вождів на салі чути свисти і... оплески) і т. і. А наслідки цієї будімто протигітлерівської фільми? Чуємо, як наш сусід американець каже до другого: „Алже коли німці так працюють, ощаджують і будують, вони заслуговують на кредит!" Найбільше признання і похвала, яку може висказати американець...

Театри містяться поправді не на самім Бродвею, але в його бічних вулицях, зразу таки недалеко нього. І вони тут один побіч другого. Ось тут Рейнгард виставляє нову містерію Верфеля — там знову йде якась сучасна американська оперета з кубайською і мехіканською орхестрою і сотнями прегарних, на реклямових фотоґрафіях до максімум роздягнених дівчат. Такий цей Бродвей: Верфель, Райнгард, кубайська орхестра і роздягнені дівчата!

А поруч із цим усім — в наріжньому, порожньому льокалі тиснуться люди. Заходимо й ми туди і бачимо — силача, який гне залізні штаби, ломить підкови і т. п. Чи це ярмарок у Печеніжині?! Ні — це Бродвей, Ню Йорк Сіті! А кілька домів далі знову хтось щось захвалює і запрошує прохожих. Циганка ворожить з руки і з шкляної кулі. І це — на Бродвею, у Ню Йорку!

Понад усім — найбільша реклама не тільки Бродвею і Ню Йорку, але мабуть і всього світа: ці власне рибки, що плавають і якісь карлички довкола них. Все разом, величиною кількох поверхів, міняться тисячами світел і десятками колірів. Реклама на... Ріґлея жувайку „гуму до життя"...

—o—

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 27. Пятниця, 17 (5) лютого 1888.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ

В „політичному оглядї":

„З Варшави повідомляють, що губернатор подільської губернії, що недавно обїзджав свою область, звернув головну увагу на дороги і видав кільна важних розпорядків щодо втримування доріг. Взагалі російська влада звертає тепер велику увагу на дороги у сторонах, що лежать недалеко від границі і наказують їх направляти, як можна найскорше. „Кройццайтунг" доказує, що Росія не то що не перестає зброїтись, але переходить концентрацію війська в західніх губерніях і над Прутом з цілою консеквенцією. Російські генерали обчисляють, що Росія є в силі виставити трилїонову армію і 13.000 пушок, а Франція могла би у такому випадку виставити два мілїони. Крім того помагалаб Росії ще й Данія та інші менші держави...

...Цісар Вільгельм санкціонував уже новий військовий закон...

...Французька преса почала тепер завзяту боротьбу проти Італії. Касаняк проголосив відкрите письмо до кн. Єроніма Наполєона, в якім взиває його, щоб він наказав своєму синові виступити з італійської армії, що стоїть на службі Німеччини...

...В Болгарії звертають тепер велику увагу на европейську політику, бо всі переконані, що Болгарія є причиною непорозуміння між Росією та Австрією. Головно-ж звертають увагу на те, начебто Росія поставила вимогу усунути кн. Фердинанда з метою поладнати болгарську справу. Але в міродатних болгарських колах уважають, що це така умовина, якої не можна ніяк принять. Всі болгари, навіть і цанковісти, кажуть тепер: хочемо жити з Росією у згоді, але не хочемо бути російськими підданими...

...Кажуть, що сербський уряд дістав з Константинополя вістку, що там ладиться якась антидинастична акція на великі розміри. Провідником цього руху має бути проводир ворохобні з 1882 р. Пасіч, котрого король Мілян не хотів при недавній амнестії помилувати".

„СТАН ПОСЯДАННЯ".

— З ГУСЯТИНЩИНИ ПИШУТЬ НАМ: Костели, про будову яких писали ми в одному з недавніх чисел „Діла", є в Гусятинщині у таких місцевостях: в Гусятині, Хоросткові, Копичинцях, Сидорові і Личківцях — це давні костели. З новіших часів походять костели: у Жабинцях, Чорнокінцях і Нижбірку. Крім цього зачинають будувати костел у Васильківцях. В Коцюбинчиках є маленька капличка на дворському городі, де пару разів до року відправляють Єзуїти.

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодиноко вол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелї	1.20
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелї	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелї	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО, 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелї	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелї	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелї	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелї Девятьох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелї	2.—
Фр. Аляхновіч: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.80

Замовляти: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10.
Почтова пересилка 30 сот.

ЗАСІДАННЯ СОЙМУ.

В четвер сойм радив над буджетом міністерства суспільної опіки. Довший реферат виголосив пос. Томашкевич про засади суспільної опіки.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Жіноча сторінка.

Від батьків залежить веселість дітей.

Тема „Чи ми вміємо бавитись?" викликала надзвичайно велике зацікавлення і відгук серед нашого громадянства. У редакції маємо кілька статтей на цю тему пера кількох авторок та авторів. Тому, що майже всі статті підходять до питання подібно — вважаючи, що сама вина молодь та її виховання є причиною похмурого настрою нашого товариського життя, не містимо всіх цих статтей, щоб нашу „Жіночу Сторінку" не перетягувати матеріялом на одну тему, хоч і як цінимо працю наших шановних Читачок та Читачів (до речі переважно з педагогічного світу). Зазначуємо тільки, що всі надіслані статті погоджуються з думками висловленими панею Х. К., що перша ту тему порушила, додаючи кілька яскравих і влучних прикладів та аргументів до того, що ми таки не вміємо бавитись.

Містимо на закінчення ще одну статтю панї М. В. Д., яка до цього питання підходить більше з критикою батьків ніж самої молоді і висловлює кілька доцільних, хоч і гірких докорів старшому громадянству. Цією статтею замикаємо дискусію на згадану тему.

Велика заслуга авторки статті „Чи ми вміємо бавитись?", що таке важне питання винесла на денне світло. Ми — діти розлогих степів, зелених піль та розсміяного сонця, а не тяжких оловяних хмар та мряк — без бадьорости не довершимо великого діла. Кожне явище має свою причину. Коли наша молодь не вміє весело та радісно сміятися, то це вина окруження, де вона зросла. Головним чинником виховання є радість. У нас про це часто забувають і жартівливий батько чи мати ввесь свій дотеп витрачують серед гостей, чи сторонніх осіб, а для дітей мають тільки напімнення, терпкі догани, розмови про фінансові клопоти або критику всього довкола.

Тяжка атмосфера таких домів мусить мати некорисний вплив на розвій психіки дитини, доказом чого подія, як то чотирьохлітня дитина, вислухавши подібні розмови, заявивши комусь в домашніх „Життя тяжке і погане" кинулася з другого поверха у самогубнім намірі. А скільки дітей у своїх думках та почуваннях передчасно старіються, про це знають тільки журливі матері та щиро відьані вихованню батьки, затривожені нервовістю своїх дітей. Буває і таке, що погідної вдачі молоде створіння перестає сміятися, коли побачить незгоду між батьком і матірю, або... за велику згоду одного з них з чужою особою. Як мудро каже один німецький письменник: „Іде молодець лісом, співає любовну пісню, ціла природа радіє. Іде підтоптаний батько, заведе „любовної" — несмак і сором супроводять його". Це зовсім не оправдувалоб цього батька, хочби він у вимушених змаганнях доконував великих діл; навпаки піетизму д... незабутніх днів, повинен бути далі зразком бадьорости для молодших.

Сьогоднішня молодь дуже чутка і вразлива на такі справи. Я бачу, як ясніють очка моєї доні, коли на „надмірну увагу" мого знайомого для мене — відповідаю чемною строгістю. Щасливим, вдячним поглядом вона дякує мені. Щиру веселість уміє теж оцінити, бо з захопленням згадує, як то старенький Андрій Чайковський затанцював коломийки приспівуючи „Обізвались огірочки". Хіба це кривда нам родичам, що можемо „прибільшувати" тільки материнські чи батьківські почування? На це питання відповів Шевченко: „Нічого кращого немає, як тая мати молодая з своїм дитяточком малим". Подібне почування огортає мене, коли відданий родині батько наражується зі своїм сином над важким становищем сьогоднішних днів.

Молодь часто грішить насупленістю супроти своїх батьків, а терпкими словами супроти товаришів. Зі своїх дитячих років памятаю, як це ми за радою батька старалися відшукати та затямити собі якусь веселу приповідку: в обідній порі, заки ще шлунок не тяжкий переказати П. А як сміх нарушував порядок обіду і мати картала нас, батько святочно повторяв: „Нема кращого засобу на добре травлення, над сміх". Повно радости та дотепів було з нагоди свят. Досі мушу сміятися, як то з нагоди іменин побажав брат комусь „копальню бриндзі". Хто тямить самбірський шпиталь з початком 1919 р., той певно памятає дотепного старшину, що його привезли в тяжкім стані з перемиського відтинку. По тяжкій операції через палений спрагою питав свого чуру: „Іване, Іване, чому ти воду не пеш?" Направду — ми мусіли сміятися. Роками лежучи непорушно, далі жартував, на перевязці казав собі з газ вязати чепурну кокарду і завдяки своїй бадьорости вернувся до здоровля, яке досі йому служить.

Навіть найчорніша ситуація проясниться, найтяжча праця полекшає як заздвенить веселий сміх — найбільший скарб, який дитина повинна винести з батьківського дому. А кого навчать дома сміятися, того широй сміх потішить і при праці і при забаві поза домом і в рішальний момент дасть йому ясність ума.

А ясно і те, що якби хто сміявся у невідповідну пору, то це не вийшлоб йому на добро, як також те, що багатство не є рецептою на радість життя. Іноді з добробуту виходять одиниці знуджені, нецікаві, які для своєї вигоди працюють навіть на некористь нашої нації. І найбідніша хата, при добрій волі може здобути найбільше життєве добро — усміх і радість.

Перемогою життевої радости є теж за велика самопевність, бо веде до невдач і розчарувань. Коли ж серед найбільшої розкоші і найчорнішого горя вміємо зберегти ясність ума, то можемо бути панами нашого кращого завтра.

М. В. Д.

20-ліття еманципації анґлійських жінок.

Ніде еманципаційний жіночий рух не мав може таких яскравих форм і не проходив з таким завзяттям, як в Англії, а тому цікаво переглянути вислід тої боротьби за такий ювилейний період як двадцятьліття.

Сам еманципаційний рух в Англії далеко старший, але в 1918. р. анґлійки осягли виборчі права, через те і зрівнання прав у інших ділянках життя. Отже переглянемо їх осяги за період їх рівноправности.

Відзначуючи цей ювилей, англійська преса найбільшим успіхом еманципованого жіноцтва вважає зменшення смертности дітей. Коли на початку цього століття смертність дітей досягала 150 на 1000, то вже в 1918. році смертність впала на 59 на 1000. Англійські діти терпіли найбільше рахітом. Було багато дітей кривих та горбатих, так що в 1913. році на 19 дітей припадала лише одна неадеформована дитина, з рівними ногами, така, що не вимагала надзвичайно тяжкого лікування. Тепер діти з кривими ногами та взагалі здеформовані рідкі в Анґлії. За причину такого успіху вважають ту обставину, що назагал анґлійські жінки мають тепер далеко більшу і дбайливішу освіту.

Статистика 1936. року виказує, що 60 відсотків дітей народжених у тому році перейшло через спеціяльні клініки опіки над дитиною, 50 відсотків вагітних жінок користали з порад клінічних лікарів перед злогами, тоді, як багато інших постійно були під опікою лікарів приватних. Ось головна причина зменшення смертности та хоріб дітей в Анґлії. Та цього можна було досягнути тільки впертою і тяжкою працею серед ширшого загалу англійського жіноцтва, а цієї праці доконали самі жінки і за це в двадцятьліття їх праці висловлює ввесь нарід Анґлії за посередництвом своєї преси признання тим визначнішим працівницям та провідницям.

Найбільше прислужилась у цій ділянці Дам Жанет Кембел, що дбала про поширення таких дитячих клінік та клінік-порадень для вагітних жінок і матерей. Була вона шеф-лікарем у відділі опіки над матірю і дитиною в міністерстві здоровля. Її вперта і невтомна праця була прикладом для інших суспільних діячок та завдяки їй повстала ціла мережа таких клінік, де багато жінок-лікарів працювало або зовсім без винагороди, або за мізерну платню, коли їх матеріяльні засоби не були такі, щоб вони могли працювати безплатно.

Шкілки і ясла для малих дітей є тепер в Англії такі численні і таким користуються признанням, що тяжко повірити, що люди колись дослівно кидали камінням в Маргарету Мак Міллян за те, що вона наважилась перша заложити дитячу шкілку серед вільної природи.

Робітниці в ріжних промислових заведеннях, де колись діставали таку мізерну платню і не мали ніякої суспільної чи лікарської опіки дякують за незмірне поліпшення свого становища Марії Мак Артур що зорганізувала своїми засобами виставу виробів, що їх створили руки робітниць за голодову винагороду. Ця виставa примусила владу звернути увагу на ненормальне явище і видати ріжні закони і розпорядження, які охороняють робітниць від визиску. Марію Мак Артур уважають одною з найбільших промислових провідниць в усіх часах. На жаль вона вмерла в 1921. році у віці 40 років.

Цікаво, що майже всі анґлійські „суфражистки" це молоді і принадні жінки, що й переважно з заможних родин. Маргарета Мак Міллян, д-р Люіза Мартіндал — одна з найаручніших операторок, пані Корбет Ешбі — найвидатніша провідниця жіночого руху, сестри Доріс і Муріель Лестер — опікунки дітей і організаторки передшкілля для бідноти, Октавія Гіль, що всі свої сили присвятила поправі мешкань для бідноти і заложила цілу мешканеву систему, так звану „Октавія Гілл-систем", яка тепер регулює мешканеве будівництво для бідноти — все це молоді і гарні та прикладні жінки, а цим вони збивають погляд на анґлійську суфражистку, як про якесь опудало, що затратило всяку жіночість.

Мають анґлійки значний успіх в торговлі та промислі та у так званих „вільних" професіях. Жінки лікарки і педагоги мають загальну пошану і признання. Меншого успіху досягли жінки-правники. Нема в Анґлії жінок-суддів чи навіть і самостійних адвокаток мало. Є кілька визначних самостійних провідничок ріжних фабрик та промислових заведень і то як технічних директорів та організаційних чи реклямових відділів. Багато найвизначніших анґлійських фірм мають на становищах директорів саме жінок.

Державні уряднички досягли також значну становищ, хоч на жаль досі вони ще й незрівняні в платні з урядовцями мужчинами, яких дуже часто перевищують своїми здібностями і працею. І власне ця нерівність платень примушує ще анґлійок і далі творити самостійні жіночі організації та боротись за свої права, але треба признати, що в цій боротьбі анґлійок нема ані безпідставної ненависти, ані безоглядної конкуренції з мужчинами і може саме це й забезпечить їм повний успіх у найближчому майбутньому.

—o—

З нашої хроніки.

З КЛЮБОВОГО ЖИТТЯ

Недавна стаття в „Ділі" на тему чи можуть жінки бути суддями присяжних, актуалізувала це питання. Останнього понеділка реферувала цю справу в клюбі „Нової Хати" і „Труду" **м-р Ольга Люстіг-Ганицька**.

Референтка недавно відкрила адвокатську канцелярію у Львові і є першою українською адвокатівною. З зацікавленням зустріли її присутні, щоб почути думку людини, що є також фахівцем у цій справі. М-р Люстіг-Ганицька зреферувала недавню статтю, прочитавши навіть деякі уривки з неї. Потім подала свої аргументи проти неї, вкінці, на бажання присутніх, повідомила, що не таке суд присяжних і в який спосіб його вибирають.

По рефераті розвинулась палка дискусія. Забирали голос пп. вик. Чижович, Бурачинська, Залізняк, Бережницька, Малицька д-р Парфанович. Кожна з бесідниць подавала нові аргументи, що управнюють жінку до цього відповідального становища.

У черговий понеділок реферуватиме п. **Цьопа Палїїв**.

„Як прийМати гостей". На цю тему влаштував господарський показ клюб „Нової Хати" 15. п. м. У Жовтій салі Нар. Дому влаштовано виставу накриття столів. Реферувала п. **Наталка Гаврих.**

Референтка сказала спершу дещо про накривання стола взагалі. Вичислила різні роди накриття, згадала про прикраси й порцелину. Дальше поділила прийняття на друге сніданок, обід, підвечірок і вечерю. Подала страви сезонові на кожну нагоду. Пригадала новинки, що їх впроваджує сучасна кухня, як тортові канапки, овочеві напої або салатки в помаранчевих чарках. Опісля присутні оглядали виставлені столи. Було їх чотири: на друге сніданок, підвечірок і вечерю та весільне прийняття. Порцелину доставила фірма **О. Онисько**, обруси кооп. **Українське Нар. Мистецтво**. Кількома ся декорацію степенищі дала праманки **Ст. Галана**. Окрім цих столів був ще виставлений зразковий буфет для домашніх прийнять. На ньому находились страви, що їх уже обговорено, або які будуть робити на кухонарському курсі „Нової Хати". Були також овочеві напої з цитрини та журавини з виноградний мош із ананаса і **Н. Конкурович**.

Сторінка без політики.

Малощо не кінець світа...

Небагато треба було — як ми вже про це писали — а булиб ми мали 30. жовтня м. р. правдивий кінець світа. Нашій земляці грозив удар з малою, ледви кількакільометровою окрушиною всесвіта, що мимо свого розмірно невеликого обєму могла спричинити катаклізм, що своїми розмірами дорівнював би був потопові світа.

В червні м. р. професор астрономії на університеті в Гайдельбургу, д-р Райнмут, оглядаючи останню знимку неба, виконану в його обсерваторії, запримітив на одній із кліш довгу, білу смугу. Учений зацікавився її походженням і прийшов до переконання, що це нова мала планета, що належить до т. зв. планетоідів, останок якоїсь великої планети, що колись кружляла між Марсом і Землею.

Своє відкриття подав він до відома другим астрономам і почав з ними обчисляти дорогу незнаного міжпланетарного гостя. Цю планету названо в його честь „планетою Райнмута 1937". Автім відкриття таких малих планеток не є для астрономів незвичайним явищем, бо їх блукає по всесвіті така маса, що майже кожна обсерваторія може похвалитися їх відкриттям. Але планета Райнмута записалася глибоко в памяті всіх астрономів, які дійшли підчас своїх обсервацій до переконання, що вона наближається у своїй дорозі якраз до тої самої точки в космічному просторі, що й наша земля, і жене зі скорістю 100.000 км. на годину на зустріч нашій землі. Іншими словами: обі ці планети йдуть нестримно до катастрофи. Обчислено, що удар майже 1,000.000 тонової маси тої планети із землею вибив би в ній кратер глибокий на 2 км., широкий на 80 км. Потрясення викликане тим ударом, змело би всі прояви життя з лиця землі у промірі два рази більшім, себто на просторі 180 км. Воздушна буря, що повсталаб у тому часі, засягнула би ще більший простір. Також велике знищення викликалоб трясення землі, величезні морські припливи, бурі і виливи рік, а все те в наслідок того страшного зудару. Тисячі, а може навіть міліони людських істнувань могли втратити життя в тому катаклізмі навіть тоді, колиб планета Райнмута впала на океян або на безлюдну пустиню...

В астрономічних обсерваторіях не попали в розпуку, бо не хотіли ширити паніки серед населення. Вчені почали горячково числити, чи була не зайшла яка помилка в обчислюваннї, зрештою дуже навіть можлива, коли зважити, яка мала була ця планета.

Аж недавно тому признались учені, що того катаклізму сподівались в дні 30. жовтня м. р. Саме того дня мав настати той фатальний зудар. Одначе в останній хвилині, ще не відомо під яким впливом, планета Райнмута змінила дещо свій біг і перетяла орбіту землі у віддалі 600.000 км.

Астрономи відітхнули. Мали надію, що виділи непрошеного гостя останній раз, що вона раз на завжди зникне в міжпланетарнім просторі. А тимчасом пару тижнів тому та планета показалася знову і має удруге перетяти дорогу нашої землі. Коли воно має настати, цього астрономи докладно ще не знають, або може не хотять сказати. Але велика повага в астрономічному світі, д-р Мартин Давідзон, президент Британського Астрономічного Товариства, впевняє всіх, що нашій землі з причини тої планети не грозить ніяка небезпека. **Чі.**

Як привітали „пятки"?

(Розмова з льотерійними грачами).

Як відомо, сорок перша клясова льотерія, що приходить — приносить у своєму пляні основні зміни: кожний льос ділиться від тепер не на чотири чвертки, але на пять „пяток". Цю зміну перевели, щоб збільшити виграни на виграну, при невелкиому, 20-процентовому помеиьшенні сум, які давніше можна було виграти. Як цю зміну прийняли грачі з ріжних кол? Образ цього дають у деякій мірі переведені розмови. На питання, як подобається новий пляи гри, відповідали:

Торговельний директор: „Знаменито. Замість половини — буду від тепер купувати три пятки й більше виграю."

Учитель: „Тепер значно менше льосів, отже більші виграни, особливо тому, що кожна виграна ділиться на пять частин, а те, що замість напр. 20.000 виграю тільки 16.000 неважне."

Купець: „Тепер мені краще йде — можу купити й пять пяток, виграю те саме, що і раніше виграв би. Та тепер є й більші виграни."

Робітник: „Грунт, щоб виграти, хочби й менше, але скоро."

Крамничка панночка: „Мені подобається лише вигра, що жду на неї. Та хіба тепер можу виграти легче, ніж давніше?"

Інжинір: „Думка добра, й менше льосів і більше управнених до виграння — це ясне, що легче виграти."

Адвокат: „Що маю говорити? Куплю льос, щоб виграти, й кінець."

Студент: „Більше як десять злоцяків не можу платити. Якщо за них виграю хочби 500 зол., то добре. Пляи мені подобається."

Власничка крамнички: „Прошу пана, відомо, що тепер буде ліпше. Бо ось моя сусідка... (через брак місця цілої розмови не подаємо).

Редактор: „Льотерія — це не панна, щоб подобатися. Граю, бо вірю, що виграю, а тепер я ще певніший у тому, як колись."

Президент у спідниці.

Під цю пору З. Д. П. А. мають незвичайно популярну „президентиху", якою є дружина теперішнього президента, п. Рузвельт. Вона є дівчиною в такій мірі, що опінія величезної скількости громадян уважає її немов другим президентом у спідниці. В дійсності в Америці нема офіціяльного титулу „президентова", як напр. у Франції. Тереи її діяльности збільшується з кожним роком і на ній вона заробляє стільки, що неодна фільмова зірка з Голівуду.

Тепер напр. ціла Америка незвичайно тішиться, що її зарібки за один рік вже переступили... шість цифр.

Шість цифр — це мрія кожного американця, який роздумує, як зробити „бізнес", щоб приніс йому доходу місячно к. 100.000 дол. У Злуч. Державах П. А. оцінюють людей по скількости їх зарібку. Про багатих людей там говорять: „Пана Н. цінить на 6 цифр", це значить, що він заробляє місячно поверх 100.000 дол.

Отже п-і Рузвельт заробляла в минулому році саме 119.000 дол. місячно за свої виступи в радіо. Та найважніше те, що вона з того зарібку не задержала для себе ні сотика! Цілу ту величезну суму (3 міліони річного доходу — таку суму мало котра голівудська зірка заробляє!) пані Рузвельт, що вона її заробила в радіо пропагандою у користь безробітних — в цілости віддала безробітним. Справді зимова поміч!

Пані Рузвельт крім своїх обовязків і суспільної праці, звязаних з її високим становищем, виконує з великою приємністю ролю радіової прелєґентки і втішається великою симпатією серед радіослухачів. Цю ролю почала вона відгравати по довгих намовах инж. Ляскера, приятеля особистого секретеря президента Рузвельта.

Одного разу запитав він президентову, чи вона здає собі справу з того, скільки вона добра зробилаб людям, якби промовляла в радіо?

Висока, все розсміяна жінка, що не завжди дбає про свій зовнішний вигляд, розсміялася:

— Я малаб стати спікеркою? Що за думка!

Але по докладнішій дискусії погодилася з думкою Ляскера, який переконав її ось як:

— Прийшло мені на думку, що ви пані, моглиб рекламувати деякі вироби американського промислу. Ні одна „добре уроджена американка" не вагається ні трішки брати участь у рекламовій акції. Одні пані рекламують папіроси, другі виписують чудеса про косметики, ще інші вихвалюють пружинові матераци. Серед тих спікерок є такі світові дами, як дружина Рокфелера, п-і Карнеґі...

— Знаю про те — відповіла „президентка". — Тільки дивує мене воно, тимбільше, що ті пані не потребують грошей...

— Отже саме в тім справа! У Злучених Державах є маси нуждарів, що потребують грошей. Чи ви знаєте, що навіть такий великодушний чоловік як ваш муж, пані, не може відпитати всіх нуждарів, що криються в закутках міст — тимбільше їм помогти. Колиб так деякі американські фірми жертвували вам, пані, поважний гонорар за реклиму їхнього товару, і якби ви той гонорар призначили на філянтропійні цілі — то чи не булоб воно благородною і продуктивною працею?

Пані Рузвельт рішила порозумітися зі своїм мужем. Президент деякий час вагався. „Перша жінка республики" (так її називають в Америці) не може комубудь робити реклиму. Сам президент особисто переглядає листу фірм і їх виробів.

Пані Рузвельт промовляє тепер в імени фірм, що їх зааксептував президент, але напр. мусіла відкинути оферту одної фірми на 8500 дол., бо президентові ця фірма не подобалася.

В Европі видається дивною така система, що втягає найвищі державні чинники до акізиторської роботи. Але в цьому випадку „ціль освячує засоби". Коли всі гроші, що їх заробляє п-і Рузвельт, йдуть на те, щоб стерти сльози нуждарів, то навіть президентовій вільно рекламувати помадки до уст, мосяжні ліжка, машини до писання найновіших систем і теннісові пантофлі. Перший гонорар п-і „президентової" дав. 10.000 дол. Тепер за кожних 15 хвилин промови в радіо дістає вона 20.000 дол.

Як бачимо, то п-і Рузвельт є справді незвичайною жінкою і незвичайною „президентовою".

Не зважаючи на те, що вона може дуже легко заспокоювати всі свої забаганки, то вона й далі веде скромне життя звичайної собі американки. Більшу частину свого дня присвячує вона суспільній праці, сама відвідує нуждарів в їх сутеринах і бараках, сама, нараз без прибічників запускається в лябіринт підміських домиків і провірює особисто правдивість прохань, які тисячами приходять на її руки.

З того приводу оповідають про неї безчисленні сміховинки.

Одного разу в поїзді запитав її якийсь робітник, що сидів біля неї:

— Часто сиджу біля вас, пані, у поїзді, і все бачу, що ви заняті ручною працею. Чи то для бідних?

Пані Рузвельт усміхнулася й відповіла:

— Ні, я маю численну родину. Бачите, оце напр. буде шалик для пана президента... **Чі.**

ВЕСЕЛЕ.

Жерун.

Агент: Чим ви є?

Актор: Я є цирковим ненажерою. Можу зїсти нараз 15 тарелів буліону, 10 шницлів, ящюню з 15 яець і крім того 20 блинців з яблок, з битою сметаною.

Агент: А чи в неділю могли би ви двічі виступати?

Актор: Очевидно, якщо лиш дістану вільний час між обома виступами, щоб я міг зїсти вечерю.

Трефний.

— Чому ви викинули Гичку з вашого протиалькогольного товариства?

— Він був нечесним абстинентом, бо при сьоїм кишеневім ножику мав коркотяг.

Знак часу.

— Хто була ця білявка, з якою я бачив тебе в середу?

— Не знаєш? Адже цеж ця сама чорнявка, що я тебе в неділю познайомив з нею.

Добра відповідь.

— Що воно таке вітер?

— Вітер, прошу пана професора — це повітря, яке дуже спішиться.

Добрий муж.

— Чи знаєш, серце, що наука устійнила, що жінка потребує більше сну, як мужчина?

— Отже?

— Гм, я думаю... що краще буде, якщо ти вечором не будеш на мене ждати!...

Українська ніч у варшавському соймі.

ПРОДОВЖЕННЯ ДИСКУСІЇ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ.

Дискусія над буджетом міністерства внутрішніх справ, з якої частину вмістили ми у вчорашньому числі, стояла під знаком українського питання. Тому преса назвала цей день українським днем, який перейшов в українську ніч, бо дискусія продовжилася далеко пізна ніч.

„АДМІНІСТРАЦІЯ НЕ ПОВИННА БРАТИ УЧАСТИ Б БОРОТЬБІ ВОЮЮЧИХ НАЦІОНАЛІЗМІВ".

Посол Бойтович, якого першу частину промови подали ми вчора, закінчив її завагою, що те, що уряд не має програми у справі меншин, причинилося до погіршення настроїв. Польський Комітет Порозуміння мав дуже гарну ціль, тобто активізацію польського елементу, але його опанували скрайні націоналістичні елементи, які вживають його для своїх цілей. Брак меншинної програми, частинно розгрішує адміністрацію. Але вона не повинна брати участи в боротьбі воюючих націоналізмів, тільки репрезентувати інтерес держави. Політику нехай робить пан премієр.

Після пос. **Ягоди-Жултовського** промовляв пос. **Шимановський** (з Баранович), який теж торкнувся справи національних меншин і висловив свій погляд, що у тій ділянці уряд повинен пильнувати, щоб усунути всі можливости конфлікту та задрязнень.

МОСКВОФІЛИ І ВШЕХПОЛЯКИ.

Посол д-р **Степан Баран** відповідав пос. Войцеховському торкнувшись спеціяльно справи поділу, який підкреслив у своїй промові пос. Войцеховський, тобто поділу на „русинів" та українців. За австрійських часів — говорив пос. Баран — вдалося емісарам з Росії витворити т. зв. москвофільський напрямок, що негував відрубність українського народу і проклямував його звязок з народом російським. Союзниками москвофілів були з польського боку вшехполяки. Ендеція намагалася гальванізувати цей москвофільський напрямок. Сьогодні пос. Войцеховський знову пробує гальванізувати цей замираючий напрямок, як це робив у свому часі проф. Грабський. Але повстає великий національний український моноліт, а ми у Польщі маємо саме спромогу його творити і тому не може бути мови про нашу ненависть до Польщі, бо наша доля спільна. Та ви мусите вирікти спроб ділити нас на різні відлами, що непотрібно розярює замість зосереджувати спільні сили до спільних цілей.

Пос. **Гриньо Тершаковець** забрав слово після послів Гавзи та Войнара-Бінчинського та у своїй промові вказував недостачі нашого самоврядування.

ТЕПЕРІШНА МЕНШИННА ПОЛІТИКА „НАПЕВНО НЕ ПРИНЕСЕ КОРИСТИ ПОЛЬЩІ".

Серед дальшої низки промовців справи відношення до меншин торкнувся пос. **Хоїнський-Дзедушицький** (помішик з Чортківщини). Він передовсім підкреслив необхідність рахуватися з постановами конституції, які в багатьох випадках переочується. Конституція — це останній документ, на якому поклав свій підпис маршал Пілсудський і це наче його завіщання. Здавалосяб, що цей документ повинен бути ненарушний. А те, що у деяких випадках приписів конституції не зберігається, є причиною хаосу ідеольогічних понять та доводить до розстрою адміністраційного апарату.

„Такий заколот понять — говорив далі пос. Хоїнський-Дзедушицький — видний в ділянці меншинних справ. За меншинну політику мусить відповідати тільки одна особа, не багато. Нічого дивного, що коли нема одноцілої керми, різні суспільні групи намагаються самі знайти розвязку, причому може трапитися, що завдяки тому не кермуються державною рацією, але емоціональними спонуками".

„Творці 7-ої статті конституції, що каже про недискримінування національних меншин, мали на думці, щоб цілий цей великий потенціял, яким у житті країни є національні меншини, був зязаний тісно і завжди з польською державою. **Спирати меншинну політику на тезі дискримінування прав тих меншин — це напевно не принесе Польщі користи.** Є ворожі та непримирні елементи серед меншин і тим треба вирівнати безоглядну війну. Але паралізування і так збіднілих верств тієї людности причинить ся тільки до штучного творення комунізму".

НЕ ВСІ ПОЛЯКИ Є ТІЄЇ ДУМКИ, ЩО ПОС. ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ.

Пос. **З. Пеленський**, відповідаючи пос. Войцеховському заявив, що коли митрополит Шептицький вертався з Сибіру після російської революції, то в Петербурзі витали його поляки-католики, а митрополит першу Службу Божу відправив у католицькому костелі. На щастя не всі поляки думають так, як пос. Войцеховський.

У дальшій промові пос. Пеленський говорив про серпневу страйкову акцію на терені бучацького повіту.

ПРОТИ ОБВИНУВАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ДУХОВЕНСТВА.

Пос. **Володимир Кузьмович** у своїй відповіді пос. Войцеховському заявив, що незгідне з правдою його твердження, начеб то митрополит Шептицький субвенціонував „Діло". Щож торкається закидів, які пос. Войцеховський поробив українському духовенству, то він зібрав кілька фактів, за яких 8 до 9 літ і зробив з того загальний закид усьому українському духовенству. Хіба не було процесів проти римо-католицьких священників? А всеж ніхто не робить з того висновків проти всього римо-католицького духовенства. Не можна генералізувати фактів та робити з того висновків.

Про нормалізацію польсько-українських відносин говорили у своїх промовах з українців пос. **Целевич** та ще раз пос. **Баран**, з поляків пос. **Екерт, Остафін і Сапега.**

ЗМІНІТЬ ТАКТИКУ...

На закінчення забрав слово референт пос. **Войцеховський.** Він заявив, що ніколи у своїх промовах не виступав проти українського народу, ніколи не протиставив політики польської держави політиці і змаганням українського народу. „Я критикував тільки — говорив пос. Войцеховський далі — гостро і сильно політику управи греко-католицької Церкви на наших землях. Ця політика шкідлива для польської держави і шкідлива теж для ваших національних починів. (Голос з українських лавок: Це вже наша річ!). Я ніколи не виступав проти греко-католицької Церкви, як такої. Польська людність відноситься до тієї Церкви з симпатією і любовю, як до римо-католицького костела. Тут упав закид, що я кидаю на своїх противників болото. Болота на нікого не кидаю, роблю тільки закиди політичної натури. Можу помилятися або й ні. Не боюся фрази, що це впаде на мою голову. Як хтось зробить мені закид політичної натури, то нехай він впаде на мою голову. Бажаю доброї нормалізації взаємних польсько-українських відносин. Не закидаю вам браку доброї волі, але й мені браку тієї доброї волі закидати не можна. Справа нормалізації важка. З ходу останньої дискусії в буджетовій комісії і на пленум бачу, що ви навчилися ту нормалізацію цінити. Маю надію, що ця справа якось піде, але щойно тепер. У ваших виступах була спеціяльна метода: ви робили закиди, а ми слухали. І то було але. Це виглядало, що там, на східних землях, завжди діються вам якісь кривди. Я зірвав з тією методою і протиставив тим закидам фактичний стан. Змініть тактику, а ми радо приступимо до річевої дискусії, до якої ми підготовані."

Політика міністерства справедливости у відношенні до українців.

В середу 16-го ц. м. сойм радив над буджетом міністерства справедливости. Референт пос. **Сьода.** Від УПР промовляли: пос. **д-р Степан Біляк** і пос. **д-р Степан Баран.**

Пос. **д-р Степан Біляк** критикував політику міністерства справедливости у відношенні до українців, яких не приймають на становища суддів і прокураторів, не приймають теж на становища судових нижчих функціонарів. Суддів-українців, що ще урядують, передчасно переносять на емеритуру. В нотаріятах справа представляється ще гірше. Обовязуючий на терені львівської апеляції мовний закон, що забезпечує українцям скромні мовні управнення, не пристосовують якслід. Старі судді відносяться з пошаною до гідности українського народу, а молодий нарибок суддів і прокураторів цю гідність ображує. Вислів прокуратора „т зв. українці" в публичнім документі вдаряє в гідність українського народу. Проект зміни устрою адвокатури грозить українській молоді замкненням доступу до адвокатури. Суди присяглих необхідні й їх треба поширити на цілу державу.

Пос. **д-р Степан Баран** обговорив у своїй промові конфіскаційні практики, інакші у Львові, а інакші на Волині. У брошурі промовця, яку львівська цензура пустила без перепон, на Волині сконфісковано промову мін. Понятовського, яка була там передрукована.

Від кількох днів у Львові конфіскують вже й слова „Галичина" і „галицький". Це історична назва і ще донедавна уживали її й поляки. Нема закону, який касував би цю назву. Українці не виречуться цієї історичної назви.

—o—

З листів до Редакції

Хвальна Редакціе!

Автор „Міщанин" допису в „Ділі" під наг. „Зборів на шляху до відродження українського міщанства" правдоподібно неточно обзнайомлений з історією Зборівщини, своїм дописом скривдив міщан Зборова. В імя правди — бож „скріпта манент" — звольте помістити отсі вияснення:

Неправдою є, що „зборівське міщанство стоїть далеко позаду тих досягнень на освітньо-економічному полі, що їх здобули по війні села Зборівщини". Бо зборівські міщани зараз по війні заложили кооперативу „Хліборобе", перемінену потім на „Стрипу", і кілька літ пізніше ще другу на передмісті „Наша Будучність". Зборів має **чотири** читальні на півтора тисячки українців, а такими осягами не може похвалитись ані одно село Зборівщини. Не відповідає дійсності те, що „міщанська молодь..., завархізована комуністичним шумовинням, просто пропаща для громадської праці". Зате **фактом** є, що міщанська молодь, згуртована вже від 10 літ у Т-ві „Сокіл", має свою дуту орхестру і смичкову та гімнастичне приладдя; „Сокіл" виступав з успіхом у змаганнях в Золочеві та у Львові. Від пяти літ істнує друге товариство, в якім зорганізована міщанська молодь, а саме: „Т-во св. Михаїла", потім „КАУМ", тепер „Орли". Це т-во має свою домівку, бібліотеку і в минулому році в 5-ліття заложення відбуло воно урочистість посвячення своїх прапорів. Від 7 літ зборівське міщанство удержує приватну 7-класову школу „Р. Ш.", якої діти є основою її істнування.

Як бувший парох Зборова мушу ствердити, що міщанська молодь брала все участь у богослуженнях недільних та у великодній сповіди. „Оповідання" про пянство, напади по весіллях і т. п. — це історія з часів повоєнних, на жаль, загальна недуга всіх наших містечок. Практикуюча приписи кат. Церкви зборівська інтеліґенція все співпрацювала з Церквою

Дякую за поміщення отсього вияснення

й остаю з пошаною

о. Василь Кулик.

По широкому світі.

2-ох совітських летунів Уншевський і Гуріев утікли літаками до Естонії.

Голяндська гранична сторожа затримала високого урядовця барсельонського уряду Тріфона Гомеза, який не мав пашпорту, але він утік.

Австрійські робітники мають довіря до Вацека, тому вони вдоволені, що він став міністром робітничих справ.

Норвеський міністр закорд. справ заявив у парляменті, що Норвегія не приступила би до ніякого ідеольогічного блюку, який повстав би у Лізі Націй.

Німецький райхстаг збереться 20. ц. м. в 13 годині; одинокою точкою програми буде декларація уряду. Всі німецькі радіостації будуть трансмітувати хід засідання і промову Гітлера.

Американський президент заявив, що Злучені Держави мусять мати дві воєнні фльоти, щоб могти рівночасно боронити оба побережжа.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі сучасної доби!

Не можна писати: Галичина.

Від кількох днів львівська цензура конфіскує українські часописи за те, що вони вживають, як це робили досі, на означення трьох південно-східних воєвідств терміну, що є давною, історичною назвою тих земель. Цікаве, що конфіскати цієї назви почалися після появи у краківському „ІКЦ" статті якогось п. Збігнєва Кожижевського п. н. „Польські громадяни, що... не признають границь і польських назв", яку ми зреферували в ч. 13. з 21. січня ц. р. А ось у львівському „Дзєнніку Польскім" з 18-го лютого ц. р. появилася ще цікавіша стаття про цю саму справу п. н. „Географічна номенклятура на послугах української агітації", в якій той часопис заповідає сенсаційний пресовий процес у Львові. Звідки „Дзєнник Польскі" має відомости про цей процес — не знаємо, як теж не знаємо коли він відбудеться. Довідаємося про це певно звідусь з „Дзєнніка Польского", бо видно, що він добре про те поінформований.

У наведеній статті читаємо:

„У найближчих днях на воканді Окр. Суду найдеться цікава пресова справа, що її предметом буде конфіската української преси. Адміністраційна влада зарядила конфіскату тому, що українська преса постійно і мериторично вживає термінольогії суперечної з поняттям цілости й інтегральности держави.

„Якщо в урядовій мові (байдуже чи законній чи звичаєвій) кожна частина краю має свою утерту і загально приняту, підтриману історією назву, то українська преса у відношенні до південно-східних земель Річпосполитої тих назв зовсім не респектує. Таким дуже немилим для української преси словом, яке ані руш не хоче перейти через вражливі цапальти тієї преси — є слово Малопольска. Якщо навіть стрінеться, і то рідко ту назву, то в знаках наведення „Малопольска", що означає, що та назва цілком не відповідає українській пресі. Бо в резерві український орган, і то якийнебудь, має свою термінольогію „Східна Галичина", західні українські землі і т. д. Українська преса навіть не хоче вживати назв, які є висліком адміністраційного поділу Річпосполитої, як південно-східні воєвідства, і послуговується демонстративно термінами, упеченими в горнилі політики і для відомих цілей. Йде про укріплення в читачах переконання, що Малопольска це не Польща, тільки просто Галичина, яку можна ділити собі іще, без потреби респектувжки поділу держави на воєвідства, на східню і західню. Бо вона простора — аж по Сян!

„Недавно, переглядаючи українську пресу, ми знайшли ще іншу квітку: якийсь протест, чи щось подібне, детоване греко-католицьким духовенством, підписано так: „Льва-Город" — що в нашім понятті не відповідає нормалізаційним енунціяціям українських політиків, що їх вони виголошують одним віддихом.

„Правда, і в польській мові вживається „Льві груд", але тут йде про чисто геральдичне поняття — про лева — у гербі Львова. А цього напевно не мали на думці автори згаданого протесту. Вони мали на увазі деякі історичні рефлєксії, а що йде за тим, і політичні."

Після того „Дзєнніх Польскі" заявляє, що давно вже заняв становище у цій справі, а саме: не вірив ніколи, що олівець цензора „може і має визначувати чи перекреслювати межі нормалізації — співжиття, корисного для обох народів. Але віримо — читаємо далі — і голосимо, що на сторожі нормалізації мають і мусять стояти оба народи, які хочуть чи не хочуть, мусять жити на одній, відвічно спільній землі. Трудно, така вже доля."

Правда, як це становище годиться з цілою наведеною статтею?! Добре, що „Дзєннік Польскі" зілюстрував цією статтею це своє давне становище, інакше воно могловб було ще декого збаламутити. А так ясно: „Дзєннік Польскі" чи „ІКЦ" — одним миром мазані.

В обороні Церкви та її Голови.

КАТОЛИЦЬКА ЦЕРКВА ВЖЕ ПРИНЯЛА „ХРЕЩЕННЯ КРОВИ".

Громадяни сіл Добряни та Добрівляни, стрийського деканату, на своїх зібраннях 12-го і 13-го ц. м. у відповідь на напад пос. Войцеховського ухвалили резолюції, в яких між іншим кажуть: „Українська Католицька Церква уже приняла „хрещення крови" і ми її вірні заявляємо, що погроз не боїмося, бо ідея єдности Христової Церкви сильніша ніж погрози посла Войцеховського."

Одні і другі збори заявили беззастережне прив'язання, любов та вірність Архипастиреві та Князеві нашої Церкви.

„БОРОНИТИМЕМО СВОЄЇ ЦЕРКВИ ТА ПРЕСТІЖУ ВЛАДИКИ."

Таку резолюцію разом із заявою любови та довіря Екс. Митрополитові ухвалили громадяни Болехівщини зібрані на довірочних сходинах у Болехові, на яких явилися представники усіх громад.

МАНІФЕСТАЦІЯ КНЯЖОГО ГОРОДА ГАЛИЧА.

Княж-город Галич, колишня столиця Митрополії майже рівночасно з городом Льва зареагував на нечуваний виступ польського посла в соймі проти греко-католицької Церкви і Митрополита та вислав на руки Екс. Митрополита заяву відданости та готовости боронити греко-кат. Церкву та її Владику.

Одночасно в церкві Різдва Христового в Галичі о. дек. Микола Янович відправив богослужения в наміренні Митрополита і виголосив відповідну проповідь закликаючи до вірности греко-кат. Церкві та її провідникові. Громадянство Галича виповнило церкву вщерть. Після богослужения відспівали зібрані „Многая літа" Митрополитові.

Зі судової салі.

ВІДГОМІН ЛЮСТРАЦІЇ КРУЖКА „С. У." ПЕРЕД СУДОМ.

Повітове староство в Сокалі покарало інструкторку філії „Союзу Українок" у Сокалі п. Наталю Буцманюківну гривною 10 зол. за те, що 19. травня м. р. скликала нелеґальні сходини жінок у Лучицях, пов. Сокаль. Покарана відкликалася від цього оречення староства до окружного суду у Львові підкреслюючи, що ніяких нелеґальних сходин не скликувала. Виявила, що 19. травня м. р. перевела лише люстрацію кружка „Союзу Українок" у Лучицях. Опісля на засіданні Виділу кружка, що його скликала голова кружка Анна Джуґало, хотіла подати їм свої завваги з переведеної люстрації і відповідні вказівки. Одначе засідання Виділу кружка не відбулося тому, що поліцай Пух розігнав його кажучи, що це нелеґальні сходини. Переслухана, як свідок Анна Джуґало зізнала, що вона дійсно скликала засідання Виділу кружка. Зате св. Пух підтримав акт обвинуваченя і окружний суд у Львові на розправі 17. ц. м. засудив п. Н. Буцманюківну на 10 зол. гривни або два дні арешту.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

НОВИНКИ.

— З нинішнім числом „Діла" (35) висилаємо своїм точним передплатникам черговий (за січень) безплатний повістевий додаток: „ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ" — Михайла Посацького, враження з подорожі по Греції, з ілюстраціями. Пригадуємо тим, що не прислали 25 сот. на кошти пересилки книжки, що треба буде їх долучити до найближчої передплати разом із новими 25 сотиками на книжку за місяць лютий. РЕКЛЯМАЦІЇ ЩОДО ЦІЄЇ КНИЖКИ АДМІНІСТРАЦІЯ БЕРЕ НА УВАГУ ТІЛЬКИ ДО 14 ДНІВ.

— Відгук „Равту Преси". Дня 16. II. явилися в нашій редакції два представники зорганізованого українського студентства і заявили: „Прикрий і жалюгідний інцидент, що зайшов 12. II. 1938. на „Равті Преси", не був ні організований, ні інспірований українським студентством, а зробили його невідповідальні, ніким неуманатовані чинники, покликуючись на мандат від української студентської молоді. На днях появиться в цій справі офіціяльний комунікат зорганізованого українського студентства".

— Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського. Львів. пл. Капітульна 3. 1. телефон 25а—46.

СОФІЯ, СЕЛЕАНІЯ з Моравських

Кабалк

дружина гр.-кат парохa в Бокові

упокоїлася в Бозі 16. лютого 1938 р. у Львові, в 44-ому році свого побожного і трудолюбивого життя.

Похорони відбудуться в суботу, дня 19. лютого в год. 1-ій попол. з каплиці Анатомії при вул. Пекарській 52 на Личаківський цвинтар.

— **Добра нагода!** До 25. лютого ц. р. даємо змогу нашим клієнтам закупити полотна на білля і постіль по зниженних цінах з нагоди „Білих днів". „MANUFACTURA", Львів, Капітульна Площа 3. 389 —3

— **Перший піврічний попис учнів** Вищого Муз. Інституту ім. М. Лисенка у Львові відбудеться в неділю 20. ц. м. в год. 19. (7. веч.) у малій салі Муз. Товариства. Участь беруть учні вищого та концертового курсу кляс проф.: О. Бандрівської, Г. Левицької, Л. Улуханової й О. Москвичева. Вступ вільний за програмою.

— **Просимо не забувати**, що ще можна дістати щасливий лькс у 1-ій і єдиній українській колєктурі класової льотерії у Львові, вул. Сакстуська 38, партер Повітове Товариство Кредитове.

— **Виклади на кооперативні теми.** Товариство Українських Кооператорів у Львові влаштовує цикль викладів на кооперативні теми для своїх членів, які відбуватимуться в домівці РСУК при вул. Технічній ч. 1. у пополудневих годинах (від 6. вечором) у таких днях: 1) Понеділок, 21. лютого, дир. **Остап Луцький:** Стан і потреби української кооперації. 2) Субота, 26. лютого, ред. **Андрій Жук:** Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі. 3) Середа, 2. березня, інсп. інж. **Олександер Зибенко:** Стан і потреби молочарського виду кооперації. 4) Субота, 5 березня, рев. **Дмитро Квасниця:** Стан і потреби міської споживчої кооперації. 5) Середа, 9. березня, рев. інж. **Ілярій Ольховий:** Стан і потреби кредитового виду кооперації. 6) Субота, 12. березня, академія в память В. Райфайзена з нагоди 50-ліття його смерти, з рефератом д-ра **К. Коберського.** 7) Середа, 16. березня, інсп. д-р **Зенон Петрів:** Стан і потреби міських кооператив для заспокоення різних потреб, промислових, ремісничих і т. п. 8) Субота, 19. березня, дир. **Іван Грабар:** Стан і потреби закупно-збутового виду кооперації. 9) Середа, 23. березня, дир. **Юліян Шепарович:** Шляхи розбудови українського промислу. 10) Субота, 26 березня, ред. **Андрій Жук:** Освітній стан кооперативних працівників. 11) Субота, 2. квітня, д-р **Карло Коберський:** Методика устної кооперативної пропаганди. Якби зайшли зміни в речниках викладів, вони будуть оголошені у пресі.

— **Виклади в Перемишлі.** Заходом Т-ва „Учительська Громада" й Т-ва ім. П. Могили відбудуться в Перемишлі в салі оо. Василіян в год. 17. такі виклади: в неділю 20. лютого ц. р. виклад о. д-ра **Г. Костельника:** „Життя бачванських українців" і в неділю 27. лютого виклад д-ра **Романа Смаль-Стоцького,** професора української мови у варшавському університеті, п. н. „Українська мова в Совітській Україні".

— **Виклад у Коломиї.** Т-во ім. П. Могили, коломийський „Народний Дім" і філія „Просвіти" улаштовують 19. ц. м. виклад проф. д-ра В. Сімовича п. н. „Нові тенденції в українській літературній мові". Початок в год. 19.30 вечором.

— **Виклади в Рогатині.** Заходом Т-ва ім. П. Могили і рогатинської філії „Учительської Громади" виголосить Денис Лукіянович 19. ц. м. виклад п. н. „Про вагу традиції", 20. ц. м. „Становище Федьковича в українській літературі".

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Класової Льотерії впали м. ін. такі більші виграї: 10.000 зол. на ч. 66901; 5.000 зол. на ч. 6820, 99958, 101644; 2.000 зол. на ч. 94739; 1.000 зол. на ч. 28037, 28196, 47139, 80198, 105862, 106047, 114988; 500 зол. на ч. 19367, 55829, 62816, 103705, 115961, 117954, 137033, 143913, 143186.

— **Львівська хроніка.** Минулої середи вечором пожежа знищила фабрику мила при вул. Панєнській ч. 27. Шкоди сягають 20.000 зол. Влада веде слідство. — Поліція арештувала Йоахима і Соломона Вебера та Фердинанда Реннера, які листами намагалися вимусити окуп від власника галянтер. крамниці М. Вебера, якого перед кількома днями обіслали невідомі зло-

ній на 600 зол. Шантажисти загрозили купцеві доносом до поліції, що крадіж була вигадана Тому Вебер за порадою поліції сповнив домагання шантажистів і надав для них листа з грішми на пошті ресторанте на головній пошті. Одночасно поліційні агенти уладили засідку і зловили всіх трьох шантажистів.

— **Вибирав готівку з чужих переказів.** Сільський листар з почтового уряду в Рудках Казимир Шемберський присвоїв собі від жовтня до грудня м. р. коло 700 зол. Виявилося, що листар Шемберський фальшував підписи адресатів на почтових переказах, забираючи гроші собі. Його арештували.

— **Краєва хроніка.** В Устечку, пов. Заліщики посвятили новий „стшелецький дім" ім. марш. Пілсудського. — У громаді Осташівці, пов. Збір якийсь ошуканець вимантив від людей загалом 340 зол., представившись як агент, що висилає робітників до Франції. — У Новосільцях, пов. Переворськ бригада скарбової охорони викрила тайну горільню в хаті Андрія Мошика. Забрали апарат до фабрикування самогонки і готовий спірт. Мощик винаймав свій апарат і іншим людям для виробу самогонки з меляси, яку вони діставали з цукроварні в Переворську за буряки. — Невідомі спрaвники вломились до громадської канцелярії в Розвадові, де забрали з вогнетривалої каси 150 зол. Ствердженo, що касу отворили підібраними ключами, бо двері до канцелярії були замкнені і ненарушені, а на касі не знайшли ніяких слідів від злому. — Влада веде слідство.

— **Ст. Стронський виступив з ендецької партії.** Відомий ендецький публіцист проф. Станислав Стронський звернувся з проханням до „Стронництва Народов"-ого, щоб його викреслили зі списку членів. Ст. Стронський мотивує своє прохання тим, що разом із ред. Ю. Роговичом обняв становище політичного редактора по бл. п. Б. Косковським у „Куріері Варшавск"-ім. Одночасно Стронський виступив з катовицької „Польоні" і „Нової Правди".

— **Страйк у варшавській опері.** Минулого вівторка вечором застрайкували службовики варшавської опери тому, що від довшого часу не дістають платень. Тому в середу не відбулась заставa опери „Льогенгрін". До кінця оперового сезону, себто до 15. червня ц. р. дирекція опери потребує ще 320.000 зол. субвенції, а Варшава виплатила вже останніх 50.000 зол. субвенції.

— **Редактор і доцент університету арештовані.** Прокуратор окружного суду у Вильні злади акт обвинувачення за провину зі ст. 152 к. к. (зневага польського народу) проти доцента виленського університету д-ра Станислава Цивінського і видавця ендецького „Дзенніка Виленського" ред. Олександра Вежинського. Доц. д-р Ст. Цивінський помістив перед кількома днями у „Дзенніку Віленьскім" статтю п. н. „Ц. О. П." з образою памяти марш. Пілсудського. По появі цієї статті редакцію „Куріера Віленьского" здемолювали, а начального редактора чинно зневажили. Обох обвинувачених вже арештували на приказ слідчого судді, а ректор університету припинив діяльність доцента в університеті. Минулої середи пополудні ендецькі студенти у Вильні уладили демонстрацію, але їх розігнала поліція, арештуючи кількох провідників. У звязку з цими подіями виленське „Слово" і лівий „Куріер Повшехни" підпали конфіскаті.

— **Драма на тлі яфоських грейпфрутів.** — Вже виходиш? Знову? Колиб я тільки знала... — заплакала пані Лева, не довінчавши речення. Мокр'є хустинка при-

ложена до очей. — Чому? — спитав схвильований Роберт. Коли не знаєш, то мушу Тобі це сказати. Від двох днів нема дома яфоських грейпфрутів. А цього не любить ніякий мужчина.

З концертової салі.

Симпатична пара англійських артистів: віольончелістка **Тельма Райс** і піяніст Джон Гант, що виступили на концерті 12. і 14. ц. м., влаштованім бюром Тірка під протекторатом британської амбасади, стоять на дуже високому мистецькому рівні і заслуговують своїми мистецькими прикметами на особливу увагу. Челістка п. Т. Райс визначується благородним тоном, непорочною інтонацією і темпераментом, піяніст п. Дж. Гант рідко подибуваним оксамітним ударом, який майже ніколи, навіть у форте, не доходить до яркого згуку. Артисти виконують головно класичні форми чельової літератури, особливож давні і нові сонати, позатим піяніст як соліст любується і спеціялізується у виконанні давніх англійських клявесиністів 16. —17. ст. (Першль Бірд та ін.). Оба музичні вечорі цікаві й повчальні, на жаль, публики зібралося на обох концертах рекордово мало.

С. Л.

† Посмертні згадки.

Михайло Грицак, емерит. директор школи, основник та б. директор Народнього Банку, довголітний передплатник „Діла", помер у Радехові 9. лютого ц. р. у 88. році свого трудящого життя.

Покійний, селянський син із с. Сторони, городецького повіту, належав до рідких уже тепер ветеранів народнього вчительства передвоєнної доби. Скінчивши нижчі кляси гімназії й учительські курси, т. зв. препаранду, почав у 1867. р. учительську службу в Добротворі пов. Камінка Струмилова. Після 2 років перенісся до села Ператина і там учителював аж до своєї емеритури в 1911. р. з перервою 3 літ, коли всупереч законним постановам мусів відбути військову службу. На становищі вчителя та від 1898 р. управителя школи в Ператині виявив великий педагогічний хист, бо керувався незвичайною гуманністю у відношенні до шк. дітвори і крім цього працював багато з повним самовідреченням.

Поза школою був справжнім освітником та щирим батьком селян, засідав у громадській раді, займався місцевою читальнею, вчив селян вести громадське секретарство й рахунки громади, а найбільше підготовляв селянських дітей до міських шкіл і завдяки йому багато з них здобуло собі освіту в учит. семінаріях чи в гімназії.

На емеритурі перебував Мих. Грицак у Радехові, де належав до основників місцевого „Народнього Банку" і до світової війни був його директором. У своїй родині був зразковим мужем і батьком, що із малої платні довоєнного нар. вчителя виховував своїх 7 дітей, посилаючи їх до середніх шкіл та в університет.

Завдяки своїй скромній і чесній вдачі тішився загальною прихильністю та пошаною серед селян та інтеліґенції цілого повіту. Це виявилось теж підчас похорону Покійного, що відбувся 12. лютого ц. р. при великому здвизі населення Радехова і масовій участі селян із Ператина, б. учнів Покійного, що не зважаючи на несприятливу погоду, прийшли віддати останню послугу своєму дорогому вчителеві та вихователеві. Заслуги Покійного й образ його повного праці та посвяти життя представив о. . Купчинський, від учительства попрощав зворушливо дир. Сполітакевич. В. Й. П.

Подяка.

В імені власнім, як також в імені моїх дітей складаю цим щиру подяку Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТІЯ" у Львові за скору полагоду справи виплати повного обезпеченого капіталу по моїм бл. п. Мужеві Антонові Щирбі, службовикові Ревізійного Союзу Українських Кооператив.

Рівночасно заявлюю, що мій бл. п. Муж рішив обезпечитися на життя у великій мірі під впливом обізнаних Дирекції Ревізійного Союзу в тій справі, тож при цій нагоді дозволюю собі апелювати моє вперте „Спасибі" і Дирекції РСУК. за поширення цієї прекрасної суспільної та господарської справи між працівниками вісп. установ.

Львів, 15. лютого 1938.

Стефанія Щирба.

Спорт.

МИСТЕЦТВА СВІТУ У ПРАЗІ.

До півфіналів заквалфікувалися такі дружини: Швайцарія, Америка і Чехословаччина, які творить першу групу. Другу групу творять: Канада, Німеччина, Мадярщина, третю: Англія, Польща і Швеція.

Одинокий чвертьфінальний матч, який залишився Австрія — Швеція, дав вислід нерішений 1:1. На підставі окремого рішення міжнародного футбольового комітету рішено допустити також Швецію до півфіналів.

ПІВФІНАЛИ.

Швеція — Польща 1:0 (0:0 0:0 1:0).

Перший півфінальний матч закінчився програвою Польщі, яка тимсамим утратила майже всі надії перейти до фіналів і взяти до розгрівок за 4. і 5. місце.

Чехословаччина — Америка 2:0 (0:0 1:0 1:0).

Найбільша сенсація турніру, не безумовно несподівана перемога Чехословаччини над американцями, які були вважаними на місце світу. На цьому матчу було 10.000 глядачів.

Канада — Німеччина 3:2 (1:1 0:1 1:0 1:0).

І на цьому матчу не багато недоставало до сенсації, бо Німеччина вела вже з мистцем світа 2:1 і щойно по закінченім бою і дограниці програла різницею одних воріт.

СПОРТОВІ НОВИНКИ

Надзвичайні Загальні Збори Спорт. Т-ва „Сокіл" відбудуться в неділю 27. лютого 1938 р. у власній домівці при вул. Рутовського 22, III. в таким порядком дня: 1) Відкриття Зборів; 2) Зміна статуту; 3) Внески й запити. Початок Заг. Зборів у год. 10. рано. За Виділ: П. Стецик, голова, В. Балицький, секретар.

Гаківнарі України тренують у п'ятницю 18. п. м. в год. 19.30 в АЗС.ом і в суботу 19. п. м. у тій самій годині в Погоні. Оба матчі відбудуться на ледовищі Погоні при вул. Шимоновичів.

Боксерські фінали мистецтв юніорів відбудуться в неділю 20. п. м. у Спортовій Галі при вул. Яблоновських у год. 19. З боксерів України, як відомо, до фіналів дійшли: Ощудляк, Левкович і Помірко.

Австрійська Ліга. Мистецтва Австрійської Ліги дали минулої неділі такі вислідки: Рапід — Вакер 2:0 (0:0); Австрія — Вієнна 2:0 (2:0); ФАЦ — Сімор'нг 4:1 (2:0); Спортклюб — Фавоританер АЦ 7:2 (3:2); Адміра — ФЦ. Віа 0:0.

Чеська Ліга почала вже весняну руйду мистецтв і перша неділя дала такі вислідки: Спарта — Славія 5:1 (1:1)' Братислава — Шп. Острава 3:2 (2:0); Кладно — Жіденіце 4:0 (2:0); Простейов — СК Пльзень 4:4 (3:1); Вікторія Пльзень — Вікторія Жіжков 3:2 (1:0).

Мадярська Ліга. ФТЦ — Бочкай 5:0; Угорія — Сегед 3:1; Немзеті — Фебуе 3:2; Електромош — Офнер XI 2:2; Кішпешт — Тереквеш 5:2; Будафок — ЕТО 3:2, Уйпешт — Сіркетакі 3:2.

—o—

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 18. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Субота 19. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молоді недозволене.

Театр Різнородностей:

П'ятниця 18. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Субота 19. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:

18. II. Циганський барон.
19. II. Шарікa.
20. II. Орленя.
21. II. Під курателею.
22. II. Дівча з Маслосоюзу.
23. II. Отаманя Пісня.
24. Ц. Довбуш.

КІНА

АПОЛЬО: „Цісарський шлях" (Багдад-Індія).
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Ніч перед битвою", „Посилка".
ГРАЖИНА: „Звахар".
ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Базр).
КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комед'я).
КОПЕРНИК: „Корабель невільників".
МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).
МЕТРО: „Сам на сам".
МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКО: „Варвара Радзивіллівна".
ПАЛЯС: „Отрілець із Венгалії".
РАЙ: „Я збрехала"
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".
СВІТ: „Папуа", „Трафальгар".
СТИЛЕВЕ: „Дівчата з Новолипок і ренія.
ТОН: „Князь Іго" (Соня Генія), „Лет очайдухів".
УТІХА: „Володар підводного світа".
ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Даніа, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голляндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 18. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня радіонія; 11.15 Для шкіл: „Вітьківщина" Б. Пруса; 11.45 Оперова музика з пл.; 12.03 Полудн. авд.; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 М'ясний концерт із пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Вірша; 15.00 Фрагм. із пов. Ів. Ляма „Голови до поволоти", Музика з пл.; 15.30 Господарські вісти; 15.45 Прогноза, авд. для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Калейдоскоп, муз. авд.; 16.50 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 Коперативний готель; 17.15 Форт. твори та п'єні Ст. Казури; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сніговий комунікат; 18.19 Туристичний інформатор; 18.15 Розр. концерт у вок. сек. трія; 18.35 „Кар-навал" фейл. Раорта; 18.50 Спортові вісти; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет" ком. Ол. Фрдра; 19.30 Пісні у вик. хору; 20.06 Симф. концерт; у перерві коло год. 21.10 Веч. денник, Акт. гутірка; 22.50 Остві вісти; 23.00 Радіокабарет із пл.

Присилайте передплату!

Направа жіночих торбинок

та продаж найвищої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантеріяній Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми Саламандра.

Субота, 19. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: Співаймо пісеньки; 11.40 Ґріґ: Друга сюїта „Пер Гінт" пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань зі пл.; 15.20 Техн. вказівки; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Як забава — то забава" карнавалова авд. для дітей; 16.30 18.35 19.50 20.55 Актуальна ґутірка; 17.00 „Генрика Штефенс у Рембрандтовім житті"; 17.15 Форт. рецітяль Лесі Гусо (фр. музика); 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Вокальний концерт; 18.30 Програма на завтра; 19.00 „Попелюшка" авд. для дітей з муз. і.л., ґутірка про Е. Ожешкову; 20.00 Розр. концерт орк. мандолінїстів і ґітар. тріо, пісеньки; 20.45 Веч. дневник, 21.00 Танкові вечерниці; у І. перерві в год. 22.00 „Момент музикаї" скеч, у ІІ. перерві в год. 22.50 Ост. вістки, огляд преси.

Неділя, 20. лютого 1938.

8.15 Для села: Хл. газетка, Ґутірка, Музика з пл.; 8.30 Весна йде; 8.50 Про конечність залюднення неважитків; 10.30 Хвилина Моцарта з пл.; 11.30 Польські акторки на світ. мистецтвах у Лаґті; 11.40 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок; 13.50 Із лїв. науч. вистави; 13.10 „Заяць" Дитлєвського; 13.30 Музика, дамск. орк., ревелерси, саксофон, форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Новинки в хліві; 15.45 Для дітей: Як пес із котом по дашку лазив, Музика з пл.; 16.05 Із фільдеп Півночі, популярна сканд. музика, співи, форт., віол.; 16.45 Авдиція і життя; 17.00 Розр. концерт, орк., співи: Вермінська, В'тас, Ладош; у перерві коло год. 17.55 Хвилина бюро студій; 19.00 Театр Уяви: „Слузьбовик" Шанявського; 19.35 Веселі балачки; 20.00 Розр. концерт, орк., пісеньки; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. дневник; 21.15 „Та йой" „Нова повітря" вес. авд.; 22.00 Падеревський: Варіяції ес-моль; 22.30 Танг. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Продовження музики з пл.

ЗОЛ. 7·— ГОДИННИК РУЧНИЙ швайцарський тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 18. лютого 1938.

БЕРЛІН 22.30 Розр. концерт; БІЛҐОРОД 21.30 Нар. п'єси; БУДАПЕШТ 13.00 Віденськ. орк., 17.30 18.00 Цит. музика, 20.15 21.00 22.00 Симф. концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Співи, 16.55 Для дітей, 17.30 „Ді Ґрімбухе" камер. оп. без слів А. Реринґа, 18.10 Нар. пісні з усього світу; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Дїточі пісні, 18.00 Зоол. концерт; 20.00 Дуте орк., 21.15 Камер. концерт; ДРОЙТВІЧ 20.00, 21.00 „Продана наречена" оп. Сметани; КОШІЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Фортепіян „Подкарпатський Ватікан"; МІЛЯНО 16.00 Сопран, скрипка, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПРАҐА 16.45 Смичк. квінтет; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 „Теса" драма Кенеді; РІМ 17.15 Ґутірка, концерт хору Сикст. Капелі; 21.00 22.00 „Ква" оп. Лєґера; СОФІЯ 19.00 21.00 Співи; італ. пісні.

Субота, 19. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Вес. пополудне, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 „Дерфлінґер" муз. комедія Вальт. Ковьо; БІЛҐОРОД 20.00 21.00 22.00 Оперетковий вечір; БУДАПЕШТ 12.05 21.45 Цит. музика, 18.10 Оп. орк.; ВІДЕНЬ 13.15 Мозаїчні Вагнерові твори, орк., сол., 19.25 20.00 21.00 „Таємниця Фанні Айклер" оп. І. Штрауса, 22.40 Танг. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Двофорт. музика, 18.30 Соло за гарм.; КОШІЦІ 18.00 Репортаж із кар. кухні в Ужгороді (беруть участь ці Е. Грабарова і М. Бітнерова та хор гр.-кат. богословія); МІЛЯНО 21.00 Комедія, 21.40 Розр. музика; ПРАҐА 20.30 21.00 Концерт розр. музики з участю Ілзети Бурінш; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Семінський пірульник" оп. Россіні; РАДІО ПАРІ 21.15 Вок. дует, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Муз. кабарет, 23.05 Симф. музика; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Аладін Шевіс" оп. Джордана.

Неділя, 20. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт; БІЛҐОРОД 18.00 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Скрипка, 16.45 Цит. музика, 20.10 21.00 Вечір оперетки „Родинна рада" оп. Лосонція, „Карнавалова пригода" оп. Автальфі-Жіроша; ВІДЕНЬ 15.30 Смичк. квінтет д-дур Брукнера, 19.30 Арії та пісні, 20.00 21.00 Віденський вечір зі уч. нар. капелі та квартету; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Пісні поед. моряків, 15.00 Дуга орх., 20.00 21.00 Музика, сопр., бас; КЕЛЬН 19.45 20.00 21.00 „Н'я у Венеції" оп. Ів. Штрауса; КОШІЦІ 9.00 Гр.-кат. богослуження з муз. перерв, хор села Куштановиці, 18.00 Концерт хору; відч. Підкарпатська нар. пісня; продовження концерту; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 20.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „І мушкі ді П'єр-Дзьо" оп. Льомбарда й Кольомбіїні; МІНХЕН 19.10 20.00 21.00 „Льорелей" оп. Бріґнера; ПРАҐА 9.50 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Тасо" драм. симф. Годарда; РІМ 17.00 Розр. музика, 22.15 Хор; ШТРАСБУРҐ 21.30 22.00 23.00 „Жіґолет де Нарбон" оп. Одрана; ШТУТҐАРТ 19.15 20.00 21.00 „П'ята людина" оп. Ів. Штрауса; СОФІЯ 19.00 Співи, 21.00 Оперети; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.15 18.00 „Дів-ка із Заходу" оп. Пуччіні.

Радіокутик.

РАДІО ДЛЯ СЛІПИХ.

П. О. Келлер, знана зі своєї праці серед слїпих, продставила американській фундації для слїпих у Ню-Йорк Сіті перший рад'овий приймач типу Браїль. Приймач має цілий ряд гудзиків, кожний із них є засобленний у символ Браїля, що означає назву якоїсь станції. Хто потягне відповідний гудзик, автоматично схоплює бажану станцію.

П. Келлер зазначує, що радіо є одним з небагатьох приладів, з якого слїпі користають нарівні з людьми здоровими. Радіо приносить їм нові освіти та розвагові можливости та цілий світ переживань і радощів.

НОВА МОВА НА ХВИЛЯХ ЕТЕРУ.

В радіовому етері панує тепер страшне мовне безладдя, тому трудно повірити, щоб в европейській радіофонії мала зявитися нова мова. Одначе новою мовою заговорила радіостація в Беромінстер у Швайцарії. Швайцарські радіостації промовляли досі у французькій, німецькій та італійській мові. Тепер організували вони авдиції в ретороманській мові. Ця мова є четвертою рідною мовою в Швайцарії, котра повстала з вульгарної латини таксамо як мови: французька, італійська, еспанська та португальська. Ретороманською мовою послуговуються мешканці швайцарського Кантону Ґрадубуцден. Давніш вважано також цю мову у Тиролю та в східній частині Горішньої Австрії.

ФРАНЦУСЬКІ АВДИЦІЇ В АНҐЛІЙСЬКІЙ МОВІ.

Французьке радіо почало рекламову акцію за збільшенням видиву туристів до Франції. Державні радіостації в Ріме та Ліль надають у понеділки, середи та суботи авдиції в англійській мові. В авдиціях цих говориться не тільки про красу Франції, але передовсім про становище Франції до великих світових подій.

КАНАДА ХОЧЕ „БАЧИТИ".

Справоздання з телевізійних програм в Англії та в інших країнах, до тої міри порушило уяву канадійського населення, що власники радіових крамниць мають повсякчасні труднощі з продажею радіових приймачів. Клієнти хотять зачекати, доки зможуть купити собі радіово-телевізійний приймач. Купці намагаються переконати клієнтелю, що практична телевізія ще не скоро буде здійснена у Канаді, особливо для практичних, приватних телевізійних приймачів.

Радіові фабриканти є дуже незадоволені з сильної продажі, яка зовсім розчарувала їх спод'вання. Виглядаючи приходу телевізій, канадійці не хотять дивитися навіть на найновіші модеї радіоприймачів.

БІРЖА.

Львів 17 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Белґи бельг. 89·97 —90·50, Доляри американські 5.27·00, 5.28·50 Доляри канад. 5.26·50—5.24·00. Фльорени голл. 295·74—294·00, Франки фр. 17·51 — 17·21. Франки швайцарські 123·10—122·30, Фунти англ. 26·6.—26·14, Чехословацькі лати, 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·20 Корони дан. 118·80—117·95 Корони норв. 132·73—132·75 Корони шв. 137·09—136·10. Лєви італ. 14·0—13·70, Марки фінськ. 11·75 —11·25, Марки нім. 103·00 — 94·00 Шилінґи австр. 99·50—97·00, Тель Авів 25·20 —25·95. Марки нім. срібні 118·00 — 113·00

Акції.

4 і пів пром. внутр. 64·75, 64·00, 3 інв 1 ем 82·00 серія 92·00, 3 пол. інв. 2 ем. 89·50, серія 93·00, 5. конверс. 68·50 прем. пол. 43·00, 4 консол 66·50

Папери.

Банк Польський 117·50 Цукор 36·65, Вуголь 31·75, 32·00, Ліквідо 62·50. Моджів 14·00, Островерц 55·75, Стараховичі 38·25, 38·75, 39·50, Ґабербуш 48·25.

Тенденція сильна.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 17. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
(яйця копа) . . . . . 3·8.) зол.

Тенденція на масло зниження, на молоко здержана на яйця зниження.

Подяка.

Невблаганна смерть забрала нам Найдорожчу Особу бл. п. КЛІМА РОГОЗИНСЬКОГО. Прибиті горем складаємо сердечну подяку: Вп. Д-р Остапові Воронці за тривітню безкорисну лїкарську опіку й потіху. Вс. О. Мельничукові, о. Пастушенкові, о. Колтушкові, Вс. о. Галь'бейові за провід у похоронах. Вс. о. Готрі ЧСВВ за останню духову потіху. Вп. дир. Харкалісові й хорові за спів, Вп. д-р Самозарові за прощальне слово, п. Посацькому за щиросердечні слова, Вп. П. Т. міщанам і селянам з Нагірянки, які щиро своє серце показали тим, що домовину з Покійним несли на власних раменах. І всім, хто віддав Покійному останню прислугу, а нам слова потіхи. Спаси-Бі!

Жінка, Діти, Внуки.

Подяка.

З волї Всевишнього відійшов від нас у вічність наш Найдорожчий Батько й Дід, бл. п. МИХАЙЛО ҐРИЦАК, емерит. директор школи в Радехові.

У цім нашім великім горю й смутку зазнали ми стільки вявів співчуття, потіхи й помочі, що почуваємося до милого обовязку склясти всім нашу найщирішу подяку.

Дуже щиро дякуємо нашим добрим і прихильним сусїдам: ВП. Басюкові, ВП. Гонсьоровій і ВП. Ференсам, що відвідували Покійного в часі недуги й помагали нам лїкувати й доглядати його аж до смерти, а потім сиділи при Покійнім і потішали Дружину, а також займалися приготуванням та влаштуванням похорону. Дорогим Пастиреві Галущакам щире Спасибі за відвідання Покійного, за слова потіхи й участь у похороні, а п. д-рові Могильницькій за лїкування. Щиро дякуємо Всеч. Отцям: М. Зїньківичеві, місцевому парохові, І. Набережному з Кривого й П. Берановї з Витилова Н. за відправу похоронних обрядів, а о. І. Кучинському з Ператина, зокрема за зворушливе надгробне слово, присвячене памяті Покійного.

Дякуємо щиро радехівському хорові й його диригентові ВП. Піговичеві за звеличання похорону гарним співом. ВП. Дир. Е. Сполітакевичеві за щиру прощальну промову над могилою Нашого Найдорожчого Покійника від учительства позіту, дякуємо теж учительству Р. Ш. і мешканцям Радехова, міщанам, що у великому одинці взяли участь у похороні, а найщирше дякуємо селянам з с. Ператина, що без огляду на погану погоду взяли масову участь у похороні і склали вінок на могилі свого давнього Вихованка й Директора.

Вкінці дякуємо загалому всім Знайомим та Прихильникам Покійного за участь чи письменні вислови співчуття та участь у похороні. Нехай Всевишній нагородить їх за щире зрозуміння чужого горя й зичливість та пошану для Покійного.

Дружина, діти, невістки, зяті й внуки.

ОПОВІСТКИ.

Подяка. Одним складаю щиру подяку всім тим, що в часі мого перебування в дуцькій вязниці давали мені моральну поміч, зокрема о. прот. С. Грушкові за душпастирську опіку в часі Різдвяних Свят, — Б. політ. вяз. Макар Середюк.

Замість вінка на могилу бл. п. дир. Миколи Заячківського зложили в Адмін. „Діла": пос. Василь Болюх 10 зол. на Рідну Школу і 10 зол. на українських інвалїдів; пос. Іван Волянський 10 зол. на Р. Ш. і 10 зол. на українських інвалїдів; тепер. секретар УНДО Франц Сьвістель 10 зол. на Р. Ш. і 10 зол. на українських інвалїдів; пос. Корнило Тромп 10 зол. на Р. Ш. Разом 70 зол.

На Рідну Школу зложили Вп. Я. і Т. Горницькі 10 зол. замість квітів на домовину бл. п. Галї Горницької з Вілича; Ольга Стахів і Володимир Скопець Льв.-Левандівка 20 зол. на Р. Ш. і 10 зол. на Інвалїдів з нагоди свого вінчання. Жертводавцям щира подяка від Головної Управи Р. Ш. в УКТОДІ. 399

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ мужчина спільний, здоровий, просить якоїнебудь фізичної праці у фабриці або іншій установі. Ласкаві зголошення: Левандівка вул. Барська 20, Осип Банаховський 1-2

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната з окремим входом, повним комфортом, утриманням та обслугою для двох пп. Урядовців від 1. березня. **Ґрунвальдська 8, м. 2.** 1-3

РІЖНІ

САМІТНИЯ емерит шукає інтелігентної моральної вдовиці старшої до спільного і чесного повжиття. Листи до Адміністрації „Діла" під „Емерит". 403 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

Конкурс.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі оголошує оцим конкурс на переведення будови 2-поверхового буданку враз із театральною салею на основі виконаних вже планів. Всякі інформації дотично будови подає Канцелярія Філії „Просвіти" в Сокалі, вул. Костюшка 96, і на цю адресу слід звертатися в справі конкурсу. Формальні оферти просимо складати до дня 15. березня 1938 р. Пізнїші оферти не будуть розглядані, неприяті будуть без відповіди.

Комітет будови „Нар. Дому" в Сокалі.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ҐАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на ШЛЮБНІ ВИПРАВИ СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ найліпших вкробів красвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові. 9—11

Вже відкритий

Косметичний Інститут La Belle

ЛЬВІВ, ПЛ. ҐАЛИЦЬКА 12, І. П.
Манікір в абон. для Пань 25 сот., для Панів 35 сот. Педікір з усуванням нагнітків 1 зол.

Тільки в час пропагандової продажі

купиш у нас всіляке білля з 15% знижки з наших постійних цін. Ось кільки цін: Жіночі піжами і мужеські бонжурки 8.25, жіночі шлафроки 6.45. Замовлення виконусмо негайно. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2.

За редакцію відповідає Олександер Костик Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 36 (14.868). Львів, субота 19. лютого 1938. Oрган pocзтowa ukraiсzana gaзdwka. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 228-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Новий австрійський міністр внутрішніх справ виїхав до Берліна.

Австрійський міністр внутрішніх справ Зайс-Інкварт виїхав несподівано до Берліна; нині мабуть він вернеться. Ця поїздка викликала чималу сенсацію, бо Інкварт — це визначний австрійський націонал-соціяліст. Публична опінія з напруженням чекає на його поворот; цікаво, яку він вестиме політику і як погодить обовязки члена австрійського уряду та мужа довіря націонал-соціялістичної партії.

Приїзд мін. Інкварта був несподіванкою навіть для деяких вищих урядовців німецького міністерства закордонних справ. Мін. Інкварт переговорював з Гітлером і міністрами Рібентропом і Герінгом.

Відгук австро-німецького порозуміння.

В НІМЕЧЧИНІ.

Німецька преса дальше радісно коментує порозуміння в Берхтесґаден, висловлюючи надію, що воно дасть позитивні практичні вислідн. Вона вірить, що австрійські націонал-соціялісти будуть льояльні, зате перестануть бути „громадянами 2. кляси".

В ІТАЛІЇ.

Італійські часописи приняли з вдоволенням вістку про вислід розмови в Берхтесґаден та підкреслюють, що Рим був поінформований про хід нарад і що австро-німецьке порозуміння скріплює вісь Рим—Берлін.

В АНГЛІЇ.

Англійські офіційні чинники заперечують поголоску, що після розмови в Берхтесґаден Шушніг вислав до Льондону запит, чи може він рахувати на британську збройну поміч. У палаті громад Іден не хотів дати ніяких вияснень у справі австро-німецького зближення, доки не дістане тексту порозуміння. Британська преса вважає, що Відень зовсім підпорядкувався Берлінові.

Французька, чеська і частинно мадярська преса коментують утворення нового австрійського уряду як фактичний „аншлюс".

ДОМАГАЮТЬСЯ ВИЯСНЕНЬ.

Французький амбасадор у Берліні Франсуа Понсе відбув учора нараду з німецьким міністром закордонних справ Рібентропом про загально-европейські справи; підчас того він попросив вияснень щодо недавнього австро-німецького порозуміння. У цій самій справі ще давніше звернувся до мін. Рібентропа британський амбасадор Гендерсон.

Зміна на становищі вождя японської армії в Китаю.

КИТАЙСЬКІ ПАРТИЗАНИ.

Як інформують з міродатних джерел, японський уряд відкличе до Токіо вождя японської армії в Китаю ґен. Матсуї; він мабуть опісля стане амбасадором при китайському уряді.

На його місце прийде 58-літній ґен. Гата, командант японської армії в Кореї; нині прилетить він з Токіо до Шангаю.

Причиною цієї зміни є положення в долині ріки Янтсе, де японська армія стрічає поважні інтереси чужих держав. З огляду на те її вождь мусить мати великі дипльоматичні здібности.

Військові обсерватори стверджують, що активність китайських партизантських загонів на японському запіллі дає поважні успіхи і спричинює поважні труднощі для японців.

До Пекіну доходять вістки, що комуністичний партизантський загін напав несподівано 12. ц. м. на невелику японську залогу у Сінсі та переміг її, беручи 2-ох японських старшин у полон. Також в околиці Паотінфу дійшло до сутичок з китайськими партизанами; японське командування зосередило там поважні сили.

Загадкова смерть сина Троцького.

НОВА ЖЕРТВА ГПУ?

В одному з паризьких шпиталів помер несподівано син Троцького, Лев Седов, що перебув операцію і вже вертався до здоровля. Як стверднла секція, причиною смерти було запалення очеревини, що ушкодило внутренности. Родина тим не вдоволилася і зажадала, щоби внутренности Седова піддати дослідам у токсикольоґічній лябораторії.

Національні війська проломили червоний фронт над Альфамброю.

Національна головна кватира повідомляє: Національні війська перейшли ріку Альфамбру, перериваючи ворожий фронт. Вони пішли вперед на кілька кільометрів, займаючи кілька важних ворожих становищ. Червоні потерпіли великі втрати в людях та у матеріялах; згинуло понад 500 червоних.

На фронті Альфамбри воюють виключно міжнародні бригади.

У боях над Альфамброю поважну ролю відіграло летунство, що співділало з піхотою.

КІНЕЦЬ ОФЕНЗИВИ ЧЕРВОНИХ В ЕСТРЕМАДУРІ.

Національний комунікат подає, що на відгинку делля Серена естремадурського фронту червоні перестали атакувати. Національні війська зберегли свої становища. Перед їхніми окопами згинуло 425 червоних.

Національні війська здобули там 10 скорострілів та кілька гармат.

—o—

2. БЕРЕЗНЯ
Велика Маскарада
в Салях Почтовців.

Господарська Рада й українці.

ЗАВВАГИ ПІСЛЯ ІНАВҐУРАЦІЇ.

Львів, 18. лютого 1938.

Не вважаючи на витрату багатьох слів та ще більше друкарської фарби для представлення цілі й завдань започаткованої в суботу 12. ц. м. „Господарської Ради" трьох півд.-східних воєвідств, годі нині сказати, що вона буде собою представляти. Думка львівського воєводи про потребу створити регіональний господарський центр на нашому терені зустріла беззастережну прихильність господ. кол і виразників польської та жидівської опінії, яким є преса в польській мові. Нема також причин для нашої неприхильности. **Навпаки.** Хоч поняття регіоналізм має в нас поганий звук унаслідок специфічного підходу до нього поляків, то проте **ми є за здоровим регіоналізмом,** що його утотожнюємо зі самоврядуванням, з децентралізацією в розвязці культурних і господарських питань та у сповнюванні культурних і господарських потреб на місці тим елементом, що вріс у ці наші землі, вичуває та розуміє їх потреби.

Треба мати свого роду відвагу, щоби творити **сьогодні** інституцію з характером хочби невинно відосереднім. Процес централізації, що проявлявся яскраво від ранніх років нової Польщі й у висліді позбавив нас низки краєвих установ, звязаних тісно з нашим тереном, перетворюючи їх у філії варшавських централь, — цей процес сьогодні продовжується, при чому особливо яскраво підкреслюють компетентні чинники аргументи в роді небезпеки війни та військової оборонности. І саме в теперішньому часі, коли Варшава дозріває до одиноко диспонуючого центра, в часі, коли є намагання втягнути в інтервенційну політику уряду також установи господарського самоврядування і вільні промислові обєднання, в цьому часі появляється думка про потребу створити господарський орган, який розумів би і через те вмів би успішно опікуватись економією З півд.-східних воєвідств, розгортаючи і підтримуючи в першу чергу таку загрожену сьогодні **громадську самодіяльність.**

Булоб легкодушним оптиміамом і політичною наївністю, добачувати в факті створення Госп. Ради якийсь перелім у поглядах міродайних чинників чи їх експонентів у напрямі потреби дати нашим землям самоврядувальні права, хочби тільки в господарському житті. Хоч такий перелім був би проявом наскрізь здоровим і життєвим, хоч був би він льогічним продовженням будівлі на фундаментах думки, що її кинув і здійснив у формі Господарської Ради воєвода п. Білик, то проте ніщо не зраджує аж такого, ба навіть будь-якого перелому. Той, хто мав нагоду побувати на святочній інавґурації Госп. Ради і вислухати всіх рефератів та промов, міг вимути в деяких місцях те, що **місцеві референти і репрезентанти центральної влади не все добре розумілись.** Коли була мова про питомінности трьох південно-східних воєвідств (на жаль, не формульовані так ясно, як треба), тоді друга сторона не находила кращого визначення ролі цього краю, зокрема Львова, як шляху до господарської експанзії на схід (щось як на відкритті Східніх Товгів); коли була мова про необхідність кре-

дитової помочі, тоді достойники з Варшави говорили про інтереси цілости; коли з одної сторони говорено про потребу інвестицій, тоді друга сторона гасила всі надії, вказуючи на потреби інших дільниць і регуляцію головної водної артерії Вісли; коли говорено про створення корисних рямців для розвитку громадської самодіяльности, тоді гості із центру... мовчали.

Вже в нашому звідомленні підкреслили ми деякі також з нашого становища **позитивні моменти** у виступах місцевих референтів. Особливо замітний був під цим оглядом реферат предсідника Хліборобської Палати у Львові, п. Палари, я його влучними аналогіями сучасности і передвоєнного минулого, а його вимогами підтримувати активність низів і вільних організацій та з іншими глибокими спостереженнями справжнього знавця цього терену. Та і референти здебільша не були чи може не могли бути зовсім обективні, чи пак послідовні у своїх висновках. Згадаймо хочби те місце з реферату д-ра Шарського, коли він підкреслював, що терен Львівської Пром.-Торг. Палати має пересічну найбільшу цілої Польщі густоту населення. Льогіка просто накидала, щоб у цьому місці порушити проблему кольонізації цих земель імпортованим зі заходу елементом. Та годі! Референти всі були поляки. На господарську питоменність південно-східних воєвідств ніхто з них не хотів дивитись через призму питоменностей національного їх складу. А українців, членів Госп. Ради, в часі святочного отворення цієї Ради зведено до ролі пасивних слухачів.

Не беремось пересуджувати ролі Господарської Ради. Щойно практика життя оформить її фізіономію і виявить її справжню вартість. Практика життя викаже, чи Рада дійсно поможе продукційним силам наших земель видістатися з усіх пут, що їх вяжуть, чи зліквідує вона психіку госп. пасивізму серед мешканців цих земель, психіку, яка є не тільки продуктом заспадань минулого, але теж наслідок **нашої політичної і господарської дійсности,** чи розв'яже хочби частину питань, від яких роїться економіка наших земель в адміністраційних межах бодай цих трьох південно-східних воєвідств, які взяв під увагу творець Ради п. Білик і його помічник п. Маковський, голова Організаційного Комітету.

Не хочемо бути заздалегідь песимістами і підсувати думку, що Г. Рада стане ще одним інструментом інтервенційної політики уряду в економіці наших земель, або бездушним твором для неплідних балачок. Хочемо вірити в добрі інтенції п. Білика, а громадський назагал характер згаданої установи і добір членів здебільша з кругів безпосередньо зацікавлених у практичних висліди її праці позволяє все таки сподіватися на те, що Рада виявлятиме амбіцію надхнути господарське життя тутешнього терену динамізмом, виявлятиме амбіцію заопікуватися творчою ініціятивою одиниць і корисною акцією вільних обединань. Через те вважаємо працю українців на терені нової Ради потрібною. І коли сьогодні підносимо голос у цій справі, не пересуджуючи дальшого її ходу, — то тому, бо хочемо вірити, що внесе вона дещо здорового елементу в нездорові відносини, які панують тепер на наших землях і втримують настрої громадян у постійному підгорячковому стані, допускаючи до „енрішування" господарських справ навіть вуличне шумовиння.

Маючи позитивні можливости в діяльности Господарської Ради на увазі, доводиться зазначити, що склад її, точніше: чисельність представників українських господарських інтересів — далеко не та, яка повинна бути там, де наше населення представляє більшість. Не ставимо це у вину ініціяторів чи провідників. Можливо, що сталось це радше з вини інформаторів. Та це не зміняє стану річи, який представляється так, що українських заступників має тільки група „Рільництво" (5), „Кооперація" (3) і „Повіти" (1), а не мають їх ніякі інші групи, як ось „Промисл і Торговля" (правдоподібно ввійде туди дир. Я. Скопляк, та в дотеперішніх звідомленнях його ще нема), „Ремесло", „Банки і каси" (одинокий українець-банковець дир. Сінгалевич є в Господарським Комітеті, що очолює Раду), „Місто", „Ріжні" (це немов „трест мізків" з богатьома професорами) і „Живці". Коли взяти під увагу, що кооперацію важуть поляки все зі селом, то ясно, що вся наша економіка зведена до потреб села, і всі вищі суспільно-господарські функції, як банковість, торговля, промисл та інше, ба навіть ремесло — є ніби нам чужі, непотрібні. А чейже воно так не є, бо наш стан посідання в ремеслі, в торговлі чи в банковости і навіть наша піонірська акція в промислі **поширюють сьогодні наше зацікавлення далеко** поза межі села та його економіки, примушують нас не тільки придивлятись життю міст в ролі сільського відвідувача, але й домагатись права на те, щоб це міське життя спільно формувати, бути його співтворцями, прочищуючи разом з іншими шлях до його правильного розвитку.

Найважніше з завдань Госп. Ради, що їх визначували референти на інавгурації, це упромисловлення нашого краю і створення для населення заробітків не рільничих, а промислових. Зайво булоб підкреслювати, яке це важне для нас, щоб у промислі створити для величезної надвишки українського сільського населення нові джерела заробітків, нову базу екзистенції. Ми мусимо врости в теперішню фабричну цивілізацію, врости в міський грунт, зацікавитись ним не менше, ніж селом, бо інакше здійснюване виключно сусідськими руками упромисловлення стане для нас національним лихом, принесе нам те, що досі при нашій госп. пасивности приносило в нечисленних промислових центрах: **винародовлення і зубожіння.** Дивно воно, що ми самі помагаємо нераз до того, щоб нас зводили до виключної ролі навіть хочби якого поступового „гречкосія", щоб замикали перед нами брами міст. Суто-міські справи, цей пребагатий комплекс питань, навіть з діяльности нашої Парл. Репрезентації грає доволі незамітну ролю, дарма, що назагал наша урбанізація (фізична, маєткова і паралельно з тим духова) зробила за останні роки і безупинно дальше робить помітні поступи.

Це треба мати на увазі тоді, коли беремось до праці з нашими сусідами на терені Госп. Ради. Ця Рада — згідно зі словами п. воєводи Білика — „має влекшити виконання завдань, які вимагають спільного, згідного співділання всіх господарських чинників". Отож і **всі українські господарські чинники** у відповідному числі повинні найти можливість співділати та співтворити те, що має вивести (хочемо вірити!) наш край з господарського маразму.

При кінці наших завваг можемо вже сьогодні сказати, що намічене поширення й поглиблення господарської праці на нашому терені може принести користь тоді, коли та праця буде проходити під кутом виключно **економічних інтересів,** коли буде збережений інтерес **української економіки** та її дотеперішні надбання й уможливлений дальший нормальний розвиток. Якщож ця акція пішлаб — не дай Боже! — під кутом політичної і господарської нівеляції, тоді замість позитивних, матимемо негативні висліди, що заважить очевидно на житті обох народів на довгі часи.

В. Несторович.

ХЛІБОРОБСЬКА ПРАЦЯ

ПЕРЕД МІЖНАРОДНІМ БЮРОМ ПРАЦІ.

Женева, 12. лютого 1938.

7. лютого зібралась уперше в Женеві нова „Постійна Хліборобська Комісія", зорганізована Адміністраційною Радою, щоб устійнити постійний звязок із хліборобським світом. До неї належить приблизно тридцять членів з 23 європейських і заморських країв та заступники трьох груп Адміністраційної Ради — урядів, підприємців та робітників. Вона має функціонувати як орган співробітництва та нарад, щоб улекшити міжнародне енрішення суспільних проблем хліборобства.

Міжнародня Конференція Праці намагається вже від 1921 р. численними конвенціями та приписами поліпшити становище працівників ріллі, зокрема щодо охорони жінок, молоді і дітей, відшкодування при нещасливих випадках, права організації, житла, технічної освіти, забезпечення щодо безробіття, недуги, старости, нездібности до праці і смерти.

Першим завданням Комісії є перевести загальну дискусію про суспільні проблеми у хліборобстві та зазначити найпильніші між ними. Щоб дати цій дискусії основу, згодилися знавці члени Комісії виготувати праці щодо питань хліборобської роботи в їх власних державах — Голяндії, Югославії, Італії, Великобританії, Австралії, Японії, Канаді, Сполучених Державах Америки і т. і. Сама „Постійна Хліборобська Комісія" має розробити докладно питання оборони дітей у рільництві, платних відпусток та часу праці в рільництві.

Для українців мають питання порушені тепер у Женеві велике значіння, тимбільше, що майже 80% цілого українського населення заняте хліборобством.

Перше засідання Комісії пішло на вибір Бюра, привітальні промови та призначення референтів. Призначено австралійця Мек Дугеля для генеральної дискусії, американця Ловрі Нельсона для справи оборони дітей, англійця М. Ліхіна для справи платних відпусток, данця М. Левінсона для справи часу праці у хліборобстві.

Першим промовцем другого дня виступив секретар Спілки робітників рільництва, садівництва і молочарства Голяндії, Гіемстра, і зазначив, що в більшости країв становище рільних робітників тяжке і стає щораз гірше в порівнанні із становищем промислових робітників. Він годиться з тим, що залежність рільництва від природи не дозволяє регулювати час праці, але в ніякому разі не інші форми суспільної охорони щодо платні, безробіття, асекурації і т. і., особливо, коли їх якслід пристосувати до хліборобства. Голова Центрального Союзу хліборобських кооператив ЧСР, Кліндера вказав на необхідність поліпшити долю рільних робітників, щоб спинити втечу сільського населення до міст. З огляду на те, що становище землевласників не багато краще від долі робітників, повстає питання про поплатність земельної власности взагалі. Отже справу житла і оплати робітників треба розвязати не обтяжуючи селян. Представник чехословацької Федерації рільних робітників вказує на те, що стабілізація рільної продукції є чимось більше, ніж суспільним питанням, бо це проблема екзистенції. Представник Великобританії, Гольмс, генеральний секретар рільних робітників вказує на досягнення англійських рільних робітників, які піднесли свою платню до рівня міських ремісників, і радить не мішати їх з селянством. Представники Швеції, Данії і Бельгії говорять також про досягнення своїх рільних робітників, навіть щодо устійнення часу праці. Зате п. Боні, директор рільної служби в Авейрон, у Франції, вказував на те, що поліпшення становища рільних робітників може йти лише рівнобіжно з поліпшенням становища цілого хліборобського населення, особливо у Франції, де відсоток рільного робітництва серед цілого хліборобського населення дуже незначний.

Відтак генеральний секретар міністерства Праці Румунії, Александреску Роман, зясував, які питання рільничої праці виникли в його країні, де дрібна власність займає 85% цілого ужиточного грунту, і де селяни поза власною роботою ідуть часом на роботу до інших за платню. В таких умовах питання часу праці та платних відпусток дуже складне. Але доцільно буде розглянути питання робочих контрактів, платні, фахового виховання, житла та суспільного забезпечення.

П. Станіслав Ванкович, заст. голови Центральної Ради товариства землевласників Польщі, остерігав Комісію перед впливами загального збільшення рільничих платень на знижену і так вже поплатність рільничих підприємств. Ідея рирівняти збільшення суспільних тягарів рільництва через піднесення цін на рільничі продукти показується мало практична. Устійнення цих цін адміністраційним шляхом не давало ніколи задовільних наслідків. Він зазначив далі, що ріжниці у становищі рільників походять з виїдатности рільництва в ріжних краях. Отже неможливо розділяти ці питання в царині міжнародній, а скоріше можна осягнути бажані висліди в національних рямках.

П. Ейші Сакета від міністерства хліборобства та лісової господарки Японії, зазначив, що його державу найбільше займає питання дрібних господарів. 97% рільних підприємств Японії працюють силами власних родин. Але вони мають замало грунту. Отже найповажнішим питанням для Японії є скасування розпоряджень проти еміграцій.

Спеціяльно цікавою була промова п. Ж. Бута, комісаря рільної господарки Федерального Департаменту Канади. Він заявив, що в рільництві його країни виникло в останніх роках безробіття раніше невідоме. Причинами цього суспільного явища є уперта посуха, світова криза, ослаблення міжнародньої торгу, брак нових земель та змеханізування рільних робіт. Наприклад жнивярки позбавили роботи 40 до 60 тисяч робітників в часі жнив.

Представник Австралії Мек Дугел звернув також увагу на те, що при нормальних обставинах випродукують Сполучені Держави Америки та Канада в роках 1939—40 більше збіжжя, ніж світ зможе зужити. Єдиним засобом проти цього може бути лише піднести споживання **в інших державах.**

В дискусії, яка розгорнулась у справі часу рільної праці, цікаві для нас погляди представників Польщі та Румунії. В цій справі п. Ванкович заявив, що обмеження часу праці неможливе для дрібних господарств, де родина живе з того, що вона заробляє. Це обмеження можливе для середніх і великих підприємств. Для країв східної Европи передбачено приблизно 9 годин денної пересічної праці. П. Александреску Роман заявив, що для його країни, де переважають дрібні власники, питання часу праці надибує занадто великі труднощі.

Представник підприємців у Раді п. Ерстед ствердив вкінці дискусії, що опозиції нема в засаді ані проти поліпшення становища хліборобських робітників, ані проти скорочення часу праці. На жаль добрі засади, які проголошують в Женеві, впливають дуже і дуже мало на становище українського рільного населення у різних державах.

М. Данько.

Короткий час посезонова випродаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціяльний рабат.

Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** Львів Коперника 4

В обороні Церкви та її Голови.

ПИСЬМО УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ОБЄДНАННЯ В НІМЕЧЧИНІ.

Українське Національне Обєднання в Берліні вислало до Ексц. Митрополита таке письмо: Ексцеленціє! Управа УНО в Німеччині, глибоко обурена негідними виступами проти Вашої Особи, засилає Вам у цю вирішальну для долі української церкви хвилину в імені українців у Німеччині вислови пошани й привязання. Горді на Вашу гідну поставу супроти наступу на Вас і Церкву — бажаємо Вам, багато здоровля і сили, що сьогодні такі дорогі для всієї Української Нації.

ГРОМАДЯНСТВО БОГОРОДЧАНЩИНИ ПРИЛУЧУЄТЬСЯ ДО ВСЕНАРОДНЬОГО ПРОТЕСТУ.

Українське громадянство Богородчанщини, зібране 10-го лютого ц. р. постановило одноду шно прилучитися до всенароднього протесту проти напасти у варшавському соймі на Голову нашої Церкви. Окремим письмом зібрані переслали Ексц. Митрополитові вислови найглибшої пошани і віддання.

ПРОТИ НАПАСТИ НА НАЙБІЛЬШІ НАШІ СВЯТОЩІ.

Громадянсто Стрия зібране на спеціяльних сходинах, у яких взяли участь представники усіх стрийських установ та товариств, ухвалили таку резолюцію:

„Рішуче протестуємо проти тієї нахабної напасти на найбільші наші святощі, якими є для нас наша Церква і її Найвищий Пастир та заявляємо, що все громадянство Стрия стоїть твердо й непохитно при своїй Церкві, готове кожної хвилини боронити її Архипастиря".

Цю резолюцію переслали окремим письмом Ексц. Митрополитові.

Літвінов не вірить...

„БУТЕНКА СХОПИЛИ ФАШИСТИ" — ТВЕР ДЯТЬ У МОСКВІ.

Народній комісаріят закордонних справ СССР повідомляє в офіційному комунікаті:

Румунський шарже д' аффер у Москві Попеску відвідав Літвінова і заявив йому, що румунський уряд перевів слідство у справі Бутенка і ствердив, що він виїхав добровільно за кордон.

На те Літвінов відповів, що не вірить, щоби Бутенко виїхав добровільно. „Коли лист Бутенка навіть автентичний, — заявив він — не сумніваюся, що він написав його під погрозами, а може й під тортурами тих, що його схопили і змусили написати той лист. Вони дали документи Бутенка якомусь білогвардійцеві, що тепер виступає в Італії в його імени."

—o—

Загальні Збори

УКРАЇНСЬКОГО ТЕХНІЧНОГО ТОВАРИСТВА.

В неділю 13. лютого ц. р. відбулися звичайні річні Загальні Збори Українського Технічного Товариства у Львові. Збори відкрив голова інж. **Василь Рижевський** промовою, в якій злустував діяльність Товариства за минулий діловий рік. Оживлення замітне в цілому нашому господарському житті та важлива роля, яку відіграють у ньому наші інжинірі, відбилася додатньо й на праці Товариства.

У. Т. Т. в своїй діяльности не обмежується тільки до вузьких фахових рямців, але поволи починає відгравати чинник, що координує та плянує наше господарське життя. По цій лінії ішла минулорічна діяльність Т-ва. Найбільше оживлена була діяльність Промислової Комісії, що йшла в таких напрямах: 1) Збирання статистичного матеріялу для орієнтації в господарській діяльности. 2) Устійнювання напрямних нашої промислової ініціятиви. 3) Фахові поради для новоповстаючих підприємств. 4) Пропаганда рідного промислу. Дуже поважним успіхом є оживлення хемічної робітні Н. Т. Ш., яка нині виконує всі технічні аналізи.

Спеціяльну увагу присвячено видавничій справі. Перехід „Технічних Вістей" на місячник і популярний його зміст виповнює поважну прогалину в нашому господарському житті, а саме брак власної технічної преси. „Технічні Вісти", достосовані і тематикою і формою до вимог нашого господарсько-технічного життя, повинні найти якнайширший круг читачів.

По звіті вивязалась жива дискусія, що тягнулася чотири години. Обговорено зокрема інвестиційний характер господарки Товариства.

Прелімінар буджету, побудований на реальних цифрах приходів і розходів, референував **д-р Лукашевський Володимир.**

План праці на цей рік референував інж. **Е. Врецьона.** У. Т. Т. мусить змагати до обєднання всіх українських інжинірів. Це найважніше організаційне завдання на цей рік. Дальшим завданням є оборона станових інтересів інжинірів та охорона права на працю й гідну платню. Спеціяльну увагу присвятить Т-во дискусійним вечорам, що відбуваються в домівці У. Т. Т. при Гродзіцьких ч. 1. Ці вечорі, присвячені актуальним справам розбудови рідного промислу, торговлі, тощо, матимуть на цілі поцікавити не тільки українських інжинірів, але теж ширші круги нашого громадянства з можливостями розвитку нашого економічного життя.

„Технічні Вісти", підержуючи далі свій практично-популярний характер, будуть містити-

---

ТАДЕЯ ГІДЛЄВСЬКА.

ТАНОК СЕРЕД НОЖІВ.

— Отже коли ви не хочете інакше, пане Джордж Кінг, то я виплачу вам завтра вранці десять тисяч долярів а завтра ввечір будете мати разом з Люїсом останній виступ.

Директор цирку Саррота надаремно старався відвести від його намірy підстаркуватого мурина Кінга, якого виступ разом зі своїм Люїсом був найкращою точкою вистави. Одначе мурин зажа ціну свого виступу і директор мусів згодитися на його домагання. На другий день минало саме пять років, від коли Джордж Кінг зі своїм малим Люїсом Кінг давав щовечора сензаційну, але неменш і карколомну та й єдину цього роду точку програми на гойданці на очах захопленої і перенятої жахом публики.

Пять років я боявся смертельного випадку з Люїсом. Раз мусить статися нещастя, а я його не пережив би. Ви це розумієте, містер Саротта...

Директор притакнув.

— Отже завтра ввечір останній раз! — і він подав муринові руку, чого зрештою ніколи не робив. Та тяжко йому було розставатися з тим добре випробованим артистом, що вірно і чесно разом зі своїм сином з погордою смерти служив його підприємству.

На другий день передполуднем стояв батько і син Кінги — син саме скінчив дванацять років — в кімнаті директора, і директор Саррота виложив на стіл десять лискучих банкнотів.

— Бажаю вам успіху! Нинішня вечірня прощальна вистава вже випродана.

Тремкими руками хопав мурин банкноти, опісля поплентався батько зі сином на місто. Вони вступили до ресторану, бо в цій порі року було в Сан Франціско досить холодно, а вони обидва, хоч багато мандрували, не могли звикнути до гострого підсоння Північної Америки. Коли Джордж Кінг попивав поволеньки віскі, малий Люїс заходився поважно коло велитенського торта.

— Але завтра не буде нам вже більше холодно, тату?

— Ні, Люїсе! Ми поїдемо на сонце і будемо оглядати пальми.

— А я вже не буду мусіти більше гойдатися на високій жердці поміж ножами?

— Ні, моя дитино! Нині ввечір востаннє. Опісля будеш бавитися на плянтації в Каліфорнії, яку я куплю і яка стане нашою власністю.

— Справді, тату?

— Так, Люїсе!" — і батько поцілував щиро свого синка в чоло, коли цей якось тужно всував останній кусень торта між червоні мурячкові уста.

Надійшов вечір. Юрба людей плила до цирку та наповнила його аж по береги. Перші точки програми публика приняла оплесками, одначе всі чекали на найкращу точку вечора — на велику сензацію — прощальний виступ обох Кінгів!

— Востанне вдягаємо цей такий ненавидний костюм! — думав батько Кінг коли Люїс вдоволено взягав на себе біленький трикот.

— Я тішуся пальмами, тату і сонцем!

— Ти не повинен зворушуватися, синку! — сказав з острахом мурин.

— Батьку, мої руки тремтять!

— Це з радости, мій сину! Ти не повинен боятися. Пять літ гойдав я тебе поміж ножами — і нині мої руки перенесуть тебе поміж ними такесамо безпечно!

Коли дзвінок задзвонив в їх гардеробі, він поцілував сина тим разом довше, як це звичайно звик був робити, опісля поцілував амулет, який йому кожний раз завішував; у маленькій коробочці було там сховане волосся покійної матері. Опісля вийшли вони оба до галі.

Їх привитали бурхливими оплесками. Вони належалися передусім малому Кінгові, якого популярність і відвага, краса і моторність захоплювали цілу Америку. Американці серед сензацій забули, що ті, яким вибивають оплески — мурини. Нині сміяло в галі більше квітів, як звичайно.

Музика почала гострими, але дещо притишеними акордами. Мурин вхопив високу жердку гойданки, що вигиналася як прут, коли по ній пнявся Люїс. Коли він досягнув вершка, він післав глядачам привіт рукою. Тепер почалася напружена, сензація, що всіх жахом проймала...

Мурин підніс жердку до чола і ступив на середину арени, де навколо були гострі, вістрями догори поставлені ножі. Вони стояли найжені як ліс смерти.

Музика почала поволі веселою мельодією. Старий мурин танцював посеред ножів, спочатку повільним ритмом, опісля щораз сильніше. Підскакував угору, потім закладав ногу за ногу; а високо вгорі вправляв на випрямлений жердці хлопець. Він маяв як метелик, нераз здавалося, що свобідно лине у повітря, щоб потім знов осісти на гострому як голка кінці жердки гойданки. Внизу їжилися гострі ножі і випиналися як змії по свою жертву.

Німа тиша наповняла просторе шатро. Тисячі очей вдивлялися з напругою в те страшне чудо, що відбувалося там вгорі, серця хвилювалися за долю того молодця і батька, що як пяний штукар ніс свого сина високо над собою та ставляв свої ноги поміж ножі.

Сензація набирала до кінця. Ще один скок у повітря... ще один ух... ще один...

ти і статті та наукові праці членів Товариства.

По дискусії прийнято напрямні плину праці й ухвалено отсі резолюції:

1) Звичайні Загальні Збори Українського Технічного Товариства з 13. лютого ц. р. стверджують, що У. Т. Т. як найстарша організація українських інжинірів є рівночасно організацією загальною всіх українських інжинірів і що тому обовязок належати до У. Т. Т. розтягається на всіх українських інжинірів без огляду на фах.

2) Доцінюючи вагу зорганізованого життя взагалі та в ділянці господарській зокрема, Загальні Збори взивають всіх українських інжинірів вступити в члени Українського Технічного Товариства.

3) Загальні Збори У. Т. Т. звертаються до всіх підприемств зі зазивом затруднювати в себе тільки зорганізованих інжинірів.

Виділ Т-ва залишився майже в незміненому складі.

Окружні суди відхилюють карні мандати

ЗА ЗБИРАННЯ ДРІБНОЇ ОЩАДНОСТИ.

У звязку зі зростом у нас акції дрібної ощадности та зрозумінням її доцільности серед громадянства трапляються випадки, що адміністраційна влада (староство) потягає до відповідальности збирачів дрібної ощадности, які ведуть акцію з уповаженнем Т-ва „Ощадність" у Львові згідно з постановами статуту цього Товариства. На збирачів неправно посипались адміністраційно-карні накази на заплату гривни за нібито недозволену збірку датків враз із конфіскатою зібраних грошей.

Від такого оречення прислугує засудженому відклик до окружного суду, як другої інстанції. З цього правного засобу в останніх часах мусіло скористати кількох збирачів дрібної ощадности.

У трьох уже випадках окружний суд увільнив обвинуваченых від вини і від гривни, якою їх покарала адміністраційна влада.

Одна з цих справ відбувалася перед львівським окружним судом до ч. Кад. 1327/31, де обвинуваченого боронив адвокат **д-р Кость Левицький,** дві інші справи до ч. II. Кад. 235/34 та ч. II. Кад. 87/38 відбулися перед окружним судом у Бережанах, де заступав їх **д-р Володимир Гриневич,** адвокат у Бережанах.

В мотивах цих присудів оба суди згідно устійнили, що збирання вкладок дрібної ощадности в користь вкладників є добродійною і легальною акцією та не має ніяких каригідних знамен, зі ст. 1. закону про публичні збірки, підчас яких збирачі збирають гроші від громадян як жертви на якусь ціль, так, що жертводавці тратять зі свого маєтку зложені гроші, що від них переходять на власність іншої фізичної або правної особи. При збірці дрібних ощадностей збирачі тільки облекшують вкладникам складання їх грошей і на їх виключну користь у найближчих кредитових установах, що мають право приймати вкладки ощадности.

Отже обвинувачені не збирали ніяких жертв-датків для себе або для третіх осіб, лише відносили вкладникам їх гроші і за їх згодою до кредитової кооперативи.

Тому, що така акція є добродійна і легальна та в інтересі поширення в нашому громадянстві **господарности і добробуту,** слід її підтримати всякими способами. Тому теж наші збірниці ощадности повинні повідомляти про такі випадки негайно Товариство „Ощадність" у Львові, вул. 3. Мая ч. 15, при Центробанку.

—o—

Дальша акція поляків між ходачковою шляхтою.

НОВА ІМПРЕЗА З ХОДАЧКОВОЮ ШЛЯХТОЮ В ПЕРЕМИШЛІ.

Минулої неділі відбувся в Перемишлі перший загальний зїзд ходачкової шляхти з Підкарпаття, що зібрав 400 осіб. По богослуженні в гарнізоновім костелі відбулися наради у старшинському касині, прибраним зеленню та гербами найчільніших шляхотських родів. По відспіванні пісні „Богуродзіца" промовляв кс. підполк. Мйодонський, який привитав представників військової влади і делегатів. Промовець підкреслив, що перед двома роками в Польщі було ледви 8 кружків ходачкової шляхти, перед роком було вже 52 кружки, а тепер є 147 кружків, 8 повітових управ і три окружні. З черги промовляв віцеміністр військових справ ген. Голуховський, потім ген. Вечоркевич з Перемишля, віцевоєвода Хмелєвський зі Львова, президент Перемишля Хшановський і секретар „звйонзку" Кораб-Войцеховський, який обговорив дальшу програму праці між шляхтою. По дискусії зїзд рішив приступити до „звйонзку зем гурских" і вибрав начальну раду, до якої ввійшли: мін. Тит Комарніцький, віцемін. ген. Голуховський, воєвода ген. Пасльвський, ген. Вечоркевич, воєвода Гражинський, еп. Гавліна, марш. Гжесік, і підполк. Садовський. Головою залишився далі кс. підполк. Мйодонський. Зїзд рішив звернутися до марш. Ридза-Сьміглого і мін. Каспшицького, щоб вони обняли почесний протекторат над „звйонзкем шляхти". Вкінці зібрані приняли такі три внески у „справах рускіх": 1) звернутися до влади безпеки, щоб видала розпорядок у справі охорони перед терором українських шовіністів (??), бо ходачкова шляхта в почутті правовости не хоче хапатися засобів самооборони; 2) творити греко-католицькі церкви для польської шляхти греко-кат. обряду в тих парохіях, де священники не хочуть виголошувати проповідей у польській мові і 3) зїзд солідаризується з пос. Войцеховським „за його оборону польщини у південно-східних землях в його відомій соймовій промові".

Як бачимо, поляки, зокрема військові кола, ведуть плянову акцію між нашою ходачковою шляхтою на Підкарпатті. Крайня пора і нам перейти з оборонних позицій до протинаступу і параліжувати цілу цю шкідливу акцію, що має таку виразну протиукраїнську мету.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 28. Субота. 18 (6) лютого 1888.

НА ЩО ЯШЛИ НАШІ ГРОШІ...

У передовій статті п. н. „Крайня пора" мова про те, що невважаючи на те, що від пяти літ істнує „Руське товариство педагогічне", русини належать до польського такого товариства.

„Але знаємо, на наш сором, що нині на 1800 членів польського педагогічного товариства майже чи не половина русинів. Тисячі руського гроша вплинули до каси цього товариства, а за ці гроші заснувало воно й утримує промислові школи в Бережанах, Дрогобичі, Ярославі, Перемишлі, Станиславові, Новому Санчі, Ряшеві і Тарнові, та вищі жіночі школи у Стрию, Сяноку, Яслі, отжеж в більшій частині на руській землі, але в тих школах мова навчання виключно польська. Доживаємо отже того сумного лиха, що власними грішми причиняємось самі до польонізації краю, а саме до винародовлення наших майбутніх промисловців та жіноцтва, цього найважнішого фактора в національному вихованні".

Стаття кінчиться закликом, що русини повинні горнутись до свого педагогічного товариства, а „гріш руський обернути в виключний хосен руської школи і руських дітей. Зібравшись разом зуміємо на своїй землі устоятись проти всякої шиканади... Руський кровавий гріш нехай від нині йде в руські руки, на руські видавництва, які найуспішніше служать польонізаційні тенденції".

НА ОКРАЇНІ БУКОВИНИ.

У дописі п. н. „З глухої Підмолдавії" дописувач пише про „відносини русинів на окраїні Буковини", тобто в повітах серетськім, сучавськім та радовецькім.

„Повіти сучавський і радовецький, правда, переважно румунські, але ще й тепер припадає на руську народність повна четвертина їх населення; за те серетський повіт виявився був при конскрипції в р. 1880 переважно руським. Так „виявився був", але яким виявиться при найближчім описі людности, — це вже „відають боги"!.. Зрештою завдання тих могутніх „богів" не таке то дуже й важке: Пітьма темна заллягає весь люд як румунський так і руський, тож і не диво, що не найдеш в ньому ані іскри національної самосвідомости, і він дає собою поводити, куди кому подобається. Оце останнє нещастя саме й веде за собою таке швидке винародовлення руського люду. Бо й на чому йому темному спертись? Пан-отець, хоч часто зроду русин, є завзятим румуном; учитель румун; богослужба в церкві румунська, наука в школі по румунськи; ба, навіть у цісарських судах та урядах не признають — як це з нами в .... діється — румунську мову „мужицькою", але шанують її, і кожний урядник, чи вищий чи нижчий, чи німець, чи полян, говорить нею, як „любо слухати". При таких обставинах не диво, що темний русин думає, мовби уживання румунської мови на Буковині не тільки чернівський митрополит наказав, але може й сам Бог узаконив. Отак вяне-усихає поволі руська народність, мов та цвітка вирвана зі свого грунту, усихає, несвідома навіть, що колись жила!"

Пора подумати про відпустку!

Всі знаки на небі й на землі заповідають, що весна цього року буде дуже рання. Зате літо має бути перелітане. І так: після гарячого червня — має прийти слітний липень, опісля чудовий серпень, а по серпні вже — як Бог дасть. Зрештою у вересні всі майже вертаються до своїх занять й починається осіння гарівка, коли чоловік властиво не знає, що там на дворі діється.

Вже стільки разів ми собі постановили, що бульоб варта влаштувати чергову відпустку зовсім инакше, але завжди якось так складається, що не можемо никуди рушитися, бо забракло грошей. Щось щоправда там ми наскладали, щось позичили, викомбінували — але це все замало.

Надія на цьогорічний доплив гроша не заповідається рожево. Застановімся, чи не можна бульоб найти якогось іншого виходу. Якщо герої роману починають від припадку й завдяки обставинам можуть здобути кохану вже в першому томі — то чому ми, живі люди, не маємо з цього скористати? І оце тепер надається небудьяка нагода.

Відкривається нова клясова льотерія. Число льосів зменшують на 35.000, инакше — настільки ж чисел зменшиться число кандидатів до виграних, яких є 80.000. А тому, що гльобальну вартість виграних збільшили, отже є в чому пошукати щастя. І ще один, важний для нас дуже виглял: внаслідок поділу льосів на пять часцин, за кожну виграну зможе стягатися пять осіб, а не чотири, як було давніше.

Недавно принесли відомости, що якийсь німець уже четвертий раз вибирається в дорогу довкола світа... пішки. Йди собі, приятелю, навіть навколішки, як той старий індієць, але я, маючи гроші в кишені, волію подорожувати самоходом, аеродинамічною лінією, люксусовим кораблем, або навіть й цим найновішим Ліке-дом, що саме в порі відпусток зачне нас возити в хмарах.

Отже куплю льос до сорок пешної льотерії, та може щось більше виграю.

Біла смуга розтяла повітря і впала на поле ножів...

Хвилина смертельної тиші — єдиний, пронизливий до глибини душі крик, що вирвався з тисячей уст. Всі встають і з напругою впялюють очі на арену; там хилиться до землі старий мурин та підносить зпосеред ножів мале тіло. Поволі відходить з тягарем до гардероби.

Виставу перервали.

— І пальми, батьку...

— Завтра мій синку! Завтра!

Ридання віддає відповідь мурина

— Сонце...

— Чи тебе болить що, Люйсе?

— Ні, батьку. Але ми вже не будемо більше танцювати посеред ножів?

— Ніколи, мій сину!

— Як гарно, батьку... будемо оглядати сонце... я буду їсти торти... і з тобою працювати на плянтації і засаджувати пальми... Ніколи вже більше ножів, ніколи...

— Ніколи, мій сину!

— Батьку, мені вже так весело!

І Люйс глянув на батька. Через тіло, що лежало у грубих завоях пройшли конвульсійні дріжаки.

— Ніколи більше сину! — закричав з жахом мурин і схилився над малим тілом. Одначе не дістав уже ніякої відповіди...

Плянтація Калядолідо лежить в повному сонці. Вона запущена і пальми пнуться самітно до сонця. Старий мурин сидить на порозі самотної хатинки та глядить у далечінь. Час-до-часу сплескує в долоні і викликує проти себе:

— Браво, Люйс Кінг! Браво! Да капо!

Люди кажуть, що це старий божевільний.

Переклв. Є. К.

Економічний огляд.

ПРЕСА, РЕКЛЯМА, ОГОЛОШЕННЯ.

Преса доходить до всіх суспільних верств. Вона уформлює опінію та рідше при тім велику прислугу промислові та сповнює значну роль у господарському розвою. Не лише статті, інформації присвячені цілости господарського життя впливають на його розріст, але теж і платне оголошення.

ПОСВЯТОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Найліпші інтереси роблять фірми, що кидають багато грошей на рекляму. Досвід світа — голосом цифр, явно проголошує, що реклама нічим незаступне явище, мотор торговлі й промислу. Такі корифеї студій над рекламою як Матай, Сейферт, Кассон або Бермян звертають увагу, що з усіх засобів реклями найважніше є оголошення пресове. Оголошення є для інтересу тим, чим для машини пара. Ці слова мають за собою довгий досвід. Перше оголошення появилось в англійськім часописі 1622 р., а за часів Кромвеля виходила вже двічі тижнево газета „Паблік Адвейсер", що поміщувала виключно оголошення.

Ревеляційні для оголошення є обчислення Альбрехта Бляя. У своїй праці над оголошеннями в німецькій пресі він стверджує на підставі докладних обчислень, що 70—80% сум видаваних на світі —промислом і торговлею на рекляму, припадає найбільше на пресові оголошення. Німці багато літ присвятили теоретичним і досвідним дослідам над психольогією реклями. Ці досвіди при аналъогічних даних з інших ділянок в інших краях доказали, що вартість реклями залежить у великій мірі від моменту, в якому вона до кліента доходить. Пресове оголошення найкраще підходить під ті моменти. Воно є гнучке, еластичне і точне. В ньому знаходить читач те, чого вимагає підсвідомо його інтерес, затемнений тимчасово якимсь упередженням.

Рул. Сейферт у своєму підручнику реклями подає цікаві висліди анкети у справі інтенсивности питання оголошень. Цю анкету перепровадив серед 1.732 осіб ріжних суспільних верств. Дійшов він до висновку, що постійно читає оголошення 36,9%, при ріжних оказіях 53,1%, цілком не читає лише 10%.

Німецька пропаганда і рекляма стоїть на послугах державної господарки і підлягає мін. пропаганди, що до помочі покликало окремий дорадчий комітет для торговлі і промислу. Італія вже 1929 р. піднесла рекляму до чинника найважнішого у продукції і обміні товарів. В торговельних і вселюдних школах впроваджено реклму як обовязковий предмет.

У Злучених Державах промисл і торговля кидає річно на рекляму 1,250 міл. долярів, з чого 625 міл. на пресу. Реклямою займається понад 2 тисячі бюр реклямових, а обороти більших сягають до 60 мілїонів долярів річно.

Не все говорить пророчисто, яке велике значіння має рекляма, головно пресова. У нас вона марна. Наші підприємства ставляться до неї з недовірям, забуваючи, що тратять через не великі гроші. Наш народ читає газети, як говориться „від дошки до дошки", отже і оголошення і цікавиться ними. Одначе воно мусить бути вміло зредаговане, прецизійно, ясно і добре. І тоді воно принесе велику користь не лише даному підприємству, але зазнайомить покупця, де він може без посередника купити відповідні речі. Рекляма — добра і солідна — це ощадність у повному розумінні цього слова, без якої нинішнє життя не може вже обійтися.

О. Я.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття
МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ
„Жовті води"
що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-освітньої установи.
Ціна книжки в 256 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.60 зол., порто 30 сот. Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

бійовий, потерпів проф. Ромер новий удар, і то з боку свого компатріота, що й до того члена тої самої організації („Зв'язок п"). В місячнику „Дрогі Польскі" появилась стаття дир. Ст. Сасорського, який доказує, що статистика проф. Ромера, якою він орудує у своїй патріотичній пропаганді і наганці на українців, є фальшива. Цією статистикою послуговувався Ромер у численних своїх відчитах і в брошурі „З біосоціальної Річпосполитої Польської", виданій мин. року, доказуючи, що в західньо-східніх воєводствах римо-католики мають менший приріст від греко-католиків і що з цього приросту більше виемігровує римо-католиків ніж греко-католиків (відпливи до інших воєводств або за границю). Дир. Сасорський оминає політичних висновків, бо вважає, що це не відноситься тісно зі статистикою. Він старається бути об'єктивним. Він вказує, що фальшивий статистичний підхід проф. Ромера є фальшивий в тому, що він спирається на завидно коротному обсерваційному часі, беручи під увагу чотиролітній період (1927—1930). Дир. Сасорський взяв рр. 1923—1936 і дістав зовсім іншу картину в ненависть греко-католиків (обниження уродин 15.5%, тоді, коли в цілій Польщі 12.1%). Вказівник приросту населення корисний для греко-католиків, коли взяти за основу 1927 р. При всіх інших основах вказівник є вправді низький. Приріст гр.-кат. у перших роках після війни був високий, а в останніх роках дуже низький, на 10—15% нижчий від приросту римо-католиків. Також на еміграційному з'їздовому інформації проф. Ромера будить застереження дир. Сасорського.

Де українські міліони?

Одна велика фінансова установа в Польщі скликала недавно пресову анкету. Учасники анкети довідалися від одного з директорів цієї установи, що щадничі вклади, зложені в тій установі в минулому році, зросли в порівнянні з 1936-тим роком на дальших 127 міліонів. Сто двацять і сім міліонів!

Гарна сума. Є чим радіти. По перше радіє установа тим, що люди так гарно щадять, а подруге тим, що несуть свої ощадности саме до неї. На жаль, це не українська установа... І тому її радість з цього приводу не є нашою радістю. Бо що між тими міліонами є також міліони, зложені на ощадність українським щадником, — це зовсім певне. Не знати тільки докладно, сікльки там є тих українських міліонів. Коли брати під увагу відношення у скількости населення, то українці, які становлять круглo пяту частину населення Польщі, могли зложити там своїх 25 міліонів. Та припустім, що українці вложили тільки половину з того, або тільки 10 міліонів. Також гарна сума.

Подумаймо тільки, як оживилось би наше господарське життя, колиб і міліони поплили були до своїх, українських банків! Скільки потворилось би нових підприємств, скільки варстатів праці! А скільки безробітних дістало би працю.... і скільки кредитів дісталиб наші люди... А все це можливе і реальне: тільки треба мати більше довіря до своїх банків, які чейже на те довіря цілком заслуговують!

—o—

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по земельові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дочасно краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
помагає здоровому починові при низьких варстатах праці.

Просимо памятати
зол. 1·50
про вирівнання належитости в сумі **1·50** зол. за післаний Вам календар КРИНИЦЯ на 1938 рік — Гроші просимо переслати блянкетом П. К. О. ч.: 504.060 на адресу „ДІЛО", Ринок ч. 10.

СВІТОВА ХРОНІКА.

В НІМЕЧЧИНІ СТВОРЕНО „ВІЙСЬКОВУ ГОСПОДАРСЬКУ РАДУ".

Національне господарство Німеччини підлягає щораз сильнішій мілітаризації. Воно стає „оборонним господарством" у повному значінні тих слів. Постановлено тепер м. ін. створити „Військову Госп. Раду", яка матиме за завдання зосередити всі засоби і сили для скріплення господарського життя і гарантії політичної безпеки Німеччини.

ДЕРЕВНІ БАГАТСТВА СОВІТІВ.

З проголошеної в закордонній пресі господарської статистики Совітів у зв'язку з закінченням 1937 року займаємо цікаві інформації про стан лісів. І так у СССР є 992.5 міліонів гектарів лісу. Щорічний дорість досягає 640 міліонів кубічних метрів, а того половину вирубують. Тепер є в совітських лісах коло 32 міліярдів кубічних метрів дерева, відповідного для вирубу. З трудом можна уявити собі велич цього деревного запасу. Колиб збудувати з цього стіну 10-метрової висоти і такої ширини, то опоясалаб вона довжину 320 тисяч кільометрів.

З нашої кооперації.

ЗРІСТ ЩАДНИЧИХ ВКЛАДОК В КРЕДИТОВИХ КООПЕРАТИВАХ.

В 1937 р. число кредитових кооператив, членів Р.С. У.К. зросло на 74 нові кооперативи, переважно сільські т. зв. Українські Райфайзенки. З днем 1. І. 1938 р. усіх кредитових кооператив членів РСУК було 668. В цих кооперативах, не вичислюючи Центробанку було в тім дні вкладок ощадности на суму 8.881.140 зол., уміщених на 79.074 вкладкових книжечках. Так отже в 1937 р. вкладки ощадности у наших кредитових кооперативах зросли на 1.204.707 зол., а число вкладників на поверх 11 тисяч. На одну кооперативу припадає пересічно 12.861 зол. щадничих вкладок. Хоч треба ствердити поступ у цім напрямку, все з господарського погляду суми ці дуже малі.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

КОРПОРАЦІЇ В ПОЛЬЩІ У ПРИХИЛЬНОМУ НАСВІТЛЕННІ.

У двотижневику „Господарка Народова" з 1. лютого п. р. поміщена стаття Жембовського п. н. „Зесполи". Автор обговорює актуальний тепер у Польщі проект покликання до життя примусових бранжевих організацій, тобто корпорацій. Зі становищем автора ледви чи можна погодитись, та треба признати, що автор орудує своїми аргументами добре і переконливо.

У статті в попередньому „Ек. Огляді" подавали ми голоси негативні до згаданого проекту. Варто зупинитись на позитивних голосах (щоправда менше чисельних). До таких належить голос п. Жембовського.

Автор у першу чергу зазначує, що лібералізму в дійсности в Польщі нема. Свобідне рішення підприємця є вже тепер дуже сильно обмежене в користь різних надрядних чинників. Тому примусові бранжеві організації дуже мало (?!) змінилиб господарську дійсність. Автор представляє перше своє твердження: творення системи бранжевих організацій, які контролювалиб і регулювалиб діяльність підприємств по думці бажань уряду є острільки доцільне, оскільки існує рішення, охота і можливість послідовно вести дійсно — інтервенційну політику. Автор є прихильником інтервенції і це виразно заявляє. Він уважає, що лише і тільки інтервенційна політика краща, ніж політика хитання, непевна. Підприємець — говорить він — усе може змістити в своїй калькуляції, тільки не „невідому". Політична система краща від сирих експериментів, вигаданих від випадку до випадку. Практичною прикметою корпорацій є те, що сама організаційна еманація промислу стає партнером госп. адміністрації, яка вир'ішує інтервенційну політику, і то партнером тим більшим, що є він критично настроєний до державного інтервенціонізму. Але „покликання до життя корпорацій повинно бути звязане з окресленням мети, засобів і границь інтервенційної політики та з волею цю політику реалізувати.

ОПРОКИНЕНА СТАТИСТИКА ПРО НАСЕЛЕННЯ ПРОФ. РОМЕРА. — НЕСЛУШНІ АЛЯРМИ ПРО УКРАЇНСЬКУ НЕБЕЗПЕКУ.

Після невдач проф. Ромера в його статистичних ельюбураціях, що їх повалили дир. Палій і проф. Ку-

Сторінка без політики.

„Музей пані Сімпсон".

Так назвали своє підприємство американці, які хотіли на популярності б. пані Сімпсон, тепер княжни Віндсор, заробити добрі гроші. У Бальтіморі, родинному місті пані Сімпсон заложили вони музей, присвячений памяті й памяткам княгині Віндсорської. Вони закупили гарну, хоч невелику віллю, в якій кн. Віндсор провела частину свого життя і зібрали багато ріжних памяток звязаних із нею, як напр. світлини, документи і т. д.

Той музей не проіснував навіть і 10 місяців і скінчив своє безславне животіння. Калькуляції американських гешефтярів, які рахували на емоційну силу притягання сензації і скандалу, перерахувалися у своїх обчисленнях.

Ні два великі образи „знаменитих малярів, що хотіли залишитися незнаними" (до речі: доволі наївні копії почтових листівок), ні „комін Віндсорів", ні колиска п-і Сімпсон, ні мініатурний модель замку Бельведер, ні два великі „генеальогічні дерева", ні вкінці велике ліжко з альковою, в якому спала колись княжна Віндсору — не притягнули публики, або краще кажучи, притягали її лиш доволі короткий час.

Першого дня цікаві виривали собі просто з рук білети, що коштували 1 доляра. Такий успіх мав музей приблизно тиждень. Відтак гості перестали приходити. По місяцеві знизили ціну білетів до 50 центів, по двох до 25 центів. Останніми часами до музею пускали вже даром, але вже навіть прислуга говорила про нього з нехіттю. Тепер „музей" закрили. Вілля, яку купили за добрі гроші, не уявляє тепер собою майже ніякої вартости. Вона побудована вже дуже давно, стіни порисувались у ній і ніхто не хоче вже там мешкати. Її мабуть розберуть і клаптик землі, на якій вона вибудована, продадуть. Підприємці потерпіли на музеї великі втрати.

Дивогляди законодавства.

Очевидно, що таких дивоглядів найбільше в Америці, яка взагалі має славу краю дивоглядів. Зокрема Злучені Держави є справжньою копальнею дивоглядів. Зокрема, коли йде про законодавство, то там таких дивоглядів чимало хочби тому, що кожний стейт має свої окремі закони і живе своїм власним життям.

І так напр. в Мериленді недавно проголосили висновки губернатора, що молодого чоловіка, який шість разів на тиждень відвідує молоду дівчину, родичі можуть уважати офіційним женихом.

В Мільвокі ніхто не сміє залишати на вулиці свого авта довше як дві години, якщо до авта непривязаний... кінь.

В Огайо проголосили обіжник, що на його підставі кожне звіря, яке після сумерку появляється на вулиці, повинно мати червону ліхтарку .. на хвості.

У містечку Ватерльо, у стейті Небраска влада заборонила всім фризієрам їсти цибулю й часник від год. 7. ранку до год. 7. вечором.

У стейті Ута по наказу губернатора підчас танців пари повинні так гуляти, щоб мужчина і жінка були відділені від себе до тієї міри, щоб зовсім себе не доторкалися.

В Огайо, на підставі закону, кожна особа, на якій виконали суд лінчу, значить, яку повісила розлючена юрба, має право домагатися від уряду суму, що не перевищає 550 долярів.

У Каліфорнії злочином уважають стрільбу птиць і звірят, за вийнятком китів, на яких можна полювати, але не інакше, як на... автах, або на... літаках.

Убив, щоб умерти.

Перед судом присяглих у Клягенфурті стане підсудний Адольф Бреннер, якого обвинувачують в убивстві вуличниці Марії Ґрацер.

У суді заявив він таке:

— Я трус, я добре знав, що в мене ніколи не стане відваги покінчити зі собою. Тому я виконав злочин, за який карають тільки смертю...

Предсідник суду запитав його:

— Чому ви хотіли вмерти?

— Цього дня я був незвичайно песимістично настроєний. Мене давила безмежна нудьга і знеохота до життя. Та покинути той нещасний світ не так воно легко. На щастя, я багато випив. Під впливом алькоголю мене обхопила одна думка: вбити. Мене зловлять і покарають смертю. Кого вбити? Я пригадав собі проститутку Марію Ґрацер, самітну, всіми забуту, нещасливу жінку, для якої смерть булаб імовірно визволенням. Я вишукав собі добрий ціпок, підійшов до неї і завдав їй два сильні удари по голові. Тепер ви вже знаєте все.

— Чи ви хочете й тепер умерти, як передтим?

Бреннер відповів рішуче:

— Я убив, щоб умерти. Тепер після вбивства смерть стала для мене необхідна. Хочу вмерти. Стратьте мене.

Одначе суд рішив перервати розправу для доповнення слідства.

Які святі є опікунами ріжних професій?

42 роди професій має на Заході таких святих — своїх опікунів: пекарі — св. Вініфреда, фризієри — св. Людвика, городники — св. Дороту, книгарі — св. Івана, пивовари — св. Фльоріяна, щіткарі — св. Антонія, малярі — св. Луківяна, ткачі — св. Павла, столярі — св. Йосифа, лікарі — св. Косму, фарбарі — св. Маврикія, перевізники і моряки — св. Христофа, рибалки — св. Петра, золотники — св. Евгенія, капелюшники — св. Вільгельма, рільники — св. Ізидора, пасічники — св. Зосима, ловці — св. Губерта, правники — св. Івона, шлюсарі — св. Прота, млинарі — св. Арнольда, гірники — св. Варвару, музики — св. Цецилію, малярі — св. Луку, шпилькарі — св. Севастіяна, гончарі — св. Гавдентія, пастухи — св. Веделіна, шевці — св. Криспіна, оптики — св. Фрідоліна, кравці — св. Вонавентуру, гарбарі — св. Климента, екзекутори, коморники — св. Матея, подорожні — св. Рафаїла, шліфарі — св. Боніфатія. Найцікавіше в тому стані те, що перекупні краденних річей вибрали собі теж між святими опікуна і саме чомусь св. Юрія, який, як відомо, в нас є взагалі опікуном купецтва.

Священник, рукоположений сином.

Рідкий, якщо не перший випадок в історії церкви трапився 10. ц. м. у Штрасбурзі. У присутности штрасбурського епископа Руха, генерального вікарія епископства Дуве та багатьох інших представників відбувся обряд рукоположення на священника Антона Ортальо, 65-літнього старця.

Ортальо, який походить із родини льотаринських урядовців, уже замолоду був ревним католиком і всі свої вільні хвилини присвячував церкві. Він оженився, коли ще як 25-літній молодець і став батьком 11 дітей, з яких 9 ще живе. Шість його синів стало священниками, або монахами.

Шість літ тому Ортальові померла жінка. Тоді вдовець рішив реалізувати мрії молодости. Пять літ учився він на теольоґічному факультеті у Штрасбурзі і саме тепер, перед кількома днями став священником.

Цілий обряд відбувався у каплиці епископа. Єпископ Рух висвятив Орталя на священника й поблагословив його. Але сам обряд рукоположення виконав син нового священника, також священник.

ТРАҐІЧНЕ ВЕСІЛЛЯ.

У югославянському селі Стретнику, недалеко Белграду відбувалося минулого тижня в домі одного багатого селянина весілля його дочки. Гості бенкетували й весело бавилися на першому поверсі дому. Надолині, на невикінченому ще партері містилися стайні і господар поскладав сіно. Хтось з гостей кинув мабуть нагорі незагашену папіроску, яка крізь щілину в підлозі (дім не був ще зовсім викінчений) впала на сіно. Сіно тліло доволі довго, але підчас забави ніхто не звертав уваги на це. Раптом цілий дім станув у вогні. Підлога завалилась і гості попадали у вогонь. Зі згарищ добули 30 трупів, 6 осіб померло в лічниці. Померли теж і новоженці. Важко ранених є 10 людя.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

АМЕРИКАНЕЦЬ У НЕБІ.

Один американець дістався до неба і там став оповідати нечувані історії про водопад Ніягари, про його величину, красу і т. п. Присутні слухають із зацікавленням, один тільки з них, старець із сивою бородою, не показує зацікавлення, що більше, остентаційно позіхає і дивиться легковажно на американця.

— Чи може думаєте — звертається до нього американець — що ті мільони кубічних метрів води не зробилиб на вас вражіння?

— Очевидно, що ні!

— А хто-ж ви?

— Я Ной!

*

Два американські туристи зустрілися й оповідають собі дива про свої родинні стейти.

— В моїх околицях є озеро глибоке на дві тисячі метрів — каже один.

— Дрібниця! — відповідає другий — в моїм стейті ще глибше озеро. Прошу собі уявити, що минулого року один мій сусід поринув у воду того озера, щоб купатися і більше вже не вернувся.

— Ну, і що з цього? Воно ще нічого не доказує.

— Що? Нічого? Але-ж треба вам знати, що з місяць пізніше написав він до дому листа, і Австралії, в якім просив переслати йому одяг, що його оставив на березі озера!

ВИКРУТ.

Бернард Шов не любить відвідин. Товариські балачки його дуже нудять. Проте його засипують постійно запрошеннями, від яких він старається якось викрутитися.

— Чи не могліб ви нас завтра відвідати? — питає письменника дуже ввічливо жінка багатого банкіра.

— На жаль — викручується Шов — завтра маю відвідини у містера Торна.

— А післязавтра?

Також не маю часу. Приобіцяв відвідини у містера Люнта.

Але пані директорова не дарує:

— А може вам буде відповідати неділя за два тижні?

Шов призадумується хвилину:

— Неділя за два тижні? Ні, на жаль, також ні. Мушу піти на похорон!

ДВОГОЛОВИЙ ОРЕЛ.

Один з австрійських князів був відомий з того, що був великим ворогом ловів. Всеж таки одного дня висказав побажання що хоче застрілити орла. Тому прислужники дістали десь живого орла і примістили його, розуміється, добре привязаного, на одному з дерев у шенбрунському парку. Князь довго стріляв, аж врешті поцілював. Тоді віддали забитого орла князеві, розуміється, на срібному підносі.

— Ось орел, що його Ваша високість зволили ласкаво застрілити!

Князь довший час оглядав на всі боки свою добичу з виглядом великого знавця і врешті сказав:

— Неможливе! Цеж не орел! Адже орел має дві голови! Цеж знає вже й найменша дитина в Австрії!

НЕСЛУШНЕ ОБУРЕННЯ.

— Пане, ви дивитеся на мене, як на дурня!

— О, навпаки, уважаю вас за знаменитого відгадувача думок!

У ВОРОЖКИ.

— Пане, стережіться, вам грозить небезпека!

— Яка?

— Оженитеся!

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Станиславівщина в обороні Митрополита.

В ч. 33-ому „Діла" з 15-го лютого ц. р. вмістили ми коротеньку замітку про маніфестацію громадян Станиславова у звязку з нападом пос. Войцеховського на нашу Церкву та Митрополита Андрея. Сьогодні містимо надісланий нам довший допис. — **Ред.**

Вже добігає 40 літ від часу, коли теперішній Митрополит став станиславівським епископом і на тому становищі був півтора року. Цей короткий побут у Станиславові записався у серцях вірних станиславівської діецезії буквами подиву, любови і вдячности за нерукотворні памятки, що їх Великий Владика лишив у Станиславівщині.

Тому на першу вістку про жалюгідну атаку посла Войцеховського в соймі на нашу Церкву і її Достойного Архипастиря відгукнулась ціла Станиславівщина, одна з перших, закладаючи рішучий протест проти вмішування ворожих нашій Церкві і нашому народові чинників у наші церковні справи та проти клевет на нашого Архипастиря.

Дня 10-го лютого ц. р. зібралось станиславівське громадянство в найбільшій нашій театральній салі „Українського Сокола". Приявних було коло 1200 осіб так, що по годині 8-ій вечором мусіли салю замкнути, бо не було місця, і других тільки громадян вернулося домів.

До президії увійшли: д-р Маланюк, п. радникова Рубчакова, пп. Березовський і Джус. Секретарював м-р О. Ясеницький.

Після реферату адв. д-ра Ю. Олесницького збори приняли резолюції:

„На вістку про нечувану напасть польського посла Войцеховського у варшавському соймі на нашу греко-католицьку Церкву, а особливо на нашого Найвищого Пастиря Митрополита Андрея Шептицького й підчиненого Йому духовенства — українці Станиславівщини, зібрані на зборах 10-го лютого 1938 заявляють, що твердо постоять в обороні нашої найбільшої цінности гр.-кат. Церкви.

„Українці Станиславівщини пересилають Своєму Найвищому Єрархові Митрополитові Андрееві Шептицькому вислови відданости і синівської любови та заявляють, що Його становище, це становище цілого українського народу."

Реферат і резолюції приняли збори гримкими оплесками, а відчитання слів, які Митрополит сказав до представників нашого народу підчас маніфестації у Львові, вислухали всі стоючи.

Збори закінчились відспіванням національного гимну.

*

В неділю, 13-го лютого українське громадянство Станиславова виповнило катедральну церкву по береги. І в церкві не могли всі поміститися.

Перед престолом заняли місця представники українських товариств і б. старшини УГА.

Службу Божу в наміренні українського народу, української гр.-кат. Церкви та її Патріярха відправив о. Савраш, а по Службі Божій відбулись суплікації при участи трьох священників, станиславівських сотрудників.

*

В год. 11-ій передполуднем відбувся з'їзд виділових читалень „Просвіти" станиславівського повіту.

Прибуло коло 400 виділових, що виповнили салю „Народньої Торговлі".

Відкриваючи нараду голова Філії д-р Ю. Олесницький зреферував справу напасти посла Войцеховського на нашу гр.-кат. Церкву і її Голову, Митрополита Андрея Шептицького, а збори приняли промову і резолюції грімкими оплесками. На салі панував піднеслий настрій. Слів Митрополита зібрані вислухали стоючи, а збори закінчило грімке: „Ще не вмерла".

*

Цього самого дня відбулися у домівках читалень „Просвіти" у Станиславові: на Бельведері, на Гірці і в Книгинині-місті просфори.

Всюди був великий здвиг учасників і всюди по посвяченні просфори місцевими оо. сотрудниками, по зясуванні справи злобного нападу посла Войцеховського (референти: д-р Ю. Олесницький, дир. Никифор Даниш і уч. Макогон) зібрані серед великого захоплення ухвалили резолюції, як на зборах громадянства.

Так ціла Станиславівщина одноголосно, без винятків і без ріжниці поглядів заявила, що для своєї Церкви і її Пастиря Митрополита Андрея має любов і відданість і в обороні їх готова на всякі жертви. Провокації ворогів протиставить наше громадянство свою солідарність.

Ю. Е. О.

З промов українських послів у соймі.

ДО ПІВДЕННО-СХІДНИХ ВОЄВІДСТВ СТАВЛЯТЬСЯ ПО МАЧОШИНОМУ.

Промова посла Гриня Тершаківця на пленарному засіданні сойму в дискусії над буджетом міністерства комунікації.

На початку своєї промови пос. Тершаковець порівняв: На 100 квадратових кільометрів території припадає у Франції 120 км. доріг, в Англії — 128.8 км., в Данії — 112.5 км, в Бельгії 99,7 км., у Німеччині 46 км., у Польщі — 15,3 км. Коли брати під увагу кількість мешканців, то на 10.000 людности припадає: у Франції 166,1 км. доріг, у Данії — 147,2 км., в Англії — 82,8 км., у Німеччині — 42 км. в Бельгії — 40 км. й у Польщі 17.5 км. доріг, а у львівському воєвідстві на 100.000 мешканців припадає 14,7 км. Гірше, як у Польщі, з дорогами є на Мадярщині, в Альбанії, у балтійських країнах і в Совітській Росії.

Загальна кількість битих доріг у Польщі не переходить сьогодні 60 тисяч кільометрів, з того з уліпшеною поверхнею є ледви 2.000 км.

За рр. 1924—1936 вибудували у Польщі 11.542 км. доріг з твердою поверхнею. Коли в тому часі у келецькому воєвідстві вибудували 2.107 км., в люблинському 1.891 км., то у львівському 147 км., у тернопільському 96 км., а у станиславівському 49. км.

„Ця сердечна опіка південно-східними воєвідствами — казав пос. Тершаковець — це мабуть наслідок того, що центральний уряд ліквідував Краєвий Виділ у Львові і забрав його маєток, який рахували на сотні мільонів, а який служив на розбудову доріг, регуляцію рік та меліорацію".

У дальшій частині своєї промови пос. Тершаковець спираючись на докладних статистичних даних представив поганий стан доріг та ствердив, що напр. львівське воєвідство, в якому промовець живе і яке добре знає, не має потрібних фондів, щоб той стан змінити на кращий. Накладати нову данину на людність не можна, бо вона і так вже дуже обтяжена дороговими тягарами. Але якась поправа необхідна.

„Хто мав нагоду — говорив пос. Тершаковець — їхати в нас так званою „польською дорогою" в часі перед весною і в мокру осінь, а навіть влітку, в часі дощу, той довго памятатиме цю їзду. Я нічого більше не бажав би собі, тільки того, щоб панове посли з західних воєвідств і панове з міністерства комунікації зробили собі прогульку по тих дорогах у часі вогкої пори року. Вірю, що тоді дістала би наша частина краю відповідні фонди з державного скарбу на дорогові інвестиції, без ніякої нашої агітації. Мені здається, що одному з панів міністрів з подорожі по такій дорозі в лісковому повіті трапився випадок, що коні мусіли тягнути міністеріяльне авто і тепер там будують добру биту дорогу".

Свою промову пос. Тершаковець закінчив: „Домагаємося від державного скарбу відповідних фондів на будову битих доріг у південно-східніх воєвідствах, бо досі цього не було. Наші вимоги умотивовані, український нарід має право вимагати і від тих вимог не відступить".

НЕМА ФОНДІВ АНІ НА ДОРОГИ АНІ НА РЕГУЛЯЦІЮ РІК...

Промова посла Івана Заваликута на пленарному засіданні сойму в дискусії над буджетом міністерства комунікації.

Політика міністерства комунікації у відношенні до українців — говорив пос. Заваликут — не змінилася. Це міністерство не признало ніяких фондів на будову нових залізничих шляхів у південно-східних воєвідствах, до служби при залізниці і далі не приймають українців, ані на урядовців ані на звичайних робітників. Ліцитації і достави на терені львівської залізничої Дирекції і далі відбуваються без участи українців ремісників та промисловців, хоч вони складають корисніші оферти. Української мови і далі не шанують на залізниці, не вважаючи на на те, що це торговельне підприємство.

Таким чином політика міністра комунікації іде в розріз з політикою премієра Складковського, який виразно підкреслив, що його бажанням є, щоб кожний громадянин був ситий та задоволений. А хіба можуть бути задоволені робітники-українці, які залишаються без праці і хліба, в той час, як на їх місце спроваджують чужих робітників.

Друга важна справа, яку порушив пос. Заваликут — це справа регуляції Прута та Черемоша, які своїми повенями нищать майно гуцулів. У західніх Карпатах призначують на регуляцію рік великі суми, там видається великі гроші на кошторисні водні будівлі, але ніхто не думає про регуляцію Прута і Черемоша. „Нема фондів — говорив пос. Заваликут — ані на дороги, ані на регуляцію рік, але зате є фонди на політичні цілі для Гуцульщини, як на штучне творення гуцульської мови, видавання гуцульського календаря, воження гуцулів по цілій державі та кормлення їх на прилюдний кошт. На ті цілі знаходяться фонди, але мушу сказати, що тим гуцулів не накормиться".

Вкінці пос. Заваликут зголосив дві резолюції: 1) сойм взиває уряд призначити відповідні суми на будову залізниць і доріг у південно-східніх воєвідствах, а передовсім на будову залізниці на лінії Коломия—Косів—Буркут на Гуцульщині; 2) сойм взиває уряд призначити на регуляцію Прута, Черемоша та інших рік у східних Карпатах суму щонайменше 5 мільонів золотих.

„ВАМ ТОЙ ЙОРДАН БОКОМ ВИЛІЗЕ!"

Промова посла З. Пеленського на пленарному засіданні сойму в дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ.

У чорашньому числі подали ми коротеньку згадку про цю промову. Сьогодні подаємо додатково важніші місця.

ОРГАНІЗАЦІЯ ВУЛИЦІ — ЧИ РЕФЕРАТ БУДЖЕТУ.

Реагуючи на промову посла Войцеховського пос. Пеленський говорив: „Ведемо дебату над міністерством внутрішніх справ. Але мушу обктивно ствердити, що ми не мали змоги чути реферату з буджетової комісії над буджетом міністерства внутрішніх справ.

„Слухаючи промови п. референта малося враження, що це кандидатська промова на „преседа Секретаріяту Порозуміння польських суспільних організацій". У своїй промові ужив референт слова „вулиця", звертався до тієї вулиці, грозив нам тією вулицею, що більше, сказав: **вам той Йордан боком вилізе.** Що це має значити, пане после? Що Йордан нам боком вилізе! (Пос. Войцеховський: Будемо вас критикувати за вашу злу політику!) Пос. **Пеленський:** Це ви тепер дуже делікатно говорите. Це у вас тепер називається критика! Це ви так, пане посол, розумієте, що нібито критика боком вилізе!

Це щось іншого, пане посол! Ми же переживали, пане после, погроми у Львові. Коли громили наші інституції, вибивали шиби, нищили друкарні. У той час, треба признати, польське громадянство намагалося відгородитись від цього. Не було того, що сказав би: я інспірував ті події. Нині вже знаємо кому має боком вилізти Йордан, як піде на нас вулиця у Львові. І це я з цієї високої трибуни стверджую, що в часі реферату над буджетом міністерства внутрішніх справ нам грозили, що нам Йордан боком вилізе. (Пос. Войцеховський: Про вулицю перше написало „Діло", не я). Пос. Пеленський: Я не говорю про те, що хто писав, але про те, що ви, пане, говорили".

Обговорюючи серпневі події на терені Бучаччини, пос. Пеленський сказав:

„Українська людність, як відомо, не брала участи у страйку. Напевно було би все інакше виглядало, якби українські селяни були приєдналися до страйку. Українські селяни не далися потягнути на дуже приємні гасла людовців, що не треба буде платити податків, всі фабричні вироби будуть дешеві і т. д. Українські селяни розуміли, що це невідповідний момент на страйки. І саме в той час розкидали по селах відозви „Секретаріяту порозуміння польських організацій", в яких писалося таке: „Нині, коли ллється польська кров, коли нищиться ваш дорібок, коли перед зимою нищиться цілорічний дорібок праці польських хлопів..." одним словом у летючці представлялося відносини в краю немов би була революція. Тимчасом у тому часі був спокій. А в Бучаччині були неспокої два чи три дні і на тому скінчилося. Ця відозва була спрямована проти українців.

Після того пос. Пеленський описав як у тій же Бучаччині зараз потім переводили пацифікацію та били також українських селян, навіть стариків і жінок, хоч ці люди були Богу духа винні.

„Питаємо — говорив промовець — бо хочемо вже раз знати, хто дав наказ бити невинних жінок, невинних дітей? У мене в руках лікарські свідоцтва важких побоїв. Такі події треба осудити. За них мусить хтось відповідати".

Наприкінці промови пос. Пеленський говорив про важке положення нашої людности у прикордонних полосах.

ТАК, ЦЕ ПРАВДА.

На світі є більше невдоволених людей від вдоволених. Одначе серед цих перших деякий рід невдоволенців, які завжди і з усього невдоволені, в усьому дошукуються тільки зла, на все й усіх ремствують. Їх не легко переконати. Зрікаються свого опору тільки перед річевими доказами.

Невдоволеним з засади ніщо не подобається, що їм не підходить під смак. І так, чому поїзди їздять не в тих годинах, які вони вибрали б; чому нема погоди, коли паде дощ, волію, щоб був мороз, чому, така вистава, хоч вони мали інший плян, льотерія має злий поділ виґр і т. д. і т. д.

На автобусовій платформі, хтось мабуть із цих заприсяжних невдоволенців, гуторив із своїм сусідом, приватним урядовцем, як виходило з розмови.

— А я вам кажу — доказував невдоволенець, — що новий поділ льотерійних білетів у 41-ій льотерії погіршує виґляди грачів. Замість чверток — пятки, замість сорок золотих треба платити десять золотих більше за цілий льос. Ні, це мені не подобається.

— Перебільшуєте, дорогий добродію, — сказав сусід — бачу, що ви не передумали основно нового пляну гри. Передовсім, коли йде про виґляди, то тепер грачі мають куди більші, бо замість 195.000 є тепер 160.000 льосів. Це одно й про це ви забули. Друге — закид, що тепер льос дорожчий, теж безпідставний, бо берете пятку і платите так, як давніше, 10 золотих, і маєте чейже двацять процентів більше виглядів узяти участь у виґрах, бо сьогодні виґри діляться вже не на чотири, але на пять частин. Адже краще виграти, наприклад, 8.000 зол., замість десять тисяч, ніж ніщо — така моя думка.

— Так, це правда — вмішався в розмову механік у робітничому одязі, що стояв недалечко — і мені так спочатку здавалося, але тепер бачу, що ви, шановний добродію, вцілили в саму середину твердині, як то в нас кажуть. Дуже тішуся, бо я навіть уже купив одну пятку й тепер знаю, що я добре зробив.

— Зробім це саме і купім льоси до сорок першої льотерії.

Митну й монетарну унію між Австрією та Німеччиною

ПРОЄКТУЄ ГІТЛЄР.

Лондонські часописи повідомляють про дальші пляни канцлєра Гітлєра звязати Австрію з Німеччиною. Ці пляни буцімто обговорив Гітлєр із міністром внутрішніх справ Австрії Зайс-Інквартом, який приїхав з Відня до канцлєра. Отже на підставі вісток тих часописів канцлєр Гітлєр плянує низку доручень, щоб затіснити господарські вузли між Австрією і Німеччиною.

Той плян передбачує: 1) **Митну унію, при допомозі постепенної редукції митних тариф.** 2) **Монетарну унію** через уведення спільної монетарної системи і однородних валют. 3) Поширення німецького пляну будови магістральних шляхів. 4) Працю австрійських безробітних у хліборобстві і промислі Ш. Німеччини.

Крім того Гітлєр сподіється застосування закордонної політики Австрії до політики Німеччини і співпраці австрійського фронту батьківщини з гітлєрівською партією Німеччини.

НОВИНКИ.

— Першорядний фризієрський сальон для пань і панів **БОГДАНА МАКОЛЬОНДРИ** перенесений з днем 15. ц. м. на вул. **Гродзіцьких 4** (біля аптики Терлецького). Поручається увазі П. Т. Громадян. 396 —5

— **Добра нагода!** До 25. лютого ц. р. даємо змогу нашим клієнтам закупити полотна на білля і постіль по знижених цінах з нагоди „Білого днів". **„MANUFACTURA"**, Львів, Капітульна Площа 3 389 —3

— **Збірка на фонд боротьби з отрутами для Товариства „Відродження"** відбудеться у Львові в неділю, 20. лютого ц. р., під усіми церквами й українськими установами до замкнених пушок. На днях дозволено тільки на одноденну збірку у Львові. Всі свідомі українці зложать у неділю гідний дар на фонд боротьби за силу і краще завтра Української Нації.

— **Ще про збори Філії „Союзу Українок" у Львові.** В новинці („Діло" ч. 34) не згадано, що головою львівської філії „С. У." вибрана п. Анна Капустієва. Одною зпоміж заступниць членів Виділу є п-і Іванна Миговичева. До Контрольної Комісії входить між іншими п-і Емілія Стернюкова.

— **Вистава образів** З. Валішевського отворена щодня від год. 11-ої до 15-ої при пл. Марійській 9. І. пов

— **З Наукового Товариства ім. Шевченка.** Чергове засідання „Комісії старої історії України" з рефератом проф. Крипякевича та Ст. Білецького відбудеться в Бібліотеці НТШ в суботу 26. ц. м., а не в суботу 19. ц. м., як було сказано на повідомленнях.

— **Ч. 32. „Діла" з дати 14. II. підпало конфіскаті, тому не можемо його вислати там Вп. Передплатникам, що його реклямують.**

— **Забавовий комітет** Т-ва „Правнича Громада" повідомляє, що забава, заповіджена на 19. II. з причин від комітету незалежних відбудеться пізніше.

— **Дансінг** Карпатсько-Лещетарського Клюбу в неділю 20 ц. м. **в год. 7. веч.** в домівці клюбу при вул. Рутовського 22.

— **З нагоди** імянин Вп. Пана Директора Юліяна Шепаровича **зложили** службовики Центросоюзу 100 зол. на воєнних вдів і сиріт по полеглих членах УГА. За щедру жертву складаємо цією дорогою щиру подяку Шановним Жертводавцям та пересилаємо найкращі побажання Високодостойному Соленізантові бажаючи Йому численних літ та найкращих успіхів у дальшій праці. — **Управа Т-ва** Український Фонд Воєн. Вдів та Сиріт, Львів, Потоцького 48.

— **Гостре стріляння коло Миклашева.** Львівське Повітове Староство повідомляє, що гостре артилерійське стріляння відбудеться невідкличко у днях 22. і 23. лютого ц. р.

— **Українська авдиція в радіо.** Чергова авдиція у львівському радіо це гутірка в українській мові на тему: „Найважніші постанови соціяльного законодавства", яку виголосить Евген Ткачук у вівторок 22. лютого ц. р. в год. 18.10 —18.25.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Класової Льотерії впали м. і. такі більші виґри: 10.000 зол. на ч. 106600 122380 159635 5.000 зол. на ч.: 101347 146960; 2.000 зол. на ч.: 30766 67103 133479 147959; 1.000 зол. на ч.: 27593 29443 66511 129046 144817; 500 зол. на ч.: 3440 7894 107783 115945 138164 139208 144202 149447 149614.

— **Львівська хроніка.** На основі вердикту присяжних суддія трибуналу увільнив від вини і кари двох селян з Любичі Королівської: Дмитра Королька і Василя Путка, яких прокуратор обвинувачував за державну зраду зі ст. 97. к. к. — Солтис с. Кальцеєва коло Брухович Зигмунт Міхалевич станув у пятницю 18. ц. м. перед трибуналом окружного суду у Львові за присвоєння 210.5 зол. — Крім того перед трибуналом окружного суду станули у пятницю 18. ц. м. Станіславський і Дажецький, обоа службовики заведення чищення міста Львова за присвоєння понад 2.000 зол.

— **Жахливе убийство і самогубство.** 27-літній робітник із Болехова Іван Пароконяк вернувшись із праці домів, убив свою жінку ударом сокири в голову, саме в мент, коли вона кормила пятимісячну дитину. Відтак вистрам сокири вбив 5-місячну донечку і 18-місячного сина. Вкінці сам підрізав собі горло і згинув. Важко ранену жінку відвезли до загальної лічниці у Стрию.

— **Застріливси інструктор КОП-у.** В Теребовлі застрілився 16. ц. м. інструктор КОП-у Бронислав Цешкевич. Причиною самогубства були родинні непорозуміння. В листі Б. Цешкевич просив заопікуватись дитиною та сплатити довги.

— **Понад 120 прокажених згинуло без сліду.** З табору прокажених у полудневій Басарабії втікло перед кількома тижнями понад 120 прокажених, за якими пропав слід. В останніх днях зголосилося до табору 18 утікачів, щодо інших нема ніяких вісток.

— **Вирятували 105-ох студентів.** 105-ох студентів з Німеччини заблудило підчас сніжної бурі в горах у північній Чехословаччині. Військова чехословацька стежа стрінула припадково одного з заблуканих німецьких туристів. Завдяки енергійним розшукам удалось вирятувати інших зовсім вичерпаних лещетарів.

— **Кривава боротьба з ватагою бандитів.** Ватага з 200 бандитів напала на місто Кіза у стейті Гуеро. Мешканці містечка боролися пять годин з нападниками і щойно при допомозі довколичних мешканців відбили напад бандитів. На побоєвищі залишилося багато ранених та убитих.

— **Книжка Гітлєра — кожному молодому подружжу.** 25.000 німецьких міст і громад рішили виконати доручення міністра внутрішніх справ аперед 2-ох років у справі доручування кожному молодому подружжу книжки Гітлєра „Майн Кампф". Тому центральне видавництво націонал-соціялістичної партії мусітиме видати спеціяльний наклад цієї книжки.

— **Чергова полекша для подруг у Німеччині.** Новий закон про доходовий податок і від посагів признає подрузі, яка працює професійно, податкові полекші за діти, незалежно від податкових полекш, признаних чоловікові. Зате закон не признає цих полекш жидам-подругам, які мають діти.

— **За звишкою цін сирівців.** През. Рузвельт заявив, що ціни сирівців є дуже низькі і тому повинні осягнути рівень з 1933 р. Президент буде продовжувати політику інфляції цін сирівців.

— **Палять какао.** Продуценти какао у британських кольоніях почали палити більші кількости какао, щоби знищити частину запасів. Ця вістка довела вже до звишки цін какао на біржі.

— **8 років без сну.** До прокуратора в Салоніках зголосився грек Евстратіос Дайкопульос з проханням, щоби эладив проти нього акт обвинувачення і щоби суд засудив його на кару смерти. На питання здивуваного прокуратора Дайкопульос відповів, що знеохочений до життя, бо від 8-ох років не заснув ні на хвилину. Колись працював у фабриках Форда у Детройті. Одного дня по повороті з нічної зміни не міг заснути. Від тієї хвилини мучить його постійно безсонниця, хоч лікували його американські і грецькі лікарі. Вкінці заявив, що не має відваги скінчити зі собою і тому звернувся до прокуратора з проханням, щоб його засудили на кару смерти.

— **Різні вісти.** В Чехословаччині шириться гваринна пошесть. — У Парижі помер син Троцького Лев Сєдов. — У полудневій Америці розбився французький літак. Летун і механік важко ранені. — Президент Австрії Мікляс прощав сніданням німецького амбасадора фон Папена, який покинув Відень. На сніданню були теж члени дипльоматичного корпусу. — Недалеко Гамбурга затонув німецький корабель „Егаран" з 14-ма членами залоги. Корабель віз збіжжя до Копенгагену.

— **Про те таки не підозрівала свого чоловіка.** Мужчини не дуже то визнаються у замотаних господарських справах. Пані Марія, господиня з досвідом відразу це помітила. Та не мало здивувалася, коли її чоловік вернувшися від сестри, де був два дні, запитав її значеня: „Чи ти помітила, що в Ані все, починаючи від постелевого білля, а кінчаючи обрусами і ручниками таки б'ліше як у нас". І справді різниця між білим випраним звичайно і в Радіові така велика, що навіть звертають на це увагу мужчини. І саме це примусило пані Марію вживати постійно Радіон. Бо таки зовсім не є байдуже, чим перемо б'лля. При звичайному праню сходить бруд тільки зверха, але Радіон усуває і той, що вникнув у тканину. При варенні білля в Радіоні витворюються мільони міхурників кисня, які наскрізь переходять тканину і усувають з неї всякий бруд. Завдяки цьому білля стає ідеально чисте, сніжно-біле.

— **Що повинен кожний знати?** Взиваємо дуже коротким (і вельми своєчасним) пригадати читачам, яких треба вживати лїкувальних засобів при простуді, щоб охоронити себе перед грипою в усіма її небезпечними комплікаціями. Одним з найдоцільніших засобів є Аспірина в таблетках, яку треба вжити по змозі найскорше, вже при перших ознаках недуги. Цей, від 40 літ випробований засіб лїкувальний поміг уже мільонам підчас грипи (і 'нфлюенци). Однак треба жадати виразно Аспірини в таблетках, яка має єдині якости Баєр-а, застереженій в Патентовім Уряді, а також на блешанім опакуванні і на кожній поодинокій таблетці.

—o—

З театру.

ВИСТАВИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНЬОГО ТЕАТРУ ІМ. М. САДОВСЬКОГО У ЛЬВОВІ.

Гетьман Полуботок. Історична драма на 3 дії (4 відслони) Осипа Барвінського в інсценізації Гр. М. Лужницького.

Пісня Бескиду. Перша народня лемківська песа на 3 дії зі співами й танками Лукавинченка.

Український Народній Театр ім. М. Садовського у переїзді через Львів дав дві вистави у салі Кольосею. Пополудні йшла песа О. Барвінського „Гетьман Полуботок", вечором „Пісня Бескиду". Ця остання — це новина в нашому театральному репертуарі. Акція песи відбувається у лемківських горах, в часах Хмельниччини. Боротьба за визволення села з панщини, це перед веде отаман розбійників — це сюжет песи. Автор увів і трохи романтичного елементу: дочка місцевого поміщика-графа, закохується в отамані розбійників та покинувши свого нареченого ротмістра проти волі батька виходить за нього заміж. Оця остання подія дала авторові нагоду ввести у песу цілий образ лемківського весілля, що є найцікавішою частиною песи.

Сама песа не витримана в ніякому точно означеному роді: це ані оперетка, хоч у ній багато співів, ані комедія, ані драма. Деякі особи або не природні, як ось граф, що ні трохи не нагадував польських шляхтичів, особливо з тих часів, або перешаржовані. Песа може бути цікава для нашої широкої публики саме сплетеним в неї образом лемківського весілля, але той образ повинен бути повнішій, як він справді виглядає. Хто зна, чи не краще булоб, якби те весілля відбувалося таки в хаті, а не в лісі.

об.

З кіна.

КІНО АТЛЯНТІК: „ЦАРСЬКИЙ КУРІЄР".

Жіль Верн, утомлений своїми мандрівками у країни фантазії, вибрав собі на тему одної повісти історичну подію нападу сибірських диких племен на головні російські міста на Сибірі — Омськ та Іркутськ у половині XIX. віку. Героєм цієї війни став російський капітан царської гвардії Михайло Строгов, що мав перевести з Петербурга до Омська таємні доручення генерального штабу про те, як боронитися перед нападом татарів. Татарам помагав російський капітан-засланець Огарев з помсти за свою кару. Уся історія різних небезпек Строгова у його дорозі та його боротьби із шпигунами Огарева має всі прикмети кримінального роману. Повість Верна мала довгі роки великий успіх як песа на сцені відомого паризького театру „Шательє". Американці використали її баталістичні сцени, що їх можуть виводити з великим засобом людей та обстановки і зробили з неї велику пригодницьку фільму зі зворушливими сценами. Головну ролю грає Адольф Вольбрік.

✝ Посмертні згадки.

О. МИХАЙЛО ЮЗЬВЯК. Дня 12. І. ц. р. помер у Брониці о. Михайло Юзьвяк у 64. р. життя, 38. р. священства та в 28. р. парохування в Брониці, дрогобицького деканату. Покійний був ревним священником, за молодих літ зразковим народнім діячем і життям народнім цікавився до останніх своїх хвилин. Милої вдачі, хрустально-чистого характеру, знаходив симпатії у всіх, що знали його ближче; пошаною наділювали його навіть особисті вороги. Полишив щирий жаль не лиш у найближчої рідні, найближчих сусідів і парохіян, але й у загалу священників та знайомих, головно серед діячів шкіл міста Дрогобича, які тішилися своїм візитатором і щиро Його любили. Стратило в Ньому доброго опікуна багато круглих сиріт, які в свята і вакації знаходили другий рідний дім на приходстві Брониці. Похорон відбувся 15. І. ц. р. при великім здвизі народу і поважному числі священників, не лиш конде-кальних, але й із дальших околиць. В. Й. П.!

Михайло Палій, стельмах і власник реальности, батько директора Маслосоюзу інж. Андрія Палія, помер у Станиславові в 69. р. життя. Похорон відбувся в пятницю 18 ц. м. в год. 3. пополудні. Поминальне богослужения відбудеться 19. ц. м. в катедральній церкві в год. 8. рано.

В. Й. П.

Дописи.

СТАНИСЛАВІВ.

Академія в честь митр. Рутського. Мин. неділі святкувала Станиславів 300-ліття смерти митрополита Йосифа Велямина Рутського. Протекторат над святом обняли обидва станиславівські владики. Програма складалася з двох частин: рано в год. 10. були в усіх церквах урочисті Служби Божі в намір' проголошення Й. В. Рутського святим. Опісля в год. 13. відбулась академія для шкільної молоді й вам сценах гостей та в год. 19.30 для громадянства станиславівського. Обі академії відбулися в салі кіна „Варшава". На програму академії вложилися такі точки: 1) Вступне слово — свящ. Литвиновський. 2) Дехтарев: „Помилуй мя Боже" — хор „Трембіта". 3) *** Молитва Митр. Рутського — декл. Іза Ольшанецька. 4) Бортнянський: „Живий в помощі" — катедр. хор. 5) Митрополит Рутський — реферат о. І. Назарко (ЧСВВ). 6) Бортнянський: „Благословен Господь" — хор богословів. 7) У. Кравченко: *** — декл. М. Смеречинська. 8) „Ти єси Петр" (гимн) — хор „Трембіта". Закінчилась академія відспіванням усіми присутніми національного гимну. З поодиноких точок програми найбільше подобався реферат о. І. Назарка. Глибокий змістом, чудовий під оглядом риторичним — міг справді викликати захоплення. Кир Іван у вступному слові змалював обставини, серед яких працював митр. Рутський. З хорів найкраще співав хор богословів, що під теперішню пору творить справді добру підлість, маючи до того в своїх рядах кількох знаменитих співаків. Академія, хоч скромна, лишила гарне враження. Насувається лише питання, чому до участи не запрошено „Стан. Бояна", „Думку" та Муз. Інституту ім. М. Лисенка. Участь тих товариств булаб напевно причинилася до кращого звеличання свята та крім того булаб підкреслила сильніше національно-релігійний характер свята. Бо так, як свято було влаштуване, вийшло лише на чисто релігійне. А на нашу думку в таких випадках слід виразно підчеркати їх національно-релігійний характер.

БЕРЕЖАНИ.

Важкі кари на салящаників Бережанщини. Nr. k. 2139/37/38. Orzeczenie Starosty brzeżańskiego przeciw **ks. d-rowi Włodzimierzowi Lewickiemu,** gr.-kat. proboszczowi w Płaszczy Wielkiej, obwinionemu o to, że dnia 11. XI. 1937 r. z okazji 19. rocznicy niepodległości Państwa Polskiego nie wywiesił na budynku urzędu metrykalnego chorągwi o barwach państwowych, — wywiesił natomiast dwa małe skrawki papieru, umocowane na pręcie, czym w sposób wybitnie demonstracyjny okazał lekceważenie dla Państwa Polskiego, — uznawszy go winnym zarzuconego mu wykroczenia z art. 18. z dnia 11. 7. 1932 (Dz. U. R. P. Nr. 60, poz. 572) — orzekł: skazać go na karę grzywny w wysokości 100 zł., z zamianą na 14 dni aresztu, oraz kosztów postępowania karno-adm. w kwocie 14 złp. — Відклик до окр. суду внесено. Справа предоставляється ось як: волость Плавуча Мала (писар Томаш Хлоста) завдала своїм письмом до парохіяльного уряду Плавуча Велика вивісити державний прапор в дні 11. XI. 1937 зі загрозою „уликедзом пжед санацьом". Письмом ч. 290/37 з дня 9. XI 1937 відпомога парохіяльний уряд, що виконає це супроти такої загрози адміністрації ад безум, бо не має в цій справі ніякої цивільної власти. Далі писалося до волости: „Повідомляю, що державне свято є лише 11. XI. (а не 10. XI). Тому, що парохіяльний уряд не має фондів на закупно прапору, прошу дати йому до розпорядимости пришесений прапор, щоби можна його в дні 11. XI. вивісити на парохіяльному уряді". — Волость 10. XI. перед вечором письмом ч. 90/37 відмовила. Таким чином не було фізичної спромоги купити в місті (10 км.) полотна на прапор. Вивішено паперовий прапорець, такий самий, який находиться в кожній школі та який вивісили під самим постерунком у Плавучі. Малій польські правники, напр. Яна Іхура, далі школа на кольонії мазурів у Ковиюхах і всі інші урядники, яких ніхто не чіпав за ці „провини". Постерунковий Дзюк в часі служби в дні 11. XI. 1937 приїв цілий червоний з' азоти під парохіяльну канцелярію, здер прапорець і спілов протокол доносу. Письмовні виправдання і вияснення до староства дали у висліді цю високу кару.

—o—

Спорт.

КРАЄВІ ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ К. Л. К. У СЛАВСЬКУ.

У звідомленнях із бронзових лещетарських змагань пропущено третій день змагань, в якому відбувся здаджий біг у конкуренції мужчин. Біг той відбувся на новій трасі, а самого верха Тростяна (1.235 м.) до потока Жолоб, при чім різниця рівня доходила до 400 м. На саму трасу бігу складалися два „шуси" полученні легким зіздом, на якому треба було вміти працювати кийками. Перша частина зізду, а верха вдолину, була досить крута з причини зимного снігу, що місцями творив оповідку, мокрим мякке пух. Хто на тій частині зізду втримався на ногах, той міг бути певний доброго вислїду в цілім зізді.

До зіздового бігу стануло 20 змагунів, в тім 7-ох верховинців. Змагання покінчило 19 змагунів, один, який упав на трасі вязання, відступив. Найкращий час на трасі мав **Хамула Б.** (Союз Гімнасти), що перейхав трасу в часі 2 мін. і 25 секунд. Другий був **Новицький** (КЛК Стрий) в часі грубим лиш на 2 сек. від першого. Якби не один малий упадок, напевно був би першим. Дальші місця зайняли: **Сліпко** 2.41 мін. 4) **Дзіба** 2.56, 5) Свічина 3.03. Аж на семім місці опинився Рибачек Р. (КЛК Львів), один з претендентів до першого місця. Перший з верховинців Щадей опинився на 11-му місці в часі 3.25 мін.

Першуном в альпійській комбінації (зізд і слалом) став **Хамула Б.** добуваючи 183.20 точок. Дуже добре, бо третє місце здобув, не зважаючи на неприємний упадок при слалому. — Сліпко Вол. Добрий виспід Рибачка у слалому (І. місце) не міг уже поправити того, що він утратив при зізді, так що Рибачек Р. мусів вдовольнитись другим місцем в загальному точкуванні, добуваючи 573.33 точок, отже 4.12 точки менше від Сліпка Вол. Несподіванкою було аж третє місце Хамули Б. в загальному точкуванні і 4-те Назара Л. Взагалі цьогорічні змагання за краєве першенство К. Л. К. перейшли під знаком самих несподіванок, починаючи від снігу і погоди, скінчивши на виспідах самих змагань.

Організація справна, траси цікаві й нові, лиш одна скочня то вже таки була за мала на краєві змагання. У тих змаганнях судіювали пп.: Пачовський, Ковшевич і Рогожа.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Погонь II — Україна II 3:0 (2:0 0:0 1:0). Перший матч за мистецтво Б-кляси програли молоді гаківці України, які вийшли перший раз на лід. При кращім тренінгу і рутині молода дружина може стати гідним суперником для всіх Б-клясових дружин.

Філія КЛК — Львів повідомляє своїх членів, що в неділю 20. ц. м. відбудеться в домівці КЛК (Народній Дім) дансінг для членів і впроваджених членами гостей. Початок у год. 19.

Закінчення пінг-понгового турніру за українське мистецтво Львова. У вівторок 15. ц. м. відбувся в домівці Робітничої Громади пінг-понговий матч Тм — Робітнича Громада, який закінчився перемогою робітників 5:1. Одиноким пунктом для Тму здобув Красічинський зі Стену. Опісля представники СУК п. Гайнас вручив переможцеві і учасникам турніру нагороди. Переможець „Робітнича Громада" дістала бронзову статуетку. Друге м'сце в турнірі зайняв Стен, третє Україна, четверте С. У. К., пяте Союз III.

Сенсації на ґанґівкових мистецтвах світу. У Празі відбулися дальші півфінальні матчі за мистецтво світу, які принесли справді несподівані висліди. Першою несподіванкою була чергова програ Америки в суперці зі Швайцарією 0:1. Таким чином Америка відпала від участи у фіналах. Другою, одначе багато меншою несподіванкою була скромна програна Швеції, яку при рівному столику допустили до півфіналів, а Англію 2:3

—o—

Нові книжки й журнали.

KONFLIKT JAPOŃSKO-CHIŃSKI. Problemy Dalekiego Wschodu. Warszawa, 1938.

Шкірян каганці

І ремінці для пеїв в найліпшім гатунку, кожна величина по зол. 1.40, линви по 30 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Субота 19. II. год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молод. недозволене.

Неділя 20. II. год. 1½ попол. VI. симф. концерт львівської філгармонії; год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Старосвітська ідилія". Для молод. недозволене.

Театр Різнородностей:

Субота 19. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Неділя 20. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:

19. II. Подружній метч.
20. II. Пісня Бескиду.
21. II. Хмара.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУЧКА в. СТР.:

19. II. Шарівка.
20. II. Орлеяк.
21. II. Під курателем.
22. II. Дівча з Маслосоюзу
23. II. Отаман Шісяк.
24. II. Довбуш.

КІНА.

АПОЛЬО: „Цісарський шлях" (Багдад-Індія).

АТЛАНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.

ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Патахон у раю".

ГРАЖИНА: „Звахар".

ЕВРОПА: „Дуна" (Гері Бор).

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два вдови" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).

МЕТРО: „Сам на сам".

МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАЕС: „Варвара Радзивіллівна".

ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі".

РАЙ: „Я збрехала".

РІАЛЬТО: „Іх сто, вона одна".

СВІТ: „Пацуа", „Трафальгар".

СТИЛЯВЕ: „Дівчата з Новолипок і ревія.

ТОН: „Князь Іво" (Соня Геніє), „Лет очайдухів".

УТІХА: „Володар підводного світа".

ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джіл, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голлівдія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 19. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Грі': Друга сюїта „Пер Гинт" пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Концерт бажань за пл.; 15.20 Техн. скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Як забава — то забава" карнавалова авд. для дітей; 16.30 18.35 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 „Генрика Штофельс у Рембрандтовім житті"; 17.15 Форт. реціталь Лелі Гусо (фр. музика); 17.50 Наша програма; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Вокальний концерт; 18.30 Програма на завтра; 19.00 „Попелюшка" авд. для дітей з муз. іл., Гутірка про Е. Ожешкову; 20.00 Розр. концерт орх. мандолінистів і гітар. тріо, пісеньки; 20.45 Веч. денник, 21.00 Технові вечорниці; у І. перерві в год. 22.00 „Момент музикал" скеч, у ІІ. перерві в год. 22.50 Ост. вістки, оглад преси.

Неділя, 20. лютого 1938.

8.15 Для села: Хв. Газетка, Гутірка, Музика з пл.; 8.30 Весна йде; 8.50 Про конечність залісення неужитків; 10.30 Хвилина Моцарта з пл.; 11.30 Польські лецетарі на світ. мистецтвах у Лятті; 11.40 Репортаж із життя; 12.03 Симф. перлюк; 13.00 Із льв. наук. взрстатів; 13.10 „Заяць" Дигасінського; 13.30 Музика, джез. орх., реквієрси, саксофон, форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Неадачі з хлібі; 15.45 Для дітей: Як пес із котом по дачу лазив, Музика з пл.; 16.05 Із фільордів Півночі, популярне сказад. музика, співи, форт., віол.; 16.45 Авангард і життя;

ВІДЕНСЬКІ ТОРГИ

13 до 19 березня 1938.

ВЕЛИКА ЗНИЖКА при ПЕРЕЇЗДАХ

Візової візи не треба! Легітимація Торгів і пашпорт уповажнюють до переїзду австрійського кордону. Віза транзитова чехословацька непотрібна. Великі знижки при переїздах на польських, німецьких, чехословацьких і австрійських залізницях і на летунських шляхах. Всякі інформації і легітимації Торгів (по зол. 8·—) через

WIENER MESSE — A. G., WIEN VII.

а також через почесні представництва

у Львові: Австрійський консулят, ул. Оссолінських 4. — Польське Бюро Подорожей „Орбіс", Сп. з о. в., Легіонів 29. — Польське Бюро Подорожей „Орбіс", Сп. з о. в., пл. Марійська 5. — Wagons-Lits/Cook S. A., пл. Галицька 15.

Позір! Єдині українські шоферські курси ім. Ярослава Білинського

Проваджені українцями фахівцями самими, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та залізнятя собі певні прожитки. — **Інформації і записи щодня.** —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

17.00 Розр. концерт, орх., солі: Вермінська, Вітас, Ладоні; у перерві коло год. 17.35 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Службовець" Шанявського; 19.35 Веселі балачки; 20.00 Розр. концерт, орх., пісеньки; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Та ній" „Нова помста" вес. авд.; 22.00 Падеревський: Варіяції ес-моль; 22.30 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Продовження музики з пл.

Понеділок, 21. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Китайське село, з муз. іл.; 11.40 Репортаж із робітні балів; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Ісаак Альбеніц, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Бірка; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Вікуті вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З пісенею по краю; 16.15 Квартетові мін'атури, смичк. квартет; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія грошей; 17.15 Концерт солістів: співи, форт.; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Що дає контроля молочности; 18.20 Легка музика з пл.; 18.35 Вокал. Серошевський: Співець природи та волі; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вояцька авдиція; 19.20 Спір за громадянську думку; 20.00 Калейдоскоп, легка муз. авд.; 21.00 Нар. капеля; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт, орх., Колет Франц скрипка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Ерна Зак, муз. репортаж, пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 19. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.00 Вес. пополудне, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 „Дерфлінгер" муз. комедія Вальт. Кольо; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Оперетковий вечір; БУДАПЕШТ 12.05 21.45 Цит. музика, 18.10 Оп. орх.; ВІДЕНЬ 15.15 Молодечі Вагнерові твори, орх., сол., 19.25 20.00 21.00 „Таночниця Фанні Айзлер" оп. І. Штрауса, 22.40 Танк. музика; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Двофорт. музика, 18.30 Сольо на гарм.; КОШИЦІ 18.00 Репортаж із нар. кухні в Ужгороді (беруть участь п.-і Е. Грабарова і М. Бітнерова та хор гр.-кат. богословів); МІЛЯНО 21.00 Комедія, 21.40 Розр. музика; ПРАГА 20.30 21.00 Концерт розр. музики з участю Вдасти Бурліна; ПАРІ ПТТ 21.30 22.00 23.00 „Севільський цирульник" оп. Росіні; РАДІО ПАРІ 21.15 Вок. дуети, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Муз. кабарет. 23.05 Симф. музика; РІМ 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 „Андрій Шеньє" оп. Джордана.

Неділя, 20. лютого 1938.

БЕРЛІН 10.25 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 18.00 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Оп. орх., 15.45 Скрипка, 16.45 Цит. музика, 20.10 21.00 Вечір оперетки „Родинна рада" оп. Лосенція, „Карнавалова пригода" оп. Автальфі-Жіроша; ВІДЕНЬ 15.30 Смичк. квінтет д-дур Брукнера, 19.30 Арії та пісні, 20.00 21.00 Віденський вечір із уч. нар. капелі та квартету; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.30 Пісні швед. моряків, 15.00 Дуєт орх., 20.00 21.00 Музика, сопр., бас; КЕЛЬН 19.45 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Ів. Штрауса; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослуження з муз. церкви, хор села Куштанівці, 18.00 Концерт хору; відч. Підкарпатська нар. пісня; продовження концерту; МІЛЯНО 17.00 19.00 19.00 19.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „І мулині ді П'єтра-Дель" оп. Льомбарда й Кольомонія; МІНХЕН 19.10 20.00 21.00 „Льорелей" оп. Брікнера; ПРАГА 9.30 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Тасо" драм. симф. Годарда; РІМ 17.00 Розр. музика, 22.15 Хор; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Жіґет де Нарбон" оп. Одрана; ШТУТТАРТ 19.15 20.00 21.00 „Німота лилика" оп. Із. Штрауса; СОФІЯ 19.00 Співи, 21.00 Оперетки; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.15 18.00 „Дівчата із Заходу" оп. Пуччіні.

Понеділок, 21. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Оп. орх., 19.00 Нар. пісні у супр. цит. орх., 21.00 Квінтет, 22.25 Форт. рецталь Белі Бартока; ВІДЕНЬ 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 „Сила долі" оп. Верді; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.25 Нар. пісні Швабії, 21.20 Симфонія ч. 1 Брамса, 22.30 Соната на вальдгорн і форт. Бетховена; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Відчит і концерт; ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 „Легенда про Кітеж" оп. Рімського-Корсакова; ЛІОН 21.45 22.00 Фестівшь Равеля; МІЛЯНО 17.15 Співи, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Форт.; ОСЛЬО 19.15 Норвеські пісні; ПРАГА 21.00 Сучасна музика; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні; РІМ 22.10 „Китайські перли" ком. Дінастія; СОФІЯ 19.00 Співи.

БІРЖА.

Львів, 18 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87 88·40, Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·00. Фльорени голл. 294·44—294·70. Франки фр. 17·46 — 17·16, Франки швайцарські 123·05—122·25, Фунти англ. 26·58—26·42, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·00—16·90 Кор. дан. 118·65—117·8 Кор. норв. 133·58 — 132·60. Корони шв. 137·04—136·05. Ліри-італ. 21·30—20·90, Марки фінлянд. 11·75 —11·25, Марки нім. 101·00 — 95·00 Шилінги австр. 99·50—97·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 116·00 — 110·0

Акції.

4 і пів пром. внутр. 65·00, 64·25, 3 і пів 1 ем. 82·75 серія 92·00, 3 пол. поз. 2 ем. 83·25, серія ненот. 5. конверс. 68·25 прем дол. 43·38, 4 консол 66·50

Папери.

Банк Польський 118·00, Цукор 36·65, Вуголь 31·75, 32·00, Ліпнол 63·00. Моджеїв 14.00, Островець 55·75, Стараховичі 38·25, 38·75, 39·50, Тарнобуг 43·00.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 18. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·50 зол.
молоко 17—18 сот.
(яйця копа) 3·80 зол.

Тенденція на масло зниження, на молоко вдержана на яйця зниження.

ОПОВІСТКИ.

Уневажнюємо вексель ін блянко ч. 493 на зол. 500.— виставлений фірмою ТОП за підписами Миколи Атаманюк і Степан Мурин, як загублений. 407

Звичайні Загальні Збори Т-ва „Сирітський Захист" у Перемишлі відбудуться дня 27. лютого 1938 р. в год. 11. у салі при вул. Снігурського ч. 12, І. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів і вибір президії. 2) Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів. 3) Звіт з діяльности Видїлу. 4) Звіт контрольної комісії і признання абсолюторії уступаючому Видїлові. 5) Вибір 3-ох членів Видїлу й 1-го заступника. 6) Внески і запити. Якщо в означеній годині не явиться відповідне число членів, відбудуться другі Загальні Збори того самого дня в год. 11.30 без огляду на кількість присутніх. 411

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНТЕЛІГЕНТНИМ паням (панам) зі священничої родини, говірливим, симпатичним, охочим подорожувати по священничих домах, дамо відповідне заняття. Вступ поважного, певного артикулу. Письмені зголошення до Адм. „Діло" п'д „Стелий заробок". 413 1-1

ДОБРИЙ КНИГОВОД (-ка) з готівкою 3.000 зол. одержить добру посаду. Письмені зголошення: Адм. „Діла" під „Fiducia". 413 1-1

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ з утриманням для панів на стаціонації, студентів або учеників при урядничій родині, Вул. Личаківська 70, II. п., м. 12. 392 2-3

СОНЯШНА кімната з окремим входом, повним комфортом, утриманням та обслугою для двох пп. Урядовців від 1. березня. Грунвальдська 8, м. 2. 2-3

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. техн. дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 3-50

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 16-30

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, аж **2 зол.** прасує мужеські убрання, дбає, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 2-26

САДЖЕНЦІ винограду, дерева і кущі овочеві, поручає Р. Коцик, Хмелева п. Drohiczówka. Цінники задурно. 406 1-3

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ

С. ФЕДЕРА

Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 18а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговуватись може купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилаємо за післяплатою.

Цінник друків:

Zawiadomienie wysyłkowe
1 пр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

Присилайте передплату!

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 37 (14.869). ЛЬВІВ, НЕДІЛЯ 20. ЛЮТОГО 1938. Орган вестов. ukazuje się codziennie. РІК LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 220-41
Телефон Друкарні 228-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартально . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч.
У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" З ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

В ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Райснові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Примушує Вас постійно ощаджувати

ВКЛАДНА НА ПРЕМІЙНУ КНИЖЕЧКУ

Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові, Руська 20.

Щоб брати участь в льосуванні призначених для тих вкладок нагород (25 до 100 золотих) треба що місяця складати впродовж року постійно щонайменше по 5 зол. і не виймати в тому часі з вкладки нижчої квоти.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ ЦІЛИЙ КРАЙ

СКО

ФІЛЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ

НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТЕВА В КРАЮ

ЗА ВИКЛАДНІСТЮ ДЕРЖАВА

„Буду боротися за незалежність України"
заявив Бутенко.

Вчора (у пятницю) в год. 20.30 радіостанція Рим II. надала промову Бутенка, який по французьки описав подробиці своєї втечі та описав теперішній терор — куди гірший ніж царський. Користаючи з італійської гостинности Бутенко посвятить решту життя боротьбі за незалежність України, що терпить під большевицьким ярмом.

Нині в год. 19.30 Бутенко знову виголосить французьку промову перед мікрофоном у Римі.

НАПАД НА Б. СОВІТСЬКОГО МОРСЬКОГО АТТАШЕ.

Б. совітський морський атташе в Царгороді та Стокгольмі Ол. Соболев, що 1930. р. відмовився вернутись до Москви і якого позаочно засудили на смерть, тепер живе у Брюселі. У темній сходовій клітці напав хтось на нього і молотком важко поранив у голову.

Еспанські червоні літаки заатакували французький корабель

Національна ескадра, зложена з двох крижаків і двох контрторпедовців бомбардувала еспанську місцевість Кулєра, недалеко французького кордону. На відсіч бомбардованій місцевости надлетіла ескадра червоних літаків. Національні кораблі відплили, але червоні літаки скинули бомби, з яких одна впала коло французького военного корабля „Ля Корделієр", який відплив до Порт Вандр. Тоді червоні літаки збомбардували французький торговельний корабель „Ель Мансур" — оборонив його французький контрторпедовець „Ля Пальом".

Червоні літаки перелетіли понад французькою територією і заатакували французький военний корабель на французьких територіяльних водах.

Дальші перемоги національних військ над Альфамброю.

Національна головна кватира повідомляє: Національні частини, що перейшли ріку Альфамбру, дальше йдуть вперед. Вони заняли місцевість Токон та дооколичні гори, м. ін. цілий гірський масив Сієрра Горда з ворожими становищами.

Червоні залишили на побоевищі понад 1.000 вбитих і чимало зброї та муніції.

На відтинку Ля Серена червоні без успіху атакували тричі Сієрру Аргален і гору Зальомеа.

Барсельонське міністерство оборони повідомляє про завзяту атаку національних сухопутніх і летунських військ на відтинку Сієрра Корда, де червоні мусіли „виправити" свої становища.

ЧИ ЧЕРВОНИЙ ЕСПАНСЬКИЙ УРЯД ПРАВНИЙ?

Відомий італійський професор міжнародного права, Роберто Сандіфорд, помістив у паризькій „Ревю інтернасіональ" статтю, в якій закидує він Лізі Націй, Франції, Великій Британії та Совітам, що вони визнають і підтримують неправний уряд Еспанії, бо справжній уряд мусів би передовсім відповідати за свої вчинки перед своїм власним народом, а не перед чужоземними чинниками. А коли ще цим чужим чинником є Росія, що розкладає дух нації і провадить на чужій шкірі свої криваві експерименти, то тим більше уряд, що добровільно піддався їй, утратив усі правні основи свого істнування. Згадуючи про обстріл Альмерії німецьким панцирником „Дойчлянд" у червні минулого року, Сандіфорд завважує, що Німеччина не вважаючи червоний уряд Еспанії правним, відповіла йому так, як відповідається бандитам і дикунам. З огляду на відоме ім'я професора Сандіфорда, стаття його викликала зацікавлення дипльоматичних та журналістичних кол, які її палко дискутують. (Офінор.)

Ввесь арабський світ дає матеріяльну допомогу палестинським арабам.

З нагоди мусулманського свята Курбан-Байраму всі арабські держави і народи демонстрували солідарність із палестинськими арабами.

У Ливані мусулмани обмежили до мінімум святочні обходи, передаючи заощаджений у цей спосіб гріш палестинській арабській національній раді. В Іраку складають на ту ціль гроші, одяг, харчі і т. п. Король Ємену та ріжні державні достойники зложили на Палестину більші квоти, у Мекці та Джідді (Саудійська Арабія) спеціяльні емісарі збирали гроші серед прочан та місцевого населення.

Чимало прочан висловило побажання, щоби зі зібраних грошей дати поміч також арабському рухові в Альжирі та в Мароку.

НОВІ БРИТИЙСЬКІ ВІЙСЬКА.

Як подає Стефані, британська влада вислє більші військові відділи до північної Палестини, щоб унеможливити арабським загонам переходити до Палестини з Трансйорданії.

ЗАВОРУШЕННЯ В АЛЕКСАНДРІЇ.

Підчас демонстрації „зелених сорочок" на честь Нагаса Паші маніфестанти знищили кілька трамваїв та крамниць. У сутичці з поліцією ранено 40 осіб.

„ЧОГО ТАК СПІШИТЕСЬ?!"

Кілька рефлексій слухача буджетової дискусії.

Варшава, 18. лютого 1938.

Не можна сказати, щоб якийнебудь сойм відродженої Польщі мав своє виразне обличчя. Не можна теж пригадати собі, щоб котрийнебудь із тих соймів формулував та розвязував актуальні політичні проблеми на ширшу державну мірку. А всеж, можна було найти якусь характеристичну рису першого кадовбового законодатного сойму, що складався лише з поляків, членів законодатних палат колишніх займанецьких держав; тоді Пілсудський встановлював у Польщі демократію, а та польська демократія, що хиталась поміж пайдократією та зоольогічним націоналізмом, почала базувати державний устрій Польщі на боротьбі з Пілсудським. Потім прийшов сойм 1922—28 рр., який знав справді чисті вибори на Волині (100 відс. мандатів блъоку „16-ки") і 5-ох „хліборобів" у краю, і продовження боротьби між Бельведером та вул. Вейською, і травневий переворот з першими спробами ломити партії та стару структуру демократичного парляментаризму. З черги сойм 1928—30 рр. був для нас тим першим польським соймом, в якому найшлися незалежні українські посли з південно-східних воєвідств, а для поляків — це був сойм без тривкої більшости, з початками зорганізованої групи, яка підтримувала новий режим, сама собі не уявляючи, який він має бути, та яка на ділі ставала допомічним чинником державної адміністрації.

На межі між отим соймом і новим була „пацифікація" та Берестя. Зроджений із них новий сойм перейшов до історії, як батько нинішнього устрою, нинішньої конституції, нинішньої виборчої ординації.

На межі між попереднім та оцим нинішнім соймом була смерть Й. Пілсудського. І нинішній сойм стоїть під знаком духового розпорошення, відсутности якихнебудь шляхів, безпомічних спроб шукати їх та безпомічних спроб творити собі авторитет серед незаступлених у цьому соймі народніх мас. Про те, щоб зясовувати собі та розвязувати актуальні проблеми — нема, очевидно, й мови. Нема мови і про те, щоб свою ролю відчувати інакше, як формальне „відроблювання буджету". У свою чергу буджет — безбарвний, без політичної фізіономії (поза давньою фізіономією централістично-уніфікаційної державної системи), буджет, опертий на звітах референтів, а не на широкій концепційній і пляновій політиці уряду. І ось, у дебаті над оцим буджетом бере участь денно по кількадесять (буквально!) послів. Яка шалена диспропорція поміж якістю та скількістю виголошуваних слів та яка шалена трудність — виловити з отої маси згуків якусь політичну синтезу!

Один із польських послів, який має мабуть тому більше вичуття, бо не дивиться очима емертників, улекшив нам наше завдання: вказа-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

ти на найбільш характеристичний момент цієї буджетової сесії. „Панове (кликав він саркастично до своїх товаришів), — чого спішитесь, адже нема ще виборів!".. Бо сторонній слухач справді може зазнати вражіння, що це посол за послом промовляє не до членів уряду та членів законодатної палати, лише до своїх **будучих** виборців (які виборці були у 1935 році?!). Нема ще ніякого проекту нової виборчої ординації, повінь лише тільки подих II ревізії, — але вже цього подиху досить, щоб залунали у посольських промовах незнані досі струни: відважні, різкі, **опозиційні!**...

Є у цьому соймі немов речники ріжних опозиційних груп, не тих, які сформовані поза цим соймом в опозиційних польських партіях, а тих, що їх зріжничковує та ріжними назвами охрещує варшавська сплетницька кавария. Отже маємо опозиціоністів-демократів (пов. Ганебах), опозиціоністів-бюрократів (пос. Дух), опозиціоністів-консерватистів (пос. Моравський), опозиціоністів-ліберялів (пос. Гофман). Одинцем ходить о. Любельский, але його голос має мабуть більше питомої ваги, ніж усіх угорі названих разом: бо коли він говорить про „хлопську Польщу" без ніякого впливу хлопів на хід державних справ, то це немов ясний представник настроїв не каварень, а широких польських низів.

ПОСВЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

І поруч із цією нескоординованою, нескристалізованою та цілком чи напівanонімовою опозицією маємо у цій буджетовій дебаті ідеальний образ „декомпозиції". Ось історична вже „войцеховскіяда": на ту саму тему промовляв пос. Войцеховський і пос. Пелчинська, обоє з тих самих легіоново-пеовяцьких кол, та обоє на протилежних бігунах польської думки. Правда, коли пос. Пелчинська не бачить розвоєвих можливостей Польщі при безупинній боротьбі поляків та нинішнього режиму проти меншин, то посол Войцеховский цією тематикою взагалі не цікавиться, бо колиб ставив справу явно і славно, що розвій Польщі повинен відбуватися коштом меншин, то вже булаб якась концепція; він не потребує ніякої, бо він промовляє до львівської вулиці та до виборців чергового голови Секретаріяту Порозуміння польських суспільних організацій. Але чейже годі вимагати від сірого обивателя, що сидить на соймовій галерії для публики, чи читає щоденну пресу, щоб він орієнтувався аж у таких тонкостях кожноразової тактики кожного виступу того чи іншого посла! Факт, що проти п. Войцеховського отверто виступив м. і. і посол Войтович з того самого польського краевого виборчого терену та зі спільного колишнього табору ББ., той факт є позитивним і відрадним покажчиком, що й перед польських громадян у краю оклики „геть з гайдамаками", що кілька тижнів тому лунали на вулицях Львова при акомпаніяменті битих гайдамацьких шиб, — не викликують надзвичайного ентузіязму. Але та суперечність думок, яка в даному випадку рятує честь польської політичної думки, є одночасно черговим доказом, яка ця думка „здекомпонована".

Правда, каже польський посол: „Нема чого спішитися", а проте спішиться — і сойм і сам уряд. Не можна позбутися вражіння, що уряд у цілости та кожний міністр зокрема з полекшою відхає, коли минає день за днем, коли „відпадає" один ресортовий буджет за другим і — ближче кінця. Якого кінця і чийого — це вже зовсім інша тема, але цим теж і ніхто не журиться. Найважніше, що дні минають за днями. Бо й політичного рахунку та політичних прогноз не роблять сьогодні на мірку літ, чи навіть місяців. Досить оперувати днями.

І ми оперуймо категоріями днів: буджетова сесія польського сойму нічого в останніх днях не змінила та ніяких змін у найближчих днях не принесе. Крім великих слів великої сили.

ів.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

Ця стаття, надзвичайно актуальна у звязку з останнім совітським дипльоматичним скандалом з букарештенським Бутенком, який пішов слідами большевицького посла у Греції, появиться одночасно у цілій низці великих европейських щоденників, на чолі з „Нае Фрае Прессе" та „Менчестер Ґардіен". Автор, що його недавно сов. влада видалила з Москви, переслав цю статтю безпосередньо „Ділові". Завважуємо, що досі у Польщі лише одинокий польський „Час" мав авторизоване право друкувати статті інж. Н. Бассехеса. — Ред.

I.

ПОЧАТКИ НАРОДНЬОГО КОМІСАРІЯТУ ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ТА ЙОГО БОРОТЬБА З ЧЕ-КА.

„Чистка" совітської дипльоматії зближається до кінця. Як тимчасовий вислід цієї акції маємо майже цілковито геть відсунений старий совітський дипльоматичний корпус, що його зорганізував Чічерін. Розпочата у грудні 1935 року „ізоляційна" кампанія супроти Сов. Союзу в останній стадії обхопила й совітську дипльоматію та сильно обмежила також цей живий звязок між Сов. Союзом і зовнішнім світом. Але цього було мало, що совітський дипльоматичний корпус сам упав жертвою нової сталінської лінії. Закордонні часописні редакції з їх штабом закордонних кореспондентів, на їх чолі закордонний відділ державної сов. телеграфічної аґенції, творили довкола народнього комісаріяту закордонних справ те середовище, яке найбільш цікавилося міжнародніми проблемами. Воно давало не тільки людей для совітської дипльоматії служби, але воно творило й закордонно- політичну думку Совітів, стоючи у найтіснішому особистому звязку з комісаріятом закордонних справ. Адже всіх отих дипльоматів і журналістів висилали також до фабрик і на всякі багатотисячні збори, щоб вони виголошували там відчити на міжнародні політичні теми, як фаховці.

З винищенням старого совітського дипльоматичного корпусу, з одночасним внелімінуванням також тієї верстви російської інтеліґенції, яка ґуртувалася довкола тієї дипльоматії, вирішився остаточно бій поміж двома установами, що їх витворила російська революція: поміж своєрідним новим корпусом совітської дипльоматії та поміж тайною поліцією, яка під тоталістю держави розуміла своє право встрявати в закордонну політику. Ця сварка розпочалась від першого дня російської революції. Як стара іронія долі — глядять на себе віч-у-віч у Москві два будинки по двох боках одної вулиці. В одному будинку, у величезній каменици закордонного комісаріяту, 20 літ царило почування деякого призирства, антипатії та остраху супроти сусіда. А по другому боці у відповіді були завжди іронічно-зневажливий підхід та повні ненависти зачіпки. Зрештою, суперечки між закордонним та внутрішнім ресортом були в диктаторських державах завсіди. Вони виявились вже при доборі людей, які переможна большевицька революція висунула на ріжні становища. Сутнім творцем сов. дипльоматії був Юрій Василевіч Чічерін. Цікава індивідуальність з великим знанням та ще більшою активністю, був типом російського великого пана, духовим спадкоємцем тих аристократичних старшни, які в грудні 1825 пробували робити першу російську революцію, — він був одночасно типом російського інтеліґента. Його революційна боротьба саме до захоплення влади большевиками була не тільки виявом його марксистсько-революційного світогляду. Для нього революція була одночасно визволенням Росії з отих темних сил, які були осоружні також аристократові й інтеліґентові. Одним із найгірших болячків царизму була для нього охрана. І призирство інтеліґента супроти тайної поліції лучилося з відразою аристократа та традиційною ненавистю російського ґвардійського старшини до політичної жандармерії. При будові нового дипльоматичного корпусу Чічерін дбайливо стежна за тим, щоб не створювати якихось особистих стичних точок з новою червоною охраною. Зі старої дипльоматії він набрав собі тих фаховців — дарма, що неписленних, — які годилися співпрацювати з большевизмом. До них належав передусім довголітній, тепер арештований, шеф правного департаменту Сабанін, син „дійсного цісарського державного радника", який кількадесять літ був шефом відділу шифрів у царському закордонному міністерстві.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРНИЦІ АДВОКАТІВ
відбудуться **26. лютого** 1938
в усіх салях Народнього Дому

Сабанін був немов родовим дипльоматом. До цього малого гурту пристали в першу чергу ті большевики, які вернулися з еміґрації та які з большевицьким рухом мали менший звязок, зате на еміґрації мали нагоду покінчити чужинецькі високі школи та пізнати світ. Розмірно багато було між ними журналістів. Вкінці, як третя категорія осіб, до закорд.-політичного апарату вплинуло чимало одиниць з добрих родин, але революційного світогляду, які здебільша покінчили школи за кордоном. Отже з соціяльного погляду большевицький закордонно-політичний ресорт складався зі шляхтичів та синів великої буржуазії, частинно з передової інтеліґенції. Фахово це був саме в першому десятилітті дуже добрий апарат, з широкими відомостями та просто подивугідним знанням чужих мов. Частина тих совітських дипльоматів вступила щойно в рр. 1922—24 до урядової партії, друга частина — це були старі большевики, але найбільше людей перейшло до большевизму із поміркованих революційних груп.

Від першого дня Чічерін боровся проти всякого впливу небезпечних сусідів на його апарат. Він не хотів їм доручити навіть охорони свого будинку. За життя Чічеріна внутрі та ззовні будинку виставляла стійки сотня регулярної червоної армії. Тільки в одну домену закордонного комісаріяту вдерлося ҐПУ ще за Чічеріна. Дипльоматичні куріери, головно лагиші, були людьми ҐПУ. І ще одно: ҐПУ взяло було на себе провід у спеціяльному, закордонному комісаріятові підлеглому відділі, т. зв. „Бюробін", бюро обслуги чужинців, якого головне завдання полягало у тому, щоб підшукувати для чужинецьких амбасад і посольств будинки та домівки. Очевидно, що ҐПУ зажадало тут для себе безпосереднього проводу, бо-ж це був технічний спосіб, як наглядати та шпіонувати чужинецьких дипльоматів. Чічерін висловлював нераз перед чужинецькими амбасадорами й послами, ба навіть журналістами свою нехіть і свою погорду супроти тайної поліції. І навіть його наслідник та колишній ворог, Літвінов, багато обережніший та багато чемніший для ҐПУ, нераз не міг стриматися від їлких уваг...

(Далі буде.)

Просимо памятати
зол. 1·50
про вирівнання належитости в сумі 1·50 зол. за післаний Вам календар КРИНИЦЯ на 1938 рік — Гроші просимо переслати блянкетом П. К. О. ч.: 504.060 на адресу „ДІЛО". Ринок ч. 10

Австрійська капітуляція

у дзеркалі Парижа.

Париж, 16. лютого 1938.

Колись, і то ще так недавно, всі ілюстровані журнали у світі подавали світлину Дуче, як він стоїть над австрійським кордоном підчас маневрів італійської армії та розмовляє з австрійськими вояками. Від того часу зайшли події, які вовсім змінили політичне положення.

Італія відбула свою виправу в Етіопію і зовсім явно виступила, як партнер, в еспанський затяжний конфлікт.

Прихильна нейтральність Третьої Німеччини супроти Італії в її африканських та еспанських виправах дістала нині свою заплату в зустрічі Гітлер-Шушніг у Берхтесгадені.

„В якийнебудь спосіб представить італійська преса своїй публиці висліл розмови в Берхтесгадені — пише майже одноголосно французька преса — то це не заперечить факту, що Італія скапітулювала в центральній Европі".

Відкиньмо на бік французьку пресу і постараймося почути голос тутешнього „чоловіка в вулиці":

Якщо він соціял-демократ, то в нього ненависть до Шушніга є далеко сильніша, ніж до Гітлєра. Хочемо пригадати на цьому місці вже дещо забуту подію, що підчас офіціяльної візити австрійського канцлєра у Парижі тодішні міністри Лаваль-Фляндєн витали його на маленькій стації під Парижем, бо ціла соціялістична партія, як один муж, взивала тоді робітниче населення Парижа до демонстрації проти наслідника Дольфуса, „який гарматами та скорострілами масакрував робітників Відня".

Якщо він католик, то супроти австрійських подій у нього тотожні погляди, що й Ватикану, а вони в практиці пасивні. Нині справжнім та одиноким оборонцем австрійської політичної незалежности є тільки спіритуальна опіка папства.

Якщо цей **чоловік з вулиці ні соціяліст, ні католик,** то в нього до австрійської проблеми погляд, який найкраще схарактеризувати тим париським висловом „Х', он ну фіш ля пе" — нехай вже нам дадуть раз спокій з тим.

Але ми не хочемо вводити в блуд читача, мовляв, французька політична думка легковажить собі австрійську проблему. Тут мстяться старі політичні гріхи. Питання „Аншлюсу" було б не існувало, якщо малаб успіх у Парижі підчас війни пропозиція окремішнього миру австро-угорського цісаря Карла. Так не сталося, отже мала повоєнна Австрія з майже виключно німецьким населенням тяжить щораз сильніше до Третьої Німеччини. Це дійсність, з якою дуже важко боротися.

Зате французи пильно слідкують за відновою трьох-союзу у виді блоку Берлін—Рим—з двома головними нащадками колишньої австро-угорської монархії, Віднем і Будапештом. Передвоєнна участь Італії в трьох-союзі, що його підписали у тайному договорі 20. травня 1883. р. й опісля цей договір продовжували, пояснювалася запорукою, що її дістала Італія щодо своєї кольоніяльної експансії в Африці. Які обіцянки дістала тепер Італія? — запитує французька публична опінія. Це питання тим актуальніше, бо Італія веде у цій хвилині дуже рішучу акцію в Африці та на Середземному Морі.

Упадок Гоги був великим атутом у грі західно-европейських демократій. Капітуляція Австрії у Берхтесгадені є наче безпосередньою на це відповіддю Гітлєра. Яку чергову нову „бомбу" принесуть нам найближчі дні чи тижні?

Юрій Студинський.

Дорогаїй! Я хотів купити собі хату, але по зазнанові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно доходово краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

помагає здоровому починові при низьких вартостях праці.

„Погодіться, бо я вас погоджу"...

На 12. лютого ц. р. оголошено „Равт Преси", як традиційну щорічну карнавалово-товариську імпрезу Товариства Письменників і Журналістів, що має єднати приємне з корисним: уладити культурні товариські сходини старих і молодих, що відчувають сентимент до рідної преси та розуміють її потребу, і зібрати якусь поважнішу суму на фонд безробітних журналістів. Що це добрий, гарний і доцільний звичай — вказує приклад усіх культурних народів, від яких той звичай прийнявся також у нас. Як відомо, у державних народів на „Балях Преси" зявляється голова держави та ввесь дипльоматичний корпус.

Який тиждень перед равтом почала поширюватись анонімова поголоска, що дата равту — це дата трагічної смерти одного члена українського підпілля і що це „день жалоби". Знаючи наші своєрідні відносини, яких найбільш питомою рисою є охота земляків щонебудь зїсувати та комунебудь і якнебудь пошкодити, члени Ради ТОПІЖ негайно поцікавились, у чому річ. І ствердили: 1) дата смерти дотичної людини це не 12-го, тільки 13-го лютого; 2) в дні 12-го лютого рік чи два роки тому відбувались без ніякої перешкоди вечерниці медиків і 3) на той сам день заповіджено низку інших українських забавових імпрез. І тому, **не входячи вже зовсім у мерітум справи,** рішено, що тут іде про якусь злобну агітацію, якій очевидно годі піддаватися. Буквально на два дні перед равтом преси зявився до голови ТОПІЖ **один молодець з пропозицією — відкликати равт.** Згадані вище аргументи все таки промовили до юнака: він уступив з первісного становища та заявив в імени своєї групи, що не буде ніякої галабурди. Коли-ж прийшов вечір, боївка з яких 30—40 молодих осіб забльокувала входи до Народнього Дому і не допускала на салю публики, при чому прийшло до найбільш жалюгідних інцидентів. З прикрістю треба ствердити, що **дехто з гостей,** поважних громадян, послухав брехливого і негідного аргументу, що — мовляв — „журналісти бавляться під охороною поліції" і відійшов зпід дверей; зате на найбільше признання заслуговує той громадянин, один із чільних наших господарських діячів, який обурився на молодців, як вони можуть його, колишнього українського старшину, не допускати туди, де йому подобається йти, і моральною силою свого виступу здобув те, що перед ним мовчки розступились. Зрештою — промови до розуму чи сентименту молодців відбивались як горох від стіни. Вони й не перечили, що в попередніх роках відбувались у той день і студентські забави, але це „було, а не є"; аргумент, що цеж імпреза на безробітних журналістів, отже треба бути льояльним супроти тієї української преси, яка завжди так лайко помагає всякій допомоговій студентській акції — звучав для них, як незрозуміла китайщина; факт, що Т-во видало вже кількасот золотих, контрактуючи заздалегідь салю, музику, тощо, викликував лише глумливі насмішки; коли-ж дискусія сходила на те, хто має право проголошувати якунебудь дату днем національної жалоби та які саме дати з рідної історії мають у цьому першенство, — чули ми тільки одну відповідь: дата 12-го лютого є днем жалоби та й годі. Хто ту жалобу проголосив і коли — цього теж ті молодці не знали. Коли їх запитували, в якому дні згинув той чи інший боєвик підпілля, з погляду історії підпілля та боєвого українського націоналізму може не менше вартісний, — того, очевидно, ніодин з присутніх „істориків революції" не знав. Знав тільки одно — блькувати вхід і цього тримався до 12-ої год. вночі. Тоді молодці пригадали собі, що коли жалоба проголошена на 12-го, то після півночі її вже нема, — і в 12 год. розійшлись, себто точно тоді, коли починався день, в якому помер отой член підпілля. Після того ті гості, які не злякалися терору, бавились до 7-ої год. ранку, а обурені громадяни з власного почину уладили на місці збірку на покриття дефіциту. Гірше було з забавами в одній львівській українській школі, в одному дільничевому „Соколі" та в одній бурсі, бо туди теж поприходили „герої наших днів" і розігнали публику та імпрезу розбили.

*

Так представляється формальна сторона цієї сумної справи. Ми не присвячували їй стільки місця, коли-б не пресумні рефлексії далеко ширшого характеру, що виринають з цього приводу. Ці рефлексії передовсім торкаються зловживання терміном „національна жалоба". Чи ті молодці уявляють собі, що це таке національна жалоба і що найбільш трагічна смерть окремих одиниць, хочби найвартісніших для нації, найідейніших і найкращих — це направду мала причина для національної жалоби?! Далі: вже малий фейлетоніст „Діла" звернув кілька днів тому увагу на „нарід жалібників", яким стане українська нація, якщо схоче святкувати жалобу в усі дні, прикрі й важкі в українській історії, починаючи від найдавніших часів княжої доби, кінчаючи на нашій сучасности. Врешті: де той компетентний чинник, що має право класифікувати та кваліфікувати сумні дати і проголошувати національну жалобу, таку, яку признавалиб усі члени нації? Що варта така жалоба, яка не є імпульсивним і стихійним виявом почувань мас?! Чи жалоба, яку накидає силою гурток молодих людей, наосліп зібраних і змобілізованих для авантури — чи така жалоба не є образою і для самого поняття національної жалоби і для тих покійників, яких іменем зловживають для такої авантури?!

Друга справа торкається молоді. Проблєма, яка має вже не тільки цілу свою літературу, писану чорнилом і кровю, але яка і надалі творить у нас трагічний, нероззязаний вузол. В останньому часі проблєма молоді дещо злагіднїла, багато річей, які раніш були для молоді і для старших незрозумілі — стали вже безспірними правдами. Хоча між старшим громадянством і молоддю не навязались такі близькі й постійні зязки, які повинні бути, а всеж і справа Комітету Допомоги і Академічного Дому і численні дискусійні підчити засипали в частині ту пропасть, що була раніш між ними. Найбільш засипала її наша спільна дійсність. Ця дійсність страшенне сувора: бо хоч бючи молодь і старше громадянство, причиняється вона до їх взаємного наближення, проте завжди ще трапляються у тій дійсности такі прикрі події, як вище описана.

*

Тепер, після тієї події, зголошуються до нас до редакції ріжні люди з ріжними подробицями про куліси того жалюгідного молодечого вискоку. Коли члени Комітету, старші журналісти, які були українськими старшинами тоді, коли всі ті, які їх напастували, вчилися щойно вимовляти й розуміти людські звуки, журналісти, які від довгих літ працюють для закріплення культу геройської традиції, коли вони щиро радили деяким зпоміж отих молодців, щоб вони в кожній своїй акції старалися збагнути її глибший сенс і добре подумати, чи та акція не лежить в інтересі когось третього, — то мали і в цьому випадку повну рацію. Нема ніякого сумніву, що частина тих молодців — це люди чесні та ідейні, були поміж ними навіть хлопці чемні й симпатичні. Але нема ніякого сумніву, що між ними були також такі, які йшли робити бешкет для бешкету, були такі, які мали найменше моральних кваліфікацій виступати буцімто з ідейних мотивів, були теж такі, які пекли свою печеню — не будучи там особисто. Чуємо щойно тепер, що поважна частина напасників — це взагалі не були студенти, тільки т. зв. реміснича молодь, або й одиниці, які зі студентством звязані тільки дуже слабо.

Не знаємо, скільки в цих чутках правди, але сам їх факт є найкращим доказом, що тут з тією „жалобою" не все в порядку. І знаємо, що хочби навіть всі до одного з отих 40 людців були

хлопці ідейні, то їх виступ був такий, що вони заслуговувалиб на ордери — неукраїнські. Дуже просто: перед молодцями, які розбивають найповажніші карнавалові імпрези, уладжувані громадськими організаціями, треба буде хіба на майбутнє організувати власну охорону. Бо чейже річ очевидна, що супроти людини, яка приходить до чужої хати з наміром бешкету і не приймає ніякого розумового аргументу, можна стосувати тільки її власну методу: силою викинути за двері. Творити такі самоохоронні сторожі це-ж простіська дорога до македонізації відносин і до перетворення українського карнавалу дійсно на маскараду — з макабричним посмаком. Кому це вийде на користь і приємність?!

Суботнішня історія насуває ще одно питання: хто властиво відповідає за все те, що діється на відтинку молоді?! Всього студентства ніби не можна потягати до відповідальности за той вибрик, але й не можна виправдувати всього студентства за подію, яка йшла під фірмою студентів та в усіх людей викликує щонайменше почування найбільшого несмаку. І тому треба, щоб і старше громадянство перестало мовчки потурати вискокам, які мають далеко глибше значіння та далеко поважніші наслідки, як те, чи в карнавалі якась одна забава відбудеться чи ні. Коли напр. пані, жінки найповажніших громадян, з найбільшою самопожертвою працюють для всіх вечерниць ріжних студентських кружків та організацій, то вони повинні мати запоруку, що ті самі студенти чи їхні товариші при найближчій нагоді, коли так сподобається якимось анонімовим гурра-патріотам, не будуть їх ображувати на вечерницях, що їх уладжують їх власні чоловіки. Та й українські зорганізовані журналісти хотіть знати, чи ті студенти, які розбивають їм Їхню репрезентаційну карнавалову імпрезу, це дійсні представники зорганізованого студентства, чи лише анархістичні, невідповідальні за свої слова і вчинки одиниці, що спеціялізуються в бешкетах, — бо тоді мусить і поведінка тих журналістів та преси, в якій вони мають деякий голос, бути відповідно достосована.

*

„Погудьце сен, бо іначей я панув погодзен, а то юж бендзе гожей" — казав у вході до Народнього Дому польський поліцієнт, якого спровадив магістратський урядовець, що його напасники теж не впустили до середини. Цей окрик поліцієнта, який придивлявся збоку гострим словесним переправам молодих людей зі старшими громадянами, мав і має глибоке символічне значіння. Цей звичайний поліцієнт чужої національности, який мабуть не знав, у чому річ, але який бачив таку ріжницю думок у двох групах українського товариства, що вона дає йому право й нагоду інтервеніювати, — сам спершу кликав до українців „погодіться!" і сам їх льояльно перестерігав, що не вийде обом сторонам на здоровля, коли він буде їх годити!

Вже другу тисячку літ котиться колесо української історії. І завжди ще не може українська громада в своєму нутрі погодитись і завжди є хтось, що надходить і її годить. По своєму. І багато ще води пропливе в усіх українських водах, заки всі члени того самого українського народу не зрозуміють цієї правди, а ще більше, заки самі захочуть погодитися.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд націй.

До ювилею „Діла".

Кілька згадок з перших літ щоденника „Діло".

Перечитав я ювилейне ч. „Діла" і не можу стриматися, щоб до загальної, — що так скажу — біографії „Діла" не докинути й собі також кілька скромних споминів з того часу, як я увійшов у контакт з „Ділом" і був одним з перших його експедиторів. Як стій віджили нині у моїй памяти ті гарні, милі часи юности, коли єдиною журою бідного ученика було, якби сяк так заспокоїти голод.

Від того часу минає близько 50 літ, чоловік постарівся і споживає нині заслужений емеритальний хліб. Та всеж цьогорічний ювилей „Діла" відмолодив мене так, що почуваюся на дусі знову таким молодим і бадьорим та до громадянської роботи охочим, як це було „во время оно", як я був при „Ділі" перед близько 50 літами. З тисячі ріжних епізодів і споминів важко мені нині від руки перелити в короткій формі на папір усе те, що я тоді в кімнатах редакції „Діла", експедиції та друкарні бачив, чув і переживав; ще нині з деяким дрожанням відчуваю ту радість, те захоплення молодого хлопця у хвилині коли дістав до рук нове число „Діла"; з яким запалом перечитував його від дошки до дошки та шукав вісток з родинних сторін, і як радів, коли дочитався, що в його сторонах пробудилася національна свідомість, що там заложили читальню „Просвіти" — хор, тощо.

Не забуду того моменту, як я став помічником експедитора „Діла". Було це в 1889 році; тоді був я учеником учительської семинарії у Львові та мусів промишляти, якби то заробити на прожиток. У тому мойому невідрадному положенні прийшло мені з допомогою „Діло"; тодішній експедитор бл. п. Володимир Левицький вислухав мого прохання, взяв під увагу моє безвихідне положення і приняв мене з місця за свого помічника за місячною винагородою 5 австр. гульденів (фл.). Тих 5 фл. рішило про мою долю, бо дозволило укінчити семинарію і стати народнім учителем та робітником на культурно-освітному полі. — В 1891 році п. Володимир Левицький уступив з адміністрації „Діла" і перейшов до державної служби при дирекції залізниць; тоді за згодою бл. п. начального редактора Івана Белея передали мені на стало цілий експедиторський відділ і його вів я аж до 1894 року; зближалась матура, я мусів відійти і експедицію передали п. Стефанії Нидзі.

Від того часу минуло 43 роки, а чоловікові здається, що це не довгий час. Ще нині маю ясно перед очима давній редакційний і адміністраційний льокаль при вулиці Баторого 24, на II поверсі з усіми його кімнатами і обстановою та усіх тих наших тодішніх світочів і передових людей, що пересувались кімнатами „Діла". У тих скромних і бідно уладжених кімнатах концентрувалося і пульсувало все наше партійне життя. Там повставали нові ідеї, там намічували нові шляхи народньої роботи і звідти виходили поклики і накази до народу. З пієтизмом згадую всіх тих наших світочів та каменярів нашого відродження як Юліяна Романчука, Анатоля Вахнянина, Александра Барвінського, о. Александра Стефановича, Омеляна Партицького, Ізидора Громницького, проф. Шухевича, проф. Грушкевича, а з молодших д-ра Івана Франка, д-ра Костя Левицького, д-ра Осипа Маковея і багато інших, що з упертістю, самовідреченням і посвятою працювали, щоб виборотн кращу долю своєму бідному поневоленому народові.

Я мав те щастя, що майже кожного дня при своїй механічній роботі міг — а робив я це з великою цікавістю і жадобою — прислухуватися тим конференціям, що відбувалися в кімнатах „Діла" в культурних, освітніх, громадянських і політичних справах. Ті дискусії, яких я був мимовільним слухачем, були моєю першою школою національного і громадянського освідомлення, а потім стали підставою моєї практичної праці для народу. На становищі народнього учителя я намагався згідно з ідеями, що їх впоїли в мене наші світочі, працювати серед нашого громадянства на кооперативному та освітньому полі. Тай у виховній ділянці я намагався вести доручену мені молодь в патріотичному дусі і виховувати її на добрих громадян українського народу.

Начальним редактором був тоді бл. п. Іван Белей. Була це дуже чесна і надміру працьовита людина. Вже в 6-ій годині ранку сидів при своїм бюрку і підготовляв матеріял до чергового числа „Діла". Під кожним оглядом був дуже обовязковий і цього вимагав від підчиненого персоналу.

За тих 4 роки, коли я був при „Ділі", працювали в редакції: 1. Кирило Кахникевич, який потім відійшов на головного редактора державного часопису „Народна Часопись"; 2. Михайло Струсевич; 3. В. Козакевич; 4. Павло Кирчів, що внедовзі пішов на посаду народнього учителя; 5. Антін Березинський; 6. Кудрик і 7. Др. Осип Маковей, абсольвент фільософії і письменник з Яворова, який небаром дістав посаду в державній дівочій учительській семинарії у Львові, а потім став директором учительської семинарії у Заліщиках. В тому часі в адміністрації „Діла" працювали бл. п. проф. Олекса Ярема, а коли його перенесли до української гімназії у Перемишлі, адміністрацію перебрав бл. п. Іван Зарицький ем. почтовий урядовець.

Згадаю ще й Івана Стецика, якого в тому часі, як я був при „Ділі", приняли за возьного і який щиро і чесно працював в адміністрації „Діла" більше як сорок літ, тому й не дивуюсь, що редакція по його смерти тепло помянула його у посмертній згадці.

На початку того першого півстоліття щоденника „Діла" число передплатників доходило до 1.500. З того на провінцію висилали понад 1.200 примірників, до 150 розбирало з друкарні місцеве українське громадянство, а решту, яких 150 примірників висилали за границю, в тім і до Америки.

Платні персоналу на той час були досить можливі. Начальний редактор діставав 100 фл., а співробітники мали від 80 фл. до 50 фл. Адміністратор 40 фл., експедитор 25 фл., возьний 20 фл. Помічники експедиції: один 10 фл., а другий 5 фл.

Кінчу цих кілька згадок з перед майже 50 літ і прошу Хв. Редакцію у ювилейному році помістити їх в дорогому „Ділі" та приняти найщирші побажання з нагоди Ювилею.

Андрій Молчко,
ем. управитель школи в Яворові.

Завжди на тому самому місці.

НА УКРАЇНУ ПОСИЛАЮТЬ НОВИХ „ЕНКІВ".

Останні призначення на Совітській Україні виразно свідчать, що це не є звичайний у СССР контрданс, а що це річ поважніша, свідчать про це напруженість тамошнього становища.

Справді, 10 же років (починаючи з 1928 р.) виконував там обовязки найвищої фактичної влади — першого секретаря ЦК партії більшовиків України Станіслав Косіор. Він, хоч і поляк з походження, народився на Донбасі, 1918 року був секретарем підпільного правобережного комуністичного комітету, з року 1919 до року 1922 був секретарем, тоді ще генеральним, ЦК КП(б)У, отже це був не тільки „українець" (за тамошніми розуміннями), але й тісно звязаний з УССР.

Не можна сказати, щоб друге його секретарювання було дуже щасливе: вибухло за його часів і селянське повстання років 1931 і 1932; трапився саботаж другого секретаря ЦК, Терехова, на початку 1933 р.; викрито „петлюрівсько-націоналістичний" рух з членом політбюра Скрипником на чолі в наркоматах і установах УССР; викрито такий самий рух удруге на весні 1937 р. і трапився великий скандал з другим секретарем, Постишевим, що „по ідіотському" прогавив цей рух; відбулася опозиційно-націоналістична демонстрація XIII. зїзду компартії України в червні 1937 р.; викрито втрете петлюрівсько-націоналістичний рух із членами політбюра Любченком та Хвилею на чолі, рух заблюкований з троцкістським ухилом; трапився скандал із другими секретарями по черзі, Хатаєвичем та Кудрявцевим, проголошеними за ворогів народу восени 1937 р....

Проте, без огляду на все це тримався Косіор своєї посади, скоріше мабуть тому, що треба було знайти йому кращого наступника, а це не так легко було.

Нарешті ЦК ВКП(б) офіційно висловило йому незадоволення з приводу того, що український націоналізм розперезується під носом у ЦК КП(б)У, і Косіора зняли з партійної ро-

боти, взяли з України — він не міг собі дати ґам ради.

Кого-ж призначено на його місце, кого вважає Кремль за людину що може навести лад, на хронічно неспокійній Україні!! На Україні певної людини не знайшли, не знайшли відповідної людини і по цілому СССР; довелося доручити ці найвідповідальніші обовязки одному з найвидатніших, „сталінських орлят" Хрущову. „Нікіта Сергеевич Хрущов" народився на Курщині; майже ввесь час на партійній роботі; в року 1929 в Москві, де 1935 р. його призначено на першого секретаря Московського міського і обласного партійного комітету, він кандидат до членів політбюра ВКП(б). Наводимо навмисно ці дані, щоб показати ясніше велику питому вагу Хрущова в партійному житті.

Треба також зазначити, що це вперше трапляється призначення на першого секретаря ЦК КП(б)У безпосередньо з Москви, „людини, що нічого спільного з Україною не має. Призначення року 1933 на Україну Постишева було-ж тільки на другого секретаря, а крім того Постишев передтим працював уже на Україні.

Не зайве пригадати тут, що коли зник з політичної арени у вересні 1937 другий секретар ЦК КП(б)У, Кудрявцев, ця посада залишилася вільна, бо знову таки не можна було знайти відповідної людини.

Хрущов сам, очевидно, підібрав собі цього найближчого свого співробітника — на цю посаду призначено Мих. Бурмістенка. Гармонію „енко" додержали, може, щоб більше урівноважити призначення Хрущова, чистокровного росіянина, але треба додати, що це „енко" не досить виразне, бо народився Бурмістенко на Саратівщині (він має 36 років), з 1919 до 1922 працював на відповідальній роботі в органах ДПУ на Тамбовщині, потім був на відповідальній військово-політичній роботі, 1927 р. редагує центральну газету в республіці німців Поволжя, був секретарем партійного комітету в Калмицькій області і нарешті перейшов на роботу до ЦК ВКП(б), тобто під провід самого „вождя".

Як бачимо „енко", як то кажуть — на всі руки майстер.

Водночас відбулося і ще одне важливе призначення на совітській Україні. Зоря Ізраіля Леплевського, що так сяяла влітку на місці Балицького, за останніх часів почала щось меркнути. З приводу 20-ліття ЧЕ КА роздано дуже багато нагород, а Леплевський жадної нагороди не дістав. Ясно було, що з його діяльности в Кремлі незадоволені, ввесь терор, що його застосовував Леплевський, не дав бажаних наслідків, національний рух на совітській Україні не припиняється, мабуть треба вживати якихсь інших розумніших, досконаліших заходів.

Отже Леплевського звільнили від обовязків наркома внутрішніх справ, а на його місце призначено Успенського, що працював досі в Оренбурзі.

Ці симптоматичні призначення говорять про цілковитий крах дотеперішньої окупантської політики на Совітській Україні.

Справді. Партійна політика років 1935 і 1936, що нею безпосередньо проводив Постишев, ганебно провалилась; її керму взяв до своїх рук сам Косіор: передовсім треба було змінити ввесь партійний провід на місцях, який був під впливом „націоналістичних ворогів народу", членів політбюра, Любченка і Хвилі.

Призначено нових секретарів по всіх 11 областях і по МАССР, причім крім Едварда Прамнека призначили ще шість росіян, з трьох українців один був такий, що перебуваючи на посаді секретаря Західньої области підписувався Коротченковим, а як прибув до Дніпропетрівського зробився Коротченком, а другий — Євтушенко — на Україну прибув уперше безпосередньо з Москви з роботи в ЦК партії. Треба сказати, що при ЦК всесоюзної комуністичної партії є так би мовити запасові кадри політичних робітників для так званих національних республик, щоб дотримувати бодай зверхніх форм. Звідти вийшов, як ми вже зазначали, Бурмістенко; звідти приїхав на Україну й Євтушенко, що теж усе своє життя провів поза Україною.

Крім цього, змінено всіх секретарів райпартномів; тут безумовно довелося скористати з українців, але звернули увагу на відмолоджування апарату, головно брали його з комсомольців, покладаючи надію, що вони завдяки своєму молодому вікові позбавлені небезпечних споминів. Змінено секретарів партійних осередків, фабрик, установ, навчальних заведень.

З таким цілком обновленим апаратом Косіор почав застосовувати, як це звичайно робиться, політику цілком протилежну до політики Постишева, застосовував її не менш як шість місяців.

Таксамо було в Наркоматі внутрішніх справ.

Після того як цілком провалилася тактика Балицького на Сов. Україні в червні 1937 р. туди послано Леплевського, який мав уже ордери за придушення петлюрівських повстань і на Дніпропетрівщині, і на Поділлі, і на Одещині. Так само змінено ввесь провідний апарат наркомвнусправ на периферії, і Леплевський, досвідчений фахівець у своїй справі почав застосовувати політику цілком протилежну до політики розказви Балицького (в тамошніх розмірах) політику арештів, терору і розстрілів. Йому пощастило викрити між іншим „націоналістичну контрреволюцію" Любченка і Хвилі, і Леплевського нагороджено орденом Леніна.

Але без огляду на всі заходи Косіора і Леплевського національний рух на Совітській Україні зовсім не зменшувався, набираючи тільки зовсім нових, цілком несподіваних форм; Леплевському довелося самому собі признатися, що поступ тактики національного руху на Совітській Україні далеко випереджує поступ тактики наркомату внутрішніх справ.

А в січні 1937 р. висловлено їм обидвом — Косіорові і Леплевському офіційне незадоволення з праці, і обох їх забрано з України.

Яку-ж політику, яку тактику застосовувати тепер московським емісарам на заокупованій Україні?!

Не пощастило-ж в цілком протилежними заходами Постишева і Косіора, Балицького й Леплевського.., Треба винайти щось половинчасте.

А тут же не за горами вже і вибори до верховної ради УССР, невже-ж доведеться поховзнутися?

Можна, зрозуміло з деякими здогадами, зробити деякий гороскоп на найближче майбутнє, якщо не трапиться чогось надзвичайного, що можеб викликало застосування навіть воєнного стану з припиненням, зрозуміло, виборів і всякої там демократії.

Судячи по перших кроках застосують живішу русифікацію на Совітській Україні — про це свідчить, наприклад вихід органу ЦК партії російською мовою, чого не було ще в історії УССР; за перших років її існування. Правда, не зовсім то додержували там української мови, але завжди зверхня оболонка, принаймні назва газети була українська, тепер зроблено крутий поворот у цій справі.

Здається тільки нам, що прикладати нові методи будуть трохи у лекшій формі.

Може бути, що і „товаришові" Успенському зроблену заввагу триматися трохи обережніше, недаремно тепер ЦК КВП(б)У щось почав говорити досить часто про уважливе відношення до людини, про хист розпізнавати справжніх ворогів і уявних... Чи не завадто натягнули віжки, чи не слід на деякий час зробити вигляд, що їх грохи попущено?!

Проте, чи правильні наші здогади, чи ні, якої політики і там не застосовувалаб нова влада на Україні, а одного дня доведеться таки і „товаришам" Хрущову і Успенському поховзнутися, доведеться видатися: „От клята Україна, всюди було добре, а тут таки довелося спіткнутися!!"

А після них шукатимуть нових чародіїв, які одною рукою попрожуватимуть револьвером і другою гладити.

Гл. Л.

Ощадністю багатіють народи!

Причинюйся до народнього багацтва, складаючи свої ощадности в

ЗЕМЕЛЬНІМ БАНКУ ГІПОТЕЧНІМ

У ЛЬВОВІ, ул. Словацького ч. 14.

Становище уряду в справі плєбісциту.

ВІДПОВІДЬ УРЯДУ НА ІНТЕРПЕЛЯЦІЮ ПОСЛА Д-РА СТ. БАРАНА.

На засіданні сойму 22. грудня м. р. зголосив пос. д-р Степан Баран інтерпеляцію до міністра внутрішніх справ у справі перепон, що їх робили адміністраційні й самоуправні органи влади батькам української народности, які на основі закону з 31. липня 1924 р. домагалися введення української мови навчання в державних вселюдних школах. В інтерпеляції наведено цілу низку місцевостей з трьох східно-галицьких воєвідств, де війти з поручником на розпорядок старости відмовляли легалізації підписів батьків на деклараціях з домаганням ввести українську мову навчання в державних вселюдних школах, внаслідок чого громадяни українці не могли використати прислугуючого їм законно права до зміни мови навчання.

На це міністр внутрішніх справ ген. Складковський відповів:

На основі розпорядку Президента Р. П. в 29. листопада 1930 в справі зміни закону з 31. липня 1924. що містить деякі постанови про організацію шкільництва (ВЗРП ч. 82, поз. 644), зміняти мову навчання можна не вчасніше, як після 7 літ, числячи від дати правосильнення останнього орєчення, що устійнює мову навчання в даній школі.

В 1937 р. українські суспільні чинники з Українським Педагогічним Товариством „Рідна Школа" у проводі надали плебісцитовій акції масовий характер. Почалося творення комісій та комітетів і переведено агітацію за збіркою плебісцитових декларацій у численних місцевостях на терені південно-східних воєвідств, в яких школи не мали умов щодо зміни мови навчання, вимаганих у наведеному розпорядку Президента Р. П. в 1930 р.

В цілі уладнення орієнтацій і заінтересованим батькам, і органам державної та самоуправної адміністрації, в котрих школах складання декларацій є доцільне й актуальне, органи влади виготовили списки шкіл, що відповідали умовинам щодо упливу 7 літ від останнього орєчення в справі мови навчання і подали цей виказ до відома заінтересованих чинників.

Також Головна Управа Т-ва „Рідна Школа" у Львові, змінюючи своє попереднє становище в цій справі, видала 25. грудня 1937 р. комунікат до підчинених кружків, взиваючи до заладнання плебісцитових приготувань у тих місцевостях, в котрих не минув ще семилітній речинець від дати останнього правосильного орєчення, що устійнило мову навчання в даній школі.

Хоч органи шкільної влади видали вичерпуючі вияснення, агітація за переведенням шкільного плебісциту теж і в тих місцевостях, в яких школи не мали умовин передбачених у розпорядку Президента Р. П. з дня 29. XI. 1930 р. (В. З. Р. П. ч. 82. поз. 644), тревала дальше, чого наслідком були телєграфічні і письменні заяви, що їх вислало українське населення до міністерства внутрішніх справ з причини відмови війтами ствердження вірогідности підписів на деклараціях.

Переведені дохідження виказали, що ні одно з тих заявлень не торкається місцевости, в котрих школи мали умовини до переведення плебісциту.

Отже неслушний зміст інтерпеляції, що адміністраційні чинники ставили перепони в одержанню українським громадянством школи з українською мовою навчання, бо в тих місцевостях, в котрих минуло 7 літ від останнього правосильного орєчення, яке устійнювало мову навчання в даній школі, заінтересоване населення могло свобідно виконати свої виборчі управнення.

Протиставлення самоуправних чинників (війтів) відмовою легалізації підписів у тих місцевостях, в котрих акцію ведено тільки для демонстраційно-політичних цілей, не можна вважати за сумлінне й духом закону і розпорядків, які управнюють до домагання зміни мови навчання.

Дотично конкретних заміток, поданих в інтерпеляції в уступах 1—4 та спрямованих проти святительського старости і війтів у Сендовій, Колиндянах, Війлі Чортківській та Болшівцях з причини уділення населенню хибних інформацій, відмов легалізації підписів на деклараціях, побирання оплат і т. д. —

стверджено: Не є згідний з правдою заміт інтерпелянта посла д-ра Ст. Барана, начеб святинський староста відмовив батькам у справі легалізації підпис'в до нотарія або до суду, бо у всіх випадках давав староста тим що вголошувалися, відповідні поучення.

В місцевости Сандова, чортківського повіту, школа не мала умовин передбачених у цитованому розпорядку П. Р. з 1930 р., тому легалізація підписів на деклараціях була безплатна, про що повчив війт делегатів сторін.

В кількох місцевостях (Волшівці, Колиндяни, Біла Чортківська і інші) війти, хибно інтерпретуючи ухвали волосних рад щодо оплат за канцелярійні чинности волосних урядів, побирали з початку оплати за легалізацію підписів на деклараціях. Однак по внесенні зацікавленими старостами, що легалізація підписів на деклараціях має відбуватися безплатно, війти вже стягнені під чинности і побрані безпідставно оплати звернено сторонам.

Якщо у зв'язку з акцією за зміною мови навчання у всесвітніх школах були деінде незгідности або ухили, служить заінтересованій стороні право відклику до вищої інстанції. Відмінки і зазалення в конкретних випадках будуть розслідженні подрібно й у випадку порушення обовязуючих приписів покривджені дістануть змогу користати вкслід з прислугуючих їм управнень.

З уваги на наведені вищенення не знаходжу причини до видання зарядження, яких просить інтерпелянт, зокрема спричинення зміни розпорядку з 7. січня 1925 р. (В. З. Р. П. ч. 3, пов. 38) в справі виконання закону з 31. липня 1924 р. (В. З. Р. П. ч. 73, пов: 763), що містить деякі постанови про організацію шкільництва, а тому напрямні, щоби продовжити речинець складання декларацій за українською мовою навчання до кінця лютого 1938 р.

П'дпис: Сławoj Składkowski, міністр.

Відповідь уряду на інтерпеляцію посла д-ра Ст. Барана наведено в цілости для відома інтересованих, тим більше, що подібну дуже обширну інтерпеляцію вніс пізніше (в січні ц. р.) пос. Вол. Кузьмович з наведенням багатьох прикладів, як адміністраційні і самоуправні органи перепинювали плебісцитову акцію. Нинішня відповідь пересуджує вже і другу відповідь. Інтересовані самі знатимуть, наскільки відповідь уряду в плебісцитовій справі спирається на дійсних фактах.

З Наукового Т-ва ім. Шевченка.

ПРАЦІ МАТЕМ.-ПРИРОДНИЧО-ЛІКАРСЬКОЇ СЕКЦІЇ НТШ.

І. **Члени секції:** Мат.-природн.-лікарська секція НТШ зорганізувалася 1899. р. при реорганізації НТШ; дійсних членів-українців нараховує вона тепер 48, чужинців 23, померло 26. Найстарші її члени від 1899. р.: проф. **І. Горбачевський** (Прага), др. **В. Левицький** (Львів) та др. **О. Черняхівський** (Київ). Управа секції: директор — др. **В. Левицький** (від 1923. р.), заступник директора — др. **М. Музика**, секретар — др. **Ю. Полянський.** Першим директором був — пок. **І. Верхратський**, другим — **д-р С. Рудницький**, третім — теперішній директор. Секція, що своїми працями обіймає всі ділянки математичних, біольогічних, лікарських та технічних дисциплін, все змагає до того, щоб до співпраці втягати якнайбільше молодих людей, що працюють із успіхом у своїх ділянках, тимто втягає їх у кадри дійсних членів — і це з дуже добрим вислідом. Члени секції працюють не лише в виданнях НТШ, але і в поважних чужих орґанах; багато з них найшло признання на чужині, де придбали собі варстат.. праці, якого не могла їм дати наша наука. Не згадуємо вже про відомих старих учених таких, як проф. Горбачевський, Ст. Рудницький, І. Раковський, С. Балей (проф. універс. у Варшаві), фльорист проф. М. Мельник, математик др. М. Зарицький, фізик др. В. Кучер, лікар др. М. Панчишин, але мусимо зазначити, що члени секції працюють як співробітники в таких чужих установах, як Кайзер-Вільгельм-Ґезельшафт, як світового значіння оптичні заведення Цайса в Єні (др. Смакула), як асистенти вищих шкіл (фізика др. Стасів в Ґетінґен, др. Мілянчук і др. Ластовецький у Львові), та такі як металюрґ світової слави др. І. Фещенко-Чопівський (Краків—Катовиці), доцент унів. в Кракові географ др. **В. Кубійович** і ін. З українців з Наддніпрянщини велику та інтенсивну працю вели донедавна в виданнях НТШ. вчені европейської міри, такі як Кравчук, Куренський та ін. — нажаль, тепер як відомо зносини з ними перервані. З чужих учених дійсними членами секції є такі вчені як Пенк, Плянк, Ґільберт, Айнштайн, Крилов і ін., що з охотою і признанням приняли членство секції, є старенький польський ентомольоґ А. Штекль (Stöckl), що безкорисно впорядкував (разом із лікарем Лазорком) неоціненну збірку пок. Верхратського.

2. Всіх засідань секції до кінця січня ц. р. було 219 (з перервою трьох років у часі великої війни).

3. **Комісії при секції.** При секції існують осьтакі комісії: а) фізіографічна (голова проф. М. Мельник), б) лікарська (гол. д-р М. Панчишин), в) ґеоґрафічна (голова д-р **В. Кубійович**), г) технічно-наукова (голова д-р **І. Фещенко-Чопівський**), ґ) охорони природи (голова д-р **Ольга Мрицівна**).

4. **Видання секції.** Секція видала досі 31 том **Збірника** секції під ред. президії секції, де поміщені оригінальні роботи від астрономії, математики, біольогії до технольогії включно, 26 зшитків „Зітцунґсберіхт-ів", 7 випусків **фізіографічного** Збірника (краєзнавчі праці під ред. проф. Мельника), 1 випуск **географічних** праць (за ред. проф. Кубійовича), **атомічний** словник пок. д-ра Е. Лукасевича та, разом із українським **лікарським товариством**, 15 річників **Лікарського Вістника,** не згадуючи про інші принагідні видання. Зазначити слід, що Зітцунґсберіхт-и, обчислені на інформування чужих закордонних учених і установ — їх видає секція німецькою мовою — містять у собі короткі витяги або й цілі реферати членів мовами німецькою, французькою та англійською та подають хід усіх засідань секцій і комісій та огляд праць установ секції.

5. Разом із українським Лікарським Товариством секція влаштовує періодично **конґреси** українських природників та лікарів; в 1937. р. був уже VI. черговий зїзд, у якому взяло участь 150 українських лікарів та природників.

6. **Установи секції.** Під безпосередньою управою секції працюють дві наукові установи, що є одночасно варстатами праці членів НТШ, а саме: а) бактеріольоґічно-хемічний інститут, б) природописний музей.

а) **Бактеріольоґічний інститут** (директор д-р М. Музика), що повстав заходами наших лікарів, як продовження українського Камянецького університету, виконував досі, попри практичні лікарські аналізи, з яких прихід ішов на утримання Інституту, і цінний ряд чисто наукових праць (від 1921. р. до 1937 р. понад 30 — усі оголошені друком). Інститут вишколив цілий ряд учених робітників і дав молодим лікарям змогу працювати фахово та приготовляти докторські дисертації. В останньому році інститут поширив з допомогою технічних установ свою працю, а саме — тепер в ньому почалися праці технольоґічні з ґрунтознавства, молочарства (напр. розсліди наших каолінів і т. д.). Більшу частину практичних аналїв, що йшли на утримання Інституту, переноситься поступнево до Народньої Лічниці і з цим фінансування Інституту перебрало на себе у великій мірі Українське Лікарське Т-во, НТШ до цього Інституту не докладає нїчого — і він самовистарчальний. Додати ще слід, що для українських харитативних установ Інститут переводить усі аналїзи безплатно (напр. у самому 1936. р. — 1.800 аналїз).

б) **Природописний музей** (Кустос д-р Ю. Полянський, урядовець — інж. Е. Чайковський), що почав творитися ще до війни як частина загального музею НТШ, по війні виглядав як румовище з купою камїння (останки з чудових карпатських та кавказьких збірок), побитого, без карток — і одної білої ворони. Та завдяки енергії поодиноких людей, як д-р Полянський, та завдяки молодим українським студентам гірництва в Чехословаччині, музей відновлено. Тут прийшли з допомогою рїжні наші установи, як Маслосоюз, Нар. Торговля та ін., усякі меценати, як д-р Панчишин та ем. дир. М. Грицак, що дали допомоги на інвентар — і музей став уже величавою установою, що збирає, консервує та досліджує природу українських земель. Музей займає тепер 9 просторих саль, робітню із вигрядом, бібліотекою та окремою фотографічною лабораторією. Дістав він окремий статут і правильник і став окремою науковою установою, рівнорядною з іншими установами НТШ*). Природописний музей — це єдиний український музей на українських західних землях, що рятує й охоронює зразки нашої природи. Його мінеральольоґічна і петрографічна збірка (жертва українських студентів із Пржібраму), дидактична збірка д-ра Полянського — чи не найкращі та найбагатші збірки в польській державі! Прегарний відділ — орнітольоґії, відділ ентомольоґії з першорядною збіркою пок. Верхратського, всякі ґербарії (між ін. ґербарій пок. професора Волощака), збірка краєвих копалин, відділ технольоґії і т. д. (подрібний виказ подають правильно Зітцунґсберіхтен). Музей має вже багато співробітників, що працюють без ніякої винагороди: проф. М. Мельник п-і д-р О. Мрицівна (ботаніка), лікар В. Лазорко (ентомольоґія), студенти унів. Мацілинський (птиці) і Саган (ссавці), проф. Олексишин (палеонтольоґія), проф. Е. Жарський і багато інших (уже не згадуючи про управителів музею). В музею вчаться і працюють студенти-медики, студенти-лісовики та інші, що найшли тут варстат праці, якого деінде не могли дістати. І вже з цієї одної причини музей заслуговує на те, щоб ним зацікавилося та занялося наше громадянство. — Зазначити ще треба, що наш музей звернув увагу й на наші кольонії, як Півн. Америку, Бразилію й т. п. та і завдяки має вже багато зразків фавни і фльори. Навіть із далекої Суматри присилають до музею наші люди цінні природничі обєкти (золотоносні руди).

7. **Охорона природи.** І ще одна ділянка стала останніми роками предметом праць секції. А саме, коли в цілому світі почалася акція в справі охорони природи, що із зростом культури щораз більше затрачується, коли на чисто українських землях почали вести охоронні праці та творити заповідники польські наукові установи, тоді й наша секція мусіла взяти на себе обовязок рятувати з нашої природи те, що можна ще було врятувати. При секції повстала під проводом д-р Ольги Мрицівни, при дуже гарячій допомозі інж. А. Мельника, комісія охорони природи. Завдяки їх енергії і глибокому розумінню ваги цієї роботи в Їх Екс. Кир Андрея, НТШ дістало під свою опіку великий кедриновий заповідник на горі Яйце у столових добрах, а комісія охорони природи офіціяльно вліті 1936 р. перебрала на місці цей заповідник під свою управу. Рівночасно перебрала вона і другий ялицевий заповідник на Ґрофецькім Коні теж у столових добрах. І третій заповідник, а саме Чортова Гора коло Рогатина, переходить під опіку НТШ завдяки муніфіценції Їх Екс. Кир Андрея і трудам інж. А. Мельника. Намічено інші заповідники та менші резервати, але це покищо не переведено в життя. Тепер іде праця над описом і розслідом згаданих заповідників.

З цього короткого нарису видко, що мат.-прир. лік. секція НТШ виконує свою роботу в усіх царинах своїх дисциплін як мога найсовісніше, дає нашим старшим і молодшим адептам науки змогу працювати для добра української науки й культури та надає їм бодай сурогати варстатів праці тоді, коли доступ до правдивих варстатів для них замкнений.

*) Нажаль, музей що раз більше бореться з недостачею помїщення.

Перший і єдиний в історії української преси багатоколірний національно і релігійно виховний

ЖУРНАЛ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОЇ ДІТВОРИ

„МАЛІ ДРУЗІ"

виходить другий рік у Львові, Ґродіцьких 1, III.
Річна передплата тільки 1.50 зол. — Число розр. переказу 248

Після Ст. Ґрабського Бр. Войцєховський

З УКРАЇНСЬКОГО ДНЯ У СОЙМІ.

Варшава, 17. лютого 1938.

В останніх десяти роках історії польського сойму два дні записано як дні українські. Першим таким днем була дебата в соймі перед семи роками над внеском Української Парляментарної Репрезентації в справі пацифікації в нашім краю восени 1930 р., другим — дискусія у соймі 15. ц. м. над буджетом міністерства внутрішніх справ. Першу спричинили тодішні українські посли, домагаючися згідно з внеском УПР вибору окремої соймової комісії для розслідження й устійнення усіх зловживань, що їх допустилися пацифікаційні карні відділи та від уряду покарання винних і відшкодування для тих українських осіб та установ, що потерпіли внаслідок пацифікації. Довга дебата над цим внеском, у якій взяло участь чимало промовців, була суто політична, де силою річи на перше місце вибилась українська справа з нашими політичними змаганнями. На внесок комісійного референта цієї справи пос. д-ра Здзіслава Стронського з ББ польська соймова більшість внесок УПР відкинула й очевидно досі не покрито великих матеріяльних шкід, спричинених пацифікацією поодиноким українським громадянам та установам.

Другий з черги великий український день у соймі в дні 15. ц. м. викликав сам референт соймової буджетової комісії ресорту міністерства внутр. справ посол стрийської округи д-р Броніслав Войцеховський. Став він у нас голосним з часу свого недавнього виступу в буджетовій комісії з дискусії над буджетом міністерства віроісповідань та освіти, коли в безприкладний спосіб накинувся на голову греко-кат. Церкви Митроп. Шептицького і греко-кат. духовенство. Дальші подробиці і становище у цій справі цілого українського громадянства відомі. Отже передбачувано, що і на пленумі сойму 15. ц. м. пос. Войцеховський готов поновити свої атаки. Тому УПР була на це приготована. При дискусії виделеґувала вона послів д-ра Витвицького, д-ра Барана і Пеленського як промовців над адміністраційно-політичною та послів д-ра Трояна і Тершаківця над самоуправною сторінкою діяльности ресорту міністерства внутр. справ.

Пос. Войцеховський виготовив обширний реферат суто-політичного характеру, бо про справу самого буджету згадує там дуже коротко і радше мимоходом. Найбільше місця, бо аж 12 шпальт друку на шести сторінках, присвячено там українській справі. У змісті друкованого реферату є чимало гороху з капустою, багато переплутаних і невірних фактів, але загальний тон доволі пристойний і навіть з деяким сентиментом для українства.

Зовсім інакше було з устним рефератом. Тут пос. Войцеховський ударив відразу у головний боєвий тон, реклямуючи себе ним фактично як провідника польського походу проти українців, поновлюючи й подвоюючи свої нечувані напасти на Митроп. Шептицького і на наше греко-кат. духовенство, далі на „Діло" і по суті взагалі на український рух як нельояльний супроти Польщі, беручи зате під свої опікунчі крила вимираючих москвофільських могіканів як льояльних польських громадян, називаючи їх завжди старорусинами та не згадуючи ні словом, що його пупілі давно вже знайшлися в московському національному таборі.

Америки пос. Войцеховський не відкрив. Пішов витоптаними стежками старих вшехпольських корифеїв зі Львова, Стан. Ґломбінського та Стан. Ґрабського і став опікуном та оборонцем наших національних апостатів. І останні знайшли стежку до нього та до Порозумівавчого Секретаріяту суспільних польських організацій у Львові, як колись перед світовою війною знайшли її до Ради Народової Тадеуша Ценського та до вшехпольських ватажків Ґломбінського і Ґрабського і їх львівського органу „Слово Польске". Те саме огидне особисте упідлення видно у „галіцкіх русскіх" і нині. У сліпій злобі до ненависного українства докотились до того, що безцеремочно стали доносчиками у таборі наших „приятелів". Цього такого замітку не кидаємо на усіх москвофілів чи пак русскіх, знаючи, що і серед них є одиниці особисто чесні — але, на жаль, тільки одиниці.

Пос. Войцеховський свої „ревеляційні" матеріяли дістав без сумніву безпосередньо з москвофільських кругів, бо цитував їх листи, покликуючись часто на імена директора Ревізіонного Союзу Русских Кооператив Ганасевича і сеніора Ставропігії Гулау. Тими „матеріялами" мав він намір ще більше обтяжити й очорнити Митроп. Шептицького, наше духовенство, „Діло", наші установи і наших поодиноких провідних людей. Для порівняння з Митроп. Шептицьким, якого малощо не зробив комендантом диверсійних банд, кількакратно пос. пос. Войцеховський підчеркував повну і беззастережну льояльність епископа Хомишина, похвалюючи — очевидно — його недавні відомі розпорядки зі заказом для духовенства брати участь в українських світських товариствах та установах. Дісталось теж чимало і еп. Коцилковському, не кажучи вже про епископа Бучка.

Стільки вонючої грязюки не вилито ще на нас ніколи і пос. Войцеховський без сумніву здобув тут рекорд і то при явній допомозі москвофілів, що виконали тут просто службу Ефіяльтів. Не врятує загибаючого москвофільського гуртка і допомога їх сучасних покровителів у Польщі, якої сподіються як відплати за свою навіть з людського боку наскрізь нікчемну службу.

Ідея Ст. Ґрабського, що за 25 літ Польща стане польською національною (в етнічному розумінні) державою і то у 100%, віджила нанова по її цілковитому краху — в концепції пос. Войцеховського. Ріжниця тільки та, що пос. Войцеховський є дещо скромніший і вдоволяється 75%, себто бажає сконсумувати у найближчому часі коло три з половиною міліона не-поляків. На жидів він не рахує, на німців теж ні, матеріял для польської національної консумції мають доставити зі себе — як виходить з фактичного стану — білоруссини у цілости, ну — і значна частина українців.

Кажете: я роками вживаю

такого - то пудру і з нього вдоволена

Пані, не обмежуйте своєї краси перейдіть на ще кращий

ПУДЕР „МЕРІДА"

ПАВЛЬ ЕЛЬБОҐЕН.

Перстень з отрутою.

Я сидів у вагоні. Мій незнайомий сусід перейшовши з погоди на перстень, який мав на руці, сказав:

— Це старий перстень... Поправді з ним звязане тільки цікаве переживання, бо так то він ані не дуже мистецький ані особливо замітний.

І почав оповідати, як давно тому — тепер він уже скінчив 50 років — підчас одної італійської подорожі він мав нагоду купити цей перстень, а кілька місяців пізніше побачив його на руці одної дівчини, з якою ледви розстався після одної катастрофи.

„...Якби вам її описати? Вона була дуже гарна і то така, що я якстій у ній закохався. Подумайте тільки — двацять три роки! у такому віці! Я не помічував тоді її вирахованого кокетства, ні хитруватої трохи примітивної дипльоматії а бачив тільки її чудове рудаве волосся і глибоко сині очі. Я не вмів іще відріжняти справжньої щирости від фальшованої, такої, що пливе від серця, від холодно обмірковзної. Коли я оженився з нею два роки пізніше, я не міг опанувати своєї пристрасти, хоч поправді я зовсім не такий із своєї вдачі.

Минуло кілька років і я все ще переживав медові місяці. Я відрікся всіх своїх приємностей для неї, я навіть перестав курити на її домагання, я не збирав уже празюр, бо вона вважала, що вони несмачні. А при цьому вона вміла якось так мене підійти, що я вірив у її добру волю застосуватися теж до моєї вдачі. З того, що я їй давав, вона вміла буцім-то робити ощадности, вона приймала дома гостей для мого добра, вона одягалася дуже скромними засобами.

З того всього я був дуже вдоволений і наше подружжя вважали загально за зразкове.

Мої приятелі усміхалися з подивом і я приймав їх становище як річ природну. Моя пенсія постійно зростала і я почувався щораз щасливіший, що можу задовольнити високі вимоги моєї жінки, яку я щиро кохав.

Та ось трапилася подія, яку хочу передати тільки кількома словами. Я був директором відділу в одній великій фірмі. Одного дня випадково попали мені в руки листи,, які були доказом, що моя жінка вже на довго перед моїм подружжям була дуже добре знайома з моїм шефом і листувалася з ним пізніше ввесь час.

Не кажучи ні слова, страшенне схвильований у великій розпуці, я відослав свою жінку до її батьків і тоді я рішив розпрощатися з життям. Життя втратило для мене всю привабу, коли щезла з нього найважніша його спонука та окраса. Тоді я втратив нараз не тільки свою любов, не тільки ціль праці, але і саму працю, бо я негайно подякував за посаду. Усе скінчилося! Саме тепер сидячи тут у кутку, напів дрімаючи, я пригадав собі той страшний вечір, коли я приготовлявся до прощання з життям.

Я блукав понад берегом ріки, я відшукав якогось знайомого лікаря, щоб дав мені рецепту на якусь сильну отруту — він відмовив мені, — я не мав ніразу в руці зброї. Все-ж я прагнув смерти цілим роздертим серцем.

Я ходив цілими годинами по своєму мешканні і нажінець перетомлений, зовсім нестямний, звалився на килим. Коли я прокинувся якийсь час пізніше, щось на мому пальці ворухнулося: я побачив, що мій перстень відчинився в одному місці і там було малесеньке шкло з якимсь жовтим теплом. Я зрозумів, що ношу перстень з отрутою. Я вважав це за знак долі — я тримав у своїх руках смерть. Сама доля вказувала мені шлях. Один рух і я міг розпрощатися з ненависним світом.

Та тепер, коли я вже не мав перед собою ніякого виправдання і не бачив іншого виходу, я щойно почав робити обрахунок совісти. Увесь пройнятий жахом, якби спаралїжований оком отруйної гадюки, я почав питати себе: чи варт для одної невірної особи жертвувати своїм життям? Вона-ж буде тільки горда, що я для неї вмер! Чи ти не почуваєш своєї багато вищої вартости від неї?" — я питав себе і переконував, що коли вона була моїм першим коханням, то може теж бути моїм останнім... Чи можна — так я казав собі — осуджувати життя і кохання тільки через те, що перший льос який я витягнув на льотерії не приніс тобі щастя?

І ввесь лякаючися своїх намірів, я того самого вечора показав свій перстень до вогнетривалої каси, зачинивши її.

Тепер, як бачите, я ношу його знову. Ношу вже від довгих літ. Я оженився ще раз і я зовсім вдоволений. Моя жінка і гарна і має добре серце. „Чи в цьому перстені є ще отрута?" — Скажіть самі, навіщо такому скромному громадянинові як я якогось романтичного перстеня з отрутою? Тієї отрути нема там іще з іншої причини. Якось десять років тому нам занедужав пес і його треба було вбити. Я хотів заощадити йому терпінь і пригадав собі перстень з отрутою. Він випив її і коли це не помогло, виявилося, що в перстені була звичайна цукровзна вода.

Пер. а. б.

Жива у пос. Войцеховського і практика проф. Ст. Грабського — гальванізування за всяку ціну москвофільського трупа, всупереч невдачам, яких в цьому напрямі зазнав неперебірчивий у засобах боротьби з нами проф. Ст. Грабський. Отже нічого нового і новим і на майбутнє у цьому не буде, бо гальванізація зовсім певно не вдасться.

Подробиці дискусії з 15. ц. м. нашому громадянству відомі з „Діла". Зазначуємо тут тільки, що загал польських промовців і присутніх на салі не занив провокаційного становища референта, а деякі польські промовці — як передовсім пос. Войтович з львівської округи і пос. Гофман з Луцька, проховляли зовсім пристойно. З тої загальної лінії поведінки виломились тільки посли Остафін зі сяніцької, Екерт зі самбірської (оба звичайненькі собі крикуни) та Сапега з перемиської округи, що прийшли з деякою підмогою референтові. Але й у них не було надто провокаційного виступу, так що з цього погляду пос. Войцеховський був самітний.

Добру відправу пос. Войцеховському дали українські посли д-р Витвицький, д-р Баран, д-р Троян, Пеленський, Кузьмович і Целевич, з яких два останні зголосились до слова поза тими, що первісно були передбачені з нашого боку до участи в дискусії. Дискусія, що тягнулась від 10. год. ранку до 2. год. в ночі, була жива і часто дуже бурлива, зокрема в часі промови референта. Прислухувався їй увесь час преміер Складковський, що сам не забирав голосу.

До деяких справ порушених у письменному й устному рефераті пос. Войцеховського, що торкаються нас, матимемо нагоду повернутись окремо.

С. Б.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТУЮТЬ ГРОМАДЯНИ ТРЬОХ ВІРОІСПОВІДАНЬ.

В 32-ому числі „Діла" з 13-го лютого ц. р. вмістили ми у цій рубриці протест громадян Луцька проти нападу пос. Войцеховського на Митрополита Шептицького. Сьогодні додаємо, що цей протест підписали громадяни трьох віроісповідань: православні, греко-католики та євангелики. Письмо з протестом, що його надіслали до нашої Редакції, підписало 361 громадян.

ГОТОВІ ДО ЯКНАЙБІЛЬШИХ ЖЕРТВ.

Не вважаючи на великі снігові, на скликане до Сокаля у справі напасти пос. Войцеховського на Митрополита Андрея віче явилися великі маси селян, що йшли по 20 і більше кілометрів, щоб запротестувати проти зазіхань на українську греко-католицьку Церкву й маніфестувати, що вони зуміють постояти в обороні своєї Церкви та її Голови.

На вічу, що відбулося у просторій салі Народньої Торговлі, було понад 600 людей. Після реферату д-ра Чайковського та ще кількох промов, зібрані ухвалили резолюцій з протестом проти нападу на нашу Церкву та її єрархів, та з заявою пошани й вірности Ексц. Митрополитові. Ця заява кінчиться: „Ми готові до якнайбільших жертв, щоб уртимати єдність українського народу з його Церквою та її Єрархами".

ПРОТИ НАПАСТИ НА КНЯЗЯ ЦЕРКВИ.

Громадянство Рогатинщини, зібране на спеціяльній нараді 9-о лютого ц. р., рішило запротестувати прилюдно проти напасти на нашого Князя Церкви та висловити найглибшу пошану і вірність Ексц. Митрополитові.

Того самого дня у парохіяльній церкві в Рогатині пятьох священників, а саме: оо. Давидович, Кудрик, Колодзінський, Гаврик і Кіржецький відправили урочисту Службу Божу в наміренні Ексц. Митрополита. Проповідь виголосив о. радн. Кудрик. Церкву виповнили по береги громадяни Рогатина і повіту.

Духовенство рогатинського деканату на спеціяльній конференції 11-го лютого ц. р. запротестувало проти виступу пос. Войцеховського.

В неділю, 13-го ц. м. у всіх селах рогатинського деканату відправили Богослуження в наміренні українського народу і Ексц. Митрополита. Підчас Богослужень були відповідні проповіди.

З рогатинського повіту відійшло дуже багато телеграм та писем до Ексц. Митрополита з висловами відданости і прив'язання.

ЗАЯВА „ОРЛІВ".

Українська молодь, зорганізована в Товаристві „Орли", вислала з приводу напасти пос. Войцеховського письмо до Ексц. Митрополита з заявою готовости „з повним відданням та пожертвуванням стояти в обороні нашої святої Церкви та цілому українському народові дорогої Особи Митрополита".

Письмо кінчиться: „Одночасно прохаємо ласкаво прийняти вислови нашої найщирішої вдячности за все неоціненне добро, що ним Ваше Високопреосвященство так щедро обдарили нашу Церкву й нарід і саме задля цього вже нераз зазнали великих прикрощів та терпінь. Хай Господь допоможе нам цю вдячність засвідчити чином".

Дві вдачі в одній людині.

Вже великий грецький фільософ Платон звернув увагу, що в людині є дві вдачі. В одним із своїх діяльогів описує це явище у прегарнім звороті, який не забудуть ніколи напевне ті, що колись вчилися греки. Душу людини — каже Платон — тягнуть дві пари коней. Одна — це чорні коні, що прямують постійно вдолину, друга — білі коні, що тягнуть душу все вгору. Мудра людина повинна вважати, щоб чорні коні не стягнули його забагато вдолину, де панує темрява і терпіння, закроплювані тільки час-до-часу сумнівною насолодою.

Багато письменників пробували нераз розв'язати у своїх творах той таємничий вузол про подвійну вдачу людини. Одначе, здається, що таки найкраще і найпопулярніше пояснила це цікаве явище пісенька, яку всі знають; вона зачинається словами:

„Я хотілаб та боюся..."

Ці слова в устах жінки не здивують нікого, одначе здивує нас, коли подібний душевний острах почуємо в уст грача, котрий каже: „Так, я хотів би виграти та боюся рискувати гріщми на льос". І саме тут, як в казки виходять славні платонівські коні. Білі коні тягнуть вгору, в невідоме щастя, чорні коні — стають дубом на місці і кличуть: „Не купуй, бо шкода грошей." Щойно, коли на погорджений льос впаде виграш, розпачають, отроюють себе або дістають помішання клепок. А все це тому, що не памятають безсмертних рад Платона, який казав уважати, щоб чорні коні не загнали його життєвого возу на мілину зайвої розпуки.

Маючи льос у руці, можеш мріяти скільки хочеш, можеш вибирати для себе бажання, які тільки винайде фантазія. Чи-ж нічого не вартують ті сни про величину і багатство, про вигадливу обстанову для свого нового мешкання, про прегарні краї і райські острови, де справді можеш поїхати, коли виграєш. Білі коні приносять емоцію, якої не заступить найбільш фантазійний фільмовий образ. Ці чудеса зможеш оглянути, але — не маючи льосу — не матимеш ніякої надії її здійснити. Дивишся мов голодний крізь шибу на полумиски, повні лакоминок.

Однак зовсім інакше почуває себе людина, коли має льос, цей конкретний задаток на кращу будучність. У тягненні першої кляси сорокпершої Клясової Льотерії може здійснити свої мрії.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 29. Понеділок, 20 (8) лютого 1888.

„СЕНАТ БОЇТЬСЯ РУСЬКОГО СЕПАРАТИЗМУ".

У віденському парляменті обговорювали урядовий проект нового закону про академічні товариства та збори. „Проти проекту нового закону — писало „Діло" — виступила взагалі німецька лівиця, ведена духом лібералізму; за законом, а радше за тим, щоб відіслати його до шкільної комісії, стануда сильною фалянгою вся чесько-польсько-клерикально-шляхотська правиця з винятком молодо-чеських послів. Так званий „руський клюб" зсолідеризувався — розуміється мовчки — з правицею".

Цей проект підпасав академічну молодь під строгий поліційний нагляд; академічні товариства залежались від указів університетського сенату; в публичному й національному житті університетська молодь не моглаб брати участи; взагалі новий закон відібрав би університетській молоді всі громадянські права.

„Для нас русинів — писало „Діло" — новий закон був би удвоє прикрий. Наша молодь не тільки підпалаб під строгі його правила взагалі, але хто знає, чи істнувалоб у нас яке академічне руське товариство, якби мали рішати про те сенати обох університетів, в яких польський елемент находиться в переважі. Без того закону доживаємо вині сумного явища, що руська молодь краківського університету не може звязатись в окреме товариство тільки тому, що сенат боїться руського сепаратизму. Здається, що при новому законі настав би всюди утрапізм і русинам велиліб міститися в польських товариствах".

НЕДОСТАЧА КНИЖОК.

Дописувач зі Снятинщини Клим О. пише: „Читальні у Снятинщині якось живуть, а навіть, мило мені це стверднти, підготовляється основання трьох нових. Тільки біда, що для наших „читальників" починає уже недоставати духового корму, бо теперішня подаж не заступає уже попиту. Дається відчувати особливо недостача легких белєтристичних книжок. Товариство „Просвіта" видало торік тільки дві книжки того роду: „Сагайдачного" і „Календар" — на всякий випадок за мало. „Батьківщина" почала цього року подавати белєтристичний фейлєтон, — але і того ще замало. Народ по читальнях раз-у-раз допитується за повістями, розпливається над „Захаром Беркутом", „Панськими жартами" — а тимчасом матерільні засоби читальні рідко позволяють на закупно таких дорогих книжок. Чи не добре було би, щоби „Просвіта" поширювала такі книжки? Набуті нею „Галька Острожська" і „Шляхта ходачкова" дуже надаються до цієї цїли".

ПРОВІД „НАРОДНЬОЇ РАДИ".

На засіданні Виділу „Народньої Ради", якої головою став д-р Олександер Огоновський, вибрали заступником голови (пос. Романчук уступив з цього становища наслідком смерти дружини) о. Олександра Стефановича, секретарем д-ра Костя Левицького, скарбником дир. Василя Нагірного.

ВЛАСНІ СИЛИ.

Гончарі з села Глинсько під Жовквою ухвалили під проводом громадського начальника Василя Щура, що ніхто з них більше не піде до коршми і нічого в коршмі не купить, а замість того вирішили основати свою власну крамницю і виставити громадський дім, де має приміститись також читальня.

„Небезпечна демагогія у варшавському соймі".

Під таким наголовком помістив німецький офіціоз „Фелькішер Беобахтер" з 18. ц. м. більшу замітку, де описує відомі соймові виступи посла Войцеховського та реакцію українських послів з таким коментарем, видрукованим товстим друком:

„Вчорашне засідання польського сойму виразно підкреслило необхідність сильної руки в Польщі. Наради над буджетом міністерства внутр. справ виповнили виключно дебати над меншинними справами, що зводились до демагогії. Слід підмітити, що посли до сойму вибрані за згодою уряду і що вони здебільша займають відповідальні пости в публичному житті. Розбіжність між доброю волею Варшави і практикою місцевої адміністрації є дуже маркантна."

Оцим повідомляємо вічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канаріенфогель" веду тепер сам підприємство торговлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 82 (pir вул. Сербської 15) під власною реєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канаріенфогель у Львові

Тел. 285-69.

Подячи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

7—10

Літературна сторінка.

Клясична Греція і сучасність.

(Михайло Посацький: „ГРЕЦІЯ — УСМІХ ЖИТТЯ").

Маємо прегарну книжку про Грецію — неподібну до тих, з яких казали нам учитися ані до тих, в яких автори показували своє велике знання старовини, залишаючи нас байдужими і до їх знання і до їх захоплення Грецією. Автор цієї книжки немовби замкнув своє ціле життя вчителя грецької мови одним поглядом на себе і на світ довкола. Він писав її із внутрішньої потреби, мало думаючи про те, чи вона матиме багато читачів і чи вона подібна до інших книжок на ту саму тему — і це її перші прикмети.

Коли ми були в VI-ій чи VII-ій гімназійній, до Бережан прийшов на вчителя, здається, на свою першу посаду, Михайло Посацький. Ми знали його тоді мало, бо він уже тоді, навіть у тих товариських Бережанах — де ветерани-гімназисти, вчителі, судді, поліцаї, шинкарі та комінарі дружньо здоровкалися на вулиці — він любив самотність і щодня проходжувався по місті та за містом сам, наче чужинець. Зате коли ми мусіли приготовити до матури грецькі тексти зпоза шкільної програми, єдину повну збірку „бриків" до грецьких авторів позичив нам по джентельменськи проф. Посацький.

Кілька років після війни мені доводилося нераз зустрічати проф. Посацького у Львові на далеких проходах по місті і за містом. Як і колись, він щодня проходжувався кілька годин денно, то купаючися у міській юрбі на Академічній, то втікаючи від міського гомону в напрямі рогачок. У часі, коли молодь і старші захоплювалися всілякими спортами чи тільки малпували спортову моду, він наслідував перипатетиків — від думок ходив і від ходанини думав. А на вакації, за зібрані за рік ощадности, виїжджав у світ оглядати незнані країни.

Раз оповів мені М. Посацький пригоду, яку мав у Скандинавії, коли вибрався в товаристві кількох осіб човном на море; буря загнала човен далеко від напрямку подорожі і подорожники пережили яких 20 днів між життям і смертю. Вислухавши короткого опису, я заохочував проф. П—ого списати свої враження. Він відмовлявся, виправдуючися, що писати не вміє, не любить і що зрештою це нікому непотрібне. Але коли за якийсь час „Діло" принесло кілька фейлетонів із цієї пригоди, нездин читач висловлював жаль, чому саме такі люди, що так багато пережили і вміють це так живо передати, пишуть у нас рідко. Після цього прийшли враження М. Посацького з Еспанії та Ісляндії, але вони були рідкі та короткі, рідші та коротші, ніж його мандрівки на чужину.

Факт, що М. Посацький написав аж цілу книжку про Грецію, можна пояснити не тільки тим, що він оглянув країну, якої мову та найславнішу добу бувальщини студіював ціле життя. Прирівнюючи сучасну Грецію до тої, якої мистецтвом і культурою ми годувалися у наших клясичних гімназіях, він не міг омминути гадок про сучасну европейську культуру і давню — грецьку. Адже саме тепер раз-у-раз повторяють фрази про перевихування одиниці та народу і як поруч цих фраз виглядає дійсність — смішно згадувати.

Не можна М. Посацькому зробити більшого компліменту, як той, що він самостійно дійшов до неодної думки, яку находимо у великих напевне нечитаних ним письменників, що роздумували про ріжні типи культури. Жорж Дюгамель у своїй „Щирій географії Европи" та Франк Гарріс у своєму великому життеписі „Моє життя і мої любови" зазнають в Атенах дуже споріднених вражінь.

Така часта у книжці М. Посацького нехіть, навіть ненависть до шкільної та книжкової мудрости є вислідом щирого та глибокого розчарування, що книжки замість наближувати сучасну людину до розуміння життя та мистецтва, віддалюють її від них. „Греція — усміх життя" зупиняється на головній проблемі: як погодити красу з правдою. Досить поглянути на сучасний світ, щоб ствердити, що естетика і мораль грають у ньому дуже малу ролю. Ми далекі від них не менше, як від Греції.

Книжка М. Посацького замітна у нас появи і з чисто літературного погляду: — вона є доказом, що навіть той, хто не вчився ніколи писати для друку, починає писати цікаво та ясно, коли має щось сказати.

м. р.

Лист письменниці до жюрі.

Наталя Холодна-Лівицька нагороджена цього року за збірку „Сім літер", прислала до жюрі „Т-ва письменників і журналістів" листа такого змісту:

„Високе Жюрі!

Великою радістю була для мене звістка про те, що і мої скромні зусилля на літературному полі відзначено і нагороджено.

Ця нагорода має для мене подвійне значіння: як для поетки і як для українки. Як поетка тішуся нею тому, що вона додає мені віри у власні сили і заохочує до дальшої праці. Успіх і признання потрібні письменникові, як сонце і повітря.

Як українка радію тим, що цю нагороду признано мені у Львові, як столиці тієї землі, що стала мені така близька й кохана, як моя далека прекрасна Полтавщина, — тієї землі, яка допомагає мені забувати про гіркість. Тому подвійна і моя подяка, яку з цілою щирістю пересилаю..."

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів СПЕДИЦІЯ, ПОСИЛКИ

ГАРМА

Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

Література і мода.

Відомий французький критик і фільософ Жіліен Бенда написав недавно цікаву статтю на тему: „Чи мистецтво йде за модою, чи мода за мистецтвом?" Він звертає увагу, що це питання зводиться до іншого: чи смак даної доби формує артиста чи теж артист змінює на смак своєї доби? Ясно, що дуже великі творці вливають на свою добу, а малі піддаються їй. Ознакою великого письменника (думка франц. критика Фаге) є те, після нього починають писати зовсім інакше, ніж перед ним. В історії мистецтва — літератури, малярства і музики — є сотні прикладів, що за 50 чи 100 років загал починає розуміти твори незрозумілі для їх сучасників.

„Є два роди письменників — каже Бенда: — одні пишуть тому, що є люди, які відчувають потребу витворювати нові гарні форми, гарні ритми, гарні звуки, інші тому, що кожна доба відчуває потребу якось висловити себе. Перші можуть творити речі вічні, другі засуджені на те, що передають тільки враження їх доби. Зовсім зрозуміла річ, що тих других є багато більше і що більшість епох не має інших творців, бо, живши, як багато написали люди з'їд віків і як мало є між ними справді гарних творів".

Факт, що більшости подобаються тільки автори всім зрозумілі йде зовсім природно в парі із другим явищем, що на місце цих загально шанованих і авдиторіюваних авторів приходить у найближчій добі такі самі інші, відбираючи попередникам місце. Нерідко навіть другорядні письменники залишають сторінки, які витримують натиск дальших в'ків. Вони творять тоді у хвилинах незалежних від усього поверхового, тимчасового.

Літературна Хроніка.

ПО СМЕРТИ К. Г. РОСТВОРОВСЬКОГО.

Відомий польський драматург Ростворовський, що сам хоротко був членом Польської Академії, зрікшися цього становища у зв'язку з „вавельським інцидентом", не залишив по собі драматурга, що підсилював би репертуар польських театрів творами високого лету, як це колись робив Виспянський. Саме з приводу його смерти у критиці виринуло питання, чи його можна було вважати за наслідника Виспянського. Після смерти Виспянського драматургами були тільки другорядні таланти як Кіпкоцевський, Шанявський, Грубінський і Седлецький, тимто легко було Ростворовському заняти між ними найвищеве місце. А проте всяко, що ані його „Калігула" ані „Юда" ані „Страшні діти" ані „Антихрист" не мають у собі таких прикмет, щоб вони могли своїми ідеями або оригінальною формою відограти переломову ролю. Його пятос у драмі завдувався завжди романтичний і поневолюючий театр. Правда, що він і тепер не має наслідників. Польські театри не мають нікого драматурга в роді Ніци, Пшибишевського або Жапольської. Їх заступають автори ревій і репортажів.

ЗАГРЕБСЬКИЙ ЖУРНАЛ ПРО МОЛОДОГО УКРАЇНСЬКОГО НОВЕЛІСТА.

У загребському журналі „Омладіна", що виходить уже 21 рік, находимо у числі 4. з 1937 переклад новелі Василя Ткачука „Золоті дзвінки", зробленої Антоном Іваліюком. До неї додана дуже інформаційна стаття про дві збірки нашого молодого новеліста „Сині вічки" і „Золоті дзвінки".

ЮГОСЛАВЯНСЬКІ НОВИНИ.

— Білгородська „Політіка" розписала анкету з питанням: „Що ви читаєте найохотніше?" З 20.000 відповідей — 11.600 упало на повісті та оповідання, 2000 на політику та соціологію, 1800 на інші наукові твори, 900 на подорожі та всякі варіяти, 600 на фільософію, 500 на поезію, 250 на економічні теми і 200 на пісні. Дуже характеристичне явище, що між югославянами багато більше студіює фільософію, ніж читає поезію. З іншої статистики знаємо, що в минулому році вийшло у Загребі 607 книжок, з чого 500 припадає на красне письменство та наукові праці. Найбільше читаною в році книжкою була свіжо перекладена повість Горького „Мати", з якої розпродали 8000 примірників. Крім цього при кінці року вийшов цей переклад ще карликом у Білгороді, також дуже популярний. З деяких літературних новин поодинокі книгарні продають по кільканасят примірників.

— 12-го п. м. помер у Білгороді письменник Момчило Настасієвич; він мав 44 роки, був гімназійним учителем, студіював французьку мову. Видав збірку поезій „Із тамних вілєта", мельодраму „Медіолянцько благо", драму „Недозвані" і збірку поезій „Пет лірских кругова".

— Югославянський повістяр Александер Гюрін видав свою третю повість з часів останньої війни „До перемоги". Є це переживання сербського старшини в другій добровольчій дивізії сформованій у 1916 р. в Одесі, що попала у вируч революції. Сербські воїни замкнені північним морем не могли вернутися на сербський фронт до Салоніки безпосередньо мусіли вибрати дорогу через Сибір.

ВРАЖІННЯ СЛАВНОЇ ЛЕТУНКИ.

Свіжо появилася книжка, що має більше успіху, ніж численні повісти відомих письменників. Це враження з перельотів відомої англійської летунки Амалії Іргарт, які вона помішувала у „Дейлі Телеграф" і „Морнінг Пост". Тепер вони обробилані у книжку зі сумним заголовком „Останній лет". Вона обривається несподівано перед відльотом в Лей у Новій Гвінеї, як і несподівано обірвалося життя цієї сміливої молодої жінки — жертви рекордів. Її переліт довколя світу був дуже дбайливо підготований, але почався фальшивим стартом у протилежному напрямку. Іргарт відлетіла в Сан-Франціско, через Новий Орлеан до Прамлії, звідти до Дакару, понад африканський континент, а Червоного Моря одним махом до Карачі, далі в Рангун, ну до Бангкок, до Сінгапуру та Австралії. У Новій Гвінеї вона свою добачила Тихий Океан, який залишила у Сан-Франціско. Дуже цікаві ті сторінки, де вона оповідає про свою бездротну розмову із своїм чоловіком, що був у Гонолулю, а вона під небом над Тихим Океаном. Критика звертає увагу, що щоденник літературно дуже слабий, але — не можна домагатися щоб молода жінка володіла так само добре пером, як літаком.

ПАМЯТНИК НЕВІДОМОМУ ПОЕТОВІ.

У Франції вибудують памятник авторові „Пісні про Роланда" на тому місці, де проходить головна дія цієї геройської поеми, одної з найкращих в усесвітній літератури. Є це в баскійському краю коло міста Сен-Жан-Пя-де-Пор, куди проходили тисячі прочан і велика армія Цезаря, Карла Великого та Наполеона.

Присилайте передплату!

Сторінка без політики.

Адмірал Бльох.

Головним командантом американської фльоти на Тихому Океані став адмірал Кльод Бльох. Він прийшов на місце адмірала Артура Гепберна, який пішов на емеритуру. Новий командант военної фльоти Злучених Держав — жид. Його номінація — це подія, яка не мала ще прецеденси у фльотах Европи и Америки.

Адмірал Бльох уродився в 1877 р. Замолоду вступив він до фльоти, брав участь в еспансько-американській війні та у здавленні повстання боксерів у Китаю. Бльох є старим приятелем президента Гувера, який недавно сказав до нього таке:

— Якщо не помиляюся, то ви перший, після Ноя, адмірал жид?

— Якщо не брати під увагу 12 покоління Ізраїлевого — відповів Бльох.

На думці мав Бльох поширену в англо-саксонських краях легенду, що мовляв англійський нарід походить від 12 покоління Ізраіля. Те покоління, вигнане з Палестини, попало кораблями і Середземним Морем та попри береги Атлянтійського океану добилося до Валії.

Ця легенда каже, що матірю першого англійського короля була жидівська княжна.

І справді у Валії знайшли величезний камінь, якому довгі часи приписували якесь боже походження. Геольогічний склад того каменя, невідомого в Англії, дуже подібний до грунту Сирії і Палестини.

Ось стільки подає закордонна преса про цю нову номінацію.

Про жидівське походження деяких англійських лордів, знаємо вже віддавна. Також і те, що найчільніші державні місця в Америці обсадили жиди, доходить час-до-часу до нашого відома. Одначе номінація начальним командантом американської военної фльоти жида є справді незвичайно маркантною подією і доказує, яку велитенську силу уявляє собою міжнародне жидівство.

Король волоцюг.

На пароплаві „Вашінгтон" приїхав 11. ц. м. до Льондону Джеф Дейвіс, славний „король волоцюг".

Серед волоцюг цілого світа користується Дейвіс не лиш величезною популярністю, але й великим пошанівком. Назви „король", що він присвоїв собі кілька літ тому, ніхто не береться оспорювати. Він заслужив собі на цю назву за час свого довгого життя.

Замолоду Дейвіс був волоцюгою, т. зв. „хобо". Так називали в Америці таких людей, що не мали ні точно означеної професії, ні місця побуту. Дейвіс, меткий і проворний відзначався великою фізичною силою та скитався із одного стейту до другого, відбував довгі подорожі, приміщуючися під вагонами або у вантажних вагонах, нераз попадав у сутичку з кондукторами й поліцією, але ніколи не замішався до ніякого злочину. Він був типовим волоцюгою-убогим, який жив із милостині і з доривочних заробітків.

Його популярність виросла до величезних розмірів, коли він дістав зовсім несподівано мало що не мілионовий спадок. Багатство не змінило ні трохи вдачі Дейвіса. Він остав таким самим доорим товаришем-волоцюгою, як і передтим, коли жив у нужді.

Він створив допомоговий фонд волоцюгам, на випадок недуги, вибудував у Злучених Державах кілька захистів для бездомних подорожних, де волоцюги можуть дістати ліжко й харч і вкінці Дейвіс зорганізував перший міжнародній конгрес волоцюг, на якому одноголосно проголосили його „королем волоцюг".

Саме минулого тижня Дейвіс приїхав на черговий зїзд волоцюг, який відбувається на одному з передмість Льондону.

Химерне щастя.

До міської лічниці в Міляно привезли недавно 68-літнього нуждаря на прізвище Антонїо Альметті. У тому нуждарі пізнали з важким трудом колишнього короля моди, який у паризькому світі грав колись таку визначну ролю.

Альметті приїхав як молодець зі Швайцарії до Парижа і там здобув нагороди на славній із кравецтва та моди, вулиці де ля Пе. Його креації звертали на себе загальну увагу. Альметті був між іншим винахідником спідниці-штанів. У молодого кравця одягалися: славна французька танцюристка Містінгет, італійська співачка Тетрацині, американські мільонерки, пані з королівських домів, зірки паризьких театрів і театриків — словом одягалися в нього всі, що належали до т. зв. паризького світу або... півсвіту.

Та щастя химерне, хоч спершу усміхалось до нього і обсипало його щедро дарами долі, згодом відвернулося. Інтереси пішли чимраз гірше, крім того Альметті важко занедужав. Прибитий неуспіхами Альметті мусів покинути Париж і як безробітний перейшов кордони рідного краю. Його величезне колись майно так розплилось, що Альметті не міг собі навіть запевнити побуту в лічниці.

Ріжнокольорові дороги.

Британське міністерство будови доріг переводить тепер цікаві досліди над забарвлюванням автомобільних шляхів, щоб устійнити, який кольор надається найкраще на ніч і найменше перешкоджує вдень.

Сірі дороги доволі небезпечні вночі для автомобілістів, бо при світлі автомобільних рефлекторів не завжди виразно зарисовується край дороги, який зливається з темнотою окруження.

Біла поверхня не має цієї хиби. Вона дає автомобілістові ясні й добре видні границі дороги. Та її непригожість у тому, що білий кольор відбиває світло рефлекторів і осліплює автомобіліста. Тому невигідно означувати дороги білою фарбою.

З тої причини рішили випробувати інші кольори: червоний, жовтий і рожевий. Край дороги значитимуть чорною смугою, яка найкраще буде відділювати поверхню покриту фарбою, або залиту бетоном, забарвленим у відповідний кольор.

Драма на морі.

Англійські часописи принесли вістку про страшну драму, яка трапилася перед кількома днями у Сідней.

Американський кружляк „Люївіль" перебув у Сідней кілька днів і відїздив із поворотом. Мешканці міста гаряче приймали американських гостей і неменше гаряче прощали їх. Група ентузіястів рішила супроводити американський кружляк аж до виходу в океан. На невеличкий пароплав всіло 175 людей з орхестрою. З обох кораблів безупинно вигукували до себе „ура".

Виплив із сіднейської пристані дуже небезпечний для суден. Хвилі розбиваються з величезною силою до скель і менші кораблі мусять незвичайно обережно маневрувати, щоб їх хвилі не перевернули й не викинули на скелі.

Перевантажений малий пароплавик не видержав проби й перекинувся. На пароплаві грала поліційна орхестра. Полісмени кріпкі й витреновані люди кинулися рятувати тих, що гонули. Їх завдання було дуже важке, бо та частина пристані аж кишіла від акул. Також багато моряків з „Люївіллі" кинулися в море помагати полісменам у рятунковій акції. Більшу частину пасажирів вирятували. 145 людей налялося лиш доброго страху. З води витягнено 6 трупів. 24 пасажирів пропало. Всі вони стали здобичею акул.

Чи маєте вже народній стрій?

Пригадуємо, що вечір народньої noшi вже близько. Вже час розшукувати вбрання, подбати за відповідну обуву та інші подробиці. У стародавніх скринях скривається неодин скарб. Тільки видобути його на світло денне! Витаємо всякі строї. Сільські чи міщанські, обрядові чи буденні.

Та хто не має змоги сам роздобути строю, може випожичити його в кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові. Тут є багатий їх вибір. Та з огляду на скількість охочих, просимо забезпечити собі стрій якнайскоріше.

Але незалежно від того який він буде, треба його раніше зголосити в кооп. „Українське Народне Мистецтво" у Львові. Для порядку показу це конечне Кожний стрій має інші прикмети та своєрідности. Щоб його добре пояснити, треба плян показу устійнити заздалегідь.

ЗАРУЧИНИ МІС ІШБЕЛЬ МЕКДОНАЛЬД.

Льондонські часописи подали на чільних місцях сенсаційну вістку про заручини міс Ішбель Мекдональд, дочки б. англійського премієра, який недавно помер.

Дочка колишнього премієра, яка працювала у свого батька як секретар, виходить замуж за кімнатного маляра Нормана Рідлі.

Панна Мекдональд кинула вже рукавичку з визовом свому громадянству ще тоді, коли за життя батька купила собі придорожну гостинницю Пльовін у Спіні і стала там господарити. Одним із перших її клієнтів був саме кімнатний малар Норман Рідлі, який заходив туди вечорами випити шклянку пива і заграти партію доміна.

Згодом міс Ішбель віддала йому якусь роботу в домі та в городі і між ними почалася приязнь, яка згодом переродилася у любов. Недавно міс Ішбель їздила разом із Норманом у гості до своєї сестри, яка замужня за лікарем.

Міс Ішбель Мекдональд уже немолоденька — має 34 роки. Її вибранець має теж стільки літ.

Минулої неділі відбулися заручини. Ціле містечко ладиться до весілля, яке мають відбути незвичайно величаво. Родина молодої погодилася на її подружжя.

Очевидно, що Норман Рідлі не покидає своєї професії. Він по давньому буде малювати стіни, лякерувати вікна й дахи, „декорувати" мешкання, обклеюючи їх тапетами. Міс Ішбель Мекдональд рішена зі свого боку далі вести свою гостинницю. Старий дім наново помалюють і поруч вивіски харчівні появиться друга вивіска з написом: „Декоративно-малярське заведення Нормана Рідлі".

ПОМЕРЛА СЛУЖНИЦЯ ПАПИ.

Минулої неділі померла у Ватиканській палаті служниця Папи Теолінда Бансі. Покійна мала 66 літ. Ще дівчиною вступила вона на службу до дому Ратті, служила матері папи аж до її смерти, відтак доглядала мешкання папи Пія XI.

Та ця праця виявилася для неї за важка. Папа визначив їй пенсію і примістив її у Францісканських монахинь. Коли старушка занедужала, папа велів її привезти до Ватикану, де теж вона й померла.

ВЕСЕЛЕ.

З ЖИТТЯ РОТШИЛЬДА.

Одного разу грав Джемс Ротшильд з Талеранлом в карти. В часі гри впав Ротшильдові на підлогу люїдор. Ротшильд починає його шукати і скиляється під крісло. Тоді Талеранд сягає до кишені, виймає 500-франковий банкнот, запалює його до свічки і каже:

— Чи можу вам посвітити?!

*

Мадонна Петра, жінка Дантого підчас походу по Фльоренції, стрічає свою приятельку, яка її питає:

— Що я виджу? Мадонно Петра, ви в такій годині на проході?

— Ну що-ж, мадонно Юліє, мій муж робить тепер в хаті „Пекло".

ПОГОДА І РАДІО.

— Глянь, як на дворі лле. А радіо вчора заповідало прегарну погоду.

— Я вже тобі нераз казала, що мусимо собі справити новий радіоприймач.

З промов українських послів.

В дискусії над буджетом міністерства внутрішніх справ на пленарному засіданні сойму у вівторок 15-го ц. м., що дістав назву українського дня, промовляло сімох українських послів, а саме: пп: д-р Степан Витвицький, д-р Степан Баран, Гриць Тершаковець, Зиновій Пеленський, д-р Корнило Троян, Володимир Кузьмович і Володимир Целевич.

ЧИ ПОСОЛ ВОЙЦЕХОВСЬКИЙ МАВ ДОБРУ ВОЛЮ?

Промова посла Володимира Кузьмовича на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства внутрішніх справ.

Посол Кузьмович, як це сам сказав на початку своєї промови, забрав слово, щоб спростувати деякі дані, що послужили пос. Войцеховському до його замітів під адресою греко-католицької Церкви. Пос. Кузьмович підкреслив, що на доказ всього, що скаже, має документи.

Про закиди у справі „Діла" пос. Кузьмович сказав:

„П. пос. Войцеховський твердить, що правосильним присудом ствердженo, немов би Митрополит субвенціонував „Діло". Це твердження неагідне з фактичним станом. Фактичний стан речі такий: У „Русскому Голосі" з дня 28. XI. 1937. появилася стаття, підписана якимсь п. Ганасевичем, у якій були „ревеляції" про субвенціонування „Діла". І було там сказане, що „Діло" має 13.000 власного капіталу і 223.000 зол. довгу. В іншому місці тієї статті було сказане, що „Діло" дістало субвенції з церковних фондів і то з тих, які постали з парцеляції церковних грунтів. На це „Діло" відповіло у статті п. н. „Клевета і брехня", за яку його заскаржили до суду. Судовий оборонець „Діла" сказав, що 1) цієї статті не писав відповідальний редактор, 2) що відповідальний редактор, хоч не писав тієї статті, перевede доказ правди з білянсу кооперативи „Діло", затвердженого Ревізійним Союзом і з ревізії. Так само запропонував цілу низку свідків. Суддя станув на формальному становищі, тобто сказав: „Тому, що відповідальний редактор не писав статті, не допускає доказу правди" і за пресове переступство покарав його 50 зол. кари. Стверджую, що мериторично цієї справи в суді не розглядали, це значить, посол Войцеховський не може опирати своїх тверджень на речах, які не були мериторично доказані. А на підставі судового присуду він ствердив, немов би ці фонди „Діло" дістало від Митрополита".

У дальшій промові пос. Кузьмович заявляє, що не має змоги перевірити, які факти мав пос. Войцеховський на думці, коли робив закиди українському духовенству. „Але запитую — говорив промовець — чи не було ніколи у Польщі процесів проти римо-католицьких духовників? Відомо мені, що на Поморю були такі процеси за невідправлювання Служби Божої на честь маршала Пілсудського. Були такі речі, але чи на підставі цього можна генералізувати заміт проти цілого римо-католицького духовенства? У нас трапився прикрий факт: коли один священник підчас Служби Божої, на якій був присутній представник війська, капітан, звернув капітанові увагу, щоби він не стояв тоді, коли всі інші клячать, по Службі Божій капітан ударив його в лице. Чи з цього може хтонебудь витягнути консеквенції у відношенні до польського війська? Ніхто не може чогось подібного зробити, бо не можна одного чи навіть 7-ох фактів генералізувати. Мені відомі жалогідні випадки, що римо-католицький священник ударив греко-католицького священника у школі. Але чи хто зробив би з цього заміт проти римо-католицького духовенства? Ніколи. І тому це своєрідний спосіб, коли пос. Войцеховський на підставі 7-ох фактів эперед 8—9 літ домагається ревізії Конкордату.

Після того пос. Кузьмович обговорив докладно справу Йордану, тобто представив, як воно було досі, чого домагалося військо, та яку відповідь дав на це український епископат. „Стверджую — говорив пос. Кузьмович — що перед війною так само у святі латинського Божого Тіла брало участь військо. Тепер у тому святі військо не бере ніякої участи і з того приводу польська сторона не має ніяких претенсій до війська, хоч ці претенсії має до нас з приводу свята Йордану".

Пос. Войцеховський заявив був у своїй промові, що тільки бажання прослідити цю справу до глибини приневолило його до того, щоб представити її в соймі.

„Я запитую — говорив пос. Кузьмович — чи не краще булоб, якщо п. Войцеховському йшло про фактичний стан справи, запитати нас про те у товариському колі, бодай у цій регіональній групі, яка існує від двох літ і ні разу не зібралася? Ми були би радо все вияснили, представили всі документи і маю враження, що якщо пос. Войцеховський мав добру волю, був би зробив не так, як зробив. Мені здається, що тим способом не розвяжемо справи, тільки її заплутаємо. (Оплески на українських лавках.).

НОРМАЛІЗАЦІЯ ВІД СВЯТА І НОРМАЛІЗАЦІЯ ВІД БУДНЯ.

Промова посла д-ра Корнила Трояна на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства внутрішніх справ.

На початку своєї промови, в якій обговорював справи самоуправи посол Троян відповів на промову пос. Войцеховського. Коли пос. Войцеховський заявляється оборонцем нормалізації, то він має на увазі нормалізацію від свята. „А я хочу — говорив пос. Троян — нормалізації від будня. В будень хочу говорити з п. Войцеховським і в цей будень хочу побачити, що український робітник має працю, хочу побачити, щоб українському рільникові приділили трохи ріллі, тієї землі, з якої він їв би хліб. Що український інтелігент також працює, пішов на урядовця чи то державного чи в самоуправі на самоуправного функціонара. Я хотів би, щоби також мій нарід діставав свої школи всіх типів. Я хотів би, щоби ми зговорилися разом та узгіднили ці речі від неділі до суботи, а ясно, що коли ми цілий тиждень, у ці будні будемо говорити з п. Войцеховським, то не розстанемося і в неділю і разом будемо святкувати. Не зачинаймо від того, чи маємо йти на свято Товариства Школи Людовей? Зачнім від того, щоби що дуже важку проблему розвязати між нашим і вашим громадянством!"

ЗА НАЗВУ: ГАЛИЧИНА І ГАЛИЦЬКИЙ.

З промови посла д-ра Ст. Барана на пленарному засіданні сойму 16. ц. м.

Перед кількома днями цензорська влада при городському старості у Львові стала конфіскувати українські часописи у Львові за вживання слів: „Галичина" і „галицький". Звертаю увагу високої Палати, що ця назва історична. Вона існувала й існує і цього факту не може заперечити ніхто з поляків. Ніхто теж не може заперечити історичного факту, що до половини XIV. ст. (до року 1340) існувала окрема самостійна Галицько-Володимирська Держава, що обіймала більш-менше майже в цілости ті українські етнографічні землі, що є нині в межах польської держави. Ця назва є для нас назвою історичною. Зрештою донедавна назви „Галіція", назви латинської зі слова „Галич", ужинали й поляки. Нема ніякого закону в польському законодавстві, що скасував би цю давню історичну назву і тільки через звичайне ужинання прийшла недавно у поляків назва „Малопольска".

Досі було так у практиці, що ми ужинали і мали та маємо право ужинати нашої історичної назви. Тепер ця назва матиме свій хід і в ресорті міністерства справедливости, бо коли виконають ті погрози, що їх дав львівський цензор українським редакторам, то можуть зайти випадки, що забере голос дотично цієї назви прокуратор і суд, отже органи, підчинені міністерству справедливости.

Для нас є важною річю, щоб не було репресій у повищій справі. Беру аналогію з польської історії, з історії польських займанщин. У пруській державі польські етнографічні землі називано Остмарк, таксамо як польські етнографічні землі в Росії названо: Привисляньский Край. Однак ніколи не було того, щоб пруська цензорська влада в Познані, або російська цензорська влада у Варшаві конфіскувала чи грозила тим полякам, які свої етнографічні землі називали тоді там Познанщиною або Конгресовим Королівством. Це було вільно полякам під прусською і російською займанщиною, а не вільно нам сьогодні ужинати нашої назви на землях з українською більшістю та з українською історичною і державницькою традіцією. Очевидно, проти цього будемо боротися і ніколи не вирічемося своєї історичної назви.

—o—

Дня 22. лютого ц. р. у треті роковини смерти бл. п. ВАСИЛЯ РАТАЛЬСЬКОГО, мужа і батька відбудеться Поминальне Богослуження в Святоюрській Катедрі о 9 год.
Жінка і діти.

Aloe бреми

Театральні шпінки Aloe

ПАСТА ДО ЗУБІВ ALOE

Французький парламент приняв першу частину „кодексу праці".

Французька палата послів приняла пізно вночі законопроект про арбітраж і примирення 383-ма голосами проти 218-ох.

Є це перший з 10-ох законопроєктів, що разом становлять „кодекс праці", який має наладнати взаємини між робітництвом і працедавцями.

До історії банкроцтва „Защ ти Землі".

СПРОСТУВАННЯ.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не тільки на підставі § 19. прес. зак., але і в імя правди прошу помістити отсе спростування:

В статтях „Діла" *про господарку в „Защиті Землі"* наведено і моє назвище. В імя правди прошу спростувати:

1) Неправдою є, що я жадав 15, потім 8 зол. як председник „З. З.", але правдою є, що Надзірна Рада сама признала мені 8 зол. за кожний перепрацьований день, поручаючи мені правний реферат по усуненню давного синдика, і правдою є, що я тих грошей через тяжке положення „З. З." ніколи не дістав.

2) Неправдою є, що я займався тільки виготовлюванням карних донесень на б. директорів, але правдою є, що я крім тих донесень відобрав від б. синдика по тяжкій боротьбі всі процесові акти (було їх більше як триста), ті акти упорядкував і з них вийшло, що б. синдик інкасував від довжників претенсії „З. З." і тих сум до каси „З. З." не відпровадив і навіть про те дирекції не повідомив, а нарадив б. дирекція про все те не мала й зеленого поняття, хоч виплачувала синдикові коло 10.000 зол. річно гонорару.

3) Неправдою є, будьтоби русскі студенти *уладили* на мене напад, зате правдою є, що наші русскі студентські організації офіціяльно потвердили, що їх члени в нападі не брали участи і правдою є, що той напад зза угла уладили б. вічні студенти, що нічого зі студентством вже спільного не мали, намовлені до того знаними людьми за мою енергійну акцію в справі Народного Дому.

Дякуючи згори за зроблену прислугу, котра раз на всегда вияснить всю правду, остаю з глубоким почтенієм

Николай Третяк.

Якщо ми не занедбаємо нашого обовязку й вишлемо Рідній Школі з нагоди Різдва БІЛЬШИЙ ДАР НА КОЛЯДУ, то й вона зможе сповнити свій обовязок супроти української молоді: виховає її на добрих громадян.

Як виглядають вибори на солтисів і підсолтисів.

ПРИЧИНКИ ДО Т. ЗВ. БЕЗСТОРОННОСТИ ПРИ ПЕРЕВОДЖЕННІ ВИБОРІВ НА СОЛТИСІВ І ПІДСОЛТИСІВ У ЗОЛОЧІВЩИНІ.

Дня 3. лютого ц. р. відбулися вибори на солтиса і підсолтиса в **Жуличах**, золочівського повіту. Председником виборчої комісії був п. Н. Баїась, місцевий учитель. До виборів стануло 20 радних з того 11 українців і 9 поляків. Українці вживали карток до голосування вузьких та довгих, зложених вчоє, поляки карток квадратових, зложених вдвоє так, що зі зверхнього вигляду можна було розпізнати, скільки віддано одних і скільки других карток. Усі українські радні на картках виписали тільки одного кандидата — Василя Шевця, зате поляки мали двох кандидатів — Томаша Пузиняка і Бенедик та Печенюка. Українці числом 11 віддали всі картки на свого кандидата Василя Шевця і цю обставину можуть ствердити присягою. На кого були виставлені картки польських радних — невідомо, але якщоб навіть всі голосували тільки на одного кандидата Пузиняка Томаша, то він міг би був дістати найбільше 9 голосів. По віданню карток председник замість відчитати кожну картку і голосно проголошувати кандидата, помішеного на кожній картці, відчитував справді ці картки, але не на голос, тільки сам для себе робив якісь замітки. Опісля заявив, що більшістю вибраний солтисом Пузиняк Томаш, підсолтисом Василь Швець. Таким чином председник сфальшував висліл виборів, бо більшість голосів упала на Василя Шевця і він повинен бути вибраний солтисом та Пузиняк підсолтисом.

Того самого дня відбулися теж вибори в **Городилові**. Председницею виборчої комісії була місцева учителька Емілія Коцюбінська. Перш за все вона безправно перевела тайність голосування на домагання тільки двох радних, а саме Яна Пліся і Яна Санека, тоді, як закон вимагає, щоб за тайністю заявилася 1/4 частина радних. А що до голосування явилося 16 радних, то тайне голосування можна було завести лише на домагання 4-ох радних. Далі перед приступленням до голосування председниця не відчитала дотичних законних постанов, лише вже підчас виборів, коли зголошено кандидатури, на домагання радних-українців ці постанови відчитала. Зголошено дві листи кандидатів: одну з Теодором Гурнацьким та Олександром Ковальським і другу з Яном Санеком і Василем Юрцаном. До першої листи додано вимагані законом кандидатські декларації, але председниця заявила, що ніяких деклярацій не треба і декларації віддала. До другої листи ніяких деклярацій не додано, бо їх не приготовлено і тим можна пояснити, чому председниця звернула декларації першої листи. Кандидат другої листи Василь Юрцан негайно заявив, що він на виставлення своєї кандидатури не годиться, але цієї заяви председниця до відома не приняла. Кожний радний сам власноручно виписував на картці кандидата. На кандидата Теодора Гурнацького віддано 12 карток і всі 12 радних — між ними є і римо-католики — заявляють готовість ствердити присягою, що вони виповнили картки і віддали за кандидатом Теодором Гурнацьким. Другий кандидат міг дістати найбільше 4 голоси. Тимчасом председниця виборчої комісії, замість на голос відчитувати поодинокі картки до голосування, потихенько поробила собі якісь нотатки й опісля проголосила, що більшістю вибраний солтисом Ян Санек та підсолтисом Теодор Гурнацький, при чому таксамо, як при виборах в Жуличах, не проголосила скільки голосів дістав кандидат. Отже председниця виборчої комісії офальшувала висліл виборів, бо більшість голосів упала за Теодора Гурнацького і він повинен був бути вибраний солтисом, а Ян Санек у найкращому разі підсолтисом. Безпосередньо по проголошенні висліду виборів Теодор Гурнацький заявив, що на вибір на підсолтиса не годиться і резигнує, але цієї резигнації председниця комісії не приняла до відома. Зараз третього дня 12 радних, які голосували на Теодора Гурнацького, зголосили письмений протест проти тих виборів председниці Е. Коцюбінській, але вона цього протесту не приняла, мовляв, не має таких інструкцій. Протест надано на її адресу поручеиим листом. Незалежно від протесту внесено донесення до прокуратури в Золочеві на председницю виборчої комісії за сфальшування висліду виборів.

В подібний спосіб переведено того самого дня вибори у напів москвофільському селі **Ляцькім Великім**. Председником комісії був п. Роман Зофійовський, управитель маєтку „матечек" у Ляцькім. День перед виборами помер радний о. Лопатинський. Згідно з висліднми виборів на радних председник мав покликати на місце помершого радного його заступника в особі Ілька Вельгана. Тимчасом председник, не зважаючи на спротив українських радних, яких явилося до виборів 5ох, покликав поляка Міхала Смолінського. Відношення сил було таке: українців 5, поляків разом з неправно покликаним Смолінським 7 та москвофілів 8. Перш за все председник безправно наказав тайні вибори і голосування на домагання двох радних тоді, як згідно з законом мусілоб було заявитися за тайністю 5-ох радних. Зголошено 3 листи: українську з кандидатом Іваном Луцаком, польську з кандидатами Копирою Павлом і Хаваром Дмитром, хоч Хавар Дмитро кандидатської деклярації ні устно ні письмено не давав і москвофільську з кандидатами Вельганом Йосифом і Сняданком Василем. По віданні карток до голосування председник цих карток не відчитував на голос, робив собі якісь замітки й опісля проголосив, що більшістю вибраний солтисом Копира Павло, а підсолтисом Хавар Дмитро (ніякої кандидатської деклярації він не давав), при чому знову таки не проголосив, скільки голосів який кандидат дістав. Це проголошення висліду виборів не відповідає дійсному станові справи, бо всі 5 українські радні готові ствердити присягою, що вони на своїх картках виписали як кандидата Івана Луцака, а москвофільські радні теж можуть ствердити під присягою, що голосували на Вельгара Йосифа. Таким чином Копира Павло міг дістати найбільше 7 голосів радних поляків і в найкращому випадку міг бути вибраний підсолтисом. Але звідки вибраний Хавар Дмитро, як на нього ніхто не голосував, то, здається, навіть сам председник комісії не знає. Українські і москвофільські радні внесли протести проти цих виборів.

Що на це все скаже мін. Складковський? Мабуть по його заяві в соймі про правильність виборів низові органи вважають, що вона їх не обовязує. Слід завважити, що і з інших сіл надходять вістки про явне фальшування висліду виборів, при чому в усіх селах переводять обчислення голосів у той спосіб, що председник карток до голосування не відчитує голосно і тільки таємно відкриває ці картки, роблячи собі сам помітки і опісля проголошує висліл, що більшістю голосів вибраний солтисом „Х", а підсолтисом „У" і не подає скільки голосів упало на якого кандидата. Виходить, що мусить бути якась інструкція щодо тактики переводження „правильних і безсторонніх виборів".

Кінець української преси на Буковині.

РУМУНСЬКИЙ УРЯД ПРИПИНИВ УСІ УКРАЇНСЬКІ, РОСІЙСЬКІ ТА ЖИДІВСЬКІ ЧАСОПИСИ.

На основі закону про виняткový стан, румунське міністерство **внутрішніх справ заборонило всі часописи, що появляються в румунській державі в українській, російській, гебрайській та жидівсько-німецькій мові, крім того деякі польські — разом 35 часописів. М. ін. перестав виходити „Час", „Правда", „Рада" „Куріер Польскі" й інші.**

Бутенко заперечує заяву Літвінова.

У відповідь на заяву Літвінова перед румунським шарже д' аффер у Москві, немовби Бутенка схопили фашисти і т. п., римські часописи поміщують на першій сторінці світлину Бутенкової карти ідентичности, яку дістав він румунського міністерства закордонних справ. Перед мікрофоном Бутенко заявив, що ті, які почують його голос, переконаються, наскільки гротескові большевицькі поголоски про його особу.

Зріст вкладів у січні в К. К. О.

Комунальні Каси Ощадности в краю виказують дальший зріст вкладів у січні цього року на квоту 2.700.000 незалежно від допливних вкладчикам відсотків за II півріч 1937 р., на суму поверх 6 міліонів золотих. Отже разом у січні зросли вклади на 8 міліонів 700 тисяч золотих і осягнули стан 257 міліонів 850 тисяч золотих. 425 1-1

Зі сойму.

ПРЕМІЄР СКЛАДКОВСЬКИЙ ЗАПОВІДАЄ ЛІКВІДАЦІЮ МАСОНЕРІЇ.

На початку нинішнього засідання сойму секретар пос. Бадовський відчитав інтерпеляцію посла Дудзінського та відповідь на неї. Інтерпеляція торкається участи вищих державних урядовців у сходинах масонської льожі в будинку начальної дирекції державних лісів у Варшаві.

Прем. Складковський заперечив це і заявив, що державним урядовцям не вільно належати до тайних організацій, зокрема якщо вони є чужими агентурами.

Після відчитання інтерпеляції пос. Дудзінського та премієрської відповіди розвинулася дискусія, в якій прем. Складковський заявив, що вважає масонські льожі шкідливими; дотепер їх ще не зліквідовано тільки тому, що ще не прийшла пора на це — уряд мав пильніші справи до полагодження. Минулого року зліквідовано „Лігу оборони прав людини і громадянина", що була під масонськими впливами.

НОВИНКИ.

— **Першорядний** фризієрський салюн для пань і панів **БОГДАНА МАКОЛЬОНДРИ** перенесений з днем 15. ц. м. на вул. **Гродзіцьких 4** (біля аптики Терлецького). Поручається увазі П. Т. Громадян. 396 —5

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського**, Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **Наближається час Шевченківських поминок** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співанник Червоної Калини", найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 229 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співанник Ч. К." Відібете собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 1—6

— **Карнавал ідє!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 1-10

— **Ч. 32. „Діла"** з дати 13. II. підпало конфіскаті, тому не можемо його вислати тим Вп. Передплатникам, що його реклямують. 2—2

— **Спосіб на неощадних.** До важних питань нашого часу належить також питання: Як переконати загал про потребу щадити гріш раціонально, себто вкладати на ощадність у банку? Це питання виростає просто до величини проблеми. Я знаю один спосіб, який на мою думку був би знаменитий, хоча дещо важко його перевести. Записати собі одного дня імена бодай десятьох наших засібних та неощадних громадян та й імена десятьох убогих, але ощадних людей. Наприклад, імена десятьох, що мають по триста золотих платні і живуть зо чотириста... та імена таких, що мають стопятьдесять золотих місячно і живуть за сто... А потім поглянути на них одного дня за десять років. І побачити десять зруйнованих злиднями і журбою колишніх засібних та десять інших громадян, що заощадили собі хоч і скромний маєток, але всеж такий, що позволяє їм без страху глянути майбутности в очі. Одних і других показати загалові і сказати: „Ті марнували, а ці щадили!" Успіх був би величезний, просто несподіваний. Та чи розсудлива людина, що має хоч крихітку фантазії, не може сама уявити собі того образу і почати складати свої ощадности в якомусь рідному банку? **Ощадний**

— **„Засади особовости й виховання"** — виклад о. д-ра І. Гриньоха з циклю виховних викладів Католицької Акції, відбудеться в неділю 20. ц. м. у салі бібліотеки Т-ва „Просвіта", Ринок 10/II. пов., в год. 17-ій. Вступ вільний.

— **Академічний Вечір.** Дня 20. ц. м. у салях Бесіди, відбудеться в год. 6 вечером виклад д-ра Маркіяна Дзеровича п. н.: „Суспільне питання і Католицька Акція".

— **Пригадуємо** громадянам галицької дільниці у Львові, що Загальні Збори чит. „Просвіти" відбудуться в неділю 20. ц. м. в год. 5-ій попол. в домівці Читальні при вул. Супінського ч. 23. Участь всіх членів обовязкова. Зголошення нових членів радо приймаємо. — **Виділ.**

— **Курс провідниць дитячих садків у Львові.** Заповіджений Головною Управою Р. Ш. курс провідниць дитячих садків відбудеться, бо зголосилося достаточне число учасниць. Хто не вніс подання, нехай внесе негайно до Головної Управи Р. Ш. у Львові, вул. Сикстуська ч. 46, бо курс зачинається 1. березня 1938 р. Пригадуємо, що до подання треба долучити: 1) метрику уродження, 2) свідоцтво зрілости середньої школи і 3) свідоцтво здоровля. — **Головна Управа Р. Ш.**

— **Просвітянський хор зі Сокаля** почав знову свою обїздку по селах. У вівторок співав хор у Старгороді, де концерт пройшов з повним успіхом.

— **Загальні Збори** чит. „Просвіти" в Сокалімісті, відбулися в понеділок 14. ц. м. По коротких нарадах вибрано наново минулорічний виділ, що проявив багато жертвенности й ініціятиви, та дещо оживив читальняне життя.

— **Віденські „Зенгер-Кнабен"**, славний хор давньої двірської капелі, дасть тільки один концерт у Львові 24. ц. м. у переїзді до Румунії. Склад цієї капелі перемінений. Капеля виставить комічну оперу на 1 дію „Його Величність сказала" Росмаєра.

— **Французький академик про Україну.** Вшановуючи память французького історика і журналіста, Жака Бенвіля, що помер два роки тому, видали його прихильники збірник його ґазетних статтей під спільним титулом — „Росія і заборолo проти сходу". В цій книзі він остерігає французьку суспільну думку та дипльоматію проти Москви. Як ворог франко-совітського союзу, шукав він певніший державний осередок на сході Европи і визнавав тому велике значіння України, батьківщини королеви Франції, Анни Ярославни, та великого гетьмана Мазепи. В розмовах з українцями він не раз висловлював свою віру у блискучу майбутність України. „Коли українці зрозуміють", казав він, „свое історичнокультурне завдання учителів Східної Европи, тоді Україна повстане знов як велика, могутня, незалежна держава". Бенвіль мав намір написати велику історичну студію про Східну Европу, але тяжка недуга та передчасна смерть знівечили його плани. — **Ростислав Шульгин.**

— **Політичний процес у Стрию.** В днях від 24. до 28. лютого ц. р., відбудеться в окружному суді у Стрию перед лавою присяглих суддів процес против 1) Миколи Козака, 2) Івана Клима, 3) Дениса Притуляка, 4) Оксани Винник, 5) Марії Притуляк, 6) Маріяна Жукевича, 7) Петра Ґузоватого, всіх з Долини, яким акт обвинувачення закидає злочин державної зради зі ст. 97, § 1 к. к. На розправу покликали 20 прокураторських свідків.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішньому тягненні Клясової Льотерії впали м. і. такі більші вигри: 5.000 зол. на ч.: 24400 53288 132061 135312 153744; 2.000 зол. на ч.: 352 54699; 1.000 зол. на ч.: 24628 37997 39789 50763 111315 119395 119580 140467; 500 зол. на ч.: 79867 80803 113821 114272.

— **Нові окружні проводи ОЗН.** Згідно з приказом шефа Озону, про нову організаційну структуру, що передбачує обеднання міської і сільської організації, в деяких округах призначено нові окружні проводи. І так: у львівській окрузі: головою є проф. д-р Л. Колянковський, заступник голови — пос. д-р Ст. Островський, пос. Т. Шетеля, пос. д-р Войцеховський; в тернопільській окрузі: головою пос. В. Жиборський, заст. голови — пос. Ст. Відацький, В. Рубель; у станиславівській окрузі: головою М. Свентніцький, заст. голови — інж. Ян Лисак, д-р Ст. Томашек, інж. А. Шеновіц.

— **Львівська хроніка.** При вул. Ґродзіцьких у Львові візник з пекарні „Альфа" при вул. Замарстинівській переїхав у пятницю 78-літню Катерину Вашкевичеву, яку відвезли у грізному стані до шпиталю. — Поліція арештувала Ярослава Ружицького, власника крамниці і харчівні при вул. Ліндого ч. 1, за сфінгований грабунковий напад. Ружицький зголосився до поліції кажучи, що в Ринку ч. 14 невідомі грабівники

ВІДГУКИ ДНЯ.

В вирі карнавалу.

Просили мене пані з Комітету „Барвінкових Вечерниць", щоб я написав щось про цю забаву. Нажаль знайшов час щойно нині, в суботу, коли мій фейлетон буде вже муштардою по обіді, бо „Барвінкові Вечерниці" гудітимуть у моменті появи „Діла" всіма силами грудей і рук забавової орхестри.

„Діло" доходить до рук львівських читачів у восьмій годині вечором. Прошу дуже тих, яких мій фейлетон спонукає піти на „Барвінкові Вечерниці", щоби покликалися на мою рекляму. Це буде бодай деяким оправданням для мене.

„Барвінкові Вечерниці" — маю надію в Бозі — пройдуть без бльокади входів і без патріотичних наук „в імени...", а... без мандату. Вірю, що після чудового морального успіху на „Равті Преси" панове бльокадники хоч трохи присядуть на здобутих лаврах і дадуть спокій товариству Ганни Барвінок.

Вірю, але не присягну. Бо в девятій, чи десятій годині вечором може все таки стрілити комусь ідея зорґанізувати кого попало і піти розбивати вечерниці. Тим разом раджу Паням не переконувати, не промовляти до розуму, ні не панькатися довго, а зробити те, що треба робити з патріотичною махновщиною: вважати це за звичайний, самочинний напад.

Не можна не радіти, що „Барвінкові Вечерниці" відбуваються 19., а „Равт Преси" 12. лютого. Адже для добра загальної справи і для санації бодай одної ланки нашого життя — Богу Всевишньому дяка, що це трапило на Пресу. Це така машинка, що помало розруху-ється, але зате довго рухається. А цю повчальну і малу, хоч важну справу вона напевно солідно перемеле, бо на ній як на канві можна вишити всякі узори — на вічну память і на науку.

Нема зла, щоб на добре не вийшло. А ще як те зло можна зловити за клапаті вуха, то направду не зле, що воно було. Всі познаки на небі і на засіданнях показують на те, що журналісти не присплять справи.

Чиж булоб воно так, колиб жертвою бльокади впало якесь безборонне товариство?!

Цьогорічний карнавал у... стоп! не знаю як назвати... у... тій частині земного ґльобу, що лежить між Сяном і Збручем, цьогорічний карнавал дуже короткий. Всеж таки трапилася подія, що неймовірно продовжить відгуки карнавалу. Маю враження, що навіть по літах і літах буде він цитований задля своєї веселости і трагічности. Ці дві його прикмети в одній бльокаді так перемішалися, що направду не знати де кінчиться перша, а де зачинається друга.

Найвищий час розчовпати, де границя між ними і поставити перегороду!

Галактіон Чіпка.

з револьверами в руках вимусили видачу від нього 250 зол. Виявилося, що Ружицький сфінґував грабунковий напад, щоби присвоїти собі гроші молодої жінки, яка дала йому 800 зол. під умовиною, що він з нею одружиться. А що Ружицький пізнав іншу жінку — не хотів женитися з першою знайомою, ні не хотів віддати її грошей.

— **Подвійне життя служниці.** У Львові засудили на півтора року вязниці Казимиру Лозінську, яка вкрала у полковника Л., у якого служила, 180 золотих і біжутерію. У слідстві виявилося, що Лозінська часто пересиджувала в елеґантних цукорнях і поробила там знайомства з визначними артистами і літератами, представляючися їм як артистка і вчителька музики. Коли полковник виїздив, Лозінська приймала своїх знайомих у його домі.

— **Краєва хроніка.** На весіллю в селі Грабіжній, пов. Зборів невідомий напасник тяжко зранив ножем у плечі Й. Забережного, який вийшов з хати до сіней. Тяжко ранений Забережний помер по двох годинах. Причиною вбивства була мабуть особиста пімста. Влада веде слідство. — Перед судом у Заліщиках відповідав Арон Ельфенбайн за сфальшування чеку П. К. О. Обвинуваченій дописав до квоти 3.50 зол. два числа, так, що сума чеку підскочила до 738,50 зол. Суд засудив Ельфенбайна за сфальшування чеку на півтора року вязниці і на 1.000 зол. гривни.

— **Самогубство жінки міліонера.** В Европейському Готелі у Варшаві в лазничці кімнати ч. 235 знайшли тіло Галини Гурвічевої, жінки жидівського міліонера з Вильна, експортера льну з Польщі. Гурвічева виїхала минулого понеділка з Вильна і два дні тому замешкала в готелі під прізвищем Михайлини Гурської з Білостоку. Поки що не відомо, чи Гурвічева скінчила самогубством, чи померла на удар серця. Вияснення справи заплутує така карточка в російській мові: „Втікаю, заалярмуй!" На тілі не було ніяких слідів, лише на чолі лікар ствердив декілька крапель застиглої крови. Може секція тіла виявить причину загадкової смерти.

— **Зменшення смертности в Італії.** Завдяки енергійній протисухітничій акції смертність від сухіт зменшилася в Італії в останніх 15-ох роках на половину. Безпосереднью по війні на 10.000 мешканців умирало 16 осіб, тепер умирає 8 осіб. У 1936 р. померло на сухоти 37.000 осіб.

— **Плач із радости.** У середу пополудні летун Черевичний долетів до табору проф. Папаніна. Незадовго прилетів летун Власов, який привіз свіжих харчів. Учені полярної експедиції плакали з радости, що їх вирятували з небезпечного положення.

— **Зі суду під вінець.** Італієць Маріо Квайдо вернувся недавно з Америки, куди виїхав, щоби зробити славу співака. Одначе доля закепкувала собі з молодого співака Марія і він замість чарувати співаків своїм милозвучним тенором опинився в кухні одного з найбільших готелів у Ню Йорку. Там теж зробив карієру, маюни ґастрономічний талант і в короткому часі став міліонером. Здобувши маєток, вернувся до Італії, купив віллю в Римі, де хотів жити спокійним життям. Тимчасом виявилось, що його сусідка була учителькою музики та співу і Маріо мусів вислухувати щодня фальшивих трелів учеників учительки. Маріо протестував постійно, але безуспішно. Вкінці подав сусідку до суду за нарушення публичного спокою. Коли в дні розправи обоє прийшли до суду і глянули на себе — кинулися в обійми. Виявилося, що учителька вчила давніше співу Марія Квінда. Здивований урядовець мусів відложити акти справи до архіву, бо дотепершні вороги рішили закінчити свою ворожнечу подружжям.

— **Англія проти синтетичної нафти.** Підкомітет комітету імперіяльної оборони оголосив звіт у справі продукції нафтових виробів з кам'яного вугілля. Підкомітет висловився проти продукції синтетичних рушійних матеріялів з огляду на високі кошти цих матеріялів у порівнянні з продуктами нафтової роли. Проблема забезпечення нафтовими продуктами підчас війни полягає на організації морського транспорту і на придбанні відповідних запасів. Крім того підкомітет висловився за збільшенням субвенцій для краєвої продукції роли і рушійних матеріялів.

— **Чотири „сухі" стейти.** Губернатор стейту Георґія підписав рішення сойму цього стейту про скасування прогібіції. Таким чином на 48 стейтів залишилось ледви чотири „сухі" стейти, а саме: Канзас, Оклягома, Міссісіпі і Тенесі.

— **Подружжя 106-літнього старця.** Турецька преса пише, що до урядовця цивільного стану в Ізмір зголосився 106-літній старець, заявляючи, що задумує одружитися з 43-літньою жінкою „Італією". Наречений є громадянином Югославії, наречена — італійкою.

— **Великі зиски совітських спекулянтів.** Совітська преса нарікає, що в останньому часі зросло в Москві число спекулянтів, які скуповують предмети першої потреби, головно одяги, і висилають їх на село, де продають з великим зиском. Спекулянти уладили собі між іншим склад товарів у „центральному селянському домі". Кількох спекулянтів арештували.

— **Понад 65.000 прочан до Мекки.** Число прочан, що прибули до Мекки перевищило 65.000. З Явн і Малайського півострову прибуло 16.000 прочан, з Індії 15.000, з Єгипту 10.000, решта з інших країв Азії та Африки.

— **Різні вістки.** Фінська преса пише, що в найближчих тижнях през. Рузвельт приїде з візитою до Фінляндії. — В Міямі Біч помер у 70-му році життя Гарвей Файрестовн, відомий у цілому світі „король гуми", який мав величенські плянтації каучуку в Ліберії, в мурінській республіці в Африці. — Жидівські організації в Ню Йорку повідомили управу всесвітньої виставн в Ню Йорку, що призначують 250.000 зол. на будову спеціяльного палестинського павільону. — Марш. Бальбо дістав від канц. Гітлера великий хрест німецького орла. — У Бріндізі розбився гидроплян. Чотирьох членів залоги згинуло.

— **Тільки 5 хвилин...** заощаджених щодня при праці — дає річно оощадженних 30 годин. Можна ще більше заощадити часу приладжуючи щодня каву ЕНРІЛЬО, яка є вже змелена і готова до уживку мішанкою. Вистачає всипати її до води, раз або два рази заварити і маємо готову каву. Кава Енр'ільо смакує знаменито без жадної домішки, дотого ще дешева.

Комунікат Комітету Равту Преси

Равт Преси дня 12. ц. м. стрінувся з нечуваним виступом невідповідальних людей, які подали себе за репрезентацію українського зорганізованого студентства і не допустили більшої частини гостей на забаву. Комітет Равту, заскочений цим несподіваним виступом, не хотів ужинати посторонньої помочі і тому не міг зліквідувати інциденту.

Комітет Равту уважає за свій обовязок перепросити отсим Вельмишанювних Гостей, що прибули на Равт ТОПІЖ-у і стрінулись без нашої вини з насильною та образливою поставою невідповідальних молодих людей.

Рівночасно Комітет Равту дякує щиро тим Громадянам, які беззастережно підтримали імпрезу ТОПІЖ-у і в головній мірі причинились до того, що Равт, хоч при малій скількости гостей, усетаки відбувся і не приніс надто великого дефіциту. Зокрема Комітет Равту дякує всім Вп. Панам Комітетовим за жертвенну працю і за те, що постарались розпродати буфет підчас самої забави та пізніше на вечірці в „Молодій Громаді" і на вечерницях „Червоної Калини". Вп. п. Дир. Я. Скоплякові за заініційовану та переведену на місці збірку на покриття коштів Равту і Всім, хто зложив свою жертву на ту ціль.

Комітет „Равту Преси".

—o—

З кіна.

КІНО ПАЛЯС: „СТРІЛЕЦЬ З БЕНГАЛІ".

Ця фільма зроблена на підставі оповідання Кіплінга. В дія — південна Індія 40 років тому. Ми бачимо англійську станицю, якою проводить старий полковник, що метою свого життя вважає недопустити зоунтовані гірські племена перейти великий провал. Провідник цих племен Кода Хан — фанатик з усіма симпатичними рисами, як залюбки змальовують англійці своїх великих і небезпечних ворогів. Доходять до конфлікту між англійцями та індійцями, що потайки приготовляються до нападу. У неминучому ударі безнадійному для жменьки англійців, які мусять боронити своєї чести, головну ролю відограє кількалітня вихучка команданта, що самочинно вибирається до головної ворожої станиці. Ощо ролю грає Шерлі Темплі — незвичайно природно, без ніяких „тріків". В партнер Мек Лягден — сержант-велитень. Полковника грає симпатичний старий артист Обрі Сміт. Фільма спокійна, з веселими і сумними сценами, добре передумана, вірно утримана в дусі великого англійського письменника.

КІНО ХИМЕРА: „МОЄ ЩАСТЯ — ЦЕ ТИ."

Вже сам наголовок каже, що фільма оперта на сентиментальних мотивах. Кохання, що одному дає вершок щастя, другого опихає на дно упадку. Те, що у фільмі найбільше заслуговує уваги, це постать відомого тенора Веняміна Джілі, сьогодні єдиного драматичного тенора світа. Його голос повний, дужий, рівночасно незвичайно мельодійний із тією південно-італійською „слізкою" мусить захопити слухача. Тим і можна пояснити великий успіх цієї фільми, бо на неї справді варто піти. Добра партнерка Джілі — Іза Міранда.

о—я.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Д-Р ВОЛОДИМИР ШАРАНЕВИЧ.

У пятницю 18. лютого ц. р. помер у Любовиських д-р Володимир **Шараневич**, адвокат, член станіцької делегатури СУА (яка тепер належить до краківської). Покійний мав 78 років. В. й П!

Допис.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори „Злуки". Мин. неділі в салях „Української Хати" відбулись загальні збори Т-ва „Захисних довірців „Злука". Присутних було 68 членів. Збори відкрив голова п. Клиновський, витаючи всіх присутних, зокрема представників преси. (Здається нам, що на салі був лише представник „Діла"). Після того збори вшанували повставшим з місць померших членів, бл. п. Яцева й Федорчука. З касового звіту довідались мі, що Т-во має готівкою 170.95 зол. Приходи в діловому році дали 367.35 зол., розходи 196.40 зол. Відділ займався всякими справами, як: лише торкалися членів, як інтервенції в інспекторат, оборона в суді, інтервенції у власників і т. д. Крім того влаштовував вуділ забави та сходини. Членів має „Злука" всього 110. В діловому році прибуло 45 нових членів, 22 добровільно виступило, 2 померло, 2 виключено. Після признання абсолюторії вибрано новий Відділ у такому складі: голова п. Клиновський (через аклямацію), члени пп.: Гриців, Косяк, Мельник, Мазур, Буль; Микула; Пилипчук, Джус, Шевць, Бабінчук і Дмитр'ів. До Контр. Комісії увійшли: д-р І. Воєвідський, п. Зайць і п. Калічук. Крім того вибрано делегат'в до Ревізійної Комісії, Збірної Умови й Мир. Суду. На зборах виголосив м-р О. Крушельницький реферат про вагу й потребу організації, що викликав палкі вражіння. Після того чули ми голоси: „О, тепер знаємо, пошо існує „Злука" і тому мусимо належати до українських організацій". Широку дискус'ю викликала справа заложення „допомогового фонду на випадок недуги". Справу відкинено до нолагодження комісії чотирьох. Велике схвилювання викликала справа заміщання вулиць робітниками магістратськими. Магістрат створив нову „інституц'ю" т. зв. „заклад очищання міста", яка загрожує просто існуванню довірців, бо власники, маючи за дешеві гроші людей магістратських, зв'льняють довірців. Присутній на зборах посол д-р Волинський пообіцяв інтервеніювати в магістраті.

Б. Л.

ДАЙТЕ ДОКАЗ, ЩО ПАМЯТАЄТЕ ПРО ІНВАЛІДІВ У.Г.А.!

ТЕРНОПІЛЬ.

„Народне весілля" в салі Міщанського Брацтва. Дня 6. ц. м. відограв кружок „Союзу Українок" з Б'рон Великих у Тернополі „Народне весілля". Добре виведений в 7 картинах весільний обряд дав змогу численно зібраним гостям побачити красу наших народніх подільських звичаїв та строїв. Яке велике заінтересування викликала та небуденна імпреза, свідчить про те факт, що салі Міщанського Брацтва не могла помістити зібраних мас, хоч тогож дня було кілька українських забавових імпрез. Навіть з довколичних сіл прийшли подивитися на наш старий обряд, який, на жаль, вже затрачується. Підкреслити треба, що гра весільної дружини стояла на добрім рівні. Велика школа, що було мало старшої інтелігенції, зате молодь всіх стецій виявила повне зрозуміння і любов до того, чим наш нарід може гордитися. Чистий дохід з тої імпрези призначено на вибудування будови монастирської церкви в Терновлі.

КОЛОМИЯ.

„Свят-вечір ялинку" улаштували батьківські кружки церковної (хлопчачої) та рідношкільної (дівочої) гімназії дня 6. ц. м. в салі Шадниччої Каси. Почалась вона в 16. год. спевячним образом при взлляї „Вот предвічний", за якою поплили інші коляди і щедрівки, відспівані хорами обидвох гімназій під батутою проф. Р. Рубінгера. Другу половину програми виповнила мила сценічна 3-дійова картина Миколи Шуткевського п. н. „Різдвяний дарунок", удатно виконана шкільною молодю обидвох шкіл під артистичним проводом реж. О. Скалозуба. Співну й танкову частину вивела проф. М. Білинська. Численно зібрана публіка (цим разом салі була вимощена по береги) справедливо нагородила грімкими оплесками молодих виконавців. Опісли відбувалася шкільна забава до 22. год., при чому старші танцювали, молодші бавились окремим гуртом. Від 22. год. йшла забава для дорослої молоді і старших. Дохідом поділились обидві школи.

Хліборобський курс для господинь. Заходом філії „Сільського Господаря" в Коломиї почався в Коршеві 8. ц. м. хліборобський курс для господинь. На курс заголосилося 48 жінок. Тепер є 38. З них 8 доходить і 30 помістилося в інтернаті. Найбільше число (14) дала Косівщина, 3 Берез'а. Решта з інших місцевостей. Зголосилося також 3 з Волині, але чомусь не приїхали. Може до них не дійшла вчора вістка про відкриття курсу?

Загальні Збори „Української Міщанської Каси" відбулися 16. п. м. в льокалі кооперативи. Проводив голова Надзірної Ради інж. М. Мицитюк. Згадавши покійних членів, між живими найшовся і дуже діяльний член дир. Прокіп Мостович, ствердив правосильність зборів і повликавши Ст. Паландюка на секретаря, відав голос членові дирекції Дм. Войчукові. Дир. Войчук відчитав і повязав звідомлення з ревізії, переведеної інсп. Пеляком від РСУК в половині грудня мин. року, опісля подав докладне річне звідомлення в розвитку кооперативи за рік 1937. Обидва звідомлення визвали помітний розвиток каси, число членів якої дійшло до числа 563. Контрольна Комісія ствердила правильність усіх позицій, зразковість діловодства і через те її внесок признати абсолюторію Управі прийнято майже без дискусії. Між дальшими точками ухвалено з чистого зиску 80 зол., головно на доживлення шкільної молоді. З черги вибрано Дирекцію (Дм. Николишин, Дм. Войчук і М. Мацкевич, заст.: Ст. Паландюк і П. Микитюк) і Надзірну Раду (інж. М. Мицитюк, д-р І. Турянський, Роман Боднар, Мих. Данилюк, Стромецький Петро, Лютник Павло і Турянський Мих.). При внесках і запитах взято на увагу уможливлення безпроцентових позичок гідним того членам (у першу чергу членам „Зорі") і поширення дрібної поголовної скотарства.

ГАЛИЧ.

Спільна просфора в княж-городі Галичі. Дня 6. п. м. заходом читальні „Просвіти" в Галичі відбулася спільна просфора в „Народнім Домі" у Галичі, на яку прибуло 300 осіб галицького міщанства. Уладження того свята занялося комітет під проводом голови читальні. На вступі відслужив о. дек. Янович, парох Галича, молебен виклонив побажання з нагоди того свята та візвав галицьке міщанство до єдности й консолідації. Іменем комітету витав присутніх гостей і з теперішнього Галича і з периферії Галича д-р Волод. Кимир Мурович, який підкреслив значіння свята просфори, згадав за давню славу галицького міщанства, побажав релігійної єдности в Галичі та в'звав до оборони греко-кат. церкви, так сильно загроженої нині на терені Галича, який був колись осідком галицьких митрополітів. Згадав також про теперішнього Митрополита, який Галичем опікується, тому галицьке міщанство повинно як один муж обєднатися при його особі. Відтак промовляв п. Федір Найдич, дир. кооперативи з Делієва галицького повіту, який свою промову виголосив у поетичній формі. Дуже гарно говорив теж адвокат Войчук, який заявив, що ми повинні прямувати до одної цілі та візвав присутніх оберегти свої думки і сторону тих братів, які не можуть святкувати нинішніх свят. У часі вечері співав хор колядки під орудою п. Миколи Петраша з Галича, як також приграваля оркестра. По вечері йшла забава до ранку. Спільна просфора була добре підготована всіляки поодиноким членам комітету. Була це перша імпреза в цім році, закроєна на ширшу скалу, яка мала на цілі обєднати всіх, навіть байдужих.

Галицький.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ПЕРЕМИШЛЬ.

З театральної салі. Минулого тижня гостював у Перемишлі Український Народній Театр ім. Тобілевича під артистичним проводом п. Бенцаля, що виставив у салі Робітничого Дому пять пес. Інавгураційною виставою була історична песа Ів. Зубенка „Орлеяя", яка стягнула маси українського перемиського громадянства. В дальших днях виставлено песи: „Процес Мері Дегеи", „Під курателю" та народну драму „Ой не ходи Грицю". На прощання виставив театр премієрою драму-феерію Лесі Українки „Лісова пісня". З нагоди 25. роковин смерти Лесі Українки, місцеве драматичне т-во ім. Лесі Українки подбало за відповідне скромне відсвяткування памяти свого патрона. Тож користаючи з нагоди, що театр ставив „Лісову пісню" в Перемишлі премієрою, перед виставленням цієї драми д-р Загайкевич Володимир виголосив вступне слово, у якому в незвичайно красномічній формі змусував літературну діяльність Лесі Українки та коротко переповів фабулу твору. Вкінці візвав присутних повстанням з місць та 1-хвилинною мовчанкою вшанувати память великої поетки. Мистецька гра артистів у всіх песах, прекрасні декорації і костюми (головно в песі „Орлеяя" та в „Лісовій пісні"), прекрасно відданий спів птиць та взагалі лісовий концерт — робили сильне вражіння і були доказом, що театр гідно держить прапор українського театрального мистецтва. При кінці слід згадати прикрі й невідрадні хвилини, які прийшлось театрові переживати в Перемишлі. Афіші заповідали початок вистав на год. 20.30 (і це пора, як на Перемишль, за пізна), тимчасом вистави починалися з годинним і навіть більшим опізненням, бо кіно „Касіно" висвітлювало там фільму. Внаслідок того опізнення терпіла каса театру, бо фреквенція на виставах бувала слаба. А чейже матеріяльний успіх для театру не менше важний від морального. Другим невідрадним для театру моментом був інцидент з управою кіна „Касіно". Адміністрація театру вимагала салю за оплатою в будні дні по зол. 80 денно, а в суботу й неділю по зол. 100 денно. Тимчасом жінка власника кіна, який мабуть навмисне кудись поїхав, зажадала в неділю вищої оплати, а саме за суботу 120 зол., за неділю 160 зол. Не помагали ніякі просьби й мотиви та оправдання, що каса дуже слаба. Тоді п. Гурецька спровадила на сцену своїх гайдуків та не дозволила піднести куртину на другу дію „Ой не ходи Грицю", доки адміністратор не виплатить їй бажаної квоти. Таке нагле підвищення ціни, зломання умови та нечувана поведінка п. Гурецької, викликала зрозуміле обурення се-

ред ансамблю театру, одначе для спокою адміністратор виплатив жадану квоту. Такий поступок управи кіна справді гідний напятнування.

З викладової салі. На прохання Учительської Громади і Т-ва ім. Петра Могили, прибув до Перемишля визначний наш педагог радник д-р Іван Копач з двома черговими рефератами з циклю „Що це фільософія?". Перший виклад на тему „Фридрих Павльсен — представник европейської фільософії коло 1900 р.", виголосив д-р Копач у салі „Української Бесіди" в суботу 12. ц. м., другий на тему „Етика і політика у світлі фільософії" в неділю 13. ц. м. Слід підкреслити, що виклади д-ра Копача, хоч на дуже тяжкі теми, все таки внаслідок питомого д-рові Копачеві приступного популярного виголошення тішаться великою фреквенцією і великим зацікавленням. Милу несподіванку д-рові Копачеві та організаторам викладів зробив своєю присутністю Кир Григорій. К-к.

Спорт.

УКРАЇНА — АЗС 2:1 (0:0 2:0 0:1).

Товариський метч обох дружин закінчився зовсім заслуженою, хоч р'шуче за скромною перемогою України. Цей метч заграла наша дружина дещо слабше, як попередніми разами, всеж таки противника перевищала технічно й тактично. Ворота для України здобули у другій третині: Бучацький і Маринець. АЗС здобув свої ворота зовсім припадково в останній третині з вини оборони й молодого воротаря. Всі зусилля наших гамівників підвищити вислід розбивалися на щасливій грі воротаря АЗС-у, або стріли деяких нападників не попадали вже в порожні ворота.

ГАНІВКОВІ МИСТЕЦТВА СВІТУ.

Дальші метчі за ганівкове мистецтво світа принесли знову несподіванку, може й найбільшу в усіх дотеперішних, а саме нор'шений вислід Канади з Мадярщиною. До деякої міри неспідіваним є так катастрофальна програ Польщі з Англією.

Англія — Польща 7:1 (3:1 4:0 0:0).

У дружині Польщі фатально грав воротар Стоговський. Інші грачі грали д. амбітно, але крім Волконського та Ковальського нічим не дорівнювали англійським грачам.

Німеччина — Мадярщина 1:0 (0:0 1:0 0:0).

У півфінальнім метчу Німеччина перемогла Мадярщину, яка держалася д. добре.

Мадярщина — Канада 1:1 (1:1 0:0 0:0)!!

Сенсаційний вислід! Мадярщина, яка програла з Польщею 0:3, вспіла осягнути з мистцем світа нерішений вислід. Найкращий у мадярській дружині воротар Гірчек. Мадярського грача Рону, який здобув ворота, валіднув Р'ссель вимо поранив кіпк. Р'сселя вивінули за те судді на 5 хвилин із лавн.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

заліки, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня римарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Снистуська ч. 2, вхід з ул. „Снистуська"

Зол. 7·— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у В. ГРІНБЕРГА, Снистуська 4

Театри.

Великий Театр:

Неділя 20. II. год. 1½ вполудня VI. симф. концерт львівської фільгармонії; год. 3.30 попол. „Сісі"; год. 7.30 „Остросвітська ідилія". Для молодіжи дозволене.

Понеділок 21. II. год. 7.30 веч. „Пан Повіяльський".

Театр Різнородностей:

Неділя 19. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 21. II. год. 7.30 веч. „Дімок карт".

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

ЛЬВІВ-ЗНЕСІННЯ:

20. II. П'єса Бескиду.

21. II. Хімра.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ГУРКА в. СТР.:

20. II. Орленя.

21. II. Під курателею.

КІНА.

АПОЛЬО: „Цісарський шлях" (Багдад. Індія).

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" за основі Жіль Верна.

ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Патахон у раю".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Бор).

КАСІНО: „Роберт і Бертрен або Два злодії" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).

МЕТРО: „Сам на сам".

МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Варвара Радзивіллівна".

ПАЛЯС: „Отрілець із Бенгалі".

РАЙ: „Я збрехала".

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Пакуа", „Трафальгар".

СТИЛЕВЕ: „Дівчата з Новолипок і ревія.

ТОН: „Князь Іво" (Соня Геніє), „Лет очайдухів".

УТІХА: „Володар підводного світа".

ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Данієлі, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН: (пл. Марійська 5). „Центрогород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 20. лютого 1938.

8.15 Для села: Хл. Газетка, Гутірка, Музика з пл.; 8.30 Весна йде; 8.50 Про конечність заліснення невигідь; 10.30 Хвилина Моцарта з пл.; 11.30 Польські лецетар'ї на світ. мистецтвах у Лятті; 11.40 Репортаж із життя; 12.03 Симф. полудень; 13.00 Із лва. акуд. заростатів; 13.10 „Осінь" Дитковського; 13.30 Музика, джез. орх., ревальєри, саксофон, форт.; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл. Невдачі в хлів; 15.45 Для д'тей: Як пес із котом по даху лазив, Музика з пл.; 16.05 Із фіорд. Пшоч, популярна симф. музика, сп'в, форт., віол.; 16.45 Хвилина і життя; 17.00 Розр. концерт, орх., сп'в: Вермінська, В'тас, Людош; У перерві коло год. 17.30 Хвилина сварк студії; 19.00 Театр Уяви: „Службовець" Шанявського; 19.30 Бесіда дитячий; 20.00 Розр. концерт, орх., пісеньки; 20.35, 21.00 Спорт; 20.40 Полім. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.15 „Іа йой" „Нова помста" вес. авд.; 22.00 Надерешський: Варіяція ес-моль; 22.30 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Продовження музики з пл.

Понеділок, 21. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Китайське село, з муз. іл.; 11.40 Репортаж із робітні балля; 12.03 Полудневе авдиція; 13.45 Ісаак Альбеніц, пл.; 14.20 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Трохи пісні, трохи слова; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Квартетові мін'атури, симф. квартет; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія грошей; 17.15 Концерт солістів: сп'в, форт.; 17.50 18.50 Спорт; 18.10 Що дає контроля молочности; 18.20 Легка музика з пл.; 18.35 Вацл. Серошевський: Співець природи та вод'; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Воєцька авдиція; 19.30 Спір за громадську думку; 20.00 Калєйдоскоп, легка муз. авд.; 21.00 Нар. капели; 21.40 Літер. новини; 22.00 Симф. концерт, орх., Колет Франц скрипка; 22.50 Останні вістки; 23.00 Ерна Зак, муз. репортаж, пл.

Вівторок, 22. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Цариця снігу" казка Андерсена; 11.40 Грає Яша Гайфец, скрипка, пл.; 12.03 Полудневе авдиція; 13.45 Дві Бетовенові сонати, шх.; 14.00 Вільянчезя, фортеп'ян; 14.15 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Лямо: „Голосів до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Баль у Доротки", муз. авд.; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Кавгер, музика, форт., кларнет; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Фейлетон; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Прогноза і ловець; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Найважніші постанови сусп. законодавства, відчит в українській мові, вик. Евг. Ткачук;** 18.25 „Щерал по-львівському"; 18.40 Гуцульським шляхом II. бригади легіонів; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки „Данте"; 19.30 Сніп, альт; 20.00 Танк. музика; 20.45 Веч. денник; 21.00 „Краковяки й гуралі" опера І. Стефан'я; 22.50 Останні вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 23. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Котяча мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий ресіталь; 12.03 Полудневе авдиц'я; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні настрої в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика в пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лямо „Голосів до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжуч вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчимся говорити; 16.15 Сольон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.50 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Гінет Фріцман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель-Мель" словомова, бесіда в участю Стефи Столинків-ної; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У життях мандатара, епізод із пов. Е. Павловського „Курнява"; 19.20 Варміяські та мазурські нар. пісні, хор; 19.35 Новочасне знахарство; 20.00 Китиця оперетки, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Кутох гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Мінца, форт.; 21.45 Що це таке поезія, дискусія; 22.05 Танк. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 20. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Розр. музика, 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 18.00 20.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.30 Он. орх., 15.45 Скрипка, 16.45 Циг. музика, 20.10 21.00 Вечір оперетки „Родинна рада" оп. Лосонця, „Карнавалова пригода" оп. Антальфи-Жіроша; ВІДЕНЬ 15.30 Симф. квартет д-дур Брукнера. 19.30 Арії та пісні, 20.00 21.00 Віденський вечір з уч. нар. капелі та квартету; ДАЙТШЛЯНД-ЗЕНДЕР 14.30 Пісні швед. моряків, 15.00 Дуто орх., 20.00 21.00 Музика, сопр., бас; КЕЛЬН 19.45 20.00 21.00 „Ніч у Венеції" оп. Із. Штравса; КОШИЦІ 9.00 Гр.-кат. богослужіння з муз. церкви, хор села Куштанівці, 18.00 Концерт хору; відч. Підкарпатська нар. пісня; продовження концерту; МІЛЯНО 17.00 18.00 19.00 19.00 Симф. концерт, 21.00 22.00 „І мулині ді П'т.-Дель" оп. Льомбарда й Кольомбіяна; МІНХЕН 19.10 20.00 21.00 „Льорелей" оп. Брікнера; ПРАГА 9.50 Сальон. квартет; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 „Таго" драм. симф. Годарда; РИМ 17.00 Розр. музика, 22.15 Хор; ШТРАСБУРГ 21.30 22.00 23.00 „Жілет де Нарбон" оп. Одрана; ШТУТГАРТ 19.15 20.00 21.00 „П'ята жилка" оп. Із. Штравса; СОФІЯ 19.00 Сніп, 21.00 Оперетки; ФЛЬОРЕНТІЯ 15.15 18.00 „Дівчата із Заходу" оп. Пучіні.

Понеділок, 21. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Орх. концерт; БІЛГОРОД 20.00 21.00 22.00 Опера; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Он. орх., 19.00 Нар. пісні у супр. цит. орх., 21.00 Квінтет, 22.25 Форт. рес'таль Белі Бартока; ВІДЕНЬ 18.55 19.00 20.00 21.00 22.00 „Сила долі" оп. Верді; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.25 Нар. пісні Швабії, 21.20 Симфонія ч. 1 Брамса, 22.30 Соната на вальдгорн і форт. Бетовена; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Відчит і концерт; ЛІЛЬ 21.30 22.00 23.00 „Легенда про Кітеж" оп. Рімського-Корсакова; ЛІОН 21.45 22.00 Фестіваль Равеля; МІЛЯНО 17.15 Сніп, 21.00 Вок.-інстр. концерт, 22.10 Форт.; ОСЛЬО 19.15 Норвеські пісні; ПРАГА 21.00 Сучасна музика; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні; РИМ 22.10 „Китайські перли" комед. Джакетія; СОФІЯ 19.00 Сніп.

Вівторок, 22. лютого 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Давні улюблені мелодії; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт солістів, 18.00 Циг. музика, 21.00 Вок.-муз. вечір; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Анна-Марія" оп. Веремінея; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Ле драгон де Вілар" вом. оп. Мелярда; ВІДЕНЬ 17.40 18.00 Форт., 19.40 20.00 Розр. концерт, 22.20 Віол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.35 Образки з Лапляндії, 19.10 Сюїта, флет 21.20 Шопенові твори; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Продукція книжок у Чехословаччині, П. Міґош „Несподіване щастя" новеля, П. Росоха „Походження грошей"; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Продана каречена" оп. Сметани; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Донната" оп. Сауджія; ПРАГА 17.30 Квартет Остерчіля; 19.30 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Он. музика; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Лямур Магіціян" драма Ленормана, 23.15 Камер. музика; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 Арія Серого скрипка, Р. Дімові форт.; СОФІЯ 19.15 Сніп; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Майстерзінгер" оп. Легара.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалєрія Рустікана" оп. Масканіні, „Коппелія" балет Делібеса; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна вистр. музика, 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сп'в; ПРАГА 14.00 Соліети, 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани, 22.75 „Пісні нічних ночей" Незвала; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт севстету, 22.00 23.05 На паризький хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Лоні перел" оп. Бізета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осуджений Фавста" оп. Берліоза, 22.00 Пісеньки.

БІРЖА.

Львів, 19 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги безьк. 59·97 88·50, Долари американські 5.78·50, 5.24·06 Долари канад. 5.26·00—5.23·60, Фльорени гол. 294·61—294·90, Франки фр. 17·51—17·22, Франки швайцарські 123·15—122·35, Фунти анґл. 26·60—26·45, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·75—117·9 Кор. норв. 133·58—132·60, Корони шв. 127·19—126·20, Ліри-тал. 21·80—20·90, Марки фінлянд. 11·75—11·25, Марки нім. 101·00 — 99·00 Шилінги австр. 99·50—97·60, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 116·00 — 110·0

Акції.

Банк Польський 117·00, Цукор 35·50, Вугель 30·75, 30·50, Ліквідн 63·00, Мошмелів 14·00, Острівець 55·50, Старакомунґ 39·25, 39·75, 39·50, Габербуш 48·00.

Тенденція слабша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 19 лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. з опак. 3·50 зол.
молоко . . . . . 17—18 сот.
(вища нота) . . . . . 3·80 зол.

Тенденція на масло зниження, на молоко вдержана на вищих зниженнях.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на могилу бл. п. радн. Мриглодського Володимира складають його співробітники в Центральній Адміністрації столових дібр гр. кат. Галицько-Митрополії у Львові суму 25 зотих на Фонд фахових вдів і сир'т. 412

Жертви злożені в Адміністрації „Діла": на Політ. Вязнів читальня „Просвіти" в Лукавиці вйвані на пресфорі зол. 6.95.

У десяті роковини смерти бл. п.

АННИ З ПЕТРИНІВ ОЛЕКСИШИНОВОЇ,

дружини ов. п. о. Михайла, відправляється Службою Божа з Панахидою у вівторок 22. лютого ц. р. в год. 7,де рано в церкві св. Юра.

Діти і внуки.

На шпиталь ім. Митроп. Шептицького зложили громадяни Підгаєць 10 зол., висилаючи до Е. Митрополита адресу листовно, замість телеграфічно.

Замість вінка на могилу бл. п. Миколи Заячківського складаємо 50 зол. (пятьдесять) на вижу Сокільського Города у Львові. **„Центросоюз“, Львів.**

Подяка.

Прибиті тяжким горем після передчасної смерти Найдорожчого Мужа і Батька бл. п. проф. Д-ра Адріяна Концетинського складаємо щиру подяку Всч. Духовенству: о. крил. Юл. Даревичеві, о. зол. Й. Кишаковичеві, о. зол. Е. Дудкевичеві, о. проф. Д-рові Г. Костельникові, о. проф. П. Хомишеві, о. Н. Ярославичеві, о. В. Лончині, о. І. Потерейкові, о. Е. Мощібовичеві, о. В. Василеві, о. І. Новосадові, о. проф. С. Шпитковському і о. А. Бучацькому за відправу останньої прислуги Покійному.

Дякуємо ВП. Дирекції, Учительському Зборові і молоді державної гімназії з українською мовою навчання у Львові на чолі ВП. п. Директора радника Лепія за участь в похоронах, проф. Сітницькому і представникові молоді, яку Покійний так любив і був її правдивим приятелем, за зворушливі промови на могилі, а хорові тої гімназії за прегарний спів на панахиді і на похоронах.

Дякуємо ВП. Дирекції купецької гімназії Рідної Школи на руки директора Вп. Ковалиська за участь в похоронах і на жалібній богослужбині.

Окрема подяка належиться Хп. Управі похоронного заведення „Харіс“ у Львові за таке солідне і повне зрозуміння пожаданя справ, зв'язаних з уладженням похорону.

Вкінці дякуємо щиро всім знайомим і незнайомим, що зволили взяти в цьому сумному обряді тому численну участь і в цей спосіб виявили свою пошану для Покійного. Окремі всім.

Софія Конистянська з дітьми і рідними.

НАУКА

ЕКСТЕРНІСТИ! Висилаю всім й повні виклади математики до гімн. матури. Зголошення з почт. маркою на відповідь до Адм. „Діла“ під Математика“. 203 5-5

НОВОЧАСНА влаштована система крою, шиття, моделювання одягів жіночих, дитячих і білля „Патрон Експресс“ дає забувало добрі успіхи. Львів, Сикстуська 21, II. 322 5-5

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів українців до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вулькан“, Львів 23. 316 3-5

НЕМА ліпших заробків ані опроцентування. „Nowości Praktyczne“. Warszawa, Złota 67/94

ІНЖИНІР-нафтовик шукає заняття при організації і руху копальнього підприємства плитної роли. Зголошення з поданою відбутою практикою та умов до Адміністрації п/д „Будучність“. 1-2

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

МОЛОДИЙ мужчина сильний, здоровий, просить якоїнебудь фізичної праці у фабриці або іншій установі. Ласкаві зголошення: Левандівка, вул. Варська 20, Осип Ємановський. 2-2

МЕШКАННЯ

МЕШКАННЯ з утриманням для панів за становищі, студентів або учеників при урядничій родині. Вул. Личаківська 70, II. п. ім. 12. 302 3-3

СОНЯШНА кімната з окремим входом, повним комфортом, утриманням та обслугою для двох ш. Урядовців від 1. березня. Грунвальдська 8, м. 2. 3-3

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

САМІТНИЙ емерит шукає інтеліґентної, моральної вдовиці старшої до спільного і чесного пожиття. Листи до Адміністрації „Діла“ під „Емеріт“. 403 2-2

УКРАЇНСЬКИЙ ТЕХНІЧНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЗАОЧНОГО НАВЧАННЯ

приймає безперервно вписи студентів та курсантів на:

1. ВИСОКОШКІЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНО-КООПЕРАТИВНИЙ ВІДДІЛ. 4 роки. Дає всебічну фахову освіту, необхідну для праці в кооперативних і громадських установах та приватних підприємствах.
2. ВИСОКА ШКОЛА ПОЛІТИЧНИХ НАУК. 3 роки. Підготовляє до громадської, політичної та журналістичної діяльности.
3. ВИСОКІ КУРСИ ГРОМАДСЬКОЇ АГРОНОМІЇ. 1 рік. Докладно навчають про форми і методи переведення громадсько-агрономічної праці серед українського населення.
4. ТЕХНІКУМ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ. 2 роки. Дає фахові знання з різних галузей промисловости, що працює на с.-г. сировині.
5. ВИЩІ КУРСИ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Півтора року. Систематично ознайомлюють про минуле і сучасне України та українського народу, його культурні скарби і підстави матеріяльного добробуту.
6. КУРСИ БУХГАЛЬТЕРІЇ. 1 рік. Підготовляють книговодів для праці в установах і підприємствах.
7. КУРСИ МОВ: англійської, німецької та французької. Уможливлюють опанувати світові мови для користування чужоземною літературою і пресою.
8. КОРОТКОТЕРМІНОВІ КУРСИ: а) Пасічництво, б) Американське промислове пасічництво, в) Садівництво, г) Городництво, ґ) Консервація та переробляння садовини й городини, д) Оброблення шкіри, е) Мливарство, є) Радіотехніка, ж) Фотографія, з) Теорія музики.

Жадайте проспекти з програмами, правилами вступу і таксами оплат. Вписи відбуваються безплатно. На ширшу відповідь пришліть поштову міжнародню марку. Можна замовляти також лише самі підручники. Цінники висилаються безплатно. Прохання надсилати ті на адресу: Ukrajinsky Technicko-Hospodarsky Institut. Podebrady, Zámek. Tc hechoslovaquie.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярмушкевича оказійно, Рентшнер, Легіонів 37. 285 3-3

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія зол. 65.—, алюмінієм зол. 99.— з млинками, залізом і т. п. Рентшнер, Легіонів 37. 285 3-3

ДІМ у Львові дво-поверховий около 30 убікацій, цілий вільний, при головній вулиці, надається на бюра, школу або бурсу до продажі. Адм'ія. „Діла“ під „Сейчас“. 387 2-3

САДЖЕНЦІ винограду, дерева і кущі озимі, поручає Р. Коцик, Хмелева п. Drohiczówka. Цінники задурно. 406 5-5

ОВОЧАРНЯ на рухливій вулиці до продажі. Зголошення Адм'ія під „Інтерес“. 422 1-1

ДЕТЕКТОРОВИЙ голосник двомагнетовий дуже чутливий зол. 6.—. Жарівки від 5—25 ват. 65 сот. „ЦЕНТРАЛЯ ЖАРІВОК“ Льв'в, Ринок 21. 421 1-5

РІЖНІ

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав в сварянці окуліст Д-р ВОРОНИЧ Н. приймає, операц. вул. 3. Мая 3. 417 1-4

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прецизія“ Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 7-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, виркові, проти усування матиці під гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 31-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпереказніше направить фірма П. Карпинець, Домінікапська 7. Купує золото, срібло.

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

6. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

ЛІКАР

Володимир Лазорко

ординує у внутрішніх недугах

ЛЬВІВ. УЛ. МУЧНА 10

(бічна Личаківської).

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії пори, зрогівіння, пігменту, волосся, близни, дьобки по вісні і плями. Масаж, травно усуває зморшки, жилки і відморожения власною методою. Травно усуває овалосіння під катафорезою. Постійні румяниці підкірним запускання краски (татуювання). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 2683 9-11

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної добрати.

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR“, бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR“, Gołub, Pomorze.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве

С. М. ГАВЗНЕР

Львів, Ягайлонська ч. 15.

Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ
найліпших виробів краєвих і заграничних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові. 9—11

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА

світової марки

Б. СОММЕРФЕЛЬД

Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-Londyn) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.

виключне заступництво:

С. Новацький

Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Шукаєте мешкання?

Найдете його і буде воно Вам зовсім відповідати, як що дасьте оголошення до „Діла“.

Представника

добре впровадженого в косметичній бранжі на Львів і східні воєводства шукає

Laboratorjum „MORENA“ Warszawa, Hoża 41. 1

Інж. Юрій Пясецький

держ. уповажнений інжінір будов.

Львів, Мучна 46, тел. 270-27

виконує усі праці з обсягу: будівництва та промислової і житлової архітектури. 1—19

Коротко триває

наша пропагандова продаж з 15% зниженою постійних цін, довге задоволення із закупленого товару, полотнові мужеські сорочки 4.95, нічні стрійні 1.65, 2.50, яєки 65 сот., пошевки 1.60. ФАБРИКА БІЛЬЛЯ „АСТРА“, Львів, Сикстуська 2. Замовлення виконуємо негайно.

Вже відкритий

Косметичний Інститут La Belle

ЛЬВІВ, ПЛ. ГАЛИЦЬКА 12, І. П.

Манікір в абон. для Пань 25 сот., для Панів 35 сот. Педікір з усуванням нагнітків 1 зол.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЕКТРО — РАДІО — ОПТИКА

І. Дойтшер

СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	вол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	вол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	вол. 0.15
куно, продаж, винаймі і т. п.	вол. 0.10
шукаючі праці	вол. 0.05

слова тоустим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	вол. 480.—
Остання сторінка 1/2	вол. 250.—
Остання сторінка 1/4	вол. 130.—
Остання сторінка 1/8	вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костир Видає Видавнича Спілка „Діло“. З друкарні Вид. Спілки „Діло“. Львів Ринок 10.

Ч. 38 (14.870). Львів, вівторок 22. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Промова Гітлєра.

Вчора в год. 11. відбулось у Берліні засідання райхстагу, на якому Гітлер виголосив здавна заповіджену промову. Як це він сам пояснив, виголосив її тому, що вважав за конечне поробити деякі персональні зміни та що треба дати деякі конечні вияснення щодо закордонної політики.

Обговорюючи **внутрішні відносини**, Гітлер підкреслив, що день, коли він, як вождь найбільшої німецької опозиційної партії перебрав владу, становить перелім в історії німецького народу. До 1933. р. — Німеччина була в найглибшому пониженні; політичний упадок потягнув за собою упадок господарський, а за ними прийшов моральний розклад. Тільки **нова національна ідея** могла двигнути Німеччину з упадку; приніс її націонал-соціялізм. Врятувалась Німеччина тільки завдяки власній праці, бо закордон до того зовсім не причинився.

ВІДГУК НЕДАВНІХ ПОДІЙ.

Обговорюючи господарський розвиток Німеччини, Гітлер гостро виступив проти нагінки закордонної преси на Німеччину. Чужі часописи — мовляв — твердили, що нац.-соц. партія щойно останніми часами опанувала уряд загорд. справ, армію і господарське життя коли на ділі були вони в руках нац.-соціялізму від коли Гітлер став канцлером. Гітлер побоював усе, що обнижувало велич Німеччини, тому і зліквідував він усі малі німецькі державки. В Німеччині можебути тільки одна суверенність: німецького народу. В Німеччині нема ніякої проблеми нац.-соціялістичної держави, партії і нац.-соц. армії, бо там кожний, що стоїть на якімнебудь відповідальнім становищі є націонал-соціялістом, нема там нікого на відповідальнім становищі, хто сумнівався би, що повноправним вождом цієї Німеччини є Гітлер. Армія є горда з партії, партія і нарід є горді з армії. Згадуючи про перший етап реорганізації армії, висловив Гітлер сердечну подяку марш. Бльомбергові і ґен. Фрічові.

Колиб якась міжнародня нагінка намагалась колинебудь нарушити мир Німеччини, тоді світ побачив би негайно, що Німеччина — нарід, партія і армія, є опановані одним духом і ведені однією волею.

Дальше Гітлер торкнувся справи звороту Німеччині її давніх **кольоній**, підкреслюючи, що постійно змагатиме до здійснення того домагання.

Німеччина ніколи не вернеться до **Ліги Націй**, бо: 1) Ліга Націй відмовляла Німеччині рівноправности, 2) Німеччина не дасться втягнути до оборони безправя, 3) тим робить Німеччина прислугу народам, які мусять користати з помочі Ліги Націй, 4) він не хоче втягати німецький нарід у конфлікти, в яких Німеччина незацікавлена, 5) Німеччина не дозволить, щоб якась міжнародня інституція приказувала їй.

ВЗАЄМИНИ З ІНШИМИ ДЕРЖАВАМИ.

З нинішним днем **Німеччина визнає Манджурію. З СССР не хоче Німеччина мати ближчих звязків**, бо устрій СССР — це вияв дегенерації. До **еспанської** справи становище Німеччини таке: Большевизація якогонебудь европейського краю — це нарушення рівноваги, бо збольшевизовані терени виконують волю московської революційної централі. „Думка Ідена про те — сказав Гітлер з іронією — інша, але Сталіна така сама, а Сталін всеж є вірогідніший інтерпретатор большевицьких замірів і поглядів як британський міністр".

Згадуючи про **війну на Далекому Сході**, ствердив Гітлер, що **поразка Японії була би** перемогою большевизму.

Супроти **Франції** Німеччина не має ніяких територіяльних домагань, з **Англією** не має ніяких спорів, — хіба що вони вийшлиб з німецьких кольоніяльних домагань. Взаємини Німеччини з більшістю сусідів нормальні, а деякі навіть приязні. Гітлер переконаний, що договір з **Австрією є причинком до европейського мира.**

У міжнародній пресовій нагінці добачує Гітлер небезпеку для світового мира; тому рішився він скріпити німецьку армію, яка дає Німеччині гарантію, що дикі воєнні погрози не переміняться одного дня в діло.

Промову Гітлера дуже часто переривали члени райхстагу оплесками. Частину промови, присвячену справам німецько-австрійських взаємин оплескував м. ін. австрійський посол.

По промові Гітлера, що тривала 3 години, марш. Герінґ замкнув засідання райхстагу. Взяло в ньому участь 741 послів, коло 200 кореспондентів — у тому 100 закордонних — та кількасот гостей.

Національні війська оминули Теруель і машерують на Валєнсію.

Вчора (в неділю) над ранком національні війська окружили Теруель — тепер ідуть вони на схід і південний схід здовж шляху Теруель—Валєнсія, рівнобіжно до залізниці Сарагоса—Валєнсія. Національні війська заняли Пуеблю де Вальверде і перейшли Сіерру Аде де Кампарена. На просторі кількинацятьох кільом. перервали вони залізничу і колову комунікацію. Кілька кольон, що оперують на півночі, йдуть через Сіерру де Губа на Кастіелядо; з ними навязали лучбу на південний захід від Теруелю.

Сам Теруель залишився поза національними **задними сторожами.**

ГЕН. ФРАНКО ВЕДЕ НАСТУП НА ТЕРУЕЛЬ.

Радіо Насіональ оголошує комунікат національної головної кватири такого змісту: Чотири кольони, що оперують на відтинку Теруелю, виконали всі свої завдання. Опір ворога помітно ослаб, Теруель можна вже вважати здобутим. Ворог окружений, поспішно укріплює місто, будуючи окопи на вулицях.

Операціями національних військ під Теруелем керує сам ген. Франко.

ЧЕРВОНІ ПРИЗНАЮТЬСЯ ДО НЕВДАЧІ.

Барсельонське міністерство оборони стверджує: Бій за Теруель тривав цілий вчорашній день. **Червоні мусіли із Мануєт відступити** на другу лінію, відкіля ворог не зумів їх витиснути. Також **на лівому крилі червоні відступили** на дальші лінії.

З огляду на те, що національні війська здобули дуже важні становища, оборона Теруелю дуже утруднена; всеж таки червоні боронятьсяся дальше з героїзмом і посвятою.

Присилайте передплату!

„ФРОНТ МОРЖ".

Львів, 21. лютого 1938.

Чому кожний виступ посла о. Любельського у соймі має більшу питому вагу від виступів переїжих інших польських послів, дарма, що він ані офіціяльний представник якоїнебудь зорганізованої політичної групи, у цьому соймі не має за собою численних однодумців? Бо він говорить про нехтовану волю і настрої польських селянських мас, він бідкає, що нинішня структура польського державного устрою та володіючої верхівки суперечить „хлопській Польщі", хоч селяни — це найбільша польська суспільна верства, яка мусить мати й відповідне своїй чисельній силі та аграрному характерові краю — значіння державно-політичне. І тому слова о. Любельського автоматично вносять у соймову сцену подих найбільшої проблеми, яка сьогодні існує у Польщі та про яку у цьому соймі царить соромлива мовчанка: подих тієї боротьби за переустрій держави та за владу, яка йде і поглиблюється, хоч назовні, дивлячись на цей „аполітичний" сойм та „безпартійний уряд — ніби ніякої боротьби нема.

Ідеольогічна ростіч та партійно-політичне розпорошення, що царить у Польщі, безумовно утруднює орієнтацію, „хто за ким та проти кого". Але поглиблювання тієї „декомпозиції" безумовно є водою на млин польської опозиції, дарма, що її пя остання дуже ріжнородна, незгармонізована, несконсолідована. Про стару ендецію казати не будемо, тим більше, що всі знаки на небі і землі вказують на сумерк того націоналізму, що його репрезентувала колишня польська народова-демократія, суспільно-реакційна, політично-русофільська. Очевидно, сьогодні старі польські ендеки ще проводять, ще впливають на вулицю, ще запліднюють уми польської молоді старими своїми анахронічними ідеями та затроюють її душі старими трійливими бацилями. І дуже можливо, що тут, у нашому краю, довго-довго керма вулиці спочиватиме у руках пп. Ромерів-Грабських, які виховали собі талановитих учнів в особах ріжних пп. Войцеховських. Але ризикуємо твердження, що польський молодий націоналістичних рух, при всьому своєму ексклюзивізмі, нетерпимости, фанатизмі та методах ділання, прийнятих зі сходу, еволюціонує сильно і під соціяльним і політичним оглядом, звертаючись головно проти тої осн ендецької думки, якою було і є її русофільство. Але саме тому, що польський націоналізм, як гасло, такий сьогодні модний, що признаються до нього всі, від ОЗН через Стронніцтво Народове та ОНР до імперіялістичних пілсудчиківських груп „Політики" й „Бюлетину П.-У." включно, саме тому розпорошується і динаміка націоналізму, як течії і табору, а через те й права націоналістична **опозиція** сходить нині в Польщі на задній плян.

Те саме можна сказати подекуди й про ліву опозицію — ППС. Правда, наближення санаційних професійних союзів ЗЗЗ (Морачевського) скріпило ППС, бо відпала боротьба між посвяченими групами. Скріпив її теж занепад комунофільської внутрішньої течії, викликаний вражінням московських процесів, і через те прийшла внутрішня консолідація партії. Але й розмірне опанування господарської кризи урядом погіршило політичну кононктуру для соціяльно-лівої партії. Найкращим доказом цього була голосна заява ППС підчас авдієнції її відерів на Замку, де вони фактично, самим фактом своєї появи у Президента, зреклися боротьби проти нинішньої конституції.

Осередньою, найсильнішою і в нинішній польській опозиції безумовно вирішною групою є популярно званий „фронт Морж", себто блок Стронніцтва Праці (колишні хадеція і НПР) та Стронніцтва Людового (колишній

Пяст, Визволене і Стронніцтво Хлопське). Коли Стронніцтво Праци користується впливами головно на Шлеську, частинно в Познанщині й Когресівці, то Стронніцтво Людове, головно у західній частині нашого краю та в центральних воєвідствах. Нема сумніву, що велика більшість польського селянства — це саме члени чи прихильники Стронніцтва Людового. Спроби замиритись з селянськими масами не вдалися навіть при заангажуванні у них авторитету найвищих чинників, зате виявили величезну популярність імени Вітоса, який далі, з чужини, є фактичним лідером тієї партії і того руху. Минулорічний страйк людовців показав, що динаміка того руху вміє прийняти також грізні форми, а останній процес Добошинського виказав, що при деякій зручности проводирів, позбавлених зайвих скрупулів щодо агітаційних методів, польську селянську масу можна зрушити до безпосередньої авантурницької акції не тільки на терені села.

„Фронт Морж" (названий так від зустрічі його лідерів у віллі Падеревського у Морж у Швайцарії) має вже два свої щоденники („Нова Правда" у Варшаві та „Польонія" у Катовицях), поважний журнал „Зврот" та популярні періодики, має теж імена такі, як згаданий уже і Вітос і Падеревський і Юзеф Галлер (оба останні донедавна зараховувані до ендеції) і Корфанти і Тугут і Ратай і ген. Сікорський. Вже перечислення тих кількох назвищ вказує, що і в отому фронті існує цілий вахляр світоглядів та темпераментів. Однак всіх їх покищо єднає — боротьба проти режіму та боротьба за владу.

Це, очевидно, внутрішні польські справи, які розіграються без нашої участи. Але й байдужим нам бути супроти цієї внутрішньопольської боротьби також не можна. Залишаючись у ролі глядачів, мусимо зорко стежити за розвоєм цієї гри. Факт, що з п. Ратаєм (колишнім міністром освіти та кол. маршалом сойму) переговорював та договорився до співпраці на терені краєвого Секретаріяту Порозуміння ген. Токаржевський, як також теперішні поголоски, що конгрес Стронніцтва Людового відложений у звязку з розмовами, що їх веде буцім то голова ОЗН ген. Скварчинський, — все-таки доказує, що й урядові чинники цієї групи собі не легковажать. Маємо враження, що опозиційні настрої у „Фронті Морж" надто сильні, щоби між ним і теперішнім режімом дійшло до злагоди. Радше боротьба ще загостриться, хоч невиключені й примирні епізоди.

Формулювати українське становище до „фронту Морж" — надзвичайно важко. З одного боку, це група демократична, отже близька й українській платформі. Досвід з національною політикою післятравневих урядів, включно з національною політикою влади після 1935 р., коли українці виявили назверх свою добру волю більше навіть, ніж цього вимагала наша політична рація, — цей 12-літній досвід не дає великої підстави для сентименту супроти післятравневого режіму. Але й демократичний режім, що царив перед травнем 1926, захоплював нас так само мало. І в тому демократичному режімі брали участь всі названі політичні демократичні партії та всі названі діячі „фронту Морж". Очевидно, що всіх груп не можна міряти одною міркою, ані тим більше — всіх людей. В даному випадку маємо таких людей, які колись робили пакт з боєвою ендецією (Вітос-Корфанти-Кернік, врешті й останній уряд Вітоса у травні 1926), маємо там також таких людей, яку Тугут, які є справжніми демократами зі світоглядом, що не годиться на кон'юнктуральні гоцки-кльоцки. І нині „фронт Морж" спірається одним крилом об ендецію, другим об ППС. Невідомо, котре крило переможе, невідомо теж, котрі люди переможуть у ньому при формулюванні його відношення до української проблеми.

Минуле дає під цим оглядом масу матеріялу для найбільшої обережности. Адже перші кольонізаційні закони йшли саме під натиском „Пяста", при чому всі тодішні польські селянські партії (і ліве Стронніцтво Хлопське та Визволене) були в цій матерії солідарні — проти інтересів українського селянина. Відомо теж, що всі польські демократичні партії справила з ділянки національної політики робили предмет торгу за інші ділянки (кабінет Скшинського з соціялістами і Ст. Ґрабським, як міністром освіти). Відомо теж, що по нинішній день ксьондз Панась робить у нашій частині краю роботу, якої не постидався би й найбільш украіножерний ендек. Демагогічне гасло „всі хлопи і хлопський інтерес не знає поляка ані русина" — це чинник, який нам розкладає (або бодай хоче розложити) село так само добре, як гасло „один Бог і тому не ходи до церкви, лиш до костела". Відомо, „спільний інтерес" тривав так довго, як довго наш селянин не хоче записатись до Стронніцтва Людового або пристати до його страйкової акції. Коли ж діло йде про купно кусника землі, від якого залежить просто фізична екзистенція нашого селянина, здушеного на карловатому господарстві з величезною родиною, тоді „спільнота інтересів" виглядає трохи інакше.

В політичній ділянці маємо теж такі прецеденси, як угода між полк. Антоном Васильчуком та ген. В. Сікорським у 1922 р., яку дотримала — лише українська сторона, голосуючи за буджетом та формулюючи свою першу українську декларацію у польському соймі — надзвичайно поміркована. Правда, може хтось сказати, що це вже багато значить, що все-таки ген. Сікорський перший з українцями „годився", але політичний сенс такого прецеденсу ясний.

Окремі застереження викликує питання закордонної політики. Недавно у „Політиці" читали ми напр. велику статтю Ад. Бохенського, в якій він доказував, що саме „фронт Морж" є спадкоємцем ендецького закордонно-політичного русофільства. Правда, „моржівці" кажуть, що це франкофільство, а не русофільство, але не знаємо, чи вони здають собі справу з тієї різниці — на українському відтинку.

І тому, як кажемо, займаючи становище глядачів, мусимо теж виразно заявити, що політичне обличчя нинішнього „фронту Морж" для нас щонайменше — неясне. В останньому часі — за винятком згаданого пакту п. Ратая у Львові (чи зробленого тоді теж на проти-українській платформі?) преса „фронту Морж" здається не займає до української справи ворожого становища. Зокрема „Зврот" помістив недавно зовсім пристойну статтю про українську конструктивну працю, статтю, яка навіть стягнула на чільного публіциста того табору, п. Свентоховського, судовий процес. Очевидно, що ми не маліб нічого проти, щоб в цієї преси довідатись ближче чи старі погляди того табору з часів „Пяста" існують ще далі, чи може еволюціонували в сторону — кращого пізнання ваги української проблеми та більшої поваги для неї, більшого зрозуміння справедливих українських вимог, які ані не б'ють у державну цілість, ані не нарушують польського стану посідання, зате дають українському народові в Польщі мінімальні можливости розвитку. ік.

ВЖЕ ВСІ ВОРОБЦІ ЗНАЮТЬ ЩО ПАСТА
ЕЛЄҐАНТ
Є НАЙЛІПША

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по зрілому розмисленні вирішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дочасно краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
помагає здоровому починові при мізних варостатах праці.

Бутенко в Римі.

(Від власного кореспондента).

Рим, 17. лютого.

Всі римські щоденники принесли величезними буквами та з відповідними фотографіями, сенсаційну вістку, що уповажнений совітського посольства у Букарешті, Бутенко, опинився в Римі, після того, як так таємничо зник із Букарешту, і подають перші сторінки так сказатиб його сповіди чи заяви, писаної по російськи.

Для нас цікаво, що вже на цих перших сторінках, він торкається також і України. Згадуючи, що большевики обіцяли народам давньої Росії повну і цілковиту свободу, ба проголосили навіть „вільне право поодиноких народів вийти свобідно із Совітського Союзу", вказує на дійсну долю, якої діждалася Україна.

„Увесь адміністративний апарат, всі відповідальні місця в різних підприємствах є в руках жидів або людей зовсім відданих Сталінові.

Промислово Україна є надалі тільки кольонією Москви. Мешканці цієї, колись такої цвітучої і родючої землі не виходять із постійного стану голодового. Большевики здушують і викорінюють кожний найменший прояв українського національного почування, навіть коли він цілковито в рямцях радянської ідеольогії.

„Десятки тисяч шляхотних і відважних патріотів-українців розстріляно або арештовано і запроторено в тюрми.

„Між народом цієї країни панує сильна ненависть до большевиків, бо ціла Україна находиться під ярмом страшного стану облоги тих бандитів, що її гноблять і мучать".

У своїх дальших заявах Бутенко оповідає про речі загально знані, себто про дійсний стан робітників і селян, яких большевики обдурили високопарними гаслами про обіцяний поділ земель і фабрик між працюючих, а які досі в дійсности відбувають панщину; про жидів, яких треба уважати за властивих панів Росії, бо в їх руках находиться ввесь промисл, вся торговля і це через протекцію, якою вони користуються завдяки близькій дружбі Лазаря Кагановича зі Сталіном; про страшний терор, який панує в Росії у всіх галузях життя і т. д.

Про себе оповідає Бутенко тільки те, що як чотирнацятьлітній хлопець брав участь у національнім русі в часі, коли Врангель наступав на Україну. Опісля ходив на вищі освітні курси, бо хотів присвятитися журналіямові і літературі і вже тоді зродилося в ньому бажання утечі. Він зрозумів, що як робітник пера не зможе ніколи виїхати за границю, і через те вступив до дипльоматичної школи в Москві. Коли й скінчив, його вислали до Парижа для праці при совітськім павільоні на всесвітній виставі, де він уже більше мав нагоду побачити величезну різницю між Европою і Совітами. Покликаний назад до Москви відбув практику на місце уповноваженого при совітськім посольстві в Букарешті. Тут почали за ним стежити і він через те використав першу нагоду, щоб покінчити на все з большевизмом.

Цікаво, що про це до якої національности він себе зараховує і де він родився, Бутенко не розказує. Можливо, що про це і про дещо інше довідаємося пізніше.

Н. С. С.

„Все для Рідної Школи!" — За цим гаслом повинні йти діла. Чи ви повнили вже свій обовязок і післали дар на коляду Рідній Школі? Адреса: Рідна Школа у Львові, вул. Сикстуська ч. 46.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

II.

ОКРЕМА КАСТА УПРИВІЛЕЄНИХ.

Совітська дипльоматія вважала за найважливіше завдання совітської держави поширити свої звязки з чужиною. Зріст престіжу Сов. Союзу був для неї не тільки найважнішим політичним чинником для розбудови власної держави, але теж у праці для світової революції. Дипльомати сподівалися, що навязавши взаємини з чужиною, при виміні технічних і культурних цінностів, вони прискорять розбудову Совітського Союзу, оживлять большевицьке духове життя, нададуть скоріший розвиток своїй техніці та продукції.

Люди, що творили терористичний орган революції були із зовсім іншого духового матеріялу. Кілька тисяч членів цієї організації творять зовсім окрему касту. Вони ведуть замкнене життя в собі, тимбільше, що їх відпочинкові доми, ресторани та клініки влаштовані з такими вибагами, яких загально-публичні установи навіть приблизно не осягли. Ці члени оминають якихнебудь звязків із чужинцями. Навіть у самій Москві ледви чи який чужинний дипльомат або журналіст має змогу обмінятися думками з якимсь членом такого орґану.

Тільки давніше, підчас подорожей на провінції, можна було випадково зустріти у вагоні або в готелі членів ГПУ і придивлятися їх способові життя. А проте є багато матеріялу для психольоґії цієї установи. Большевики воювали десятки років із царизмом. Символом царизму була для них тайна політична поліція. Так розвинулася большевицька психоза, що тайна поліція це осередок і найважніша частина кожного режиму, — і в цій психозі вони страшенно перебільшили ролю такого орґану в знатомії державного орґанізму. Згідно з духом большевизму такий орган почав негайно терористичну акцію. Зовсім зрозуміло, що спочатку всякі авантуристи спрагнені пригод, також політичні анархісти, головно-ж соціял-революціонери перейшли до большевиків.

Тоді теж почався природний добір людей придатних для кривавої терористичної машини. Усі садисти, люди жадні пригод і безшабашні, доставалися до цього апарату. Останки тайної царської поліції, спеціяльно звироднілі типи, йшли туди як „спеціялісти", бо це був єдиний для них шлях, щоб самим оминути терору. І щойно тоді, коли досконало розвинений цей апарат давав своїм співробітникам кращі умови життя, ніж пересічним совітським громадянам і урядовцям, увійшли туди тоді ті всі зіпсовані елєменти, які були готові піти на все, чого від них домагалися, щоб тільки краще жити.

Так повстала багата галерія людських типів, цікавих для психіятра і криміналіста. Чекісти вважали себе сіллю та осередком революції. Окрема каста витворювалася на таку широку скалю, що навіть чекіст, якого перенесли до іншого уряду або який покинув службу, офіціяльно підтримував звязок із своїм давнім бюром. Зовсім таксамо як студентські корпорації, вони творили корпорацію членів „Чека".

Ленін назвав диктатуру „державну всевладу обмежену законом" і цим звузував суть пролетарської диктатури. Виконавчим орґаном цієї всевлади була „чека", пізніше назване Ґ. П. У. (головна політична управа), а нині названа „Головною управою державної забезпеки". Дуже скоро розвинуло Ґ. П. У. свої характеристичні риси, вважаючи себе найважнішим і найвищим органом пролетарської революції. Вже в 1918. р. заявила „Чека" прилюдно, що вона може заарештувати навіть сам уряд, коли вважати буде це за потрібне. Вона вважала себе у праві вмішуватися у працю кожної іншої державної установи.

У 1918. і 1919. р. це не проходило без боротьби. Тоді появлялися тижневики „Надзвичайної Комісії" — офіціяльного органу „Чеки". Цей орган глузував собі з усіх найчільніших членів партії, які протестували проти того, щоб „Чека" встрявала до праці інших державних орґанів, ще й кидала на партійників усякі підозріння. Таксамо гостро виступала „Чека" проти тих большевиків, що домагалися законного означення її діяльности. „Чека" ані на хвилину не думала обмежувати своєї влади або зректися свого права судити людей.

Всемогутне становище Чека розвинуло в ній безмежну гордість. Вона створила собі власну опінію, окрему товариську суспільну верству і вела для себе пропаганду византійськими методами. Великі чекісти поробилися меценатами. Кожний замітніший чекіст створив довкола себе гурт мистців, письменників і журналістів, яким він патронував, прокладав шлях і давав матеріяльні підмоги. Далі витворилася така психольоґія, що ця каста повинна зовсім справедливо як рівноважник за свою „тяжку та важну працю" діставати якнайбільше матеріяльних засобів для вигідного та приємного життя.

Чека дивилася від самого початку на дипльоматичну працю як на перепону революції, як на дитячу забаву людей, що поправді до революції не належить. Урядовий орган тайної поліції „Тижневик В. Ч. К." виступав раз-у-раз проти екстериторіяльности чужинних дипльоматів. Дуже цікава є стаття того урядового орґану присвячена урядовцеві британського консуляту в Москві Льоккартові. Як відомо, Льоккарта заарештували, але під напором совітської дипльоматії Ґ. П. У. мусіло його таки звільнити. Проти цього виступили у згаданому журналі, де читаємо (ч. 3.) дослівно: „Скажіть будь ласка, чому вони не випробували на цьому Льоккартові найбільше вирафінових мук, щоб добути адреси та вістки, що їх той тип мусить мати багато..." „Скажіть, чому замість непробувати, мук, перед якими, на саму їх згадку, контрреволюціонери тремтять з жаху,

ДЕННА ВИГРА
20.000 зол.
на ч. 28078
впала вчера на льос, закуплений
в незмінно щасливій колєктурі
„НАДІЯ"
Львів, Леґіонів 11.

М. РУДНИЦЬКИЙ

Учений, що розмовляв з янголами.

(У 250-ліття народин Е. Сведенборґа).

Такий заголовок можна б дати фантастичному оповіданню. Але він так і сам від себе виходить за звісткою з англійської преси, що 7000 англійців і багато більше тисяч в інших частинах світу, головно у Швеції, святкувало 250-ліття того великого дня, коли прийшов на світ їх пророк Емануїл Сведенборґ.

Колись за студентських часів, читаючи вперше Метерлінка „Скарб смиренних", ми зупиняли свій зір на прізвищі Сведенборґ або Рюісброк, як на магічних словах. Наша знайомість латини була за слаба, щоб ми могли зважитися читати „Аркана Целестія" в оригіналі. Пізніше, коли Дідеріхс анонсував вибір творів Сведенборґа у німецькому перекладі, ми готові були випозичити їх бодай... на один вечір.

Життя тієї дивної, великої людини нагадує біографію неодного великого поета, вченого або звичайного фантаста. Він уродився в 1688 р. як син шведського професора теольоґії, пізніше єпископа. Він почав від природничих студій, латинських віршів і подорожей по Англії, Голяндії, Франції та Німеччині. За Карла XII. став начальником державних копалень, підчас облоґи Фрідріксголю винайшов якусь незвичайну машину для транспорту кораблів, за королеви Ульрики ввійшов до Вищої Законодатної Палати і почав займатися економією, мінеральоґією, металями, астрономією і всім тим, чим на його думку повинен був займатися учений, що хоче витворити собі правдивий образ всесвіту.

Сведенборґ еднав величезне практичне знання у ріжних професіях зі знайомістю теорій і величезної літератури з кожного предмету, яку засвоював собі над книжками і у частих подорожах на чужину для наукових цілей. У наукових поглядах він випередив неодне століття. Він жив 84 роки, а до 60. року життя зробив неодне відкриття та неодин винахід. Уже самі його успіхи в математиці та механіці могли йому запевнити славу; він перший ужив живого срібла до повітряного смока, він винайшов штучне слухальце для глухих, будував підводні човна і повітряні машини. Сведенборґ випередив новітні теорії про світло та космічні атоми разом із теорією Канта-Лапляса, він створив першу систему кристальоґрафії, він на 150 років перед усіма іншими вченими вказав на деякі функції мізку, віддиху серця, кровообігу, а головно деяких залоз, якими вчені занялися щойно в останніх десятиліттях.

У 56-ому році життя Сведенборґ нараз відкрив правду, що ввесь світ реальних предметів це тільки символи глибшої правди притаєної за ними. Він використав усе своє величезне знання на те, щоб доказати, що між усіма змисловими і духовими явищами істнує якнайтіснійший звязок, наче між фізичним звуком слова і його духовим змістом. Повіривши, що деякі книги Старого і Нового Завіту є алєоріями і що треба вміти відчитати їх містичний зміст, він зужив решту свого життя, щоб пояснити землю та людські вчинки символічно. „Кожна органічна форма — каже — відповідає своїй меті, що на ній записана".

Сведенборґ уважав себе при кінці життя за скромного висланця Бога, що має людству обявити нову правду. Він сам так описує свій надхненний стан: „Тому, що Бог не може Сам проявитися як Особа, а проте передсказав, що прийде, і заснував Нову Церкву звану Новим Єрусалимом, з того виходить, що Він це зробить за посередництвом людини, яка не тільки може приймати своїм розумом науки цієї церкви, але може їх подати до загального відома друком. Те, що Бог обявився Сам передімною Його слугою, прислав мене виконати цей обовязок, відтак відкрив зір мого духа і впровадив мене у духовий світ, дозволивши мені бачити небо і пекло, як теж розмовляти з янголами і духами, той факт, я тепер і довгі роки, потверджую як правду..."

Зясувати теольоґічні і містичні погляди Сведенборґа нелегко. Він потратив багато часу на проблему, як погодити ідею особистого Бога ріжного від світу і Бога-Творця, що із створеним світом зливається у нероздільну цілість. Він передбачив неодин пізніший доказ проти ясновидности, надхнення, обявлення та інтуїції, на які сам покликувався.

Сведенборґ ніколи не проповідував якоїсь окремої віри ані не мрів творити окремої секти. Кілька років після його смерти (він помер у Льондоні), молодий англійський друкар Роберт Гіндмерш так захопився містичними творами Сведенборґа, що назвав його „найбільшим зпоміж живих і померлих людей" і заснував товариство з пяти членів для студій над його творами. З того гурта повстало згодом ціле Теософічне Товариство для „поширювання божеської науки Нового Єрусалиму", себто творів Сведенборґа.

Головні ідеї Сведенборґа основані на деяких правдах проповідуваних Христом, сильно перемішані з критикою, напр. усієї науки св. Павла, якого він уважає за великого грішника. Любов ближнього і допомога їм — це найбільші чесноти на думку Сведенборґа — без них ніяка віра не спасає від гріхів.

Ясно, що вчені вважали всю теософічну діяльність Сведенборґа занепадом його великого ума, таксамо як його учні віднаходять саме в його творі „Божеська любов і мудрість" його найбільший геній. Хто шукає у символах тільки поетичні форми, які додають крила нашій уяві, щоб вона сама наповнювала їх змістом, той може читати Сведенборґа таксамо як Платона, Блєйка, або Новаліса. А проте там, де починається муравлина праця льоґіки, щоб усі символи звязати одним ланцюгом, кінчається поезія і наївть світогляд. Сведенборґ почав від дослідів того, що є під нашими ногами — від каміння і металів; ідучи щораз вище під таємниць нашого орґанізму, мізку та змислових вражінь, він хотів тою самою методою перепналізувати теж небо і пекло. І тоді, як метали та самоцвіти іскряться в нього таксамо як усі ідеї колірами неба, його янголи нагадують мелечи зроблені з мозаїки.

—o—

ви дозволили йому вийти з Чека?" „Для всіх нас ясно, що англійський натиск на нас залежить тільки від вільних рук англійських капіталістів і від внутрішніх обставин нашого краю..." І стаття кінчається так: „Покиньте цю шкідливу гру з дипльоматією та представництвами... ви зловили небезпечного падлюку, вирвіть із нього все, що можливе і спрячте його з цього світа."

Можна спокійно сказати, що наведені тут рядки з офіціяльного органу тайної поліції залишаються досі програмою не тільки, як дивитися на чужинецьку дипльоматію, але і як вести власну.

Загальні Збори „Пром-Банку".

(г) Загальні Збори нашого наймолодшого і напружливішого банку відбулися минулої неділі о 10. год. рано у салі „Бесіди". Членів зібралося настільки багато, що не для всіх найшлися сидячі місця. Крім того на Збори прийшли директори більших українських банків та кількадесять представників преси. Службовики роздавали окрему брошуру зі звітом з діяльности Банку за минулий рік та інші друки, що поважно облегчували орієнтацію, подібно як розвішені на стінах діяграми, що їх дуже гарно виконала нова українська реклямова фірма „Фама".

Збори відкрив голова Надзірної Ради „Пром-Банку" дир. Скопляк, що покликав на секретаря п. М. Ковальчука.

Протокол попередніх Надзвичайних Загальних Зборів приняли членя одноголосно; опісля інж. А. Мілянич зложив **звіт з діяльности Дирекції.**

У своїй праці старалась Дирекція Банку погодити інтереси уділовців і клієнтів зі загальним національним інтересом. Пояснюючи діяграми, дир. Мілянич перш за все обговорив засоби, якими Банк оперував. Власних фондів має Банк 57.000 зол.; з того 46.000 становить уділи, решту резерви. Як це видно з діяграм, власні фонди росли в дуже скорому темпі. На **чужі** фонди складаються дрібні позички в інших банках та ресконт векслів — разом 88.000 зол., з дрібної ощадности 60.000, з вкладів на книжечки — 221.000, на біжучі рахунки — 168.000. Слід додати, що **у дрібно - ощадностевій акції** зібрано 131.000, з того 30.000 щадники вибрали, 40.000 перенесли на вкладкові книжечки. Найбільше дрібної ощадности зібрано у промислових збірницях, менше у ремісничих, трохи більше в торговельних; дрібно-ощадностева акція по школах дає гарні висліди. Найповажнішу участь у ній беруть діти робітників.

Найповажнішу позицію між чужим фондом становлять біжучі рахунки, які, дарма, що рухливі, залишають чимало гроша в банку. В порівнанні з минулим роком зросли оборотові фонди Банку на 675 прц.

Цими фондами оперував „Пром-Банк" дуже скоро; за останній квартал **обороти** подвоїлися. Назагал Банк обертав своїми фондами 36 разів у рік. За минулий рік обороти перейшли 10 мілїонів.

Як це виказує білянс, зі зібраних фондів тримає Банк 40.000 в поготівлі (у власній касі, в банках та у цінних паперах), на біжучий рахунок позичив він 136.000, на короткотермінові позички (до 3-ох місяців) 185.000, куди ще треба зарахувати частину вексльових позичок, що в білянсі фігурують між довгоречинцевими позичками (до півтора року). Ці останні разом осягнули квоту 161.000 зол. Майже 10.000 припадає на льокації, з того половіпку вміщено у фабриці цьвяхів „Сталь" у Винниках. Спірних справ має Банк мало, ліквідує їх з успіхом.

Щавницька Юзеф.нз
усуває хрипку і флегму при грип. 1—4

Під цю пору Банк дає працю **18-ом службовикам у Львові і 5-ом кореспондентам на провінції** (Стрий, Дрогобич, Сокаль, Перемишль, Тернопіль); крім того у централі має 6-ох практикантів.

За перших півтора місяця цього року помітний дальший зріст фондів Банку, зокрема власних. На 1938. рік Банк має **виглади на дальшу розбудову** — хоча може і не таку скору як у своїй дотеперішній добі істнування — піонірській.

Звіт з діяльности Надзірної Ради зложив її секретар п. Онисько, **звіт з ревізії** — інспектор РСУК інж. Ольховий, що підкреслив енергійну працю управи, який Банк завдячує свій внутрішній розвиток. На внесок дир. Лазорка Збори через аклямацію признали Надзірній Раді та Дирекції абсолюторію.

На внесок п. Хомяка Збори вибрали **комісію-матку** у складі: інж. Пеленський, інж. Рижевський та інж. Раковський.

Після короткої перерви розвинулася дискусія, в якій взяли участь пп. Хамула (Глиняни), Рибарук, Хомяк (Самбір), Конюх, інж. Рижевський, інж. Колтунюк та Волощак; відповідав їм дир. Мілянич.

У міжчасі **вильосовано 3 членів Надзірної Ради:** пп. Скопляка, Гасина і Ольхового, зі заступників — п. Думина. На внесок комісії-матки **на їхнє місце вибрано** через аклямацію пп. Скопляка, Мадая (Перемишль) і Стефановича, на заступника — п. Думина.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 30. Вівторок. 21 (9) лютого 1888.

ПОЛІТИЧНЕ ПОЛОЖЕННЯ.

В „Політичному огляді" цього числа читаємо:

„У берлінських дипльоматичних колах говорять що розвідування гр. Шувалова (російський посол у Берліні) як держави готові були підтримати домагання Росії у болгарській справі, не дали доброго успіху. Росія домагається від держав, щоб вони натиснули на Порту, щоби вона виступила проти кн. Фердинанда. Німеччина може і пристала би на те, але Австрія й Італія рішуче тому противляться. З Берліна повідомляють таком, що почалася дипльоматична акція у болгарській справі. „Нац. Цайтунг" доказує, що Австрія мусить найбільше причинитись до мирної полагоди болгар. справи і поробити найбільше концесій, бо вона здобула через берлінську угоду найбільше користей".

„Росія не перестає зброїтися. Военна підготова йде тепер голосно у портах над Чорним Морем, а праця йде таким темпом, що робітники працюють навіть уночі при електричному світлі. У польських часописах появилися вістки з Варшави, що до Пйотркова надійшло 200 повстяних шатер для війська і що козацькі та драгонські полки справляються висаджуванням у повітря динамітом мостів, залізниць і т. д."

ЦЬОГОРІЧНА ЗИМА

Під цим наголовком читаємо таку новинку: Здавалося нам, львовянам, що настала у нас загальна відлига, по вулицях Львова зачали щезати величезні валї снігу, коли нараз нічю з суботи на неділю зірвалася щераз зима і наслала нам тільки снігу, що раненом навіть львівський трамвай не ходив по своїх шляхах. Не був це виключний дарунок для Львова або нашого краю, але можна сказати для цілої Европи. І так Відень і Париж засипані снігами. У Швайцарії навалило тільки снігу, що залізничі поїзди перестали ходити. У Відні видали в січні ц. р. на робітників, що усували сніг з вулиць, 60.000 зр. В Мадярщині управа державних залізниць видала до кінця січня 340.000 зр.

„ТЕПЕРІШНІ ТЯЖКІ ЧАСИ".

В Бережанах відбувся 7. лютого вечір з танцями на користь „Руської Бурси". Снігові заметілі не дали змоги гостям з провінції приїхати. Та все-ж приходу брутто було 236 зр. 50 кр. (В тому була поважна квота — 120 зр. — зі вступів тих, що не мали змоги приїхати на вечерниці, але оплату за вступ надіслали почтою або доручили особисто). Видатків було 100 зр., чистого приходу в користь Бурси було 136 зр. 50 кр. Видїл Бурси складає в „Ділі" подяку всім тим, „хто до такого світлого успіху в теперішніх тяжких часах причинився"

В обороні Церкви та її Голови.

НАШ АВТОРИТЕТ І НАШІ ГОРДОЩІ.

До нашої Редакції надійшло таке письмо:

„Розброєний наївністю п. Войцеховського, що некультурними вигуками в польському сеймі сподіється образити чи захитати авторитет Найдостойнішого Князя греко-католицької Церкви й Української Нації — Його Ексцеленції Кир Андрея, осміюють як український священник та громадянин станути на боці Його Ексцеленції з висловами щирих синівських почувань.

„Одночасно маю честь закликати все українське Духовенство до солідарного і ділового вияву своїх почувань.

„На заклик до польської вулиці відповідаємо закликом до української культури! Ділом засвідчім нашу любов і пошану до Високопреосвященного Митрополита нашу віру у спільні для всіх нас святі ідеали! В глибокій вірі, що українське Духовенство не осоромить свого імени, складаю 5 зол. на Українську Лічницю ім. Митрополита Шептицького у Львові. Бо чийсь авторитет — п. Войцеховський, а наш — Митрополит Шептицький, чийсь гордощі — вулиця, а наші — культурна праця і чесна боротьба.

Свящ. Антін Сірецький
Гаврилівка, б. Надвірної.

ГОТОВІ ДО НАЙБІЛЬШИХ ЖЕРТВ ЗА ЦЕРКВУ Й УКРАЇНСЬКУ НАЦІЮ

Окружний Відділ Українського Католицького Союзу у Зборові протестує проти виступу пос. Войцеховського та заявляє синівську любов Князеві нашої Церкви та готовість до найбільших жертв за Церкву й Українську Націю.

ГРОМАДЯНИ СЕРВИР І ЯЦКІВЦІВ ПРОТЕСТУЮТЬ.

Зібрані на довірочній нараді члени місцевих установ сіл Сервир і Яцківців, зборівського повіту, запротестували проти нападу посла Войцеховського та вмішування чужих чинників у наші національні та релігійні справи і висловили свою любов та відданість Митрополитові Андрееві.

ПРОТИ ВМІШУВАННЯ СТОРОННІХ ЧИННИКІВ.

Представники українських товариств та установ і громадянства Глинянщини на довірочних зборах, що відбулися 9-го лютого ц. р. у Глинянах, ухвалили у звязку з виступом посла Войцеховского протест проти вмішування сторонніх чинників у справи нашої Церкви і нашого Народу. При цьому зібрані заявили готовість боронити прав і привілеїв нашої Церкви, заґварантованих їй канонічними правами. особливож приписами конкордату з 1925 року, та висловили пошану й повне віддання Ексц. Митрополитові.

Протест підписала між іншими установами й Читальня ім. М. Качковського у Глинянах.

ЗАЯВА ГРОМАДЯНСТВА МОНАСТИРИСЬК.

Громадяни Монастириськ, бучацького повіту, відбули 15-го лютого ц. р. спеціяльну нараду, щоб запротестувати проти виступу посла Войцеховського. На нараді промовляли д-р Л. Горбачевський, дир. М. Чайковський і п. Норберт Рибак. Після відспівання „Многая Літа" понад 200 осіб підписали заяву, найглибшої по-

шани, синівської відданости та любови Архи-Ексц. Митрополитові та національного гимну пастиреві нашої Церкви.

МАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА В САМБОРІ

Громадянство міста Самбора та повіту, зібране на маніфестаційній нараді, 10-го лютого ц. р. з приводу нахабної напасти пос. Войцеховського, висловило своє обурення, напятнувало виступ пос. Войцеховського спертий на неправдивих інфрмаціях та висловило повне довіря і глибоку пошану Високодостойному Владиці.

ГРОМАДЯНИ ПЕЧЕНІЖИНА ПРОТЕСТУЮТЬ І СКЛАДАЮТЬ ЖЕРТВИ.

Представники всіх верств українського громадянства міста Печеніжина зібрані на довірочній нараді 12-го лютого ц. р., запротестували проти виступу посла Войцеховського, висловили пошану Митрополитові Андрееві, заявили готовість кожної хвилини станути в оборони нашої Церкви та її князя і в доказ вірность зложили на віднову Архикатедрального Собору Св. Юра і шпиталь ім. Митрополита Шептицького 55 зол. та закликають всіх громадян у той спосіб виявити свою солідарність.

ПРОТЕСТИ ПРОТИ ВИСТУПУ ПОСЛА ВОЙЦЕХОВСЬКОГО У ПРАЗІ.

На знак протесту проти зневаги послом Войцеховським українського народу, греко-католицької церкви та її митрополита Андрея Шептицького, переслали свої привіти і вислови повного довіря та відданости митрополитові такі організації в Празі: Центральний Союз українських організацій у ЧСР зі своїх сходин 11. ц. м., Громада Кубанців — 12. ц. м., Т-во українських католицьких студентів разом із студентами інших обрядів — 16. ц. м.

БЕРЕЗЕНЬ — МІСЯЦЬ ДЕШЕВОЇ КНИЖКИ В КНИГАРНІ „РІДНОЇ ШКОЛИ", ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА ч. 20. — Книгарня „Рідної Школи" буде продавати в цьому році від 21. лютого до 31. березня біля 1000 книжок по знижених цінах від 20—80%. Цінник тих книжок висилає Книгарня „Рідної Школи" даром. -12

Сторінка без політики.

Перейшли попри нас.

(ТРИ ПОСТАТІ ГОЛІВУДУ.)

Здається, що нема краю на землі, де не знали б люди, які ходять до кінотеатрів, про Мері Пікфорд, Дугляса Фербенкса і Чарлі Чапліна. Один подорожний писав, що навіть дикуни в Бельгійському Конгу знають тих велитнів з Голівуду. Всі три постаті були не тільки звичайними артистами. Вони були любимцями всіх країв, всіх народів, всіх рас. Фільми, в яких вони виступали, не потребували широких пояснень, бо глядач розумів їх легко від початку до кінця. Порозуміння, яке лучило артистів і видців, витворило теплоту й любов широких мас публики, що 15 літ подивляла й обожала талант цих трьох людей.

Глядачі, що оглядають артистів у кінотеатрі, не знають, як вони живуть поза кінотеатром. Відвідуючи Голівуд, мав я нагоду глянути на їх казочні палати. Особливо палата Пікфер, де мешкали Фербенкс і Мері Пікфорд, чарує своїми лініями та парком. Із запертим віддихом глядите на красу мурів і рослин та починаєте розуміти, чому так високо поставлені особи вважали собі за честь дістати запросини до сальонів Пікферу. Прийнявся звичай, що коли якась королівська родина відвідувала Голівуд, то прийняття для неї готовили в палаті Пікфер. Ця назва зложена з перших слів імен Пікфорд та Фербенкс. Тоді запрошувано також Чапліна, бо без нього гостина не була би повна. Таку гостину уважали за щось гейби відвідини на англійськім королівськім дворі. Сальони Пікферу надавалися на міжнародні прийняття. За мільони долярів закуплено з цілого світа мистецькі прикраси. На стінах висіли архитвори славних малярів, найдорожчі килими застелювали гебанові підлоги. Вся обстанова вийшла зпід рук славних мистців. Шегерезада, що розповідає казки з тисячу й одної ночі, повинна би бачити цю пишноту, щоб її описати своїми роскішними словами.

Популярність Дугляса Фербенкса і Мері Пікфорд осягнула величезні розміри. Публика обожала їх, Чарлі Чаплін стояв у прилюдній оцінці на рівні з ними. Уряд Злучених Держав запросив цю трійцю, щоб вона продавала „бонди свободи". Де лиш вони появилися, публика приймала їх із таким захопленням, що вона затемнювала навіть популярність самого президента держави. Преса друкувала довжезні статті про Фербенкса і Пікфрод, як про найбільшу любовну пару з історії світа. Амор і Психе стояли на другому місці.

Вершок слави й популярности осягнули вони, коли перевели розвід у своїм попереднім подружжі, щоб побратись... Це викликало таку несподівану в Америці, що навіть війна із своїми страхіттями призабулась тоді на якийсь час. Їх фільми показували по цілім світі, гроші за них плили рікою до Пікферу. У скорому часі рахували вони своє майно в десятках мільонів долярів. Щоб мати монополь над усіми своїми творами заснували популярні актори „Корпорацію Злучених Артистів" (Фербенкс—Пікфорд—Чаплін). Ця спілка закупила і побудувала нові театри по цілій Америці, в кожнім великім місті, де висвітлювали фільми тих лиш артистів, які належали до „корпорації".

Та коли вже здавалося світові, що некоронований король Фербенкс із своєю королевою Марією Пікфорд осягнули найвище щастя на землі, денний випадок підорвав підвалини „вірної і вічної любови", яка була „взірцем" для американських подруж. Фербенкс виїхав до Англії і залюбився в леді Ешлей. Марія Пікфорд із зломаним серцем замикає двері до сальонів Пікферу і на дверях палати появився напис: „Нема нікого дома". Подякувала вона кілька статтей для часописів Герста, описуючи в них своє нещастя. Ціла Америка станула по її боці, бо відчула її кривду. У міжчасі перестали Фербенкс і Пікфорд виготовлювати нові фільми, навіть Чаплін творив лиш одну фільму на три роки.

Час минав, наставали нові зміни. Фербенкс взяв розвід з Мері Пікфорд і оженився з леді Ешлей. Мері Пікфорд віддалася за Бадді Роджерса. Чаплін розвівся зі своєю жінкою. Театри, що належали до „Корпорації Злучених Артистів" висвітлювали фільми різних кінових виробництв. Тимчасом зростав у велику силу зовсім новий чоловік, який не був фільмовим актором, тільки талановитим підприємцем. Ця нова постать — Самуель Гольдвін, отворив новий період історії Голівуду, основуючи постійно нові фільмові спілки з великим успіхом. „Корпорація Злучених Артистів" була йому все сіллю в оці.

Щоби стати необмеженим королем фільмового промислу в Америці, рішив він закупити цю спілку. Це могло статися тоді, коли спільники стратять охоту займатися нею. І це теж сталося згодом. В місяці листопаді 1937. р. дібрав він собі спільника Олександра Корду з Льондону та купив „Корпорацію Злучених Артистів", заплативши за неї к. десять мільонів долярів.

Так перейшли до історії три великі постаті кінового мистецтва. Нема другої Мері Пікфорд, яка полонювала серця малих і великих видців, нема другого Дугляса Фербенкса, який грав знаменито героїчні ролі в „Робін Гуді", „Дон Кіхоті", „Трьох Мушкетерях". Нема і хто зна, чи швидко прийде другий Чарлі Чаплін із своєю паличкою, вижувалейними черевиками, в циліндрі, в подертім одінні, з короткими, але широкими вусами. Памятаю немов сьогодні, як появилася перший раз фільма „Кід" („Дітвак"), тоді сама поява Чапліна на екрані викликала громову бурю оплесків і реготу, але при кінці фільми ціле кіно заливалося сльозами. Те саме було із фільмою „Гольд Руш" („Вир золота") та з фільмою „Орфан" („Сирота").

Людина, яка любить театральне мистецтво і захоплюється творчістю геніяльних акторів, прочитає з болем ці рядки: Вони перейшли попри нас. Ці, з якими ми переживали радість і біль, чар надій і успіхів, боротьбу з труднощами й перемогу, страх і відвагу, ненависть і любов, усі почування, які приносить зі собою життя, приносить і забирає, щоб дати приносити й забирати. Крім тих споминів маємо ще вдоволення, що ми були свідками успіхів трьох геніяльних акторів, які зійшли із сцени на вершини своїх успіхів, при повній економічній рівновазі, маєтково нівідкого незалежні.

Оце моя скромна данина людям, які нераз помогли мені забути життєві турботи і сміятися крізь сльози.

Д-р Г. Скегар,
Шікаго, Злучені Держ. Америки.

Студент ґанґстер.

Паріський шофер таксівки Юліян Дельофр пережив кілька днів тому пригоду, яка, покінчилася щасливо. Як завжди стояв він із своєю таксівкою на площі Піґаль і ждав на пасажирів. Коло год. 3-ої вночі підійшов до шофера якийсь молодець:

— Завезіть мене до Фонтенебльо. Там живуть мої родичі.

Пасажир був такий молодий і викликував таке довіря до себе, що шофер погодився! Авто підїздило вже до ліса Фонтенебльо, коли шофер побачив у дзеркалі, що його пасажир пересів із заднього сідала на передне. Підозріння шофера здійснилися. Молодий пасажир виймав револьвер і зажадав припинити авто.

Та Дельофр не стратив притомности. Замість того, щоб затримати авто, він збільшив ще скорість і швидко погнав крізь ліс. Імовірно пасажир боявся стріляти в повному бігу машини, бо знав, що в такому випадку і йому теж грозить неминуча смерть.

Дельофр підвіз незнайомого повним розгоном просто під поліційну станицю у Фонтенебльо і там молодого чоловіка арештували.

— Я називаюся Жан Еміль Гіоне, студіюю на правничому виділі в Монтпеліе і живу у родичів. Тиждень тому забрав я 5.500 франків, які батько залишив випадково на столі, щоб побачити Париж і забавитися в ньому. В Парижі зголосився я під фальшивим прізвищем. Гроші дуже скоро розійшлися. За останки, що мені з цілої суми залишилися, купив я револьвер і рішив стати ґанґстером...

Оповідання студента виявилося правдиве. Він справді був сином статочних і заможних родичів. Молодого кандидата на ґанґстера арештували й передали судові.

—o—

ПОЖЕЖА, ЩО ТРИВАЄ 50 ЛІТ.

У стейті Огайо, неподалеку Стреттвілля, триває вже більше як 50 літ пожежа копальні вугілля, яка вибухла ще в 1884 р. Горять величезні вуглеві верстви, і, ясно, в таке розпалене пекло годі ввійти.

Означає тепер американські інжиніри опрацювали плян пригашення тієї пожежі при помочі підземних коридорів. Будова таких коридорів доволі небезпечна й дорого коштуватиме вуглеву спілку, яка є власником копальні. Але якщо вдасться погасити пожежу, і спілка зможе використовувати пребагаті заложжя вугля, то з лихвою відібє собі всі страти.

Інжиніри рішили вибудувати цементові стіни, які вели би в коридори, захоплені вогнем і закрили би до них доступ повітря. Якщо копальню залишилиб її власній долі, то пожежа моглаб ще тривати кілька століть, доки не згорять усі верстви кам'яного вугілля. Спалення цілого підземного запасу вугілля принесло би багато мільонів долярів шкоди. Крім того західній частині стейту Огайо грозить обвал земді, тому, що під горішніми верствами землі витвориться порожнеча.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ВЕСЕЛЕ.

СЛУХНЯНИЙ МУЖ.

Слідчий суддя: Отже ви вломилися до кравця чотири рази. Що ви там украли?

Арештований: Сукню для моєї жінки. Але вона мене відіслала з нею і я мусів її ще три рази відмінювати.

МАРК ТВЕЙН У МАЛЯРЯ.

Марк Твейн відвідав одного разу ателіє якогось маляра. Маляр показав йому образ над яким саме працював. Марк Твейн наблизився до образу й доторкнув його пальцем, щоб переконатися, чи маляр малює на полотні чи на дереві.

— Що ви робите, адже образ ще мокрий — скрикнув маляр.

— Не турбуйтеся, я й так маю старі рукавички — спокійно відповів йому славний гуморист.

НЕПОРОЗУМІННЯ.

Лікар: Перш усього мушу вам порадити, щоб ви вживали якнайбільше руху. Ви мусите багато сидіти!

Пацієнт: Ні, останній раз я сидів тільки три місяці!

КУХАРКА.

— За кожним разом, коли краю цибулю, немилосерно течуть мені з очей сльози.

— Можеш крояти цибулю під водою.

— Алеж я не вмію так довго нурцювати, серце!

НОВІТНІ ЕВИ.

Жінка до мужа:

— Ми, нинішні жінки, маємо важке життя. Дуже завидую Еві, що жила в раю.

— Так? — відповідає їй муж — я не бачу ніякої ріжниці. Адже маєш тут огород, маєш мужа і також не маєш на себе що вдягнути!

ЯКІ ТЕПЕР ЧАСИ!

У трамваю звертається старший пан до малого хлопчини, який постійно підтягає носом:

— Хлопче, а ти не маєш при собі хустинки до носа?

— Так, маю, але ніколи не пожичаю нічого людям, що їх не знаю!

ПРИЯТЕЛЬКА ЗВІРЯТ.

Перепелиця стоїть над берегом ріки й ловить рибу. Раптом надходить якийсь молодий чоловік, кладе Перепелиці руку на плече й каже:

— Пане, подумайте лиш над тим, що кожна риба-самиця, яку ви ловите, лишає 50.000 безпомічних сиріт.

СПОРТОВА СТОРІНКА.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу - Просвіті.

В неділю 20. ц. м. були ми свідками висококультурного та по своїй суті рідкого і зворушливого свята. Стежа українських лещетарів у складі 16 мужчин і одної жінки (з тому трьох членів Сокола-Батька, 3 членів спортової секції Центросоюзу та решта з КЛК) привезла у мистецькій срібній чаші, яку уфундував дир. В. Паньків, землю з дорогої нам Маркіянової Білої Гори в Підлисці. Нетерпляче ждало їх приходу найчільніше українське громадянство Львова у кімнатах „Молодої Громади".

Година 6-а вечором. Ще їх нема. Нарешті наспівав телефонічне повідомлення, що стежа вже у Львові і за пів години буде на місці.

Прибули. В салі вижидання. І входять вони з лещетами під проводом свого провідника голови Ради КЛК дир. Панькова, який тримає в руках чашу. Паде короткий приказ „позір" і провідник стежі зголошує заступникові Сокола-Батька дир. Палієві число лещетарів, ціль для якої прибули й передає в його руки чашу, склавши на ній поцілунок. Дир. Палій приймає її зворушений і цілує її. Відтак у коротких щирих словах зясовує значіння цього акту вдячности тіловиховних установ супроти заслуженого Товариства „Просвіта" з нагоди його 70-ліття.

Дир. Палій звертається вкінці до голови Матірюї Просвіти і вручає йому чашу. Голова Просвіти цілуючи, приймає її з рук заступника голови Сокола-Батька. Ці хвилини передачі були такі зворушливі, що в очах багатьох привних заблестіли сльози. З уст голови Просвіти поплили слова подяки, слова щирі і глибокі думкою. У тих словах звернув він увагу на символічне значіння тієї святої землі, взятої з улюбленої Маркіяном, першим справжнім просвітянином, Підлисецької Гори. В цій землі зосереджені проміння ясного сонця відродження та сонця визвольних змагань українського народу. Просвіта, з нею і ціле українське громадянство мусить зрозуміти значіння тіловиховної праці. Вона не менше важна як ширення освіти і знання, бо поруч справність тіла виховує духа, вливає відвагу, розвиває почуття дисципліни й плекає силу волі. Цю дорогу землю приймає Просвіта як депозит, який у слушний час найдеться в найдостойнішому місці української нації.

З відспіванням „Гей у лузі..." це рідке своєю красою і силою свято закінчилося.

Так українські лещетарі гідно започаткували ювилейні свята Просвіти.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ГУРАГАН

дійшов до Львова!

Нині в кіні „Аполльо"!

Найбільша екзотична фільма, яка колинебудь появилася реж. геніяльного Джона Форда. 3 роки приготовлень. 8 місяців реалізації. Виведена коштом 2 мільйонів долярів.

Увага. Аж до відзиву всілякі знижки та білетів вільного вступу неважні.

Коли свінчаться боксерські скандали?

У львівській боксерській окрузі потуємо раз-у-раз якийсь скандалик, зокрема, коли йде про змагання боксерів України. Організаційний безлад на рінгових боксерських імпрезах у Львові, має вже свою вироблену погану марку. Неточність, недбайливість і т. д. що многа до яких потроху публіка вже привикла. Одначе найгірше свідоцтво виставляє окрузі справа обсади суддів.

Як відомо, в неділю 20. ц. м. призначено на год. 7.30 вечором фінали боксерських мистецтв кліорів. Та у визначеній годині не було ще ані 1 ліжерських оглядин, мало цього, не було ще навіть лікаря. Змагання почалися щойно по годині 8-ій вечором.

До фіналів дійшло кількох змагунів Стшельца — округа визначила немов на глум пунктовим суддею п. Вуйціка офіціяльного тренера боксерів Стшельца. Ці два факти не потребують ніяких пояснень.

З України зайшло трьох змагунів до фіналу, а саме Ощудляк (у легкій вазі) Левкович (у півсередній) і Помірко (у важкій вазі).

Ощудляк стрінувся у фіналі з д. добрим змагуном Чорних Вечорковським і програв заслужено на пункти, інша річ, що міг би був шандше фінішувати, то виснажений Вечорковський міг би був програти, бо й так при кінці був на дошках.

Левкович (У) стрінувся з Радецьким (Стшелец) і на думку судді програв на пункти. Проти цього рішення протестувала не лиш українська публіка, але й частина польської та жидівської. Левкович наступав увесь час і технічно перевищав противника на ціле небо. Лиш у першій рунді Радецький дорівнював Левковичеві і то завдяки фізичній силі. Згодом, коли прийшла втома, Левкович робив із ним, що хотів і знову тільки задіяна витривалість Радецького урятувала його перед нокаутом. У третій рунді Левкович напосівся безпереливно на рінгу. Проти рішення пунктового судді Україна вголосила протест.

Помірко (У) стрінувся з Яшовським (Стшелец), з яким уже змагався раз підчас мистецького метчу. Годі наступив був Помірко перший раз на рінгу. Від того часу оглядно на ньому величезні зміни на краще. При дальшому витривалому і пильному тренінгу стане помірко без сумніву одним із найкращих у цій вазі.

Помірко відразу пішов до наступу, не даючи Яшовському просто змоги до протиакції. Інший змагун, менше витривалий від Яшовського був би піддався по одній рунді. Він видужав до кінця, хоч Помірко ввесь час сильно бив. Остаточно високо на пункти виграв Помірко, який теж став мистцем оніорів.

Третя в тижні з черги стріча гаківкарів України.

Погонь — Україна 3:1 (2:0, 0:0, 1:1).

Третя з черги товариська стріча „України", цим разом з „Погонею", яка відбулася в суботу 19. ц. м. закінчилася непотрібною програною нашої дружини. „Погонь" виступила до цих змагань з волею ревенжу і бажанням реабілітації за поразку у мистецтвах та не перебираючи у засобах плин свій перевела. З місця нахинула вона гостру гру, густо перетинаючи поганими фавлями. Україна самопомимо розвинула отверту гру; змагуни йшли до кружка і на противника за мягко і в І. частині без зазнатти, що вносить використала „Погонь" і 2 стр'лів Собінського і Конецьовського добуває двоє воріт. М'яче Чорних на воротах займає у другій терції Окрасий. „Погонь" розбиває найгрізнішого напасника — Маринця (Собінський кийком розбиває йому голову). Гра стає під щораз то зам'тнішою перевагою „України" одначе ІІ-га частина кінчиться безворітно. Щойно у ІІІ-й терції Ліщинський стрілом не до оборони по гарній перебрій добуває одинокі ворота для „України". Ще кільки разів усилюється нашій дружині нагода вирівняти, а то й перемогти, одначе на перешкоді станули нерви. Змагуни тратять в рішальних моментах кружок. Кілька хвилин перед кінцем „Погонь" несподівано (не без вини нашої оборони) підвищує вислід до 3:1.

Таким чином „реванж" „Погоні" вдався, хоч і не дуже чистими засобами. Виграла „Погонь", бо застосувала мудрішу тактику. Наші змагуни хотіли всі силоміць стріляти ворота, забуваючи при тім про дефензиву. При тому щастя часом відвернулося цим разом від України.

Україна II. — Гасмонея 4:1 (0:1, 2:0, 2:0).

Друга стріча резервової дружини „України" за першенство Б-кляси закінчилася заслуженою її перемогою. Гра жива і цікава при зам'тній перевазі наших оніорів, для яких ворота добули: Пальків (2), Марковський і Муць.

Погонь — Чорні 1:1 (1:0, 0:1, :0).

Обі дружини грали в дещо ослаблених складах. Ворота для „Погоні" здобув Собінський, для „Чорних" Ясінський II.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття

МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ

„Жовті води"

що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-осьвітньої установи.

Ціна книжки в 256 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.50 зол., порто 30 сот. Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

ФІНАЛИ ГАКІВКОВИХ МИСТЕЦТВ СВІТА.

До фіналів заквалифікувалася Англія, Канада й Чехословаччина. Тому що Німеччина займала у своїй групі за Канадою, мистцем світа, друге м'оце, й теж допустили до фіналів.

Канада — Німеччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

У першій терції перевага Канади, у другій рівноправна гра з дещою перевагою Німеччини. У третій терції гра стає дуже завзята і Канада здобуває в тому часі одинокі ворота.

Англія — Чехословаччина 1:0 (0:0 0:0 1:0).

Англія перемогла з важким трудом Чехословаччину, яка вспіла задержати отверту гру. При кінці Чехословаччина мала змогу вирівняти, одначе Цетковський не трафив з 1 м. до пустих воріт. Англія здобула мистецтво Европи.

Швеція — Швайцарія 2:0 (1:0 0:0 1:0).

Несподівано виграла Швеція, яка здобула тяким чином пяте місце. Швайцарія найшлася на шестім, Америка аж на сем'м

Канада — Англія 3:1 (3:1 0:0 0:0).

Ця перемога запевнила канадійцям мистецтво світу.

Чехословаччина — Німеччина 3:0 (1:0 2:0 0:0).

Заслужена перемога Чехословаччини над німцями, які грали того дня виїмково слабо.

Мистецтво світа здобула знову Канада. Друге місце в турнірі і віцемистецтво світа здобула Англія. Третє місце і віцемистецтво Европи здобула Чехословаччина.

КОПАНИЯ МЯЧ.

ХОЖУФ. **Хожуф — Гліяц 5:1 (2:1).**

КРАКІВ. **Краковія — Стшелец (Хелмек) 4:3 (2:2).**

КРАКІВ. **Висла — Гжегужецький СК. 10:0.**

ЛІЛЬ. **Північна Франція — Полуднева Польща 4:0 (1:0).**

Оцим повідомляємо вічливо, що після розвязання Спілки „Вайдгорн і Канарієнфогель" веду тепер сам підприємство торгівлі металів у ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛ. БОЇМІВ 32 (ріг вул. Сербської 15) під власною реєстрованою фірмою:

ТОРГОВЛЯ МЕТАЛІВ

Генрик Канарієнфогель у Львові

Тел. 285-69.

Подаючи це до ласкавого відома, очікую цінних доручень і залишаюсь

з поважанням

ГЕНРИК КАНАРІЄНФОГЕЛЬ

Торговля металів.

8—10

Спортові новинки.

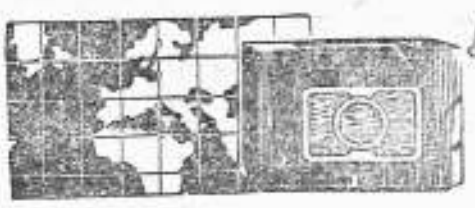
Україна грає в четвер із Краковією. В четвер 24. п. м відбудеться у Львові довго вижиданий гаківковий метч за міжокружне мистецтво з Краковією, мистцем Польщі. Краковія приїде у своїм найкращім складі з Волкосеським, Марховичком і Ковальським. Цей метч почнеться у год. 8. вечором. Докладніші дані подамо в чергових числах.

Окружна Ліга вже за місяць починає грати. Цьогорічна кампанія змагань за першенство Окружної Ліги зачинається 27. березня. Всі дружини гратимуть в тій самій черзі, що осінню руйду, лиш зі зм'яною господарів. Тому перші змагання розіграє „Україна" (27. III.) з „Короною" у Самборі. Точний календарець розгрівок подамо у слідуючому числі.

Гуцул — відомий воротар України, дістав вирепезіння з футбольної секції.

Інж. Палій, наш земляк, що живе у Празі, буде суддювати футбольні мистецькі метчі дружин чеської Державної Ліги. Першій метч Кладно — Шлеська Острава суддюватиме інж. Палій в неділю 27. II.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

У четвер загальне голосування

над новою румунською конституцією?

Як кажуть у букарештенських політичних колах, у четвер 24. ц. м. уряд піддасть проект нової конституції під загальне голосування.

До Анкари вилав на конференцію Балканської Антанти віцеміністр Петреско; міністр закордонних справ Татареску занятий підготовою нової конституції.

ПЕРШЕНСТВО РУМУНСЬКОГО НАРОДУ — І ПРАВА МЕНШИН.

Агенція Радор повідомляє: В урядовому деннику появився текст нової румунської конституції. Вона признає румунському народові першенство в державі, зясовує права й обовязки громадян, скріплює авторитет держави. Вона передбачує гарантії для парляментаристів і суворі кари для дефравдантів, що спроневірюють публичний гріш. **Селянам признано право земли, яку вони дістануть шляхом виласнення.** Держава перебере всі копальні, признаючи їхнім власникам справедливу участь у чинах і концесіях. **Етнічним меншинам, що від віків живуть у Румунії, запевнено рівні права.**

—o—

Не маємо довіря до шкільної політики

міністра освіти.

ПРОМОВА ПОС. ВОЛОДИМИРА КУЗЬМОВИЧА НА ПЛЕНУМІ СОЙМУ ДНЯ 18-ГО ЛЮТОГО 1938 Р. ПРИ ДЕБАТІ НАД БУДЖЕТОМ МІНІСТЕРСТВА ВІРОІСПОВІДАНЬ ТА ОСВІТИ

(В скороченні).

Один з українських послів сказав на бюджетовій комісії, що українське державне шкільництво не існує. Це не перебільшення, хоч і це в дечому упрощує проблему. Бо на місці, де повинно бути в суспільному організмі українське державне шкільництво, є рана, яка дразнить оба громадянства, витворює безупинний стан боротьби, стан „екс лекс" та викликує в українському громадянстві безнадійність і невіру, що може воно в легальній боротьбі поправити свою долю.

Проблема шкільництва може мати кілька аспектів: матеріяльний, стан посідання, далі зміст, себто функцію шкільництва у його впливі на громадянство, врешті можливости його розвитку.

Перші дві справи нераз порушували в соймі, але хочу і сьогодні торкнутися двох тем з цієї ділянки у звязку з виступами інших послів. Передусім зауважую, що торкається стану посідання українського державного шкільництва, що дані, оголошені у праці проф. Ромера п. н. „Польський стан посідання на південному сході Річипосполитої" — неправдиві. Хоч пп. сен. Пагликовський, інж. Палій і проф. Кубійович прилюдно опрокинули твердження проф. Ромера, вони далі є „науковою" підставою для річи: відчитів про „українську небезпеку", далі є **товчком** для протиукраїнського вітру. Не маючи часу, наведу тільки один приклад „точности" проф. Ромера. Опираючись на офіційній статистиці, він пише „з жахом", що від 1924 до 1928 року стан польського шкільництва впав з 2.598 на 2.261, натомість стан українських і українсько-польських шкіл піднісся. Тимчасом у 1930/31, згідно з цим самим джерелом, яке опісля проф. Ромер цитує, стан польських шкіл у 1930/31 р. був 2.663, українських 135, а утраквістичних 1.919. Але цих чисел проф. Ромер не подає, а вони саме істотні. Бо саме утраквістичне шкільництво повстало в 90 проц. з ліквідації українського, а лише в 10% з ліквідації польського. І це було перед 7-ми літами. Сьогодні стан посідання українського шкільництва ще гірший.

Друга справа, яку хочу порушити мимоходом, у звязку з промовою пос. Гофмана, — це ліцеальні програми. Візьмім напр. історію. У „цілях навчання", читаємо у програмах для гімназій, опрацьованих перед кількома роками „Відомости про минуле і культуру національних меншин повинні збуджувати серед польської молоді цікавість до культури меншин і пошану для неї". Цих цілей у програмах для ліцеїв уже не бачимо. У питаннях, довкола яких групується наука історії, всесвітньої і польської, не знаходимо історії Сходу, як окремої проблеми, не стрічаємо ані разу навіть назви Україна, її боротьби з Москвою і питання національного відродження українців. На українське питання дивляться тут як на терен для польської експанзії. Навіть такі моменти, як династичну співпрацю України і Польщі (напр. короля Данила з Лешком Білим, Мазепи з королем Ліщинським) поминули, поминули теж Петлюру і його ролю в новітній добі Польщі. Не знаю, як на основі тієї програми польська молодь може виробити собі пошану до української культури й українського народу. Вона може тільки мати до нього почування легковаження і думати про нього, як про терен своєї експанзії та кольонізації.

Поминаю справу українського державного середнього і фахового шкільництва, нереактивування тернопільської гімназії, компромітуючу справу катедри історії української літератури в університеті у Львові, ліквідацію 12-ти українських катедр теж у Львові. Хочу проаналізувати причини, чому сьогодні в українському громадянстві панує стан безнадійности, чи можна в легальній боротьбі добитися побільшення українського шкільництва.

На це зложилася ціла низка причин. Перша з них — це утраквізм у вселюдному шкільництві. В цьому питанні перемішані справи засадничі з незасадничими. Засаднича справа — це утраквізм як засіб навчання у школі, незасаднича — твердження, що він зближує польську і українську молодь та має на меті добре вивчення державної мови. Отож стверджую, що українське громадянство готове дискутувати, як розвязати проблему сітки шкіл на мішаному терені, а навіть проблему співжиття польської і української молоді. Українська суспільність готова понести більші тягарі для створення рівнобіжних кляс чи комплетів при школах для української молоді. Але воно ніколи не погодиться на утраквізм у школах. Неправда, немовби він служив для того, щоби зблизити дітей обох громадянств. Колиб це було його ціллю, то чому польська молодь користає тільки з польських шкіл? Ще бувший міністр В. Єнджеєвич сказав, що понад 80% польських дітей учиться у польських школах, а 90% українських у школах утраквістичних або польських. Де ж тут та ціль утраквізму? Зрештою і польське громадянство ніколи не погодиться на утраквізм тому, бо цей засіб навчання сьогодні шкідливий для умового розвитку дитини. Відомі педагоги і вчені є проти утраквізму. Люксембурський конгрес з 1929. р. приняв резолюцію, яка відкидає утраквізм. Цю педагогічну правду знає польське громадянство, але знає теж і українське. І тому воно відкидає його з усією рішучістю, як засіб навчання для громадян третьої кляси, як шлях до павперизації і віддалювання молоді від рідних джерел культури.

Друга причина, чому державне українське шкільництво є раною на тілі українського громадянства, це просто неімовірний хаос, який панує у програмах і мові навчання вселюдних шкіл. Найчастішим типом є тут польська школа. За те українські й утраквістичні школи по закону, переважно ніколи не є українськими чи утраквістичними в дійсности. Мова навчання залежить передусім від управителів і інспекторів та часто незгідна з рішеннями кураторій. Мало цього! Є около 800 шкіл, в яких навіть рішення кураторії щодо мови навчання не відповідають правному станові. У кількох випадках Найвищий Адміністраційний Трибунал зніс рішення кураторії, але вони є далі для сотень шкіл підставою для того, яка має бути в них мова навчання. Не вважаючи на наші інтервенції, шкільна влада не хоче цієї справи поправити, а бувший куратор проголосив прилюдно, що це просто неможливе, бо рішень щодо мови навчання, які треба би перевірити, є около 2.500.

Тут можлива тільки ініціятива українського громадянства, вона-ж можлива тільки на основі закону Грабського. І українське громадянство справді його використовує, хоч він вже у своїй кодифікації є для українців крайно несправедливий. Досі в 4-ох шкільних плебісцитах около 100.000 батьків оптувало за українською мовою у школі. Цього не можна назвати політичною акцією, це велитенський, що йде з самої істоти національної душі, гін українського народу, щоб мати школу з рідною мовою навчання. Тимчасом і в цій акції українське громадянство стрічало безліч шикан. Її окреслили як політичну, розвязали товариство „Рідна Школа" в Вороцові, загрозили розвязанням Рідної Школи у Львові. Загрозили за плебісцитову акцію, хоч цю саму акцію ведуть аналогічні польські товариства, як Т. Ш. Л. і хоч Рідна Школа має право, на підставі статуту, пояснювати українському громадянству закон Грабського.

Не маючи змоги навіть вичислити тієї безліч шикан, подам тільки деякі їх типи. Отож типом, який найбільше дразнить, є розпорядки кураторії, що не мають правної підстави, та які по довгих роках зносить Найвищий Адміністраційний Трибунал. Просто клясичний є тип останнього розпорядку львівської кураторії. Згідно з розпорядком Президента Річипосполитої з дня 19-го листопада 1930 р. зміна мови навчання може прийти не раніше як по 7-ми літах, рахуючи від дати, коли стало правосильним останне рішення. Отож львівська Кураторія зарядила, що тільки у тих місцевостях можна робити плебісцит, в яких рішення щодо зміни мови навчання стало правосильним тільки впродовж шкільного року 1931/32. Ніякі інші, ані передтим, ані потім. Очевидно ця інтерпретація незгідна з духом закону і вона відразу довела до абсурду. Хочу на один такий куріоз звернути увагу високого Сойму. У чортківському повіті, згідно з інформаціями старости, три громади перевели у себе плебісцит. Але інспекторат відкинув декларації в усіх трьох громадах, покликуючись на наведену інтерпретацію Кураторії. Тому, що в одній із тих громад минув 7-літній речинець у квітні 1937 р., а в двох других минає у травні 1938 р., виходить, що у першій не можна робити плебісциту, бо почалась нова семилітка, а у двох других теж ні, бо не покінчилась стара. Аналізуючи рішення інспектора, яке є однакове для всіх трьох громад, виходить, що єдиний речинець для переведення плебісциту це дванацята година в ночі при зміні семиліток, ані секунду раніше, ані секунду пізніше. Безперечно Найвищий Адміністраційний Трибунал знесе і цей куріоз, бо ми його заскаржимо. Але хто несе відповідальність за несправедливість, яку цей розпорядок викликав, за нові тисячні стани „екс лекс", які він був створив?

В коротких словах хочу порушити ще два питання у звязку з нинішньою промовою п. міністра освіти. Перше — це т. зв. льояльність. Безперечно, що питання льояльности не може бути відірване від дійсности. Належу до однодумців з таким українським політичним поглядом, який змагає погодити українську національну рацію з польською державною, та хоче розвязати питання національного і культурного розвитку українського народу у рямцях польської держави. Отож стверджую, що ресорт міністерства Віроісповідань і Освіти нівечить всякі зусилля тієї політичної думки.

Друге: п. міністр згадав ще раз про справу, так дуже в цьому високому Соймі перебільшену і звязану з особою Митрополита Шептицького. Стверджую ще раз з цілою рішучістю, що за наслідки того, що польська сторона вела справу Йордану надто незручно, різко та не рахуючись

в дійсність — Митрополит Шептицький не несе ніякої відповідальности.

У висновках, стверджую, що політика міністерства Віроісповідань і Освіти не провадить у відношенні до українців достаточної ініціятиви, щоби ненормальний стан поправити. Не має теж консеквентного пляну, щоби привернути на відтинку державного українського шкільництва правний стан, який відповідав би бодай мінімальним потребам українського громадянства. Міністерство дає вільну руку нижчим органам державної влади і наслідком цього повстав сучасний безладний хаос і довільність, наступив стан завятої боротьби, який підриває елементарні засади правовости, та не дає поля для спокійної еволюції культур. Наслідком цього — в імени Української Парляментарної Репрезентації — заявляю, що не маємо довіря до шкільної політики п. міністра Свентославського у відношенні до українців.

Студентство і „Рада Преси".

Високоповажаний Пане Редакторе!

Просимо не відмовити нам вмістити на сторінках Вашого цінного часопису осьтаку заяву:

Виділ Т-ва Українських Студентів Львівської Політехніки „Основа" осуджує поведінку тих членів Т-ва, що в дні 12 ц. м. брали участь у безвідповідальному пікетуванні Ради Преси з огудою, яка подала своє за представників української студентської молоді. Одночасно заявляє, що згадального інциденту не інспірував, про його плянування не знав та що йому такий спосіб поведінки огидний.

ЗА ВИДІЛ Т-ВА „ОСНОВА":

Олесницький Роман, голова. **Кривенко Мирослав,** секретар.

Димісія Мін. Ідена.

Міністр закордонних справ Великої Британії Іден подався до димісії, бо він не погоджувався з прем. Чемберленом щодо умовин англо-італійського порозуміння. На його думку Англія не повинна погодитись на переговори з Італією, доки ця остання не відкличе своїх добровольців з Еспанії. Крім того на димісію Ідена мали мабуть вплив розбіжности у його та Чемберленових поглядах на взаємини Англії з Німеччиною та Італією.

ПЕРЕД КРІЗОЮ БРИТІЙСЬКОГО УРЯДУ.

Вся британська преса прощає Ідена з жалем, висловлюючи надію, що він ще вернеться до уряду правдоподібно до іншого ресорту.

На нинішньому засіданні палати громадян. Іден подасть причину своєї димісії, опісля зложить заяву прем. Чемберлен. На тому тлі певно розвинеться дискусія, що може захитати теперішній уряд. Мін. Іден має в парляменті та в партії дуже багато прихильників, але мабуть більшість підтримає премієра.

—o—

По широкому світі.

Ірландсько-британські переговори знову починаються нині; вони входять у вирішну стадію.

Румунське міністерство дозволяє на перехід на православя лише жидам, що правно дістали румунське громадянство.

Новий аргентинський президент Ортіз і його заступник Кастілльо зложили присягу.

У Франції зреформовано цивільний кодекс у тому напрямі, що жінці признано повні особисті права, увільнюючи її з під влади чоловіка.

В Австрії дійшло до поважних сутичок між націонал-соціялістами і членами „патріотичного фронту" та робітниками. До найповажніших інцидентів дійшло у Відні, де поліція обсадила важніші будинки.

† Посмертні згадки.

О. Микола Стрільбицький, парох у Зарудцях, помер в 67. році життя, і 38. році священства. Похорон відбудеться дня 22. лютого в Зарудцях.

Листування Редакції.

Хв. Виділ Читальні „Просвіти", Яричів Новий: Дуже сильно сповнений, тому не використаємо.

Вп. Дописувачеві в Белзі: Перша частина допису гарна, тому її не поміщаємо.

Англійська преса про українську справу.

„Манчестер Гардіян" з 11-го лютого ц. р. (тижневе видання) умістив довгу статтю про положення українців у Польщі та про їх домагання. Автор статті стверджує, що в останньому часі українська справа знову висувається на головне місце у внутрішніх справах Польщі. В 1935-ому році обі сторони зробили спробу наладнати взаємини, але ця спроба залишилася без наслідків.

У дальшій частині статті мова про домагання українців, які автор ділить на „наглі" та „дальші". До наглих зараховує: внесення закону Грабського у справі шкільництва, привернення української мови навчання у школах, створення українського університету у Львові, допущення українців до державної служби, припинення кольонізації і т. д. До „дальших": заведення територіяльної автономії з власним соймом та українською територіяльною армією.

(Укбюро, Льондон.)

Новий політичний процес у Золочеві.

25-ох молодих українців перед судом присяглих.

В понеділок 23. ц. м. почався перед судом присяглих у Золочеві новий політичний процес проти 23-ох молодих українців з Радехівщини, що є лише черговою фазою відомого процесу проти 30-ох молодих українців з Радехівщини.

На лаві підсудних засіли: 1) **Богдан Казанівський, 22-літній кооператор** з Радехова, засуджений в попередньому процесі на 12 років вязниці; 2) **Іван Гимчишин, 24-літній** [illegible] з Завидча; 3) **Іван Бойтович, 24 л. рільник** з Завидча; 4) **Іван Сохацький, 27. л. рільник** з Завидча; 5) **Ніфонтій Чернусь, 24. л. рільник** з Завидча; 6) **Михайло Гупній, 23. л. кравець** із Дмитрова; 7) **Семен Патан, 26. л. рільник** з Завидча; 8) **Павло Олендій, 22. л. рільник** з Завидча, 9) **Осип Місюрка, 27. л. рільник** з Завидча; 10) **Яцко Маціборський, 25. л. рільник** з Завидча; 11) **Данило Палійчук, 25. л. рільник** з Завидча; 12) **Григор Березюк, 25. л. рільник** з Куликова; 13) **Петро Ільчук, 19. л. робітник** з Куликова; 14) **Іван Дідик, 24. л. рільник** з Барилова; 15) **Микола Токарський, 18. л. рільник** з Барилова; 16) **Тимотей Олійник, 20. л. у Барилові**; 17) **Володимир Шостак, 26. л. рільник** з Миколаєва; 18) **Ігор Голодрига, 21. л. рільник** з Миколаєва; 19) **Іван Мартишук, 20 л. рільник** з Миколаєва; 20) **Максим Мотовило, 24. л. заробітчанин** з Миколаєва; 21) **Іван Мартишук, зв. „Дубецький", 29. л. заробітчанин** з Миколаєва; 22) **Михайло Хомляк, зв. „Цибульський", 21. л. рільник** з Руденка Ляцького; 23) **Володимир Білостоцький, 25. л. рільник** з Руденка Руського; 24) **Іван Шашкевський, 24. л. рільник** з Лашкова і 25) **Павло Федун, 22. л. рільник** з Куликова.

Усіх присутних, крім першого Ь. Казанівського, притягнув прокуратор до відповідальности за злочини державної зради зі ст. 97. к. к. за приналежність до ОУН. Усі підсудні перебувають у вязниці від травня м. р. Крім того підсудних Мацюрського і Григора Березюка прокуратор обвинувачує ще в тому, що вони внаслідок підпалу стирти збіжжя Адольфа Целермаєра в Миколаєві вночі з 21. на 22. квітня 1937. р., спричинили небезпеку пожежі; підс. Б. Казанівського та Ів. Войтовича в тому, що вони намовили обох підсудних до підпалу стирти збіжжя Целермаєра; підс. С. Патана та О. Місюрку в тому, що вони переховували набої до кріса, а С. Патан мав військовий кріс системи „Манліхер".

Трибуналові проводить суддя **Покуркевич,** обвинувачує прок. **М. Бартель.** Підсудних боронять такі адвокати зі Золочева: **д-р В. Безпалько, д-р Г. Пиндак і д-р Ю. Струсевич.**

Японська офензива в північному Китаю.

Як подає Райтер, японці почали великий наступ у північно-західних провінціях. У провінції Шансі вирушили вони трьома кольонами на південь. Права кольона зайняла місто Фенгіян, середуща кольона наступає на місто Лінфенг (теперішню столицю місцевого уряду провінції Шансі, ліва кольона йде здовж гірського хребта Тайган рівнобіжно до залізничного шляху Пекін—Ганкав у напрямі на місто Тінгіянкуан. Там мабуть стрінеться вона з японськими силами, що йдуть у західному напрямі від міста Аніян, у північній частині провінції Гонан. **Після опанування провінції Шансі японські війська підуть на захід, на провінцію Кансу і Нінгсіян, щоби перетяти всякий звязок між Китаєм і СССР.**

В північній частині провінції Гонан заняли японці місто Сінсіян на шляху Пекін—Ганков, проганяючи китайців на північний беріг Жовтої Ріки. На залізничому шляху Пекін—Ганков та у провінції Шансі згинуло від 10. ц. м. коло 30 000 китайських вояків.

НОВИНКИ.

— **Першорядний** фризієрський сальон для пань і панів **БОГДАНА МАКОЛЬОНДРИ** перенесений з днем 15. ц. м. на вул. **Гродзіцьких 4** (біля аптики Терлецького). Поручається увазі П. Т. Громадян. 396 —5

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Каптульна 3. І, телефон 254—46.

— **Комітет** Брат-братові та Союз Українок Емігранток улаштовують **Традиційні Наддніпрянські Запусти** в неділю 6. березня ц. р. в год. 8 вечір у клюбі „Молодої Громади", вул. Костюшка І. І. п. В буфеті правдиві українські закуски і приставки — млинці, борщ, пиріжки та інші присмаки. 434 1-2

— **Наближається час Шевченківських поминків** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співанник Червоної Калини", найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 239 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співанник Ч. К." Відібете собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Полісся у духовій та матеріяльній культурі.** Товариство Прихильників Культурно-Історичного Музею НТШ, улаштовує в місяці березні у салях цьогож музею етнографічну виставу „Полісся", получену з низкою вечорів, присвячених Поліссю у всіх його культурних виявах. Відкриття вистави відбудеться в неділю 6. ІІІ. вполудне, річниці та програму окремих вечорів подамо пізніше.

— **Найкраще** проведете останню карнавалову ніч 5. березня на Великих Вечерницях Основи, в салях Союзу Залізничників при вул. Кентшинського 54—56. 173

— **30-ліття Українського Клюбу в Харбіні.** Дня 20. січня 1938. р. минуло 30 років від основання Українського Клюбу у Харбіні, що став головним центром українського національного життя на Далекому Сході. Метою клюбу було поширення національної свідомости та культурно-освітня і допомогова діяльність між українцями на Далекому Сході. З хвилиною вибуху національної революції на Україні в 1917. р. члени Українського Клюбу причинилися у значній мірі до розвитку українського визвольного руху на Далекому Сході. Тоді теж Український Клюб придбав величавий Народній Дім у Харбіні, де відкрито українську гімназію та народню школу. Першим головою Українського Клюбу був Д. Панченко, секретарем І. Лисунешко.

— **Румунський часопис українською мовою.** У Чернівцях почала видавати румунська націонал-християнська партія Буковини і Мармарощини часопис українською мовою п. н. „Християнське Слово". Часопис редагує комітет румунської молоді при співпраці українців. Напрям часопису протижидівський і протикомуністичний. Один із провідників румунської молоді Филимон Кирдей у статті п. н. „Спільна

робота" взиває українців до співпраці та висуває низку „націоналістичних" гасел.

— **Число українських інжинірів у Чехословаччині.** Зі звіту управи Т-ва Українських Інжинірів у Празі за 1937. р. виходить, що згадане Т-во має 144 звичайних членів та одного почесного члена. По фахах було 23-ох будівельних інжинірів, 3-ох архітектів, 8-ох машинових інжинірів, 9-ох електротехнічних інжинірів, 17-ох хеміків, 9-ох землемірів, 13-ох лісових інжинірів, 19-ох агрономів, 24-ох торговельних інжинірів, 11-ох гірників та 9-ох інших. У звітовому році в Т-ві виголошено 7 рефератів та два репортажі з інформаціями про найновіші технічні здобутки. Т-во брало теж активну участь у громадському житті. Прибутки Т-ва сягають 4.935.01 кч., видатки 2.915.50 корон ч.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Клясової Льотерії впали м. ін. такі більші вигри: 100.000 зол. на ч. 48780; 50.000 зол. на ч. 156318; 15.000 зол. на ч. 104091 10.000 зол на ч. 139814; 5.000 зол. на ч. 137944, 149957; 2.000 зол. на ч. 120225, 136539, 149480, 154050; 1.000 зол. на ч. 45389, 88265, 92043, 157578; 500 зол. на ч. 899, 108189, 12020, 16911, 66121, 68301, 107719.

— **Снігові з гураганом у Карпатах.** Лещетарі, які вернулися з гір до Синевідська, оповідають, що ледви чудом вирятувалися з життям. Над Парашкою у Скільщині лютували страшні снігові з гураганом, які спричинили обсунення лявіни.

— **Вістка про сфінгований напад** п. Я. Ружицького, що появилася в „Ділі" з 20. ц. м. виявилася неправдивою.

— **Любовна трагедія в Бережанах.** Минулої неділі в год. 4.20 вранці розіграла любовна трагедія в салі польського „Сокола" в Бережанах, де відбувалася забава. На згаданій забаві був 28-літній сержант з полку, стаціонованого в Бережанах, Станислав Ковальчик. Над раном Ковальчик вийшов зі забави, але незадовго вернувся назад уже з двома жінками. З одною з них Геленою Домбрувною, танцюристкою в кавярні „Оаза", перегуляв танго й опісля пішов до операторні кіна, що приміщується в будинку „Сокола". Ковальчик попросив механіка, щоби заграв йому пісеньку з плити „Ти моє серце" і під звуки цієї пісеньки застрілив свою товаришку і сам відобрав собі життя. Влада веде слідство.

— **Краєва хроніка.** 20-літній Ст. Сьцівярський кинувся минулої неділі недалеко стації в Перемишлі під поспішний поїзд, що їхав зі Львова до Кракова. Хоч локомотиву негайно затримали — з-під поїзду видобули вже лише змасакроване тіло самогубця. Причина самогубства покищо невідома. — У громаді Хирина виловили зі Сяну минулої неділі вполудне тіло коло 30-літнього мужчини, блондина, добре одітого, сильної будови. В одінню не знайшли ніяких документів крім паперців „Калина". Дотепер не устійнили прізвища потопельника.

— **Боротьба з етероманією.** Польська прикордонна сторожа ствердила, що людність вздовж південного кордону Польщі, від Шлеська до Гуцульщини запивається етером, який пачкують взагранці, головно з Німеччини. Найбільше етеру зужикають на Шлеську, де є села, в яких пють етер щодня: рано, при праці, при обіді, на веч. Етер — це найдешевший алькоголь. Літра пачкованого етеру коштує около 3 зол. або й менше. З одної літри етеру можна зробити 10 літрів напитку. Етер багато більше шкодить здоровлю людини як звичайний алькоголь. Лікарі ствердили, що що друга дитина тих, що запиваються етером, — умово хора.

— **Понад 50 людей жертвою лявіни.** Підчас сильної снігові в полудневому Сахаліні, лявіна знищила кілька домів; понад 50 людей вбитих. — Двох урядовців Рота і Оберта, які хотіли вийти на верх гори Караліман, лявіна скинула у пропасть. На рятунок виїхала експедиція з Брашова.

— **Смерть відомого астронома.** В Льос Анджельос помер у 57-ому році життя астроном Франц Піс, б. директор відомої на цілому світі обсерваторії на горі Вільсона. Він перший обчислив промір звізд та зладив проект найбільшого 200-цалевого телескопу, що його тепер інсталюють на верху Пальмір.

— **Не треба загальної освіти, треба вірности партії і Сталінові.** Наслідки останньої „чистки" у рядах старшин червоної армії просто катастрофальні. Зпоміж 4-ох тисяч штабових старшин майже половину стратили або запроторили в тюрму. Зпоміж 18-ти тисяч старшин київської та мінської військової округи, більше як половину зліквідували. Тому тепер у червоній армії не рідке явище, що полками командують сотники. Совітська преса підкреслює, що старшинський корпус червоної армії зовсім не підготований до виконування своїх обовязків. Військова академія переповнена старшинами, що мають дуже слабу підготову: один прилюдно заявив, що не розуміє того, що викладають, інший признався, що перед академією не був у ніякій школі. На те „Красная Звезда" знаходить таку відповідь: „Тут суть не в загальній освіті, тут суть у вірности партії і Сталінові".

— **Хто винайшов ротаційну машину?** Технічні винаходи це переважно вислід зединеної праці кількох учених-винахідників. І так, напр. грамофон Едісона мав свого попередника у фонографі Шарля Гроса, кінематограф Люмієра міг здійснитися тільки на підставі винаходів Марей'а чи Деменія. Подібне було і з ротаційною машиною, якою друкують сьогоднішні часописи. Застосував її практично уперше Марінані, видавець паризького „Пті Журналь", але вже перед тим, у 1845-ому році паризький друкар Й. С. Вармс опатентував першу ротаційну машину. Тоді вона не могла мати практичної вартости, бо скарбові приписи вимагали, щоби кожний аркуш був окремо остемпльований.

— **Опіка над дитиною у Фінляндії.** Сімдесять відсотків матерей у Фінляндії матиме від тепер право діставати спеціяльну державну підмогу для своїх дітей. На підставі ухваленого недавно закону, держава платитиме річно 450 фінських марок за кожну дитину в родині, якої доходи не переходять 8.000 марок, а в дорожчих місцевостях 10.000 марок річно. Обтяження, яке у звязку з тим держава приняла на себе для добра дітей, дає суму 25 міліонів фінських марок.

— **Професійні жіночі організації в Англії.** Виявилося, що жіночі організації в Англії нараховують 389.460 членів, а мужеські тільки 356.700 членів. Виходить з того, що англійські жінки розуміють вкслід вагу професійної організації.

— **Жидівська держава в Абісинії.** Італійська преса пише, що Мусоліні задумує створити жидівську державу в частині Абісинії. Мусоліні сподіється зацікавити міжнародні жидівські кола планом створення жидівської держави в частині Абісинії. Таким чином жиди дали б кольонізаційний матеріял і капітал для Абісинії. Одночасно Мусоліні сподіється, що матиме симпатії жидів та вдоволить арабів. Крім того здобуде велику славу або розвяже проблему, що ворушить уми державних мужів від тисячеліть.

— **Грипа! Що кожний повинен знати?** Вважаємо дуже корисним (і вельми своєчасним) пригадати читачам, яких треба вживати лікувальних засобів при простуді, щоб охоронити себе перед грипою з усіма її небезпечними комплікаціями. Одним з найдопільніших засобів є Аспірина, в таблетках, яку треба вжити по змозі якнайскорше, вже при перших ознаках недуги. Цей, від 40 літ випробований лікувальний засіб поміг уже міліонам підчас грипи (інфлюенци). Однак треба надати справжню Аспірини в таблетках, яка має знак якости Баєра застережений у Патентовім Уряді, а також на блішалім опакуванні і на кожній поодинокій таблетці.

І. КОНГРЕС
УКРАЇНСЬКИХ АДВОКАТСЬКИХ АПЛІКАНТІВ У ЛЬВОВІ.

В неділю 20. ц. м. відбувся І. конгрес українських адвокатських аплікантів, які є організовані в секції при Союзі Українських Адвокатів у Львові. У конгресі взяло участь 70 аплікантів (ок) і понад 40 гостей, між ними президент СУА адв. **д-р Кость Левицький,** заступник президента адв. д-р **Михайло Волошин, проф. д-р Володимир Старосольський,** секретар СУА адв. **д-р Лев Ганкевич,** адв. **д-р Евген Давидяк, д-р О. Марітчак** та інші українські адвокати і судові емер. радники зі Львова. Наради відкрив голова секції **м-р Ю. Старосольський** в год. 10.15 передполуднем у т. зв. „Жовтій Салі" Народнього Дому" при вул. Рутовського ч. 22 і привитав сеніорів української палестри, гостей та аплікантів з краю. По виборі пятичленної президії присутні з зацікавленням вислухали першого цікавого реферату **м-ра М. Цінка** на тему: „Громадянські завдання адвокатури".

З черги **м-р Ю. Фединський** виголосив дуже гарно опрацьований реферат на тему „Нові тенденції у спадковому праві" і вкінці **м-р Ю. Старосольський** неменше цікавий реферат на тему „Карне право СССР" (загальна характеристика).

Опісля відбулася спільна фотографія і всі учасники конгресу та деякі гості пішли на спільний обід, що відбувся в домівці „Союзу Українок".

Дальші наради попольдні відбувалися у т. зв. „Малиновій Салі" Українського Кооперативного Дому при вул. Технічній ч. 1. Пополудні наради почалися рефератом **м-ра Ю. Пачовського** про жахливе положення українських аплікантів. Над цим рефератом вивязалася найпалкіша і найдовша дискусія. З черги **м-р М. Дзьоба** зреферував зміну закону про устрій адвокатури, а **м-р Л. Дубас** виголосив організаційний реферат. По ожвавленій дискусії присутні вибрали одноголосно на внесок комісії-матки головою секції **м-ра Ю. Фединського,** а членами Виділу секції: **м-ра Ю. Пачовського, м-ра М. Дзьобу, м-ра М. Ценка, м-ра Л. Дубаса, м-ра Дроздовського і м-ра Конюха.**

По прийнятті низки резолюцій і внесках м-р Ю. Старосольський замкнув наради конгресу в год. 9.45 вечором. Конгрес закінчився відспіванням національного гимну.

—o—

Зі судової салі.
ПРОЦЕС ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН У СТАНИСЛАВОВІ.

Дня 14. лютого ц. р. почався перед окружним судом у Станиславові процес проти: 1) **Володимира Мартинця,** нотар. соліцитатора, 2) **Михайла Мартинця,** різьбаря, 3) **Юрія Посипенка,** купця, 4) **Петра Атаманюка,** шевця, всіх з Богородчан, за приналежність до ОУН. Акт обвинувачення закидає їм, що за спільним порозумінням вели на терені Богородчан „роботу ОУН" у той спосіб, що в рр. 1934—1936 у товариствах „Відродження", „Сокіл", „Рідна Школа" давали реферати „крайне націоналістичного змісту, уладжували богослуження в роковини смерти Біласа і Данилишина та листувалися з Олексою Гірником, якого суд засудив в осени 1936 р. за приналежність до ОУН. Підсудних боронять: Вол. Мартинця та Атаманюка д-р Волянський, Мих. Мартинця д-р Когут з Богородчан, Посипенка д-р Диденко зі Станиславова.

Перший день процесу відбувся при замкнених дверях так, що допущено від кожного підсудного тільки по одній особі довіря, але й цих предсідник видалював зі салі при переслухуванні свідків обвинувачення „з уваги на інтерес безпеки держави".

Дня 17. лютого ц. р. у другому дні розправи, д-р Когут поставив домагання привернути явність розправи, бо з одної сторони в дійсности нічого не виявилося такого, що з уваги на інтерес безпеки держави мало залишитись таємним, з другої сторони, тайність розправи використовує „ІКЦ" до своїх шовіністичних напастей. До того ж непотрібно поширюються сплетні польських шовіністичних кругів дотично особи еп. Хомишина.

Суд привернув явність розправи і приступив до переслухання свідків оборони. Вони стверджували, що обвинувачені займалися виключно освітньо-культурною працею в легальних товариствах і ніякої там „крайне-націоналістичної агітації" не вели, богослуження, в яких обвинувачені брали участь, були традиційними богослуженнями за померших кавалерів, уладжуваними в Богородчанах у грудні кожного року від непамятних часів. Ввесь час обвинувачені були активними католиками і пильними учасниками церковних обходів та технічними виконавцями потрібних прикрас і уладжень. Тому духовні круги все ставилися з повним довірям до табору обвинуваченых у Богородчанах — Єпископська консисторія вложила до кермованого обвинуваченими Народнього Дому 700 долярів, а Рідна Школа діставала від Єп. Хомишина безплатно опал для салі, в якій сходилися члени самоосвітнього гуртка, дорослу і „Сокола", за що свого часу помістила була подяку в „Новій Зорі". Олекса Гірник не мав симпатій в нікого в Богородчанах і тільки будучи при війську вимагав від знайомих кореспонденції, з якою кожному накидувався. Листи від нього діставали не тільки обвинувачені (крім Мих. Мартинця), але й багато переслуханих свідків.

Розправу перервано до четверга 24. лютого. Того дня процес закінчиться.

—o—

Нові книжки й журнали.
ЖУРНАЛИ.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік вид. XIV. Чч. 1-2, 3, 4-5. 1938. Париж.

СІВАЧ. Місячник присвячений проповіді і катехизації. Рік II. Ч. 2 (18). Лютий 1938. Львів.

СВІТ ДИТИНИ. Журнал для українських дітей. Рік XIX. Ч. 1. Січень 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання III. Ч. 5 (35). Січень 1938. Рівне.

ЖИТТЯ І СЛОВО. Місячник. Рік II. Ч. 2-3. Грудень 1937, січень 1938. Дрогобич.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Жіночі торбинки

гачки, портфелі, портмонетки, валізи, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Салігандра.

Театри.

Великий Театр:

Вівторок 22. II. год. 7.30 веч. „Іван Вишенський".

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська цікавість" для молоді недозволене.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Іван Вишенський".

Театр Різнородностей:

Вівторок 22. II. год. 7.30 „Дзюбик з карт"
Середа 23. II. год. 7.30 „Дзюбик з карт".
Четвер 24. II. год. 7.30 „Дзюбик з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА в. СТР..
22. II. Дівчи з Маслосоюзу.
23. II. Отаман Пісня.
24. II. Довбуш.
З туркн ще театр до Самбора.

КІНА.

АПОЛЛО: „Буревій" еколог. фільма.
АТЛАНТИК: „Царський курієр" за однов. Жюль Верна.
ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Патахон у раю".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Дуня" (Гарі Бор).
КАСІНО: „Роберт і Бертрам або Два злодії" (комед.).
КОПЕРНІК: „Корабель невільників".
МАРУСЕНЬКА: „Магічний ключ" (Борис Карлов).
МЕТРО: „Кровавий перстень", „Королева танцю".
МІРАЖ: „Магнолія" („Корабель комедіянтів").
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Варвара Радзивіллівна".
ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалії".
РАЙ: „Я зберехала".
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".
СВІТ: „Проміння загади", „Ексцентрична жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Князь Ігор" (Сова Генія), „Лет майдухів".
УТІХА: „Замаскований ідеаль" (Кен Майнард) і ревія.
ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вер. Джіл, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(ул. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Цариця снігу" казка Андерсена; 11.40 Грає Яша Гайфец, скрипка, пл.; 12.03 Полудневі авдиція; 13.45 Дві Бетовенові сонати, пл.; 14.00 Вільнонгеля. ортепіяно; 14.15 Легка музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Ляма: „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Баль у Дорочки", муз. авд.; 16.05 Фін.-госп. актуалії; 16.15 Комер. музика, форт., кларнет; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Фейлетон; 17.15 Орх. концерт; 17.50 Провесна і довець; 18.00 18.50 Спорт; **18.10 Найважніші постанови сусп. законодавства, відчит в українській мові,** вик. Евг. Тимчун; 18.25 „Щерая по-львівському"; 18.40 Гуцульським шляхом II. бригади легіонів; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Безсмертні книжки „Данте"; 19.30 Спів, альт; 20.00 Танк. музика; 20.45 Вечір. дениик; 21.00 „Краковяки й гуралі" опера І. Стефан'я; 22.50 Останні вістки; 23.00 Концерт бажань із пл.

Середа, 23. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Котяча мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий реціталь; 12.03 Полудневі авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні тастрої в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Ляма: „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодо; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виховні тралиції; 17.15 Концерт „Ди флят стрит файр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лошетарських мистецтв світу у Лятті; 18.10 Американка у своїм язиці; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя звірів"; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий дилижанс" Пері Клетнера (Мадярщина); 19.56 Промова повноважного міп. Естонії Ганса Маруса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Вечір. дениик; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар.концерт, манд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із сп'єрового альбома.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Вівторок, 22. лютого 1938.

БЕРЛІН 20.00 21.00 Давні улюблені мелодії; БІЛГОРОД 18.15 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 12.05 Концерт сол'істів, 18.00 Цик. музика, 21.00 Вок.-муз. вечір; БРЮСЕЛЯ ФЛЯМ. 21.00 22.00 23.00 24.00 „Анна-Марія" оп. Веремеєва; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.00 22.00 23.00 „Ле драгон де Вілар" ковс. оп. Мелярда; ВІДЕНЬ 17.40 18.00 Форт., 19.40 20.00 Розр. концерт, 22.20 Віол.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.35 Образки з Ляплянлії, 19.10 Скрипка, флет 21.20 Шопенові твори; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Продукція книжок у Чехословаччині, П. Мігова „Несподіване щастя" новеля, П. Росоха „Походження грошей"; ЛЬОНДОН РЕДЖ. 21.00 22.00 „Продана наречена" оп. Сметани; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Довета" оп. Скудерія; ПРАГА 17.30 Квартет Остерчіля; 19.30 20.00 Розр. музика, 20.55 21.00 Оп. музика; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 23.00 „Лямур Магісіян" драма Лнормавда, 23.15 Камер. музика; РИМ 17.15 Камер. музика, 21.00 Аріго Серато скрипка, Р. Джові форт.; СОФІЯ 19.15 Сеіс; ФЛЬОРЕНТІЯ 20.30 21.00 22.00 „Жайворонок" оп. Легара.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 21.30 Нар. п'єси; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Цик. музика, 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалєрія Русікана" оп. Масканія, „Коппелія" балет Делібеса; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сп'єс; ПРАГА 14.00 Солісти, 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани, 22.75 „Пісні зимових ночей" Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 Не паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Ловці перел" оп. Бізета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осуждення Фавста" оп. Берліоза, 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Цик. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Дохнанія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Соната на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зеца, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Каба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карайоль" оп. Бітадіні; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Мелебо" муз. авд., 22.00 Форт. реціталь Шавфус-Бонін; СОФІЯ 19.00 Сніз, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Радіокутик.

МІКРОФОН НА ГЕНЕРАЛЬНІЙ ПРОБІ.

Паризька радіостанція „Радіо-Сіте" організувала недавно цікаву авдицію, надавши перед мікрофоном генеральну пробу ревії. Для радіослухачів ця авдиція буде безсумнівно цікавішою, ніж коли вони були слухали трансмісії прем'єр. Автори та виконавці незнаних ще пісень присвятили їх радіослухачам і ділилися при цьому зі слухачами своїми особистими враженнями, що мали для них атракційний посмак закулісового „ремесла".

РАДІО СКОРИСТАЛО НА КАБІНЕТОВІЙ КРІЗІ У ФРАНЦІЇ.

Кабінетова криза у Франції причинилася до тимчасового може збільшення числа французьких радіослухачів. Радіовий дениик, який надають дуже часто, завдяки нові організації французьких радіових програм, дозволив слідкувати за чергуванням та хутко мінливим фазам внутрішньо-політичного процесу. В цьому випадку преса не встигала задовольнити цікавість загалу населення, особливо зацікавлених в політиці одиниць.

НЕСАМОВИТА ІДЕЯ.

Американські радіорозсильні дуже дбають про вушка населення, щоб перестерігало пригнів руху. Одна з цих радіостацій перебільшила в своїй дбайливости. Після кожного вуличного смертного випадку посилає вона до лічниці свого справоздавця, який займає слухачів відстрашливим описом наслідків нещасливого випадку. Організатори цих авдицій признають, що не є вони приємні, але — корисні. Європейці не згодились би на такі авдиції, та і деякі американці протестують проти таких „репортажів".

ФРАНЦІЯ ПРОТИ ІТАЛІЯНСЬКОГО РАДІЯ.

Предметом деякого напруження французько-італійських відносин є італійські авдиції у французькій мові. В них авдиціях подаються буцімто перебільшені відомости про внутрішнє положення Франції, що свідчить про злу волю Італії проти Франції. Тому французька публична опінія домагається від міністра закордонних справ організування відповідної радіової контрпропаганди.

РАДІО НА ЗИМОВУ ПОМІЧ У НІМЕЧЧИНІ.

Німецькі регіональні радіостації винередкують себе в дотепности організуючи т. зв. „концерти бажань", з яких дохід призначено на зимову поміч. У перших двох п. м. одна з радіостацій організувала „музичну ліцитацію", яка дала більш 20.000 рм. доходу. Рекордова ставка за відіграння одного музичного твору — 3.000 рм. Крім цього ліцитанти надсилали.., порося, гуски, зайці та ін.

КУПНО - ПРОДАЖ

ЗАМОК „Сальво" — єдина забезпека перед злодієм. Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

МАШИНУ до писання „Адлер" українську дешево продам, ПАВЛЮК, Длугоша 23. 435 1-1

ЖУРНАЛИ різних ділянок: архітектура, графіка, реклама, техніка, фотографія мистецтво, магазини, ілюстрації оказійно дістанете „Альфа", Коперника 5. 429 1-3

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ІНЖИНІР-нафтовик знайде заняття при організації і руху копальняного підприємства плитної роли. Зголошення з поданою відбутою практикою та умов до Адміністрації під „Будучність". 2-2

ПОТРЕБУЮ досвідченого вихованка до шестилітнього хлопця. Зголошення: Школа — Синевідсько Нижне почта Синевудзко Вижне. 428 1-1

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 4-30

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ, приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по помірковаиих цінах. Львів, ул. Петра ч. 8. І. 2719 16-30

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські убрання, шиє, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 3-20

САДЖЕНЦІ винограду, дерення і кущі овочеві, поручає Р. Кошик, Хмелева п. Drohiczówka. Цінники задурно 406 3-3

ОГОЛОШЕННЯ.

Представника
добре впровадженого в косметичній бранжі на Львів і східні воєводства шукає
Laboratorjum „MORENA"
Warszawa, Hoża 41. 2-2

ХТО?!
хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій
ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.
Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими зможе видавництво послуговуватися можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції виеилає по за післяплатою.

Цінник друків
Zawiadomienie wysyłkowe
1 гр. 6 сот.
Gazetowa książka nadawcza
оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa
на 480 урядів зол. 2.50
на 960 урядів зол. 5.—

ПРОСИМО КУПУВАТИ ТІЛЬКИ У ФІРМАХ, ЯКІ ОГОЛОШУЮТЬСЯ В НАШОМУ ЧАСОПИСІ ТА ПРОСИМО ПОКЛИКУВАТИСЬ НА ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в текеті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик, Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів Ринок 10.

Ч. 39 (14.871). Львів, середа 23. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 225-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

† О. Мітрат Евген Тит Столобут Войнаровський

КУСТОС КАПІТУЛИ, АПОСТОЛЬСЬКИЙ ПРОТОНОТАРІЙ І ДОМОВИЙ ПРАЛАТ ЙОГО СВЯТОСТИ ПІЯ XI, РАДНИК МИТРОПОЛИЧОЇ КОНСИСТОРІЇ, ПРОСИНОДАЛЬНИЙ СУДДЯ АПЕЛЯЦІЙНОГО ТРИБУНАЛУ, ГЕНЕРАЛЬНИЙ АДМІНІСТРАТОР СТОЛОВИХ МИТРОПОЛИЧИХ ДІБР, ПОЧЕСНИЙ ДОКТОР ЕКОНОМІЧНИХ НАУК УКРАЇНСЬКОЇ ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ, ДОВГОЛІТНІЙ ГОЛОВА КРАЄВОГО ТОВАРИСТВА „СІЛЬСЬКИЙ ГОСПОДАР" УПОКОЇВСЯ В ПОНЕДІЛОК 21-ГО ЛЮТОГО ВЕЧОРОМ.

Відійшов від нас громадянин непересічної міри та небуденних заслуг, що продовж свого довгого віку брав безпосередню чинну участь у розбудові національного життя залишаючи у багатьох його ділянках тривкі сліди своєї творчої праці.

О. Мітрат Войнаровський народився 16. II. 1856. р. в Ляцькім Шляхотськім, товмацького пов., де його батько був священником. Рідня Покійного це один з найстарших українських родів, той самий, з якого походив і найближчий приятель та дорадник гетьмана Івана Мазепи, рід, що здавен-давна зберігав українські традиції та визначався гарячим українським патріотизмом. Після битви під Полтавою, коли гетьман Мазепа разом з козаками, що залишилися йому вірними, мусів утікати з України, один з роду Войнаровських поселився в Галичині і дав початок новій вітці цього славного роду, з якої вийшов і Покійний.

Тит Войнаровський ходив до гімназії у Станиславові, богословські студії покінчив у Львові. Одружився та висвятився в 1881-ому році, скоро повдовів. Зачав душпастирювати в Олеші, в 1883-ому році був у Колодіївці, один рік працював при архикатедральному храмі св. Юра у Львові, в 1888-ому став парохом Пядик коло Коломиї, в 1889-ому перейшов до Топорівців, а в 1890-ому році до Балинців, коломийського повіту, де працював двацять літ, тобто до 1910-го року.

Свої душпастирські обовязки о. Войнаровський розумів дуже широко. Він знав добре положення нашого селянина і працював для нього, якби за найважнішу ціль свого життя уважав: причинятися усім, чим зможе, щоб той стан нашого народу піднести на вищий рівень, а в першу чергу, щоб здобути для нього добробут, ту підставу для культурного й духового розвитку. Як парох Балинців зробив це село зразковим. Не тільки викорінив у ньому неграмотність, але багато хлопців поспілав на дальшу науку в Коломиї, де утримував для них своїм коштом бурсу. Усі села, в яких о. Войнаровський душпастирював, могли похвалитися найкращими читальнями та іншими національними установами, а крім того цілою низкою інтелігентів, що завдяки допомозі й заохоті о. Войнаровського вийшли з сільських низів, щоб продовжувати у рідних ділянках національну працю, до якої дав їм добру спонуку та ще кращий приклад їх парох.

Своєї ідеї, помагати українському селянинові піднятися вгору під кожним оглядом, не залишив о. Войнаровський навіть тоді, коли назверх порвав звязки з селом, тобто тоді, коли в 1910-му році перейшов до Львова, де Його іменували крилошанином гр.кат. митрополичої Капітули та генеральним адміністратором столових митрополичих дібр. Тоді також — як передтим у селі Балинцях, де був парохом — Покійний дав великій кількости українських селян те, за чим вони найбільше побиваються та чого найбільше потребують, дав — землю, бо розпарцелював 37.000 моргів дідичівських ґрунтів, чим дав працю й можливість життя коло 10.000 селянських родин. При цьому о. Войнаровський завжди дбав про те, щоб селяни дістали землю по якнайдешевшій ціні і на випадок потреби, щоб могли добути вигідний кредит.

Фахова хліборобська освіта українського селянства — це теж одна з важніших турбот о. Войнаровського. Саме Його заслузі треба приписати, що Митрополит Шептицький подарував двір у селі Коршеві коло Коломиї на Хліборобську Школу „Сільського Господаря", де саме тепер відбуваються господарські курси для дівчат. Його заходам треба завдячувати, що сьогоднішня Хліборобська Школа у Милованні, теж як дарунок Митрополита, перейшла на власність „Просвіти" і служить вихованню молодого хліборобського покоління. Вкінці у великій мірі завдяки заходам о. Войнаровського повстав Хліборобський Ліцей у Чернищі коло Жидачева.

Так близько звязаний з селянством та повний турботи за його долю не міг о. Войнаровський стануги осторонь від такої організації, як „Сільський Господар". Працею цього Т-ва цікавився увесь час, від року 1918-го до 1921. був його урядуючим заступником голови, а в рр. 1929—1935 головою. Як голова „Сільського Господаря" був від 1934. до 1936. року заступником голови Львівської Хліборобської Палати.

Попри практичну працю в економічній ділянці о. Войнаровський присвятив також багато часу свого працьовитого життя й теоретичним студіям національного господарства. Студіював сам та поширював економічну освіту у цілій низці статтей у пресі та у більших працях, що появлялися окремо, рідко коли під справжнім іменем, найчастіше під псевдонімом (Данило Журавель та ін., у німецьких працях: Т. фон Слєповрон). З Його більших праць треба відмітити: „Вплив Польщі на економічний розвиток України", „Польща на Сході й Заході" (по німецьки) та основна праця „Економічне положення українського народу в Польщі", якої перший том появився у Відні (по німецьки), а другий залишився у рукописі. За працю в економічній ділянці дістав о. Войнаровський титул почесного доктора економічних наук Української Господарської Академії у Подєбрадах.

О. Войнаровський брав чинну участь й у політичному житті. Як член національно-демократичної партії та посол до віденського парляменту відіграв в українській політиці визначну ролю до війни, а в перших повоєнних роках, коли визначні наші політики та найчільніші діячі національно-демократичної партії опинилися поза межами рідного краю, о. Войнаровський не відстає від політики та співпрацюючи з іншими діячами, які залишилися в краю, робить усе можливе, щоб українську політику увести у правильне русло. Після конгресу національно-демократичної партії у 1923. році усунувся від політичного життя, посвячуючи увесь свій час економічним студіям та праці у „Сільському Господарі".

Смерть о. Мітрата Войнаровського — це велика втрата для українського народу. Бож із рядів старих робітників відійшла знову людина, що сама одна, своєю працею, охоплювала великий відтинок нашого національного життя, відтинок, який не так легко сьогодні обсадити знову одною особою, бо національних робітників тієї міри, що о. Войнаровський, сьогодні на превеликий жаль нема. З тим більшим жалем приходиться нам прощати того справді Великого Громадянина, що залишив такі тривалі памятки у нашому національному дорібку.

В. Й. П.

Зміна уряду в Румунії — зміна режиму.

Чернівці, в лютім.

Нагла зміна румунського уряду викликала в краю та за границею найріжніші коментарі.

Новорічний „націонал-християнський і селянський уряд премієра Гоги, що започаткував своє правління радикальними реформами расового характеру та далекойдучими економічними розпорядками — відійшов так раптово, як раптово прийшов.

Одна із найголовніших причин димісії уряду Гоги — це не крик жидів і натиск закордону, лише особовий склад кабінету. В самім проводі „націонал-християнської" партії були заступлені дві взаємно протилежні й суперечні тактики: з одної сторони непримирна, радикальна тактика неуступчивого ветерана, унів. проф. Кузи, з другої сторони податлива та реалістична тактика премієра Гоги. Крім цього не було гармонії в тому кабінеті супроти тих пригнідних „техніків-співробітників", дисидентів із ріжних опозиційних партій, які пристали до нового режиму.

Правда, були й одиниці, що старалися ввести нову ногу в румунське політичне життя (Міческу), але це були тільки винятки.

Та не тільки типова характеристика особового складу „нац.-християнського" уряду привела його до упадку, але також і внутрішньо-політичне напруження. Король покликав був Гогу, щоби привернути рівновагу міжпартійних відносин, яку нарушили дві собі протилежні, але в тактиці зближені партії (цараністи та гвардисти). Однак уряд Гоги не мав сили ні змоги виконати це завдання.

Не помогли йому ані „сіямські точки" (введення точок на місце виборчих знаків), ані інші аручні зміни та накручування старої виборчої системи.

Непримиримість провідників цараністичної партії та майже підпольна діяльність гвардистів (тепер партії „Все для батьківщини") перенапружували уряд, втомлений вже власними домашніми клопотами.

Коли згадати ще факт, що останній „ліберальний" уряд, залишив по собі фатальну спадщину, непривізний буджет, а в додаток ще радикалізацію настроїв на селі (внаслідок невідповідного оподаткування та ріжних економічних заряджень) — то справді булоб чудо, якби уряд п. Гоги (якого партія здобула при останніх виборах лєдки 9 проц. голосів, віддавих в цілому краю) далі спановував таке незавидне положення.

Все-ж треба признати відвагу урядових чинників, що наївть у такому положенні, приступили до основних реформ. Але якраз ці реформи звернені проти жидів, лихварів та хабарництва, викликали ще більший натиск заграничного капіталу.

Переводити нові вибори в такому стані — не легка річ.

Оцінив це якслід найвищий конституційний чинник у державі і призначив новий концентраційний уряд. Провід цього уряду доручив румунському православному патріярхові Крістя. Членами уряду є й „світські патріярхи": маршал Авереску, академик проф. Йорга, семигородський діяч Вайда-Воевод.

Молодші сили концентраційного кабінету — це переважно знавці ріжних міністерських ресортів.

Першим завданням цього сконсолідованого уряду є привернути громадський спокій та поліпшити добробут села. В цьому змислі проявився розпорядок, щоб виключити вплив політичних кол по урядах, в самоуправі та заборонити дальшу партійну пропаганду.

Найважливіше рішення нового уряду — це відкликання розписаних виборів на неозначений час, знесення цивільних префектів (на їх місце призначили військових та суддів) та виготовлення проекту зміни конституції з 1923 р.

Аби влекшити переведення цієї наміченої діяльности, уряд поширив стан облоги на ріжні краї та на неозначений час.

Один з перших урядових розпорядків — це заборона державним урядовцям брати чинну участь у політиці, священникам принимати незаконні присяги. Автономію університетів знесли, а цензуру значно загострили.

Як видно, новий уряд намагається ввести авторитарний режім — без дотеперішніх партійних ускладнень та бюрократичного формалізму.

Щоби випередити демагогічну агітацію деяких партій, уряд заборонив партійні збори.

Місцеві уряди мають полагоджувати всі залеглі справи та цікавитись домаганнями сільської людности.

Такими розпорядками новий уряд здобуде собі симпатії людности, тим більше, що заповідає зміну дотеперішньої адміністративної практики та обіцяє не допускати до протизаконностей супроти національних меншин.

У зовнішній політиці — не передбачують ніяких особливих змін. Поїздка мін. закордонних справ (тимчасово Татареску) до Анкари, (на зїзд Балканського Союзу) вказує, що й новий уряд надалі придержуватиметься давних засад антантської політики.

Назагал, відчувається в краю полекша. Нема тієї напружливої атмосфери із минулих тижнів, яка нам не заповідала ніяких певних поліпшень.

Може теперішня внутрішньо-політична зміна нарозумить і тих українців, що дотепер вичікування спасення від ріжних чужих партій. Хоч пізно, то всеж ще час, звернути увагу на ту ділянку, яку ми досі занедбували: на економічну самопоміч. Замість вести безплідну публіцистику і ради виборів, та підчинюватися чужим, хаилевим партійним інтересам краще признати дотеперішні помилки та вже раз навернути на просту дорогу.

Ом.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ГПУ та совітська дипльоматія.

III.

Таємно аранжовані процеси і ненависть до чужинців.

Улітку 1936 р. викладав один чоловік у білих штанах і теннісовій сорочці перед побожними слухачами, на тлі великого готелю на Кавказі. Він боронив погляду, що дипльомати це невідповідальні елементи і що для Совітського Союзу зовсім зайва річ брати участь „у тій забаві". На запит одного із слухачів, кого він уважає за невідповідального і чи совітських дипльоматів чи чужинних, він відповів коротко: обидвох. Кілька днів пізніше побачили його в однострою високого урядовця ГПУ. Так ГПУ робило все, щоб кидати колоди під ноги совітським дипльоматам.

Дуже дивно виглядають за кожним разом численні процеси, які повторяються у Совітському Союзі у найважливіших дипльоматичних моментах. Лінія Раппалльо, взаємини між Німеччиною і Совітським Союзом переходили поважну крізу. Ледви тільки справа наладналася, зараз почався типовий „шах" у цій грі: — процес проти російських інжинірів. І зараз чуємо тут зовсім зайві закиди, буцім-то ввесь німецький промисл працює для підкопу совітського режіму. Кажуть, буцім-то „*AEG*" — перша німецька велика фірма, що невязала звязки з Совіт. Союзом є осередком усяких махінацій. І між обидвома державами повстає поважний конфлікт, хоч ніхто не може собі пізніше розяснити, чому закиди вийшли від Совітів.

Ось наладналися взаємини французько-совітські. Після довгих зусиль удалося совітській дипльоматії переконати Францію, щоб вона визнала Совіти, — до Москви приїхав перший французький амбасадор Гербет. Це людина дружньо настроєна супроти Совітів і його свято точно приймає совітська дипльоматія. І нараз приходить процес Рамсіна, процес проти т. зв. партії промислу, з тяжкими обвинуваченнями Франції і з французького амбасадора роблять не приятеля, а ворога. Не забудьмо теж процес Метро-Вікерс. Більш як десяток британських громадян сидить на лавах обвинувачених. Відомо, як британський уряд зірвав дипльоматичні зносини з С. Союзом через тзв. лист Зіновіева. Совітській дипльоматії знов удалося наладнати давні зносини. І тоді ГПУ починає такий процес.

Бувають процеси із правдивим доказовим матеріялом, бувають теж інші із фальшивим. Процес проти британських інжинірів можна вважати єдиним в історії законодавства, бо в ньому не було ніякого доказового матеріялу. Англія знову стояла напередодні рішення зірвати з Сов. Союзом усякі зносини. І коли прийшов присуд на двох британських інжинірів, то він упав на двох найдорожчих спеціялістів, яких можна тільки собі уявити. Кожний день їх арешту коштував Сов. Союз міліони, бо британський уряд наложив свою руку на російський крам до того часу, доки британські піддані сидітимуть у вязниці. Два місяці пізніше їх випустили на волю і ніхто пізніше не міг дати розумного пояснення, навіщо заараижували цей політичний процес. Дуже характеристичний факт, що ГПУ саме стояло завсіди на становищі, що чужинні дипльомати якнайприхильніше настроєні до Совітів саме найнебезпечніші. ГПУ завсіди боялося духового впливу совітської дипльоматії, яка могла піддати у сумнів доцільність метод уживаних членами ГПУ.

Як ми вже згадували Чічерін, як довго тривав його авторитет, ужив якнайсильніших засобів, щоб ГПУ не мало впливу на його дипльоматичний апарат. Між ним і ГПУ взяв на себе ролю посередника Карахан, бо Чічерін не хотів особисто порозуміватися з органом для нього ненавидним. Так Карахан став звязковим між комісаріятом закордонних справ і ГПУ, а Блюмкін убивник німецького посла Мірбаха пише у 1919 р.: „Червону книгу Вечека", щоб виправдати себе, що він як голова відділу протишпіонажі Чека створив „внутрішню агенцію" в амбасадах і посольствах у порозумінні з Караханом. Як не як, а є це неабияке цинічне прилюдне признання, що існує шпигунська організація в самих дипльоматичних представництвах!

За Літвінова скорим темпом пішло ГПУ вперед у дипльоматичних апаратах. Передовсім замість вояків, що виконували вартову службу в комісаріяті закордонних справ, заняла місце варта ГПУ, що стояла не тільки перед кімнатами

ЕММЕРІХ ЕРІ-ГАЛЯС.

Завеханий листар.

I.

Листар ішов лінно наперед, перетомлений. Він тримав у руці ще три листи і дивився на них неприхильно. Один із них він мав передати в домі під ч. 10. на другому поверсі, другий під ч. 17. на третьому і третій під ч. 28. на четвертому поверсі, а в ніодному з цих домів не було ліфту!

Він глянув на годинник. Було пять хвилин по 6-ій На год. 6-у він призначив собі зустріч ку недалеко від цього місця. Заки він передасть три листи так високо, мине щонайменше чверть години. Але чи конче треба ці листи доручити? Це ж листи непоручені, ніхто не потягне його до відповідальности за них, колиб вони пропали. Отже рішив, що найкраще буде вкинути їх до каналу і так одним махом поладнати справу. Одну хвилинку він вагався, відчув навіть деякі докори совісти, але коли уявив собі, як на нього чекає його наречена і як високо пнятися по тих сходах, наблизився до решітки каналу.

II.

ЕПоважана Пані

Теа Борс

у Будапешті,

вул. Тульпанова 10. III., дв. 18.

Моя кохана! Мої інтереси йдуть дуже добре, але я мушу перервати свою подорож, бо моя фірма покликала мене телєграфічно у важній справі. Я приїду завтра в 10-ій год. ввечір. Будь ласка, приготуй для мене вечерю. Цілую Тебе твій завсіди вірний чоловік.

Альфред."

На другий день увечір приїхав Альфред Борс до Відня і поїхав автом просто додому. У передпокою висів мужеський плащ і капелюх. Борс вдерся до спальні, де побачив чужого мужчину. Не надумуючися витягнув револьвер і застрілив його та свою жінку.

III.

Мадярсько-болгарський кредитовий банк у Будапешті.

До ВП. Пана Франца Гантоша

у Будапешті,

вул. Тульпанова 17. IV., дв. 43.

Маємо честь повідомити Вас, що на підставі Вашої оферти наша фірма приняла Вас на старшого книговода. Посаду можете заняти негайно.

З поважанням

Пінкер, директор."

Франц Гантош був від кількох місяців без посади. Він старався за неї на всі боки без успіху. Коли він вніс свою останню оферту до Мадярсько-болгарського банку, він мав деяку надію з огляду на протекцію, яку обіцяв йому заступник директора того банку. Аж тепер побачив, що все це були тільки пусті обіцянки; він чекав надурно з дня на день. Уже почав робити заходи в інших місцях, але ніде не вдалося йому зачіпитися. Він не міг дивитися довше на нужду своєї жінки та дітей і одного дня кинувся до Дунаю. Кілька днів пізніше виловили його тіло з ріки.

IV.

ВПов. Пані

Ірма Макай

Будапешт,

вул. Тульпанова 20. IV. п., дв. 32.

Дорога Панно Ірмо!

Від трьох днів я в Ціріху. Мій приятель має рацію запевняючи мене, що я зможу тут найти легко відповідну працю. Мене приняли негайно і я дістаю вже (покищо) 300 фр. місячно. Ірмо! Ви знаете, як я Вас кохаю і подивляю! Тепер звертаюся до Вас із запитом, до якого я досі не мав права: Чи Ви не хотіли б бути моєю завсіди і вийти за мене?

Ірмо! Увесь схвильований буду чекати на Вашу відповідь. Ваша згода зробить мене найщасливішою людиною під сонцем. На випадок відмови можете не відписувати нічого. Я вже зрозумію і зроблю з цього відповідні висновки...

Ваш на вік

Ганс."

Ірма чекала вже відлавна на лист, вигляда-ючи листаря — надаремне. Гарна дівчина ставала щораз сумніша і вмирала з розпуки, побачивши, що Ганс виїхавши на чужину зовсім забув про неї.

І Ганс рахував дні, коли прийде відповідь на його лист. Коли минув тиждень він побачив, що чекає надаремне. Одного вечора він пішов до кабарету, щоб забути свою тугу. Якась молода танцюристка присілася до нього. Вони почали пити. Пів року пізніше він оженився з нею. Це подружжя не було щасливе і Ганс думав увесь час про Ірму, про ту єдину жінку, з якою він міг би бути щасливий. Тоді він розпився з горя і втратив охоту до праці. Одного дня вони мусіли розійтися...

Ірма не вийшла заміж, похуділа і постарілася. Нераз уночі вона виймала фотографію Ганса, цілувала її і плакала довго...

V.

Так булоб сталося, якби листар був кинув три листи до каналу. Але почування обовязку в ньому перемогло і він передав їх адресатам.

Перекл. аб.

таємних відділів, але також перед усіма дверима і воротами і ввела там перепустки для всіх відвідувачів. Увесь відділ консульарний і візовий перебрали члени ГПУ. Від тоді не було вже перепон, щоб агенти ГПУ могли займати дипльоматичні становища на чужині.

Від 1935 р. почалася плянова ізоляційна політика Сов. Союзу. Для ГПУ була, річ ясна, сіллю в оці всякі групи чужинців, дипльоматів, журналістів, представників фірм і чужинних спеціялістів, на терені Совітів. Вони почувалися багато певніші перед ГПУ, ніж совітські дипльомати. Але їх поведінка, вже сам той спосіб, як вони тримали голову і той, в якому розмовляли в урядах, впливали — як твердило ГПУ — „розкладово" на совітських громадян. Бо ГПУ вважає терор за найсильніший засіб соціялістичного будівництва. А вже той сам факт, що всі чужинці мають звязки з чужиною і не тільки дають інформації про С. Союз, але також оповідають совітським громадянам принагідно про чужину, вистачає зовсім, щоб в очах ГПУ вони були шкідливі.

А вже щодо інформації чужини про совітські справи то ГПУ — не без основи — скидало велику вину на саму совітську дипльоматію. Довкола шаліє революція, довкола ллється кров і панує жах, а в бюрах комісаріяту для закордонних справ на Кузненському Мості панує синє погідне небо засіяне зірками. Там урядують добре одягнені панове з добрими манерами. Вони їздили по світі, виглядають інакше, ніж усі, дивляться на світ ширше і навіть неодне в С. Союзі критикують. А коли вони урядово або на фабриках як партійці викладають про відносини на чужині, змальовуючи їх сірими колірами, то таки їх оповідання в колі знайомих і своїків мають теж інші, ясніші коліри і є прихильні для чужих країв. Вони-ж самі, на думку ГПУ, через свій побут на чужині і звязки з чужими дипльоматами, „просякли капіталізмом".

(Докінчення буде).

СУБОТА 26. ЛЮТОГО 1938

ВЕЛИКІ СТУДЕНТСЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

Запрошення набувати в Студ. Домівці при вул. Міцкевича 11.

В САЛЯХ КАСИНА ПОШТОВЦ В Японська 9.

З українського життя у Варшаві.

„АДАМ САПІГА Й УКРАЇНСЬКА СПРАВА".

Цікавий реферат на таку тему відчитав на дуже чисельних зборах в Українському Наук. Інституті (пятниця 18. ц. м.) **д-р Степан Кеневіч.** Прелєгент присвятив свою студію постаті відомого польського політика в Галичині з часів австрійської займанщини, насвітливши його — кажучи модно — україністичні зацікавлення та погляди в ділянці українсько-польських відносин. Сапіга був прихильником утраквізму, домагався прав для українського селянства й інстинктовно прочував зріст українського національного руху, будучи водночас ворогом розвитку українського інтелігентсько-політичного проводу.

В дискусії забрав м. ін. слово проф. **М. Кордуба**, що вияснив засадничу похибку польських авторів і політиків: їхнє часте сполучування українізму з „австрійською інтригою". В дійсности легенда та природно зродилася звідти, що українська політика в Галичині муліла шукати невтрального інтервенційного чинника у Відні.

„ВОЛИНЬ" САМЧУКА В ПОЛЬСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.

За два тижні появиться у В-ві „Руй" І. частина трильогії У. Самчука „Волинь" — „Куди тече та річка" в польському перекладі відомого поета й письменника Т. Голєндра. Буде це перший друкований із трьох існуючих польських перекладів цього твору. Перший зладила М. Зин (слабий), другий заповів відомий поет Лободовський. Голендер довершив свого перекладу за три місяці і має надію, що „Волинь" піде на польському ринку („Руй" видає 2.000 приміри.) так, що треба буде швидко ладити переклад двох чергових томів.

Передмову до польського видання Самчукового твору пише **Ксавери Прушинський.**

ТЕАТРАЛЬНА СЕКЦІЯ ПРИ СОЮЗІ УКРАЇНОК-ЕМІГРАНТОК.

Українського театру у Варшаві віддавна бракувало. Всі спроби в цьому напрямку кінчилися здебільша фіяском. Тепер підніс цю справу Союз Українок-Емігранток. Відбулося вже кілька сходин новоствореної театральної секції. Зголосилося дуже багато охочих. Артистичний провід секції у руках п. **Н. Дорошенкової.** Чекаємо успішних вислідів тої ініціятиви.

ЩЕ ОДНА УКРАЇНСЬКА КОЛЮМНА.

В лютому почав виходити у Варшаві новий літературно-суспільний місячник, орган молодих пілсудчиків „Орка". Вже в першому числі принесла „Орка" переклади з українських поетів Антонича і Рильського. Нач. редактор „Орки" М. З. Голішевський заповідає видання окремої книги української поезії та введення за прикладом „Ютра Праци" і „Куріера Поранного" спеціяльної колюмни, присвяченої українським справам.

КТВ.

В обороні Церкви та її Голови.

ЧИМ БІЛЬША НЕНАВИСТЬ, ТИМ БІЛЬША ЛЮБОВ"...

Українці м. Бібрки рішуче протестують проти нечуваних нападів пос. Войцеховського в соймі на найдостойнішу Особу і найдорожчого Батька українського народу — Митрополита Шептицького і заявляють перед цілим світом, що чим більша людська ненависть намагається понизити нашого Архипастиря, тим більше Його цінять, люблять і шанують. Заяву підписало кількасот українських громадян.

СТАНОВИЩЕ МИТРОПОЛИТА — СТАНОВИЩЕМ ЦІЛОГО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Українське громадянство м. Чорткова зійшлося 15. ц. м. на сходини у великій салі Українбанку і по рефераті д-ра І. Хичія прийняло одноголосно такі резолюції:

„Українці м. Чорткова, станиславівської діецезії, без ріжниці на партійну приналежність та ідеольогічні погляди, зібрані на сходинах дня 15. лютого ц. р., вислухавши реферату про нечувану в культурному світі напасть пос. Войцеховського у варшавському соймі на нашу греко-католицьку Церкву та зокрема на нашого Найвищого Пастиря, Митрополита Шептицького і підчиненого Йому духовенства, заявляють, що твердо постоять в обороні нашої найбільшої цінности, гр.-кат. Церкви. Українці м. Чорткова пересилають своєму Найвищому Єрархові Митрополитові Шептицькому висловн відданости і синівської любови та сердечної вдячности за непохитну оборону прав і гідности гр.-кат. Церкви та української нації, при чому заявляють, що Його становище — це становище цілого українського народу."

ПРОТЕСТ ПРОТИ НЕЧУВАНОЇ НАПАСТИ.

В неділю 20. ц. м. українське громадянство с. Плотичі, пов. Бережани, зійшлося масово в церкві на торжественну Службу Божу, що її відправив парох о. Тит Долинський у наміренні Митрополита та українського народу. Опісля відбулися сходини у великій салі Народнього Дому, де численно зібране громадянство рішуче запротестувало проти некультурної напасти пос. Войцеховського в соймі на Митрополита і підчинене Йому духовенство. Присутні вислали письмо Ексц. Митрополитові з висловами своєї любови та готовістю стати в обороні Достойного Князя нашої Церкви. Сходини закінчилися многолітствієм Митрополитові, українському народові та відспіванням національного гимну.

„ВЕДИ НАС ДАЛІ, ВЛАДИКО"...

Громадяни с. Климківці, пов. Збараж, обурені нечуваним виступом пос. Войцеховського проти Високодостойного Митрополита, надіслали нам заяву з підписами кількасот громадян з виявами синівських почувань до Ексц. Митрополита, як провідника українського народу. Одночасно заявляють, що завжди готові стати в обороні нашої Церкви, українського народу та особи українського Мойсея. „Веди нас далі, Владико — кінчиться заява — туди, куди ведеш нас уже 35 років, а ми завжди при Тобі!"

НОВИЙ ГОЛОВА РАДИ НАРОДНІХ КОМІСАРІВ УССР.

Як подає ТАСС, центральний виконавчий комітет УССР заіменував премієром Дамяна Короченка.

КОЛИШНІЙ ПОСОЛ ОСТРОВСЬКИЙ АРЕШТОВАНИЙ.

Б. посла СССР у Букарешті Островського арештовано за те, що він не остеріг перед Бутенком; арештовано також жінку і дочку того останнього.

Блюм покине провід французької соціялістичної партії?

У французькій пресі появилася вістка, що Блюм уступить зі становища голови соціялістичної партії.

ІДЕН УСТУПИВ,

БО НЕ ПОГОДЖУВАВСЯ НА ПОРОЗУМІННЯ З ІТАЛІЄЮ.

У британській палаті громад відбулась учора дебата над димісією мін. Ідена. Коли він появився на салі нарад, опозиція і частина проурядових послів повитали його оплесками.

У своїй промові зясував він історію дотеперішніх англо-італійських взаємин і дійшов до заключення, що вони ще не дозріли до того, щоби почати англо-італійські переговори, головно з огляду на відношення Італії до Франції, на італійську пропаганду звернену проти Англії та на становище Італії супроти Еспанії. За минулого півтора року всі зусилля зближення до Італії розбивались об еспанське питання; крім того Італія не притримувалась джентельменського порозуміння з 7. січня 1937. р. Годі відділювати еспанську справу від питання англо-італійських взаємин, годі також починати переговори без відповідних гарантій. На думку Ідена Англія повинна змагати до середземноморського порозуміння. Премієр і решта міністрів є іншої думки, тому Іден уступає, щоб не перешкоджувати у переговорах.

ДИМІСІЯ ВІЦЕМІНІСТРА КРЕНБОРНА.

Опісля промовив віцеміністр льорд Кренборн, який заявив, що також уступає, солідаризуючись із Іденом. Дальше занив голос премієр Чемберлен, який доказував, що переговори необхідні і що Італія виявила досить доброї волі.

ІДЕН НЕ МАТИМЕ НАСЛІДНИКА?

У британських парляментарних колах твердять, що прем. Чемберлен не обсадить покищо ресорту закордонних справ, бо він не хоче нікого обтяжувати відповідальністю за дотеперішні кроки у напрямі порозуміння з Італією. Закордонну політику вестиме він сам, з помічю льорда Галіфакса, що тимчасово завідуватиме міністерством закордонних справ. З огляду на те він хоче відтяжити себе на парляментарному відтинку, тому мабуть заіменує на місце Кренборна, який уступив, новим парляментарним підсекретарем закордонних справ молодого, здібного політика, Льойда.

—o—

По широкому світі.

У СССР арештувало ГПУ перекладчика амбасади Злучених Держав.

В Югославії вибрали новим патріярхом чорногорського митрополита Гавриїла.

У Палестині поселилось за минулих 18 років понад 300.000 жидів, з того 175.000 за останніх 5 років.

Єгипетський уряд повідомив, що у горішньому Єгипті вибори відбудуться 31. березня, в долішньому — 2. квітня.

У Румунії шеф „залізної гвардії" Кодреану розвязав свою організацію, мовляв: у теперішній ситуації вона не має рації істнування.

Новий аргентинський президент заіменував уже новий уряд.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. **Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!**

Неділя 27. ц. м. **Год. 7. веч.**

Ледовище Погоні при вул. Шимочовичів.

Краковія — Україна

(мистець Польщі) (віцемистець Львова)

Гаківкові змагання за мистецтво Польщі.

Українське життя в Чехословаччині.

Прага, в лютім 1938.

Читаючи нашу краєву пресу, можна зауважити, що колись таке пекуче питання „Батьки й діти" з часом почало втрачати гостроту. Українська молодь в краю лишає осторонь порожнє політиканство і береться до науки або до розбудови разом з старим громадянством культурного, економічного і громадського життя. Молоді громадяни підготовляються, щоб перебрати від своїх попередників провід у свої руки, коли будуть до цього покликані. Подібне додатне явище можна спостерігати і в інших місцях на рідних землях та й на еміграції.

На жаль не так воно діється у Празі. Тут наша молодь, яка складається переважно з студентів високих празьких шкіл, не бере участи в загальному житті нашої колонії у Празі. Вона бокує від спільних імпрез, сходин, відчитів, доповідей, що їх влаштовує досить часто старше громадянство. Не відвідує лекцій своїх українських професорів і т. п.

В цьому ненормальному стані річей безперечно чимало завинило і старше громадянство. Але здається, воно тепер має намір і добру волю направити свої помилки.

Велика більшість нашої празької еміграції, а до того ще й людей старшого віку, роками бореться з важкими матеріяльними злиднями. Але мабуть ще ніколи не переживали наші люди такої скрути, як тепер. В цьому році, здається, вже десятий раз прийшлося скоротитись. Запанувало велике безробіття. А платня, запомоги та інші ріжні полекші, що їх діставали наші професори і громадські діячі, з відомих причин давно вже не вистачають на заспокоєння найелементарніших життєвих потреб. Дійшло вже до того, що, наприклад, професорка співу і славна наша диригентка, доц. музики, дістає за свою працю в Українській Гімназії місячну платню в розмірі — 282 чеських кор.!, тобто приблизно 50 польських золотих. („У. Т." Ч. 7.).

Для обективности мусимо зазначити, що серед нашої празької еміграції є чимало одиниць більш-менш заможних. Але на жаль ці наші маєтні люди чомусь стоять осторонь від українського організованого життя.

Не вважаючи на важке положення старші громадяни вирішили притти з допомогою ще біднішим, своїм „дітям"-братам, студіюючій молоді. З цією метою в 1937 р. відновив свою діяльність „Допомоговий Фонд Українських і Білоруських Студентів у Празі". Він зібрав серед громадянства кілька тисяч чеських кор. і розділив у виді запомог, позичок на закупно шкільних підручників і обідів для найбідніших. А щоб придбати нові засоби для цієї мети Допомоговий Фонд влаштував 12. II. ц. м. добродійний концерт українських і білоруських пісень. В концерті взяли участь відомі зі своїх попередніх виступів, дуже симпатичні солісти-співаки п. п. Е. Гакен, В. Макаренко, п-і Е. Галій — фортепіян, Український Хор, яким диригував інж. Б. Левицький та балетні танечниці чужинки: п-і Я. Войтьльова і Є. Паточкова, які дуже гарно затанцювали словацькі танки.

Концерт випав надзвичайно добре. Присутні мали неабияку насолоду. По концерті молодь бавилася, танцювала, старші розважалися за шклянкою пива, а ресторатор — чех підраховував емігрантські корони.

Буфет з алькогольними напитками — це, здається, була ота невеличка ложка дьогтю, що зіпсувала збанок доброго меду — такий симпатичний вечір. Тоді, коли Галичина та й інші наші землі ведуть таку рішучу боротьбу з алькоголем, наша еміграція, яка здавалосяб, повинна б у цій боротьбі вести перед, ще й дотепер не може позбутися своєї „традиційної" поганої звички влаштовувати чайні вечори, сходини, забави, концерти з алькоголем. У цьому при бажанні чимало моглоб зробити наше організоване праське жіноцтво... дк.

—o—

Ревізія в московському народньому комісаріяті закордонних справ.

У звязку зі справою Бутенка, шеф ГПУ Єжов з 80-ма агентами перевів подрібну ревізію в наркоміндслі. Телефонічну централю на час ревізії вилучено. Літвінов мусів увесь час сидіти у свому кабінеті під сторожею 4-ох агентів ГПУ. Після ревізії арештовано понад 20 урядовців наркоміндслу, між ними 3-ох директорів департаментів.

Німеччина визнала Манджурію.

У своїй недільній промові Гітлер згадав, що Німеччина визнає Манджурію; про те повідомлено манджурський уряд дипльоматичним шляхом.

У Китаю викликала ця вістка пригноблюче враження, тим більше, що дотепер Німеччина ставилась до Пекіну досить прихильно і навіть пробувала посередничити, щоби довести до замирення між Китаєм і Японією. Китайський уряд поручив своєму представникові в Берліні зложити гострий протест.

—o—

З відчитової салі.

Академічні Вечорі Богословського Наук. Т-ва: **Д-р Маркіян Дзерович: „Суспільне питання і Католицька Акція"**. Львів, 20. II. ц. р. саля „Української Бесіди".

Суспільне питання — це в найширшому понятті відношення людини до людини, групи людей до іншої групи, взаємини двох світів, праці й капіталу. Жахливі умовини життя робітництва і трудової інтелігенції викликують невдоволення, непорядки, страйки і т. д. В середньовіччі людський ум був у карбах християнського світогляду. Гуманізм, реформація, освічений вік довели до лібералізму релігійного, етичного, економічного і політичного. Лібералізм боронив повної свободи людини без огляду на добро загалу. Під його впливом у розвязках ріжних питань либеральний егоцентризм створив тяжкі форми гнету кляс, що викликало клясову ненависть і боротьбу. Капіталізм, як вицвіт лібералістичного світогляду довів до ліквідації лібералізму, що проявляється в тоталістичних системах. Є три тоталізми: 1) матеріялістичний, большевицький, 2) націонал-соціялістичний у Німеччині, що ставить побіч Бога націю, расу і 3) італійський, неповний тоталізм, що пішов на компроміс з катол. Церквою. Крім цього ще є демократичні держави на ліберальстичних засадах.

Катол. Акція — це співпраця мирян під ґрархічним проводом Церкви на Христових засадах. Вона має на меті зменшити терпіння людей через акти любови, харитативну й самаританську працю, творення професійних християнських союзів, працю над матеріяльним та моральним двигненням одиниці і націй. Коли на низах К. А. переведе згадану вище працю та на верхах подбає про встановлення суспільних законів на засадах Христової моралі, тоді прийде поправа сучасних невідрадних умовин життя.

В дискусії промовляли о. д-р М. Конрад, радн. д-р І. Копач, м-р Ю. Релько і ред. В. Глібовицький. Відповідали: о. д-р Конрад і прелегент.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 31. Середа. 22 (10) лютого 1888.

МОВЧИТЬ ЗАВЗЯТО...

У передостанній статті мова про проект нового шкільного закона, який зголосив у парляменті чеський посол Герольд. Цей проект був для нас корисний тим, що заводив однакову народню школу, а тією одною мовою навчання мала бути матірна мова учнів. Навчання обох краєвих мов допускав цей проект щойно у вищих школах. З другого боку цей проект передавав народне шкільництво й учительські семинарії краєвим соймам, а це для українців було небезпечно. „Те воєж — писало „Діло" — наші товариства повинні зацікавитися сьогодні тією справою і предложити шкільній комісії державної ради відповідні предотаплення у виді проекту. На руський клюб державної ради годі рахувати. Він мовчить завзято і годі вгадати, чи зацікавиться він цією вельми важною справою в часі, коли у шкільній комісії почнуться балачки на цю тему?

Треба пригадати, що в тому часі було у віденському парляменті пятьох наших послів: Василь Ковальський (кандидат від Центрального руського виборчого комітету), Ксенофонт Охримович, о. Корнило Мандичевський і о. М. Сінгалевич (т. зв. „митрополичі кандидати") і о. Іван Озаркевич (самостійний кандидат).

„НАХАБНИЙ МІНІСТР".

У звідомленні з засідання парляменту читаємо про дебату над проектом закона про академічні товариства і збори, який вніс міністр освіти Гавч. Пос. Вашати (молодо-чех) у дискусії над тією справою говорив між іншим так: „Вчора був внесок, щоб проект відіслати до шкільної комісії. Я і більше представників чеського народу мусіли би бачити в цьому запасу довіря для міністра освіти, що показався таким ворогом для чеського народу, як досі ніодин австрійський міністр, — для того міністра, який у своєму нахабстві видав розпорядок, що учителі середніх шкіл на будуче не сміють вносити чеських подань до міністерства. Так низько ще не впав чеський нарід! До його Вел. цісаря можна по чеськи говорити і подавати, він мусів прийти цей нахабний міністр, щоби чеський нарід так понизити! Я і мої ближчі товариші будемо голосувати проти того, щоб відіслати проект до шкільної комісії. Цим хочемо дати заяву недовіря цьому нахабному міністрові".

ПЛЯН ЗВОРОХОБИТИ ЦІЛУ УКРАЇНУ.

В „Політичному огляді" читаємо: „Корр. де Тан Ест" повідомляє, що російський уряд вислав до Женеви двох поліційних агентів, які мають слідкувати за емігрантами з Росії, що там проживають, бо довідався, що там ладиться новий революційний рух. А саме кажуть, що є плян зворохобити цілу Україну на випадок, якби Росія запуталася в яку війну".

СТАН І ПОТРЕБИ НАШОЇ КООПЕРАЦІЇ.

На цю тему мав дня 21. ц. м. сен. **О. Луцький** виклад у Товаристві Українських Кооператорів. Велика т. зв. малинова саля Дому Української Кооперації при вул. Техніцькій 1. була щільно заповнена. Майже у двогодинному викладі, виголошеному незвичайно краснорічиво, з великим переконанням і знанням предмету, представив сен. О. Луцький динаміку розвою української кооперації та її ріжнородну діяльність.

Хоч матеріяльні успіхи української кооперації поважні, — не зважаючи на шкідливе діяння економічної кризи і зовнішні перешкоди, — всеж ті успіхи не є такі, якби ми того хотіли, як того потрібно для заспокоєння економічних потреб нашого народу. Прелєгент подав масу цікавого статистичного матеріялу й ілюстрував свої виводи також ґрафіконами, які наглядно показували, що українська кооперація щасливо перебула економічну кризу. Число кооперативних одиниць і число членів у них в роках кризи не тільки не змаліло, але значно збільшилось. Обороти в роках кризи раптовно спадали, але цей спадок перед двома роками спинився і вони знову йдуть вгору. Найцікавіше, що товарові довжники саме в роках кризи виказують поважне зменшення, що свідчить про велику напругу членської маси і її привязання до своїх кооператив та про доцільну працю організаційного апарату української кооперації.

Викладу вислухали присутні з великою увагою і нагородили прелєгента рясними оплесками.

По короткій перерві були запити слухачів до прелєгента, на які він основно відповідав. Між інш. дир. Д. Коренець підносив потребу утворення спеціяльного фонду для школення ріжних спеціялістів, на яких є тепер такий великий попит, при поширенні діяльности кооперації на нові ділянки торговлі і промислу.

Черговий виклад ред. **А. Жука** на тему „Місце української кооперації в кооперативному русі Польщі" відбудеться 26. лютого, в год. 6-ій веч. у малиновій салі Дому Української Кооперації, при вул. Техніцькій 1.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

ПРАВНИЧА СТОРІНКА.

Чи суди присяглих відповіли і відповідають своєму завданню?

РЕФЕРАТ НАДРАДНИКА Д-РА ДАНИЛА СТАХУРИ В КОШИЦЬКІМ РАДІО 7. ГРУДНЯ 1937.

До мікрофону кошицького радія виголосив надрадник д-р Д. Стахура три реферати про завдання суддів присяглих. У перших двох рефератах предлегент обговорив створення ланки присяглих судів і хід розправи перед ними. У третьому торкнувся питання, чи суди присяглих відповіли своєму завданню на Закарпатті? Тому подаємо хід думок цього третього реферату. — Прим. Ред.

Хочу згадати — говорив прелєгент, — що навіть при збереженні всіх постанов закону трапляються несправедливі засуди невинних людей. Це буває найчастіше при злочинах убивства і підпалах, якщо дійсного винуватця не зловили або не вдалося його вислідити. Випадки несправедливих засудів трапляються найчастіше при злочинах підпалу. Поэстане напр. у когось пожежа в ночі, збіжуться люди і вже „vox populi" починає снувати свої здогади, хто це міг підпалити. І тоді вистане, щоб яканебудь жінка висловилася, що пожежу спричинив ніхто інший як лише цей чи той, бо — мовляв — він ще давніше висловився, що доведе до „біди" і тому, тепер такий господар погорів. Негайно за цією жінкою всі будуть повторяти, що це він підпалив. Такий „голос народу" дійде вкінці і до жандармів і вони негайно заарештують того, на кого паде підозріння і віддадуть справу прокураторові. Прокуратор такого доносу не кидає до коша, бож іде про дуже великий злочин і ставить внесок, щоби підозрілого приарештувати. Суд річ ясна — годиться і розпочинає вести слідство. Тепер ціла справа залежить від щастя приарештованого і від здібности слідчого судді, який зуміє зібрати доводі доказового матеріялу про невинність підозрілого. Одначе якщо підозрілому не вдався доказ невинности, суддя на внесок прокуратора веде вже дійсно слідство. Проти рішення слідчого судді має приарештований право відкликатися до сенату, зложеного з 3-ох судових радників, які розглядають його справу на тайному засіданні і якщо побачать, що зібраний слідчим суддею матеріял є обтяжливий, то відкидають його жалобу, рішення слідчого судді затверджують і підозрілого затримують далі у слідчому арешті. І тепер далі обвинуваченый мусить уживати всіх засобів, щоби виказати свою невинність. Він може прибрати собі оборонця та у присутности слідчого судді може з ним нарадживатися над способами оборони.

Коли слідчий суддя вже ціле слідство закінчив і перевів всі докази проти обвинуваченого — пересилає акти до дальшого внеску. І щойно тепер прокуратор вносить проти обвинуваченого акт обвинувачення про цей злочин, у справі якого велося слідство. Акт обвинувачення доручує слідчий суддя обвин. з вказівками, яких правних засобів може він ужити проти акту обвинувачення. Отже обвин. може порозуміватися зі своїм оборонцем уже в чотири очі без присутности слідчого судді. Звичайно оборонець і обвинуваченый вносять проти акту обвинувачення заміти до жалобного сенату. Сенат на тайному засіданні може жалобу прокуратора відкинути, якщо вона законом не узасаднена, припинити справу і обвинуваченого випустити на волю.

По правосильности акту обвинувачення приходить до головної розправи перед судом присяглих. І при цій розправі обвинуваченый, який має обовязково оборонця, може виказати свою невинність і якщо йому це не вдасться, а присяглі судді затвердять його вину що найменше 8-ма голосами (в Польщі 7-ма голосами — прим. Ред.), то про таку людину можна сказати, що вона належить до тих невдачників, яких доля безпощадно переслідує. І бували випадки, що правдивий злочинець при сповіді на смертній постелі по роках, признався до сповнення того злочину, за який заджуений невинно терпів. І держава по переведенні нової розправи і по увільненні невинного винагороджує йому втрату за невинно відбуту кару. Ці помилки невинного засудження трапляються найчастіше при злочинах убивства і підпалу, бо присяглі, побачивши бідну вдову зі сиротами або погорільця, колись заможнього господаря, в лахміттях, судять дуже часто безоглядно. І таким способом попадають невинні люди в біду, покутують роками у вязниці, тратять свої маєтки, а родини їх гірко бідують.

Переходжу тепер до справи звільнювання обвин. суддями присяглих. Згори мушу зазначити, що суди присяглих заведено не лише на те, щоби засуджувати обвинуваченых. Адже і судді звичайні дуже часто увільняють обвинуваченых, якщо прокуратор не виказав вини, або якщо виявляється, що завинені провини не є карігідні. З тих самих причин увільняють також і суди присяглих. Але вони увільняють часом навіть і таких обвин., яких вина була доказана і які до вини признавлися, як це буває часто у сенсаційних процесах, про які розписується преса з усіми подробицями, як це траплялося в Парижі, Відні, Празі, Берн. Наслідок такий, що преса виступає рішуче проти судів присяглих,

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАГЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ба навіть домагається, щоб їх покасувати і заступити якоюсь іншою установою. Отже якщо ці суди засуджують винних — тоді вони були добрі, тоді ніхто проти них не виступав і не жадав їх скасування, але як увільнили обвин. Вельгову, то вони вже є злі і треба їх покасувати. Це нечуване, щоби за одну Вельгову скасовано в цілій Чехословаччині важну і потрібну для всіх громадян установу, яку перед 50-ти роками заведено саме на домагання громадян, щоби звільнитися від тих строгих засудів звичайних суддів, які обовязково мусять триматися безоглядних постанов закону. Правда, що і присяглі судді присягають, що будуть рішати справедливо і згідно з законом, але з маленьким додатком „згідно зі своєю совістю". І цією совістю кермуються часто присяглі судді увільняючи обвинуваченого.

Я особисто не бачу нічого в тому злого, якщо поважні громадяни беруть під увагу спонуки, задля яких обвинув. допустився заниненого йому злочину, заперечують його вину і суд мусить такого обвинуваченого увільнити. Загально відомо, що кожний, кого прокуратор притягнув до судової відповідальности, є вже злочинцем, якого треба напятнувати і покарати. Саме в таких сенсаційних процесах виявилося, що обвинуваченый допустився злочину випадково з мотивів від нього зовсім не залежних.

Тому творці закону про суди присяглих кермувалися тими мотивами, щоби присяглі судді могли заперечити вину саме в таких випадках, в яких судді не можуть цього зробити. Отже є це їх добре, признане їм законом право, з якого перед ніким не потребують оправдуватися. Ба що більше, закон виразно наказує під неважністю цілої розправи, щоб обвин. мав усе оборонця від самого початку розправи аж до кінця та, щоб цей оборонець ужив усіх правних засобів і зусиль в інтересі обвинуваченого. Це така важна постанова, що без оборонця суд не сміє почати розправи, хочби він і на кілька хвилин спізнився. Муситься на нього підождати, бо інакше ціла розправа була би неважна. Оборонець не є на те призначений, щоби помагав прокураторові або судові, бо вони його до того не потребують; завданням оборонця боронити обвин. всіми дозволеними засобами. І якщо добрий оборонець зуміє своєю вимовою і своїми аргументами переконати присяглих суддів, що його клієнт заслугує на увільнення, то нема чого дивуватися, як вони підуть за голосом оборонця і вину обвинуваченого заперечать. Тому годі гніватися на присяглих, якщо вони питання вини заперечать.

Я був кілька років председником суду присяглих у Берегові. І мушу прилюдно заявити, що наші селяни цієї округи, бо лише зпоміж них можна було в цій мадярській окрузі зложити

річну листу присяглих, дуже совісно і дуже скрупулятно списували свої особисті і своїми вороженнями навіть не дали причини до закиду, що але судили, не дали причини, щоби скасувати таку важну громадянську установу. І тому заявляю, що у нас суди присяглих споняють добре своє завдання.

Не перечу, бувають часом випадки, що винуватець заслуженої кари нераз тому, що 5-ох присяглих не потвердить його вини. Але за те не може відповідати ціла установа суддів присяглих. Якщо нотар і ціла сільська комісія потвердила, що дотичні громадяни є „відповідні", а окружний начальник своїм власноручним підписом цю кваліфікацію потвердив, то не винна установа суддів присяглих, лише ці люди, які таких „громадян" на присяглих суддів поручили. Адже на цю кваліфікацію кладе опісля судова комісія при складанні річної листи присяглих суддів найбільшу увагу і хто відповідної кваліфікації не має, того до річної листи не беруть.

Вертаючи ще раз до увільнювання обвинуваченых суддями присяглими зазначую, що не така то велика біда в тому, що найменше 8-ох бездоганних громадян або часом і всі 12 скажуть, що обвинуваченый громадянин не винен і його засуду хоч би і на найменшу кару не хочуть.

Але якщо прийшло би і до скасування цієї установи присяглих суддів — то кимже можна її заступити? Чи може тими судами „кметськими", що рішають тепер у пресових справах, а складаються з 3-ох суддів звичайних і з 2-ох громадян зпоза суду? І що з того виходить? Що ці два громадяни є звичайно за увільненням редактора або автора неправдивої пашквільної і обидливої статті, а щойно три звичайні судді ратують ситуацію і дають сатисфакцію покривдженому в часописі, засуджуючи редактора чи пак автора новинки на відповідну кару.

Якби те саме завели і по скасуванні присяглих суддів, де кмети були би в меншости і не мали би вирішного голосу, то тоді краще таких судів не заводити, бо не тому заведено установу присяглих суддів, щоби звичайні судді рішали про вину обвинуваченых. У СССР нема тепер присяглих суддів. І бачимо, що там діється. Можна напевне сказати, що з повалленням большевицького режиму-терору перше що там населення зажадає, це буде те, щоби заведено установу суддів присяглих. Тож не треба бентежитися тим, що десь там у великих містах присяглі судді не потвердили вини обвинуваченых та що увільнили їх від вини. Якщо комусь здається, що є якісь недомагання в цій установі, то слід перевести відповідні реформи в установі суддів присяглих.

А тепер призадумаймося ще над справою участи жінок у судах присяглих. На Закарпатті допущено жінок виконувати функцію суддів присяглих і нема причини відмовляти їм цього права. Бо якщо допущено їх до найвищих студій, і вслід за тим до всіх урядів та до заступства у законодат. установах, то нема причини вилучувати їх від виконування функції суддів присяглих. Але на мою думку жінки не мають чого побиватися за тим. Передовсім кожна господиня не може на кілька тижнів опускати дому і родини. До того з приміщенням для жінок у цих місцевостях, де відбуваються суди присяглих, не є така легка справа як для мужчин. Вкінці і жіноче почування стає тут нераз на перешкоді. В деяких випадках такий присяглий суддя не може обігнатися від всяких платних і неплатних посередників, ба навіть і від погроз.

В Америці тримають присяглих суддів у суді кілька тижнів, щоби забезпечити їх від розбишак. У нас на Підкарп. Руси вже сільські комісії разом з нотарями стараються про те, щоб жінки не були призначувані на присяглих суддів і тому дуже мало призначають їх до річної листи, а ще менше до листи 36 головних присяглих суддів.

Сторінка без політики.

Коли тиснуть черевики.

У Чемсфорді, передмісті Льондону вломився недавно злодій до крамниці з обувою. Поліція його не зловила та до 24 годин він сам віддався у руки влади. Найцікавіші були причини, що він їх подав на поліції.

Полісмен Веб мав нічну службу і стояв як завжди на своїм місці. Ізза темної бічної вулички вирнула раптом постать якогось чоловіка, який підійшов до поліциста і заговорив:

— Погляньте на мої черевики, мушу вам щось сказати.

Поліцист подивився на незнайомого немов на божевільного, бо не знав спершу, чого він від нього хоче. Черевики були нові, лякеровані, блестіли як шкло у світлі вуличних ліхтарень. Позатим нічого цікавого не міг він на них побачити. Поліцист почав уже справді думати, що має перед собою божевільного, коли той почав вияснювати:

Влом до магазину із обувою осьтут недалеко я довершив — заявив незнайомий. — У темноті і наосліх не міг я доглянути, що беру і не міг приміряти черевиків. Тоді я захопив кілька пар до мішка і втік. В дома мене стрінула неприємна несподіванка. Ніодна із украдених пар не годилася на мої ноги. Всі були трохи за малі, на одно або на два числа менші від тих, які я завжди ношу.

Всеж таки я сподівався, що мені вдасться їх розходити і вибрав собі одну пару та взув їх. Та вони мені так дошкулюють, що я рішив оповісти про своє нещастя і про свого пеха першій ліпшій зустрічній людині. І я зустрінув вас. Тепер можете мене арештувати.

Пеховатого злодія арештували і відвели на поліційну станицю. Перше, що він там зробив — то те, що ще перед допитом розвувся із черевиків, що йому так далися у знаки.

25. ЛЮТОГО 1938 25. ЛЮТОГО 1938

Відкриття українського магазину білля

під фірмою **МИХАЙЛО ПРОЦЬ Львів, Ринок 14.**

Білля постелеве, постіль, ковдри. — Всілякого роду білля мужеське і жіноче. Панчохи, скарпитки, краватки у великому виборі. 1—2

Бальоник щастя.

В Парижі відбулося перед кількома днями весілля багатого власника корабельного підприємства з продавачкою великого магазину. Історія цього подружжя незвичайно романтична.

Марселіна Х. залишилася сиротою зі своєю восьмилітною сестричкою. Вона дістала місце продавачки у згаданому вже магазині і ледви повязувала кінці, щоб забезпечити сяк-так існування собі і сестрі. Якось одного дня сказала вона жартом до своєї сестри таке:

— Якби я зустріла якогось багатого мужчину, якого полюбилаб, нам жилося би тоді куди краще, як тепер.

Ці слова запали глибоко в душу молоденької дівчинки. Коли одного дня Марселіна принесла при нагоді з магазину повітряний бальоник, дівчинка написала своїм дитячим письмом ось-таку записку:

„Моя сестра Марселіна дуже гарна й добра дівчина. Вона хоче вийти замуж за багатого чоловіка, якого моглаб полюбити і вона працює у великому магазині при такій і такій вулиці". І тут подала вона назву фірми.

Цю записку привязала вона до бальоника і пустила в повітря. Випадок так хотів, що бальоник упав на площу Згоди, просто під ноги власника багатого корабельного підприємства, який приїхав за справами до Парижа.

Цей дитячий лист зробив на нього величезне враження. Він, людина забобонна, вірив у призначення долі і просто з площі Згоди пішов під подану адресу, де містився магазин, в якому працювала Марселіна. Він познайомився з нею, не кажучи їй ні словечка про знайдений лист і бальончик. Знайомство перетворилося згодом у любов і саме тепер відбулося у Парижі вінчання молодої пари, якої сватом був звичайніський сольоровий повітряний бальончик.

Суджений без рук.

У селі Нотінгем у середущій Англії відбулося недавно вінчання молодої пари, на якому зібралося майже ціле село. Коли урядовець цивільного уряду дав молодій парі документ шлюбу до підпису, витворилася мала консернація, бо молодий узяв вічне перо між зуби і написав на документі одну букву „Х".

Молодий почувався цього дня незвичайно щасливий, бо споминався того дня його найгарячіші мрії. Перед кількома роками стрінуло його нещастя, в якому він стратив обі руки, які йому в лічниці ампутували. Там доглядала його сестра-жалібниця і між пацієнтом та доглядачкою виявалася спершу приязнь, яка згодом перемінилася у любов. Вони рішили обоє побратися, як лиш молодий мужчина зможе вийти з лічниці. Поза лічницею доглядачка далі турбувалася молодим калікою і таким чином їх любов тривала аж донедавна. Коли ж у селі довідалися про вінчання безрукого жениха, тоді всі зацікавилися долею того нещасливого і притім щасливого жениха.

Урядовцеві цивільного уряду звернули увагу, що молодий не має рук і не зможе покласти свого підпису. Погодилася підписати мужа жінка. Одначе урядовець не погодився на таку пропозицію, бо закон вимагає власноручного підпису молодого. З тої клопітливої ситуації знайшли інший вихід, а саме урядовець заявив, що молодий може замість цілого підпису написати тільки одну букву. І справді, після шлюбу молодий узяв перо між зуби і написав одиноку букву „Х" замість свого підпису.

—o—

Чоловік, який хотів залишитися у вязниці.

Буває таке, що бездомні люди вживають у нинішних незавидних часах безробіття і нужди ріжних заходів, щоб лиш попасти до вязниці і мати *забезпечений* сякий-такий харч і дах над головою. Таке буває особливо в західних краях.

Та щоб хтось, хто відсидів довший час у вязниці, не хотів знову вийти на волю — це справді небуденне явище. А всеж таки воно трапилося недавно у бостонській вязниці. Один із вязнів, якого перед речинцем судова влада рішила випустити з вязниці, вислав до суду прохання, в якому подає ріжні причини, щоб лиш далі залишитися у вязниці.

Той вязень на прізвище Тругальський, мав вийти вже на волю, бо йому дарували більше як третину кари. Перед цією ласкою боронить-ся Тругальський руками й ногами, так йому подобалося життя у вязничних мурах. Тругольський міг у вязниці спокійно і без турбот виконувати свою роботу. Крім того він терпів *перед тим* заки пішов до вязниці на важку шлункову недугу. Внаслідок спокійного життя і скромного, зате правильного харчу вилічився він зовсім із своєї недуги. Тепер побоюється Тругальський, що на волі відновиться йому давня недуга. Тругальський не то, що не годиться на передречинцеве звільнення з вязниці, але просить ще суд, щоб засудив його на досмертну вязницю. Ледви чи суд вислухає оригінальне прохання оригінального вязня.

—o—

КОМПЛЕТ БІБЛІОТЕКИ „ДІЛА"

20 томів вартости зол. 39·—

ТІЛЬКИ ЗА ЗОЛ. 25·—

	ціна поодинокo зол.
Ірина Вільде: ХИМЕРНЕ СЕРЦЕ — новелі	1.25
Улас Самчук: ВІДНАЙДЕНИЙ РАЙ — новелі	1.60
Софія Яблонська: З КРАЇНИ ОПІЮ І РИЖУ репортаж з Китаю	2.—
Д'Оревіллі: ЧОРТИЦІ — новелі	2.—
Он. Бальзак: ЧАРОДІЙНА ШКІРА — повість	2.—
Василь Масютин: ДВА З ОДНОГО. 2 томи — пов.	3.60
Ольга Кобилянська: АПОСТОЛ ЧЕРНІ — 2 томи повість	3.60
Кнут Гамсун: ПІД ОСІННІМИ ЗОРЯМИ — повість	2.50
В. Будзиновський: ЯК ЧОЛОВІК ЗІЙШОВ НА ПАНА — повість	2.50
Сальваторе Фаріна: ЛЮБОВ ОПОВИТА БРЕХНЕЮ — повість і новелі	2.—
Володимир Бірчак: ЗОЛОТА СКРИПКА — новелі	2.—
Юрій Косач: КЛУБОК АРІЯДНИ — новелі	2.50
Іван Зубенко: КВІТКА НА БАГНІ — повість	1.50
Федір Дудко: ДІВЧАТА ОЧАЙДУШНИХ ДНІВ оповідання	2.—
Богдан Лепкий: ТРИ ПОРТРЕТИ — спомини	2.20
Новелі Девяткох: ЧОРНА ІНДІЯ „МОЛОДОЇ МУЗИ" — новелі	2.—
Фр. Аляхнович: 7 ЛІТ НА СОЛОВКАХ — спомини засланця	1.20
Ілько Борщак: НАПОЛЕОН І УКРАЇНА — істор. студія на підставі невідомих документів, з ілюстраціями	2.50

Замовлять: „ДІЛО" — ЛЬВІВ, РИНОК 10. Почтова пересилка 30 сот.

ПАСТКИ НА ЛЮДЕЙ.

Туземці островів Соломона дійшли до справжнього мистецтва в уладжуванні пасток на людей підчас війни.

Такі пастки складаються із лука і стріл. Лук напинають сильно, закладають стрілу і незвичайно дбайливо приміщують у кущах, здовж стежки, чи доріжки, яка веде до села. Залюбки приміщують луки за кущами дикого винограду. Коли ворог прийде на таку заставлену трасу, вилітає стріла з луку і попадає тому, хто проходить, просто у груди. А що такі стріли звичайно туземці затроюють, то навіть найменша рана викликує смерть у жахливих муках.

Всі способи людських пасток знають туземці дуже добре й тому теж є вони дуже обережні, коли йдуть пралісом. Та придумали дикуни ще інший неменше небезпечний спосіб. Вони закопують вістря списів і стріл глибоко в землю на стежках і шляхах, так, що незаміт-но тільки гострі кінчики вистають над землею. Людині, що ходить у черевиках, такі пастки зовсім негрізні, але туземці, які ходять завжди босі, ранять собі й калічать небезпечно ноги на гострих як бритва вістрях. Дуже часто стосують ще дикуни іншу тактику, а саме скриваються між галуззям дерев, і коли надходить ворог, витають його таким несамовитим криком, ревом, барабанениям, що ворог від несподіванки кидається у кущі і просто сам начинає-ться на стріли.

ВОВК У ШКІЛЬНІЙ КІМНАТІ.

В селі Кнаї, на Поліссі трапилася недавно небуденна подія. Зголоднілий вовк загнався за собакою і раптом опинився посередині села серед громади селян, які побачивши вовка, вхопили за костурі, палиці, коли і т. д. та почали гнати за вовком. Вовк став утікати попід плоти, але по дорозі набіг на вчителя, який вийшов з крісом, почувши крики й галас у селі. Він теж пострілив вовка, який всеж таки пустився далі втікати. Вовк вбіг крізь відчинені двері до шкільної кімнати та счинив чималий перестрах серед шкільних дітей. На щастя важко ранений небазом здох, не накоївши вже ніякої шкоди.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ЧИМ ХАТА БАГАТА...

Суддя: Чи обвинувачена признається, що кинула на пана Сеника деревляним тарелем і вдарила цим предметом його в голову?

Обвинувачена: Та не можу перечити...

Суддя: А чи обвинувачена знає, що було на цьому тарелі?

Обвинувачена: Був надпис: „Чим хата багата, тим рада".

КІНО
ХИМЕРА
Третій тиждень рекордового успіху!
БЕНІЯМІНО ДЖІЛІ й ІЗА МІРАНДА в фільмі
Моє щастя — це ти!

Жалібне засідання для вшанування памяти

БЛ. П. МІТРАТА ТИТА ВОЙНАРОВСЬКОГО.

Для вшанування памяти бл. п. о. Мітрата Тита Евгена Столобут де Войнаровського відбулося 22. лютого ц. р. в год. 13-ій в домівці Кред. Госп. Товариства „Сільський Господар" у Львові Жалібне Засідання, в якому взяли участь: Члени Головної Ради і Дирекції та службовики Т-ва „Сільський Господар", представник рідні Покійного та представники: Гр.-кат. Митрополичої Капітули, Української Парляментарної Репрезентації, Українського Національно-Демократичного Обеднання, Ревізійного Союзу Українських Кооператив, „Центросоюзу", „Маслосоюзу", „Народньої Торговлі", Центробанку, Земельного Банку Гіпотечного, Дністра, Просвіти, Рідної Школи, Акц. Спілки Левинського, Українського Технічного Товариства, Карпатії, Т-ва „Праця", Центральної Адміністрації Митрополичих Дібр та представники преси.

Засідання відкрив урядуючий заст. голови Т-ва „Сільський Господар" інж. Ю. Мудрах, який у коротких словах подав заслуги Покійного. Память Покійного вшанували присутні вислуханням промови стоячи. Відтак голова віддав провід найстаршому віком През. д-р Костеві Левицькому. З черги д-р Е. Храпливий виголосив реферат про заслуги Покійного для українського народу, а зокрема для українських селян, як великого громадського діяча, економіста, ученого і публіциста. Для вшанування памяти Покійного, свого довголітнього Голови Т-во „Сільський Господар" вирішило видати монографію Покійного та уфундувати стипендію для студіюючої української хліборобської молоді імени о. Мітрата Тита Войнаровського.

По устійненні порядку похорону предсідник закрив засідання.

*

В середу, в год. 5-ій пополудні зачнеться грецький похорон о. Мітрата Войнаровського у святоюрській катедрі. В четвер, в год. 9-ій рано в катедрі Служба Божа, потім в год. 11-ій похорон на Личаківський цвинтар.

—o—

Національні війська ввійшли до Теруелю.

Національні війська звідусіль окружили Теруель та заняли передмістя. Як повідомляє комунікат національного командування, в місті бороняться червоні лиш у кількох групах домів. Над містом дійшло до повітряних боїв.

25 000 ЧЕРВОНИХ ПОЛЯГЛО ПІД ТЕРУЕЛЕМ.

Авас подає, що підчас теперішніх боїв за Теруель згинуло 25.000 червоних. Червоне командування кинуло було на той відтинок свої найліпші війська, зате національне командування дуже щадить людський матеріял, тому старається осягнути перевагу технічними засобами та веде наступ без поспіху.

ЧЕРВОНІ ПОКИНУЛИ ТЕРУЕЛЬ.

БАРСЕЛЬОНА, ПАТ. Спеціяльний комунікат червоних військ стверджує, що червоні війська покинули Теруель

З промов українських послів у соймі.

ДЕРЖАВНІ МОНОПОЛІ ПОВИННІ КЕРМУВАТИСЯ ЗАСАДОЮ ГРОМАДСЬКОЇ І НАЦІОНАЛЬНОЇ СПРАВЕДЛИВОСТИ.

Промова посла д-ра Романа Перфецького, ви голошена на пленарному засіданні сойму 19-го лютого ц. р. при нарадах над буджетом монополів.

Державні монополі — говорив пос. Перфецький — які розходяться серед цілої людности, без уваги на вік, пол, віроісповідання та національність, там, де вони є джерелом праці і заробітку для загалу людности, де обертають свої прибутки на загально-громадські цілі, повинні кермуватися якнайпильніше засадою громадської та національної справедливости, засадою допускати до тих джерел доходу, які самі створюють, загал людности без уваги на віроісповідання і національність. А тимчасом так воно не є. У солянкових заведеннях та в заведеннях добування потасових солей не знаходять праці ані умові ані фізичні робітники української національности. Подібно мається справа і в тютюневих заведеннях. Єдина ділянка, де допускають українців — це плянтації тютюневого сирівця, але й тут сьогоднішній стан ще не вдоволяючий.

Так само відчувається вже некорисний вплив нового закону з 9. квітня 1937. про продаж тютюневих виробів. Цей закон входить у життя щойно 1. березня ц. р. а вже є випадок, що Окружний Союз Кооператив в Коломиї не дістав концесії на тютюневу гуртівню. Цей Союз вніс подання за такою концесією спільно з коломийським союзом польських кооператив „Сполем", причому „Сполем" концесію дістав, а український Союз ні. Українські кооперативи, що належать до Окружного Союзу Кооператив в Коломиї дістали повідомлення, що мають побирати тютюневі вироби в коломийському відділі „Сполем". Така дійсність. А хібаж державному монополеві повинно залежати на тому, щоб його вироби розходилися якнайбільше, а це можливе тільки через українську кооперацію, що має сьогодні цілу сітку крамниць.

У звязку з сільним монополем бесідник повновлює домагання повхомити нечинні солеварні на Підкарпатті, домагання, щоби українські кооперативи мали право на вільні склади соли та щоб тих складів було на нашій території більше. Що торкається тютюневого монополю, то бесідник домагається поширення тютюневих плянтацій на нашій території, бо дохід з тих плянтацій охоронить людність від загрожуючої їй нужди.

Обговорюючи спіртовий монополь пос. Перфецький торкнувся справи перешкод, які влада ставить статутовій діяльности українського протиалькогльного Т-ва „Відродження". Влада уважає акцію „Відродження" бойкотом монополів, тобто протидержавною акцією. Імпутуючи безпідставно цю акцію згаданій організації, влада ставить їй перешкоди у статутовій діяльности, а навіть розвязує філії. А в терені східних воєвідств взагалі тих організацій не допускають та за кольпортажу видавництв цієї організації накладають високі адміністр. кари. Якби того роду бойкот істнував, інакше виглядала би сума продажі консумційного спірту в 1936. р., яка тепер перевищила кількість продажі цього спірту в 1928 р., тобто в році найкращої кононктури. Той замір бойкоту підніс на буджетовій комісії пос. Вагнер. Дивує мене цей замір, — говорить пос. Перфецький — бо признаючи дуже велику шкідливість алькоголю для людського здоровля навіть при невеликім споживанні, не тільки протиалькогольні товариства, але також держави ведуть чи то субвенціонують живу протиалькогольну акцію. Робить це також і польська держава і в цього-річному буджетовому преліміпарі є м. ін. вставлена також квота 580.400 золотих на боротбу з алькоголізмом. Цю квоту віддадуть до диспозиції міністерства суспільної опіки, саме на цілі поборювання алькоголізму. Замість, щоб з цього фонду наше протиалькогольне Товариство „Відродження" дістало відповідну субвенцію на свою діяльність, діється те, що я вище згадав, що статутову діяльність цього товариства підтягають під поняття пропаганди протидержавного бойкоту. Діється це крім того в часі, коли, як ствердив п. референт, у воєвідствах південно-східніх і східніх ще й досі людність уживає до пиття денатурат, а в деяких околицях навіть цілими громадами. Отже сьогодні якнайбільш вказана і конечна доцільна і якнайширша протиалькогольна діяльність товариства „Відродження".

„Щодо сірникового монополю, хоч треба привитати обнижку цін сірників і частинну корисну зміну умови з концерном Крюгера, як також обнижку штемпля на запальнички до одного золотого, то ця обнижка ціни сірників недостаточна, а ціна усталена на запальнички, які є лихі, за дорога".

Вкінці пос. Перфецький порушив ще справу числової льотерії. Кажучи, що треба би цю справу ближче розглянути, як один з засобів припинення спекуляційних ігор ріжного типу, що їх аранжують ріжні особняки зпід темної звізди на ярмарках, торговищах, в поїздах, брамах домів і т. д. Діється це майже на очах всіх.

—o—

ГАНДІ ЗАНЕДУЖав.

ДЕЛЬГІ, ПАТ. Стан здоровля Гандія погіршився так, що відкликали всі розмови, в яких він мав узяти участь.

НОВИНКИ.

— **МАСКАРАДА, що мала відбутися 2. березня 1938, відкликана.** 339

— **Пампушковий вечір.** Черговий показ куховарського курсу „Нової Хати", який відбудеться в четвер 24. ц. м., обіймає пампушки, перепліганці й птисі. Початок в годині 6. Домівка клюбу Ринок ч. 39. Членам і гостям раді. 443

— **В Українському Лікарському Товаристві** чергові сходини членів у пятницю 25. ц. м. в год. 7. ввечір у власній домівці. На сходинах виголосить д-р Ілярій Федейко доклад п. н.: „Українські шпиталі старого Львова". 436

— **„Дитина й дошкілля"** — це тема чергового реферату з циклю викладів про дошкільне виховання, на яку говорити буде п-і дир. Н. Дзерович-Литвиненко в четвер 24. лютого в год. 6. вечором у салі „Української Бесіди" у Львові. Т-во „Українська Захоронка" запрошує на цей виклад Вп. родичів, виховників та прихильників української дошкільної дітвори.

— **Дискусійна гутірка в „Молодій Громаді".** Дня 24-го ц. м. в год. 7-мій вечором відбудеться у Львові в „Молодій Громаді" дискусійна гутірка на тему: „Про клюбове життя". Гутірку зачне ред. Л. Лепкий. Вступ для членів Т-ва та учасників Клюбу.

— **Стефа Стадниківна перед мікрфоном.** В середу 23. ц. м. матимемо нагоду почути з львівської радіостації відому нашу опереткову співачку Стефу Стадникіяну. Вона виступить у словно-музичній реації „Пеле-Меле", яку передаватимуть в год. 18.20—18.50. Хто знає, як чарує своєю піснею глядачів Стефа Стадниківна, хто бачив її у ролі Доллі чи Сісі, з яких вона створила незабутні креації, напевно сяде в той час до радіоапарату і скористає з того, щоб ще раз послухати її і в цьому радіовому концерті, в якому виступає ще з львівськими куплетами Е. Яськовський, Ф. Зандлер з калямбурами, Кроневський-Квецень з фортепіянами та Т. Середницький з акомпанїяментом.

— **Комісія Мови при Наук. Т-ві ім. Шевченка** повідомляє, що в суботу 26-го ц. м. в год. 6. веч. відбудеться засідання в бібліотеці Н. Т. Ш. присвячене питанню видання великого словника. Референти: М. Рудницький і В. Калинович.

— **Львівський Професійний Союз Артистів-Пластиків** улаштував прегарну виставу молодого маляря З. Валішевського, що передучасно помер. Вистава відчинена при пл. Марійській 9, І. п. від год. 11—15. щоденно. Гурток пань цього Союзу дав почин до „четвергових дискусій", в яких беруть участь члени Союзу та введені гості. Найближча дискусія 24-го ц. м. в год. 7-ій веч.

— **Львівська хроніка.** У крамницях „Трест" у Львові дійшло до страйку працівників на економічному тлі, які домагаються підвишки своїх голодових платень. Дирекція „Тресту" випсіла працю 80-ом працівникам, щоби зломити страйк. — 17-літня Іда К., гімназійна учениця, при вул. Краківській намагалася скінчити самогубством і тому напилася йодини. Рятункове поготівля відвезло її до шпиталю. — До помешкання адвоката д-ра К. Сенісона вло-

милися злодії і забрали машину до писання, золотий годинник і мужеське одіння, разом вартости 1.110 зол.

— **Залізнична катастрофа під Станиславовом.** На вузловій стації Хриплин недалеко Станиславова зударився в понеділок уночі товаровий поїзд з льокомотивою. Сім вагонів знищених, кондуктор Чижевський згинув. В одному з розбитих вагонів згинуло теж кількадесять штук худоби. Причиною катастрофи було зле заставлення зворотниці. Наслідком катастрофи залізничний рух був перерваний 8 годин. Тому що пасажирські поїзди, що їхали зі Львова і з Чернівець мусіли вернутися, вимінявши пасажирів. На місце катастрофи приїхала судово-лікарська і спеціяльна комісія зі Львова під проводом радн. Гроссера.

— **Крає́ва хроніка.** У Манаєві, підгаєцького повіту у газовому млині Константина Голембіовського з причини надмірного нагромадження газу в генераторі, тріс комин і завалився дах. Шкоди є на 500 зол. — У Саранчуках, пов. Бережани викрила поліція фабрику фальшивих 10-золотівок, які виробляв 28-літній Йоель Ебер. — У Рокітниці, пов. Ярослав у 1933. р. помер наслідком побоїв і рани, завданої кинжалом багатий господар Ст. Жовнір. Тепер Людвик Зайонц із Рокітниці на смертній постелі признався, що це він убив Жовніра і видав спільників. Двох поданих умираючим поліція арештувала.

— **1.000 зол. нагороди за схоплення Любінецького.** За схоплення бандита Любінецького визначили борщівський і заліщицький старости 1.000 зол. нагороди, якого дотепер не вдалося схопити, хоч у погоні за ватагою Любінецького брало участь військо крім поліції. Одночасно адміністраційна влада пригадує населенню, що за захист і переховування членів ватаги Любінецького потягатиме до карно-судової відповідальности

— **12 шибениць.** В окружних та апеляційних судах у Польщі є 12 справ, в яких оголошено присуди кари смерти. В усіх справах адвокати засуджених зголосили касації і справи розглядне ще Найвищий Суд у Варшаві. Слід згадати, що 11 присудів смерти видали суди за грабункові напади, а в одному випадку засуджено на кару смерти комуніста зі Столина за те, що виконував присуди партійного суду.

— **11 ветеринарів на розстріл.** Суд автономної республики північної Осетії засудив на розстріл 11 ветеринарів за зорганізування масової пошести тварин. Підсудні признались, що від 1932 р. до 1937 р. згинуло коло 90.000 штук рогатої худоби. Крім того признались, що вели бактеріольогічну боротьбу з населенням, бо заражували тварини, призначені на заріз пошестними недугами.

— **Тяжке положення інвалідів.** Положення воєнних інвалідів у Чехословаччині дуже важке. Статистичні дані кажуть, що 50 відсотків жебраків — це воєнні інваліди.

— **„Золоте весілля" б. наслідника престолу.** Шведська преса пригадує, що на днях князь і княжна Бернадоте святкуватимуть своє „золоте весілля". 50 років тому справа князя Бернадоте, який тоді був наслідником шведського престолу і звався князем Оскаром, була голосною на цілий світ. Рішуча постанова кн. Оскара у справі його подружжя з дамою з почоту королевої викликала не меншу сенсацію, ніж шлюб б. короля Едварда VIII. з панею Сімпсон. Шведський престолонаслідник кн. Оскар волів зречися всіх прав до престолу, щоби лише міг одружитися зі своєю коханою Еббою Мунк. Кн Оскар здійснив свій намір і з наслідника престолу став „паном Бернадоте". Одначе кн. Оскар ніколи не жалував свого сміливого кроку, бо його подружжя було і є дійсно щасливе. Подружжя мешкає постійно у Стокгольмі і платить комірне за своє помешкання, як інші сірі громадяни.

— **Сфальшував 523 лікарські дипльоми.** Слідчий суддя у Чернівцях ствердив, що герой голосної афери фальшування документів у Румунії Манєвич, сфальшував 523 лікарські дипльоми.

— **Катастрофа літака.** У вівторок вранці розбився німецький комунікаційний літак „Юнкерс 52" недалеко Лювр у Франції. Літак згорів з пасажирами. Жандармерія і летунська влада з Ле Бурже веде слідство. Причиною катастрофи густа мряка.

— **Безплатні кіна засобом пропаганди комунізму.** У прикордонних зі Швайцарією французьких містах комуністи хопилися нової методи поширення комунізму між швайцарцями. Комуністи висвітлюють по кінах виключно большевицькі фільми військового і політичного життя Москви, пописи большевицьких летунів, обжинки у колхозах і т. д. На ці сеанси мешканці Швайцарії дістають запрошення від французьких соціялістів, які обіцюють цікавим вступ та їзду трамваями до кіна і назад до дому. Ось так комуністи омотують своїми сітями бідніші верстви Швайцарії.

— **Заборона практикувати чужинним лікарям.** Директор стейту Порто Алегро в полудневій Бразилії відобрав право практики лікарям чужинцям, які ще не практикують 10 років. Число таких лікарів сягає 130, між ними є українці, німці, італійці, мадяри, москалі, жиди та один поляк. Покривджені лікарі відкликалися до суду.

— **Таємне вбивство шофера.** Коло мосту Севр у Парижі видобули зі Сени тіло 50-літнього шофера О. Чимеріна, при якому найшли кілька листів у російській мові. В одному з цих листів є таке речення: „Шкода, що не увійшли ми у взаємини з шофером таксівки, що стоїть перед костелом при вул. Дарі, бо ми дістали би інформації у справі схоплення ген. Міллера". Судовий лікар ствердив, що Чимеріна вдушили перед утопленням. На шиї мав шалик. Виходить, що Чимерін звів завзяту боротьбу перед смертю з нападниками, бо на його тілі і на ногах безліч синяків. Здогадуються, що шофера Чимеріна вбили тому, що він знав подробиці про схоплення Міллера.

— **Різні вістки.** В Будапешті арештували управу націонал-соціялістичної партії Салляшія. — В місцевости Дженін у Палестині напала озброєна ватага з 200 людей на урядові будинки. Військо розігнало нападників скорострілами, які скрилися в горах. Жертв у людях не було.

Домагаються висилки українських священників до Берези.

НАХАБНІ ВИМОГИ ПРЕДСТАВНИКІВ ПОЛЬСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ У ЛЬВОВІ.

Заходом організації „Зажеве" у Львові відбулася минулого понеділка нарада представників польських суспільних організацій при участи делегатів „звйонзку легіоністів, стшельца, старшин резерви й організації польських купців та промисловців. Головний референт проф. Журавський виголосив обширний реферат, повторяючи всі закиди пос. Войцеховського під адресою Митрополита Шептицького, гр.-кат. Церкви та духовенства. Референт сформулував вимоги польського громадянства до гр.-кат. Церкви ось так: 1) До гр.-кат. духовної семинарії можна приймати лише таких кандидатів, які не були карані за протидержавні виступи, бо досі — мовляв — там найрадше бачили б. старшин галицько-української армії;

2) Питомці гр.-кат. семинарії повинні бути під наглядом влади безпеки, бо — мовляв — підчас студій підготовляють їх до політичної праці і хто зпоміж них її не навчиться, того не висвячують;

3) Для поляків греко-католиків повинні бути окремі семинарії в усіх трьох діецезіях у зв'язку з рухом дрібної ходачкової шляхти, що охоплює вже нині 120.000 осіб, які хочуть мати місце у гр.-кат. Церкві;

4) Слід у кожній гр.-кат. діецезії призначити поляка епископом-помічником;

5) На кожному епископському престолі повинен засідати на переміну поляк і українець, бо щойно тоді буде повна рівноправність;

6) Платні гр.-кат. священникам повинні виплачувати лише скарбові уряди, а не епископські консисторії;

7) В кожній більшій місцевости слід творити церкви з польськими богослуженнями і проповідями, а там, де є одна церква, відправляти богослуження по польськи, в кількости розмірній до числа польського населення гр.-кат. обряду;

8) Управильнити справу фондів з церковних дібр так, щоби гроші не йшли виключно на протипольську акцію. До здійснення цих вимог не треба зміновати конкордату, бо теперішній конкордат дає урядові широкі права. І так призначення епископа мусить затвердити уряд, а парох може обняти парохію щойно за згодою старости. Лише шкільна влада користає дотепер зі своїх прав і усунула дотепер уже 160 гр.-кат. священників катехитів за протипольську акцію. В кількох випадках домагалися від епископа перенесення парохів. Відкинено теж усі домагання висилати гр.-кат. священників до Берези за протидержавну діяльність. На сходинах вибрали окрему комісію, яка опрацює текст резолюцій для великого віча польського громадянства в цій справі.

До цих нахабних вимог (подаємо за „Ілюстрованим Експресом Вечорнім" з 23. ц. м.), що їх висунули на згаданій нараді, всякі коментарі зайві.

Алькоголізм стелить ліжко сухотам.

Відозви й комунікати.

ДВАЦЯТИЛІТТЯ КРЕМЯНЕЦЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ.

Дня 14-го жовтня 1938. р. минає 20 літ від заснування кремянецької Української Гімназії.

Заснована у світлий момент української історії, кремянецька гімназія, як державна гімназія імени Івана Стешенка, що згинув трагічно у Полтаві від скритовбивчої руки ворога українського народу, за 20 минулих літ пройшла тернистий шлях. Серед ріжних несприятливих обставин і перешкод, внаслідок важкого матеріяльного положення гімназія увесь час змагалась за життя. Але дякуючи саможертвенній праці всього українського громадянства вона істнує та виконує своє величезне культурне завдання. Істнує як приватна гімназія Т-ва імени Лесі Українки з українською мовою навчання.

Сотні української молоді за минулі 20 літ закінчили у цій гімназії середню освіту, здали в ній матуру і добули спромогу продовжувати вищі студії. Ще більше молоді перейшло через мури гімназії, пробуючи власними силами здобути середню освіту. Чимало учнів кремянецької гімназії скінчило вищі студії та стало до корисної праці у ріжних ділянках рідного громадського життя.

Тому то ця гімназія була й усе далі залишається тим найцінніщим духовим скарбом цілого українського громадянства, коло збереження та побільшення якого повинні згуртуватись всі, хто розуміє й цінить вагу і значіння рідної науки та культури для свого народу.

Громадський Комітет, складений із представників всіх українських організацій м. Кремянця та кремянецького повіту і з окремих представників українського громадянства, рішив відповідно відсвяткувати цей 20-літній юбілей гімназії, щоб на тому святі українське громадянство мало змогу ближче познайомитись з працею та досягненнями гімназії в науковій та виховній ділянці і разом з тим могло засвідчити свою близькість, прихильність та зрозуміння ваги й значіння огнища рідної культури.

Ювилейне свято гімназії відбудеться в осени 1938-го року. Про день, місце й порядок свята — буде своєчасне повідомлення. Але вже сьогодні Ювилейний Комітет запрошує все українське Громадянство, Громадські й Наукові Інституції взяти якнайчисленнішу участь у святі, щоб додати сили й підтримки працівникам і керманичам гімназії продовжувати шляхотну, велику й таку тепер важку та необхідну працю виховання кадрів освіченої, інтелігентної й здібної до творчої праці української молоді. А одночасно запрошує всіх прийти Ювилейному Комітетові з допомогою в уладженні свята, маніфестуючи свою прихильність до гімназії складками на дар гімназії, з нагоди її 20-ліття, та надсилаючи ріжні матеріяли (фотографії, статті і вістки про долю бувших учнів і учителів гімназії та ін.) до альманаха, який Комітет має на думці видати, та на виставу, що її Комітет улаштує в гімназії. Всі предмети, надіслані на вистави по використанні власники дістануть назад.

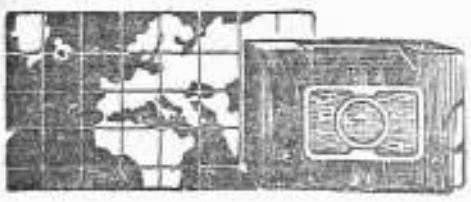
Привіти, матеріяли, а також грошеві складки на дар гімназії просимо слати на адресу: Кремянець, Українська Гімназія, зазначуючи на відтинку: „Дар Гімназії".

ЮВИЛЕЙНИЙ КОМІТЕТ:
Д-р Петро Рощинський, голова **М-р Ол. Мельник,** секретар.

Дописи.

ГОРОДОК.

З діяльности товариства у Любині Велинім. Дня 2. м. м. відбулись установчі загальні збори Орлів та Орлиць КАУМ. Реферат виголосив о. д-р І. Цегельський. Вписалося 81 членів, у тому 37 дівчат. — Дня 9. м. м. відбулась академія в 900-ліття проголошення Пр. Д. Марії Царицею України. Реферат виголосив студ. богосл. І. Калинович, хором диригував студ. богосл. А. Цегель-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

ський. На програму складалися: хорові точки, декламації та інсценізація. Сала була виповнена по береги. — Дня 7. лютого відбулась академія з нагоди роковин бою під Крутами. У програмі хорові точки та деклямації. Реферат виголосив п. Лис, хором диригував п. Андрушко. — Дня 18. лютого лікар д-р Чвартацький виголосив протиалькогольний реферат. Всі ці імпрези уладила читальня „Просвіти".

ТОВМАЧ.

Повітова анкета секцій господинь при кружках „Сільського Господаря" в Товмачі. Дня 6. ц. м. відбулася в Товмачі повітова анкета секцій господинь, організованих при господинських кружках Т-ва „Сільський Господар". Анкета дала доказ, що нашому жіноцтву не чуже питання сільсько-господарської культури та всіх інших наших економічних надбань. Мала сала возовбудованої складниці ОСУК ледви помістила поверх 160 делегаток, які, не зважаючи на погану погоду й товмацькі болота, прибули в дуже поважній скількости. Зпад відкрив голова філії Т-ва „Сільський Господар" у Товмачі дир. Іван Тоган, який привітав делегатів і представницю Головного Т-ва та поклав вінь і значіння з'їзду. В'д ОСУК у Станиславові привітав з'їзд голова Нада Ради інж. В. Дудко, радіючи, що сала нової складниці ОСУК може гостити такий численний з'їзд українського жіноцтва в Товмачі. Після тим одиноким привітом, що своїм змістом і формою зробив помітне вражіння, інших привітів не було. Після того прийшла до голосу делегатка Головного Т-ва п-р Х. Кононенко, яка виголосила обширний реферат про потребу й завдання секцій господинь, що мають стати майбутнім бастіоном кращого і раціональнішого господарювання нашого села. Як друга прелегентка прийшла до голосу п. Ірина Полянковська, якої реферат мав більше практичний характер та обмежувався до вказівок, як переводити економічну експльоатацію околиць над Дністром. Крім того говорив ще про збутові справи збутовий референт ОСУК у Станиславові інж. Ст. Романюк. Над обома рефератами вивязалася жвава дискусія. Анкета тягнулася 8 годин та виказала дбайливу організацію, що є чималим успіхом філії Т-ва „С. Г." у Товмачі і дає нам ще один доказ, що філія поступила правильно, приймаючи для справ домашнього господарства інструкторку п. Віру Гончаренко, яка в короткому часі зуміла наладнати якісь організацію жіноцтва в повіті. З'їзд закінчився відспіваним національного гимну.

БЕЛЗЧИНА.

Свято Крут. Ювилейний рік — 70-ліття існування Т-ва „Просвіта" у Белзчині почався Святом Молоді у 20-ліття бою під Крутами. Так величаво Белзчина ще не святкувала тих роковин. Повітовий Ювилейний Комітет у Белзі вже завдалегідь доручив місцевим комітетам якнайдбайливіше підготовити Свято Молоді. Програма була розложена на два дні. В суботу, 29-го січня молодь приступила до св. Тайн, а все громадянство взяло участь у торжественних богослуженнях. По богослуженнях або вечором відбувалися святочні реферата або академії. Цілий день молодь постила. Де богослужіння не могли відбутися в суботу (напр. у дочірних церквах), там вони відбулися в неділю 30. січня і того дня молодь приступала до св. Тайн. В неділю теж відбувалися реферати та академії. У багатьох селах в суботу відбулися тільки реферати, а в неділю відбулися академії з багатими програмами. Загально кажучи, свято Крут випало імпозантно. Масова приступлення молоді до св. Тайн, масова участь громадян у богослуженнях та академіях, все те зробило велике вражіння. Факт, що в одному чи двох днях ціла Белзчина так величаво відсвяткувала крутянські роковини замітно підбадьорив загал громадянства після репресій по випадках, що трапилися на Петра і Павла в Сокалі. Підчас богослужень церкви були так переповнені, що багато людей стояло на дворі. Те саме можна сказати про участь у рефератах та академіях. Не було випадку, щоби навіть просторі читальняні сали помістили учасників святочних імпрез, хоча виділи строго придержувалися принципу, що в імпрезах можуть брати участь тільки члени, з огляду на брак дозволів на прилюдні свята. У деяких місцевостях велике вражіння зробила збірна присяга на вірність Ідеї Липар'в з під Крут та високопатріотичні проповіди священників. Реферати та програми академій були уложені відповідно до місцевих обставин та сил. Були скромні, але були і такі багаті, що їх не повстидалося би поставити на видне місто. Всюди видно було дбайливість та глибокий пієтизм до крутянського чину.

День Полеглих під Белзом. Чергова задатна повітова імпреза Белзчини — це був День Полеглих у 19-ті роковини боїв за Бела. Першою точкою програми була торжественна Служба Божа, з відповідною проповідю і панахида. Просторе парохіяльна церква вщерть заповнилася місцевим міщанством та селянством округи. Багато людей з браку місця стояло під церквою і на вулиці. В 10-ій год. почалася жалібна Служба Божа. При престолі стануло чотирьох священників, а двох перед іконостасом диконувало. Целебрував о. кон. Гарасовський, парох Себечова. Чорні ризи священників та жалібні напіви місцевого хору надавали богослуженню спеціально врочистого характеру. Треба згадати, що шістьох священників не могло стануть до соборної Служби Божої, бо муси ли цілий час сповідати все ще напливаючих вірних. При кінці Служби Божої гарну проповідь виголосив о. Іваниць, парох Куличкова. По Службі Божій відправили панахиду за Полеглих. На місці тепланода стояла символічна могила у зелені. Над могилою березовий хрест прибраний національними прапорами. Церква була така переповнена, що священники ледви протиснулися до могили. Довкруги могили стануло 11 священників: о. дек. І. Гела як целебрант, о. Голічек, о. Худик, о. Жук, о. Менцінський, о. Медицький, о. Ковшевич, о. Гарасовський, о. Матюк, о. Олійник, о. Іваниць. Могутнім стрільнаям „В'чная пам'ять" закінчилася панахида. На кінець тієї церковної частини місцевий хор відспівав „У дві пари" і „Боже Великий". Після богослуження учасники пішли до сали „Народнього Дому", де відбулася академія. В одній хвилині сала виповнилася по береги. Багато людей стояло під дверима і вікнами. На програму академії зложилися: промова, хорові точки і деклямації. Трошки більше дбайливости при виведенні програми — а академія була би залишила таке саме гарне вражіння, як богослуження. Свято організувала Філія Т-ва Охорони Воєнних Могил у Белзі.

СТАНИСЛАВІВ.

Загальні Збори чит. „Просвіти" у Княгинині-Кольонії відбулися минулого тижня. Збори викликали велике зацікавлення тим, що салю читальні щільно виповнили члени. Збори відкрив голова п. Березовський, витаючи всіх присутніх, зокрема гостей з міста. Присутні вшанували повставшим з місць пам'ять померших членів. З черги на внесок п. Березовського признані надали заслуженому просвітянському дїячеві та довголітньому голові станиславівської філії „Просвіти" д-рові Юліянові Олесницькому почесне членство. Після того прийнято протокол з попередніх Заг. Зборів. Опісля складав звіт голова п. Березовський. З нього присутні довідалися, що читальня в 29. році свого існування має 171 членів. Загальне майно читальні: понад 15.000 зол. Читальня не має ніяких довгів і навіть належиться їй від громадян ще 1020 зол. як субскрибовані датки. Виділ сплатив 5,000 зол. довгу. Дуже відчувають члени відсутність театральної сали, до будови якої мусять читальня приступити в найближчих роках. Покищо читальня буде користати із сали ос. Василіян, що прихильно ставляться до завдань „Просвіти". Із секретарського звіту довідалися зібрані, що виділ відбув 20 засідань і скликав 3 широкі сходини. В діловому році вступило 59 нових членів. Звіт скарбника дир. Петрицького вказив, що читальня оперувала поважними коштами. Загальний прихід сягав 11.058.02 зол., розхід 11,000.19 зол., готівка в касі 40.73 зол., разом з вкладами банковими 500.05 зол. Зі звіту бібліотекарки виходить, що число томів зросло с 467 у минулому році на 506. Зросло теж число читачів з 26 на 57, як теж прочитаних книжок з 646 на 976. Пересічно випадає 18 книжок на одного члена. З господарського звіту п. Савака виходить, що майно читальні сягає 15.800 зол. В діловому році збільшилася гардероба аматорська гуртка, до чого у великій мірі причинилась ідейність членів, що даром шили строї. Аматорський гурток не міг якісь розвинути діяльности, бо нема театральної сали. Сали ос. Василіян, в якій гурток до часу збудування власної буде користати, ще не віддана до вжитку. Гурток приготовив кілька вистав, які в літі виставить по доколичних селах. З черги на внесок контр. комісії присутні признали уступаючому виділові абсолюторію. По довгій дискусії вибрано новий виділ у такому складі: голова п. К. Швець, заст. голови п. Борисюк, секретар п. Смеретницька, скарбник дир. Петрицький, господар п. Верхола, член п. Филипович, заступники: пп. Качанівський, Янюк і Попель Ів. До Контр. Комісії вибрали пп.: Долішна, Гречанюк і Подоляк. Побажатиб новому виділові, щоб тісно зрезигнувавши намічені пляни, щоб вибраний комітет, ще цього року розпочав будову власної театральної сали.

Загальні Збори „Учительської Громади" відбулися мин. тиждня; на них вибрано новий виділ у минулорічному складі з проф. Лешком М. як головою. **Б. Л.**

Спорт.

КОМУНІКАТ КАРПАТСЬКОГО ЛЕЩЕТАРСЬКОГО КЛЮБУ.

Карпатський Лещетарський Клюб у порозумінні з Головним Виділом „Просвіти", при співучасті запрошених Товариств і Організацій уладжує в днях 26. і 27. ц. м. **великі лещетарські змагання з нагоди ювилейного року „Просвіти".** Ці змагання відбудуться у 8 конкурсових. Дальші подробиці і програму змагань подамо в чергових комунікатах. Рада К. Л. К.

МЕТЧ УКРАЇНА — КРАКОВІЯ ВІДЛОЖЕНИЙ НА НЕДІЛЮ.

Хоч на мурах уже появилися афіші, що реклямують метч Україна — Краковія у четвер 24. ц. м., Україна дістала сьогодні (у авторок 22.) телеграму від Гак'ахового Союзу у Варшаві з дорученням **перенести ганівський метч за мистецтво Польщі на неділю 27. ц.м.**

Отже заповіджений метч не відбудеться в четвер, лиш у неділю, мобуть у 7. год. вечором. Про дальші заміни повідомимо у свій час. Ледви чи Варшаві ці вічні перекладання вийдуть на користь, бо до неділі готово не стати леду„

МИСТЕЦТВА ЧЕСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ ЛІГИ.

Друга неділя мистецтв Чеської Державної Ліги принесла деякі сенсації. Найбільшою сенсацією була програна Спарти зі Шлеською Острасом. Виспіди минулої неділі були такі: Шлеська Острава — Спарта 3:2; Братислава — Вінтор'а Пільзень 3:2; Пардубиці — Простейов 2:2; Славія — Кладно 6:0; Жіженіце — Наход 5:1.

Нові книжки й журнали.

КНИЖКИ.

Наталена Королева: ПРЕДОК, Повість. Бібліотека „Дзвонів" ч. 22. Львів 1937. Стор. 143, 8°

Омелян Ковт: ШІСТЬ ВКАЗІВОК, оповідання. Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів 1937. Стор. 32, ф. 16°.

Омелян Ковт: ЯК ЛЕТІЛИ ЖУРАВЛІ й інші оповідання. Накладом В-ва „Наш Приятель". Львів, 1937. Стор. 32 ф. 16°.

ЖУРНАЛИ.

ЕКОНОМІЧНИЙ СЕМІНАР при Українському Науковому Інституті. Ч. 3. Праця Семінару в 1936-37 р. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава 1937

РІДНА ШКОЛА. Ілюстрований часопис для всіх. Виходить двічі в місяць, Рік VII. Ч. 2. Львів. Зміст: Український шкільний плебісцит в 1937 році. — О. Цегельська: Поцілунок (фейлетон). — Педагогічна виставка. — Загроза Рідній Школі. — Д-р П. Біланюк: Значіння дитинства в житті людини. — В. Кузьмович: Друга фаза шкільного плебісциту. — Посмертні згадки. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

РІДНА ШКОЛА. Ч. 3. Зміст: Великі нагороди для передплатників журналу Р. Ш. — Перед Загальним З'їздом Р. Ш. — М. Угрин-Безгрішний: Григор'й Цеглинський, спомин учня (фейлетон). — Не заражуйте Кружків Р. Ш. на розвязування. — Осяги Р. Ш. в числах. — Намічена праця Р. Ш. в 1938 р. — Експонати на Педагогічну Виставу. — Ювилейне свято „Української Школи" в Чернівцях. — Комунікат у справі відклика на останні орєчення шкільних інспекторатів. — Курс провідників рідношкільної праці в Сяморі. — Посмертні згадки. — З життя Р. Ш. — Бібліографія. — Різні вісти.

УКРАЇНСЬКА МУЗИКА. Місячник. Рік II. Ч. 1 (11). Січень 1938. Строй. Зміст: „Українська Музика" у 1938 р. — Д-р Ф. Стешко: З історії української музики XVII ст. — Д-р З. Лисько: Іван Лаврівський (1822—1878). — Д-р В. Витвицький: Святкування 25-ліття смерти М. Лисенка. — Роман Савицький: Святочний концерт у Львові у 25-ліття смерти М. Лисенка. — Загальні Збори і пресова конференція СУПРОМ-у. — Василь Барвінський і Роман Савицький: Рецензії. — Українські радіові анонси. — Посмертні згадки. — Від Редакції.

ТЕХНІЧНІ ВІСТИ. Орган Українського Технічного Товариства. Місячник. Рік XIV. Ч. 1. Січень 1938. Львів. Зміст: З новим роком. — Залізна потреба. — Будова водної електрівні в Рогатині. — Радіо в 1937-1938 р. — В одній фабриці (репортаж). — Технічно-господарський огляд. — Звіти, рецензії.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований місячник призначений для поширення, почитання й заборонництва Пресв. Д'ви Марії. Рік III. Ч. 1. Січень 1938. Львів.

МІСІОНАР Пресвятого Ісусового Серця. Річник XLV. Ч. 1. за січень і ч. 2 за лютий 1938. Жовква.

ОГОЛОШЕННЯ

Направа жіночих торбинок

та продаж найновішої шкіряної галянтерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галантерійній К. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,

поміч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Середа 23. II. год. 7.30 „Старосвітська idилія". Для молоді недозволене.

Четвер 24. II. год. 7.30 „Ніна Поміяльська".

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.

Театр Різнородностей:

Середа 23. II. год. 7.30 „Демон з карт".

Четвер 24. II. год. 7.30 „Демон з карт".

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Демон з карт"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА н. СТР.:

23. II. Отаман Пісня.

24. II. Довбуш.

З Турки їде театр до Самбора.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

БІБРКА:

23. II. Пісни Бескиду.

24. II. Гетьман Полуботок.

25. II. Мазепа.

СТРІЛЬСЬКА:

26. II. Маруся Богуславка.

27. II. Пісня Бескиду.

28. II. Гетьман Полуботок.

1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.

2. III. Хмара.

3. III. Пісня Бескиду.

4. III. Гетьман Полуботок.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" емоц. фільма.

АТЛАНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.

ВАНДА: „Злочин і кара"; Пат і Патахон у ран".

ГРАЖИНА: „Знахар".

ЕВРОПА: „Каля Наг".

КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два злодії" (комед'я).

КОПЕРНИК: „Корабель невільників".

МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мег Лягден).

МЕТРО: „Кровані перли", „Королева танцю".

МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Диша),

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Варвара Радзивілівна".

ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалі".

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".

СВІТ: „Променіння загади", „Експентрична жінка".

СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.

ТОН: „Князь Іко" (Соня Геніє), „Лет смайлухів".

УТІХА: „Замаскований вдень" (Кен Майнард) і ревія.

ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вер. Пжіл, Міранда).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

Зол. 2·50 медалик з ланцюшком з правдивого срібла тільки у **Б. Грінберга,** Сикстуська 4.

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

5.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Котяча мама", Нар. пісеньки; 11.40 Органовий реціталь; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Патріотичні акторії в музиці, пл.; 14.30 Розр. музика з пл.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лимн „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Тома Альва Едісон, гутірка для старших дітей; 16.00 Вчімся говорити; 16.15 Сальон. орх., 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Пісні на сопран, альтівку, фортепіян; 17.50 Проступок, гутірка; 18.00 Господарські вістки; 18.10 Гнат Фрідман, піяніст, пл.; 18.20 „Пель-Мель" словесно-муз. ревія з участю Стефи Стадниківної; 18.50 Спорт; 18.55 Програма на завтра; 19.00 У квітах мандатарій, епізод із пов. Е. Павловського „Куриняа"; 19.20 Варшівські та мазурські нар. пісні, хор; 19.35 Новочасне знахарство; 20.00 Китиця оперет, сопран, тенор, фортепіян; у перерві в год. 20.20 Кутох гумору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт у вик. М. Мінц, форт.; 21.45 Що не таке повія, діяльог; 22.05 Танк. музика у вик. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика в пл.

Четвер, 24. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. поранок для д'ітей; 1..40 Оперові арії, Фавердак сопр., Гаспфі баритон, а пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Комунікат львівської Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика а пл.; 15.00 Фрагм. із пов Із. Лямм „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.25 Біжучі вістки з м'єста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молодою; 16.15 Розр. концерт, орх. мандл.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виховні традиції; 17.15 Концерт „Ля флят стріт квайр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лещетарських мистецтв світу у Лапті; 18.10 Американка у своїм клюбі; 18.20 Молодь перед м'крофоном: „Із життя звірів"; 18.35 Авдиція для сільської молоді; 18.40 Справа осв'іти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Почтовий дилижанс" Пері Клетвера (Мадяршина); 19.58 Промова повновласного мін. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. денник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар. капела, мандл. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Із спікерового альбуму.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для дітей: „Київ і детективи"; 11.45 Твори А. Лядова в пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Глазунов із пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Москаль-Чайковського в супр. форт.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу З. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Лимн „Голоси до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор із Вольштина" гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорими; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байрайту: Феличковська сопр., Карпатський баритон і діяльог; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сьогодній комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоза з пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Двоспів про сяму" Генр. Збежховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет" ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика з пл.; 19.40 Лещетарські змагання в Лапті; 20.00 Концерт присвячений творам Лятара; у перерві коло год. 21.00 Вет. денник, Актуальна гутірка; 22.10 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика в пл.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Середа, 23. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.45 20.00 Симфонія ч. 5. Брукнера; БІЛГОРОД 20.00 Хор, 21.30 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.30, 18.00 Циг. музика 19.30 20.00 21.00 22.00 „Кавалєрія Рустікана" оп. Масканія, „Копелія" балет Делібеса; ВІДЕНЬ 15.15 Для дівчат, 17.15 18.00 Сучасна австр. музика, 19.25 20.00 Симф. концерт; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки; МІЛЯНО 21.00 22.00 Комедія, 22.15 Сп'єв; ПРАГА 14.00 Солісти, 19.30 20.00 21.00 „Тайна" оп. Сметани, 22.75 „Пісні зимових ночей" Новака; РАДІО ПАРІ 21.30 Концерт секстету, 22.00 23.00 На паризькій хвилі, розр. програма; РИМ 17.15 Концерт: флет, пісні, 21.00 22.00 23.00 „Лоші перел" оп. Візета; СОФІЯ 19.45 20.00 21.00 „Осудження Фавста" оп. Берл'оза, 22.00 Пісеньки.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга. 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 21.15 Форт. сонати Бетовена у вик. Ерне Догнанія; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сонати на скрипку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зепа, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кнаба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо" оп. Вітадін'я; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Мембо" муз. авд., 22.00 Форт. реціталь Шавфуе-Вонія; СОФІЯ 19.00 Спів, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рену" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛГОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Солісти, 19.25 „Баль у зоо" розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії, 20.10 21.00 „Зухвитна тайна" інтермецо Вольф-Ферарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання кор. спілляму; Середзимський вальон. Музика в пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЄН 22.00 23.00 24.00 „Віденки" оп. О. Штрауса; ПРАГА 16.10 Оперетові мельодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт. Прокоф'єва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика. 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Бру'ль" драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетові мельодії.

Радіокутик.

НАВЧАННЯ ЧУЖИХ МОВ В ІТАЛІЙСЬКОМУ РАДІО.

Італійське радіо надає низку курсів чужих мов, при чому на перше місце висувае курс німецької мови та англійської, найбільш поширеної мови в Абісинії. Крім цього лекції англійської та французької мови.

ЗВУКОВІ ФІЛЬМИ В РАДІО.

В найближчому часі повість ББЦ. незвичайно цікавий програмовий експеримент, радіофонізовану звукову частину найкращих звукових фільм. Німецька радіостанція в Гамбурзі перевела недавно таку пробу, надаючи радіофонізацію звукової фільми „Лилак". Британське радіо опрацювало англійську фільму „Панове у циліндрах" та німецький „Конгрес танцює". Ці радіофонізовані фільми надаватимуть як одногодинні слуховища, які причинятьея до збагачення радіових програм.

БІРЖА.

Львів 22 лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Банкноти бельг. 89·32 88·35, Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·50, Фльорени гол. 295·64—293·90, Франки фр. 17·43 — 17·18, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти англ. 26·49—26·33, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·90 Кор. дан. 118·30—117·45 Кор. норв. 133·13— 132·5, Корони шв. 136·34—135·35, Ліри-італ. 21·80—20·90, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 93·00 — 94·00 Шилінги австр. 99·50—97·00, Тель Авів 26·20 — 25·95, Марки нім. срібні 116·00 — 110·00

Вацп.

Банк Польський 111·00 Цукор 36·0 Вугель 30·75, 31·00, Ліпнон 61·75, Мод жеїв 14·00, Островець 55·50, Старахович 39·25, 39·75, 39·50, Габербуш 43·00.

Тенденція слабка.

Папери.

4·1 пін пром. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв 1 ем. 81·75 серія 82·00, 3 пол. інв. 2 ем. 82·00, серія непот. 5. конверс. 68·25 прем дол. 42·63, 4 консол 66·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 22. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·30 зол.
молоко . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

На Рідну Школу зложила Вп. Родина Федаків Львів 20 зол. замість квітів на домовину бл. п. Коновальцевої Марії.

НАУКА

ІНСТРУКТОР веде першорядні курси кроєвих мужеського правецтва в місці і на провінції. Зголошення слати на адресу: Галавін Володимир, Львів, ул. Гелляна ч. 39. 438 1-2

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната, лазничка особі на становищі до винайму. Куркова 14, І. м. ч. 6. 440 1-3

КУПНО - ПРОДАЖ

ДІМ у Львові дво-поверховий около 30 убікацій, цілий вільний, при головній вулиці, надається на бюра, школу або бурсу до продажі. Адм'н. „Діла" п'д „Сейчас". 387 3-3

ЖУРНАЛИ різних ділянок: арх'тектура, графіка, реклама, техніка, фотографія мистецтво, магазини, ілюстрації оказійно дістанете „Альфа", Коперника 5. 429 2-3

ОКАЗІЙНО продам 1/3 кам'яниці, паріжавої, комфортової. Адмін'страція під „43.000". 441 1-2

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Прешн'я" Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 9-12

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, киркові, проти усунення матиці від гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 32-10с

ОГОЛОШЕННЯ.

фортепіяни, піяніна

першорядних марок нові й оказійні.

Догідні кредитові умовини.

Новацький

ЛЬВІВ, ПІЛСУДСЬКОГО 17.

Тел. 235-21.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Спішіться!

бо наше білля в часі пропаганд. тижня є таке гарне і дешеве, що хоча є його великий запас, то таки можемо його в короткому часі випродати. Замовлення полагоджуємо негайно. Фабрика білля „АСТРА", Львів, Сикстуська 2.

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і вісниках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 40 (14.872). Львів, четвер 24. лютого 1938. Орган рос.-тов. ділячої ґ.-тівки. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою). 5.00 зол.
Квартально . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯГІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

З днем 1. березня 1938 р. відчиняємо
першу українську гуртівню
ГОТОВОЇ ОДЕЖІ І МАНУФАКТУРИ
ПІД ФІРМОЮ „ОМД"
Львів, ул. Кльоновича ч. 14, тел. 269-40.
Ціни конкуренційні. Товар добірний.

ВЕЛИКЕ ВИХОВНЕ ЗНАЧІННЯ
мають ПРЕМІЙНІ ВКЛАДКОВІ КНИЖЕЧКИ
Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові, Руська 20.
на які складаючи що місяця впродовж року вкладки від зол. 5.— вгору можна одержати крім відсотків ще й нагороду за ощадність в сумі 25 до 100 зол.

ВЕЧІР НАРОДНЬОЇ НОШІ
3. березня 1938 р. в салі театру Ріжнородностей, год. 7·30 ввечір.
Просимо зголошувати свою участь в Кооп. „Українське Народне Мистецтво", Львів, Ходкевича 9. Тел. 292-73.

Керманичі українського фільмового промислу перед судом.

19. ц. м. стануди перед найвищим судом УССР під замітом „шкідництва" б. віцедиректор „Українфільму" Левіш, директор київської кіностудії Нечес, його заступник Загорський і начальник мистецького виділу Баєвський. Їх обвинувачують у тому, що вони постійно підбирали до фільмів ідеольогічно непідхожі сценарі та унеможливлювали співпрацю „порядним" письменникам. М. ін. у фільмі „Ревізор" підсудні буцімто перекрутили Гоголеву комедію. (ВУ).

НОВИЙ НАЧАЛЬНИК ПОЛІТИЧНОГО ВИДІЛУ КИЇВСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОКРУГИ.

Як подає орган союзного комісаріяту оборони „Красная Звезда", Ворошилов заіменував начальником політичного виділу київської військової округи Полякова, б. заступника шефа політичного виділу ленінградської округи. Що сталося з попередником Полякова Горностаєвим — про те „Красная Звезда" не згадує; недавно вона його кілька разів гостро атакувала. (АТЕ).

АВАНС КОМАНДАНТА КИЇВСЬКОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ОКРУГИ.

З нагоди 20. роковин істнування червоної армії командант київської військової округи Фешко дістав ступінь командарма І. кляси.

Національні літаки і кораблі збомбардували Барсельону.

Національні літаки двічі збомбардували Барсельону. Пополудні бомбардували барсельонську пристань і місто Сагунта 3 національни кружляки: „Балеарес", „Канаріяс" і „Альміранте Сервера" з 2-ма іншими кораблями і 3-ма літаками. Як твердить у своєму комунікаті червоне міністерство оборони, деякі бомби впали коло французьких кораблів. Опісля національні гидропляни скинули коло 50-ох бомб на Сагунте, з них одна впала на французький торговельний корабель „Прадо". Червоні ескадри збомбардували національні кораблі, трапляючи один із них.

Національні війська заняли цілий Теруель.

Головна кватира національних військ повідомляє, що національні війська минулої ночі зовсім зломили опір червоних і в 8. годині рано ввійшли до Теруелю; 8.000 червоних попало в полон.

Пополудні національні війська заняли Ель Кастелляр і Кастральво, інші відділи очистили долину Турія і навязали контакт із військами в Теруелі. Національні війська здобули дуже багато муніції.

ЧЕРВОНІ ПОЯСНЮЮТЬ ПРИЧИНУ УПАДКУ ТЕРУЕЛЮ.

Барсельонське міністерство національної оборони потверджує, що в год. 10. національні війська здобули Теруель. В пятницю, 18. ц. м. червоне командування наказало евакувати те місто на випадок, якби йому загрожувало окруження. У понеділок вечором положення стало справді небезпечне, тому червоні перевели в порядку відворот, віджидуючи національні частини, що заступали їм дорогу. Кольона, що покинула Теруель, заняла передбачену лінію, де негайно дійшло до боїв, в яких велику ролю грало летунство.

ТЕРУЕЛЬ ЗНИЩЕНИЙ.

До полудня очищено Теруель з червоних військ. Місто зовсім знищене, вулиці засипані румовищами та домашнім знаряддям.

У цілому місті залишилось лише 50 цивільних осіб, які повитали національні війська окликами „Хай живе Франко!".

По всіх містах національної Еспанії уладжено маніфестації з нагоди здобуття Теруелю.

Sygn. VI. 1. Pr. 46/38. Wyciąg z protokołu wspólnego posiedzenia niejawnego, Sąd Okręgowy, Wydział VI. kar. w we Lwowie w składzie następującym: Wiceprezes S. D. Malicki, Sędziowie S. O. D-r J. Locker i d-r Horodyski w sprawie konfiskaty nr. 30 czasopisma p. t. „Dilo" z dnia Lwów, dnia 10. lutego 1938 r. do Sygn. VI. 1. Pr. 46/38 na posiedzeniu niejawnym w dniu 15. lutego 1938 r. po wysłuchaniu zdania Prokuratora Sądu Okręgowego we Lwowie postanawia: uznać za usprawiedliwioną dokonaną dnia 9. lutego 1938 przez Starostwo Grodzkie we Lwowie konfiskatę czasopisma p. t. „Dilo" nr. 30 z daty Lwów, dnia 10. lutego 1938, zawierające w artykule p. t. „Z listów do Redakcji": w ustępie od słów „owa tajuczy, czego" do słów „dopomozi fałszu" znamiona wyst. z art. 170 k. k. zarządzić zniszczenie całego nakładu i wydać w myśl § 493 p. k. zakaz dalszego rozpowszechniania tego pisma drukowego. Zarazem wydaje się odpowiedzialnemu redaktorowi tego czasopisma nakaz, by orzeczenie niniejsze umieścił bezpłatnie w najbliższym numerze i to na pierwszej stronie. Niewykonanie tego nakazu pociąga za sobą następstwa, przewidziane w § 21. ust. druk. z 17/12 1862 Dzpp nr. 6 ex 1863 t. j. zasądzenie za przekroczenie na grzywnę do 400 złotych. Uzasadnienie. Wymieniony ustęp dopuszcza się zniewagi Sądu i urzędu prokuratorskiego przez zarzut, że w procesie Jarmoluka i tow., odbytym w Równie, Sąd i Prokurator nadużyli swych praw przy pomocy fałszu, że Sąd skutkiem tego obniżył swój autorytet. Wedlug §§ 487, 489, 493 p. k. oraz §§ 36 i 37 ust. pras. jest zatem powyższe postanowienie uzasadnione. Przewodniczący: Malicki wr. Protokolant: (podpis nieczytelny). Za zgodność: Kohn, w. z. kier. sekret.

—o—

Великі міжнародні події.

Львів, 23. лютого 1938.

1. КІНЕЦЬ АВСТРІЙСЬКОЇ САМОСТІЙНОСТИ.

Три події сколихнули в останніх 10-ти днях міжнародньою опінією: зустріч канцлерів двох німецьких держав — ІІІ. Німеччини й Австрії — у резиденції Гітлера в Берхтесгаден, тригодинна промова Гітлера на святочному засіданні райхстагу та димісія міністра закордонних справ Вел. Британії Ідена. Політичним (історичним) критеріом значіння кожної події є її практичні наслідки. В усіх трьох вищенаведених випадках маємо такі конкретні наслідки в міжнародній дійсности, що ті події автоматично стають датами у всесвітній історії зі своїм важким політичним змістом. І саме через те оправданий є голосний відгук, що його викликали ті події в цілому світі.

Зустріч Гітлєра та Шушніґа в Берхтесгаден, умова, яку вони заключили та її постепенна реалізація, що виявилась перш усього у зміні австрійського кабінету, легалізації національ-соціялістичного руху в Австрії, негайній подорожі нового австрійського міністра внутрішніх справ до Берліна, амнестії для націонал-соціялістичних замаховців від часів Дольфуса, подорожі Шахта до Відня для підготови митної і монетарної унії, — вся та нова австро-німецька ситуація є великим кроком вперед на шляху до ліквідації ще одної заборони версайського трактату: заборони т. зв. „аншлюсу". Знаючи, що формальна злука Німеччини з Австрією викликалаб надто велике потрясення у світі, бо Франція ніколи на неї не погодилась би та й Італія найшлась би через те у такій незручній ситуації, що вся „вісь Берлін—Рим" булаб загрожена (лячна для італійців безпосередня італьо-німецька границя на Бренері!), Гітлер рішив застосувати тут ту саму тактику, що й з успіхом застосував у Вільному Місті Данцігу: формально залишити правно-державну австрійську незалежність, фактично перевести уніфікацію з ІІІ. Німеччиною, впроваджуючи таке саме законодавство (судівництво), грошеву систему, чи навіть військовий одяг, та втягаючи дану „самостійну" державу в орбіту всенімецької закордонної політики. Така тактика є не тільки доцільна з уваги на згадані міжнародні відношини, але і з огляду на засадничу та найпершу місію націонал-соціялізму: обединувати німецьку націю і витворювати одностайний тип німця без огляду на те, чи він живе у власній державі, чи на чужині.

Покищо ще невідомі всі куліси, що попередили цю останню зміну у взаєминах Австрії і Німеччини. Але нема сумніву, що склались на неї два головні чинники: 1) стихійний і безупинний зріст націонал-соціялізму в Австрії та австро-німецьких соборницьких тенденцій і 2) корисна для ІІІ. Німеччини міжнародня кон'юнктура, яка полягає головно у тому, що найбільш зацікавлена у збереженні державної незалежности малої Австрії великодержава — Італія — має сьогодні

найбільші клопоти в Абісинії, над Середземним Морем і в Еспанії та не всилі ангажуватись з головою над Дунаєм, де робить концесії Німеччина, за ціну її підтримки у тамтих справах. Тому успіх Німеччини у цій справі логічний і зрозумілий. Всеж, він викликав величезне порушення, головно у всіх тих, які засадничо ставляться ворожо супроти всього, що торкається ІІІ. Німеччини, головно у тих поляків, які кермуються супроти німців почуваннями, а не розумом. Цей чуттєвий чинник саме у даному випадку дуже виразний і — суперечний з чинником розумовим, бож польська державна рація каже полякам радіти, що німецька експанзія розвивається в південному, а не східному напрямку.

Що торкається нашого, українського, становища, то ми завжди стояли і стоїмо на тому, що ніхто не може заборонювати великій нації, з одною мовою, одною культурою, одним історичним минулим та одними нинішніми ідеалами — лучитися, тим більше, коли впали штучні кордони, що їх зберігали династичні інтереси Габсбургів.

2. ПРОМОВА ГІТЛЄРА.

Промова Гітлєра у райхстагу стояла у найтіснішому звязку зі справою переговорів з Австрією та всією нинішньою міжнародньою ситуацією. Палка, гостро-полемічна (головно супроти тенденційно-ворожої чужинецької пропаганди), підкреслювала одночасно мирові заміри Німеччини: Гітлєр ще раз авторитетно ствердив, що ані з Францією, ані Англією Німеччина не має ніякого територіяльного спору, що єдина річ, яка ділить Німеччину від Англії це кольоніяльні німецькі вимоги; одночасно Гітлєр висловився з найбільшим признанням для німецько-італійської приязни та для добрих німецько-польських взаємин, стверджуючи, що німці у Польщі мають забезпечені права, та що такі самі права мають поляки в Німеччині і Данцігу (польська „ікацова" преса цього не признає, але й фактичного матеріялу про переслідування поляків має щораз менше). Важливий той уступ промови Гітлєра, в якому він висловлюється рішуче проти співпраці з Совітами, заявляє рішення Німеччини не допустити до того, щоб Еспанія стала совітською базою на південному заході Европи, та стає виразно по стороні Японії, признаючи Манджу-Ко і доцільність протикитайської акції Японії, як акції проти комуністичних впливів в Азії. Після останніх змін у Німеччині, змін у верхівці армії та дипльоматичному корпусі, виступ Гітлєра закінчує один та започатковує новий період нац.-соціялістичного режиму.

3. ДИМІСІЯ ІДЕНА.

Ще не прогомоніли Гітлєрові слова у столиці Німеччини, як нова „бомба" вибухла у столиці Англії: несподівана димісія Ідена, того міністра, який прийшов був до керми закордонної політики британської імперії після Гора, що впав жертвою своєї доброї волі закінчити англо-італійський спір безпосереднім порозумінням. Тепер Іден впав жертвою надто ригористичного підходу до засади „збірної безпеки" та англо-французької приязни, що не допускала до безпосереднього порозуміння з Німеччиною й Італією. Нехіть Ідена супроти націоналістичних держав була загально відома і недавно викликала атаки італійської преси на особу Ідена, як головного винуватця затяжного італьо-англійського спору. Гострий конфлікт, що вибух на цьому тлі між ним та премієром Чемберленом, вказує на поважну різницю думок, що віддавна панувала в англійській прилюдній опінії: чи зберігати престіж і наражуватись для престіжу на щораз дальші втрати, чи коштом престіжу признати доконані факти, яких несила змінити, і застосуватися до нових умовин. Чемберлен, політик старшої дати та більшого досвіду, не завагався піти всупереч волі ресортового міністра закордонних справ та активно встрянути в його компетенції, вважаючи, що цього вимагає інтерес держави. Спосіб полагоди конфлікту, вимінлистів між міністром і премієром та прилюдна дискусія у парляменті, в якій вільно димісіонованим міністрам і всім послам найгостріше атакувати премієра і розкривати всі детайлі кризи кабінету, — все воно надзвичайно характеристичне для англійських звичаїв і обичаїв та живо пригадує прилюдно на всі лади перелицьовуваний конфлікт між урядом Болдуіна і королем Едвардом VIII. Воно вказує на таку силу Великої Британії, яка не лякається для себе ніякої шкоди з виволікування внутрішніх тайн уряду і династії на денне світло, навпаки, бачить в опорі на прилюдну опінію найбільшу власну міць.

Політичний сенс димісії Ідена та приходу на його місце льорда Галіфакса, недавнього неофіціяльного посередника між Англією і Німеччиною, такий, що треба тепер сподіватися не тільки відпруження, але й може дефінітивної злагоди між західно-европейськими державами. Вже появились поголоски про плян реактивувати „пакт чотирьох", як гегемонної европейської верхівки, вже розпочались живі англьо-італійські розмови, заініційовані Чемберленом — всупереч волі Ідена. Надзвичайно характеристичний тут тон совітської преси: найбільш ворожий супроти Чемберлена, найбільш співчутливий для Ідена.

Якщо дійсно прийшлоб до наближення і взаємного зрозуміння між чотирьома західно-европейськими великодержавами, між двома найбільшими націоналістичними державами та двома демократичними, тоді це булаб найбільша і найбільш радісна подія повоєнного світа. Це був би початок співпраці націоналізму з демократією та кінець співпраці демократії з комунізмом. Це був би початок не тільки культурного відродження людськости, але й початок кінця сучасної тюрми народів — Совітів.

Ік.

Гладке личко будете завдячувати тоалєтовим милам „ЦЕНТРОСОЮЗУ"

Плєбісцитова коломийка.

(Від нашого кореспондента).

I.

Ужгород, 17. лютого 1938.

Відповіднішої назви для того, що зветься у нас на Підкарпатській Руси „шкільним плебісцитом", підібрати не можемо. З самою інформацією про хід цього плебісциту ми навмисне адержувались, бо користуватися тенденційними відомостями та поголосками чесний журналіст просто таки не може.

Українська преса здебільша реєструє випадки зловживань при переведенні голосування. Москвофільська преса кричить про свою перемогу, але не документує її автентичними урядовими даними. Тому то ми є свідками таких кумедних інформацій, як ось наприклад: „Українське Слово" з дня 18. XI. 1937 р. ч. 42 урочисто голосить: „60% за українську мову"!!! „З добре поінформованих джерел на місці ми зібрали з цілого Підкарпаття висліди і подаємо їх по округах". А „Русскій Народний Голос" ч. 243 з дня 19. XI. 1937 р. бундючно заявляє: „Согласно оффіціяльним данним нотаріятов, поданих через окружние уряди, к 10. XI. 37 с. г. калічество сел на Подк. Русі, где радітелі падавляющім бальшінством галасов установілі русскіе учебнікі, — равно 69,2%"...

Але читач не вірить ні тим, ні другим, бо разом з цим читає такі revelяції: „Справа плебісциту викликала в Празі сильне здивування, бо влада нічого не знала про те, що на Підкарп. Руси має відбуватися голосування. Само міністерство шкільництва мие руки і заявляє, що воно ніякого голосування не жадало. І дійсно, компетентні чинники запевняли нас, що міністерство лише те приказало, що там, де учительська корпорація хотілаб завести нові підручники, там передтим треба поспитати у родичів, але й то не в формі голосування, але в нарадах батьківського союза". („Свобода" 25. XI. 1937 р. ч. 38.). І це в той час, коли шеф шкільного реферату п. д-р Хмелярж представникові тої-ж „Свободи" проголосив: „Фатальний розпорядок мав видати міністр, чи міністерство дня 12. IX. 1937, а не шкільний референт" і далі: „що голосування випровоковано з обох сторін, які мали обсипати меморандами шкільний референт в цій справі". („Свобода" 14. X. 1937 ч. 37.). Такі суперечні звістки мимохіть примушували до здержливости з остаточними висновками серед українського громадянства та викликали велике здивування у спокійних обсерваторів цього кумедного нашища поміж чехами. Ось невеликий цитат з часопису лідовців „Лідове Лісти" з дня 28. XI. 1937 р. ч. 272., що в статті „Дивні відносини у шкільництві на П. Р." пишуть: „Міністерство шкільництва ще в році 1919 на підставі висновків фільольогів-славістів чеської академії наук видало директиви, в яких зазначало, що славинські мешканці П. Р. говорять малорусько-українською мовою, а тому у школах мають вживати тої мови, як мови народу На тих позиціях міністерство стояло аж до теперішнього року, коли то для українських шкіл ухвалило підручники написані не українською, а великоруською або мішаниною мов великоруської та української.

Це абсурд, що для русинських шкіл ухвалюються підручники не русинські а русскі (великоруські). Ще більший абсурд, що уряди ухвалили для народніх шкіл граматику Сабова (правдивим автором її є московський емігрант Грігорієв), яка власне написана для шкіл середніх, та що ту граматику вводять до шкіл силоміць або ріжними хитрунствами.

Кого хотів уряд задовольнити такою дивною поведінкою — трудно відгадати, а то через те, що таку постанову радісно привітали мадярські та польські ревізіоністи — отже напрямки протидержавні".

Не вважаючи на стихійну хвилю українських протестів — читаємо там далі — „уряди в Ужгороді пішли ще дальше та доконали ще більшого абсурду плебісциту родичів про підручники"...

„Можна сказати, що така політика спричинила тяжкий удар державнотворчій ідеї на П. Р. та що лише з великими труднощами можна буде перевести направу".

Ці і подібні голоси перестороги як горох від стіни відбивались об свідомість діячів шкільного реферату, що, вірні своїй тактиці доконаних фактів, провадили і далі свою справу насильного введення московських підручників до народніх шкіл. Брутальна безкомпромісовість та східноазіяське крутійство були застосовані в найвищій мірі. Досить зауважити лише, що згідно з обіжником шкільного реферату ч. 51/37 з 2. жовтня т. зв. плебісцит мав бути переведений там „де є незадоволення теперішнім станом і де виявлять зацікавлення до справи заведення нових підручників у народніх школах" та що „ця акція має бути безумовно закінчена до 15. жовтня 1937 р."

В дійсностиж у селах, що не бажають собі ніяких змін щодо мови навчання, москвофільські елементи еживали найріжноманітніших способів, щоб добитися таки голосування. І шкільні уряди охоче йшли назустріч таким вимогам. А де вже люди перевели голосування і воно випало у користь українців, там доводилося переголосовувати і по три рази. Переголосування переводиться ще й тепер, не зважаючи на виразно зазначений терміи його закінчення. Найкарикатурнішим прикладом цього може бути такий випадок, занотований у „Свободі" ч. 6. з дня 8. лютого 1938 р. „В с. Нижне-Студене 3. X. 1937 родичівське здружения (батьківський комітет — Ред.) мало своє засідання на якім одноголосно виказано, щоби діти в школі училися по малоруськи (українськи); 116 батьків підписало меморандум до урядів. Тішилися селяни, що в Нижнім і Вижнім Студенім не знайшлися жадні паморочники, які непокоїлиб селян мовним питанням... але вороги аж бісилися зо злости і кували, аж 3 батьки подали протест і требовали голосування... Дня 16. І. 1938 р. зійшлася збори родичівського здруження до нар. школи, щоб обговорити справу плебісциту і вибрати комісію з обох сторін, щоб перевести голосування. За українську сторону вибрало 2 представників, а за сторону русских не можна було вибрати, бо не можна було знати, котрі це русскіе.

Предсідник голосить, що на підставі протесту русских, плебісцит є заряджений та вони мають поставити від себе двох членів комісії, аж тут вийшло шило з мішка, бо русских нема!

...Дали дві мінути до надуми, а коли також ніхто не зголосився, тоді хотіли їм назначити двох членів, але кандидатури ніхто не хотів прийняти, аж укінці зголосилися два русскіе націоналісти, а то п. Іцко Беркович і Зельман Іцкович — оба жиди. Наші селяни нетерпеливо чекали висліду плебісциту, як то пощасливить-

ся русскім під сирітським протекторатом двох жидів. Вислід голосування ось такий: за українські підручники 91,05% — за русскіе 8,95%. Всіх голосів віддано 314. З них дістали українці 285, русскіе 28 голосів, а 1 був неважний. Із русских голосів було 23 жиди, а 5 христіян".

З певністю не можемо твердити, що в тому селі навіть і після цього іще раз не буде переведене голосування, бо треба ж за всяку ціну доказати бажання підкарпатських русинів бути таки „русскімі".

Про факти адміністраційного гнету над учителями тих сіл, де населення не виявило зацікавлення до нових підручників, ми вже і не згадуємо. Мартирольогію тих жертв сумлінно записує професійна учительська організація „Учительська Громада" і реєстр подібних випадків займає не одну шпальту на сторінках щоденної преси.

А читач тієї преси губиться у здогадах: як же справді випав плебісцит?! Та й годі правду знати, коли в часописах читаємо: „Реферат міністерства школ і нар. прасвещенія в Ужгороде дня 25. января т. г. іздал дальнейшіе уряловие результати виясненія желанія радітелей атнасітельно употребленія учебніков на П. Р. в Росвіговє. В 34 школах (94,44%) за русскіе учебнікі пісанние па граматіке Сабова, а за учебнікі пісанние язиком маларускім в 2 школах (5,56%) („Русская Народная Газета", 1. II. 1938. № 5—6).

А в „Українському Слові" ч. 5. з 3. II. 1938 р. читаємо: „Уряди до сього часу не подали точно статистики висліду підручникового голосування. З вістей деяких чеських часописів дізналися ми, що у кількох селах у нас вчать вже по „русски".

Отже тактика **доконаних фактів** далі перемагає, а прихильники тактики **легальної боротьби** задовольняються тим, що ставлять перед собою питання: чи така практика є в згоді з конституційним законом та іншими законними приписами нашої держави?!

Ми певні — твердить далі „У. С.", що ці питання будуть поставлені дотичним вищим установам та судам. Тому на цім місці і цим разом їх розбірати не будемо. Тим більше, що нераз висловили ми своє переконання, що ніякі плебісцити, ніякі обманства зі словами „русскій" і „руський", ніяка насильна москалізація, ніякі хитрі статистики, не можуть укрити святої наукової правди і не можуть припинити природного, культурного та національного розвою нашого, безспірно, українського народа".

З цього шановні читачі яскраво уявляють собі, як то трудно тут на П. Р. знати правдивий стан річей у такій дражливій справі, як мова навчання у народніх школах в країні Яна Амоса Коменського.

Але в демократичній державі є способи дізнатися про щиру правду. Таким способом є парляментська трибуна, з висоти якої оголосив цю правду єдиний національно-свідомий український репрезентант п. посол Юлій Ревай, що дня 28. листопада 1937 р. подав у парляменті аж 14 інтерпеляцій до цілого уряду і до поодиноких міністрів, в компетенції яких лежить справа недодержання законних приписів ріжними чинниками на місцях.

Омега.

УКРАЇНЦІ! ВЖЕ НАДІЙШЛИ І МОЖНА ДІСТАТИ **УВАГА!**

льосн держ. льотерії до II-гої кляси у новій, першій і единій

Української Колєктурі

у Львові, вул. Сикстуська 38 партер, вел. 108-51. „Повітове Товариство Кредитове"

Замовлення з краю полагоджуємо негайно. Просимо зголошуватися по вигри, які впали у нас.

Інж. НІКОЛЯУС БАССЕХЕС.

ҐПУ та совітська дипльоматія.

(Докінчення.)

IV.

У ЧОМУ СИЛА ЦІЄЇ ТАЄМНОЇ УСТАНОВИ.

Зовсім природно, що обставини згодом змінялися в такому напрямку, що в часі „гострої чистки" була можливість знищити ненавидний апарат. Ми вже згадували з яких кол творилася совітська дипльоматія. Зрозуміло, що за двацять років такий гурт людей пристаючи ввесь час близько з чужинцями витворив собі зовсім іншу ідеольогію та зовсім інший перехід до справ, як терористичний апарат російської революції. Підчас громадянської війни і совітські дипльомати були схильні погоджуватися з терором. Правда, не як із станом постійним, тільки як засобом до цілі у боротьбі для забезпеки держави.

Для ГПУ стан диктатури це майже ідеальний стан, який повинен би, коли можливо, тягнутися вічно. Для ментальности совітської дипльоматії, вже з погляду самих умов необхідних для праці, повинен це бути стан тимчасовий, після якого повинні прийти нормальні відносини. Таким робом дипльоматичний апарат Совітів уже з огляду на свій спосіб думання і в інтересі успішности своєї праці став подекуди ліберальною опозицією, що поширювалася на жур-

Подобатися, це природне і шляхотне бажання кожної новочасної жінки

Тож — всміхніться до **ПУДРУ „МЕРІДА"**

Вживайте його - а всміхатиметься до Вас все Ваше окруження!

Г. ТАБАРЕЛЛІ.

Сузанна та її голуб.

В Парижі на піддаші лежить на софі мужчина. На софі? Чи таке леговище заслуговує на цю назву? Ту стільки простору, що на найнужденішу крамничку, яку щойно випорожнили. На долівці лежав полишений пензель, лежали розкинені гарні помищені книжки, вкінці було тут ще напів розбите вікно — але крізь нього світило сонце. „Мила планета", подумав собі мужчина, „не можна її ні вкрасти ні засекве-струвати. Заступає кожний годинник, є ввічлива та будить мене, насовнє радість та лишає тугу по собі, коли її бракне. Це здається єдина річ на цілому світі, якої дотепер не можна було ...Взагалі, не можна бути несправедливим. Вночі я маю також свої звізди. Одначе тоді приходить Филип, мій друг, якого я назвав своїм слугою а той мені пояснює, що звізди не надаються до нічого, бо їх не можна почислити. І місяць також слаба монета, бо його срібло вічно зміняється. Що маю робити? — признаю йому рацію і дальше сплю..."

Тимчасом доходила вже дванацята година з полудня. Равль хропів дальше по думці гарної засади, яку йому залишив його давній учитель, покликуючися на славного Боеція, і якої він поневолі ніколи не забував: „В сні лають боги їжу і напиток — задурно".

Нараз затріпотів голуб, що заблукав у цю або-гу кімнату, довкола обдертого стола та сів на тарілку; стіл був зовсім порожній, так, що не знайшов ні одної окрушники.

Пташка захвилювалася: хотіла знову вилетіти на двір, але не знаходила виходу, билася грівожно у кімнаті, оббивала дзюб об закурені сірі стіни і впала вкінці на голову Равля. Він зірвався, зразу не знав, що сталося, — а коли вже тримав в руках переполохане створіння, крикнув:

„Ах Боже — печеня..."

В цій хвилині відчинилися двері і появилося друге створіння. Цим разом була це молоденька, гарна жінка, що зі сльозами в очах впала на софу Равля та голосно скрикнула:

— Богу дякувати, мій голубчик!

— Чи ви це пані до мене? — спитав здивовано і з цілою іронією, до якої здатний виголоджений парижанин — добрячий Равль.

Мала жінка щойно тепер помітила незвичайну ситуацію, в якій опинилася. Вона цілу почервоніла, трошки всміхнулася, опісля одна сльоза впала на руку Равля, врешті сказала енергійно:

— Пане, віддайте мені мого голуба!

— Мого голуба?.. Я його зовсім не знаю. Коли небеса посилають смертельно голодній людині, якої справді булоб шкода, якби вмерла, — сніданок такого голуба — то це рівняється воєнній добичі, яку Господь посилає комусь у шамотні сну.

Після цього звернувся Равль, якому життя несподівано почало видаватися цікавим, до малого схвильованого єства, яке держав у руках, та спитав:

— Ти тільки раз засуджене на смерть, якій і так ми всі люди і звірята підлягаємо. Але скажи мені раніше, як зветься твоя також вірна і злісна пані, що виглядає багато краще відживлена, ніж я найнужденніший серед всіх злидарів та розбійників?

Дівчина почала гірко плакати, хлипати, ридала, вкінці відповіла:

— Випустіть мого голуба, якщо ви джентельмен.

— Джентельмен! це дуже гарно звучить! Але коли ви є дамою, то мусите назвати своє імя!

— Сузанна! Сузанна...

Голуб полетів. У цій хвилині виглядав як маленький, свідомий своєї цілі літак, що як метля закрутився в кімнаті — і заки можна оглянутися, знайшов дорогу на двір. Равль і Сузанна поглянули одне на одного так здивовано, любо сталося якесь чудо.

Вкінці Сузанна прийшла до голосу, несміло сказала:

— Ви маєте добре серце, пане!

— А так. А ви, моя пані, ви дуже гарні.

Сузанна відвернулася, бо не хотіла другий раз почервоніти, після чого відповіла:

— Тьфу, як коло вас усе виглядає! Мені здається, що ви кавальєр!

— Богу дякувати — промовив Равль до себе.

Сузанна вдавала що не дочула і скоро почала прятати. Равль прикинувся сонним. Взагалі не рухався. По якійсь годині мацнула його Сузанна кистою по чолі, побігла скоренько до дверей, зробила до Равля надуту міну та сказала маніжливо: „Адіє".

Равль не відповів.

По якій годині явився кельнер з печеною куркою на таці з найкращою городовиною, винна накриття, застелив стіл, поставив крім цього пляшку вина, наклав хліб і папіроски та додав мимоходом:

— Це прислає вам вдова Сузанна з віз-а-ві...

Равль усе ще думав, що з голоду має привиди і галюцинації. Одначе коли услужний Ганімед подав йому в руку лист і коли моторний маляр почав читати, стало йому дещо ясно. Там було написане:

„Не ловіть голубів, радше споглядайте частіше в вікно. Ще краще — працюйте, а якщо не маєте що робити то малюйте мене. Я вже давно бажала мати якийсь гарний власний портрет... С."

До пів року вони вже одружилися. (Так трапляється часом у Франції). А коли молодь пара зі собою суперечалася, Равль звик був говорити:

— Властиво я повинен був вісти голуба..."

По тім звичайно вони еже мирилися.

Пер. **С. К.**

25. ЛЮТОГО 1938 25. ЛЮТОГО 1938

Відкриття українського маґазину білля

під фірмою **МИХАЙЛО ПРОЦЬ Львів, Ринок 14.**

Білля постелеве, постіль, ковдри. — Всілякого роду білля мужеське і жіноче. Панчохи, скарпитки, краватки у великому виборі. 2—2

налістичні та літературні кола і якій тут і там удавалося здобути вплив навіть вплив у центральному уряді.

Щоденні непорозуміння, які виринали у звязку із завданнями дипльоматії, яка боролася за них, зміцнювали духа цієї опозиції. Цей дух опозиції став теж приводом до ліквідації совітського дипльоматичного тіла. Можна тут навести такий характеристичний приклад. Заступник голови пресового відділу в комісаріяті закордонних справ і колишній пресовий референт при амбасаді в Берліні Борис Миронов, працював теж як публіцист під псевдонімом Корнев. І саме в той час, коли совітська пропаганда кинула гасло повороту до демократії і коли у краю повели страшну „чистку" і найближче оточення Комісаріяту Закорд. Справ ішло до арештів, Миронов, що перебрав за наказом, становище офіціяльного публіциста в "Ізвестіях", помістив величезну статтю про Францію. Коли хто прочитав уважно цю статтю то найшов у ній програмову заяву Миронова в користь не Сталінівської, а „буржуазної" демократії. Миронов лякаючися арештування, захотів — зовсім інакше ніж багато інших большевиків та увязнених — залишити бодай якийсь документ, де булиб ясовані погляди опозиції серед представників совітської дипльоматії. Три дні пізніше його справді заарештували.

Можна поставити собі питання, як це так, що провідники ГПУ змінюються, люди на відповідальних становищах відходять, а проте тенденція і суть цієї установи зовсім не зміняється. Звідки-ж вона бере свою силу, щоб за кожним разом наново — тричі чи більше разів від часу як істнує С. Союз — відроджуватися, як Фенікс, після свого розгрому і перебирати владу? Відповідь на це проста. Партії змінюють своїх провідників, ці провідники борються у партії за ріжні політичні погляди та цілі, вони вмирають або відходять із своїх становищ, але апарат ГПУ залишається як каста ненарушений, хоч тут і там жертвує одним чи другим своїм членом.

Вже сама основа цього апарату, де рішають про життя провідників, навіть голови держави, така, що він має незвичайну силу. Остаточно навіть його формальні провідники такі як Дзєржинський, Менжинський, Ягода чи Єжов, є тільки провідниками з назви, бо вони самі є вязнями цього апарату. Таксамо і партійна верхівка. Саме тепер у 21-ому році совітської диктатури, коли опозиція в партії стає більша та сильніша, ГПУ підійшло дуже близько до свого ідеалу, щоб стати єдиним виконавчим органом і єдиним судом, осередком усього життя в Сов. Союзі. Сила ГПУ зміцнюється ще тим, що всі звязки Сов. Союзу з чужиною перервані, крім тих, які відтримує само ГПУ.

Отож можна сподіватися, що той таємничий будинок на Лубянці, звідки виходять у світ усякі звістки та комунікати про методи та цілі праці поширювані Сталіном, має рішальний вплив теж на совітську закордонну політику. ГПУ не потребує якоїсь окремої таємної дипльоматії; досить, що совітськими дипльоматами стають найбільше досвідчені таємні агенти цієї установи.

Відгук напасти на Митрополита

СЕРЕД ЧУЖИНЦІВ.

(Кент.) Як можна було сподіватись, нечуваний виступ польського посла проти Митрополита знайшов відгук у чужинній пресі. В німецькій пресі м. ін. більше цією справою займається варшавський кореспондент провідного органу націонал-соціялістів „Фелькішер Беобахтер". Для німецької преси приносить довшу статтю в цій справі останній сервіс **Німецької Пресової Служби в Катовицях** (Дойтшер Пресседінст аус Полен, Катовіцт 18. II. 1938. ч. 7.) п. з. „Церква й національний рух. Значіння греко-католицької церкви для українства в Польщі". Автор статті називає виступ посла Войцеховського великою несподіванкою в цьому році. Польська преса, на його думку, зовсім невдало старається злегковажити цей випадок.

„Хто ближче займався українською справою, пише п. С., ствердить, що цей нарід є в повному національному, культурному й господарському розцвіті. Одна з найбільших його підпор при тому — це греко-католицька Церква. В українця речення: бути вірним церкві значить — бути українцем і при тому національно свідомим. Національні змагання символізує особа голови греко-кат. Церкви.

Довгий час не мав цей нарід освіченого середнього стану, аж поки не створило його гр.-кат. духовенство. Сотки українських студентів і студенток студіюють у краю й за границею та творять кадри в боротьбі за внутрішнє зміцнення нації. Сьогодні український нарід становить у Наддністрянщині надзвичайно важний політичний та господарський чинник". Далі п. С. коротко подає хід української політики в Наддністрянщині від 1919. р. аж до нормалізації 1935. Нормалізація, по думці п. С. не дала сподіваних успіхів, але всеж підбурила польську опінію. Прийшли завзяті напади на українство з польської преси, кольонізаційна акція, парцеляція та акція серед ходачкової шляхти. До боротьби причучилась організації в роді „Звйонзку резервістув". Централю цього руху творить славний „Союз порозуміння" у Львові.

„Напади з польської сторони звернені передовсім проти українського господарського життя, — звертаємо увагу на кампанію „І. К. Ц." проти українських товариств восени 1937. р., а в останньому часі створено фронт проти гр.-кат. духовенства, в першу чергу проти Митрополита Шептицького та проти Єпископського Ординаріяту... Українці бачать уособлення своїх змагань у двох особистостях — в голові гр.-кат. церкви Шептицькому і в сеніорі українських політиків Кості Левицькім. Отже напад на Шептицького означає напад на українство взагалі".

Далі автор досить докладно переповідає цілий інцидент з послом Войцеховським, відгук українців по всіх усюдах у звязку з ним та кінчить статю питанням, яке ставить за українською пресою: цікаво, чому міністр віроісповідань поминув цей напад мовчанкою?

До чого змагають австрійські націонал-соціялісти.

Націонал-соціялісти розліпили на мурах Грацу летючки, в яких стверджують, що їхня партія змагає до того, щоби дістати:

1) кілька нових міністерських тек;
2) свободу зборів та орґанізації;
3) свободу слова і друку;
4) дозвіл на приїзд до Австрії всіх видалених з краю націонал-соціялістів;
5) відшкодування для переслідуваних австрійських націонал-соціялістів;
6) всі становища при „патріотичному фронті".

Крім того вони домагаються, щоби:

7) усунути протидержавні елементи з відповідальних становищ;
8) заборонити духовенству участь у політичному житті;
9) піднести життевий рівень урядовців.

КОМУНІСТИЧНІ ІНТРИГИ.

Комінтерн наказав австрійським комуністам не допустити до порозуміння між австрійськими націонал-соціялістами і „патріотичним фронтом". З огляду на те помітний рух чужинців у Братиславі, де є осередок австрійської комуністичної партії.

Тільки освіта й виховання запевнять майбутність Народу. Тимто не жалуймо датків на освітньо-виховну працю „Просвіти"!

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 32. Четвер, 23 (11) лютого 1888.

„ВІЙНА НЕ ПОЛАГОДИТЬ НИНІШНЬОГО ПОЛОЖЕННЯ".

В огляді преси наводить „Діло" частину статті французького „Фігаро" про евентуальні наслідки европейської війни, про можливість якої тоді всі писали й говорили:

„Всюди удомашнилась думка, що сьогоднішне критичне положення, яке є наслідком загального зброєння, може покінчити тільки війна. Думка ця хибна. Бо коли воюючі сторони зрівноважать себе, те кожна з них втратить 7 до 8 мілярдів і по яких 700.000 найздоровших людей. Коли-ж одна сторона візьме верх, то переможений заплатить около 20 мілярдів і буде чистим банкротом. Бісмарк сказав дуже ясно, що переможеному виточать всю кров, заберуть все його майно і він цвяне з поля бодай на яких 30 літ. А нарід, що переможе, теж не добуде великих користей. Навпаки, після війни запанує у нього дома строгий цезаризм, що наложить ярмо і на духа і на совість. Історія славить звичайно переможців, апотеозує їх навіть, але не каже, якими поганими дорогами ходили вони перед тим і потім. А чи-ж переможений зречеться вже раз на все своїх прав? Чи не ожиже в ньому охота відплати, расова ненависть. Отже війна не полагодить сьогоднішнього положення. Воно є виплодом давнішних війн. Причиною сьогоднішньої кризи є ненависть і страх".

ГАЛИЧ ПЕРЕД 50-ТИ РОКАМИ.

У довгому дописі про діяльність громадської ради в Галичі читаємо:

„В Галичі, як і по всіх містечках східної Галичини руська народність переважає: русинів є 2 частини, а на третю складаються поляки, жиди і каравіти. Але пануюча народність — це жиди. А це тому, що їх підтримують ті наші „браця органічної праці" — горстка маленька, але маючи високі маломіські поваги на чолі, лат, священника (каноніка) і повітового суддю, перед котрими все кориться і прибравши до того „хрунів" польської і руської народности, господарює по свому. Хоч руська народність, як сказано, два рази більша, то в міській раді засідає дві третини жидів, бо треба до них дорахувати русинів і поляків — жидів „необрізаних".

„ОДИН ВЕЛИКИЙ ВОЄННИЙ ТАБОР".

„З Китаю надійшли до Парижа вістки, з яких виходить, що китайці думають на випадок якогось конфлікту Росії в Европі відіграти також якусь ролю. Китай збройться також на великі розміри і ціла Манджурія від Сибіру виглядає як один великий воєнний табор. Зібрані там маси війська дістають нові кріси, які набивається ззаду. Здається, що Китай думає при нагоді впасти на російську територію".

ТЕЛЕГРАФІЧНА ПОМИЛКА.

У новинках: Віденське „спільне міністерство скарбу визначило телеграфічно 500 зр. запомоги для бідних у Сараєві. Вже телеграфічний урядовець у Відні помилився і додав одинку, — отже вийшло 1500. У Сараєві урядовець відчитав телеграму і в посліху додав одну нулю і вийшов загальний дар міністерства 15.000 зр. Боснійський уряд зрадів і зачав розділювати гроші між бідних. Вже були розділили 6.000 зр, як виявилась помилка. Урядовці потерплять цю помилку на власній шкірі".

Ґен. Матсуї вже виїхав з Китаю?

У Шангаю появилась поголоска, що ґен. Матсуї ще вчора (у вівторок) передав ґенералові Ґаті провід японської армії в Китаю та виїхав до Токія.

Чужинецькі обсерватори привязують до тої події чималу вагу, бо ґенерала Матсуї вважають національним героєм. Мабуть японський уряд відкликав ґенерала Матсуї під натиском посторонних держав, бо Матсуї, піддаючися впливові екстремістів, постійно їх провокував. На тому тлі доходило до непорозумінь між ґен. Матсуї та поміркованим командантом японської мариняркі в Китаю.

МАНДЖУРІЯ ПРИСТУПИЛА ДО ПРОТИКОМУНІСТИЧНОГО ПАКТУ.

У манджурській пресі появилася вістка, що Манджурія приступила до протикомуністичного пакту.

У манджурській публичній опінії викликала радість несподівана вістка про те, що Німеччина визнала Манджурію; манджурські часописи висловлюють признання Німеччині, яка вже скристалізувала свою далекосхідну політику.

—o—

НОВИЙ ЕСПАНСЬКИЙ ПОСОЛ В АВСТРІЇ.

З уваги на признання уряду ґен. Франка австрійським урядом, дотеперішнього шарже д'афера Еспанії у Відні, іменують еспанським послом при австрійськім уряді

—o—

ҐЕРІНҐ НА ЛОВАХ У БІЛОВЕЖСЬКІЙ ПУЩІ.

На запрошення през. Мосціцького виїхав учора вечором маршал Ґерінґ на лови до біловежської пущі. Йому товаришить державний секретар Кернер, державний підсекретар лісів Альпар та двох надлісничих.

З природи і життя.

РОДИННЕ ЖИТТЯ МАЛП.

Про життя малп маємо багато фантастичних описів. Обсервувати малпи важко, головно на волі природи. Недавно один із знаних дослідників життя малп д-р Цукерман видав книжку, яка змінює погляди щодо цих тварин. Учений поцікавився головно родинним життям малп. Довгий час учені вважали, що малпи — одноженці. З того факту деякі виводили, за теорією Дарвіна, основний тип людської родини.

Показується, що одноженство панує серед малп південної Америки. Т. зв. „дурукулі", що мешкають у південно-американських лісах від Нікарагуї до Амазонки, живуть звичайно парами. Нормальна родина складається там із самця, самиці і пари малих. Таксамо живуть малпи звані каліцебами.

Все-ж такі типи родинного життя треба вважати виїнятками між малпами старого світу, як і між чоловікоподібними (гориль, шимпанс, орангутанг).

Горилі в Камеруні живуть малими громадами, де є один самець і кілька самиць. Горилі роблять собі гніздо щоночі нове, відповідно до того де опинилися і самці ходять самі, або з одною самицею; з того довгий час учені робили висновок, що вони моногамічні. Це ще не доказане. Не ствердили теж дослідники, чи гориль пильнує завсіди внизу дерева, де на горі спить самиця з малими.

В Уганді надибали родину гориля з кількома самицями, які були слухняні та залякані супроти самця, що перекидав ними, як володар.

Шимпанси з африканських лісів теж будують що-вечора гніздо високо на дереві сами. Є такі, що ходять самотньо, інші у громаді по 10—12. Найшли родину складену з 17 голови, двох самиць і вісім малих. Шимпанси, що живуть у клітках по звіринцях поводяться теж як султани.

Важко описати звичаї орангутана, що живе в багнистих лісах Борнео і Суматри, бо він не дає доступу до себе. Це найменше товариський тип малпи і не любить більшої громади.

Мають малпи — багатоженні. У південній Африці „бабуїни" живуть найчастіше між скелями, у вибалках і долинах, цілими табунами. В одній групі досліджений ученими из 25 малп було тільки три дорослі самці, з яких один мав для себе 4 самиці, у другій з 8 членів був тільки один самець.

Таксамо вони поводяться у звіринці в Лондоні. Чотири самці на десять самиць поділились так, що на одного припало чотири самиці, на другого три, на третього дві, на четвертого тільки одна. Решта самців належала до громади як „парубки" — нежонаті. На цей добір впливає фізична сила кожного з них.

Д-р Цукерман стверджує, що більшість малп веде життя гаремове. Яка є причина полігамії? Деякі вчені відповідають, що самець родиться більше. Коли брати на увагу громади малп, то в них завсіди більше самиць, але деякі самці живуть завсіди самотно. При народинах самців і самиць є більш-менше однакове число. Самці гинуть більше в боях, які мусять зводити, але це ще не мусить пояснювати факт, чому у житті громади є їх завсіди менше.

У громаді завсіди мусить бути провідник. Про це становище не завсіди рішає величина самця; навіть менші ростом поборюють більших, коли вони сміливіші, зручніші та мають сильніші зуби.

Як тільки самець гине, між рештою самців починається жорстока боротьба за оскротілі самиці. Така боротьба тягнеться часом кілька днів і в ній гине неодна самиця, внаслідок брутальности самців. На 33 самиць, які згинули у звіринці в Льондоні 32 згинули саме підчас такої боротьби. Дослідники, які шукали в родинному житті малп зразків для людської ідиллі дуже помилялися.

ЦІКАВІ ФАКТИ З ІСТОРІЇ МЕДИЦИНИ.

Найстарший підручник хірургії написаний є на єгипетському папірусі на 2.800 літ перед Хр. На жаль, не все можна на ньому відчитати. Опис кінчається на 48-ій недузі.

Перший шпиталь в Европі заснували в Ірляндії у 300-ім р. перед Христом. Його вибудувала княжна Маха як захист для всіх; до того часу такі лікувальні були доступні тільки для вибранців. Найбільший шпиталь є тепер в Лос Анджелес, що має місце на 3.500 недужих.

Першу операцію шлунка перевели у Франції в пол. 18. віку на вязневі, засудженому на смерть. Вязень жив після операції всього кілька годин.

Першу трансфузію крови на людині перевів 15. червня 1667. р. французький лікар Жан Деніс. Цей засіб загально не подобався і парлямент заборонив його повторити.

Перше штучне око у природних кольорах зробив франц. хірург Амброас Паре в 1561. р. Воно було зроблене з емальованого золота. Паре не каже, що він не мав попередників у старовину.

Першу операцію сліпої кишки перевів у Гамбургу в 1889. р. проф. д-р Герман Кремель.

Найдорожчу операцію перевели кілька років тому в Америці. Король Сіяму мав полуду на лівому оці і рішив перевести операцію в найславнішого американського окуліста. Сам окуліст дістав мілйон зол. гонорару. Кошти подорожі та лікування, разом з утриманням цілої королівської дружини коштували вп'ятеро більше.

Є така вулиця, на якій живе 550 лікарів Вона зветься Гарлей Стрет у Льондоні.

Найбагатший радовий інститут у світі є у Стокгольмі при клініці „Радіумгеммет". Там є 10 грамів раду.

Рекорд недуг здобув американець Генрі Смайт, що до 47. р. свого життя перебшов 148 поважних операцій і живе.

Перша дитина вродилася в літаку у 1931. р. у Канаді.

В історії медицини записаний тільки єдиний випадок, коли жінка вродила нараз осьмеро дітей. Недавно якась жінка у британській Гвяні вродила 7 близнят.

Короткий час посезонова виподаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціяльний рабат.

Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** Львів Коперника 4

Хоронити чи палити трупів?

У нашому краю все ще нема ясного погляду на те, який із цих способів хоронення мерців є відповідніший. Нинішня гігієна поручає палити трупи в крематоріях як відповідніший спосіб хоронити мерців, хоча зазначує, що проти цвинтарів, якщо вони добре положені, не можна нічого мати. У звязку з більшим поширенням знання гігієни побуту на Заході стоїть розвиток тамошніх крематорій, а паління тлінних останків є там зовсім звичайним і загально принятим звичаєм.

Хоча людським посмертним останкам є зовсім байдуже, чи їх похоронять у землі, чи спалять, то батькам покійника буває часом прикро подумати, що тлінні останки їх дорогих у землі гинють, розкладаються і стають поживою червяків. До того також причинюється страх, чи людини випадком не похоронили в летаргічнім сні, себто живцем.

Труп в огненній печі.

На заході істнують тепер майже в кожнім більшім місті дуже добре вивінувані заведення для спалювання мерців, т. зв. крематорії. Само паління трупа виходить багато дешевше для родини, ніж похорони. До спалення трупа дорослої особи враз із домовиною треба 600—800 кг. вугілля, що коштує у нас яких 50 зол., тоді як само місце на гріб і грабар коштує більше.

Сам акт спалення трупа виглядає в той спосіб, що трупа з домовиною впроваджують до відповідної комори в крематорію, де його спершу висушують струєю гарячого повітря з темп. 800—1000 ст. Ц. По чотирьох годинах в трупі нема вже ні сліду води. Так докладно висушивши трупа, впускають враз із гарячим повітрям полумя, яке за 2 години спалює тіло з кістками й домовиною. Так що 5 годинах труп переміняється в попіл. Цей попіл збирають потім до гарної урни і поміщують у відповідній криптї у гарній галі. Така галя з криптами, де поміщені урни з попелами покійників і написами над кожною урною, робить на глядачів величне вражіння і пригадує підземні катакомби з часів переслідувань християнства.

Попіл з тлінних останків небіжчика можна забрати також до дому, коли у даним домі є відповідна капличка. У Польщі ще нема крематорій, хоча про це вже нераз писали. Крематорії потрібні, як найвідповідніший спосіб хоронення трупів з гігієнічних оглядів, як на це звертають віддавна увагу у своїх викладах професори гігієни в університетах.

—o—

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по зволонові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракувала, дозичив мені банк. Це безсумнівно дуже краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття вашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

помагає здоровому починові при нових варстатах праці.

Сторінка без політики.

Дівчина ворог держави ч. 1.

РОМАНТИЧНА ПРИГОДА МОЛОДОЇ ГАНҐСТЕРКИ.

Увагу всіх гостей в американській морській місцевости Пом Біч приковувала пара молодих людей. Було це подружжя, що відбувало саме свою пошлюбну подорож. Вона була справжньою персоніфікацією життерадісної весни, гнучка, привабліва, з личком опаленим на золотисто-бронзовий колір, щічками зарум'яненими морським вітром. Справжня красуня. Він теж молодий, поставний і пристійний мужчина.

Про молоду говорили, що вона одна з найщасливіших у світі дівчат, хоч ще недавно могла засісти на... електричному кріслі. Її життя — це справжня казка, або сензаційний фільмовий сценар. Перед кількома роками хвилювала молода Жан усю прилюдну опінію Ню Йорку. Підземний світ американської метрополії знав її тільки під цим іменем, поліція назвала її жінкою-ворогом держави ч. 1.

Її таємниче минуле.

Зовсім несподівано стала Жан найславнішою людиною нюйоркського підземелля. Щасливий грабунковий напад, що вона його виконала сама, без нічиєї помочі, счудував не лиш поліцію, але й усіх найбільших ґанґстерів. Кілька тижнів пізніше стануда вона у проводі докладно зорґанізованої банди ґанґстерів. Молоді ґанґстери піддавалися зовсім добровільно її приказам, вони просто билися за почесть належати до „Ґанґ"-у Жан. Не зважаючи на свою молодість та на свій наївно-дівочий вигляд, уміла вона вдержати у своїй банді залізну дисципліну.

Часописи почали чимраз більше писати про „ворога держави ч. 1". Команда поліції призначила окрему поліційну частину до ведення слідства у справі „малої Жан". Детективи знали, що вони мусять добре берегти свою голову перед Жан, бо вона вміла скорострілом так самісько орудувати, як помадкою до уст. Її спеціяльністю були напади на крамниці, вломи до віль багачів та схоплення. При тому вміла вона все себе якслід зберегти. Її кількох товаришів арештували та засудили, одначе вона все викручувалася поліції з рук. Ґанґстери були би радше дали собі голову стяти, але своєї начальниці не зрадили.

Ґазовий напад на віллю.

Одного разу уплянувала Жан напад на відомого нюйоркського банкиря. Він мешкав у своїй підміській віллі. Люди Жан провідали все докладно. Вони повідомили її, що банкир має у своїй віллі дорогоцінну бриліянтову колію, яку дістав у спадщині по своїй матері. Жан забаглося конче тієї дорогоцінности. Цілими годинами сиділа вона над пляном віллі, що вона його сама нарисувала. Дістатися до тресору з дорогоцінностями було незвичайно важко, бо треба перш усього перейти кімнату, в якій постійно сиділо двох узброєних людей. У банді Жан був спеціяліст від безшелесного вибирання віконних шиб. Він витиснув вночі шибу до кімнати, в якій спали озброєні сторожі. Його товариші напустили до кімнати присипливого ґазу. Коли сторожі лежали вже зовсім без чуття, тоді крізь відчинене вікно вскочила до кімнати гнучка постать молодої дівчини ґанґстера. Вона ввійшла до кімнати, в якій стояла панцирна каса з дорогоцінностями. Коли Жан почала майструвати при блідому світлі сліпої ліхтарки при касі, раптом заблисло в кімнаті світло. Жан миттю відвернулася. Перед нею стояв молодий елегантний мужчина. На його устах пишалася напів глумлива, напів співчутлива усмішка. Жан вийняла револьвер. Але незнайомий був ще швидший від неї і одним одніським рухом вибив їй зброю з руки і ногою копнув револьвер у кут кімнати:

— Не робіть дурниць, мала дівчинко!

Дівчина губить серце.

Жан зачервонілася. На таке вона не була приготована. Перший раз у житті стратила вона голову і кинулася до вікна, намагаючися туди втекти. Мужчина спинив її.

— Киньте дурниці. Коли зіскочите, поломите собі ноги. Краще сядьте й викуріть зі мною папіроску. — При тих словах почастував незнайомий Жан папіроскою. — А тепер розкажіть мені, чому ведете таке нічне життя, про яке поліція не повинна нічого знати.

Жан серце стало битися, немовби хотіло вискочити з грудей. Вона забула про те, що вона славна начальниця банди, що перед домом ждуть на неї ґанґстери-товариші і що вона не прийшла туди, щоб вести товариську розмову з незнайомим мужчиною. Вона попала вкінці на мужчину, перед яким її воля мусіла угнутися. Його вічливість відібрала їй всю відвагу та рішучість і вона почала оповідати щиро всі тайни свого минулого.

Її молодість була дуже сумна. Родичі, колись багаті фармери, стратили внаслідок кризи ціле своє майно і померли з горя. Молода дівчина поїхала з останками грошей до Ню Йорку, сподіючися дістати там працю. Замість праці знайшла вона у велитенському місті тільки нужду й розчарування. Якби вона відважилася торґувати своєю красою, могла була вести вигідне життя. Та про те не хотіла Жан навіть чути. Одного дня не стало молодій дівчині терпцю і хоч не стала вуличницею, то не маючи змоги заробити грошей чесною працею, почала грабувати.

Сірий ранок.

Годинн минали за годинами. Товариші Жан давно повтікали, ще тоді, коли в кімнаті заблисло світло, вони кинули свої стійки, домірковуючися, що їх начальницю приловила поліція.

У блідому світлі ранку сиділа жінка-ґанґстер перед усміхненим банкиром (бо молодий мужчина був власником віллі) із заплаканими очима. Вона виговорила вкінці все, що їй у душі накипіло.

— Тепер мусите вже відійти, мала дівчинко — промовив він лагідно, погладивши пестливо її волосся. — Мусите йти, щоб не попасти в руки поліції.

Урядовці найближчої поліційної станиці мало не попадали зі зворушення і счудування, коли досвіта стануда перед ними молода, гарна як ранок дівчина і просила її арештувати. На стіні поліційної станиці висіло оголошення зі світлиною жінки-ґанґстера...

Вчинок Жан викликав у Ню Йорку величезне вражіння. Вона заявила, що хоче почати чесне життя, але віддалася в руки поліції лиш тому, що совість не дозволилаб їй спокійно жити, якби вона не відпокутувала своїх гріхів.

Новий приятель Жан, багатий банкир ужив усіх заходів і впливів, щоб молоду дівчину не зустріла за гостра кара. Суд справді покарав її легко і губернатор стейту, зваживши її жаль та добру волю скористав із права ласки та велів Жан звільнити.

Небавом після того молода красуня і банкир станули перед вівтарем. Ось-так виглядає ця романтична подія, можлива хіба лиш в Америці, краю неімовірних дивоглядів і парадоксів.

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на березень 1938 р.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

Цукор додає сил.

Оттаке гасло бачимо дуже часто на всіх парканах, мурах, на залізниці, трамваях.. Воно так вбивається всім у память, що й не дивно, що цукор їдять усі... хто лиш має гроші.

Двом чеським селянам трапилася недавно досить комічна пригода. По ярмарку, на якому оба селяни добре продали безроги, вступили до шинючку і випивши собі для охоти, пустилися в поворотну дорогу. А що оба були сусідами, їхали в одному напрямку. Якийсь час їхали один за одним. Та згодом передвечірня тиша й однонаїтний гуркіт фір дався обом селянам добре у знаки і тоді той, що їхав позаду пересівся на першу фіру, щоб трохи побалакати зі сусідом про рожні справи.

Час минав досить приємно та скоро і вони доїздили вже майже до села, коли один із селян запримітив, що кінь із заднього возу, який досі йшов крок у крок за возом, починає раптом приставати. Коли той селянин злів із фіри і хотів підігнати коня, запримітив, що кінь виглядає дуже наїжений і гейби здутий. Візник підійшов коня і коли наблизився до першої фіри, запримітив з острахом, що мішок із цукром, який лежав на першім возі, щез майже без сліду. Між останками погризеного мішка виділо ще кілька кільограмів цукру. Виявилося, що за той час, коли оба візники спокійно говорили, голодний кінь дібрався до мішка з цукром і почав халасувати.

Таким чином пропав цілий мішок цукру й оба селяни на спілку мусіли відкупити пароховий новий мішок цукру.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ

ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ

ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

ВЕСЕЛЕ.

„ПЛЯСТЕР".

Професора Вірхова, визначного берлінського лікаря покликали одного разу до якогось багатого добродія, який врізався в палець. Вірхов був незвичайно одлоблений, що його турбували для такої дрібниці. Він вирвав листок із свого блюку з рецептами і написав:

„Складанку англійського плястру".

Відтак дав він цю рецепту слузі і сказав:

— Ідіть до найближчої аптики та принесіть негайно те, що я тут записав. Але біжіть, бо інакше буде запізно!

„Ранений" почав по тих словах трястися зі страху. Блідий, як стіна запитав він лікаря:

— Що воно значить? Чому запізно?

— Запізно на той „плястер", що я вам його записав.

— Але чому запізно?

— На те Вірхов глумливо:

— Бо за той час готова рана сама від себе загоїться.

Нема доброго снідання без кави з цикорієм

Л У Н А

— яку виробляє єдина — українська кооп. фабрика

Суспільний Промисл

Львів 24, вул. Жовківська ч. 188

ПАЦІЄНТ І ЛІКАР.

Кожний чоловік має якийсь дивний страх перед лікарем, зокрема бояться люди зубних лікарів. Правда, бувають і відважні пацієнти, але їх дуже мало і вони густо-часто тратять відвагу у передсінку дентистичної кімнати.

До одного дентиста в Данціґу прийшов недавно якийсь молодий чоловік, який заявив, що не має ніякого страху і просить вирвати йому зуб без наркотизування.

Лікар погодився на те, але коли лише заложив кліщі на зуб і перший раз потягнув, пацієнт скочив як скажений, перевернув і побив лікаря та здемолював уладження. Все те під впливом болю. Ціла ця халепа опинилася в суді, бо дентист домагався від пацієнта відшкодування 15.000 гульденів за шкоду і за той час, в якому він не міг виконувати своєї професії. В суді пацієнт і лікар погодилися, але дентист зарікся від тепер рвати, хоч би навіть найвідважнішому пацієнтові зуби без знечулення.

Зі сойму.

„ПОЛЬЩА НЕ МАЛА ЩАСТЯ ДО МІНІСТРІВ ХЛІБОРОБСТВА..."

На вівторковому засіданні сойму, на якому відбувалася дискусія над буджетом міністерства хліборобства, збиралася велика буря, але скінчилася вона тільки на гострих словах. До слова зголосилося 93-ох послів, тобто малощо не половина сойму або чотири пятих присутніх на салі учасників нарад. Буджет референував пос. Собчик так, що потім у дискусії пос. Горжат заявив, що той реферат — це ніщо інше тільки осудження цілої діяльности міністра хліборобства Понятовського.

Після референта промовляв мін. Понятовський, який особливо підкреслив, що господарство Польщі треба так перемодернізувати, щоб прийшла рівновага між селом і містом.

Посли, що забирали слово в дискусії, якби поділилися на два табори, одні гостро критикували мін. Понятовського, інші його боронили. Між іншими пос. Закліка, поміщик з равського повіту заявив: „Я певний, що щораз більший відлам хліборобів звертається до теперішньої управи міністерства хліборобства з голосом: „обвинувачую". В оборону мін. Понятовського виступив пос. Лазарський, а потім пос. Горжат, який протестував проти того, щоб нищити працю міністра з політичних мотивів. Боронив мін. Понятовського і пос. Камінський, а критикував діяльність міністерства ген. Желіговський. „Польща не мала щастя до міністрів хліборобства — казав ген. Желіговський. — З призначення міністром хліборобства п. Понятовського я був спочатку вдоволений, але він тепер теж пішов на підтримку добровільних організацій, при чому громадська самоуправа знову попаде в бездільність, тому не маю довіря до господарки, яку веде міністр Понятовський".

Всеж ніхто з критиків діяльности мін. Понятовського не мав відваги поставити демонстраційного внеску проти нього. Кажуть, що це тому, що посли вже перед засіданням знали, що кабінет ген. Складковського триматиме засади солідарности, а президент держави мав би у такому випадку до вибору: прийняти димісію уряду, або розвязати парлямент.

Наслідком тієї гарячої дискусії пос. Закліка, якому пос. Камінський в часі його промови, крикнув в одному місці „ви брешете!", вислав до посла Камінського секундантів.

Від УПР промовляли на тому засіданні посли: Болюх, Баран і Завалнкут

—o—

По широкому світі.

Польський міністр закордонних справ Бек виїде в першій половині березня до Італії.

Чехословаччина хоче заключити пакт неагресії з Німеччиною з огляду на зріст гітлерівських впливів.

Німецький шарже д' аффер у Льондоні заявив британському урядові, що Німеччина годиться на британський проект евакуації добровольців з Еспанії.

Британський шарже д' аффер у Парижі Томас згинув трагічно підчас перегонів.

Естонська поліція арештує щораз то нових членів большевицької шпигунської організації.

Англьо-ірляндські переговори почалися щойно нині (в середу), бо прем. Чемберлен не мав часу розмовитися з прем. де Валєрою.

Чехословацька влада сконфіскувала кілька часописів за образливу критику Гітлера.

Французький правий посол Дюпон запитує в інтерпеляції уряд, чому він не вислав дипльоматичного агента до Саляманки.

Мадярський уряд розвязав праву екстремістичну партію „національної волі"; в багатьох її членів перевели ревізії.

Ірак ліквідує свою постійну делеґацію при Лізі Націй.

Комітет неінтервенції збереться в найближчих днях. Праці його підкомісій дали позитивні висліди, тому треба сподіватися скріплення сухопутньої та морської контролі.

—o—

ПОГОЛОСКИ ПРО АБДИКАЦІЮ РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ.

З мадярських джерел розійшлися дві вістки: про абдикацію румунського короля Карла та про замах на нього.

Румунські міродатні кола заперечують обі вістки.

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Як іде польонізація на західних окраїнах.

ТАМ ГРИНКИ — ТУТ ДУБРІВКА.

(З листів до Редакції)

З початком місяця січня ц. р. зачалася в парохії Дубрівка, пов. Ніско, в нечуваний спосіб акція кількох агітаторів за переходом на латинство. Парохія Дубрівка не тільки окружена латинниками, але й сильно порозсівана, вірні живуть далеко від церкви, так, що тяжко тримати її в руках, тому всяка агітація має тут легкий доступ. Тому ті агітатори (головні: Подпора Маріян з Шиперок і Куменга з Ярощіна) кинулися (покищо) на дальше віддалені від церкви місцевости й повели між грекокатоликами агітацію, вживаючи морального натиску. Говорили вони: „Цілу парохію Дубрівку мусимо замінити на латинську. Хто не перепишеться, того будуть виселювати геть. Хто не запишеться на „поляка", то не дістане праці при центральних закладах" (а в цих околицях на зарібки великий голод). Далі казали ті агітатори: „Цей і той перейшов (тут вони наводили найліпших парохіян, які нібито переписалися), а ти сам лишився..."

В такий то нікчемний спосіб виманювали підписи деяких парохіян. Цю працю добре зорганізовано, агітатори ходили всюди вже з готовими друками. Були випадки, що ті, які нібн „добровільно" перейшли, не клали своїх підписів, або чоловіки поляки записували своїх жінок греко-католичок без їх відома і навіть проти їх волі. Потім деякі (Котвіцова Анеля, Лепко Андрій, Махайська й інші) приходили до гр.-кат. пароха і з плачем заявляли, що вони підписували заяву під моральним примусом, а деякі зовсім не підписувалися на латинство (Лешко, Лях Юлія). Через те в багатьох мішаних родинах настала ворожнеча. Одну жінку (Юлія Лях), що протестувала проти безправного записання її на латинство, муж поляк побив. Були такі, що не скінчили ще 14 літ, а змінили обряд.

Вислід цієї агітації такий: за 3 тижні 104 переходи! Населення римо-католицьке супроти гр.-католиків під впливом такої агітації тепер дуже шовіністично наставлене. Повстає ворожнеча і навіть явні погрози латинників: „Іх (гр.-католиків), мовляв, треба всіх звідсіля вингнати".

Свій нескриваний шовінізм показували якісь дикуни тим, що вночі з 29. на 30. січня ц. р. вибили в гр.-кат. богослужебній каплиці (церковці) в Шиперках усі шиби. Шиби били колами, бо аж виломили рями. Агітація й досі не перепинена.

Парох о. Павлик Роман интервенював у цій справі особисто в старості в Ніску, доказуючи, що переходи відбуваються під сильною моральною пресією, що діється багато зловживань, що через те повстала велика ненависть римо-католиків до гр.-католиків на терені його парохії і що вже беруться до биття шиб у церковці, при чому агітація і далі не вгаває. Староста на це відповів, що він не входить у те, чи хто добровільно чи під моральною пресією кладе свій підпис (згоду) на перехід, але приймає до відома сам формальний факт зголошення зміни обряду.

Агітація очевидно йде дальше і чим вона закінчиться, не знати. Інша річ, що це відлетіла полова, передовсім ті, що були в розсіянні між латинниками, далеко від своєї церкви. Але сам факт морального насилля, як і те, що так легко можна змінити обряд, є згіршаючий. „Тепер — кажуть агітатори — нічого не коштує зміна обряду, але пізніше може багато коштувати"... Взагалі вживають всяких засобів, щоб тільки довести до ліквідації нашої парохії в Дубрівці.

Як добре ми тут, на західних окраїнах, розуміємо те, що сталося недавно у Гринках на Волині!..

Парляментарна перемога премієра Чемберлена.

Як це загально міркували, британський уряд переміг у голосуванні над внеском недовіря, що його поставили лейбуристи у дискусії над димісією Ідена. 330-ох послів голосувало за урядом, лише 168 проти — між ними 1 консерватист; 20-ох послів з урядового блоку не голосувало. 90 послів, здебільша проурядовнх, не було на засіданні.

ЩЕ ЦЬОГО ТИЖНЯ ЗАЙМЕНУЮТЬ НОВОГО МІНІСТРА ЗАКОРДОННИХ СПРАВ.

Ще до кінця цього тижня англійський король займенує нового міністра і парляментарного підсекретаря закорд. справ, на місце Ідена і Кренборна. Прем. Чемберлен змінив думку і вважає, що ці становища не можуть довго залишатись необсаджені.

Наслідником Ідена стане мабуть лорд Галіфакс.

ЩЕ ОДНЕ ІНТЕРВЮ БУТЕНКА.

Теодор Бутенко дав інтервю римському кореспондентові щоденника „Фелькішер Беобахтер". Він зясував незавидне положення совітських дипльоматів, за якими наглядають безупинно агенти ГПУ, згадав про безсилля Літвінова та висловився скептично про вартість червоної армії, якої найздібніші старшини пішли „під стінку".

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського.

Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" рішило у порозумінні з центральними кооперативними та фінансовими установами утревалити память незабутнього Провідника українського селянства, бл. п. о. Мітрата Тита Войнаровського, продовжуванням Його великої ідеї: дати фахове господарське знання хліборобській молоді.

З тою метою утворило Т-во „Сільський Господар" **„Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського"**, який має за завдання давати степенді'ї та іншу допомогу на навчання фахового господарського знання у хліборобських школах тій молоді, яка не має змоги власними засобами у цих школах удержуватись. Ті, що покінчать хліборобські школи завдяки допомозі з цього фонду, будуть найкраще памятати про Того, для якого памяти створено цей фонд, та завдяки якому мали змогу набути фахове хліборобське знання. Отже не буде тревалий памятник незабутньому Опікунові нашої хліборобської молоді та продовжування тої Його праці, яку він усе своє життя робив.

Товариство „Сільський Господар" просить отсим усі установи, в яких Покійний працював, і позатим усі установи, що мають якебудь відношення до нашого села й українського селянства, щоб відповідними датками на цей фонд причинились до закріплення памяти пок. о. Т. Войнаровського на довгі роки у нашій суспільности.

Зокрема Т-во „Сільський Господар" звертається до всіх Приятелів, Знайомих і Співробітників Покійного та крім цього передовсім до тих, яким він поміг чи то набути освіту і через те становище, чи то поміг набути землю та зробив їх господарями, щоб вони ширими датками причинились до збільшення цього фонду.

Усі датки на „Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського" просимо пересилати до Кооперативного Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. книжечки 18.550.

Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові, Руська 20.

*

На „Фонд Хліборобської Освіти ім. о. Т. Войнаровського" зложили: Краєве Господарське Товариство „Сільський Господар" у Львові 500 зол., службовники Централі Т-ва „Сільський Господар" у Львові 100 зол., Товариство „Дністер" у Львові 100 зол., разом 700 зол.

Студентство і „Равт преси".

ЗАЯВА „МЕДИЧНОЇ ГРОМАДИ".

Виділ Т-ва Українських Студентів Медицини та Фармації **„Медична Громада"** у Львові уважає за свій обовязок подати до прилюдного відома, що з жалюгідними інцидентами на Равті Преси в дні 12. II. 1938. р. Т-во „Медична Громада" не мало нічого спільного і що від себе гостро осуджує цей і йому подібні негромадянські вчинки.

ЗА ВИДІЛ „МЕДИЧНОЇ ГРОМАДИ":
Богдан Олесницький, голова. **Ярослав Балицький,** секретар.

Львів, 22. лютого 1938. р.

—o—

КУДИ ВИЇХАВ БУТЕНКО?

У пресі появилася поголоска, що Бутенко виїхав з Риму; репортери не могли довідатися, де він тепер перебуває.

—o—

НОВИНКИ.

— **Першорядний** фризіерський сальон для пань і панів **БОГДАНА МАКОЛЬОНДРИ** перенесений з днем 15. ц. м. на вул. **Гродзіцьких 4** (біля аптики Терлецького). Поручається увазі П. Т. Громадян. 396 —5

— **Найсоліднішi футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. 1, телефон 254—46.

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 2-10

— **Наближається час Шевченківських поминків** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співаник Червоної Калини", найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 299 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Тверда, прегарна оправа, ціна всього зол. 29.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співаник Ч. К." Відібєте собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Вечір народньої ноші.** Як зачуваємо, вечір народньої ноші заповідається цікаво цього року. Сенсацією будуть строї з Підляшшя й Полісся, що їх постарала кооп. „Українське Нар. Мистецтво". Таксамо гарне буде представництво Сокальщини, що досі майже не виступала у Львові. Побажанним булоб, щоби й інші групи зголошували свою участь заздалегідь. Це дасть комітетові змогу упорядкувати показ та пояснити кожний стрій якслід.

— **Виділ Українського Лікарського Товариства** має шану запросити українських лікарів, природників і студентів медицини на показ наукової фільми звуковика п. н. „Кров". Фільму висвітлює представництво фірми „Bayer" дня 25. лютого 1938 в год. 7. вечір в салі Музею Наук. Т-ва ім. Шевченка, вул. Чарнецького 24, І. пов. Після фільми сходини Українського Лікарського Товариства з відчитом д-ра Ілярія Федейка п. н. „Українські шпиталі старого Львова".

— **Відчит про Вука Караджіча.** Заходом Академічного Славянського Т-ва відбудеться у пятницю 25. ц. м. в год. 6-ій вечором у салі семинаря польської мови львівського університету відчит д-ра Я. Межви про значіння Вука Караджіча для духової культури сербів. Вступ вільний.

— **Повна регабілітація.** Слідчий суддя окружного суду у Львові повідомив о. Володимира Яценкова, що на внесок віцепрокуратора II. рабону окружного суду у Львові припинив слідство у справі вбивства поліцая Павла Маньковського в ночі з 30. на 31. серпня 1937 р. на Клепарові. Кошти слідства покриє державний скарб. Радіємо, що правда вийшла наверх і що о. Володимир Яценків зовсім зрегабілітований.

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТИ УДАРУ В ЄДНІСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Дня 20-го лютого ц. р. представники зорганізованого громадянства міста Теребовлі та повіту взяли участь у Службі Божій, яку відправив о. кан. Степан Мохнацький, в асисті оо. Весоловського та Жолкевича в намірені українського народу. Відповідну проповідь виголосив о. Весоловський. Громадяни виповнили церкву вщерть.

Після богослуження відбулася в місцевій читальні довірочна нарада, в якій взяло участь около 400 осіб. Реферат виголосив д-р Антін Заплітний, д-р Палійчук відчитав письмо до Екєц. Митрополита, в якому українці Теребовельщини заявляють свою беззастережну відданість греко-кат. Церкві та синівську любов Владиці.

В резолюціях зібрані напятнували виступ пос. Войцеховського як намірений удар в єдність українського народу та ствердили, що нема сили, яка могла би зломити солідарність українського народу з Церквою та Владикою.

ПИСЬМО ГРОМАДЯН СКОМОРОХІВ НОВИХ ТА ГЕРБУТОВА.

Громадяни Скоморохів Нових та Гербутова, галицького деканату, вислали до Екєц. Митрополита письмо, в якому стверджують, що образа Князя Церкви — це образа цілого народу та заявляють свою пошану і довіря Голові нашої Церкви. Письмо підписали всі установи обох сіл та 275 громадян.

ГРОМАДЯНСТВО РАДЕХОВА ЗАПРОТЕСТУВАЛО.

В неділю, 20-го лютого ц. р. у парохіяльній церкві в Радехові відправив парох о. М. Зінкевич торжественну Службу Божу в наміренні Екєц. Митрополита і виголосив відповідну проповідь. Громадянство виповнило церкву вщерть. Після Служби Божої зібрані відспівали „Многая Літа" Митрополитові й молитву „Боже великий, єдиний".

Всі повітові й місцеві установи підписали і вислали на руки Екс. Митрополита протест проти напасти пос. Войцеховського і заяву вірности українській Церкві та відданости Архипастиреві. Таку саму заяву вислало окремо громадянство Радехова.

ЗАЯВА УКРАЇНСЬКОЇ ШЛЯХТИ.

Шляхта Березова Нижнього, коломийського повіту, зійшлася 12-го лютого ц. р. на спеціяльну нараду й ухвалила й вислала Екєц. Митрополитові такий протест:

„Громадяни Березова Нижнього, коломийського повіту, у більшості нащадки українських княжих бояр, яких насильно хочуть відірвати від українського пня і прадідівської віри, — зібрані на спеціяльній нараді, протестують проти некультурного й нахабного нападу посла Войцеховського у соймі на нашу Церкву та на Вашу Ексцеленцію.

„Заявляємо Тобі, наш любий та дорогий Архипастирю, що нема у світі такої сили, що відірвалаб нас від гр.-кат. Церкви та від Тебе, її Провідника. Залишимось вірними нашій Церкві так, як були їй вірними наші славні предки, хочби навіть прийшлося кров за неї пролити.

„А Тобі, наш дорогий та любий Архипастирю та Батьку заявляємо тверду непохитність і беззастережну готовість боронити Твого авторитету перед нечуваною у світі нахабністю".

Під цим протестом 160 підписів, в тому 140 шляхтичів.

„ПРОСИМО БОГА, ЩОБ ДОДАВ СИЛИ ПЕРЕНЕСТИ ВСІ ТЕРПІННЯ..."

Громадяни Вишенки Великої, вислали до Екєц. Митрополита таке письмо:

„Довідавшись про нечувані напасти на Особу Вашої Ексцеленції — ми, парохіяни Вишенки Великої шлемо заяви привязання, вірности та гарячої любови до Вас, Високопреосвященний наш Владико, благаючи Бога, щоб додав сили перенести всі терпіння за нашу святу Церкву та наш нарід".

Під письмом около двіста підписів громадян, підпис читальні „Просвіти" та відділу Католицького Союзу.

Перед обединанням командування британської середземноморської фльоти.

Під цю пору британські морські та сухопутні сили на Середземному Морі підлягають 4-ом командам: у Гібральтарі, на Мальті, в Єгипті та в Палестині. З огляду на натиск Італії на Середземне Море, яке мало би стати італійським „маре нострум", необхідно сконсолідувати командування в одних руках. Тому, що негайом має дійти до зміни на командних становищах в Єгипті та у Гібральтарі, міністр війни мабуть використає цю обставину — як мірк'є лондонський „Стар", — щоби зреорганізувати командування британських збройних сил на Середземному Морі.

—o—

— **Змінюють назви залізничих стацій.** Від 15 д. м. обовязує розпорядок про зміни назв залізничих стацій. І так: Янів буде називатись відтепер Янів Львівський, Радивилів коло Бродів на Радивилів, Устрики на Устрики Долішні, Стрижів над Вислоком на Стрижів, Скала на Скала Подільська. Про нові назви згаданих стацій згадують уже спеціяльні тарифи.

— **Не можуть розпрощатися з ген. Токажевським.** Минулої неділі відбулось у Львові засідання управи секретаріяту порозуміння польських суспільних організацій, в якому взяв теж участь ген. Токажевський. До загального зїзду СППОС. що відбудеться за місяць, передали провід дир. Умі. До управи кооптували ген. Лянгнера, полк. Войцеховського та адв. Гжесіка. В понеділок їздив ген. Токажевський до Золочева, де його теж маніфестаційно прощали.

— **Львівська хроніка.** Павло Окіпний, трамваєвий кондуктор повідомив серед ночі телефонічно Поготівля, що він, його жінка і діти зачадилися. Він пробудився серед ночі і почувши чад, відчинив вікно. Одначе ні жінки ні дітей не міг привернути до памяти і тому телефонував по поготівля. — Крамарка крамниці Малопольського Звйонзку Молочарського не конче добре орієнтувался в цінах товару і виставила таким чином крамницю — на думку контрольної комісії — на шкоду. Огірчена закидами контр. комісії і загрозою утрати посади, напилася нефортунна крамарка лізолю. Поготівля відвезло її до лічниці.

— **Розпучливе положення бідного коваля.** В селі Вишенка пов. Городок живе бідний коваль Петро Паробій з недужою жінкою і 5-ма дрібненькими дітьми. Цей бідолаха живе зі своєю родиною в маленькій хатині, заробляючи на прожиток тяжкою працею у невеличкій кузні, приміщеній під дашком, в якій нема навіть цілого ковала. За направи діставав бідний коваль по кілька кільограмів бульби так, що ледви міг заробити на прожиток. І ось на днях влада замкнула цьому бідоласі його „варстат" праці тому лише, що він не має грошей на викупно свідоцтва промислового найнижчої категорії. Всі інтервенції цього бідного заробітника у волосному уряді у Вишенці скінчилися без успіху. Тимчасом хора жінка з дрібними дітьми примирає буквально з голоду. Серце розривається з болю на вид маленьких діточок коваля, які просять, щоб їм дати їсти. Батько в розпуці кидається на всі боки, щоб йому дозволили вести далі „кузню", але надаремно. Ось як відносяться до наших бідних заробітників саме тоді, коли одночасно в цілій державі ведуть збіркову акцію на допомогу безробітним. Просто нечуване, щоб „люди", від яких залежить дозвіл на дальше ведення цього маленького „варстату" праці приглядалися з таким камінним серцем повільній голодовій смерти нещасливої родини коваля Петра Паробія.

— **Коломия вимирає.** В січні ц. р. Коломия мала 34.547 постійних мешканців, а перед війною понад 40.000 мешканців. Число мешканців постійно зменшується, хоч до міста прилучили три підміські громади. Статистика виказує, що в Коломиї живе 12.853 римо-католиків, 8.307 греко-католиків, 14.489 жидів і 881 евангеликів.

— **Два присуди смерти.** Окружний суд у Варшаві засудив у вівторок 22. ц. м. відомого бандита Никифора Марушечка на кару смерти за вбивство поліцая Бонка при вул. Журавій у Варшаві. Крім того Марушечко відповідатиме перед судом ще за кілька вбивств. — Того самого дня засудив трибунал окружного суду у Львові на основі вердикту присяглих суддів Ілька Гакачу з Любачівщини на кару смерти за вбивство Василя Леха та його мачухи Еви, підс. Палюха на досмертну вязницю за допомогу до вбивства, Анну Лех на 12 років вязниці за намову до вбивства, а Феську Краснопольську увільнив від вини і кари.

— **До Москви не довозять молока.** Управа міської ради у Москві ствердила, що довіз молока до Москви постійно зменшується. В січні ц. р. доставили до Москви ледви 70% молока передбаченого планом. Рада рішила поробити всі заходи, щоби знайти вихід зі скрутного положення.

— **Сенсаційна операція серця.** У шпиталі св. Антонія в Парижі трьох молодих хірургів перевело сенсаційну операцію серця одного безробітного, який намагався скінчити самогубством. Перед 12-ти днями привезли до шпиталю безробітного, який зранився смертельно ножем у саме серце. Підчас операції лікарі ствердили, що серцевий мішочок пробитий на 2 цм. і що серце збільшилося внаслідок цієї рани пятикратно. Перші спроби зішити серце не дали успіху, бо воно ще слабо билося. Щойно коли серце перестало битися, лікарі зішили серце і масажем привернули рухи серця. Операцію серця повторювали чотирьома наворотами і за кожним разом вона тревала 20 хвилин. По останній операції масажем і киснем лікарі оживили серце. Крім того 12-го дня по операції лікарі перевели ще трансфузію крови і безробітний, якому вже чотири рази переставало битися серце, почувається зовсім добре. За три тижні вийде вже зі шпиталю.

— **Зїзд індіян у Канаді.** Недалеко Монтреалю відбудеться на днях зїзд представників усіх племен індіян Канади. Зїзд висуне домагання, щоб департамент індіянських справ в Оттаві дотримав свої зобовязання і не обмежував резерватів для індіян. Крім того індіяни вимагатимуть, щоб уряд не зменшував для них запасів харчів і одягів.

— **Напливи золота до Швайцарії.** В листопаді м. р. національний банк Швайцарії підписав договір зі швайцарськими банками того змісту, що вони можуть приймати щадничі вкладки зза кордону, але без плачення відсотків. Одначе виявилося, що запас золота і девіз у національному банку Швайцарії зріс на 200 мілюнів шв. франків. Тому Швайцарія має тепер найбільший запас золота, бо на одного мешканця припадає 1.000 шв. фр. тоді, як у Злучених Державах доходить лише до 500 шв. фр. на одного мешканця.

— **Ріжні вісти.** Недалеко Гельсінгфорсу локомотива впала з високого насипу до ріки, глибокої на 2 метри, в якій втопилося три особи, четверта врятувалася. — Литовська торговельна фльота складається з 11 кораблів містоти 10.229 тон. Залога всіх кораблів складається з литовців, яких вишколили фінляндці, латвійці та італійці. — Міністр скарбу Латвії дозволив привозити від 1. березня ц. р. усі книжки, періодичні видання, ноти, реклями, крім кінових реклям, збіжжя і хліборобських машин.

—o—

Зі судової салі.

ЗА ПРИНАЛЕЖНІСТЬ ДО ОУН.

Перед судом присяглих у Стрию відбулася розправа проти Ярослава Дикого, Дмитра Дичкова і Гриня Кузіва з Добрян, яких прокуратор притягнув до відповідальности за державну зраду зі ст. 97. к. к. (за приналежність до ОУН). На основі вердикту присяглих суддів трибунал засудив **Я. Дикого на 2 роки вязниці і втрату громадянських прав на 5 років; Дичкова і Кузіва увільнив від вини і кари.**

Нові книжки и журнали.

ЛІКАРСЬКИЙ ВІСТНИК. Орган Лікарської Комісії Наук. Т-ва ім. Шевченка і Українського Лікарського Товариства у Львові. Виходить раз на 2 місяці. Р'к XV. Ч. 6 Грудень 1937. Львів. Вміст: Е. Вертипорох: Про вітаміни. — М. Ясениківна: Тріяда ревматоїдів у дітей. — Р. Осінчук: На пограниччі сепсису й ревматичних захорувань. — Хроніка східніх У. Л. Т. — З медичної преси. — Новинки.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Вістка зі Львова.

(Памяти о. Тита Войнаровського.)

Десь там, у глибоких проваллях Горганів, де вічний сумерк розстелює килими з моху, пішла чутка. Спершу легка, ледви примітна, як подих ялиць у тихе надвечіря, як осторожні кроки лиса по мягкій траві. Спинилися на хвилину капливці, здержали гін свій потоки — що за чутка проваллями ходить. Надслухують, а то не чутка, а вістка: „Помер!"...

Потекли капливці, зарушилися потоки: „Помер!..." І пішло і пішло аж до шумливої Лімниці. А Лімниця усім горам тую журбу-мову на хвилях подала.

Похилився сивий Канусяк, труснув головаш бородатий Овул, застигла від жаху Верхмогода.

— Помер? Невжеж?! Коли?..

І прийшло від Лімниці:

— В понеділок, 21. лютого 1938 року!

Помер!... пішло горами як стогін вихру.

Прибишок під ґреготом здивований лис, спинилися в розгоні вовки, витягнули шиї і завмерли, закаменіли на пересмиках вінценосні олені, прилягли щільніше до галузей сверлоокі рисі, насторожили вуха по зимових гаврах сопливі медведі.

— Помер! — шумів віковий бір.

— Помер! — гоготіла неспокійна Лімниця.

— Стільки літ верховодив нам...

— Стільки добрих і злих літ...

Розійшлась сумна вістка далеко й широко. Дійшла до кожного корчика, кожної травички, забігла у кожний ярок, застукала до кожного каменя. Почули її і тристалітні велетні і минулорічні прутики, і широкоплечі медведі, і бистрокрилі беркути і запорпані в землю комашки.

І враз вмерк усякий шум, ввесь гамір спинився.

З горішної Мшани їшов звучний як арфа, жалібний як трембіта спів. Не те що Лімниця, не те, що звичайний ліс, а повний і величній як стоголосий хор Софійського Собору. Плив той спів на хвилях вітру все вище і вище вгору, котився на хвилях потоків і рік все нижче і нижче вдолину.

То Кедровий заповідник з повної груди і зі широго серця затягнув „Вічную Память".

Заслухалися доли і гори, ліси і води, а далі й самі підхопили:

„Со святими упокой
Христе, усопшого
Раба Твоего..."

Підлютянські гори, відвічні і довговічні, таємні і неприступні, співали похоронну пісню своєму отаманові...

Галактіон Чіпка.

Щавницька Юзефіна
втихомирює кашель. 1—1

Дописи.

ЛЬВІВ-ЛЕВАНДІВКА.

Як іде праця на Левандівці. По великім розмаху в 1929-30 роках нашого передмістя зачався у нас занепад (від 1930 р.) громадського життя. Але від якогось часу зачався у нас знову підйом нашої загрожелої діяльности. Повстала заходом п. І. Гайдея гарна симфонічна оркестра та мішаний хор. Велику активність проявляє самоосвітній гурток під проводом п. Т. Рудаковича, який приєднав до цього гуртка вже кільканадцять робітників та студентів. Праця проявляється передовсім у виголошуванні рефератів для членів гуртка і старшого громадянства. В неділю 20. ц. м. виголосив п. В. Созанський реферат про значіння й заслуги Митрополита Шептицького для української Церкви й Народу. Порушив він теж актуальну справу атаки пос. Войцеховського. По рефераті промовляв ще м-р В. Пелех до численно зібраного громадянства в цій самій справі та взивав левандівських громадян до єдности на полі церковнім і національнім. Сходини закінчилися відспіванням многоліття в честь Кирая Церкви.

Левандівський.

Спорт.

ЦІЛИЙ ЛЬВІВ НА ЛЕЩЕТАХ.

Чергова спортова імпреза в наслідок кампанії „Просвіти", ідея відомого вже лещетарського рейду Підлисся-Львів, подумала, як масові змагання під гаслом „Цілий Львів на лещетах". Організатор цих змагань, Рада Карпатського Лещетарського Клюбу, хоче зібрати на старті всіх українських лещетарів, які коли-небудь, хоч раз у житті мали на ногах дошки. Але хай справді всі наші лещетарі стануть до змагань.

Ясно, що не всі можуть стануть до однакових конкуренцій. Адже є добрі змагуни, але є теж т. зв. „патолахи". **В неділю 27. ц. м. для кожної категорії лещетарів передбачено окрему відповідну трасу.**

Подаємо програму змагань: **Субота 26. II.** в год. 15. конкурс скоків отворений і до вложеного бігу на скочні на Кортумівці. Дойзд „трійкою" до львівської рогачки.

Неділя 27. II. в год. 11. на Погулянці: плоский біг 16 км. для змагунів до комбінації; біг 12 км. за лещетарську справність; біг 8 км. для мужчин перший крок і для юніорів; біг 2 км. для сеніорів; біг 6 км. жінок за лещетарську справність; біг 4 км. жінок перший крок; біг 2 км. жінок юніорів.

Згоношуватися можна кожного дня вечором у домівці КЛК при вул. Рутовського 22. III. найкраще зібрано за посередництвом тих товариств та установ, що до них Рада КЛК та Т-во „Просвіта" вислали відповідні запрошення.

СПОРТОВІ НОВИНКИ.

Україна — Краковія. Гакіївський матч за мистецтво Польщі між обома дружинами визначений остаточно на неділю 27. ц. м. на год. 7. вечором. Відбудеться він на ледовищі Погоні при вул. Шимоновича. Краковія приїде у своїм найкращім складі з Волноховським, Марховичовом і Ковальським у проводі. Склад України подамо в черговому числі.

Північна Франція — Західна Польща 4:2. Відплатні змагання теж закінчилися невдачею Польщі, хоч вона вела до половини 2:1. Той матч відбувся в Лянс.

Домб — Латвія 3:2 (2:1 0:0 1:1). Воротя здобули Урвань, Кшидінський і Бурда.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Шкірян. каганці

і ремінці для псів в найліпшим гатунку, кожна величина по зол. 1.40, лишки по 90 сот., гарапи по 1.50 — продає Робітня Римарсько-Галянтерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2, побіч фірми „Саламандра". 519

Театри.

Великий Театр:

Четвер 24. II. год. 7.30 „Пан Йовіяльський".

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.

Театр Різнородностей:

Четвер 24. II. год. 7.30 „Дамок з карт".
Пятниця 25. II. год. 7.30 „Дамок з карт"

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича:

ТУРКА в. СТР.:
24. II. Довбуш.
З Турки йде театр до Самбора.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ВІЙРКА:
24. II. Гетьман Полуботок.
25. II. Мазепа.

СТРИЙСЬКА:
26. II. Маруся Богуславка.
27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок.
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружий метч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утоплена".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жюль Верна.
ВАНДА: „Злочин і кара"; „Пат і Патахон у раю".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Каля Наг".
КАСІНО: „Роберт і Бертран або Два входів" (комедія).
КОПЕРНИК: „Останній н'я засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мек Лягден).
МЕТРО: „Кровавий перлн", „Королева танцю".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Діяша).
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКС: „Варвара Радзивілівна".
ПАЛЯС: „Стрілець із Бенгалії".
РАЙ: „Я збрехала"
РІЯЛЬТО: „Їх сто, вона одна".
СВІТ: „Проміння заглади", „Ексцентрична жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Князь Іго" (Соня Генія), „Лет оздайдухів".
УТІХА: „Замаскований ґадець" (Кен Майнард) і ревія.
ХИМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Джін, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Царгород".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Четвер, 24. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Оперова й симфонічна увертура, муз. поранок для дітей; 11.40 Оперові арії, Фавваї сопр., Гансфі барит., в пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Комунікат льв. Хліборобської Палати; 13.50 Французька музика в пл.; 15.00 Фрагм. із пов. Із. Ляна „Голови до позолоти", Музика в пл.; 15.25 Біжучі вістки з м'ста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Гутірка музика з молоду; 16.15 Розр. концерт, орх. манд.; 16.50 19.45 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Виховні традиції; 17.15 Концерт „Ди фліт стріт квайр"; 17.50 Спортовий порадник; 18.00 Сьогодні перший день лемпетарських мистецтв світу у Люкті; 18.10 Американка у своїм власті; 18.20 Молодь перед мікрофоном: „Із життя кімри"; 18.35 Авдиція дит. сільської молоді; 18.40 Справа освіти на селі; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Театр Уяви: „Поштовий дилижанс" Пері Клетнера (Мадярщина); 19.58 Промова повноважного міп. Естонії Ганса Маркуса; 20.05 Концерт естонської музики; 20.45 Веч. денник; 21.00 Карнавал на Шлеську, нар.капела, мамд. орх., пісеньки, форт., акордеон; 22.50 Ост. вістки; 23.00 із оперового альбума.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Емілі і детективи"; 11.45 Твори А. Ляцова в пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Глазунов із пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Москаль-Чайковського в супр. форт.; 14.20 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу З. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із пов. І. Ляна „Голови до позолоти", Музика з пл.; 15.20 Біжучі вісти з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор із Вольштина" гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка з хорами; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байройту: Федичковська сопр., Карпатський баритон і дільоги; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сьогодні комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоца в пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Дванін про зиму" Генр. Збіжховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет" ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика з пл.; 19.40 Лемпетарські змагання в Люкті; 20.00 Концерт присвячений творам Легара; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.10 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 26. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Вальси з балетів, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Техн'чна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Справедливий присуд"; 16.15 Військ. оркестра; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На плижі в Бретанії; 17.15 Форт. твори Г. Фрідмана; 17.50 Наша програма 18.00 Спортова гутірка та „Після б'гу на 18 км."; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. трія; 18.35 Для села: Самоволя; власне чи куповане насіння; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Меч Хороброго" опов. Генр. Мосціцького, „На східних окраїнах"; 20.00 „В'денські вальси", оперетка І.І. Штрасів (батька й сина); у перерві коло год. 20.40 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.00 Танк. музика, орх. і нар. капела; у перерві в год. 22.50—23.00 Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Четвер, 24. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.10 Твори Фльотова й Льорцінга, 20.00 21.00 Вечір танку; БІЛГОРОД 18.00 Нар. пісні, 21.00 Спів; БУДАПЕШТ 17.30 18.00 Циг. музика, 21.15 Форт. соната Бетовена у вик. Ерне Догнання; ВІДЕНЬ 13.10 Розр. концерт, 17.15 Сонати на сиралку, 19.25 20.00 Весела авдиція 20.25 21.00 Карнавал. вечір, 22.00 Арії та пісні у вик. А. Зепа, бас; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Пісні Брамса, Шумана, Кнаба у вик. сол.; МІЛЯНО 21.00 22.00 23.00 „Карачйольо" оп. Вітодіні; ПРАГА 18.00 19.00 „Севільський цирульник" комедія Бомарше, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 „Мембо" муз. авд, 22.00 Форт. рецталь Шанфус-Бозні; СОФІЯ 19.00 Спів, 21.00 Скрипка; СТОКГОЛЬМ 22.00 „Золото Рейну" оп. Вагнера (III. і IV. дія).

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛГОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Соліст, 19.25 „Валь у зоо" розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії, 20.10 21.00 „Зузаннна тайна" інтермецо Вольф.-Ферарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання нар. соціялізму; Середнянський замок, Музика в пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЄН 22.00 23.00 24.00 „Віденки" оп. О. Штрасса; ПРАГА 16.10 Опереткові мелодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт Прокофієва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Брумель" драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетокві мелодії.

Субота, 26. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Святоч. концерт; БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Цигапський барон" оп. Із. Штрасса; БІЛГОРОД 18.15 Скрипка, 20.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.45 19.0 Циг. орх., сол., 21.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.30 Нар. музика, 19.10 20.00 Концерт симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хор'в, 18.30 Акордеон; КОШИЦІ 18.00 Травєм. з Пряшева: Д-р С. Гойдич: Духовпч у переписці з Василіянами, Концерт хору гр.-кат. учит. семінарій (у проф. Лисенко, Леонтович), Концерт нар. пісень у вик. балалайкової орх.; МІЛЯНО 14.00 15.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.00 Вес. муз. програма, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фр'мля; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Франція у пісні, вок. авд., 23.05 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Люіза Міллер" оп. Верді; СОФІЯ 18.30 Хори, 19.00 Фортепіян, спів, 22.20 Музика, пісеньки.

БІРЖА.

Львів, 23. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·87 88·40, Доляри американські 5.26·50, 5.24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 295·74—294·00, Франки фр. 17·40 — 17·10, Франки швайцарські 122·70—121·90, Фунти анга. 26·51—26·35, Гульдени данц. 160·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·70 Кор. дан. 118·35—117·50 Кор. норв. 133·18 — 132·20, Корони шв. 136·59—135·60, Ліри-італ. 21·80—20·70, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 102·00 — 97·00 Шилінги австр. 97·00—93·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 118·00 — 112·00

Яиці.

Банк Польський 111·50 Цукор 36·0, Вуголь 30·75, 31·00, Ліпопол 62·00, Можжеїв 14.15, Островець 34·75, Старахович 39·25, 39·75, 39·50, Габербуш 48·00.

Тенденція слабша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв. 1 ем. 82·25 серія ненот. 3 пов. інв. 2 ем. 82·75, серія ненот. 5. конверс. 68·25 прем дод. 43·20, 4 консол 66·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 23. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Госп.-Техн. Т-во „Праця" ім. Із. Левинського у Львові пов'домляє своїх членів, що **Загальні Збори Т-ва** відбудуться 10. березня 1938 р. в год. 10. в салі Міщанського Братства при вул. Руській ч. 3, І. пов. зі звичайним порядком нарад. — **Рада Товариства.** 446

Зам'сть квітів на домовину бл. п. Миколи Залчківського складають Ірина і вик. Юлія Павликовські 15 зол. на Т-во „Українська Захоронка". 444

Замість вінка на домовину бл. п. О. Мітрата Войнаровського зложила Родина Гвоздецьких квоту 20 золотих, на фонд воєнних вдів і сиріт.

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ПЕРША Українська Гуртівня готової одежі і мануфактури шукає метких і солідних заступників за відповіднім забезпеченням до розпродажі бельських і подєбних матеріялів у кусках. Зголошувати під адресою ф-ми „ОМА" Львів, вул. Кльоновича 14, тел. 269-40. 445 1-1

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ҐЛЯСҐАЛЬ — упр. тех.-дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 5-50

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпинець, Домінікапська 7. Купує золото, срібло.

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє камелюхи жіночі, мужеські, за **2 зол.** прасує мужеські; убрання, віпує, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 4-20

ЖУРНАЛИ різних ділянок: архітектура, графіка, реклама, техніка, фотографія, мистецтво, магазини, люстрації оказіяно дістанете „Альфа", Коперника 5, 429 3-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже примішена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з сіней. 448 1-5

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

ЛІКАР
Володимир Лазорко
ординує у внутрішних недугах
ЛЬВІВ, УЛ. МУЧНА 10
(бічна Личаківської).

ОГОЛОШЕННЯ.

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніщій

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7
Філія КОПЕРНИКА 15а
Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Звичайні Загальні Збори

ВИДАВНИЧОЇ СПІЛКИ „ДІЛО",
кооперативи з обмеж. відповідальністю
у Львові
відбудуться в понеділок, дня 28. лютого 1938 року в год. 16-ій в льокалі Редакції „Діла", Ринок 10,
в таким порядком нарад:

1) Відчитання протоколу з останніх Загальних Зборів.
2) Звідомлення управних органів з діяльности за рік 1937 та звіт з переведеної ревізії.
3) Звіт Контрольної Комісії, затвердження білянсу і уділення абсолюторії.
4) Розділ чистого зиску.
5) Вибір з членів Надзірної Ради і заступників.
6) Вибір Контрольної Комісії.
7) Затвердження преліміпарю будівництва на р'ік 1938.
8) Визначення найвищої квоти зобов'язань кооперативи і визначення найвищого кредиту для одного члена.
9) Внески і запити.

Річні звіткування і бічне вложені в льокалі кооперативи для перегляду членам. **Надзірна Рада.**

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло", З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

Ч. 41 (14.873). Львів, пятниця 25. лютого 1938. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 223-41
Телефон Друкарні 223-28
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.055. Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБ'ЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Чому румунський уряд припинив

УКРАЇНСЬКІ, РОСІЙСЬКІ ТА НІМЕЦЬКІ ЧАСОПИСИ?

ДИВНЕ ВИЯСНЕННЯ МІН. ЙОРГИ.

Як подає „Черновіцер Дойче Тагеспост", мін. Йорга ось як виясню̀є на сторінках часопису „Неамуль Романеї" припинення меншинних часописів:

„Уряд припинив кілька часописів в українській, німецькій та російській мові. Загально говорили, що це меншинні часописи, але це неправда. Якщоб це були справді меншинні часописи, вони належалиб до меншини — української, німецької, російської. Та це не були меншинні часописи, лише друковані в мовах меншин; вони належали до жидівських журналістів, що підбурювали ті меншини проти румунської держави і їхали їх у руки комінтерну.

Ті часописи сповнювали в українських, німецьких та російських колах таке саме завдання, як у румунських колах рівночасно припинені „румунські" часописи, або як друковані у мадярській мові жидівські часописи в Семигороді".

Стверджуємо, що недавно припинені українські часописи на Буковині були власністю українців та мали українських редакторів і що вони дуже гостро поборювали комунізм. Чи мін. Йорзі це невідомо?

НОВИЙ ПРЕСОВИЙ ЗАКОН.

Румунський уряд підготовляє проект нового пресового закону, який наказує ліквідацію часописів, що не зможуть виказати, відкіля вони черпають фонди.

Італійські домагання до Англії.

„Дейлі Експрес" твердить, що мін. Чіано поставив такі домагання, над якими вчора радив британський уряд:

1) узнати анексію Абісинії;

2) зменшити морські сили на Середземному Морі до паритету з італійськими;

СУБОТА 26. ЛЮТОГО 1938
Великі Студентські Вечерниці
В САЛЯХ КАСИНА ПОШТОВЦІВ
вул. Японська ч. 9.
Запрошення в Студ. Домівці при вул. Міцкевича ч. 11.

3) не фортифікувати острова Кипр;

4) прийняти італійського представника до управи Суеського каналу;

5) допустити Італію до участи в обороні того каналу.

СПРАВА ОБОРОНИ ЄГИПТУ І СУЕСЬКОГО КАНАЛУ.

На думку італійців британські залоги на обох кінцях Суеського каналу становлять поважну потенціяльну загрозу для Італії, бо можуть перервати її зв'язок з Абісинією та взагалі зі Сходом. Охорону каналу можна залишити самому Єгиптові або забезпечити спільною гарантією Італії та Англії евентуально ще і Франції, бо лише ті держави межують своїми колоніями з Єгиптом, крім того вони найсильніші на Середземному Морі. З огляду на те британські залоги в Єгипті зайві.

Колиб Англія зменшила свою середземноморську фльоту до висоти, яка не загрожувалаб італійським комунікаціям, Італія зменшила би свою залогу в Лібії та перестаралаб дальше укріплювати острів Пантеллеарію.

ЧЕМБЕРЛЕН НЕ ДАЄ ВИЯСНЕНЬ.

Лейбуристи зажадали в парляменті, щоб уряд опублікував усі документи, що ними вимінюється з Італією. Прем. Чемберлен відповів, що це небажане з огляду на теперішні переговори з Італією.

Питання дальшої розбудови

АМЕРИКАНСЬКОЇ ФЛЬОТИ.

На засіданні морської комісії американського парляменту адм. Дюбоз заявив, що для самостійної оборони атлянтійського побережжа необхідно за 3.2 мілярда долярів збудувати фльоту, зложену з 166-ох военних кораблів і 53-ох помічних; це тривало би коло 10 років.

Предсідник комісії Вінсон відповів, що будова тої фльоти зайва, бо при теперішньому відношенні найбільших фльот (5:5:3) теперішні морські сили Америки вистачають.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ ХОТЯТЬ НА ВЛАСНИЙ КОШТ УФОРТИФІКУВАТИ ЗАХІДНИЙ БЕРІГ КАНАДИ?

До Оттави (столиці Канади) наспіла вістка, що штаби американської армії та фльоти добачують у безборонности західних берегів Канади (від Тихого Океану) небезпеку для Злучених Держав. Американський уряд призначить цього року 1,000.000 долярів на оборону перед японською інвазією, але військові знавці і багато політиків вважають, що цим шляхом Злучені Держави не запевнять своєї безпеки, колиб на них напав ворог від сторони канадійського побережжя.

В американських військових колах уже від кількох літ підносились голоси, що необхідно уфортифікувати береги канадійських провінцій Британійської Колюмбії і Юкону. На їхню думку Японія легко може всадовитись на канадійському побережжі і там створити оперативну базу для війни із Злученими Державами.

Говорили навіть, що американський уряд готов за власні гроші укріпити береги Британійської Колюмбії й перебрати у свої руки охорону канадійської границі, але таку пропозицію Канада відкинула.

Чи на недалекій сесії канадійського домініяльного парляменту ухвалять видатки на фортифікацію берегів Тихого Океану, ще не відомо; певне є, що справу забезпеки західних границь Канади на сесії основно обговорять.

КРЕДИТИ НА ОСВІТУ І ПОМІЧ БЕЗРОБІТНИМ.

Сенат ухвалив 250 мілйонів кредиту на поміч для безробітних до кінця червня ц. р.

Крім того Рузвельт зажадав 855 мілйонів кредиту на поліпшення шкільництва.

—o—

Присилайте передплату!

ВЕЧІР НАРОДНОЇ НОШІ
3. березня 1938 р. в салі театру Ріжнородностей, год. 7·30 ввечір.
Карти вступу можна набути в крамниці У. Н. М. при вул. КОСТЮШКА ч. 1.

КОЛИСЬ І НИНІ.

МОРАЛЬНИЙ РОЗКЛАД ГАЛИЦЬКОГО МОСКВОФІЛЬСТВА.

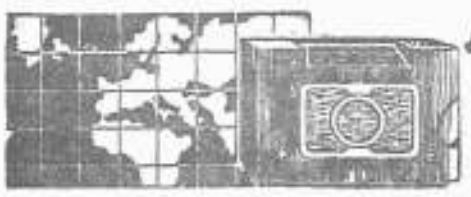
(З приводу польсько-москвофільської співпраці в афері п. Войцеховського.)

Львів, 24. лютого 1938.

Безприкладний виступ п. Войцеховського проти Митрополита і справді солідарний із тим виступом барабанний вогонь польського шовіністичного фронту на Святоюрську Гору, минохіть актуалізували питання, яке становище супроти тих подій займе загал наших „старорусинів", котрі як-не-як є бодай формально (дехто з них безумовно і фактично) сповідниками гр.-кат. віри та для котрих доля тої віри і Церкви особливо сьогодні, в обличчі занепаду православія, як національної твердині, не повинна бути байдужа. Чи цей загал відречеться таких своїх провідників і авторитетів, як ріжні Гулли і Ганасевичі, що свідомо чи несвідомо стали знаряддям чужої політичної інтриги, чи він до того ступня заскорузлий і засліплений звіриною ненавистю до українства, що не годен вже навіть второпати, де кінчаються межі партійних і „клянових" інтересів та де починається спільнота інтересів загально народніх, без огляду на те, як хто схоче цей нарід називати?

Багато між нами українцями оптимістів, які покликуються на прецеденс 1918. року, коли москвофіли немов через ніч щезли, ввійшли до рядів УГА та своєю кровю засвідчили — єдність ідеалів усієї нації. Оптимістами треба бути, коли глядіти на еволюцію, що її перейшов цілий довгий ряд визначних москвофільських діячів, які під кінець свого життя опинились в національному українському таборі та коли порівнювати маразм, бездарність і повну декадєнцію москвофільських залишків з динамікою та конструктивною творчістю українського національного руху. Оптимістом треба бути, коли стверджуємо безвиглядність анархістичної та куріозної і з погляду науки і життєвої дійсности політичної теорії „триєдиної нації" і коли згадаємо закон природи, який засуджує на смерть все штучне, підтримуване чужими соками.

Але поруч із цим невеселі думки насувається образ нинішніх відносин у галицькому москвофільському таборі. Занепад політичної культури і політичної орієнтації, як наслідок післявоєнного хаосу і розтічі, замітний у всіх народів і громадянств, не помінув також і наших „старорусинів", навпаки, проявився у них ще з більшою силою, ніж у всіх тих живих громадських колєктивів, які поруч із політичними спорами, успіхами й невдачами, безупинно виказують свою життєздатність у творчій господарській і культурній праці, яка абсорбує найбільше їхню енергію. Шаленний упадок політ. культури москвофілів зрозумілий з огляду на цілковите занедбання партійними старорускими вожаками культурно-освітньої ділянки. Не тільки темні маси простолюддя, але навіть інтелігенти, що залишилися в москвофільському таборі, не ма-

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

ють зовсім свого духового самостійного обличчя, своєї власної особовости, а йдуть назмання за партійними вожаками, кидаючись поміж теорією „триєдиної нації" Каренїна та виводами „теоретика" Ганасевича, що „русини" й українці — це два окремі народи!

Причиняється до цього ще заведена давніше „авторитативно-тотальна" система організації партій, що виключає засадничо момент свобідної дискусії і аналізи поглядів та передовсім якінебудь спроби критицизму супроти своїх провідників у далеко більшій мірі, ніж це діється в дійсно „авторитативних" чужинецьких політичних організаціях! А що „вождів" галицького москвофільства можна підозрівати в усьому, тільки не в геніяльности, то й такий касарняний послух поглиблює лише культурно-політичну декаденцію того табору.

Таким робом уся політика „старорусинів" як політичної організації — це політика кількох вожаків, яких можна порахувати на пальцях, при чому для цього підрахунку ніяк не треба стягати черевиків. А ментальність тих вожаків добре відома. Вона заключається в тому історичному: „Après nous le déluge" („Після нас потоп"). Втративши самі віру не тільки в кращу будуччину, а таки просто в можливість зберігти на довшу мету свій політичний напрямок, ті проводирі проповідують явно і славно ганебне гасло: хай радше пропаде народне майно і всі національні цінности, яких управа опинилася в їхніх руках, ніж мають з них — після них — користати українці. Та коли вже одно найбільше майно зруйнували, а друге саме „викінчують", коли загирили свої менші установи, — шукають на всі сторони земних благ, потрібних для підтримки свого животіння. Чужі протектори, що байдуже дивилися на „самоуніжтоженіе" того відламу „русинів", протекціонально приймали услуги тих, що ще чимнебудь диспонували; однак зруйнованим матеріяльно клієнтам не мають зовсім охоти щонебудь свого дати. В такому незавидному положенні москвофільські проводирі придумали новий жир: тим жиром мало би стати майно гр.-кат. Церкви! Ясна річ, що в цій кампанії помічники негайно найшлися в особах пп. Войцеховських, Остафінів та ріжних греко-католікуф.

Таким робом невідомо, хто кого використовує для своїх цілей: чи теоретики „триєдиної нації", духові і політичні спадкоємці Дудикевичів і Пуришкевичів використовують Секретаріят Порозуміння для всеросійської пропаганди (гляди статті про „триєдину націю" у „Львівських Вістях"), чи пп. Войцеховські та вся польська вулиця використовують захланних і завидних маленьких москвофільських людців для своїх політичних цілей. Однак фактом є, що нині знову прийшла стадія ідеальної симбіози та співпраці. І та співпраця дійшла вже так далеко, що стаття сеніора Ставропігійського Інституту, цієї колишньої твердині і слави греко-католицької Церкви, стає матеріялом для атаки польського шовініста на греко-католицьку Церкву, на все її духовенство, на її Митрополита! Та співпраця дійшла так далеко, що деякі москвофільські достойники спеціяльно приїжджають з провінції, щоби конферувати з п. Войцеховським і давати йому „інформації" — тенденційні, брехливі, накручені чи просто видумані — для нагінки проти Церкви, проти найбільших духових і матеріяльних дібр народу!! Чи можна було нижче докотитися, чи можна було дожити більшої ганьби як те, щоби польський шовіністичний посол, римо-католик, виступав у ролі немов оборонця та заступника одної частини тих самих греко-католицьких вірних проти другої частини і щоб оті його клієнти голосно не протестували, не застерігалися, що вони таких оборонців не потребують?!

Саме вчора, отже вже після виступу п. Войцеховського і після того, як стали нам відомі деякі його куліси, такі скандальні для гуртка наших москвофілів, явився у нас у Редакції один добродій зі статтею, в якій виказує звязок москвофільства з комунізмом та податливість москвофільських сел на комуністичну пропаганду. І ми йому з місця статтю відкинули, заявляючи, що наш спір з москвофілами, це наша внутрішня справа, але це сини одного й того самого народу, які нині є в цьому, завтра в іншому політичному таборі, та проти яких ми не можемо в найменшій мірі виступати в характері доносчиків, що дають матеріял поліції чи прокуратурі. З правдивою сатисфакцією стверджуємо, що таке саме становище зайняла — без ніякого порозуміння з нами — й Редакція іншого українського щоденника, яка теж відкинула той рукопис.

І коли свого часу п. Каренін стояв на становищі, що все добро, яке є в Галичині, українське чи „староруське", є добром одної нації, то це був підхід громадський. Ми боремося проти його тези, що ця нація — нація „русска", поруч з якою нема другої і рівнорядної нації української, але все одно — його солідарність зі змаганнями „малоросів" та „українофілів", які бороняться перед польонізацією і польським наступом — це підхід чесний, громадський.

Таке було колись. Таке було й тоді, коли Русскій Испольнительний Комітет ставав в одну лаву з усім українством у засадничих загально-національних справах. Ба, навіть у такій тактично-політичній справі, як соймові вибори у 1922. році — „старорусини" йшли ще разом з українськими національними партіями. Бо кермувалися громадськими критеріями. Які-ж критерії обовязують сьогодні тих „старорусинів", які „інформують" п. Войцеховського?!

А чейже й супроти гр.-кат. Церкви наші „старорусини" мали у своєму політичному минулому деякі „lucida intervalla". Згадаємо на цьому місці один такий приклад із давніх, ще передвоєнних часів. Москвофіли вели тоді завзяту боротьбу проти гр.-кат. Церкви та її ерархії, подібно як тепер. (Гляди „Галичанин" ч. 7 з 11 (24) І. 1907 р.). Всеж, коли польська преса з тодішнім ендецьким „Словом Польск"-им на чолі брутально напала на Митрополита, того самого Кира Андрея, тодішні москвофільські провідники та чоловий москвофільський журналіст, старий Осип Марков, виказали настільки політичного такту й особистої чести, що помістили в „Галичанині" (ч. 46 з 28. II. (13. III.) 1907 стаття п. н. „Польска лють") ось таку заяву: „„Митрополитъ есть всегда духовнымъ главою всего галицко-русскаго народа и атаки противъ него считаетъ галицко-русскій народъ провокаціею."

Які це давні часи! Яким почуттям стиду пригадають — за нинішні часи...

*

П. ГУЛЛА ПРОСТУЄ.

Від п. А. Гулли, сеніора Ставропігійського Інституту, дістаємо спростування, що він не давав ніяких матеріялів п. Войцеховському та що його взагалі не знає. Зате признає, що п. Войцеховський покликувався на його статтю із „Землі і Волі".

(Здається, що п. Гуллі булоб важко заперечити, що інші чільні провідники москвофілів, яких імена нам зрештою відомі, безпосередньо „конферували" з п. Войцеховським.)

Декаденція західної демократії.

(Від нашого кореспондента).

Париж, 21. лютого 1938.

Яку ціль має Гітлер? Знеутралізувати Францію, так, як це він зробив з Італією, та мати вільні руки для німецької чи територіяльної чи політичної і економічної експансії в середній і східній Европі. Деякі кольонії повернуться Німеччині скорше чи пізніше. Безкровний похід вперед, ведений при байдужности західних демократій. Совіто-французький пакт це тепер головний атут німецького канцлера. Він використовує його та каже, що він боронить Европу і світ перед большевизмом. Німецька рука присутня від берегів Португалії аж до Китаю і вона не дозволить, щоб в якійнебудь частині світу повстала якась нова філія СССР.

Ми досі у своїх кореспонденціях не писали від себе ні одного коментаря до ситуації, в якій опинилась Франція з своїм совітським пактом, лише переказували провідну лінію всіх часописних статтей сьогоднішньої паризької преси.

Франція могла мати в цю хвилину обличчя найбільш лицарської нації супроти переможеного у великій війні німецького противника. Вона мала нагоду дати добровільно Німеччині все те, що взяв без її дозволу Гітлер чи його попередник, та за що Франція не виповіла німям війни. Воєнне відшкодування, якого Німеччина не заплатила та якого Франція домагалася, — могло залишитись у світовій опінії, як спомин елеґантного жесту Франції — дарунком переможця-вірителя переможеному довжникові. Віддача сарської области без плебісциту, відклик заборони загальної військової бранки у Німеччині чи заборони укріплювати Надренію — всі ці три велитенські внутрішні і закордонні успіхи Гітлера могли бути моральними успіхами переможця, Франції, але стали її політичними реальними невдачами.

Закордонна політика Франції від хвилини підпису версайського договору мала вигляд скупаря, який негодує і нарікає на довжника, але і не хоче і не має змоги домагатися, щоби він рішуче виконав своє зобовязання. Нині є наприклад уже всім відомий приказ Гітлера у хвилині вмаршу німецьких військ до Надренії: німецька армія мала відступити, якщо з лінії Мажінота вийшов би назустріч перший французький вояк...

*

Димісія Ідена і прихід льорда Галіфакса до Форін Офіс не викликали, очевидна річ, захоплення у Парижі.

Ідена вважали у Франції найбільшим прихильником англо-французького „сердечного порозуміння". З льордом Галіфаксом справа буде трудніша.

Він намагатиметься перевести угоду між чотирма велико-державами — завести мир покищо за всяку ціну на Заході. Принцип „збірної забезпеки", ломаний у практиці, мабуть помер у Льондоні і в теорії.

Зрештою Велика Британія переживає трагічну спадщину по покійному Макдональді, що її морально і матеріяльно розброїв. Сотні мільярдів на зброєння кидає тепер Велика Британія, щоб наздігнати озброєних приятелів і противників. Велика Британія потребує часу. Англійські кораблі вільно торпедувати на Середземному Морі, англійського вояка вільно зневажити на Далекому Сході, — після кожного такого акту звичайних перепросин досить і все покищо йде в забуття.

Якщо безсторонньо приглядатися рішучим крокам тотальних держав і цій якійсь політичній анемії демократичних держав, то без сумніву диктатори записують у своєму білянсі щораз нові додатні позиції.

Питання тільки, до якого ступня і часу йтиме ця декаденція демократій. Очі цілого світу звернені тепер на льондонську кризу та на нову англійську закордонну політику.

Ю. Студницький.

ЗА ОКЕАНОМ.

БОРОТЬБА ЗА ЦЕРКВУ.

Після дванацятьлітнього процесу українці-католики у Вунсакет, Ровд Айленд, виграли церкву, яку збудували в 1924-ому році коштом 70.000 долярів. За цю церкву йшла ще від 1926. року боротьба між греко-католиками та незалежними. Тоді греко-католики програли у двох інстанціях і справу залишили, бо не мали надії її виграти. Незалежні всюди говорили, що „католицизам у Вунсакет вже закопаний".

В 1932-ому році прийшов до Вунсакет новий український греко-католицький священник о. Василь Трембa. Тоді греко-католики відновили справу. Спробували насамперед відобрати цвинтар, що лежить в сусіднього стейті, Массечусетс. Але програли і цим разом у двох інстанціях. Три роки пізніше відновили знову процес, який тягнувся від 2-го квітня до 13-го

червня 1936. р. Незалежні платили по 100 долярів денно своєму адвокатові (процес відбувався три або чотири дні на тиждень, разом 32 дні), а греко-католики мали зі своїми адвокатами умову на 250 долярів за цілу справу. Зізнання свідків заняли 1400 сторін друку. Греко-католики знову програли. Але під впливом пароха зробили відклик до найвищого суду у Провіденс. Дня 24-го січня ц. р. найвищий суд усіми голосами рішив, що церква з цілим майном має перейти в руки греко-католиків. Це вже остаточне вирішення справи. Незалежні витратили на кошти цього програного процесу 14 000 долярів.

У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ ВИТАЛИ НОВОГО КАНЦЛЕРА О. ТАРНАВСЬКОГО.

Заходом комітету парохіян відбулась у неділю 23-го січня ц. р. вечором у парохіяльній салі у Філядельфії вечеря у честь нового канцлера і пароха Філядельфії о. Филимона Тарнавського. У вечері взяло участь коло 150 громадян і громадянок.

О. канцлера, що приїхав з родиною, привитали у дверях члени комітету та провели шпаліром Січовиків в одностроях на почесне місце за головним столом. Низку привитальних промов почав д-р Льонгин Цегельський. Один з чергових промовців п. Височанський, підкреслив патріотизм родини Тарнавських, з яких один був вождом Української Галицької Армії, а два сини о. канцлера відзначеними старшинами цієї армії.

На всі промови відповів о. канцлер Тарнавський короткою та щиро-сердечною промовою.

УКРАЇНКА ПЕРШОЮ ВИБОРНОЮ УРЯДНИЧКОЮ НА ФИЛИПИНАХ.

Американські часописи подали фотографію пані Віктор Варгас, яка є першою американкою, що на Филипинських островах добула становище виборного уряду. А саме її вибрали радним міста Сан Хозе, у провінції Міндоро.

Пані Варгас — це молода українка з Бріджтону. Її дівоче імя Ольга Прощишин. Вона вийшла заміж за еспанця і виїхала з ним на Филипини.

МАРІЯ СОКІЛ СПІВАЛА ДЛЯ ДІТЕЙ СИРОТИНЦЯ.

Наші артисти Марія Сокіл і Антін Рудницький відвідали Сиротинець СС. Василіянок у Філядельфії і заявили, що уладять безплатний концерт для дітей сиротинця. Цей концерт відбувся 24-го січня. Були на ньому всі сестри та сироти, хлопці та дівчата. Пані Сокіл відспівала цілу низку народніх пісень і кілька дитячих піосеньок при акомпаніменті А. Рудницького. Молоденька публика була захоплена співом і після концерту під акомпаніямент Матери Зичовії відспівала многоліття нашим артистам.

ПОВІДОМЛЕННЯ! Висилаємо колекцію прібок **ВЕСНЯНИХ НОВИН в шовках, вовнах** на плащі, сукні, костюми і ін. **НА МУЖЕЦЬКІ УБРАННЯ** з найліпших бельських фірм і ориг. англійські **по цінах дуже приступних.** (Просимо докладно подати запотребування.

ЛЬВІВ Готель Европейський 1—3

ДІМ МОДИ Ант. к Увера юніор

УПР здержується від участи в голосуванні над буджетом.

Заява голови У. П.-Р. посла Василя Мудрого в справі голосування над цілістю буджету в дні 23. лютого ц. р.

Високий Соймe! В імені Української Парляментарної Репрезентації маю за шану зложити отсю заяву:

З цієї трибуни декларували ми кількакратно наше позитивне відношення до держави та її оборонности. Ці наші заяви підтримуємо в цілій основі і надалі.

Одначе вже минулого року, голосуючи за буджетом у цілости, були ми змушені підчеркнути в окремій заяві наше **негативне становище до політики ресорту хліборобства і земельних реформ.**

Стверджуємо, що і в минулому році політика цього міністерства у відношенні до життєвих потреб українського народу не тільки не поправилась, але навпаки, погіршилася. Зокрема це міністерство переводить і надалі систематичну кольонізацію на території, що її замешкує українське населення, побільшуючи ще її засяг, а орґани, що виконують земельну реформу, виключають українське населення від набування землі при парцеляції, при чому від кандидатів на набувців української народности вимагають зміни народности і релігії.

Політика **міністерства віроісповідань та освіти** за останні три роки у відношенні до потреб українського народу не зазнала ніякої поправи, ані у ділянці вселюдного шкільництва, ані середнього й фахового, ані високого. Українських дітей позбавляють надалі можливости вчитись у матірній мові, число шкіл з українською мовою навчання підпадає редукції з року на рік, а спроби, підняті українським громадянством з метою направи цього стану при помочі законного плебісциту, шкільна адміністрація знівечила.

Знов-же політика **міністерства справедливости** змагає до того, щоб зі судівництва й нотаріяту усунути українців. У ділянці судівництва, в якій зберігання права є найбільш суттєвою вимогою, не респектують мовного закону, а в останньому часі дійшло там до того, що громадяни української народности позбавляють права складати судову присягу у матірній мові. Внесений тим самим міністерством проект зміни права про устрій адвокатури замкне українській молоді доступ до цього досі свобідного фаху.

Не маючи довіря до політики згаданих вище ресортів, не можемо голосувати за їх буджетом.

А що регулямін сойму виключає окреме голосування над буджетами поодиноких ресортів і ми з цієї причини не маємо можливости виявити наше негативне відношення до згаданих ресортів відповідним парляментарним актом, тому **здержуємось від участи в голосуванні над цілістю буджету.**

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1.

Зі сойму.

МІНІСТР КВЯТКОВСЬКИЙ КАЖЕ, ЩО БУДЕ КРАЩЕ...

В середу сойм радив над буджетом міністерства скарбу. Референував пос. Голинський.

Між іншими промовцями, що забирали слово в дискусії, жидівський посол Мінцберґ у гострій промові ствердив, що в буджеті ані одного ресорту не знайшов він позиції, які свідчили би про те, що жидівське громадянство це повноправна частина загалу людности польської держави. Зате доходові позиції буджету доказують, що жидівська людність у великій мірі бере участь у придбанні державі матеріальних засобів. Тому він ставить вимогу, щоб

ЕВГЕН ГЕЛЬТАЙ.

Жінка, що хотіла вмерти.

У часах моєї молодости, коли я мав мало досвіду, мені трапилася цікава пригода.

Я сидів за вечерою, коли до мене нахилилася молода, гарна, жива жінка, з якою я познайомився кілька хвилин раніше, і спитала мене без ніякої передмови:

— Скажіть, будь ласка, чи ви могли б вмерти для мене?

Вона спитала безбарвним, байдужим тоном. Зовсім так, начеб питала, який завтра день. При цьому вона глянула на мене сірими очима, якби хотіла вичитати в моїх очах відповідь. Коли я хотів відповісти банально „так", як наказує чемність у таких випадках, вона випередила мене: „Ні, не говоріть ще... Я не висловилася виразно... Чи ви згодились би вмерти разом зі мною?"

Тепер вона спохмурніла. Я був зовсім збентежений. Я відчув, що тут іде про якусь поважну справу і що її не можна поладнати чемною фразою. Та що робити, коли я люблю оце нуждення життя і зовсім не маю охоти вмирати з якоюсь чужою особою! Не міг-же я сказати їй цього... тільки те, що це буде для мене найбільша насолода вмерти з нею. Інакше я виглядав би смішно. Отже у спокійному, обдуманому тоні, якби тут ішло про якусь товариську послугу я заявив їй, що вона може розпоряджати моєю особою в кожній хвилині.

Молода дама відітхнула глибоко і глянула на мене із вдячністю:

— Я знала відразу, що ви мене не розчаруєте. Де ви мешкаєте?

Я подав їй свою адресу.

— Завтра в 4-ій пополудні прийду до вас і скажу вам решту.

Від тої хвилини ввесь вечір не промовила ні слова. Зараз після вечері вона щезла зі своїм чоловіком, вищим офіцером. Я почав хвилюватись.

— Чи ви можете мені сказати, хто ця дама... моя сусідка? — спитав я господиню дому.

— Я відограла тут ролю ворожки. Вона цікавиться вами...

— Але хто вона?

Господиня сказала мені її прізвище:

— Її чоловік — майор... він кохає її і вона його.

— Чи вони мають діти?

— Ні.

— Чи ця дама не є нервова або химерна?

— Ні трохи. Вона дуже розумна жінка... цікавиться мистецтвом, має завсіди гумор...

— Не знеохочена життям?

— Ні, трохи... вона повна життя... Чи ви зовсім не помітили цього?

— Щиро кажучи, вона робить на мене враження веселої, хоч дуже стримана і не проявляє своєї вдачі. Зараз по вечері вона щезла.

— Я гадаю, що ви ще зустрінетеся з нею.

„Завтра по обіді"— я подумав собі вишком.

Тепер уся справа стала для мене ще більше таємнича. Коли я вертався тихої літньої ночі додому, я думав тужливо про завтрішній день. Я не знав, що маю зробити. Я відчував відповідальність за свої слова і водночас я розумів, що зробив дурницю. Решту ночі я провів на писанні листів до різних приятелів.

Вранці я дивився на всю історію трохи з веселого боку. Я був глибоко переконаний, що дама не прийде, а коли прийде, то в останній хвилині таки роздумається щодо самогубного наміру. Коло 4-ої години я відчув неспокій. Коли-ж нараз задзвонив дзвінок, я ввесь затремтів. Щоб мати свободу, я вислав свого льокая з листом на другий кінець міста зазначуючи, що він може не квапитися.

Я відчинив двері. Вийшла дама. Вона мала на собі темний серпанок, якби тут ішло про романтичну зустріч. Вона тримала в руках два листи і кинула їх на стіл поруч моїх. Після цього зняла капелюх та рукавички і сіла на фотель.

Ми довго мовчали. Нарешті вона почала:

— Сподіваюся, що ви не жалієте своєї вчорашньої постанови?

— Ні трохи.

— А чи вам не видалось дивним моє бажання...

— Певно, що воно небуденне, але гадаю, що ви його розясните...

— Що я можу розясновати? Я не кохаю свого чоловіка і життя не приманює мене. Я хочу вмерти. А я не маю сміливости зустріти смерть сама. Потребую до цього приятеля, який мене розуміє.

— Це справді дуже приємно, що ви зробили таку честь мені...

— Ви жартуєте, правда? Маєте право до цього... бо ми ледви себе знаємо. Я зовсім свідома величини своєї жертви і не хочу нічого задурно...

Вона присунулася ближче до мене. Я здивувався.

— Я належу до вас — заявила вона таким тоном, як пишемо в купецьких листах: „Готовий до ваших послуг".

—Ні, пані — я відповів гордо. (Я був молодий без досвіду). — Коли я вважався на щось

жиди мали в польській державі рівні права з іншими громадянами, бо досі вони тієї рівноправности не мають.

Декларацію в тому самому напрямі зложив і пос. Зомерштайн, який заявив, що жидівські посли не будуть голосувати за скарбовим законом.

Від УПР склав заяву **пос. Василь Мудрий.** Друкуємо її в цілости на іншому місці.

Під кінець дискусії забрав слово віцепрем'єр і міністр скарбу Квятковський. На його думку 1937-ий рік записався поважними актівами в господарстві Польщі, а по устійненні зовнішніх та внутрішніх умовин можна висловити погляд, що 1938-ий рік буде кращий та під господарським оглядом корисніший. Міністр заповів, що реалізація плянових інвестицій та публичних робіт під фінансовим оглядом запевнена, а вже в березні почнуться публичні роботи при допомозі Фонду Праці.

Після того сойм приняв буджет та скарбовий закон у другому читанні.

Доля палестинських арабів.

Союз арабських жінок для оборони прав Палестини вислав два протести до високого комісаря; тепер він приготовляє меморіял до всіх мусульманських організацій, в якому описує теперішню недолю палестинських арабів.

Від минулої осени англійці **"решетували** і зревідували понад 150.000 арабів, з них 7.000 **затримали у вязниці довше як місяць, 17 осіб померло у вязниці та згинуло на шибениці. Карні експедиції знищили понад 100 домів. Чимало піль стоїть облогом,** бо їхні власники увязнені або англійці забрали їм худобу та мертвий інвентар на покриття контрибуції.

—o—

В обороні Церкви та її Голови.

„НІЯКІ СИЛИ НІ ПЕРЕСЛІДУВАННЯ НАС НЕ ЗЛОМЛЯТЬ."

Напасть пос. Войцеховського в соймі викликала сильну реакцію також між українським громадянством стрілиського деканату. На свято Стрітення Господнього о. дек. Ст. Ковалів відправив у церкві у Стрілиських Нових торжественну Службу Божу в наміренні українського народу і Митрополита та виголосив відповідну проповідь. Співав хор під управою Т. Гориня. Церква була освітлена немов на Великдень і виповнена вщерть українськими громадянством. Богослуження закінчено многоліттієм Митрополитові і молитвою „Боже Великий, Єдиний".

По Службі Божій відбулися сходини в чит. „Просвіти", на яких громадянство рішуче запротестувало проти напасти пос. Войцеховського. Присутні заявили, що нема такої сили, яка могла би вирвати любов і пошану українського громадянства до Особи нашого Архипастиря. Кожна акція ворожих чинників проти Патріярха нашої гр.-кат. Церкви найде належний відпір цілого українського народу.

Крім того духовенство стрілиського деканату, зібране на своєму спеціяльному соборчику дня 18. ц. м. у Стрілиських Нових, гостро осудило виступ пос. Войцеховського й одноцушно заявило, що ніякі сили ні переслідування не відлучать українського духовенства й українського народу від гр.-кат. Церкви і Найдорожчого Архипастиря Кир Андрея. В обороні Його Найдостойнішої Особи стоятиме усе українське громадянство непохитно.

„В КОЖНІЙ ХВИЛИНІ СТАНЕМО ДО ОБОРОНИ."

Українське громадянство Ярічева Нового на окремих сходинах дня 13. ц. м. запротестувало проти виступу пос. Войцеховського, висловило пошану Митрополитові Шептицькому і заявило, що кожної хвилини стане в обороні гр.-кат. Церкви та її Найдостойнішого Князя.

ЗА ПРАДІДНУ ВІРУ Й ОБРЯД.

Українське громадянство м. Бориславa глибоко обурене виступом пос. Войцеховського, протестує якнайрішучіше проти такого нападу на гр.-кат. Церкву, нашого Найдорожчого Архипастиря та на все українське духовенство. Одночасно висловлює свою глибоку пошану, синівську любов і відданість Голові гр.-кат. Церкви та заявляє, що кожної хвилини стане в обороні прав нашої прадідної віри та обряду. Цю заяву підписали представники всіх українських організацій та установ м. Бориславa.

„МИ ГОТОВІ ДО ВСІХ ЖЕРТВ."

Духовенство теребовельського деканату, зібране на деканальній конференції дня 22. лютого ц. р., з обуренням пятнує нечуваний виступ польського посла в соймі і некультурну поведінку та напасть шовіністичних польських кругів на Найдорожчого Архиєрея Кир Андрея і нашу Церкву. Зібране духовенство заявляє свою глибоку пошану і синівську відданість Митрополитові Кир Андрееві і готове піднятися всяких жертв під проводом Патріярха нашої Церкви для добра українського народу.

ПРОТИ ЗАЗІХАНЬ НА СТАН ПОСІДАННЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ.

Громадяни села Унева, перемишлянського повіту, на нараді 15-го лютого ц. р., ухвалили протест проти напасти на нашу Церкву й Особу Митрополита, заяву довіря Владиці та признання нашому духовенству за його працю й оборону прав нашої Церкви та народу. Зібрані звертаються з проханням до нашого духовенства, щоб воно і далі протиставилося всяким ворожим зазіханням на стан посідання українського народу.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 33. Пятниця, 24 (12) лютого 1888.

У СПРАВІ ПАТРІЯРХАТУ У ЛЬВОВІ.

„Діло" наводить на передовому місці статтю „Вінер Альгем. Цайтунг" п. н. „Мадярські русини", в якій львівський дописувач того часопису пише про те, що появилася вістка, начебто папа Лев XIII з власного почину запитався конгрегацію „де пропаганда фіде" про її думку про те, чи не добре булоб піддати грекo-кат. епископів у Мадярщині під юрисдикцію львівського українського митрополита, що мав би в такому разі титул і рангу патріярха.

„В тутешніх руських колах — наводить „Діло" дослівно слова дописувача „В. А. Цайтунг" — приняли цю вістку холодно (? — Ред.) й коментують її усякo. Очевидно була би це величезна зміна у поглядах Курії і мала би значіння важного кроку в реалізації запорученої уніятській церкві автами унії і патріяршими булями автономії, — але тут беруть на увагу те, що подібні сентиментальні пориви від часу відомого вислову Венедикта XIV „O mei cari Ruteni, per voi ego Orientem convertendum spero!" дуже часто повторялися, але виконання прихильних намірів деяких пап завжди перебили Єзуїти та „непримирені" в колегії кардиналів і всі автономні змагання зараз у перших порах придушував імперативний виступ Курії".

„НЕОБХІДНИЙ КОНСУМЦІЙНИЙ ПРОДУКТ".

На засіданні комісії для податку від горілки у віденському парляменті, „пос. Рутовський зазначив насамперед, що закон від оковити є зі всіх, які колинебудь в державній раді предкладали, найважніший, а для Галичини спеціяльно має дуже великий інтерес. Новий проект збільшує вдесятеро теперішній податок, а Галичина заплатить 15, а як продукція не буде обмежена, 18 мілїонів. Горілка є в Галичині необхідним консумційним продуктом, а консумція виносить щонайменше 6 літрів на одного чоловіка".

ТРИ ЄПАРХІЇ ПЕРЕД 50-ТИ РОКАМИ.

У новинці: „Згідно з шематизмовими обчисленнями львівська архиєпархія нараховує 921.592 душ, станиславівська єпархія 768.930 душ, перемиська 977.124 душ, разом 2.667.736 душ грекo-кат. обряду.

Польські націоналісти про українську справу.

ЩЕ ОДИН ДИСКУСІЙНИЙ ВІДЧИТ У ВАРШАВІ.

Варшава, 22. лютого 1938.

Черговий сутопольський дискусійний вечір на українські теми, зорганізований недавно відомою націоналістичною групою **„Ютро Праци"** у Варшаві відбився в тутешніх політично-пресових колах широким розголосом, хоча мав чисто внутрішній характер.

Ініціятива того відчиту вийшла — як можна догадатися — від референта української політики в „Ютрі Праци" ред. **В. Ігнатовича**, що — як ми вже подавали — вплинув на діяметральну зміну становища групи послів Мадейського і Будзинського в українських справах, увівши туди відому ідеольогію прометеїзму на місце недавнього україножерного шовінізму.

Відчит відбувся у великій салі Ресурси Обивательської при численній участи представників польського політично-парляментарного і пресового світу. Запрошений прелегент ред. Бончковський виголосив довший реферат про українську справу, оперуючи добре відомими українцям політичними перспективами й аргументами.

Цікава була теж потім ожиавлена **дискусія** і то з огляду на особи промовців, як і на зміст їхніх промов. Відкрив дискусію **посол Мадейський** промовою, в якій виявив поважне знання і зацікавлення українськими справами. **Ред. Ігнатович** виступив з довшою промовою, в якій вимагав від польського модерного націоналізму **поважного трактування української проблеми.** Промовець підкреслив, що польсько-українські відносини можуть позитивно розвязати лише два чинники: **державна адміністрація і свідомі кола справи поляки, як пасуючий і рішаючий елемент.** Проект промовця створити диспозиційний центр, отже щось у ролі окремого міністеріяльного підсекретаріяту українських справ, зустрівся з критикою чергових дискутантів. Здивував усіх спокійний тон промови ред. „Фалянги" **Васютинського,** що підкреслюючи потребу боротьби з німцями, лагідно поставився до української справи, виказавши значну еволюцію думок. **Пос. Будзинський, інж. Реклевський,** (запроектували будову памятника Кисілеві й Острожському), адв. **Орлянський** і **п. Маньковський** порушували ріжні фрагменти обговорюваної теми.

Після того відчиту відбулася — знаємо це з поважних джерел — редакційна конференція співробітників і політичних видавців „Ютра Праци", щоб скласти і проголосити **політичну декларацію групи в українській справі.** Декларація появиться на днях в офіціозі групи.

Подаючи до відома українського читача ці інформації, не можемо не заакцентувати факту, що впадає в очі: правдиві польські патріоти самі корегують свої помилки на українському відтинку. Не можемо теж не зауважити, що редактор українських справ „Ютра Праци", що це недавно ентузіязмувався — за обома панами М. С-ами з „Газети Польської" — відомими деклараціями львівського Секретаріяту Порозуміваючого — стратив, як видно, довіря до тої акції „патріотичних" львовян. А коли ще сьогодні кличе до українців: „Більше світла, приспішіть еволюцію свого світогляду, менше „йорданських" квестій! („Ю. П." з 20 ц. м.), то порадимо йому, щоб оклик цей спрямував до своїх співгромадян, бо там ще дуже багато світла в українській справі потребують люди типу пос. Войцеховського й інших „спасителів батьківщини".

КТВ.

—o—

то роблю це без задніх думок. Я обіцяв вам і дотримаю слова.

Дама засміялася іронічно:

— Слова дотримати мусите... бо якби і не дотримали, то мій чоловік вас забє. Я написала до нього лист із заявою, що вмру нині з тим, якого кохаю. Коли ви мене не вбєте то він вас уб'є.

Поправді то я не здавав собі справи з поваги становища аж до тої хвилини. Але тепер я перестав собою володіти. Я кинувся до дами, вхопивши її за руку:

— Ви кажете неправду!

Але голос її так тремтів, що я відчув її щирість. Я почав кричати:

— Чому я маю жертвувати собою і вмерти так молодо?!

Дама нараз змінилася. Вона підійшла до мене як до безборонної дитини, поклала голову на мої груди і прошепотіла

— Тому, що я тебе кохаю... Ти можеш бути щасливий, але мусиш і вмерти зі мною!

Я мимоволі поцілував її і впав на канапу. Я чекав на смерть, але вона не приходила.

За якийсь час я обізвався гнівно: „Любодій муж чомусь спізнюється..."

Дама почервоніла:

— Він взагалі не прийде.

— А ваш лист до нього! Ви-ж сказали, що написали до нього... Отже ви говорили неправду.

— Ні, я не говорила неправди. Я написала його, але...

— Але що?!

— Але я його взяла зі собою.

Перекл. **в. г.**

КУПУЙТЕ КНИЖКИ ВИДАВНИЦТВА „ДІЛО"!

Жіноча сторінка.

Кілька слів нашим артисткам.

Хоч кіно забрало величезну кількість публики театрові і маса, яка наповняє щоденно кіно, переважно не буває у театрах і театр тепер може лише розвагою для вибраних, що уміють відріжнити золото від позлітки, для нас, українців театр і далі має величезне значіння.

Театр по своїй ідеї є освітньо-виховною інституцією, що впливає на культурний рівень народу. Але не тільки освітньо-виховне значіння має театр, а ще є він і добрим засобом пропаганди, а це для нас українців має незбиякe значіння.

У відродженні ріжних народів значіння театру було величезне і це відповідно оцінили історики та провідники тих народів. Театр у відродженні нашого народу теж мав неменшу ролю. Згадаймо хочби лиш про те, що коли на Наддніпрянщині під царським гнетом завмерло всяке національне життя, то театр був може єдиним середовищем, де чути було українську мову, українську пісню, і де зберігався український побут та народній стрій.

Але ми ще не можемо говорити про вплив театру лише в минулому. Для нас театр і далі має своє значіння освітньо-виховне і як засіб підтримати любов до свого рідного, до своїх історичних постатей, і як засіб зберігати наш побут, наші звичаї та строї.

Ось тут і доводиться сказати кілька слів до наших шановних Пань Артисток.

Наші артистки мусять собі добре усвідомлювати, що їх праця в театрі трохи відмінна від праці артисток інших народів. Мусять вони памятати, що крім доброї гри та таланту вимагаємо від них ще далеко більше, а саме, щоб вони дійсно сповняли своє виховне і пропагандивне завдання. Від наших артисток вимагаємо інтелігенції, освіти та поважного підходу до своєї професії.

Коли наші театри серед невимовно тяжких умов, у вічній мандрівці з місця на місце, у холоді, часто й голоді провадять свою працю, то тут може підтримувати їх лише ідея, лише свідомість виконуваного завдання і великої місії, може облегчити нашим артистам їх тяжку працю, тяжкі умови життя вічних кочівників. Але таке почуття може давати вдоволення лише тоді, коли воно буде повне і заслужене. Лише тоді, коли наші артистки знатимуть, що вони своєю місію виповнюють дійсно так, як від них того вимагає сучасне тяжке народне життя і зможуть сказати, що працюють не лише для гіркого шматка хліба.

Хто знає, чи над цим коли задумується більшість наших артистів поважно, хто знає чи наші пані артистки усвідомлюють собі також, які вимоги ставить до них громадянство. У деяких галузях свого мистецтва вони трохи занедбуються і замість користи нераз може приносять, навіть при всій добрій волі, і деяке зло. Мова тут про наш народній стрій.

Коли наші мистці, наша преса, зокрема жіноча преса з „Новою Хатою" на першому місці, наша інтелігенція, наші економічні і культурно-освітні організації піднесли тепер гасло боротьби за чистоту народньої ноші, за відшукування стародавніх народніх строїв, за викинення з нашої народньої ноші всякої чужої „циганщини", коли бодай раз на рік зїздиться наше жіноцтво з цілого краю на покази народньої ноші, привозячи з собою нераз правдиві народні скарби, коли навіть по провінціяльних містах, і більших селах ці покази народньої ноші набирають такої популярности, ми не бачимо, на жаль, щоб цією ділянкою цікавилися наші артистки. Ані не бачимо наших артисток на тих вечорах народньої ноші, ні як глядачок, ні як учасниць, хоч у своїм мандрівнім житті вони могліб відкопати багато цікавих зразків народніх строїв, ані не бачимо, на жаль, впливу цього нашого безсумніву корисного руху на їх сценічних одягах. Можнаб сказати навпаки з великим жалем, що саме наші артистки багато шкодять у відтворенні стилевости нашого строю, у збереженню нашого побуту.

Возьмім отакий приклад. Недавно відбувався в одному з наших провінціяльних міст такий показ народньої ноші. Було багато гарних народніх строїв тої околиці, були такі, що й небагато їм до сотні літ брокувало, були й строї з околиць інших, було й кілька правдиво гарних народніх строїв таких тепер любленим „полтавських". Ці „полтавські" народні строї, хоч теж може трошки вже зманеровані, але всеж старанно дібрані, робили гарне враження. Але був і один стрій, якому розпорядчики по довгій надумі вирішили дати неокреслену назву з „Великої України". Власничка строю гаряче доказувала, що вона той стрій скомпонувала із строю якоїсь нашої артистки і що то таки „правдивий" полтавський стрій. Ніхто не мав серця сказати тій милій дівчині, що той стрій нічого спільного ані з полтавським, ані взагалі з якимсь нашим народнім строєм не має, а що вона зробила з себе правдиву папугу. Махнули рукою і стрій пустили, як великоукраїнський, бо мовляв, тут і так ніхто не знає, як той стрій в дійсности виглядає, а люди приймуть з оплесками і любовю все, що носить назву „Великої України".

А ось в одному з вікон нашої крамниці побачили ми табльо артистів одного з наших театрів, що завітав до столиці. Гарні артистки, що й казати, але чому вони вирішили прикрасити себе якимись квітяними колесами замість наших гарних вінків, чому їх народні строї взагалі більш подібні чи то до мадярських, чи то до циганських? — трудно сказати. Чи не булиб вони ще вдесятеро гарніші, якби вони вбралися у дійсно стилеві народні строї?

Але ще гірше. Хай там уже ті „полтавські" строї манерують на всі способи, бо того вимагають нібито сценічні ефекти (беремо це очевидно під увагу), хай там історичні строї не будуть надто вірні, але чому навіть тоді, коли йде пєса з галицького життя, коли ті строї наш нарід ще й сьогодні зберіг у повній чистоті, чому й тоді наші артистки додають до нього свої вигадки, навіть і тоді, коли вони настільки ефектовні, що додавати вже до них нічого не треба. Чому гарні гуцульські ходачки заміновати черевиками на височенних французьких закаблуках? Чому хустку не завязати так майстерно і гарно як то гуцулки роблять, а витворювати з неї якісь дивовижі? Якою тут вже потребою можна себе оправдувати?

Дорогі наші сестри артистки! Цінимо, високо цінимо Вашу працю. Признаємо, що вона йде в далеко тяжчих умовах, як на чужині. Знаємо, що треба нераз правдивого героїзму, щоб витримати всі невзгоди життя українського артиста, для якого, на жаль, наше громадянство ще й у столиці нашій не спромоглось вибудувати відповідного театру. Покладаємо великі надії на Вашу працю по наших глухих закутках. Віримо, що вислід Вашої праці дадуть добрі овочі, але таки просимо Вас за одно: ставтесь з більшою увагою до своєї виховної і культурної праці, памятайте, що пропаганда є теж одним із Ваших завдань, але пропаганда дбайлива. Не калічте нашого побуту, не приносіть у жертву дешевому ефектові краси нашого народнього мистецтва, не засмічуйте нашого народнього мистецтва якимись власними, чи ще гірше, чужими додатками. Дбайте трохи про стиль і душу нашого народу, що вилилась у наших прегарних народніх строях і виробах, а також дбайте трошки і про чистоту нашої мови, про що теж можнаб дечого сказати. Тільки тоді, коли Ви будете свідомі своєї важної ролі не на сцені, а в житті нашого народу, тільки тоді Ви зможете у майбутньому претендувати на почесне звання пробудниць національної свідомости і жрекинь рідної культури.

Х. К.

Практичні поради.

Щоб добре вичистити і змягчити ваше волосся, збийте на піну кілька б'ялків і тим масажуйте волосся при самому корені. Хай добре висохне а потім змийте теплою водою, а ще ліпше такою мішаниною: 150 грамів рому, 150 грамів рожевої води. Волосся буде як шовкове і матиме приємний запах.

Щоб ваші руки були ніжні і білі зробіть собі на ніч так: авар'ть свіжої білої бараболі в „мундурках". Варені оберіть і зробіть гладеньке піре додаючи досить молока. Цим досить рідкавим тістом намастіть перед сном добре руки і спіть в довгавих ґумових (каучукових чи шовкових)

Балачки про моду.

СУКНЯ, ЯКОЇ НАМ НЕ СМІЄ БРАКУВАТИ.

„Маю білєти до театру" — радісно сповіщає Вам дбайливий чоловік. Або: „Нас запросили панство Х. на вечерю" — скаже він Вам і додасть, що запрошені тільки Ви з чоловіком — отже все буде якнайскромніше. Або ще коли Ви наша, а вместе там якогось „хлопчиська" і він прийде з якоюсь подібною пропозицією: „Ходім сьогодні до кавярні, бо вже в театрі були, в кіні нема нічого цікавого, а в кавярні можна посидіти, поговорити собі, а може й знайомі зустрінуться"...

Легко тим „панам" приходити з такою пропозицією, та ще й висловленою радісним голосом, бо сподіваються, що Вам приємність роблять, але Вас нераз при тому холодний піт обілле, а в голові витанцьовує коломийки: „А в чім-же я маю йти? А що на себе?" В театрі звичайна буденна вистава пєси, що вже кілька тижнів йде, отже вечерова суконка, а навіть Ваша пополудньова ота парадна не буде підходити, тимбільше, коли на дорогі місця не вибираєтесь. Йти до панства Х. на простеньку вечерю в парадній суконці теж не можете, а Ваша щоденна суконка могласб бути для господаря доказом неуваги до їх запрошення. Йти до кавярні в звичайній буденній суконці теж не личить, а зрештою хочете може на „когось" трохи святочніше враження зробити. І Ваш „пан" може у Ваших очах помітити переляк зі зробленої пропозиції, який він ріжно може собі вияснити, а в кожному разі може він відбитись і на його доброму настрою, а цього Ви напевно не хочете.

Щож робити? Мати суконки на ріжні випадки Вам засоби не дозволяють, а зрікатись приємного товариського життя Ви не маєте ані причини, ані охоти.

Рада проста: зробити собі одну якусь таку суконку, що вона Вам послужить у ріжних випадках Вашого життя, а потім і на буденну її доносите. Для такої суконки одна й найважніша засада — це добрий матеріял. Друга вимога добрий крій, третя відповідний фасон, що надається на всі випадки. Ця суконка, хоч і буде може коштувати пару золотих більше, але виправдає витрати стократно.

Модна референтка одного з французьких журналів пропонує на таку суконку „на всі випадки" крій комплету, т. зв. спідничка з жакетиком. За останніми вимогами моди ці жакетики досить короткі, а тому, що вони „французького", а не строго „англійського" крою, то їх дуже легко уріжноманітнювати. Можуть вони бути і з тяжчого шовку і з лекшої вовни. Колір звичайно нейтральний, такий, щоб не набрид скоро і щоб до нього відповідала більша кількість ріжних кольорів, коли ми таку сукню схочемо уріжноманітнити якимись комірцями, пасками чи іншими додатками. Блюзки під такий комплет не вбираємо, а лише ріжні передки на ріжний спосіб і з ріжного матеріялу зроблений. Спідничка такого комплету не строго рівного крою, а трошки поширена чи прибрана якимись закладками, збиранням, драпуванням тощо.

Інша модна референтка пропонує знову цілком гладку а вузьким рукавом суконку з тяжчого шовку, а до неї ріжні приставні від ліктя манжети ширші і вужчі, камізольки та комірці з того самого, або контрастового матеріялу, або навіть і цілі прищіпні боки чи передки до спідниччки.

Одначе у обох згаданих референток одне спільне. Описані ними моделі кольорові, а не чорні, бо на їх думку сам чорний кольор надає суконці надто офіційного тону, який не завсіди в таких випадках, як ось тут на початку згадано, доцільний. За кольори „невтральні" вважають вони сірий у найріжнороднішіших відтінях (до речі він взагалі потроху приходить по довшім часі до моди), найбільше сіро-синій, так би мовити „голубиний", бронзовий у трохи неозначено табачковім відтіні, а нає особливо темний „беж" та ріжні тканини, що лучать в собі кілька відтінів, що теж (коли вірити французьким референткам) прийде з весною до великої моди.

Та більше від тих порад ріжних референток поможе ще Вам Ваша власна фантазія, але над ідеєю такої суконі „на всі випадки" варто застановитись, бо поможе вона Вам у неодному клопоті, а пропозиція куднісь піти буде для Вас приємністю, а не причиною непотрібного збентеження, яке прерізно може розуміти той, хто Вам таку пропозицію зробить.

Рита

Сторінка без політики.

Чоловік, що малював портрети духів.

Ірляндський маляр Франк Лі придбав собі немалу славу своїми портретами духів, що їх він рисує у присутності свояків покійного, на підставі привидів у темній кімнаті. Закордонні часописи містять розмови своїх співробітників з дивним маляром, який оповів їм свою повне пригод життя, та про свої зв'язки із засвітами.

У скромно уладженій кімнаті стоїть сталюга з крейдковим рисунком дівочої голівки. У кімнаті панує пронизливий холод. Газова кухонка дає лиш дуже мало тепла, але Франк Лі, який там мешкає, зовсім тим не турбується. Віддавна ходить він на проходи без плаща і зовсім не вражливий ні на спеку ні на холод. Частину свого життя перевів він в Індіях, де працював як рисівник в індійському часописі, частину життя перебув в Ірляндії, як журналіст, відтак був у Канаді, вкінці опинився в Англії. Від довшого часу примістився він у Льондоні й почувається там дуже добре.

Зв'язки із засвітами.

Франк Лі — це сороклітній мужчина з буйним шпакуватим волоссям, з викривленим у боксерській зустрічі носом (він був замолоду боксером) і зі синіми привітними очима, прикритими сильними цклами окулярів. Його голос милозвучний. Франк Лі оповідає, що він уже малим хлопцем виявляв окультистичні здібности і як учень мав нераз у ліжку, заки ще заснув, ріжні привиди, одначе він не відважився зі своїми родичами про всі ті явища говорити. Він учився малярства і той талант нашкіцувати кількома рисами добрий портрет, станув йому відтак у пригоді, коли він на підставі своїх привидів рисував портрети духів, що вирінали перед ним із темноти.

Спершу Лі був портретистом і карикатуристом, щойно пізніше перекинувся він на маляря духів. Він може з кожним духом навязати контакт, якщо підчас сеансу є якась людина, що стояла з небіжчиком у близьких звязках.

Напр. одного дня прийшов до Франка Лі якийсь молодий чоловік, який хотів його мабуть виставити на пробу. Молодий чоловік просив намалювати йому портрет небіжчика батька. Лі притемнив кімнату, велів своєму гостеві описати постать батька і в темноті нарисував портрет. Молодий чоловік не міг просто з дива вийти. Кілька годин пізніше прибіг він знову і приніс світлину свого покійного батька.

Портрет був просто до подробиць схожий із світлиною.

Особливі привиди.

Лі оповів ще, що його дивні окультистичні здібности дають йому іноді змогу зазначити на портреті небіжчика такі хиби, чи знаки, про які самі свояки не памятають. Напр. одного разу нарисував він портрет матері якоїсь жінки. Небіжку нарисував він сліпу на ліве око, безпосередньо після того, як він дістав замовлення. Жінка, що замовила портрет заявила, що небіжка мала праве око сліпе. Чергового дня прийшла вона знову з телеграмою своєї сестри, яка апробувала портрет Франка Лі. Небіжка була справді сліпа на ліве, не на праве око.

— Бачу перед собою лице небіжчика — заявив Франк Лі, описуючи техніку рисунку у темноті — іноді дуже бліде й невиразне, іноді дуже гостре, у ріжних стадіях життя. Часом бачу лиш світлину, що мені її подає рука духа. На підставі такої світлини рисую я портрет. В одному випадку нарисував я 11 ріжних портретів одного чоловіка в 11 ріжних періодах його часу.

— Недавно прийшла до мене жінка, яка хотіла мати портрет свого приятеля, який перед кількома роками помер. Я пригасив світло і небавом після того перед нашими очима розіграласи трагедія того чоловіка. Він приложив револьвер до свого чола і Лі та його клієнтка запримітили блиск револьверового вистрілу.

Рятунок перед смертю.

Надприродні зяви, що їх Франк Лі як маляр так швидко рисує, вирятували вже йому нераз життя. Коли він мандрував ще індійськими джунглями, запримітив він одного дня, так сказатиб у душі, перед собою тигра, який кинувся на нього. Маляр завернув коня на інший шлях і коли вечором вертався, довідався, що саме в тому місці, де він мав привид, тигр напав на туземця і роздер його.

— Мої надприродні сили, чи пак здібности — заявив Франк Лі журналістам — віддав я на послуги людству і хочу, по змозі своїх сил, людям помагати. Така мета мого життя і я справді радуюся, що можу багато добра людям зробити.

Франк Лі їздив уже по всіх усюдах і виголошував реферати про свої дивні сеанси та портрети духів. Справді Франк Лі є феноменом наших часів і багато вчених не може собі ніяким чудом пояснити тих дивних явищ

—o—

Несамовиті доми.

В Англії є чимало таких домів і навіть вулиць, в яких щось „страшить". Англійці привикли так до ріжних духів та зяв, як до бефштику, чи „віскі енд сода" і зовсім не переймаються тими дивними неприродними явищами.

БІЛА ПАНІ З БРАЙТОНУ.

Одним із таких найславніших будинків вважають „дім духів" у славнім англійськім живці Брайтоні. Ріжні люди оповідають що бачили якусь зяву гарної молодої жінки, або малого хлопця. „Дім духів" замешкувала у 18 ст. любовниця котрогось англійського короля. Кажуть, що її малого сина схопили, самуж любовницю отруїли. Її трупа замурували відтак у підземеллях того будинку.

Приблизно перед 50. роками старий будинок замінили в гостинницю. Від тієї пори дуже часто трапляється таке, що готелеві прислужники прибігають бліді й перестрашені до директора гостинниці й оповідають, що вони бачили „білу паню" або її синка. Зява переходить повільним кроком через кімнату і раптом розпливається в повітрі. Також і гості бачили в ріжних порах примари „білої пані" і її синка.

ПРОКЛЯТА ВУЛИЦЯ В ЛЬОНДОНІ.

У 1900. р. викинули з чиншового дому на скандальській ділянці Льондону якусь стару циганку за те, що вона не платила від кількох місяців чиншу. Стару циганку вважали чарівницею і ворожкою. Коли двох поліцистів викинуло її силою з мешкання, попала вона в скажену лють і почала так голосно викрикувати, що її чули на цілій вулиці:

„Всі мешканці цього дому небавом помруть. Ті, що сьогодні є ще немовлятами, ніколи не будуть зрілими людьми, бо одної темної ночі зійде з неба смерть і заглада. Ціла вулиця стане одною руїною і ніхто не схоче тут мешкати!"

Прокляття старої циганки сповнився серед дивних обставин. У 1903. р. вибухла в багатьох будинках згаданої вулиці пошесть бігунки, яка потягнула за собою багато людських жертв. Одної темної ночі в 1917. р. відбувся летунський наступ цепелінів на Льондон. Багато бомб упало на „прокляту" вулицю і вони перевернули цілий ряд домів у руїну. Мешканці переселилися в іншу околицю. Але руїни стояли далі, бо ніхто не бачив ніякого інтересу у відбудові розвалених домів.

Мури стояли опустілі й поросші мохом. Згодом вони почали зовсім розвалюватися. Між руїнами гуляли цілі череди щурів, які стали справжнім нещастям цілої околиці. Колиж одного дня частина муру якось каменищі поранила важко прохожу жінку, тоді цілу вулицю загородили деревляним плотом. Щойно недавно знайшлися люди, які не привязують ваги до прокляну старої циганки й хочуть відбудувати зруйновану вулицю.

МАРЕВО НЮ-ЙОРКУ.

Також і Нью-Йорк може почванитися „домом духів", який стоїть при 86. вулиці. Перед кількома днями власник дому містер Претті звернувся до поліції з проханням, звільнити його з неприємного товариства духа.

— Перед 19 роками — оповідав містер Претті — убили в тому домі молоду дівчину. Від тієї пори повторялися постійно таємничі і несамовиті явища. Мешканці дому чули зойки, зідхання, оклики рятунку, удари до дверей і ніхто не міг при тому ствердити співпраці якої-небудь людської руки. Претті оповідав, що він сам доволі часто бачив якесь дивне марево, одягнене в білий одяг, при чому від горішньої частини марева било якесь особливе світло. Багато мешканців покинуло несамовитий дім, бо зі страху перед маревом не могли іноді цілими ночами очей зачинити.

Та й поліція не могла собі дати ради з духом при 68. вулиці Ню Йорку і він по давньому відстрашує мешканців.

—o—

МЕТАЛІ, ДОРОЖЧІ ЯК ДІЯМАНТИ.

Самоцвіти тоді дорожчі, коли їх мало і коли багато покупців. Технічно цінні металі дуже швидко тратять вартість, бо техніки раз-у-раз винаходять способи дешевшої експльоатації.

Перед десятком літ винайшли подруги Нолдак рідкий металь реній, котрого грам коштував 5.000 марок, значить кільограм пять мілїонів. Треба було переробити цілі вагони відпадків, щоб дістати грам того металю.

Небавом люди відкрили, що в парі з платиною реній дає знамениті термопари, а сам металь добрий подвижник (каталізатор), винайдено способи продукції, що ціну ренія наблизили до ціни золота.

Тепер реній добувають цілими кільограмами в Ганау.

На початку нашого століття вольфрам був дорожчий ніж золото. Технічне пристосування збільшилося тепер так, що майже тону денно перероблюють на дротики до жарівок.

Не так іще давно алюміній (глин) не був дешевший від золота і дарунки алюмінієвих „гусячих пер" були в моді.

Безмірно дорогий металь галій понизив свою вартість удвацятеро. Тепер у Мансфельді добувають його з легкістю 60 кг. річно. Цей металь цікавий тим, що топиться уже при 30°. В термометрах показує температуру до 1000°, як амальгам із ртутею, кращий як із сріблом до пльомбування зубів, бо при тім зовсім нешкідливий.

Покищо найдорожчий германій (крім раду). Надається до виробу найдорожчих оптичних скол та в електротехніці для виробу випрямників перемінного струму, отже можна надіятися, що і його ціна з 600 марок за грам теж небавом упаде. Фр.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття
МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ
„Жовті води"
що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-освітньої установи.
Ціна книжки в 256 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.50 зол., порто 30 сот. Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

ЧИСЛО ПЛАНЕТ.

Число малих планет, яких шляхи, величина та інші дані відомі, доходять до 1300. Та крім тих планет найдено ще велике число зовсім маленьких небесних тіл, яких дані ще не обчислені. Досі сфотографовано таких „смотриків" до 50.000 тисяч! Чи варто ними займатися і всіх їх досліджувати? Деякі з них мають дуже дивні дороги і тим притягають увагу астрономів. Деяка частина тих планет може стрінутися з нашою землею та дослівно впасти нам на голову. (Автім деякі вже це зробили). Але обчислити місце, де вони та, найважніше, коли вони те зроблять — майже неможливо.

Хіба треба спокійно чекати, аж така „планета" впаде на голову. Фр.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Стрінулися два приятелі. Один із них запитав:

— Чи жие ще твій батько?

Другий відповів:

— Помер перед роком у 60-ім році життя, зовсім сивий.

На те перший:

— Мій батько вже має 95 літ, але в нього ні знаку сивого волосся.

— Неімовірне — сказав приятель.

— Зовсім імовірне та можливе, бо мій батько ще в молодім віці зовсім полисів.

По широкому світі.

Б. австрійська цісарева Зита зі сином Оттоном виїхала до Брюселі.

Альбанське пресове бюро заперечує поголовку, немов би шлюб короля Ахмета Зогу мали відложити.

Совітський маршал Єгоров, заступник наркома війни, попав у неласку. На його місце мабуть прийшов командант київської військової округи Фетько.

Австрійський канцлер Шушніґ виголошує днині в 19. год. велику промову, яку трансмітуватиме радіо не лише в Австрії, але також в Англії, Америці, Італії, Чехословаччині, Швайцарії, Швеції, Мадярщині та в Німеччині.

Бельгійський міністр закордонних справ Спак заявив у парляменті, що Бельгія не може довше зволікати з визнанням анексії Абісинії, зате у ближчому часі не визнає еспанського національного уряду.

Австрійські професійні спілки збирають серед своїх членів підписи під заявою „в обороні вільної, суспільної, християнської, німецької Австрії"; вони заявляють вірність канц. Шушнігові.

8 китайських літаків збомбардувало японський острів Формозу, вбиваючи 8 осіб і раняючи 29.

Американська комуністична партія, що має 75.000 членів, скликала до Ню Йорку пленарне засідання центрального виконавчого комітету.

З промов українських послів у соймі.

У вчорашньому числі подали ми короткий звіт з засідання сойму, на якому відбувалася дискусія над буджетом міністерства хліборобства. Сьогодні подаємо у скороченні промови українських послів, що у тій дискусії забирали слово.

ПАРЦЕЛЯЦІЙНІ ПРАКТИКИ В НАШОМУ СЕЛІ.

Промова посла Василя Болюха, виголошена 22-го лютого на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

Посол Болюх стверджує, що на відтинку піднесення продукції та рентовности хліборобських господарств не було в останньому часі ніякої поправи. Дехто може уважати за додатне явище хліборобський експорт, але цей експорт можливий тільки коштом недоїдання широких мас зубожілої людности. Якби внутрішня консумція збільшилася, то експорту майже не було б.

Де шукати причини цих незначних осягів у ділянці хліборобської господарки. „Годжуся — говорив пос. Болюх — з тими промовцями, які стверднли, що діє тут лиха господарка міністерства хліборобства. Якби воно кермувалося чисто господарськими мотивами, а не суспільно-політичними, себто на терені південно-східних воєвідств національними оглядами, то господарські висліди були б без сумніву слідні. П. референт правильно підкреслив, що ми повинні змагати до раціонального виконання земельної реформи. Тоді без сумніву моглаб прийти поправа, на жаль, її нема. Хліборобське громадянство у трьох південно-східніх воєвідствах є предметом політично-нац. експериментів. Воно цілком поза скобками зацікавлення міродатних чинників, хоч піднесення господарської структури і господарської культури цього громадянства лежить в інтересі держави". Промовець наводить низку прикладів, які стверджують, що подання у справі комасації перетримують у бюрах староств і воєвідських урядів довгий час без подяки, що не переводять меліорації, що нема кредитів на освітні цілі. Нема мови про родинні сплати. Суспільно-соціяльна структура на теренах південно-східніх воєвідств належить до найгірших у цілій державі. Бесідник стверджує, що на відтинку парцеляції в останньому часі прийшло велике погіршення. Нема випадку, щоб тепер при парцеляції великої земельної власности українцеві продали хочби один морг. Бесідник наводить низку прикладів: українцеві не хочуть продати землі — мовляє — він не має хліборобської кваліфікації; польці римо-катол. сповідання не дається дозволу купити землю тільки тому, що вийшла заміж за українця: поляк власник 8-моргового господарства, що не може вижити своєї численної родини, й тому хотів би це господарство продати, щоб купити деінде більше, не може продати українцеві навіть одного морга, бо тоді не міг би купити на терені цілої Польщі ані п'яди землі. І т. д.

В кінцевій частині пос. Болюх стверднв, що український селянин, який своєю довголітньою працею збагачував великих земельних власників, має передусім право на цю землю. Тому міністр повинен змінити своє становище у справі виконання земельної реформи.

УКРАЇНСЬКІ ХЛІБОРОБИ НЕ МОЖУТЬ КУПИТИ ЗЕМЛІ.

Промова посла д-ра Степана Барана, виголошена на пленарному засіданні сойму 22-го лютого ц. р. при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

У польській державі діють три земельні закони, що творять свого роду комплекс: закон з 17-го грудня 1920. р. про військове осадництво, який діє тільки у східніх воєвідствах, загальний закон про виконання земельної реформи з 28-го грудня 1925 р. і третій закон, найновіший, з 14-го квітня 1937 р. про обмеження в обороті нерухомостями, що повстали з парцеляції. Крім цих трьох законів, виключно земельних, є ще закон, що не стоїть з ними у безпосередньому звязку і не належить до комплексу земельних законів, а саме закон про границі держави з 9-го липня 1936 р. чи пак розпорядок Президента Річпосполитої з 23. грудня 1927 р.

На основі першого закону перевели військове осадництво і сьогодні він не має більшого практичного значіння. Згідно з другим законом переводять парцеляцію у більших розмірах на терені трьох південно-східніх воєвідств і на Волині. Цю парцеляцію переводять всюди на некористь місцевої людности. Промовець вніс у тій справі у червні 1937-го р. обширну інтерпеляцію до міністра хліборобства і земельних реформ, на яку дістав відповідь, що уряд мусить вести кольонізацію львівського і тернопільського воєвідства кольоністами з шости західніх повітів львівського воєвідства, бо ті повіти: Перемишль, Ланцут, Рящів, Кольбушова, Ніско і Тарнобжег мають найбільший відсоток сільського пролетаріяту і найбільше перелюднені.

Таким чином минулого року уряд перевів парцеляцію цілої низки маєтків на терені повітів заліщицького, борщівського, чортківського й копичинецького. Як парцелювали напр. маєток Монастирок у борщівському повіті, місцеві, як теж і з сусідніх громад, українські хлібороби внесли подання до воєвідського уряду в Тернополі, щоб могли купити землю на цій парцеляції, але майже всім їм відмовили. Так само влада не дала дозволу місцевим громадянам, української і польської національности в селі Підлісці, мостиського повіту, купити землю з розпарцельованого жидівського маєтку, який призначила для кольоністів. Те саме діється і на Волині.

Кожному, хто знає земельні відносини південно-східніх воєвідств, ясно, що велике перелюднення села у цих воєвідствах не уступає зовсім перелюдненню у келецькому воєвідстві, чи в повітах львівського воєвідства, що лежить на захід від Сяну. Що більше, келецьке воєвідство і повіти між Сяном, Вислою і залізничою лінією Ярослав—Краків, знаходяться, принайменше в перспективі, у тому положенні, що будуть в орбіті великої центральної промислової округи, підчас коли великі периферії східніх воєвідств, тернопільського і волинського, не мають цілковито такої надії навіть у найдальшій будуччині.

Як наслідок такого положення бувають такі факти, як той, що трапився минулого року: з двох громад борщівського повіту кількасот людей перейшло демонстраційно за Збруч, хоч добре знали, яка доля їх там чекає. І це трапилося в повіті, який не знав комуністичної агітації і в якому не було комуністичних ячейок.

Українській людности робить велику кривду закон про обмеження в обороті нерухомостями. На терені тернопільського і станиславівського воєвідства на основі цього закону українець не може купити нерухомости в місті. Такі випадки були в Заліщиках, Борщеві, Хоростківі та інших містах. Тому, що виконання цього закону належить до політичної адміністрації і не залежить безпосередньо від ресорту міністра хліборобства і земельних реформ, треба інтеренції цього міністра, щоб не було тих обмежень в обороті землею, які досі є на тому терені.

ПОСТУЛЯТИ УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА НЕ ЗНАХОДЯТЬ ЗРОЗУМІННЯ.

Промова посла Івана Завалнкута, виголошена на пленумі сойму 22-го лютого ц. р. при дебаті над буджетом міністерства хліборобства.

Пос. Заваликут обговорив у своїй промові справу меліорації ґрунтів та регуляції рік. У нинішніх часах нема на ці ціни майже ніяких фондів. А тимчасом справа меліорації для українців особливо пекуча. Бо коли українцям не дають права купувати землю з парцеляції, то вони тільки при допомозі меліорації можуть збільшити видайність свого ґрунту.

Уряд ігнорує справу всяких меліорацій на наших землях і рівночасно, коли на цілі кольонізації на тих землях призначує щорічно десятки міліонів, за які будують навіть цілі оселі для кольоністів, як ось у борщівському та заліщицькому повіті, на ґрунтові меліорації не призначує нічого.

Українська людність ставиться до справи меліорації ґрунтів дуже прихильно і готова дати працю у виді шарварків і дешевого робітника, домагається тільки державної технічної допомоги і потрібних до того матеріялів.

У тісному звязку з тим стоїть справа регуляції рік та забезпеки перед повенями, які нищать хліборобські ґрунти.

Функції колишнього меліораційного бюра Краєвого Галицького Виділу перебрала Хліборобська Палата у Львові, але вона не має необхідних фондів. Тому промовець заголосив таку резолюцію: „Сойм взиває уряд призначити відповідні фонди на цілі приватних грунтових меліорацій, як теж і на публичні меліорації на терені південно-східніх воєвід. а, зокрема на меліораційні цілі у звязку з регуляцією та на саму регуляцію рік Прута й Черемоша."

Подяка.

Один почуваюся до обовязку зложити щиру подяку в мені власнім як також і в імені моєї дові. Товариству взаїмних обезпечень на життя „КАРПАТИ" у Львові за виплату повної обезпеченої суми по моєму бл. п. Мужеві д-рові Володимирові Кобильникові, лікареві в Самборі.

Незвичайно совісна поладога справи виплати обезпеченого капіталу уповажнює мене поручити де єдине українське Товариство взаїмних обезпечень на життя найширшим колам українського громадянства.

Львів, в січні 1938.

Марія Кобильникова.

ХОЧУТЬ ВИГНАТИ ТРОЦЬКОГО З МЕКСИКА.

Мексиканська Робітнича Федерація ухвалила резолюцію, якою домагається виселення Троцького з Мексіка. Троцькому роблять закид, що він не притримується умовин, на яких дали йому дозвіл на побут у Мексику.

—o—

НОВИНКИ.

— **Перший Ювілейний КОНЦЕРТ** з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу українських Професійних музик, у п'ятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений виключно творам Василя Барвінського. У програму концерту входять: фортепіянове тріо c-moll, форт. тріо a-moll і збірка ін фортепіянових есекет. Білети у передпродажі в Союзовім бюрі кожного дня від 3—4 і від 6—7. Для членів Союзу 50 процентова знижка за членською вказкою. 1—

— **Народні строї на Вечір** народньої пісні. Вже вийшли ріжні оголошення, що зголошують нові, невидані досі вбрання. Багато нового прийшло Лемківщина, цікаві також будуть шляхотські строї з Березова коло Коломиї. У кооп. „Українське Нар. Мистецтво" є прецікаві строї з Підляшшя й Полісся, що їх можна використати. Треба тільки забезпечити собі їх участь.

— **Загальні Збори Союзу українських Адвокатів** у Львові відбудуться в **суботу 26. лютого 1938.** р. в год. 11. передполуднем у власній домівці при вул. Костюшка ч. 5, на І. поверсі.

— **Великі Вечерниці українських адвокатів** на допомогу вдовам і сиротам по адвокатах відбудуться в суботу 26. ц. м. вечором у салях Народнього Дому при вул. Руговського ч. 22.

— **Виступ Любки Колесси у Львові.** Дня 15. березня ц. р. відбудеться у Великому Театрі у Львові концерт творів Чайковського. На цьому концерті виступить наша відома піяністка Любка Колесса. Диригуватиме дир. Бердяєв.

— **Новий керманич виділу безпеки.** Відставного ротмістра К. Слугоцький з Яворова обняв керму виділу безпеки воєвідського уряду у Львові.

— **Страшне самогубство двох дівчат.** В „Українських Вістях" з 25. ц. м. (ч. 41) читаємо: В Сільці коло Єзуполя, на приходстві о. Петра Янкевича, знайшли домашні дня 21. ц. м. у калюжі крови дві дівчині, доньки емер. дир. гімназії Джерджа зі Станиславова, Софію та Меланію, з підрізаними жилами. Нещасні дівчата приїхали з матірю в гості до діда о. Янкевича. Жахливий випадок викликав у цілій околиці велике вражіння. Одна з дівчат мала 21 років, друга — 23 роки. Слідство ствердило випадок самогубства. Що було причиною самогубства — невідомо.

— **Смерть лещетаря.** Учень 5-ої кляси всеюдної школи у Львові С. Стиран у часі їзди на лещетах по горбках вул. 22. Січня так нещасливо впав на лещетарський кийок, який тримав у правій руці, що вибив собі око. Хлопця відвезли до лічниці, де він по кількох годинах помер.

— **Великий комуністичний процес у Коломиї.** Від кількох днів відбувається в Коломиї процес проти 39-ох підсудних за комуністичну діяльність. Акт обвинувачення спирається головно на зізнаннях підс. Петра Одудяка. На розправі підс. Одудяк заявив, що до вини не почувається і відкликав свої зізнання зі слідства кажучи, що у слідстві зізнав те, що йому казали говорити. Тому суд відчитав його обємисті зізнання зі слідства на 120 сторінок машинного письма. На розправі 23-го ц. м. на приказ прокуратора арештували в судовій салі двох свідків: Юру Лисидчука та Юру Рантика зі Старого Косова за те, що змінили зізнання.

— **Крайова хроніка.** Підчас пересування вагонів на залізничній стації в Озірній пов. Зборів зударилися вагони. Один вагон застів з каменю. Тяжко раненого кондуктора П. Сьому зі Львова відвезли до шпиталю в Тернополі.

— **Поліція застрілила Любінецького.** В середу 23. ц. м. поліція застрілила в селі Торським над Дністром, бандита Едмунда Любінецького та його товариша П. Белецького. Третій спільник Дмитро Кіцкан утік, але його зловила поліція в Шершенівцях. Четвертого члена ватаги М. Тимчука поліція арештувала у Ворохті і відставила до Чорткова, де він буде відповідати за кілька грабункових нападів. Ось так вдалося поліції ліквідувати грізну ватагу бандіта Любінецького, що від довшого часу гуляла на Поділлю.

— **Велитенські зловживання у Варшаві.** На приказ прокуратора окружного суду у Варшаві поліція перевела основну ревізію у фінансовім бюрі окружної дирекції державних лісів у Варшаві. Одночасно поліція арештувала начальника фінансового бюра Антонія Чернецького, касіера Врублевського, урядничок Гелену Лосьневичеву і Марію Відаль та урядовця Владислава Якубського. Урядовець Ян Каліч утік і за ним розіслали стежні листи. Арештовані допустилися грошевих зловживань, що сягають кількадесять тисяч золотих.

— **Зїзд астрономів з цілого світа.** З початком серпня ц. р. відбудеться великий зїзд і міжнародній конгрес астрономів цілого світа у Стокгольмі, що відбувається що три роки. Перший конгрес відбувся в 1922 р. у Римі. До Стокгольму приїде коло 400 астрономів, з того 40 зі Злучених Держав.

— **Згоріло 900 домів.** У долішньому Єгипті пожежа знищила чотири села. Згоріло 900 домів, три особи згинуло. Втрати дуже великі.

— **Число радіослухачів поодиноких держав.** Статистика міжнароднього радіо-союзу виказує, що в поодиноких державах є таке число слухачів: у Німеччині 9,087.454, в Австрії — 610.623, в Бельгії — 1,008.169, в Болгарії — 34 000, в Данії — 704.062, у Франції — 4,163.692, в Англії — 8,479.500, на Мадярщині — 383.274, у Польщі — 861.256, в Румунії — 215.808, у Швеції — 1,041.787, у Швайцарії — 504.132, у Югославії — 154.265. Чехословаччина згідно зі статистикою з 1. січня ц. р. має 1,037.458 радіослухачів.

— **Мілїонерки покидають Америку.** Недавно Барбара Гаттон, яка дістала у спадщині 50 мілїонів долярів і вже віддалася вдруге за данця гр. Гаугвіца-Ревентльова, зреклася американського громадянства і приняла громадянство Данії. Тепер друга багата американка, Лорейн Менвіл Дрессельтайс, що дістала у спадщині 10 мілїонів долярів, теж зріклася американського громадянства і приняла громадянство Голяндії.

— **Платні для вдів і сиріт.** Пенсійський комітет палати послів конгресу у Вашингтоні одобрив проект закону, щоби признати пенсії вдовам і сиротам ветеранів американської армії з останньої світової війни. Вдови ветеранів, які служили при війську бодай три місяці, діставали б місячно по 22 долярів, і сироти нижче 16 років по 6 долярів. Обчислюють, що тепер є тих осіб, які могли б діставати платні, понад 188.000. На початок річні витрати на платні сягали б 68 мілїонів долярів.

— **Безмірне богацтво Злучених Держав.** Злучені Держави займають 6% простору земної кулі і 7% її населення. Америка вживає 48% кави всього світу, 53% цини, 56% гуми, 21% цукру, 72% шовку, 36% вугілля, 42% заліза, 47% міди, 69% земного олію. Злучені Держави мають 30% телефонічних і телеграфічних уладжень, 80% моторових возів, 33% залізниць усього світу. Америка продукує 70% земного олію, 60% пшениці та бавовни, 50% міди і заліза, 40% оловя і вугілля, що продукує ввесь світ. Злучені Держави мають майже 11,000.000.000 долярів у золоті, або майже половину цього монетарного металю. Мають теж дві третини банкових засобів цивілізованого світу. Купна сила громадян Злучених Держав, що доходить до 130 мілїонів осіб, є більша ніж 500 мілїонів европейців або понад більйона людей в Азії. Америка — це країна з найбільшими у світі можливостями. Теперішня кризова вказує тільки на застій і занепад нор-

Памяти Мітрата Тита Войнаровського.

В перечисленні заслуг такої Людини, якою був бл. п. о. крилошанин Тит Войнаровський, поминула українська преса (мабуть з незнання) одну важну ділянку, де Покійний полишив добру память і якнайкращий приклад.

В 1910 р. перейшов о. Тит Войнаровський до Львова вже як відомий громадянський діяч та економіст. Але одночасно його знали вже не як мрійника про українське виховання молоді, тільки як успішного реалізатора тієї ідеї.

В 1908 р. основала Філія Р. Т. П. („Руського Т-ва Педагогічного") у Гвіздці коло Коломиї, отже в окрузі, звідки о. В. був послом, приватну народню школу. На удержання тієї школи зложив був о. Войнаровський у Головній Управі Р. Т. П. 1.500 корон та зложив заяву, що буде складати на ту ціль свої посольські дієти. З фонду о. Войнаровського виплачувала тодішня Рідна Школа (давно Р. Т. П.) по 110 кор. місячно на школу у Гвіздці — в тому часі, коли ціле річне удержання школи коштувало 1.400 кор. Ця школа була зразу одноклясією, відтак 2-клясією, а в 1914 р. постановила Гол. Управа перемінити її на 3-клясову. Ходило до неї 70—80 дітей і то не тільки з Гвіздця, але й із Малого Гвіздця, Хомаківки та Кулачковець. В часі світової війни, з приходом москалів — школа впала.

Ще й друга приватна школа Р. Т. П. мала матн удержання з фонду о. Войнароеського, а саме в Пістині косівського повіту. Але ця школа перейшла по місяці істнування на краєвий етат, тому, очевидно, і пропала.

Не буде воно дивно, що коли такий реальний прихильник Рідної Школи опинився у Львові, то зараз на загальних зборах 1. квітня 1911 р. вибрали о. Тита Войнаровського головою Рідної Школи. На цьому становищі він побув до 1. листопада 1913 р., коли то рішуче відмовився бути дальше головою (вибрали неприявного о. Теодозія Лежогубського, що зрікся того самого місяця).

В часі головування о. Войнаровського Рідна Школа (Р. Т. П.) вже набирала признак всенародньої установи й виявляла сильні змагання до розросту. Тимчасом статут Товариства завалював цілу діяльність на Головну Управу (Виділ), а не давав йому одночасно засобів на працю в ширшому обемі. Наростала вже й боротьба за саму назву Товариства. І от на перебудову Товариства з назвою включно зважився Гол. Виділ за головства о. Войнаровського. На Заг. Зїзді 4. квітня 1911 р. прийшла під наради зміна статуту Р. Т. П. Але треба було зняти цю точку з порядку дня, бо учасники в більшости не могли погодитися на предложену нову назву — „Українське Педагогічне Товариство". Одначе рушена ідея таки перемогла: зміну назви перевели 2. II. 1912 р.

Цих кілька заміток кидаю на вічну, добру память б. рідношкільного Голови.

Л. Ясінчук.

Льондон не вдоволився відповіддю Саляманки.

Прем. Чемберлен заявив у палаті громад, що відповідь еспанського нац. уряду на ноту у справі бомбардування британських кораблів його не вдоволює. Ближчих інформацій він відмовив з огляду на те, що тепер британський уряд щойно розглядає подрібно еспанську ноту.

Ділом ушануйте память тих, що своїм зусиллям та терпінням поставили нас у ряд наший.

НАЦІОНАЛЬНІ ВІЙСЬКА ОЧИЩУЮТЬ ДОЛИНУ ТУРІЯ.

Як повідомляє національна головна квартира, цілий вчорашній день національні війська переслідували ворога, при чому знищили 3 ворожі повзи. Національні війська заняли стратегічно дуже важні гори Галіяна й Альбаніза та село Білляеспезі — тепер вони дальше очищують долину Турія

мального господарського життя великого народу найбагатшої країни у світі.

— **Літаки на пропаганду безбожництва.** Центральна рада союзу безбожників у Москві дістала від большевицького уряду шість літаків, які будуть „першою повітряною ескадрою безбожників" у світі. З літаків будуть поширювати безбожники протирелігійну літературу по цілому СССР.

— **Син мільонерки — волокитою.** В околиці Перон у Франції поліція притримала минулої неділі волокиту Альберіка Ріхтера, який мав при собі ледви 10 сантімів. Притриманий рішуче запротестував за обвинувачення його за волокитство кажучи, що має мільйоновий маєток і не потребує просити за допомогою. Означе поліція не повірили йому і посадили до арешту. Одначе виявилося, що арештований є сином власнички маєтку і замку в департаменті Есн. Син був огородником на замку. Минулого тижня мати звільнила його з праці і не виплатила зовсім винагороди.

— **Снігові і буревії.** Над Сх. Прусією і прибалтійськими державами лютував буревій і снігові. Верства снігу доходить в деяких місцях до кількох метрів. Пристань у Ризі забльокували ледяні криги. — Над Долішнім Єгиптом лютував піскований буревій, що знищив коло 800 домів і змів з поверхні землі два села. 15 осіб є убитих.

— **Здорова пожива.** Людський організм є так скомплікований, що не можна на ньому переводити досліди. А скільки то може, не можучи доказу, дає дитині незвичайні страви, а нераз навіть шкідливі. Здоровля треба дуже цінити і старатися, щоб страви були засобом у відживні складники, які тримають цей цінний організм у силі. Страви мусять бути легкострівні і повинні мати вітаміну, гематину, вапно, як органічні мінерали, які впливають на збільшення крови; крім цього вони мають соли вапна і фосфору, потрібні до розросту костей і мязів, лецитину — властивий корм для нервів та мозковини, тощ, більше, тощо. Всі ці складники у великій кількости мають вісники платки КНОРР, тому як молодий так і старий може щодня вживати їх, а з уваги на велику кількість цих складників, які впливають у великій мірі на розбудову людського організму — страви з вісників платків КНОРР повинні бути щоденним харчем немовлят і дітей, зокрема у шкільним віці.

✝ Посмертні згадки.

Іван Кузьмінський, б. поручник УГА, помер 23. ц. м. у Львові. Похорон відбудеться в пятницю 25. ц. м. в 4. год. попол. на Старім Знесінні, вул. Маньковського ч. 8. В. Я. П!

Дописи.

СТРИЙЩИНА.

Свято Просвіти в Добрянах відбувалося 19. лютого. Взяло в ньому участь 300 членів. Велика сала Нар. Дому не могла всіх гостей помістити, тому вирішує проєкт будови нового дому, на що присутні декларували з місця відповідні суми. Підчас цілого свята панував зразковий порядок. Свято відбулося без алькоголю і тютюну.

Молодь Добрівлян не курить і не пє. Так постановили собі молоді в селі і цього дотримуються. Вже старші уладили собі забаву з виїмком горілки також в читальні „Просвіти".

КАЛУЩИНА.

Курс дириґентів. Заходом філії „Просвіти" в Калуші відбувається в часі від 7. II. до 6. III. ц. р. односічневий курс для вишколу читальняних дириґентів. Курсові проводить п. Мир. Струк. На курсі вчиться 22 дириґентів з різних читалень повіту.

Нова читальня. У Лідзині Горішнім основано в цьому році читальню „Просвіти", яка з весною ц. р. приступає до будови власного дому.

Навчання неграмотних. У звязку з акцією поборювання неграмотности у ювилейному році „Просвіти" ціла низка читалень у повіті приступила до навчання неграмотних, яких відсоток у нашому повіті, головно у гірських районах, д. поважний.

Відзначення читальні. На конкурсі чистоти й естетичного уладження читальняної домівки вирішено в цьому році читальню „Просвіти" в Хотині.

Грабежі в Калуші. В останньому часі поширилися після деякої перерви в Калуші численні крадежі з вломами. Зокрема жертвою тих злочинів упало кільканадцять лашних міщан, яким невислідженні досі злодії загарбали поважну готівку та всяку хатню обстановку. Ото всі втрати, які не є повищою, бо вони бували і минулими роками, на жаль, не навчили досі наших міщан нічого, зокрема ідея складати всю готівку до банкових заховків та хатні рухомости обезпечувати від вломів є для них цілком чужа.

Новий лавник-українець. На місце померлого лавника Калуша, бл. п. дир. Т. Барнича, вибрала міська рада 10. II. ц. р. нового в особі місцевого адвоката д-ра Ів. Сохацького.

Загальні Збори філії „Сільського Господаря". Дня 13. II. ц. р. відбулися в салі Народнього Дому в Калуші звичайні загальні збори філії „Сільського Господаря". На збори прибули делегати від 31 кружків „С. Г." та від поверх 20 кооператив. Зборами проводив урядуючий заст. голови ф'лії дир. В. Матвіїв, що перейняв цю функцію після померлого голови дир. Т. Барнича в грудні м. р. Обширний діловий звіт з діяльности філії за мин. р'к інж.-агр. Дубрівного, доповнений касовим і секретарським звітом дир. Ступницького, виявив цю велику й відповідальну роботу, що її робить для підвищення хліборобської культури ф'лія „Сільського Господаря". При цьому слід зазначити, що на цю працю не д'стала філія ні сотика державної чи самоправної підмоги. Цікаве й те, що наші рільники, зорганізовані при кружках „С. Г.", втративши терпець вичікувати на посторонню поміч, виповали у минулому році поважні господарські роботи, меліорації лук та ін. власним трудом. До матеріяльного підвищення сільсько-господарської праці в повіті причинилася у великій мір кооперація всіх видів, тобто споживча, молочарська і банкова. Недотягнення чи пак паріцідне занедбання у господарськім житті калуського повіту — це недоцінювання ваги сад'вництва, яке всупереч пропаганді розвивається досить слабо, хоч Калущина і Рожнітівщина мають знаменити до цього умовини. Після дискусії вибрали заг. збори нову Раду філії в дир. Генриком Ковалем як головою. Увесь час зборів панував наскрізь діловий настрій, а голосів усіх присутніх вичували ми щиру волю прийти з підмогою нашому хліборобству, щоби всесторонньо двигнути його на вищий ступінь культури.

ПЕРЕМИШЛЬ.

З гаразду у Дубенчиках. Видія читальні „Просвіти" в Костевій у Дубенчиках, пов. Перемишль, дня 28. м. м. до повітового староства прохання на дозвіл на виставу з забаву. На прохання видія дістав таке письмо: „Starostwo Powiatowe Przemyskie. L. Pol. P. 5/196/38. Przemyśl, dnia 4. II. 1938. Do Zarządu Czytelni „Proświty" w Kosztowej. Starosta powiatowy przemyski nie uwzględnia wniesionej tu przez tamt. Zarząd prośby z dnia 28. I. b. r. i zakazuje na podstawie § 2. rozp. M. S. Wewn. z dnia 28. XII. 1933 o wykonaniu prawa o publicznych przedsięwzięciach rozrywkowych (Dz. U. R. P. Nr. 103 poz. 801) urządzenia w dniu 6. II. b. r. w lokalu Czytelni „Proświty" w Kosztowej przedstawienia p. t. „Kochennia w miszkach i prawdywe bohactwo", oraz zabawy taneczne, ponieważ stosunki bezpieczeństwa, panujące w Kosztowej, nie przemawiają za udzieleniem takiego zezwolenia i urządzenie imprezy publicznej zagrażać może bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu. Od tej decyzji przysługuje prawo wniesienia odwołania do Urzędu Wojewódzkiego we Lwowie przez Starostwo przemyskie w ciągu dni 14, licząc od dnia następnego po dniu doręczenia decyzji. — Za starostę powiatowego: Mr. Jan Starzocki, wicestarosta." — Виділові читальні, вдивовані таким запахом, вибрались до староства довідатися, чому не видано їм дозволу, бо не бачили за собою ніякої вини. Догічний референт заявив делегатам, що читальня в Костевій не заслуговує на дозвіл на імпрезу, бо діти в селі кидають камінням. Тепер делегатам стало ясно. Дня 28. м. м. члени читальні влаштували були спільну традиційну просферу. На цю просферу приїхав власним автом односельчанин, власник інсталяційного заведення в Перемишлі. Авто, та ще більше рефлектор, стало для дітей великою атракцією. Великий стовп світла з рефлектора (було це вечором) звабив дітей до забав, опісля й до влаштування невинної „снігової війни". Тут треба зазначити, що авто стояло кільканадцять метрів від читальні, а ця невинна сніжна дитяча баталія відбувалася ще дальше від читальні. В одному моменті надїхав фірою лат. патрот з Бахірця, що мертвився з почтарською в „дому людовому" в Костевій. Чи помилив його яка снігова куля чи ні — це годі стверднти, досить, що він зробив до староства донесення, що як сім каменюк упало на нього і що хтось пяндель мав обвязану голову та що цьому всьому винна читальня „Просвіти". Знаємо в цілком достовірного джерела, що в тому часі діти зовсім не кидали камінням, лиш обкидувалися снігом. Але розвій читальні та її культурно-освітня праця ксьондзу-пробощу з сусіднього Бахірця не по душі, тож шукає всяких претекстів, щоб спинити її працю. Так за невинні дитячі забави приходиться читальні терпіти.

„Tobie, rusinie, trzeba wytrząć czarne podniebienie". Селяни з наших західних окраїн оповідають нам такі цікаві речі, якими повинен би зацікавитися хтось із компетентних чинників та які подаємо без коментарів: Село Бахір, повіту Перемиш, що було колись чисто українське, сьогодні власність зовсім чужого патиску та мішаних подруж у більшости польське. Діти тих кільканадцятьох родин, що ще лишились вірні своїй церкві та нації, примушені вчитись рімо-кат. релігії. Перед кількома днями тамошній ксьондз запитав у школі сина Йосифа Сави польських молитов. А коли той як греко-католик не знав польських молитов, тоді ксьондз вивів малого Сову з клясу без плаща і шапки на мороз. До другого сина Василя Гната з Хозорівки сказав: „Тобі, русіне, треба вирвати чарне подневіння". Наука ксьондза не пішла в д'ле. По науці польські діти кинулись на малого Гната та справді хотіли перевести операцію „обрізання" — але „чорного підневіння". Відтоді хлопчина вийшов з тої операції покалічений на лиці. Тій перемовій обрізання приглядався з вікна школи — як нас запевнюють — управитель школи й ані словом не реагував.

З відчитової сали. Заходами Учительської Громади і Т-ва ім. П. Могили відбувся 15. ц. м. в салі „Української Бесіди" чергований виклад. На тему „Універсал Української Центральної Ради та акт злуки всіх українських земель у практичному світлі" говорив проф. д-р Старосольський Володимир зі Львова. Виклад проф. Старосольського вислухали велика заінтересовано.

З соціяльної акції. Заходами Українського „Взаємодопомогового Кооперативу" відбувся минулої пятниці у великій сали Народнього Дому повітова конференція в справі поширення дрібної ощадности. Основний реферат про дрібну ощадність та про технічне ведення виголосив інсп. Ревізійний зі Львова. По рефераті відбулась оживлена дискусія, в якій брали участь дир. Семінір Осип, дир. Гуца Антін, п. Нагайовський Василь та ін. Дрібноощадностевою акцією цікавиться у нас вже доволі людей. В анкеті взяло участь повищ 200 місцевих кооперативних робітників. К-к.

Спорт.

ЗАКЛИК ТОВАРИСТВА „ПРОСВІТА"

Ювилейні торжества „Просвіти" почалися. Минулої неділі привезли лещетарі з Марійчиної Білої Гори чашу з землею, як символічний дар „Просвіті" від спортовців-лещетарів. Тепер задумують вони, зорганізовані в Карпатськім Лещетарськім Клюбі, чергових святах упашкувати киялей „Просвіти". Будуть це **масові лещетарські змагання** під гаслом: „Цілий Львів на лещетах".

Просимо всіх громадян, що волиннебудь мали щось спільного з лещетарством, поінформуватись цю імпрезою КЛК та масово явитися дня 27. лютого ц. р. в год. 11. передполуднем на Полуднині коло ресторану коли вже не як змагун, то хоч як видів і цим способом причинитися до повного успіху лещетарських змагань.

Головний Виділ Т-ва „Просвіта".

СКЛАД УКРАЇНИ НА МЕТЧ ІЗ КРАКОВІЄЮ.

Україна виступить в неділю 27. ц. м. до ґевінкового метчу з Краковією в такому складі: **Сирилій (Чура), Лисик, м-р Дицьо, Бучацький, Маринець, Юрчик I, Марковський, Юрчик III, Ліщинський (Бубела).**

Цей метч відбудеться на ледовищі Погані при вул. Шимоновичів у год. 7. вечором.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

PRZEGLĄD SPOŁECZNY. Czasopismo poświęcone zagadnieniom pracy społecznej i opieki nad dzieckiem. Rok XII. Nr. 1—2. Styczeń—luty 1938. Lwów.

MORZE. Organ Ligi Morskiej i Kolonialnej. Rok XV. Nr. 2. Luty 1938. Warszawa.

PION. Tygodnik literacko-społeczny. Rok VI. Nr. 5, 6 i 7. Warszawa.

SITZUNGSBERICHTE DER MATHEMATISCH-NATURWISSENSCHAFTLICH - AERTZLICHEN SEKTION, Ukrainische Sevcenko-Gesellschaft der Wissenschaften in Lemberg. Heft XXVI. (Juli 1937—Dezember 1937). Lemberg. 1938.

VÖLKERBUND. Revue de politique internationale. VII.e Année. Nr. 18. 15. Janvier 1938. Genève.

ZEITSCHRIFT FüR GEOPOLITIK. 2. Heft, 15. Jahrgang. Februar 1938.

BULLETIN du Bureau de Presse Ukrainien. Publication mensuelle. Nr. 30. Paris.

PROMETHEE. Organe de défense nationale des Peuples du Caucase, de l'Ukraine et du Turkestan. XIII. Année. Nr. 134. Janvier, 1938. Paris.

L'APICOLTORE MODERNO. Anno XXIX. N. 1. Gennaio, 1938. Torino.

✝

Степан Гладишовський

ем. суддя, б. сотн. У. Г. А., заст. голови Т-ва ім. П. Могили, член дирекції Пош. Т-ва Кредитового у Львові

помер у 59-му році життя дня 24. лютого 1938. р. — Похорони відбудуться в неділю дня 26. лютого з Анатомії на Личаківський цвинтар.

На похорони запрошує приятелів і знайомих

Рідня.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

ШАФКОВІ КУФРИ

валізи, міхи на постіль, коробки на капелюхи та комірці, багажові паси по цінах найнижчих поручає

Робітня ринарсько-галантерійна **Н. БАРЕР**

Львів, Сикстуська ч. 2, побіч ф-ни „Саламандра"

Театри.

Великий Театр:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.

Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Різнородностей:

Пятниця 25. II. год. 7.30 „Дімок з карт"

Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

ОПЕРЕТА:

26. II. Мадена.

СТИЛЬСЬКА:

26. II. Маруся Богуславка.

27. II. Пісня Бескиду.

28. II. Гетьман Полуботок.

1. III. Мадена.

ХОДОРІВ.

2. III. Хмара.

3. III. Пісня Бескиду.

4. III. Гетьман Полуботок.

5. III. Подружній матч.

6. III. Мадена.

Театр готує до виставки оперу Лисенка „Утоплена".

24 ШТ. столового накриття з правдивого срібла 100 ЗОЛ.

масивні тільки у

Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4.

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" амер. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.

ВАНДА: „Останні дні Помпеїв", „Багате бідненько".

ҐРАЖИНА: „Знахар".

ЄВРОПА: „Каля Наг".

КАСІНО: „Почалося у поїзді".

КОПЕРНИК: „Останній в'їзд засудженого".

МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мея Лягліна).

МЕТРО: „Кровавії перли", „Королева танцю".

МІРАЖ: „Невдачник" (Ал. Дюма).

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Варвара Радзивіллівна".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія".

СВІТ: „Промінні погляди", „Ексцентрична жінка".

СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.

ТОН: „Князь Ікс" (Соня Генія), „Літ очайдухів".

УТІХА: „Замаскований їздець" (Кея Майнард) і ревія.

ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Дікія, Міранда).

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Пятниця, 25. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: „Емілька і детективи"; 11.45 Твори А. Лядова в пл.; 12.03 Полудн. авдиція; 13.45 Суспільна гутірка; 13.50 Глазунов із пл.; 14.00 Італійські пісні у вик. К. Мосналь-Чайковського в супр. форт.; 14.20 Легка музика в пл.; у перерві в год. 14.40 Повторення умовин конкурсу З. К. К. О.; 14.55 Біржа; 15.00 Фрагм. із опер. І. Лева „Голови до позолоти", Музика в пл.; 15.20 Бікучі вістки в міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 „Доктор з Вольштина" гутірка для старших дітей; 16.00 Гутірка в хоральні; 16.15 Розр. концерт; 16.50 19.45 Актуальна гутірка; 17.00 Вишкіл волі дитини; 17.15 Від Атен до Байройту: Федачковська сопр., Карпатський баритон і дівльоги; 17.50 Огляд видань; 18.00 Сигнали комунікат і спорт. гутірка; 18.10 Туристичний інформатор; 18.15 Музика Берліоза в пл.; 18.30 Програма на завтра; 18.35 „Дворців про єнку" Генр. Збіжховського; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Пан Бенет" ком. Ол. Фредра; 19.30 Легка музика в пл.; 19.40 Лещетарські змагання в Лятті; 20.00 Концерт присвячений творам Лєгара; у перерві коло год. 21.00 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.10 Танк. музика з пл.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Танк. музика з пл.

Субота, 26. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо піснички; 11.40 Вальси з балетів, пл.; 12.03 Полудньова авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Технічна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Справедливий присуд"; 16.15 Військ. оркестра; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На плажі в Бретані; 17.15 Форт. твори Г. Фрідмана; 17.50 Наша програма 18.00 Спортова гутірка та „Після б'гу на 18 км."; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. трія; 18.35 Для села: Самоволи; власне чи куповане насіння; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Меч Хороброго" опов. Генр. Мосціцького, „На східних окраїнах"; 20.00 „В'денські вальси", оперетка І.І. Штрасів (батька й сина); у перерві коло год. 20.40 Веч. денник, Актуальна гутірка; 22.00 Танк. музика, орх. і вар. капели; у перерві в год. 22.50—23.00 Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комунікат.

Неділя, 27. лютого 1938.

8.15 Хліб. Газетка, Музика з пл.; 8.30 Про шкідні ростини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тівних корів, гутірка в українській мові вит. Ром. Лехницький,** коло год. 10.30 Після богослужения Оперові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.50 Репортаж із життя; 12.03 Симф. полудник, орх., форт., вісол.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікуваний самовбивник", гумореска; 13.25 Оперетков: пробовники, сальон. орх., спів; 14.40 Предотаплясмо епізерія, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика в пл., Село у шлеській пові'і; 15.45 Для дітей: „Зелінти" опов., З моря та побережжа, Музика в пл.; 16.05 Форт. ресіталь Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Єндржеєвської в супр. форт.; 16.45 Аннпіца та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., спів; 17.55 хвилина бюра егудій; 19.00 Театр Уяви: „Патент" комед'я Луїджі Піранделью; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт, спів, форт.; 20.35 Спортові вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лещетарські змагання у Лятті; 21.30 Танк. музика, у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Пятниця, 25. лютого 1938.

БЕРЛІН 15.35 Муз. дрібнички, 17.00 Бразилійська форт. музика; БІЛҐОРОД 18.30 21.00 Нар. пісні; БУДАПЕШТ 17.25 18.00 Орх. концерт, 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВІДЕНЬ 17.00 Для дітей, 17.20 Солісти, 19.25 „Баль у зоо" розр. концерт; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Нар. мельодії, 20.10 21.00 „Зузанина тайна" інтермецо Вольф.-Ферарія; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 Питання нар. соціялізму; Середньовічний замок, Музика в пл.; МІЛЯНО 19.00 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Симф. концерт; ПОСТ ПАРІЗІЄН 22.00 23.00 24.00 „Віденка" оп. О. Штравса; ПРАҐА 16.10 Оперетков мельодії, 16.35 Серенада на тріо Бетовена, 21.30 Скрипк. концерт Прокофієва; РАДІО ПАРІ 18.00 Камер. музика, 21.15 Форт., 21.30 22.00 23.00 „Ля Бруєль" драма Вільдрака; РИМ 21.00 22.00 Оперетков мельодії.

Субота, 26. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Святоч. концерт; БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Циганський барон" оп. Ів. Штравса; БІЛҐОРОД 18.15 Скрипка, 20.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт, 18.45 19.0 Циг. орх., сол., 21.00 Циг. музика; ВІДЕНЬ 11.30 Нар. музика, 19.10 20.00 Концерт симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хор'в, 18.30 Акордеон; КОШИЦІ 18.00 Транс. з Пряшева: Д-р С. Гойдич: Духовний у переписці з Василіянами, Концерт хору гр.-кат. учит. семінарій (у проп. Лисенко, Леонтович), Концерт нар. пісень у вик. балалайкової орх.; МІЛЯНО 14.00 15.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, 21.00 Комедія; ПРАҐА 18.00 Вес. муз. програма, 20.00 21.00 „Король волоцюг" оп. Фр'мля; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Франція у піснї, вок. авд., 23.05 Симф. концерт; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Люіза Міллер" оп. Верді; СОФІЯ 18.30 Хори, 19.00 Фортепіян, спів, 22.20 Музика, пісеньки.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 22.20 Циг. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіяції на вес. теми, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал" попурі, сопр., тенор, баритон., форт., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Мовіка" оп. Достала; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр.-кат. богослов'я; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Ґодунов" оп. Мусоргського, 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Пєста лялька" оп. Ів. Штравса; ПРАҐА 12.25 Оперетков музика, 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравса; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестиваль, 20.00 Сцена, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

БІРЖА.

Львів, 24. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·37 88·40, Долярн американські 5.26·50, 5.24·00 Долярн канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 296·04—294·30, Франки фр. 17·36 — 17·16, Франки швайцарські 122·85—122·05, Фунти англ. 26·34—26·38, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·50—117·65 Кор. норв. 133·38—132·40, Корони шв. 136·79—135·80, Ліри-італ. 21·80—20·70, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 107·00 —100·00 Шилінги австр. 96·00—89·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Акції.

Банк Польський 112·00 Цукор 36·0, Вугіль 30·75, 31·50, Ліхтпол 62·50, Моджеїв 14·50, Островець 55·50, Стараховичі 39·25, 39·75, 39·75, Габербуш 48·25.

Тенденція сильніша.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·25, 3 інв. 1 ем. 82·38 серія 91·00, 3 поз. інв. 2 ем. 83·00 серія 93·50, 5. конверс. 68·75 прем. дол. 43·15, 4 консол 66·30

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 24. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп.	3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак.	3·30 зол.
молоко	18—19 сот.
(яйця копа)	3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

до печнва і макаронників

ОПОВІСТКИ.

Загальні Збори Секції Книговодів при СУПРУГА відбудуться у вівторок, 8. березня 1938 р. в год. 18-ій в домівці СУПРУГА, при вул. Коперника ч. 26, І. пов. з таким порядком нарад: 1) Відкриття Заг. Зборів. 2) Відчитання протоколу ост. Заг. Зборів. 3) Звідомлення з діяльности за 1937 р. 4) Звіт Провірної Комісії. 5) Одобрення діяльности Виділу. 6) Вибір нового Виділу й Провірної Комісії. 7) Вільні внески. На випадок браку вимаганої правильником Секції скількости присутних, другі Заг. Збори відбудуться в год. 19-ій в тій самій домівці з тим самим порядком нарад, без огляду на скількість присутних членів. — **Виділ Секції.** 450

У вчорашньому числі „Діла" зайшли помилка при оголошуванні Загальних Зборів Т-ва „Праця", тому спростовуємо: Загальні Збори госп.-техн. Т-ва „Праця" відбудуться не 10. березня, а **в неділю 13. березня 1938** в год. 10. в салі „Міщанського Братства" Руська 3. І. **Рада Товариства „Праця".** 449

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА кімната, ланшчка особі на становищі до занять. Куркова 14, І. м. ч. 6. 440 2-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ, солідний працівник, пише на машині, шукає провінц. патрона від тр'яни. Адм'ністрація „Рік повстанє" 451 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує з'від 20 літ **ІВАН МАРІЯШ,** приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священичого відділу по поміркованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 15-30

НА КАРНАВАЛ виповіжає убрання фрякові, смокінгові, візитові, Колодзєя 10, тел. 215-87. Ціни низькі. 449 1-6

ОГОЛОШЕННЯ.

БРИТВИ

найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах оказійно фірма

С. ФЕДЕР

ЛЬВІВ Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

Присилайте передплату!

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках	зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці	зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, вимін і т. п.	зол. 0.10
шукаючі праці	зол. 0.05

слова тоґстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480.—
Остання сторінка 1/2	зол. 250.—
Остання сторінка 1/4	зол. 130.—
Остання сторінка 1/8	зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костин Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10

Ч. 42 (14.874). Львів, субота 26. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060. „ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Чвертьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБСЯЗІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Велика промова австрійського канцлєра Шушніґа.

Вчора (в четвер) в год. 19. виголосив канцлер Шушніґ у салі австрійського парляменту 2-годинну промову, яку — як це ми згадували — трансмітували радіостації кількох держав.

Підкреслюючи вагу ситуації, Шушніґ стверднв, що тепер нема часу на дебати — лиш на рішення і діла. Для Австрії необхідна тепер концентрація всіх сил, яку саме перевів „патріотичний фронт". Австрія не може приймати чужих форм влади — ані людового фронту ані диктатури.

Гітлер запросив Шушніґа до Берхтесґаден,

щоби усунути труднощі, які повстали при здійсненні постанов т. зв. липневого порозумінн. Тим способом покінчено 5-літню братовбивчу війну між двома німецькими державами. Австрія мусить жити у близьких взаєминах з Німеччиною, яка має спеціяльну місію в Европі. Тому в Берхтесґаден Шушніґ поробив усі можливі уступки, поза які вже не може піти.

Дотеперішні опозиційні групи — соціял-демократи й націонал-соціялісти мають змогу працювати в „патріотичному фронті", але на базі конституції та програми Дольфуса

незалежної, німецької, християнської, суспільної, станової Австрії.

НІМЕЧЧИНА ЗОБОВЯЗАЛАСЯ НЕ ВМІШУВАТИСЬ ДО ВНУТРІШНІХ АВСТРІЙСЬКИХ СПРАВ.

У закордонній політиці Австрія дальше буде триматися римських протоколів.

Італійсько-австрійські взаємини не ослабли і ніколи не зміняться.

Австрія хоче зберігти незалежність, яку зрештою гарантує 3,000.000 членів „патріотичного фронту".

Промова викликала довгі оплески — присутні відспівали австрійський гимн та „пісню „Дольфуса".

Вислід румунського плєбісциту.

99.87% ГОЛОСІВ ЗА НОВОЮ КОНСТИТУЦІЄЮ.

ПЕРЕМОГА УРЯДУ В БУКАРЕШТІ.

Румунське міністерство внутрішніх справ подає висліди плєбісциту з цілого краю: У плєбісциті взяло участь 92% управнених до голосування, здержалося 8%; у дотеперішніх виборах не голосувало ніколи більше як 70% управнених, хоч участь у голосуванні була обовязкова.

З 4,298.808 голосів було 4,28[illegible]8 (99.87%) за новою конституцією, 5.410 (0.13%) проти.

На 106.000 громадян Букарешту, що мали право участи у плєбісциті, лише 9.000 здержалося від голосування, 145 висловилося проти змін, які ввів уряд патріярха Мирона.

Хід голосування спокійний.

Єгипет домагається участи в англьо-італійських переговорах.

Єгипетський уряд рішив зажадати від Англії, щоби — згідно з 6. статтею англьо-єгипетського договору — Єгипет міг узяти участь в теперішніх англьо-італійських переговорах, бо вони торкаються справ Єгипту.

Єгипетські політичні кола занепокоєні італійським домаганням щодо участи в управі Суеським каналом. Вони бояться, щоб Англія не погодилася з Італією коштом Єгипту.

Чи Злучені Держави і Канада звязані

ТАЙНИМИ ВІЙСЬКОВИМИ ДОГОВОРАМИ З АНГЛІЄЮ?

Як подає філядельфійська „Америка", сенатор Бора й інші члени американського сенату піднесли були протести у Вашінгтоні проти закордонної політики президента Рузвельта й державного секретаря Голла, покликуючись на заяву бритійського міністра закордонних справ Ідена, який сказав, що Англія має військове порозуміння з Америкою. В тих протестах вони жадали ясної відповіди від уряду. Бора звернув увагу на обставину, що Англія й Америка одночасно кинулись поспішно розбудовувати свої морські збройні сили. Це може привести до участи Америки у війні; так само — мовляв — Америка вмішалась у минулу світову війну.

Та державний секретар Голл розвіяв усі поголоски про тайну умову з Англією. У листі до голови закордонної комісії сенату Піттмена, написав він виразно, що Злучені Держави не мають ніякої військової умови порозуміння з якоюнебудь чужою державою.

Подібні поголоски появилися і в Канаді. Камілієн Гавд, давний посадник Монтреалу, заявив у своїй передвиборчій промові, що між Канадою й Англією істнує тайний військовий договір, на основі якого Канада зобовязалась післати пять дивізій на оборону бритійської імперії, куди й коли тільки буде треба. Слід додати, що у великій війні Канада виставила лише чотри дивізії.

Заява Гавда викликала сенсацію і вся канадійська преса передала її без коментарів. Тоді канадійський премієр Кінг рішуче заявив, що така умова не істнує. Він сказав, що ні йому ні міністрові краєвої оборони про такий договір нічого не відомо та що Канада нікому не зобовязалась вислати на поміч експедиційний корпус. Теперішні військові приготування мають на меті лиш оборону Канади перед тими, що можуть на неї напасти або нарушити її невтральність.

Це висненння арештою не вдоволило Гавда, який назвав премієра Кінга „скритим мілітаристом, що готовий пхнути Канаду в заграничні війни".

Справу тайних військових договорів висновували також міністр оборони Ден Мекензі і шеф департаменту закордонних справ Рінфрет. Оба вони назвали твердження Гавда „смішними і дурними".

Передчасна радість.

(З православних кол.)

„Радісний поворот душ. На лоно католицького Костела вертається на Волині річно 3.000 осіб!" Під таким шумним наголовком польська ендецька преса помістила недавно ріжні звістки про великі здобутки римо-католицизму на Волині.

Тішитися своїми успіхами кожний має право, ба навіть повинен — це річ нормальна, і ми не забиралиб голосу, колиб у цих ендецьких вістках не було коментарів, незгідних з правдою та змальовуючих здогадне покривдження римо-католиків православними.

І так у 3-ому ч. щоденника „Вечур Варшавскі" з 4. січня ц. р. під вищенаведеним наголовком читаємо: „З ролі, яку відігравав костел в житті польського народу, як могуча твердиня польщини, здавали собі справу вже займанці („заборці"), про що яскраво свідчить хвиля конфіскат католицьких святинь і костельного майна, розпочата москалями після першого повстання у 1831. р. Статистичні дані, що з тієї епохи грабунку та скасування святинь зберігались донині, не виявляють вірно скількости сконфіскованих святинь, однак, оскільки знаємо, конфіскаті підпало 40 римо-католицьких костелів і коло 310 уніятських, а на їх місце збудували нові церкви православні. Після відродження самостійности, на лоно католицького Костела вернулась така мала скількість сконфіскованих святинь, що вище подані цифри майже не змінились. Але одночасно з утратою святинь, ішла т. зв. утрата душ... Цілі села і парохії були примушувані відступити від віри своїх предків та перейти на православія"... І так польська сторона твердить, що після повстання 1831. року православним віддали до вжитку коло 350 святинь (40 р.-кат. і 310 уніятських), силою та безправно відібраних від католиків, з явним їх покривдженням. Це узурпаторство було причиною переходу католиків на православія.

Такі дані не відповідають правді. Знаємо, що актом злобної пімсти російського уряду за повстання 1831. р. була конфіската кількасот римо-кат. монастирів і костелів (здебільша езуїтських) на Волині, але одночасно знаємо, що негайно після відродження державної Польщі ті б. катол. монастирі і костели були повернені назад римо-католикам. Таких ревіндикацій досі зафіксовано 22, а саме: Устулуг, Заболотці, Володимир і Літовіж (Володим. пов.), Загоров (Горох. пов.), Боромель, Торговиця, Варковичі, Дубно (2) (Дубенськ. п.), Маліїв, Мельниця, Дубечно (Ковельськ. п.), Колодно, Вишнівець, Катербург, Кремянець, Вижгородок, Дедеркали (Кремянецьк. п.), Опалин (Люблин. п.), Чарторийськ (Луцьк. п.) і Острів (Здолб. п.).

Може ще десь залишилось 1—2 б. римо-кат. святині в руках православних, але звідки ендеки набрали аж 329 костелів, що їх москалі забрали в 1831. р. та які ніби досі находяться ще в руках православних?!

Думаємо, що тут входять у гру ті греко-католицькі церкви, що після 1839. р. стали православними, але „це вже було льогічним наслідком відступництва вірних від Риму", як слушно зауважила польська консервативно-католицька газета „Час".

Але й у тому випадку ендеки „трошки" перебільшили, бо навіть римо-католицька епископська курія в Луцьку у своїх відомих ревіндикаційних судових позвах у 1929. р. претендує на терені волинського воєвідства лише на 146 святинь (а вже вона не подарувалаб нікому „своєї" святині схизматикам!). Звідкиж узялися ще 183 „конфіскати"? Може „покривджені" ендеки булиб ласкаві огодосити їх спис? А

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
за бл. п.
Д-РА ВОЛОДИМИРА ШАРАНЕВИЧА
адвоката в Лютовисках
померлого 18. лютого п. р. відбудеться в неділю 27. лютого п. р. в год. 12. вполудня в церкві Успення Пр. Діви у Львові, на яке запрошує
Рідня.

може вони скажуть, що не називали цифри „310", а „коло 310"? Чомуж тоді „коло 310", а не „коло 150"? Це вже явна тенденція, явне бажання якнайбільш нацькувати католиків Польщі на православних!

Але коли „покривджені" поляки помилились у числі обектів і даті конфіскати святинь, то все-ж таки з якої речі вони претендують на б **унітські** церкви, чому рахують їх **за свої?**

Десь коло 990. р. по Р. Хр. князь Володимир Святий запровадив на Волині християнство по грецькому обряду та в 992. р. заснував там першу епархію — володимирську. Віра православна понад 600 літ успішно розвивалась на Волині; до неї горнувся нарід, будував численні чудові монастирі і церкви, завзято боронив її від напастей.

У 1596. році більша частина православних єпископів, зібравшись на Собор у Бересті, проголосила приєднання Православної Церкви до Церкви Римської; друга частина разом із представниками братств на своєму Соборі у тому самому місті не згодилась прийняти Унію. Обидва Собори прокляли один одного. Король Жигмонт III. універсалом з 15. грудня 1596. року затвердив постанову тієї частини Берестейського Собору, що прийняла Унію, і з того часу Унія стала офіційно існувати.

Розпочалася релігійна боротьба поміж двома частинами українського народу. Кінець кінцем уніяти перемогли та впровадили на Волині Унію (одним з останніх прийняв Унію корецький монастир у 1752. році). Так було до поділу Польщі між трьома державами, після котрого волинське населення почало приймати православія, і справа закінчилася московським офіційним актом 25. березня 1839. року про приєднання уніятів до православія. Факт є, що населення на Волині при переході на православія не створило окремої групи „опірних", які перестали ходити до православних церков (як це ми бачили на Холмщині).

Йшли літа, десятки літ, минає навіть у слідуючому 1939. році ціле століття. На Волині нестало місцевих уніятів (не беремо під увагу вірних новооснованӧї „унії східнього обряду"), — усе населення стало православне. Старенькі свої церковці (здебільша деревляні) вони ремонтували (і хто знає, чи ті ремонти за 100 літ не коштували більше, як сама церква!), до тих церков купували образи, хоругви, євангелія і т. ін. Нікому і в голову не могло навіть прийти, що церква не їх, бо сама така думка противилась би споконвічному праву, що церква належить до парохіян.

У тих умовах говорити про якийсь „грабунок", про „втрату душ" на Волині кому-кому, а римо-католикам не можна — це просто свідоме фальшування історичної правди, викликування штучного заколоту серед волинського громадянства!

На нашу думку, справа задоволь̈нення релігійних потреб римо-католиків на Волині не представляється вже аж так зле, як пише КАП і ендецька преса. Згідно з офіційним переписом 1931. р. на Волині тоді було 327.856 римо-католиків, з того 70.198 у містах. Беручи під увагу факт, що в містах всюди є величезні мурован̈і костели з кількома ксьондзами, — релігійні потреби тамошніх римо-католиків задоволь̈нені; значить, у селах Волині в 1931 р. було 257.658 римо-католиків, для котрих саме католицько-ендецька преса вимагає будови нових костелів. Від 1931. р. минуло 6 літ, себто природний приріст дав приблизно 20.600 душ (дивись „Відомості Статистичне" за 1932, 33, 34, 35, 36 і 37 рр.); на 1. І. 1938. року на селах Волині було 278.300 р.-католиків. Скільки є костелів на Волині трудно нам докладно окреслити, бо шематизму з останніх літ нема, але беручи під увагу, що в 1929. р. було там 114 костелів (з них 79 мурованих) і що за 7 літ побудували багато нових (про що часто доводиться читати в пресі), можемо сміло оперувати цифрою **120,** в кожному разі не роблячи кривди римо-католикам. Таким робом приходимо до висновку, що **на один римо-кат.** костел вині на Волині припадає **2.320 вірних.**

Якже стоїть справа з „грабіжниками" православними? Згідно з офіційними даними, на Волині на 1. І. 1938. р. було (з природним приростом) 1,601.500 православних та 680 парохій; значить **на одну православну парохію прӥпадає 2.350 вірних.**

Отже стверджуємо, що православні і римо-католики на Волині находяться в однакових умовинах щодо заспокоєння своїх релігійних потреб, хіба тільки з такими застереженнями на некорість православних: 1) мурованих (себто великих) костелів є 70 прц, а мурованих церков — не цілих 20 прц.; 2) уряд домагається скасувати 100 парохій православних, бо твердить, що парохія повинна мати найменше 5.000 вірних, а філія — 3.000; 3) епископська римо-кат. курія в Луцьку загрожує православним волинякам „ревїндикацією" 146 святинь; 4) римо-католицьке громадянство цілої Польщі складає жертви на будову нових костелів на Волині, в наслідок чого з кожним роком число їх росте; 5) хоча число православних щороку збільшується на 25.000 (природний приріст), не може навіть мріяти про будову нових церков.

Досі якось нічого не було чути про масові переходи на латинство на Волині православних. Мовчала про це польська преса, мовчала і латинська курія в Луцьку, не фіксував наглих змін „Шематизм". Правда, приходилось читати в ендецькій пресі і ріжних „Куріерах" алярми про погрозу для „польщини і католицтва" від волинських „гайдамаків і схізматиків" та поклики до відкриття чисто польських (навіть не утрауспіх римо-католицтва! Звідомлення газет про наслідки тих алярмів відомостей майже не було. І ось раптом такі ревеляції, такий сенсаційний успіх римо-католицтва! Звідомлення газет про „поворот коло 3000 осіб річно на Волині на лоно римо-католицького костела" нас, православних, дуже непокоїти не може, бо у тому звідомленні перед цифрою „3.000" є слово „коло", а ми вже знаємо, що ендецька статистика під цим словом розуміє вираз „менше половини" (довелик ми вище, що пишеться у них: „коло 310 уніятських церков", а читається „146"); значить річно по їхньому переходить на римо-католицизм 1.300—1.400 православних себто 0,08 прц., а — популярно говорячи — на 10.000 переходить 8 у рік. Для такого успіху не треба ніякої широко закроєної акції ані пресових алярмів. Досить для цього мішаних подруж та відомої існуючої дійсности.

Не хочемо позбавляти радісного настрою польських ендеків, але вважаємось твердити, що маса православних українців стоїть твердо при вірі і Церкві своїх батьків. Очевидно, коли почнеться на Волині стосування таких „метод", як у Гринках, то справа виглядатиме інакше. Але такі методи знову таки мусять викликати психольогічну реакцію. Не знаємо теж, чи вӥрішні державні чинники погодяться на те, щоб недалеко ґ совітського кордону сіяти церковно-релігійний заколот серед низів населення. І тому гадаємо, що радість „Куріерів" направду передчасна.

В. І К.

Плєбісцитова коломийка.

II.

Часописні інформації хоч і про справжні факти з шкільного плебісциту читачі сприймали з деяким застереженням. Мовляв, у політичній заїлости сторін годі чекати від них об̈єктивности та справедливости. Тому, мимоходом кажучи, преса на Підкарпатській Руси не виконує тієї важливої громадсько-виховної функції, яку вона покликана виконувати у кожній культурній країні. І мабуть на цілому світі важко знайти серед ширших народніх мас легковажніше відношення до друкованого слова, як серед підкарпатських українців. На це якось мало звертають уваги відповідальні за рівень народньої свідомости офіційні чинники.

Тому інформації, подані в інтерпеляціях п. посла Ю. Ревая, зробили приголомшуюче враження. Неодин мабуть поставив собі питання про доцільність демократичного ладу, коли в його рямках можливі такі вчинки тих, що стоять на сторожі законів демократії. Не в одного, мабуть, наївного славянофіла лице зачервонілося від стиду (а може й від злости), що славянські адміністратори так понижують синів славянського українського народу, який добровільно прилучився до складу громадян славянської Чехословацької Республики...

Факти нарушення законів, що на них опер свої інтерпеляції п. Ю. Ревай, можна поділити на дві частини.

І. Питання принципового характеру, що торкається засад шкільництва на П. Р. та її автономного устрою.

Сюди треба зарахувати інтерпеляцію до уряду ЧСР у справі, що шкільна управа на П. Руси нарушила основні закони, які обовязують у ЧСР. Проаналізувавши відповідні закони п. посол запитує: „навіщо було розхвильовувати поверхню мирного публичного життя Підкарпатської Руси, коли кожна несторонна людина, що льогічно думає, осуджує такий спосіб рішення у виборі мови літературної і навчання..." і далі стверджує, що „голосування безсумніву порушило спокій і під фальшивою покришкою демократичної рівноправности викликало ніякому непотрібний, а для держави шкідливий, народньо-культурний бій, що воно цілком знищило авторитет школи й учительства та підкопало довіря батьків до школи. Нема сумніву, що цього розпорядку ані способу його виконання не можна вважати корисним ані для держави, ані для державної думки, бо він шкодить не тільки державним інтересам, але й підриває престіж держави і самого уряду..."

„З огляду на вищенаведене питаємося уряду:

1. Чи уряд знає про розпорядок шкільної управи, яким вона наказала на Підкарпатській Руси плебісцит у справі підручників, тобто у справі мови навчання, та про те, що цей плебісцит:

а) протиконституційний і порушив постанови законів з дня 26. VI. 1937 ч. 172/Зб. з. і р.?

б) суперечний з обовязуючими досі постановами Генерального статуту?

в) викликав нечуваний дотепер народньо-культурний бій і зворушив цілу людність?

2. Чи уряд схоче пригадати губернаторові Підк. Руси, що його повинністю було: поробити у цій справі заходи згідно з постановами закону?

3. Чи уряд схоче доручити шкільній управі, щоб вона відкликала згаданий розпорядок?

4. Чи уряд схоче видати розпорядок, щоб тих, які спричинили незгоду, покарали або навіть відкликати з Підк. Руси.

5. Що уряд думає зробити, щоб подібні випадки в будуччині не повторилися і щоб була якась запорука, що шкільне навчання відбуватиметься спокійно без нерозумних експериментів.

Як шкільна влада легковажить собі саму ідею автономії П. Руси, яскраво видно з інтерпеляції у справі припинення у виконуванні обовязків двох учительок за те, що насмілилися вказати інспекторові на його необ̈єктивну, односторонню і неправильну поведінку при тому, як заводив „русскі" підручники у народніх школах. Неправність справи була така очевидна, що не було можливости, щоб її не скасувала своїм розпорядком найвища тепер у шкільних справах влада на П. Р. — тобто губернатор. Але „коли губернатор Підк. Руси просив, щоби йому передали всі акти, що відносяться до справи згаданих учительок, начальник шкільного реферату відповів, що не може тих актів передати, бо це урядова тайна".

ІІ. До другої категорії інтерпеляцій п. посол ужив фактів, що насвітлюють недопускальну поведінку окремих урядових осіб з українськими громадянами, до чого безперечно причинилася підвищена атмосфера у звязку з т. зв. шкільним плебісцитом. Найхарактеристичніші ми випадками з наведених в інтерпеляціях можуть бути такі: „Дня 31. X. 1937 в 7. годині вечором штабний стражмістер Гінтерміллер пив з фенциківцями в коршмі п. Ш. Каца. Не знати, про що говорили при пиятиці, але всі були дуже оживлені й коли до коршми зайшов М. Балог з Вишньої вулиці, п. штаб. стражмістер Г. вказуючи на нього пальцем сказав: „Дивіться, і тут є один українець". Присутні фенциківці без надуми напали на нього з криком, чому він українець, а один із духовничівців-фенциківців кинувся з ножем на невинного і безборонного Балога..." До бійки не дійшло завдяки тому, що вмішалися інші люди. „Але цього було мало — каже п. Ревай — в інтерпеляції. — Около 8-ої години ціла компанія зі штабним стражмістром рушила до гостинниці Сніжека, де тимчасом забавлялося кількох народовців. Духовничівці-фенциківці зайшли до гостинниці з великим криком: „Чи тут є українці — Бог би їх побив!" Сталася метушня, а присутній межи духовни

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

нівцями-фенікіянцями шт. стражмістер Г. згасив електричне світло". На вазив одного з просвітян світло знову засвітили, але до бійки вже не дійшло.

Не краще повівся один зі стражмістрів з місцевим пароxом у с. Пилипці. У своїй канцелярії він дозволив собі звернутися до пароха з такою дромовою: „Пане фараржі, то по ві делате с ваші крайні культурні політікоу, о тім вашім українськім а невім цо якім культурнім пусобенім, то прозразує шпінаві характер. Ві ходіте з хати до хати а агітуєте. Везь.те на ведомі, же тади грозі набоженске непокое про ваші чінност, а стат нема пенізе на то, абі се таді концентровалі четніцке поготовості. Я то буду гласіт на земски уржад. Заказуї Вам абісте ходіл до Просвіти! А я се уж о то постарам, абі здейші чітарень Просвіти біла розпущена. Акдіж там будете ходіть дале, так вас заткну! Єште едноу вам ржікам, же цосте делал, то є шпінаві характер, а я вам то дам черне по білем, я то так буду гласіт на земски уржад, а такі так вас подам до соуду за ту ваші українскоу а невім якоу культурні політіку. Мате нецо про своу обрану? — спитався ще на кінець пан комендант і авдієнція була скінчена".

А ось жанд. стражмістер Лазорик зайшов до споживчої кооперативи в Пилипцях й попросив чоколяду. Коли продавець йому подав, він переломив, ткнув один кусник продавцеві під ніс і сказав: „на, нюхай, як смердить Просвітою і українцями". На те присутний там пилипчанин Василь Фармута сказав: „Тоді всі ми, русини, смердимо, бо ми всі українці". З цього вивязалася балачка з Лазориком, в якій Лазорик сказав, що „якби я зустрінув десь у полонині якого українця, то застрілив би його як пса". Всі цитати взяті з часопису „Учительський Голос" ч. 1., органу Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді за м. січень 1938 р., де ці інтерпеляції видруковані.

Омега.

В обороні Церкви та її Голови.

ЗАЯВИ ГРОМАДЯН РЕМЕНОВА И ВИСЛОБОКІВ.

Установи й окремі громадяни сіл Ременів та Вислобоки, львівського повіту, переслали Екси. Митрополитові письмо з заявою, що виступ пос. Войцеховського тільки скріпив їх пошану та любов до Князя нашої Церкви.

ПРОТЕСТ ГРОМАДИ ПРИСІВЦІВ.

Громадяни Присівців, зборівського повіту, на сходинах, в яких взяли участь члени всіх місцевих товариств, вирішили вислати на руки Митрополита Андрея письмо з протестом проти нападу пос. Войцеховського та з заявою непохитної вірности і найглибшої пошани до Владики. Письмо підписали Виділи всіх товариств.

ТИСЯЧА СЕЛЯНСЬКИХ ПІДПИСІВ ПІД ПРОТЕСТАМИ.

Рідкий протест проти виступу пос. Войцеховського проти нашої Церкви та її Патріярха ухвалили села бережанського повіту: Плавуча Велика, Красна, Цецори, Плауча Мала і Глинна. Всюди були Служби Божі в наміренні українського народу та його Архипастиря Митрополита Андрея, з відповідними проповідями. Всі згадані громади вислали на руки Митрополита письма з тисячею підписів місцевих селян.

МАНІФЕСТАЦІЙНА НАРАДА В ОТИНІ.

Представники зорганізованого громадянства Отинійщини, зібрані на маніфестаційній нараді 20-ого лютого ц. р. ухвалили протест проти змішування чужих чинників у справи нашого народу та вислали окреме письмо з заявою пошани Голові нашої Церкви.

ПРОТЕСТ ГРОМАДЯНСТВА НАДВІРНЯНЩИНИ.

Громадянство Надвірнянщини, зібране на нараді у Надвірній 20-го лютого ц. р., запротестувало проти напасти на нашого Князя Церкви та висловило найглибшу пошану й віддання Екси. Митрополитові.

ГОТОВІ ВІДПЕРТИ ВСІМИ СИЛАМИ КОЖНИЙ НАПАД.

Українське громадянство Бережан на окремих сходинах, у яких взяли участь представники всіх установ і товариств, ухвалило однодушно запротестувати проти нечуваних у культурному світі виступів посла Войцеховського у варшавському соймі проти українського народу, проти греко-кат. Церкви та її голови, Митрополита Андрея.

Разом з тим українське громадянство Бережан заявляє, що воно готове завжди всіми силами відперти кожний напад на наш нарід і нашу Церкву. Зокрема зібрані заявили Митрополитові Андрееві найвищу пошану та любов.

Щавницька Юзефіна
усуває хрипку і флегму при грипі. 2—4

ПРОТЕСТ ГУЦУЛЬЩИНИ.

Представники релігійних, культурних та освітніх установ села Бані-Березова, коломийського повіту, ухвалили на спеціяльній нараді протест проти нагінки на наш нарід та проти напасти на нашу Церкву і нашого Високодостойного Архипастиря.

ЗЕЛА ПРОТИ ТЕРПІННЯМ ЛЕГЕНІВ
загально відомо як „Herbata Puhlmanna"
злагоджують кашель. П А Ч К А 1·65 ЗОЛ.
Дістанете в аптиках і дрогеріях.

ПРОТЕСТ ПОВІТОВОГО НАРОДНЬОГО КОМІТЕТУ УНДО В ТУРЦІ.

Повітовий Народній Комітет УНДО в Турці н. Стр. вислав до Митрополита Андрея таке письмо:

„Слава Ісусу Христу. Ексцеленціє! Повітовий Народній Комітет УНДО в Турці н. Стр. в імені українського громадянства турчанського повіту, з приводу нечуваної напасти посла Войцеховського у варшавському соймі на Вашу Найдорожчу Особу, висловлює Вашій Ексцеленції синівське привязання і любов та запевняє, що завжди готов ставути в оборені нашої гр.-кат. Церкви і Особи Вашої Ексцеленції, дорогої українському громадянству".

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ і РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

Й. ПАШТОР.

Фільмова слава.

I.

Олівер Реймонд мав усе, що має популярний фільмовий артист: чудову віллю над берегом ріки, кілька авт, перегонові коні... Про жінки не хотів і говорити.

Його оглядали що-вечора на екрані міліони жінок: він мав чудову стать, непереможну усмішку, мужеське чоло і глибокі очі, якими захоплював жінки від Капштаду до Йокогами.

Секретар сказав до нього із анудженою міною:

— Знову багато листів із жіночим почерком. Чи маю їх вам прочитати?

Реймонд зробив такий анудженний рух, як у третій дії „Чорної графині" під пальмами.

— Я аже хотів би раз позбутися тої одноманітности. Я-ж теж тільки чоловік, що колись бажає відпочинку.

Хвилинку задумався і провів рукою по хвилястому волоссю:

— Та жінота зовсім розбиває мені нерви.

— Мій Боже! — Зідхнув секретар — а на мою думку жінки... це не маловажна річ.

Артист скривив уста. Про ті уста нераз писали критики, якто вони вміють роздавати тисячі цілунки і приваблювати, оплювати.

— Що-ж! — сказав Реймонд — коли я тих звеличниць маю за багато...

— Маестро! ви повинні кудись далеко виїхати, кудись, де нема ні фільм ні жінок... в якусь пущу чи глуху закутину, на довго приїзди...

— Може і маєте рацію, Джон. Тиша лісу, запах живиці, якась маленька купелева місцевість це зробилоб мені добре. Підіть до банку і возьміть більшу суму... Ще нині виїдемо.

II.

По кількох днях вони опинились в маленькому живиці. Було там усього кілька віль, одна гостинниця і довкола сосновий ліс. Їжа була погана, але природа чудова. У потоках багато пстругів.

Реймонд почувався знаменито: лежав під деревами, цілими годинами вдивлявся у верхівя могутніх сосон, прислухувався до дзичання бжіл і комарів, стежив за вюнкими пстругами і моторними вивірками.

— Тепер я став нормальною людиною — сказав до свого секретаря. — Не треба мені робітні, знимок, куліс... Чи ви бачили тут за ввесь час нашого побуту хоч одиську жінку? А може ви підплатили всі довкола, щоб ніодна до мене не підходила?

Секретар відповів з усміхом:

— Одну я бачив. Я навіть знаю, як вона називається, бо в лісі, заки прийшов до неї й наречений, я підніс із землі кинену нею коперту. Зветься вона Кейт Рівер. Типова здорова сільська красуня... ні трохи небезпечна, дотого має вже нареченого.

— Отже навіть та одна занята, слава Богу! — закінчив артист.

III.

Одного пополудня сидів Олівер Реймонд у лісі на лавці. Сутеніло. Нараз зпоза дерев вирнула пара — молода дівчина з мужчиною. Коли вони минали Реймонда, трохи відхилилися одне від одного і дівчина глянула зацікавлена на незнайомого. Артист подивився на неї закоханими очима. Він відчув, що в його серці щось зворухнулося. Дівчина була справді гарна. Коли йшла між деревами — колихалася, а її сміх нагадував сільські гірські дзвіночки.

„Вона ледви глипнула на мене... — подумав — ах, ці провінціялки!"

На другий день він знову зустрів цю молоду даму на проході в лісі. Вона була сама. Реймонд дивився на неї тим приязливим поглядом, якому він завдячував так багато своїх успіхів на екрані. Але його погляд не зробив на дівчині найменшого вражіння — вона ледви помітила його. „Дурна гуска! — подумав гнівно — іще побачимо!"

По обіді він вибрав найкращий сайї одяг, в якому виступав у фільмі „Троянда магараджі", де здобував індійську княжну. Завязав собі наймодніщу краватку і чекав на зустріч дівчини. Під вечір появилася Кейт поруч свого темноокого нареченого. Реймонд ішов їм назустріч якби у сні — привабно-мрійливий. Минаючи дівчину кинув їй свій славний огнистий погляд. Очі дівчини заблисли на мить, але зараз погасли.

„Трагічна справа..." подумав Реймонд, проводячи дівчину своїм зором, поки не щезла на лісовій стежці.

Артист прийшов до хати у поганому настрою. Секретар зустрів його запитом:

— Чи ви знаєте маестро найновішу новину? Тут у кіні грають вашу „Троянду магараджі".

Очі Реймонда заблимали.

— Може підемо на виставу, маестро?

— Від біди, можемо піти. Купіть два білети. Ви знаєте, що я в цій фільмі маю одну із своїх найвдатніших ролі.

Коротний час посезонова виподаж по значно знижених цінах висортовані речі за половину ціни. — На новини спеціяльний рабат.

Тільки короткий час. **Е. ДУМИН** **ЛЬВІВ Коперника 4**

За будову „Дому Української Культури“ у Стрию.

ПОКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ГРОМАДЯНСТВА.

Йдучи назустріч зростаючим потребам українського культурного життя у Стрийщині, громадянство тої области рішило ще минулого року побудувати будинок-приміщення для кількох місцевих культурно-освітніх товариств. Дім, якого будову постановлено розпочати з весною ц. р., рішено назвати „Домом Української Культури“, що буде стояти не лише на сторожі духових цінностей нашого народу, але плекати їх і на дальше. Сам будинок, що буде мати вигляд зовсім новочасний, дасть приміщення для таких товариств як Музичний Інститут, Музей „Верховина“, Стрийський Боян, Взаїмна Поміч та інші. Будова „Дому Української Культури“ вимагатиме великих матеріяльних засобів, які переходять сили та спроможність самого стрийського громадянства. Тому цією дорогою Комітет будови звертається до всіх, кому дорогий духовий розвиток народу, зокрема до всіх стриян, де вони не були, до музиків, співаків та співочих і музичних товариств у краю і на чужині та до прихильників української культури, щоб поспішили з матеріяльною допомогою. Просимо також культурно-освітніх діячів, у першу чергу наше духовенство, щоб не відмовили нам своєї помочі, бо в „Домі Української Культури“ найдуть приміщення теж диригентські та режисерські курси, що вишколюватимуть кадри культурно-освітніх діячів та диригентів церковних хорів.

Через побудування „Дому Української Культури“ створимо огнище культури на нашій провінції, що промінюватиме не тільки на Стрийщину, але матиме значіння й у розвитку нашої культури взагалі.

Жертви просимо слати на конто П. О. К.:

Muzyczne Towarzystwo im. M. Łysenki, filja Stryj, № 154842.

ЗА КОМІТЕТ БУДОВИ „ДОМУ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ“ У СТРИЮ:

Котович Вол., Форостина Евг., Красінський О., о. І. Гаврилишин, Пристай М. Максимчукова С., Щ. Соколовський, Бандера О., Паславська О.

Що писало „Діло“ 50 років тому.

Ч. 34. Субота, 25 (13) лютого 1888.

В ОБОРОНІ ШКОЛИ.

З замітці п. н. „Буковинська Русь проти внеску кн. Ліхтенштайна“ читаємо: „Русини на Буковині виступили рішуче і завзято проти проєкту кн. Ліхтенштайна в державній раді, щоби народні школи зробити конфесійними. Наші буковинські браття цілком природно бояться того, що якби духовенство дістало більше впливу на школи, то в Буковині, де православне духовенство веде румунізаторську політику і намагається винародовлювати русинів, — стан руських шкіл ще більше погіршиєсяб“.

„ТА НУДИ НАМ ДО БОЛГАРІВ?!“

У фейлетоні „Під неділю“ Коронило Устіянович натякає про те, що русинам важко добитися якого-небудь автономічного уряду і пише з того приводу: „Та ми — Богом і правдою сказавши — не так то напасно і добиваємося. Ми надто мягко-сердечні. І гаразд робимо, бо звідки жили би Голіївські, Емігрантські і Дармоїдські? Хто орудував би нами і панував над нами? А ті невдячники кажуть, що ми їх не любимо і раді проти них бунтуватися. Та де нам до бунту? Ми навіть і зопрвцій ніяких не маємо. Десь-інші народи до чогось змагали і вкінці прийшли до сяких-таких добутків. Греки, серби, чорногорці, румуни, болгари.., всі вони мають уже свою хату. А якби так показалося, що нас в Европі треба, бо чей ми не гірші від болгарів. — то русин зараз буде проситись.. Я чув недавно таку розмову: „Та куди нам до болгарів? Ми не маємо ні історії, ні культури, — ми в Европі та, що в улику трутень!“ Що за скромність! Яка овеча доброта! На що нам кошари, на що пастиря? Ми-ж кормимо нашим тілом вовка і медведя.., вони сердечні з голоду погиблиб якби нам пастир і власна хата... Лишіть нам тільки солому тай перегризки сіна — лишіть нам „ъ“ та „ы“, а все інше вам даруємо“.

ЖИД ОТРУЇВ СЕЛЯНИНА.

Львівський суд присяжних засудив на кару смерти через повішення 50-літнього арендаря з Тодоровичів, сокальського повіту, Хаїма Вурма, що ще в 1883 р. отруїв аршеником селянина Івана Веца. Вурм був винен Вецові 350 зр., на що не було ніякого документу. І в такий спосіб хотів позбутися довгу. Отруївши Веца Вурм утік був до Росії, де довший час ховався. Оборонець не вніс жалоби неважности, тільки просив трибунал, предложити засудженого ласці цісаря. В часі розправи довкола суду були такі товпи жидів, що ак військова сторожа мусіла охороняти браму судового будинку.

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по зваженові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дещо краще для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Іван.

Пром-банк

ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.

помагає здоровому починові при нових вартостях праці.

З українського життя у Брні, ЧСР.

ПІДВИЩЕНІ НАСТРОЇ.

З початком нового року українське життя у Брні почало виявляти ясні познаки оздоровлення. В усіх товариствах відбулись перевибори управ і головне — проявився природний та здоровий гін до взаємної толеранції, співпраці, солідарности. Особисті амбіції, що були головним джерелом усіх непорозумінь у товариському житті, загально осуджені, як прояви хоробливости, відійшли на задній плян і можна думати, що коли вони зовсім не щезнуть з нашого життя, то бодай виллються у творчому напрямі, більше конкретній діяльности. Потребу цього відчула інтелігенція і ширші маси, тому ріжниці поволі щезають.

УКРАЇНСЬКЕ Т-ВО „ЄДНІСТЬ“.

Т-во „Єдність“ улаштувало 12. лютого ц. р. у спортовій салі Жиденицького Клюбу маскований баль, який мав великий успіх. Чехословацьке добродійне Т-во „Доброміл“ запросило „Єдність“ до співпраці у його вечірці для ширшої чехо-слов. публики. Товариство „Єдність“ має намір уладити два рівнобіжні курси українознавства; один з них спеціяльно для жіночої секції.

ДЕНЬ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ.

Т-во „Українська Громада“ разом зі „Студентським Т-вом“ і Жіночою Секцією прихильно поставились до пропозиції „Єдности“ відсвяткувати цьогорічні Шевченкові роковини, як день української культури, спільно і своїми силами. Для цього склали спільний Комітет, що на засіданні 13. II. вибрав президію у такому складі: голова п. Стецишин, секретарі: пп. Кіца та Балицький, скарбник п-на Думківна та її помічник п. Доротяк. Нарада комітету мала діловий характер і затягнулась до 11-ої години ночі; намічено головніші точки програми, що складатиметься з академічної та мистецької частини. На випадок фінансового успіху свята комітет наперед рішив призначити прибуток на добродійні цілі.

УКРАЇНСЬКА ПРИЛЮДНА БІБЛІОТЕКА.

Редакція рукописного місячника „Єдність“ — як довідуємося — має намір заснувати у Брні українську прилюдну бібліотеку, без якої годі розвинути більше планову та доцільну культурно-освітню діяльність. Наше громадянство та всі культурно-освітні і видавничі установи повинні цю акцію по змозі підтримати. Брненські українські товариства подають добрий приклад для інших українських культурних осередків.

А. В-ий.

АКЦІЙНА СПІЛКА ДЛЯ БУДІВЕЛЬНОГО ПРОМИСЛУ

перше Іван Левинський,

виплачує з днем 1. березня ц. р. дивіденду за рік 1937 у висоті 1.— золотого від акції через Кооперативний Банк „Дністер“ Львів, вул. Руська ч. 20.

IV.

Олівер сидів із своїм секретарем у кіні, коли на салю ввійшла Кейт Рівер із своїм нареченим і мамою. Почалася „Троянда магараджі“, чудові палати і краєвиди, всякі інтриги і любовні сцени. Кінчається фільма тою запоморочливою сценою, коли княжна після тисячних небезпек паде в обійми свого звеличника (він сидів на салі), щоб дістати з його уст нагороду — цілунок.

Реймонд бачив, як Кейт ворухнулася на місці і чув, як похилившися до свого нареченого сказала:

— Ах! що за чудовий мужчина, Льотаре! Якби так усі виглядали!

Коли на салі заясніло, Реймонд мав враження, що дівчина тупнувши на нього так і каже: „Ах, ти мій прегарний! Я кохаю тебе... без огляду на те, чи ти король чи ти бідний... Ти — мій ідеал!“

Реймонд добре розумівся на тому, як зароджується стан любовної дурійки. На другий день він чекав на дівчину в лісі. Одягнувся в прегарний англійський спортовий костюм. Дівчина йшла сама якби замріяна, не помітивши Реймонда.

„Що за дурепа!“ — подумав любитель.

Нараз рішився. Підійшов скоріше і заступив дівчині дорогу.

— Вибачте! — почав гордо — ви сиділи вчора в кіні передімною і я бачив, які ви були захоплені „Трояндою магараджі“.

Дівчина глянула на нього переляхана:

— Так.

Реймонд деклямував далі:

— Я зустрічаю вас тут щодня на поході... Чи ви не помітили мене?-

Дівчина була здивована:

— А що я мала помітити?

Артист збентежився як школяр.

— Що я.. що я..

Він мав буе охоту кричати: „Подивись добре! це-ж я твій ідеал з „Троянди магараджі!“

Тимчасом на личку дівчини не було ніякого зворушення. Артист скривив уста і ледви прошепотів:

— „..Що я подібний до героя із учорашньої фільми.

Дівчина якби розгнівалась, почервоніла:

— Це можливе... Але що це мене обходить?

Відвернулася і пішла назустріч своєму нареченому, який показався на узліссі.

V.

Ще того самого дня сказав Реймонд спакувати свої валізи. Авто мчало берегом моря і сонце всміхалося до славного артиста, що вертався до своєї праці.

Дома чекало на нього кілька тисяч листів.

Реймонд покликав секретаря:

— Перегляньте всі листи і зверніть особливу увагу, чи нема між ними теж листа від Кейт Рівер.

Два дні пізніше ввійшов секретар до артиста:

— Маестро! саме в цій хвилині прийшов лист від Кейт Рівер. Вона вже мусіла довідатися, хто ви. Якже вона моглаб була опертися вашому чарові.

Олівер Реймонд був щасливий, коли читав наївний, сентиментальний лист провінціялки. Він відчував, що здобув духову рівновагу і почував себе „нормально“.

Перекл. аб.

Сторінка без політики.

МІСТО ХЛОПЦІВ.

Велике діло доброї людини.

Десять миль на захід від міста Омага, в Небрасці, є містечко, що зветься Бойс Тавн. На двісташістьдесять акрах землі є все, чого бажає хлопяча вдача: Великий майдан для гри у бейзбол і футбол, гарна гімнастична саля, став повний риби, ставок для купелі в зимі, сад і добра фарма.

Найкращі учителі, що їх можна дістати, ведуть нижчу й вищу школу, в якій вчиться двістакількадесять хлопців, різного походження й віри.

Управа містечка ціла в руках хлопців. Мейор (бурмистр), радні й комісар поліції — самі хлопці. Але в'язниці нема, бо її не треба. Містечко має свій власний журнал, хор, оркестру, шпиталь, кілька каплиць, славну дружину для гри у бейзбол, другу для футболу і будинки, що поміщують робітні, в яких хлопці вчаться всілякого ремесла, як механіки, столярства, шевства, кравецтва, фарбарства, виробу килимів і т. п.

Колишні злочинці.

Всі хлопці круглі сироти. Найбільша частина — це колишні молоді злочинці. Між ними є двох що убили власних батьків. Один мав тільки дванацять років, коли застрелив батька пияка у хвилині, коли той бив дуже матір хлопчика. Другий мав 15 літ і не міг дивитися на те, що батько живе у дикім подружжі з другою жінкою. Не міг глядіти на розпуку матері й тому важився піти до батька, щоб запросити його вернутися домів. Батько обіцяв прийти на другий день, в неділю. На радощах хлопець не біг, а летів, щоб принести добру вістку матері. Прибрали хату, зладили добрий обід, і чекають. Але давно минуло полудне, а батька нема. Вкопив хлопець рушницю й пішов до корчми, якій батько запивався з повійницею.

— Тату, ходіть додому, бо мама ждуть на вас! — закликав хлопець через відчинене вікно, але батько тільки зареготався, не думаючи навіть сповнити вчорашню обітницю. Тоді хлопчина убив одним вистрілом свого негідного батька.

* * *

В суді не знали, що діяти з молодим убійником, аж поки не надійшов священник о. Едвард Флянеген, основник та опікун Бойс Тавну. Він розповів у суді про хлопяче містечко і заявив, що за 25 літ воно випустило у світ 4.400 хлопців, усіх до чесної роботи, ні одного злочинця. Між ними два є редактори, один адвокат, десять є власниками різних підприємств, два фабриканти, один актор та один грач у бейзбол в Американській Лізі і т. п.

По такім вступі о. Флянеген просив, щоб передати хлопця-вбивника йому, та він певний, що хлопець виросте на доброго громадянина, бож він виконав страшний злочин із великого жалю й любови для своєї бідної матері.

Хлопчина є нині в Бойс Тавн дуже добрим школярем, який вийде відти добрим чоловіком.

Як повстало „Місто хлопців"?

Отець Флянеген зачав своє велике діло із 40 долярами в кишені. Молодий, щойно висвячений священник, наймив за ті гроші дім напроти поліційної станиці в Омага, як захист для бездомних. Одного вечора прийшов туди сухенький хлопчина, одягнений у лахміття. Від голоду виснажений до краю, трясся мов у лихорадці. Тоді майнула думка у священника, що перед ним ще важніше діло, ніж нічліг для бездомних. Неперечислені тисячі бездомних хлопців потребують любови й опіки, щоб не виростали вони на дикунів-злочинців.

Негайно чергового дня він винаймив другий дім за 90 долярів як захист для бездомних хлопців. Добрі люди помогли і з того малого почину виросла нинішня велика установа: „Хлопяче Місто". Удержання тієї інституції коштує річно чверть мільона долярів. Цю велику суму збирають легко між американськими добродіями. Та о. Флянеген далі журиться, що кожного року зголошуються сотні бездомних хлопців, а він не має для них приміщення.

Найкращий громадянин стейту.

Стейт Небраска вважає о. Флянегена найкращим своїм громадянином, тисячі виховання ним хлопців люблять його, як рідного батька й шанують, як святого. Він знає докладно, що діється з його вихованцями та веде з ними постійно листування.

Отець Флянеген каже, що найбільш небезпечний вік для хлопців, тоді, коли вони підростають. Вони потребують багато щирої любови, бо вона найкраще виховує. Круглі сироти мусять найти когось, що дбає за них з такою любовю, яка є в добрих родичів для рідних дітей. Без цієї батьківської опіки нові педагогічні теорії не зуміють повести підростків по простій дорозі. Таку любов й опіку можуть дати тільки ті, що мають таку віру й серце, як колись еп. о Іван Боско, великий виховник і приятель молоді в Італії, а тепер о. Флянеген в Бойс Тавні.

Спекулянт на старій австрійській валюті.

Окремий австрійський уряд, якого завданням є викривати всі фальшиві монети і банкноти, що появилися в обігу, дістав повідомлення, що на чорних віденських біржах продають у великій скількости передвоєнні австрійські банкноти А що ці банкноти віддавна стягнули з обігу, зродилося підозріння, що це дивне явище є хіба махінацією якоїсь проворної банди фальшівників і спекулянтів. Та виявилося, що всі банкноти, які продавали на чорній біржі, привозив з голяндських Індій. Затривожена австрійська поліція звернулася до голяндскої влади в Батавії по інформації. Виявилося, що маса австрійських банкнотів залишилася там ще з часів світової війни і проворний тамошний спекулянт використав ситуацію в той спосіб, що продавав банкноти не тільки до Відня, але розпродував їх тамошнім мешканцям, маляйцям, які вірили, що образки мають якісь чародійні прикмети і можуть вирятувати від багатьох нещасть. Голяндська поліція стверджує, що майже в кожній маляйській хаті висять на стіні австрійські банкноти і що тамошнє населення переконане, що голова цісаря Франца Йосифа І є головою якогось могутнього султана і що гарна голівка, намальована на банкнотах є портретом його першої гуриси.

—o—

„Контрольні компанії" — галапаси Америки.

У Злучених Державах є так звані „говлдінг компаніз", які можна назвати контрольними, оперативними або трестовими чи монопольними спілками. Ті спілки не ведуть підприємства, але контролюють його і то не одно, але багато в одній торговельній ділянці. Нпр. компанії загального користування, як електрику, газ, залізниці. Ті спілки скупновують, або здобувають при допомозі спекуляцій, якусь значнішу частину уділу поодиноких спілок цієї ділянки, щоб усі разом контролювати і кермувати ними як верхівка. Таким робом творять свого роду трест або монополь і визначують високі ціни відборям, які безсильні супроти такої торговельної організації.

„Малі королівства".

Контрольні компанії не тільки підбивають ціни для конзументів, але також і ціни уділів. Ті ціни звичайно вже такі високі, що саме тому треба також підвищувати ціни послуг для публики, щоб можна добути дивіденду для осіб, що купили уділи, а передовсім для контрольних компаній, що все те „контролюють".

Великі контрольні спілки це наче малі „королівства" в американській республиці.

Президент Рузвельт від кількох років думає над знищенням контрольних спілок. Він є за тим, щоб прийняти відповідні закони й тоді розвязати контрольні спілки.

Ясно, що головачі ріжних таких „контрольних компаній" ставляться ворожо до починів Рузвельта. Вони як можуть, так поборюють їх. Кажуть, що і публика стратила би. Правда, спершу стратили би власники уділів, бо теперішня їх вартість є „підкарбована" вище справжньої і мусіла би впасти після реформи. Але згодом публика скористала би, бо платилаб менше за електрику, газ, перевізку і т. д.

Значить реформи президента Рузвельта оздоровили би хору систему, яку створили „контрольні компанії".

Є надія, що Американський Конгрес прийме деякі реформи. Але це ще не все. Перевести їх в життя — це найтрудніша річ. Напевно „компанії" та головачі багатії будуть намагатися всіми силами не допустити до переведення некорисних для них змін.

—o—

Сон і дійсність.

Дуже часто стрічаємо по часописах та довідуємося з оповідань про рівні дивні сни та про їх вплив на наше життя. Не маємо тут на думці т. зв. віщування на підставі снів і ню давну забобонність, що її деякі люди виявляють у зв'язку зі снами. Мова про небуденні сни, так сказавши неприродні, які дивним дивом вдаються іноді в найважливіші моменти людського життя. Такі дві події переважно сьогодні нашим читачам у цій статті.

Перша подія торкається багатого японського підприємця та власника корабельного бюра, на прізвище Адачі, який від кількох літ мешкає у Гонолюлю. Недавно дістав він повідомлення про приїзд свого доброго товариша, знайомого европейського капітана. І справді в означеному річниці гість японця приїхав. А що оба приятелі були великими спортовцями і любили надівсе море, вибралися моторівкою на дальшу прогульку.

Коли човен стає іграшкою хвиль.

Кілька годин пізніше трапилася на морі нещаслива пригода. Мотор японця раптом попсувався і перестав працювати. Хоч Адачі докладав усіх зусиль, не міг нічого порадити, бо виявилося, що дефекту рішуче не можна на морі направити. Човен почав плисти зданий виключно на ласку хвиль. Його пасажирам почала жахливо дошкулювати підрівникова спека. Вони взяли трохи рижового вина зі собою і воно якийсь час гасило їм спрагу. На нещастя в капітана відновилися під впливом голоду і спраги якісь старі шлункові недуги. Адачі не міг йому нічим помогти і приятель по кількох днях помер. Його тіло спустив Адачі в море.

А човен далі гуляв по хвилях. Адачі умлівав від спеки і спраги. Щойно на двацятий день, коли Адачі лежав уже в передсмертних судорогах, наспіла підмога. На самітний човен наткнувся пасажирський корабель і забрав напівмертвого пасажира на чердак. Корабель завіз його до Манілі.

Сон дочки.

На превелике счудування Адачія, зустрінув він у манільській пристані свою дочку і жінку. Вони обі довідалися дивним способом про рятунок батька. Одної ночі приснився 18-літній ці **дивний сон.** Хоч усі вже вважали Адачія віддавна за небіжчика, дочці приснилося, що її батько вернувся із „тіни смерти". Одночасно у сні побачила вона картину пристані, в якій вона пізнала Манілю. Дочка оповіла матері свій сон і вони виїхали найближчим кораблем до головного міста Филипинських островів. Сон, як згодом виявилося, якнайкроще здійснився.

Приснилося нещастя.

Про інший такий правдивий сон оповідає англійський політик сір Роберт Говер. Одної ночі, коли він спав у своїм замку в Кенті, вирнула раптом у сні перед ним постать його брата. Брат сидів у своїм авті і їхав з величезною швидкістю до Льондону. Підчас їзди адрімався він над керівницею. Він перекинувся два рази, керманич вилетів далеко в поле, а його шапка полетіла на середину дороги. Сір Роберт пробудився, але жахлива картина стояла йому так виразно перед очима, що він потелефонував негайно по лікаря і виїхав із ним на місце нещастя, яке він бачив у сні.

І справді сір Роберт знайшов свого брата мертвого серед поля. Шапка безталанного шофера лежала посередині дороги. Ситуація нещасливого випадку годилася до найменших подробиць зі сном, хоч подія скоїлася у віддалі кілька годин дороги від Льондону.

Не зволікайте з присилкою дару на коляду Рідній Школі, бо кожна проволока приносить шкоду цій необхідній українській установі **сучасної доби!**

Економічний огляд.

В Господарській Раді.

ДИВНА ПОВЕДІНКА ПОЛЬСЬКОЇ БІЛЬШОСТИ.

Як нас інформують, перше засідання комітету Ради, якій присвятили ми недавно довшу передовицю, мало деякі симптоматичні моменти. А саме до Президії комітету запропоновано виключно самих поляків (це просто вражало!) і **щойно на внесок дир. А. Палія**, щоб дати там місце також українцям, рішено побільшити число членів президії ще на одного. На 29 присутніх український кандидат **п. Мирон Луцький** дістав усього 18 голосів, себто перейшов **незначною більшістю голосів.**

Цей перший прояв дивної поведінки на терені Госп. Ради насуває поважні думки. Це немов бажання „недобачувати" українців, що зрештою було можна завважити вже на святочному отворенню Г. Ради: ніодин референт, крім скромних натяків п. Папари, не згадав, що в господарських справах південно-східних воєвідств мають право говорити також українці. Виринає питання: навіщо тоді давати цій Раді всегромадянську фірму? Краще відразу поставити справу так, як це зробило ендецьке „Слово Народове", кинувши гасло: „Про господарство Сх. Галичини повинні рішати поляки!" (див. „Сл. Н." з 12. ц. м.). „Якщо метою існування Госп. Ради буде охота будувати господарський організм — писала згадана газета — тоді вже **з самого початку треба вилімінувати тих, яким не залежить на господарській силі Польщі: жидів та українців.**" Мимохіть виринає підозріння, що рецепта львівської ендеції найшла багато визнавців серед польських членів Госп. Ради, бож тоді інакше пояснити собі хід вибору президії.

Та мусимо **твердо зазначити**, що спроби польської сторони вирішувати господарські справи **без українського чинника**, і то відповідно заступленого, **заздалегідь засуджені на невдачу.** Це повинні собі освідомити ті, що ввійшли до Госп. Ради для справжнього піднесення економіки Сх. Галичини, цієї „забутої Богом і людьми країни" — як висловився воєвода п. Білик. Українське громадянство, зокрема преса, пильно стежитиме за дальшим ходом праць Госп. Ради.

Коли мова про перше засідання Госп. Ради, то треба ще зазначити, що були спроби означити кількість комісій і попризначувати до них членів на скору руку. Щойно на внесок дир. А. Палія (більшістю 1 голосу) відсунено ці справи для глибшої над ними застанови. Голос **дир. Сінгалевича** про потребу **заміни** урядових секретарів **вибранними** секретарями зпоміж громадських делегатів пролунав покищо безуспішно.

В. Н.

Наші можливости в деревному промислі.

Одною з галузей промислу, яка у нас лежить досі майже облогом, є деревний промисл.

Наскільки він рентовний, цього загал собі не уявляє. А не уявляє собі тому, що ця ділянка циферно не опрацьована й мало хто з наших підприємців знає, які вона може дати зиски Навіть ті, які в цій ділянці бодай трохи визнаються (напр. мають управу лісами) і вони не здають собі справи з можливостей промислу в цьому напрямку і не роблять нічого, щоб їх використати.

Можна ствердити, що вся увага наших промисловців та їх співробітників звернена на продукцію артикулів першої потреби, які можна збувати на нашому внутрішньому ринку, приватницькому і кооперативному. Це тому, бо тут вони знають, кілько якого товару піде і яким капіталом, можна заангажуватися без більшого риска. А скільки в нас капіталу дармує, без доцільного його використання, скільки навіть марно пропадає!.. Зокрема — коли йде про ліс, то в нас є свої власники лісів, ще й такі, що мають теж засоби на їх експльоатацію. Та все те здебільша мертве. Колиж вони й роблять якісь обороти, то лише на те, щоби набити грубими тисячами чужі кишені, через яких руки переходить переріб сирівців на півфабрикати та пересортовування матеріялу, а далі виріб готового продукту.

Безумовно, лісів у наших руках нема, дарма, що яких 70% усієї поверхні лісу Польщі находиться на українських землях. Але якби і ці скромні капітали промислово зорганізувати, то не тільки ми могліб заняти поважну скількість наших молодих безробітних, але що важніше, ми зробили би **поважний вилім у дотеперішньому стані** та причинились би сильно до побільшення наших суспільних капіталів, які доречі є більше як скромні, а в порівнянні з чужими смішно дрібні. Що так є, вистане для порівняння взяти під увагу кілька чужих поважніших фірм та познайомитися з цифрами їх основного капіталу, а побачимо нагу дійсність.

Деревний промисл має в наших обставинах ту перевагу, що сирівець маємо на місці і не потребуємо за ним далеко шукати. Зате є дві речі, що стримують наших підприємців від участи в цій ділянці, а саме: слаба орієнтація, з яким мінімальним капіталом слід до цього діла підійти, та питання, де і як можна найти ринок збуту.

Ринок збуту це справа окрема і над нею слід окремо застановитися. Справу цю постараюся обговорити в найближчому часі.

А щодо того, з яким мінімальним капіталом можна до тієї справи підійти, подаю інформації про основні капітали фабрик дикти і фабрик паперу. Ясна річ, підприємцеві ніколи не можна диктувати скільки він має в дане підприємство капіталу вложити. Але для прикладу добре буде познайомитися з ними. Може це справу нашого підходу до розбудови деревного промислу реальніше висвітлить.

1. **Фабрики дикти:** Беремо на увагу 31 об'єктів. З цієї сумн 14 фірм висоту основного капіталу уявнює. А саме: Пять фабрик має такого капіталу від 10—20.000 зол. (3 по 10.000, 1 по 15.000, 1 по 20.000), три фабрики має від 90—120.000 основного капіталу (1 — 90.000, 1 — 100.000, 1 — 120.0000), три фабрики має від 250—500.000, три фабрики дикти мають вище міліона.

2. **Фабрики паперу:** Беремо на увагу 38 обєктів, з чого знаємо капітал 24 фабрик. Одна з них має 50.000 зол., пять від 102—250.000 зол. (1 — 102.000, 1 — 210.000, 1 — 225.000, 2 — 250.000), пять фабрик від 300—500.000 (3 — по 300.000, 1 — 400.000, 1 — 500.000), пять від 500—800.000, вісім фабрик має основного капіталу від міліона вгору.

Все це стан за 1936. р.

Коли може існувати пять чужих фірм з капіталом від 10.000—20.000 зол., а далі три з капіталом від 90.000—120.000, то можуть також існувати анальогічні українські фабрики і для їх вивінування капітал напевно знайдеться.

Капітали 102.000—250.000 (таких є пять фабрик паперу), це безсумніву капітали дуже поважні, але зовсім реальні навіть серед нас.

Коли можливо мобілізувати капітали на рисковну нафтову спекуляцію, то наскільки більше є можливе воно тут. Треба тільки, щоб міродатні чинники цим зацікавилися.

Варт згадати, що напр. краківська латинська консисторія має власну фабрику паперу.

Олександер Підгородецький.

ПОЛЬСЬКА ХРОНІКА.

РОЗШУКИ НОВОГО ЗМІСТУ ДЛЯ ДЕРЖАВНОГО ІНТЕРВЕНЦІОНІЗМУ В ГОСПОДАРСТВІ. — „УПОРЯДКОВАНИЙ ІНТЕРВЕНЦІОНІЗМ".

Ми вже на цьому місці зазначували, що польські міродатні чинники роз-у-раз шукають відповідних форм для госп. життя. Зразки інших держав їм не зовсім до вподоби, бо вважають, що ці форми треба прикласти до своєрідних потреб Польщі. Відкидають вони обороний сьогодні лібералізм західніх демократичних держав, відкидають тоталізм сусідів із права та ліва, бо навіть критикують (чи допускають тому критику, як на днях пос. Скоровського) етатизму. Проте не вважають доцільним зродукувати державну контролю до найдрібніших меж. Міродайні чинники вважають, що **інтервенціонізм держави в госп. справах є необхідний.** Але треба — можливо — вибрати для нього такий зміст, щоб він не гальмував розвій господарських процесів, а навпаки підтягував їх давав їм більший розгін, **більшу динаміку.** І ось у тій цілі мін. промислу і торгівлі Роман покликав до життя нову комісію, яка має цей „повний зміст" найти, яка має видумати **чергову концепцію інтервенціонізму**, але планового, впорядкованого. Як такий інтервенціонізм має виглядати, того покищо ніхто не знає. До проводу в комісії покликаний президент Союзу Пром.-Торг. Палат **Кляр-нер.** До самої Комісії запрошено ряд госп. діячів, головно з самоврядних господарських установ.

СВІТОВА ХРОНІКА.

НЕ ТІЛЬКИ ПОЛІТИЧНЕ, АЛЕ Й ГОСПОДАРСЬКЕ ЗБЛИЖЕННЯ НІМЕЧЧИНИ Й АВСТРІЇ.

Як інформує віденський госп. часопис „Берзе" переговори д-ра Кльодіуса з австрійськими господарськими чинниками частинно вирівняли погляди щодо потреби усунути різні перешкоди в гармонійній економічній співпраці двох німецьких сусідів. Щоправда — не в усіх справах найдено вже компромісові формулки, проте прихильність обох сторін прочищує шлях до значного оживлення німецько-австрійського торговельного обороту.

З нашої кооперації.

КООПЕРАТИВНІ ВИКЛАДИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ВИСОКИХ ШКІЛ.

Для поширення кооперативних ідей серед українських студентів високих шкіл дирігтва РСУК вижу виклади на кооперативні теми для цього середовища. З цих викладів відбулося вже три, а саме: два виклади О. Лупиного в Гр.-кат. Богословській Академії дня 7. і 8. ц. м. про український кооперативний світогляд та про досягнення і плани праці українських кооператив, і один виклад З. Книша дня 17. ц. м. в Т-ві абсольвентів Торговельної Школи на тему української кооперації.

З цього самого циклю мають ще відбутися такі виклади: м-ра С. Стефанишна у „Правничій Громаді", З. Книша в Т-ві студентів техніки „Основа", м-ра І. Гладкої в Т-ві „Обнова" і в Т-ві ім. Лесі Українки.

ЯК ПРАЦЮЄ „КООПЕРАТИВА ЗДОРОВЛЯ" В РЕМЕНОВІ.

„Кооператива Здоровля" в Ременові це перша у нас кооператива того роду. Вона розвиває свою діяльність вже від 3. IV. 1937 р., тоді коли друга така кооператива в Бедларові коло Станиславова щойно зачала свою діяльність в цьому році. Звіт за час праці кооперативи від 3. IV. до 31. грудня 1937 р. виказує 1365 лікарських порад, які дав лікар кооп-ви д-р О. Літинський, з того 818 порад членам кооп-ви і 547 почленам кооп-ви. Поодинокіше: лікарських порад у центральній станиці дали 568, в інших селах 330, в домівці хорого 163, мужчинам 300, жінкам 324, дітям 234, вагітним 10, немовлятам 16, відіслано до л'карні 24 особи. Під оглядом недуг було 210 недужих на внутрішні недуги, 116 на дитячі, 182 зубів, 48 очей, 136 з хірургії, 69 горла і вух, 67 шкірних, 27 нервових, 26 жіночих і 6 поштових.

Лікар кооперативи перевів лікарські оглядини „дитячих садків" у Ременові і Вислобоках і на 72 д'тей ствердив дуже низький стан здоровля та жахливий відсоток (80%) сухіт. Район кооперативи обіймає 8 сіл і лікар кооп-ви виїздить кожного тижня в пятницю на оглядини домівок членів, щоб запобігати недугам і вести пропаганду боротьби з сухотами.

НОВІ РЕВІЗОРИ Р. С. У. К.

Предсідник Кооперативної Ради у Варшаві д-р Цалпосінський рішенням з 19. І. 1938 р. затвердив право таких рев'зорів переводити ревізії в кооперативах РСУК: 1) м-р Теодор Зінко, 2) м-р Яків Котович, 3) м-р Гриць Кухар, 4) інж. Дмитро Марущак, 5) Герасим Шишпюк, 6) м-р Роман Цегельський. Це рішення оголошено в урядовім дневнику міністерства скарбу ч. 3. поз. 20. з 31. І. 1938 р.

УКРАЇНСЬКА КООПЕРАЦІЯ ІНВАЛІДАМ УКРАЇНСЬКОЇ АРМІЇ.

В 1936 р. українська кооперація як і в минулих роках складала свої щедрі жертви на Інвалідів Української Армії. В тому році зложило датки на Інвалідів 752 кооперативи супроти 678 в 1935 році і 445 в 1934 р. Отже саме число кооператив-жертводавців помітно з року на рік зростає. Загальна сума пожертв кооператив Українським Інвалідам виглядає так: у 1934 р. — 7.757 зол., в 1935 — 11.565 зол., а в 1936 р. — 11.140 зол.

В 1936 р. було 54 таких кооператив, які пожертвували на Інвалідів понад 40 зол., деякі по 100 і навіть 200 зол., а пересічна висота жертв інших кооператив рівнається 10 зол.

З економічної літератури.

„Zehn Jahre Cechoslovakische Nationalbank'l" — Прага 1937 р., стор. 542.

Надіслана до „Діла" ювілейна книга Чехословацького Нац. Банку містить широкий образ діяльности центрального банку ЧСР і разом з тим багато відомостей про еволюцію національного господарства цієї держави. Є це збірка праць цілої низки авторів, визначних фахівців.

Студентство і Равт Преси.

КОМУНІКАТ СТУДЕНТСЬКОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ СУСОП-у У ЛЬВОВІ.

Львів, 25. лютого 1938.

Після докладного розгляднення інциденту на Равті Преси в дні 12. II, ц. р. й устійнення характеру участи в ньому поодиноких студентів ствердженo, що повну відповідальність за це поносять люди, які зорганізували цей виступ і за те покарано їх позбавленням членських прав у всіх студентських товариствах та забороною вступу до льокалю студентських товариств на час одного року.

Студентська Репрезентація.

—o—

Прес т поцрібної програми

СВЯТКУВАННЯ ЮВИЛЕЮ 950-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ (СВЯТА ХРИСТІЯНСЬКОЇ УКРАЇНИ)

що треватиме від 31. VII. 1938 до 1. VIII. 1939.

I. **Парохіяльні свята** почнуться в неділю 31. липня 1938 р. (пополудні) урочистим водосвятям з відповідною проповіддю в тому місці, де звичайно відбувається Йорданське водосвяття. Дальше в програму цих свят увійдуть:

1. Місія або духовні вправи.

2) На їхне закінчення торжественна Служба Божа з масовим св. Причастям та здвиганнням памятника ювилею: положення угольного каменя чи посвячення церкви, народнього християнського дому, вмурування пропамятної таблиці, в першу чергу в церкві, ставлення ювилейного хреста, засадження пропамятного дуба, тощо.

3) Академія з відповідним історичним викладом, деклямаціями й концертовими точками.

4) Імпреза під голим небом, напр. поліс молоді.

II. **Окружні (районові) свята** будуть відбуватися в деканальних або в повітово-судових осередках, залежно від того, куди гравітують парохії даної округи. У програму окружного (районового) свята увійдуть 3 останні точки парохіяльного свята. Академія та імпреза під голим небом повинні відбутися при активній участи всіх парохій деканату чи даної округи (напр. збірні хори, орхестри, тощо).

III. **Всенародне свято** у Львові малоб відбутися у травні 1939 р. Це збірне свято повинно тревати 3 дні. Першого дня вечором відбулось би посвячення прапорів. Другого дня Богослужба на площі Сокола-Батька з масовим св. Причастям, при кінці окліки на честь Христа. Після Служби Божої масовий похід з місійним хрестом. Вечором академія чи спеціяльна вистава у Великому Театрі. Третій день був би зарезервований для евентуальних конґресів чи зїздів українських християнських товариств. У часі всіх згаданих свят по парохіях, округах та у Львові буде йти кольпортаж видань Ювилейного Комітету. Всі учасники свята матимуть ювилейні відзнаки. Кожну хату буде прикрашувати в усіх днях святкування спеціяльно виданий образ Хрещення України, що прибраний зеленню й вишнаками висітиме на видному місці зовні.

З викладової салі.

СУСПІЛЬНЕ ПИТАННЯ У ЛИПИНСЬКОГО.

В минулу неділю проф. д-р **Володимир Залозецький** виголосив на цю тему виклад, як один з чергових у низці Академічних Вечорів Богословського Наукового Товариства у Львові.

Оздоровлення громадського чи громадсько-національного життя можливе тільки тоді, коли той, що хоче уздоровити, засуне собі якслід стан організму, який хоче уздоровити. Таким чином громадський діяч, політик чи державний муж — це наче лікарі громадянства. Вони мусять — якщо їх праця має мати успіх — ставити діягнозу громадського життя і подавати лікувальні способи та заходи.

Зробив це у своїх творах Вячеслав Липинський. Він не тільки глибоко проаналізував в історичному перерізі наше національно-громадське життя та поставив діягнозу, але й намітив шляхи і засоби, якими можна те життя уздоровити, тобто довести до такого стану, щоб наш національно-громадський організм не тільки правильно функціонував але й розвивався.

Підстава, від якої Липинський підходить до суспільних проблем — це роля людини в громадському житті. Людини, не того „соціяльного створіння", яким уважав її раціоналістичний світогляд, але тієї вищої істоти, що має в собі щось індивідуального, що має власну особовість, що живе власним світом. Людина має свобідну волю, завдяки якій може вибирати між добром і злом, та не тільки сама досконалитися але й вливати у тому напрямі на інших. У змаганні до високих ідеалів служать їй найглибші, ірраціональні сили, які Липинський називає містичними. Але ті містичні сили одиниці треба тримати в карбах, треба їх гамувати і відповідно ними кермувати, бо інакше вони можуть стати руйнуючими силами. А тоді не моглоб бути й мови про здоровий розвиток гуртової, а тому і національної, спільноти.

Основним звеном тієї спільноти є родина, що для Липинського є зав'язком нації, а за ним, як вищий ступінь людської організації, йде стан (кляса), що є органічною сполукою людей, яких вяже спільність праці та однородність духових зацікавлень і духових вартостей. Черговий ступінь людської організації — це нація, якої еманацією є держава.

Прелеґент обговорив становий лад по думці Липинського, подав найважніші риси корпоративного ладу та закреслив тип держави, який у Липинського ріжниться не тільки від демократично-ліберальних але й тотальних.

У своєму цікавому рефераті проф. Залозецький ствердив, що погляди Липинського про суспільні справи тепер дуже актуальні, бо в Европі саме тепер є змагання уводити станову систему. На доказ цього твердження прелеґент навів сучасні приклади.

В дискусії забирали слово о. проф. д-р Конрад, м-р Козак і ред. Добрянський.

Гітлер домагається звороту кольоній

І ЗАПОВІДАЄ БОРОТЬБУ З ПРОТИНІМЕЦЬКОЮ ПРЕСОВОЮ НАГІНКОЮ.

Гітлер виголосив у Мінхені промову на зїздах давних боєвиків націонал-соціялістичної партії, в якій висловив рішуче домагання звороту давних німецьких кольоній та підкреслив мирні цілі німецької політики. Опісля торкнувся Гітлер ворожої преси, яка знову заатакувала Німеччину після його недільної промови та заповів енергійну боротьбу з „жидівськими нацькувачами".

—o—

Загальні Збори Повітового Т-ва Кредитового у Львові.

У пятницю 25. ц. м. відбулися загальні збори Повітового Т-ва Кредитового у Львові, що є Українбанком на львівський повіт, при участи делеґатів кредитових кооператив Львівщини.

Збори відкрив голова Надзірної Ради Т-ва **о. прал. Л. Куницький.** Зі звіту **дир. м-ра Е. Жизневського** присутні довідалися, що Т-во стоїть на твердих основах і повело оживлену ощадностеву акцію між українським громадянством львівського повіту. Пригадав, що Повітове Т-во Кредитове є одною з найстарших українських установ у краю, бо постало в 1899 р. Перед світовою війною в 1914. р. Т-во мало майже 2.000 членів, а річний оборот сягав 300 тисяч корон. По війні Т-во вийшло оборонною рукою по девалюації та по останній віддовженевій акції. В діловому році Т-во розвинуло оживлену діяльність і зорганізувало по селах 27 збірниць ощадности і зібрано коло 5.000 зол. Діловий рік замкнено надвишкою 199.54 золотих.

По оживленій дискусії збори признали Надзірній Раді і Дирекції абсолюторію. До Надзірної Ради присутні вибрали одноголосно на місце трьох вильосованих членів, такі особи: **д-ра Павла Цимбалістого, п. Омеляна Матлу і проф. Миколу Локача,** на заступника **Івана Козака,** селянина зі Запитова. Дирекція залишилася в незміненому складі, до якої входять: **м-р Е. Жизневський, проф. Корпач, інж. П. Зелений;** їх заступниками є п. **Михайло Козланюк і Петро Петрик.** Побажавши, щоб дирекція зорґанізувала в кожному українському селі львівського повіту збірниці дрібних ощадностей, Збори закінчилися в год. 2-ій пополудні.

Похорон о. Мітрата Тита Войнаровського.

В минулий четвер українське громадянство віддало останню прислугу **о. Мітратові Титові Войнаровському.**

В год. 9-тій у Соборі св. Юра Преосвященний **Никита** в сослуженні оо. мітратів **Базюка і Сліпого** відправив велику Службу Божу, під час якої о. пралат **Л. Куницький** виголосив жалібну проповідь. В годині 12-тій селяни з Балинців, де Покійний був довгі роки пароxом, винесли труну перед митрополичу палату, перед якою Митрополит Андрей особисто відправив панахиду та попрощав свого найближчого дорадника. В часі Служби Божої та панахиди співав хор питомців Богословської Академії.

Після того похоронний похід рушив вулицями Міцкевича, Маршалківською, Словацького, Коперника та Пекарською на Личаківський цвинтар. На самому переді походу йшли учні шкіл Р. Ш., за ними делеґації з вінками. Були вінки від читальні „Просвіти" і Союзу Українок в Балинцях, від Столичних Дібр, Земельного Банку Гіпотечного, Централі „Сільського Господаря", Львівської Хліборобської Палати, Фортуни Нової, Філії „Сільського Господаря" в Тернополі, Станиславові, Бібрці, Рудках, Миколаєві і Судовій Вишні, від Кружків „Сільського Господаря" в Підберізцях, Коршеві, Балинцях, Угерцях Незаб., Винниках, від Секцій Х. В. М. у Зашкові, Бартатові та Оброшині. Окремі делеґації були з Ситіхова, Гряди, Ставчан, Оброшина, Бартатова, Пикулович, Борщовиць, Винник, Підберізців та ін. Гарне враження робила делеґація від усіх економічних та культурно-освітніх установ у Балинцях, які Покійний основав. Ця делеґація складалася з пядесяти селян, одягнених в однакові кожухи. З Коломийщини були ще делеґації з Коршева, Гвіздця та інших сіл.

За делеґаціями йшли чвірками питомці Богословської Академії, хор питомців, за ними попад сорок священників під проводом Преосвященного Никити, караван з труною, найближча родина Покійного, а далі велика маса народу, серед неї представники всіх українських економічних та культурно-освітніх установ і політичних орґанізацій.

Як почесна охорона біля каравану йшли бойківські селяни. Труна була прикрита китайкою з пластовою емблемою, бо Покійний був прихильником пласту й нераз відправляв полеві Служби Божі у пластовому таборі на Соколі.

Біля Земельного Банку при вул. Словацького попрощав Покійного від Надзірної Ради Земельного Банку **о. д-р Гавриїл Костельник,** а на цвинтарі, біля гробівця греко-кат. Капітули, в якому поховали тлінні останки о. мітрата Войнаровського, промовляли: **д-р Михайло Волошин** від УНДО, **дир. Мирон Луцький** від „Сільського Господаря", **д-р Іван Брик** від „Просвіти", **пос. д-р Степан Баран** від Української Парляментарної Репрезентації, **дир. Микола Творидло** від української кооперації, **п. Драган** від балинецьких установ, **інж. Андрій Мельник** від управи Митрополичих Дібр.

Велике враження зробила на учасниках похорону селянка, що поклала на могилу урну зі землею з Балинців.

НОВИНКИ.

— **Карнавал іде!** Гарна пані не забуває підкреслити свій чар в українськім косметичнім інституті „Космео", Львів, Миколая 7. 3-10

— **Найсолідніші футра тільки у Юліяна Глушевського,** Львів, пл. Капітульна 3. I., телефон 254—46.

— **Велика забава** „Правничої Громади" відбудеться 2. III. у салі „Яд Харузім" при вул. Бернштайна. Запрошення попередньо відкликаної забави важні. 465

— **Товариські сходини** підвечірок з танцями в клюбі „Молодої Громади" для членів і учасників та запрошених ними гостей у неділю 27. ц. м. 459

— **Заточенці! Еміграція!** Прохаємо всі установи, товариства, організації, вільні фахи й підприємства подати впродовж березня ц. р. свої фірмові назви, точні адреси, р'ік заснування, ч. тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику українського культурного, економічного й суспільного життя". Заграничні часописи прохаємо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. 1—3

— **Літніськ[а]! Кліматичні станції!** Перед цьогорічним сезоном вийде нашим накладом „Ілюстрований літниськово-туристичний провідник по Галичині", який крім пропагандивних описів усіх літниськ, лікувальних живиць, туристичних шляхів та районів зимових спортів обійматиме в рівній мірі реклямy всіх місцевих санаторій, готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших підприємств. Щоб не оминути нікоднe таке українське підприємство, прохаємо всіх власників і відпасників літниськових підприємств надіслати нашій редакції: 1) назви й описи своїх підприємств, 2) теперішні адреси власників або відпасників, 3) знимки своїх заведень та красовидів і 4) відомости про дану місцевість — для вміщення їх в неіснуючому ще в нас, а такому необхідному „Провіднику". Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського 4. 464 a 1—3

— **Наближається час Шевченківських поминків.** У цілому краю відбуваються концерти й академії. Диригенти хорів по містах і селах клопочуться програмою. Хто має під рукою „Великий Співанник Червоної Калини", найде в ньому все, чого шукає. Збірник найкращих пісень історичних, обрядових, побутових, стрілецьких, на хори жіночі, мужеські й мішані — 239 пісень. Репертуар на 25 і більше концертів. Гвердa, прегарна оправа, ціна всього зол. 28.50, з портом і опакуванням зол. 29.50. Для членів „Червоної Калини" зол. 23.50. Замовляйте „Великий Співанник Ч. К." Відібєте собі його ціну при нагоді кожного концерту, а без нього не обійтись ні одному хорові, ні товариству, в селі, чи місті. — Адреса: „Червона Калина", Львів, вул. Зіморовича ч. 12, почт. скр. ч. 43. 418 —6

— **Піврічні п[о]писи** елєвів Вищ. Муз. Інституту ім. Лисенка у Львові відбудуться в неділю 27. лютого в год. 11-ій переполудням (нижчі і середні роки) і вівторок 1. березня в год. 17. (5. попол. середні і вищі роки) оба рази в малій салі Муз. Т-ва. Вступ вільний за програмою. 456

— **Похорон бл. п. Степана Гладишовського** відбудеться в неділю 27. лютого в год. 2. попол. з каплиці Анатомії на Личаківський цвинтар.

— **Смерть б. намісника Галичини.** У Відні помер у 81. році життя гр. Карло Гуйн, б. намісник Галичини в 1918. р. Він передав владу 1. листопада 1918. р. представникам Української Національної Ради.

— **Українська гутірка у львівському радіо.** В неділю 27. ц. м. в год. 8.50—9.00 вранці передаватиме Львів у програмі „Авдиції для села" й українську гутірку. Це буде хліборобський відчит д-ра Романа Лехіцького „Годівля тільних корів".

— **Студентські демонстрації у Львові.** У звязку з недавними віденськими подіями вшехполяки уладили віче в голлі університету, опісля перемашерували через середмістя до студентського дому; на вул. Сикстуського і 3. Мая вибили вони шиби у двох домах. Кільканацятьох студентів побило одну студентку, бо думали, що вона жидівка.

— **Зміни у високих школах на Сов. Україні.** Відчит на цю тему виголосила в пятницю 25. ц. м. в год. 8.-ій вечором Осипа Бурггард, доцентка будівельного інституту в Києві в салі Українського Наукового Інституту в Берліні. Відчит стягнув не тільки українських слухачів, але теж і чужинців.

— **Влом злодіїв до „Р. Ш." у Львові.** В ночі з четверга на пятницю вломилися злодії до бюра Головної Управи „Рідної Школи" при вул. Сикстуській ч. 46 і забрали стінний годинник, зелене сукно зі стола і скрипку.

— **Львівська хроніка** Осипа Лучак при вул. Пісковій ч. 5, повідомила поліцію, що Микола Заблоцький при вул. Лісній ч. 7. брав від неї по 7—12 зол. місячно через сім років кажучи, що з нею ожениться. Тепер не хоче одружитися ні не хоче звернути грошей. — У трамваю при пл. Бернардинській помер нагло 56-літній купець Шулім Пфеніг. — Поліція арештувала двох обманців М. Сорина і М. Бобу, які втягнули селянина Степана Завадку з Жовкви до сіней кам'яниці при вул. Жовківській ч. 34 під притокою, що він знайшов їх загублену течку і забрали йому портмонетку з 40 зол.

— **Комуністичний процес у Стрию.** Перед судом присяжних у Стрию відбулася розправа проти Миколи Мельника з Верчан, Романа Грабинця з Опірця коло Сколього, Анни Шкалубини з Синевідська Нижнього, Т. Каца, Г. Штайнінгера, Х. Лявфера і С. Цукерберга зі Стрия. Кількох підсудних привезли на розправу з Берези, де вони перебували довший час. Розправа відбулася при замкнених дверях. Акт обвинувачення спер прокуратор на актах архіву політбюра КПЗУ, що його найшли в арештованого Цивінського у Відні. Суд засудив по 10 років вязниці підс. Каца, Штайнінгера, Лявфера і Цукерберга; на 6 років вязниці підс. Мельника; на 3 роки вязниці — підс. Гребинця. Підс. Шкалубину суд увільнив від вини і кари.

— **Згубив 50.000 зол.** Преса пише, що діяч М. Мазницький підчас їзди з Тернополя до Вікна згубив течку з 50.000 зол. Згублених грошей дотепер не відшукали.

— **Заборона і кара долинського староства.** Т-во „Сокіл" у Долині звернулося до староства за дозволом на спортовий попис дня 20. ц. м., але староство дозволу не дало. — Слід теж згадати, що долинське староство покарало Теодора Бартківа з Розтічок гривною 50 зол. зі заміною на 14 днів арешту за печатку з тризубом. Покараний зробив відклик до окружного суду у Стрию.

— **Краєва хроніка.** В Нижанковичах коло Перемишля пожежа знищила тартак Я. Кернера з Перемишля. Шкоди сягають кількадесять тисяч золотих. Кількадесять робітників залишилося без праці. Окружний суд у Перемишлі засудив Андрія Пеньонжка зі села Кречкової на півтора року вязниці за участь у хліборобському страйку в серпні м. р.

— **Хоче, щоб його сина вислали до Берези.** Громадянин Маєр З., власник кількох каменниць у Варшаві, має сина, який під терором забирає йому гроші, продає річи, фальшує його підпис на векслях і т. п. Маєр З. просив інтервенції у рабіна, коли ж і то не помогло, він звернувся до одного з варшавських городських старост із проханням, заслати його сина до Берези, а то він відбере собі життя.

— **Марушечка засудили вдруге на кару смерти.** Окружний суд у Катовицях засудив минулого четверга Н. Марушечка на кару смерти, його спільника Спачинського увільнив від вини і кари. Перед кількома днями Марушечка засудив варшавський суд на кару смерти. В найближчих днях бандит Марушечко відповідатиме ще перед судом у Переворську.

— **Перший спис „неарійців".** Цього року відбудеться в Німеччині загальний спис населення, підчас якого устійнять докладно число „неарійців", себто жидів і мішанців, у жилах яких пливе жидівська кров.

— **Сильний зріст числа недужих на рака.** Статистика виказує, що в Болгарії нездужає тепер 60.000 на рака. Більшість недужих на рака — це жінки. Найбільше хорих на рака в Софії. Тому, що ще перед кількома роками недужих на рака в Болгарії майже не було — влада живо зацікавилася цією проблємою.

— **Рукописи Мусолінія і Гітлєра на ліцитації.** З початком березня ц. р. виставлять у Парижі на ліцитацію рукописи Мусолінія і Гітлєра. Рукопис Мусолінія — це перша частина статті про прихід фашистів до влади в Італії. Рукопис Гітлєра — це призначення Рема провідником організації комбатантів. Крім того на публичній ліцитації виставлений примірник споминів Цезара про війну в Галії, що їх читав валюбки Наполеон на острові св. Олени і дописував свої завваги. На цьому примірнику споминів є теж печатка бібліотеки з острова св. Олени. Вкінці на ліцитації є теж рукописи французьких королів від Карла IX. до Наполеона.

— **Летунські катастрофи.** Спеціяльний англійський військовий літак, що мав устійнити новий рекорд довжини лету, загинув у таємничий спосіб підчас окружного лету над Англією з трьома членами залоги. Розшуки не дали ніякого висліду. — Недалеко летовища Сан Люї у Злучених Державах розбився літак. У катастрофі згинув летун і льорд Кенгейм з дружиною; четвертий пасажир тяжко ранений.

— **Шпигунська афера у Франції.** По 4-денній розправі військовий трибунал у Мецу видав такий присуд у великій шпигунській афері: барона фон Юхена, торговельного представника з Парижа, засудив на 15 років вязниці, б. австрійського полк. Альбрехта, торговельного представника німецької фірми — на 15 років вязниці; Гартмана, паризького кореспондента віденського часопису на 12 років вязниці; Нольте на 5 років вязниці і шефа шпигунської організації Льорена на 20 років вязниці.

Зі судової салі.

АПЕЛЯЦІЙНИЙ СУД УВІЛЬНИВ ВІД ВИНИ І КАРИ.

Апеляційний суд у Львові по переведеній розправі ухилив присуд окружного суду в Бережанах, який засудив о. д-ра **Володимира Левицького**, пароха Плавучі Великої, на 6 місяців вязниці за провину зі ст. 187 к. к. (фальшування документу). Засудженого боронив адв. д-р Ст. Шухевич.

З кіна.

КІНО „ЕВРОПА": „КАЛЯ НАГ".

Заголовок фільми це не прізвище якоїсь чарівної дівчини, славної фільмової зірки, — ні, так називається величезний індійський слон, що є тут головним героєм. Сценарій зроблений на підставі оповідання Кіплінга із збірки „Індійських оповідань", простого, може за простого як на смак кінової публики. 10 чи 12-літній індійський хлопчина виховується при слоні тому, що батько хлопчини, як і його дідо, славні ловці слонів. Один англієць організує виправу на слонів і набирає найбільше досвідчених місцевих людей. З нею виїжджає теж хлопчина із своїм „Каля Наг". На ловах трапляється інцидент, унаслідок якого хотять його слона вбити. Він утікає із своїм любимцем у джунґлі. Каля Наг показує свій надзвичайний розум, розуміючи хлопчину в найтрагічніших хвилинах. Виправа у джунглях не має надзвичайних пригод, але деякі сцени із слоном та його виходанцем — незвичайні. Шкільна молодь могла б оглянути цю фільму з користю і приємністю.

КІНО „КОПЕРНИК": „ОСТАННЯ НІЧ ЗАСУДЖЕНЦЯ".

Сюжет цієї фільми взятий із правдивої події записаної в архівах Білого Дому за президентури Кінлея, попередника Рузвельта. Тоді появилися бандити, що грабили банки. Тайна поліція при всій дбайливости не могла вистежити злочинців. На офіціяльному балю в Білому Домі для офіцирів маринарки президент покликав до свого кабінету одного з найталановитіших молодих старшин і довірочно доручив йому місію вистежити бандитів. Молодий офіцир мусів эректися свого старшинського ступня і почав вести приватне життя мандрівника в осередках, де повторялися грабунки банків. Обставини склалися так, що він мусів для добра справи пристати до шайки, бо тільки тоді мав надію вивідати, хто дає бандитам такі добрі інформації про стан банків та їх будову. Підчас однієї поліційної облави молодця арештували разом із бандитами. Він повідомляє про свій успіх листом президента тоді, коли президент умирає. Йому загрожує шибениця. Дві головні ролі грають Роберт Тейльор і повний контраст до нього вампір Мек Леґлен. Жіночу ролю грає Варвара Стенвік.

З концертової салі.

VI. ФІЛЬГАРМОНІЧНИЙ КОНЦЕРТ.

VI. концерт Львівської Фільгармонії із диригентом з Варшави п. Б. Следзінським та піяністом як солістом п. Е. Штайнбергером зі Львова мав у програмі за виїмком 3. фортепіянового концерту (Д-моль) Рахманінова самі незнані у Львові новини польської муз. літератури: два симфонічні твори старих польських композиторів: епігона російської романтики А. Заржицького „Суїту польську" і Ф. Добжинського (сучасник Шопена) Симфонію Б-дур, витриману без решти у старокласичному Моцартівсько-Гайднівському стилі та вкінці одну новину польської модерни, Симфонієтту для смичкової орхестри молодої варшавської композиторки М. Бацевичівної, що становить один із модних експериментів сумнівної вартости.

Перший виступ п. Следзінського у Львові як диригента можна повітати як уповні вдатний: це музик, що опановує зміст партитури й уміє його дискретно та доцільно передати виконавцям. Д-р Штайнбергер виконав свою партію вдячного концерту може не надто браврурно під технічним оглядом, але вельми інтеліґентно та змістово.

ВІДЕНСЬКІ ХЛОПЦІ-СПІВЦІ.

Віденські „Зенґер-кнабен", які із своїм диригентом Л. Венґером уже третій раз відвідують Львів і тішаться у нас все великим успіхом, це вияв і доказ великої віденської культурної традиції, хоча під цю пору світової культ. кризи є чимсь трохи екзотичним та античним, подібно як особливий, наївний, сопілковий тембр їх хорових голосів. Вони виконують з рівною маєстерією

стар: духовні твори XV.—XVII. ст. на 4, 5 і 6 го голосів, як і нові світські хорові пісні, особливо народні німецькі і віденські вальси та навіть цілі оперні дії класичного стилю, аранжовані спеціяльно для їх обсади. Усе держиться у шляхотнім, повнім артистичної міри стилі; подивугідна є музична, як і сценічна інтелігенція та рутина малих 10—14-літніх співаків-артистів. У таких хорах могли виховатися доцільно такі музичні таланти, як Гайдн, Шуберт, або наші Березовський і Бортнянський. С. Л.

—o—

† Посмертні згадки.

Дня 19. ц. м. відпровадило громадянство на Личаківський цвинтар бл. п. **Софію Стефанію з Моравських К[illegible]блакову,** дружину пароха з Бокова, при участи 6 священників, рідні і знайомих та при гарному співі хору рад. Купчинського. Надгробне слово виголосив о. рад. Корнило Куницький, парох Букачовець.

Болюча, несподівана (Покійна мала всього 44 роки) страта стрінула не тільки мужа й осиротені діти, бо Покійна була просто взірцевою і геройською дружиною та матірю, як це показалося в часі війни чи хоїби в часах пацифікації 1930 р. Та Покійна була також визначною діячкою на полі церковнім і національно-суспільнім, виконуючи найсірішу освідомлюючу працю в Апостольстві Молитви і брацтвах та в читальняних гуртках при уладжуванні представлень, концертів та інших імпрез. Тому по селах, де працювала Покійна, м. ін. у Липиці, в Ніневі Дол. та Горішнім, у Бокові й інших, сумує за своєю доброю „Імостею" все населення, — В. й П!

О. Захарій Тарнавський, парох Мшани, Озірнянського деканату, ювілят, помер 10-го ц. м. в 96. році життя. Як щирий народолюбець і ревний душпастир, поклав чималі заслуги для свого села. В. Й. П.!

Амалія з Ільницьких Дашкевичева, вдова по парохові в Тустановичах, проживши 91 літ, померла 24. лютого 1938 р. в Перемишлі. Похорон відбудеться в суботу 26. лютого.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

Жіноче „завжди".

Чоловік чекає в капелюсі і пальті на свою жінку, з якою вибирається на баль. Жінка одягається у своїй кімнаті.

Муж жде. Її як нема, так нема.

Тоді він підходить до неї до дверей:

— Чи ти ще не готова, любко?

Вона відповідає:

— Адже я тобі вже годину тому говорила, щоб ти ще хвилинку на мене підождав!

Не кажіть їй про те.

— Я бачив вас учора в кабареті з вашою панею.

— Ах, так? Знаєте... краще ви моїй жінці не говоріть нічого про те!

Білявка-чорнявка.

— Як довго ти вже знаєш цю маленьку привабливу білявку?

— Гм... можу тобі це сказати. Цю привабливу маленьку знаю я вже майже пів року, але як білявку знаю її тільки від трьох днів.

—o—

Дописи.

КОРОСНО.

Апетит москвофілів на Український Народний Дім у Коростенці. Заходом д-ра Ю. Нелисника, адвоката в Дуклі, проф. І. Білинського і свідомих громадян села Коростенки пишається в цьому селі коросненського повіту, величавий Український Народний Дім. Гроші на будову цього Народного Дому надіслали свідомі односельчани українці в Америці, українські установи та українське громадянство у краю. Власником цього величавого дому є статутове Т-во Український Народний Дім, що його статути затвердило коросненське староство ще в 1931 р. Цей величавий дім, що є свідком муравлиної праці українського громадянства на наших західніх окраїнах, став ціллю в очі нашим сусідам і москвофільським руйнівникам. Кількох таких москвофільських недобитків у селі Коростенка намагаються тепер оживити ще вовку ціну діяльність замерлого ще перед світовою війною О-ва Качковського сподіючися, що при допомозі влади загарбають величавий Український Народний Дім. Тому в одного боку висилають безпідставні жалобу до влади, а з другого боку ведуть безпощадну кампанію проти голови Т-ва Український Народний Дім у Коростенці адв. д-ра Ю. Нелисника. Одночасно москвофільська рептилька „Земля і Воля" у Львові повела нагінку проти голови цього Т-ва. Одначе марні надії москвофілів та їх спільників. Їхня акція і нагінка обєднають ще більше українське населення Коростенки коло свого провідника д-ра Ю. Нелисника.

РОГАТИН.

Просвітна нарада в Рогатині. Колегія Музея Довіра „Просвіти" в Рогатині скликала на день 8. лютого ц. р. повітову освітню нараду представників читалень рогатинського району. Прибувших було понад 200 осіб з 40 громад. На порядку дня була справа святкування 70-ліття „Просвіти". В часі дискусії над рефератом прибувші, з уваги на специфічні відносини на рогатинському ґрунті, порушили справу негромадянської поведінки радикальних чинників супроти „Просвіти". Передусім громадяни зі Стратина та Деговиці пятнували ганебні виступи радикальної молоді. Після дискусії ухвалили такі резолюції: 1) Представники 33-ох читалень Рогатинщини, зібрані на освітній нараді дня 8. лютого вшановують б. видїл філії „Просвіти" в Рогатині та видїл тих читалень, що намагаються вибомитися із суцільної одної просвітньої організації, щоб вони підпорядкувалися всецїлю рішенням Головного Видїлу Т-ва „Просвіта" у Львові та не поширювали в повіті анархії; 2) Відпоручники читалень та усі зібрані на нараді висилають Т-ву „Просвіта" сердечний привіт та рішають поширити та поглибити працю у своїх громадах у дїлянці освіти і виховання народу; 3) Вважають усіх, кому дорога освіта та виховання широких народніх мас, до щирої і послїдовної праці сїдно з вказівками Т-ва „Просвіта", щоб у 70-ліття її істнування доказати чином, які дороги для них ідей, що їх „Просвіта" голосить та послїдовно переводить в життя. 4) Зібрані представники читалень з обуренням пацифікують шкідливу роботу р'жних партій і партійок, бо така робота виходить на шкоду не тільки „Просвіті", але цїлому українському народові. 5) Рішають доложити усїх старань, щоби в усіх громадах Рогатинщини усї установи та усе громадянство величаво і гідно відсвяткували в 1938 році 70-ліття „Просвіти" в дусі любви і пошани усього громадянства до найстаршого нашого Товариства.

Всі українські рем'сники

бавляться в суботу 26. лютого ц. р.

на

Традиційних Зорянських

ВЕЧЕРНИЦЯХ

У ВЛАСНИХ КІМНАТАХ ВІРМЕНСЬКА 25.

КОЛОМИЯ.

5-ліття Т-ва „Зоря". Філія Т-ва українських ремісників, промисловців і купців „Зоря" в Коломиї відсвяткувала 12. ц. м. 5-ліття свого істнування. В год. 12. відправлено Службу Божу на інтенцію Товариства і панахиду за померших членів. Співав міщанський церковний хор. В 17 год. почалася в салї Шадниної Каси святочна академія. Відкрив її коротким словом членоснователь Микола Жупанський, висловлюючи бажання, щоб товариство в найближчому часі зєднало у своєму реєстрі всіх ремісників, купців і промисловців, бо досі що не всі українці вписалися до нього. З черги відспівав мішаний хор „Зорі" зоряньску пісню Чорногора". Ярославенна. Дальше склав привіт делегат Матірного Т-ва на руки голови п. Петра Микитюка, після чого д-р Гнатчук відчитав численні привіти, надіслані в Коломиї та з інших місцевостей. Після вдатної деклямації К. Білоскурської (І. Франка „Земле моя") виголосив інж. П. С. Геник-Березовський святочну промову, в якій подав коротко історію ремісництва та його значіння для скріплення українського елементу в місті. Другу половину програми виповнили: хор „Зорі" (М. Лисенка „Комсомійки" й М. Лисютовича „Гра в зайчика"), оркестра (дута) „Зорі" відграла уривок з опери „Запорожець за Дунаєм" (диригував проф. Вірам), деклямація В. Ткачука (В. Чорногор „Ні, не хилиймо") та на закінчення хор „Зорі" (Ф. Шуберта „Хор із драми Розамунде") в дострою фортепіяну (п. Я. Мельник). Цїлість треба признати зовсім удатною. Новостворений хор „Зорі" під орудою відомого рутиновиного диригента проф. Р. Шипайла задивував і вибагливих слухачів. Коли взяти на увагу співацький матеріял (пр'м 5—6 осіб цілком свіжий) і короткий час науки, то невтомний професор доконав справді великого діла, бо остання пісня, відспівана найрізвіше, ледви чи й у фахового хору вийшла би краще. Солісти: панї Скрипникова, Волошинська (сопрани) й Лехницька (альт), пп. Ткачук (тенор) і знаменитий Р. Мостович (бас) виконали свої партії чисто і гладко. Праця диригента й хору заслугує під кожним оглядом на повне признання. Також оркестра, коли зважити тяжкі умовини праці з музикантами, яким нам любої ночі влаштувати багато

НОВИНА! НОВИНА!

Михайло Посацький

ГРЕЦІЯ – усміх життя

20 ілюстрацій

Ця книжка це не звичайні враження подорожі ані наукова студія про Грецію з ріжними фактами Це погляд на давню Грецію з часів її слави і на теперішню оком людини, що прирівнює її з нашою культурою. — —

ЦІНА КНИЖКИ зол. 3·—, з почт. пер. 3·36

Дістати можна у Видавництві „Діло" Львів, Ринок 10 або у всіх книгарнях

не достає, вивязалася зі свого завдання зовсім добре. Праця О. Скалозуба при підготові декляматорів дала теж добрий вислід. Гості (було їх, місцевим звичаєм, дуже мало) винесли з концерту миле враження. Він засвідчив, що в товаристві під проводом енергійного голоси П. Микитюка йде культурно-організаційна праця, яка дає запоруку, що головна ціль „Зорі" — згуртувати весь чесний елемент холоширського трудящого міщанства під прапором корисної творчої діяльности для добра української громади буде згодом осягнена. Після академії відбувалася товариська забава з танцями.

—o—

Спорт.

ГОТУЙМО ЛЕЩЕТАРСЬКИЙ ВИРЯД!

Як відомо, великі „Просвітянські Змагання" відбудуться у найближчу суботу й неділю, коли **цілий український Львів** має змагатися в лещетарському бігу.

Рада Карпатського Лещетарського Клюбу запросила до участи всі українські товариства та установи, які повинні заохотити своїх членів та службовників до **масової участи** у змаганнях, щоб таким чином засвідчити готовість українського громадянства стануги на поклик у здисципліновані ради.

У програмі змагань, поданій у попередньому числі, зайшла мала зміна. А саме, змагання відбудуться не на Погулянці, тільки **коло Ремісничої Бурси** при вул. Пасічній з уваги на те, щоб не вязатися взаємністю т. зв. „недільних лещетарів".

Рада К. Л. К. і Т-во „Просвіта" сподіваться, що не буде ніодного українського лещетаря, що відмовився би своєю участю в цій імпрезі зеличити ювилей Т-ва „Просвіта".

Зголошуватися до змагань можна тільки через товариства й установи (не індивідуально) до домівки К. Л. К. Рутовського 22, III. до пятниці 25. ц. м. год. 20 вал.

УКРАЇНА — КРАКОВІЯ
УКРАЇНА II — ДРОР.

Елїмінаційні змагання за мистецтво Польщі між **Краковією та Україною** відбудуться, як ми вже повідомляли в **неділю 27. ц. м.** на ледовищі Погоні.

Краковія приїздить у своїм найкращім складі. Її змагання судіюватиме п. **В. Кухар** зі Львова та другий **судія** спеціяльно делегований з Варшави.

В год. 5 пополудні відбудеться на цьому самому ледовищі мечі за мистецтво Б-клюси **Україна II. — Дрор.** Одначе передмет відбудеться лиш тоді, як пополудні буде добрий лід.

—o—

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ЗБІРНИК ФІЗІОГРАФІЧНОЇ КОМІСІЇ Математично Природничо-Лїкарської Секції НТШ. За редакцією проф. Миколи Мельника. Випуск VII. Львів, 1938.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ. Цінник насіння польових городніх і кв'ткових рослин на рік 1938.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган Взаїмної Помочі Українського Вчительства у Львові. Місячник. Рік XXV. Ч. 10. Грудень 1937. Рік XXVI. Ч. 2. Лютий 1938. Львів.

ВІДРОДЖЕННЯ. Ілюстрований журнал українського протиалькогольного й протитютюнового руху. Рік вид. X. Ч. 12. Грудень 1937. Рік XI. Ч. 1. Січень 1938 Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКИЙ ГОЛОС. Орган Т-ва „Учительська Громада" в Ужгороді. Річник IX. Ч. 1. Січень 1938. Ужгород.

ДЗВІНОЧОК. Часопис для українських дітей. Рік VIII. Ч. 75. Січень 1938. Львів.

НАШ ПРИЯТЕЛЬ. Рік 17. Ч. 5. (175). Січень 1938. Львів.

НАША ШКОЛА. Педагогічний часопис. Річник III. Ч. 10. Грудень 1937. Ужгород.

ГУРТУЙМОСЯ. Ілюстрований ниціональний квартальник. Рік вид. III (IX). Ч. 2-3 (XX—XXI). Кайтель-грудень 1937. Прага, ЧСР.

УКРАЇНСЬКЕ ЮНАЦТВО. Ілюстрований журнал української молоді. Рік видання V. Ч. 12 (56). Грудень 1937. Львів.

Жіночі торбинки

течки, портфелі, портмонетки, валіки, несесери, поручає і направляє по найдешевших цінах робітня римарсько-галантерійна Н. БАРЕР, Львів, Сикстуська ч. 2 побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

П'ятниця 25. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож" премієра.
Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".
Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „С'ої"; год. 7.30 веч. „Незвичайна подорож".

Театр Різнородностей:

П'ятниця 25. II. год. 7.30 „Дімок з карт"
Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт".
Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „В парфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:
26. II. Орлеяна.
27. Лісова пісня.
28. II. Під курателею.
1. III ?
2. III. Орфей у пеклі — премієра, оперета на 4 відслони Ж. Офенбаха.
Нові стилеві декорації і костюми.
З Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СТРІЛИСЬКА:
26. II. Маруся Богуславка.
27. II. Пісня Бескиду.
28. II. Гетьман Полуботок.
1. III. Мазепа.

ХОДОРІВ.
2. III. Хмара.
3. III. Пісня Бескиду.
4. III. Гетьман Полуботок.
5. III. Подружній меч.
6. III. Мазепа.

Театр готує до виставн оперу Лисенка „Утопленка".

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" еквот. фільма.
АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.
ВАНДА: „Останні дні Помпеїв", „Багате біднятко".
ГРАЖИНА: „Знахар".
ЕВРОПА: „Кали Наг".
КАСІНО: „Почалося у пойнці".
КОПЕРНИК: „Останній н'ч засудженого".
МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мак Лагден).
МЕТРО: „Кровавні перли". „Королева танцю".
МІРАЖ: „Невдачник" (Ал. Дюпша).
МУЗА: „Коли цвіте бузок".
ПАКО: „Прокажена", „Орлиний М'ясорубський".
ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.
РАЙ: „Я вбрекала"
РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія".
СВІТ: „Промінні погляди", „Експенсивна жінка".
СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.
ТОН: „Князь Іго" (Соня Геніє), „Лет очайдухів".
УТІХА: „Замасковання ідеть" (Кен Майнард) і ревія.
ХІМЕРА: „Моє щастя це ти" (Вен. Шейл, Міранда).

ФОТОПЛАСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Острів Ява".

ФОТОПЛАСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Голяндія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Субота, 26. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Співаймо пісеньки; 11.40 Вальси з балетів, пл.; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 Концерт бажань із пл.; 15.20 Техн'чна скринька; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Театр Уяви для дітей: „Справедливий присуд"; 16.15 Військ. оркестра; 16.50 18.35 19.50 Актуальна гутірка; 17.00 На плянсі в Бретанії; 17.15 Форт. твори Г. Фрідмана; 17.50 Наша програма 18.00 Спортова гутірка та „Після б'гу на 18 км."; 18.10 Розр. концерт у вик. сальон. тріо; 18.35 Для села: Самоволя; власне чи куповане насіння; 18.50 Спортові вістки; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Меч Хороброго" опов. Генр. Мосціцького, „На східних окраїнах"; 20.00 „В'денські вальси", оперета І.І. Штравса (батька й сина); у перерві о год. 20.40 Веч. денник. Актуальна гутірка; 22.00 Танк. музика, орх. і нар. напеви; у перерві о год. 22.50—23.00 Останні вістки, огляд преси, метеорольог. комун'кат.

Неділя, 27. лютого 1938.

8.15 Хліб. Газетка. Музика з пл.; 8.30 Про постійні ростини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тівних коров, гутірка в українській мові вик. Ром. Лехницький.** коло год. 10.30 Після богослужения Органові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. поранок, орх., форт., вісп.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікуваний самовбивник", гумореска; 13.25 Оперетков'і пробовники, сальон. орх., співи; 14.40 Представляємо співаків, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд рівнів рільних продуктів, Музика в пл., Село у шлеській пов'і; 15.45 Для дітей: „Зелінти" опов., З моря та побережжа, Музика з пл.; 16.05 Форт. рецталь Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Бджевської в супр. форт.; 16.45 Аннпця та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., співи; 17.55 хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Патент" комед'я Лайдні Піранделло; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт. співи, форт.; 20.25 Спортові вістки; 20.40 Полїт. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лемківські сп'вові змагання у Лятні; 21.30 Танк. музика, у перерві о год. 22.50 Ост вістки.

Понеділок, 28. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шк'л: Як працюють міжки; Шуман: Дітячі сцени; 11.40 Перед обективом фотографа; 12.03 Полуднева авдиція; 13.45 З великої естради, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Бірка; 15.00 Трохи пісні, трохи слова, відпов'ди на листи, гр. пл.; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінц'ї; 15.30 Господарські в'стки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. мандолінїстів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія кредиту; 17.15 Камер. музика; 17.50 Кореспонденц'я з Лятті; 17.57 18.50 Спортова гутірка та вістки; 18.10 Нар. пісні різних народів; 18.35 Л'тер. хвилин; 18.55 Програма на завтра; 19.30 Компромісе у житті, д'яльог із совістю; 20.00 Історія танку: Еволюція вальса, орх.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. музика, орх., заповідають спікери, що беруть участь у шлягеровому конкурсі; 21.40 Літерат. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 23.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Субота, 26. лютого 1938.

БЕРЛІН 21.00 Святоч. концерт; БЕРОМЮНСТЕР 21.00 22.00 „Циганський барон" оп. Ів. Штравса; БІЛГОРОД 18.15 Скрипка, 20.00 Хор; БУДАПЕШТ 12.05 Вок. концерт. 18.45 19.0 Цит. орх., сол., 21.00 Цит. музика; ВІДЕНЬ 11.30 Нар. музика. 19.10 20.00 Концерт симф. орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.00 Пісні у вик. хор'в, 18.30 Акордеон; КОШИЦІ 18.00 Трансм. з Пряшева: Д-р С. Гойдич: Духовенч у переписці з Василіянами. Концерт хору гр.-кат. учит. семінарій (у протр. Лисенко, Леонтович). Концерт нар. пісень у вик. балалайкової орх.; МІЛЯНО 14.00 15.00 „Фігарове весілля" оп. Моцарта, 21.00 Комедія; ПРАГА 18.00 Вес. муз. програма, 20.00 21.00 „Король золотих" оп. Фр'мля; РАДІО ПАРІ 21.15 Пісні, 21.30 22.00 Театр Уяви, 22.10 Франція у пісні, вок. авд., 23.05 Симф. концерт; РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 „Ліліза Мілер" оп. Вердія; СОФІЯ 18.30 Хори, 19.00 Фортепіан, співи, 22.20 Музика, пісеньки.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт сп. орх., 15.45 22.20 Цит. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіяц'ї на вес. теми, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал" попурі, сопр., тенор, баритон, форт., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІГСБЕРГ 20.00 21.00 „Моніка" оп. Досталя; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр.-кат. богослов'в; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського. 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Пястa лилика" оп. Ів. Штравса; ПРАГА 12.25 Оперетков музика. 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравсів; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестіваль, 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РІМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

Понеділок, 28. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.30 Пісні Моцарта й Бетовена, хор, 17.00 Солісти й дует'і інструменти, 17.30 Веселе оповідання, 21.00 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Співи, 18.30 19.00 Цит. музика, 20.10 21.00 Бетовенівський концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Поезій, 17.30 Форт. рецталь, 19.25 20.00 Вес. карнавал. вечір; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика, 18.25 Сольо на трапетовізор, 20.10 21.00 „Фатальна карнавалова ніч" муз. ком. на осн. Нестроя; КОШИЦІ 18.00 „Відплата" скеч; ЛЯЙПЦІГ 19.10 20.00 21.00 „Пястa лилика" оп. Ів. Штравса; МІЛЯНО 21.00 22.00 „Авентура тропікале" муз. ком. Нашибена; ПРАГА 19.45 20.00 Хор; РАДІО ПАРІ 21.15 Скрипка, 21.30 22.00 23.00 „Гвендолїна" оп. Шабріара; РІМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; СТОКГОЛЬМ 20.30 21.00 „Ріголето" оп. Вердія (III. дія), 22.00 Концерт орх., Скрипка.

БІРЖА.

Львів, 25. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 88·25, Доляри американські 5,26·50, 5 24·00 Доляри канад. 5.26·00—5.2/·50. Фльорени гол. 295·61—283·90, Франки фр. 17·36 — 17·06, Франки швайцарські 122·75—121·95, Фунти англ. 26·23—26·38, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Корд. 118·45—117·60 Кор. норв. 133·33—132·35, Корони шв. 136·74—135·75. Ліри (тал. 21·80—20·70. Марки фінляндс. 11·72—11·25, Марки нім. 107·00 —100·00 Шиляги австр. 96·00—89·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 120·00 — 114·00

Яйці).

Банк Польський 111·75 Пухор 36·00, Вуголь 32·00 31·75, Лільпоп 63·50. Можжів 14·75, Островець 55·50, Старахович 39·25, 39·75, 39·75, Габербуш 48·25.

Тенденція спальніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. в опак. 3·50 зол.
молоко . . . . 18—19 сот.
(яйця копа) . . . . 3·50 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця слаба.

Позір! Єдині українські шоферські курси **інж. Ярослава Білинського**

Провадженні українськими фаховими силами, поручаються всім, що хочуть здобути всесторонні знання в ділянці моторизації та запевнити собі певний прожиток. — Інформації і записи щодня. —

Львів, вул. Сикстуська 43. — Телефон 271-55.

Акційна Спілка для будівельного промислу

ПЕРШЕ ІВАН ЛЕВИНСЬКИЙ, ЛЬВІВ.

РАХУНОК БІЛЯНСУ З ДНЕМ 31. ГРУДНЯ 1937 РОКУ.

Активи: I. Майно стиле: 1) Грунта зол. 53446.50; 2) Будинки зол. 109198.22; 3) Урядження технічні зол. 90388.92; 4) Інвентар бюровий 1929.45 зол. — 149963,09 зол. II. Майно плинне: 5) Готівка в касі зол. 8021.45; 6) Готівка в банках 103020.58; 7) Папері процентов'і зол. 4754.00; 8) Римеси 850.00 зол.; 9) Акції й уділи зол. 16965.16; 10) Матеріяли зол. 1070.25; Півфабрикати зол. 901,50; 12) Готові вироби 5229.19 зол.; 13) Довжники зол. 62534.31; 14) Належитости в поступованні рев'їдиканційнім зол. 33124.71; 15) Спец. рах. перех. рівн. курсових 49764.42 зол. — 477098,66 зол.

Пасива: I. Капітали власні: 1) Заладний капітал зол. 100.000.00; 2) Запасовий капітал зол. 55000.00; 3) Резервовий капітол зол. 254149.40 зол. II. Амортизаційний кап'тал зол. 28280.29; III. Облігаційний капітал: 5) Резерва податкова зол. 9216.61; IV. Зобовязання: 6) Незаплачені податки 120.55 зол.; 7) Вірителі зол. 1651.06; 8) Решта зиску з р. 1936 зол. 4120,43; 9) Зиск в році 1937 зол. 26551.32 — 477098.66 зол.

Рахунок втрат і зисків з днем 31. грудня 1937 року. Втрати: 1) Адміністрація зол. 20510.68; 2) Податки зол. 7868,07; 3) Амортизація зол. 6116.64; 4) Готові вироби зол. 176.90; 5) Довжники зол. 6089.79 6) Різниці курсові зол. 350.16; 7) Зиски: а) решта з р. 1936 зол. 4129.43, б) зиск в році 1937 зол. 26551.32 — 71709.99 зол.

Зиски: 1) Відсотки зол. 10154.31; 2) Найми зол. 26463.61; 3) Урядження технічні зол. 966.52; 4) Інвентар бюровий 16.50 зол.; 5) Матеріяли зол. 174.78; 6) Півфабрикати зол. 92.59; 7) Будинки зол. 11153.55; 8) Редукція амортизації зол. 18641.75; 9) Решта зиску з р. 1936 зол. 4120.43 — 71792.99 зол.

Управа: Інж. Дурбак Павло, пп. Інж. Колтунюк Роман.

ОПОВІСТКИ.

Замість вінка на могилу бл. п. о. Ігнатія Волчука, пароха Ключева Великого зложили по Р'ідну Школу Вп. П. Берлади і Микитюки квоту 15 зол. за що Старшина Кружка Р. Ш. в Коломиї складає о-щиру подяку. 455

РІЖНІ

ФРАНЦІШОК ГЛЯСГАЛЬ — упр. тех., дентист тепер Львів, Пасаж Гавсмана 7. 375 6-30

ВИАРЕНДУЮ 10 моргів городу яринного того разом із помешканням 4 господарськими будинками зараз. Відомість: Д-р Богосевич, Збойська, Двір, тел. 288-75. 458 1-2

ЗА 1 ЗОЛ. переробляє капелюхи жіночі, мужеські, **за 2 зол.** прасує мужеські убрання, жіноче, направляє гардеробу жіночу і мужеську. Коперника 26 (в подвірю). 395 5-24

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже примістила в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з с'ней. 448 2-2

НА КАРНАВАЛ виконичає убрання фракові, смок'нгові, візитові, Колонтая 10, тел. 215-37. Ціни низькі. 449 2-1

„ГДИНЯ" склад тапіцерованих меблів, Львів, Красіцьких 18. Вилаштовує готелі, пансіони, вілли, санаторії за догідних умовинах.

МЕШКАННЯ

ТЕАТИНСЬКА 37. 4—3 кімнати до винайму. Оглядати 11—1. 460 1-1

ОГОЛОШЕННЯ.

КОНКУРС.

Наукове Товариство ім. Шевченка у Львові шукає майстра, управненого до ведення переплетні. Письменні згол'шення, враз із відпов'дними посвідками, приймає до 3-го березня канцелярія Т-ва при вул. Чарнецького ч. 26, I. пов.

Виділ НТШ.

КОНКУРС.

Клюб Тов. „Молода Громада" підшукує в своїй домівці при вул. Коперника ч. 1 а. у Львові ведення харчів'н для своїх членів під умовинами, про які можна дістати інформацій в домівці Клюбу щодня від год. 7.30 до 8.30 вечер. Починець писемних згол'шень до 10. березня 1938.

Управа Клюбу Тов. „Молода Громада".

Приписові почтові друки і книжки до вжитку часописів

якими кожне видавництво послуговується можна купити в Адміністрації „Діла" Львів, Ринок 10. Для провінції висилає мо за післяплатою.

Ціники друків:

Zawiadomienie wysyłkowe 1 пр. 8 сот.
Gazetowa książka nadawcza оправлена (200 карток) зол. 3.50
Książka rozsyłkowa на 480 урядів зол. 2.50 на 960 урядів зол. 5.—

ХТО?!

хоче купити найліпші косметичні і гігієнічні артикули по найдешевших цінах купує тільки у найсолідніший

ПЕРФУМЕРІЇ
С. ФЕДЕРА
Львів СИКСТУСЬКА 7 Філія КОПЕРНИКА 15а Філія ГАЛИЦЬКА 16.

Кожний покупець, що покличеться на оце оголошення „Діла" дістане ЗА ДУРНО гарний дарунок.

Оголошуйтеся в найстаршім укр. щоденнику „ДІЛО"

За редакцію відповідає Олександер Костиш Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.

Ч. 43 (14.875). Львів, неділя 27. лютого 1938. Opłata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

РЕДАКЦІЯ Й АДМІНІСТР.: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції й Адм.: 229-41
Телефон Друкарні 229-25
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Легіон. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно (з книжкою) . 5.00 зол.
Квартьрічно . . . . 15.00 „
Піврічно . . . . . 30.00 „
Річно . . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Складайте свої ощадности і всяку часово зайву готівку

в ЦЕНТРОБАНКУ

У ЛЬВОВІ ПРИ ВУЛИЦІ ТРЕТЬОГО МАЯ Ч. 15,

бо це не тільки безпечна і корисна для Вас льоката, але це рівночасно живчик для нашого господарсько-кооперативного організму. Центробанк акредитує наші кооперативні централі, Українбанки, Повітові Союзи, Районові Молочарні та ввесь кооперативний промисл, а на це потрібні мільони своїх ощадностей.

Легко можна навчитися ощаджувати

при помочі ПРЕМІЯНОЇ ВКЛАДКОВОЇ КНИЖЕЧКИ Кооперативного Банку „ДНІСТЕР" у Львові вул. Руська ч. 20, на яку складаючи щомісячно вкладку від 5.— зол. вгору, можна по році одержати крім звичайних відсотків ще й премію за ощадність 25 до 100 зол., залежно від висоти постійної місячної вкладки.

ОБІЙМАЄ СВОЇМ ЗАСЯГОМ ЦІЛИЙ КРАЙ

СКО

ФІЛІЯРОМ ТВОГО ДОБРОБУТУ

НАЙСТАРША УСТАНОВА ОЩАДНОСТВА В КРАЮ

ЗА ЧЕСНІ ВКЛАДКИ ЗАПЛАЧУЄ

„Шушніг висловив свої особисті погляди

ТВЕРДИТЬ БЕРЛІН.

Німецькі компетентні чинники прийняли промову Шушніга з резервою. Вони вважають, що закордон не може робити далекосяглих висновків з тої промови, бо вона була обрахована на „внутрішній ужиток" і Шушніг висловив у ній чимало особистих поглядів.

Німецька преса помістила Шушнігову промову на дальших сторінках, без ніяких коментарів.

ВРАЖІННЯ В АВСТРІЇ.

Шушнігова промова викликала невдоволення австрійських націонал-соціялістів: він заявив, що не зробить їм більше ніяких уступок, крім того він заборонив поздоровляти по гітлерівськи та носити партійні відзнаки.

Зате католики дуже вдоволені — промова Шушніга їх заспокоїла. Робітників тішить заява Шушніга, що він усе буде по їхній стороні.

Льорд Галіфакс стає французьким міністром закорд. справ,

БАТЛЄР — ДЕРЖАВНИМ ПІДСЕКРЕТАРЕМ МІНІСТЕРСТВА.

Британський король затвердив учора вечором льорда Галіфакса на становище міністра закордонних справ.

Цю номінацію охоче прийняли всі партії за винятком лейбуристів, які звертають увагу на обставину, що льорд Галіфакс як член палати льордів — не може виступати в палаті послів. З огляду на те прем. Чемберлен заявив, що сам відповідатиме на інтерпеляції в закордонно-політичних справах.

Льорд Галіфакс має 57 літ. Кілька разів був він міністром, 1925. р. став віцекоролем Індій та дістав титул льорда Ірвіна (перше звався він Вуд). Щойно 1933. р., по смерти батька, одідичив він титул льорда Галіфакса.

Державний підсекретар закордонних справ Батлєр є одним з наймолодших послів, бо має щойно 35 літ.

Вислід виборів до естонського парляменту.

„НАЦІОНАЛЬНИЙ ФРОНТ" ЗДОБУВ 70 ПРЦ. МАНДАТІВ.

Вчора (в пятницю) покінчились вибори до естонського парляменту. „Національний фронт" здобув 56 мандтів (коло 70 прц.), опозиція — 24 мандати (коло 30 прц.).

Лиш у виборчій окрузі Тарту всі мандати припали опозиції; зате у 8-ох округах зовсім не було голосування, бо там було лиш по одному кандидатові.

У Таллині віддало голоси 43.8 прц. громадян, управнених до голосування, у Тарту 51.2 прц., у Верах 60 прц.

В першій половині травня Гітлер виїде до Італії.

Як твердять у берлінських політичних колах, канцлер Гітлер виїхав би у першій половині травня на 8 днів до Риму. Крім Риму відвідає він Неаполь та Фльоренцію. Армія та партія уладять великі маніфестації в його честь.

Перед новим японсько-американським конфліктом.

Японська влада наказала американським громадянам покинути деякі околиці середущого Китаю. Як це заявив американський державний секретар, Злучені Держави не приймуть цієї постанови до відома; Вашингтон скидає на Японію відповідальність за всякі шкоди, які потерпіли би американські громадяни. Американський уряд повідомив своїх громадян, що вони можуть добровільно виїхати з деяких околиць Китаю.

Повновласти для президента Злучених Держав.

Військова комісія американського парляменту заапробувала проект закону, що дає президентові на випадок війни право видавати рішучі постанови, щоб контролювати господарське життя, не дозволяючи збагачуватись на війні.

Черновецька „Рада" знову почала виходити.

Недавно завішений черновецький тижневик „Рада" орган української національної партії, знову почав виходити. Рівночасно появилися два числа: з датою 20. і 27. ц. м. То останнє має лиш одну сторінку з маніфестом румунського короля у справі четвергового плебісциту та з відозвою д-ра В. Залозецького, який взиває українців голосувати за новою конституцією.

Кооператива „Українське Мистецтво" і Т-во „Українська Захоронка" запрошують на

ВЕЧІР НАРОДНЬОЇ НОШІ

що відбудеться **3. березня 1938 р. в салі театру Ріжнородностей, год. 7·00 ввечір.**

Цікава побутова програма і великий показ народніх строїв.

Стара, добра і правильна назва: Галичина.

Є три шляхи, щоб устійнити назву території чи краю: 1) розпорядок влади, 2) науковий дослід (особливо, якщо йде про назви історичних територій, тобто таких, які вже затратили колишнє державно-політичне значіння чи національне обличчя), 3) навик, традиція, звичаєве право. У нормальних умовинах панує між цими чинниками гармонія. Наука досліджує, яка є чи була звичаєва, вживана місцевим населенням чи у світі назва території, а влада спирається на тому, що є останнім висловом наукового досліду. Та буває також інакше. Це діється в анормальних, переломових, революційних часах. З ріжних причин влада накидає назву без огляду на дотогочасний звичай і науковий дослід. Тут вирішується питання інколи на засаді: „Roma locuta, causa finita". Щоби згадати тільки найдрастичніші приклади з історії: В часі великої французької революції революційна влада, щоб затерти зовсім память минулого та перетяти всякі емоціональні звязки сучасного з тим минулим, перевела новий, зовсім інший територіяльний поділ держави на департаменти, заборонюючи одночасно вживати старі, історичні назви територій як „Прованс", „Гасконь", „Бретань", „Нормандї" і т. д. Так само та з подібних мотивів поступили большевики, накидаючи цілій державі нову назву спершу „Р. С. Ф. С. Р.", потім „СССР" — замість старої „Росія". З інших мотивів, щоб не дразнити і не ображати народів, які ввійшли в склад нової держави — повстала назва „Югославія".

Та в усіх таких випадках закріплення нової і викинення старої назви йде дуже тяжко. Не тільки у Совітах, де балаган з двократною зміною назви ускладнив справу, не перевелася навіть при терористичних прийомах режиму стара назва „Росія" (привернена, зрештою, знову до права громадянства), але навіть у Франції після стоп'ятидесяти літ втримуються завжди ще старі, історичні назви країв, хоч і не мають сьогодні практичного значіння. — Краще представляється справа з Югославією, де нова назва держави не була накинена нагальною урядом, тільки заведена ним за згодою

КІНЕЦЬ КАРНАВАЛУ!

Велика забава „Правничої Громади“

2. III. 1938 | „Ян-Харузім“, вул. Бернштайна ч. 11 (бічна Казимирівської)

заінтересованих в цьому народів. Але і там нема навіть мови про те, щоб можна було „загубити“ старі, історичні назви країв, як Сербія, Хорватія, Славонія, Чорногора, Боснія і ніхто там навіть не змагає до цього.

Щодо території, на якій ми живемо та яка адміністраційно обхоплює три воєвідства, треба підчеркнути, що досі ще польський уряд суцільної, кумулятивної назви для тої території не устійнив ані декретом, ані законодатним шляхом. І треба признати, що всупереч натискові шовіністичних кол польського громадянства всі дотогочасні польські уряди виказали досіль досить стійкости і відпорности, щоб не намагатися накинути насильно краєві якусь нову назву, що не найшлаб признання у більшости його мешканців.

В сучасній дійсности звичаєвою назвою, опертою одночасно на науково-історичних даних, завжди є тут назва „Галичина“. Вживає її ціле українське населення (виключно з москвофілами), вживають її також майже виключно жиди „про форо інтерно“ („малополяками“ називають себе лише жиди-асимілятори), та вживає її завжди ще, заризикуємо це сказати, більшість тутешніх поляків, особливо у щоденних розмовах, коли забувають про „політику“.

Науково-історичне походження назви „Галичина“ було раніш відоме кожній пересічно-освіченій людині, бо ці речі подавали польські шкільні підручники, писані польськими вченими для польських шкіл. Однак спершу звернемо ще увагу на одну особливість номенклятури територій, яку зустрічаємо в найстарших українських хроніках. Там, аж до XIII ст., території були означені не окремою для себе назвою, тільки назвою головних городів, що на них находилися. Отже напр. ніде в отих найдавніших часах не зустрічаємо таких назв, як Київщина, Чернігівщина, Ростовщина і т. д., лише Київ, Чернігів, Ростів і т. д., однаково на означення території, як і її столичного міста. Таке саме значіння має первісно назва Галич. І найдавніша назва частини галицької території, — це не „Русь Червона“ чи „Земля Червенська“, а „Червенскии Грады“ („Червенські Городи“).

Вже з цього бачимо, що назва „Галичина“ („Galicja“) не є виключно української чи руської продукції, бо чисто українська, стародавня термінольогія знала би тільки назву „Галич“, чи „галичське“ князівство (королівство).

І справді назва „Галичина“ закріплюється щойно від 1206. р., коли то після смерти Романа Мстиславича, князя галицького і володимирського під Завихостом (1205. р.), по його наслідство простягнули руки польський князь Лешек Білий і угорський король Андрій II., та коли цей останній переміг і прийняв титул короля „Galiciae et Lodomeriae“ („Galicia“ від „Halicia“ в середньовічній латині Галич, „Lodomeria“ від „Vlodimiria“. Володимир Волинський). Ті назви і титули одержали також польську санкцію славним трактатом в Спіжу 1214. р., де пятилітнього Кольомана, сина Андрія II., повінчали з трилітньою Сальомеєю, дочкою Лешка Білого, та призначили для них це королівство „Galiciae et Lodomeriae“.

Але ця назва довго не удержалася. Мусіла відступити місце старій назві „Червенських Городів“, що вернулася незабаром у трохи зміненій формі „Червоної Руси“. Вже Данило Романович був коронований у Дрогичині папським легатом Опізом як король „Руси“ а не „Галичини“. Та коли польський король Казимир Великий здобув цю землю, швидко затерлися межі не тільки колишньої великої галицько-володимирської держави, але й колишньої території „Червенських Городів“, що сягали від Перемишля по Черасень. Литовський князь Ольгерд загорнув Волинь і Поділля і після унії Польщі з Литвою, довго ще тревав спір за приналежність тих країв. Щойно актом Люблинської Унії 1569. р. була вирішена ця справа признанням тих земель Польщі.

Остаточний адміністраційний поділ Польщі перед її розподілом був такий, що територія колишньої галицько-володимирської держави („regnum Galiciae et Lodomeriae“) була розбита між пять воєвідств: 1) руське або львівське, 2) белзьке, 3) подільське, 4) волинське, 5) підлісське (Дрогичин). Усі ті воєвідства були зачислені до „Малопольської провінції“, при чому назва „Малопольщі“ означала територію трьох воєвідств: **краківського, сандомирського і люблинського, а воєвідство львівське або руське і белзьке разом називалися „Червона Русь“. Території тих двох воєвідств у Польщі перед розподілом ніхто не називав „Малопольщею“.** Зате територію „белзького воєвідства зачисляли до „Червоної Руси“, хоч свого часу існувало там окремішне князівство. „Станиславівського“ воєвідства тоді взагалі не було. Бачимо, що колишній адміністраційний поділ Польщі зовсім нетотожній з сучасним та що це було би сизифова праця відкликуватися до традицій минулого, щоб виправдати стан, який витворився нині.

Такий фактичний стан ще донедавна був устійнений навіть у польських шкільних підручниках (гляди „Historia Polski“ — Lewicki—Friedberg стор. 227, вид. восьме останне зперед часів „редукції“ знання). Так знали давну Польщу також сучасні. Ось шукаючи між старими антиками беремо перший зкраю. Це типовий підручник географії з XVIII. віку, призначений для високої інтелігентної верхівки, заосмотрений численними цікавими мапами: „La science des personnes de cour, d' epée et de robe, commencée par Mr de Chevigni, continuée par Mr de Limiers, Revue, corrigée et considérablement augmentée Par Mr Pierre Massuet, Docteur en Médicine. — Tome premier, Partie II. Qui contient une Introduction à la Geographie avec une description particulière de toutes les principales parties de l' Europe, de l' Asie, de l' Afrique et de l' Amerique (Австралії тоді ще не знали) — **Amsterdam Chez Z. Chatelain et Fils. 1752.**

Типовий предовгий заголовок і типова тодішня метода, де чергуються питання і відповіди. На стор. 283/4 читаємо дослівно:

„Comment diviser — vous la Pologne?“ („Як ділите Польщу?“) Відповідь:

„Le Royaume de Pologne est divisée en quatre parties; la Grande ou Basse Pologne, la petite ou Haute Pologne, la Russie Rouge ou Noire, et la Prusse.“ („Польське Королівство є поділене на чотири частини: Велика або Низинна Польща, Мала або Гориста Польща, Русь Червона або Чорна і Пруси“.)

„Que comprend la Petite Pologne?“ („Що обнимає Мала Польща?“) Відповідь:

„La Haute ou Petite Pologne comprend les Palatinats de Cracovie, de Sendomir et de Lublin.“ („Гориста або Мала Польща обнимає воєвідства: Краківське, Сандомирське і Люблинське“.)

„Qu' est ce que la Russie Rouge ou Noire?“ („Що це таке Русь Червона або Чорна?“) Відповідь:

„La Russie Rouge ou pour mieux dire, la Russie Polonoise, Pais extremement fertile, est avec la Haute Pologne la Partie Méridionale de tout Royaume. Elle se divise en Russie particulière à l' Occident, la Volhinie au Nord, et la Podolie au Midi.“ („Русь Червона або краще сказати Русь Польська, край незвичайно врожайний, є біля Гористої Польщі частина південна цілого Королівства. Вона ділиться на Русь властиву на заході, Волинь на півночі і Поділля на півдні.“)

Залишаємо у французькому тексті старий правопис. Як бачимо, відомости дуже докладні, особливо, коли взяти під увагу тодішні неурегульовані відносини, часті зміни та плутанину назв і понять в самій Польщі.

Австрія, загорнувши в наслідок першого розподілу Польщі „Червону Русь“, воскресила незабаром для неї назву „Галичина“, мабуть саме тому, що ця остання назва була зафіксована також в угорсько-польській історичній літературі і традиції та що ту назву санкціонував був Лешек Білий. Тому ті поляки, які гадають, що назву „Галичина“ придумали австрійці та ще й на злість полякам — поняття не мають про історію і про причини реактивування тієї назви. Вона остаточно принялась і закріпилась. Історично обі ті назви „Галичина“ і „Червона Русь“ виправдані. Але хто нині каже „Русь Червона“? Це вже назва тільки історична. Навіть для поляків термін „Ziemia Czerwieńska“, який рішуче не відповідає території 3-ох сх. гал. воєвідств, є вже тільки „від свята“, щоб замаркувати свою нехіть і до „Галичини“ і „Малопольщі“. Фактично „Галичина“ це найбільш відповідна, справдана, історична і традиційно-звичаєва назва.

Українцям назва „Галичина“ дорога, бо вона записана на скрижалях історії їхньої світлої минувшини. Коли дехто з поляків намагається усунути назву „Галичина“ навіть з українських часописів, то вони виступають цим не тільки проти української минувшини, але й своєї власної, польської. Переслідування назви „Галичина“ не є виправдане абсолютно ніяким аргументом: ані науково-історичним, ані звичаєвим, ані правно-формальним. Коли проти того терміну виступає польська брукова преса, яка не знає польської історії та для якої досить того, щоб поборювати те, за чим є українці, то це ще далеко не аргумент, що кожний такий польський спротив — слушний. Приклад з назвою „Галичина“ — „галицький“ — просто класичний. Не кажемо вже про те, що викидаючи той термін з прилюдного ужитку треба би змінити й Галицьку вулицю, та й Галицьку Площу та цілу Галицьку дільницю у Львові та що УГА звалась би „Українською Малопольською Армією“, яка вела з Польщею війну, і безліч подібних термінольогічних абсурдів. Суть у тому, що рескриптом й заборонами не можна перекреслювати тисячелітньої традиції, наукових доказів та звичаєвого права.

Скіз.

Войовничі пацифісти.

(Від нашого кореспондента.)

Женева, 21. лютого 1938.

Не сама лише Ліга Націй дбає в Женеві про мир. Недалеко від палати Ліги серед чудового парку міститься в старезнім будинку Бюро Інтернаціональної Унії Асоціяцій для Ліги Націй, до якої належить теж і українська Асоціяція. У старім будинку Ліги на Ке де Вільсон, на березі Леманського Озера міститься централя Універсального Обеднання для миру, коротко — РУП, що має свої відділи в Парижі, Льондоні і Нюйорку. Його телеграфічна адреса коротка і змістовна — „Адпацем“. Для листоношів помилка виключена, але можлива для політиків. У Женеві мають свій осідок дуже численні інші інтернаціональні орґанізації. Їх спільні прикмети, великі блискучі мідяні таблиці зверха і поважні англьо-саксонські пані всередині, що хочуть обдарувати світ миром, коли світ не обдарував їх чоловіками. Мир у Женеві популярний; доказом цього хочби „Готель де ля Пе“, „Авеню де ля Пе“, гаражі, цукорні, каварні, голярні і деякі інші підприємства, з назвою „миру“. Коли до того додати багато псів без каганців, які не зачіпають навіть котів, і масу качок на озері, яких ніхто не стріляє, то атмосферу незакалямученого миру в Женеві легко собі уявити.

Комуністичну партію в Женеві заборонено, також як і в деяких інших кантонах. Заборонено і всі інші організації, якими кермує Москва, в тім числі і „Товариство прихильників СССР“, хоч вони й запевняли кантональний, а потім і федеральний уряд, що вони дбають лише про „культурне“, а не якесь інше зближення з Москвою. До міжнародніх організацій на женевському ґрунті ці заборони не відносяться, хоч нема сумніву, що їх непереможне змагання до „миру“ вяже їх з Москвою у всякім разі більше, ніж культура. Зрештою не можна забувати, що численні місцеві підприємства, які вивісили гасло миру, і які цього не зробили, хочуть справді лише мирно... заробляти на всіх прихильниках „миру“.

Коли Унія для Ліги Націй та РУП закінчили кілька днів тому свої конґреси не в Женеві, а в Льондоні, то для цього були досить поважні причини. Можливо, що в Женеві навіть не бачили би дуже охоче деяких учасників цього Універсального Обеднання для миру. В усякому разі в Женеві не можна було би зорґанізувати таких бучних маніфестацій на користь Китаю та Еспанії, як у Льондоні. Можна думати, що конференція Унії для Л. Н. відбулась саме тому в Льондоні, що там відбувся конґрес РУП-у, в якому взяли участь і члени Унії. Можна навіть припускати, що Унія ця стоїть під деяким впливом РУП-у. Звязок між ними у всякім разі досить щільний. Голова Унії льорд Роберт Сесіль є співголовою РУП-у; другим головою його є не хто інший, як колишній міністр летунства Франції пан Пер Кот, якому поважна частина світової преси закидає дуже великі постачання літаків і зброї мадридському, валенсійському і нарешті барсельонському урядові.

Конференція Унії мала властиво відбутися в Женеві. Перенесли її до Льондону так неспішно, що український представник проф. О. Шульгин, вже не мав часу виїхати до Льондону.

Перша резолюція принята в Льондоні 14. лютого містить у собі протест проти бомбардування незакріплених міст в Еспанії, але вона чо-

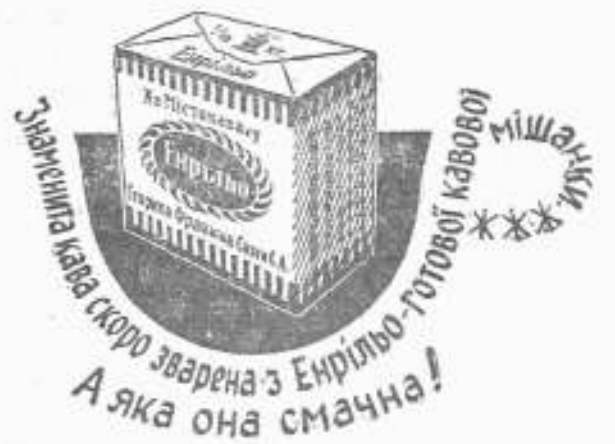
жусь не містить протесту проти винищування мирного населення московськими агентами перед початком громадянської війни в Еспанії та проти звірських масакр десятків тисяч безборонних заручників у часі війни. Друга резолюція жадає від Ліги скасувати постанови, що забороняють довозити зброю і муніцію, на що „еспанський уряд (лівий) має право", але ані трохи не вимагає признати це право комбатантам обох сторін. У справі Китаю жадають, щоб члени Ліги перевели „заходи дипльоматичні, фінансові та господарські, щоб спинити японський напад та допомогти Китаєві всіма засобами протизитися цьому нападові", до переведення бойкоту японських товарів включно; але не жадають нічого, щоб спинити московську інтервенцію в Китаю, почату майже 15 років тому. Жадання, „полишити за цісарем Гайле Селясіе право заступництва у Женеві, щоб боронити право свого народу на незалежність", на жаль сильно спізнене. Унія журиться кількадесятьтисячами німецьких еміґрантів у звязку з можливим припиненням діяльности Нансенівського Бюра, але промовчує становище сотень тисяч еміґрантів із земель, занятих большевиками. Така поведінка керманичів Унії свідчить про їх повну моральну залежність від московського уряду.

Ще більша ця залежність Універсального Обеднання для „миру", у проводі якого сидять такі відомі приятелі Москви як міністр Кот, керманич французького професійного руху Жуо, китайський амбасадор у Льондоні Велінґтон Ку, Грумбах або Брукер. Резолюції цього обеднання майже тотожні з резолюціями Унії, мають лише більш демагогічний характер. Наприклад — „Урятувати Китай — значить урятувати мир"... „Ми жадаємо від наших урядів припинити усяке співробітництво з Японією" і т. і. Але конференція ця поставила свої домагання не лише до урядів, вона звертається і понад голови цих урядів до виробників, до споживачів, до транспортових робітників, і до купецьких організацій закликаючи всіх до бойкоту Японії і японських товарів.

Ця конференція, в якій взяли участь 25 інтернаціональних організацій з 21 держави, закінчилась мітінґами в Рояль Опера Гавз та Адельфі Театр, де зібрано 455 фунтів стр. на поміч Китаєві. Хоч між учасниками цієї конференції були і представники СССР, але про їх виступи справозданя нічого не говорить.

Виринає досить цікаве питання, чому Унія, що кілька років тому ще виступала досить гостро проти голодової катастрофи на Україні, піддалась в такій мірі впливам московських агентів? Різниця між Лігою Націй та Унією є передусім та, що в першій беруть участь представники відповідальних урядів, що мусять всеж робити деякі висновки з того, що вони говорять і рішають, тоді як Асоціяції, що належать до Унії є властиво приватними суспільними організаціями, що за свої вчинки і слова перед ніким не відповідають. Відірвана цілком від реального життя Унія впала досить скоро жертвою московської демагогії і зробилась тим, чим вона тепер є, знаряддям московської акції в Европі.

М. Данько.

Плєбісцитова коломийка.

(Від власного кореспондента.)

III.

Ужгород, лютий 1938.

З наведеного ясно, в якій тяжкій атмосфері та при яких несприятливих обставинах відбувається процес національного відродження на Підкарпатській Руси. Ясно і те, що боротьба за матірню мову навчання в народніх школах у країні Коменського ведеться не в площині культурно-освітній, а в площині суто-політичній, особливо, коли беремо під увагу методи боротьби т. зв. русских. Льогіка, розумові аргументи, наука — для них не існують. У їх хоробливій фантазії манячить якась „українська ірредента", в боротьбі з якою **всі засоби і всі методи добрі.** Цим власне й пояснюється їхня тактика доконаних фактів, мовляв — переможців не судять!!!

Цього не може розуміти протилежна сторона — сторона українська... А тимчасом вона ніяк не спроможеться на розширення фронту боротьби також на відтинок політичний. Ні, вона вперто стоїть на позиціях, що накидують їй тактику **легальної боротьби.**

Стверджені в наведених у нас інтерпеляціях нечувані порушення закону русскими не викликують відповідної протиакції серед українців Навпаки, вони всугеровують собі аж за сильний послух законам. До абсурду доводять староримське прислівя: Дура лекс, сед лекс. У дійсностіж нема навіть дура лекс. Фактично є безмежна сваволя, про яку посол Ю. Ревай пише так: „Справа плебісциту була предметом нарад комітету чеських політичних міністрів. На тих нарадах п. міністр д-р Франке на запит одного міністра відповів: **від 8. жовтня 1937, себто від правосильности закону 172-37, на П. Руси не має права міністерство шкільництва ані міністр мішатися до шкільних справ, головнож до справ мовних або підручникових, бо ті справи по закону належать до компетенції губернатора Підкарпатської Руси.**

Цю заяву приняли до відома. Чи скінчена цим справа плебісциту? Стоїть за ним хтонебудь з авторитетів нашої держави (влада, міністерство або університети)? Ні! Моральною плебісцит з його авторами утратив на вазі. Інакше стоїть справа, що „в неправильностях може настати продовження".

І от ці „неправильности" приймає українська сторона за дура лекс, до послуху якому і закликують українську суспільність. Про це читаємо в „Українськім Слові" ч. 5. з 3. II. 1938. у статті „Що і як далі"?

„Нині маємо поставити перед собою питання: Що і як далі? Чи будемо без слова терпіти, аби наступив час насильної русифікації, аби нищилося все те, що нам свяге, чого ми досягли у свобідній демократичній республіці?!

Що і як? Це питання, яким повинніб заняти всі наші організації, культурні установи та часописи. Наша боротьба за рідне слово має бути не тільки завзята, але й розумна та пляново.

У цій коротенькій статті не відважимося дати на ці питання всестороньої відповіди. Тут хочемо вказати тільки на деякі наші завдання, передовсім на потрібну і неминучу працю у „першій стадії" цієї боротьби.

1) Учителі-українці у всіх школах, де заведено учебники „русскіе", повинні послухати розказу наставних урядів і повинні вчити з „русскіх" учебників по „русски", по „настоя-

Цей знак це сторож ВАШОЇ КРАСИ — це знак тріюмфу — Знак фабр. КОСМЕТИКІВ **„МЕРІДА"** — української косметики

ЙОСИФ ПАКОЧ.

Азійська отрута.

Чоловік (поважний, високий): Вільма, нині прийде до мене мій приятель.

Жінка (молода, з дитячим наївним личком): До мене теж прийдуть гості.

Чоловік: Це друг моїх молодечих літ. Будь для нього чемна

Жінка: Ти для мого теж.

Чоловік (лютий): Певно знов цей вітрогон.

Жінка (надута): Дивний ти! Не терпиш моїх свояків. Це-ж мій сестрінок, з яким я виховалася.

(Чути дзвінок у передпокою)

Чоловік: Ого, це певно до мене... Ні! Георг!

(Входить молодий чванькуватий молодець з китицею квітів).

Свояк: Добрий день, Вільмо!

Сервус Карль! Дозволиш, що я зроблю даруночок свячці

Чоловік (сухо): Але-ж будь ласка!

Свояк: Вільмо! ти грала вчора чудово! (до чоловіка): Вона робить знамениті поступи! (до Вільми): Кілько ти годин вправляла?

Чоловік: Досить, щоб збожеволіти.

Жінка: Ти певно волів би слухати реву левів або слонів у джунглях, ніж фортепіяну своєї жінки.

(Дзвінок).

Чоловік: Тепер це Степан.

Жінка: Можеш його принимати сам. Я йду грати. Ходи, Георг. (Виходять обидва до другої кімнати).

Чоловік: Сервус, Степане! Дуже тішуся, що ти прийшов... Щось ти від часу, як я оженився забув про мене!

Приятель (ніяково): Вибач. Я не хотів нарушувати твоє щастя. Може твоя жінка нерадо приймає твоїх товаришів. (З другої кімнати чути фортепіян).

Чоловік: Як ти можеш таке говорити! Вона теж буде тішитися. Тепер вона грає. Вона страшенне любить музику. Її свояк дає їй лекції... звичайний собі молодець, але вони розуміють одне одного. Я покличу її за хвилину. А тепер сідай, оповідай про себе.

Приятель: У мене все те саме. Надалі їм у пані Гаркай.

Чоловік: І є там усі давні знайомі?

Приятель: Так, усі ті самі.

Чоловік (зідхає): І згадуєте мене?

Приятель: Усі заздрять тобі.

Чоловік: Но, аж так...

(Нараз фортепіян затих. Він надслухує).

Приятель: Певно, маєш таку гарну молоду жінку.

Чоловік (надслухує, чи фортепіян грає): Но так, так...

Приятель: І таку хату... Ти певно вже забув про свої плани виїхати до Індії?

Чоловік: Мови нема про це!

Приятель: Отже тигра приборкали! Але тобі щось бракує...

Чоловік: Ні, нічого.

Приятель: Ти якийсь нервовий.

Чоловік (підскакує до дверей): Бачиш, не грають?

Приятель: Не розумію. Ну і що з того?

Чоловік (скривлений): Вона там сидить з ним... Чому вона не грає далі?

Приятель: З яким „ним".

Чоловік: Свояк, молокосос. (Чути фортепіян). Дурниця. Я не звертаю на це уваги. Тільки маю часто болі голови.

Приятель: Може за мало ходиш?

Чоловік: Так, бракує мені руху. Знаєш, що я від року не стріляв ні разу. (Фортепіян замовк). Він аж підскочив): Знову тихо!

Приятель (поклав йому руку на плече): Чи ти заздрісний?

Чоловік: Ти вгадав.

Приятель: Скди спокійно! Чи тобі не соромно, щоб такий здоровенний мужчина був заздрісний за таку дитину?

Чоловік: Щож? жіноча душа незглибна. Чи я знаю, що на неї може впливати? (Фортепіян затихає). Чуеш? знову перестали. А я хочу знати, чому!.. (Вибігає до другої кімнати)

Перерва.

Чоловік (вертається пригнобленний і сідає на крісло).

Приятель: Що таке трапилося?

Чоловік: Ти уяви собі, що той смаркач поділював її. Я вибіг, бо боявся, що можу їх забити. Це страшне!

Приятель: Успокійся. Це-ж нічого злого. Вони-ж свояки... і діти... Можна їх покарати, як дітиськів... патиком. (Фортепіян затих)

Чоловік (підскочив): О, знову.

Одна вічна правда — для усіх завіт:
PHILIPS RADIO здобуває світ!

щому". Наука не знає мови „підкарпаторуської", наука не знає „произношения подкарпаторуская-во", або „неправакатівнаво". Наука знає літературну мову російську та українську. Отже у селах, де родичі голосували за учебниками „русскими", треба вчити по „русски". **Є це не тільки службовим обовязком учителів українців, але це і їх національний обовязок.**

2) Учителі-українці та взагалі наші інтелігенти повинні більше занятись освітньою працею між народом.

3)... **Родичі-українці, які голосували за українськими учебниками, мають законне право домагатись, аби їх дітей навчали у школах в їх рідній мові, аби для їх дітей відкрито побічні українські школи чи кляси всюди там, де наслідком плебісциту завели учебники „русскіе"..., щоб у кожному селі були для українських дітей українські школи, щоб українській дитині не накидали язика „русского".**

Читає ці заклики рядовий читач української преси і знизує плечима. Чи це доцільно шляхом експерименту над дитячими душами („треба вчити по русски"), шляхом відкликів до народньої маси, якій зрештою кажуть безапеляційно слухати надставних урядів — розкладати на довгі й довгі роки (аби для українських дітей відкрито побічні школи чи кляси) боротьбу за справу, яка може бути аліквідована або постановою влади у відповідь на інтерпеляції, або навіть черговою зміною на міністерському кріслі?!

І не дивуєшся, коли від рядового читача чуєш запитання: 1) Чи нормальна така мова в устах тих, що за собою мають Всепросвітянський Зїзд в 17. X. 1937. р.? 2) Тих, що в своїх рядах нараховують тисячі свідомих та зорганізованих народовців, у тому числі понад півтора тисячі українських учителів?! 3) Тих, що їм аж руки горять від оплескування найрадикальніших резолюцій численних учительських конгресів?!

Занадто бє в очі диспропорція між маніфестованою — зїздами, конгресами та евіденційним числом зорганізованих членів — силою і проявами цієї сили в обставинах конкретного бою за своє найприроднїше право — право навчання в рідній мові.

Омега.

ПЕРЕВОЗИ: меблів, товарів СПЕДИЦІЯ, ПОСИЛКИ

ГАРМА

Львів ул. Потоцького ч. 11 А тел. 111-21

Нові форми життя на Волині.

I.

Хотілиб ми бачити того Соломона, — байдуже, українця, поляка чи людину іншої національности, — який потрапив би в двох словах звязувати: що таке сьогоднішня дійсність північно-західних земель? Бо такого стану, як сьогодні, тут ще не було, і це відчуваємо не тільки ми.

Можна сказати хіба одно: життя загубило лінії, розплилося та розмазалося, як чорнильні рядки під якоюсь неокресленою рідиною.

Ще рік тому політично-меншиневу політику на східних землях ототожнювали з поглядами й планами найвищих місцевих рішальних чинників. Так говорили головно про Волинь. Тепер цей погляд став уже анахронізмом: тепер уже не можна сказати, що так кермує життям отой чи інший рішальний чинник, що це його такий плян, такий курс.

Щож сталося? Від когож залежить сьогодні політично-меншиневий курс? І врешті, як погодити цей стан з заявою в Варшаві, що меншиневими теренами відосередково кермують місцеві адміністратори?

Передовсім загальна відповідь: на зміну обличчя місцевої меншинової політики вплинули такі, незалежні від місцевих чинників, явища: загубилася меншинева політична лінія у центрі, східні землі залив напливовий елемент, ті чи інші ділянки життя залежні від позамісцевих чинників, розпорошилася польська політична думка і політична керма перейшла поступнево до польського громадянства під очевидним проводом ендеків.

Від довшого часу по цілій Польщі, особливо центральній і західній, лунали заклики:

— Памятаймо за „креси! Заопікуймося кресами! Хлібороби й купці, на креси! Подбаймо про дітей кресів! Висилаймо книжки на креси! Защіплюймо культуру кресам! Творім свої організації на кресах!"

І все рушило на схід: хлібороби, купці, промисловці, „фахові" бурмістри й війти, робітники й безробітні, вуличні музики, вчителі, грачі „в перчик" або „чорну-червону", жебраки, фордансерки, акробати, політики, промовці, ремісники, кооператори, експедієнтки, всякі специ від легкої наживи.

Все пішло сюди з надією на багатство й щастя, з думкою доказати чуда у переображенні країни й з певністю у свої всемогутні сили. Посунуло сюди все те, як сунуть ріжнородніші люди на якісь золотодайні чи бриліянтові терени, як на своє східне Ельдорадо. І це „переселення народів" набирає щораз більшого розмаху.

Легко зрозуміти, що подібний наплив ріжнородної людської маси мусів внести деякий заколот у місцеве життя, що досі текло своїм річищем, яке так відріжняє Волинь, Полісся та Холмщину від інших польських земель. Такий масовий здвиг ріжношерстого елементу це неабиякий клопіт для адміністрації і удар по місцевому житті. Пригадаймо собі здвиги втікачів та евакуації в часі війни, що вибивали з нормального стану міста й цілі волости запілля, ставлячи все коміть головою.

А треба ще додати, що всі ті, які повінню текли й течуть на східні землі, несуть із собою ще ріжну культуру, ріжні звички, погляди, політичні переконання, відношення до закону й ладу, свої забобони та пересуди.

Крім тих, що поодиноко вливаються на східні землі й змінюють біг та характер місцевого життя, почали посередньо втручатися в місцеві меншиневі справи й ріжні далекі гурти та організації: ріжні „приятелі кресів", „опікуни над дітьми кресового населення", організатори бібліотек для „кресів" і нарешті столичні централі ріжних „кулок", організацій, звйонзків, легій, що теж уважають за перше своє завдання вести культурно-освітню працю серед українського населення, себто політичну роботу.

Всі ці неокресовяки та всі експозитури ріжних позамісцевих організацій, що „творять тут волю пославших їх", переконані, що їх саме небо покликало робити тут спасенну меншиневу політику й що крім них ніхто, навіть місцеві рішальні чинники не розуміють, як вона повинна виглядати. А начитавшись заздалегідь ріжних „Куріерків", приходять сюди з готовим уже „розумінням" українських справ та державних інтересів, часто-густо ставляться до місцевих рішальних чинників мало що не з підозрінням у згубнім українофільстві.

Тимто, хто тримається сьогодні старого погляду, що всьому тут надають курс місцеві рішальні чинники, той уже далеко відстав від життя: кожна із згаданих нових одиниць, кожна з місцевих клітин загально-польських організацій у першій черзі слухають своїх позамісцевих центрів чи протекторів і ведуть, явно чи скрито, власне їхню меншиневу політику. І скрізь помітні в цьому ділі ендецькі пальці. Ще більше: навіть поодинокі ресорти ріжних міністерств унезалежнюються й намагаються вести власну лінію, як це було в околиці Ланівців.

Кажучи коротко: **керму меншиневої політики на східніх землях перебирає у свої руки саме польське громадянство, розпорошуючи й ріжничкуючи цю політику.**

А через те, що всі ці одиничні і збірні чинники мають перед очима примару „української небезпеки", то українське питання вирішують сьогодні „з плеча" всі й кожний по своєму: ради, організації, групи, стани, одиниці, віроісповідні громади й т. д.

А що ж на це головні, рішальні чинники?

Замість відповіді поставимо свої питання: А якуж треба мати велитенську силу, щоб змусити всіх однаково думати й робити, чи бодай не вмішуватися не в свої справи? Який треба

Жінка (входить із свояком): Ми скінчили лекцію! А, (побачивши приятеля) гості...

Чоловік: Вільма представляю тобі мого товариша Степана Альпара.

Жінка: Дуже мені приємно. Розгостіться.

Свояк (з розмахом): А я звуся Георг Конради! (до чоловіка): Дуже мені прикро, але я вже мушу відійти...

Чоловік: Але-ж ні, можеш іще трохи лишитися. Сідай. Мусимо випити чарку на здоровля нашого гостя. (Приносить пляшку і чарки, наливає). Так, будь ласка. (Окрему чарку приносить для свояка). А це для тебе трохи — трохи лекше. (Цокаються всі і пють).

Приятель: Знаменито.

Чоловік (дивно сміється): Справді добре. А як тобі смакує, Георг?

Свояк: Трохи кваскувате.

Приятель: Моє ні.

Чоловік: Бо це не те саме. Чи ти знаєш Ґеорг, що ти випив?.. (страшним драматичним тоном): Отруту! (Жінка крикнула, всі перелякані).

Свояк (поблід і скочив): Що ти сказав?

Чоловік (спокійно, але тоном фанатика): Так, азійську отруту! Вирвеш за те, що ти мене ошукуєш.

Жінка (з криком): Це брехня!

Свояк: Брехня!

Чоловік: Я бачив як ви цілувалися. За той цілунок заплатиш смертю!

Приятель: Карле! змилуйся! Це-ж божевілля! Цим згубиш і себе.

Свояк (кидається до дверей): Лікаря! Помочі!

Чоловік (глумливо): Ніхто в Европі не має ліку проти цієї отрути, тільки я.

Свояк (благальним тоном): Рятуй мене, дай мені лік!

Чоловік: Не рухайся, бо це приспішує смерть, коли кров кружляє. Бачиш, не варт було робити такої дурниці. Але коли ти вже маєш заплатити за свою легкосердність таку високу ціну, я відступлю тобі тепер на пів години на розмову Вільму.

Жінка (кричить): Карле!

Чоловік: Чи ти молодче відчуваєш уже вплив отрути у своїх жилах? Можеш потішитися бодай тим, що ти здобув й серце.

Жінка (починає плакати).

Свояк: Змилуйся!

Чоловік: Вибирай тепер — аж до твоєї смерти Вільма твоя, або смерть. (Витягає пляшину). Тут маю протиотруту. Коли хочеш жити, мусиш зректися Вільми навіки! Вибирай!

Свояк: Давай протиотруту!

Чоловік: Зрікаєшся її?

Свояк: Зрікаюся, давай скоріше лік!

Чоловік: То ти не волів би з нею разом умерти?!

Свояк (клацає зубами): Давай! Я не люблю її! Не хочу! Я хочу жити!

Чоловік (кладе йому руку на плече): Не кричи, вспокійся молодче. Я зажартував собі. Цей лікер не мав ніякої отрути. Я тільки цікавий тепер, чи Вільма схоче тебе ще надалі бачити після такого вибору?

Жінка плаче засоромлена.

Свояк виходить нишком із кімнати.

Чоловік (до приятеля): Бачиш! так виглядає той патик, якого ти радив мені вжити.

Перекл. аб.

На поширення свого підприємства

складає промисловець, купець, ремісник свої ощадности

в Земельнім Банку Гіпотечнім

У ЛЬВОВІ, ВУЛ. СЛОВАЦЬКОГО Ч. 14.

мав апарат, щоб знати, хто що робить усупереч рішальному курсові, та щоб через зверхні центри в Варшаві чи в інших місцях змусити всіх до одної лінії чи невтручання в політичні справи? Та чи це можливе в блискавичному темпі?

Маємо враження, що неодин вибрик цих „здецентралізованих" політиків з польського суспільства заскокує рішальні чинники не менше, ніж нас, і цим чинникам залишається хіба „пост фактум" лагодити справи або закривати їх густим серпанком.

Звідси таке здеформоване, розпливчасте й замазане обличчя сьогоднішньої дійсности східніх земель. Звідси й те, що сьогодні годі вже сказати, як це ще було недавно, хто властиво винен.

Ексцентралізація меншиневі політики на східніх землях хвилею перекотила її через рішальну греблю й розлила серед польського різнородного громадянства.

II.

А тепер беремо зокрема волинську дійсність.

Усі згадані вище явища виступають тут особливо різко, бо Волинь своїми легендарними багатствами та „жахливими" українськими „небезпеками" найбільше притягає до себе увагу місцевого польського громадянства і тих, що безупинно вливаються сюди зверха.

Ще рік тому можна було сказати.

„На Волині існує такий-то політичний курс і надає його такий-то чинник."

Тепер про це перестають говорити. Бо дійсність виглядає так, що вже нема того одного курсу, що вже нема одної всесильної керми, що тут ділають численні чинники й ділають згідно зі своїми власними плянами. Отак, ще недавно римо-католицькі кола так-сяк застосовувалися до загальної рішальної лінії. Сьогодні вже того нема. Гриньки заскочили не лише нас. Роблять несподіванки кермівним чинникам і інші, що мають такі чи інші вказівки згори.

Ще більше, Ю. Лободовський у ч. 6. „Бюл. Польсько-Українського" ще й каже:

„Поодинокі старости ведуть політику на власну руку, кожний іншим способом, а всі разом інакше, ніж воєвідський уряд."

Особливо заскакують своїми несподіванками ендеки, які проникли всюди й час-від-часу дають про себе знати якимись вибриками...

На розпруження життя Волині та перебирання в свої руки меншиневі політики всіми, хто лише цього бажає собі, вплинули деякі явища, незалежні від місцевих чинників: 1) брак у центрі, в Варшаві, виразної політично-української лінії і 2) відсутність на місці громадсько-політичного чинника, що організував би польську політичну думку.

Колись був бльок ЕБ і було бодай примарне тіло, що буцім-то координувало польську політичну думку. По його розвязанні створено окреме „Зедночене Польскей Мисьлі Політичней", що мало завданням наставляти польську політичну опінію в напрямі урядового українського курсу. Коли повстав ОЗН, „Зедночене" було розвязане; місцевий же відділ цього ОЗН після довшого вагування нарешті цілковито вийшов на ендецький протирегіональний шлях: ПАТ подав, що на останньому пленумі президії відділу голова його дир. Левіцький зреферував програму, що прямує „до звязання Волині з іншими землями Річипосполитої і до зміцнення польського елементу."

Залишився маленький гурток „Зніч", що стоїть на ґрунті волинської нормалізації, але він сам по собі за слабий, щоб дати напрям польській політичній думці. Тож для помочі собі запросив з рефератом редактора „Бюл. П.-Українського" п. В. Бончковського. Щоб затерти враження від цього реферату, ендеки (як уже подавало „Діло") миттю зорганізували контрдоповідь і заспокоїлись. Бо знають, що ніякого центру, що наставляв би польську думку в напрямі „українського курсу", нема.

І над Волинню нависла тиша, як перед бурею. Лише час від часу десь загремить то в Гриньках, то на Костопільщині, в Рівному, то в іншому місці.

III.

Хоча ендецький табор і всі його сателіти мають відому всім ширшу мету, але на терені Волині головним обектом усіх їхніх плянів і заходів — українці. Зміна меншиневі політики в напрямі негайної і безоглядної асиміляції — ось їхня мета, якій вони присвячують усю свою увагу, сили, засоби. Задля осягнення цієї мети вони жертвують єдністю польської політичної думки на східніх землях і готові ввійти в порозуміння з кожним, ворожим українству, чинником.

Витворене зріжничкування меншиневі, а властиво — української політики на Волині, навіть усупереч рішальному чинникові ускладнило тут українську справу до краю.

Ми знаємо, що за останні десять років українське громадянство було цілком відсунене від голосу й від політичної роботи, щоб очистити поле виключно для одного українського угруповання — ВУО. Поки в Варшаві був один вирішний голос і на Волині одна сильна „українська" політика, положення цієї української групи було ясне й нескладне: все йшло згідно з одною вирішною думкою й за одним безумовним пляном.

Коли ж життя принесло з собою згадані вище зміни, себто: загубилася у Варшаві дотогочасна лінія, а в осередках польської політичної думки в ріжних ендецьких місцевих клітинах зовсім змінилася щоденна меншинева практика, становище ВУО з кожним днем ставало важчим: нема вже того, хто міг би цілковито оборонити його та його лінію від ударів з боку тих польських кол, що не хотять слухати. З другого боку, погодившись на примусове відсунення від керми політичним життям українського громадянства поза орбітою ВУО, провідники цієї групи взяли на себе всю відповідальність за долю Волині.

Власне у вогні цієї ситуації пройшов конгрес ВУО в Рівному. Хто читав навіть скорочені звіти з цього конгресу, той напевне звернув увагу, що майже всі референти і промовці на когось з польського громадянства вказували пальцями, від когось відбивалися, комусь заявляли, що не дадуть себе звести до ролі громадян другого гатунку, комусь виповідали боротьбу.

Уже самий цей факт говорив, що досі пасивні ендецькі чинники розязували собі руки й перейшли до діла, загрожуючи цій українській групі, і цілому українському громадянству.

Власне під діланням цієї волинської дійсности появилися в „Вол. Слові", органі ВУО, статті, явно спрямовані проти згаданих активізованих ендецьких чинників.

Кульмінаційною точкою оборонної та самооборонної акції ВУО стали виступи в соймі, інтерпеляція у справі Гриньок тощо.

Льогічно: хто взяв на себе всю відповідальність за стан української справи, мусить, як не хоче бути осудженим, переходити до оборони і тимбільше, що сьогодні вже не можна оглядатися на чужі плечі так, як це можна було робити ще рік тому.

Найслабше місце ВУО це те, що воно звужувало себе до кола своїх ближчих земляків, а має не тільки не потрапило собі здобути, але ще й озброювало їх нехтуванням їхньої національно-політичної ролі й права голосу. Не раз будучно заявляла „Укр. Нива", що маса — ніщо, а все — це „еліта", очевидно, в даному випадку, оцей вузький гурток інтеліґентів. Він уважав силу рішального чинники за свою, гадаючи, що маса це щось таке, з чим можна не рахуватися. І це нехтування народу гірко мститься: тепер, коли замість одного рішального чинника явилися сотні й коли меншинева політика фактично переходить у ріжні руки, ворожі до українського народу й до самого ВУО, запізно вже поправляти старі помилки.

Все це ми кажемо зовсім обективно. Сьогоднішні офіційні представники волиняків, здається, дуже пригнічені й стурбовані грізним положенням. І тим більше, що всі відчувають, що досить тої чи іншої важнішої зміни, щоб сьогоднішний провідний український табор перестав існувати. А до цього власне прямують ті, що так пнуться цілковито перебрати у свої руки меншиневу політику й повести її по лінії вшехполяків.

Може бути два способи реагування на те, що витворилося на Волині.

Перший: злобно тішиться, що ті, які знехтували всі активні волинські сили й опершися виключно на рішальних чинниках, повели національну справу по лінії найменшого спротиву й найбільших уступок та найбільшого збезсилення українського громадянства, опинилися сьогодні перед дуже реальними загрозами для себе й народу; це спосіб негативний, найлегший і найбільше нам питомий.

Другий: звернути увагу на саму суть справи — загрозу для нас і шукати шляхів до оборони народніх інтересів; це шлях позитивний, єдино правильний, хоча й найменше нам властивий.

Тепер, коли витворилися на Волині сотні центрів і центриків, що намагаються в найвищій мірі зактивізувати протиукраїнську ендецьку політику, час подумати українському громадянству і про дійсну консолідацію всіх своїх сил, і про способи й засоби оборони.

Цього вимагає момент і цю вимогу сильно відчувають маси, річ ясна, національно настроєні.

Але це вже інша тема, яку треба порушити окремо.

Тепер важне те, щоб українське громадянство зрозуміло й усвідомило собі вимогу моменту.

О. С-ський.

З польської преси.

Великий удар у польську внутрішню політику.

Так називає обі промови посла Войцеховського проти Митрополита Шептицького відомий польський публіцист, Олександер Бохенський у своїй статті п. н.: „Ще святоюрська справа" у „Політиці" (ч. 6. з 25-го лютого ц. р.). Правда — пише він — друга промова цього посла, цим разом на пленум сойму, була вже без особистих образ, та все-ж був це дуже нагальний напад на Митрополита Шептицького.

„Мерітум гніву посла Войцеховського пішло звідти, що Митрополит спротивився, щоб увести компанію війська до церкви на свято Йордану. Ця думка була нова, бо досі такого звичаю не було. Чи була вже відповідна хвилина на те, щоб такий звичай завести? Треба сумніватися. Маніфестації цього роду повинні бути кінцем а не початком важкого шляху наближення двох народів, що воюють з собою. Якщо бажання маніфестації не вдалося, треба було справу радше промовчати і чекати на дальшу еволюцію умів.

„В останньому числі „Політики" поставили ми тезу, що Митрополит Шептицький це один з головних промоторів льояльного і легального українського націоналізму. Для людей, що знають історію Червенської Землі за останнє чвертьстоліття — це нічого нового. Але навіть найобережніша та найрозумніша політика Митрополита Шептицького не може нічого порадити проти неопанованої чи демагогічної роботи людей, що не зглибили достаточно труднощів польсько-української проблеми. Випадок зі святом Йордану — класичний. Командант ДОК хоче, щоб компанія війська асистувала при богослужбі. Важко окреслити користи, що їх принесло би сповнення цього домагання для польсько-українського порозуміння чи для польської держави. Рисковний був би погляд, що така приязність в чомунебудь скріпила би „льояльність" нашої меншини. Факт, що за австрійських часів такий звичай практикували, не має ніякого значіння, бож ми часто і дуже енергійно відпекуємося, коли українці пропонують нам завести всякі іновації, що були знані вже... за австрійських часів.

„Військова асиста у святі Йордану не не мала би ніякого суттєвого ані морального значіння у тому стані річей, який є сьогодні у Червенській Землі. Досконало розумів це досвідчений політик, який є (на цій точці погоджуємося цілковито з паном пос-

ком Войцеховським) Митрополит Шептицький. Навпаки, уявляла би собою поважну небезпеку. Небезпеку провокації тим певнішу, що не так давно, в часі селянських страйків, ми мали спроби спрямувати боротьбу в протиукраїнський бік. У тому стані треба було рахуватися з острахом, що цей чи той українець (чому не большевицький провокатор?! — Ред.) скористає з нагоди, щоб закаламутити це поверховне польсько-українське братання і замість зближення зродиться поважна причина тимбільшої ненависти. Митрополит Шептицький побоювався цього і тому не дав своєї згоди. Ніхто не може заперечити, що зробив так, як йому розум диктував. Передбачував небезпеку і взяв на себе відповідальність за те, що зберіг перед нею обі сторони. Сьогодні, коли „братання" не було і провокації не було, легко кидати на нього громи. Але питаємося, хто відповідав би, якби було „братання" і з ним провокація? Хто відповідав би? Знову Митрополит? За що? За те, що не перестеріг, що погодився...

„Митрополит не передбачив мабуть тільки одного, а саме промов посла Войцеховського. А може й передбачив, але думав, що кров і злочин можуть зробити більше злого як найбільші образи та найнезручніші посунення.

„Але у цьому випадку не погоджуемося в цим. Труднощі, колоди під ноги, психічні врази, що їх створив пан посол Войцеховський своїми промовами довго ваготітимуть над змаганнями до польсько-української нормалізації.

„Оце-ж бо перед тими промовами ясніла на темному дотепер фірманенті взаємовідносин одна велика можливість згоди, наближення, ба, навіть союзу. Ця можливість щораз більше нереальна від часу заїлої боротьби з українським націоналізмом у Совітах, — це спільний протиросійський фронт. Я ніколи не висував цієї точки у своїх міркуваннях, що змагали до порозуміння з українцями. Я знав, кілько лиха можуть наробити безнадійні фрази в роді промов пана посла Гофмана про ягайлонську ідею і думав, що справу польсько-української проблеми треба полагодити як чисто внутрішню справу на ґрунті деяких вимог польської людности і деяких вимог української людности. Але тепер мушу признатися, що з несподіваною і сильною допомогою нашим намірам прийшла нова протимосковська орієнтація серед українців".

Автор наводить кілька фактів з українського життя й української політики, які — на його думку — вказують на цю протимосковську орієнтацію.

Отже: промова тодішнього голови УПР д-ра Дмитра Левицького, заява великої більшости УНДО за нормалізаційною політикою, складки українського громадянства на ФОН, становище „Лугу".

„Чому пишемо про це? Тому, що щойно у світлі цих фактів, бо тут річ у фактах, бачимо, як далеко була посунулася еволюція в українських умах, як може вже близько було до — не того накиненого ані вишахрованого — але щирого і справжнього збратання українського націоналізму з польською армією. Очевидно військова парада на Йордані не була зовсім суттєва у цій еволюції. Тепер поміркуймо хвилинку і стане нам ясна оця жахлива, хотілосяб сказати майже трагічна незручність виступів пана посла Войцеховського. Протиставляючи Митрополита Шептицького польській армії, самовільно оперуючи авторитетом польської армії, що є найбільшим добром цілого народу, пан посол безсумніву відкинув далеко руки, що простягнулися були до згоди...

„Оце суть святоюрської проблеми".

Для хвилевого успіху — пише автор далі — потоптали справу, яку треба було вести поволі, якнайобережніше, в атмосфері найщирішої та відкритої зміни поглядів. Як 19 літ не було військової асисти на Йордані, то й далі могло не бути. Як Митрополит боявся провокації, бо час ще невідповідний, треба було зачекати. Так зробив би не тільки такий політик, як Митрополит Шептицький, але перший-ліпший чоловік, що чує відповідальність, яка тяжить на тому, що „впадає в середину еволюції польсько-українських відносин і з градом патріотичних фраз ломить і нищить все, як слон у крамниці з порцеляною". Пос. Войцеховський гукав, що сталася жахлива річ, бо Митрополит Шептицький не допустив війська до церкви, яку признає держава. Але-ж компанії польського війська не асистують на Судний день у божницях, які теж признає держава.

„Оце суть святоюрського конфлікту. Але-ж цей конфлікт відслонює теж дальші вітки, дуже цікаві, яких не можна промовчати. Одна — це питання компетенції у справі конфлікту. Це дуже поважне питання, бо якби воно не дочекалося відповіди, це був би знак, що цю ділянку нашої політики, хто зна чи не найважнішу у внутрішній політиці, ведуть у нас зовсім хаотично й безпляново. Маю на увазі те, хто рішає такі дражливі питання, як оце питання з компанією війська на Йордані, і хто несе відповідальність за такий чи інший вислід ініціятиви, промовчання чи теж поширення до великих розмірів такого питання? На нашу думку крайня пора створити державний підсекретаріят для українських справ, що звільнив би міністра внутрішніх справ від тягару, якого не може витримати.

„Друге питання — це вигук пана посла Войцеховського, що він — мовляв — виступає в імені своїх українських виборців. Може бути, що переціновуємо значіння та відгомін виступів цього роду, але, як це ми сказали, уважаємо ці дві промови за великий удар для нашої внутрішньої політики. Те, що на „українських виборців" покликався посол, який виступив проти Митрополита І цим зумів сконсолідувати проти себе цілий нарід від скрайньої лівиці до найправіших консерватистів, матиме поважні консеквенції. Воно раз на завжди унеможливить всякі виборчі компроміси.

„Врешті на кінці, не тому, що це найменш важне, але тому, що, щоб збереглося найкраще у памяті, мусимо пригадати, що крім політичного авторитету, Митрополит Шептицький має незвичайний особистий авторитет, який завдячує своїй богоугодности та терпеливости, з якими зносить терпіння, що їх на нього Бог зсилає. Хочемо, щоб хроніки, що згадуватимуть цей епізод історії 1938, зазначили, що був польський голос, який і на цей момент звернув увагу."

Вистане порівняти щоб переконатися, що

MAGGI ego
буліонові кістки
є ліпші...

Ідель-Урал, союзник України,

СВЯТКУЄ РОКОВИНИ ВОЛІ.

Варшава, лютий 1938.

Майже цілий тиждень відбувалось у Варшаві святкування 20-тих роковин державної самостійности й національного самоокреслення Ідель-Уралу, природнього союзника України в минулій і майбутній боротьбі з московським наїздником. Заходом невеликої, проте цупко зорганізованої кольонії політичної ідель-уральської еміграції у Варшаві зорганізовано цілу низку пропагандивних імпрез, особливож велику академію, на якій ідель-уральські патріоти відсвяткували 20-ліття волі своєї країни та поінформували д. численно зібраних чужинців про долю і змагання свого народу. У всіх тих урочистих святкуваннях взяли участь численні делеґації ідель-уральців з Фінляндії, Туреччини й Румунії; українців репрезентували делегати У. Ц. К. та кореспонденти української львівської і закордонної преси.

*

Ідель-Урал — простора країна між Волгою (Ітель — по турецьки Волга), заселена хоробрими тюрко-татарськими племенами, віддавна була відома в нашій історії, як батьківщина Золотої Орди В X. і XI. столітті арабські історики називали сьогоднішній Ідель-Урал державою болгарів, а від часу Джінґісхана саме і прийнялася назва Золотої Орди. У XV. столітті внаслідок внутрішніх непорозумінь Золота Орда поділилася на чотири ханати: казанський, астраханський, ногайський та кримський, що згодом один по другім ставали жертвою Москви. В 1552 році під напором війська Івана Грозного впала Казань, два роки пізніше — Астрахань. Доля тих тюрко-татарських столиць нічим не ріжнилася від долі, яка стрінула Великий Новгород. Тюрко-татари не піддалися відразу. Казанський ханат відновлявся двічі, аж врешті за Петра І. прилучено ханатські землі до московських губерній. Почалася — як всюди на загарбаних Московщиною землях — русифікація, кольонізація, пацифікації.

Та народу не вбеш, не зітреш з лиця землі!.. Кілька століть жевріла серед тюрко-татарів мрія про волю, аж вибухла подібно як у нас, після революції 1917 р. З 900 тисяч тюрко-татарів, що служили в московській армії, почали організуватись національні полки. 22. листопада 1917 р. зібрався в Уфі Народній Конґрес, що продовжував свої наради до 24. січня 1918 р. Конґрес устійнив нову назву відродженої тюрко-татарської держави — Ідель-Урал. Назва ця — географічна й обіймає тюрко-татарські племена Міщар, Ногай, Тіптар, Башкір, Татар і Чуваш, яких як громадян одної ідель-уральської держави, називають тюрко-татарами.

Народній Конґрес надав Ідель-Уралові форму республики і встановив окрему конституцію, але інвазія большевиків поклала край національним змаганням. Большевики прилучили 64% території Ідель-Уралу до Московії, а з решти виділили три окремі автономні республики: татарську, башкірську і чувашську. Від тої пори доля Ідель-Уралу в нічім не ріжниться від долі України, населення переслідують, національні елементи випалюють вогнем.

Число населення Ідель-Уралу сягає 15½ міл., при чому 51% це — тюрко-татари, 18% фіно-монголи і 3% німці; отже немосковське населення тої країни творить 72% загалу.

Нещаслива боротьба за самостійність викинула багато тюрко-татарів на чужину. Живуть

їх емігранти в Німеччині, Польщі, Туреччині, Фінляндії, на Далекому Сході. Всі вони вірять, що недалекий той час, коли на поклик своїх національних вождів підуть під блакитним прапором Золотої Орди (зі зломаним золотим стременем) на боротьбу з ворогом за волю свого краю.

З нагоди великого свята ідель-уральської політичної еміграції представники української преси у Варшаві перевели інтервю з героєм тюрко-татарського народу, журналістом, політиком, діячем і борцем **Аясом Беєм Ісхаки**, випробованим приятелем України, що від ранньої молодости був мотором ідель-уральського національного руху. Аяс Бей Ісхаки вірить, що дійсно недалекий той час, коли його нарід разом з усіма іншими невільниками большевицької в'язниці зірве пута і піднесе прапор волі.

КТВ.

ПОВІДОМЛЕННЯ! Висилаємо колекцію прібок **ВЕСНЯНИХ НОВИН в шовках, вовнах** на плащі, сукні, костюми і ін. **НА МУЖЕСЬКІ УБРАННЯ** з найліпших бельських фірм і ориг. англійські **по цінах дуже приступних.**
(Просимо докладно подати запотребування.
ЛЬВІВ Готель Європейський 2—2
„ДІМ МОДИ Антін Увера юніор

М. Заячківський та українська еміґрація.

ГРУДКА ЗЕМЛІ ВІД „ТОВАРИСТВА ОПІКИ НАД УКРАЇНСЬКИМИ ЕМІГРАНТАМИ НА ЙОГО СВІЖУ МОГИЛУ.

Ненадійна смерть Миколи Заячківського спричинила чи не найболючішу втрату в крутах тих, що підялися праці в еміграційній ділянці. Цеж відійшов довголітній голова „Товариства опіки над українськими емігрантами", знавець еміграційної проблеми, заступник інтересів українських емігрантів перед державними чинниками, людина, що в еміграційній справі завжди бачила важний у житті кожного народу економічний процес. Не зражувало його те, що зустрічав нераз упередження до еміграційної справи серед ширшого громадянства, був вдоволений, що має біля себе, що правда, невеличкий гурт відданих справі людей, бо був переконаний і вірив у те, що врешті переможе слушність доброго діла. Звичайно це повторяв, що не штука знати й памятати про еміграцію тоді, коли від неї край потребує фінансової помочи, але що треба емігрантом поцікавитися, коли він, примушений умовинами, мусить покидати Рідний Край.

Коли сьогодні призадумаємося над заслугами М. Зячківського для української еміграції, то сміло можемо сказати, що були вони великі, що він віддав їй багатство своїх сил, все своє знання, свою характерність, ідейність та щирість свого серця. Таким перейде він на сторінки історії української еміграції, один із небагатьох, якого важко буде заступити.

Діяльність М. Заячківського в цій ділянці слід поділити на кілька періодів.

Товчком до пізнання еміграційної проблеми, як і практичні праці в тій ділянці, було для М. Заячківського знайомство і близькі взаємини з першим дослідником української еміграції проф. О. Олеськовим, з автором монументального наукового твору „Українська імміграція в Злучених Державах Америки" Ю. Бачинським, Т. Реваковичем та іншими. Часті розмови з ними на теми еміграційних справ та обсервація самого еміграційного процесу на наших землях, що зафіксувався в історії минулого жахливими картинами бразилійської гарячки, прикували всю увагу М. Заячківського до цієї справи. Еміграційну проблему починає він вивчати, аналізувати та обдумує способи, якими можна було б її урегулювати та вивести еміграційний рух зі стадії безладдя та шкідливости.

Бачив він і розумів нужду українського села, яка спонукала досі інертні українські селянські маси до героїчного страйку в 1902 році. Бачив він і розумів, на якому тлі повставала еміграційна стихія і куди вона пливла. Тоді прийшов він до переконання, що куди корисніша для нас сезонова, заробітня еміграція. Гереном для цієї еміграції була в тому часі Німеччина і туди щороку виїздила поважна скількість українських селян на рільні, сезонові роботи. На жаль, ці виїзди були доривочні, безплянові та незорганізовані.

В 1903 році виїжджає М. Заячківський до Німеччини. Об'їздить численні місцевости, в яких на рільних роботах були приміщені українські сезонові робітники, слідить уважно умовини їхньої праці, навязує контакт з працедавцями та з багатим матеріялом вертається до краю.

Користи планової і зорганізованої сезонової еміграції до Німеччини, на які вказував М. Заячківський, не дали довго на себе чекати. З нашого терену виїздило рік-річно яких сто тисяч українських селян. У Німеччині вони познайомлювалися з вищою рільною культурою, пізнавали вищий рівень життя і на зиму вертались з придбанними ощадностями до краю. Завдяки цим виїздам край мав відтяження від зайвих робочих рук, попри це мав яких 40 міліонів річного припливу.

В 1906 році вертається зі Злучених Держав Північної Америки та Канади відомий публіцист Юліян Бачинський, що перебуває нині на Соловках. Перебував він за океаном півтора року, де збирав матеріяли про життя та історію української іміграції в цих двох заморських країнах. Ці матеріяли послужили пізніше Ю. Бачинському до написання першої української наукової студії про українську імміграцію в Злучених Державах. Книжка появилася друком, хоч доля її була незавидна. На жаль, матеріяли про українську імміграцію в Канаді не побачили взагалі світу.

З автором тієї праці М. Заячківський жив у дуже близьких та дружніх взаєминах. Неодну річ спільно передискутували, неодно передумали, обмірковуючи майбутнє української еміграції, головно в її заморській формі. Та не покінчилося на заморських міркуваннях.

У 1911 р. виїздить М. Заячківський як стипендист австрійського міністерства торговлі до Бразилії, щоб там прослідити можливости торговельних взаємин. Цю поїздку рішив М. Заячківський використати для пізнання життя українських переселенців у Бразилії та перспектив української еміграції до тієї країни в майбутньому. В тій цілі об'їздить він численні українські кольонії, на місцях обсервує умовини життя і праці українських піонірів у бразилійському пралісі та з багатим матеріялом вертається до краю.

На їх підставі написав обширний звіт з цінними заввагами, за те тодішня українська репрезентація в австр. парляменті вибрала його знавцем еміграційних справ. Як такий увійшов він у склад державної комісії, що була скликана до Відня в 1912 році.

Велика воєнна хуртовина дає знову М. Заячківському змогу поцікавитись еміграційною проблемою та практично її вивчити. Дня 8. червня 1915 р. вивозять його російські війська як заручника міста Львова у глибину царської імперії. Врешті опиняється він на Сибірі над головною артерією сибірської тайги, рікою Ангарою де провів майже три роки у селі Чадобець.

Побут М. Заячківського у сибірській тайзі — це неначе третій період у його еміграційній діяльности. Сіяція чи хуторі над Ангарою замешкалі переселенцями з центральної Росії та України. Серед них живе наш засланець три роки і за той час має нагоду приглянутися їхньому життю, такому відмінному від життя українських переселенців у краях Південної Америки. Гостинний, привітливий — був він там загально знаною і шанованою фігурою. Двері хати, у якій жив „Миколай Евстафієвич", стояли отвором для кожного, хто потребував від нього поради. Як памятку по собі лишив у селі Чадобці кооперативу, що її сам заснував і привчив місцевих чолдонів її вести.

І врешті останній період в еміграційній діяльности М. Заячківського. Повоєнні роки і сильний зріст еміграції: заробкової до Франції і переселенчої до Канади. В 1926 році повстає у Львові „Товариство опіки над українськими емігрантами". Чиж міг бути кращий кандидат на голову цього товариства як випробуваний еміграційний діяч М. Заячківський?

Повних одинадцять років стояв він у проводу цього товариства, головував, не оглядаючись на перепони одних чи необосновані упередження других і у своїй довголітній праці на тому становищі виявив стільки особистої культури, джентельменства, розуміння справи і шляхотного серця, що міг тільки імпонувати як своїм, так і чужим. А з тими останніми часто доводилось йому зустрічатися в часі еміграційних конференцій і нарад. Симпатично із поважанням його приймали і вислухували на засіданнях Еміграційної Ради у Варшаві, тактом і спокійною аргументацією здобував признання на конференціях з представниками уряду, тішився великою симпатією в Союзі Еміграційних Товариств, де безперервно засідав як віцепрезидент.

Може несподіванкою була для нього частинна заплата за свою довголітню працю для українського емігранта. Але милою несподіванкою стало, коли довідався, що українські переселенці в далекому Парагваї заснували еміграційне товариство й охрестили його іменем М. Заячківського.

Частинна заплата, але вповні заслужена.

В історії української еміграції, в історії української опікунчої акції над нею, назвище Миколи Заячківського мусить занять передове місце.

І. Квасниця.

ПОСЕЗОНОВА ВИПРОДАЖ
ПЛАЩІВ І РАҐЛЯНІВ
ШАПІРА вул. Личаківська ч. 1

З промов українських послів у соймі.

УКРАЇНЦІ У СВОЇЙ ВЛАСНІЙ ГРОМАДІ НЕ МОЖУТЬ ЗБУДУВАТИ ВЛАСНОГО БУДИНКУ.

Промова посла Гриня Гершаківця, виголошена на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства внутрішніх справ.

Ціла ця промова посла Гершаківця — це була критика теперішньої самоуправи, яку завели згідно з законом з 23-го березня 1933. р. Тепер є триступнева організація самоуправи, тобто: волость, повіт і воєвідство. Крім того є громада, якої виконавчий орган службово підлягає волості. У практиці це виглядає так: староста, що бере платню з повітових фондів, є державним урядовцем і виконує те, що йому накезує воевода і міністр, а не Повітовий Видія і Повітова Рада. А війт виконує те, що йому доручить староста, а не Волосна Рада. Ці панове мають право не виконати ухвали Ради.

Що торкається громади, то вона не маючи сьогодні майже ніяких приходів, має ті самі видатки, що й колись, бо мусить утримувати тих самих службовиків.

Всі приходи, що їх мала колись громада, крім оплат за пасовиська, забирає сьогодні волость. Але з тих грошей, що їх дістає волость, нема великого хісна, бо великий відсоток тих грошей іде на адміністрацію волости. Нпр. за 1936/37 рік сільські громади в цілій державі видали на управу й особові видатки 29.8 міліонів золотих, на річеві видатки 8,1 міл. зол., тобто разом 37,9 міл. золотих. У тому самому часі всі волости видали на вселюдне шкільництво 23.4 міл., а на підтримку хліборобства 1.04 міл. зол.

Промовець виказує, що волости не мають змоги будувати ані шкіл, ані доріг, бо з одного боку не мають відповідних фондів, а з другого боку не можуть зорганізувати співпраці людности ось хочби в ділянці шарварків просто тому, що людність не має довіря до людей, які стоять на чолі самоуправи в громадах і волостях.

Якщо оцінювати теперішній поділ на сільські громади й волости з погляду вигоди громадян, то те, що сьогодні треба полагоджувати майже всі справи у волості, віддаленій нераз 5—15 км. від громадян, просто утруднює життя мешканцям сільських громад. Промовець наводить на це цілу низку прикладів

Єдиний український магазин постелевого білля і ковдер
Михайла Проця — Львів, Ринок ч. 14
Поручає: повдри, простирала, подушки, ручники, хустинки до носа і всілякого роду вибагливе білля для Пань і Панів у великому виборі. — Комплетні шлюбні виправи. — Ціни найнижчі.

У дальшій промові пос. Тершаковець наводить багато фактів з волосної господарки сповідає про всякі зложжування волосних війтів, які покривали повітові люстратори, про те, як і волосні війти і громадські солтиси дошкулюють українським товариствам та особливо кравницям дуже часто з особистих мотивів, про нехтування українською мовою у волостях і т. д. і т. д.

Промовець підкреслює, що таке відношення до української людности в цілій самоуправі: від волости до воєвідства. Нпр. Кооператива „Сян" у Сянках, пов. Турка, ще в 1935-ому році внесла до львівського воєвідства прохання затвердити плян будови кооперативного дому. Сподіючись, що дозвіл найдалі за кілька місяців прийде, кооператива почала звозити матеріял. Але дозволу не було і не було. Щойно в останніх днях воєвідський уряд надіслав кооперативі письмо, що два примірники проєкту будови звертає без розглянення. На таке рішення треба було чекати аж два і пів року, і внаслідок такого рішення українське громадянство у своїй власній громаді не може збудувати будинку для своєї кооперативи тільки тому, що ця кооператива українська.

На закінчення своєї промови пос. Тершаковець ствердив, що не тільки влада загальної адміністрації, але й місцева територіяльна самоуправа не може виконувати своїх обовязків через недостачі самого закону і тому найвищий час цей закон основно змінити.

ВІРА В ПРАВО ХИТАЄТЬСЯ.

Промова посла д-ра Степана Біляка, виголошена на пленарному засіданні сойму при дебаті над буджетом міністерства справедливости.

Серед громадянства у Польщі — ствердив на початку своєї промови пос. Біляк — можна щораз частіше зауважити брак віри в безсторонній вимір справедливости, про що свідчать не тільки голоси у щоденній пресі, але й думки фахових правників у правничих журналах. Є це явище й серед українського громадянства, а причин його є кілька.

В першу чергу — це персональна політика міністерства справедливости у відношенні до українців, яка в останньому часі не то що не поправилася, але погіршилася. Українців майже не приймають на судових аплікантів, не приймають їх і на коморників, а від кількох літ на терені львівської апеляції не заіменували ані одного нотаря українця.

Друга причина — це нехтування українською мовою в судівництві. Український нарід привязує особливу вагу до мовних прав, бо свідомий того, що одною з основних познак існування і розвитку культури народу є його рідна мова. А тимчасом суди не долучують до присудів та рішень, виготовлених у польській мові, українських перекладів, а в останніх часах кажуть українцям навіть присягати по польськи. А присяга — це в першу чергу релігійний акт, а щойно потім судово-процедуральний. Відбирати комусь право присягати в рідній мові — це значить нарушувати релігійні почування.

В судах можна взагалі замітити брак пошани до українського народу, особливо серед молодших суддів та прокураторів. Нпр. один з молодших прокураторів окружного суду в Тернополі ужив в акті обвинувачення вислову „т. зв. українці". Це зневага українського народу в публичному документі, яким є акт обвинувачення. Українці певно притягнулиб цього прокуратора до судової відповідальности, але закон хоронить перед зневагою тільки польський нарід і польську державу.

Не диво, що в таких обставинах прокураторські уряди щораз більше підпадають під вплив політичних діячів, ворожо настроєних до українського народу. А наслідком того є, між іншим, обвинувачення українських священичів за те, що в метриках виписують прізвища українців з українськими закінченнями. Ця нагінка на українське духовенство нічим неумотивована.

У дальшій промові пос. Біляк говорив про українських політичних вязнів, які не мають відповідної релігійної опіки, бо нема потрібного числа українських капелянів, не дають їм дозволу читати українські книжки та часописи, ба, навіть не дозволяють говорити по українськи при зустрічі з батьками. Промовець звернув увагу, що влада робить труднощі в доставі харчів українським політичним вязням.

Вкінці промовець домагався віднови грунтових книг, які знищила війна в судах львівської апеляції, домагався скасувати нотаріяльний примус, торкнувся справи закону про зміну адвокатури, що замкне українцям доступ до того звання, висловився за тим, щоб установу судів присяглих поширити на цілу державу і заявився проти введення кари биття. Така кара не зменшить проступків. Зріст кримінальних проступків спинить поправа соціяльних відносин, зріст політичних проступків стримає справедливе наладнання політичних відносин у краю.

Що писало „Діло" 50 років тому.

Ч. 35. Понеділок, 27 (15) лютого 1888.

З НАМИ БОГ.

В цьому числі „Діла" знаходимо на першому місці „Відкрите письмо до голови повітової „Народньої Ради в Долині", яке підписав „Один в імені многих".

„В нашому повіті діються від довшого часу такі нечувані речі, що ми русини в імені права повинні голосно проти всіх непрааностей і зловживань запротестувати. Дефравдантів громадських кас та церков не може досягнути рука справедливости, натомість кари та суспензії досягають незинних людей...

„Шовінізм дійшов у нашому повіті до кульмінаційної точки: не приймають руської букви, руського слова, — не дають відповіди на руське письмо... Відоміж у нас справи з метрикальними витягами, паспортами, таблицями і т. д.

„У чисто церковні справи, де тільки одна церковна влада компетентна рішати, — мішаються особи до того непокликані,.. Відома-ж у нас хрестова справа.

„Нашого селянина, громадянина краю і держави, що кровю і майном платить за свої конституційні права, повинні всюди шанувати..."

Підписаний просить голову повітової „Народньої Ради", о. Йосипа Заячківського, на якого теж наложили були „грошеву кару за руське письмо", щоб він скликав нараду: „На ваш поклик ми зберемось! Піднесіть прапор — ми його всі підтримаємо! Всі ми просимо Бога, щоб додав Вам сили і бодрости! Покличте, щоб ми звязалися, скріпилися і станули в обороні конституційних прав і чести руського загалу й одиниць! З нами Бог!"

ЗА ЦАРСЬКІ РУБЛІ.

У Відні відбувся перед судом присяжних процес редактора „Парляментара" — д-ра Карла Жівного, чеха. Прокуратура обвинувачувала його за державну зраду, якої він допустився статтями, своїми власними та інших авторів, що їх він містив у своєму часописі. Цими статтями він пропагував панславізм, чим — по думці прокуратури — діяв у хосен Росії, але на шкоду Австрії, бо змагав до політичного обєднання всіх славян під проводом Росії. Прокуратура мала докази, що д-р Жівний брав на цю пропаганду російські рублі, часами навіть через о. Наумовича. Д-р Жівний боронився тим, що він є добрим австрійським патріотом — навіть прокуратура признавала, що в його статтях часто можна замітити австрійський патріотизм — що він признає німцям домінуюче право в Австрії, але славян хоче скріпити спільною російською мовою та спільною православною вірою. (Сам д-р Жівний з дружиною та шурином перейшов у 1886 р. на православя).

Присяжні судді признали 7 голосами проти 5-ти, що д-р Жівний невинуватий, а тому, що прокуратор не зголосив відлику неважности, д-ра Жівного випустили на волю

ТАКОЖ „ГЕШЕФТ".

У новинках читаємо вістку про те, що в селі Тростянці долинського повіту, у сам день Богоявлення вихрестився у грецькому обряді Шмуль Мальберг. Зараз після того він пустився на мандри по сусідніх селах і збирав для себе датки від селян та священників. Призбирав якусь суму і зголосив у Долині урядово, що переходить на юдаїзм.

ДВІ КАРТИНИ.

Події, якими не цікавляться.

Варшава, 25. лютого 1938.

НА ХОЛМЩИНІ.

Дістаємо таку вістку: У Тишівцях (містечко на Томашівщині) парцелював Банк Рольни землю між селян. До купна зголосилося теж 20-ох українців, від яких щойно після полагодження всіх формальностей зажадали **переходу на римо-католицизм.** Подія викликала в цілій околиці велике, пригноблююче враження.

НА ВОЛИНІ.

Польська преса ще не знає про подію, яку хочемо оповісти. Коли довідається, перефарбує цю подію певно на свій спосіб. У місцевости Сенкевичівка (яка волинська назва!) живе свідомий український селянин з родиною. Ціла родина — українська, тільки одна донька любиться в молодому сусіді-осаднику. Батьки своєї згоди на мішане подружжя не дали. Одної неділі на дім українського господаря нападає відділ озброєних людей на чолі з сусідом-осадником. Господар і сини боронять ся. Баталія тревае кілька годин, падуть стріли, летять вікна. Нікого там, на щастя, не вбили, але напасники перемогли і сусід-осадник забрав батькові доньку і вивіз до себе „в ясир".

Такі середньовічні історії-картинки реєструємо у 1938. р. на „тихих волинсько-холмських землях".

Гром.

Чи знаєте Ви, кілько є неписьменних у Вашій громаді? Чи Ви особисто причинилися до того, щоб вони стали письменні та свідомі? В допомогу стане Вам книжечка-буквар із читанкою „ДО СОНЦЯ", що її видала „Просвіта" в ціні 50 сот. за примірник. Придбайте собі її якнайскорше! УЧІТЬ НЕПИСЬМЕННИХ!

В обороні Церкви та її Голови.

ПРОТЕСТ УКРАЇНСЬКИХ СТУДЕНТІВ У ДАНЦІГУ.

Союз Українських Студентів „Основа" в Данціґу вислав до Митрополита Шептицького таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє! Українське студентство в Данціґу, католицького і православного віросповідання, з найглибшим обуренням осуджує виступ посла Войцеховського в польському соймі та засилає Вашій Ексцеленції вислови глибокої пошани і привязання."

ДУХОВЕНСТВО ГРИМАЛІВСЬКОГО ДЕКАНАТУ ПРОТЕСТУЄ.

Духовенство грималівського деканату, зібране на конференції у Грималові 24-го лютого ц. р., висловило своє обурення з приводу виступу посла Войцеховського на терені сойму проти греко-кат. Церкви, Митрополита Андрея й українського духовенства та заявило свою синівську любов та відданість Архипастиреві.

ВИСЛОВИ НАЙГЛИБШОЇ ПОШАНИ.

Всі українські установи й товариства у Скалаті вислали до Ексц. Митрополита таке письмо:

„Ваша Ексцеленціє, Високопреосвященний Архиєрею! Обурені до глибини з приводу нечуваної напасти в соймі проти Найдостойнішої Особи Вашої Ексцеленції як Першого Громадянина всієї України і Голови української греко-кат. Церкви — ми, представники українських релігійних, культурно-освітніх та економічних установ Скалатщини, складаємо Вашій Ексцеленції вислови найглибшої пошани, віддавости та синівської любови."

ЛЕМКІВЩИНА КНЯЗЕВІ НАШОЇ ЦЕРКВИ.

Лемки-українці, зібрані на святі просфори Філії „Просвіти" у Новому Санчі, переслали Ексц. Митрополитові заяву синівської любови та привязання і побажання, щоб Всевишній дав Голові нашої Церкви сили та здоровля у дальшій праці для добра Церкви й українського народу.

ПРОТЕСТ ЖИДАЧІВЩИНИ.

Представники всіх українських місцевих та повітових установ Жидачева, зібрані на нараді 24-го лютого ц. р., ухвалили протест проти виступу посла Войцеховського та взагалі проти вмішування чужих чинників у наші справи і вирішили вислати Ексц. Митрополитові запевнення, що громадянство Жидачівщини завжди стоятиме при своїй вірі, Церкві і національности. „Всякі напасти — підкреслили зібрані в одній резолюції — на наші святощі не пригноблюють нас, але скріплюють нашу віру і певність у праці та у змаганні до нашого найвищого ідеалу".

Альбанія визнала еспанський національний уряд.

Альбанський король Ахмет Зогу підписав декрет, яким утворив альбанський консулят у Саламанці. Значить це, що Альбанія визнала національну Еспанію.

Літературна сторінка.

Повість про еспанську волинячку.

(Наталена Королева: „ПРЕДОК", повість. Бібл. „Дзвонів", Львів 1937. ст. 143.).

Авторка вибрала собі гарну небуденну в нас тему — змалювати історію одного парістка роду графів Дунін-Борковських з Волині, що мав предків в Еспанії. „Що ж подібне між Еспанією й Волинню? (— читаємо в цій повісті.) — Аякже! — Той самий вічний бій з невірними. Тут — хижаки-номади, а там — хижі африканські і берберійські орди... Ті там „ідуть по хліб", а ці тут — „по людей". Як еспанські, так і ці країни (?) боронять християнство й долю Европи від наїзників. Таж (таксамо?) голосу й обличчя цього народу, як і еспанського, Европа собі не уявляє"...

Дія (коли не помиляємося) йде в 1506 році. Оповісти її нелегко. Одна інтелігентна дама, що прочитала цю повість дуже уважно, так більш-менше ділилася враженнями після лектури: „Героїв точно назвати вам не можу. Вони всі мають дуже екзотичні імена, здебільша еспанські. З ними не можна познайомитися відразу, коли вони вперше виступають у книжці, бо авторка їх нам не представляє і не каже, хто вони і що роблять. Є там страшний похорон, що мандрує по ріжних краях, чекаючи на чудо, дівчина, що тратить нараз мову, скажений вовк, забутий земляк в арабській чи якійсь іншій східній країні, якого викуплюють з неволі, багато містичних сцен, дивовижних і страшних... Дальші розділи не завсіди пояснюють попередні... Я наприклад так і не розуміла, що сталося в тим таємничим страшним похороном, якого учасники чекали на чудо. З чудами дуже важко. Я сама вірю в чуда, але чудо повинно бути так змальоване, щоб воно було незвичайне, цікавіше, ніж таємниця у детективному романі"...

Те, що говорить пересічний читач про повість може бути тільки доказом, чи вона буде загально подобатись. Авторці на цьому не залежить, бо вона занята релігійними проблемами і при цьому — національними. Здається, що за ними вона забуває про саму техніку повісти, де „балачки і рефлексії заступають дію та образ дієвих осіб. Яка чудова нагода змалювати пригоди еспанського лицаря, що їде до Святої Землі, конфлікт між вірою і змисловим коханням, зустріч християн з магомеданами! У „Предку" відчуваємо дуже совісну, муравлину працю, але виразних картин ні людей не бачимо. Зате раз-у-раз надибуємо докази ерудиції — всякі фрази, цитати і зерна мудрости еспанські, латинські, грецькі та арабські.

Нема сумніву, що навіть пересічного читача зацікавилаб історія роду української волинячки, що має предків в Еспанії і дивними доякільними шляхами вертається на батьківщину. Та в повісти треба би бачити далекі мандрівки, переживати разом із героями хаотични боротьби, їх терпіння, вагання і постанови. Для авторки всі ці справи вирішені механічно, теоретичними дискусіями або принятими постановами. Читач має таке враження, якби авторка хотіла накидати чимраз більше серпанків на кожну сцену і так не зовсім ясну, замість розяснювати нам напів середневічну темряву, до якої нелегко звикаємо.

Авторка закінчує повість диспутами про перевагу католицизму над православям і про ролю шляхти в боротьбі церковній і національній. Ось зразок таких диспут:

— „Чуже" католицтво? Забобон „дикої" Литви? Брате, брате! Чиж не сам ти повторяв мені, що навіть патріярх Ніфон в своєму листі до митрополита Йосифа Солтана називає унію релігією „нашою батьківською"? В Москві „не пастирі — череду, а череда пасе пастирів!" Та згадай-же, ще перед унією прийняли обряд латинський наші князі й магнати: Слуцькі, графи Тишкевичі, роди Лукомських, Пузинів, Потіїв, Ярошинських... І хто їх всіх назве! Тож розплющ очі й приглядайся, брате, — що діється в тій „православній" церкві: здирства, суди, сварки, прокльони, анатеми, розпуста невпинна — це чесноти духовенства схизматицького!"

Мова в повісти дбайлива та поетична таки не вільна від „кляшторів", „закончинців", „шеретів" від „оладків" (млинці), „передишок". Стиль; десятками можнаб навести такі рєчення: „Бож в пустині одиноко йдучого завжди допроваджує диявол"; „Гарний драматичний тенор обнявся з голосом інструменту, звивався й плив, як смужка дїму, розходився з металевим голосом струн, як, посваривши, розходяться на хвилю закохані, щоб незабаром обнятись ще палкіше".

м. р.

Літературна хроніка.

„СТАНДАРТОВА" БІБЛІОТЕКА.

Американські видавці почали тепер цікаву кампанію, над якою і нам варт булоб призадуматися. Вони кинули гасло, що кожний справжній американець повинен мати в себе бібліотеку складену бодай з 500 томів. Видавці та книгарі склали навіть плян такої „стандартової" бібліотеки, яку можна — як усе у Спол. Державах — дістати на дуже довгі сплати розкладені на кільна років. У цій бібліотеці є 190 повістей, 70 життєписів великих людей, 50 томів історії, 25 книжок подорожніх, 40 т. поезій, 10 томів з песами, 10 томів філософії і 105 томів з ріжних ділянок знання і практичних підручників. Зразок такої бібліотеки дістав у дарунку президент Рузвельт до Білого Дому.

АВТОБІОГРАФІЯ СОМЕРСЕТ-МОГЕМА.

Англійський повістяр і драматург В. Сомерсет-Могем видав свій життєпис п. з. „Підсумки", де старався дати історію свого приватного та літературного життя у формі легкій і цікавій так, начеб він оповідав про свого близького знайомого. Як син англійського консула в Парижі він познайомився близько із французькою мовою та культурою, пізніше як студент медицини в Німеччині засвоїв собі таксамо добре німецьку мову, і згодом як корабельний лікар мав нагоду легко та основно оглянути світ у ріжних його закутинах. Могем почав від пес 30 років тому і здобув ним великий успіх і гроші. Після пес показав не менший талант у повісти та новелі. Він вибирав завсіди цікаві теми і змов'здає, а не думає для себе. У своїй автобіографії він каже тов: „Я використовував у своїх книжках те, що мені трапилося. Нераз мої переживання послужили мені за тему і я добирав до неї пізу низку пригод, щоб його змалювати; це частіше я брав на своїх героїв особи, з якими я більше чи менше близько пізнайомився і вживав їх як підставу до моїх уявних креатурів. Факти та фантазії так попереміщувалися у моїй праці, що коли тепер придивляюся їм, не можу відріжнити їх. Зовсім не булоб для мене цікаво оповідати факти з мого життя, навіть коби я їх міг собі пригадати — я вже виповнив їх раз краще. Моє життя було різноманітне і цікаве, але не повне пригод. Зрештою моя память слаба. Я ніколи не можу затямити собі доброї анекдоти, коли я що раз її не почую, а потім забуваю її, коли я хотів її побусь повторити. Навіть власних дотепів я не міг собі ніколи пригадати і може це перешкоджало мене робити нові".

Могем згадуючи імена великих сучасних діячів і письменників, з якими мав нагоду зустрічатися, як теж пригадуючи свої найбільше улюблені книжки майже на кожній сторінці вплетовляє глибокі думки про життя і мистецтво тоном строгої, високо освіченої та розумної людини.

ФРАНЦУСЬКА ПОВІСТЬ ПРО ЗМІНУ ПОЛУ.

Відомий французький письменник Жан Булянже видав пов'єть „Адам і Єва", взявши за тему дивне явище, як людина нараз відчуває у собі психольогію особи зовсім іншого полу, попросту змінюючи пол. Адам і Єва це не перші люди в рею, а прізвище одного француза та дня одної чілійки. Француз Жан-Пер Адам зганув бучім-то в одній залізничній катастрофі: він прокидається у тілесній поволоці молодої чілійки Еви Фернандез, яка колись жила в Парижі. Повістяр повязав платонівський міт про вічних любків, що відшукують один одного по смерти з теоріями Фройда і новими фізіольогічними дослідами, які стверджують, що в кожній людині живуть елементи обидвох полів. Повість складається з кількох частин. Одна з них є щоденником молодої жінки, переданим нею лікареві-психоаналітикові. Лікар уважає, що всі пригоди описані його пацієнткою є фантазією, спричиненою неврозою, бо люди такого типу, коли замудрюють, уважають мітів, щоб розяснити свою неормальність. Вона переконала, що була колись мужчиною і с ним дай. Автор дав в пов'єти багато наукового матеріялу в легкій формі, як людина справді добре ознайомлена з науковою літературою предмету. Повість при всій своїй повазі не позбавлена гумору, такого, як мав його Вольтер. Маємо тут подрібну аналізу психольогічної перемінн „половости". Булянже дав повість дуже свобідну щодо композиції, зовсім оригінальну, тему, що може мати успіх і на чужині, бо авторкує звгальну проблему. Один із французьких критиків звертає увагу, що вже в 1624 р. д-р Гюї Патен противник Мазарена видав твір „Про трансмутацію полів".

ПАНЕГІРИК А. ТОЛСТОГО СТАЛІНОВІ.

Найчільніший представник сучасної совітської літератури Алексей Толстой видав повість „Хліб". Автор студіював спеціяльно для неї матеріяли громадянської війни і перервав на якийсь час пов'єть про царя Петра. „Хліб" мав бути чимось у ролі панегірика у 20-л'ття большевицької революції. У цій повісти Сталін займає головне місце. Яке? — можна догадатися. Пов'єть має підзаголовок „Оборона Царицина". Тепер Царицин називається Сталінградом. Там находився Сталін у 1918 і 1919 р., отже саме там рішалася доля революції. На це місто і на особу Сталіна звертав увагу Ленін, коли треба було назначити вирядника харчевими справами там, де цих харчів було найбільше на... „п'ядні Росії", як каже автор. Але Сталін не працював сам; він мав тоді поруч себе Троцького і багато інших революціонерів тепер засуджених. Толстой як досвідчений автор історичних повістей усіх „небажаних осіб" промовчав. Три четвертини повісти присвячені змальованню воєнних операцій. Великий талант А. Толстого, який не обійшов ні трохи при описах, де не треба подавати прізвищ ані величчати начальство, муєв піти на найбільше рабський панегірик теперішньому „самодержцу" Росії, який певне мусів ще досить дати доказів на це задано.

ПИСЬМЕННИКИ ІНТРИГУЮТЬ ПУБЛИКУ.

У Льондоні є вже чимало молодих людей, які відкривши у собі хист до пера, думають поважно над тим, чи не зробити собі з писання дивних книжок — професію. Вони не задумуються багато над славою, а вдоволені, коли находять видавців, читачів і дістають щораз вищі гонорарії, залежно від пільности продажних примірників. Навіть поважні автори йдуть часом під смак публики. Ось недавно шістьох письменників з іменем вибрали спільну тему в тим, що кожний мав її розвинути по своєму і разом усе це видрукувати. Тема була така: Молода дівчина виходить з готелю і всідає до авта. За нею вибігає портієр і передає їй пакет, який вона забула. Дівчина не хоче принять пакету і швидко відїжджає. Проблему, на яку автори мають дати розвязку така: Чому дівчина відмовилась взяти пакет? Що було в ньому? Що сталось далі. Один з авторів зробив із цього криміяльну історію з учрадженими діямантами в пакеті, другий любовну: у пакеті була збірка поезій, які хотів дівчині передати закоханий у ній поет без взаємности. Таким робом читачі можуть на правдах балити, як ту саму тему різні автори розвязують по своєму.

СЕЛІН — АНТИСЕМІТОМ.

Відомий французький повістяр Ф. Селін, автор „Подорожі до останніх меж ночі" видав книжку „Дріб'язки через одну різню". Ця книжка є „бомбою" на французькому ринку, бо вона вся повна атак на жидів і то атак, що є тільки висловом люті, а не на підставі передуманих аргументів. Варшавський літер. тижневик „Шоп" у ч. 20 з лютого так пише про цю книжку: „На 300 повних отрійками Селін силкується переконати читача, що всі нещасти, які коли-небудь упали на людство спричинені жидами, яких влада простягається на ввесь світ, аж до... теперішньої гітлерівської Німеччини. Селін оповідає, що ніби став диктатором, то видав би окремий закон такого змісту: „На випадок війни всі жиди від 17 до 60 р. життя, як теж особи подружені з жидами та їх симпатики, напр. масони, повинні як воєки піхоти піти негайно на фронт. Жид не може бути в війську ні лікарем, ні санітаром, ні летуном, ні сапером... ні нічим у відділі 20 метрів від бойової лінії. Усі, що пробували викламатися з того закону, повинні згинути від кари смерти. Раненних жидів у бою не треба евакуювати, нехай лікуються самі або здихають". Деякі голоси французької критики вважають, що Селін позаяко жидожер.

МОСКВА ОЧИМА ЕМІГРАНТКИ.

Відомий рос'йський письменник Іван Шмельов, що живе на еміграції видав повість „Няня з Москви". Це одна із найкращих його творів, а усіма рисами архитвору. Стара рос'йська нянька, що втікла із своїми панами перед большевиками починає оповідати одній старшій пані, як колись виглядало життя у Москві і як воно виглядає тепер на еміграції. Вона пригадує поодинокі події зв'язані з тими, яких виховала і в яких служила, не забуваючи знайомих — просто, звичайно, часто поруганою мовою і так поволі в'їтворює перед нашими очима цілу картину передвоєнного московського побуту „панів" і всього того, що вони відчувають на еміграції. Уся повість написана так, що нема в ній нічого з авторових рефлексій, які могливб забарвлювати її якоюсь політичною тенденцією.

Цікаве, що пов'єть Шмельова появилася майже одночасно в німецькому перекладі і мала величезний успіх між критиками і читачами. Тепер в наказу пропаґанди її стягнули з книгарських полиць як тому, що „не відповідає сучасному з'мецькому духові". Відомий з'мецький журнал „Европейський Огляд" друкує більше відповідань Шмельова „Вічна свічка".

Сторінка без політики.

Девятихвістна „кітка“ в Англії.

Льондонський суд засудив чотирьох молодців із найкращого льондонського товариства на кару вязниці і на кару „девятихвістної кітки“ за крадіж дорогоцінностей у золотарській фірмі Картіє.

Голова тієї банди Роберт Гарлі є сином полковника королівської артилерії, вбитого підчас війни.

Молодий Гарлі оженився всього рік тому з міс Фредою Маргаритою Вайшвік, дочкою полковника з політичного департаменту Індій.

За своє недовге життя Роберт Гарлі закоштував уже ріжних професій: він був уже керманичем повзу, що його канадійська поліція пускала, щоб розігнати страйкарів, був уже акробатом, боксером, ексцентричним танцюристом, професійним джокеєм і власником помаранчевого гайку.

Його три спільники вчилися в аристократичних англійських школах. Один із них Христоф Льондсдель мав найкращу опінію в льондонськім товаристві. Льондсдель разом із маркізом Брістолем та сином б. англійського посла в Перу льорда Герберта Геврея, займався також продажею зброї для Еспанії.

Не без гордости заявив він у суді, що він двічі бився у двобої, що він знайомий із усіма „королями гармат“ у світі, що раз розбив банк у Монте Карльо. Одначе перед судом не признався він до того, що здезертирував із полку в Дорсеті.

Щоб добре покарати молодих злочинців, суд засудив їх крім вязниці ще на бичування. Цю кару виконують нагайкою т. зв. „кіткою“, яка складається із девятираменного кнута. Перед бичуванням підсудного оглядає вязничний лікар, одначе підсудний має теж право покликати і приватного лікаря, щоб той був присутній підчас екзекуції.

Звичайно за першим разом не вдаряють більше як тричі. Після того підсудного відводять до лічниці, і нова екзекуція відбувається аж тоді, коли загояться рани. Воно буває звичайно приблизно по трьох тижнях.

ФОТО апарати і прилядля поручає відома зі солідної обслуги фірма
Інж. А. ШАРФ
ЛЬВІВ, УЛ. СИКСТУСЬКА 2.

Клопоти з австрійським гимном.

У деяких закордонних часописах появилися вістки, буцімто в Австрії, у звязку з останніми політичними подіями, заведуть новий національний гимн.

Старий гайднівський гимн має вже більше як півтора сотні літ. У 1918. р. після розвалу монархії його змінили. Тодішній канцлер, д-р Реннер узявся сам творити новий гимн — слова й музику. Та композиторського таланту в д-ра Реннера не було і гимн вийшов такий млявий і скучний, що ніхто не хотів його співати.

Десять літ пропагував і защіплював віденський уряд той нещасний гимн — даремне!

Вкінці знайшли вихід із клопітливої ситуації: до старої мельодії Гайдна підложив хтось слова, в яких замість монархії, прославляли республику і на превелике вдоволення німців старий гимн знову почав усюди лунати.

Тепер цікаво, який успіх у творчості матиме наслідник д-ра Реннера. Чи його твір дозволить забути стару мельодію Гайдна?

Реннер звертався свого часу, до Ришарда Штравса з проханням помогти йому. Одначе Штравс, оглянувши „архитвір“ високопоставленого композитора, відповів, що він уважав би богохульством змінити в тому творі хочби одну нотку.

До своїх товаришів сказав таке:

— Я не мішаюся до урядових актів.

Дорогий! Я хотів купити собі хату, але по зеленові рішив відкрити малу фабричку. Гроші, які мені бракували, дозичив мені банк. Це безсумнівно дуже добре для мене. А крім цього маю моральне вдоволення, що даю заняття нашим безробітним — хоч кваліфікованим силам. — Здоровлю Івася.

Пром-банк
ЛЬВІВ, ГРОДЗІЦЬКИХ 1, І. П.
помагає здоровому починові при нових вартостях праці.

Дискусія про жіночі шнурівки... в парляменті.

В англійській палаті громад кожний посол має право на початку засідання ставити міністрові довільний запит.

Міністр торговлі Олівер Стенлі мусів перед кількома днями давати відповідь на питання, що торкалися справи привозу до Англії... жіночих шнурівок. Міністр Стенлі заявив, що цю частину жіночої туалети не можна вважати предметом першої потреби і тому за імпортовані до Англії шнурівки треба платити 50% або й 55% мита, якщо на шнурівці є коронки і вишивки.

Один із послів питав, чи багато шнурівок привозять до Англії. Міністр відповів на те, що ця скількість залежна від „розмірів“ та обему“ привезених предметів. Негайно впав новий запит: „Чи „розмір“ та „обем“ імпортованих шнурівок збільшився останніми часами, чи зменшився?...“

Дискусія почала набирати такі напрямні, що предсідник мусів її припинити, заявляючи, що тепер не може дискутувати над справою ввозу шнурівок взагалі, та над справою „лінії“ англійських жінок зокрема.

Дивне завіщання лікаря...

Не тому воно дивне, щоб дивувало когонебудь своїм змістом, лиш дивне тому, що старий 75-літній лікар Ле Таро із Лямбалі волів виставитися на небезпеку смерти, як змінити завіщання.

Старенький лікар не займався вже віддавна лікарською практикою і жив у великій нужді при вул. Нотр-Дам. Коли сусіди не бачили старого лікаря вже кілька днів, занепокоїлися. А що двері до мешкання старця були зачинені, виломили їх. Старий лікар лежав зовсім виснажений і ледви міг говорити. Його перевезли негайно до лічниці, в якій він теж ще тієї самої ночі помер.

Перед смертю д-р Ле Таро повідомив, що у шуфляді його бюрка схований пакетик, запечатаний ляком і просив передати той пакетик, на випадок його смерти, посадникові Лямбалі.

Посадник пішов у товаристві нотара до мешкання Ле Таро. І справді у шуфлядці столика знайшли пакетик і в ньому завіщання старенького лікаря, який цілє своє майно 300.000 фр. записав для міста Лямбалі.

Старий лікар дослівно примирав голодом, одначе не хотів рухати грошей, які рішив жертвувати рідному містові.

—o—

„СХОПЛЕННЯ ЄГИПЕТСЬКОЇ КОРОЛЕВИ“.

Щойно тепер виявилося, що перед подружжям єгипетського короля бедуїни ладилися схопити його суджену.

Старий арабський звичай наказує, що коли жениться король або престолонаслідник, його прибічники замикають на замки і обводять ланцюгом дім молодої. Щоб увільнити молоду, молодий мусить заспокоїти домагання прибічників.

Бедуїни хотіли завести той старий звичай і схопивши суджену, поставити королеві два домагання: Хоровід бедуїнів повинен іти перед хороводом молодого й молодої. Королева повинна відложити виїзд із Каіра на один день, щоб виявити тим свою пошану для міста.

Король Фарук довідався заздалегідь про той плян. Запізно було вже змінювати цілу програму весільних парад і тому король звернувся до бедуїнів із проханням, щоб вони закинули свій плян. Бедуїни погодилися на прохання короля і третього дня принесли королеві золоті замки і ланцюги, яких вони не вспіли використати.

ПОМЕР КОНСТРУКТОР „ГРУБОЇ БЕРТИ“.

В Баденї помер минулого тижня у 63. році життя проф. Освальд Дірмозер, колишній директор віденського політехнічного інституту. Підчас світової війни проф. Дірмозер працював у Берліні, в лабораторії головної артилерійської управи. На підставі його плянів побудували багато нових типів далекострільних гармат, між іншим теж на підставі його плянів побудували славну 42-центиметрову гармату „Грубу Берту“, з якої обстрілювали Париж із віддалі більшої, як 100 км.

ТРАНСАТЛЯНТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „ПАСТЕР“.

Франція побудувала новий трансатлянтійський корабель-велитень „Пастер“, який буде грізним суперником славного морського велитня „Нормандії“. Імовірно, що Франція стане власницею „блакитної ленти“ і на полудневих шляхах Атлянтійського Океану, бо саме на ці шляхи призначений „Пастер“.

Крім того Франція будує ще три скороплавні пароходи-велитні, кожний по 14.000 тон.

—o—

ВЕСЕЛЕ.

ОДНАКОВА МІРКА.

Лікар психіятр поговорив із пацієнтом і каже:

— Випадок незвичайно цікавий!... Я заобсервував у вас зовсім виразно дві особовости. Дві незалежні особовости.

— Чи воно небезпечне?

— Ні... Лиш зрозумійте: ви не один, вас двох!

Після оглядин:

— Кілько я вам винен, докторе?

— Двісті золотих, як завжди.

— Дозвольте, що дам вам 100 зол., значить половину. Другу сотку домагайтеся від мого двійняка.

СКУПІСТЬ.

Шотляндець хоче купити собі авто. Його жінці подобався малий спортовий віз.

Шотляндець фільософує:

— Авто і тільки з двома сидженнями? А деж буде сидіти той приятель, якого ми запросили до авта, щоб заплатив нам бензину?

СОНЦЕ.

— Павле, яку користь дає людям сонце?

— Ніякої, пане професоре. Вночі воно не світить, а в день то й так видно.

БІДНИЙ ЖЕНИХ.

— Юрчику, чи той жених, що має одружитися з твоєю сестрою багатий?

— Напевно ні, бо за кожним разом, коли мова про подружжя, мій батько говорить про нього „бідний чоловік“.

НІЧОГО ОСОБЛИВОГО.

На вулиці стрічається двох купців.

Один із них оповідає:

— У мене вчора був влом до каси.

Другий каже: Моя жінка робить це кожного тижня.

МАТЕРИНІ РАДИ.

— Якщо хочеш собі, донечко, знайти мужа, то перш усього зверни увагу на те, щоб він був пильний, інтелігентний та мудрий. Не зроби так, як зробила твоя мати, що вийшла замуж для грошей.

Центральна жіноча секція УНДО.

(Поклик).

Національно-демократичні ідеали, пристосовані до повних вимог нашого збірного національного життя та західно-европейських проявів і форм національних зривів та змагань — вимагають перш -за-все концентрації усіх життевих сил Нації, обединання творчої діяльности усіх шарів, поверствувань і слоїв суспільности та їх органічного підчинення одному збірному проводові для найвищих інтересів Нації.

Ці ідеї, змагання і завдання репрезентує та переводить у життя найбільша наша політична організація — Українське Національно-Демократичне Обединання серед найважчих умовин нашого національного життя.

Для нас, українських жінок — найвищим імперативом — у сучасну переломову хвилю нашої Нації — є станути плече об плече з нашими батьками, чоловіками й братами, членами УНДО до якнайживішої та всесторонньої політичної праці в рямцях тієї нашої передової національної політичної організації.

Для тієї цілі відновили ми діяльність Жіночої Секції УНДО та зорганізували Центральну Жіночу Секцію у Львові, якої метою є поширити і поглибити політичну працю українського національного жіноцтва в цілому краю при помочі Повітових Жіночих Секцій УНДО та Жіночих Сільських Гуртків УНДО.

Так Центральна Жіноча Секція УНДО як і Повітові Жіночі Секції — не є ніяким партійним відокремленням жіноцтва, а навпаки є тим організаційним чинником, якого метою є політичне освідомлювання якнайширших кругів нашого жіноцтва та всіх його шарів, організування його в рядах УНДО як рівнорядних і рівноправних членів партії, громадянське виховання нашого жіноцтва, оперте на твердих національних основах, на релігійній та християнській етиці, та вкінці праця над його політичним і господарським піднесенням.

Виробити наших жінок на чесних, карних та здисциплінованих членів нашої Нації, які ніколи не зломилиб національної і партійної дисципліни та яких метою буде найвищий ідеал нашої Нації — отсе завдання Жіночої Секції УНДО.

Добро Нації і тільки її найвище добро, це основна аксіома праці та змагань Жіночої Секції УНДО.

Одна Нація, сильна, тверда і непохитна! — далека від всяких лібералізмів і хибно зрозумілих фемінізмів, — отсе гасло, під яким Центральна Жіноча Секція взиває усе наше активне і національно свідоме жіноцтво ставати в ряди УНДО до спільної активної та жертвенної праці для добра нашого народу! Ми свідомі, що без співучасти та співпраці українського жіноцтва на цих ділянках нашого національно-політичного життя не осягнемо того щабля політичного піднесення й розвитку, який є передумовою здійснення нашого найвищого ідеалу.

Щоби не ширилися ніякі сумніви ані непорозуміння, мусимо з особливим натиском підкреслити, що нема й не можуть існувати ніякі непорозуміння ані компетенційні спори між Жіночою Секцією УНДО та іншими загальними жіночими організаціями, зокрема Союзом Українок. Суть розріжнення у тому, що Жіноча Секція УНДО це організація суто політична, зі стисло означеним політичним напрямком, в той час, коли Союз Українок є організацією загально жіночою, аполітичною, яка обеднує жіноцтво всяких політичних партій, поглядів і напрямків на основі загально культурно-освітньої та феміністичної праці. Як організація аполітична — Союз Українок не може задовольнювати й організувати тих чи інших політичних змагань нашого жіноцтва. Тож ані Союз Українок, ані інші загально-громадянські жіночі організації не можуть ані суперничити ані входити в розріз з Жіночою Секцією УНДО. Приналежність до Союзу Українок не перешкоджує нашим жінкам приналежати до УНДО і працювати в Жіночих Секціях нашої партії. І навпаки, приналежність до УНДО не перешкоджує приналежности нашого жіноцтва до Союзу Українок. Тимбільше, що — як виказує практика життя — значна більшість членів Союзу Українок є членами або симпатиками УНДО як це виказала статистика передостанніх та останніх виборів до законодатних установ. Також теперішня голова і заст. голови Союзу Українок були кілька років членами Центрального Комітету УНДО та голова Союзу Українок була вибрана послом до сойму від УНДО. Колиж від теперішнього проводу Союзу Українок підносяться голоси, що українське жіноцтво **має повну волю і право** приналежати до таких чи інших **політичних партій**, чи організацій, але що це жіноцтво не повинно бути в цих політичних партіях організоване в Секціях, — то треба тут заявити, що це вже суто внутрішня справа політичних партій та організацій, в яких формах вони вважають доцільним організувати своїх членів. Ніяка постороння організація не має й не може мати узасадненого права ні компетенції встрявати в те, чи якась політична організація вважає доцільним творити свої секції прим. молоді, робітництва, міщанства тощо. — Як бачимо, викликування штучної прірви серед жіноцтва між Союзом Українок та Жіночою Секцією УНДО **не є базоване** на ніяких ідейних ні фактичних основах, **а є** тільки тенденційним витворюванням роздору серед нашого жіноцтва.

Тому Центральна Жіноча Секція УНДО на ніякі полемічні та в неповажному тоні поміщувані газетні статті (гл. „Жінка" — „Жіноче гетто") — відповідати не буде, уважаючи своїм принципом позитивну працю, а не зайву паперову полеміку.

Центральна Жіноча Секція УНДО — стоїть на становищі, що Українське Національно-Демократичне Обеднання, яке в сучасну хвилину виконує історичну ролю в добуванні для українського народу в Польщі якнайширших національних прав і забезпечення прав на життя і розвиток українського народу на західних та північно-західніх українських землях, потребує для цієї великої праці якнайбільше здисциплінованих, активних і громадянсько вишколених одиниць, — потребує цілих кадрів національно вишколених працівників і працівниць, — борців за нашу велику ідею!

Жіноча Секція УНДО, вважає, що Українське Національно-Демократичне Обеднання одобруючи відновлення і покликання до життя Жіночої Секції УНДО — дало доказ повного зрозуміння важкої та відповідальної ролі жінки, як громадянського й політичного чинника в нашому житті.

Українське Національно-Демократичне Обеднання, спираючись на засадах християнського світогляду, а заразом на принципах справжньої демократії і волі широких шарів нашого громадянства, — дає нам, українським жінкам, широкі рямці для нашої творчої, позитивної праці для політичних змагань нашого народу.

УНДО — забезпечуючи нам повну рівнорядність і рівноправність у всіх партійних установах — дає нам жінкам заразом можливість пляновою і доцільною та найбільш живою організаційною працею добути належний вплив на ідеольогічну розбудову і напрямні нашої національної політики та на національно-політичну діяльність цієї найбільш авторитетної політичної організації, якою являється Українське Національно - Демократичне Обеднання.

Українські Жінки! Приступайте масово в ряди Українського Національно-Демократичного Обеднання!

Українські Жінки! Творім на місцях Повітові Жіночі Секції УНДО!

Наше гасло: Один напід! — один Провід! Одна політична організація!

Евгенія Макарушкова, голова. **Нуся Бородайкова,** секретарка.

Блянка Баранова, з. голови і орг. реф. **Ліза Круківна,** орг. секретарка.

Марія Колтушокова, скарбничка.

Д-р Дарія Дзеровичева, референтка звязків культ.-освітніх і господ. установ.

Д-р Ярослава Криштальська, референтка Суспільної Опіки.

Каролина Любомировичева, референтка реєстраційна.

Члени Старшини: Степанія Филиповичева, Степанія Фіголева, Степанія Магалясова, Михайлина Говиковичева.

З життя української колонії у Кракові.

ПОСВЯЧЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ ДОМІВКИ И ХАРЧІВНІ.

В неділю, 20. лютого ц. р. відбулося посвячення домівки й харчівні „Української Студентської Громади" в Кракові. Був це важний день у житті краківських українців взагалі і студентства зокрема. Завдяки заходам Виділу У.С.Г., передовсім голови У. С. Г. **Томи Лапичака,** українське студентство Кракова має нарешті свою власну, відповідно уладжену, домівку й першу, поза Львовом, харчівню. Домівка, що міститься при вул. Асника 3., складається з 6-ти кімнат; з цього 3 займає харчівня, одну — адміністрація, одна призначена на студентську читальню і домівку, а одна служить за приватне мешкання для бідних студентів. На кошти уладження домівки склалися заощаджені гроші й сума, яку зібрали з одноразових датків усіх членів Студентської Громади. В домівці примістили велику бібліотеку, а в читальні є досить рідких часописів та журналів. Харчівня видає щораз більше обідів, а це дає надію на її дальший розвиток.

Посвячення домівки мало відбутися 6-го лютого ц. р., але з відомих уже причин, треба було відкласти і щойно 20-го лютого ц. р. воно справді відбулося. В год. 10-ій відправив Службу Божу о. д-р Гриньох, який виголосив також зворушливу проповідь. Пополудні, в год. 5. відбулося саме посвячення. Розмірно невелика сала не могла помістити багатьох гостей і студентів. Явилося і старше громадянство. Між іншими були присутні також професори: д-р І. Зілинський, д-р В. Кубійович та куратор У. С. Г. проф. Легр-Сплавінський.

Посвячення довершив о. д-р Хрущ. До зібраних промовив о. д-р Гриньох та голова У. С. Г. Тома Лапичак. Відспіванням „Боже Великий Єдиний" закінчено посвячення, після чого присутні гості вписали свої імена на Пропамятному Листку у книзі хроніки У. С. Г. Потім відбувся (у студентській харчівні) комерс, що пройшов у веселому настрою і закінчився пізно вечором промовою о. д-ра Хруща, який коротко змалював генезу заснування домівки й харчівні. Наприкінці голова У. С. Г. подякував гостям за участь у святі, зокрема тим, що в якийнебудь спосіб причинилися до відкриття домівки й харчівні. Традиційним „Многая літа" закінчився цей святочний день українського студентства у Кракові.

Найкраща історична повість останнього 10-ліття
МИКОЛИ ГОЛУБЦЯ
„Жовті води"
що дає картину ПЕРВОПОЧИНІВ ХМЕЛЬНИЧЧИНИ вже появилася й мусить найтися в книгозбірні кожного свідомого українця, кожної культурно-освітньої установи.
Ціна книжки в 256 ст. друку великої вісімки на гарному папері тільки 3.50 зол., порто 30 сот. Замовляти в Адміністр. „Неділі" Львів, Ринок 5.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ФІЛІЇ Т-ВА „ПРОСВІТА".

Дня 13. лютого ц. р. відбулися у Кракові загальні збори філії Т-ва „Просвіта", на яких явилася переважно молодь. Відсутність старшого громадянства прикро вражала, бо вона проречисто свідчить не тільки про брак заінтересування, але й про легковаження собі громадянських обовязків, не вважаючи на часті пригадки і добрий приклад голови інж. М. Павлика.

До нового виділу ввійшли: інж. Михайло Павлик, голова; Прокіп Мацелюх, заступник голови; Володимир Мандичевський секретар; Тома Лапичак (абсольвент медицини) скарбник Збори відбулися майже без дискусії і без непорозумінь.

Брак...

побічних проявів є підставою доброго лікувального засобу. Розпущена у воді таблетка Аспірін переходить незмінена через шлунок. Її втягають кишки не спричиняючи ніяких побічних проявів.

ТАБЛЕТКИ

ASPIRIN

АСПІРІН — ЛИШЕ З ХРЕСТОМ БАЄРА! — ЛИШЕ З ХРЕСТОМ БАЄРА!

АСПІРІН — ЛИШЕ З ХРЕСТОМ БАЄРА!

йа „Фонд хліборобської освіти ім. О. Т. Войнаровського".

вложили дальше (другий спис): С-ка Акц. для деревного промислу, давн. І. Левинський — 300.— зол.; Софія й Андрій Мельники, Львів — 30.— зол.; д-р Микола Чубатий, Львів — 10.— зол.; Видавнича Спілка „Діло", Львів — 100.— зол.- Товариство взаїмних обезпечень на життя і ренти „Карпатія", Львів — 100.— зол.; „Народня Лічниця", — Львів — 50.— зол. Разом з попередніми зложено 1.290 зол. — Жертводавцям щиро дякує Т-во „Сільський Господар" і просить дальші датки пересилати до Кооп. Банку „Дністер", Львів, Руська 20, ч. кн. 18.550.

Загальні Збори Союзу Українських Адвокатів.

В суботу 26. ц. м. відбулися Загальні Збори СУА у власній домівці при вул. Косцюшка ч. 6 (дім Центробанку). Збори відкрив в год. 11.20 передполудневм президент СУА д-р Кость Левицький короткою промовою підкреслюючи, що саме тепер відбувається боротьба за основні права адвокатів. Тому наказом українських адвокатів зорганізуватись у своїй становій організації — СУА, щоб оборонити свої права. По виборі секретарів: м-ра З. Решетиловича і м-ра Чуми та поладнанні формальностей з протоколом з попередніх Загальних Зборів, що його відчитав м-р З. Решетилович, складали звіти: секретарський — **адв. д-р В. Лициняк;** про діяльність делегатур — **адв. д-р Р. Перфецький,** касовий — **адв. д-р К. Паньківський** і вкінці про діяльність секції українських адвокатських аплікантів при СУА — **м-р Ю. Старосольський.**

З першого звіту присутні довідалися, що в Польщі є 513 українських адвокатів; з того членів СУА 353 або 69%. Від січня 1937 р. до лютого ц. р. померло 13 адвокатів. Найбільше українських адвокатів, бо 391, живе на території львівського апеляційного суду; решта живе на території краківського і люблинського апеляційного суду, а коло 20 розкинені по цілій Польщі. Зі звіту референта делегатур СУА присутні довідалися про діяльність та життя поодиноких делегатур. Організаційних поїздок референта було 8. Створено окрему равську делегатуру тому, бо з цього району не приїздили члени СУА на сходини львівської делегатури. Вкінці згадав, що при кожній делегатурі створено секції аплікантів. З касового звіту присутні довідалися, що ледви третина членів СУА платить членські вкладки і передплату за журнал „Життя і Право". Якщоб усі члени платили точно вкладки. — можна було би приступити до видавання журналу „Життя і Право" щомісяця, як цього домагаються члени. Вкінці м-р Ю. Старосольський обговорив діяльність секції українських адвокатських аплікантів, що обединує тепер понад 220 членів, зокрема спинився на І. конгресом українських адвокатських аплікантів. З черги **адв. д-р О. Марітчак** поставив внесок в імени Контрольної Комісії, щоби Збори признали абсолюторію Виділові СУА. Над цими звітами розвинулася оживлена дискусія, в якій забирали голос: **адв. д-р Т. Залуцький** домагаючись, щоби члени платили вкладки та виконували всі доручення Виділу СУА. **М-р М. Дзьоба** обговорив основно важке матеріяльне і дійсно незавидне моральне положення українських адвокатських аплікантів та відчитав резолюції І. конгресу аплікантів у цих справах. **Адв. д-р Рибак** (Перемишль) накликував до збереження морал. у взаїмовідносинах українських адвокатів між собою. Одночасно склав подяку през. К. Левицькому за його успішну працю над зміцненням СУА, яку присутні приняли голосними оплесками. **Адв. д-р Лев Ганкевич** торкнувся справи оживлення журналу „Життя і Право", збереження прав української мови, справи плачення вкладок до посмертного фонду, підкреслюючи, що кільканацять вдовиць українських адвокатів не дістало з приводу залеглостей з вкладками ні сотика допомоги з адвокатської палати у Львові, прикрашення домівки СУА портретами визначних покійних українських адвокатів і справи кодексу про моральне відношення українських адвокатів і аплікантів між собою. **Адв. д-р Лисий** (Тернопіль) обговорив справу переміни чвертьрічника „Життя і Право" на місячник.

По промові адв. **д-ра О. Павенцького** адв. **д-р Ст. Біляк** торкнувся справ нехтування української мови в суді на тлі обіжника б. президента львівського апеляційного суду, щоб судді відбирали присягу від українських сторін у польській мові. Всякі зловживання слід подавати Виділові СУА, щоб можна було використати цей матеріял, де слід. У дальшій дискусії забирали ще голос адвокати: **д-р Білинський** (Самбір), **д-р Богачевський** (Рава Руська), **д-р Муровнч** (Галич), **д-р І. Венгльовський** (Бібрка).

Після того Збори одноголосно признали абсолюторію Виділові СУА. та приняли всі побажання, що їх зголосили поодинокі промовці.

НОВИЙ ВИДІЛ.

По 5-хвилинній перерві Збори вибрали на внесок **д-ра Ф. Свістеля** (під голосні оплески присутніх) президентом СУА. **д-ра Костя Левицького,** а заступником президента адв. **д-ра Михайла Волошина.** Крім того до Виділу ввійшли такі адвокати: **д-р Лев Ганкевич, д-р Степан Ганицький, д-р Степан Біляк, д-р Роман Кришталський, проф. д-р Володимир Старосольський, д-р Роман Перфецький, д-р Евген Шуровський, д-р Дмитро Сосюкало, д-р Володимир Лициняк і д-р Кость Паньківський** та голова секції аплікантів **м-р Ю. Фединський.**

До Контрольної Комісії ввійшли: **д-р Нестор Савчак, д-р Олександер Марітчак** і **д-р Евген Давидяк.**

По кількох внесках ці ділові Збори закінчилися в год. 3-ій пополудні.

З листів до Редакції.

Високоповажаний Пане Редакторе!

Не відмовте ласкаво помістити у Вашому цінному щоденнику отсю заяву:

Деякі студентські кола у Варшаві кольпортують поголоску, буцімто я — всупереч постановам українського студентства — до цієї пори є членом чужої пресової організації. В дійсности я виступив зі згаданої організації ще в грудні 1936 р. (на що маю відповідну посвідку), отже на цілий рік раніше, ніж загал українського студентства, приналежного до тої організації.

З правдивою пошаною

Геннадій Которович.

Варшава, 24. лютого 1938 р.

ВЕЛИКІ ВЕЧЕРИНЦІ ОСНОВИ

5. березня в салях Союзу Залізничників при вул. Кантшинського 54-56. — Запрошення і білєти вступу можна дістати кожного дня в год. 12—14 в домівці Т-ва пл. Юра 5 тел. 276-61 і в Союзному Базарі в днях: 3, 4, 5, березня в год. 17-19.

НОВИНКИ.

— ПЕРШИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ КОНЦЕРТ з нагоди 30-ліття композиторської праці Василя Барвінського відбудеться заходами Союзу Українських Професійних Музик, у пятницю 4. березня ц. р. у великій салі Лисенка в год. 20.15. Цей перший концерт присвячений камерним творам Василя Барвінського. У програму кон. церту входять: фортепіянове тріо есмоль, форт. тріо амоль і варіяції на фортепіяновий секстет. Білєти у передпродажі в Союзнім Базарі кожного дня від 9—12 і від 4—7. Для членів СУПРОМ-у 50 прц. знижки за членською виказкою. 2—4

— Заупокійна Служба Божа з панахидою за померших членів Видавничої Спілки „Діла" і редакторів „Діла" відправиться в понеділок 28. ц. м. в Успенській церкві в год. 9. рано.

Повідомляю ввічливо що **я обняв назад мою аптику,** яка була дотепер в аренді під **Архангелом Рафалом** при пл. Голубовських 14 у Львові.

Мгр. Марко Еттінґер

— **Заточенці! Еміграція!** Просимо всі установи, товариства, організації, вільні фахи й підприємства подати впродовж березня ц. р. свої фірмові назви, точні адреси, рік заснування, ч. тел. тощо для зареєстрування їх в „Річнику українського культурного, економічного й суспільного життя". Заграничні часописи просимо ласкаво передрукувати. Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського ч. 4. —3

— **Літниськ[и]! Кліматичн[і] стаці[ї]!** Перед цьогорічним сезоном вийде нашим накладом „Ілюстрований літниськово-туристичний провідник по Галичині", який крім пропагандивних описів усіх літниськ, лікувальних живців, туристичних шляхів та районів зимових спортів обіймативе в рівній мірі рекляму всіх місцевих санаторій, готелів, пансіонів, віль, ресторанів та інших підприємств. Щоб не оминути ніодне таке українське підприємство, просимо всіх власників і віднаємців літниськових підприємств надіслати нашій редакції: 1) назви й описи своїх підприємств, 2) теперішні адреси власників або віднаємців, 3) знимки своїх заведень та краєвидів і 4) відомости про дану місцевість — для вміщення їх в неіснуючому ще в нас, а такому необхідному „Провіднику". Реклямово-Видавниче Бюро „Астра", Станиславів, вул. Вісневського 4. 464 a —3

— **Бенкет чи чума, люксус чи примітивізація?** З приводу одної дискусії говоритиме в понеділок, 28. ц. м. п. Марія Морачевська у клюбі „Нової Хати" й „Труду", Ринок ч. 39. Початок год. 6. Членам і гостям раді.

— **З академічних вечорів.** У неділю 27. ц. м. виголосить о. д-р М. Конрад відчит про приватну власність. Салі „Української Бесіди". Початок в год. 6.

— **„Плекання характеру"** — відчит з циклю виховних конференцій Католицької Акції виголосить дир. Т. Заморока (Станиславів) у неділю 27. ц. м. у салі бібліотеки „Просвіти", Ринок 10, II. пов. в год. 17. Вступ вільний.

— **Щоб не було непорозумінь.** Проект подрібної програми святкування ювилею 950-ліття прещення України, що його ми помістили у вчорашньому (42) числі „Діла", є покищо тільки проектом. Він обовязуватиме щойно після затвердження його Епископатом Галицької Провінції.

— **Дешевий місяць книжки** триває від 21. лютого до 31. березня. Катальоги книжок, нот, списи бібліотек і т. д. висилає даром **Книгарня Шевченка, Львів, Ринок 10.**

— **Іспит зрілости в Дерикавній Гімназії з української мовою навчання у Львові** в зимовому речинці склали: Ольга Бабин, Михайло Пенцак, Романа Михалевич, Лаврик, Ірина Олексин та Іван Михаліка. Куратория призначила до іспиту 18 кандидатів, але 12 кандидатів зараз відступило. Шість кандидатів здало іспит. Председником був дир. д-р Семен Лещай.

загострює апетит

знаменита

бриндзя

МАСЛОСОЮЗУ

— **Подяка Комітету Равту Преси.** Комітет Равту Преси почувається до милого обовязку подякувати всім Вп. Панам за труд і датки до буфету; рівночасно складає подяку всім П. Т. Установам і Фірмам, як „Народня Торговля", „Центросоюз", „Маслосоюз", фабрика цукорків „Фортуна Нова", фабр. содової води „Здоров. ля", цукорні „Добротка", Іванейко і Вельц, дент. Я. Насс, Львівські Броварі, ресторани Центут, Мусялович і Рудек (давніше Шковрон), кавярні Центральна й Віденська. Всі ці установи й фірми причинилися поважно до гарного буфету, чим доказали свою прихильність для світа української преси.

— **Чи чергова провокація?** У Спортовому Т-ві „Степ" явився вчора якийсь молодий чоловік і не легітимуючись та не кажучи, від кого він промовляє, заявив, що „Степ" не повинен улаштовувати заповідженої вже забави 5-го березня, бо всеодно забава „не вдасться". Як причину подав „національну жалобу". Виходить, що дехто хоче використати ситуацію, витворену історією з „Равтом Преси", щоб цілковито здискредитувати та осмішити само поняття національної жалоби. Хто це робить і кому на цьому залежить?!

— **Спеціяліст від української справи.** Варшавський щоденник „АБЦ" вмістив інтервю з відомим з настанови до українців польським географом, проф. університету Е. Ромером. На питання, як дивиться на українську справу, проф. Ромер відповів, що у Польщі тільки тому є українська справа, що польський уряд відноситься до українців як до державної сторони, а не як до звичайних громадян. При цьому професор нагородив цілу купу річей, які стверджують, що він чув, що десь дзвонили. Такі речі, як те, що Преосв. Бучко перебуває тут, за „канадійським пашпортом", що „Боже великий" — це заборонена пісня, що Преосв. Бучко доручив замкнути двері церкви щоб цим примусити старорусинів вислухати згадану пісню, що на Академії з нагоди 20-ліття незалежности України „один з членів комітету дозволив собі у приявності репрезентантів армії на провокаційну політичну промову" — все те, всі ці очевидні брехні доказують, якими даними оперує той професор університету, що має претенсії бути знавцем української справи.

— **Польська студентська боївка розігнала просемінар української мови.** У пятницю, 25. ц. м. вдерлася польська студентська боївка до салі у львівському університеті, де проф. Янів вів просемінар української мови в самими українцями. Боївка зажадала припинити просемінар, бо буде „вец". Професор зажадав від них легітимацій, яких вони не показали, тимчасом вдерлося ще 15 боївкарів з протиукраїнськими вигуками. Як українці виходили зі салі, боївкарі побили студ. філ. Максима Теліщевського. Проф. Янів припинив просемінар, а як виходив зі салі, посипалися на його адресу окляки боївкарів.

— **„Бий жида, хай живе..."** Дня 25. ц. м. відбулося у львівському університеті віче ендецьких студентів, які протестували у звязку з останніми подіями у Вильні проти намагань ввести незгоду між армію та громадянство. Ухвалили також домагання, щоб звільнити студентів, що сидять у Березі. По вічу студенти рушили походом на місто з вигуками „Нех жие армія народова". По дорозі побили 31-літнього жида Якова Бавмволя, що переходив біля університету. Демонстранти, що вертались з міста до університету, вибили шиби в одній інституції при вул. Третього Мая, і в крамниці Вайзера, при вул. Сикстуській. В університеті побили одну студентку, але виявилося, що це не жидівка.

— **Перед львівським судом** стануло чотирьох львівських громадян: А. Шіндлер, Ф. Клайнман, К. Гіздала і Т. Жултовський за те, що звели дівчата у віці нижче 15-ох літ; розправа відбувається при замкнених дверях. — Перед апеляційним судом станув залізничий асесор А. Ритвінський та старший муляр М. Продеус, яких суд засудив за хабарництво. Апеляційний суд

Інтерпеляції українських послів у соймі.

1) Інтерпеляція пос. Дм. Великановича в 11. лютого п. р. до міністра комунікацій в справі непоширювання прав української мови функціонарями польських державних залізниць.

2) Інтерпеляція пос. Івана Заваликута в 11. лютого п. р. до м'ністра справедливости в справі недогуральних гігієнічних та санітарно-поліційних умовин у будинку окружного суду в Коломиї та в будинках вязниці при тамошньому суді.

3) Інтерпеляція посла Гриньва Терпиляда в 22. лютого п. р. до міністра внутрішніх справ у справі незатвердження плану будови дому кооперативи „Сян" у Сяних, повіт Турка над Стриєм, львівського воєвідства.

4) Інтерпеляція посла д-ра Степана Витвицького в 24. лютого п. р. до міністра віроісповідань та освіти в справі службових зношинань Д'оніїя Костреса, управителя всемодної школи в Заліті, повіт Дрогобич, львівського воєвідства.

—o—

ВІДГУКИ ДНЯ.

Дебют.

Микола Сирітка тяжко пробивався крізь життя, ввесь час працюючи від ранку до ночі в темнім і непривітнім бюрі. Не мав ні часу ні грошей на світ глянути. Солідною працею добився врешті гарного становища, а платня вистачала йому не тільки на скромне життя. Міг собі позволити і на одіння і на хвилину забави.

Але привичка це друга натура — як сказав свого часу якийсь фільософ. Микола Сирітка так привик до своєї темної бюрової кімнати, до рахункових книг і свого коротенького проходу по Ринку, що й не банував за чимсь іншим.

За вічною працею забув навіть про женячку. Так і лишився старим кавалером, хоч приятелі нераз підсували ріжні проєкти:

— От, оженились би! Кому лишете таку гарну платню? А я маю таку гарну дівчину для вас!..

Микола відганявся від таких проєктів як від настирливих мух.

— Та де чоловікові вже до женячки! Старокавалерські навички то забійство для жінки. Не хочу нікого робити нещасливим.

І сторчав у старокавалерстві далі.

В карнавалах не показувався ні на один баль.

— Чого мене там!? — казав. — Гармідер, стиск, а я люблю спокій. Коли схочу випити свою сильну з моцною, чи „шніт", то потрафлю це і без балю — в першого ліпшого Атляса, чи Бізанца.

І не давав себе намовити на ніякі карнавалові імпрези.

Але від чого бувають ювилеї і приятелі.

Прийшов і на Миколу Сирітку ювилей — грицятьлітньої праці в установі, а крім того прийшов приятель до хати.

Це рішило справу.

— Добре! — сказав по довгій дискусії. — Піду. „Масковий баль". Гм! — щось у тім є! Але... бачиш.., багато клопоту.

— Який, до біса, клопіт? Смокінг маєш, лякери також... там якийсь ковнірець чи краватку...

— Смокінг!... Правда, маю, але до чого він. Адже я за тих трицять літ таки трохи погруб! — і глянув критично-жалібним оком на свій животик.

— Спробуй! — намовляв приятель. — От я подивлюся.

Сирітка довго порпав у шафі, вкінці витягнув старий запорошений смокінг і спробував його на собі.

Не тільки був за малий. Молі і миші подбали за неодну діру в добрій, вовняній матерії.

— Бачиш! — сказав до приятеля Сирітка.

— Бачу, що ти справиш собі новий.

І Сирітка справив. Елеґантний, першої моди і першої кляси. Купив до нього нову сорочку, нові лякери, нову краватку, а коли вже це все приніс до дому, то побачив, що й новий капелюх конче до цього потрібний.

Купив „Габіг" за сорок золотих з чубом і аж тоді був готовий на баль.

— Знаєш, казав до приятеля — возьму дві пляшки шампану. Одну дам на буфет, а другу випемо з нагоди мого ювилею...

„Масковий Баль" гудів, дзвенів, переливався. Микола Сирітка сидів у кружку знайомих і знаменито себе почував.

— Направду, мені нині дуже приємно! — казав до приятелів. — Дай нам Боже!

Приятель мав уже трохи в чубі і тим самим більше серця а менше зручности.

— Дай писка, Миколо!

Нахилився до поцілунку і вилив нехотячи чарку вишнівки на сніжно білий перед Миколи.

— Пропала сорочка! — сказав другий. — Вишнівка не пустить.

— Дурниця! — сказав Сирітка дипльоматично і непереконливо. — Гальо! Пане фотограф! Здійміть нас!

Саме тоді переходив коло них якийсь молодий чоловік з апаратом і питався усміхом: „Чи можна?"

Фотограф наставив апарат.

— Хвилька спокою! — сказав і запалив магнезію.

Магнезія при знимках річ нова і як фукнула, наш ювілят полетів з крісла на землю.

Приятелі кинулись рятувати.

— Нічого не сталося! — успокоював їх. — Прокляте крісло. Тільки чи не було в ньому цвяха...

Показалося, що цвях був і зачепив нові штани на просторони яких пять центиметрів.

Прикро було, але аж не так, щоб не подумати про відсвяткування ювилею.

— Чекайте! Я маю пляшку шампана!

Пішов до буфету і довідався, що.., обі пляшки вже продані.

— Однаж була зарезервована?!

— Прошу вибачити, але ми забули...

Не було ради. Облили ювилей „Самородним" з Народної Торговлі і перейшли до борщу.

— Пані добродійко! Щось той борщ милинням чути?

— Що-о-о? Пане, я сама робила... Як ви можете?!...

— Прошу вибачити... Може не милинням, але таки, слово даю... чимсь...

— Ви мене, пане, образили. Я собі випрошую...

Збоку стояв муж пані і змісця зареаґував.

— Як сміете обиджувати мою жінку?

— Я вашої пані не знаю... Я тільки говорив про борщ. Прошу, можемо покликати комісію знавців! — боронився Сирітка.

— Не комісію. а секундантів. Чуєте: се-кундан-тів!

І візитівку з кишені — прошу.

Цього всього було вже Миколі за багато. Обернувся і з візитівкою в руках побіг до гардероби.

— Прошу мої речі! Скоро!...

Довго мусів чекати — вкінці дістав плащ, шалик і кальоші.

— А капелюх?!

— Нема! Здається не було... Може пан добродій без... капелюха були?

— Як?! Я без капелюха?

Прошу шукати, чорний, новий, „Габіг".

Шукали, перевертали — не було.

Зрештою й не могло бути, бо хтось украв.

— Миколо! А ти куди? — вибіг за ним приятель.

— Ти мені постарайся за капелюх, бо не піду з голою головою через місто. Йду до дому. Спробував — маю досить.

Приятель глянув на сорочку, на роздерті штани, на візитівку в руці, врешті на голову і не пробував уже затримувати. Позичив для Миколи якесь старе капелюшище в сторожа і з міною винуватника випровадив друга на коридор.

Галактіон Чіпка.

увільнив Ритвінського, зате Продеуса засудив на 6 місяців вязниці. — Від вини і кари звільнено шофера М. Глоста, що переїхав на смерть Е. Трампуса та залізничого магазинера К. Мончку і тов., яким закидували зловживання.

— **Неоднакова мірка.** В Добрівлянах, пов. Дрогобич, засновано касу Стефчика, хоч в селі працює вже 10 років сильна українська Райфайзенка. Але українські Райфайзенки з Почаєвич та Солонська, пов. Дрогобич згоди на зареєстрування з Кооп. Ради не дістали, хоч на терені їх праці нема дотепер ніякої кредитової кооперативи.

— **Львівська хроніка.** Львівська поліція арештувала вчора підчас облави кількадесять осіб. Адольф Казимир Бучковський з Голоска Вел. поранив ножем на Замарстинівській вулиці Марію Фронь, опісля напився сільного квасу; відвезли його до шпиталю. — 23-літня Анна Думанська захорувала вчора вечором несподівано на вул. Зибликевича; заопікувалося нею рятункове поготівля. — Польське краєзнавче товариство (вул. Бурлярда 5) уладжує курс провідників по Львові. — Від 14. до 22. лютого вивезено з львівських вулиць 27.000 тон (2.700 вагонів) снігу. — Інспекторат праці зві-

У перші роковини смерти
бл. п. ВОЛОДИМИРА ЧАЙКІВСЬКОГО
проф. держ. гімн.
відбудеться в Сяноці в середу дня 2. березня
ц. р. в год. 8-ій зранку
ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ
на яке запрошує Дружина і Діти.

кідував конфлікт між дирекцією та працівниками фірми „Тресг": один відділ товарового дому з 24-ма працівниками зліквідовано, решта персоналу вернулась до праці.

— **Видовбали ложкою мур вязниці.** Володимир Романів і Степан Сусь сиділи у вязниці у Винниках за крадіж. А що мур не був дуже грубий, то вони оба ложкою вижолобили діру в мурі і втекли. Обох злодіїв арештували у Львові і замкнули у Бригідках, які мають трохи грубші мури, як громадська вязниця у Винниках.

— **Завалився фабричний комин.** В Лодзі скоїлася катастрофа, яка потягнула за собою одно людське життя. У фабриці Юліяна Льорера завалився фабричний комин високий на 32 м. Злід руїн видобули дві ранені робітниці, з яких одна померла. Крім того є ще три особи ранені. Комин завалився на висоті 12 м. і впав на збірник, приміщений на другім поверсі, завалюючи дах сушарні та сходи.

— **Безробіття у Польщі.** Дня 15-го лютого число зареєстрованих безробітних у Польщі дійшло до 553.945 осіб, тобто від стану з 15-го січня ц. р. це число збільшилося на 36.603 особи. За останні два тижні, тобто від 1. лютого число безробітних у Польщі збільшилося на 7.998. осіб.

— **Розтратив мирову нагороду Осецкого.** Німецький публіцист Осецкий, що дістав минулого року мирову нагороду Нобеля, дав повновласть д-рові Ваннову, щоб перебрав ті гроші у Норвегії в сумі коло 100.000 марок та переслав йому до Німеччини. Д-р Ваннов полагодив цю справу за провізію 20.000 марок, але гроші переслав до Німеччини на своє конто, з якого позичав своїм знайомим ріжні суми. З суми 100.000 марок удалося Осецкому врятувати 16.500 марок.

— **Напад юрби на вязницю.** В мексиканськім місті Тіяхуана трапилася така подія: Якийсь вояк убив 8-літню дівчинку Ольгу Комачо. Вбивство мало імовірно сексуальне підложжя. Мешканці міста були переконані, що вояк сидів у гамошній вязниці. Юрба напала на вязницю й намагалася її підпалити, щоб виконати самосуд над злочинцем. Вязні і сторожа врятувалися втечею. На поміч покликали відділ війська, який мусів ужити зброї, при чому 3 особи згинуло і 14 було ранених.

— **Переполох у пристані.** До Ріо де Жанейро приїхав в останньому часі один з найбільших кораблів „Нормандія" з півтора тисячами туристів. Тому, що корабель не міг підплисти до самого берега, малі моторівки мусіли перевозити туристів з корабля на беріг. На одній з моторівок вибухла пожежа, яка викликала переполох між пасажирами. Скінчилося на тому, що попарився керманич моторівки, а перестрашені пасажири поскакали до води, звідкіля їх виловила прибережна сторожа. Населення Ріо де Жанейра оглянуло масово уладження „Нормандії", що осягнула рекорд шандкости. Французький амбасадор уладив у салонах „Нормандії" великий бенкет для дипльоматичного корпусу і представників бразилійського уряду.

— **Вандалізм червоних у Теруелю.** Паріська преса повідомляє, що з катедри в Теруелю пропала без сліду забальсамована голова б. єпископа Турелю Мавроса, що її переховували там від 500 років. Єпископа Теруелю і Балеарів Мавроса вибрали папою в 1424. р., але він не прийняв цього вибору, щоб залишитись у своїй дієцезії. По його смерти тіло єпископа забальсамували, а голову примістили в окремій урні, що спочивала в катедрі від XVI. віку. По приході військ ген. Франка представники духовенства ствердили, що голова з урною пропала.

— **Мило** — урядово провалізоване, пристосоване до всякої води, навіть до найвразливішої. Мило видатне до остатку, а густою піною і милим запахом, то лише мило Віоли, аптикаря в Перемишлі. 2—7

— **Розпалити вогонь,..** відмірити каву, змолоти каву, відмірити домішку, а при цьому докладно уважати, щоб дашка не була за велика, або за мала і не паразитися на докори чоловіка, який цінить завжди однаково добрий смак кави. Так то давніше приготовляли і приладжували каву, є робили це вранці, коли кожна хвилина найбільше цінна. Як усе це тепер улекшене! Варіть, що є вже готовою мішанкою, заварюємо три хвилини на свіжій холодній воді і вже маємо готову знамениту здорову каву, яка при цьому є дуже дешева.

— **Дитяча цікавість.** Довідався я, що один мій знайомий мав недавно дуже прикру пригоду. І то від своєї дитини. В чому річ? Якось дібралася його мала донька-школярка до батькової шуфляди і знайшла якусь книжечку. „Тату, що це за книжечка?..." — „Це, доню, шадничка книжка з банку" — каже батько. „Але х'ба не з нашого, бо тут не написано і не надруковано по українськи нічого", — „Ну, так. — збентежився батько — то не з нашого банку". — „А чому?" — допитує доня. „Чейже і в нас є ріжні банки, я читала про них в газеті. Я хотілаб бачити книжечку такого українського банку..." Не знаю, як вийшов „бідний" батько з того клопоту, але думаю, що мусів призадуматися над тою справою і над своєю шадничою книжечкою. І коли він добрий батько і виховник, то певно скоро постарається мати таку книжечку, яку „хотілаб бачити" його доня-школярка. Бо та доня, що своїм дитячим умом прогляділа, що тут „щось не в порядку", певно освідомила йому своїм прикрим питанням ту правду, що до доброго виховання дитини з громадянсько-національному розумінні, може причинитися тільки шадничка книжечка зі свого рідного банку. (Ощадний).

Вертаючися до краю шукаю поважної пропозиції на співпрацю в торговлі або промислі.
Богдан Стернюк
Ал. Єрузалимські 85.
Варшава.

З театру.

Великий Театр: „НЕЗВИЧАЙНА ПОДОРОЖ", песа на 4 дії Саттона Вейна.

Дія на чердаку англійського корабля, що відчалює від берегів Англії. Корабель як усі інші, і люди теж звичайні. Ніяких замітних подій. Нараз один із пасажирів звертає увагу на особливу обставину, що ніхто з подорожників не знає, куди їде. За якийсь час стверджують уже інші спільно, що корабель не має більш як сім осіб, що сидять разом у каюті, ні капітана, ні керманича, ні моряків. Найбільше таємнича особа з усього товариства (теж з усіма зверхніми ознаками сірої людини) — стюард, що за буфетом роздає напитки пояснює пасажирам, що вони всі — померли і їдуть до... раю або пекла. Нехай не хвилюються і поводяться, як досі; тепер уже запізно щонебудь робити і нехай не ставлять зайвих запитів — усе буде добре і все згодом виясниться.

Не всі цьому вірять, не всі реагують однаково на вістку про свою смерть. Засоби, яких вони вживають спільно для своєї оборони нагадують підготову до судового процесу наївних, смішних людей. Глядачі мають теж нагоду бачити на сцені, як виглядає такий суд перед переходом у позасвітне царство. Суддя — звичайний пастор в... одязі корабельного капітана і все те, що він говорить засудженцям нагадує проповідь пересічного провінціяльного священника.

Так і виходимо з театру з сумнівами, чи автор не мав наміру дати сатиру на наші погляди про посмертне життя. Але ні, — все тут поважне, так і чути часом намагання залякати нас трохи. Нагадуються слова Толстого про „Життя людини" Андреєва: „Він нас лякає, а нам зовсім не страшно". Коли провідник корабля смерти, який знає все, питається нараз почувши гавкіт: „хто це?" — і йому відповідають, що це улюблений песик Джок (гавкає з земного світа) — можна сміятися. Кілька веселих сцен і дотепних діяльогів пропадає серед ніякового макабричного настрою. Так і уявляєш собі, як автор склав пєсу з кількох суто-англійських атрибутів: Біблії, корабля, віскі і банковця. Найгірше те, що він не має ні трохи фантазії і нудний, як протестантський пастор при інтерпретації позагробного життя. Зідхаємо до доби Метерлінка з його наївненькою, але поетичною „Синьою пташкою" і таки трохи демонічного Андреєва.

Гра артистів дуже добра: — на першому місці Е. Солярського та Я. Жміївської, далі Я. Сташевського, Софії Барвінської, Г. Боровського, Ю. Шиндлєра та Е. Квяткевічової. Ролі стюарда та пастора дуже невдячні, добрі для манекінів.

М. Д.

З кіна.

КІНО „КАСІНО": „ПОЧАЛОСЯ В ПОЇЗДІ..."

Ви вже знаєте, як виглядає нормальна американська фільма... Якийсь мужчина хоче зробити славу з молодої жінки, в якій закохався. Його кандидатка не має нагоди показати свого таланту. Вона сама або її опікун уживають усяких заходів, щоб появитися на сцені.

Тут молода дівчина з фарми має улюбленого коня, що є кандидатом до перегонової нагороди. Її опікун молодий красунь організує велику ревію на Бродвею. З цього всього вже все ясно — побачимо кінські перегони і перегони молодця за капіталом для вистави ревії. Фільма має кілька веселих сцен, дві-три банальні сентиментальні „віч-на-віч" Роберта Тейлора з Еліанорою Пауел і кусень великої ревії. Еліанора Пауел справді чудово танцює. Але чому сюди приплентався бог молодих жінок — Тейльор, не знаємо.

—o—

Спорт.

ЛЕЩЕТАРСЬКІ ЗМАГАННЯ З НАГОДИ ЮВІЛЕЙНОГО РОКУ „ПРОСВІТИ".

В суботу 26. лютого як у першому дві масових лещетарських змагань у Львові, відбулися скоки до комбінації і отвертий конкурс у скоках.

У скоках до комбінації перше місце занив Хамула В. (Сокіл — Глинниця), друге Хомин (К. Л. К. — Ворохта).

В отвертому конкурсі скоків за нагороду „Діла" І. місце здобув Бойчук (К. Л. К. — Ворохта).

Зголошених змагунів 20, стартувало 15.

ПРОГРАМА НЕДІЛЬНИХ ЗМАГАНЬ.

Лещетарські змагання з нагоди Ювілейного Року „Просвіти": збірка і старт: Реміснича Бурса, **вул. Пасічна ч. 2** (Личаків) доїзд трамваєм ч. 1. Початок змагань у год. 11 передполуднем.

Ледовище Погоні при вул. Шимоновичів. Год. 5 попол. гаківкові змагання за мистецтво Б-клясн: **Україна II — Дрор.**

Тамже: год. 7. веч. гаківковий матч за мистецтво Польщі: **Україна — Краковія.**

Дописи.

ДРОГОБИЧ.

Після гостини театру ім. Садовського в Дрогобичині. Перш за все треба сказати, що театр Садовського зробив дрогобичанам деяку приємну несподіванку. А саме завдяки, що не давній театр п. Карабіновича, який їздив здебільш по менших місцевостях, думав кожний, що це театрик з дуже малими мистецькими вартостями. Тимчасом театр, хоч і має свої недоважання, як зрештою всі наші театри, таки випливався зі своїх завдань взагалі досить добре. По-перше всі майже наші театри грішать тим, що не добирають, що так скажу, рясових людей. Головно відноситься це до мужчин. Так ніби в нас не було гарних мужчин. Грає такий хирлях ролю, скажім, козацького отаманя, чи

хочби іншу ролю, і неприємно вам на нього дивитись: ні росту, ні руху, ні постави, ні краси. Театр ім. Садовського має гарних мужчин. І це приємно. Дивлячись на брата Марусі Богуславки, маєш справжнього козака-запорожця, а не якогось вирослого сучасного панича або просто — бабу. Тай у групових підрядних сценах приємно вражає рассовість. Тільки ще в деяких випадках недомагає (коханець Марусі та ін.). Здається би ще в цьому напрямку доповнити і склад жіночий. Друга приємна річ — це декорації. Слідно тут деяку дбайливість і побіч декоративної дбайливости театру „Заграва" й Тобілевича можна дати театрові Садовського третє місце. Також власна музика причиняється до позитивної оцінки театру, тим більше, що її рівень досить можливий. Є теж дбайливість у виконуванні ролі, річ природна, а вимаганих, напр. роля Мавени Словацького, хоч специфічно виведена добре, одначе неспановажена зокрема. Пані Лепківській, хоч це небудення сила от хочби в „Марусі" і незрівняна в „Мавені", бракує лішого голосу у співочих партіях. Артисти мусять теж мати голосніщу й виразніщу дикцію. Одначе то все не затирає назагал корисних вражінь. Один зокрема мушу постоянити позитивного характеру. Час би залишити тані нецікаві пєси, як „Хмара" Суходольського. Нічого там цікавого поза вилиняллу й немодну вже побутовщину нема, тим більше, що й поведення осіб якесь штучне, нереальне, наївне. Шкода витрачувати час на ІІ виставу. Зате можемо бути вдячні за інші виставн, головно за виставу „Мавени". — При нагоді одно побажання до всіх наших театрів: Давайте більше пєс, що виводять типи, характери, головно сильні! Нам і так у житті треба більше характерів і театр повинен наші молоді представити їх взори. **В. С-к.**

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

ВІСТІ Етнографічного Товариства Підкарпатської Руси в Мукачеві. Неперіодичне видання. Ч. 6-7. Грудень 1937. Мукачів.

ВІСТИ Музею Визвольної Боротьби України. Виходять 4 рази річно. Ч. 19. Грудень 1937. Прага, ЧСР.

ВІСТИ З ЛУГУ, Двотижневик. Ч. 15. з 1937 р. і Ч. 1. з 1938 р.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Направа жіночих торбинок

за продаж найновішої шкіряної галантерії по найнижчих цінах тільки в

Робітні Римарсько-Галянтерійній

М. БАРЕР, Львів, Сикстуська 2,

побіч фірми Саламандра.

Театри.

Великий Театр:

Субота 26. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „Сі сі"; год. 7.30 веч. „Незвичайна подорож".

Понеділок 28. II. год. 7.30 „Незвичайна подорож".

Театр Різнородностей:

Субота 26. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Неділя 27. II. год. 3.30 попол. „В перфумерії"; год. 7.30 „Дімок з карт".

Понеділок 28. II. год. 7.30 „Дімок з карт".

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

САМБІР:

27. Лісова пісня.

28. II. Під курателею.

1. III. ?

2. III. Орфей у пеклі — прем'єра, оперета на 4 відслони Й. Офенбаха.

Нові стилеві декорації і костюми.

Зі Самбора їде театр до Дрогобича.

Український Народний Театр ім. М. Садовського.

СТРІЛИСЬКА.

27. II. Пісня Бескиду.

28. II. Гетьман Полуботок

1. III. Мазепа.

КОДОРІВ.

2. III. Хмара.

3. III. Пісня Бескиду.

4. III. Гетьман Полуботок.

5. III. Подружній метч.

6. III. Мазепа.

Театр готує до вистави оперу Лисенка „Утоплена".

Зол. 7·— Щасливі обручки з 14 кар. золота тільки у **Б. ҐРІНБЕРҐА, Сикстуська 4**

КІНА.

АПОЛЬО: „Буревій" екзот. фільма.

АТЛЯНТИК: „Царський курієр" на основі Жіль Верна.

ВАНДА: „Останні дні Помпеї", „Багате бідняцтво".

ҐРАЖИНА: „Вавилар".

ЕВРОПА: „Каля Нат".

КАСІНО: „Почалося у полудне".

КОПЕРНИК: „Останнім ніч засуджений".

МАРУСЕНЬКА: „Чорти побережжа" (Мек Лягден).

МЕҐРО: „Кровавні перли", „Королева танцю".

МІРАЖ: „Невдачник" (Ад. Дитмша).

МУЗА: „Коли цвіте бузок".

ПАКС: „Провалжена", „Ординат М'хоровський".

ПАЛЯС: „Обожана" з Мартою Егерт.

РАЙ: „Я збрехала"

РІЯЛЬТО: „Королева Вікторія".

СВІТ: „Проміння заглади", „Ексцентрична жінка".

СТИЛЕВЕ: „Лише ти" та ревія.

ТОН: „Князь Іго" (Соня Генія), „Літ очайдухів".

УТІХА: „Замаскований ладень" (Кен Майнард) і ревія.

ХИМЕРА: „Шерльок Гольмс і д-р Ватсон".

ФОТОПЛЯСТІКОН: (пл. Марійська 5). „Острів Ява".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7): „Швайцарія".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 27. лютого 1938.

8.15 Хліб. Газетка, Музика з пл.; 8.30 Про пастівні ростини; 8.40 Музика з пл.; **8.50 Плекання тівних коров, гутірка в українській мові вит. Ром. Лісхницький,** коло год. 10.30 Після богослужения Оперові фрагм. у вик. симф. орх., пл.; 11.30 Репортаж із життя; 12.03 Симф. порашок, орх., форт., вісл.; 13.00 Фільм. огляд; 13.10 „Вилікування самовбивців", гумореска; 13.25 Оперетков: пробоєвники, сальон. орх., спів; 14.40 Предотавлюємо співерів, авд. радіоконкурсу; 14.45 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Музика з пл., Село у шлеській поезії; 15.45 Для дітей: „Зелінти" опов. З моря та побережжа, Музика з пл.; 16.05 Форт. ресіталь Г. Штомпки; 16.25 Італ. твори у вик. В. Енджеєвської в супр. форт.; 16.45 Аннпця та життя; 17.00 Бавмося весело, танк. вечірка для молоді, орх., спів; 17.55 Хвилина бюра студій; 19.00 Театр Уяви: „Патент" комедія Люїджі Піранделю; 19.25 Авд. про Сенкевича; 20.00 Розр. концерт, спів, форт.; 20.35 Спортові вістки; 20.40 Політ. огляд; 20.50 Веч. денник; 21.00 Лещетарські світові змагання у Лятті; 21.30 Танк. музика, у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

ПОДЯКА.

За успішне вилікування мене з тяжкої серцевої хвороби, за незвичайно дбайливу і совісну опіку складаю щиру подяку д-рові ОСИПОВІ ФІЛЯСОВІ, спеціялістові внутрішніх і дитячих хвор'об.

Льва, у лютім 1938 р.

Зиновія Бурачинська.

Понеділок, 28. лютого 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Як працюють мізки; Шуман: Дітячі сцени; 11.40 Перед обективом фотографа; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 З великої естради, пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Бірва; 15.00 Трохи пісні, трохи слова, відпов'іди на листи, гр. пл.; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 З піснею по краю; 16.15 Орх. мандолінистів; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Історія кредиту; 17.15 Камер. музика; 17.50 Кореспонденц'я з Лятті; 17.57 18.50 Спортова гутірка та вістки; 18.10 Нар. пісні різних народів; 18.35 Л'тер, хвилина; 18.55 Програме на завтра; 19.30 Компроміс у житті, д'альог із совістю; 20.00 Історія танку: Еволюція вальса, орх.; 20.45 Веч. денник; 21.00 Танк. музика, орх., запові дають співери, що беруть участь у співовому конкурсі; 21.40 Літерат. новини; 22.00 Концерт симф. орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Концерт бажань.

Зі св'жих пупянків і квітів

Сік Серцевинника зміцнює і успокоює серце. Магістер Едвард Ґобец. Варшава, Міодова 14. Продажа: Аптики і Дрогерії. 472 1-15

Вівторок, 1. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 11.15 Для шкіл: Увесь св'т Петрушці помагає; 11.40 Е. Кокто: Чотирн шляхи, пл.; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Муз. гротеска, пл.; 14.00 Угорські марші; 14.25 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.45 Заповідження конкурсу К. К. О.; 14.55 Львівська бірва; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.25 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Муз. загадки для старших дітей; 16.05 Фільгосп. актуалії; 16.15 Прошавай королю Запустію, словно-муз. авд.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Підземні Ґатри; 17.15 Орхестра; 17.50 Вигибаючі раси наших домашних звірят; 18.00 18.30 Спортові вістки; 18.10 Моди; 18.20 Ем. Кальман: Попурі з оп. „Графиня Марінца", пл.; 18.35 Гутірка; 18.45 „Лещетами у Горганах"; 18.55 Програма на завтра; 19.00 Вечір оміховинок; 19.30 Хор; 20.00 Ф. Р. Лабунський: Орхестра, Шлеможська спів, 20.45 Веч. денник; 21.00—24.00 Орх., реферати, мар. капеля, спів; у перерві в год. 22.50 Ост. вістки.

Середа, 2. березня 1938.

6.15—8.00 Ранішня авдиція; 12.03 Полудневa авдиція; 13.45 Інформаційна газетка в українській мові; 13.55 Г. Касадо: пл.; 14.30 Легка музика з пл.; 14.55 Львівська бірва; 15.00 „Львівські оповідання" Фр. Яворського, Музика з пл.; 15.20 Бікучі вістки з міста та провінції; 15.30 Господарські вістки; 15.45 Хвилина читань для старших дітей; 16.00 Кутех мова; 16.15 Розр. музика, орх.; 16.50 19.50 20.55 Актуальна гутірка; 17.00 Відчит про КОП; 17.15 Вільончелі, органи; 17.50 Наше серце та легені; 18.00 18.50 Спортові вістки; 18.10 Ґраніхштедтен: Попурі з оп. „Орлов", пл.; 18.20 Дітячі композиції Моцарта; 18.55 Програма на завтра; 19.00 „Ґріх" фрагм. із пов. Сигриди Ундсет „Олаф Гавдунів син"; 19.20 К'лька пісень, Вітовська-Камінська мецосопран; 19.35 Самотина дитина, гутірка Старого Доктора; 20.00 „На стару ноту" пісеньки муж. хору; 20.45 Веч. денник; 21.00 Шопенівський концерт, форт.; 21.45 Діяльог „Гутірка про епічну поезію"; 22.00 Веч. настрої, орх.; 22.50 Ост. вістки; 23.00 Студіо молодих; 23.30 24.00 Танк. вечерниці.

Терпиш

НА ПЕЧІНКУ ШЛУНОК, КИШКИ НИРКИ АБО МІХУР

пий сік

СВЯТОІВАНСЬКОГО ЗЕЛА МАҐІСТРА ҐОБЕЦА

ВАРШАВА, МІОДОВА 14

АПТИКИ І ДРОГЕРІЇ

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 27. лютого 1938.

БЕРЛІН 19.25 Улюблені мельодії, 20.00 21.00 Вечір танку; БУДАПЕШТ 12.30 Концерт оп. орх., 15.45 22.20 Цит. музика, 17.00 19.30 Військ. орх; ВІДЕНЬ 15.40 Муз. варіят'є на вес. темп, 19.30 20.00 Військ. орх., 20.30 21.00 „Карнавал" попурі, сопр., тенор, баритон, фок ., орх.; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 14.00 Для дітей, 14.30 Португальські пісні та музика; КЕНІҐСБЕРҐ 20.00 21.00 „Моніка" оп. Досталя; КОШИЦІ 18.00 Концерт хору гр. кат. богослов'я; МІЛЯНО 15.30 18.00 19.00 „Борис Годунов" оп. Мусоргського, 22.00 Скрипка; МІНХЕН 19.30 20.00 21.00 „Німота лилика" оп. Із. Штравса; ПРАҐА 12.25 Оперетков музика, 17.50 18.00 Твори Бетовена та Штравса; РАДІО ПАРІ 18.00 19.00 Бетовенівський фестиваль, 20.00 Сценка, 21.15 Пісні, 21.30 22.00 23.00 Симф. концерт; РИМ 17.00 18.00 Симф. концерт, 19.45 Розр. музика, 21.00 22.00 Орх. концерт.

Коли терпиш — Пий Святоіванський Сік Зілля („дірявця") успішний при болях і кольках печінки, киторах, болях шлунка і кишок, нирковому камінню і мікурах, невралгічних болях і нервових корчах і болях голови. Продаж в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, телефон 5.42.00 Магістер Едвард Гобец. 1-20

Понеділок, 28. лютого 1938.

БЕРЛІН 16.30 Пісні Моцарта й Бетовена, хор, 17.00 Соліст й дует. інструменти, 17.30 Веселе опівдання, 21.00 Розр. концерт; БУДАПЕШТ 12.05 Форт., 17.30 Спів, 18.30 19.00 Цит. музика, 20.30 21.00 Бетовенівський концерт; ВІДЕНЬ 15.15 Пісня, 17.30 Форт. ресталь, 19.25 20.00 Вес. карнавал. вечір; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Нар. музика, 18.25 Сольо на трантоніюм, 20.10 21.00 „Фатальна карнавалова ніч" муз. ком. на осн. Нестроя; КОШИЦІ 18.00 „Відплата" опер; ЛЯЙПЦІҐ 19.10 20.00 21.00 „Німота лилика" оп. Із. Штравса; МІЛЯНО 21.00 22.00 „Авентура тровізале" муз. ком. Нашімбена; ПРАҐА 19.45 20.00 Хор; РАДІО ПАРІ 21.15 Сарашка, 21.30 22.00 23.00 „Гвендолїна" оп. Шабріера; РИМ 17.15 Танк. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір оперет; СТОКГОЛЬМ 20.30 21.00 „Ріголето" оп. Вердія (ІІІ. дія), 22.00 Концерт орх., Сарашка.

Вівторок, 1. березня 1938.

БЕРЛІН 18.00 Розр. музика, 19.45 Веч. гомін, 20.00 21.00 Вес. варя. вечір; БІЛҐОРОД 20.00 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФЛ. 21.00 22.00 „Три вальси" оп. О. Штравса; БУДАПЕШТ 12.05 12.30 Цит. музика, 17.30 Спів; ВІДЕНЬ 15.40 Для жінок, 17.35 Скрипка, 19.25 20.00 21.00 22.20 23.00 Великий баль в отері; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 15.15 Португальська музика та пісні, 19.10 Карнавал народів, вес. муз. авд.; КОШИЦІ 14.00 18.45 Вістки, 18.00 М. Молнас: Діточа література Ст. Борецький: Наші земледільці; МІЛЯНО 17.15 Форт., 19.30 Розр. музика. 21.00 22.00 23.00 Вечір опер; ПРАҐА 17.30 Смітковий квартет д-моль Сметани, 18.10 Кер навал у Шумаві, 21.20 Орх., хор (твори Сметани), 22.15 „Картки з альбума" Сметани, форт.; РАДІО ПАРІ 21.15 22.00 Камер. музика, 22.30 23.00 24.00 Театр Уяви; РИМ 17.15 Сп'в, форт., 19.30 Розр. музика, 21.00 22.00 Симф. концерт.

СІК ЦВИТУЧОГО ЛОПЯНУ

успішний при шкірних висипах, болячках, скрофулах, коростах, червоній шкірі, лишаях і веснянках. Продажа в аптиках і дрогеріях. Головний склад: Варшава, Міодова 14, Тел. 5.42-99 Маґістер Едвард Ґобец. 1-15

Середа, 2. березня 1938.

БЕРЛІН 19.10 Розр. музика, 20.00 Симф. концерт, 21.00 Оперетков мельодії; БІЛҐОРОД 20.00 Спів, 20.30 21.00 Гумор, 21.30 Нар. пісні; БРЮСЕЛЯ ФР. 21.35 22.00 „Ле Фо Мандіяк" оп. Гресіка; БУДАПЕШТ 13.30 Цит. музика, 17.25 Квартет. 19.30 20.00 21.00 22.00 Опера; ВЕРОМІНСТЕР 18.30 Пісеньки водевіл'в; ВІДЕНЬ 19.45 20.00 21.00 Симф. концерт під дир. О. Кабасти, Ег. Петрі форт., 22.30 Із улюблених опер; ДАЙТШЛЯНДЗЕНДЕР 18.15 Шубертові й Гендлеві твори, 21.15 Камер. музика; КОШИЦІ 14.00, 18.45 Вістки; МІЛЯНО 17.15 Вок. концерт, 21.00 Пісеньки та музика; ПРАҐА 19.00 20.00 21.00 22.00 „Бранденбурґ'ці у Чехії" оп. Сметани; РАДІО ПАРІ 18.00 Орх. концерт, 21.30 Камер. музика; РИМ 17.15 Популярна музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Вок. концерт, 22.20 Танк. музика; РИҐА 18.05 Пісні, 18.30 19.00 20.00 21.00 „Кармен" оп. Візета.

Подяка.

По важкій втраті нашого незабудькуваного Батька і Дідуся бл. п. Михайла, складаємо щиру подяку всім тим, що піклувалися Ним підчас важкої недуги, а зокрема п. д-рові Гробельному. Дякуємо Всеч. оо. Палагіцькому і Заколяк за відведення тлінних останків на місце вічного спочинку і християнські похорони. Дякуємо Всеч. о. кан. Лупикові за відправу номінального Богослуження.

Дякуємо всім сусідам і знайомим за участь в похоронах. Зокрема дякуємо п. дир. Хроновятові за слова розради і особисту участь в похоронах як делегат Дирекції і працівників „Маслосоюзу“ та п. нач. Трачеві за поміч при полагодженні похоронних заходів.

На кінець дякуємо всім приятелям і знайомим за численні усні та письменні слова співчуття у нашім терпінню.

Андрій, Нуся і Лідія Палії.

Подяка.

В глибокому горі, яке з волі Всевишнього навістило нас через смерть нашого дорогого Вуйка МИКОЛИ ЗАЯЧКІВСЬКОГО складаємо щиру подяку всім, що віддали Йому останню прислугу та причинилися до звеличання Його похорону.

Передовсім дякуємо проф. д-рові Марінові Панчишинові, проф. д-рові Чарнецькому та домовому лікареві д-рові Берестові і д-рові Макарушці, які всіма силами старалися втримати при житті нашого Дорогого Вуйка.

Найщирішу подяку складаємо Їх Ексцеленції Кир Никиті і Високопреподобному Духовенству: О. Мітратові Базилові, О. Прилатові Л. Куницькому, О. Кан. Лопатинському, О. Кан. Лицинякові, О. Кан. Садовському, О. Д-р Костельникові, О. Капалиновій Кишакевичеві, О. Сивенькому, О. Горчинському, О. Капланюковій, О. Василеву, О. Хомишині і О. Коцюбському за участь у похоронному обряді. Дякуємо ВПановій през. д-рові Костеві Левицькому, Дирекції Народньої Торговлі зокрема д-рові Барвінському як також Самопомочі Службовців Народньої Торговлі, що занялися декораціями і всім центральним установам, товариствам і школам Р. Ш. за зорганізовану участь в останній дорозі Покійного. Дальше дякуємо старшині і побратимам Сокола-Батька за те, що доглядали за зразковим порядком підчас похоронного походу і зворушливе прощання Свого найстаршого побратима. Дякуємо всім промовцям, голові Нада. Ради Народньої Торговлі д-рові Костеві Левицькому, голові Рідної Школи проф. І. Галущинському, голові Сокола-Батька інж. Хроновятові, ПП. М. Галібеві і д-рові А. Гошковичеві за прощальні слова над домовиною.

Вкінці дякуємо всім Друзям, Приятелям і Знайомим, що в цьому сумному обряді взяли таку численну участь і тим вилили свою пошану для Покійного. Спасибі Всім.

Рідня.

БІРЖА.

Львів, 26. лютого 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 89·72 98·25, Долярн американські 5.26·50, 5 24·00 Долярн канад. 5.26·00—5.23·50. Фльорени гол. 295·94—294·20, Франки фр. 17·35 — 17·05, Франки швайцарські 122·80—122·00 Фунти анга. 26·53—26·37, Гульдени данц 100·25—99·75, Корони ч. 17·60—16·40 Кор. дан. 118·45—117·60 Кор. норв. 135·23— 132·25, Корони шв. 136·69—135·70, Ліри-тал. 21·90—20·80, Марки фінлянд. 11·72 —11·25, Марки нім. 108·00 —102·00 Шилінги австр. 96·00—90·00, Тель Авів 26·20 —25·95, Марки нім. срібні 121·00 — 115·00

Акцій.

Банк Польський 111·75, Цукор 36·50, Вугель 31·50, 31·75, Ліхтпол 63·75, Моржеїв 14.50, Островець 59·50, Стараховіч 39·25, 39·75, 39·88, Габербуш 48·25.

Тенденція сильніша.

Папери

4 і пів проц. внутр. 65·00, 64·50, 3 пів 1 ем. 82·50 серія 91·85, 3 пов. інв. 2 ем. 83·00, серія 93·75, 5- конверс. 68·50 прем. кол. 43·10, 4 консол 57·75

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ“

Львів, 26. лютого 1938 р.

1 кг. масла десер. бльок. без оп. 3·45 вол.
1 кг. масла бочков. вид. в опак. 3·50 вол.
молоко 18—19 сот.
(яйця копа) 3·50 вол.

Тенденція на масло й молоко здержана, на яйця слаба.

ОПОВІСТКИ.

Жертви злоякісні в Адміністрації „Діла“: На **Інваліда** вол. 3.15 кооп. „Українська Праця“, Круча. Замість вінка на домовину о. Миколи Стрільбицького на **Рідну Школу** вол. 20.— Леонтина Ницинець, Яструбків. Замість квітів на домовину бл. п. інж. Дениса Бурачинського на **Український Шпиталь** вол. 5.— Д-р Марія і Цецилія Гарденькі з Косова.

Видія Товариства Українських Студентів Католиків „Обнова“ у Львові подає до відома П. Т. членів, що в неділю 13. березня 1938 р. в год. 10-ій в домівці Товариства при вул. Коперника 36 відбудуться ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ в таким порядком нарад: 1) Відкриття Зборів. 2) Вибір председінника. 3) Відчитання протоколу з попередніх Заг. Зборів. 4) Звіт з діяльности Видїлу. 5) Звіт з діяльности Контрольної Комісії і абсолюторія для уступаючого Видїлу. 6) Вибір нового Виділу і Контрольної Комісії. 7) Внески і запити. — Видїл. 473

КУПНО - ПРОДАЖ

ЛІЖКА металеві Ярошевича оваля-но, Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ВИПРАВИ кухонні, комплетні, емалія вол. 65.—, алюмінієм вол. 99.— з млинками, залізком і т. п. Рентшнер, Легіонів 37. 285 4-4

ОКАЗІЙНО продам 1/2 кам'яниці, паріжньої, комфортової, Адміністрація під „48.000“. 441 2-2

ФОРТЕПІЯН Бехендорфера майже новий продам. Відомість вул. Пінярів 17 м. 8. 475 1-1

ДІМ одноповерховий, невикінчений на Маєрівці, горішній Личакова, дешево на продаж. Відомість Йосиф Копець, Львів, вул. Голухи 7. 1-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

ШУКАЄМО агентів українців до продажі домашньо-рільничого приладдя по селах. Зголошення „Вульван“, Львів 23. 316 4-5

ГРОШІ лежать на вулиці, треба вміти їх збирати. „Nowości Praktyczne“ Warszawa, Złota 37/94.

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім шукає агентів християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

АПЛІКАНТ адвокатський — пише на машині — зміниться патрона. Зголошення до „Діла“ під „Перспектива“. 1-1

НАУКА

ІНСТРУКТОР веде першорядні курси крою мужеського краєцтва в місті і на провінції. Зголошення слати на адресу: Галаніш Володимир, Львів, ул. Галицька ч. 39. 488 2-2

МАТРИМОНІЯЛЬНІ

МОЛОДА, пристійна панна, середня освіта, майно на 10 тисяч, піднесе пана на становищі. Зголош. до Адміністр. „Діла“ під „Поважна“. 486 1-1

РІЖНІ

УКРАЇНСЬКА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ що істнує від 20 літ ІВАН МАРІЯШ приймає всякі роботи мужеського, жіночого і священничого відділу по помірованих цінах. Львів, ул. Петра ч. 3. І. 2719 19-3

ТІСТЕЧКАРНЯ Ф. МІХОТКА вже приміщена в новім льокалі Ринок 24. Вхід просто з сіней. 448 3-3

НОВОВІДКРИТА КРАВЕЦЬКА РОБІТНЯ С. Чура, Львів, Лазарія 5. І. п. (бічна Коперника) виконує всякі кравецькі роботи дешево і солідно. 480 1-6

ДО ТЕРНОПОЛЯ приїхав з заграниці окуліст Д-р ВОРОНІЧ Н. приймає, операцію вул. 3. Мая 3. 417 2-4

ВІЧНІ ПЕРА направляє дешево, солідно „Преціза“ Львів, тепер Шайнохи ч. 1. 210 9-10

ПРОПУКЛИНОВІ БАНДАЖІ гумові, черевні, паркові, проти усування матиці з гарантією виконує відоме УКР. ОРТОПЕДИЧНЕ ЗАВЕДЕННЯ ІВАНА УГРИНА. Львів, вул. Вірменська ч. 15. 2041 33-100

ШАФГАВЗЕН, ЛЬОНЖІН, ЗЕНІТ, ОМЕГА, ДОКСА та ін. годинники найпрецизійніше направить фірма П. Карпінець. Домініканська 7. Купує золото, срібло.

ВИАРЕНДУЮ 10 моргів городу ярино-кав'ятного разом із помешканням і господарськими будинками зараз. Відомість: Д-р Богосевич, Збойська, Двір, тел. 288-75. 458 2-2

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. сінрн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берлині. Прасі, Відні сред. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Каварні) тел. 251-68. 2143

Косметичний Інститут і Лябораторія

Д-ра О. ТУШИЦЬКОГО

Львів, вул. св. Софії ч. 3. Тел. 205-28.

УСУВАЄ: аномалії цери, ароговатіння, пігменту, волосся, близни, дьобби по вісні і плями. Масажі, тривко усуває зморшки, жилки і відморожения власною методою. Тривко усуває озолосіння ніг катафорезою. Постійні румяниці підшкірним запускання краски (татуування). Урядово затверджені косметичні курси закордонної програми. 10-10

2683

ОГОЛОШЕННЯ.

Купуйте тільки знаної доброти

ГОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ

ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „ROTR“, бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR“, Golub, Pomorze.

Відома українська швальня

„ЕМКА“

перенесена з вул. Личаківської на **Підвалля ч. 1.**

ФОРТЕПІЯНИ, ПІЯНІНА
світової марки
Б. СОММЕРФЕЛЬД
Експорт: до Англії, (Steinway & Sons-London) Америки, Франції, Голяндії, Палестини, Швеції, Цейльону і т. д.
виключне заступництво:
С. Новацький
Львів, вул. Пілсудського ч. 17.

Позавтра останній день!

нашої пропагандової продажі з 15% опустом від твердих цін. Так дешево тільки раз у році. Ось кілька цін. Сорочки мужеські полот. 4.95, жіночі стройні 1.65—2.50, яоськи 65 сот., пошевки 1.60 і т. д. Фабрика білля „АСТРА“, Львів, Синкстуська ч. 2.

ВИКЛЮЧНА ПРОДАЖ
ЕЛЄКТРО — РАДІО — ОПТИКА
І. Дойтшер
СТАНИСЛАВІВ, Гославського 11 а.

Білизняне **ПОЛОТНО** Постелеве
С. М. ГАВЗНЕР
Львів, Ягайлонська ч. 15.
Поручає матеріяли на
ШЛЮБНІ ВИПРАВИ
СТОЛОВІ ГАРНІТУРИ
найліпших виробів красвих і закордонних по приступних цінах. Обслуга також в українській мові.
10—11

БРИТВИ
найліпші, гарантовані, світових марок продає по найнижчих цінах окозійно фірма
С. ФЕДЕР
Львів Коперника ч. 15 а
„ Сикстуські ч. 7
„ Галицька 16

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО“.

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеві шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . . вол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . вол. 0·60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . вол. 0·80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденції по кущо, продаж, винаєм і т. п. . . . . вол. 0.10
шукаючі праці . . . . . вол. 0.05
слова товстим другом подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . вол. 480.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . вол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . вол. 130.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . вол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“ З друкарні Вид. Спілки „Діло“, Львів, Ринок 10.